Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHEN. DIPNOSOPHISTAS LIBRI XV.

OPVS PRÆCLARVM IN LVCEM IAM ANTE EDITVM:
quo non ſolùm ATHENÆI libri quindecim κατὰ πόδα recenſentur, illuſtrantur, emendantur: verùm etiam multorum aliorum ſcriptorum loci multi quâ explicantur, quâ corriguntur.

SECVNDA EDITIO POSTREMA, AVTHORIS CVRA diligenter recognita & vbique doctiſſimis additionibus aucta, ſuiſque Indicibus illuſtrata.

ARISTOTELES,
Καλεπὸν ἐκ τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων λέγειν καλῶς.

LVGDVNI,
Apud Viduam Ant. de Harſy & Petrum Rauaud.
In vico Mercuriali ad inſigne S. Petri.
M. DC. XXI.
Cum Priuilegio Galliæ & Nauarræ Regis Chriſtianiſſimi.

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLVSTRI, NOBILIQVE VIRO,

ERRICO MEMMIO, IRVALLII DOMINO, REGIO IN SACRO CONSISTORIO CONSILIARIO, PRÆTORI VRBANO, ET SVPREMO ÆDILIVM

Decurioni ac Mercatorum Præfecto,

CONSTANTI *animo non magis miror quàm admiror, non tam libenter intueor quàm pertinaciter tueor, Illuſtriſſime* ERRICE MEMMI, *quamplurimos auctores, tam veteris quàm nouæ tempeſtatis (qui poſt tot lucubrationes, tot ſudores & labores ſeſe ad conſcribendos codices dederunt, ſiue dolatos affabrè, ſeu plurimum Lectori vtiles,) id in votis habuiſſe ſua Opera Regibus, aut Principibus, vel de Republica bene meritis conſecrare; Credo enim hoc potius præuia virtute, quàm naturâ duce contingere, quapropter ad idem peragendum non ſolùm ducar, ſed adducar. Quid ſodes, inquio! deficiũt animi vires, palpitat lingua, res ipſa meme repellit, vt quod pater eloquentiæ Cicero, ſal ſapientiæ Solon, aliíque complures virtutis radij per totam terrarũ plagam ſpargere deberent, congredior & aggredior ipſe. Tacere quæ ſunt verbis expendenda, nefas ingens duco: illa enim narrare, temeritati adſcribenda; quodnam horum præſtare fas ſit, neſcio? Vrbanitas tamen tua meme inducit, vt id proſequar quod pullulat in dies ex penetralibus cordis mei. Patrem tuum* D.D. DE ROISSI, *comitantur quatuor virtutes Fortitudo, Temperantia, Prudentia & Iuſtitia, quæ tanquam ſorores mutuis nexibus inter ſe colligatæ nunquam ſunt ſegregatæ, & nunquam ſeparantur ab ipſo, cùm ſit illarum charum domicilium, ita vt vna ſine alia perfecta nullatenus eſſe poſſit, ſed manca proculdubio remaneat: hæ filij atque patris non deſtituuntur cœtu, colloquio & peculiaribus actionibus. Quod eſt in patre, luceſcit in nato: quod vult pater, non diſplicet filio: quod iubet pater, hoc peragit filius: moriatur pater, viuet protinus in filio. O mirus amor! Non duo, ſed vnus ſunt. Eædem virtutes prædictæ comitantibus Muſis à priuatis negotiis ad alta patrem conuocarunt: nam ad regenda Regiæ Majeſtatis inſignia munia natus, munera ſublimia retulit, è quibus mirus honos reſiliens famam immarceſſibilem ſibi & ſuis acquiſiuit. Quid ſi conſtantiam in aduerſis, pietatem in actionibus, charitatem in parentes, patriam & amicos, conſilium & promptitudinem in peragendis officiis intuear, num hæc domum eius incredibili laude condecorant? Planè. Si ad bona corporis & fortunæ me conferam, nihil niſi ſpolia ampla virtutis aſpicio. Plato Philoſophorum ſapientiſſimus, & qui ipſum ſecuti, à quibus non longè aberrat Ariſtoteles, quatuor nobilitatis ſpecies facit. Prima, eſt eorum qui claris, piiſque parentibus orti ſunt: ſecunda, quorum parentes & affines, potentes ac principes extiterunt: tertia, quorum maiores domi militiæve aliqua prægrandi gloria inſigniuntur: quarta, quæ reliquas ſuperat, eſt cum quis animi ingenuitate & magnitudine excellit, ſuæque virtutis laude nititur: & hunc verè nobilem indicat & iudicat cui non virtus aliena, ſed propria gloriam palmis & lauris opertam opitulatur. Superaddidit quintam Ariſtoteles,*

Digitized by Google

eorũ ſcilicet, qui diſciplina aliqua præluſtri claruerunt: hi enim non modò ſe, familiam, parentes & affines, ſed vrbes ac prouincias è quibus orti, laudibus afficiũt. Hæc omnia in patre tuo ERRICE MEMMI conſpicio, ſed maiora in te me videre, honori duco. Te Pandoræ non abſimilem iure merito dixerim, Iupiter quod habet nõ tibi denegat, pulchritudinem nempe corporis. Mercurius eloquentiæ donis te cumulat. Minerua tibi ſcientiæ meatus aperit; Demum omnes tum Dij, tum Deæ te in ſuum ſinum benignè recipiunt & fouent, te eorum Εἰκὼν omnis Gallia prædicat, & ideo

Iuppiter vultu, Mars, Apollo,
es manibus munere
Hercules neruis, tum Cæſar.

Eloquio Ciceronem, ferues
ſternis vincere
Zenonem, Platonem, laus eſt.

Virtutis pietatis origo es
ſpeculum, lumen,
Iuſtitiæ, Gallorum amórque.

Si in Muſarum chorum me recipiam, nunquid te Clio in ſuis hiſtoriis adhibet? Melpomene tragœdiis & Thalia comœdiis, nunquid benigno vultu te excipiunt? Annon Euterpe tibiis & Terpſichore pſalterio tibi carmina dicant? Annon Erato Geometriæ regulis plectra mouens, celeri pede ſaltitat in aduentum tuum? Annon Calliope gratiſſima literarum adinuentione te diuitem reddit? Annon Vrania te per aſtra ducit & reducit? Annon Polybymnia Rhetoricæ theſaurum tibi aperit & præbet? Te fœlicem igitur, terque beatum omnis populus aſſerit. Non mirum eſt ſi Sol Iuſtitiæ Ludouicus XIII. rex noſter, cuius nomen & omen in ſæcula viuat, te ad ſua negotia pertractanda conuocauerit, teque in ſacro Conſiſtorio Conſiliarium, Prætorem vrbanum & ſupremum Aedilium Decurionem ac Mercatorum Præfectum, conſtituerit; cùm perſpectis tot præclaris ingenij tui dotibus deuincias & ad te trahas, tanquam nouus Hercules, omnium animos bene natos.

Vnum præ reliquis laudandum in te reperio, quòd ita ſtudiorum incendaris amore, vt non immeritò tibi titulus aureus accedat, (quo Henricus IV. Galliarum & Nauarræ Rex fulciebatur) OBSERVATAS ET PRISTINO SPLENDORI RESTITVTAS MVSAS: exinde tota Vniuerſitas Pariſienſis ſua vota, ſtudia túmque opera altaribus Auctoritatis tuæ dicat; Conſtat enim te per ſtatuta, nuper facta ſuper artem illam nobiliſſimam Typographiæ & Bibliopolarum Lutetiæ, primæuo ſplendori Academiam reddidiſſe, quapropter fultus auxilio tuo ſpero idem futurum in alma vrbe noſtra Lugdunenſi. Finem faciam ſi Animaduerſiones in Athenæum, quas Iſaacus Caſaubonus Henrico IV. vouerat, plurimum à ſe auctas ſuſcipias lubens. Interim totius orbis Monarchæ opem & auxilium imploro, vt Auctoritatem tuam incolumem præſtet, omnia tua opera fortunet, & ad gratum ſibi, glorioſum tibi, perutilem tuis finem dirigat. Salue & vale. Lugd.

PETRVS RAVAVD. D.D.

Digitized by Google

HENRICO IIII.

CHRISTIANISSIMO GALLIARVM REGI ET NAVARRÆ.

ANIMADVERSIONES noſtras in Athenæum, Græcorum fere doctiſſimum ſcriptorem, auſus ſum, Rex Chriſtianiſſime, Majeſtati tuæ conſecrare. Vt auderem, multa me, præter eximiam lenitatem tuam omnibus cognitam, impulerunt. Opus eſt laborioſiſſimum: Tu non principum modò, ſed prope dixerim mortalium qui ſunt, qui vnquam fuerunt, laboris patientiſſimus, amantiſſimus. Ad lucem & rerum & morum antiquorum ſcriptum eſt: Tua Majeſtas quanti cognitionem antiquitatis penderet, cum aliis claris teſtimoniis ſæpe, tum inſigni nuper palàm fecit: cum me viris ampliſſimis qui tuum conſilium participant, de hoc ſtudio notum, Lutetiam acciuit, liberali ſtipendio donauit, marcentem ad ſpem meliorum erexit. Emendationem denique Opus noſtrum profitetur auctoris magni, à vetuſtate miris modis deformati: Tua Majeſtas pace domi foríſque parta, virtute Dei, tuâ inuictâ dexterâ, in eam nunc curam toto pectore incumbit, vt quicquid in Regno tuo ſuperiorum temporum licentia deprauauit, emendet, reformet, inſtauret. Hæ ſunt cogitationes, quæ cœleſtem animum tuum dies nocteiſque exercent. Et meritò Rex maxime. Pater enim patriæ & diceris conſentientibus omnibus omnium ordinum vocibus: & es reuera. Nam quis ille paterfamilias cui ſuorum liberorum fortunæ maiori ſint curæ, quàm tuorum tibi ſubditorum? Cui verò homini priuato ita nota ſunt domus ſuæ negotia, vt tibi omneis Regni tui, maximæ, minimæ partes? Et iam tu quidem, magne Rex, in ordinatione Reipublicæ tantum paucis annis promouiſti, quantum vix multis fortaſſe luſtris alius: nondum tamen, licet tot feſſus præliis, tot inclytus victoriis, ad otium & quietem, vt natura fert hominum, conuerteris. Quin difficiliora in dies, maiora, & meliora, moliris, aggrederis, exequeris. Ibit igitur in annaleis, Rex potentiſſime, vnum te à multis retro ſeculis extitiſſe, cuius mens ignea pari cura ac felicitate belli munia & pacis artes atque ornamenta coleret. O laudem etiam melioribus ſeculis, nedum iſto ferreo & magnarum animarum ſteriliſſimo rará atque inuſitatam! Nec mirum: diuerſiſſima enim eſt ad vtramque ſectam via: diſſimilis natura mentium: diſcrepantes pacis bellique rationes. Non replicabo ambitioſè veterum aut recentium temporum monumenta, vt dicto faciam fidem. Sed profectò ita eſt: cum omnia euoluerimus, vix principum milleſimus quiſque inuenietur, domi militiæq; iuxta bonus. Enituit aliquis in bello? at obſoleuit idem in pace. Alius in iſta excelluit? at bellandi idem imperitus. Tua maieſtas res olim diſſociabiles, prudentiam ciuilem & militaris rei ſcientiam miſcuit, ac nouo

Digitized by Google

exemplo temperauit. Sed bellicas laudes tuas æternitate digniſſimas, tacere malo quàm attaminare. Magnitudo quidem rerum à te geſtarum ea eſt, vt celeberrimus quiſque ingenio ad prodendam fortitudinis tuæ memoriam ſine gratia aut ambitione, bonæ tantum conſcientiæ pretio, pelliciatur. Clemētiam verò tuam, propriam & peculiarem tibi virtutem, ſilentio tranſire nefas ingens ducimus. Nam cuius miraculi eſt, bellatorem tantum, armis & prœliis innutritum, ſtillam cruoris humani nullam vnquam niſi in acie fudiſſe? ibi quoque vel infenſiſſimis hoſtium, herbam modò porrigerent, ſemper libentiſſimè pepercisſe? vitam cum multis hominum millibus dederis, nemini vnquam exprobraſſe? ea denique moderatione conſtanter vſum, facile vt omnibus appareat, obliuionem te belli ciuilis malle quàm gloriam? Quamobrem magne heros, tantæ virtutis, hoc à Deo præmium tuliſti, vt nutans & prope iam collapſum tuum & maiorum tuorum Regnum, in ſuam ſedem reſtitueres, ſtabilires, & altioribus in poſterum radicibus, (quantum quidem humanis conſiliis poteſt prouideri) fundares. Quid dicam de fama nominis tui, qua orbem terrarum vniuerſum dudum impleſti? Narrant rerum Romanarum auctores Auguſtum principem diuinitus ad maxima electum, poſt Ianum clauſum, mira lenitate & æquitate imperantem, moderationis huius famâ Parthos, veteres Romanorum hoſtes, ita cepiſſe, vt ſigna militaria, quæ M. Craſſo & M. Antonio ademerant, repoſcenti redderent. Quid poſteri de tua Maieſtate Rex auguſtiſſime, dicturi ſunt? cuius fama tantum apud potentiſſimum Hiſpaniarum regem, Philippum illum tot regnorum euerſorem, valuit, vt non ſignorum inutilium, ſed vrbium munitiſſimarum redditione tuam amicitiam ſibi ſuiſque iudicauerit redimendam. Nam quod pro magno in iiſdem legimus hiſtoriis, nationes exteras amicitiam Auguſti expetentes, legatos vndique Romam miſiſſe: quis miretur adeo, qui ſciat qua magnificentia, quo comitatu magnus Allobrogum dynaſta, admiratione tuarum virtutum excitus, vſque inde è finibus Italiæ & Alpium radicibus ad Regiam tuam nuper ſit profectus? Dies me deficiat, imò & annus, ſi decora ſigillatim tua recenſere inſtituam. Sedenim, Rex maxime, tot palmis, tot lauris, tot coronis, vnus adhuc vt accedat titulus, OBSERVATAS, ET PRISTINO SPLENDORI RESTITVTAS MVSAS, omnes qui literarum puritatem amamus, vota aſſiduè facimus, & ab indulgētia tua petimus, expetimus, ac *(ſi fas dicere: ſed fas.)* exigimus. Miſerare ô Pacis & Innocentiæ magne vindex, amiciſſimas pacis & innocentiſſimas diuas. Patieris princeps benigniſſimus, iacere æternum tuam illam Academiam, clariſſimum quondam non ſolùm Galliarum, ſed totius Europæ lumen? Patieris doctiſsimos viros, qui ſe illi ſuámque operam addixerunt, opem tuam diutius deſiderare? Patieris vt ventura ſecula, poſtquam ingentes illas ſubſtructionum moles, & nitentia marmore, auróque radiata palatia, quæque in Vrbe, quæque alibi, tot ſimul locis regiis plane impenſis à Maieſtate tua excitantur, fuerint mirata, cauſſam ſpretæ à te Academiæ tuæ, poſsint requirere? Ne hoc Deus immortalis ſirit. Illum nos, Rex inuictiſsime, vt quàm diutiſsime Maieſtatem tuā ſaluam atque incolumem præſtet: vtque tua omnia conſilia fortunet, & ad gratum ſibi, glorioſum tibi, vtilem tuis finem dirigat, ſupplices, quanta maxima poſſumus pietate oramus, obſecramus, obteſtamur. Exaudi Deus OPT. MAX. & ſidus hoc, quod præcipitato in profundum, ac demerſo in tenebras orbi Gallico refulſit, velis perlucere. Scripſi Lugduni, in ædibus viri tuæ Maieſtati addictiſſimi, Merici de Vicq, veteris Muſarum noſtrarum hoſpitis, a. d. XVII. Kal. Auguſti, CIↃ IↃC.

Maieſtati tuæ, vel antiqua ſolduriorum lege, deuotiſſimus

IS. CASAVBONVS.

Digitized by Google

IACOBVS LECTIVS
ISAACO CASAVBONO V. CL.
SVAS IN ATHENÆVM
ANIMADVERSIONES
euulganti.

EVge alius dites Arabas miretur, & Indos,
Et ſua qui arboribus depectūt vellera Seras:
Alcinoique ingentis opes, hortóſque beatos,
Ilicet, atque tuas oſtentet Myſia meſſes:
Aut vbi bis pleno fundit ſe copia cornu,
Bis ſegetes ſupplent ſulci, bis pampinus vuas,
Biſque arbos ſua poma. Tui nos magne Caſaubon
Ingenij miramur opes, fœtuſque beatos:
Diuitis ingenij, quod lampadis inſtar Eôa
Prodigit inuarios latè ſua munera tractus,
Immittitque in culta nouas Heliconia vires.
Nunc fidus linguâ monſtras interprete ductor
Et maria, & terras omnes, cælumq; profundum.
Nunc magis atque magis Latia monumenta Mineruæ,
Aut ea quæ Graij cecinerunt plurima vates,
Eripis è latebris, & amico lumine comples.
Nunc, bene quæ depicta, manu meliore repingēs
Moribus abſterres prauis mortalia corda,
Incendiſque bonus veræ virtutis amore.
Hic quoque Cecropiâ cui nomen ab vrbe decorū,
Plenior, & multâ terſus ferrugine frontem,
Muneris ecce tui eſt ſuperas quòd prodit in auras.
Singula quid referam? libeat modò vera fateri,
Et tibi Athenæum & totas debemus Athenas.

CL. V. IS. CASAVBONO.

QVamuis decôre ſat refulgeat ſuo
Tranquilla virtus, quam nec aura gloriæ
Ventoſa tollit, nec repulſa deprimit
Veris ouantem, & acquieſcentem bonis:
Illam tamen procatur, atque ambit volens
Secunda fama, calcar indolis bonæ:
Comiſque laus, vt vmbra corpori comes,
Viros adulat, qui vel artibus togæ,
Vel Martiali floruêre adorea.
Nam pauca gens ſelecta, queis nudum decus
Pateſcit, vni conſcientiæ ſtudent,
Rectique amore limitem rectum ſecant:
Pleroſque laudum blanda ſiren allicit,
Vt ardua virtutis inſiſtant iter,
Quod aſpero labore vallauit Deus,
Ne gratuitò tanta ſors obtingeret
Quà ſegnibus reique nullæ quà viris.
Hoc ducta ſenſu prouidens antiquitas
Contigua fana deſtinauit cultui
Virtutis, atque Honoris. hos enim decet
Clarere famâ, ornari honore, laudibus
Ad aſtra ferri, quos benignâ vi lacit,
Vulgóque ademptos conſecrat Virtus ſibi:
Quod ſi quis vnquam munere hoc dignus fuit
Tu es vnus ille, flos virûm CASAVBONE,
Cuius nec altam ſpem repreſſit temporum
Morumque ſidus peſtilens menti bonæ:
Nec tardius cultura cœpta ſeduli
Votum coloni flore luſit irrito.
Quin vt malo inualeſcit ardor, & diu
Dilata ſurgit lætius fecunditas:
Sic viuidæ virtutis acer impetus
Fauore cæli fretus inuium nihil
Inuenit. aſt amore peruico moras
Perrupit omnes. dura per diſcrimina
Sic creuit olim robur inuicti Herculis.
Sic altiùs radice comprendit ſolum
Pulſata ventis arbor, & ſæuo Ioue.
Rubiginoſus deterit ferrum ſitus,
Torpere inuſu quod recondito ſinas.
Ignaua virtus obſoleſcit, & graui
Senet veterno namque per cuniculos
Obrepit aſtu blandiens inertia,
Senſimque diæ mentis occupat Larem,
Primo pedatu inuiſa, dein voti potens
Quidquid viri eſt in homine mancupat ſibi.

Digitized by Google

Quæ peſtis in te fraudulenter, aut palàm
Graſſata, ſenſit artis impotentiam.
Quippe eius omnes & dolos, & impetus
Eluſit: atque eliſit indoles tua
Nil humile ſpirans, nec rudis certaminum.
Ergo Dei virtute prouiſum eſt tibi,
Ne poſſit vnquam nomen emori tuum.
Tibi nitentem è tranſmarinis floribus
Plectit corollam Lucius: te ciuicâ
Tranquillus ornat arte ſeruatus tuâ.
Te Sicelis Thalia ruſticè procax,
Ipsâque formæ negligentiâ decens
Patrante ocello figit, & malo petit.
Te laude multâ clarat ille, cui dedit
Laus multa nomen: te Theophraſti lepos,
Te cura docti diligens Laërtij,
Straboque chartis cuncta terrarum ſola
Permenſus: &, quo clarius nullum viget
In literato nomen orbe, maxumi
Regis magiſter, ipſe maior. ſi rudi
Vero mouemur, non inanibus notis,
Rerumque pompâ. ſed citare ſingulos
Quid eſt neceſſe? tota doctorum virûm
Propago, quos eduxit Hellas artium
Nutrix bonarum, totus ille ordo pius
Te confitentur ſoſpitatorem ſuum.
Gratoque laudes ore concinunt tuas,
Vno tenore quòd tot inclytos ſimul
Heroas orci è fauce, mortis è manu
Raptos in oras lucis euocaueris.
Nam peius omni morte fatum, mortuam
Vitam exiebant, & ſibi ſuperſtites
In hoc trahebant lucis ingratæ moras,
Vt ſe viderent atque ſentirent mori,
Perenniterque funus efferrent ſuum,
Lurore turpes, & vetuſtate obſiti,
Lacerique plagis ora ſeruili modo.
Qualem niuoſis Caucaſi affixum iugis
Titana vates fabulantur, cui Iouis
Satelles immortale concidit iecur,
Diriſque nulla interquies datur malis.
At nunc ouantes munere ingenti tuo
Solare fulgur irretorto lumine
Contrà obtuentur, & caput cælo efferunt
Sublime: quin & ore pleno nectaris
Ducunt liquorem, ſymbolaſque conferunt
Menſis Sophorum macte ATHENÆI labor,
Cui nocte pulsâ clarior dies redit,
Quàm vere ſudo ſolis emicat iubar.
Tua iſta laus, vir erudite, qui ſimul
Facem extuliſti mentis altæ, protinus
Fugere nubes, priſcus & fulſit nitor:
Fælix laborum, ſi quid auditu dabit
Vox noſtra dignum, noſcet ætas poſtera
Quam nunc & olim proſecutus ſim tuas
Honore dotes, hoc beatus vnicè
Quòd me fauore duxeris dignum tuo
Quondam æmulum laboris atque induſtriæ,
Dum res ſinebat, & vigebat, indoles
Amore laudis, atque doctrinæ calens.
Sed me grauis Fortuna tranſuerſo impetu
Plenis euntem paſſibus retrò tulit:
Te ſpes, & indefeſſus ardor candidam
Ad vſque metam vexit illæſo gradu.

DOMINICVS BAVDIVS.

Digitized by Google

AD LECTOREM.

VETVS eſt eruditorum querela, candide Lector, mendis deformibus antiquorum ſcatere monumenta. Queſti ſunt & ſæpe & grauiter de hoc ſtudiorum malo accuratiores omnium ætatum philologi, hiſtorici, philoſophi, medici, iuris periti, & beati etiam Patres: atque vno verbo, ſicut alibi clarè oſtendimus, quicunque fere apud Hebræos, Græcos & Latinos, ab annis retro bis mille & amplius, cum iudicio pariter & amore veritatis, in literarum ſtudiis ſunt verſati. Nimirum ita res habet: hominis & omnium humanorũ operum quà corporis, quà ingenij, ſiremps lex eſt. Naſcitur ille & denaſcitur: ſexcentis interea valetudinis aduerſæ incommodis, aliiſque caſibus obnoxius. Scias & in iſtis vſu idem venire. Itaque cum ex infinita prope veterum ſcriptorum copia oppidò pauci interitum effugêre: tum horum plerique ſic, laceri, ſic corrupti, ſic mendis deturpati, vix vt ipſi in ſuis ſcriptis, ſi virgula vt aiunt, diuina, huic luci fuerint redditi, ſeſe ſint agnituri. *Tantum æui longinqua valet mutare vetuſtas.* Miſera profectò res, & ſapientiæ ſtudioſis vel veris lacrymis deflenda. Vnde enim nobis eruditio parabilis, vnde cognitio diſciplinarum, vnde totius præteriti temporis notitia, niſi ex libris antiquorum? Iis ſi vtimur deprauatis, quid ſupereſt aliud, niſi vt Ixioni ſimiles vmbram pro re, errorem pro ſcientia, falſum pro vero amplectamur? Vt planè ridiculi ſint, qui emendatóne an inemendato libro vtantur, ſua nihil putant intereſſe. Iſti ſunt, partim Democriti populares & Arcades βαλανηφάγοι, partim vitiligatores literas peruerſè docti, diuinæ Critices (legitimam intelligo, non iſtam volgiuagam, & vt loquitur Tertullianus, paſſiuam) hoſtes & contemtores: quorum fatuitatem aut καταγνῶναι tot locis magnus Galenus tam acriter eſt inſectatus. Nos autem in eo libro quem accuratiſsima diligentia de Critica fecimus, plurimos in vitam errores ab hoc fonte manaſſe, vero vicimus. Sed ſtudij huius neceſsitatem Hebræorum doctores verbo indicant, qui Legis diuinæ, (quanto igitur meliore iure humanorum ſcriptorum?) ſepem eſſe Criticam non minus verè quàm eleganter pronunciant. Enimuero, Lector, ex omnibus illis quorum ad nos ſcripta peruenerunt, nullus eſt, quantum equidem memoria repeto, qui à vetuſtate peiùs aut crudeliùs fuerit acceptus, quàm Naucratita ATHENÆVS: ſcriptor verè πολυμαθέστατος, verè vndecunque doctiſsimus: & vt paucis multa complectamur, Græcorum Varro aut Plinius. Huius igitur tam eruditi auctoris luculentiſsima ſcripta, priorum ſeculorum barbaries ita vexauit, vt nondum ſtatuerim magis gaudendúmne ſtudioſis fuerit, non penitus illa intercidiſſe, an dolendum, quod ſic affecta ad nos ſint tranſmiſſa. Parum fuit caput miſero præcidiſſe & pedes: priores videlicet libros duos, cum tertij principio, & maxima vltimi parte: adiecta eſt artuum aliquot laxatio: in ipſum denique truncum ita ſæuitum, vt ſoricina nænia confeſsiorem eum nobis reliquerint. En temporum illorum immanitatem, quibus omnis humanitas, & meliores literæ ignorabantur: nedum vt Critices hominibus illis vllus ſupereſſet ſenſus. Poſtea verò quàm ſingulari Dei beneficio in Europam literæ ſunt poſtliminio reductæ: ſeriùs quidem, ſed tamen extitêre tandem cordati viri, qui Athenæi alius editione, alius verſione, iter ad famam affectarent. Anno demùm M. D. XIV. Aldus ille, cui vitam multi ſcriptores Græci debent, è tenebris illum in lucem produxit, adiutus à Muſuro Cretenſi. Fatendum verò quod negari non poteſt, viros ſolertiſsimos & doctiſsimos, neque in exemplaribus nanciſcendis felices fuiſſe: neque in editionis ſuæ emendatione nimis accuratos. Et tamen Muſuri diligentiam ſeriò commendat Aldus. Quales igitur fuiſſe dicemus eos codices quibus ille eſt vſus, cum eorum comparatione Aldina editio emendatiſsima cenſeri mereretur? Secuta eſt poſt annos XX. Baſilienſis editio. Hanc concinnarunt Iacobus Bedrotus & Chriſtianus Herlinus, ambo, opinor, iuuenes Germani: qui etſi à librorum præſidio imparati, neque multo fortaſſe minus ab idonea eruditione, oneri ſubierunt viribus ſuis impari: vel ſolo tamen bene de literis merendi ſtudio qui poſteritati oſtendantur non ſunt indigni. Sed enim deſtitutum libris melioribus ad Aldini exemplaris emendationem accedere; hoc verò erat, ſine nauigio mare magnum velle tranſmittere. Quemadmodum autem horum conatus manu exaratorum inopia in neruum erupit: ſic illum Venetum qui ante omneis alios, (nam de Sanga Romano vereor vt credendum ſit Paulo Iouio,) Latinum fecit Athenæum, Criticæ imperitia toto opere plus quàm pueriliter coegit ineptire. Quamobrem, etſi erat ille vir non indoctus, quod alia ipſius teſtantur ſcripta, verſio tamen edita ab eo eſt, adeo nullius frugis, aut tam exiguæ, vt præter egregiæ voluntatis teſtimonium, nihil penitus inde laudis reportarit. Non multo poſt prouinciam eandem celeberrimi nominis in hac frequentiſsima vrbe medicus, Iacobus Dalecampius ſuſcepit. cui

viro

viro eruditiſsimo,ſi tantum otij ad hanc ornandam Spartam quotidiana ægrorum imperia conceſſiſſent, quantum fuit in ipſo φιλοπονίας & amoris erga literas: non dubitamus, & meliorem & accuratiorem interpretationem potuiſſe ab eo ſperari. Etſi memoria tenemus dixiſſe illum aliquando nobis, huic potiſſimum curæ, per annos paulò minus triginta, omnia ſe temporum ſucceſſiua donaſſe. Cæterùm quàm feliciter hoc negotium viro optimo ſucceſſerit, ANIMADVERSIONVM noſtrarũ libri iſti palàm facient. Quod tamen opus, candide Lector, ſcibis non ea ſine inſtitutum à nobis, vt in verſiones interpretum curioſè inquireremus. Neque enim ij nos ſumus, qui alieni nominis obtrectatione,famam aucupemur. Apage hanc ab iis proteruitatem, qui Virtuti ſacramento dixerunt: quique veræ laudi cupiunt litare. Equidem ſemper potius duxi mea peccata corrigere, quàm aliena indagare. Sed nec Commentarios in Athenæum ſcribere conſilium nobis: vel quia propter abundantiam materiæ in immenſum erat opus excreturum: vel quia minus id eſſe neceſſarium, nec nimis difficile in hac literarum luce, ſemper iudicauimus. Nobis, mi Lector, cum huic ſcriptioni manum admoliremur, hic præcipuus ſcopus ob oculos fuit, vt quæ erant in Athenæo obſcuriora necdum cuiquam illuſtrata,ipſi iremus illuſtratum: quæ vitio librariorum corrupta multa, quorum interpretibus ne ſuboleuiſſe quidem videbamus,ipſi pro virili corrigeremus.Id verò inceptum quantis laboribus,quantis moleſtiis nobis conſtiterit,fruſtra tibi narrare inſtituam,niſi periculum ipſe ſtudij huius feciſti. Porrò cum emendandi veteres auctores duplex ſit via: è libris ſcriptis, & ex ingenio: vtramque nos viam in corrigendo Athenæo inſtitimus. Priorem quidem ante annos quatuor, cum impulſu optimi atque amiciſsimi Hieronymi Commelini, eam editionem adornauimus, quæ paulò ante immaturum, & ſtudioſis luctuoſum illius viri obitum, ex ipſius officina prodiit. Neque leuis neque parum huic auctori vtilis, opera illa noſtra extitit. Collata enim editione Baſilienſi cum ea ſcriptorum codicum copia, quæ tum erat ad manum, multa primi publicauimus, antehac Græcè edita nunquam. plurima item emendauimus in prioribus editionibus corruptiſsima,partim librorum ſecuti auctoritatem, partim certas & omnibus manifeſtas rationes. Fuit præterea animus editioni illi breues Notas adiicere: & hoc amplius, omnium auctorum,librorum,& dramatum ab Athenæo laudatorum accuratam deſcriptionem: quam dudum ad lucem non Athenæi tantùm (nihil enim vbique titulis librorum & fabularum corruptius) parraueramus. Migratio noſtra ex Allobrogum finibus in Galliam eodem tempore inſtituta,& ne illa tum à nobis adiicerentur impediit, & vt aliquanto inemendatior ea editio prodiret fuit in cauſſa.Hæc igitur nos iam antè è libris. At longè operoſior altera eſt ratio, quam ſumus hîc ſecuti. Priore illa opera vulgatas editiones è veteribus libris auximus & emendauimus: poſteriore hac & vulgatorum, & manu etiam ſcriptorum codicum lectionem ad rectæ rationis obruſſam exegimus. Nam in ſcriptis exemplaribus vel antiquiſſimæ manus, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ πολλὰ δὲ λυγρά. Itaque in illis tractandis iudicio magno opus, magna eruditione, nec mediocri vſu: quæ tria Criticum illum γόνιμον perficiunt alibi nobis informandum. Qui autem codicum veſtutatem,præſertim conſentientium,recti argumentum & normam vbique certam eſſe arbitrãtur: audiant illi Criticorum non minus quàm medicorum principem Galenum: qui in tertio De difficultate reſpirationis, cum de Hippocratei loci cuiuſdam vera lectione diſputaret: *τὶς τῶν παλαιῶν*, ait, *βιβλιογράφων ἥμαρτεν. ἔπειθ' οὕτως ἔχειν ἔφθασεν ἐκδοθῆναι τὸ βιβλίον ἐφυλάχθη τε εἰκότως μέχρι δεῦρο τοῦτο τὸ σφάλμα. Iam olim*, inquit, *librariorum aliquis locũ corrupit: deinde edito libro cum illo errore,non mirũ ſeruatum eſſe mendum vſque adhuc*. cauſſas poſtea ſeruati erroris tamdiu affert iſtas: *τῶν μὲν ὀλιγώρως ὁμιλούντων τοῖς τῶν παλαιῶν βιβλίοις, ὡς μήτ' εἰ λείπει τι, μήτ' εἰ δι' ἑτέρου γράμματος ἥρπται γνωρίζειν, ἐνίων δὲ γνωριζόντων μὲν, ἀλλὰ προσθεῖναι τὸ λεῖπον οὐ τολμώντων*. Et ita eſt: librariorum culpâ & doctorum incuriâ atque ignauiâ factum,vt ſemel commiſſa in antiquiſſimis codicibus peccata,in omnia deinceps exemplaria propagarentur,ac per multa ſecula conſtanter ſeruarentur. Plura alibi Galenus de genere iſto mendarum: quas Philemon criticus vetuſtiſſimus appellat *τὰς ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἐμμεμενηκυίας ἡμαρτημένας γραφάς*. Nihil ergo mirum. plenum eſſe huius generis mendorum quantum extat hodie Athenæi exemplarium. Quæ quidem è duobus inter ſe iam olim diuerſis omnia eſſe transfuſa & deſcripta obſeruauimus. Ab eorum altero manauit Aldinum illud de quo diximus: cui per omnia fere ſimile eſt Palatinum, quod in Heidelbergenſi bibliotheca illuſtriſsimi Principis aſſeruatur: item aliud cuius nobis vir ampliſsimus Regi ab intimis conſiliis Andreas Huraldus Meſſæus copiam fecit. At longè iſtis tribus, & aliis omnibus quæ ab eodem exemplo ſunt orta,& emendatius & integrius illud eſt, quod in celebratiſsima Cardinalis Farneſij bibliotheca habetur. Ei libro acceptum ferre debes quicquid in prioribus deſideratum; exhibet noſtra editio. multas autem voces, multas periodos integras,interdum etiam plures, ſingulis prope paginis adiecimus. Vt taceam de inſigni fragmento libri vltimi, quod ante nos Gulielmus Canterus indidem nactus publicauerat. Parilem huic codicem etiam in Vaticana Romæ ſeruari accepimus. Noſtra editio Farneſianum fere exhibet: repræſentatum nobis à clariſsimo viro Henrico Stephano: qui ante annos ferme quinquaginta, cum Romæ eſſet, accuratiſsimè omnes varietates ſcripturæ ad oram ſui codicis adnotauerat. Idem fecerat paucis ante Stepha-

num annis, & Benedictus Ægius Spoletinus, qui temporibus illis Romæ inter peritiſsimos Græcarum literarum eſt habitus. Eius etiam codicem vidimus nos inter alios neutiquam vulgares Petri Gelaſij Hiſpani libros. Fecerunt idem poſtea & alij item multi. Itaque Farneſianas illas Notas paſsim reperias in eruditorum bibliothecis non ſolùm Italorum, ſed & Ciſalpinorum. Habuit eas vterque interpres: habuit & vir eximius Conradus Geſnerus: cuius librum doctiſsimi Gaſparis Vuolfij operâ nacti ſumus. Eaſdem & nobiliſsimus ſtudiorúmque noſtrorum ſtudioſiſsimus Marcus Velſerus Auguſta Vindelicorum ad nos miſit, ab Andrea Schotto altæ eruditionis viro ſecum communicatas. Hæc igitur omnia exemplaria ſicut modò dicebamus, mendis inquinata ſunt: adeo vetuſtis, vt ante Euſtathium & eo priorem Excerptorum auctorem, qui multas illarum retinent, ſint natæ: adeo non facilibus ad emendandum, vt eruditus vir, qui ante multa ſecula Epitomen illam confecit, fateatur ingenuè, multa ſe quòd eſſent corrupta miſſa facere. τοῦτο, ait ille non ſemel, ἐπεὶ ἐσφαλται οὐ μετέγραψα. Non igitur hodie atque heri cœpti ſunt Athenæi codices deprauati circumferri: verùm ante annos quingentos & amplius. Atqui non deſunt, quibus tantam eſſe mendarum quæ bonos auctores obſident, antiquitatem, ægrè perſuaſeris. Sicut anno accidit: orto enim ſuper menſam apud ampliſſimum & præſtantiſsimum virum Mericum de Vicq ſermone de illa paginarùm aliquot tranſpoſitione, quam in omnibus libris commiſſam, neque auctori Epitomes, neque interpretibus animaduerſam, libro quarto primi obſeruauimus: mirari qui aderant viri doctrina iudicióque præſtantes, & multa de auctoritate manu exaratorum differere. Clara res tamen eſt, certíſque argumentis à nobis probata. Inter antiquiſsimas veterum librorum corruptelas, traiectiones ſunt huiuſcemodi. Iam olim critici antiquiſsimi quorum extant in Homerum & Hippocratem obſeruationes, corruptos hoc vitij genere locos multos adnotarunt. Sed & ætatis noſtræ docti viri ſimilia peccata in multis libris deprehenderunt. Vel vnus ille Hercules Muſarum Ioſephus Scaliger, quàm multa apud Tibullum, Propertium, & Manilium mirè perturbata, nitori priſtino hac ratione reſtituit? qui etiam ſuperioribus menſibus, de illa Athenæi luxatione per literas nos monuit. Ac licet multò antè idem nobis fuerat obſeruatum: mirificè tamen vir incomparabilis hoc ſui iudicij indicio & delectauit nos, & in ſententia confirmauit. Vtinam & cæteris omnibus coniecturis noſtris eadem vbique ἐνάργεια. Atenim, candide Lector, cum in genere omni literarum, tum in ſtudio maximè critico veriſsimum Galeni dictum: χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς· τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα. Nos verò & homines ſumus, & occupati: adeo quidem, vt temporis totius quod ab inſtituto opere eſt lapſum, partem multo maximam frequẽtes ἀποδημίαι nobis ſurripuerint. Vt alia ſileam ſtudiorum noſtrorum grauiſsima damna. Sed non morabor te pluribus: neque committam vt æquitati tuæ diffiſus poſsim videri. Vale candide Lector: & Prolegomena noſtra, quibus de Athenæo, operíſque huius argumento prolixè actum eſt: necnon de conuiuatore Larenſi, & omnibus conuiuis, quia caſu quodam edi nunc non ſunt quita, breui, cum Deo. Iterum vale. Lugduni Seguſianorum.

PRIVI

PRIVILEGE DV ROY.

LOVYS PAR LA GRACE DE DIEV ROY DE FRANCE ET DE NAVARRE, A nos amez & feaux, les gens tenans nos Cours de Parlement de Paris, Roüen, Thoulouſe, Bourdeaux, Dijon, Grenoble, Aix, Rennes, Seneſchaux, Preuoſts deſdicts lieux ou leurs Lieutenãts, & à tous nos autres Iuſticiers, & Officiers qu'il appartiendra; Salut. Noſtre bien amée Anne Thomas, vefue de feu Antoine de Harſy, viuant Marchãd Libraire de noſtre Ville de Lyon: nous a fait tres hũblement remonſtrer, qu'elle auoit recouuré vn liure intitulé, *Iſaaci Caſauboni Animaduerſiones in Athenæum libri XV.* Lequel Liure auroit cy deuant eſté imprimé. Et à preſent icelle Thomas deſireroit le faire r'imprimer, augmenté par feu Monſieur Caſaubon de plusieurs choſes rares & neceſſaires au public outre toutes autres editions. Nous à ces cauſes, deſirans la promotion & aduancemẽt de la choſe publique en noſtre Royaume, & ne voulans permettre que la ſuppliante ſoit fruſtree de ſes diligences, trauaux & grands frais qu'elle a faicts au recouurement d'icelle copie, & qu'il luy cõuiendra faire pour l'impreſſion dudict liure, & par meſme moyẽ la faire reſſentir du fruict de ſon labeur, Vous mandons, ordonnons, & par ces preſentes enioignons que vous ayez à permettre, comme de noſtre puiſſance & authorité Royale, auons permis & permettons par ces preſentes à ladicte Thomas, qu'elle puiſſe imprimer, ou faire imprimer, vendre, debiter, toutes fois & quante que bon luy ſemblera le ſuſdict liure, pendant le temps, & eſpace de ſix ans, conſecutifs, à conter du iour & datte que ledict liure ſera paracheué d'imprimer, faiſant pour cet effect tres-expreſſes inhibitions & defences à tous Marchands Libraires, & Imprimeurs de quelle qualité qu'ils ſoyent de noſtre Royaume, Pays, & Terres de noſtre obeyſſance, d'imprimer ou faire imprimer le ſuſdict Liure, ny en extraire aucune choſe pour iceluy, changer, ou vendre aux foires, ny d'en apporter, ou faire mener d'autres Villes en ce Royaume, ſous noms interpoſez, ou fauſſes marques, ny d'en tenir aucun exemplaire, tant en priué qu'en public, d'autre impreſſion que de ceux que ladicte Thomas aura fait imprimer, ou ceux qui auront droict d'elle. Sur peine de ſix mil liures d'amende, applicable moitié à nous, moitié à la ſuppliante ſans aucune diminution: & tous ces dommages & intereſts, & confiſcation de tous les exemplaires qui ſe treuueront eſtre mis en vente ou autrement, contre la teneur de ces preſentes. Et que trouuans ledict Liure ainſi contrefaict, il ſoit incontinent ſaiſi, & mis en noſtre main, par le premier de nos Iuges, Officiers, Huiſſiers, & Sergents ſur ce requis. Vous donnant commiſſion & mandement tres-exprez & ſpecial, & à eux de proceder contre ceux qui contreuiendront à ces preſentes, par toutes voyes deuës & raiſonnables, nonobſtant oppoſitions, ou appellations quelconques. Pour leſquelles, & ſans preiudice d'icelles, ne voulons eſtre differé, & nonobſtant auſſi clameur de Haro, Chartre Normande, priſe à partie, & à toutes autres lettres à ce contraires. Auſquelles nous auons deſrogé, & deſrogeons par ceſdictes preſentes. Et pource que d'icelles on pourra auoir affaire en diuers lieux, Nous voulons qu'au vidimus d'icelles, fait ſous noſtre ſeel Royal, ou par l'vn de nos Amez & feaux Conſeillers, Notaires, ou Secretaires, foy ſoit adiouſté, comme au preſent Original. Et ſi Nous voulons que ſi mettant vn brief Extraict d'iceluy priuilege au commencement, ou à la fin dudict Liure, qu'il ſoit tenu pour bien & deuëment ſignifié, comme ſi c'eſtoit l'original propre, afin qu'ils n'en puiſſent pretendre cauſe d'ignorance. Car tel eſt noſtre plaiſir. Donné à Paris, le 26. iour de Nouemb. 1620. & de noſtre Regne le vnzieme.

Par le Roy en ſon Conſeil,

Scellé du grand ſeel en cire iaune ſur ſimple queuë.

DE VERNESON.

ISAACI

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER PRIMVS.

CAPVT PRIMVM.

Hypotheſis percurritur: auctor Epitomes, eiuſque antiquitas. Παρεκβολαί, Excerpta. *Abbreuiatoris & Euſtathij aliquot notati errores.* πατὴρ τῆς βίβλου. *Timocrates cui opus inſcriptum. Titulus operis,* Δειπνοσοφισταί. χρεῖαι, loci auctorum: ἡ ἐγκύκλιος παιδεία: Γραμματικῶν οἱ χαριέστατοι. *Vlpianus* Κειτούκειτος, κεῖσθαι, κείμενον. ὥρα *pro diei parte.* πρὸς τὴν τέχνην καὶ τὰ ἤθη. *Galeni ſcripta philologica.* Κατάλογος στρατιωτικός.

ARGVMENTVM hoc ſcripſit is, qui totius operis Epitomē confecit: cuius tātum extat editum, quantum de primis Athenæi libris hodie deſideratur. Eſt in manib⁹ noſtris beneficio doctiſſimi, optimi, integerrimique viri Dauidis Hoeſchelij id opus integrum, primo libro excepto & ſecundi parte: tantum enim ferè ab Epitome Hoeſcheliana abeſt à fronte præciſum, quantum extat libris editis inſertum. παρεκβολάς auctor vocat alicubi laborem ſuum, nomine conuenientiſſimo. Moris fuit ſtudioſis hominibus, inter legendū veteres auctores excerpere, quæcunque ad inſtitutum quiſque ſuum facere iudicabat. Ea ſunt quæ Seneca *Excerpta*, Græci Ἐκλογάς, vel Χρηστομαθείας, aut Σημειώσεις, itémque παρεκβολάς dixerunt: qua de voce plura alio loco nobis erunt dicenda. Quis autem fuerit is, quandoque, & vbi vixerit, pro certo non ſcimus. Antiquum eſſe ſatis, hoc verò ſcimus: qui obſeruatum habeamus, vſum ſæpe Euſtathium hac Epitome, integro Athenæi codice neglecto. Colligimus ex eo, quòd ſequi illum non raro lectionē videmus quæ in his Excerptis, ſpreta ea quæ in contextu, longè interdum melior ac verior: imò falſam Athenæo ſentētiam illum affingere περὶ ταύτην τὴν αἰτίαν, locis aliquot deprehendimus. Vt cùm, exempli gratia, ad ῥαψ. Ἰλιάδ. λ. prolatis vocibus ὀψοφαγίστατος καὶ βλακίστατος, addit, ἃ δὴ λέγεται κεῖσθαι παρὰ Σοφοκλεῖ. Errat enim. Xenophontis quippe verba Sophocli tribuit. Apud Athenæum libro VII. ſcriptum eſt, ἐγὼ δ᾽ οὐκ ὢν ὀψοφαγίστατος. οὕτω γὰρ Ξενοφῶν ὀνόμασεν ἐν Ἀπομνημονεύμασι, γράφων οὕτως, ὀψοφαγίστατός τε καὶ βλακίστατός ἐστιν. Non poterat planiùs ſignificari, Xenophontis eſſe quæ diximus verba: quia tamen multa eo loco Sophoclis eſt mentio, aliud agens auctor Epitomæ iſta quoque Sophocli de ſuo eſt largitus, ſcribens in Excerptis ſuis, ὀψοφαγίστατος καὶ βλακίστατός ἐστι, φησὶ Σοφοκλῆς. hoc duce errat Euſtathius. Sic etiam fallitur cum ſcribit ad Iliadis. ῥαψ. σ. Ἀπολλόδωρος τοὺς ἀκρατεῖς καὶ καταφερεῖς ἀλφηστὰς εἶπεν, ἐν τῷ καταπυγοτέραν ἀλφηστᾶν. Non meminerat Euſtathius Apollodorum grammaticum fuiſſe, qui Sophronis Mimos libro Commentario erat interpretatus. Eius auctoritate vtitur ſæpe Athenæus. Libro autem VII. prouerbiū adfert natum ex Sophronis verbis, καταπυγοτέραν ἀλφηστᾶν: cuius interpretationem ex Apollodori Commentariis ſubiicit. In verbis Athenæi nihil eſt obſcuri: etſi ab interpretibus quoque malè ſunt accepta. Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Σώφρονος τῷ εἰς τοὺς ἀνδρείους μίμους, προθεὶς τό, καταπυγοτέραν τ᾽ ἀλφηστᾶν, φησίν, ἰχθύς τινας, &c. quæ ita ſunt vertenda. *Apollodorus Athenienſis Commentariorum in Sophronem libro III. vbi viriles eius Mimos interpretatur, præpoſitis poëtæ verbis* καταπυγοτέραν τ᾽ ἀλφηστᾶν, *ſcribit*, &c. Sed Euſtathium decepit Epitomes huius confector, qui ex hoc loco negligenter lecto ſcribit in libro Hoeſcheliano, τοὺς ἀκολάστους καὶ καταφερεῖς ἀλφηστὰς καλεῖσθαι ὡς Ἀπολλόδωρος. Initio libri V. laudans Athenæus veterem morem hoſpites conuiuio excipiendi, δοκεῖ γάρ, ait, ἔχειν πρὸς φιλίαν τι ὁ οἶνος ἑλκυστικόν, rectè & verè. Euſtathius tamen legit, πρὸς φιλοσοφίαν. omnino ἀπροσδιονύσως & falsò: ſed ita inuenerat in Excerptis: nam & nos quoque in libro noſtro ita inuenimus. Initio libri VIII. φαγησίας ἑορτὴν appellat Euſtathius ex iiſdem Excerptis, quam membranæ φαγήσια, magis ex vſu veterū Græcorum, vel monente Herodoto. Mitto

dicere quàm ſæpe in laudando hoc auctore aliis quàm ipſius verbis vtatur: quæ nos in Epitoma reperimus, vt locis non paucis lectorem monuimus. Si quis coniecturæ locus eſt, putem confectam Conſtantinopoli ante annos quingentos & amplius hanc Epitomen, ab aliquo grammatico: qualis fuit Hermolaus Byzantius auctor eorum Excerptorum quæ hodie pro Ἐθνικῶν Stephani libris in doctorum manibus verſantur. Enimuero quicunque fuerit Eclogarius hic, neque eruditionis haud protritæ teſtimonium illi denegare, neque excuſare interdum negligentiam poſſumus. Culpas hominis non paucas ſuis locis neceſſariò indicabimus. Eruditionis verò multa paſſim in eius verbis teſtimonia. Cuiuſmodi eſt, vt ad rem veniamus, initio iſtius hypotheſeos hoc, Ἀθήναιος μὲν ὁ τῆς βίβλου πατήρ. Eleganter *patrem* vocat qui eſt auctor libri, & (ſi per veteres Latinos liceret) factor. Sed non habent Græci cum omni ſua copia quomodo auctorem Græcè dicãt: nã & συγγραφεὺς & ποιητὴς non in vniuerſum de omni ſcriptione ſed de certis generibus dicuntur. etſi non negamus συγγραφέως pro *auctor* ſimpliciter, cum aliis vſurpari, tum Galeno paſſim. verùm aliter antiqui Græci, & quicumque ſermonis diligentiores fuerunt. Propria igitur defectus voce, impropriè ſed eleganter πατὴρ βίβλου dixit. Quid differant κτίστης, ποιητὴς, δημιουργὸς, & πατὴρ, quid ποιεῖν & γεννᾶν, non eſt loci huius explicare. Sic loqui amat & Galenus. Vt libro II. De cauſis pulſuum, ὁ γάρ τοι πατὴρ τοῦ δόγματος ὁ θεῖος ἐκεῖνος Ἱπποκράτης. In iis de Hippocratis & Platonis ſcitis, ὁ ζήνων πατήρ ἐστι τοῦ περὶ τῆς φωνῆς λόγου τοῦδε. Theodoritus in præfatione libri De hæreſibus, οἱ διαφόρων δογμάτων πατέρες γεγόνασι. Ruffinus, *Rem maioris gloriæ ſequitur, vt pater verbi ſit potiùs quàm interpres.* Libanius de ſua fortuna. τῷ δὲ οὐκ ἄλλως εἰόντ' ἦν, μὴ τὰ τοιαῦτα πάσχειν, πατέρα πολλῶν λόγων γεγενημένῳ. Et in vniuerſum Græcis, primus cuiuſcumque rei auctor dicitur πατήρ. Idem paulò poſt: πατὴρ γενόμενος τῆς τιμῆς ὃ δὲ ἦν ὃν ἐμιμήσατο: πάππον τῆς διδασκαλίας etiam legas in primo Methodi apud Gal. & γεννᾶν τέκνα pro libros ſcribere, apud mellitiſſimum Syneſium: γεγεννηκότας δόγματα apud Theodoritum, νόμων πατέρας apud Leonẽ Imperatorẽ: & νομοθεσίαν οὐκ ἀδελφὴν οὖσαν τῆς οὐδὲ τῆς αὐτῆς ἀποκυηθεῖσαν φιλανθρωπίας; & ſimilia his apud optimos ſcriptores. Addit Eclogarius ποιεῖται δὲ τὸν λόγον πρὸς Τιμοκράτη. In membranis aliquot ſcriptum eſt conſtanter, & hic & aliis multis locis, Echecratis nomen pro Timocrate. Credo id eò factum, quia apud Platonem in Phædone, cuius libri principium tranſtulit in ſui initium Athenæus, Echecrates loquitur non Timocrates. Plures & meliores libri cum cui auctor miſit hoc opus Timocratem vocant. Athenienſem hunc fuiſſe ſuſpicabamur ex libri IX. principio: verùm incerta res omnino eſt. Sequitur, Δειπνοσοφιστὴς δὲ ταύτῃ τοὔνομα. Ita membranæ omnes; perperam. Viros doctos qui deſcripto hiſce libris conuiuio interfuerunt Δειπνοσοφιστὰς fuiſſe vocitatos Athenæus ait, qui etiam γαστριζομένους eos interdum nominat. Ergo etiam id opus quo deſcripti ſunt illorum ſermones Δειπνοσοφιστῶν λόγοι, vel ἱστορία (ſic aliquando Euſtathius appellat) vel breuius Δειπνοσοφισταὶ inſcriptum eſt. Suidas, Ἀθήναιος ἔγραψε βιβλίον Δειπνοσοφιστάς. Scribe igitur cum eruditiſſimo Dalecampio, Δειπνοσοφισταὶ δὲ ταύτῃ. Vbi ait, commemoratos hoc libro piſces καὶ τὰς τούτων χρείας, intelligit auctorum locos de vno quoque piſcium ab Athenæo prolatos: non, vt putarunt, ipſorum piſcium vſum. Nihil enim hîc ea de re. at χρεῖαι & χρειώδεις apud philologos & grammaticos, ipſæ ſunt auctorum ῥήσεις. paulò aliter alij ſcriptores, qui pro ſententia mores informante vocem hanc vſurpant. Demetrius Phalereus, τὰ τοιαῦτα χρείας λαμβάνει τάξιν καὶ γνώμης. Inde rhetorum χρεῖαι. Si quis malit τὰς τούτων χρείας, *eorum vſum*, aut *vtendi modum*, interpretari, referemus ad ea quę ex libris medicorum recitantur variis locis ſuper cuiuſque cibi natura, conditione atque vſu. Placet tamen interpretatio altera: quam multi loci confirmant, vt cum libro nono Vlpianum ſic appellat Democritus: οὐδενὸς μεταλαμβάνειν εἴωθας τῶν παρασκευαζομένων, πρὶν μαθεῖν εἰ ἡ χρῆσις μὴ εἴη τῶν ὀνομάτων παλαιά. Infit Eclogarius, καὶ ἔστιν ἡ τοῦ λόγου οἰκονομία μίμημα τῆς τοῦ δείπνου πολυτελείας· καὶ ἡ τῆς βίβλου διασκευὴ τῆς ἐν τῷ λόγῳ παρασκευῆς. Dalecampius poſtrema verba emendauit, ſcripſitque τῆς ἐν τῷ δείπνῳ ὧδε. Videtur membrum antecedens confirmare eam emendationem. Ita fuerit quæ dicitur ἐπιμονὴ, poſita bis ſententia eâdem. Sed malo tueri librorum conſenſum, & aliter interpretari ſeruata lectione edita. Tria auctor ponit, δεῖπνον, λόγον, βίβλον. ait λόγον, id eſt ſermones in conuiuio habitos, fuiſſe conuiuij μίμημα vt quidque enim menſæ apponebatur, id erat dipnoſophiſtis nouorum ſermonum occaſio. Qui autem fuerat ſermonum ordo, idem ab Athenæo ſeruatus in huius operis contextu. Igitur vt cœnæ μίμημα & velut imago ſermones fuêre: ſic ſermonum ſunt hi libri. Non abeſt quin hæc ſit Abbreuiatoris mens & ſcriptura: qui tamen videtur ſenſiſſe, non rem geſtam ſed merum Athenęi figmentum hoc totum fuiſſe conuiuium. Declarat mox particula δῆθεν neglecta interpretibus cum ſcribit, οἱ δ' ἐν τῷ δείπνῳ δῆθεν ἐπιδημήσαντες δειπνοσοφισταὶ, ἦσαν. Separatur autem ἡ ἐγκύκλιος ἀπὸ τῆς ἄλλης παιδείας, hoc eſt, philologia & humaniores literæ à reliquis diſciplinis. Sic illa ſunt accipienda, vt fusè alibi probamus. Γραμματικῶν οἱ χαριέστατοι non ſunt *feſtiuiſſimi grammaticorum*, quomodo vertêre docti ſed nobiliſſimi quique & doctiſſimi. Ariſtotelem iſte imitatur, cuius in ſcriptis οἱ χαρίεντες paſſim τοῖς πολλοῖς opponuntur. ἤγουν, inquit Euſtratius, τοῖς τυχοῦσι καὶ χυδαίοις οἱ χαρίεις ἀνὴρ μετέχοντες διὰ παιδεύσεως. Ita ſæpe apud philoſophum. In quarto verò Politicorum οἱ χαρίεντες dicuntur homines

homines probi & frugi, qui nemini factam velint à ſe iniuriam. De Vlpiano loquens ait Breuiator, ὃς κατέτρεχε μὲν καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι τι φθέγξοιντο. hæc vera eſt lectio, non κατῆρχε, quod placet nonnullis. Toto opere inducitur Vlpianus & alios quidem, ſed maximè Cynicos ſuis interrogatiunculis vexans, crucémque illis figens, hoc eſt, αὐτῶν κατατρέχων. Eſt autem alluſum ad ea quæ de Vlpiano ſtomachabundus ait Cynulcus libro tertio. In iſtis, ἔσχεν ὄνομα τοῦ κυρίου διασημότερον: Aldina editio vocem κυρίου aſteriſco inſigniuit, vt mendi ſuſpectam. fruſtra. nomen intelligit quod recens nato parentes indiderunt. Libro IIII. σὺ δέ μοι δοκεῖς ὦ Κύνουλκε, τούτῳ γὰρ χαίρεις τῷ ὀνόματι, οὐ λέγων ὃ ἐκ γενετῆς σε ἡ μήτηρ κέκληκε. Similis ſententia apud Libanium declamatione octaua, πολλάκις ὑμεῖς τοῦτον ἀπὸ τῆς πράξεως ὀνομάζετε μᾶλλον, ἢ ὅπως ὁ πατὴρ ὀνόματος ἔθετο. Idem, De ſua fortuna. γέροντα γλώττης ἡδονῇ τῷ Νέστορι παρισούμενον· καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο καλούμενον, μᾶλλον ἢ ὅπως ὁ πατήρ τε αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ ἔθεντο. Pergit auctor, & ait de eodem, οὗτος ἀνὴρ νόμον εἶχε. Suidæ codex, ἴδιον νόμον εἶχε. non otioſa voce auctior. Doctiſſimum verò & diſcendi ſtudio flagrantiſſimum Vlpianum ait auctor fuiſſe Κειτούκειτον nominatum: quòd moris haberet, appoſitorum nihil comedere πρὶν εἰπεῖν κεῖται ἢ οὐ κεῖται; Ita edidimus ex fide membranarum. antè editum fuit κεῖται ἢ ποῦ κεῖται. quæ ſcriptura ad vocis Κειτούκειτος veriloquium explicandum minus quadrat. Sed iungamus cenſeo has duas lectiones, & ſcribamus, κεῖται ἢ οὐ κεῖται, καὶ ποῦ κεῖται; Eſt autem verbū κεῖσθαι eo ſenſu quo hîc ſumitur, frequens in Græcorum interpretum libris. Dicunt enim κεῖσθαι παρὰ τῷ δεῖνι, quæ in eius ſcriptis leguntur. In Græcorum Commentariis, vt Nicetæ in Gregorium Theologum, aliorumque, Κείμενον eſt præpoſitus textus ad interpretandum, vt fieri amat ab interpretibus. Inter exempla quæſtionum Vlpiani ponitur hęc, εἰ κεῖται ὥρα ἐπὶ τοῦ τῆς ἡμέρας μορίου. *an reperiatur in ſcriptis veterum Græcorum* ὥρα *pro diei parte.* Certum eſt, neque Platonis, Ariſtotelis, & æqualium ſæculo, neque aliquanto poſt tempore has diei partes quas horas vocamus, fuiſſe in vſu. Quare vocabulum ὥρα in antiquorum illorum ſcriptis illa notione legi non potuit. Ideo Pollux libro primo voces recenſens quibus diei noctiſque partes deſignantur, dictionis, ὥρα non meminit. Sed mox ſcribit idem, ὥρα δὲ καὶ ἡμερήσιον σημεῖον, ὡς Μένανδρος, ὠνομάζετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Et ſanè ita eſt: quod poſterioribus Græcis Latiniſque hora ſignificat, id priores qui gnomonum ſciotericorum tantum vſum habebant notum, σημεῖον & στοιχεῖον dixêre, vt pluribus exponemus ad librum ſextum. Non neſcimus Batonem comicum in fabula Ἀνδροφόνῳ nominaſſe ὡρολόγιον. ſed inter νέας κωμῳδίας poëtas fuit hic Bato: cuius verba,

—ὥστε περιφέρειν
ὡρολόγιον δόξει τις οὐχὶ λήκυθον

In ſequente quæſtione, εἰ μήτρα κεῖται ἐπὶ τῶν ἐδωδίμων βρωμάτων: malim mutato numero, ἐπὶ τοῦ ἐδωδίμου βρώματος. vel ita potius, ἐπί τινος τῶν ἐδωδίμων βρωμάτων. Daphnus Epheſius medicus, diphnoſophiſtarum vnus, Abbreuiatori dicitur ἱερὸς τὴν τέχνην καὶ κατὰ τὰ ἤθη τῶν Ἀκαδημαϊκῶν λόγων οὐ παρέργως ἀπτόμενος, id eſt, *vir, ſiue artem ipſius ſpectes, ſiue mores, diuinus.* Malè vir eruditus, *diuinos honores ob artis ſuæ peritiam meritus*: quaſi eſſet idem ἱερὸς & ἀνιερωθεὶς, vel ἀποθεωθείς. Propriè dicitur ἱερὸς, homo θεῷ ἀνακείμενος, vt apud Iudæos Leuitæ, qui etſi non erant omnes ἱερεῖς, erant tamen ἱεροί. Dicuntur etiam ἱεροὶ homines religione ipſa tuti, Latinis *ſacroſancti*: quales olim habiti populi quidam, vt Elei: quales item apud Romanos Tribuni plebis libera Repub. poſteà Imperatores: apud omnes gentes legati & κήρυκες. Dio Chryſoſtomus, πολὺ τῶν σπονδοφόρων καὶ τῶν κηρύκων ἱερώτερος. Sed & pro homine ſancto, atque excellentis virtutis accipitur. Eo ſenſu ἱερὸς τὴν τέχνην καὶ τὰ ἤθη Daphnus medicus hic dicitur, & Hippocrates libro nono ἱερώτατος. Vetus ſcriptor apud Suidam de Iacobo medico verè Chriſtiano, etſi aliter ſcribunt alij: nam Photij verba ſunt de hoc & ipſius patre, in Excerptis ex Iſidori vita: ἄμφω δὲ καὶ ὁ παῖς καὶ ὁ φὺς ἀσεβεῖς ἤστην. ex eorum, puto ſententia, qui magicas artes illis obiiciebant. aut ἀσεβεῖς appellat, non Chriſtianos: niſi ſcribendum δυσσεβεῖς. οἱ ἰατροὶ, inquit, διέβαλλον αὐτὸν ἀεὶ καὶ ἐλοιδόρουν οἷα τινὰ οὐκ ἰατρὸν ἀλλὰ θεοφιλῆ τινα καὶ ἱερόν: hoc eſt, ceu diuinum aliquem virum, qui non arte homines ſanaret, ſuáque induſtria, ſed fauore numinis: ſic Platonem vocat ἱερώτατον. libro X V. Et Lucianus in Fugitiuis de eodem, ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος: eiuſdem ſucceſſores in ſchola ἀνθρώπους ἱεροὺς καὶ φιλολόγους alius apud Suidam nuncupat. Dio Cocceius vocem Latinam *ſanctiſsimus* vertit ἱερὸς vt ad Suetonij Domitianum notabamus. Paulò aliter ſcriptor incertus in Suidæ Collectaneis, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἱερώτατος ἐγεγόνει, de Antonio monachorum principe. Interpretes qui poſt τέχνην diſtingunt, & ſequentia verba vno ſpiritu cum reliquis huius periodi connectunt, ſuam ſententiam nobis non probant. Atque hæc eò ſunt à nobis pluribus expoſita, nequis temere putet pro ἱερὸς eſſe hoc loco ἰατρὸς τὴν τ. ſcribendum. Diuinum virum Galenum ſcribit auctor ediſſe prope infinita συγγράμματα φιλόσοφά τε καὶ ἰατρικά. prætermittit ſcriptorum Galeni genus illud quod maximè adfine eſt ſubiecto iſtius operis: quod quidem philoſophicum propriè non eſt: ἰατρικὸν autem multò minùs. Suſpicabar ſcriptum prius fuiſſe φιλόσοφά τε (vel φιλοσοφικὰ) καὶ φιλολογικὰ, καὶ ἰατρικά. Multa Galenum ſcripſiſſe ad philologiam pertinentia, ipſe teſtis eſt nobis. Tales erant, De dictionibus Atticis libri XLVIII I. Nominum πολιτικῶν quæ apud Ariſtophanem, libri V. quid autem appellet *ciuilia nomina*, declarat hic eiuſdem Galeni locus è tertio commentario, in Epidem. Hippocr.

φαίνεται Hippocrates συνηθείας τε καὶ διὰ τῶν σαφῆ τοῖς ὀνόμασι κεχρημένος, ἃ καλεῖν ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥητορικοῖς πολιτικά. eorum quæ apud Cratinum libri II. De vocibus quæ ſunt Comicis propriæ, liber ſingularis, & ſimilia his alia. Enumeratis conuiuis omnibus, quorum numerus ſanè magnus, ait Breuiator, καὶ ἦν ὁ κατάλογος οὗτος στρατιωτικός φησι μᾶλλον ἢ συμποτικός. reſpicit Archeſtrati verſus de numero conuiuarum. Sunto, ait ille, conuiuæ quinque ad ſummum, non plures: maior numerus militum contuberniis quàm conuiuiis magis conuenit: verba poëtæ.

—ἤδη γὰρ αὖ εἴη
μισθοφόρων ἁρπαξιβίων σκηνὴ στρατιωτῶν.

CAPVT SECVNDVM.

Platonis imitatio, ἐπικυλίκειοι λόγοι, & ἐπὶ τῇ κύλικι λέγειν. Prouerbium, τρὶς δ' ἀπομαξαμένοισι θεοὶ διδόασιν ἄμεινον. Veterum circumlationes, & ſimilis ſuperſtitionis ritus. Larenſis encomium; κριτική τις ἢ Σωκρατικὴ ἐπιστήμη. Socratis ars obſtetricia. δίγλωττος ἄνθρωπος, & diuerſarum linguarum peritia. Pandectæ Iuris ciuilis Romanorum à Larenſi conditæ: error Eclogarij: Pindarus καταστεγασμένος. Euclides vetus Athenienſium archon. Indicatæ & ſublatæ aliquot mendæ.

RECTE' monebat auctor Epitomæ in fine ſuperioris hypotheſis, Athenæum in operis ſui principio Platonem eſſe imitatum. Nam & prima verba manifeſtò prompta ſunt de illius Phædone: & cum ἐπικυλικείων λόγων meminit, Græcum dicendi genus vna voce expreſſit, quo vſus Plato, λέγειν ἐπὶ τῇ κύλικι: Verba illius ſunt in Conuiuio, οὔτε ἔτι τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι, οὔτε τι ᾄδομεν; Alij ſcriptores pro eo dixerunt, ἐπὶ τοῦ ποτηρίου, vt Theophraſtus & Plutarchus. In primæ periodi fine ſcribendum τοῖς ἑταίροις διεξῄει, non τοῖς ἑτέροις: hoc quoque à Platone. In eo qui proximè ſequitur, verſu,

τρὶς δ' ἀπομαξαμένοισι θεοὶ διδόασιν ἄμεινον

ſcribunt multi veteres codd. τρὶς δ' ἀποδεξαμένοισι. Quam παραδιόρθωσιν non dubito ab illis profectam, qui veram ſcripturam non intelligebant, pridem expoſitam nobis ad Theophraſtum. Omnino enim ad veterem circumferendi & luſtrandi ritum alluſit poëta huius verſiculi auctor, ſiue is eſt Callimachus, ſiue Eraſtothenes. Propriè id ſignificatur hac parœmia, quod aliis verbis Cicero extulit, cum ait, *Omnia leuius caſura rebus diuinis procuratis.* De diuinat. lib. II. Longius deinde prouerbij vſus extendi cœpit, & tunc quoque vſurpari, cum ad iterum ſubeundum exhauſtum iam laborem hortari aliquem vellent. Sic hoc loco accipitur à Timocrate: eodem planè ſenſu atque illud vulgò notum δὶς καὶ τρὶς τὰ καλά. Verebatur enim ille, ne graue eſſet Athenæo, longum adeò ſermonem, narratum iam aliis, retexere, & vt poëta ait,

αὖτις ἀριζήλως εἰρημένα μυθολογεύειν.

Hæc loci huius mens, hic prouerbij iſtius vſus: quod etiam confirmat anus illa quæ apud Antiphanem comicum ſtimulans, ipſa ſeſe ad bibendum, φέρε, inquit, μισγ', τριῶν γάρ φασι τιμᾶν τοὺς θεούς. Ritui circumlationis, quæ voce ἀπομάξασθαι declaratur, ſimilis fuit veterum illa ſuperſtitio quæ in XI. Geoponicorum legitur, tergendi oculos tribus roſarum calyculis: quod dixit ille auctor τρισὶ ῥόδων κάλυξιν ἀπομάξασθαι τὰ ὄμματα. Similia his multa item alia apud veteres, parum iis obſeruata, qui adeò abſurdas verſiculi huius παροιμιώδους interpretationes ſunt commenti. Proxima verba, εἶτα ὑποβαλὼν μετ' ὀλίγον εἰς τὸν τοῦ Λ. ἔπ. malè tribuuntur ab interprete Timocrati, quaſi Athenæi eſſent, quod falſum eſt: ſunt enim illius qui hæc Excerpta excerpſit & contexuit ſuo filo. Sic in extremo argumento οὕτω γοῦν ἄρχεται. Larenſem ſuum plena manu dilaudans Athenæus, hoc etiam nomine facit illum mirabilem, quod inter diſputandum de rebus obſcuris cum ſuis ſodalibus, nihil temerè aut ſine iudicio quæreret, ſed mira quæſtionum ſerie, de ſingulis cum critica quadam & Socratica ſcientia, vt qui maximè interrogaret. Hoc ſibi volunt iſta verba, οὐκ ἀβασανίστως οὐδ' ὡς ἐκ τοῦ παρατυχόντος τὰς ζητήσεις ποιούμενος, ἀλλ' ὡς ἔνι μάλιστα μετὰ κριτικῆς τινος καὶ Σωκρατικῆς ἐπιστήμης, ὡς πάντας θαυμάζειν τῶν ζητήσεων τὴν τήρησιν. Quænam eſt iſta quæſo ſcientia critica & Socratica? aut Socratem criticum quis fando accepit vnquam? In eo libro quem de Critica fecimus, expoſitus eſt à nobis fusè hic locus: dicemus tamen hic aliquid declarandæ auctoris ſententiæ. Nempe hoc ſignificatur ab Athenæo, fuiſſe in Larenſi magnam dialecticæ cognitionem, magnámque præceptorum dialecticorum τριβὴν & vſum. Eius facultatis eſt, docere nos πῶς δεῖ ἐρωτᾶν, inquit Philoſophus VIII. Topicorum. Eſt quippe eiuſdem artis, viam ad rectè interrogandum munire, cuius eſt præire ad bene reſpondendum. Scientiam vocat impropriè quæ non eſt ἐπιστήμη, ſed δύναμις, aut τέχνη, vt docent nos humanæ ſapientiæ promicondi peripatetici. Addit verò κριτικήν, non de illa vtique ſentiens Critica, quæ tot hodie paſſim riuales habet, vnde Critici dicti Eratoſthenes, Ariſtarchus, Crates, aliique veterum: neque de illa etiam animæ κριτικῇ facultate, quæ luculentis verbis in extremo Poſteriorum eſt à philoſopho deſcripta: ſed de ea quam diximus diſputandi arte, cuius partem alteram Stoïci iudicium faciebant & vocabant. Sic Lucianus De Sectis, γυμνασάμενόν γε, inquit ἀμφότερον, καὶ κριτικὴν τῶν τοιούτων δύναμιν πορισάμενον. Atque hæc eſt illa ars obſtetricia, ſiue μαιευτική, quam in Socrate adeo prædicat Plato. Eò reſpexit Athenæus cum dialecticam vocaret Socraticam ſcientiam. Etiam apud dicendi magiſtros genus orationis inuenias, quam propriè Socraticam

ticam

ticam veteres dixerunt, quòd eſſet per interrogationem concepta. Demetrius Phalereus, τὸ δὲ ἰδίως καλούμενον εἶδος Σωκρατικὸν, μεταρρυθμίσαντες τοῦτο τὸ πρᾶγμα τὸ προειρημένον εἰς ἐρώτησιν, id eſt, *Illa quæ propriè dicitur Socratica dicendi ratio, in interrogationem converteret ſententiam, quam aliter alij conciperent.* Prӕterea appellat Larenſem auctor Aſteropæum & ambidextrum, quod vtramque linguam, Græcam dico & Latinam calleret, atque vtrauis poſſet vti. Magnum videlicet illis temporibus videbatur, duabus linguis poſſe loqui: quod in neſcio quo habitum loco miraculi refert Galenus: διγλωττός τις, inquit, ἐλέγετο πάλαι, καὶ θαῦμα τοῦτ' ἦν ἄνθρωπος εἷς ἀκριβῶν διαλέκτους δύο. *Bilinguis olim quidam dicebatur: eratq́ res miraculo mortalibus, homo vnus duas exactè linguas tenens.* Hæc Galenus in ſecundo De differentiis pulſuum. Quid obſecro dicturus, ſi patrum memoria reuixiſſet? Cùm quidem cerneret, vel in vna Lutetia quàm plurimos omnium diſciplinarum peritiſſimos viros non διγλώττους aut τριγλώττους: ſed Latinè, Græcè, Hebraicè, Chaldaicè doctos? At enimuerò tam immenſum Dei opt. max. donum, & peculiare ſeculi huius decus, non iam neglectu, ſed contemptu & ignauia καὶ ἀφιλοκαλίᾳ noſtra ne breui amittamus cautio eſt. Poſtea enim quàm docentium culpâ diſcentium ingenia ad λογομαχίας & funeſtas diſputationum ἀπεραντολογίας ſunt traducta, prorſus quod olim Laco dixit Ἔῤῥει τὰ καλά. Sed inutilium querelarũ deſinamus, & ad Larẽſis laudes redeamus. Ait Athenæus, Ἔτι δὲ νόμων συναγωγὴν, ὡς ἔτι διδάσκουσι, ineſt orationi vitium: deeſt enim verbum ſine quo non poteſt eſſe ὁ λόγος ἀρτίως: puta, πεποίηται, aut aliud ſimile. Imò verò ita ſcribendum eſt, ἔτι δὲ νόμους συναγαγεῖν, & paulò poſt, ἤδη κατασεσιγασμένους: nam κατασεσιγασμένων in noſtram editionem è MSS. malè irrepſit. Quæ ſequuntur verba, ὡς ἔτι διδάσκουσι, Athenæi non eſſe euincit particula ἔτι: neque enim ſic eſſet locutus de re paucis ante inſtituta annis. Sunt verò Abbreuiatoris, qui poſt Iuſtiniani tempora natus, & in liberalibus quàm Iuris ciuilis ſtudiis verſatior, putauit falsò Corpus legum quæ in vtraque Roma & Beryti ipſius ætate docebantur, id ipſum eſſe quod à Larenſi compoſitum ait Athenæus. Nos non dubitamus, ſi quem Romanarum legum Codicem Larenſis vnquam compoſuit, delituiſſe eum in priuatarum bibliothecarum, aut etiam fortaſſe propriæ ipſius forulis. Nam ſi lucem vidiſſent illæ Pandectæ, aut in Iuris ſcholas ſemel fuiſſent admiſſæ, extaret haud dubiè illius hodiéque in Iuriſconſultorum libris aliqua mentio: ſicut perpetui Edicti, quod à Saluio Iuliano iiſdem ferè tẽporibus fuit compoſitum. Adrianus Turnebus acerrimi iudicij vir, & profundæ eruditionis, emendabat olim, ἔτι δὲ νόμων συναγωγῆς: ingenioſiſſima coniectura: quam equidem neque probem neque improbem temerè, prius quàm doctiorum ſuper ea fuerint habita comitia. Pindarum dixit Eupolis comicus κατασεσιγακὼς, id eſt, non ſolitum legi, ſed ſilentio quaſi obrui à ſui temporis hominibus. Certum eſt, dictum hoc fuiſſe ab Eupolide corruptam ſuorum hominum diſciplinam & vitam obiurgante, quod mollia & laſciua aliorum poëtarum erotopægnia Pindaricæ Muſæ, hoc eſt, fœdam plumbi ſcoriam puro puto auro anteponerent. Euclides qui inter antiquiſſimos ſupellectilis librariȩ collectores nominatur, archon fuit Athenis non multo poſt inſtitutum id genus magiſtratus. Is eſt enim de quo extat prouerbium περὶ Εὐκλείδου, vel ὑπὲρ Εὐκλείδην, quod nos multis exponimus & illuſtramus in noſtro de prouerbiis libro. Lego deinde, καὶ τὸν τὰ τούτου διατηρήσαντα βιβλία Νηλέα, non τούτων. Vnius enim, quod ſciã Ariſtotelis bibliotheca à Theophraſto prius poſſeſſa, ipſius dein Theophraſti teſtamento ad Neleum peruenit. Nota hiſtoria ex Strabone, Plutarcho, Diogene. Diſcas ex Strabone quomodo illud παρ' οὗ mox ſit capiendum: & quàm ſit verum emiſſe Ptolemæum à Neleo, aut eius poſteris, libros philoſophi.

Caput tertium.

Indicantur errores aliquot quà librariorum, quà interpretum. ἑκατόμβη οὐ ψευδώνυμος. Alcibiadis palmæ Olympicæ. Λεώφρων. Χῖον κεράμιον: vinum Chium: teſta Attica. περιβοηθῆν. Opum fructus maximus. Gellias Agringentinus. πυλωρεῖν & πολυωρεῖν, praua lectio apud Euſtathium.

Expoſita Larenſis liberalitate, & erga doctos munificentia, ait Athenæus, πάντας ἔδει καὶ τοὺς λοιποὺς εἶναι πλείους. aut ego fallor, aut non eſt oratio iſta Grȩca. Scribo καὶ τῶν λοιπῶν: poteſt & alia emendationis ratio iniri, mutata voce πλείους in πολίτας. Falluntur interpretes cùm putant hæc τί μικρολογεῖς; ex aliquo poëta ſumpta eſſe. Athenæi illa ſunt: ſequentia verò πλῆσαί τι, &c. ſummi vatum, Ιλιαδ. β. Cononem narrat auctor duabus maximis rebus ex animi ſentẽtia confectis, ἑκατόμβην τῷ ὄντι θῦσαι καὶ οὐ ψευδωνύμως, vera hecatombe feciſſe, non falsò ſic dicta: intelligit centum boum ſacrificium, non *centum pecudum*, vt viſum interpretibus: ea verò eſt quam auctor falſam hecatomben appellat: at vera, vt vult ille, & grammatici etiam ſcribunt, ἐξ ἑκατὸν κυρίως βοῶν γίνεται, ex ſolis bubus iiſque centum numero conſtat. Sed neque de ratione vocis huius inter grammaticos, neque de illius vſu inter auctores conſtat. Propterea eſt illud additum, καὶ οὐ ψευδωνύμως, Exemplum hecatombæ falſo nomine ſic dictæ, eſto ſacrificium quod legimus aliquando fieri ſolitum ex centum ouibus, & boue vno. Heſychius, Βούπρωρον. θυσία τις ἐξ ἑκατὸν προβάτων, καὶ βοὸς ἑνός. Mox ſcribit auctor de Alcibiade, νικήσας ἅρματι πρῶτος καὶ δεύτερος, καὶ τέταρτος, ex ſententia Thucydidis, nõ Euripidis, quem tamen in hac re videtur

ſequi. Scriptũ eſt à Thucydide, Alcibiadẽ ex ludis Circenſibus Olympicæ ſolẽnitatis palmã reportaſſe primã, ſecundam, & quartam. Euripides, vt obſeruat Plutarchus, tertiã dixit loco quartę. Sic Euripides in eo cãtico cuius meminit Athenę⁹,

Σὲ δ᾽ ἀείσομαι, ὦ Κλεινίου παῖ·
Καλὸν ἁ νίκα· κάλλιστον,
ὃ μηδεὶς ἄλλος Ἑλλάνων
ἅρματι πρῶτα δραμεῖν
καὶ δεύτερα καὶ τρίτα.

Leophronis nomen non Λεόφρων, ſcribendum: ſed Λεώφρων, vt Λεωπρέπης & Λεωκράτης, aliáque hominum Athenienſium ad hoc exemplum: aut Λαόφρων, vt Λαοσθένης. Leuiculum hoc, illud non leue quod iam dicemus. Narrat dipnoſophiſta Ionem Chium tragicum Athenis coronatum contra ſuos antagoniſtas eiuſdem generis poëtas, viritim cuique ciuium dediſſe Χίον κεράμιον. *fictile Chium.* Neque interpretibus neque aliis viris doctis, qui hunc locum tractarunt, vlla oborta mendi ſuſpicio in his verbis. Ac fieri poteſt, vt rectè habeant. Acrius tamen cogitanti mihi de auctoris mente, videtur legendum Χίου κεράμιον, *vini Chij plenum fictile*, non Χίον. Iudicij huius cauſſas habeo iſtas: primùm quòd inter raræ cuiuſdam munificentiæ exempla recenſetur hæc Ionis diuiſio. Egregiam verò liberalitatem teſtis Athenienſeis donare, populum celſi animi, & altum adeò ſpirantem. Accedit eò quod Chiarum figlinarum tam altum apud veteres ſcriptores ſilentium, quàm frequens in eorum ſcriptis vini Chij habetur mentio. Quid quod fictilium palma penes Athenienſes fuit illis temporibus? qua de re vide infrà capite XXII. Itaque figulina Athenas ex Chio aſportare, id verò fuiſſet quod Attici ſcurræ dicebant, Noctuam Athenas. Χίου κεράμιον igitur, vt apud alios κάδος Χίου. Hedylus, Ἀλλὰ κάδος Χίου με καταβρέχει. Sed & Χίον ſeruari poteſt, manente ea quam aſſerimus ſententia. Sic Χία κύλιξ apud Hermippum, pro *Chij vini calyx.* & Κλεωναίας ὀξύβαφα, apud Ariſtophanem, *aceti Cleonæi acetabula.* & Machon, Πρόσω ἔχων δύο Χῖα, Θάσια τέτταρα. nempe κεράμια. atque ita recitantur verba Athenæi in Ariſtoph. ſcholiis, & apud Suidam non ſemel. In elegantiſſimis verſibus Antiphanis de vſu opum legitimo, ſcripſimus ἐπαρκεῖν ex libris, pro ἐπεικεῖν quod antè fuit: voce neque huic loco apta, neque vſu recepta. Τὸ ἐπαρκεῖν elegans eſt, & vſu tritum verbum: de vicinis propriè vſurpatum, qui mutuas ſibi operas, opémque præſtant vt quemque illorum premit neceſſitas. Poſtremorum verſuum ſententia, neque in illis plenè continetur, neque ab interpretibus rectè eſt expreſſa. Eſt autem hæc. Si magnarum opum poſſeſſio nihil aliud earum dominis afferret commodi, præter illam quæ eſu, potúque percipitur voluptatem: cauſſam eſſe nullam cur diuitias quiſquam expetat. Nam illam quam diximus voluptatem, diuitum, inopúmque ex æquo eſſe communem, paritérque ab vtriſque percipi. Quippè ſedari famem non qualitate exquiſitarum dapum, ſed conueniente cuiuſcunque alimenti quantitate. Quid eſt igitur, dicat aliquis, cur ἐν τοῖς μάλιστα αἱρετοῖς omnium ſuffragiis diuitiæ cenſeantur? Nempe hoc, quod poſſeſſores ſuos liberales, velint modò, præſtant & munificos. Ex ſuperioribus Antiphanis verſibus, & ſermone Athenæi hanc eſſe paret ſententiam. Næ dignus erat hic locus, qui pluribus à nobis exponeretur: eſt enim illuſtris & planè philoſophicus. Similia legas apud Senecam multa, & in Theocriti Charitibus: quæ inde petant ſtudioſi. Malim deinde, Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Ἀκραγαντῖνος Γελλίας, non Τελλίας. Hic eſt ille mortalium munificentiſſimus Gellias, de cuius φιλοξενίᾳ & in omnes hoſpitalitate multa Diodorus Siculus, lib. XIII. nec pauciora Val. Max. lib. IV. cap. vlt. Sic reſcripſerat olim in ora ſui codicis, & Nicolaus Sturio belga vir doctiſſimus. Cæterùm quæ hic narratur hiſtoria penè ad verbum è lib. XI. Timæi eſt deſumpta. In ea hiſtoria nouè dictum, πάντας πυλωρεῖν, pro *ſtare ad fores vt omnes prætereuntes inuitet.* πυλωρεῖν, eſt τῶν πυλῶν ἐπιμέλειαν ποιεῖν, *ianuæ habere curam*: hic verò aliter, & vt dixi nouè: imò vt cenſeo barbarè. Aſſentior enim diuino viro Adriano Turnebo, qui correxit olim πολυωρεῖν, *omnes ſua cura dignans, & ſtudio amplectens.* bene rectè ὑπέρευ. Eo verbo vtitur Athenæus, & libro quinto ἐπολυώρει οὖ αὐτὸν Ἀλέξανδρος, καὶ περὶ ὄντα τοῦ βίου φαῦλον. vtitur & alibi eo verbo, id ſignificat præſtare ſe liberalem & munificũ erga aliquẽ. Ariſteas ſcriptor oppido antiqu⁹ ὁ θεὸς πολυωρεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, χορηγῶν αὐτοῖς καὶ ὑγίειαν καὶ διαισθησίαν καὶ τὰ λοιπά. Penè prętermiſerã, quod prætermittẽdũ tamen nõ eſt: Euſtathiũ nõ ſemel aut iterũ, ſed ſæpius ex iſto loco Telliã vocare iſtum virũ, non Gelliã: vt ſcias non hodie atque heri deprauata eſſe Athenæi exemplaria.

CAPVT QVARTVM.

Clearchus Solenſis: emendantur Euripidis codices, πᾶν πέριξ προνεῖν, λέγειν τὰ κύκλῳ. *locus Ciceronis illuſtratus,* ἐλιτίζειν. *Euripidis* σιγμαλισμός: ὀνθύλευσις *ſiue* μονθύλευσις. βομβυθυλεύειν. ὡραῖον *&* ὕστερον. *Charmi dicta exponuntur.* τὰ ἀπὸ τῆς στωματοδέσμων γράμματα. στωματόδεσμοι *&* στωματῖς. *Calliphanes ὁ τοῦ* Παραβρύκοντος. *Scyathus inſula. concha Pelorides* γνώρισμα ψηφισμάτων: *alia nõnulla.*

EX omnibus Ariſtotelis diſcipulis nullus omnino eſt, vnico ſi fortè excepto Theophraſto, quem veteres pluris videantur feciſſe quàm Solenſem Clearchum: quem quidem affirmat diſertè Ioſephus condiſcipulorum ſuorum οὐδενὸς γερέστερον δεύτερον. De hoc viro auctor loquitur cùm ita ſcribit, ὁ τρεχέδειπνος φησὶ σοφιστὴς Κλέαρχος φησί: poſtremum verbum culpa librariorum in prioribus editionibus prætermiſſum, fecit vt putarent interpretes Clearchum ab Athenæo τρεχέδειπνον ceu lautarum menſarum adſeclam

ſeclam, & gulæ mancipium vocatum eſſe. Gratia magna ſcriptis codd. qui ſapientiſſimum philoſophum turpis calumniæ exemerunt ignominia Ita autem vertendum, *Sophiſta cœnarum diligens adſectator ait, Clearcum narrare*, &c. Sunt verba breuiatoris. ſophiſtam τρεχέδειπνον intelligo Theodorum Cynulcum, cuius voracitas & λιχνεία multis operis huiuſce locis perſtringuntur. Ait Athenæus, εἰς μὲν τὸν ἰχθὺν, Ἥκω λιπὼν Αἰγαῖον ἁλμυρὸν βάθος: eſt verſus primus Troadum Euripidis. Ait, εἰς δὲ τὴν χορδὴν, Ἑλικτὰ, καὶ οὐδὲν ὑγιές. Euripidis, verſus eſt ex Andromacha, vbi ſic legitur, Ἑλικτὰ, καὶ οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πάντα πέριξ φρονοῦντες. mendoſe dubio procul. Guilielmus Canterus, vir doctiſſimus, & ni aliter eſſet ſuperis viſum, longiore vita digniſſimus emendabat, ἀλλὰ πάντ' ἀπερίξ. Puto verius quod venit nobis nunc primulum in mentem, —οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ φρονοῦντες. Idem ſignificant ἑλικτὰ φρονεῖν, & πᾶν πέριξ φρονεῖν, habere conſilia obliqua & curua nec recta. Ita autem legiſſe in Euripide Plutarchum, poſtea obſeruauimus. Locus eſt in libro de malitia. Herodoti 10. τοῦτ' αὖθις εἰποι πρὸς αὐτὸν, δολερὰ μὲν τὰ ῥήματα δολερὰ δὲ τὰ σχήματα τῶν Ἡροδότου λόγων ἑλικτὰ καὶ οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ. Vſurpat iterum libro de communibus notionibus cõtra Stoicos, & iterum elegantiſſimè contra eoſdem Stoicos. ἐφ' οὗ ait καὶ τὰ περὶ θεῶν καὶ θεὸς ἦν τις αὐτοῖς ... ἑλικτὰ καὶ οὐδὲν ὑγιὲς ἀλλὰ πᾶν πέριξ ἐπαμφοτερίζουσι, καὶ ἀποκρυπτομένοις διὰ φόβον ἃς ἔχουσι δόξας. Cicero ad Atticum de Varrone. *Ego mallem ad illum ſcripſiſſes, mihi illum ſatisfacere, non quo faceret, ſed vt faceret, mirabiliter enim moratus eſt, ſicut noſti.* ἑλικτὰ καὶ οὐδέν. Nullus in toto Cicerone magis perſpicuus locus: quem tamen docti viri qui eum librum interpretati ſunt, omnes malè cœperunt. non enim viderunt de Varrone potiſſimum vſurpatum eſſe à Tullio locum iſtum Euripidis, cum certum ſit ex aliis earum epiſtolarum locis, de Varronis in ſe animo non aliter Tullium fuiſſe perſuaſum. Simile apud Ariſtotelem in Rhetoricis λέγειν τὰ κύκλῳ, ambagibus vt, neque rem dicere ipſam: apud Lycophronem ἑλικτὰ κωτίλλειν, iſto verſu, ἑλικτὰ κωτίλλουσα δυσφράστους ἔπη ſic accipit τὸ ἑλίττειν Galenus non rarò. libr. ſexto, De dogmatis Hipp. & Plat. ἄνω καὶ κάτω τοὺς λόγους ἑλίττειν, ἀποφαίνειν δὲ οὐδέν. In libro de miſſione ſanguinis contra Eraſ. οἱ δὲ πλεῖστον μὲν ἄνω κάτω τοὺς λόγους ἑλίττοντες, ἐπέραινον δὲ οὐδέν. Ait, εἰς δὲ τὴν ἀνθυλευμένην τευθίδα, σοφή, σοφὴ σύ. Etſi nõ memineram initio ex qua tragœdia eſſet hic verſus, Euripidis tamẽ eſſe non dubitabam. Duo in his tribus voculis animaduertebam, poëtæ illi admodum familiaria, vt teſtantur veteres etiam Critici. Obſeruant illi ἐπιτήδειον... eſſe Euripidem ad vocem σοφὸν, eáque vti plurimum. Hoc igitur primum: deinde alterũ, ὁ σιγματισμὸς, fatale optimi poëtæ vitium: vt in Medea, Ἔσωσά σ' ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι in Ione, Σὺ γοῦν ἔσωσας τὸν σὸν ὃν σῶσαι σ' ἐχρῆν. Incidi poſtea in iſtum verſum percurrens eius Andromacham, Σοφή, σοφὴ σύ· καταθανεῖν δ' ὅμως σε δεῖ. Porrò qualis ciborum paratura fuerit ἐνθύλευσις ſiue μονθύλευσις, (nam vtrumque dicitur) parum explicatè docent nos Græci grammatici. Heſychius ἐνθυλευμένον ἄρτυμα interpretatur, τὸ διεσταγμένον, *condimentũ olei* vel *aceti guttis irroratum.* Sed non diſplicet viri & Græcarum literarum & naturæ totius callentiſſimi, Conradi Geſneri coniectura, pro διεσταγμένον, ſcribentis διασεσαγμένον. Quòd ſi doctis probemus, erit ἐνθυλευμένη τευθὶς, quæ Antiphani σακτὴ nominatur: eam interpretor *fartam.* & ἐνθυλεύειν, *indere impenſam* ſiue *fartũ* Mirum condimenti genus excogitauit interpres qui ſic vertit, *loligo atramẽto ſuo perfuſa*: nobis neq; ſapit condimentum, neq; placet commentum. Quid? putauit doctiſſ. vir, ἐνθυλεύειν proprium eſſe habentium atramentum verbum, puta loliginum aut ſepiarũ? Atqui πλεῖα ὄπτον μεμονθυλευμένον reperimus lib. ſequente, & νάσχην ἐνθυλευμένην, & ἄρνα σύμπηκτον ἐνθυλευμένον libr. VIII. in XIV. γαστρίον ἐνθυλευμένον. & Scholiaſtes Ariſtophanis in Equitibus καρύκην interpretatur, κοιλίαν ἣν νῦν μονθυλευτὴν καλοῦσι. Lib. autẽ VII. ὑπόσφαγμα σηπίας apud Hippocratem dicitur fuiſſe expoſitum à nõnullis τὸ μέλαν τῆς σηπίας: id Dalecãpius probauit, & ad ἐνθύλευσιν retulit: haud ſanè debuit: nam Athenæus ipſe improbat, & lõgè aliter explicat. Lege eius verba, & compone ſodes prolatum ibi locum Alexidis de ſepiarum conditura cũ alio, qui eodẽ libro affertur ex eodem poëta de loliginum ἐνθυλεύσει: intelliges nõ aliud eſſe ἐνθύλευσιν quàm id quod diximus. Doctiſſimus Criticorum Heſichius, cùm verbum βομβυθυλεύειν interpretatur σὺν τῷ ὄνθῳ ἀρτύειν, duorum ſimul nos admonet. Nõ aliud eſſe βομβυθυλεύειν quã ἐνθυλεύειν: & hoc propriè ſignificare cibos cõdire immixta ontho: quid autẽ per ὄνθον intellexerit is grammaticus, vellẽ nos docuiſſet. Nõ enim id, opinor, quod Homerus cùm Ἰλιάδ. ψ. tum alibi. Veriùs cenſeo originẽ dediſſe huic voci coloris aliquam ſimilitudinem inter condimẽtum ita vocatũ & verã ὄνθον. Heſychij locũ & mutilũ & corruptũ ita ſcribe, βομβυθυλεύματα, τὰ μαγειρικὰ ἀρτύματα πλείστοις κατεσκευασμένα· ἔνιοι τὸ σὺν τῷ ὄνθῳ ἀρτύειν. Ait εἰς δὲ τὸ ἐν τοῖς ἀφύοις ὠραῖον, hoc eſt, cũ in paropſide piſciculis minutis plena inferretur ſalſamẽtũ ὡραῖον. Ex li. III. diſcimus & ὡραῖον & ὡραῖον genus aliquod ſalſamenti fuiſſe apud veteres: vt mirer interpretem non neceſſariò ſine libris hoc loco reſcribentem ὡραῖα. Subiectus verſus ~~Homeri~~ eſt,

οὐκ ἀπ' ἐμοῦ σκεδάσεις ὄχλον ταλαπείριον πρέσβυν;

Facetè ὄχλον vocat piſciculos, & minutos & viles, qui Græcis ἀφύαι. At vocabulo πρέσβυν innuitur nõ minus facetè ſalſamẽtum factum è grandibus cetis, & quando capti ſunt, vetulis. In omnibus libris poſtrema verba Homerici verſus ſunt omiſſa. Ego non dubito integrum fuiſſe & pronunciatum, & ab auctore ſcriptum, eo quem diximus ſenſu. Vltimum Charmi facetiarum

exemplum eſt hoc: Illata anguilla cui fuerat detracta cutis, dixit Charmus, ὁ περικαλυπτομένα βοστρυχώδεα. Scribēdum, βοστρυχώδε@. Eſt in Phœniſſis Euripidis, οὐ περικαλυπτομένα βοστρυχώδεος ἁβρὰ παρηΐδος. Adi ſcholiaſten. Addit Athenæus Larenſis conuiuiis plures Charmo ſimiles interfuiſſe, ὥσπερ συμβολὰς κομίζοντας τὰ ἀπὸ τῶν στρωματοδέσμων γράμματα: ineptè priùs editum, στρωματοδεσμένων. Vocant Græci στρωματόδεσμον ſtragulæ veſtis inuolucrum: beatus Auguſtinus in XXII. De ciuitate Dei, *colligatum inuolucrum*. Solitos veteres ſtragulam veſtem pellibus inuoluere, & loris conſtringere, etiam Iuriſconſulti ſunt teſtes, titulo De ſupellectile legata. Στρωματόδεσμος inuolucrum ipſum eſt, non lorum. Appianus III. Belli ciuilis, in proſcriptionis hiſtoria, Ἄντιον ἡ γυνὴ στρωματοδέσμῳ κατείλησε, καὶ ἐπέθηκε τοῖς μισθοῦ φέρουσι. Similis apud Plutarchum hiſtoria de Cleopatra, quæ & ipſa periculum fugiens, ſtragulorum in modum inuoluta στρωματοδέσμῳ, exempta noxæ, & ad Cæſarem eſt delata. Conſtat autem ex veterum lectione, (id nos alibi fusè probamus) & ſtragula ſuperiora, & inuolucrum iſtud, quod antiquiores στρωματόδεσμον, recentiores στρωματεῖς vocarunt, variis coloribus diſtincta fere fuiſſe. Inde tranſlatæ eæ dictiones ad res ſignificandas varietate inſignes: cuiuſmodi fuit piſcis στρωματεὺς dictus ob coloris aurei virgas per totum illius corpus productas, inquit Athenæus libro VII. Similiter & viri docti Excerpta ſua ex variis auctoribus, aut propria etiam ſcripta, ſed veterum referta teſtimoniis, ſoliti Στρωματόδεσμα, vel Στρωματεῖς appellare: vt Clemens Alexandrinus, Origenes, Plutarchus, alij. Pari ratione Mnaſeas Colophonius, qui Pægnia ediderat Σάλπις (nomen hoc eſt piſcis diuerſi coloris, maculis diſtincti) nomen inuenit, διὰ τὸ ποικίλον τῆς συναγωγῆς, auctore Athenæo. Ita hîc accipio vocem στρωματοδέσμων: & τὰ ἀπὸ τῶν στρωματοδέσμων γράμματα, interpretor, veterum ſcriptorum χρείας, quas conuiuæ ſymbolarum loco ex ſuis quiſque aduerſariis promebant. Ipſe auctor explicat ſe, ſcribens libri VII. initio, οἱ δειπνοσοφισταὶ πάντες συνενηνόχεσαν εἰς αὐτοὺς τὰς ἐκ βιβλίων συμβολάς· & in octauo quoque ait idem viros doctos ad Larenſis conuiuia ventitantes præter λογάρια nihil afferre ſolitos. Sed in hoc libro locus alius eſt, qui hanc iſtius eſſe ſententiam luce meridiana clarius facit. Vnus enim conuiuarum recitatis multis poëtarum verſibus, En inquit, mercedem quam domo huc attuli: ne quis putet veniſſe me in hoc conuiuium nihil habentem quod pendam στεγανομίου loco. Vide infra capite octauo. Μεσσήνιοι apud quos fuiſſe commento eruditi viri exiſtimationem collegit Charmus, Meſſanij Siculi fuere Romanis dicti Mamertini, non Meſſenij in Peloponneſo. Charmo ſimilis Calliphanes ὁ τοῦ Παραβρύκοντος, inquit auctor id eſt, *qui ſolitus appellari Parabryconti*: filius videlicet: vt, Θουκυδίδης τοῦ Ὀλόρου

Non erat cauſſa cur mutaret hanc lectionem Dalecampius, & membranarum & Suidæ ſuffragiis probatam. Parabrycon, vt Pararenchon, apud Feſtum, *Non omnibus dormio*, & παρασιτοσυδότης pro parasito non ſemel in ſequentibus libris. Tranſit aliò Breuiator, & ex Athenæo locum deſcribit inſignem, quo indicatur vbi optima quæque edulia reperiantur. Extant eadem penè verba apud Clementem Alexandrinum Pædagogi libro ſecundo, vt dubium non ſit ex eodem aliquo vetuſtiore ſcriptore, & Clementem & Athenæum deſumpſiſſe. Adſcribam verba Clementis, vt conferri poſſint. Οἱ δὲ ἐξυμνεῖν οὐκ αἰσχύνονται τὰς σφετέρας ἡδυπαθείας τὰς ἐν τῷ πορθμῷ τῷ Σικελικῷ σμυραίνας πολυπραγμονοῦντες, καὶ τὰς ἐγχέλεις τὰς Μαιανδρίους, καὶ τοὺς ἐν Μήλῳ ἐρίφους, καὶ τοὺς ἐν Σκιάθῳ κεστρεῖς καὶ τὰς Πελωρίδας κόγχας, καὶ τὰ ὄστρεα τὰ Ἀβυδηνά. οὐ παραλείποντες δὲ τὰς ἐν Λιπάρᾳ μαινίδας, οὐ δὲ τὴν γογγύλην τὴν Μαντινικήν, ἀλλ' οὐδὲ τὰ παρὰ τοῖς Ἀσκραίοις τεῦτλα. Omiſit Clemens thynnorum ad Pachinum captorum τὰ ἡτριαῖα. ita ſcribendum, non τὰς ἠτελαίας. Imperiti librarij αλ pro αι ſæpiſſimè ſcripſerunt: vt paulò poſt ἰδάλους pro ἰδαιους. Frequens in his libris dictio ἠτελαῖα, apud Pollucem ἠτελαῖα τεμάχη minus rectè pro ἠτριαῖα. Mugilum nobilium patria Clementi Sciathus & Polluci libro ſexto, capite decimo, noſtro, Symæthus. Scribe vbique Σκύαθῳ, per υ: aut Σκιάθῳ per ι. nam vtroque modo libri veteres. Martianus Heracleota in Periegeſi iambicis verſibus ſcripta Κεῖται δὲ καὶ νησίδιον αὐτῆς πλησίον Σκῦρος, Πεπάρηθος, Σκίαθος.. Mox, Νῆσον συνοικίζουσι τὴν Σκῦρον δὲ καὶ. Τὴν Σκίαθον ἐκ Θράκης διαβάντες, ὡς λόγος Πελασγιῶται. Inſulæ in Ægeo nomen: & ſub libri huius finem Σκυάθιος οἶνος. Plinius libro quarto, & Ptolemæus. Adiicit his καὶ τῶν ἀδόξων δὲ τὰς Πελωρίδας κόγχας. id eſt *& inter ea quæ viliora ſunt, celebrabant dipnoſophiſtæ conchas Pelori.* Non dicit inter conchas parui æſtimari quæ capiuntur ad Pelorum: ſunt enim Pelorides in genere concharum nobiles. Sed inter ciborum genera conchæ ſunt ignobiles, item mænades, & quæcumque deinceps hoc loco nominantur. Falluntur & qui aliter interpretantur, & qui pro ἀδόξων volunt ſcribi ἐνδόξων. Proximè ſequentia etiam verba inuitis omnibus Muſis tentata ſunt ab interprete: qui pro γυργάθους ψηφισμάτων φέροντες, legit, γίγαρτα. Fidem hominum, quis fando audiuit, aut legit vſquam *vinacia plebiſcitorum?* Si quid eſſet mutandum, ſcriberem ὁρμαθοὺς ψηφ.. ſignata & dominante in ea re voce. Theophraſtus, ἔχων ἐχῖνον ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ὁρμαθοὺς γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσί. Sed nimis delicato palato ſumus, ſi non ferimus hîc τὸ γυργάθους. Ita propriè dicuntur reticula quibus vſi veteres in portando pane, & aliis id genus, vt dictum nobis alibi. At facetiſſimus Ariſtophanes geſtare ait ſuos ciues ψηφισμάτων non

ἐχίνους

ἐχίνυς aut ὁρμαθὺς, verùm γυργάθυς: perſtringens vel in vniuerſum Athenienſes, vt litibus & iudiciis deditos nimis: quod nemo neſcit qui hiſtoriam Atticam non planè ignorat: vel priuatim demagogos: qui in legibus & ſenatuſconſultis figendis ac refigendis erant toti. Porrò extat hic ipſe Ariſtophanis locus apud Iulium Pollucem libro decimo, cap. XXXV. vbi tractans de vaſis ad vſum fori, προσθεῖον, ait, τύποις καὶ γύργαθον καὶ θύλακος. Ἀριστοφάνους ἐν Δαιταλεῦσιν εἰπόντος, Ἢ μὴ δικῶν τε γύργαθος, ψηφισμάτων τεθώκος. Archeſtratus ganeonum infamis laniſta, non malus alioquin poëta, dicitur auctori Συρακούσιος ἢ γελῷος. ſcripti habent γελοῖος: malè, ſed poteſt etiam γελαῖος ſcribi. Vide Stephani Ἐθνικά. Huius poema non γαστρονομία vel Δειπνολογία, vt hîc, ſed γαστρολογία nuncupatur libro ſeptimo ex Lycophrone De comœdia: fuit de cibis & gulæ irritamentis.

CAPVT QVINTVM.

Platonis contubernium: σύσσιτοι, ὁμοσίπυοι, ὁμόκαπνοι & κοινόβιοι. Iupiter Ἀπόμυιος in Elide, & ſacrificium Eleorum perdendis muſcis. δέμας pro virili membro. Euſtathij incogitantia: πλεκτὴ πολύποδος ἐθέλειν pro πέφυκεν αἴ ἐπιήρανος εἶναι, neruus obſcœna notione: Hieronymi locus. ῥαφανίδωσις pœna adulterij apud Athenienſes: καλεῖν pro meminiſſe. αἰγῶν ἰδιῶν. locorum aliquot emendationes.

REPREHENDIT Archeſtratū Athenæus auctorem eius ſententiæ, quæ ſummum conuiuarum numerum ſtatuebat non vltra quinque, opponit huius iudicio auctoritatem Platonis, in cuius συσσιτίῳ octo & viginti ipſos ait fuiſſe. Hunc numerum probant membranæ, & nos cum illis. Συσσίτιον eſt contubernium, & hominum eadem quadra viuentium cœtus. Conſortes eiuſdem συσσιτίας Charondas in Legibus ſuis ὁμοσιπύους, Epimenides Cretenſis ὁμοκάπνους, Pythagoras κοινοβίους dixêre. Interpretes de conuiuio Platonis hæc interpretati, auctorem mendacij reum fecerunt, ſecuri nimis tam de ſua quàm illius exiſtimatione. In Platonis dialogo cui è re Conuiuio eſt nomen inditum, plures decem aut duodecim conuiuas poſſe numerari pernego. Mox pro ἐπάγῃ, membranæ καὶ συνάγῃ: non probo, niſi aliud quid hîc latet. Quæ de Olympiacis muſcis in Antiphanis verſibus leguntur, planiora profectò eſſent ſi apud auctorem ipſum, Athenæum dico, nobis legerentur: Eclogarius cum iſta ſic concideret, ſui opinor aliquam, noſtri nō magnam rationem habuit. Sed obſcuritatis alia acceſſit cauſſa, ſupinitas librariorum, qui omnia inquinarunt: nam in membranis non τὰς ἀκλήτυς, ſed τοῖς ἀκλήτοις, ſcriptum. Sequamur nos illam lucis ſcintillam, & ita corrigamus.

Ἀλλ' ὥσπερ Ὀλυμπιᾶσι φασὶ ταῖς μυίαις ποιεῖν,
Βοῦν τοῖς ἀκλήτοις προκατακόπτειν πανταχοῦ.

Proferebat iſta apud poëtam, patronus aliquis vmbrarum, & eorum qui inuocati veniunt ad conuiuia: neque alia fine nunc apud Athenæum recitantur: quod ex præcedentibus manifeſtiſſimum. Ait igitur, Bonum factum fore ſi iſti alieno ſumptu alantur, fiatque illis quod ſolet muſcis Olympiæ: hoc eſt, vt nō prius ineantur ab iis qui volunt vnà eſſe, conuiuia, quàm in gratiam paraſitorum bouem mactauerint. Hoc enim illud eſt, quod fieri ait muſcis Olympiæ. Plinius libro XXIX. cap. VI. de muſcis loquens, *Nullum animal minus docile exiſtimatur, minorìſve intellectus: eo mirabilius eſt Olympiæ ſacro certamine, nubes earum immolato tauro Deo quem Myiodem vocant extra territorium id abire.* Religionis originem narrat Pauſanias in Eliacis: traditum ab Hercule inſtitutum tenuiſſe Eleos, & Iouem cognomento Ἀπόμυιον coluiſſe, ἐλαύνοντα τῆς Ἠλείας Ὀλυμπίας τὰς μυίας. alius deus Myiagrus ab iiſdem Eleis cultus, referente eodē Plinio libro X. cap. XXVIII. aut ſi non eſt alius à Myiode Myiagrus, parum ſibi conſtat Plinius. Illud admodum ſuaue, quod ſacrificium in honorem Iouis muſcarum auerruncatoris fieri ſolitum, ſic iſte interpretatur, quaſi in illarum gratiam fieret: vt eſſet muſcis vnde lautè & dapticè accipiantur. In Platonis comici proximo loco, claudit hic verſus, Ἐπὶ θωίνον; ἀκοῦν τῆς τελευτῆς πολύ. ſcribe, τελευταίας, vel παρὰ πολὺ: notum eruditis genus dicendi. Sequente verſu ἐνταυθοῖ poſtulant Helleniſmus & lex metri, pro ἐνταῦθα. Suadet mox Philoxenus edi bulbos à conuiuis quam plurimos: deinde conſilij huius rationem reddit, & vtilitatem exponit. τὸ γὰρ δέμας ..... αἰορθοῖ. In vacuo ſpacio deeſt vox, quam neque exarati manu codd. habent. Imitemur nos ſapientiſſimam Naturam, quæ pati vacuum non poteſt. Scribendum aio, τὸ γὰρ δέμας ὕτος αἰορθοῖ, vel ἀνδρὸς αὖ. Vtere, inquit, bulbis multis: conducunt enim rationibus Veneris. Caue credas bulborum eſu corpus firmari quod aiunt interpretes. Facere ad Ἀφροδίσια ἔργα quis neſcit? Sed Dalecampium fefellit vox δέμας, poëticè hîc poſita pro viri natura. Conſuleret Euſtathium cuius ſūt hæc, οἱ σεμνότεροι δέμας τὸ αἰδοῖον καλοῦσι· καὶ κατήρξεν εἰς τοῦτο Πλάτων ὁ κωμικός, περὶ βολβοῦ ὃς πολὺς ἐν Ἀθήναις φύεται, ὅτι τὸ δέμας αἰορθοῖ· τοῦτ' ἔστι τὸ αἰδοῖον ἐκτείνει. Hæc ille, vbi vides eius incogitantiam; tribuit enim Platoni, Philoxeni verſus, quia illos Plato in vna ſuarum comœdiarum deſcripſerat. Scribo paulò poſt, πολύποδος πλεκτὴν δ' αὖ ἐπεὶ λάψῃ κατὰ καιρόν, etſi poteſt ferri πλεκτή. Poëticum vocabulum eſt, πλεκτὴ pro πλεκτάνη & πλεκτὴ πολύποδος, poëtica periphraſis eſt: *cirrus polypodis*, pro polypus. βία Ἡρακλέους, Hercules: *ſententia Catonis*, Cato. De mullo canit Philoxenus, τρίγλη δ' οὐκ ἐθέλει νεύρων ἐπιήρανος εἶναι, negat eſſe Veneri amicum. Studioſi lectionis Platonis agnoſcunt genus dicendi Atticum, οὐκ ἐθέλει, id eſt, οὐ πέφυκε, *non ea*

eſt.

Digitized by Google

eſt indoles illius & natura. ἐπιτήδειος εἶναι, *adiuuare, fauere.* Homerus, ἐπίηρα φέρειν, vel ἦρα. Interpres accepit pro ἐπήβολος εἶναι, & νεῦρα *funem* interpretatur. Tu cape vt in illo Iuuenalis —*menſura incognita nerui*: & apud Hippocratem μωρὰ νεῦρα, quæ non poſſunt ἐπαίρεσθαι: & in prouerbio, οὐδὲν σ' ὀνήσει βολβὸς ἂν μὴ νεῦρ' ἔχῃς. Ita interpretor in Theopompi comici verſu apud Pollucem, Ἄπνους, ἄνδρος, ἀσθενής, ἀνίκατος. hinc Ariſtophani νευρορραφεῖν pro σύειν. Euſtathius, δοκεῖ καὶ ἡ τρίγλη ἄτυλος εἶναι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, οὐκ ἐθέλει νεῦρον ἐπιτήδειον ἦναι· ἦγουν ἱεράσματα τοῦ κατ' ἄνθρωπον ἀντεμαλακοῦ νεῦρον. Propter iſtam nerui ſignificationem, κακεμφάτως & comicè loqui cenſet doctiſſimus Hieronymus, qui dicit cum Terentio, *neruos intende.* Hoc nomine dat illi pœnas Ruffinus Preſbyter. Dixerat Ruffinus, *Quid tibi videtur? habéſne vltra aliquid, quo neruos tuæ loquacitatis intendas?* excipit Hieronymus, *Et indignaris ſi putide te loqui arguam? cum comœdiarum turpitudines, & ſcortorum amatorumque ludicra Eccleſiaſticus ſcriptor aſſumas?* Totius reprehenſionis cardo vertitur in ea notione vocis *neruus* quam diximus. Auctor vitæ Origenis, φασὶν αὐτὸν νεῦρον ἀποτέμνειν διὰ τὸ μὴ ἡδονῇ παρενοχλεῖσθαι. Igitur mullus quidem auctore Philoxeno, Venerem nihil adiuuat: Scorpius verò piſcis etiam extinguit penitus. Addit namque, Σκόρπιος αὖ παισίν γε σοῦ τὸν πεσσὸν ὑπελθών, id eſt, *ſcorpius inſtar peſſi per anum ſubiens facile extinguat in te* Venerem, ſiue νεῦρα τάσιν aut ſimile quid. Legibus Athenienſium adulteri ἐν ἔργῳ deprehenſi pœna fuit ῥαφανίδωσις. Raphani loco vtebantur nonnunquam mugile piſce, interdum ſcorpione. De mugile notum illud Iuuenalis —*quoſdam mœchos & mugilis intrat.* Scorpione quoque abuſos in eam rem veteres, colligimus ex hoc lo[illegible]. Nam quid aliud dicamus ſignificare iſta τὸν [illegible]κτὸν ὑπελθών? Virum eruditum qui vertit *in ventrem delapſus* pudeat facti, ſi reuiuiſcat. Lepidiſſima ſequitur iam hiſtoria ex Chryſippo deſcripta, in qua præter illa quæ ex libris correximus, ſunt nobis quædam animaduertenda. Ἐγὼ κατέχω, inquit, τινὰ ὀψοφάγον. Dalec. *Domi lurconem habeo.* Imo verò, *memini.* Latini, *repeto*, vt Suetonius & Plinius in epiſtolis ſæpe, item Iuriſconſulti paſſim, vel *teneo*: vt A. Gellius: vel *detineo*, vt ad Herennium libro III. *ſi formam eius detinebimus*, εἰ τὸ εἶδος αὐτοῦ καθέξομεν, vel κρατήσομεν: nam & κρατῶ idem. libro VII. κρατῶ καὶ τῆς λέξεως. At κατέχω vſus & Theophraſtus, in editis nuper à nobis, καὶ τῶν Ὁμήρου ἐπῶν τοῦτο ἓν μόνον κατέχειν. Lycophrō Menedemo, Δεῖπνον οὐδὲν πλὴν κατέχω δεδειπνηκώς. Infra libro VI. οὐδὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ᾀσμάτων κατέχειν. Sic accipiendum eſſe hîc, probant ſequentia, ἔφασαν γὰρ αὐτόν. Ita igitur vertendum erat, *Memoria teneo lurconem quendam fuiſſe, quem tantum aberat vt aliorum puderet quoties ingenio vteretur: vt palàm in balneis manum in calentem demittens aquam, aſſueſaceret calidis, & os quoque calida collueret: ea videlicet fine, vt minus ipſi calidi ſibi eſſent moleſti. Solitum hunc narrabant coquos clam demereri, vt omnia menſis quàm calidiſſima inferrent, & cuncta ſolus ipſe comederet, cum non poſſent cæteri præeuntem ſequi.* Negatio hoc loco, ἀλλ' ἢ τοσοῦτον ἐκπεπληγμένον τοῦ μὴ ἐντρέπεσθαι, ſine damno ſententiæ, vt & alibi poteſt abeſſe. ἐκπεπληγμένος τοῦ ἐντρέπεσθαι, *alienus ab omni pudore, impudentiſſimus.* Illis verſibus qui ex Crobylo huic narratiunculæ ſubiunguntur gloriatur helluo quidam, habere ſe πρὸς τὰ θερμὰ τοὺς δακτύλους ἀπαθεῖς ἰδαίους. ſcriptū erat ἰδάμους: quæ vox Græca nō eſt: vera lectio ex MSS. & Suida reuocata in ſuum locum. Is grammaticus τὸ ἰδαίους exponit ψυχρούς, *frigidos.* An quia putabat deriuatā ab ἴδη vocem, quod nomē eſt apud geographos Phrygij montis: apud Poetas cuiuſuis. Certum eſt alludere poetam ad Idæos dactylos, quorum nota induſtria & inuenta. Sic nominatos ſcribunt à ſtrenuitate miniſterij quod matri Deûm exhibebant, ὅτι καὶ οἱ τῆς χειρὸς δάκτυλοι τεχνῖται καὶ πάντων ἐργάται. Pollux inquit. Itaque digiti ἰδαῖοι ſunt exercitati & docti. Sunt è veteribus qui tradant ferri metallum ab iſtis primum in Ida mōte fuiſſe inuentum. Quid ſi igitur digitos ἰδαίους hic *ferreos* interpretemur? Turnebum ita olim interpretatum eſſe accepimus. Scripſimus, ἀλλ' οὕτως ἀνακάψασθαι διωχθῆναι, fidem ſecuti MSS. ἀνακάπτειν, *deglutire*: malim ἀνακάψαντα. Priores editiones & interpretes ἀνακάμψαντα, *domum reuerſum*, quod non damno vocem οἶνον paulò ante Suidas non habet, & quàm benè inter ἡδυσμάτα vinum recenſeatur viderint οἱ [illegible] δαινοί.

CAPVT SEXTVM.

Explicantur voces ἐλυτροῦν, περιπεταλοῦν, γανοῦν, κωνίζειν, *ſiue* κωνίζειν: *foculorum inuentum ad opſoniorum in mēſa calefactionem. Senecæ locus* ἐσχαρίδες, arulæ. θαύματα. *Cyclops Philoxeni. Apicij tres. Apiciana condimenta. Suidæ peccata multa.* Subadiuuæ.

LEPIDISSIMA hiſtoria eſt quam refert ex Clearcho Athenæus, de Pithyllo Liguritore: qui vt cibos quàm feruentiſſimos poſſet vorare ſine offenſione linguæ, non ſolùm membraneo tegmine eam inuoluebat: ſed hoc amplius, cruſtā illi ceu loricā inducebat. Sic interpretamur τὸ περιελυτροῦν. Ac placebat initio ſcribi, ἀλλὰ καὶ πρὸς, ἐλυτροῦν τὴν γλῶτταν. Sed vulgatam lectionem habet Suidas, & in Πίθυλλος, & in περιγλωττίς. Propriè ἔλυτρον eſt inuolucrum alicuius rei, aut theca, vt in Sympoſiacis Plutarchi, κυλικίων ἀργυρῶν ξυλίνοις ἐγκειμένων ἐλύτροις. In quinto ſermone Stobęi quidam populus narratur τὰ κεράμεα τῶν χρηστηρίων ἐν χρυσοῖς ἐλύτροις φυλάττειν, *in thecis aureis ſeruare teſtacea vaſa*: non *oracula*, vt ineptè verrūt. At in hac narratione ἐλυτροῦν accipimus pro incruſtare, ſicut fit in figulinis vaſis: Galli hoc dicūt *verniſſer*: Græci propriè περιπεταλοῦν. accreſcit enim tenuis operi cruſta quam πέταλον appellaruat: non ſemper enim laminam ea vox deſignat: interdū bracteam potius. Sanctiſſimus pater Chryſoſtomus in eam Pauli Apoſtoli ad Coloſſenſes, ὁ τῶν

Περσῶν

Περσῶν βασιλεὺς χρυσοῦν ἔχει τὸν γένειον, τῶν περὶ ταῦτα δεινῶν, καθάπερ τῇ κρόκῃ, οὕτω καὶ ταῖς ἐκείνου θριξὶν ἐνελισσόντων τὰ πέταλα τοῦ χρυσοῦ. Videtur Perſarum rex non veris laminis barbę pilos inuoluiſſe: verùm bractę aureę illitu aureum colorem barbæ conciliaſſe. Interpres tamen Heruetus vir eruditus aliter accipit: de quo iudicium eſto lectorum: nam ab illo ſtat verbum ἐνελισσόντων laminæ potius quàm bracteæ conueniens. Sed non deſunt auctorum loci, vbi πέταλον de bracteis accipiendum neceſſariò non laminis. Inde eſt περιπεταλῶ dictum: quod verbum confundit Gloſſarij auctor cum alio affinis ſignificationis γανῶ. Sic ille, *ſtagno*, περιπεταλῶ, γανῶ, λιμνάζω Γανῶ, *ſtagno*, γανωτής, *ſtagnator*. Neſciuit diſtinguere inter *ſtagno* & *ſtanno*: ſiquidem ita ſcripſit. Deinde aliud eſt περιπετάλωσις, figulinæ, vt puto, vocabulum, aliud γάνωσις. Vaſa ærea, ſicut & fictilia, ſtanno illinebant vt argentea viderentur. Κασσιτέρῳ ἀλείφειν hoc dixerunt, & γανοῦν. Euſtathius, Τὸ γανοῦν λαβοῦσα ἐξ Ὁμήρου ἡ ἡ χυδαία γλῶσσα ἐπιλέγει αὐτὸ χαλκώμασιν, ἃ κασσίτερον ἀλείφειν χρῶζει πρὸς ἀργυρωμάτων ὑπόκρισιν. γεγανωμένα γὰρ καὶ αὐτὰ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν λέγεται. Sed aliam γανώσεως cauſſam affert Plinius libro XXXIV. *ſtannum*, ait, *illitum æreis vaſis, ſaporem facit gratiorem, & compeſcit virus æruginis*. Inuentum eſt antiquiſſimum etiam ante Homeri tempora. Euſtathius ad Iliad. ψ. Δῆλοι δὲ ἐν τούτῳ ἡ ἀμφιδίνησις τοῦ κασσιτέρου χεύματος ὃ γάνωμα ὕστερον ἐπινενόηται πρὸς ἀργύρου ὑποκρισμα. In libris medicorum legas ſæpe vaſa γεγανωμένα vel ἀγάνωτα, & apud Dioſcoridem κεκασσιτερωμένα. Fictilia verò antiqui κωνῶ, id eſt, pice liquida illinebant. Picationis cauſſam declarat Alexander in problematis: ne liquorem infuſum æſtate exudent: qui aliam cauſſam comminiſcuntur, errant. Vaſorum ποτωτῶν & ἀποτώτων & κωνιστῶν καὶ ἀκωνίστων frequenter medici meminêre. In XI. Geoponicorum ἀκώνιστα ſcriptum. In XII. ſcribo, ἐν κεραμέοις ἀγγείοις, *non illitis*; non vt editum eſt, ἀγγείοις. Reperio in libris Hebræorū etiam כסף מצפה ... *argentum teſta illitum*: quo artificio hodie non eſt opus: cùm incruſtatione ea quæ fit martiæ coctæ oblitu, fictilia porcellanas æmulentur, quibus nullum ἀργύρωμα, ſi ſapiam prætulerim. Τὸ γανοῦν venuſtè ad alia transferunt ſcriptores. Plutarchus epitheta vocat orationis γανώματα, libro V. Sympoſiacorum, loquens de Empedocle, οὐ καλλιγραφίας ἕνεκα τῆς εὐπροσωπότατης τῶν ἐπιθέτων ὥσπερ ἀνθηροῖς χρώμασι τὰ πράγματα γανοῦν εἰωθότος. Clemens Alexand. ἐπεισδυσάμενος τὸ γάνωμα τῆς δόξης. idem alibi, ἐν ᾧ ἐπικεχάρακται τὸ γάνωμα τῆς θεοσεβείας. Alexis in Πονήρᾳ de falſamenti paratura, ἐπιγανῶσαι σιλφίῳ: alij poëtæ ἀπαγλαΐζειν eodem ſenſu. Vt ad penſum redeamus: non ſolùm Pythyllum, ſed omnes gulæ proceres feruentes cibi olim iuuabant. Seneca epiſtola XCV. *Quid? illa purulenta, & quæ tantum non ab ipſo igne in os transferuntur, indicas ſine noxa in ipſis viſceribus extingui?* Ea fine foculi ſunt inuēti quibus in mēſam pruna defertur. Seneca epiſtola LXXXV. *Circa cœnationem eius tumultus coquorum eſt, ipſos cum obſoniis focos transferentium: hoc enim iam luxuria commenta eſt. Ne quis intepeſcat cibus, ne quid palato iam calloſo parum ferueat, cœnam culina proſequitur.* Sic loquitur quaſi ipſius ætate foculorum vſus cœpiſſet: quod non ita eſt, neque ſic eius verba accipienda. Apud Ariſtophanem Acharnenſibus, cupiens quidam conſpectam anguillam poſſe ſtatim vorare, δμῶες, ait, ἐξενέγκατε τὴν ἐσχάραν μοι δεῦρο καὶ τὴν ῥιπίδα, id eſt, *heus famuli ex ædibus huc afferte foculum & flabellum.* Ait ibi Græcus interpres dici vulgò hoc genus ἐσχάρας ἀγκάλαν, hoc eſt, *arulam*. Heſychius rectè interpretatur πυροφόρον σκεῦος. Clemens quoque Alexandrinus inter luxus inſtrumenta ἐσχαρίδας ἀνθρακίων recenſet. Poteſt de his intelligi verſus Plauti in Capteiueis, *Laridum atque epulas foueri foculis feruentibus.* Meminit & Plutarchus in Craſſo, ſed in diuerſo vſu, cuius aliud exemplum apud Tullium in ea pro domo ſua. Mox Ariſtotelis locum ſic melius vertas, *Qui in circulis conciones habent, totumq́ diem præſtigias ſpectant, & cum iis ſunt qui è Phaſi vel Boryſthene huc appellunt: legerunt autem nihil quicquam, niſi forte Cœnam Philoxeni, ac ne eam quidem totam.* Τὰ θαύματα eſſe præſtigiatorum offucias, & θαυματοποιίας, deceptóſque perſæpe in ea voce fuiſſe interpretes & Athenæi & aliorum auctorum monebamus in Comm. Theophraſti. Scribo autem cum Dalecampio, τὸν δὲ τοῦ Φιλοξένου δεῖπνον, καὶ τοῦτ' οὐχ ὅλον. vel οὐχ ὅλον οὐδὲ τοῦτο. Ingenioſum fuit illud Philoxeni commentum quod ex Phania hîc deſcribitur. In ea narratione non conquoco iſta, τὸν δέ ποτε ἐρωτηθέντα οὐκ ἀποκεκρίσθαι διότι νεωτέρα ἁλοίη· διὸ μὴ παρακολουθεῖν. Negat puſillum hunc mullum Philoxeno reſponſum petenti voluiſſe dare. Quod verum eſſe negamus nos. Quid? nónne clara illius reſponſio videtur tibi ineſſe in his verbis? διότι νεωτέρα ἁλοίη· διὸ μὴ παρακολουθεῖν, & ſequentibus. Mihi quidem videtur. Scripturus Philoxenus de amoribus Cyclopis & Galateę, mullillum ſibi appoſitum de rebus Nelei Galateæ patris interrogauit: is reſpondet tandem, ſe iuuenem captum eſſe: propterea intereſſe iis rebus non potuiſſe, neque ea ſcire quæ ſciſcitaretur Philoxenus: at illum alterum ſcire grandem natu mullum, qui Dionyſio eſſet appoſitus: cùm igitur interrogaret. Omnino ſic ſunt iſta accipienda, tollendáque negatio ante ἀποκεκρίσθαι. Lego, τὸν δὲ πολλάκις ἐρωτηθέντα, οἱ ἀποκεκρίσθαι διότι νεωτέρα ἁλοίη. Non eſt hîc τὸ διότι particula αἰτιατική, ſed pro ὅτι accipitur vt ſæpe. De Cyclope autem Philoxeni eadem Athenęo Ælianus Variæ hiſtoriæ, libro XII. cap. XLIIII. Scholiaſtes Ariſtophanis aliter, in illa è Pluto θρεττανελὸ τὸν Κύκλωπα μιμούμενος. Subiicit auctor Excerptorum narrationi huic aliam non diſſimilis ganeonis, aut etiam deterioris Apicij. Tres Roma tulit Apicios, gulæ ſtudio omnes infames.

Horum

Horum trium duos vnicus Athenæus nobis tradit. Primus is eſt qui vixit cum Rutilio Ruſo, qui nomen dedit anno V. DCXLIX. & aliquot annis poſt admittente, vel occaſionem certè præbente Apicio iſto, in exilium eſt actus. Alter in maiore fama & fuit viuus, & nunc quoque eſt, quàm vt pluribus ſit nobis indicandus. Sub Tiberio vixiſſe eum narrat hic auctor, & conſentiunt Seneca Conſolatione ad Albinam matrem, & alibi: Plinius libro XIX. cap. VIII. & Dio Nicæus libro LVII. Fortaſſe hic eſt de quo ſcripſerat Appion grammaticus, cuius librum Περὶ τῆς Ἀπικίου τρυφῆς laudat noſter in ſeptimo. Tertius ſicut & primus Athenæo ſoli memoriam nominis ſui debet. Vixit ſub Traiano vt ſtatim ſequitur. Non enim poſſumus de lectione noſtrorum librorum dubitare: cùm Suidas in voce ὄστρεα non aliter eum deſcribat. Errant qui duos fuiſſe Apicios ſcribunt: vide ad librum IIII. De nomine primi Apicij ſcribit auctor fuiſſe nominatas placentas Apicias, diuiſas in γένη πολλὰ, id eſt, *ſpecies*. In hoc potiſſimum deliciarum genere gulæ proceres ſtudium poſuiſſe, alibi docemus. Cæterum placentas Apicianas alibi quàm apud hunc libro XIV. legere adhuc non memini, ſed condimenta. Tertullianus De anima, *Si ita iudicabitur, nónne illa anima plus ſolatij quàm ſupplicij relatura eſt, quòd funus inter coquos precioſiſsimos inuenit, quòd condimentis Apicianis & lurconianis humatur?* De Apicio loquens auctor meminit Minturnarum, & vrbem Campaniæ eſſe ſcribit: rectè, vt notum ex Geographis. Olim tamen Κιντύροις hîc fuit ſcriptum: itaque Suidam legiſſe certum eſt. Sed quàm ſæpe iſti cucullato grammatico deprauati codices errandi anſam præbuerint, ſcimus nos, qui in eius libris multas hoc genus culpas obſeruauimus: vt cum Φοιβάλμιος malè apud Sophoclem legit pro Φυξάλμιος: cum apud Pindarum φρήμας δ' αἰθέρος pro ἐρήμας. apud Theocritum δῆτα κοιλιδιῶντες pro κυλλιδιῶντες. In veteri Epigrammate ὑστίνιο θέρεσσα pro ὑσγίνοιο. Pari ſtupore, (cur enim non dicam ligonem ligonem?) σκώλια alibi legit & probauit pro ἀσκώλια: & ῥυβάδιυος pro σεβάδιυος, *ſubadiuua*. Nam ea voce vſi neceſſariò & Græci, vt Syneſius epiſtola CXLV. quò putem reſpexiſſe Suidam, ſed vitioſo codice vſum. Subadiuuarum mentio in Notitia Imperij. Mitto nunc alia ſanè quàm multa generis huius peccata Suidæ, partim notata iam aliis, partim nobis alibi. Scribo ὁ δ' ἰδὼν, ἐπύθετ' εἰ μείζους οὐκ ἔχωσι. reſtituta negatione, quæ occaſione proximè præcedentis ſyllabæ eſt omiſſa.

CAPVT SEPTIMVM.

Corriguntur aliquam multi loci. κωλῆν Ἀριστόξενος· ἀποζέσαι, *feruefacere. Myconij.* χάλις, χαλίκρητον μέθυ, οἶνος κεκερασμένος ἄκρατος. Φαγεῖν ἄμαχος πρὸς pro πρὶ, *& contrà. Iamblichi mendæ aliquot indicatæ & ſublatæ.*

TERTVLLIANVS quidem antiquos philoſophos gloriæ animalia vocabat ſcitè & verè nimis, ſi paucos admodum excipias: ſed & gulæ animalia non minore appelles iure, pleroſque eorum: Epicureos vtique & Cyrenaicos, ſiue Ariſtippeos. Talis ille fuit Ariſtoxenus de quo Athenæus, ἀφ' οὗ καὶ κωλῆν τις καλεῖται Ἀριστόξενος, ἰδίως σκευαζομένη: legendum verò Ἀριστόξενειος. Nam alieniſſimum eſt ab auctoris mente, quod finxêre interpretes, quaſi fuerit Ariſtoxenus cognominatus Κωλῆν. Hoc Athenæus non dicit: ſed genus quoddam κωλήνων ſingulari modo neſcio quo paratorum, Ariſtoxeneum ab eo denominatum eſſe. Κωλῆν Ἀριστοξένειος ſic dictus, vt πλακοῦς φιλοξένιος de quo fecit modo mẽtionem. Vbi Nicomedem auctor nominat, ſcribe, Νικομήδει τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ. non τῷ Βιθυνῷ τῷ β. ex vſu linguæ, & melioribus Suidæ libris. In tertio Euphronis comici verſuum ὁδὸν ἀπέχοντι πρώτῃ ἡμερῶν ποτε, offendit me vox πρώτῃ: & omnino, ſi quid iudico, corrupta ea eſt. Corrigo ſine dubio, πρὸς ἄρκτῳ. Erat tum Nicomedes in Scythia, quæ regio eſt vltra Pontum, verſus Aquilonem. Fuiſſe in Scythia probat ſequens verſiculus, Περὶ τὴν Σκυθίαν ἔλυσε τὴν ἐπιθυμίαν. Ergo πρὸς ἄρκτῳ. Verſu nono legit Dalecampius ἀποζέσαι. Ego non video cur neceſsè fuerit, oleum feruefieri, priuſquam in ſartaginem infunderetur: lego igitur vt editum eſt, ἀποζέσαι δ' ἔλαιον ἐπιχέας, id eſt, *Infuſo oleo vt ferueret in eo* & coqueretur iſta falsò credita apua: ἀποζέσαι pro ὥστε ἐναποζέσαι, vel πρὸς τὸ ἐναπ. *vt inferueret*, vel *inferuefaceret*. Scripti quidam ἀποζέσας pro ἀποζεῖν ποιήσας. ſignificatione τοῦ Hiphil Hebræorum: non probo. Myconij quos ſua vilitas nobiles fecit, melius per ο paruum ſcribuntur Μυκόνιοι, quàm per ω magnum: etſi ita codices hoc loco, & apud Zenobium ac Suidam: vide ad librum VIII. Archilochi locus incipit à verbo πολλὸν, non vnde putauit Dalec. In eo ſcribendum πολλὸν δὲ πίνων καὶ χαλίκρητον μέθυ, non μεθύων. Vinum etiam χάλιν vocant poëtæ. Hipponax, ὀλίγα φρονοῦσιν οἱ χάλιν πεπωκότες. ea ratione ſic dictum vinum, qua Bacchus Λυαῖος, & poëtis λυσιμελής. Veteres Athenienſes ſic τὸν ἄκρατον vocaſſe ſcribit Apollonij interpres. χαλίκρατον μέθυ, *temetum vino temperatum*, id eſt, meracum: & vt elegantiſſimè ait B. Iohannes in Apocalypſi, οἶνος κεκερασμένος ἄκρατος. Apollonius, Πῖνε χαλίκρητον λαρὸν μέθυ. Poſſumus minima mutatione ſenarios aliquot ex iſtis Archilochi conſtituere: quæ fuit Turnebi ſententia. Ita ſcribemus, Πολλὸν δὲ πίνων καὶ χαλίκρητον μέθυ, Οὔτ' οὖτε τιμὴν εἰσήνεγκας, οὔτε μὴν κληθεὶς ἦλθες, οἷα δὴ φίλος· ἀλλά σε Γαστὴρ νόον τε καὶ φρένας παρήγαγεν Εἰς ἀναιδίην. Eubulo comico ἄμαχοι dicuntur comedones & ventres.

—εἰσὶν ἡμῖν τῶν κεκλημένων δύο Ἐπὶ δεῖπνον ἄμαχοι. duo quos nulla vi aut copia ciborum expleueris, aut herbam porrigere coëgeris. Ælianus principio Variarũ, καὶ παιδὶ ἀεὶ φαγεῖν ἄμαχοι·

χω paulò aliter: nam Eubulus quantitatem ciborum ſpectauit: Ælianus magis qualitatem. In hoc verſu bis ponendam eſſe vocem φιλοκερτής, docuit in Lectionibus ſuis eruditiſſimus Muretus. Nos in ea libri primi editione quam ὁ θαυμασιώτατος Turnebus ante editum illum à Mureto librum Lutetiæ curauit, locum reſtitutum inuenimus. Vter vtri præiuerit, facilè eruditi iudicabunt, non ſolùm ex ratione temporis, ſed & morum ac ſcriptorum vtriuſque comparatione. Quartus verſuum Eubuli mutilus eſt: quintus verò ὑπέρμετρος. Nos ita cenſemus ſcribendum, audaciore quidem, ſed, vt ſpero haut temeraria coniectura: Ἕνα γὰρ ἐκεῖνον ὄντα, ὡς ὄντας δύο. Λογίζομαι, νὴ Δία, μεγάλους, μᾶλλον ἢ τρεῖς. Ὃν φασὶ παρακληθέντα πρὸς φίλου τινὸς, εἰπεῖν. Verſus duo de non omittenda compotatione in qua nihil à te exigatur, ſunt ἀδέσποτοι, vt plerique omnes prouerbiales: dicuntur Chryſippi, quia ex eius philoſophi libris ſumpti ſunt à dipnoſophiſta. In poſteriore ſcripſimus ὁ παραλειπτέος & iudicium noſtrum & membranas ſecuti. Interpretes probarunt ὁ περιληπτέος cum prioribus editionibus. Negamus nos περιλαμβάνειν κώθωνα eſſe Græcum ſermonem, ſed Opicogræcum. Reſpicerent ſuperiorem verſum, & in eo hoc ipſum verbum. Fatalis verò Græcorum librariorum error, παρὰ pro περὶ, aut contrà ſcribentium, ſiue potius notantium. nam è notis hæc menda vt plurimum. Sexcentos huius operis locos hic error fœdauerat: nec pauciores aliorum ſcriptorum. In vnica libelli De vita Pythagoræ à Iamblicho ſcripti pagina, aliquot monſtra nunc primulum obſeruata nobis, peperit παρὰ ſæpiùs ſcriptum pro περὶ. Adſcribam quando in eum incidi ſermonem, vnum aut alterum exemplum, quia inſignia ſunt. Sapienti viro Thymaridæ à ſuis diſcedenti, & iam nauim ingreſſo, dixit amicus, *Dent tibi, ô Thymarida dij quæ cupis.* ille exclamans, *Bona verba*, ait, *quin potius, velim ego quæ mihi cumque à diis contingent.* Diuina planè oratio, & Chriſtiano homine, ſi vnum Deum agnouiſſet, digniſſima. Hæc ita apud Iamblichum debẽt ſcribi, καὶ ὡς ἤδη ἐμβάντι τῷ πλοίῳ εἰπεῖν, ὅσα βούλει, παρὰ τῶν θεῶν ὦ Θυμαρίδα, γένοιτό σοι. καὶ ὅς, εὐφήμει, ἔφη· ἀλλὰ βουλοίμην μᾶλλον ὅσα μοι παρὰ τῶν θεῶν γίνηται. in edito nuper libro, omnia ſic deprauata, vt veræ ſententiæ non pes non caput appareat. ibidem bis περὶ Ὀρφεῖ pro παρὰ ſcriptum malè. & mox, περὶ τῶν Ὀρφικῶν, item malè. Aliquanto poſt ait Iamblichus, hauſiſſe Pythagoram philoſophiæ ſuæ ἃ μὲν παρὰ τῶν Ὀρφικῶν, ἃ δὲ παρὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων, ἃ δὲ περὶ Χαλκιδίων καὶ μάγων, ἃ δὲ περὶ τῆς τελετῆς τῆς ἐν Ἐλευσῖνι γινομένης ἐν Ἴμβρῳ τε καὶ Σαμοθρᾴκῃ. hîc quoque horrenda monſtra ſunt. Scribendum, ἃ δὲ παρὰ Χαλδαίων καὶ μάγων· ἃ δὲ παρὰ τῆς τελετῆς τῆς ἐν Ἐλευσῖνι γινομένης, ἐν Ἴμβρῳ τε, &c. Antiphanis ſequuntur verſus,

> Μακάριος ὁ βίος, ᾧ δεῖ μ' ἀεὶ καινὸν πόρον
> Εὑρίσκειν, ὡς μάσημα ταῖς γνάθοις ἔχω.

locus mendi manifeſtus. In vtroque verſu laborat modulus metri: tum autem ſententia abſurda. Quænam obſecro fœlicitas, ſubinde ſollicitum eſſe de inuenienda aliqua noua parandi victus ratione? præterea falſum eſt id Antiphanem ſenſiſſe: qui contrarium potius voluit, vt ex præcedentibus clarum, & inſtituto ab auctore noſtro ſermone. Corrigo, Μάκαρς ὁ βίος· οὐ δεῖ μ' ἀεὶ καινὸν πόρον Εὑρεῖν ποθ' ὡς μάσημα ταῖς γνάθοις ἔχω. Fortunam ſuam prædicat paraſitus. *Beatam*, inquit, *vitam: nihil mihi opus, nouam quot diebus rationem inire quî habeam quod edam.*

CAPVT OCTAVVM.

Στεγανόμιον, pretium manſionis. Ἄκαπνα θύειν. Homericæ epulæ *Apud Plutarchum. Dioſcoridis liber,* Οἱ παρ' Ὁμήρῳ νόμοι. λασαυροκάκκαβος βρῶμα· ἡμιλάσαυρος. *Leges de non comedendis agnis & vitulis.* ἄπεκτος ἀρήν: Φλέγμα ψυχῆς: *vinum cardiacorum. Mos veterum, vt hoſpites lauarent etiam pudicæ virgines.*

E PITOMÆ auctor cum hæc ſibi excerperet, omnem ſermonum ſeriem, & operis totius faciem ita corrupit, vt quid à quo, & quorſum dicatur in illius Excerptis nulla coniectura poſſis aſſequi. Omiſit enim quæcumque fere decori & nexus gratia, vt fieri amat in dialogorum textura, erant addita, tanquam veſti prætexta. Si quid eius modi non eſt omiſſum, ſcias aut verbi alicuius venuſtatem, aut dicti nouitatem feciſſe vt id excerperetur. quod nos cum aliis non paucis obſeruimus locis, tum in hiſce quæ Antiphanis verſus ſtatim ſequuntur. ταῦτα εἰπεῖν ἔχων εἰς τὸ συμπόσιον ἦλθεν, καὶ προμελετήσας, ἵνα κἀγὼ τὸ στεγανόμιον κομίζων παραγένωμαι. Pronunciabat iſta vnus conuiuarum, poſt longam & teſtimoniis antiquorum plenam orationem. *Hæc*, ait, *domo ad hoc conuiuium attuli: iam ante meditatus, qui poſſem hûc accedere cum parata mercede quam hoſpitii meo darem.* στεγανόμιον Apud Atticos (nam alij aliter) ea dicitur merces, quam hoſpes ex hoſpitio diſcedens pendit ſtabulatio. Latinè, *pretium manſionis.* Apuleius, *Quin imus, & itineris matutini gratiam carpimus? ſumo ſarcinulam, & pretio manſionis ſtabulario perſoluto, capeſſimus viam.* Editum erat περιγένωμαι peſſimo exemplo pro παραγένωμαι: culpa librarij errorem genuit interpretis poſterioris; nam mirum Natalem & legiſſe rectè, & non malè ſententiam expreſſiſſe. In editione Turnebi pro verſibus habentur hæc omnia & diſtinguntur: magno profectò errore, Neque hoc dico vt magni viri quos veneror mancis violem: μὴ τοῦτ' φίλον Διὶ πατρὶ γένοιτ': ſed vt æquioribus vtar doctis viris: ſi quando in tam longo opere ſomnus irrepens nos opprimat. Adiicitur ab eodem, ἄκαπνα γὰρ ἀοιδοὶ θύομεν. Vetus dictum eſt, cuius auctoritate factum ſuum tuetur iſte conuiua, qui dixit modò ſe pro ſymbola auctorum locos recitaſſe. *Ius namque eſt hoc*, inquit, *cantorum & Poëtarum,*

vt ſacrificent ſine fumo. hoc eſt, lautè epulentur nullo ſuo ſũptu. θύειν hic potius τὸ εὐωχεῖσθαι quàm ſacrificandi actum ſignificat: quia rem ſacram conuiuium opiparum ſequebatur. ἄκαπνα quæ dicantur propriè docent nos & Iuriſconſulti. in hoc prouerbio denotat ea vox τὸ ἀδάπανον: quia dapſilium epularum ſymbolum apud poëtas eſt ignis aut fumus: vt in hoc auctore ſæpe vides, & teſtatur dictum vetus in ſcholiis Ariſtophani. τὸ πῦρ εὐωχίας σημεῖον. Sic igitur dictum iſtud παροιμιῶδες auctor noſter vſurpat; alij ſcriptores aliter. Leonida poëta epigrammatarius verſiculos Cæſari offerens muneri, Καλλιόπης γὰρ inquit ἄκαπνον ἀεὶ θύος. Michael Pſellus in epiſtolis pereruditis, quæ lucem, opinor, necdum vidêre loquens de ſolemnitate nuptiarum cui admixta ſeueritas philoſophica: οὐ γὰρ ἢ δεῖ ταῖς Ἐλευσινίαις (nempe τελεταῖς: & fortaſſe addenda vox ea noſtro codici) μᾶλλον προσιέναι, ἢ μυστηρίοις ἀτεχνῶς ἀπαρτήσασθαι, ἢ ἄναυλον ἢ ἄχορδον ἱερᾶται πανήγυριν, ἢ θύσαι ὅ φασιν ἄκαπνα. Solent fere ſingula in Excerptis capita incipere à voce ὅτι: vt in Epitome Strabonis nunquam non: hic verò nonnunquam. Ait, ὅτι τὸ μονοφαγεῖν ἐστὶν ἐν χρήσει τοῖς παλαιοῖς. Cùm iſta legas non aliud arbitreris niſi de vſu verbi μονοφαγεῖν monuiſſe Athenæum. Ego tamẽ aliter cenſeo: puto enim Athenæum iſto ſanè quàm opportuno loco, (bona ſiquidem primi & ſecundi pars veterum mores circa menſam continent) de conſuetudine antiquorum egiſſe, qui ſoliti in ſuis conuiuiis ſuas ſinguli ſeparatim eſcas comedere, nec in commune conuiuari, verùm ἰδίας μοίρας ἔχοντες. Talia fuêre illa heroum apud poëtam conuiuia. quam ob cauſſam Plutarchus Ὁμηρικὰς δαῖτας, & Ὁμηρικὰ δεῖπνα agitari ab iis ſcribit, qui habent quiſque ſuam ſibi appoſitam μερίδα. Sunt alij codices magni eius ſcriptoris, in quibus ſcriptum ὀμβρικὰς & ὀμβρικὰ. eamque χώραν doctiſſimi viri ſunt interpretati: ſed liquet mihi alteram veram eſſe, hanc falſam. Nam Homericarum epularum eam eſſe omnium rationem ſciunt omnes, de iis autem loqui Plutarchum ſatis ipſe indicat, cum eadem conuiuia στρατιωτικὰ καὶ παρεμβολικὰ *militaria & caſtrenſia* nominat. Ita igitur veteres: poſtea cœpêre in communè apponi cibi: in quo humanitas eſſe maior viſa eſt. Cæterum de vocibus μονοφαγεῖν & μονοφάγος, libro II. capite VII. Suſtulimus paulò poſt inutilia verba, περὶ τοῦ τῶν ἡρώων καθ' Ὅμηρον βίου, quæ iſta præcedebant, ὅτι Ὁμηρος ἥρως, & cætera. & erant illa verba titulus ſequẽtis ſermonis, ex ora libri in contextum trãſlatus. Sunt autem quæ diſputantur hoc loco de heroum apud Homerum vita, ſũpta ex Dioſcoridis opere cui erat index, οἱ παρ' Ὁμήρῳ νόμοι, id eſt, *De legibus & inſtitutis, quæ apud Homerum obſeruantur.* Didici hoc docente me Suida. qui in Ὅμηρος plurima ex Athenæo deſcripſit: neque auctorem tacuit, vnde haberet Athenæus, quod fecit Eclogarius. Hic eſt Dioſcorides Iſocratis diſcipulus, vt paulò poſt dicitur: laudatur Athenæo & Dioſcorides ἐν Ἀπομνημονεύμασι, qui nõ eſt, opinor, alius. Legebatur, ἐμφῦσαι πάλιν αὐτὴν ἀπ' ἀρχῆς. & ita Suidas quoq;. verius eſt πᾶσιν, aut παισίν Talia nonnulla obſeruari poſſunt ſi cui tantum fuerit otij, vt Athenæum cum Suida contendat. Ait, Homerũ omnibus carnes aſſas apponere, non coctas aliter. Plato III. De republica, Homerus, inquit, ἐπὶ στρατιᾶς ἐν ταῖς τῶν ἡρώων ἑστιάσεσιν, οὔτε ἰχθύσιν αὐτοὺς ἑστιᾷ, καὶ ταῦτα ἐπὶ θαλάττῃ ἐν Ἑλλησπόντῳ ὄντας, οὔτε ἑφθοῖς κρέασιν, ἀλλὰ μόνον ὀπτοῖς. Menandri locum vbi nominantur ὑποβινητιῶντα βρώματα, habes libro quarto, non longè à principio, & iterum libro XII. Scribendum addito articulo, καὶ τὸ παρὰ τοῖς πολλοῖς λασταυροκάκκαβον καλούμενον βρῶμα. aliud παρὰ πολλοῖς, *à multis*: aliud παρὰ τοῖς πολλοῖς, *à vulgo*. eſt ſanè infimæ atque eſtricis plebis dictio, λασταυροκάκκαβον: qua neque os ſuum, neque ſuas chartas inquinarent elegantiores. Nam Chryſippi τὸ συρφετῶδες ex Seneca nouimus & Galeno. Locus autem ſumptus eſt ex illius libris περὶ καλοῦ καὶ ἡδονῆς. Etiam λάσταυρος pro catillone plebeia vox. Critici veteres ob dictionem ἡμιλάσταυρος Menandrum exagitarunt, literarum ſubtilitati ſine æmulo genitum. De lege Athenienſium qua vetabatur ἀρνὸς ἀποκτῆτα eſus, conferendus auctoris hic locus cum alio libri noni, vbi ex eodem Philochoro & Androtione meliùs hac de re & pleniùs. ἄπεκτον ἄρνα cum rectè eſſent interpretati *agnum intonſum.* mirum cur addiderint ineptam appendicẽ, *implexúmve.* diuerſo enim ſenſu vſurpatur τὸ πέκειν, de pecude & de lana. Ἄπεκτος agnus dicitur tenellus, anniculo minor, nondum πεκτεθεὶς, vt ait Theocritus, *cui nec vulſa neque tonſa lana eſt.* lana ἄπεκτος, *non pectita, non carminata,* nec præparata. Similis fuit huic legi Valentis conſtitutio, de qua Hieronymus contra Iouinianum libro II. *Imperator Valens,* inquit, *nuper legem per Orientem dederat, ne quis vitulorum carnibus veſceretur, vtilitati agriculturæ prouidens.* Nota etiam vetuſtiſſima lex de non mactando boue aratore: cuius & Græci faciũt mentionem, & Varro in libris De re ruſtica. Homerus, inquit auctor, facit homines numen colentes ἀπὸ τῆς διαίτης, *parte victus ſui*: iis quibus veſcuntur ipſi. Græci dicerẽt ταῖς τῶν δείπνων ἀπαρχαῖς. Libationum veterum ritus nemo ignorat. Interpr. *tenui frugalique victu deos colunt* Deos miſellos: quando illis victum mortales ſuppeditabant, & demenſum admetiebantur. φλέγμα & φλεγμονὴν latiorem ſignificationem habere in libris Hippocratis, aliorumque veterum, quàm in recẽtiorum ſcriptis, ſæpiſſimè docet Galenus. Athenæus pro morbo ἀπλῶς vſurpat. vt cùm ſcribit hoc loco, victu parco fieri homines ἀφλεγμάντους τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχάς, id eſt, *ſanos & corporibus & animis.* & paulò poſt, οὔτε φλεγμονὴν οὔτε ἀκρασίαν πεπονθότων τῶν οὕτω βεβιωκότων. Quod ait de vino cardiacis propinari ſolito cui ſit aliquid σιτῶδες immiſtũ, veriſſimum eſt. Sic.n.

medici

medici præcipiunt, vt Trallianus; cuius apponã verba illuſtrando huic loco. Is libro XII. ſyncopes varia genera explicans,& earum curationes docens, præſcribit ſæpius ἄρτον εἰς οἶνον κεκομμένον, *panem in vinum intinctum*: ſed τμήματι eo quòd inſcribitur περὶ τῶν ἐπὶ φλεγμοναῖς πυρετώδεσι λειποθυμούντων, ita precipit, οἶνον διδόναι, μάλιστα δὲ εἰς χόνδρον ἑφθὸν οἶνον ἐπιχέοντα προσφέρειν, εἰ δὲ καὶ ἄρτον ἀντὶ τοῦ χόνδρου ἐπιδοίης, τὸ αὐτὸ δύναται. Ex his poteſt intelligi quid ſignificet auctori huic τὸ πτωΐδος. Cocali filiæ cùm vitæ Minois inſidiarentur, occaſione publici moris vſæ ſunt, vt eum interficerent. Aduenientem de more lauantes, calidæ loco picem feruentem infuderunt. Zenobius, Μίνωι τῷ Κρητῶν βασιλεῖ αἱ Κωκάλου θυγατέρες ἐπέχεαν ζέουσαν πίσσαν. Rectè colligit hinc Atheneus, fuiſſe illis temporibus moris, vt virgines honeſtæ pedes aduenientium hoſpitum lauarent. Quare, cum apud Homerum ſimilia inueniuntur, neque mirandum, neque ſuccenſendum maximo vatum. Deeſt aliquid poſt βεβιωκότων. Sententia auctoris huiuſmodi lectionem flagitat: τῶν καὶ ποιεῖ σωφρόνως ἁπτομένας. quam ob cauſſam fœminas inducit Homerus hoſpites caſtè attrectantes.

CAPVT NONVM.

Homeri locus à Dioſcoride emendatus. θεομηνία. Θετταλὸν σόφισμα, ſophiſta Theſſalus: πάλαισμα, diſputator, & id genus multa. ientandi conſuetudo. διαπυτίζεσθαι, ſoluere ieiunium, ἀπονησίζεσθαι. Heſychij locus: fuiſſe illum Chriſtianum. mendæ aliquot ſublata.

AGAMEMNONIS verba quibus fatetur culpam admiſſam in velitatione cũ Achille, proferebantur ab Athenæo in hunc modum. Ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας, Ἢ οἴνῳ μεθύων, ἤ μ᾽ ἔβλαψαν θεοὶ αὐτοί. Poſteriorem horum verſuum nulla hodie editio agnoſcit, neque Ἰλιάδ. ι. neq; ῥαψ. τ. priorem leges in nono Iliad. atq; ei geminum Iliad. τ. ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην καί μευ φρένας ἐξέλετο Ζεύς. Ne Athenæi quidem temporibus aliter habuere vulgati codices Homeri. Ideo ſubiicit ſtatim, cum ita locum poëtæ profert, ſequi ſe Dioſcoridem qui ſic emendauerit. Lego ex libris quibus olim vſus Euſtathius, εἰς τὴν αὐτὴν πθεὶς πλάνην τὴν μέθην τῇ θεομηνίᾳ, non τῇ μανίᾳ: perſpicuè enim illo verſu ἢ οἴνῳ μεθύων ἤ μ᾽ ἔβλαψαν θεοὶ αὐτοὶ denotatur vis maior, & ira numinis. Quod ſuprà dicebamus, grammaticum hunc non res ſolùm ἀξιομνημονεύτους excerpere: ſed & elegantiores interdum loquendi modos: interpretibus nunquam eius veniſſe in mentem videtur. Itaque inobſeruantia huius rei errant ſæpe grauiter. Noli quærere aliud exemplum quàm quod habetur hoc loco. Athenæi verba ſunt: ταῦτα εἰπὲ τὸ Θετταλὸν σόφισμα placuit elegãtia dictionis Excerptori, & in Eclogas ſuas retulit, adiecta etiam interpretatione, ὁ ἐκ Θετταλίας σοφιστὴς παίζει δ᾽ ἴσως πρὸς τὴν παροιμίαν ὁ Ἀθήναιος. Hoc vult: τὸ Θετταλὸν σόφισμα nihil eſſe aliud quàm *ſophiſta Theſſalus*: ita autem videri locutum Athenæum, ad vetus prouerbium alludentem. Vetus enim fuit adagio, Θετταλὸν σόφισμα, *Theſſalicum commentum*, apud Heſychium & parœmiographos. Myrtilum intelligi certum, tam ex libro tertio extremo, vbi Theſſalus dicitur fuiſſe: quàm ex ſimillimo huic alio libri ſeptimi loco. σὺ δέ μοι εἰπὲ ὦ Θετταλὸν πάλαισμα Μυρτίλε. Græcanicæ genus eſt elegantiæ, σόφισμα pro σοφιστής, πάλαισμα pro *luctatore & diſputatore cauto.* Sic apud Lycophronem, Paridis ψυχρὸν παραγκάλισμα. Helena. Troilus, τερπνὸν ἐναγκάλισμα συγγόνων. mulier de gabalo pendens αἰώρημα. Ælianus epiſtola quadam, ἀργαλέος εἶ, καὶ τοῦτ᾽ δὴ τὸ λεγόμενον, ἁλμυρὸν γείτνημα, id eſt, γείτων. Sic beatus Chryſoſtomus ſanctiſſimum martyrem Babylam vocat idoli κακὸν γειτόνημα, *malum vicinum.* Baſilius fœneratores κακὸν συναίτημα ἑορτῆς: hominem improbum, & nemini vtilem, τὸ μηδὲν ὠφέλημα: vile & abiectum, πάτημα. Iudæum, τὸ κόμμα Ἰουδαϊκόν: vt Philo eunuchum, ἀνθρωπείου παρακόμμα νομίσματος. Gregorius Theologus Sophronium ſuum, τὸ ἡμέτερον σεμνολόγημα, *mea gloria.* Abydeus ſcriptor antiquiſſimus, Darium Medum, τὸ Ἀσσύριον αὔχημα. beatiſſima virgo θεοτόκος in ea quæ dicitur Iacobi Lyturgia, παρθένιον καύχημα, *glorıatio virginis*, id eſt, virgo glorioſiſſima His ſcriptis occurrit nobis Euſtathij locus, quem præterire non debemus. Poſtquam expoſuit pluribus antiquum prouerbium Θετταλὸν σόφισμα, adijcit: σόφισμα δὲ φαίνεται τὸν ἐκ Θετταλίας σοφιστὴν ὡς παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κεῖται μεταλήψεως ἐστὶ νόημα· τὸ ἐν νοήματι ἑτεροίων παρὰ τὸ συνῆθες· καὶ εἰσὶ πολλὰ τοιαῦτα ζηλωτεία παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ὅ ἐστιν καὶ τὸ, σὺ δέ μοι εἰπὲ ὦ Θετταλὸν πάλαισμα, ἀντὶ τοῦ ὦ Θετταλὲ ἐλεγκτικὲ, ῥηθὲν πρό. ὁμοιότης τοῦ Θετταλὸν πήδημα, καὶ σόφισμα, καὶ τῶν ὁμοίων. Sic in literis ſacris, Αἰγύπτου αὔχημα apud Iſaiam, ἐξουθένημα λαοῦ apud regium Pſalten ore τῶν LXX. ἱεράτευμα, pro ἱερεῖς apud LXX. Exodi XIX.6. & Petrum Apoſtolũ. In his & ſimilibus exemplis, huius formæ nomina modò actiuè modò paſſiuè ſunt exponenda. Rectè probat auctor ientãdi cõſuetudinem fuiſſe apud veteres, ex Homeri loco Ὀδυσσ. π. ſed in eius verſu magna incuria omiſſum id quod maximè ad rem faciebat, ἅμ᾽ ἠοῖ Ita liber ille incipit, τὼ δ᾽ αὖτ᾽ ἐν κλισίῃ Ὀδυσσεὺς καὶ δῖος ὑφορβὸς ἐντύνοντ᾽ ἄριστον, ἅμ᾽ ἠοῖ κειαμένω πῦρ. Locus qui eſſe dicitur vnicus in tota Iliade, extat vltimo libro: ſed eſt obſcura admodum ientaculi ex illo verſu probatio: clariſſima ex Antiphane, cuius verba ita concipimus: Ἄριστον ἕως ὁ μάγειρος ποιεῖ εἶτ᾽ ἐπάγει. Συνακρατιεῖ τοῦ πῶς ἔχεις μετ᾽ ἐμοῦ; id eſt, *interea dum cocus prandium parat: & mox: de ientando mecum quid animi tibi eſt?* viſne mecum ientare? prætermiſit Athenæus quæ inter vtrumque verſum erant à poëta interiecta: quæ ad propoſitum nihil faciebãt. Fortaſſe illis deſcribebatur

prandij apparatus. πῶς ἔχεις ἀκρατίσασθαι, ἀντὶ τῦ, πῶς τὸ ἄκρατ. Idem comicus alibi. Πρὸς ἀμυγδαλᾶς ἢ πῶς ἔχεις; εἰρηνικῶς. Canthari locum ita diſtingo: οὐκῦν ἀκρατισώμεθ' αὐτῦ· μηδαμῶς. Ἐν Ἰσθμῷ γὰρ διεριςήσομεν. *Ergo ibi ientemus: Nequaquàm. In Iſthmo enim prandebimus.* Miram verò vocem διανηστισμὸς, pro eo quod dicimus nos Francoceltę planè ad verbum, *deſiuner.* ſed nobis ratio conſtat: eſt enim quaſi deieiunare, pro ieiunium ſoluere, vt *deonerare* & *dearmatus*, ſæpe ita accipimus, τὴν de. Græci quod ſciam τὴν διὰ nunquam. *Ieiunare* Græcis, νηςεύειν & νηςίζειν: *frangere ieiunium* διανηςίζεσθαι. Heſychius διανηςίζεσθαι. ἀπὸ νηςείας ἐπὶ πρώτην ἐλθεῖν. ſcribebam, ἐπὶ ἐδωδήν: ſed vulſit aurem magnus noſtrarum Muſarum ἀρχιερεὺς, qui in ſeptimo diuini operis De emendatione temporum aliter interpretatur Heſychij verba, & ad ritus veteris Eccleſiæ Chriſtianæ refert: quòd eò nobis probabilius videtur, quia doctiſſimum illum grammaticum ſcimus fuiſſe Chriſtianum, contra quã ſit quibuſdam viſum. Quis credat alienum hominem à pietatis noſtræ ſacris, tot locos vtriuſque fœderis expoſiturum? Propterea Epiphaniũ bis laudat: Cyrillũ ſemel. ἱεροθεσίαν explicat τὸ ἀγιοβάπτισμα: meminit etiam Αἰλιεχέου, & Apoſtolorum aliquot nomina interpretatur. Chriſtianus igitur Heſychius. Propriè διανηστισμὸς, eſt ieiunij continuatio. διανηςίζεσθαι ad finem vſq; ieiunare. Qui apud Græcos primi auctores huius moris fuêre, facti inuidiam verbo iſto leuatum luerunt: quaſi non tam leui hoc cibo inſitio ieiuniũ frangerent, quam illud præſtarent, vt ad præſcriptum moribus aut religione ieiunij finem poſſent durare. Eſchyli verſus nõ ſunt editi ſine mendis: ne ſcripti quidem in mẽbranis. Legebã,

> Καὶ ταξιάρχας, καὶ ςρατάρχας καὶ ἑκατοντάρχας ἔταξα· σῖτον αὖ διαιρεῖν.
> Ἄριςα, δεῖπνα, δόρπα θ' αἱρεῖσθαι τρίτα.

Primum & ſecundum potes etiam ſic concipere, cum Ioſepho Scaligero:

> Καὶ ταξιάρχας, καὶ ςρατάρχας, καὶ τάγους
> Ἔταξα. σῖτον δ' εἰδέναι διώρισα.

Euſtathius, Δειπνόν καὶ τὸ πρὸς ἑσπέραν ἐλέγετο, ὡς καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἑκάβῃ· καὶ ἁπλῶς ἡ πᾶσα τροφὴ· τὸ ἢ παρ' Αἰσχύλῳ, Ἄριςα, δεῖπνα, δόρπα θ' αἱρεῖσθαι τρία, ἡ μάλιςα τρίτα κατὰ τὺς παλαιῦς, κακῶς ἐρῆνται κρίνουσι οἱ παλαιοῖς.

CAPVT DECIMVM.

Locus poëta de quarta τροφῇ. Athenæi inconſtantia, μήποτε ἢ. Menſa veterum, deque ijs Homeri locus expenſus. Δαὶς cur ἴση apud poëtam. Athenæi & Euſtathij expenſa ſententia. Δαῖτα de ſolo homine dici: bruta non habere mores. μοῖραι. Caclus Halieuticorum ſcriptor.

SOLITOS veteres quater de die cibum ſumere, probat d.pnoſophiſta ex Homero. Homerum enim quartæ τροφῆς facere mentionem, quãdo ait extrema ῥαψῳδίᾳ Eumæum cõpellans Telemachus, — σὺ δ' ἔρχεο δειελιήσας. Sed de vocis δειελιήσας recta interpretatione non cõſentientibus criticis, tum in partes. Athenæus iſto loco ab iis ſtat qui expoſuerunt de cibo poſt cœnam ſumi ſolito, quam ille τροφὴν quartam vocat: poſſis Latine dicere *comeſſationem.* Ita igitur hic Athenæus: quo iudicio, arguit locus quem adſcribam è libro V. Γελοῖοι εἰσιν οἱ φάσκοντες ὅτι καὶ τέσσαρας ἐλάμβανον τροφὰς, ἐπεὶ ὁ ποιητὴς ἔφη — σὺ δ' ἔρχεο δειελιήσας. οὐ νοῦντες ὅτι δηλοῖ, τὸ δειλινὸν διατρίψας χρόνον. *Ridiculi ſunt, ait, qui de quarto cibo iſtum Homeri locum accipiunt.* Enimuerò quod bona pars nunc ſcribentium, id Athenæus facit interdum: recitatorem, inquam, agit, non Criticum. Μήποτε ἢ cum dicunt Græcorum grammatici, nihil affirmant, ſed ſuas tantùm dubitationes proponunt. Sic accipe hæc, μήποτε ἢ καὶ συνωνυμεῖ τὸ ἄριςον τῷ δείπνῳ. Qui putabant ſolitos quondam fuiſſe Græcos ſingulis conuiuis ſuam ſeparatim menſam apponere, quod de Germanis Tacitus ſcribit, teſtem ſuæ ſententiæ poëtam proferebant. In primo enim Vlyſſeæ, Mentæ qui procis & Telemacho parata cœna ſuperuenerat, menſa propria apponitur. Sed rectè negat auctor ſatis certum huius moris teſtimonium eſſe iſtum locum, & cauſſam affert: δύναται γὰρ ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τῆς Τηλεμάχου τραπέζης δειπνεῖν: quæ verba ſic interpretor: fieri poſſe vt ea quæ dicitur Mineruæ ſiue Mentori appoſita menſa, menſa eſſe Thelemachi: illa nempe vnde ſumeret cibum Thelemachus, quoties ſeparatus à procis, ſolus vel cum amicis veris cœnaret. Homeri locus à nonnullis proferri ſolitus vt procarent finita cœna menſas non fuiſſe ſublatas, ſic habet apud poëtam, Ἰλιάδ. ω. — νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς Ἔδων καὶ πίνων, ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα. atque hæc ſic interpretabantur: *modò à cibo ſumendo deſierat: ab edendo inquam & bibendo, & erat adhuc menſa appoſita.* τὸ ἔτι adhęrere poſteriori membro volebãt. contrà, legi iubet Athenæus ἔδων καὶ πίνων ἔτι, καὶ τ. Vtrouis modo legas, vera Athenæi, falſa aliorum ſententia. Deinceps tractans auctor de Homerico δαιτὸς epitheto ἴσης, varias diuerſorum Criticorum ſẽtentias ita perplexè & confuſè nobis proponit, vt ea explicare non ſit nullus labor. Primo loco affertur illorum opinio, qui ἴσας τὰς δαῖτας ἀπὸ τῆς ἰσότητος dictas autumabant. ε in principio adiectũ vacat, vt in ἐέλδωρ & aliis. Sequitur ſentẽtia Zenodoti, hiſce verbis expoſita ἐκ τούτων ἐπειδὴ Ζηνόδοτος, δαῖτα ἐίσην τὴν ἀγαθὴν λέγεσθαι· ἐπεὶ γὰρ ἡ τροφὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὴ ἀναγκαῖον ἦν, ἐπεκτείνας φησὶν ἔρηκεν ἐίσην. Vtinam liceret mihi difficultatem horum verborũ diſſimulare, inuitum enim & alio properantem tricæ grammaticales morantur: ſed interpretationem Athenæi ſemel profeſſus, excedam quod nihil intriui. Superior ſententia ἐίσην δαῖτα interpretabatur ἴσην, *æqualem*: quod in partes æquales δαῖτα diſtribuerent. Hic dicit Zenodotum expoſuiſſe ἀγαθήν. & ait ἐκ τούτων ἐπειδὴ, *his impulſus.*

illa

illa quæ ſunt nihil enim video in præcedentibus quæ Zenodotum eò impelleret: aut ego artem συλλογιστικὴν non teneo. Sed erant, credo, alia in Athenæi oratione, quæ nunc in Excerptis nulla ſunt. Hanc primum crucem fixit nobis iſte Eclogarius. Quid illa: ἐπεὶ γὰρ ἡ τροφὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὴ ἀναγκαῖον ἦν, ἐπεκλείνας φησὶν εἴρηκεν ἐΐσην. Tarditatem ingenij mei neceſſe eſt confitear: nihil enim hîc intelligo. Erat docendum cur ἐΐσην expoſuiſſet Zenodotus ἀγαθήν: id ego ex iſtis verbis nullus diſco. Deinde autem quæ iſta eſt ἐπέκλασις? quia, inquies, pro ἴσην dixit ἐΐσην. Ergo eadem Zenodoti interpretatio cum ſuperiore: ergo malè exponebat ἀγαθήν. nam aliud ἴσος, aliud ἀγαθός. His difficultatibus vt me liberarem, ita ſtatuebam. Voluiſſe Zenodotum dici δαῖτα ἐΐσην, non quaſi ἴσην *æqualem*, ſed quaſi ἐὴν *bonam*. ἐῢς & ἐὸς voces ſunt antiquæ idem ſignificantes, atque ἀγαθὸς, notæ ex poetis: itaque legebam, ἐπεὶ γὰρ ἡ τροφὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὴ, ἀναγκαῖον ὂν, ἐπεκλείνας, φησὶν εἴρηκεν ἐΐσην, id eſt, *nam quia alimentum res eſt homini bona, facta productione, quia erat neceſſe, ait Zenodotus, dixit poëta* ἐΐσην. neceſſitatem intellige metricam: non illam στερρὰν θεὸν, quæ ad duriſſima ſæpe trahit renitentes: grammatici dicere ſolent, διὰ μέτρου ἀνάγκην. Emerſiſſe videbar mihi, & emerſeram profectò, niſi iterum demerſiſſet Euſtathius cum edita lectione conſentiens, & de hoc loco ita ſcribens: Δαὶς ἐΐση ἄλλως μὲν κοινότερον, ἡ ἰσόμοιρος· κατὰ δὲ Ζηνόδοτον ἡ ἀγαθὴ, ὡς ἱστορεῖ καὶ Ἀθήναιος, λέγων ὅτι ἐπεὶ ἡ τροφὴ τοῖς ἀνθρώποις ἀγαθὸν ἀναγκαῖον, ἐπεκλείνας εἴρηκεν ἐΐσην. ἔνθα σημείωσαι τὸ ἐπεκλείνας ὡς τοῦ Ζηνοδότου ἐπέκλασιν δοξάζοντος τὸ αὐτὸ τοῦ ἴσην εἰπεῖν ἐΐσην. Audebimus dicere erraſſe etiam hîc Euſtathium, eò quod non Athenæum ipſum, ſed eius ſuppoſititium adhibuiſſet in conſilium? Tertia eſt ſententia deriuantium ἐΐσην ab εἶμι, *vado* vel *inuado*, quia inquiũt, primi illi agreſtes homines, cùm non abundarent alimẽtorum copia, ſicunde apparuiſſet quod ederent ἀθρόοι ἐπ' αὐτὴν ἰόντες διήρπαζον. *impetu facto id rapiebant.* Etiã in conuiuiis antiquiſſimorum aliquid huius feritatis. Iamblichus, de vita Pythagoræ, τὸ ἀρχαῖον βαρβαρικῶς πάντες ἐπὶ ἕνα ἄριστον συνιέσαν οἱ φίλοι. Inde ἀτηθαλία dicta eſt, inquit Athenæus, quaſi ἄτη θαλίας. Lege Euſtathium qui hoc fusè proſequitur. Poſtremò ad primam reditur ſententiam, & pluribus explicatur quomodo dicatur δαὶς ἐΐση, hoc eſt ἴση. Cũ ait, καὶ τοῖς διαπίνουσιν ἄλεισα· καὶ γὰρ ταῦτα εἰς ἴσον χεόμενα ἐγίνετο: obſcurè innuit veriùs quam indicat vocis ἄλεισον etymum. Curioſi harum λεξιλογιῶν penſiculatiùs iſta expendant: nam in prima ſyllaba non eſt nihil difficultatis. multa Euſtathius & Etymologici auctor. Poſt iſta ſequitur Zenodoti reprehenſio, qui initio Iliadis ediderit, οἰωνοῖσί τε δαῖτα, ineptè: cum δαὶς hominis ſit cibus, non brutorum pabulum. quippe voci huic denotatio ineſt τῆς ἰσότητος, vt indicat τὸ ἔτυμον: ergo non conuenit brutis, ſed ſoli homini, μόνῳ ἀνθρώπῳ χρωμένῳ τῷ ἴσον ἐκ τῆς προαιρετικῆς βίας, inquit Athenæus. Vult dicere, non habere cætera animantia virtutis aut vitij intellectum: neque vel laudem propter προαίρεσιν bonam mereri poſſe, vel reprehenſionem ob malam. quod veriſſimum eſt: non enim conſilio agunt bruta, ſed inſtinctu. ideo ἤθη propriè non habent, vt ait philoſophus: & iure Plinius de apibus libro XI. capit. V. *quod maximè*, inquit, *mirum eſt, mores habent*: hoc eſt, honeſti atque inhoneſti notitiam. Hæc ille de apibus de quibus & Virgilius *—totiuſque ex ordine gentis Mores & ſtudia, & populos & prælia dicam.* cæterùm in feras non cadere neque iram neque beneficium diſputat etiam Seneca. Impropriè loquitur Ariſtoteles, quando illis ἤθη attribuit in Hiſtoriis ſæpe: & Epiphanius quoque de brutis loquens, ἔστι δὲ ἐν αὐτοῖς ἤθη διάφορα τὴν προαίρεσιν τοῦ θηρὸς αἰνιττόμενα. Impropriè etiam Homerus, ſi ita ſcripſit, vt placet Zenodoto. quanquam in poëta minus fortaſſe mirum: nam pari ratione Hebræi טרף vſurpant pro אכל: cum ſit κυρίως טרף *pabulum feræ, rapina partum.* Mens igitur auctoris noſtri hæc. ſed quid appellat προαιρετικὴν βίαν? prorſus hoc dictum contradictionem implicat, vt loquuntur in ſcholis: nam quid magis contrarium quàm προαίρεσις τῇ βίᾳ? niſi ſi Latinos imitatus βίαν poſuit pro δύναμιν: vt cùm vires animi dicimus pro facultatibus: ſed hoc in Græco ſermone quis ferat? Equidem eruditiſſimum ſcriptorem, Athenæum dico, nunquam ita hanc periodum concepiſſe perſuaſiſſimum habeo. Doctiores veram lectionem quærant. Conradus quidem Geſnerus ſcribebat, ἐκ τοῦ προαιρετικοῦ βίου. Quid ſi verò ita concinnemus? ἐκ τῆς προτέρας αὐτῶν βίας, *loco prioris violentiæ.* Hoc vult enim: homines initio ferarum more vitam egiſſe per rapinas & violentiam: poſtea manſuetam, æquabilem, & bonis politam moribus. Vocculam ἐκ ita ſæpe accipere ſcriptores Atticos, alibi dicebamus. Concludit tandem hunc ſermonem Athenæus, & ait, propter expoſitam modò cauſſam hominum alimentis fuiſſe δαὶς nomen in commune inditum: ſingulorum partibus μοῖρα. Homerus, Οἱ δ' ἤδη μοίρας ἔνεμον, κερόωντό τε οἶνον: & alibi de Eumæo, Καὶ τὰ μὲν ἑπταχὰ πάντα διεμοιρᾶτο δαΐζων, Τὴν μὲν ἴαν Νύμφῃσι, καὶ Ἑρμῇ Μαιάδος υἱεῖ Θῆκεν ἐπευξάμενος, τὰς δ' ἄλλας νεῖμεν ἑκάστῳ. Coëgit me vt hæc exponerem, interpretum error, qui planiſſimam auctoris ſententiam rectè interpretari non potuerunt. Cęclus Argiuus qui inter Halieuticorum ſcriptores auctori nominatur eſt Cicilius Suidæ: qui prætermiſſum hodie in noſtris codicibus Agathoclem Atracium in hoc albo tertium numerat. inde, cenſeo, noſtros libros emendemus.

CAPVT VNDECIMVM.

Οἱ ἐν ἀξιώματι κείμενοι, *&* οἱ κατὰ παιδείας ἀντεχόμενοι. ἱερεῖα *omnes quibus veſcimur carneis. Præter-*

bium, ἄθυτα ἱερὰ κατεσθίειν. πρὸς οἰωνὸν τίθεσθαι, vel οἰωνὸν ποιεῖσθαι. Superſtitio veterum in factis, dictiſque. Variorum auctorum loci illuſtrati: Athenæi aliquot emendati.

AIT Athenæus piſceis olim eſſe habitos alimentum non conueniens, τοῖς ἐν ἀξιώμασιν ἥρωσι κειμένοις, id eſt, *heroibus in dignitate conſtitutis.* Dalec. accepit pro κατακειμένοις: cui caue aſſentiaris. κεῖσθαι pro *menſa accumbere*, purus putus barbariſmus. quid autem eſt, *cum dignitate accumbere?* Sed impulit virum doctum in errorem participium κειμένοις parum ex vſu Græcè loquentium adiectum: nam abſque vlla adiectione, οἱ ἐν ἀξιώμασιν, & οἱ ἐν τέλει paſſim pro magiſtratibus. Athenæus genus hoc dicendi nouè impleuit. Sic cùm viros doctos Græci ſoleant τοὺς ἀπὸ παιδείας pari ſermonis compendio nominare: meminimus tamē pro eo legere apud Sextum Empiricum, τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους. Sic cùm τοὺς φιλοτίμους honorum ac gloriæ cupidos Græci τοὺς ἀπὸ δόξης dictitent. Chryſoſtomus pleniore periphraſi τοὺς ἀπὸ δόξης ὄντας. homil. XXVIII. in Acta. οἱ ἀπὸ δόξης ὄντες κατὰ τῆς ἀμφοτέρων περιγεγόνασι. Obſeruamus Græcos ſcriptores ἱερεῖα appellare non ſolùm victimas, quæ verè ἱερεύονται, & in ſacrificiorum vſum mactantur: verùm omnia quæcunque ad comedendum iugulantur animalia. Satis conſtat tam ex ſacris quàm aliis literis, primis temporibus ignota hominibus carnium manducatione, tantùm in honorem numinis mactari ſolitas hoſtias. Piguit poſtea mortales olerum, & τῆς ἀπύρου τροφῆς: itaque cepêre etiam ipſi carnibus veſci: ſed parcè initio, & ferè non niſi ſalitis. Iuuenalis,

Sicci terga ſuis rara pendentia crate
Moris erat quondam feſtis ſeruare diebus.
Et natalitium cognatis ponere lardum,
Accedente noua, ſi quam dabat hoſtia, carne.

Nunquam autem vllum animal in proprios vſus mactabant, quin eius aliquam partem Deo conſecrarent adolendam. qui ſecus facerēt. prouerbio notati, ἄθυτα ἱερὰ κατεσθίει. quod de homine impio, improboque ſolitum dici. Factum hinc, vt quodcunque animal in cibum mactarent, ἱερεῖον vocarent. Sic Galenus carnem definit, τὴν ἐπὶ τῶν ἱερείων ἐσθιομένην. quæ deſcriptio niſi ita, vt diximus, ſumas vocabulum ἱερεῖον, ridicula eſt. Xenophon, Aſcenſus Cyri libro IV. ἐν ταύτῃ εἶχον πάντα ἐπιτήδεια ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιούς. libro V. ἔνθεν καπόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν ἡμῖν, καὶ ἄλλα ὧν εἶχον. lib. VI. καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἧκεν ἄλφιτα ἄγον, καὶ ἱερεῖα καὶ οἶνον. Theopōpus, τὰ δὲ κρέα τὰ ταριχευόμενα παντοδαπῶν ἱερείων, ὡς σωροὺς αὐτῶν γενέσθαι. Polybius lib. II, πλείστων ὑικῶν ἱερείων κοπτομένων ἐν Ἰταλίᾳ, διὰ τὰς εἰς τοὺς ἰδίους βίους καὶ τὰς εἰς τὰ στρατόπεδα παραθέσεις. libro ſexto, αὐτός τε τοὺς θεράποντας εἱστία, καὶ τοῖς φυλάττουσιν ἱερεῖα καὶ στεφάνους, ἅμα δὲ τούτοις οἶνον ἐξαπέστελλε. His in locis & aliis ſexcentis apud hiſtoricos ac medicos, ἱερεῖα ſunt animanteis quarum veſcimur carnibus: non quod putant interpretes: qui ferè inobſeruantia huius rei, aut ſacrificia comminiſcuntur quæ nulla ſunt, aut alios errores errant non ferendos. Atqui non aliter veteres grammatici illud Homeri interpretantur, ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον οὐδὲ βοείην. rectéque notant iidem, ἱερεῖα dici ἁπλῶς τὰ θρέμματα, pecudes, & quæcumque eſui ſolent eſſe mortalibus, ſed ineptum eſt quod adiiciunt iidem, hæc ἱερεῖα ſic eſſe appellata παρὰ τὸ ἱεᾶσθαι τὴν ἱερείαν: quaſi alia ſit vocis ἱερεῖον in ſacris origo: alia cum ἁπλῶς pro comedendis carnibus ſumitur. Tanta ſæpe eſt in hoc genere hominum morum antiquorum ignoratio. Sic accipe cum negat hoc loco Athenæus, viſam antiquis parum conuenientem heroibus τροφήν, τὴν τῶν νεογνῶν ἱερείων, id eſt, *tenerarum animantium carnes.* Verùm non eſt quod iſta vertens fingit Dalecampius, tenellos animalium pullos non mactari apud Homerum: mactantur enim, ſed ad ſacrificia non ad heroum epulas. Ἰλιαδ. γ. οἴσετε δ' ἄρν' ἕτερον λευκόν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν non igitur ſatis fideliter expreſſa Athenæi ſententia: at vox ἱερεῖον hîc quidem rectè expreſſa: alibi non rectè, vt libro IV. monemus. libro VII. διασηπότερα τὰ νύκτωρ θυόμενα ἱερεῖα. interpretes, *putreſcunt celerius quæ noctu mactantur hoſtiæ.* vertendum, *quæ noctu mactantur animalia.* Galenus ζῶον & ἱερεῖον pro eodem vſurpat nullo diſcrimine. vt libro II. De temperamentis, ἀλλὰ καὶ ὁ νέον ἱερεῖον εἴτ' ἐσθίειν ἐθέλοις εἴτ' ἀνατεμὼν σκοπεῖσθαι, μυξώδη μὲν καὶ πλαδαρὰν εὑρήσεις τὴν σάρκα· τὸ ὀστῶδες γένος ἅπαν ἄρτι πηγνυμένῳ τυρῷ ἐμφερές· ὥστε μηδὲ φαγεῖν ἡδέα δι' ὑπερβάλλουσαν ὑγρότητα τῶν νεογνῶν ζώων εἶναι τὰ σώματα. Ait deinde auctor, ἰχθύσι δὲ τῶν δαιτυμόνων παρ' Ὁμήρῳ παράκειται. ſed vitij locus ſuopte indicio manifeſtus: deeſt enim velut baſis cui inſiſtat verbum παράκειται. conabar aliter paulò implere quod videbam deeſſe: nunc ſequor membranas & ſcribo, παράκειται ποτήρια πανταχοῦ. Sequentia verba Athenæi, καὶ ταῦτα ἱερώτατοι πρὸς οἰωνὸν τιθέμενοι, pluribus explicantur ab Euſtathio: cuius propterea locum huc transferemus. Ἰστέον ὅτι τὸ οὕτω τοὺς κρατῆρας ἐπιστέφεσθαι ὡς διὰ τοῦ ποτοῦ ἐπιφανεῖσθαι καθὰ φησιν Ἀθήναιος, ἐποίουν οἱ παλαιοὶ πρὸς οἰωνὸν φησὶ τιθέμενοι, τουτέστιν οἰωνιζόμενοι. ἦν δὲ ἴσως τὸ οἰώνισμα εἰς ἐντελὲς εὐδαιμονίας σύμβολον καὶ πληρέστατον ὅσον ἀπ' ἐναντίας τῇ κενεαγγίᾳ ἐστί. τὸ γὰρ ὡς ἐρρέθη ἐπιστεφὲς κυκλόμαλον ἔοικε σφαιροειδεῖ· τὸ δὲ τοιοῦτο σχῆμα τέλειόν ἐστι καὶ πολυχώρητον. καὶ διὰ τοῦτο πρόσφυὴς τοῦ εἰρημένου οἰωνίσματος τοῦ ἐπὶ βίῳ εὐδαίμονι. Quia putarunt veteres & dicta & facta omen habere, id cauebant ſumma cura, ne in factis ſuis, dictiſve ineſſe aliquid ominoſum videretur. Quare multa ſunt in vtraque lingua dicendi genera, multa item priſca ſunt inſtituta, quorum cauſſa aliunde quàm ab hac ſuperſtitione peti non debet: quod facit rectè hic Athenæus, & Iamblichus rationem explicans ſymboli Pythagorici Ἄρτον μὴ καταγνύναι οἱ δὲ, inquit, ὅτι οὐ δεῖ οἰωνὸν ποιεῖσθαι τοιοῦτον, δεχόμενον καταγνύναι καὶ συντρί-

βοντα

τοῦτο. Ait, exiſtimaſſe quoſdam ideo Pythagoram vetuiſſe panem frangere, quia omen res haberet, cum cœnam inchoes frangere aliquid & comminuere. B. Chryſoſtomus in epiſtolam ad Hebræos poſtquam magnificè paupertatem dilaudaſſet τάχα τινὲς, inquit, καὶ οἰωνίζονται τῶν ἀκουόντων. οὐκ ἀπιστοῦσιν τῷ τοσαύτῃ γὰρ τῶν χρημάτων ἡ τυραννίς, ὡς μηδὲ μέχρι ῥημάτων αὐτῆς τὴν παραίτησιν φέρειν, ἀλλὰ καὶ οἰωνίζεσθαι ταύτην. Idem alio loco eius commentarij, τάχα τινὲς καὶ οἰωνίζονται καὶ γελῶσι. Significat Chryſoſtomus, vulgus imperitū ſermones de re quam deteſtabatur cuiuſmodi & paupertas mali ominis loco habuiſſe. Affinis & fere eadem ſuperſtitio eſt quam obſeruamus lib. V. cap. XII. οἰωνίζεσθαι, πρὸς οἰωνὸν τίθεσθαι, & οἰωνὸν ποιεῖσθαι parum differunt. Vide & libro ſequente, cap. 11. Locos Homeri ab Athenæo hîc allatos & expoſitos, apud ipſum poëtam leges ſæpe paulò ſcriptos aliter: nam poëtæ verbis ſua vel ſubſtituit vel inſerit ſolens more ſuo Athenæus. Atque hoc diligenter in hoc auctore eſt obſeruandum. Quod ait, καί μιν ἔπειτα δέδεκτ᾽ Ἀχιλῆα. reſpicit libri noni locum, vbi Vlyſſes πλησάμενος οἴνοιο δέπας δείδεκτ᾽ Ἀχιλῆα. Cæterum interpretationes Athenæi Homericorum verborum aut dictorum, deſcriptas ſæpe pluribus reperias in Euſtathij Commentariis: lector ſtudioſus conferat, nec pœnitebit operæ: nobis in his diutius hærere non eſt animus.

CAPVT XII.

Poëtæ virtutis quondam magiſtri. διατριβὴν παρέχειν. Anagallis grammatica. ἀσέλγεια, & in ea voce Baſilij mirum acumen. τραχηλισμοὶ pila ludentium. φαινίνδα & ἐφετίνδα unde dicantur. Cos inſula deorum patria. πέρας κάλλους, ſumma pulchritudo. ἀποδύεσθαι & συναποδύεσθαι.

POETAS initio fuiſſe temperantiæ, atque omnium virtutum magiſtros, multi è veteribus ſcriptoribus teſtantur. Athenæus quidem, σῶφρον δέ τι, inquit, τὸ τῶν ἀοιδῶν γένος καὶ φιλοσόφων τάξιν ἐπέχον. Scholiaſtes quoque vetus Homeri ὀδυσσ. γ verbis penè iiſdem, Τὸ ἀρχαῖον οἱ ἀοιδοὶ φιλοσόφων τάξιν ἐπεῖχον. Multa in hanc ſententiam Strabo primo libro γεωγραφικῶν: & Quintilianus libro primo, cap. x. Propterea poëtæ olim σοφοὶ & σοφισταὶ dicti. Pindarus Iſthmionicarum, ode v. μελέταν δὲ σοφισταῖς Διὸς ἕκατι πρόσβαλον σεβιζόμενοι. Enarrator illius, Σοφιστὰς καὶ σοφοὺς ἔλεγον τοὺς ποιητάς. Vide Clementem Alex. Stromateorum, lib. primo. Διατριβὴν παρέχειν ἡδεῖαν, non eſt quod putauit Dalec. ſed oblectare aliquem, & facere vt hilariter ac iocundè tempus tranſigat: paſſim apud Strabonem, Plutarchum, & alios διατριβὴ pro τέρψις & ψυχαγωγία. non multo poſt eodem ſenſu, τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν προσφέρων: aut potius, vt in membranis, προσφέρων. Interdum, διατριβὴν παρέχειν ſignificat, non, vt hoc loco alium oblectare: ſed riſum alicuius tollere, & dictis vrbanorum hominum facere ſe obnoxium, Plutarchus in Pericle, οὐ μὴν ἔλαθεν ὁ Δάμων τῇ λύρᾳ παρακαλύμματι χρώμενος, ἀλλ᾽ ὡς μεγαλοπράγμων καὶ φιλοτύραννος ἐξωστρακίσθη, καὶ παρέσχε τοῖς κωμικοῖς διατριβήν. in Timoleonte, οἱ ἐν Ῥηγίῳ Καρχηδόνιοι χαλεπῶς φέροντες ἐν τῷ καταστρατηγῆσθαι, διατριβὴν τοῖς Ῥηγίνοις παρεῖχον, εἰ Φοίνικες ὄντες οὐκ ἀρέσκοιντο τοῖς δι᾽ ἀπάτης πραττομένοις. in Lucullo, Λεύκολλος παρὰ τὸν ποταμὸν ἐν πεδίῳ μεγάλῳ καταστρατοπεδεύσας, παντάπασιν μικρὸς ἐφάνη Τιγράνῃ, καὶ τοῖς κολακεύουσιν αὐτὸν διατριβὴν παρεῖχεν. Agallis Corcyræa grammatica, cuius meminit mox Athenæus, non aliter nominatur in manu exaratis libris: Suidæ tamen ἀνάγαλλις dicitur: vbi mendi ſuſpicionem tollit ſeries literarum. Fieri poteſt, vt anagallidi herbæ fuerit cognominis: ſicut Cicero ciceri, Piſo piſo, Lentulus lenti, Thermus θέρμῳ, alij aliis vel herbis vel leguminibus. Quemadmodum igitur planta hæc aliis ἄγαλλις, alij ἀνάγαλλις appellabatur teſte Heſychio, ſic & mulier Agallis eadem & Anagallis. Scribendū mox vt ne ſit clauda oratio, Δικαιάρχου μὲν Σικυωνίους, Ἱππάσου δὲ Λακεδαιμονίους ταύτην τε καὶ τὰ γυμνάσια πρώτους: ſupple, φησὶν εὑρεῖν. poteſt etiam ſic, ταύτης τε καὶ τῶν γυμνασίων πρώτους. nempe τὴν εὕρεσιν ἀναληθῆ. prior emendatio placet magis. Iuuenis ille à quo diuelli Chærephanes non poterat, cùm tamen alloqueretur eum nunquam, impudicus fuit & muliebria pati ſolitus: nam hoc ſignificat ἀσελγής, non *petulantiam*, vt verſum perineptè. Omnino ea voce fœdam aliquam, & παρὰ φύσιν Venerem intelligi conſtat ſatis: etſi quid propriè ſit ἀσέλγεια variè explicant antiqui grammatici: ex quorum libris & Strabonis duodecimo origo vocis nota eſt. At ſanctiſſimus pater Baſilius miram huius dictionis etymologiam commentus eſt. Scribit enim in Aſceticis, ἐρωτήσει LXVII. οἶμαι τὴν ἀσέλγειαν διάθεσιν μὴ ἔχουσαν ἢ μὴ φέρουσαν ἄλγος ἀσκητικόν. ὥσπερ καὶ ἀκρασία ἐστὶν ἡ μὴ ἔχουσα κράτος κατὰ τῶν ἐνοχλουσῶν ἡδονῶν. Vult dici ἀσελγῆ quaſi ἀαλγῆ, eum qui præ luxu & mollitie ferre nequeat ἄλγος ἀσκητικόν, id eſt, labores vitæ aſceticæ, ſiue eorum qui in ſtadio pietatis & virtutis ſe exercēt. Miram planè notationem: ſed quam præter cenſentis auctoritatem nihil tueatur. Huic igitur ἀσελγεῖ iuueni Chærephanes παρηκολούθησεν; hoc eſt, illum adſectabatur quòd iure iuuenis indignabatur: nam etſi erat impudicus, videri tamen honeſtus volebat: quod per Chærephanem illi non licebat. Vlpianus libr. LXX: ad edictum. *Tenetur hoc edicto* de iniuriis, *ſi quis eorum quem appellauit adſectatúſve eſt*: Mox, *Adſectatur qui tacitus frequenter ſequitur: adſidua enim frequentia, quaſi prabet nonnullam infamiam.* Pilæ luſum commendat auctor maximè propter τὸ κατὰ τοὺς τραχηλισμοὺς ἐμμελέον, id eſt, ceruicis agitationes vehementes & crebras. Propriè artis palæſticæ aut gymnaſticæ verbum eſt τραχηλίζειν: inde ad pilæ luſum transfertur venuſtè. Galenus hoc explicat pluribus, ὅταν γὰρ, inquit, συνιστάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀποκωλύοντες ὑφαρπάσαι

τὴν μεταξὺ διαπτενῶσι, μέγιςτον αὐτῷ καὶ σφοδρότατον καθίςαται, πολλοῖς μὲν τραχηλισμοῖς, πολλαῖς δὲ ἀντιλήψεσι παλαιςτικαῖς ἀναμεμιγμένον, ὥςτε κεφαλὴν καὶ αὐχένα πονῆσαι τοῖς τραχηλισμοῖς. Falſa verò & abſurda eſt vocis phæninda, quæ ſtatim ſequitur notatio. Ita enim ſcriptum, ἐκαλεῖτο δὲ φαινίνδα ἀπὸ τῆς ἀφέσεως τῶν σφαιριζόντων. phæninda, inquit, nomen inuenit ἀπὸ τῆς ἀφέσεως. quid hoc putidius? nam quid ſimile vnica litera excepta? Sed nõ ita fatuus Athenæus, vt hoc ſaltem probabile putaret:non ita inconſultus, vt in literas referret. Lego, ἐκαλεῖτο δὲ ἐφετίνδα ἀπὸ τῆς ἀφέσεως, (vel ἐφέσεως) τῶν σφ. Euſtathius, Ἐφετίνδα λέγεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὅταν ἄλλῳ προσδέξαντες τὴν σφαῖραν ἄλλῳ ἐφῶσιν. Scribit idem alio loco, φαινίνδα deriuaſſe veteres ἀπὸ τῆς φεναχίσεως. quod etſi videtur abſurdum: quia tamen nihil tam à ratione alienum fingi poteſt, quod auctorem non inuenerit, poteſt ſcribi, ἐκαλεῖτο δὲ φαινίνδα ἀπὸ τῆς φενακίσεως. Sequitur, ὅ, τι δὲ εὑρετὴς αὐτοῦ ὡς φησὶν Ἰόβας. melius libri qui ſcribunt, ἢ ὅτι εὑρετὴς αὐτ. eſt enim diuerſa nominis notatio à ſuperiore. In verſu Antiphanis ſcribe, φαινίνδα παίζων ἦλθες φαινεσία, non ἦκες: propter metrum: neque ἐν, ſed ἐς aut εἰς, vt ἐς διδασκάλου φοιτᾷν. at ponere ἐς pro εἰς Dorum eſt non Atticorum. Damoxenus poëta comicus cùm ait mox de Co inſula, θεοὺς γὰρ φαίνει ἡ νῆσος φέρειν, videtur deos appellare homines Coos, qui virtute ſua cœlum ſibi aperuerunt. Sic propter Bacchum & Herculem dictæ olim Thebæ θεοὺς φέρειν, vt eſt apud Dicæarchum. Con inſulam magnos aliquot tuliſſe viros, teſtis hiſtoria. Cous quippe Hippocrates, qui vir ſi quis vnquam mortalium veteri dicto fidem fecit, homo homini Deus. Natus ibidem & Ptolemæus Philadelphus, immortali memoriæ princeps digniſſimus. Mox lego & ſuppleo non ex libris, ſed ex ingenij coniectura,

—ἦ δὲ δὴ εὐρυθμία
[illegible] ό τ' ἦθος, ἥτε τάξις, ἥτε χάρις ὅση
ἐν τῷ τὶ πράττειν ἢ λέγειν ἐφαίνετο.

& quæ mutamus in edita lectione, & quæ de noſtro adiicimus, ſperamus æquis lectoribus probatum iri. Legimus etiam, πέρας ἐστὶ κάλλους ἀνδρὸς, non πέρας ἐν. Græci vt ſummam pulchritudinem aut temperantiam denotent, ὅρος ἐστὶ κάλλους, aut σωφροσύνης ſolent dicere: ſic accipitur hic τὸ πέρας. De Cteſibio ſphæriſta inſigni ſcribit Athenæus, καὶ πολλοὶ συναπεδύοντο αὐτῷ, id eſt, & multi cum eo ſe exercebant, atque in pilæ luſus certamen cum ipſo deſcendebant. etſi propriè ἀποδύεσθαι id ſignificat quod expreſſit Dalecampius, tamen illæ ambages ſunt & inutiles & ineptæ: nam à conſequenti ἀποδύεσθαι eſt exercere ſe: συναποδύεσθαί τινι, *in arenam cum aliquo deſcendere.* Frequens verbum in ore Atticorum hominum.

CAPVT XIII.

Emendati aut illuſtrati aliquot loci ex Homero. Saltationes Phæacum: ληκεῖν. ὁπλοποιΐα. ὁμαρτῇ. Athenæi mos in deſcribendis veterum auctorum locis. Xenodamus & Pindarus. Athenæi μνημονικὸν ἁμάρτημα.

QVÆCVMQVE Athenæus multis huius libri paginis de moribus & inſtitutis heroum Homericorum diſputat, videntur omnia ex eo Dioſcoridis libro deſumpta, de quo capite octauo diximus. Sed quæ fuſius à primo auctore erant expoſita, in pauca verba noſter contraxit. Fruſtrà verò iſta legat, aut ſperet poſſe intelligere, cui notum probè Homeri vtrumque poëma non fuerit. Quod cum neglectum ſit, vt res arguit, ab interpretibus, mirari nemo debet multa ipſos in hoc argumento & ignoraſſe & peccaſſe. Exemplo illa ſunto quæ de variis ſaltationibus apud poëtam auctor hic commemorat. Ait igitur Athenæus, οἱ Φαίακες δὲ παρ' Ὁμήρῳ καὶ ἄνευ σφαίρας ὀρχοῦνται: viris doctis qui iſta ſunt ante nos interpretati nulla in iſtis verbis menda ſuboluit: nobis latere vlcus videtur; nam cùm duorum generum ſaltationes Phæacibus poëta tribuat, cum pila, & ſine pila, non dubitamus aut vtriuſque ſaltationis mentionem feciſſe Athenæum: aut ſi alterius tantùm, eius potiùs quæ cum pila exercebatur. Nam quid nouum aut mirum ſaltaſſe Phæacas abſque pila? quin tu potius, dicat aliquis, quod & difficilius, & rarius, & auditu iucũdius, id narra: pila ſimul luſiſſe Phæacas & ſaltaſſe. Quare ita ſcribimus, καὶ ἄνευ σφαίρας καὶ μετὰ σφαίρας ὀρχοῦνται. emendationem confirmant ſequentia verba: quę ad ſaltationem pertinent τὴν μετὰ σφαίρας. Eius deſcriptionem habes apud ſummum vatem, ὀδυσ. θ. ibi reperies ταρφὶ ἀμειβομένω: quæ verba exponit hoc loco Athenæus: ibi eſt etiam vox ληκεῖν, de qua ſic noſter, ἄλλων ἐφεστώτων καὶ ἐπικροτούντων τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, ὅ φησι ληκεῖν, hoc eſt, *aſtantibus aliis, & digitis indicibus plauſum cientibus, quod poëta dicit* ληκεῖν. Homerus, —κοῦροι δ' ἐπελήκεον ἄλλοι Ἑςτεῶτες κατ' ἀγῶνα· πολὺς δ' ὑπὸ κόμπος ὀρώρει. Cur placeat auctori ληκεῖν eſſe κροτεῖν τοῖς λιχανοῖς δακτύλοις, manus alterius indice digito, quem λιχανὸν vocant Græci, palmam alterius tundere, neque video equidem cauſſam neque puto vllam eſſe. nam ληκεῖν, Ionicum eſt pro λακεῖν. hoc autem manifeſtè factitium verbum eſt, vt κλυπεῖν, δουπεῖν, ψοφεῖν, σμαραγεῖν, κελαρύζειν, φλοῖσβος, & alia multa. Monſtri ſimile eſt, quod de verbo λιχάζειν fingit iſto loco eruditiſſ. Dalecampius. Subiicit auctor, καὶ ἐν τῇ ὁπλοποιΐᾳ δὲ παιδὸς κιθαρίζοντος τοὺς ἄλλους ὁμαρτῇ μολπῇ τ' ὀρχηθμῷ τε ἰσκαίρειν, quæ ita vertes, *& in armorum fabricatione, puero citharam pulſante alij conſertis manibus cum cantu & ſaltatione pedes agitabant.* Poetæ ſunt verba Ἰλιάδ. σ.

Τοῖσιν δ' ἐν μέσσοισι πάϊς φόρμιγγι λιγείῃ
Ἱμερόεν κιθάριζε· λίνον δ' ὑπὸ καλὸν ἄειδε
Λεπταλέῃ φωνῇ· τοὶ δὲ ῥήσσοντες ὁμαρτῇ
Μολπῇ τ' ἰυγμῷ τε (Athenæus legit ὀρχηθμῷ) ποσὶ σκαίροντες ἕποντο.

Quis

Quis neſcit hanc iſtius rapſodiæ partem peculiari nomine ὁπλοποιΐαν è re ſolitam appellari? tamen interpretes longè aliter eam vocem accepêre etiam paulò poſt: prorſus viris doctis indigno errore. In prioribus editionibus erat ſcriptum, ἄλλοι δ' ἐν μανίᾳ: idque probatum interpretibus. Nos ex ipſo fôte ſcripſimus ἄλλοι ὁμαρτῇ. miramur tamen aliter in omnibus M S S. haberi. Sed non dubitamus verum eſſe quod iam nobis venit in mentem. Nam Athenæum ſcripſiſſe cēſemus ἐν ἁρμονίᾳ: vnde illa inſana lectio ἐν μανίᾳ fluxit, poſtea quàm ſemel vocis ἁρμονία ſyllaba prima fuit deperdita & intercepta. Solet auctor cùm veterum poetarum locos deſcribit, obſcuriores voces interdum omittere aut notioribus commutare. Sic igitur pro ὁμαρτῇ, quam dictionem variè interpretantur veteres magiſtri, dixit ἐν ἁρμονίᾳ, aut σὺν ἁρμ. quo etiam modo explicat τὸ ὁμαρτῇ antiquus poetæ ſcholiaſtes. Turnebi editio pro ἴσχαιρον legit δίκαιρον, *operam dabant.* non aſſentior & omnino rectum eſt quod edidimus: vſurpat enim poëtæ verba, vt indicauimus. Hyporchematicæ poëſeos & ſaltationis auctores duos feciſſe Athenæus ſcribit, Xenodamum & Pindarum: de vtroque plura in libro De muſica Plutarchus: atque inter alia hæc, ἄλλοι δὲ Ξενόδαμον ὑπορχημάτων ποιητὴν γεγονέναι φασὶ καὶ οὐ παιάνων καθάπερ Πρατίνας· καὶ αὐτοῦ δὲ τοῦ Ξενοδάμου ἀπομνημονεύεται ᾆσμα ὅ ἐστι φανερῶς ὑπόρχημα. κέχρηται δὲ τῷ γένει τῆς ποιήσεως ταύτης καὶ Πίνδαρος. Xenophontis locus prolixè ab auctore deſcriptus, initio ſexti Ἀναβάσεως legitur: non autem libro ſeptimo, quò tamen reiicit nos Athenæus: nam conuiuium apud Seutham regem eo libro deſcribitur. Sed de auctoris huius memoria alio loco plura. Illud verè ab eo dictum, ab interpretibus peſſimè acceptum: poetam in Hoplopœia ſolemnitati nuptiarum tibias admouere. Sic poeta, illa quam antè diximus rapſodia,

Κοῦροι δ' ὀρχηστῆρες ἐδίνεον· ἐν δ' ἄρα τοῖσιν
Αὐλοὶ φόρμιγγές τε βοὴν ἔχον.

CAPVT XIIII.

Libationes ſuper linguis: ἐπιλείβειν. Eratoſtenis emendatio Homerici loci reiecta. Phaaces diis chari. Mos inferendi matulas in triclinia, & capitibus illidendi. Plauti, & Demoſthenis loci illuſtrati, λακκοπρωκτία. ἀμίδος ὄνομα, pro οὐράνης: Veterum αὐτοδιακονία. Homerus contra magni viri criminationem defenſus. Λιτάς.

HOMERICI heroes, ait Athenæus, σπένδουσι καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων ἀπιόντες, id eſt, *ſoliti facere libationes ſuper linguis, cum è conuiuio diſcederent.* linguas intellige quas Mercurio adolebant veteri inſtituto. Docti vertũt, ἐπὶ γλώσσαις, *ob lingua commercium:* neque enim meminerant verſiculi iſtius maximi vatum, Γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον ἀνιστάμενοι δ' ἐπέλειβον. quid eſt ἐπιλείβειν, niſi σπένδειν ἐπὶ γλώσσαις? Non probo Eraſtotenis emendationem paulò poſt commemoratam, Homerici huius verſus, ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κακότητος ἀπούσης. probo vt editum eſt in noſtris libris hodie, ἢ ὅταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κατὰ δῆμον ἅπαντα. eleganter & planè ὁμηρικῶς pro κατέχῃ δῆμον ἅπαντα. Phæacas diis chares fuiſſe ex Nauſicrate auctor ſcribit. Poeta iſte fuit comicus, non ſemel Athenæo nominatus. ſed cur in hac re alius teſtimonio potius quàm Homerico vtitur? nam in ſeptimo Vlyſſeæ gloriatur Alcinous, non ſolùm amicos, ſed etiam cognatos diis eſſe Phæacas ſuos: ἐπεί σφισιν ἐγγύθεν εἰμέν, inquit ille: In deſcriptione πεττείας procorum, præferunt libri quidam, non καὶ κλήρῳ μὲν τὸν λαχόντα: ſed καὶ κληρωμένον τὸν λαχόντα. Alij, καὶ κλήρῳ μὲν τὸν λαχόντα. Vtrumque dicunt Græci, & κλήρῳ λαχεῖν, & λαγχάνειν κληρούμενον. Deinde ſcribe ex Euſtathij melioribus libris, ἐκκρούσειε πεσσὸν τὴν ψῆφον Πηνελόπην. & ſtatim, pro ἐντεῦθεν βαλεῖν τὴν ἑτέραν. ſcripti quidam, τὴν ἑαυτοῦ: Turnebi editio, τῇ ἑτέρᾳ. deinde iterũ ex Euſtathio ſcribe, τὸν δ' Εὐρύμαχον πλείστας εἰληφέναι νίκας ταύτῃ τῇ παιδιᾷ. in editis deſideratur τὸ νίκας, vox prorſus neceſſaria. Durum eſt quod ſequitur, καὶ εὔελπιν εἶναι τοῦ γάμου. pro, magna in ſpe eſſe ducturum ſe Penelopen. Euſtathius ſic, εὔελπιν εἶναι ἐπίδοξον ὄντα λαβεῖν τὴν βασιλείαν. Fuit ille Græcorum ſanè quàm turpis & defœdus mos quem tangit auctor hiſce verbis, ὡς καὶ τὰς ἀμίδας ἀλλήλοις περικαταγνύναι. Aderant illis conuiuantibus, inter alia inſtrumenta perditi luxus, etiam matulæ. Has ſæpe, vbi incaluiſſent, in capita inuicem ſibi illidebant. Tale illud Demoſthenis, ἐν εὐρεῖ τε ἡμῖν καὶ τὰς ἀμίδας κατερρήγνυον. Ita legitur hic locus apud Euſtathium. Eſt autem petitus ex ea ſummi oratoris, quæ actionem iniuriarum continet aduerſus Cononem. Plautus Captiueis,

niſi qui colaphos perpeti
Potis paraſitus, frangique aulas in caput.

Propterea dicti alij paraſiti apud eundem feſtiuiſſimum poetam, *duri Capitones.* quæ tamen verba doctiſſimi viri expoſuerunt longè aliter, & planè mirificè. Mos autem inferendi in triclinia matulas, à Sybaritis gente infami, & omnis generis luxus magiſtra ortum habuit, narrante Athenæo lib. XII. Æſchyli & Sophoclis deſcripti verſus hoc loco ea ſunt inter ſe ſimilitudine, vt alterum alterius inſtitiſſe veſtigiis, natu minorem videlicet grandioris, negati non poſſit. quod mirum ei non videbitur qui apud Clementem & Euſebium τὸ περὶ κλοπῆς veterum Greçiæ ſcriptorum legerit. In primo Sophocleo, ἀμφὶ θυμῷ valet ἀμφ' ἐμοί, vt ex comparatione Æſchylei conſtat. mihi videbatur σκληρᾶς φεραῖς, & genio Sophoclis οὐ πρέπουσα: ſed nõ aliter ſcriptum inueni apud Euſtathium, Ὀδυσσ. ρ. Noli verò putare eùm ſcribit Athenæus, Εὔπολις τὸν πρῶτον εἰσηγησάμενον τὸ τῆς ἀμίδος ὄνομα ἐπιπλήττει, de nomine ἀμὶς loqui auctorem, & eo qui primus id nomen excogitauit pro οὐράνη. Non de

vocabu

vocabulo, ſed de re ſenſit Eupolis: hoc eſt, de eo qui primus inter pocula matulam popoſcit. ita interpretor in eius verſu, πρῶτος ᾔτησεν ἀμίδα παρὰ πότον. Sic erit illud verum, πολλήν γε λακκοπρωκτίαν ἐπέστησ' ἡμῖν δῶρον. vbi perperam editum ἐπιστῆσ' ἡμ. pro ἐπέστησε. ſciat, inquit, ille qui primus morē τοῦ ἐπιπίνειν, hoc eſt, poſcēdi maioribus poculis finita cœna, & in triclinia matulas inferendi exemplum dedit, ſe inueniſſe & εἰς τὸν βίον inuexiſſe magnam obſcœnitatem & turpitudinem. λακκοπρωκτίαν, facta ad Laconum nomen alluſione, dixit pro εὐρυπρωκτίαν. quod notum quid ſit, & quibus competat propriè: hîc non aliud quàm quod diximus ſignificat. Vt redeam vnde ſum digreſſus, hoc ita verum, ſi Eupolidis reprehenſionem ſic accipiamus, vt antè diximus. At illi qui nomen tantum ἀμίδος inuenit primus, quæ poteſt iure exprobrari εὐρυπρωκτία? Igitur in ſuperioribus Athenæi verbis, τὸ τῆς ἀμίδος ὄνομα more Atticorum poſitum pro τὴν ἀμίδα: ſicut τὸ Θηβαίων ὄνομα apud Æſchinem pro Thebani: *Romanum nomē* apud Liuium pro Romani, & his ſimilia. Morem aſſidendi menſæ non accumbendi ab Alexandro Magno fuiſſe aliquando vſurpatum refert Athenæus, & hiſtoriam addit, τετρακοσίους δ' ἔν ποτε ἡγεμόνας ἑστιῶν ἐκάθισεν ἐπὶ δίφρων ἀργυρῶν. *quadringentos duces cum aliquando exciperet conuiuio ſuper argenteis ſedilibus ſedere eos fecit.* Euſtathium numerum hic poſitum mirè amplificat. Λέγεται ὡς καὶ Ἀλέξανδρός ποτε εἰς ἑξακισχιλίους ἡγεμόνας ἐκάθισεν ἐπὶ δίφρων ἀργυρῶν. pro quadringentis ait ſex millia. Inuenimus etiam nos in quibuſdam M S S. loco vocis ἑστιῶν, ſic, εἰς ςζ, hoc eſt, *ſexies mille & ſeptem.* Demiror vnde hæc tanta librorum diuerſitas: nam mutatione magna opus, vt duæ iſtæ lectiones concilientur. Porrò veriſſimum eſt quod obſeruat mox Athenæus, vel potius Dioſcorides: priſcos mortales ſibi ipſos miniſtraſſe, & vt hîc dicitur elegantiſſimè, αὐτοδιακονίαν ἀσκῆσαι. Vellem iſtius veniſſet in mentem ſummo illi & iudicio meo, incomparabili viro, qui in Homeri criminatione hoc quoque inter alia ei obiicit, quod Achillem inducat ſeruilia ſæpe munera obeuntem. Enimuero ſi crimen hic vllum admiſſum, ſeculi non poëtæ crimen eſt; ſunt enim poëtæ τῶν ὄντων καὶ τῶν γιγνομένων μιμηταί. Ita autem vixiſſe tum homines, & ſacræ teſtantur literæ, & vetus τῶν ἔξωθεν hiſtoria comprobat. de Achille verò hoc eo minus debet mirum videri, quia Theſſalus fuit quam gentem antiquæ ſimplicitatis tenacem fuiſſe, & ſupra cæteras adamaſſe exercuiſſéque τὴν αὐτοδιακονίαν docēt ſcriptores. Auctor Anonymus, cuius extant de moribus ſermones quidam Dorici. Θεσσαλοῖσι καλὸν τὼς ἵππως ἐκ τᾶς ἀγέλας λαβόντι, αὐτὼς δαμάσαι, καὶ τὼς ὀρέας βῶς τε λαβόντα αὐτὼς σφάξαι, καὶ ἐκδεῖραι, καὶ κατακόψαι· ἐν Σικελίᾳ δὲ αἰσχρὸν, καὶ δούλων ἔργα. *apud Theſſalos honeſtum eſt, ſi quis equos vel mulos ex armento capiat, & domet ipſe: itemq́; ſi boues capiat aliquis, & mactet ipſe, atque excoriet, ſecetq́; in fruſta: quod facere turpe in Sicilia habet[ur] ... miniſterium ſeruile.* ἐν Λιταῖς, dixit auctor, librum nonum Iliadis deſignans, cui nomen Λιταί. Interpretes tam fuere peregrini in literis, vt id neſcirent. Poſtremum Antiphanis verſuum ita ſcribe,

Οὕτω στερεόν τι πρᾶγμα, θερμόν ἐστ' ὕδωρ.

CAPVT XV.

Plantæ Venereæ: Sandrocottus, *συλικαὶ δυνάμεις. Contrarij effectus eiuſdem plantæ.* ὄρνις, *gallinæ. Salacitas eius auis.* κάλλος, *vnguentum. Coronarum* Ho*merus non meminit.* Ἰταιεῖς καὶ Σιρεῖται. *Stephani aliquot loci emendantur.* ψηφοκλέπται *præſtigiatores, & qualis fuerit* ψηφοπαιξία *antiquorum.*

NARRAT Theophraſtus, ait auctor, οὕτω τινὰς ὀχευτικὰς δυνάμεις εἶναι, ὡς καὶ μέχρις ἑβδομήκοντα συνουσίαν ἐπιτελεῖν· hoc eſt, *eam eſſe cuiuſdam* herbæ *facultatem vires in Venerem ſufficiendi, vt ſeptuageno coitu duret libido:* δυνάμεις vertit Dalecampius, *medicamenta.* ſed Veneream herbam, de qua ſentiebat Theophraſtus, quis vocet *medicamentum?* quanquam φάρμακον rectè dixeris: Ita enim Græci nominant Galeno auctore. πᾶν ὅ,τι περ αὖ ᾖ ἀλλοιωτικὸν τῆς φύσεως Vocis Latinæ alia notio, atque ratio. Sic dixit Chryſippus libro v. de honeſto & voluptate, δυνάμεις βρωτικὰς καὶ συνουσιαστικάς. Propriè δύναμις eſt facultas alicui rei indita: in his & ſimilibus locis, res ipſæ vocantur δυνάμεις. Polybius libro VIII. κ' γὰρ ἦν ἡ δύναμις ἡ τῶν πρὸς αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀπολλυμένων. Scribit verò Theophraſtus eam herbam, cuius neq; nomen neque ſpeciem poſuit, ab Indo quodam fuiſſe in Græciam allatam. In libris Indicarum nauigationum aliquot herbarum ſimili virtute præditarum hiſtoriam reperias, cuiuſmodi ſunt amfiam, (id eſt opium) agnacat, tambor, ſiue betel, aliæ. *Sandrocottus* is eſt de quo Strabo & nos olim ad illum: nam alij Androcottum indigitant: *Sandropyctos* Dalec. neſcio vnde: nam aliter hoc nomen corruptum in prioribus editionibus: quarum mendam Natalis rectè correxerat. Scribo autem, ἀποστέλλειν τινὰς δυνάμεις συλικάς. non vt hodie legitur in omnibus στυπτικάς. Quò enim iſta aſtringentia? an quia στυπτικὰ ſunt quę aſtringendi vim habent, ideo exiſtimandum ad Venerem proniores iis homines fieri? nugæ nugaciſſimæ nam dubium non eſt ſcripſiſſe Athenæum δυνάμεις συλικάς, hoc eſt, *herbas natas aptas ad mutinum arrigendum*: id enim eſt σύων· vnde σύματα μισεῖν, & ἄσυλος οἶκος alibi in his libris. Sic Theophraſtus miraculoſam illam herbam deſcribit, vim illi tribuēs, ἣ ἔφασαν τὸ αἰδοῖον τείνεσθαι, id eſt, σατυριᾶν. Appellat auctor, vt diximus, δυνάμεις, res δυνάμει prędítas: Sic *virtus* apud medicos Latinos. Aurelianus Tardanus lib. IIII. *ſi quiſquam harum virtutum recuſauerit vſum.* Has de quibus loquitur Athenæus virtutes, nos herbas fuiſſe, vel plantarum partes, puta, radices, cenſemus. Ergo ait, haſce à Sandrocotto ex

India

India miſſas δυνάμεις, οἷς μὲν ὁρμὰς ἐμποιεῖν ὀρνίθων δίκην, οἷς δὲ καταπαύειν. *in aliis appetentiam Veneris excitaſſe qualis eſt in gallis gallinaceis: in aliis Venerem inhibuiſſe.* Ἐναργειῶν cõtrariarum cauſſam in vtendi modo puto fuiſſe poſitam. Nam & vinum modicè ſumptum animum exhilarat, omnéſq; vires corporis reficit : immodicè potum amentiam inducit, & corporis robur exhaurit. ὀρνίθων δίκην Dalec. vertit, *paſſerculorum more.* Velim ſcire quis omnium Græcorum ὄρνεις appellauit ἁπλῶς, quos vellet paſſeres intelligi : at de genere gallinaceo eam vocem peculiari notione vſurpari omnes ſciunt. Sed ſalacitatem paſſerum reſpiciens vir eruditus ita vertendum cenſuit : ceu verò non & gallinaceorum gallorum par eſſet ſalacitas: cuius rei teſtis quotidiana experientia, & Ariſtoteles etiam, qui in primo Hiſtoriarum ἀφροδισιαστικὰ κατ' ἐξοχὴν animalia appellat τὸ τῶν περδίκων καὶ ἀλεκτρυόνων γένος. Vnguentis illitum Parin ab Homero induci probat auctor allato eius verſu ex Iliadis. ῥαψ. γ. Sic enim poëta de Alexandro, Κεῖνος ὅγ' ἐν θαλάμῳ, καὶ δινωτοῖσι λέχεσσι Κάλλεΐ τε στίλβων καὶ εἵμασι. Athenæus κάλλος hîc putat vnguentum ſignificare : & alium affert locum poëtæ, vbi dicitur de Venere, κάλλεϊ μὲν πρόσωπα καθῆρεν. h. e. *vnguento faciem nitere facit:* ſic veteres critici expoſuêre apud Homerũ: non *faciem purgat* ſimpliciter, vt ſonant verba. Heſychius: κάλλει, τῷ μύρῳ τῷ τῆς Ἀφροδίτης. adi Euſtathium. Coronarum poëta nuſquam fecit vllam mentionem : neque in vllo eius verſu vtriuſque poëmatis, στέφανος pro corona, aut στεφανοῦν in propria ſignificatione legitur. An igitur poetæ omniſcio coronarum vſus fuit incognitus? minimè, inquit Athenæus: τοῦ γὰρ ἐκ τῆς μεταφορᾶς ὁμοιώματα σημαίνεται ὅτι ἤδει τὸν στέφανον, id eſt, ſimilitudo rerũ de quibus metaphoricè vſurpat Homer⁹ τὸ στέφανος & στεφανοῦν, arguit nõ ignoraſſe illum quid ſit corona, quod propriè ſignificat dictio στέφανος. Probum & validum argumentũ: nam propria cuiuſque vocis ſignificatio, natura prior eſt quàm tranſlatitia. *aries* enim & *coruus* in vſu & notitia hominum antè verſata ſunt pro dominantibus verbis & certorum animaliũ appellationibus : quàm in ſuos vſus ea mechanici accommodarunt. eadem ratio cęterorum. Quãdo ſcribit Athenæus Ἱστιαιεῖς δὲ οἱ Ὠρεῖται perinde loquitur vt ſi quis dicat, Epidamnij & Dyrrhachini, aut Byzãtij & Conſtantinopolitani. quod dicendi genus cum inſolens ſit, ſcribebã, Ἱστιαιεῖς δὲ οἱ καὶ Ὠρεῖται. ſed editam γραφὴν etiam Euſtathius agnoſcit: ſicut paulò antè, οὐχ ὡς ὕστερον, editi ſcriptique codd. & Euſtath. pro οὐχ ὡς οἱ ὕσ. vt legitur in comici ſcholiis, vbi deſcribitur ille locus. Hiſtiæa vetus Eubœæ oppidum, recentiore nomine dictum Oreum. Strabo, Ὠρεῖται μετωνομάσθησαν ὕστερον οἱ Ἱστιαιεῖς. In Stephani Gentilibus voce Ἱστίαια, ſcribe, νῦν δὲ καλεῖται Ὠρεός. non vt eſt perperam editum Ὠρωπός. Apud Euſtathium hęc Athenæi verba recitantem Ἑστιαιεῖς ſcriptũ, non Ἱστ. vtroq; modo ſcribi ſolitum id nomen, docet idem ſecundo ad Iliadẽ Commentario. de ea re ſic ſcribe Stephani verba, male vulgò concepta: Ἱστιαιώτης ὁ τῆς Θετταλικῆς. ἡ δὲ τῆς Εὐβοίας διάφορος καὶ τὴν γραφὴν καὶ διὰ τοῦ ι, καὶ διὰ τοῦ ε ψιλοῦ. Apage cenſuram Dalecãpij ſuper hoc loco: apage illam abſurdiſſimam annotationem, qua nihil ineptius. Iſti igitur ſiue Hiſtiæenſes ſiue Oritæ, vt narratur hîc, Θεοδώρῳ τῷ ψηφοκλέπτῃ ἐν θεάτρῳ χαλκῆν εἰκόνα ἀνέθηκαν ψῆφον κρατοῦσαν. *Theodori* ψηφοκλέπτου *ſtatuam in theatro dedicarunt calculum tenẽtem.* quid autem ſignificetur voce ψηφοκλέπτης obuium cuiuis non eſt. Natalis *ſuffragiorum abſconditorẽ* Theodorum iſtum facit. Eſt verò ineptum & ridiculum putare habitum hunc honorẽ fuiſſe homini fide mala verſanti in re ſuffragiorum. ideo locum pro corrupto habuit Dalec. ſcripſitq; ψηφολόγῳ. Opponimus nos huic emendationi & M S S. omnium conſenſum, & Euſtathij auctoritatem: qui vulgatam lectionem abſque dubio vllo agnoſcit ad octauam Ὀδυσ. ῥαψ. quin ipſi Euſtathio nomẽ hoc videtur fuiſſe obſcurum: ſcribit enim eo loci, τί δὲ δηλοῖ ὁ ψηφοκλέπτης, εἴποι ἄν τις ἀνδρῶν Σοφοκλέους τὸ κλέπτης γὰρ αὐτοῦ ψηφοποιὸς εὑρέθης. Locus Sophoclis eſt in Aiace Lorario. Cæterùm quærẽtem quid hic ſignificet ψηφοκλέπτης, nihil adiuuat ille verſiculus. Quare aliud agamus. ψῆφοι Græcis calculi dicuntur, queis olim præſtigiatores vſi quidã, iis in totum ſimiles, quos hodie vocamus idiomate noſtro, *iouẽurs de goubelets.* Solent iſti calculos aut globulos in menſa palam poſitos, deinde acetabulis opertos, tanta dexteritate mouere loco, transferréque, vt veritatis ignari ſpectatores, aut verborum quæ interea funditant efficacia, aut aliqua alia vi magica, non manibus præſtigiatoris, fieri id ſibi perſuadeant. Græcis non fuiſſe incognitũ ludicrum hoc, certum eſt. Suidas, ψηφολόγοι εἰσὶν οἱ ψηφοπαῖκται· ψηφολογικοὶ οὖν οἱ πλανῶντες, καὶ ἀπατῶντες, ὥσπερ οἱ ψηφολόγοι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ τάχει τῆς μεταθέσεως τῶν ψήφων ἀπατῶντες συναρπάζουσιν. Nouerunt & Romani: Gloſſarium vetus, *Præſtigiator* ψηφοπαίκτης. alibi, ψηφοπαιξία, *præſtigia.* Seneca epiſtola XLV. *Sic iſta ſine noxa decipiunt, quomodo præſtigiatorum acetabula & calculi, in quibus me fallacia ipſa delectat.* Sextus Empiricus Hypolypoſeon lib. 2. ὥσπερ οὐδ' ὅτι ἀληθῆ ἐστι τὰ ὑπὸ τῶν ψηφοπαικτῶν γινόμενα συγκατατιθέμεθα. Idem lib. II. aduerſus dogmaticos : καθά, ait, οἱ ψηφοπαῖκται τὰς τῶν θεωμένων ὄψεις διὰ ὀξυχειρίαν κλέπτουσιν. οὕτως οἱ ῥήτορες διὰ πανουργίαν τὰς τῶν δικαστῶν διανοίας ἀμαυρώσαντες, τοῦ νόμου συγκλέπτουσι τὰς ψήφους. Noli igitur dubitare ψηφοκλέπτην dici hic ab Athenæo præſtigiatorẽ huius generis, quẽ vulgò ψηφοπαίκτην vocabant, aut ψηφολόγον. Solent Gręci κλέπτειν vſurpare venuſtiſſimè, quando raptim & clam factum eſſe aliquid ſignificant. inde κλωπαὶ πολέμων apud Xenophontem : & κλέπτειν ὄρη apud eundem pro, *montes clam hoſtibus occupare.* ſic in ſuperioribus Suidæ verbis συναρπάζειν calculos: & apud Artemidorũ in mentione harum offuciarum, ψήφους κλέπτειν. Sic ille lib. III. ψηφοπαίκτην

παικτῶν δοκεῖν οὐκ ἐπιστάμενοι, πολλὰ ἀφελῆ θύειν σημαίνει, παραλογιζόμενοι καὶ ψευδόμενοι, διὰ τὸ πολλὰς ψήφους κλέπτειν, καὶ ταῦτα ἄλλοτε ἄλλως δεικνύειν. Gregorius Nazianzenus, in oratione de Athanaſio, ἀλλὰ ταυτὸν ἦν ψήφοις τε παίζειν, τὴν ὄψιν κλεπτούσαις τῷ τάχει τῆς μεταθέσεως. Scholiaſtes ibi, ὥσπερ οἱ ψηφοπαῖκται οἱ παρακρουόμενοι τοὺς θεωμένους, καὶ τὰς ὄψεις αὐτῶν ἐξαπατῶντες τῇ εὐστροφίᾳ τῶν χειρῶν, καὶ τῷ τάχει τῆς κάμψεως τῶν δακτύλων, ὡς τὰ τοσαῦτα τῷ ἀριθμῷ τυχὸν μὴ τοσαῦτα εὑρίσκεσθαι. Idem in oratione altera qua Iuliani nomen proſcripſit, ἓν τῶν ἐκείνου θαυμάζειν ἔχω. πολλοὺς γὰρ τῶν ἑαυτοῦ συνήθων τε καὶ γνωρίμων, ἐκ τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν διατριβῶν μάλιστα, ἐκάλει μὲν κατὰ πᾶσαν σπουδὴν, ὡς δράσων θαυμάσιά οἷα, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπῆρε, μεμνημένους τῶν ὑποσχέσεων· ἐπεὶ δὲ παρῆσαν, τοῦτ' ἐκεῖνο, αἱ τῶν ψήφων κλοπαὶ, καὶ τῶν ὄψεων ἀπάται· τοὺς μὲν τόνδε τρόπον διαπαίζων, τοὺς δὲ τόνδε. Idem oratione tertia de pace, ceu prouerbium illa vſurpat, τὸ χάσμεν, ἢ τῶν ψήφων μετάθεσις, de iis qui temere eundem modò pro orthodoxo, modò pro hæretico haberent: aut qui facilè ipſi fidem mutarent. Ea namque fuit Eccleſię Dei illis temporibus conditio. propterea ſcribit idem in oratione ad CL. Epiſcopos, σήμερον σύνθρονοι καὶ ὁμόδοξοι, αἰ οὕτω φέρωσιν ὑμᾶς οἱ ἄγοντες, αὔριον ἀντίθρονοι καὶ ἀντίδοξοι. Ibidem: ὦ βροντῆτε καὶ πολύτροπε, εἴποι τις ἂν καὶ πλάσμα τοῦ πονηροῦ, καὶ τοῦ σοφιστοῦ τῆς κακίας, ὅστις ποτὲ εἶ ὁ τοῦτο πάσχων, ἢ τό γε ἀληθέστερον εἰπεῖν, ἀνοητότατε, οὗτός σοι χθὲς ἦν εὐσεβὴς, καὶ πῶς ἀσεβὴς σήμερον; Alludit & alibi facundiſſimus ille ſcriptor, ad præſtigiatorum iſtas fallacias: vt in ea De amore in pauperes, τὰ μὲν γάρ ἐστι ῥευστὰ καὶ πρόσκαιρα, καὶ ὥσπερ ἐν παιδιᾷ ψήφων, ἄλλοτ' εἰς ἄλλους μεταρριπτούμενα καὶ μετατιθέμενα. & in poſteriore Iulianea, de martyre loquens, καὶ πολλὰ ἐκ τῆς ἀλουργίδος, καὶ τῶν λόγων καταγελάσας, ὡς ψηφολογιῶν καὶ γελοίων, μετὰ πλείονος ἐξῆλθε τῆς παρρησίας. Auctor eſt Iulius Pollux Lyſiam oratorem dixiſſe ψηφοπαικτεῖν τὸ δίκαιον, tranſlatione ducta à pſeuphopæctis præſtigiatoribus: id autem ſignificat, *ius peruertere ſubtilibus commentis*: Sed ipſa Pollucis verba ſatius adſcribere. εἰ δὲ Λυσίου ὁ κατ' Ἀντικλέους λόγος ἐν ᾧ γέγραπται, ψηφοπαικτοῦσι τὸ δίκαιον, εἴη ἂν καὶ ὁ ψηφοπαίκτης ἐν τέχνῃ. τὸ δὲ ὄνομα τοῦτο εἴρηκέ τις τῶν νέων κωμῳδῶν Εὔδοξος ἐν Ναυκλήρου (vel Ναυκλήρῳ) δράματι.

CAPVT XVI.

Κοῖλον ἱμάτιον. Mos lacerandi veſtes quæ conſecrabantur. Error Athenæi aut librarij: ἡμίαμβοι & μιμίαμβοι. Matreæ plani ænigma. θηρία, vitia. Iocoſæ quæſtiones Matreæ expoſitæ.

DE ſtatua cantori Cleoni Thebis publicè poſita loquens Athenæus, φησὶν, inquit, Πολέμων, φεύγοντά τινα χρυσίον εἰς τὸ ἱμάτιον κοῖλον ὂν ἐνθεῖναι: videtur appellare cauam veſtem, ſinum quem amiculum ponderes ad ſtatuæ pedes collectum faciebat. niſi malis duplicem fuiſſe veſtem, eámque laceram: vt facilè fuerit pecuniam intus abdere. Fuit autem moris olim, conſecrandam numini alicui veſtem findere, ne manibus ſagacibus eſſet obnoxia. Heſychius, οἱ ἀναθέντες ἱμάτια κατεσχίζον αὐτὰ, ἵνα μὴ ἀρθῶσι παρά τινων. probabile eſt, factitatum & in ſtatuarum amiculis idem fuiſſe. Pecuniam autem in ſinu veſtis huius depoſitam, inuentam ibi fuiſſe narrat auctor συνοικιζομένης τῆς πόλεως μετὰ ἔτη τριάκοντα. *cùm vrbs reſtauraretur poſt annos triginta.* ſed aut legendum εἴκοσιν: aut negligenter hoc ab Athenæo pronuntiatum eſſe fatendum. non enim XXX. ſed XX tantùm annis iacuerunt Thebæ: annô viceſimo ope Caſſandri iterum conditæ. Diodorus Siculus, εἰκοστῷ δ' ἔτει ὕστερον Κάσανδρος φιλοδοξῆσαι βουλόμενος, καὶ πείσας τοὺς Βοιωτοὺς ἀνίστησι τὴν πόλιν τοῖς διασωζομένοις τῶν Θηβαίων.. Membranæ & Euſtathius librarios culpa abſoluunt: itaque non poſſumus nos Athenæum niſi lubet dicere, ſentire Athenæum de tẽpore quo cœpta eſt vrbs reſtaurari: Diodorum, de tempore quo operi tanto coronis eſt impoſita. Fauet verbum quo vſus Athenæus συνοικιζομένης, id eſt, cum denuò incolis frequentaretur. Plinius manifeſtò in hac hiſtoria alios auctores ſequitur. Scribit enim libro XXXIV. cap. VIII. *Leontius fecit Apollinem citharœdum, ſerpentémque eius ſagittis confici: qui Dicæus appellatus eſt, quod cum Thebæ ab Alexandro caperentur, aurum à fugiente conditum, ſinu eius celatum eſſet*, Herodotus ὁ λογόμιμος videtur eſſe iis qui in Stobæi libris Herodes dicitur, auctor mimiamborum: de quo etiam accipiunt doctiſſimi viri verſus iſtos Terentiani Mauri, de Scazonte Hipponacteo loquentis,

Hoc mimiambos Mattius dedit metro:
Nam vatem eundem eſt Attico thymo tinctum
Pari lepore conſecutus & metro.

Videtur inquam, ita eſſe: nihil tamen auſim affirmare: nam apud Stobæum conſtanter variis locis Herodes iſte ἡμιάμβων, nõ autem μιμιάμβων auctor dicitur. emendationem verò eruditiſſimorum hominum μιμιάμβων pro ἡμιάμβων reſcribentium ſuſpectam facit, quod non Herodis ſolùm ἡμιάμβους laudant veteres: ſed etiam aliorum poëtarum: vt Cercidæ Stobæus idem ſermone LVI. Promathidæ Athenæus libro ſeptimo. Suſpicamur ἡμιάμβους appellatos fuiſſe carminis iambici genus breuiſſimis verſibus conſtans. meminit etiam Demetrius Phalereus ἡμιμέτρων: quos docti arbitrantur eſſe μονομέτρους alio nomine appellatos. Iulius Pollux libro IV. cap. X. inter νόμων κιθαριστηρίων appellationes ponit μηνιάμβους & παριαμβίδας. an ibi quoque ἡμιάμβων nomen reſtituendum? nam quid μινιάμβοι ſint diuinare non poſſum. cæterum nihil iſta ad Herodotum longomimum: quare aliò tranſeamus. Matream Athenæus τὸν πλάνον. Suidas λαόπλανον, ex Athenæo tamen vt videtur. Ænigma plani huius ab auctore tale profertur: ἔλεγε θηρίον τρέφειν, ὃ αὐτὸ ἑαυτὸ κατεσθίει. & ait quæri ſolitum adhuc ætate ſua, quænam eſſet illa beſtia de qua ſenſit Matreas. Memini Euſtathium ænigma hoc cum cura ex-

plicare

plicare neque aliquid nobis in mentem venit iis melius quæ ſunt ab illo ſcripta. itaque adferam Euſtathij verba τὸ δὲ ἢ θυμὸν ἴσως, ἢ φθόνον δηλοῖ, ἢ λύπην, ἢ καὶ ὡς κωμικώτερον ἐμπαθές. εἰλῆφθαι δὲ δοκεῖ ὁ γρῖφος τοῦ Ματρέου λόγου, ἢ ἐκ τοῦ, οἱ θυμοὶ κατέδων ἢ ἐκ τοῦ πολύποδος ὅς τὸν ποτε πόδα τένδει. Libidinem cócitatam appellat Euſtathius honeſtè κωμικὸν πάθος. de ea potiſſimum Matream ſenſiſſe arbitramur. Fera ergo erit τὸ σῶμα. Sed & cætera animi grauiora πάθη, vt inuidiam, iram odium, & ſimilia his, rectè dixeris feras ſeipſas voráteis. Plato τὸ ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς μέρος appellat ποικίλον καὶ πολυκέφαλον θηρίον. τὸ θυμοειδὲς leoni comparans, paulò aliter diſcipulus Platonis Ariſtoteles vitioſitatis conſummatiſſimæ genus θηριότητα & θηριωδίαν appellauit eloquentiſſimus & beatiſſimus Chryſoſtomus, vitia omnia θηρία & λεοντὰς. πάρεστήκασιν, inquit, in eam D. Pauli ad Rom. ἡμῖν λέοντες, θυμοί, ἐπιθυμία, χαλεποὺς ἔχοντες ὀδόντας. Idē vir maximus alibi θηρίον τρέφειν dixit, pro vitium aliquod fouere, eiq; indulgere: quod valde illuſtrando huic loco facit. Locus eſt homilia XVII. in epiſt. ad Rom. vbi loquens de gloriæ appetentia, ὅτι δὲ δαπανηρότερον οἰκίας πολυτελῆ τὸν οὕτω νοσοῦντα, καὶ ἅρπαγα, καὶ πλεονέκτην εἶναι ἀνάγκη, παντί που δῆλον· ἵνα γὰρ ἔχῃ τῷ θηρίῳ παρέχειν τροφὴν, εἰς τὴν τῶν ἄλλων οὐσίαν τὰς ἑαυτῶν ῥίπτει χεῖρας. & in oratione Περὶ τῆς ταπεινοφροσύνης, verba faciēs de arrogantia, quam ipſe ἀπόνοιαν appellat, οὐ γὰρ μικρὸν ἐπιστῆναι τὸ θηρίον ὑμῖν, ὅτε διὰ τῶν ῥημάτων, φησίν, ἀποκλείει τὰς ψυχὰς αὐτῷ. Noſter quoque lib. VI. adulationem θηρίον χαλεπώτατον nuncupat. Saluſtius: *Auaritia bellua fera, immanis, intoleranda eſt.* Gregorius Nyſſenus in aurea oratione De profeſſione nominis Chriſtiani, εἰ δέ τις ἐμπαθὴς εἴη καὶ θηριώδης, ἄλλοτε πρὸς ἄλλα πάθη μεταμορφούμενος, ὁ πολλοῖς ὑποδυόμενος θηρίων ἐν τῷ ἤθει μορφάς. θηρία γὰρ ἄντικρυς ἐστὶν ἰδεῖν ταῖς τῆς φύσεως ἡμῶν παραγεγραμμέναις ἐμμορφώμασιν. Theodoretus in θεοφιλῶ, de Theodoſio, λέγεται δὲ καὶ ὥσπερ μειράκια χειμάρρους ἀεὶ, τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ὀργὴν καὶ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τἆλλα τῆς ψυχῆς θηρία κατεπαμίζει. Nō aliter ἀλληγορεῖται Promethei vincti cuius iecur aquila depaſcitur, fabula. Petronius,

> *Cui vultur iecur intimum pererrat,*
> *Et pectus trahit, intimaſque fibras,*
> *Non eſt quem lepidi vocant poetæ;*
> *Sed cordis mala liuor atque luxus.*

Matreæ ænigmati ſimile eſt quod in Gregorij Palamæ aureolo libello quæritur anima de corpore οὐχ οἶδ' ὅπως ἐμαυτὴν λανθάνω θηρίον τι πονηρὸν ὑπὸ κόλπον θάλπουσα, καὶ πάλιν ὕβριν ὑπὸ κακῶν τῷ ἐμαυτῆς παιοῦσα. Additur de Matrea, ἐποίησε δὲ οὗτος καὶ ζητήσεις Ἀριστοτέλους ἀπορίας, id eſt, *compoſuit hic quæſtiones ad Ariſtotelicas.* vult dicere, quæ cum Ariſtotelis problematis comparari poſſint. In Suida eſt περὶ pro παρά. mendoſe: nam rectum eſt παρὰ τὰς Ἀρ. Sic loquitur Auſonius, *Et diſputator ad Cleanthem Stoicum* alibi, *Grammatice ad Scaurum atque probum.* Harum quæſtionum omnis & venuſtas & obſcuritas poſita in dictionum paralogiſmis. Primū problema eſt, διὰ τί ὁ ἥλιος δύεται μὲν κολυμβᾶ δ' οὔ; propriè δύειν eſt, in aquas ſe mergere: quod omniū maximè faciunt οἱ κολυμβῶντες: inde iocus. Sed alio ſēſu dicitur Sol δύειν cum ſe abdit infra horizōtem: alio vrinator cum in piſcinam ſalit, flumē, aut mare. ita erunt 4. termini & proinde ὁ συλλογισμὸς vitioſus. II. quæſtio, διὰ τί οἱ σπόγγοι συμπίνουσι μὲν, συγκωθωνίζονται δ' οὔ; & hic quatuor inſunt termini: πίνειν enim in homine proprium: in ſpongia alienum, & à prima ſignificatione diuerſum. Sic in tertia quæſtione, διὰ τί τὸ τετράδραχμον καταλλάττεται μὲν, ὀργίζεται δ' οὔ. paralogiſmus eſt in verbo καταλλάττεσθαι: quod de aliis rebus vſurpatum, ſimplicem mutationem ſignificat: vt cùm in foro merces permutantur aut aliis mercibus aut pecunia: itemq; apud trapezitas aut collybiſtas nummus nummo: de homine cum dicitur, diuerſi generis mutationē denotat: per quam de irato fit aliquis pacatus & mitis. Interpretes an hæc ſint aſſecuti, eſto iudicium aliorum. omnino autem verbum καταλλάττεσθαι in interpretando retineri debuit: verti enim iſto loco non poteſt niſi ineptè.

CAPVT XVII.

Pothinus neuroſpaſtus, & Eurycleides præſtigiator, quibus honoribus fuerint ab Athenienſibus affecti. Roma orbis compendium. Italica ſaltatio pantomimorum. Refutantur qui putat eſſe id Auguſti inuentum. Suidæ error. ſaltatio ςυκινίς, & πολύκιτος. Thamyris Sophoclis drama κατιέναι εἰς ἄστυ, vel εἰς λιμναῖα fabulam διαπράξαι. ἀρχεῖν.

INTER cæteros Græciæ populos qui ludicris artibus plus tribuerunt honoris, quàm liberalibus diſciplinis, recenſentur & Athenienſes his verbis: Ἀθηναῖοι δὲ Ποθεινῷ τῷ νευροσπάστῃ τὴν σκηνήν: vel σκηνὴν, vt legitur in quibuſdam. Alibi dixit χορὸν δοῦναι: quod expoſuimus non ſemel ἔδωκαν, ἀφ' ἧς ἐνεθουσίων οἱ περὶ Εὐριπίδην, Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Εὐριπίδην ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνέστησαν μετὰ τῶν περὶ Αἰσχύλον. in prioribus editionib. mutila hęc erāt & corrupta. Nos ita edidimus fide veterū membranarū: niſi quod poſteriore loco non Εὐριπίδην habent illæ, ſed Εὐρυκλείδην. quæ vera omnino eſt ſcriptura. vel Εὐκλείδην. videtur enim hic ille eſſe Euclides ἐπὶ λογείοις δόξαν εἰληφὼς, de quo plura ex Lynceo narrantur libro ſexto. Duobus exemplis probat vanas & ſuperuacuas artes in ſummo etiam Athenis pretio fuiſſe. Alterum eſt, quod Potheino qui ſigillaria oſtendere & circumferre ſolitus, ſcenam conceſſerint in qua diuinas ſuas tragœdias Euripides doceret, aut non multò ante docuiſſet. Erat enim indignum & turpe, præſtigias ibi Athenienſes ſpectare, vnde ſolita audiri ſummi poëtæ ſcripta ſpecimen honoris fuiſſe in danda ſcena aut choro, declaratum eſt à nobis libro XIIII. Simile huic eſt alterum exemplum: ait enim poſitam publicè ſtatuam fuiſſe ab Athenienſibus Euryclidi, in theatro, & quidem ea parte

vbi erat ſtatua Æſcyli ſapientiſſimi & maximi poëtæ. Clarum ex his eoſdem habitos Athenis honores dignis & indignis: atque vt ait poëta, ἐν ἰῇ τιμῇ ἠ μὲν κακὸν ἠδὲ ϗ ἐσθλόν.. Hæc ſententia eſt, hæc mens Athenæi iſto loco: ſed malè de nobis meritus eſt vel ipſe, vel, quod magis credo, auctor Epitomæ, cùm celauit nos quo artificio inſipientis populi beneuolentiam ſibi Euryclides iſte conciliaſſet. θαυματοποιὸν fuiſſe non dubito: quo generali nomine ſpecies diuerſæ, τῶν Διονύσε τεχνιτῶν continentur, vt dicebamus olim ad Theophraſtum. Oenonas citharœdus cantaſſe dicitur in ſcena ναυαγὸν Ὀδυσσέα σολοικίζοντα. hæc lectio vetus, quā fide bona reſtituimus. edebatur antè, ϗ Ναῦκον † Ναυσικάα Ὀδυσσέα σολοικίζοντα. Natalis legit nobiſcum: neque hic Nauſicaæ nomen agnoſcit. Dalecampium demiror equidem qui vertit, *Vlyſſem cum Nauſicaa barbarè ac ineptè colloquentem.* Ex Homero ſumptum eſſe paret horum νόμων κιθαρῳδικῶν argumentum: nihil autem facundius aut ingenioſius fingi poſſe oratione ea qua regiam puellam naufragus Vlyſſes affatur, clarum certúmq; eſt. Fortaſſe ſcribendum: ϗ ναυαγὸν Ὀδυσσέα κελητίζοντα: videtur enim petita carminis hypotheſis ex iſtis Homeri in deſcriptione naufragij Vlyſſis,

— αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
Ἀμφ' ἑνὶ δούρατι βαῖνε, κέληθ' ὡς ἵππον ἐλαύνων.

Poſt hæc quæ ſequũtur ἀνιμᾶν ἔλεγχον ἐκ τοῦ στόματος. præferunt membranæ, Τοιαῦτα ποιῶν ηὐδοκίμει καὶ ...... ὅτ' ..... Ἔνδοξ. In iiſdem paulò mox pro, οὐκ αὐτῆς σκοποῦ πόρρω τυχόντοι λέγων. reperimus, τυχόντων λέγοι. Eſt autem quod ſequitur, Polemonis ſophiſtæ dictum de Româ, vt ex Galeno diſcimus. Eam vrbē fuiſſe reuera Athenæi temporibus, vt mox dicitur, ἐπιτομὴν τῆς οἰκουμένης, nō vrbem inquam, ſed orbem paruum, duplici ratione verum eſt. Nam & nationum omnium Romano imperio ſubiacentium (his finibus plerique ſcriptores τὴν οἰκουμένην finiunt) inquilini fuêre tum Romæ: qua de re multa egregiè in encomio Romæ Ariſtides: eo præſertim loco, vbi comparat Vrbem cum mari: & rerum omnium ingentem copiam ex vniuerſo Romano orbe ſolitam in Vrbem importari, teſtatur Galenus περὶ εὐπόρων libro primo: εἰς τὴν Ῥώμην, inquit, τὰ πανταχόθεν ἥκει καλὰ διὰ παντὸς ἔτους. Lego paulò poſt, τοῦτον τὸν Βάθυλλον φησὶν Ἀριστόνικος καὶ Πυλάδην, οὗ ἐστι καὶ σύγγραμμα περὶ ὀρχήσεως, τὴν Ἰταλικὴν ὄρχησιν συστήσασθαι, id eſt, *Ariſtonicus ait, cuius liber extat de ſaltatione, Bathyllum & Pyladem Italicam ſaltationem compoſuiſſe.* Traiectio in auctoris verbis & librariis & interpretibus erroris anſam præbuit: nam liber de ſaltatione Ariſtonici fuit, opinor, non Pyladis: Pylades verò & Bathyllus duo fuerunt τῆς τῶν παντομίμων ὀρχήσεως auctores & inuentores primi. Athenæus Italicam vocat eam ſaltationem, quia Romæ ab illis eſt inuenta temporibus Auguſti, Caue aſſentiaris eruditiſſimis viris qui infamis huius inuenti auctorem produnt Auguſtum ipſum. Suidas, ſcio, illis ita ſentiendi auctor: cuius hæc proferunt & recenſent rectè τὴν παντόμιμον ὄρχησιν ὁ Αὔγουστος ἐφεῦρε. Πυλάδου καὶ Βαθύλλου πρώτων αὐτὴν μετελθόντων. Sed quis in re Romana Suidam putet teſtem idoneum, ſolum præſertim? Ego aio imponere nobis Suidam: qui vt paucula verba lucrifaceret, auctoris mentem peruertit, vnde illa tranſcribebat. Is dubio procul eſt Zoſimus: quod liquido apparebit ſi vtrumque ſcriptorem componas & contendas inuicem. Atqui Zoſimus, non ab Auguſto, ſed temporibus Auguſti originem habuiſſe ſcribit. ἥτε γὰρ, inquit de Octauio loquens; παντόμιμος ὄρχησις ἐν ἐκείνοις εἰσήχθη τοῖς χρόνοις, οὔπω πρότερον οὖσα, Πυλάδου καὶ Βαθύλλου πρώτων αὐτὴν μετελθόντων. Quod diximus de traiectione in Athenæi verbis, fortaſſe, non omnibus probabimus: ac fieri poteſt, vt liber de ſaltatione hic commemoratus, Pyladis fuerit, non vt dicebamus Ariſtonici: hoc igitur κείσθω εἰς τὸ μέσον: at Πυλάδην ſcribendum eſſe non Πυλάδης, conſtanter affirmamus. Pyladis ſaltatio dicitur ſic ὀγκώδης, vt apud magiſtros dicendi genus eſt orationis quam ὀγκώδη vel ὑψηλὸν appellant, cui ineſt, inquit Demetrius Phalereus, πλάτος, μῆκος, & πλάσμα. Verùm iſta explicare pluribus non eſt huius loci. Dicitur eadem ſaltatio παθητική τε καὶ πολύκοπος, *plena affectuum, & geſtus plangentium probè exprimens.* ſic interpretor πολύκοπος, vt ad κοπετοὺς plangentium fiat alluſio. Quid ſi ſcribamus, πολύμορφος? ſed non videtur neceſſe. De pantomimorum ſaltatione multa nos alibi. Thamyris appellatur hic Sophoclis fabula, quæ ſemper alibi eſt Thamyras Athenæo: aliis Thamyris. vide illius poëtæ fragmenta à nobis collecta & digeſta infrà libro ſeptimo. Scribendum, ὅτε τὴν Ναυσικάαν καθῆκε. non vt habent codd. ἔθηκε. fabulam καθιέναι eſt docere, vel εἰσάγειν, vt paulò antè. Sic autem loquuntur Græci. Syrianus in Hermogenem, ἐρεῖ Ἀριστοφάνης ὡς ἴδιος ἐν τοῖς Διονυσίοις καθιέναι τὰ δράματα. Ariſtophanis ſcholiaſtes, διὰ Φιλωνίδου καὶ Καλλιστράτου καθίει τὰ τῶν δραμάτων. Idem alibi, πρῶτον γὰρ δρᾶμα καθῆκε δι' ἑαυτοῦ τοὺς Ἱππέας. Ibidem, αἱ διδασκαλίαι ἴσως φέρουσι τοὺς Ἱππεῖς πρώτους ὑπ' αὐτοῦ καθιεμένους. Interdum dicunt καθιέναι εἰς ἄστυ, vel εἰς Λήναια, *deferre in ludos aſtycos aut lenaicos.* In Auiū argumento, ὅτι Χαβρίου τὸ δρᾶμα καθῆκεν εἰς ἄστυ διὰ Καλλίου. εἰς γὰρ Λήναια τὸν Ἀμφιάραον ἐδίδαξε διὰ Φιλωνίδου. Simile in Alcibiade Plutarchi, καθιέναι ἅρματα Ὀλυμπίασι: nec multo aliter καθιέναι γνώμας in Concionātibus Ariſtoph. Quemadmodū autem poëtæ cum ſua dramata committerent, dicebantur καθιέναι vel διδάσκειν, vel ἀναφέρειν τὰ δράματα εἰς ὄρχησιν χοροῦ, aut εἰς σκηνήν: ſic hiſtriones διατίθεσθαι. cum in ſcena geſtus ederent. Paulò antè, καὶ γὰρ ὑπορχήματι τοῦτον διατίθεσθαι, libro XIV. εἰ δέ τις ἀμέτρως διατιθείη τὴν σχηματοποιίαν. Iungo his quæ ſcribimus libro ſexto, cap. VII. vbi & húc locū attingimus. Ionis verſus, ἐκ Ἰῶν' ἀέλπτων

μάθον

μᾶλλον ὤρχησε φρένας, non aliter ſcribitur apud Euſtathium, in eo notandum verbum *ὀρχεῖν* pro *κινεῖν* aut *ἐρεθίζειν*, vel *ἐρεθίζεσθαι*: vt ſit *ὤρχησε φρένας* pro *κινεῖ φρένας*. *commouit ſe animo.*

CAPVT XVIII.

Platonis locus exponitur. ἀναβάλλεσθαι pro περιβάλλεσθαι de amictu. ἐπιδέξια eleganter. Suidas notatur. Platonis & Artemidori loci correcti. ἐπαρίστερα περιβεβλῆσθαι. Veterum in veſtitu & inceſſu modeſtia. Multa in Athenæo correcta & illuſtrata.

MAiorum inſtituta cum ſui temporis moribus contendens Athenæus, illos ait ne in veſtitu quidem fuiſſe negligentes, ſed compoſitos ac modeſtos: quique ſecus agerent, ab illis ſolitos irrideri. *ἔμελε δὲ αὐτοῖς*, inquit, *καὶ τοῦ κοσμίως ἀναλαμβάνειν τὴν ἐσθῆτα, καὶ τοὺς μὴ τοῦτο ποιοῦντας ἔσκωπτον.* Diogenes Laertius in Zenone Stoico, *δεῖν τε ἔλεγε τοὺς νέους πάσῃ* (malim *ἐν πᾶσι*) *κοσμιότητι χρῆσθαι, καὶ πορείᾳ, καὶ σχήματι, καὶ περιβολῇ.* In hanc ſententiam laudatur ab Athenæo Platonis elegantiſſimus locus. Inſignis verò hîc ſecuritas interpretum, ne dicam aliquid grauiùs, hoc eſt veriùs. Nam quid de iis aut dicas aut cenſeas, qui in diuini philoſophi verbis cæcutire maluerunt, quàm indicatum nominatim ab auctore locum inſpicere? Plato igitur in Theæteto comparans inter ſe hominem liberaliter eductum, & eum qui liberali cultu caruerit, notas quibus dignoſci queant, profert. Ait inter alia, bonum illum bonis prognatum ſi ad ſeruilia miniſteria adhibeatur, ineptum & nihili futurum: alterius mores eſſe, *τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια ἐλευθέρως.* *hominis talia quidem promptè & celeriter nouerit obire miniſteria: cæterùm qui dextrè & vt liberum decet veſtem componere neſciat.* Platonis interpretes viri eruditiſſimi vocem *ἀναβάλλεσθαι* aliter acceperunt. Sed potior apud me Athenæi ſententia, qui ad amictum refert. Sic enim apud Lucianum De conſcribenda hiſtoria, primum argumentum hominis non ingenui ab indumentis & cultu ſumitur. *ἐοίκασιν*, ait, *οἰκέτῃ νεοπλούτῳ ἄρτι τὰ τοῦ δεσπότου κληρονομήσαντι, ὃς οὔτε τὴν ἐσθῆτα οἶδεν ὡς χρὴ περιβαλέσθαι.* quod Luciano *περιβαλέσθαι*, Platoni *ἀναβάλλεσθαι*: quod eſſe *Ἀττικώτερον*, critici obſeruant. Lucianus de ſectis, loquens de veteribus Stoicis, *ἑώρων αὐτοὺς κοσμίως βαδίζοντας ἀναβεβλημένους εὐσταλῶς.* & mox, *ἄχρις ἂν εὐσταλὴς ἡ ἀναβολή.* Errat igitur Suidas, & reprobis vſus eſt Athenæi codicibus, cùm legit iſto loco *ἀναλαβέσθαι*: viſe illum in *ἀναλαμβάνειν*. Pollux veram lectionem agnoſcit libro ſecundo: cuius verba ex Platone emendabis: & Themiſtius oratione prima, vbi habes integrum ferè Platonis locum. *Ἐπιδέξια* valet *δεξιῶς*, vt explicat rectè Pindari ſcoliaſtes Olympionicarum, Ode VI. minus rectè Platonis & Themiſtij editiones, *ἐπὶ δεξιά*. at Suidas peſſimè duobus locis ſcribit *ἐπιδεξιελευθέρως*. ſecutus codices inemendatos, ſine dubio: nam & nos in aliquot exemplaribus offendimus *ἐπιδεξιελευθερίως*. Plato in conuiuio, *δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι ἕκαστον λόγον εἰπεῖν ἔπαινον Ἔρωτος ἐπιδέξια ὡς ἂν δύνηται κάλλιστον.* hic & tribus aliis huius libri locis *ἐπιδέξια ἐπαινεῖν* dixit Plato, quomodo poetæ *ἐπιδέξια οἰνοχοεῖν*: quod veterum alij expoſuerunt, *dextrè & eleganter*: alij, *ordine, ducto à dextris principio.* In quarto De republica ſcribendum, *τοὺς κεραμέας κατακλίναντες ἐπιδέξια πρὸς τὸ πῦρ*: *ad ignem in ſtratis commodè & eleganter collocantes.* Contrarium *τοῦ ἐπιδέξια ἀναβάλλεσθαι*, dicunt *ἐπαρίστερα περιβεβλῆσθαι*, *ſiniſtrè & indecenter veſtem geſtare.* Artemidorus libro III. capite XXIV. *ἐπαρίστερα περιβεβλῆσθαι, ἢ ἄλλως πως γελοίως καὶ μὴ κοσμίως, πᾶσι πονηρόν.* ita ſcribi debet iſte locus Artemidori. Ariſtophanes in Auibus, *οὗτος τί δρᾷς; ἐπαρίστερ' οὕτως ἀμπέχῃ; οὐ μεταβαλεῖς θοἰμάτιον ὧδ' ἐπιδέξια;* Non celabo *τοὺς φιλοπλάτωνας* ſuſpicionem meam in ſuperiore loco ex Theæteto: Lego enim, *ᾧ ἀνεμέσητον εὐήθει δοκεῖν, καὶ οὐδενὶ εἶναι ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα*: non vt vulgò, *καὶ οὐδενὶ εἶναι*: quod etſi aliquam præ ſe fert venuſtatem, *κίβδηλον* tamen videtur *ἐκ τοῦ πονηροῦ κόμματος*. Sequitur, *Σαπφοῦς περὶ Ἀνδρομέδας σκώπτει.* Vix Athenæum ſic locutum putem, pro *Ἀνδρομέδαν σκώπτει*: ſed debemus opinor hunc Atticiſmum, & his ſimiles quos facilè obſeruabit peritus linguæ iſtius lector, horum Excerptorum conſarcinatori. Sapphus autem verba *τίς ἀγροιῶτίς τοι θέλγει νόον*; emendata nobis ex membranis & Euſtathio. Similis eiuſdem poetriæ locus, & vt puto iſti cohærens, vel hic ipſe, apud Maximum Tyrium, ſermone VIII. in comparatione Socratis & Sapphus: *κωμῳδεῖ*, inquit ille de Socrate, *σχῆμά που καὶ κατάκλισιν σοφιστοῦ καὶ αὕτη, τίς δ' ἀγροιῶτιν ἐπιμεμφομένα* (malim *ἐπιμέμφομαι*, vel *ἐπαμμεμφομένα* Doricè pro *ἐφημμένα*) *στολήν.* Similis item alius locus Sapphonis vbi *σκώπτει τὸν ἀγροῖκον*, ſed aliter apud Demetrium Phalereum. Ruſticitatis genus illud quod notat Sappho iſtis verbis, *οὐκ ἐπισταμένη τὰ βράκε' ἕλκειν ἐπὶ τῶν σφυρῶν*, ad Theophraſti characteres exponebamus, capite *περὶ ἀγροικίας*. Sequitur, *Φιλέταιρος ἢ Ἄμφις.* vbi non temerariæ dubitationi eſt locus, nam libro VII. laudatur Amphis *ἐν Φιλεταίρῳ.* quod ad hæc verba Turnebus adnotauerat. Alibi citatur ambiguè *Νεόσφαλος ἢ Φιλέταιρος.* Initio huius teſtimonij ſecuti ſumus ſcriptam lectionem, *Ἀμφίβαλλε σπεῖρον φᾶρος.* alij libri, *καλλίστειρον φᾶρος οὐ καθιεὶς τέλος*; Turnebo placebat, *κάτω περονῶν φ.* propter ſequentia *ἄνω γόνατος.* Lego deinde, *ὡς ἀπαιδεύτου μίμησιν τὴν Ἀναξιμένους περιβολήν*: non vt editum eſt, *ἀπαίδευτον.* eſt enim duriuſculum, *περιβολὴ ἀπαίδευτος*, *cultus ineruditus.* Proxima verba, *φέροντός τι τοῦ τοιούτου καὶ πρὸς παιδείας ἐξέτασιν*, vertere debes, *Tanquam habeat illa res educationis aliquod ſpecimen.*

ἐξέτασις, *argumētum, ſpecimen*: vt in Apologia Apuleij *quaſi vllum ſpecimen morum ſit, verſibus ludere,* potes reddere Græcè ad verbum; ὡς φέροντός τι πρὸς ἦθος ἐξέτασιν τοῦ ἐρωτικὰ ποιεῖν ἔπη. Hanc Athenæi mentem eſſe attendenti ſequentia clarum: ſimul ridiculum eſt, putare veſtitum aliquid ad parandam diſciplinarum cognitionem facere. Alexis poëta inter illiberalis ingenij notas inceſſum modeſtū & cōpoſitum primo loco ſtatuit. Ἓν γὰρ inquit νομίζω τοῦτο τῶν ἀνελευθέρων εἶναι, τὸ βαδίζειν ἀρρύθμως ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ariſtophanes in Nebulis De antiqua diſciplina verba faciēs, Ἔδει βαδίζειν ἐν ταῖσιν ὁδοῖς εὐτάκτως. Plutarchus & Porphyrius περὶ ἀποχῆς in duobus conſtituunt τὸ σεμνὸν τοῦ καθεστηκότος, id eſt, grauitatem illam quæ in geſtu ſpectatur: πορείᾳ εὐτάκτῳ καὶ βλέμματι καθεστηκότι, *inceſſu modeſto, & vultu compoſito*. In Rhodiaca Dionis Chryſoſtomi, inceſſus inter non tenuia Græcanicæ institutionis indicia, non Barbaræ: Verba eius de Rhodiis, καὶ τὰ τοιαῦτα ὑμῶν ἔπαινον τυγχάνει καὶ γιγνώσκεται παρὰ πᾶσιν οὐχ ὡς μικρά, τὸ βάδισμα, ἡ κουρά, τὸ μηδένα σοβεῖν διὰ τῆς πόλεως, ἀναγκάζεσθαι δὲ διὰ τὴν ὑμετέραν συνήθειαν καὶ τοὺς ἐπιδημοῦντας ξένους καθεστῶτας περιπατεῖν. Atque hoc ille appellat τὸ τῆς ἀρετῆς σχῆμα. In epiſtola XVIII. Ariſtæneti libro primo, τὸ πρέπουσαν νεύειν κάτω καὶ τεταγμένα βαδίζειν argumentum eſt caſtæ mulieris. Paulò aliter βαδίζειν εὔρυθμα apud Chryſoſtomum in v. caput epiſtolæ ad Galatas. Deinde lego. —οὐκ ἐντεῦθεν πράττεται τέλος, Ἡμᾶς τε μηδὲν δόντας ἑτέρῳ δεῖ λαβεῖν. quis inquit tanta ſæuitate morum ſit, vt cuius rei nec merces vlla poſtulatur, nec præmium vllum, ſed quam poteſt ſibi quiſque præſtare, (hoc ſignificat, δεῖ λαβεῖν) eam negligat cum ſit & honeſta ipſi & aliis grata? Sequentem verſum ita concipe, φέρει δὲ τὴν τίσιν χρωμένοισιν εὖ, vel, φέρει δὲ τοῖς μὲν χρωμένοισιν εὖ τόδε.

CAPVT XIX.

Aeſchyli Phryges einſdem argumēti cum Ennij Lytris. *Teleſis vel Teleſtes.* ἀγατὸν *pro* ἀγαστόν. *Eumelus & Arctinus poetæ,* βυβλιακοὶ χαρακῖται. χάραξ *pro haſta vel ſtylo ad ſcribendum* Τάλαρος Μουσῶν. quaſillariæ ancillæ. λογοδιάρροια. κυνολογεῖν *& ſimilia. Ion fabula Eubuli.* ἀνακεῖσθαι. *Athenæi inconſtantia. Tantali fabula.* θαλλὸν περιστεφεῖν. *Multa in Athenæo emendata & illuſtrata.*

PROBAT auctor Æſchylum ſuas docuiſſe ipſum fabulas, & in ſcæna geſtum egiſſe, quia ſic loquentem Ariſtophanes illum inducat. τοὺς Φρύγας οἶδα θεωρῶν ὅτε τῷ Πριάμῳ συλλυσόμενοι τὸν παῖδα ἦλθον τεθνεῶτα, πολλὰ τοιαυτὶ καὶ τοιαυτὶ καὶ δεῦρο σχηματίσαντας. vim argumenti quo vtitur Athenæus corrumpit vocis vnius deprauatio. οἶσθα enim legendum, non οἶδα, quomodo enim dicat Eſchylus ſpectator ſibi inter ſpectatores ſedenti, ſaltantes Phrygas, ſi verum eſt ipſum partes hiſtrionis obiiſſe? pugnant iſta inuicem ἀπροσδόκητον μάχην, ſpectatorem eſſe ſimul & hiſtrionem agere. Senſus eſt, Meminiſtin', ait Æſchylus ſpectaſſe in ſcena Phrygas multiplices geſtus agentes, quando Priamum comitati ſunt, venientem in caſtra Græcorum, vt filium Hectorem redimerent? Docuiſſe fabulam Phrygas Æſchylum, teſtimonio multorum veterum ſcimus. Eius fabulæ argumentum paucis hiſce verbis complexus eſt Athenæus. Hiſtoriam ex Homero debuerant noſſe interpretes. Hic enim eſt ille poëta, qui ſolitus dramata ſua appellare μικρὰ τεμάχια, ἐκ τῶν Ὁμήρου δείπνων. Igitur συλλυσόμενοι valet hîc, vnà cum Priamo λυσόμενοι. Priamus de ſe Iliad. ω. —οὗ νῦν εἵνεχ' ἱκάνω νῆας Ἀχαιῶν Λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἄποινα. Tractauerat è Latinis idem argumentum poeta Ennius, ea fabula quam è re *Lutra* id eſt, λύτρα inſcripſerat. Scribendum, καὶ Τέλεσις ἢ Τελέστης: nam mutato accentu aliud ſonat τελεστής vox, vt diſertè notatum Euſtathio. alteram huius viri appellationem confirmat ſaltatio Τελεσιακὴ à Teleſe ſic dicta, vt ſcriptum libro XIV. Mox lege οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ Θέσπις, Πρ. non Θεσπίας. Horatius, *Dicitur & plauſtris vexiſſe poemata Theſpis.* & ita omnes. Τροιζηνιακῇ ſcribit Euſtathius, non Τροιζηνικῇ verius etiam & venuſtiùs idem, ἐκ τῶν περὶ Ὁμηρίδῶν, non, τῶν Ὁμήρου τις. In verſu ex hymno in Apollinem, ſcribitur hodie ἀγατὸν κιθαρίζων. non vt hîc χαρίεν: quæ videtur eſſe interpretatio vocis ἀγατὸν. pro ἀγαστόν. vt ἀδάματος pro ἀδάμαστος, & ſimilia his quæ alibi recenſuimus: vel ſcribendum in noſtris libris ἀγανὸν, quod planè eſt χαρίεν. Eumelus & Arctinus, antiquiſſimi poetarum Græcorum ambo, Corinthij ambo. Clemens Alex. Euſebius, alij. In Timonis verſu βυβλιακοὶ χαρακῖται non inepte Dalec. *pugnantes libris.* χαρακίζειν *ſudibus*, vel *haſta pugnare.* inde χαρακίτης, *velitator.* Sic κάμαξ quod propriè idem eſt ac χάραξ, pro haſta ponunt poetæ. Leonidas, ἄκλαστοι δ' αἱ κλαδαραὶ κάμακες. Malim tamen exponere βυβλιακοὶ χαρακῖται, *ſcriptores librarij*, ſiue librorum. χάραξ pro ſtylo, ſicut χαράττειν pro ſcribere. in epigrammate, λεπτοὺς τὰς ἐχάραξε δόναξ. apud Euſtath. βυβλιακοί: perperam: Τάλαρος Μουσῶν, *quaſillus Muſarum*, periphraſis eſt venuſta Muſei Alexandrini, vbi fuit doctorum cœnobium: Sic Latinis *quaſillariæ* per εὐτελισμὸν dictæ quæ in gynæcio concluſæ vitam degerent tenebricoſam, penſa facientes. Tibullus *preſſumque quaſillo Scortum.* Edebatur ante, ἕως ἂν τῆς λογοδιαρροίας ἀπαλλαγῶσι. fecimus λογοδιαρροίας ex MSS. codd. & Euſtathio, qui nobis ſæpe pro optimo MS. fuit. Fruſtrà autem iſta cùm ſuperioribus conantur interpretes connectere: non enim cohærent, poſtquam omnem εἱρμὸν ſuſtulit Breuiator. Sunt autē Cynulci verba tam longam ſine potu orationem aſpernantis. Ideo ſequitur, οὕτω τοίνυν φησὶ κυνολογήσασαν ἰδόθη πιεῖν. Mneſithei locum de Bacchi

ἰατρῷ cognomine habes libri ſecundi initio. ibi aliquid nos de iſto loco. Non capio iſta verba ita ſcripta, ἀναγκάζειν πίνειν ἵνα πρὸ τοῦ κυνὸς τὸν πνεύμονα ἔκλυτον φορῇ. emendabamus, ἄκλυστον, vel ἄκλυστον οὐ φορῇ. id eſt, *ne etiam ante caniculam pulmonem omni humore deſtitutum haberet*, proba quidem, ſed caſſa veritate ſententia. Nam apud Plutarchum in ſeptimo Sympoſiacorum ſcriptum ἔκλυτον. quæ vera eſt lectio. Propriè dicitur ἔκλυτος neruus ad lyram ineptus, quod nimio humore madeat. Poëtæ generaliter acceperunt de quacunque re humida. Heſychius enim explicat ἔνικμον καὶ ὑγρόν. Senſus eſt: ſolitum Prothagoram iubere Calliam bibere, vt ſaltem ante caniculam & Sirij caumata pulmonem haberet humectum Macrobij libri, & noſtra etiam antiqua exemplaria ἔκλυτον. facili errore. In Antiphanis verſibus pulchra ineſt parodia loci huius ex Anigon e Sophoclea,

ὁρᾷς; παρὰ ῥεῖθρον χειμάῤῥοις ὅσα
δένδρων ὑπείκει, κλῶνας ὡς ἐκσώζεται
τὰ δ᾽ ἀντιτείνοντ᾽ αὐτόπρεμν᾽ ἀπόλλυται.

Rectè Dalec. κυνολογήσασι, *locutis de æſtuoſa canicula*: ſic libro III. συκολογεῖν pro, *loqui de ficis*. libro VII. ἰχθυολογεῖν, *loqui de piſcibus*. & libro XI. κυλικηγορεῖν pro, *loqui de calycibus*, aut *poculis*, & οἰνολογεῖν in libri II. fragmentis. ſed puto factam ſimul alluſionem ad cynicorum cognomen: nam vbique de eſu & potu ſollicitus fingitur Cynulcus, & propter eam cauſam longorum ſermonum oſor atque interpellator. Mox Εὔβουλος, σίκων ἐγὼ βεβρεγμένος ἥκω. laudatur in his libris ſæpe Eubuli fabula Ion. quamobrem cenſeo ſcribendum Εὔβουλος Ἴωνι. ἐγὼ βεβρεγ. Apud Diphilum caſtigans aliquis eum qui dixerat ἀνεκείμην pro *accumbebam*. Tu verò ἀνάκεισο inquit. poteſt verti, *eſto ſuſpenſus*, vt in templis donaria: nã id propriè eſt ἀνακεῖσθαι. acuta & plena ſtomachi vox vt admonet auctor. In verbis Ariſtotelis, ἀνακείμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱματίου, id eſt, *epulis accumbentes in lecto ſub eadem veſte ſtragula*. Euripidis & Alexidis verba alienas ſedes inuaſerunt, ſuis relictis: pertinẽt enim ad ea quæ de verbo ἀναπίπτειν paulò antè dicuntur. Viderunt hoc interpretes: ſcripti tamen editis conſonant. Scribe, ἀπαγχόντες μόνον, non μόνων. Ridiculum eſt quod mox dicitur, δαῖτα θάλειαν quam vocat Homerus, στοιχείων μεταθέσει δίαιταν εἶναι. magis quod ſequitur, τὸ δ᾽ ἀπὸ τοῦ διαίσασθαι λέγειν βιαιότερον ἐστι. quæ iſta eſt, Deus bone grammatica? Sed iam didici nihil in hoc genere mirari. inconſtantiam notaſſe ſit ſatis: Nam cùm ſupra ſcripſiſſet ἡ τροφὴ δαὶς ἐπὶ τοῦ δαίεσθαι λέγεται: nunc religio noua hominem inceſſit, & ait eſſe illud βιαιότερον, id eſt, *durius*, vel *coactius*. Dalecampius contrariam ſentẽtiam elicit ex Athenæi verbis: incogitantia neſcio dicã, an conſulto conſilio, vt parceret alieno nomini, ſui prodigus. Scribe, ἐπὶ κυνηγέσια ἐξιᾶσιν: non κυνηγεσία, ſequitur enim καὶ ἐπὶ θήρας παντοίας. Illa, ὡς ὅτε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες, Homeri ſunt, non vt putarunt Athenæi. Ιλιαδ. μ. ὡς δ᾽ ὅταν ἔν τε κύνεσσι καὶ ἀνδράσι θηρητῆρσι Κάπριος ἠὲ λέων στρέφεται σθένεϊ βλεμεαίνων. Οἱ δέ τε πυργηδὸν σφέας αὐτοὺς ἀρτύναντες, Ἀντίοι ἵστανται, καὶ ἀκοντίζουσι θαμειὰς Αἰχμὰς ἐκ χειρῶν. Emendauimus ex Euſtathio, ἀναχαλῶντες ἢ ταῖς ἐμβάσεσιν: & πρὸς τὸ μὴ ξηρανθέντος τοῦ ὕδατος pro ῥαυθέντος. perſpicuè verè: conſule medicorum libros. Rei Ruſticæ illam partem quæ impenditur hortis & λαχανείᾳ, ſiue cultui olerum, notam fuiſſe Heroïcis temporibus, δῆλον, inquit Athenæus, ἐκ τῶν παρὰ νείατον ὄρχον κοσμητῶν πρασιῶν: hoc eſt, paret ex illis eleganter digeſtis areis, quæ fuiſſe dicuntur ſecundùm ordinem vltimum vineæ Alcinoi quem vocat τετράγυον ὄρχατον diuidit in tres partes, τὴν δενδροφόρον, τὴν ἀλωὴν ſiue ἀμπελόφυτον, & τὴν λαχανηφόρον. De parte oleribus deſtinata canit, Ἔνθα δὲ κοσμηταὶ πρασιαὶ παρὰ νείατον ὄρχον Παντοῖαι πεφύασι. Doctiſſimus Dalecampius, κοσμητὰς πρασιὰς, & πρασοκεφάλους quorum mentio apud Dioſcoridem, putauit idem eſſe. Adeò verum eſt quod ait ille, ἀνθρώπου φύσιν οὐδὲν ἀπόρον. Vt doceat auctor eſum fructuum, (que ἀκρόδρυα Græcis) ante Troica tempora fuiſſe mortalibus cognitum, affert in medium quæ de Tantali apud inferos ſupplicio finxerũt poëtæ, poſtquam veritas eorum quæ initio conditi mundi acciderunt, (Dei beneficio & διὰ χειρῶν Moſis hodie nobis cognita) obſcurata eſt inter mortales, ac tantum non obruta penitus. Puto namque figmentum illud pœnæ Tantali, vt quidem ab Homero exponitur, (nam Pindarus, Euripides, Alcæus, aliique poëtæ aliter narrant,) veſtigium eſſe fugientis memoriæ lapſus protoplaſti hominis, & expulſionis eius è Paradiſo. De Adamo certè appoſitiſſimè dixeris quod Lyricus de Tantalo, καταπέψαι μέγαν ὄλβον οὐκ ἐδυνάσθη κόρῳ δ᾽ ἕλεν ἄταν ὑπέροπλον. Luit ergo miſer pœnas, *& tibi Tantale nulla deprenduntur aqua, quæque imminet effugit arbor*. Homerus tormentum intendit, plurimas fructiferarum arborum enumerans quę βρίθουσαι καρποῖς illius capiti immineant excitandæ tantum orexi:

δένδρεα δ᾽ ὑψιπέτηλα κατακρῆθεν χέε καρπόν,
ὄχναι καὶ ῥοιαὶ, καὶ μηλέαι ἀγλαόκαρποι,
συκαῖ τε γλυκεραὶ, καὶ ἐλαῖαι τηλεθόωσαι.

Horſum reſpiciens auctor, Τάνταλος ἦν, ait, οὐδὲ θανὼν ἀπηλλάγη τῆς τούτων ἐπιθυμίας· εἴπερ ὁ κολάζων αὐτὸν θεὸς, προσιὼν καθάπερ οἱ τὰ ἄλογα τῶν ζώων τοῖς θαλλοῖς ἄγοντες, τοὺς τοιούτους καρποὺς, ἀποκρύπτεται αὐτὸν τῆς ἀπολαύσεως, ὅτε τῆς ἐλπίδος ἐγγὺς ἔλθοι. protulimus locum integrum: quia opis noſtræ eget: laborat enim ab interpunctione, à lectione, ab interpretatione. Legendum & diſtinguendum eſt, εἴπερ ὁ κολάζων αὐτὸν θεὸς, προτείνων, (καθάπερ οἱ τὰ ἄλογα τῶν ζώων τοῖς θαλλοῖς ἄγοντες) τοὺς τοιούτους καρπούς, ἀποκρ. &c. vertendum autem hoc modo, *ſiquidem is qui pœnas ab eo exigit Deus, tales ei fructus obiiciens, & ante ipſum iactãs (vt qui pecudes ducunt oſtenſis virentibus frõdibus) ne his fruatur impedit*, Omnino ſcribendum eſt προτείνων, non προσιών. quanquam idem error apud

Platonem, eo quem Athenæus imitatur loco: ita enim Plato, ὥσπερ οἱ τὰ πεινῶντα θρέμματα θαλλὸν ἤ τινα καρπὸν προσείοντες ἄγουσι. ſic legendum hic quoque, non προσιόντες. θαλλὸν vertunt *baculo*: errore inſanum magno: non enim de paſtorali pedo hic agitur: ſed de fronde quam paſtor manu tenens, ac ſubinde commouens ſequenti pecori oſtentat: qua ratione cupidum gregem minat ille quò lubet cumque. Geſtus pecudes minantis paſtoris pulcherrimè exprimitur voce προσείειν, *antè & in oculis pecoris quatiens.* Quare ita ſcribi debere vtroque loco vero veriùs. Heſychius: προσείσας, προανακινήσας, καὶ οἷον ἀπαρχὰς ἀπὸ τῶν προαγόντων τὰ τετράποδα ὅπη βούλονται. τοὺς γὰρ θαλλοὺς σείοντες, ἐπιδιδόασι. Lucianus verbo προδεικνύειν in ea re vſus: οὐδὲν κωλύσει σε τῆς ῥινὸς ἕλκεσθαι ὑφ' ἑκάστων, ἢ θαλλῷ προδειχθέντι ἀκολουθεῖν ὥσπερ τὰ πρόβατα. Pecudes & boues etiam θαλλῷ ali, id eſt, fronde virente adeò commune eſt, vt non dubitauerit Heſychius θαλλὸν exponere βοὸς τροφὴν, ſiue, ὃ ἐσθίουσιν οἱ βόες, *pabulum boum*, ſed & pecudum, vt caprarum, libro XIII. θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νεοσπάδα. ſic eſſe ſcribendum hunc verſum ibi docemus. Athenæus eo in libro, θαλλῷ χαίρουσιν αἱ αἶγες· διὸ οὐδ' εἰς ἀκρόπολιν ἄνεισι τὸ ζῶον. Æneas Gazæus eleganter: τούτοις ἀποσκιρτῶντες συνῆσθε καθάπερ πρὸς θαλλὸν τὰ θρέμματα καὶ ἀλλήλοις συνήδεσθε κορυβαντιῶντες. Longus in Paſtoralibus ſuis φυλλάδα θάλλουσαν pro θαλλὸν ſolet dicere. Sequitur ſtatim, ὅτι δὲ καὶ ἰχθῦς ἥδιον Σαρπηδὼν δῆλον ποιεῖ, ὁμοιῶν τὴν ἅλωσιν πανάγρου δικτύου θήρᾳ. MSS. ſunt qui legant, τὴν ἄλωνα, ineptè. Locus Homeri eſt in quinto Iliadis, vbi Sarpedon ad Hectorem, Μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἁλόντε πανάγρου. Imponam huic capiti finem ſi hoc vnum dixero: Eubuli locum qui paulò poſt affertur, ita eſſe digerendum: ſunt enim ſenarij integri tres:

Ἄτοπόν γε τὸν μὲν οἶνον εὐδοκιμεῖν ἀεὶ
Παρὰ ταῖς ἑταίραις τὸν παλαιὸν, ἄνδρα δὲ
Μὴ τὸν παλαιὸν, ἀλλὰ τὸν νεώτερον.

quòd ſi verum eſt hos Eubuli verſus ab Alexide ἀπαραλλάκτως pro ſuis eſſe vſurpatos, poſſumus hoc exemplum iis adiicere quæ de furtis Græcorum ſcriptorum obſeruantur Clementi Stromateon libro ſexto, & Euſebio Προπαρασκευῆς libro X. Paulò poſt ſcribe, Τιμοκλῆς. Χῖοι πολὺ ἄριστοι αἱ δὴ ῥήμασιν ὀψαρτ. id eſt, *Chij, mortalium longè optimi artem condiendi cibos inuenerunt.*

CAPVT XX.

Sanguinis color naturalis: ἐνερευθὴς & ἐρευθὴς vt differant, & ſimilia. Vinum vetus præſtare ὕπνους ἀταράχους· κεράσις, pro aqua. κεραῖ, vinum παλαιοῦσθαι de vino. ἕξις.

NEmo dubitat vinum bonum ſanguinem bonum generare, & vt loqui amat Galenus, χρηστοῦ αἵματος εἶναι γεννητικόν. Hoc ipſum ſignificare voluit Athenæus, cùm vini veteris naturam his verbis explicaret: δύναμιν τοῖς σώμασιν ἐμποιεῖ, τὸ αἷμά τε ἐνερευθὲς καὶ διαχάδοτον κατασκευάζει, καὶ τοὺς ὕπνους ἀταράχους παρέχει. mirum poteſt videri cur dicatur vinum vetuſtum ſanguinem generare, ἐνερευθῆ, id eſt, *rubrum*, vt vertunt docti. annon enim quicunq; ſanguis in corpore generatur, is rubet? aut det mihi aliquis colorem alium ſanguini cõuenientem κατὰ φύσιν ἔχοντι. Sciendum eſt aliud Græcis eſſe ἐρευθὴς, aliud ἐνερευθής. Athenæus ſanguinem è vino vetere fieri ait non ἐρευθῆ, id eſt, *rubrum*, ſed ἐνερευθῆ, id eſt, *rubenti affinem*, ſiue, *è flauo rubrum.* Remiſſam rubedinem auctor intelligit; quem eſſe colorem optimi ſanguinis ſunt è medicis qui ſcribant, vt Actuarius libro De vrinis, capite quarto. Celſus contra, ſanguinem ſemper laudat *qui rubet & pellucet.* Ariſtoteles in ſano corpore ἐρυθρὸν, Auicenna rubeum eſſe pronuntiant. at ille medicus vnde hæc deſcripta auctori noſtro, cum Actuario ſenſit: id enim clarius meridiana luce ex iſtius vocis recta interpretatione. Porrò verũ eſſe quod diximus de differẽtia vocum ἐρευθὴς & ἐνερευθὴς neq; aliter iſta exponi debere vel vnus hic Dioſcoridis locus euincat ſcribentis libro VII. De veneno araneorum, ὁ τόπος, ait ἐνερευθὴς φαίνεται· quod ſtatim ipſe interpretatur, μετρίως ὑπέρυθρος. vt valde dilutam rubedinem neceſſe habeamus intelligere: quæ non ſit ἐρυθρὰ, ſed ὑπέρυθρα: & id quoque μετρίως. Ideo ait Nicander vix in cute parere vulnus aranei: Τοῦ δὲ καὶ οὐτήσαντος ἀνουτήτῳ ἰκελὸς χροὸς Μίμνει ὅμως. Ita ſemper accipere debes apud Dioſcoridem, Galenum, & omnino vbicumque occurrit vox ἐνερευθής: quanquam pauci obſeruarunt quam vim particula ἐν habeat in hac dictione & ſimilibus; non enim otioſa eſt; neque vt multi putant ſignificationem intendit: ſed minuit potius, & id ſignificat quod diximus. In ſecundo Galeni Θεραπευτικῆς μεθόδου, ceu affines colores ponuntur ἐνερευθὴς, & λευκὸς ἀκριβῶς. Ex Theone gymnaſta ſcribit idem Ὑγιεινῶν libro ſecundo, τὴν ὀλίγην τρῖψιν ἐνερευθῆ πρὸς ὀλίγον χρόνον τὴν ἐπιφάνειαν ποιεῖν. *modicam frictionem medice rubentem ad breue tempus cutem reddere.* ἐνερευθῆ, hoc eſt, ἐρευθός τι ἔχουσαν, vt loquitur Galenus alibi de re eadem. Dioſcorides libro primo, ἔστι δὲ κάλλιστον τὸ κασόρειον λύκιον τὸ κατὰ τὴν θραῦσιν τὸν ἀφρὸν ἐνερευθῆ ἔχον, ἔξωθεν μέλαν, διαιρεθὲν δὲ κιῤῥόν. libro III. de onoſmate, ῥίζιον δὲ ὑπεστιν ὑπόμηκες, ἀσθενὲς, λεπτὸν, ἐνερευθὲς ἰσχνῇ. libro IIII. ſideritidis folia dicuntur ὑπόλευκα ἐνερευθῆ, hoc eſt, medij coloris inter album & rubrum. Cicero Attico, *Angebar, quod Tyro* ἐνερευθέστερον *te ſibi eſſe viſum dixerat.* Sic accipe particulam hanc in omnibus ſimilibus vocibus, vt ἐγκιῤῥος, ἐμπόρφυρος, ἔγχλωρος. item ἔμπικρος, ἔγχυλος, & ſimilibus apud Dioſcoridem. In Theophraſti libello de coloribus ἐμπυῤῥον & λευκόπυῤῥον eiuſdem coloris appellationes eſſe inuenias, vt ſcripſimus in noſtro de coloribus commentario. Quod ait vinum vetus præſtare ὕπνους ἀταράχους, *ſomnos imperturbatos*, referendum ad inſomnia

ſomnia

ſomnia: vt contrarium eius intelligatur, quod vino nouo attribuunt medici: nam τὸν νέον οἶνον eſſe δυσόνειρον, auctor Dioſcorides. Inter morbi ſigna recenſet Hippocrates τὸ δυσκοιτέειν καὶ ἐνυπνιάζεσθαι τεταραγμένα καὶ θορυβώδεα, in libro De veteri medicina. Accidit hoc,cum aliis ex cauſſis:tum etiam interdum ex natura vini quod biberis, vt patet ex ſuperioribus. Eadem & ciborum quoque ratio: nam & illorum alij quietem verè quietam afferunt:alij inſomniis,& diris viſis perturbant. Plutarchus VIII. Sympoſiacorum: ὅτι δὲ ἐστι τῶν βρωμάτων ἔνια δυσόνειρα καὶ ταρακτικὰ τῶν καθ᾽ ὕπνον ὄψεων, μαρτυρίοις ἐχρῶντο τοῖς τε κυάμοις καὶ τῇ κεφαλῇ τοῦ πολύποδος. Laudat Homerus vinum ἐπιδεχόμενον ἱκανὴν κέρασιν: hoc eſt, *quod multam aquam ferre poteſt.* Hippocrates οἰνώδης hoc vinum & πολυφόρον ſolet appellare. Κέρασις in hoc loquendi genere pro aqua ſumitur. Hodie contra in idiotiſmo Græcorum κερασι eſt vinum. Interpretes aliud hîc dicunt quàm Athenæus. Παλαιοῦσθαι de vino dicitur duobus modis,vel cùm diu aſſeruatum eſt, quod κεχρονικὸς vocant. vel cum veteris vini qualitatem quoquo modo eſt aſſecutum. Galenus De antidotis libro priore, Καλοῦσιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοὶ παλαιοῦσθαι τὸ μεταβάλλειν ἐτύμως εἰς τὴν τοιαύτην ποιότητα τῶν παλαιουμένων. Vires autem & calorem acquirere vinum ſeneſcendo,& ſcribitur hîc,& notiſſimum eſt ex libris medicorum. Inde natum eſt vetus dictũ, atque vt loquitur Galenus, ὁ περιφερόμενος λόγος, Πάντα τ᾽ ἄλλα γηρᾷ τῷ χρόνῳ πλὴν οἴνου. ſiue vt in ſuos pedes hæc verba cogamus Ἅπαντα γηρᾷ τ᾽ ἄλλα πλὴν οἴνου χρόνῳ. Quæ de gigantum θεομαχίᾳ adnotantur ad verba Athenæi de fuga Dionyſij, eſſe ἀποσοβοῦσα, fatebitur qui meminerit ex Homero eſſe hæc interpretanda. In ſexto autem Iliadis Lycurgus eſt non gigantes, qui Liberum patrem cogit præcipitare in pelagus. Vinum nigrum,inquit, μέλας ἐς τὰς ἕξεις τῶν πινόντων πλεῖστον χρόνον hoc medici dicere ſolent, πλείονα τῷ σώματι δίδωσι τροφήν. Eſt verò ἕξις iſto loco, ipſa corporis ſubſtantia:vt libro ſecundo, προπίνειν δὲ ὕδωρ σύμμετρον τῷ πλήθει, χάριν τοῦ προαναληφθῆναι τὸ εἰς τὴν ἕξιν: eodem libro dicitur cucurbita ὑγραντικὴ τῆς ἕξεως: pro quo Aëtius, τροφὴν τῷ σώματι δίδωσιν ὑγράν. alibi Athenæus ὄγκον pro eodem dixit. Vide lib. III. cap. quinto. Non quicquid in corpus admittitur,ſtatim fit ἕξις: ſed id tantum quod in alimentum cedit & partibus corporis aſſimilatur: eſt enim vera τροφὴ αὐξητικὴ τῆς οὐσίας. Ita ἕξιν accipiunt interdum medici. diuerſo ſenſu ἡλικίαν καὶ ἕξιν in delectu militum ſpectaſſe Romanos, ſcribit Polybius: & Senecæ quoque epiſtola XLVII. *habitus militaris*, pro ſtatura & exteriore ſpecie. Terentio ac Ciceroni *habitudo corporis.*

CAPVT XXI.

Galeni locus de vino Surrentino. vini ψαφαρότης, & σκληρότης. Veſtinum vinum. ἀπαρέγχυτος. ἁπτήξει τὴν κεφαλήν, & ſimilia de vino. Petalinam vinum. Sitalcas regulus Thraciæ, Perdiccas rex Macedoniæ Athenienſibus & Lacedæmoniis dant verba. Corcyræi δίχα θυμὸν ἔχοντες. Pagaſa.

INITIO cum iſta legerem, περὶ Ἰταλικῶν οἴνων φησὶ παρὰ τούτῳ τῷ σοφιστῇ Γαληνός, exiſtimabam quæ de vinis Italiæ loquentem Galenum inducit Athenæus, eadem eſſe cum iis quæ de illis vinis in Galeni ſcriptis variis locis leguntur. quod ſecus ſe habere collatione vtriuſque auctoris poſtea deprehendi. Pauca enim reperias apud Galenum in noſtris hodie libris, quæ videri queat hûc tranſtuliſſe Athenæus: adeò pleraque omnia illius non ſolùm expoſita ſunt aliter, ſed etiam alia. Surrentinum vinum ait hîc Galenus ἀπὸ πέντε καὶ εἴκοσιν ἐτῶν ἄρχεσθαι γίνεσθαι πότιμον. in libro priore De antidotis, iſta leguntur, Περὶ δὲ τοῦ Συρεντίνου τί δεῖ καὶ λέγειν; ἅπαντες γὰρ τοῦτ᾽ ἤδη γιγνώσκουσιν, ὡς σχεδὸν περὶ κ. ἐτῶν ἔτι ἐστὶν ἄπεπτος. ἀκμάζει δὲ τοσούτων ἐτῶν γιγνόμενος, ἐπὶ πολύ τε παραμένει πότιμος. Diſcrepantia eſt annorum quinque: imò fere ſex, propter vocem σχεδόν: niſi aliquis dicat in Galeno fuiſſe olim ſcriptum περὶ κε ἐτῶν. de quo iudicium eſto penes eruditum lectorem. Vinum hoc Surrentinum ψαφαρὸν audaci tranſlatione appellat auctor, propter aſperam eius naturam, & vt ſic dicam intractabilem, atque indomitam: cuius gratia *generoſum acetum* à Tiberio, *nobilis vappa* à C. Cæſare vocitari meruit. propriè ψαφαρότης ſiue ψαθυρότης ad qualitates tactiles pertinet, & contraria eſt τῇ γλισχρότητι, *friabilitas lentori glutinoſo.* Optimi ſcriptores transferunt ad liquida, ψαθυρὸν ὕδωρ, ἔλαιον δὲ γλίσχρον, & maris aquam ψαθυρὸν dici inuenias ab Ariſtotele & Theophraſto. Similis metaphora in voce σκληρός: nã vino & aquæ tribuitur σκληρότης ſæpe in his libris. Theophraſtus in ſexto De cauſſis, poſtquam fecit mentionem quorundam odorum quos appellat δριμεῖς καὶ σκληρούς, quaſi excuſans duritiem verbi, ἔστι γάρ πως, inquit, ὥσπερ καὶ οἴνου καὶ ἁπλῶς χυλοῦ σκληρότης καὶ ἰσχύς, οὕτω καὶ ὀσμῆς. Galenus De differentiis pulſuum libro tertio, Οἶνον ἔφη σκληρόν πως ἐκ μεταφορᾶς ὀνομάζειν, καὶ φωνὴν σκληράν, ἐπιτήδευμά τε καὶ βίον, ἦθός τ᾽ αὖ καὶ νόμον, ἄνεμόν τε καὶ ὕδωρ, ἤτοι τὸ ἀπηνὲς ἢ τὸ δύσμικτον, ἢ τὸ δυσξύμβολον, ἢ τὸ ἀηδές, ἢ τὸ δυσκατέργαστον, ἢ τὸ δυσκαταγώνιστον, ἤ τι τοιοῦτον ἐκ μεταφορᾶς ὀνομάζων. τὸ δὲ σκληρὸν σῶμα τὸ κυρίως τε καὶ πρώτως λεγόμενον, ἀντίτυπόν τέ ἐστι, καὶ κατ᾽ οὐδὲν εἴκει τῷ πλησιάζοντι. τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, ἄνθρωπον μὲν σκληρὸν λέγουσι τὸν μονότροπον καὶ δυσπειθῆ, καὶ πρὸς ἅπαν ἀντιτείνοντα. νόμον τε σκληρὸν καὶ δικαστήν, οἷς μηδὲν μέτεστι συγγνώμης. οἶνον μέν τι σκληρὸν ὅταν ἰσχυρὸς ᾖ τῇ ποιότητι, καὶ πλήττων βιαίως ἤτοι τὴν κεφαλήν, ἢ τὴν αἴσθησιν τὴν γευστικήν. ὕδωρ δ᾽ αὖ σκληρόν, τὸ δυσκατέργαστόν τε καὶ βραδύπορον, ὡς ἐπὶ τὸ εἶσω ἐν τοῖς ὑποχονδρίοις μένον. *Veliterninum* vinum appellauit Dalecampius, de quo ſcriptum in Græco textu, ὁ Οὐίτερνος δὲ ἡδὺς πινόμενος: in membranis reperio ὁ Οὐέστινος δέ. Veſtini, populus Italiæ

non obſcurus. Veſtinum igitur poſthac id vinum dicatur: quanquam Dalecampij coniecturam ſtabiliunt quidam codd. in quibus ſcriptum ὁ Οὐεστῖνος. At pro ἀπαρέγχυτος reſcribendum eſſe ἀπαράχυτος verum non eſt. Scio Galeni dictionem eſſe ἀπαράχυτος, ſed nihil propterea mutādum: nam & παρεγχεῖν dixerunt, & παρεγχέαι. Infra hoc libro, γλεῦκος παρεγχέεται τῷ εἰς τοὺς περιττώματα εἰς θαλάσσης. Quod capiti nocet vinum, Græci eleganter dicunt: πλήττειν τὴν κεφαλὴν, & πλῆξιν ἔχειν καὶ τόνον. Hippocrates, ἅψιν φρενῶν, & ἅπτεσθαι κεφαλῆς καὶ γνώμης, quod explicat Galenus tertio Commentario in librum De ratione victus in acutis morbis. Athenæus etiam καθάπτεσθαι τῆς κεφαλῆς, & καθικνεῖσθαι: item ἀδικεῖν & παρενοχλεῖν. Baſilius τύπτειν, duriuſculè. σὺ δὲ καὶ παραμελεῖς τοῦ οἴνου καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὴν κεφαλήν σου τύπτοντος. Inter Italica vina recenſetur Mamertinum, de quo ſcribitur, καὶ γινόμενος ἐν Σικελίᾳ, καλεῖται Ἰωταλῖνος poſtremam vocem eſſe mendoſam nemo dubitat. emendarunt, Ἰταλικός. Vera lectio Ποταλῖνος. Plinius libro XIII. cap. VI. *Mamertina vina circa Meſſanam in Sicilia genita. Ex iis Potulana, ab auctore dicta.* Poſtremi verſus Antiphanis quibus locorum diuerſorum ἰδιώματα narrantur, corrupti & mutilè ſcripti, ſic à nobis integrantur, quàm δυσόχως neſcio: certè quidem non παρ' ἱστορίαν. Τυρὸς Σικελικὸς, ἐκ Συρακουσῶν σῦες. Μύρον ἐξ Ἀθηνῶν, ἐγχέλεις Βοιώτιαι. De caſeo Siculo Ariſtophanes Veſpis, τροφαλίδα τυροῦ Σικελὴν κατεδήδοκε. De Syracuſarum ſuibus ſiue carnibus ſuillis, Hermippus paulò poſt, Αἱ δὲ Συράκουσαι σῦς καὶ τυρὸν παρέχουσι. Facetus nimis Hermippus cùm canit, Καὶ παρὰ Σιτάλκου ψώραν Λακεδαιμονίοισι: alludit autem ad expeditionem aliquam Lacedæmoniorum in Thraciam, rogatu Sitalcæ reguli ſuſceptā: vnde aliud nihil retulerint quàm ſcabiem, & alia valetudinis incommoda quæ ἐκ κακοχυμίας naſci ſolent: non minus vrbanè dictum quod ſequitur, Καὶ παρὰ Περδίκκου ψεύδη ναυσὶν πάνυ πολλαῖς. Pelopōneſiaci belli temporibus Sitalcas partis Thraciæ dynaſta fuit, Perdiccas Macedoniæ rex. Narrant autem hiſtorici Perdiccam ſocietate iunctum fuiſſe cum Athenienſibus: quorum animos cùm erexiſſet in ſpem magnam auxilij, in neruum conatus erupit. Ea propter ait poëta, Perdiccam miſiſſe Athenas inaneis auxiliarij militis, & mendaciis onuſtas naues. Ille quidem Athenienſes non nominat: ſed ita exponendum eſſe hunc verſiculum, fatebitur, qui recens fuerit à lectione libri ſecundi Thucydidis, & lib. XII. bibliothecæ Diodori. Rectè autem obſeruat Euſtathius, imitatione Homeri hoc eſſe dictum ab Hermippo. Ὅρα, inquit, τὸ ψεύδεα ναυσὶ πάνυ πολλαῖς, παρεξεσθὲν ἐξ Ὁμήρου, φαμένου ἐν τοῖς ἑξῆς δυνατὸν εἶναι ὀνείδεα μυθήσασθαι, ὅσα οὐδ' ἂν ἑκατόζυγος ναῦς ἄροιτο. Locus poëtæ eſt Ιλιαδ. ψ. Nō diſſimilis elegātiæ illud in Nebulis, τὸ Ἑλλήνων εἶναί με λέγειν ἑκατὸν σταδίοισιν ἄριστον & in Ranis, μειράκια Εὐριπίδου πλεῖν ἢ σταδίῳ λαλίστερα. Alexis κρ[illegible] ἐστὶν ἡμέρας δρόμος. Sequentem verſum ita [illegible] Euſtathius, Αἱ δὲ Συράκουσαι σῖτον κ[illegible] παρέχουσι. vel αὐτὸν, ἠδὲ τυρόν. Cogitemus [illegible]: Sicilia enim frumenti fertiliſſima: ſed metro leui mutatione conſulendum foret. σῖτον ἠδὲ τυρόν. Optat deinde Hermippus vt malè pereant Corcyræi ναυσὶν ἐπὶ γλαφυραῖς. ὅτι δίχα θυμὸν ἔχουσι. infarta ſyllaba ſcribendum, ὅτι δὴ δίχα θυμὸν ἔχουσι. Locus eſt in pronunciatione vocis θυμὸν, aut θύμον. nam θύμος agreſtis cępa, qua veſcebantur pauperes, vt nautæ miſeri. Antiphanes, Οὐδὲ κρεῶν παρόντων ἐσθίει θύμον. Poteſt igitur elici hæc ſententia. Malè pereant Corcyræi, qui cæpas illas agreſteis quæ in ipſorum inſula naſcuntur optimæ, ſibi ſolis ſeruant, neque aliò tranſmittunt, ſed in ſuis ipſi nauibus edunt. Poteſt & ita exponi ſi pronunties θυμὸν tono in poſteriorem ſyllabam tranſlato: Malè ſit Corcyreis, qui cum cæteris Græcis tempore neceſſario conſentire non ſolent. Alludit ad bellum Xerxis, quo tēpore publica Græciæ ſalus prodita eſt à Corcyræis: vt ex Herodoto explicat verè Euſtat. Ὀδυσσ. η. Olim legebā, ὅτι αὐδίχα θυμὸν ἔχουσι quia in factiones diuiſi neq; ſe neq; cęteros gręcos quietos eſſe ſinūt. Lege Thucydidē & Diodorum de cauſſis conflati belli Peloponneſiaci, quo attritæ opes Græciæ. Scripſimus ex Mſs. Αἱ Παγασαὶ δούλους: non Ταγασαί: nam vbi gentium viſæ Tagaſæ iſtæ ad Pagaſæ oppidum Phthiotidis Theſſaliæ, Ptolemæo, & aliis. Fuit aliquādo vrbs ea portu nobilis, & emporio: indéque, vt videtur, peti ſolita mancipia Thracica frontes inſcripta more gentis & literata. Διὸς βάλανοι, ſunt nuces Ponticæ, de quibus in Excerptis libri II. ἀμύγδαλα σιγαλόεντα, *amygdala magna & admirabilia*: vel *compuncta & paruis foraminibus diſtincta.* alluſio facta ad Homericum acroteleutium: ſequente autem verſu ad iſtum Ὀδυσσ. α.

Μολπή τ' ὀρχηστύς τε· τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός.

CAPVT XXII.

Ἕρπειν, ire. ἑρπετὰ, canes & alia animalia βαδιστικά. Sella Theſſalica. χάμματα ἀλεξίλογα. Carum vetus imperium in mare. Inuentores onerariarum & rota figulina: κεράμια Cnidia. Chalybonium vinum. ὑποβρέχειν ſubbibere. ἐκφέρειν τὴν δοκιμασίαν. γεῦμα. ſiue guſtus rei vendendæ. Senecæ locus. Pſythium vinum.

CANES vocat Pindarus ἑρπετὰ, quaſi dicas, animal βαδιστικόν: nam ἕρπειν apud antiquiſſimos Græcos *ire* ſignificat: quæ ſignificatio vocis huius remanſit apud Doras, vt Theocritum, qui ita ſemper accipit: & Homerus quoque ἑρπετὰ pro *animalia* poſuit, Ὀδυσσ. δ. etiam hominum genus ἑρπετὸν dici adnotatum Heſychio. De Lacænis canibus omnes Græci: de capris Scyriis Strabo. In tertio Critiæ verſu ſcriptum inueni κράτιστος non κρατιστή. quare ſic fortaſſe corruptiſſima lectio eſt emendanda, Εἶτα δ' ὄχος Σικελὸς, κάλλει δαπάνῃ τε κράτιστος. *præſtans, & ratione forma, & ratione*

ratione impenſæ. aliter emendare non poſſum. Coniecturas quorundã παρακεκινδυνευμένας odi ſemper. Sellæ Theſſalicæ meminit Pollux lib. x. cap. xxvi. κάλλιστοι οἱ Θετταλικοὶ δίφροι. διὸ καὶ ἡ Πυθία ἔφη, Θετταλαὶ ποικιλόδιφροι. lege eundem libro x. cap. xi. & Hippocratem Περὶ ἄρθρων. Legendum, Τυρσηνὴ δὲ κρατεῖ: non Τυρσηνῶν. *Phiala Etruſca præſtat.* Tuſcanica opera etiam Plinius laudat libro xxxiv. De illo verſu, φοίνικες δ' εὗρον γράμματ' ἀλεξίλογα, hæc Euſtathius commentario in Vlyxeam xiiii. extremo. Πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀλεξάνεμος χιτὼν, ἐρρέθη καὶ νέος ἀλεξιάρη ἡ παρὰ Ἡσιόδῳ, καὶ ἀλεξίκακος, ὁ καταμετάληψιν καὶ κεραμεύτης παρά. Λυκόφρονι ἐπὶ δὲ καὶ ὁ ἐν ἐπιγράμματι ἀλεξιβέλεμνος χιτὼν, ὃς ἐπὶ θώραξ πολεμικός. τοιοῦτος δὲ συνθέσεως δυνάμεως καὶ τὸ ἀλεξίλογον οἷον, φοίνικες δ' εὗρον γράμματ' ἀλεξίλογα. Explicat autem variè, ἤτοι τὰ ἀλέγοντα ἤγουν βοηθοῦντα εἰς λόγον, *quibus vtimur in ſermonem*: vel, δι' ὧν ἀποσοβεῖται τὸ πλεῖον λέγειν, *quarum ope longiorum ſermonum fit compendium*: hæc quidem mira interpretatio eſt. non deterius eſt, quod fingebamus nos: vocari literas ἀλεξιλόγους propter vim orationis in ſanandis animi perturbationibus. Notum illud, ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι: vel quia per literas abſentiæ malis medemur: epiſtolis enim, vt eleganter ait Gregorius Theologus συναγγέλλομεν τὴν τῶν ἀπόντων παρουσίαν. Cares poëta vocat ἁλὸς ταμίας, veterem illorum θαλασσοκρατίαν ſpectans, non mercaturæ habita ratione: quæ eam gentem, quod ſciam, nobilem fecit nunquam. Maris imperium populi Græciæ atque Aſiæ alius alio tempore obtinuerunt, vt ſcimus ex Strabone & hiſtoricis. Cares, quo tempore Romam à ſe conditam regebat Romulus, principes maris mediterranei fuiſſe, Euſebius ſcriptum reliquit in Chronico. Φορτηγῶν, ſiue onerariarum inuentionem attribuit Plinius Hippo Tyrio. Rotæ figulinæ inuentores dicuntur Critiæ fuiſſe Athenienſeis, poſtremis huius ἔπεσιν verſibus. ſed fallunt nos deprauati codices. Nam ſine controuerſia ſcribendum, Τὸν δὲ τροχῷ (non autem τροχὸν) γαίης τε καμίνου τ' ἔκγονον εὗρε. non dicit Critias rotam figulorum ab Athenienſibus eſſe inuentam: verùm autem ipſam fingendi opera figlina. quæ elegãter appellantur à poëta, *ſoboles*, id eſt, *opus rota, terra, & camini*. Sic in ænigmate, de quo libro decimo, capite xvii. olla dicitur τροχορυμασιτάλητη κύτος, πλασθὲν ἐν γαίης. & ſimilia alibi. Vide libro ſecundo, cap. xxiii. Plinius lib. vii. cap. lv. *Figlinas Corœbus Athenienſis inuenit.* Κεράμια in Eubuli verſu non ſunt vaſa figulina ſimpliciter, ſed eorum ſpecies peculiari nomine ſic dicta erant dolia minora certæ menſuræ, transferendo vino apta, aut in vſum orcarum ad ſalſamenta. Cnidia hæc ceramia (amphoras licet appelles: nam κεράμιον & ἀμφορεὺς tantumdem capiebant) laudat Eubulus: non quãuis Cnidiam teſtam. Chalybonium vinum Strabo, Heſychius Euſtathius naſci in Syria ſcribunt: Athenæus, ſi conſtat fides noſtris libris, καὶ Δαμασκῷ τῆς Συρίας, *etiam Damaſci in Syria*: quaſi eſſet illius vini regij prior alia patria quàm Damaſcus: cuius vrbis vuas hodiéque in deliciis eſſe tota Europa ſciunt omnes. Euſtathius legit ἐν Δαμ. non καὶ. eum ſequerer, niſi aliò traherent ſequentia verba. In Suidæ Collectaneis Καλυδώνιος per δ, perperam. Diſtinguendi Alexidis ſenarij,

> —Θασίοις καὶ Λεσβίοις εἰσάγεις
> τῆς ἡμέρας τὸ λοιπὸν ὑποβρέχει περιών
> Καὶ νυγαλίζει.

elegans verbum ὑποβρέχειν pro ὑποπίνειν, *pitiſſare*, & vt Neronis verbum vſurpem *ſubbibere*: nam βρέχειν pro bibere ponebant, vt antè dictum. Longus, Paſtoralium lib. ii. καὶ οἷον δὴ γέροντες ὑποβεβρεγμένοι πρὸς ἀλλήλους πολλὰ ἔλεγον. Fingebat Alexis in quodam dramate, exiiſſe Bacchi edictum, Ne quis Lesbiorum aliò quàm Athenas vinum deferret vænum: qui ſecus faxit, illius bona vniuerſa Baccho ſacra ſunto. ſententiam hanc non inuenias apud interpretes, ſed non animaduerterunt in primo verſu Λεσβίων vitio ſcribi, cùm poëta ſine vllo dubio ſcripſiſſet,

> Ἡδὺς ὁ Βρόμιος, τὴν ἀτέλειαν Λεσβίοις
> Ποιῶν, τοῖς οἶνον εἰσάγουσιν ἐνθάδε.

Bene, inquit, de nobis meretur Bacchus, qui immunitatem Lesbij pollicetur, vinum Athenas deferentibus. εἰσάγουσι, verbum non eſt, ſed participium. ἐγγράφειν fori Athenienſium vox, pro ζημιοῦν, *mulctare*, vel *deferre mulctandum*: hic prægnans vox eſt vt loquuntur grammatici, pro κελεύειν ἐγγράφειν: nam propriè auctor legis non ἐγγράφει: ſed dat delatori poteſtatem τοῦ ἐγγράφειν τὴν οὐσίαν ἱεράν: hoc eſt, denuntiandi ius fiſco acquiſitum in eius bona qui legem migrauit. Eubuli ſunt verſus,

> Οἶνον γάρ με Ψύθιον γεύσας ἡδὺν ἄκρατον
> Διψῶντα λαβὼν ὄξει παίει πρὸς τὰ στήθη.

quorum eſt ſenſus: cum mihi vini Pſythij guſtum præbuiſſet, poſtea acetum dedit, quod ſtomachum grauiter læſit. γεῦσαι τινά, eſt rei vendendæ alicui præbere γεῦμα. Seneca in epiſtolis, *guſtum dare*. Idem alibi vocat *exemplar*, vt Græci δεῖγμα. Sine cauſa ſollicitant quidam iſta eiuſdem initio primi De clementia, *Principatus tuus ad guſtum quem dediſti exigitur.* Rerum vænalium ſolet proponi aut circumferri exemplar; Sed fieri ſæpe videas, vt alius guſtus præbeatur, deinde alia merces tradatur. Id nunc conqueritur iſte ſibi apud cauponem contigiſſe: datum enim Pſythium vinum quàm optimum guſtandum, deinde verò ὄξος, id eſt, crucium vinum ſitienti eſſe propinatum. Ψύθιον vinum, ſiue vt Plinius mauult, paſſum, vnde ita dictum, aliàs quæremus.

CAPVT XXIII.

Ariſtophanis Theſmophoriazuſæ priores & poſteriores. Thaſium vinum Ariſtophani notum, contra quàm ſentit eius ſcholiaſtes. Prouerbium, ἀφ' οἵου τρία. οἴμοι. Vinum ἁπαλὸν καὶ λεπτόν. Μενδαίῳ ἐνουρεῖν.

Σαπρίας

Σαπρίας οἶνος. Percota, & Percopa. *Vellus Perſarum* δορυφορικὸν : *item* γαμψὸς *aut* στολή. Camantium, Artypſus, Sceptra. *emendata & illuſtrata non pauca.*

SÆPE olim factum, vt plures fabulas ſub eodem nomine docerent comici iidem. ſæpe enim quod argumentum negligentiùs vel infeliciùs primò tractauerant, ſub incudem reuocabant: & noua diligentia quaſi recoctam atque emendatam veterem pro noua fabulam proferebant. Διασκευὰς & ἐπιδιεσκευασμένα δράματα propriè iſtas fabulas vocabant, vt accuratè docemus libro tertio capite XXVI. Inde nata eſt illa diſtinctio fabularum eiuſdem & auctoris & nominis, in priores & poſteriores. Sic Eupolidis πρότερον Αὐτόλυκον, & δεύτερον Αὐτόλυκον paſſim inuenias laudatum: Ariſtophanis priores & poſteriores Nebulas: priores & poſteriores Θεσμοφοριαζούσας. priorum meminit Clemens Stromat. libro VI. & Aul. Gellius lib. XV. cap. X. ex quo ſcimus fabulam quæ hodie inter Ariſtophanceas extat, inſcripta Theſmophoriazuſæ, priorem eſſe non poſteriorem. Sed de appellatione harum fabularum diuerſum ab aliis ſentiebat Demetrius Troëzenius: qui drama prius Θεσμοφοριάζουσαι, *feſtum Cereris celebrãtes* Poſterius Θεσμοφοριάσασαι *Quæ feſtum Cereris celebrarunt*, voluit inſcribi. videtur hic criticus exiſtimaſſe, quàm vulgò poſteriores Theſmophoriazuſas vocabant, nouam planè fabulam fuiſſe, non prioris emendationem. Hæc ideo diximus, quia malè docti iſta verba Breuiatoris ceperunt, ὅτι Ἀριστοφάνους τὰς δευτέρας Θεσμοφοριαζούσας Δημήτριος ὁ Τροιζήνιος Θεσμοφοριασάσας ἐπιγράφει, id eſt, *Ariſtophanis fabula poſteriores Theſmophoriazuſa, inſcribitur à Demetrio Troëzenio Theſmophoriaſaſe.* Allatus ex illa fabula locus, claram mentionem habet vini Thaſij: neque eſt aliter interpretari poetæ verba quod notandum aduerſus doctiſſimum eius ſcholiaſten, qui ad iſtum ex Acharnenſibus verſum, οἱ δ' Θάσιοι ἀνακυκῶσι λιπαρὰν ἐμπυκα, negat de Thaſio vino poſſe intelligi: quia nondum ea ætate in pretio eſſet Athenis vinum illud. quod falſum eſſe hinc liquido conſtat, & ex alio eiuſdem poetæ verſiculo, Μηλοσφαγοῦσαι Θάσιον οἶνον σπένδουσιν. etiam in Concionãtibus ait idem poeta, πολὺ δ' ἐπεριπιταιχαν αὖ τούτων ἁπάντων τὰ Θάσι' ἀμφορείδια. In ſecundo verſu Archeſtrati ſcribe meo periculo —πολιὸν σφόδρα κρᾶτα φοροῦντα. non vt habent libri omnes, κρατοφοροῦντα. poetica licentia vetus vinum ait πολιὸν κρᾶτα φορεῖν, *caput canum geſtare*. XIV. verſum ſic facilè perfeceris, ὃν πρόσχω τὸν νῦν αὐτῆς ἐστι μυθολόγοι, vel ὥς τις ἐγχυτευθῇ. Ephippi comici verſiculos ita ſcribe,

> Κάρυα, ῥοιάς, φοίνικας, ἕτερα νώγαλα·
> Σταμνάρια τ' οἴνου μικρὰ τοῦ Φοινικικοῦ,
> Σιπύα, τινοθ' ἕτερα πολλὰ παίγνια.

nihil hîc ex coniectura aut ingenio mutauimus: verùm ex aliis ipſius Athenæi locis, & Euſtathio, rectam lectionem reſtituimus. Pro κάρυα legit σῦκα Euſtathius. ſed vide librum XI. vbi hæc alij poetæ tribuuntur. Scribo deinde, Φοινικικοῦ βικίον ἐκπαισάγοντα. vide librum XIV. Diſtingue in Cratini verſu, οἴμ' ὡς ἁπαλός, καὶ λευκός, ἆρ' οἶνος τρία; Soliti Græci multa aqua dilutum vinum bibere. multa auctor lib. X. de variis κράσεων generibus: vt plurimum ita temperabant, vt crateri ter tantum aquæ infunderent, quantum vini. propterea de parum generoſo vino frequẽs erat in ore potatorum, ἆρ' οἶνος τρία; contra vinum generoſum ita laudatur in Equitibus Ariſtophanis; ὡς ἡδύς ὦ Ζεῦ καὶ τὰ τρία φέρειν καλῶς. quod cum in vino locum habeat propriè, videtur ad alia eſſe tranſlatum, παροιμιακῶς. Heſychi', ἆρ' οἶνος τρία, ἐπὶ οἴνου ἐλάσσονος πάλαι κεραννύντων τρία ὕδατος λαμβάνειν, τὸ δὲ τέταρτον οἴνου. hodie ſcriptum in Heſychij codicibus, ἀρίστη τρία. neq; hoc tantùm: ſed præcedit etiam, ἄρις, τὰ λιβάδια. nobis hæc δυσμαθῆ videntur. Cratini verſum ita debere accipi, oſtendit præcedens vox οἰνίσκος. non rectè ſentiunt, qui οἴμοι lætantis vocem hîc eſſe adnotant: eſt enim mirantis potius & indignantis. appellat ἁπαλὸν vinum, quod nõ eſt οἰνῶδες, vt loquitur Hippocrates: ſed ὑδαρές, *languidum & elumbe.* Vocat etiam λευκόν, non tam vt colorem indicet, quàm vt vires eius eleuet: quia vina alba plus aquei habent quàm rubra, & ſunt ὀλιγοφορώτερα. In primo Hermippi verſu ferenda non eſt emendatio interpretum, quæ ſententiam poetæ facit longè aliam. Μενδαίῳ μὲν οὐροῦσι καὶ οἱ θεοὶ αὐτοὶ στρώμασιν ἐν μαλακοῖς, ſcribunt Μενδαῖον. & deos fingunt Mendæum vinum meiere. quàm hæc aliena à poetæ mente! οὐρεῖν Μενδαίῳ interpretamur, vinum Mendæum tam diu bibere, donec illud meiere cogaris: quis neſcit ſtrenuis potoribus hoc eſſe familiare? ideo matulas in conuiuia intulerunt, vt diximus antè. Quid poterat dici ἐναργέστερον, ad declarandam vini huius præſtantiam? nam ipſo nectare, qui deorum eſt potus, melius eſſe, non obſcurè declarat poeta. Septimo verſui deeſt ſyllaba: ὅυ. καὶ ἐστὶ σαπρίας ὅς καλεῖται μυροφραγος. Scribe: ἐπωνομίαν. Σαπρίαν vulgò appellabant Græci, τὸν πρὸς τῷ τέλει, inquiunt grammatici, vinum quod inibi eſt vt deſinat, paulatim exhauſto dolio: in noſtro idiotiſmo, *vin bas.* Chryſoſtomus, οἶνον σεσηπότα: in commentario epiſtolæ ad Romanos, ὥσπερ γὰρ ὁ μεθύων οὐδὲ πίνει τοῦ σεσηπότος οἴνου ἡ βδελυγμία. Hermippus contrà ſic nominari ait, vetus vinum, & vt ſcribit Euſtathius, τὸν εὐώδη μάλα: cum lege ὀδυσ. β. mira in hac voce ἀκυρολογία & antiphraſis. Factum vinum ex vuis elaterio aſperſis ait auctor fieri μαλακόν. ſcribendum μαλακτικόν cum viris doctis: nam aliud eſt vinum molle quod opponitur duro τῷ σκληρῷ: aliud quod στυπτικῷ eſt contrarium, & aluum mollit ac liquat, Percota Straboni, Plutarcho, & in ſcholiis comici, quæ hîc cum π Percopa: vtrumque rectè. Adi Stephanum. Vbi fit Demarati mentio, locus eſt vitij manifeſtus, & ſentẽtia ſubobſcura. Videtur dicere, exegiſſe

Perſam à Themiſtocle, vt veſte vteretur Perſica, quemadmodum à Demarato hoc ipſum antè exegerat: quæcumque autem Demaratus in Perſide dono regis priùs poſſediſſet, ea fuiſſe data omnia Themiſtocli. minima mutatione ſcribo ὡς καὶ Δημαράτῳ, δὺς ἃ πρότερον αὐτῷ ὑπάρχοντα. Qui meliore ingenio ſunt, proferant quod ſit melius. Inter alia Perſarum regia munera fuerunt & veſtes: quas diuerſæ conditionis hominibus diuerſas, pro eo honore quem cuique delatum vellent, donare ſoliti. Sic refert Ælianus legatis datam veſtem quæ propriè δωροφορικὴ dicebatur, cuius & Heſychius meminit. Eius generis fuit γάμβρειος στολὴ, de qua Atheneus inter data Themiſtocli munera, καὶ στολὴν γάμβρειον προσθείς. nam fruſtrà pro mendoſo habent quidam hunc locum: qui apud Suidam non aliter ſcribitur. Lege & moribus diſtincta erant apud Perſas veſtimenta: alia fuit regi propria veſtis, alia regis cognatis conueniens, alia eius generis & affinibus, alia amicis & proceribus. Is mos & in aulam Imperatorum Orientis poſtea tráſlatus: quod ex Codino Curopalata certò ſcimus, & exponetur à nobis σὺν θεῷ εἰπεῖν, aliquádo pluribus. Στολὴν γάμβρειον igitur interpretare, vt apud Latinos ornamenta conſularia, prætoria, vxoria, & apud Lampridium in Alagabalo, ornamenta coniugij. Sic & συγγενικὸν ἄρτον exponi debere libro II. docemus cap. IX. *Camantium*, quæ dicitur fuiſſe vnà è ſeptem vrbibus Pytharcho donatis, nuſquam inuenio: præterea ſex non ſeptem hîc nominantur. numerum impleueris, & mendam codicibus, opinor, abſterſeris, ſi legas Ἀκαμάντιον, Τίον. cuius emendationis partem excogitauit Turnebus, partem nos. Ille ſcribebat Ἀκαμάντιον: auctore Stephano, cuius ſunt verba: Ἀκαμάντιόν ἐστι πόλις τῆς μεγάλης φρυγίας, Ἀκάμαντος κτίσμα, τοῦ Θησέως. nos vt numerum perficiamus ab auctore definitum, Ἀκαμάντιον, Τίον. notæ vrbis in Paphlagonia nomen Tium, vel Τίος. Artypſus, niſi fallor, quæ Geographis Artymneſus: aut quæ Artaca. Stephanus, Ἀρτάκη, πόλις φρυγίων, ἄποικος Μιλησίων. *Sceptra*, quæ illis Scepſis & Palæſcepſis. Priapum ſiue Priepum cur Lampſaceni inſtituerint colere narrat Strabo in XIII. De cognomine Triambi, Varro libro v. De lingua Latina, & Diodorus Siculus in prima. Scribe etiam Λεπαδοῦσαι: & Οἰνοαίων: nam ab Οἰνόη gentile formatur Οἰνοαῖος, non Οἰνοδίς.

CAPVT XXIIII.

Πίνων νεκταροσταγῆ. Ἡ καθόλου Herodiani. ἐν τῷ καθόλου, in totum. οἶνος κοχύζει, vel κοχύει. Βίβλινον μέθυ. Antiſara *&* Tiſara *oppidum Thraciæ.* Pollium *vinum.* Οἰνανθίδης οἶνος: Αὖθις: Paryſtium *vinum, imò* Caryſtium. Ὀσγλίτας οἶνος. *Rhodiorum αὐτίτης.* capnias *vinum.* *Locus Theophraſti emendatus.* ὡς θαλάσσης, ἐν Θάσιον, *& ſimilia.* Myrtites *vinum.*

Ὅτι Μιτυληναῖοι τὸν παρ' αὐτοῖς γλυκὺν οἶνον πρόδρομον καλοῦσιν· ἄλλοι δὲ πρότροπον ἢ πρόδρομον. Vacant duæ poſtremæ voces, ſi quid iudico, tollendæ. ἀλλ' ἀνθοσμίαν καὶ πέπονι νεκταροσταγῆ, *ſed anthoſmiam* vinum probant, *& vuam maturam ex qua ſtillet in torculari nectar merum.* ἔνιοι δ' ἐν τῇ καθόλου τὸν πρὸς ὃ ἀγομένου ἐπιτήδειον. verba ſonant, *quidam in τῇ καθόλου* (id libri nomen) πράμνειον *ſcribunt dici omne vinum quod ſeruari poteſt.* Herodianũ ἐν τῇ καθόλου laudãt poëtarũ interpretes. an de eo ſentit Atheneus? an verior lectio quę apud Euſtat. Iliad. λ. ἐν τῷ καθόλου. *in totum generaliter:* hoc verum. Οἶνος κοχύζει τοῖς ὁδοιπόροις πιεῖν. metri lex hanc ſcripturam refutat. Scrib. κοχύζει οἶνος, aut ſimplice καὶ οἶνος κοχύζει. de caupona loquebatur ſecundùm viam poſita, vt fuit moris proſtare ait in ea vinum optimum: quod viſum prætereuntibus, facilè eos ad bibendum proritat: αὐτὸς γὰρ ἐφέλκεται ἄνδρα σίδηρος, vt ait poëta. κοχύζειν ſimpliciter pro ὀξέως φωνεῖν, vt exponit Heſychius. Si cui hoc durius dictum videatur, probet fortaſſe is coniecturam noſtram, κοχύζει aut κοχύει τι ſcribendum eſſe, pro *fluit vbertim*, ſiue, præſtò adeſt in magna copia. ita dixit Pherecrates libro v. αὐτομάτους ποταμοὺς ζωμοῦ κοχυδεῖν. ſimilia apud poetas alios. ἐδέξιου Βιβλίου μέθης ἐκπώματι. corrigendum. Βιβλίνου μέθυος ἐκπώματι, *Biblini temeti poculo*, verſui supereſt pes integer: ſi iambicum ſenarium eſſe volumus. Sed non dubium eſt veram lectionem eſſe, Ἐδέξιου Βιβλίνου μ' ἐκπώματι. ſublata voce μέθυος. ὅτι παρέξω Λέσβιον, Χῖον, Παπ. τὸν Θάσιον. Aiunt quidam repperiſſe in membranis Πεπαρήθιον, Θ. Peparethio vino an ſit loc⁹ inter illa quæ hîc nominantur, dubitabam. nam id abominatur Hermippus, & hoſtibus dari optat. ſed contra Ariſtophanes Pramnio, Chio, & Thaſio paulò ſuprà adiungit. at doctiſſimus vir Henricus Stephanus compendium veteris codicis quem Romæ diligenter contulit cum editis, σαπρὸν ſignificare exiſtimabat. eſſet generoſum illud vinum, Hermippo σαπρίας dictum, de quo ſuperiore capite. In Turnebi editione abſque vlla mutili codici nota, ſcriptum, ὅτι παρέξω Λέσβιον, Χῖον, Παύσαπτον, Θάσιον, β. atque ille exiſtimabat, πάσαπτον, quaſi *totum putre* id vinum dici, quod alij σαπρίαν nominant. ἐν αὖθις Τισάρῳ καὶ Οἰσύμην προσαγορευθῆναι. prima verba apud doctos ingenuè mendum profitentur. Lego, ἣν Ἀντισάρην ἢ Τισάρην. Vrbs fuit Thraciæ quam alij Tiſaram; alij Antiſaram dicebant. Ἀντισάρη καὶ αὕτη πόλις (Datenorum videlicet qui erant Thraces:) ἣν τινὲς δὲ Τισάρην καλοῦσι. verba ſunt Stephani De vrbibus. Oeſima etiã Geographis inter Thraciæ oppida. Νῆες δ' ἐκ Λήμνου. Homeri eſt Ἰλιάδ. η. notus verſus vel in ſcholis Iuriſconſultorum. καλλίμαχος Πόλλιος. alij vocant Πολλαῖον. Iulius Pollux lib. VI. cap. II. καὶ τις καὶ γλυκὺς καὶ Πολλαῖος, ἐστὶ μὲν ἐκ Συρακουσῶν, Πόλλις δ' αὐτὸν ὁ Ἀργεῖος πρῶτον (ſcrib. πρῶτος) ἐποιήσατο, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Συρακουσίων βασιλέως Πόλιδος,

λιθος, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει. hæc Pollux. Πῖν' οἶνον τετρυγίαν. explicationem oraculi huius lege apud Plutarchum in tmemate xix quæſtionum Græcanicarum.

Οἶνον δ' Οἰνουσιάδην, ἢ Δένθιν, ἢ Παρύστιον, ἢ Ὄνογλιν, ἢ Σταθμίταν, καὶ τὸν ἐκ Κάρυστου ὅς ἐστι πλησίον Ἀρκαδίας. multa nobis animaduertenda in his Alcmanis verbis. Οἰνουσιάδης οἶνος rectè qui natus Oenûte, vt explicat auctor: ſed Δένθιν qua ratione τὸν ἐκ Δενθιάδων vt modo dixit? analogia ſcribendum arguit Δενθιαδίτην: ſiquidem rectè Athenæus cenſet de eo vino locutum Alcmanem. Heſychio auctori δένθις Laconicæ linguæ vox eſt, quæ vinum ſignificat. quare nihil mutemus: ſed amplius cogitemus. Paryſtium vinum neque explicatur Athenæo, neque ego poſſum de illo vel mu Lucilianum. ſed locum cenſeo corruptum, & Καρύστιον legendum eſſe pro certo habeo. affines literæ κ & π in Mſſ. quod autem ſequitur καὶ τὸν ἐκ Κάρυστου, &c. non ſunt illa Alcmanis ſed Athenæi verba quia poterat admonitus lector exiſtimare Caryſtium vinum cuius hic meminit Alcman, à Caryſto claro Eubœæ loco ſic dictum, prudenter Athenæus deſcriptis Alcmanis verbis hanc admonitionem ſubiūgit. Itaq; ponēda τελεία στιγμὴ poſt nomen Σταθμίταν: quod eſt poſtremū verborum Alcmanis: deinde legendum, Καρύστιον λέγει τὸν ἐκ Κάρυστου, ὅς ἐστι τόπος πλησίον. etſi per ſe clarum attendenti ſic conſtituendum eſſe hunc locum: proferemus tamen locum Strabonis, qui neminem ſinat de eo dubitare: verba illius ſunt lib. x. Χαρύστος δέ ἐστι καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἰγύος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ' οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμὰν εἴρηκε. Legendum etiam Ὀνογλίταν non Ὄνογλιν. vt à Statmis Σταθμίταν, ita Ὀνογλίταν ab Onoglis.

Πολύζηλος δὲ οἶνον αὐτίτην καλεῖ ἐν Ῥόδῳ, non docet nos quod vini genus Rhodij αὐτίτην vocarent. Critici antiqui eam vocem expoſuerunt multis modis: fortaſſe pro diuerſorum populorum vel ſcriptorum vſu. Galenus apud Hippocratem *vinum hornum* interpretatur. αὐτίτην, ait, τὸν αὐτετίτην, τὸν ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους. alij, τὸν αὐτοῦ γεγεννημένον, *indigenam*: alij τὸν ἀπρόσχυτον, *cui nihil infuſum aquæ*, ab ea ſignificatione vocis αὐτὸς, qua ponitur pro μόνος: vt Latinis, *ipſe* pro ſolus. qua ratione Ariſtoteles, vt ait Demetrius Phalereus, αὐτίτην nouè dixit τὸν μόνον αὐτὸν ὄντα. Πλάτων δὲ ὁ κωμικὸς τὸν καπνίαν. Capnias ſi vocem ſpectes, fumoſum eſt Latinis vinum: vt, *Nunc mihi fumoſos veteris proferte Falernos Conſulis.* ſed longè alia Græcæ appellationis ratio: nam capnias vitis genus, cuius præter Græcos etiam Plin. meminit. ἀμφὶς δ' οἶνος. de hac voce ſuſpicionem noſtram, ſi lubet, lege lib. iii. c. xxi. ὁ ἐκάλει τρίμμα. Heſychius, τρίμμα ὁ ἀρωματίζων· τρίμμα ἐν γάμοις γινόμενον, καὶ ἐν ἰατρικοῖς ἀγῶσιν: deeſt vna vox, ſcribe ὁ ἀρωματίζων οἶνος: reliquæ interpretationes nihil ad hunc locum. τὰς δὲ γυναῖκας τεκνώσας ποιεῖ, non probo lectionem quàm reperi è libris, vt aiunt, veteribus promptam, τὰς δὲ γυναῖκας κυούσας ποιεῖ ἐξαμβλῶσαι. Hanc probo vnicè, quam habent meliores libri omnes, τεκνώσας. Ita olim legiſſe Plinium conſtat, qui vertit *fœcunditatem fœminis importat*. Neque Athenæi, ſed Theophraſti potius emendandi codices, cōtra quàm docti homines cenſuerunt: nam quæ in eius libris obtinet lectio, planè ἀνερμάτιστος & nullius auctoritatis pondere firmata eſt. περὶ τοὺς πεντήκοντα εἰς θαλάσσης. malim περὶ. deeſt menſuræ nomen, vt ſæpe apud Græcos. Sic etiam apud Dionem Chryſoſtomum, τὸν οἰνόφλυγα ἐν Θάσιον κατέπλησε, *vino deditum, vnus vini Thaſij hauſtus liberalior repleuerit*. alibi leges, τρία κρέα, pro, tribus carnium fruſtis, & ſimilia multa. ἐὰν ἐῶς κεράσῃ repetendum ex ſuperioribus Theophraſti verbis. τὸν οἶνον γίνεσθαι θαυμαστὴν τὴν ἡδονήν: alioquin deſit aliquid. μυρρίτης δ' ἢ μυῤῥίνης οἶνος κεῖται παρὰ Ποσειδίππῳ. cum dicit, ἢ μυῤῥίνης indicat Poſidippi locum variè lectum olim. *Myrtites* vinum ex Dioſcoride, Plinio, & aliis notum. μυῤῥίνην explicat Heſychius, vinum cui vnguentum infuſum. Sed videtur Poſidippus nouè hoc loco myrteum vinum, hoc eſt, τὸν μυρτίτην, vel μυρσινίτην appellaſſe μυῤῥίνην. Verùm neque extat hodie Poſidippi fabula, neque ſatis de lectione conſtat, nihil poſſumus affirmare. *Murrina* Romanorum, & ὁ ἐσμυρνισμένος οἶνος apud Marcum Euangeliſtam aliud ſunt.

CAPVT XXV.

Ἑρμῆς, *vltimum poculum*. πότοι & καθημερινὴ χρῆσις. Cnidium *vinum*. ἄποτος *aqua*. *Mareoticum vinum*. Alexandria *pro territorio Alexandriæ*. Plinthina *Ægypti*. αἱ ἀμέθυσοι. *Braſsica ebrietatis remedium*. ἑψεῖν βαλανεῖον. λῆρος δοκεῖ.

NON video quorſum pertineant in tractatione de vinorum generibus & natura, verba iſta, Καὶ Ἑρμῆς δ' εἶδος πόσεως παρὰ Στράττιδι. Verum eſt, non ſolùm à Strattide poeta, ſed vulgò olim à priſcis Græcis Ἑρμῆν fuiſſe appellatam τὴν τελευταίαν πόσιν, vt docet nos Pollux. nam cùm Mercurio poſtrema fieret libatio, etiam poculum illud quod agmen cogebat, Mercurium vocabant. Poſtea mos ille mutauit, & Iupiter τέλειος in Mercurij locum aſcitus, auctore Athenæo paulò ante. Atque hæc quidem ita habuêre: verùm alieniſſimo loco hæc poſita hic, vt multa ſæpe in iſto opere. Non adſcribitur autem hic locus Strattidis: quem reperies libro xi. in voce κάδισκος. Vide Animadu eius libri, caput ſextum. In ſequentis diſtichi verſu altero ſcripſimus, Ἀλλὰ καὶ λέσχης οἶνος ἴσχειν ἐθέλει. *Non ſolùm*, inquit, *aqua temperari vinum debet, ſed etiam iocunda confabulatione condienda compotatio eſt.* vulgò λέσχης: quam nihili vocem mutatā in veteribus variè offendimus: ineptum eſt quod placuit nonnullis, δέχης aut λειχῆς: nam λέσχης omnino ſcribendum. Eadem ſententia apud Heſiodum in Melampodia, Ἡδὺ γάρ ἐστ' ἐν δαιτὶ καὶ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ Τέρπεσθαι μύθοισι.

Scriben

Scribendum etiam, οὐ γὰρ ἀπόβλητον Διονύσου οὐδὲ γίγαρτον. *Nullum Bacchi munus*, ſiue *nulla vuæ pars eſt aſpernabilis ne vinacea quidem.* Homerum imitatur poëta Ceus. poëtæ enim verſus eſt, οὐ γὰρ ἀπόβλητ' ἐστὶ θεῶν ἐρικυδέα δῶρα. Vinum Rhodiũ inſulanum, ſiue in ipſa inſula genitum, non in oppoſita continente, ſcribit auctor & compotationibus eſſe aptum, & quotidiano vſui. Diſtinguit πότους & τὴν καθημερινὴν χρῆσιν: aliud enim πότος, id eſt, compotatio, cuius finis voluptas: aliud vſus vini ordinarius, cuius finis vtilitas & valetudinis bonæ conſeruatio. Etſi ne hic quidem voluptate caret: falluntur tamen, neq; auctoris mentem capiunt, qui hæc confundunt. Cnidium vinum appellarunt veteres, non illud ſolùm quod in Cnidiorum vinetis gignebatur, cuius auctor meminit: ſed etiã illud quod Cnidij mercatores ex Ægypto petere, & in alias regiones transferre ſoliti. Olympiodorus in primũ Meteorologicorum, ἰδοὺ οὖν ἡ ψύξις ποιεῖ θερμασίαν· ἀλλὰ μὴν καὶ τοὐναντίον ἐν Αἰγύπτῳ τῇ οὕτω θερμοτάτῃ, ψυχρὸς οἶνος ὁ Κνίδιος καλούμενος, διὰ τὴν ἀντιπερίστασιν. Ait clarè, vinum quod in Ægypto gignitur, vulgò Græcis appellatum fuiſſe Cnidiũ. Alexander Aphrodiſeus variis locis eã quæſtionem tractans, Ægyptium ſemper vocat. Scribendum mox, πλήσμιος, διὰ τὸ πολὺς εἶναι τῇ δυνάμει, non πολύ. eruditi agnoſcent Atticiſmum in voce πολύς. In ſimili mox loco, εἰς τὸ διαπνεῦσαι τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως αὐτῶν, quædam membranæ ſcribunt, τὸ παχὺ τῆς δ. Sanè παχύτητα καὶ τὸ λιπαρὸν tribuunt vino, Galenus, Athenæus, alij. Contra paulò poſt τὰ ἀπόζεστα τῶν ὑδάτων δίζητεῖ, in prioribus editionibus & ſcriptis quibuſdam: vbi edidimus nos ἀποιότατα, ex membranis. Optimam aquam conſtat intelligi: cui proprium ratione qualitatis τὸ ἄποιον, & vt loquitur Dioſcorides, τὸ ἀμέτοχον εἶναι δηποτοῦν ποιότητος. cuiuſmodi ſunt aqua, ſaliua hominis ſani, oleum, cera, τὰ ἄχυρα: nam hæc quoque ἄποια dicuntur Alexandro Aphrodiſeo. Inuenio in libr. Ralbinorũ τὸ ἄποιον vocari ריר *rir*: quanquam ea voce vt plurimum ſaliua illis ſignificatur. Alioquin ἀπόζεστον ὕδωρ poſſis tueri, & de puriſſima aqua interpretari, maximéque, vt ſic dicam, defæcata. Vt ad vina redeamus, placebat Turnebo, εὔυπνος ſcribi non εὔπνους, cum ait auctor, ὁ δὲ Ἀδριανὸς καλούμενος εὔπνους. non diſplicet quidem magni viri coniectura: nam inter boni viri laudes, & τὸ εὔυπνον cẽſetur & τὸ εὐόνειρον, vt dicebamus antè capite xx. ſed alteram lectionem conſtanter omnes libri retinent, non iſto ſolùm loco, verùm & aliis aliquam multis, vbi ſimiliter εὔπνουν id eſt, *ſuauiter ſpirans* vinum dicitur. Sequitur, ὁ δὲ ἀπὸ Κιλικίας Ἀβάτης καλούμενος, κοιλίας μόνον ἐστὶ μαλακτικός. De hoc vino Galenus, in commentariolo de bonis maliſve ſuccis. αὐστηρὸς δὲ οἶνος ἅμα καὶ γλυκὺς, ὁ Κιλίκιος ὁ Ἀβάτης ἀπὸ χωρίου τὴν προσηγορίαν ἔχων. malè in quarto de ſimplicium medic. facult. ἀλβάτης. alibi etiam deteriùs. De aquis, Athenæum vide libro ſequente, capite quinto, Sophoclis locum proferebat is qui ſermonem de vinis Ægyptiis inchoabat. quis ille fuerit è conuiuiis, hodie ſciri nequit, ex his reliquiis. Ægyptium fuiſſe liquet fortaſſe Athenæus ipſe, vel Plutarchus, qui Alexandria oriundus. Sic igitur orditur quaſi ſtomachabundus, quòd Ægyptiorum vinorum nulla hactenus facta eſſet mentio. In primo verſu ſcribe, φεῦ! γλῶσσα σιγ. non Εὖ γλ. Maræoticum vinum dictum refert Athenæus, ἀπὸ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κρήνης Μαρείας, καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν πόλεως ὁμωνύμου, ἣ πρότερον μὲν ἦν μεγίστη, νῦν δὲ κώμη· παρείληφε μέντοι τὴν προσηγορίαν λαβοῦσα ἀπὸ Μάρωνος. quid hæc ſibi velint ita ſcripta non intelligo. nam quid illud? παρείληφε λαβοῦσα. Scribamus cenſeo, ἀπὸ τῆς ἐν Α. κ. Μ. καὶ τῆς παρ' αὐτὴν πόλεως ὁμωνύμου. ἣ πρότερον μὲν ἦν μεγίστη, νῦν δὲ κώμη περιελείφθη, τὴν προσηγορίαν λαβοῦσα ἀπὸ Μ. non minore mutatione ſanari poterat fœdè corruptus locus: qui nũc planiſſimam ſententiam continet. Præiuit nobis ad hanc emendationem Euſtathius, ὀδυσσ. ι. inde hauſimus vocem περιελείφθη, in qua totius coniecturæ noſtræ cardinem ponimus. Nam doctiſſimis viris non aſſentimur, qui vt huic loco medicinam facerent, delendam cenſuerunt vocem παρείληφε, Euſtathio reclamante & quantum eſt manuſcriptorum. Mariam fontem Athenæus nominat, lacum alij ſi ſatis memini omnes præter Euſtathium, qui Athenæi verbis loquitur. De eo lacu & Mareotico vino conſule Strabonem. Hoc amplius tirones obſeruent, Alexandrię nomine auctorẽ hic intelligere, non vrbem ipſam, ſed eius vrbis territorium. aliter illa verba ἐν Ἀλεξανδρείᾳ nũquam capias rectè. ſic loqui amat hic ſcriptor. vide libri 11. cap. v. In narratione è Theopompo ſcribe χαλκοῦς λέβητας τρεῖς. nõ χαλκεῖς. *Plinthinæ* oppidi Ægyptij nomen in libris chirographis ſcriptum diuersè inuenimus: Πλιθίνη, & Πλινθιώνη, vt apud Euſtathium quoque. rectum eſt Πλινθίνη. Stephanus, Πλινθίνη πόλις τῆς Αἰγυπτίας, ἀπὸ τῆς Σαμδρείας. Lego, πόλις τῆς Αἰγυπτίας, ἀπὸ τῆς ἐν Σαμαρείᾳ, id eſt, *Plinthine vocatur vrbs quædam Aegypti*, nomen habens *ab illa quæ eſt eſt in finibus Samariæ.* Putauit Stephanus Plinthinem Ægyptiam nomen habuiſſe ab vrbe Libna, cuius ſacra hiſtoria meminit Ioſue capit. x. & alibi. Sane לבנה eſt Πλινθίνη, quaſi dicas, *Lateritia.* Vinolentiæ Aegyptiorum argumentum eſt, inquit auctor, τὸ παρὰ μόνοις αὐτοῖς ὡς νόμιμον (malim ὂν νομ.) ἐν τοῖς δείπνοις πρὸ πάντων ἐδεσμάτων κράμβας ἐσθίειν ἑφθὰς, καὶ μέχρι τοῦ δεῦρο παρασκευάζεσθαι, id eſt, *mos quem ſoli ſeruant, comedendi ante alios omnes cibos braſsicas coctas, quæ etiam hodie parari ſolent.* minùs rectè iſta interpretes: quemadmodum & ſequentia, καὶ πολλοὶ εἰς τὰς κατασκευαζομένας ἀμεθύστους προσλαμβάνουσι τὸ τῆς κράμβης σπέρμα: *multi*, inquit, *cum remedia illa conficiunt quibus impediri ebrietas ſolet, inferunt braſsicæ ſemen* ἀμεθύστους intellige συνθέσεις, vt ſæpe apud Galenum. vulgò ἀμέθυστα vocabant. Baſilius μέθης φάρμακα. οἱ δὲ, ait, καὶ μέ-

θης συνηθείας φάρμακα, οὐχὶ τοῦ μὴ παθεῖν τι δεινὸν ἀπὸ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ τοῦ μὴ διαλιπεῖν μηχανώμενοι. Braſſicam in amethyſtorum compoſitione locum habere, non mirum eſt: cum ipſa per ſe ſit pro ebrietatis remedio. Cato de re ruſtica, cap. CLVI. *Si voles in conuiuio multum bibere, cænareque libenter, ante cænam eſto crudam quantum voles ex aceto: & item vbi cænaueris, comeſto aliqua V. folia: reddent te quaſi nihil ederis, biberiſque: bibeſque quantum voles.* eadem Varro ex Catone. cauſſam quærit philoſophus iſtius occultæ facultatis Problem. tmemate III. quæſtione XVIII. Etiam in Geoponicorum libro ſeptimo, caput extat de iſtis amethyſtis: vbi non eſt prætermiſſa braſſica. Ex his licet intelligere quid appellet auctor *τὰς κατασκευαζομένας ἀμεθύστους.* In Nicoharis verbis *ἰψῶν βαλανεῖων* non cōcoquo. Noli dubitare librariorum imperitiam monſtrum illud lectionis edidiſſe: ſcribendum adſtipulantibus libris manualibus, *ἑψήσομεν βαλάνιον.* quam vim habeant aduerſus crapulam glandes non facilè dixerim: habere aliquam exiſtimauit, qui iſta loquebatur. Sed ridiculi ſumus ſi omnium quæ apud comicos dicuntur, ſperamus cauſſam poſſe reddere. In extremo libro Amphidis comici verba ſic ſcribuntur.

—ἐξελαύνει γὰρ σφόδρα.
Λήρους, ὥστε τὰς ῥαφάνους οὕτω δοκεῖν.

& verſus & ſententia claudunt. Lego & diſtinguo.

—ἐξελαύνει γὰρ σφόδρα.
Ὡς λῆρον εἶναι τὰς ῥαφάνους οὕτως δοκεῖν, vel *ὄντως.*

Græcorum prouerbium eſt, cum duorum alterum alteri longè anteponunt *παιδιὰ φαίνεσθαι, ἂν εἶναι,* vel *λῆρος*, ſic accipiendum eſt hoc loco. Tantum, ait, iuuat triſtis caſus aliquis ad arcendam ebrietatem, vt præ eo braſſicę videri queant nugæ meræ.

ISAACI

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER SECVNDVS.

CAPVT I.

Προσεπιμετρεῖν. Oreſtheus *Deucalionis filius.* Cypriorum *auctor, Staſinus. διϱέτης οἶνος ἄδαμος. Bacchi ſimulacrorum facies. Vini vſus in vlcerum curationibus. Bacchus τ' γιάτης.*

EXPOSITIS libro ſuperiore vini generibus, initio ſecũdi de primo vini auctore, & Græco nomine οἶνος tractatur ab Athenæo. Sed meminerit lector, eius quod iam antè admonuimus: non res ſolum ἀξιομνημονεύτους & dignas obſeruatu, verum etiam locutiones interdum elegantiores excerptas eſſe ab Epitomæ huius auctore. Eiuſmodi enim eſt, in ipſo libri huius principio, verbum προσεπιμετρεῖν. delectatus ſiquidem hic grammaticus vocis eius elegantia, adnotauit hanc phraſin, τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας προσεπιμετρεῖν τοῦ ὕπνου: & interpretamentum adiecit, ὕπνῳ διδόναι σχολήν. Sic non lõgè poſt, ἀναπιθέσθαι pro *diferre in alind tempus,* & excerpſit & expoſuit, ὅρα, inquit, τὸ ἀναπιθεμένων πάντων τὴν ζήτησιν ἤτοι ἀναβαλλομένων. Leuia hæc, ſed vel eo nomine non prætereunda, quia eruditos viros fefellerunt. Oreſtheum noſtri codices faciunt Deucalionis filium: quem, niſi fallor, Pauſanias & Stephanus Lycaonis. ſuſpecta igitur nobis librorum fides. Præterea quid eſt ἐπὶ βασιλεία? Ait enim. Ὀρεσθεὺς ὁ Δευκαλίωνος ἦλθεν εἰς Αἰτωλίαν ἐπὶ βασιλεία. neque hiſtoriæ veteri, neq; Helleniſmo conſonat hæc lectio. Lego Ὀρεσθεὺς ὁ τοῦ Λυκάωνος ἦλθεν εἰς Αἰτωλίαν ἐπὶ βασιλείᾳ. *Oreſtheus Lycaonis filius in Aetoliam venit, vt ibi regnaret.* Deucalionis nomen tueri fortaſſe licet, propter hiſtoriæ fabularis incertitudinem. Verbi οἶνος etymum habes in Etymologico, quod magnum vocant etiam veteres grammatici, pluribus expoſitum: item apud Euſtathium ſexto in Iliadem commentario. inde eſt qui hic affertur locus poetæ. Sequẽtes duo verſus, Οἶνον τοι Μενέλαε, &c. cuius ſint auctoris non dicitur. In ora antiquorum codd. adſcriptum eſt, teſtibus clariſſimis viris Stephano & Leuincio, ὁ τῶν Κυπρίων τοῦτό φησι ποιητής, ὅστις ἂν εἴη. Cypriorum auctorem laudari ſine nomine Clementi Alex. & aliis veteribus, hodie omnibus notum: Staſinum tamen quidam appellant. Illius poetæ eſſe iſtos verſus, didiceramus iam ex Suida, qui locum Athenæi deſcribens, ὁ δὲ Κύπριος, ait, φησὶ ποιητής, Οἶνός τοι M. Vinum magna copia admiſſum in corpus, διϱέτην vocauit Philoxenus Cytherius, εὐρρείτας οἶνος πάμφωνος, *vinum largè fluens omnis generis voces ciet.* ſic ſæpe τὸ ῥεῖν, non fluere ſimpliciter, ſed ferri cum impetu ſignificat. Demoſthenes, τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ καὶ λαμπρῷ ῥέοντι καθ' ἡμῶν. & εὐρρείτης ἄνεμος apud poetas, *ventus vehemens, & λαμπρός.* Ion Chius de vino, Ἄδαμον παῖδα ταυρωπόν, νέον οὐ νέον. Videtur licentia poetarum vino perſonam attribuere, vocat παῖδα ἄδαμον, *puerum indomitum.* Perſius, *indomitum quod deſpumare falernum. Sufficiat.* ſic ſcribendum, vel ἀδάμαντα: nam ἄδαμον vix Græcum eſt. *Puerum* dicit, quia Bacchi ſimulachra puerili aut iuuenili facie fingebantur. ταυρωπόν, propter vini robur, aut ebriorum truculentiam. eam enim ob cauſſam Bacchum tauro fingebant ſimilem, vt dicitur non multò poſt. In vltimo Ionis verſu, Οἶνον ἀερσίπνουν, ἀνθρώπων πρύτανιν: malim ἀερσίνοον. Panyaſis de vſu vini immodico: μή σ' ὕβρις ἐν φρεσὶ θυμὸν ἀέρσῃ. Accedit ſcripta lectio, ἀερσίπνοον. Legenti mihi Mneſithei hunc verſum, Καὶ τοῖσιν ἑλκωθεῖσιν ὠφέλημ' ἔχει, veniebat eius in mentem quod de vino ſimiliter Dioſcorides ſcribit, οἱ παλαιοὶ οἶνοι πρὸς τραύματα καὶ φλεγμονὰς ἐπιτήδειοι σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἐπιτιθέμενοι· καταντλοῦνται ὠφελίμως πρὸς τὰ θηριώδη ἕλκη. Dubitabam de iſtis verbis ἡ δὲ Πυθία εἴρηκέ ποτε Διόνυσον τὸν ὑγιάτην καλεῖν, eſſentne ea Mneſitheo an Athenæo à nobis tribuenda. Euſtathius illa vſurpat pro ſuis, vt pleraque omnia Athenæi: neque verſum redolent vtique nimis. ſed dubitationem tollit author ſcribens lib. primo, Μνησίθεος Ἀθηναῖος Διόνυσον ἰατρόν φησι τὴν Πυθίαν χρῆσαι τιμᾶν Ἀθηναίοις. qui locus hunc explicat: nam de Athenienſibus nihil Mneſitheus. ergo ποιν εἴρηκεν, *Athenienſibus dixit.* verius autem ſcripſiſſet ibi Athenæus, Διον. τὸν ὑγιάτην φ. nam ea voce Pythiam conſtat vſam. Sextum & ſeptimũ Eubuli verſum emenda & ſcribe,

Οἴκαδε βαδίζουσ'. ὁ δὲ τέταρτος οὐκέτι
Ἡμέτερός ἐστιν, ἀλλ' ὕβρεος· ὁ πέμπτος, βοῆς.

& noni initio, ὁ δ' ὄγδοος κλήτορος.

CAPVT II.

Epicharmi illuſtris locus. ἐποικοδόμησις *gradatio. Cyrenæus poeta. Hiſtoria de Triere domo. Prouerbium,* οἶνος καὶ ἀλήθεια, *primum poculum quare Ioui ſeruatori ſacrum.* ἔρως, *vinum* ὄλπις, *trulla vinaria. Multa emendantur & illuſtrantur.*

MVTILI ſunt Græci codices, qui illuſtrem Epicarmi iſtum locum ſic ſcribunt: ἐκ μὲν θυσίας θοίνη· ἐκ δὲ θοίνης πόσις ἐγένετο.

χάρμα ὥς γε μοι· ἐκ δὲ πόσιος κῶμος· ἐκ κώμου δ᾽ ἐγένετο θυανία· ἐκ δὲ θυανίας δίκη· ἐκ δὲ καταδίκης πέδαι τε καὶ σφάκελος, καὶ ζημία. deeſt integrum membrum. Scribe: ἐκ δὲ θυανίας δίκη· ἐκ δὲ δίκης καταδίκη. ἐκ δὲ κατ. & ita etiam Daleeampius: melius quàm Suidas, quem ſi lubet, vide in οἶνος. Heſychius non θυανία legiſſe videtur, ſed συανία: nam huc cenſeo pertinere iſta illius, συανία, λοιδορία, καὶ ἡ διὰ χειρὸς μάχη. Eſt autem perilluſtris hic Epicharmi locus: cuius etiam Ariſtoteles meminit Metaphyſicorum libro tertio. ἔτι δὲ, inquit περὶ ταῦτα, ὡς Ἐπίχαρμος ποιεῖ τὴν ἐποικοδόμησιν· ἐκ τῆς διαβολῆς ἡ λοιδορία· ἐκ δὲ ταύτης ἡ μάχη. Appellat philoſophus ἐποικοδόμησιν, quam rhetores κλίμα, vel κλιμακωτὸν σχῆμα, Cicero, *gradationem*: cum aliud ex alio nectitur, & quaſi per gradus à primo ad vltimum venitur. Euſtathius, τὸ σχῆμα τοῦ ῥηθέντος χωρίου κλίμακα καὶ κλιμακωτὸν λέγουσιν οἱ παλαιοί· ἕτεροι δὲ ἐποικοδόμησιν. Themiſtius non ſine alluſione ad verba præceptoris, oratione prima, πολλὴ προσθήκη καὶ τῶν κακῶν ἐποικοδόμησις. Ac videtur hic poeta iſta figura admodum delectatus: quam ait Plutarchus degeneraſſe imitatione praua ſophiſtarum in eam ſpeciem fallaciæ, quæ in ipſorum ſcholis dicebatur. ὁ αὐξόμενος λόγος. Plutarchi locus eſt in Commentario de ſera numinis vindicta. Epicharmeæ gradationi ſimillima eſt apud Demoſthenem in ea κατὰ Κόνωνος, vbi de actione iniuriarum loquitur. μηδὲ κατὰ μικρὸν ὑπάγεσθαι ἐκ μὲν λοιδορίας εἰς πληγάς· ἐκ δὲ πληγῶν εἰς τραύματα· ἐκ δὲ τραυμάτων εἰς θάνατον. Baſilius in concione quam habuit aduerſus eos qui iraſcuntur. θυμὸς, inquit, ἐγείρει μάχην, μάχη δὲ γεννᾷ λοιδορίας· αἱ δὲ λοιδορίαι πληγάς· αἱ δὲ πληγαὶ τραύματα· ἐκ δὲ τραυμάτων πολλάκις θάνατος. Sic fere Chriſoſtomus homilia 15. Ad populum Antiochenum. πολλάκις ἀπὸ ῥημάτων καὶ γέλωτες λοιδορίαι καὶ ὕβρεις ἀπὸ λοιδορίας καὶ ὕβρεως πληγαὶ καὶ τραύματα ἀπὸ τραυμάτων καὶ πληγῶν σφαγαὶ καὶ φόνοι. Horatius eãdem ſententiam voluit exprimere cum hos verſus fecit in epiſtola XIX. libri prioris.

Ludus enim genuit trepidum certamen & iram.
Ira trucis inimicitias & funebre bellum.

Similia his apud Ariſtophanem. Hieronymum, Cedrenum, & alios nobis obſeruata: quę prætermittimus ſcientes prudentes. Panyaſis poetæ locum vbi τὴν πρώτην πόσιν ἀπονέμει Χάρισιν. quod ait noſter, negligentia breuiatoris an librarij prętermiſſos, reperies inter fragmenta Athenæi nobis collecta. Hominem vino ſuauiſſimis verſibus aſſimilat Comicus Alexis: quo loco ſcribendum arbitramur, mutata diſtinctione,

Πολλή γ᾽ ἀνάγκη καὶ τὸν ἄνδρ᾽ ἀποζέσαι
Πρῶτον, ἀφρίσαι τε, κ᾽ ἀνθῆσαι, πάλιν
Σκληρὸν γενέσθαι.

Vult hominem eſſe vino ſimilem: quod primò feruet ac ſpumat: deinde floret, hoc eſt, ἐν ἀκμῇ ἐστὶ τοῦ πίνεσθαι· poſtea fit vetus & minus gratum intellige autem de vino quod παρήκμασεν, vt loquitur Alexis, & iam bibẽdo non eſt. Nam alioquin certum eſt quod alibi dicit poëta idem, οἶνον τὸν παλαιότατον σπουδάζομεν. Cyrenæus mox poëta, Callimachus non eſt, vt ſine teſte affirmant quidam: Eratoſthenem eſſe probo Heſychij teſtimonio: cuius ſunt verba in ναρθηκοφόροις, τὸν νάρθηκα ἰσχυρὸν πρὸς τὰς ἐκζωπυρώσεις τοῦ πυρός. ὅθεν καὶ τῷ Διονύσῳ ᾠκείωσαν αὐτὸν, διά τε τὰς ἐν ταῖς θοίναις τῶν δένδρων (lego δᾳδῶν) ἀφὰς, καὶ διότι θερμὸς ἐστὶ τῇ φύσει ὁ οἶνος, ἢ πυρώδης. Οἶνος τῷ πυρὶ ἴσον ἔχει μένος. Ἐρατοσθένης. Hiſtoria lepidiſſima quam ex Timęo auctor commemorat, de domo quam temulenti iuuenes in triremem verſam credebant, inter paradoxa philoſophorum, aut poetarũ figmenta cenſeri non debet. Eſt illa quidem mirabilis, ſed quę tamen non excedat fidem veri. Nam obruti vino homines non ſolũ duplices Thebas videre ſoliti, verum etiã quæ cernunt moueri omnia & cõtinuè agitari putant. Ratio & cauſſa eius φαντασίας, eſt cerebri agitatio & perturbatio quam patitur ab exhalationibus vini eò aſcẽdentibus, exitumque fruſtrà quærentibus. Cerebri igitur στροφὴ faciebat, vt triclinium commotum & στρεφόμενον videre putarent. Inde oborta eſt animis adoleſcentium malè ſanorum nauis in pelago agitatæ ſpecies. Mediterraneis hominibus, qui, vt ait poeta, οὐκ ἴσασι θάλασσαν, hoc vix accidiſſet: iſtis inſulanis, etiam poſt amiſſum rationis vſum, eius ſupereſt memoria quod alias in mari erant experti. Idem vſu venire etiam ſobriis inter ſomniandum, nemo eſt quin ſciat præter Atlantes, degenerem humani ritus populum, neque inſomnia viſentem, Græcorum venuſtum prouerbium eſt, οἶνος καὶ ἀλήθεια, *vinum & veritas*, ſubaudiendũ eſt, vnà habitãt, & in vna ſede morantur. Theocritus, οἶνος ὦ φίλε παῖ λέγεται καὶ ἀλήθεια. Hæbræi non minus rotundè, בכיס בכוס בכעס *in calyce, in marſupio, in ira*, ſubaudiendum mores hominis noſcuntur: vel prodit mores ſuos aliquis. non diſſimili prouerbio apud alios στολὴ καὶ βῆμα καὶ γέλως ἀνδρὸς, τὰ περὶ αὐτοῦ ἀπαγγέλλουσι. *veſtis, inceſſus, viſus, hominis mores illius arguunt.* Ita interpretandum in auctore noſtro, ὅθεν οἶνος καὶ ἀλήθεια λέγεται. quorum interpretationem adeò ridiculam ſunt commẽti interpretes. De Bacchi tripodibus nuper diximus ad Suetonium. In verſibus Antiphanis probo lectionem ſcriptam,

Ἀμφότερα μηνύει γὰρ ἀπὸ τῶν βλεμμάτων
Καὶ τῶν λόγων ταῦθ᾽. ὥστε.

Manca eſt vna dictione hæc ſentẽtia, προσεπιλέγειν δὲ τούτῳ τὸ τοῦ Διὸς σωτῆρος ὄνομα, διὰ .... καὶ μνήμης ἕνεκα τῶν πινόντων. farciri damnum acceptum poteſt ſi ſcribas, διά τε τὸν οἰωνὸν, καὶ μν. inſtituerunt vt vini temperati poculum quod primum biberent, Ioui Seruatori ſacrarent, & ita vocarent. quare? omnis, inquit, boni gratia, & vt meminiſſent mortales ſe hoc modo vinum bibentes ſeruatum iri. Veteres in pleriſque inſtitutorum ſuorum rationem habuiſſe τοῦ οἰωνοῦ, vt & bonum omen captarent, & malum fugerent, admonebamus libro primo, capite XI.

Vir eruditiſſimus Ioannes Leuinius ſcribendum cēſebat, διδαχῆς καὶ μι. acutè & feliciter. eſto igitur iudice me proba illius emēdatio, noſtra reicula. Alcæus varios effectus vini, nunc pototem exilarantis, nunc ad iram prouocantis, his verbis indicat, ἄλλοτε μὲν μελιαδέος, ἄλλοτε δ' ὀξυτέρῳ τριβόλων ἀρρητυμένος ſcripti codices, ἄλλοτε δ' ὀξ. τρ. ἀρητυμένοι. vera lectio ἀρητυμένος. *hauſto vino aliàs dulci mellis inſtar, aliàs acutiore tribulis & aſperiore.* Leuinius ἀρυτόμενοι, *haurientes.* Memini legere in Heſychii Lexico, ἀρηρυγμένος, ἀπηντλημένος: quod pertinere ad iſtum Alcæi locum aliquando ſuſpicabamur. Verſiculus Euripidis ſumptus eſt ex illius Bacchis fabula. in eo verſu, εἰς κέρας θυμούμενοι ſic dictum vt θυμαίνειν εἰς ἀέρα. Vetus poëta apud M. Tullium, πολλὰ μάτην κεράεσσιν ἐς ἠέρα θυμαίνοντα. Anaxandridæ locum de nectaris eſu, & ambroſiæ potu in legitimos iambicos poſſumus ita redigere, quod & Leuinio probabatur:

—τὸ νέκταρ ἐσθίω πάνυ
Μάττων, διαπίνω τ' ἀμβροσίαν, & τῷ Διὶ
Διακονῶ, καὶ σεμνός εἰμ' ἑκάστοτε
Ἥρᾳ λαλῶν, καὶ Κύπριδι παρακαθήμενος.

Dirige & iſtum Alexidis, οὐδεὶς φιλοπότης ἄνθρωπός ἐστι κακός: curuus enim eſt ſcribe οὐδεὶς φ. ἐστὶν ἄνθρωπος κακός. Sed turpius & periculoſius eſt corruptus, qui præcedit Sapphus verſus, Ἑρμᾶς δ' ἑλὼν ἔρπιν θεοῖς οἰνοχόησεν. Legendum eſt, Ἑρμᾶς δ' ἑλὼν ἔρπιν θεοῖς ὠνοχόησεν, ex Euſtathio & libris vetuſtis. ἔρπις *vinum* ſignificat lingua Ægyptiorum, ſi criticis fidem habemus. ἔρπις, inquit Euſtathius, Αἰγυπτιστὶ ὁ οἶνος, καθὰ καὶ Λυκόφρων οἶδε. Lege, ſi eſt operæ, quæ Tzetzes ſcribit ad iſtum verſum Lycophronis, ἔρπιν τε ῥέζειν ἠδ' ἀλοιφαῖοι λίπος. Hipponax, ὅπως τὴν ἔρπιν ὁ σκότος καπηλεύει. Libro decimo iterum laudat hunc Alcæi locum Athenæus, & pro ἔρπιν ſcribit ὄλπην. quod incogitantia factum putem, ſenſum attendente illo non verba. ὄλπις enim οἰνοχόη, *trulla vinaria.* Locum Ibyci ſic Euſtathius, ὁμολογοῖος Ἴβυκος τὴν ἀμβροσίαν κατ' ἐπίτασιν ἐνναπλασίονα γλυκύτητα ἔχειν οἶδε πρὸς τὸ μέλι λέγων αὐτὴν. &c.

CAPVT III.

Dionyſij Halicarn. epigramma. μέτωπον κισσῷ κεκρικωμένον. ὑπὲρ κρεωφαγίας & ὑπὸ κρεωφαγίας quantum differant. ἀνάγκα γλυκεῖα apud Bacchylidem: anancæum *poculum apud Plautum. ἀναγκαῖον πόμα apud Platonem. Athenæus memoria lapſus. εὔφρων καρπὸς Homero vinum: Heſiodo, fruges. Icaria locus in Attica. ψελλισμὸς, primum temulentiæ ſignum. ἀλία & ἀλίζειν. Demoſthenis locus emendatus. τιλη μικρά. reiecta Athenæi expoſitio vocis τίλος apud poëtam.*

INcerti auctoris eſſe epigramma in Cratinum declarant hæc, ὁ ποιήσας τὸ εἰς Κρατῖνον ἐπίγραμμα. Ad oram vetuſtiſſ. cod. erat adſcriptum, τοῦτο Δημητρίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως φασὶν εἶναι: quaſi auctor huius epigrammatis eſſet Demetrius Halicarnaſſeus. quod legere memini etiam apud parœmiographos Græcos. In fine ſcribendum eſt, —εἶχε δὲ κισσῷ Μέτωπον οἷα καὶ σὺ κεκρικωμένον, *cinctum hedera corona tanquam κρίκῳ*, ſiue *anulo.* non vt editum eſt etiam in libro Græcorum epigrammatum, κισσῷ & κεκροκωμένον. Apud poetarum regem duo verſus integri ſunt, qui hic in ſeſquiuerſum parum ἐμπέδως rediguntur,

Ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν ὀρθοκραιράων
Πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο.

Sic ſæpe duo aut plures Homerici in vnum conflantur in iſtis libris. Horum verſuum priorem ſenſuit Ariſtarchus tollendum. quia, inquit auctor, ὑπὲρ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας: *eo verſu de carnis eſu Græcos facit gloriari.* hoc ſonat iſta lectio omnium librorum: quos falſi omnes damnandos ſuſpicamur, & ſcribendum, ὑπὸ κρεωφ. Apud poetam heroes non gloriantur de eſu carnium & viſcerationibus ſuis. Apage iſtam inſaniam lurconibus non heroibus conuenientem. ſed ſoliti heroes liberaliore conuiuio excepti & bene poti, de ſua virtute multa prædicare, & mira de ſe promittere. ὑπὲρ in hac locutione rem notat quam falsò oſtentator ſibi tribuit: ὑπὸ cauſſam notat vnde oritur iactatio. Vide quanta ſit deprauatio ſententiæ ex quantulo errore. poteſt ſcribi etiam ἀπὸ, vt ſtatim: εἰ γὰρ ἀπὸ πάσης εὐθυμίας τὸ καυχᾶσθαι. Si quis vulgatum ὑπὲρ malit retinere quæ erat Ioſephi Scaligeri ſententia fruatur iudicio. In primo verſu Bacchylidis, σευομένα κυλίκων habent etiam membranæ antiquitatis venerandæ. non poſſum interpretari, niſi præpoſitionem ἐκ vel ἀπὸ adiicias. *O dulcis neceſſitas quæ venis & oreris è poculis.* nam σευομένη nihil aliud quàm πορευομένη & ὁρμῶσα. accedam lubens ad libros alios, vbi γλυκεῖα. ſed eligant doctiores. Ἀνάγκην vocat mellitiſſimus poeta τὴν φρενῶν ἔκστασιν, cum poto liberalius vino, homo ſuæ ſpontis non eſt, neque mentis ſanæ. hanc neceſſitatem vocat γλυκεῖαν: quia erat aliud olim anancæ potionis genus, cuius triſtis neceſſitas. Plautus Rudente,

—*perit potando opinor.*
Neptunus magnis poculis hac nocte eum inuitauit.
Credo herclè Anancæo datum hoc quod biberet.

alludit poeta vel ad ſorbitionem cicutæ neceſſariam & fatalem ſontibus in Græciæ aliquot vrbibus: vel ad hauſtum illum è flumine Lethæo, qui nemini mortalium non eſt neceſſarius. Plato libro x. de republica, locutus de Lethæo campo, σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἑσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμὸν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγει· μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν. Erat & aliud ἀναγκαῖον πόμα in legibus Atheniēſium, de quo Plato lib. VIII. De legibus. Lapſus eſt auctor memoria, ſi putauit iſtud hemiſtichiū εὔφρονα καρπὸν ἀρούρης, alius eſſe, vt ait, poetæ quam Homeri. Non meminerat legiſſe Ἰλιάδ. γ. Κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ θεῶν φέρον ὅρκια πιστά·

Ἄρτι δύω καὶ οἶνον, εὔφρονα καρπὸν ἀφύσης. Heſiodus fruges, non vinum, appellat εὔφρονα καρπὸν, *gratum mortalibus fructum.* Locus Atticæ vbi dicitur inuenta eſſe tragœdia Icaria dicebatur. itaque ſcribe, ἐν Ἰκαρίᾳ τῆς Ἀττικῆς, non Ἰκαρίῳ. Stephanus, Ἰκαρία, δῆμος Αἰγηΐδος φυλῆς, ἀπὸ Ἰκαρίου τοῦ πατρὸς Ἠριγόνης. Diſtingue verba Aſtydamantis auctore Leuinio, —θνητοῖσι τὴν ἀκεσφόρον λύπης ἔφηνεν οἰνομήτορ' ἄμπελον. Antiphanis verò ſenarios hoc modo, tranſpoſitis dictionibus aliquot, Συνεχῶς γὰρ ἐμπιπλάμενος ἀμελὴς γίγνεται ἄνθρωπος ἀποπίνων δὲ πάνυ φρονίμως. Is qui apud Alexin comicum hos duos trochaicos pronunciabat, Οὐ μεθύω τὴν φρόνησιν, ἀλλὰ τὸ πιεῖν, (vel τοσοῦτο) μόνον, Τὸ διορίζεσθαι βεβαίως τῷ στόματι τὰ γράμματα, hoc voluit ſe vini potui tantiſper indulgere, donec adhuc lingua non titubet, ſed articulatè voces poſſit proferre. nedum vt ad dementiam vſq; ſe ingurgitet. Linguæ titubantia, & ψελλισμὸς, inter prima temulentiæ ſymptomata, vt etiam Plutarchus ait in Sympoſiacis. Dalec. emendabat τῷ ὄμματι. cui non poſſum ſuffragari: Lautiores epulas priſci Græci θαλίας dixerunt, ὅτι θεῶν χάριν ἠλίζοντο καὶ συνῄεσαν, *quia in honorem Deûm conueniebant ad conuiuia.* non ferendi ſunt qui ἠλίζοντο hîc corrigunt: id verò corrumpere eſt non corrigere auctores. ἁλία Ionum propriè vox eſt, pro conuentu & cōcione, frequens apud Herodotum. apud Demoſthenem in oratione Pro corona, in vetere Byzantiorum decreto ἐν ταλίᾳ perperam ſcriptum, pro ἐν τῇ ἁλίᾳ. Etſi autem ἁλίζεσθαι & συναλίζεσθαι generali notione congregari ſignificāt ſine finis diſcrimine: fuêre tamen qui de conuenientibus ad cœnam condictam propriè putarent vſurpari. Ita vſus hîc Athenæus illa voce. Ita etiam accepit Noui fœderis Syrus interpres, cùm συναλιζόμενος αὐτοῖς initio actorum verteret אכל עמהון לחמא *comedens vnà panem.* τέλη μικρὰ in Euripidis verſu, minores ſunt hoſtiæ & minoris impenſæ. hæc nominis ratio: alioquin τέλος pro hoſtia non dicitur: etſi ſcio proditum eſſe contrarium ab antiquis grammaticis: qui omnes ſecuti ſunt auctoritatem Athenæi, aut illius vnde ipſe habet. Mihi verò & abſurdum videtur & ridiculum quod ſcribitur hîc ab auctore: τέλος ſignificare θυσίαν in eo quem profert Homeri loco ex principio noni libri Odyſſ. Atque ego mirari ſatis nequeo tam φορτικὴν interpretationem tam erudito viro probari potuiſſe. Melius illi qui τέλος in eo verſu accipiūt vt apud philoſophos, cum in morali diſciplina de finibus diſputatur. Etenim dubitari non poteſt illud vltimum, quò omnia conſilia & vota noſtra referuntur, ea voce hic à poeta intelligi. Eſt ſanè familiaris Ionicè ſcribentibus dictio τέλος, quæ ſæpe nihil ſonat aliud quàm χρῆμα, *res.* τέλος θανάτου, *res mortis,* pro morte ſæpe apud Homerum & Hippocratem. vt *res voluptatum,* Plauto, pro voluptates. Hoc etiam modo exponas rectè οὐδὲν τέλος χαριέστερον, *res nulla gratior.* Alexidis verſus imperfectè ſcriptos ita lege, & concipe,

Τοὺς δυστυχοῦντας ἐπιφανῶς δεῖ ζῆν ἀεὶ,
Φανερὰ τε τὴν δόσιν τὴν τοῦ θεοῦ ποεῖν·
Ὁ γὰρ διδοὺς τ' ἀγαθὰ δαίμων, τὸν μὲν ἂν
Πεποίηκεν αὐτὸς οἴεται χάριν τινὰ
Ἔχειν ἑαυτῷ, τοὺς ἀποκρυπτομένους δὲ καὶ
Πράττειν μετρίως φάσκ.

CAPVT IV.

Vinū ex aqua φύεται. *Titareſius & Peneus:* πλατὺ ὕδωρ, *aqua ſalſa.* λιαρὸν *pro calido.* μελανκέρασμα *&* μελάνκερας *aqua tepida.* δυσφρᾶ ὕδατα, λίτρον *&* νίτρον. Pyrhæa, Tharra, Pheta. *Multa corrupta emaculantur.*

ATHENÆI ſunt, non autem poëtæ vllius verba hæc, οὐ χαίρει τῷ στόματι ἐκ πρώτης ἐθισθεὶς ἀνατροφῆς ὑδροποτεῖν. Proſa, inquam, eſt oratio, non verſa, vt ſine cauſſa quidam affirmant In dialogi huius textura, de eo conuiuia iſta dicebantur, qui ſequētem de aquis diſputationem erat habiturus. Eclogarius dictionis elegantiam adamauit, & adnotauit. Non ſemper editæ lectioni ſcriptam iure prætuleris: nam exēpli gratia, in multis chirographis legas, οὐ τινι ἡμῶν ἐπῆλθε περὶ ὑδάτων εἰπεῖν τι, ἀφ' ὧν καὶ ὁ οἶνος ἀφύεται, vel ἀρύεται: in aliis perſpicuè falsò οὐ φύεται. vera eſt noſtra lectio, ἀφ' ὧν καὶ ὁ οἶνος φύεται. multis modis ex aqua vinum gignitur: vel quia ex quatuor elementis conſtāt omnia: vel quia in vino ineſſe quandam ὑδατώδη οὐσίαν nemo dubitat & probat Galenus quarto De ſimplicibus medicam. vel denique, quod ſine aqua cœleſti non turgent vuæ. Titareſius fluuius, ait, τῷ Πηνειῷ συμμίσγεται. etſi verum eſt quod dixerunt interpretes Titareſiū in Peneum influere: tamen neque auctoris ſententiam expreſſerunt, neq; veram lectionem viderunt. Scribe, ὃς τῷ Πηνειῷ οὐ μίσγεται, vel οὐ συμμίσγει. Homerus, Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ. Ἀλλά τέ μιν καθύπερθεν ἐπιρρέει ἠΰτ' ἔλαιον. Protagoras Cous fuit medicus antiquiſſimus. hunc ſcribit auctor inter aquas laudabiles & ſanitati conducibiles poſuiſſe eam quæ abſtergendi vim habet: non alio motum argumento quàm poetæ auctoritate, ita canēte Ὀδυσ. ζ. Καλὸν ὑπεκπρορέει μάλα περ ῥυπόωντα καθῆραι· abſurdè faciunt qui hunc verſum illi medico attribuunt. Πλατὺ ὕδωρ eſt *aqua ſalſa.* Athenæus, διαφέρει δὲ καὶ γλυκὺ ὕδωρ ἀπὸ πλατέος. Heſychius πλατὺ ὕδωρ τὸ ἁλμυρόν. Sic etiam Ariſtotelem memini locutum meteorol. libr. 11. ὅθεν μὲν οὖν ἡ γένεσις ἔνεστι τοῦ ἁλμυροῦ ἐν τῷ ὕδατι, εἴρηται. καὶ διὰ τοῦτο τά τε νότια ὕδατα πλατύτερα ἐστὶ, καὶ τὰ πρῶτα τῶν μετοπωρινῶν, hoc eſt, *ſalſiora,* paulò poſt ipſe ſe explicat. ἀνάγεται δὲ ἀεί τι μέρος αὐτῆς μετὰ τοῦ γλυκέος· ἀλλ' ἔλαττον τοσούτῳ, ὅσον καὶ ἐν τῷ ὑομένῳ τὸ ἁλμυρὸν καὶ πλατὺ τοῦ γλυκέος ἔλαττον. ibidem, ἐν Χαονίᾳ κρήνη τίς ἐστιν ὕδατος πλατυτέρου· ἀπορρεῖ δ' αὕτη εἰς ποταμὸν πλησίον γλυκύν. Fortaſſe vſus hic vocis πλατὺς ab eorum interpretatione ortus eſt

qui

qui apud Homerum πλατὺν Ἑλλήσποντον exponebant *ſalſum* : quos ſequitur hîc Athenæus: non ita Euſtathius, nec grammaticorum cohors tota. Adi ſcholia antiqua, & Heſychium. Locus eſt Ἰλιάδ. η. Qui ſequitur de aqua dulci verſus, fallit nos: eſt enim ex duobus compoſitus, Στῆσαν δ' ἐν λιμένι γλυκερῷ εὐεργέα νῆα Ἀγχ' ὕδατος γλυκεροῖο. Ὀδυσσ. μ. De duobus Scamandri fontibus canit poëta, Ἡ μὲν γάρ θ' ὕδατι λιαρῷ ῥέει ἀμφὶ δὲ καπνὸς Γίνεται ἐξ αὐτῆς ὡσεὶ πυρὸς αἰθομένοιο. Putat auctor ſatis probari λιαρὸν *calidum* ſignificare, non *tepidum*, ex eo quod de fumo adiecit poëta: quoniam, inquit, non poteſt nō eſſe calida aqua illius fontis, ex quo vapor ignis, & ignitus fum' ſe efferant. Euſtat. parū hæc argumētatio probatur: nā fum' ait, οὐχ ὁ αὐτὸς χῆμα, ἀλλὰ τὸ οἱονεὶ τῆς ἀναθυμιάσεως. ideo placet illi, ante vocē καπνὸς ſubintelligi debere ſimilitudinis notā, vt in illo, *Nec verbum verbo curabis reddere, fidus Interpres.* Sed σοφίζεται profectò Euſtathius: nam Athenæi vera ſententia eſt: neque aliter grauiſſimus ſcriptor Strabo ſenſit: qui libro XIII. poetæ locum tractans, λιαρὸν, & ipſe interpretatur θερμόν. Quid autem opus τὸ παραβολικὸν προσυπακούειν ἐπίῤῥημα, cum ſequatur in proximo verſu ὡσεὶ πυρός? Μεσακίρασμα medium eſt temperamentum inter calidum & frigidum, & vt loquitur Plutarchus ψυχροῦ καὶ θερμοῦ κοινώνημα. Athenienſes vt refert Athen. μεσακίρας appellarunt aquam tepidam. lib. tertio clara illius ſignificationis exempla multa. Hîc vnum apponitur ex Eraſtothene, ὑδαρὴς ἢ μεσάκρας. ſed cùm de aqua tantū dici vox μεσάκρας videatur, quid vocat Eratoſthenes ὑδαρής? non enim ſi vinum quoddam dici ſolet οἰνῶδες, vllam ideo aquam (quæ quidem pura aqua ſit nec medicamentoſa) ὑδαρῆ rectè dixeris. Δνοφερὸν ὕδωρ interpretatur Athenæus ἀχρεῖα: ſicut Latinis *atrum* in cuiuſcumque rei vituperatione. Non ſemel apud poetam leges, ὥστε κρήνη μελάνυδρος Ἥτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ. poetæ interpretes aliter explicant. eos lege per initia nonæ rhapſodiæ Iliadis. Etſi conſtat eorum quæ dulcia ſunt multa aluum mollire: aſſentior tamen eruditiſſimo viro, qui mendi ſuſpecta habuit iſta verba, τὸ Νείλου ὕδωρ πολυγονώτατον καὶ γλυκύτατον. διὸ καὶ λύειν τὰς κοιλίας τῶν πινόντων. nam ſi ideo aluum ſoluit aqua Nili, quia dulcis eſt, cur non omnia dulcia eandem vim habent? tranſpoſitionem tamen illam verborum non probo quæ placuit Dalecampio. Lege, καὶ ὅτι λύει τὰς κοιλίας. ita etiam deſcripſit Euſtathius quarto in Odyſſeam commentario. proximè ſcribunt manu exarati codd. μίξιν ἔχοντα λιτρώδη. vt ad Nilum referatur, non ad ὕδωρ λίτρον aliud non eſt ac νίτρον: etſi Galenus aphronitrum & aphrolitrum ſeparat in VIII. De facultatibus ſimplic. Euſtathij codices faciunt cum editis. Scribe ſtatim, ὕδωρ γύναιξι παιδογόνον, non παιδογόνιον. malim verò addita voce ſcribi γυναιξὶ παιδογόνον. nā ita Theophraſtus, & ex eo Plinius. quod ſequitur, ἐν Πύῤῥᾳ δὲ ἄγονον: id ita Plinius lib. XXXI. cap. I. *E diuerſo in Pyrea flumen quod Aphrodiſium vocatur ſteriles facit.* legit Plinius apud Theophraſtum ἐν Πυῤῥαίᾳ: non ἐν Πύῤῥᾳ. Stephanus, Πυῤῥαία, μοῖρα Θετταλίας. De Tharra quod non vnius oppidi nomen fuit, Stephanum licet conſulas. reperi tamen in chirographis etiam hic ἐν Πύῤῥᾳ. Phetam vbi collocabimus? Φεραῖς fortean aut Ἀφύταις ſcripſerat Theophraſtus.

CAPVT V.

Γνώμων pro clepſydra. expenſa Athenæi ſententia de aqua Arethuſæ fontis. ἀτέραμνον ὕδωρ. *Malarum aquarum ſpecies diuerſæ. Leues aquæ. Cramnonia aqua: rubra* τῆς ἐν Βαβυλῶνι λίμνης. Sicania. *aqua Carthaginenſis.* Tragaſæ. ἐν Λαρίσσῃ *pro ad* Lariſſam. πόλιν *pro* χώραν. Caruta *&* Menis pagus. Donylæum. *Attica aqua malæ. alia item nonnulla.*

SINE exemplo, quod equidem meminerim, γνώμονα pro horologiorū eo genere poſuit Athenæus, quod horas fluxu aquæ indicat. Gnomonicè expoſita Vitruuio in nono libro, circa vmbrarum rationem tota verſatur. ſed auctor ſpeciei nomen γενικῶς vſurpauit. itaque τὸ ἐν τοῖς γνώμοσι ῥέον ὕδωρ, eſt aqua fluens in horologiis quæ propriè clepſydræ vocantur. Quod ſequitur, μόνον δὲ ἀτέραμνον τῶν ἁλυκῶν τὸ τῆς Ἀρεθούσης, totidem literis ſcribitur in membranis. omnes librarios in fraudem optimi ſcriptoris iſto loco dicas coniuraſſe. nam ſi ita Athenæus ſcripſit, parum fuiſſe rerum naturæ peritum neceſſum eſt. Hippocrates in libro De aëre, aquis & locis veteres medicos falſa de aquis ſalſis pronuntiaſſe ſcribit: cum neſcirent, inquit diuinus ſenex, omnia ἁλυκὰ eſſe ἀτέραμνα καὶ ἀνέψανα. Hic primus eſt error quem iſta lectio inſinuat. Iam verò aquam fontis Arethuſæ ſalſam eſſe falſum eſt. Dalecampius legendum cenſuit τῶν οὐχ ἁλυκῶν. optimè ille quidem: ſed ſcrupulus hic alius oritur. Nam falſiſſimum eſt Arethuſæ aquam μόνην τῶν οὐχ ἁλυκῶν, id eſt, *ſolam inter dulces*, eſſe ἀτέραμνον & difficile coqui. Quis neſcit multis locis fontes reperiri quorum aqua & dulcis & ἀτέραμνος ſit ſimul? Ipſa experientia quæ ſtultorum eluit magiſtra, coquos & omnium rerum imperitiſſimas ancillulas hoc docet quotidie. Galenus IIII. commentario in VI. Epidemiorum, τῶν λαχανωδῶν, ait, ἀκατεργάστων τε καὶ ἀμεταβλήτων ὄντων· ὁποῖα κατά τινας πηγὰς ὕδατα γίνεται, τὰ καλούμενα πρὸς τῶν ἀρχαίων ἀτεραμνώδη. An dicemus præcipuam quandam atque inſignem ἀτεραμνίαν Arethuſanæ aquæ tribui? non video qui poſſit aliter conſtare huic dicto fides. Cæterùm quid propriè ſit ἀτέραμνον ὕδωρ declarat locus Vitruuij libro VIII. vbi de expertionibus & probationibus aquarum loquens, *Item, ait, ſi legumina in vas cum ea aqua coniecta, ad ignem poſita, celeriter percocta fuerint, indica-*

bunt eam aquam eſſe bonam & ſalubrem. Quæ hoc non præſtat aqua, ſcias eſſe malam & ἀτέραμνον. Atheneus paulò poſt, μοχθηρὰ δ' ἐστὶ τὰ βραδέως τὰ ὅσπρια τήκοντα· τινὰ δὲ τὰ νιτρώδη καὶ τὰ ἁλμυρά. qui locus & ſuperiorē emendationē cōfirmat, & πολυμαθέστατον virū ea culpa liberat cui fecerat deprauatus codex affinem. Nolim confuſas ab interpretibus tres malarū aquarum ſpecies diſtinctè poſitas ab Athenæo. χείρω δ' ἐστὶ τὰ βαρυσταθμότερα, καὶ τὰ σκληρότερα, καὶ τὰ ψυχρότερα. *Deteriores aquæ ſunt, quæ multum pendunt, quæ duræ ſunt, quæque frigidiores.* hæ omnes aquæ eandem ob cauſſam malæ ſunt. Athenæus ait, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. philoſophus accuratior dixiſſet τὴν αὐτὴν αἰτίαν. vna enim eſt cauſa, non plures. quæ autem illa? quod difficile conquoquantur. cur difficilis ſint coctura, duas affert cauſſas: alteram duabus primis communem: quòd multum terræ habeant admixtum: alteram tertiæ ſpeciei propriam: ipſum nempe frigus, quo nihil ventriculo inimicius. ſed & iſtas quoque γεώδεις eſſe, ac propterea frigidas paulò poſt dicitur. Ait præterea, τὰ ταχὺ θερμαινόμενα κοῦφα καὶ ὑγιεινά: *quæ citò calefiunt & leues ſunt aquæ, & ſalubres.* quod non in omnibus verum eſt. Plinius negans aquæ pluuiæ tātam ineſſe leuitatem quantam putarent quidam: *Pluuiæ aquæ*, ait, *ſordium ineſſe plurimum ſentitur, citiſsiméque ideo caleſit aqua.* Athenæus auctorem habet Hippocratem, cui leuioris aquæ nota dicitur eſſe perpetua, τὸ ταχέως θερμαίνεσθαι καὶ ταχέως ψύχεσθαι. v. Aphoriſmorum, & Epidemiorum libro II. ſect. II. Crannoniæ aquæ narratio planior eſſet inſerta voce quæ non abeſt opinor tantum, ſed deeſt: ὁ θερμὸν διατηρεῖ τὸν οἶνον. Si non extarent hæc ad verbum tranſlata apud Plinium, de vulgatæ lectionis interpretatione poterat dubitari. nunc dubium non eſt, vtrumque ſcriptorem, Plinium dico & Athenęum, ex eodem fonte hiſtoriam hanc hauſiſſe. Plinij verba, *Cranone eſt fons calidus citra ſummum feruorem, qui in vinum additus, triduò calorem potionis cuſtodit in vaſis.* Aqua rubra τῆς ἐν Βαβυλῶνι λίμνης, eius lacus non eſt qui Limne Aſphaltis appellabatur: de quo Vitruuius libro VIII. cap. III. ſed alius de quo Plinius lib. XXI. cap. v. Quæ de colore vario aquarum fluuij Boryſthenis narrantur, diligenter alibi excuſſimus. ibi diximus, τὴν ἐν τοῖς Βορείοις verti debere, *flantibus Aquilonibus*, non *in locis Septentrionalibus.* lege Plinium, & philoſophum qui ſic loquitur ſæpiſſimè, vt in Probl. tmemate XXIII. problem. nono, quod ad hanc quæſtionem facit. De fōte Paphlagoniæ Vitruuius, *Sunt autem etiam fontes, vt vino mixti: quemadmodum eſt vnus Paphlagoniæ ex quo etiam ſine vino potantes fiunt temulenti.* Sicania & communis eſt vniuerſæ Siciliæ appellatio, & peculiare nomen cuiuſdam particulæ: ſicut Aſia & partem οἰκουμένης modò latius, modò anguſtius ſignificat, & pręterea minimam Aſiæ minoris partem: vnde Ἄσιος λειμὼν apud poëtam. de parua Sicania Athenæus, ἁλμώδεις κρῆναι ἅμα τοῖς ὀξέσι ἐν Σικανοῖς τῆς Σικελίας. Non procul Agrigento fuiſſe iſtam Sicaniam videtur ex Stephano conſtare. Aquæ Carthaginienſis hiſtoria ex Ariſtotelis libro ſumpta eſt De miraculis auditis: vbi verbis penè iiſdem, Ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῶν Καρχηδονίων ὄρος εἶναι (λέγεται) ὃ καλεῖται Γώνιον. mox, πρὸς δὴ τοῦτον τὸν τόπον κρήνην ἐλαίου φασὶν εἶναι· τὴν δ' ὀσμὴν ἔχειν τοῦ κέδρου τοῖς ἀποπλίσμασιν (ſcr. ἀποπρίσμασι,) ὁμοίαν. Vitruuius, *Item Carthaginis fons eſt, in quo natat inſuper oleum, odore vt in ſcrobe citreâ quo oleo etiam pecora ſolent vngi.* Omnes ab Ariſtotele ſumpſiſſe teſtatur Sotion, Ἀριστοτέλης, inquit, ἱστορεῖ κατὰ Καρχηδόνα κρήνην εἶναι ἐλαίου περιγενεστέραν. ſequens hiſtoria ex Alexandri Magni deſcripta epiſt. vt indicat verbo ἐπέστειλεν Athenæus. Sotion obſcurius, ἐν Πέρσαις φασὶν Ἀλεξάνδρῳ φανῆναι κρήνην ἐλαίου πληρουμένην αὐτομάτως. De Alexandri epiſtolis vide lib. XIV. cap. penultimo. Aquarum naturâ ſuâ calidarum quædam ſunt, inquit auctor dulces: poterat addere καὶ ἑψανά: quædam enim illarum opſonia percoquunt, vt in Baiano ſinu Poſidianæ. Plinius libro XXXII. cap. II. Pagaſas Mss. cod. nominant quæ in noſtris Tragaſæ. ait enim, ὡς τὰ ἐν Αἰγαῖς τῆς Κιλικίας, καὶ περὶ Τραγασάς, τὰς ἐν τῇ Τρωικῇ Λαρίσσῃ. & Tragaſas & Lariſſam non procul ab Ilio commemorant geographi. ἐν Λαρίσσῃ ſic interpretari oportet, vt libro ſuperiore cap. XXIV. exponebamus ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, *in agro Alexandrino*: vel pro ἐγγὺς Ἀλεξανδρείας, *ad Alexandriam* apud Dioſcoridem & Galenum ἐν Δαμασκῷ, *in agro Damaſceno.* Athenæus eadem de re infrà, ἐν τῇ Δαμασκηνῶν χώρᾳ. pro eo auctor Etymologici, ἐν τῇ Δαμασκηνῶν πόλει. ineptè: niſi πόλιν acciperet pro χώρᾳ. vt à tragicis interdum ſumi obſeruat Strabo libro VIII. ſed aliter hîc Athenæum puto ſcripſiſſe, & leuiſſima mutatione lego, τάς τ' ἐν τῇ Τρωικῇ Λαρίσσῃ. ita erunt diuerſæ aquæ, Tragaſæa & Lariſſæa. Facit etiam mentionem Athenæus aquarum τῶν ἐν Κλεψύδραις, & τῶν περὶ Μηνὸς κώμην ἥ ἐστι Φρυγίας. *Cetera* ſatis nota in confinio Cariæ & Phrygiæ. *Menis pagum* & interpretes & clariſſimi ætatis noſtræ geographi verterunt in Μηνὴν neſcio quam. Tu illum vicum intellige vbi fuit Μηνὸς Κάρου vel Καρὸς ἱερὸν, de quo Strabo in deſcriptione Phrygiæ lib. XII. niſi malis illam intelligere κωμόπολιν, vbi Μηνὸς Φαρνάκου delubrum: de quo Geographus libro eodem. *Dorylaum* nullum equidem ex veterum lectione habeo notum. Scribe, τὰ δὲ περὶ Δορύλαιον. ſic omnes veteres nominant. Lego cum Mss. περὶ Βαίας ἢ Βαίου λιμένα. de iſto Bajo Strabonem conſulere potes ac Seruium. Atticæ aquæ libro primo improbatæ ſunt, & σκληραὶ dictæ, hoc eſt difficilis concoctionis, vt explicat Galenus. rectè igitur negat hîc Athenęus ſe aſſentiri poſſe Antiphani, qui etiam huius laudis palmam tribuit Athenis. Audiamus Vitruuium teſtem ἀδέκαστον. *Aquæ ſpecies eſt, quæ cùm habeat non ſatis perlucidas venas, ſpuma, vti flos, natat in ſummo, colore ſimilis vitri purpurei. Hæc*

maximè

maximè conſiderantur Athenis. Ibi enim ex huiuſmodi locis & fontibus, & in Aſti & ad portũ Piraeum ducti ſunt ſalientes, è quibus bibit nemo propter eam cauſſam: ſed in lauationibus & reliquis rebus vtuntur. Bibunt autem ex puteis, & ita vitant eorum vitia. Antiphanis locum habes etiam libro tertio.

CAPVT VI.

Τὸ ὕδωρ ποταμοῦ σῶμα. indicium de aqua ex colore. Pythermus ἐν τοῖς Πειραιῶς τυραννήσασι. Laſyrtæ plani hiſtoria. προσδεγεύεται. Inna *locus vbi Silenus à Mida captus.* Mædi *vicini Paonibus.* Pliſtonicus. *Τὰ πόρευτα τῶν ἀγγείων, ora venarum.*

ATHENÆI verba, Τὸ ὕδωρ ποταμοῦ σῶμα φησί που Εὔβουλος ὁ κωμῳδοποιὸς εἰρηκέναι Χαιρήμονα τὸν τραγικόν. Quare adeò inſolens viſum fuerit Eubulo genus loquendi quo vſus Chæremon, cauſſam video nullam. Doctiſſimus quoque Strabo non multo aliter τὸ σῶμα τοῦ Νείλου dixit initio libri vltimi. Legas etiam apud Ariſtotelem, maris aquam eſſe μᾶλλον σῶμα ἢ τὸ πότιμον. & in Meteorologicis τὸ ἀναθυμιώμενον ὑγρὸν dicitur eſſe ἀέριον σῶμα. idem alibi σῶμα πίστεως, vt Hermogenes τὸ σῶμα τοῦ λόγου. ſimilia his apud Romanorum facundiſſimos. Si cui placet ſubtilitas, dicere licet, comparatione aliarum rerum quæ ſub tactus ſenſum cadunt, aquã corpus videri nõ habere. propterea merè aqueis opponuntur τὰ σωματώδη, ea quæ excretione eius quod aqueum inerat corpora ſunt facta. eſt enim σωμάτωσις, ἔκκρισις τοῦ ὑδατώδους, vt docet Theophraſtus lib. ſexto, De cauſſis plantarum. Puto eſſe verius, notari Eubulo battologiam potius in verſu Chæremonis, quàm illud quod ſiue Athenæus ſiue Eclogarius videntur exiſtimaſſe. Fecerat Chæremon, ὕδωρ δὲ ποταμοῦ σῶμα διαπεράσαντες. Sicut Æſchylum videmus dare Ariſtophani pœnas quod δὶς ταὐτὸν εἶπε: ſic Chæremonem Eubulo. nam vel ὕδωρ dixiſſe, vel ποταμοῦ σῶμα, ad ſententiam ſatis erat: non ſatis ad verſum. hanc igitur metri φυλακὴν ſiue tibicinem irridet comicus. Illa quo pertineant neſcio, Καὶ ἡμῶν δὲ πᾶσα δύναμις ἐξ ὑδάτων ἄρδεται. nam cum pręcedentibus verſibus nihil iis commune. Paulò poſt cum ita ſcribitur, ἀφ' ἧς οἱ Μιλήσιοι περιρράνασθαί φασι τὸν ἥρωα ὅτε ἀπέκτεινε Στράβηλον τὸν τῶν Λελέγων βασιλέα: heros, eſt Achilles: Strambelus, Telamonis fuit filius, Aiacis frater, ab Achille occiſus. Hiſtoriam fusè perſequitur Parthenius, Ἐρωτικῶν capite XXVI. Ibi leges inter cætera, Τράμβηλον δ' οὐ πολὺ μετέπειτα τίσις ἐλάμβανεν ἐκ θεῶν, ἐπειδὴ γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐκ τῆς Λέσβου πολλὴν λείαν ἀποτεμόμενος ἤγαγεν, οὗτος ἐπαγομένων αὐτὸν τῶν ἐγχωρίων βοηθὸν ἀγωνίζεται αὐτῷ· ἔνθα δὴ πληγεὶς εἰς τὰ στέρνα, παραχρῆμα πίπτει. ἀγάμενος δὲ τῆς ἀλκῆς αὐτὸν Ἀχιλλεὺς ἔτι ἔμπνουν, ἀνέκρινεν ὅστις τε ἦν, καὶ ὁπόθεν. ἐπεὶ δὲ ἔγνω παῖδα Τελαμῶνος ὄντα, πολλὰ κατοδυρόμενος, ἐπὶ τῆς ᾐόνος μέγα χῶμα ἔχωσε. τοῦτο ἔτι νῦν ἡρῷον Τραμβήλου καλεῖται. Et Lycophron, Ἐλᾷ δὲ πάτρας τῆλε Τραμβήλου κάσιν. Lege igitur etiam in Athenæo Τράμβηλον, cum eruditiſſimo iuuene Ioanne Meurſio, qui ſuperiores Parthenij & Lycophronis locos ſuggeſſit nobis. Clearchus vt cõiicimus ex Athænei verbis, ſenſiſſe videtur, qualitatẽ aquæ ex eius colore poſſe cognoſci: optimã eſſe eam quę lactis inſtar albeſcat. Hypocrates quoq; optimam pronũtiat τὴν γλυκεῖαν καὶ λευκήν. Is videtur aquæ naturalis color. videtur inquam: re enim vera aliud eſt: Auctor libri luculenti De coloribus, quem Theophraſtum eſſe cenſemus, ἀὴρ καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά. Idem philoſophus alibi contrarium videtur ſentire. Sed hæc viſio, vt Iuriſconſultorum vocem vſurpem, altioris eſt indaginis, quàm vt philologico huic ſcripto conueniat. In commentario noſtro de coloribus, ſi Deus Opt. Max. volet, accuratè iſta explicabũtur. Sequuntur Eubuli verſus duo, quorum alterum viri docti non agnouerunt, leuiter ab Athenæo deformatum. Vtrumque adſcribam vt erat conceptus à poëta,

> Ὁ μὲν οἶνος ἡμῶν τὰς φρένας ἐπισκοτεῖ·
> Ὕδωρ δὲ τοὺς πίνοντας εὑρετικοὺς ποιεῖ.

Non ſunt lege metri adſtricta hæc, τοσαῦτα ὥσπερ οἱ ῥήτορες πρὸς ὕδωρ εἶπον, quomodo edita ſunt in verſione Dalecampij, ſic autem ſcribe ex melioribus libris, ἢ. ὥσπ. οἱ ῥη. πρὸς ὕδωρ εἰπών, καὶ βραχὺ ἀναπαυσάμενος, αὖθις ἔφη. Antiphanes ait Οἴνῳ τὸν οἶνον ἐξελαύνειν. ſic illo prior Alcæus, ἐκ κεφαλᾶς δ' ἀτέραν ἑτέραν κύλιξ ὠθείτω. alluſum eſt ad notiſſimum prouerbium, *clauus clauo truditur.* Enumerantur deinceps abſtemij aliquot viri clari & inſignes. In eo albo primum locum obtinet Glauco Athenienſium tyrannus, quem ex Pythermo ſcribit auctor fuiſſe ὑδροπότην. Habemus igitur quem Iulio Cæſari adiungamus, de quo notum eſt verbum M. Catonis, *Vnum ex omnibus Cæſarem ad euertendam Remp. ſobrium acceſſiſſe.* ſic autem Athen. Πύθερμος ἐν τοῖς Πειραιῶς τυραννήσασι καταγράφει καὶ Γλαύκωνα ὑδροπότην. Ego iſtos Piræei tyrannos haud noui. illos noui XXX. tyrannos de quibus multa Xenophon, Plutarchus, alij. Quid de hoc loco ſuſpicer non dicam, contentus acutum & eruditum lectorem aduertiſſe. Scribe mox cum Euſtathio, οὐδενὸς ἧττον διαπονήσας σώμασιν ἐρρωμένος: non ἐρρωμενεστέρως, non etiam placet, Μάγνης ὁ Ἀθηναῖος ὃν ἴδιον χρόνον: *quo tempore viuebat*: ſed repetitis literis fugitiuis, ὅσον ἴδιον χρόνον. *quandiu vixit.* Laſyrtæ plani hiſtoria quod dolendum, corrupta eſt. Ait, οὐδὲ προσεδεῖτο ποτοῦ, καθάπερ οἱ ἄλλοι. infeliciſſimè interpretes verbum *egere* in hac ſententia locarunt, dicerent ſaltem *non indiguiſſe.* id videntur Græca velle. mens tamen alia, nam re vera & indigebat iſte & vtebatur potu. ſed contrarium agyrta hic perſuaderi voluit omnibus. ille igitur, οὐ προσεδεῖτο ποτοῦ, id eſt, non opus habebat, neque poſtulare ſolebat ſicut reliqui mortaleis. Notabis voculam οὐδέ, quæ mendi arguit ſequentia verba, οὖρον δὲ προΐετο. Lege auctore me, οὐδ' οὖρον πς. vel quia

præceſſit

præceſſit ἡδύ: vel quia ſic fuit neceſſe vt mimū ritè Laſyrtas iſte ageret. Voluit enim de ſe credi quaſi neq; biberet, neq; meieret. Attendenti ad verba auctoris ita eſſe manifeſtò parebit. iſta autē τὴν κύστιν δι' αὑτοῦ ἔχοντα, hanc ſententiam arbitror continere: iſtos qui Laſyrtam obſeruabant, verùm putaſſe ipſum meiere nunquam, quod illum ſemper viderent, τὴν κύστιν αὐτοῦ ἔχοντα, id eſt, veſicam eodem ſemper in loco & ſtatu habentem. meliorem hanc interpretationem iſtorum verborum excogitare non poſſum. Quid ſi legas, τὴν κύστιν ἢ αὐτοῦ ἔχοντες ἀεί? deſunt fortaſſe aliqua verba: quæ clades ſæpe nos in hoc opere habuit exercitos. Poſtremorum verborum morbus κρείττων ἐστὶ τῆς ἐμῆς ἰατρικῆς. Dalecampij diſtinctio perplacet: nam ſermo de Laſyrta finit in τούτου. ſequitur deinde verſus Antiphanis: in quo legitimum verborum ſitum permutat more ſuo Athenæus. poëta ſic ediderat, Τὸ γὰρ μεταλλάξαι διάφορα βρώματα.

Ἐστ' ἡδύ. elegantiſſimum eſt verbum παραγεύεσθαι in tertio verſu: quo ſignificatur guſtare aliud atque aliud more faſtidientium, ſic vt in nullo acquieſcas. Qui vix ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ ψαύσαντες τοῦ τῶν Μουσῶν λέβητος, peritiſſimos ſe literarum Græcarum putant, vero ſperare vllam ex huius generis elegantiis voluptatem: quæ mihi quidem propè vnica aſſiduarum vigiliarum merces hactenus extitit. Etiam in vltimo verſu dictionum admiſſa tranſpoſitio. ſcribendum enim, Καινοῦ, παρέχει διπλασίαν τὴν ἡδονήν. Colloquij inter Midā & Silenum habiti, Athenæus mox meminit, & præter illum multi alij: vt Tertullianus De pallio, & contra Valentinianos: item libro De anima. Ælianus quoque Ποικίλης libro tertio. reſpexit eò etiam Virgilius in Sileno: ex qua ecloga diſcas quid hæc ſibi velint, ὅτι ἑλεῖν τὸν Σιληνὸν ὑπὸ μέθης ἠθέλησε. Fontem ad quem captus Midas ex Bione appellat auctor Innam. Dalecampius emendat Οἴνην plauſibili admodum coniectura: niſi obſtaret omnium librorum conſenſus. Ego alibi legere memini captum Silenum à Mida in hortis, quos haberet amœniſſimos in Macedonia. Bion fontem Innam ſiue Oenam ſtatuit μέσην Μήδων καὶ Παιόνων. Mirum verò qui iſti Medi Pæonibus vicini. ſed illudit nobis ignorantia librariorum: nam Μαίδων ſine dubio erat ſcribendum. Non prætereundum eſt quod mox legitur, Στάφυλος φησὶ τὴν τοῦ οἴνου κρᾶσιν Μελάμποδα πρῶτον εὑρεῖν. *Staphylus ait, Melampodem omnium primum inueniſſe vini temperamentum.* quis malùm iſte Nigripes? alij hoc iuuentum Staphylo Sileni filio adſcribunt. Plinius libro ſeptimo, cap. LVI. ne hîc quidem ſuſpicionem meam, pluribus indicabo: eſt enim incerta omnino. Pliſtonicus Appionis eſt cognomē, qui fuit inſignis grāmaticus, & dū vixit, publicæ famæ tympanum, atque vt Tiberio dictus eſt, mundi cymbalum. Fuit & Pliſtonicus medicus Plinio in hiſtoria plantarum laudatus. Τὰ πέρατα τῶν ἀγγείων paulò poſt ſunt, ora venarum quibus alimenta ſuſcipiunt. Galenus modò πέρατα modò στόματα τῶν μεταλαμβανόντων τὴν τροφὴν ἀγγείων appellat. ἀγγεῖα in medicorum libris dicuntur venæ & arteriæ anguſtiore ſignificatione. Vnicum Galeni adſcribam, qui iſti lucem afferet magnam. Sic ille III. in librum Hippocr. περὶ ὀξέων. commentario. ὁ οἶνος κατὰ τὸ ἧπαρ ἐξ ὀλίγων ἀγγείων τῶν ἐπὶ ταῖς πύλαις εἰς στενὰ παραγίνεται πέρατα τῶν ἐν τοῖς σιμοῖς αὐτοῦ μέρεσι, καὶ τῶν ἐν τοῖς κυρτοῖς καθ' ἃ καὶ ἡ μετάληψις ἁπάντων τῶν ἀναδιδομένων εἰς ὅλον τὸ σῶμα γίνεται.

CAPVT VII.

Dulcedo ebrietati contraria: Carmanorum mos in firmanda amicitia. τέλος φιλίας, *vel* ὅρος, *de perfecta amicitia. Indicium bonæ malæve aquæ.* τὸ ἰῶδες, *macula. Amphiarai fons.* λόφοι ξηροὶ *apud Hippocratem. Aquæ* τὸν οἶνον ὀλίγον φέρειν εἶναι. *Aquam nutriendi vim habere.* βαστάζειν *pro* ἀναβαστάζειν. ὀξύπεινος.

SI quid in me iudicij eſt, fallunt nos vulgati ſcriptique codices, iſta verba ſic ſcribentes: ἐὰν δέ τις ἡμῶν τοῦτ' δυσκόλως ποιῇ, γλυκὺ ὕδωρ θερμὸν προσλαμβανέτω. Dixit modò Athenæus, ad vitandam ebrietatem præbibendam eſſe aquam: nunc ait, ἐὰν δέ τις ἡμῶν τοῦτ' δυσκόλως ποιῇ, id eſt, *ſi quis bibere aquam recuſet.* huic igitur quid faciendum ſuadet? vt vulgata quidem lectio eſt, aquam faſtidienti aquam propinat. Arbitror vocem ὕδωρ ex hac ſententia eſſe exterminandam: aut iſto ſaltem modo lectionem concinnandam, γλυκὺν ἢ ὕδωρ θερμὸν προσλαμβανέτω. calidam vult antè bibi, aut vinum dulce. Aduerſari dulcedinem ebrietati nemo ignorat qui ſequentia verba, item Sympoſiaca Plut. & Macrobium legit. Carmanorum mirum morem Athenæus narrat, mutuum ſanguinem in compotationibus propinare ſolitorum firmandæ amicitiæ. Simile Scytharum inſtitutum & aliquot aliarum nationum norunt eruditi ex geographis, Luciano, Valerio Maximo, aliis. *Neſcio quid & ſub Catilina deguſtatum eſt*, ait Tertullianus in Apolog. Eleganter verò Athen. τέλος φιλίας νομίζοντας, pro ἐντελῆ φιλίαν Sic accipiunt & vocem ὅρος. vt ὅρος φιλίας pro perfectiſſima amicitia. Baſilius in epiſtola ad Candidianum, ἵνα μὴ ὁ ἔσχατος ὅρος τῆς ἀσθενείας ἡμεῖς ὦμεν. cæterum *Carmanos* in hac narratione prior interpres mutat in *Germanos.* Scribe, εἰς τὸ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἀπὸ τοῦ ποτοῦ, non π. τὸ ἀπὸ τοῦ ποτοῦ, id eſt ipſum, quod mox dicit, τὴν τοῦ οἴνου ἀναθυμίασιν. Indicium bonæ aquæ hoc ſtatuitur, εἰς χάλκεον ἢ ἀργύρεον ἀγγεῖον ἐγχεόμενον οὐ ποιεῖ τὸ ἰῶδες. Vitruuius inter alia aquarum experimenta hoc quoque recenſet: *Item*, ait, *ſi fons nouus fuerit foſſus, & in vas Corinthium ſiue alterius generis, quod erit ex ære bono, ea aqua ſparſa maculam non fecerit, optima erit:* Plinius idem, ſed breuius: *Damnantur in primis fontes, ſi vaſa ærea inficiunt.* Animaduerſione dignum eſt, Vitruuium ac Plinium vaſorum ex

ære

ære tãtum facere in hac probatione aquæ mentionem. Athenæum etiam argenteorum: cum tamen ærugini ſiue τοῦ ἰῷ argentum non habeatur obnoxium, vt æs & ferrum. Propterea doctiſſimus Geſnerus olim emendabat, χάλκεον ἢ σιδήρεον. Nobis contra librorum conſenſum nihil placet mutari, quod vllo colore defendi non ineptè queat. Cur hic quicquã ſatagamus, cauſa non videtur idonea. nam vt ab ea quæ propriè ærugo vel rubigo in ære ac ferro dicitur, liberum ſit argentum: maculas tamẽ recipit: quod ex reliquiis vini aut aquæ in imo ſcypho diutiuſculè aſſeruatis ſæpe obſeruauimus. τὸ ἰῶδες igitur hic erit, quod Vitruuio *macula*. & ποιεῖν τὸ ἰῶδες, quod Plinio *inficere*. Aëtius iſtam malæ aquæ notam ex Rufo aliter proponit: Improbat enim ὅσα περιπήγνυται τοῖς χαλκέοις λιθωδῶς, *quæ in morem lapidum æreis vaſis adhærent*. putaui aliquando ſcribendum eſſe ἰωδῶς. ſed manum abſtineo, & Aëtium aliter interpretor. Locus proximus Hippocratis, ex Epidemiorum libro ſecundo eſt deſcriptus. at verba deinceps allata vbi καλεῖ τὸ χρηστὸν ὕδωρ πότιμον, non extant hodie in libris Hippocratis, quantum recordari poſſum. Interpres ne hic hæreret, viam expeditiſſimã inuenit, atque adeò ipſe ſibi fecit. Aqua ex Amphiarao aut Amphiarato Græcis olim incognita: neque vllus eo nomine fons in veterũ libris. At in agro Oropiorum fanum Amphiarai fuit, & fons non procul inde, qui dicebatur Amphiarai, ſiue Amphiaraeus. Ita interpretare τοῦ ἐξ Ἀμφιαράου ὕδατος, & mox τὸ ἐξ Ἀμφιάρεω, hoc eſt, *allata aqua ex fonte Amphiarai*. eſt enim compendio dictum pro τὸ ἐκ τῆς κρήνης τοῦ Ἀμφιαράου. Meminit Pauſanias in Atticis & Corinthiacis. Omnium aquarum eas maximè probat Hippocrates referente Athenęo, ὅσα ἐκ μετεώρων χωρίων ῥεῖ, καὶ ἐκ λόφων ξηρῶν. mirum quid appellet colles ſiccos, vel aridos. nam ſi arent, quomodo illinc manabit aqua? ſi venas habent aquarum, cur ſicci dicuntur? magis mirum non animaduertiſſe eruditiſ. Dalecamp. ſcribendum eſſe ἐκ λόφων γεηρῶν, ex ipſo Hippocrate: qui λόφους γεηροὺς vocat quos vulgò Græci γηλόφους & γεωλόφους. Diſtinguunt medici aquam è colle terreo fluentem, ab illa quæ de rupe. hanc aquã damnant, illam præſtantiſſimam eſſe pronuntiant. Lege Oribaſium libro quinto, capite tertio. Aëtius quoque in optima aqua deſiderat τὸ διὰ πόρου τινὸς ἢ γῆς καθαρᾶς διηθῆσθαι. quæ verba ipſe mutuatus eſt à Galeno τῶν ὑγιεινῶν libro primo. Propterea dicebat paullo antè Athenæus, Homerum aquas improbaſſe τὰς ἐκ πετρῶν φερομένας: laudaſſe τὰς διὰ δινάρου καὶ πλείονος γῆς φερομένας. Denique non aliter viſum præſtantiſſimis quibuſque Græcorum Arabúmve medicorum. Porrò optimarum aquarum proprium ait eſſe Hippocrates, quod ſint τὸν οἶνον ὀλίγον φέρειν οἷαι. Aqua κατὰ φύσιν ἔχουσα nullum ſaporem, nullum verum colorem, nullam denique ποιότητα habet. Optima illa eſt quæ maximè talis, & ἀποιότατος. Hanc ait Hippocrates τὸν οἶνον φέρειν ὀλίγον, hoc eſt, minimo infuſo vino recipere ποιότητα & ſaporem. contrarium vſuuenit in ea quæ natura ſua eſt ſaporata aut medicata: nam iſta, vt ſuum amittat, & vini aſſumat ſaporem, maiore vini copia eſt opus. pari ratione vina quæque generoſiſſima ſunt πολυφορώτατα: id eſt, plurima opus habent aqua, vt naturam mutent & ſaporem amittant ἔμφυτον. Ita interpretamur diuini ſenis verba: quorum mentem quia non aſſequebatur vir doctus, corrupta cenſuit, & ex libidine emendauit. An autem nutriendi vim habeat aqua, vt probare auctor conatur: an ſit tantum ὄχημα τροφῆς, philoſophis & medicis diſputandum relinquimus. Auicennam, alióſque multos τρόφιμον pronuntiare certum eſt. Doctiſſimus Athenæus iactatam in ſcholis ſapientum quæſtionem non hic ſolùm attigit: ſed etiã ſuperiùs, cum auctoritate magni vatis probabat, aquam non ſolùm nutriendi vim habere, ſed etiam eſſe τροφιμωτάτην. Narrationem de Abderita Democrito confer cum ea quæ apud Diogenem Laërtium. κατασχεθέντος τοῦ μέλιτος venuſtè pro ἀνακατασχεθέντος, *relato in ſuum locum*. ſic τίθεσθαι ὅπλα pro ἀποτίθεσθαι, *exuere*. De illis, ὅρα τὸ ἀναλισκόμενον, & quæ ſequuntur, diximus capite primo. ὀξύπεινος in verſu Diphili tranſlatè vſurpatur, de eo qui valde aliquid cupit: vt apud M. Tullium ad Atticum libro ſecundo, *ſum in curioſitate ὀξύπεινος: ſed tamen facilè patior, te id ad me συμπόσιον non ſcribere: præſentem audire malo*, & libro quarto, epiſt. 13.

CAPVT VIII.

Ἄγειν ὁλκήν. deprimere lancem. ἄξιον. *Ratio viuendi apud Athenienſes adſtricta. Veteres ſapius de die cibum ſumpſiſſe ἰδιώτας. μονοφαγεῖν & μονοσιτεῖν vt differant. ἀριστᾶν apud Hippocratem pro bis de die comedere.* Philonides *comicus*. ἀπόσιτος. αὐτόσιτος. ἀναγκόσιτος. μικράχιον ἀποσκαφιόκαρτον.

Ἄγειν verbum aliquando fuit τῆς σταθμικῆς proprium. Sic ἄγειν ὁλκὴν aut μνᾶν dicunt, pro ἕλκειν, *pendere*. M. Tullius *deprimere* hoc ſolet dicere. vt De finibus, lib. 5. *Virtutis amplitudinem quaſi in altera libra lance pone: terram mihi crede ea lanx & maria deprimet.* & ita ſæpe alibi. Atqui videmus lancem vbi pondus eſt grauius deprimi ipſam, potius quàm alteram deprimere: ſed vt dixi ita ſemper loquitur Cicero. καθέλκειν τὸν ζυγὸν Græci dicunt de ea lance quæ grauior eſt. Chryſoſtomus in epiſtolam ad Hebræos. κἂν τὸν κόσμον ἀντιρρόπησῃς ὅλον; (de vera virtute præditis loquitur) ἐκείνους εὑρίσκω καθέλκοντας τὸν ζυγὸν καὶ τιμιωτέρους ὄντας. Quod autem à liberali venditore emerant cumulatiore mẽſura, id dicebant ἄξιον. Inde quicquid paruo emptum videbatur ἄξιον appellarunt. Eubulus in iis verſibus quos laudat hîc Athenæus, ἀξιωτέρους Πωλοῦσιν ὡς ἔοικε τοὺς

ἄρτους

ἄρτους ἐκεῖ, id eſt, *minore pretio panes ibi vendunt:* non vt vertunt *præſtantiores.* Iſtis verſibus.

οὐ ῥᾷστα δὴ πεινῶσι Κεκροπιδῶν χόροι,
Κάπτοντες αὔρας, ἐλπίδας σιτούμενοι,

iocatur facetiſſimus Eubulus in tenuem Athenienſium victum. Ait eos non viuere, ſed eſurire. Erat enim ſolum Atticum parum vber: ipſi deparci: victus qualis hominum pauperum: tota vitæ ratio adſtricta & diligens. Quis neſcit cur Atticam vocet Thucydides λεπτόγεων? Alciphron in epiſtolis, Κρεῖττον ἐπαινήκειν ἐκ Βοσπόρου καὶ Προποντίδος ἰσθῦν ἐωλον, ἢ καθήμενον ἐπὶ ταῖς τῆς Ἀττικῆς ἐσχατιαῖς λιμῶδες καὶ αὐχμηρὸν ἐρυγγάνειν. Lucianus Fugitiuis, ὅτι δὲ οὐδὲν Ἀττικῆς πενίας δέονται ἀλλ' ἔνθα πολὺς χρυσὸς ἢ ἄργυρος ὀρύττεται, ἐκ εἴπω ζητητέοι εἰσὶν ἡμῖν. ideo Ariſtoteles in tenui cenſu τὸν Ἀττικὸν τρόπον τῆς οἰκονομίας laudat in Oeconomicis. Tenuitatis victus quo vtebantur, teſtes Ariſtophanes & comici omnes. ſed in primis inſignis eſt locus Lyncei Samij è Centauro fabula, quem habes libro 4. ſcitum etiam illud ἐλπίδας σιτούμενοι. ſemper enim Athenienſes magna moliebantur, magnorum bonorum ſpe: verè ſemper quod aiunt, εἰς νέωτα πλούσιοι. Libro priore obſeruabatur extare in veterum ſcriptorum monumentis verbum μονοφαγεῖν. Simile eſt quod hîc legitur, ὁ δὲ μονοσιτῶν κεῖται παρ' Ἀλέξιδι. Nihil erat hic quod iure mutatum vellent interpretes: quibus hoc fuit potius quærendum, qua notione vocem μονοσιτῶν Alexis vſurparit. Dalecampio aſſentiri non poſſumus: neque dubitamus talem eſſe totius loci ſenſum. Sed recitemus verba Alexidis, Ἐὰν ἰδιώτην ἄνδρα μονοσιτοῦντ' ἴδῃς, Ἢ μὴ ποθοῦντ' ᾠδὰς ποιητὴν καὶ μέλη· Τὸν μὲν ἰδιώτην τοῦ βίου τὸν ἥμισυν Ἀπολωλεκέναι νόμιζε· τὸν δὲ τῆς τέχνης Τὴν ἡμίσειαν· ζῶσι δ' ἀμφότεροι μόλις. Si è vulgo, inquit poeta, aliquem videris qui ſemel de die ſumat cibũ, aut poëtam qui recitandis verſibus cõuiuas non obtundat, ſtatuere debes, & poetæ artem ſuam ceſſiſſe infeliciter: & illum alterum bonorum ſuorum dimidium amiſiſſe: ambos denique viuere miſerrimos. Sæpius de die cibum ſumere, tam ſoliti veterũ plerique quàm nos hodie. niſi quod parcius ferè prandebãt. Multi etiam cœna tantum vel prandio erant contenti: ij nempe qui vel ſtudio virtutis, vel amore literarum, aut propter valetudinem, genium defraudabant ſuum. De his non ſentit poëta: verùm de cæteris, quos ἰδιώτας vocat. Sic illam vocem accipio apud Hippocratem aut Polybium initio libri De ratione victus ſalubri. τοὺς ἰδιώτας, ait, ὧδε χρὴ διαιτᾶσθαι qui ſunt quos vocat idiotas? Non me fugit quantum verborum in eum locum doctiſſimus Galenus effundat. Sed arbitror intelligi eos qui more communi vitam degũt: nec peculiari aliqua ratione ſuæ valetudini cõuenienter, illam inſtituunt. Alibi vocat τὸ πλῆθος. Locus eſt in tertio De diæta, Ταῦτα μὲν τῷ πλήθει τῶν ἀνθρώπων, ὁκόσοισι ἐξ ἀνάγκης εἰκῆ τὸν βίον διατελέειν ἐστι, μηδ' ὑπάρχει αὐτέοισι τῶν ἄλλων ἀμελήσασι τῆς ἑωυτῶν ὑγιείης ἐπιμελεῖσθαι. Docti viri idem ſignificare cenſuerunt μονοφαγεῖν & μονοσιτεῖν, ſed falſi ſunt opinione ſua. μονοφάγοι ſunt qui ſoli comedunt, vt illi Æginetæ de quibus Plutarchus in Græcis quæſtionibus. Hominibus qui amicitiam cum nemine colerẽt, μονοφαγίαν pro magno conuitio obiiciebant. Alexis, Ἔρρ' ἐς κόρακας μονοφάγε καὶ τοιχωρύχε. quia vt Seneca ait, *viſceratio ſine amico vita leonis ac lupi eſt.* & nullam vitam eſſe vitalem ſine amico rectè dicebat philoſophus. Hebræorum in eam ſententiam dictum eſt, או חברותא או מיתותא quo optabiliorem mortem pronuntiant vita amicis deſtituta quales Iobus habuit. hæc notio dictionis μονοφάγος, & inde deducti verbi μονοφαγεῖν. Quod τὸ μονοσιτεῖν interpretamur, *ſemel de die cibum ſumere,* auctorem habemus Hippocratem: qui eo vocabulo aliter nunquam vſus. Poſteriores ſcriptores μονόσιτος & μονοσιτεῖν acceperunt pro μονοφάγος & μονοφαγεῖν. Inter capita criminationis qua in Ioannem Chryſoſtomum vſi ſunt eius inuidi, fuit etiam iſtud: ὅτι τὴν φιλοξενίαν ἀθετεῖ, μονοσιτίαν ἐπιτηδεύων, καὶ Κυκλώπων ζῶν βίον. At cur ſolus cibum ſumeret pium illud pectus, cauſſæ fuerũt ipſi multæ & graues: quas, ſi operæ eſt, lege apud Photium in iis quæ excerpſit è libro Georgij Epiſcopi Alexandrini, de Chryſoſtomi vita, variiſque caſibus. In libro De victus ratione in acutis, δὶς σιτεῖσθαι τῆς ἡμέρης & μονοσιτέειν non ſemel opponuntur. Alibi apud diuinum illum ſcriptorem τῷ μονοσιτέειν opponitur τὸ ἀριστῆν. Nam quia ferè prandio potius quã cœna abſtinebant qui ſemel comedebant, ideo magnus ſenex miro vſus verborum compendio ἀριστᾶν ponit, pro bis de die veſci, & ἄριστον αὐτὶ ἀριστόδειπνου. De dieta lib. II. Ἄριστον τἀναντία διαπρήσσεται τῇ μονοσιτίῃ. libro tertio, πρῶτον μὲν μονοσιτίῃσι χρὴ διάγειν, ἢν μὴ πάνυ ξηρὴν ἔχῃ τὴν κοιλίην ἔχῃ· εἰ δὲ μή, μικρὸν ἀριστῆν, id eſt, *ſin minus, bis fuerit cibus ſumendus.* in libro de veteri medicina. τοῖς πλείστοισι τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν διαφέρει πότερον ἂν ἐπιτηδεύσωσιν εἴτε μονοσιτέειν εἴτε ἀριστᾶν. Secundum Alexidis verſum ſic omnes libri ſcribunt, Ἢ μὴ ποθοῦντ' ᾠδὰς ποιητικὰς καὶ μέλη. quàm γραφὴν aio falſam, ineptam & ridiculam. O bono ſtomacho qui tulêre interpretes: modulos ſaltem conſulerent. An verò aliquas illi cantiones norant nõ poeticas? Luce meridiana clariùs legendum eſſe ποιητήν. Poetarũ hunc eſſe morbum, vt obuios quoſque recitatione ſuorum verſuum enecẽt, beatos interpretes ſi experientia magiſtra non didicerant! quanquam ex Horatio & Martiale non poterant ignorare. Hæc ſcripſeram, cum à doctiſſimo Leuinio ſum admonitus in optimæ fidei libris repertum ſibi ποιητάς, pro ποιητικάς. Siue igitur hoc modo legas, ſiue ποιητὴν vera eſt noſtra interpretatio. Sequentia verba, Πλάτων, οὐ μονοσιτῶν ἑκάστοτε, ἀλλὰ καὶ νίοτε δειπνῶν δὶς τῆς ἡμέρας, debemus diligentiæ doctiſſimi viri Henrici Stephani, qui ex antiquiſſimis membranis illa deſcripſit. eadem

dem quoque Leuinius in ſuis reperit. Iis confirmãtur manifeſtiſſimè quę antè diximus de voce μετοπτᾶν. In verbis Alexidis ſcribe οἰνάρίοις, non οἰνάροις, vide libro primo. capite 22. & libri eiuſdem capit. 23. de iis quæ mox ſub Antiphanis nomine deſcribuntur: ibi tribuebantur Ephippo. inde lector emendabit. Sequentia ſic cape, *Vox ἀπόσιτος extat apud Philonidem: αὐτόσιτος apud Crobylum, παράσιτον αὐτόσιτον.* Philonidem cur in Philochorum transformarit Dalecamp. demiror. Is vetus fuit apud Athenienſeis fullo primùm, deinde comicus poëta: non ſemel in his libris laudatus. ἀπόσιτος dictum vt ἄπιχθυς, *qui piſce abſtinet*. In Hippocrate & Galeno ſæpe ἀπόσιτος πάντων pro, *alienus omnis cibi*. cui opponitur ὁ εὔσιτος, *cibi auidus*, vel *quem cibus iuuat*, vt loquitur Plautus. Αὐτόσιτον variè exponunt critici. Heſychius, αὐτόσιτον, τὸν ἑαυτὸν τρέφοντα, ἢ τὸν σὺν ἑτέρῳ δειπνοῦντα, καὶ ἑαυτῷ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια πρὸς τὸ δεῖπνον. trium harum interpretationum ſecunda Crobyli iſto loco videtur conuenire ſed de tam paucis verbis aliquid affirmare ſtultitiæ proximum ſit. Ἀναγκόσιτον, ait auctor, dixit Crates. cui potius quàm athletæ id verbi quadret, non video. Sic paſſim auctores ei hominum generi tribuunt βίαιον τροφὴν, & ἀναγκοφαγίαν, ſiue τὴν πρὸς ἀνάγκην ἐδωδὴν, vt Ariſtoteles, Clemens, Plutarchus, Galenus: qui etiam ſcribit alibi athletas τροφὰς προσφέρεσθαι σὺν ἀνάγκῃ πολλάκις ἄχρι μέσων νυκτῶν. In Nicoſtrateo loco, μειράκιον ὑποσκαφιόκαρτον, interpretes fecerunt, *valde obligatum faſciis*. de vocabulo κειρίαις aliquid nempe cogitarunt. Poeta verò intelligit *adoleſcentem tonſo capite, eo genere tonſuræ quod σκάφιον dicebant.* Σκάφιον eſſe εἶδος κουρᾶς ex comicis ſcire debemus & grammaticis. Cæterùm integram huius loci ſententiam parati ſumus illi aperire, qui integrum Nicoſtrati drama nobis exhibuerit. Dura conditio, inquies. Noſtra longè durior, ſi ex pauculis & ſæpe corruptis, aut negligenter ab Athenæo deſcriptis verbis, integram ſemper poetæ ſententiam diuinare neceſſe habeamus. Qui in latinis apud Nonium, aliosque, tanto ſtudio iſtud præſtare conantur, iis per me licet eſſe ingenioſis.

CAPVT IX.

Συναυλίαι. veſtium diſtinctio in περιβολὴν & ὑποβολὴν. Sardinia *ob tincturam celebrata.* Aceſas & Helicon *Salaminij. ψακαστὰ μύρα. ἐντιμᾶν & ἐντιλᾶν. λίτα vel λῖτα. ſtragulorum διάφορα.* Prandium cognatorum *apud Perſas.*

ANAXANDRIDÆ proferuntur verba, Τρίκλινον δ' εὐθέως συνῆγεν, καὶ συναυλίαι γέροντι. Lego γεροντικαὶ, & συνάγεσθαι συναυλίαν γεροντικὴν interpretor, *conueniſſe in vnum plurium ſenum turbam.* Συναυλία illud interdum ſignificat, quod expreſſit Dalec. aliquando id quod diximus nos. Sed emendationem facit neceſſariam lex metri; quæ etiam ſuadet ita diſtinguamus. —τρίκλινον δ' εὐθέως Συνῆγεν, καὶ σ. Suſtulimus è proximis verbis negationem, cum legeretur ante οὐ περιβολῇ: quod fefellit interpretes. Platonis locus eſt in Politico: vbi cum velamenta corporis in duo genera diuiſiſſet, σκεπάσματα & περικαλύμματα: poſtea ſententiam eandem aliis verbis repetens, διετεμόμεθα ἀπ' αὐτῆς, inquit, artem intelligens texendi veſteis, νῦν δὴ τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν, περιβολῇ χωρίζοντες καὶ ὑποβολῇ. Appellat ὑποβολὴν culcitram, & quicquid inſternendi aut incubandi cauſſa paratur, vt loquitur Vlpianus Iuriſconſul. puta tapetes, tegetes, ſtoreas, crones, & alia hoc genus. περιβολὴν, quod ait Vlpianus parari iniiciendi cauſſa: vt ſunt pallium, læna, & ſimilia veſtimenta ſtragula Hæc & alia multa huius argumenti in hoc auctore, pluribus explicamus in acuratiſſimo commentario De lectis veterum: ſi modò ita Deo videatur, vt illum aliquando perpolitum edere poſſimus. Porrò inter loca ob tincturam olim nobilia. Sardiniam fuiſſe, fidem fecerit vel prouerbium, βάμμα Σαρδιανικὸν, de quo multa in ſcoliis Græci comici, & apud parœmiarum ſcriptores. Varro in Hercule Socratico, *Cubo in Sardinianis tapetibus, inter chlamydas & purpurea amicula*: Plato comicus ab Athenæo hic laudatus, κἀν φοινικίσι Σαρδιανικαῖσι κοσμησάμενοι κατάκεινται. Dalecampius *in ſtragulis tinctis oſtro Sardiano*: puto factam iniuriam viro docto, & ſcripſiſſe illum, *Sardiniano*. Illud κοσμησάμενοι parum arridet. Malim κοιμησόμενοι. Aceſas & Helicon nobiles polymitarij Salaminij fuêre, inquit auctor. Euſtathius addit, ex ea Salamine quæ in Cypro fuit: non ea inſula quam caſus Xerxis fecit memorabilem. Ab his ſine dubio originem habuit prouerbium Græcum Zenobio recitatum Ἀκεσέως καὶ Ἑλικῶνος ἔργα. *Aceſei & Heliconis opera.* Ἀκεσεὺς eſt: qui Athenæo, Euſtathio & aliis nominatur Ἀκεσᾶς. quare mirum eſt, de horum patria Zenobium diuerſa adeò ſcribere iis quæ Athenæus & Euſtathius prodiderunt. ὁ μὲν Ἀκεσεὺς, inquit, γένος ἦν Παταρεὺς, ὁ δὲ Ἑλικὼν Καρύστιος. Ψακαστὰ μύρα vetuſtioribus Græcis dicta vnguenta, quæ poſterioribus στακτά, inquit Euſtathius. Ἰλιάδ. π. allatum hic ſine dubio Ephippi locum reſpiciens. Στρουθωτὰ ἐλίγματα Sophroni tapetes ſunt, in queis expreſſæ auium imagines: vt ζωωτὰ, *belluta*. Sic rectè veteres codices non vt vulgò. ἐντετιμημένα pro *magni empta*, etſi non damnamus: veteris tamen coniecturæ nondum nos pænitet, ἐντετιλημένα, *conſoriata* ſtragula. eam vocem apud Ariſtophanem legas non ſemel. Mox legiſſe Euſtathius videtur, Ὅμηρος δὲ ὁ θαυμασιώτατος καὶ ἱερώτατος τῶν στρ. Λῖτα ſcribunt multi grammatici apud poetam: & hic quoque pars vet. codd. Athenæus circumflectit, teſte Euſtathio. eum conſule, & auctorem Etymologici. Sequitur, τὰ δὲ περιστρώματα ῥήγεα καλὰ, πορφύρεα, id eſt, ſtragulam veſtem quæ iniicitur non ſubſternitur, Homerus vocat ῥήγεα. Sic rectè MSS.

alludit ad iſta ſummi vatis, Ἰλιάδ. μ. Δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι καὶ ῥήγεα καλά.

Πορφύρε' ἐμβαλέειν. At vir optimus qui περιςρώματα hîc aulæa interpretatur, quæ hodie lectis oppandi ſolent, errat. Nunquam conopea noſtra Græci appellarunt περιςρώματα: qua voce nihil hic aliud ſignificatur, quàm quod περιβόλαιον ante appellari diximus, Verte iſta, ἵνα κόσμον ἔχῃ ἡ ςρῶσις καὶ ἁπαλή, *vt lectus & eleganter inſterneretur & molliter*, ἁπαλή eſt mollities quæ tactu deprehenditur. Græci explicant τὸ εὐμάλακτον, & τὸ εὐψηλάφητον. Alia notione Philoſtratus in Iconibus Menœceo tribuit ςέρνα ἁπαλά, *pectus facile palpabile*: id eſt, toroſum atque elatum. diceremus nos Francoceltæ, *vne poictrine releuee*. Cùm ita loquitur τὸν ἐν Κρήτῃ Τιμαγόραν, ἢ τὸν ἐκ Γόρτυνος Ἔντιμον, indicat parum liquido conſtitiſſe iam olim quis & cuias ille Græcus fuerit cui hic honos à Perſarum rege Artaxerxe eſt habitus. alij Timagoram Cretenſem appellabant: alij Entimum Gortynium. Diſſentit ab vtriſque Plutarchus in Pelopida Timagoram quidem, ſed Athenienſem nominat. Quemadmodum autem γάμβρων ςολὴν libro primo interpretabamur, veſtem quæ propriè quidem generis regum Perſicorum conueniebat: deinde etiam aliis quos pari honore auctos rex volebat: ſic iſto loco, καὶ ἐπὶ τὸ συγγενικὸν ἄριςον ἐκαλεῖτο ὁ Κρὴς οὗτος, τὸν βασιλέα ψυχαγωγήσων, *prandium cognatorum*, epulas exponimus ad quas vocati primùm quidem & προηγουμένως regum cognati: poſtea verò etiam alij quos tali honore princeps dignabatur. Proprium in aula Perſica locum atque ordinem, multaque peculiaria iura obtinuiſſe, quos συγγενεῖς Græci, Curtius *cognatos* vocant, vel ex Pædia Xenophontis ſatis certum. Sunt qui exiſtiment honorariam tantum eam appellationem fuiſſe, ſine vlla rei veritate. Nos id falſum putamus; neque aliter rem habuiſſe quam vti diximus. Sic etiam accipimus apud Xenophontem primo Παιδείας libro, συγγενικὰ φιλήματα. Scribe τούτῳ ἵνα τ. non τούτων. Expoſitis honoribus quibus affectus eſt ab Artaxerxe Græcus Entimus, addit auctor, ἐφ' ᾧ οἱ Πέρσαι χαλεπῶς ἔφερον, ὡς τῆς τε τιμῆς δημευομένης, καὶ ςρατείας ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πάλιν ἐσομένης. duplicem affert rationem, cur proceribus Perſarum tantum honorem haberi Entimo non probaretur. Prior erat, quòd eo pacto decus proprium cognatis regum vulgari inciperet: altera, quòd ex ea re in ſuſpicionem venirent habere in Animo Artaxerxem, bellum Græcis denuò inferre, vti fecerant iam antè Darius & Xerxes. Σκηνὴν οὐρανόφοφον ἀνθινὴν probè editi libri: malè in ſcriptis: οὐρανοφόρον. Dalecamp. ἀνθινὴν neſcio quare, & οὐρανόροφον ſic interpretatur quaſi legeret φατνωτὴν aut φατνωματικὴν, prope incredibili errore. Intelligit tabernaculum diuerſorum colorum, in tholi modo factum: nam tholi forma eſt οὐρανοειδής. Propterea dicebat Dio libro 53. Pantheum quod Romæ Agrippa condidit, θολοειδὲς ὂν τῷ οὐρανῷ προσεοικέναι. Alij ſcriptores vt formam huiuſmodi Papilionum indicent, οὐρανίσκους appellant, vt alibi dicebamus talem fuiſſe tabernaculorum figuram quibus reges Perſarum vtebantur, etiam Heſychius admonet. Πέρσαι, inquit, τὰς βασιλέως σκηνὰς καὶ αὐλὰς, ὧν τὰ καλύμματα. κυκλοτερῆ, οὐρανὸς: deeſt vox καλοῦν aut ſimilis Hodie in idiotiſmo noſtro ἀκύρως *cælum lecti* appellatur, ſummum illius tegmen, etiam ſi nihil in eo οὐρανοειδὲς formæ.

CAPVT X.

Menſa τρίπους *vel* τράπεζα *Eubuli elegans locus.* Πεντηκοςολόγοι. *vectigal* quinquageſimæ *Athenis. corona* κυλιςαὶ, *volubiles.* ἀποτέλεα κοκκιμηλέα περιφορᾷ *pro* περιφέρεια. *Distinctio vocum* κοκκυμηλέα, κοκκύμηλος *&* κοκκύμηλον. προῦμνον, προύμνη, prunus. μόλγοι.

E Cynicis qui inter conuiuas erant, vnus fuit, qui menſam appellaret nõ τράπεζαν, ſed τρίποδα. Offenſus eius vocis inſolentia, inquit auctor Epitome, δυσχεραίνει ὁ περὶ τῶν σοφιςῶν Οὐλπιανὸς, & λέγει, τήμερον ἐγὼ πράγματα ἕξω ἐξ ἀπραξίας. ſcribebatur ἐξ ἀπορίας. ſed ἀπραξίας, & elegans & vera lectio eſt manu exaratorum, id eſt, *poſt ceſſationem*: vel *pro ceſſatione*. aut ita accipe, *iſtius inertia negotium hodie creabit mihi.* videtur mutuatus ex aliquo vetere poeta: nam integer erit verſus trochaicus ſi ita ſcribas: Ἤμερον δ' ἐγὼ γὰρ ἕξω πράγματ' ἐξ ἀπραξίας. Eſt autem prouerbium Græcorum cuius meminit Suidas, πράγματ' ἐξ ἀπραξίας. monens dici quoties aliquid præter opinionem aut ſpem contingit. Offenditur autem Vlpianus iſto vocis τρίπους vſu: quaſi tripedibus ollis tantum, non menſis id nomen conueniret. Atqui ſcire licet, menſarum alias tres, alias quatuor pedes habuiſſe: illas propriè τρίποδας dici? has τραπέζας, quaſi τετραπέζας. Vſus, penes quem loquendi norma eſt, obtinuit, vt in totum menſæ τράπεζαι vocarentur: relicta appellatione τρίποδος alterius generis vtenſili. tamen eruditi ſcriptores, vt hic Athenæus obſeruat, etiam aliter ſunt locuti. Pleràque Eubuli comici venuſtatis aliquid redolent: & ſæpe ſunt ſubobſcura: non rarò deprauata. omnia hæc iſtis cenſeo ineſſe. τρίποδες οὖν πέντε σοὶ Καὶ πέντε, πεντηκοςολόγος γενήσομαι, venuſta planè ſententia: ſed cuius vmbra vix hodie paret. Lego, τρίποδες πέντε σοὶ, Κρέα πέντε, πεντηκοςολόγος γενήσομαι. Inducebat aliquem Eubulus, qui alteri traderet, aut incoram recenſeret quinque menſas, & quinque apponendarum carnium fruſta fortaſſe etiam plures alias res pari numero erant enumeratæ, quas ſuo more prætermiſit Athenæus: Vtut ſit, repetita ſæpius vox πέντε occaſionem iocandi præbuit ei cui iſta dicebantur. Ego, inquit ille, qui tot rerum pemptadas accipiam, πεντηκοςολόγος γενήσομαι. Propriè πεντηκοςολόγος dicitur publicanus qui vectigal

veƈtigal quinquageſimæ exercet. Meminit Demoſthenes illius veƈtigalis in oratione contra Midiam, & in ea contra exceptionem Lacriti, & oratores alij. Poſtrema verba Epicharmi ſic ſcribebam, Οἰδίπους τελέη ποτ' ὤν, αἰνίγματ' οὐ νοεῖς, *tu qui Oedipus alter eluis, ænigmata non intelligis?* paulò tamen aliter optimi libri, οἰδίπους τύνγα ποτ' ἦν. (melius ἦς.) αἴνιγμα τι νοεῖς. *ergo tu Oedipus es: ænigma enim intelligis.* Qui aiebat apud Antiphanem Καὶ πόθεν ἐγὼ τρίπουν τράπεζαν λήψομαι; non hoc voluit, difficile eſſe tribus pedibus inſiſtentem menſam inuenire: ſed neſcire ſe qui poſſit inueniri menſa quatuor pedum (id propriè eſt τράπεζα, vt diximus) tripes. Secundum verſum Alexidis ſuper Damaſcenis prunis allatum, ſic ſcribe, Νίκανδρον ἐγὼ λέγ' αὐτὸ τὸν νῦν περὶ τριχὸς δή. Quartum ita expleo, ἰδὼν στεφανῶν γυμνὸς προσελθὼν εἰς ἐμὲ στεφάνῳ κυλιστῷ. Veteres in coronas addebant non ſolùm flores, ſed etiam fructus, vt pruna, ficus, & ſimilia his. atque hæ ſunt coronæ quas vocarunt κυλιστοὺς στεφάνους: διὰ τὴν ἀδρότητα καὶ τὸ μέγεθος inquiunt Græci grammatici: quia videlicet propter firmitatem circuli κυλίεσθαι corona ac rotari poterat. conſule librum 15. Latinè *volubilem* aut *rotatilem* coronam dixeris: interpres, *tortilem*: is verò eſt, πλεκτὸς στέφανος, non κυλιστός. Lego deinde, Ἑώρακας πώποτε εὖ ἐσκευασμένον Ἥνυσρον, ἢ ὀπτὸν πλῆρες μεμονθυλευμένον, loquebatur poëta de pugile, cui pugnis facies probe fuerat contuſa. Eam fœditatem exprimere cupiens variis hiſce ſimilibus ingenioſè vſus eſt. Lego cum Euſtathio, τοιοῦτον ἔχει τὸ πρόσωπον, non μέτωπον. Porrò iſtis Alexidis locis alium addas licet ex libro 4. vbi ἀποθέτων κοκκυμήλων facit mentionem: ea erant pruna Damaſcena ſole ſiccata ad perennandum. Βράβυλον dicit eſſe ἀκρόδρυον μικρότερον τῇ περιφορᾷ τῶν κοκκυμήλων. ſi non fallimur, nouè περιφορὰν poſuit pro eo quod eſt περιφέρεια. At δριμύτερον pro στρυφνότερον vſurpaſſe Athenæum in huius fructus deſcriptione, non arbitror. In ſaporum nominibus peccare, & alium alius loco nominare, hominis eſt & negligentiſsimi, & planè ἀφιλοσόφου. Ego non dubito virum doctiſſimum id dixiſſe quod ſentiebat: ſenſiſſe autem quod res erat & arguebat experientia in ea prunorum ſpecie quam ille intellexit appellatione βραβύλων. Theophraſti locus ita habet, ἀπειλαιόβατον δὲ θραύπαλος καὶ κοκκυμηλέα, καὶ σποδιάς. αὕτη δ' ἐστὶν ὥσπερ ἀγρία κοκκυμηλέα. Arborem iſtam ſemper philoſophi & medici vocant κοκκυμηλέαν: fructum κοκκύμηλον. vt menda non videatur carere quod ſequitur, Ἄραρος δὲ κοκκυμηλέαν καλεῖ τὸ δένδρον. κοκκύμηλον δὲ τὸ ἀκρόδρυον. qui ita loquitur clarum dat indicium, alios ſcriptores aliter has voces vſurpaſſe, quod falſum eſt. Lege Theophraſtum, & Dioſcoridem. Obſeruat Iulius Pollux libro primo, apud mediæ ætatis comicos qualis fuit Araros hic, prunum arborem appellari κοκκύμηλον ἀρσενικῶς. Ex eo coniiciebamus ſcripſiſſe Athenæum, Ἄραρος τὸν κοκκύμηλον καλεῖ τὸ δένδρον, τὸ κοκκύμηλον δὲ τὸ ἀκρόδρυον. Poſtea animaduertimus non multo aliter eſſe in vno è MSS. Fructus coccimeleæ teſtibus Aëtio & Ægineta πρῦμνον in Aſia vulgò appellabatur. quanquam Galenus libro ſecundo, De vi alimentorum προῦμνα ait dicta ſuo tempore fructus τῶν ἀγριοκοκκυμήλων. Vt ſit, ab Aſiatica voce originem habet Latinorum prunus. προύνη tamen etiam Theophraſto arboris nomen. Pruna ſiue τὰ κοκκύμηλα dicuntur Diphilo Siphnio μέσως εὔχυλα: Dioſcoridi planè κακοστόμαχα: item Diphilo εὐέκκριτα, aliis medicis non hoc ſolùm, ſed etiam κοιλίας μαλακτικά. Dioſcorides, Galenus, Aetius. Sed hæc obiter. huius enim inſtituti non ſunt. Fuerunt è Græcis qui fructum hunc μόλτυον appellarent. Heſychius, μολτύας, τὰ κοκκύμηλα.

CAPVT XI.

Κηρώδεις quid apud Theophraſtum aliquot locis. Pytho Byzantius *orator, Athenaus ῥήτωρ dictus.* Γραικός, Græculus. *Romanorum error de appellatione ceraſorum.* Κερασοῦς *vrbis nomen, & ſimilia. fructus ex aqua ſumpti.* Pryges *Hectoris fabula.* Mora *ruborum.* μῶρον *&* μόρον. *Emendantur multa, & illuſtrantur.*

SOLET grauiſſimus philoſophus Theophraſtus, in plantarum deſcriptione fauis comparare flores quarundam, conſtantes ex multis minutioribus: item fructus ex multis quaſi baccis racematim compoſitos, τὸ γὰρ κηρίον, vt B. Pater Chryſoſtomus loquitur, ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων σχημάτων ἀπαρτίζεται. Libro tertio, capite 13. de ſambucho ſcribit Theophraſtus, τὸ δὲ ἄνθος λευκὸν ἐκ μικρῶν λευκῶν πολλῶν, ἐπὶ τῇ τοῦ μίσχου σχίσει κηρῶδες. Libro quarto, capite decimo fabam Ægyptiam ſcribit habere διαφύσεις ἔνδοθεν δι' ὅλου διειλημμένας, ὁμοίας τοῖς κηρίοις. & caput illius quod ille κώδιαν vocat, quia refert caput papaueris, aſſimilat σφηκίῳ περιφερεῖ, in cuius ſingulis cellis ſint fabæ ſingulæ. Libro 3. capite 12. poſtquam dixit ſorborum fructus racemis prouenire ſimiles, addit, πολλὰ ἀπὸ τῆς αὐτῆς κορύνης, ὥστε εἶναι καθάπερ κηρίον. Eodem ſimili vſus etiam Herodotus libro ſecundo in plantæ cuiuſdam deſcriptione, ὁ καρπὸς γίνεται κηρίῳ σφηκῶν ἰδέην ὁμοιότατον. Protulimus iſta in medium, vt de vera lectione conſtaret iſtorum ſuper ceraſis allatorum ex Theophraſto verborum. ἄνθος λευκὸν ἀπίῳ καὶ μεσπίλῃ ὅμοιον, ἐκ μικρῶν ἀνθῶν συγκείμενον, κηρῶδες. Ex iis quæ ſupra diximus, liquidò conſtare arbitramur, rectè hic legi κηρῶδες. Doctiſſimi tamen homines cum in Theophraſti codicibus κηρῶδες hodie ſcriptum inueniſſent, Athenæum ex deprauatis libris Theophraſti cenſuerunt corrumpendum. Erat æquius, ex auctore noſtro veram lectionem apud mellitiſſimum philoſophum reſtitui. Tolle notatam paulò poſt lacunam & ſcribe, τό τε γὰρ

φίρον αὐτῷ ἄνδρων τούτων, καὶ ὁ τὰ. Diu eſt cùm ex coniectura ſic emendaueram: admonitus ſum poſtea ab eruditiſſimo Leuinio ita ſcribi in mẽbranis melioribus. Scribe etiam Τρώγυσι μύρῳ. De Agene dramate libro 13. plura. Pytho Byzantius orator ex Demoſthene & Suida non ignotus doctis. Turbarunt interpretes ſine cauſſa verba iſta, φησὶν ὁ ῥήτωρ τοῦ ῥήτορος Λαρήνσιος. Dicit iſta auctor excerptorum & *Larenſis*, inquit, *apud rhetorē ita loquitur.* ῥήτωρ eſt Athenæus. Ille quidē philologus appelletur ex iſto opere iſtius quàm rhetor, ſed ita paſſim Eclogæ conſarcinator & Euſtathius, aliique grammatici Athenæum indigetant. In iis quæ Larenſis dicit, ſpiritum Romani hominis arguunt iſta, ὑμεῖς οἱ Γραικοί: quæ Latinè verti debent, *vos Graculi*. Apud ſcriptores Græcos vocabulum Γραικὸς tantundem valet, quantum apud Latinos *Graculus*. Sic apud Plutarchum in Cicerone, Γραικὸς καὶ σχολαστικὸς, *Graculus & ſcholaſticus*. item in illo veteri dicto in Chriſtianos iactato, ὁ Γραικὸς ἐπιθέτης *Graculus impoſtor*. Lucullum ceraſos Romam primum inuexiſſe è Ponto ad annum vrbis D.LXXXX. notum ex Plinij libro 15. Ammiani libro 22. & Hieronymi ad Euſtochium epiſtola quadam. Sed falſum eſt, quod de ceraſorum appellatione diſputat hic Larenſis. Placet illi, ceraſorum nomen à Lucullo eſſe inuētum & huic pomo tum primum impoſitum, quando ceraſos in Italiam intulit. Tam abſurdam ſententiam Larenſi adſcribi ab Athenæo mirarer: niſi viderem ita vulgo Romanis fuiſſe perſuaſum. Hieronymus vir vndecunque doctiſſimus, *Hoc genus pomi Ponto & Armenia ſubiugatis, de Ceraſunte primus Lucullus Romam pertulit. Vnde & de patria arbor nomen accepit.* Refellit hoc meritò Athenæus, & ceraſorum nomen multis ante Luculli ætatem ſæculis fuiſſe Græcis cognitū authoritate Diphili probat. cur huic potiſſimum in hanc rem teſtimonium denuntiarit, neſcio. erant enim ad manum Diphilo antiquiores qui ceraſorum meminiſſent. ſed illos fortaſſe non Athenæus prætermiſit: verùm iſte Eclogarius. Nos amplius dicimus, etiam in Italia ante Lucullum fuiſſe ceraſa: verùm parua & inſipida, ac perinde nullo in pretio aut dignatione: adeò quidem vt ceraſum per corni ſpeciem vulgo haberent. Nec ſanè multū intereſt inter ceraſi ferum fructum, nulloque mollitum cultu, & corni. Obſcure hoc indicat Seruius. *Hoc primùm,* (de ceraſo loquitur) *etiam ante Lucullum erat in Italia: ſed durum & cornum vocabatur: quod poſtea incepto nomine corno ceraſum dictum eſt.* Sciendū etiam ceraſorū appellationem ipſius Ceraſuntis vrbis natalibus eſſe priorem & antiquiorem: nedum vt Larenſis vera ſit ſententia. Κερασοῦς indubitanter dicta ἀπὸ τῶν κεράσων, vt Ἀγνοῦς, Ἀναγυροῦς, Ἀχερδοῦς, Ῥαμνοῦς, Μυῤῥινοῦς, Σελινοῦς, Πυξοῦς, Μυελοῦς, & ſimilia his ab aliis plantis locorum deducta nomina. In allata ex Diphilo auctoritate, ἐκ δὲ ψυχροῦ λαμβανόμενα εὐστόμαχα: vertit Dalecamp. *ceraſa cum frigida ſumuntur placent ventriculo.* Sanè apud Galenum legere memini μόρα ψυχρὰ λαμβάνεσθαι. Sed alia tamen Diphilo mens: neque enim eſt idem λαμβάνειν ἐκ ψυχροῦ, & ψυχρόν. Alibi legimus fuiſſe moris olim, qui hodieque obtinet, fructus qui fere ſecundas menſas explent, in diſco frigidam continente, exhibere. Athenæus libro 15. ὅτι τοὺς ἀπίους ἐν ὕδατι εἰσέφερον εἰς τὰ συμπόσια, Ἄλεξις παρίστησι διὰ τούτων. vide cætera. Igitur, τὰ ἐκ ψυχροῦ λαμβανόμενα ſunt illa, quæ antè quā ſumantur aquæ iniiciuntur ac probe lauantur. Galenus hoc præcipit vt faciamus in quibuſdam fructibus: puta, moris ruborum & ſycaminis. Καὶ, inquit ille de batinis loquens, καλῶς ἀποπλύνειν πρὶν ἐγχειρεῖν προσφέρεσθαι τὸν καρπὸν τοῦτον. ὅπερ οὐχ ἥκιστα κἀπὶ τῶν συκαμίνων ἐστὶ ποιητέον. In ſermone de ſycaminis ſcribi non placet, ἐντὸς ἡμερῶν τριῶν. Lego τεττάρων, auctore Theophraſto: ἔχοντες, ait ὄνυχας σιδηρᾶς ἐπικνίζουσιν· ἃ δ' ἂν ἐπικνισθῇ τεταρταῖα πέττεται. Plinius, *ſed cum factum eſt quarta die demetitur*: Ait Athenæus, ὧδε Αἰσχύλος ἐν Φρυξὶν ἐπὶ τοῦ Ἕκτορος. hæc Æſchyli fabula inſcripta fuerat à poëta, Φρύγες ἢ Ἕκτορος λύτρα. argumentum erat ex Ἰλιάδ. ῥαψ. ω. Apud pollucem libro 7. capit. 29. laudatur Æſchyli drama, Φρύγες ἢ λύτρα, vbi ſic ſcribe hunc verſum, ἀλλὰ ναυάτης φορτηγὸς ὅς τις (vel ὥς τις) ῥῶπον ἐξάγει χθονός. Emendauimus deinde, ἐν δὲ Κρήσσαις καὶ κατὰ τῆς βάτου, ex antiquæ fidei codicibus. Nempe hoc vult Athenæus, μόρα dici etiam quæ rubi ferunt. Ouidius, *Cornaq; & in diris hærentia mora rubetis*. Euſtathius ex hoc ipſo vt puto, loco, σημείωσαι ὅτι καὶ τὰ τῆς βάτου μόρα λέγεται. Galenus de compoſit. medicam. τῶν κατὰ τόπους, libro 6. μίγνυμεν δὲ καὶ τῶν βάτων τὸν καρπὸν, ὃν ἔνιοι μὲν ἀπὸ τοῦ φυτοῦ παρονομάζουσι, βάτινα προσαγορεύοντες· ἔνιοι δὲ συνήθως προσηγορίᾳ μόρα καλοῦσι, προστιθέντες τὸ ἀπὸ τῶν βάτων. Hieronymus Paulino, *Amos paſtor & ruſticus & ruborum mora deſtringens.* In Æſchyli verſibus ſcribe μιλτοπάρῃοι vel μιλτοπαρῄοισι vt laudat Euſtathius: & omnino cum MSS. ταυτοῦ χρόνου. Senſus eſt pendêre in eadem arbore aut frutice mora alia alba, alia nigra. & item alia rubra. pro γογγύλοι μόρον, Euſtathius ſcribit, στρογγύλον: quod idē eſt. Sciendum etiam μῶρα per ω longum ſcribi in quibuſdam exempl. vt mox, τὸ μῶρον τὸ βατῶδες. ſicut in Galeni libris ſæpius. Ouidius, *hærentia mora rubetis.* Euſtathius per ο paruum ſemper ex Athenæo.

CAPVT XII.

Phaniæ Peripatetici libri de plantis. Locus ex illis conclamatus ἰάβρινα. βάλια, & βάτινα: *μόρα & συκάμινα unde dicta.* Κάρυα *dicta omnia* ἀκρόδρυα. καπυροτερόγονα κάρυα. Μόσυνα κάρυα. *Cypriæ amygdala prægrandes.* μυκηροί. *Amygdala veriloquium Prouerbium,* Ὄνος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγημάτων. *Alia non pauca.*

PHANIAM

PHANIAM Ereſium Theophraſti popularem & condiſcipulum commẽtarios de natura plantarum edidiſſe teſtimonio Athenæi diſcimus, qui multa ex illis deſcripſit & nobis conſeruauit. Librum quintũ eius operis nominatim laudatum, non ſemel ab ipſo auctore offendes: vt facilè intelligas non leuem eam operam fuiſſe, quæ τὰ παραλειπόμενα tãtũ & indicta Ariſtoteli ac Theophraſto contineret: ſed accuratam vniuerſi eius argumenti tractationem. Plinius quoq; inter auctores vnde τὰ περὶ φυτῶν mutuatũ ſe profitetur, Phaniam (qui & φανίας paſſim in MSS. etiam Suida teſte) phyſicum nominat. Eius auctori ſunt hæc in Athenæo verba, τὸ μόρον, τὸ βατῶδες ξηρανθείσης τῆς σφαίρας τῆς συκαμινώδους σπερματικὰς ἔχει τὰς συκαμινώδεις διαγονὰς, καθάπερ ὑφαινούσας, καὶ διαφορὰς ἔχει ψαθυρὰς καὶ εὐχύμους. quę non eò protuli, vt explicarem: ſed vt nihil in illis me intelligere ingenuè profiterer. Maximã à me gratiam inierit, qui iſta mihi expoſuerit. Poteramus vel prioris interpretis ignauiam, vel poſterioris audaciam imitari, & aut hæſitantiam noſtram diſſimulare, aut aliquid excogitare quò planum iter fieret. quia nihil veniebat in mentem quod ſatis probabile videretur, fucum lectori faciendum non duximus. Scripti codices nihil nos adiuuant, nihil Euſtathius, nihil Theophraſtus, neque Plinius. Athenæus hoc nos docet tantum deſcribi hic agreſtis ſycamini fructum. quid igitur τὸ μόρον τὸ βατῶδες appellet, amplius quæramus: nam ruborum quæ propriè μόροβάτινον, vel βατώδη hi non habent hîc locum. Pro ὑφαινούσας placebat Scaligero emendare ὑφαίμους, & locum ita cõcipe: καθάπερ ὑφαίμους αὖ διαφόρους ἔχειν ψ. itẽ quid σπερμαλικὰς συκαμινώδεις διαγονάς. Phanias idem in maluæ deſcriptione σπερμαλικοὺς τύπους illius ſemen appellat apud hunc ipſum: in bulborum hiſtoria σπερματικῆς κερωνήσεως & σπερματώσεως mentionem facit: in paſtinacis σπερμάτων πεταλώδη φύσιν agnoſcit. an iſti ſimileſve huius ſcriptoris loci huncce poſſint illuſtrare, ſtatuant rerum naturalium & bonarum literarum myſtę. Nobis pleraque huius phyſici in his commentariis relata aut obſcura aut inſigniter vidẽtur eſſe corrupta. ſequentia ſic fortaſſe an concipienda, καθάπερ ὑφαίμους οὔσας, καὶ διαχεοφὰς ἔχει ψ. prioribus verbis color huic pomo ſanguineo proximus tribuitur: poſterioribus ſucci natura declaratur. ἄθρωνα etiam Heſychio ſunt συκάμινα. quæ Salmonio & Heſychio βάτα, Galeno conſtanter βάτινα plurimis locis. Demetrij Ixionis veteris critici verba malè capta interpretibus. Ita illa ſcribe, Δημήτριος δὲ ὁ Ἰξίων τὰ αὐτὰ συκάμινα καὶ μόρα, οἷον αἱ μόῤῥοα καὶ σύκων ἀμείνω, id eſt, *Demetrius Ixion eadẽ putat eſſe ſycamina & mora: ſic dicta quaſi αἱ μόῤῥοα,* (nempe μόρα) & σύκων ἀμείνω: refer ad συκάμινα. vult mora ita dicta ob ſucci colorem: ſycamina ob ſaporis præſtantiam: quaſi ficubus ſapiant melius. Euſtathius quo loco diſputat de mutatione diphthongi ει, in ſimplicem ι vocalem, hoc ſycamiorum etymum non prætermittit. In ea hiſtoria quæ ex Pythermo narratur, ſcribendum, περιπεσεῖν δὲ τούτῳ τῷ δένδρῳ καὶ αἰπόλια. aliter non conſtat Helleniſmi ratio. Κάρυα ſignificatione laxa dici omne genus ἀκροδρύων docet nos Athenæus: addens, Ἐπίχαρμος δὲ καθ' ἐξοχὴν ὡς ἡμεῖς, Καπυροτρώγοντα κάρυα, ἀμυγδάλας. *ſed Epicharmus, inquit, per excellentiam* iuglandes nuces *appellauit κάρυα.* poëtæ verba, καπυροτρώγοντα κάρυα, ἀμυγδάλας. Longè aliter & interpretes & alios doctiſſimos viros ſcimus accepiſſe: quaſi vox ἀμυγδ. non poetæ ſed Athenæi eſſet: quem putant hoc velle Epicharmum per κάρυα intellexiſſe amygdalas. Sed falluntur omnes quod clarum faciunt nimis voculæ ὡς ἡμεῖς. quis dubitat vulgò Græcis κάρυα fuiſſe nuces iuglandes? de iis ſentire Epicharmum probat auctor, qui καρύων & amygdalarum ſimul facit mentionem appoſitiſſimus eſt quem ſubiicit Athenæus Philylij locus, ᾠὰ, κάρυα, ἀμυγδάλας. In verſu Epicharmi, quid ſit καπυροτρώγοντα vtcumque explicare poſſum: analogiam eius verbi inuenire non poſſum. Scripſerit fortaſſe, καπυρὰ τρωγάλια, κάρυ', ἀμυγδ. Priore ſignificatu κάρυα dixerunt & amygdalas & caſtaneas, inquit Athenæus, confirmat Heſychius, Καρύας, τὰς ἀμυγδάλας, καὶ καστάνεας. *καρύας vocabãt & amygdalam arborem & caſtaneam.* Μόσηνα κάρυα quænam ſint, expecto vt aliquis me doceat. In libris medicorum plurima extant καρύων cognomina. Vnum illorum hic latet, vt arbitror corruptum. Phrynichi verſus mutili ſunt; ſic opinor integrandi, —τοὺς δὲ γομφίους ἅπαντας οὕτως ἐξέκοψεν, ὥστε νῦν οὐκ ἂν δ. Cypriæ amygdalæ hodie in Hiſpania præſertim non raræ: inde allatas Lugduni vidimus prorſus vt ait Athenæus. παρὰ τὰς ἀλλαχόθι ἐπιμήκεις, καὶ κατὰ τὸ ἄκρον ἐπικαμπεῖς. magnitudine triplo aut quadruplo vulgares ſuperant: figurâ accedunt ad ſiliquas. παρὰ τὰς ἀλλαχόθι ἐπιμήκεις, *oblongiores ſunt quàm quæ naſcuntur alibi.* Scripti, παρὰ τὰς ἀλλαχόθεν, *quæ aliunde afferuntur.* Μυκήρους Lacones dicuntur appellaſſe τὰ μεγάλα κάρυα. hinc corrigas licet Heſychium, Μυκηρὸς, ait ἀμυγδαλῆ. τινὲς δὲ τὰ μῆλα κάρυα. emenda, τὰ μεγάλα κ. aut τὰ μαλακὰ κ. nam ita MSS. iſto loco. poſſis etiam τὰ Μήλια κάρυα quæ fuit Scaligeri cõiectura. Lacones igitur ſic: Tenij nõ magnas ſed dulces amygdalas aut nuces μυκήρους dicebant. Τηνίους δὲ τὰ γλυκέα κάρυα. Tenij ſunt populi Teni inſulæ, Cycladũ vnius. Etymon dictionis *amygdala*, quod ex Herodiano affertur, idem eſt cum iis quæ ex Oro deſcribit auctor Etymologyci. vbi ſcribendum, Ἀμυγδαλῆ παρὰ τὸ ἐν τῇ καλυφῇ τῇ μετὰ τὸ ἔξω χλωρὸν πολλὰς ἀμυχὰς ἔχειν. *amygdala inde dicta, quia in tegmine quod extimo viridi proximum eſt multas ἀμυχὰς, id eſt, ſcarificationes habeat.* Ita Græci à figura: Hebræi שקד quaſi *vigilantẽ* vocãt amygdalum. quoniam, vt ſcribit Plinius, *ex his quæ hyeme aquila exoriente concipiunt, floret prima omnium amygdala menſe Ia-*

nuario. Et arborem & fructum eadem voce ſignificari obſeruat Heſychius: ἀμυγδαλῆ τὸ δένδρον καὶ τὰ τραγήματα. ineptiſſimè hodie in codicibus eius grammatici, καὶ τὰ πτάγματα. Prouerbium illud, ὄνος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγημάτων, *Vadis aſinus ad paleas bellariorum.* ſiue vt placebat illuſtri Scaligero, τράγημα σόν: *quæ tua ſunt bellaria*: propter verbum βαδίζεις de iis interpretor, qui poſtpoſitis melioribus, eligunt deteriora. Secundæ menſæ neque cibis conſtant ſucculentis, & ferè ſunt medicis ſuſpectæ. qui ergo nimiũ illis delectantur, aſinis ſimiles, qui non grano frumẽti ſed palea veſcuntur. Iſta ex Nicãdri Georgicis, Φηγίνεον Πανὸς ἄγαλμα, prorſus Sphingis ænigma vel foliũ Sibillæ ſunt mihi. Interpretes prouerbium hinc inſculpunt ingenioſiùs quàm veriùs. Suetonius auctor eſt, Lutatium Daphnidem à Lenæo Meliſſo per cauillationẽ nominis Πανὸς ἄγημα dictitatum. Poterant iſtis expleri chartæ, ab iis qui adagium hic latere cenſent, nobis aliter videtur: & de vero panis ſimulacro, quod eſſet fagineum, Nicandrum eſſe locutum putamus, quo autem conſilio hæc paucula verba ab auctore Epitomæ ſint excerpta: hoc verò eſt cuius cauſſam quæro, nec inuenio. φηγοὶ non Φηγίνεον, pars Mss. habet, in qua lectione aliquod fortaſſe acumen. Iocus eſt παρὰ προσδοκίαν cum ait Ariſtophanes, Ἄγε νῦν τὰς ἀμυγδαλὰς λαβὼν Τασδὶ, κάταξον τὴν κεφαλὴν σαυτοῦ λίθῳ. *Age ſume has amygdalas, & ſaxo tibi caput frange.* expectabat auditor, *& illas ſaxo frange.* plenæ exemplis figuræ huius & Ariſtophanis & aliorum comicorum fabulæ.

CAPVT XIII.

Thryphonis locus illuſtratur. Μυκηρόβατος, nucifrangibulum. κάρυα λόπιμα. ſiue Euboica. κάχρυος, natura, & vox καγχρυῶδες multis locis reſtituta, πλατὺ κάρυον. λελεπισμένον κάρυον. Eſculi glãdes. *inter bellaria. Ignis igne validior aut remiſſior. Caſtanea dicta ἀμωτα, vel μότα.*

TRYPHONIS acutiſſimi grammatici verba ſunt: ἀμυγδαλῆ δὲ τὰ δένδρα κτητικὰ παρὰ τὸν καρπὸν ὄντος τοῦ χαρακτῆρος, καὶ διὰ τοῦτο περισπωμένη. Hoc vult: ἀμυγδαλῆ cum arborem ſignificat, poſſeſſiuæ formæ nomẽ eſſe, deductum à fructu, (id eſt, à voce ἀμυγδαλὴ fructum ſignificante) ideoque circumflecti. ſimilis tonus aliorum eiuſdem terminationis κτητικῶν, vt χρυσῆ, χαλκῆ, λεοντῆ. Confer interpretationes aliorum cum iſta. Reperies eruditiſſimos viros neſciſſe exponere παρὰ τὸν κτητικόν. eſt autem vſitatiſſimũ grammaticis hoc genus loquendi. Nucifrangibulum Lacones vocabant μυκηρόβατον, inquit Pamphilus: Heſychius paulò aliter, μυκηροβάς, καρυοκατάκτης. Inſtrumenti huius formam & vim, eiuſque cauſſas explicat philoſophus in Mechanicis quæſtione XXIII. Ipſe vocat ὄργανα πρὸς τὸ καταγνύναι τὰ κάρυα. Caput vnum ſequitur Excerptorum in hanc ſententiam, ὅτι Ποντικῶν καλουμένων καρύων ἃ λόπιμα τινὲς ὀνομάζουσι, μνημονεύει Νίκανδρος. Sæpe quæſti ſumus de negligentia eius qui has Eclogas confecit. Inſigne eius exemplũ hoc loco. Nam aut Εὐβοϊκῶν ille ſcripſerat, aut ſcribere debuerat. Heſychius, Λόπιμα, κάστανα οἱ δὲ Εὐβοϊκά. quin ipſa Nicandri verba non longè poſt ſequuntur,

—λόπιμον κάρυόν τε.

Εὐβοΐς, βάλανον δὲ μετεξέτεροι καλέουσιν.

Sequitur locus qui plurimos magnæ eruditionis & philoſophos & medicos habuit exercitos: Τὰ ἀμύγδαλα φησὶ Διοκλῆς, τρόφιμα μὲν ἐστὶ καὶ εὐκοίλια· θερμαντικὰ δὲ διὰ τὸ ἔχειν κεγχρῶδές τι. Falliſſimum eſt quod hic dicitur: amygdalas propterea eſſe calidas, quia milij naturam participent. id enim eſt ἔχειν τι κεγχρῶδες. atqui omnium medicorum conſenſu milium frigidæ naturæ eſt non calidæ. Doctorum alius aliter emẽdauit: vel ῥογχῶδες, vel κεγχνῶδες, vel ἀδαγῶδες, aut etiam ſi Muſis placet, ἐλαιῶδες. quæ omnes coniecturæ ſi liberè loqui licet, aſpernabiles ſunt, partim etiam ineptæ. Veram emendationem ipſi, quod præfiſcine dictum ſit, primi nunc inuenimus: Legendum enim καγχρυῶδες, vel quod idem eſt, καχρυῶδες. quo etiam modo in MSS. poſtea exaratum inueni. Qui Theophraſti, Plinij, ac medicorum libros legerunt, κάγχρυν vel κάχρυν vocari ſciunt βλάστημα illam quæ pilulæ ferè forma, in quibuſdam naſcitur arboribus, vt robore, abiete, larice, picea, nuce & nonnullis aliis. Vim calefaciendi & deſiccandi cachryi ineſſe, Dioſcorides, Galenus, & omnes medici affirmant, & cum his Plinius libro XVI. capite octauo. Rectè igitur Diocles ac verè, amygdalas eſſe calidas, quia habeant καγχρυῶδές τι. Cæterum cachryos & figura & natura vulgo ita erant notæ, vt non rarò philoſophi, medicique huius comparatione ſuas diſputationes illuſtrẽt. De figura habes exemplum apud Theophraſtum libro tertio Hiſtoriarum, in ſorborum explicatione, & Dioſcoridem libro ſecundo, in deſcriptione ornithogali. De natura & temperamento, præter ſuperiorem Dioclis locum, alios reperias in hoc ſcriptore, ſi ſatis memini, duos: ambos ſimiliter corruptos, & opis noſtræ indigẽtes. De nucibus Heracleoticis paulò pòſt ſcriptum, ἔχει δέ τι κεγχρῶδες καὶ ἐπιπολαστικόν. doctos ſcio aliter emendare: ego non dubito ſcribendum hic quoque καγχρυῶδες, id eſt, *habet aliquid cachryi ſimile & quod innatet.* τὸ ἐπιπολαστικὸν rerum pinguium ſcimus eſſe proprium. cachryas inter pinguia ponas licet aut λιπαρώδη. Theophraſto in III. Hiſtoriarum κερωνία quædam dicitur καγχρυώδης ſimul & λιπαρά. Tertio autem iſtorum librorum, Φιλότιμος τὸ Περσικόν φησι λιπαρώτερον καὶ κεγχρῶδες εἶναι. ſcribo & hic καγχρυῶδες. Πλατὺ κάρυον. Dalecampius *caſtaneam* interpretatur, cùm ait auctor, τὰ δὲ πλατέα φυσωδέστερά ἐστι. ſuſpecta nobis hæc ſententia. ſequitur namque ex Philotimo τὸ πλατὺ καὶ τὸ καλούμενον Σαρδιανὸν δυσκατέργαστά ἐστι. manifeſto ſeparãtur nux

lata

lata & Sardiana. conſtat inter harum rerum peritos Sardianum κάρυον eſſe caſtaneam: aliud ergo nux lata. nam quod vim huius argumenti eludit Dalec. pro eodem accipiẽs latum & Sardianum κάρυον, in ſuperiorum verborum verſione: fallitur vir doctus, & incuria Helleniſmi peccat grauiter. Ego non video cui nucum generi latæ cognomen potius conueniat quàm amygdalæ: quam & Diphilus paulò poſt pronuntiat φυσώδη. Galenus nondum perfectè maturas nuces, vel amygdalas, ſolet appellare χλωρὰ κάρυα καὶ ὑγρά, & ἄποια καὶ ὑδατώδη. Diphilus apud Athenæum eas quæ tantùm quòd maturitatem ſunt aſſecutæ, λελευκασμένας: quoniam materia illa oui albumini ſimilis quæ tempore ſuo in nucem duratur aut amygdalam, immatura coloris eſt aquei: matura, candidi. Diphili verba, τὰ ἁπαλὰ καὶ λελευκασμένα εὐχυλότερα ὑπάρχει. & mox, τὰ ἁπαλὰ καὶ πλήρη καὶ λελευκασμένα καὶ γαλακτώδη ὄντα. plenas appellat, quæ non ſunt ſiccæ. λελευκασμένας, quæ probè maturuerint, & ex ipſa maturitate candorem conſecutæ. Lego, τὰ δὲ σκληρὰ καὶ στρυφνά, καθάπερ αἵ τε φηγοί. ſic enim paulò poſt, vbi hæc repetuntur, τὰ δὲ σκληρὰ καὶ στρυφνὰ πεπαίνεται. φηγοὶ ſunt eſculi glandes: quibus inter bellaria dant locum Plato lib. II. De republica, Alexis, aliique auctores. Aſpera fructuum genera & dura emendari ſcribit auctor, τῇ πυρώσει, *coctura ignis. Addens*, ἐάν τις ὀλίγῳ καὶ μαλακῷ πυρὶ χρῆται. Mollem ignem appellat quem Galenus De theriaca ad Piſonem, πῦρ κοῦφον. Theophraſtus & multi comici μαλακώτερον & ἤπιον θερμὸν in libro De igne. Philemon comicus, ἀνειμένον. apud Dionem Chryſoſtomum πῦρ χλιαρὸν & ἰσχύον καὶ ἀκμαῖον opponuntur in oratione De inuidia, quo autem modo ignis fiat igne validior aut remiſſior, docebit te acutiſſimus Theophraſtus eo quem modò nominaui libro. In frequentia cohæſionéve partium aut raritate poſitam huius rei cauſſam, verè ſtatuit diuinus vir Iulius Cæſar Scaliger. Nicandri verſum de caſtaneis apud Euſtathium emendes licet ex hoc loco. Ὀδυσσ. τ. Caſtaneas quidam vocarunt ἄμωτα, noſter ait Dioſcorides verò μότα. alteruter videtur corrigendus. Crobyli verba ſic redigi poſſunt ſub metri legem,

—χλωρὸν ἐρέβινθον ἵνα
Ἐκπλάσιζον κτῶν ὅλως· πρᾶγμα δὴ
Ἔστι πιθήκου τοῦτο δή τευ δυστυχοῦς.

De Homeri verſu cõſule eius interpretes Ιλια. ν.

CAPVT XIV.

Xenophanis ætas in tempora Darij Perſæ aut Xerxis incidit. κριός, *genus ciceris. Cicadæ olim eſitatæ. Euſtathij error indicatur. Æliani locus obſcurus.* θεοπαγὴς *vel* θεοφαγής. ζυμωτὸς τῆς σαρκός. *Formula imprecationis*, Μὴ ὤφελον ἰδεῖν. θέρμος δημόσιος. *Emendata & illuſtrata multa.*

RESTITVIMVS ex membranis veram γραφὴν in poſtremo verſuum Xenophanis, Πηλίκος ἦσθ' ὅθ' ὁ Μῆδος ἀφίκετο; nam Μῆδος prior fuit lectio: quæ eruditis hominibus præbuit occaſionem comminiſcendi aliquid ἀνιστόρητον de Myſis. illi verò fruſtrà fuerunt. Μῆδος eſt Perſarum rex, vel Darius vel Xerxes. ita Græci præſertim Attici Perſas nominant, & Latini: Catullus, *Cum Medi irrupêre nouum mare.* Horatius, *Neu ſinas Medos equitare inultos Te duce Cæſar.* In Xenophanis tempora incidiſſe Perſarum irruptionem in Græciam, vel hic locus maniſeſtò arguit: Sũt è veteribus, qui claruiſſe Xenophanem tradant Olympiade L. in his, ſi bene memini, Euſebius. melius Diogenes Laertius, ἤκμαζε κατὰ τὴν ἑξηκοστὴν Ὀλυμπιάδα. florebat Olympiade LX. quin hic quoque numerus iuſto fortaſſe minor eſt. fuit enim Xenophanes natu minor Pythagora, quem ἀκμάσαι ſcribunt Olympiade LX. Marathonia pugna qua Darij copiæ ab Athenienſibus deuictæ, pugnata eſt anno ſecundo Olympiadis LXXII. Xerxis tranſitus in Græciam incidit in annum ſecundum Olympiadis LXXV. Interceſſiſſe annos aliquot puta XV. aut XX. ab ea pugna de qua loquitur poëta, ad id tempus quo hæc ipſi componebantur, per eſt veriſimile. Sedeat nunc ad calculum lector diligens, & temporum rationem ineat. reperiet verum non eſſe florem ætatis ſuæ obtinuiſſe Xenophanem circa Olympiadem LX. etſi ſcio longæuum hunc virum fuiſſe & vltra XCII. annum vitam extendiſſe. In verbis Sapphus, ἐπ' αἰόνων valet, *in littore*. nam etiam quidam Mss. diſſimulata dialecto Dorica ἠιόνων præferunt. Interpres ἀπ' αἰώνων, *perpetuò*. magno errore. Vera lectio etiam apud Euſtathium Ιλιάδ. ν. qui χρυσέους ἐρεβίνθους interpretatur *coloris buxei*, quia οἱ πυξοειδεῖς ἐρέβινθοι nigris præſtent, vt ſequitur non longè inferius. Κριοὺς inter cicerum ſpecies non ſolùm Theophraſtus recenſet, verùm etiam quicumque hoc tractarunt argumẽtum. Suſpicatur Euſtathius κριοὺς dictos propter magnitudinem de nomine Crij Cœli filij, vt eſt in fabulis. Fauent optimi viri coniecturæ Sophili mox verba: ὁ πατὴρ ὁ ταύτης πολὺ μέγιστός ἐστι κριῶν ἐρεβίνθων. Ac ſicut modò per ε modò per ſimplex ι ſcribitur κριὸς, cũ cicer ſignificat: ita & nomen Gigantis in Heſiodo Κρεῖος: Apollodoro Κρῖος. vide & libro tertio, cap. X. Sed de iſto genere cicerum contraria ſcribuntur magnis auctoribus. Plinius κριὸν ab arietini capitis ſimilitudine ſcribit appellatum. & paruitate eos facit inſignes Galenus lib. I. De viribus alim. μέλανες δέ εἰσιν ἔτι τε καὶ μικροί, κατὰ Βιθυνίαν μάλιστα γινόμενοι, καὶ καλούμενοι κριοί. Cicadas veniſſe antiquitus in pauperum menſas non minus quàm locuſtas, de quibus dubitat hodie nemo, clarè teſtatur Alexis, vetulam pannuciam ita loqui faciens, τὰ μέρη δ' ἡμῶν χ' ἡ σύνταξις τοῦ βίου ἐστι, κύαμος, θέρμος, λάχανον, γογγυλὶς, ὦχρος, λάθυρος, φηγὸς, βολβὸς, τέττιξ. Euſtathio hoc adeò viſũ eſt abſurdũ, vt τένξ non τέθλιξ hîc ſcripſerit, & de neſcio quo edulij genere eam vocem expoſuerit. Τένξ, inquit, hũc locum Alexidis interpretans, βρώσιμόν τι καὶ αὐτὸ

καὶ σημειώσασθαι. Fallitur verò Euſtathius: nam eſitatas veteribus fuiſſe cicadas, & quidem prouocandi appetitus gratia, quod magis mirum, auctor Athenæus libro quarto ἤσθιον, ait, καὶ τέττιγας καὶ κέρκωπας ἀναστομώσεως χάριν. eodemque in libro Anaxandridæ verſus habentur de apparatu nuptiarum Iphicratis, vbi τέττιγες ὀπτοὶ inter cætera recenſentur. Hinc illa Æliani grauis indignatio contra ſui ſæculi homines, qui muſicum animalculum in cibi vſum vertere non verentur. Ἐγὼ ἴδον καὶ τέττιγας εἴροντάς τινας, καὶ πιπράσκοντας ἐπὶ δεῖπνον· καὶ μάλα γε ἐδείπνει. τὸ γάρ τι ζῶον τὸ πάμβορον τοῦτο, οὐδὲ ὑμῶν φείδεται· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ταρίχους ἐργάσασθαι τολμῶσι. καὶ σφᾶς αὐτοὺς λελήθασι ταῖς Μούσαις ταῖς Διὸς θυγατράσι ταῦτα ἀπὸ θυμοῦ δρῶντες. hoc eſt, *Ego verò quoſdam vidi, qui cicadas in lineam digererent, & ad cœnam venderent. nec defuit qui illis, & auidè quidem veſceretur. Iſtud enim, ô cicadæ, omniuorum animal, ne vobis quidem parcit, ſed etiam de vobis ſalſamenta conficere homines ſuſtinent: inuitis Muſis Iouis filiabus hoc ſe facere ignorantes.* Ita exponi debet Æliani hic locus. vbi tamen ſcribi malim, καὶ μάλα γε ἡδέως τινι. vel ἄλλος id. & εἰ καὶ σφᾶς αὐτοὺς οὐ λελήθ. *etſi non neſciunt homines offendi Muſas eſu cicadarum.* Quamquã non eſt fortaſſe hæc poſtrema emẽdatio neceſſaria. *Neque intelligunt qui hoc faciunt, rem ſe facere Muſis Iouis filiabus ingratam.* Redeo ad Alexidis anum, quæ ait paullo antè, δύο δ' αὐτοῖς συγκοινωνοῦμεν μάζης μιᾶς. Exarati manu, μικρᾶς. Eadem vetula recenſionem ciborum quibus quotidie veſcebatur, ita claudit, τό, τε θεοπαγὲς μητρῷον ἐμοὶ μελέδημα, ἰσχάς, Φρυγίας εὕρημα συκῆς: hoc eſt, *carica diuinum Phrygiæ ficus inuentum, mea cura.* ita laudat hunc locum Euſtathius Ὀδυσσ. η. Libro tertio ſcribitur θεοφαγὲς, *diuinus cibus.* ſed ibi membranæ, θεοφανὲς, *à diis oſtenſum.* cum ait, Φρυγίας εὕρημα συκῆς, videtur iocari facta alluſione ad Phrygiam deam, ſiue Peſſinuntiam. In Pherecratis verſu, ταχέως ποιήσεις τοὺς ἐρεβίνθους αὐθέως. poëta ſcripſerat αὐτόθι, vel αὐτόθεν, cuius vocis interpretamẽtum eſt αὐθέως. vide libri noni initio. Rectè emendauit eruditiſſimus Dalecampius ζυμωτικοὶ τῆς σαρκὸς, pro ζημιωτικοί: quæ vox cùm nihil ſignificet, à Natali mutata eſt in ζημιώδεις. Dalecampio aſſentiuntur meliores codd. ζύμωσιν ἥπατος apud Hippocratem interpretatur Erotianus, οἰδηματώδη ὄγκον, *tumidam molem*, id eſt, tumorem præter naturam. flatuoſum eſſe cicer non minus quàm fabam, magiſque alere, & ad Venerem incitare ſcribit Galenus: quæ omnia vocem ζυμωτικὸς nobis explicant: de quo ad Perſium plura meminimus ante ſex ſeptem annos ſcripſiſſe. Subiecti verbo ΘΕΡΜΟΙ verſus, cuius ſint poetæ ignoramus. Id nobis inuidit auctor iſtorum Excerptorum. Quia incipit illorũ primus, μὴ ὡραῖοι μετὰ τῶν κακῶν ἵκοιτο, putant docti homines, ex Horis fabula Ariſtophanis, aliáve Cratini eiuſdem nominis locum eſſe deſcriptum, & in eam ſententiam corrigendum. Vellem pro ea notitia quæ inter nos fuit, nunquam veniſſet huius in mentem optimo viro: nam planè vana & fallax eſt iſta illius diuinatio. Græcis vſitata formula fuit, cum imprecari alicui exitium vellent, & mortem anno vertente citiorem, μὴ ὡραῖοι ἵκοιο. Lucianus in Deorum dialogis, Ἄπαγε· μὴ ὡραῖοι ἵκοιτο τῶν ὑπὲρ αὐτὸν ἐπιθυμῶν. *Apage: pereat anno citius quicumque altiora ſe concupiſcit.* Latini ſimpliciter dicerent *Malè pereat.* Idem Lucianus in ἑταιρικοῖς dialogis, Μὴ ὡραῖοι ἵκοιτο ὁ λῆρος ἐκεῖνος, τοιαῦτα παιδεύων τὸ μειράκιον. in libro De ſaltatione, Μὴ ὡραῖοι ἀφικοίμην, εἴ τι τοιοῦτον ἀνασχοίμην ποτέ. Ariſtophanes diuerſo caſu extulit, in Lyſiſtrata, Ἀλλὰ μὴ ὥρας ἵκοιθ'· ὡς ἐστὶ θωπικὴ φύσει. Theophylactus in epiſtolis, Μὴ ἵκοιτο ὥρας ὁ λοίμικτος. Plutarchus in Themiſtocle, ex oda Timocreontis Rhodij, in Themiſtoclẽ. οἱ δ' ἤσθιον κ' ηὔχοντο μὴ ὥραν Θεμιστοκλέος γενέσθαι. hæc ſunt mendoſa. Scribo, μὴ ὥρας vel ὥρας Θεμιστοκλέα παραγενέσθαι, *ne ad anni finem peruenirent*: hoc eſt, vt ante annum vertentem moreretur. Dionyſius Halicarnaſſeus mentem huius locutionis explicat, cum ita ſcribit initio libri, De ſtructura dictionis: ἐκείνην τὴν πραγματείαν εἰς νέωτα πάλιν ὥρας, ταῖς αὐταῖς προσδέχου. igitur ὥραι in hac formula, eſt annus vertens. Et ὥρας & ὡραῖοι dictũ pro εἰς ὥρας, vt in contraria bene precandi formula apud Theocritum, Κ' εἰς ὥρας κ' ἤπειτα φίλ' ἀνδρῶν ἐν καλῷ εἴης. Plato epiſt. 7. μένειν ἐπὶ τούτοις τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον· εἰς δὲ ὥρας ἄπειθι. Gloſſarium, εἰς ὥρας *ad annum.* Ariſtophanes Ranis articulum inſerens, diuerſo ſenſu accepit, pro *quot annis.* Ἣ τὴν πόλιν σώζειν φησ' εἰς τὰς ὥρας. Nunc corruptum iſtius poetæ locum emendemus. Scribendum enim, Μὴ ὡραῖοι δὴ ἵκοιθ' ὁ τοὺς θέρμους φαγών. nam illa inſiticia, μετὰ τῶν κακῶν, reliquiæ ſunt ſcholioli, quo loquendi hoc genus explicabatur. Primæ duæ ſyllabæ vocis ὡραῖοι coaleſcunt in ſpondæum cum præcedente μὴ, vt apud poetam, Ἢ οὐχ ὁράας. Olim emendabam,

—μὴ ὡραῖοι δὴ
φεῦ τῶν κακῶν! ἵκοιθ' ὁ τοὺς θέρμους φαγών.

Tertium verſum ita ſcribo, Ἀλλ' οὐκ ἀνέπνιγη καταφαγών. τίς δ' ὅδε; Sextum indubitanter ita expleo, Ἀπέβαλεν ὥσπερ εἰ λέκος Κλεαίνετος. In priore verſu Lycophronis ſcribo, Καὶ δημόκοινος ἐπιχορ. non δημόκρατος. θέρμος δημόκοινος, *cicer plebeium.* Perſius, *plebeia radere beta.* Alteram lectionem, ſi cui fortè magis arrideat, exponimus libro ſequente. Sed vocem δημόκοινος in Euſtathij ſcimus extare commentariis.

CAPVT XV.

Athenæi mos in deſcribendis poëtarum locis. θερμοκύαμος: grani ζέωσις, vel θηλείας ἀπογλυκασμένος, & ſimilia multa. φώζειν, vel φώγειν. δρυπέπεις oliuæ. Ariſtophanis fabula Νῆσοι. *φαῦλαι oliuæ:* στεμφυλίδες *oleæ &* γεργέριμοι. *ξυλίνεσθαι δρυπέπεσι. ſcandix olus vile. vocis* ῥαφανίδες *penultima anceps.* πλυτοὶ ῥαφανίδες *&* θελαστιαι, *vel* Θασιαι.

SOLET Athenæus quando pluſculos ex aliquo poëta verſus deſcribit, multa ſæpe omittere, quæ ad ſententiæ ſummam nullum momentum habeant. Hoc obſeruato facile eſt videre quomodo cōcipiendi hi verſus Diphili. Οὐκ ἔστιν οὐδὲν τεχνίον ἐξωλέστερον Τοῦ πορνοβοσκοῦ. Κατὰ τὴν ὁδὸν πωλεῖν πεττάλια βούλομαι. In ſecundo verſu prætermiſſus eſt alicuius ſermo, qui loquentem erat interfatus. Obſeruandam apud Diphilum vocē θερμοκυάμους, admonet breuiator ex Athenæo: σημείωσαι φησὶ τὸ θερμοκυάμους, ἐπεὶ καὶ νῦν οὕτω λέγεται. Euſtathius, Δῆλον δὲ ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ ὅτι συνθέτως θερμοκύαμοι λέγονται, οἱ καὶ ἀσυνθέτως θέρμοι λεγόμενοι. Theophraſti codd. habent hodie, μόνα οὐ ζωοῦται τῶν σιτωδῶν. Athenæus τῶν χεδροπῶν, & ita Euſtathius. non refert hilum. ſic ſæpe ſuis pro Theophraſteis verbis vtitur, vt ſuprà quodam loco τεταγμένον pro τεταγόν. & his ſimilia multa. ζωῶδες granum dicitur, quod ζῷον ἐμφύει, *in quo animal innaſcitur.* alibi θηριῶδες dixit Theophraſtus, vt in primo De cauſſis, cap. 7. οὐ θηριοῦται καθάπερ τὰ σιτηρὰ τῶν σπερμάτων. Sed quomodo verum erit cicer non ζωῶδες: cum ſtatim ſequatur, generari in cicere κάμπας? Omnes libri conſtanter, ὁ δὲ ἐρέβινθός φησι μέγας γίνεται διαφθειρόμενος. Dalec. μέλας. Diphili Siphnij dictū eſt, lupinos abſtergendi vim habere, multúmque alere: maximè autem, τοὺς ἐπὶ πλεῖον ἀπεγλυκασμένους, hoc eſt, *eos qui aqua dulci diutius fuerint macerati.* Galenus, ἑψόμενος ὁ θέρμος, εἶτα βρεχόμενος ἐν ὕδατι γλυκεῖ μέχρις ἂν ἀποθῆται εἰς αὐτὸ πᾶσαν τὴν σύμφυτον ἀηδίαν, ἐσθίεται. Obſeruabit curioſus lector ἀπεγλυκασμένους, pro ἀπογεγλυκασμένους. ſicut lib. 3. ἀπεγλυκίσθαι pro ἀπογεγλυκίσθαι. & ἀπεγλαυκωμένος apud Alexidem, vt dicemus libr. 3. cap. 30. ſic ἐβλάστηκεν, ἔκτικεν, ἐβούλευκεν, ἐξεπίακεν, & τυρὸς ἐξεγλυμμένος, καὶ ἄλλα μυρία inquit Euſtathius. Libro tertio in Diphili verſu ἀπορηκώς: apud Appianum ἀπομεμηνηκώς primo Ἐμφυλ. apud Galenum γαστέρα ὑπερθερμασμένην, libro ſecundo, De facul. nat. Eunapius in Libanio vocat λέξεις κατεγλωττισμένας, quas alij *gloſſas*, exoticas aut raras voces & interpretationis indigentes. falluntur qui accipiunt aliter. legi apud Achillem Tatium vel Tatij F. libr. 1. ἐκπεπληγμένην τὸ κάλλος in accuratiſſ. MSS. pro ἐξεπεπληγμένην. ſæpe enim in eo tempore τὴν αὔξησιν omittunt ſcriptores: cuiuſmodi ſunt in Euangelio πεποιήκεισαν παραδεδώκεισαν, & ἐκβεβλήκει: apud Baſilium συνεγέγραπτο, συνδέδετο, & νεναρκήκει. interdum è contrariò ἀναδιπλωσιν non neceſſarium reperias, vt in περιφθάρθαι, & περιφθαρμένος apud Epiphanium: cuius eſt etiam iſtud, ψυχὴ παρὰ τὸ πεψύχθαι. Sed hæc οὐδὲ πάρεργον. In Epicharmi verſu de phaſelis, edidimus ex MSS. αἴκ᾽ ὁ Διόνυσος φιλῇ. videtur excidiſſe vocula σὺ ante vltimū verbum. φώγειν ſiue φώζειν eſt, *in foco aliquid torrere.* Euſtathio, εἶδος πυρώσεως: melius quam vt alij, φρύγειν. nam τὸ φρύγειν proprium iis quæ in ſartagine coquuntur. Scripta lectio habet mox, σηπίαι, δρυπεπεῖς τ᾽ ἐλάαι. non δρυπετεῖς. Vocem δρυπέπεις non ſemel explicat Euſtath. cum accentu in penultima docens ſcribendam. Ait Athenæus, μνημονεύει τῶν θλαστῶν ἐλαιῶν Ἀριστοφάνης. iuuat cum iſtis conferre Pollucis verba lib. 6. cap. 9. καὶ θλασταὶ δὲ ἐλαῖαι ἐν Νήσοις αἱ ἔφθαι Ἀριστοφάνους. Neſas Ariſtophanis citat Pollux etiam ſeptimo libro, cap. 24. Ille verò Neſas nunquam: ſed Νήσους fabulam docuerat. Quare ita corrige cū in ſuperioribus locis, tum apud Stobęum ſerm. 54. Meminit huius fabulæ comici ſcholiaſtes in Aues. εἴσοδος, ait, λέγεται, ᾗ ὁ χορὸς εἴσεισιν ἐν τῇ σκηνῇ. καὶ ἐν ταῖς Νήσοις, Τί σὺ λέγεις; εἰσὶ δὲ που αἱ δὴ κατ᾽ αὐτὴν ἣν βλέπεις τὴν εἴσοδον. Eam fabulam videtur poëta edidiſſe, vt inſulanorum miſerias ſub imperio & Epiſcopis Athenienſium, populo ob oculos poneret. Meminit Pollux lib. 10. cap. 11. Idem libr. 9. ἐγὼ δὲ ἔφορον, ait, ἐν ταῖς Νήσοις Ἀριστοφάνους, εἰ μὴ ὑποπτεύεται τὸ δρᾶμα ὡς Ἀριστοφάνους οὐ γνήσιον. ita ibi legi debet. Deinde ſcribit interpres Natalis, πυρήνιδες καλοῦνται αἱ θλασταὶ ἐλᾶαι. libri noſtri omnes cum editis φαῦλαι ἐλ. præter generalem notionem vocis φαῦλος quæ omnibus rebus conuenit minus bonis: propriè oliuarum quędam ſpecies ita dicebatur, ob paruitatem. grāmatici, φαῦλος λέγεται καὶ ἐπὶ σμικρότητος· ὅθεν καὶ φαύλη ἐλαία ἡ μικρόκαρπος, ἡ καὶ φαυλία, γινομένη φασὶν ἐκ κοτίνου κοτίνος καὶ μεταφυτευθέντος. Oleas στεμφυλίδας alij interpretantur nigras, vt noſter: alij ἀπυρήνους, *quæ nucleum non habent*, vt Heſychius. vbi ſcribe, τὰ πίσματα, vel ἐκπίσματα. nō πιάσματα. ſpeciem fuiſſe oliuæ quæ γεργέριμος diceretur, etiam Heſychius adnotat. Quod non caricas ſolùm, ſed etiam genus olearum ἰσχάδας Attici vocarint, verbo indicat ex Didymo Athenæus: pluribus ex Athenæo Euſtathius vltimo in Odyſſ. commentario. Teleclidis locū qui inter deprauatiſſimos retulerit, meo iudicio non errauerit. Interpretes quid ſint in illo aſſecuti, quid non aſſecuti, eſto aliorum iudicium. Nobis videntur pronuntiata hæc in Teleclidis fabula ab aliquo diuite, de miſello quodam, diu malè habito, & vt ait Lucilius, fami pleno. Narrabat beatulus iſte, ſe rogatum ab illo ærumnoſo, vt vellet ipſi drupparum ſuarum oliuarum & mazæ copiam facere. Lego ξυγγινόμενος διὰ χρόνου λιπαρεῖ τό με δρυπέπεσι μάζαις τε ἀεὶ γὰρ σκανδικίσαι. vel διασκανδικίσαι, hoc eſt, *orabat me obnixè, vt ſibi per me liceret druppis & maza tandem veſci: diu namque ſe ſcandice tantum victitaſſe.* ξυγγίνεσθαι δρυπέπεσιν, *rem habere cum druppis oliuis*, pro illis veſci, elegantia eſt non vulgaris. ſic ὁμιλεῖν οἴνῳ. *vinum bibere.* & τῷ οἴνῳ προσεῖναι apud Ælianum in tertio Variæ hiſtoriæ: item συνεῖναι μαινίδιοις, infrà libro ſeptimo ex Pherecrate. Simile etiam illud Ariſtophanis in Veſpis, στεμφύλων ἐς λόγον ἔρχεσθαι: & hoc etiam Alexidis, πρᾶγμα δ᾽ ἐστί μοι μετὰ φρέατος ἔνδον ψυχροτέρου Ἀραρότος. de quo libro tertio, cap. 35. Non multo aliter Eupolis, σπλάγχνοις συγγίνεσθαι, quod expoſuimus libro tertio, capite 34. Sic

Latina

Latini, *rem alicui eſſe cum cibo.* Martialis libro 3: *Res tibi cum ſcombro eſt, at mihi cum ſparulo.* διὰ χρόνου valet, *tantem poſt longum tempus.* δρυπέπεσι ſcribendum προπαροξυτόνως. Euſtathius de hac voce ex Athenæo diſputans, οἱ καὶ δοτικὴν πληθυντικὴν αὐτῶν προφέρουσι προπαροξυτόνως. δρυπέπεσι γάρ. Scribimus μάζαις τε: vt dicat miſellus iſte, diu factum eſſe cum mazam non guſtauerit. Nā etſi pane vilior maza: tamen & maza carebant pauperiores: quos ait comicus in Pluto σιτεῖσθαι ἀντὶ μὲν ἄρτων Μαλάχης πτόρθους· ἀντὶ δὲ μάζης, φυλλ' ἰσχνῶν ῥαφανίδων. Scribo denique ἀεὶ δὲ σκανδικίσαι: vel δηρὸν δὲ σκανδ. ſignificat enim ſe vitam diu ſuſtentaſſe olere: & eo quidem non legitimo, ſed ſcandice: cuius vilitas ex Ariſtophane & Plinio eſt nota lib. 22. cap. 22. De voce ῥαφανίδες obſeruatu dignum putauit Athenæus, quod nos explicatu non debemus putare indignum. ῥαφανίδες καὶ ἐκτεταμένως καὶ κατὰ συστολὴν λέγεται παρὰ Ἀττικοῖς. Interpretes exiſtimarunt de prima ſyllaba illum loqui. Athenæus de ſecunda ſentit. Audi Euſtathium & cum eo ſcribe hunc locum. ἰστέον, ὅτι ἡ ῥαφανίς, ὡς ὁ Ἀθήναιος καὶ αὐτὸ παραδίδωσι, διφορεῖται κατὰ τὴν παρ' ἴδα (dixerat paulò antè, & breuem & longam reperiri in ea voce penultimam) καὶ ἐκτείνει μὲν φησι τὴν λήγουσαν Ἀττικῶς παρὰ Κρατίνῳ ἐν τῷ, Ταῖς ῥαφανῖσι δοκεῖ, τοῖς δ' ἄλλοις οὐ λαχάνοις. (vel τοῖς δ' ἄλλοισι λαχάνοις οὔ eſt integer heroicus: quales interdum etiam comici vſurpant.) συστέλλεται δὲ παρὰ Εὐπόλιδι ἐν τῷ, ῥαφανίδες ἄπλυτοι. Cratini verſus integer eſt anapæſticus trimeter. In verſu Eupolidis τὸ ἄπλυτοι iungendum eſſe cum ῥαφανίδες non ſine cauſſa dixit Athenæus. Heſychius, ἄπλυτοι ῥαφανίδες, οὕτως ἔνιοι, καὶ οὐ ποτάμιαι, ἃς δή καὶ θελαοσίας τινὲς ἔλεγον. videtur is grāmaticus hunc ipſum Eupolidis locum reſpexiſſe. quod ſi verum eſt, dubitari non poteſt, ſcribendum eſſe, καὶ οὐ σητείας, confer cum iſto Athenęi loco diligenter. ſimul obſerua quas vocat Heſychius θελαοσίας ῥαφανίδας, dici in noſtris Athenæi codd. θασίας. corruptis ſine dubio aut huius aut illius exemplaribus. ab Heſychianis ſtant aliquo modo Theophraſtea, in queis λειοθαλασσία dicitur ſemper quæ λειοθασία in Athenæo.

CAPVT XVI.

Ignis inter cibos. πύος. *veteris comœdiæ choragium tenue* σκεύη *hominis ruſtici.* διαμασχαλίζειν. σχελὶς & σκελίς. πιτυΐδες, κῶνοι, πυρῆνες. *Mneſithei libri* Περὶ ἐδεστῶν. Ἀπύρηνα ἀκρόδρυα, & ἀπύρηνος ἰχθῦς. *Nucleus.* ᾠόν, ὤιον, ὤεον & ὤβεον. *Digamma inter duas vocales. Mulieres* σελληνίδες. Μολιόνη, & Μολιόνες. λεύκιππος. χλιαίνειν. *Obſoniorum parandorum multiplex ratio apud veteres.*

QVANTVM licet conjicere, videtur Callias argumento tenuis illius & ἀπειροτέρας τροφῆς, cuius in antiquiſſimis comœdiis erat mentio, antiquitatem eius generis poëſeos probatum iſſe. Ait enim auctor; περὶ γοῦν τῆς ἀρχαιότητος τῆς κωμῳδίας διεξιών, φησὶν, ἔτνος, πῦρ, γογγυλίδες, ῥάφανοι, δρυπέπεις, ἐλατῆρες. Ignem, vt vides, inter cibos recenſet: quem Euenus τῶν ἡδυσμάτων τὸ ἄριστον & condimentorum optimum appellabat, alij Prodico, id dictum attribuunt, vt Plutarchus in Præceptis ſanitatis. Alibi dicebamus ignē apud veteres habitum eſſe εὐωχίας σημαντικόν. tamen iſta non adducunt me, vt rectè πῦρ iſto loco ſcribi credam. πύος fortean aut tale quid poëta ſcripſerat. πύος eſt lac illud quod Latini *coloſtrum* vocant. πυρὸν quoque inter ἐδέσματα iure poſuerit. Ephippus comicus etiam inter τραγήματα, χόνδρον, πυρὸν, μέλι. Poteſt etiam Calliæ locus intelligi de more φυλλοβολίας antiquiſſimo apud Græcos: de quo multa diximus non aliena fortaſſe ab hoc loco in ſextum librum Tranquilli. Naſcentis comœdiæ rudimentum, primorúmque hiſtrionum tenue choragium deſcribit Ariſtophanes hiſce verbis. ὁ χορὸς δ' ὠρχεῖτ' ἂν ἐσταλμένος δάπιδας καὶ στρωματόδεσμα. διαμεμασχαλισμένος αὐτὸν σχελίσι, καὶ φύσκαις, καὶ ῥαφανίσιν. Hæc eſt σκευὴ hominis ruſtici in priſca comœdia. διαμεμασχαλισμένος valet, *ſuffarcinatus.* σχελίσι M s s. vulgò σκελίσι. quod idem eſſe, auctor Heſychius. Non diſſimilis hominis ruſtici character apud Theophraſtum, ἢ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παριὼν κομίσασθαι παρ' Ἀρχίου τοὺς ταρίχους. Mneſitheus medicus Athenienſis, ὀστρακίδας appellabat in libris ſuis περὶ ἐδεστῶν, (huius operis idem argumentum fuit, atque librorum Galeni De facultatibus alimentorum: vbi etiam Mneſithei facit mentionem) τῶν κώνων τοὺς πυρῆνας, ἔτι δὲ κώνους, id eſt, *ſtrobilorum nucleos. quos etiam vocabat* κώνους. Si originem ſpectes, ὀστρακίδας q. d. *teſtulas* eleganter appellauerit opercula illa ſub quibus in ſtrobilo latent ſingulę πιτυΐδες ſiue nuclei. at Mneſitheus vt obſeruat auctor ipſos nucleos ſic vocabat ἔτι δὲ κώνους, hoc eſt; vt nos interpretamur, eoſdem nucleos vocabat κώνους. apud Theophraſtum alióſque, conus eſt ipſum pomum, intra quod αἱ πιτυΐδες continentur: interdum arboris nomen eſt, vt in lib. 7. Pauli Æginetæ. Dalecampij ſententia foret vera ſi eſſet ſcriptum, ἔτι δὲ τοὺς κώνους. Porrò variis nominibus appellatum fuiſſe antiquis Græciæ ſcriptoribus illud in ſtrobilo quo veſcuntur, doctè nec ſuperfluè hîc adnotatur ab Athenæo. qui Hippocratis, Galeni & aliorum id genus ſcripta amant, habebunt, ſcio, gratiam. Quod ait, οἱ πολλοὶ δὲ πυρῆνας, veriſſimum eſt: nam apud Galenum & cæteros medicos πυρῆνα στροβίλου eſt illud quod edimus è ſtrobilo. hunc vſum vocis πυρὴν probat eſſe antiquum allato Herodoti loco. Verba illius, quia minus rectè leguntur hîc, apponam: καρπὸν δὲ φορέει κυάμῳ ἴσον, πυρῆνα δ' ἔχει τοῦτο ἐπεὰν γένηται πέπον σακκέουσι ἱματίοισι. ἀπορρέει δ' ἀπ' αὐτοῦ παχὺ καὶ μέλαν. de nuce auellana loquitur Herodotus, non de ſtrobilo. Ideo fruſtrà allata eius verba putant docti. qui non animaduertunt ab hypotheſi ad theſin tranſiſſe Athenæum: & illud in genere demon

demonſtrare, πυρῆνα Græcis id quoque dici quod in nuce aut ſtrobilo, aut alio quo ſit eſui aptum. vſitatiore ſignificatione πυρὴν in oliua, malóque punico nucleus. ligneus dici ſolet, in vua τὸ γίγαρτον. Inde appellantur ἀπύρηνα quæ huiuſmodi oſſe carent: & per tranſlationem in his libris anguilla ſiue lampetra dicitur ἀπύρηνος ἰχθὺς: vocante auctore πυρῆνα τὴν ὀστώδη ἰχθυηρὰν ἄκανθαν, inquit Euſtathius. Simillimum apud Latinos in voce *nucleus* poteſt obſeruari. In Herodoto planiſſima eſſet lectio, τῶν ἐπιχωρίων ζῷων πέπον. Athenæum pullo ita ſcripſiſſe: neque id temerè ὥςγε ἱμαντὶ πείθω. Ouum Græci vulgò ᾠὸν, Sappho & Iones quidam, ὤιον, Dores nonnulli ὤεον, Argiui ὤβεον, ſi Heſychio credimus. Aëoles more ſuo inter duas vocales digamma illud ſuum inſerebant, vt in ſimilibus omnibus. imitati ſunt Latini, vt in pleriſque aliis *ouum, ouis, æuum, ſcæuus.* Τὰ καλύμματα ὑπερῷα ſuperiores ſunt ædium parteis. Latinis *cœnacula*. non autem *tabula* aut *contignationes*. περὶ ὑπερῴων τῆς σεληνιακῆς vaniſſimum commentum illorum ſum hominum, qui Lunam inhabitari à mortalibus putarunt: cuius delirij Plutarchus meminit in cōmentario De facie quæ apparet in orbe Lunæ. Ibycus poeta Herculem intellexit cùm caneret, Τούς τε λευκίππους κόρους τέκνα Μολιόνας Κτάνον. is eſt qui occidit Alectoridas Molionas, ſiue Molionæ filios. poteſt ſcribi vel Μολιόνας, *Molionæ*: vel Μολίονας, *Moliones*. nam & Moliona horum mater, & ipſi Moliones poetis dicti pro Μολιονίδαι, vide Iliad. λ. rectè etiam λευκίππους, nō λευχίππους, conſule Euſtathium. Erat ſcriptum, πάντα ταῦτ' ἰχνευόμενα. fecimus ἰχνευόμενα. Euſtathius, ἐστὶ καὶ ἰτέον ὅμοια σπόγγοις περιαγωγῆς ἐν τοῖς χωρίοις, ὁ ἐστὶ λίχνους ἰδεῖν, ὃ καὶ ὁ Ἀθήναιος μέμνηται. ᾠὸν, πάντα ταῦτ' ἰχνευόμενα. plura ille de hoc verbo: quæ legant tirones: vt de interpretatione Dalecamp. ferant iudicium. Ouorum ſorbilium ex Nicomacho poeta meminit Athenæus. medicinæ auctores Græci, Latini, Arabes cum iſtorum paſſim mentionem faciunt, tum etiam τρομητῶν, (*tremula* medicis Latinis) ἑφθῶν, ἑψεφθῶν, τηγανιστῶν & πνικτῶν. quorum & Theophraſtus in libro De igne meminit. item ἁπαλῶν, quæ Cœlius Aurelianus *oua hapala* nominat. Leges etiā *oua aſſata*, apud eundem. πνικτὰ legi apud Aëtium: ſed πνικτὰ videtur ſcripſiſſe auctor. Simeo Sethi etiam τῶν κοινῶς λεγομένων αἰγοχυλίκων: niſi menda eſt in codice: eidem ἐξεφθὰ dici inuenio quæ in aqua calida coquuntur. φυσητὰ oua nominat Moſchion Περὶ γυναικείων capite 126. Sorbilia pene cruda ſorbebant, & vt loquitur Dioſcorides ὠμὰ ἀπεροχλίαρα. Scripſimus τὰ ἡμίτομα paullo antè ex Alexide, Latinis *ſecta oua*. Martialis, *Secta coronabunt rutatos oua lacertos.* Alexidis locum obſcurè ibi indicatum reperies pag. 60. Leges & ταριχηρὰ oua, *muria condita*: non piſcium, opinor, tantùm, ſed etiam carnium: teſte Platone in Sympoſio.

CAPVT XVII.

Diſputatur de vocis προπόματος *ſignificatione: & cibis qui in guſtatione ſoliti apponi.*

SATIS compertum eſt, non alium ordinem ſeruatum ab Athenæo in explicandis generibus ciborū, quàm quo ſolita ab architriclinis fercula diſponi in beatorum cœnis. Quod initio Epitomes dicebat illius auctor, texturam ſermonum iſtorum eſſe μίμημα τῆς τοῦ δείπνου πολυτελείας, veriſſimum eſt. Hoc ipſum ſignificare voluit, cùm ſcriberet iſto loco, Πρόπομα τούτου φησὶ περιενεχθέντος ὁ τῶν δείπνων ταμίας, Οὐλπιανὸς ἔφη, εἰ κεῖται παρά τινι τὸ πρόπομα οὕτω καλούμενον, ὡς νῦν ἡμεῖς φαμέν. quorum hæc eſt ſententia, *Cœnarum iſtarum promus condus* Athenæus ait, *cum circumferretur guſtatio, quæſiſſe Vlpianum an legeretur apud ſcriptorem vllum vox* πρόπομα *ea quæ nobis hodie vſurpatur notione.* ὁ τῶν δείπνων ταμίας eſt auctor horum conuiuialium ſermonum: Athenæus inquam. Sunt autem verba Breuiatoris, quæ aliter accipiens Dalec. ad Vlpianum retulit, & ſcripſit ἡμετέρας: vertit enim, *cœnarum cenſor.* quàm multa quàm paucis verbis peccat vir optimus? Cæterum vt propoſitæ ab Vlpiano quæſtioni ſatisfaciamus, ita cenſemus reſpondendum. Προπόματος nomen bifariam accipi ſolitum pro varietate & tēporum & morum. Propria & antiquiore ſignificatione πρόπομα appellatum eſt, potio omnium prima, & ante omnem cibum hauſta. Ita fuit aliquando moris: de quo ſcribit Plinius libro 14. cap. 22. *Tiberius Claudio principe, ante hos annos 40. inſtitutum, vt ieiuni biberent, potúſque vini antecederet cibos: externis & hoc artibus, ac medicorum placitis, nouitate aliqua ſeſe commendantium.* Clarum ex his, ante Tib. Claudium Romanis nondum fuiſſe moris cœnas à potu inchoare: cepiſſe id fieri eodem tempore etiam apud Græcos, cum eſſet prius inuſitata atque inaudita res, ſcimus ex Plutarchi Sympoſiacis lib. 8. capit. 9. Quare apud vetuſtiores rerum & morum Græciæ ſcriptores πρόπομα vox legi nō poteſt, cum eſſet is mos planè incognitus. rerum enim quàm verborum origo anterior. Sed in Plinij verbis iſta nobis ſunt notanda, *externis & hoc artibus*: nam aliis gentibus inoleuiſſe eam cōſuetudinem ſignificat. inter has fuēre Bithyni, delicata gēs & multiplicis luxus magiſtra, quod ex hiſtoria ſcimus. De his ſcribens Plutarchus, vt refert Athenæus, & moris iſtius meminit, & vocem πρόπομα, vel primus vel inter primos vſurpauit. Macedonibus quoque non incognitum fuiſſe iam olim hunc morem ex Hippolochi narratione quam habes lib. 4. initio facimus coniecturam. Carani enim lautiſſimas epulas deſcribens, omnium primum hoc ait, ſingulis conuiuis, ſtatim poſtquam accubuerāt, phialam eſſe datam quam illi ſiccauerint. Propterea ſcribitur libro tertio, vbi multa de guſtationibus

non

non procul à fine Μακεδόνες ὥς φησιν Ἔφιππος ὁ Ὀλύνθιος, οὐκ ἠπίσταντο πίνειν εὐτάκτως, ἀλλ' εὐθέως ἐχρῶντο μεγάλαις προπόσεσι. Reperio etiam inter Græcos προπομάτων aliquod veſtigium. Nam libro quarto narrat auctor, apud Lacedemonium Cleomenem hunc fuiſſe conuiuij ordinem, vt vini cyathus ante cœnam cuique porrigeretur. Hæc prima & propria notio propoſitæ ad explicandum vocis πρόπομα: neque aliter illa medici Græci vnquam vtuntur, quàm vt certa potionum genera ſignificent, quibus ante legitimas epulas vtebantur. Sic & Plutarchus accipit, De cauſſis nouorum morborum ita diſputans, μέγα δὲ καὶ τὸ τῶν καλουμένων προπομάτων. οὐδὲ γὰρ ὕδωρ οἱ παλαιοὶ πρὶν ἐντραγεῖν ἔπινον. οἱ δὲ νῦν ἄσιτοι προμεθυσθέντες, ἅπτονται τῆς τροφῆς διαβρόχῳ τῷ σώματι καὶ ζέοντι, λεπτὰ καὶ τμητὰ καὶ ὀξέα προσφέροντες, ὑπέκκαυμα τῆς ὀρέξεως, εἶθ' οὕτως ἐμφορούμενοι τῶν ἄλλων. His verbis Plutarchus in tria diſtinguit ſui temporis cœnas: προπόματα præcedunt: ſequuntur τὰ λεπτὰ καὶ τμητά, *qualia lentum peruellunt ſtomachum.* deinde cætera omnia. quæ ſecūdo loco poſuit, eæ ſunt quæ ψυχρὰς τραπέζας teſte eodem, vocabantur. Oſtrea erant, echini, cruda olera, aut ex oleo & garo, & his ſimilia, de quibus etiam Galenus libro ſecundo, Περὶ τροφῶν δυν. capite De ſycaminis & moris. Athenæi ſeculum, quod apparet ex his illius verbis, ἦν δὲ τῶν ἐν τοῖς προπόμασι παρασκευαζομένων ἄλλα τέ, καὶ δὴ καὶ ταῦτα, & ſimilibus aliis locis nō paucis, προπομάτων appellatione vtraque eſt complexum, quæ κυρίως προπόματα, & quas frigidas menſas prior ætas dicebat. Latini etiam *antecænij, guſtationis,* vel *guſtus*, aut *promulſidis* vocibus, & propomata, & τὰς ψυχρὰς τραπέζας intellexerunt. Quorum ciborum eſſent guſtationes totis deinceps libris ſecundo & tertio exponit Athenæus. qui libro tertio, circumlocutione vſus propomata hæc vocauit, τὰς εἰθισμένας προπαρατίθεσθαι προφοράς. vt dicemus libri illius, cap. 34. Ad enumerationem τῆς ὕλης, τῶν προπομάτων accingit ſe cùm ait, ἦν δὲ τῶν ἐν τοῖς προπόμασι φησὶ παρασκευαζομένων ἄλλα τε καὶ δὴ καὶ ταῦτα. quæ ita debebant verti: *Athenæus ait, interea quæ ad guſtationes parabantur, cum alia, tum iſta fuiſſe.* Enumerationem ſuam orditur à malua: cuius etiam Galenus eo quem diximus loco mentionem facit. Simile album in deſcriptione cœnæ Metelli antiquiſſimi pontificis, apud Macrobium: cuius verba adtexam vtiliter, vt cum Athenæi catalogo ſtudioſus lector poſſit componere. Sic igitur ille, libro tertio, *Cœna*, inquit, *hæc fuit: Ante cœnam, echinos, oſtreas crudas quantum vellent: peloridas, ſpondylos, turdum, aſparagos, ſubtus gallinam altilem, patinam oſtrearum peloridū, balanos nigros, balanos albos, iterum ſpondylos, glycymeridas,* (oſtreorum hoc genus, vt chamæ. vide Plinium.) *vrticam, ficedulas, lumbos aprugnos, altilia ex farina inuoluta, murices & purpuras.* In Satyrico Petroniano guſtationis laterculum eſt huiuſmodi: *oliua glires, melle & papauere ſparſi, tomacula, Syriaca pruna, grana punicī mali.* Martialis in epigrammate ad Iulium Cerealem.

Prima tibi dabitur ventri lactuca mouendo
Vtilis, & porris fila reſecta ſuis.
Mox vetus & tenui maior cordila lacerto:
Sed quam cum ruta frondibus oua tegant.
Altera non deerunt tenui verſata fauilla:
Et Velabrenſi maſſa recocta foco.
Et quæ Piceni ſenſerunt frigus oliuæ
Hæc ſatis in guſtu.

Iſidorus Originum libro 17. *Contra venena radices, nuces, lupini, citrium, apium proſunt: ſed contra futurum, non contra acceptum venenum. Vnde & apud veteres ante alias epulas hæc, ſolebant menſis apponere.* ſunt autem hæc verba non Iſidori, ſed Seruij, in 11. Georgicor. vt poſtea obſeruaui. Pleraque eorum quæ ſuperioribus laterculis ſunt commemorata, inter bellaria facilè inueniant locum: ideo venuſtè Plutarchus ſeriem hanc & ἀκολουθίαν τῶν δείπνων, vt loquitur Athenæus, μετακόσμησιν appellat, & traductionem ἀπ' ὀσφύος ἐπὶ στόμα: quod etiam in ſequentibus conuiuator noſter declarabit.

CAPVT XVIII.

Μαλάχη & μολόχη. maluæ ſemen: πλακοῦς. κρηπὶς in operibus piſtorum. balteus. Alimus *veterum.* σικυωνία cucurbita. Indicæ *cucurbitæ:* ἀρτυταί: κάτεφθοι. *Philoſophi comicis irriſi.* κνίσσα & τροφὴ ἄκνισος. *Ciborum apparatus μετὰ κνίσσης & ἄνευ κνίσσης. Patina* ὠῶν ὄζουσα. πόλος, *calum.* ὠῶν ἡμίτομα. *alia quædam.*

NIſi alienum locum iſta occupant, τοῦ Ἀθηναίου, in iis quæ de malua ſcribit Athen. μαλάχη dixerunt Attici, non μολόχη. ita ſentit & prior interpres: poſterior quam rationem ſuæ ſententiæ & emendatæ ſcripturæ habuerit, ſcire non laboro. In Epicharmi acroteleutio πρότερος legit Euſtathius: ſed vllius codices & mutili ſunt hac parte & emendandi, primo in Odyſſeam commentario. Maluæ σπερματικὸν τύπον appellauit Phanias quod Plinius *ſemen*, Dioſcorides τὸν καρπὸν: alij *placentam* ait Phanias. Heſychius quoque, πλακοῦς ὁ σπερματικὸς τύπος τῆς ἡμέρας μαλάχης. cauſſam huius appellationis explicat, quòd orbiculus ille pectinatim ſit inciſus, vt ſolent incidi placentarum crepidines, τὸ γὰρ κτενῶδες ἀνὰ λόγον καθάπερ ἡ τοῦ πλακοῦντος κρηπίς. Etiam hodie pleraque eorum operum quæ piſtores & dulciarij faciunt, limbo denticulato inſtar repli aut cymatij ornari ſolent. κρηπὶς eleganter ea lorica dicitur cum ſuo ornamento. Cato *balteum* nominat ſæpius. Sed videtur hæc crepido ceu emblema operi iam abſoluto fuiſſe adiecta: aut vt melius dicam, opus perfectum in ipſam fuiſſe iniectum. Scribitur enim libro decimoquarto, in deſcriptione cuiuſdam placentæ, πυρινος ἄρτος κοῖλος καὶ σύμμετρος,

ὅμοιος

ὅμοιος ταῖς λεγομέναις κρηπῖσιν, εἰς ἃς ἐπιτίθενται τὰ διὰ τοῦ πυρὸς σκευαζόμενα πλακοῦντα. Heſychius non ſubſternit ſed imponit crepidinem placentis. κρηπὶς, ait, λέγεται καὶ τὸ ἐπίθεμα τῶν ἐγχύτων πλακούντων. reperio & apud Suidam crepidinis huiuſce mentionem in voce διακόνιον. Polluci κρηπὶς proprium placentæ genus deſcriptum ipſi libro 6. cap. 11. Maluam ſylueſtrem præfert Diphilus hortenſi: Dioſcoridis iudicio, hortenſis eſt ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον τῆς χερσαίας. Ex Hermippo refert dipnoſophiſta vetuſtiſſimos homines cum celeberrimam illam alimum componerent, indidiſſe etiam maluam. Ἄλιμον intellige σκεύασιν: remedium quoddam id fuit contra famem & ſitim: vnde nomen vtrumque ἄλιμον & ἄδιψον. Sapiētes illos priſcos hoc pharmaco vſos legimus pro cibo & potu. de alimo multi: locus autem Hermippi eſt ſumptus ex illius libr. De ſeptem ſapientibus. Proclus in Heſiodeum verſum, οὐδ' ὅσον ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγ' ὄνειαρ. ἴσως, inquit, καὶ ἀπὸ ἱστορίας τὸν λόγον. Ἕρμιππος γὰρ ἐν τῷ τῶν ἑπτὰ σοφῶν, περὶ τῆς ἀλίμου λέγει. μέμνηται δὲ τῆς ἀλίμου καὶ Ἡρόδοτος (malim, Ἡρόδωρος) ἐν τῷ πέμπτῳ τοῦ καθ' Ἡρακλέα λόγου. καὶ Πλάτων ἐν γ' τῶν Νόμων, Ἐπιμενίδην φησὶ μικρόν τι ἐδεσμάτιον περιφερόμενον, ὧδε διατελεῖν τὴν ἡμέραν. ἦν δ' ἐξ ἀσφοδέλου καὶ μαλάχης ὅπερ αὐτὸν ἄλιμον καὶ ἄδιψον ἐποίει. Aliam compoſitionem alimi refert Tzetzes: cuius loco petulantiam in Proclum nemo mentis compos æquo ferat animo. Mirum verò quare dicatur mox, Megalopolitas appellaſſe cucurbitam σικυωνίαν. nam ea vox non Megalopolitarum Arcadum propria, ſed multorum Græciæ populorum communis fuit. Heſychius, σικυωνία, κολοκύντη. Hippocrates quoque non ſemel σικυωνίαν appellat τὴν κολοκυνθίδα, interpretibus Galeno & Erotiano. Proxima verba faciunt mihi negotium. Θεόφραστος δὲ τῶν κολοκυντῶν οὐκ εἶναί φησιν ἓν μέρος ἰδίας. ipſum primo loquendi genus ſuſpicionem mouet, οὐκ εἶναι ἓν μέρος ἰδίας: quomodo putem vix locutum Theophraſtum. ſententia deinde manifeſtò falſa: nam plures eſſe cucurbitæ ſpecies diſertè negat philoſophus. Σικύου, ait, καὶ κολοκυντῆς, τοῦ μὲν εἶναί φασι γένη, τῆς δὲ οὐκ εἶναι, καθάπερ τῆς ῥαφανίδος καὶ τῆς γογγυλίδος· ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ γένει τὰς μὲν βελτίους, τὰς δὲ χείρους. Athenæi fortaſſis etiam hic memoriam licet accuſare: aut librariorum perfidiam niſi credere malumus attentionem illi defuiſſe qui hæc excerpebat. Legi malim, ἄχρι δὲ τοῦ νῦν λέγεσθαι παρὰ Κνιδίοις τὰς κολοκύντας σικύας Ἰνδικάς. vel ſic potius, τινὰς κολοκύντας Ἰνδικάς. nam ſine diſtinctione omnes cucurbitas fuiſſe dictas omnes Naxiis Indicas falſum cenſeo. tamen vt iſta lectio ſonat, Naxiis ἰνδικὴ tantundem valuit atque κολοκύντη. Cucurbita ἀρτυτὴ condiebatur hyſſopo origano, aliiſq; herbis condimentariis. Aetius libro primo χαίρει δὲ οὕτως ὀριγάνῳ ἀρτυθεῖσα, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ὑδατώδη ποιότητα. *Seſſilem* cucurbitam Dalecamp. vocauit quæ in prioribus editionibus καθέδρος. Nos fecimus ex ſcriptis manu διεκκεκρατωτέρα ἢ κατέφθος, vel vt eſt in aliis κάθεφθος, ſubſcribente etiam Natalis codice. κατέφθος, vt ἄπεφθος, *valde cocta* vel *elixa*. paulò poſt, δεῖ δὲ αὐτὰ λαμβάνειν ἑφθὰ μᾶλλον. Hermippi verſum ita potius ſcribam: Τὴν κεφαλὴν ὅσην ἔχει· ὅση κολοκύντη. *quam magnum caput habet? quanta eſt cucurbita.* non ὅσην κολ. *quantum habet cucurbita caput.* Comicos Atticos nihil feciſſe libentius quàm vt philoſophorum diſciplinas & inſtitutionem, in ſcena traducerent & populo ridendam propinarent, ex Ariſtophanis dramatibus, Diogenis Laertij hiſtoria, & hiſce commentariis nemo ignorat. Athenæus hoc loco Epicratis pluſculos verſus deſcripſit, quibus Platonis ſchola ridetur falſiſſimè inducebatur medicus quidam Siculus diſcipulis Platonis oppedens, ſubtilibus atque vt exiſtimabat, inanibus illorum diſputationibus & diuiſionibus offenſus. frendunt iuuenes dentibus, & tantam contumeliam parant vlciſci. feciſſentque adeò: niſi eorum motus auctoritas præſentis magiſtri compeſcuiſſet. Ait poeta. τὸ γὰρ ἐν λέσχαις τοιαῦτα ποιεῖν, Εὐπρεπές· οὐδ' ἐμέλησε τοῖς μειρακίοις. poſterior verſus corrigendus omnino eſt. Scribe, Ἀπρεπές· οὐδ' ἠμέλησε τ. ingentem iram concepiſſe adoleſcentes indicat illo verſu,

δεινῶς ὠργίσθησαν, χλευάζειν τ' ἐβόησαν. ergo illi factum medici iudicarunt, ſicut erat, ἀπρεπές: & οὐκ ἠμέλησεν αὐτοῖς, non neglexerunt factam ſibi iniuriam. locum integrum ita concipiebat ὁ μακαρίτης Scaliger. Τὸ γὰρ ἐν λέσχαις τοιαῦτα (vel τοιάδε) ποιεῖν ἀπρεπές· οὐδ' ἠμέλησε τοῖς μειρακίοις. οἱ δ' αὖ δεινῶς ὠργίσθησαν χλευάζειν τ' ἐβόησαν. Sequitur, Ἄλεξις ὁ χαρίεις πρόπομα ὅλον παρατίθεται τοῖς διακρίνειν δυναμένοις: hoc eſt, *Alexis integram guſtationem lectoribus apponit, ſi quis cum iudicio ſequentes illius verſus legat.* πρόπομα ὅλον, *genera omnia ciborum qui in guſtu ſoliti apponi*: de hoc ſatis capite ſuperiore. In verſu primo Alexidis, οὐ τὸ πρᾶγμ' ἐβούλετο, *quò res poſtulabat: quo me accedere mea intereat.* In ſecundo. τὴν τράπεζαν ἦκ' ἔχων. ſcribe τις τε. Verſu quarto, appoſitum ſibi negat quicquam eorum quæ nidoris plus exhalent, quàm habeant ſuauitatis: οὐδὲ παρέχουσι κνίσαν ἡμῖν πλείονα Παροψίδες ἢ λῆρος, videlicet παρετέθη. videtur pro parum lautis epulis habere illas quæ conſtent cibis vnde multus erumpat nidor. contra apud Plut. in Sympoſiacis, & libro Ὑγιειν. παραγγ. τροφὴ ἄκνισος, eſt victus ſimplex ac tenuis, ac frugi hominum. Quis neſcit κνίσαν & nidorem cænam opiparam ſemper indicare? Hoc quidem veriſſimum eſt: ſed deguſtationis cibis poeta loquitur: cui non pinguia adeò & nidoroſa conueniunt: verum tenues cibi & non tā alere apti quàm famem irritare. Plut. vocabat τὰ λεπτὰ καὶ τρυφά. Duplex fuit apud veteres parandi cibos modus: alterum ſimplicē vocabant & ἄνευ κνίσης: alterum μετὰ κνίσης. Simplicem modū coquēdi atq; etiam aſſandi carnes deſcribit Galen. his verbis, eo cōmentariolo quē ſcripſit in gratiā

ἐπιλήπτου pueri. ἐστὶ δ' ὅτε καὶ τῶν λαχανῶν ἀπαιτούντων ἡρτυμένων ἁπλῶς, ἢ ἐπιμεμιγμένων, ἀνδὸς κνίσσης. τὸ δ' ἁπλῶς ἐστὶ δι' ὕδατος ἀπύθων ἔχοντος ἥδυσμα καὶ πράσον, ἔλαιόν τε καὶ ἅλας. ὡς δ' αὖ δὸς κνίσσης ὀπτηθεῖν κρέας καλῶς, τὸν παρ' ἡμῖν ἰθαίσω κλίβανον. In ſexto ſcribe, ὑπερηφάνως ὄζουσα τῶν ὡρῶν λοπάς, non ὑπερήφανος. Euſtathius, τὸ δ' ὄζουσα ὡρῶν, παραπεποιῆσθαι δοκεῖ ἐκ τοῦ Θεοκρίτου ὃς πολυβλῶσαι ἔφη πρὸς κρήναις ὡρᾶν, ἤγουν πρὸς ταῖς κρήναις αὐτῶν τῶν ὡρῶν. ὡς κάλλος ἐστὶ τοεῖν. σεμνυνῶν ἐκεῖνος οὕτως τὸ καλῶς ἐσθίειν. Horæ pulchritudines Deæ præſides habebantur. illis tribuebant quicquid in ſuo genere pulcherrimum eſſe volebant intelligi. cum ait in ſeptimo, τὸ τοῦ πόλου τοῦ παντὸς ἡμισφαίριον, polum appellat non quod Aſtrologi: ſed ipſum cœlum Plato in Epinomide pro orbe accepit, ἐν ᾧ χρόνῳ διεξέρχεται τὸν αὐτοῦ πόλον, *ſuum percurrat polum.* In decimo ait, ὑπέφαινεν ὠὸν ἡμίτμον τὰς ἀστέρας. *dimidiata oua ſpeciem ſtellatam præferebant.* editum erat, ὑπαιὸν, ἡμίσομον. fecimus ὠὸν ἡμίτομον ex MSS. quanquam alij cod. melius ſeruata eadem ſententia, ὠῶν ἡμίτμημα. Athenæus paulò antè, Ἄλεξις ἡμίτμημά που ὠῶν λέγει. eleganter illud in vltimo verſu, ὀρφίσιον ἀποδέδειχα κόσκινον: ſic apud Lucianum, ἐσθὴς κοσκινηδὸν τετρυπημένη. Æſchylus paulò aliter, τέτρωται δικτύου πλέον λέγει.

CAPVT XIX.

Ariſtias comicus. ὀρεχθεῖν. Ariſtotelis liber de prouerbiis. Cephiſodotus Iſocrateus obtrectator Ariſtotelis. Antiphanis fabula Παροιμίαι. *fungi* γηγενεῖς: *item artificio producti. Fungi ad fici radices. Eclogarij querela de corruptis Athenai codicibus. Amanitæ fungi.* ἰφεύειν, *vel* ἀφεύειν. *Mortui ex fungorum eſu. Nota venenatorum fungorum.* πέζις. *diſcrimen pezitarum & fungorum. Theophraſtus illuſtratur.*

DIPNOSOPHISTÆ verba, ΜΥΚΑΙ. Ἀρισίας, Μύκησι δ' ὀρέχθει τὸ λάινον πέδον. FVNGI. *Ariſtias: fungis illiſis, reſonabat lapideum ſolum.* Ariſtias ille dramatum poeta parum mihi cognitus; libro II. Areſias quidam nominatur: qui non eſt, opinor, alius. ſed de illo loco ibi viderimus. Ἀρισίας hîc etiam Euſtathius agnoſcit. Non placet illorum coniectura qui emendant hîc ὀρέγει, & τὸ λαμπρὸν παιδίον. verum eſt ὀρεχθεῖ, & λάινον πέδον, vt in omnibus libris, vel δάπεδον vt apud Euſtathium Ἰλιαδ. ῥαψ. σ. conſtabit ſenarius, ſi ſcribas ὠρέχθει. id verbum de ſono rei in ſolum proiectæ dici norunt eruditi. Cephiſodotus Iſocratis diſcipulus in iis libris quos contra Ariſtotelem ſcripſerat, ἐπιτιμᾷ τῷ φιλοσόφῳ, ὡς οὐ ποιήσαντι λόγου ἄξιον, τὰς παροιμίας ἀθροίσαι. *obtrectat philoſopho quaſi operæ pretium non fecerit cum prouerbia collegit.* In Ariſtoteleorum librorũ indice reperies apud Diogenem, Παροιμίαι α. præterea ex Græcorum parœmiographorum & ſcholiaſtarum ſcriptis, conſtat liquido eius argumenti librum ſub Ariſtotelis nomine in ſtudiorum manibus olim eſſe verſatum. Ea opera ſummum virum bene eſſe meritum de ſtudiis literarum, quis tam impudens qui neget? tamen reperti ſunt, vt hinc diſcimus, vitiligatores, homines non nauci, qui cum philoſophi laborem ſecius interpretarentur. tantum potuit in horum animis æmulatio & ἔρις οὐκ ἀγαθή. Notum Ariſtotelis dictum, Αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ἰσοκράτη δ' ἐᾶν λέγειν. hinc illæ Cephiſodoti Iſocratis diſcipuli lachrymæ. Antiphanis verſus ſcribẽdi ſic, Ἐγὼ γὰρ αὖ τῶν ὑμετέρων φάγοιμί τι, Μύκητας ὠμοὺς αὖ φαγεῖν ἐμοὶ δοκῶ, Καὶ στρυφνὰ μῆλα, κἄν τι ἀποπνίγοι βρῶμά τι. Eam fabulam Antiphanis noſtri codd. Προοιμίου inſcribunt. in MSS. melius Παροιμίαι. Quod ait naſci fungos γηγενεῖς, intellige, ſponte & nulla cultura, ſed αὐτομάτως, ſicut loquitur Florentinus. & Athenæus quoque mox, τὰ ὕδνα γίνεται αὐτόματα ἀπὸ γῆς: ridicula alioquin videatur obſeruatio: cum omnia quæ terra naſcuntur γηγενῆ poſſint dici. Sed & artificio prouenire fungos nemo neſcit: vt ex decocto fungorum in terrã proiecto: aut ſi reſecto populo iuxta truncum aquam ſparſeris, in qua fermentum diſſolueris. populeos iſtos vocant, de quibus in Geoponicis lib. XII. cap. vltimo. mitto alia ſimilia inuenta. In verſu Nicandri de noxa fungorum, σύγκολλα ſcribunt docti, pro σύκολλα quod nihil ſignificat. etiam Galenus fungis naturam tribuit παχυτέραν καὶ γλισχροτέραν. Quæ fuerit doctiſſimi illius poetæ ſententia de fungis ad fici radices nati declarant qui ſequuntur verſus. Plinius videtur illos optimos pronunciare. *Fungis,* inquit, *aberit veneni argumentum, quo ſimilior fuerit arborum fici.* Nicander ſaltem innoxios, —συκέης ὁπότε στέλεχος βαθὺ κόπρῳ Καγκρύψας ὑδάτεσσι τ' ἀενάεσσι ποτίζοις, φύονται πυθμέσιν ἀκήριοι. *ſi arboris fici truncum obruas lætamine, aqua riges, fungi ad radices naſcentur innoxij.* Sequentia verba contrariorum dicere videntur: ὧν σὺ μύκητα Θρεπτικὰ μήτι χαμαιζήλης ἀπὸ ῥίζης πεδάμειο. videntur, inquam: nam iis mendis hæc ſunt obſita, vt de ſententia parum liqueat nobis. quid mirum? ipſe horum Excerptorum deſcriptor vitium ſuorum codicum non diſſimulat, cæteros verſus ideo ſibi omiſſos fatens, quod legere non potuerit. τὰ ἄλλα, inquit, οὐκ ἠδυνήθην ἀναγνῶναι. Similes querelas de corruptis iam tum Athenæi codicibus, in integra quam habemus Epitoma. multas inuenimus. Cæterum aliud ſenſiſſe Nicandrum docent nos codices meliores, ex quorum fide ſcribimus, —ὧν σὺ μύκητα Θρεπτὸν μήτι χαμηλὸν ἀπαὶ ῥίζης πεδάμειο. Eos ſolos fungos pronunciat innoxios qui in aggeſto fimo propius truncum nati ſint: non illos qui in extremis imiſque radicibus. Amanitas quoque probat Nicander, vt iſta declarant: καί τε μύκητας Ἀμανίτας τὰ τ' ἰφεύοντας. Galeno auctore omnium ἀβλαβέστατοι ſunt βολῖται, deinde Amanitæ. perperam Natalis libri,

οὐκ ἰφδίσαις. Dalec. quid legerit non ſcio, ἰφδίζειν eſt, *igne parare, torrere,* vel *coquere*. Euſtathius legi ſeruat etiam ἀφδίσαις, hoc eſt, inquit, φώξαις, φλεγίσαις, ὀπτήσαις. Sequitur triſtis hiſtoria de extincta matre cum tribus liberis eſu fungorum. Ego memini audire puer ab optimo parente, cum referret caſum non minus triſtem amici cuiuſdam & ſi bene recordor, hoſpitis tum ſui apud Santones: qui vno die ſeptem quas ſolas habebat, filias extulit, cum manè in villa pernitialeis fungos auidius comediſſent. Homeri locus à Ptolomeo rege emendatus extat Ὀδυσσ. ι. vbi multa in Ptolomei ſententiam Euſtathius. Sed alienum occupauit locum hiſtoria ſij herbæ paluſtris, nam ad inſtitutum de fungis ſermonem ſtatim reditur. E notis venenatorum fungorum vna eſt hæc, οἱ μὲν τῷ ἑψηθῆναι δὲ τεθῆναι σκληρυνόμενοι, *qui coacti & appoſiti duriores fiunt*. Plinius. *Noxij erunt fungi qui in coquendo duriores erũt.* Dalecamp. *qui picis colore nigreſcunt.* putauit legendum πισσούμενοι. quid obſecro, virum doctum impulit ad infelicem adeò cõiecturam? Pezicas fungorum genere contineri ſcribit Plinius: ex Theophraſto ſeparat noſter: καθάπερ ἃς καλοῦσί τινες πέζιας ἅμα τοῖς μύκησι γινομένας. ita ſcripti, non πέζικας: etſi *pezicas* aut *pezitas* Plinij codices ſed Athenæo mox rectum eſt πέζις. Pezias & fungi hoc differunt, auctore Theophraſto, quod cum ſint ambo nullis radicibus, fungi tamen tenui quoddam radicum habent rudimentum. caule enim ſunt prominulo, vnde fibrillæ & capillamenta pendent quibus terræ coherent, & alimentum capiunt. Verba Theophraſti ita deſcripta ſunt hodie in noſtris codicibus ἄρριζοι γὰρ καὶ αὐτοὶ τυγχάνουσιν. ὁ δὲ μύκης ἔχει προσφύσεως ἀρχὴν, τὸν καυλὸν εἰς μῆκος καὶ ἀπολείπουσιν ἀπ' αὐτοῦ ῥίψι. deeſt aliquid omnino. Lego & ſuppleo τὸν καυλὸν εὐμήκη, καὶ ἔχεται τοῖς ἀπολείπουσιν ἀπ. αὐτοῦ ῥιψί. vel τὸν καυλὸν ἐς μῆκος ἀποτείνοντα, καὶ τρέφεται τοῖς ἀπ. propriè ῥῖπες ſunt vimina & οἱ τῆς οἰσύας λύγοι. duriuſculè hic, ſi modò ita ſcripſit Theophr. pro fibris radicalibus: quas etiam λεπτὰς καὶ μικρὰς ῥίζας idem alibi appellat. harum congerie fiunt radices θυσανώδεις & fimbriatæ. Προσφύσεως ἀρχὴν vocat, inchoata & imperfecta adhæſionis organa: quia caulis fungi radicem non habet. quæ eſſet vera πρόσφυσις: at qui vocatur caulis in fungo, pediculus potius videtur ac μίσχος. propterea Theophraſtus caulem fungos habere modo negat: vt in primo Hiſtoriarum, οὔτε γὰρ ῥίζαν πάντ' ἔχει, οὔτε καυλὸν, οὔτε ἀκρέμονα, οὔτε κλάδον, οὔτε φύλλον, οὔτε ἄνθος, οὔτε καρπὸν, οὔτ' αὖ φλοιὸν, ἢ μήτραν, ἢ ἶνας, ἢ φλέβας. modo ait: vt libro eodem, cap. octauo. ὁ δὲ τοῦ κυπείρου καὶ βουτόμου καυλὸς ὁμαλότητά τινα ἔχει παρὰ τούτοις· ἔτι δὲ μᾶλλον ἴσως ὁ τοῦ μύκητος.

CAPVT XX.

Athenæi lapſus in laudandis Ariſtotele & Theophraſto. Loci aliquot Theophraſti expenduntur & emendantur.

QVi factum ſit neſcio, quod factum tamen ſcio, vt locis propẽ infinitis verba Ariſtotelis & Theophraſti deſcribens Athenæus errauerit. Equidem verum cenſeo quod alibi dicebamus: hominem eruditiſſimum non ex ipſis auctoribus, ſed ex ſuis aduerſariis & eclogis pleroſque auctorum quos laudat, eos deſcripſiſſe. Sanè quæ de fungis marinis hic narrat, abſque dubio habet ex octaua Theophraſti hiſtoria. Errat igitur vt eſt à Dalecampio animaduerſum, & mare ad Herculis columnas perperam poſuit maris Erythræi loco. Phaniæ verba vt fere ſemper, crucem figunt mihi: quemadmodum iam ante 12. cap. teſtati ſumus. Enim quid appellat φύειν τὴν αἰθήλην; αἰθήλην quid appellent in plantarum hiſtoria ſcimus, αἰθήνη nuſquam nobis reperta in philoſophorum aut medicorũ libris ne apud Euſtath. quidem Iliad. ο. Phaniæ verba deſcribentem. an legi debet τὴν ἀνθήλην, *paniculam?* an ita potius, τὰ μὲν φύειν, τὰ δὲ οὐδὲ φύειν τὴν ἀρχὴν οὐδὲ τοὺς σπερματικῆς ἴχνος κορυνήσεως (ita Euſtathius: alij κορυνώσεως) οὐδὲ σπερματώσεως. *plantarum alia ſemen producunt, alia penitus non producunt, ac ne veſtigium quidem vllius protuberantiæ ſeminalis, aut vllius omnino ſeminis.* Sequitur, ὁ αὐτός φησι, πτερίς, ἣν ἔνιοι βλάχνον καλοῦσι. *Ait idem, πτερίς, filix, quam nonnulli blachnum vocãt.* cedò quis ille ὁ αὐτός? Phaniã ex ſuperioribus neceſſe intelligi: ego aliter accipiebam, nam ὁ αὐτὸς eſt Athenæus: voce ἔνιοι Arrianum intelligo in Bithyniacis, Euſtathius πτερὶς ἣν ἔνιοι βλάχνον καλοῦσιν, ὡς καὶ Ἀρριανὸς δηλοῖ ἐν Βιθυνιακοῖς. quia tamen Arrianum hunc nunquam laudat hic ſcriptor, prçſtat aliter accipere Ait, Θεόφραστος ἐν φυτικοῖς λειόφλοια καθάπερ, ὕδνον, μύκης, πέζις, γεράνιον. *Theophraſtus ſcribit in libris De plantis, leuem habent corticem quædam* illarum. *vt tuber, fungus, pezis, geranium.* in noſtris libris hodie iſta apud Theophraſtrum non leges: Ille quidem λειοφλοίων etiam in codicibus qui hodie extant meminit: ſed longè alia ibi exempla. Hiſtoriarum libro primo, capite 8. differentias plantarum ratione corticis explicat philoſophus: vbi λειοφλοίων exempla ponuntur μηλέα καὶ συκῆ. Plinius vertit, *cortex aliis leuis, vt fico & malo.* His opponit Theophraſtus τραχύφλοια & ῥηξίφλοια. ita legendum monemus illo in loco: non ῥιζόφλοια, vt vulgò editum, & probauit Gaza: neque ῥηγόφλοια, vt ineptè emendant. Baſilius homilia quinta εἰς τὴν ἑξαήμερον. πόσαι τῶν φλοιῶν αἱ διαφοραί; τὰ μὲν γὰρ λειόφλοια τῶν φυτῶν, τὰ δὲ ῥηξίφλοια. tranſtulit Plinius, *quibuſdam rumpitur ſponte cortex.* Sed quid dicemus de Theophraſto, qui leuem corticem tuberibus attribuit? Quid autem? niſi quod flagitij magni compertum habemus iſto loco auctorem Epitomæ: in illum enim quàm in Athenæum culpam coniicere malo. quanquam fieri poteſt. vt aliud agentem Athenæum ſua excerpta fefellerint etiam hic. Vtut ſit liquet negligenter deſcripta hæc eſſe ex capite nono

ptimi hiſtoriarum. ibi iſta exempla inuenias non quidem τῶν λειοφλοίων, *læuicorticum*, ſed τῶν ὅλως ῥίζαν μὴ ἐχόντων. *nullam penitus radicem habentium.* Quod ante nos viri doctiſſimi hoc non obſeruarint. in cauſſa eſt deprauatio codicum Theophraſti, in quibus ſic ſcriptum, ὅλως ἔνια ῥίζαν μὴ ἔχει, καθάπερ ὕδνον, μύκης, πύξος, κεράνιον. *quædam omnino radices non habent, tuber, fungus, buxus, cornus.* qui prodigia ſpectare volunt, aliò oculos transferre non debent. Quid? buxus & cornus radicibus non nituntur? ſanus erit qui poſtremas duas voces putabit ſanas: prior illarum ex Athenæi iſto loco debet emendari, & πέζις ſcribi. fungum peſicam Plinio dictum intelligit: qui ſine radice aut pediculo naſcitur. Poſterioris quoque non difficilis emendatio: nam γεράνιον ſcribendum, quod eſſe genus tuberum, & dicitur mox diſertè: & aſſerit Euſtathius ex hoc loco. quis dubitat tubera eſſe planè ἄῤῥιζα, & nullis radicibus, nullis fibris nixa, ac ne capillamentis quidem? etſi non neſcimus Dioſcoridem tuber ipſum appellare ῥίζαν περιφερῆ, ſed παχυμερῶς & parum accuratè locutum eſſe optimum ſcriptorem cum ibi, tum aliis in locis, neque medici negauerint, & fatebuntur vltrò omnes philoſophi.

CAPVT XXI.

Theophraſti locus. vingus Aegypti: οἶτος, αἶτος, ἶτος. *Tonitrua facere ad tuberum generationem. Tuberum* σπερματικὴ ἀρχή. Tiara *collis. Oſtrea tubera maris dicta. Prou.* Ναυσικλείδης ἐρημία.

SVPERIORE capite & retinendam apud Athenæum & reſtituendam apud Theophraſtum vocem γεράνιον diximus. Præter auctoritatem Euſtathij quèm proferebamus. ſcribit Athenæus ipſe, λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Θεόφραστος· τὸ ὕδνον ὃ καλοῦσί τινες γεράνιον, καὶ εἴ τι ἄλλο ὑπόγειον. Theophraſti locum aliter ſcriptum exhibent nobis hodie publica exemplaria. Hiſtoriarum libr. primo cap. x. καὶ τὸ ὕδνον δὲ ὃ καλοῦσί τινες ἄσχιον, καὶ τὸ οἶγγον, καὶ εἴ τι ἄλλο ὑπόγειόν ἐστιν. ὧν οὐδὲν ἐστι ῥίζα. Diſputat eo loci philoſophus de radicis natura: aitque, ſi pro radice haberi debeat quicquid ſub terra conditum latet, cum alia inter radices fore numeranda contra ipſorum naturam & radicis, τὸ πᾶν ὑπεῖναι, tum in his etiam tuber quod ἄσχιον vocant, & vingum, & ſi quid aliud ſimile his ſub terram gignitur: quorum omnium nihil eſt radix. vingum Ægypti non ſemel alibi commemorat Theophraſtus. aſchium inuenies nuſquam. & ſimul mirum eſt, veſtigium nullum in hac periodo apparere vocis γεράνιον: quam reperiſſe conſtat dipnoſophiſtam in ſuo codice Theophraſti. Scripſimus ὃ καλοῦσι μίσυ, pro μίσυν ex Plinio & ſcripta lectione: quæ habet ſtatim καὶ τὸ ἐν τῇ Θρᾴκῃ δὲ γινόμενον ἶτον, non ἴσον. Docti iubent ſcribere αἶτον, ex fideliore, inquiunt codice Theophraſti. Scire velim quis iſte codex fidelior, nam apud philoſophum, quod ſciam, ea vox nuſquam legitur inter genera tuberum. Plinio tuber quod in Thracia, *ceraunium* non *atus* aut *etum* nominatur lib. 19. capit. 3. *etum* de quo ille cap. 15 libr. 21. Ægypti non Thraciæ herba eſt, ſponte naſcentium vna. Hanc cum vingo Ægyptiaca videntur quidam confudiſſe. Heſychius, οἶγγον, τὸ ὑπ' ἐνίων οἶτον. ita ſcribimus cum magno Turnebo: nam editum eſt, οἶτον & αἶτον. Vides inconſtantiam aut potius τὸ ἀσυμφώνητον auctorum, vel certè librorum. Tonitrua facere ad generationem tuberum, & placet philoſophis, & vulgò olim creditum. Iuuenalis,

> *—poſt hunc tradentur tubera, ſi ver*
> *Tunc erit & facient optata tonitrua cœnas*
> *Maiores.—*

Obſerua numeri enallagen, καὶ μᾶλλον ὅταν αἱ βρονταὶ ὡς ταύτης αἰτιώτεραι ὦσιν. niſi malis ſcribere, ὡς ταύτης τῆς αἰτίας αἰτιώτεραι οὔσης. Prouenire tubera nullo ſatu nullum eſt dubium: ſeminale tamen aliquod principium eſſe illorum ex quorundam ſententia ſic probat: ἐν γοῦν τοῖς αἰγιαλῶσι τῶν Μιτυληναίων οὔ φασι πρότερον εἶναι, πρὶν ἢ γενομένης ἐπομβρίας τὸ σπέρμα κατενεχθῇ ἀπὸ Τιαρῶν. Plinius, *Quibuſdam locis accepta tubera riguis ferruntur: ſicut Mitilenis negant naſci, niſi exundatione fluminum inuecto ſemine ab Tiaris.* Tiaræ collis nomen, imminentis littori Mitylenæorum. Eum collem aſſiduis imbribus aucti fluuij lauabant, indeque præcipitantes in plana camporum terream ſuperficiem ſecum rapiebant, & ſimul tuberum τὴν σπερματικὴν ἀρχήν, id eſt, vim illi terræ à natura ingenitam gignendi tubera. Cum generationes diſtinctæ ſpecies ſint τῶν φυομένων αὐτομάτως & τῶν διὰ σπέρματος: videtur hiſtoriæ huius auctor probare voluiſſe voluiſſe hoc argumento, eſſe aliquam & ex ſemine tuberum generationem. Non negamus eorum quæ terra oriuntur eam eſſe naturam, vt & ſemine proueniant & ſine ſemine: ſed de tuberibus hoc non probat ſuperior narratio. verum hæc alibi diſcutiuntur à nobis accuratius. Hodie tuberum genus quoddam in hortis coli non neſcimus. ſed non illa vera & γνήσια tubera. Lyncei Samij verba metri nihil habent. Scitum eſt, quod oſtrea vocauit Matro parodus *tubera maris*, iſto verſu, ὄστρεά τ' ἤπειρος θέναρ ... Νηρῆος ὕδνα. Hegeſander Delphus, quid intelligebat, cum ſcriberet, ἐν Ἑλλησπόντῳ οὔτε ὕδνον γίνεσθαι, οὔτε γλαυκίσκον, οὔτε θύμον *in Helleſponto neque tuber naſci, neque glauciſcum, ne thymum?* glauciſcum ego nullum noui niſi piſcem. miror tamen interiectum eſſe piſcis nomen duobus φυτῶν nominibus. glaux apud rhizotomos herbæ nomē eſt. ad inde ſit γλαυκίσκος hoc loco non abſurdè quæri poteſt. Prior interpres ſcribit οὔτε θύννον. noua prorſus ſententia: ſed oppido incerta: nam licet concederemus quod ex Ariſtotele magni auctores affirmant, thynnum in ponto ſolùm fœtificare, toto tamen mari

mari noſtro thunnos reperiri certum eſt, etſi maiore alibi, alibi minore copia. Porrò ex hac re natum prouerbium indicant ſequentia verba, διὸ Ναυσικλείδης ἐρημίας, μήτε ἔαρ μήτε φίλους. ideo dicũt *Nauſiclidis deſertum, neque ver neque amici.* alibi quod ſciam paræmiam iſtam nõ leges: hîc quoq; parum conſtat de vera eius lectione. nam optimi chirographi codices legunt, διὸ Ναυσικλείδη εἰρηκέναι. *propterea dixiſſe Nauſiclidem, Neque ver neque amici.* ſed hic quoque variant libri: nam interpres Natalis legit μήτε ἔαρ, μήτε φύλλα. *Neque ver neque folia.* quæ etſi mihi perplacet lectio: alteram tamen in omnibus noſtris libris inuentam non damno. Herbam tuberibus ſolitam ſupernaſci, etiam Heſychius vocat ὑδνόφυλλον.

CAPVT XXII.

Vrticæ inter edulia. ἀσπάραγος. ἐξανθεῖν. ὅρμενος *&* ἐξορμενίζειν. *Germinantium impetus. Locus Plinij illuſtratus. item alius Iuuenalis.* ἐπιμήνια, epimenia. *aſparagi facultates. cochleæ* ὑλογενής, *vel* ὑδογενής. σέσιλος *&* σέμελος. *Cochleæ* κωλυσίδειπνοι. Κοχλίας *vocis etymum.*

IN apparatu guſtationis recenſentur cõuiuatori noſtro & vrticę. Negabat tamen Galenus in ſecundo De facult. alim. reperiri aliquem poſſe qui vrticas velit eſſe non cogente fame, & quidem maxima. Sed ingenioſa nimirum gula eſt, & artifex parare ſibi etiam ex aculeatis mollem voluptatem. in ſuperius allato cœnæ Metelli albo, vrticæ non ſunt neglectæ. Vulgò pauperes & frugi homines vrticis vt cæteris herbis & oleribus vitam tolerabant. De Ariſtophanis loco vide libro ſequente. De voce ἀσπάραγος ſiue ἀσφάραγος nemo melius neque vberius Galeno in ſecundo, Περὶ τροφῶν δυνάμεως. & libro ſexto De ſimplicibus medicam. Ex pleriſque herbis cauliculi quos aſparagos vocarunt ſolent vere [illegible]mo ἐξανθεῖν, vt loquitur Athenæus: [illegible] eſt, eru[m]pere & foras prodire impellente germinandi vi. hoc Græcis eſt ἐξανθεῖν. nam *deflorescere* interpretari, & accipere pro ἀπανθεῖν, inſcitia mera eſt. an etiam cum legimus in medicorum libris exanthemata ἐξανθῆσαι, *defloruiſſe* vertendum cenſuiſſet eruditus adeò medicus? Braſſicæ aſparagum propriè κῦμα quaſi κύημα, ait Galenus, nominabant: Attici vt Athenæus obſeruat, ὅρμενον: διὰ τὸ ἐξορμᾶν καὶ βλαστάνειν, *quod erumpat & germinet*, inquiunt literatorum filij. inde ἐξορμενίζειν pro ἐξορμᾶν εἰς αὔξην. Pulchrum verbum & naturæ rei conuenientiſſimum. nam germinatio plantarum ſine impetu non peragitur: qui quidem tantus eſt in moris vt etiam ſtrepitus erumpentis vna nocte germinationis ſit auditus. hoc docuit nos Plinius, contentus pro inſtituto ſuo expoſuiſſe τὸ ὅτι. Addamus nos ἰδὲ πάρεργον τὸ διότι. cauſſa enim illius ſtrepitus effectrix, eſt ſpiritus comes perpetuus omnis partus. germinatio autem partus inſtar habet. Verè Artemydorus libro primo, πᾶν σῶμα τίκτον πνεῦμα ἀφίησι. *omne corpus quod parit ſpiritum emittit* vel *flatum.* Imponunt nobis qui comparant cum Athenæi verbis locum Iuuenalis,

—aut veteres Afrorum ermenia bulbi.

Vnde verò bellam hanc lectionem nacti ſunt? Diſplicuit, puto, illis vulgata omnium librorum. Saltem nos admonerent, ita ſe pro ſua libidine emendare. Sed ô bene quod correctionem ſuam non iactarunt: eſt enim tam falſa quàm quod falſiſſimum; falſa etiam illorum qui ex Theophraſto & Plinio *epimendia* legi iubent. Nugas hominum! Verum eſt, *epimenia.* Afrorum *epimenia* vocat, munuſcula quibus ſoliti illi quod menſibus Romanorum procerum gratiam demereri. ἐπιμήνια Græcis, *penſio menſtrua* vel *menſurna*, vt loquitur Cyprianus. Arrianus Diſſertationum Epicteti libro primo, capite ſeptimo. διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ καλῶς εἶπεν, ἡ πέμψαι θέλουσα τῇ Γρατίλλῃ ἐξωρισμένῃ τὸ πλοῖον τῶν ἐπιμηνίων. vtitur & Polybius in legationum fragmento CXIV. Sed & Latinè ſcribentes vſi: Placiades in Gloſſis, *Epimenia, xenia quæ dantur per ſingulos menſes.* Gildas ſapiens de excidio Britanniæ, *Igitur intromiſsi in inſulam Barbari, veluti milites, & magna, vt mentiebantur, diſcrimina pro bonis hoſpitibus ſubituri, impetrant ſibi annonas dari: quæ multo tempore impertita, clauſerunt vt dicitur canis faucem. inde querũtur non affluenter ſibi epimenia contribui, occaſiones de induſtria colorantes.* Scripſimus παρὰ τὸ ἐξορμᾶν καὶ βλαστάνειν. ex libris melioribus & Euſtathij doctorum virorum emendatio παρὰ τὸ ἐξορμᾶν, aliena eſt à vero. nam ὅρμενος non deducitur ab ὁρμῶ, ſed ab ὄρω. inde ὠρμένος, & ex eo ὅρμενος, κατὰ συστολὴν καὶ ἀνάδοσιν τοῦ τόνου. vel per ſyncopem ab ὀρόμενος. Paulò antè ſcribe διεκκεκλυτώτερος non διεκκεχυλικώτερος. aſparago tribuit acrimoniam, ſicut medici ῥυπτικὴν δύναμιν: ſed lædi aſparagorum eſu renes & veſicam alibi legere non memini. medici è contrario ſine vllo inſigni calore aut frigore, quæ ſunt δραστικώταται qualitates, ſiccare aſparagos ſcribunt. Subuerebar negationem excidiſſe, cum ſcripſiſſet auctor, καὶ οὐκ ἀδικεῖ. In Achæi verſum, ἢ τοὺς δ' Αἴτνη τρέφει κεράστας, ſecuti ſumus MSS. veſtigia. nam ex coniectura priùs feceramus, ἄλση vel ἄλτη τε. cochleæ terreſtres in ſyluis, in vepretis, in hortis & vbique fere generantur. natæ in Liguſticis Alpibus palmam obtinere creditæ. In gripho conuiuiali dicitur ὁ κοχλίας ὑλογενής, *filius ſyluæ*: vt in verſu Symphoſij de naue, *Longa fero, velox, frondoſæ filia ſyluæ.* Scribebam aliquando non abſurda coniectura, ὑδογενὴς vt in Orphei verſu de Moſe, recenſente Scaligero, ὡς λόγος ἀρχαίων, ὡς ὑδογενὴς διέταξε. Vetus opinio fuit, & cochleas & gerenios cum aqua pluuia cadere, aut ex illa certe generari: quorum neutrum placet Theophraſto. pluuia enim aqua,

ait ille, ranas non generat, ſed oſtendit. Ariſtotelis qui affertur locus dicitur extare ἐν πέμπτῳ περὶ ζώων. optimi libri habent, περὶ ζώων μορίων. Suſtulere vocem μορίων, qui animaduerterant in libris De partibus aſcripta verba non reperiri: ſunt enim ex tertio de generatione animalium. Integrum locum adſcribam, quando ſentētiam imperfectam hic lector inueniet. μόνον τῶν ὀστρακοδέρμων ἑώραται τὸ τῶν κοχλιῶν γένος. εἰ δ' ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἡ γένεσις αὐτῶν ἐστιν ἢ μή, οὔπω ὦπται ἱκανῶς. De voce μορίων in huiuſmodi citationibus, quam vbique MSS. mordicus aſſerunt libr. 7. plura dicemus. Additum eſt, cochlearum quandam ſpeciem σεσίλας dici: Lacedæmonios verò in totum cochleam vocare σίμελον. alij grammatici hæc aliter tradunt. Spartanis enim cochleas dici σεσήλους ſimpliciter verò cochleas appellari σεμίλους. Æſychius, σέσηλοι, κοχλίαι, Λάκωνες. idem σίμελος κοχλίας. Viderit verò Apollodorus quàm ſit verum cochleas quaſdam fuiſſe κωλυσιδείπνους appellatas, ego exiſtimo contrarium eſſe verum, & τοὺς κωλυσιδείπνους qui ſeriùs ad condictam cœnam ventitarent, & moram facerent diligentioribus quos vocabant τρεχεδείπνους, conuiuiali ioco dictos eſſe κοχλίας: quod cocleam vincerent tarditudine, vt ille ait apud Plautum. plurima ſunt hoc genus συμποτικὰ ἀστείσματα in ſcriptis veterum. Suſpicio eſt ſcripſiſſe Apollodorum in explicanda origine huius vocis, ortam videri à κόχλω verbo antiquo idem ſignificante ac γυρίζω, *roto*: aut ab ἑλῶ τὸ συστρέφω) hæ ſunt grammaticorum ineptiæ) ἑλίαι primo, deinde κοχλίαι dictum, quod non recta procederent, ſed per gyros. παρ' ὃ καὶ κοχλίας λέγεσθαι τοὺς κωλυσιδείπνους. Hæc aut ſimilia Apollodorus: quæ lecta negligēter & properanter, neque intellecta ab eo videntur, qui hæc ita ſcripſit, ſiue Athenæus, ſiue eius Breuiator.

CAPVT XXIII.

Prouerbium, μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν. ἀσόλοικον κρέας. ἀκροκώλιον γεννικόν. ἀκρέα *apud Galenum*. Trunculi. φλεβὸς τροπωτήρ. τροχηλατος κόρη, θρέμμα Καρύστου. στρογγυλόσωμάτον κύτος. ποδεῶνα. vdones. ὑφαίνεσθαι *de impilibus non dici*. Περιγράφειν, circumſcribere. *Mos fori Athenienſium*. Διαγράφειν.

PRimis verſibus qui in ſermone de bulbis ex comico Eubulo proferuntur, Herculem puto hoc voluiſſe: inquirunt diligenter homines delicati & ἀπολαυστικοί, quænam ſit cuiuſque cibi natura: ecquis ſi feruens comedatur melius ſapiat: ecquis ſi frigidus: quem etiam tepentem præſtet eſſe. atque hoc probè noſſe, id verò putant iſti maius quàm Troiam cepiſſe. Hæc nos ita diuinamus: nam ſententia imperfecta eſt, ac prope interfecta in iſtis,

Θερμότερον ἢ κραυρότερον, ἢ μέσως ἔχον·
Τοῦτ' ἐσθ' ἑκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν.

Fortaſſe ſcribendum, ἢ χλιαρώτερον. Scimus toſtos cibos κραυροὺς & κραμβαλέους dici rectè. ſed poëta contraria iunxit. non affinia. Scribis autem comicum Eubulum de tragico Euripide mutatum eſſe hunc verſum Τοῦτ' ἐσθ' ἑκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν. nam in Andromacha Euripidea Menelaus ait,

Εὖ δ' ἴσθ', ὅτου τις τυγχάνει χρείαν ἔχων,
Τοῦτ' ἐσθ' ἑκάστῳ μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν.

Tertio verſu negat delitiarum vituperator iſte, delectari ſe καυλίοισιν ἠδὲ σιλφίῳ. nō omnium olerum caules à ſe reiicit Hercules. ſed eos tantum qui à ſectæ Apicianæ hominibus ſolent expeti: cuiuſmodi erat in primis laſerpitij caulis. Verſu octauo ἀσόλοικον κρέας μέγα, rectè interpretantur *fructum carnis magnum neque inelegans*. aut *aſpernabile*. σολοικίζειν ſimpliciter poſuerunt pro *gerere ſe ineptè*: σολοικὸν pro inepto & vituperabili. Ἀκροκώλιον γεννικὸν verterunt docti, *bouis artum maſculi*. Primum ἀκροκώλια artus non dixerint elegantiores: κῶλα dicuntur in homine brachia & pedes: in brutis anteriores & poſteriores pedes. ἀκροκώλια in macellis & culinis extremi ſunt pedes mactatarum victimarum : quare Ariſtoteles & Heraclides Tarentinus ponunt illa inter cibos μυξώδεις habenteſque aliquid ὁλκιμον καὶ γλίσχρον. poſſunt etiam ἀκροκωλίων appellatione intelligi omnes vnde præciſæ τὰ ἱερεῖα partes extremæ quibus veſcuntur: vt aures, roſtra, & ſimilia. Galenus vocat τὰ ἀκρέα μόρια τῶν πεζῶν ζώων. ἀκρέα inquam non ἄκρα. ſolet enim Hippocratis vocem illam vſurpare : vt libro tertio, De facultatibus aliment. de pedibus fere accipi videas: itaque vt pedes, ſic ἀκροκώλια alia vocant ὀπίσθια, alia ἐμπρόσθια: quorum Hippocrates meminit tertio Διαίτης. Gaza apud Ariſtotelem primus vertit *trunculos* Celſi imitatione. Gloſſarij auctor interpretatur κωλεόν, de quo infra libro 9. In Gloſſis ſcribitur *Trungulus*, κωλεός, σκέλος. ſcribo, *Trunculus*, κωλεός, ἐν κωλεοῖς. illud ἐν. valet ἔνιοι. ſic alibi in illo libro. Cælius Aurelianus *crura porcina* vertit, *quæ Græcis* inquit, ἀκροκώλια *vocauerunt*. ſed idem alibi ἀκροκώλια ſæpe vertit *membrorum ſummitates*. Deinde legerunt interpretes, cum editis γενικόν, vel γενικῶν, quod ex verſione patet, *maſculi*. Scripſimus nos verè, γεννικόν, *generoſum*, id eſt, *grande*. Ariſtophanes, ὦ γεννικώτατον κρέας. Scholiaſtes exponit, κρέας ἰσχυρὸν ὃ οὐ κατεργάζεται πυρί. *firma carnes & difficile coctiles*. malim ad quantitatem referre, & magnas carnes intelligere. Sic apud eundem comicum, γεννικαὶ μᾶζαι, ſunt *grandes mazæ*. Euſtathius quoque ſic interpretatur: cuius doctiſſimi viri auctoritate ſuſpiciones meas confirmatas vidi libenter. Sic ille, γενναία φυλή, τάχα ἡ μεγάλη καθὰ καὶ γεννικὸν κρέας παρὰ τῷ κωμικῷ, τὸ ἁδρὸν κόμμα. idem comicus vocat alibi νεανικὸν κρέας, vt docemus libro 4. capit. 21. Scribe, ἀλίπαστα τρία. ſic omnes membranæ: ſic nos editum voluimus. Auctor eſt Suidas, Xenarchum poetam comicum laudatum eſſe

Butalione

Buralione ab Athenæo libro ſecundo. Videtur Suidas reſpexiſſe eum Xenarchi locum, qui ſuper bulbis laudatus eſt. Itaque ſcribam Εὐδοξος Βυζαλίωνι. Primus verſus Xenarchi eſt hypermeter. ſed legendum ex optimis membranis, —φθίνει δόμος Αἰγυπτίων διασποτᾶν κεχρημένος τύχαις. Scio vulgatam χαφλὸ legi apud Euſtathium Ιλιαδ. χ, ſed nos Euſtathium non ſequimur. Trium poſtremorum verſuum dictio prorſus aliena eſt ab humili comicorum ſtylo. Non dubito de induſtria poëtam tragica & ampullata loquendi genera vſurpaſſe, vt ſuorum æqualium tragicum aliquem aut dithyrambicum ineptum irrideret: quod videmus ab Ariſtophane & ſæpiſſimè fieri, & ſemper vrbaniſſimè. Polypum vocat φλεβὸς τροπωτῆρα: quia colorem mutat: alius dixiſſet τριψίχρωτα. φλέψ, pro corpore aut colore corporis, in tragico ferremus, non in comico: τροπωτὴρ pro eo qui ſubinde variat & mutat, & nouum & durum: nam aliud longè vulgò ſonat vox illa. Porrò diſtinguendum,

φλεβὸς τροπωτὴρ πολύπους, ἀλὺς βροτῶν
πλεκταῖς ἀνάγκαις, τῆς τροχηλάτου κόρης
πίμπλησι λοπάδος στερνοσώματον κύτος.

non poteſt dici quanta lux affulſerit tenebricoſiſſimo loco, ex vnica diſtinctiuncula ſuo loco reſtituta poſt vocem ἀνάγκαις. Retia appellat πλεκτὰς ἀνάγκας. at τροχήλατος κόρη dicitur patina fictilis: alluſione clara ad figulinæ rotam. Antiphani quoque in Paraſito caccabus appellatus eſt θρέμμα Καρύστου γηγενὲς, *filius natus è terra Caryſtia*, qui in Caryſti Euboicæ figlinis erat fictus. Faciunt huc quæ libro 10. cap. 17. obſeruamus. Plato in vltimo legum, hominem Ægyptium vocat θρέμμα Νείλου. ſanè quàm poëticè, vt alia multa in ſuauiſſimo illo ſcriptore. Dio Chryſoſtomus in 77. πορνοβοσκὸν ἐν πόλει τρέφοντα, καὶ αἰσχύνοντα τοιοῦτο θρέμμα, κύτος στερνοσώματον eſt patinæ cauum, quod præ ſua magnitudine & pectus & corpus totum vaſti polypi caperet. quis in comico non miretur id verbi? Noli verò dubitare, traduci iſtis væcordem aliquem poëtam, qui veteri dicto fidem fecerat, νοῦς οὐκ ἔνι Κενταύροισι. Acheſtr. verſũ ſcribe, Ταῖς τ' ἄλλαις πάσῃσι παροψίσι. Heraclidæ Tarentini verba mutilata ſunt, ex antiquis libris ita ſupplenda: δοκεῖ σπέρματος εἶναι ποιητικὰ, οὐ διὰ τὸ πολύτροφα εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὸ ὁμοειδεῖς ἔχειν τὰς πρώτας φύσεις. *Bulbus, cochlea & ouũ, ſemen multiplicare videntur, non quia multum alant, ſed quia ſimilem ſemini habent natura conſtitutionem primam.* Mens auctoris non eſt hîc obſcura: in ſequentibus obſcuriſſima ſaltem mihi. non enim intelligo, quaſnam habeant bulbus, cochlea & oua τὰς αὐτὰς δυνάμεις τῷ σπέρματι. Scribe, οἱ δὲ Μηλιοὶ καὶ Λιβυκοὶ σκιλλώδεις, per vocalem tertiam in prima ſyllaba. bulborum & ſquillæ ſimilem in multis naturam eſſe, ſciunt rerum naturæ conſcij. Ex lana bulborum lanigerorum ſcribit Theophraſtus ſolita ὑφαίνεσθαι πόδια, ſiue ποδεῖα. *vdones* Græcis ποδεῖα nuncupari, nemo iam ignorat. Plinius vertit, *ex qua impilia veſtéſque quædam conficiuntur.* Si illi vdones de quibus loquebatur Theophraſtus πῖλοι erant, coactiliorum induſtria coacti, vt videtur exiſtimaſſe Plinius, abuſus eſt philoſophus voce ὑφαίνεσθαι. Impilium erant & Cilicij vdones, de quibus Martialis, *Non hoc lana dedit, ſed olentis barba mariti. Cinyphio poterit planta latere ſinu.* Sed hæc ſunt alterius loci. In extremo ſermone de bulbis, τῶν συμποσίων περιγράφων τοὺς βολβοὺς, verte, *è conuiuiis bulbos circumſcribens.* & περιγράφειν δεῖ τὴν πολλὴν βρῶσιν. *circumſcribere oportet copiam ciborum.* Fori Attici verbum eſt περιγράφειν pro *adimere, auferre.* creditores cum nomina ſua extorquere non poterant, in corpora ſæuiebant. prima pœna erat, ademptio libertatis eundi quò vellent. Locum enim circumſcribebant, vnde illis fas non erat exire ante redditam pecuniam. Heſychius, Περιέγραφον· οἱ δανείζοντες τοῖς μὴ ἀποδιδοῦσι τὸ ἀργύριον περιέγραφον, καὶ οὐχ ὑπερέβαινον ἕως * λύτων. Lego, περιέγραφον τόπον, καὶ οὐχ ὑπερέβαινον ἕως χρεωλύτων, cum magno Scaligero, qui elegans verbum χρεωλυτῶν hic feliciter reponebat. Inde igitur περιγράφειν ἀπό τινος dici cœpit, pro, *velut linea circumſcripta arcere ab aliquo.* Ita accipiunt & διαγράφειν. Gregorius Palama, ἀλλ' ἐμὲ μὲν τοῦτον ὂν διαγράφει τῆς τοιαύτης εὐγενείας, καὶ οἷα νόθον ἀποκηρύττει.

CAPVT XXIV.

Turdi ἐλαιοφιλοφάγοι: ἰλιὰς *&* ἰλλάς. *Epicichlides Homeri poëmatium, De ficedulis quæ Ariſtoteles & Alexander Myndius.* πυῤῥίας, πελίας, πυρ-ὑλλας, συκαλὶς, ἀγλαΐζειν. *Sturnis olim non veſcebantur.* κερχνῆδες. *Pythagoreorum dictum,* ἴσόν τοι κυάμους τρώγειν κεφαλάς τε τοκήων. *Cerebrum ſedes ſenſuum. Cerebrum medulla dictum. Xeni ſcriptorum veterum.*

TVRDORVM factam ab Epicharmo mentionem ſcribit Athenæus, & illius verſum profert, τάς τ' ἐλαιοφυλλοφάγους κίχλας. vbi ſcribendum ex melioribus Euſtathij libris, ἐλαιοφιλοφάγους. amant enim turdi oliuis non foliis olearum veſci. Integra ſæpe olivueta ſic turdorum greges populantur, vt inter agrorum calamitates non poſtrema iſta cenſeatur. Auſonius, *Qualis Pirene populator turdus oliuæ Clunes opimat cereas.* Speciem vnam turdorum ἰλλάδα nominat ex Ariſtotele Athen. hodie in libris Ariſtotelis, ἰλιὰς non ἰλλὰς ſcriptum eſt. Iam olim philoſophi locus ille ancipitis lectionis fuit. nam ἰλιὰς tuetur Heſychius: ἰλλὰς Euſtathius. Homeri poëmatium quoddam *Epicichlidas* fuiſſe inſcriptum refert Athenæus quoniam poëta pueris illud canens, turdos præmium ferret. Ἐπικιχλίδες, igitur, non ſunt *turdorum additamenta*, vt opinantur: ſed *carmen cantatum* ἐπὶ κίχλαις, *pro turdis* vel *propoſita turdorum mercede.* ἐπὶ ſic accipiendum, vt in pactis conuentis. De hoc poëmate vide lib. 14. meminit etiam Herodotus.

F 4

De ficedulis quæ ex Alexandro Myndio narrantur, diuerſa ſunt omnia à philoſophi placitis. Alexander ficedulas ſpeciem facit ægithallorum ſiue parorum. Ariſtoteli & ægithalli & ficedulæ ſpecies diſtinctæ, ſunt auium quæ vermibus veſcũtur. Myndius duo genera parorum ſtatuit: Stagirita philoſophus tria diſertè ponit. Iam in nominibus ipſis nihil ſimile. ἐλαιοῦ nuſquam in Ariſtotele mentio: nam ἐλεὸς de quo libro 8. Hiſtoriarum inter aues nocturnas: & ἐλεα cuius extat hiſtoria libro 9. cap. 21. alius generis eſt auis. μελας, incognitum philoſopho nomen, vt & πυῤῥίας: quod docti ſubſtituunt pro μελας. Ariſtoteli tamen πυῤῥούλας cum ficedula & melancorypho inter aues σκωληκοφάγους recenſetur. In Alexandri verbis obſeruamus hæc, ὑφ' ὧν μὲν ἐλαιὸς καλεῖται, ὑπὸ δέ τινων μελας, συκαλὶς δ' ὅταν ἀκμάζῃ τὰ σῦκα ſi hæc vera lectio, eadem auis pro diuerſis anni temporibus diuerſa nomina habebit: neque ficedulis ſuum illud nomen perennabit: ſed paucorum tantum erit menſium in anno. hoc mihi videtur abſurdum: propterea ſuſpectam habeo librorum fidem, & deeſſe verba aliquot reor: ita niſi fallor, explenda: συκαλὶς, ὅτι ἁλίσκεται ὅταν ἀκμάζῃ τὰ σῦκα. Pro Εὔβουλος mox, ſcribendum fortaſſe Ἔφιππος vt lib. 9. In primo verſu, ἐν οἷς νομίζεται rectè meliores libri omnes, non ὀνομάζεται. etſi conſtat Græcorum amphidromia Romanorum Nominalibus fuiſſe affinia: propriè ἀμφιδρόμια, dies eſt luſtricus: quo die nomina imponi ſolita ex Suetonij Nerone clarum. In tertio ſcribi probo vt eſt editũ, ἕψειν τ' ἐλαίῳ ῥάφανον ἠγλαϊσμένην, non autem ἐγκαλισμένην. *braſſicam coquere oleo ita irroratam vt ſplendeat.* ἀγλαὰ dicuntur quæ nitent & ſunt λαμπρά, vt oleum & oleo vncta, aut adipata. ἐλαίῳ ἀγλαΐζειν, vngere. vt, *nunc nunc impenſius vnge, Vnge puer caules.* Ariſtophanes, ἵν' ἐπαγλαΐσῃ τὸ παλημάτιον, καὶ μὴ βιβλίων καταπίνῃ. Πνίγειν quarto verſu, Πνίγειν τε παχείων ἀρνῶν στηθύνια, interpretor parare certo modo veteribus vſitato, atque etiã hodie: cum iſi proprio ſucco coquuntur carnes intra ollam aut patinam concluſæ, ſic, vt nullus exhalationibus pateat meatus. πνίγειν hoc Græci: vnde πνικτὰ κρέα, quæ ita ſunt coctæ. noſtri item coqui paraturæ hoc genus *ſuffocationem* vocant. στηθύνιον apud Pollucem per η in ſecũda ſyllaba, medium eſt pectoris. στηθύνιον in Etymologico. perperam. at στηθύνια hîc pero rectè, *pectuſcula agnina.* Frequens dictio apud ſeptuaginta: vt Leuitici cap. 7 & 8. ac 10. Πιλεῖν vel πιλεῖν, vt alibi ſcribitur, pro edere vſurpant iſto verſu, Πιλεῖν τε πελλὰς πλεκτὰς ἐπισιμοφῶς. nam mandendo cogitur cibus: neque ineptè quod manſum eſt πίλημα dixeris. Καθαρείως ſemper meliores codices pro καθαρίως, in iſtis Nicoſtrati vel Philetæri.

—Φράζε γὰρ μὴ πολυτελῶς ἀλλὰ καθαρείως. ſimilis locus Antiphanis ſub libri 8. finem: & alius itẽ huic ſimillimus ex Eubuli Nutricibus libr. 7. in lupo piſce. In fine poſtremi verſus ſcribũt membranæ, χαίρειν γάρ. imperfecta ſententia. Lego, ὀρνίθιον τε τῶν ἀγρίων τούτων συχνά· χαίρειν γάρ. Sturnos non omnis ætas aut omnes gentes inter ea quibus veſcimur habuerunt. non enim temerè ſcriptum à dipnoſophiſta, Ἀντιφάνης ἢ καὶ ψᾶρας ἐν τοῖς βρώμασι καταλέγει. Galenus pro cibo legitimo deſcribit, itémque cæteri medici. Πάντων ἡμᾶς λόγον ἀπαιτεῖς, omnino fuit ſcribẽdum, non ἡμῶν. Apud Eubulum στρουθάρια οἷον ἐντραγεῖν accipio *pullos auium tantum quod incipientes apti eſſe ad edendum.* alij ὅσον ἐντραγεῖν, quos non ſequor. Κερκνῆδες auiculæ ſunt non ſemel Ariſtophani nominatæ. κέρχνη Heſychio: niſi eſt mendũ. Latet exhameter plenus in iſtis, φάσκοντες τοὺς ἐγκεφάλους μεταλαμβάνοντας ἴσον ἐσθίειν κυάμους τρώγειν οὐ τοῖς μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων βεβήλων. Euſtathius, Τοῖς παλαιοῖς λόγον φασὶν εἶναι ἱερὸν τοῦτον, Ἴσόν τι κυάμους τε φαγεῖν, κεφαλάς τε τοκήων. διὰ τὸ τῆς ψυχῆς ἀίζῳον βάσιν ἔμβρυον ἠδ' ἀναβαθμὸν Ἐξ αἴδαο ὅταν αὐγὰς εἰσανιοῦσιν. Pythagoricæ ſcholæ hoc ſcitum fuit: quò alluſit Lucianus, cum Pythagoram facit apud inferos fabas edere hæc dicentem, δὸς μόνον κυάμους· ἄλλα τῷδε ἐν νεκροῖς δόγματα ἔμαθον γὰρ, ὡς οὐδὲν ἴσον κύαμοι καὶ κεφαλαὶ τοκήων ἐνθάδε. Cauſſam cur veteres cerebella non guſtarent, hanc affert Athenæus, διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ἁπάσας σχεδὸν ἐν αὐτῷ εἶναι, *quòd omnes propemodum ſenſus inſint cerebro.* Vellem ne extaret in his verbis τὸ σχεδόν. de externo ſenſu non loquitur, cuius non eſt in cerebro ſedes, ſed de interno, & ea quã κυρίαν αἴσθησιν vocat philoſophus. Conſtat verò ex diſputationibus præſertim Galeni, cerebrum eſſe συμπάσης αἰσθήσεώς τε καὶ τῆς κατὰ προαίρεσιν κινήσεως ἀρχήν: & diſertè docet Cous Vates, in libello De comitiali morbo, omnium quæ ſenſu percipiuntur, cerebrum eſſe fontem & principium. quò igitur illud *propemodum?* Sed habent profectò etiam optimi ſcriptores ſua παροράματα, ſuóſque næuos. Vel illud quod proximè ſubiicitur cuiuſmodi eſt? Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἀθηναῖος οὐδ' ὀνομάζειν ἵνα τῶν παλαιῶν φησὶν ἐγκέφαλον. Nam quid Apollodoro huic viro doctiſſimo fuit in mentem, cùm negaret extare vocem ἐγκέφαλος in veterum ſcriptis? Quid? Hippocrates inter veteres cenſendus non eſt? at quoties cerebrum nominatum in eius ſcriptis inuenias? Quid Homerus? etiámne ille inter veteres locum non reperiet? ſunt hæc illius Ὀδυσσ. ι. Τῶν κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλῃ Θεινομένου ῥαίοιτο πρὸς οὔδει. Euripides, ait, eam dictionem refugit, neque vti voluit. Quid ſi hoc quoque falſum? nam ecce Euripidis verſus ex fabula Theſeo,

> Κάρα τε γάρ σου συγχέω κόμαις ὁμοῦ.
> Ῥανῶ τέ σου ἐγκέφαλον· ὀμμάτων δ' ἄπο
> Αἱμοσταγεῖς πρηστῆρες ἐλάσονται κάτω.

Extant in ſcholiis Ariſtophanis, ſed corrupti. Quod hîc obſeruatur, Sophoclem pro cerebro dixiſſe, *albam medullam*, idem ferè de Platone licet dicere: qui vt cerebri naturam & ſubſtãtiam declara

declararet, medullam nominauit. Galenus, De vſu partium libro 8. *τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ*, cerebri, *βουλόμενος ὁ Πλάτων δηλῶσαι, ἥνπερ οἴεται κατ' ἀλήθειαν εἶναι μυελὸν, ὀνομάζει*. Addit Galenus ſi medulla ſit cerebrum appellandum, non ſimpliciter *ἐγκέφαλον*, ſed cum adiectione, *μυελὸν ἐγκεφαλίτην*, *medullam capitalem* dici debere. cum ſit & ſpinæ quæ dicitur medulla, & aliorum quoque oſſium. Sed negat Hippocrates rectè nos loqui *νωτιαῖον μυελὸν* appellantes quod in ſpinæ vertebris continetur. *μόνος γὰρ*, inquit, *μήνιγγας ἔχει· ὁ δὲ ἄλλος οὐκ ἔχει*. Platonis locus quem Galenus intelligit, eſt in Timæo, *ἐπωνόμασε τοῦ μυελοῦ ταύτην τὴν μοῖραν ἐγκέφαλον*. Ipſe Timæus vnde habet Plato, dixerat, *ἀρχὰν καὶ ῥίζαν μυελῶ ἔμμεν ἐγκέφαλον*, *principium & radicem medullæ eſſe cerebrum*: è contrariò Praxagoras & Philotimus pronuntiarunt aliud nihil cerebrum eſſe niſi *ἀπεραύξημά τι καὶ βλάστημα τοῦ νωτιαίου μυελοῦ*, *redundantiam quãdam, & germinationem*, (nam hoc eſt *βλάστημα*) *dorſalis medullæ*. Etiam Rabbini Hebræorum cerebrum appellãt מח *medullam*. vt cũ homines fatuos nuncupant ריק מח *vacuos medulla*: id eſt cerebro.

CAPVT XXV.

Ἐμπεσεῖν. Prouerb. hic vel cerebrum comederit. *Caput olim ſacrum. Sternutamentum pro Deo habitum.* Aſcerah *Hebræorum.* *φύλλης, φυλλὶ, φύλλον, φύλλια, φυλλὶς & φυλλιάς. Ophelio comicus. vrtica ſemen medetur cicutæ. Græca nomina in ι deſinentia. Oleum Samiacum, acanthinumq́.* Triptolemus *Sophoclis. alia multa.*

QVINQVE Euripidei verſus in ſermone de cerebro recitati, ex illius poëtæ Troadibus fas & ius fuit interpretibus emẽdare. nos fecimus. *ἐπίσχεσις* pro *obſeruatione*, Græcum non eſt quod ſciam. itaque lego, *ἔχει δ' ἐπίσχεσιν ἡ τῶν ποιημάτων ἔστιν ἐκδοχή*. Philochi verſum adiuuante nonnihil Euſtathio ita ſcribimus, *οὐκ ἂν δ' ἂν ἐγκεφάλων γ' ἐσθίων λίποι*. dictum *παροιμιῶδες* ac venuſtum de homine ſceleratiſſimo, aut certè voraciſſimo, *hic vel cerebra ſine fine comederit.* nam veſci cerebris antiquitus, peſſimi hominis erat argumentum. qui aliter interpretantur aut ſcribunt, ſine dubio *ἄσκοπα τοξεύουσι*. Ariſtophanis verſiculum in Ranis inuenies. Caput habitum fuiſſe à veteribus rem ſacrã, duplici argumento probat philologus hic: quia per caput iurabãt: & capite edita ſternutamenta adorabant, vt ſacra. Iuraſſe veteres Hebræos, Græcos, Romanos per caput ſuum trãſlatitium & omnibus notum eſt. Sternutamentum autem adoratione expiabant, quod non ſacrum eſſe tantùm putabant, *μόνον τῶν πνευμάτων*, vt in Hiſtoriis ſcripſit Ariſtoteles; verùm etiam Deum. Xenophon De expeditione Cyri, libro tertio, *τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ, πτάρνυταί τις· ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν.* Alij morbũ aut morbi indicium ſternutationem interpretabantur. ideo ſternutantibus bene precabantur vſitata formula *Ζεῦ σῶσον*. Vt eſt in noto omnibus epigrammate Anthologiæ: aut *ζῆθι*, *viue*. Olympiodorus in Platonis Phædonem, & moris illius meminit, & cauſſam *φιλοσοφικώτερον* explicat: Sunt autem hæc illius verba. *Ἔστι καὶ ἐν τῷ σώματι ὄντας καθαρτικῶς παρ' ὅλον τὸν βίον ζῆν ἐνθουσιαστικῶς· ἢ ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ οὐκ ἔστιν ζῆσαι. διότι διακόπτεται ὑπὸ τῆς φαντασίας. ἐναντίως γὰρ ἔχει αὐτὴ πρὸς ἐνθουσιαστικὴν ἐνέργειαν. ὅτι καὶ ἐν τῷ πταρμῷ ἀφαντάστως ἐνεργοῦμεν. εἰ γὰρ φανταζοίμεθα διακόπτεται καὶ ὁ πταρμός. Διὸ καὶ ΖΗΘΙ φαμὲν, ὡς τοῦ ζώου δεομένου κατὰ φαντασίαν ἐνεργεῖν, καὶ κινδυνεύοντος μὴ εἶναι.* Eadẽ opinio doctores Hebræos tenuit, in quorum libris אסכרה *aſcerah* hic morbus dicitur, & de eo multa narrantur. Pergit Epitomæ auctor guſtationum ὕλην recenſere, & infit, *ὅτι εἰς τὸ πρόπομα καὶ ταῦτα ἐνέβαλλον, πέπερι, φύλλης, σμύρνα, κύπειρον, μύρον Αἰγύπτιον*. cætera plana, & nota: ſed τὸ *φύλλης* quid ſignificat? aut potius quomodo reſcribenda ea vox vt aliquid ſignificet? Dalecam. *malabathrum* vertit. *φύλλον* & *φύλλον* pro malabathri folio legi ſcimus in libris medicorum, ſed recentiorum tantùm. quare huius patellæ non eſt operculum hoc. nam ſi *φύλλον* legi volumus, de ſilphij ſemine interpretari malim, vt apud Hippocratem. Sed id quoque alienum, & non eius ſæculi. Scribebam *φύλλια*: memor legiſſe apud Galenum & comici interpretem, ſic vocata fuiſſe *ἡδύσματα χλωρὰ*, olera quorum vſus in condimentis: vt origanum, apium, hyſſopum, rutam, coriandrum, alia id genus. piperi iſta iungi appoſitiſſimè nemo ibit inficias. ne id quidem placet: & *φυλλὶς* ſcribo, ex libro tertio, vbi dicitur ſalubre eſſe ſi in guſtationibus apponatur *φυλλὶς*, aut *φυλλιάς*, vt in Leuinij codice. etiam auctore Heſychio, *φυλλιὰς* eſt *ὑπότριμμά τι ἐκ λαχάνων σκευαζόμενον*. leuiter tamen obſtat huic emendationi, quod non videatur ſatis veræ congruere *ὑπότριμμα* quod eſt genus factitij edulij vt ſi dicas *intritum* cum pipere, myrrha & cypero. docti igitur cogitent. Antiphanes comicus verſibus iſtis,

> Ἂν μὲν ἄρα πέπερί τις φέρῃ πριάμενος
> Στρεβλοῦν γράφουσι τοῦτον ὡς κατάσκοπον.

in ſycophantas Athenienſes, niſi fallor, inuehebatur: qui ſuis calidiſſimis calumniis vrbis illius nomen reddebant exoſum. Nam qui Athenas piper, aliáſque merces peregrinas in Aſiæ emporiis emptas importabant, per calumniam in periculum capitis ſoliti vocari, tanquam regis Perſarum ſpeculatores, nõ mercatores. Sic apud Ariſtophanem miſelli Megarenſes & Bœoti, qui res ſuas vænum Athenas deferebant, tanquam inſidiatores deferuntur, vexantúrque. In altero Eubuli verſuum, *διάπασσε τὴν ὁδὸν*, *viam conſperge*: rectiùs quàm *διαπάττει*. Ophelionis comici etiam alibi fit mentio: & Suidas in illius elogio locum iſtum reſpicit. In verſu Nicandri ſcribũt pars veterum, *πολύθρονα* non *πολύχυλα*. vtramque

que ſcripturam poëtæ illius ſcholiaſtes agnoſcit. Theophraſti librum laudat Περὶ πνιγμῶν: cuius etiam Laërtius facit mentionem. Puto locutum philoſophum eo loco vnde hîc quædam deſcribuntur, de cicutæ veneno quod ſuffocatione necem inferre ſcimus. aperte hoc docent præcedentia διὸ καὶ πρὸς τὸ κώνειον βοηθεῖ ταῦτα. quare falluntur qui pro κνίδης κόκκῳ τριφθείσης volunt ſcribi Κνιδίῳ κόκκῳ. Non veniebat illis in mẽtem, præcipuũ medicæ artis auctorem Pedacium Dioſcoridem inter cicutæ remedia piper & vrticæ ſemen iunctim nominare. Nicander quoque in Alexiph. Ἤ πίπερι κνίδης τε μετὰ σπερμεῖα λεήνας κνήμας. Canon de vocibus Græcis nunquam in ι deſinentibus, vt verſio eſt Dalec. fruſtratio mera eſt & falſum ingẽs. quot nominum caſus, quot verborum perſonæ, quot aduerbia vocalem illam vltimam habent? vt alius generis vocabula Græca omittam, ſed hoc potius dicitur, nullum nomen Græcum generis neutrius in ι deſinere, præter μέλι. adde ex Euſtathio, καὶ τὸ πι. atque de plenis nominibus cape: nam τρόφι, κρῖ, ἄλφι, ἱερί, & ſi qua alia hoc genus inueniantur, non ſunt ἀπαθῆ. Scribe deinde, Σαμιακοῦ ἐλαίου μνημονεύει Ἀντιφ. & iterum in verſu Antiphanis: nam Σαμικοῦ & metrum & M S S. aſpernantur. Inter genera oleorum recenſetur & ἀκάνθινον, in Carmania ſolitum confici auctore Cteſia. Carmaniam oleæ feracem non eſſe ſcribit Strabo: vt neceſsè illis fuerit nouum hoc genus olei excogitare. Satis autem conſtat, & generaliter omnem ſpinam Græcis ἄκανθαν dici: & peculiare genus quoddam nomen ἀκάνθης vel ἀκανθίου ſibi vindicaſſe. Plinius lib. 24. cap. 12. *Huic ſimilis eſt ſpina illa quam Græci acanthion vocãt.* Præterea ſpinarum cognomina multa, albæ, regiæ, acutæ, Ægyptiæ, Arabicæ. Oleum acanthinum ex quo ſpinæ genere conficerent Carmani, tam incertum mihi, quàm illud eſt certum. falli eos qui emendant Cteſiæ locum hunc & ſcribunt, οἰνάνθινον. Euſtathius de pretioſis oleis loquens, ὧν πολυειδῶν ὄντων, ἐγίνετο καὶ ἐξ ἀκάνθης, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας τὸ, ἐν Καρμανίᾳ ἱστορεῖ Κτησίας, ἔλαιον γίνεσθαι ἀκάνθινον ᾧ χρῆσθαι τὸν βασιλέα. Reſtituimus ex ſcripta lectione, Φερεκράτης, ὁ δ᾽ ἀνεμολύνθη τὴν ὑπήνην τοῦ γάρου. Σοφοκλῆς Τριπτολέμῳ τοῦ ταριχηροῦ γάρου Pherecrates, *barba illi garo eſt coinquinata. Sophocles. Triptolemo*, meminit *gari ſalſamentorum*. Triptolemus Sophoclis fabulæ nomen eſt, non Pherecratis. vide libro ſeptimo. Verſum illum qui mutilus ab Athenæo profertur, integrum reperimus in lib. 6. Pollucis, οὐδ᾽ ἡ τάλαινα δοῦσα ταριχηροῦ γάρου: *miſera, quæ ne ſalſamentorum quidem liquamen dare ſuſtinuit.* In eodem libro Pollucis Cratini verſus, qui paulò antè recitatus eſt, ita ſcribitur,

Ὁ τάλαρος ὑμῖν διάπλεως ἔσται γάρου.

CAPVT XXVI.

Acetum dictum εἶδος Atticis atque etiam ἦδος, & ἄδος: fortaſſe etiam ἡδονή: Ægyptium acetum, & Cleonæum. Πὰξ, pax: ὀξὺς & ὀξύγαρον. abyrtaca ex herba virente.

ACETVM condimẽtorum omnium eſſe ſuauiſſimum dicebat modò Naucratita conuiuator. idémque ſermonem de aceto ita orditur, Τοῦτο μόνον Ἀττικοὶ τῶν ἡδυσμάτων εἶδος καλοῦσι: *ſolum è condimentis acetum vocant εἶδος Attici.* potuítne ſcriptor eruditiſſ. planius quod vellet eloqui? tamen hic tenebræ ſunt Cimmeriæ interpretibus. ſed non adducti ſunt viri docti vt putarent acetum eſſe εἶδος: præſertim quia nullum adiicitur teſtimonium. Id igitur probemus. Iulius Pollux, τὸ δὲ ὄξος καὶ εἶδος ἐκάλουν. Antiphanes in Coryco apud Athenæum initio lib. 9. ἔπειτα δὲ τούτοις πίνομεν οἰνάριον, εἶδος νὴ Δία. *poſt hæc villum bibimus, acetum merum.* vbi iterum grauiter peccant interpretes. Ergo εἶδος acetum eſt Atticis. Sed cogitemus etiam & etiam, num omnibus hiſce in locis ἦδος potius ſit ſcribendum, non εἶδος. Mihi quidem niſi obſtaret tot librorum conſenſus, hoc perplaceret. acetum κατ᾽ ἐξοχὴν eſſe appellatum ἦδος quaſi ἥδυσμα teſtis Heſychius. Apponam illius verba ſicut legi debent: nam in vulgatis exemplaribus corrupta ſunt multis modis. Ἦδος, ἡδονὴ, καὶ ὄφελος καὶ ὄξος· οἱ δὲ ὠφέλημα, ἢ ἥδυσμα ἀπὸ τοῦ ἥδειν· τινὲς δὲ ἡδονὴν καὶ ὄξος. ſic iſta debent continuari: in editionibus perperam inſertæ ſunt notulæ duæ: ἢ δὴ ὅς, ἔφη ἐκεῖνος. &, ἤδη ὡς, κατὰ τοῦτο δὲ οὕτως. Non ſolùm autem ἦδος pro aceto Attici, ſed etiam ἄδος alij, mutato Aeolicè ſpiritu, dixerunt. Heſychius Ἄδος παρὰ Δεινολόχῳ ὄξος. omitto quæ alij grammatici. Ex ſuperioribus verbis Heſychij colligas etiam ἡδονὴν, quæ vox idem ſignificat atque ἦδος, vſurpaſſe quoſdam pro aceto. Vix crediidiſſem, niſi veniſſent in mentem verba huius γραμματικοῦ libro octauo: vbi de piſciũ conditurs loquens, piſces ſaxatiles optimos eſſe ſcribit τῇ ἡδονῇ σκευαζομένους, hoc eſt, vt nos interpretamur, *ſimpliciter cum aceto paratos.* Ex variis locis Gaſtronomiæ Archeſtrati liquido conſtat hanc eſſe piſcium ἁπλῆν σκευασίαν. lectionem mutare quod fecere interpretes, hoc verò iniquum & indignum eſt facinus. Ægyptij aceti mentio apud Iuuenalem,

Si verò pater eſt, comedam, inquit, flebile nati
Sinciput elixi; Phariòque madentis aceto.

De Cleonæo aceto ſcribuntur hæc, Μνημονεύει δὲ πως Ἀριſtophanes, καὶ τοῦ ἐν Κλεωναῖς ὄξους ὡς διαφόρου· ἐν δὲ Κλεωναῖς ὀξυβαφίδες εἰσί. Lego, ἐν δὲ καὶ Κλεωναῖαι ὀξίδες, vel ὀξυδίς: nam vtroque modo ſcriptum inuenio apud Ariſtophanem & Pollucem. deſcribebat poëta conuiuij apparatum: inter alia adeſſe aiebat, & Cleonæa acetabula. de aceto Cleonæo intelligens, vt interpretatur Athenæus. ἐν pro ἔνι, vt ſæpe Diphili verſiculos ita concipe,

Δειπνεῖ τε καρίδας, πῶς δοκεῖς; Λακωνικῶς
Ὄξους τε κοτύλην· πάξ. τί πάξ; ὄξους μέτρον
Χωροῦν τοσοῦτον τῶν Κλεωναίων.

loquebatur poëta de quodã non lauti quidem, ſed multi cibi. cum abdidiſſe ſe ait in gurguſtiolum ſuum, quales ſunt pauperum habitationes ſæpe ſubterraneæ: ibi cœnam ſumſiſſe laconicam: potus loco fuiſſe aceti cõgium. cùm oſtenderet qui audiebat, mirari ſe credere. quid miraris? ait. aceti Cleonæi menſuram quantam dixi capit iſte. παξ mirantis & interpellantis aduerbium Græcis & Latinis: de eo alibi. Heraclidis Tarenti verba de aceto exponimus libro tertio, capite quinto. Lacunam conſtituimus in iſtis, Λεκτέον δὲ .... ὀξύγαρον διὰ τοῦ υ. Deeſt manifeſtò dictio vna: hanc ait per υ ſcribendam: obiter eos carpens qui ſcriberent per ι. de voce ὀξὺ non loqui, clarum eſt. Arbitramur locutum de voce ὀξὺς, quæ & ὀξὶς inuenitur ſcripta. vas eſt quo continetur τὸ ὄξυ, id eſt acetum. ὀξὺς ergo ſcribendum non ὀξίς. eadem ratio compoſitorum nominum ὀξύμελι, ὀξύβαφον, ὀξυρόδινον. Doctiſſimus Leuinius ſcribebat, Λεκτέον δὲ ὀξύγαρον διὰ τοῦ υ. acutè, & vt arbitror verè. Ait, Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Θεοπόμπου αἰκίας εἴρηκε. *Lyſias dixit in ea ratione qua Theopompum accuſat iniuriarum.* ita ſcribendum & exponendum. Theopompi hiſtorici quæ ſequuntur verba, ex ea parte hiſtoriæ illius deſumta ſunt, qua Xerxis in Ægyptũ expeditio narrabatur. Habes integrum illum locum, atque in eo verba hîc recitata, apud Longinum in elegantiſſimo περὶ ὕψους libello. Cratini verſus ſubijcitur, οὐ παντὸς παιδός ἐστιν ἀρτύσαι καλῶς. eſt quidem elegãs hic vſus τῆς παντὸς, vt apud Sophoclem, οὐ παντὸς ἰατροῦ σοφοῦ. ſed aliud metri lex ſuadet. ſcribo, οὐ παντὸς ἀνδρός ἐστιν ἀρ. κ. imitatur notiſſimum prouerbium, οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθον ἔσθ᾽ ὁ πλοῦς. Fortaſſe aliquis malet, οὐ παντός γε πάντ. Antiphanis locus quo res condimentarij generis enumerantur extabat in Leucade illius fabula, teſte Polluce libro 6. cap. 10. cuius lectio cum Athenaïca conferenda. Εἴη δ᾽ ἄν, inquit, ἐκ τῶν ἡδυσμάτων, καὶ λίτρον. Ἀντιφάνης ἐν Λευκάδι, σησάμου, λίτρου, κυμίνου, ῥοῦ, μέλιτος, ὀριγάνου, (deſunt hæ duæ voces in Athenæi codicibus) βαλανίου, ὄξους, (ſcribendum ex Athenæo, βαλανίου ὄξ. aut βαλάνιον ὄξος, pro ὀξὺς: non placet) ἐλαιῶν, εἰς ἀβυρτάκην χλόης. poſtrema verba in Athenæi codd. à diſtinctione laborant. nam ita ſcribendum, ἐλαιῶν, εἰς ἀβυρτάκην χλόης. *oliuarum, & herba virentis ad abyrtacam.* ἀβυρτάκη genus condimenti quod è ſucco virentium herbarum conficiebant.

CAPVT XXVII.

Cucumis ſpermatias. ſicyopepon ſpermatias & eunuchias. Platonis comici Laius. περικάρπιον. λάχανα ἴψανα καὶ ἴψια. γήτειον, γήθυον, γήτιον, *&* γήθυ. Φύσιγξ. *Locus Theophraſti emendatus.* ἐπικεχρωσμένα *&* ἐπικεχρῶσθαι.

ANAXANDRIDÆ comici allata verba duos hexametros continent: quod genus metri in comœdia rariùs occurrit,

Ἀσφάραγον χῖνόν τε τεμών, καὶ ὀρίγανον ὅς δὴ
Σμυρνίου τὸ βληχρὸν ὁμοῦ μιχθὲν πορμάνῳ.

ſi quis malit anapæſticos ex his verſus conſtituere, per me licet. quæ ex Vlyſſibus Cratini ſequuntur, ita ſcribo ac diſtinguo.

—πώποτ᾽ εἶδες, εἰπέ μοι,
Τὸν ἄνδρα, παῖ Λαέρτα φίλτατε, ἐν Πάρῳ
Σικυὸν μέγιστον σπερματίαν οἰνόμενον;

cucumerem ſpermatiam interpretatur Athenæus peponem: Heſychius melopeponem: alij aliter. Cratini fabulam Ὀδυσσεῖς nominat etiam Pollux libr. 10. cap. 7. Meleager quem irridet Plato comicus, ſtatura procera fuit, cruribus gracilibus: quam habitudinem corporis ſannis vrbanorum hominum fuiſſe opportunam dicebamus ad Suetonij librum quartum. In ſecundo verſu deeſt principium. Legi poteſt, Μέγας τε, κόκκυξ ἠλίθιος περιέρχεται. ſicyopepon enuchias poëtæ dictus, ad differentiam ſpermatiæ. hi erant compacti & breuiores: illi fluxa carne & in longum producta figura: qualis fuit cucumeris ſcytalici. De enuchia cucumere Plinius, *Sunt qui herba quæ vocatur culix nomine, tria ſemen eorum maceratum ſeri iubeant, vt ſine ſemine naſcantur.* Cæterum Platonis hanc fabulam omnia exemplaria *Laium* nominant. Similis ex eadem fabula in ſcholiis Ariſtophaneæ Pluti, locus, Πλάτων Λαΐῳ φησίν, οὐχ ὁρᾷς ὅτι φιλονίκην τις τέτοκεν ἡ μήτηρ αὐτῆς Μελιτέα, καὶ οὐκ ἔπαθεν οὐδέν. ſic lego, non Λαΐ: Phaniæ verba ſequuntur, βρωτὰ μὲν ἁπαλὰ τῆς ἐπικαρπίας σικυὸς καὶ πέπων ἄνευ τοῦ σπέρματος πεπλαύμενον ἢ τὸ περικάρπιον μόνον. quæ non experta ſunt fatum clementius quàm cæteri omnes ferè loci illius ſcriptoris, qui in his libris hodie reperiuntur. ſunt enim plerique omnes deprauati aut mutilatè deſcripti. Eruditiſſimus Dalecampius ſententiam concinnauit vt potuit. nos quoque nihil adiuuant ſcripta exemplaria. An hoc voluit Phanias? cucumeris & peponis dum adhuc ſunt teneri, & carnem & ſemen edi ſine noxa: poſtquam maturuerunt, tantùm carnem. hæc ſententia hanc lectionem poſtulat, βρωτὰ μὲν ἁπαλὰ τῆς περικαρπίας σικυὸς καὶ πέπων μετὰ τοῦ σπέρματος· πεπανθέντων δὲ τὸ περικάρπιον μόνον. nihil affirmamus tamen, ſed ſuſpicionem noſtram dubitanter proponimus. περικάρπιον pro carne ſemen ambiente in multis fructibus. vox eſt Ariſtotelis & diſcipulorum eius Theophraſti ac Phaniæ. Non multò melior conditio Dioclis Cariſtij in iis quæ proximè ſequũtur. φησὶν ἴψανα ἄγρια εἶναι, θρίδακα ταύτης κρατίστην τὴν μέλαιναν, κάρδαμον, ἀδριακόν, σίναπυ, κρόμυον. hæc ſcriptura membranarum. prima verba ita emendauerim, ἴψανα τῶν ἀγρίων εἶναι, τὴν ἀγρίαν θρίδακα ταύτης κρ. *herbarum ſylueſtrium coctu facilis eſt ſylueſtris lactuca.* ſed hanc lectionem ſequentia infirmant. fuerunt & quæ ἴψια λάχανα vocarent: inque his, braſſica, lactuca, aliæ. Pro ἀδριακὸν quod nihil hîc ſignificat, κορίανον reſcribendum, aut ſimile aliud. cum facit ſpecies cepæ, Aſcaloniã, & getheum: ſine dubio γήτειον eſt ea cepa quam

quam vocat Plinius gethyum. Heſychius, γήπα, κρόμμυα ἃ καὶ γήθυα καλοῦνται. Alij γήθυον putarũt eſſe porrum ſylueſtre. Heſychius, Γήθυα, ἀμπελόπρασα· οἱ δὲ γηθυλλίδας (ſcribe γηθυλλίδας, & vide nonum librum Athen.) οἱ δὲ μεγάλα κρόμμυα· ἄλλοι χλωρά. Euſtathio nihil differunt γήτειον, γήθυον, & γήπον. Legi etiam γῆθυ pro cepa. Pſellus in verſibus politicis, quibus obſcuras voces expoſuit, Κόκαλον δὲ ὁ στρόβηλος· τὸ δὲ κρόμυον, γῆθυ. Phyſingas ſeparat ab alliis. Diocles cum ſcribit, σκόροδον, φύσιγγες. ex illorum ſententia qui allij propriam ſpeciem ſtatuebãt phyſingas. Heſychius, φύσιγγες, εἶδος σκορόδου· ἄλλοι δὲ σκορόδων κεφαλίδας. Non poſſum quin Theophraſti locum obiter emendem, vbi ea vox reſtituẽda eſt; quod ſummi viri non ſunt quieti diuinare. Hiſtor. li. 7. cap. 4. ita vulgò editum, Φέρει δὲ φασὶ καὶ τὸ σκόροδον ἐπὶ τῆς σφήρυγγος .... σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα. Gaza legit, ἐπὶ τῆς σύριγγος. ſed fruſtra fuit vir optimus: nam ſcribi debet, ἐπὶ τῆς φύσιγγος σκόροδα, ὡς καὶ τὰ κρόμμυα. Dixerat modò, ſolitum fieri in cepis, vt ex eadem radice nouæ ſoboles pullularent: addit nunc, etiam in alliis ſimile vſuuenire: adnaſci enim capitibus alliorum noua allia. Diphili medici locum ſcribo cum Dalecampio, ὁ πέπων εὐχυλότερός ἐστι καὶ ἐπικεραστικός· ὁ σικύος κακοχυλότερος, ὀλιγότροφός τε καὶ ἄπεπτος. In libris medicorum ſæpe imperiti librarij pro ἐπικεραστικὸς ſcripſerunt ἐπικρατητικὸς, vt factum iſto loco: vel contra. ſignificatio tamen longè diuerſa. nam quæ aluum ſiſtunt ἐπικρατητικὰ dicuntur, contraria τοῖς ὑπακτικοῖς: at ἐπικεραστικὰ vocarunt, ſiue εἰς ἐπικέρασιν ἐπιτήδεια, vt libro tertio loquitur Athenæus, illa quæ malum in corpore humorem valent temperare, ac tandem mutare, vt explicat Galenus lib. 11. De facultatibus ſimpl. med. & libro nono Methodi. Idem auctor ἐπικεράσαι & ὑπαλλάξαι τὴν ἐνεζηκυῖαν τοῖς μορίοις ποιότητα dixit commentariolo. Qui ſint purgandi & ἐπικέρασιν καὶ κένωσιν alibi coniungit: quæ omnia naturam τῶν ἐπικεραστικῶν nobis aperiunt.

CAPVT XXVII.

Πρασοκουρίδες, & iuli: βρένθις & βρένθιξ. Lactuca mortuorum cibus. Lactuca aſtytis. Olera quomodo attenuent. κινάρα & κυνάρα. ſcriptor νησιώτης.

AIT Strattis comicus: Πρασοκουρίδες αἱ κατ' αὖ φύλλας ἀνὰ κήπους πεντήκοντα ποδοῖν ἴχνεσι βαίνουσι. Tolle vel κατὰ, vel ἀνὰ. & βαίνεται habent Mſs. Praſocurides à tondendis porris nomen inuenerunt, quaſi porricidæ: neque hîc licentiam vllam poëticam agnoſco. Apparet ex hoc loco ſimile id inſectum eſſe erucis & iulis, quos μυρίους ἔχειν πόδας ait Dio Chryſoſtomus in oratione De otio. ideo dicti ἴουλοι *centumpedes* Latinis Diophanes in 12. Geoponicorum vocat animal φιλόκοπρον, & in fimo ſemper verſari ſcribit. plura de hoc animalculo apud Ariſtotelem & Theophraſtum. in extremo ſcribo σελινίων vel σελινιδίων: vt ſimile ſit præcedẽtibus, σατυριδίων, & θριδακινιδίων. Quam noſter ex Nicandro βρένθιν vocat, Heſychio eſt βρένθιξ. ad iſtam lactucam occiſus ab apro dicitur Adonis, cùm eò confugiſſet. ſic enim habet ſcripta lectio, ὁ Ἄδωνις καταφυγών, non καταφαγών. confirmant ſequentia, ἐν καλαῖς θριδακίναις κατακρύψαι. Lactucam vocat Eubulus νεκύων βρῶμα, *mortuorum cibum*. quæ ſuperſtitioſa opinio adeò in animis hominum inueterauit, vt ad Auguſtum principem multis eſſet religio veſci lactucis, teſte Plinio. Τετρακίνη Heſychio nõ hortenſis eſt lactuca, ſed ſylueſtris. *Aſtytis* lactuca, *Aſtylis* in multis Plinij codicibus dicitur: quam lectionem qui tueri conantur, faciunt ineptè. nam ingẽs diſcrimen eſt inter aſtytidem & aſtylidem. & aſtytidis & eunuchi appellatio facultatem ψυκτικὴν lactucæ teſtantur. Galenus non dubitat affirmare ſucco lactucæ tam facilè tolli aliquem poſſe quàm cicutæ. 3. De facult. ſimp. med. Diphili ſententia eſt in cõmune de omnibus olerib. eſſe illa ἄτροφα, λεπτυντικά, καὶ κακόχυλα. *non alere, attenuare, malumq́; ſuccum generare.* reclamat medicus interpres, & imperitiæ accuſat: neque enim attenuare quæ frigida ſint & humida. idem tamen fatetur olera eſſe ἄτροφα. potuit igitur non venire illi in mentem, eum qui ἀτροφίᾳ laboret fieri in dies λεπτοσαρκότερον? Scribe ex melioribus libris, ΚΙΝΑ'ΡΑ. ταύτην Σοφοκλῆς. Lego etiam Σοφ. ἐν Κολχίσι. Colchides docuit Sophocles, non Cochlides. de his ad librum 7. Hoc autem voluit Athen. quã herbam per ι κινάραν alij appellant, Sophocli dictam eſſe per υ κυνάραν. Galenus ſcribit priores cinarã nuncupaſſe διὰ τοῦ κ καὶ ι. ſuos æquales amore nouitatis. διὰ τοῦ κ καὶ υ. apertè Galeno contradicit Athenæus, non ſolùm his verbis, ſed etiam paulò poſt cùm ita ſcribit, etiam Sopatrum Paphium, qui temporibus Alexandri Magni vicit, κινάραν εἰρηκέναι: hoc eſt per ι hanc vocem extuliſſe, non per υ. Quis ille eſt Neſiota ſcriptor lucifugus de quo mox, Καλλίμαχος αὐτὸ (τὸ βιβλίον) ἀναγράφει Νησιώτου. ita omnes antiquæ fidei libri. Editus fuerat à Callimacho Πίναξ παντοδαπῶν συγγραφέων. in eo libro videtur contra receptam vulgo opinionem ſcripſiſſe, librũ qui tunc temporis in eruditorum manibus verſabatur hoc indice, Ἑκαταίου Μιλησίου περιήγησις, nõ eſſe Mileſij: verùm alius cuiuſdam Hecatæi hominis inſularis, id eſt, νησιώτου. ſed quis ille, aut cuias? nihil enim reperio. Hecatæi ex veterum monumentis noti mihi duo: alter Abderita, alter Mileſius. Scribe deinde, ὅστις ποτ' ἐστὶν ὁ ποιήσας. & καὶ Σκύλαξ δὲ ἢ Πολέμων γράφει, etc. mox, ὄρος παρήκει τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰνδοῦ. Quę paulò poſt afferuntur ex commẽtariis Didymi in Sophoclis Phœnicem, paucis verbis complecti conatus eſt Heſychius in voce κυνάρος. ſed properauit vir doctiſſimus cũ illa ſcriberet. ait enim, κυνάρξυλον τὴν κυνόσβατον ὁ Θεόφραστος λέγει. quàm falſum hoc ſit, en ipſum Didymum teſtem, cuius verba nobis

Athenæus conſeruauit. nunquam Theophraſtus naturæ interpres cynosbatum appellauit canem ligneum: ſed Pythia, miniſtra τοῦ λοξίου θεοῦ. Mirum conſentire omnia Theoph. & Athen. etiam manu exarata exēplaria in hac lectione, καρπὸν ἴσχει cynosbatus, παραπλήσιον τῇ ῥοιᾷ: *habet fructum ſimilem malo punica.* & ἴσχει δὲ τὸ φύλλον ἀγνῶδες: *habet folium vitici ſimile.* Plinius vt doctiſſimi viri obſeruarunt legit παραπλήσιον τῇ ῥοδῇ: & τὸ φύλλον ἐχινῶδες. quæ opponamus poſteriori præſertim emendationi non deſunt nobis: ſed ea maluimus ad Theophraſtum. Nunc quod inſtat agamus. Epicharmi teſtimonio probat ὁ δειπνολόγος, cactum apud Siculos inter eſculenta locum habuiſſe. Quod de Phania non ſemel queſti ſumus, omnia illius corrupta eſſe in his libris: idem queri licet de Epicharmi pulcherrimis fragmētis huic operi interſertis. non pes, non caput, non veſtigium vllum in illis ſanum. O ſi aliquis oriatur Æſculapius, qui iſta Chironia & defœda vlcera nobis ſanet, interea liceat nobis clinici medici vices obire. Epicharmi verba ita ſcribuntur etiam in probatæ fidei libris. μήκων, μάραθοι, τραχέες τε κάκτοι. Τοῖς ἄλλοις μὲν φαγεῖν ἐστὶ λαχάνοις εἰς † πίον αἴκατις ἐκτρίψας καλῶς παράσχῃ νιν, ἀδύς ἐστιν. αὐτὸς δ' ἐπ' αὐτοῦ χαιρέτω· quis iſta intelligat? *nemo hercule nemo.* ſi ita ſcribas, omnes facile intelligēt, μήκων, μάραθοι, τραχέες τε κάκτοι. κἀλλοις κάκτον φαγεῖν ἐστὶ λάχανον· εἰς τὸ πίον αἴκα τις ἐκτρίψας καλῶς παράσχῃ νιν, ἀδύς ἐστιν. αὐτὸς δ' ἐπ' αὐτοῦ χαιρέτω. *papauer, feniculus, & aſperi cacti.* & alio loco, *cactum olus licet edere: quem ſi appoſueris in pingue probe intritum, ſuauis eſt: ipſe per ſe valeat.* τὸ πίον vt Latinis *pingue*, de omni genere pinguedinis & κνίσσης, oleo, butyro, adipe & ſimilibus. Carduos ſiue cactos Siculos, (nos vocamus *artichaus* vel potius *cardes*: nam *artichaus* ſunt cynara) bifariam menſis inferebant: vel per ſe, crudos: ſine vlla omnino σκευασίᾳ: vel pingui madentes, & oleo aut butyro vnctos. Hodie vterque mos ab antiquo manet. Ego verò aſſentior Epicharmo cactos paratos & cōditos crudis & iniunctis anteponenti. duo loci in vnum erant confuſi, vt ſæpe alibi. Sequitur alius locus. θριδακας, ἐλάταν, σχῖνον, ῥαφανίδας, κάκτον. Doctis placet ἐλάταν, σχοῖνον· *abietem, iuncum.* ſed omnia exemplaria probant σχῖνον. quin ego alteram potius vocem corrigendam cenſeo. nam quis locus abieti inter eſculenta? ſcribo ἐλαίαν, σχῖνον, *oleam & ſquillam.* τὴν σκίλλαν, ait Plutarchus in Pericle, ἔστιν ὅτε καὶ σχῖνον ὀνομάζουσι. Cratinus in Trattis Periclem σχινοκέφαλον appellauit, quod ſcillæ inter bulbos nobiliſſimæ, caput haberet ſimile. σχῖνος aliàs lentiſci in condimentis vſus non facilè dixerim. Poſtremò afferūtur ex eodem Epicharmo hæc, ὁ δέ τις ἀγρόθεν ἔοικε μάραθα καὶ κάκτους φέρειν, ἴφυον, λάπαθον, ὀτόστυλον, σκόλιον, σκρίδακα, δράκτυλον, πίεριν, κάκτον, ὀνόπορδον. Hic verò multa digna animaduerſione. Initio ſcribam lubens, ὁ δέ τις ἀγρόθεν ἥκε μάραθα καὶ κάκτους φέρων· *venit rure alius feniculum & cactos ferens.* Iphyum inter bulbos ex Theophraſto notum. qui ex Plinio emendant tiphyum, audiant Heſychium, ἴφυα, ἡ λυχνὶς ἄνθος. ἔνιοι λάχανον, ὃ ἡμεῖς λαβαντίδα καλοῦμεν. οἱ δὲ ἄνθη ἄγρια τῶν σπειρομένων vel οὐ σπειρ. vbi velim obſeruent rei herbariæ periti, quid appellet *lauantidem.* lauendulam, opinor intelligit: quæ tamen oleracei generis non videtur eſſe. *otoſtylum* neſcio quid ſit. ἕρπυλλον Dalecamp. ingenioſè, etſi non aſſentior: & hoc quoque in illis prope infinitis numero quæ ignoramus veterum legentes ſcripta. De ſcolymo pro voce σκόλιον accedo eius ſentētiæ. σκρίδα habetur in MSS. non σκρίδακα. *dractylum* rectè Dalec. fecit *atractylidem.* in fine ſcribe, καὶ τὸν ὀνόπορδον. nam quòd onopordum cardui genus eſſe doctis placet, quo auctore ſuam ſententiam nobis probabunt? In Græcorum commentariis inuenio, onopordum eſſe ἑλξίνην, quæ herba muralis eſt. Nicandri Græcus interpres plura illius nomina commemorat, nulla tamen iſtius facta mentione, ad Theriaca. ἑλξίνη, ait, καὶ κλύβατις, καὶ σιδηρῖτις, καὶ παρθένιον, καὶ περδίκιον, παρὰ τὸ ἐπὶ τοίχους φύεσθαι. Epicharmi locos ſequitur Philetæ diſtichum,

Γηρύσαιτο δὲ νεβρὸς ἀπὸ ψυχὴν ὀλέσασα,
Ὀξείης κάκτου τύμμα φυλαξαμένη.

hoc vult Philetas: hinnulum, ſiue hinnuli oſſa apta eſſe ad lyram, ſi modò cauerit ſibi viuus, ne à cacto pungeretur. Ex oſſibus hinnulorum tibias facere ſoliti veteres, poſteaquam Thebani reliquos Græcos id docuerunt, vt refert Athenæus libro 4. Atque illorum hæc fuit opinio, oſſa hinnuli quem cactus pupugiſſet, faciendæ lyræ eſſe inepta. Heſychius, Κάκτος, ἄκανθα ὑφ' ἧς ἐὰν πληγῇ νεβρός, ἀχρεῖα ἴσχει τὰ ὀστᾶ εἰς αὐλούς. Reperi etiam vetus ſcholion in optimi & antiquiſſ. cod. hoc loco adſcriptum. ἐὰν ὁ νεβρὸς ὑπὸ τῆς κάκτου πληγῇ, ἀχρεῖα τὰ ὀστᾶ εἰς αὐλοὺς ἴσχει. Quid iam iſto Philetæ diſticho planius? Sequentia verba de Sopatro Paphio iam expoſuimus. Ptolemæus rex Ægypti philologus inſignis, cinaram deſcribit aculeatam: neque aliter edulem quàm demptis aculeis. Ait enim, καὶ ἡμῖν προσέφερον ψιλοῦντες τῶν ἀκανθῶν. Ex hoc loco probare nititur Euſtathius, aliud eſſe cinaram, aliud cactum: quia non ſit adeò aculeata cactus. Καὶ ὅρα, inquit, τὸ ψιλοῦντες ἀκανθῶν. ἐξ οὗ φαίνεται, μὴ αὐτόχρημα κάκτον εἶναι τὴν ἐν τοῖς ἄρτι λεγομένην κινάραν. αὕτη γὰρ οὐχ οὕτω τραχύνεται ταῖς ἀκάνθαις. Cinari inſulæ inquit Athenæus, Semus fecerat mentionem. Hic eſt Semus Delius, ſcriptor non incelebris famæ. Cinarum inſulam σκληρὰν, ἄχρηστον καὶ φυτείας χαλεπὴν Gyaris parem ex Plutarcho de exilio, habemus cognitam. De palmæ cerebro omnia vulgo nota. Νίκανδρος Γεωργικοῖς ſcribunt veteres, non Γεωργικῷ. & ita aliis in locis. Illud venuſtum & παροιμιῶδες in fine libri, δόξομεν ἐγκέφαλον ἔχειν, pro, *ſapere.* cerebrum enim φρονήσεως ἀρχὴ, inquit Hippocrates.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER TERTIVS.

CAPVT I.

Callimachi dictum, Magnus liber, magnum malum. grammaticus *pro* philologo. *corona ex faba Aegyptia. Triplex eius fabæ vtilitas.* διαφύσεις, φλέβες, fila. διάφορον, *pecunia. Prouerbium explicatur,* Τὸν σικυὸν τρώγουσα γύναι τὰν χλαῖναν ὕφαινε. *Tragaſæus ſal. alia nonnulla.*

LIBRI tertij Excerpta ſic incipiunt, Καλλίμαχος ὁ γραμματικὸς, τὸ μέγα βιβλίον ἴσον ἔλεγεν εἶναι τῷ μεγάλῳ κακῷ. non eſt iſte Callimachus grammaticus alius à Cyrenenſi ſtirpis regiæ poëta omnibus noto. grammaticum appellat, propter humaniorum literarum profeſſionem. Seneca & ſapientes omnes diſcrimen ingens, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης ſtatuunt inter grammaticum & philologum: vſus loquẽdi apud multos contrarium obtinuit. Itaque etiam è Græcis nonnulli inter grãmaticum & philologum aut criticum non diſtingunt hoc ſenſu ſeparabat Philo Iudæus, τὴν γραμματικὴν ἀπὸ τῆς γραμματιστικῆς, ſicut diximus in commentario noſtro De critica. Poetam verò Callimachum hîc intelligi dubitãdum non eſt. Conſtat doctiſſimum virum calumniãdi anſam inuidẽtibus præbuiſſe, quod multa quidem, ſed breuia carmina ederet, ipſe de hac maleuolorum calumnia conqueritur in Apollinis hymno.

ὁ Φθόνος Ἀπόλλωνος ἐς οὔατα λάθριος εἶπεν,
οὐκ ἄγαμαι τὸν ἀοιδὸν, ὃς οὐδ' ὅσα πόντος ἀείδει.

Propterea ſolitus dicere Callimachus, magnum librum, magnum eſſe malum. Martialis alluſit, vt monuit Scaliger,

Cui legiſſe ſatis non eſſe epigrammata centum,
Nil illi ſatis eſt Seditiane mali.

tandem vt os obturaret malis hominibus, magnum poema Hecalen inſcriptum coactus eſt edere. Scholiaſtes ad ſuperiores verſus, ἐγκαλεῖ διὰ τούτων τοὺς σκώπτοντας αὐτὸν μὴ δύνασθαι ποιῆσαι μέγα ποίημα· ὅθεν ἠναγκάσθη ποιῆσαι τὴν Ἑκάλην. Scripſit & opus aliud poeticum τῶν Αἰτίων *cauſſarum* quod ſine dubio longius fuit poema quam ipſa Hecale: ſed, vt videtur, poſterius ſcriptum: ideo hic Scholiaſtes Hecalen potius nominat, quam cauſſas. In verſu Nicand. de faba Ægyptia ſcripſimus ex libris. ὄφρα θερείης: non ϑρέψοις. Fabam Ægyptiã inquit, ſere, vt poſſis per æſtatẽ flore vti ad corollas. Paulò poſt ſcribit Athen. coronas ex hoc flore καύσωνος ὥρᾳ eſſe ψυχτικωτάτας. Triplicem fabæ huius vtilitatẽ disertè explicat poeta; prima eſt floris ad coronamenta: ſecunda ciboriorum maturo fructu ad epulas: tertia radicis item ad edendum ex iuſculo. De radice Ægyptiæ fabæ colocaſio propriè dicta, idem Nicander, —κυάμους λέψας κολοκάσιον, ἐνθρύψας τε. ſcribendum, κυάμου. *faba Aegyptia colocaſium*, id eſt radicem, *decorticatum intriuit. vel hoc modo* κυάμους λέψας, κολοκάσιον ἐνθρύψας τε. *fabã dempto cortice, & colocaſiũ ſimul conſciſſum miſcuit.* Theoph. deſcriptionẽ confer cũ ea quæ extat in epitome Steph. voce Ἀκη. Scribe autem apud Stephanũ, ἧς ὁ καρπὸς ἥτε ῥίζα πάντως ἐστὶν ὀφιώδης τῷ ποικίλῳ καὶ ταῖς κεφαλαῖς. &, κολοκάσιον μέντοι καλοῦσι τὴν ῥίζαν. τὸ δὲ ὑπερπεφυκὸς κιβώριον, ὄψιν ἰδίαν ἔχον, ἐδωδίμους τε τὰς φλέβας παρέχον. quas vocat Theophraſt. διαφύσεις quaſi *ſciſſuras* vel *ſeparatas fibras*, Stephanus φλέβας, *venas*; Martialis *fila*, iſto verſu, *Improba cũ morſu fila manuq; trahes.* Ciborium propriè ipſa eſt faba Ægyptia vel eius folliculus, non planta quę fert fabam. pro planta aliquando accipiunt vt mox Diphilus, οἱ δὲ γινόμενοι κύαμοι ἐκ τῶν κιβωρίων. Sic colocaſia propriè fabæ radix: apud Plinium lib. 21. cap. 15. eſt integra planta. Quod Diphilus vocat ἐριῶδες. *lanoſam* cum ait, κρεῖττον δ' ἐστὶ τὸ ἧσσον ἐριῶδες. Plinius *araneoſum. colocaſiã è Nilo metunt, caule cum coctus eſt araneoſo in mãdẽdo.* Martialis, *Niloacum ridebis olus lanaſque ſequaces.* Defectiones aquarum pro certis miraculis paulò poſt narratæ, nõ tam miraculoſas quibuſdam è veterib. eſſe viſas, ex iis iure colligas quæ ſcribit Strabo de aquis Ædepſiis li. 1. miraculum enim non eſt, quod habet perſpicuam cauſſam naturalem. διάφορον pro certa pecunia accipitur in iſtis, διάφορον ἔταξαν διδόναι τοῖς πίνουσι ad Theoph. Characteres eam vocẽ expoſuimus. Prouerbiũ ſub finẽ horum Excerptorũ cõmemoratũ, Τὸν σικυὸν τρώγουσα γύναι τὰν χλαῖναν ὕφαινε, *cucumerem edens, ô mulier, lanam texe*, quomodo ex Ariſt. interpretati ſint peritiſſimi rei herbariæ medici non me latet. frigidam eius fructus facultatem & Veneri noxiam putant indicari veteri hoc dicto. Nõ negamus & cucumerem & peponem frigidũ eſſe temperamentum, atque ἀναφρόδιτον: malim tamẽ hoc prouerbium aliter interpretari: quod inter ruſticos iactatum exiſtimamus, vt alia multa, ad rei familiaris curam, non diſciplinam morum pertinentia. Admonebantur hoc dicto mulieres, quarum opera veſtes olim confectæ: vt cùm erit maturus ὁ σικυὸς, de hyeme cogitent, & parandis familiæ hibernis veſtibus, cuiuſmodi eſt læna,

Viri docti ſi attendiſſent ad vocem χλαῖναν, aliã interpretationem noſtræ huic non prætuliſſent: quæ ſimpliciſſima eſt, & niſi fallor veriſſima. Nunquam Græcis aliud ſignificat nomen quàm hyemale indumentum: vt in alio prouerbio, χλαῖναν, ἐν θέρει τρίβεις. Σικυὸν in hoc verſu, & *cucumerem & peponem* poſſumus interpretari. affecta æſtate & cucumis eſtur & pepo. Huic præcepto ſimile eſt, Βαίτη καὶ θέρεος καὶ χείματος ἐστὶν ἀρίστη. quo admonentur matres familiarum, vt lacernas omni tempore ſuis paratas habeant: hyeme propter frigus, æſtate propter imbres. & alia aëris incommoda. affine & illud, θύω αἰεὶ θέρος ἐστίν ἔται ποιεῖσθε καλιάς. In ima cera horum Excerptorum præ ſe ferunt chirographi libri, φρυνίχος δ' ἐν τραγῳδίαις φησὶ σικύδιον, ſed ἐν Τραγαῖς etiam mox, vbi temerè hæc verba repetuntur. fortean pro ἐν Τραγῳδοῖς. quam Phrynichi fabulã Athenæus & Suidas commemorant. At in MS. codice cuius mihi nuper copiam fecit vir ampliſſimus Andreas Huraldus Meſſæus, ita legitur: ῥαφανίδιον δ' ἀποκοπικῶς εἴρηκε φρύνιχος .... τρόπῳ. ſine dubio vllo pro φρ' Μονοτρόπῳ. ea fabula hodieque notiſſima eſt ſaltem titulo tenus, inter Phrynicheas. Adi libr. 6. cap. 12 Paulò ante ſalem Tragaſæum manifeſtò in Troade Athenæus collocat, conſentientibus geographis: diuersè tamen ſentientium, opinionẽ refert Pollux lib. 6. cap. 10.

CAPVT II.

Σικυοῦ expenſum etymon. κίειν, κύειν, σύειδος. σίνειδος ἡδύγαιον. Plenilunio creſcere cucumeres & echinos. βίος καθαρίος. Sacra ficus Athenis. Ἱκετηρία ficus. Alexidis fabula Poëta. *συκοφάντης: προσεῖσθαι τοῖς ἰδιώμασι.*

Deinceps cum auctore ipſo res nobis futura eſt, nõ cum illius mutilatore. Adhuc autem in guſtationis deſcriptione verſatur Athenæus. nam eò cucumeres pertinẽt, non minus quam pepones, de quibus libro ſuperiore dictum eſt. Theophraſti verba ex ipſo fonte ita ſcribe, καὶ τούτων τοὺς μὲν Λακωνικοὺς ὑδρηλοὺς βελτίω γίνεσθαι, τοὺς δ' ἄλλους ἀνύδρους. Deinde pro εὐχυλότεροι codd. Theophraſti habent γλυκύτεροι. Etymum vocis σικυὸς ex Demetrio, Ixione ita explicatur: ὀνομάζεσθαι σικυὸς ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι καὶ κύειν· ὁρμητικὸν γὰρ ὑπάρχειν. in quibus verbis poſita litterula vna alterius loco, falſiſſimam ſententiam doctiſſ. viro affinxit: quaſi putauerit Demetrius, Veneri naſci cucumeres. quis ita alienus à lectione medicinæ auctorum, quin hoc falſum eſſe ſciat? frigidum eſſe cũcumerem omnes vno ore affirmãt medici, eſſe igitur ἀφροδισίων ἐφεκτικὸν inimicum veneri mox Athenæum obſeruat ex Diphilo. Galenus verò diſertè lib. 2. De facultat. ſimplic. medic. inter ſemen cohibentia recenſet melopepones & cucumeres ἤν τε πέπονες, inquit, ἤν τε καὶ μὴ πέπονες ὦσι. Quomodo igitur Demetrium excuſabimus? literæ vnius mutatione ſcribẽdum aio κίειν pro κύειν, *progredi* pro *vterum gerere*. Senſus eſt, σικυὸν dici à σεύεσθαι & κίειν, quæ verba motum & progreſſum in vlteriora ſignificant. quia hæc planta eſt ὁρμητική, id eſt, latè funditur in cucumerario. erat ſcribendum σευκὸς, ſed facta eſt duarum vocalium ῡ & ῑ tranſpoſitio. Euſtath. quinto in Iliadem Commentario de vocibus diſputans, quæ ſunt compoſitæ ex duabus ſignificationis eiuſdem, vt γήπεδον, δάπεδον, ὀρθοῦμαι & ἠλίβατον, ἐκ τοῦ σεύεσθαι ἤγουν ὁρμᾶν, καὶ τοῦ κίειν ἢ συκῆ καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ὁ σικυὸς κατὰ μετάθεσιν ἢ τρίτων διχρόνων, ſignificatione parum differũt σεύεσθαι & σύεσθαι. tamen ad etymum ſatius eſt cum Euſt. ſcribere σύεσθαι. Hanc tamen ſententiam noſtram & emẽdationem verborum Demetrij, Ixionis, Ioſephus Scaliger non probat. κύειν enim in explicatione huius etymi ſignificare ſeminoſum eſſe: vnde σπερματίας σικυὸς ſub finem libri 2. è Cratino & aliis. Addebat κίειν poetarum tantum eſſe verbum, neque hic locum habere poſſe. poſtremò. σικυὸς aiebat ſcribitur non συκιός vt eſſet ſcribendum ſi deduceretur à κίειν. Mihi non videtur ad rem multum facere quod κίειν ſit vocabulum poeticum. nam pleręque dictiones poetis propriæ ſunt antiquiſſimæ, quæ primis temporibus cum eſſent communes & vulgò vſitatæ, nihil cauſſæ dici poteſt, cur non iis ſint vſi priſci onomatothera in nouis nominibus fingẽdis: Itaque veteres critici in exprimendis verborum etymis ab antiquis dictionibus non ſolent abſtinere. Euſtathium inueniſſe ſcriptum κίειν, & probaſſe, docent verba quę ex eo protulimus quæq; non vno dumtaxat loco in eius commentariis leguntur. Ne id quidem multum me mouet quod σικυὸς Græci ſcribant non σίκιος, per iota in penultima: nam huiuſmodi literarum tranſpoſitiones nuſquam non occurrunt in etymologiis Græcarum dictionum. In hoc verò nomine etiã rationem afferunt grammatici, cur σικυὸς potius ſcribatur quam συκιὸς; ne videlicet affinitatem aliquam videretur habere cum nomine σῦκον, ficus. Euſtathius prolixè ad Odyſſeã ρ. ὥσπερ ἡ συκῆ παρὰ τὸ σύειν καὶ κίειν, ὅ ἐστιν ὁρμᾶσθαι, οὕτω κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ὁ σικυός. ἐγράφη γὰρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὸ ῡ εἰς ἰῶτα, διὰ τὸ ἀσυμέμπτωτον. ἵνα μὴ καὶ τὸ σικυοῦ σύκου ἐμφαίνηται. Fateor alioquin verbum κύειν de arboribus vſurpari ad gemmandum ſeſe comparant. Sic dicit Dioſcorides ficus ἐγκύους εἶναι *praegnantes eſſe* μήπω τοῦ ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότος. *priuſquã gemma prodierit* quod latini *gemmare* dicunt. Scimus etiam ὁρμητικὸς ſæpe dici de impetu ad generationem. Si quis igitur retenta lectione κύειν, cucumere ὁρμητικὸν exponere voluerit *qui ſe pouſſe* vt Galli loquuntur, id eſt qui magno impetu fertur ad germinandum. per me licet. at Dalecamp. *quoniam eo cibo verius accenditur* contra veritatem & notiſſimam cucumeri naturam Heraclides Tarentinus vt obſeruat auctor. ἡδύγαιον appellauit cucumerem. vellem adieciſſet, verum κυρίως an ἐπιθετικῶς. nam quidquid vbere & læto ſolo prouenit, ἡδύγαιον appelles licet, tanquam ἡδεῖαν ſiue καλὴν ἔχον γῆν. Plenilunio manifeſtum in hortis capere cucumeres incrementum,

probat dipnoſophiſta. exemplo echynorum clarum id exemplum & omnibus notum, ex philoſophis & poëtis etiam. ſunt ad manum Oppiani de ea re verſus elegantiſſimi: quos inde lector petat. Lucilius, *Luna alit oſtrea, & implet echinos, muribus fibras Et pecui addit.* Inter alia ficuum elogia, dicitur hic fructus melioris vitæ dediſſe mortalibus principium. Initio cibus hominũ glandes faginæ ac quernæ fuerunt, deinde cognita eſt ficus, & eius fructus præ glandibus probatus. Hoc fuit alius vitæ initium, quam ſolent Græci modò ἥμερον vel ἀλληλοσμένον βίον, vt docemus libro 14. appellare: modò καθάρειον. Itaque errant qui hoc loco, ἡ συκῆ ἡγεμὼν τοῦ καθαρείου βίου τοῖς ἀνθρώποις ἐγένετο, ingenioſi ſunt in mutanda lectione quam etiam Euſtathius habet. Addit, δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ καλεῖν τοὺς Ἀθηναίους ἱερὰν συκῆν τὸν τόπον ἐν ᾧ τὸ πρῶτον εὑρέθη. Ego non reperio vllum locum in vrbe Athenis, aut agro Attico, qui diceretur ἱερὰ συκῆ. fructum ipſum ita vocatum memini legere in epigrãmate de Phytalo, ficus inuentore apud Pauſaniam in Atticis,

Ἐνθάδ' ἄναξ ἥρως Φύταλός ποτε δέξατο σεμνὴν
Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν,
Ἣν ἱερὰν συκῆν θνητῶν γένος ἐξονομάζει·
Ἐξ οὗ δὴ τιμὰς Φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγήρως.

Hegeteriam ficum Euſtathius appellat ἡγητηρίαν, quia ita hic legerat. de ea fusè Heſychius: quem vide, ac vel doce me quale apud Athenienſeis feſtum fuerit Paraplynteria: vel diſce à me ſcribendum eſſe in Heſychio, ἐν γὰρ τῇ ἑορτῇ τῶν πλυντηρίων. Porphyrius quoque libro 11. de abſtinendo ab animatis, hegeteriæ meminit, pompam Solis & Horarum ex ritibus Athenienſium deſſcribens. Alexidis verſus & ſupplendi ſunt ex lib. 2. & ita diſtinguendi ex lege metrica,

—οἷα δ' ἡ χώρα φέρει,
Διαφέροντα πάσης ἱππόνικε τῆς οἰκουμένης·
Τὸ μέλι, τοὺς ἄρτους, τὰ σῦκα· σῦκα μὲν νὴ τὸν Δία
Διαφέροντα καὶ πάνυ γ' αὕτη φέρει βοσκήματα
Ἔρια, μύρτα, θύματα, τυρούς, ὕδωρ διαφέρον
Σφόδρ', ὥστε καὶ γνοίην ἂν εὐθὺς Ἀττικὸν πίνων ὕδωρ.

verſus trochaici ſunt, tetrametri catalectici. Alexidis fabula quæ paulò poſt Ποιητὴς nuncupatur, non alia eſt quæ libr. ſexto Ποιηταί. Pollux libro 9. Ποιήτριαν iſtius poëtæ fabulam citat: quæ an eadem ſit cum iſta, quærendum eſt. In ea fabula reprehendit illos poeta, qui vocem συκοφάντης excogitarunt ad denotandam hominis alicuius improbitatem. ἔδει γάρ, inquit, ὅς ἦν χρηστὸς ἦν, ἡδὺς τ' ἀνὴρ Τὰ σῦκα προστεθέντα δηλοῦν τὸν τρόπον. Senſus eſt, debuit hoc potius fieri, vt ſi quis eſſet vir probitate inſignis, nomini illius inſereretur vox συκῆ, in teſtimonium virtutis. puta, vt vel φιλόσυκος appellaretur, vel συκάγαθος, *homo eximiè bonus*, vt dicitur βουπόνηρος, *inſigniter malus*. vel συκολόγος aut συκόβιος, aut *Sycocharmus*. Προστιθέναι ſic accipe in his verſibus, vt apud Ariſtophanem,

Περὶ τ' ὀνόματος δὴ ταῦτ' ἐλοιδορούμεθα
Ἡ μὲν γὰρ ἵππον προσετίθει πρὸς τ' ὄνομα,
Ξάνθιππον ἢ Χάριππον, ἢ Καλλιππίδην.

Ælianus verbo συμπλέκειν in eandem ſententiam vſus, epiſtola quadam, Θερσυλέων οἶμαι ἦν ὄνομα αὐτῷ, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον συμπεπλεγμένον θηρίῳ. Sic & in ſequentibus vſurpat Alexis,

Νυνὶ δὲ πρὸς μοχθηρὸν ἡδὺ προστεθὲν,
Ἀπορεῖν πεποίηκε, διὰ τί τοῦθ' οὕτως ἔχει.

Nunc, inquit, *cum* in voce ſycophanta *improbo ſit additum* & coniunctum *ſuaue*, *incertum eſt qua de cauſſa id ſit factum*. τὸ μοχθηρὸν eſt φάντης, *delator, quadruplator*: τὸ ἡδὺ eſt vox συκῆ, leuiter initio dictionis corrupta. Doctorum virorum interpretationes horum verſuum, planè ſunt quod ait Lucilius, *Pergula pictorum, veri nihil, omnia falſa*.

CAPVT III.

Sminthia *Rhodiorum. Ficus pœnæ nomine aliquando exacta. Pherecratis fabula* Crapatalli. φιβάλεοι *homines.* φιβάλεως. χελιδόνια σῦκα. *Lyncei Samij epiſtolæ. Prouerbium*, Λυγκέως ὀξυωπέστερος. Caunææ *ficus non* Caunix. Toxaliæ *ficus. Prouerb.* πέπων ἐρινὸς ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ.

Φιλόμνηστος δ' ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ Σμινθείων. Teſtatur Strabo locum fuiſſe in agro Rhodiorum Sminthia dictum, libro decimo tertio, de eo loco & nominis huiuſce cauſis egerat Philomneſtus, ſiue vt libro decimo, ſcribitur Philodemus. διὰ τὸ εἶναι τότε τὰ ἐπιζήμια καὶ τὰς εἰσφορὰς σῦκα, οἶνον καὶ ἔλαιον. Ante receptum vſum nummorum, pecuniæ locum in contractibus, mulctis, præmiis, & omne genus collationibus, obtinuerunt res ad humanos vſus neceſſariæ, vt docent nos antiquiſſimi quique auctores, & probant Iuriſconſulti auctoritate ſummi vatis. Non igitur mirum eſt, apud Rhodios aliquando pœnæ nomine exactas fuiſſe ficus, item oleum. vinum, & ſimilia. Sic apud veteres Romanos ouis & bos. Τό τε θεοσφαγὲς μητρῷον ἐμοὶ μελέδημα. expoſuimus iſta libro ſuperiore, capite decimo quarto. ἀπὰρ καὶ Φερεκράτης ἐν Κραπατάλλοις. Pollux libro ſeptimo, capite trigeſimo, σῦκα δὲ τῶν διφόρων ἐν Κραπατάλοις Φερεκράτης. melius Κραπατάλλοις. ſic corrige & libro decimo, capite nono, vbi editum Κραπαταλάλοις. Heſychio auctore, fatui nomen eſt, aut nummi cuiuſdam. ſed & minutos piſces quoſdam ita vocari idem ſcribit. atque inde exiſtimauit Dalecampius nomen inditum huic fabulæ. Ex Polluce diuerſam ſententiam licet aſſerere. ſic ille libro nono. ὄνομα δέ τι νομίσματος καὶ κραπατάλλους εἴτε παίζων εἴτε σπουδάζων Φερεκράτης ὠνόμασεν, ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι· λέγει δὲ τὸν μὲν κραπατάλλον εἶναι ἐν ᾅδου (legebam ἐν ᾅδῃ. Scaligero placebat εὔανδρον:) δραχμήν. ἔχει δ' αὐτὸς ὀκτὼ εὐθείας· τὴν δ' εὐθεῖαν εἶναι τριώβολον, καὶ δύναται ὀκτὼ κιδάβους. Hactenus Pollux. ὡς καλοὶ καὶ φιβαλέοι. neque de arbore ficu, neque de fructu hæc poſſunt intelligi. illa συκῆ dicitur: hi σῦκα. de perſonis igitur accipiendum. φιβαλέους aut φιβάλεως vocabant Attici homines aridos & exuccos.

auctor

auctor comici interpres ad Acharnenſeis. ϰαὶ τὰς μυῤῥίνας δὲ φιβαλίας λέγουσι. malim φιβάλεως: nam ita potius & caricæ & myrti dictæ. vide illum enarratorem, & in Etymologico. Χελιδονίων δὲ σύκων μνημονεύει Ἐπιχάρμης. Heſychius paulò aliter, Χελιδόνειος, εἶδος ἰσχάδων. cauſſam appellationis rimamur lib. 9. Σχληρῶν ἀδρὸς πιναχίσκης. interpres σύκων. fortaſſe non malè. etſi poteſt dubitari an ponerentur ficus in πιναχίσκοις. Τῶν δὲ ἐν Ῥόδῳ γινομένων σύκων μνημονεύει Λυγκεὺς ἐν ἐπιστολαῖς. extabant olim Lyncei Samij epiſtolæ, quarum & Harpocration meminit in ἰθύφαλλοι. in his fuit vna ad Diagoram qua contendens varia eſculenta Rhodi nata cum Atticis, palmam Rhodiis adiudicabat. conferendus hic locus cum altero huic gemino infra eodem libro, vbi de panis generibus diſputatur: item alio qui lib. 7. in ſermone de apuis. reperies & alios ſimiles. Τὰ δ᾽ ἐρινεὰ τοῖς Λακωνικοῖς ὥστε συκάμινα σύκοις δοκεῖν ἐρίζειν. deeſt verbum, ex aliis eiuſdem epiſtolæ locis ſupplendum. ἀντιπαραβάλλουσι, aut ſimile. Senſus eſt, Si ficus Rhodiacæ erineæ nomine dictæ, iis comparentur quæ Athenis Laconicæ dicuntur, tam impar fore certamen, quàm ſi ficubus contendantur ſycamina, id eſt mora, ſi quis aliter interpretur, non ero pertinax: modò intelligatur ſimilis aliqua comparatio. ϰαὶ ταῦτ᾽ οὐκ ἀπὸ δείπνου. *atque hæc conuiuiis meis appoſui, non finita cœna, ſed incipiente.* ſic infra vbi de pane. vide caput 25. εἰ ὁ Λυγκεὺς ἐγδίσατ᾽ ὥσπερ ἐγώ, ὀξυωπέστερος ἂν ἐγεγόνει παρὰ πολὺ τοῦ ὁμωνύμου. *oculorum acie Lynceus cognomine ſibi Lynceum ſuperaſſet.* Dalecampius Lynceum prouerbio celebratum propter miram videndi facultatem, lyncem beſtiam eſſe credidit primus & ſolus. Τὰ ἀπὸ Κάμων τῆς Αἰολικῆς πόλεως ὡς διαφορα ἐπαινῶν. melius ſcribas Καυνῶν. vt rectum ſit Καῦνοι. vnde fit gentile nomen Καυναῖος. atque ita ſcribi debet in ſequenti verſu Parmenonis, Ἦλθον μακρὴν θάλασσαν οὐκ ἄγων σῦκα Καυναῖα φόρτον. non Κάμωια φόρτον. etiam apud Ciceronem *Cauneas* ſcribendum quod exauditum eſt, *Caue ne eas. Canneas*, caret analogia. *Caunias* alienus ab eo ſono. Caunæ, Aolidis oppidi nomen: Caunus, alius oppidi in Caria. à Καῦνος fit Καύνιος. at Καυναῖος eſt à Καῦναι: vt Ἀθηναῖος & Θηβαῖος. In Stephani Ethnicis mutilatè iſta explicantur. Τοξαλίων δὲ σύκων. *Toxalias* ficus inamœnas atque ingratas palato fuiſſe declarat qui ſequitur Apollodori locus. an igitur ita dictæ, quòd Sagittæ inſtar palatum vulnerarent? ſic *crucium* vinum, quod bibentibus eſſet ingratum vt crux. Πέπων δ᾽ ἐρινεὸς ἀχρεῖος ὢν Ἐς βρῶσιν, ἄλλους ἐξερινάζεις λόγῳ. Sophocleum hoc prouerbium ſimile eſt illi, *Lepus tute es, & pulpamentum quæris.* ſed ſcribendum Πέπων ἐρινὸς cum accentu in vltima. arboris nomen eſt ἐρινὸς & ἐρινεὸς: fructus, ἐρινεὸν inquit Euſtathius, vel potius ἐρινὸν vt σῦκον, quod clarum ex ſequentibus Athenæi: qui obſeruat dixiſſe Sophoclem πέπων ἐρινός, quod arboris nomen eſt, pro πέπον ἐρινὸν quomodo fructus appellatur. inquit. cæterùm τροπικῶς id dictum admonet Athenæus. Ita autem vertendum, *tu cum ſis groſſus nihili & inſipidus, ad comedendum inutilis, alios verbis increpas tanquam ignauos & inſipidos.* πέπων accipio hîc vt apud Homerum, quando probri loco aliquis dicitur πέπων, mollis & ignauus. Adrianus Iunius magni iudicij vir aliter interpretatur: cui non aſſentior. Dalecampio multò minus, emendanti ὦ πέπων. reclamant libri, reclamat Euſtathius, reclamat ſententia: quam, opinor, primi nunc indicamus verè. ἐξερινάζεις λόγῳ. valet, *oratione tua ἐρινοὺς vocas.* non enim vſitata ſignificatione verbum hoc vſurpatur: ſed noua & inſolente, vt multa apud tragicos & comicos, quando præſertim loquuntur homines irati. Aut, ſi mauis, interpretare ἐξερινάζεις λόγῳ, *verbis laceſſis*, & ad contentionem prouocas: vt ſit alluſum ad originem vocabuli, quod ab ἔρις deducunt grammatici. Etiam apud Latinos caprificus in ſignificatione vitij vſurpatur etſi aliter, vt,

—& quæ ſemel intus
Innata eſt, rupto iecore exierit caprificus.

Priorem verſum integrare ſic poſſumus, Πέπων ἐρινὸς αὐτὸς ὢν ἀχρεῖος.

CAPVT IV.

Συκίχοι, συκίσκοι, ἀῤῥιχοι ἄρριχοι. κόλυθρα & κόλυτρα. Plinij locus de pæonia collocatus cum Athenæi verbis. ἀποματτισμοί. ἀπόπημα. *veteres ſæpe de iiſdem non eadem dicere.* Κυδωναῖα σῦκα. *Antiphanis comœdia* Scleriæ. Græſtonia. *Macedonica.* βρύον. *Theophraſtus non ſemel emendatus.*

DISTINGVE Alexidis verſus, καὶ τί δεῖ λέγειν ἔθ᾽ ἡμᾶς, τοὺς τὰ σύχ᾽ ἑκάστοτε Ἐν τοῖς συκίχοις πωλοῦντας; erat editum. συκίσκοις: ſi metri rationem non habeas, optimè. Heſychius, συκίσκος, ἀγγεῖον πλεκτὸν, εἰς ὃ σῦκα ἐμβάλλουσι· τινὲς δὲ ὑρίσκον. ſed verſiculi modulus eam vocem aſpernatur. συρίχοις igitur ſcribendum: aut quia alibi, quod ſciam, ea vox non legitur, ἀρίχοις. quæ dicitur Ciceroni *fiſcina, ficorum*, Græcis eſt σύκων ἄρριχος, vel ἄῤῥιχος, vel ἄρσιχος: & ἀρίσκος. itemque συρίσκος & ὑρίσκος. tanta eſt linguæ huius volubilitas. Emendandus in hac voce Theophraſtus in magno opere De cauſſis plantarum, libro primo, capite ſeptimo ϰαὶ διὰ τὸ ἐν ὑστέροις τίθεσθαι, ϰαὶ κρεμαννύουσιν ἐν ἀχαρίχοις. legendum enim, ἐν ἀῤῥίχοις. Quid ſit paulò poſt ἐγκάψας τὸ κέρμα εἰς τὴν γνάθον, ad Theophraſtum pridem expoſuimus. Ex Ameriæ Gloſſis refertur, ἐρινακὰς vocari groſſos caprifici. Heſychij exemplaria vocant ἐρινάδας. eidem βασίλεια ſunt nobiles caricæ: accuratiùs noſter. Κόλυθρα, melius Euſtathius quàm noſtri κόλυθρα. De glyciſide ſiue pęonia ex Seleuco refert Athen. γλυκυσίδην τινὰ καλεῖ φησὶ, σύκῳ τὴν μορφὴν μάλιστα ἐοικυῖαν· φυλάττειν δὲ τὰς γυναῖκας, διὰ τὸ ποιεῖν μαλθισμούς. Eruditus interpres qui

ſuam ex Plinio & Dioſcoride emendationem huius loci imputat lectoribus, non vnam anſam ſui carpendi vel æquiſſimis iudicibus dedit. Quid enim? hoccine eſt auctorē aliquem emendare. appingere illi quicquid velis, & contrariam quoque ſententiam affingere? hac mercede neque Athenæus, neque alius auctor corrigi velit. Vtrumque autem à Dalecampio factum hoc loco. Aliena eſt, neque Athenæi hæc ſententia, *peoniam in cibo ſumptam rubra fœminarum profluuia ſiſtere:* ficta & Athenæi verbis cōtraria, quæ deinceps ſequitur: *ac valere contra malum mentis & infatuationes,* Athenæus planè contrarium ſcribit, *peonia eſu abſtinere fœminas, quod fatuitatis cauſſa ſit,* id eſt, impellit illas ad pedendum *ματαΐζειν*, eſt *μωραίνειν, facere quod ſit indecorum, & gerere ſe ſtultè.* Quidam è veteribus hac voce vſi ad notandum peculiare illud *ἀπεμήματος* genus, cui obnoxius Claudius Imperator. Phauorinus apud Stobæū, *ὁ Βοιώτιος ἐντυχὼν θησαυρῷ μετ' ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπάρας τὸ σκέλος ἀπεματάϊσε.* *Bœotius quidam annis* LXX. *maior inuento theſauro oppedit.* Damoxenus comicus *ἀσχημονεῖν* ea notione vſurpauit, de malè paratis cibis loquens. *τὴν γαστέρα στρέφει. Καὶ πνεύματα γινόμενα τὸν κεκλημένον Ἀσχημονεῖν ποιοῦσι.* Equidem non aliter hic interpretarer *τὸ ποιεῖν ματαϊσμοὺς*, niſi ob oculos verſarentur Plinij verba, *Eſtur,* ait, *etiam contra malum mentis.* *Ψεύσομαι; ἢ ἔτυμον ἐρέω, κέλεται δέ με θυμός.* Diuinabam abiiſſe in diuerſas ac propè contrarias ſententias Plinium & Seleucum, quòd in eo auctore vnde hauſerunt ambo, lectionem diuerſam nacti eſſent. Plinium legiſſe *ποιεῖν πρὸς ματαϊσμοὺς*. Seleucum *ποιεῖν ματαϊσμοὺς.*. Verbum *φυλάττεσθαι* vtrique ſententiæ poſſe aptari certum eſt. Heſychius, *Γλυκυσίδη, φυτὸν ποιοῦν συντελοῦν πρὸς ἀπήματα τῶν γυναικῶν.* neque Plinij neque Seleuci ſententiæ hæc rectè accommodaueris: ſed ad facultatem pæoniæ ſiſtendi rubros mulierum fluores. ita enim interpreter hic vocem *ἀπήμα.* Quanquam non neſcimus poſſe eam dictionem accipi etiam *ἀντὶ πορδῆς.* quem inhoneſtum flatum Artemidorus *πνεῦμα ἄτοπον* appellat, libro primo, capite 70. *ἐρυγμὸς* ait, *καὶ κύαμος, σπέσιος εἶεν σημαντικοί. ὃς μὲν διὰ τὸ δεδῆχθαι, ὃς δὲ διὰ τὸ πνεύματος εἶναι ποιητικὸς ἀτόπου.* Nam ſi de morbo Claudij intelligeret quare faceret proprium mulierum? Non ſcripſiſſe eadem de vi eiuſdem herbæ Plinium & Seleucum, ſi quis miretur: næ ille rem miratur parum admirandam. Quid enim frequentius? vel quod præcedit de ſimilitudine pæoniæ cum ficu, quis alius veterum dixit cum Seleuco? tamen addit *μάλιστα. σύκῳ τὴν μορφὴν μάλιστα ἐοικυῖαν.* Poſtremò emendationi Dalecampij opponimus Euſt. auctoritatem, qui ante annos prope CCCC. legebat vt nos hodie, ad *Ὀδύσσ. ω.* Platonis comici locum de glycyſide, nollem periiſſe. Cleophontem eius fabulam laudat. & Pollux, libro 10. cap. 13. *Κυδωναῖα σῦκα* apud Euſtathium ſunt *κωδωναῖα.* neutrum rectum ſi verè Heſychius, *Κοδώνια, σῦκα χειμερινά.* Aſſentior Dalecampio ſuper illis ex Theophraſto, *οἷον ἡ χαλκιτὶς, Ἀφράτης καλουμένη.* quantumuis conſentiant omnia exemplaria antiqua. Quid ſit, ad Theophraſtum Θεοῦ διδόντος videbimus. Pro, *ὅσαι παρ' αὐτοῦ αἱ βλαστήσεις*, ſcribe *ὅσαι ἐπ' αὐτοῦ* malè apud Theoph. *ὑπὲρ αὐτοῦ.* & *πρωτεργικὴν* per ω magnum, non *προτεργικὴν*, ex Heſychio. Locus qui paulò poſt extare dicitur *ἐν τρίτῃ φυτικῶν αἰτιῶν*, petitus eſt è quinto eius operis. *τρίτῃ* tamen omnes codd. noſtri. Antiphanis *Σκληρίας* diu habui de mendo ſuſpectos. poſtea reperi incerti poetæ fabulam Sclerias tribus locis apud Stobæum. Rectè mox noſtri libri omnes, *περὶ τὴν Βισαλτίαν Ἀμφίπολιν.* vide Plinium libro 4. cap. 10. minus rectè Euſtath. *Βισ. καὶ Ἀμφίπολιν.* *Graſtonia* Macedonia eſt quam alij Creſtonam vocant & in Thracia collocant Macedoniæ vicinam. adi Stephani Epitomen. Obſeruemus proprium & elegans verbum in Theopompi loco, *τὰς ἐλαίας ἐν ᾧ χρόνῳ βρύειν αὐτὰς ἦν.* de oliua propriè dicitur *βρύειν* florere incipiente. Græci magiſtri, *τὸ βρύειν κυριολεκτεῖσθαι λέγεται ἐπὶ τοῦ τὴν ἐλαίαν ἀνθεῖν.* Sequitur ex Theophraſto, *πάντα τὰ ἐν σκίλλῃ φυτευθέντα καὶ θᾶττον αὐξάνεσθαι, καὶ εὐβλαστῆ γίγνεσθαι.* hoc ita philoſophus, *ἐλαία δὲ πᾶν ἐν σκίλλῃ φυτευόμενον ἔβλαστε* ſcribe, *εὐβλαστὲς*, vt legit Atheneus. alibi in eadem ſententia vſus voce *εὐβλαστία*, vt De cauſſis libro quinto ca. ſeptimo. Scribe etiam cum Dalecampio, *ἔμπροσθεν φέρει τοῦ φύλλου.* & ad librum quintum De cauſſis adi, capite primo & paulò poſt *καρπὸν δὲ τῶν τῶν σύκων πέπονα καὶ γλυκὺν ἔχει.* cum doctiſſimo Geſnero.

CAPVT V.

Σῦκα λευκόφια & μελανόφια. Syceas Titan. Andriſci Naxiaca. Superſtitio veterum, puerorum oculos ficu recente fricare. Perſæ *comœdia incerti auctoris.* Ananias *iambicorum poëta. de vocibus ὄγκος & λαγαρός. εὔογκος.*

INTER alia multa quæ ab Athenæo recenſentur ficorum vel nomina vel cognomina, *λευκόφια* ſunt & *μελανόφια.* nam & ſcripta manu exemplaria ſic legunt. ſed mendum nihilominus ineſſe huic ſcripturæ cenſeo, & ſcribo *λευκόφαια* & *μελανόφαια.* pullus color inter album & nigrum eſt medius, quæ pulli coloris ſunt, vt ficus prout ad albedinem aut nigredinem accedunt, leucophæa dicuntur aut melanophæa, id eſt, *albopulla* & *nigropulla.* Doctis qui *λευκόφυα* corrigunt, & *μελανόφυα* accedere non poſſum. De Sycea Titane legi poſſunt Stephani *ἐθνικά*, vbi totidem ferè verbis eadem fabula narratur. Andriſcus paulò poſt nominatus ſcripſerat Naxiaca, cuius hiſtoriæ meminit Parthenius capite 9. & 19. Locus è Perſis dramate Pherecratis inſignem veterum ſuperſtitionem continet: quam ne aſſequi valerent interpretes, deprauatio lectionis fecit. Ait Athenæus, *Φερεκράτης, ἢ ὁ πεποιηκὼς τοὺς Πέρσας φησὶν, Ἦν δ' ἡμῶν*

σῦκον

σῦκόν τις ἴδῃ διὰ χρόνου νέον ποτὶ τῷ 'φθαλμῷ περιμάτλομαί γε τοῦτ. τῶν παιδίων ὡς καὶ ἰάματος ὄντος τοῦ τυχόντος τῶν σύκων ὑπαρχόντων. Legi debet, τῷ 'φθαλμῷ περιμάττομαί γε τούτῳ τῶν π. atque ita exponi: *Pherecrates, aut quiſquis eſt qui Perſas docuit, ait. Si quis noſtrum recentem ficum tandem videat, oculos tenerorum puerorum illa fricamus: ceu habentibus ficis etiam medendi non mediocrem facultatem.* poſtrema verba non ſunt Pherecratis, ſed Athenæi, cauſſam eius moris afferentis. περιμάττειν τοὺς ὀφθαλμοὺς eſt id quod expreſſimus. ad Theophraſtum hanc vocem exponebamus. infeliciſſimè Dalec. pro *μαστάζειν* accepit. In XI. Geoponicorum germanus huic mos ex Zoroaſtre docetur. Spondebat ille magus oculos integro anno illi non dolituros, qui conſpectæ primùm roſæ tribus calycibus eos terſiſſet. Ζωροάστρης λέγει ὅτι ἑαυτὸν ἵνα μὴ ἀλγῇ τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὸν ἐν πρώτοις ἰδόντα ἐπὶ τοῦ φυτοῦ, (de roſa loquitur) μεμυκυίας κάλυκας, καὶ τρισὶν ἐξ αὐτῶν ἀπομαξάμενον τὰ ὄμματα. Valde hæc illuſtrant Pherecratis locum. Cæterum de auctore eius fabulæ dubitatum fuiſſe à veteribus criticis, palàm facit Athenæus: qui tamen alibi, non ſemel Pherecrati eam tribuit: ſicut etiam Ariſtophanis vetus interpres aliquã multis locis. & Pollux lib. 7. cap. 11. Φερεκράτης εἴρηκεν ἐν Πέρσαις. Ad Ranas verò comici ſcholiaſtes dubitationem ſuam prodit ſatis, laudans ſine nomine τοὺς ποιήσαντας τοὺς Φερεκράτους Πέρσας. *extremo capitis adiice hæc.* Pro μετὰ ταχὺ διαλυομένων τῶν σύκων, habent omnes MSS. τῶν σωμάτων. quod idem eſt: nam σώματα vocat quos modò ὄγκους dixit. Ananij quem iambopæum auctor vocat, qui proferuntur verſus, nõ ſunt iambici, ſed Hipponactei ſcazontes: iambicis tamen potiſſimum clarniſſe cognomen declarat. Ariſtophanes in Ranis & eius ſcoliaſtes, hos illius tres iambos nobis ſeruarunt,

Ἄπολλον, ὅς που Δῆλον ἢ Πυθῶν' ἔχεις,
Ἢ Νάξον, ἢ Μίλητον, ἢ θείαν Κλάρον
Ἵκευ καθ' ἱερά, ἢ Σκύθας ἀφίξεαι.

Quia ſoliti veteres ficos auidiſſimè comedere, vſus eſt auctor in ea re verbis ἐπιπίνειν & καταπίνειν, cùm ait, ſuccum ſalſum acrimonia mixtum generare μεθ' ἄλλων ἐπιπινόμενα: & paulò poſt, καταπινομένων αὐτῶν ταχέως οὐ μασηθέντων. Hoc eo potiſſimum dicimus, vt ſciamus quid mox appellet πολλοὺς καὶ μεγάλους ὄγκους. Sic ille, διαλύεται μὲν δὲ ταχέως. διότι πολλῶν καὶ μεγάλων ὄγκων εἰσενεχθέντων, μετὰ μικρὸν χρόνον λαγαροὶ γινόμεθα καθ' ὑπερβολήν. Hæc ita Dalecampius, *itaque multis ficuum eſu valde auctam molem corporis, breui poſt tempore gracileſcere ac extenuari ſupra modum.* Fatemur carnem ex ficorum alimento generatam eſſe parum firmam, ſed ὑπόστροφον καὶ οὐκ ἐσφιγμένην: cæterum de eo ne per ſomnium quidem cogitabat cùm hæc ſcriberet Athenæus. Vir optimus neque τοὺς μεγάλους ὄγκους neque vocem λαγαρὸς intellexit, quibus nihil frequentius in Græcorum medicorum libris. Sententia auctoris eſt: ficus in ventriculo diſſolui facilè, hoc eſt εὐπεπτά esse εὔπεπτα. id ex eo conſtare, quòd poſtquàm illarum multas & magnas moles in ventriculum coniecimus, non multo poſt ſimus λαγαροὶ, id eſt liberi ab impedimento ventriculi & laxi. quod euenire non poſſet, ſi manerent indigeſtæ ficus. Apud philoſophos ac medicos multis diuerſiſque modis vox ὄγκος accipitur: quod fusè probamus alibi, plurimis Theophraſti, Galeni, & aliorum id genus magnorum ſcriptorum locis illuſtratis. Interdum ὄγκος eſt cibus in ſtomachum admiſſus, qui ſua mole illum impedit ſi maiore copia ſit ſumtus. Galenus ὑγιεινῶν libro ſexto, in παχύνσεως curatione; ὄγκους ἐδεσμάτων ὀλιγοτρόφους ἐδίδου. intelligit cibos qui mole implerent ventriculum, non multum tamen alerent. catalogum ὄγκων ἀτρόφων ex Eraſiſtrato habes in libro Galeni de miſſione ſanguinis contra Eraſiſtrateos. in eo albo ponuntur & caricæ. Simeon Sethi de anetho, διαφορητικόν ἐστι καὶ ὠμῶν ὄγκων πεπτικόν. id eſt, *crudos in ventriculo cibos concoquit.* libro ſecundo dictum eſt de aceto, καὶ τὰ ἐν κοιλίᾳ τὰ ἐν τῷ ὄγκῳ διαλύειν. verba ſunt Heraclidæ Tarentini qui nouo loquendi genere ſic expreſſit illa quæ ſua mole ſtomachum (abutar ea voce cum multis) habent impeditum. libro nono dicuntur Athenæo ſucci è carnibus caprinis πολὺν χρόνον ὑπομένειν ἐν τοῖς ὄγκοις. hic ὄγκος aliter accipitur, pro corporis mole, id eſt corpore ipſo, & ea quam ἕξιν vocat alibi, vt diximus libro primo, cap. 10. Philo, legatione ad Caium, ὅτι πλήρεσι τοῖς ὄγκοις ἀπλήρωτοι ἐπιθυμίαι. A priore ſignificatione dicuntur cibi εὔογκοι, qui non diſtendunt ventriculum nec malè habent. Libro octauo ait auctor piſces ſaxatileis eſſe εὐόγκους, καὶ πέττεσθαι ταχέως. errat Dalec. qui putat dici εὐόγκους quòd molem corporis impleant: quod eſt contra eius artis, quam magna cum laude profitebatur viuus, principia. At cibos illos, qui ventriculum complent nec multum tamen nutriunt, ὀγκώδεις dicunt Græci: Artemidorus libro primo, De albis oleribus, putà rapa, napis, cucurbita, aliiſque id genus, ſunt inquit, omnia hæc ὀγκώδη καὶ ἄτροφα. Etiam de perſonis εὔογκος dicitur; Euripides Bellerophonte,

—ἐξ ὧν γίνεται βροτοῖς
Εὔογκος εἶναι γαστρὶ μὴ πληρουμένῃ.

hoc eſt, vt paulò poſt loquitur Athenæus; ἀλύπως διάγειν καὶ δὲν ἐνοχλεῖσθαι. Hoc ipſum verbo λαγαρὸς declaratur ab auctore: eo vtimur in ſignificanda re laxa, non adſtricta, non plena & farta. Sic λαγαρὸς & εὔρυκοίλιος apud Hippocratem iunguntur. contrà apud Themiſtium; λαγαρὸς & μεστὸς opponuntur & oratione quarta eiuſdem βρόχοι λαγαροὶ καὶ εὐδιέτεις, *compedes laxæ & quibus facilè eſt ſe exuere.* Sed viris doctis pudorem incutiant hæc verba ex libro octauo, κάπηλον, ἐκπεπτωκὼς τῆς τροφῆς, καὶ κενούμενον λαγαρὸν γίνεσθαι. Si quis putauerit deſiderari hic aliquid vt ſit plena ſententia, ei licet per me ita ſcribere, διαλύεται μὲν δὲ ταχέως δῆλον ἐκ τοῦ πολλῶν καὶ μ.

CAPVT VI.

Τὰ ἐπιγινόμενα ſiue ἐπιπινόμενα τοῖς σύκοις. Ariſtophanis Προαγών. *ὥρα pro æſtate. Demetrij Scepſij* Τρωικὸς διάκοσμος. *Apollonia ἡ* Μορδιον. *quid ſit χυμὸς ξυστικός. προσαίρεσθαι edere προσάρματα cibi. Canthari poëtæ comici.* Tereus Cydonia *mala & κοδύμαλα. Gloſſæ* Creticæ.

CVR ficus ſuccum corpori præbeant ſalſum aut acrem. cum ipſæ natura ſua ſint νιτρώδεις, cauſſam hanc affert dipnoſophiſta: *ἁλυκώτερον δὲ ποιεῖ ἢ δριμὺν ἐκ τῶν ἐπιγινομένων. ſalſiorem* ſuccum *edet aut acrem propter ea quæ adiungi ſolent.* Suadent veteres medici in quorundam morborum curatione, vt fici non ſolæ comedãtur, ſed cum aliis: puta ſi quis opilatione laboret, cum thymo, thymbra, calamintha, origano, pipere aut gingibere. hæc ſunt quæ ἐπιγινόμενα vocat auctor: quaſi *adſcititia.* niſi legendum ἐπιπινόμενα: quoniam ita paulò antè in eadem ſentẽtia ſcriptum eſt, χυλὸν δ' ἁλυκὸν ἢ δριμύτητα ἔχοντα ἀναδίδωσι μεθ' ἄλλων ἐπιπινόμενα. Lege cum Dalec. καὶ εἰς λεπτομερῆς τὸ μυελὸν, non τῶς. Verũ nomen eſt vnius fabularũ Ariſtophanis, Προαγών, rectéque mox ſcriptum ἐν Προαγῶνι meminit Iulius Pollux lib. 10. cap. 9. De Nicophonte ſiue Nicophrone ſub libri finem dicemus. Ficis πρὸς τῷ χειμῶνι γινομένοις, opponuntur τὰ ἐν τῇ ἀκμῇ τῶν ὡρῶν, id eſt, *prouenientibus imminente hyeme, illa quæ media æſtate matura ſunt. ἀκμὴ ὡρῶν* eſt plena & feruentiſſima æſtas. Dalecam. *in ſue tempeſtiuitatis articulo.* quaſi oblitus eſſet ὡραῖον mel Plinio verti, *æſtiuũ:* aut quaſi apud Galenum quarto in Epidem. commentario non legiſſet ὥραν ſignificare æſtatem per excellentiam. Sic Galenus: ὥραιον δὲ ἐγχωρεῖ μὲν καὶ τὸ κατὰ τὴν προσηκουσαν ὥραν γινόμενον, ὡς ἐπαινοῦντα λέγειν αὐτόν. ἐγχωρεῖ δὲ καὶ μόνον ὀνομάζειν τὸ κατὰ τὸ μέσον θέρος. Ita etiã interpretare mox, μήτε καλεξηραμμένους λίαν ὑπὸ τῆς ὥρας ἔξει: *quorum ſucci non ſint æſtatis feruore exhauſti.* Illa, Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου, verte, *Demetrius, Scepſius in xv. ordinationis Troianarum copiarum.* intelligit commentarium librum à Demetrio conſcriptum in eam partem Bœotiæ Homericæ, ſiue ῥαψ. β. Ιλιαδ. qua recenſentur Troianorum copiæ. Immenſum fuiſſe id opus cognoſcimus ex Athenæo, qui illius XXVI. librum alibi laudat: cum vix centum verſibus conſtet tota illa enumeratio. Multa de eo atque etiam ex eo multis locis geographus. At Bœotiam totam commentario illuſtrauerat Apollodorus Athenienſis: quem auctor laudat non multo poſt, ἐν ἕκτῳ καταλόγου, id eſt, *lib. 5. operis editi ad explicãdum nauium recenſum.* Apollonia quam mox cognominat τὴν Μορδιον, olim Μορδιαιον fuiſſe dictam auctor Stephanus. ac fortaſſe ita etiã hîc ſcribendum. Ait trapezorhetor Naucratita, χυμὸν τὸν ἀναδίδωσιν εἰς τὸ σῶμα τὸν καλούμενον ξυστικόν. quid appellat χυμὸν ξυστικὸν? quid interpres *ſuccum reddentem?* Galeno auctore ita quidam appellarunt atram bilem. ἡ μέλαινα inquit de bile loquens, κακοηθεστέρα μὲν πολὺ καὶ αὕτη τῆς κατὰ φύσιν. ὄνομα δὲ οὐδὲν ἴδιον κεῖται τῷ τοιούτῳ χυμῷ, πλὴν εἴ που τινὲς ἢ ξυστικὸν, ἢ ὀξώδη κεκλήκασιν αὐτόν. *bilis atra malignior longè eſt quàm quæ ſecundùm naturam habet: proprium verò tali humori nullum impoſitum eſt nomen: niſi quod fuère qui radentem aut acetoſum vocarent.* Apparet non fuiſſe hoc nomen vſu tritum in medicorum ſcholis, & ex eo quod dicit Galenus τινὲς κεκλήκασιν: & magis ex illo, quod in rei medicæ ſcriptoribus adeò infrequens occurrat ξυστικοῦ χυμοῦ mentio. Inter ſapores ξυστικὸν nominari à Rufo Epheſio, incognitum Ariſtoteli & Theophraſto, aliiſque antiquis, probè ſcimus: ſed id ad hũc locum nihil pertinet. Porrò Galenus cùm dicit atram bilem ita fuiſſe à quibuſdam nominatam, Praxagoram antiquum medicum tacitè innuit: quod quidem Athenæi indicio ſcimus. qui ſubdit ſtatim, ξυστικὸς δὲ γίνεται χυμὸς ἐξ αὐτῶν, ὁ λεγόμενος ὑπὸ Πραξαγόρου. quæ interpretamur, *humor quem ex iis confieri diximus, is eſt, quem Praxagoras ξυστικὸν vocauit.* Auctor ille vnde hæc verba deſcribit Athenæus, τὰς δὲ πλείους προσαιρόμενοι μᾶλλον πιπλάμεν. Ionice videtur ſcripſiſſe, nam προσαιρεῖσθαι edendi ſignificatu, eius dialecti eſt. inde προσάρματα *cibi* apud Hippocratem: alij potius dixerũt προσφορὰς. Emendauimus ex libris, καὶ Ἀλκμὰν, ἐπὶ δὲ Κάνθαρος ἐν Τηρεῖ. deſunt verba Alcmanis, quæ tamen ne Athenæus quidem fortaſſe appoſuerat, contentus digitum intendiſſe, vt ſæpe alibi. Cantharus poëta comicus, inter alias fabulas *Tereum* docuerat. auctor Suidas. Scripſerat & Philetærus quoque *Tereum:* & ex Latinis poëtis, Liuius Andronicus & Accius. In Canthari verſu, Κυδωνίοις μήλοισιν εἰς τὰ τιτθία, deeſt verbum ἐτόξευον, vel ἔβαλλον. de amante loquitur, qui ſuam ἐρωμένην malis in ſinum coniectis petebat. vt, *Malis me Galatea petit.* & paſſim poetæ. *Cydonia* mala etiã κοδύμαλα fuiſſe olim vocata probatur auctoritate Hermonis qui Gloſſas Κρητικὰς conſcripſerat. Non ſunt ferendi qui Gloſſas κριτικὰς, id eſt, *iudiciarias,* vt vertunt, ſunt commenti prorſus ἀκρίτως. Olim docti multi Gloſſas, id eſt, obſcurarum vocum interpretationes, & vt nunc vocat λεξικὰ ediderant. Nam γλώσσαν & γλώσσημα nuncupabant vocabulum vulgò incognitum: vel quia peregrinum & barbarum, vel quia iam obſoletum, & obliuioni traditum. Eſt enim & verborum quidam interitus. Vnde illud ſapientiſſimi Imperatoris, M. Antonini Philoſophi, lib. 4. αἱ πάλαι συνήθεις λέξεις, γλωσσήματα νῦν. οὕτως ἂν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πάλαι πολυυμνήτων, νῦν τρόπον τινὰ γλωσσήματά ἐστιν. Auctores antiqui Gloſſarum celebrantur, Amerias, Seleucus, Pamphilus, Nicander Colophonius, Philetas, Philemon Timachidas, Hermonax, alij. Sed fuère qui vnius tantum gentis vocabula ſuſciperent interpretanda: vt Philemon, cuius Ἀττικαὶ λέξεις, & Ariſtophanes, cuius *Gloſſæ Laconicæ* non

multò

multò antè laudabantur. Similiter Hermonax Creticæ dialecti tantum voces complexus opere ſuo, titulum ei fecerat, Γλῶσσαι Κρητικαὶ cuius libri aliquoties meminit Athenæus. neque debemus dubitare etiam hoc loco de iiſdem Gloſſis eum loqui. quare etiam Ἑρμώναξ quàm Ἕρμων melius ſcriberetur, niſi fuit iſte binominis, vt multi in literis ſacris. De voce κοδύμαλα Heſychius eadem. Alcmanis verba ſic interpretare, *Alcman malum ſtruthium* (vocat κοδύμαλον) *cùm inquit, minus quàm codymalū.* Heſychius quoque κοδύμαλον ex quorundam ſentētia malum ſtrutheum interpretatur.

CAPVT VII.

Nicandri Ἑτεροιούμενα. τύποι Κάδμου. Arianus vel Rhianus *auctor* Ἡρακλείας. Phaulia *mala.* μηλίαι ἐαρινή. ἐπιμηλίς. ὀξύμαλα Περσικὰ ἄδρια, μάδρυα. *Prouerb.* χαιρέτω Λιβυκαῖσι βίβλοις ταῖς τ' Ἄννωνος πλάναις. *Plinij locus cum Theophraſto collatus. Quando citrium malum cœperit edi.*

ΕΤεροιούμενα inſcripſerat poëma quoddam ſuum Nicander, eiuſdem fermè argumenti cum Metamorphoſi Naſonis. Multa eius carminis hodiéque fragmenta leguntur apud veteres ſcriptores, Tzetzem maximè & Antonium Liberalem. Inde afferunt hîc ſuper mentione Siduntis duo iſti verſus,

Αὐτίχ᾽ ὅγ᾽ ἐκ Σιδόεντος, ἢ Πλείσυ ἀπὸ κήπων
Μῆλα ταμὼν χλοάοντα τύπους ἐνεμήσατο Κάδμου.

Periculoſæ plena aleę res eſt, vt antè dicebamus, ex paucis verbis integram ſententiam veſtigare. Enimuero φοβούμενος οὐδεὶς πρόσωσιν ἴσχυσεν, ait verè Plato. tentare autem quid nocet? Videtur ergo poeta de amante hæc ceciniſſe, qui familiari antiquis more, nomen eius quam peribat cortici mali inſculpſerat. τύπους enim Cadmi quid aliud quàm literarum characteres interpretemur? Vulgò creditum olim, literas inuentum eſſe Cadmi. Auſonius. *Pingens aridulæ ſubdita paginæ. Cadmi filiolis atricoloribus.* Arianus auctor Ἡρακλείας, vt mox dicitur, is eſt fortaſſe poeta ex quo profert Pollux libro ſecūdo hunc verſum, Αὐχένος ἐξ ὑπάτοιο κύδους ἐπιτέλλεται ἰξύς. niſi tamen Ῥιανὸς legendum; quem res Herculis deſcripſiſſe quatuor libris teſtatur Suidas. ipſe Ἡρακλείδα vocat. etiam Piſander & Phædimus id argumentum tractauerant, & Ἡράκλειαν ediderant vterque. In Antigoni verſu ſcribe, ἧχί μοι ὡραίων πολύφιλτρος ἠδ' ἀρὰ μήλων. vel ἠδ' ὁριμήλων. aut ὀρειμήλων. non ἠδ' ἀριμήλων. *Phaulia* mala qualia fuerint non explicat dipnoſophiſta: Heſychius magna quædā mala ſic ſcribit vocata: quod notandum duximus, nam aliud nomen præ ſe fert. ſed molem ſine ſapore in illis puto fuiſſe. Μηλίας ἐαρινῆς etiā Theophraſtus meminit, vt initio 2. Hiſtoriarū. Lege mox, τιθεύμανα τὰ κατὰ τὴν Ῥώμην πιπρασκόμενα μῆλα. non ἐν τῇ Ῥώμῃ. nam caſum quartum retinent omnes antiqui. In Theocriti verſu, Μᾶλα μὲν ἐν κόλποισι Διωνύσοιο φυλάσσων, ſcribunt omnes ad vnum codd. Δ. Φίρυσα Ἐπιμηλίς etiam Heſychio pyri genus eſt. Dioſcoridi aliud ea vox ſonat: & item aliud Galeno. Vulnus graue ſequentia acceperunt verba: quod ne diſſimulatum periculoſiùs noceat aperiendum eſt, & ita ſcribendum, περσέων δὲ μήλων οὕτως καλουμένων φησὶ Τιμαχίδας ἐν τῷ τετάρτῳ εἶναι.. ..... καὶ ἐν Λακεδαίμονι ἀναθεῖναι τοῖς θεοῖς φησὶ Πάμφιλος ταῦτα. deſunt verba Timachidæ: præterea anacoluthon eſt in auctoris oratione. nam rectum erat Εἶναι. μήλων μνημονεύει. Doctiſſimus Dalecam. emendat ἐν τῷ τετάρτῳ Δείπνων. memor laudari libro ſeptimo Timachidam ἐν τῷ ἐνάτῳ τῶ Δείπνων. Cæterum ex iis quæ de Heſperidum malis hîc leges, emendabis Heſychij codices, vbi ſcriptum perperam, ἐν Λακεδαιμονίᾳ βρωτὰ ἦνα μῆλα. pro ἐν Λακεδαίμονι ἄβρωτα. In Theophraſti loco auctiores vna voce M s s. καὶ κέδρου καὶ βαλάνου, καὶ τ. De iſtis Philotimi, τὸ Περσικὸν φησὶ λιπαρώτερον καὶ κεγχρῶδες εἶναι quid videretur diximus libro ſecundo, cap. 13. in Epitome tamen Heſcheliana vt in editis κεγχρῶδες, Dalecampium ſæpe de ſuo liberalem multa auctori largiri de quibus non cogitauit, diligens lector multis locis deprehendet: cuiuſmodi eſt quod ait, Perſicum malum *raucedinem ſtertoremq́ excitare.* cuius ſentētiæ nullum omnino in Athenæi verbis extat veſtigium. Sequitur ex Ariſtophanis Gloſſis Laconicis, τοὺς Λάκωνας καλεῖν ὀξύμαλα Περσικὰ ἄπια ἄδρια. mirum poſſit videri pruna duobus nominibus eſſe appellata à Spartanis *oxymala Perſica.* præſertim cùm Heſychius ſolam vocem ὀξύμαλα interpretetur κοκκύμηλα. non tamen id ſatis argumenti ſit ad inducendū hoc loco τὸ Περσικά. nam ea voce ſublata non habet hic locum Athenæi hæc obſeruatiuncula. ſed corrupta ſunt poſtrema, pro ἃ ἐνίας ἄδρια. *que*, ait Ariſtoph. *alios vocare adria.* libro ſuperiore pruna dicebantur μάδρυα, quaſi μαλόδρυα. auctore Heſychio ἄδρυα Siculis appellabantur, quæ aliis ἀκρόδρυα. in Hœſcheliana Epitoma nihil horū. Placent nobis quæ de iſtis ὥσπερ εἰς αἶγας ἡμᾶς ἀγρίας ἀποπέμπων τοὺς ζητοῦντας: olim Eraſmus ſcripſit. Fortaſſe tamen reſpectum ad fabulares capras, quæ Phrygibus quondam oracula edidiſſe dicuntur. Clemens Alex. in Προτρεπτ. εἶτ' ἂν δὲ χαίους τοὺς Φρύγας διδάσκουσιν αἶγες μυθικαί. & mox, συνέμποροι τῆς δὲ τῆς γοητείας αἶγες, αἱ ἐπὶ μαντικὴν ἠσκημέναι. Prouerbij ſpeciem habent quæ ſtatim ſequuntur, εἰ μή τι τούτων ἴοβας ἱστορεῖ, —χαιρέτω Λιβυκοῖσι βίβλοις ταῖσί τ' Ἄννωνος πλάναις. *ſi quid horum retulit in libros ſuos Iuba, dignus eſt quem oblectent Libyci libri de erroribus Annonis.* Simile illi, *Qui Bauium non odit, amet tua carmina Mæui.* Λιβυκοὶ βίβλοι καὶ Ἄννωνος πλάναι figura eſt ἓν διὰ δυοῖν. Iam olim Carthaginienſes nauigationem in Atlantico Oceano inſtituerunt, & terrarum aliquas plagas multis poſtea ſeculis incognitas, aperuerunt. Claſſis præcipuæ dux fuit

Anno,

Anno, vel potius Hanno è proceribus Carthaginenſium. Sed neque περίπλους ab illo editus, neque libri de eodem argumento ab aliis confecti fidem apud homines inuenerunt. Inde natum prouerbium, quod ita videtur fuiſſe conceptum, Εἰ μὲν πάντων ἱστορεῖ λέγεις, χαιρέτω Λιβυκοῖσι βίβλοις ταῖσι τ' Ἄννωνος πλάναις. Mox in Theophraſti loco non agnoſcunt philoſophi codices, iſta, ἀνδράχνης καὶ χνοώδης. quæ tamen ſunt in M s s. & Epitoma Heſch. Sequitur ſtatim ex eodem Theoph. φέρει δὲ τὰ μῆλα πᾶσαν ὥραν· τὰ μὲν γὰρ ἀφῄρηται, τὰ δὲ ἀνθεῖ, τὰ δὲ ἐκπέττει. Theoph. habet ἐκπέττει, non multum diuerſo ſenſu: eamque lectionem tuentur Epitome, & Euſtathius: qui quidem aliud agebat cùm hæc Pamphilo tribueret, ſeptimo in Odyſſeam commentario. Plinius ita vertit: *Arbos ipſa omnibus horis pomifera eſt: aliis cadentibus, aliis matureſcentibus, aliis verò ſubnaſcentibus.* Quod dixit Theophraſtus πᾶσαν ὥραν, *quocumque anni tempore*, Plinius negligenter, *omnibus horis*. &, τὰ δὲ ἐκπέττει, *aliis matureſcentibus.* immutato verborum ordine. Citrium malum cepiſſe edi narrat doctus conuiuator, memoria ſuorum auorum, cùm ad illa vſque tempora nemo inter eſculenta habuiſſet. Plutarchus ſeculo vno antiquior ſuis temporibus parum adhuc id fuiſſe in mores receptum ſignificat. affirmans pleróſque ſeniorum qui tunc viuerent inſolentes eius cibi penitus abſtinuiſſe. πολλὰ γὰρ, inquit, τῶν ἀγεύστων, καὶ ἀβρώτων πρότερον, ἥδιστα νῦν γέγονεν: *multa quæ nemo antea guſtare aut edere voluiſſet, ſuauiſſima ſunt facta.* exempli loco affert, œnomeli, vuluam, cerebrum, ſicyopeponem, piper, & hoc ipſum Medicum malum. Plinius de malo Aſſeria, *pomum ipſum aliâs non manditur.*

CAPVT VIII.

Antiphanis. Βοιωτία. Βέρβεια. *Mos Alexandriæ, ſontes tollere morſu aſpidis. Theopompi hiſtorici elogium.* κώνειον *pro venenato poculo ſimpliciter.* λεπάδες ἄσπετοι. κηκίβαλοι. τηθυνάκια. ἀνδρεῖται *&* νηρεῖται σκιφύδρια, σκίφος. *ſolennes* μακρογόγγυλοι, γογγυλόσωλην. *conchæ* ἀμαθίτιδες. Amathus *&* Amathos. *Dialectus deorum.* τελλὴ, *pro* τελλίνη.

AIT, Ἀντιφάνης ἐν Βοιωτίῳ. Quotieſcumque in his libris laudatur Antiphanes Βοιωτίῳ, legendum cenſeo mutato genere Βοιωτίᾳ: quemadmodum aliis aliquot locis melius ſcriptum. Illo ſanè qui libri noni principio habetur, vbi ſcriptũ Βοιωτίῳ, Pollux legit Βοιωτίᾳ lib. 10. cap. 23. Βέρβεια in verſibus Eriphi ancillæ Barbaræ Barbarum eſt nomen, vt ſeruorum pleraque omnia. fruſtrà eſt vir doctus qui emendabat Βερβέρια πολυώνυμα. Ait, καὶ ἀσπίσι δηχθέντες οὐδὲν ἔπαθον. Soliti Alexandrini non ſolùm feris laniandos ſontes obiicere. verùm etiam venenatorum animalium morſibus interficere, ſicut Athenienſes cicutæ hauſtu. Galenus in commentario De theriaca ad Piſonem hoc illorum publicum inſtitutum commemorat his verbis. Πολλάκις ἐθεασάμην ἐγὼ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀλεξανδρείᾳ τὸ τάχος τοῦ ὑπ' αὐτῶν (de aſpidibus loquitur) γιγνομένου θανάτου. ὅταν γὰρ ἵνα τούτῳ τῷ νόμῳ τῆς κολάσεως καταχρησθέντα, φιλανθρώπως καὶ ταχέως ἀποκτεῖναι θέλωσιν, προσβάλλοντες αὐτῶν τοῖς στέρνοις τὸ θηρίον, καὶ ποιήσαντες ὀλίγον περιπατῆσαι, οὕτω ταχέως ἀναιροῦσι τὸν ἄνθρωπον. *Vidi ſæpe magna Alexandria quanta celeritate mortem aſpides inferant: quoties enim damnatum aliquem lege ſupplicij huius, cum aliqua humanitate, & citò volunt interficere, pectori ſerpentem admouent, & paſſus aliquot ambulare iubent: atque ita hominem breui enecant.* Verum eſt elogium quo Theopompum hiſtoricum auctor afficit, μαθητὴν ὄντα Θεοπόμπου τοῦ Χίου, ἀνδρὸς φιλαλήθους, καὶ πολλὰ χρήματα καταναλώσαντος εἰς τὴν περὶ τῆς ἱστορίας ἐξέτασιν ἀκριβῆ. veritatis amantem, ait fuiſſe, eiuſque perueſtigandæ ſtudio magnam pecuniæ vim inſumſiſſe. De impenſis Theopompi non tacet Dionyſius Halic. in epiſtola ad Pompeium. De amore veritatis non deſunt qui obſtrepant. Athenæus ipſe libro ſexto δυσμενέστατον appellat, parum cõſtans ſibi. Sed quia ingenua libertate vitia hominum. Theopõpus carpſerat, multorum odia veritas illi parauerat. Itaque βάσκανον & aliorum virtutibus inuidentem multi pronuntiarunt: quos refellit Dionyſius Lucianus De conſcribenda hiſtoria τὴν αὐτὴν τῷ Θεοπόμπῳ κατηγορίαν ἕξεις φιλαπεχθημόνως κατηγοροῦντι τῶν πλείστων. Hinc Theopompum ſcribendi genus nominat Cicero, cùm de omnibus omnia libere palàm dicuntur: ad Atticum libro ſecundo. Scribi malim, περὶ Κλεάρχου διηγούμενος τοῦ Ἡρακλεώτου, Ἡρακλεωτῶν τῶν ἐν τῷ Πόντῳ τυράννου: vel, τοῦ Ἡρακλεωτῶν τῶν ἐν τῷ Π. τ. Quia in multis Græciæ oppidis, legitimus, vt ita dicam, & vſu plurimo cognitus veneni modus, cicutæ propinatio fuit: κώνειον ſimpliciter pro venenato poculo vſurparunt: ſicut pyxis dicitur etiam ex auro & argento: & χάλκεια poëtis etiam ferrea & chalybea. ſexcenta his ſimilia. Ita debuerant accipere interpretes, cùm ait noſter, καὶ ὡς τοῖς πλείστοις εἰώθει κώνειον πιεῖν. non de *potu cicutæ*, vt verterunt. nam ſequitur ſtatim, πίνοντας τὸ ἀκόνιτον, de eodem veneno, vt clarum eſt, & admonuerunt ante nos viri doctiſſimi: quibus aſſentiri non debes, Athenæi codices emendantibus. Stephanus, Λέγεται καὶ ἀκόνιτον δηλητήριον φάρμακον, ὡς Ἀθήναιος ἐν τῷ τρίτῳ Δειπνοσοφιστῶν ὅτι (malim, ἱστορεῖ) τοὺς προφαγόντας τὸ πήγανον μηδὲν πάσχοντας ἐκ τοῦ κωνείου. manifeſto hic ſcriptor imitatione Athenæi κώνειον pro venenata potione ἁπλῶς vſurpauit. Ita autem hic legunt & membranæ omnes & Hæſcheliana Epitoma. Finito ſermone de citro, ait, ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Δημοκρίτου. vbi ſcribendum aliquando putauimus τοῦ Λαρηνσίου. Democritus enim Romani hominis nomen non eſt. illum autem qui ſuper citrio malo modo diſputauit, & Romanum fuiſſe, & è primoribus, colligitur ex præcedentibus paulò antè verbis, εὖ οἶδα μαθὼν παρά πολίτου ἐμοῦ προστεθέντος τὴν τῆς Αἰγύπτου ἀρχήν.

ἀρχὴν. Præfecturã Ægypti alij fuiſſe creditam quàm Romano ciui putandum non eſt. ſed patuit latè per ea tempora ius ciuitatis Romanæ. verùm de iſto Democrito & cæteris conuiuis plura ἐν τοῖς προλεγομένοις. In iſtis Epicharmi, Ἄγει δὲ παντοδαπὰ κογχύλια λεπάδας, ἀσπίδας, σφαβήλους, κηκιβάλους, τηθυνάκια, ſcribi probè cũ Mſs. λεπάδας ἀσπίτας, *lepadas multas.* nam ἀσπίδας nuſquam inuenias. ἀσπέδους emendari non probo: etſi enim τῶν ὀστρακοδέρμων ſunt aſtaci: non tamen de genere conchyliorum. ſtrabeli ex Athenæo & Heſychio noti: tamen in exaratis manu cõſtanter κραβύζες. de cecibalis amplius quæramus: *tethynacia*, ſunt parua τήθυα: de quibus multa in ſequentibus. Ἀναρῖται, ſiue ἀνηρῖται, iidem cum iis quos νηρίτας alij vocarunt. in multis dictionibus τὸ α impunè adeſt aut abeſt. ſic ſtrabeli & aſtrabeli iidem. σκιφύδρια Epicharmo ſunt quæ aliis ξιφύδρια. Heſychius, ξιφύδρια, κοχλία. ſic & σκίφος pro ξίφος. Et piſces quoque ſciphiæ non alij à xiphiis, ſed ab iſtis Epicharmi conchyliis diuerſi longè, Sciphydrium, Latinè, *gladiolus.* de hoc genere ait Epicharmus, τὰ γλυκέα μὲν ἐσθίεν ἐπιπαθέν, ἐν πάγῃ μὲν δ' ὀξέα. corrigo, τὰ γλυκέα μὲν ἐσθίεν ἐπιπάθειν, ἐμπαγίμεν δ' ὀξέα. qui gladioli *dulceis quidem ſunt in edendo, acuti autem in perforando.* ἐμπαγίμεν Doricum pro ἐμπήγειν, nam πήγω dicebant pro πηγνύω· vel pro ἐμπαγῆναι. quod ita accipiendum ὥστε ἐμπαγῆναί τινα αὐτοῖς ῥᾳδίως. *vt facilè aliquis traiici ab illis poſsit.* vel hic locus interpretum commenta de etymo vocis σκιφύδρια ſatis refellit. Addit Epicharmus, τούς τε μακρογογγύλους σωλῆνας, emendabat doctiſſimus Geſnerus μακροκογχύλους. ſed cur editam non feramus lectionem? μακρογόγγυλος, *longus ac teres* ſignificat, vt πολυποίκιλος, *multus & varius.* ſolenes qui etiam dicti ſunt digiti, & δόνακες & αὐλοὶ, quare non poſſunt μακρογόγγυλοι appellari? ſic de alia conchyliorum, vt videtur, ſpecie, factum nomen γογγυλόστομος, id eſt, Heſychio interprete, γογγύλον ἔχων τὸν οἶκον ἢ τὸ σῶμα. Deinde commemorantur Epicharmo nigrarum & albarum concharum genera. ſed verſus ille corruptiſſimus eſt, qui ad nigras pertinet. ſcribitur enim, ἅπς κογχόθηρα πᾶσι ἐς τρισώνια. ſcripta manu lectio, nihilo melior, ἅπς κογχόθηραι πᾶσιν ἐς τερσῶνα. Auctor Epitomę quæ ſanare non poterat, prætermiſit pudenter. De nigris ita Epicharmus Θάτεραι δέ ταὶ κόγχοι αἱ ἀμαθίτιδές τε καλοδόκιμοι χηυγόνοι, τὰς ἀνδροφύκτιδας πάντες ἄνθρωποι καλέοντι, Ἄμμες δὲ λευκὰς, τοὶ θεοί. Lego κηύγονοι, & fortaſſe etiam κακόδοκιμοι. *altera, ſiue alterius generis conchæ ſunt fabuloſæ, & malè audiunt, ceu generationis inimicæ: has vulgò mortales appellant ἀνδροφύκτιδας, virifugas: nos dij vocamus albas.* Dalecampius ἀμαθίτιδας conchas putat dictas ab Amatho Veneri ſacra. Amathuntem puto voluit dicere. atque huius ſententiæ auctor illi Conradus Geſnerus: qui Veneris conchas eſſe putat quas χοιρίνας & porcellanas vulgò appellant. Ne aſſentiar doctiſſ. viro facit analogia. qua enim proportione ἀμαθίτις ab Ἀμαθοῦς poſſit deduci? quin potius commune hoc epithetum eſſe cenſemus illarum concharum quæ in limo generantur. nam vt ait Nicãder, teſtaceorum, quæ ille vocat ὀστρακόδερμα, Πολλὰ μὲν ἐν πέτρῃσι, τὰ δ' ἐν ψαμάθοισι νέμονται. & humanæ ſapientiæ pater, in βορβορώδει quidem limo oſtrea: in ἀμμώδει verò conchas naſci. quod huc facit in primis. ἀμαθὶς enim vt docent grammatici, ὁ ἀμμώδης τόπος. vt mirum non ſit Epicharmo appellari κόγχας ἀμαθίτιδας quas ait philoſophus generari in locis ἀμαθώδεσιν, aut quod idem eſt ἀμμώδεσι. Si probarem à loco iſtud nomen inditum, non ab Amathunte Cypri: ſed ab Amatha oppido Siciliæ deducerem, ſeruata analogia: cuius maxima ſemper ratio à ſapientibus habetur. Emendat deinde Dalecampius, καλοδόκιμοι & ἀνδροφύκτιδας. nos cauſſam non videmus cur edita lectio repudietur. Homerum imitatur Epicharmus in iſtis, ἄμμες δὲ λευκὰς τοὶ θεοί. ſeparat dialectum deorum ab humana: qua de re in Cratylo Plato. Additur & alius Epicharmi locus: ἐν δὲ Μούσαις γράφεται· ἄντι τοῦ κόγχος αἱ τίλλων καλίομες· ἐστιν δ' ἄδιστον κρέας. Prima verba proculdubio corrupta, ſic emendamus; ἐντὶ κόγχος, ἃν τίλλων καλέομες. Vocẽ τίλλων interpretatur Athenæus ſequentibus verbis, τὴν τελλίναν λεγομένην ἴσως δηλοῖ.

CAPVT IX.

Alcæi locus ab antiquis criticis tractatus. Sopater Φλυακογράφος Φλύακες. *hilarotragœdiæ, vel phlyacographiæ auctor Rinthon. Homerica locutio,* ἔβη με ἀνίας ἱμάς. μελῳδὸς ἦχος. *Epicharmi* Prometheus πυρκαεύς. *Fabularum Aeſchyli albũ auctum & correctum.* χηράμβης *&* χήραμψ. *Araretis poetæ nomen reſtitutum varijs locis.* Cocalus *fabula. Cratini* Archilochi. Πόλεις *vetus comœdia.* κλίνης ἐκ Μηθύμνης. *multa emendantur & illuſtrantur.*

IN hoc de conchyliis oſtreiſque ſermone Alcæi locus ab Athenæo profertur, de cuius lectione vera & interpretatione doctiſſimi viri Ariſtophanes grammaticus & Dicæarchus diuerſa cenſuerunt. Alcæi verba ſunt hæc, ἐκ λεπάδων χαύνοις φρένας ἀθαλασσία λεπάς. quidquid nonnulli muginentur, fatendum eſt ita ſcripta hæc ſenſum nullum habere. Legimus nos, ἐκ λυπάων δ' ἰαίνοις φρένας ἀθαλασσία λεπάς: vel, ἰαίνοις δ' ἀθαλασσία λεπάς. optat iocunda omnia amiculæ: in his, vt lepade marina animum oblectet, vt ſolent pueri fiſtula, vide ſequentia Athenæi. Inter oblectamenta iuuentutis fuerunt & conchyliorum genera quædam, ex quibus varia ſibi ludicra pueri conficiebant. Ariſtophanes pro λεπάς, emendabat χέλυς: credo quia ad illa quæ diximus puerilia oblectamenta parum aptas exiſtimabat eſſe marinas patellas. quantum huic emendationi tribuendum ſit, amiſſis Alcæi poë-

matis,

matis, æſtimare hodie non licet nobis. videtur tamen primus eius odæ verſus, non obſcurè alteri lectioni fauere, πέτρας καὶ πολιᾶς θαλάσσης τέκνον. nam quid aliud lepas, niſi rupis & maris progenies? Errant qui Sopatrum appellari non ferunt φλυακογράφον. ſuper membranas & Epitomen, Euſtathius fidem facit huic lectioni. Φλύακες in magna Græcia dicebantur, hiſtriones & mimi. mimorum poëtæ φλυακογράφοι. vel etiam φλύακες, aut φλοίακες ſimpliciter. Stephanus De vrbibus. Ῥίνθων Ταραντῖνος φλύαξ, τὰ τραγικὰ μεταρρυθμίζων εἰς τὸ γελοῖον. Vir doctus φλύαξ aliter accipit, fallitur. Huiuſmodi poëſis proprio nomine hilarotragœdia appellabatur, vel phlyacographia. Suidas eius auctorem facit Rhinthonem. Ῥίνθων, ait, Ταραντῖνος κωμικὸς, ἀρχηγὸς τῆς καλουμένης ἱλαροτραγῳδίας, ἥ ἐστι φυλακογραφία. Scribendum, φλυακογραφία. nihil intereſt inter φλύαξ & φλοίαξ. Idem alibi de Sotade, ἔγραψε φλύακας, ἤτοι κιναίδους. De hoc Sopatro plura cap. 31. In eius verbis elegantia eſt Homerica, ἔδη με κνισὰς ἱμὰς ἦχος. vt, ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων; membranæ tamen & Epitome, τελλίνης ἐξαίφνης μέγας: non μέ τις. in altero verſu μελῳδὸς ἦχος pro μεμελῳδημένος, aut ἐμμελής. Sequitur, Πᾶ δ' ὁ Ἐπίχαρμος ἐν Πύρρᾳ καὶ Προμηθεῖ φησί. Illud Πᾶ pro καὶ quomodo huc irrepſerit etiam in Mss. neſcio: nam ad ſuperiora pertinere non videtur. cætera ſic lego, Ἐπίχαρμος ἐν πυρκαεῖ Προμηθεῖ φ. Epicharmum hoc nomine fabulam docuiſſe, teſtatur Pollux libro 23. Promethei fabulam per partes poetæ varij docuerunt, & cognominibus ſua dramata diſtinxerunt. in Æſchyleatum tragœdiarum indice legas, Προμηθεὺς δεσμώτης, Προμηθεὺς πυρφόρος, Προμηθεὺς λυόμενος, ſed & Προμηθεὺς πυρκαεὺς ab Æſchylo compoſita eſt, vt affirmat cõceptis verbis Iulius Pollux libro 9. quare augeatur me auctore antiquus ille catalogus, fabulæ iſtius nomine. etſi fortaſſe verius Προμηθεὺς πυρκαεὺς, non aliam eſſe fabulam, quàm quæ appellatur ibi. Π. πυρφόρος. eſt enim πυρκαεὺς, qui ignem accendit. Quare ita potius videatur reſtituendus ille locus. Πρ. πυρκαεὺς, ἢ πυρφόρος, Πρ. δεσμώτης· Πρ. λυόμενος. ſeruato fabularum ordine. Reſtituatur etiam in eodem albo corruptũ nomen alterius dramatis, aut certè prætermiſſum: nam in litera Θ prima cenſeri debuit fabula Θαλαμοποιοὶ, auctore eodem Polluce, libro 7. cap. 26. Sed ad penſum redeamus. Ex hac igitur fabula Epicharmi iſta laudantur, Καὶ ὡς Ἕλληνες τῶν ἀνδρί τ' ἂν θᾶσαι δὴ καὶ λεπάς ὅσα. Næ bono fuerunt ſtomacho qui hæc concoxerunt interpretes. nos fœdè omnia inquinata affirmamus, & ita emendamus ipſa corruptæ lectionis veſtigia prementes. καὶ τελλίνας τε κ' αἰαρίδας θᾶσαι δὴ καὶ λεπάς (vel) λεπάδ(') ὅσα. *tellinam & marinã hunc ſpecta ac patellam marinam, quæ magnitudine ſint.* Conſidera ſuperiores eiuſdem poetæ locos, & fauiſſe hîc nobis Muſas non dubitabis. θᾶσαι valet *cernere*: extat apud Theocritum & Sophronem eiuſdem dialecti poetas. Mox in Sophronis loco, μελαινίδες γάρ τι νηστῶν τι ἐμίν. ſcribo νισσόνται aut νισσεῦνται *venient* ſiue afferentur. Lege etiam, τὸν ἀρχαιόταν χηράδαι vel χηράμβαι ὀνομάζει· καὶ Ἀρχίλοχος ὁ τῆς χηράδος μέμνηται. ſenſus eſt: alios in maſculino genere iſtud nomen extuliſſe, ὁ χηράδης, vel vt ſcribũt membranæ, ὁ χηράμβης: alios in fœminino ἡ χηράψ vel χήραψ, vt λαῖλαψ. Herondam comicum cuius Συνεργαζομένας auctor hîc laudat, non inuenio alibi: neque in Æſchili Perſis verba quæ ex ea fabula proferuntur. In allatis ex Archippi Piſcibus ἐσχάραι nominantur cum echinis: de quo vide ad lib. 7. cap. vlt. Araros poeta comicus paulò poſt citatus, filius fuit Ariſtophanis. Nomen illius ſæpe corruptum ab imperitis hominibus, vt apud Pollucem libr. 6. capit. 8. εἴρηκε τὸ χορδεύειν Ἀριστοφάνης, καὶ τὸ χορδεῦσαι Ἄραρως. ſcribendum, Ἀραρώς. at lib. 7. cap. 14. rectè εἰπόντος Ἀραρότος. ſed non rectè Pollux, qui in eius verſu prauam lectionem veræ anteponit, nam ſcribi debet locus quem affert,

—παρθένος δ' εἶναι δοκεῖς
φορῶν κροκωτοὺς καὶ γυναικείαν στολήν.

non vt legit Pollux φορῶν κροσσωτὰς metro reclamante. Clemens Alexandrinus lib. 6. τὸν μέντοι Κώκαλον τὸν ποιηθέντα Ἀραρότος τοῦ Ἀριστοφάνους υἱεῖ Φιλήμων ὁ κωμικὸς, ὑπαλλάξας ἐν Ὑποβολιμαίῳ ἐκωμῴδησεν. inepta & abſurda prorſus lectio. Scribe, τὸν μέντοι Κώκαλον τὸν ποιηθέντα Ἀραρότι τοῦ Ἀριστοφάνους υἱεῖ, Φιλήμων ὁ κωμικὸς ἐν Ὑποβ. ἐκ. clariſſima ſententia. etſi de auctore eius fabulæ aliter ſentiunt alij: nõ enim filio Araroti, ſed patri Ariſtophani Cocalum aſcribunt. In vita Ariſtophanis, πρῶτος ὁ καὶ τῆς νέας κωμῳδίας τὸν τρόπον ἐπέδειξεν ἐν τῷ Κωκάλῳ, ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν λαβόμενοι Μένανδρός τε καὶ Φιλήμων, ἐδραματούργησαν. quibus verbis confirmari vides, quod dicebat Clemens de Philemonis furto. Ex argumẽto Pluti diſces veram cauſſam cur fabulam Cocalum alij patri alij filio iã olim aſcripſerint. Sophronis mox verba allegoricè accipienda, vt docet Demetrius Phalereus: Sophron, inquit ἐπὶ τῶν γυναικῶν ἀλληγορεῖ οἷον ἐπὶ ἰχθύων, σωλῆνες γλυκύκρεων κογχύλιον, χηρᾶν γυναικῶν λίχνευμα. Diſtingue, τίνες δ' ἐντί ποκα φίλα τέκνον; μακραὶ κογχαί· σωλῆνές τοί γα. *quinam hi ſunt piſces, ô amica? iſtud quidem, conchæ longæ: iſtud verò ſolenes.* Cratini fabula Archilochi, ſcripta vt videtur in cõtumeliam eius poetæ atque aliorum. Clemens Alexand. Strom. lib. 1. Κρατῖνος γοῦν ἐν τοῖς Ἀρχιλόχοις ποιητὰς καταλέξας, ἔφη, οἷον σοφιστῶν σμῆνος ἀνεδιφήσατε. ſic legendus hic locus. Sic Teleclides alius comicus vni ſuarum fabularum *Heſiodi* nomen indiderat, auctore Athenæo. ſic alij poetæ. Falluntur qui huius fabulæ titulum aliter putant interpretandum. Verſum Cratini ſcribe vt in vulgatis,

Ἡ μὲν πίννῃσι καὶ ὀστρείοισιν ὁμοία non σηπίησιν.

quod in noſtrã editionem ex Mss. neſcio quomodo irrepſit. Fabulæ cuius nomen erat Πόλεις, incertum fuiſſe auctorem declarat auctor cùm ita loqui

ita loquitur, φιλύλλιος ἢ ἡ φρυνίχος ἢ Ἀριστοφάνης ἐν Πόλεσιν. & libro 8. ſic φιλυλλιός τε ἢ ὁ ποιήσας τὰς Πόλεις. idem tamen hoc ipſo libro verum auctorem Philyllium agnoſcit φιλύλλιος ἐν Πόλεσι. & ſimiliter Iulius Pollux libro ſeptimo, cap. 24. ac libro 10. cap. 28 apud Clementem Alexand lib. 5. Strom. φιλύδιος perperam nominatur, qui nullus vnquam fuit in rerum natura. quare ita corrige, ὁ κωμικὸς φιλύλλιος βίδυ τὸν ἀτεραβιόδωρον ὄλιγ ὑπὲρ τούτων γινώσκει. in iis igitur quæ habentur hic ex illa fabula lege ὄσπρια, non ὄσπρεα. vide cap. 13. Deinde ſcribunt optimi libri, κτένας ἐκ Μιτυλήνης. non vt editum eſt, ἐκ Μηθύμνης. duo ſunt eiuſdem inſulæ Leſbi oppida Methymna & Mitylene: quorum in antiquis libris ſæpe inuenimus permutata nomina, vt hic & libr. 10. Ἑρμείας ὁ Μιτυληναῖος habent M S S. non Μηθυμναῖος. Iſto loco ſtãt ab edita lectione veteres auctores, qui κτένας Μηθυμναίους celebrant, Clemens Alexand. Pædag. lib. 2. & Pollux lib. 6. cap. 10. quare nihil mutandum neque hic, neque infra paulò poſt vbi iterum laudatur hic locus. Poſt Αἰρετε ἀνθρακίδας, pone, τελείαν στιγμήν: nam ſequentia ab alio verbo pendent, quod deſideratur.

CAPVT X.

Agias Dercylus *vetuſtiſsimi ſcriptores. Babylonij Ariſtophanis. Prouerbium.* κόγχην διελεῖν. *Aeſchyli* Glaucus. Ποτνιεὺς *vel* Ποτνιεύς. Satyri *Phrynichi.* κώρυκοι. κρεῖαι *vel* κρεῖοι. σκιλλώδεις *&* κοιλώδεις. τράχηλοι *&* τραχήλια. ὠτάρια, *ſiue* auricula Veneris.

INVENIO inter antiquiſſimos Græciæ ſcriptores eos qui Athenæo nominantur cùm ſcribit, Ἀγίας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν Ἀργολικοῖς. Clemens Alexandrinus hos pariter coniungit in hiſtorici capiti Illi libro primo Strom. Ἀγίας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν τῇ τρίτῃ μάνης Ἰλιάδος. ſcribitur in Clementis codicibus Αἰγίας: ſed Agiæ puto hinc fuiſſe nomen: nam in Euſebio Ἄγις eſt ſcriptum: apud quem Κέρκυλος male pro Dercylo. Etiam Polluci libro tertio, capite tertio, Ἀγίας ὁ κωμικὸς nominatur, qui an ille ſit an alius, difficile dictu eſt, ego alium putem. *Babylonij* Ariſtophanis cuius fabulæ meminit mox auctor, inter celeberrima eius poetæ dramata fuerunt, facit mentionem Iulius Pollux libro quarto, capite penultimo, & libro nono. itemque libro 10. ſæpius Priſcianus libro 18. *Ariſtophanes Babylonijs*, ἐνδέει μεφέυγειν οἴκαδε. *nos quoque ſimiliter, annuit me fugere domum.* Argumentum ex parte indicat auctor vitæ Ariſtophanis, διήχθρευσε αὐτῷ ὁ Ἀριστοφάνης ὅτι ἐν δράματι αὐτοῦ Βαβυλωνίοις διέβαλε τῶν Ἀθηναίων τὰς κληρωτὰς ἀρχὰς παρόντων ξένων. *Ariſtophanes* Cleonis *factus eſt inimicus, quòd in vnam ſuarum fabularum Babylonijs, Athenienſium magiſtratus ſorte electos præſentibus peregrinis vituperauerat.* Vide illius interpretem Græcum ad aues, & in voce ἱερεῖα Heſychium. Vetus Græcorum erat prouerbium, quod ex Heſiodis Telεclidis in concharum mẽtione affertur, κόγχην διελεῖν *concham aperire.* apud Suidam paulò aliter ὥσπερ κογχύλην διελεῖν. Locum habet cum aliquid facillimum factu eſſe ſignificare volumus. Heſychius, Κόγχην διελεῖν, παροιμία ἐπὶ τοῦ ῥᾳδίως τι ποιῆσαι. Simile huic aliud prouerbium de re viliſſima, κόγχης ἄξιον. Heſychius, κόγχης, ἐπὶ τοῦ ἄξιον οὐ τελείας ἐπιθεσαν, deprauatiſſimè. Scribe, ἐπὶ τοῦ εὐτελοῦς λίαν ἐπιθετέον. Sophronis mimi alij dicebantur viriles alij muliebres, ex ipſo argumento. muliebrium hic, virilium alibi fit mentio. & horum & illorum apud Pollucem libro 4. capite 24. & aliis locis. In Etymologico magno legimus, Σώφρων ἐν τοῖς γυναικείοις προσπαίοις, Περὶ αὐτῶν τὰν ἱστὸν εἰς τὸν μυελὸν σκιρωθῆναι. dubio procul corrupta eſt vox προσπαίοις. Legendum ſtatim, Αἰσχύλος ἐν Ποτνιεῖ Γλαύκῳ. non autem, Ποντίῳ Γλ. *Glaucum marinum* nemo veterum Æſchylo editum fuiſſe eſt auctor. *Potnienſis Glaucus* poetæ illius nota fabula eſt, ex Strabonis libro nono, Heſychio in ἀμφίσπειν & Ξιφήρου λιμήν. & ipſo laterculo tragœdiarum eius poetæ. Erat ſcriptum Ποτνιῷ, vnde poſtea factum, ποντίῳ. Ποτνιεὺς autem & Ποτνιάδης idem, vt adnotat in Ethnicis Stephanus. Non deſunt qui nullo cognomine Glaucum nominent, vt Pindari interpres ad odam primam Pythionicarum. Verſum ex Ariſtonymi comici (de quo multa Suidas) Theſeo, ſcribi ſic malim, κόγχος ἦν βάπτων ἄλλον ὁμοίως. Satyros Phrynichi fabulam reperies nominatam libro tertio Pollucis, capite ſeptimo: & in ſcholiis Ariſtophaneis ad Nebulas. Quod ait aſperas conchas vocatas fuiſſe à Macedonibus κωρύκους, admonet nos vt Heſychium in ea voce emendemus. nam hodie perperam, οἱ δὲ λόγχην pro οἱ δὲ κόγχην. addit Athenæus, ὑπὸ δὲ Ἀθηναίων κρεῖας. In Eupolidis verſu ita interpretantur vocẽ κρείας libro nono. Heſychius vocat ſine diphthongo κρίους. ſimilis διπλογραφία in aliis vocis huius ſignificatibus, vt dicebamus libro ſuperiore, cap. 14. Muſculos inter conchas deſcribens Athenæus, quoſdam illorum eſſe ait σκιλλώδεις, κακοχύλους τε καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀπειθεῖς. *ſquillam reſipientes, mali ſucci, & ſaporis ingrati.* Non defuere qui vocem σκιλλώδεις mutandam cenſerent cùm hic, tum paulò poſt: quorum ſententiam refutauit doctiſſimus Geſnerus accurata diſputatione. accedat nunc auctoritas membranarum omnium, & Epitomæ, in qua σκιλλώδεις exaratum eſt: parua menda. alibi iunguntur in ſimili ſententia, κακόχυλοι καὶ κοιλώδεις, vt paulò poſt in explicãda ſolenum natura. Cum ſcribit, ἑψόμενοι τὸ καθ᾽ ἑαυτοὺς καὶ οἱ τράχηλοι τῶν πορφυρῶν εὐθετοῦσι πρὸς τὰς τῶν στομάχων διαθέσεις: potes accipere de genere purpurarum quas *trachelos* vocabant. Heſychius, τραχήλους, τὰς πορφύρας. ſed addit idem ἔνιοι τοὺς σπονδύλους τῶν κογχυλίων, *quidam interpretantur de vertebris conchyliorum.* Sanè in hoc auctore locos inuenias, vbi tracheli nominantur

conchyliorum proprium genus: vt ſtatim in Poſidippi verſu, πίννας τραχήλας, μύας: item alios, vbi pars ceruicis aut purpuræ, aliuſve conchylij ita nominatur non κυρίως quidem, ſed ἀναλόγως. has partes fuiſſe ad cibum expetitas ſcribit Heſychius, in Τραχηλῖναι. Petronius, *mox cibis validioribus paſtus, id eſt, bulbis, cochlearumq́ ſine iure ceruicibus, hauſi parcius merum.* Oſtreum quod ὠτάριον Græci vocant, Æolibus ſolitum dici aurem Veneris, ex Antigono Caryſtio docet conuiuator noſter. ex quo emendabis iſta Heſychij, οὖς Ἀφροδίτης, οἱ ἁλιεῖς ὄςρεόν τι οὕτω καλοῦσι, imò verò οἱ Αἰολεῖς. nam lectionem noſtram tuetur Euſtathius ad Vlyſſeæ ρψ. ε.

CAPVT XI.

Περὶ ζώων & Περὶ φυτῶν apud Athenæum quomodo capiendum. Teſtaceorum diuiſio Ariſtotelica. Mos Athenæi citare ex libris De partibus quæ ſunt in Hiſtoriis. obſcurus locus Ariſtotelis, αἱ πίνναι ἐκ τοῦ βυθοῦ φύονται, vel βύσσου. De byſſo pinnarum.

OBSERVANDVM eſt lectori ſcriptoris huius, cum ab illo vel Ariſtoteles ἐν τοῖς περὶ ζώων, vel Theophraſtus ἐν τοῖς περὶ φυτῶν laudantur, ſic accipi verba illa debere, vt ſi diceret ἐν τῇ περὶ ζώων, vel φυτῶν πραγματείᾳ: qua appellatione continentur quæcunque alter eorum variis operibus ſcripſit de natura animalium: alter de plantarum. Solet autem Athenæus, quicquid de eadem re variis locis diſperſè ſcriptum inuenit apud illos, in vnum congerere. Sic cum ſuper oſtreis ait, Ἀριςοτέλης δ' ἐν τοῖς περὶ ζώων, ὄςρεά φησι, pleraque omnia deſcribuntur, quæ de oſtreis philoſophus dixerat, non in iis ſolùm libris qui hodie extant, ſed quædam etiam in iis quos hodie non habemus. Nam Hiſtoriarum lib. 4 cap. 4. ὀςρακοδέρμων diuerſa non parum inſtituitur diuiſio: qui tamen locus cum iſto eſt conferendus. Rectè autem doctiſſimus Geſnerus, quo loco ſcriptum eſt etiam in membranis, etiam in Epitoma, λεπὰς δὲ δίθυρον καὶ λειόςρακον, legendum cenſuit μονόθυρον, & τραχυόςρακον. Nam ſi haberet patella duas θύρας, id eſt teſtas, hærere ſaxis non poſſet, quid huic oſtreo proprium atque ἰδιαίτατον eſt. Ipſius Ariſtotelis verba ſunt, De partibus libro 4. cap. 5. τοῖς δὲ μονοθύροις ἐν τοῖς πυθμέσι ἡ μηκών, οἷον ταῖς λεπάσι. Oſtreorum diſtributio quæ ex Ariſtotele hic affertur in duo genera συμφυῶν & μονοφυῶν longè clarius in philoſophis Hiſtoriis explicatur, συμφυὲς, ait Athenæus μῦς· μονοφυὲς δὲ καὶ λειόςρακον, σωλὴν καὶ βάλανος. *cohærentibus teſtis conſtat muſculus: vna teſta eáque leui, ſolen & glans.* quantò clariora & dilucidiora verba quæ aſcribemus? τῶν διθύρων τὰ μέν ἐστιν ἀναπτυκτὰ, οἷον οἱ κτένες, καὶ οἱ μύες· ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα, τῇ μὲν συμπέφυκε, τῇ δὲ διαλέλυται, ὥστε συγκλείεσθαι καὶ ἀνοίγεσθαι. τὰ δὲ δίθυρα μέν ἐστιν ὁμοίως δὲ συμπέφυκεν ἐπ' ἀμφότερα, οἷον οἱ σωλῆνες. Oſtreorum δίθυρων quæ binis foribus vtrimque concluduntur, quædam ait eſſe ex parte hiantia, vt pectines & muſculos: quædam vtraque ex parte cohærentes fores habere, vt ſolenes. quibus verbis contradicere vides philoſophum dipnoſophiſtæ. nam hic ſolenes facit μονοφυεῖς, ille συμφυεῖς: quod diſcidium etſi non nego poſſe componi, tamen an iſtas ἐναντιοφανείας in ſuis ſcriptis reliquerit philoſophus accuratiſſimus, iure dubites. Quæ ſequuntur obſcura ſunt, κοινὸν ἐξ ἀμφοῖν κόγχη. Dalecamp. *ambobus id cõmune generibus eſt, quod operiuntur teſta* frigida planè ſententia: nam cùm de ſolis teſtaceis ſit ſermo, quid erat opus hac admonitione? & quare dicit ἀμφοῖν potius quam πάντων. Enimuero quæ philoſophi mens fuerit non diuino: verba autem hoc ſonant, *commune ex ambobus eſt concha.* ἐξ ἀμφοῖν, ex vtroque genere τοῦ μονοφυοῦς καὶ συμφυοῦς. Ait, conchas, quæ peculiaris eſt ſpecies teſtaceorum, naturam vtriuſque generis participare: tam eorum quæ clauduntur, quam eorum quæ ab vno tantum extremo. Mox ſcripſimus, ἐν δὲ πέμπτῳ ζώων μορίων, (nam vox ἱςορίας quę in nupera editione remanſit, furcillis hinc extrudi debet:) vt locis aliis quamplurimis, vbi ita ſemper omnes MSS. & qui Romæ ſeruantur, aut in aliis Italicis bibliothecis: & iis etiam quem magni Huraldi beneficio penes nos habemus. etſi non ſunt allata verba ex eo opere, ſed ex Hiſtoriis: qua de re libro ſeptimo dicemus. Ibi etiam exponimus capite quinto ſequentia verba, Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τοῖς περὶ Σώφρονος, πεφαθεις (aut potius περιθαῖς) τε, λίχνοι. & cætera. Purpurarum incrementa cognoſci ex helice, atque orbibus teſtæ ſcribit Athenæus poſt Ariſtotelem: φανερὰ ἡ αὔξησις ἐκ τῆς ἐν τῷ ὀςράκῳ ἕλικος. ingenioſo compendio expreſſit quæ pluſculis verbis dixerat philoſophus, καθ' ἕκαςον ἐνιαυτὸν φανερά ἐστιν ἡ αὔξησις τοῖς διαςήμασι τοῖς ἐν τῷ ὀςράκῳ τῆς ἕλικος. Plinius etiam breuius, *orbes totidem quot habent annos.* falluntur qui ex Ariſtotele interpellant hoc loco Athenæum. At de ſequentibus verbis quid dicemus? Αἱ δὲ πίνναι ὀρθαὶ φύονται ἐκ τοῦ βυθοῦ. nam aliter habent omnes hodie Ariſtotelis codices, αἱ δέ πίνναι ὀρθαὶ φύονται ἐκ τοῦ βύσσου ἐν τοῖς ἀμμώδεσι καὶ βορβορώδεσι. Vtram lectionem probabimus, & veram dicemus? Ariſtotelicorum librorum ſcriptura, ait pinnam *è byſſo oriri in locis ſabuloſis & cænoſis*: noſtra, *ex ipſo talium locorum fundo.* Vtraque ſcriptura ſuas rationes, ſuoſque auctores habet. Adnaſci pinnis quandam vt cum Tertulliano dicam mucoſam lanoſitatem euincit magiſtra ſtultorum αὐτοψία. Recẽtiores naturæ conſultiſſimi viri qui pinnã deſcripſerũt viſam ſibi tractatamq; ſæpius, plerique omnes in hoc conſentiunt. In veterum tamẽ philoſophorum Græcorum & Latinorum ſcriptis, ſi iſtum Ariſtotelis locum excipias, altum de hac re ſilẽtium. Illius tamen beatiſſimus pater Baſilius meminit: qui quidem auream lanam vocat iſtud

ſiue lini ſiue lanæ rudimentum. Ita enim ſcribit concione in hexaemeron ſeptima πόθεν τὸ χρυσοῦν ἔριον αἱ πίνναι τρέφουσιν, ὅπερ οὐδεὶς τῶν ἀνθοβαφῶν ἐμιμήσατο & in oratione ad diuites, ὅταν σπουδάζηται παρ' αὐτοῖς τὰ ἐκ θαλάττης ἄνθη, ἡ κόχλος, ἤτε πίννα ἐπιπλέον τὸ ἐκ τῶν προβάτων ἔριον. Quam appellat Baſilius lanam auream, Ariſtoteles (ſi modò ita ille ſcripſit) ratione coloris, biſſum nominat. nam byſſi color vt auri, ſub flaui genere continetur. Lanam vocat & Procopius; cuius extat ſuper hoc inſignis locus in Commẽtario de Iuſtiniani Fabricis χλαμὺς, inquit, ἐξ ἐρίων πεποιημένη, οὐχ οἷα τῶν προβάτων ἐκπέφυκεν ἀλλ' ἐκ θαλάσσης συνειλεγμένων πίννας τὰ ζῶα καλεῖν νενομίκασιν ἐν οἷς ἡ τῶν ἐρίων ἔκφυσις γίνεται. Memini cum ante annum Fonte-Eblaudi, ſiue vt hodie appellatur Fontebellæ quæ eſſem ac ſingula oculis vſurparem, quæ in illo noſtrorum regum Palatio rara viſu, ſpectatuque digniſſima furor bellorum ciuilium pauca de multis fecit reliqua: fimbrias veteris cuiuſdam marſupij pro veræ pinnæ byſſo mihi oſtendiſſe nobilem virum à Beringem regis cubiculariorum primicerium. Illud κειμήλιον quantum recordor eſt huiuſmodi. Marſupium erat formæ non multum ab illis diuerſæ, quæ patres noſtri zonæ appenſa geſtabant: niſi quod magnitudine longè ſuperat, vel maxima quæ eſſent illis temporibus in vſu. opus è plumis factum eſt: eleganti & exotico artificio quodam: quà minus immittitur, fimbriæ ſunt aſſutæ, coloris pulli, ſubtiliorem ſtuppam cannabinam ſimilitudine quadam referenteis. Harum materiam eſſe byſſum è pinna non dubitabat regius præfectus ampliſſimis viris Merico de Vicq, & Suffrido Calignoni Nauarræ Cancellario, mihique affirmare. Sic enim viſum eſſe aliquando eximia eruditione prædito archiatro Dortomano, qui apud Mompelienſes diu medicinam docuerat, & pinnas ſæpius aiebat vidiſſe. Non igitur adeò abſurda eſt Ariſtotelicorum exemplarium lectio, ac cenſuerunt nonnulli. Rurſus pro altera ἐκ τοῦ βυθοῦ pugnant neque paucæ neque inualidæ rationes. Primum ſic habent omnes antiqui MSS. itaque Hœſcheliana Epitome: ſicque rei natura poſtulat. nam verè ἐκ βυθοῦ naſcuntur pinnæ, non illæ ſolùm quas ἐμβυθίους paulò poſt auctor vocat, ſed omnes omnino. Oppianus, Ὄστρεα οὐ βυθίας μὲν ἔχει πλάκας. ἐν δέ οἱ ἰχθῦς ναιετάει. Deinde quale eſt hoc loquendi genus? vt dicatur pinna ex eo filo naſci per quod adhæret ſolo in quo generatur. Mitto dicere τὸ βυσσὸν pro τῆς βύσσου Græcum non videri. Poſtremò illud quo innititur pinna, nuſquam alibi philoſophus, nuſquam ſcriptor vllus byſſum appellauit, ſed radicem, aut quaſi radicem, Sic in 5. Hiſtoriarum legimus pinnas ῥιζοῦσθαι Athenæus quoque non multò poſt, ὅσαι αἱ inquit, πίνναι πέτραις ἢ σπιλάσι προσφύουσι, ῥιζοβολοῦσι. iterum idem naturam radicis huius explicans, διήκει, inquit, ἐκ τοῦ στόματος ἡ σάρξ, μέχρι μέσου τοῦ κόγχου οἱονεὶ ῥίζα. Plinius quod dixerat philoſophus, ὀρθὰς φύεσθαι

τὰς πίννας, eleganter vertit, *naſci eas ſurrectas ſemper.* nulla factæ moleſtæ iſtius appendicis mẽtione: an incuria, an certo conſilio?

CAPVT XII.

Ariſtophanis Phœniſſæ. *Athenæi Allucinatio. Pherecratis* Automoli. *παραφθορά. ἀκαλήφη vnde dicta. κωμῳδία pro comico ioco. χρῆμα παχετί. ſolenes κεραμοχρώματι. ἀφορμή. σπαράξαι. βέροσοι vel βρύτιοι. Ariſtophanis* Holcades, *&* Inſulæ.

MENDVM ingenuè profitentur prima verba χρείας Ariſtophanicæ ex Phœniſſis, Ἀριστοφάνης ἐν Φοινίσσαις οὕτως ἔχει, τὸ πρῶτον πάντων ἴφυα φῦσαι· αἶθ' ἑξῆς τὰς κοριαὰς ἀκαλήφας· mutata diſtinctione facilè emendaueris, ἐν Φοινίσσαις. οὕτως ἔχει τὸ πρ. ſed in Collectaneis Suidæ aliam inuenimus emendationem, εἰκὸς δὴ πρὸ πρῶτον π. Phœniſſarum autem Ariſtophanis & Iulius Pollux meminit libro decimo, capite ſecundo, & capite 34. Sed fallitur Athenæus qui κοριαὰς ἀκαλήφας interpretatur hæc de vrticis marinis: nam de planta rectè Dalecampius accipit, vel ipſo Athenæo auctore, qui libro ſecundo de ea herba diſputãs hoc vſus teſtimonio, vt taceam comici ſcholiaſten non aliter interpretantem ad Veſpas. Sequitur, Φερεκράτης δ' ἐν Αὐτομόλοις. κἂν ἀκαλήφαις τὸν ἴσον χρόνον ἐστεφανῶσθαι. Reſtitue in integrum poetæ hanc ſententiam, ex melioribus Athenæi libris, quibus Suidas vſus, Νὴ τὴν Δήμητρ', ἀνιαρὸν ἦν τὸ κακῶς ᾄδοντος ἀκούειν. βουλοίμην κἂν ἀκαλήφαις τὸν ἴσον χρόνον ἐστεφανῶσθαι. *Ecce moleſta res eſt, male canentem audire: malim vel vrticis tamdiu eſſe coronatus.* Extat etiam in Ariſtoph. ſcholiis ad Equites: vnde potius fortãſſe hauſit Suidas, atque illius fabulæ mentionem facit etiam Pollux lib. 6. cap. 30. & Clemens Stromat. lib. 7. Vrticã marinam à piſcatoribus dictam ἀκαλήφην refert dipnoſophiſta, κατὰ παραφθοράν. id eſt, leuiter corruptis vocibus vnde origo illi. quod verũ eſt: nam ἀκαλήφη dicitur: vt ſtatim additur, quaſi ἀπαλὴ τῇ ἁφῇ: poſito κ loco τοῦ π. & mutato ſpiritu. in eo eſt ἡ παραφθορά. grammaticorum propria vox iſta: quam malo conſilio mutant quidam in παραφοράν. Euſtathius, ἐξ ἰδιώκου παραφθάρθαι τοῖς τεχνικοῖς δοκεῖ τὸ βυκανίζειν. Cæterum in hac voce nullius literæ neceſſaria mutatio: non tantum enim ἀπαλὸς, ſed & ἀκαλὸς dicunt Græci pro molli & tenero. vnde fluuius ἀκαλαρρείτης, *placidè fluens*: & Ἀσκάλαφος, quaſi ἀκάλαφος, proprium hominis nomen cui tenera & mollis cutis. Ioci quem ait ineſſe huic verſui ex Lyſiſtrata Ariſtophanis,

> Ἀλλ' ὦ τηθῶν ἀνδρειοτάτη καὶ μητρῲδιων ἀκαληφῶν,

explicationem petat lector ex Euſtathio ac Suida. nam neque Athenæus, neque interpretes rem ſatis aperiunt. In Epito. ſcriptum inuenio,

μέμικται κωμῳδία β' πρὸς τὴν τροφὸν καὶ μητέρα. pro eo quod noſtri libri habent. *μέμνηται γὰρ κωμῳδικῶς, πρὸς τὴν τηθὴν καὶ μητέρα.* proba verò lectio Epit. quam & membranæ confirmant, in quibus diſertè exaratum *μέμικται.* appellat *κωμῳδίαν*, iocum comicum: ſicut *τραγῳδίαν* dicimus pro lamentabili comploratione. β, valet *διττὴ gemina.* Initium loci ex Diphilo deſcripti, ſic omnes ſcribunt veteres, etiam Eclogarius, *χημῶν δὲ τῶν παχέων αἱ μικραὶ καὶ λεπτὴν ἔχουσαι τὴν σάρκα.* in editis *τῶν παχιτῶν.* quod ne nos quidē ſcimus quid ſit: videtur tamen altera lectio contradictionem cōtinere: nam quomodo dicentur chemæ *παχεῖαι*, id eſt craſſæ quæ & paruæ ſint & carne defectæ? Deinde quę ſubiungitur pars altera huius diſtributionis, apertè dānat hanc lectionem. ait enim *αἱ δὲ παχεῖαι.* Atqui abſurdum eſt duas alicuius generis ſpecies, eodem nomine *εἰδοποιῷ*, vt loquuntur, *ἀντιδιαιρεῖσθαι.* Legendum cenſeo *τραχέων.* alioquin expedire me hinc non queo. De ſolenum colore auctoris verba ſic ſcripſimus, *καὶ οἱ μὲν ἄῤῥενες αὐτῶν ῥαβδωτοί εἰσι καὶ οὐ μονοχρώματοι. mares illorum virgati ſunt, neque vnicolores.* Legebatur *καὶ θαλασσοχρώματοι. carulei coloris.* præter auctoritatem ſcriptæ lectionis, quam ſecuti ſumus, falſum eſt ſolenes cœli colorem imitari. quin vnguium potius colore ſunt: quam eam ob cauſſam putant quidam veterum dictos eſſe onychas: etſi Plinius fœminas tantum ita appellat confirmant ſequentia de fœminis ſolenibus, *αἱ δὲ θήλειαι μονοχρώματοι.* Inde Plinius, *Fœmina ſunt vnicolores.* In Phaniæ verbis, *ἀφορμὴν λαβόμενος* valet, *nactus pecuniam ad exercendam mercaturam.* *ἀφορμὴ* & *ἐνθήκη* mercatorum ſunt voces, pluribus expoſitæ nobis alibi. Scribo, *οἱ μείζονες καὶ ἐδεινοὶ δίσιμοι.* nam *ἐνσάρκοι* nulla analogia probat. oſtrea *ἱερὰ* ſæpe leges. Miram deprehendimus varietatem in appellationibus echinorum ex Ariſtotele. Ait, *τὸ, τε τῶν σπατάγγων.* vetus lectio partim habet *σπατάγων.* partim *σπαράγγων.* Heſychio auctore ſcribēdum *σπαταγγῶν.* Ait enim *σπατάγγαι, οἱ μεγάλοι ἐχῖνοι οἱ θαλάσσιοι.* Sequitur *καὶ τὸ τῶν καλουμένων βρύσσων.* atque ita quidem hodie codices Ariſtotelis. ſed Athenæi omnia antiqua exemplaria ſcribunt *βρυσῶν.* Audiamus verò Heſychium, *βρύττος, εἶδος ἐχίνου πελαγίου, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης· οἱ δὲ ἰχθὺν· οἱ δὲ τελευταῖος βελόνην.* Idem auctor alibi, *Ἀμβρυττοι, εἶδος ἐχίνων θαλαττίων. Ἀριστοτέλης δὲ αὐτοὺς βρύττους καλεῖ.* ſcribe *βρύττους.* Ariſtophanis Holcades mox nominatæ, videntur ob oculos Athenienſium poſuiſſe ingentem rerum omnium copiam, quæ ex ſubiectis imperio ipſorum inſulis eò importabatur Pollux lib. 10. cap. 20. *εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ὁλκάσιν, ὁλκὰς οἴνου.* meminit & multis aliis locis. itemque Heſychius in *ἀπτεροφάλισι.* Semper hic poeta miſeram inſulanorum ſub Athenienſium imperio cōditionem miſeratus eſt. quare puto & hanc fabulam illum docuiſſe, & aliam, cuius index *Νῆσοι Inſula* apud grammaticos ſolùm ſupereſt, vt inſanum populum leniret & māſuetudinem condoceſaceret: vel certè, vt ad retinendum maris imperium ſuos ciueis hortaretur.

CAPVT XIII.

Ἐχῖνοι πεζῇ ἐμπορεύονται. Laconis apopthtegma exponitur. Ionis Chy Phœnix aut Cunæus. *oſtrea optima. Archeſtrati locus ὄστρεα & ὄσπρια.* Pelorides *concha. Theophraſti codices ſuppleti. Plinius defenſus à quorundam reprehenſione.*

EPICHARMI fabula fuit *Hebes nuptia*, plena nominibus omne genus ciborum: quod facilè poteſt intelligi ex allatis inde à dipnologo Naucratita teſtimoniis. Igitur echinorum ita meminit Siculus poeta, *καρκίνος θ' ἵκει, ἐχῖνός τε τοί, καθ' ἅλμυραν ἁλλὰ νεῖν μὲν οὐκ ἴσαντι, πεζαὶ δ' ἐμπορεύονται μόνοι* legendum *πεζᾷ* pro *πεζῇ* vel *πεζοί. aduenièt cancer & echinus: qui nare quidem more cæterorum qua aquas inhabitant, neſciunt: ſed ſoli aquatilium pedatim gradiuntur.* ſpinæ echinis pro pedibus, ait philoſophus. itaque ingredi eſt his in orbem volui. *ἐμπορεύεσθαι* pro ſimplici *πορεύεσθαι*, *gradi.* Lacone dignum eſt apophthegma illius Spartani, qui in os iniecto per ſummam rerum imperitiam, echino cum omnibus ſpinis, *ὦ φάγημα*, inquit, *μιαρὸν, οὔτε μὴ νῦν σε ἀφῶ μαλακισθεὶς, οὔτ' αὖθις ἐπιλάβοιμι. O cibe impure, neque nunc ego te pra mollitie animi dimittam, neque iterum poſthac ſumam.* putauit homo durus ſuæ conſtantiæ intereſſe, ne vinci ab echini aculeis videretur. Eſt fere illi ſimile exemplum quod de Mario narratur, cum ei varices ſecarentur. Dalecampius *μαλακισθεὶς* corrigens, & Laconi conſtātis viri gloriam, & ſibi fidelis interpretis ademit. Illud mox rectè idem, *Ἴων ὁ Χῖος μαρτυρεῖ ἐν Φοίνικι ἢ Καινεῖ*, pro *φοινικῇ καίνῃ.* quod ex aliis locis paret corruptum. interdum Phœnicem ſimpliciter eam fabulam vocant critici. Pollux libro nono. *Ἴων ἐν Φοίνικι σαφέστερον, ἀλλ' ὦ θυρέτρων τῶνδε κοιμηταὶ θεοί.* ita ſcribe apud Pollucem. Oſtrea omnium optima ſunt, ait auctor, *τὰ θαλάττια, ὅταν λίμνη ἢ ποταμὸς παράκειται. marina, quando lacus adiacet aut fluuius.* intelligit æſtuaria, quaſque Græci vocant *λιμνοθαλάττας* & *σομαλίμνας.* Auſonius.

Oſtrea Baianis certantia quæ Medulorum
Dulcibus in ſtagnis reſlui maris æſtus opimat.

Mox pro *ψόφους ποιεῖν*, placet cum Dalecampio *ψῆφος*: id enim videtur auctor cenſiſſe. adiuuant nonnihil ſequentia, *καὶ πρὸς τὰς ψήφους ἐστὶν οὐκ εὔοδα.* controuerſia tamen ea emendatio non caret: & *ψόφους* retinet quantum eſt veterum librorum de quibus aliquid nobis compertum. In vltimo Nicandri verſuum, ſcribebā, *Γλυκεροὶ τελλῖναι τροφὴ αὐτῆς φυλεῖ πίννης.* ſed fortaſſe aliud hic latet. *ἀλλὰ σύ γε, ſed attende* vel *obſerua.* Archeſtrati verſum, *Τοὺς μῦς Αἶνος ἔχει μεγάλους, ὄστρεια δ' Ἄβυδος*, ad verbum Ennius, *Mures ſunt Aeni, aſt aſpra oſtrea Abydi.* ſed videtur Græcus poeta *muſculos*, aut *mytilos* intelligere non

mures

mures: nam mus piſcis nihil commune habet cum iis conchis quas myas appellat etiam Plinius. Sequente verſu, inuenio in M S S. τὰς ἄρτυς πάελον. vulgò, τὰς ἄρτυς. de quo velim docti cogitēt. Archeſtrat. τὰς ϗ κτένας ἡ Μιτυλήνη. Ennius, *Mitylenæ eſt pecten.* Proximus verſus eſt deprauatiſſimus, πλείστυς δ᾽ Ἀμβρακία παρέχει, καὶ ἀπλατα † μετ᾽ αὐτῶν. Eclogarius more ſuo Emiſtichium integrum omiſit, quod propter mendas non intelligebat. conabamur ad Apuleij Apologiam, κάπρυς τε μετ᾽ αὐτῶν. rationes ibi reddidimus. Ennius leuiter à nobis emendatus, —*caproſque apud Ambracienſeis.* Ὄστρεα, inquit Athen. μόνως ὅτως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. *oſtrea vocabant antiqui tantum ſic*: nempe ὄστρεα. quod ait ὅτως, videtur indicare in proximo Philyllij exemplo fuiſſe eã vocem. atq; id puto verum: nam cùm de oſtreis hic auctor agat, quò Philyllij hæc verba ſi in illis nulla oſtreorum mentio? Suprà vbi pluribus deſcriptus eſt iſtius poëtæ hic locus, oſtrea nominantur inter cætera. ſed ὄσπρεα ibi malè ſcriptum pro ὄστρεα, vt admonebamus cap. 9. Non hæc animaduerterunt qui pro ὅτως ſcribi volunt οὗτως. *Pelcridas* conchas ſcribi vocatas παρὰ τὸ πελώριον. etſi verum eſt has conchas fuiſſe πελωρίας, id eſt, *ingentes*, non tamen hæc vera nominis ratio. dictas enim à Peloro Siciliæ promontorio, vbi ſolitæ capi, omnes conſentiunt. vide libro primo. Sequitur non longe Theophraſti locus de margaritis, ex eius commentario luculentiſſimo De lapidibus. Extat hodièque ille liber, ſed mutilatus & incuria maiorum male habitus. huius adeò loci quem Athenæus hic deſcripſit, bona pars in editionibus Theophraſteis deſideratur: tot nempe verba, πλὴν ἐλαττόνι μεγέθει ἢ ἡλίκον ἰχθύος ὀφθαλμὸς εὐμεγέθης. Hinc igitur emendentur & augeantur diuini illius philoſophi exemplaria. Clemens Alexandrinus Pædag. lib. 11. γίγνεται ὁ μαργαρίτης ἐν ὀστρίῳ τινὶ παραπλησίῳ ταῖς πίνναις μεγέθει ἢ ἡλίκος ἰχθύος ὀφθαλμὸς, εὐμεγέθης. ex eodem ſine dubio Theophraſti loco. De margaritifera concha Androſthenis hæc verba recitantur. ἔστι δὲ ἡ μὲν τοῦ ὀστρέου ὄψις παραπλησία τῷ κτενὶ, οὐ διεγλυμμένη δέ, ἀλλὰ λεῖον τὸ ὄστρακον ἔχει καὶ δασύ. *oſtrei figura ſimilis pectini, ſed inſecto: habetq́, teſtam leuem & hirtam.* Plinius libr. 9. *Iuba tradit Arabicis concham eſſe ſimilem pectini inſecto, hirſutam echinorum modo.* neque eadem penitus, neque multum diuerſa eſt Pliniana deſcriptio ab Athenaica. diſcrepantiam, quãtulacunque ea eſt, non mirabitur, qui cogitauerit Plinium quidem Iubæ: Athenæum verò Androſthenis verbis locutum. Androſthenem Iuba antiquiorem aliquot ſeculis fuiſſe ſuſpicor, & fortaſſe Iubæ lectum. ſed exiſtimãdum propterea non eſt, merum recitatorem Iubam extitiſſe verborum Androſthenis. Ridiculè igitur faciunt, qui Plinium reprehendere audent, quòd τὸ δασὺ in ſuperiore Androſthenis loco perperam ſit interpretatus. Viri optimi ſi tanta diligentia veſtigaſſent, quid Græcis ſignificet τὸ δασύ, quãta fide ſudaſſe Galenum videmus in eius vocis explicatione apud Hippocratem, omiſſo Plinio, de ſententia Androſthenis quæſiſſent accuratius. ὄστρακον δασὺ vertunt illi, *ſpiſſam teſtam.* Non hoc Græca vox ſignificat. δασὺ enim ac λάσιον propriè *hirtum* ſignificant, & τὸ τετριχωμένον. δασὺ & ψιλὸν ſic opponuntur, vt λεῖον & τραχύ. In libris medicorum δασυνόντων ἀλωπεκίας medicamenta dicuntur, quæ pilos generant in capite depilato & glabro. Quod igitur teſtam eandem λείαν & δασεῖαν facit Androſthenes, difficultatem parit: niſi de variis partibus intelligas. Mendi ſuſpicionem remouent veteres membranæ, & Epitomæ auctor.

CAPVT XIV.

Margaritæ λίθοι, ὀστᾶ, *nuclei, concharum vitia & verrucæ. Tonitrua dicta aliis iuuare, aliis impedire concharum generationem. Fabulæ multorum poëtarum* Παιδίον *inſcriptæ. Tituli Græci Latinarum fabularum.* ἰχθυοπώλια *Alexandrina.* ἐξ ὑδάτων κρέα γαστέρες *&* κοιλίαι. *inter eſculenta.* Πλῦτος *vel* Πλῦτοι, *à multis comicis editæ.* σιαγὼν *pro* σιαγών. Ὀρύα *vel* Ὀρύαι *Epicharmi fabula. Eupolidis* Capræ: *Cratini*, Pytina.

MARGARITAS appellant Græci & λίθους & ὀστᾶ, vt Athenæus. ἐξ ὧν ἐξαιροῦντες ὀστᾶ λευκὰ, προσαγορεύουσι μαργαρίτην. Plin. *nucleos quoſdam corporum*: vulgò Latini *uniones*. Tertull. elegãter *concharum vitia & verrucas.* Obſerua vocẽ προσαγορεύουσιν *appellant:* ij nempe apud quos hæc concha naſcitur, Barbarum ergo vocabulum eſt, non Græcum: vt paulò poſt ſcribitur. Vtro autem genere melius dicatur Græcis μαργαρίτης an μαργαρίτης diſputat Galenus lib 9. de facult. ſimpl. medic. Frequentia tonitruum & imbrium vi adiuuari margaritarum generationa, ex Iſidoro Characeno, vt videtur, clarè docet Athenæus. Plinius cõtrarium planè ſcribit, *Si fulgures comprimi conchas, ac pro ieiunij modo minui. Si verò & tonuerit, pauidas ac repente compreſſas, quæ vocant phyſemata efficere, ſpecie modo inani inflata, ſine corpore. hos eſſe concharum abortus.* Ammianus Marcellinus libro 23. *concuſſa verò ſæpiſsime metu fulgurum inaneſcunt, aut debilia pariunt, aut certè vitiis defluunt abortiuis.* Paulò poſt ſcribitur in Epitoma, χωρίσῃ τὴν μαργαρίτην, ἀπὸ τῆς κόγχης μὲν ἡ κέπτεται. ſine voce ἀμπέχουσα, quæ in edita lectione torquet me. Lego mox, Μένανδρος ἐν Παιδίῳ. non autem Πεδίῳ. nam illud alterum probo, inuentum apud Stobæum ſermone 60. & Pollucem libro 19. capit. 50. Adſcribam quæ Pollux affert, quia non ſunt aliena ab iis quæ hic leguntur. χρυσῶν ἰπόδεμας ἔχει λιθοκόλλητον ἦν καλὸν ἂν ἦν ὅτως. Videntur etiam affinia iſtis eſſe quæ ex Næuij Pedio in Nonio extant, *Quot res vis hunc priuari pulchras quas vti ſolet. & Molicinam, crocotam, chirodotam, ricam.* An igitur Menandri fabulam Næuius Latinam fecerat?

ſi ita eſt *Padio* in Nonio corrigendum non minus quàm in Athenæo. Sæpe enim Latini poetæ fabularum quas vertebant titulos Græcos retinebant. cuiuſmodi eſt Næuij *Acontizomenos*, Terentij *Heautontimorumenos*. Cæcilij *Synariſtuſæ* & *Harpazomena*. Turpilij *Paraterusa*, *Hetæra*, *Epiclerus*, *Demiurgus*, atque etiam *Padium*. nam & Turpilium eo indice fabulam docuiſſe, multis locis teſtatur Nonius: in quibus tamen omnibus *Pedium* inuenies ſcriptum. Etiam è Græcis comicis plures eo titulo dramata publicauerant, vt præter Menandrum Plato: cuius drama Παῖς alibi laudatur Athenæo: vbi ſcriberem, ἐν Παιδίῳ pro ἐν Παιδί. Comici ſcoliaſtes Παιδάριον appellat in iis quæ ſcripſit ad Ranas & pacem. item Poſidippus. Subiicit enim Athenæus, εἴρηται Ουλπιανὲ καὶ τὸ ἑφθοπώλιον παρὰ Ποσειδίππῳ ἐν Παιδίῳ. Sic ſcriptum in optimis membranis pro Πεδίῳ, quod quod præferunt vulgati. Mirum eſt quoties in hunc ſcopulum ſocordia ſua impegerint imperiti homines. Apud Harpocrationem extant hi verſus Diphili è Syntrophis, ἀγαθὸς βαφεὺς ἔνεστιν ἐν τῷ πεδίῳ Ταύτη γὰρ ἡμῖν ἑδυσοποιὰ παντελῶς Τὰ σαπέργαν ἀποδεδέχθω. ſcribendum in primo verſu, ἐν τῷ παιδίῳ in altero Ταυτί: in tertio ἀποδέδεχε νυῦ. Ἑφθοπώλια vocem eſſe dialecti Alexandrinæ indicatur his verbis, ὥσπερ ἔθος ἐστὶν ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἑφθοπωλείοις. in Atticæ linguæ auctoribus eam non legas, niſi admodum rarò: ſed illius loco, μαγειρεῖα & ἀλλαντοπωλεῖα. propinæ erant in quibus *cocta vendebantur*, vt Græcum ἑφθοπώλιον Suetonius exprimit in Claudio. Quæ appellat auctor ἐξ ὑδάτων κρέα, Ariſtophanes ἑφθὸν ζωμοῦ. Latini. *inrulentas* & *elixas*. Solitos edi veteribus mactatorum animalium ventres probat dipnoſophiſta Ariſtophanis teſtimonio, ex Equitibus, φήσω σ' ἀδικοῦντ' ἔχειν κοιλίας πολλῶν. Non verba ſed mentem poetæ expreſſit Athenæus. Nam verba comici ſunt hæc,

> Καί σε φανῶ τοῖς πρυτάνεσιν,
> ἀδεκατεύτους τῶν θεῶν ἱε-
> ρὰς ἔχοντα κοιλίας.

Poterat antiquiorem Ariſtophane teſtem eius rei laudare. Iam tum enim Homeri temporibus inteſtina illa eſitabant. canit poeta. Ὀδυσ. σ.

> Γαστέρες αἵδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρὶ, τὰς ἐπὶ δόρπῳ
> Κατθέμεθα, κνίσσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες.

Sed vereor ne aliud ſint γαστέρες apud poetam, quàm κοιλίαι, de quibus hic agit Athenæus. Nam Demoſthenes Bithynus in paraphraſi verborum poetæ, γαστέρας interpretatur ἤνυστρα. Interpres tamen comici iſta explicans, ὅ ἐστιν ἱερὰς τὰς κοιλίας, obſeruat poetæ dici γαστέρας, quæ Ariſtophani, aliiſque poetis κοιλίαι. Verumtamen γαστέρας quales poeta deſcribit, etiam Ariſtophanes ita nominat, iſto loco ſanè quàm faceto in Nubibus,

> Ὁπλῶν γαστέρα τοῖς συγγενέσιν κἆτ' οὐκ ἔσχων ἀμελήτας·
> Ἡ δ' ἄρ' ἐφυσᾶτ' εἶτ' ἐξαίφνης διαλακήσασα πρὸς
> αὐτὼ

Τὼ 'φθαλμώ μου προσετίλησε, κἀπέκαυσέ μου τὸ πρόσωπον.

Planè iſtud conuenit ventribus ſanguine & pingui plenis, quorum Homerus meminit, quóſque Tertullianus *botulos cruore diſtentos* nominat. De his Leo Imperator eleganter, ὡς χιτῶσι τοῖς ἐντέροις τὸ αἷμα διαλαμβάνοντες διδόασι τῇ γαστρὶ in 58. conſtitutione: quæ botulorum & omnino ſanguinis eſum vetat. Ait auctor, καὶ ἑξῆς, *& deinde*: cum tamen ſequentia verba in fabula Ariſtophanis modò recitatum locum præcedant. Reſcribe κοιλίαν ὑείαν. Ait, Κράτινος Πλούτοις aliis hæc fabula inſcribitur Πλοῦτος, vt Ariſtophanea laudat Pollux lib. 2. Scripſerat & Archippus eo nomine fabulam, teſte eodem Polluce lib. 7. cap. 14. & ſcholiaſte Antiphanis ad Veſpas. Laudantur & Anaxilæ, atque etiam Antiphanis Πλούσιοι in his libris. In Xenophõtis teſtimonio. σιαγόνα μακρὰν συνεσταλμένην. libri notæ melioris, μικράν. Obſeruatur Athenæo, maxillam Grecis non ſolùm σιαγόνα eſſe dictam: verum etiam συαγόνα per υ. Legendum verò ὑαγόνα, vt in Excerptis. Euſtathius, τοῖς δὲ τὸ κατ' ἀρχὴν ἐν σύμφωνον ἀποβάλλουσι, συντακτέον καὶ τὸ σῦς ὗς. σμικρὸς μικρός, καὶ τ' ἄλλα ὅσα ἑτέρωθι κεῖται· ἐν οἷς καὶ τὸ σιαγὼν ὑαγὼν τὸ κατηγορεῖν. deinde ſequũtur hæc ipſa verba Athenæi, quamuis diſſimulato auctoris nomine. Quas reliqui Græci χορδὰς, Epicharmus Siculus ὀρύας appellauit, ἐπιγράψας τι, inquit auctor, καὶ τῶν δραμάτων Ὀρύαν. non puto hæc aliter ſcripta eſſe Athenæo: nam eadem lectio apud Euſtathium, in Epitoma & membranis. tamen apud Epicharmum legit aliter Heſychius. Ὀρύα, inquit, χορδὴ, καὶ σύντριμμα πολιτικὸν, ὡς ὁ Ἐπιχάρμου δρᾶμα. quid autem intelligit gloſſographus hic per σύντριμμα πολιτικόν? an edulij genus alicui ciuitati peculiare? puta Syracuſis, vnde ortus hic comicus, & vbi ſcripſit. & fortaſſe ὑπότριμμα melius ſcriberetur. ſed moueor vocis πολιτικὸν inſolentia vt putem aliud longè diuerſum voluiſſe Heſychium. Videntur quidam exiſtimaſſe, eam Epicharmi fabulam vituperationem cõtinuiſſe corporis cuiuſdam ſiue collegij Reipub. Syracuſanæ: quod poeta appellauit Ὀρύαν, vel ὀρύα. Itaque legendum coniicio, καὶ σύστημα πολιτικὸν, ὡς ὁ Ἐπιχάρμου δρᾶμα. Eupolidis *Capræ*, nota fabula ex Plutarcho Sympoſiac. lib. 4. Macrobio, Polluce lib. 9. capite 24. Erotiano in Πρόμαλον, & ſcholiaſte Ariſtoph. ad Veſpas. Cratini *Pytinam* nominat Pollux libro 10. capit. 14. & ſæpius eodem libro. Priſcianus libr. 18. Cratinus in Pytina, Ἀτὰρ ἐννοοῦμαι δὴ τὰ τῆς μοχθηρίας τῆς ἠλιθιότητός τε τῆς ἐμῆς. Argumentum eius comœdiæ cognoſces ex interprete Græco Ariſtophanis Equitum.

CAPVT XV.

Alexidis & Turpilij Fugitiui vel Leucadia. Nuptiæ *diuerſorum poetarum*. χορδῆς μέσαιον. Crateuas Pancratiaſtes *Theophili, & aliorum poëtarum*.

rum. σιλφίῳ σφενδονᾶν. *Nuptiarum* αἱ ἀκμαῖαι *&* αἱ ἕωλοι ἡμέραι. repotia, παλία, ἐπίβδα, πεδοσφύρια. *Boues in Cypro* σκατοφάγοι. *Sus Veneris hoſtia. Pherecratis* Μεταλλεῖς. *Alexidis & Pomponij* Aleones. *Pherecratis* Dulodidaſcalus. ἰφθοὶ πόδες.

ATHENÆVS, Ἄλεξις δ᾽ ἐν Λευκαδίᾳ δραπέταις. Fecerat de Græca Latinam hanc fabulam Turpilius vetus comicus: nam eius poëtæ *Fugitiuos & Leucadiam* citant Varro, Nonius, alij. Pollux libr. 10. cap. 21. laudat Alexidem in Λευκάδι, de quo nihil pronuntio: etſi ſuſpicor Λευκαδίᾳ ſcribendũ eſſe, & de hoc dramate intelligendum. Sæpe enim, vt antè dicebamus, binomines fabulas altero tantùm appellant veteres critici. In Alexidis verſu, Χορδαρίου τόμος ἧκε, καὶ πεικομμάτων: ſcribe metri gratia, καὶ πεικομμάτιον. Idem poeta alibi, τὸ πεικόμμ᾽ ἀπόλλυται. Ariſtophanes in Equitibus, Περικόμματ᾽ ἐκ τοῦ σκυλάκου. Ait, Ἀντιφάνης ἐν Γάμοις. lib. 4. Γάμος hoc drama appellatur. Sed & alius poeta Diphilus Γάμους comœdiam ſuam inſcripſerat, teſte Athenæo libr. 6. è Latinis tres dramaticos poetas *Nuptias* docuiſſe inuenio, Pacuuium, Pomponium, Laberium. In Hemiſtichio Antiphanis, ἐκτεμὼν χορδῆς μίσαιον, vltimum verbum non intelligo. μισάργιον Græcum eſt, exponiturque Heſychio, venter aut inteſtina tenuia. ei voci locus hic dari fortaſſe debet. aut μισαπὸν ſcribendum. vel μισάπιον. Ait, Ποδῶν δὲ καὶ ὠτίων. repetendum ex longinquo μνημονεύει. Praua diſtinctio fraudi fuit eruditiſſimo viro. ſed hunc errorem auxit ille inſigniter cùm πολλὰ ἔχων ſcripſit, pro ἔχον. nam hoc auctor voluit: *Pedum, auricularum, & roſtri, meminit Alexis in Cratena aut Pharmacopola: cuius teſtimonium multa continens eorum nominum quibus eſt quæſtio, paulò poſt proferam.* Inuenies locum Alexidis pag. 107. Κρατεύας autem in fabulæ huius titulo ſcribendum eſſe, doctis omnino aſſentior. etſi vix vnquam ſine menda ſcriptum hoc nomen in Mſs. nam etiam in optimis Κρατία inuenimus aut Κρατεία, quod propius abeſt à recto. Hic eſt Crateuas nobilis ῥιζοτόμος nominatus Hippocrati, Dioſcoridi, Plinio, Galeno, alij. Ait, Θεόφιλος Παγκρατιαστῇ. inter nouæ comœdiæ poetas hic Theophilus, vt Pollux docet libro 9. vbi de voce παρεμβολὴ diſputans quæ in locum vetuſtioris στρατόπεδον ſucceſſit, è Theophili Pancratiaſte profert hunc verſum,

ἦτ᾽ ἐν χάρακι μὲν ταῦτα καὶ παρεμβολῇ.

Pancratiaſten docuerant etiam Alexis & Philemon, & ex Latinis Ennius. Anaxilæ è Coquis poſtremus verſus ſcribi debet,

Ἀκροκώλι᾽ ἑφθὰ ἐστί, ῥύγχη, καὶ πόδας.

Sequitur, καὶ ἐν Καμψοῖ. Scribo Καλυψοῖ, ex lib. 4. Circe & Calypſo nomina fabularum huius poetæ ex Homero nota omnibus. In iſto Axionici, ζωμοποιῶ θερμὸν ἰχθῦν ἐπαναπλάττων, ſcribũt Excerpta ζωμοποιόν. Fortaſſe ſcribendum, ζωμὸν ποιῶ. Proximus verſus letaliter affectus eſt. Tertius monſtrum eſt merum: δύναμαι ἀνω στραγάλικα σιλφίῳ σφενδονᾶν. Debellemus hoc monſtrum ſi modò pares ſumus tanto incepto. Lego, οἷος vel potius ὗς ὠμοτάριχά τε κἀκροκώλια σιλφίῳ σφενδονᾶν. Vocem certè ὠμοτάριχα rectè à nobis reſtitutã hoc loco liquebit attendenti ad ſeriem verborũ Athenæi. Σιλφίῳ σφενδονᾶν interpretor, ſilphij cõdimentum vibrare & reſpergere ſuper cibos. durum dictum. ſed quid miremur? coquus loquitur. nec mendam tamen abeſſe præſtabo. σιλφίῳ ἐπιγανοῦν eodem ſenſu dixit Alexis, μυελὸν ἀφεῖλον ἐπιγανώσας σιλφίῳ. non multò minus inſolens vſus verbi ἐπιδοῦναι in Antiophanis Paraſito, ἐφθῆς τυρὸς ἐπεδίδου πολύς. Poſtrema poetæ verba aut potius glorioſuli coqui ſunt iſta, ὥστε πάντας ὁμολογεῖν Τῶν γάμων κρείττω γεγονέναι τὴν ἕωλον ἡμέραν. adeò vt faterẽtur omnes *Ipſo nuptiarum primo die lautiora eſſe repotia.* Nuptiarum ſolennitas pluribus diebus celebrabatur. primum vocabant γάμους: ſecundum ἐπαύλια, vt Pindarus: vel παλία. Heſychius, Γάμοι ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν γάμων ἡ δὲ δευτέρα παλία. ſic dictus is dies ἀπὸ τοῦ πάλιν εἶναι. ſi tamen integra ſatis illa lectio. Latini vocant *repotia.* Axionicus eleganter ἕωλον ἡμέραν. Græcis ἕωλα dicuntur omnia quæ deſierũt eſſe ἐν ἀκμῇ nouitatis. Sic M. Tullius ἕωλον vocat librum qui primam nouitatis gratiam amiſit. Sic tranſacto nuptiarum die primo, qui deinceps ſequuntur, etſi ſunt feſti, ἕωλοι tamen iure dicũtur. Libro quarto opponit auctor τὰς ἀκμαίας τῶν γάμων ἡμέρας, & τὸ ἕωλον τῆς συμποσίας. Non erat ferendum tam elegantem locum, tam malè adhuc eſſe expoſitum. Ἕωλον ἡμέραν deſinentis feſti, pulchrè in ἐκφράσει Καλανδῶν deſcribit Libanius. eius verba adſcribemus: ſunt enim venuſtiſſima. τετάρτη, inquit, ἡμέρα τὴν μὲν ἀκμὴν τῆς ἑορτῆς ἀμβλυωτέρα. τὸ πᾶν δ᾽ ὅτε ἡ μετ᾽ ἐκείνην οὖσαι δυναιτ᾽ ἄν. ἀλλ᾽ ὥσπερ αὔρα τις ἐπὶ λεπτὴ πνέουσα, κατέχει τοὺς ἀνθρώπους ὁ καιρὸς ἐν εὐφροσύναις ἀμυδροτέραις. Pherecratis Λῆροι adducuntur in teſtimonium à Polluce libro ſexto, capite decimonono, & libro decimo, capite 22. Non extat in præcedentibus locus ille quo reiicit nos cùm ait, ὅτι κυρίως λέγεται ῥύγχος ἐπὶ τῶν συῶν περιέρηται. Æoloſicon Ariſtophanis & Gerytades inter celeberrimas eius poetæ fabulas paſſim memoratæ. De Æoloſicone quædam Platonius περὶ διαφορᾶς κωμῳδιῶν. Inde prolata verba ſic concinnes licet cum interpretibus, καὶ μὴν ἐς τὸ δεῖπνον ἀκροκώλιά σοι τέτταρα ἥψησα ταχύ. Antiphanis verba ſunt, Ἔπειτα καὶ ἀκροκώλιον ὕειον Ἀφροδίτῃ; γελοῖον. ἀγνοεῖς. ἐν τῇ Κύπρῳ δ᾽ οὕτω φιλήδει ταῖς ὕεσι δέσποτα, ὥστε κατεσθίειν ἀπεῖρξε τὸ ζῷον, τοὺς δὲ βοῦς ἠνάγκασε. poterant negotio nullo in legem vel iamborum vel trochaicorum hæc verba cogi: qui putabunt eſſe tanti ingenio ſuo obſequantur. Mendum in fœdo verbo fœdum detegemus nos, & pro *κατεσθίειν comedere*, emendabimus σκατοφαγεῖν, *ſtercus vorare. Ita ſues amat Venus,* inquit, *vt in Cypro cùm cogeret boues ſtercoribus veſci, ſues ea neceſſitate exemerit: imò vetuerit ſa-*

cere. Qui neſcit quæ περὶ τῶν σκατοφάγων βοῶν vetuſtas fabulata eſt, conſulat Feſtū in *Cyprio boui*, & parœmiographos. Quod ſequitur, ὅτι ἡ ὗς Ἀφροδίτῃ οὐ θύεται, μαρτυρεῖ Καλλίμαχος: illuſtrabunt quæ ſcribit Ariſtophanis interpres ad verſum hunc ex Acharnenſibus,

Ἀλλ' οὐχὶ χοῖρος τῇ Ἀφροδίτῃ θύεται.

Pro ὑσμῷ, rectè viri eruditi Τάγηνα. vide Euſtathium Ἰλιάδ. λ. Ait, Φερεκράτης δ' ἐν Μεταλλεῦσι. De auctore huius fabulæ non conſenſerunt critici veteres. Eratoſthenes Nicomacho eam attribuebat Harpocration, Ἐπὶ ἡ δρᾶμα Φερεκράτους Μεταλλεῖς ὅπερ Νικόμαχόν φησι πεποιηκέναι Ἐρατοσθένης ἐν ἑβδόμῳ περὶ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας. Erotianus in Ἀρμῷ, Pherecrati adiudicat, vt Athenæus. Alexidis Κυβευταὶ aut verſa aut imitatione expreſſa videtur fuiſſe à Pomponio, ex cuius *Alconibus* laudant hunc verſum grammatici, *At ego ruſticatim tangam, vrbanatim neſcio.* In nupera editione male diſtincta ſunt iſta, Κὰν παιδὶ χόριον ἑψητοῖς: quæ rectè ſunt à Dalecampio accepta. *Dulodidaſcalus* Pherecratis paſſim in his cōmentariis laudatur: alibi offendere non memini. In ea fabula fecerat poeta [illegible] mentionem: ſed & apud Hippocratem qui Pherecrate antiquior eſt, πόδας [illegible] ἐφθούς, *pedes ouinos elixos* aliquot locis legere memini.

CAPVT XVI.

Τυρὸς ἐπεδόνει. Ecphantides *poeta comicus. Tageniſtæ Ariſtophanis.* ἀπόβασις ἥπατος. δέλφαξ ὀπωρινὴς τρίχαια. Collabi *placentæ aut panes.*

Dvrvm dictum eſt, quod ex Antiphanis Paraſito affertur, εἴ φησι τυρὸς ἐπεδόνει πολύς. Excuſabamus ſuprà inſolentiam phraſeos, quia hæc coquus aut paraſitus loquitur: quibus ſolent optimi poetæ loquendi genera tribuere ganeoni & homini inter ollas ac patinas educato conuenientia. aliter qui ferri queat τὸ ἐπεδόνει non video. δονεῖν eſt ſtrepitum in turba facere. hic ſimpliciter ad declarandam rei copiam vſurpatur: quia fere copiæ comes ſtrepitus & ταραχή. ſine δοκήσεις. fortaſſe etiam εἴ φησι ſcribēdum. Ecphantides, cuius ſubiectum eſt teſtimoniū, antiquus fuit comicus, ſed ita obſcurus, vt parum abeſt quin ipſius etiam nomen cum ſcriptis è memoria hominum ſit deletum. Seruatur adhuc alicubi, vt hic, & in Gloſſis Heſychii: cuius ſunt verba. Ἐκκεχοιριλωμένη· ἢ Χοιρίλε ὄντα (ſcrib. τοῦ Χ. vel ὡς Χοιρ. ὄντα.) Ἐκφαντίδης γὰρ τῶν κωμικῶν Χοιρίλος θεράπων ἦν, ὃς συνεποίει τὰς κωμῳδίας. In Ariſtophanis ſcholiis alicubi Φαντίδης pro Ἐκφαντίδης memini obſeruare. *Tageniſtarum* Ariſtophanis meminit eius interpres Græcus ad Ranas, aliſque locis, & Pollux libro 10. capit 23. Poetæ verba, παρέσταμαι γὰρ λιπαρὰ καπῶν. ita melius quàm vt in ipſius ſcholiis ad Acharnenſeis, παρατέταμαι γὰρ ἰδίων. Sæpe diximus, veteres grammaticos in recitandis auctorum locis parum fuiſſe religioſos: & verbis ſuis ſæpe illorum χρήσεις corrupiſſe ſeruata ſolùm ſententia. Sequentia non intelligo, ἀλλὰ φέρετ' ἀπόβασιν ἥπατος Dalecamp. videtur legiſſe ἀπόφυσιν ἥπατος, vel ἡπατίου, qui vertat, *hepatis extremam fibram*. Iecoris ἀποφύσεις & πτερύγια, quæ Hieronymo *pinnulæ*, & ἀποχίδας ſcio quid Galenus, aliique medici Græci appellent: ἀπόβασιν hoc ſenſu legi nunquam. Pro ἀπόφυσιν etiam ἀποφυάδα ſcribi poteſt. ſic enim ἀποφυάδας ἐντέρων dixit philoſophus libro ſecundo Hiſtoriarum. Omnino de hoc loco parum mihi conſtat. ἥπατος quidem non dubium legere debere, vt ſtatim καρδίαν. aut certè ἡπάτιον, vt in Eubuli verſu, Ἡπάτια, νῆστις, πλεύμονες, μήτρα. Sed audendum hîc opinor, aliquid: ſi ad probabilem aliquam ſententiam locum hunc in omnibus M s s. corruptiſſimum, volumus refingere. Poſſumus ita concinnare: Ἀλλὰ φέρετ' ἢ προβάτειον ἥπατος, ἢ καρδίαν ἢ κόλλοπά τινα. iecur ouinum, vt arbitror, intelligit. Sic alibi hanc vocem cum adiectione ſimili legas: puta, aut ὕειον, aut αἴγειον, aut ἄρνειον. Pergit Ariſtophanes, ἢ πλεύμονες ἦν ἐστιν. Proba, vt videtur, lectio. tamen aliud ſuadēt membranæ, quæ habent, ἢ σπλῆνος, ἢ [illegible]. ſic vocatur pars inteſtinorum & ipſa inter cupedias. Corrupta manifeſto quæ ſequuntur, ἢ δέλφακος ὀπωρινῆς ἢ τρίχαια. Dalecamp. emendauit, ἢ χοῖρια. Non erat illa conueniens huius loci morbo medicina. Infra hoc in libro ita ſcribitur, ἢ δέλφακος ὀπωρινῆς ἢ τρίχαια. Vir optimus vt corruptiſſimam hanc γραφὴν damnat. ego probo non vt rectam, ſed vt rectæ proximā. Legendum enim, ἢ δέλφακος ὀπωρινῆς ἢ τρίχαια. partem ſuillorum inteſtinorum τρίχαια vocabant. Idem poeta in Theſmophoriazuſis, ἢ δὴ χορδαὶ, ἢ δὴ τρίχαια δέλφακος. Lucianus Lexiphane, παρεσκεύαστο δὲ πολλὰ καὶ ποικίλα δίχηλα [illegible] καὶ χελιδόνες καὶ τρίχαια. Iam vocem ὀπωρινῆς aſſerimus auctoritate Athenæi, qui libro 9. ex hoc loco probat vſurpaſſe Ariſtophanē nomen δέλφαξ genere fœminino. eſſet autem probatio illius nulla ſi ſcripſiſſet Ariſtophanes ὀπωρινοῦ. Addit poſtremò comicus, μετὰ κολλάβων χλιαρῶν. *Collabi*. ait vir doctus, *placenta clauis ſimiles qui fides in citharis tendunt*. vertibulas puto aut verticilla intellexit. At quomodo erunt aut dicētur placentæ iſtæ collabi, ſi claui formam referunt? nam omnis placenta aliquam habet εἰς πλάτος ἔκτασιν: aut πλακοῦς non erit, niſi quomodo pyxis dicitur, quę eſt ex argento vel auro. Qui putabant è veteribus dictos eſſe collabos à ſimilitudine vertibularum citharæ, panes illos non placentas appellabant. Verùm alij notationem nominis aliam afferunt: ſic enim dici placentam quadratam paruulam, ἐκ μεγάλων κολοβουμένην.

CAPVT XVII.

Dionyſiocles medicus, Leonides grammaticus. Damon vetus ſcriptor. Damnus Colophonius. μήτηρ μητρόπολις καὶ μήτηρ τῶν Ἱπποκράτους ὑῶν. *Hippocratis Coi liberi, & de iis prouerbium*, Tres fratres. *Hippocratis*

pocratis

pocratis Atheniensis liberi, & de iis vetus dictum, τῦ πατρὸς τὰ παιδία. Prouerb. Vitam pulmonum viuere, *vel* oſtrei, *vel* plantæ. *grammatici ἀκανθοβάται, & eorum ſpina.*

MVltis locis factum videas ab Athenæo, vt de appoſito cibo teſtimonia primùm ex poëtis & philoſophis proferat: deinde autem ex medicorum libris naturam illius explicet. Propterea ſcribit iſto loco, Τοσούτων λεχθέντων καὶ περὶ τούτων, οὐδὲ τῶν ἰατρῶν οἱ παρόντες ἀσύμβολοι μετειλήφασι. *cùm etiam de iſtis hæc dicta eſſent, ne medici quidem qui aderant priùs illa guſtarunt, quàm ſymbolam contuliſſent.* quid ſymbolas appellet ſatis declaratum eſt libro primo, cap. quarto. Videtur autem Athenæus hoc dicere, omnes aut plures certè medicos qui cõuiuio interérant aliquid de ſcriniis memoriæ, quod ad rem faceret, prompſiſſe in commune. Nam hoc iſta ſpondent, τῶν ἰατρῶν οἱ παρόντες. Spem tamen hanc noſtram egregiè auctor deſtituit: vnius Dionyſioclis verba proferens: & ea quidem adeò pauca, vt non ſine magna ratione deeſſe aliquid hac quoque in parte noſtris hodie codicibus ſuſpiceris. Statim enim ſermonem velut lampada curſu excipit Leonides diuerſæ profeſſionis homo: Καὶ ὁ Λεωνίδης, Δήμων ἐν τετάρτῳ Ἀτθίδος, φησὶ, φησί. *Leonidas autem dixit, Damon in libro quarto Atthidis narrat.* Errant qui putant Leonidam eſſe auctoris illius nomẽ, cuius mox verba afferuntur. ille verò vnus fuit è conuiuis, vt docent clarè ſequentia hæc non multo pòſt; πρὸς ἐνεχθέντος τοῦ καλουμένου ὠγρίου, ὁ Λεωνίδης ἔφη. philologum fuiſſe & criticum hæc euincunt, καὶ ὁ Διονυσοκλῆς ἔφη, ὅτι μὲν ἐστι τὰ ποιήματα ὦ ἀγαθὲ Λεωνίδη, ὑμῶν ἐστι κρίνειν τῶν δοκιμαστῶν γραμματικῶν. ſic enim rectè legit etiam Dalecampius illo in loco ὑμῶν, non vt editum eſt, ἡμῶν. Errant etiam qui Δήμων putant eſſe à δῆμος. eſt enim Demon, aut Damon vetuſtiſſimi auctoris rerum Atticarum nomen. Is ipſe eſt, cuius teſtimoniis Plutarchus in Theſeo ſæpius vtitur, & ſcholiaſtes quoque Ariſtophanis prouerbia explicans ὁ Διὸς Κόρινθος ad Ranas: & *Noctuam Athenas* ad Aues. an idem ſit Damon qui de Byzantio ſcripſerat teſte Athenæo lib. 10. non ſcio. Fuit & Damius Colophonius ſcriptor alius multo recẽtior, cuius nonnulla extant in Athenæi De machinis bellicis libello. Thymœtes cuius meminit Damon, Oxyntæ regis Athenarum ex concubina filius fuit: qui vltimus ſtirpis Theſei regnum obtinuit: mox ſcelere partum imperium ſcelere amiſit ſpoliante Melantho Meſſenio. Pauſanias, Euſebius, alij. Deinceps de vulua ſuilla ita ſcribitur. Μήτρα ἐξῆς ἐπεισηνέχθη, μητρόπολις ἱερὸς ἀληθῶς οὖσα καὶ μήτηρ τῶν Ἱπποκράτους υἱῶν, οὓς εἰς ὑωδίαν κωμῳδουμένους οἶδα. *Deinde illata eſt vulua, metropolis re vera & mater filiorum Hippocratis, quos propter ingenium ſuillum ſcio eſſe comicis irriſos.* non ſunt iſti magni Hippocratis liberi Teleſippus, Demophon, & Pericles, de quibus extat vetus dictum, *Tres fratres*: ſed lurconis cuiuſdam Athenienſis ſoboles, quæ prouerbium ſuſtulit, τῦ πατρὸς τὰ παιδία. helluo pater, helluones filij. horum ait fuiſſe metropolin & matrem vuluam ſuillam: quaſi porcos appellaret porca natos. non ex alio animali numeroſior materia ganeæ. Alludit autem ſcriptor eruditiſſimus ad verſus Antiphanis in Philometone, qui ſuper vulua aliquanto poſt citantur: aut etiam fortaſſe ad dictum Chryſippi, qui Archeſtrati carmen quo ganeonum gulam erudiit, μητρόπολιν τῆς Ἐπικούρου φιλοσοφίας nominauit. Apage viri docti emendationem μητροπολιν ſcribentis pro μητρόπολιν. In Platonis loco è Protagora ſcribe συνεῖναι, non συνιέναι. ipſum vide. Scribe etiam locum è Philebo ſic, ζῶντες οὐκ ἀνθρώπου βίον, ἀλλά τινος πλεύμονος, ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρείνων ἔμψυχά ἐστι σωμάτων. *non hominum ſed pulmonum vitam viuunt, & eorum marinorum, quæ in teſtaceis corporibus ſunt animata.* non ἐμψύχων. poſtrema verba periphraſin continent ignauiſſimorum oſtreorum, quorum vita non multum differt à vita plantarum. Platonis locum illuſtrabunt Galeni verba, quæ aſcribam ex commentario de embryonum in vtero formatione, ὥστε τὸ κυΐσκόμενον οὐ μόνον ὡς φυτὸν ἐπὶ τὴν διοίκησιν ἔχει. ἀλλ' ἤδη καὶ ὡς ζῶον, ὁποῖα ζῶα, χῆμαί τ' εἰσι καὶ κήρυκες, καὶ πίνναι, καὶ ὄστρεα, καὶ λεπάδες, ἥτις γ' ὀλιγίστης, ἢ οὐδ' ὅλως διάρθρου κινήσεως σφυγμικῆς. Talia ſunt etiam tethya, ſpongiæ, holothuria, aliáque hoc genus zoophyta, de quibus accuratè Ariſtoteles libro quarto De partibus animalium. In 10. Nicomacheorum, & primo ad Eudemum, qui ſemper dormiunt φυτοῦ ζῆν βίον dicuntur. pro quo Hieronymus ad Pammachium, *in modum glirium viuere.* Cæterum *oſtrei vitam viuere* paulò aliter vſurpat Plutarchus in commentario ſalubrium præceptorum, de iis loquens qui neceſſitatem vno eodémque ſemper modo viuendi ſibi impoſuerunt, οὐκ ἀσφαλὲς, ait, οὐδὲ ῥᾴδιον, οὐδὲ πολιτικὸν, οὐδ' ἀνθρωπικὸν, ἀλλ' ὀστρέου τινὸς ζωῇ προσεοικὸς ἡ σελίχες, τὸ ἐμμένειν τούτῳ. Vlpianum ait Cynulcus τὰς ἀκάνθας συνάγειν, aſſiduas illius diſputationes de vocibus reprehendens. ſpinas vocabant grammaticorum quæſtiunculas. Antiphanes in epigrammate de grammaticis, ἀτυχεῖς σῆτες ἀκανθοβάται. Sunt quibus placeat, ἀκανθοβόται, *qui ſpinis veſcũtur.* ſed verum omnino eſt, ἀκανθοβάται, *per ſpinas ingredientes.* quod vnica hac voce Antiphanes intellexit, pluribus expreſſit Athenæus, ὡς αἰ ἐχινόποδας καὶ ἀνὰ τρηχέας ὄνωνιν ἀεὶ διατρίβων, *verſans aſſiduè inter echinopodas & aſperas onones.* echinopus & ononis, ſiue anonis aculeatarum herbarum genera ſunt.

CAPVT XVIII.

Strena ἐπινομὶς, & ἐνδεχομός. *Strenæ origo. Vlpiani ξενοφωνία. penula ἄχρηστος. Lexiphanes Luciani. ἔνδος, qui eſt in conſpectu. ἀφόρητα ὑποδήματα. ἀνάγεια calceamenta. ἐξεφρησα exij. παῖ Λεύκε. φαινόλης. ὑπολίσθρος, loturus. ἐμοὶ δ' ἐγώ. ὑπότριμμα & πρόσκομμα. Euſtathiani codices.*

VLPIA

VLPIANVM reprehendit Cynulcus, quod ſtrenam Romanorum Græcè dixiſſet ἐπινομίδα. Mihi videtur hic Ariſtarchus & imperitè facere & inhumanè. Exiſtimo enim ita ab Vlpiano vocatam non ſtrenam quamcumque, ſed eam quæ Imperatori de more donabatur anni noui initio. hæc verò elegantiſſimè poteſt dici ἐπινομίς quippe data vltra legitimum canonem, & onera neceſſaria: quod pulchrè exprimitur Græca illa voce. Notabamus ad Suetonium deeſſe Græcis vocabulum quo Latinum *ſtrena* reddant ἓν ἀνθ' ἑνός. Quare laudanda potius Vlpiani induſtria, qui iſtud nō ineptè excogitauit: quàm reprehendendus conatus: etiamſi minus eſt quod voluit aſſecutus. Alij Græci nouum verbum διαρχισμὸς finxerunt in eam rem vt pridem diximus. Rectè autem Athenæus ſcribit ſtrenuæ & morem & nomen ab antiqua traditione ductum eſſe veterum Romanorum. Symmachus lib. 10. *Ab exortu pene vrbis Martiæ ſtrenarum vſus adoleuit, auctoritate Tatij regis: qui verbenas felicis arboris ex luco Strenia anni noui auſpices primus accepit D. D. Imperatores. Nomen indicio eſt, viris ſtrenuis hæc conuenire ob virtutem: atque ideo vobis huiuſmodi inſigne deberi, quorum diuinus animus magis teſtimonium vigilantiæ, quàm omen expectat.* Quæ deinceps ſequuntur reprehenſiones Vlpiani, omnes eiuſmodi ſunt, vt ex illis, (ſi modò iniuria ei nō fit) appareat hominis ingenium prorſus φιλόκαινον. Neque enim adduci poſſumus, aut vllo modo debemus, vt viro exactè, & ſollicitè docto ex Helleniſmi imperitia has ſtribiligines excidiſſe arbitremur. Verius puto, Vlpianū his vocibus & loquendi generibus vſum, vel per iocum, vt eos rideret qui ſeriò ita loquerentur: vel vt πολυμαθημοσύνην ſuam venditaret, auréſque eruditorum in ſe conuerteret. Fieri enim poteſt, vt iſta quorum nomine hîc reprehenditur, apud ſcriptores non poſtremæ notæ reperiſſet. Multa enim vt ſcimus, etiam Ciceronibus & Demoſthenibus, nedum poëtis, qui ſibi omnia licere volunt, exciderunt notanda nobis potiùs quàm imitanda. Contra Vlpianus, cùm in antiquis ſcriptoribus ſemel fortaſſe horum aliquid obſeruaſſet, illo vti non verebatur. Hinc illa ſartago loquendi, cuius hîc à cynico philoſopho accuſatur. Ait igitur, οὐ σὺ εἶ ὁ καὶ τὸν καινὸν καὶ μήπω ἐν χρείᾳ γινόμενον φαινόλην (εὕρηται γὰρ ὦ βέλτιστε καὶ ὁ φαινόλης) εἰπὼν, παῖ Λεῦκε, δός μοι τὸν ἄχρηστον φαινόλην. Quid in Vlpiano reprehendatur hic à Cynulco non viderunt interpretes. Natalem mitto nimis vbique Natalem. Dalec. exiſtimauit notari vocis φελόλης inſolentē vſum pro φαινόλης. ſed fallitur vir optimus: nam ita verti debuit, *nonne tu is es qui nouum & quo vſus nondum eras* φαινόλην (*reperitur enim vir optime pænula dicta* φαινόλης) *dixiſti* ἄχρηστον*? Puer Leuce da mihi pænulam* ἄχρηστον. Videtur Vlpianus puerum ſuum Latinè compellans pænulam petiiſſe. Cynulcus vt Græcè idem diceret φαινόλης pro Latino verbo poſuit. ſed Vlpiani reformidans ingenium excuſationem adiicit: ideo ſe ea voce vti quia extaret apud ſcriptores nonnullos. At Vlpianus ab illo caſtigatur ob dictionem ἀχρήστου, qua vſus erat ſanè quàm inſolenter, pro οὐδέπω ἐν χρείᾳ γινομένου, *qui nondum fuit in vſu*. Id verbi hac notione barbarum eſſe conſtat. Quare etiam diſertiſſimus & Helleniſmi peritiſſimus Lucianus in Lexiphane hanc vocem non prætermiſit. Ille liber ingenioſiſſimè confectus, veluti laterculum quoddā eſt omnium dictionum ἀδοκίμων, quas ſemidocti homines Athenæi & Luciani temporibus, magno cum eruditorum faſtidio ſoliti vſurpare. Verba Luciani ſub indocti cuiuſdam perſona hæc ſunt, πυθόμενος δ' ὅτι ὁ στρατηγὸς ὀπτός ἐστι, λαβὼν ἄχρηστα ἱμάτια, δίητρια, καὶ ἀφόρητα ὑποδήματα, ἐξεφρησα ἐμαυτόν. in his paucis verbis multæ ineptiæ notantur. ὀπτὸς, ridiculè poſitum pro ὁρατός, *qui poteſt videri: qui incipit eſſe in conſpectu*. nam etſi id vox illa ſignificet, non eſt tamen ea notione in vſu. vide libro 8. cap. 4. ἄχρηστα ἱμάτια, pro noua, & vt Cynulcus interpretatus eſt μηδέπω ἐν χρείᾳ γινόμενα. inſulsè & barbarè: nam ἄχρηστον eſt contrarium τοῦ χρηστοῦ, & rem improbam ſignificat. ſimile peccatum in ἀφόρητα pro *nondum geſta*. Sic accipe paulò pòſt cùm ait Pompeianus Philadelphenſis ore Cynulci, κόμιζέ μοι τὰς βλαύτας τὰς ἀφορήτους, καὶ τὴν ἐφεστρίδα τὴν ἄχρηστον. Ineptè etiam δίητρια appellat calceamenta. eſt enim textrinæ vocabulum, & veſti ſubtili ac bene textæ conuenit. Plato in Politico, λεῖον καὶ τὸ λεγόμενον δίητριον ὕφασμα ξυνάγοντα ἐξ αὐτῶν. Strabo libr. 15. τὰς διητρίους ὑφαίνεσθαι σινδόνας. hic fatuus, δίητρια ὑποδήματα *elegantes calceos* ſignificās dixit. Etiam Æſchylus in Dictyurgicis, (vel Dictyulcis, vt nominat Æſychius,) ducta tranſlatione à veſtibus, aliud neſcio quid δίητριον vocauerat, ſicut obſeruat Iulius Pollux libr. 7. cap. 10. Poſtremò & ineptum & βλάσφημον eſt pro *exij*, ἐξεφρησα, quod valet ἐξήῤῥησα in *perniciem abij*. In verbis Vlpiani, τὸ Λεῦκε perperam putarunt eſſe adiectiuum: nam aliud λευκὸς aliud Λεῦκος. Sic vocabant ſeruos interdum παῖ Λεῦκε: non παῖ tantū, aut proprio ſolū nomine. Alexis, παῖ Στρομβιχίδη μὴ τῶν χειμερινῶν ἀργυρωμάτων. Vocabulum φαινόλης multò ante Athenæi ſæculū Græcè loquentibus & ſcribentibus cepiſſe vſurpari & indicat obſcurè Cynulcus, & ſcimus nos verum eſſe ex epiſtolis Pauli Apoſtoli. Putamus autem, vt iam diximus, præter τὸ ἄχρηστον, cætera Latinè dixiſſe Vlpianum. Sequitur alia caſtigatio, εἰς βαλανεῖον δέ ποτε πορευόμενος, οὐκ ἔφης πρὸς τὸν πυνθανόμενον, ποῖ δή; ἀπολούμενος εἶμι δ' ἐγὼ ἐπείγομαι. Duo hic notantur, ἀπολούμενος ſtultè pro ἀπολουσόμενος *loturus*. cùm ſignificet *periturus*. ſed mirum quid prætexi iſti voci quiuerit, cauſſa enim dici nulla poteſt cur ex ἀπολουσόμενος fiat ἀπολούμενος. In cæteris quo colore peccata tegi potuerint perſpicuum eſt. λούμενος pro λουόμενος ſcimus dixiſſe Atticos: pro λουσόμενος,

nemo vnquam. Præterea in Lexiphane hoc non eſt notatum à Luciano. Scribebam aliquando ἀπολουσόμενος: ſatis in eo ratus ineſſe ἀκυρολογίας, quod pro λούσασθαι dixerit ἀπολούσασθαι. illud enim rectum, hoc non rectum: quemadmodum ex ſeptimo Pollucis intelligimus, & vſu auctorum meliorum. propterea Lucianus ſuum illum barbarum ita loquentem inducit. δεῖ μὴ ἐν λουτρῷ ἀπολουσώμεθα. & paulò antè, χαίρω μὲν κάματον ἀπολουόμενος. vbi tamen ſcribi malim ἀπολούμενος. vt duplex ſit culpa: & ἀκυρολογία, & τὸ βλάσφημον. Eclogæ Hœſchelianæ vulgatam lectionem apertè confirmant: etſi aliter quàm in editis ſententia ibi concipitur, καὶ περὶ βαλανέως, inquit, ἠρώτα τὸν παῖδα, ποῦ δὴ ἀπολούμεθα; Retinēdum igitur τὸ ἀπολούμενος: quam firmat etiam quod ſubiicitur, ea die periiſſe Vlpiano pænulā Canuſinam ſubreptam à balnearibus furibus, vel præmiatoribus. Nam indicare voluit Cynulcus, habuiſſe omen illam non minus infauſtam, quàm ineptam vocem ἀπολούμενος. Sic mox, ἔπειθ' οὕτως ἀπολούμεθον. *poſt iſta lauabimus nos duo.* Alterum quod in Vlpiani ſuperioribus verbis notatur, eſt ἦν δ' ἐγώ quæ voculæ tunc frequentes erant in ore τῶν Ἀττικιστῶν. Lucianus non vno loco huius ſuę inſulſitatis eos admonet, & prout meriti erant ſalsè irridet. In voce ὑπώπιον error perſpicuus eſt, qui deinceps notatur à Cynulco: neque hic quicquam obſcuri. Facetus verò nimis cenſor iſte, errorem errore corrigit, & planè quod ait vetus verbum ἥλῳ τὸν ἧλον, πασσάλῳ τὸν πάσσαλον. Non enim minus eſt abſurdum, πρόσκομμα appellare plagam ſub oculo acceptam, quàm ὑπώπιον nominare vulnus tibiæ illatum. Scribe παρά τινι τῶν φίλων ἰατρῷ: cum vulgatis: hoc malo quàm ἰατρῶν, quod habent Mss. Ait Cynulcus, παρά τινι τῶν φίλων ἰατρῷ ὑπαλειψάμενος τὰ ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς παχεῖ φαρμάκῳ. Euſtathius extremo commētario in Iliadis ῥαψ. μ. totam hanc hiſtoriolam deſcribens, mirificam prorſus lectionem affert, quam vnde ſit nactus non diuino. Sic enim ille, ἀκούσας τῶν ἴσως καὶ ἄστων καὶ ἔσω λόγου, τὴν κεφαλὴν εἰς νέωτα ταινίαις διαλαβὼν, ὅ ἐστι φασκίαις, καὶ ἐρωτηθεὶς τί πάθοι; πρόσκομμα ἔφη. vnde illud εἰς νέωτα? *anno ſequente*. vnde illud ταινίαις? quod tamen ceu planè γνήσιον Athenæi non profert ſolùm, ſed etiam interpretatur.

CAPVT XIX.

Ἄνθρωπος οὐκ ἀπανοῦργος. ὀνοματοθήρας, θηρολέξης, λεξιθήρ, λεξιθηρεῖν. ὑποδησάμενος τὸν πώγωνα. ὠμόλινον inuolucre. *ὀδοντὴ ξύστρα. περιδεῖσθαι πώγωνας. ὀπτὸς τάριχος, cutis ſquallida. συντριβεσθαι, συντριβή. Inferiæ menſe Februario factæ ex more Græcorum. καῦσις de frigore, καύματα,* Caumata. *ἀποκαύματα. pedum perniones. Nix calida quibuſdam.*

TRANSIT Cynulcus, miſſo facto Vlpiano, ad ſimilem Pompeiani Philodelphenſis criminationem: cui hoc tribuit elogium, ἄνθρωπος οὐκ ἀπανοῦργος, ὀνοματοθήρας δὲ καὶ αὐτός. id eſt, *homo induſtrius. ſed verborum etiā ipſe captator.* οὐκ ἀπανοῦργος valet πανοῦργος, *ſolers & induſtrius*: nam ea vox interdum in bonā partem accipitur. ὀνοματοθήρας dicitur cuius omne ſtudium in vocularum obſeruationibus poſitum. Philo Iudæus de Eſſenis loquens, φιλοσοφίας τὸ λογικὸν ὡς οὐκ ἀναγκαῖον εἰς κτῆσιν ἀρετῆς λογοθήραις ἀπολείπουσιν. Idem ſignificat θηρολέξης, vt explicat Heſychius. Leges apud A. Gellium λέξεις τηρεῖ, lib. 11. nimis minutè ac prope etiam ſub frigide Plutarchus cum Epicuro accuſando λέξεις τηρεῖ. Grauius ſonat λεξιθήρ apud Epiphanium: ſic enim ſolet appellare eum qui vndique ex ſacris literis voculas aucupatur ad ſui dogmatis confirmationem. vt lib. 2. contra Arrianos, προπηδήσαντες τοίνυν οἱ λεξιθῆρες εὐθύς: & paulò poſt, περιλείπεται δὲ τοῖς λεξιθήρεσι τὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος πρόσωπον: & λεξιθηρεῖν ſæpe apud eundem magnum ſcriptorem. Huius igitur Pompeiani ineptias videamus. De illis, βλαύτας ἀφορήτους & ἐφεστρίδα ἄχρηστον dictum iam ſuperiore capite. Addit, ἐγὼ γὰρ ὑποδησάμενος τὸν πώγωνα προσαγορεύσω τοὺς ἑταίρους. Videtur fuiſſe moris vt qui promiſſam barbam alerent, eam nodo aſtringerent, aut neſcio quomodo vincientes componerent: quod hodieque facere multos videas. Hāc barbæ δέσιν Pompeianus intelligit: qui tamen vt ineptè vſus in ea re verbo ὑποδεῖσθαι, βαρβαρισμοῦ reus peragitur à Cynulco. Sic accipiebam apud Lucianum verba Lexiphanis, ἐγὼ μὲν ὑποδησάμενος ἐξυόμην τὴν κεφαλὴν ὀδοντῇ ξύστρᾳ: niſi tamen ὑποδησάμενος ſignificat ibi *inuolutis humeris linteo.* ita enim fieri amat quoties aut caput pectimus, aut operam tonſori damus. Plautus Captiueis, *Ne id quidem inuolucre iniicere voluit, veſtem vt ne inquinet.* Græci ὠμόλινον, vt Pollux adnotat, ὀδοντὴ ξύστρα, *dentata ſtrigil*, ridicula periphraſis pectinis. Cæterùm qualis iſta fuerit barbæ δέσις, nondum didici ex lectione veterum. Nam περιδεῖσθαι πώγωνας in Concionantibus diuerſo planè ſenſu mulieres dicuntur, quæ vt viros mentiantur imberbe mentum aſcititia barba ſibi veſtiunt. Pergamus, ὀπτὸς γάρ ἐστι μοι τάριχος· κόμιζε δὲ τοῦ ἐλαίου τὴν λήκυθον. *eſt mihi aſſum ſalſamentum: Tu verò affer mihi olei ampullam.* Nihil eſt in his verbis quod prima facie, cuiuſquam eruditas aureis iure offendat. nam quod arbitrātur interpretes, ἐλαίου λήκυθον ineptè dici, tam falluntur iudicij, quàm faciunt imperitè cùm vertunt *trullam.* non poterant abſurdius. cæterùm στλεγγὶς καὶ λήκυθος, *ſtrigil & ampulla* adeò nota ſuppellex eſt balneas petentium, in omnibus Græcis, Latiniſque ſcriptoribus, vt admonuiſſe pudeat. Sic autem accipio hic quoque τοῦ ἐλαίου λήκυθον. quare etiam præcedentia verba ὀπτὸς γάρ ἐστι μοι τάριχος interpretor de cute ſquallida & illuuie deformata, quæ inſulſa tranſlatione appellatur *aſſatum ſalſamentum.* Lexiphanes hoc dixit, καιρός ἐστι χρίεσθαι τὸ ἡλιοκαές. Subiicit Cynulcus, πρότερον γὰρ συντριβησόμεθον *prius enim*

ambo

ambo defricabimur. hoc quidem Pompeianus voluit, ſed verbo vſus eſt & alieno & inominato. ξύειν & τρίβειν Græci hoc dicunt. at συντρίβειν idem eſt, ac Latinis *conteri*. Quid ſit diſcriminis inter συντρίβειν & τρίβειν vel ἐκτρίβειν nemo ignorat linguæ huius non imperitiſſimus. Leuitici cap. 6. 28. interpretatione τῶν 70. vt putant, σκεῦος ὀστράκινον οὗ ἐὰν ἑψηθῇ ἐν αὐτῷ συντριβήσεται. ἐὰν δὲ ἐν σκεύει χαλκῷ ἑψηθῇ, ἐκτρίψει αὐτὸ καὶ κλύσει ὕδατι. *vas teſtaceum in quo fuerit coctum* συντριβήσεται *confringetur: ſin autem in æreo vaſe coxerit,* ἐκτρίψει *detereget illud, & aqua abluet.* Inde συντριβὴ, *calamitas.* Baſilius, ὅταν σοι περιστάλῃ ἀδελφὸς, μὴ περιίδῃς αὐτοῦ τὴν συντριβήν. Iure ergo irriſi doctis qui de balneorum frictionibus loquentes eo verbo vſi, vt Pompeianus hic & Lucianeus Lexiphanes; εἶτα συντριβέντες καὶ ἀλλήλους καταπλασάμενοι, καὶ ἐμπαιξάντες τῷ γυμνασίῳ. Quod ſequitur de menſis Februarii appellatione, & inferiis quæ eo menſe dabantur manibus defunctorum, ex Latinis ſcriptoribus, & Plutarcho nemo hodie neſcit. Id verò inſtitutum à Græcis manaſſe ad Romanos paucis fortaſſe notum eſt. Obſeruamus tamen nos in diuerſis Græcorum vrbibus eadem ſacra eodem tempore ſolita celebrari. De Athenienſibus teſtis Heſychius, μιαρὰ ἡμέρα, inquit, ἐν τοῖς Ἀνθεστηριῶνος μηνὶ, ἐν ᾗ τὰς ψυχὰς τῶν κατοιχομένων ἀνιέναι ἐδόκουν. Antheſterion inter Menſes Atticos Februarij Romani & Martij partem complectitur. Similiter Apolloniatas menſe Antheſterione ſolitos τὰ νόμιμα συντελεῖν τοῖς τελευτήσασι ſcribit Athenæus lib. 8. Porro quæ hic de expiationibus mortuorum dicuntur, non aliò ſpectant quàm vt totius anni frigidiſſimos fuiſſe illos dies ſciamus: eo ait ἐν ᾧ τὸ χειμῶνος ἐστὶ τὸ ἀκμαιότατον. cum igitur hæc anni tempeſtas eſſet, hic cœli ſtatus tamen ita loquitur Pompeianus, οὐχ ἑόρακάς με πολλὰς ἡμέρας διὰ τὰ καύματα. *plures ſunt dies cum non vidiſti me propter caumata.* quid appellat *caumata*? non ſanè quod ſomniauit Dalecampius: cuius ſubtile commẽtum prorſus eſt à vero alienum. *Caumata* Græci, Latinique auctores dies anni feruentiſſimos nominant. καίειν enim *vrere* eſt. Infra hoc libro κατὰ τὸ καῦμα τῆς ὥρας, *valdè æſtiuo tempore* lib. 14. τὰ δυσοιστὰ καύματα, *difficillimè ad tolerandum ardores.* Clemens, ἐνδιατρίβειν ὥρᾳ καύματος θερινοῦ ἡλίου. Hieronymus ad tertium caput Iſaiæ, *dicuntur Græcè* θέριστρα *ab eo quod* ἐν θέρει, *hoc eſt in æſtate à caumate corpora protegant fœminarũ.* ſed putidũ eſt pluribus id velle probare, de quo nemo poteſt dubitare ſanus. Inſaniam igitur illorum potius notemus, qui contrariam ἐκ διαμέτρου ſignificationem huic nomini attribuerunt. non enim ſolus Pompeianus hoc morbo laborauit. Luciani Lexiphanes. ἐκείνους διαφθείρει, τοῦ κρύους ἕνεκα καὶ ὅτι καύματα· οἶσθα γὰρ ὡς ἐν κρυῷ σφοδρῷ γίνεται τὰ καύματα. Nunc erroris huius fontem aperiamus. Calor & frigus etſi contraria ſunt, diuerſis tamen viribus eoſdem effectus edunt in corporibus animalium, germinibus, floribus, fructibus, & aliis. flacciditas primùm exhauſto ſucco aut corrupto, deinde ariditas, caſus etiam ſæpè, poſtremò color ater. frigoris enim vehementia naturalem calorem intus compellente, fit illa quæ Ariſtoteli & Theophraſto dicitur ἀντιπερίστασις, Galeno ἐπαιακλησις, recentiorum nonnullis *circumobſiſtentia.* Et caloris & frigoris effectum eadem voce καίειν *vrere* Græci Latinique ſcriptores expreſſerunt. nam *frigus vrere* aut *niuem*, dixerunt Ariſtoteles, Theophraſtus, Xenophon, Virgilius, Plinius, Lucanus, nemo non. propriè tamen καίειν ignis eſt: qui autem τὰ ψύχη καίειν dicunt, eos οὐκ ἀληθῆ λέγειν pronunciat Theophraſtus libro de igne. Neſciuere harum locutionum diuerſam eſſe rationem iſti imperiti, qui ſummum frigus καῦμα cenſuerunt tam bene poſſe dici, quam rectè effectus eius καῦσις appellatur. Hinc etiam alterum ſtulta manauit ſentẽtia, niuem calidam eſſe affirmantium, quia dicatur *pedes vrere.* & pedum perniones ἀποκαύματα. nam ita vocauit recentior Græcia, quæ vetuſtiores χίμετλα, auctore Suida. Galenus De facult. ſimplic. medic teſtis huius vaſaniæ, rem ſibi fuiſſe ſcribens cum homine cui ita videretur. Apponam illius verba, quia ſunt elegantiſſima. ὅδε πλήσιον τοίνυν τοῦ λέγοντι τὴν χιόνα τῷ πυρὶ τὴν αὐτὴν αἴσθησιν ἐργάζεσθαι, καὶ διὰ τοῦτο συνήθειας τῆς εἰς τοῦτο ἀλλοιότητος χρήσεως τῶν ὀνομάτων, ἔφη μοί ποτε μηδὲν κωλύειν φάναι τὴν αὐτὴν ἔχειν ποιότητά τε καὶ δύναμιν τῷ πυρὶ τὴν χιόνα. καὶ γὰρ καὶ ταύτην ὦφθαι πολλάκις ἀποκαίουσαν τοὺς πόδας τῶν δι' αὐτῆς ἐπὶ πολὺ βαδισάντων. τῶν μὲν τοι τοιούτων ἀνθρώπων οὐ σμικροῦ χρόνου χρεία τὴν γε τοῦ ἀποκαθῆναι τῆς ψυχῆς. Legant iſta & ſimilia his ſexcenta in ſummi illius viri ſcriptis, quibus perſuaſum eſt perire ſtudiis ſapientiæ, quicquid temporis impenditur ſtudio linguarum. Sed hunc errorem ἤδη καὶ ἡμεῖς alibi ſatis caſtigauimus.

CAPVT XX.

Natales Mineruæ. Pallas ἀλιτήριος. ἠλεκτρα ἀλεκτρος, ἀδικος, ἡμέρα. ἡ τῆς ἡμέρας πέρας ἄχρηστος. ἀρχὴ ἀνυπόστατος, *potentatus intolerandus. Miliarium.* ἐν ἀλιεύς. μελαιδος *virgo.* μυνυχεάτης *columna.* θαλάμιος *loculum.* μυσήρια, *murium latibula.* Vranopolis *Macedoniæ. Heraclides* Lembus. ἐν θεοβλαβὴς ὁρονκερτης. Μάρκος, μάχιμον. *Opera male poſita in nugis. alia quadam obſeruata.*

ADDIT Cynulcus, τῆς δὲ τῶν Παναθηναίων ἑορτῆς ἐπιτελουμένης, δι' ἣν καὶ τὰ δικαστήρια οὐ συνάγεται, ἔφη, γενέθλιός ἐστι τῆς ἀλεκτρου Ἀθηνᾶς, καὶ ἄδικος ἡ τήμερον ἡμέρα. *cùm celebrarentur Quinquatrus, eſſetq́ propterea iuſtitium, dixit* Pompeianus, *Natalis eſt innuptæ Mineruæ, & hic dies nefaſtus eſt.* Rem geſtam Romæ narrat auctor. Itaque Παναθήναιων ἑορτὴ feſtum eſt Quinquatriorum Romanorum, non Panathenæorum Athenienſium: eius ſolemnitatis prima dies cenſebatur Mineruæ γενέθλιος. Ouidius,

Sanguine

Sanguine prima vacat: nec fas concurrere ferro:
Cauſſa, quòd eſt illa nata Minerua die.

Palladem vocat ἀλεκτρα, hoc eſt, ἀειπαρθένον, *ſemper virginem.* Sic Electram volunt dictam quaſi ἀλεκτρον aut ἄλεκτρα: quò alluſum maligno animo ab Helena iſto verſu in Euripidis Oreſte, Παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἠλέκτρα χρόνου. *O virgo verè Electra quæ manes diu.* Hoc primum notandum in Pompeiani verbis vt κρατεῖν & κενὸν ſimul alterum non minus inſolens ἄδικος ἡμέρα, *dies nefaſtus, iuſtitium.* Lexiphanes etiam inſolentius, ἣν μὲν γὰρ ἀσικτὶς ἡμέρα ἄλεγες. Tertium prioribus par & ſimile. ἡ τῆτες ἡμέρα, pro *dies hodiernus.* nam τῆτες de præſente anno dicitur, non de hodierna die. Subiicitur, ἐκάλεσε δέ ποτε καὶ τὸν ἐκ Δελφῶν ἐπανελθόντα ἡμῶν ἑταῖρον οὐδὲν αὐτῷ χρήσαντος τοῦ θεοῦ, ἄχρηστον. *Sodalem noſtrum Delphis aliquando reuerſum, cum ei nullum reſponſum Deus dediſſet, vocauit* ἄχρηστον. voluit dicere ἀπάντητον: ſic enim ſolent Græci auctores loqui. fortaſſe & ἀχρημάτιστον licet. Sequens nota controuerſi iuris eſt: θαυμαστὴ δ' ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ καὶ ἀνυπόστατος. *mirandum eſt Romanorum imperium, cuius vim & impetum nemo ſuſtineat.* Athenæo non probatur hac notione vſurpari vocem ἀνυπόστατος. Non deſunt magni ſcriptores quorũ iudicia cenſuræ Athenæi opponamus. Ita enim ſæpe vſurpant Demoſthenes, Polybius, Diodorus Siculus & Dionyſius Halicarnaſſeus ſcriptorum cenſor ſeueriſſimus, verborumque diligentiſſimus. Verba illius ſunt libr 9. οὐ γὰρ ἀνεκτὴν ἂν ἐδόκουν ἀπολαύειν τὴν ἀνδρείαν καὶ ῥώμην καὶ ψυχὴν ἀνυπόστατον, vertere potes *intolerandus* quomodo dixit Iuſtinus, *ceterũ intolerandi forẽt, ſi quantus his impetus eſt, vis tanta & perſeuerantia eſſet.* vel *inſuſtentabilis.* Lactantius li. 7. cap. 17. *Hic inſuſtentabili dominatione vexabit orbem.* Athenæus auctor libelli de machinis bellicis, in deſcriptione arietariæ teſtudinis, ἃ ἵνα φερόμενα διὰ τῶν ἐξ αὐτῶν πηλῶν, ἀνυπόστατον ποιοῦνται τὴν βίαν. in altera tamen ſignificatione vſitatius hoc nomen. Gloſſarij auctor cum dipnoſophiſta eam ſolam agnoſcit: ἀνυπόστατος, τὸ μὴ ὑφεστός, *ſine ſubſtantia.* Didymus ſiue quis eſt alius auctor libelli de prouerbiis, συνήθως ζητεῖς ἐπὶ τῶν ἀνυποστάτων ζητουμένων. Etiam Hieronymus vir longè doctiſſimus, ambiguum eſſe apud Græcos hoc vocabulum fatetur. Poſtea reprehenditur Pompeianus, quod vas calefaciendæ aquæ parari ſolitum Romæ, miliarium appellatum Græce nuncuparet ἰπνολέβητα. Miliarium in Gloſſario vertitur θερμηρόν: quæ vox corrupta non eſt, vt docti putant: ſed ſubaudiendum ἀγγεῖον & ita accipiendum vt cùm ait Heſychius κελέβην eſſe ποτήριον εἶδος θερμηροῦ. vt non videatur neceſſaria eorum coniectura qui θερμαντῆρα emendant. Vocem ἰπνολέβης damnat & Lucianus: facit enim Lexiphanem ita loqui. ὁ μὲν γὰρ ἰπνολέβης ὑπερπαφλάζων εἰς κεφαλὴν ἡμῖν ἐπέχεε τὰς αἰθάλας. De hoc genere vaſorum in quibus aquam calefaciebant quædam adnotabamus ad Theophraſti Characteres, capite De impudentia. A Pompeiano tranſitur ad Dionyſium tyrannum: quem narrat auctor etiam in verba ſæuitiam ſuam extendiſſe & nouas ſignificationes multis illorum attribuiſſe. virginem inquit vocabat μένανδρον, ὅτι μένει τὸν ἄνδρα, *quia virum expectat columnam* μενεκράτην, vel μενεκράτη, ὅτι μένει καὶ κρατεῖ, *quia manet* neque loco mouetur: eademque κρατεῖ, id eſt *continet* ſiue *ſuſtinet* ædificium. iaculum, βαλάντιον, ὅτι ἐναντίον βάλλεται: *quia contra iacitur* id eſt, in hoſtes qui ſunt è regione. Vana eſt quam afferunt diſtinctio, quaſi βαλάντιον cum vnico λ, crumenam ſignificet: cum duobus, iaculum. meliores libri hic vnum λ agnoſcunt. & in gloſſographorum commentariis ita ſcriptum, βαλάντιον τὸ ἀκόντιον, διὰ τὸ βάλλειν τοὺς ἐναντίους. quæ illorum obſeruatio, pene perſuadet mihi etiam alios præterquam Siculum tyrannum βαλάντιον pro iaculo vſurpaſſe. murium latibula, vel, vt vocat Plautus *cubilia*, μυστήρια, ὅτι τοὺς μῦς τηρεῖ *quia in illis poſita murium ſalus.* ſed legendum eſt ex Epitoma, καὶ ἔστι τῶν μυῶν διεκδύσεις, non δ' ἐκδύσεις. Vranopolis ab Alexarcho rege condita, ea eſt cuius Plinius meminit in deſcriptione Macedoniæ. Heraclides Callatianus hiſtoriarum conditor vnde Lembi cognomen inuenerit, fruſtrà ſatagũt hodie docti poſt Diogenem Laertium: quem potius conſule in Heraclide Pontico. ὀρθροβόαν ſcribendum, non αἰθροβόαν. ſignificant prope idem, ἀλεκτρυὼν, & ὀρθροβόας. ſcribe etiam vt eſt editum & habent M S S. βροντοκεραυνίω, non autem βροντοκεραυνῶ. alius dixiſſet βροντοκρατίω. Initio epiſtolę Alexarchi, μάρκων legitur in Vindelinianis Excerptis, pro μαρμάρων. videtur correctioni fauere, quod in Gloſſis Heſychij ſcriptum eſt, Μάρκος, ἐντολή. nam inde μάρκων, *imperator, rex.* Sed cùm fateatur Athenæus ita obſcuram eſſe hanc epiſtolam, vt ne Apollo quidem illam poſſit intelligere, morari iſta nos non debent. maior temporis rei præcioſiſſimæ habenda ratio eſt, quam vt eius iacturam in his moleſtis nugis facere velimus. Interpretes conatos eſſe iſta vertere, demiror equidem. Nam quid eſt operam ludere, ſi hoc non eſt? feciſſent conſultius multò: ſi quem laborem vaniſſimi hominis epiſtolæ quem nemo queat intelligere impenderunt, in aliis conſumpſiſſent facilibus ad intelligendum, quæ ipſis tamen hautquaquam ſunt intellecta, ſæpe etiam mutata perperam. Vt cum hoc ipſo loco, Καὶ τοῖς Κασσανδρέων δὲ ἄρχουσι ταὐτά ποτ' ἐπέστειλε, reſcribit Dalec. Κασσάνδρου, & ἄρχοντας vertit *duces.* ſanè quam incogitanter. certum eſt epiſtolam miſſam fuiſſe magiſtratibus Caſſandrenſium. Caſſandrea oppidi Macedonici nomẽ omnibus notum. Sequitur Antiphanis ioco ſi verſus de diſcrimine quod ſtatuunt philoſophi inter εἶναι & γίγνεσθαι. multa Plato ſuper ea re in Protagora. Sed turbãt nonnihil prima verba Antiph. quæ propterea Epitomæ confector more ſuo prætermiſit iſto loco, ἐν τῷ λυκείῳ μετὰ σοφιστῶν ἢ διὰ λεπτῶν, ἅπτων,

ϲυνέλων λέγειν ὅτι. vocem διαλέκτων diuiſimus metri gratia vt ſæpe in comicis. διάλεκτ@-, pertenuis proba vox & Ariſtophanica. Dalec. emendabat διαλεκτικῶν. inuitus ab optimo viro toties diſſentirem, *ni me id inuitet vt faciam fides.* non enim poſſumus vllo modo ei aſſentiri, refragāte lege metri. Sed vlla diſiunctiua ἢ ante διαλέκτων cedo quò pertineat. Sine dubio vera eſt cōiectura noſtra de iſto verſu; quem ita cenſemus emendandum, ἐν τῷ Λυκείῳ μετὰ σοφιστῶν νὴ Δία λεπτῶν. corruptelę huius cauſſa & origo patet. Septimum à fine verſum ita ſcribe, οὐκ ἔστιν ὅτε οὐ γέγονεν ὅτε μὴ γέγονέ πω. In Excerptis poſterius hemiſtichium iſtius verſus & prius ſequentis non leguntur. In extremo cōſule verſui, & ſcribe, ὡς δὴ αὖ ὑπ᾽ ἄλλων μάθοι.

CAPVT XX.

Ἀριστόνικον κράτ@-. λυσανίας κακῶν. ὁ θυμὸς ἦν ἀμυνίας. ἀντήνωρ σποδός. ἕκτωρ Iupiter & ἀρίσταρχ@-. ἕκτωρ χαίτης κεκρύφαλ@-. ἕκτορες anchoræ. ἄμφις οἶν@-. lens δημόκρατ@-. Iupiter Ἀγαμέμνων Spartæ dedicatus. Ἡγεσίλα@-. aſpis ἰοχέαιρα. τροχοπέδη, ſufflamen. ἰσχάδες anchoræ. Samus ἀπορρὼξ Athenienſium. γυνὴ ἀναβάδης. Κυνόφοντις ἑορτή. Χορτάζεσθαι. Sophili φύλαρχ@-. Κοιλιοδαίμων, κοιλιόδουλ@-, ὀλβιογάστωρ. Callimedon ὁ Κάραβ@-. δεκπαίων.

LIBRO 10. inter griphorum ſpecies ponitur hæc, τὸ ῥήματα λέγειν, ἀνθρώπων ὀνόμασιν ὅμοια. *verbis vti, quæ ſimilia propriis ſint virorum nominibus.* Exemplum ibi affertur, λαβὼν ἀριστόνικον ἐν μάχῃ κράτ@-. *referens è pugna clariſſima victoria premium.* ἀριστόνικον κράτ@-. periphraſis eſt νίκης. alibi proprium nomen hominis Ariſtonicus. Eadem ratio eſt illorum quæ iſto loco ex Simonide, Æſchylo ac Nicandro affert Athenæus. Similiter etiam in comici Nebulis Philippides dicitur Strepſiadi λυσανίας πατρῴων μεγάλων κακῶν. vbi ſcribit eruditiſſimus ſcholiaſtes, ſic de induſtria locutum poetam: vt Sophoclem irrideret, qui vocibus νικομάχας, παυσανίας, & ἀγείδας eſſet vſus: hoc modò. Sed & in Equitibus dixit idem comicus, ἀλλ᾽ ὁ θυμὸς εὐθὺς ἦν ἀμυνίας. *ſtatim fuit illi animus ad defenſionem ſui paratus.* cum proprium ſit. Amynias non minus quam Lyſanias. In Æſchyli Agamemnone ἀντήνωρ σποδός cinis ille dicitur, qui viui hominis loco domum mittebatur è Troia. Sic ἕκτωρ apud Sapphonem Iouis eſt epithetum, vt in Simonide Ζεὺς ἀρίσταρχ@-. aliis ἕκτωρ dictus eſt paxillus qui temonem continet: nonnullis calanticæ vel reticuli epithetum. Heſychius, ἕκτορες, πάσσαλοι ἐν ῥυμῷ. Σαπφὼ δὲ τὸν Δία. Λεωνίδης δὲ τὸν κεκρύφαλον. poſtrema ſignificatio facit ad verſum hunc epigrāmatarij poetæ, Πορφύρεον χαίτης ἕκτορα κεκρύφαλον. Lycophroni ἕκτορες ſunt anchoræ: πολλῆς δ᾽ ὁλκάς ἕκτορας πλημμυρίδ@-. Lucianeus Lexiphanes hoc imitari in quotidianis ſermonibus non erubeſcebat: Ait enim ἕκτορας ἥνας ἀμφισόμας καὶ ἰσχάδας σιδηρᾶς δ᾽ ἐφῆς. Videtur & ἄμφις οἶν@-, cuius mentio facta lib. 1. is eſſe quem ἀμφίκλεῖν appellant alij: vinum dubium ſiue ancipitis exiſtimationis. Eſt verò Amphis nomen κύριον. Simile eſt etiā lib. 2. in Licrophonis verſu δημόκρατ@- φακῆ, *lens plebi grata.* ſi modò δημόκοιν@- ſcribendum non eſt. quod nos cenſemus, vt ibi diximus cap. 14. Lacedæmone colebatur olim Ἀγαμέμνων Ζεύς. poteſt videri ita dictus Iupiter ἀγαμέμνων à Spartanis, vt à Sapphone appellatus eſt ἕκτωρ. à Simonide ἀρίσταρχ@-. tamen aliter Pij Patres acceperunt. qui Agamemnonem mortalem Iouis cognomine pro Deo habitum & cultum fuiſſe Spartæ, hoc argumēto probāt. Athenagoras in Apologetica oratione, ὁ Ἰλιεὺς θεὸν Ἕκτορα λέγει, ὁ δὲ Λακεδαιμόνιος Ἀγαμέμνονα Δία σέβει. Verùm ad Cynulcum redeamus. Memini inquit, Æſchylo dictum Orcum ἀγησίλαον. hoc eſt *ducem populorum* Callimachus,

Καὶ μόνος εἶπε θάνῃ πεπνυμένος, ἐν νεκύεσσι
φοιτίζει μεγάλῳ τίμιος Ἀγεσίλᾳ.

Ita accipiendum lib. 15. in Nicandri verſu, vbi tenebræ magnæ interpretibus,

Σαύρην θ᾽ ἣ χθονίη πέφαται σῖφες Ἡγεσιλάου.

Nicander, addit Cynulcus, aſpidem vocauit ἰοχέαιραν. hoc eſt *veneno gaudentem:* vel *fundentem venenum.* id nomen Dianæ quaſi proprium eſt: vt, Οἵη δ᾽ Ἄρτεμις εἶσι κατ᾽ οὔρεος ἰοχέαιρα. ſed tunc aliud ſignificat, *fundens ſagittas:* vel *ſagittis gaudens.* Sequitur, Πλάτων ἐν τῷ Πολιτικῷ. Interpretes, *Plato in libris de Republica.* Falſiſſimum hoc nam locus ſumptus eſt è ſingulari dialogo cui nomen Politico. In eo libro ſcriptum, τῆς τῶν ἀγελαίων τροφῆς ἐστι μὲν ἔνυδρον, ἔστι δὲ καὶ ξηροβατικόν. Herodes Atticus quem facit Athenæus auctorem vocis τροχοπέδη, non multo fuit illo grandior: vixit enim M. Antonio philoſopho imperāte, ipſi clariſſimus, vt narrat Philoſtratus lib. 2. de vitis ſophiſtarum. Primus ergo Herodes τροχοπέδην nominauit lignum quo rotarum impetum in decliuibus locis aurigæ cohibent: alij ἐποχλέα vocarunt: Latini *ſufflamen.* Gloſſarij auctor in eius vocis interpretatione, eleganter τροχῶν ἀγκύρα. minus placet quod ſubiungit idem grammaticus, βοήθεια, κώλυμα ἁμάξης. Non ſemel alibi obſeruaui, laborare interdum Græcos in Latinis dictionibus exprimēdis. eiuſmodi hæc eſt: nam verbo *ſufflamino*, quo vſus Auguſtus cum dixit, *Haterius noſter ſufflaminandus eſt: ita videtur non currere ſed decurrere:* parem in tota Græcia non reperias. ἰσχάδας pro anchoris, etiam Lexiphanes Luciani poſuit: cuius verba paulò antè recitauimus. Demadis oratoris, (vel vt Ariſtoteli & Plutarcho placet, Periclis dictum Æginam eſſe λήμην τοῦ Πειραιῶς, ad Strabonis librum nonum olim expoſuimus. Samum idem orator vocauit ἀπορρῶγα τῆς πόλεως: nihil hic mutationis opus. Samum miſſa fuerat Athenienſium colonia. hanc vocat ἀπορρῶγα Athenienſium, quaſi auulſam à corpore ſuo partem. Redit tādem Cynulcus ad

Pompeia

Pompeianum. de illo enim videtur ſentire cùm ait, ὁ δ' ὀνομασθήσας ὑπό τινος σοφιστὴς ἀκάθαρτον ἐφη γυναῖκα, ἧς ἐπεσχημένα ἦν τὰ γυναικεῖα. Græcis medicis καθάρσεις appellantur mulierum menſes: quorum ſuppreſſio ἀκαθαρσίη dicitur Hippocrati non ſemel. inde igitur ἀκάθαρτος. quod tamen vſu probatum nō eſſe declarat hæc Athenæi cenſura. Κυνόφοντιν ἑορτὴν, cuius meminit Vlpianus Cynulco reſpondens non ſine ſtomacho, non memini alibi legere. Videntur Argiui feſtum Cynophontin, vel potius, Κυνοφόντια, vti legi malim (inſtituiſſe pacandæ Dianæ, cùm ſacros illi canes occiderēt ſub caniculæ exortum: quo maximè tempore id animal rabioſum metuit fieri. Verſum Cratini ſic lege,

ἤδη τε παμμίγετος χορτάζομένος γάλα λευκόν.

De voce χορτάζεσθαι ita habe. Propriè iumentis hoc verbum conuenit, quorum pabulum Græcis dicitur χόρτος: *fenum*. inde χορτάζειν βοῦς apud Heſiodum deinde ad alia tranſlatum eſt animalia: vt apud Platonem, χορτάζειν ὑῶν πόλιν. Tandem etiam de hominibus dici cepit. Præter exempla ab Athenæo allata, habes alia apud Pollucem libr. 6. cap. 8. & ita in Euangelio aliquot locis. Priſcianus libro 18. Græci dicunt χορτάζω σε ἄρτῳ, & χορτάζω σε ἄρτον. In Sophocleo verſu malim, ἐν τοῖσι παγχόρτοισιν ἐξεχόρτασα. Sophili comœdia Φύλαρχος, alibi inſcribitur Φιλάρχος. & ita etiam Suidas. Verba illius ita diſtinguimus,

—γαστρισμὸς ἔσται δαψιλής
Τὰ πρόσοιμι' ὡς ὁρῶ δ' χορτάσθήσομαι.

Heſiodi verſus qui mox indicatur hic eſt, Μηδ' ἀναβάντα δ' ἐς τ' αὐλὴν ἐς τ' εὐνὴν. Vlpiani de voce κοιλιοδαίμων ſunt verba, Εὔπολις τοὺς κόλακας ἐν τῷ ὁμωνύμῳ δράματι οὕτω κέκληκεν. Eupolidis drama Κόλακες laudantur paſſim ab antiquis In ea fabula eleganter poeta appellauit paraſitos κοιλιοδαίμονας: quorum nempe Deus venter eſt, & vt loquitur Paulus Apoſtolus, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία. Vetus ſcriptor Anonymus hiſtoriæ Romanæ, ἰδιώτης ὀνομα εἰς τὴν ἱππάδα τελῶν, καὶ φαγεῖν ζῶν (ſcribo, καὶ πρὸς τὸ φαγεῖν ζῶν) συνήθης ἦν τοῖς ἀπόροις, κοιλιοδαίμων τε καὶ γλυκυθυμοθήρας Simile eſt κοιλιόδουλος apud Palladium in vita Marci abbatis. & in his libris alibi, ὀλβιογάστωρ. Clemens Alexand. de hoc genere hominum, καί μοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος οὐδὲν ἀλλ' ἢ γνάθος εἶναι. Idem ſcriptor eruditiſſimus Eupolidis hoc verbū nouè vſurpauit pro dæmone ganeonū prætide Sic enim ſcribit in ſecundo Pædag. τῶν δ' ἀμφὶ τὰς λιχνευούσας κυπτάζοντας τραπέζας, τὰ σφέτερα ἐκθηραμένων πάθη, δαίμων καθηγεῖται λιχνότατος, ὃν ἔγωγε, οὐκ ἂν αἰσχυνθείην κοιλιοδαίμονα προσειπεῖν, καὶ δαιμόνων κάκιστον. De Callimedonte Carabo plura Athenæus, & hoc libro, & alijs quoque. Nam quoties idem ab illo repetitur? Plutarchus in Phocione, σιωπῶντος δ' ἐκείνου καὶ διαμέλλοντος, ἀναπηδήσαντα Καλλιμέδοντα τὸν Κάραβον, ἄνδρα θερμὸν καὶ μισόδημον, εἰπεῖν. Alexidis poſtremus verſus mutilus in omnibus exemplaribus ſimili modo expleri poſſit rectè,

Ὑπὲρ δ' μήτρας Καλλιμέδων ὁ Κάραβος
Ἐφθῆς, ἴσως πρόοιτ' ἂν ὁ τάλας ἀποθανεῖν.

Pro patria, inquit, *omnes parati ſunt mori: pro matrice, ſiue vulua cocta, Callimedo Carabus etiam mortem oppetere fortaſſe ſuſtineat.* Fabulam inſcriptam Ἰσοστάσιον, Dalecampius Amphich neſcio cui tribuit, perturbatis Athenæi verbis quæ nō ſunt obſcura: & pro διεξέπαισεν legit διεκπαίζων: quod interpretatur διαπαίζων. emendatio praua: interpretatio falſa. Sic lego,

—τὴν στοὰν
Διεξέπαισεν Ἀμφικλῆς, μήτρας δύο
Κρεμαμένας
Δείξας, ἐκεῖνον πέμπε φησὶν ἐὰν ἴδῃς.

irrupit per porticum Amphicles, & oſtenſis ſodali cuidam ſuo vuluis duabus quas geſtabat, Illum quem noſti, ait, mitte ad me ſi videris. διεκπαίειν eſt vi ſibi viam facere per aliquem locum. Sic διεκπαισάσας τὰς θύρας apud Dionyſium Halicarnaſſeum, frequens verbum hiſtoricis, alibi nobis expoſitum. Κρεμαμένας, pars verſus eſt, cuius cætera verba, vt ad ſententiam non neceſſaria, auctor ſuo more prætermiſit. Simillimum eſt in Characteribus Theophraſti, capite de ruſticitate, κομίσασθαι ἀπὸ τοῦ βραχίονος τοὺς ταρίχους, quæ ibi ſcripſimus vocem κρεμαμένας nobis hoc loco explicant.

CAPVT XXI.

Antiphanis verſus de varijs rebus Cyrenenſium. Cyrenenſeis aurigatores. Silphium Cyrenaicum. Coria Africana. Agri Cyrenaici βωλοὶ μαστοὶ. *Vulua* ἐκβολὰς *&* ἐκτομίς. θρίδακες ἐξάλμη. ἔθω *pro* ἔδω. πλακοῦς ὕθλιστος. *Attica placenta.*

PLVRIMVS olim laſerpitij vſus fuit in paratura ciborum inter condimenta. Teſtimonio ſunt innumeri veterum ſcriptorum loci, vbi σιλφίου mentio fit & ὀποῦ. Tanta enim plantæ huius æſtimatio fuit vt generalem vocem ὀπὸς propriam ſi fecerit ob ſingularem præſtātiam. ac licet multis Græciæ, Syriæ, mediæque locis ſilphium naſceretur, vnde ſuccus exprimebatur in vſus menſarum: omnibus tamen præſtabat longè ſuccus ille, qui è regno Cyrenaico in Græciam deferebatur. hic igitur vt omnium optimus & præſtantiſſimus ὁ ὀπὸς Græcis ſcriptoribus dictus. De eo ſcribit auctor, Τοῦ δ' ὀποῦ μέμνηται Ἀντιφάνης ἐν Δυσέρωσι, περὶ Κυρήνης τὸν λόγον ποιούμενος.

—ἐκεῖσε δ' ἐκπλέω
Ὅθεν διεσπάσθημεν ἐρρῶσθαι λέγων,
Ἅπασιν ἵπποις σιλφίῳ, συνωρίσι
Καυλῷ, κέλησι, μασπέτοις, πυρετοῖς, ὀποῖς.

Antiphanis fabula, niſi fallor Δυσέρως inſcripta erat, non Δυσέρωτες. Prima comici verba ita diſtingui debent: —ἐκεῖσε δ' ἐκπλέω
Ὅθεν διεσπάσθημεν ἐρρῶσθαι λέγων
Ἅπασιν ἵπποις, &c. Hæc aliquis loquebatur quem vis maior Cyrenen detulerat vnde pedē referens & nauigationem in patriam inſtituens,

Ego, ait, illuc nauigio cõtendo hinc abiens, vnde ſumus diuulſi: longum vale dicens omnibus equis, & cæteris rebus vniuerſis quibus abundat regio Cyrenaica. In enumeratione mercium Cyrenaicarum res diuerſiſſimas poeta coniungit, coniunctiſſimas ſeparat. nam ἵπποι, συνωρίδες, κέλητες eiuſdem generis. pertinentque ad rem equeſtrem ac currulem. Cyrenenſes equitandi & auriganđi peritia olim nobilitabat. Ideo Pindarus εὔιππον Cyrenen vocat in oda ad Arceſilaum Cyrenæum. Enarratur ibi, τὴν Κυρήνην εὔιππον εἶπεν, οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος. ἀλλ' ὅτι Ποσειδῶν τοὺς Λίβυας διδάξειε τὴν τῶν ἁρμάτων κατάζευξιν. Inde Barcæi currus Græcorum literis celebrati, vt Sophoclis in Electra, & aliorum. Τῆς Κυρηναίων ἁρματηλασίας meminit & Xenophon ſexto Pædiæ, & Lucianus in encomio Demoſth. Quin adeò frequentius in illa gente curruum vſus, vt etiam intra vrbis pomœria curru veherentur ſicut Romani rheda, aut carrucis, Alexis.

> Ἄνθρωπος εἶναί μοι Κυρηναῖος δοκεῖς·
> Κἀκεῖ γὰρ, ἄν τις ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἕνα καλῇ,
> Παρῆσαν ὀκτωκαίδεκ' ἄλλοι, καὶ δέκα
> Ἅρματα, συνωρίδες τε πεντεκαίδεκα.

Similiter, σίλφιον, καυλὸς, & ὀποὶ cognata ſunt. Πυρετὸς in hoc albo ponit iocosè, aërẽ eius tractus inſalubrem eſſe ſignificans: in quo plurimùm homines febricitent. Aut ſcribe ſi lubet μαστοῖσιν, πυροῖς, ὀποῖς: nam vim magnam frumenti: vt & olei Cyrænis exportari ſolitam, teſtimonio ſit lex. 61. Dig. Locati conducti. Alioquin vocem μαστοῖς loco mouendam ſuadet metrica lex, & ſcribẽdum, πυρετοῖς, μαστοῖς, ὀποῖς. Sed quid appellat μαστούς? nimis enim ridiculum. in laterculo nobilium mercium *mammas* ponere: An μάσθλητας ſcribendum? vt coria intelligantur: quorum hodieque magna copia in Italiam atq; Hiſpaniam importatur ab iis mercatoribus, qui cum Afris è regno Fez & Marocho rationem commerciorum ineũt. Idem factitatum iá olim docebat Hermippus lib. I. Ἐκ μὲν Κυρήνης καυλὸν καὶ δέρμα βόειον. An potius ſine vlla vocum tranſpoſitione ſcribi debet. μασπέτοις, πυροῖς, ὀποῖς. quid ſit maſpeton declarant in hiſtoria laſerpitij Theophraſtus, Dioſcorides, & Plinius. Minus placet quod probauimus aliquando, μαστοὺς eſſe quos vocabant Cyrenenſes βουνούς. Ager illorum in tres partes erat diuiſus, eam quæ ad mare, βουνοὺς, & montes: βουνοὺς appellabant regionem mediam inter reliquas duas. in qua plurimi erant colles. vel vt loquitur Hirtius, grumi natura excellentes. Herodotus, τρίτον τε δὴ συγκεκομισμένων, τὰ ὑπὲρ τῶν θαλασσιδίων χώρων τὰ μέσα ὀργᾷ συγκομίζεσθαι, τὰ βουνοὺς καλέουσι. Quos iſti βουνούς, Attici vocabant μαστούς. Heſychius, τὰ εἰς ὕψος ἀνέχοντα τῆς χώρας καλοῦσι μαστούς. ſic debent hęc ſcribi. vide & Pollucem. Ioſephus Scaliger, ſcribebat μασπέτοις, θύροις, ὀποῖς. Suſpectũ eſt quod ſequitur, Τῆς δὲ διαφορᾶς τῆς περὶ τὴν ἐκτομίδα μνημονεύει Ἵππαρχος. Si vera hæc lectio ἐκβολὰς vulua & ἐκτομὶς idem ſunt. quod equidem vix poſſum in animum inducere. Eiectitiam vuluam porcariæ longè anteponit Plinius. Ex eo diuinabam huiuſmodi lectionem, Τῆς δὲ διαφορᾶς τῆς ἐκβολάδος περὶ τὴν ἐκτομίδα, vel περὶ τὴν ἐκτομίδος. Pronuntient eruditi τὴν ἀρέσκουσαν. Sopatri verſus, Διέφθη λευκανθεῖσα, τυροῦ τε δέμας. ſcribo, τυροῦται δέμας. *caſeo obtegitur tota.* ſed vocem διέφθη non præſtabo ſanam ac fortaſſe verum eſt quod Ioſephus Scaliger excogitauit, Δι' αἰδάλου καυθεῖσα, τ. Thymo adiecto fieri de oxalme thymoxalmen ex Dioſcoride ſcimus: ſed non concedemus propterea rectè feciſſe interpretem, qui Sopatri verſum, Τὴν δηξίθυμον ὄντως ὀξάλμην ἔχων, de thymoxalme interpretatus eſt. Sine vlla controuerſia δηξίθυμον ὀξάλμην appellat δριμεῖαν, *acrem*. Archeſtratus in eadem re, Καὶ μήτραν ἑφθὴν ὑὸς, ἔν τε κυμίνῳ Ἔν τ' ὄξει δριμεῖ. Euſtathius, ὅθεν. δὲ τοιαύτης ἡ σύνθεσις ἅλμης καὶ παρὰ Σωπάτρῳ ἐν τῷ δηξίθυμος ἅλμη. ἔνθα τὸ δηξίθυμος ταυτόν ἐστι τῷ δακέθυμος. legas apud eundem paulò antè & πικρὰν ἅλμην. Quod ſequitur de non ſolitis olim in guſtatione apponi vuluis. lactucis, & cæteris id genus expoſuimus iam antè libro ſuperiore. De lactucis idem Martialis,

> *Claudere quæ cœnas lactuca ſolebat auorum*
> *Dic mihi cur noſtras inchoet illa dapes.*

Nono verſu Archeſtrati ſcribo, ὧν ἂν ὑπάρχῃ ὥρη. potius quam ὡς. In 11. verſuum Archeſtrati ſcribe, οὐδὲν ἴθοντες. vt in Epitoma Hœſchelij: pro ἰδόντες. nam & Euſtathius ſic legit vbi diſputat de obſoleto verbo ἴθω. decimo quarto. ita ſcribitur, Πτωχείας παράδειγμα καλῆς ἑφθῆς, ἐρέβινθοι. Scribo, Πτ. π. καλῆς, ἑφθοί τ' ἐρέβινθοι. Dalecampius verò ſic, Φακῆ ἑφθῆ, ἐρ. non ſequor hunc ducem. πλακοῦς ὀβελίας, ita dictus vt χίος δυνάστης etiam apud latinum poetam Lucilium. Quod ait de placenteis Atticis confirmat Plato libro tertio. De rep. ſuis ciuibus fugiendas præcipiens Ἀττικῶν πεμμάτων τὰς δοκούσας εἶναι εὐπαθείας. Interpretare iſta ſic, εἰ δὲ μὴ αὖ που Αὐτὸν ἔχῃς ἑτέρωθι, μάλα ζήτησον ἀπελθὼν Ἀττικόν, *ſicubi non ſit tibi Attica placentæ copia, ibi ſtatim & oleum Atticum inquire: nam hoc illud eſt, quod ſuperbas facit placentas Atticas.* Damoxeni Σωτρόφους nominat ex hoc loco Suidas.

CAPVT XXII.

Damoxeni comici verſus quà illuſtrantur, quà emendantur.

PERCVRRAMVS Damoxeni verſus, quos nobis Athenæus conſeruauit ferè ad 70. Iis continetur ſermo à coquo habitus cum neſcio qua muliere: cui narrabat ille artem ſuam edoctum ſe fuiſſe ab Epicuro cũ exclamaſſet mulier ſimilis nõ credenti, is cocus ægrè ferẽs, Sceleſta inquit. neſcis naturã cuius interpres Epicur⁹ omniũ artiũ eſſe matrem, atq; omniũ diſciplinarum principia

cipia in ſe continere? Verſus poetæ quibus hæc dicuntur corrupti ſunt. v. ita habet, τοῦτο δὲ τί ἐστιν, εἰπέ μοι, καθήγησαι. fortaſſe καθηγέτα, ô magiſter. ἡγέτης, etiam dicitur, & pro καθηγητὴς καθηγέτης, vt Μυστηγέτης. Deinde ſcribo.

Μάγειρος ἦν κἀκεῖνος; οὐκ ᾔδεις; Θεοὶ
Ποίους μαγείρους; ἡ φύσις πάσης τέχνης
Ἀρχέγονός ἐστιν, ὦ ἀλιτήριε, σύγε.

Illud οὐκ ᾔδεις, à coquo pronuntiatur. Si ſcribas οὐκ ᾔδειν, mulieris erunt verba: *hoc ego neſciui hactenus.* 9. Οὐκ ἔστιν οὐθὲν τοῦ πονεῖν σοφώτερον. Scripti τοῦ ποιεῖν, *vſu & praxi.* In 13 ſcribunt veteres, Μὴ Δημόκριτόν τε πάντα διαπεγνωκότα. Hunc philoſophum potiſſimum coquus nominat, tanquam præcipuum naturalis philoſophiæ auctorem, & quem Epicurus in multis erat imitatus. Paulò poſt innuit poeta de ſaporibus fuiſſe ſcriptum à Democrito. quod verum eſſe ſextus De cauſſis plantarum docet: itemque Galenus libro ſecundo, De elementis, & alibi. 15. Καὶ τὸν Ἐπικούρου κανόνα μισθώσω σαφῆς, ὡς ἐκ διατελέσης. Dalec. μίσθωσαι vel μίσθωσον. Sed verſus deſit opus eſt, ſi volumus eam eſſe quam expreſſit Dalecampius ſententiam. σαφῆς in extremo verſu mihi ſatis ἀσαφής. Illud ὡς ἐκ διατελέσης, interpretor ὡς ἂν ἐκ δ. *Compara tibi canones Epicuri. tanquam vnus aliquis ex alumnis eius diſciplinæ.* In 19. ſcripta lectio, ἐπὶ δύσει Πλειάδων. 25. ita ſcribe. τίς παρηκολούθει ταῦτα; τηγανοῦ στρέφει καὶ πνεῦμ. *Quis coquorum ad iſta attendit.* ſed ταῦτα pro τόσδε non eſt ferendum. 31. verſus ſphinx eſt, cui opus Oedipo. Χυμὸς λέγεις; Δημόκριτος οὐδὲν πράγματα. Legi poteſt, Χυμὸς λέγεις; Δημόκριτος οὐδὲν. ταῦτα δὴ Γινόμενα ποιεῖ τὸν φαγόντ' ἀθεητικόν. Prima verba ſunt illius quam alloquebatur cocus. admirata enim quod vocabulo philoſophorum ac medicorum χυμὸς in præcedente verſu eſſet vſus hic cocus. quid? ait: χυμοὺς tu noſti & de iis loqueris? iam ego Democritum phyſicum nihil eſt cur miremur. Pergit deinde coquus: hæc, inquit, quando ita fiunt, acutum reddunt illum qui cibis ita paratis veſcatur. ἀθρητικὸν vel ad aciem oculorum, vel acumen ingenij potes referre. 36 ita emendamus vt ſit aliquis ſenſus, Ὅ ἐστιν ἰδεῖν ὅταν ἴδῃς ἐξ ἰχθύων Τὴν ἐναντίαν αὐτοῖσι ποιοῦντας μίαν. In ſequente diſtingue εἰς ταύτην, λαβὼν ἔχε. Initio 40. ὅς μοι χέζεται. Senſus eſt: quoties videbis aliquem coquum ex diuerſis & contrariæ naturę piſcibus vnum cibum parare, eumque ſeſamo reſpergere, oppedat ad illorum vnumquodque: hoc eſt, factum illius improbet atque aſpernetur quicunque vtetur me coquo meque audiet. Scribe 43. Καὶ συμπεπλεγμένης οὐχὶ συμφώνως ἁφάς translatio eſt à lucta συμπλέκεσθαι ἁφάς, pro μισγεσθαι μ. ἕξις. In 47. σὺ δὲ; vel σὺ δὲ τί, ſcribi malim. Dixerat coquus, ſe in contemplatione occupatum alios ſinere manum operi admouere. quærit fœmina σὺ δὲ τί τέως *interea quid facis?* Reſpõdet autem, λέγω τὰς αἰτίας Καὶ τὰ ἀποβαῖνον ὀξύ. *cauſſas expono, quarum euentus ſtatim apparent.* Verſus 50. principium cõclamatum eſt, nobis quidem. Ὁμαλίζεται τοῖς σώχεσι. Tentabamus tamen, Ὁμαλιζέτω τις ἐσχαρεῖ. Nam hoc vult iſte imperator, *curet aliquis, vt toto foco ſit ignis æqualis.* vel, *Planum aliquis mihi faciat hunc focum.* Sequentia ſcribe ſic, adiuuante Hœſcheliana Epitoma,

—πρώτη λοπὰς
Ζεῖ ταῖς ἐφεξῆς οὐχὶ συμφώνως. νοεῖς
Τὸν τύπον. Ἄπολλον. καὶ τί φαίνεται τέχνη;

Heus tu, ait, prima olla non feruet æqualiter cæteris. puta, ſegnius aut vehementius. *Iam tenes formam meorum imperiorum & artis totius.* Ἄπολλον eſt admirantis & aſſentantis. pronunciatur à muliere. ſequentia ſunt coqui. Mulier hæc cùm audiſſet fieri mixtionem κατὰ συμφωνίαν in paratu ciborum, quærit verſu 55. Πῶς ἐστιν αὐτοῖς, *quæ harmonia eſt in cibis?* aut, quis concentus? reſpondet magiſter: *quæ habent inter ſe harmoniam*, διὰ τεσσάρων, aut διὰ πέντε, aut διὰ πασῶν, *ea compono inuicem, obſeruatis paribus interuallis.* Καταπυκνοῦν τὴν ἡδονὴν, quod Epicurus dicitur mox feciſſe, valet, *præceptis extruere voluptatem.* hoc eſt, artem parãdarum voluptatum componere multorum eò pertinẽtium, præceptorum obſeruatione. eſt enim ars omnis plurium præceptorum finem eundem habentium σύστημα & καταπύκνωσις. Sic verſu quarto, ταῦτα κατεπύκνωσα τέταρα. Græci rhetores inter ornamenta orationis ponunt quam vocant καταπύκνωσιν ſententiarum: qua figura vnus omnium Thucydides, plurimùm vtitur Porphyrius in vita Plotini καταπυκνοῦν poſuit, pro frequenter in ſcriptis vſurpare. καταπεπύκνωται δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰ φυσικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους πραγματεία. Poſtremum verſum ita ſcribo, Ἀφῶμεν οὖν τὰ λοιπά. δῆλα δὴ πάλαι omittamus: inquit hic magiſter, alia omnia ſtudia, & philoſophiæ Epicuri nos dedamus. reſpondet muliercúla, ex iis quæ diſputaſti, ſic faciendum eſſe dudum intelligo. Sed hæc in Damoxeni verſu ſatis.

CAPVT XXIIII.

Caput glauci, & quæſtionis caput. Antiphanis fabula, Στρατιώτης ἢ Τύχων. *Trierarchi ſumptibus exhauſti.* Carides *vrbs*, Macars. Iaſus *Cariæ oppidum. Eupolidis fabula* Δῆμοι. πρόσωπον καρίδος μαθηλητίνης. καρὶς *&* σκαρίς. καρίδες, *&* καρῖδος, *& ſuper ea re canon grammaticus.*

DAMOXENI ῥῆσιν, excipit locus ex ea Platonis fabula cui nomen Συμπεριπατοῦντι. Sed de fabulæ huius auctore libro vltimo quædam diſputamus: vbi cauſſam exponimus cur Βάτων ſcribendum eſſe ſuſpicemur. Verſus 10. ita ſcribitur hic, Ὦ Σωσία πάντη τυχὸν δώσεις ἐμοί. deprauatè quidem libro tamen 7. deprauatius multò, Εὖ, σῶς ἅπαντας, ἢ τυχὸν δώσεις ἐμοί. Scias pridem factum cùm inſedit vitium huic verſui: nam Eclogarius illum prætermiſit quod loci iam tum corrupti certum indicium eſt. Lego autem, Ὦ Σωσία, πάντη ταχὺ ἐνδώσεις ἐμοί. *O Soſia omnino futurum*

eſt, vt citò manus mihi des mutata ſententia. Sic loquitur ſenex, nihil habiturum Soſiam exiſtimás quod hiſceret aduerſus argumentum quo illius ſententiam refellit. Dixerat ſeruus ex ſententia Epicuri, poſitam eſſe felicitatem in voluptatis perceptione: refutat herus iſto argumẽto: Si voluptas eſſet bonum, omnes eam ſectarentur philoſophi: atqui hoc falſum: nam omnes illam oderunt ſapienteis. ergo & prius illud falſum: Ait poeta, καὶ τὴν κεφαλὴν ζητοῦσιν ὡς περὶ πράγματος. Sic petunt caput piſcis, vt in tractandis quæſtionibus & negotiis ſolet rei caput peti. hoc eſt, τὸ κεφάλαιον. Glauci piſcis caput maximè ſolitum expeti, clarum eſt, ex libro ſeptimo, & Polluce. In his ſequentibus verbis, Καὶ παρ᾽ Ἀντιφάνῃ δ᾽ ἐν Στρατιώτῃ τυχὼν παραινέσεις εἰσφέρων, ſuſpicionem mendæ iniecerat vitium orationis. poſtea didici ex libro nono & decimo quarto, ſcribendum eſſe, ἐν Στρατιώτῃ ἢ Τύχωνι. Pollux ſimpliciter *Militem* appellat fabulam hanc libro nono. Deinceps ſcribe cum epitoma, ὡς ἂν ἐς ἀνθρώπου φύς. & mox, ὁ χορηγὸς αἱρεθείς. Quòd ait ἢ τριηραρχῶν ἀπήγξατο: ex eo intelligimus ſolitum aliquãdo fieri Athenis, vt trierarchatu functi laqueo collum ſibi frangerent: haut dubiè propter magnitudinem ſumptuum, qui totum ſæpè patrimoniũ funditus euertebant. erat enim iſtud onus in Rep. Athenienſium, onus omnium maximum. Mox erat vſitatius. εἰσαναλίσκων τύχοι. ſed repugnant M S S. & Epitom. In tertio verſu Theogneti pro ἱερεὺς in M S S. eſt ἱερεῦ. vtrumque reſpuit lex metri. Deinde ſcribendum, Ἀλλότριόν ἐσθ᾽ ὁ πλοῦτος ἀνθρώπῳ, πάχνη. non πάχνης. ſicut ſtatim, Σοφία δ᾽ ἴδιον κρύσταλλος. Sextus verſus, Οἴμοι μ᾽ ὁ δαίμων φιλοσόφῳ συνῴκισε: parodia eſt Euripidei verſus ex Andromeda: vbi clamabat miſella ceto alligata, Οἴμοι μ᾽ ὁ δαίμων θηρίῳ συνῴκισε. Similiter Vlyſſes in Cyclope Philoxeni, in antro illius inhumani coelitis concluſus, Οἵῳ με, ait ὁ δαίμων τέρατι συγκατεῖρξε. vide Græcos parœmiographos, Ariſtophanes quoque videtur alluſiſſe illo verſu, Οὕτω πολυφόρῳ συγκέκραμαι δαίμονι. Octauo, Ἀντέστρεψεν τοῦ τὸν βίον τὰ βιβλία: ſimile eſt quod in Actis Apoſtolorum Feſtus ait ad diuum Paulum, μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. In tertio verſu Alexidis, ἐν τοῖς ἰχθύσι verte, *in foro piſcario.* ad Theophraſti Characteres genus hoc loquẽdi exponebamus. Paulò poſt in Epicharmi loco ſcribe, κάραβοι δὲ τοὔνομα. Ait, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων ἱστορίας. locus eſt libro 5. Hiſtoriarum capite ſeptimo de vocis μορίων adiectione ante diximus. In iſtis, ὀχεύονται δὲ τοῦ ἔαρος ἀρχομένου πρὸς τῇ γῇ mutauit de induſtria ordinem verborum Ariſtotelis: qui ſcripſit ὀχεύεται δὲ ἀρχομένου πρὸς τῇ γῇ ἔαρος. amat enim philoſophus verborum traiectiones, vt alibi dicebamus. Sequentia, γίνονται δ᾽ οἱ μὲν κάραβοι & cætera habentur Hiſtoriarum libr. 5. cap. 17. Debemus mox Hœſchelianis Excerptis horum emendationem, ὅτι καὶ πόλις ἦν Καρίδες περὶ Χίον τὴν νῆσον. nam editum erat πολλαὶ ἦν Καρίδες. non ſolùm perperam, verùm etiam ridiculè propter illa quæ ſubiiciuntur ex Ephoro. in cuius verbis μετὰ Μάκαρος ſcripſimus ex membranis, *cum Macare*, vel potius *Macare duce.* vulgò μετὰ μάκαρας, quod interpretes fecit ineptire. cæterum Caridas oppidum illud tantum Stephanus agnoſcit, quod in Phrygia ait fuiſſe. Iaſus Cariæ vrbs de qua Archeſtratus, Ἢν δ᾽ ἐς ποτ᾽ εἰς Ἴασον Καρῶν πόλιν ἀφίκηαι, ex libris de geographia non eſt incognita. In Anaxandridæ loco, ſcribe ψηττιδίοις per η. neſcio quid ſit in eo verſu καὶ σκινδαρίοις μετὰ κωβιδίων. interpretes vnde ſuam lectionem exſculpſerint neſcio. nullum enim illius veſtigium, neque in edita ſcriptura, neque in manu exaratis. noſtra coniectura propius accedebat ad vulgatam, καὶ σκιφύδριον. de Sciphydris diximus capite 8. vel etiam ſi fortè, κοσσυφαρίοις. Mox lego Οὐκ ἐπικεκυφὼς, ὀρθὸς ὢ Βέλλυ᾽ ἔσῃ. non ἐπικεκρυφώς. & fortaſſe, ἐρυθρότερον καρίδος ὀπτῆς σ᾽ ἀποφανῶ etſi ferri poteſt ὀπτῶν. Scripſimus καὶ Ὠφελίων Καλλαίσχρῳ. ex librorum auctoritate, à quibus teſtimonium dicit Suidas. *Demos* fabulam Eupolidis laudant & grammatici, vt Pollux libro 7. capite 27. & 30. necnon libro nono, Harpocration in ὀξυθύμια. Priſcianus libro octauo. *Impetro illam rem dicimus, ſicut & Attici. Eupolis* ἐν Δήμοις, λέγε τοῦ ἐπιθυμεῖς, καὶ οὐδὲν ἀτυχήσεις ἐμοῦ. In Eupolidis verſu, ἔχων τὸ πρόσωπον καρίδος μαθαλητικῆς. auctor Etymologici μαθαλητικῆς, interpretatur δερματινῆς. *coriacea.* Sed aſſentior Dalecampio ad colorem referenti: nam μάθαλιν aiunt veteres etiam calcei phœnicei genus. ſic autem paulò poſt Epicharmus, καρίδες φοινικαί. vel vt in Epit. φοινικεαί. Carides autem nomen dicuntur inueniſſe ἀπὸ τοῦ καρά, *à capite.* in Etymologico ſic, παρὰ τὸ σκαιρώσκαρις ἢ παρὰ τὸ κάρα καρίς. ſed longè diuerſi generis ſunt ſcarides ſiue ſcari, à caridibus. Deinceps auctor cauſã explicat cur Attici ſcriptores in voce καρίδες mediam corripuerint. Eſt autem ratio quam affert, quamque aſſecuti non ſunt interpretes, hæc: Apud Atticos, quanta eſt diſſyllaborum in ις deſinentium: prior tanta eſt in illorum obliquis media ſyllaba. vt βωλὶς βωλίδος, γραφὶς γραφίδος. contrà ψηφὶς, ψηφῖδος, κρηπὶς, κρηπῖδος. In καρὶς priorem corripiebant Attici. vnde quid ſequatur clarum eſt. at illi poetæ qui priorem in ea voce producebant, mediam quoque in obliquis neceſſariò longam ſtatuebant. Sophronis verſum malim ita ſcribi, ἴδε καλὰς καρίδας, ἴδε καμμάρως, ἴδε φίλα. Dorica formatio in voce καμμάρως cauſſa extitit deprauationis. κωρίδας interpretatur Athenæus *carides.* Heſychius addit, ἢ τὰς μικρὰς ἐγχλώρους, τὰς δὲ ἐρυθρὰς καμμάρους. In titulo fabulæ Epicharmi, λόγος καὶ λογεῖνα, etſi poſtremam vocem non intelligo, ſuſpicor tamen non multo aliter poetã ſcripſiſſe. nimis enim manifeſta eius ſcripturæ veſtigia extant omnibus aliis in locis, vbi fit eius fabulę mentio. vt cũ ſcribit noſter libr. 8. τὸ αὐτὰ δὲ καὶ Ἐπίχαρμος παίζει ὥσπερ ἐν Λόγῳ καὶ

λογειν

λόγον εἶναι. Hephæſtion in Enchiridio, Α᾽ρέσκει ἐκ τῆς αὐτῆς Ἐπίχαρμος μεμψιμοιρίαν ἐν λόγῳ, καὶ λογίνος. in quem locũ extat hoc ſcholiolum neſcio cuius parum, vt videtur integrè ſcriptum. ὁ Ἐπίχαρμος τὸ εἰκοστὸν δρᾶμα οὕτως ἐκάλεσε λόγον καὶ λογίναν.

CAPVT XXIV.

Iecinorum varius apparatus. ἐπιπλώμενον *pro inuoluere.* ἐκλογή. σκευασίαι & σκευάσεις. πνεύμονιον. *Alcæus comicus.* πυγάργοι, λευκόπυγοι & μελάμπυγοι. *adoleſcentes* τηγανῶν σύντροφοι. Τελβαλλοπεπαιδευμένοι. ἄρτοι τρισμακάριστος.

SEQVITVR iam aliud cibi genus. Ait enim, ἑξῆς ἐπισυμμένηθη ἡ τηγανιστὰ ἥπατα. Variis modis olim iecinora parabantur. frixorum in ſartagine facit hîc Athenæus mentionem: toſtorum in cinere meminit aliquoties Hyppocrates, vt in libr. 2. De morbis muliebribus, ἧπαρ τ᾽ ἐν σποδιῇ ὀπτὸν αἰγὸς ἢ βοός. & de natura muliebri, ἢν πλείστα ἐξαιμωθῇ, ἧπαρ οἷον ἢ αἰγὸς ἐς τέφρην ἐγκρύψας. Noue dixit Epicharmus, τὸν ἄρτον ἐπικάμψας ἐπιπλόῳ. *panem omento inuoluens.* ἐπικάμψας poſuit pro εἰλύξας. ſicut mox dicitur, ἐπιπλόῳ ἐντυλιχθεὶς. hunc inſolentem vocis iſtius vſum obiter illuſtrare voluit Athenæus cùm ſubiungit, καὶ ὁ Χῖος δὲ Ἴων ἐν ταῖς Ἐπιδημίαις ἔφη τὸ ἐπικάμψας. quorum verborum ſententia eſt: Vocem ἐπικάμψας ſimiliter vt Epicharmus vſurpauit Ion Chius in fabula Epidemiis. Obſeruemus σολοικοφανὲς quod interpretibus fraudi fuit: πᾶσα δ᾽ ἡ ἐκλογὴ χρησίμη οὖσα εἰς πολλά, ἐπεὶ δὲ νῦν ἀμνημονεῖς ὁ κρατεῖς, αὐτὸς ἐγὼ διεξελεύσομαι. *Integrum Alexidis locum vtilem ad multa, quando tu illum nunc memoria non tenes, ipſe recitabo.* Erat planius, πᾶσαν δὲ τὴν ἐκλογὴν χρησίμην οὖσαν εἰς πολλά, ἐπ. ſed ita multis locis & Athenæum, & Ælianum loqui poteſt facilè animaduerti. Appellat ἐκλογὴν locum poëtæ, & vt locutus eſt ſuprà cum huc nos reiiceret, τὸ μαρτύριον. neque aliud ſunt ἐκλογαί, quàm excerpti ex auctoribus loci, vt fieri ſolitum à ſe incredibili diligentia ſcribit Athenæus libro 8. Sic alibi vſurpat auctor, vt lib. 15. ἔχει δὲ οὕτω ἡ πᾶσα ἐκλογὴ οὖσα ἐκ τοῦ διεσκευασμένου δράματος. Cæterùm habere τὸ κάμψαι aliquando ſignificationem τοῦ ἐντυλίσσειν probant etiam quæ dicentur libro 4. capite 8. Alexidis ſeptimus verſus ita ſcribendus, θαρρεῖν κελεύσας ἕνεκ᾽ ἐμοῦ, ἅτ᾽ οὐδὲ ἕν φήσας ἀδικήσειν, ἰχθύς. *Iuſſi bono animo eſſe piſciculos illos minutos: quippe illorum nulli me facturum iniuriam affirmans.* In 10. ſcribe, ὅτι διηγωνιεῖτο. Mox ſcribendum, Αἰχμώνεται πελιδνὸν εἶναι χρώματι. Etiam iſta corruptè ſcribuntur, ὥστε τοὺς ἀπαντῶντας εἰς τὰ λοιπὰ διεμβάλλειν ποιῶ. Legendum enim, εἰς τὰ λοπάδι᾽ ἐμβάλλειν ποιῶ. confirmatur hæc emendatio poetæ eiuſdem teſtimonio: qui in alia fabula hunc verſum & ſequentem totidem pene literis vſurpauit more Homerico. Sic enim ille in Aſclepioclida:

—ὥς τε τοὺς
ἀπαντῶντας εἰς βαλανεῖ᾽ ἐμβάλλειν ποιῶ
ἐνίοτε τοὺς ὀδόντας ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

quod igitur ibi dixit, εἰς βαλανεῖα, hîc εἰς λοπάδια. Verſu 24. τὰς σκευασίας πάντων δὲ καὶ τὰς σκευάσεις, vel bis idem dicit: vel σκευασίας interpretandum, *res neceſſarias ad cibos parandos.* σκευάσεις, *ipſam parandi actionem.* πνευμόνιον cum ait, ὡς ἐν τοῖς κεκαλυμμένοις ἡπατίοις αὐτὸ πνευμόνιον ἔλαβε, non pulmonem integrum ſignificat, ſed fruſtum pulmonis, vt κρέα τρία, *tria fruſta carnium*, ſic explicandum, & τὸ ἡπάτια. Verſus à Metanira vſurpatus ingenioſiſſimè, Α᾽πώλωλα, πίπλων μ᾽ ὤλεσαν περίπλυχαι, pronuntiabatur apud poetam vnde ſumtus eſt, ab Agamemnone, noto vxoris ſcelere moriente. Non multo aliter apud Æſchylum exclamat idem, ὤμοι, πέπληγμαι καιρίαν πληγὴν ἔσω. Hiſtoriolam de Metanira excipiunt hæc verba, Μήποτε δὲ καὶ Κρωβύλος ὁ κωμῳδοποιὸς αἰσχυνόμενον εἶπε τὸ τοιοῦτ᾽ ἧπαρ, ὥσπερ καὶ Α᾽λεξις ἐν Ψευδυποβολιμαίῳ, λέγων οὕτως. Videndum eſt, *num & Crobylus comicus eiuſmodi iecur* αἰσχυνόμενον pudibundum, *imitatus Alexidem, dixerit in Pſeudypobolimæo, cùm ait.* Verſus Alexidis quem reſpicit, 17. eſt in præcedente ecloga. Αἰσχυνόμενον πελιδνὸν εἶναι χρώματι. Pſeudypobolimæus Crobyli non Alexidis fuit drama. vide libro octauo ſub finem, & libro nono. Obſecro quanta hæc virorum eruditorum negligentia? Ariſtophanis *Tagenistas* nominat ſcholiaſtes comici ad Ranas. Alcæus cuius laudatur hic fabula *Paleſtra*, non ille nobilis fuit lyricus, ſed alius comicus. Vtrumque ſæpe laudat noſter, ſed lyricum quidem, ſine vlla carminis inſcriptione: aut ſimpliciter, Alcæus in Odis: comicum ſemper cum indice fabulæ, vnde quidque ab eo ſumitur. Decem comœdias eum docuiſſe auctor Suidas. in his libris nominantur hę quinque, *Paleſtra*, *Nuptiæ ſacræ*, *Sorores ſtuprum paſſæ*, vel *adulterantes* item *Ganymedes* & *Calliſto.* Sextam, *Endymionem*, inuenio apud Pollucem libro nono. Septimam *Paſiphaen*, in eiuſdem lib. 10. Hac ipſa fabula cum Ariſtophane Plutum ſuam docente certaſſe Alcæum in Attico theatro veteres critici auctores ſunt. Tertium Alcæum nominat Suidas, antiquiſſimum tragicum. Huius non meminit, opinor, Athenæus: Harpocration fortaſſe, cùm ait, Α᾽λκαῖος ἐν τῇ κωμῳδοτραγῳδίᾳ τοὺς πίττας λύχνους ἀδδηφάγους εἶπε. Verſus ex Eubuli Laconibus. Ε᾽γὼ δέ γ᾽ εἰμὶ τῶν μελαμπύγων ἔτι, non rectè vulgò accipitur: falluntur enim qui hepatos piſces dici putant μελαμψύγους Senſus eſt: *Ego verò non ſolùm bilem habeo quod commune eſt omnibus hominibus: ſed hoc amplius, ex validiſſimis ſum, & robuſtiſsimis.* Tranſlatitium eſt, molles homines Græcis fuiſſe dictos πυγάργους ſiue λευκοπύγους: ſtrenuos ac verè viros, μελαμπύγους. de quibus circumferebatur prouerbium, μή τῳ μελαμπύγῳ περιτύχοις. Corruptiſſimus eſt ſecundus verſuum Eubuli ex Orthana, Ε᾽ρῶ ὁ ἀπαιδεὶ,

τηγάνων τε σωίτροφα. libro ſexto ita ſcriptum, Ἐρῶσα φοιτᾷ, τηγάνῳ τε σωίτροφα Totum locum ita cenſemus ſcribendum,

—πᾶσα δ' ὁμοίως γυνὴ
Ἐρῶσα φοιτᾷ, τηγάνῳ τε σωίτροφα
Τριβαλλοποπανοθρεπτα μινεχυλλια.

Videtur deſcripſiſſe ſolennitatem aliquam, cui interfuerint formoſiſſimæ quæque totius vrbis fœminæ, & quantum erat adoleſcentulorum mollium & effœminatorum. Pro φοιτᾷ, poteſt legi etiam πηδᾷ, *exultat* & *ſalit*, vt in ſexto verſu. Luxurioſi adoleſcentes dicuntur τηγάνῳ σωίτροφοι, qui inter ſartagines & alia culinæ inſtrumenta vitam degere ament. Priorem vocem tertij verſus ſyllaba vna auctiorem fecimus: nam ſcriptum vbique Τριβαλλοπανοθρεπτα, quod interpretari non poſſumus. noſtra lectio idem eſt fermè ac βωμολόχος, duo exprobrantur hac voce; ſtudium ganeæ, & illiberalis ac ſordidus victus: nam Triballos & Illyrios vocabant illiberaliter educatos, & ſordidè viuentes. In 2. rectè interpretes, Δήμητρος κόρη. Scribe etiam cum litera ſubſcripta, ᾄσει. eſt enim pro ἀίσει, non pro ἄσει; Penultimum non ſatis aſſequor. Vlpianus cùm ait de Myrtilo conuiuarum vno, qui modò de ſartagine & frixis in ſartagine veterum loca recitauit, ὡς δὲ νεωσάγηνεν ἀπὸ τῶ τηγάνε, ὁ θεοῖσιν ἐχθρὸς Μυρτίλος: alludit elegantiſſimè ad fabulam de Myrtilo Oenomai auriga, qui Myrtoo mari nomen dedit. Eidem ſordes exprobrat, & victum domi illiberalem, cùm negat illum quicquam eorum comediſſe à ſe emptum, de quibus tam multa diſputauerat. Ediſſe quidem Myrtilum tales cibos non negat Vlpianus, ſed in eam rem ſumtus vnquam feciſſe. non debebant iſta ſecus accipi. Lege mox cum interpretibus, εἰς τὸν Μυρτίλον νεὸς ἰὼν, non νιον. Placet mox edita lectio, ὁ τρισμακαρίτης εἰσφέρων. non τρισμακάριστος, vel τρισμακάριτος, vt in M S S. Iocus eſt in voce μακαρίτης, quæ homini viuo non magis conuenit, quàm Latinorum *diuus*. Sic aliquanto poſt, μακαρίτας ἂν αὐτὰς, μᾶλλον δὲ μακαρίτας εἶναι φημί.

CAPVT XXV.

Artus rex Meſſapiorum collatio panis eſcharitæ Rhodiorum cum forenſi Athenienſium. ὀβελίαι veterum & noſtri hodie. συναυλία. ἀναπήφειν. Tabarites panis, & Achaïnas. Ariſtophanis fabula Γῆρας. Panis ἐγκρυφίας. laganum & apanthracis. alia quædam.

THVCYDIDIS de Arto rege locus extat hiſtoria tertia: ſed *Artam* non *Artum* nominant eius codices. καὶ τοῦ Ἄρτα ἀνανεωσάμενοι τινα παλαιὰν φιλίαν. Athenæus legit Ἄρτῳ. apud Suidam in voce Μεσαπίων mendas multas emendabit, qui non grauabitur cum Athenæo conferre. Diſtinguendum paulò poſt, — τὶς ἄρτους ὅσας Ἰαπυγίδας οἱ ... βροτοί. Lyncei Samij locus quo panes eſcharitæ Rhodiorum contenduntur cum agoræis Athenienſium, & corruptè ſcriptus eſt: & partim inconcinnè, partim contra auctoris mentem verſus eſt. Totum igitur ſubiicere viſum ex emendatione noſtra, & Lyncei mente. *Iam cùm apud Athenienſes in pretio ſint panes qui vocantur* ἀγοραῖοι, *his nihilo deteriores prima mediaque cœna Rhodij menſis apponunt: feſſis verò & ſatiatis conuiuis, ſuauiſſimam oblectationem nouam inferunt, panem illum optimum, dictum* ἐσχαρίτην: *qui dulcibus & mollitie ſic temperatus eſt, eamque habet dum infringitur ac veluti friatur, cum paſſo conuenientiam excitandi orexin, vt planè mira res ſit: atque vt ſæpe iam ebrium cernas tanquam ſobrium & recentem pocula repetere, ſic præ voluptate qui eſcharitem panem comedit famem renouat.* Panis ἀγοραῖος eſt qui vænum in foro exponitur. Hunc fuiſſe Athenis eximium Archeſtratus indicat his verbis, — τὸν δ' εἰς ἀγορὰν πωλούμενον ἄρτον Αἱ κλειναὶ παρέχουσι βροτοῖς κάλλιστον Ἀθῆναι. At ἐσχαρίτης Rhodius, (alius enim eſt vulgaris ἐσχαρίτης, de quo loquitur Philiſtion infrà) non ſimplex panis fuit, ſed μεθόριος ἄρτου καὶ πλακοῦντος, vt eleganter Pollux ſcribit. erat enim conditus μελίγμασιν, hoc eſt melle, aliiſque rebus dulcibus. nomen inuenit ex eo quòd in foco nudo torreretur, non vt ἐγκρυφίας cineribus tectus: vel vt doctis quibuſdam viſum, quòd craticulæ coquendus imponeretur. hunc Lynceus vocat παναγαθον, inſolenti voce, id eſt, *omnino bonum*. Solebat autem hic panis ita comedi, vt hodie eſtur, qui in Gallis vocatur *oblies*, à Græca voce ὀβελίας. Sub finem cœnæ panem hunc menſis calentem adhuc inferebant, & ex paſſo edebant, vt apparet ex verſibus Antidoti, quos iuuat hîc apponere, vt intelligatur conuenientia panis huius cum noſtro quem diximus. Sic ille,

Λαβόντα θερμὰς ἐσχαρίτας πῶς δοκεῖς;
Τούτους ἀνειλίττοντα βάπτειν εἰς γλυκύν.

Quod ait eſchariten calidum apponi ſolitum, & in vinum dulce intingi, & quidem euolutum expanſumque: omnia obeliis noſtris ſic conueniunt, nihil vt queat magis. maximè quidem de euolutione quod ſcribit: nam quia tenuis eſt hic panis vi caloris gyrat ſeſe, atque in orbem voluit. Græcus quidem dum in foco torreretur: at noſter qui alio modo fit, dum igni admouetur menſæ imponendus. Etiam vox εὐθρυπτόμενος, qua vſus Lynceus hoc loco, ab obeliis aliena non eſt. comminuuntur enim facilè, ac quaſi friantur, dum poculo induntur: magis, ſi prius quàm intingantur ori admoueas. Mendas autem quibus obſidetur iſte locus, ita tollendas cenſemus: καὶ παντελῶς εὐθρυπτόμενος ἀπὸ πρὸς τὸν γλυκὺν συναυλίαν, ὁμοῦ προσβιαζόμενος, ὡς θαυμάσιον τι συντελεῖ. καὶ καθ' ὅτι ἀεί. Abſurdè ſcriptum eſt in vulgatis συναυλιασμόν. vnde fecimus συναυλίαν ὁμοῦ. præcedens vox παντελῶς ſatis probat ſcribendum eſſe συναυλίαν. id verbi propriè tibicinum ſimul tibias inflantium concentum ſignificat: deinde ad alia venuſſe transfertur, vt

hoc

hoc loco, & ſæpe apud ſcriptores. Poſt vocem προσδιαζόμενος, inſerimus ὡς, & καὶ ante καθεύδειν. quarum mendarum eadem origo eſt, de qua ſæpe diximus. ἀνανήφειν & ἀνακινεῖν pluribus exprimere coacti ſumus tum propter penuriam Latinæ linguæ, tum vt lucem afferremus huic loco, interpretibus nimis tenebricoſo. Lib. 4. ἀνανήφειν, eodem ferme ſenſu vſurpatur, παρῳνημένοι καὶ καρηβαρῶντες ὑπὸ τῆς μέθης, ὁπότε τι τῶν ἀγομένων θεασαίμεθα, πάντες ἐξενήφομεν. *omnes expergiſcebamur, & ſobriis hominibus ſimiles fiebamus.* vbi iterum errant interpretes. Epitome, quam his ſcriptis inſpeximus, non minus quàm vulgati codices corrupta, vocem tamen συναυλίαν integram retinuit. in eadem, καθεύδει γάρ. *Tabarites* panis in Ecloge dicitur Ταβυρίτης. Errant qui à Tabis oppido Ciliciæ vel Lydiæ vt placet Stephano, pani huic nomen volunt inditum: nam Ταβίτης, vel Ταβαίτης, fuiſſet dicendum. paruum fuiſſe & qui ore capi poſſet, declarat verſus Sopatri, Ταβαρίτης δ' ἄρτος ἦν πλησίγναθος. Eclogarius tamen, quaſi interpretans vocem πλησίγναθος, de ſuo adiecerat, ἔστι δὲ μέγας ἄρτος. ſed fallitur. *Achaïnas* panis à loco nomen habuit: oppido nēpe illo niſi fallor, vnde Achainos ceruos poëtæ appellarunt. Acclamatio vſitata in Megalartiorum feſto, Ἀχαΐνην στέατος ἔμπλεων τράγον. haud dubiè corruptam doctis ſanādam relinquimus. nam medicina quam facit huic loco Dalecampius, τράγουσα ſolùm emendans pro τράγον, priſtinam illi ſi quid iudico ſanitatem non affert. Fortaſſe rectum ſit, Ἀχαΐνην στέατος ἔμπλεων ἄρτον. fauente nonnihil quod ſcribit ex hoc loco Euſtathius, ſolitum ἄρτον ἐπιλέγεσθαι. Ariſtophanis fabula Γῆρας *Senium*, diuerſa eſt ab alia eiuſdem paſſim nominata in his libris, Γηρυτάδης. quo nomine etiam Antiphanes fabulam docuerat, niſi fallunt nos Athenæi codices. *Senij* argumentum declarant quæ ſuperſunt fragmenta. De ſenectutis incommodis egiſſe comicum, conſtat ex petitis inde verſibus, qui apud Pollucem lib. 4. cap. 15. Poſtea inducebantur ſenes quidam recocti, ac priori ætati reſtituti, qui fortuna ſua abutentes, ferebant cuncta paſſim atque agebant. Indicio ſunt verba Athenæi hoc loco, ποιεῖ δὲ λέγουσαν ἀρτόπωλιν διηρπασμένων αὐτῆς τῶν ἄρτων ὑπὸ τῶν τὸ γῆρας ἀποβαλόντων. Poſtrema vox mirificè expoſita ab interpretibus. ſed γῆρας ἀποβάλλειν eſt *ſenectutem exuere.* Huius dramatis ſæpe meminit Iulius Pollux. At lib. 10. cap. 20. ita ſcribe hunc ex eo verſum, Ἐφ' ὑδρίαν δανείζειν πεντάχουν ἢ μείζονα. Idem alibi, Ἀριστοφάνης Γήρᾳ. σὺ δ' οὐχ ἡγῇ μ' εἶναι δι' ὀλίγας ἡμέρας, corrige, σὺ δ' οὐχ ἡγῇ μου δι' ὀλίγας ἡμέρας; Panis ſubcineritij, ſiue *encryphiæ* etiam Hippocrates facit mentionem, Popularium morborum lib. 7. ἄρτος ὡς ἡμιχοίνικος ἐγκρυφίης. De *dipyro* ſiue *nautico* pane afferuntur teſtimonia Eubuli è Ganymede, & Alcæi, item è Ganymede. Sed aut intercidit penitus Eubuli locus: aut illius ſunt iſta ſolùm, δίπυρός τε θερμούς. Sequentia, οἱ δίπυροι δ' εἰσὶ τινὲς ἄρτοι τρυφῶντες, velint nolint docti viri, Alcæo aſſerimus nos. Pollux lib. 7. cap. 10. Ἀλκαῖος ἐν Γανυμήδει διπύρους ἄρτους εἶπεν· οἱ δὲ δίπυροι ἄρτοι τινές εἰσι τρυφῶντες. De Alcæi comici fabulis ſuperiore capite diximus. Eubulum quoque Ganymedem docuiſſe, teſtis Athenæus lib. 5. *Laganum & apanthracis*, inter placentas vulgò cenſentur: neque video cauſſam cur hic inter panum ſpecies eorum fiat mentio. Ἀνθρακίδας Græci vocarunt, ait enarrator Ariſtophanis, omnes cibos ſuper pruna toſtos.

CAPVT XXVI.

Explicatur quænam fabulæ dicantur aliarum διασκευαὶ *&* ἐπιδιεσκευασμένα δράματα. *item quæ priores & poſteriores.* διασκευάζειν, *interpellare librum.*

ATHENÆI verba ſunt, Ἐπίχαρμος ἐν Ἥβας γάμῳ καὶ Μούσαις· τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα διασκευή ἐστι τοῦ προτέρου. quid hic ſit διασκευή, intererat fidei interpretum quærere diligentius: vel eo ſaltem nomine, quòd non pauci in hoc auctore ſimiles ſunt loci, quos eâdem omnes expoſueris. Putarunt docti viri διασκευὴν appellari fabulam quæ alteri velut præluderet, eſsétque poſterioris *apparatus & diſpoſitio*, vt illi vertunt. Nos contrà libri primi cap. XXIII, διασκευὰς & διεσκευασμένα, vel ἐπιδιεσκευασμένα δράματα ſolita appellari dicebamus, fabulas ſemel iam ſcriptas editáſque, ſed quia non ſteterant, noua lima & impenſiore diligētia correctas & interpolatas. Morem hunc fuiſſe veteribus comicis, vt idem argumentum ſæpius tractarent, & emendatas fabulas pro nouis in ſcenam deferrent teſtis comici ſcholiaſtes ad Nebulas ſcribens, Δοκοῦσι καὶ οἱ ἄλλοι κωμικοὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων τὰ αὐτὰ εἰσάγειν δράματα. Has fabulas propriè appellarunt διεσκευασμένα δράματα, vt loquitur Athenæus lib. 15. vel ἐπιδιεσκευασμένα. Galenus docet clarè in Hippocratem. De ſalubri diæta. ἐπιδιεσκεύασται, ait, λέγεται βιβλίον ἐπὶ τοῦ προτέρου γεγραμμένου τὸ δεύτερον γραφέν, ὅταν τὴν ὑπόθεσιν ἔχῃ τὴν αὐτήν, καὶ τὰς πλείστας τῶν ῥήσεων τὰς αὐτάς, τινὰ μὲν ἀφῃρημένα ἐκ τοῦ προτέρου γράμματος ἔχῃ, τινὰ δὲ προσκείμενα, τινὰ δὲ ὑπηλλαγμένα. παράδειγμα δ' εἰ βούλει τούτου σαφηνείας ἕνεκα, τὸν δεύτερον Αὐτόλυκον Εὐπόλιδος ἔχεις, ἐκ τοῦ προτέρου διεσκευασμένον. Critici veteres in argumento Nebularum Ariſtophanis, Ἀριστοφάνης ἀπορριφθεὶς παραλόγως, ᾠήθη δεῖν ἀναδιδάξας τὰς δευτέρας καταμέμφεσθαι τὸ θέατρον. ἀτυχῶν δὲ πολὺ μᾶλλον καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα, οὐκέτι τὴν διασκευὴν εἰσήγαγεν. αἱ δὲ δεύτεραι Νεφέλαι ἐπὶ Ἀμεινίου ἄρχοντος (ἐδιδάχθησαν) τοῦτο δὲ ταὐτό ἐστι τῷ προτέρῳ. διεσκεύασται δὲ ἐπὶ μέρους. Paulò poſt, καθόλου μὲν οὖν σχεδὸν παρὰ ἅπαν μέρος γεγενημένη διόρθωσις· τὰ μὲν γὰρ περιῄρηται, τὰ δὲ πέπλεκται, καὶ ἐν τῇ τάξει καὶ ἐν τῇ τῶν προσώπων διαλλαγῇ μετεσχημάτισται. Perſpicuum ex his eſt, quid Athenæus intelligat quoties aliquam fabulam alterius appellat, διασκευὴν

διασκευὴν. quod verbũ diuerſo ſenſu vſurpãt interdum critici: vt cùm ſcribunt. diſcrimen fuiſſe inter veterẽ & nouã comœdiam & ratione ὕλης *materiæ* & ratione διασκευῆς *formæ & texturæ*. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῆς νέας διασκευῇ, inquiunt. χορῷ οὐκ ἔδει. ἐν ἐκείνῃ δὲ δεῖ. ſed aliud eſt διασκευὴν attribuere fabulæ: aliud ipſam fabulã appellare διασκευὴν alterius. Athenæus lib. 9. μετασκευάζειν verbo appoſitiſſimo vſus, de iſtiuſmodi fabularũ emendatione loquens. Anaxandrides, inquit, ὅτε μὴ νικῴη λαμβάνειν ἔδωκε εἰς τὸν λιβανωτὸν κατατέμνειν, καὶ οὐ μετεσκεύαζεν ὥσπερ οἱ πολλοί. *quoties victoriã non referebat, fabulam in manus ſumtam tradebat diſcerpendam ad thuris cucullos: neque vt plerique ſolent eam corrigebat*. Porrò iſta recentata dramata interdum nomen diuerſum habuerunt à priore: cuius rei exemplum eſt iſto loco. Nam prior Epicharmi fabula nomen habuit *Hebes nuptiæ*: poſterior, *Muſæ*. Sic libro 8. *Butalion* Antiphanis dicitur fuiſſe διασκευὴ τῶν Ἀγροίκων ἑνός *interpolatio vnius agreſtium*: quæ verba ibi expendemus. Libro 11, Diphili *Miles*, appellatur διασκευὴ τοῦ Αἱρησιτείχους fabulæ prius ab eo editæ. Interdum commune fuit vtrique fabulæ idem nomen: ſed prioris & poſterioris cognomine inuicem diſtinguebantur. Sic προτέρας & δευτέρας Θεσμοφοριαζούσας interpretabamur libro 1. Sic eiuſdem comici πρώτας & δευτέρας Νεφέλας, & priorem ac poſteriorem Pacem, necnon Plutum priorem & alterum, laudatum inuenias. Eupolidis Autolycum πρῶτον καὶ δεύτερον Galenus, Pollux, aliique citant. Archippi priorem & poſteriorem Amphitryonem. Neque ſolum comici hac diligentia vſi: verùm & tragici quoque nonnunquam. Exemplum eſto in Euripidis Hyppolyto, de qua tragœdia ſcribunt veteres, ἔστι δὲ οὗτος ὁ Ἱππόλυτος δεύτερος καὶ στεφανίας προσαγορευόμενος· ἐμφαίνεται δὲ ὕστερον γεγραμμένος· τὸ γὰρ ἀπρεπὲς καὶ κατηγορίας ἄξιον ἐν τούτῳ διώρθωται τῷ δράματι. Phryxum etiam poetæ eiuſdem priorem & poſteriorem laudat Ariſtophanis ſcholiaſtes. Non ſemper autem vtraque fabula producta eſt, ſed tantùm altera: qua de re plura erunt dicenda libro 6. cap. 6. Ab hac notione verbi διασκευάζειν manauit affinis alia, cùm pro librum corrumpere accipitur. Galenus De dogmatis Hippocratis & Platonis libro 6. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καταφέρεσθαι λεγόμενα τέτταρα ζεύγη φλεβῶν, ἐμβεβλῆσθαί τε μοι δοκεῖ τοῖς ἐπιγραφομένοις Ἱπποκράτους συγγράμμασι, καὶ διεσκευάσθαι φανερῶς. *videntur mihi inſerta eſſe libris iis qui ſub Hippocratis nomine extant, & manifeſtò adiecta eſſe verbis auctoris.* Libro octauo, γεγραμμένου δὲ τῷ Ἱπποκράτει βιβλίου περὶ φύσεως ἀνθρώπου, προσέθηκέ τις δὲ αὐτῷ καὶ τοῦ περὶ διαίτης μικροῦ βιβλιδίου, καί τινος παρεντεθείσης ἀνατομῆς φλεβῶν, ἣν ὁ διασκευάσας δοκεῖ μοι προσθεῖναι τῷ περὶ φύσεως ἀνθρώπου, καὶ τῷ περὶ διαίτης. Diogenes Laërtius in Democrito, τὰ δὲ ἄλλα ὅσα τινὲς ἀναφέρουσιν εἰς αὐτόν, τὰ μὲν ἐκ τῶν αὐτοῦ διεσκεύασται, τὰ δὲ ὁμολογουμένως ἐστὶν ἀλλότρια. Aliquando etiam pro libri deprauatione διασκευὴ ponitur. Ariſteas ſcriptor antiquiſſimus: ἐπεὶ καλῶς καὶ ὁσίως διηρμήνευται, καὶ κατὰ πᾶν ἠκριβωμένως καλῶς ἔχον ἐστὶν ἵνα διαμένῃ ταῦτα οὕτως ἔχοντα, καὶ μὴ γένηται μηδεμία διασκευή. Mox: ἐκέλευσε διαράσασθαι, εἴ τις διασκευάσει, προστιθεὶς ἢ μεταφέρων τι τὸ σύνολον τῶν γεγραμμένων ἢ ποιούμενος ἀφαίρεσιν. Ex his intelligimus, quàm latè pateat vox διασκευὴ apud Criticos. Galen. paulò aliter libro 2. De Hippocratis ſcitis & Platonis, τούτους τοὺς ὑμένας ἐτόλμησαν τινὲς οὐκ εἶναι λέγειν, ἀλλ' ὑπ' Ἐπιστράτου διεσκευάσθαι δόγματος ἕνεκεν κατασκευῆς. Scribe, ἀλλ' ὑπ' Ἐρασιστράτου διεσκευάσθαι, δόγματος ἕνεκεν κατασκευῆς. *auſi ſunt quidam dicere, nullas eſſe huiuſmodi membranas, ſed ab Eraſiſtrato eſſe falsò adiectas, ſtudio defendendi ſui dogmatis*. Apud eundem magnum ſcriptorem ſæpius legas νόθον καὶ διεσκευασμένον, tanquam ἐκ παραλλήλου poſita vocabula in Hippocraticis commentariis. Porrò autem quas vocabant dramatici poetæ διασκευάς, alij auctores νέας vel δευτέρας ἐκδόσεις. Sæpe enim accidit, vt ſcriptores accurati editos à ſe libros ſub incudem reuocarent, ſeriò caſtigatos denuò ederent, & vt de ſe ait Tertullianus, properatum opus pleniore ſcriptione reſcinderent. Vnde eueniebat aliquando, vt in doctorum manibus ſcripti eiuſdem duæ diuerſiſſimæ editiones verſarentur. Quo ex fonte errores multos manaſſe non dubitamus, obſeruatos ſæpe nobis etiam in antiquiſſimis veterum auctorum manuſcriptis. Eiuſmodi eſt, quod de Eunapio ſcribit Photius, cuius verba non grauabimur aſcribere. Δύο πραγματείας τὴν αὐτὴν περιεχούσας ἱστορίαν συνεγράψατο, πρώτην καὶ δευτέραν· καὶ ἐν μὲν τῇ πρώτῃ πολλὴν κατὰ τῆς καθαρᾶς ἡμῶν τῶν χριστιανῶν πίστεως κατασπείρει βλασφημίαν, καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἀποσεμνύνει δεισιδαιμονίαν, πολλὰ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων καθαπτόμενος. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, ἣν καὶ νέαν ἔκδοσιν ἐπιγράφει τὴν μὲν πολλὴν ὕβριν καὶ ἀσέλγειαν, ἣν κατὰ τῆς εὐσεβείας ἐσχεδίαζεν, ὑποτέμνεται. Lege quæ ſequuntur. Similiter & Zoſimus aliter Chriſtiani nominis hoſtis, hiſtoriæ prius publicatæ νέαν ἔκδοσιν poſtea edidit, auctore eodem Photio.

CAPVT XXVII.

Panis ὅμορος, στατίτης, ἡμιάρτος. *Platonis* Nox longa. *Panes* Cilicij *&* collabi. *Euſtathij error. Phrynichi fabula* Poaſtriæ. *mulieres* ποάστριαι. ὀρνίθης ἄρτος. *Philillij fabula* Αὐγη. πυροὶ τρίμηνοι. μακωνίδες. *Papauer & ſeſamum.* ἐνθηλάμια. *chryſocolla. ſemen lini inter eſculenta: itémque cannabinum.* Olen. ἐνίτας ἄρτος, λεκυθίτας, *&* πανος. Blæſus *ſcriptor.* ναστός.

EPICHARMVS in ea fabula de qua proximo capite diximus, panum hæc enumerat genera, κριβανίτην, ὅμορον, στατίτην, ἐγκρίδα, ἀλλαβαστίτην, ἡμιάρτιον. quid appellat panem ὅμορον? Auctore Heſychio, ὅμωρα vel ὅμορα dixerunt ſimilaginem

laginem cum melle & ſeſamo coctam. inde & panes quoſdam ὁμορίτας appellarunt, quorum meminit idem Heſychius. non dubito de his ſentire Epicharmum, & mox quoque Sophronē. στρεπτίτης in Excerptis & quibuſdā MSS. σησπίτης dicitur. & Heſychius, niſi eſt mēdum, σητίας, ἄρτου εἶδος. Euſtathius legit vt nos στρεπτίτης. In Gloſſis Heſychij σταπίτης placentæ cognomen. Ἡμιάρτος panis à figura dimidiati circuli nomen inuenit. Heſych. ἡμιάρτιον, εἶδος ἄρτου ἡμικυκλῶδες. In fine verborum Sophronis lacunam explebā, & ſcribebam, καὶ ἡμιάρτιον καὶ στρεπτίταν. nam eorundem feciſſe illum mentionem ait Athenæus, quorum modò Epicharmus meminit. Sed reperi poſtea in Huraldino codice eam vocem, cuius in libris aliis tenues ſolùm extant reliquiæ. Ita igitur ſcribe, καὶ ἡμιάρτιον ἐκτίθεται. οἶδ. Sequitur ex eodem poëta, ὡς νύκτα μ' αἰτῇ στῶ ἄρτω πλακίτα. Lego, ἱστᾷ στῶ ᾶ. & ſtatim, τοῖς παιδίοισι νεαλῆ. *recentem.* vt tollatur lacuna. Platonis comici fabula cuius index erat *Nox longa*, laudatur & Polluci libro ſexto, cap. 33. Videtur non diſſimilis fuiſſe argumento Amphitruoni Plauti. Nox enim longa fuit illa qua ſatus Hercules. In ea fabula Plato τοὺς μεγάλους ἄρτους καὶ ῥυπαροὺς Κιλικίους ὀνομάζει, inquit Athenæus. Operæpretium ſit Euſtathij verba aſcribere, de collabis & Ciliciis panibus diſputantis, Ἐν τοῖς τοῦ δειπνοσοφιστοῦ φέρεται, ὅτι δοκοῦσιν οἱ Κίλικες, ἴσως μὲν οἱ Ὁμηρικοὶ, ἴσως δὲ ἕτεροι, οὐκ ἀγαθοῖς ἄρτοις χρῆσθαι· διὸ καὶ οἱ κιλίκιοι ἄρτοι οὐκ ἔπαινον εἶχον, οἱ αὐτοὶ τοῖς κολλάβοις ὄντες. Et mox ſuperiora Athenæi verba reſpiciēs, ἄρτους μεγάλους, inquit, ὁ κωμικὸς ψωμίσκους τοὺς κολλάβους νοεῖ. Sed errat Euſtathius, cùm panes Cilicios & collabos eoſdem putat. Impoſuit illi ſuus codex Athenæi, in quo ſequentia aliquanto poſt Athenæi verba, τῶν κολλικίων δὲ ἄρτων, οἱ αὐτοὶ δὲ εἰσι τοῖς κολλάβοις, ita inuenit ſcripta, τῶν κιλικίων δὲ ἄρτων. magno errore. Sequitur non longè, Φρύνιχος δ' ἐν Ποαστρίαις hanc ipſam fabulam & libro 10. puto intelligi, ſcribóque etiam ibi Ποαστρίαις, non Παιστρίαις. nam Phrynichi Poaſtrias nominant Pollux lib. 7. cap. 10. lib. 10. cap 36. & Harpocration in ἰξύλης. Reperio & Ariſtophanem eodem titulo fabulam docuiſſe: nam auctor commentariorum in Aues. Ποάστριας Ariſtophaneas laudat. Ποάστριαι ſunt mulieres ſarritrices, quæ herbas nociuas de hortis tollunt vel ſegetibus. Archippus comicus,

Σκαφεῦσι, κηπωροῖσι, τοῖς τ' ὀνηλάταις,
Καὶ ταῖς γυναιξὶ πρόσεπι ταῖς ποαστρίαις.

Heſychius ſcribit, omnes in vniuerſum mulieres quæ opus ruri faciant mercede conductæ, ſic fuiſſe vocitatas. & Pollux docet ποάστριον veteres appellaſſe ſarculum, aut aliud ſarritionis inſtrumentum, quod eius ætate vocabatur χορτοκόπον. Pergit auctor, ὀρνίδου δὲ ἄρτου μέμνηται Σοφοκλῆς. Scribendum, ὀρίνδου. auctoribus Heſychio & Polluce. Locum Ariſtophanis è Tageniſtis emēdauimus iam antè cap. 16. Philyllium in Αὐγῇ laudat iterum lib. 9. & tertium lib. 11. magno librorum conſenſu. In Suidæ Collectaneis legas, Ἀνάλφιτον, Φιλύλλιος Αἰγεῖ. ſcribo Αὐγῇ. Probatur fieri collabos è recente tritico, quia dixit Philyllius, αὐτὸς φέρων πάρειμι πυρῶν ἐκγόνους τριμήνων, γαλακτοχρῶτας κολλάβους θερμούς. caue confundas πυροὺς τριμήνους, id eſt, triticum, ante menſes tres collectum, cum trimeſtri tritico, de quo Plinius lib. 18. cap. 7. Μακωνίδες panes, papauere ſparſos fuiſſe ipſum nomen arguit ideò Virgili' dixit. *Cereale papauer*, quia inquit Seruius panis aſpergatur. inter condimētarias herbas papauer & ſeſamum non poſtremum locum tenebant. Multa de vario eſu papaueris Galenus lib. 7. De facult. ſimpl. medic. Ideo cùm aliquid ſtudioſè politum ſignificare vellent, σησαμόεντες & *papauere ac ſeſamo ſparſum* dicebant. Petronius, *audiunt mellitos verborum globulos, & omnia dicta factaq́ quaſi papauere & ſeſamo ſparſa.* Maconidibus Alcmanis non erant diſſimiles quæ alij Græci ἐνθηλάμια vocabant, & ipſa papauere ac ſeſamo condita. Heſychius, ἐνθηλάμια, πλάσματα ἐκ μήκωνος καὶ σησάμης. In teſtimonio Alcmanis ſcripſimus, ἐπιστρεφεῖς σελίνω τε, σησάμω τε ex MSS. & Epitoma. Vulgò ἐπιστρέφονται λίνω. mendoſè; etſi linum poteſt locum hîc habere, vt ſtatim, χρυσοκόλλα ἐστὶ βρωμάτιον διὰ μέλιτος καὶ λίνου. Heſychius cryſocollam ait parari ἐκ λινοσπέρμου καὶ μέλιτος. Sic ſemper λίνον de lini ſemine interpretandum, quando inter illa cenſetur quibus veſcimur. Indebant cibis ſemen lini vt acrimoniam illis conciliarent. Ideo Artemidorus libro primo, cap. 70. inter acria nominat iunctim ceu cognata, ſeſamum, lini ſemen, & ſinapi. Galenus libro quinto, De facultatibus ſimplicium pharm. lini ſemen inter illa habet, quæ & alimenti & pharmaci vſum præſtent. libro autem ſeptimo docet idem, ſolitum ſemen lini & frictum & non frictum menſis præparari. Plutarchus in libro de Iride inter lini laudes ponit quod καρπὸν ἐδώδιμον ἀναδίδωσι. Idem erat & cānabini ſeminis vſus inter tragemata, vt ſcribit Galenus libro ſecundo De facultat. aliment. In verſu Ariſtophanis, Κολλύραν μεγάλην καὶ κόνδυλον ὄψον ἐπ' αὐτῇ. neſcio quid mouerit interpretes vt κάνδυλον legerent. Scimus quid candylus fuerit olim, & quale cibi genus: ſed errare fœdè qui eam vocem huc inferciunt, hoc quoque ſcimus. Omnes manu exarati Athenæi codices, κόνδυλον habent: ita etiam legit Euſtathius. ita in Ariſtophane ſcribitur hodiéque. poſtremò antiquus comici enarrator de ea lectione ne dubitare quidem nos ſinit. In ecloga ex Epileſmone Pherecratis, ſcriberem, Ὦλεν ὀβελίαν προσδίη ἄρτου δὲ μὴ προτιμᾶν. Olen proprium viri nomen. hunc monet, vt obelias quidem torreat & paret, ſed ne pani anteponat. hoc eſt, vt obeliis vtatur nō vt ἐδέσμασι, ſed vt ἡδύσμασι. Subiicitur, ἐνίτας ἄρτος ὁ προσαγορευόμενος λεκιθίτας. Paulò poſt, vbi plura de hoc pane, ſcribitur ἰνίτας. Vera lectio eſt ἐγνίτας. Heſychius, ἐγνίτας, ἄρτος ὅτος

ὁ λεκι

ὁ λεκιθίτας. conuenienter Athenæo. *Lecithitæ* mentio fit libro octauo, in χελιδονιζόντων cantico. χελιδὼν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπωθεῖται. ſed panem hunc in placentarum cenſum alij referunt. Euſtathius λεκιθίταν interpretatur πλακοῦντα ᾧ παραμεμίχθαι καὶ ᾠοῦ λέκιθος. placentam cui admixtum oui luteum. quò illis mens qui *lecithitam* dictum tradunt ob effuſum oleum, quia λήκυθος ſit *trulla olearia*? quot verba in his tot portenta. Non capio ſatis quod ſequitur, πανὸς ἄρτος. Μεσσάπιοι καὶ τὴν πλησμονὴν πανίαν, καὶ πάνια τὰ πλήσματα. Vellem planius animi ſui mentem expoſuiſſet. nam hæc ænigmatis ſimilia. an hoc vult? πανὸν apud quoſdam Græcorum panem dictum fuiſſe. Eclogarius ita excerpſit, πανὸς δέ τις ἄρτος οὕτω καλεῖται, ὅτι Μεσσάπιοι τὴν πλησμονὴν πανίαν, καὶ πάνια τὰ πλήσμια φασί. etiam Mss. meliores Athenæi πλήσμια ſcribunt non πλήσματα. Blæſus qui deinceps laudatur, illudatus eſt auctor: nedum vt eius fabula *Meſotriba* nobis aliũde ſit cognita. Libro 11. nominatur eius drama Σατοῦρνος, *Saturnus*. ex quo ſuſpicamur ſub imperio Romano vixiſſe illum & ſcripſiſſe. Heſychius vnus præterea quod ſciam è veteribus, Blæſum nominat duobus locis: quorum alter eſt in litera α. alter in φ. vterque medicinæ egens. De naſto pane & de voce ναστὸς cuius gratia tam acerbè Galenus exagitat Aſclepiadem, dicemus alibi ἀκριβῶς. Ad manum ſunt quæ de eo pane ſiue placenta ſcripſêre Pollux, Heſychius, atque Etymologici magni auctor. Pro eo quod hîc ζυμίτης appellatur iſte panis, in Heſychio reperies ἀζυμίτης.

CAPVT XXVIII.

Κνηστὸς panis raſilis. θρόνος, βάκχυλος, σποδίτης, ἄρτων κεκρύφαλος. Ereſi περικύμων μαστός. panis Tegeaticus σεμιδάλεως υἱός. Γοναῖς δειχνύειν. Theario, Mithecus, Sarambus. κριβανιτῶν εἴδυλλια. collices *Theſſalici. Chryſippus Tyaneus.* Materia Cappadocij *panes.* λάχμαν *Syrorum* boletinus.

Κνηστὸς ἄρτος ποιὸς παρ᾽ Ἴωσιν, inquit auctor ex Artemidoro Epheſio Non explicant hæc quale genus panis ita fuerit Ionibus appellatum. minus multò id ſcias ex Heſychio. cuius hæc, κνηστὸς ἄρτος, Ἀρτεμίδωρος. Cauſſam nominis ſuſpicatur fuiſſe Euſtathius, διὰ τὸ κνᾶσθαι ὡς εἰκὸς καὶ οὕτω διαδίδοσθαι quod raſus diſtribueretur. Hodie panis imponendi menſis procerum cruſta inciditur, ac ferè tota adimitur. an hic eſt κνηστὸς, id eſt, *raſilis* panis? an κνηστὸν eum potius appellarunt quem idiotiſmus noſter, *pain gratté*? id enim eſt κνᾶν. Homerus αἴγειον κνῆ τυρὸν κνήστι χαλκείῃ· inde caſeus κνηστός. Similiter igitur dictus panis κνηστός. Libro 12. in deſcriptione candauli, qui fuit Lydorum cibus, γίνεται ἐξ ἑφθοῦ κρέως καὶ κνηστοῦ ἄρτου, καὶ φρυγίου τυροῦ. Vt probetur θρόνον panem quẽdam eſſe dictum, proferuntur Neanthis verba, ὁ δὲ Κόδρος τόμον ἄρτου τὸν καλούμενον, θρόνον λαμβάνει. probatio erit clarior longè ſi ſcribas, τοῦ καλουμένου θρόνου. planior item oratio, ſi νέμει ſcribas in fine pro νέμουσι. De pane *bacchylo* hoc tantum Athenæus, eum eſſe qui dicatur Eleis σποδίτης. expectabam poſt iſta teſtimonium aliquod veterum ſcriptorum, qui bacchylum nominaſſent: nullum affertur: ſed Diphili, qui ſpoditæ meminit. Heſychius, βάκχυλον, σποδίτην ἄρτον Ἠλεῖοι. vulgò edunt ἀποσποδίτης. In verſu Diphili, ἄρτους σποδίτας χρυσοφέγγας περιφέρει, tertiam dictionem non dubito vitium continere. De eo qui σποδευρίας dicebatur & ζυμίτης, conſule ſi libet, in illis vocabulis Heſychium. Cratini verba inquinatiſſima ſunt, πρῶτον σποδευρίαν ἔχω ζυμιτοσμιάδου πλέως κνέφαλον. Lego, σποδευρίαν ἔχω ζυμίτου, μὰ Δί᾽ οὐ πλέων κεκρύφαλον. *habeo panis cineritij fermentati, non plenum reticulum.* κεκρύφαλον appellat quem γύργαθον alij Græci: Latini *reticulum panis*, vt dicebamus ad Theophraſtum. Poteſt etiam ita, ἐμπλέων γναφάλων, vt de aceroſo pane intelligamus. γνάφαλον, *tomentum*, pro acere tritici non inuenuſtè vſurpauerit. Strabo auctor eſt, Ereſum Lesbi oppidum, ſitam fuiſſe in colle, pertinuiſſeque ad mare. Hoc voluit Archeſtratus iſto verſu, Ἐν Λέσβῳ, κλεινῆς Ἐρέσου περικύμονι μαστῷ. vbi ſcribi malim, Ἐν Λέσβῳ κλεινῇ, κ᾽ Ἐρ. Vox περικύμων impropriè loco tribuit, quem non ex omni parte pulſat fluctus. melius idem alibi, Πίνειν ἐκ Λέσβου περικύμονος ἐκγεγαῶτα. Corrige ſequente verſu operarum errorem, ac ſcribe, λευκότερ᾽ αἰθερίας χιόνος. Legit dein Dalecampius, θεοὶ ἡμᾶς ἔδουσι. noli ſequi: nam verum & rectum eſt, θεοὶ εἰ ποτ᾽ ἔδουσι Ἄλφιτ᾽, ἐκεῖθεν ἰὼν Ἑρμῆς ἀγοράζει. *ſi dij veſcuntur panibus hordeaceis, illuc itat Mercurius vt inde panem ipſis comparet.* Simile eſt li. 1. Varronis de Plauto, *Muſas Plautino ſermone locuturas fuiſſe, ſi Latinè loqui vellent.* Panem Cegeaticum σεμιδάλεως υἱὸν vocat Archeſtratus, ſicut paulò antè Philyllius collabos πυρῶν ἐκγόνους. Antiphanis ſuper Atticis panibus allata ecloga ſic deſinit, Μίμημα χειρὸς Ἀττικῆς, οὓς δὴ γοναῖς Θεαρίων ἔδειξε. poſtrema verba difficultate non carent. γοναῖς interpretantur docti, *poſteris*, id eſt, ἐκγόνοις. quærant cui probent. nos ſic, *quos panes Theario Panathaneis edidit*, ceu artis ſuæ ſpecimen. Mos veterum omne genus artificum, ſolennibus feſtorum diebus de palma inuicem contendere. Non enim ſoli poetæ ſuas fabulas committebant, verùm etiam omnes alij quicumque artis alicuius fiduciam habebant. Hæ ſunt quas Græci δείξεις, Latini *commiſſiones* paſſim vocant. de quibus non repetam quæ nota ſunt omnibus: dicam tantúm, verbum ἔδειξεν, hic aliter accipiendum non fuiſſe. Γοναῖς interpretor *Mineruæ feſtum natalitium.* Panathenæorum & Quinquatriorum id fuit argumentum. Sequitur Platonis locus, & in eo hæc verba, Θεαρίων ὁ ἀρτοπώλης, καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιίαν συγγεγραφὼς τὴν Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος, ὁ κάπηλος. hodie apud Platonem ſcribitur ἀρτοποιὸς

non

non ἀρτκόπ⊕, ex nupera viri docti emendatione: imò vt vides corruptione. etiam Xenophon vſus eo vocabulo, vt obſeruat Pollux. Theariō, Mithęcus, & Sarambus à Platone nobilitati, etiā in aliorum ſcriptis leguntur. Themiſtius oratione prima: Μιθαικὸς ἦς ὢν ἔνδοθεν ἢ Θεάριων. Scribe apud eundem oratione 4. κάπηλ⊕ ἦτ⊕ ἢ ἄν πολὺς καὶ μάγειρ⊕ μικοῦ Σαραμβ8 καὶ Θεαρίωνος. Illa, ὁ Καραβος, non ſunt apud Platonem, imò verò, vti cenſeo, non ſunt Platonis, ſed Athenęi, variam ſcripturam codicum Platonis obiter indicantis. Lego audenter, ἢ Σάραβος, ὁ κάπ. ſic quidam iſtum nominant, non Sarambum. vide apud Tzetzem in decima chiliade. Pollux neque hoc neque illud, ſed Sarabonem: ſi modò ita ſcripſit libro ſeptimo, Σαράβωνα ὁ Πλάτων καπηλον ὀνομάσει, ἐπαινῶν αὐτ8 τὴν ὀψουργίαν. pleri que tamen *Sarambum* indigetant: in his etiam Dicæarchus, in geographicis fragmentis. Apud Plautum celebris vinarij nomen eſt *Exarambus*. in Aſinaria: *Sed vina heri quæ vēdidi vinario Exarambo.* Ego non memini eam viri appellationem vſquam apud Græcos legere. Ac fortaſſe *Sarambo* ſcripſerant & Plautus, & Græcus ille comicus, quem poeta Latinus ſequitur auctorem. & Ariſtides rhetor in Themiſtocle. Subuenit Athenæus ex Ariſtophane, ἥκω Θεάριων, ἀρτοπώλιον λιπων, ἵν' ἐςι κριβάνων ἑδώλια. poſtremum verbum quia Græcum non arbitror, muto, ac ſcribo ἑδώλια. ſic appellat baſes quibus inſiſtunt cribani. illas dico æneas menſas ſub teſta pom ſolitas, quarum meminit Athenæus libro octauo, ἐςέθηκε κρίβανον, ὑποθεὶς τράπεζαν χαλκῆν, ἐκάθισα τῷ πνιγεῖ. In fornace calcaria ſolum lapide ſternebant: qui dicitur Catoni *fortax*, cap. 38. vt conijciebat magnus Turnebus. Ergo ita exponamus: *Adſum Thearion, relicto meo Artopolio. vbi ſunt clibani.* κριβάνων ἑδώλια periphraſis, pro *clibani*. Furnis lateres erant ſubiecti, vt paulo poſt dicitur. Non multo poſt ex Ephippo, παρ' Ἀλεξάνδρε δ' ἐκ Θετταλίας κολλικα φάγων κριβανίτας. prima verba ita verte, *cùm edisſet collicem ab Alexandro è Theſſalia miſſum.* Alexander opinor, eſt Pheræorum tyrannus. Pheræ enim Theſſaliæ oppidum. collices Theſſalici omnium optimi. Archeſtratus. Κολλιξ Θεσσαλικος ἐςι ἀποταρχεύτω. extrema ſunt corrupta. Fortaſſe, κριβανιτον ἄρτον: vel ἐκ κριβάνε ἄρτοι. In iis quæ mox loquitur Arrianus, agnoſce reliquias veteris poetæ, cùm ait, ἡμῖν γὰρ ἔτε ἀλφίτοισι χαίρομεν πλείν, γ' ἄρτων ἡ πόλις. ſi vnam adijcias dipodiā, integri fuerint ſenarij duo. Ait Arrianus, ἐπεὶ καὶ ἄλλω Χρυσίππε τε Τυανέως συγγράμματι ἐντυχὼν *incidi in alium Chryſippi Tyanei librum.* cur ait alium? nihil enim præceſſit quo iſtud referas. Scribe, ἐπεὶ κἀγὼ. & ſtatim ἔρχομαι λέγων non rectè poſitum, pro ἔρχομαι λέξων. Herodot. ἔρχομαι ἐρέων vel φράσων. Athen. nō multò poſt. ἔρχομαι κἀγὼ λέξων περὶ αὐτῶν τὰ τῆς τέχνης. Chryſippum Tyaneum, ex quo tam multa recitat hic Arrianus, recentem Athenæi temporibus ſcriptorem fuiſſe, indicio ſunt Romana vocabula quibus vtitur. vt, δεῖ δὲ τὴν ματερίαν ἀναφύρειν ποιεῖν. *Materia* Latinis eſt, quam vernaculus ſermo noſter *paſtam* appellat. Plinius, *Durat ſua piceno in panis inuentione gratia, ex alicæ materia.* Panis *Cappadocij* etiam lib. 4. fit mentio in Carani nuptiis. προσεδόθη καὶ ἀργυρῶν ἀρτοφόρον ἄρτων Καππαδοκίων. Addit, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ἄρτον Σύροι λαχμὰν προσαγορεύουσι. *Syris dicitur Lachmam iſte panis.* Hebræis dicitur panis לחם *lechem* Syris & Chaldæis לחמא *lachma.* Propius ad vocem *Lachman* accedit Chaldaica dictio in Gloſſis Aruk, לחמניות *lachmanyoth:* quam interpretantur de vltimis mēſæ ferculis. Sed monuit me ex aliorum Rabbinorum commētariis Petrus Cheualerius, vir linguæ ſanctæ dum viueret peritiſſimus, mihiq; ob ſingularem pietatem & morum probitatē clariſſimus, לחמניות Syris fuiſſe appellatas, quas nos Francoceltæ vocamus *oblias*: de quo ſatis diximus in pręcedentibus. *boletinus* & *bolites* videntur eſſe quem alij βωλίας. Heſychius tamē mazā non panem nominat. Βωλία, ait, ὁ λεγ. μάζης εἶδος ἐν ταῖς θυσίαις. Vox Romana eſt *tracta*, vbi ſcribitur, εἰς δὲ τὰ χαπυρὰ λάγανα καλέμενα τράκτα, μιξὰς ὥσπερ καὶ εἰς ἄρτον. Quid eſſent *tracta* vel *tractæ* in panificio, expoſuit pridem Ioſephus Scaliger ad Tibullum. inde repetiret ſtudioſus lector. frequens vox Catoni in placentarum cōfectione.

CAPVT XXIX.

Explicatur Diogenis dictum, placentam *appellantis* panem probè confectum. *Placentæ præcipuæ veterum delitiæ.* σαμίτης, *panis*, Θιαγόνες, δάρατς, ἰτυίτης καὶ ἐρικίτης ξηροσιτεῖ ἦς, κυλλαςις *Ægyptius.* ὀξυζωνος *panis.* βλήθα, βλωμος, bucca, quadra. ὀβρομίτης φυσ, μάζα τετριμμένη καὶ ἀπέρωτ⊕. καρδαμύλη, πλυτρ. *Mos veterum, ſumendi aliquid de re ſacra, quod ὑγίεια vocabant. Sanitas Romæ præmij loco data.* Danaides *Ariſtophanis.* Dalnis *Apollophanis.*

VEtvs dictum eſt, non oportere τοῖς ἡδύσμασι vti, ceu ἐδέσμασι. hæc ſunt alimenta, quibus neceſſariò veſcimur, vt exhauſtas corporis vires reficiamus: illa ſunt ſcitamēta, quibus appetitum irritamus. Perditiſſimi catillonis ſit, non alimentis velle ali, ſed gulæ irritamentis. Hoc diſcrimen ſublatum iuit Diogenes cynicus, cùm auiditate magna placentam vorans, (Gregorius Nazianzenus σησαμοῦντα ait fuiſſe: ſcribens in priore Iulianea, non ſine alluſione ad hanc hiſtoriam, Diogenem præ cupediarum amore poſtpoſuiſſe τὰς εὐτελεῖς ἄρτους τοῖς σησαμοῦσι. interrogatus quid ederet, *panem*, inquit, *probè confectum.* cuius reſpōſionis obſcuræ multis, vis patet ex iis quæ ante diximus. Significauit enim panis impurus, ſibi eſſe ἐδέσματα, quæ ſint aliis ἡδύσματα, neque vllum ſe inter illa diſcrimen facere. frugi hominibus placentæ ad oblectationem, panis ad

nutritionem eſtur. Porrò in hoc maxime genere cupediarum gulę dediti homines olim deprehenſi. Libro ſeptimo, Epicureus quidam icadiſta pro mortuo dicitur elatus placenta feruente deuorata. Horatius,

—Porcius infra

Ridiculus totas ſimul abſorbere placentas.

Propterea dicebat Bion, μὴ δυνατὸν εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀρέσκειν, εἰ μὴ πλακοῦς γένοιτο ἢ Θάσιον: *non poſſe aliquem vulgò omnibus placere, niſi placenta fieret, aut vinum Thaſium.* Hieronymus ad Marcellam, *Non ſunt ſuaues epulæ quæ non placentam redolent.* Et de eo quem cibus non iuuat iacere oneri dici ſolet. Hic ne placentam quidem libenter editi. Chryſoſtomus homilia 2. ad populum Antiochenum: ὁ μὴ τὴν χρείαν ἀναμένων κἂν πλακοῦντας εὕρῃ κνισσώδεις οὐκ αἰσθήσεται τῆς ἡδονῆς, τῆς ὀρέξεως αὐτοῦ μὴ διεγηγερμένης. Hinc illud prouerbiale dictum de re gratiſſima, *melle & placenta frui.* Seneca epiſt. 63. *amicos incolumes cogitare, melle & placenta frui eſt: eorum qui fuerunt retractatio, non ſine acerbitate quadam iuuat.* Probo mox λοπαδάγχαι ſcribi. vt emendant docti, non λοπαδάγχναι. Similes ſunt voces in hoc ſcriptore λοπαδοφυσῆται, & λοπαδαρπαγίδαι. De pane *thargelo* habes apud grammaticos. de *thalyſio* etiam apud Theocriti interpretes in eius poetæ Thalyſia. Σαμίτην panem inuenio nuſquam: itaque lego, καὶ τὸν σησαμίτην. Sed placet omnino lectio quam ſubiecit nobis epitoma Hœſcheliana, in qua verba hæc καὶ τὸν σαμίτην iſto loco non habentur: ſed paulò mox hoc modo, Ἔστι δὲ καὶ ὁ σησαμίτης καὶ ὁ πυραμοῦς διὰ σησάμων πεποιημένος, καὶ τάχα ὁ αὐτὸς τῷ σησαμίτῃ ὤν. in Excerptis quidem σαμίτης ſcriptum eſt, ſed quis non videt σησαμίτης eſſe ſcribendum neceſſariò hac admiſſa verborum textura? Scribendum, ὃς ταῖς ἀῤῥηφόροις γίνεται. De arreforiis feſto, & virginibus arrephoris, Harpocration, Suidas, alij θιαγόνας, explicat Heſychius, οἱ προετίθεντο τοῖς θεοῖς. Pro, ὄντας καὶ δηλοῦνται, malim, εἰσί τε καὶ δηλοῦνται. Præterea ſuſpecta ſunt, καλούμενοι δ' ἄρτοι ὑπὸ Θεσσαλῶν. panis δαράτου ſuprà facta mentio ex Nicandri Gloſſis. Scribe etiam ἰπνίτας & ἐρικίτας. non eſt diuerſa ratio nominis, nam etiam ἴπνος eſt ἐρεγμὸς, ſiue πυρὸς ἐρηρεγμένος. *Xeropyritam* alibi non memini legere: memini *pſeropyritam* adnotare apud Heſychium. vbi ſuſpicio mendæ non habet locum. Eius verba ſic eduntur, ψηροπυρίτας, ἀπὸ πυρὸς ἄρτος· οἱ δὲ πυριεφθής. οἱ δὲ χαλκός. dubitare non poſſumus de eodem pane vtrumque loqui imò eiuſdem gloſſographi, verba vtrumq; deſcribere. Heſychium, ſi quid iudico, ſui codices in errorem induxerunt. longè enim Athenæi lectionem antepono. Ægyptij, inquit, τὸν ὑποξίζοντα ἄρτον κυλλάστιν καλοῦσι. Eruditiſſimus Dalecampius, ὑποξίζοντα ἄρτον interpretatur *ſubacidum panem.* ſic *acidas* vel *acidulas aquas* vocant Latini, quæ Græci ὀξίζοντα ὕδατα. Aliò tamen nos rapit auctoritas Iulij Pollucis, qui pro ὑποξίζοντας dixit, τοὺς εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντας, *faſtigiatos,* vel *turbinatos,* ad inſtar ſorborum. Heſychij locum fœde corruptum non præter rem hic correxero. Κυλλάστις ἄρτος τις ἐν Αἰγύπτῳ ἀπὸ ῥιζῶν ἐξ ὀλύρας. cedo iſtas radices ex quibus conficit cyllaſtis. at enim ſi fit ex radicibus, quomodo ex olyris? De radicibus olyræ ſentit fortaſſe gloſſographus. minimè nam & repugnant verba huic interpretationi: & Herodotus à quo & Hecatæo ſumpſerunt omnes. ἀρτοφαγέουσι δὲ, inquit, ἐκ τῶν ὀλυρέων ποιεῦντες ἄρτους, τοὺς ἐκεῖνοι κυλλῆστις ὀνομάζουσι. Quid plura? Scribendum aio ex Athenæo, ἄρτος τις ἐν Αἰγύπτῳ, ὑποξίζων, ἐξ ὀλύρας. Scaliger verò ſcribebat, ἄρτος τις ἐν Αἰγ. ἀπ' ὀρυζῶν, ἢ ἐξ ὀλ. De cyllaſte infrà iterum lib. 10. quàm variè autem nomen hoc ſcriptum reperiatur, ante nos aliis obſeruatum eſt. *Danaidum* Ariſtophanis Pollux lib. 10. cap. 4. meminit. & aliis multis locis: item comici ſcoliaſtes ad Plutum, ſuorumque in eam fabulam commentariorum. In ecloga Alexidis poſteriores verſus ita diſtingue,

Ἐκκαίδεκ' οἴσω δεῦρο.
Ἀδωνὶς μὲν ὀκτὼ, τῶν δὲ φακῶν τοὺς ἴσους.

penultimi verſus omiſſa pars eſt, quæ ad inſtitutum nihil faciebat. qua de re plura diximus alio loco. Scribo cum Heſych. βλῆθρα, non βλῆμα. eundem conſule de voce πυριός: nam variè exponitur. βλωμὸς eſt *buccea tenuis* ſiue *parua.* Heſych. βλωμὸς, ἰσχνὸς ψωμός. inde βλωμιαῖοι ἄρτοι, qui inciſiones habent, & diuiſi ſunt in paruas bucceas. imò verò in quadras. nam ideo ſubdit, Latinis *quadratos* dici hos panes. βλωμὸς igitur *quadra* eſt nō *buccea.* quod Heſiodi declarat verſus, de alimento operarum ruſticarū, ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον ὀκτάβλωμον. ineptum eſt arbitrari ruſtici hominis famem octo buccellis poſſe expleri. At quadræ maiores erant partes in formando pane ſolitæ notari. Virg. in Moreto,

—iamque ſubactum.
Format opus palmiſque ſuum dilatat in orbem.
Et notat impreſſis æquo diſcrimine quadris.

Quod ſequitur, βρωμώδη τε καλοῦσι τὸν πιτυρίτην ἄρτον. ſuſpectum eſt de mendo. falluntur qui ex hoc loco vocem βρωτίμη referunt in cenſum panum: nam omnia panum nomina vel cognomina eiuſdem ſunt generis cum ἄρτος. igitur rectum eſſet, βρωτίμης. ne id quidem placet: eſt enim contra analogiam. Scribe, βρωμίτης. Videntur βρῶμον non ſolùm pro graueolentia vſurpaſſe: verùm etiam pro inſuauitate & ἀηδίας ex eo panis furfuraceus appellatus βρωμίτης. Auctore Athenæo φύσταν vocarunt Athenięſes, mazam τὴν μὴ ἄγαν τετριμμένην, *non multum ſubactam.* Heſych. ait τὴν ἄτριπτον. & magnus Hippocrates ἀτρίπτης μάζης ſæpius meminit, opponens ei τὴν τετριμμένην. Reperio etiā panes ἀτρίπτους apud Ariſtotelem, Problem. ſection. 21. Mazæ nomen in editis libris eſt καρδαμάλη. itemque in Heſychianis. literula tamen mutata καρδαμύλην ſcribendum arguunt Eclogæ auctor & Euſtath. θρίδαξ magnæ mazæ nomen: ſed de nomine

nomine βάσυξ ſiue βήσυξ diximus lib. 4. cap 7. *Tolypæ* mazæ à figura ſic dictę. Lanam purgatam & carminatam in globos componebant, qui poſtea colo aptabantur. id vocatur τολύπη. Inde igitur tolypæ placentæ, vel liba potius à ſimilitudine formæ nominantur. & lib. 13. Clementi Alex. inter orgiorum τὰ ἅγια numerantur σησάμαι πυραμίδες τολύπαι καὶ πόπανα πολυόμφαλα. De hordeo Achilleo conſule Theophraſtum, Galenum in Lexico Hipp. & cum de hoc tum de Achillea maza Euſtathium. *Dalnidem.* Apollophanis fabulam nuſquam ſi ſatis memini inuenies. Legebam Δαυνίδι vt alibi in his libris: vel certè Δαυλὶς, nam Suidæ nominatur inter huius poetæ dramata Δαλίς. Item aliud *Iphigeron.* cuius meminit Harpocration in ἀδελφίζειν. Alcmanis verba ſic ſcribe, θερδακίσκα τε καὶ κρίβανωτὸς, vt in epit. Moris fuit apud veteres, vt qui Deorum templa adirent, domum inde aliquid referrent bonæ ſcæuæ gratia: puta vel libi fruſtulum, vel vnguenti aliquid, vel denique frondem virentem Zeno Veronenſis in ſermone De continentia loquens de vxore infidelis fideli. *& ſi quod fortè acceptũ relatumve fuerit à fanatico ſolemne myſterium, ipſa ſuſcipis, ipſa reponis, ipſa cuſtodis.* valetudini cõducere illud quidquid eſſet quod è loco ſacro abſtuliſſent, publicus fuit populorum Græciæ error: propterea decermini illi fecerunt nomen ὑγίεια *ſimilis.* Heſychius, ὑγίεια ἀλφίτα οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ πεφυραμένα· καὶ πᾶν τὸ ἐκ θεοῦ φερόμενον, εἴτε μύρον, εἴτε θαλλός. de hac hygiea Athenæus hic loquitur, *Sanitas appellatur maza quæ in ſacrificiis datur, vt deguſtetur.* non dicit morem hunc fuiſſe vt libum iſtud domum referrent, qui Deos venerati erant. Videtur fuiſſe liberũ, vel ibi ſtatim abſumere: vel diutius ſeruare apud ſe. Etiam in ſacris populi Romani *ſanitas* aliquando dabatur præmij loco: ſed is ritus diuerſus eſt. Adi ad Plinium libro 27. capite ſeptimo.

CAPVT XXX.

Percurruntur pſeudheſiodii verſus. Boſporus ταριχοπώλεως. οἱ πιθογάστορες. cubia quadrangula. ἀδαλὲς. ἁλιτρευχέες piſcatores. ſalſamenta ἀμφάλλατ' τεθέντα. τὰ θύννεια βινθι orta ſalſiment. Samij Cratetis. Alexidis drama Απεγλαυκωμένος.

Absolvto eo ſermone quem de panibus conuiuæ habuerunt tranſit auctor ad ſalſamenta. Initio proferuntur verſus 13. quos Euthydemus pro Heſiodeis in libro de ſalſamentis protulerat. Sed næ fuit hic homo aut imperitus vehementer, aut impudens inſigniter, qui putauerit reperiri poſſe tam fatuos lectores quibus id probaret. Stultitiam hominis ſiue fraudem doctè hic Athenæus coarguit, validiſſimiſque rationibus confutauit. Verſus ſunt neque docti neque elegantes, nèque πίνον illum vetuſtatis vllo modo redolentes. Hæc fuere illorum vitia iam olim: nunc iſthoc amplius etiam mendis deformibus ſunt inquinati. Quibus otij plus eſt quàm nobis, & maior rei coquinariæ peritia, iis nos emendationem huius μαγειρικῆς ῥήσεως non inuidemus. Interpretes quid præſtiterint, quid nos præſtare valeamus, ex iſtis lector cognoſcat. Verſus primus & ſecundus ab Eclogario pro deploratis habiti nobis non ſunt emẽdabiles. Vir doctus quem nullæ ſalebræ toto opere cogere potuerunt, vt ſubſiſteret, emendabat, πρῶτον μὲν φακοὺς καὶ κρίβανον, τὴν ὄπιν ἐπὶ λέων. quantò erat tutius tacere quàm adeò abſurda loqui? Nos verba auctoris præſtare non poſſumus mẽtem poſſumus & loci totius ſententiam. Loquitur enim de confectione ſalſamentorum: pendetque hic verſus à voce τμήσοντες initio quarti. illo igitur continebantur neceſſariò piſcium & cetorum partes ex quibus ſalſamenta cõſtabant: puta. caput. κλειδὸς ὑπογεῖον vel ὑπογεῖον, ὑπογάστριον & omnia inteſtina. fuere etiam partes quas vocarent τραχήλους & ὤμους, etſi propriè neque collum neque armos habent piſceis. Ita interpretor quæ ſola ſuperſunt rectè ſcripta verba, ἀμφήκες στόμα, de ore ſcombri aut thunni vtrinque acuto. cætera non poſſum emendare. Ex iis quæ diximus facilè qui erunt acutiores emendabunt. Ita vice coti fuerimus functi. In ſecundo ἀδαξῶν pro ἰωδάζων placebat ſcribi: ſed hoc quàm vniuerſæ ſententiæ conueniat non video. In tertio legendum, ὁ ταριχοπώλεως ἀδελφοῦ σπόρος piſcatores & cetarios Põticos intelligit. pleraque ſalſamenta è Ponto afferebantur in Græciam. Ideo Boſporum vocat ταριχοπώλεων *plenum ſalſamentorum* res clara: nec opus teſtimoniis, quæ in his libris multa. Scribe etiam οἱ πιθογάστορες *quibus venter inſtar dolij eſt.* nõ πυθογάστορες. gulæ deditos vocabant γάστρωνας, πιθογάστορας & πλακοῦς, vt ad Theophraſtum dicebamus ſic & Dalec. ſcribit, ſed aliter interpretatur: quod non probo 4. ita habet, Τμήσοντες, τετράγωνα τὰ χρηστὰ τεχνήσονται. ingenioſe Dalecampius. τὰ κύβια τεχνήσονται. nam cybia fuiſſe dicta quædam ſalſamenta certum. illis verò optimè quadrat τὸ τετράγωνα. ſic enim multa propter quadratam figuram à cubo ſunt denominata. Sed abit longè hæc emendatio ab edita ſcriptura: etiam eo nomine ſuſpecta, quòd τὸ υ in ea voce ſemper auctores corripiunt. Scribo τετράγωνα ταρίχη τεχνήσονται. vel τὰ τρίγωνα. quanquam hoc non placet 5. verſus, Καὶ μὴν οὐκ ἀδαλὲς θνητοῖς γένος ὀξυρύγχου. putarunt ἀδαλὲς eſſe idem atque ἀηδὲς, *inſuaue* verte, *certe quidem mortalibus non eſt innocuum genus oxyrinchi.* Heſychius ἀδαλὲς, ὑγιὲς. quippe δηλεῖν eſt *lædere*: vnde δηλητήρια *venena*. In 6. ſcribo, ἁλιτρευχέας, *piſcatores*: ἁλὶ τρυχομένους. Septimum verſum, Καὶ σκόμβρων βυθίων τε καὶ ὧν χορτοῦ λιβιβάτων, qui concinnarem multa veniebant in mentem: quod probarem nihil ſuccurrebat. plus animi fuit Dalec. qui de rara hic agi diuinauit. eam puto, intelligens quæ Græcis λιθοβάτος. Sed raræ iſti

quis locus inter ſalſamēta: aut quomodo ὄρχος ἀλιβαντῷ dicetur λιόβαλ(Ͽ)? In octauo ſcribe κολιῶν, cum interprete, κολίας enim non κόλι(Ͽ) dicitur. Reliquos verſus ita ſcribe & diſtingue,

Ἰόνιον δ' ἀνὰ κῦμα φυγὼν Γαδείρωθεν ἄξει
Βρεττίος, ἢ Καμπανὸς, ἢ ἐξ ἀγαθεῖο Ταραντος,
Ὀρκυνὸς τρίγωνα τάτ' ἐν σταμνοισι τιθεντα
Ἀμφάλλαξ .... δεῖπνοισιν ἐπιδεῖ

In lacuna deeſt μακάρων, ἀνδρῶν, aut alicuius ſalſamenti nomen: vel aliud quid ſimile. Senſus eſt, ſalſamenta ex orcynis & vetulis thunnis è Gadibus & freto Herculeo deferri in Græciam ab Italis mercatoribus: Brutiis, Campanis, aut Tarentinis. ſalſamenta multa nomen à figura habebant. vt melandrya, cybia, tetragona, & trigona quæ hic nominantur. Pro ἀμφάλλαξ neſcio quid legerit Dalec. qui vertit, *hilares*: quaſi eſſet ab ἀλαλάζω. non eſt dubium τεθεῖσα ἀμφάλλαξ dici fruſta ſalſamentorum in orcis collocata, aliud ſuper aliud. ἀμφάλλαξ valet ἐναλλαξ. Rectè mox legit Dalec. ὑμῶν ἐπιχείνειν. nam criticus fuit Leonides, quem alloquebatur Dionyſiocles profeſſione medicus, quemadmodum capite 18. dictum eſt. Illud quod ſtatim ſequitur, τῶν ἢ πόνων τὰ θυώνια. Dalecamp. *ex pinguibus vero τὰ αὐχένια, id eſt, ceruici, ſeu iugulo, clauiculis propinqua.* Muſarum fidem! vnde hæc inaudita lectio? ad cuius interpretationem tot verba neceſſaria. omnes libri, etiam Eclogarij, etiam Natalis θύννια, vel θυώνια, aut θυναῖα. cur mutauit? eadem verba iterum recitantur pagina 120. vbi conſtat ſibi Dalecamp. neglecto librorum omnium conſenſu. quod eo magis mirum, quia illo in loco poſt iſta verba ſtatim ſubiicit auctor explicationem vocis θυώνια. Sequuntur verſus Archeſtrati, quorum primus non eſt integer in ſecundo βῖκοι appellantur orcæ fictiles magnæ in quibus ſalſamenta habebantur. Auctor Excerptorū ſcribit, ἔτ' ἐν κυδοισι τάριχος ἐωξ ἐμελλεν. ſed βίκοισι confirmat Euſtathius. βῖκοι, inquit, κεῖνται καὶ ἐπὶ μειζόνων ὀστρακίνων σκευῶν, ὡς ἐν τῷ λέγεται ἐν τῷ, Σικελὸ θύννε τεμαχ(Ͽ), ἤ μηδ' ἐν βίκοισι τάριχος ἔμελλεν. Mox addit Euſtathius vas iſtud βιτίναι à vulgo appellari τῶν κοινολεκτούντων. Cratetis comœdiam *Samios*, laudant parœmiographi in prouerbio, ἴσα τῷ γηραιοῦντι τὰ μεῖνον κύκλ' ἐπιβαλε. & Pollux libr. 7. cap. 14. Quæ de *elephantino ſalſamento* inde afferuntur, griphi habent ſpeciem. ἐλεφάντινον τάριχ(Ͽ) interpretari licet, durum inſtar corij elephantini: cuius durities vel ex ioco Plauti nota: *Herus meus elephāti corio circumtectus eſt.* Aut ſiccum exſuccumque ſalſamētum intellexit: *eburnum* vocans quia ſplenderet vt cornua laternarum. Fauet huic interpretationi vox λαμπρὸν in ſubiecto Ariſtophanis loco. Poteſt etiam ita eſſe dictum ceti fruſtum maximum ſalitum, vltra vſitatum modum. Antiphanes, χαλκεοβρωκὸς σιτία ἴσως ἐλεφάντων τεττάρων. id eſt, plurima. σκυτίνη χύτρα eſt *olla coriacea.* ἧψε. eſt ab ἕψω. vertendumque *coquebat.* Pro πυκνοῖσι κύμασι, ſuſpicor ſcribēdum, πυκινοῖσι κ. Cætera non aſſequimur: imò fortaſſe aſſequi ἀδύνατον amiſſa Cratetis fabula in verſu 2. Ariſtoph. Ἐκ κεράτων ſcribo, non Ἐν Κρ. & σκόπιζεν, opinor melius quam σκομιζεν. Drama Alexidis non ſemel ab Athenæo citatum, ſub nomine Ἀπεγλαυκωμένου, in cuiuſdam contumeliam editum videtur, quem poeta fingebat mutatum in γλαῦκον, id eſt, *piſcem glaucum* vel, *marinum Deum*, vt erat Glaucus. aut in γλαῦκα, *noctuam.* Hoc Græci dicunt vna voce ἀπογλαυκοῦσθαι. Titulum igitur fabulæ huius ſcribe, cum Dalecampio vbique, Ἀπεγλαυκωμένος: vt ἀπεγλυμμένος, & ſimilia, de quibus lib. 2. cap. 15. Sic legit & interpretatur Galenus apud Hippocratem ἐγλυκισμένος, pro quo eſt hodie ſcriptum in 7. Epidem. ἐκγεγλυκισμένος. Locus è fabula Πονήρα, *Ærumnoſa*, vel Πονηρὰ, *Improba* deſcriptus ſic definit in omnibus libris: ὧδ' ἕψων ποτὶ Μυελὸν, ἀφελὼν, ἐπιγανώσας σιλφίῳ. vidit acutè eruditiſſ. Dalec. nullum hic eſſe locum voci μυελόν. ſcripſit igitur μαλακοὶ ἀφ quæ mutatio ſi cui alienior videatur, ſtatuat ille de noſtra ἕψων ποτ' ἐς πύελον ἀφελ. *ex coctum, exactumque in patinam conitei.* πύελον grammatici interpretantur λεκανίδα. patinam grandiuſculam intelligo. Sed vt ne diſſimulem, parum mihi hic liquet.

CAPVT XXXI.

Differentia inter συμβολὰς *&* σύμβολα. Κοινωνία ἀπὸ συμβολῶν. *Pollucis duplex error notatur. Prouerbium*, Ne ſymbolum quidem habet. *alia nonnulla.*

SEQVVNTVR verſus pluſculi ex Apeglaucomeno Alexidis deſcripti: quorum mentem vt facilius caperemus vtiliter admonet nos Athen. quis illos apud poetam pronūciaret. Ait igitur, ἐν τῷ Ἀπεγλαυκωμένῳ συμβολὰ τις ἀπαιτεύμεν(Ͽ) φησί. Hic verò Dalecamp. ὀδε ὑγιες: quem multi loci arguunt nullum inter συμβολὴν & σύμβολον diſcrimen ſtatuiſſe. Atqui συμβολὴ eſt collatio eraniſtæ ad conuiuium: quiſque enim quod ad manum erat conferebant. Eæ partes dictæ συμβολαὶ & conuiuium huiuſmodi ἔρανος, vel δεῖπνον ἀπὸ συμβολῶν. Mutato verò genere σύμβολον vocabant anulum vel quiduis aliud arræ loco ſolitum dari ei ſodalium qui iubebatur cœnam parare, Terentius,

Heri aliquot adoleſcentuli coiymus in Piraeo,
In hunc diem vt de ſymbolis eſſemus: Chæreā ei rei
Præfecimus dati anuli: locu', tempus conſtitutum eſt.

Apud Lucianum mater obiurgans filiam, quod amaſium ſuum nimis amaret, nimiſque ei fideret: Ἀλλὰ τὶ, ait, πλείω οὐκ ἔχοντι αὐτῷ καθεύδειν; συμβολὴν, τὸν δακτύλιον δέδωκας, ἀγνοοῦσ' ἡμῶ. ὅ ἐστιν ἀποδεδωμέν(Ͽ) κατείπε. De hoc anuli vſu loquitur Plinius lib. 32. *Celebratior anuli vſus cum fœnore cepiſſe debet: argumento eſt conſuetudo vulgi ad ſponſiones etiamnum anulo exiliēte, tracta ab eo tēpore quo* *nondum*

nondum erat arra velocior. Plinij opinionem firmant vetuſtiores ſcriptores. Theophraſtus in fragmento quodam, vbi diſputat de forma & iure contractuum, *τάττουσι δέ τινες καὶ τὸ ἀρραβῶνα πόσον δεῖ διδόναι, πρὸς τὸ πλῆθος τῆς τιμῆς μερίζοντες. ἄτοπον γὰρ ἐὰν δακτύλιον δῷ τῶν δέκα ταλάντων.* Non ſolùm autem anuli continentur appellatione *συμβόλου*, ſed generaliter quicquid arræ loco datur. Lyſias in oratione de Ariſtophanis pecuniis, *λέγων ὅτι ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως τοῦ μεγάλου φιάλης χρυσῆς, ὡς Ἀριστοφάνην λαβεῖν ἑκκαίδεκα μνᾶς ἐπ᾽ αὐτῇ.* Quin & teſſeræ illæ quarum olim in cõtractibus vſus loco præſentis pecuniæ, *σύμβολα* dicebantur. Sic apud Theophraſtum in Characteribus, ab eo qui lucar pendere debuit, pro pecunia exhibetur *σύμβολον*. De his ſymbolis accipiẽdum quod ſcribit Iſidorus libr. 5. *Veteres quando aliquid ſibi promittebant, ſtipulam tenẽtes frangebãt: quam iterum iungentes ſponſiones ſuas agnoſcebant.* Deſcribit Iſidorus teſſeram ligneam, qualis olim fuit interdum qua vtebãtur qui ius hoſpitalitatis inter ſe colebant, vt ex Euripidis ſcholiaſte aliiſque diſcimus. Plautus imaginem ceræ impreſſam & in ſimilem vſum relictam vocat *ſymbolum*, ſed genere maſculino:

Ea cauſſa miles hic reliquit ſymbolum
Expreſſam in cera ex anulo ſuam imaginem:
Vt qui huc afferret eius ſimilem ſymbolum
Cum eo ſimul me mitteret.

Idem poeta Bacchidibus:

Eo præſente homine, oſtendit ſymbolum
Quem tute dederas, ad eum vt ferret filio.

Poſtea ſymbola dicta ſunt pacta inter diuerſos populos, quibus totum ius commercij inter ipſos continebatur. hac notione vſurpat illam vocem auctor orationis *περὶ Ἀλοννήσου*, vbi multa de iis. Inde dicta *ἡ ἀπὸ συμβόλων κοινωνία*: cuius meminit Ariſtoteles initio tertij Politicorum, & alibi. Cæterùm quia olim in frequentiſſimo vſu poſitum, vt anulum darent pro ſymbolo, veteres grammatici *ἁπλῶς σύμβολον* expoſuerunt *anulum.* quibus accedit Plinius libro iam dicto. *De nomine*, ait, *anuli ambigi video: Græci à digitis appellauere: apud nos priſci vngulum vocabant: poſtea & Græci & noſtri ſymbolum.* Hæc quia vulgo parum cognita eſſe animaduertimus, viſum explicare paulò diligentiùs. Sed noſtris hominibus facilè ignoſco: cùm videam harum rerum inobſeruãtia doctiſſimum Pollucem eraſſe errorem craſſiſſimum. Scribit ille lib. 9. *εἴη δ᾽ ἂν καὶ σύμβολον βραχὺ νομισμάτιον ἢ ἡμίτμητον τὸ νόμισμα* . Putat ſymbolum pecuniæ certæ nomen eſſe: eamque fuiſſe *ἡμίτμητον* & ſemicirculo ſimilem ſuſpicatur, affert deinde ſuæ vtriuſque ſententiæ argumenta prius elicit ex his Hermippi verbis in Phormophoris (ita enim emendari debet vulgata lectio *ἐν ὁρμοφόροις.*) *παρὰ τῶν καπήλων λήψομαι τὸ σύμβολον*: poſteriùs ex iſtis eiuſdem: *οἴμοι τί δράσω σύμβολον κεκαρμένος*; Vide verò quã facilè ſit in hoc genere litterarum errare ac decipi. nam falſam eſſe Pollucis opinionem ex iis quæ iam diximus patet. priorem Hermippi verſum pronunciabat aliquis, à caupone anulum ſimul repetiturus & pecuniam daturus, ita enim fieri ſolitum. & ita interpretanda iſto loco Athenæi verba *σύμβολά τις ἀπαιτούμενος φησί.* quæ ineptiſſimè ab interpretibus verſa, ſic exponi debẽt, *quidam à quo ſymbola repetebantur, ſic ait.* Ex verbis poetæ apparet cauponẽ illum fuiſſe qui pro anulo rationes afferebat ſuas, ex quibus probabat, amplius ſe in conuiuium impendiſſe quàm quanti erat datum ſymbolum, atque ita rationes quidem parent: ſed anulus *οἴχεται.* Iure enim ſuo vtitur qui datum arrabonem vendit non ſoluta pecunia *ἐν τῷ ὡρισμένῳ χρόνῳ*, vt ait Theophraſtus neque dubium eſt, caupones genus hominum ſceleſtiſſimum & fraudulentiſſimum, incautos adoleſcentes ac fraude ſolitos ſæpe afficere, quare alterum Hermippi locum cuius adeò mirabilem interpretationem commentus eſt Pollux, horſum traho & verto, *Hei mihi quid faciam ſymbolo emunctus?* *κεκάρθαι* ſiue *κεκρῆσθαι*, vnde Latinum *carere* eleganti tranſlatione dicitur qui aliqua re ſpoliatus eſt & emunctus. Notum illud,

Ἡμετέραις βουλαῖς Σπάρτα μὲν ἐκείρατο δόξαν.

quod vertit Tullius,

Conſiliis noſtris laus eſt attonſa Laconum.

Neque tamen nego loco ſymboli vel teſſeræ, fuiſſe aliquãdo vſurpatos dimidiatos nummos, & vt appellat Pollux *ἡμιτόμους ſegmenta dimidiatorum nummorum.* Scio enim illuſtræ eius rei explum extare in noſtris etiam hiſtoriis, quum res geſtas explicant Childerici Francorum regis. Sed nihil ad hoc verſum Hermippi. Quoniam autem ſymbolum non dabatur niſi ab iis qui præſente pecunia deficiebantur: ex eo natum prouerbium de homine paupere, *Ne ſymbolum quidem habet.* Archippus in fabula *Ηρακλῆς γαμῶν. Ἀνδρῶν ἄριστος καὶ μάλιστ᾽ ἐμοὶ ξένος. Ἀτὰρ παρ᾽ ἐμοί γ᾽ ὤν, εἶχεν οὐδὲ σύμβολον.* laudat hunc quoque locum Pollux, & cum aliis malè interpretatur. Ex his clarum quid ſibi velit Heraclitus in eximia illa ad Hermodorum epiſtola, cum ait, *Γελάσω τοὺς ἐν ξυνδείπνοις γυμνοὺς διὰ δακτύλων πλείονας;* Senſus eſt: non riſurum ſe, verùm fleturum potius ſtultitiam eorum, qui in tenui re cùm ſint, atque etiam fortaſſe egeſtate nedum paupertate, conuiuia tamen aſſiduè datis anulis celebrant.

CAPVT XXXII.

Mus piſcis. cichorea inter edulia. delcanus *piſcis.* Delco *fluuius*: Delcus *lacus.* *λέπιδνος καὶ λεβιανός.* *γιγγίδια ſiue ἀγγίδια.* *Οὔδρος grammaticus.* *πάντη μέγιστον.* *Sopatri Paphy fabula Μυστικὸν θηρίον.* *Tyriorum* cottana *&* lepidium. *Platonis fabula Ζεὺς κακούμενος. Ariſtophanis Δαιταλεῖς. Τέρχος homo nihili. τωθάζειν*, maledicere, *Cratetis drama* Feræ. *Hermippi* Artopolidos *Τέρχος ὤνιον. Chionidæ comici* Mendici *&* Heroes.

NVNC Alexidis verba percurramus: quæ quidem vti diximus ab eo proferebantur qui accepto ſymbolo pignoris loco conuiuij ſumptus fecerat: ſiue ille caupo fuit, ſiue vnus ſodalium. Is igitur ſymbolum repetenti his verbis reſpondet,

Παρ' ἐμοῦ δ' ἐὰν μὴ καθ' ἓν ἕκαστον πάντα δῷς,
Χαλκοῦ μέρος δωδέκατον οὐκ ἂν ἀπολάβοις.

Falleris, inquit, ſi ſperas te recipere à me vel tantillum poſſe eius quod pro ſymbolo mihi tradidiſti: niſi omnia prius ſigillatim ſolueris, quæ in epulas à te imperatas inſumpſi. Ait χαλκοῦ μέρος δωδέκατον, *chalci duodecimam partem*, pro eo quod eſt, vllam vel minimam partem. χαλκοῦς æreus fuit nummus pretij minimi. Videtur iſte pro ſymbolo accepiſſe aureum aliquem vel argenteum nummum magni pretij. In tertio verſu ſcriptum, ἀβάκιον ψῆφον λέγε. corrigo ἀβακίου ψῆφον λαβέ. Verſu 4. εἰς ὠμοτάριχος πέντε χαλκοῦν. Dalecamp. δεκαχαλ. ſine auctore, quod ſciam: & verſus reſpuit. 5. Μῦς ἑπτὰ χαλκῶν. *Mus ſeptem chalcis.* Dalec. *Marina teſtudo.* Quid audio? an ignorabat piſcem eſſe qui *mus* appelletur? at quoties eius mentio in hoc auctore? 6. diſtingue, λέγε. τῶν ἐχίνων ὀβολός. ἀγαθῶς ἔτι. In 7. & 8. parum mihi ſatisfacio. 9. ita editur, οὐ τῶν κιχορείων γε ἐπεάξατ' οὐδὲ ἕν. mendoſiſſimè. Scribebam τῶν γοῦν κιχορείων οὐκ ἔπραξά σ' οὐδὲ ἕν. qui de caritate cæterorum quereris, ea ſaltē quæ leuia ſunt, vt cichorea, gratis habuiſti. quæ ſubiiciuntur de olerum caritate, fauent huic ſententiæ. κιχόρεια ciborum in cenſu ponit Iulius Pollux. Horatius,

Me paſcunt oliuæ, Me cichorea leueſque maluæ.

quo autē modo pararentur à coquis, habes apud Galenum ex Eraſiſtrato, in libello de ſectione venæ apud Eraſiſtrateos. Antepenultimus eſt, ὥσπερ πυρετὸς αὐξάνει, εἶτ' ἐν ἀπείλει. Scribo, εἶτ' ἀνιὼν τ' ἐπὶ τέλει. *Delcanus* piſcis auctore Euthydemo à Delcone fluuio nomen inuenit: vel quod ego probem magis, à Delco Lacu, cuius reperio mentionem apud Heſych. qui etiam ἰχθυοφόρον, *piſcoſum* vocat. Sequitur, τὸν λεπτινὸν λεβιανὸν ὀνομάζων. poſtremæ vocis primas literas temere repetitas cenſeo, errore tranſlatitio. nam λέβιαν ὀνομάζων ſcripſerat auctor, vt puto. *lebia* piſcis alibi mentio, *lebiani* nuſquam. lebiam dictum fuiſſe & leptinum ſcriptum alibi non eſt. hepatum & lebiam eiuſdem piſcis diuerſa nomina inueniri ſciunt eruditi: quos velim de hoc loco ſtatuere. Mox μεθ' ἧς περὶ Σινώπην. ſcribe μεθ' ἧς τοὺς περὶ Σι. & ſtatim, ὑπὸ μὲν ἄλλων καλεῖσθ' γυναικῶν. non longè ſcriptum inuenies, ἀγυναίων. atque eam probo ſcripturam fretus auctoritate Epitomæ. Grammaticus ille qui in libris editis vocatur inſolēti nomine *Vder*, οὔδρος, in quibuſdam manu exaratis, claro nomine Οὐᾶρος *Varus*. ita literulæ vnius mutatione, labore inſanūm magno liberamur, quęrendi cuias hic Vder fuerit. qua de re ſuo loco dictum eſt. In hoc verſu ex Antyllo dramate τίλτον μέγιστον ἄξιον δραχμῶν: ſuſtulimus ridiculam lectionem τίλτον. nam quę comminiſcuntur interpretes ad illius interpretationem, lectu ſunt indigna ὕλτον μέγιστον, eſt fruſtum maximum ſalſamenti, quod τίλτον vocabant. Heſychio & Polluce teſtibus, τίλτον appellarunt εἶδος ταρίχου λεπιδωτοῦ: quod interpretor, *ſpeciem ſalſamenti facti è ſquamnoſis piſcibus.* nam τίλαι vel ἀποτίλαι eſt *deſquammare.* Ariſtophanes, τὸν σαπέρδην ἀποτίλαι χρὴ, καὶ καταπλῦναι. eſt autem ſaperda ſiue coracinus de genere ſquāmoſorum. Plato comicus, καὶ πέλειαν ἅμα τίλτον τάριχος ἐπριάμην τοῖς οἰκέταις. Sequentes verſus neq; diſtinguntur rectè, neq; ſine mēdis ſcribuntur. Eos ita abſterſis mendis concipimus,

—δυοῖν
Τ' ὀβολοῖν. ἐγὼ οὐκ ἂν καταφάγοιμ' ἡμερῶν
Τριῶν, ἀλλὰ κατεσθίοντες οἱ δυώ-
δεκα γε. ὑπερμέγεθες γάρ ἐστι.

Scribe paulò poſt, ἀμφορέα τοῦ πεντάλιτρου ἡμιτάριχον, οὗ ὁ καλὸς ὑμῶν Ἀρχέστρατος μέμνηται. in editis omiſſa vocabula οὗ, quia geminare eam dipthongum improbus γραφεὺς noluit, totam ſententiam obſcurauit, quæ nunc clariſſima eſt. Archeſtrati locus ſupra recitatus eſt: vbi hæc verba, ἀμφορέως ὄντος νέον ἡμιτάριχον. Sopater Paphius qui deinceps laudatur, is eſt qui alibi φλυακογράφος appellatur, vt dictum eſt cap. nono, neque alium puto eſſe ab illo, qui parodus paſſim nominatur: quique libro 4. Φάκιος παρῳδός. Huius poetæ fabula hic laudatur Μυστακοῦ θητεῖον. qui meminiſſem horum verborum ſub finem libr. 4. Σώπατρος ὁ παρῳδὸς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Μυσταὶ. ſuſpicabar hic quoque eādem fabulam intelligi, & ſcribebam, ἐν Μύσταις, ἢ θύτῃ ſed in eodem libro quarto leges hæc verba, καὶ ἐν Μυστακοῦ δὲ θητείῳ φησὶν. itaque nihil hic audēdum. Cùm ait Plutarchus conuiuarum vnus. Ταῦτα δὲ τὰ βρώματα ὅτι πολλῷ ἡδίω ἐστὶ τῶν παρ' ὑμῖν σοι περὶ πιδάτων κοττάνων καὶ λεπιδίων, οἱ πλεχθέντες ἴσασι: Vlpianum intelligit hominem Tyrium: & cibos Tyriis familiares coctana & lepidium. Hoc ita eſſe ipſe Vlpianus docet nos: de quo Athenæus libro nono, ἐξυλίπαρον δὲ τί ἐστι; πολλοὶ εἰ μὴ καὶ κόττανα ὑμεῖς, καὶ λεπίδιον τὰ πάτρια μου νόμιμα βρώματα ὀνομάζειν μέλλετε. cùm ſit nullum ouum ouo ſimiliùs quàm hi duo loci: Dalecamp. tamē cottana diuersè interpretatur hic & libro 9. ſed quæcunque ab illo ſcripta ſunt ad hunc locum, ſunto per me indicta. nimis enim dat ſe ridiculè. Cottana propriæ Syris ficus, Plinij etiam teſtimonio, lib. 13. cap. 5. *Syria præter hanc peculiares habet arbores: In ficorū genere, caricas, & minores eius generis, quæ cottana vocant.* De lepidio conſulendi ſunt rei herbariæ auctores. Sed hoc diſcamus ex iſtis duobus Athenæi locis, peculiarem fuiſſe Tyriis aut certè Syris herbæ iſtius inter ea quibus veſcimur, vſum. Ait, Κράτητος ἐν Διονυσαλεξάνδρῳ. Videtur ſcripta fabula in tyrannum Alexādrum, qui pro Baccho voluit coli. Meminit Pollux multis locis, libro 7. & lib. 10. Laudo

mox hanc ſcripturam, πλάτων Διῒ κακυμβέρῳ: non vt alibi inuenias καλυμβέρῳ, & in his libris, & apud Pollucem libro ſeptimo, cap. 29. hinc igitur emendabis. At Δαιταλεῖς Ariſtophanis, quorum proximè fit mentio, non rectè vertunt *Epulones*. nam quod docuit me vnus Galenus, ei fabulæ nomen ab Atticæ populo qui ſic appellabatur. Adſcribam verba Galeni, quia plurimum faciunt ad cognoſcendum eius comœdiæ argumentum. Sic igitur ille in præfatione Lexici Hippocratei de γλῶττα voce diſputans: νομίζω δή σοι τὰ ὑπ' Ἀριστοφάνους ἀρκέσειν. τὰ ἐκ τῶν Δαιταλέων ὧδέ πως ἔχοντα. πρὸς ταῦτα σὺ λέξον Ὁμήρου γλώττας τί καλοῦσι κόρυμβα. προβάλλει μὲν γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῷ δράματι, ὁ ἐκ τοῦ δήμου τῶν Δαιταλέων πρεσβύτης τῷ ἀκολάστῳ υἱεῖ, πρῶτον μὲν τὰ κόρυμβα τί ποτ' ἐστίν, ἐξηγήσασθαι. μετὰ δὲ τοῦτο, τί καλοῦσιν ἀμενηνὰ κάρηνα. κἀκεῖνος μέντοι ἀντιπροβάλλει τῶν ἐν τοῖς Σόλωνος ἀξόσι γλωττῶν τὰς εἰς δίκας διαφερούσας. ſequentia ibi legant ſtudioſi: multa enim ex eo dramate deſcribuntur. Scholiaſtes illius poetę ſcribit ad Nebulas, Datalεis fabulam omnium primam ab Ariſtophane fuiſſe commiſſam. in qua, ait, σώφρον μειράκιον εἰσάγει καὶ ἕτερον ἀσελγῆ. εὐδοκίμησε δὲ σφόδρα ἐν τούτῳ τῷ δράματι. Ex iſta fabula recitat dipnoſophiſta verſus hos,

Οὐκ αἰσχυνεῖ μου τὸν τάριχον τῖλον
Πλύνων ἅπαντ' ὅσα σμύθαρι αὐτῷ κακά.

quorum maior eſt elegantia quàm exiſtimauerint viri eruditi. Nam τάριχος hic virum nequam aut ſceleſtum ſignificat, non quod ea vox propriè ſonat. Obſeruabamus ad Theophraſtum, ſalſamenta inter viliſſimos cibos eſſe habita: vnde prouerbium manarit, ταρίχους ἀξιώτερος apud Ariſtophanem. Ex eo ταρίχους appellarunt ſordidos homines & improbos. Ita accipitur in parœmia, quæ paulò poſt recitatur ab Athenæo, οὐκ ἂν πάθοι τάριχος ὧν ἄξιος. etſi poteſt iſte verſiculus etiam ſimpliciter accipi de ſalſamentis quæ plagis contunduntur, vt duritiem remittant: quo in genere principatum obtinet Germanorum *ſtockfiſch*, & ſalpa: *qui piſcis*, ait Plinius, *nuſquam percoqui poteſt niſi ferula verberatus*. apud B. Chryſoſtomum leges ταριχεύεσθαι ὑπὸ κακῶν. Cynulcus libro ſequente dictionem τάριχον per circumlocutionem expreſſit de Magno hunc verſum pronuntians, Εἴδεις τὴν Θασίαν ἅλμην οἷ' ἄττα βαΰζει. nam Θασία ἅλμη idem valet ac τάριχος. ſic autem eum locum emendamus ex ſcripta lectione, vt ibi dicemus. Etiam in voce πλύνειν venuſta eſt ἀμφιβολία. nam in propria ſignificatione id verbi conuenit ſalſamentis: vt cùm ait idem poeta, τὸν σαπέρδην ἀποπτίλαι χρὴ καὶ καταπλύνειν, καὶ ἀποπλύνειν αὖ, καὶ διαπλύνειν. & Athenæus ipſe hoc libro παῖδας δεῖ τοὺς ταρίχους πλύνειν. at in homine τάριχον alia notione competit, pro maledicere & probris onerare. Ariſtophanes φέρε δὴ κατειλήσω σε καὶ κακολοιδορήσω, κἀποπλυνῶ. & Demoſthenes non ſemel. Crates comicus ſuorum dramatum vni fecerat nomē Θηρία, *Feræ*. ſuſpicor fuiſſe ſcriptum in guloſos & helluones, quos θηρία vocauit. Itaque pleraque omnia genera ciborum hac fabula nominabantur, vt ex ſuperſtitibus reliquiis licet intelligere. quidam etiam aliis omnibus indicti & innominati præter Cratetem: vt τάκωνες, de quibus Pollux lib. 6. cap. 9. Eius fabulæ meminit Athenæus hoc loco, & lib. 6. vbi multi ex illa verſus Hermippi Ἀρτοπωλίδων etiam Pollux facit mentionem libro ſeptimo, imò ipſe Ariſtophanes cum ait in Nebulis, εἶθ' Ἕρμιππος αὖθις πεποίηκεν εἰς Ὑπέρβολον. Nam de Artopolidibus Hermippi ſentire Ariſtophanem docent ſcholia. Sed obſeruemus verba Athenæi, ἰδίως δ' ἐσχημάτισται παρ' Ἑρμίππῳ ἐν Ἀρτοπώλισι, Καὶ τάριχος πίονα. iubemur à doctis ſcribere, τάριχον πίονα. non repugnabo: ſi docuerint me quid ſit hac lectione admiſſa illud ἴδιον & Hermippi peculiare, quod in illis verbis admonemur ab Athenæo obſeruare: nam τάριχον dici maſculino genere, quot iam exemplis probatum eſt? In vulgata lectione ineſt elegans generis metalepſis in iſta quidem voce Hermippo peculiaris: in aliis verò familiaris multis poetis. Nam τάριχος πίονα ſimile eſt illis Nicandri, ψολόεις ἐχίδνη & καταψυχθέντες ἀκάνθης: item νιφόεντι δίψῃ, & μαρόεντες ἐλαίης. ſic apud ſummum vatem ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον: de quo etiam Hermolaus Byzantius. & θῆλυς ἐέρση, θῆλυς ἀϋτμή. itémque πολλὴν ἐφ' ὑγρήν. Sophoclis verſum qui ſequitur ſtatim, Νεκρὸς τάριχος εἰς ἀγορὰν Αἰγύπτιος, non aliter omnes codices ſcriptum exhibent. neque laudo emendantes Νεαρὸς τάρ. puto namque alluſum ad veterum Ægyptiorum ταριχεύσεις, & cadauerum conditurąs, de quibus Herodotus libro ſecundo. De Cephiſodoti comici Ὑὶ, vide lib. 8. In teſtimonio Pherecratis è Fugitiuis pro λέκιθον, *vitellum oui*, legit Dalecampius λήκυθον: & pro ὀρφανὸν τάριχον, ὄρφινον quę emendationes plurimum habent probabilitatis. niſi eſt comicæ licentiæ dictum, ὀρφανὸν ſalſamentum, pro ſolum & ab omnibus aliis rebus deſtitutum. Chionidæ comici nomen Χιονίδης ſcribendum per ο paruum, vt ſemper apud Suidam non per ω, vt hic. *Mendicos* eius poetæ fabulam laudat hic Athenæus ſed apparet ex libro quarto, dubitatum eſſe ab antiquis criticis de ea fabula. ὁ τοὺς εἰς Χιωνίδην ἀναφερομένους πτωχοὺς ποιήσας. obſcurus planè poeta & lucifuga. cuius tamen *Heroas* inuenio laudatos à Polluce, lib. 10. cap. 8. & Suida in ἄγος.

CAPVT XXXIII.

Menandri Epitrepontes *αἱ εἰθισμέναι περιάγεσθαι περιφοραί.* *Mos circumferendi cibos. Epicharmi* Ἀχαιοπι... *τάριχος τῖλος. βρομώδης & βρωμώδης. Cœnæ principium ex quibus cibis melius.* σπιλάδες *quæ dicantur. Strabonis locus.* Sexitana *ſalſamenta.* ποντοφόρμιον τέμαχος. *ſalſamenta ὡραῖα ξηρόφιος.* παρασάγγαι *καὶ* ἄγγαροι *voces Barbaræ.*

NON fero æquo animo hæc ita ſcribi, Μένανδρος τρέπουσι. Imbutus enim ſum perſuaſione legi debere Ἐπιτρέπουσι. Equidem poetæ huius fabulam noui nullam cuius eſſet index Τρέποντες: atque adeò fuiſſe nullam cenſeo. Ἐπιτρέποντες verò Menandri laudatur lib.14.& apud Stobæum, ſermone 30. necnon apud Harpocrationem in μαρτυλεῖον & ἰχῖνον. ſuntque de ea comœdia hæc illius verba. Δημοσθένης ἐν τοῖς κατὰ Ἀφόβου πρώτῳ οὕτως ἤρξατο. εἰ μὲν ἐβούλετο Ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ δίκαια ποιεῖν περὶ ὧν διαφερόμεθα τοῖς τε οἰκείοις ἐπιτρέπειν. ἀντὶ τοῦ διαιτητὰς αὐτοὺς αἱρεῖσθαι. ὅθεν καὶ Μενάνδρου δρᾶμα Ἐπιτρέποντες. Priſcianus lib.18. citat Menandrum ἐν Ἐπιτρέπεις. legendum ſuſpicor Ἐπιτρέπουσι, vel Ἐπιτρόποις. Sidonius Apollinaris, lib.4. epiſt.12. *Nuper ego filiúſque communis Terentianæ Hecyræ ſales ruminabamus: ſtudenti aſsiſtebam, naturæ meminens & profeſsionis oblitus. Quóque abſolutius rythmos comicos incitata docilitate ſequeretur, ipſe etiam fabulam ſimilis argumenti, id eſt, Epitrepontes Menandri in manibus habebam.* Verſus Alexidis de duobus Chærephili ſalſamentarij filiis, ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων, δύο σκόμβρους ἔφη ἐν τοῖς σατύροις εἶναι, intelligo de equitum tranſuectione. huic intererant duo iſti adoleſcentes, equis, ſicut alij, vehentes, cùm dixit Timocles duos ſcõbros inter ſatyros verſari. cur equites appellet ſatyros quæſtionis eſt. at filios Chærephili ſcombros fuiſſe dictos, ex lib.8. certum. Antiphanis è Curide locus, tertium verſum habet vno pede claudum. Scribe, —κἂν οὕτω τύχῃ Παρὼν Εὔθυνος ἀπολογίζων αὐτόπτης. trochæus in ſecunda ſede iambi loco, ex licentia comica. quanquam id apud Græcos rariſſimum. Quæ alibi toties appellauit propomata, pluribus verbis circumloquitur cum ait, ex Heraclida Tarentino λῆψιν σύμμετρον τροφῆς πρὸ τοῦ πίνειν, καὶ μάλιστα τὰς εἰθισμένας περιφέρεσθαι περιφοράς. *Mediocris cibus, prius quàm bibas, ſumi debet: ij maximè qui ſolent ante alia appoſiti circumferri.* guſtationem inquam intelligit: quæ vt libro ſuperiore dicebamus, nihil eſt aliud niſi αἱ εἰθισμέναι περιφέρεσθαι περιφοραί. Guſtationum ὕλην duobus fermè libris Athenæo deſcriptam, duobus verbis complectitur Heraclides, addens, λέγω δὴ λαχάνων καὶ ταρίχων γένη. olera enim & res ſalitæ præcipua fuerunt antecœnij materia. Plutarchus doctè genus vtrumque eſt complexus λεπτὰ καὶ τμητὰ nominans. Solebãt autem in veterum conuiuiis appoſitæ lances circumferri, vt ſingulis conuiuarum carpendi fieret poteſtas. Epictetus in Enchiridio, Μέμνησο ὅτι ὡς ἐν συμποσίῳ δεῖ σε ἀναστρέφεσθαι. περιφερόμενον γέγονέ τι κατὰ σέ; ἐκτείνας τὴν χεῖρα κοσμίως μετάλαβε. παρέρχεται; μὴ κάτεχε. οὔπω ἥκει; μὴ ἐπίβαλλε πόρρω τὴν ὄρεξιν, ἀλλὰ περίμενε μέχρις ἂν γένηται κατὰ σέ. præclarè iſta explicant circumferendi conſuetudinem. Infra lib.4. ἄλλα δ' ἐσθίειν περιέφερεν πολλά. & ſtatim, σύαγρος κατὰ τὴν τετάρτην περιεφέρετο ἑκάστῳ. quanquam iſto loco περιφέρεσθαι potius ſignificat, *in circuitu cuique apponere.* Paulò poſt obſcuratum praua diſtinctione locum illuſtra & ſcribe, ἐν οἷς ἐστι καὶ τὸ σίσαρον καλούμενον (οὗ μνημονεύει Ἐπίχαρμος ἐν Ἀγρωστίνῳ, κἂν Γῇ καὶ θαλάσσῃ καὶ Διοκλῆς ἐν πρώτῳ Ὑγιεινῶν) ἀσπάραγος, τεῦτλον τὸ λευκόν. erat enim continuandus catalogus ab auctore inſtitutus, rerum quæ ſimul laxant & ſtomachum iuuant. Dioclis auctoritas pertinet ad ſiſer non ad ſequentia. Eundem locum Dioclis habuit ante oculos Plinius ſcribens lib.10. cap.5. *Siſer erraticum ſatiuo ſimile eſt & affectu: ſtomachum excitat, faſtidium abſterget. Ex aceto laſerpitiato ſumtum aut ex pipere & mulſo, vel ex garo vrinam ciet, vt Ophion credit & Venerem. In eadem ſententia eſt & Diocles.* De ſatiuo ſiſere vide eundem lib.19. cap.5. Epicharmi *Agroſtinum* laudat Heſychius in κόλαφος. Syracuſanæ dialecti eſt vocabulum ἀγρωστῖνος pro ἀγροῖκος *ruſticus*. Ἀγροῖκον autem multi comici docuerunt, vt Antiphanes, Philemon, Anaxandrides, alij. Scribe cum antiquis, κατεικτικόν ἐστιν ἐκκρίσεων. eodem numero paulò ante τὰς ἐκκρίσεις ποιούντων. Quid pellatur τάριχος τέλειος καὶ μὴ βρομώδης? *Salſamenta perfecta* interpretor probè macerata, indurata & ſiccata. talia euadunt quæ ritè ſalita ſunt. contra, quæ non ſatis diu in muria ſeruaueris, viroſa fiunt & facilè corrumpuntur. βρομώδης ſcriptum in membranis pro βρωμώδης, ſic alibi ἄβρομος pro ἄβρωμος. quam ſcripturam etiam in libris Dioſcoridis inuenias ſæpe. Φυλλίδα quid mox appellet diximus libro ſuperiore, cap.25. Corrupta ſunt quæ ſubiiciuntur, ἔτι δὲ τάριχος, εἰς τὰς ὁρμὰς εἰς ταῦτα μὴ ὁμοίως τῶν πολυτρόφων ἀπολαύειν. nullam ex his ſententiam vllis fidiculis elicias. Sine dubio deeſt aliquid. Attende diligenter auctoris menti: videbis non aliud eum velle quàm hoc. Vtile eſſe ſi cœnæ principium ducatur à parum nutrientibus, qualia ſunt quæ modo enumerauit: vt primo edendi impetu per iſta ſedato, cæterorum quæ multum alũt, tanto minus comedatur. Lego, ἔτι δὲ τάριχος. εἰς τὸ τὰς ὁρμὰς εἰς ταῦτα ἀποπαύειν, καὶ μὴ ὁμοίως τῶν πολυτρόφων ἀπολαύειν. Affinitas vocum ἀποπαύειν & ἀπολαύειν fraudi fuit loco iſti, vt aliis μυρίοις ὅσοις. Negotium faceſſunt nobis & quæ iſtis adhærent. τὰς δὲ ἀθρόους ἐν ἀρχῇ πόσεις ἐκκλιτέον. δυσκλήτον γὰρ εἰς πλείονα τῶν ὑγρῶν προσφοράν. quid enim eſt δυσκλητον? mihi planè hîc aqua hæret. aſſentiebar doctis, legentibus δυσχερὲς γὰρ τὴν πλείονα τ. ſed excerpta aſſenſum meum ſufflaminant, in quibus ſcriptum δύσκλητοι γὰρ (nempe αἱ πόσεις) εἰς τὴν πλείονα τῶν ὑγρῶν προσφοράν. Cogitemus amplius. At mox ſcribe ex iiſdẽ ὁ δὲ σκόμβρος κοῦφος potius quàm κύφος. Sed maioris momenti eſt quod ſequitur, ὁ κολίας δὲ κολλοσιλλωδέστερος. nam ſcribendum ex Epitoma & membranis σκιλλωδέστερος, vt ex coniectura olim emendabat doctiſſimus Cõradus Geſnerus. Antiqui medici Græci appellare ſolent, σκιλλώδη, quæ volunt intelligi palato eſſe ingrata, aut ſtomacho parum conducibilia. Sic dicebat Hiceſius, quoſdam eſſe μύας σκιλλώδεις, & καλοχύλους καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀηδεῖς. Scilla

non

non omnis eſt edulis, vt ait Theophraſtus:& illius quæ editur, acrimonia parum grata, ſæpe etiam noxia. Lucumonis illius acumen qui negat Strabonis ſubiectum deinceps locum extare hodie in Strabonis codicibus, pridem retudimus. Nam ſi totidem literis eadem nō ſcribuntur in noſtris libris, mirum non eſt. Quoties diximus hunc eſſe morem veterum criticorum & grammaticorum, vt in laudandis priorum ſcriptis parum ſint religioſi? Non enim verba vt plurimum, ſed ſenſum ſpectāt ſolùm. Exempla eius rei in Athenæo quamplurima: in Euſtathio & id genus aliis prope infinita. Porrò *Sexitana* ſalſamenta, vel quod eſt idem, ἐξίτανα illa ipſa videntur eſſe quę apud Galenum in tertio De facultatibus alimētorum Σαξάτινα apud Martialem *ſaxitana* nominantur. Epicharmi *Fugitiuum Vlyſſem* adducit in teſtimonium & Pollux libr.9. In eius verbis malim ποτιφόρμον τὸ τέμαχος ἦν. id eſt, *eſui aptum.* nam ποτιφέρεσθαι. Dores, quod alij προσφέρεσθαι, *cibum ſumere.* alioquin Heſychius φόρμον exponit λυσιτελὲς *vtile.* pro quo dicunt Dores ποτίφορος: vt in Nemeonicis Pindari, ποτίφορος δ᾽ ἀγαθοῖσι μισθὸς οὗτος. Scio fuiſſe viros doctiſſimos qui ſcriberent nō longè infrà, τὰ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ταρίχων ὡραῖα πάντα. ſed placet nimis edita ſcriptura ὡραῖα πάντα, quam & Epitoma tuetur & omnes Mss. horæa piſcium nuſquam legi: ſed ὡραῖα ſolùm ταρίχη. Vbi de ſaporibus recitantur Mneſithei Athenienſis placita, lego cum viris doctis, οἱ δὲ στρυφνοὶ τὰς ἐκκρίσεις ἴσχουσι. acerbos ſuccos adſtringere adeò verum eſt, vt στρυφνὸν quaſi συφνὸν conſtet appellatum à verbo σύφω. In verbis Xenophontis legunt veteres, ἢ κακῆς καὶ ἄδειν. ſanè quidem τὸ μὴ affuerit melius. Paulò poſt, Epitome, πέπαυκεν ὑμῶν πάντας λόγους ὁ δωδεκάμβρος. elegantius quàm vt editum eſt, φέρειν πάντ. Pro exemplo vocum alienigenarum, quibus olim vſi Gręciæ ſcriptores, affert, τοὺς παρασάγγας καὶ τοὺς ἀστέρους. Scribendum verò τοὺς ἀγγάρους, vel τοὺς ἀστάνδας: quod tamen probo minus. Vtraque vox Perſica: vtraque optimis auctoribus Græcis vſurpata. Multa Euſtathius ad Ὀδυσσ. τ. de Barbaris hiſce vocabulis.

CAPVT XXXIIII.

Archilochi dictum, πάντα ἄνδρα ἀποσκολύπτειν. ἀντιπροπίνειν. Decocta veterum Græcorum. Ταύρειον ὕδωρ. *Sophoclis fabula* Αἰγεύς. Ὑόεις *fons. An calidam veteres Græci biberint.* συλλαγχάνειν συγγίνεσθαι. *Anuli phyſici.* περιβόητον ποιεῖν. βάψαι ἀρύταιναν. *Seruorum vetus iuſiurandum,* μηδέποτε πίοιμι ὕδωρ ἐλευθέριον. *Comicorum ferme omnium ſcena Athenis. Vinum* ἐλευθέριον *apud Xenarchum comicum. Auctor fabulæ* Aliptria.

IVRE merito Cephiſidorus Iſocratis diſcipulus, vt ait noſter, inter veterum dicta improba Archilochi iſtud ponit, πάντα ἄνδρα ἀποσκολύπτειν. Eſt enim illi Neronis ſimile, quod refert Suetonius: *Ex nonnullis,* inquit, *comperi, perſuaſiſſimum habuiſſe eum neminem hominem pudicum, aut vlla corporis parte purum eſſe.* σκολύπτειν & ἀποσκολύπτειν obſcœniſſimæ impuritatis genus ſignificare, ex Harpocratione & Polluce liquet. aliis verbis eandem ἀσχημοσύνην, vt voce vtar Diui Pauli, nequiſſimus poëtarum expreſſit initio Equitū. Quod autem ex Theodoro neſcio quo affertur, πλέον μὲν ἔχειν, ἐπαινεῖν δὲ τὸ ἴσον, ante illum dixerat Heſiodus,

Νῆ᾽ ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ᾽ ἐνὶ φορτία θέσθαι.

qui verſiculus à Plutarcho exponitur in libello De audiendis poëtis. Theodori verba ita concipiebat Scaliger: πλεῖον μὲν ἔχειν. τὸ δὲ ἴσον ἐπαινεῖν. ſed vtrū hic auctor proſa oratione ſcripſerit, an vorſa neſcimus. Prima verba ex Antiphanis Alceſtide ita malim ſcribi,

—ἐπεὶ τὸ καινουργεῖν φέρεις
Οὕτως ἐκεῖνος τοῦτ᾽ γ.

Tibi noua inuenta placent? etiam illi: qui quidem eſt perſuaſus, &c. Reſtitue poſtmodum praua diſtinctione deprauatum locum, ac ſcribe, ἀλλὰ προπίνω σοὶ ἔφη φιλοτησίαν (διψᾷς γὰρ λόγων) παρ᾽ Ἀλέξιδος λαβὼν ἐκ Πυθαγοριζούσης. de ſe dixit Cynulcus λαβὼν, non de Vlpiano, vt malè arbitratur Dalecampius. Senſus eſt, quandoquidem tenet te non vini ſed verborum ſitis, propino tibi in teſtimonium amicitiæ, locum hunc Alexidis in quo decoctæ fit mentio: quod tu auebas ſcire. Ita accipitur verbum ἀντιπροπίνειν initio libri quarti. Decoctam vetuſtis temporibus fuiſſe cognitam probat dipnoſophiſta teſtimonio Alexidis, vbi ſunt hæc, ὕδατος ἀπέφθου κύαθος. *aquæ decoctæ cyathus.* Rectè hoc quidē Athenæus: cæterùm decoctam Neronianam cuius erat illis temporibus promiſcuus vſus, antiquioribus Græcis fuiſſe incognitam non dubitamus. Vulgaris decoctæ meminit Hippocrates Popularium libro ſexto, ὕδωρ ἀφεψηθὲν τὸ μὲν ὡς δέχηται τὸν ἠέρα. τὸ δὲ μὴ ἔμπλεον εἶναι καὶ ἐπίθημα ἔχειν. Ad propoſitam quæſtionem, vbi extaret in ſcriptis veterum Ταυρείου ὕδατος mentio, reſpondet Cynulcus, τὸ δὲ Ταύρειον ὕδωρ ὠνόμασεν, ὦ φίλε, Σοφοκλῆς ἐν Αἰγ.... ἀπὸ τοῦ περὶ Τροιζῆνα ποταμοῦ Ταύρου, παρ᾽ ᾧ καὶ κρήνη τις Ὑόεσσα καλεῖται. Tolle laceri codicis indicium, & ſcribe, ἐν Αἰγεῖ. Eius fabulæ argumentum diuinare licet ex Plutarchi Theſeo. Coniecturam autem fecimus ex verbis Heſychij, cuius locum turpiſſimè deformatum adſcribam vt emendem. Vulgò editum, Ταύρειον πόμα, ἀπὸ Αἰγ. Ταύρου ποταμοῦ Σοφοκλῆς περὶ Ζήνα πάρα καὶ κτλιώη ὕοτσα. Lego, Ταύρειον πόμα, Σοφοκλῆς ἐν Αἰγεῖ, ἀπὸ Ταύρου ποταμοῦ περὶ Τροιζῆνα, παρ᾽ ᾧ καὶ κρήνη Ὑόεσσα. Abſque dubio ex eodem fonte ſuos riuos deriuarunt Athen. & Heſych. Itaque eadem ambiguitas ſententiæ apud vtrūque. παρ᾽ ᾧ enim vel ad Sophoclem poteſt referri: *in cuius fabulis etiam Hyoeis fons nominatur*: vel ad Taurum fluuium, *prope quem fons etiam eſt Hyoeis* ſiue *Hyoeſſa.* Totidem literis hæc leges

apud

apud Euſtathium Ἰλιαδ. λ. An calidam & veteres biberint in conuiuiis, (de quo hîc aliquid Athenæus) diſputat multis Iulius Pollux libro nono. Eupolidis verſus ita digere, & ſcribe,

—τὸ χαλκίον
θέρμαινέ θ' ἡμῖν, καὶ θύη πέπτειν τινὰ
κέλευ', ἵνα σπλάγχνοισι συγγενώμεθα.

calefacito nobis miliarium, & victimas cura coquendas: vt ex viſceribus vnà ſimus & epulemur. Mos erat veterum, inuitare amicos ad ſacrificiorum epulas. Lynceus Samius, Μάγειρ' ὁ θύων ἐστὶν, ὁ δ' ἑστιῶν τ' ἐμέ. Accipe σπλάγχνα, vt in Suetonio *viſcus*, de victimæ parte quæ non adolebatur, ſed conuiuis apponebatur. Sic ille de Vitellio, *Ne in ſacrificio quidem aut itinere vllo tẽperauit, quin inter altaria ibidem ſtatim viſcus & farra pene rapta è foco manderet.* propriè inteſtina ſic vocabant: ſed & carnes & generaliter quicquid de victima edebatur, *viſcus*, dixerunt, vt notat Seruius: vnde eſt *viſceratio* pro κρεανομία. neque enim ſolis inteſtinis viſcebantur in ſacrorũ epulis. Ita autem dictum σπλαγχνοισι ξυγγινέσθαι, vt apud Ariſtophanem σπλαγχνοισι παραγενέσθαι, intereſſe conuiuio ſacro. Cleon in Equitibus, ait; Ἡμην πότ' ἀγοραίῳ Διὶ σπλάγχνοισι παραγενοίμην. Nicomachus vetus poëta,

ὁμοῦ δὲ ταῖς σπονδαῖσι διαλογίζεται,
Τοῖς συμπλέουσιν ὁπόσ' ἂν ἐπιβάλλει μέρος.
Τιθεὶς τὰ θ' αὐτοῦ σπλάγχν' ἕκαστος ἐσθίει.

Συγγένεσθαι σπλάγχνοις dixit pro ἐπὶ σπλάγχνοις, *ex viſceribus epulari*: paulò aliter libro ſecundo explicabamus ξυγγίνεσθαι δρυπεπέσιν. pro *comedere*. hîc ξυγγίνεσθαι id potius eſt quod Latinis vnà eſſe. Iuuenalis, *Tertia ne vacua ceſſaret culcita lecto, Vnà ſimus, ait.* De iſtis τὸ χαλκίον θερμαίνετε, prætermittenda non ſunt quæ ſcribit Pollux. Ἐγὼ δὲ τὸ ἐν ταῖς Θεσμοφοριαζούσαις Ἀριστοφάνους εἰρημένον, τὸ χαλκίον θερμαίνεται, οὕτω πως ἤκουον, ὡς εἰς ποτὸν εὐτρεπιζομένων τῶν γυναικῶν. τὸ αὐτὸν δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς Εὐπόλιδος Δήμοις ἐστὶν εἰρημένον: vide quæ ſequuntur. Errant qui Antiphanis hunc verſum,

Παρὰ φερμάκου δακτύλιος ἐστί μοι δραχμῆς,

putant emendationis egere anulum intelligit de genere eorum quos Phyſicos vocabant. His putabant ineſſe vim ſanandi, aut potius auertendi morbi. Ariſtoph.

—φορῶ γὰρ πριάμενος
Τὸν δακτύλιον τονδὶ παρ' Εὐδάμου δραχμῆς.

Nota ſunt quæ de huiuſmodi anulis docti pridem adnotarũt. Multa Marcellus Empiricus de iis: apud quem capite ix. ad ileon vel colum præſcribitur *anulus de auro texta tunica exuſta qui habeat in ambitu rotunditatis vtrinq́, id eſt, exterius & interius Græcis literis ſcriptũ* Θεὸς κελεύει μὴ κύειν κόλον πόνους. In iis trochaïcis qui afferuntur ex Alexidis *Aleiptria*, ſiue *Vnctrice*, interpretes nihil viderunt. Senſus eſt: Si officinam noſtram infamaueritis, hauriens ferueñtem aquam de medio lebete, maximam trullarum in vos effundam. Diſtinctiones aliquot alienis locis poſitas ita reſtitues, ἐὰν δὲ τοὐργαστήριον ποιῆτε περιβόητον, καταστάδω, νὴ τὴν φίλην Δήμητρα, τὴν μεγίστην ἀρύταιναν ὑμῶν, ἐκ μέσης βάψασα τοῦ λέβητος ζέοντος ὕδατος. In malam partem debet accipi τὸ περιβόητον ποιεῖν. Hæc dicebat ancilla aliptæ, adoleſcentium, qui commeſſabundi fores pulſabant, petulantiam caſtigans propriæ infamiæ metu. βάψαι ἀρύταιναν quid ſit, ad Theophraſtum ſatis expoſuimus. Iunge ὑμῶν cum καταστάξω. Deinde ſcribe, Εἰ δὲ μὴ, μηδέποτ' ὕδωρ πίοιμ' ἐλεύθερον, id eſt, *niſi id fecero, ne ſiam vnquam libertatis compos.* Etſi verum eſt quod dixit Plautus, *hoc poetæ faciunt in comœdijs, Omnes res geſtas eſſe Athenis autumant*: interdum tamen aliter ſe habet, & fingitur ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος eſſe non Athenis Atticis: ſed in alia vrbe Græciæ. Videtur id factum ab eo poëta cuius hæc ſunt. Alluſit enim iſtis verbis ad morem Argis ſeruatum, vt manumiſſi hauſtum biberẽt aquæ e fonte Cynadra. Euſtathius, ἐν Ἄργει Κυνάδρα κρήνη, ἐξ ἧς ἔπινον οἱ ἐλευθερούμενοι. ὅθεν τὸ ἐν Κυνάδρᾳ ἐλεύθερον ὕδωρ παροιμιακῶς ἐπὶ τῆς κατ' ἐλευθερίαν ζωῆς. Liberæ aquæ meminit & Pauſanias in Corinthiacis. Sed fuiſſe videntur inter ſeruos & ſeruas, vitata olim genera loquendi, οὕτω πίοιμι τὸ ἐλεύθερον ὕδωρ. & contra, μηδέποτε πίοιμι ὕδωρ ἐλεύθερον, niſi hoc aut illud fecero. Videat hoſtium mulier illa quam Xenarchus poeta faciebat inare τῷ [illegible], vt narrat auctor libro decimo,

Ἐμοὶ γένοιτο [illegible]
Ἐλεύθερον πιοῦσαν [illegible]

ſerua erat quæ loquebatur, voluit dicere, vtinam priuſquam moriar libertatem poſſim conſequi: ſed præ amore vini temulẽta anus vinum ἐλεύθερον dixit, cum aquam deberet. Cæterùm [illegible] index [illegible], ne [illegible] quidem conſtabat. Athenæus vel Antiphanem ait eſſe vel Alexidem. [illegible] Pollux [illegible] attribuit. Sic ille [illegible] ſeptimo, capite tertio, [illegible], [illegible] καὶ λοπάς ἐν [illegible]. [illegible] δρᾶμά ἐστιν [illegible]. Sic emendandus hic Pollucis locus.

CAPVT XXXV.

Ratio frigefaciendæ aquæ [illegible] *homo* [illegible] *Euthycles comicus* [illegible] *Apollodori* Ἀπολιποῦσα. *Alexidis* Γυναικοκρατία. κνισολοιχὸς & [illegible] *Multa emendantur & illuſtrantur.*

VEL Athenæi error eſt memorialis, vel librariorum qui iſta ſcripſerunt, Πλάτων ὁ ἐν πρώτῳ Πολιτείας. nam locus eſt libro quarto. Non ſemel obſeruauimus α & δ ſedes inuicem permutaſſe in manu exaratis libris. Abundat vox vna in iſtis [illegible] (ita melius membranæ) κατεσκευάσθαι θέρμης ὀρυχθέν, ἔνθα χλιαροῦ (ſic paſſim M S S. & Epitome pro χλιαροῦ ὕδατος

πλήρη

πλήρη κεράμια καθέντες ὕδατος, κομίζονται χιόνος οὐδὲν διαφέρον. poſterius enim ὕδατος induci debet.atque ita volebam edi. Κομίζονται, eſt *referunt domum*:non *hauriunt*. Obſeruandum eſt quod ait, aquam iniici in hæc frigidaria quæ ſit tepens.poteſt intelligi,quæ propter anni tempus intepuerit: poteſt etiam accipi de quæſito tempore admota ad ignem aqua. Nam vt quàm frigidiſſima fiat aqua, calefacienda prius eſt quàm in ſpecum demittatur aut puteum. Cauſſam explicat Alexander eo problemate cuius initium, Διὰ τί τὸ θερμαινόμενον καὶ εἰς φρέαρ χαλώμενον ψυχρότατον ποιεῖται. Similis ratio frigefaciendæ aquæ eſt, quam ex Protagorida mox deſcribit auctor. ſole enim prius calefaciebant. Næ malè de nobis meriti ſunt, qui iſtud Alexidis è Paraſito teſtimonium primi ſic ſcripſerũt, Καὶ γὰρ βούλομαι Ὕδατός σε γεῦσαι· πρᾶγμα δ' ἐστί μοι Φρέατος ἔνδον ψυχρότερον ἀερρότης.quid ſignificant poſtrema verba?aut quid eſt φρέαρ ἀερρός? Lege, ψυχρότερον Ἀραρότος. *Volo*, ait,*aquam tibi propinare. mihi autem res eſt cum puteo*, id eſt, puteum habeo *frigidiorem Ararote*. Araros poëta comicus non inter primos, ac ne ſecundos quidem. Inde occaſio venuſtiſſimi ioci. Simillimè Gnathæna Diphilum poetam riſit, cùm cœnanti apud ſe,& frigidam laudanti, *non mirum*: inquit: *ego enim aquam frigefacio iniectis in lacum tuarum comœdiarum prologis*. vide librum 13. De Ararote dictum nobis cap.9.Hominum genus vocat φυτὸν poeta Alexis cum ait εἶτ' οὐ πονηρόν ἐστιν ἄνθρωπος φυτόν. Platonis vox eſt ἄνθρωπος φυτὸν οὐράνιον οὐκ ἔγγειον. Sextus verſus ita ſcribitur, Αὐτῆς τροφῆς δὲ τὸ καθ' ἡμέραν.mendoſè:neque ad rem facit, quod ἀκτὴ apud Homerum de farina dicitur. Scribe,Κἀκ τῆς τροφῆς γε τῆς καθ' ἡμέραν.vel Κἀν τῇ τροφῇ δὲ τῇ καθ' ἡμ. 8. Ζωμὸν γε ταύτῃ μέλανα μηχανώμεθα. ταύτῃ, nempe *maza*.non vt Dalec. *eodem die*. Mazam candidam in ius nigrum intingebant,cuius etiã M.Tullius meminit.Sed mirum,iuri nigro aliud potius opponi quàm ius album. Nam de maza item ſequens verſiculus eſt exponendus:niſi referre volumus ad oculorum ὑπογραφάς: nigro enim inficiebant ſibi eam partem quæ formoſæ volebant videri. Notabis δυσοποιὸν χρῶμα nigrum dici hoc verſu, τὸ καλόν γε χρῶμα δυσοποιῷ χρώσομεν.cum propriè omnis ſuaſus color,vt Latini loquuntur, δυσοποιὸς appelletur. 11. ſcripſimus vt erat in membranis, Τὸ δὲ ὄψον ἐὰν μὴ θερμὸν ᾖ, διασύρομεν. *Obſonium niſi calidum apponatur, vituperamus*. ſic etiam in Epitome, vulgò τὸ δ' ὅλον.vnde fecit Dalec. τὸν δοῦλον. non inepta quidem coniectura:ſed quæ veritati non debeat facere præiudicium. Quantopere feruentes cibos expetierint veteres admonuimus libri primi capite ſexto. Si ὄψον velis piſcem interpretari, non pugnabo.13.Ἐπὶ ταῖς ἀβυρτάκαισι δ' ἐκβακχεύομεν. Abyrtaca Perſici inuenti cibus erat, quem acrimonia commendabat. Theopompus, Ἥξει γε Μήδων γαῖαν, ἔνθα καρδάμων Πλεῖστον ποιεῖται καὶ πράσων ἀβυρτάκη. Huic affinis fuit alius cibus quem νεοδάρτην vocabant:Heſychius ſcribit eſſe ἔδεσμά τι ἀβυρτακῶδες. Nec ἀβυρτάκη ſolùm legas, ſed etiam ἀβύρτακος, vt apud Polyænum lib.4. ἐκβακχεύειν ἐπὶ ταῖς ἀβυρτάκαις dixit comicus, pro ἐπιμαίνεσθαι ταῖς ἀβυρ. quod vſitatius eſt. *perditè amare, & cum furore expetere*. contrarium eſt in ſuperiore verſu, ἐκπιτίζομεν: quod mutant malè in ἐκπιτίζομεν. ἐκπιτίζομεν eſt, lentè & cum faſtidio bibimus quaſi pitiſſantes.vel, deguſtare experiundi gratia vix ſuſtinemus. hoc enim eſt *pitiſſare*,vt notum ex Terentio. Sequitur, Εὐθυκλῆς δ' ἐν Ἀσώτῳ ἢ Ἐπιστολῇ. Ita ſcribi rectè probat Suidas, qui loci huius meminit. Pauciſſimas ediderat fabulas: vnicam inuenio præter iſtam. Laudatur enim in *Atlanta* à parœmiographis in prouerbio βοῦς ἕβδομος. Apud Pollucem lib.6. cap.37.fortaſſe ſcribendum,καὶ ἡμίκακον γε Εὐθυκλῆς λέγει καὶ Σοφοκλῆς: nam quis ille Euclides quem nominat vulgata eius loci lectio? *Aſotum* vel *Aſotos* plures Græci comici docuerant:etiam è Latinis Ennius atque Cæcilius.cuius poetę itemque Afranij *Epiſtolam* quoque laudant Feſtus, Priſcianus, Nonius. ἔψυχον mox ſcribi iuſſeram nõ ἔψυχρον. Operarum error eſt & quod ſequitur, Λύσιππος ἐν Βάκχοις, pro Βάκχαις. Lyſippi Bacchas ex Athenæi lib.3.& 8.nominat Suidas.Pollux quoque meminit lib.7. cap. 17. cap. autem 11. eiuſdem libri ſcribe ſic iſtum Lyſippi verſum, ἐπιγνάψας καὶ θειώσας τὰς ἀλλοτρίας ἐπινοίας. non vt editum eſt θειάσας. Nam Pollux hoc teſtimonio probare voluit, ſulphuris aliquem fuiſſe vſum in officinis fullonum. à θεῖον verò quod ſulphur ſignificat,non dicitur θειάζειν, ſed θειοῦν. Elegantiſſimè autem Lyſippus eum qui aliena inuenta interpollet ceu veſtem obſoletam,fulloni comparat. Corrupti ſunt & Heſychij codices in mentione huius poetæ,quo loco vocem,βάδιος explicat.παρὰ Λυσίππῳ ait τὸ ὄμμα ſcribe τὸ ὄνομα. poetæ verſus, Κύων δέ τις ἐβόα δεδιμένος,ὥσπερ βάδιος.id eſt,*tanquam fatuus*. Ait dipnoſophiſta, λάκκου meminit Apollodorus ἐν Ἀπολιπούσῃ. Fortaſſe ſcribendum eſt ἐν Ἀπολιποῦσι. reperio namque laudari hunc poetam in Κλευσίοις ἀπολιποῦσι. Exemplum habes apud Suidam in ἐγκομβώσασθαι. Suſpectum eſt etiam quod ſequitur ſtatim, Ἄλεξις δ' ἐν Γυναικοστρατείᾳ. *Alexis in expeditione mulierum*.in Pollucis codicibus lib.9. ſcriptum Γυναικοκρατείᾳ. *Imperio muliebri*. Scribe,κνισολοιχὸς γάρ τις εἶ, καὶ κατὰ τὸν Σάμιον, τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον, κνισοκόλαξ. edita lectio facit auctorem voxis κνισολοιχὸς Aſium poetam,de quo Strabo & Pauſanias: falsò, vt ex ſubiectis illius verbis liquet. Neſciebant Græcè qui κνισολοῖχος emendabant.repugnat enim analogia, & quantum eſt veterum grammaticorum. in editis libris præter accentum nihil mutandum.Simonidis elegantiſſimum eſt epigramma, quo niuem iniici ſuo poculo à conuiuatore vel pincerna poſtulat. In primo verſu ſcribo τῇ non τὴν. Sed ipſos poetæ verſus recitabo: ſunt enim elegantiſſimi,& obſcuritatis habent nonnihil.

Τῇ

Τῇ ῥά ποτ' Οὐλύμποιο περὶ πλευρὰς ἐκάλυψεν
Ὠκὺς ἀπὸ Θρῄκης ὀρνύμενος Βορέης.
Ἀνδρῶν δ' ἀχλαίνων ἔδακε φρένας· αὐτὰρ ἐκάμφθη
Ζωὴ Πιερίην γῆν ἐπιεσσαμένη.
Ἐν δ' ἐς ἐμοί γ' αὐτῆς χεέτω μέρος· οὐ γὰρ ἔοικε
Θερμὴν βαστάζειν ἀνδρὶ φίλῳ πρόπεσιν.

quæ ita vertebamus οὐδὲ πάρεργον, & omnino aliud agentes.

Pierij coſtas qua circumtexit Olympi
E regno Thracum flans vehemens boreas:
Quæque inopes lanæ afflixit: verùm eſſe moleſta
Deſiit, in tumulo viua repoſta diu:
Huius partem aliquis dato mi. feruentia amico
Turpe nimis fuerit pocula porrigere.

γῆν ἐπιέσασθαι dicuntur mortui quando ſunt ſepulti, ac terra ceu veſte amicti: id enim eſt ἐπιέσασθαι. At hoc loco feſtiuiſſimè dicitur de niue in terram defoſſa vt ſeruaretur, ea ratione, quam ante deſcripſit auctor aut ſimili. ideo ait niuem terra obrutam fuiſſe viuam: imò vt viua ſeruaretur, nec periret. Dalecampius τὸ ἐπιεσσαμένη deduxit à πιέζω. parum abeſt quin exclamem, Δάματερ τῆς σοφίας! Olympi montes dicti olim quàm plurimi: de Pierio qui in Pieria Macedoniæ poetam loqui certiſſimum eſt ex quarto verſu. elegans eſt antitheſis in verbis ἔδακε φρένας *mordebat* ſiue vrebat, hyemis videlicet tempore: & ἐκάμφθη, *mollita eſt.* nam æſtate nix eſt gratiſſima. Dalec. tamen reſcribebat ἐκεύφθη. abſurda multis modis coniectura.

CAPVT XXXVI.

ζωμοῦ κεχρημένος. *Antiphanis drama* Bombylius. πέταχνον, *poculi genus.* Χεβροδλαψος *edulium Syrorum.* Sanchoniathon *&* Mochus, *ſcriptores Tyrij*, μυστίλη. Nicophon, Nicophron, *&* Nicochares *poetæ. Fabula* Χειρογάστορες *&* Ἐγχειρογάστορες. κορύζασθαι *&* κοκκύζασθαι. *Antiphanis* Antea. χόνδρος. ῥόφημα.

IN verſu tertio Aſij vetuſtiſſimi poetæ, Ἀκλητος, ζωμοῦ κεχρημένος. *inuocatus iuſculi egens*, neſcio quid legerit vir doctus, qui vertit, *iuſculum ſorpſit.* noſtra lectio veriſſima eſt. Homerus, κομιδῆς κεχρημένος. Ac videtur mendici deſcriptionem Homericã Ὀδυσσ. ρ. eſſe imitatus: Homero enim iuniorem puto Aſium, cum Euſtathio. Sequitur, Ἀντιφάνης μνημονεύει ἐν Βομβυλίῳ. Bombylium vocabant genus poculi de quo diximus alio loco. Inde huic fabulæ nomen videtur inditum ob frequentem bombylij in ea mentionem. Pollux tamen lib. 10. cap. 46. Antiphanem laudat ἐν Βομβυκίοις. vtrùm id ſit diuerſæ fabulæ nomen, an huius noſtræ, pronuntiare non auſim. Emenda verſum iſtum Alexidis, Ἐν ἀργυρῷ ποτηρίῳ πεντεδραχμιαίῳ τινί, & ſcribe, Ἐν ἀργυρῷ ποτηρίῳ πετάχνῳ τινί. vulgatam ſcripturam lex metri clamat corruptam. noſtræ emendationis auctor & fundus Athenæus ipſe, qui libro 11. nos huc reiicit, & ſic ſcripſiſſe affirmat. media in hac voce corripitur vt prior in τέχνη. Ait deinceps, Ἑξῆς ἐπεισενήχθη πλακοῦς ἐκ γάλακτος, ἰτρίων τε καὶ μέλιτος. Dalecampius ſuſtulit hinc vocem ἰτρίων & ſcripſit σησάμου. quam emendationem neque Epitome, neque veteres codices admittunt: verùm hæc faciente numine ad librum 14. χεβροδλαψος quodnam edulium in idiomate Syrorum appellaretur, vellem Athenæus explicuiſſet. vox eſt ex pluribus compoſita. Olim ſcribebam χεβροδαλου ὄψου πατρίου: vt minutalis aut farciminis genus ea voce ſignificetur. Tale quid Syri intelligunt vocabulo הכברה cuius origo eſt à כבר. Hebræorum magiſtri volunt eſſe ὑπότριμμα quoddam ex carnibus & ouis. לף autem λεπτὸν ſignificat. Sed hoc diuinare eſt, quò non aſpiramus nos: neque vnquam pudebit fateri ea neſcire quæ neſcimus. At quinam ſunt iſti hiſtoriæ Phœniciæ ſcriptores genere Tyrij, de quibus Cynulcus Vlpianum compellans? πλὴν εἰ μὴ παρὰ τοῖς τὰ φοινικικὰ (ita ſcribendum, non φοινικὰ) συγγεγραφόσι Σουνιαίθωνι καὶ Μώχῳ τοῖς σοῖς πολίταις. Enimuerò peregrinus ſit in Rep. literarũ oportet, qui neget pro Σουνιαίθωνι ſcribendum eſſe Σαγχωνιάθωνι. Huius antiquiſſimi hiſtorici meminerunt multis locis, Philo, Ioſephus, Euſebius, Porphyrius, alij. Berytium quidam illum appellant, vt Porphyrius: alij Tyrium, vt Athenæus. Suidas, Σαγχωνιάθων Τύριος φιλόσοφος. (ἔγραψε) Πάτρια Τυρίων τῇ φοινίκων διαλέκτῳ. *Sanchuniathon Tyrius philoſophus, ſcripſit Tyriorum Origines lingua Phœnicum.* Mochum nominat inter auctores rerum Phœniciarum Tatianus extremo libro: cuius locum operæ eſt adſcribere. Γεγόνασι παρὰ τοῖς φοίνιξι τρεῖς ἄνδρες, Θεόδοτος, Ὑψικράτης, Μῶχος. τούτων τὰς βίβλους εἰς Ἑλληνίδα κατέταξε φωνὴν χαῖτος, ὁ τοὺς βίους τῶν φιλοσόφων ἐπ' ἀκριβὲς πραγματευσάμενος. Meminit Mochi huius etiam Euſebius in Προπαρ. Emendauimus mox, δότε, ἔφη, μυστίλην. οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι μύστρον. Legebatur prius, μυστιλῶν: claro ac manifeſto mendo, ſi attendiſſent interpretes. Vtebantur interdum veteres cauo pane ad iuſculi hauſtum aut pultis. μυστίλην vocabant, & panem illum, & alia in ſimilem vſum parata inſtrumenta. Lege Pollucem lib. 6. cap. 12. & ſcholia Ariſtophanis in Equites: nam inde dixit comicus μυστιλᾶσθαι ἀμφοῖν χεροῖν, *haurire ambabus manibus.* Ecce iterum ſimilem errorem ex eadem cauſſa quæ μυστιλῶν pepererat nobis. ſequitur enim, καὶ ὡς τὸ πεπέρειον ὀνομάσαντα παρέθου. ſcribendum πέπερι inducta ſyllaba quæ perperam geminata eſt. Nicandri verſus quem reſpicit, extat libro ſecundo, Πολλάκι δ' ἢ πέπερι κόψας νέον, ἢ ἀπὸ Μήδων Κάρδαμον. In tertio verſu Nicandri malo ſcribi χίδρα μὲν ἐκτρίψας. Quid ſit χίδρον diſputamus libro 14. Per ι autem ſcribi ſemper debere hoc nomen, non per υ ψιλὸν diſtrictè admonent nos γραμματικῶν παῖδες. Scribe deinde ac verſum vnum ex membranis adiice,

Ζωμὸν δὲ βρομέοντα κατάντλασον αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ
Ἀρνύμενος, ἵνα μηδὲν ὑπερζῇ πνίγει δὲ πῶμα
Ἀμφιβαλών.

horum

horum verborum interpretationem Athenæus in erudita periphraſi Nicandri verſuum, quæ ſtatim ſequitur, non prætermiſit. Poſtremum verſum Ἠρέμα δ᾽ ἐν χλιάοντι κοίλοις ἐκδαίνεο μύστροις, ita corrige, Ἠρέμας ἢ χλιαρὸν (vel λιαρὸν, vt in Epito.) κοίλοις ἐξαίρεο μύστροις. confer cum Athenæi paraphraſi. Sequitur non longè, λέγει Νικοφῶν ὁ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητὴς ἐν τοῖς Χειρογάστορσιν. Sic & libro 9. ac lib. 13. fabulæ iſtius auctor *Nicophon* Athenæo nominatur. etiam Harpocration in κορδακισμὸς, & Pollux libr. 4. capite 7. atque aliis locis *Nicophontem* veteris comœdiæ poetam agnoſcunt auctorem. Ariſtophanis ſcoliaſtes, ipſum *Nicophontem*: at fabulam illius χειρογαστόρων γένεσιν nuncupat. Suidæ tamen Νικόφρων dicitur hic comicus, non ſolùm in ea voce, ſed & aliis in locis: drama verò Ἐγχειρογάστορες. Similiter Πανὸς γονὰς & Pandoram *Nicophroni* tribuit idem non ſemel: Athenæus, comici interpres ad Aues, Pollux libro 7. cap. 10. & lib. 10. cap. 34. *Nicophonti*. Scribit autem Suidas *Nicocharem* alium comicum & ipſum Χειρογάστορας edidiſſe, quod confirmat noſter, qui libro 14. & Nicocharem & hanc illius fabulam nominat. In ecloge Nicophronis reſtituimus ex Epitoma ἐγκρίδοπώλας. ἐγκρίδες de genere ſunt placentarum. Quando ait Æmilianus, βούλομαί σε δίκην ἀλεκτρυόνος ἐμφορηθέντα τοῦ χόνδρου κορύξασθαι: cenſeo ſcribendum eſſe, κοκκύξασθαι, *canere*. at κορύξασθαι eſt *certare*: quod parum conuenit huic loco. De gallo gallinaceo fere vſurpant Attici verbum ᾄδειν aut κοκκύζειν. quod ab interprete comici alibi exponitur δίκην ἀλεκτρυόνος βοᾶν. hic ſimpliciter pro λέγειν capitur, vt declarant ſequentia, καὶ διδάσκειν ἡμᾶς, &c. Ait, Ἀντιφάνης παρατίθεται ἐξ Ἀντείας. libro 12. laudatur Antiphanes ἐν Ἀντείᾳ. Suſpicor non aliter hic eſſe ſcribendum. nihil ſtatuo tamen. Tertium verſum illorum qui ex ea fabula afferuntur, ita concipe poſita maiore diſtinctione in ſecundi fine, Οὐ Θετταλικὸν τὸν χρηστὸν εἶναί φασι γε; Duorum qui hic loquũtur, dixerat alter ſe habere chondrum Megaricum: alter ſubiicit, mirari ſe quod non Theſſalicum potius emerit qui optimus eluat. Sequentium verborum ſententia eſt imperfecta. Ea autem, niſi menda ſubeſt grauior, ita ſcribenda,

> Τῆς Φοινίκης σεμίδαλις ἐκ πολλῆς σφόδρ᾽ ἐξ-
> —ητημένη.

Teſtimonio Ariſtophanis quo probatur χόνδρον veteres poſuiſſe pro ſorbitione, addi poteſt ex Hippocratis Περὶ παθῶν libro, ῥοφήματα δὲ ἐν τῇσι νούσοισιν ἅπασι διδόναι, ἢ πτισάνην, ἢ κέγχρον, ἢ ἄλητον, ἢ χόνδρον. Idem ſapiens alibi χόνδρου ῥοφητοῦ mentionem facit. Dixerunt autem Græci ῥοφήματα, quæ noſtri hodie *pontages eſpois*, Theophraſtus in libro de igne, ab aquis ſeparat ῥοφήματα hoc diſcrimine, quod ſint σωματωδέστερα καὶ παχύτερα. Libro huic finem imponit auctor. Ἐχέτω τέλος ἡ δὲ ἡ βίβλος ἐπὶ τοῖς λόγοις τοῖς περὶ τῶν ἐδεσμάτων ἔχουσα τὴν καταστροφήν. *Deſinat hic liber iſte, finem nactus in ſermone de cibis.* ſic loquitur quaſi abſoluerit omnem ciborum hiſtoriam & enarrationem: quod falſum eſt: tantum enim de iis egit qui ad guſtationes pertinent. Itaque lege περὶ τῶνδε τῶν ἐδεσμάτων. *in ſermone de cibis huius generis*. ex queis videlicet antecœnia conſtare ſolent.

ISAACI CASAVBONI
ANIMADVERSIONVM
IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS,
LIBER QVARTVS.

CAPVT I.

Argumentum libri quarti, quinti, & ſexti. Caranus *Macedo*. Hippolochus *&* Lynceus *diſcipuli Theophraſti.* προπίνειν *&* ἀντιπροπίνειν. στλεγγίς. *Panaria veterum:* γύργαθος, reticulum. ἀρτοφόρα διὰ ἱμάντων ἐλεφαντίνων πεπλεγμένα. *item* πλεκτὰ ἐλεφάντινα. Chytri. *feſtum Athenienſium*, οἱ καὶ τοῖς χύτροις λειτουργήσαντες. λογεῖον *de hiſtrionibus.* σκληροπαῖκται.

EXHAVSTA materia vniuerſa guſtationum, ſupererat vt ad cœnam ipſam conuiuator nos deduceret. quod tamen ab eo factum non eſt. Nam ad ciborum hiſtoriam non eſt rediturus ante librum ſeptimum, vbi piſces enumerantur, qui fuerunt cœnæ legitimæ caput. Liber ille ita incipit, Ἐπιτελουμένου δ᾽ ἤδη τοῦ δείπνου. Conferri debent cum iſtis verbis quæ ſcripta ſunt extremo libro tertio. ἐχέτω τέλος ἤδη ἡ βί-

ϐλ⊕ ὅπι τῆς λόγοις τῆς πεϱὶ τ̃ ἰδιωμάτων ἰχθύων τὴν καταστροφὴν. δεχὴν γὰρ τ̃ δείπνου ἀπὸ τῶν ἑξῆς ποιησόμεθα. Quartus liber, quintus & ſextus varios ſermones continent, habitos à conuiuis dum poſt guſtationem expectatur cœna. Initio iſtius narrat dipnoſophiſta qua magnificentia Caranus Macedo nuptiarum ſuarum ſolemnia celebrarit. Huius hiſtoriæ auctor Hippolochus Macedo in ea epiſtola quàm ſcripſerat ad Lynceum Samium æqualem ſuum & ſtudiorum in Theoph. ſchola conſortem. Ait enim de Hippolocho, fuiſſe illum Theophraſti diſcipulum: libro autem ſuperiore de Lynceo idem dictum eſt. Συμπεϱιφέρεσθ δείπνω quid ſit, expoſuimus infra capite vigeſimo quinto. Fruſtra ſunt qui iſta verba τὰ ὅμοια κ' ἀντὸς ἀντιπϱοπίνοιθ⊕ αὐτῷ de mendo habẽt ſuſpecta. ſunt enim Κροτωνιατῶν ὑγιέστερα, quod aiunt. πϱοπίνειν propriè eſt præbibere & alteri calicem porrigere. ſed poni ſolet ἁπλῶς pro *tradere, præbere*, & vt ſcribit Pindari ſcholiaſtes ad 7. odẽ Olymp. ἀντὶ τ̃ χαρίζεσθ. Ioannes Chryſoſtomus in πεϱὶ ἱερωσύνης oratione, τοῖς ἀξίοις ἀπωλείας σωτηρίαν ὅπιπϱοπίνειν. Hinc apud ſummum oratorem πϱοπίνειν τὴν ἑλλάδα, & πϱοπίνειν τὴν ἐλευθερίαν, *tradere per proditionem*. Libro ſuperiore dicebat Cynulcus ſe Vlpiano πϱοπίνειν φιλοτησίαν, cùm illi veterum teſtimonia ſuggereret, quorum erat cupidiſſimus. Similiter ait hoc loco ἀντιπϱοπίνειν τὰ ὅμοια Lynceum Hippolocho cum eiuſdem argumenti literas ad eum daret. Miror autem, ſi rectè habet quod paulò poſt ſcriptum eſt, οἱ μὲν συγκεκλημένοι ἄνδρες ἦσαν εἴκοσι, *conuiua erant numero viginti*, qua ratione, quóve iure inter πολυανθρώπους εὐωχίας cenſeatur infra hoc conuiuium. Suſpicio nobis eſt excidiſſe literam vnam, neceſſariò reſtituendam, hoc modo, ρ καὶ εἴκοσι. *C. & viginti*. Certe non eſt numerus editus pro cætera magnificentia. Et erat Caranus ſponſus nec tenuis cenſus, nec plebei ſanguinis: ſponſa verò Proteæ illius filia fuit, vt arbitror, cuius originem & nobilitatem cõmemorat aliquanto poſt Hippolochus. Nam quorſum illa de Protea, ſi ad ſponſæ genus indicandum non pertineant? Hippolochi narrationem non integram hùc tranſtulit auctor: ſed ſumma tantum, vt ait, illius capita: quæ tamen ipſa non ſine noxa ad nos perueniſſe, vel hoc mihi perſuadet. Scribo autem, ἐδόθησαν φιάλαι ἀργυραῖ ἑκάστῳ μία δωρεάν: non δωρεά. ſic melius MSS. Sequitur πεϱιεσφαιρώθη δὲ καὶ ἕκαστ⊕ πρὶν εἰσελθεῖν στλεγγίδι χρυσῇ. Quodnã fuerit coronamenti genus στλεγγὶς, explicamus libro 15. Hippolochus στέφανον appellat non multò poſt: ὅπι πᾶσι τε χρυσαῖ στλεγγίδες ὅλλαι ἴσαι τῷ πρώτῳ στεφάνῳ. ἀφθονία σεσωρευμένη Hippolocho, quæ Plauto, *ſtruices patinarum*. Mox ſcribendum, τοῖς κατόπιν διεδίδου πᾶσι: non autem πᾶσι. ſicut paulò poſt, ἐπεδώκαμεν καὶ ταῦτα τοῖς δούλοις. De hoc more veterum multa olim ad Theophraſtum diximus. Lego deinde, ὅπι πλεῖον ἔπινεν. ἦν γὰρ πολυπότης. vel, ἔπινε πλεῖστον. ἦν γ. reſtituta in ſuum locum voce ἔπινε: quæ abeſſe non poteſt ſine pernicie ſententiæ: etſi ne in membranis quidem aliter. Non damno editam lectionem in iſtis, ἤδη δὲ ἡμῶν ἡδέως ἀπηλλοτριωμένων τ̃ σωφρονεῖν: *cum iam eſſet bona mens à nobis alienata*. ſed neque manu exaratam improbo, ἀπηλλαγμένων τ̃ σωφρονεῖν. quaſi eſſet iſtis ſtrenuis potoribus oneri ac moleſtiæ mẽs recta, vel potius pudori. Duriuſcula trãſpoſitio in iſtis videtur, ἐμοὶ μὲν γυμναὶ δοκῶ. mollius ſonat ſcripta lectio, ἐμοὶ μὲν δοκῶ, γυμναί. Sequitur: πίναξ ἀργυροῦς ὅπι πάχ⊕ σὺκ ὀλίγον περίχρυσ⊕ ὅσ⊕ ὥστε δέξασθ μέγεθ⊕ χοίρου. Videtur ſcribendum, περίχρυσ⊕ ὅλ⊕, τοσοῦτ⊕ ὥστε δεξ. Alibi docebamus panaria veterum & Græcorum & Romanorum reticulato opere ſolita fieri: quare etiã Horatio & Iuuenali *reticulum* appellari vas illud in quo vænales panes ad mercatum deferebantur. Theoph. aliiſq; Græcis γυργάθους. Hoc nũc repetimus, vt explicemus iſta Hippolochi, κανᾶ δι' ἐπιφέρει διὰ ἱμάντων ἐλεφαντίνων πεπλεγμένα δοθῆναι, *dari iuſſit panaria plexa è loris elephantinis*. reticulati operis clarum argumentũ vox πεπλεγμένα. *lora elephantina* fortaſſe aliquis capiat de corio elephãti. ſed ἱμάντας arbitror appellare Hippolochum virgas ſubtiles ex ebore, quibus ceu vimine vtebantur in contexendis panariis iſtis. Ita exponendum eſſe declarat quod ſequitur de panariis argenteis. nam quæ iſta argentea præceſſerunt, erant dubio procul eborea. Atque hæc ſunt quæ poſtea vocantur πλεκτὰ ἐλεφάντινα. Interpretibus qui ex eboris ramentis confici poſſe caniſtra arbitrati ſunt, difficile credo non erat, quod inter ἀδύνατα omnes mortales omnium æuorum habuerunt, funem ex arena nectere, vt eſt verbum vetus. Legunt verò interpretes ὡς καὶ τ̃ δοθέντων ἡμῖν ἀνασεσαγμένων. nos omniũ membranarum lectionẽ reſtituimus. ἀνασεσωσμένων id eſt, *quod nobis ſeruarentur quæ menſæ fuerãt appoſita*. Ideo. n. ſportulas afferri iuſſerat Caranus. vt in eas conuiuæ congererent quicquid domũ ad ſe vellent auferri. Ait deinceps, εἰσεβάλλουσι ἡμῖν οἱ κ' ἐν τοῖς χύτροις τοῖς Ἀθήνῃσι λειτουργήσαντες. præſtãtiam hiſtrionum ſiue τῶν Διονύσου τεχνιτῶν, his verbis ſignificari non eſt obſcurum. quare ita verte, *ingrediuntur noſtrum tricliniũ hiſtriones, digni qui vel Athenis per Chytrorum ſolemnia producerentur*. Non eſt dubium, feſtum Athenienſium Chytros, per multos ſcenicos artifices ſolitum celebrari. ideo inter præcipua oblectamenta quibus fruerentur qui in ea vrbe viuerent, ponit mox Hippolochus Λήναια καὶ χύτρους θεωρεῖν. Eſt verò nota ambitio eorum qui publicos ludos Athenis ſuo ſumptu edebãt. Nullis enim parcebant impenſis, quo poſſent Hiſtriones peritiſſimos coemere, & sũptuoſiſſimo choragio inſtructos in ſcenam producere. Non ſemel mirati ſumus λειτουργεῖν vſurpaſſe Hippolochum de hiſtrionibus

nibus: quibus propriè id verbi minimè conuenit: ſed eis potius quorum ſumptibus ludi curabantur & hiſtriones inſtruebantur. Nemo oratores Græcos legit quin hoc ſciat. Iſtud igitur obſeruemus: ſimul quæramus quænam ſint σκληροπαῖκται inter ludicrarum artium artifices Hippolocho nominati. Nam quod Dalecamp. σκληροπῆκται emendabat, ad theatralia pegmata referens, veriſimile non eſt, nedum verum. Vir magnus emendabat σκιροπαῖκται. quæ ſcriptura non longè abit ab ea quam exhibēt MSS. in quibus eſt ſine λ σκηροπαῖκται. Sed vellem expoſuiſſent, qui iſti ſint σκιροπαῖκται, quæ ratio nominis, & quis veterum mentionem fecerit ſciropæctarum. Scimus eſſe qui voces σκιρὸς, aut σκηρὸς, & σκιραφία de luſione ſcruporum interpretentur. ſed id quoque ſine auctoritate. Nos putamus legi poſſe ψηφοπαῖκται. Poteſt legi & σφαιροπαῖκται. quod tamen aut probem. nam rectum & verum eſt omnino ψηφοπαῖκται. de eo genere hominum & ludicro dictū eſt libr. 1. cap. 15. Præſtigias iſto loco deſcriptas, ſimilium multarum hiſtoriarum collatione illuſtrauimus in libro De venatione amphitheatrali.

CAPVT II.

θήκη, arcula. Thebæ & nomina Thebana multa Syriaca. τύπον Νηρηίδων. Μηχανὴ χασμεία. φράγματα. lucernæ machinoſæ. ſigilla lucentia in cœnationibus. σιδῦναι & σιγῦναι. Ariſtotelis & Theophraſti diſcipulorum diſputationes hodiernis diſſimiles. Erucæ inter cibos: σπεῖραι & σπείρματα, ſpiræ.

VIDEAMVS ſi qua ſint in reliqua Hippolochi narratione, quæ diligentiam noſtram deſiderent. Ait Hippolochus. ἐν θήκῃ χαλκήλατος ἀργυρᾶ. nemo dubitabit verum eſſe θήκη. mirū tamen vnde manarit edita lectio, quæ in multis etiam antiquis habetur, θήβη. antiquiſſimi Græci eam vocem a Syris mutuati (תבה *theba* enim illi) videntur vſurpaſſe pro ſua. Heſychius certè agnoſcit & interpretatur κιβώτιον. Græci interpretes Exodi. cap. 2. θίβην vel θῖβιν dixerunt: quę vox fuit B. Auguſtino incognita vt ipſe ſcripſit: puto alluſiſſe eò Heſychium. Thebas inde nuncupatas à Cadmo Phœnice, non ignorant, qui alia multa tractus illius nomina ad ſuam originem facilè reuocari poſſe animaduerterint. At Rabbini vice verſa Græcum θήκη ſuum vſu fecerunt: nam illis תיק aut תיקא pro theca non infrequens. Ait, τὰ δὲ τῆς κεράτων ἀποδεδώκαμεν. malim ἐπιδεδώκαμεν. nam ἀποδοῦναι ſententiæ non conuenit. Iam dixit, ἐπιδεδώκαμεν ἂν καὶ ταῦτα τοῖς ἄλλοις paulò antè verbo διαδοῦναι vſus eſt in ea ſententia. Ait αἰτεῖ σκύφον χοαῖον. *ſcyphum poſcit qui congium caperet.* hæc priſcorum MSS. hæc Euſtathij lectio: non quod viſum interpretibus χρυσοῦν. Ait, ἐφ' εἰς λεχθεῖσιν, οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν. eleganter Homeri verba ſententiæ ſuæ accommodat. Ιλιάδ. η.

Ὣς νείκεσσ' ὁ γέρων, οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν.

Si verum eſt conuiuas non fuiſſe plures viginti, putem ſcripſiſſe Athenæum, οἱ δ' ἐννεακαίδεκα πάντες ἀνέσταν. iam enim vnus ex eo numero exemptus erat, Proteas, de quo dictum eſt. Ait, μεθ' ἃς ὀρχηστρίδες διεσκευασμέναι τρόπον Νηρηίδων. Hœſchelij Epitome, τύπον Νηρηίδων. fortaſſe an non malè. Ait, τοῦ ποτοῦ δὲ προϊόντος. ſcribendum ποτοῦ: nam aliud ποτὸς aliud πότος. Sic paulò poſt καὶ ὁ Κάσανδρος ἄρξας ποτοῦ. non vt legitur, πότου. & mox ἀναπετάννυσι τὸν οἶκον, verte *explicant cœnationem*, vel *aperiunt*. οἶκος eſt triclinium ipſum vbi cœnabant, vel in ea cœnatione ſeparata pars quædam inſtar cellæ. etiam Latinis *Oeci*, vt ad Theophraſtum obſeruabamus. Ait, καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ ἐδάφους δᾷδες ἐφάνησαν λάθρα κατὰ μηχανὰς χαλασθέντων τῶν φραγμάτων, Ἔρωτες, καὶ Ἀρτέμιδες καὶ Πᾶνες. Vetus inuentum eſt mechanicorum, parua molitione varias rerum ſpecies exhibere in loco eodem, aut ſubiecto, & vt loquitur auctor libri De mundo, παντοδαπὰς ἀποτελεῖν ἰδέας. Id totum peragebatur ope illius quam Græci χασμείαν μηχανὴν appellant: deſignatam Hippolocho voce χαλασθέντων. Auctor libri De mundo inter artis illius mirabilia cum neuroſpaſtarum ſolertiam refert, tunc eorum induſtriam qui διὰ μιᾶς ὀργάνου χασμείας πολλὰς καὶ ποικίλας ἐνεργείας ἀποτελοῦσι, *qui aſtutia vnius conuerſionis, multa & varia pariter adminiſtrant.* Sic interpretatur Apuleius. Sed non habent opinor Latini propriam vocem qua exprimant Græcam χασμεία, quæ & χασμεία Heſychio dicitur. *Vertibulas* tamen Auſonius Latinè nominat vel χασμείας, vel ſimile quid in eleganti oſcillorum deſcriptione. *Harum*, inquit, *vertibularum variis coagmentis ſimulantur ſpecies mille formarum: elephantus bellua, aut aper beſtia: anſer volans*, &c. Petronius, *Laruam argenteam attulit ſeruus, ſic aptam vt articuli eius vertebræq; in omnem partem flecterentur*, Eſt autem, niſi fallor, χασμεία mechanicis Græcis, quod noſtris *vn reſſort*. huic enim optimè quadrat quod tribuunt Grçci τῇ χασμείᾳ, continendi vim & impellendi aut laxandi: hoc eſt motus & quietis quaſi principium & incētiuum. Ergo hæc verba χαλασθέντων τῶν φραγμάτων λάθρα κατὰ μηχανὰς, hoc ſignificant: tabulata illa ſiue pluteos qui obiecti erant fabrefactis cādelabris, quæ poſtea apparuerunt, artificio ingenioſo & mechanico fuiſſe remotos. Φράγματα appellat Hippolochus quæ Plato aptiùs in non diſſimili narratione initio 7. De republica, παραφράγματα. *Erotes Panes, Dianæ & Mercurij* ſunt lucernæ vel candelabra ad ſimilitudinem Cupidinis, Panis, Dianæ & Mercurij elaborata. Etſi autem quod hic commemoratur artificium, mirabile admodum nihil habuit: aliis tamen inuentis ſubtilioribus anſam præbuit. Non enim dubium eſt, quin ab hoc principio ventum ſit ad cœnationes iſtas verſatiles, quarum Seneca, Suetonius

& Lampridius meminerunt. Portò autem fieri ſolitum olim, vt in nocturni luminis inſtrumẽtis artis ſuæ peritiam oſtenderent mechanici: cuius rei nobile exemplum ſuppeditat hiſtoria cœnæ illius quam in Cilicia exhibuit Cleopatra Antonio, vt narrat Plutarchus. Huc etiam pertinet machinoſa illa lucerna quæ ipſa ſibi oleum miniſtrabat teſte Sozomeno lib. 1. Sigillis Cupidinum & Panum, quæ ait Hippolochus lucernarum vſum præbuiſſe, reſpondent ſimulacra iuuenum heroicis temporibus rudi adhuc ſeculo, & incognitis lucernis, in angulis cœnationum deſtitui ſolita, vt facem tenentes lucerent. Homerus de Phæacibus canit,

Χρύσειοι δ' ἄρα κοῦροι ἐϋδμήτων ἐπὶ βωμῶν
Ἕστασαν, αἰθομένας δαΐδας μετὰ χερσὶν ἔχοντες
Φαίνοντες νύκτας κατὰ δώματα δαιτυμόνεσσι.

Lucretius in opulẽtæ domus deſcriptione poetæ locum non tam imitatus eſt, quam expreſſit prope verbatim: quod non obſeruant illius interpretes:

—aurea ſunt iuuenum ſimulacra per ædeis
Lampadas igniferas manibus retinentia dextris,
Lumina nocturnis epulis vt ſuppeditentur.

Ait Hippolochus *σιάγχει σιγύνναις ἀργυρέαις διαπεπερονημένοι περιεφέροντο ἑκάστῳ*. Nihil intereſt ſiue *σιγύνας* ſcribas ſiue *σιβύνας*, vt in Epitoma. venabulum ita vocãt, telum *ὁλοσίδηρον*, aprorum venationibus aptum. de eo multa in commentario noſtro De venatione amphitheatri. Cæterum hic locus ſuperiorem noſtram de conuiuarum numero coniecturam labefactare nonnihil videtur. Nam vt cuique conuiuarum ſuus aper apponeretur, quod ſcribitur eſſe factum, 120. apros in triclinium illatos oportuerit, ſi ſtat illa noſtra emẽdatio. Lector igitur eruditus ſtatuat, vtrum duorum ſimilius verò debeat videri: aut conuiuarum celebris adeò conuiuij tãtam fuiſſe paucitatem; aut tantam aprorum copiam potuiſſe reperiri. De Mandrogene vrbicario mimo adi librum 14. Iſte, inquit Hippolochus, *πολλοὺς κατέῤῥηξεν ἡμῶν γέλωτας*, *multa ridicula in nos effudit*, vel, *multos riſus à nobis expreſsit*. ſic melius quàm vt interpres. Ait: *σὺ δὲ μόνον ἐν Ἀθήναις μένων εὐδαιμονίζεις τὰς Θεοφράστου θέσεις ἀκούων.* mallem *ἑαυτὸν εὐδαιμονίζεις*. *Tu hoc vno te cenſes beatum quod Athenis manens Theophraſti diſputationes de propoſita theſi audias.* Mos ſummorum virorum fuit Ariſtotelis & Theophraſti, diſcipulos exercere propoſita ad defendendum aut oppugnandum quæſtione aliqua, quæ dicebatur è re *θέσις*. Conſtat autem fuiſſe in illis diſputationibus non minus facundiæ certamen, quàm acuminis & *εὑρεσιλογίας*. Nihil enim ſimile erat earum contentioſarum *λογομαχιῶν*, & vt appellat Romanus ſapiens, circumſcriptionum quibus hodie ad duritiem frontis infelix iuuentus eruditur: ideo dicebat Strabo libro 13. ſolitos Theophraſti diſcipulos *θέσεις ληκυθίζειν*, hoc eſt, *de re propoſita oratorio more diſputare*. Ait *θύμα καὶ εὔζωμα, καὶ τὰς καλὰς ἐσθίων στρεπτούς*. membranæ, *καὶ εὔζωμον*. Erucæ olim inter tenuiorum lautitias, aliquando etiam in beatorum menſas, admiſſæ: vt in Naſidieni cœna apud Horatium. *Στρεπτοὶ* & *στρέμματα* operis piſtorij nomina ſunt à figura ſic dicti, qua fingebantur. Eadem nominis ratio eſt in ea quam Latini *ſpiram* vocant. cuius fingendæ modum habes apud Catonem cap. 77.

CAPVT III.

Μικροτράπεζοι φυλλοτρῶγες. Defenditur contra Ariſtophanem, qui narrauerat Athenis, Perſas aſſare boues integros. tapetes ſtrati μέχρι τῆς ἄρκτου. *Thraces* butyrophagi. *λάκκοι δωδεκάκλινοι.* *Miniſtri menſæ altè cincti.* *Sparta εὐρύχορος.* phiala lepaſta. *Bulborum στρὸς δωδεκάπηχυς. σειρὰ bulborum & olerum faſciculi, ἰψούαι.* ſiri *Thracum.* *διακόσωνοι heriles filij. ὦχρος & ὠχρός. δόλιχος genus leguminis. Iocus in εὐρύχωρον & impudicum.*

IN Antiphanis verſibus ex Oenomao ſcripſimus auctoribus libris chirographis, *μικροτράπεζοι φυλλοτρῶγες*, *tenuis menſæ & oleribus foliiſque herbarum victitantes.* Pro *τιεῶς* mox ſcriptum inueni *τέταρας*. quod non concoquo. Fruſtra fuit Ariſtophanes cùm tantopere eum rideret qui dixerat Perſarum regibus ſolitos apponi boues integros in clibano toſtos. Ex iis quæ dicentur infrà hoc libro de victu eorum regum, vera illum parebit loqui, quem pro mendace inſignito ſugillat comicus. Anaxandridæ tetrametri de nuptiis Iphicratis cum filia Cotyis, etſi non ſunt perobſcuri, quædam tamen habent, quæ nos exercere poſſint. Primorum verborum mens pendet ex iis quæ apud poetam præcedebant. *Κἂν ταῦτα ποιῇς, ὥσπερ φράζω, λαμπροῖς Δείπνοις δέχεθ' ὑμᾶς.* ſcribendum *δέξεθ' ὑμᾶς*: vt in membranis: vel fortaſſe *ἡμᾶς*. *Si hæc feceris quæ dixi tibi, ſplendido conuiuio excipiemur.* Dalecampius multa mutauit. vt eam ſententiam eliceret quam probauit. nobis non lubet ac ne licet quidem eſſe ingenioſis vbi nihil neceſſe. Quemadmodum autem *οὐρανομήκη* illa dicimus & *cælos tangere* ac *ferire vertice*, quæ ſunt prææalta: ſic Anaxandrides vt ſignificaret ingens illud viæ ſpatium quod fuerat tapetibus conſtratum, eos ad Vrſam vſque pertinuiſſe dixit. Ita hæc interpretor, *Κατὰ τὴν ἀγορὰν μὲν ὑπεστρῶσθαι στρώματα μὲν ἁλουργὰ μέχρι τῆς ἄρκτου.* Dalecamp. retulit ad temporis diuturnitatem quo manſêre conſtrati tapetes. quam interpretationẽ non probo. ſed quod ſequentia *Δειπνεῖν δ' ἄνδρας βουτυροφάγους αὐχμηροκόμας μυριοπληθεῖς*, emendat, ſcribitque *βουκόλους*, planè damno. planiſſimè enim proba eſt lectio edita. Thracas poeta facit butyrophagos, cum in Græcia vix butyri adhuc eſſet vſus cognitus, vt docemus alibi. Veteres cùm alicuius cubiculi vellent magnitu

magnitudinem indicare dicebant, *tot lectos capit:* vnde eſt appellatio trichniorum, & οἶκων τετρακλίνων, ἑπτακλίνων, atque etiam εἰκοσακλίνων & τριακοντακλίνων. Eò alluſit Anaxādrides, τοὺς δὲ λέβητας χαλκοῦς εἶναι μείζους λάκκων δωδεκακλίνων. proprie non λάκκοι, ſed œci dicuntur δωδεκάκλινοι, *lectos 12. capere.* Moris erat, vt qui in conuiuiis miniſtrarent altè cingerentur, quò eſſent expeditiores. Horatius, *puer alte cinctus acernam gauſape purpureo menſam perterſit.* Ideo Anaxandrides Λύειν τε Κότυν περιεζωσμένους, ζωμὸν τε φέρειν ἐν χοῖ χρυσῇ. Scribo deinde τὰς δ' ἁρμονίας μεταβάλλειν. repetendum ſemper τὸ φασίν. Senſus eſt, Aiunt Antigenidam tibicinem, Argam cantorem, & Cephiſodotum citharam pulſantem ei conuiuio interfuiſſe & cecinisse modò quidem Spartam amplis florentem choreis, modò Thebas ſeptem portarum, mutato harmoniæ genere. Errat Dalec. qui εὐρύχορον Σπάρτην mutat in εὐρύχωρον. quo etiam modo ſcriptum inuenimus in Epitoma Hœſcheliana perperam Homericum eſt eius vrbis epithetum: vt, ἡ δ' εἰς εὐρύχορον Λακεδαίμονα Παλλὰς Ἀθήνη ᾤχετο. de ea voce multa poetæ interpretes: de Spartanis choreis Plutarchus in Apophthegmatibus. Apollo fatidicus in oraculo quod refert Herodotus, Ὑμῖν δ' ὦ Σπάρτης οἰκήτορες εὐρυχόροιο. Lectio quam edidimus eſt prompta è membranis: ſi libeat minimum ab eius veſtigiis recedere, ſcribam, τοτ' αὖ ἑπταπύλους Θήβας τὰς ἁρμονίας μεταβάλλειν. non cēſeo dubitandum hanc eſſe veram lectionem. Cùm autem & phiala & lepaſta ſui generis diuerſa pocula ſint, vt didicimus ex libro 11. probem ſcribi, φιάλην τε καὶ λεπαστὴν. potius quàm vt editum eſt, φιάλην τε λεπαστὴν. Cū inter alia quæ dotis nomine accipit Iphicrates à rege Thracum, recenſet comicus, βολβῶν σιρὸν δωδεκάπηχυν, non abſurdè coniiciebamus ſcribendum βολβῶν σειρὰν & Dalec. in mentem venit huius coniecturæ: ſed vir optimus perabſurde vertit *bulborum torquem.* nos βολβῶν σειρὰν interpretamur *lineam bulborum:* ſicut dicitur à Iuriſconſultis *linea margaritarum.* ſic hodie cæpas in forum deferunt ad inſtar catenæ nexas inuicem more ſertorum non autem transfixas, vt fit in vnionibus. Alia olera in faſciculum colligata proſtabant. Virgilius in Moreto, *Venales olerum faſceis portabat in vrbem.* Hieronymus conſolatione ad Pammachium, *mundant legumina, olerum faſciculos in feruētem ollam deiiciunt.* ex illis verbis docemur non ſolitos ſolum illos faſciculos: ſed vt emebantur in olitorio foro, ita in ollā conici. Eius rei cauſſam explicat Galenus Eraſiſtratum ſubſannans, quod in curatione cuiuſdam morbi ſcripſiſſet, σεῦτλα καὶ δέσμια. (de cichoreis loquitur, ὥσπερ ὡμὰ ἀθέρα.) Galeni verba ſūt in libro De ſection. venæ contra Eraſiſtrateos qui erant Romæ, ἆρ' οὖν ἐπαινεῖ τις ἐνδείκνυσθαι ταῦτα ἐπιμελέστερον γράψαι τὰ συμπεράσματα, τὸ μηδ' ὅτι χρὴ δέσμια ποιεῖν τῶν λαχάνων ὅπως ἐμβάλλεται ἢ σκοπήσαντος; οὐ δῆλον γὰρ ὅτι τὰ λελειμμένα συναμβάλλεται γινονται. Videntur Græci iſtos faſciculos ἐψαίας propriè appellaſſe. Heſychius, ἐψαίαι, αἱ τῶν λαχάνων δεσμαί. Ita exponemus σειρὰ βολβῶν, ſi cui placeat emendatio. Sic minores aues vendebāt in lineam digeſtas. Heſych. τιλλοντες τὰ ὄρνεα καὶ τιθέντες ἐπὶ πίνακος ἐπώλουν, τὰ λεπτὰ ὁρμαθίζοντες. Nobis nunc perplacet quod eſt editū & in omnibus codd ſcriptum, σιρόν. Σιρὸς eſt fouea in vſū granarij vel apotecæ cauata. Heſych. etiā πίθον interpretatur: quia in doliis præter vinum etiam alia ſeruabāt. *Siros* vocant auctores rei ruſticæ Varro & Columella. Varro hoc ampliùs, ſirorū in Thracia plurimū fuiſſe vſum ſcribit. cur igitur hic mutemus vbi de rege Thraciæ ſermo eſt? At iſtud fortaſſe mutādum, τούτω δ' ἐστι πολὺ σεμνότερον καὶ λαμπρότερον. præcedit γάμος. itaq; ſcribendum σεμνότερος & λαμπρότερος. niſi malumus πρὸς τὸ σημαινόμενον referre: nēpe δεσπότου. quod verum cēſeo, δεσπόσυνοι ſunt *heriles filij* non *heri.* Scio grāmaticos veteres δεσποσύνους & δεσπόσυνας interpretari *vernas.* ſed pro herili filio accipi nō obſcuro teſtimonio docemus. Appianus lib. 4. Bellorum ciuilu, ἕτερος ἀπελεύθερος τάφον δεσπότου φυλάσσων τὸν δεσπόσυνον περιγράφεν ἐφύλασσεν ἐν τῷ τάφῳ μετὰ τοῦ πατρός. Additur ἡ σμύρνης καὶ Συρίας ὀσμαί: ſcribe cū Epit. σμύρνης Συρίας. In eadē mox κόλικας pro χύλικας. & πολυπόδιον non πολύπεδον, quod aliud ſit, & ſētētiam faciat imperfectā. Scribe, κίχλας, μήτρας, δολίχας, μαινίδας: leguminū nomina ſunt ὦχρος & δόλιχος. at ὤχρος aliud ſignificat. Idem liber ἐμβάδες ἐσθίει ſcribit pro ὄπα. In extremo huius eclogæ ineſt iocus comicus cùm ait poeta, γέρανος, τετει (malim τοῦτο τοῦ χάσκοντος) διατετρημένη διὰ τοῦ πρωκτοῦ καὶ τῶν πλευρῶν, διακόψει τὸ μέτωπον. Iocus inquam eſt in hominem muliebris patientiæ. Græci impudicos vocabant εὐρυπρώκτας vel λακκοπρώκτους. Hoc vult: gruem illam adeò longum habuiſſe roſtrum, vt ſi per anum immittatur impudici illius, quē digito indicabat hiſtrio qui iſta pronuntiabat ad latera vſque penetrare, & frontem ipſam tundēdo perforare queat inſigniter εὐρύπρωκτον volunt ſignificare, & morbo nefando præ cæteris infamem.

CAPVT IV.

Ἀνδία Ἀττική ἡ ἐν ᾗ ἐ περιεσχέθη. Cò ſui laus. Βληχανώδης, βληχώδης, βλιχώδης. Ionicus πλυτάς ἐπισπάσας ποιῶν. ἐπιθυμῶντα & πασχητιῶντα βρωμᾶσθαι εἰς ἀνασπωμένων. Philemonis Μέτων ἢ Ζημία. Ariſtophanis fabula Ἀνάγυρος, item Ἀνάγυρος & Ἀγνεως. Epilyci comici Κωραλίσκος. περιδαμαίνεται & περιζυμαίνεται. βαυκίζεται τα λῶπα, & de baucidibus quædā. συμφορὰν εἰσοράν. Theodectes adiutor Euripidis.

IN iis verſibus qui ex Lyncei Samij Centauro afferuntur, non capio iſta, —ἀνδία γάρ ἐστιν Ἀττική ξενικὴ ſcribo vt intelligam, Ὡς παρ' ξένοις γε. *victus Atticus* inquit, *non placet, nobis*

Digitized by Google

ſaltem peregrinis. In reſponſo Hegeſandri ſcribit Eclogarius, τῆς ἐν ἄστει παροψωνίδης. malo tamen παροψωνίδης. ea voce intelligitur quicquid in cœnam ſolitum apponi ab Athenienſibus. Quartum verſum ex *Apolipuſa* Diphili ita corrige,

——πόθεν
Τοῦτ' ἐστὶ πρὸς σὲ τὴν μάγειρον· τῆς τέχνης
Ἡγεμονία τίς ἐστιν αὕτη γ' ὦ πάτερ,
Τὸ τῶν ἐδομένων τὰ στόματα προειδέναι.

Eadem ſententia apud Martialem,

Non ſatis eſt ars ſola coco: ſeruire paratum
Nolo: cocus domini debet habere gulam.

Poſidippus, Καὶ τὰ στόματα γίνωσκε τῶν κεκλημένων.
Ὥσπερ γὰρ εἰς τὰ μπόρια, τῆς τέχνης πέρας
Τοῦτ' ἐστὶν, ἂν εὖ προσδράμῃς πρὸς τὸ στόμα.

12. verſum ita concipe, Ἀψινθίῳ σοὶ δέδωσιν ὅσα γ' ἂν παραλάβῃς. Vltimum verò ſic, Πάντες βλιχώδεις εἰσὶ, καὶ μεστοὶ λάπης. Apud Hippocratem ſæpius leges, ἐμέειν σίαλα καὶ λάπην. Pro βλιχαιώδης, quod verbum eſt non nauci, Dalecampius ſcribebat βληχώδεις repugnãte modulo verſus. Nos fecimus βλιχώδεις, per iota. memores veterem criticum Epiclem exponere apud Hippocratem βλιχῶδες, τὸ λελιπασμένον μετὰ γλοιώδους ὑγρασίας ἀκαθάρτου. *pingui obſitum, cum viſcoſo humore & impuro.* Hic verò Diphilus ita vocat homines pituita laborantes, eamq; ob cauſam ἀποσίτους. rara enim ciborum appetentia quibus eſt pituita moleſta. idcirco addit, μεστοὶ λάπης. nam & λάπη genus pituitæ. Menandri verſus ſubiiciuntur, quorum nonus expleri poteſt hoc modo, Ἐκ τῆς ὀρεινῆς, Ἀρκαδικὸς, τύραννός τις Ἀθάλασσος. In 11. Ἰωνικὸς πλύταξ ὑποστάσεις ποιῶν quid ſit ὑποστάσεις ποιῶν dubitaui diu: nam viri docti interpretatio, vt eſt, ſic viſa ſemper abſurda. Referebam aliquando ad mollem inceſſum, & motus Ionicos cum ſtaticulis. Sed veram interpretationem docuit me Iulius Pollux: cuius ſunt verba lib. 6. cap. 9. αἱ πλύται καὶ σκελίαι ὀνθυλεύσεις καὶ μονθυλεύσεις ἐκαλοῦντο. ὡς καὶ παρὰ Μενάνδρῳ αἱ ὑποστάσεις, ζωμὸς παχὺς ἀμύλῳ πηγνύμενος. Hæc Pollux. reſpiciens abſque vllo dubio hunc ipſum Menandri locum. ſunt igitur ὑποστάσεις condimenta ita dicta quod in imo ſubſidant. Locum Menandri tangit Socrates, Hiſtoria 5. cap. 8. vbi diſſerit de vocibus οὐσία & ὑπόστασις. Sic ille παρὰ Μενάνδρῳ σημαίνει ἡ ὑπόστασις τὰ καρυκεύματα. ὡς εἴ τις λέγει τὴν ἐν τῷ πίθῳ τοῦ οἴνου τρύγα ὑπόστασιν. Vocem πλύταξ ſumpſit Menander ab Eupolide: nam vt illius propria adnotatur à veteribus criticis. Pollux libro tertio, ὁ δὲ Εὔπολις πλύταξ πέπαικε. ὑποβινητιᾶν eſt Venerem appetere. inde ὑποβινητιῶντα βρώματα Menandro *cibi ad Venerem ſtimulantes.* Clemens Alexandrinus Menandrum imitatus, παρηβῶντα appellauit, in ſecundo Pædagogi: πόρρω γάρ ἐστι τῶν παρηβώντων ἐδεσμάτων ἡ τράπεζα τῆς ἀληθείας. Rectè Dalecampius τὰ εἰς ἀναστόμωσιν βρώματα interpretatur, quæ valent ad reſtituendam orexin amiſſam. Martialis hoc dicit *reficere nauſeam.* Propriè ἀναστόμωσις eſt oris obturati. Cælius Aurelianus Tardarum Paſſionum lib. 2. cap. 10. *oſculationem* vertit: & ἀναστομοῦν *oſculari.* nam τὰ στόματα venarum & arteriarum ei dicuntur *oſcula.* paſſim apud medicos ἀναστόμωσις φλεβῶν, vel τῶν ἀγγείων appellatur venarum apertio. à qua ſignificatione non recedit cùm pro reſtituto ciborũ appetitu vſurpatur. Ferè enim contingit faſtidium ciborum cum os ventriculi alienis humoribus eſt obſeſſum. cui malo vt medicina fiat, aperiendi ſunt occluſi meatus. Fit autem hoc vel cibis ſucci ſubtilis cuiuſmodi ſunt illa quæ Plutarcho appellari λεπτὰ καὶ τομὰ dicebamus lib. 2. cap. 17. vel Pharmacis eiuſdem facultatis. Lege Galenum de comp. medic. κατὰ τόπους. libro 8. Laudatur deinceps Philemo comicus, ἐν Μελλόντι Ζωμίῳ. non diſplicear nobis quod doctis quibuſdam placet, Μεθύοντι. aliter tamen etiam libro octauo. Cicadas veteribus fuiſſe eſitatas, & obſeruat hîc Athenæus: & nos probauimus libro ſecundo, cap. 16. In eam rem citatur dipnoſophiſtæ Ἀριστοφάνης Ἀναγύρῳ. Obſeruare licet veterum comicorum pleraſq; fabulas ab Atticis populis eſſe denominatas. Idem de hac comœdia videtur ſentiendum: nam Anagyrus appellabatur tribus Erechtheidis pagus quidam. quanquam non Ἀνάγυρος ſed Ἀναγυροῦς fuit illi δήμῳ verum nomen: vt dicebamus libro ſecundo, capit. 11. Memini tamen reperire alibi ſcriptum Ἀναγύρῳ: cui ſcripturæ fauet locus Pollucis libro 9. vbi ſcriptum corruptè, Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ἐν Ἀργύρῳ, pro ἐν τῷ Αναργύρῳ. Alibi apud eundem Pollucem illo ipſo libro citatur Ariſtophanes ἐν Αγύρῳ. certum eſt, locum eſſe corruptum. ſed quomodo emendabimus? an ἐν Ἀναγύρῳ, vt aliquot locis ſcriptum in Athenæi codd. an ἐν Αγήρῳ, vt in libro 14. verum eſt Αναγύρῳ niſi fallor: nam & apud Pollucem ita ſcribitur lib. 10 cap. 12. & cap. 13. bis. item cap. 21. & cap. 25. Obſcurus poeta eſt Epilycus, cuius fabulam Κοραλίσκον laudat mox auctor. Κοραλίσκον vocat Suidas per ο paruum. Κοραλίσκος eſt *adoleſcentulus*, vt interpretatur Heſychius. Similis inſcriptio earum fabularum quibus Παιδίον fuit index, vt dicebamus libro ſuperiore. E' Nicãdri ſubiectis verſibus, tertium melioribus ingeniis ſanandum relinquimus. Libri omnes corruptiſſimi, in quibus pro κάνωπον ſcriptum θηύκωνον, vel θηνκῶον. ne in ſequentibus quidem verſibus omnia præſtabo integra. In vltimo ſaltem ἄρυσαι ſcribendum, non ἀμύσαι. *hauri* è vaſculo quod σκυφίον modo appellauit. Deſtituunt nos libri etiam in ſequentibus verſibus Diphili vel Soſippi. Alexidis *Tarentini* nominantur & Polluci libro 10. cap. 13. Παραμασύντης in eius verſibus exponitur de paraſito. Libro 6. παραμασήτης ſcriptum ex eodem poeta. quod videtur ἀναλογώτερον: nam μασᾶσθαι dicimus. ſed vtrumque dixerunt Græci. Heſychius μασυντής, παράσιτος. Penultimus verſus ita ſcribitur, Καυκιζόμενον τὰ λοιπά, τὸν ἄβαλλον θ' ἅμα. Scio καυκὶς reperiri pro βαυκίς: hîc tamen βαυκιζόμενον ſcribi malim. Heſychius vbi docuit

βαυκίζεσ

βαυκίζειν vſurpari pro, θρύπτεσθαι, ſubiicit hæc: βαυκιζόμενον, τρυφερὸν καὶ ὡραῖον. videtur optimus ille grammaticus hunc ipſum Alexidis locum ante oculos habuiſſe cùm hæc ſcriberet. Eſt igitur βαυκίζειν βλαυτία per laſciuiam oſtẽtare baucidas (id calceamenti genus) albas. Baucides ferè crocei coloris erant, vt ſcribit Pollux. hic oſtentator ineptus albas geſtabat: eáſque inter ſaltandum ſubinde oſtentabat. Homo ſtultus multis nominibus. nam in totum ineptæ ad ſaltandum erant baucides, non minus quàm illæ quæ hodie nobis à ſubere, id eſt, ἀπὸ τοῦ φελλοῦ, appellantur *pantofella*. Baucidibus ſolitum ſuber ſuppingi, (vel quia hibernum erat hoc calceamenti genus, vel quia à mulierculis geſtabatur quæ mendacio ſtaturam irent adiutum,) declarat incerti poetæ verſiculus apud veteres magiſtros, ὁ φελλὸς ἐν ταῖς καυνίσιν ἐγκεκάττυται. Verùm hæc alio loco melius & vberius. Poſterius hemiſtichium ad incitas redegit nos ſæpe. Membranæ nos deſtituunt. Breuiator hunc verſum circumſcripſit, reliquos omnes deſcribens. cauſam diximus iam multoties. Scribo τὸ νάβλαν θ᾽ ἅμα· videtur ineptulus hic inter ſaltandum calceos oſtentaſſe, & nablum quod manibus tenebat. Pæne prætermiſeram admonere de grauiſſimis mendis, quæ verſum quartum & quintum deformant. Sic enim legitur, συμφορὰν λέγεις, ἄν σὺ φαίνῃς αὖ εἰς συμπόσιον εἰσελθὼν ἄφνω. Quis iſta intelligit? *nemo hercule, nemo.* Lego planiſſima & certiſſima ſententia. συμφορὰν σὺ γ᾽ εἰσορᾷν φαίνῃς αὖ εἰς συμπόσιον εἰσελθὼν ἄφνω. elegãter συμφορὰν ὁρᾷς de re moleſta, & quam videas ingratiis. paulò aliter apud Sophoclem, θέαμα δ᾽ αἰκῶν, & ſimilia. A libris eſt τὸ φαίνῃς pro φανῇς. cætera ab ingenio. De Theodecte verſus eſt Antiphanis, ὃς τὰ κεφάλαια συγγράφει Εὐριπίδῃ. hoc eſt, qui Euripidi fabulas ſuas componere aggreſſuro, ſumma capita deſcribit, & primam faciem tragœdiæ delineat. Locum ex Alexidis *Iſoſtaſio* ita concipe,

> Ἀπὸ συμβολῶν ἔπινον ὀρχεῖσθαι μόνον
> Βλέποντες, ἄλλο δ᾽ οὐδέν, ὄψων ὀνόματα
> Καὶ σιτίων ἔχοντες, οἷον κάραβος
> Καὶ κωβιὸς, καὶ σεμίδαλις.

Interpres pro βλέποντες legit θέλοντες. non video cur neceſſum ſit mutare. At οἷον in tertio verſu pro ὄψον neceſſariò reſcripſimus.

CAPVT V.

Percurritur elegans parodia Matronis. βορεασμοὶ *&* βορεασταὶ *apud Athenienſeis.* θερμὸς ὀπλαγγιῶν. ὁρμύλοι *&* ὁρμύλια. χονδροφυής. παλάμη ἐπορέχθω. *Aqua roſacea, veteribus incognita. Multa alia obiter obſeruantur: multa emendantur.*

MVLTVM Athenæo debemus qui Matronis parodiam nobis conſeruauit deſcriptam iſto loco. Carmen eſt & ingenioſum & leporis ac venuſtatis pleniſſimum. Merebatur profectò eius venuſtas, vt plus paulò operæ in illius interpretatione viri docti ſumerent. Tirones quibus eſt otium, ſi me audient, ſingula huius parodiæ cum Homerico fonte vnde ſunt deriuata, contendent. Suaue erit ac iocundum conſiderare qua dexteritate ſententias poetæ in diuerſiſſimum ſenſum Matro hic detorſerit. Multa item eruditiſſimi Dalecampij παροραμάτια nullo negotio & animaduertent & corrigẽt. Vtriuſque exemplum eſto hoc à nobis raptim & properanter editum: feſtinamus enim ad alia, neque recentes nunc ſumus ab Homeri lectione: in quo tamen totius negotij huius cardo verſatur. Primus verſus, Δεῖπνα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροφα καὶ μάλα πολλά, quod nemo non videt, ex iſto factus eſt, Ἄνδρα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπον ὃς μάλα πολλά. proximus, Ἃ Ξενοκλῆς ῥήτωρ ἐν Ἀθήναις δείπνισεν ἡμᾶς: totus eſt Matronis, niſi quod Homericum verbum δείπνισεν vſurpauit. Sequens, Ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, πολὺς δέ μοι ἕσπετο λιμός: totus eſt poetarum principis, vnica voce excepta. ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε πολὺς δέ μοι ἕσπετο λαός. Etiam quartus, οὗ δὴ καλλίστους ἴδον ἄρτους ἠδὲ μεγίστους: ſine dubio Homeri eſt. etſi non memini nunc quomodo apud illum ſcribatur. ſimilis verſus in ſexto Iliadis: ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος. Quintum cum legas, Λευκοτέρους χιόνος ἰδεῖν ἀμύλοισιν ὁμοίους: veniat in mentem neceſſe eſt iſtius de Rheſi equis, Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ᾽ ἀνέμοισιν ὁμοῖοι. Similis alia eiuſdem poetæ parodia. Λευκοτέρας χιόνος ἰδεῖν ἀμύλοισιν ὁμοίας. Τάων φυομένων ἠράσατο πότνια γαστήρ. Sextus, Τάων καὶ Βορέης ἠράσατο πεσσομενάων. quantum memini apud poetam legitur paulò aliter de equabus Dardani quas Boreas adamauit. Alicubi ſub Iliadis finem recordor legere hunc verſum, Τάων καὶ Βορέης ἠράσατο βοσκομενάων. hic verò τάων intellige ἀμύλων. *quarum dum coquerentur, ſiue, recens coctarum vel Boreas poterat affici deſiderio.* Senſus autem eſt: adeò bonos panes illos aut placentas fuiſſe: vt etiam Borealia celebrantibus apponi potuerint. Moris fuit Athenis Boreæ ſacra facere, demerendi illius gratia. magna ſolennitate is dies celebrabatur, atque in primis lautis opipariſque epulis. βορεάζειν hoc dicebant, & βορεασμὸν ſuperſtitionis huius ritum. Heſychius βορεασμοί, Ἀθήνησιν οἱ ἄγοντες τῷ Βορέᾳ ἑορτὰς καὶ θοίνας ἵνα αὔσοι (malim αὔσοσι) πνέωσιν. ἐκαλοῦντο δὲ βορεασμοί. videtur dicere thiaſotas horum ſacrorum fuiſſe appellatos βορεασμούς. ego arbitror βορεασμὸν id eſſe quod iam diximus: at qui ſuperſtitionis huius ſacra concelebrarent, eos eſſe dictos βορεαστάς, vt εἰκαδιστάς, τετραδιστάς, & ſimilis: 7. Αὐτὸς δὲ Ξενοκλῆς ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν. at Homerus ſic, Αὐτὸς δ᾽ Ἀχιλλεὺς ἐπεπωλεῖτο στίχας ἀνδρῶν. 8. Στῆ δ᾽ ἄρ᾽ ἐπ᾽ οὐδὸν ἰών. σχεδόθεν δέ οἱ ἦν παράσιτος. duo hemiſtichia quæ variis locis in Vlyxea leguntur, conflauit in verſum vnum. in priore nihil mutauit: poſterius ita habet, σχεδόθεν δέ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη. 9. Χαιρεφόων, πεινῶντι λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς. inuenies in poemate de Vlyſſe, Σεύατ᾽ ἔπειτ᾽ ἐπὶ κῦμα λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς. 10. Νῆστις, ἀλλο-

τριων δ᾽ ἀδὺς ἀϋτνοσμιάων. ſcribēdum ὠσι. apud Homerum memor ſum legere, δ᾽ ἡδὺς ἱπποσμιάων, & λελασμένος ἱπποσμιάων. Cætera compatent ſtudioſi adoleſcentes: quibus, vt dixi, plus eſt otij quàm mihi. In 12. non intellexerunt interpretes quid eſſet ὑψηλὸς ὀπταλιάων. eſt verò culinæ ſiue camini luculenti periphraſis. Ariſtophanes κάπνλω vocat in Veſpis, τί ποτ᾽ ἄρ᾽ ἡ κάπνη ψοφεῖ; hoc eſt, vt ſcribit ſcholiaſtes, καπνοδόχη. ἔστι δὲ σωλήνοειδὴς ἐπὶ τῶν μαγειρείων. Appianus in 4. ἐμφυλίων ad vocem ὑψηλὸς accedit, καπνώδης ὑπωροφίας nominans. His duobus verſibus,

Οἱ ἐπιτετράφαται μεγας ὑψηλὸς ὀπταλιάων Η μὲν ἐπιταρδῦσαι δύστυ χρόνον, ἡ δ᾽ ἀναμεῖναι. lepidiſſima coqui periphraſis continetur: neque audiendus vir doctus qui οἱ μὲν & οἱ δὲ ſcribit in poſteriore. Homer. de Horis, Τῇς ἐπιτετράφαται μεγας ὑψηλὸς ὄλυμπός τε, Ἠ μὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος ἠδ᾽ ἐπιθεῖναι. In 15. εἴδατα ſunt cibi poetica vox eſt Homero frequens. nollem accepiſſet vir doctus pro εἴδεα: quod declarant illius verba, *cibariorum omnigenas ſpecies.* 10. verſus, Ἐν καθαρῷ, ὅθι κύματ᾽ ἐπ᾽ ἠϊόνος κλύζεσκε. ſi animaduertiſſet Dalecampius ſumtum eſſe ex Iliad. rhapſ. ψ. nunquam illa ſcripſiſſet, quæ pro interpretatione horum verborum nobis reliquit. Legant tyrones Euſtathium Similis error in verſu 86. Ἐν καθαρῷ ἔδη τὰς λοπάδων διεφαίνετο χῶρος. cum vnica dictio mutata ſit ex Homerico. ἐν καθαρῷ, ὅθι τῶν νεκύων διεφαίνετο χῶρος. 24. abſque vlla varietate in omnibus membranis & Epitóma ita conceptus eſt, τὰς δ᾽ ὁ Κύκλωψ ἐφίλει, καὶ ἐν ὄρεσι ἐξεπεφύκει. Scribebam, τὸν δ᾽ ὁ Κύκλ. & cum ſequenti verſu continuabam. Deſcribit vnum aliquem è ſeruis Xenoclis illum nempe qui pinnas menſæ intulerat. Eum ait Cyclopi fuiſſe dilectum, atque adeò à Cyclope in ſuo antro generatum. horridum aliquem ſeruum, viſu turpem, & altero oculo captum deſignat. Ioſephus verò Scaliger cum ſuperioribus hunc verſum iungens, ſcribendum arbitrabatur, τὰς δ᾽ ὁ Κύκλωψ ἔφλη καὶ ἐν ὄρεσιν ἔξεσε φύκη. Has inquit mandebat Cyclops, & in montibus eradebat τὰ φύκη. nam apuæ cum multa alga capiuntur, quæ eſt φῦκος: & algas ipſas ſuperiore verſu vocabat λιπαρὰ κρήδεμνα: ἔφλη ſiue ἔφλα valet *mandebat, vorabat*: Menander, Κύψας καθ᾽ αὑτὸν τῶν τραγημάτων ἔφλα. 25. Πίνακες ἦλθε φέρων καὶ ἄμυλα ἠχήεντα. Poſtrema manifeſti vitij ſunt comperta. procliue eſſet emendare, καὶ ἀμύγδαλα ἠχήεντα: niſi & præcedentia obſtarent, & magis ſequentia. Scribe igitur vel cum acutiſſimo Scaligero καὶ τήθη μυκλάεντα. vel vt cenſemus nos, καὶ ὀσμύλι᾽ ἠχήεντα. Vocem ἠχήεντα omnino retinendam puto, eſt enim Homeri: quò reſpexiſſe parodum non dubito. oſmyli inter polyporum ſpecies recenſentur. & ὀσμύλια dixiſſe Ariſtophanem in Danaïdibus, ex Atheneo & Polluce diſcimus. Olim ſcribebam, καὶ κογχύλι᾽ ἠχήεντα. 26. Ἃς κατὰ φυγόντες χθαλικὸν τρέφει ὕδωρ. Sine controuerſia verum eſt quod Scaliger diuinauit, Ἃ κατὰ φυκόεντας χύτρας π. 27. χονδροφυῆ paſſerem interpretor, cui mollis caro inſtar alicæ. 29. Οὐδ᾽ ἔφθλω τρώσας ὡς εἴασε φοῖβος Ἀπόλλων. Scaliger, Οὐδ᾽ ἔφθλω τρῶσαι μιν ἔασε δὲ φοῖβος Ἀπόλλων. Inuenimus in optimis Hæſchelij Excerptis, τρώγειν. Itaque ſic verſum concinnamus, Οὐδ᾽ ἔφθλω τρώγειν ἐπεὶ ἄασε φ. Α. Homerus, ἐπεὶ φρένας ἄασεν οἶνος. 32. Αὐτὰρ ἐγὼ ἐλόμην χάρμη, λαιμὸν δ᾽ ἄπληστον ἄμυξα. *mugilem prehendi, & in contrariam partem traxi per vim, & Stratoclis inexplebile guttur vnguibus laceraui.* Nihil hic mutandum cenſeo. 46. Πολλὰ δ᾽ ἄνω τὰ, κάτω τὰ καταστίγας ἦλθ᾽ ὁ μάγειρος. corripit poſteriorem in στίγας: non ſine exemplo. Theocritus, Ἁ πτίσα Διοφάντε μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει. ſed & στίγος idem ſignificabit. Scaliger tamen κατὰ στίχας malebat. Senſus eſt, iſte rediſſe cocum ſæpius è culina in ſuperiorem contignationem vbi cœnatio. ἀναντία κάταντα eleganter appellet ſcalas. In Homeri verſu Iliad. ψ. loci accliues & decliues ſic dicũtur. 49. Αὐτὰρ ἐπ᾽ Εὐβοίας λεπάδες τόσαι ἐστιχόωντο. melius in Excerptis, ἀπ᾽ Εὐβοίας. ſic verſu 95 ἐκ Σαλαμῖνος. Poeta intelligit patinas Caryſtias: quas fuiſſe Athenis in pretio diſcere eſt ex libro quarto. 53. εἰη δ᾽ αὖ θύννου κεφαλὴ θελαμηιάδαο. Recte Dalecampius εἰη. optimè verò Scaliger, θαλαμωνιάδαο. vt alludat ad Homericum τελαμωνιάδαο. θαλάμαι *piſcium cubilia.* Mox, ἕνεκα τῶνδε χεῖν αἰρομένων, interpretor, *propter lances quæ auferebantur de menſa.* Ea eſt quam appellat Parodus inſignem calamitatem & θέηλατον: cum ait, τὸ δὲ πῆμα θεοὶ θέσαν ἀνθρώποισι. 56. Ῥῖνη τὴν φιλέουσι. repetendum eſt verbum ἦλθε. 70. Οὐ πλήρης τὸ ἐὼν κρατερὸς παλάμη ἐπορέχθη. In Epitome, κρατερῶς. Scribe igitur, Οὐ πλήρης τὸ ἐὼν κρατερῶς παλάμη ἐπορεχθεὶν, Γεύσασθ᾽ ἱμείρων. Vtrumque dicũt poëtæ, χεῖρ᾽ ἐπορέγειν, & χεῖρα, *manu protenſa aliquid petere.* Scribe etiam, τὸ δὲ ἀμβροσίη μοι ἔδοξεν. 75. Scribe, Σάνδαλα δ᾽ αὖ παρέθηκε (vel παρέθηκεν) λευκῆ ἀθανάτων. planos piſceis cuiuſmodi eſt ſolea, vocat ſandala immortalium: Nereïdum videlicet, & aliarum Nympharum marinarum. 78. corruptus eſt, & vulnus codicibus illatũ, cui neque Excerpta afferunt medicinam. 81. Μορμύρος αὖ τὰ δ᾽ ἦλθε μεγάλη στάθος, ἧς ὁ μάγειρος. Scaligero placet, Μόρμυρος, αὐτὰ δ᾽ ἦλθε γαλῆ, στάθος, ὡς ὁ μάγειρος. acutiſſimi viri coniecturam adiuuant Excerpta, in quibus diſertè ſcriptum αὐτὰ & ὡς. 85. Κεῖτο δέ τις Βόακις, ὁ δοὺς ἤλυθε δεῖπνα. In membranis, Κεῖτο δέ τις βαῦς & δεῖπνα. quorum neutrum conuenit. 89. Κωλῆν δ᾽ εἰσάιδον πῶς ἔτρεμον. nihil variant Mss. videtur ad Necyiam reſpicere: vbi τὸ εἰσάιδον aliquoties vſurpatur. aliter iudicabat Scaliger: qui ex aliis Homeri locis emendabat, Κωλῆν δ᾽ ὡς εἶδον πῶς ἔτρεμον. Sequentem verò verſum perſpicuè mendoſum, ſic idem corrigebat, Κεῖτ᾽ ἀγχοῦ, κύλικι πλείῃ χέρας ἐν ἀπέρυκον. 92. Ὄψομαι, ἀλλὰ μετυρῶδα, καὶ μάζη στερρῇ. Scriptura veterum, τυρῷ δὲ καὶ μάζη στερρῇ. deeſt aliquid ad perfectionem ſententiæ. Hoc enim vult cras pro his lautitiis oportebit caſeo & properata maza eſſe contentum. 93.

Νηλής

Νηλὴς δ᾽ οὐκ ἀπέμεινε. βιάζετο γὰρ ῥαχίτου. crudelem vocat τὴν κωλῆνα, cuius partem capere non potuerat. cauſſam continet poſterius hemiſtichium. quia, inquit, vi & impetu conuiuarum in fruſta diſcerptus eſt. omnes manu exarati præferunt ῥαδίτου pro ῥαχίτου. in verſu poetæ quem παρῳδεῖ, eſt βελέων. 97. ἐν Ἀθηναίων κατέκειντο φάλαγγες. infeliciſſimè Dalecamp. *ubi Athenienſium phalanges conſtiterant.* itane? κατέκειντο *conſtiterant*? ſi hoc voluit Parodus, cur mutauit Homericum verbum ἵσταντο? Sic enim poeta, ἐν Ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. Atqui phalanges Athenienſium Matroni nihil aliud niſi conuiuę, quos ex alio Homeri loco στίχας ἀνδρῶν ſupra vocabat. Hi non ἵσταντο ſed κατέκειντο, *iacebant* in conuiuialibus lectis. 105. Χεῖρας νιψαμένοισιν ἀπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥοάων. vera procul dubio ſcriptura. poſterius hemiſtichium apud principem vatum leges non ſemel. tamen in Excerptis ſcriptum ἀπ᾽ Ὠκεανοῖο ῥόδων τε. ſi liberet argutari, dicerem roſaceam aquam intelligi, eſſéque figuram ἓν διὰ δυοῖν. Sic hodie finitis epulis vel roſacea vel nardina aut ſimilis, lauandis manibus funditur. ſed aquæ roſaceæ nulla dum fuit, neque multò poſt notitia: verùm olei tantum roſacei. Alibi diximus δ & α ſæpiſſime permutata reperiri in antiquis mēbranis. ſic hoc loco ῥόδων malè legerunt pro ῥοάων. 106. Ὠραῖος παῖς ἦλθε, φέρων μύρον ἠρινὸν ἡδύ. Non clam me eſt, flores diſtingui in vernos & æſtiuos. vt μύρον ἠρινὸν, ſiue ἠερινὸν, dictum videri queat, factum ex floribus vernis. puto tamen alienum hoc à veritate, & ſcribo ἴρινον, aut ἴρινον, nihil enim refert vt diximus libro quinto. & profectò non aliter ſcripſit Matro. vide libro 15. 110. Λέσβιος ὃ δὴ πλεῖστον ἀνὴρ ὑπὲρ ἄνδρα πεποίθει. Leſbium vinum ita præſtans, vt in eo bibendo certarent homines ſeſe inuicem ſuperare. 114. ἣ δ᾽ ἀμάμαξυν ἐπίκλησιν καλέουσι. vuarum genus quoddam vocabant ἀμάμαξυν. proba & integerrima lectio.

CAPVT VI.

Ciborum περιφοραὶ *&* παραφοραὶ *in conuiuiis Athenienſium. Diſcrimen inter voces* ἕψημα, ζωμὸς, *&* ῥόφημα. *Clementis locus emendatur.* ζωμὸς λιτός. *Polemonis liber* Περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι καναθροῦ. *quid ſit* κάναθρον. *Locus Xenophontis ex Plutarcho emendatus. Eupolidis fabula.* Eilotes. *Voces Laconicæ,* αἰκλον, κοπὶς, φυσικιλλος, βίσκερος. *Diana* Corythalla *Spartæ culta.* Tiaſſa *fons. Epicharmi* Periallos. *alia nonnulla.*

ALEXIDIS verſus quibus conuiuia Attica ridet, ita ſcribi debent,

> Ἔγωγε δύο λαβεῖν μαγείρους βούλομαι,
> οὓς ἂν σοφωτάτους δύνωμ᾽ ἐν τῇ πόλει·
> Μέλλοντι δειπνίζειν γὰρ ἄνδρα Θετταλὸν,
> οὐκ Ἀττικηρῶς, οὐδ᾽ ἀπηκριβωμένως
> † λιμῷ παρειλῆφθαι, ἀλλὰ δὴ καθ᾽ ἓν
> Ἕκαστον αὐτοῖς παρατιθέντα μεγαλείως.

In tertio verſu ſcripſimus μέλλοντι pro μέλλοντα. referendum ad duos coquos de quibus dixit: etſi propriè δειπνίζειν de magiſtro conuiuij dicitur, non de coquis. penultimum ſine ope librorum emendare potis non ſum. ac videtur aliquid amplius, quàm huius verſiculi caput deeſſe. Eclogarius eo prætermiſſo ſcribit, οὐδ᾽ ἀπηκριβωμένως ἕκαστον αὐτοῖς παραθεῖναι, μεγαλείως δέ. Poeta hoc videtur voluiſſe: ſic parandum eſſe conuiuium, vt ſingulis conuiuis ſingulæ patinæ aut lances probè inſtructæ apponantur: neque enim περιφοραῖς ciborum futurum locum, vt in Athenienſium mutitationibus. Alibi vocantur hæ ferculorum circumlationes παραφοραὶ à Cynulco: quia pleroſque conuiuarum præteribant tantum cibi, non conceſſa carpendi facultate. Eò videtur ſpectare verbum παρελθεῖν. Locus è Centauris Lyncei Samij ante deſcriptus, huius mentem aperit. Scribe autem, εὐτραπέζοι δ᾽ οὐκ ὄντες: non οὕτως. Sequitur elegans hiſtoria de conuiuiis duobus Athenis celebratis: in qua multa peccat ἀθρόως interpres. Aſcribemus igitur integram Latinè. *Narrant, cum Athenis duo non ita antiqua celebrarentur in Lyceo & Academia conuiuia: Academiæ quidem coquum, fictilem patinam in alios vſus intuliſſe: miniſtros verò ſacrorum omnes eam fregiſſe: quoniam videlicet, res longè poſita non rite quæſita atque intus recepta eſſet: cum iis oporteat abſtinere quæ ſunt procul. Lycei verò coquum, qui ſalitam carnem in modum ſalſamenti ex piſcibus concinnauerat, flagris fuiſſe cæſum, tanquam verſutum & improbè ingenioſum.* κατάξαι πάντας τοὺς ἱεροποιούς, puto ſignificare conſenſu & iuſſu omnium quibus ſacra curæ, fractam eſſe patinam. alioquin non malè ſcribas πάντως *omnino*: nulla excuſatione admiſſa. Lege, δέοντος, aut δέον ἀπέχεσθαι τῶν μακρόθεν. Mox in verbis Platonis diſcrimen conſtituitur inter olera & ἑψήματα hac noſtrorum librorum lectione, καὶ λάχανά γε οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς, ἑψήματά τε ἑψήσονται: ſed melius apud Platonem, καὶ λάχανά γε, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς, ἑψήματα ἑψήσονται. Caue confundas hæc tria ἕψημα, ζωμὸς, & ῥόφημα. Ἑψήματα appellabant cocta olera aut legumina vel alia abſque carne. ζωμὸν iuſculum in quo carnes coxerant. Clemens Alex. Pædag. lib. 2. tenuis menſæ cibos enumerans: βολβοὶ, ἐλαῖαι, λαχάνων ἔνια, γάλα, τυρὸς, τά τε ὡραῖα, ἑψήματά τε παντοδαπὰ ζωμῶν ἄνευ. κἂν ὀπτοῦ δέῃ κρέως, ἢ ἑφθοῦ μεταδοτέον. Separat Clemens ἑψήματα & ζωμούς. & ſtatim addit, *ſin carnibus ſit opus.* vnde clarum eſt ζωμὸς id eſſe quod diximus. Sed non ferenda eſt menda quæ optimi ſcriptoris ſententiam corrumpit. Nam ſcribendum eſt, κἂν δέῃ κρέως, ὀπτοῦ μᾶλλον ἢ ἑφθοῦ μεταδοτέον. *Si carnium opus ſit, aſſatas quàm iurulentas præſtat apponere.* Ita ſcribendum eſſe declarant quæ ſequuntur. affert enim exemplum diſcipulorum Domini Ieſu Chriſti, qui illi poſt reſurrectionem cibum petenti, dederunt ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος. Quid ſit ῥόφημα expoſuimus libro ſuperiore. Quod diximus ſignificari voce ἕψημα, Galenus appellat

appellat & ζωμὸν, ſed cum adiectione λευκόν. Sic ille τῶν ὑγιεινῶν libro quarto, προσαγορεύω δὲ λευκὸν ζωμὸν ὅταν ἄνευ σαρκός τε, καὶ πολὺ δὴ μᾶλλον τῆς ἄλλης καρυκείας, σκευασθῇ ἀνήθου τε καὶ ἁλῶν ἐμβληθέντων εἰς ὕδωρ σὺν ἐλαίῳ καὶ πράσῳ βραχεῖ. ſed notanda ſunt verba quæ iſta præcedunt, εἰ δὲ σαρκὸς βούλοιτο γεύσασθαι τῶν πετραίων ἰχθύων ἢ ὀνίσκων ἐν λευκῷ ζωμῷ καλῶς ἑψήσαντα διδόναι. ex his intelligimus appellatum fuiſſe *album ius*, in quo vel olera tantum, vel etiam piſces cocti fuiſſent: at non item in quo carnes. Idem Galenus libro tertio De facultatibus alimentorum, capite eo quo tractat de piſcibus carnem habẽtibus mollem, album ius ita fusè deſcribit. αἱ τῶν μαγειρικῶν λοπάδων σκευασίαι τ' ὑπίπαν ἀπεψίας εἰσὶν αἴτιαι· κάλλισται δ' εἰσὶν εἰς πέψιν αἱ διὰ τοῦ λευκοῦ ζωμοῦ. γίγνεται δὲ οὗτος, ὅταν ὕδατος δαψιλοῦς ἐμβληθέντος, ἐλαίου τις αὐτάρκες ἐπιχέας ἀνήθου τε καὶ πράσου μικρὸν εἶθ' ἡμίεφθος, ποιήσας ἐπιβάλλοι προσέτι ἁλῶν, ὡς μηδέπω φαίνεσθαι τὸν ὅλον ζωμὸν ἁλμυρόν. Significationi huic vocis ἕψημα, adfine eſt nomen ἑψαίαι, quo ſignificabantur olerum faſciculi, vt capite 3. dicebamus. Non autem olerum tantum fiebant ἑψήματα, ſed & legumina cocta vocarunt ἑψήματα. Ariſtoteles lib. 2. De partibus τὰ τῶν χεδρόπων ἑψήματα καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν διὰ τὸ γῆς εἶναι τὸ πλεῖστον μέρος ἐξιόντος τοῦ μιχθέντος ὑγροῦ γίνεται σκληρὰ καὶ γεηρὰ πάμπαν. Alibi docet idem vocata eſſe ἑψήματα, quibus cum frigeſiunt, ſuperficies in tenuem cruſtam concreſcit. De generatione animalium lib. 2. τοῖς δὲ ὑγροῖς μὲν σωματώδεσι δὲ θερμαινομένοις περιίσταται καθάπερ ἐν τοῖς ἑψήμασι ψυχομένοις τὸ περίξηρον. Legas alibi τὸ ἐκ κέγχρου ἕψημα, quod propriè κεγχρίνην appellabant. Mox legunt antiqui, ἐκπλαγέντα κελεῦσαι: non ἐκπλαγέντα προκείμενα κελ. & paulò poſt, εἰκότως ἀνδρειότατοι ἁπάντων εἰσὶ Λακεδαιμόνιοι. Sequitur non longè, Πολέμων δ' ἐν τῷ παρὰ Ξενοφῶντι καναθρῳ τῶν παρὰ Λάκωσι καλουμένων δείπνων κοπίδος μνημονεύειν τὰ Κρατῖνον ἐν Πλούτοις λέγειν. deeſt verbum φησὶν, aut παράγει: & miro ſermonis compendio ἐν τῷ παρὰ Ξενοφῶντι καναθρῳ dictum pro ἐν τῷ περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι καναθρου. Nam hoc vult, *Polemon in eo commentario quo expoſuit quid ſit* κάναθρον *apud Xenophontem, ſcribit* (vel *profert*) *Cratinum in Plutis feciſſe mentionem earum epularum quæ Lacedæmone celebrantur, & κοπὶς dicuntur.* Locus Xenophontis eſt in Ageſilai encomio. vbi de magni ducis frugalitate loquens, ἐννοησάτω δὲ, ait, ὡς ἐθοινάζεν ἐν ταῖς θυσίαις· ἀκουσάτω δὲ ὡς ἐπὶ πολιτικοῦ καναθρου κατῄει εἰς Ἀμύκλας: Scias autem obſcurum fuiſſe antiquis criticis Xenophontis hunc locum. quando Polemon vocis καναθρου interpretationem integro commentario erat perſecutus. Diuerſas ſuper ea dictione veterum ſententias nos quoque obſeruauimus. Nam Athenæus paulò poſt ex Didymo grammatico κάναθρον interpretatur καμαρωτὸν ξύλινον ἅρμα. *currum ligneum fornicatum.* Homeri interpretes nihil aliud fuiſſe volunt, niſi quem Homerus πείρινθα & ὑπερτερίην vocat: Latini veteres *ploxemum*, aut potius *ſirpiculum*. hoc enim è vitili materia conſtabat vt & canathrum, ex eorum ſententia qui πλέγμα & ψίαθον expoſuerunt. Heſychius diuerſas opiniones attigit: ideo verba illius non ſunt prætermittenda. Κάναθρα, ἀστράβη ἢ ἅμαξα πλέγματα ἔχουσα, ἐφ' ὧν πομπεύουσιν αἱ παρθένοι, ὅταν εἰς τὸ τῆς Ἑλένης ἀπίωσιν. ἔνιοι δὲ ἔχειν εἴδωλα ἐλάφων ἢ γυπῶν. poſtrema verba corrupta ſunt. Scribe, εἴδωλα τραγελάφων καὶ γρυπῶν. Plutarchus, κάναθρα δὲ καλοῦσιν εἴδωλα γρυπῶν ξύλινα καὶ τραγελάφων, ἐν οἷς κομίζουσι τὰς παῖδας ἐν ταῖς πομπαῖς. Sed obſeruanda nobis ſunt præcedentia eiuſdem grauiſſimi ſcriptoris verba. Καὶ τὸ κάναθρον φησὶν ὁ Ξενοφῶν οὐδὲν ἦν σεμνότερον εἶναι τῆς ἐκείνου θυγατρὸς ἢ τῶν ἄλλων. *Narrat Xenophon canathrum filiæ Ageſilai nihil ornatius fuiſſe quàm aliorum.* In Xenophontis codicibus vulgatis, de canathro filiæ Ageſilai ne verbum quidem extat hodie. verùm ſuperius allata diſertiſſimi auctoris verba, ita, niſi fallimur, legit Plutarchus in ſuis codicibus: ἀκουσάτω δὲ ὡς ἐπὶ πολιτικοῦ καναθρου ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ κατῄει εἰς Ἀμύκλας. quia ſunt aliquot eædem literæ ſimiles in καναθρου & θυγάτηρ, aliud agens librarius alteram vocem omiſit, vt tot locis obſeruauimus & indicauimus. *Eilotes* Eupolidis drama mox citatum Pollux etiam commemorat lib. 9. Sequitur deinde expoſitio duarum Laconicarum vocum κοπὶς & αἶκλον quam mutuatus eſt auctor à Polemone, cuius propterea facta modò eſt mentio. Polemonis locus incipit ab his verbis, Δεῖπνον δ' ἐστὶν ἰδίως ἔχων ἡ κοπίς. deſinit ante iſta, ταῦτα μὲν ὁ Πολέμων. Hunc ſcriptorem Spartanum fuiſſe vel Sparta oriundum, declarat quod ait, εὐωχοῦσιν οὐ μόνον τοὺς ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς ἀφικνουμένους. Laconica vox eſt φυσίκιλλος, quam Athenæus interpretatur paruulum panem: vulgò Lacedæmonẽ panem vocabant βέσκερον, aut panis certè genus quoddam auctore Heſychio. *Corythallia Diana* Spartæ culta feſto die Tithenidiorum, ea eſt quæ in aliis Græciæ vrbibus dicebatur Κουροτρόφος. Dubitari enim non poteſt, ſic dictam quòd faceret τοὺς κόρους θάλλειν. Alij tamen peculiare numen ea voce ſignificari putant. Fanum huius deæ fuit teſte Athenæo παρὰ τὴν λεγομένην Τίασσον. Lego Τίασσαν: ac verto, *prope Tiaſſam fontem*, nam de fluuio dixiſſet τὸν non τὴν. Heſychius, Τίασσα, κρήνη ἐν Λακεδαιμονίᾳ· τινὲς δὲ ποταμόν. Pauſanias ait fluuium. Addit Polemon, θύουσι δὲ καὶ τοὺς γαλαθηνοὺς ὀρθοαγορίσκους. Puto ſcripſiſſe Polemonem ὀρθαγορίσκους, vel ὀρθαγορικούς. cauſſam afferemus ſequenti capite. ibi etiam dicemus, cur iſta verba, τὸ δὲ αἶκλον καλούμενον ὑπὸ μὲν τῶν ἄλλων Δωριέων καλεῖται δεῖπνον: interpretibus non rectè accepta, ſic verti debeant: *At illud quod dicitur* αἶκλον, *aliis quidem Doribus ſignificat idem ac* δεῖπνον, *cœna.* Putauit Polemon τὸ αἶκλον aliud Spartæ, aliud apud cæteros Doras ſignificare. Epicharmi fabula ex qua affertur teſtimonium à Polemone, lib. 6. duplici nomine inſcribitur, Ἐλπὶς ἢ Πλοῦτος. Apud Pollucem verò libro 10.

cap.

cap. 36. ſimpliciter vt hoc loco ἐν Ἐλπίδι Ἐπίχαρμος εἴρηται τὸ τοῦ γείτονος καλεῖν. Scribo verba Epicharmi, ἐκάλεσε γάρ τύ τις ἐπ' αἶκλον ἐκών. τὺ δ' ἐκὼν ᾤχεο τρέχων. *vocauit te aliquis cupide ad conuiuium: tu cupide eripuiſti te fuga.* Quæ autem poetæ eius fabula appellatur hic Περίαλλος, ſub finem libri Περίαλος vno λ dicitur. fortaſſe Πέριλλος. verum iſtius dramatis nomen. Id erat vſitatum viri nomen in Sicilia, vt ſcimus ex hiſtoria Phalaridis. Sed & περίαλλος Græcum vocabulum eſt, de eo qui cæteris præſtat, aut vult videri præſtare. Nunc dicamus quid Lacedæmone vox αἶκλον ſignificauerit ex ſententia Polemonis. Verba ſunt illius, ἐν δὲ τῇ Λακεδαίμονι τοῖς εἰσιοῦσιν εἰς τὸ φειδίτιον μετὰ δεῖπνον τὸ καλούμενον αἶκλον, εἰσφέρουσιν ἄρτους ἐν ἀρρίχοις. Praua diſtinctio aliud Polemoni affingit quàm quod ipſe ſenſit ac dixit. ſcribe μετὰ τὸ δεῖπνον, τὸ καλούμενον αἶκλον εἰσφέρουσι. exiſtimauit enim Polemon, appellaſſe Lacedæmonios æclum, apophoreta quæ dabantur conuiuis qui phiditia agitauerant. Hoc quoque ſequens diſputatio probabit.

CAPVT VII.

Didymi contra Polemonem diſputatio. Didymus dictus Βιβλιολάθας *&* Χαλκέντερος*: Origenes* Συντακτικός*: currus* καμαρωτοὶ, cameræ. *Tentatus Epilyci deſperatus locus.* Βάραχες *&* ἀβάρακες. πλυταί. καταγγέλλειν τὴν ἑορτήν. περιφυράματα μαζῶν. *Multa alia emendata.*

POSTEAQVAM recitauit Athenæus integrum locum Polemonis de Spartanorum conuiuiis, ſubiicit hæc verba: πρὸς ὃν ἀντιλέγων Δίδυμος ὁ γραμματικός: *cui contradicens Didymus grammaticus hæc ſcribit.* Eſt verò prolixus admodum qui deſcribitur ex Didymi ſcriptis locus: continuatur enim per aliquot paginas vſque ad hæc verba, Περὶ δὲ τοῦ τῶν φιδιτίων δείπνου Δικ. aut etiam fortaſſe ad iſta, Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου. Solent auctores poſt recitatum alicuius ſcriptoris teſtimonium, paulò præſertim longius, his aut ſimilibus verbis lectorem admonere, *Hæc ille.* vt modò Athenæus, ταῦτα μὲν ὁ Πολέμων. Id quia ab illo factum non eſt, poſt allatum Didymi locum, diuinandum nobis hodie eſt, quouſq; illius grammatici verba extendantur. qua de re iam diximus quid noſtri iudicij eſſet: neque dubitamus idem nobiſcum iudicaturos qui fuerint cumque γόνιμοι κριτικοί. Falſus eſt iudicij dubio procul eruditiſſimus Dalecampius, cum putauit deſinere Didymum loqui in iſtis, ἀλλὰ κενὰ δὲ συμβαίνει τὴν πόλιν πρὸς τὴν θέαν. Hic error multorum errorum optimo viro cauſſam præbuit. Et ſanè mirum eſt non vidiſſe illum reprehenſionem Polemonis à Didymo factam, vt teſtatur clarè Athenæus ſequentibus maximè verbis contineri. Quod autem ſcribit auctor Didymum hunc editis CIↃ CIↃ CIↃ IↃ. libris Βιβλιολάθαν *oblivionem librorum eſſe* cognominatum, quòd ſuorum ſcriptorum ſæpe non meminiſſet: de numero librorum conſentit Suidas: cognomen verò aliud ei tribuit: χαλκέντερον enim fuiſſe dictum. vt ſi Latinè dicas *Aenoventrum* vel *Aenocordũ*: quod indefatigabili diligentia in ſtudiis vteretur. Non dubito alluſiſſe auctores huius appellationis ad Homericum hemiſtichium, χάλκεον δέ μοι ἦτορ ἐνί. Ego Origenem potius Chalcenterum appellauerim: cuius incredibilis aſſiduitas & vigiliæ ſex millia librorum pepererãt: propter quæ cognomen meruit Συντακτικοῦ. verùm hæc obiter. Nunc Didymi verba percurramus. Principiò vt explicaret quid eſſet κάναθρον apud Lacedæmonios, quia canathri vſus præcipuus, vti videtur, erat in Hyacinthiorum celebratione, totum ſolemnitatis eius ritum deſcribit Didymus. in ea narratione plana ſunt omnia, & ſana: niſi cùm ait de virginibus Spartanis, αἱ μὲν ἐπὶ καναθρῶν καμαρῶν τῶν ξυλίνων ἁρμάτων φέρονται. Scribēdum enim καναθρῶν καμαρωτῶν, quam lectionem ſuperiore capite expoſuimus. currus tectos vocat Didymus καμαρωτὰς, vt Strabo naues tectas vocat καμάρας, Tacitus, *cameras.* quin iſta quoque tecta vehicula Græci καμάρας nuncuparunt. Pollux l. 10. c. 12. τὰ δὲ καλάστρα καὶ τὰ σκηνὰς ἔχημα καὶ καμάραι. οὕτω γὰρ ὀνομάζει Ἡρόδοτος. Theodoreti Θεοφιλὴς in Mæſyma, Herueto interprete: nã Græcè is liber, quod ſciã, editus non eſt. *Cum medici deſperaſſent, & puerũ moriturum aperte dixiſſent, nõ abiecit mulier ſpem meliorem: ſed illam imitata Sunamitidem mulis imponit cameram.* videtur fuiſſe in Græco τοῖς ἡμιόνοις ἐπιτίθησι τὴν καμάραν. paulò poſt currum vocat, & temonem ei ac rotas tribuit. Imperitia librariorum ex καμαρωτῶν fecit καμάρᾳ τῶν: inſulſe, ſicut apud Ioſephum lib. 12. Orig. φόρημα τὴν κατὰ μέσον ὄψιν. gemino errore ſcriptum pro ἐφεστῶσαν: neque aliter in Ariſteæ narratione Canathris Spartanarum virginum reſpondent Romanorum *carpenta & pilēta*, quibus ad Deorum ædes fœminæ vehebantur: item plebeiæ *arcera & capſi*: de quibus Nonius, Iſidorus, alij. Obſcuritatem habent hæc quoque, αἱ δ' ἐφ' ἁμίλλαις ἁρμάτων ἐζευγμένων πομπεύουσιν. appellat opinor ἁμίλλας ἁρμάτων ἐζευγμένων, currus eo modo & ornatu iunctos, quo iungi ſolent in ludis Circenſibus. Aliæ virgines, inquit, pompæ interſunt tectis pilentis vectæ: aliæ curribus deferuntur agoniſticis: Tranſit deinde Didymus ad deſcriptionem copidum Laconicarum Hæc verò pars inquinata adeò eſt, vt ſine memorabili facinore extricare hinc me non queam. Edita ſcriptáque lectio ſic habet: Τῆς δὲ κοπίδος μνημονεύει καὶ Ἀριστοφάνης καὶ Φιλύλλιος ἐν ταῖς Πόλεσιν. Ἐπίλυκος τε ἐν Κωραλίσκῳ λέγων οὕτως, πότθ' αὖ κοπιδιάσωμαι ἐν Ἀμυκλαίοισι, παραγγέλλωσι βάραχες πολλὰ οἱ κάνθαροι καὶ διάδερμασι μάλα ἀδῆς. Tot mendis hæc deformantur, vt temeritatis potius notam reformidare debeam, quòd ea reſtituere aggrediar: quàm veniam deſperare, ſi parum quod volui præſtiti. Sic autem ſcribo, ἐπὶ τὰς κοπίδα οἴομαι ἐν Ἀμυκλαίοι

ἱερόν

ἱερὸν ὅπῃ ἀγγέλλοντι βάρακες πολλοὶ, καὶ ἄρτοι καὶ ζωμὸς μάλα ἁδύς, hoc eſt, *quando copida feram ad ſacrum Amyclaum: quod iam denuntiant baraces multi, & panes, & iuſculum ſuaue admodum.* Moris erat copides celebrare in Amyclæo templo. eò igitur conueniebant & tam ſacrificij quàm conuiuij apparatum deferebant. Epilycus hoc vocat κοπίδας οἰσῶ ἐς Ἀμυκλαῖον ἱερόν. nõ potuimus aliud excogitare quod huic loco magis conueniret. Eleganter verò ait poëta baraces qui tota Lacedæmone parari incipiebant, dare ſignificationem imminentis feſti: vt ſi quis hodie dicat liba & id genus alia quæ pridie Oſchophoriorum ſiue Ramalium noſtrorum ſtudioſè confici ſolent, indicia eſſe inſtãtis eius ſolemnitatis. Apud Strabonem & Pauſaniam καταγγέλλειν τὴν ἑορτὴν dicuntur, qui de more feſta indicebant. Pro βάρακες, Dalecampius emendat ἀβάρακες. quoniam ſequitur τοῦτο γὰρ ἀβάρακες δηλοῦσιν, οὐχὶ τὰς λύπας. Nos è contrario, poſteriorem ſcripturam emendãdam ex illa priore aſſirmamus. ita enim abſtergendæ maculæ eorum verborum. τοῦτο γὰρ οἱ βάρακες δηλοῦσιν, οὐχὶ τλύπας ὥς φησι Λυκόφρων· ἢ τὰ προφυράματα τῶν μαζῶν, ὡς Ἐρατοσθένης. Vocis huius varias interpretationes doctorum hominum recitant & Heſychius & qui Etymologicum magnum compoſuit: ſed præcipuarum expoſitionum auctores ex Athenæo, aut potius Didymo, nouimus. Heſychij verba in vulgatis libris corruptiſſima, ita ſcribe, βάρακες τὰ προφυράματα τῆς μάζης. Ἀττικοὶ δὲ βήρηκας. δηλοῖ δὲ καὶ τλύπας. Mox iterum βάραξ, ἱέραξ παρὰ Λίβυσι· καὶ φύραμα στρογγύλον ἀφ' οὗ αἱ μᾶζαι γίνονται, καὶ ἐρίων τλῦπαι. Ex his verbis diſcimus quid appellauerit προφυράματα μαζῶν Eratoſthenes: vniuerſam nimirum maſſam quæ in mactra ſubacta eſt, priuſquam in plures mazas diuidatur. De tolypis mazis libro priore diximus cap. 29. Sed notanda vox ἐρίων in Heſychij gloſſa. oſtendit enim, Lycophronem cum βήρηκας exponeret τλύπας, non ſolùm de mazis tolypis ſenſiſſe: verùm etiam de lanarum glomis. Redeamus ad Epilycum. Eſt verò cæterorum verborum emẽdatio planè inſignis: καὶ ἄρτοι καὶ ζωμὸς μάλα ἁδύς, ex iſtis, κάρτα καὶ δυδίμασι μαλα ἀδεῖς. in quibus etſi certa latent veræ ſcripturæ veſtigia, veritatem tamen ex illo puteo Democriteo αἰμᾶν & extrahere prope erat nefas: niſi poetæ locum ſuis verbis expreſſiſſet Didymus incontinenti ſubiiciens, διαρρήδην λέγων μάζας ἐν ταῖς κοπίσι παρατίθεσθαι. (τοῦτο γὰρ οἱ βάρακες δηλοῦσιν, οὐχὶ τλύπας, ὥς φησι Λυκόφρων· ἢ τὰ προφυράματα τῶν μαζῶν, ὡς Ἐρατοσθένης.) καὶ ἄρτους δὲ καὶ ζωμόν τινα καθηδυσμένον περιττῶς, id eſt, *quibus verbis diſertè ſignificat Epilycus, in copidibus ſolas apponi mazas: (nam iſtud vox* βάρακες *ſignificat: non lanarum glomos, vt ait Lycophron: aut primam maſſam mazarum vt Eraſtothenes.) & panes, ac ius quoddam exquiſita ſuauitatis.* Ita concipimus Didymi verba, in edita lectione peſſimè affecta: & propter amiſſas parentheſeos notas: & propter mendas de quibus iam diximus. Poſtrema Didymi luce meridiana clarius probant, non aliter fuiſſe concipiendam Epilyci ſententiam, quàm vti eſt à nobis factum. Omnes membranæ hic nos deſtituunt. niſi quod ἁδύς ſcriptum in illis offendimus. quæ vera ſcriptura, vt probauimus.

CAPVT VIII.

ὀρθαγορίσκοι & ὀρθραγορίσκοι. βορθαγορίσκια. Perſæus *vel* Perſeus, & Sphærus *ſcriptores rerum Spartæ. Didymus Polemonem reprehendit de voce* αἶκλον. αἰκλεία, συναικλεῖαι, ἀναικλοι. *Spartani magiſtratus* harmoſyni. *Lauri folia inter bellaria. Epaicla duplicia.* χορηγεῖν, παραχορηγεῖν, & ἐπιχορηγεῖν. Cammata, & cammatides. Cothon *poculum Spartiatarum.* ζωμὸς ἱκανὸς παραπέμπειν.

SEQVITVR, ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὀρθαγορίσκοι λέγονται ὥς φησι Πολέμων, οἱ γαλαθηνοὶ χοῖροι. ἀλλ' ὀρθραγορίσκοι, ἐπειδὴ πρὸς τὸν ὄρθρον πιπράσκονται. Reſtituimus veram lectionem ex antiquæ fidei membranis, & optima optimi Hœſchelij Epitoma. In ſuperioribus contradixit Didymus Polemoni minus apertè: hic verò apertè & ſine circuitione eum reprehendit. Dixit Polemon, vt vidimus antè, θύουσι δὲ καὶ τοὺς γαλαθηνοὺς ὀρθαγορίσκους. vltimum verbum reprehendit Didymus, Polemonem errare affirmans, quod non ſcripſerit ὀρθραγορίσκους: eſſe enim deductum ab ὄρθρος vocabulum. Vtramque dictionis huius γραφὴν, ſuos habuiſſe auctores, certum eſt. Abſque litera canina ſcribit cum Polemone etiam Heſychius. ὀρθαγορίσκος, ait, χοιρίδιον μικρόν. Qui non obſeruant ſuperiùs corrigendam eſſe ſcriptionem vocis huius in Polemonis verbis, exempta litera ρ, quid inuenient quod in Polemone Didymus reprehendat? ſed de ea coniectura dubitari iam non poteſt. Cæterùm neque Polemon neque Didymus vocem Laconicam Laconicè extulerunt. nam Lacones dicebant aliter: Heſychius. βορθαγορίσκια, χοίρεια κρέα. καὶ μικροὶ χοῖροι βορθάκοι Λάκωνες. vbi vides illud ρ pro quo pugnat Didymus, non habere locum. Additur à Didymo ὥσπερ Σαῖος ἱστορεῖ. Legi in codice bibliothecæ Palatinæ, ὡς Περσαῖος ἱστορεῖ. is eſt ſcriptor qui mox Περσεὺς nominatur. Prius ſcribebam, ὥσπερ Σφαῖρος ἱσ. nam etiam Sphæri laudantur libri non multò poſt, eiuſdem & argumenti & tituli. Pergit Didymus: ἔτι φησὶν ὁ Πολέμων καὶ τὸ δεῖπνον ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων αἶκλον προσαγορεύεσθαι. Hîc iam aliud in Polemone carpitur: dixit enim αἶκλον aliud Spartanis ſignificare, aliud cæteris Doricè loquentibus. his αἶκλον valere idem ac δεῖπνον, *cœna* vel *conuiuium.* Hebræum eſt אכל *comedit,* vnde *ocei & ocil* cibus ex eo *actũ* Gallicè, *vn repas* Lacedæmoniis ita appellari apophoreta de quibus diximus extremo capite ſexto. Errare Polemonem ait Didymus, παραπλησίως, inquiens, ἁπάντων Δωριέων οὕτως αὐτὸ καλούντων

λεσιώτων. verte, *quum omnes Dores ſimiliter cœnam appellent αἶκλον.* Sententiam ſuam probat clarè in ſequentibus, allato etiam teſtimonio Alcmanis poetæ domo Laconis. Verba Alcamanis hæc ſunt: imò vt dicam melius ita ſcribuntur hodie. κἠπεῖται μύλαι, δρυφῆται κἠπὶ ταῖς συναικλίαις. Lego, κἠπὶ τὰ τ' ἀνδρεῖα φοιτῇ, κἠπὶ τὰς συναικλείας. emendationis noſtræ non obſcura veſtigia in ſcripta lectione. Quæ poſtea vocata ſunt Spartæ phiditia, prius dicebantur ἀνδρεῖα, vt in Politicis ſcribit philoſophus. συναικλείας Didymus ipſe interpretatur συνδείπνια. ſic quem alij Græci vocant ἄδειπνον, Lacedæmonij ἀναικλῶον, vt indicio eſt Heſychius. Sed quod probare inſtituerat, melius demonſtrat alter locus Alcmanis, αἶκλον δ' Ἀλκμάων ἁρμόξατο. *cœnam Alcmæon inſtruxit.* vel, *id conuiuium texit. Alc.* ἁρμόξατο pro *fuit harmoſynus.* vt ſæpe ἁρμόζειν pro *eſſe harmoſta*, & id genus alia. Harmoſyni Spartæ præfecturam in mulierum mores obtinebant. quos dubium non eſt in conuiuiis præſertim publicis munus ſuum exercuiſſe. Καμματίδας & κάμματα paulò poſt ſignificationem habere diuerſam dicuntur. alius criticis ambæ voces idem deſignant: ipſa videlicet lauri folia quibus liba iſta inuoluebantur. Sequitur Athenæi aut Didymi obſeruatio, ἔθος ἦν τοῖς πάλαι φύλλα δάφνης τραγηματίζεσθαι. *ſolitos veteres lauri folia comedere inter bellaria.* Opinio fuit antiquorum, laurum ad valetudinis conſeruationem conducere, & vt loquitur auctor Geoponicorum in 11. ὑγείας εἶναι ἐργαστικήν. Ex eo mos iſte inſtitutus. Sed & aliæ erant cauſæ cur folia laurea manderent, vt ad Theophraſtum dicebamus. Martialis: *Fœtere multo Myrtale ſolet vino: Sed fallat vt nos folia deuorat lauri.* Porrò moris huius teſtimonium affertur à Didymo ex incerti poëtæ Cyclopibus, quod ita etiam membranæ nobis exhibent. φύλλα σὺ δείπνων καταλύσεις. ἡ δὲ κωθωνίζε σχημάτων, λῶ δ' εἰς τὰ τ' ἀνδρῶν φειδίτια χωρίζουσι, σκύφος. &c. Hîc primum obſeruandum eſt prauam diſtinctionem in mirum errorem impuliſſe viros doctos. Putarunt enim ſuperioribus verbis, λῶ μὲν γὰρ τοῖς παισὶ παρέχουσι, reſpondere hæc ἡ δὲ κωθων. σχη. quod tam falſum eſt quam abſurdum. iſta enim pars ſunt ſuperioris teſtimonij: apodoſis verò eſt in ſequentibus: λῶ δ' εἰς τὰ τῶν ἀνδρ. φ. χωρ. Epaïclorum, inquit, paratura duplex eſt: alia fit in gratiam puerorum neque impenſa neque opera magna. Alia epaïcla confiunt, vt in virorum phiditia deferantur: quorum ratio tota eſt diuerſa. Deinde videamus an vllo ſmegmate maculæ illæ poſſit elui, quibus infectum eſt hoc veteris poetæ teſtimonium. Et poſſe equidem puto. Lego enim, φύλλα σὺ δείπνων καταλύσεις ἡδέα τῶν τραγημάτων; *Tune illa tolles folia ſuauia, quæ inter bellaria ſolent apponi?* Cogitemus quorſum ſpectet qui hoc recitat teſtimoniu m nempe hoc vult vnum probare, ſolitos veteres φύλλα δάφνης τραγηματίζεσθαι. Profectò hoc ſatis certum argumentum eſt, non aliter poetam ſcripſiſſe. Quod hic dicitur epæcla (vel vt conſtanter alij libri ſcribunt ἐπάικλα) ex certis quibuſdam animalibus parari, explicatur aliquanto poſt vbi de mattya agit. nam ibi enumerantur, quæ hic vocat ὡρισμένα ζῶα. Ait, παραχορηγοῦντός αὐτὰ τοῖς φειδίταις ἑνός τῶν εὐπορούντων. *cum hos ſumptus ſupra legitimas impenſas faciat diuitium aliquis.* χορηγεῖν eſt neceſſarios ſūptus facere. παραχορηγεῖν, vltra modum præſcriptum legibus aut moribus aliquid præſtare. idem ſignificat ἐπιχορηγεῖν. quare etiam epæcla hæc vocantur ἐπιχορηγήματα τοῦ συντεταγμένου δείπνου. Manifeſtò deprauatus eſt aut mutilus Nicoclis qui ſubiicitur locus: Διανικήσας δὲ πάντων ὁ ἔφορος ἤτοι ἀπέλυσεν, ἢ κατεδίκασεν. ὁ δὲ νικήσας ἐζημίωσεν ἐλαφρῶς ἤτοι κάμμασιν ἢ καμματίσιν. Videtur ſcribēdum. ὁ δὲ νικήσας τὸν νικηθέντα ἐζημίωσεν. *victor à victore multæ nomine exigit vel cammata vel cammatidas.* Καμματίδες exponuntur hoc loco, αἷς κάπτουσι τὰ ψαιστά. ſed voci κάπτουσι nullus hic poteſt eſſe locus. hoc dicunt alij σκεπάζουσι. quomodo hic ſcribendum: aut κάμπτουσι: quod pro ἐντυλίττειν erit poſitum, vt dictum eſt lib. ſuperiore, cap. 24. Ac videtur Nicocles voluiſſe κάμματα *liba* dicta eſſe à verbo κάπτω, *abſorbeo, auidè comedo.* καμματίδας verò quibus liba inuoluebant, à κάμπτω, *flecto, inuoluo.* In deſcriptione phiditiorum ex Dicæarcho, leguntur iſta inter cætera: εἶτα μάζαν μὲν ὅσην ἂν ἕκαστος ᾖ βουλόμενος, καὶ πιεῖν πάλιν ὅταν ἡ θυμὸς ἑκάστῳ καθ' ὃν παρακείμενος ἐστι. etſi non eſt obſcurus horum verborum ſenſus: obſcuriſſimum tamen eſt quò pertineāt illa καθ' ὃν παρακείμενος. ſine cunctatione mendæ locum arguimus, & ſcribimus θαρροῦντας valdè: ὅταν ᾖ θυμὸς ἑκάστῳ, κώθων παρακείμενός ἐστι. *apponitur vnicuiq; ſuum poculum, vt cùm libuerit bibat.* κώθων proprium eſſe Spartanorum poculum, ac proinde optimè huic ſententiæ cōuenire, liquidò cōſtat ex lib. 11. Mox ſcribo, ἐνίοτε δὲ οὐδ' ἀπεῖν πλέον. Nam edita ſcriptura, ἐνίοτε δὲ οὐ μόνον πλ. capi non poteſt. Quod ſequitur, πλέον ὄψον ἡμικρεὸν, ἔχον σταθμὸν ὡς τέτταρσιν μάλιστα. clamat vitiū. deeſt enim ponderis nomen. Scribo, ὡς τέταρτον μνᾶς μάλιστα. Vt ſcias quanta ſit hæc parcimonia, cum pro obſonio daretur cuique carnis tam exiguus modus qui libræ quadrantem non excederet: fac veniat in mentem eius quod Pollux ſcribit: qui multi cibi, aut etiam ſuis plurimi erāt, octo minas carnium vno die comediſſe. cuius demenſi pars triceſima ſecunda ſolum eſt, quę iſtis phiditis exhibebatur. Plura hac de re ſcripſimus ad Iulium Capitolinum in Maximino. Mirè vſus eſt verbo παραπέμπειν, cum ait, πλέον γε ἀπὸ τούτων ζωμὸς, ἱκανὸς ἂν παρὰ ἅπαν τὸ δεῖπνον ἅπαντας αὐτοὺς παραπέμπειν. id ſignificat, *deducere aliquem & comitari.* Ita leuatur itineris moleſtia: facundus enim comes pro vehiculo eſt. Inde tranſlatū vocabulū, de eo dicitur venuſtè, quod alij rei adiunctum, eam reddit gratiorem. Senſus igitur eſt: tanta copia ius apponi, vt ſufficiat

vel ſolùm, ad leuandam omnibus ſicci panis moleſtiam: libentius enim ex iure panis eſtur quam ſolus & ſiccus. Scribe deinceps, ὅσον εἰς αὐτὴν ἀρκεῖν τὴν συνουσίαν νομίζοντας. τὸ γὰρ πλείονα τῶν ἱκανῶν παρασκευάζειν, περιττὸν εἶναι, μὴ μέλλοντάς γε προσφέρεσθαι. *quantū ad conuiuium illud putent ſufficere: nam plura apparare quàm quæ ſint ſatis, ſuperuacuum eſſe: quando illa non ſis comeſurus.* in voce προσφέρεσθαι frequenter lapſi interpretes. Scribo etiam Μετὰ τὸ δεῖπνον εἰώθει ἀεὶ περὶ ἴππου κομίζεσθαι (ἐνίοτε δὲ καὶ περὶ πλειόνων) πρὸς αὐτοῖς κατ' οἶκον ἠρτυμένη ματτύη ὃ καλοῦσιν ἐπάικλον. plana ſententia, quæ in edita lectione non procedit.

CAPVT IX.

Σκιάδες & vmbræ. Carnea feſtum μίμημα τῆς στρατιωτικῆς ἀγωγῆς. Φρατρεία. Εὐωρέστερον, ἐν ὥρᾳ: maturè, de die: conuiuia tempeſtiua. Βύστακες quid Spartanis. Lex illorum de non alenda barba in ſuperiore labio. alia multa.

Σκιάδες quarum ex Demetrio Scepſio auctor meminit, ſimiles erant iis quas veteres Latini *vmbrias* vocabant, vt ſcribit Feſtus: de quibus dicemus plura libro quinto, capite ſexto. Carnea Lacedæmoniorum feſtum vocat Demetrius μίμημα στρατιωτικῆς ἀγωγῆς. habuit igitur ea ſolemnitas conuenientiam aliquam cum Iudaico feſto, quod xv. Tiſri celebrabāt & חג הסכות vocabāt. 70. ἑορτὴν σκηνῶν. alij ſcriptores ſacri σκηνοπηγίαν. Quæri poteſt quid appellauerit φρατρείαν hic ſcriptor cum ait, ἔχει τε ἑκάστη σκιὰς (ita ſcribendum, non σκιὰ) φρατρείας τρεῖς. Dalecam. legi voluit, ἐν φρατρικῶν τελῶν τρεῖς. audace & immani coniectura. Conſtat tribuum partes φρατρίας eſſe nuncupatas in Rep. Athenienſium. an & in Spartana πολιτείᾳ eadem fuerit eius vocis ſignificatio, non facilè dictu eſt. Atque omnino, ſi quid iudico, difficultate non caret hic locus. Scribe μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι νόμου χάριν παρεσκευάζετο. rectè Dale. *dicis cauſſa.* Vocem συμπεριενεχθεῖσι explicamus infra cap. 26. Sequens periodus imperfectā ſententiam continet: niſi repetas ex præcedentibus verbum παρεσκευάζοντο. Imò verò qui me audiet, diſtinctas ſententias culpa librariorum, in vnam coniunget ac ſcribet, ὅταν δὲ καὶ παραγένωνται, μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι νόμου χάριν, παρεσκευάζετο καὶ ἄλλα αὐτοῖς, στρωμνάτα τοῖς μ. quæ ita vertet ſermonis Græci peritus, *quin ſiquando ad phiditia conuenirent, poſtquam dicis cauſſa paululum vnà fuiſſent, mox parabantur eis cum alia, tum etiam lecti, &c.* Pergit Demetrius, οἱ δὲ πρότερον ἐπὶ τοῦ κλιντηρίου ψιλοῦ διακαρτερήσαντες τῆς κλίνης, παρ' ὅλην τὴν συνουσίαν ὅτε τὸν ἀγκῶνα ἅπαξ ἐρείσειαν. Lego, διεκαρτέρουν vel διακαρτεροῦντες ἦσαν. *Veteres Spartani, inquit, quandiu conuiuabantur ſuper nuda lecti ſponda durabant, poſtquam ſemel cubito fulciri cœperant.* Scribe βρωμάτων παντοδαπῶν πεποιημένων. non παντοδαπῶν, Legi in Epitoma, ἤρξαν δὲ τῆς τοιαύτης βλακείας: quo loco editum eſt, καὶ τούτων ἦρξαν. nihil tamen mutandum cenſeo. Sequitur deinde ratio viuendi qua vſus Cleomenes rex Spartæ: qua in narratione primū illud occurrit nobis animaduertendū: πολλῶν δὲ πρεσβειῶν παραγενομένων πρὸς αὐτὸν, οὐδέποτε εὐωρέστερον τοῦ κατατεθειμένου συνῆγε καιροῦ. quia ὡραῖα Græcis appellantur quæ elegantia ſunt. Dalec vertit εὐωρέστερον, *elegantius.* etenim proxima verba τοῦ κατατεθειμένου καιροῦ, virum doctum ſui erroris admonere debuerant. Igitur εὐωρέστερον, vel εὐωρίστερον, poſitum pro εὐωρότερον. quod ſignificat, μᾶλλον ἐν ὥρᾳ. Græci dicunt ἐν ὥρᾳ, quod in idiotiſmo noſtro *bona hora.* Ariſtophanes Veſpis, ὁ κηδεμὼν ἡμῖν ἐφεῖτ' ἐν ὥρᾳ ἥκειν. Idem Concionantibus, ὅτι τοῦτον χρῆμ' ὄχλου Οὕτως ἐν ὥρᾳ ξυνελέγη. Theocritus idyllio vigeſimo ſecundo. ἐπεὶ δειπνήσαντες ἐν ὥρᾳ, Εἰ μὴ μόνη, τὰς γαστρὸς ἐφεζόμεθα. Philoſtratus in vita Apollonij libr. ſecundo, ὥσπερ οἱ παρ' ἡμῖν ἐκ πότου νύκτωρ τε καὶ οὐκ ἐν ὥρᾳ ἀναλύοντες. Latini variè exprimunt. M. Tullius, *maturè.* de conuiuio Verris apud Rubrium. *maturè veniunt diſcumbitur.* Alij, *de tempore.* Hirtius vel Oppius de bello Hiſpanico. *ipſe de tempore cœnauit.* Plautus *tempori.* Capteiueis, *Nunquid vis?* Heg. *venias tempori.* inde elegans vox facta, *temperius.* Gloſſæ veteres, *Temporius*, εὐωρότερον. Quas cœnas tempeſtiuas Cicero appellat, quæque alij *conuiuia tempeſtiua*, ſolita de die inchoari contra maiorum diſciplinam: ea ſunt Græcis εὐωρότερα δεῖπνα: & *tempeſtiuè cœnare*, δειπνεῖν ἐν ὥρᾳ, vel συνάγειν. Addit poſtea, ἐπὶ τε τῷ τρίποδι χαλκοῦς ἐπέκειτο, καὶ κάδος καὶ σκαφίον ἀργυροῦν δύο κοτύλας χωροῦν καὶ κύαθος. Plutarchus hæc paulò aliter: craterem vocat quem Athenæus ψυκτῆρα. in tripode autem fuiſſe ait, φιάλας ἀργυρᾶς δικοτύλους δύο. cado vinum continebatur: *Scaphia* inter potoria vaſa etiam Latini nominant, Plautus & Tullius. Pro κύαθος, malim, κύαθοι. Plutarchus, καὶ ποτήρια ὀλίγα. Retrahe mox fugitiuas literas in ſuum locum, πιεῖν δὲ οὐ προσέφερεν εἰ μή τις αἰτήσοι. ἐπεδίδοτο δὲ, &c. ſcribendum, εἰ μή τις αἰτήσειεν. ἐδίδοτο δὲ κ. Non intelligo quæ ſequuntur, τὸ δὲ πολὺ πρῶτον καὶ ὅτε προσνεύσειεν ἐκεῖνος, οὕτως ᾔτουν καὶ οἱ λοιποί. Si modò vani coniectores non ſumus, hoc vult auctor: In Cleomenis conuiuiis ſeruari ſolitum hoc inſtitutum, vt nemini vinum funderetur niſi petenti: iſtud cùm iam dixerit, nunc addit, vt plurimum Cleomenem omnium primum fuiſſe qui vinum poſceret: deinde vbi datum eſſet ab illo ſignum, ita popoſciſſe & reliquos conuiuas. Ita ſcribo, τὸ δὲ πολὺ, πρῶτον αὐτὸς ᾔτει, καὶ ὅτε προσνεύσειεν ἐκεῖνος, οὕτως ᾔτουν καὶ οἱ λοιποί. Mendum ſubolent etiam iſta, τὰ δὲ παρατιθέμενα ἐπὶ μὲν τραπέζης ἦν τοῦ τυχόντος. τὰ δὲ λοιπὰ ὥστε μὴ ὑπεραίρειν μήτε λείπειν. quid appellat τὰ λοιπά? nam & MSS. eam ſcripturam agnoſcunt. Senſus poſtulat tale quid, τὰ δὲ ὄψα τοιάδε, vel τοσαῦτα ὡς. aut ſic, τὰ δὲ λοιπὰ ἄλλα, ὡς. At Dalecamp. non aſſentior transferēti in alienum

num locum hæc verba, ὡς εἰς τὸ μηθὲν δαπανᾷν. vertentique, *ſumptus vt nullus fiat.* Periodum hanc ita verte, *neque rurſus ita contendendum in hoc eſſe, vt ſine vlla vtilitate ſumptus facias, excedens moderatum viuēdi modum.* δαπανᾷν εἰς τὸ μηθὲν & fruſtra impēſas facere dicit, qui plura apponit quàm poſſint à conuiuis comedi. ſimilem ſententiam ſuperiore capite, exponebamus. Diſtingue ſic primum verſum ex Antiphane,

—ἐν Λακεδαίμονι
Γέγονας· ἐκείνων τῶν νόμων μεθεκτέον
Ἐστίν...

Difficile dictu eſt, quid intelligat hic poeta, cū inter Laconica inſtituta etiā hoc ponit, τὸ φορεῖν τὰς βύστακας. eruditi viri conſentiunt, βύστακας hic dici τὰς μύστακας, *barbæ pilos qui labium ſuperius veſtiunt.* Sed obſtat huic interpretationi lex Lacedæmoniorum, qua erat cautum ne cui fas eſſet τὸν μύστακα τρέφειν. Auctor Plutarchus in Agide, & De ſera numinis vindicta. Non debemus autem exiſtimare elegantiſſimum poetam in tanta ignoratione Laconicę diſciplinę eſſe verſatū, vt rem ignoraret omnibus notam, qui oculorū ſaltem ſenſum haberent. Heſych. βύσταγα (ac fortaſſe βύστακα ſcripſerat) exponit πώγωνα. Si volumus ita hîc accipere, iā nulla difficultas. Barbam enim Lacedæmonios aluiſſe nemo dubitat. ſed cur diceret τὰς βύστακας potius quàm τὸν βύστακα? Præterea etſi Heſychio plurimum tribuo, mihi tamen ſuſpecta hæc illius interpretatio. Nobis in mentem huiuſmodi lectio & interpretatio veniebat. Φορεῖν τὰς βύστακας μὴ καταφρόνει: *ne ita mores Spartæ aſperneris, vt audeas in ſuperiore labro pilos alere.* καταφρονεῖν, vox eſt, vt Seruius loquitur prægnans, pro καταφρονοῦντα τολμᾷν. *præ contemptu audere aliquid.*

CAPVT X.

Κεκερασμένον ὑδαρές. βάμβα. βαμβακεύειν, & ἀβαμβάκευτα. ἑκατὸν πάντα παρατιθέναι. Heraclides Cumæus auctor Παρασκευαστικῶν. Heraclides alius ſcriptor libri. Περὶ σκευασίας καὶ δοκιμασίας φαρμάκων. Regis Perſarum miniſtri albati. ἐδέατρος. προγευστής. Rex Perſarum ſemel anno caput σμώμενος.

IN iis quæ de Cretenſium conuiuiis recitantur, pauca ſunt quæ morari lectorem queant. Ait, εἶναι δὲ πανταχοῦ κατὰ τὴν Κρήτην οἴκους δύο τοῖς συσσιτίοις. Codex Huraldinus κατὰ τὴν πόλιν. ſenſu nihil variāte: nam πανταχοῦ ſignificat, in ſingulis Cretæ vrbibus. malo quod eſt editum conſentientibus Italicis, codd. & Epit. Ait, τὸν δὲ ἄλλον ἐν ᾧ τοὺς ξένους κοιμίζουσι. Liber idem, κομίζουσι. quod verbū huic loco quàm conuenientiſſimum eſt. ſignificat enim κομίζειν curare aliquem, & res neceſſarias ei miniſtrare. inde κομιδὴ ea cura quæ de hoſpitibus habetur. crebra apud poetam & alios ſcriptores vocabula. Sed repugnāt huic lectioni ſubiecta ſtatim verba, κοιμητήριον τοῖς ἀγοραίοις: nam κομιστήριον fuerat dicendum: quod verbi in nullo inuenimus exemplarium. Ait, εἶτα ποτήριον ἐν ἑκάστῃ τραπέζῃ παρατίθεται κεκερασμένον ὑδαρῶς. malim ὑδαρές: etſi conſenſum librorum non aſpernor. ἀβαμβάκευτα rectè ex Heſychio docti interpretati ſunt, cibos ἁπλῶς παρεσκευασμένους paratos, & ſine vllo exquiſito coquorum artificio. Sed originem vocis non omnes habent cognitam. eſt autē à βάμβα, quod pro βάμμα vſurparunt Dores. Heſych. auctor eſt ita appellaſſe Syracuſanos *colorem* & alia quędam: nam βάπτειν eſt *tingere.* Inde eſt βαμβακεύειν de mangonizatione ciborum. Mox, καὶ τράπεζα τρίτη δεξιᾶς εἰσιόντων εἰς τὰ ἀνδρεῖα. melius, ἐκ δεξιᾶς, vel ἐν δεξιᾷ. Quæ ex Herodoto & Xenophonte deſcribuntur, cōferant ſtudioſi cum ipſis auctoribus. Poſtea narrat ex Theoph. Thyn regem Paphlagoniæ ἑκατὸν πάντα παρατιθέναι ἐπὶ τὴν τράπεζαν: quod Dalec. *ferculo omnia centum menſæ appoſuiſſe.* imò verò *omnia centena.* puta, centum boues, cētum apros, centum oues, & ita de cæteris quæ inter edulia locum habēt. Sic dixit Strabo πάντα θύειν ἑκατὸν, vt olim expoſuimus. Parthenius Ἐρωτικοῖς cap. 9. καὶ αὐτὴν δημοσίᾳ θάψαντες ἐν τῷ πεδίῳ πάντα ἑκατὸν ἐναγίσαντες αὐτῇ. Acutum eſt Artaxerxis dictum de Thye captiuo ſuo, ſplendorem prioris vitæ in epulis retinente, ὅτι ὥσπερ αὐτῷ δοκεῖν ζῆν ὡς ταχέως ἀπολούμενος. ſic melius quàm ὅτι. Simile eſt in Apologetico Tertulliani, *Megarenſes,* inquit, *obſonant quaſi craſtina die morituri* quia plures fuerunt Heraclidæ qui editis libris nomen ſuum poſteritati commendarunt, ideo ſolēt diſtingui accuratè: vt cùm ſcribit Athenæus hoc loco, Ἡρακλείδης δ' ὁ Κυμαῖος ὁ τὰ Περσικὰ συγγράψας ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ἐπιγραφομένων Παρασκευαστικῶν. addit hæc, ὁ Κυμαῖος ὁ τὰ Περσικὰ συγγράψας, vt diſtingueret hūc Παρασκευαστικῶν ſcriptorem, ab Heraclide Tarentino qui Σκευασίας inſcriptum librum ediderat. Vtriuſque meminit Laërtius, in Heraclide Pontico quatuordecim eiuſdem nominis ſcriptores breuiter commemorans. Cumæus, vt videtur, regum Perſidis victum & totam δίαιταν eo in opere deſcripſerat: Tarentinus profeſſione medicus empiricus, ægrotis ac bonæ valetudinis curioſis conſuluerat. nam Galenus huius librum ita inſcribit, Περὶ σκευασίας καὶ δοκιμασίας φαρμάκων, lib. 6. De facultat. ſimpl. medic. Fuēre præterea Heraclidæ duo alij, quorum Laërtius non meminit, domo Syracuſani, qui de re culinaria libros ediderant, teſte Athen. libr. 12. Ex Cumæo Heraclida refert auctor. ſolitos qui Perſarum regibus miniſtrarent, ἐσθῆτας καλὰς ἔχειν, *elegantes veſtes gerere.* MSS. λευκὰς pro καλὰς habent. Sic Romanorum Cæſarum miniſtri fuerunt albati, & certum eſt, apud omnes ferè gentes olim, honeſtiorum veſtes fuiſſe albas: quod pluribus alibi probamus. Caue confundas δεῖπνον & πότον regum Perſarum, quæ duo ſeparatim deſcribit Heraclides.

à Dalecamp. verò perperam confunduntur. Deprauata paulò poſt lectio eſt, cum ita ſcribitur, τούτοις ἐκφέρεται εἰς τὴν αὐλὴν, ὃ ἰδεῖν ἅπαντα μερίδα ποιήσαντες τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἴσας διαιροῦνται. quid ſibi illa voluñt, ὃ ἰδεῖν Lego, οἱ ἰδιάτροι. de qua voce ſcribunt veteres, Græcum nomen iſtud eſſe, at τὴν χρείαν εἶναι Περσικήν. *mactatæ victimæ*, inquit, *è regia in veſtibulum afferuntur ad eos qui ſumptu regis alũtur: vbi ab epularum præfectis & carnes & panes in portiones diſtribuuntur, & dimidũtur æqualiter.* Iuuat quod ſequitur, τῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης παραλειπομένων ὁ τῆς τραπέζης ἐπιμελούμενος δίδωσιν ἑκάστῳ τῶν σιτητῶν. De his portionibus Daniel loquitur cap. 1. Καὶ διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἡμέραν ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ. Cur ad ſolum prandium non item ad cœnam regis Perſarum proceres venirent, cauſſam hanc affert Heraclides, διὰ τὸ παρῃτῆσθαι ἵνα μὴ δὶς πορεύωνται, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τοὺς συνδείπνους ὑποδέχωνται, id eſt, *propterea quod rex huius officij gratiam illis fecit ne bis veniant, ſed & ipſi ſuos quiſque conuiuas excipiant.* hęc mens auctoris: διὰ τὸ παρῃτῆσθαι tantundem ſignificat ac ſi dixiſſet, διὰ τὸ τὸν βασιλέα ἔχειν αὐτοὺς παρῃτημένους. vt apud Lucam Euangeliſtam, ἐρωτῶ σε ἔχε με παρῃτημένον. Paulò poſt vbi ex Herodoto narrantur ſumptus quos olim fecit Antipater Thaſius cum Xerxis exercitum prãdio excepit, καὶ γὰρ, inquit, ἐκπώματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ κρατῆρας παρετίθεντο, καὶ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖπνον poſtrema verba ſi modò ſana ſunt hoc ſignificãt: non ſolũ prandentibus omnia fuiſſe exhibenda magnificè: verum etiam à prandio πότους agitantibus, pretioſis poculis mẽſas inſtruẽdas. aliud eſt δεῖπνον vel ἄριστον, aliud πότος, vt non ſemel diximus. Ita poſſumus non ineptè hanc lectionem interpretari. ſed cum de comeſſationibus iſtis nihil ſcriptum ſit ab Herodoto, cuius verbis auctor loquitur, cenſeo ineſſe huic loco vitium, ex negligentia librariorum profectum. Lego, καὶ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖπνον ἔλαβον. *atque iſta omnia aurea & argentea vaſa poſt cœnam capiebant.* Xerxis videlicet milites. Herodot. οἱ δὲ πλησθέντες, τῇ ὑστεραίῃ τήν τε σκηνὴν ἀνασπάσαντες, καὶ τὰ ἔπιπλα πάντα λαβόντες, οὕτω ἀπελαύνεσκον. Fuit cum aliter medicinam iſti loco facerem, & cum ſequentibus iungens, ſcriberem, καὶ ταῦτα μετὰ τὰ τοῦ δείπνου. εἰ δὲ Ξέρξης δὶς ἐσιτέετο. Sequitur ex eodem hiſtoriæ patre, de natalitio regis Perſarum conuiuio quod τυκτὰ vocabant, τότε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται μόνον. Non dubito veram eſſe hãc lectionem quam & Athenæi editi ſcriptique omnes codd tuentur, & ipſius Herodoti. tamen & Valla apud Herodotum & Dalecamp. hic κοσμεῖσθαι pro σμᾶσθαι legerunt interpretatique ſunt. Putarunt enim σμᾶσθαι τὴν κεφαλὴν nihil eſſe aliud quàm ſordes capitis radere quod ſemel in anno factitatum à rege Perſarum, ne nos quidem veriſimile putamus. Enimvero σμᾶσθαι operoſiorẽ curam denotat: cum adhibito ſmegmate caput probe defricatur: quod viri cordati non ſæpe faciunt anni ſpatio: multi ne ſemel quidẽ multis annis. Sic dixit Diodorus Siculus in quinta Hiſtoria, ἰδίως ἀποπλύνονται σμῶντες τὰς τρίχας συνεχῶς. Itaque ſicut Romani Cæſares & Francorũ veteres reges diem illum ſoliti feſtũ agere quo vel ipſi vel eorum liberi barbam ponebant, aut cæſariem incidebant: ſic rex Perſarum ſolemni die caput curabat.

CAPVT XI.

Modus ſumptuum conuiuialium. Sacrificia veterum tenuia. Menandri fabula Δύσκολος: *& argumenti eiuſdem oratio Libanij:* ciſtæ ὀψοφόροι. *Philoxeni Cytherij ſcripta nugatoria. Platonis comici* Phaon. *Sumptus in roſas*, andrones. *flores in reticulis ad olfactum.*

DE ſumptibus in conuiuia olim factis loquens Athenæus, amplius talento impendi vulgo in Græcia non ſolitum, auctoritate Menandri probat. Verſus ex eius comici *Methe* allati, vnde id colligitur, & rectè ſcripti vnica voce excepta, & apertiſſimi ſunt, vt fere Menandri omnia. quo magis miror in tam plana rectaque via errare virum doctum potuiſſe. Senſus eſt: Non pari ſumptu cuticulam mortales curare & diis ſacra facere. His pro luculenta oſtia afferri vix decem drachmarum ouiculam. in cõuiuium vnum facilè integrum talentum impendi: iis videlicet emendis quæ menſæ apponenda ſunt, aut conducendis acroamatis. Poetæ verbà ſubiiciam,

Εἶτ' οὐχ ὅμοια πράττομεν καὶ θύομεν
Ὅπου γε τοῖς θεοῖς μὲν ἠγορασμένον
Δραχμῶν ἄγω προβάτιον ἀγαπητὸν δέκα.
Αὐλητρίδας δὲ καὶ μύρον καὶ ψαλτρίας,
Ταύτας, τὸ Θάσιον, ἐγχέλεις, τυρὸν, μέλι,
Μικροῦ τάλαντον γίνεται τὸ κατὰ λόγον.

In tertio verſu ſcripſimus δέκα non δώδεκα, iubente metri lege: neque aliter libr. 8. ſententia hæc à multis poetis tractata eſt, vt alio loco docet auctor, & probat Clemens Alexand. Stromat. lib. 7. Tertullianus in Apologetico, *Volo & ritus veſtros recenſere, non dico quales ſitis in ſacrificando, cùm enecta & tabidoſa quæque mactatis: cùm de opimis & integris ſuperuacua quæque truncatis, capitula & vngulas, quæ domi quoque pueris vel canibus deſtinaſſetis.* Eodẽ ſpectat & alter ab Athenæo allatus locus ex poetæ eiuſdem *Dyſcolo*: quẽ etiam aſcribemus, quia in illo ſunt nonnulla nobis animaduertenda,

—ὡς θύουσι δ' οἱ τοιχωρύχοι
Κοίτας φέροντες καὶ σταμνί', οὐχὶ τῶν θεῶν
Ἕνεκ', ἀλλ' ἑαυτῶν. ὁ λιβανωτὸς εὐσεβές.
Καὶ τὸ πόπανον. τοῦτ' ἔλαβεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πῦρ
Ἅπαν ἐπιτεθέν. οἱ δὲ τὴν ὀσφὺν ἄκραν
Καὶ τὴν χολὴν ὀστ' ἐς τὰ βρώματα τοῖς θεοῖς
Ἐπιθέντες, αὐτοὶ τ' ἄλλα καταπίνουσι.

Ex ipſo fabulæ titulo apparet publicos mores obiurgatos fuiſſe ab eo qui iſta pronuntiabat. Δύσκολος enim eſt moroſus homo cui nihil

placet

placet niſi quod ipſe faciat: imò ne illud quidẽ. Talis fuit olim Timon ille oſor & odium mortalium. Mores hominum huiuſmodi deſcripſerat Menãder ea fabula: cuius mentio apud Harpocrationem, Ariſtophanis interpretem, & Suidam. Libanius quoque rhetor id ipſum præſtiterat integra oratione: quæ cum Athenis recitata eſt miros tulit plauſus, vt in epiſtolis ſcribit S. Baſilius. In 2. verſu ſcribendum κίςας non κοίτας ineptum eſt putare de lectiſterniis poetam ſentire. Sponde o de ciſtis eum loqui, in queis deferre moris erat cibos ad ſacrorum epulas neceſſarios. grammatici κίςας vocant ὀψοφόρους, & ita deſcribunt, ἀγγεῖα πλεκτὰ εἰς ἐδεσμάτων ἀπόθεσιν. quàm rectè igitur ciſtæ coniunguntur σκεύεσι? quod œnophori genus fuiſſe nemo neſcit. Sed vetus eſt ſiue conſuetudo, ſiue error librariorum. ſcribere κοίτη pro κίςη, & κοιτὶς pro κιςίς. Ptolemæus Hephæſtionis F. Ἠέρων δὲ δωρήσασα χλαμύδα, καὶ Ἀθηνᾶν αὐλοῖς Νηρέα δὲ τὰς ἄλλας καλαμίδας ἐν κοιτίδι. ita nuper eruditiſſimus Hœſchelius edidit: rectè Heſychius: κοίτη, κίςη, ἐν ᾗ τὰ βρώματα ἔφερον· αἱ δὲ μικραὶ, κοιτίδες. Penultimum verſum ita ſcribe ex Clemente, Καὶ τὴν χολὴν, ὅσα τ' ἄβρωτα τοῖς θεοῖς. etſi poterat tolerari noſtra lectio, melior eſt tamen Clementina. Sed apud Clementem multò plura emendationis egent: quod eſt noſtræ γραφῆς comparatione faciendum ſtudioſo lectori relinquimus. Locus eſt eo quem diximus libro. Subiungitur his ῥῆσις ſatis longa ex Philoxeni Citherij Conuiuio. Extat & libro 14. alius locus ex eadem fabula Conſtat nobis ex vtriuſque lectione, poetam mira ingenij laſciuia conuiuium fictum à ſe, fictis vocibus planéque inſolentibus deſcripſiſſe. Ludicra enim res fuit tota, & ridiculi cauſſa ridiculè à faceto poeta deſcripta. Quare mirum non eſt obſcura hæc eſſe: vt interea de mendis nihil dicam. Nos & emendandi vtrumque locum & interpretandi laborem omnem inanem cenſemus. Quis enim ſe ratione aſſecuturum ſperet quod ſine ratione & τῷ γελοίῳ μόνον χαίρειν bambalio aliquis effutierit? Torquere autem ſe in iſtis, quid aliud eſt quàm Philetæ infelicem diligentiam imitari? Omiſſis igitur moleſtis adeò nugis, quod inſtat agamus: ſi prius tamen dixerimus *Phaonem* Platonis fabulam cuius hîc facta mentio, rarò quidem inueniri in veterum ſcriptis nominatam: interdum tamen, vt apud Harpocrationem in ἀναίνεσθαι. Hiſtoriam cœnæ illius quam exhibuit Cleopatra Antonio, habet Plutarchus. ex quo ſimul & Athenæo ipſo ſcripſimus, Ἀπαντήσασα τῷ Ἀντωνίῳ ἡ Κλεόπατρα ἐν Κιλικίᾳ pro eo quod Dalec. ἐν Λυκίᾳ. Plutarchus ſcribit iuſſam ab Antonio Cleopatram εἰς Κιλικίαν ἀπαντῆσαι. Κυλίκια quorum paulò poſt in hac hiſtoria mẽtio quid fuerint, lib. 11. explicatum. Sequitur, ταλαντιαίους εἰς ῥόδα μισθοὺς δέδωκε. Roſa olim non poſtrema cura & amor eorum qui nepotinis ſumptibus oblectabantur. Exemplũ hoc inſigne, & quod narrat Suetonius in Nerone cap. 27. ſimilia in aliorum Imperatorũ vitis. 10. Secuti ſumus mẽbranas cùm ita ſcripſimus, καὶ κατεστρῶσθαι ἐπὶ πήχυια βάθη τὰ ἐδάφη, hoc eſt πηχυαῖα. Teſtãtur tamen eruditi homines in Farneſiano codice ſcriptum eſſe ἐπὶ πυκνὰ βάθη, quod placet minus. Sed quid ſibi volunt membranæ in quibus conſtanter ſcriptum reperimus τὰ ἐδάφη τῶν ἀνδρώνων? Nõ video qui ferri appendix iſta queat: niſi ſcribamus τὰ ἐδάφη τῶν ἀνδρώνων: & per ἀνδρῶνας intelligamus cœnationes. Propriè vt ſcribit Vitruuius *Græci ἀνδρῶνας appellabant æcos vbi conuiuia virilia ſolent eſſe, quod eo mulieres non accedant*; ſed Ægyptiam reginam Cleopatram non aſtringebant leges plebi Græcarum mulierum poſitæ. Præterea quia virilia cõuiuia celebrari ſolita in andronibus, dicere licet, vel gynæconitidẽ Cleopatræ ἀνδρῶνα potuiſſe ſic appellari, vt dictum ſcimus ab optimis auctoribus οἰνοχοεῖν νέκταρ, ἵππους βουκολεῖσθαι, χειρονομεῖν σκέλεσιν, & ſimilia. ſic cucurbitulam appellamus, quæ eſt ex ære aut vitro: pyxidem, quæ ex argento vel auro. Athen. libr. 12. ἀνθινά τε πολλὰ τῶν ἐδαφῶν ἐν τοῖς ἀνδρῶσι καθεσκεύαστο. etſi longè alia ibi ſententia eſt: fauet tamen hæc verba nonnihil coniecturæ noſtræ. Additur in eadem periodo, ἐμπεπετασμένων δικτύων τοῖς ἕλιξι. Quid ſignificet hic dictio ἕλιξι nõ ſcio: & mendæ ſuſpicionem mouet illud quoque τοῖς quod ἕλιξι non conuenit, ſed ταῖς. ſuſpicor ſcribendum τοῖς κάλυξι: nihil enim conuenientius in mentem nobis venit: κάλυξ autem proprium roſarum vocabulum eſſe, nemo dubitat. Senſus eſt: ſuper roſas quibus pauimentum erat conſtratum retia fuiſſe expanſa ne ingredientium pedibus auferrentur, & ſoli planities æqualis vbiq; corrumperetur. Reticulorum iſtũ vſum nemo mirabitur, qui obſeruauerit cõſuetudinem veterum inuolucris pellucidis, aut etiam reticulis inuoluendi roſas: quo facilius earum fragrantiam perciperent. M. Tullius in Verrem libro 5. ſiue De ſuppliciis. *Nam, vt mos fuit Bythyniæ regibus, lectica hexaphoro ferebatur: in qua puluinus erat pellucidus Melitenſi roſa fartus: ipſe autem coronam vnam habebat in capite, alteram in collo, reticulumque ad nares ſibi apponebat, tenuiſsimo lino, minutis maculis plenum roſæ.*

CAPVT XII.

Σχεδία. Διονυσιακὰ ἀθύρματα. Τὰ ἐξ Ἰταλίας ἀκροάματα. *Mos prælucendi & ſpectandi è tectis. Tecta veterum, Iudæorum, Græcorum, & Romanorum.* περιφαίνειν ἐκ τῶν τεγῶν. *Prou.* ſtare in extrema tegula. *Athenæi memoria ſuſpecta fidei.* Πλάταια & Πλαταιαί. παρατάττεσθαι τοῖς Ἕλλησι. περιγίνεσθαι. *alia multa obſeruata.*

MVLTA perperam accipiunt interpretes in ea quæ ſequitur de eodem Antonio narratione. Vt cum σχεδίαν *cœnaculum* interpretantur in iſtis: περίστυλον ὥσπερ τὸ θέατρον κατεσκευάσατο σχεδίαν

ſignificat enim pontem theatro fuiſſe impoſitũ, ſuper quo fictitium iſtud antrum eſt extructum. cum Διονυσιακὰ ἀθύρματα vertunt, *ornamenta ludorum bacchicorum* pro *Bacchi crepundia*, vel *ludicra*. cum τὰ ἐξ Ἰταλίας ἀκροάματα, *quos ſuper conuiuium memoriter varia recitaturos accerſiuerat Italis hominibus*: potuit verò ignorare vir in Græcis auctoribus ita verſatus, ἀκροάματα eſſe *histriones* & *mimos* neque aliter vertendum eſſe cum & Latini ſic loquãtur? Hi autem ſunt illi ipſi quos in vita Antonij appellat eleganter Plutarchus τὰς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας κῆρας. etiam iſta non intellexit interpres ἀπὸ τῶν τεγῶν λαμπάσι διαδυχαμένης πάσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως. quæ ex veteri more lucem accipere debent. Soliti enim antiqui non Iudæi tantum, (de quibus ex ſacris literis conſtat) ſed & Græci & Latini, tecta ſuarum domorum ita confecta habere, vt in ea ſpectandi cauſſa aſcenderetur, quoties aut pompa ducebatur, aut alia cauſſa ſtimularet. De Græcorum tectis conſtat ex hoc loco: nam ita vertendum eſt: *cum tota Athenienſium vrbe eſſent qui facibus è tectis prælucerent*. Lucianus Alectryone οἱ δὲ ὁπότε παρίοιμι καὶ ἐπὶ τὰ τέγη ἀνιόντες ἐν μεγάλῳ ἐτίθεντο ἀκριβῶς ἰδεῖν ὥσπερ ἐκίνησα τὸ ζεῦγος τὴν ἐφεστρίδα. Tacitus de Agrippinæ aduentu Brunduſiũ: *Atque vbi primùm ex alto viſa claſſis, complentur non modò portus & proxima maris, ſed mœnia ac tecta*. De Latinorum tectis en teſtes locupletes. Virgilius in 12 de monomachia loquens Æneæ ac Turni. *Inualidique ſenes turres & tecta domorum Obſedere*. & ita alibi idem. Plinius in Panegyrico de Traiani in Vrbem ingreſſu loquens, *Videres referta tecta ac laborantia, ac ne eum quidem vacantem locum, qui nonniſi ſuſpenſum & inſtabile veſtigium caperet*. Hieronymus in epitaphio Fabiolæ: *Non plateæ, non porticus, non imminentia deſuper tecta capere poterant proſpectantes*. Dio Caſſius in Nerone; οἱ κέραμοι καὶ αὐτοὶ πάντων τῶν τῇδε οἰκοδομημάτων ἐκρύπτοντο ὑπὸ τῶν ἐπιβεβηκότων. Claudianus 3. de laudibus Stiliconis, loquẽs de reditu illius in vrbem. *Nonne vides & plebe vias & tecta latere Matribus*. Plutarchus in Cicerone, τὸ δὲ φῶς πολλὰ κατελάμπε τοὺς στενωπούς, λαμπάδια καὶ δᾷδας ἱστάντων ἐπὶ ταῖς θύραις. αἱ δὲ γυναῖκες ἐκ τῶν τεγῶν προὔφαινον ἐπὶ τιμῇ καὶ θέᾳ τοῦ ἀνδρός. caue aſſentiaris doctiſſimo & Græcæ linguæ peritiſſimo viro qui προφαίνειν ἐκ τῶν τεγῶν interpretatur *ſpectare è tecto*. cum προφαίνειν ſit *prælucere*. Locus ille periculoſus quem intelligit Plinius, is eſt vnde manauit prouerbium Latinorum de ſummè periclitantibus, *ſtare in extrema tegula*. Seneca epiſtola 12. *iucundiſſima eſt ætas deuexa iam, non tamen præceps: & illam quoque in extrema tegula ſtantem iudico habere ſuas voluptates*. Ex his autem duorum ſcriptorum locis licet colligere non habuiſſe Romana tecta illã loricam, qua munire iuſſus eſt lege Dei populus Iudaicus ſua tecta. Formã huiuſmodi tectorum deſcribit Euſtath. his verbis 10. Odiſſeæ cõmentario extremo. πίπτει δέ, ait, καθ᾽ ὑψηλοῦ τέγεος ὁ Ἐλπήνωρ ἐν ὑπαίθρῳ αὐτοῦ κείμενος. διὰ τὸ τὰ δώματα μὴ κεραμωτὰ ἀλλ᾽ ὁποῖα καὶ νῦν ὡς εἰκός, μυρίαχοῦ ὧν τοῖς δοκοῖς γῆ ἐπαμᾶται. ὡς ἐντεῦθεν τὴν στέγην χρήσιμον εἶναι καὶ πρὸς τὸ ἐγκοιμᾶσθαι, id eſt, *cadit Elpenor è tecto, cũ ſub dio iaceret in ſumma domo. quia tecta nõ fiebant è tegulis: ſed vti videtur, erãt qualia nunc quoque locis infinitis videtur: aggeſtam ſuper trabes terram habentia: vt in eiuſmodi tectis, etiam cubare aliquis poſſet*. Hæc Euſtath. de antiquiſſimorum tẽporũ tectis, & quibuſdam etiã ſui ſæculi: quibus non diſſimilia ſunt quæ de multiplici genere tectorum queis eſt vſa rudis antiquitas, diſputat doctè Vitruuius lib. 2. At illa de quibus locuti ſũmus quamuis erant plana & ſine faſtigio, tamen & tegulas habuerunt. niſi cum in illis aut horti inſtituebantur, aut viridaria. nã & in tecta olim Romæ ſcandebant ſyluæ. Plinius libro 15. capite 14. Seneca, epiſtola 125. & alij. Sed hæc præter inſtitutum. Imperatorem Caium cognomen inueniſſe Caligulæ ſcribit Athenæus, διὰ τὸ ἐν στρατοπέδῳ γεννηθῆναι *quod in caſtris eſſet natus*. Sed hæc cauſſa proxima non eſt: verùm illa quam ex Latinis ſcriptoribus & Dione norunt omnes. Redit mox Athenæus ad tenuem Græcorum victum de quo dicere inſtituerat libri huius initio: & ait, Εἰς ταῦτα ἐστὶν ἀποβλέποντα τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς ἀγαπᾶν ἐπὶ ἐλευθέρᾳ πενίᾳ. cui bono adiecta ſint iſta τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς non capio: & delenda cenſeo vel mutãda. Qui mox dicitur ex Herodoto Αὐταμος. in MSS. eſt Ἀτταμος: ſcribendum vt in Herodoto Ἀτταγῖνος: niſi Athenæus ipſe memoria hîc lapſus: ſicut videtur feciſſe cũ addit, ὅν φησιν Ἡρόδοτος ἐν τῇ ἐνάτῃ μεγάλως πλούτῳ παρεσκευάσθαι, hoc eſt *à diuitiis magnificè paratum*: ſiue *magnis diuitiis inſtructum fuiſſe*. Audiamus Herodotum. Ἀτταγῖνος ὁ Φρύνωνος, ἀνὴρ Θηβαῖος, παρασκευασάμενος μεγάλως, ἐκάλει ἐπὶ ξείνια αὐτόν τε Μαρδόνιον, καὶ πεντήκοντα Περσέων τοὺς λογιμωτάτους. *Attaginus Phrynonis F. Thebanus, cum magnificè omnibus rebus neceſſariis ſe inſtruxiſſet, hoſpitio excepit Mardonium & alios 1. è præcipuis*. παρασκευασάμενος μεγάλως, vernaculo ſermone diceremus *apres auoir faict de grands preparatifs*: Sequitur elegãs auctoris iocus in alieniſſimum ſenſum à Dalec. detortus. Ἡγοῦμαι δέ, inquit, ὅτι οὐκ ἂν περιεγένοντο, οὐδ᾽ ἂν ἐδέησε τοῖς Ἕλλησι περὶ Πλαταιὰς παρατάξεως, ἀπολωλόσι ἤδη ὑπὸ τῶν τοιούτων τροφῶν. Si eſſet verum, ait Athenæus, quod dixit Clitarchus, Bœotos cum Perſas cõuiuiis exciperent, non aliud eis appoſuiſſe quàm illas ciborũ quiſquilias quibus ſoliti ipſi ſe alere, *periſſent opinor Perſæ, neque illis opus fuiſſet ſtare in acie contra Græcos in campis Plataicis: quippe queis iam tales cibi perniciem attuliſſent*. περὶ Πλαταιὰς auctoritate Homer. licet tueri. omnes alij Πλαταιὰς ſẽper. παρατάξεως τοῖς Ἕλλησι dictũ pro eo quod eſt vſitatius; πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Vtrumq; inueniẽt tyrones apud optimos ſcriptores. hoc tamen vel maximè viros doctos videtur in errorem impuliſſe. ſed & περιεγίνεσθαι malè acceperũt pro *vincere*: nam idem ſignificat hic atque apud Herodotũ

cum

cum illo ipſo in loco ait: τετίαν πάλιν ὄψεαι, ὀλίγου τινὸς χρόνου διελθόντος, ὀλίγους τινὰς τῆς προγεγονυίας. Ac fortaſſe illum locum auctor reſpiciebat hæc ſcribens: nam de iiſdem Perſis editum eſt illud, quod refert Herodotus, dictum fatidicum.

CAPVT XIII.

Maza loco panis. Mazonomi. *Mos veterum acclamandi in conuiuiis* εὖ δειπνήσειας, *vel* ζήσειας *μάζων. terrores nocturni.* οἱ τιμοῦχοι. *culter in vſum menſarum.* παραξίμενοι. κόρμα *vel* κοῦρμι. *Mos veterum Gallorum, vertere ſe ad dextram inter adorandum.*

Καὶ τ' ἄλλα τὰ πρὸς τὴν ἀρτυσιν τῶν ἱερείων ἁρμόζοντα. *& alia quorum vſus in conditura carnium.* peſſimè Dalecampius, *& alia quæ ritè faciundis ſacris conuenirent omnia.* quia vocem ἱερεῖον ita capiendam eſſe non videbat, vt libro primo dicebamus, cap. 11. etiam vocabulum ἀρτύσεις cuius notiſſima ſignificatio eſt, malè accepit. πλὴν τῶν περὶ τὸν μάγειρον σκευῶν ὁ χορηγός. pro, ἃ παρέχειν ὁ χορηγός. & fors fuat ita auctor ſcripſerat. μᾶζα νέμει χάριν. *maza dicis cauſſa appoſita.* ſic loqui amant ſcriptores de iis quæ non tam ad vſum quàm ad ſpeciem parari ſolent: cuiuſmodi fuit aſſis Caianus in veterum mancupiis. cur hic dicatur maza appoſita fuiſſe tantum dicis cauſſa, vellem expoſuiſſet. nam alioquin cœnas frugales, qualis erat quæ hic deſcribitur, frequentabat maza, non vt vlli legi aut inſtituto ſatisfieret, ſed vt locum panis obtineret, ſicut docuimus alibi ex Ariſtophane. Τῶν περί ποτε καλουμένων μαζονόμων, ἀπὸ τῆς χρείας εἰληφότων τὴν ἐπωνυμίαν. Initio mazonomi dicti à mazis, quæ apponi in iis ſolitæ: poſtea quæuis lances rotundæ & ligneæ. Gloſſas Heſychij ſic emendabis, Μαζόνομον· τὸν κύκλον, ἢ τὸν ξύλινον πίνακα. Varro, De re ruſtica. *vt in eodem tecto ornithonis incluſum triclinium haberet, vbi delicatè cœnitaret, & alios turdos videret in mazonomio poſitos coctos.* Pro mazonomus dixerunt & *mazophorus* vel *mazophoris.* Heſychius μαζοφορίς· ὅμοιον κανῷ ἐν κεραμείῳ κοιλάδι, ſcribe, κεραμεία, vt lib. 11.

καὶ ὁ προσφέρων αὖ εἶπεν τὸ δειπνῆσαι. Lego, τὸ δειπνήσαις. adſtipulante ſcriptura lib. vndecimi. ſimillima formula εὐφημίας conuiuialis Græcis & Romanis in vſu, ζήσαις: cuius meminit Dio in Commodo. in moribus noſtris veſtigia clara ſunt eius conſuetudinis. Precamur enim vt proſit quod eſtur aut bibitur. μάλιστα δὲ τοῖς λεγομένοις μάζωσι· τοῦτο γὰρ ἔτι καὶ νῦν ἡ Διονυσιακὴ σύνοδος ἔχει τοὔνομα. Ait μάζωνας vocari conuiuia Bacchica. Olim, vt apparet, generale id fuit conuiuiorum omnium nomen. An à Græco μᾶζα, quaſi locus quo mazæ congererentur? an potius ab Hebræo מזון *mazon*, id eſt, *cibus, opſonium?* at μᾶζα eſt illorum מצה *matſah*: quod genus panis aut placentæ illis ſignificat. τῶν ποιούντων ἕνεκα τῶν ἐν ταῖς ἀμφόδοις γινομένων νυκτερινῶν φόβων. Addit Euſtathius, ſed de ſuo, ὧν αἰτία εἶναι ἡ Ἑκάτη ἐδόκει. Hecaten in compitis fuiſſe cultam notiſſimum eſt: quæ fuit Dea χθονία, & vt appellatur à Theocrito, δασπλῆτις, id eſt, interprete Heſych. *difficilis accedentibus.* ὑπὸ τῶν τιμούχων ζημιοῦται. Sic vocabantur magiſtratus in aliquot Græcorum ciuitatibus vt in hac Naucrati, & Maſſiliæ. Strabo libro quarto.

καὶ τούτων μεταλαμβανόντων κοτύλην οἴνου. Puto deeſſe aliquid. nam ſententia eſt pendens & imperfecta. oratio autem ἀσύντακτος καὶ ἀκατάλληλος. Vtcumque vulnus obligaueris, ſi ſcribas, καὶ τούτων μεταλαμβανόντων ἅμα λαμβάνει κοτύλην οἴνου.

ὡς πρὸ ἐνιαυτοῦ καὶ πρὸ τοῦ μέλλειν. *antequam deberet quemquam excipere.* ferri poteſt fortaſſe hæc lectio. magis tamen probem quod aliquando repoſueram πρὸ τοῦ ἐπαγγέλλειν. non multò antè ſcriptum eſt, ἐπαγγείλας δ' ἑστιάσειν Γαλάτας πάντας ἐνιαυτόν. ἐπεὶ δὲ ἤδη εἰσῆλθον εἰς τὸ δεῖπνον πάντες. In deſcribendo Xenophontis loco vſus auctor conſuetudine ſua. multa enim prætermiſit, quæ ad formam conuiuij minus pertinebant: quædam etiam aliter ſcripſit quàm Xenophon: vt iſta, ἀλλὰ καὶ πονεῖν ὥσπερ σὺ καὶ προκινδυνεύειν βουλόμενοι. nam in autographo eſt, ἀλλὰ καὶ προθυμούμενοι καὶ πονεῖν ὥσπερ σὺ καὶ προκινδυνεύειν. Sine cauſſa Dalecampius quæ ab Athenæo erant conſulto conſilio prætermiſſa, in ſuam interpretationem infercit. Κελτοί φησι, τὰς χοὰς προτίθενται. Editum volui τὰς τροφάς. ex coniectura primùm ita emendaueram, deinde in membranis ſic inueni ſcriptum. & ſequitur mox, ἐφ' ὧν τὰς τροφὰς προτίθενται. ἐὰν δὲ ᾖ τι δυσαπόσπαστον, μαχαιρίῳ μικρῷ παραξίμενοι τέμνοντες. *ſin aliquid ſit quod auelli niſi ægrè non queat, gladiolo paruo vt quicque incidit ſecantes.* elegans vox παραξίμενοι, cuius vim niſi pluribus verbis Latinis non exprimas. ſignificat enim cultros iſtos non fuiſſe menſæ appoſitos, quod hodie fit: ſed quoties erat opus ſolitos educi, & in ſuum mox locum reſtitui. non diſſimilem vim habet præpoſitio παρὰ in verbis παραβοηθῶ & παραγγέλλω. de quibus ante diximus. Potes etiam παρατέμνοντες exponere, *ægrè ſecantes*: quod valeat ad declarandam paruitatem cultellorum iſtorum: quare etiam μαχαίριον vocat: neque hoc ſolùm, ſed etiam μικρόν. Videntur Græci cultrorum menſalium diu ignoraſſe vſum: nam in vniuerſa illorum lingua nullum vocabulum eſt, quod propriè τραπεζικοὺς cultros denotet. Latina vox *culter*, Syriacam originem habet קטל *occidit*, tranſpoſitis literis poſterioribus. Græci etiam cultros μαχαίρας vocant aut μαχαίριον. Veſtutiſſimi Græci appenſam gladij vaginæ machæram geſtabant, eáque vtebantur pro cultro. Homerus,

Ἀτρείδης δὲ ἐρυσσάμενος χείρεσσι μάχαιραν
Ἥ οἱ πὰρ ξίφεος μέγα κουλεὸν αἰὲν ἄωρτο,
Ἀρνῶν ἐκ κεφαλέων τάμνε τρίχας.

hæc poetæ verba afferunt lucem ſequentibus Poſidonij, quibus declaratur Celtarum mos, non quidem penitus idem, ſed tamen affinis. ὁ τοῖς κολεοῖς ἐν ἰδίᾳ θήκῃ παράκειται, id eſt, *qui culter enſis vaginæ adiacet in peculiari theca.* etiam hodie enſium noſtrorum vaginæ cultris condendis peculiarem thecam habent, videntur ſanè minores ad menſarum vſum. perdiu fuiſſe ignorati: non enim aliis in menſa quàm in coquina vtebantur. Poſtea facti ſunt minores; quo in genere vel propter elegantiam, vel aliam ob cauſſam commendati ſunt qui fiebant in Bithynia. Varro Γεροντοδιδασκάλῳ. *Noctu cultro coquinari ſe traiecit: nondum enim ibi inuenti erant cultelli huius tempeſtatis è Bithynia.* ita lego & interpretor illum Varronis locum apud Nonium. τὸ δὲ ποτὸν οἱ διακονοῦντες ἐν ἀγγείοις περιφέρουσιν, κεραμέοις μὲν ἀμβίκοις ἢ κεραμέοις ἢ ἀργυροῖς. neque placet τὸ μὲν iſto loco: neque video quid appellet ἀμβίκας. non enim puto eſſe vaſculi genus illud, quod libro 11. ἄμβιξ dicitur. Fortaſſe ſcribendum, ἰσοῦσι μικροῖς βίκοις. quod autem ſubiicitur, etiam lances eos habuiſſe ſimiles: ad materiæ ſimilitudinem refero, non figuræ. παρὰ δὲ τοῖς πολλοῖς καθ' αὑτὸ καλεῖται δέρμα. Scribendum, πίνεται δὲ τοῖς πολλοῖς καθ' αὑτὸ. καλεῖται δὲ κόρμα, id eſt, *bibitur vulgò zythum per ſe: & vocatur corma.* καθ' αὑτὸ intellige merum, ſine melle: quo temperari ſolitum dixit ab iis qui vinum quidem bibere non poterant ob cenſus tenuitatem: ſed erant tamen cætera turba de qua nunc loquitur paulò ſaltem beatiores. Κόρμα verò omnino ſcribendum cum membranis & Epitoma. Dioſcorides vocat κοῦρμι: & Marcellus Empiricus *curmi.* περιφέρει δὲ ὁ παῖς ἐπὶ τὰ δεξιὰ καὶ τὰ λαιά. orſus à dextris deſinebat in læuis. ſi hoc voluit, poterat omittere καὶ τὰ λαιά. quis enim non ita intelligit οἰνοχοεῖν ἐνδέξια apud poetam? καὶ τοὺς θεοὺς προσκυνοῦσιν ἐπὶ τὰ δεξιὰ στρεφόμενοι. imò verò Galli religioſius putarunt ſiniſtrouorſum ſe vertere in adorando, quàm dextrouorſum more Romano. Plinius lib. 28. cap. ſecundo. *In adorando, dexteram ad oſculum referimus, totumq́ corpus circumagimus: quod in læuum feciſſe Galli religioſius credunt.*

καὶ ῥίψαι αὐτῷ παρατρέχοντι. *eique ieciſſe currenti ad ipſius currum.* παρατρέχειν eſt currere iuxta currum quo vehitur is quem honoris cauſſa proſequeris. Ita olim moris fuit, vt ad Suetonium notabamus. διὸ καὶ τὰ ἴχνη τῆς γῆς ἐφ' ἧς ἁρματηλατεῖ, χρυσὸν καὶ εὐεργεσίας ἀνθρώποις φύει. adulatio ingenioſa non inelegantis poetæ, ad exprimendam Bituiti beatitatem ſummam & liberalitatem. Eadem ἔννοια apud Latinos poëtas. Perſius, —*quicquid calcauerit hic roſa fiat.* Et, —*nunc non è manibus illis, Nunc non è tumulo fortunatáque fauilla Naſcentur violæ?*

κεχωρισμένην εἶχε τὴν θεραπείαν μόνῳ, καθάπερ ἥρῳ. Lege μόνος καθάπερ ἥρως. conuenit hoc veterum opinioni quam de ſuis heroibus habebant. quia enim moroſos & iracundos putabant, ad illos accedere verebantur. propterea vt rem miram fingit comicus in Auibus, eſſe locum quendam ἐν δὲ τοῖς ἥρωσιν εἰ ἀνθρώποις συναριστᾶν καὶ ξυνεῖναι. ad quem locum plura enarrator. τὸ δὲ ποτὸν κεκερασμένος οἶνος οἷος δήποτε, ὕδατι ψυχρῷ. *potus erat vinum qualecumque aqua frigida dilutum.* nihil hic fuit mutandum interpretibus. καὶ τῶν προσφάτων καθιερωθέντων. ſcribe, προσφάτως. *recens mactatorum.* hæc κυρία notio vocis huius. ταύτην δ' εἶναι ὁμοίαν ταῖς ἰχθυθήκαις. de incitegis dicimus libro ſequente, cap. 13. Dalecamp. rectè vertit *repoſitoria.* ἐν τῇ τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν. Scripta lectio ἐν λγ τῶν ἱστοριῶν. hoc eſt, τρίτῃ καὶ τριακοστῇ. τοὺς Τυρρηνοὺς φησι πρὸς αὐλὸν πυκτεύειν. Alibi docemus Græcos ſcriptores πυκτεύειν ſæpe pro μονομαχεῖν vſurpare quomodo hic cenſeam capiendum. παραστησάμενοι κυλίκων, τὸ μεῖζον ὁ κράτιστος ἐλάμβανεν. exponimus libro nono, cap. 13. καὶ πιστωσάμενοι τὴν δόσιν. *donatione firmata.* intellige caueri ſolitum perituro vel pignoribus captis, vel chirographo, vel fideiuſſione. nam ſolutio mercedis conuentæ differebatur poſt cædem morituriendis: imò tunc tantum promiſſum præmium deberi incipiebat. Mirum planè genus contractus: quando teſtator ad heredes ius tranſmiſit, quod ipſe habuit nunquam, neque habere potuit viuus. καθ' ὃ δικαιότατος ἦν ἕκαστος αὐτὸς ἀποτυμπανισθῆναι. *quibus contendunt vnuſquiſque quod iuſtiſſimum ſit, ſibi potiſſimum caput amputari.* Torquent ſe hoc loco interpretes in exprimenda voce ἀποτυμπανισθῆναι: quæ hic quidem perſpicuè ponitur pro eo quod paulò ante dixit, τὴν κεφαλὴν ἀποκοπῆναι. Euſtathius doctè, poſtquam iſta ex Athenæo verba Euphorionis deſcripſit, Καὶ ὅρα, inquit, τὸ ἀποτυμπανισθῆναι, ταυτὸν ὂν τῷ τὴν κεφαλὴν ἀποκαυλίσαι. Ariſtophanis locum ex Phœniſſis ita ſcribe & diſtingue,

—ἐς Οἰδίπου δὲ διπτύχω κόρω
Ἄρης κατέσκηψ' ὄντε μονομάχου πάλης
Ἀγῶνα νῦν ἱστᾶσι.

in geminos Oedipi filios Mars ingruit: qui luctæ ſingularis & gladiatoriæ certamen nunc inſtituunt. δίπλοι in vulgata lectione, gloſſa eſt corrupta vocis poeticæ δίπτυχος pro διπλοῦς. Κατασκήπτειν eſt cum pernicie aliquò ingruere more fulminis. eleganter hic de Eteocle & Polynice vſurpatur, qui ſoli totius belli aleam ſubibant. πάλην μονομάχον interpretati ſumus, *luctam ſingularem & gladiatoriam.* vt appareat mens Athenæi: qui ex iſto loco probare inſtituit, gladiatores iam tum fuiſſe notos. In quo equidem aſſentiri illi non poſſum. Quid enim gladiatoribus commune cum iis quos veteres hiſtoriæ narrant ſingulari certamine decertaſſe? Antiquiſſimi fuit moris, commiſſione vnius duorúmve aut trium parium ſalutem contrariorum exercituum redimere, & ex euentu eius pugnæ populorum controuerſias dirimere. Exempla ſunt in hiſtoria ſacra Hebræorum, Græca, Romana. Hi ſunt de quibus ait mox Athenæus, plura ſe alibi ſcripſiſſe. Ait enim,

by Google

ὅτι ᾗ καὶ αἱ ἔνδοξοι καὶ ἡγεμόνες ἐμονομάχουν, καὶ ἐκ προκλήσεως τοῦτ᾽ ἐποίουν, ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν. Videtur eruditiſſimus vir, alio in opere eorum ducum hiſtorias collegiſſe, qui pro ſalute ſui exercitus ceu publicas victimas ſe deuouerunt. Vtinam extaret is liber hodie: quæ fuit huius viri diligentia, diſceremus inde, opinor, fortium aliquot virorum & nomina & res geſtas: quarum fortaſſe hodie funditus extincta eſt memoria. Fuit & illud veteribus ducibus genus μονομαχίας non incognitum, cuius quotidie exempla eduntur à malè conſulta nobilitate Gallica. Rixæ inter nobiles ex leuibus ſæpe offenſis cientur. offenſam condonare & ignoſcere, quod ſapientes magnanimitatis proprium putarunt, turpe & ignominioſum habetur. vnicum hodie nobilitatis ſinceræ ſpecimen eſt, ſuum ius armis perſequi. in hoc cardine vertitur ſumma illorum exiſtimatio, & is quem falsò honorem vocitant. qui iniuriam paruam magnam ſibi factam arbitratur, illius auctorem ad ſingulare certamen prouocat. concurritur. horæ momento alter ambó ve mutuis vulneribus pereunt. Certiſſimum eſt, nullum ſæculum ex veteri hiſtoria nobis cognitum, adeò crebra huius inſaniæ exempla vidiſſe, atque hoc noſtrum planè ferreum: aliquando tamen factum eſſe iam olim, vt controuerſias ſuas magni duces pugna ex prouocatione finirent, dubitari nequit. Exemplum illud antiquiſſimum eſt quod narrat Diodorus lib. 17. de Coreagi ducis Macedonis pugna cum Dioxippo Athenienſe. Ac fieri poteſt, vt de priuatis huiuſmodi pugnis Athenæus illo in libro ad quem nos reiicit tractaſſet. Inter argumenta declamationum quæ apud rhetores leguntur, extat hæc lex, Νόμος τοὺς ἀριστεύοντας μονομαχεῖν. quæ lex niſi ficta eſt, vt pleræque in illis libris, duos idem virtutis præmium poſcentes, committebat. extat apud Sopatrum & Marcellinum in Hermogenis commentariis.

CAPVT XIV.

Diyllus *hiſtoricus. Ieiunia Iudæorum & veterum Chriſtianorum. Tempus finiendi ieiunij ortus Veſperi, vel hora nona.* Φιλοσοφία *pro religione Chriſtiana.* περιφερόμενα ὁρᾶν πάντα. περὶ τῶν νοσημάτων. τὴν ὥραν. *Homerus dictus Syrus & Indus.* δέμας *&* βίος. ἀνάστασις. παραγέγονεν. τί τὴν ἐνθάδε; Νέστωρ *ſcriptores. alia multa.*

Δίυλλος δ᾽ ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῇ ἐνάτῃ τῶν ἱστοριῶν. Noli quærere quis his fuerit Diyalus. ſcribendum enim Δίυλλος. Hic eſt Diyllus de cuius hiſtoriarum libris dicebamus ad Laertij librum v. θάψας τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασίλισσαν ἐν Αἰγαῖς. rex & regina ſunt Aridæus Alexandri filius, & eius vxor Eurydice. vide ſi eſt operæ Diodorum & Iuſtinum. Reges Macedoniæ Ægis fuiſſe ſolitos ſepeliri etiam Plinius adnotauit. . . . . . . οὕτως ἤσε τὸν βασιλέα. inepta lectio. nam ᾖσε debet ſcribi. *ita oblectauit & cepit regem.* περὶ ἀρχαίων συμποσίων διαλεγόμενοι. Legendum διαλεγόμενος. *Hæc habui,* inquit, *viri amici & conuiuæ Græcorum longè principes dicenda quæ ſcirem de antiquorum conuiuiis.* quia conuiuarum plerique erant Græci, propterea eos appellat τῶν Ἑλλήνων πολὺ πρώτους. nihil moratus ipſum conuiuij dominum ciuem Romanum. Sed non vnus locus eſt in quo auctoris vel iudicium vel gratiam in textura horum dialogorum deſideres.

ὥσπερ ἐν ἁμάξαις ἰδὼν παρ᾽ ἡμῖν ἐγώ. cauſſa nō erat cur corruptam librorum Athenæi lectionem in ἁμαξαις, ſinceræ, quæ apud Platonem ſeruata eſt, extatque in omnibus M S S. Athenæi quiſquam præferret. Qui non ignorant quid ſit ἐξ ἁμάξης λαλεῖν, *ex plauſtro loqui,* de obſcuritate loci huius conqueri non poſſunt. Adi Suidam & parœmiographos. ὥσπερ νηστεύοντας ἀγοντας καὶ περιμένοντας τὸ ἀνατέλλον ἄστρον, οὔ φασι μὴ φανέντος οἱ τὴν χρηστὴν ταύτην φιλοσοφίαν φέροντες, νομίμως εἶναι μηδενὸς γεύσασθαι. carpit dipnoſophiſta religionem aliquam quæ temporibus illis recens erat introducta. nam illa verba, οἱ τὴν χρηστὴν ταύτην φιλοσοφίαν φέροντες, de primis auctoribus nouæ religionis accipi debent. An ad ritus ſuperſtitionis Iſiacæ reſpiciebat? nam certum eſt eorum ſacrorum myſtas magnam caſtimoniam præ ſe tuliſſe, ſæpèque ieiunaſſe. Ego non dubito hominem Ægyptium aliud potius ſpectaſſe, & τὴν χρηστὴν ταύτην φιλοσοφίαν, ironicè appellaſſe, religionem Iudæorum aut Chriſtianorum Nam quod ait, nefas grande habitum eſſe, ante ortum ſtellæ ieiunium ſoluere: purus putus eſt Iudaïcus ritus. Hieronymus aduerſus Iouinianum libro ſecundo, *Petrus Apoſtolus non expectans ſtellam more Iudaico, ſed hora ſexta in ſolarium pranſurus aſcendit.* Idem poſtea ſeruatum à Chriſtianis: quorum notæ ſunt ſtationes, xerophagiæ, & crebra ieiunia. Non omnia autem ieiunia eodem tempore frangebant. Vt plurimum ſub initium noctis corpori procurando operam dabant. Expectabant igitur Veſperuginis exortum, & vt ait Athenæus, τὸ ἀνατέλλον ἄστρον. hic erat illis καιρὸς νόμιμος ἀπονηστισμοῦ. Multi ſcriptores id tempus horam nonam vocant. Prudentius, *Ieiunamus ait, recuſo potum: Nondum nona diem reſignat hora.* Caſſianus, Collat. 2. cap. 26. *hora nona refectionis tempus indultum eſt.* Erant alia ieiunia quæ vlterius extendebant. Nam Paſchale ieiunium non ante galli cantum ſoluebant. Clemens lib. 5. canone 12. ἀπονηστεύειν δὲ προσέταξε τῇ ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ, ἀλέκτορος φωνήσαντος. & canone 19. ἀπὸ ἑσπέρας πέμπτης μέχρις ἀλεκτρυοφωνίας ἀπονηστιζόμενοι ἐπιφωσκούσης μιᾶς σαββάτων. Canon Paſchalis ineditus, ὁ ὀγδοήκοστος ἔνατος τῆς ἕκτης συνόδου, τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείαις εἰσηγεῖται καὶ προσευχῇ καὶ κατανύξει τῆς καρδίας ἐπιτελεῖν τοὺς πιστούς. μέσων δὲ νυκτῶν ἀπονηστίζεσθαι. Quod autem φιλοσοφίαν interpretamur religionem, non mirabitur qui Græcos Patres legerit: vbi paſſim Chriſtiana pietas ita appellatur.

by Google

pellatur. exempla ſunt apud S. Chryſoſtomum ſingulis paginis. vnum afferam non diſſimilis ſententiæ, ex homilia 13. in epiſtolam ad Romanos. ὁ ἐγκεχωρισμένος τῷ τῆς πενίας συζῶν, καὶ νηστείᾳ καὶ τῇ λοιπῇ σκληραγωγίᾳ τε καὶ φιλοσοφίᾳ, ἐν ἰατρεῖῳ τῆς ἀναγκαίας μεταλαμβάνει τῷ τροφῆς μόνον. eidem ſanctiſſimo patri ὁ διὰ πίστεως φιλοσοφῶν vſitata eſt hominis Chriſtiani periphraſis. & in priore ad Corinthios Chriſti crux inquit, πάντας ἐποίησε φιλοσοφεῖν τοὺς ἀγροίκους. vide initiũ homiliæ 53. in Ioannem. ἢ ἐνθάδε πάντα ὥσπερ τοὺς πυρέσσοντας περιφερόμενα ὁρᾶν. Libro nono, τοσαῦτά σοι περὶ τῶν φασιανικῶν ὀρνίθων ἔχω λέγειν, ἃς ἐγὼ διὰ σὲ ὥσπερ οἱ πυρέσσοντες περιφερομένας εἶδον. Iocus eſt in verbi περιφέρεσθαι varia ſignificatione. conuiuæ qui loquuntur interea dum funus fit prandio, vt ille ait, cibis non fruuntur niſi oculis, dum eos vident circumferri, vt erat veterum conſuetudo. Hoc ipſum accidit febricitantibus πυρέττουσι, quibus vt plurimum ſimul admouentur & amouentur fercula, faſtidiente cibos ſtomacho. ſed & morbi genus eſt σκοτόδινος vel σκότωμα dicti, Latinis *vertigo*, quo laborantes, omnia cernunt ſe mouentia & rotantia. eò alluſum ab auctore. Simile eſt libro ſexto, de paraſito cui contigerat aliquoties cibum qui de more circumferebatur, oculis tantum participare, Πτολεμαῖε, inquit, πότερον ἐγὼ μεθύω ἢ δοκεῖ μοι ταῦτα περιφέρεσθαι;

ὄμνυμι δ' ὑμῖν ἄνδρες. non indicantur cuius ſint hi verſus: quod docet nos integrior ex libris melioribus lectio Scribe, ὄμνυμι δ' ὑμῖν ἄνδρες, κατὰ τὸν ἡδὺν Ἀντιφάνη, ὃς ἐν τῇ Παρεκδιδομένῃ ἔφη, αὐτ. Ἡμῖν ἐλέγξ' τοῦτον ἂν ζῆν τὸν βίον. Omnino ſcribendum, ἢ μὴν. ἐλ. quis non agnoſcit vſitatiſſimam Græcorum in iureiurando formulam, ὄμνυμι ἢ μὴν. deeſt autem μᾶλλον, vt paſſim apud Græcos & Latinos.

Πλεονάζων ἐν ταῖς πρὸς σὲ φωνήσεσι πρὸς σὲ περὶ τῶν ἐπιφανῶν κλήσεων, &c. *Cum multus ſim in te appellando, exponendiſque tibi conuiuiis illuſtribus ad quæ fuerim vocatus, vereri ſubit ne in plenitudinem incidas & de me queraris. ideo viſum cœnæ te facere participem, apud Cebetem Cyzicenum cœnatæ. ſed prius quàm ad has epulas redeas, potionem bibe ex hyſſopo.* In explicandis auctoribus ibi plurimum ſæpè moleſtiæ, vbi minimum vtilitatis. ſicut ferè accidit, quoties per iocum aliquid dicitur. Tale eſt epiſtolæ huius principium: cuius ne vnum quidem verbum rectè interpretes ſunt interpretati. Senſus is eſt quem expreſſimus. Intelligendum autem eſt Parmeniſcum eiuſdem argumenti literas ſæpius ſcripſiſſe: quibus ſplendidas cœnas ei deſcribebat: ſicut ſolitos facere mutuis epiſtolis Lynceum & Durim non ſemel narratur Athenæo. Hoc planè erat quod aiunt Græci ἑστιᾶν λόγοις, & comedendos ſermones, vt Plautus loquitur, dare. Ideo ſcribit Parmeniſcus, vereri ſe ne ex huiuſmodi epulis plethoram Molpis contraxerit, & ſtomachi faſtidium: quo vt illum liberet, velle ſe ait, conuiuium ei narrare non multæ lauticiæ, ſed multi ioci. Poſtrema verba obſcura ſunt, πρόπιών δ' ὑσσώπου τὴν ὥραν ἐπάναγε ἐπὶ τὴν ἑστίασιν. diſtinctione tollitur obſcuritas, πρόπιὼν δ' ὑσσώπου, τὴν ὥραν ἐπάναγε ἐπὶ τὴν ἑσ. *ſed vbi hauſeris aquam ex hyſſopo, maturè ad has dapes redi.* πιὼν ὑσσώπου, vt φαγεῖν ἄρτου. aquam intelligo vbi maceratum fuerit hyſſopum. Calida ea herba eſt, neque inutilis languenti ſtomacho. τὴν ὥραν, pro ἐν ὥρᾳ. de quo ante dictum ſatis.

ἄλλων ἢ τὸ ἀπὸ τῆς Πειρήνης. Hæc aqua vt libro ſecundo proditur, omnium in Græcia aquarum leuiſſima. καὶ τὴν μὲν ἐξηυλισμένην φακῆν ἢ δ' ἐπεισφρεῖ. ſenarius ex aliquo tragico ſumptus, qui in prouerbium abiit. Arrianus in Euxini periplo, ὡς ἐπεισφρεῖν ἡμῖν ἑκατέρωθεν ἀφθόνως τοῦ ὕδατος, τοῦτο δὴ τὸ τραγικὸν, καὶ τὴν μὲν ἐξηυλισμένην, ἢ δ' ἐπεισφρεῖ. Πρώτιστον οὐκ αἰθηρὸν ἐπὶ ταύτῃ φέρων. Hæc & ſequentia obſcuriſsima ſunt. Vt ea illuſtremus, ante omnia ſciendum, his verſibus duos loquentes introduci. Alter parum aſſuetus ſplendidioris vitæ lautitiis conuiuium neſcio quod deſcribens, pro magnis delitiis narrat fuiſſe cuique appoſitum lentis τρύβλιον. atque hoc ille vocauit primo verſu δεῖπν' ἄριστον αἰθηρόν. quod cum huic non probaretur, interfatur & ait. Πρώτιστον οὐκ αἰθηρόν. hoc quod primum recenſuiſti ſplendidum non eſt. Pergit alter in narratione inſtituta. Itaque ſequentia ita diſtingue, Β. Πρώτιστον οὐκ αἰθηρόν. Α. ἐπὶ ταύτῃ φέρων Εἰς τὸ μέσον ἐπεχόρευσε σαπέρδης μέγας, ὑπό τι δυσώδης. *poſt lenticulam proſilit in medium ſaperda magnus.* φέρων vacat prorſus vt ſæpiſsimè. de illo dicendi genere ὑπό τι δυσώδης ſatis dictum ad primum Suetonij. poſterius hemiſtichium verſiculi huius non poſſum corrigere. αἰθίαν piſcem intelligo.

ὃν πολλὰ ταῖς κίχλαις ἤδη λέγειν. reſtituo pedem qui deeſt manifeſtò: Ὡς πολλὰ χαίρειν ταῖς κίχλαις ἤδη λέγειν. τὸν Ὅμηρον Σύρον ὄντα τὸ γένος, κατὰ τὰ πάτρια ἰχθύων ἀπεχομένους ποιῆσαι τοὺς ἀρχαίους. Syros abſtinuiſſe piſcibus, & eius rei cauſſam docemur libro octauo. at Homerum fuiſſe Syrum, tam verum eſt, quàm fuiſſe Indum, aut quod multi tamen crediderunt Ægyptium. Clemens Alex. Ὅμηρον οἱ πλεῖστοι Αἰγύπτιον φασίν. ἢ μόνον ἀναγνῶσι σύγγραμμα αὐτοῦ τὸ περιέχον λεκίθου καὶ φακῆς σύγκρισιν. Dalecamp. emendat ληκύθου. malè. vertit autem, *olearia trullæ*. etiam hoc malè. Vocat σύγγραμμα quod fuit poematium ioculare. Poeta eo carmine lentem cum piſo contenderat. Euſtathius 6. in Odyſſeam commentario, εἰς ὅσπρεον φακῆν γράψαι λέγεται. Ὅμηρος, ἐν ᾧ ἐπιγραφόμενος λεκίθου καὶ φακῆς συγκρίσιν. λεκίθου δὲ, δηλοῖ τι οὐ τοῦ ἐν τοῖς ᾠοῖς, ἀλλὰ ὅσπρεόν τι χεδροπῶδες ὅπερ ἀρχαϊκῶς καλεῖται ὁ λέκιθος. hæc ille.

ἐνδέδεκται τῷ σώματι καὶ τῷ δεῖπνο βίῳ ταῖς ἁπάντων ψυχάς. Hæc veterum multorum philoſophorum ſententia: animam quaſi in ergaſtulo contineri in hoc corpore. ideo δέμας illud dici, & vitam βίον, quaſi βίαν. Themiſtius, τὸν

τό

γὰρ δέμας καλοῦσιν, ὡς δεδεμένης ὑπ' αὐτοῦ τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα παρὰ φύσιν. ὅσῳ γὰρ ἐν ᾧ πέφυκεν εἶναι καλύπτεται βίᾳ· καὶ τὸ διαδέξαι τὴν τε βίαν ταύτην παραγενόμενες αὐτόματον βίον. ὥσπερ οἶμαι τὴν ἱστορίαν Ὅμηρος ὕστερον. Epiphanius in epiſtola ad Iohannem Epiſcopum Hieroſolymitanum de erroribus Origenis loquens. *Exinde veritatem hiſtoriæ, allegoria deprauans mendacio infinita verba multiplicat: & ſimplices quoſque varia perſuaſione ſupplantans, nunc aſſerit animas iuxta Græcam etymologiam* ψυχὰς ἀπὸ τοῦ ψύχεσθαι, *idcirco vocitatas, quia de cæleſtibus ad inferiora venientes calorem priſtinum amiſerint. nunc corpus hoc ob id iuxta Græcos* δέμας, *id eſt vinculum, ſiue iuxta aliam proprietatem cadauer dici, quia anima de cælo ruerint.* hactenus Epiphanius interprete Hieronymo. Ego verò non video quam tandem etymologiam ſecutus Origenes putauerit idem eſſe δέμας ac πτῶμα, *cadauer*.

καὶ διέταξε τὴν θεόν. ſcribe τὸν θεόν. ex membranis. διὸ πάντας ἀλλαζομένους τὴν τῶν κυρίων ἀνάστασιν, φοβεῖσθαι τοῦ ζῆν ἰόντες ἐκβῆναι. Egregiè emendamus hunc locum in quo viri docti, ἀνάσταν ὑγιές. Legendum literula vnica detracta, ἀνάτασιν, id eſt, *propterea omnes qui deorum in quorum poteſtate ſunt minas verentur, timere vita exire ſponte ſua.* οἱ κύριοι, ſunt dij, qui & κρείσσονες dici ſolent. ſic ſtatim, μετὰ τῆς τῶν κυρίων γίνεσθαι γνώμης, *accidere ex deorum ſententia.* Ἀνάτασις eſt comminatio & ἡ μετὰ τιμωρίας ἀπειλή, vt Græci interpretantur. propriè ſignificat baculum attollere, qui eſt minitantium geſtus. Philo Iudæus in commentariolo, ὅτι πᾶς σπουδαῖος ἐλεύθερος. ἐπανατάσεων ἤ καὶ ἀπειλῶν ἃς σοφοῖς ἀνδράσιν ἐπανατείνονται καὶ ἀπειλοῦσί τινες ἥκιστα φροντιστέον. in editione Philonis magni Turnebi leges ἐπαναστάσεων, eodem atque hic errore. leges apud B. Chryſoſtomum τὴν ἀπειλὴν ἐπανατεινόμενον. Sopater vel Marcellinus in Hermogenem, ὁ τῇ πενίᾳ πλήσιος ἐπαναστάμενος τὰς χεῖρας, καὶ κεκινημένος ὕβρεως ἀρνήσεται, ὡς οὐχ ὑβρίζων τὸν ἱκέτην. Syrianus in eadem ſententia dixit, τὰς χεῖρας ὥσπερ οἰκέτῃ προσάγειν. Adiiciamus illud quoque animi cauſſa. ſicut ἀνατείνειν eſt *minari*: ita παρατείνειν eſt *cruciare*. propriè extenſionem id verbum ſignificat. quia autem tormentis corpora extenduntur, παρατείνειν ſolet accipi ſimpliciter pro torquere, aut quoquo modo cruciare. Sic accipiendum moneo in hoc loco Xenophontis, qui tot viros doctos exercitos habuit fruſtra, Παιδείας libro primo, εἰ δὲ πάνυ σπουδάζει φαγεῖν, εἴποιμι ἂν ὅτι παρὰ ταῖς γυναιξίν ἐστιν. ἕως παρατείναιμι τοῦτον, ὥσπερ οὗτος ἐμὲ παρατείνει ἀπὸ σοῦ κωλύων. vertendum, *donec hunc ego ita cruciem, vt ipſe me cruciat, ab aditu ad te prohibens.* Græci grammatici in ſimilibus locis exponunt ἀπαγορεύειν. quod verbum ſignificat vexationem & cruciatum. μόνον τε τοῦτο τῷ γήρᾳ θανάτῳ ἀσπασίως προσίεσθαι. Lego προσίεσθαι, *lubenter admittere, probare.* οὐ γὰρ ἀπίσασθε ὦ ταλαίπωροι. hic incipit Cynulcus ex ſua perſona loqui, & ſuos conuiuas alloqui abſoluta deſcriptione Parmeniſceæ cœnæ.

τὸ γὰρ ἐσθίειν πολλὰ καὶ κρέα φαγεῖν, &c. Clemens Alexandrinus Stromat. libro ſeptimo, νωθεία ἀπὸ τῆς κρεωφαγίας ἐγγίνεται. Androcydes, οἶνος καὶ σωμάτων ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ῥωμαλέον ἀπεργάζονται, ψυχὴν δὲ νωχαλεστέραν. πρὸς τοὺς πυνθανομένους τί τηνικάδε; *quid iſtud hora ibi ageret.* præcedunt hæc verba, ὑστέρας βαθείας. Plena oratio ſit, πηνικάδε τῆς ἡμέρας ποιεῖς ὧδε; nam ita loquuntur Græci. Ariſtophanes de Auibus, πηνίκ' ἐστιν ἄρα τῆς ἡμέρας; φησὶ γὰρ οὗτος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Νόστων. Plures poëtas & ſcriptores alios edidiſſe olim Νόστους docet Suidas. Index operis, argumentum fuiſſe oſtendit, reditum in patriam, vel Græcorum euerſa Ilio: vel Argonautarum è Colchide, vel aliam ſimilem hiſtoriam. in hypotheſi Medeæ Euripideæ quod extat *Noſtorum* fragmentum, de Iaſonis & ceterorum Minyarum rebus agit. Auctor *Noſtorum* hic dicitur Anticlides. cuius Νόστους & laudat Clemens Alexandrinus in Protreptico, & nominat Suidas. Mox citatur Lyſimachus ἐν τρίτῳ Νόστων. fitque eius operis mentio etiam in Pindari antiquis ſcholiis. Plutarchus De fluminibus: καλεῖται δὲ Ἀδράστεια, καθὼς ἱστορεῖ Πλησίμαχος ἐν β' Νόστων. Scribendum, ἱστορεῖ ὁ Λυσίμαχος. Alexandrinum fuiſſe didici ex Apollonij interprete, libro primo. Steſichorum quoque Νόστους ſcripſiſſe, Phalaridis ad ipſum epiſtola docet. Interdum ſine auctoris nomine laudatur ſcriptor Νόστων, quaſi incertus. Apollodorus Bibliothecæ libro ſecundo: Nauplius, ait, vxorem duxit, ὡς μὲν οἱ τραγικοὶ λέγουσι, Κλυμένην τὴν Κρατέως· ὡς δὲ ὁ τοὺς Νόστους γράψας Φιλύραν. Περιμήδην, Εὐρύβιον, Εὐρύπυλον. alij horum eadem aliter narrant. vide Apollodorum Bibliothecæ libro ſecundo. εἰ καὶ πάντα Ἡρακλέους ζηλοῦσι. Diogenes Laertius in Antiſthene, & nos ibi.

CAPVT XV.

Τραγικὸν ἡ φακῆ. περὶ φακῆς λεπάδ' αὔξειν. λοπὰς & τρύβλιον. Vrticarum eſus. Bolbophace eduly genus. πολφοί. Antiphanis drama Ὅμοιαι. Aegyptus lentium fertilis. Φάκινοι homines. Sopater Φάκιος. χαλκήλατος κολοσσὸς Φάκινος. alia item multa.

TRAGICA *res eſt lenticula* ait Cynulcus: reſpiciens eò niſi fallor, quod tragici quidam poëtæ eius leguminis ſæpiuſculè & frigidiuſculè meminiſſent. nam cùm tragœdia circa reges & principes verſetur, lenticulæ nullus eſſe locus in ea poëſi videtur. Notum quantopere exagitatus fuerit Euripides à comicis, propter Telephum quem mendicum ac fortaſſe lenticulæ ſorbitiuncula ſe oblectantem, induxerat. Athenæi verba ſic eduntur: τραγικὸν γὰρ ἡ φακῆ ἐστιν. Ἀρχάγαθος ἔφη που γεγραφέναι ῥοφοῦντα Ὀρέστην τῆς νόσου πεπαυμένον, φησὶ Σώφιλος ὁ κωμῳδοποιός.

non

non poſſum in animum inducere hæc ita rectè ſcribi, ac lego, τραγικὸν γὰρ ἡ φακῆ ἐστι, Ἀρχάγαθος ἔφη. ἥς γε καὶ ῥοφεῖν δεῖ Ὀρέστην τῆς νόσου πεπαυμένον, φησὶ Σώφ. planiſſima ſententia. integer eſt ſenarius quem ex Sophilo affert. Timonis Phliaſij verſum corrupit vox Ζηνώνειον, alieno loco inſerta: pertinebat enim ad præcedentem aut ſequentem verſum, hoc modo, Καί γε φακῆν ἕψειν ὃς μὴ φρονίμως μεμάθηκε Ζηνώνειον. Cratetis ſubiecta verba. μὴ πρὸ φακῆς λοπάδ' αὔξων εἰς στάσιν ἄμμι βάλῃς: non dubito eſſe deſumpta ex encomio lenticulæ, quod ab eo fuiſſe editum teſtatur Demetrius Phalereus in libello Περὶ ἑρμηνείας. Eſt verò Crates poetico loquendi genere vſus, quod ne doctiſſimi quidem viri videntur intellexiſſe. ſic enim vertunt & Eraſmus & alij omnes, *Ante lentem ne auge ollam.* atqui erat vertendum, *Ne lenticulæ prætuleris patinam.* Λοπὰς eſt *patina*, in qua lautiores cibi ſoliti apponi, vt & doctiſſimus Eraſmus ait rectè, & notiſsimum eſt. Lenticulam apponebant non ἐν λοπάδι: ſed ἐν τρυβλίῳ, in paropſide vt plurimum fictili. Diphilus, φακῆς κατ' ἄνδρα τρυβλίον μεστὸν μέγα. quid inter λοπάδα & τρυβλίον interſit, declarat hiſtoria Philoxeni libro ſexto: Philoxenus, ait, παρακειμένων ἐλαῶν, ὡς μετὰ μικρὸν προσενεχθείσης λοπάδος ἰχθύων, πατάξας τὸ τρυβλίον, (in quo erant oliuæ) ἔφη, μάστιξον δὲ ἐλάαν. Poeticum verbum eſt ἀέξειν vel αὔξειν, quo vtuntur pro ſtudere alicui rei, eámque curare. In Sardanapali epigrammate, Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς σὸν θυμὸν ἄεξε. id eſt, *genio indulge* & cuticulam cura. apud Homerum & Heſiodum θέρος ἀέξειν, & πόνον ἀέξειν & ſimilia multa. pro, vti plurimum aliqua re. Sic igitur & apud Cratetem λοπάδα αὔξειν exponemus *ſtudere patinis.* Plutarchus vt vim huius vocis exprimeret ὑπερβαίνειν verbo vſus eſt rectè: nam αὔξειν πρὸ φακῆς eſt, neglecta lenticula tranſire ad patinas. Verba magni illius ſcriptoris ſunt in commentario Præceptorum ſalubrium, αὐτὸς δέ τις ἑαυτῷ παρακελευέσθω. μὴ πρὸ φακῆς λοπάδ' αὔξων αἰεὶ, μηδὲ πάντας ὑπερβαίνων τὴν κάρδαμίδα καὶ τὴν ἐλαίαν ἐπὶ τὸ θρίον καὶ τὸν ἰχθὺν, εἰς στάσιν ἐκ πλησμονῆς τὸ σῶμα καὶ ταραχὰς ἐμβάλλειν καὶ διαῤῥοίας. Sequuntur duæ gnomæ ex Chryſippo, quibus parſimonia & victus tenuitas commendatur. prior eſt, Μήποτ' ἐλαίαν ἔσθι' ἀκαλήφην ἔχων χειμῶνος ὥρᾳ. *Si habueris vrticam, oliuam ne edito hyeme.* Frugi homines carnium & piſcium loco oliuas eſitabant. auctor tamen huius præcepti etiam ab his monet abſtinendum. vrticæ, vt ſcandix & ſimilia agreſtia olera, nō pauperum ſed mendicorum menſis conueniunt. Alterum præceptum, βολβοφακῆν βαβαὶ βαβαὶ, βολβοφακῆ δ' εἶσιν ἀμβροσίην ψύχους κρυόεντος. tres voces primæ vitium codicum noſtrorum arguunt: niſi alieno loco poſitæ ſunt: quod verum cenſeo. debuêre enim ſubiici hexametro verſui, quo præceptum hoc continetur: per hiemem pro ſummis delitiis habendam eſſe bolbophacen. id eſt, habenti bolbophacam nō alias delitias hieme eſſe quærendas. ſequi debent iſta, βολβοφακῆν, βαβαὶ, βαβαί. quæ verba ſunt cuiuſdam qui aut rem aut nomen βολβοφακῆς abominabatur. Eſt autem bolbophace, quam ex Ariſtophane Pollux nominat πολφοφάκην. Veteres magiſtri explicant πολφὸς, μεμαγμένη ἐκ σεμιδάλεως, *farina ſubacta maſſam in fila diductam & productam.* Ex quo facimus coniecturam, non ignoraſſe veteres genus illud edulij quo plurimum delectantur Prouinciales & eorum vicini Allobroges, quos Delphinates nunc appellant. Probè ſubactum φύραμα tritici excellentiſsimi, ducunt tractu in tenuiſsima fila: ex quibus ceu tela quædam texitur: aliis filis ſtamen, aliis ſubtemen referentibus: deinde vbi opus confectum eſt, & ſole ſiccatum, in ollam coquendum coniiciunt: fitque planè βρῶμα πολτῶδες, quod Erotianus ait eſſe πολφούς. Ipſi à tenuitate & ſubtilitate filorum *menus* vocant. Sed addunt Græci polphos leguminibus ſolitos immiſceri: vnde ratio apparet compoſitæ vocis πολφοφάκη. Sic *betam cum lenticula* curioſum genus pulmenti τευτλοφάκην Aſclepiades appellauit, vt ſcribit Aurelianus. Libro ſexto leges in Pherecratis verſu λειριοπολφανεμώνην: quia etiam cum herbis quibuſdam polphi parabantur, vt lilio & anemone. In Ariſtophanis verſu Πλούταρχον διδάσκεις σαυτὸν ἕψειν ἡ φακῆν: placet iudicium ſcribētium αὐτὸν, ſublata litera quæ perperam repetita fuit. in ſequenti verſu ἥδιστον ὄψον ſcribit Euſtath. non ὄψων. Ex iſtis Epicharmi quæ ſtatim ſequuntur, χύτρα δὲ φακέας ἧψεν, malè intellectis, exculpſerat olim Eraſmus prouerbium quod nullum vnquam fuit, vt rectè Græcæ linguæ peritiſſimus vir Henricus Stephanus admonuit. magna ſanè Eraſmi incogitantia, cum ἧψεν *coquebatur*, interpretatus eſt *attigit* ἧψατο. ſed habuit doctiſsimus Eraſmus occupatam alibi mētem cum illa ſcriberet. non enim ex ignorantia, verùm ἐκ τῆς ἀπροσεξίας ortus hic illius error. At Dalecampium qui neque vidit hunc errorem, neque rectè monentem Stephanum audire voluit, nemo negauerit Heſiodeum illud ſuſtuliſſe, Ὃς δὲ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούῃ. Fabula Antiphanis quæ hic inſcribitur Ὅμοιαι, ea eſt de qua libro 11. Ἀντιφάνης ἐν Ὁμοίοις. alibi citatur idem poeta ἐν Ὁμωνύμοις. Antiphanis verba ita fortaſſe concipienda, εὖγε γίνεται. ἢ φακῆν ἕψε, ἢ με δίδασκε τῶν ἐπιχωρίων τίς εἶ. *Bene res habet: at tu vel lentem coque, vel quis ſis indigenarum doce me.* ἕψειν de eo dicitur qui aliquid coquendum curat: vt in apophthegmate Antigoni regis apud Plutarchum, γόγγρον ἕψειν. Ægyptum lente abundare & ſcribit Plinius, & teſtatur Virgilij verſus, *Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis.* Teſtatur & Cynulcus his verbis, ἀλλ' ὑμεῖς γε, οἱ ἀπὸ τῆς καλῆς Ἀλεξανδρείας ὦ Πλούταρχε, ὁλόκληροι ἐστὲ τῷ φακίνῳ βρώματι, καὶ πᾶσα ὑμῶν ἡ πόλις πλήρης ἐστὶ φακίνων. *at vos pulchræ Alexandriæ ciues ô Plutarche, lente plurimum veſcimini: atque adeò vniuerſa vrbs veſtra plena eſt* φακίνων *lenteorum.*

nempe βρωμάτων: aut aliarum rerum à lentibus denominatarum. Sed videntur Græci φακίνους appellaſſe à cibi huius vilitate, homines abiectos & nihili: hoc eſt eos qui hodieq; Italis & Gallis *faquini* nominantur. Non enim caret ioco, quòd ait Cynulcus plenam eſſe Alexãdriam φακίνων. Similis iocus in his, ὧν καὶ Σώπατρος ὁ φακιὸς παρῳδὸς μέμνηται ἐν δράματι Βακίδῃ. alibi poetam hunc φλυακογράφον vocat: hic φάκιον iocosè pro Πάφιον. fuit enim Paphius. alludens ad φακὴν legumen & homines vt videtur φακίνους. Index fabulæ Βακίδης, meritò ſuſpectus mihi. neque vllam fabulæ huius mentionem facit Suidas. cenſeo ſcribendum vt ſæpe alibi, ἐν Βακχίδι. paulò poſt vocat Μνηστῆρας Βακχίδος. at libro decimo quarto, Διλφάκιον, inquit, ὅπου τὸν ὁ φλυακογράφος Σώπατρος ἐν Βακχίδος γάμῳ μνημονεύει. Scribit Suidas, feciſſe alicubi Athenæum mentionẽ fabulæ Sopatri cui titulus φακῆ: locus quem reſpicit extat initio libr. 6. Cæterùm verba Sopatri ſunt hæc:

Οὐκ ἂν δυναίμην ἱστορῶν χαλκήλατον
Μέγαν κολοσσὸν φάκινον, ἄρτον ἐσθίειν.

In editionibus omiſſá virgula poſt φάκινον, quã ex coniectura Euſtathio, & libris reſtituimus, fecit vt à ſenſu aberrarent interpretes plus quàm ἡμέρας δρόμον. Negat qui hæc loquitur, poſſe panem comedere, cùm appoſitã ſibi tanta copia lenticulam cernat. *coloſſum æreum magnum lenticularem* appellat, paropſidem in qua erat lens appoſita, eius magnitudinem, altitudinem & plenitudinem declarat coloſſi appellatio. voluit enim poeta intelligi eam paropſidem cumulatam atque in altum exaggeratam fuiſſe ὑπερεκχεόμενον. Elegans locus profectò, & dignus qui à nobis non prætermitteretur. Sopatri verſus excipiunt Euripidei? quorum primus ab interprete non eſt animaduerſus: hic nempe: Ἐπεὶ τί δεῖ βροτοῖσι πλὴν δυοῖν μόνον; De eo quod ſubiicitur Diogenis cynici dicto, adi ad Laertium: nam Dalecampius vt pudori ſuo conſuleret ſententiam diſſimulauit. Locus ex Euripidis Supplicibus paulò aliter apud poetam legitur. Scribendum mox, Χρύσιππος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῇ εἰς τ περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν πραγματείαν. aut inducẽda iſta εἰς τήν. Pherecratis eſt hic verſus, Πένητας εὐπατρίδας οὐδεὶς ὁρᾷ, vt docet lectio quam ex Epitoma reſtituimus. ſẽſus hic eſt: Nemo vnquã vidit pauperẽ qui inter nobiles locum ſuum obtineret, εὐπατρίδαι dicuntur bono genere prognati, qui patrem ſuum ciere queant. poſſe etiã patricios quamuis nobiles in paupertatem venire quis dubitat? ergo erunt quidam πένητες εὐπατρίδαι: quod negat tamen poeta: quia, vt ille ait, *pauper vbique iacet*, neque vnquam pro nobili habetur. In ſequente ecloga eiuſdem Pherecratis ſcribe ſic verſum ſecundum, Καὶ κύλικα, κ' ἐντραγεῖν, ἵν' ἥδιον πίω. *da poculum & ad edendum aliquid vt eo libentius bibam.*

CAPVT XVI.

Κόγχος, conchis. πειοστρέφητος οἶζυς. μαζα ἰχθύς. μαζα ἐκ Τίω vel Τειη. κόγχος ἀνετέλης. *Maza Eretriaca. Eretria* ἀδελφίζης. κογχίον μικρόν. *herus Zenonius.* περὶ θῦναι ἐπ' ἐξαγωγῇ.

POSTQVAM multa dixiſſet Cynulcus de lentibus, gratiſſimo ſibi legumine, cũ nihilominus abſtineret ab earum eſu conuiuas videre, ἀλλ' ἡμῖν γε, inquit, ποιήσον δοθῆναι ἄρτον, μεθ' οὗ μηδὲν τῶν πολυτελῶν, ἀλλὰ κἂν τ̃ πολυθρύλητον ἔχῃς φακῆν, ἢ τὸν καλούμενον κόγχον. Hæc illum fecit loqui Athenæus conſulto conſilio, vt eſſet occaſio dicendi de voce κόγχος, quæ deinceps ſequitur. Enimverò cur de Athenæo iure expoſtulemus cauſſam præbet nobis iſte locus: vbi cùm tam multa de nomine κόγχος diſputentur, quid tamen hic eo verbo intelligere debeamus non eſt ab illo expoſitum οὐδ' ἐν αἰνιγμοῖς, quod aiunt. Certiſſimum eſt falli eruditum interpretem, qui in vulgata ſignificatione κόγχου accipiens, de generis tantum differẽtia hic agi putauit: quaſi aliud nihil tota hac diſputatione ageretur, quàm vt probet auctor non ſolum κόγχην ſed & κόγχον dixiſſe veteres. Ille verò ea de re ne cogitauit quidem iſto loco. quod affirmare licet abſque vlla temeritatis ſuſpicione, eius verba ſaltem legenti. Quid? nonne ſuo loco dictum eſt libro 3: vbi de conchis & oſtreis agebatur, vtroque genere ſolitam eam vocem vſurpari? Τὰς κόγχας ait, ἔστι εὑρεῖν λεγομένας καὶ θηλυκῶς καὶ ἀρσενικῶς. Nos arbitramur, cauſſam non adiectæ interpretationis eſſe, quod in communi vſu tum verſaretur vox κόγχος ea notione qua hic accipitur. Quare hoc tantum docere inſtituit Athenæus, etiam antiquos notum habuiſſe eum cibum, & ita appellaſſe vt tum vulgò nominabatur. Quod ſi rectè diuinamus, cibus quem auctor intelligit appellatione κόγχου, faba eſt non freſa, ſed integra & cum folliculo, quam Romani *conchem* & *concham* dicebant. Senſus igitur eſt petit Cynulcus dari ſibi panem, & cum eo aliquid non de lautioribus cibis, ſed vilioribus: puta, ait, lenticulam, de qua tam multa iam dicta ſunt, vel quam vocant, cõchem Romani, Græci veteres κόγχον. Memineris Romæ hos ſermones haberi: itaque τὸν καλούμενον debemus exponere, *eam quæ vulgò hîc vocatur conchis.* Quid conuenientius lenticulæ coniungi poterat quàm conchis? Nam & hanc pauperum fuiſſe ἴδιωμα ex Iuuenalis ſatyra tertia & decima quarta, notiſſimum eſt. Martialis,

Cum Saxitani ponatur cauda lacerti,
Et bene ſi cœnas conchis inuncta tibi.

Memineris etiam Cynulcum eſſe qui κόγχον nominat. ſolitus hic vir rerũ appellationes quæ erant Romæ in vſu, inter loquendum retinere, cum magno ſæpe aurium Citiuciti faſtidio. Sic libro tertio paſtoritia fiſtula exceptus eſt, quod δεκόκτον appellaſſet quam Romani *decoctã*

Ergo etiam hic conchem appellans κόγχον riſum meretur conuiuarum. Nam ſequitur, γελασάντων ἢ πάντων καὶ ἐπὶ τῇ κόγχῃ μάλιστα. Ille verò irriſores ſuos doctè ἀντιμυκτηρίζει, locum Timonis afferens vbi κόγχος id ſignificat, quod Romæ conchis. Illius ſunt hi verſus,

Οὔτε μοι ἑξαίη μᾶζ᾽ ἁνδάνει, οὔτε χαρίεσσα
Ἐκ Λυδῶν λιτή ἢ καὶ αὐσταλέη ἐστὶ κόγχος
Ἑλλήνων, ἡ πᾶσα πεδιαστοτρεφὴς φιλό- οἰζύς.

Hoc vult Timo, vt indicat mox Cynulcus: ſibi homini frugi & parco κόγχον magis placere quã mazam ἑξαίαν, aut Lydiam caricam. Sed expendenda ſint nobis verba Timonis: nam & hic eſt quod nos exerceat. ἑξαίαν μᾶζαν interpretantur, *ante ſextum diem factam*. quæ expoſitio ſi admittatur, cauſſa nulla eſt cur miremur non probari Timoni mazam ἑξαίαν. quæ enim voluptas aut mazam aut panem ſex diebus ſeruatum comedere? Viderint docti quàm hoc quadrate putent Timonis menti. ego abſurdum cēſeo. Probabilius fit interpretari ἑξαίαν, *grandem*. vt *grandis polenta* apud Perſium, *Inuigilat ſiliquis, & grandi paſta polenta*. propriè eſt maza quæ ſex hominibus alendis ſufficiat. ſic panes ἑξαίους interpretatur Heſychius, τοὺς ἐκ χοινίκων ἕξ. chœnix autem. vt ſcribit Diogenes Laertius, victus erat hominis diurnus, Ita poſſumus exponere editam lectionem ἑξαίη μᾶζα. At neque in manu exaratis Athenæi codd. neque in Epitoma inuenimus ἑξαίη ſcriptum: ſed vel ἥτε vel ἐκτέω. Legendum exiſtimo, ἐκ Τέω extra verſum quidem: in verſu autem ἡ Τηΐη vel Τεΐη. nam vtrumque rectum, vt docet in Ἐθνικοῖς Stephanus: Fauent coniecturæ ſequentia Cynulci verba: quibus comparat has mazas cum Eretriacis: quaſi innueret vtrumque genus à loco vnde afferretur nomẽ inueniſſe. Quare ſenſus erit: non placere Timoni cibos longè accerſitos, cuiuſmodi eſt maza Teia, aut Lydia caryca: ſed pro omnibus delitiis in quibus parandis tantũ alij laboris ponant, abundè ſufficere, vilem & ſordidam concham, viſitatum Græcorum omnium cibum. De caryca Lydorum ſatis libr. 12. & alibi. κόγχος αὐσταλέη per contemtum dicitur, vt *ſcabioſum far* Perſio. Pro πεδιαστοτρεφὴς φιλό-, extat in MSS. πεδιοστόρευφος. quod non probo. placet πεδιοστοτρέφης φιλό- οἰζύς, eo ſenſu quem expreſſimus. Quod diximus, in fama fuiſſe Eretriacas mazas, id Cynulcus probat allato hoc verſu Sopatri, Ἐρέτρειαν ὡρμήθημεν εἰς λευκάλφιτον. *Venimus Eretriam vbi alba farina.* Quia Sopater Eretriam vocat λευκάλφιτον, putat Cynulcus ſatis hoc argumenti eſſe ad probandum mazas excellentes fieri ſolitas Eretriæ. non malè argumentatur: nam ἄλφιτα Græci vocabant farinam ex qua fiebant mazæ. Itaque λευκάλφιτος valet hoc loco, *mazas habens candidas*. De Strattidis *Phœniſſis* alio loco diximus. Sopatri Νεκυία argumentum habuit ex Homeri Necyia ὀδυσ. λ. Ait Larenſis M. Varronem in Latinis ſcriptis ſuis feciſſe mentionem Græci prouerbij τὸ ἐπὶ φακῇ μύρον. id verum eſſe teſtis A. Gelius libro 13. cap. 27. *Videte*, inquit, *ne exiſtimetis ſemper atque in omni loco mortales multos pro multis hominibus eſſe dicendum: ne planè fiat Græcum illud de Varronis ſatyra prouerbium*, τὸ ἐπὶ φακῇ μύρον. Græcum prouerbium explicat Martialis epigramma libro 3. cuius initium: *Vnguentum, fateor, bonum dediſti conuiuis here: ſed nihil ſcidiſti.* Habet prouerbij ſpeciem quod ait Larenſis, σὺ δέ μοι δοκεῖς ὦ Κυνοῦλκε (τίτω γὰρ χαίρεις τῷ ὀνόματι, οὐ λέγων ὃ ἐκ γενετῆς σε ἡ μήτηρ κέκληκε) καλὸς τὸν σὸν Τίμωνα, εἶναί μοι καλός τε μέγας τε, οὐκ ἐπιστάμενος. *videris mihi ô Cynulce homo bonus & magnus qui hoc neſcias.* Fatuos vocabant longos & magnos, vt apud Græcos, Latinoſq; poetas paſſim. verſus eſt Homeri Ἰλιάδ. Φ. οὐχ ὁράας οἷος κἀγὼ καλός τε μέγας τε. tamen non ex Homero, verum ex Timonis Sillis ſumit Larenſis. Sed aliter fortaſſe diſtinguendum producta parẽtheſi vſque ad εἶναι. vt ſit ſenſus Theodorum Cynicum in hoc Timoni ſimilem eſſe, quod gaudeat magis Cynulcus dici aſcititio nomine: quam eo quod à matre fuerat inditum, ſicut Timo lubentius audiebat Μισάνθρωπος quam Timo. Cæterùm hanc coniecturam infirmant quæ dicimus de Timone ſequente capite. In Antiphanis verſu κογχίον μικρὸν, eſt *pauca concha*. hoc eſt parum conchis. κογχίον, vt apud Latinos *lenticula*. Sextus verſuum Sopatri ſic editus à nobis vt habetur in membranis. Lego, Πρὸς πῦρ καπνίζων. Senſus eſt: volo de vobis ô philoſophi, ſumere experimentum, vtrum verè an falsò de malorum tolerantia vos iacteris. Ego vos ad ignem admotos fumo cruciabo: deinde ſi quem veſtrum crus reducere videro dum torrebimini, addicam illum hero Zenonio & immiſericordi, ea lege vt extra fines deportetur: qui quidem ſapientiam ementiatur, & falsò nomen philoſophi ſibi vindicet. Hæc mens poetæ: qua cognita, obſcuri nihil in illius verbis. In ſeptimo caue aſſentiaris Dalecamp. qui ὁ πρᾶος ſcribit pro συμπάσχων. Duos poſtremos ita ſcribe, Ζηνωνικῷ πραθήσεθ᾽ οὗτος κυρίῳ. Ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ, τὴν φρένησιν ἀγνοῶν. *Zenonius herus* inclemens & miſereri neſcius. erat enim Zenonis dogma τὸν σοφὸν οὐκ ἐλεηθήσεσθαι. *non cadere in ſapientem miſericordiam*, Lege Ciceronem pro Muræna πραθήσεται κυρίῳ ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ, vt editum eſt, negamus eſſe Græcam orationem. at πραθῆναι ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ, frequens apud oratores & Græcos Iuriſconſultos. Pœnæ ſeruilis genus erat, hac lege atque omine vendi, vt extra fines deportetur ſeruus nequam. Ælianus in epiſtolis τὴν ἢ νύμφην ἀποδώσομαι κάκιστα ἐπ᾽ ἐξαγωγῇ, ἐὰν μὴ ἢ καὶ αὐτὴ τῶν ἔργων τῇ φειδοῖ τε καὶ τῇ θεράπῃ συναντιλαμβάνῃ. Proximos Antiph. verſus ita ſcribo.

Τῶν Πυθαγορικῶν ἢ τυχὸν ἄθλιοι τινὲς.
Ἐν τῇ χαράδρᾳ τρώγοντες ἅλιμα καὶ κακά.
Τοιαῦτα συλλέγοντες. de alimo ante diximus.

CAPVT XVII.

Antiph. fabula Κνεισὸς Κώρυκος. μελαγχολής. λέπτου mazam

mazam. δι' ἡμέρας πέμπτης. *Antiphanis* Δραπεταγωγός: *item* Θυμβουκίων. συλλαβοπωλοσυλλαβῶνται. ζηλαρετηπαδας. *Zenonis libri futiles. Mos circumferendi horologia.* viatoria penſilia. *Timon* φιλόμηρος. ψυχῆ τελεβαίδης.

NON autem præſtare ſinceritatem huius lectionis, κἀν τῷ κυρίῳ Καρυκω δ', ὁ πιχαφόμενῳ φησι. nam alibi ſimpliciter hæc fabula Antiphanis inſcribitur Καρυκος: quamquam non hoc tã me mouet, quàm quod diuinare nequeam quid ſit κύριος καρυκος. Dalec. fortaſſe non male κ' ἀ. τῷ Κυρίῳ κωρυκῳ. *Domini pera*, aut *panarium.* vel *corycus.* vt de corymachia veterum exercitatione accipiamus. Lege,

—τῆς ἢ πλείςης τῷ βολῷ
Μάζης μελαγχεῖ μερίδα λαμβάνων λέπει.

mazæ cuius ſummum pretium ſit obolus cruſtam nigricantem ſumit ac decorticat. ſignificat mazæ malè curatæ & ſemiuſtulatæ cruſtis iſtũ veſci. μελαγχεῖ pro μελαγχροῖς, vt apud Menandrum μελαγχρεῖς μελάγχιον. auctor Euſtath. λέπει hic, mazæ cruſtam auferre vt arbori librum. In 5. verſu è Tarentinis Alexidis ſcribe, δοκοῦ δ' ὥς μοι ἐν. cũ ait, αἱ δι' ἡμέρας πέμπτης ἀλφίτων κοτύλην μίαν non hoc dicit, quinque diebus cum corylam hordeaceæ farinæ vnã abſumere: ſed quinto quoque die ſolùm edere, & nihil edere niſi mazam factam ex hemina farinæ hordeaceæ. erat autem cotyla octaua pars chœnicis: qui cẽſebatur legitimus modus diurni alimẽti perſonæ vnius. Colloca τελείως σιγμὴν poſt ita, νὴ Δί' ἱερεῖα μὲν ἐν Ὀποιεντ, (vel Ὁ ποῖον αὖ) κάλλιστον ὦ βέλτις' ἔχει. dixerat alter, exiſtimare ſe conuiuiũ amici Pythagorici a quo erat inuitatus, futurum ex inſtituto diſciplinæ Pythagoricæ ſine carnibus: ſed pro illis datũ iri caricas, vuas paſſas, caſeũ, & ſimilia reſpondet hic: longe aliter futurũ nam cõuiuatorẽ victimã eſſe mactaturum omnium quas haberet maximè opimã. Δραπεταγωγὸς, fabulæ vnius Antiph. nomẽ, de eo interpretor qui fugitiuum retraxit. Mox Θυμβουκίων nomen eſt alius cuiuſdam fabulę eius poetæ. quod quid ſit non ſcio: niſi fortè proprium viri. alibi citatur Antiph. ἐν Βομβυλιῷ ſed cogitemus amplius. buccea quã deſcribit poeta, panis erat ἐκ τῶ πρόσθεν, id eſt, *ex anteriore parte, & quà poterat conſpici.* Συλλαβοπωλοσυλλαβῶνται in epigrãmate contra philoſophos, ſunt, *qui in interrogando ſyllabas captant*, reſpicit dialecticorũ interrogationes & & ſophiſtarum elenchos,: non placet quod in Epitoma inueni, συλλαβοπωλοσυλλαβῶνται. ſi cui aliter videatur, per me licet interpretetur de iis qui nihil niſi ſyllogiſmos & ſorites loquuntur: quique minutis interrogatiunculis obuios cruciant. ζηλαρετηπάδαι ſunt quos Latini vocãt *aretalogos.* de quibus plura ad Suetonium. ſcripturã Excerptorum etſi non probo, adſcribam tamen fidei meæ cauſſa, ζηλαρετηασιδης. Epigrãma illud debebant ſequi verſus Archeſtrati de Diodoro Aſpendio: ſed longiſſimo hyperbato obſcurauit auctor ſeriem ſermonis. Principium hyperbati eſt in his verbis, Ἀρχέστρατος τε ὁ Γελῷος ἐν τῇ Γαστρολογίᾳ, ἣν μόνην ὑμεῖς, &c. finis vero in iſtis, lõgo poſt interuallo, Ἀρχέστρατος δ' ὦ Κύνουλκε, ἐν αὐτῇ Ὁμήρου, & ſequentibus. Facit auctor mentionem librorum Stilponis: qui dialogos 9. ediderat non magnæ rei vel Diogeni Laertio teſte; item Zenonis Stoici commẽtariorum: librum, opinor, intelligens ab eo editum, Ἐρωτικῆς τέχνης, *de arte amandi.* ſed & De republica libri turpiculi erant: ſæpe vt illorum diſcipulos ipſius puderet. Inter exempla vaniſſimarum quæſtionum à Zenone tractatarum, hanc affert Athenæus, πῶς ταῖς ἐπιχύσεσι χρηστέον. *quomodo trullis vinariis, ſit vtendum.* hoc ſignificat epichyſis: qua voce etiam Varro vtitur. hac vinum hauriebãt è cratera quæ menſæ erat appoſita. dicitur & οἰνήρυσις. Scribe paulò poſt, ὡς ὁ σοφὸς πάντως ἂν εἴη καὶ στρατηγὸς ἀγαθὸς μόνος. *quod ſolus omnino ſapiens etiam bonus ductor exercitus ſit futurus*: Quod ait quæſitum eſſe à Cteſibio, quid vtilitatis ex ſtudiis philoſophiæ retuliſſet, de eodem interrogatus Ariſtoteles quid reſponderit apud Diogenem licet legere. Simile quid etiam apud Eunapium in Ædeſio. Differentia ferè comes eſt ſordium, & auaritiæ, quæ in hominibus anguſti animi eam generat. Hoc vitium philoſophorum mendicabulis obiicit Bato comicus hiſce verſibus elegantiſſimis,

Ἐπὶ θ' εὐθὺν περιάγεις τὴν λήκυθον
Καταμανθάνων τοὔλαιον ὥστε περιφέρειν
Ὡρολόγιον δόξεις, οὐχὶ λήκυθον.

Tanta, inquit, te diſidentia tenet, *vt totum diem à manè ſummo circumferas ampullam, diligenter cõſiderans ſubinde, quod intus eſt oleum: vt iure aliquis putet non ampullam te huc illuc geſtare: ſed horologiũ.* Qui ex diffidentia metuunt alicuius rei iacturam, ſolent ei incubare, & ſubinde illã ſubiicere oculis ſuis: quibus ipſis miſeri vix credũt. Theophraſtus in eius vitij deſcriptione, καὶ φέρειν αὐτὸς τὸ ἀργύριον, καὶ κατὰ στάδιον ἀριθμεῖν πόσον ἐστι. quæ verba pluribus ibi expoſuimus. Καταμανθάνειν eſt diligenter aliquid explorare. an autẽ in ampulla oleum inſit necne, motitatione aut pondere cognoſci poterat. nam ampullæ vt alibi dicebamus, ſcorteæ fuerunt, aut fictiles aut ex ære. Notabis antiquiſſimum morem circumferendi horologia: cuius nullum aliud teſtimonium puto in literis antiquis extare: niſi quod Vitruuius horum meminit lib 9. cap. 9. appellatque *viatoria penſilia.* Hodie multiplicis formæ horologia fiunt elegantiſſima, quæ iam non vtilitatis, ſed ornamenti gratia etiam proletariorum mulieres ſibi appendunt. Adeò publicorum morum diſciplina eſt corrupta, aut potius nulla. Scribendum deinde eſt, οἱ αὐτὰ τῷ Ὁμήρου πεφοιτηκότες διὰ τὴν γαστέρα, ἧς οὐ λαμυρώτερον οὐδέν, ὁ Τίμων φησὶ πῃ. de Epicuro dixit Timon in Sillis, γαστρὶ χαριζόμενος τῆς οὐ λαμυρώτερον οὐδέν. Ex reliquiis poematũ Timonis apparet quã diligẽs in Hom. lectione fuerit. multa. n. illius vſurpat pro ſuis.

vel ἀπαραλλάκτως, vel leuiter immutans: vt hîc. verſus enim Homeri eſt, οὐ γάρ τι στυγερῇ ἐπὶ γαστέρι κύντερον ἄλλο. Fatuos & corrupti iudicij homines quibus nihil palatum ſapit, ſic deſcribit Archeſtratus, οὐδ' ἐσθίειν ἐθέλουσ' ὅσοι κούφην τελιβώδη ψυχὴν κέκτηνται θνητῶν. quibus non erit maior linguæ Græcæ vſus quàm nobis, ægrè illis perſuadebitur τὸ τελιβώδη Gręcum eſſe vocabulum atqui non tantum iſto loco, ſed & libro ſeptimo, vbi iterum deſcribuntur Archeſtrati verſus, in ea lectione ſcripti cum editis conſentiunt. Quid ſuper eo verbo ſit ſtatuendum iudicent acutiores. Interea ſunto coniecturæ quas ſubiiciemus, vel ἐκ ἱματρείας, vel ἀσχολίας noſtræ monumentum. Poteſt ſcribi, κούφην κ' ἐρεβώδη. *mentem leuem & caliginoſam.* ſic τόπος ἐρεβώδης apud Apollodorum, poteſt etiam, οὐδ' ἐσθίειν ἐθέλουσ' οἳ κούφην κ' ἐλλεβορώδη ψυχὴν κέκτηνται. *quibus mens eſt ellebori egens*: & vt ait Perſius, *ebria veratro.*

CAPVT XVIII.

Reprehendendi mos per imitationem. Diodorus Pythagoriſta inſolẽs. περισπούδαστος στοὰ. ἐπιφαγεῖν *&* ἐπεσθίειν. ταχέως καὶ παραχρῆμα. κόλαρος. μέλη πάρωρα. κροτητὰ μέλη. Vlyſſes *multorum comicorum fabulæ inſcriptæ Diphili* Εναγίζοντες. *Mos quorundam, tonſori ſæpius quotidie operam dare. Menandri dramata,* Ὀργὴ *&* Nauclerus.

IRRIDENDI genus eſt, cũ id quod in aliquo carpere volumus, factis dictiſve noſtris imitamur. Nunquam comicus Græcus, tragicorum, aut dithyrambicorum poetarum verba ſeſquipedalia ſubſannat, quin ampullas loquatur M. Tullius hominem Balbum irridens pæne fit ille. Huius nobis in mentem veniat neceſſe eſt, cum legimus quæ referuntur iſto loco de Diodoro Pythagoricæ diſciplinæ æmulo, & Stratonico citharœdo, graphicè faceto ſcurra. Diodorus iſte de numero eorum fuit, qui cultu, victuque ſeparant ſe à cæteris mortalibus, famam grauitatis aut ſanctimoniæ inde aucupantes. ideo dixit Timæus, Diodorum ἐξηλλαγμένην εἰσαγαγεῖν κατασκευήν: quod pluribus explicat noſter. Addit poſtea, πρὸς ὃν ἐπιστέλλων ὁ Στρατόνικος, ἐκέλευσε τὸν ἀπαίροντα τὸ ῥηθὲν ἀπαγγεῖλαι τῷ περὶ θηροπεπλου μανίας ὕβρεώς τε περισπούδαστον στοὰν ἔχοντι Πυθαγόρου πελάτῃ, id eſt, *ad quem ſcribens Diodorus, iuſſit eum qui proficiſcebatur renuntiare quod ipſi dixiſſet, Pythagoræ clienti, cuius porticus magna frequentia celebratur*, dum diſputat *de inſania amiciendi ſe more ferarum, & inſolentia.* Non hic eſt ſtylus aſſuetus Stratonico, quod declarant multa eius acuta dicta, quæ magni ſcriptores nobis conſeruarunt: ſed induit Stratonicus φιλοκαινίαν orationis & καινότητα, vt eadem vitia in factis illius ad quem ſcribebat irrideret. Porrò Stratonici verba quæ hic deſcribuntur, videntur eſſe titulus atque ἐπιγραφὴ epiſtolæ quam Diodoro mittebat. Itaque verè Stratonici ſunt tantum hæc,

Τῷ περὶ θηροπέπλου, & quæ ſequuntur: cætera adiecit Timæus: quem miror equidem ſeriam hiſtoriam profeſſum his nugis chartas ſuas impleuiſſe. Interpretibus nihil hic lucis affulſiſſe res ipſa loquitur: noſtra interpretatio quam bene iis conſentiat quæ de Diodoro refert Athenæus, nemo nõ videt. Debemus Palatino codici elegantiſſimam vocem περισπούδαστον. Περισπουδαστὸς ποιεῖν, vt dicebamus ad Theophraſtum, eſt *agyrtarum more turbam circa ſe cogere.* inde locus περισπούδαστος, qui *frequentia hominum celebratur.* θηροπέπλου μανίαν quid aliud eſſe dicas, quá quod expreſſimus? huc pertinent illa ſuperiora verba, κομῶν, ῥυπῶν, ἀνυποδητῶν. & alia in eam ſententiam. ὕβρις eſt inhumanitas & inſolentia hominis qui deficit à cæterorum moribus & inſtitutis. nã in corporis cultu, vt docet Varro, aliud eſt homini, aliud humanitati ſatisfacere. Paulò poſt ita hæc diſtinguo, ὅτι δ' ὑμεῖς οἱ φιλόσοφοι περὶ τὰ δεῖπνα ἀεὶ τὸν νοῦν ἔχετε (δέον ἡμᾶς ἐπιφαγεῖν ἢ αἰτῆσαι, ἢ ἐπεσθίειν τι τῶν κοινικῶν βρωμάτων. οὔτε γὰρ χαριτογλωσσεῖν ἡμᾶς θέμις.) δῆλον ἐξ ὧν καὶ λ'. Scio quid de vocibus ἐπιφαγεῖν & ἐπεσθίειν mox ſcribatur: nihilominus tamen iſto loco non putem otioſam eſſe præpoſitionem. ἐπιφαγεῖν & ἐπεσθίειν interpretor, *edere poſt alium*, & vt ita dicam, *arrodere iam roſa.* Scripſimus auctoribus membranis, εἰδὼς τὴν Θασίαν ἅλμην, οἷ' ἅττα βαύζει. cum eſſet editum θυσίαν: immani errore. Libro ſuperiore veram lectionem expoſuimus cap. 32. In ſequẽte verſu ἐκ παραλλήλου dictum, ταχέως καὶ παραχρῆμα. neque mutanda eſt diſtinctio, vt ſentiebat Dalec. Tertius verſus elegantiſſimum prouerbium continet οὐ μέντοι παρὰ κωφὸν ὁ τυφλὸς ἔοικε λαλῆσαι. de eo qui maledicenti remaledicens, & vt dicitur Græco prouerbio, τὸν ξύοντα ἀντιξύων, probè ſe vindicauit. Aliquanto poſt ſequitur de Cynulco, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου γαστριμαργίας καὶ ἡδυλογίας κολάρους ἀναγινώσκει, καὶ μέλη πάρωρα, καὶ ἀκρότητα κύμβαλα. quid appellat κολάρους? aut omnino quid ea vox ſignificat? Nobis id verbi alibi nuſquam lectum. quin hic quoque illud nõ agnoſcit Euſtathius, neque Epitomæ auctor Daleccamp vertit *mutilos.* legit nimirum κολούρους. quam frigida ſententia omnes intelligunt. Sed locus eſt emendandus, literæ vnius adiectione, ſcribendumque καλάβρους. Vide lib. 15. cap. 16. μέλη πάρωρα rectè Eraſm. expoſuit, *modos ad tibiam non reſpondentes.* Euſtath. παρὰ Σοφοκλεῖ μὲν βοὴ πάρωρος ἡ ἐξισουμένη αὐλῷ, ἢ κατὰ θρηνῳδίαν, ἢ διὰ τὸ τρανές. παρ' ἑτέρῳ δὲ ἐστι μέλος πάρωρον τὸ ἀπῳδόν. κατὰ τὸ, ὑπ' ἐμφύτου γαστριμαργίας καὶ ἡδυλογίας ἀναπίμπλας, (noſtri omnes codd. ἀναγινώσκει) μέλη πάρωρα. hæc Euſtat. ἀκρότητα κύμβαλα. *ſunt cymbala male ſonãtia, neq; ex arte modulata.* è cõtrario κροτητὰ μέλη apud Sophoclẽ in Thamyra οἴχωκε γὰρ κροτητὰ πηκτίδων μέλη. Verſui Alexidis mox ſubiecto. οὕτω 'στι τἀλλότρι' ἐσθίειν ἐστὶ γλυκύ, Similis Terentianus: *En oſſum & cibus alienus quid facit.*

facit. Additur, Καὶ Θεόπομπος δ' ἐν Ὀδυσσεῖ. Iulius Pollux lib.7.cap.16.fabulam hanc Theopompi inſcribit Ὀδυσσεῖς numero multitudinis. Quæ de Vlyſſe hiſtoria fabularis continet, non ſolum epicis & tragicis multorum poematum argumẽtum præbuerunt, ſed etiam comicis multarũ comœdiarũ. citatur Epicharmi Vlyſſes duplex: Αὐτόμολος & Ναυαγός. Cratini quoq; vt Theopompi Ὀδυσσεῖς ſæpe laudantur: item Alexidis Ὀδυσσεὺς ὑφαίνων. nominatur & Anaxandridis Ὀδυσσεὺς Athenæo. Deinceps proponuntur ab Vlpiano quæſtiones aliquot ſuper dictionibus nonnullis, quibus de induſtria vſus eſt auctor in ſuperiore velitatione inter Larenſem, Cynulcum, & Magnum. Primum quæritur auctor vocis ἡδυλογία, quæ præceſſit non longè, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου γαστριμαργίας καὶ ἡδυλογίας. profert Cynulcus Phrynichum comicum ἐν τῷ Ἐφιάλτῃ. cuius dramatis & ſcholiaſtes coniici in Aueis, facit mentionem: & Iulius Pollux lib. 7. cap. 24. vbi malè editum eſt ἐν ἰφιάλτῃ. hinc corrige. Deinde tractat de verbo χαριτογλωσσεῖν: quia præceſſit in oratione Magni: οὔτε γὰρ χαριτογλωσσεῖν ὑμᾶς θέμις. Poſtea de culinæ vaſis, & voce ἀσώτιον: quia præcedit, ἢ ὡς εἰς ἀσώτιον μαγειρικὰ σκεύη μαθησόμενοι. Quia autem mirari poterat etiam aliquis etiam de culinæ inſtrumento eſſe dipnoſophiſtas locutos, quaſi factum excuſans ait auctor, τούτων γὰρ ἐμνημονεύκασιν οἱ τοῖς Ἀρκαδικοῖς δείπνοις μνήμης ἠξιωκότες. hoc eſt *nam & coquinæ vaſorum noſtri conuiuæ meminerunt: vt quorum facere mentionem non ſint dedignati qui Arcadicas cœnas nobis deſcripſerunt.* Intelligit Athenæus Harmodium Lepreaten, cuius præceſſit locus de Arcadum conuiuiis: & in eo hæc verba, ἡ πόλις παρεῖχε τὴν σιτίων ἅπασαν παρασκευήν, πλὴν τῶν περὶ τὰ μαγειρικὰ σκευῶν. Diphili drama, quod hic Ἐναγίζοντες, *Parentantes,* inſcribitur, alibi vocatur Ἐναγίσματα, *Parentalia.* Penultimus adductorum inde verſuum, Τὸ μνῆμα κατ' ἐνιαυτὸν ἕνα λίθον. neque legitimum pedum numerum, neque ſentẽtiam implet. Lego, Τὸ μνῆμα, κατ' ἐνιαυτὸν ἕνα πωλεῖν λίθον. locus eſt comicus παρὰ προσδοκίαν. nam auditor expectabat verbum ποιεῖν. Volo, ait, legẽ ferre quæ Cteſippum cogat monumentũ patris tãdem perficere: vt quot annis vnum ſaltem teneatur ſaxum emere: ad conficiendum tandem patris monumentum, quod diu eſt cum aliquot lapidum defectu viſitur imperfectum. Quia aliquot ſaxa de tumulo Chabriæ vendiderat Cteſippus, vt modò dictum eſt, id opus pro inchoato tantum habebatur ab iis qui rei veritatem ignorabant. ideo ait iſte, lege adigendũ eſſe Cteſippum, vt operi incepto tandem colophonem imponat. ſed quia veritatem norat qui hæc loquitur, pro ποιεῖν dixit πωλεῖν acerbo ioco immanitatem Cteſippi perſtringẽs. Timoclis verſus de Cteſippo exponi debent conuenienter menti auctoris, quod docti non fecerunt. Ait poeta, Οὐδ' ὁ Χαβρίου Κτήσιππος ἔτι τρεῖς κείρεται Ἐν ταῖς γυναιξὶ λαμπρὸς ὢν ἐν αἰδέσιν. loquitur de Cteſippo paupere iam facto: & ait mutatam ab eo eſſe vitæ rationem: cum prius ter die tonderi ſoleret. Mollitiem obiici certum eſt: cuius argumentum vult eſſe, quod ſolitus fuerit ter quotidie tonſori operam dare. Mos fuit θηλυδριῶν, barbam & pilos capitis diligenter tondere: & hoc amplius, alas maxillarum & alias corporis partes ſummo ſtudio vellere, ideo vellent nollent tonſoris opera plurimum cogebantur vti, apud Theophraſtum inter notas hominis qui nomen comti & venuſti affectabat, leges τὸ πλειστάκις ἀποκείρεσθαι. itaque τρὶς κείρεται interpretor, *ter quotidie operam dat tonſori.* ſic λέγεται πεντάκις τῆς ἡμέρας in verſu Menandri qui ſequitur de eodem Cteſippo. Ὀργὴν Menandri & Athenæus alibi. & Pollux laudat libr. 6. cap. 17. Locus Demoſthenis vbi Cteſippi meminit, nomen eius reticens, hic eſt in ea aduerſus Leptinem, ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τοῦ Χαβρίου περιόψομεν ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν. *Nauclerus* Menandri neſcio an ſit idẽ drama, cum eo quod aliis inſcribitur *Gubernatores.* Pollux, Μένανδρος Κυβερνήταις, ἐπειδάν τις αὐτὸν ὅς τις εἴη. & Stobæus ſermone 22.

CAPVT XIX.

Pythodelus Iſoballion. Balliones. *Theopompi locus expoſitus contra Athenæi mentem. Athenienſium cum Tarentinis comparatio. Tarentinorum de ſeipſis dictum. Otioſi pauperes vocati in iis Athenis* ζῆν ἐκ περιουσίας. *Diana* τελμοσφός. Apicius *de quo Poſidonius.*

AXIONICI comici de Pythodelo aſoto verſus recitatur hic, ὁ Πυθόδηλος οὗτος ἰσοβαλλίων. quo in loco ἰσοβαλλίωνα dici exiſtimamus, quaſi ἴσον Βαλλίωνι. *moribus Ballioni ſimilem.* Balliones in vetere comœdia etiam Cicerone teſte appellabant impuriſſimos homines, vt ſunt lenones & id genus. Lege Pſeudolum Plauti: quem poetam & nomẽ illud, & cætera omnia, imò plerarumque fabularum integra argumenta de Græcis fabulis in ſuas tranſtuliſſe, nemo eſt quin ſciat. Proximus verſus, Προσέρχετ' ἐπικαλυμμένος ἀσωτοδιος: trãſpoſitione vocum poſteriorum ſanãdus eſt: ſiquidem illum volumus eſſe ſanum. Προσέρχετ' ἀσωτοδιος ἐπικαλυμμένος. Mox, Πολυεύκτου δ' Ἀναξανδρίδης ἐν Τηρεῖ κωμῳδῶν. Ὄρνις κεκλήσῃ φησί. διὰ τί πρὸς τῆς ἱστίας. Non eſt poetæ τὸ φησὶ, quod verſui illius eſt incertum. præterea offendit me inſolens vſus verbi κωμῳδῶν. ſed nimis iam clarum aliter ſcribi debere. Lege igitur & diſtingue, Πολυεύκτου δ' Ἀναξανδρίδης ἐν Τηρεῖ κωμῳδῶν, Ὄρνις κεκλήσῃ· φησί· διὰ τί πῶς. Scribo deinde χωρίζοντες εἶεν. Atticum eſt pro ἐχώρισαν. Theopompi verò ſubiectum locum quod docti viri non rectè ceperint, equidem facile illis condono. manifeſtò enim fallit nos Athenæus, niſi falſi ſunt omnes noſtri codices. Loquens auctor de Eubulo Aſoto Athenienſe, teſtem laudat Theopompum vt qui illius mentionem fecerit. & ſtatim verba iſta Theopompina ſubiicit, καὶ τοσοῦ-

τῇ ἀσωτίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ διενήνοχε τοῦ δήμου τοῦ Ταραντίνων, ὅσον ὁ μὲν περὶ τὰς ἑστιάσεις εἶχε μόνον ἀκρατῶς· ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τὰς προσόδους καταμισθοφορῶν διατετέλεκε. quis non iure arbitretur de Eubulo accipienda eſſe verba Theopompi: cum id clarè adeò Athenæus ſignificet: At ſi miſſo Athenæi teſtimonio ipſa hiſtorici verba conſideremus, clara luce clarius eſt non de ciue aliquo hic loqui Theopompum: ſed de vniuerſo Athenienſium populo: cuius comparationem inſtituit cum populo Tarentino. *Longè*, inquit, *ſuperauit luxu & auaritia populum Tarentinum: nam hic quidem epulis tantum vltra modum deditus erat: Athenienſium verò populus, etiam publicos vrbis reditus in mercedem ſibi diuiſit.* Ita accipio τὸ καταμισθοφορεῖν: nam ſententia interpretum aliena eſt à Theopompi ſententia. qui vt vides, iſta voce Athenienſium πλεονεξίαν taxare voluit. quæ autem auaritia eſt, publica pecunia peregrinum militem alere? Scimus autem ex Demoſthene inſaniam eius populi: qui æra militum ſibi ſolitus diuidere ad ludos ſpectandos. in quo vno duo inerant complicata vitia: τρυφὴ & amor voluptatum: cum ſpectacula anteponerent publicæ ſalutis curæ: auaritia & πλεονεξία: cum in eam rem dari ſibi de ærario pecuniam poſtularent, ſuæ parci, publicæ prodigi. Quod paulò poſt dicitur, Tarentinos omnes fere dies in conuiuiis tranſegiſſe, facilè credat qui Strabonis verba legerit de Tarentinis. illum conſule libro ſeptimo. Tarentini, inquit Athenæus, ſoliti dicere τοὺς μὲν ἄλλους ἀνθρώπους διὰ τὸ φιλοπονεῖν καὶ περὶ τὰς ἐργασίας διατρίβειν, παρασκευάζεσθαι ζῆν· αὐτοὺς δὲ διὰ τὰς συνουσίας καὶ τὰς ἡδονὰς οὐ μέλλειν, ἀλλ' ἤδη βιῶναι. Acutum, ſcitúmque dictum, & dignum quod auctorē alium habeat quàm voluptarium populum. Is eſto Manilius poeta inſignis, cuius ſunt verba lucentiſſima.

Quid tam ſollicitis vitam conſumimus annis?
Torquemurq́, metu, cæcaq́, cupidine rerum
Aeterniſq́, ſenes curis, dum quærimus æuum
Perdimus: & nullo votorum fine beati
Victuros agimus ſemper nec viuimus vnquam?

quod in Græco eſt παρασκευάζεσθαι ζῆν & μέλλειν ζῆν, dixit Manilius *victuros agere.* De Philippo Alexādri patre & eius ſodalibus quæ deinceps narrantur, ſimilia iis quæ lib. 6. de iiſdem. Rex Cypri quem libri editi *Paſicyprum* appellant, Excerpta *Paſicryppum.* at *Aethiops* ille Corinthius qui mox dicitur fuiſſe Archiæ comes conditori Syracuſarum, in omnibus libris idem nomen ſeruat. de Archia multa Strabo aliique. Scribo, Τοῖς δὲ Παναθηναϊκοῖς ἱππαρχος ὤν, ἱκε. non autem ὕπαρχος. primum ita habent Excerpta noſtra: deinde ſic legendum eſſe arguit perſpicuè Xenophontis Hipparchicus. Olim, inquit Athenæus, aſotos, & quibus non ſuppeditabat vnde ſe alerent, ἐκάλουν τε οἱ Ἀρεοπαγῖται καὶ ἐκόλαζον. Scripta lectio, ἀνεκάλουν οἱ Ἀρ. id eſt, *vocabant ad ſe in Areopagiticam curiam.* ſic vſus eſt verbo ἀνακαλεῖσθαι paulò antè, ἀνακαλεσάμενοι αὐτὸν τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. Commodè accipe quod ait, pœnas luiſſe, τοὺς μὴ ἐκ περιουσίας ζῶντας, *eos qui pauperes viuerent.* hoc Græca verba ſonant. Sæuos iudices: ſi paupertatem veterunt crimini & pro maleficio vindicarunt. ſed laxiorem ſententiam ad eos reſtringe, qui ſimul pauperes & otioſi erant. quin etiam ita fortaſſe ſcriptum fuerat, τοὺς μὴ ἐκ περιουσίας ἀργῶς ζῶντας: *eos qui in magnis opibus non conſtituti, otioſè viuerent.* Lege antiqua Athenienſium, otioſi homines rationem vitæ ſuæ Areopagitis reddere tenebantur. Diogenes Laertius in Solone. Scribe aliquanto poſt, εἶπεν εἰς ταῦτα ἀνηλωκέναι. non εἰπών: nam præcedit ἀναγνούς. In verſu Amphidis, Πίνουσ' ἑκάστης ἡμέρας δι' ἡμέρας: coniecturam meam conſenſui librorum lubens prætulerim, δι' ἡμέρας. *bibunt ſingulis diebus totos dies.* Dianam & poetæ & pictores olim faciebāt τρίμορφον καὶ τριπρόσωπον. Cleomedes lib. ſecundo, ὅθεν καὶ τριπρόσωπον τὴν Ἄρτεμιν ποιεῖν ἔθος ἐστι. eò reſpexit Diphilus cū diceret aſotos quidies totos vino ſeſe ingurgitant, κεφαλὰς ἔχειν τρεῖς ὥσπερ Ἀρτεμίσιον, *tria capita habere tanquam aliquod Dianæ ſimulacrum.* συναναστρέφεσθαι τοῖς νέοις mox ſcribunt meliores libri, vbi cæteri συναναστρέφειν. Poſidonius auctor hiſtoriæ quam commemorat noſter ſuper Apicio aſoto, is eſt qui hiſtoriam τῶν μετὰ Πολύβιον libris duobus & quinquaginta deſcripſerat. Satis cōpertum eſt, vixiſſe illum ante euerſam Rempublicam. Quamobrem Apicius iſte cuius mentionem facit Athenæus eſt Poſidonio, alius omnino eſt ab illo ganeone pernobili qui imperante Tiberio viuebat. Pater illius fortaſſe fuerit aut auus. Nam à damnatione Rutilij Rufi, cuius dicitur iſte Apicius extitiſſe cauſſa, ad tempora Tiberij & poſterioris Apicij anni minimum centum intercedunt. De Apiciis plura libro primo, cap. VI. Ἐπιδόσεων morem exponebamus ad Theophraſtum, in charactere illiberalitatis: vbi etiam ſequentem de Phoco locum explicuimus.

CAPVT XX.

Ἀσώπιον. ζωμήρυσις τυρόκνηστις παιδική. σκαφίδες κυβηλίς. στελεός. Ariſtophanis fabula Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι. Mos auctorū, fabularum titulos contrahere. κακκάβη & κάκκαβος. βατάνιον & πατάνιον. χαίροντες ὀνομάζουσι. σίλυβος. alia quædam.

PROPOSVERAT Vlpianus paulò antè duas quæſtiones, alteram de voce ἀσώπιον, alteram de coquinæ inſtrumento: deinde aliorum reſponſionem anteuertens, de aſotis quæ legerat apud veteres recitauit. Nunc vt orationi ſuæ finem imponat, redit ad propoſitas quæſtiones, & ait, περὶ δὲ τῶν ἄλλων ὧν φθάνω προβεβληκώς, εἴπ λέγετε ἀναπεπλασμένας ἔχω τῶν ὤτων τὰς πύλας. ὥστε λέγετε· ἐπιζητῶ γάρ, καὶ Μάγνος εἴρηκε τὸ ἐπιτήδειον καὶ ἐπιφαγεῖν. Legendum aio, ἐπιζητῶ γὰρ καὶ ὁ Μάγνος εἴρηκε. Iam, inquit, ſermonis vices ſuſcipite: quæro

quæro enim à vobis, non illa tantum quæ dixi antè: verùm hoc amplius, vbi legantur voces ἐπεσθίειν & ἐπιφαγεῖν, quibus modo vſus eſt Magnus. Lege ſuperiora cum vel mediocri attentione: neque dubitabis ita ſcribendum, & exponendum. Multa hîc ſecius interpretes: maxime cum non animaduertunt Æmiliano grammatico dari partes reſpondendi, & quæſitis ſatisfaciendi. Ἀσώτιον, eſt *ganea*. dictum vt μαγειρεῖον, & ſimilia. Culinæ vaſa recenſentur ex Anaxippi Citharœdo. cuius fabulæ Pollux meminit libro 10. ζωμήρυσις propriè eſt *trulla ad hauriendum iuſculum*: vt οἰνήρυσις *trulla vinaria*. ſed coqui variè abutebantur: vt in tollenda ex olla ſpuma. Philippus in epigrammate, ζωμήρυσιν τε τὴν λιπαυσαφρηλογον. Vocat τυρόχνηστιν παιδικὴν, (niſi aliter ſcribendum) quia libenter radulam tractant pueri: vel quia plurimum ea vtebantur in parandis infantium aut puerorum cibis. Στελεὸν non puto eſſe radulæ manubrium: ſed per ſe accipi debere, de quodam ligno manubrium ſecuris ſimilitudine quadam referente: cuius potuit eſſe in culinis multiplex vſus. Σκαφίδες ſunt alueoli, vaſa inter maximè neceſſaria coquinæ. errant qui *peluem* eſſe putant. Vſus alueolorum multus. Antiphanes, καὶ δημιουργοὶ μέλιτος αἰτοῦσαι σκάφας. Ariſton in epigrammate de coqui ſuppellectile, καὶ τὰν λαιμοτόμον σκαφίδα ſignificat alueolis ſolitum excipi ſanguinem mactatorum animalium. iterum in eodem, καὶ τὰν κρεοδόκον σκαφίδα: quia, vt puto, in alueolis carnes coquendas lauabant. Sub finem in quibuſdam hæret nobis aqua ob mendas codicis. Κυβιλὴν ſcribunt Excerpta: melius κυβηλὶς, vt in Heſychio, qui hanc vocem diligenter expoſuit. Sequitur, τὴν χύτραν δ᾽ Ἀριστοφάνης ἐν Σκηναῖς καταλαμβανούσαις. Etiam alibi ſic ſcriptum inuenimus, vt libro ſeptimo, & ſemel in Heſychio: ſemel item ni fallor in ſcholiis Ariſtophanis. apud Pollucem verò ſæpiſſimè. nihilominus tamen mendi hanc ſcripturam arguere non dubitamus. credimus enim verum fabulæ huius indicem eſſe, Σκηνὰς καταλαμβανούσαις. *Mulieres locum ad tentoria ſua occupantes*. σκηναὶ καταλαμβάνουσαι nihil poteſt Græcis ſignificare. at σκηνὰς καταλαμβάνειν dicuntur qui in foro & viis publicis locum occupant vbi ſua vmbracula deſtituant. Ita ſoliti facere mercatores; quoties celebrabatur aliqua panegyris. Vetus Theocriti interpres, ἐν ταῖς πανηγύρεσι σκηνὰς ἐποίουν οἱ πωλοῦντες. Sic autem loquitur idem poeta in Pace. εἰς ἴσθμια σκηνὴν ἐμαυτοῦ τῷ πέει καταλαμβάνω. Videtur Ariſtophanes deſcripſiſſe eo dramate mulierum tentoria ſua commodis locis figere cupientium, iurgia & ἀκροχειρισμούς. Non defuere qui hanc fabulam Platoni adſcriberent. Athenæus libro 14. Ἀριστοφάνης ἢ Πλάτων ἐν ταῖς Σκηναῖς. Solent auctores titulos dramatum hoc modo contrahere. vt cum Sopatri Βακχίδος μνηστῆρας appellant *Bacchidem*, de quo capite 15. cum Sophoclis Ἀχαιῶν συνδειπνον ſimpliciter Συνδειπνον inſcribit Heſychius: cum Archippi Ὄνου σκιὰν, cuius mentio in ſcholiis Ariſtoph. tantum Ὄνον. Harpocration, Ἄρχιππος Ὄνῳ τραχηλιαῖς, ταῦτα καὶ ὑπήνοις εἴωθεν οὐκ ἀνδρογύνου. emendamus: Ἄρχιππος Ὄνου. τραχηλιαῖς ταῦτα καὶ ὑπήναις ἰσᾶσιν οὐκ ἀνδρογύνοις. Ergo etiam Σκηνὰς cum legis, intelligere debes hanc fabulam. Heſychius, τριτοστάτης, Ἀριστοφάνης ἐν Σκηναῖς, τριττύς, τριάς. Integer titulus fuit vt diximus Σκηνὰς καταλαβούσαις. Sic enim reſcribendum vbique eſt, & in hoc & in aliis ſcriptoribus. vt apud Heſychium in οὐ γὰρ ἀκανθαι prouerbio: apud Pollucem libro 7 Ἀριστοφάνης δ᾽ ἐν Σκηναῖς, καταλαμβανούσ᾽ ἔφη καὶ τῶν πλατυλόχων διβολίαν ἀκοντίων. corrige, Ἀρ. δ᾽ ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις ἔφη, Καὶ τῶν πλατυλόγχων. adde alium locum eodem libro extremo: item alios libro 10. cap. 5. & cap. 19. necnon capite 24. & 25. quibus tot locis potes adiicere alium Harpocrationis ſimiliter deprauatum in Δύμδεχος. Atque huic noſtræ emendationi ſuffragatur ampliſſimi Meſſæi codex MSS. non iſto quidem loco, ſed in alio gemino huic, quem ex coniectura emendamus libro ſeptimo, capite 19. nam diſertè codex ille præfert eo loco, Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις. Quod ait Æmilianus, comicum in iſta fabula κακκάβην dixiſſe quam alii χύτραν: non omnium hoc fuit iudicium. Pollux enim eo loco κακκάβην interpretatur patinam. καὶ κακκάβην, inquit, τὴν λοπάδα εἰρηκότος Ἀριστοφάνους ἐν Σκηνὰς καταλαμβανούσαις. In verſu Antiphanis rectè Dalec. ἐγχέλυς Βοιωτία: non Βοιωτίας. neque aliter Epit. Addit noſter, βατάνιον δ᾽ εἴρηκεν Ἀντιφάνης ἐν Εὐθυδίκῳ. ἔπειτα πολύπους τετμημένος ἐν βατανίοισιν ἑφθός. ſcribe, βατανίοισιν. Pollux lib. 10. cap. 24 ἐν Ἀντιφάνους Εὐθυδίκῳ, πολύπους τετμημένος ἐν πατανίοισιν ἑφθός. Athenæus legit hic per β. βατάν. imò etiam Pollux, ipſe. ex ea fabula recitatur hic verſus ab Harpocratione, ἐγὼ ξενιζόμενος ἐσπαδόμην. Pergit Athenæus, Ἄλεξις ἐν Ἀσκληπιοκλείδῃ. idem & Pollux ſed leuiter mutato dramatis nomine. Ἄλεξις δ᾽ ἐν Ἀσκληπιάδῃ πατάνια εἴρηκε. præterea in verſibus quos deſcribit inde Athenæus, πατάνια Pollux legit per π. Athenæus cum ſecunda litera β. Secundus verſus adiectione articuli fulciendus, Περὶ τὴν Σικελ. Mox ſcribe, — ἄλλος ἐπὶ τούτῳ μέγας Ἥξει τις ἰσοτράπεζος. ita meliores codd. non ἕξει. Paulò poſt cum ait poeta, — ἐμοὶ δ᾽ οὔνομα Οὐδὲν διαφέρει, εἴτε κακκάβην τινὲς χαίροντες ὀνομάζουσιν, εἴτε σίττυβον: apud Pollucem ſcriptum χαίρουσιν ὀνομάζειν. apud Euſtathium & in Epitoma ſimpliciter ὀνομάζουσιν. omnes retento ſenſu verborum elegantiam & metri legem neglexerunt. Eſt enim venuſtatis Atticæ, χαίροντες ὀνομάζουσι, pro *nominant*: vel *nominare ſolent*. Sed non aſſentior Euſtathio, qui poetæ verba ſic accipit, quaſi κάκκαβος, λοπὰς & σίττυβος idem ſint. Nobis planè videtur contrarium. Ait enim qui iſta loquitur, non curare ſe verborum proprietatem: neque videri ſibi quicquam intereſſe quo nomine vas illud ap-

pellet: ſiue κάκκαβον, ſiue λοπάδα, ſiue σίπυβον. hæc iſte quidem: at cæteris omnibus Græcè loquentibus, aliud eſt κάκκαβος, aliud λοπάς: & toto genere ab his diuerſum σίπυβος. Heſychius δερματίνην πήραν interpretatur. Eubuli ex Ione locum affert Athenæus vt probet non ſemper eſſe idem βατάνιον & πατάνιον. eundem recitat Pollux vt euincat non planè eſſe idem πατάνιον & λοπάς. Neuter firmo admodum argumento nititur. nam quid mirum ſi bis idem dictum ſit à comico? qui fortaſſe ſtomachabundum aliquem ea loqui faciens, dedita opera battologiam ei attribuit. Sanè cum ait, πατάνια πυκνὰ ταρφέα diuerſis vocibus idem bis dicit. niſi quis putet τὸ πυκνὰ interpretamentum eſſe vocis poeticæ ταρφέα.

CAPVT XXI.

Σφάκος. λοπὰς νεανική. Eupolidis Taxiarchi. *Structoris officium. Cratini* Cleobulinæ. *Alexidis Δρωπίδης. Πρυτανεῖα. Mulieres δημιουργοὶ Athenis. Ephebi nobiles miniſtri ſacrorum. νεοσσάδες ὄρνεις. alia non pauca.*

IN teſtimonio ex Alexidis Lebete, quo & Pollux vtitur lib.6. cap. 10. non eſt nulla menda. Secundo verſu, Ἀλλά γε λέγ' οὐ δεῖ. ſcribe, Ἀλλ' ἄγε, λέγ' οὐ δεῖ. In v. malit aliquis non ſine cauſſa, καυλὸν σιλφίου. ſed nec ſine cauſſa placeat quod eſt editum, καυλὸς, σίλφιον. vide locum Antiphanis quem exponimus libro ſuperiore, cap.21. In ſexto, rectè libri noſtri, Κορίαννον αὖον, ῥοῦν, κύμινον κάππαριν. malè apud Pollucem κορίαννον αὖρον. quod malè emendarunt nonnulli, κορίαννον δαῦκον. corrupto metro: nam iambicos eſſe verſus teſtatur diſertè Pollux. Deinceps perturbata ſunt omnia Ὀρίγανον, γήτειον, σκορόδιον, θύμον, σφάκον, σίσαρον, Σέσελι, πήγανον, πράσον. Reſtitue eadem opera & veram lectionem & metri legem, Ὀρίγανον, γήτειον, ἄνισον, θύμον, σφάκον, Τότ' αὖ σίσαρον, σέσελι (vel πέπερι ex Polluce) πήγανον, πράσον. Vocem ἄνισον reſtituimus ex Polluce. vbi tamen ἄνηθον minus bene editur. omiſſum hoc nomen fuerat, quia in quinto verſu ἄνηθον poeta recenſuerat: ſed aliud eſſe anethum, aliud aniſum conſulti herbariæ rei ſciunt. σφάκος eſt *ſaluia*. hoc eſt, ἐλελίσφακος. Scribe etiam paulò poſt,

—Τῆς ὀριγάνου Πρώτιστον ὑποθεὶς εἰς λοπάδα νεανικήν. nam ὑποβαλεῖς facit verſum hypermetrum & exlegem. λοπὰς νεανικὴ non eſt *olla noua*. itáne vir doctus nullum diſcrimen agnouit inter patinam & ollam? deinde νεανικὸν non eſt νέον: ſed vehemens, more iuuenum: pro magno accipitur. vt apud Ariſtotelem primo Hiſtoriarum, πόροι νεανικοί. ſic λοπὰς νεανικὴ, *patina ingens*. & apud Ariſtophanem in Pluto, κρέας νεανικὸν, *magnum fruſtum carnium*. Vocis ἐπιφαγεῖν citatur auctor Eupolis Ταξιάρχοις & Ταξιάρχους vocat Pollux eam fabulam, & Ταξιάρχας. vt libro ſeptimo, σιδηρεῖτιν δὲ τέχνην ἐν Ταξιάρχαις Εὔπολις εἴρηκε τὴν Ξανθίου τοῦ Σιδηρέως, οὗ ἐπὶ τῆς οἰκίας ἐπιγέγραπται ΣΙΔΗΡΟΦΥΗΣ. confer hunc locum Pollucis cum iis quæ ſcribit Heſych. in σιδηρεῖτιν τέχνην. Antiphanis verſus de ſtructoribus ita emendabis,

—ὃς πλυνεῖ σκεύη, λύχνους,
Θ' ἑτοιμάσει, σπονδὰς ποιήσει, τ' ἄλλ' ὅσα
Τούτοις προσήκει.

Quæ fuerint ſtructoris partes docet Athenæus allato Philemonis loco, Περὶ τ' ὀπτανεῖον οὐ γίνεθ' ἡ σκευωρία. Τραπεζοποιός ἐστιν ἐπὶ τοῦ διακονεῖν, hoc eſt, *circa culinã non verſatur ars illius: eſt enim τραπεζοποιὸς ſtructor, miniſterio præfectus.* quã diuerſa dicunt interpretes? Locus Xenophontis non eſt ἐν δευτέρῳ Ἀπομνημ. vt ſcribitur in omnibus libris: ſed in primo. de auctore culpę, liberum eſto cuiuſque iudicium. Menandri verba è Phania in iambici legem facilè ita redigas, φιλῳδὸς ἦν τε καὶ ἀγορᾶς μέτοχος. Cratini *Cleobulinæ* nomen videntur habuiſſe à Cleobulina Cleobuli ſapientum vnius filia, quam libris ſuis Diogenes Laertius prodidit nobis. ſolent autem plurali numero inſcribi ſimiles comicorum fabulæ: vt Ἀρχίλοχοι, Ὀδυσσεῖς, & ſimilia. Pollux numero ſingulari, lib.7. cap.11. proferens inde vocem ἶπον: vnde eſt ἰποῦν *premi*. quo etiam verbo vſus Cratinus, inquit, in his verſibus δῶσ' ἐμοὶ καλὴν δίκην Ἰπούμενος ταῖς συμφοραῖς. Atque hæc ea fine nunc refero, vt obiter ſtudioſos veterum poetarum moneam, Ariſtophanem in Equitibus more ſuo Cratini verbis vſum pro ſuis, mutata ſolùm voce συμφοραῖς in εἰσφοραῖς. Lib.10. eiuſdem Pollucis, cap.24. laudatur Cratinus ἐν Κλεοβούλῳ. & apud ſcholiaſten Ariſtoph. initio Auium, Κρατῖνος ἐν Κλεοβούλαις. pendeo animi ſitne eadem fabula de qua diximus an alia. Δρωπίδης Alexidis, Δρώπης eſt in libris Pollucis lib.10. cap.26. Vtrumutrum ſit verum, proprium videtur, Legi in Heſychio, Δρόπης τρυγητής. de quo cogitandum. Ariſtophanis eclogæ è Nebulis prioribus, expoſitionẽ petãt tyrones è Scholiaſtæ Græci erudítiſſimis commentariis: nam interpretes plus quàm toto cœlo aberrant à via. Πρυτανεῖα in foro Athenienſium, quod in Romano *ſacramentum*. Varro, *Ea pecunia quæ in iudicium venit in litibus, ſacramentum à ſacro. Qui petebat & qui infitiabatur, de aliis rebus vterque quingẽtos æris ad pontificem deponebant: de aliis rebus item certo alio legitimo numero aſſium. Qui iudicio vicerat, ſuum ſacramentum à ſacro auferebat: victi ad ærarium redibat* Scribo mox, ἀλλ' οὐκ οἶσθα σύ. vel οἶδας. nam οἶδασυ non rectum. Ait Philyllius, Βούλεσθε δῆτ' ἐγὼ φράσω τίς εἰμ' ἐγώ; Ἡ τῶν προτενθῶν δορπία καλουμένη. vultis dicam quis ego ſim? Dorpia dicor, primus Apaturiorum dies, quo die prægustatorum turba multum eſt operata. ex verbis ſequẽtis ſenatuſconſulti ita exponi debere hunc locum liquet. Sententia eius Senatuſconſulti eſt hæc. quò poſſit ſenatus, cuius hoc decretum eſt, feſtum Apaturiorum cum cæteris ciuibus concelebrare, per tot dies ſenatoribus remitti neceſſita

ceſſitatem veniendi in ſenatum, per quot dies reliquæ curiæ vacent: quinque nimirum dies ab eo quem prægustatores celebrant. Athenis plures curiæ fuêre, Quingentorum, Areopagitarum, aliæ. in Areopago videtur hoc Senatuſconſultum eſſe factum. Initio, quæ fuit curiæ huius ſeueritas, pauca erant feſta, quibus legitimus ſenatus ab Areopagitis non ageretur. mutatione facta publicorum morum, paulatim & hoc mutauit. Reſtituimus antiquam lectionem in iſtis, τὰς δὲ τὰ πέμματα πέσσειν τε τὰς πλακοῦντας ποιοῦντας, οἱ πρότερον δημιουργοὺς ἐκάλουν. in editis neceſſaria voce ποιοῦντας locus erat mutilatus. Quod ſi mei arbitrij res fuiſſet, locum paulò aliter concepiſſem. Fuiſſe enim viros vllos qui δημιουργοὶ appellarentur quòd placentas conficerent, & vt loquitur auctor libro primo, ἀπὸ τῆς τῶν πεμμάτων δημιουργίας, neque probant ſequētia Athenæi: neque verum cenſeo. Scripſerim igitur, τὰς δὲ τὰ πέμματα, non τούς: & ποιούσας, non ποιοῦντας. Mulierum δημιουργῶν mentio clara in ſubiectis teſtimoniis. Heſychius paulò arctius hanc vocem accipit, λέγεται καὶ γυνὴ δημιουργὸς ἡ ἐν τοῖς γάμοις πέμματα ποιοῦσα· ita vult appellari, non publicas piſtrices, ſed eas mulieres, quibus in nuptiarum ſolemnibus, munus ſolitum mandari fingendarum placentarum. Pollux explicat libro tertio, capite de nuptiis. Platoni libro quinto De republica, inter muliebria opera recenſetur, ἡ τῶν ποπάνων θεραπεία. Proclus interpres refert ad morem Athenienſium: qui ſoliti ſint in effingendis deorum libis, mulierum vti induſtria. Verba doctiſſimi viri ſunt iſta: Ἔνθα καὶ ἴδιον ἐδίδαξε τὸ Ἀττικόν, ὡς ἄρα γυναῖκες ἦσαν οὐχ αἱ ἀλετρίδες μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ ποπανοποιοὶ μιμούμεναι τὰς φύσεις, τὰς πλαττούσας ὅσα τοῖς θεοῖς ἀνιερῶσι ζῷα καὶ φυτά. conferendus eſt cum iſtis Procli, pulcherrimus Theocriti locus in deſcriptione pompæ Ptolemaicæ. Ait poeta recenſens pompæ illius fercula,

Εἴδατα θ' ὅσσα γυναῖκες ἐπὶ πλαθάνῳ πονέονται,
Ἄνθεα μίσγοισαι λευκῷ παντοῖ' ἅμ' ἀλεύρῳ,
Ὅσσα τ' ἀπὸ γλυκερῶ μέλιτος, τά τ' ἐν ὑγρῷ ἐλαίῳ
Πάντ' αὐτῷ πετεηνὰ, καὶ ἑρπετὰ τῇδε πάρεστι.

Mos autem de quo Plato & Proclus, non in omnibus ſacris obtinuit Athenis. nam in Furialibus id miniſterium obibant nobiles ephebi: quod docet nos Philo Iudæus, cuius verba ſubſcripſi, quia ſunt elegantiſſima. Διό μοι δοκοῦσιν οἱ τῶν Ἑλλήνων ὀξυδερκέστατοι διαγνῶναι Ἀθηναῖοι (ὅπερ γὰρ ἐν ὀφθαλμῷ κόρη ἢ ἐν ψυχῇ λογισμὸς, τοῦτ' ἐν Ἑλλάδι Ἀθῆναι) τὴν ἐπὶ ταῖς σεμναῖς θεαῖς πομπὴν ὅταν στέλλωσι, δοῦλον μηδένα προσλαμβάνειν τῷ περιέπειν, ἀλλὰ δι' ἐλευθέρων ἐκπέμπειν τῶν νενομισμένων ἀνδρῶν τι καὶ γυναικῶν ἐπιτελεῖν, καὶ οὐχ οἵων ἂν τύχῃ, ἀλλὰ βίον ἐξητασμένων ἀνεπίληπτον. ἐπεὶ καὶ τὰ πρὸς τὴν ἑορτὴν πέμματα τῶν ἐφήβων οἱ δοκιμώτατοι σιτοποιοῦσι, πρὸς διδοξίας καὶ λαμπὰς, ὅπερ ἐστὶ, τὴν ἐπιτηδείαν τιθέμενοι. Vt ad penſum redeamus, ferri diutius non debet monſtrum lectionis in nono verſuum Menandri, ὁ μάγειρος γὰρ ἐν πυχχίτῳ ποιεῖ. nam ex libro 14. ſcribendum, ὁ μάγειρος γὰρ ἐγχύτους ποιεῖ, πλακοῦντας ὀπτᾷ, κ. Probat autem omnia peruersè agi, quia coquus opera dulciaria effingat: cum eius ſit munus carnes coquere aut piſces, & condimenta condire. è contrario, ἡ δημιουργὸς, inquit, coqui æmula partes illius obit, carnes coquit, turdos parat, & alia curat quæ ad coquorum curam pertinent. hîc ſenſus eſt ſequentium verſuum, Ἡ δημιουργὸς δ' ἀντιπαρατεταγμένη κρεάδι' ὀπτᾷ, &c. vel vt in lib. 14. κρέα δ' ὀπτᾷ. Etſi autem laxa ſignificatione vocis δεῖπνον & antecœnia, & miſſus omnes cum bellariis continentur: peculiari tamen notione ita vocabant, miſſum medium qui ex ſolidioribus cibis conſtabat. Ideo ſuperiore libro extremo δείπνου ἀρχὴ eſſe dicebatur, miſſus ille, qui guſtationem excepit. Ita accipiendum moneo verbum δειπνεῖν in 14. & 17. Menandri verſu, de cœna loquentis vbi peruerſa ſunt omnia,

Ἔπειθ' ὁ δειπνῶν μὲν τραγηματίζεται
Μυρισάμενος δὲ καὶ στεφανωσάμενος, πάλιν
Δειπνεῖ ..... τὰ μελίπηκτα ταῖς κίχλαις.

In poſtremo verſu deeſt vox vna: haut ſcio, an σησάμα. Appellat νοστάδας ὄρνεις Seleucus vel potius Panyaſis *pullos gallinarum*. Euſtathius, ὡς δὲ καὶ συγκόπτει τὸ οἰκεῖον ἡ τοιαύτη λέξις (νεοττός) κατὰ τὸ νεογάτεον πηγάλεον, δηλοῦσιν αἱ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις νοστάδες ὄρνεις. Lego mox cū doctis viris, φέρεσθε τῇ παρθένῳ δῶρα σησαμίδας. At non illis aſſentior, cum in Simonideis verſiculis, Ὃς δουρὶ πάντας νίκασε νέους Δινεῦντα βαλὼν Ἄναυρον ὕπερ. corrigunt Ναῦρον. Vide quid ſit vulgatorum exemplarium fidem ſequi temerè. Nam virum doctum qui ita cenſuit in eum errorem impulerunt Strabonis editiones quæ noſtram præceſſerunt: in quibus Ναῦρος. hic Theſſaliæ fluuius nominatur. perperam, vt olim diximus, & eſt certum atque indubitatum.

CAPVT XXII.

Deliorum coquorum nomina explicantur, Gongylus, Magadis, Artyſilaus, Artyſitragus. *Delij cur Rhenæi dicti. Critonis* Philopægmon, *& alia fabulæ.* ποπίδων συνώνυμος. Dæton *&* Ceræon *dij veterum.*

DELII, inquit ex Apollodoro Athenæus, coquis ſuis nomina indere ſoliti à miniſterio quod plurimum obibant. Inde originem habent Deliacorum coquorum appellationes, *Gongylus & Magadis*: vel vt ſcriptum in Excerptis *Magaſis*: ἐπειδὴ τὰς μάζας φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς θοίναις δι' ἡμέρας τρίβοντες παρεῖχον ὥσπερ ἐν γυναιξὶ γογγύλας μεμαγμένας. ſine dubio latet vulnus in hac pericopa, vult exponere duarum ſuperiorum vocum *Magaſis & Gongylus* τὸ ἔτυμον. Magaſidas coquos fuiſſe nuncupatos, *qui in ſacris epulis totos dies mazas ſubigerent*. hactenus rectè. quid illa ſibi volunt, ὥσπερ ἐν γυναιξὶ γογγύλας μεμαγμένας? Oculis corporis nihil inuenio in blattariis membranis

branis quod in hoc æſtu me adiuuet: oculus mentis videtur inueniſſe veram lectionē: ὥσπερ αἱ Γογγύλαι γογγ. μεμαγ. vel etiam retẽta voce γυναιξὶ. ὥσπερ ἐκ γυναιξὶ Γογγύλας Γογγύλας μ. ſicut & Gōgyli ita ſunt dicti, quod mulieribus conficerent quas vocabant gongylas mazas. Excerpta ſic, ἐπεὶ ἐγὼ μ. φ. Ἀρ. ἐν ταῖς θ. οἱ ἡμ. τε. παρεῖχον γογγύλας. ita nullũ erit diſcrimen inter Magalidas & Gongylos. cur ſuperioris coniecturæ nos pœniteat, opinor, non eſt. Quid ſi tamen ne illa quidem vera? Venit enim nobis in mentem loci cuiuſdam Ariſtophanei, quem ſuſcipio eſt ex ora libri in contextum verborum eſſe admiſſum inconſultò, & cum Ariſtotelis verbis in vnum veluti cinnum confuſum. Comici verſus in Pace ſunt,

> ἵν' ἀπομαγδαλιὰς τρίψας οἱ ἡμέτεροι ὅλης
> ὥσπερ γυναικὶ γογγύλην μεμαγμένην.

Illorum coquorum quos Delii Ἀρτυσιλάους & Ἀρτυσιτράγους vocabant, ſubobſcura eſt nominis ratio: non aliter tamen libri manuales niſi quod Ἀρτυσιλέω ſcribit Eclogarius. In iſtis, Πολυκράτων ὁ Κρίθων⊙ Ῥηναιεῖς δίκλω γραψάμεν⊙, οὐ Δηλίους αὐτοὺς ὀνομάζει, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῶν ἐλεοδυτῶν ἐπηγάσατο: reſtituimus priſcam ſcripturam Ῥηναιεῖς: quæ improbo ſcelere fuerat mutata in Πειραιεῖς Polycrato, ait, Crithonis F. dicam Rhenais aliquando impegit: quos tamen Delios appellauit nunquam: ſed actionem ſuam inſcripſit, Aduerſus τὸ κοινὸν τῶν ἐλεοδυτῶν, commune coquorum. Rhenæi ſunt incolæ Rhenæ, vel vt alij vocant, Rheneæ, paruæ inſulæ ad Delum, quatuor tantum ſtadiorum interuallo diſſitæ. Hanc Polycrates Samius olim Delio Apollini conſecrauit, ἁλύσει δήσας πρὸς τὴν Δῆλον, *Delo annexam catenis*, ait Thucydides. Quare & Rhenæi ex eo Delij dicti. Imò verò omnes Delij Rhenæi erant: quia enim neque naſci neque denaſci in Delo fas erat, & primum & vltimum vitæ diem in ea inſula omnes agebant. Puto tamen excidiſſe hinc vocem ita reſtituendam, Ῥηναιεῖς δίκλω γραψάμεν⊙, οὐ Ῥηναιεῖς οὐδὲ Δηλίους αὐτοὺς ὀνομάζει. *in actione contra Rhenæos, neque Rhenæos neque Delios eos vocauit.* Non facilè dixerim qui ſit factum vt in noſtra editione ſcribatur, Κρίτων δ' ὁ κωμῳδοποιὸς ἐν Φιλεπταίγμονι. nam priùs edebatur φιλοπράγμονι, quo nomine etiam Timocles comœdiam docuerat. Ego non memini quando hunc ſcriptorem cum MSS. contuli, & ex iis emendaui, vſquam ita ſcriptum reperire: niſi fortè in Palatino codice, qui nunc ad manum non eſt. Cæterùm Critonis huius drama *Aetolos* laudat Pollux, libro 9. & *Meſſeniam*, libro 10. cap. 7. Illum verſum, Ναύκληρον ἐν τῷ λιμένι ποιήσας ἄπλουν, interpretor, *cùm in portu nauiculatorem conſtituiſſet hominem nauigationis expertem.* Tertius verſus eſt, Καὶ Φερμίσας ναῦς ἀγκύρας δύο. equidem iſta non intelligo, niſi hoc ſimiliue modo corrigamus, Καὶ ἀφορμίσας ναῦς ἀναγκάσας δύο. *cum coegiſſet naues duas ſtationem deſerere*, id eſt, nauigare. 6. verſu, Οὐ⊙ τρία μόνοι ἀγαθὰ κέκτηται δοκεῖ. ſcribendum eſt μόν⊙. ſolus hic locus tria habet paraſitis admodum vtilia & bona. Quod ſequitur teſtimonium ex Achæo, Τίς ὑποκεχρυμμέν⊙ μάγειρ⊙ σαρδάνιον κοπίδων ὀνομάζομαι; corruptiſſimum eſt: neque interpretari priùs quam emendaueris licet. Alius aliam afferet medicinam: nobis hæc non diſplicebat: Τί δ' ὑποκεκρυμμένο⊙ μάγειρος σαλάκων, κοπίδων σὺ γ' ὀνομάζομαι: *quid te clam occultans manes nequam, qui vulgo copis diuis?* σαλάκων propriè quis dicatur notum ex Ariſtotele & Theophraſto. hic ſimpliciter accipio pro improbo aut nequam homine. Vocat autem κοπίδων ὀνομαζόμενον, quaſi dicas, *victimarium*, vel *carnium ad minutalia inciſorem*. Κοπίδας in coquorum inſtrumento recenſent veteres. Ariſton in epigrammate de coqui ſuppellectile, Στεγὴν ὑπὸ σίδαρα κεκλιμένον κοπίδι. Ex eo κοπίδας appellarunt Delphi eos qui in culinis copidas tractarent. Athenæi quæ ſequuntur verba hanc interpretationem non obſcurè confirmant. Ait, Ἐπισκώπτουσι γὰρ οἱ Σατυρικοὶ τοὺς Δελφοὺς ὡς περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς θοίνας διατρίβοντας. Doctis viris, οἱ σατυρικοὶ ſunt *ſatyrici poetæ*. minime verò. Non meminerant ſatyram totam eſſe Romanorum. etſi tragicorum erant quædam ſatyrica dramata. at ipſi ex eo nunquam ſatyrici poetæ dicti. ſcribo, οἱ σάτυροι: & intelligo ſatyros quos in Alcmæonem ſuam introduxerat Achæus. ex præcedentibus ita exponendus eſt hic locus. Quæ de ridiculis veterum Græcorum numinibus Datone, Ceraone, & cæteris paulò poſt narrantur, totidem ferè literis apud Euſtathium leguntur in Odyſſeæ commentariis. Non diſſimilia apud veteres Romanos deorum mendicabula, de quibus S. Auguſtinus & alij patres.

CAPVT XXIII.

Hydraulica organa κατὰ κλεψύδραν. Cteſibius rerum pneumaticarum auctor. γίγγρ⊙ & γιγγραίνοι αὐλοί. gingrire. χλιάζειν. ἐκχορδεῦσαι. ὑμμεν⊙ φιλοσοφίας. πελάσας ἐπὶ πεβαίνοι. σῶμα. ὀνειρώττοντες οἶνοι. multa emendantur.

APVD veteres Grecos & Romanos cōuiuiorum hæc ratio fuit, vt poſtquam corpora dapibus ſatiaſſent, oculos auréſque variè oblectarent. Ideo finitis epulis acroamata, tibicinæ, ſaltatrices & qui dicebantur Bacchi artifices in cœnationes introducebant. Hæc eſt cauſſa cur Athenæus 14. demum libro de muſica & muſicis inſtrumentis ſeriò tractat. Nam qui fuit ordo conuiuiorum, idem eſt horum librorum, vt ſæpè diximus. Mirari igitur licet quo conſilio vir eruditiſſimus huc inſerceerit ſermonem de organis muſicis qui deinceps hoc in libro habetur. eſt enim alieno loco poſitus: cum ad librum 14. vt diximus pertineat. Sed videtur Athenæus nihil eorum voluiſſe prætermittere quæ in eo conuiuio dicta eſſent, cui apud Larenſem interfuerat. Quare etſi alius erat ab illo aſsignatus locus huic tractationi; quia tamen inter epulas de

muſicis quibuſdam inſtrumentis ſermo ex occaſione inciderat: noluit auctor committere, vt ea pars τῶν ἐπιτραπεζίων λόγων in hoc opere deſideraretur. Verùm hac de re plura nobis alio loco erunt dicenda. Nunc Athenæi verba percurramus. Ait, καὶ τὸ ὑδραυλικὸν δὲ ὄργανον δοκεῖ κλεψύδρας εἶναι. In Excerptis, κλεψύδρα εἶναι, quo modo legêre interpretes. Membranæ κλεψύδρας. ſine dubio ſcribendum cum Euſtathio, κατὰ κλεψύδραν. abſurdum eſt dicere, *hydraulica organa eſſe clepſydram*: veriſſimum eſt, *clepſydram ea referre.* Ait, δινευμένων ἀξόνων διὰ τοῦ ὀργάνου. hæc videtur citra controuerſiam recta ſcriptura, vt vidit etiam Dalecampius. nam & Vitruuius *axes ex torno ſubactos* in hydraulicorum deſcriptione habet. omnes tamen manu exarati codd. ἀξίνων retinent. Ait, ἔοικε δὲ τὸ ὄργανον βωμῷ στρογγύλῳ. Hero comparat βωμίσκῳ: Vitruuius *aræ & arulæ*. vt emendauit Turnebus. Addit, καί φασι τοῦτ' ἀρέσαι ὑπὸ Κτησιβίου κουρέως ἐνταῦθα οἰκοῦντος ἐν τῇ Ἀσπενδίᾳ. Legendum ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ. Cteſibius enim Aſcrenus, vt vocatur à veteribus, res pneumaticas excogitauit Alexandriæ in taberna ſui patris tonſoris. vt diſertiſſimis verbis narratur à Vitruuio lib. 9. cap. 9. Falſiſſimum eſt quod putarunt docti homines: de Aſpendo Pamphyliæ ciuitate hæc poſſe accipi: nam omnino locus emẽdationis eget: niſi dicere lubeat fuiſſe aliquam vrbis eius partem, quæ ſic vocaretur, in qua habitauerit Cteſibij pater: De eo ſtatuant eruditi: ego enim nullam habeo cognitam Aſpendiam in vrbe Alexandria neque in eius vicinia. Tryphone auctore de hydrauli Cteſibius mechanicus librum ediderat. hoc poſtquam dixit Athenæus, ſubiicit continuò, ἐγὼ δὲ οὐκ οἶδα εἰ πῶς τὸ ὄνομα σφάλλεται. melius MSS. εἰ περὶ τὸ ὄν. σφ. *ego verò neſcio num in nomine ſit error.* Quis ille error in nomine quem Tryphoni obiicit? an quia mechanicum appellauerat Cteſibium hydraulicorum inuentorem? nam hydraulicorum ratiocinationes à tractatu de machinis Vitruuius quoque videtur ſeparare. an in eo potius eſt error: quod auctorem hydrauleos non Cteſibium appellauerat Trypho, ſed vel Chryſippum, vel neſcio quo alio ſimili nomine hodie in noſtris libris deprauato? Sequitur de tibiis Phœnicum, γιγγραίνοισι γὰρ οἱ Φοίνικες, ὥς φησιν ὁ Ξενοφῶν, ἐχρῶντο αὐλοῖς. Scribendum γιγγραίνοις, vt in Euſtathio: qui hunc locum deſcribit ad ῥαψ. iliad. σ. Xenophontis locum quærant ſtudioſi: mihi enim in mentem nunc non venit: quin ſi memini ſatis, nulla hodie in eius libris gingrinarum tibiarum mentio. Porrò has tibias tradit Atheneus ita dictas quod eas inflare moris eſſet in Adoniis: nam Adonim, inquit, vocant Phœnices Γίγγραν. Pollux quoque, ἡ Φοινίκων γλῶττα γίγγραν τὸν Ἄδωνιν καλεῖ, καὶ τούτῳ ὁ αὐλὸς ἐπωνόμασται. aliis placet à fictitia voce γιγγρί nominatas eſſe tibias gingrinas: Feſtus deducit è verbo *gingrire*, quod de anſeribus propriè vſurpatur, etiam Græci χλωίζειν de tibia canentibus dixerunt, vt ſcribitur in 14. Hebræorum עגר quidam expoſuerunt *anſerem* inde γίγγρος & γιγγρίζειν. τὸ ע mutatum in γ. ſicut in aliis multis. Amphidis quintum verſum leuiter emenda & ſcribe, Ἐν συμποσίοις ἐστί. τί δ' οὐκ ἄγεις. & in fine ἐπὶ παντὶ πράγματ' ἀνατεταραγμένοι κρότος, elegantiſſimum verbum ἀνατεταράχθαι *perturbare. miſcere omnia.* Nablum eſſe Phœnicum vel Hebræorum inuentum, ipſum nomen indicio eſt, vt ad Strabonem dicebamus. De nablo ait Sopater, —οὔτε τοῦ Σιδωνίου νάβλα λαρυγγόφωνος ἐκκεχόρδωται τύπος: hoc eſt, *neque Sydonij nabli fides ſunt corruptæ.* λαρυγγόφωνος τύπος, periphraſis eſt fidium, per quas intenta ſonus editur, vt per guttur vox prodit. ἐκκεχόρδωται, vt ἐξαυλεῖσθαι. vnde dicuntur γλῶτται ἐξηυλημέναι, & περιεξηυλημέναι. Sequens Sopatri locus eſt corruptiſſimus, inſcriptio etiam fabulæ obſcura, vt diximus libro ſuperiore. Pro πάγις, ſcribe παγὶς cum interprete. Secundus Philemonis eſt imperfectus. hoc ſimilive modo farciẽdus, Νάβλαν ἔχω, ὁ δὲ νάβλας οὐκ ἔστιν; εἰπέ μοι. & mox, οἶδα ἀγαθόν. Sophoclis è Thamyra teſtimonium nihilo emendatius legitur in membranis: quarum hæc lectio, λύρα μόναυλοί τε, χήμων τε ὡς: & ſequente verſu κωμαστάς. at in iſto è Sopatri Bacchide, Καὶ τὸν μόναυλον μέλος ἤχησε. deeſt participium λαβὼν, aut ἀναλαβών: vt in verſu præcedente ex Anaxandrida, ἀναλαβὼν μόναυλον ηὔλουν τὸν ὑμέναιον. Deinde ſequitur Protagoridæ locus ex eo libro quem ſcripſerat de ſpectaculis in ſuburbano Antiochiæ Syriacæ Daphne dicto celebrari ſolitis. παντὸς δὲ ὀργάνου καλαμίνου ἥψατο κρούων ἀπὸ Φαύνου πανδούρου, τοῦτο ἡδὺ μοναύλου. τὰς ἡδίστας ἁρμονίας ἀναμινυρίζων. Mendas eſſe in prioribus verbis multas, nemo eſt quin fateatur. Dalecampij emendationes an genium habeant alij iudicent. nobis ſic videtur eſſe ſcribendum, παντὸς δὲ ὀργάνου καλαμίνου ἥψατο, καὶ κροτάλων, ἡδυφώνου τε πανδούρου. *peritiam habet omnis organi fidibus conſtantis, & crepitaculorum, & pandori ſuauiter canentis.* ἥψατο ſic accipiendum vt apud Ariſtotelem ſæpe, ἥψατο φιλοσοφίας, *animum appulit.* & in Metaphyſicis, τῶν φανερὸν τοῖς καὶ μετρίως ἡμμένοις. *vel mediocriter verſatis in ea ſcientia.* ὄργανα καλαμίνα, periphraſis eſt elegans eorum muſicorum inſtrumentorum, quæ ἔντατα & κάθαπτα nominantur. aut legendum, καλαμίτα, quod erit idem atque ἐντατοῦ. Iam pro, ἀπὸ Φαύνου quod à ſententia huius loci eſt alieniſſimum, facimus ἡδυφώνου. quo nihil conuenientius. Subiicit auctor elegantem locum Poſidonij, de ridicula expeditione Apamenſium contra Lariſſæos. Deſcribitur eorum ornatus cũ in procinctu eſſent: qui potius comeſſabundis adoleſcẽtibus conueniat, quàm veram pugnã pugnaturis. in ea hiſtoria ſunt hæc verba, πετάσια δ' ἐπιτεθειμένοι καὶ προσώπια, σκιὰν μὲν ποιοῦντα, καταπνίγοντα δ' οὐ κωλύοντα τὰς τρίχας. etſi nihil variant codd. MSS. tamen ſcribendum omnino, πετάσους. niſi cui probetur metaplaſmus generis in hac voce. πετάσους vel πέτασα

ἐπιθέντες

ἐπιτεθειμένοι, valet, *petaſati.* petaſos habentes capitibus impoſitos. ſic apud Pauſaniam, ἐπιτεθειμένη γυμνασίου σχῆμα. vſitatius eſt τὸ πεπιλῶσθαι in hoc loquendi genere. Πρόσωπα non aliud ſunt quàm paruæ perſonæ, vel faciei tegumenta, ex tenui & ſubtili materia facta. Has perſonas ait Poſidonius ita fuiſſe aptatas, vt faciem quidem inumbrarent: at vento non obſiſterent quo minus ceruices afflaret. Apage laruas Dalecampij. cenſen' verò delicatulos iſtos, vel ipſum nomen laruæ patientibus auribus, & vt non ter in ſinum deſpuerent, fuiſſe audituros? Quid autem cogitabat vir optimus cum negationem ante κωλύοντα tolleret? Sequitur, ὄνους ἐφελκόμενοι γέμοντας οἴνου καὶ βρωμάτων παντοδαπῶν. Non neſcio γέμειν rectè poſſe verti aliquando, *eſſe onuſtum*: ſed tunc, cum onus recipitur intus, & fit πλήρωμα τοῦ βαστάζοντος. ſic nauis γέμειν dicitur, onuſta eſſe: plena videlicet γόμου. aſinos γέμοντας οἴνου noue dixit Poſidonius, pro *onuſtis vino.* Scribebam, ὄνους ἐφ. καὶ γέμοντας ἀσκοὺς οἴνου. ſed etiam alij auctores ea voce ita vtuntur impropriè. Monaulum dictum eſſe etiam τιτύρινον ex Ameria Athenæus, ex Athenæo probat Euſtathius. minus rectè apud Heſychium hodie, Τιτυρῆνος.

CAPVT XXIV.

Percurritur Hedyli deprauatiſsimum epigramma. Theō μόναυλος. εὐπάλαμος. ἥδυμα. γλαύκης μεμεθυσμένα παίγνια. καλαμαῦλαι. ῥαπταῦλαι. tibiæ ἔλυμοι. αὐλοὶ μεσόκοποι. mendæ multa indicantur ac tolluntur.

VT probet Athenæus monaulum nō aliud fuiſſe organum muſicum, ab eo quod καλαμαύλην vocabant, Hedyli affert epigramma, non inuenuſtum: ſed multis mendarum portentis factum informe. Id igitur adſcribemus hoc loco: ſi quam fortè illius malis medicinam queamus excogitare.

> Τὸν Θέων ὁ μόναυλος ὑπ' ἠρίον ὁ γλυκὺς οἰκεῖ
> Αὐλητής, μίμων κ'ἐν θυμέλῃσι χάρις,
> Τυφλὸς ὑπαὶ γήρως εἶχε, καὶ Σκίρπαλον υἱόν,
> Νήπιόν τ' ἐκάλει Σκίρπαλον Εὐπαλάμον
> Ἀείδειν αὐτοῦ τὰ γενέθλια· τοῦτο γὰρ εἶχε
> Παῖ μέλεπαν † ἥδυμα σημαίνων.
> Ηὔλει δὴ γλαύκης μεμεθυσμένα παίγνια Μουσῶν
> Νὴ τὸν ἐν ἀκρήτοις Βάτταλον ἡδυπότην.
> Ἢ καὶ Κώταλον, ἢ καὶ Πάγκαλον. ἀλλὰ Θέωνα
> Τὸν καλαμαυλήτην εἴπατε, Χαῖρε Θέων.

Theonem μόναυλον appellat, qui monaulo ſciret canere. metri lex vetabat dicere μοναύλης vt τυμβαύλης. vel μοναυλήτης. vt in vltimo verſu καλαμαυλήτης. ex primi & vltimi verſus comparatione intelligitur monaulum & calamaulum idem eſſe: quod erat probandum. Tertium ita ſcribo, τυφλὸς ὑπαὶ γήρως εἶχεν τὸν Σκίρπαλος υἱόν: *quem habuit filium Scirpalus*, id eſt, Scirpali filium. Deinde lego, Νηπιαχόν τ' ἐκάλει Σκίρπαλος Εὐπάλαμον, Ἀείδων αὐτοῦ τὰ γενέθλια. *hunc recens natum Scirpalus appellauit Eupalamum, cum eius natales celebraret*: εὐπαλάμους Græci vocant homines manu ſolertes. poeta ait Scirpalum nomen hoc filio ſuo impoſuiſſe animo præſagientem futuram illius τῆς αὐλητικῆς peritiam. tibicinum & eorum omnium qui tractant organa ἐντατὰ καὶ ψηλαφητὰ, eruditos digitos eſſe oportet. Sic paulò poſt ait Athenæus, Epigonum fuiſſe μουσικώτατον κατὰ χεῖρα. Ex his conſtare arbitror, ſcribendum eſſe in ſequentibus, τοῦτο γὰρ εἶπε τοὔνομα, τῶν μολπῶν ἥδυμα σημαίνων. duriuſculè dictum, pro, τὸ τῶν μολπῶν ἥδυσμα σημ. *vt ſignificaret dulcedinem cantilenarum illius.* ἥδυμα pro ἥδυσμα, vt θευματὰ ἔργα apud poetam pro θαυμαστὰ, & alia id genus, de quibus alibi diximus. Poſtea ait nomen Eupalami omen habuiſſe, & euaſiſſe illum tibicinem ſuauiſſimum. Lego, Ηὔλει δὴ γλεύκους μεμεθυσμένα παίγνια Μουσέων. *Ille igitur tibia canebat muſto ebria ludicra Muſarum.* aut omnia me fallunt, aut veriſſimè ita emendamus. nam γλαύκης ineptū eſt multis modis. noſtrum γλεύκους planè confirmat vox μεμεθυσμένα. Battalus, Cotalus, & Pancalus nomina ſunt ſodalium Theonis, ſiue Eupalami. qui ſoliti dies condere cum illo potantes. meritò igitur poeta illos teſtes ciet dulcium Theonis modulationum. Hæc de epigrammate Hedyli. Addit auctor, ſicut καλαμαῦλαι vulgò dicebantur qui calamos inflabant: ita dictos eſſe ῥαπαύλας. τοὺς τῇ καλάμῃ αὐλοῦντας. Scripta lectio, ῥαππαύλας Euſtathius, ῥαπταύλας. melius: eſt enim pro ῥαπτοαύλης. quare etiam ſequentia in Athenæo corrigenda, τοὺς τῇ ῥαπάτῃ αὐλοῦντας. vel certè, τῇ ῥαπάτῃ καλ. Heſychius, ῥαπάτην καλάμην· καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ αὐλοῦντας ῥαπάλους. ſcribe, ῥαπταύλους, vel ῥαπατaύλους. Tibias ἐλύμους apud Sophoclem interpretatur Athenæus, Phrygias: alij longè aliter acceperunt. vt docebit te, ſi operæ eſt ſcire, Heſychius. Μεσοκόπους αὐλοὺς qui hîc nominantur, alibi non reperio. Breuiator ſcribit, μεσοκόπους. quam eſſe rectam ſcripturam non dubito. Heſychius, μεσόκοποι αὐλοί, οἱ ὑποδεέστεροι τῶν τελείων, μέσοι. De hemiopis tibiis producitur Anacreontis teſtimonium in omnibus hodie exemplaribus valde corruptum. Ait Athenæus, περὶ ὧν φησὶν Ἀνακρέων, Τίς ἐρασμίην θρέψας θυμὸν ἐς ἥβην τέρεν' ὡς ἡμίοπον ὑπ' αὐλὸν ὀρχεῖσθαι. Tentarunt multi doctiſſimi viri horum verborum emendationem: quorum ſententias non referemus: ſed quid nobis videatur, paucis aperiemus. Lego, τίς ἐρασμίη σ' ὦ θέραψ θυμὸν ἐς ἥβην, τερένων ἡμιόπων ὑπ' αὐλῶν ὀρχεῖσθαι, Videtur poeta Artemonem compellare, olim ſeruum, poſtea luxus & mollitiei perfectum exemplum: quod ex alio eiuſdem Anacreontis cantico ſcimus, libro 12. magna ex parte deſcripto. In eum, aut alium ſimilis conditionis, ſimiliumque morum, inuehens poeta, *Quæ*, inquit, *libido, ô ſerue, te inuaſit, ſaltandi ad teneras hemiopas tibias?* Poſtrema ſanè illa, τερένων ἡμιόπων ὑπ' αὐλῶν, non aliter concipienda eſſe, liquido conſtat ex ipſo Athenæo, ſcribente aliquanto infrà. διὸ καὶ τέρενας αὐτοὺς (τοὺς ἡμιόπους)

ἡμιόπυς κέκληκεν ὁ Ἀνακρέων non igitur eſt quod vereamur omnibus membranis fidem hîc abrogare ſunt enim vitiatæ omnes. quanquam hoc leue eſt, præut quod mox dicemus.

CAPVT XXV.

Indicatur paginarum aliquot inſignis transpoſitio in omnibus antiquis codicibus commiſſa. tibiæ hemiopi, lyſiodi, citharisteriæ Euphorus *hiſtoricus. Prouerb.* Μάγαδις λαλήσω μικρὸν ἅμα σοι καὶ μέγα. βάρωμος *&* βάρμος. Phœnix *organum.* κλεψίαμβοι. *Theopõpi drama* Ἀρμάτιον. Σκινδαψὸς ὀξυίνος. ὀξύα *&* πτέρμαλος. *Anaxilai fabula* Λυροποιός. *Tibiæ* pariambides. *voces Doricæ.* αὐλόφιν *&* γιγαθιῶ. Pſalterium. *Ptolemæus Euergetes. Alexandrini dicaces. tibia* ἀλίκτωρ. *Ionis Chij* φεχροί. Idæus ἀλεκτρυών. ἴδη. ἴκτυπος αὐλός *Phrygius rhythmus. Tibia.* κώδων.

DE hemiopis tibiis loquẽs Athenæus, necdum abſoluto eo ſermone, repẽte quaſi œſtro quodam percitus, aliò tranſilit. Planè enim παρὰ προσδοκίαν quod aiunt, lectorem ſuum in diuerſa rapit auctor, ἀσύγκλωστα συγκλώθων πράγματα, vt ait Plato, & quæ nihil omnino commune habeant coniungens. Quid enim commune eſt diſputationi de peregrinis, & antiquis inſtrumẽtis muſicæ, cum enarratione Homericorum conuiuiorum? Fatebor hoc loco errorem meum: nam qui rationem nullam excogitare poſſem, cur res adeò diſiunctæ εἰς μίαν μύκησιν, τὸ τοῦ λόγου, eſſent cõgeſtæ: ſcriptorem eruditiſſimum ſæpius apud me ἀταξίας & ſupinæ cuiuſdam negligẽtiæ reum egi, eoque nomine pœnas ab illo exegi. Ἀλλ' οὐκ ἦν ἔτυμος ὁ λόγος dicebat olim Steſichorus, recantans opprobria quæ in Helenam temerè effuderat. Nobis quoque idem neceſſariò faciendum. Nullum enim hîc negligentiæ exemplum ab auctore editum eſt: ſed magna potius facta illi iniuria ab iis qui hoc opus tranſcripſerunt. Neſcio enim quo caſu factum ſit, vt ex libro ſequente transferrentur aliquot pagellæ in locum hunc, & in medium ſermonem de tibiis hemiopis. Nam dubitari non poteſt, quin coniungi debeant quæ de illis tibiis hic dicũtur cum iis quæ interuallo ſatis magno deinceps de iiſdem obſeruantur. Anacreontis verbis quæ ſuperiore capite emendabamus, ſubiiciuntur iſta, pagina 177. in editione recente. εἰσὶν δ' οἱ αὐλοὶ οὗτοι ἐλάσσονες τῶν τελείων. quæ deinde ſequuntur vſque ad iſta, Κατὰ μεταφορὰν Ἰξίων φησὶ, Τὸν δ' ἡμίοπον καὶ τὸν ἐλάσσονα, &c. quæ habentur pag. 172 omnia aliena ſunt ab hoc loco, pertinentque aliò, vt facilè quiuis intelligat admonitus à nobis. vide libri ſequentis, caput primum. Iis igitur in ſuum locum reiectis, coniungamus quæ malo exemplo diuulſa ab aliquot retrò ſeculis fuêre. Quare ita continuemus integram Athenæi de hemiopis tibiis obſeruationem, οἴδαμεν δὲ καὶ τοὺς ἡμιόπους καλουμένους, περὶ ὧν φησὶν Ἀνακρέων, Τίς ἐρ. θ. θ. ετ. τ. ἡμ. ὑπ' αὐ. ὀρχ. εἰσὶ δ' οἱ αὐλοὶ οὗτοι ἐλάσσονες τῶν τελείων. Κατὰ μεταφορὰν δ' Ἰξίων φησὶ, Τὸν δ' ἡμίοπον καὶ τὸν ἐλάσσονα, ταχέως ὁ μέγας καταπίνει. εἰσὶ δ' οἱ αὐτοὶ τοῖς παιδικοῖς καλουμένοις, οἷς, οὐκ ὄντων ἐναγωνίοις, πρὸς τὰς εὐωχίας χρῶνται. διὸ καὶ τέρενας αὐτοὺς κέκληκεν ὁ Ἀνακρέων. Οἶδα δὲ καὶ ἄλλα γένη αὐλῶν, & cætera ad libr. finem vſque. *Notas habemus & hemiopas tibias, de quibus Anacreon,* Quæ, *inquit,* libido, ô ſerue, te inuaſit ſaltandi ad teneras hemiopas tibias? *Hæ tibiæ minores ſunt iis quas perfectas vocant. Per tranſlationem dixit Ixion,* hemiopon & minorem citò magnus deuorat. *Sunt autem iſtæ tibiæ eædem cum iis quas pueriles vocant, quibus cum in commiſsionibus non eſſet locus, vtebantur ad conuiuia. ideo teneras dixit illas Anacreon,* Non poterant Platonica illa humani corporis ἡμίτμα aptius copulari aut arctius, quàm iſta inter ſe cohærent. Verſus Ixionis, de piſcibus intelligi debet. ἡμίοπος ἰχθύς, vt ſi Latinè dicas *gingrinam apuam,* pro parua. quia gingrinæ tibiæ erãt breues. Piſces minutos prędam & eſcam eſſe magnorum, certum eſt, & multis magnis auctoribus teſtatum, vt olim dicebamus ad primum Strabonis. Athenagoras in Apologia pro Chriſtianis eodem verbo vſus in eadem ſententia, οἱ δίκην ἰχθύων ζῶντες, καὶ γὰρ οὗτοι καταπίνουσι τὸν ἐμπεσόντα, ἐλαύνοντες ὁ ἰσχυρότερος τὸν ἀσθενέστερον. Sed quiſnam iſte Ixion poeta? nã Demetrium Ixionem grãmaticum ex Diogene Laertio & Atheneço ſatis habemus notum. Ixionem poetam neque Atheneçus alibi, neque alius quiſquam, opinor, commemorat è veteribus ſcriptoribus. Suſpicor ſcribendum eſſe Ἴων φησὶ, non Ἰξίων. Ion Chius inter antiquiſſimos & celeberrimos poetas, notus omnibus. Tẽtari etiam poteſt, nec abſurdè ſcripſiſſe Athenæum, Κατὰ μεταφορὰν δ' Ἰξίων φησὶν . . . . τὸν δ' ἡμ. in lacuna hæc aut ſimilia deſunt, εἰρηκέναι Ἴωνα τὸν Χῖον. τ. Atque hæc de hemiopis Athenæus & nos cum illo. Cum iſtis pulcherrimè cohærent quæ ſequuntur deinceps ad finem huius libri. Pergit enim auctor varia tibiarum genera recenſere, de quibus dictum hactenus non eſt. Nimis certum, hæc ita continuãda eſſe: clara enim & aperta eſt ſeries diſputationis, & ἡ τῶν λόγων ἀκολουθία. Hunc tamen errorem tantum neque interpretes odorati ſunt, neque eruditus ille grammaticus, qui ante tot ſecula Epitomen horum librorum contexuit. ſequitur enim is quoque κατὰ πόδας ordinem qui in libris editis. Nos ipſa potius Athenæi veſtigia premamus. & reliquam de tibiis diſputationem percurramus, Ait igitur, Οἶδα δὲ καὶ ἄλλα γένη αὐλῶν τραγικῶν τε καὶ λυσιωδῶν, καὶ κιθαριστηρίων ὧν μνημονεύουσιν Εὔφορος ἐν τοῖς Εὑρήμασι. *De lyſiodis* tibiis adi ad librum 14. κιθαριστήριαι tibiæ adhibitæ in concentum cum citharis. *Euphorus* qui ſcripſit De priorum inuentis, ſitne Ephorus notus omnibus hiſtoricus; an alius, nondum cõſtitui. Tibiam magadim & grauem & acutum ſonum ediidiſſe ἐν ταυτῷ, id eſt, ſimul, probat auctor teſtimonio

O

Alexandridæ, cuius eſt hic verſiculus, Μάγαδιν λαλήσω μικρὸν ἅμα σοι καὶ μέγαν. Scio ſic legi hûc verſum & alibi in Athen. & apud veteres nonnullos grammaticos. Sed mihi durius dictum videtur, μάγαδιν λαλεῖν, pro, inter loquendum magadim imitari. deinde etiam illud ſi quid iudico, duriuſculum. μάγαδις μέγας aut μικρὸς, pro graui aut acuto magadis ſono. Excogitauimus igitur planiorem, & non paulò venuſtiorem lectionẽ, Μάγαδις λαλήσω μικρὸν ἅμα σοι καὶ μέγα. corruperunt, qui non videbant particulam ſimilitudinis indicem venuſtè omiſſam eſſe, *Loquar tecum vt magadis, altè & remiſſè.* De tibiis ex hinnulorũ oſſibus, dictũ lib. 2. extremo. Ait, τὸν γὰρ βάρωμον καὶ βάρβιτον, ὧν Σαπφὼ μνημονεύει. Nã βάρωμον, ſed βάρμον lib. 14. ſcribitur. Putabam voce βάρμον alludi ad etymum vocis βάρβιτος. nam perſuaſum fuit veteribus Græcorũ criticis, βάρβιτον quaſi βαρύμιτον eſſe dictam: cum vel Strabone teſte, Barbara ſit ea vox Græcis & Syriaca. ſed baromum ſiue barmum diſtinguit auctor à barbito. Additur, Ἀριστόξενος δὲ ἔκφυλα ὄργανα καλεῖ φοινικικάς Legebam, καὶ ἐκφ. ὀρ. καλεῖ καὶ φοινικικά neque enim *phœnicica*, vllum muſicum organum nominatum. pleraq; autem eorum quæ hic cõmemorata ſunt, à Syris Græci acceperãt. Sed ſcribendum. καλεῖ φοίνικας ex lib. 14. vbi geminus huic locus: & ſcribit ibi Athen. *phœnicem* organum à Syris inuẽtum, ταύτης τυχεῖν τῆς προσηγορίας. Noli quærere κλεψιάμβους qui ſtatim nominãtur ex Ariſtoxeno, apud ſcriptores alios, nuſquam reperies. Legendum, κλεψιάμβους. Heſychius, Κλεψίαμβοι, Ἀριστόξενος μέλη τινα παρὰ Ἀλκμᾶνι. Vides eundem auctorem laudari ab Athen. & Heſychio. nominis cauſſam explicat noſter lib. 14. ἐν οἷς παρελογίζοντο τὰ ἐν τοῖς ἰάμβοις κλεψιάμβους ἐκάλουν. Quare iubeamus. μακρὰν κλαίειν commentitios iſtos *clepſiangos*, & illa *furtiua vaſa*, interpretum ſomnia. In Excerptis non melius, κλεψιάγγους. Platonis locum exple atque explica ex ipſo. nam pauculorum verborum prætermiſſio, contrariam eius menti ſentẽtiã hic peperit. Plato enim negat Remp. à ſe inſtitutam, artifices alituram τριγώνων καὶ πηκτίδων, & cæterorum. Matronis imitatio Homerica eſt in his, ita ſcribendis verbis atque exponendis,

Οἱ δ᾽ ἀπὸ πασσαλόφιν κρέμασαν, ὅθι περ τιθέασιν.

Σκινδαψός. *Illi verò paxillo id appenderunt: vnde etiam ſcindapſus pendebat.* prima verba quid paxillo appẽderetur non declarant: fortaſſe aliud muſicum inſtrumentum, fortaſſe lagena vini, vt in illo Hermippi comici, Χία δὲ κύλιξ ὑψοῦ κρέμαται περὶ πασσαλόφιν. Theopõpi Colophonij poema Ἀρμάτιον in libris publicis inſcriptum, in mẽbranis dicitur Αἰμάτιον & Αἱματία. de quo pronũciet quiſq; τὴν ἀρέσκουσαν. Inde ſunt hæc. Σκινδαψὸν λυρόεντα μέγαν χείρεσσι τινάσσων ὀξύϊνον, προμαλοιο τετυγμένον αἰζήεντος. Dalecamp. ſcribit, ὀξυόεν initio poſterioris verſus. quod ſententiæ non poteſt conuenire. Lego, ὀξύϊνον, *fagineum*, Nam ὀξύα Theophraſti, quam *ſciſsimam* indigetauit Theodorus Gaza, iudicio eruditorum fagus illa eſt, operibus ligneis apta arbor, de qua Plinius lib. 16. cap. de lignis ſectilibus, *facilis & fagus quanquam fragilis & tenera: eadem ſectilibus laminis in tenui flexilis, capſiſq; ac ſcriniis ſola vtilis.* Ex hac arbore factum ſcindapſum ait poeta. Sed videntur ad Scindapſi fabricam non vnius generis ligna deſiderata. Ideo ſubdit, προμάλοιο τετυγμένον αἰζήεντος. *elaboratum è ligno promali grandis.* αἰζήεντος valet εὐτραφοῦς, interprete Heſychio. τετυγμένον interpretor nõ de præcipua ſcindapſi materia: ſed de ligno ad quaſdam partes neceſſario, ſic obſeruat Theophraſtus in 5. de plantis. ilicem eſſe vtilem non ſimpliciter ad lyram, ſed ad ζυγὰ λύραις καὶ ψαλτηρίοις. promalũ eſſe arboris non fruticis nomẽ, ad Theocritum probabamus. an ſit myrica ſiue tamarix, quærant amplius rhizotomi. Nõ memini legere alibi fabulæ titulum Λυροποιὸς, cuius mox fit mentio: Ἀναξίλας, inquit, ἐν Λυροποιῷ. apud Stobæum tamen ſermone 55. citatur Anaxilas ἐν Μυροπωλῷ. ſed puto ſcribendum Λυροποιῷ, aut certè Λυτροποιῷ. Pollux libr. 7. capit. 30. in ſermone de balneis, Ἀναξίλας λυτήρια ὠνόμασε τὰς νῦν λυτῆρας ἐν Λυτροποιῷ λέγων, Ἐν τοῖς βαλανείοις οὐ τίθεται λυτήρια. eadem repetit libr. 10. cap. 10. *Pariambidas* videntur appellaſſe veteres, tibiarum genus quoddam iambicis verſibus aptum. Apollodorus auctore Heſychio, παρὰ τοὺς ἰάμβους αὐλὰς φησι πεποιῆσθαι, ἃς οἱ κιθαρῳδοὶ ᾄδουσιν. Athenæus teſtem citat Epicharmum, qui in Periallo ſic illarum meminerit. Σεμέλα δὲ χορεύει, καὶ ὑπαυλεῖ σοφὸς κιθάρᾳ παριαμβίδας· ἁ δὲ γεγαθεῖ πυκινῶν κρεγμῶν ἀκροαζομένα. Non ſemel quæſiti ſumus de Epicharmi fato: cuius omnia pridẽ hæc cum fuêre: pauculis fragmentis exceptis, quæ in hoc potiſſimum ſcriptore hodie ſuperſunt. illa verò ferè ſunt omnia quã corruptiſſima. Quid enim hac lectione contaminatius? Lego, Σεμέλα δὲ χορεύει ὑπ᾽ αὐλόφιν καὶ κιθάρᾳ καὶ παριαμβίδεσι. *Saltat Semele ad tibiam, & citharam, & pariambidas.* αὐλόφιν, vt πασσαλόφιν, & ὀστεόφιν, & ſimilia. γεγαθεῖν verbum eſt Siculæ formę, vt aiunt antiqui critici, pro γαθεῖν: vt πεπλήγω, πεπόνθω & id genus. tamen MSS. γεγάθει. quod variè accipere eſt. De *Pſalterio* multa doctores Eccleſiaſtici, Hieronymus, Chryſoſtomus, Auguſtinus, alij. Sicut autem pleraque alia muſica inſtrumenta à Syris mutuati ſunt Græci: ita huius & inuentum & nomen Syris imputarunt. Ac miratus ſum ſæpe, iam inde à temporibus Nabuchodonoſori vetuſtiſſimi regis Babylonij pſalteriorum nomen in vltimum fere Oriẽtem penetraſſe. nam apud Danielem פסנתרין *peſanterin* Græca ſunt ψαλτήρια. Videtur autem Athen. pſalterium diſtinguere ab alio organo quod vocat ψαλτήριον ὀρθιον, quodque proprio nomine *lyrophœnix* dicebatur, de hoc fortaſſe debent intelligi B. Chryſoſtomi verba in protheoriis ad pſalmos, ψαλτήριον τῶν ἄλλων μὲν ἦν, πλὴν ὀρθιον, καὶ ἄνωθεν ἔχει τὰς φθόγγους τὰς ἀφορμάς. In verſu Sophoclis ſcribe-

ſcribe *αἰπάρασα* retracto accentu. non enim poteſt eſſe pro αἰπαράσῃ. Πολὺς δ᾽, ait, φρὺξ τρίγωνος, ἀιπάρασά τε Λυδὴς ἐφυμνεῖ πηκτίδος συγχορδία. *Multus reſonabat trigonus Phrygius, & è contrario reſonabat Lydiæ pectidis concentus.* Ptolemæus rex Ægypti ſub quo vindicatas ab interitu literas ſcribit Athenæus, in hiſtoriis dicitur Euergetes ſecundus: Alexãdrinis & viuus & mortuus Cacergetes eſt appellatus, vt hoc loco docet auctor. Sic ſoliti Alexandri in ſuorum regum mores magna libertate iocari, alium Gaſtronem aut Phyſconem, alium Cybioſacten appellantes. erant enim eo planè ingenio quo fuiſſe Antiochenſes in Miſopogone prodit Iulianus. Hic Ptolemæus etiam contra fratrem bellum geſſit: quæ cauſſa eſt cur occiderit poſtea, πάντας τοὺς κατ᾽ αὐτὸν ἰφηβήσαντας. nam eorũ maximè ſuſpecta erat fides tyranno, qui à pueritia cum fratre aſſueuiſſent. In Ariſtophanis verbis inducẽdum τὸ αὐτὴν: ita plana erunt cætera. Ion Chius, inquit, tibiam vocauit ἀλέκτορα iſto verſu, Ἐπῆδε δ᾽ αὐλὸς ἀλέκτωρ Λύδιον ὕμνον Ἀχαιῶν. in promptu cauſſa eſt: nã & gallus gallinaceus & tibię cantu dormientes excitant. Similiter Æſchylus *Solem* vocat *Iouis alitem*, id eſt, ἀλέκτορα, in Supplicibus, Καὶ Ζηνὸς ὄρνιν τόνδε νῦν κικλήσκετε. ſcholiaſtes, Ζηνὸς ὄρνιν ἥλιον· ἐξανίστησι γὰρ ἡμᾶς, ὡς ὁ ἀλεκτρυών. Poetæ huius φρουρὸς adducit teſtimonium etiam Heſychius in νιφόεσσα. Ἑλένη. in ea fabula cum Vlyſſe loquens Helena verſum hunc pronuntiabat, quem in Ranis vſurpauit comicus, Ποθεῖ μὲν, ἐχθαίρει δέ, βούλεται δ᾽ ἔχειν. Ex eodem dramate adducit Athenæus. Προβᾶσ δέ τι σύριγξ Ἰδαῖος ἀλέκτωρ. vbi, ſicut obſeruat auctor, τὸ ἀλεκτρυόνα Ἰδαῖον εἴρηκε σύριγγα. offendit me orationis huius τὸ ἀμφίβολον, difficilè enim dictu, vox, Ἰδαῖον quò pertineat. Eclogarius ita accipit, ἀλλαχοῦ δὲ τὸν ἀλεκτρυόνα Ἰδαῖον σύριγγα κέκληκε. *gallum gallinaceum appellauit Idæam fiſtulam.* Ἰδαῖον valet factam ex buxo vt exponit Dalec. vel *in ſylua natam*, ſimpliciter: nam ἴδην quamuis ſyluam dicebant etiam vulgò. Pollux, ἔστι δὲ εἰπεῖν ἄδενδρος γῆ καὶ δένδρος ἴδη. idem. τόποι δὲ θηρίων, ἴδαι, νάπαι, ὕλαι, ὄρη. & ζῷα δὲ ταῖς ἴδαις τε καὶ ὕλαις χαίροντα. alibi, Εὐναὶ λαγῶν, θάμνοι συνηρεφεῖς, ἴδαι ἀμφιλαφεῖς. Apud Homerum Idæus nobilis eſt Troianorũ præco. Suſpicatus ſum nonnunquã eò alluſiſſe Ionem, appellaſſeq; præconem fiſtulam & gallum gallinaceum. quarum appellationẽ ratio perſpicua. Athenæi verbi huic mẽti inſerto καὶ accommodaueris: τὸν ἀλεκτρυόνα Ἰδαῖον εἴρηκε καὶ σύριγγα. In ſequẽte verſu, Ἔκτυπον ἄγων βαρὺν αὐλὸν τρέχοντα ῥυθμῷ, ſcripta lectio eſt τρέχοντα. quod refutat Epitoma: in qua ſic eſt adnotatũ, Ἴων ῥυθμὸν τρέχοντα τὸν φρύγιον καλεῖ. Quid eſt ἔκτυπος αὐλός? an *tibia canora & bene reſonans.* ſonus ἔκτυπος, *clarus & perſpicuus.* propriè locum habet in iis quæ de alio ſunt ἀκριβῶς expreſſa, & vt Græci loquuntur ἐκμεμαγμένα. Non malè tamen ſcripſerimus εὔκλυτα. De Phrygio rhythmo ſcribitur in extremo lib. βαρὺς γὰρ οὗτος, παρ᾽ ὃ καὶ τὸ κέρας αὐτοῦ προσάπτουσιν, ἀνάλογον τῷ τῶν σαλπίγγων κώδωνι. *Cornu illud, inquit, quod adiicitur tybiæ Phrygiæ, proportione reſpondet codoni tubæ*: id eſt, vim eandem habet ad exacuendum grauem aliàs tibiæ Phrygiæ ſonũ, quam in tuba codon. eſt autem κώδων orificium tubæ, qua exit ſpiritus. Sed notandum eſt, cum multa fuerint tubarum genera (ſex enumerant veteres) tibiam Phrygiam non cuicumque, ſed tantum Tyrrhenicæ fuiſſe ſimilem. Euſtathius, Ἕκτη, tubæ ſpecies, Τυρρηνική, ἧς εὑρεταὶ Τυρρηνοί, ὁμοία φρυγίῳ αὐλῷ, τὸν κώδωνα κεκλασμένον ἔχουσα, λίαν ὀξύφωνος. Hactenus ad librum 4.

CAPVT XXVI.

Diſputatur de ſede legitima fugitiuæ partis de qua ſuperiore capite dictum eſt. veterum criticorum diſputationes de loco Homeri Ἰλιάδ. β. De vocibus συμπεριφορὰ & συμπεριφέρεσθαι.

ETSI certi ſumus inuaſiſſe alienas ſedes diſputationẽ de Homericis conuiuiis, quæ ſub libri quarti finem legitur: vnde tamẽ profecta eò pedem retulerit, & quò reiici domum debeat, dubitari non ſine ratione poteſt. Occurrunt ſiquidem duo in hoc opere loci, vbi locari hæc diſſertatio quàm commodiſſimè poſſe videatur. Nam & lib. 1. conuiuandi ratio heroum Homericorum prolixe (quod ex Epitoma facilè intelligi poteſt,) fuerat expoſita: & libri 5. bona pars eſt de cõuiuiis ab Homero deſcriptis. Inclinat tamen eò ſententia, quod tutius putem ad lib. 5. iſta referre quàm ad primum. Non leue, ſi quid iudico, eius rei argumentum eſt, ipſa locorum vicinia. Eſt enim multò probabilius, ex ſequentis libri principio aliquot paginas in iſtius finem eſſe, caſu quodam. trãſlatas ab imperitis & aliud agentibus exſcriptoribus, vel bibliopegis, quàm ex vllo alio, nedum primo. Sed multò clarius hoc ipſum parebit, ſi fugitiuam hanc partem cum diſputationibus primi quintique libri attentè contuleris. Reperies non ſolùm ſimilia, ſed omnino eadem eſſe iſta cum iis quæ libro 5. differuntur. Quare eò reiiciamus cenſeo, quæ nullum dubium eſt, inde eſſe abſciſſa & auulſa. Porrò vbi potiſſimum notari hiatus debeat in lib. ſequente, nondum pro ſatis comperto habemus. Quãquam ne illud quidem nimis erit obſcurum ſtudioſè iſta cum illis contendentibus. Verùm ſtatuat ſuper hoc quiſq; vt erit libitum. Nos quod inſtat agamus. Prima verba ſunt hæc, Αἰσχύλος γοῦν κατὰ μέτρα σπουδάζοντας εἰσήγαγε. quò & quos? meritò duo iſta hic quæras. nihil enim in præcedẽtibus habemus, vnde poſſit intelligi, quos vocet σπουδάζοντας. & quò εἰσήγαγεν illos de quibus loquitur. Ex ſequẽtibus mẽs clara auctoris: etſi hæremus in verbis. nã illud κατὰ μέτρα, iunxerunt interpretes cũ proximo verbo σπουδάζοντας, hoc ſenſu: Æſchylum in conuiuiũ quod deſcripſerat in vna aliqua ſuarum tragœdiarum, introduxiſſe conuiuas metrorum ſtu-

dioſos. Mihi iſta ſentẽtia frigidiuſcula videtur, vt eſt re vera: deinde περὶ μέτρα dicendum fuerat, non κατὰ. quare aliter accipiendum ſine dubio σπουδάζοντας appellat, viros σπουδῆς μεστοὺς, vt loquitur Xenophon initio Sympoſij. vide libri quinti cap. ſecundum. In Huraldino exemplari, quod non minus hoc loco paginarum aliquot deprauatione corruptum eſt, quam omnia Italica: mirificam vocem offendimus, καταμεταπουδάζοντας, non poteſt id vocabulum ferri. Olim fortaſſe fuit κατασπουδάζοντας, id eſt, *de rebus ſeriis ſeriò agentes*. ſic libr. 6. κατασπουδασμένος ἀνὴρ, *homo nauus*. Verte autem, *Aeſchylus in ſuis poematis conuiuas inducit de ſeriis mactãtes*. Hoc vult Athenæus: conuiuium Æſchylo deſcriptum virorum grauium fuiſſe. Xenophonteum, miſtum ex grauibus & plebeiis: Homerum plura deſcripſiſſe, ex diuerſis generibus hominum, & diuerſorum morum. meliùs, ait Athenæus, poeta διάφορα fecit, καὶ παρηλλαγμένα συμπόσια. & vt ſentẽtiæ melius ſit, & vt ne vacet τὸ καὶ, ſcribo, πολλὰ καὶ διάφορα παρηλλ. συμ. cur ita melius, cauſſam adiicit, πάλιν γὰρ ἐξ ἀντιπαραβολῆς ὁρᾶται μᾶλλον. quid hîc facit τὸ πάλιν? *nempe hoc quod Veneri donata à virgine puppa*. Trudatur ergo vox inanis, & eius loco ſcribatur, τὸ καλὸν γὰρ ἐξ ἀντιπ. Rectè, ait, fecit Homerus, qui plura & diuerſa conuiuia deſcripſit. nam quod honeſtum eſt ac decet, rectius intelligitur ex comparatione plurium quæ ſint diuerſa. Deinde enumerantur genera & cauſſæ conuiuiorum quæ apud ſummum vatem leguntur. τὰ δημοθοινίας ἔχοντα & τὰ οἰκείων συνόδων opponuntur, vt feſta publica totius ciuitatis ſolemnitate celebrata, & quæ priuatim quiſque cum amicis & neceſſariis agitat. quis neſcit quid appellent Græci δημοτελεῖς ἑορτάς? tamen viri docti inter δῆμον & ὄχλον neſciuerũt facere diſcrimen. Sequitur diſputatio veterum criticorum ſuper Homeri loco ex Iliad. ῥαψ. β. Sapientiſſimus poeta inducit Menelaum ad fratris conuiuium venientem inuocatum, pro iure neceſſitudinis quæ eſt inter fratres. Αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος: ſubiicitur in noſtris libris hodie hic verſus Ἤιδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο. negat philologus τοῦ ποιητοῦ eſſe iſtum verſum, ſed παρεμβεβλημένον & ſubdititium. Quantum ex Athenæo colligitur, eius appendicis auctor Ariſtarchus, aut certè propugnator aduerſus hunc igitur hæc diſputatio inſtituta eſt. Ait, ᾔδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονεῖτο. anceps eſt verſiculi huius interpretatio. ſi τὸ κατὰ θυμὸν iungas cum ἐπονεῖτο, erit ſenſus quem probauit Dalec. *norat quod frater cruciabatur animo*. Euſtath. iungit cum ᾔδεε, & interpretatur, *norat animo, quod frater* ἐπονεῖτο, ἤγουν ἐνήργει περὶ θυσίαν, *parabat ſacra & conuiuium*. Ait, ὥσπερ δέον εἰπεῖν. Euſtachius & Epit. δέον ὄν. hæc omnia ex perſona Ariſtarchi dicuntur. Itaque τὸ φησὶν in ſequentibus πότερον γάρ φησιν ὡς οὐκ ᾔδει τὸν ἀδελφὸν ἑστιῶντα; mutandum videtur in φαίη vel φήσειεν. loquitur enim ipſe Ariſtarchus, aitque, *Vtrum dicet aliquis, neſciſſe Menelaum fratrem conuiuium celebrare?* hinc colligit Ariſtarchus, probabilem eſſe verſus de quo quæritur, ſententiam. Addit, καὶ πῶς οὐ γελοῖον, ὁπότε περιφανὴς ἦν ἡ θυσία, καὶ πᾶσι γνώριμος; prior Ariſtarchi ratio ad probandum, quod veriſimile ſit Menelaum reſciuiſſe de cõuiuio quod ab Agamemnone agitabatur. Ridiculum eſt, inquit, putare ignoraſſe Menelaum rem omnibus vulgò notam. erat enim ſacrificium ſplendidiſſimum, & in eam rem multæ magnæque victimæ mactatæ. Sequitur altera ratio: πῶς δ' ἂν ἦλθεν εἰ μὴ ᾔδει; *quomodo* inquit, *ad conuiuium* Agamemnonis *veniſſet* Menelaus, *ſi eum conuiuari neſciſſet?* ad viſendũ ægrum nemo ſe accingit, niſi qui ſciat ægrotare: neque cœnaturus quiſquam ad alium venit, quin ſciat illum cœnare, quare cum ad fratrem acceſſerit Menelaus vt eius conuiuio intereſſet: ignorari ab eo non potuit, fratrem conuiuium celebrare. quantum ſit roboris in hoc argumento, alij viderint, mens quidem Ariſtarchi hæc. Hinc diſce τὸ ἐπονεῖτο cum Euſtathio exponendum eſſe neceſſariò: nam altera interpretatio ne veniſſe quidem videtur vnquam Ariſtarcho in mentem. Subiicitur, ἢ νὴ Δία περισπώμενον φησὶν αὐτὸν εἰδὼς, συγγνωμόνει τῷ (malim τὸ) μὴ κεκληκέναι, καὶ συμπεριφερόμενος ἦλθεν αὐτόματος; *An obſecro hoc dicet? Menelaum qui ſciret fratrem curis variis diſtrahi, veniam ei quod ſe non vocaſſet dediſſe, & vt conuiuio illius intereſſet veniſſe inuocatum*. Hæc quoque loquitur auctor ſub Ariſtarchi perſona. Proponitur his verbis eorum ſententia, qui dicebant Agamemnonem fratris eſſe oblitum: ſed illum nihil offenſum fratris obliuione, veniſſe αὐτόματον. Horum ſententiam poſtea confutat Ariſtarchus. Sed prius quam ad illa accedimus obſeruandum eſt verbum elegantiſſimum συμπεριφέρεσθαι: in quo exponendo vtrum diligentior an infelicior fuerit Dalecampius, incertum habeo, ita ille, *& cum huc illuc obambularet vnà cùm cæteris eò perueniſſe*. Non obſeruauerat vir doctus, hoc verbum quod propriè de corpore dicitur, ſolitum transferri ad animum. Itaque συμπεριφέρεσθαι dicitur qui accommodat ſe alienæ voluntati. Æſchines de ementita legatione, τοῖς γὰρ καιροῖς συμπεριφέρεσθαι ἀνάγκη πρὸς τὸ κράτιστον καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πόλιν. Athenæus libro 14. Ἰώνων δὲ τὸ πολὺ πλῆθος ἠλλοίωται, διὰ τὸ συμπεριφέρεσθαι τοῖς ἀεὶ δυναστεύουσιν αὐτοῖς τῶν βαρβάρων. Hoc ſenſu ſæpe legas συμπεριφέρεσθαι & συμπεριφορὰν apud Clementem Alexandrinum, Epiphanium, Diogenem Laertium, in Zenone Stoicorum principe. Ex quo lucem facias licet Photio ſcribenti in excerptis ex Iſidori vita: οὔτε τρυφερὸς ἦν ὁ Ἰσίδωρος, οὔτε δυσόμιλος· οὐδ' ἠγνόει τὴν ἑταιρικὴν συμπεριφοράν. Chryſoſtomus in eam ad Titum τὸ κεφάλαιον τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἀγαθῶν, γυνὴ ἀνδρὶ συμπεριφερομένη. *Caput bonorum omnium alicuius domus eſt vxor mariti ſui voluntati ſuam accõmodans*. frequens verbum apud Simplicium in Epictetũ. Euſebius, τοῖς κυκλικοῖς συμπεριφερόμενοι οἱ Ἕλληνες, ἐξὸν ἰσχύσαι τὴν ἀλήθειαν. *Græci poetis Epici*

cycli

cycli aſſenſum commodantes, veritatem oppreſſerunt. Sic fere accipiendum infra libri ſeptimi initio, vbi iubēte Vlpiano vt ſiſteretur circumlatio ciborum, reclamans Cynulcus. οὐ συμπεριφέρομαι, inquit, ὦ σοφιστά. *non hoc tibi concedo.* Vide caput primum ad illum librum. Septuaginta interdum hoc verbo elegantiſſimè vſi: vt Prouerbiorum capite 11. ὁ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἄνεμον. In prototypo eſt עכר, quod ſignificat *turbare.* Putarunt 70. עכר id eſſe quod aliis verbis dicitur in Panareto cap. 4. φαντασιοκοπῶν ἐν οἰκέταις. atque hanc ſententiam cōmodiſſimè expreſſerunt verbo Græco de quo loquimur: quo etiam alibi vtuntur ſicut iam diximus, elegantiſſimè S. Paulus apoſtolus hoc ſēſu vſurpauit verbum συναπάγεσθαι, ſcribens ad Romanos, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. hoc eſt, inquit B. Chriſoſtomus, εἰς τὴν ἐκείνων εὐτέλειαν κατάβηθι, συμπεριφέρου, συμπορεύου. Obſeruauimus autem peculiariter de conuiuiis vſurpari voces συμπεριφορὰ & συμπεριφέρεσθαι. appellant autem συμπεριφορὰν acceſſionē ad conuiuium quando aliquis vocatur. contrarium eſt Euſeb. τὸ μὴ ὑπακούειν. vt lib. 6. Μένανδρος ἐν τῇ Ὀργῇ περὶ φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δείπνῳ φησὶν item τὸ παραιτεῖσθαι, cum rogatus ad cœnam aliquis excuſatione vtitur. Plutarchus in præceptis ſanitatis, ἡ περὶ τὰς ... τὸ ἐπιδέξιον καὶ τὸ ἀστεῖον ἔχει, οὐχ ἧττον ἐστὶ κεχαρισμένη τῆς συμπεριφορᾶς. & ſæpius eodem libro. Idem, Problematum lib. 5. καὶ τὰ συμπόσια ... ἔχει τὰς συμπεριφορὰς, καὶ τὰς διαλύσεις ταχείας. ſed & ſimpliciter accipiebant pro ἑστιάσεις, vt in eodem libro, ξένος δέ τις καὶ ὁ τῶν φίλων χορὸς εὐγνωμόνως διανεμόμενος ἐν ταῖς συμπεριφοραῖς. & συμπεριφέρεσθαι ſimpliciter pro intereſſe conuiuio. initio libri iſtius συνθήκας εἶχε δηλοῦν εἰ ἦν συμπεριενεχθεὶς δείπνῳ πολυτελεῖ. vbi rectè Dalecampius, *ſiquando ſumptuoſæ cœnæ intereſſet.* at paulò poſt, vbi de Laconicis cœnis agitur, ὅτι δὲ καὶ παραγίνοιτο, μικρῷ συμπεριενεχθῆναι νόμου χάριν παρασκευάζειν. turbauit interpretes iſta vox. is locus expoſitus eſt ſupra, capite 9. Sic vſurpat etiam alibi dipnoſophiſta: neque aliter hic erat capiendum Diodorus Siculus libro 19. de Eumene αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν μέθην συμπεριενεχθεὶς τοῖς παραληφθεῖσιν τοῖς εἰς τὸ πίνειν ὁρμήσασιν, ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν. Ait Eumenem quod accommodaſſet ſe crebris imitationibus eorū quos ad cōuiuium ſuum aduocauerat in morbū incidiſſe. Hinc vox elegās ἀσυμπεριφορος, qui non delectatur conuiuiis, neque imitationibus aut facilem in illis ſe non præbet: Ptolemæus Tetrabibli libr. 3. ποιεῖ αὐστηρούς, ἀόργους, ... ἀσυμπεριφόρους. Addit deinde, ὥσπερ ὁ φήσας ἀλλήλους ἥκειν, ἵνα μὴ ... ὑποβλέπωσιν ἀλλήλους, ὁ μὲν αἰδούμενος, ὁ δὲ μεμφόμενος. malim ... *quaſi diceret, ſe veniſſe innocentem, ne vbi manè aduenisset, limis oculis ſe inuicem reſpicerent, dum alterum puderet, alter quereretur.* ὑποβλέπειν, Terentius, *limis aſpectare:* affine apud Suetonium in Iulio, *vultu minus familiari reſpicere.* Subiicitur, ἀλλὰ γελοῖον ἦν ἐπιλαθέσθαι τὸν Ἀγαμέμνονα τοῦ ἀδελφοῦ. Iam refellit Ariſtarchus proximè expoſitam ſententiam.

CAPVT XXVII.

Criticorum velitationes explicantur. ἀνάγκη, *neceſſitudo.* εὔοχθος *&* εὐόχθων κατανοεῖν. ἐπιφωνεῖν. τὰ κρινάδια τῆς αὐλῆς. ἀμφιδίαι. ἐξάρχειν. περιγράφειν. *De compoſitis pronominibus,* ἐμαυτόν, σεαυτόν, ἑαυτόν.

ATHENOCLIS ſententia de Homorico loco qui in quæſtione hic verſatur, non alia, opinor, erat quæ initio in medium allata eſt ab Athenæo. quare ſatis illi fuit paucis eius ſummam nobis exponere. ſed præter auctoris βραχυλογίαν, acceſſit à librario obſcuritatis alia cauſſa. Non enim diffiteor ſubobſcura mihi eſſe hæc, εὐπαιδευτότερον ἡμῖν φησὶ τὸν Ὅμηρον καταλιπεῖν, ὡς τῆς ἀνάγκης ὁ Μενέλεως εἰκότερος ἔχειν. ſcribo ἔχει: & ita interpretor, ſapientiſſimum poetam reliquiſſe hoc nobis intelligendum, Menelaum arctius iunctum Agamemnoni fuiſſe, quàm vt eſſet neceſſe ipſum vocari. ἀνάγκη quam intelligit, eſt neceſſitas τοῦ περιμένειν τὸν καλοῦντα, vt mox loquitur. alij accipiunt pro neceſſitudine: quæ quidem potior fuit inter fratres quàm inter amicos. nam ἀνάγκην ita accipiunt Græci: vt Chryſoſtomus in eam ad Romanos, ἡ συγγένεια φύσεώς ἐστι καὶ ἀνάγκης. Etiam ſequentia verba, quibus explicatur Demetrij Phalerei ſententia, faciunt mihi negotium: non factura, ſi adiectis duabus voculis, καὶ ὅτι, ſcribas, καὶ ὅτι μικρολογίαν ἐμβάλλει τοῖς ἤθεσιν. iam omnia plana. In verſibus Bacchylidis rectè εὐόχθους, nec tollendum τὸ θ: eſt ab ὀχὴ, *alimentum.* errant enim tota via qui vertunt δαῖτας εὐόχθους, *epulas acceſſu faciles.* etiam apud Heſiodum εὐοχθεῖν expoſuerunt eruditiores veterum criticorum *bene inſtructus cibis.* cuius vocis eadem eſt ratio: euphoniæ gratia litera θ eſt inſerta. Quando ait noſter diſputans contra Platonem pro fortitudine Menelai, ἐφ' οὗ μόνου τῶν στρατευσαμένων εἴρηκεν, Ἐν δ' αὐτὸς κίεν ᾗσι προθυμίῃσι πεποιθώς: non hoc vult, neminem ex omnibus Græcorum ducibus pari elogio affectum eſſe à poeta: nam maiora de aliis ducibus alibi prædicat poeta: ſed iſtud ait, ſolum eſſe Menelaum, cui in recenſu exercitus ſingularem quandam pugnandi alacritatem atteſtetur. Ille Menelai hoſtis qui eum vocauit μαλθακὸν αἰχμητὴν, Apollo eſt in ſermone ad Hectorem Iliadis ῥαψ. ρ. Magnæ incogitantiæ reum facit Platonem his verbis: τὸ δὲ μηδὲ τὸν στίχον ὃν ἠθέτει τελείως κατανοῆσαι, ἄτοπον. *abſurdè fecit Plato, ait, quod integrum verſum, quem reprehendebat non attendit.* κατανοεῖν, *eſt animum, aut oculos adiicere ad aliquid ſpectare,* vt mox κατανοῆσαι

τὴν οἰκίαν. Verum eſt quod ait Athenæus: nam ſi veniſſet Platoni in mentem Menelaum eo ipſo verſu quem arguebat, βοὴν ἀγαθὸν dici à poeta, ſententiam, credo, mutaſſet de ignauia quam ei obiicit. Quid hîc interpretum hallucinationes indicem? qui etiã in ſequentibus mirifici planè ſunt, τοὺς ἀνδρειοτάτους Ὅμηρος εἴωθεν ἐπιφωνεῖν. Lego, εἴωθε τοῦτ' ἐπιφωνεῖν. *hoc elogio ſolet ornare.* hoc eſt, ſolet eos appellare βοὴν ἀγαθούς. ἐπιφωνεῖν eſt, ἐπικατηγορεῖν, *cognominare*, aliquid adiicere ad primum & propriũ nomen. Euſtath. βοὴν ἀγαθοὺς ἐπικαλεῖ τόν τε Ἕκτορα καὶ τὸν Αἴαντα, καὶ τὸν Διομήδην καὶ ἄλλους ἀνδρείους. In hoc verſu ex Ariſtophanis Veſpis, ὀροφὴν ἥπασαι, κρικάδι' αὐλῆς θαυμασαν, etiam poetæ illius codices hodie habent κρικάδιον. quam tamen vocem neque comici ſcholiaſtes, neque vllus omnino veterum grãmaticorum eſt interpretatus, ac ne retulit quidem in Græcarum vocum cenſum. Eruditiſſimus Dalecamp. vt liberaret ſe moleſtia quærendi quid eſſent κρικάδια, deprauatam lectionem κρίκα δι' αὐλῆς probauit, & expoſuit. Sed non dubitamus falſam eſſe illam γραφὴν atque ineptam. Apparet Athenæi diſputatione, & præcedẽtibus poetæ verbis, ornamentum aliquod τῆς αὐλῆς, hoc eſt, *veſtibuli*, hoc verbo ſignificari. ſonorum fortaſſe aliquid erat, & inde nominis ratio. Fortaſſe etiam κρικάδια leuiter corrupta voce appellarunt τοὺς μικροὺς κρίκους, quaſi κρικάδια: ſicut κριβάνους dixerũt pro κλιβάνους. Appellant Græci κρίκους anulos. Inter ornamẽta θυρωμάτων fuiſſe anulos ferreos aut æreos, abſurdum non putẽ. præſertim cùm legere ſit apud antiquos τοὺς κρίκους τῆς θύρας, vt apud Heſychium in κορώνη, & Harpocrationem in ῥόπτρον. erũt igitur κρικάδια τῆς αὐλῆς, ſiue τῆς αὐλείας θύρας, *marculi ianuarum veſtibularium.* Poſſumus etiam interpretari de ferreis catenis quibus fores munire moris erat. Lyſias, οὐ δυνάμενος ἐκβαλεῖν διὰ τὰς ἀμφιδέας διέκοψε τὴν θύραν. obſeruant antiqui grammatici, Lyſiam ἰδίως appellaſſe ἀμφιδέας iſtas catenas ferreas. appellationis cauſſa eſt, quod ex anulis conſtarent inuicem conſertis. nam ἀμφιδέας exponit Heſychius κρίκους. Herodotus lib. 2. ornamenta ſacri crocodili deſcribens, ἀρτήματα λίθινα χυτὰ καὶ χρύσεα ἐς τὰ ὦτα ἐνθέντες, καὶ ἀμφιδέας περὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας. intelligit circulos aureos quibus, ceu anulis, moris erat anteriores ſacri crocodili pedes exornare. ex eo etiam periſcelidas dixerunt ἀμφιδέας. Sed illa forium munimẽta quæ Lyſias appellauit ἀμφιδέας, vulgus, niſi fallimur, κρικάδια aut κρικάδια nuncupabat. hoc enim obſcurè innuere videntur Græci magiſtri cum ἀμφιδέας Lyſiæ dici ſcribunt, quæ aliis dicerẽtur aliter. Σπονδὴ ποιεῖσθαι pro ποιεῖν vel εἰσάγειν αὐτοὶ δὲ ὑποπεπτωκότες vſurpauit in iſtis, καὶ σπονδοποιεῖταί γε τοὺς δυστυχοῦντας. ſimilia his ad Theophraſtum olim notabamus. Quod mox de Amphyttrionis inuento temperãdi. vinum ſequitur, quo pertineat ſubobſcurum eſt. Spectat autem eò, ne quis miretur quod poſtea dicit, Homerum varia temperamenta vini habuiſſe nota. Cur enim hoc miremur, cum τῆς τοῦ οἴνου κράσεως inuentor ſit Amphitryo, quem ante Iliaca tempora Thebis regnaſſe nemo dubitat? Scribo mox, ὅσα γὰρ ἐπίκωμον Ἀλκιβιάδην εἰς ἀρχηγὸν μετάγει. non ἐπὶ κῶμον. hiat enim ſententia quæ illo modo τελείται eleganter. Etſi autem Athenæo aſſentior Ariſtarchi licentiam in recenſendo poeta caſtiganti: tamen quod adeò contendit, non poſſe τὸ ἐξάρχειν de ſaltatoribus dici, parum eſſe firmũ iudico. illud verò manifeſtò falſum, τὸ ἐξάρχειν τῆς φόρμιγγος eſſe ἴδιον. Periti ſermonis Græci ſciunt, verbum hoc de omnibus promiſcuè dici poſſe, qui faciendi aut dicendi, aut canendi exemplum aliis præbent, vt in choro facit ὁ κορυφαῖος, inter remiges pauſarius. ſic βουλῆς ἐξῆρχε νεοῖς de eo dixit Homerus, qui princeps curia exibat & βουλὰς ἐξάρχειν præire concilio vel ſenatui ad nouas ſententias: quod alij dicunt, γνώμην εἰσφέρειν. Lycophron, σρόμβοις τὸν αἱματηρὸν ἐξάρχων νόμον. Scripſimus, Διόδωρος δ' ὁ Ἀριστοφάνειος ὅλον τὸν γάμον περιέγραψε, τὸ παίζων πρώτας ἡμέρας εἶναι. vulgata ſcriptura, quam ſecuti interpretes, περιγράψαντο παίζων, verè διαπαίζει ἡμᾶς: eſt enim ridicula. Euſtathius nobiſcum legit, & τὸ περιγράφειν interpretatur ἀθετεῖν, ἐκβάλλειν, reiicere vt alienum aut adulterinum. Plutarchus libro ſecundo de Alexandri fortuna ſcribit, Philoxenum cum ſibi liber ad emendandum eſſet traditus. εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅλον μέχρι τῆς κορωνίδος περιγράψαι, id eſt. *vna litura emendaſſe*, vt loquitur Martialis. Inde eſt περιγραφὴν γίνεσθαι τινὸς pro mutari & antiquari. Tatianus μετὰ δὲ ὀλίγον ἐπὶ Φορωνέως μόγις τοῦ θηριώδους βίου καὶ νομαδικοῦ περιγραφὴ γέγονεν. Porrò mentem huius loci pluribus explicat Euſtathius: vnde licet petãt ſtudioſi. etiam quod ait Athenæus, in Homeri verſu ſcribi debere κατ' αὐτούς, non καθ' αὐτούς, quia ἑαυτοὺς λέγων ſit σολοικόν: diligenter expoſitum ab eodem Euſtathio, quarto in Odyſſeam commentario. tractat eandem quæſtionem Apollonius Alexandrinus libro ſecundo, cap 19. Vult Athenæus. κατ' αὐτοὺς ſcribi debere non καθ' αὐτούς. id ſignificare κατὰ σφᾶς αὐτούς: eſſe enim pronomen ſimplex pro compoſito. aut vt melius dicam: poeta more ſuo pronomine vno duorum loco eſt vſus. compoſita apud Homerum non leguntur, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἑαυτοῦ: ſed pro illis dicit, ἐμὲ αὐτόν, σὲ αὐτόν, ἓ αὐτόν: aut ſimpliciter αὐτόν, omiſſo altero pronomine. ſimiliter in plurali nũquam dixit ἐμαυτούς, σεαυτούς, ἑαυτούς: ſed ἡμᾶς αὐτούς, ὑμᾶς αὐτούς, & σφᾶς αὐτούς. propterea pronuntiat auctor, in voce ἑαυτοὺς ſolœciſmum ineſſe: ſecutus eorum ſententiam, qui compoſita iſta pronomina pluralia damnabant: non ſolùm quod Homerus, Helleniſmi canon certiſſimus, illa eſſet aſpernatus: verùm etiam quia eorum compoſitio ratione caret, contra analogiam recepta. nam ἑαυτὸν quidem in ἓ αὐτὸν diſſoluas rectè: at ἑαυτοὺς non potes. Interpretum magna hic ἀμαρ-

ἐμμελείᾳ. Incerti auctoris verba ſunt, de hyporchematis loquentis, *Χρῆται μὲν* (vel *μὶν*) *καλεῦσι τρόπον. τὸ δ' ὄργανον Μολοσσόν.* organum Moloſſum appellat, tibias aut aliud Muſicum inſtrumentum, conueniens Moloſſicæ *ἐμμελείᾳ*, ſiue modulationi (*τρόπον* vocat poeta) de qua libro decimoquarto.

CAPVT XXVIII.

Explicantur criticæ cenſuræ ab Athenæo relatæ ſuper aliquot Homeri locis. ἀκρόαμα. διαλύεσθαι. κεχορτηλαι τὰ συμπόσια.

NON conſtitueram immorari in criticis cenſuris quæ referuntur in fugitiuo iſto tmemate. quia tamen nō parum obſcuritatis verba Athenæi habent, ſummam diſputationis totius paucis complectemur. Initio obſeruandum eſt, deuoniſſe philologum Naucratitam in hunc ſermonem, occaſione iſta. Inſtituerat docere, Homerum non vnum aliquod deſcripſiſſe in poematis ſuis conuiuium, ſicut fecerunt poſtea philoſophi multi: ſed varia ac diuerſa, quemadmodum diuerſa ſunt hominum ingenia & differentes mores. Hanc diuerſitatem morum expreſſit poeta. Hinc eſt, ait, quod acroamata parciùs alibi introducit in cœnationes, tanquam *ἀναθήματα δαιτός*, non vt toti in iis ſint conuiuæ: alibi inter præcipuas & ſummas conuiuantium voluptates inducit cantores & alios rerum muſicarum peritos. Huius generis conuiuiorum exempla eſſe ait, in illis quæ apud nequiſſimos procos & delicatiſſimos Phæacas agitātur: temperatorum in iis quæ apud Neſtorem & Menelaum. Hæc vbi dixit, occurrit obiectioni, quàm ſciebat fieri ſibi poſſe ex libro quarto Odyſſeæ: nam eo loco narrante poeta nuptiales epulas filij filiæque Menelai, non prætermittuntur voluptates id genus. Reſpondet Athenæus, verſus illos quibus hoc dicitur, fraude Ariſtarchi collocatos ibi eſſe, ex Iliad. *ῥαψ. σ.* tranſlatos, vbi ſuus eſt illis locus. Verſus de quibus loquitur ſunt hi: leguntur enim hodie in omnibus codicibus ita planè vt editi ſunt ab Ariſtarcho. *Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα*, & qui ſequuntur quatuor alij. Quid Ariſtarchum impulerit in hanc ſententiam, declaratur his verbis: *οὐ συνιέντες οἱ περὶ Ἀρίσταρχον ὅτι συνεχὴς οὔσης τῆς ἑστιάσεως καὶ τῶν ἀκμαίων ἡμερῶν παρεληλυθυιῶν, ἐν αἷς παρείληπτο μὲν ἡ γαμουμένη πρὸς τοῦ νυμφίου, πέρας δ' εἶχεν ὁ τοῦ Μενελάου γάμος. αὐτοὶ δὲ μονάζοντες διῃτῶντο, ὅ, τι Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη.* videtur ſcribendum, *οὐκ ἔτι συνεχὴς οὔσης*. Hoc vult: Ariſtarchum quod initio quarti Vlyxeæ legiſſet inuentum eſſe Menelaum à Telemacho *δαινύντα γάμον*, falsò putaſſe, duraſſe adhuc conuiuiū nuptiale. quod ne ieiune nimis à poeta videretur deſcriptum, verſus illos quinque huc inſerciit, queis celebritas nuptialis deſcribebatur in armorum Achillis fabrica. Sed falſus eſt iudicij iſte criticus: cum adueniente Vlyſſis filio, iam præteriiſſet eius ſolennitatis *ἀκμή*, & noua ſponſa in mariti manum conueniſſet, domum deducta; iāmque Menelaus & Helena ſoli agerent. Deinde rationes aliæ ſequuntur aduerſus hanc Ariſtarchi cenſuram: quòd contra diſciplinam Spartanam foret, ſi à Menelao eſſent acroamata inducta: quod poeta cantoris nullum nomen ponat, vt ſolet alibi, neque cantilenæ quam canerent. poſtremò, quod non ſit probabile Vlyſſis & Neſtoris filios ita ruſticos fingere voluiſſe poetam, vt eos nihil planè afficerent acroamata: ſed iis neglectis in contemplatione domus animi mentem occuparent. Tam multis argumentis obruitur emendatio Ariſtarchi. cui etiam obiicitur error contra Helleniſmum admiſſus, quando ita ſcripſit:

— μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς
φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστῆρες κατ' αὐτοὺς
μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους.

debuerat ſcribere, inquit, cenſor noſter, *ἐξάρχοντος* vt referretur ea vox ad cantorem, nam vt *ἐξάρχειν* dicantur *κυβιστῆρες* hoc cenſet Athenæus eſſe contrarium Helleniſmo de quo diximus ſuperiore capite. Ab hac Ariſtarchi ſententia longè receſſit Diodorus grammaticus ſectæ Ariſtophaneæ, cuius obiter recenſetur hic iudicium ſuper Homeri iſto loco. Cenſuit hic, inducendos eſſe omnes illos verſus qui initio libri quarti nuptias inducunt. Atque huius iudicio ſi ſtemus ita concipiendum eius rhapſodiæ principium.

Οἱ δ' ἷξον κοίλην Λακεδαίμονα κητώεσσαν.
Πρὸς δ' ἄρα δώματ' ἔλων Μενελάου κυδαλίμοιο.
Ὣς οἱ μὲν δαίνυντο καθ' ὑψερεφὲς μέγα δῶμα
Γείτονες ἠδὲ ἔται Μενελάου κυδαλίμοιο
Τερπόμενοι· μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς,
φορμίζων· δοιὼ δὲ κυβιστῆρε καθ' αὐτοὺς
μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους.

mira verò critici licentia, qui duodecim ipſos verſus *περιγράφειν* & obeliſco notare non dubitauerit, vnico nixus argumento: quod probabile non eſſet, locum tam illuſtrem de nuptiis duorum Menelai liberorum, adeò negligenter tranſiliturum eſſe optimum poetam. Reſpondet noſter pauciſſimis verbis, neſciſſe Diodorum iſta verba *Τὸν δ' εὗρον δαινύντα γάμον* rectè capere. malè enim putauit adueniſſe Telemachum inchoata ſolùm nuptiali ſolennitate: quę ex poetæ mente debuit intelligi iam finita atque peracta. Præterea, inquit Athenæus, ſolœciſmi genus eſt *καθ' ἑαυτοὺς* apud poetā ſcribere vt voluit Diodorus. cauſſam antè expoſuimus. Hactenus triū criticorum Ariſtarchi, Diodori, & Athenæi velitationes ſuper principio quartæ Odyſſeæ retulimus: ſequitur iam alia reprehenſio Ariſtarchi. Ait Athenæus, *ἀλλὰ καὶ τοῦ Κρητικοῦ χοροῦ τὸν ᾠδὸν ἐξεῖλεν, ἐπιτεμὼν τὰ ποιήματα τὸν τρόπον τοῦτον.*

Πολλὸς δ' ἱμερόεντα χορὸν περιίσταθ' ὅμιλος
Τερπόμενος· δοιὼ δὲ κυβιστῆρε κατ' αὐτοὺς
Μολπῆς ἐξάρχοντες ἐδίνευον κατὰ μέσσους.

Etiam ex hoc loco licet colligere, noſtros hodie codices Homeri, ad editionem Ariſtarcheam magna ex parte fuiſſe emendatos. ita enim ſcribitur hodie in omnibus exemplaribus iſte locus. Atqui clarè hic indicat noſter, alias editiones præter Ariſtarcheam, poſt vocem περπόμϑοι hæc verba agnouiſſe, μετὰ δέ σφιν ἐμέλπετο θεῖος ἀοιδὸς φορμίζων. Ariſtarchum quod iſta ſuſtulerit Athenæus exagitat, affirmans in lectione recepta, ἀνίατον γίνεσϑαι παντάπασι τὸ ἐξάρχοντες, μηκέτι δυναμένης τῆς ἐπὶ τὸν ᾠδὸν ἀναφορᾶς σώζεσϑαι. antè reprehendebatur Ariſtarchus, quod ἐξάρχοντες malè ſcripſiſſet pro ἐξάρχοντος. nunc longè grauius peccaſſe dicitur, cùm ſublato verſu qui nomen ᾠδοῦ continebat, nihil reliquerit quò poſſit τὸ ἐξάρχοντες referri. hoc illud eſt quod vocatur τὸ ἀνίατον: incommodum tantum cui par medicina reperiri non queat. Verte ſic, *vt ſeruari nullo modo poſſit* τὸ ἐξάρχοντες: *cum referri id iam non poſſit ad cantorem.* Proxima etiam verba, διόπερ δὲ οὐ πιϑανὸν ἀκρόαμα παρὰ τῷ Μενελάῳ τυγχάνειν, verte, *Quod autem probabile non ſit fuiſſe apud Menelaum cantorem. ἀκρόαμα, ipſe qui auditur, cantor.* Quoties huius erroris admonuimus eruditum interpretem? nam quod ſuperius expoſitas criticorum diſputationes non curauerit intelligere, minus miror. Ait, προσκύνησιν πρὸς τὸν Πεισίστρατον. reſpicit hunc verſum, ἄγχι σχὼν κεφαλὴν ἵνα μὴ πευϑοίαϑ' οἱ ἄλλοι. Videamus verò an ita ſcripta ſint ab Athenæo quæ proximè ſequuntur, τῶν σκευῶν διαπτοούμενος, pro, *in vtenſilium admiratione defixus.* Ac videtur τῶν σκευῶν ſubaudita voce ἕνεκα, ferri poſſe: etſi duriuſculum eſt, pro ἐπὶ τοῖς σκεύεσι. at διαπτοεῖσϑαι pro ἐκπλήττεσϑαι & vehementius affici, è triuio petitum non eſt. Sic loquitur & alibi. Ait, παρὰ δὲ Ὁμήρῳ κεκρότηται τὰ σώφρονα συμπόσια. doctus interpres κεκρότηται vertit, *plauſu celebrantur.* ſanè id Græca dictio ſonat, ſed exiſtimo poſitum κεκρότηται pro συγκεκρότηται, *coeunt agitantur.* ſic enim Græci loquuntur vſitatius: vt Chryſoſtomus in eam ad Romanos, καὶ μάλιστα τοῖς τὰ φιλικὰ συγκροτοῦσι συμπόσια. Ariſtides in Apologia, εἰ μὴ ἄρα ἐν τῷ Ἠλυσίῳ πεδίῳ τὸ συμπόσιον συνεκροτεῖτο. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ etiam in hanc partem, vt ſæpè dixi, fugitiuam, & alienas ſedes occupantem, propriis relictis: pertinet enim ad librum quintum.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER QVINTVS.

CAPVT PRIMVM.

Libri huius argumentum. παιδαγωγία. Vinum ad conciliandas amicitias valere. Φυλετικὰ δεῖπνα. Locus Ariſtotelis illuſtratur. φυλετικῶς Φυσᾶν ἑαυτάς. thiaſi & τὰ ὀργεωνικά. Diogeniſtæ, & ſimiles conuentus.

QVINTVS liber nihil fere aliud niſi Maſurij Iuriſconſulti viri longè doctiſſimi ſermones continet. Initio de Homericis cõuiuiis agitur: deinde aliquot μεγαλοπρεπῶν καὶ φιλοδείπνων regum luxus deſcribitur: poſtremò cum alij philoſophi multorum vitiorum: tum etiam falſi arguitur Plato non vnius. Hæc capita præcipua ſunt huius libri. Nunc auctoris verba expendamus. Ἀλλ' ἐπεί, inquit, πολὺς οὗτος λόγος συμποσίων προῆλϑεν ἤδη, ὦ Τιμόκρατες, ἐν τῇ περὶ τούτων. Malim οὗτος λόγ. & de quarto tantum libro hæc interpretor Is ſolus liber verè λόγος συμποσίων, vel περὶ συμποσίων dici queat. Primus non item: multò minus ſecundus ac tertius: in queis de cibis non de conuiuiorum ratione aut modo eſt actum. Notemus verò etiam & etiam ſequentia verba: παραλείπομεν δὲ αὐτῶν τὰ χρησιμώτατα, καὶ οὐ βαροῦντα τὴν ψυχήν, ὠφελοῦντα δὲ καὶ τρέφοντα κατὰ παιδαγωγίαν, ἃ ὁ θεῖος Ὅμηρος παρεισήγαγε. clariſſimè auctor ſignificat, nihil hactenus dictum eſſe de Homericorum conuiuiorum ratione. Obſecro, poterátne clarius demonſtrari, non pertinere ad librum ſuperiorem quæ inde auellenda atque huc transferenda eſſe dicebamus? Quod autem obiicere aliquis poſſit; etiam libro primo de Homericis conuiuiis tractatum eſſe: huic obiectioni iam reſponſum eſt. non enim ſuperiores omnes libros, ſed proximum tantummodo reſpiciebat auctor cum hæc ſcriberet. Verte iſta, ὠφελοῦντα δὲ καὶ τρέφοντα κατὰ παιδαγωγίαν, *ſed quæ iuuant animum, & alunt inſtar epularum omni ciborum genere inſtructarum.* παιδαγωγία eſt, vt explicant veteres, ἡ πολυτελὴς τράπεζα καὶ παντοδαπὰ ἔχουσα ἐδέσματα. vel, ἡ πάσαις αἰσϑήσεσιν ἡδονὴν παρέχουσα δίαιτα: quæ explicationes

tiones iſti loco optimè conueniunt: neque enim is eſt ſenſus quem exprimit Dalecampius. Pari elegantia dixit Gregorius Nyſſenus, priore in Pſalmos commentario: Καιρὸς δ᾽ ἂν εἴη καὶ αὐτὴν ἤδη τὴν τῶν ἀρετῶν πανδαισίαν καταγνῶσαι τοῦ λόγου. Lege cum noſtris codd. δοκεῖ γὰρ ἔχειν πρὸς φιλίαν τι ὁ οἶνος ἑλκυστικόν: non πρὸς φιλοσοφίαν, vt ſcriptum in Excerptis offendimus & Euſtathio. Abſurdum dictu eſt, vini potu fieri homines ad ſtudia philoſophiæ proniores. deinde vt hoc maximè verum eſſet, quid ad inſtitutum ſermonem? Quantum valeat liberior vini potus ad conciliandas amicitias, nemo ignorat qui illas ſaltem δεξιώσεις & manuum comploſiones nouerit, quibus publica populorum vino deditorum diuerſoria percrepant, vbi ſemel hoſpitibus liberaliore vini hauſtu præcordia incaluerunt Sed legendum eſſe φιλίαν, vel hic Libanij ſimillimus locus euincat, in De fortuna ſua: δεινοὶ γὰρ δὴ οἱ κύβοι καὶ τὰ μέχρι μέθης συμπόσια φιλίας ἰσχυρὰς κεράσαι. Plutarchus elegantiſſimè vt ſemper initio libri 4. Sympoſ. αἱ μὲν, inquit, τῶν παλαιόντων ἐπιβολαὶ καὶ ἕλξεις κονιορτοῦ δέονται. ταῖς δὲ φιλικαῖς λαβαῖς ὁ οἶνος ἁφὴν ἐνδίδωσι μεμιγμένος λόγῳ. Poſt iſta, διόπερ οὐδὲ πρότερον ἠρώτων οἵτινες εἶεν, ἀλλ᾽ ὕστερον: in Epitoma erant hæc adiecta, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου ξενουμένου παρὰ Ἰοβάτῃ: quorum tamen in antiquis Athenæi exemplaribus nullum paret veſtigium. Sed voluit Eclogarius Athenæi obſeruationem exemplo illuſtrare. Locus autem eſt quem innuit, in ſeptimo Iliadis: vbi canit poeta, decimo demum die Bellerophonten quis cuiaſve eſſet fuiſſe interrogatum. Etiam in Odyſſea ſic Telemachum Menelaus affatur.

> Σίτου θ᾽ ἅπτεσθον καὶ χαίρετον· αὐτὰρ ἔπειτα
> Δείπνου πασσαμένω εἰρησόμεθ᾽ οἵ τινές ἐστον.

Nollem à viro docto factum eſt φυλετικὰ δεῖπνα mutaret in φιλετικὰ aut φιλικὰ, vbi ſcriptum eſt rectè, οἱ νομοθέται τά τε φυλετικὰ δεῖπνα καὶ τὰ δημοτικὰ προσέταξαν. Nollem etiam προσέταξαν vertiſſet, *permiſerunt*. quaſi intereſſet nihil inter iubere & permittere. Atqui φυλετικὰ δεῖπνα, etiam imperabant leges Athenienſium: ſicut ex oratione Demoſthenis contra Midiam, & ſcriptoribus aliis conſtat liquidò: & aiunt Græci τοὺς τῶν φυλῶν ἑστιάτορας alios fuiſſe ἐθελοντὰς, alios κληρωτούς: quibus neceſſitas impoſita præbendi epulas ſuis tribulibus, id eſt, τοῖς ἑαυτῶν φυλέταις omnibus. Ad hæc tribulium conuiuia alluſit philoſophus initio Elenchorum. τὴν ἕξιν, ait, οἱ μὲν ἔχουσιν εὖ· οἱ δὲ φαίνονται, φυλετικῶς φυσήσαντες καὶ ἐπισκευάσαντες ἑαυτούς. *habitum corporis alij bonum habent: alij videntur, cum ſeipſos more tribuum ſufflarint, & refecerint ſtudioſè.* Quid eſt more tribuum φυσᾶν ἑαυτούς? Olim Athenis, quando ad celebrandam aliquam publicam ſolennitatem conueniebant, magna inter tribus de victimarum præſtantia, & choragij totius magnificentia, æmulatio fuit ac contentio. Itaque naturali victimarum altilium habitudine non contenti, artem adhibebant, quo pinguiores & opimiores viderentur. Inciſa bobus cute, ſpiritum arūdine in viſcera immittebant, pingueſcere eos hac ratione autumantes, vt narrat philoſophus Hiſtor. lib. 8. cap. 7. & ex eo Plinius libro 8. cap. 45. hæc verò adulterina erat non genuina εὐεξία. ideo philoſophus eos qui bonam valetudinem non habent, ſed arte ſimulant atque ementiuntur, elegantiſſimè ait φυλετικῶς φυσᾶν ἑαυτούς. quod vt diximus victimis tribuum propriè conuenit. Eius autem æmulationis quam narrauimus, inſigne apud Theocritum exemplum, in his verſibus ex idyllio quarto.

> Λεπτὸς μὰν χ᾽ ὡ ταῦρος ὁ πυρρίχος. αἴθε λάχοιεν
> Τοὶ τῶ Λαμπριάδα τοὶ δαμόται, ὅκκα θύωντι
> Τᾷ Ἥρᾳ, τοιόνδε· κακοχράσμων γὰρ ὁ δᾶμος.

Battus optat vt οἱ Λαμπριάδου φυλέται, (id eſt Lampriç tribus cui non fauebat) macram & veſcam hoſtiam ſortiantur ſacra Iunoni facturi. Amphis poeta de gingra, recens inuento, — ἀλλὰ τί δ᾽ οὐκ ἄγεις Εἰς τὸν ὄχλον αὐτόν; διότι φυλὴν περιμένω Σφόδρα φιλονεικοῦσαν λαχεῖν τινά. Porrò δεῖπνα φυλετικὰ & δημοτικὰ aliquando idem ſignificant. Nam in publicis ſacris & δημοτελέσιν ἑορταῖς, vt loquuntur Græci, vniuerſus populus cōueniebat, diſtinctus diuiſúſque tributim: ſed & propria ſacra & conuiuia ſingulæ tribus habuerunt, nec multum ab iſtis differebant τὰ φρατρικὰ, de quibus ad Theophraſtum olim notauimus. Thiaſi & τὰ ὀργεωνικὰ conuiuia propria collegiis erant, ad peculiarem alicuius deorum cultum inſtitutis. Diogeniſtæ, Antipatriſtæ, & Panætiaſtæ appellati ſunt, qui ſtato anni die Diogenis, Antipatri & Panætij nobilium philoſophorum memoriam celebrarent. At qui diem Epicuro ſacrum ſimiliter agitabant, non Epicuriſtæ, ſed εἰκαδισταὶ vocabantur: cuius nominis rationem alibi expoſuimus ex Diogene Laertio. vnde etiam illuſtrabis quod de Theophraſto mox dicitur, κατέλιπε δὲ καὶ Θεόφραστος εἰς τὴν τοιαύτην σύνοδον χρήματα. reſpicit Athenæus iſta verba ex Theophraſti teſtamento, τὸν δὲ κῆπον καὶ τὸν περίπατον, καὶ τὰς οἰκίας τὰς πρὸς τῷ κήπῳ πάσας δίδωμι τῶν γεγραμμένων φίλων ἀεὶ τοῖς βουλομένοις συσχολάζειν, καὶ συμφιλοσοφεῖν ἐν αὐταῖς, & quæ ſequuntur deinceps. Scribe, ἀλλ᾽ ἵνα τοὺς κατὰ τὸ συμπόσιον λόγους σωφρ. καὶ πεπ. διεξάγωσιν. ita rectè Epitoma.

CAPVT II.

Οἱ περὶ πρύτανιν. Mos Athenienſium, vt prytanes vnà quotidie cibum ſumerent. Ariſtotelis liber, Νόμοι συμποτικοί. *συνουσιάζειν,* vnà eſſe. *βρωτικὴ ἀναισθησία, aut potius ἀρετική. Superſtitio veterum in mentione rerum triſtium. Epicuri imperitia. Atticæ figuræ plura exempla.*

Συνδειπνοῦσι δ᾽ ὁσημέραι οἱ περὶ πρύτανιν σώφρονα καὶ σωτήρια τῶν πόλεων συνδεῖπνα. *Solebant & prytanes quotidie agitare conuiuia modeſta & ſuis ciuitatibus ſalutaria.* οἱ περὶ

πρύ

πρυτάνεις non ſunt *qui in prytaneo alebantur*, vt putarunt: ſed ſummus prytanis cum ſuis collegis, & adſeſſoribus qui Rem. curabant. De Græcarum vrbium prytaneis fusè diximus libro vltimo. Athenæus ait τοὺς πρυτάνεις vnâ quotidie cibum ſumſiſſe: quod hodiéque & Argentinæ & in multis aliis Germaniæ vrbibus obtinet: annui enim conſules in loco publico ſingulis diebus prandent. Πρὸς γοῦν τοιοῦτο συμπόσιον φησὶν ὁ Δημοσθένης ἀνενηνέχθαι τὴν Ἐλατείας κατάληψιν. Dalec. legit ἀνενηνέχθαι, & actiuè eam vocem interpretatur. non enim animaduertebat, ſequentia verba ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν, &c. Demoſthenis eſſe non Athenæi. Vertendum erat, *Sanè ad huiuſmodi conuiuium narrat Demoſthenes allatum eſſe nuncium de capta Elatea. Veſpera*, inquit, *erat: venit aliquis nuncians prytanibus occupatam eſſe Elateam.* Sequitur apud Demoſthenem, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες. quæ videntur ab Athenæo fuiſſe deſcripta hoc loco: alioquin parum ab illo fuerit probatum quod voluit demonſtrare. Ἀριστοτέλους συμποτικοί τινες ἦσαν νόμοι: *ferebantur olim*, inquit, *leges quædam conuiuiales.* In catalogo librorum Ariſtotelis, qui apud Diogenem Laertium legitur, inuenias νόμους συσσιτικούς: quod an huc pertineat quæſtionis eſt. Fortaſſe enim ſcribendum in codice Laertij, Νόμοι συνουσιαστικοί. quod idem fuerit ac συμποτικοί. Ariſtophanes, προσμαίνει συμποτικὸς εἶναι καὶ συνουσιαστικός. quod Latinis, *vnà eſſe*, (vt, *vnà hodie ſimus volo.*) Græcis, συνουσιάζειν. Οὐ χρὴ συμποσίοισι φίλους ἀπέχεσθαι ἑταίρους. Lego συμποσίοιο. nam συμποσίοισιν ἀπέχεσθαι excuſari non poteſt. Ἰνὼ δὲ τὰ παρὰ θάτερ᾽ ἐξεργάζεται. *Ino ab altera parte conficiebatur.* videtur poeta locutus de Inus metamorphoſi, cum in marinam deam Leucotheam ſiue Matutam eſt mutata. καθάπερ ἐν διατριβῇ λέγων Ἀριστοτέλης. Diuinandum eſt, ait auctor, cum Epicuri Conuiuium legas, qui fiat, vt repente aliquis poculum manu tenens, quæſtiones proponat, non ſecus ac ſolitus facere Ariſtoteles in ſchola inter diſcipulos. poſt vocem Ἀριστοτέλης diſtinctio ponenda eſt: nam in ea voce abſoluitur ſententia. ſequenti periodo aliquid deeſſe clarum nimis. Scribo, ὅς γε ἄλουτον καὶ κονιορτοῦ ἥκειν πλήρη τινα ἐπὶ τὸ συμπόσιον, ἀπρεπὲς εἶναι φησίν. quaſi auctor dicat: qui quidem philoſophus adeò alienus fuit à moribus & ruſticitate Epicuri, vt contra facere eum indecenter pronuntiet, qui illotus & pulueris plenus ad conuiuium acceſſerit. Athenæus libro 4. ἀπρεπὲς γὰρ ἦν φησὶν Ἀριστοτέλης, ἥκειν εἰς τὸ συμπόσιον σὺν ἱδρῶτι πολλῷ καὶ κονιορτῷ. τοῦτο γὰρ ὡς ἀληθῶς βρωτικῆς ἐστιν ἀναισθησίας τὸ συμπόσιον. Legendum cum Hœſchelij Excerptis, ἀροτικῆς non βρωτικῆς. Heſiodeum inquit, præceptum, quo iubet vt vicinos potiſſimum inuitemus & menſæ noſtræ honore dignemur, conuiuia coegerit ſtupidorum re vera aratorum: cui hominum generi verſus ſuos Aſcræus poeta canebat. ideo ait, ὡς ἀληθῶς. Prouerbij ſpeciem habet ἀροτικὴ ἀναισθησία: nam rudes & ab omni cultu alienos vocabant aratores aut meſſores vel foſſores, vt Strabo non ſemel aliique ſcriptores. ἄλλον δ᾽ ἀπ᾽ ἄλλης προαιρέσεως ἰδόντων. Hic erat locus nigro theta. Nam corruptam eſſe vocem ἰδόντων non dubium. Lego, ἄλλον δ᾽ ἀπ᾽ ἄλλης προαιρέσεως. δεόντως. Cæterùm deeſſe aliquid arguunt præcedentia. illam enim periodum quæ incipit ὧν ὁ μὲν Πλάτων, ſequi debebat omnino membrum ita inchoatum, ὁ δὲ Ξενοφῶν. Notemus ergo vitium & labem exemplarium etiam antiquiſſimorum. deſiderantur aliquot ſaltem verſus, quibus exponebatur quales induxerit in ſuum Sympoſium conuiuas Xenophon. Atque huc pertinent illa verba initio fugitiuæ partis, ὁ δὲ Ξενοφῶν καί τινας ἰδιώτας συνανέμιξε. vbi repetendum ex ſuperioribus τοῖς σπουδάζουσι. *Xenophon ſeria tractantibus nonnullos immiſcuit idiotas.* appellat ἰδιώτας Philippum τὸν γελωτοποιόν, & illum comiſſatorem Syracuſanum qui aduenit cum tibicina & ſaltatrice. Πάλιν Ἐπίκουρος ἐν τῷ Συμποσίῳ ζητεῖ περὶ δυσπεψίας ὥστ᾽ οἰωνίσασθαι. εἶθ᾽ ἑξῆς περὶ πυρετῶν. *Præterea quærit Epicurus in Conuiuio ſuo de cruditate: vt ex eo liceat ominari: deinde* quærit *de febribus.* Veterum ea ſuperſtitio fuit, vt rerum malè ominatarum mentionem ſuper cœnam fieri nollent, aut factam abominarentur. huiuſmodi res ſunt, cruditas, febris, incendium. de duobus prioribus teſtatur hic Athenæus. de incendio Plinius, lib. 28. cap. 2. *Incendia inter epulas nominata, effuſis ſubter menſam aquis abominamur.* Iunge hic quæ dicebamus libro primo, cap. 11. τὴν μὲν γὰρ ἐπιτρέχουσαν τῇ λέξει ἀρρυθμίαν τί δεῖ καὶ λέγειν; *nam dictionis* qua Epicurus vtitur *inconcinnitatem quid attinet dicere?* Epicurum neſciſſe Græcè loqui probauimus alibi multorum ſcriptorum teſtimoniis. in exprimenda voce ἀρρυθμία fruſtra laborauit Dalecampius: non enim id auctor voluit quod ille dixit. Πλάτων δὲ τὸν μὲν ὑπὸ τῆς λυγγὸς ὀχλούμ. Totus locus concipiēdus eſt aliter quàm vulgò editur. Scribe, Πλάτων δὲ, (τὸν μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς λυγγὸς ὀχλούμενον καὶ θεραπευόμενον ἀνακογχυλιασμοῖς ὕδατος, σὺν ταῖς ὑποθήκαις τοῦ κάρφους, ἵνα τὴν ῥῖνα κινήσας πτάρῃ, παρίημι· κωμῳδεῖν γὰρ ἤθελε καὶ διασύρειν) χλευάζει τοὺς ἴσ. &c. Planiſſima iam ſunt omnia. Platonis locus ita habet. Ariſtophanes cùm ad ipſum vices ſermonis veniſſent, ſingultu impeditus verba proloqui, Eryximachum medicum duo rogat, & vt ſuas partes obeat, & vt ſe ſingultu liberet. vtrumque ille concedit. Præcepta autem ſedandi ſingultus hæc ſunt: ἐν ᾧ δ᾽ ἂν ἐγὼ λέγω ἐὰν μέν σοι ἐθέλῃ ἀπνευστὶ ἔχοντι πολὺν χρόνον παύεσθαι ἡ λύγξ. εἰ δὲ μή, ὕδατι ἀνακογχυλίασον. εἰ δ᾽ ἄρα πάνυ ἰσχυρά ἐστιν, ἀναλαβών τι τοιοῦτο οἵῳ κινήσαις ἂν τὴν ῥῖνα πτάρε. quæ verba ſic vertimus: *Interea dum ego loquar ſiquidem ceſſauerit ſingultus ſpiritum longo tempore cohibenti*, bene erit: *ſin minus, aqua fauces colliue: quod ſi admodum vehemens ſit, ſume aliquid eiuſmodi quo nares moueas, & ſternuta.* Expreſſimus figuram

Atti

Atticam, quæ Platonis verba eius interpretibus obſcura reddidit. deeſt enim aliquid antè εἰ δὲ μὴ Atque hoc loquendi genere etſi plurimum vſi Attici, propriè tamẽ medicis vt hic fuit qui iſta pronuntiat, videtur conuenire. Hippocratem certè plurimum eo vti obſeruabamus. Περὶ διαίτης ὀξέων ſcribit Cous ſenex καὶ ἢν μὲν σοι ἐπιδιδῷ ἐπὶ τὸ βέλτιον· εἰ δὲ μὴ, προλέγειν. id eſt, *ac ſiquidem melius te habere experis*, bene eſt: *ſin minus, medicus præmonendus*. Iterum eodem libro, κἢν μὲν ἱκανῶς ἔχῃ. ἢν δὲ μὴ, εἰ ἐλλείπῃ, ὀπίσω ποιέειν ταῦτα. vbi notabis illa εἰ ἐλλείπῃ, prorſus non neceſſariò ab Hippocrate adiecta, vt multa ſæpe apud optimos ſcriptores: aut ex gloſſa fortaſſe orta. Idem auctor libro ſecundo De morbis, Καὶ ἢν μὲν τοιαῦτα ποιήσαντι ὑγιὴς γένηται· εἰ δὲ μὴ, &c. hoc eſt, *quod ſi tibi talia præſtanti, ſanus euaſerit*, bene habet: *ſin minus*. Ita vertendum niſi legas ποιήσας, quod doctis placet: meo quidem iudicio ſine cauſſa. Idem, De ſuperfœtatione, Καὶ ἢν μὲν ἀπὸ τῆς πυρίης τὸ ἀποχωρήσῃ· εἰ δὲ μὴ. Libro De diæta, ἢν μὲν οὖν ἐν ταύτῃ παύσηται· εἰ δὲ μὴ, πιοῦσαν χυλὸν θεραπεύεσθαι. De fiſtulis, ἢν μὲν οὖν ἅμα τῇ νόσῳ παύηται· φιλέει γὰρ ὡς τὰ πολλὰ οὕτως γίνεσθαι. εἰ δὲ μὴ, δίδου τῶν φαρμάκων. Tot locis apud diuinum virum figuram hanc adnotauimus. Alibi ſolet idem quod deſideratur in iſtis exemplis adiicere: puta, ταῦτα ἀρκέσει. vt De mulierum morbis, ἢν μὲν δυνατὸν ᾖ εἴσω ἀπωσαι ἄμφω, καὶ εὐτρεπίσαι τὸ ἔμβρυον, ταῦτα ἀρκέσει. εἰ δὲ μὴ οἷόν τε ᾖ, &c. vel ἀρκείτω. vt De fiſtulis, Καὶ ἢν πρὸς ταῦτα ἀπαλλάσσηται τῆς ὀδύνης, ἀρκείτω. ἢν δὲ μὴ, πίσαι τὸ μηκώνιον. Eſt & illud Hippocraticum non minus quàm Atticum genus loquendi, quo vti facit Eryximachum Plato, ἐὰν ἐθέλῃ παύεσθαι ἡ λύγξ. Sed ad nos redeamus & noſtrum penſum. Igitur ex adſcriptis Platonis verbis patet quàm malè hunc locum interpretes acceperint. At noſtram emendationem leuiter ſaltem confirmant libri omnes meliores, in queis non διασύρει ſed διασύρειν eſt exaratum. In Epit. malè ὑποθέσεσι pro ὑποθήκαις. quod ſequitur de irriſo Agathone & ſceleſto Alcibiadis amore, ex ipſo Platone petat lector. nam iſti interpretes eius Sympoſium legiſſe non videntur.

CAPVT III

Athenæ Ἑλλάδος ἔρεισμα, *&* Ἑλλὰς Ἑλλάδος, *item* πρυτανεῖον καὶ ἑστία *Græciæ.* νεβρὸς *pro* νεβρός. ἐπιτρίβεσθαι. *explicantur Criticorum velitationes ſuper Homeri loco ex quarta Odyſſea.* Διὸς αὐλή. βαθὺς αὐλὰν, *vt* θῆλυς ἐέρση. αὐλαὶ *palatia.*

RESTITVIMVS ex membranis antiquæ fidei quæ deſiderabantur in Athenarum encomio paulò poſt. Quis non legit apud veteres, Pindaro dictas eſſe Athenas Ἑλλάδος ἔρεισμα? vel Apophthegmata Plutarchi, notum etiam pueris librum, conſule. ad Pindaricum elogium tacitè alluſit Ariſtides in Panathenaico, de Attica ſcribens in hæc verba, καὶ τὸ τῆς χώρας αὐτὸ σχῆμα, τοιοῦτον, ἐκ γῆς καὶ θαλάττης θεωρούμενον. πρόκειται γὰρ αὐτὴ ἄλλων φυλακτηρίων τῆς Ἑλλάδος, τὴν γεγονομένην τάξιν ἔχουσα πρώτη πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα· προμήκης εἰς τὸ πέλαγος, καὶ μάλα ἐναργῆς συμβαλεῖν, ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἐστὶν ἔρεισμα ὑπὸ τῶν κρειττόνων πεποιημένον. Idem poëta etiam alibi eam vrbem dilaudat, vt Pythionicarum ode ſeptima. at Ἑλλάδος Ἑλλάδα nuncupauit Athenas non Pindarus: ſed Thucydides in epigrammate de Euripide, vt placet Athenæo: aliis aliter olim viſum. Auctor vitæ Euripidis, ἐτάφη μὲν οὖν ἐν Μακεδονίᾳ· κενοτάφιον δὲ αὐτοῦ Ἀθήνησι γέγονεν, ἐφ' οὗ ἐπέγραψε Θουκυδίδης ὁ ξυγγραφεὺς, ἢ Τιμόθεος ὁ μελοποιὸς, τάδε.

> Μνᾶμα μὲν Ἑλλὰς ἅπασ' Εὐριπίδου· ὀστέα δ' ἴσχει
> Γῆ Μακεδών. ᾗ γὰρ δέξατο τέρμα βίου·
> Πατρὶς δ' Ἑλλάδος Ἑλλὰς Ἀθῆναι. πλεῖστα δὲ Μούσας
> Τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

Quod ſequitur. ὁ δὲ Πύθιος, ἑστίαν καὶ πρυτανεῖον τῶν Ἑλλήνων, exponi debet ex alio loco eiuſdem auctoris. nam libro ſexto de Athenis ita ſcribit: ἣν ὁ μὲν Πύθιος, ἑστίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκήρυξε· πρυτανεῖον δὲ Ἑλλάδος ὁ δυσμενέστατος Θεόπομπος. putet aliquis excidiſſe iſto loco Theopompi nomen: ſed non aliter ab ipſo Athenæo ſcriptum cenſeo. ἑστία autem & πρυτανεῖον idem ſunt. in Græciæ vrbibus erant quæ dicebantur prytanea, de quibus multa libro 15. ibi Veſtam colebant, & publicos focos habebant. *penates* & *regia* nihil ad iſta. Platonis τὰ ἐν τῷ Χαρμίδῃ ἐναντιώματα, id eſt, *dicta contraria quæ in eius Charmide leguntur*, ex eo dialogo lector cognoſcet: quem librum ſi lectione ſua dignati eſſent interpretes, errores ſuos agnouiſſent. exponit quidem illa ἐναντιώματα Athenæus: ſed ita obſcurè, vt nemo ſit rectè capturus eius verba, qui Platonis Charmidem non legerit. Scribit enim, ποιεῖ γὰρ αὐτὸν ἀσυμφώνως ποτὲ μὲν σκοτοδινιῶντα, καὶ μεθυσκόμενον τῷ τοῦ παιδὸς ἔρωτι, &c. videtur loqui de Charmide quod eſt tamen falſum. nam de Socrate intelligendum illud, αὐτὸν neceſſariò. miror optimum ſcriptorem non elocutum eſſe planiùs quod vellet. ſed omnem dubitationem tollit dialogi illius lectio. ἀσυμφώνως valet, *non conſtans ſibi*. nam in eadem ferè pagina fingitur Platoni Socrates modo alienus ab amore, & λευκὴ στάθμη πρὸς τοὺς καλούς: modò ſuccumbens formæ pueri Charmidæ. Tolle verò mendum doctis non deprehenſum in iſtis, καὶ καθάπερ νεκρὸν ὑποπεπτωκότα λέοντος ἀλκῇ ſcribendum νεβρόν. Equidem aliter nunquam legi: neque enim poteſt. verùm animaduerti poſtea eſſe alluſũ ad Platonis verba ex illo ipſo dialogo. ὃς εἶπεν ἐπὶ τοῦ καλοῦ λέγων παιδὸς ἄλλῳ ὑποτιθέμενος, εὐλαβεῖσθαι μὴ κατέναντα λέοντος νεβρὸν ἐλθόντα μοῖραν αἱρεῖσθαι κρεῶν. hæc Socrates loquitur: qui ſtatim fatetur clarè victum ſe quoque amore Charmidæ. αὐτὸς γάρ μοι ἐδόκουν ὑπὸ τοῦ τοιούτου θρέμματος ἑαλωκέναι. Reperi etiam in Excerptis νευρὸν quod idem eſt. υ pro β poſitum, vt in multis. Sic montes quidam in Sicilia aliis dicuntur Νεβρώδεις, aliis Νευρώδεις

ρώδεις

ῥᾳδίως. Xenophontis verba ſunt non Athenæi quæ ſequuntur, ὥσπερ γὰρ οἷον φιλός, &c. Lego mox, καὶ περὶ τῆς Ἑλένης παρούσης περὶ τοῦ κ. apud poetam, inquit, ſermones de amore non reperias parum caſtos, vt apud Platonem & Xenophontem. ac licet præſente Helena ipſa veritatis vis extorqueat etiam ab ore hoſtis laudationem eius formæ, cogátque in hæc verba erumpere, οὐ νέμεσις. &c. tamen redit ad ſe ſtatim qui hæc dixerat, & pronuntiat idem, ἀλλὰ καὶ ὧς τοίη περ ἐοῦσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω. Verbum ἐπιτρίβεσθαι quidam ex antiquis grammaticis expoſuerunt παρορμᾶσθαι: quod ſi accipiatur de impulſione ad malum, optimè conueniet huic Athenæi loco: τίς ἂν τῶν νέων ἐντυχὼν τούτοις οὐκ ἐπιτριβήσεται μᾶλλον ἤπερ εἰς ἀρετὴν προαχθείη; manifeſtò opponuntur εἰς ἀρετὴν προάγεσθαι & ἐπιτρίβεσθαι: quod tranſlatum à corpore ad animum ſignificat corrumpi prorſus, fierique hominem perditum. nam qui iis moribus ſunt, Græcis dicuntur ἐπίτριπτοι. Sequitur iam critica velitatio ſuper Homeri loco ex quarta Odyſſea: vbi diſſimulare non poſſum, diſſentire me ab Athenæo, & Ariſtarchi lectionem quam ille tanto ſtudio conatur euertere veram putare: non illam alteram pro qua pugnat ipſe adeò acriter. Legebat Ariſtarchus, & nos quoque legimus hodie ſub principium quartæ ῥαψ.

Φράζεο Νεστορίδη τῷ ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ
Χαλκοῦ τε στεροπὴν καὶ δώματα ἠχήεντα,
Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου, ἠδ' ἐλέφαντος.
Ζηνός που τοιήδε γ' ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.
Ὅσσα τάδ' ἄσπετα πολλὰ σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.

Quartum verſum mendosè editum ab Ariſtarcho pronuntiat philologus hic: & Seleuci veteris critici iudicium ſecutus, ita emendat, Ζηνός που τοιαῦτα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται. Nobis & falſa videtur hæc emendatio, & rationes quibus mox ſtabilitur, omnes infirmæ. Prima ratio eſt, quod verſus tertius de ſuppellectile intelligi debeat qua erat inſtructa domus Menelai: non de ornamentis quæ parietibus eius domus adhærerent. Cum igitur non domum ipſam, ſed τὰ ἐν αὐτῇ, id eſt, ſuppellectilem domus laudet Telemachus. Seleuci quàm Ariſtarchi lectio conuenientior eſt ac probabilior. Hæc Athenæus. ſed quam iſta leuia? ceu verò ſeruata Ariſtarchi lectione non queat eadem ſeruari interpretatio. Quid enim vetat per αὐλὴν & palatium intelligere, & συνεκδοχικῶς omnia eo contenta ornamenta? Altera ratio continetur his verbis, οὐκ ἔστιν δὲ ἀκόλουθον τῷ Ζηνός που τοιήδε γ' ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλὴ ἐπιφέρειν, ὅσσα τάδ' ἄσπετα, πολλά. σολοικὸν ἐν τῇ ἀσυνηθείᾳ τῆς ἀναγνώσεως. Senſus eſt, lectionem Ariſtarchi inſolentem eſſe & ſolœcam: quia non reſpondeant præcedentibus ſequentia nam ita potius fuiſſe dicendum: Ζ.π.τ.γ' ὀλ. ἔνδοθεν αὐλή, ὅση ἥδε ἐστί: non ὅσσα τάδ' ἐστί. ſed quis non videt argutari nimis virum doctum? nemo enim iuerit inficias poſita diſtinctione maiore poſt αὐλή, rectè ſubiungi ὅσσα τάδ' ἐστί. Criticorum vox eſt, ἡ ἀνάγνωσις, vt Latinè, *lectio*, pro ſcriptura. Sequitur tertium argumentum prioribus par & ſimile. Vox αὐλή, inquit, non rectè vſurpatur pro domo. E contrario affirmamus nos, Διὸς αὐλὴν Homerum appellaſſe Iouis palatium. ſic enim loqui obſeruamus antiquiſſimum poetam, & quod in primis ad rem facit, ſummum Homeri imitatorem, Æſchylum: cuius eſt illud in Prometheo vincto, ὅσοι τὴν Διὸς αὐλὴν εἰσοιχνοῦσι. Obiter obſeruat auctor, vocem αὐλὼν apud alios quidem ſcriptores, generis eſſe maſculini: apud poetas verò ſemper fœminini: Poſtea addit, ἐκδεκτέον οὖν καὶ τὸ παρὰ τῷ Ἐρατοσθένει ἐν τῷ Ἑρμῇ θηλυκῶς εἰρῆσθαι, βαθὺς διαφύεται αὐλών. ἀντὶ τοῦ βαθεῖα. καθάπερ λέγεται θῆλυς ἐέρση. Affirmanti poetas ſemper fœmineo genere dixiſſe τὴν αὐλῶνα, poterat obiici locus ex Eratoſthenis Mercurio, βαθὺς διαφύεται αὐλών. obuiam ergo it auctor, & hoc quoque ſimiliter ait ἐκδεκτέον, *accipi debere*. non vt putant interpretes *excipi*. quæ monſtruoſa penitus interpretatio eſt. nam quorſum pertineret ſequẽs exemplum θῆλυς ἐέρση? Non igitur verbum αὐλων alio genere extulit Eratoſthenes quàm alij poetæ: ſed in voce βαθὺς generis metalepſin vſurpauit poetis familiarem, vt dicebamus lib. tertio, cap. 32. Sic θῆλυς στολὴ apud Euripidem in Troadibus. & στολὴ Ἑλλήνων. ſic apud Pindarum, in Olympion. πυρὶ ἐπιτελεσθέντες, pro ἐπιτελεσθεῖσαι. Caue confundas rationes duas diuerſas, allatas paulò poſt, cur αὐλαὶ ſint appellata magnatum palatia Prior eſt, quia ſolent potentum domus loca ampla ſubdialia in aditu habere. deinde ſequitur altera, ἢ τῷ παραυλίζεσθαι καὶ παρακοιμᾶσθαι τοὺς δορυφόρους τοῖς βασιλεῦσι. ab eadem cauſſa apud Latinos appellatum eſt veſtibulum, vt docet A. Gellius.

CAPVT IV.

Αἵρεσις, ſecta & ratio vitæ. Pindari locus emendatur. Εὐθυμία μελῶν. συνέδριον & βουλευτήριον. λέσχη, λεσχηνεύεσθαι, Lex Spartæ, vt domũ à conuiuio redirent ſine lumine. Quoties cibum veteres ſumerent. Officia diuerſa promacondæ & τοῦ δαιτρεῦ. ἄντια vnde appellata. ἀλύειν. ἐπικωμάζειν μετὰ κρούσματος καὶ συμφωνίας. Teſtarum crepitus. *ἡ δι' ὀξυβάφων μουσική. & de ea re multa.*

Τίς αὖ οὖν τῶν ἐκγόνων ἐκείνων τῶν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου τεθνηκότων οὐκ ἀνταξίαν δόξειεν τὴν ἐπὶ τὴν στέρησιν τοῦ πατρὸς λύπην τῇ τοῦ πατρὸς εὐχαρίστῳ μνήμῃ διορθουμένην. Leue mendũ ſentẽtiam totã tenebris obuoluit. nam ſcribendũ eſt, cum acutiſſimo Turnebo ἀνταξίως: & iungendũ id verbi cũ voce διορθουμένην. Vertendũ: *Quis igitur è poſteris illorum qui pro tali viro mortem oppetierant, non putet, dolori quem ex obitu patris acceperit, abundè ſatisfactũ eſſe grata hac patris ſui recordatione?* διορθοῦσθαι tranſlatum eſt è foro & hominum contractibus vocabulum. ibi enim locum habet τὸ διορθωτικόν, vt docemur

in quintò Nicomacheorum. τοῦ δὲ δακρύσαντος πρὸς τὴν μνήμην, ὁ μὲν ἐφίησιν. *Telemacho ad mentionem patris lachrymante, Menelaus ſilet.* Reſpicit verba Homeri, quibus ait dubitaſſe Menelaum animaduerſo Telemachi fletu, ſineretne illum lachrymis indulgere & ſuaui patris recordationi, an de ſingulis pergeret illum interrogare. Atque interea facit illum poeta ἐφιέναι, *ſermonem ſuum inhibere.* Dalec. *lacrymantis fletum inhibet.* quia poetam in conſilium non adhibuerat. κἂν τούτῳ τῆς Ἑλένης ἐπεισόδου, κ' αὐ. In Epit. ἐπεισόδιον. Itaque ſcribendum arbitror, κἂν τούτῳ τὸ τῆς Ἑλένης ἐπεισόδιον. quid ſit ἐπεισόδιον in textura fabularum ex Ariſtotelis Poetica & aliis vulgò notum. Prius ſcribebam, τῆς Ἑλένης ἡ εἴσοδος. interea ingreditur Helena ex ipſo poeta. οἴκοθεν ἔχουσα τὴν γυναικῶν αἵρεσιν. *cum domi* ſui parentis *imbuiſſet hanc ſectam & rationem vitæ.* ita exprimit Cicero dictionem αἱρέσεως, cùm accipitur pro moribus & inſtitutis. Porrò alibi monemus lanificij curam antiquis temporibus ſemper ad puellas aut matronas pertinuiſſe: ſiue illæ reginæ aut regũ filiæ eſſent ſiue cuiuſcunque conditionis. φίλος δὲ Μοίσαις εὐθυμίᾳ τε μελῶν εἴην, τ. ex precedentibus Athenæi verbis, quam εὐθυμίαν ſibi dari poſtulet Pindarus clarum eſt. vitam nempe intelligit, quæ non ſolùm rebus neceſſariis non deficiatur: ſed etiam iis abundet quæ ad oblectationem honeſtam, & omnium curarum requiem deſiderantur. non multò aliter εὐθυμίαν accipit libro ſecundo: οὐκ ἀπὸ πάσης, inquit, εὐθυμίας καὶ πληρώσεως τὸ καυχᾶσθαι. Alia eſt illa εὐθυμία, ſiue εὐεστώ, quæ in ſapientum libris decantatur. Longè item alia quam vulgata huius loci ſcriptura nobis ſuggerit. quid enim eſt εὐθυμία μελῶν, niſi ea voluptas quam bonus poeta percipit ex ſuo poemate? aut certè gloria quàm illi ſua poeſis parit? hãc alibi quoque ſibi optat Pindarus: vt in prima oda Olympionicarum, ἐμὲ (δ' εἴη) τοσάδε νικαφόροις ὁμιλεῖν, πρόφαντον σοφίαν καθ' Ἕλλανας ἐόντα παντᾷ. At iſto loco de fama nominis ſui cogitaſſe poetam, ne ſuſpicari quidem licet: vetant enim clariſſimè Athenæi verba, καὶ οὕτω τούτῳ χρώμενοι ἴσως ἱκανὸς ἂν γένοιτο πρὸς εὐθυμίαν, ἣν ὁ Πίνδαρος αἰτεῖται παρὰ τοῦ Διός. Quid multa? Legiſſe aio Athenæũ & legi quoque debere, φίλος δὲ Μοίσαις Εὐθυμίᾳ τε μέλων εἴην, fingit Pindarus ποιητικῶς deam Euthymiam, cui optat curæ eſſe, id eſt, vt honeſta voluptate frui poſſit. οὐ συνέδριόν ἐστιν, οὐ βουλευτήριον, οὐ λέσχη φιλοσόφων. *Platonis conuiuium*, inquit, *non eſt conſeſſus* grauium virorum, *non ſenatorum concilium, non philoſophorũ confabulatio.* videtur ſtatuere diſcrimen inter συνέδριον & βουλευτήριον: quod re vera nullum eſt, ſi vſum auctorum ſpectes. ſi propriam vocum ſignificationem, eſt aliquod. Συνέδριον enim latius patet: βουλευτήριον, ſenatorum tantum eſt conſeſſus. λέσχη verò antiquiſſimis Græcis dicebatur otioſorum hominum conuentus vt ſenum & mendicorum, qui ad blatterandum congregari amant. Ita Homerus, Heſiodus, Herodotus. Poſtea de ſapientum cõgreſſibus id verbum cepit vſurpari. nam quas media Græcorum ætas διατριβὰς vel ἐπιδείξεις vocauit, antiquiores dixere λέσχας. Inde λεσχηνεύειν vetus dictio pro συζητεῖν more philoſophantium. Vox eſt peregrina: τὴν λέσχην ſermo

καλῶς γάρ τις τὰ μεγάλα ποτήρια οὕτως ὠνόμασε. *vocauit*, non autẽ *vocauerit.* τις, id eſt Chamæleon. eius locum habes libro vndecimo.

πίνει τ' ἐκ τῆς φιάλης ἐπιδέξια. verba ſunt ipſa Platonis. τὸ ἐπιδέξια variè accipi poteſt, vt dicebamus libro primo, cap. 18.

φησὶ δὲ μετὰ τοῦτο μὲν δύο νυστάζειν. At Plato è tribus qui perſtiterant duobus ſomnum obrepſiſſe, Ariſtophani & Agathoni. ſed prior obdormit Ariſtophanes: poſterior & ſub diluculũ ipſum, Agatho. Pone τελείαν στιγμὴν poſt iſta ἤδη δὲ ἡμέρας ὑποφαινούσης Ἀγάθωνα. deinde ſcribe, καὶ τὸν Σωκράτη κατακοιμίσαντα ἐκεῖ. omnia ex Platone: quem vtinam interpretes conſuluiſſent, vt honori ſuo melius cõſulerent. παρὰ δὲ τῇ καλῇ Σαπφοῖ καὶ ὁ Ἑρμῆς οἰνοχοεῖ τοῖς θεοῖς. Debemus hic multa membranis. Sapphus locum expoſuimus libro ſecundo, capite ſecundo. καὶ οἱ δειπνήσαντες ἀπῄεσαν φωτὸς ὄντος. An potius φωτὸς οὐκ ὄντος? *domum redibant ſine lumine.* magnum hoc fuerit temperantiæ veterum, de qua loquitur, argumentum. Lacedæmone ita fuiſſe moris accepimus. Plutarchus narrat in eorum inſtitutis alioquin φωτὸς ὄντος accipiendum cum Dalecampio pro ἔτι φωτὸς ὄντος: quod duriuſculum videtur. Latini hoc dicunt, *de die.* vnde illa, *lauare de die.* & *conuiuium apparari de die.* Simile eſt, quod dixit modò, καὶ νῦν δὴ νόμος ἐκ θυσιῶν ἰέναι πρὸ ἡλίου δυσμῶν ἐπείγει.

Ὁσάκις δὲ τροφὰς ἐλάμβανον προειρήκαμεν ἤδη ὅτι δὴ τρεῖς. Quæſtionem hanc variè tractatam inuenias ab hoc ſcriptore. nam quod libr. 1. dicebamus, nimis verum eſt: recitatorem interdum agit Athenæus, non Athenæum: hoc eſt ſolidè doctum criticum. Quæſtio eſt, quoties die heroes Homerici cibum ſumerent. Dicat igitur clarè dipnoſophiſta quid ſuper hoc ſentiat. Enimuerò ex eius ſcriptis, magis quid alij de ea quæſtione ſcripſerint, quàm quid ei probaretur cognoſcas. Maior pars doctorum tres τροφὰς attribuebat heroibus: ἄριστον ſub auroræ exortum: δεῖπνον circa meridiem: δόρπον ſub veſperam. Alij duas tantum ἄριστον ſiue δεῖπνον, & δόρπον. nam apud poetam συνωνυμεῖν, & eiuſdem τροφῆς nomina eſſe δεῖπνον atque ἄριστον. Philemo verò quater illos comediſſe contendebat, & totidem diuerſas τροφὰς nominabat, ἀκράτισμα, ἄριστον, ἑσπέρισμα, δεῖπνον. Quid igitur Athenæus? mitto quæ libro primo: nam illa fortaſſe parum integra, parum ſana: etſi ex Euſtath. aliter cẽſeas iſto verò loco ſic. diximus, ait, quot τροφὰς ſumerent heroes Homerici. quot igitur? ὅτι δὴ τρεῖς. tres nimirum, audiamus quæ ſubiecta ſunt in continenti. διὸ τὸ τὸ αὐτὸ ποτὲ μὲν ἄριστον,

ποτὲ ἢ δἀπιον ὀνομάζεσ. planiſſimè iſta verba illorum ſententiam tuentur, qui bis tantum die cibum ſumpſiſſe ſtatuebant. quippini? nam horum veram, falſam aliorum ſententiam diſertim mox pronũtiatur. οὐδεὶς δ᾽ ἄξει παρὰ τοῦ ποιητῇ τρεῖς (malo τρεῖς, vt apud Euſtathium) πω λαμβάνοντα τροφάς. quomodo igitur illud ſtabit, ἀπ᾽ δὴ τρεῖς? Vide hominis inſtabilitatem. niſi tamen ſcripſerat ille, ὅπου δὲ τρεῖς. quod equidem verum cẽſeo Quare optimum ſcriptorem culpæ abſoluimus. ἀμφότεροι ἢ καὶ οἱ ἐφεξῆς κεῖντες τόπους τοὺς ςίχους. coniunctim ponuntur hodie in prima Odyſſea: libro autem ſeptimo priores duo ſoli, tertio prætermiſſo. δῆλον ὡς κρεάτων λείψανα τυγχάνοντα. Lucem fecerit magnam huic loco, qui iſta verba notis parentheſeos incluſerit. explicatur his quid ſint εἴδατα apud poetam in ſecundo propoſitorũ verſuum. Mens eſt: facere ineptè eos, qui poſtquam dixit poeta duobus primis verſibus, appoſuiſſe promam condam εἴδατα πολλὰ χαριζομένη παρεόντων: tertium verſum ſubiiciunt, quo dicitur ὁ δαιτρὸς multas carnes in lancibus appoſuiſſe. Nam cum ad manum eſt copia carnium recens coctarum, nemo pridianas reliquias apponit: quas tamen hic trium verſuum contextus, non ſolùm apponi, ſed etiam præponi facit. Obſeruemus di Terentiam inter miniſteria promæcõdæ & ſtructoris, id eſt, τῆς ταμίης & τοῦ δαιτροῦ. hic acceptos à coquo cibos menſis inferebat, illatos ſecabat: illa ſublatas de menſa reliquias in penum condebat, & promebat. Hæc clara Athenæi mens: in cuius venatione viri docti meri Tireſiæ. Euſtathius, παρεόντα βρώματα λέγει, τὰ ἐν τοῖς ταμείοις ἀπόθετα, ἤγουν ἕωλα. τὰ γὰρ πρόσφατα ὁ δαιτρὸς παρατίθησι. λέγουσιν ἔντη, καθάπερ εἶπα τῶν τοῦ σώματ☉ μερῶν. Lego, καθάπερ ἀντία τ. *vt quæ ſint oppoſita corporis partibus.* quid poterat ab Athenæo probabilius dici? quid à nobis probabilius excogitari ad reſtitutionem loci huius? Nam doctorum hominum conatus ex Phauorino emendantium, refutationis non indiget vbi enim veſtigia illius reſtitutionis in vulgari ſcriptura? ἔντεα igitur quaſi ἄντεα dicta. ε pro α, vt βέρεθρον pro βάραθρον. ſic ſæpe α pro ε. vt ἀτραβὴς pro ἀτρεβής. οἱ ἢ νῦν ξενῶνας καὶ ἀνδρῶνας νομίζουσι. Lege, ὀνομάζουσι. Idem error ſæpius commiſſus exemplum habes libro ſecundo. οὐ τύχοι τῆς πόλεως αὐτῶν ἐφαίνετ. Eclogarius prætermiſit τὸ αὐτῶν. id mendæ argumentum eſt, vt diximus ſæpe. Scribo, ἀλύων ἐφαίνετο. *vagans cernebatur.* Ἀλύειν vt rex Plutarcho nouimus, duo ſignificat: *præ dolore animi ſola loca quærere.* ea notio ab iſto loco alieniſſima. item, *errare atque huc illuc ferri præ ignobilis otij abundantia.* quomodo hic accipitur. ὡμιλη ὡ τύχοι. Scripſi quidam, ὁ τύχοι, *quamuis leuiſſima de re.* ſed perplacet quod eſt editum. ἐπικωμάζων μετὰ κεράμιων ἢ συμφωνίας. Quid hic ſignificet vox κεράμιον, ſatis conſtare poteſt, ex adiectâ dictione συμφωνίας, & ex priſco more. ſemper enim commiſſatores tibias, vel alia muſica organa ſecum deferebãt. Antiochus vt magis ſe deiiceret, teſtas circumferebat tibiarum loco: pauperes in eo imitatus, qui fictilibus crepitaculis: & vaſorum figlinorum colliſione ſoliti ſe oblectare inopia melioris muſicæ. Ariſtophanes Ranis. ποῦ ᾽ςιν ἡ τοῖς ὀςράκοις αὕτη κροτοῦσα; enarrator ibi, ἀντὶ λύρας ὄςρακα ἐνίοι λαμβάνοντες, ἦχον μὲν ἀπετέλουν, ἄσημον δέ. Sumpta videtur hæc de Dydimo, cuius iſta refert Athenæus lib. 14. Δίδυμ☉ φησὶν εἰωθέναι τινὰς ἀντὶ τῆς λύρας κογχύλια ἢ ὄςρακα συγκρούοντας εὔρυθμόν τινα ἦχον ἀποτελεῖν τοῖς ὀρχουμένοις, καθάπερ καὶ Ἀριστοφάνη ἐν βατράχοις φάναι. Hermippus comicus: λεπάδας ἢ πετρῶν ἀποκόπτοντες, κρεμβαλίζουσι. *Lepadas ſaxis abſcidentes crepitant.* Iuuenalis. *—audiat ille Teſtarum crepitus.* Videntur autem vetuſtiores ſoliti in hanc rem acetabulis vti, quæ fictilia erant, & bacillo percuſſa ſuauem quendam ſonum edebant. hæc eſt quam Græci vocant ὀξυβάφων μουσικὴν ἁρμονίαν. cuius inuentorem facit Suidas Dioclem poetam comicum Athenienſem aut Phliaſium: φασὶν, ait, Διοκλέα τὸν Ἀθηναῖον εὑρεῖν τὴν ἐν τοῖς ὀξυβάφοις ἁρμονίαν, ὀςρακίνοις οὖσιν, ἅπερ ἔκρουεν ξυλυφίῳ. Poſtea cœperunt fabricari in vſum illum acetabula, ex variis metallis. Iſidorus Originum libro tertio, *Tertia eſt diuiſio rithmica pertinens ad neruos & pulſus: cui dantur ſpecies citharatum diuerſarum, tympanum, & cymbalum & ſiſtrum: acetabula anea & argentea, vel alia, quæ metallico rigore percuſſa reddunt cum ſuauitate tinnitum, & cætera huiuſmodi.* Sed & Suidas auctor eſt quo magis ſonora eſſent iſta vaſcula, ſolita fuiſſe confici ex pluribus metallis in vnum confuſis. ἄλλως, inquit, χαλκὸς ἠχεῖ, ἄλλως σίδηρ☉, ἢ ἄλλως μόλυβδ☉, ἢ ξύλον. διὸ ἢ τὰ ὀξύβαφα εἰώθασιν ἐκ διαφόρου κατασκευάζειν ὕλης, ἵνα τῇ διαφορᾷ τῶν ἀπηχήσεων τὴν ἁρμονίαν ἀποτελέσωσιν. Caſſiodorus libro 4. in erudita epiſtola ad Symmachum, *Quid acitabulorum tinnitus? Quid dulciſſimi ſoni referam varia percuſſione modulamen?* Atque hæc ſunt quæ vocantur in muſicorum organorum diuiſione ἔνηχα *ſonora* ψόφου μόνου παρασκευαςικὰ, inquit auctor lib. 14. fallitur enim Dalec. eo loco confundens enecha cum pneumaticis: vertit enim, *quæ ad ſonum inflantur ſpiritu.* magno certè errore. Dio Chryſoſtomus auctor eſt. Phœnices atque in his potiſſimum Aradios huiuſmodi Muſica plurimũ vſos: qui propterea vocat Ἀραδίων μουσικὴν & Φοινίκων κρούματα. Vide illum in Tarſicarum priore. Huius etiam generis fuerunt *& ſcabilli*, de quibus ad quartum Suetonij dicebamus: & κρέμβαλα, quæ ſine vlla operoſiore armonia, ipſo delectabant ſono: vt hodie quæ vocantur *carcaueaux* in Galliis. quamquam his iam ars eſt adhibita. inde κρεμβαλιάζειν, id eſt, Heſychio interprete, κογχύλια ἢ ὄςρ᾽ ἅμα συγκροτοῦντας ἠχησμόν τινα ἦχον ἀποτελεῖν τοῖς ὀρχουμένοις. Eſt etiam affinis illa κρεμβαλιασμοῦ ſpecies quam vulgò pauperes & mendici in noua Roma ad diuitum oblectationem

tionem & ſtipem eliciendam vſurpabant, vt refert Chryſoſtomus in priorem ad Theſſalonicenſes: κύλικας, ait, & κιοτύβια, καὶ ποτήρια τοῖς δακτύλοις ἱστάντων, καὶ περιελθεῖν κυμβαλίζει. poſtrema cenſeo corrupta, ſcribóque ἀρρυθμόν τινα ἦχον ἀποτελοῦν τοὺς ὀρχουμένους. nitimur iis quæ auctor ſcribit libro iam indicato. Cæterùm κεράμιον in hoc Polybij loco nihil vetat de acetabulis interpretari: nam illa fictilia olim fuerunt. Antiphan. ἐξ ὀξυβαφίων κεραμίων ἐπίνομεν. & auctor ipſe libro 11. ait fuiſſe εἶδος κύμβιον λιτρᾶς κεραμίας.

ὥστε πολλοὺς διὰ τὸ παράδοξον ἀφισταμένους φθόγγον. Placet ἀνισταμένους; vt alij libri habent. Ita potius loqui amant ſcriptores. Paulò antè ſcribe χρυσοῖς, vt ἀργυροκοπείοις, per ει.

CAPVT V.

Tali dorcadei. αἱ πρὸς τὰς πόλεις θυσίαι, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαί. Olympij Iouis templum Athenis. Aemilij Pauli ἀγῶνες. πρέσβεων & θεωρῶν differentia. Niſæi equi. θεωρίδες vel θεωρίδες. ἱέρης pro ἱερεῖς & ſimilia. ὄλκια.

INSANARVM Antiochi Illuſtris largitionum hoc primum exemplū commemoratur. ἐδίδου γὰρ τοῖς μὲν ἀστραγάλους δορκαδείους, τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους, ἄλλοις δὲ χρυσίον. Tali dorcadei illi ſunt de quibus nos multa ad Theophraſtum olim. Luſorios enim talos debemus intelligere, non ζωικούς, vt exiſtimarunt eruditi homines. Citat hunc locum Euſtath. ad Iliadis ῥαψ. ξ. His autem inæqualibus muneribus ſimiles erant illæ rerum inæqualium ſortes quas ſolitum Auguſtum amicis diuidere narrat Suetonius. Addit, ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς πόλεις θυσίαις, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς. mirificè loquitur: nam potius dicendum videatur, ἐν ταῖς πρὸς τὰς πόλεις τιμαῖς, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς θυσίαις. an igitur ita reſtitui ſcriptura debet? non arbitror. eſt enim figuratè dictum, αἱ πρὸς τὰς πόλεις θυσίαι, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαί, pro αἱ πεμπόμεναι πρὸς τὰς πόλεις θυσίαι, εἰς τὸ τιμᾶν τοὺς θεούς. figuram vocant ἐν διαιρέσει. Moris autem fuit Græcorum, non propria tãntum ſuæ vrbis quemque feſta agitare: ſed etiam aliarum, miſſis victimis & pretioſis donariis ornare ac concelebrare. hæ ſunt quas appellat auctor τὰς πρὸς τὰς πόλεις θυσίας: clarius Theophraſtus in notatione αὐθαδείας, πρὸς τὰς ἑορτὰς πέμπειν, quod ibi ſumus interpretati. Ita debere iſta accipi ſequētia probant. Ait enim, munificentiam Antiochi circa peregrinos deos variarum vrbium, poſſe colligi ἐκ τοῦ παρ' Ἀθηναίοις Ὀλυμπιείου. *ex Olympij Iouis templo quod erat Athenis.* de hoc templo Strabo, Liuius, Pauſanias, alij. ſed quod tacent alij clarè docet hic Athenæus: ſumptus magnos feciſſe Antiochum in extructione huius templi, à Perſeo iam inchoati. fecere idem & alij plures viri principes: donec tandem Adrianus Imper. tentatum à multis opus, & ab aliquot retro ſeculis manens imperfectum perfecit ac dedicauit. Sic interpretamur hunc locum, ad proditam hiſtoriam lectionem omnium librorum accommodantes: nam Dalecampij emendationem non neceſſariam non probamus. quod ſequitur planum eſt, καὶ τῶν περὶ τὸν ἐν Δήλῳ βωμὸν ἀνδριάντων. *& ſtatuis quas in Delo circa aram conſecrauit.* etſi huius quoque hiſtoriæ aliud teſtimonium in ſcriptis veterum, quod ſciam, non inuenias. Dele τὸ καὶ ante iſta μηδὲν τὸν ἄνθρωπον π. officit enim narrationis perſpicuitati. Quod ait, ἀκούσας τοὺς ἐν τῇ Μακεδονίᾳ συντετελεσμένους ἀγῶνας ὑπὸ Αἰμιλίου Παύλου, de veris non ludicris Æmilij Pauli certaminibus accipio: nam editos in Macedonia ludos fuiſſe ab imperatore Æmilio Paulo neque Liuius dicit, neque Plutarchus, neque alius quiſquam veterum: & omnino ſimile veri non eſt. Hos igitur Pauli ἀγῶνας cum audiret Antiochus, βουλόμενος τῇ μεγαλουργίᾳ δωρεᾷ ὑπερᾶραι τὸν Παῦλον. ita omnes codices. Ab Epit. abeſt vox δωρεᾷ: quam equidem ſuſpectam habeo: nam vt oratio ſtet, inſerenda ſaltem particula καὶ vel ſcribendum τῇ μεγαλοδωρεᾷ. Sanè verbum μεγαλουργία parum Antiocho quadrat. Ita enim eſt: Æmilij τὴν μεγαλουργίαν & maximas res geſtas. ſuperare nitebatur Syrus δωρεᾷ id eſt, opum largitione & in ludos profuſione. Quos vt maturè denuntiaret, ἐξέπεμψεν, ait, πρέσβεις & θεωροὺς εἰς τὰς πόλεις. miſit πρέσβεις ſiue legatos vt Rex, & more hominum: θεωροὺς autem tanquam de re ſacra. Ludos Daphnicos fuiſſe ſacros quis dubitat? Agitabantur enim in Apollinis & Dianæ honorem. quinetiam certum eſt & ludos pleroſque omnes, & lautiores etiam epulas παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὴν αἰτίαν εἰς θεὸν ἀνενεγκεῖν, ſicut paulò antè dictum. Quid differant πρέσβεις & θεωροὶ declarat Plutarchi locus in Demetrio, Vide libri 6. cap. 13. interpretum inanem περιεργίαν nemo eruditorum ferat patienter. Ait verò conuiuator in deſcriptione pompę quam duxit Antiochus, τούτων κατόπιν ἦσαν ἱππεῖς Πισαῖοι μὲν χίλιοι, πολιτικοὶ δὲ τρισχίλιοι. vocat ἱππεῖς, equos cum ſuis ſeſſoribus: ſicut arguunt ſequentia duo vocabula, χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι: nam hoc viris, illud equis conuenit. ſed quinam ſunt iſti Piſani equi? Ego verò Polybium ſcripſiſſe autumo, Νισαῖοι, Equi Niſæi in Media naſcebantur, & in vſus regum Perſidis ſeruabantur, aut ad reges alios mittebantur. ideo videntur auctores regum proprios facere. Strabo, libro 11, τοὺς δὲ Νισαίους ἵππους οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς. Oppianus Κάλλει δ' ἐν πάντεσσι φέρει πανυπέροχος ἵππος Νισαῖος, τὸν ἄγουσιν ἐϋκτέανοι βασιλῆες. Ingentem fuiſſe illorum copiā docet alibi Strabo: ſcribens viginti horum millia, quotannis mitti ſolita ad regem Perſarum, τοῖς Μιθρακινοῖς ait, vel Μιθρακίοις: hoc eſt vt nos interpretamur, ſub illud tempus quo feſtum Mithræ Perſarum deo ſacrum celebrabatur. quis vſus iſtorum tot equorum eſſet ad ludos, ex hac Polybij narratione

licet colligas. nam inde vel præcipuum pompæ ornamentum erat. Niſæis opponuntur hîc *οἱ πολιτικοὶ, plebeij & domi nati*. tranſuectæ ſunt in Antiochi pompa, ſicut narratur mox etiam *θωρίαι βραχὺ λείπουσαι τριακοσίων*, *menſæ ſacræ ferme trecentæ*. ſcribo enim ex veſtigiis lectionis Hœſchelianæ, *θωρίδες*. Menſas quarum in ſacris vſus, vocabant *θεωρίδας* & *θυωρίδας* vel etiam *θυωροὺς*, vt eſt apud Iulium Pollucem, Diogenem Laertium & Tzetzem. Apage qui *popas* vertunt: errant enim craſsè. Cogitemus de numero in iſtis, *βασιλικοὶ δὲ παρῆλθον ἑξακόσιοι, χρυσώματα ἔχοντες*. num enim abſurdum regios pueros traduci tantum ꟾↃC., cum modò dixerit Dionyſium qui erat regi ab epiſtolis, miſiſſe vſque ad CIↃ. ſed propter vocem *χρυσωμάτων* poſſumus hanc lectionem tueri. Mulieres illæ de quibus ſcribitur, *ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔῤῥαινον*, non pueros regios quorum præceſſit mẽtio: ſed omnes ſpectatores, vt quemque illorum præteribant, vnguentis reſpergebant. Quæ deinceps narrantur de exhibito diuerſi generis vnguẽto ad vnctionem, ea ſic accipio: Per dies 30. ſpectacula varij generis edidit Antiochus: quo toto tẽpore vnguentorum facta eſt omnibus qui in gymnaſiũ venirent lotum, à Rege copia. Primis diebus quinque datum crocinũ, cinnamominũ & nardinum. reliquis verò diebus telinum, amaracinum, irinum aut liliaceum ſiue lirinum. nam lib. 10. *κρίνινον* ſcriptum pro eo quod hic eſt *εἴρινον*. quod nõ aliud quam *ἴρινον*. ſic enim *εἶρις* pro *ἶρις*, *κλεῖμα*, pro *κλίμα*, *λεῖκνον* pro *λίκνον*, ſimiliaque ſexcenta in antiquis libris Heſychij, Suidæ & ipſius Athenæi: vt aliquanto poſt, *κινναμώμου καὶ εἴρινος*. ſic enim & M S S. at in Epit. *ἴρινος*. Porrò ait Polybius expoſita fuiſſe iſta vnguenta *ἐν ὁλκείοις*: quæ quidem *arculæ* non erant, vt verſum videmus: ſed labra ampla ad inſtar magnorum craterum efficta. ita deſcribit Heſychius: & confirmant auctorum loci. ex iis etiam claret, holciorum in balneis fuiſſe vſum. In Plutarchi Alexandro iunguntur *ὅλκια, κρωσσοί, πύελοι, & ἀλάβαστροι*. Sic accipe etiam in hiſtoria Iudith, capite 15. Atque hæc ad ea quæ de Antiocho. Tranſeamus nunc ad regiam verè & incredibilem in modum magnificam Ptolemæi Philadelphi pompam.

CAPVT VI.

Tentoria diebus feſtis figi ſolita. Oecorum Aegyptiorum forma. Οὐρανίσκος & οὐρανός. μεσόλευκος. Περιστρώματα πυργωτὰ & ζωωτά. σύριγξ. Pictores Σικυωνιακοὶ Σικυωνιακοί. μυθικαὶ διαθέσεις. θυρεοὶ ἀργυροῖ. Νυμφαῖα τῆς πρώτης ἐρίας. δίεδρα.

ΠΡΟ δὲ τοῦ ἄρξασθαι ἐπὶ κατασκευασθεῖσαν σκηνὴν ἐν τῷ τῆς ἄκρας περιβόλῳ κ. Sæpe diximus ſolidas olim per ſolennes publicorum feſtorum aut panegyrium dies, exſtrui quas vocabant Latini vmbras, Græci *σκιάδας* & *σκηνάς*. Tabernacula erant in feſtæ vrbis viis aut ſuburbanis locis compacta excipiendis peregrinis, qui partim ad ludorum ſpectacula partim ad mercimoniorum ineunda commercia vnde concurrebant. Erant etiam feſta quædã quorum ritus tentoria iubebant figere, vbi populus vniuerſis relictis domibus ſe cõtinebat certo dierum numero, donec ſolennitas omnis eſſet peracta. Talia feſta erant de quibus diximus libro ſuperiore cap. 9. Videtur & Alexandrinum feſtum quod hic deſcribitur eodem ritu celebratum. Nam ea cauſſa, niſi fallimur, fuit, cur rex ipſe in tabernaculo morari neceſſe haberet. Hoc igitur tabernaculum deſcribit Callixenus, priuſquam pompæ totius ordinem explicet. Sedes illius fuit *ἐν τῷ τῆς ἄκρας περιβόλῳ*, *intra arcis ſeptum*: vel, *intra ambitum collis*. vtrumque ſignificat Græcum *ἄκρα* & munitum in vrbe locum, id eſt, arcem: & quamcumque editam vrbis partem, vt collem quomodo hic malim accipere. *κίονες διεστάθησαν ξύλινοι. columnæ ligneæ certo interuallo ſtatutæ ſunt.* *ἐφ᾽ ὧν ἐπιστύλιον καθηρμόσθη τετράγωνον ὑπερεῖδον τὸ σύμπασαν τοῦ συμποσίου στέγην.* Hæc forma œci Ægyptij, vt appellabant architecti. Vitruuius lib. 6. cap. 4. *In Aegyptiis œcis ſupra columnas epiſtylia, & ab epyſtyliis ad parietes qui ſunt circa imponenda eſt contignatio.* appellat Callixenus *συμπόσιον* inferiorem partem tabernaculi: quod quidem amplæ vaſtæque cœnationis inſtar habuit. atque hoc ſolùm iſtius ædificij ad vſum pertinuit: reliqua omnia ad ornatum. *αὕτη δὲ ἐνεπετάσθη κατὰ μέσον οὐρανίσκῳ κοκκινοβαφεῖ περιλεύκῳ. hæc contignatio. (στέγη τοῦ συμποσίου) circa medium tapetibus tecta eſt, expanſis in cœli modum, coloris coccinei admodum vergentis in albedinem.* *οὐρανίσκος* eſt papilio cœli aut tholi formam referens, vt pluribus expoſitum nobis libro ſecundo: atque etiam alibi. idem & *οὐρανὸς* aliquando ſignificat B. Chryſoſtomus de Xerxe, *Τί δέ σοι ὁ χρυσοῦς οὐρανὸς ἐβούλετο αἰσθητέ.* Vocem *κοκκινοβαφεῖ* tollendam cenſuerunt docti propter inſequentem *περιλεύκῳ*: ſine cauſſa, vt alibi diſputamus. *περίλευκος* id valet quod diximus: vel, *albo prætextus*. *καθ᾽ ἑκάτερον δὲ μέρος εἶχε δοκοὺς μεσολεύκους ἐν πετάσμασι πυργωτοῖς κατειλημμένας.* Scribo, *μεσολεύκοις ἐμπετάσμασι* π. Repetendum autem ex ſuperioribus *τὸ κοκκινοβαφέσι*. *ab vtraque parte habuit* ea contignatio, *trabes circumtectas tapetibus. coccineis albo diſtinctis (vel, mediocriter albicantibus) turritis.* Cognatæ voces ſunt quas in commentario De coloribus accuratè explicamus *λευκός*, *ἔκλευκος*, *διάλευκος*, *ἐπίλευκος*, *μεσόλευκος*, *μιξόλευκος*, & *περίλευκος*. ſic autem dicta *ἐμπετάσματα πυργωτά*, quæ turres pictura vel textura repreſentarent: ſicut *ζωωτὰ* dicuntur & *belluata*, quæ animalium figuras intextas habent. *τῶν δὲ κιόνων οἱ μὲν τέσσαρες ὤμ.* quatuor illæ columnæ quæ latitudinem deſignabant, at *οἱ ἀνὰ μέσον* ſunt ternæ reliquæ ab vtroque latere longitudinis. *τούτων δ᾽ ἐκτὸς περίστυλος ἐπεποίητο σύριγξ ταῖς τρισὶ πλευραῖς*, id eſt,

vltra

vltra iſtas columnis aliis *ad tria latera circumpoſitis, tres quaſi pergulæ confectæ erant, longæ quidem, ſed anguſtæ.* hoc declaratum voluit Callixenus voce σύριγξ, non quod viſum Dalecampio. Infra hoc libro, τῷ κοιτῶνι συνῆπτο στενὴ σύριγξ κατὰ πλάτος τοῦ κύτους χωρίζουσα τὴν γυναικωνῖτιν. ſic vt Polybius accipit, in deſcriptione loci cuiuſdam Alexandriæ libro 15. ἐπὶ δὲ τῶν ἀνὰ μέσον χώρων. Scrib. χωρῶν, eſt enim à χώρα, non à χῶρος. mox, ἐν δὲ ταῖς ἀνὰ μέσον χώραις. διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ἀέρος εὐκρασίαν. Obtinuit apud Græcos, vt ὁ περιέχων dicatur aër. quare vocem ἀέρος tollas licet. ſed cum vetuſtioribus locutus eſt Athenæus, Ariſtotele, Theophraſto, aliis: neque mutandum quicquam. Quod ait de aëre Ægypti & cœli temperie floribus apta, notum ex Theophraſti & Plinij teſtimoniis. huius quidem iudicio *terrarum omnium accommodatiſsima vnguentis Aegyptus copia roſæ.* lib. 13. cap. 3. Sed minus odoratas eſſe roſas Ægyptias, cæteroſque flores ſatis conſtat. εἰς τὸ τῆς σκηνῆς ἔδαφος κατεπέπαστο χύδην. Eclogarius videtur legiſſe κατέπασε. Ait enim, τὸ τῆς σκηνῆς ἔδαφος ἀπετέλει πρόσοψιν λειμῶνος ἄνθεσι χύδην καταπασθέν. non probo. πίνακες τῶν Σικυωνιακῶν ζωγράφων. Dalecamp. *pictorum Sicyoniorum tabulæ.* ſed aliud eſt Σικυωνίων. *Sicyonicorum*: aliud Σικυωνιακῶν. vel vt habent membranæ Σικυωνικῶν. *ſimilium Sicyoniis.* ac fortaſſe ζωγραφιῶν. ſcribendum, & de picturis Sicyonij generis intelligendum. Diuidebatur enim pictura in genera, Helladicum, Aſiaticum, & Sicyonium cuius auctor Eumolpus Sicyonius. αἱ δὲ μυθικὰς διαθέσεις. *quædam fabularia argumenta*, id eſt, ex fabulari hiſtoria petita. διάθεσις eſt *deſcriptio*, vt rectè vertit Dalecampius ad primum librum Strabonis eam vocem expoſuimus. In ſubiecta pompæ deſcriptione ait Callixenus, multas in ea fuiſſe διαθέσεις ἀκοῆς ἀξίας, id eſt, multas rerum variarum εἰκασίας dignas narratu: & paulò poſt de Polemone Periegeta ſcribit, eum ἐξηγήσασθαι διάθεσιν ἐν Φλιοῦντι, id eſt expoſuiſſe argumentum tabulæ cuiuſdam: cuiuſmodi erant quas Philoſtratus interpretatur in Iconibus. θυρεοὶ περιέκειντο ἐναλλὰξ ἀργυρεῖ τε καὶ χρυσεῖ. imò ἀργυροῖ τε καὶ χρυσοῖ. neque enim alio genere vocem θυρεὸς vſurpare, opinor voluit. quàm omnes alij. aut figura eſt πρὸς τὸ σημαινόμενον: & referendū ad vocem εἰκασίαι. nam reuera θυρεοὶ hoc loco nihil aliud niſi θυρεῶν εἰκασίαι. ἐξ ἑκατέρα πλευρᾶ. Scripti melius, ἐν ἑκατέρᾳ πλευρᾷ.

συμπόσιά τε ἀντία ἀλλήλων αὐτοῖς τραγικῶν τε καὶ κωμικῶν καὶ σατυρικῶν ζώων, ἀληθινὸν ἐχόντων ἱματισμόν. faceſſit mihi negotium vox αὐτοῖς. quæ referri alio non videtur poſſe quàm ad nomen ἄντρα proximè præcedens. Lego ἐν αὐτοῖς, vel παρ' αὐτοῖς. vt intelligantur cœnationes iſtæ in antris fuiſſe compoſitæ de queis modo eſt dictum: vel iuxta antra & ad illorum latera ſed in ipſis potius antris locatas arbitror, & quidem eo ſitu vt ſe inuicem reſpicerent, ζῶα appellat ſimulacra integra ſatyrorum, & perſonarum tragicarum ac comicarum alioquin erat vſitatius πρόσωπα dicere vt mox, πρόσωπά τε σατυρικὰ καὶ κωμικὰ καὶ τραγικά. Quod addit, ἀληθινὸν ἐχόντων ἱματισμόν, hoc vult: has perſonas ornatas fuiſſe vt cuique earum conueniebat, veſtibus veris non ſimulatis. σκευὴν propriam huiuſmodi perſonis docent nos Iulius Pollux libro quarto, & poetarum interpretes. Dalecampius lectionem aliam commentus eſt ſibi, & ſecutus. Νύμφαι ἐλείφθησαν, ἐν αἷς ἔκειντο Δελφικοὶ χρυσοῖ τρίποδες. Lego, νυμφαῖα ἐλείφθησαν, ἐν οἷς. ſacra Nymphis loca appellabant νυμφαῖα de iis accipio hæc verba. etſi diſertè ſcriptum etiam in Epitoma. Νύμφαι, & ἐν αἷς. quod quomodo exponi rectè poſſit non intelligo. τῆς πρώτης ἐρέας. Dalecampius emendauit τῆς πρ. ἡμέρας. mirum quid hominem doctum mouerit. nam tapetes τῆς πρώτης ἐρέας, id eſt, *è lana præſtantiſsima*, cur ei diſplicerent cauſſæ non erat. Theocritus in ſimilis pompæ deſcriptione tapetes ſimiliter laudat,

Πορφύρεοι δὲ τάπητες ἄνω μαλακώτεροι ὕπνω
Ἁ Μίλατος ἐρεῖ, χ' ὡ τὰν Σαμίαν καταβόσκων.

ὥστ' εἶναι δύο κατακλίνας ἐπ' ἀργυρῶν διέδρων vocat διέδρους repoſitoria tripodum, quæ binos ſimul capiebant. ſic δίφρος propriè ſedile duorum capax. τῶν κυλικείων καὶ ποτηρίων. Alia lectio eſt, κυλικείων. id erit, vaſorum potoriorum, & thecis ſuis contētorum, & extractorum. quid ſit κυλικεῖον exponitur libro 11. ſed non diſplicet κυλικείων. Mox tolle particulā καὶ ante κατασκευασμάτων. καὶ τὰ γένη μακρὸν ἐπεφαίνετό μοι δηλοῦν. Scripti libri, διεφαίνετό μοι. Ait autem, τὰ γένη, quia ſoliti veteres diuerſa poculorum genera habere quàm plurima. fidem fecerit vndecimus huius operis liber.

CAPVT VII

Πομπὴν πέμπειν. Stadium Alexandrinum. πομπὴ ferculum pompæ. αἱ τῶν πεντετηρίδων γραφαί. lampades byſsinæ. κανοῦν, ῥάβδος & virga. Orpheoteleſtæ Vannus myſtica Bacchi: item Mineruæ. λικνοφόροι mulieres & viri. Macetæ Bacchæ. ſmilax inter Bacchi coronamenta. Nyſa. λημνίσκοι & λινίσκοι. coli. alia præterea multa.

PERCVRRIMVS deſcriptionē regij tabernaculi: nunc ipſam pompam pauliſper ſpectemus. Eſt autem πομπὴ traductio aut tranſuectio Græci id dicūt πέμπειν, vel πομπεύειν, item παρέρχεσθαι, παριέναι, & διαφέρεσθαι) per publicas vrbis vias, à loco certo in certū locum, ſiue eundem ſiue aliū. In hac narratione vterq; terminus ſiletur & ποῖ & πόθεν. Suſpicamur nos, profectam pompam ab illa vrbis partē vbi fuit Ptolemæo ſtructum tabernaculum in eius Dei templum eſſe perductam cui ille honos habebatur præ-

cipuè. quà ducta fuerit, non prætermittitur. ἦγετο διὰ τοῦ κατὰ τὴν πόλιν σταδίου. de hoc ſtadio facit Strabo mentionem libro vltimo. Ordo autem pompę accuratiſſimè explicatur, & tempus quo cœpit progredi. πρώτη (videlicet, πομπὴ, *prima pompa*, vel *primum ferculum*) ἐβάδιζεν Ἑωσφόρου. Luciferum ſtellam, diem ducentem, in tabula expreſſerant. ei tabulæ principem locum inter omnia pompæ fercula, tribuerunt. καὶ γὰρ, ait ἀρχὴν εἶχεν ἡ πομπὴ, καθ' ὃν ὁ προειρημένος ἀστὴρ φαίνεται χρόνον. *quia duci cepit pompa quo tempore oritur Lucifer*: hæc ſatis declarant, ſi attendiſſent viri docti, præcedentia πρώτη δ' ἐβάδιζεν Ἑωσφόρου. Par & ſimilis ratio eius quod & ſtatim ſequitur; deſiiſſe pompam ſub Veſperi exortum: propterea agmen cluſiſſe illius ſtellæ ſimulacrum. Sic enim accipienda iſta minimè obſcura, niſi ἐθελοκωφοῦμεν verba, τὴν δὲ τελευταίαν Ἑσπέρου συνέβαινεν εἶναι· τῆς ὥρας εἰς τοῦτον συναγούσης τὸν καιρόν. deeſt etiam hîc nomen πομπὴ, vt ſæpiſſimè in hac narratione. Atq; in huiuſmodi locis πομπὴ nõ id ſignificat quod ante diximus: ſed res ſingulas in pompa tranſuectas: ſiue vt Latini loquuntur, ſingula pompæ fercula. ſic πρώτην vel δευτέραν ἱστορίαν Græci, *primam* vel *ſecundam hiſtoriam* Latini appellant hiſtoriæ partem primam aut ſecundam. Sic etiam intellige quod ſcribit de ſecunda pompa ἐπεὶθ' ἡ τοῖς Βασιλέων γονεῦσι κατωνομασμένη ſequebatur Luciferi ſimulacrum, ferculum diuis parẽtibus regis & reginæ ſacrum Deinde auctor multas πομπάς in vnum cogit, & ait, μετὰ δὲ ταύτας αἱ τῶν θεῶν ἁπάντων εἰκόνας ἔχουσαι τὴν περὶ ἑκάστων αὐτῶν ἱστορίας διασκευήν. quæ ita erant vertenda: *poſt has* ſequebantur *deorum omnium* pompæ (hoc eſt, imagines) *ornatu eo qui hiſtoria cuiuſque illorum conueniebat*. Poterat curioſus lector deſiderare pleniorem deſcriptionem huius partis, quę vniuerſæ pompæ fuit caput. Continebat enim deorum omnium ſimulacra, fercula, tenſas, & totius veterum theologiæ ad viuum expreſſam imaginẽ: ſuperſedet tamẽ Callixenus narratione hac: contẽtus indicaſſe cupido lectori, vnde poſſit reperitare quod hic nõ inuenit. Sic enim ille, τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτῶν εἴ τις εἰδέναι βούλεται, τὰς τῶν πεντετηρίδων γραφὰς λαμβάνων ἐπισκοπείτω. Si quis, ait, ſingula pompæ huius ſcire cupit, ſumat in manus tabulas illas quibus quinquennalis ludicri Olympici ſolennitas depingi ſolet, atque eas intueatur. quaſi dicat auctor, & in ornandis deorum omnium ſimulacris, & in ordine producta eſt cuiuſque effigies, & vno verbo in cæteris omnibus ad deos ſpectantibus, idem planè ſeruatum in hac Ptolemæi pompa, atque olympiæ, cum celebratur ludicrum olympicum. πεντετηρίδων γραφὰς interpretamur pictorum tabulas quarum argumentum erat, celebratio alicuius penteteridis. Notamus & alibi de hoc genere tabularum. Sed non ſunt prætermittenda hoc loco Athenæi verba è libro 12. ἀφικόμενος δ' Ἀθήνησιν ἐξ Ὀλυμπίας, δύο πίνακας ἀνέθηκεν, Ἀγλαοφῶντος γραφήν. ὧν ὁ μὲν εἶχεν Ὀλυμπιάδα καὶ Πυθιάδα στεφανούσας αὐτόν. ἐν δὲ θατέρῳ Νεμέα ἦν καθημένη, καὶ ἐπὶ τῶν γονάτων, καλλίων φαινόμενος τῶν γυναικείων προσώπων. Poteſt accipi γραφὴ & de libris eo argumento ſcriptis: ſic in Plutarchi libro de muſica ſimillimus locus accipietur commodius. Nam vt probet auctor antiquiſſimos tibicines ceciniſſe in ludis μεμελοποιημένα, τοῦτο δὲ, inquit δηλοῖ ἡ τῶν Παναθηναίων γραφὴ ἡ περὶ τοῦ μουσικοῦ ἀγῶνος. etſi autẽ in multis Gręciæ locis πενταετηρικοὶ ἀγῶνες celebrabantur tamen omnium penteteridum longè nobiliſſima fuit Olympica: quæ ineunte quinto quoque anno incredibili frequentia hominum, maximoque apparatu agitabatur. Quod ſi iudicij non fallimur, putamus etiam iſtam pompam Ptolemaicam agitatam eſſe occaſione feſti cuiuſdam quinquennalis. quod etiam arguere videtur iſta Penteteridis effigies quæ inter cętera dicitur paulò poſt fuiſſe geſtata. De magnificẽtia pompæ cæterorum deorum licet facere coniecturam ex vnius Bacchi choragio vbertim hic deſcripto. In ea deſcriptione ſcribunt libri veteres, λαμπάδας φέροντες βυσσίνας: non vt editum eſt, κισσίνας. de ellychnio è byſſo poſſis intelligere. Mox verò, ἔφερον δ' αὗται θυμιατήρια ἑξαπήχη κισσίνοις καὶ χρυσοῖς κίωσι † διακεκοσμημένα. exarata manu lectio habet κρίνοις: quod non minus corruptum quàm illud κίωσι. fortaſſe ſcribendum κισσοῖ vt interpretes. vel vt cenſemus nos κανόσι. Cogita lector ingenioſè. mihi quidem emendatio perplacet, non quia noſtra eſt, ſed quia vox κανὼν huic loco aptiſſima videtur. ſic vocabant in operibus cuiuſcunque materiæ extantia à reliqua ſuperficie ornamenta, quæ quidem in longum producerentur, in modum regulæ. ſic φακοὺς dixerunt in lectis pedum & ſimilibus operibus ornamenta quædam lenticularis formæ: de quibus plura obſeruamus alio loco. Dixi extantia: quæ enim non extant in longum producta, *virgæ* appellantur. ideo operibus textis ῥάβδους παρυφαίνεσθαι ſcribit Pollux: vnde *virgata ſagula* Virgilio. ſed & ῥάβδοι quæ eminent dicuntur: vt in illis oſtreis quæ appellãt Græci τραχυόστρακα & ῥαβδωτά. Pro ἐπὶ χρυσῶν μαζονόμων eſt in Epitoma, ἐν χρυσοῖς μαζονόμοις. deinde pro ἐν πορφυροῖς χλαμύσι, inuenio in membranis χλανίσι. Mox non longè ſupple ex membranis, Ὧραι τέσσαρες διεσκευασμέναι καὶ ἑκάστη φέρουσα τοὺς ἰδίους καρπούς. ἐχόμενα δὲ τούτων θυμιατήρια δύο κίσσινα. Vbi editur, τετράκυκλος πηχῶν τεσσάρων καὶ δέκα. numerum augent MSS. in queis πηχῶν ιζ, *cubitorum* 17. Corruptum eſt quod ſtatim ſequitur, τῇ δὲ τετρακύκλῳ ἱερεῖς καὶ ἱέρειαι. καὶ κέρσης τελεταὶ, καὶ θίασοι παντοδαποὶ καὶ τὰ λίκνα φέρουσαι. omitto dicere verbũ deeſſe huic ſentẽtiæ neceſſarium εἵποντο vel ἔφερον, aut ſimile: cuius prætermiſſio etſi duriuſcula, ferri tamen fortaſſe queat. illa certè κέρσης τελεταὶ, clamant vitium percuſſa. Dalecampius fecit ἐν Περσικῇ στολῇ ingenio, niſi fallimur, maiore quàm iudicio. veſtitum Perſicũ deſcribunt

bunt nobis Xenophon, & conditores Alexandri rerum. etiam Plutarchus, in libro de eius fortuna. ſed κεῖσθαι illius ſententia εἰς τὸ μέσον. etiã noſtra. cenſemus enim ita ſcribendum, ἱερεῖς καὶ ἱέρειαι, καὶ Ὀρφεοτελεσταὶ, καὶ θίασοι παντοδαποὶ, καὶ αἱ τὰ λίκνα φέρουσαι. opertaneorum ſacrorum myſtæ atque interpretes præcipui erant quos vocabant Orpheoteleſtas, qui ferè cum Bacchi orgiaſtis coniunguntur. Scribebam aliquando, καὶ Περσεφόνης τελεταὶ. ſed id iam non placet. nulla autem orgia aut myſteria ſine vanno peragebantur, quam Virgilius vocat myſticam: Plutarchus in Alexandro μυστικὰ λίκνα. multa de hac vanno ſcriptores. λικνοφόροι hic ſunt fœminæ: alibi viri: vt cum Æſchinem licnophorum ait fuiſſe Demoſthenes. Erant & in ſacris Mineruæ vanni. Vetus poeta apud Clementem & Plutarchum, Βάτ' εἰς ὁδὸν δὴ, πᾶς ὁ χειρώναξ λεώς, οἳ τὴν Διὸς γοργῶπιν ἐργάνην θεὸν στατοῖσι λίκνοις προστρέπεσθε. Macedoniam olim & *Macetiam* eſſe appellatam, & Macedones *Macetas* iam vulgò notum. in proximis tamen hiſce verbis, μετὰ δὲ ταῦτα αἱ Μακέται αἱ καλούμεναι Μιμάλλονες, καὶ Βασσάραι καὶ Λυδαὶ: *Maceta* peculiari ſignificatu dicuntur Macedonicæ mulieres Bacchi comites, quæ, ceu deo plenæ, furere ſolitæ: ἔνοχοι οὖσαι τοῖς Ὀρφικοῖς καὶ τοῖς περὶ τὸν Διόνυσον ὀργιασμοῖς: vt de illis ſcribit Plutarchus in Alexandro. vide Euſtathium ad Iliadis ῥαψ. ξ. Smilacem inter Baccharum coronamenta recenſet Callixenus, ſubiiciens, ἐστεφανωμέναι, αἱ μὲν ὄφεσιν, αἱ δὲ σμίλαξι καὶ ἀμπέλῳ καὶ κιττῷ. de ea re tamen Plinium lege libro 16. capite 35. ſic autem etiam Euripides in Bacchis. Nyſam celebrant veteres Liberi patris nutricem, etiam M. Tullius & Plinius, ab ea ſunt appellati montes Nyſæ, deſcripti geographis in variis orbis terrarum partibus. De fœmina non de vlla vrbe accipienda erant quæ ſequuntur: ἐφ' ἧς ἄγαλμα Νύσης ὀκτάπηχυ καθήμενον, ἐνδεδυκὸς μὲν θάψινον χιτῶνα, & cætera. Inuenio deinceps ſcriptum in Epitoma, ἑξῆς εἷλκετο ἄλλη τετράκυκλος: & ſtatim, ἐφ' ἧς κατεσκεύαστο ἄντρον. iſtud quidem perſpicuè verum: non quod editur, ἐφεξῆς κατιον. ſic modò dictum, ἐφ' ἧς ἄγαλμα Νύσης. In eodem Epitomæ libro ſcriptum, πλάτος κδ. *latitudo cubitorum* 24. vbi habet edita lectio, τεσσαρεσκαίδεκα. hoc melius dubio procul, vt longitudinis menſura arguit. ſeruemus igitur quod eſt editum cum hic, tum paulò poſt: καὶ κρατῆρες ἑκκαίδεκα· ὧν οἱ μείζους ἐχώρουν μετρητὰς τριάκοντα, αἱ δὲ ἐλάχιστοι πέντε. non aſſentior doctiſſimo viro Nicolao Sturioni, qui pro τριάκοντα reſtituebat τέσσαρας, exiſtimans poſitum vitio λ pro δ. verius putamus ſex fuiſſe horum craterum ordines, ſiue pemptadas, magnitudinis diuerſæ. primi ordinis quini crateres quinque metretas capiebant. ſecundæ pemptadis decem: tertiæ 15. & ſic deinceps ad triginta crateras vſque. Callixenus vt verbis parceret, maximorum & minimorum modum indicaſſe contentus, cæteros mediæ magnitudinis omnes tacuit. At ſequentia perſpicuè mendoſa, εἶτα λέβητες ἐξ βανωτοὶ εἰκοσιτέσσαρες ἐπ' ἐγγυθήκαις πέντε. quid enim eſt βανωτοί? Dalecampius emendabat ἀμφωτοί. grauius, opinor, ſubeſt vlcus. nam in βανωτοὶ ineſſe ſtatuimus vocis ὦτα veſtigia illud β numeri nota eſt. Scribo, λέβητες ἐξ ὦτα ἔχοντες (vel ἀμφωτοὶ) ὦτα εἰκοσιτ. Etiam illud non probo, μαζονομίαι εἰκοσιπέντε. Lego mutato genere μαζονόμια, vt ſemper alibi. malim deinde; ἐστεφανωμένοι οἱ μὲν κισσίνῳ, οἱ δὲ πιτυίνῳ. vt paulò antè, αὐτὴ δ' ἐστεφάνωτο κισσίνῳ χρυσῷ: non autem κισσῷ. etſi legitur infrà de Priapo, ἔχων στέφανον κισσὸν ἐκ χρυσοῦ. ſed melius ibi quoque, κίσσινον. Quid eſt quod vitij ſuſpicionem in iſtis mouere queat? ἐκ τούτου περιστεραὶ καὶ φάσσαι καὶ τρυγόνες καθ' ὅλην ἐξίπταντο τὴν ὁδὸν λημνίσκοις τοὺς πόδας δεδεμέναι, πρὸς τὸ ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν θεωμένων διαρπάζεσθαι. *ex hoc antro euolabant quàm longa fuit via, columbæ, palumbes, & turtures, lemniſcos habentes ligatos ad pedes, quò facilè à ſpectatoribus raperentur.* lemniſci ſunt tæniæ anguſtæ. optimè igitur facit vox illa ad hunc locum. Legendum tamen λινίσκοις, niſi & Eclogarij lectionem, & conſentientis etiam hic cùm illo, Euſtathij auctoritatem, inſuper habemus. Huius ſunt verba: ἰστέον δὲ, ὅτι ἐκ τοῦ κοινότερον λεγομένου λίνου, καὶ λινίσκος ὑποκοριστικῶς, ὁ λεπτότατος λίνος οἷον, περιστεραὶ καὶ φάσσαι καὶ τρυγόνες, καθ' ὅλην ἐξίπταντο τὴν ὁδὸν ἔν τινι πομπῇ λινίσκοις τοὺς πόδας δεδεμέναι. Vtrum potiùs amplectar non facilè dixerim. Mox ſcribit Breuiator, ἐπ' ἐλέφαντος χρυσοῦ κατακείμενος, ſed τὸ χρυσοῦ adiecit ille de ſuo: volebat enim ſequentium horumce verborum facere compendium: ὁ δ' ἐλέφας στολὴν εἶχε χρυσῆν. Subdit Callixenus, ὑπεδέδετο δὲ ἐμβάδας χρυσοβαφεῖς. Epitomæ non contemnenda lectio χρυσογράμμους. Caue mutes vocem κώλων cum dicit Callixenus, συνωρίδες τράγων ἑξήκοντα, κώλων δώδεκα δύο. Colum inter quadrupedes non ignobile animal, veteres mẽbranæ variè ſcribunt per ω vocalem modò magnam, vt hic: modo paruam, vt in ſeptimo Strabonis. ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος, μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός. Valcant igitur, qui emendant λεόντων. Hybridarum animantium nouum genus exhibent hic nobis calamo exarata exemplaria, onelaphos neſciò quos, aſinorum ceruorúmque naturam participantes. Nam vbi ſcribitur, στρουθῶν συνωρίδες ὀκτὼ, ἐλάφων ἑπτά. Huraldinus codex, & aliqui etiã Italicorum habent ὀνελάφων ἑπτά.

CAPVT VIII.

Varia animalia ad currus iuncta. ἡνίοχος *&* παραβάτης. *Aurigarum habitus.* παραναβαίνειν. thyrſolonchi. *Æthiopes* δωροφόροι. *Ebeni* φάλαγγες *vel* κορμοί. κυλίκιον *&* κυλικεῖον. διαβιοῦς. στέφανος, στεφάνη, στέμμα. στεφανωθῆναι τιμώμενον ἐν Δωδώνῃ. Chryſorrhoæ *fluuij*.

EST proprium ludicro Circenſi animal eſt equus: ſunt tamen reperti qui alia animalia iuncta in Romanum circum producerent: puta, elephantas, camelos, leones, tigres, ceruos, etiam canes denique. Hæc nos in commentario De ludis Circenſibus pluribus explicamus. Simile autem eſt, quod à Ptolemæo factum narrat hic Callixenus. Ait enim producta in iſta pompa fuiſſe ἅρματα καὶ συνωρίδας elephantorum, hircorum, colorum, orygum, aliarumque plurium beſtiarum. Narrat deinde, cuique currui aut bigæ, iuuenes binos fuiſſe impoſitos: quorum alterum παιδάριον, *puerulum*: alterum παιδισκάριον appellat, ceu ætate & ſtatura minorem. Sic in veris curribus, qui non ad ſpeciem inanem inſtruebantur, ſed ad pugnam vel cum hoſte vel cum antagoniſta, duo ſemper geſtabantur: alter qui habenas tractaret: alter qui pugnaret. ille dicebatur è re ἡνίοχος: hic παραβάτης. erant autem hi duo vt conditione, ſic etiam cultu diuerſi. Pulcherrimè id expreſſum eſt à Callixeno cum ait, ἐπὶ δὲ πάντων τούτων ἀνεβεβήκει παιδάρια χιτῶνας ἔχοντα ἡνιοχικοὺς καὶ πετάσους. hic erat verorum aurigarum habitus: ſaga circa humeros breuia, flagellum in dextra, in ſiniſtra habenæ, petaſus in capite. ſequitur de cultu parabatarum, ſiue vt poetæ vocant παραιβατῶν, vt Athenienſeis, apobatarū. παραναβεβήκει δὲ παιδισκάρια διεσκευασμένα πελταρίοις καὶ θυρσολόγχοις, κεκοσμημένα ἱματίοις καὶ χρυσίοις. Hic verò ſunt quædam nobis animaduertenda. Omnium primum παραναβαίνειν poſitum pro παραβαίνειν: niſi tamen ita potius eſt ſcribendum. παραναβάτης quidem certè pro παραβάτης non dicitur. Ornamenta iſtorum ait fuiſſe paruas peltas, & θυρσολόγχους. id eſt, *lanceas ſub thyrſorum ſpecie latentes*: ſiue θύρσους λογχωτούς, vt ad primum Strabonis dudum nobis expoſitum. *Thyrſolonchum* deſcribit Iuſtinus Martyr iſtis verbis, αἱ βάκχαι διὰ σχήματος εἰρωνικοῦ τὰς λόγχας ἐν τοῖς θύρσοις περιφέρουσι. Epitomæ auctor ſcribit χρυσολόγχας perperam. Scio poſſe aliquo modo defendi quod ſequitur, κεκοσμημένα ἱματίοις καὶ χρυσίοις. pene tamen perſuaſi ſumus, ſcripſiſſe Callixenum ἱματίοις καταχρύσοις, vel διαχρύσοις: qua voce iam vſus eſt aliquoties. hoc eſt, χρυσοποικίλοις. Porrò iſti parabatæ cum ſuis agitatoribus, in duas factiones erant tributi: nam id declarant proxima verba, ἐπῆσαν δὲ συνωρίδες καμήλων ἐξ ἑκατέρου μέρους τρεῖς. & fuiſſe etiam certamina quædam edita, ſignificant obiter quæ deinceps legas, ἐστεφανώθησαν δὲ ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ στεφάνοις χρυσοῖς εἴκοσι. Inter peregrina ſpectacula à Ptolemæo in iſta pompa exhibita, nominantur mox & Αἰθίοπες δωροφόροι, *Æthiopes donis onuſti*. docti emendarunt δορυφόροι reclamantibus antiquis membranis, & Epitoma etiam. Iſtorum ait quoſdam tuliſſe ἐβένου κορμοὺς διχιλίους. videntur eſſe quas Herodotus in Thalia φάλαγγας ἐβένου, & ex illo Plinius lib. 12. *phalangas* nominant. propriè tamen κορμὸς, vnde Romanorum *gremium*, aliud quam *phalanx* vel *palanga*. Paulò poſt id albo traductorum animalium commemorantur κοῖλοι λάκκοι βόες ἰνδικοὶ: ſcriptum erat in editis, κῶλοι λάκκοι, βόες ἰνδικοὶ εἴκοσι ἕξ. ferri poteſt, ſi colorum numerus reſtituatur, geminatis, quæ ſingulæ poſitæ ſunt, duabus literis hoc modo, κῶλοι λευκοὶ ιϛ, βόες ἰνδικοὶ εἰκ. ſed hoc quia mera coniectura eſt, placuit iure ſcriptam lectionem ſequi. Pro πάνθηροι ſcribe mox πάνθηρες, ex Epitoma & vſu auctorum. item pro ἀρκῆλοι, melius ἄρκηλοι. & pro κυλίκειον μεστὸν χρυσωμάτων, ſcribendum aliquoties κυλικεῖον. differunt enim iſta vti ſcimus. etſi paſſim pro potoriorum vaſorum theca (hoc ſignificat κυλικεῖον, non *abacum*, vt hic vertitur neque *repoſitorium*, vt aliquanto poſt:) legas κυλίκιον & in hoc auctore & in aliis. Διαθέσεις, in iſtis, καὶ γὰρ διαθέσεις πολλαὶ ἀκοῆς ἦσαν ἄξιαι, rerum ſunt ſimulacra & repræſentationes mirabili artificio expreſſarum ad decus pompæ: ſicut & ſexto capite diximus. Porrò in hac Callixeni narratione tria mihi obſeruet lector diligens, in quibus diſtinguēdis doctorum deſiderabit induſtriam. Illa tria ſunt, στέφανος, στεφάνη, στέμμα. *coronas* vulgò vertunt hæc omnia nullo diſcrimine. Atqui ſignificare aliud στέφανον, aliud στεφάνην declarant ſubiecta verba. ἐπόμπευσαν δὲ καὶ θρόνοι πολλοὶ, ὧν ἐφ' ἑνὸς ἔκειτο στεφάνη χρυσῆ· ἐπ' ἄλλου δὲ ἦν κέρας χρυσοῦν· ἐπ' ἄλλου δὲ ἦν στέφανος χρυσοῦς· καὶ ἐπ' ἄλλῳ δὲ κέρας ὁλόχρυσον. Dalecampius ne cogeretur anquirere quid different στέφανος & στεφάνη, expeditiſſimam iniit viam, deletis iſtis, ἐπ' ἄλλου δὲ ἦν κέρας χρυσοῦν· ἐπ' ἄλλου δὲ ἦν στέφανος χρυσοῦς. Enimuero ſententiam mutaſſet vir eruditus, ſi obſeruaſſet, στέφανον quidem dici plectilem, tortilémve, aut cuiuſcumque tandem generis coronam quæ toro conſtet: στεφάνην verò non eſſe torum: ſed limbum aliquantæ altitudinis in orbem ductum. Itaque στεφάνη quædam Callixeno memoratur altitudine bicubitalis: item aliæ ſex & quinque cubitorum. Atque ex eo murorum minæ στεφάναι dicuntur Græcis, non στέφανοι. Sic accipe ſemper in hac luculentiſſima narratione & ſimilibus locis. Στέμμα verò eſt vitta ſiue lemniſcus. atque vt coronæ lemniſcatæ (id eſt, vt loquitur Theocritus, περιζωστρῆσιν ἑλικταί,) honeſtiores erant: ſic ſtemmata aliis rebus circumplicabantur honoris cauſſa. Ergo ait Callixenus, ἐφέρετο φαλλὸς χρυσοῦς πηχῶν ἑκατὸν εἴκοσι, διαγεγραμμένος, καὶ διαδεδεμένος στέμμασι διαχρύσοις. quod erat diadema circum caput, hoc στέμμα circa phallum. Vt in lineam redeamus, ſcribit de Alexandro, hoc eſt, de vehiculo quo Alexandri Magni ſimulacrum tranſuectum eſt pompaticè, vt cum Tertulliano dicam, ὃς ἐφ' ἅρματος ἐλεφάντων ἀληθινῶν ἐφέρετο χρυσοῦς. moueant iſta verba in animo lectoris acuti ſuſpicionem, quaſi illos elephantorum currus quorum eſt antè facta mentio, non traxerint veri elephantes, ſed vel equi vel muli vel alia neſcio quæ animalia in elephanti figuram conformata. quod quia durum

rum credere eſt & vt exiſtimo abſurdum, ſcribo, ἐφ' ἅρματος ἐλεφάντων ἀληθινῶς ἐφέρετο χρυσοῦς. *verè aureus geſtabatur.* hoc eſt, ex ſolido auro, non inauratus. Obſcura ſunt, & ſi ſequimur interpretes corrupta, quæ poſt abſolutam deſcriptionem pompæ, de coronarum diuiſione dicuntur. ἐστεφανώθησαν δὲ ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ στεφάνοις χρυσοῖς εἴκοσι. Πτολεμαῖος δὲ ὁ πρῶτος καὶ Βερενίκη εἴκοσι τρισὶν ἐφ' ἁρμάτων χρυσῶν καὶ τεμένεσιν ἐν Δωδώνῃ. quinam illi ſunt qui ἐστεφανώθησαν? viri docti non alios putarunt, quàm Ptolemæum & Berenicen. quorum ſententia ſi ſtamus, lectio ſic videatur concinnanda. ἐστ. δὲ ἐν τῷ ἀ. καὶ σ. χρυσοῖς, εἴκοσι μὲν Πτολεμαῖος ὁ πρῶτος· ἡ δὲ Βερ. εἴκοσι τρισίν. *coronati ſunt in agone coronis aureis, Ptolemæus quidem primus, viginti: Berenice verò tribus & viginti.* Simplicius nos vt editæ lectionis verba ſonant, ita interpretabamur. *Coronati ſunt in certamine coronis aureis viginti* è victoribus: *Ptolemæus verò primus & Berenice*, κγ. vt τὸ εἴκοσι de perſonis intelligatur non de coronis. Eſt ſanè probabile quando certatum eſſe dicitur, & victores quoſdam extitiſſe, & coronas aureas nõnullis ſaltem illorum fuiſſe donatas. Etiam illud admodum probabile, in tanta hominum multitudine viginti minimum eſſe repertos, qui propter ſingularem diuerſi generis agonum peritiam, coronis aureis à munificentiſſimo regum, die præſertim adeò feſto ornarentur. Abſurdum verò quod ſequitur prima facie videatur, Ptolemæum & Berenicen στεφανωθῆναι τεμένεσιν ἐν Δωδώνῃ. Nam quomodo intelligemus, ludis iis qui Alexandriæ in Ægypto edebantur, Dodonæi agri portione, Ptolemæo & Berenicæ honorem fuiſſe habitum? Mitto aliorum interpretationes, quas probare non poſſum. Exiſtimo enim egiſſe Ptolemæum cum Dodonæ proceribus, qui ad ludos theori publicè venerant, vt domum reuerſi agri partem Ptolemæo primo & Berenicæ conſecrarent, eiſque duo τεμένη curarent dicanda, inque iis fana extruenda. quod quia ſine maximis ſumtibus non poterat fieri, ideo inter cæteras Philadelphi impenſas refertur hic à Callixeno. Addit autem, harum impenſarum ſummam, talentorum fuiſſe bis mille ducentorum triginta nouem, & hoc amplius minarum quinquaginta. quam omnem diſpẽſatores regiæ domus repræſentarint, priuſquam ſpectacula finirentur. hoc ſignificant verba auctoris, πρὸ τοῦ τὰς θέας παρελθεῖν. *priuſquam præterirent ſpectacula*, ſiue, *ſpectaculorum dies*. interpretes pecuniam in anteceſſum ſolutam volunt futuris victoribus, *priuſquam accederent ad ludorum ſpectacula*. In hæc abſurda præcipites eos dedit, verbum παρελθεῖν malè acceptum. Promtæ adeò ſolutionis cauſſa affertur, διὰ τὴν τῶν στεφανούντων προθυμίαν. non malè hoc quidem: nam quod libenter facimus, citò & expeditè facimus. Non diſſimulabo tamen animi ſenſum. Legam enim lubens, προμήθειαν non προθυμίαν. Tanta, inquit, prouidentia Regis ac reginæ fuit, vt ad iſtos omnes ſumtus, pecuniæ quod ſatis eſſet maturè coëgerint. Hæc ſine dubio propior cauſſa expeditæ ſolutionis quàm illa prior. Quos autem hic appellat οἰκονόμους inter miniſteria Regis Ptolemæi, alij βασιλικοὺς τραπεζίτας, *regios mẽſarios*. Ariſteus in deſcriptione magnificẽtiæ Ptolemæi erga Iudæos: ἐκέλευσέ τε τῶν διαφόρων δόσιν ἀθρόαν οὖσαν ἀπομερίσαι τοῖς ἐπὶ τῶν προσταγμάτων καὶ βασιλικοῖς τραπεζίταις. idem etiam φισκοφύλακας nominat cuſtodes *arcæ* id eſt fiſci regij. Ioſephus apud quem tota illa hiſtoria iiſdem propè verbis eſt deſcripta, dixit: τοὺς φύλακας τῶν κιβωτῶν. Scribe, οὐ γὰρ ἡ τῶν Περσῶν καὶ B. quod dicitur de Chryſorrhoa Nili cognomine, ſic accipe ne erres: nobile id nomen, quod variis Europæ Aſiæque fluminibus datum eſt, ſi rei veritatem ſpectemus, vni deberi Nilo, ac ſoli. Fluuios iſto nomine inuenies apud geographos non duos aut tres, ſed plures. omnium nobiliſſimus is qui Damaſcum Syriæ præterlabitur. Nilum quidem vulgò appellatum fuiſſe Chryſorrhoam nemo dixit veterum: etſi non neſcimus eſſe qui ſic appellent ex antiquis ſcriptoribus. Gregorius Nazianzenus in epitaphio Athanaſij, Νεῖλον, τὸν χρυσορρόαν ὄντως καὶ εὔσταχυν. Sed iam ſpectatum ſatis: nimis enim tenuit nos diu pompa regalis.

CAPVT IX.

Prou. Opera Philadelphia. πάροδος *in naue.* ἀκροστόλιον. *nauis* ὅπλα, arma. ἐσχάριον *deducendis in mare nauibus.* ἀνάκλασις ἐζυγωμένος. ἀναπεπταμένα *loca.* πτερὸν *&* περίπτερος. θύρα *valuarum ornamenta.* διαστυλία τοξοειδής. διάστυλα περίστερον.

ΚΑῚ περὶ πάντα ἐσπουδάκει τὰ κατασκευάσματα φιλοτίμως. de Ptolemæo Philadelpho loquitur: cuius ita μεγαλεπήβολον ingenium fuit, vt ab eo magnifica omnia opera Philadelphia ſint dicta. Philo Iudæus De vita Moſis, Πτολεμαῖος ὁ φιλάδελφος ἐπικληθείς, τρίτος μὲν ἦν τῶν ἀπ' Ἀλεξάνδρου τὴν Αἴγυπτον παραλαβόντων· ἀρεταῖς δὲ ταῖς ἐν ἡγεμονίᾳ πάντων οὐχὶ τῶν καθ' αὑτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν πάλαι πώποτε γεγενημένων ἄριστος. οὗ καὶ μέχρι νῦν τοσαύταις ὕστερον γενεαῖς ᾄδεται τὸ κλέος, πολλὰ δείγματα καὶ μνημεῖα τῆς μεγαλοφροσύνης κατὰ πόλεις καὶ χώρας ἀπολιπόντος, ὡς ἤδη καὶ ἐν παροιμίας εἴδει τὰς ὑπερόγκους φιλοτιμίας καὶ μεγάλας κατασκευὰς φιλαδελφείους ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι. Appianus hoc illi magnificum elogium tribuit, ὃς καὶ πορίσαι δεινότατος τῶν βασιλέων, καὶ δαπανῆσαι λαμπρότατος, καὶ κατασκευάσαι μεγαλουργότατος. τὰ δ' ἀπὸ τριήρους μέχρι τριηρημιολίας διπλασία τούτων. Ægyptiaci regni opes commemorans Appianus ex Ptolemæi huius rationario, fuiſſe illi ait, triremes ab hemiolia ad penteres numero mille & quingentas. Inter triremen autem hemioliam, & trieremioliam qui diſcrimen aliquod cenſent ſtatuendum, ij mihi nodum in ſirpo quærere

rere videntur. ἀπὸ παρόδου ἐπὶ πάροδον. Non eſt *aditus* πάροδος: ſed via quæ ſecundum nauis longitudinem in ſupremo tabulato patet iuxta remiges eos qui θρανῖται Græcis dicti. Veteres Latini *ageam* vocabant. paulò aliter videtur πάροδος accipi cum Hieronis nauis τετραπάροδος infrà nuncupatur.

ὕψος δ᾽ ἕως ἀκροστολίου, quod ἄφλαστον, ſiue *apluſtre* in puppi, id in prora erat ἀκροστόλιον: quanquam & ἄφλαστον proræ tribuitur. Sũt autem nauium ornamenta & acroteria illis partibus imponi ſolita. Cæterum nauis iſtius dimenſiones totidem ferè verbis apud Plutarchum legas in vita Demetrij. ἐπὶ τὸ τῇ θαλάττῃ μέρος αὐτῆς, deeſſe aliquid facile animaduertent, qui criticas aureis habebunt. Lege cum Epit. ἐπὶ τὸ πρὸς τῇ θαλ. μ. πολὺς δ᾽ ἦν καὶ ὁ τῶν ὅπλων κόσμος. non ſunt ὅπλα hic Martis arma: ſed nauis inſtrumentum vniuerſum: vt etiam apud Virgilium *arma*. vtilitatem horum ὅπλων declarant ſequentia verba, ἀναπληροῦν δὲ τὰ προσδεόμενα τῆς νεὼς μέρη. hoc vult enim: ex ea copia inſtrumenti nautici quo nauem inſtruxerat, reparaſſe Ptolemæum ſubinde, quicquid in ea naui poterat deſiderari, vt fieri amat in nauigiis præſertim huiuſce magnitudinis: ſemper enim aliquid ſarciendum & reficiendum eſt. Plautus,

> *Negotij ſibi qui volet vim parare,*
> *Nauem & mulierem, hæc duo comparato.*
> *Nam nulla magis res duæ plus negotij*
> *Habent, forte ſi occeperis exornare.*
> *Neque vnquam ſatis hæ duæ res ornantur,*
> *Neque eis vlla ornandi ſatis ſatietas eſt.*

elegantius porrò & magis ex vſu τῶν ἀκριβῶς ἑλληνιζόντων ſcribas, τὰ προσδεόμενα ἀεὶ τῆς ν. μ. de vocis ἀεὶ ſignificatione in huiuſmodi locis, tum alibi diximus, tum libri ſequentis, cap. 6.

εἰς δὲ τὰς ὑπηρεσίας τετρακοσίους. Plutarchus, ναύταις δὲ χωρὶς ἐρετῶν ἐξηρτημένην τετρακοσίοις, ἐρέταις δὲ τετρακισχιλίοις. ἐπισιτισμούς τε οὐκ ὀλίγον. Scribe, vel ἐπισιτισμοῦ, vel ἐπισιτισμόν. καθειλκύσθη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἀπὸ ἐσχαρίου τινός quæcunque de vocabulo ἐσχαρίου dicuntur hic à viro docto, ea, vt dicam ingenue, omnia eſſent ἄρρητα ἀμείνω. Euſtathium adhibere in conſilium erat ſatius. Locum illius eruditiſſimi epiſcopi integrum huc transferemus: rem enim aperit perſpicuè. ὅτι δὲ, ait, οὐ μόνον κατὰ γῆς ἐσχάραι πυρὸς ἦσαν, ἀλλὰ καὶ περιφέρονται, δῆλον ὅτι τοῦ ἐπόμπευσαν καὶ θυμιατήρια χρυσᾶ, καὶ ἐσχάραι ἐπίχρυσοι. Citat verba deſumta ex ſuperioris pompæ deſcriptione. Addit, Ἀθήναιος δὲ καὶ ἐσχάριον παραγωγῆς εἶδε, δι᾽ οὗ καθέλκονται νῆες εἰς θάλασσαν· ὅθεν ἡ ἀπείρατος γλῶσσα παραφθείρουσα, τὸ καινὸν πλοῖον ἀπὸ σκαρίου εἶναι φησί· βουλομένη πάντως ἀπὸ ἐσχαρίου εἰπεῖν. πρὸς ὁμοιότητα δὲ ἴσως ἐσχαρίου τινὸς, καὶ ἡ κοινότερον λεγομένη μαγειρικὴ ἐσχάρα καὶ ἐσκευάσθη καὶ ὠνόμασται. Rectè Euſtathius, ἐσχάριον hoc loco interpretatur machinam deducendis in mare nauibus aptam. hoc enim poſtulant omnino auctoris verba. quanquam ex eo quod addit, vulgò nauem recens factam dici ſolitam ἀπὸ σκαρίου, pro ἀπὸ ἐσχαρίου, vt ipſe interpretatur, non male colligas, ἐσχάριον ſignificaſſe aliquando tectum ſubitaneum & leuis operæ ſub quo naues ſolent compingi. Sed hæc coniectura tantum eſt, præterea nihil. Nam iſto loco ἐσχάριον non aliud eſt quàm quod diximus. alibi quoque ea voce Athenæus vſus, pro eo quod *baſim & compactionem & transtrorum planitiem* dicit Vitruuius in deſcriptione teſtudinis machinæ. Cuius cùm pridem magnus Turnebus in Aduerſariis ſuis nos admonuerit, eò lectorem reiicere, quàm pluribus probare malumus. Porrò formam ἐσχαρίου cuius hic meminit ex Callixeno Athenæus, ex ipſo nomine licet odorari. Erat enim coagmentatio multorum aſſerum inſtar ingentis foci, habens, vt opinor, impacta ligna tranſuerſa, inſtar craticulæ quæ Græcis ἐσχάρα. Sic in ea foſſa quæ huic machinæ ſucceſſit, deſtitutæ erant palangæ tranſuerſæ, ſicut auctor narrat. Etiam Vitruuius ἐσχάραν *baſim* alia in re interpretatur, libro 10. cap. 17. Nos in Apollodori Poliorceticis, capite, quomodo oporteat turres παροικοδομεῖν, notauimus hæc verba: κατὰ δὲ τοὺς ὀρθοστάτας ἀπὸ τῶν διαλλῶν ἐπὶ τὰ διαλλὰ ἐπιτίθενται ἔλεγχα ξύλα τετραγωνίζοντα τὸ σχῆμα, καὶ τὸ κάτω σχάριον συμπληροῦντα. Sic ſcribitur hic locus in bibliotheca Regis Chriſtianiſſimi.

τὸ ἀνοιχθὲν κατ᾽ ἀρχὰς ἐμφράξας: ſcribendum καὶ τὸ ἀν. vel εἶτα τὸ ἀν. & diſtinguendum poſt vocem præcedentem ναῦν. Senſus eſt, poſtquam nauis in eam foſſam deducta eſt in quam fuerat mare admiſſum, fuiſſe obturatam viam quæ patuerat mari, & aquam omnem machinis exhauſtam. quibus peractis, reſediſſe nauim ſuper factitiæ foſſæ palangis, ibique manſiſſe tanquam in ſtatione aut nauali. μετεξηντλήσατο πάλιν τὴν θάλασσαν ὀργάνοις. ſignificat, aquam maris quæ erat ingreſſa foſſam, hauſtoriis machinis fuiſſe tranſlatam & exhauſtam, neque enim puto aſſentiendum interpretibus, qui accipiunt de aqua quæ in nauem intrauerat. Id verò contra auctoris propoſitum manifeſtò facit: qui docere vult quomodo ſuper foſſæ palangas, nauis fuerit firmè collocata. hoc autem non potuit aliter, quàm ſublato prius mari quod fuerat admiſſum, ne iactaretur & fluctuaret in foſſa nauis. τούτου δὲ γινομένου ἑδρασθῆναι τὸ πλοῖον. Supplendum vt ſæpè in narrationibus, verbum φησί: vel ſcribendum ἑδρασθῆναι συνέβη τὸ π. hoc equidem verum cenſeo.

τὸ δ᾽ εὖρος ᾗ πλατύτατον, τριάκοντα πηχῶν. *Latitudo, quà fuit latiſsima, triginta cubitorum.* Contrarium interpres deceptus à vulgata lectione ἢ πλατύτερον. Deinde ſcribe cum Epitoma, μικρὸν ἀπέδει τεσσαράκοντα πηχ. non μικρὸν ἀπεδ.

τῆς ἀνακλάσεως εὐγράμμου φαινομένης. Refero ad rationes opticas: quas ita diligenter ait obſeruatas, vt reflexio concinna appareret. Dalecampius legendum cenſuit εὐθυγράμμου: ego

firma

firmatam auctoritate codicum ſcripturam non ſollicito. Eſt verò certum, in iis quæ tolluntur in altum, vt in altioribus columnis & ſimilibus, opticis rationibus cauendum eſſe, ne propter viſus ἀνάκλασιν deformitas appareat. Cùm enim eo res quæque minor videatur quo longiore interuallo à nobis ſpectatur, fallendus oculus eſt, & ſymmetriæ laus captanda eſt ex aſymmetria. quod etiam in ſtriatarum columnarum craſſitudine docet obſeruandum Vitruuius libro 4. cap. 4. In optimæ tamen notæ membranis ſcriptum ἀνακλήσεως, quod non probamus. μετέωρον ἄγων ἰσμάδ. Interpretis περιεργία magnam facit iniuriam nobiliſſimo fluuiorum. Auctor ait, eius fluctus in altum ſæpe attolli: interpres, *allidi & irruere.* Latinè parum, falsò prorſus. περίπατοι ἐγεγόνεισαν διπλοῖ. Ambulationes fuerunt duplices in ſingulis trium laterum: quarum altera fuit alteri ſuperſtructa. Inferiorem vocat κατάγειον, quia erat ſimilis ambulationibus quas hypogeas vocarũt: ſuperiorẽ appellat ὑπερῷον, à ſitu: à forma autẽ κρυπτὴν, *tectam.* ne quis hypethrã fuiſſe putaret. Πρώτη δ᾽ εἰσιόντι κατὰ πρύμναν ἐτέτακτο πρὸς ἐξεναντιούμενα, ἀναπεπταμένη κύκλῳ δ᾽ περίπατος. Hæc ſunt deprauatiſſima. Pars membranarum pro περίπατος ſcribit περίπτερος. Cenſeo corrigendum πρὸς τὰ ἐξ ἐναντίας μὲν ἀναπεπταμένη, κύκλῳ δ᾽ περίπτερος. Senſus autem eſt: Ingruentibus à puppi primam ſtatim occurriſſe ambulationem illam ſuperiorem, patentem vſque ad alterum extremum, ſine vllo obice aut ſepto, quod illam diuideret, ac breuiorem redderet: protectum verò in orbem habuiſſe anguſtum. Nemo dubitat ἀναπεπταμένα illa loca dici Græcis, quæ ſunt aperta & nullo obice interſepta. talis hæc ambulatio fuit. Πτερὸν architectorum eſſe vocabulum, ex Vitruuio conſtat & Plinio libro 36. cap. 13. etiam munitionis genus erat quod πτερὸν vocabant, de quo ad Polybium: variè enim eam vocem vſurparunt. ſed ferè de iis tantum dicitur, quæ ſimilem figuram habent aliquo modo ei quem Græci πτερὸν vocant. Heſychius interpretatur, ὑψηλὸν, πανταχόθεν ἐξέχον. ἢ στέγην ἔχουσαν ἐξοχήν. harum trium explicationum prima & ſecunda ſunt alienæ. Sæpiſſimæ obſeruauimus in doctiſſimis illis Gloſſis, confuſas eſſe duarum affinium vocum interpretationes. is error hic commiſſus eſt: nam priores illæ explicationes, non explicant vocem περίπτερος, ſed περίπετρος. teſte ipſo Heſych. qui ſcribit paulò ante, περίπετρος, πανταχόθεν ἐξέχον. Tertia interpretatio ita ſcribenda, τὴν στέγην ἔχουσαν ἐξοχήν. Ex huius mente igitur, περίπατος κύκλῳ περίπτερος erit, *ambulatio in orbem protectum anguſtum habens.* nam ἐξοχὴν apud Heſychium quid aliud interpreteris niſi tecti proiecturam? Poſſumus etiam aliter ex Vitruuio vocem περίπτερον explicare. *peripterum* locum vocat ille, qui vno columnarum ordine cingitur: *dipterum*, qui duplici. Itaque ambulatio περίπτερος erit, quam columnæ circumuallant. Iuuat quod modò dixit fuiſſe hanc ambulationem vndique feneſtratam & ſepimentis munitam. Φραγμοῖς, ait, καὶ θυρίσι περιεχομένη πάντοθεν. videtur ſingula intercolumnia ſuam feneſtram habuiſſe. Sic etiam paulò poſt οἶκον περίπτερον cum Dalecampio acceperim. & non multò poſt συμπόσιον περίπτερον. vbi clarè hanc expoſitionem confirmat auctor, ſubiiciens ſtatim, οἱ κίονες αὐτοῦ ἐκ λίθων Ἰνδικῶν συνέκειντο. Iſta mox, τῇ διαθέσει κατάστεγον ἄνω πάλιν non intelligo: & videntur deeſſe quædam.

θυρίδες ὑπέκειντο διάειαν παρέχουσαι. non eſt διάεια, vt putant, *adeundi commoditas*: ſed aeris recipiendi ac luminis, vt locus fiat & luminoſus, & perflatilis. neque neceſſe mutare in διαερία: nam διαὴς, & δυσαὴς probæ dictiones ſunt, etſi ποιητικώτεραι. ἐλεφαντίνους ἔχουσαι τοὺς κόσμους. bullas intelligit, & ſi qua ſunt alia valuarum ac forium ornamenta. Sed notandum ſequentia verba, ἡ δ᾽ ἐνήλωσις ἡ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν καὶ τὰ ῥόπτρα ἐξ ἐρυθροῦ γεγονότα χαλκοῦ τὴν χρύσωσιν ἐκ πυρὸς εἰλήφασιν. *claui*, inquit, *qui in operis fronte itémque marculi, ex ære rubro facti, auri ſimilitudinem per ignem erant conſecuti.* πρόσωπον cape vt in illo Pindari, ἀρχομένου δ᾽ ἔργου πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές. vulgò dicimus in idiomate noſtro, *frontiſpicium.* iſta χαλκὸς ἐρυθρὸς τὴν χρύσωσιν ἐκ πυρὸς εἰληφὼς, periphraſis ſunt eius ſpeciei æris, quam nos appellamus *lotonum*, lutei planè coloris.

ναὸς Ἀφροδίτης θολοειδής. *templum Veneris ad ſimilitudinem tholi factum.* alibi plura de voce hac & figura diximus: quam non rectè animo ceperunt, qui verterunt, *ædes Veneris camerata, in teſtudinis rotundum faſtigium deſinente cacumine.* hui: tot verbis opus fuit vt vnica vox θολοειδὴς exprimeretur? quorſum verò *teſtudinis* nomen? nam alia figura χελώνης, alia θόλου. vt ſciunt qui Romanum Pantheum, aut corporis aut animi oculis viderunt. non diſſimilis figura illius ῥομβωτοῦ ὀροφώματος, quod præcedit. οἱ γὰρ κίονες αὐτοῦ. malim οἱ γοῦν. quò enim illud γάρ? Mox ſcribe, ἔχον τὴν πετροποιίαν ἐκ λίθων ἀληθινῶν καὶ χρυσοῦ δεδημιουργημένην. Videamus verò ſequentia, ἐπιτερπὶς δ᾽ ἱκανῶς καὶ ἄλλο συμπόσιον ἦν, ἐπὶ τῇ τοῦ μεγίστου οἴκου στέγῃ κείμενον, σκηνῆς ἔχον τάξιν, ὥστε τῇ μὲν ἐκ ἐπην, διατοναία δ᾽ τρέχει διὰ πεσοῦ ξυλὸς ἐνεσέλλακτο διαστήματος. ἐφ᾽ ὧν αὐλαῖαι κατὰ τὴν ἀνάστασιν ἁλουργεῖς ἐνεπετάννυντο. Mendarum lætam hic ſegetem acutus lector habet, in qua ſe exerceat. à ſcriptis manu codicibus fruſtra auxilium ſperes: fruſtra etiam ab Epitoma, quæ hæc omnia prætervolat, vt iam tum inquinata. Vitij indicium vel in illis ſatis certum, ἐφ᾽ ὧν. nihil enim præceſſit quò hæc poſſint referri. Lego, ὥστε τῇ μὲν ἐκ ἴσου ὄδιν, διατόναια δ᾽ τρέχει διὰ πεσοῦ ξυλὸς ἐπιτέτακτο, (vel ἐνετέτακτο) διαστήματος. ἐφ᾽ ὧν αὐλ. &c. Senſum elicio hunc: œci maximi contignationi impoſitum fuiſſe cœnaculum, tentorio ſimile. Id verò ſic factum fuiſſe, vt illi quam diximus contignationi nihil ſuperſtructum eſſet. puta, nulli parietes, nullum tectum: ſed funes

ſunes quoſdam arcuatos certo interuallo fuiſſe diſpoſitos, vel diſtentos, ſuper quibus aulæa pãdebant quoties vſus eſſet. Vocabulum διατόναια, non memini legere alibi: nec ſatis ſcio quid propriè ſignificet. ſed διατόναια τεξοειδῆ appellat auctor ſine dubio, arcus dimidiatos ex craſſis funibus vel ligno factos ſuſtinendis aulæis: quæ ſuper illis expanſa, efficiebant vt dicit auctor, cœnaculi faciem tentorio ſimilem. Fortaſſe διατόνια rectius ſcribamus: ſed alio ſenſu, quàm accipit Heſychius, qui interpretatur κέϱκης. Quod diximus de funibus arcuatis, ſtare non poteſt: niſi intelligamus fuiſſe eos ſuſtentatos perticis aut varis, aut alia re aliqua. Deinde ſcribe, Μέσα δὲ τῶν αἴθριον ἐξεδέχετο.
ἁλουργῇ παραχσείρῳ κεκοσμημένον. Ignotæ ſignificationis verbum eſt hic παραχσείρον. ſed vel funes ſignificat, vt explicat Dalecampius: vel aliud neſcio quod ad oras veli appenſum ornamentum inſtar prætextæ, aut fimbriarum.

CAPVT X.

Carpentum quo Alexandri corpus in Ægyptum eſt delatum. κατεσκεύασμαι *actiuè & paſsiuè.* λευκέα, *& ex ea funes.* Ῥοδανοῦ *&* Ηεϱδανοῦ *nomina confuſa.* σῶμα *pro ſeruo.* ἀνθρωπότης *vulgus hominum. helix. de terebra obſeruatio. Hieron & Franciſcus Magnus principes* φιλόμουσοι. *Horti Adonidis.* κεραμίδες μολυβδαιναι.

AIT eruditiſſimus conuiuator, Ἱερώνυμος ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς ἁρμαμάξης, ᾗ συνέβαινε κατακομισθῆναι τὸ Ἀλεξάνδρου σῶμα. Deſcriptionem huius harmamaxæ accuratè perſequitur Diodorus Siculus lib. 18. ex eo petat lector. eſt enim opus ſanè quàm magnificum, & Alexandri corpore non indignum. Hieronymi tamen nomen à Diodoro prætermiſſum eſt: itémque ab Aeliano libro 12. Ποικίλης, capite vltimo. Ait, εἰς ὕλην μὲν ξύλων ἐκ τῆς Αἴτνης παρεσκεύασε. ſic Epitoma; & ferri poteſt. planior tamen ſententia fuerit, ſi ſcribamus, εἰς ὕλην μεν ξύλων, ξυλεία ἐκ της Αἰτ. παρεσκεύασε, ἑξ. τρίηρ. σκ. πλῆθος ἐξεργάσασθαι δυναμένη. Ita vſurpauit paulò antè vocem ξυλεία. ὁ φασὶ παγῆναι πεντήκοντα πλοίων πεντηρικῶν ξυλεία. aut ſic, εἰς ὁ ὕλην μεν ξύλων ἐκ τ. Α. παρεσκεύασε. parauerat. nam & κατεσκεύασμαι & παρεσκεύασμαι tam actiuè quàm paſſiuè ſumi ſolent. Scripſimus ex antiquis, καὶ τὴν εἰς τὴν ἄλλην χρείαν ὕλην, τὴν μὲν ἐξ Ἰταλίας, τὴν δὲ ἐκ Σικελίας. poſtrema in editis malè deſiderantur. Sequitur, εἰς δὲ σχοινία λευκαίαν μὲν ἐξ Ἰβηρίας· κάνναβιν δὲ καὶ κίττον ἐκ τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ. Euſtathius, Ἀθήναιος ἱστορεῖ περὶ τινός, καὶ ὅτι εἰς σχοινία ἡτοιμάσατο λευκέαν μὲν ἐξ Ἰβηρίας· κάνναβιν δὲ ἐκ τοῦ Ηεϱδανοῦ ποταμοῦ. εἴη δὲ αὖ ἴσως δέρμα, λεύκης παρόμοιον τῷ ἐκ φιλύρας. Scribe igitur in Athenæo, λευκέαν μὲν ἐξ Ἰβ. ſic & Eclogarius. Arboris λεύκης, populi librum decorticatum ad conficiendos funes, appellabant λευκέαν. ſicut detractam pellem leoni λεοντῆν, vulpi ἀλωπεκῆν, & alia id genus. In Heſychij Gloſſis alicubi leges, σπάρτον, λευκαίας σχοινίον. Melius idem alibi λευκέα per ſimplex ε: quod interpretatur, σχοῖνος. rectè: ſi accipias pro fune ſimpliciter, & ἀντὶ σχοινίου. nam iunci ſpeciem λευκαίαν nouimus nullam. Gloſſarum tamen auctor, *ſpartum* λευκαίαν interpretatur. nec dubium multos iam olim per αι ſcripſiſſe id nempe ea notione. Rhodani nomine intellige fluminis illius vtramque ripam: vbi etiã hodie cannabis copia non tenuis. Sed fluuij huius nomen diuersè ſcriptum inuenimus. in Epitoma disertè Ῥαδανοῦ. mendosè, vt palam eſt. in Euſtathij codicibus Ηεϱδανοῦ. an & hoc mendosè? ita videtur mihi quidem. At voce κίττον quid faciemus? Hederæ vſum eſſe nullum ad funes nectendos, rectè pronuntiant docti. quare in Excerptis & Euſtathio veſtigium nullum eius verbi. Πίτταν, opinor, ſcripſerat auctor: quod etiam doctiſſimo Geſnero venerat in mentem. Picem non poſtremas obtinere in nautica ſuppellectile, omnes norunt. Ait, Ἀρχιμήδης ὁ μηχανικὸς μόνος αὐτὸ κατήγαγε (τὸ πλοῖον) δι' ὀλίγων σωμάτων. Dalec. *paucis inſtrumentis.* imò verò, *paucorum ſeruorum ope.* σώματα, vt in libris Iuris ciuilis Romanorum paſſim *corpora* pro ſeruis. quanquam id Iulio Polluci non probatur, σώματα, inquit, ἁπλῶς, οὐκ ἂν εἴποις, ἀλλὰ δοῦλα σώματα. ſed obtinuiſſe contrarium, teſtatur in Ancyroto Epiphanius. ἔωθεν ἡ ἀνθρωπότης καλεῖν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὀνόματος. οἷον, ὅτι δεσπότης ἐστὶν ὀγδοήκοντα σωμάτων. *Solent vulgo hominem de nomine alterius partium ex quibus conſtat appellare: vt cum dicimus, eſt herus 80. corporum.* ἀνθρωπότητα dixit Epiphanius, pro, *vulgo homines.* ſicut ſolent beati patres Græci τὴν ἀδελφότητα, Latini, *fraternitatem* ponere pro cœtu fratrum & Eccleſia. Sed non ſolùm vulgus ita locutum: verùm & eruditiſſimi quique Græcorum ſpreto Pollucis imperio. Harpocration de inſtitutis à Solone primum lupanaribus loquens, Νίκανδρος, inquit, ἐν ἕκτῳ Κολοφωνιακῶν Σόλωνά φησι σώματα ἀγοράσαντα εὐπρεπῆ, ἐπὶ στέγης στῆσαι. id eſt, *Nicander lib. 6. Colophoniacorum auctor eſt, Solonem ſeruas pulchras emiſſe & in cella proſtituiſſe.* idem alio loco σωματέμπορον vocari docet quem veteres, inquit, ἀνδροκάπηλον. Ariſtoteles & ſentiendi & loquẽdi rectè norma, De miraculis auditis λέγουσιν οὕτω τοὺς εἰκοῦντας τὰς Γυμνησίας Ἴβηρας καταγυναίους εἶναι, ὥστε ἀντὶ ἑνὸς σώματος θηλυκοῦ διδόναι τοῖς ἐμπόροις τέτταρα καὶ πέντε σώματα ἄρρενα. apud Demoſthenem in ea contra Euergum & Mneſibulum, τὸ σῶμα, & ἡ ἄνθρωπος, & τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου pro eodem ponuntur. Sic etiam accipe in hoc Phlegontis Tralliani loco, cuius mentem doctiſſimus interpres non eſt aſſecutus, ἐὰν οὖν σοι φαίνηται περὶ τούτων γράφειν τῷ βασιλεῖ, ἐπίστειλον κἀμοί, ἵνα καὶ τῶν σωμάτων τινὰ τῶν ἱστορούντων τὰ κατὰ μέρος ἐξαποστείλω σοι. vertendum erat, *Si ad principem de ea re videtur tibi ſcribendum, ſcribe etiam ad me, vt ſeruos quoſdam tibi mittam eorum qui rem totam tenent.* quo maior eſſet fides miraculoſæ narrationi,

rationi, offeruntur ſerui, qui tormentorum perpeſſione, ſi opus ſit, veritatem obſignent. Ergo etiam hic *σώματα* ſũt perſonarum corpora, non inſtrumenta. Ætate B. Auguſtini vulgus Græcorum ſeruos vocabat *σωμάτια*, potius quàm *σώματα*. Itaque hæret pia illa anima, dubitatque an vocem *σώματα* liceat de ſeruis interpretari. Sic ille in locutionibus de Geneſi. *Græci σωμάτια ſeruos appellant vſitatiſſima locutione ſed quia non σωμάτια ſed σώματα hic dictum eſt, non eſt temere confirmandum ſeruos ſignificatos. fieri tamen poteſt vt hoc magis ſit.* ſic ille vſum loquentium potius quàm ſcribentiũ ſpectans. Sed ad penſũ redeamus. obſtat interpretationi huic Procli narratio, primo in Euclidem commentario. Narrat ille deductã hanc nauem non *δι' ὀλίγων σωμάτων*, *paucorum ſeruorum opera*: ſed vnius Hieronis regis. *πάντων ἅμα Συρακουσίων ἑλκύσαι τὴν ναῦν οὐ δυναμένων, Ἀρχιμήδης τὸν Ἱέρωνα μόνον αὐτὴν καταγαγεῖν ἐποίησεν.* Quomodo conciliabimus? tam facilè quàm deſcendit imber cum pluit. Sic nempe dici Proclo Hieronẽ ſolum eam nauem deduxiſſe, quomodo ait Athenæus ſolum Archimedem. hic feciſſe dicitur, quia faciendi rationem inuenit: ille quia honoris ſui cauſſa operi manum admouit. Quod igitur Athenæus paucorum miniſterio Archimedem vſum ſcribit: idem & de Hierone eſt intelligendum. atque hoc etſi non ait disertè Proclus, non tamen negat. Ait auctor, *πρῶτος δ' Ἀρχιμήδης εὗρε τὴν τῆς ἕλικος κατασκευήν*. & Proclus, *ἡ ἕλιξ ἐκείνη τις περὶ τοῦ Ἀρχιμήδους πορίμη.* Sed de Helice, multa viri docti, quæ non repetam. Ait de clauis æneis quibus munita hæc nauis, *διὰ τρυπάνων δ' ἦσαν οὗτοι ἡρμοσμένοι.* Itaque etſi decem ac quindecim pondo pendebant hi claui, quia tamẽ terebra terebrata erant foramina in quæ erant immittendi: craſſiores ſeſquidigito ipſos eſſe non oportuit, aut circiter, nam vltra hunc modum terebra non habet explicationem, auctore Vitruuio libr. 10. capit. 22. Ait, *διὰ κλιμάκων πυκνῶν ἡ κατάβασις ἐγίνετο.* *per ſcalas plures*: vel. *per multorum graduum ſcalas.* nam *κλῖμαξ* vtrumque ſignificat, gradum & ſcalas. Illud commoditatem deſcendendi indicat: hoc, interuallum magnum quod ab vna contabulatione fuit ad aliam. Ait, *ταῦτα δὲ πάντα δάπεδον εἶχεν ἐν ἀβακίσκοις συγκείμενον ἐκ παντοίων λίθων.* Expoſuimus hunc locum Commentariis ad Suetonium libro primo, cap. 46. vbi de muſiuo opere notamus. Eſt verò argumentum principis literarum amantis, quique vt ait Pindarus, *ἀγλαΐζεται μουσικῆς ἐν ἀώτῳ*, quod obiter hic obſeruatur de Hierone qui teſſellatis ſuæ huius nauis pauimẽtis vniuerſum Iliadis argumentum curauerat exprimendum. Sic Rex Franciſcus pater ille & Mecenas literarum ac literatorum, in cuiuſdam prælongæ ambulationis quæ in regio viſitur palatio Fontis-Eblaudi, parietibus, vniuerſum Odiſſeæ argumenentum ſolertis pectoris penicillo ſpectandum exhibuit. Lege autem ſic, *ἐν οἷς ἦν κατεσκευασμένος πᾶς ὁ περὶ τὴν Ἰλιάδα μῦθος* *θαυμασίως ταῖς κατασκευαῖς. κἀν ταῖς ὀροφαῖς καὶ θυρώμασι δὲ πάντα ἦν ταῦτα πεποιημένα.* Ait, *ἐν οἷς κῆποι παντοῖοι θαυμασίως ἦσαν περιβάλλοντες ταῖς φυτείαις διὰ κεραμίδων ἢ μολυβδίνων.* Lege *διὰ κεραμίδων μολυβδίνων*, ſublato *ἢ*. Hoc vult inſtitutos fuiſſe omnis generis hortos in ambulationibus illis: ex quibus hortis manantes plantæ per laminarum plumbearum commiſſuras, nauẽ totam circundabant. *Κῆποι* ſunt, herbarum hortenſium inſtitutæ areolæ in congeſta terra ſuper nauis tegmen: vel erant iis ſimiles quos Adonidis hortos vocant, in quibus alſioſæ plantę educantur, intra *περιφορήτους* teſtas: cuiuſmodi & illa dolia erant, quorum ſtatim fit mentio. Sic plures horti facti erant in ambulationum ſuperficie. *Κεραμίδας μολυβδίνας* dixit, vt Suetonius *chartam plumbeam*: quod pluribus ibi expoſuimus. laminas plumbeas ſignificat, in ſpeciem laterum formatas, ſic paulò poſt, *πλίνθοι μολύβδου*. Illæ ipſæ ſunt, de quibus antè locutus eſt auctor cum dixit, *ταῖς ἐκ μολύβδου ποιηθείσαις κεραμίσιν ἀεὶ καθ' ὃ ναυπηγηθείη μέρος περιελαμβάνετο.* & iterum, *μολιβδίνας κεραμίσιν ἀπεστέγνωντο.*

CAPVT XI.

Perſpicuitas prima virtus orationis. Attegiæ & trichilæ. *τρόπος. Ἄτλαντες. κεραία. τὰ φαινόμενα.* Toxicę, *παραγγέλματα παραρρήματα*, *ſiue παραγγέλματα. Italia πολύδενδρος. alia non pauca.*

ΣΑφήνειαν orationis primam ac præcipuam virtutem eſſe, ſcitum eſt ſapientiſſimorum hominum. Vellem huius veniſſet in mentem erudito interpreti, qui iſta verba, *ἔτι δὲ σκηναὶ κιττοῦ λευκοῦ καὶ ἀμπέλων*, ita vertit, *præterea ex alba hadera & vitibus attegiæ & trichilæ.* nimis hoc quidem ambitioſè. Eſto: *attegias* dici pro *σκηνάς*, quia poeta ſatyricus ea voce eſt vſus: & quia Rufinus auctor nimis ſæpe ineptus atque imperitus, *σκηνοποιεῖσθαι* Ioſephi verbum, tranſtulit *attegias componi.* Barbaram tamen vocem (Pænorum eſt verbum quod etiam extat in Dionyſij periegeſi Latina) Latinæ prælatam eſſe, quis non miretur? quis non indignetur? deinde ſi *attegiæ* & *trichilæ* ſunt idem, cur poſuit vtrumque? poſtremo cur notum & tritum vſu vocabulum Græcorum duobus obſcuris mutauit? Quod ſequitur, *ὑπεῖχον δὲ καὶ τὸν τοῖχον ἑκατέρωθεν τρόποι περιειλημμένοι*, planius ſcriptum eſt in Epitome, *τρόποι πέντε*. Sed hanc lectionem confutat ſequens locus, vbi eadem vox iterum poſita. de illo mox viderimus. Hic verò *τρόπον* tiguum ſignificare, non malè conijcit Dalecampius, vir eruditiſſimus. Videtur, ſi mendo caret codex, artis fabrilis aut lignariæ proprium eſſe vocabulum, vt alia multa omnium artium: quæ hodie obſcura eſt doctiſſimis, amiſſis eius argumenti libris, mirum non eſt. Veteres magiſtri hac in parte quanta negligentia vſi fuerint, omnes ſciunt. Præter vulgò notam & pueris huius dictionis ſignificationem:

accipitur (ſed cum alio accentu in libris melioribus) in re nautica, pro tortis loris, vt & Seruius explicat in Homeri verſu Ἠρτύναντο δ᾽ ἐρετμὰ τροποῖς ἐν δερματίνοισι. Scholiaſtes Ariſtophanis, μεγάλοι τοῖς τριήρεσιν ὀφθαλμοὶ γίνονται, δι᾽ ὧν τὰς κώπας ἐμβάλλοντες ἐκωπηλάτουν. ἐφράττοντο δὲ καὶ δερματίνοις τρόποις πρὸς τὸ μὴ τρίβεσθαι τὰ σανιδώματα. hanc ſignificationem non prætermiſerũt grammatici: de ea multa Heſychius. Additur, ἀτλαντές τε περιέτρεχον τὴν ναῦν ἐκτὸς ἑξαπήχεις. Euſtathius legit ἐντός. quid ſit atlantes & telamones in architectura, habes apud Vitruuium libro 6. cap. 10. Sed adſcribenda ſunt Euſtathij verba, quibus hunc locum expoſuit. Καὶ ἴσως τοιαύτης ἐννοίας παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ οἱ ἄτλαντες, ἐν τῷ, περιέτρεχον τὴν ναῦν ἄτλαντες ἐντὸς, ἑξαπήχεις. εἰ μὴ ἄρα ζώδια, ἤγουν ἀνδριάντες ἦσαν ἐσχηματισμένοι πρὸς μίμησιν Ἄτλαντος: *fortaſſe ab eadem mente* (ſuſtinendi nẽpe ſignificatione) *dicti ſunt apud dipnoſophiſtam* ἄτλαντες, *cum ait: nauem ambibant ab interiore parte atlantes ſenorum cubitorum. niſi tamen ſigna potius ſunt, animalis figura: hoc eſt, ſtatua pro columnis poſita figura Atlantis.* De turribus iſtius nauis refert auctor, τούτων δὲ ἑκάστῳ παρεδέδεντο κεραῖαι δύο, ἐφ᾽ ὧν κατεσκεύαστο φατνώματα, δι᾽ ὧν ἠφίεντο λίθοι πρὸς τοὺς ὑποπλέοντας τῶν πολεμίων. Nolim κεραίας hic *antemnam* Latinè dicere: ſed tignum eminens vel proiectum: Duo fuêre parietibus turrium infixa tignorum capita, ſuper quibus extructa erant τὰ φατνώματα. quo nomine intelligitur hic paries aut lorica crebris diſtincta toxicis. Apello τοξικὰς cum Symmacho & Græcis Iuriſconſultis feneſtras longas & anguſtas, ad emittenda potius tela, quàm ad lucem admittendam factas. Hebræi, vt videtur חלוני שקפים אטמים *feneſtras proſpectus clauſas*: nempe ab exteriore parte, primo Regum cap. 6. 4. frequentiã earum feneſtrarum in illo pariete declarat appellatio φατνώματα: quod verbum opus ſignificat ad præſepis formam fabricatum: cuiuſmodi ſpeciem exhibent lacunata domorum tecta. Cæterùm κεραίας iſtis ſimiles illæ fuerunt, quarum mox fit mentio, etſi longè alio in loco ſitæ. Nõ longè ſequitur, τεῖχος δὲ ἐπάλξεις ἔχον καὶ καταστρώματα διὰ νεὼς ἐπὶ κιλλιβάντων κατεσκεύαστο. Illud διὰ νεὼς interpretor ſecundùm nauis longitudinem. Sed miram ſentẽtiam hæc verba continẽt. quis enim credat murum de quo loquitur fulcris tripedibus fuiſſe impoſitum? cur non potius tabulato nauis eſt ſuperſtructus? An hoc ea fine factum, vt transferri mãgana ſimul & hic murus poſſent, in quãcumque partem opus eſſet, manente interea naue immota? Nam cum loco mouerentur catapultæ & balliſtæ, ipſarum quoque propugnaculum, (quod erat iſtud τεῖχος) transferri oportebat. Probabilius videbatur nobis, non loricam quæ defendebat tormenta. ſed machinam quæ ſaxa & haſta iaculabatur, fuiſſe collocatam ſuper cillibantibus. Quare ita lectionem concinnabamus; τεῖχος δὲ ἐπάλξεις ἔχον καὶ καταστρώματα διὰ νεὼς κατεσκεύαστο, ἐφ᾽ ὧν ἐπὶ κιλλιβάντων λιθοβόλος ἐφεστήκει, hoc eſt, *murus cum propugnaculis, itemque tabulata in naui fuerunt extructa: quibus impoſita erat catapulta tripedibus fulcris ſuſtentata.* Deinde verte iſta, τριτάλαντον λίθον ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀφιείς. *ſaxum emittens pondo 360.* nam τάλαντα ſingula Vitruuio pendere ſciunt docti pondo 120. Non intelligo quæ proximè ſequuntur verba, μετὰ δὲ ταῦτα παραπετάσματα ἐκ τρόπων παχέων συγκείμενα διὰ ἁλύσεων χαλκῶν κρεμάμενα. etſi placuit diu Dalecampio interpretatio, cum apud Vitruuium in deſcriptione harum machinarum περιτρήτους legerem, & alia quædam vnde vir doctus ſuam interpretationem hauſit: qui παρατρήματα vertit *foramina.* & τρόπους *trabes.* Vitruuij verba ſunt libr. 10. capite 18. vbi de balliſtis & catapultis loquitur, *Sumuntur tigna ampliſſima longitudine: ſupra figuntur chelonia in quibus includuntur ſucula. Per media autem ſpatia tignorum inſecantur & exciduntur forma, in quibus exciſionibus includuntur capitula catapultarum, cuneiſque deſtinentur, ne in contentionibus moueantur.* En *tigna*, en *foramina*, hoc eſt, τρόπους & παρατρήματα, vt illas voces Dalec. accipit. Sed non eſt profectò verũ, quicquid viri ſpeciem habet: ſicut hic accidit. nam falſam eſſe docti viri interpretationem dubium mihi nullũ eſt. Obſecro, ſi τρόποι ſunt trabes aut tigna, quale dicemus eſſe hoc loquendi genus? παρατρήματα ἐκ τρόπων συγκείμενα, *foramina ex trabibus compoſita.* non ex tignis foramina componuntur: ſed in tignis aut trabibus vel terebra, vel aliquo alio inſtrumento fiunt. Præterea cum ſuperiori de petraria machina ſermoni ſubiiciat auctor hæc verba, μετὰ δὲ ταῦτα, errant omnino qui adhuc in iſtis de illius machinæ partibus tractari putant. Cenſemus loqui auctorem de puteis quibus tegebatur murus ille modò memoratus. Quamobrem non παρατρήματα ſcribi debet, sed παραφράγματα, aut παραρρύματα. Vtro modo legas, nec à vulgata ſcriptura longè abieris: & rem quam diximus intelligi aptè expreſſeris. poſterior tamen dictio apud hiſtoricos in frequentiore vſu. quos enim Latini *pluteos* dicunt, illi παραρρύματα, ſiue παραρύματα, à fine: opponuntur enim ad tuitionem: aut à materia ῥύεσθαι. Quoniam verò plutei iſti rei quam defendebant præpendebantur, eleganter & παραρτήματα, vocari potuerunt. ἄρτημα eſt omne quod ſuſpẽditur: παράρτημα, quod ſuſpenditur ante aliud, & id obiectu ſui tutatur. Loqui Moſchionẽ de re pendente euincunt manifeſtò iſta ſequentia, διὰ ἁλύσεων χαλκῶν κρεμάμενα. Porrò pluteos ex alia re alij conficiebãt: iſtos ait auctor, ἐκ τρόπων παχέων fuiſſe συγκειμένους. Noli dubitare τρόπους hic eſſe rudentes & nauticos funes, quam huius vocis ſignificationem ſupra probauimus. Ex rudentibus conficiebant ſtoreæ quas machinis præpendebant. Cæſar de bello Gallico libro 2. *Storeas ex funibus anchorariis tres in longitudinem parietum turris, latas 4. pedes fecerunt: eaſque ex tribus partibus quæ ad hoſtes vergebãt eminentibus trabibus circum turrem præpendentes religant*

religauerunt. quod vnum genus tegumenti aliis locis erant experti nullo telo neque tormento traiici poſſe. Habemus in his verbis quidquid ad interpretationē noſtri auctoris iure deſideres. πρότονοι παχεῖς ſunt *funes anchorarij.* παρηρτημένα *ſtoriæ prapendentes.* Conſideranda nobis ſunt & quæ de malis nobiliſſimę huius nauis narrat Moſchion: nam & in iis ſunt quæ nos exerceant. τῶν δὲ ἱστῶν ὁ μὲν δεύτερος καὶ τρίτος εὑρέθησαν. δυσχερῶς δὲ ὁ πρῶτος εὑρέθη ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Βρεττανίας. Planè Dalec. aſſentior de priore membro: quod ille mācum vna dictione iudicauit, legitque, εὑρέθησαν εὐχερῶς. poſſumus & ſic ſcribere, εὑρέθησαν αὐτοῦ, vel ἐν Σικελίᾳ. at Britāniæ nomen in poſteriore membro ſatin' ex fide? mihi non videtur: qui ſciam inſulam illam iis temporibus, Græcis Latiniſque hominibus parum fuiſſe notam: nauigationem verò in Oceano oppido paucis adhuc tentatam. Legendum cenſeo ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Βρεττίας, *in montibus Brutiorum.* eam partem Italiæ ſic Græci nominant. Italiam verò nullo nomine æquè celebrāt antiqui Græci, ac propter materiæ copiam. ἄφθονα ξύλα ἔχειν, inquit Thucydides: πολύδενδρον appellat Archeſtratus poeta: εὔξυλον Appianus: neque ſilet Theophraſtus Hiſtoriarum libr. 5. Caſſiodorus libro 5. ep. 16. *Cum noſtrum igitur animum frequens cura pulſaret, naues Italiam non habere, vbi tanta lignorum copia ſuffragatur, vt aliis quoque prouinciis expetita tranſmittat.* Brutiam ſyluam Strabo, aliique Geographi deſcribunt. Atque huic tam operoſæ naui inditum nomen ab optimo principe *Syracuſia.* ita enim narrat, ὄνομα δὲ ἦν τῇ νηὶ Συρακουσία. Proclus in Euclidem nominat τὴν τεσσαρακοντήρη. noſter paulò poſt, Συρακουσίαν ἢ Ἀλεξανδρίδα. quaſi Alexandriæ nomen mutauerit. Cur autem Hieron induxerit in animum tantum opus Ptolemæo donare eius rei cauſſam, ita aperit Moſchio, ὁ δὲ Ἱέρων ἐπεὶ πάντας τοὺς λιμένας ἤκουε τοὺς μὲν ὡς δυνατοί εἰσι τὴν ναῦν δέχεσθαι, τοὺς δὲ καὶ ἐπικινδύνους ὑπάρχειν, διέγνω δῶρον αὐτὴν ἀποστεῖλαι Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. vbi aio ſcribendum vel inuitis omnibus codicibus, τοὺς μὲν ὡς οὐ δυνατοί. quàm γραφὴν inuenio nunc in Excerptis Hœſchelianis, melioris ſæpe fidei quam omnes mēbranæ. Vertendum enim, *Cum intelligeret Hieron omnium Siciliæ portuum, alios nauem hanc capere nō poſſe: alios etiam periculo eſſe obnoxios, conſtituit dono mittendam illam eſſe Alexandriam ad Ptolemæum regem.* Proclus tamen Hieronem de induſtria nauem feciſſe auctor eſt, vt ad Ptolemæum mitteret.

CAPVT XII.

Illuſtratur Archeſtrati Epigrāma de naue Syracuſana.

ARCHIMELI epigramma recitat Maſurius, ſcriptum in laudem nauis Syracuſanæ, ſiue τεσσαρακοντήρους. Non eſt illud quidem magnis obſcuratum difficultaibus: quædam tamen habet nobis animaduertenda. Quintum diſtichum eſt huiuſmodi:

> Ἄστρων γὰρ ψαύει καρχήσια, καὶ τριελίκτους
> Θώρηκας μεγάλων ἐντὸς ἔχει νεφέων.

mirificè extollit poeta nauis huius magnitudinem & altitudinē. Ait tantum illius eſſe ἀνάστημα, vt carcheſiis ſuis, id eſt, ſummis malis, cœlū tangat: ipſum autem corpus, & τὸ κύτος, intra nubes cōdat. amplitudinem nauis declarat: hac periphraſi, τριελίκτους θώρηκας. intelligit autem triplicem contignationē, propter quam vocata eſt nauis hæc à Moſchione τριπάροδος. Lege illius verba. Archimelus vt diximus, hac periphraſi ipſum nauis corpus intelligit: quod quidem ait condi ἐντὸς νεφέων, *intra nubes.* & membranę omnes, & Epitome, & quod caput eſt, ſententia ipſa, tuentur hanc lectionem aduerſus viri incomparabilis ingenioſam emendationem ὑφέων. Antipater de templo Dianæ Epheſinæ,

> —εἰσεῖδον
> Ἀρτέμιδος νεφέων ἄγχι θέοντα δόμον.

Addit Archimelus,

> Πείσμασιν ἀγκύρας ἀπερείδεται, οἷσιν Ἀβύδου
> Ξέρξης καὶ Σηστοῦ δισσὸν ἔδησε πόρον.

Funes anchorarios nauis Syracuſię cōparat cum funibus quibus olim Xerxes Helleſpontum iuxit. Reſpiciebat poeta Herodoti hunc locum in fabrica illius pontis. ταῦτα δὲ ποιήσαντες κατέτεινον ἐκ γῆς, στρεβλοῦντες ὄνοισι ξυλίνοισι, τὰ ὅπλα. οὐκέτι χωρὶς ἑκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασάμενοι ἐς αὐτήν, τέσσερα δὲ τῶν βυβλίνων. παχύτης μὲν ἦν αὐτὴ καὶ καλλονή. κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, τοῦ (vel, τῶν) τάλαντον ὁ πῆχυς εἷλκε. *His factis è terra funes tetenderunt, fidiculis ligneis torquentes. neque vti fecerant prius, ſeparatim eos collocarunt: ſed biblinis quaternis binos è lino albo adiungebant. ac craſſicies quidem & ſpecies talis erat. ſed linei validiores erant ſicut par eſt: cum eorum cubitus vnus talentum penderet.* Subiiciuntur poſtea hæc,

> Μανύει στιβαρᾶς κατ' ἐπωμίδος ἀρτιχάρακτον
> Γράμμα, τίς ἐκ χερσοῦ τάνδ' ἐκύλισε τρόπιν.
> Φησὶ γὰρ ὡς Ἱέρων Ἱεροκλέος Ἑλλάδι πάσῃ
> Καὶ νάσοις καρπὸν πίονα δωροφορῶν
> Σικελίας σκαπτοῦχος ὁ Δωρικός· ἀλλὰ Πόσειδον
> Σῷζε κατὰ γλαυκῶν σέλμα τόδε ῥοθίων.

Ait, auctorem huius nauis declarari inſcriptione quæ fuit ſcupta in ipſius Epomide. deinde illam inſcriptionem verſibus ſuis complectitur. Ea autem fuit huiuſmodi. ΙΕΡΩΝ ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩΝ ΤΟΙΣ ΤΕ ΑΛΛΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ ΚΑΙ ΤΑΙΣ ΝΗΣΟΙΣ ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΣΙΤΗΓΟΝ ΠΛΟΙΟΝ. ſupplendum eſt verbum, quod in inſcriptionibus ferè omittebant. id autem eſt κατεσκεύασεν. Elegantiſſimè verò Archimelus hanc epigraphen verſibus iis expreſſit quos modò aſcripſimus. In corū primo ἐπωμίδα vocat maximè eminentem & conſpicuam in prora aut puppi partem, vbi elogium hoc erat inſculptum. Omnes libri tuētur hanc lectionem: alioquin ſcriberem ἐπωτίδος. proræ extrema

vtrimque prominentia vocabant ἐπωτίδας. Fuit moris modò in prora, modò in puppi, & nauis & tutelæ nomina, ac quicquid vellent aliud inſcribere. In quarto verſu mendum ingens deprehendimus, cuius mirum necdum ſuboluiſſe tot viris doctis qui hoc epigramma attigerunt. Legendum enim Ἑλλάδι πάσῃ καὶ νάσοις, καρπὸν πίονα δωροφορῶν. non autẽ δωροφόρον. quod nulla ratione tolerari poteſt. Significat poeta ſtructam hanc nauim ab Hierone, vt frumentum Græcis inſulanis aliiſque aſportaret, ac gratis diuideret. hoc ille vocat δωροφορεῖν κάρπον πίονα. ſic poetæ fruges vocant, vel εὔφρονα καρπὸν, vt libr. ſecundo dicebamus. Nullum dubium eſt, voluiſſe Hieronem famam hanc de ſe per Græciam ſpargi: ideoque hanc nauem appellaſſe in elogio quod inſculptum eſt, σιτηγὸν πλοῖον. quare etiam Moſchio paulò ante ſic vocauit, Ἱέρων ὁ Συρακούσιων βασιλεύς ἐὼν καὶ περὶ ναυπηγίας φιλότιμος, πλοῖα σιτηγὰ κατασκευαζόμενος, ὧν ἑνὸς τῆς κατασκευῆς μνησθήσομαι. cùm hæc dudum ſcripſiſſem, inſpecta Epitome Hœſcheliana accuratius, inueni hãc lectionem. καρπῶν πίονα δωροφόρον. laudo & probo: ſic tamen, vt emendationis ſuperioris nos non pœniteat. In iſtis. Σικελίας σκαπτοῦχος ὁ Δωριεύς. malè accipiunt nomen Δωριεύς. poeta ita expreſſit verba inſcriptionis, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΝ: quis neſcit Syracuſanos Dores fuiſſe? neque enim vana eſt gloriatio illius mulierculæ Syracuſanæ. quæ apud Syracuſanum poetam ait, Δωρίσδεν δ' ἔξεστι δοκῶ τοῖς Δωριέεσσι.

CAPVT XIII.

Λεύκολλα τῆς Κώας. Boeotia *Homeri*. ἐγγυθήκη. incitega. repoſitorium. Βάσεις. ὑποκρητηρίδιον. περισκελὶς φέρειν. μῆλον. περὶ χρεῖφείας. Athenio, *qui &* Ariſtio ἐπὶ τοῦ τρίβωνος πορφύρα. ἐκ μισθωτῆς οἰκίας ἐξιέναι.

ΑΡέλιπον δ' ἑκὼν ἐγὼ τὴν Ἀντιγόνου ἱερὰν τριήρη, ᾗ ἐνίκησε τοὺς Πτολεμαίου στρατηγοὺς περὶ Λεύκολλαν τῆς Κώας. Hæc iam ex ſua perſona loquitur Maſurius. Λεύκολλαν vno λ melius MSS. iidem conſtanter retinent τῆς Κώας. quia tamen apud geographos & hiſtoricos altũ de hoc promontorio ſilentiũ, non eſt reiicienda coniectura Dalecampij, τῆς Κιλικίας. Plinio enim Leucolla Pamphyliæ & promontorium eſt & oppidum. Pamphylia autem vicina Ciliciæ. aut ſcribe, τῆς Κύπρου, ſiue Κυπρίας. ex Strabone. Deinde ſcribo, ἣν ἔπειτα δὴ καὶ τῷ Ἀπόλλωνι αὐτὴν ἀνέθηκεν. τοσαῦτ' οὖν καὶ περὶ τοῦ τῶν νεῶν καταλόγου οὐκ ἀπὸ Βοιωτῶν ἀρξάμενοι, κατελέξαμεν. Pene pudet me hunc locum interpretari: eſt enim apertiſſimus. ſed cogit nos in planiſſimis ſæpe locis immorari interpretum ſecuritas: ne dicam ſupinitas. quis credat poſſe aliquem virum doctum reperiri, qui ſecundam Iliadis ῥαψῳδίαν non legerit? atqui doctiſſimus interpres hanc de ſe opinionem poſteris reliquit: qui neſcierit partem eius libri peculiari nomine dictam Νεῶν κατάλογον, vel Βοιωτίαν, quia incipit ab hoc verſu, Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον. καὶ ἐπεὶ τὸν καλὸν Οὐλπιανὸν οἶδα πάλιν προσβαλοῦντα ἡμῖν. Scrib. προσβαλοῦντα. quæſiturum à nobis. minus rectè docti προσβαλόντα. τίς αὕτη ἡ παρὰ τῷ Καλλιξένῳ ἐγγυθήκη. Locum Callixeni habes in nupera editione, pagina 199. Qui ſuſpectam habent vocem ἐγγυθήκη & emendare conantur, audiant veteres grammaticos, Ἐγγυθήκη σκεῦος ἐν ᾧ ἀγγεῖα χωρητικὸν σκευῶν· ἢ τὴν νῦν ἀγγοθήκην, παρὰ τὸ ἐγγὺς κεῖσθαι. Athenæo mox ἀγγοθήκη eſt aliud. Romani priſci vocabant *incitegam*, vt ad feſtum ſuum obſeruauit Ioſephus Scaliger. inſecuta ætas aliquando *repoſitorium*: vt Plinius libr. 18. extremo. *Necnon & conuiuiis menſiſque noſtris, vaſa quibus eſculentum additur, ſudorem repoſitoriis linquentia, diras tempeſtates prænuntiant.* Petronius, *guſtantibus adhuc nobis repoſitorium allatum eſt, cum corbe, in qua gallina erat.* Gloſſæ antiquæ, *Enceteria, machina lignea qua amphora ſuſtinetur.* videtur vſi voce Græca, *engetheca*, quæ hic leuiter corrupta. non neſcio *repoſitorium* paulò aliter apud Plinium exponi à viris doctiſſimis. De incitegis loquitur Iauolenus Iuriſconſultus in lege centeſima. Dig. De legatis 3. & appellat βάσεις. *Cui Corinthia vaſa legata eſſent, & βάσεις quoque eorum vaſorum collocandorum cauſſa paratas deberi Trebatius reſpondit. Labeo autem id non probat, ſi eas βάσεις teſtator numero vaſorum habuit. Proclus verò rectè ait, ſi ænea quidem ſint, non autem Corinthia, non deberi.* Sed & hunc locum aliter docti acceperunt de quo iudicium eſto penes lectorem. ἄλλο τι μέγεθος τὸ αὐτό. hoc eſt, *emblemata quæ poſſunt incitega huic & inſeri & tolli, tantum pendunt quantum ipſa incitega.* emblemata illa ſunt quæ modo nominauit Σατύρων προσωπα καὶ βουκεφάλια. quid autem ſunt βουκεφάλια? an *bubula capita?* vix puto: nam cur coniunxiſſet cũ Satyris? de humani capitis ſimulacris accipio, vægrandibus & deformibus: qualia ſolent plaſtę in noſtrorum caminorum atlantibus ſæpe effingere, atque aliis locis inter ridicularia. etiam Satyricæ perſonæ eius generis erant propter τὸ ἀλλόκοτον τῆς ἰδέας, vt loquuntur Græci. ἀνάθημα Ἀλυάττου ὃ ὁ Ἡρόδοτος μνημονεύει, ὑποκρητηρίδιον αὐτὸ καλῶν. Scribendum per η in tertia, ὑποκρητηρίδιον. non eſt enim vt ſcribũt *exiguum tribunal*, ſed *quaſi cratercula parua.* Sed adſcribenda ſunt mellitiſſimi ſcriptoris verba ad loci huius lucem. Ἀνέθηκε δὲ, ait de Halyatte Lydo, ἐκφυγὼν τὴν νοῦσον δεύτερος οὗτος τῆς οἰκίης ταύτης ἐς Δελφοὺς, κρητῆρά τε ἀργύρεον μέγαν, καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρεον, κολλητὸν, θέης ἄξιον διὰ πάντων τῶν ἐν Δελφοῖσιν ἀναθημάτων, Γλαύκου τοῦ Χίου ποίημα, ὃς μοῦνος δὴ πάντων ἀνθρώπων σιδήρου κόλλησιν ἐξεῦρε. σὺν ἀνδρομήκεσι λημνίσκων πλήμασι χρυσοῖς. & à fronte & à tergo horum verborum poni debet virgula. Pro πλήμασι placebat ſcribi εἰλήμασι. nam lemniſcis conuenit τὸ εἰλεῖσθαι, potius quàm τὸ πλεῖσθαι.

appenduntur

appenduntur enim & circumuoluuntur coronis lemniſci. Quia tamen etiam lib. 12. ita ſcriptum, nec variant codices, feramus hanc lectionem: & lemniſcorum πλῆθος interpretemur crebram eorum interpoſitionem & πυκνὴν θέσιν. At χρυσῶν omnino lege non χρυσοῖς. & ita in 12. Capitolinus in gemina huic hiſtoria, *Coronas quinetiam datas lemniſcis aureis interpoſitis.*

καὶ λαβεῖν τὴν κάμηλον καὶ τὸν ἐφεστῶτα παῖδα. Libro 12. καὶ λαβεῖν τε τὴν κάμηλον, καὶ τὸν ἐπὶ τὴν κάμηλον, καὶ τὸν π.π. ὥς τε προσαποφέρειν πολλά, καὶ καταυλούμενοι πρὸς χελιδόνος πολυκρότου ψόφους. Verbo προσαποφέρειν ſignificantur apophoreta, quorum copiam domum referebāt quiſque conuiuarum. ſequentia pertinent ad temulentorum hominum domuitionem poſt cōuiuia intempeſtiua. Sed claudit oratio, etiamſi ſcribas vt lib. duodecimo. καὶ καταυλουμένους πρὸς χελωνίδος πολυκρότου ψόφους. nam omnino deeſt verbum. Lego ſic, ὥστε προσαποφέρειν πολλά, καὶ αὐτοὺς ἀποφέρεσθαι καταυλουμένους πρὸς χελωνίδος ψόφους, quàm bene iſta quadrāt in homines tumulentos? χελωνὶς hoc loco idem opinor ac χέλυς. ὁ δ᾽ Ἀλέξανδρος οὗτος ὢν Ἀντιόχου τοῦ Ἐπιφανοῦς υἱὸς ψευδῶς λεχθεὶς διὸ εἶχον μῖσος πάντες ἄνθρωποι εἰς Δημήτριον. Deeſt verbum ἐτύγχανεν, iungendum cum participio ὤν. vel ſcribendum ἦν. & omnino δι᾽ ὃ non διό. aut accipe διὸ pro γάρ, vt initio Nicomacheorum, διὸ καλῶς ἀπεφήναντο τἀγαθόν. nam qui putant eſſe illatiuam ibi particulam, διό, falluntur. cum ob duplex vitium non procedat argumentatio. Porrò cauſſam odij publici quo flagrauit Demetrius, narrat Ioſephus libro 13. capite 3. ἀπεχθῶς γὰρ εἶχον πρὸς τὸν Δημήτριον διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ καὶ τὸ δυσέντευκτον. ἕξιν ἔχων ἱκανὴν ἐν οἷς μετεχείριζεν λόγοις. *vſum habens non paruum in philoſophia quam profitebatur.* id eſt, doctrinæ Epicuri non mediocriter peritus. Mox diſtingue; συνεχώρησε, καὶ τὸν στέφανον προσεχαρίσατο. Diogenes ab Alexandro ius tantum petierat purpuræ & aureæ coronæ: quorum illud regiæ maieſtatis, hoc ſacerdotij in Aſia fuit indicium, vt ad Suetonium notauimus. Alexander & ius conceſſit, & hoc amplius coronam aureā dono dedit Interpreti parum hoc viſum. qui & purpuram ait datam. atqui auctor non dicit.

ἤθελεν ὁ φιλόσοφος καὶ τὴν λυσιῳδὸν ἐπαινῶν οὐκ ἐπαύσατο. ᾐθῶν hic vultus conſtantiam ſignificat: nam cum Diogenem cachinnarent omnes, ille contra neque erubuit, neque indignatus eſt, neque aliud ſignum dedit commoti animi: ſed eodem ſeruato vultu, mulierculæ in laudes effuſus eſt. ὁμώνυμος Ἀθηνίωνι τῷ δεσπότῃ περιετρέφετο. Eleganter περιετρέφετο, negligenter alebatur, neque in ſpem magnam. Demoſthenes de Æſchine, ἐν χορηγείοις ἀλλοτρίοις ἐπὶ τοῖς τριταγωνιστῶν ἀγαπητῶς παρατρεφόμενος. Fuit hic nebulo binominis: nō quomodo Plato, qui prius eſt dictus Ariſtocles, aut Theophraſtus, qui prius Tyrtamus, aut beatiſſimus Paulus, qui prius Saulus: ſed peculiari more omnium qui ius ciuitatis fraude acquirebant. ſēper enim παρέγγραφοι ciues nouum nomen in cenſum & tabulas deferebant, non illud quo antè noſcebantur. Ergo iſte infans quidem & dum ſeruit ſeruitutem appellatur *Athenio*. poſtea verò *Ariſtio* appellari cœpit, παρέγγραφος Ἀθηναίων πολίτης γενόμενος, vt mox dicitur. Theophraſtus in Notationibus morum, capite de maledicentia. ὁ μὲν πατὴρ Σωσίας ἐξ ἀρχῆς ἐκαλεῖτο· ἐγένετο δ᾽ ἐν τοῖς στρατιώταις Σωσίστρατος, ἐπειδὴ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφη. Hæc eſt ratio cur iſtum alij Athenionem, alij Ariſtionem nominent, vt Plutarchus & Appianus. τοῦτο μαθόντες οἱ Κεκροπίδαι. Athenienſes ridet, qui hac appellatione plurimum gaudere ſoliti. Ariſtophanes, χαῖρέ τε πᾶσα Κέκροπος. Enarrator παίζει πρὸς Ἀθηναίους, φιλεγκωμίους ὄντας. ὁ μηδέποτε ἐπὶ τοῦ τρίβωνος ὡς πορφύραν πρότερον. Non negauerim ἐπὶ τοῦ τριβ. verti poſſe, *quandiu pallium geſtauerit philoſophicum*. Atq; ita ſumma hominis vilitas indicatur, qui inter ſcholaſticos pueros ſic vixerit ignobilis & obſcurus, vt nemini vnquā purpurato potuerit innoteſcere, ac ne videre quidem. Placet tamen magis vt ἐπὶ τοῦ τρίβωνος interpretemur *ſuper pallio*. Nam mediocris conditionis homines purpureo clauo (Græci vocant σημεῖον) veſtem ornabant, aut inſtita purpurea prætexebant. hoc igitur indignatur Athenæus, hominem qui nunquam fuerit περιπόρφυρος factum repente ὁλοπόρφυρον.

οὐδενὸς οὐδὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύτῃ φαντασίᾳ καταχλιδῶντος τῆς Ἀττικῆς. id eſt, *Cum ne Romanorum quidem quiſquam tanta ſpecie, ac faſtuoſa pompa, tantoque omnium faſtidio Atticam eſſet ingreſſus*. De Romanis verò hoc Athenæus & hiſtoriæ conuenienter. ſemper humanius & ciuilius cum Athenienſibus Romani magiſtratus egêre. Clarum in Antonio exemplum: quem narrat Appianus Athenis cum eſſet iſſe per vrbem ſine inſignibus poteſtatis, duobus tantum amicis comitatum, cum totidem famulis. Tacitus ſecundo Annalium, de Germanico: *Hinc ventum Athenas fœderique ſociæ & vetuſtæ vrbis datum, vt vno lictore vteretur*. De vocabulo φαντασία ſatis dictum alibi. ὁπότε Ἀθηναίων ὁ πένης. ὁπότε eſt *quandoquidem*, non *interea dum*. neque διὰ τὸν βασιλέα, bene vertunt, *prætexta regis*, ſed *per regem*, id eſt, regias opes. Etiam ſequentia non intelligit Dalecampius, ὁ γὰρ πρότερον ἐκ μισθωτῆς οἰκίας ἐξιών, nam hoc genere loquendi paupertatem Athenioni exprobrat, qui fuerit ſolitus in conducto habitare, ſed mirum profectò, ἐξιέναι οἰκίας pro οἰκεῖν οἰκίαν dixiſſe. In poeta non eſſet cur miraremur. ſed alludit auctor ad ἐξόδους dierum priuata aliqua ſolennitate inſignium: tunc enim domo ſua exire & inde pompam ducere honeſtius, quam ex cōductitia. Hoc malo quàm ſynceram lectionem incruſtare, & hoc ſimiliue modo reſcribere ἐν μισθωτῇ οἰκίᾳ οἰκῶν. Prioribus ἐξόδοις è domo opponit mox pō-

paticum egreſſum ex Dieuſi ædibus. εἰς τὴν Διδύσου οἰκίαν. Scripta lectio, Διδύς οἰκίαν. Interpretes ambo, Διδύσου οἰκ. nihil haboo quod dicam de iſto. χρυσομηλολόνθων στρωμναῖς τε καὶ γραφαῖς καὶ ἀνδράσι. Quis ſanus poſuit vnquam viros inter domus ornamenta vel ſuppellectilem? ſcio philoſopho in Politicis inter patrisfamilias inſtrumenta cenſeri ſeruos: ſed quęram rurſus, ecquis Græcè doctus ἄνδρας appellauit ſeruos? abſque dubio legendum eſt ἀνδριάσι. ſtatuas non ſolùm in foris & aliis publicis locis fuiſſe olim poſitas, ſed & in ædibus priuatis atque atriis, Plinio magiſtro ſcimus libr. 34. capite 4. Ανειμένον αὐτοῦ τὴν πρόσοδον. ſcribendum πρόοδον, *dum prodiret in publicum.* frequens vox ea notione in hiſtoria Imperatorum. ſequitur, ὃ δὲ μόλις προῆλθε.

CAPVT XIV.

M'. Aquilius. Baſtarna πεντάπηχυς. μεταμφιάσασθαι τετράγωνα ἱμάτια. *Pnyx monitu Deûm conſecrata. Iacchi vox ſacra.* Ἴακχον ἐξάγειν *vel* ἐξάδειν. τὼ θεὼ, *Ceres & Proſerpina.* ἀνάκτορον. στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ. ἄθρα βαίνειν. *Pythagoræ coniuratio.* οἱ Φροντιστοὶ. *gallinarum demenſum.* ὁ Ὀροβίος. *Græcorum mos in Latinis nominibus: Res maxima à paruis principiis. Regia veſtis.*

MÁΝΙΟΣ Ἀκύλλιος ὁ ὑπατευκώς. Recta appellatio Μάνιος vt apud Plutarchum & Appianum. Latinis M'. Aquilius. De eius conſulatu quē geſſit collega Marij. v. cos. vide in Faſtis ad annum DLIII. de eius triūpho, ſed minore, hoc eſt ouatione in anno ſequente. δεδεμένον ἔχων ἁλύσει μακρᾷ Βαστέρνην πεντάπηχυν. Iſte fuit modus cuſtodiæ militaris: quem ex Seneca & aliis ſcriptoribus vir clariſſimus Iuſtus Lipſius ad 3. Annalium patefecit. Barbari ferè vaſto & procero corpore erant. ideo vocat Baſtarnam hunc πεντάπηχυν *altum pedes ſeptem & ſemis.* qua de re diximus ad Suetonij libr. 3. capite 68. οἱ δὲ λοιποὶ μεταμφιασάμενοι τετράγωνα ἱμάτια τὰς ἐξ ἀρχῆς πατρίδας ὀνομάζουσι. De iis auctor loquitur qui per Aſiæ vrbes ius ciuitatis Romanæ erant conſecuti: quod ius etſi parcius eo tempore adhuc datum, quàm ſub Impp. factum poſtea, certum tamen vel ex M. Tullij actionibus in Verrem, à non paucis qui ambitioſè petierant, fuiſſe impetratum. Hi vbi erāt ciuitatem nacti, togam Romanam aſſumebant: cuius geſtandæ peregrinis ius non fuit, vt ex Suetonio conſtat. Iſtos igitur ait Poſidonius Aſiam obtinēte Mithridate, metu periculi, Romanæ ciuitati renuntiaſſe, togamque poſuiſſe, & ad Græcanicum habitum rediiſſe. τετράγωνα ἱμάτια ſunt Græcorum non autem Romanorum. Appianus Ἐμφυλίων libr. 5. ἀφίλλας δὲ ἰδιωτικὴν αὖθις ἐξ ἡγεμονίας, καὶ σχῆμα τετράγωνον ἔχων, καὶ ὑπόδημα Ἀττικόν. quod ſequitur, τὰς ἐξ ἀρχῆς πατρίδας αὖθις ὀνομάζουσιν, erat vertendum, *priorem quiſque patriam fatentur.* In iſtis verò articulus alieno loco eſt poſitus, καταπαλεῖται τὸν θεὸν βασιλέα. pro καταπαλεῖται θεὸν τὸν βασιλέα.

ἣν ἡ Ῥωμαίων σύγκλητος ἐπισχεθῆναι πεποίηκεν. *quam Romanus ſenatus fecit vt obtineret.* hoc eſt inuexit, & cuius cauſſa eſt. Mirum verò ſi hæc non eſt plani hominis calumnia in Romanū nomen. Sic enim Athenas inuectam ἀναρχίαν à Romano ſenatu dicit, quaſi omnes Athenienſium magiſtratus ac Sacerdotes iuſſi eſſent abdicare ſe magiſtratu ac ſacerdotio, nullo tamen in eorum loca ſuffecto. Lōgè aliter hiſtoriæ illorum temporum auctores: Strabo in his libro nono, Ῥωμαῖοι παραλαβόντες αὐτοὺς, Athenienſeis, δημοκρατουμένους, ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐλευθερίαν. ἐπιπεσὼν δ᾽ ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν, οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο.

καὶ τὴν θεῶν χρησμοῖς καθωσιωμένην Πνύκα ἀφῃρημένην τοῦ δήμου. quaſi edicto vetuiſſent Romani ne in Pnyce conuenirent ciues Athenienſes. cum autem dicit τὴν θεῶν χρησμοῖς καθωσ. ſignificat quondam oraculo monitos eſſe Athenienſes, vt eum locum conſecrarent. Non reperies hanc ſortem neque apud Pauſaniam, neque in grammaticorum commentariis: vbi tamen de Pnyce ſcribuntur non pauca. Sed veriſſimum eſt quod in vniuerſū de ea vrbe ſcripſit Strabo: nullam illius fuiſſe partem de qua non extaret aliqua inſignis fabula vel hiſtoria. μὴ περιίδωμεν δὲ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν ἱερὰν τοῦ Ἰάκχου φωνὴν κατασεσιγασμένην. De hac voce ſacra Plutarchus in Themiſtocle: ἐν τούτῳ τοῦ ἀγῶνος ὄντος φῶς μὲν ἐκλάμψαι μέγα λέγουσιν Ἐλευσινόθεν, ἦχον δὲ καὶ φωνὴν τὸ Θριάσιον κατέχειν πεδίον ἄχρι τῆς θαλάττης, ὡς ἀνθρώπων ὁμοῦ πολλῶν τὸν μυστικὸν ἐξαγαγόντων Ἴακχον. Vigeſima nempe Boedromionis menſis Iacchum deducebant cum cantu & pompa ex vrbe Eleuſinem. Idem auctor in Phocione, εἰκάδι ἡ φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσήχθη, μυστηρίων ὄντων, ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον, ἐξ ἄστεος Ἐλευσινάδε πέμπουσι. in Camillo, τῇ εἰκάδι Βοηδρομιῶνος, τὸν μυστικὸν Ἴακχον ἐξάγουσι. vbi nihil intereſt ſcribas ἐξάγουσιν an ἐξάδουσιν. vt in ſcholiis comici, μιᾷ τῶν μυστηρίων εἰκάς ἐστι, (perperam vulgò ἰγκάς) ἐν ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξάδουσιν. etſi fortaſſe verius, in hoc & ſimilibus locis ἐξάδειν vitioſè ſcriptum eſſe pro ἐξάγειν. Arrianus libro ſecundo, rerum Alexandri, καὶ ὁ Ἴακχος ὁ μυστικὸς τούτῳ τῷ Διονύσῳ οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ ἐπᾴδεται. plura de hoc ritu Ariſtophanes in Ranis. Sequitur ſtatim, καὶ τὸ σεμνὸν ἀνάκτορον τοῖν θεοῖν κεκλῃσμένον. Dalecampius qui non ignorabat ἄνακας Athenis dictos eſſe Dioſcuros: putauit ἀνάκτορον eſſe illorum templum. in quo fugit eum ratio: tam enim fallitur quàm ſæpe alij etiam doctiſſimi viri, qui Atticum iuſiurandum νὴ τὼ θεώ, vertunt *Mecaſtor.* Semel moneo τὼ θεώ apud ſcriptores Atticos accipiendum de Cerere & Proſerpina. quas hoc loco intelligi præcedens Iacchi mentio

mentio docet certiſſimè. Quis neſcit in mentione myſticorum ſacrorum hos ſemper coniungi? Scio ἀνάκτορον exponi ab Harpocratione, ἱερὸν μυστικόν. Sed & Cereris templum ita vocaſſe Athenienſes, Heſychio atque aliis obſeruatum non neſcio. εἵλοντο τὸν Ἀθηνίωνα στρατηγὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων. Στρατηγὸς eſt qui militibus preeſt, & vt Suetonij vocem vſurpem, ducatum habet. quare igitur addit ἐπὶ τῶν ὅπλων? quia ſeculo Athenæi στρατηγοὶ in municipiis dicebantur, etiam ciuiles & vrbani magiſtratus: vt in Actis ſanctorum Apoſtolorum, capite 16. & lege 6. §. 16. item 15. §. 9. Digeſt. De excuſatione tutorum. Non igitur ſimpliciter στρατηγὸς Athenarum creatur Athenio: ſed στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων. quæ poteſtas dictaturæ affinis ac propè eadem fuit. ἰσοβαίνων Πυθοκλεῖ. Quid cogitabant docti cum reſcriberent Περικλεῖ? Suidas, ἰσοβαίνων Πυθοκλεῖ. Δημοσθένης ἐν τῷ κατ᾽ Αἰσχίνου. αὐτὶ τοῦ συμβαίνων ἀεὶ καὶ μιμούμενος. Βραχὺ ἀφιλότιμος καὶ Μένανδρος, παρ᾽ αὐτῷ ἰσοβαίνοντα εἶναι πολυτελής. Aſſentior Suidæ, ἰσοβαίνειν τινί, eſſe moribus atque ingenio cum aliquo conſpirare. In hoc tamen prouerbio aliter accipiendum: pro tanto faſtu ac pompa incedere ac faceret Pythocles: quod Græci σοβεῖν dicunt. vel pro viuere alicuius moribus. βαίνειν à conſequenti eſt βιοῦν. ſic ἁβρὰ βαίνειν dicebant pro molliter & delicatè viuere. Heſychius doctè, ἁβρὰ βαίνων, ἁβρόβιος. aliis dicitur ἁβροδίαιτος. Sic & ἀτάκτα βαίνειν vſurparunt pro viuere parum modeſtè, parum ex virtute. S. Chryſoſtomus tomo VI. pag. 933. αὕτη ἡ φωνὴ (vox Abrahami ſum terra & cinis) τῆς φύσεως ἀσφαλέστατος χαλινός. αὕτη ἀτάκτα βαίνειν οὐ συγχωρεῖ. καὶ ἔφη, διότι νῦν ὑμεῖς ἑαυτῶν στρατηγεῖτε προέστηκα λέγων. Scribendum eſt, προέστηκα δ᾽ ἐγώ. elegans ſententia. διότι vacat, omiſſum propterea ab Eclogario. Senſus eſt. Nunc demum ô Athenienſes reſtitutum eſt vobis in vos imperium: ego autem dux veſter ſum: itaque τὸ κράτος quidem τῆς πολιτείας penes vos erit: at ego præiuero vobis ceu princeps ſenatus reliquis ſenatoribus in libera Rep. τὸ τῶν Πυθαγορικῶν ἀναδείξας δόγμα περὶ τῆς ἐπιβουλῆς, καὶ τί ἐστι. Narratio iſta de occupata tyrannide ab Ariſtione, mutilata legebatur in Athenæi codicibus vulgatis. Membranæ multa verba vtiliter ſuggeſſerunt. ſed nondum tamen perſanata ſunt omnia. nam τὸ ἀναδείξας mendoſum eſſe codicem arguit: aut etiam fortaſſe defectum adhuc aliquot verbis. Alluditur ad hiſtoriam Diogeni Laertio relatam in Pythagora. Tradiderunt quidam affectaſſe eum philoſophum Crotonis tyrannidem, vel vt ait Tertullianus Thuriorum. Ariſtionem exemplum iſtud Pythagoricorum renouaſſe, atque etiam imitatum eſſe, abſque dubio ſignificare auctor voluit verbis iis quæ præſcripſimus. Reſpicit autem ad inſidiarum genus quo vſus Pythagoras hoc moliens: quæ hiſtoriæ iſtius pars nobis hodie eſt incognita. Mox, pro ἀλλ᾽ Ἕρμιππος ὁ Καλλιμάχειος, ſcribe, καὶ Ἕρμιππ. vel, ἄλλοι τε καὶ Ἕρμιππος. etiam Diogenes Hermippum in hanc rem laudat auctorem.

τοὺς μὲν δὲ φρονοῦντας τῶν πολιτῶν παρὰ τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου δόγματα. Liber Excerptorum, περὶ τὰ Ἀριστ. Locus eſt perturbatus. τὸ παρὰ confirmat quod Athenio fuit peripateticus, ac videtur per iocum dicere Maſurius, egregium hunc peripateticum diuerſæ ſectę homines, quique aliud probarent quàm quod ipſi placeret, punitum iſſe. δορυφόρους ἔχων πολλοὺς τῶν φρακτικῶν καλουμένων. Vocat φρακτικοὺς non quos putant interpretes: ſed cataphractos milites quorum ferrea omnis ſpecies. Euſtathius, Ἰλιάδ. Ν. τὸ δὲ φράξαντες, τοὺς μεθ᾽ Ὅμηρον φρακτικοὺς καὶ καταφράκτους ὁπλίτας παρήγαγε. non dubito reſpexiſſe Euſtathium Athenæi hunc locum, vti ſolet, cùm φρακτικοὺς nominaret. Diſtingue ſic paulò poſt, καὶ τὰς πύλας, τεταγμένους καταστήσας ἐφ᾽ ἑκάστῃ. οὔτ᾽ εἰσιέναι τὸν βουλόμενον, οὔτ᾽ ἐξιέναι εἴα. ita nihil opus emendatione quæ aliquando nobis viſa eſt bella, καὶ τοὺς πύλας τηρῶν, τεταγ. &c. καὶ τοσαῦτα χρήματα συνήθροισεν, ὡς καὶ φρέατα πληρῶσαι πλείονα. *tantas diuitias coacervauit, vt iis vel plures putei impleri potuerint.* accipio enim πληρῶσαι pro πληρῶσαι ἄν. cur enim pecuniam in puteos coniiceret Ariſtio? niſi tamen id ab illo factum deſperata vrbis conſeruatione ſub extremum obſidionis tempus: quanquam id Plutarchus in vita Syllæ non dicit.

Ἀθηνίων δ᾽ ἐπιλαθόμενος τῶν δογμάτων τῶν τοῦ περιπάτου. Accipe εἰρωνικῶς. *ille egregius peripateticus*, ſed malo ἐπιλαθόμενος, *oblitus*. Appellat gallinarum non hominum demēſum, chœnicis quadrantem pro integra chœnice exhibitum. quia legitimus modus demenſi diurni erat chœnix. ὁ Ὀρόβιος στρατηγὸς Ῥωμαίων, P. Orbius eſt, quem rexiſſe Aſiam prouinciam liquet nobis ex ea M. Tullij pro Flacco. Nec tamen Ὀρόβιος ſcripſeris in textu Græco rectè. Solēt enim Græci nomina Romana ſic efferre, vt Græcæ originis ſpeciem illis, ſi fieri poteſt, inducant. Orbium hac ratione Ὀρόβιον dixerunt: quaſi eſſet ab ὄροβος, *eruum*: ſicut alia multa virorum nomina Græca & Latina à leguminum appellationibus deducta. Hoc mihi obſeruent tyrones cum Græcos auctores hiſtoriæ Romanæ legent. multos enim eruditiſſimos viros inobſeruantia huius rei in errorem impulit.

ἀλλ᾽ ἐξ ἱματίου τύραννος ἦν. *ſed occaſione veſtis, tyrannidem inuaſit.* erat enim ſimilitudo magna inter ſacerdotum veſtes ac principum. Sacerdotis igitur inſignia aſſumere conceſſus, in tyrannidis πρόσχημα illa vertit. Adeò parua ſæpe ſunt rerum maximarum principia: imò verò interdum etiam ridicula: vt cum Regillianus militari ioco, aut veriùs grammaticali, imperium Romæ promeruit. πορφυροῦν μεσόλευκον χιτῶνα ἐνδεδυκώς. regia hæc veſtis erat, & primorum quoque ſacerdotum. De rege Perſarum ex octauo Παιδείας, aliiſque lo-

cis notum. Lucianus in Pſeudomanti, de Alexandro Cocona plano, προήει ἐμπρέπων δ' ὁ Ἀλέξανδρος κομῶν ἤδη καὶ πλοκάμους καθειμένος, μεσόλευκον χιτῶνα πορφυροῦν ἐνδεδυκὼς, καὶ ἱμάτιον ὑπὲρ αὐτοῦ λευκὸν ἀναβεβλημένος. Sequitur, χλαμύδα δ' ἐφεστρίδα περιβεβλημένος, *amictus chlamyde ſimili trabea.* nam ἐφεστρὶς erat equitum. verùm hæc alibi.

CAPVT XV.

Expenduntur Athenæi argumenta quibus probare nititur falſa eſſe quæ de militia Socratis Plato, Xenophon & Antiſthenes ſcripſerunt: Platonis locus in Critone.

PLATONIS locus de tribus Socratis ſtipendiis, eſt in Apologia, vbi illius militiæ memorantur. ſed in Charmide & extremo Conuiuio plura legas de iiſdem. meminit & in Critone. Diſputationem Athenæi contra Platonem, quanti faceremus, dudum indicauimus ad Diogenem Laertium. Neque eſt cur nos iudicij eius pœniteat: præſertim cum & Senecam & Plutarchum viros grauiſſimos videamus, perpeſſicij huius ſenis militares labores commemorare: hunc in Alcibiadis vita & contra Coloten. illum in epiſtola centeſimaquarta. Credamus & nos tantis auctoribus, potius quàm vni Athenæo: cuius equidem diligentiam in nonnullis, iudicium in multis ſoleo deſiderare. Ac ne ſola auctoritate magnorum ſcriptorum tueri ſententiam noſtram videamur, age auctoris diuerſum ſentientis argumenta expendamus. Falſum eſt, ait ille, expeditioni Amphipolitanæ interfuiſſe Socratem Quo argumento autem probat? ἡ μὲν γὰρ, inquit, ἐπὶ Ἀμφίπολιν στρατεία γέγονεν ἐπὶ Ἀλκαίου, Κλέωνος ἡγουμένου ἐξ ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, ὥς φησι Θουκυδίδης. τούτων οὖν τῶν ἐπιλέκτων ἀνάγκη εἶναι καὶ Σωκράτην, ὃ πλὴν τρίβωνος καὶ βακτηρίας οὐδὲν ἦν. *expeditio aduerſus Amphipolin prætore* Alcæo (anno tertio Olympiadis 89.) *facta eſt, Cleone duce, ex delectis & grauis armaturæ militibus, vt auctor eſt Thucydides. horum delectorum militum vnum fuiſſe oportet etiam Socratem: cui præter pallium & baculum erat nihil in bonis.* Non rectè vocem ἐπιλέκτοι accipiunt, qui putant reſpicere Athenæum Thucydidis verba, quibus dicit in expeditionem hanc non niſi germanos ciues Athenienſes pro fectos eſſe. Illuc potius auctor reſpicit quod ait idem hiſtoricus, ὁπλίτας omnes fuiſſe, id eſt, grauis armaturæ milites, qui huic militiæ nomen dederunt. Ita igitur diſputat dipnoſophiſta. In Amphipolitana expeditione nemo fuit niſi ὁπλίτης. Socrates non fuit ὁπλίτης: homo ita egenus vt πανοπλίαν ſibi parare nullo modo potuerit. Quid inde ſequatur manifeſtum eſt. Sed quis non videt pluma leuius eſſe hoc argumentum? Eſto: ſic fuerit Socrates egenus, vt arma ὁπλίτῃ neceſſaria, de ſuo parare non habuerit. quid? amicos nullos habuit? quò autem illa nobilis & multorum ſcriptis celebrata Athenienſium ὁπλοθήκη, niſi vt ſtrenuis militibus, ſed tenuis cenſus, arma ſuppeditarentur? Alterum Athenæi telum eſt huiuſmodi. Thucydides & cæteri hiſtorici ac poetæ, de hoc Socratis ſtipendio ſilent omnes: ergo falſa & conficta res eſt. Inualidum prorſus telum & verè ἄλιον βέλος. Narrat Olori filius Cleonem in ea expeditione mille ducentos ſecum habuiſſe milites: quorum omnium nemo vnus præter ducem nominatim indicatur. In ea turba ſelectorum virorum latuiſſe Socratem vilem & pauperem hominē, quid mirum? Sed de hoc argumentationis genere in vniuerſum pronuntiat Strabo acerrimi vir iudicij, verè & doctè, nihil eo eſſe vanius, nihil fallacius. Sequitur de expeditione ad Potidæam: cui interfuiſſe Socratem, & præmium fortitudinis inde retuliſſe ſcribit Plato. reuincit Athenæus, duobus itidem argumentis. prius eſt, auctorum ſilentium: qua de re modò diximus. alterum, quod ad Potidæam pugna nulla fuit pugnata. Hæc vrbs tres continuos annos ab Athenienſibus oppugnata, ægrè tandem fecit deditionem. Toto eo tempore, nullum memorabile prælium fuiſſe commiſſum affirmat auctor, neque nos negamus. Sed decretoriam quidem & ἀλογχεῖρι pugnam editam eſſe, ne Plato quidem dicit. ſæpius verò factum vt cum hoſtibus manum conſererent Athenienſes, quis ſanus dubitabit? Plutarchus hac de re, ἰσχυρᾶς δὲ γενομένης μάχης, ἠρίστευσαν ἀμφότεροι: Socrates & Alcibiades. Tertia ſequitur Socratis militia: de qua extat luculentum M. Tullij teſtimonium, libro primo De diuinatione: *Socrates cum apud Delium malè pugnatum eſſet, Lachete prætore, fugeretque cum ipſo Lachete: vt ventum eſt in triuium, eâdem quâ cæteri fugere noluit. Quibus quærentibus, cur non eâdem via pergeret, deterreri ſe à Deo dixit. Tum quidem ij qui alia via fugerant, in hoſtium equitatum inciderunt.* Quæ aduerſus hanc militiam Socratis proferuntur, omnia ſunt ἀνερμάτιστα, & tantum coniecturæ, præterea nihil. Omiſſa igitur eorum confutatione, mendam, indicemus quæ latet in iſtis, εἰ γὰρ καὶ τὸ Δήλιον εἴρηκε Σωκράτης, ὡς ἱστορεῖ Ἡρόδικος ὁ Κρατήτειος ἐν τοῖς πρὸς τὸν Φιλοσωκράτην, ἅμα τοῖς πολλοῖς ἀσχημόνως αὖ ἔφυγε. Nullam ſententiam probam ex hac ſcriptura elicias. Scribe, ἤρηκε. Demus, inquit, verum eſſe quod Herodicus Cratetius tradit: Socratem inter primos Delium occupaſſe: ſtatim tamen cum cætera turba illum fugiſſe turpiter fatendum erit. Thucydidem lege in octauo belli Peloponneſiaci anno. eius ſunt ſubiecta verba Παγώνδου δύο τέλη εἶχε. ex quarta hiſtoria. Mox autem cum ait, μόνος Σωκράτης βρενθυόμενος καὶ τὼ ὀφθαλμὼ παραβάλλων, ad notiſſimum Ariſtophanis verſum alludit ὅτι βρενθύῃ τ' ἐν ταῖσιν ὁδοῖς καὶ τὠφθαλμὼ παραβάλλει. Alcibiadem prælio ad Delium interfuiſſe, negat diſtrictim Athenæus: aiũt Plato, Plutarchus, alij, quibus fidē habeo potius. Deinceps exerto brachio graue iaculum in Platonem torquet philologus Naucratita: quod

cuiuſ

cuiuſmodi ſit videamus, ἐν δὲ τῷ Κρίτωνι, ait, ὁ τῇ Μνημοσύνῃ φίλος Πλάτων, οὐδὲ ποιήσασθαί ποτε ἀποδημίαν τὸν Σωκράτην ἔξω γῆς εἰς Ἰσθμὸν πορείας εἴρηκε. Platoni obiicit quod vetus dictum ſuſtulerit, *mendacem memorem eſſe oportet.* Ideo per iocum appellat illum, τῇ Μνημοσύνῃ φίλον, *diuæ Monetæ charum.* vult dicere obliuioſum. ita namque accipienda & ſcribenda vox Μνημοσύνη. Oblitum autem ſui Platonem ait, cùm negaret in Critone Socratem ex vrbe vnquam pedem extuliſſe, niſi ſemel quando ad ſpectaculum Iſthmiorum eſt profectus. Non meminerat videlicet Plato cùm illa ſcriberet eorum quæ dixerat alibi de expeditionibus ad Potidæam & Amphipolim vrbes Thraciæ vicinas, aut Thracias. Audiamus Platonem. Verba ſunt illius in Critone, οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν τῇ πόλει ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε· καὶ οὔτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἰσθμόν· οὔτ' ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μή ποι στρατευσόμενος. *neque enim ita plurimum vnus tu ex omnibus Athenienſibus in vrbe maneres, niſi illa plurimum tibi placeret: qui nunquam vel ad ſpectaculum vllum extra vrbem profectus ſis, niſi ſemel ad Iſthmũ: aut vſquam aliò: niſi cum militiæ cauſſa aliquò iuiſti.* Ita ſcribitur hic locus hodie in publicis exemplaribus. quem ſi etiã in ſuis codicibus ita ſcriptum inuenit Athenæus, nemo illum pro ſano ſanus habeat. Nam Plato quidem cauere melius non potuit, ne contraria ſcripſiſſe cuipiam iure videretur. Sed omnino alterum duorum neceſſe, vt vel poſtrema Platonis verba in ſuo exemplari non legerit Athenæus: vel in ſuis Excerptis illa non adnotarit, cum ſuperiorem locum excerperet. Sæpe ſcriptorem hunc peccare grauiter, dum ſuorum Excerptorum fidem ſequitur, neque ad fontes ipſos adit, multis locis probatum nobis ſatis ſuperque. Iam in Antiſthenem ſtyli mucronem conuertit auctor: in quo illud reprehenditur, quod ſcripſerit Socratem etiam in pugna contra Bœotos virtutis præmio ceſſiſſe Alcibiadi. Pugna aduerſus Bœotos ea eſt, quam ad Delium commiſſam dicebat Plato Delium enim Bœotiæ oppidulum fuit. ex illo autem prælio palmam retuliſſe aut meritum eſſe Socratem, nemo veterum, opinor, præter Antiſthenem ſcriptum reliquit. Ego verò cum Athenæo hic ſentio: & Antiſthenem cenſeo ſcripſiſſe per incogitantiam περὶ Βοιωτοὺς, pro eo quod debuerat dicere, περὶ Ποτιδαιάτας. bis enim præmio donatum Alcibiadem fuiſſe conceſſu Socratis non ſit mihi veriſimile. Ait, πρότερον δὲ κατὰ πάντας τοὺς ἱστορικοὺς τῆς ἐπὶ Δήλιον στρατείας ἡ περὶ Ποτίδαιαν τῆς Φορμίωνος στρατηγία. Non adſcribit numerum annorum, niſi deſunt hæc, ἔτη η. Sic enim res habet. Phormionis in Thraciam expeditio & Potidæam obſeſſam, Pythodoro prætore accidit, anno primo Olympiadis 87. cum ad Delium pugnatum eſt, Iſarchus erat archon, Olympiadis 89. anno item primo. medium tempus, anni octo.

CAPVT XVI.

Προθεωρία aliquot Olympiadum, ad lucem eorum quæ ab Athenæo diſputantur.

SVPERIOREM aduerſus Platonem velitationem, excipit digreſſio, qua probare nititur Athenæus, philoſophos qui ferè viros eruditos & φιλολόγους habent deſpectui, in ratione temporum multa ſolitos peccare & turpiter hallucinari. quod vt probet, dicta quædam duorum nobiliſſimorum philoſophorum Xenophontis & Platonis examinare inſtituit. Ex his duobus qui ſine vlla controuerſia vniuerſi gregis οἱ κορυφαιότατοι fuêre, de cæteris vult fieri coniecturam. Nam ſcopum ſuum his generaliſſimis verbis auctor indicat: πανταχοῦ, inquit, ψεύδονται οἱ φιλόσοφοι, καὶ παρὰ τοὺς χρόνους γράφοντες οὐκ αἰσθάνονται. Nobilis ſane diſceptatio hæc eſt: in qua maximi momenti res agitur, temporum recta obſeruatio. Sapientiſſimè enim Tatiano dictum, παρ' οἷς ἀσυνάρτητός ἐστιν ἡ τῶν χρόνων ἀναγραφή, παρὰ τούτοις οὐδὲ τὰ τῆς ἱστορίας ἀληθεύειν δύναται. Quid autem viro ſapienti turpius obiicias quàm mendacium & falſiloquium? Ac ſcopus quidem diſputationis huius, is eſt quem dixi. cæterùm de allatis aduerſus Xenophontem & Platonem ab Athenæo argumentis, quid ſentiendum ſit, indicauimus ſuis locis. Quoniam verò ſine inſpectione faſtorum cæca eſt omnis quæ de temporibus inſtituitur diſputatio: priuſquam illuſtrare & emendare aggredimur quæ in hac parte obſcura habentur & corrupta, breuem atque huic tantum diſſertationi accommodatam earum Olympiadum deſcriptionem ſubiecimus, quibus de hic agitur.

OLYMPIAS LXXXVII.

α. Πυθόδωρος.

Phormio in Thraciã ducit exercitum militum ἐπιλέκτων, & Potidæam pergit obſidere. Socrates inter ἐπιλέκτους merens Alcibiadi præmium virtutis parit.

β. Εὐθύδημος.

Hipponicus Calliæ pater dux exercitus contra Tanagræos. Bellum Peloponneſiacum incipit.

γ. Ἀπολλόδωρος.

Plato naſcitur, inquit Athenæus, alij volunt, anno ſequente.

δ. Ἐπαμινώνδας.

Pericles moritur.

Alexander rex Macedoniæ obit. Perdicas ei ſuccedit: & regnat annos 23.

OLYMPIAS LXXXVIII.

α. Διότι

α. Διότιμος.

β. Εὐκλείδης.

γ. Εὐθύδημος.

δ. Στρατοκλῆς.

OLYMPIAS LXXXIX.

α. Ἴσαρχος.

Amipſias comicus docet Connum.
Pugnant Athenienſes ad Delium duce Hippocrate.
Socrates Alcibiadem periculo eripit.
Induciæ annuæ Peloponneſiacum bellum interrumpunt.

β. Ἀμεινίας.

γ. Ἀλκαῖος.
Cleone duce mittitur exercitus contra Amphipolim. in eo militat Socrates. Eupolis docet fabulam Κόλακας, *mortuo iam Hipponico.*
Protagoras fuit tum Athenis: cum paulò ante eò veniſſet ſecundùm.

δ. Ἀρίστων, ἢ Ἀρίστων.
Autolycus athleta vincit pancratio. Callias eius niceteria celebrat. Xenophontis Conuiuium.
Eupolis docet Autolycum. *Pherecrates docet* Ἀγρίους.

OLYMPIAS XC.

α. Ἀριστόφιλος ἢ Ἀστύφιλος.

Protagoras Platonis dialogus hoc anno habitus fingitur.

β. Ἀρχίας.

γ. Ἀντιφῶν.

δ. Εὔφημος.
Agatho tragicus coronatur contra antagoniſtas: eiuſque τὰ ἐπινίκια ἑστιᾶται apud Platonem *in Conuiuio.*

OLYMPIAS XCI.

α. Ἀριστόμνηστος.

β. Χαβρίας.

γ. Πείσανδρος.

δ. Κλεόκριτος.

OLYMPIAS XCII.

α. Καλλίας.

β. Θεόπομπος.

γ. Γλαυκίππος.

δ. Διοκλῆς.

OLYMPIAS XCIII.

α. Εὐκτήμων.

β. Ἀντιγένης.

γ. Καλλίας.
Naualis pugna ad Arginuſas vincunt Athenienſes Lacedæmonios. Archelaus regnare incipit in Macedonia.

δ. Ἀλεξίας.

OLYMPIAS XCIV.

Ἀναρχία *poſt Pythodorum vitio creatum.* XXX. *tyranni.*

β. Εὐκλείδης.

γ. Μικίων.

δ. Ξεναίνετος, ἢ Ἐξαίνετος. *Xenophon* ἤκμαζεν, *ait Diogenes Laertius.*

OLYMPIAS XCV.

α. Λάχης.

β. Ἀριστοκράτης. *Archelaus rex Maced. occiditur.*

γ. Ἰθυκλῆς.

δ. Λυσιάδης.

CAPVT XVII.

Expenduntur Xenophontis aliquot χρονικὰ ἁμαρτήματα *obſeruata Athenæo.*

Καθάπερ ὧδ᾽ ὁ καλὸς Ξενοφῶν, ὃς ἐν τῷ Σ. Duo chronica peccata obiicit Athenæus Xenophonti. Ea cuiuſmodi ſint videamus. Prius continetur verbis hiſce: ὃς ἐν τῷ Συμποσίῳ ὑποτίθεται Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου, Αὐτολύκου τοῦ Λύκωνος ἐρῶντα καὶ νενικηκότος αὐτοῦ παγκράτιον, ἑστίασιν ποιούμενον, καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις δαιτυμόσι παρόντα τὸν ἴσως μηδὲ γεννηθέντα, ἢ περὶ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ὑπάρχοντα. Summa reprehenſionis eſt: abſurdè Xenophontem feciſſe, cum ei conuiuio quod propter Autolyci athletæ victoriam à Callia celebratum eſt, quendam interfuiſſe dixerit, qui per ætatem non poterat: quippe aut recens adhuc natus: aut omnino ne natus quidem. poſtea tẽporum ratio explicabitur, in quibus dicitur erratum. ſed quærendum prius eſt nobis, quiſnam ille fuerit ἀποσιωπώμενος conuiua. Autolycum putauit intelligi eruditiſſimus Dalecampius, nõ ſcio quid ſecutus. nam Athenæus vt edita lectio ſonat, Calliam ait fuiſſe. Conſidera eius verba attentè: non aliud reperies quò referas τὸν παρόντα, quàm illa præcedentia, ὑποτίθεται Καλλίαν. Prorſus ita tantum accipi poſſunt quæ adſcripſimus verba. Sed falſam eſſe lectionem editam inuicto argumento probamus nos: quia nempe

nempe falſiſſima hæc ſententia eſt. Abſurdum enim dictu, Calliam aut puerulum fuiſſe Ariſtone prætore, (eo anno agitatum conuiuium illud Xenophonteum) aut omnino ne natum quidem. Auctor eſt Athenæus ipſe aliquanto poſt, Alcæo archonte, ſiue priore anno quàm Ariſton eſſet archon, Calliam Hipponici patris ſui aliquanto ante mortui, creuiſſe hereditatem. Cùm hæc clarè mox doceat auctor, putabimus illum tam inſanum vt de eodem Callia illa ſcriberet, τὸν ἴσως μηδὲ γεννηθέντα? Porrò de Autolyco interpretari, quod doctis viſum, non placet nobis. Magna enim & violenta mutatione opus fuerit, vt ei ſententiæ accommodetur ſcriptura omnium librorum. Præterea falſum eſt Autolycum necdum fuiſſe natum archonte Ariſtone. Hic eſt Autolycus quem refert Plutarchus, occupata à Lyſandro vrbe humi proſtraſſe Callibium harmoſtam Lacedæmonium, baculum intentantem: quod egregium facinus magno illi poſtmodum ſtetit: occiſo propterea ab immanibus tyrannis. Quis verò credat robur hoc animi, & παράστημα τῆς ψυχῆς in eum cadere qui vix exceſſerit ex ephebis? Atqui ab Ariſtone prætore ad annum confuſionis, quo venerunt Athenæ in Lyſandri poteſtatem, anni intercedunt vix ſedecim aut ſeptemdecim. Expoſuimus cauſſas cur neque in vulgata lectione, neque in priorum cenſorum interpretatione acquieſcere poſſimus: viderint eruditi an iudicio noſtro ſint acquieturi: Lego, καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις δαιτυμόσι παρόντα ἑαυτόν, ἴσως μηδὲ γεννηθέντα. *Xenophon*, inquit, *in conuiuio facit Calliam Hipponici F. Autolycum Lyconis F. amare: cui poſt partam pancratio victoriam præbet epulas: atque ei conuiuio ait Xenophon ſe quoque inter cæteros conuiuas interfuiſſe: qui fortaſſe ne natus quidem tum fuit.* Diſertè ſcribit Xenophon initio Conuiuij, ſe iis epulis præſentem adfuiſſe quas deſcribit. οἷς δὲ, ait, παραγενόμενος ταῦτα γιγνώσκω, δηλῶσαι βούλομαι. Quod autem de natalibus Xenophontis dubitanter loquatur, nemini videri mirum debet. Nam & Diogenes Laertius, qui ex profeſſo quæſiuit, & alij veteres annum quo natus ille diſertiſſimus ſcriptor, ignorarunt. Quare eo prætermiſſo vigentis maximè ætatis & mortis tempora tantum indicat nobis Diogenes. ἤκμαζεν, ait, κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης (Suidas legit ὀγδόης) ἐνενηκοστῆς ὀλυμπιάδος. Si ponimus humani corporis florem & ἀκμὴν, vt cenſeo, circa annum trigeſimum: colliges hinc tempore acti conuiuij quod ei deſcriptum eſt, natum fuiſſe Xenophontem annos decem: quæ eſt illa quam παιδικὴν ἡλικίαν Athenæus appellat. vita functum ſcribit Diogenes anno primo Olympiadis 105. hoc eſt ſeptuagenario maiorem: ſi verum eſt ſuperius ratiocinium. putem ego ſatis certum: aut ſi quid mutandum, contrahendum potius hoc curriculum quàm vlterius extendendum quod quidem emendationem noſtram & interpretationem firmat non mediocriter. ἔστι δὲ οὗτος ὁ καιρὸς καθ' ὃν Ἀριστίων ἄρχων ἦν. His verbis declaratur illud tempus quo niceterion Autolyci conuiuium celebrauit Callias. erat, inquit, archon Ariſtion, ſiue vt ſcribit Diodorus Siculus libro 12. Ἀρίστων. quod etiam clarè mox probatur. πάλιν ὁ Ξενοφῶν ποιεῖ τὸν Σωκράτην λέγοντα. Tranſit iam ad poſterius χρονικὸν ἁμάρτημα Xenophonteum. Summa criminationis eſt: Xenophon in Sympoſio dictum obſcœnum quoddam Pauſaniæ commemorat, quaſi pronuntiatum eſſet ab illo in eo conuiuio quod Platoni eſt deſcriptum. quod neque verum eſt: nihil enim tale extat in Platonis libro: neque eſſe poteſt: nam Xenophonteum conuiuium quatuor ipſis annis antecedit Platonicum. bis igitur peccat Xenophon. Enimuerò geminum hoc peccatum vnica reſponſione facilè diluas. Nego enim tibi Athenæe, quod ponis tu pro vero ac confeſſo: Xenophontem reſpexiſſe Platonis conuiuium. nimis enim friget ratio illa qua mox ſuſpicionem tuam tueris. ſed de ea paulò poſt. θαυμασιὸν λίγων, εἴγε οἱ ψόγοι τι ἀφε. hæc quoque Xenophontis verba ſunt non Athenæi vt poſſint videri. At rectè quidem Attica illa Muſa Pauſaniæ iudicium & ſententiam confutat: Athenæus verò lib. 13. veteres aliquot huius generis infames militias refert. Παυσανίου δ' οὐκ οἶδα σύγγραμμα, οὐδ' εἰσῆχθαι παρ' ἄλλῳ. It obuiam obiectioni, & reſpōſionem modò allatam à nobis diluit. Non poteſt, ait, negari, Xenophontem illa tanquam ex Platone citare. vnde enim habeat? cum neque Pauſanias ſcriptum ediderit vllum: neque alius quiſquam Socraticorum qui dialogos ſcripſerunt, tales ei ſermones attribuat. En argumentum Achilleum. quaſi verò non potuerit bellum iſtud apophthegma Pauſaniæ, etiam nec ſcriptum memoria hominum contineri, ac per ora virûm volitare. Sic multa ex Platone affert Ariſtoteles, quæ fruſtra quæras in libris Platonicis. vt illud eximium Nicomach. libro primo, capite quarto, de duplici via docendi. nam quæcumque ex Platonis ſcriptis ad illum locum docti proferunt, diuerſa ſunt & ἀπᾴδοντα. Sed Athenæum in hanc ſententiam impulerunt hæc maximè Xenophontis verba de Pauſania, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν ἀκρασίᾳ συγκαλινδουμένων. quæ verba cum aliis nonnullis quæ in illius ſcriptis habentur, iam olim doctis hominibus perſuaſerunt, Platonem & Xenophontem ὥσπερ διαφιλονεικοῦντας ſimilis argumenti libros edidiſſe: in queis ſimultatum inter ipſos latentium veſtigia eſſent non obſcurè impreſſa. Sed enim coniecturam hanc curioſorum hominum, tam facilè eſt nobis contemnere, quàm fuit ipſis procliue in literas eam referre. Addit verò noſter, πλὴν εἴτε καὶ ἐψεύσατο τοῦτο Ξενοφῶν, εἴτ' ἄλλως γεγραμμένῳ τῷ Πλάτωνος ἐντυχὼν Συμποσίῳ, παρείσθω. Contendit his verbis, duorum alterum eſſe verum: aut falsò id commentum eſſe Xenophontem: aut incidiſſe in librum

Digitized by

brum Platonis aliter ſcriptum atque hodie præferant publica exemplaria: vtrum horum potius ſit credendum, de eo, inquit, liberum eſto cuiuſque iudicium. ſic accipi debuerunt illa, εἴτ᾽ ἄλλως γεγραμμένον τοῦ Πλ. ἐνέτυχε Συμπ. quæ aliter non eſt interpretari. Neque verò dubitare debemus, Platonem poſt primam librorum ſuorum editionem, multa in melius mutaſſe, vel per ſe, vel amicorum monitu: vel denique ab oſoribus ſuis reprehenſum. Itaque οὐκ ἀπὸ σκοποῦ ſuſpicetur aliquis cum Athenæo, infandum illud Pauſaniæ dictum, poſt editum Xenophontis Sympoſium, ab Platone fuiſſe inductum deletúmque. Sic ſoliti poetæ comici tragicique publicatas iam fabulas ſuas, quæ minus placuerant, emẽdare, vt docuimus libro tertio, cap. 26. Sed quid exemplum ab aliis petimus? cum de Platonis diligentia in ſcriptis ſuis emendandis teſtimonium veterum criticorum extet: qui diuinum virum ſuorum correctioni eſſe immortuum memoriæ prodiderunt: multáque poſt ipſius obitum reperta eſſe mutata & emendata. cuius rei & Quintilianus meminit extremo libro octauo. Ἀγησίου ἐφ᾽ οὗ τὸ συμπόσιον ἀπόκειται ἀπηγμένον. Scribe, vt conſtet Helleniſmus συνηγμένον. niſi quis mihi probet ἀνάγει συμπόσιον Græcum eſſe, vt συνάγει. de quo verbo auctor admonet libro octauo ſub finem: idémque alibi ſæpe illo vtitur. Hæc Athenæus in Xenophontem: hæc nos ad Athenæum pro Xenophonte. Deinceps ad Platonem reditur: & illius quædam χρονικὰ ἁμαρτήματα ſimiliter notantur. Eam igitur partem percurramus.

CAPVT XVIII.

Platonis χρονικὰ ἁμαρτήματα, quorum ab Athenæo inſimulatur, explicantur & expenduntur.

Ἄλλως δ' ὁ λῆρός ἐστι τῷ Πλάτωνι τὸ Συμπόσιον. λῆρος, hoc eſt, res ficta, non verè geſta. grauius hanc vocem interpretari non debemus: neque aliud auctor voluit. Quod autem Plato in deligendis Sympoſij ſui conuiuis, nullam temporum rationem habuerit, non ſolus hic criticus, neque primus obſeruauit: ſed & alij è veteribus ante ipſum. Ariſtides in Apologia communi, ἐν τῷ Συμποσίῳ Πλάτων συνάγει εἰς ταυτὸν Ἀριστοφάνην καὶ Σωκράτην καὶ Ἀγάθωνα ἔτι μειράκιον ὄντα ὥς φησι. πλὴν ἀλλὰ γὰρ δὴ εἰς ταυτὸν τοὺς χρόνους, ὥστε, & quæ deinceps ſequuntur. Macrobius primo Saturnaliorum poſtquam aliquot Platonis anachroniſmos notaſſet: *Annos ergo coeuntium*, ait, *mitti in digitos, exemplo Platonis nobis ſuffragante, non conuenit.*

οὐ γὰρ ἀγράφως ἂν ἔλεγεν, ἀλλὰ πάνυ ἐσκεμμένως, ὡς ἐν τῷ Γοργίᾳ γράφων φησι. Scribo ſic, οὐ γὰρ ἀνεικαίως τι ἔλεγεν, ἀλλὰ πάνυ ἐσκεμμένως; ὃς ἐν τῷ Γοργίᾳ γράφων φησι. ſublata interrogationis nota periodum totam mirè obſcurauit. Malè etiam ἀγράφως ſcripſerunt iſti imperiti, pro ἀνεικαίως: quam vocem reſtituimus ex præcedente ſententia. dixit auctor ibi, Platonem ſcriptis mandaſſe quicquid ἐπ᾽ ἀνεικαίαν γλῶτταν veniſſet. Id nunc probaturus lectorem ſuum ita compellat. Quid? ait: dicemúſne Platonem nihil ἀνεικαίως, nihil ineptè, nec contra temporum rationem ſcripſiſſe, verùm omnia circunſpectè? qui quidem in Gorgia hoc ſcriptum reliquerit. ἀγράφως factum eſſe ex ἀνεικαίως, ſi non eſt verum, (neque enim dari poſſunt in hoc genere eruditionis γραμμικαὶ δείξεις mathematicorum, vel ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις philoſophorum) veri certè quàm ſimillimum eſt. Nos hanc coniecturam pro vera amplectimur: cuius tamen prius quàm veniret in mentem, ἀγράφως λέγειν dictum putabamus παροιμιακῶς, pro effutire aliquid temerè, de quo non antè cogitaueris. Propriè iis conueniat, qui, vt Tarſenſes olim rhetores, extemporalem temeritatem, (ſic rectè Quintilianus τὴν αὐτοσχέδιον λέξιν vocat) colebant. aut erit tranſlatũ à iudicibus, qui lites non magnæ rei ſolent ἀγράφως τέμνειν καὶ κρίνειν ſine ſcripto & de plano decidere, vt loquitur Iuſtinianus Imp. Nouella, de mandatis Principis. Porrò prima hæc Platonis accuſatio in eo poſita eſt: quòd inconſultè ſcripſerit in Gorgia, regnante apud Macedonas Archelao, Periclem Athenis recens fuiſſe mortuum: cum ab huius obitu ad initium Archelai, anni intercedant minimum viginti tres. Quid Athenæo reſponderi queat, videbimus poſt aliqua.

ἄρχοντος Ἐπαμείνονος. vt in aliis multis, ſic in prætoris huius nomine magna varietas. In Diodori Bibliotheca libro 12. Ἐπαμεινώνδας nominatur. At Laërtius, Πλάτων ἐπ᾽ Ἀμεινίου γέγονεν ἐφ᾽ οὗ Περικλῆς ἐτελεύτησεν. Alij Aminonem vocant. In argumento Euripideæ Hippolyti, Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις ἐπὶ Ἀμείνονος ἄρχοντος ὀλυμπιάδι πζ, ἔτει δ. Cenſeo verum nomen Ἐπαμείνων, quod idem ſonat cum Ἀμεινίας. & ita ferè Epit. vbi ſcriptum Ἐπαμείνονος. nam Ἐπαμεινίων reſpuit analogia. ἐφ᾽ οὗ τελευτᾷ Περδίκκας καὶ τὴν βασιλείαν Ἀρχέλαος διαδέχεται. Quid audio? anno igitur eodem Pericles fato fungitur, & Archelaus regnare incipit? Diua Moneta, tuam fidem! ánnon enim dicebamus paulò antè, hoc vnicum in Platone hic reprehendi, quod Periclis mortem ad tempora Archelai regis Macedonum tranſtulerit? Nam (dicebat modò auctor) ſi nuper obierat Pericles, nondum regnabat Archelaus. Si rex erat Archelaus, pridem mortuus erat Pericles. Præceſſit enim Archelaum Perdiccas, qui incipiens regnare quo anno extinctus eſt Pericles, habenas regni annos viginti tres tractauit. Cum hæc clariſſimè diſputentur ab Athenæo, quis interpretum ſtomacho non inuideat, qui vulgatam loci huius ſcripturam adeò ἀσύμφωνον tulerint? Nos quidem non poſſumus: ac licet ſileant omnes membranæ, affirmare tamen non dubitamus, incogitantia aliud agentis librarij omiſſam eſſe iſto loco periodum integram. Eam igitur ex ingenio, quia ex libris non poſſumus, reſtituamus.

tuamus. Scribendum, Περικλῆς δ' ἀποθνήσκει κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου Ἐπαμεινώνος ἄρχοντος. ἐφ' οὗ τελευτᾷ Ἀλέξανδρος, καὶ τὴν βασιλείαν Περδίκκας διαδέχεται· ὃς ἐβασίλευσεν ἕως Καλλίου ἐφ' οὗ τελευτᾷ Περδίκκας, καὶ τὴν βασιλείαν Ἀρχέλαος διαδέχεται. Quæ bis poſita fuerant verba, ἐφ' οὗ τελευτᾷ: item illa, τὴν βασιλείαν διαδέχεται, ſcriba indoctus caſu an conſilio ſemel præteriit cum integra ſententia. Quoties corruptos optimos ſcriptores prætermiſſionibus hoc genus, antè integrauimus? Hiſtorica veritas quod notata hic tempora ſic habet Olympiadis 87. anno vltimo & Pericles peſte Athenis periit, & in Macedonia Alexander rex obiit, cui ſucceſſit Perdiccas. Huius regnum quot fuerit annorum variè proditum ab antiquis hiſtoricis. Sed rectè Athenæus Marſyam & Philochorum ſecutus, annos tres & viginti regnaſſe illum ſtatuit. Quadrat hic numerus exactè cum Diodori Siculi rationibus. Scribit ille libro 12. Κατὰ τὴν Μακεδονίαν Ἀρχέλαος ὁ βασιλεὺς ἔν τινι κυνηγίῳ πληγεὶς ἀκουσίως ὑπὸ Κρατεροῦ τοῦ ἐρωμένου τὸν βίον μετήλλαξε βασιλεύσας ἔτη ἑπτά. Occiſum ait Archelaũ prætore Ariſtocrate, anno altero Olympiadis 95. regnaſſe autem annos ſeptem. Ex eo paret liquidò, cepiſſe hunc regnare anno tertio Olympiadis 93. qui archõtem habuit Calliam. Ergo etiam anno illo Perdiccas cui ſuccedebat Archelaus deſiit regnare. Inde ſi retrouerſum aſcendas ad annum qui Pericli vitam ademit, Perdiccæ verò regnum contulit, reperies annos ipſos 23. Rectè igitur probatum Athenæo, Periclis mortem regnante Archelao nuperam & admodum recentem dici non potuiſſe. Rectè & nos Athenæi codices vitiatos & defectos, in integrũ reſtituimus. Ceterùm qui Platonis Gorgiam perlegerit, & cum locũ diligẽter expenderit, vbi de morte Periclis facit mentionem, non erit ei difficile Athenæo reſpondere. Philoſophi eloquentiſſimi verba ſunt, Τί δαί; Θεμιστοκλέα οὐκ ἀκούεις ἄνδρα ἀγαθὸν γεγονότα καὶ Κίμωνα, καὶ Μιλτιάδην, καὶ Περικλέα τουτονὶ τὸν νεωστὶ τετελευτηκότα, οὗ καὶ σὺ ἀκήκοας; Diſputans Plato de dicendi facultate quatuor viros in exemplum profert, ex omni τῶν δημαγωγῶν numero: Miltiadem, Themiſtoclem, Cimonem, & Periclem: omnium horum nouiſſimus obierat Pericles, annis fere viginti poſt mortem Cimonis, qui & patri Miltiadi ſuperſtes fuerat & Themiſtocli. Cum igitur dicit Plato, νεωστὶ τετελευτηκότα Periclem, non hoc vult, heri aut nudiuſtertius deſiiſſe illum viuere: vel recentem ἁπλῶς eſſe illius exceſſum: ſed reſpectu ſuperiorum recentem eſſe: quando poſt omnes illos interuallo ſatis longo mori ei contigerit. Voces illæ nuper, νεωστὶ ac ſimiles, nullius certi temporis determinationem habent: ſunt enim τῶν πρός τι, & ad aliquid ſemper referũtur. Itaque modò breuius, modò longius tempus deſignant. Ad hæc, illud mihi cogita: Periclis eam famam, nomen & res geſtas fuiſſe, vt mirari non debeas, ſi in animo Platonis & aliorum gratorum ciuium quàm diutiſſimè, quàm recentiſſima vixit, viguitque illius recordatio. τούτου δ' ὁ Σωκράτης οὐ μᾶλλον καλοκἀγαθίας. corruptus ac lacer etiã hic locus. ſentẽtia ex iſtis nulla. quæ optima erit ex integrata hoc modo lectione. τοῦτο δ' ὁ Σωκράτης οὐ δι' ἄγνοιαν ἐποίει, μᾶλλον δὲ κατ' ἀνδραγαθίαν. Scribit Plato Socratem confeſſum in Senatu, ſe neſcire ſententias rogare. Ait Athen. factum id à Socrate non per ignorantiam, quod neſciret in ſuffragia concilium mittere: ſed generoſi animi ſpecimen ab illo editum: ne contra leges & publicam vtilitatem ſancire aliquid cogeretur. hiſtoriam ex Xenophonte repetit auctor. Quorſum autem ſpectat hæc iſto loco narratio? Vt planum faciat Gorgiam ſcriptum à Platone poſt annum à Periclis exceſſu (quem dicit eo in libro νεωστὶ τετελευτηκέναι) 24 quod extrema verba probant planiſſimè. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ διαλόγῳ. Hoc eſt alterum Platonis peccatum περὶ τοὺς χρόνους. Hoc autem ait. Fingit Plato in Protagora, præſentem in vrbe ſophiſtam illum fuiſſe, cum id colloquium eſt habitum. Quod cum de poſteriore Athenas aduentu Protagoræ intelligatur, neceſſe eſt habitos eos ſermones prætore Amynia, aut Alcæo certè: id eſt, anno ſecundo vel tertio Olympiadis 89. Plato tamen diſputationis illius annum deſignat, Olympiadis inſecutæ primum, præturam obtinente Aſtyphilo. In quo bis illum peccare contendit Athenæus. Primum quia Protagoræ poſterior in vrbem aduentus, aliquot annis illum præcedit: deinde quia propter bellum Peloponneſiacum eo maximè anno flagrans, Hippias Eleus verſari Athenis non poterat. μετὰ τὴν Ἱππονίκου τελευτὴν γενομένου παρειληφότος ἤδη τὴν οὐσίαν Καλλίου. Apparet ex ipſo Platone. ἐπεδήμει γὰρ ἄρα Πρόδικος ὁ Κεῖος· ἦν δὲ ἐν οἰκήματί τινι, ᾧ πρὸ τοῦ μὲν ταμιείῳ ἐχρῆτο Ἱππόνικος. νῦν δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν καταλυόντων ὁ Καλλίας καὶ τοῦτο ἐκκενώσας, ξένοις κατάλυσιν πεποίηκε. τοῦ Πρωταγόρου παραγεγονότος τὸ δεύτερον οὐ πολλαῖς πρότερον ἡμέραις. Triduò antè adueniſſe facit Plato. οὐ τί λέγεις; Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκε; Σω. τρίτην γε ἤδη ἡμέραν. Sed in Athenæi textu verbum deeſt, ſupplendum nobis, ſi volumus rectã procedere orationem. Legendum, τοῦ Πρωταγόρου μέμνηται παρὰ γ.

Εὔπολις τὸν Πρωταγόραν ὡς ἐπιδημοῦντα εἰσάγει. Verba Eupolidis, ἔνδοθι μέν ἐστι Πρωταγόρας ὁ Τήιος. Vir doctus cum eo non caperet quorſum hæc ſpectarent, infelici diligentia vſus eſt in exprimenda voce ἐπιδημοῦντα. Atqui nõ illud quæritur, primuſne an ſecundus fuerit is Protagoræ in vrbẽ aduentus. cõuenit enim inter Platonem & Athenæum non primò ſed iterum Athenas illum tunc viſiſſe. Verum Athenæus annum illũ quærit, quo ſophiſtam inclytum iterum Athenæ viderunt. Atque in hac quæſtione tractanda rectam & certam methodum iniiſſe Athenæum nemo iuerit inficias. Ἀμειψίας δ'

ἐν τῷ Κοινῷ δύο πρότερον ἔτεσι διδαχθέντι. Sic fabulam hanc nominat & Ariſtophanis ſcholiaſtes ad *Aues* in argumento tamen *Nebularum* Κόνος ſcriptum. Sed legi malim vbique Κόννος, vt infrà lib. ſeptimo extremo, & noni initio. Verùm eſt quod dicitur hic: Amipſiam biennio prius *Connum* docuiſſe, quàm ederentur Eupolidi *Colaces*. Enarrator Ariſtophanis, Αἱ πρῶται Νεφέλαι ἐδιδάχθησαν ἐν ἄστει ἐπὶ ἄρχοντος Ἰσάρχου ὅτε Κρατῖνος μὲν ἐνίκα Πυτίνῃ, Ἀμειψίας δὲ Κόννῳ. Iſarchus hic prætor fuit anno primo Olympiadis 89. Alcæus, tertio. δῆλον οὖν ὡς μεταξὺ τούτων τῶν χρόνων παραγέγονεν. anno videlicet ſecundo dictæ Olympiadis, prætore Aminia. Ita inuentum eſt Athenæo illud quod quærebat tempus. Quid ad hęc reſponderi pro Platone queat, fateor ingenuè me nihil videre. Nam quod aliquis dicat, Protagoram qui Archonte Amynia Athenas rediit, diuturniorem in vrbe moram feciſſe: ideoque nihil erraſſe Platonem, qui prætore Aſtyphilo facit illum adhuc præſentem: etſi poteſt fieri vt ita ſit: tamen ea reſponſio philoſophum culpæ non liberat. diſertè enim Plato ait, Protagoram cum id conuiuium agitabatur ante tres dies tantum aduenisse.

πρὸ τοῦ τῆς ἐνιαυσίας ἐπὶ Ἰσάρχου ἐλαφηβολιῶνος συντελεσθῆναι σπονδάς. Harum induciarum in hiſtoria Thucydidis & Bibliotheca Diodori nulla mentio. quod propterea putem accidiſſe, quia breue tempus durauerunt: ſicut etiam Athenæus paulò poſt ſatis manifeſtò indicat.

ὁ δὲ τὸν διάλογον ὑφίσταται γινόμενον περὶ τοὺς καιροὺς τούτους. Quid igitur peccauit Plato, ſi ſub ipſum principium induciarum Hippiam in vrbem introducit? Nugæ. non hoc voluit Athen. ſed eius contrarium potius. Idem nempe commiſſus hic error. atque ante in diſputatione de Periclis morte & regno Archelai: Deſunt, inquam, etiam hic nonnulla. Lego, ὁ δὲ τὸν διάλογον ὑφίσταται γινόμενον οὐ περὶ τοὺς καιροὺς καθ᾽ οὓς προφάτως ἐγεγόνεισαν, ἀλλὰ πολὺ ὕστερον· λέγει γοῦν, &c. Plato, inquit, facit intereſſe ſermoni in vrbe habito Hippiam: qui cum eſſet Eleus & Peloponneſius, belli tempore tutò Athenas ingredi non potuit: niſi fortè prætore Iſarcho, quando factæ ſunt breuis temporis induciæ. ſed Plato tempus quo fuit in vrbe Hippias aliud longè denotat: annum videlicet proximum illi quo Pherecrates fabulam *Agrios* docuit. vnde efficitur, archonte Aſtyphilo Hippiam Athenis fuiſſe: nam Pherecratis drama priore anno fuit editum prætore Ariſtione. Porrò Aſtyphilus quintus eſt ab Iſarcho, ſub quo inducias conueniſſe dicebamus. Hæc ſumma diſputationis iſtius. Apparet verò Athenæum alios hiſtoricos illorum temporum habuiſſe quàm Thucydidem & Diodorum Siculum, qui ſoli ad nos peruenerunt. Illi induciarum hic memoratarum nullam faciunt mentionem: ſed earum loco fœdus initium narrant prætore Alcæo in annos quinquaginta. Alcæus autem medium locum obtinet in illo quinquẽnio, quod Iſarchus inchoat, claudit Aſtyphilus. Pluribus hæc nobis expoſita neceſſariò propter interpretum: τὸ ἀδιαλείπτως, ne aliud dicam. οἵους πέρυσι Φερεκράτης ὁ ποιητὴς ἐδίδαξεν ἐπὶ Ληναίῳ. *quales erant in fabula quam ſuperiore anno docuit* Pherecrates *in certamine Lenaico*, Scribe vt apud Platonem ἐπὶ Ληναίῳ. Agones diuerſi Athenis celebrabantur in honorem Bacchi, aſtycus & Lenęus, ſiue Lenaicus Lenæum fuit Bacchi templum extra vrbem in ea parte agri Attici vbi erant vineta & torcularia: vel, vt tradunt alij, vbi credebatur torcular omnium primũ fuiſſe viſum. inde dicti agones, ἐπὶ Ληναίῳ, vel Ληναΐτας: interdum etiam ἐπιλήναια. Verterunt πέρυσι *dudum*. inde illæ Cimmeriæ tenebræ. ἀφ᾽ οὗ ἐστὶν ἄρχων Ἀστύφιλος. Diodorus vocat Ἀριστόφιλον: aut certè illius codices. & qui mox ſcribitur hic Ἀμεινίας, apud Diodorum, alioſque Ἀμυνίας: quæ ſcriptura placet.

CAPVT XIX.

Oraculum de Socratis ſapientia. Apollo omniſcius. Sors Aeſopo reddita. Mater Socratis βλοσυρά. *Vxor Socratis moroſa.* γόος. *Lachrymæ ex gaudio manantes. Muſa* κάτοχος. ὁμήρεια.

SOCRATEM ab Apolline mortalium omnium pronuntiatum eſſe ſapientiſſimum Græci Latinique ſcriptores, multi atque etiam è patribus nonnulli, memoriæ prodiderunt. Sed auctores primi eius hiſtorię vnde ſumpſerunt omnes alij, ſine dubio fuerunt Plato & Xenophon: quorum vterque ſortem Chærephonti in eam ſententiã datam refert, in ſua vterque pro Socrate Apologia. Non defuêre iam olim qui non ſolùm fidem habendam negarent ſummis viris in hac narratione: verùm etiam vltrò illos accuſatum irent, quod rem fabuloſam & commentitiam in literas retuliſſent. Hoc ipſum etiam auctor noſter facit iſto loco, inſtituta ea de re cum Platone & Xenophonte non inepta diſputatione. Primùm autem ipſos inter ſe committit: negans de eadem re eadem ſcripta eſſe ab ambobus: deinde aduerſus Platonem ſeparatim: mox aduerſus vtrumque in commune argumenta quędam profert. Ait igitur, Κἀν ἄλλοις δ᾽ ὁ Πλάτων φησί. Tranſit à præcedentibus criminationibus Platonis & Xenophontis, in queis de temporibus agedatur, ad alias generis diuerſi. ἐν ἄλλοις, id eſt, in Apologia Socratis, vt iam diximus. Sequitur poſt allatum Platonis locum, κἀν τούτοις δὲ μὴ συμφωνῶν Ξενοφῶντι φησί. Legendum, μὴ συμ. Ξενοφῶντι, ὅς φησι. *ne in his quidem congruens Xenophonti, qui ait.* ſubiicitur ſtatim ecloga Xenophontis, ex illius itidem Apologia pro Socrate. Vir doctus tamen vertit, *qua iure diſsidet à Xenophonte. Platonis verba ſunt.* Non poſſum quin exclamem, ἠλίθιον ἐστὶ τὸ τόλμημα καὶ ἠλίθιον ἀνδρὸς δαμάσαι. nam quot abſurditates hic commiſſæ,

miſſæ, ob vocabulæ ὡς omiſſionem? O Critica Critica, quàm aſpernanda ſæpe proferunt, qui te aſpernãtur! Sed pergamus. ἀνεῖλεν, ait ὁ Ἀπόλλων, παρόντων μηδένα εἶναι ἀνθρώπων ἐμοῦ μήτε δικαιότερον μήτε σωφρονέστερον. Dalecamp. ſic, *oraculo Deus pronunciauit ex hominibus qui viuerent nullum eſſe me iuſtiorem, ac magis temperantem.* Legit, τῶν ὄντων μηδένα. vera eſt ſententia, ſed emendatio falſa. quod non potuit ab eo obſeruari qui ad ipſum non adiſſet fontem. Lege, ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων πολλῶν παρόντων, μηδένα εἶναι ἀνθρ. *reſpondit Apollo præſentibus multis, neminem eſſe,* &c. Xenophõtis verba ſunt, Χαιρεφῶντος γὰρ ποτὲ ἐπερωτῶντος ἐν Δελφοῖς περὶ ἐμοῦ, πολλῶν παρόντων, ἀνεῖλεν ὁ Ἀπόλλων μηδένα εἶναι ἀνθρώπων ἐμοῦ μήτε ἐλευθεριώτερον, μήτε δικαιότερον, μήτε σωφρονέστερον. πῶς οὖν ἄλογον ἢ πιθανὸν, Σωκρ. Probabilius viſum Athenæo, ſi quid omnino de præſtantia Socratis Apollo pronuntiauit, viri iuſti & temperantis teſtimonium ei fuiſſe exhibitum, vt ſcribit Xenophon: quàm ſapientis, vt tradit Plato. etſi enim excellentiſſimæ virtutes ſunt iuſtitia & temperantia: longè tamen auguſtius eſt ſapiẽtiæ nomen. quæ nullo modo in eum videtur poſſe cadere, qui ſe nihil ſcire profiteatur. nam è contrario verè ſapientem illum demum accipimus, qui rerum omnium cauſas norit, neque eorum quicquam ignoret, quæ humanis ingeniis ſunt ἐφικτά. Propter hæc Athenæus Platonem priuatim hic aggreditur, vt abſurda & parum probabilia locutum. Sic autẽ diſputat. Non eſt ſimile veri deum omniſcium pronuntiaſſe hominẽ ſapientiſſimũ qui nihil ſciret. εἰ γὰρ, inquit, τοῦτ' ἐστι σοφία τὸ μηδὲν εἰδέναι, τὸ πάντα εἰδέναι φαυλότης ἂν εἴη. *ſi nihil ſcire ſapientia eſt, omnia ſcire vitium eſt.* hinc neceſſaria elicitur concluſio: ſi Socrates qui nihil ſcit, omnium eſt ſapientiſſimus: Apollo qui omnia ſcit, omnium inſipientiſſimus. Apollinis enim peculiaris gloriatio eſt, quod nihil neſciat. Οἶδα δ' ἐγὼ, ait, ψάμμου τ' ἀριθμὸν, καὶ μέτρα θαλάσσης. Καὶ κωφοῦ ξυνίημι, καὶ οὐ λαλέοντος ἀκούω. Reſponderat fortaſſe Plato. Socratem iudicatum σοφώτατον, non quòd nihil ſciret: ſed cùm ob cæteram virtutem ſuam, tum quia plurimarum rerum cognitione præditus, ſcire tamen ſuum putauit eſſe τὸ μηδὲν, & inſcitiam meram, comparatione veræ ſapientiæ. Deinceps Athenæus vtrique horum philoſophorum fidem eleuare conatur: hanc ipſorum narrationẽ vt fictitiam & ridiculam exagitans. Scribe, τῶν Ἀττικῶν ἐρίων εἰ ἄλλ' ἐστι μαλακώτερα. ἢ τῶν ἐν Βάκτροις καὶ Μήδων εἰ εἰσί τινες δυνατώτεροι. reſtituta vtroque loco particula εἰ, vt in ſequẽtibus exemplis. Caue etiam malè capias proximè ſequẽtia, ὡς καὶ τὸν πυθόμενον, (ἤτοι Αἰσωπός ἐστιν ὁ λογοποιὸς, ἢ ἄλλος τις) Πῶς ἂν πλουτήσαιμι Διὸς παῖς καὶ Λητοῦς ἠϊχλεύαζων ἀνεκρίνατο, Εἰ τὸ μέσον κτήσαιο Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. prętermiſſę parenteſeos notę fecerunt, vt falſiſſimam ſententiam animo conciperet eruditus interpres. Verte igitur, *ſicut ei qui quæſierat (ſiue is eſt Aeſopus fabularum ſcriptor, ſiue alius) Qui ſiam diues fili Iouis & Latonæ? reſpondit* Apollo *hominem irridens, Si tuum erit totum quà itur Sicyone Corinthum.* Æſopo editam hanc ſortẽ fuiſſe vulgò ſcribunt parœmiographi. quibus accedit comici Scoliaſt. ad Aues, Αἰσώπῳ τῷ μυθογράφῳ χρωμένῳ περὶ πλούτου, ὁ θεὸς εἶπεν, Εἰ τὸ μέσον κτήσαιο Κορίνθου καὶ Σικυῶνος. verſum oraculi melius ita concipias, Πῶς ἂν πλ. Διὸς καὶ Λητοῦς υἱέ. Locus de matre Socratis eſt in Theæteto: vbi de ſe ait ipſe, ὡς ἐγὼ εἰμὶ υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς Φαιναρέτης. *mihi* inquit, *mater eſt obſtetrix generoſa valde, & animi ferox Phænareta.* ſic vertimus hic elegantem dictionem βλοσυρᾶς; conuenienter, vt puto, tam menti Socratis, quam Latinitati. propriè βλοσυρότης eſt toruitas, ſed alio ſenſu pius filius Socrates matrem ſuam appellat *generoſam* & βλοσυράν, vt ſi vernaculo ſermone dicas, *c'eſt vne maiſtreſſe femme.* Latini ferocẽ animũ appellant. de quo aptè dixeris, quod Ariſtides verè & eleganter, ἡ μεγαλοφροσύνη ἔμφυτον κτῆμα τοῖς κρείττοσι. Videtur Athen. in deteriorẽ partem accepiſſe hoc verbum: qui Platoni vertat vitio, quod fecerit Socratem matrem ſuam appellantem βλοσυράν. Non memini legere apud Platonem quæ ſubiiciuntur, οὐδ' ὅτι Ξανθίππη χαλεπὴ ἦν γυνὴ, ἥτις καὶ ἀμίδας αὐτοῦ κατέχει τῆς κεφαλῆς. in Xenophontis Conuiuio dicitur Socrates χρῆσθαι γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων καὶ τῶν ἐσομένων χαλεπωτάτῃ. De Aſpaſia in promptu ſunt Platonis, aliorumque veterum teſtimonia. In eius verſibus indicium magni gaudij & repentini ponitur ſudor. Κἀγὼ ὅπως ἤκουσα χαρᾶς ὕπο σῶμα λιπαίνω ἱδρῶτι. ſimillimè apud Perſium,

Si tibi crateras argenti, incuſaque pingui
Auro dona feram, ſudes, & pectore læuo
Excutias guttas: lætari prætrepidum cor.

Verbũ λιπαίνειν exponitur ab Heſychio κλαίειν ποιεῖν: quæ interpretatio non aliena eſt ab hoc loco, vbi vſurpatur pro rigare vel τήκειν. interdum de rebus fuſilibus dicitur, quæ conflantur in vnum liquefactæ, vt obſeruabamus ad Strabonem. Etiam lacrymæ ſæpe ſubitam lætitiam comitantur: quod & Sophocles & poetæ alij ſæpe expreſſerunt. Vide ſi lubet quæ notamus ad librum Suetonij ſecundum, capite. 58. Itaq; in iſtis, βλεφάρων δὲ γόος πίπτεν οὐκ ἀθελήτως, accipiã γόος pro lachrymis: quia vt plurimum lachrymæ indicia ſunt & comites γόου, id eſt luctus. Socrati amore ſaucio & anxio ita præcepit Aſpaſia,

Στέλλου πλησάμενος θυμὸν μούσης κατόχοιο
Ἧι τόνδ' αἱρήσεις ᾠδῶν δεινοῖσι πόθοισι.

Collige te, inquit, & luctum iſtum cohibe. animum tuum applicans ſtudiis muſicæ, quæ vim habet conciliandi amicitias, & firmandi. Hac illum capies, acri deſiderio cantilenarum illectum. Muſa κάτοχος actiuè dicitur, ἡ δυναμένη κατέχειν, quæ poteſt iunctos continere animos amantiũ. Explicat ipſa poetria cum ſubiicit, τῇδε καθέξεις Αὐτὸν, προσβάλλων αὐτοῦ ὠτίοισι θυμόν.

hac ratione, id eſt, muſicâ *illum retinebis, inſinuans illi per aures expreſſam imaginem animi tui.* elegantiſſimam ſentẽtiam in longè alium cenſum detorſerunt interpretes: quia videre quiti non sũt qua notione vſurpetur hic vox ὁμίλημα: quam nõ nego alibi ſignificare id quod illi expreſſerunt: hic verò nihil aliud eſt, quàm quod ipſi diximus Mox δυσημερεῖ de eo dicitur quod non ſit in amore ſuo felix: non vt putarunt interpretes, de eo qui ſuam defleat calamitatem.

CAPVT XX.

Aeſchinis Socratici Telauges *dialogus.* ἀμαθής. *Veſtes forenſes aliquando conducta à fullone.* κώδιον. *Locus è libello Demetrij Phalerei illuſtratus.* Teleſas *propriũ viri, & ſimilia* στρατηγὸς νόμιμος. κατωβλέπον *animal. Boues retro paſcẽtes. alia nõ pauca.*

VEterum philoſophorum pleriq; etiam comicos maledicentia vicerunt. Hoc & dicit philologus, & conatur demõſtrare. Profert in mediũ Æſchinis Socratici dialogum, cuius erat titulus *Telauges:* ſimili de cauſſa inditus, ac ſi comici *Nebulas* appelles *Socratem.* præcipuus enim auctoris ſcopus in illo dialogo fuit, Telaugem neſcio quem traducere venuſtè, & vitia illius ridenda omnibus propinare. Demetrius Phalereus, vel quicunque eſt alius auctor libelli illius eruditiſſimi, εἰ ψόγους εἰκαιοψόγους εἶναι θέλει τις, παράδειγμα τὸ τοῦ Αἰσχίνου ἐπὶ τοῦ Τηλαύγους. πᾶσα γὰρ σχεδὸν ἡ περὶ τὸν Τηλαύγη διήγησις ἀπορίαν παράσχοι ἄν, εἴτε θαυμασμός, εἴτε χλευασμός ἐστι. Ex iſtis non ſolùm argumentum *Telaugis* cognoſcimus: verùm etiam genus ipſum ſcriptionis, & modum. Erat enim ſimile ſcriptum ſatyris Latinorum poetarum, dempto metro, ridens quippe & laudanti ſimilis verum de Telauge dicebat: nec de illo tantum, ſed etiam de aliis. nam ait noſter Critobulum Critonis F. ἐπ' ἀμαθίᾳ καὶ ῥυπαρῷ τῷ βίῳ ab Æſchine fuiſſe ibidem licentia comica exagitatum. Græci appellant ἀμαθῆ, non illum tantum qui eſt indoctus, & literas neſcit: ſed eum etiam qui eſt moribus impolitis & ſæuis, atque inhumanis. literæ enim, niſi vt eſt vetus dictum diſcantur ἐπ' ἀριστερά, humanitatem nos docent, & mores non ſinunt eſſe feros. Sic accipiendum hic nomen ἀμαθία. Sequitur de ipſo Telauge, τὸν δὲ Τηλαύγην αὐτὸν ἱμάτιον μὲν φορέσεως καθ' ἡμέραν ἡμιωβόλιον κναφεῖ τελοῦντα μισθόν. Obiicit Telaugi ſordidam vitam & animum illiberalem. notam illiberalitatis affert, quod forenſi veſte carens, à fullone vtendam ſumere ſolitus ſit, pactus cum illo de diurna mercede quam debeat pendere. Sæpe fullones hac fraude vſi, vt traditis ſibi ad poliendum veſtimentis, in quæſtum ſuum abuterentur. Simillima ἀνελευθερίας nota apud Theophraſtum in Characteribus: de eo qui vxori ſuo in publicum proditurae famulas ad actum conducit. Simillima etiam quæ ſcribit idem venuſtiſſimus philoſophus in deſcriptione hominis parci. Si quis verba Æſchinis interpretari malit de veſte honeſtiore ad feſtorum celebrationem, quàm de forenſi quotidiana, per me licet. minus tamen probabile eſt, quotidie à ful lone veſtẽ cõduxiſſe Telaugẽ. Addit Æſchines, κωδίῳ δὲ ἐζωσμένον, καὶ τὰ ὑποδήματα παρατετριμμένα ἐπιμεμιγμένον σαπρῷ. ſic ſcribendum deſcribit adhuc ſordidum Telaugis cultum. ait ſolitum præcingi pellibus lanatis: κώδιον Græcis eſt δέρμα σὺν τοῖς ἐρίοις. pauperes & mendici ita amiciebantur, nec non operæ ruſticæ, vt alibi dicebamus: vtebantur his etiam pro veſte ſtragula. In Equitibus Ariſtophanes traducit τὸ τοῦ Κρατίνου κώδιον. Affinia ſunt κώδιον & θύλακος: nam & θύλακος ſcorteum vel pelluceum saccũ ſignificat, aut aliud ſacco ſimile. comicus θυλάκους appellauit Perſarum braccas è pellibus. Æſchines igitur vt κώδιον, ſic & θυλάκους Telaugi attribuebat. quod cognoſcimus ex alio Demetrij Phalerei loco: quem aſcribam vt obiter illuſtrẽ. χρήσονται ποτε καὶ οἱ φρόνιμοι γελοίοις πρός τε τοὺς καιρούς. οἷον ἐν ἑορταῖς, καὶ ἐν συμποσίοις· καὶ ἐν ἐπιπλήξεσι δὲ πρὸς τοὺς τρυφερωτέρους, ὡς ὁ Τηλαυγὴς θύλακος, καὶ ἡ Κράτητος ποιήσει, ἢ φακῆς ἐγκώμιον ἂν ἀναγνῷ τις ἐν τοῖς ἀσώτοις. Lego, ὁ Τηλαυγοῦς θύλακος. nõ dubium eſt intelligi hunc Æſchinis dialogum: de quo etiam ſub libri finem ea ſcribit Demetrius, quæ paulò ante protulimus. verbo vnico θύλακος obſcurè indicauit totius libri argumẽtum. quia, vt videtur, multus fuerat Æſchines in reprehendẽdo Telaugis amictu. Eodem pertinet calciaminis quo vtebatur deſcriptio, καὶ τὰ ὑποδήματα παρατετριμμένα ἐπιμεμιγμένον σαπρῷ, *& calceamenta geſtantem contexta è funiculis corruptis ac nihili.* alibi exponimus hunc locum vbertim. Pone τελέως συμμῶ post vocem σαπρῷ: & ſequentia ſic ſcribe, καὶ τελέσαντα τὸ ἔργον ὁ μετρίως ἀλιγαλά. qui non animaduerterunt vocabulum τελέσαντα aliter hic accipi debere quàm vulgò vſurpetur, mentem auctoris videre non poterãt. Eſt verò *Teleſas* proprium nomen alicuius oratoris vel rhetoris inepti: cuius imperitiam caſtigauerat ridendo Æſchines. Sic autem Græci multa participia modò præſentis, modò indefiniti temporis in propria nomina verterũt: cuiuſmodi ſunt iſta, vt de multis pauca referam; *Araros* (ἀραρὼς enim) *Alexamenus, Dexamenus, Tiſamenus, Caſſamenus* (reperies apud Parthenium hoc nomen) *Soxomenus, Epamynon, Paraballon, & Parabrycon, Symphoroſa* martyr *Teleſanti*, affinia nomina erãt *Teleſis & Teleſtes.* In ſequentibus poſtquã dixit auctor, Æſchinis dialogũ, cui erat index *Callias*, vituperationem & irriſum cõtinuiſſe duorũ celeberrimorum ſophiſtarũ, Prodici & Anaxagorę: quorum priore Theramenes erat vſus magiſtro, poſteriore Philoxenus, & Ariphrades Arignoti frater, ſubiungit: φίλων δ' ἀπὸ τῆς τῶν ἀναλωθέντων μοχθηρίας καὶ περὶ τὰ φαῦλα λιχνείας ἐμφαίνεσθαι τὴν τῶν παιδευσάντων διδασκαλίαν. nouũ & inſolens auribus meis loquendi genus, ἡ περὶ τὰ φαῦλα λιχνεία. ſed puto aliter ſcriptum prius fuiſſe. imò

imò verò legendum eſt omnino, ἀπὸ τῆς τῶν δημοχ. καὶ περὶ τὰ φαῦλα σπουδῆς, καὶ λιχνείας ἐμφαν. Prodici & Anaxagoræ tres diſcipulos nominarat & exagitarat Æſchines, Theramenem Philoxenum, Ariphradem: ea fine, inquit Athenæus, vt ex diſcipulorum moribus de præceptorũ doctrina fieret iudicium. In quo feciſſe Æſchinem improbè negare non poſſumus. Neque enim æquum aut fas eſt, vt τὰ τῶν ὁμιλητῶν ἁμαρτήματα τῶν πεπαιδευκότων ſint κατηγορήματα: ſicut præclarè aduerſus Platonem diſputat ſophiſta Ariſtides in ea quàm vocauit κοινὴν ἀπολογίαν. Cæterum ex Comicis & aliis ſcriptoribus Græcis nota ſũt eruditis trium iſtorũ diuerſi generis vitia. Theramenes cognomento Cothurnus, varius, inconſtans, & verſipellis: Philoxenus non guloſus, ſed gula mera & ingluuies: Ariphrades teſtimonio Ariſtophanis in equitibus nequam, impurus & infando Lesbiorum morbo infamis. omnia hæc verbo indicauit Athenæus, μοχθηρίαν refer ad Theramenem: τὴν περὶ τὰ φαῦλα σπουδὴν, ad Ariphradem: λιχνείαν ad Philoxenum. Ita nobis ſemper Muſæ faueant vt hæc emendatio eſt vera, certa, & neceſſaria. Mox etiam ſcribe, καὶ περὶ τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας σπουδάσαντα: de Alcibiade loquitur quẽ teſtantur hiſtorici & poetę omniũ mulierum fuiſſe virum. Non lõgè poſtſequitur, τούτοις γὰρ τοῖς ἀνδράσι οὐδεὶς ἀγαθὸς σύμβουλος εἶναι δοκεῖ, οὐ στρατηγὸς οὐ μῖμος, οὐ σοφιστὴς ἀξιόλογος, οὐ ποιητὴς ὠφέλιμος, οὐ δῆμος εὔλογιστος. vt hic mẽdum ſuſpectaremus, duo nos admonuêre. nã & epithetum ſuum deeſſe voci στρατηγὸς, præcedentia & ſequentia demonſtrant apertiſſimè: & mimos recenſeri inter grauiſſimas perſonas quis ferat æquo animo? Ne dubita ineſſe mendum huic loco. Scribo, οὐ στρατηγὸς νόμιμος. *nemo iſtis videtur dux legitimus*. vel οὐ στρατηγὸς φρόνιμος. *dux prudens*. ſed malo νόμιμος: neque aliter ſcriptum auctori. Sic eam vocẽ Auguſtus vſurpat in epiſtola ad Tiberium, *Iucundiſſimè, & ita ſim fœlix, vir fortiſſime, & dux* νομιμώτατε. Socratis cum Piſtone thoracopæo colloquium, relatum eſt in literas à Xenophonte Commentariorum libr. 3. ſed ille Πιστίαν vocat, non Πίστωνα. eodem libr. habentur & ſermones cum Theodota habiti. & errat dipnoſophiſta, ſi vt habent omnia exemplaria ſcripſit, ἐν δευτέρῳ Ἀπομνημ. ſed eſt fortaſſe ex ſcriptoris culpa, qui β poſuit pro γ. Scribe etiam, τερατολόγων ἰχθύων φύσεων. non τερατολεγιῶν. In ſecundo Parmenionis verſu, Σκυθιστὶ φωνεῖ οὐδὲ κόππα (vel quod eſt idem κάππα) γιγνώσκων, exprimitur hominis ebrij ſtupor, qui & rationis & linguę vſum amiſit. Itaque licèt Gręcè doctus aut Græcus, Scythicè, id eſt, barbarè loquetur: licet callens literarum, neſciet legere, ac ne literas quidem noſcet. In tertio, Κεῖται δ' ἄναυδος ἐν πίθῳ κολυμβήσας. ſcribit Abbreuiator ἄναυλος. nõ inuenuſtè: imò, vt ego quidem cẽſeo venuſtiſſimè. ineſt enim alluſio ad vtricularios & pithaulas: quos neceſſe eſt manere mutos, ſi in eorum organis ſoni inſtrumenta fuerint corrupta. In quarto corrige operarũ erratum φαρμάκων pro φάρμακον. De animali quod κάτω βλέπον vocatum eſt, cum alij tum Ælianus libro 7. cap. 5. in hiſtoria animalium. Quantum autem memoriæ Athen. fidere debeamus, docent quæ ſcribit de bobus retropaſcentibus: quorum ait nullum hiſtoricum præter Alexandrum Mydium feciſſe mentionem. τοῦτο, inquit, ἄπιστόν ἐστιν, οὐδενὸς ἑτέρου ἐπιμαρτυροῦντος ἱστορικοῦ. Id verò falſiſſimũ. Omnium auctorum qui boum ὀπισθονόμων, & vt loquitur Ariſtoteles ἀναχωρούντων πάλιν πυγηδὸν, meminerunt, antiquiſſimus, quod ſciri poſſit hodie, Herodotus eſt. Illius fidem ſecuti ſunt Ariſtoteles De partibus animalium libro 2. cap. 17. Pomponius Mela, Plinius libro octauo, capite 45. & opinor, quicunque alij de iis aliquid ſcripſerunt.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER SEXTVS.

CAPVT I.

Nexus horum librorum. Auctor fabulæ Πόιησις. ἀπαγορεύειν. αἴρειν δάκτυλον. *Diphili drama* Ἐλαιηφοροῦντες. *Feſtum* Ἐλαιηφόρια. *Orator Cothocides. Anaxilæ* Εὐανδρεία. *Briareus* τὰς λόγχας ἐσθίων. *Preſtigiatores qui enſiculos vorabant.* ὀψωνεῖν Νηρεΐδας. *Vendere* ἴσον ἴσῳ.

ETIAM hic liber ſermones refert habitos inter guſtationem & legitimam cœnam, ſicut diximus quarti initio. Apparet moris fuiſſe vt ſatis longa interponeretur mora inter vtrumque cibum. nam hoc interuallo temporis facit auctor pronunciata eſſe, quæ ipſe libris quarto,

quinto, & ſexto eſt complexus. Sed iam cœna incipiebat apponi cum ea dicerentur quæ liber iſte cōtinet. Ait enim non longè à principio, ἐπεισῆλθον ἡμῖν παῖδες, πλῆθος ὅσον ἰχθύων φέροντες. & ſub finem iterū, προσέφαινε πλῆθος οἰκετῶν τὰς πρὸς τὴν ἰσχὺν εἰσκυμίζοντες. Ordo in his ſermonibus, quiſquidem è rerum natura pendeat de quibus agitur, nullus eſt: ineſt tamen aliquis ab auctoris ingenio & diſpoſitione profectus. Elegantiſſimo enim artificio variæ de variis rebus diſſertationes ita inuicem nectuntur, vt anuli catenarū. Prior ſemper ſermo poſteriori anſam præbet: poſterior ex priore ortus non antè deſinit, quàm nouæ alicui diſputationi occaſionem produxerit. Præcipua libri huius capita adnotata ſunt ab auctore non lōgè à principio: item à nobis cum cura in operis totius ſinopſi. Initio producuntur eclogæ aliquot veterum poetarum, quibus comparatur inter ſe comœdia & tragœdia. Nam cum primis libri huius verbis dixiſſet auctor, Timocratem ſodalem ſuum nouos à ſe ſubinde ſermones exigere: nata inde eſt occaſio recitādi verſiculos Antiphanis, qui comœdiam contendens cum tragœdia, dixerat, omnia in illa noua & inaudita eſſe afferenda: in hac omnia vulgata & omnibus nota. Similiter & cæteræ partes inuicem connectuntur: quod facilè obſeruabunt lectores, ſemel à nobis admoniti. Ait, ὑπομνήσομέν σε τὰ ὑπὸ Ἀντιφάνει λεγόμενα ἐν Ποιήσει. Nolim temere fidem librorum damnare, qui in Antiphanis nomine hic cōſentiunt: puto tamen *Poeſim* quæ hic nominatur, eam eſſe fabulam, quam pars veterum criticorum Ariſtophani adſcribebat, pars Archippo. Auctor vitæ Ariſtophan. Ἔγραψε δὲ δράματα μδ΄ (Suidæ codd. νδ΄) ὧν ἀντιλέγεται τέτταρα ὡς οὐκ ὄντα αὐτοῦ. ἔστι δὲ ταῦτα, Ποίησις, Ναυαγὸς, Νῆσοι, Νιόβη· ἅτινες ἔφασαν εἶναι τοῦ Ἀρχίππου. qui Antiphani attribuat, noui præter ea neminem. neque verò dubium eſt, ſocordiâ exſcriptorum Antiphanis & Ariſtoph. nomina multis locis fuiſſe corrupta, altero alterius loco poſito. Verſus 12. eſt hypermeter: Ἧξει πάλιν τ' ἄπειρον ἐπειδὰν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι. duo nempe in vnum cōflati; ſed quorum priorem etiam membranæ exhibent imperfectum. Sic illæ:

ἥξει, πάλιν τ' ἄπειρον . . . .
Ἐπειδὰν μηδὲν δύνωντ' εἰπεῖν ἔτι,
Κομιδῆ δ' ἀπειρήκασιν ἐν τοῖς δράμασιν,
Αἴρουσιν ὥσπερ δάκτυλον τὴν μηχανὴν,
Καὶ τοῖς θεωμένοισιν ἀποχρώντως ἔχει.

Aſcripſimus pluſculos verſus, quia eos interpres accepit contra mentem poetæ: qui hoc potius voluit: tragicos quando ipſis hæret aqua, vt neſciant quid dicant, ſed planè in textura fabularum ſuarum ſunt ita impediti, vt victos ſeſe fateri neceſſe habeant, machinam attollere loco digiti aut manus: atque ita ſpectatoribus ſuis abundè ſatisfacere. Ineſt in his, quod non attendunt docti, tacita comparatio tragicorum poetarum cum athletis: quod declarant voces ἀπείρηκασιν & αἴρειν δάκτυλον. athletæ cum antagoniſtis palmam de ſe coguntur concedere, ἀπαγορεύειν dicuntur: ſolitique iidem in teſtimonium ἥττας, manum attollere, vt ex Plutarcho atque aliis notum. poetæ huic αἴρειν δάκτυλον, quod Plutarcho τὴν χεῖρα ἀνατείνειν. Ergo vt athletæ victi manum tollunt: ſic tragici cum expedire ſe non poſſunt, machinam, id eſt, Deum è machina repente faciunt prodire. ſed melior longè conditio tragicorum: illi enim cum manum tollunt, victoriam amittunt, hi machinam tollentes vincunt, & ſpectatoribus ſuis abundè ſatisfaciunt. Verſu decimo ſeptimo tolle vocabulum ſuperfluum κἀπειτα: verſum enim vitiat, nec multum ſententiam adiuuat. In penultimo ſenum comicorum nomina ſunt Chremes & Phidon. Probabam ſcribi, Χρέμης τις, ἢ Φείδων τις ὤν. mutato accentu in vocula τὶς, commodiore aliquanto ſententia. ſed vulgatam lectionem firmat vltimus verſus. Scribe deinde, Δίφιλος δ' ἐν Ἑλενηφορούσῃ. feſti nuncupati Ἑλενηφόρια Pollux meminit extremo opere. Codex Huraldinus, ἐν Ἑλαιωνηφορούσῃ. quaſi fuiſſet huius Diphileæ fabulæ index, οἱ Ἐλαιῶνα φρουροῦντες. *Præſidium Eleona*. non placet, non vna de cauſſa. Sequitur Timoclis elegantiſſimus locus, qui ita incipit, ὦ τὰν ἄκουσον ἤν τί σοι μέλλω λέγειν. vbi malim ὅ, τί σοι μέλλω λ. aut, vt ſcribitur alibi, δοκῶ λέγ. In eo verſum hunc, Ὀφθαλμιᾷ τις; εἰσὶ Φινεΐδαι τυφλοί, ſic edidimus fidem ſecuti Abbreuiatoris: in cuius Excerptis ita ſcriptum diſertè. Quod ſi hæc lectio vera eſt, de Phineo aliter quàm alij ſenſit Timocles. Non enim Phinei liberos, ſed ipſum oculis captum narrant poetæ. In Stobæo editum, ὁ Φινεὺς ἴδε τυφλόν. nec multò aliter veteres Athenæi membranæ εἰσι Φινεῖδε τυφλόν. docti emendant ex coniectura, εἰδείην εἶτ' ἴδε τυφλόν. nos legebamus, Φινεὺς ἐστιν τυφλόν. quam χειρὶ & Turnebus in ſuo codice adnotarat. Teſtificati ſunt quidam, reperiiſſe in veteribus, εἰσὶν Ἀριδαῖ τυφλοί. de quo docti cogitēt. Nos verò conſenſus omnium MSS. de quibus aliquid exploratum habemus, impellit, vt Diphilum à cæteris diuerſum poetis, ita ſcripſiſſe vt editum eſt, cenſeamus. nam etiam in magni Meſſæi codice, ita liquidò ſcriptum. Orator Cothocides qui Demoſthenem irriſit propter ſubtilē diſtinctionē inter δοῦναι & ἀποδοῦναι, eſt Æſchines. Vtriuſq; loci extant hodieque, noti vel iis qui nondum ære lauantur. Verſuum Alexidis vltimus eſt, Ἀποδεδώκαμεν τὸ μὴ προσῆκον ἐμοὶ λαβεῖν. Scribendum, ἀπεδώκαμεν. Idem mendum in altero eiuſdem, Οὐκ ἀλλ' ἀποδέδωκας ἐνέχυρόν που λαβών. concinna metrum, Οὐκ ἀλλ' ἀπέδωκας, ἐνέχυρον δή που λαβών. Anaxilæ Εὐανδρείαν alibi nominatam non reperio. ea vox *fortium virorum prouentum* ſignificat. Inde hi ſūt verſus, Καὶ τὰς παλαίστρας σοι μὰ τὴν γῆν μή σύ γε δῷς, Ἀλλ' ἀπόδος. καὶ δὴ φέρουσ' ἐξέρχομαι. Emēdo libris melioribus deficientibus, Καὶ τὰς παλάθας ἐμοὶ, μὰ Γῆν, μή σύ γε δῷς, Ἀλλ' ἀπόδος. Dalecampius aliter coniiciebat, Καὶ τὰς παλαιστρίας μὰ Γ. Briareus ille de quo paulò poſt Timocles,

Timocles, ὁ τοὺς καταπέλτας τάς τε λόγχας ἐσθίων: vel præſtiglator fuit de genere eorum qui enſes fingebant ſe vorare, quorum mentio apud Plutarchum & alios. vel, quod potius putem, Thraſo aliquis & glorioſus miles, qui de robore ſuo & pugnis ſolitus inuerecundè ſe iactare. de huiuſmodi hominibus vulgò dicere ſolemus, *il mange les charrettes ferrees*. cui ſimillimũ eſt iſtud Græci poetæ dictum, *qui catapultas & lanceas comedit*. in quo etſi alluſio eſt ad præſtigiatores de quibus locuti ſumus: de iis tamen non rectè hęc dicantur. Soliti enim thaumatopœi illi, quo facilius fidem inuenirent, paruos enſes vorandos ſuſcipere. ideo Plutarchus, τὰ Λακωνικὰ ξίφη διὰ μικρότητα καταπίνουσιν οἱ θαυματοποιοί. ſimiliter & Gregorius Palamas Theſſalonicæ Archiepiſcopus, ſcribit, præſtigiatores ſolitos λιθίδια καὶ σιδήρια καταβροχθίζειν. Comicæ licẽtiæ eſt loquendi genus quo vtitur aliquãto poſt Athenæus, vt illatorum menſæ piſcium copiam ſignificet: μονονουχὶ γὰρ καὶ τὰς Νηρηΐδας ὀψωνήκει. *ipſas propemodum Nereïdas erat opſonatus*. quid Nereïdibus commune eſt cum piſcibus qui proſtant in foro? Euſtathius, Ἰλιάδ. ρ. φαύλη ἡ συνήθεις ὄψου, οὐ μόνον τὸ ἀσυμμέτρως ὀψωνεῖν, κατὰ τὸν κωμῳδούμενον ὀψωνεῖν τὰς Νηρηΐδας, διὰ τὸ πολυτελὲς τῆς τῶν ἰχθύων ἐξωνήσεως. Addit ſtatim, καί τις τῶν παρασίτων καὶ κολάκων ἔφη, τὸν Ποσειδῶ πέμπειν τῷ Νεπτουνίῳ ἡμῶν τοὺς ἰχθῦς· οὐ διὰ τῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ ἴσον ἴσῳ πωλούντων, ἀλλὰ τοὺς μὲν Ἀντίου κεκομίσθαι, &c. quæ ſic erant vertenda, *paraſitorum & adulatorum dixit aliquis, Poſidonem piſces miſiſſe Neptuno noſtro, non per eos qui Romæ piſces argentum contra vendunt, ſed eorum alios Antio fuiſſe aduectos: alios*, &c. aliud longè eſt διὰ τῶν, quàm διὰ τοὺς: quod non obſeruant interpretes. quid ſit vendere ἴσον ἴσῳ, declarant Diphili verſus,

Γόγγρον μὲν ὥσπερ ὁ Πρίαμος τὸν Ἕκτορα,
Ὅσον εἵλκυσεν, τοσοῦτο καταθεὶς ἐπριάμην.

Larenſem vocant iſti paraſiti Neptunum, vel Neptunium, quaſi Neptuni filium: non aliam ob cauſſam, niſi ob ingentem iſtam piſcium copiam quàm inſulsè & paraſiticè?

CAPVT II.

Emendantur loci multi veterum poëtarum apud Athenæum. ἀνδροφόνος, ſceleſtus. πέμφιξ, & πεμφίς. Diphili Mercator. *Archippi fabula* Piſces.

VENVSTISSIMI ſunt illi verſiculi ex Amphidis Impoſtore, quibus graphicè deſcribitur ſuperbia & improbitas piſcariorum Athenienſium. Etſi autem ſatis perſpicua in illis mens poetæ, ſi quis mediocrem adhibeat attentionem; quia tamen neque editi ſunt ſine mendis, neque rectè ab interpretibus expreſſi, eos hic aſcribam emaculatos, & interpretabor. ſi prius tamen hoc monuero, ratam nimis eſſe locutionem, quam initio huius ῥήσεως Diphilus vſurpauit. Πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ῥᾷόν ἐστι μυρίαις Μοίραις προσελθόντ' ἀξιωθῆναι λόγου. pro eo quod dixiſſet alius ῥᾷόν ἐστι μυριάκις, dixit μυρίαις μοίραις. quod genus dicendi idiotiſmus noſter vſurpat. Sed eos verſus de quibus dicere inſtitueram videamus.

Οὓς ἂν ἐπερωτήσῃ τις, ἢ λαβών τι τῶν
Παρακειμένων ἔκυψεν ὥσπερ Τήλεφος
Πρῶτον σιωπῇ, (καὶ δικαίως τοῦτό γε·
Ἅπαντες ἀνδροφόνοι γάρ εἰσιν ἑνὶ λόγῳ.)
Ὡσεὶ προσέχων δ' οὐδ' οὐδὲν, οὐδ' ἀκηκοώς,
Ἔκρουσε πολύπουν τιν'· ὁ δ' ἐπεχθη, κοὐ λαλῶν
Ὅλα ῥήματ' ἀλλὰ συλλαβὴν ἀφελών, τάρων
Ὀβολῶν γένοιτ' ἄν. ἡ δὲ κέστρ' ὀκτὼ 'βολῶν.
Τοιαῦτ' ἀκοῦσαι δεῖ τὸν ὀψωνοῦντά τι,

Non poterat pingi γραφικώτερον faſtus iſtorum hominum. *Illos*, ait, *ſi rogaueris*, Quanti? *alius ſumens in manus aliquid eorum quæ fortè aderunt, caput demittet vt Telephus, ac primo tacebit, (quamquam iure hoc quidem: omnes enim vno verbo piſcarij ſcelerati ſunt:) alius tanquam non aduertat animum, & quaſi nihil audiuerit, polypum aliquem percutiet: alius incandeſcet, ac verbis integris loqui aſpernans tuor*, inquit, *obolis emas licet: at ſudis hæc octo obolis. Hæc audienda ſunt ſi quid obſonari velis.* Numeri enallage tenebras magnas offudit his verſiculis, alioquin parum obſcuris. etſi quid apud poetas frequentius? Sic igitur Amphis, cum dixiſſet οὓς, ſubdit λαβών: quod exponendum vt expreſſimus. nam omnino de piſcario capi debent iſta, ἢ λαβών τι τῶν παρακειμένων. item illa ſequentia, ἔκρουσε πολύπουν τινά. quibus mirè exprimuntur geſtus piſcariorum emtores faſtidientium, ac ne reſponſione quidem dignantium. τὶ τῶν παρακειμένων intellige cultrum, aut ſimile quid aliud, tabulæ vel menſæ illi impoſitum, ſuper qua proſtant piſces. Vox πρῶτον alterius fortaſſe locum occupauit: etſi ferri poteſt. ἀνδροφόνους Græci vocant omnes inſigniter improbos, Libro nono coquus præcipit diſcipulo vt ſit ἀνδροφόνος: id eſt, vt in ædibus diuitum omni fraudum genere vtatur. in eodem Gnathæna meretrix appellatur ἀνδροφόνος. Athenæus mox, διδάσκων αὐτὸν τίνα δεῖ λέγοντα πρὸς τοὺς ἀνδροφόνους ἰχθυοπώλας ὠνεῖσθαι ἃ βούλεται. Omnino autem λαλῶν ῥήματα verum eſt, non λαβών. & κέστρα non eſt *mugil* (κεστρεὺς enim is dicitur) ſed quam alij Græci σφύραιναν vocabant. Latinis, *ſudis*. Præter Varronẽ & Plinium, Gloſſæ: *Sudis*, σφύραινα ἰχθύς, καὶ σκόλοψ. τάρων pro τεττάρων & *tuor* pro quatuor. In ecloga ſequente ex Diphilo, malè accipiunt hæc, ὀκτὼ λάβοις ἄν; εἴσω ὠνῇ τὸν ἕτερον. ὦ τᾶν λαβὲ καὶ μὴ παῖζε τοὺς οὐ δεῖ παρέρχει. perſonas ita diſtingue. qui emturit piſces, ait, *Viſn' tu octo obolos?* pro duobus videlicet mugilibus, de quibus dixit, πόσου τοὺς κεστρέας πωλεῖς δύ' ὄντας; igitur petenti decem offert octo. reſpondet piſcarius, εἴσω ὠνῇ τὸν ἕτερον. accepturum ſe octo obolos: ſed pro altero tantũ mugile. Ait deinde emtor, *Sume ô bone* octo obolos & ambos da piſces, neque *nos puta dignos quos illudas*. at piſcarius, *aufer te hinc curriculo*. Xenarchi pulcherrimi verſus de vaframento piſcariorum ad irrigandos piſces in foro, nihil

variant in membranis. penultimus tamen manifeſtus eſt vitij, Κατέχει, κατὰ καὶ ἢ τῶν ἰχθύων ἅπαξ ἐπαίνῳ. Lege, Κατέχει κατὰ ἢ τῶν ἰχθύων ἀπαξάπαν. Εἴποις γ' αὖ αὖ. In Antiphanis teſtimonio diſtingue,

—ἔδωκας τῶν νεκρῶν ἀναιρεσιν
Τούτῳ κομίσας ὁ δ' ἐξέβαλ' εὐθὺς οἴκαδε.

iunge τὸ οἴκαδε cum remotiore verbo κομίσας: nam ſi referas ad ἐξέβαλεν legendum eſſet οἴκοθεν. Qui affertur inter cæteros ex Pylæis Alexidis, Φόρυς μονονουχὶ δικατεύουσι γὰρ τὰς οὐσίας. pede vno decurtatus eſt: ita abſque dubio replendus, Φόρυς ἡμῶν μονονουχὶ δ. Idem poeta alibi de piſcibus, Τῆς οὐσίας γάρ εἰσιν ἡμῶν ὤνιοι. In ſeptimo eorum qui ex Lebete recitantur, Τῆς ἀξίας ἀγαπῶσιν, conciſè dictum pro τῆς ἀξίας τιμῆς πωλεῖν ἀγαπ. alioquin eſſet ſcribendum τὴν ἀξίαν, Cum ait, Κ'ἀνταῦθα καὶ γραῦς, καὶ γέρων, καὶ παιδίον Πεμφῆς ἅπαντες ἀγοράσουσι κατὰ τρόπον, hoc ſignificat: Legem modò recitatam Ariſtonici, adeò vendendi cupidos piſcarios reddidiſſe, vt iam vel anus aliqua aut ſenex quiuis, aut puer denique poſſit ab illis mercari ſe fraude ſua, vt erat in 12. Tabulis Πεμφεῖς eſt, πνοὴν ἔχοντας: viuentes adhuc & ſpirantes. Piſces non ſpirant quomodo cætera animalia, (etſi Hippocrates in libro De flatibus πάντας ἰχθύας ἀναπνεῖν ſcribit, & ita placet etiam Plinio.) ſpirant tamen naturæ ſuæ lege, & ἀναλόγως ea reſpiratione quam philoſophi non ἀναπνοὴν ſed διαπνοὴν vocant. ſunt qui ἐμπνοὴν propriè dici velint. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 7. τί οὖν φασι περὶ τοῦ θεοῦ; πότερον διαπνεῖται, ὡς τὸ τῶν δαιμόνων γένος; ἢ ἐμπνεῖται μόνον, ὡς τὰ ἔνυδρα, κατὰ τὴν τῶν βραγχίων διαστολήν; ἢ περιπνεῖται καθάπερ τὰ ἔντομα κατὰ τὴν διὰ τῶν πτερύγων ἐπίθλιψιν τῆς ἐντομῆς. πέμφιξ, ſiue πεμφὶς. eſt *flatus, anima.* Heſychius interpretatur ψυχὴν ὄρνιθων. Lycophroni πεμφίδες ſunt animæ defunctorum, iſto verſu de Vlyſſis in orcum deſcenſu, ἀκτὸς κλύθι πεμφίδων ὄπα. Inde πεμφὴς, *habens flatum, ſiue animam.* In antiquis & Athenæi & Epitomes πεμφθεὶς exaratum erat. quod etiam defendi poteſt. Paulò poſt cum ait, Εἶτ' εἰς νέωτα φησὶ γράψειν κρεμαμένους: obſerua ſermonis compendium, quod interpretes decepit pro πωλεῖν τοὺς ἰχθύας τοὺς ἰχθυοπώλας κρεμ. Expoſitio pendet ex præcedentibus. dixit enim lege noua cautum eſſe, ne quis piſcarius piſces vendat niſi ſtans. nunc addit, auctorem huius edictum ſequente anno aliud eſſe promulgaturum in hanc ſentẽtiam. Ne quis piſcarius piſces vendat niſi pendẽs. Legis vtriuſque ratio eſt eadem: ſed hęc poſterior efficaciſſima erat futura. Quintus verſus allatæ χρείας ex Antiphanis *Miſoponero*, Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις, ἂν μάζωγε . . . μαίας νὴ Δία ex membranis ſanari nequit: omnes enim ſimiliter deprauatæ. Conſtat verſus duos in vnũ eſſe conflatos, deperditis non paucis dictionibus. Lego, Καὶ παιδαγωγοὺς αὖθις ἐξωλεστάτους· ὧν μεῖζον οὐδέν ἐστι κακὸν νὴ τὸν Δία. *Scythæ*, ait, *non introducant in ædeis ſuas neque nutrices infantibus ſuis, neque pueris pædagogos, quæ duo ſunt mala peſſima.* deinde auctor in nutrices acrius inuehitur: quas ait deterius malum eſſe quàm ſint pædagogi, aut etiam impoſtores & plani. Non falsò ea prædicare poetam de nutricibus, norunt qui earum moroſitatem, arrogantiam, ἀπληστίαν, & malignitatem, domi ſuæ quotidie experiuntur. Penultimum verſum ſcribo & expleo, Καὶ μετά γε τοὺς τραπεζίτας, ἔθνος ἕτερον. Deinceps laudatur Diphilus ἐν Ἐμπορίῳ· malim Ἐμπόρῳ. vt paulò poſt, & libro ſeptimo legitur. ſic nominabatur & Philemonis fabularum vna. Plautus, *Græcè hæc vocatur Emporos Philemonis: Eadem Latinè Mercator Marci Acciȷ.* laudatur Varroni & Pacuuius in *Mercatore*. Corrige Harpocrationem in ναύκληρος, vbi citatur Diphilus ἐν πόρρῳ. ſcribe, Δίφιλος Ἐμπόρῳ. Corruptus eſt & hic verſus paulò poſt, Ληφθῇ νέων τις, καταπεπλεύκασ' εὐθέως. etſi ita Mſs. omnino tamen legendum καταπεπώκασι, *deuorant*: & ita rectè Dalecamp ſenſus lectionis huius eſt. Si verſa naui iuniorũ aliquem cete prehendant, illum ſtatim deuorãt. ſed enim cete non ſolùm pueros iuuenes verùm & parectatos, & viros τελείους, & ſenes abſorbent, omnéſque obuios cuiuſcumque ætatis aut ſtaturæ. Lego, Ληφθῇ νεώς τι. hoc ſenſu: ſi nauem, aut è naui tabulam aliquis naufragus, viam ad ſalutẽ quærens, prehenderit, ſæpe tamen nihil agit miſer: cùm enim aquarum periculũ euaſiſſe videbitur, in feras marinas incidet, à quibus perdetur. Ita legendum eſſe docent illa in ſuperiore verſu, οἷα ὡς γίνεται. *vt fieri ſolet.* nam in naufragio nunquam non fit, vt laceræ nauis tabulæ prehendantur. Addit, Ἐξ ὀνόματος δ' ἰχθυοπώλου μνημονεύει Ἑρμαίου Αἰγυπτίου Ἄρχιππος ἐν Ἱππεῦσι. Corrigendum ἐν Ἰχθύσιν, & *equites* in *piſces* vertendi. Primum, poetæ huius *Equites*, nuſquam in libris veterum. deinde libro ſeptimo, vbi iterum hi verſus deſcripti, veram lectionem inuenias. Hic eſt Archippus comicus, quem vt poetarum omnium φορτικώτατον, & ineptiſſimum ab æqualibus irriſum ſcribit Ariſtophanis ſcholiaſtes ad Veſpas. *Piſces* Archippi & noſter ſæpius laudat, & Pollux lib. 10. cap. 5. idem lib. 6. cap. 3. ait παντοπωλίαν verbum eſſe Archippi in piſcibus meminit & Harpocration in πάλιν αἱρετός. Verſus inde hîc deſcripti ſententiam hanc continent: Hermæum piſcariorum impuriſſimum, piſces vendere non integros, ſed aliqua parte imminutos, ad maius compendium: puta, ſquatinam & muſtellam degluptos: lupos exenteratos. Longè aliter Dalecamp. ſed non animaduertebat, pro ἐντέρων, quod hîc legitur, ſcribendum eſſe ex libro 7. ἐντερειδίων aut ἐξεντερειδίων.

CAPVT III.

Synizeſis initio verſus familiaris. ἰδιωτισμὸς. ἀγορὰ ἰχθύων. Φρυκτὰ aut Φρυκτοί. τηρεῖν pro τήρει, aut τηρεῖν δεῖ. Opſonomi. δυσώνης. Pherecratis Μέταλλοι. Philonidæ Cothurni. *Phrynichi* Tragœdi, Τιμιοπώλης

μονπόλις ἤγαγεν. κίσηρι©-. Ariſtophanis comici patria. alia non pauca.

ANAXANDRIDÆ comici verſus ex Vlyſſe deſcripti & mutilè editi erant, & deprauatè. Quæ deerant, ex membranis adiecimus: quæ corrupta ſunt an ex ingenio valeamus emendare, experiamur. Prius tamen exponendi ſunt nobis duo verſus illi quos MSS. ſuggeſſerunt. Ἐπὶ τίνα δ᾽ ἄλλην τέχνην, ὦ χρηστὲ σὺ Τὰ στόματα τῶν νεωτέρων καταχάσκεται; Age, inquit, dic mihi, ô bone, quæ ars eſt alia, cuius gratia iuuenes ora ſibi comburant? Vt integra ſit ſententia, ſupplendũ, quemadmodum propter noſtram artem (hoc eſt, piſces quos capimus) fieri ſolet. Memineris quàm feruentiſſimos cibos adamaſſe veteres popinones: qua de re dictum eſt libro primo. Addit poëta, vt quidem nos ſcribimus,

> Ἡ᾽ ὠθισμός ἐστι δακτύλων πνικτ©-, ἢ
> Καὶ πνιγμὸς, ἐὰν ταχὺ μὴ δυνήται καταπιεῖν,
> Ἀλλ᾽ ἡ μόνη γὰρ τῆς συνουσίας ποιεῖ
> Εὔοψ©- ἀγορά;

Ita prorſus eſt ſcribendum. nam in hiſce omnibus operam oleúmque docti viri perdiderunt. Offendit iam olim exſcriptores principium huius verſus, ἡ ὠθισμός. itaque omnium ſuffragiis recepta eſt inepta vox ἠθισμὸς, quæ & Dalecampio placita. illa verò iſto loco ridicula eſt ἀπαξαπάντων. Synizeſis initio verſus exemplo Homeri, ἢ οὐχ ἅλις, & ἢ οὐχ ὁράας. Senſus eſt: Artem eſſe nullam niſi piſcatorum, propter quam ſic digiti collidantur, atque adeò homines ſeſe ipſi ſtrangulent, ſi deglutire ſtatim non queant quod in os iniecerint. Solam eſſe denique piſcium copiam, quæ conuiuantium menſas inſtruat. Studioſi conferant aliorum interpretationes: veſtigium veræ ſententiæ vix reperient. ὠθισμὸς propriè de conferta turba dicitur, vbi alius alium impellit. Theocritus, ὤθευνθ᾽ ὥσπερ ὕες. elegantiſſimè hic vſurpatur de digitis plurium manuum, quæ omnes eandem ſimul petant patinam. elegantiſſimè etiam πνιγμὸν adiicit, vt ſummam auiditatem oſtendat eorum qui piſces amant. Εὔοψ©- ἀγορὰ, *forum vbi piſces abundant.* ὄψον *piſcis.* Sic accipe & in Timoclis verſibus de Corydo paraſito. Ἀγορὰν ἰδεῖν εὔοψον εὐπορῶντα μὲν Ἡδιστον. lego ſequentes ibi verſus. nihil niſi piſces nominat. Significat, tunc maximè agitari conuiuia, cum piſcium magna copia in foro. Sequitur, —τίς δ᾽ συνδειπνεῖν βροτῶν φρυκτοὺς καταλαβὼν ἢ κορακίνους; Ἡ μηδέν; fruſtra hæc conati ſunt interpretari. corrigenda prius erant. Scribe, Φρύκτ᾽ οὐ καταλαβὼν, ἢ κορακίνους αὐτίκα, Ἡ μαινίδ᾽; ὦρ. quis eſt mortalium, ait poeta, qui conuiuium inſtituere velit, aut poſſit etiã ſatis lautè, ſi nulli reperiantur venales piſces, aut ſaltem piſciculi? Φρυκτὰ vel Φρυκτοὺς, omiſsis vocibus ἰχθύδια vel ἰχθῦς, vocabant piſces minutos qui & edebantur & vænum exponebantur fricti. Heſychius, Φρυκτὰ, ξηρὰ ἰχθύδια εὐτελῆ. Simillimè ἑψητοὺς appellabant piſciculos qui cocti vendebantur.

Meminit autem poeta phryctorum, coracinorum, & mænidum, hoc ſignificans: ſi meliores & laudatiores piſces nequeant reperiri, κατὰ δεύτερον πλοῦν etiam iſtos expeti. Alioquin magna iſtorum erat vilitas: quos quidem Alexis comicus libertinis relinqui vult, indignos qui à proceribus gulæ edantur. Ἀπελευθέρων, inquit, ὀψάρια θηρεύσει μοι, Τριχίδια, καὶ σηπίδια καὶ Φρυκτὰς τινάς. Loco vulgatæ ſcripturæ ἢ μηδὲν, quæ ferri nequit, emendauimus, ἢ μαινίδα. volentibus, opinor, omnibus eruditis. Verſu penultimo pro ἄριστα πύλας, ſcribendum videtur εἰς ἄδε πύλας. ſed in eo verſu ſatisfacere nobis nondum quiti ſumus. Etiam in ſuperiore quid appellentur ἑφθὰ πεσόντα piſcium neſcio. Fortaſſe ἑφθοῖς πλαταγνίοις. *patinis inualentorum piſcium.* Subiiciuntur verſus Alexidis, quibus pronuntiat poeta, omnem pauperem qui piſces emat multos ſæpiúſve, neceſſariò graſſatorem eſſe nocturnum ac præmiatorem. Itaque ſi cui veſtis ablata noctu fuerit, manè veniendum eſſe in forum piſcarium, & emptores ibi obſeruandum. Nam ſi aliquem viderit robuſtum & valentem pauperem anguillas à Micione ementem, huic ſtatim manus eſſe iniiciendas, & in carcerem obtorto collo rapiendum. Omnia in Græco planiſsima: niſi quod εἶτα poſitum pro itaque. τηρεῖν & ἀπάγειν, pro τήρει, & ἄπαγε. vt in oraculo quod habetur hoc ipſo libro, Καί σε φέρειν τιμᾶν ἐμοὶ γέρας. vel quod eodem redit, τηρεῖν δεῖ & ἀπάγειν δεῖ. Græcanicæ elegantiæ tranſlatitium genus notum omnibus, queis noti poetæ. item illud Ariſtotelis, πρῶτον εἰπεῖν, id eſt, εἰπεῖν δεῖ. Scribe mox, Τοῦτο νόμιμόν ἐστι βέλτιστ᾽ ἐνθάδε Κορινθίοισιν. ἐὰν τ. non, Κορινθίοις, ἵν᾽ ἐὰν τ. quò enim τὸ ἵνα? idem mendum in iſtis Alexidis de cauponum fraudibus, libro decimo, —ἐν τοῖς συμποσίοις ἵν᾽ οὐ πίνετε Ἄκρατον. nam ſcribendum συμποσίοισιν οὐ π. Sextus verſus tranſpoſitione duarum dictionum factus claudus, reſtituatur earundem traiectu, Ἐὰν ἀπολαμβάνων τοῦτον ἤδη τὸν βίον. Non rectè ὀψονόμους editum, non longè poſt. nam analogia poſtulat vel ὀψωνιονόμους: vel ὀψονόμους. quomodo & membranæ meliores ſcribunt, & Euſtathius. *Opſonomi* ſunt ædileis quibus cura piſcium venditio: vt videant ne cuiuſquam intemperie & ingluuie excandeſiat forum piſcatorium. Græci eos qui non frugalitatis ſtudio, ſed amore pecuniæ paruo obſonarent, appellabant δυσωνίας, quaſi dicas *difficiles emptores.* Atque eam vocem abiiſſe in prouerbium, auctor Iulius Pollux lib. 10. Tali fuit ingenio amicus ille Lyncei Samij, de quo narrat auctor, editam à Lynceo Artem obſonandi, qua docebat δυσώνην quendam ſuum amicum, quomodo & gulæ & erumenæ ſimul poſſet conſulere. Vide libro ſeptimo vbi de mormyro piſce agitur. *Menderos* Pherecratis fabulam, vnde exiſtimabimus nomen inueniſſe? ſic enim Athenæus, τήγανον δ᾽ ὁ βέλτιστ᾽ εἴρηκεν ἐν Μενδήροις Φερεκράτης. ſed liquet mihi ſcribendum eſſe, εἴρηκε μὲν ἐν Ἀγρίοις.

Poetæ

Poetæ huius Λῆρος ſæpe citat dipnoſophiſta. illud alterum neque reperies vſquam: neque eſt Græcum vocabulum. Sequitur, φιλωνίδης δ' ἐν Κοθόρνοις, ὑποδέχεσθ' καὶ βατίσι καὶ τηγανίοις. videtur eſſe quæ dicitur figura ἓν διὰ δυοῖν, *excipere raijs & ſartagine*: pro, raiis in ſartagine frictis. βατίσι τηγανιστοῖς. Pollux laudat libro 9. τὸ πεττηγοφιλογεῖν ἐν φιλωνίδου Κοθόρνοις ἐστὶν εἰρημένον. Scribe ſic hunc verſum, vt in tertio libro, θερμῇ προσφοζώσα τηγανίου πνοῇ. & ἐν Ὀρθάνῃ, nō ὀρθάχνῃ. *Tragœdi* Phrynichi Athenæo mox laudati, itémque alibi ſæpius, nominantur & Harpocrationi in voce διάθεσις. Ex ea fabula extat apud Pollucem extremo libro 7. hic verſus elegantiſſimus, σὺ δὲ πηνιοπώλης ὡς Ἀχιλλεὺς οὐδεὶς. prouerbij ſpeciem habet, *carius vendis quàm vllus Achilles.* Virgilius, *Exanimúmque auro corpus vendebat Achilles.* de eo genere venditionis dicebamus capite primo ex Diphilo. neque audiendi qui vocem πηνιοπώλης aliter interpretantur in hoc verſiculo. Verſum Phrynichi ne Euſtathius quidem aliter cōcipit. aliquando placebat, ἡδὺ δὲ Ἀποτηγανίζειν ἐστὶ συμβολῶν αὐλῶ. Pherecratis *Myrmecanthropi* adducuntur in teſtimonium à Polluce lib. 7. cap. 3. & cap. 16. item lib. 10. cap. 23. Iones ait auctor, χωρὶς τῶν τ στιχμὴν ἤγανον λέγουσι. & hoc probat allato Anacreontis exemplo. itaque Euſtathium non ſequor, qui Doribus hoc tribuit. nam Anacreon & moribus & ſcriptione Ionicus, non Doricus. Quæ de vocabulo κέραμ☉ dicuntur, vſurpato à nonnullis pro argenteis vaſis, rationem habent manifeſtam: ſic alia infinita nominata ſunt, ἀπὸ τῆς παλαιᾶς χρήσεως, non ex ſua natura. vt apud Homerum arma χάλκεα, & vulgò *pyxis*, δέλτ☉, *cucurbitula*, aliáque hoc genus, de quibus doctè Euſtathius non vno loco. B. Chryſoſtomus homilia ſeptima in epiſtolam ad Coloſſenſes, τί γὰρ εἰπέ μοι, τῆς χρυσῆς πλάσεως διαφέρουσι κατὰ αἰτίαν οἱ κεράμια ποιοῦντες χρυσᾶ, καὶ χύτρας, καὶ ἀλάβαστρα: Heliodorus Athenienſis ex quo refert auctor Ariſtophanem comicum fuiſſe Naucratitam, is eſt cuius facit mentionem tot locis in tantulo ſcripto Harpocration. comicum fuiſſe peregrinitatis ſuſpectum teſtantur & veteres grammatici in eius vita: non tamen Naucratitam, verùm Æginetam à quibuſdam eſſe dictum illi ſcribunt, & cauſſam explicant. Suidas Ægyptium fuiſſe ex aliis prodidit: quod huic ſententiæ Heliodori conuenit. Platonis comici *Legatorum* præter Athenæum meminit Harpocration in ἀποκηρύξαντες, & in ζητητής. De Epicrate & Phormiſio qui in producto Platonis loco nominantur, lege Ariſtophanis ſcholiaſten ad Ranas & Concionantes. nam de iiſdem Plato loquitur. Alexidis ecloga ex eius *Hippiſco*, ex diuerſo genere verſuum conſtat. Præcedunt ſeptem integri & ἀρτίποδες ſenarij iambici: deinde ſequuntur trochaïci vt apparet, malè diſtincti. Mihi hoc inſolens videtur: quia vna eſt & continua ῥῆσις. olim conati ſumus in iambicos verſus omnia redigere. ſed repugnat contumaciter verborum modulus plerorúmque. Nam præter octauum verſum, qui nullo negotio poteſt refingi vt ſit prioribus ſimilis, ἣν οἶδα δ' κἀγὼ ἡμέτερον πολίτην ἰνά, ne fruſtra hic fuerimus valdè vereor. Ac venit nunc mihi in mentem fortaſſe Athenæi ea verba eſſe non poetæ: quod acuto lectori diiudicādum relinquo. Eclogarius apertè tribuit Alexidi, οἶδα ἰνά φησιν Ἄλεξις πολίτην ἡμέτερον καὶ.

CAPVT IIII.

Ἀργύρωμα & χρύσωμα. κρείων Ελικάων. Sententia Stoicorum de vſu opum. περιηγημάτως. κόσμος. δείγματος χάριν. ψήχειν & ψήγματα. Veterum ſcriptorum ἀγεωγραφησία Alpes & Pyrenæos cum Rhipæis confundentium.

Ἐξήλαυνον γάρ τινες καὶ τὸ ἄργυρον καὶ τότε εἰς ὑμένιον ἰδίως. Interpres omittit precipua verba καὶ τότε. nam hoc obſeruat obiter Athenæus, artem ducendi malleo argentum in tenuiſſimas laminas, iam ætate Nicoſtrati antiquiſſimi comici fuiſſe cognitam. Hoc ille colligit ex iſtis illius verbis, λεπτή τις ὄξις ἐστὶ καὶ ψυκτήριον τῶν διαφανῶν λεπτότερον. docti qui putant de bracteis ſentire Athenæum, quas vulgò appellamus *argenti folia* vel *auri*, non rectè ſentiunt. nam ex illis non fiunt vaſa argentea cuiuſmodi erant acetabulum illud Nicoſtrati, & poculum pſycterium.

Ἀντιφάνης δὲ καὶ ἐν Λημνίαις. Rectè Dalecamp. Λημνίαις. *Lemnias* etiam è Latinis poetis Turpilius ediderat. Θίβρων ὁ Ταντάλου. Scripti, Θιάρων. & ſequente verſu μαλακός, non μαλακόν. Καὶ γυλίον τιν' ἀργυρωμάτων. Scribe, γυλιόν τινα ἀρ. id eſt, vidulum aut peram vaſorum ex argento. Λεκτρὸν, θεράπαιναι, ἀργυρώματα. deſumta ſunt verba ex Heautontimorumeno Menandri. ſententiæ opinor, pars erāt, quæ integra apud Terentium: *Hem tot mea Solius ſolliciti ſunt cauſſa, vt me vnum expleant? Ancillæ tot me veſtiant? ſumtus domi Tantos ego ſolus faciam?* οἱ δ' ἑλληνίζοντες λέγειν δεῖν φασιν ἀργυροῦν κόσμον καὶ χρυσοῦν κόσμον. Eadem obſeruatio apud veteres magiſtros. ἀργύρωμα, inquiunt illi, aut χρύσωμα pro vaſis vel aureis, non vſurpant qui loquuntur accuratius: ſed ἀργυροῦν vel χρυσοῦν κόσμον. cui τηρησεδίῳ quātum ſit tribuēdum, diſcant tyrones ex Iulio Polluce lib. 10. cap. 44. οὕτως ἀνέθηκεν ὁ κατὰ Πίνδαρον ἐρυθρὸς πλοῦτ☉. Pythionicarum oda quinta,

Ὁ πλοῦτ☉ εὐρυσθενής
Ὅταν τις ἀρετᾷ κεκραμ---
μένον καθαρᾷ βροτήσι☉ ἀνήρ,
Πότμου παραδόντ☉ αὐτὸν ἀνάγῃ
Πολύφιλον ἑπέταν,
Ὦ θεόμοιρ' Ἀρκεσίλα.

Ὑπὸ πρώτου Γύγου τοῦ Λυδῶν βασιλέως ἀνετέθη. Herodotus vnde ſumſerunt cæteri ſcriptores, narrat copioſè libro primo: vbi expoſitis Gygis donariis

donariis, ſubiicit, ἔτι δὴ ὁ Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἐς Δελφοὺς ἀνέθηκεν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορδίεω τὸν βασιλέα. ἀπέδοτο γενοῦ τις περὶ τὸ ἱερὸν ὃν ἠθέλοντο. Repete duas literas à fine vocis ἱερόν, & ſcribe, ὅσον ἠθέλοντο. Καί με Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικάων. & me geſtabat princeps Helicaon Antenoris filius. Natalis vertit, rex Helicarum. Helica nõ vnius oppidi in Græcia nomen Ἑλικάων, numero multitudinis, vt apud poetam, Ἐκ γὰρ Κρητάων γένος εὔχομαι εὐρειάων. Sed nullam geographi, quod ſciam, eius nominis vrbem commemorant, quæ huic loco ſatis conueniat. at Dalecam. inter Græcos illuſtris princeps. non illi veniebat in mentem hæc ſcribenti cuias fuerit Antenor.

Νικήσας ἵπποισι περὶ πλατὺν Ἑλλήσποντον. Ex Homero deſumta eſt hiſtoria ſeu fabula, Ἰλιαδ. ψ. Δῶκε δ᾽ ἄγειν ἑτάροισιν ὑπέρθυμον γυναῖκα Καὶ τρίποδ᾽ ὠτώεντα φέρειν. Verte illa, περὶ πλατὺν Ἑλλήσποντον, non vt interpretes, in Helleſponto ſpatioſo. itane? in Helleſponto tanquam in circo certamen currule peregerunt Græcorum proceres. ſed, ad ſalſum Helleſpontum. de voce πλατὺς ſatis libro primo. Πλάτων δὲ ὁ θεῖος, καὶ Λυκοῦργος ὁ Λάκων. Platonis lex qua ſancitur vt priuatis pecuniam habere auream vel argenteam fas ne ſit, extat Legum libro quinto. De antiquo Lacedæmoniorum more capite puniendi eos penes quos auri argentiue fuerit repertum aliquid, habes apud Xenophontem & Plutarchum, in ipſorum de illa Republica ſcriptis. τὴν μὲν ἀρχὴν αὐτῶν καὶ φυγὴν αἰνεσάν. Rectè & verè Dalecampius, τὴν μὲν δίωξιν. Poſtea lege, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λίθων καὶ ἀποδίδων προηγμένας ποιεῖσθαι προσέταττεν. non vt editum eſt vulgò, & in veteribus etiam ſcriptum, τὴν χρῆσιν δὲ τῶν λιτῶν καὶ ἀπερίττων προηγουμένως ποιεῖσθαι προσέταττεν. Omnes Græcè docti ſtatim concedent mihi vtrumque verbum à nobis mutatum, neceſſariò fuiſſe mutandum: at vim vocis προηγμένας in qua totius ſententiæ cardo vertitur, non intelligent, niſi Stoicæ philoſophiæ periti. Senſus Athenæi eſt, vt paucis complectar: Zenonem res omnes diuidere in αἱρετά, φευκτά, & ἀδιάφορα: optanda, fugienda & indifferentia. diuitias cenſeri ab eo neque inter optanda, neque inter fugienda, ſed inter indifferentia. præcipere ergo illum ſuis diſcipulis, vt in iis quę neceſſaria ad vitam, parabilia & tenuia maximè probent: aduerſus diuitias verò ita ſe comparent, vt neque illas mirentur ſi non adſint, neq; ſi abſint ab iis corrumpi ſe poſſe metuant. facere aliquid aut probare προηγουμένως & propter aliud, ſiue vt loquebantur Stoici, κατὰ περίστασιν, ſunt oppoſita. ἤδη γὰρ ἡ φύσις ἐκβέβληκεν ἐκ τοῦ κόσμου τῶν ἀνθρώπων. Apud Græcos multifariam accipi vocem κόσμος nemo ignorat. Vt interpretes accipiunt. κόσμος hic eſt, vita hominum. iidem ἐκβάλλειν interpretantur, eiicere & contemnere. Acutiùs exponas & diſputationi huic conuenientiùs, educere atque in lucem producere. vt ſit ſenſus: Natura nihil eorum quæ tantopere mirantur homines, obuium eſſe voluit. Argentum igitur & aurum in terram abdidit: vnde extrahi & proferri niſi labore plurimo non queant.

Δεῖγματος μὲν οὖν χάριν ἐπείπερ ἀποπόλλυσιν αὐτῶν ἐς τὸ βυθὸς, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἐσχ. Inſtituit probare multis magniſque difficultatibus auri poſſeſſionem parari. tam clarum hoc ex præcedentibus verbis, quàm quod maximè. Atenim verò contrariam planè ſententiam verba proximè ſequentia continent: facit enim mentionem auri ramentorum, quæ colligere aut nullus eſt, aut certè non magnus labor. quem tamen ipſum multis modis imminuit, cum ait deferri iſta ramenta etiam à paruis fluminibus: itaque addit colligi illud aurum à mulierculis, & viris imbecillis. cedo, difficilis rei hæccine eſt probatio an facilis? Nimis certum, corruptum eſſe hunc locum, & aliquot vocibus defectum. Scribe igitur, vt vitium ſaltem appareat. Δεῖγματος μὲν οὖν χάριν, ... ἐπείπερ ἀποπόλλυσιν αὐτῶν ἐς τὸ βυθός. verba quæ deficiunt velle præſtare, immenſæ fuerit temeritatis. ſententia tale quid poſtulat, Δεῖγμ. μ. οὖν χάριν αὐτὰ ἐπ᾽ ἐσχάτῃ ἐκβέβληκε. Senſus eſt: Naturam quæ in totum procul ab hominum conſpectu aurum & argentum abdidit, certis tamen in locis parabilia & inuentu facilia ea voluit eſſe, tantum vt ne ignota eſſent mortalibus. Siquidem, ait, genus eſt quoddam horum quod in ſumma terræ ſuperficie inueniatur, nam in oris & extremitatibus Orbis etiam fluuioli qualeſcumque auri ramenta deferunt: quæ radunt & ſeparant mulieres ac viri inualidi, lotaque in conflatorium coniiciunt. Hac oratione nihil planius, nihil clarius. quid ſit δεῖγματος χάριν aut δεῖγματος, ſatis alibi oſtendimus. τὸ βυθὸς omnino ſcribendum, non τὸ βυθός. quod ait de fluuiis extremi Orbis qui auri ramenta voluũt, Tagum reſpicit Hiſpaniæ, & alios Indiæ χρυσορρόας. Et ſententia & verba ab Herodoto. nam in Thalia ſcribit hiſtoriæ pater, αἱ δ᾽ ἐσχατιαί κως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἔλαχον. κατάπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὥρας πολλόν τι κεκραμένας ἔλαχε. & ſtatim de India, χρυσὸς ἄπλετος αὐτόθι ἐστὶ, ὁ μὲν ὀρυσσόμενος, ὁ δὲ καταφορεύμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν. ὑποψήχοντες rectè Epit. & Dalec. per ψ non per υ. radentes, verrentes cum puluiſculo, vt ille ait. inde ψήγματα, ramenta, de ſcobe aureo vel argenteo. De hac ratione auri parandi lege Strabonem libro tertio. Diſtingue ſequentia ad orationis lucem ſic, ὡς περὶ τοὺς ἰταλικούς, vel potius ἀρκτικοὺς, apud populos Septentrionis. (φησὶν ὁ ἐμὸς Ποσειδώνιος) καὶ ἄλλοις ἔτι τῶν Κελτῶν. Καὶ τά γε παλαὶ μὲν Ῥίπαια καλούμενα ὄρη, εἶθ᾽ ὕστερον Ὄλβια προσαγορευθέντα, νῦν δὲ Ἄλπια, (ἔστι δὲ τῆς Γαλατίας) αὐτομάτως ὕλης ἐμπρησθείσης ἀργύρῳ διαρρυῆναι. manifeſtò hic ſcriptor Rhipæos montes confundit eum Alpibus: qui error multis veterum communis. quare etiam ſanctiſſimus pater Baſilius Rhipæos montes appellat, vnde manat fluuiorum rex Eridanus.

Sed

Sed & Alpes cum Pyrenæis permiſcet: nam illa vetus fabula de fortuito montium incendio, quo detecta fuerint auri & argenti metalla eo caſu liquata, Pyrenæi conuenit non Alpibus: vel nomine teſte: quod ex euentu illo volunt impoſitum. hæc erat veterum ἀγεωγραφησία: cuius illuſtre exemplum apud Orpheum in Argonauticis: quo loco ait Rhipæos montes Calpen, qui eſt mons ad Gaditanum fretum, Phlegram & Alpes Cimmeriorum terram circuncludere & Solis lumine priuare. Eius ſunt verba.

—ἔπειτα δὲ Κιμμερίοισι
Νῆα θοὴν ἐπάγοντες ἱκάνομεν· οἵ ῥά τε μοῦνοι
Αἴγλης ἄμμοροί εἰσι πυριδρόμου ἠελίοιο.
Ἐν μὲν γὰρ Ῥίπαιον ὄρος καὶ Κάλπιος αὐχὴν
Ἀντολίας εἴργουσ᾽ ἀποκιγκλίζουσι δὲ πελώρη
Ἄστυ ἀποσκιάζουσα μεσημβρινὸν ἠὲ καὶ Φλέγρη.
Δείελον αὖ κρύπτουσι φάος ταναήκεες Ἄλπεις.

Locum ex Demetrio Phalereo deinceps allatum, ad tertium Strabonis olim illuſtrauimus: nam eius elegantiam interpretes non cepere.

CAPVT V.

Λυσάνδρειον χρῆμα. Cordiſtæ Galli. Strabonis locus. Polemonis varia cognomina, & patria eius incerta. cur Ἑλλαδικὸς dictus, item Στηλοκόπας. Diſcipuli olim cognominati à præceptoribus. Polemonis ſcripta.

GYLIPPVM Spartiatã inedia vitam finiſſe fama eſt, vt narrat dipnoſophiſta, condemnatũ ſententia ephororum, ob auerſam prædæ Lyſandreæ partem. hoc poſtremum ita Athenæus, νοσφισάμενον ἐκ τοῦ Λυσανδρίου χρήματος. Periti linguæ Græcæ mirabuntur mecum vſum hunc vocis χρῆμα: & ſcribendum iudicabunt ἐκ τῶν Λυσάνδρου χρημάτων. non enim χρῆμα vocant Græci pecuniam & diuitias, ſed χρήματα. & Plutarchus in hac hiſtoria, Lyſander, inquit, τῶν χρημάτων τὰ πλείονα ἀπέστελλεν εἰς Λακεδαίμονα. conſtantiſſimè tamen quod editum eſt tuentur ſcripti omnes, etiam Epitomæ. Fortaſſe hoc leuiculum videbitur: at illud non leue quod ſequitur. pulcherrimam enim & veriſſimam ſententiam corrumpunt interpretes ſuis emendationibus. τοῦ δὲ ἀνατεθειμένου θεῷ, καὶ συγκεχωρημένου δήμῳ καθάπερ κοσμήματος καὶ κτήματος, οὐ ῥᾴδιον ἦν τὸν θνητὸν ὀλιγωρεῖν ἰδιώτην. *Sed cum Deo conſecrarentur* aurum & argentum, *& publica loca iis ornari, publiceq́ ipſa poſſideri concederentur, difficile erat hominem mortalem illa contemnere.* Deliberatum diu à Lacedęmoniis quid facerent præda Lyſandrea. decretum tandem, vt pars diis conſecraretur, illorum templis appendenda: pars verò in vſus publicos aſſeruaretur. Hoc vbi ſemel conſtitutum, difficile erat, inquit auctor, priuatorum cupiditates inhibere. [illegible] enim priuatim aſpernarentur, quod publicè æſtimari viderent? Plutarchum lege in Lyſandro: vbi etiam par & gemina huic ſententia. οὐ γὰρ ἦν, ait, δημοσίᾳ τιμώμενον (τὸ χρυσίον καὶ ἀργυροῦν νόμισμα) ὁρῶντας, ἰδίᾳ καταφρονεῖν ὡς ἀχρήστου. Nemo igitur virum doctum audiat, qui legit hoc loco, τοῦ δὲ οὐκ ἀνατεθειμένου θεῷ. *Cordiſtæ* Galli, de quibus ſcribitur, Τῶν δὲ Γαλατῶν οἱ Κορδισταὶ καλούμενοι χρυσὸν μὲν οὐκ εἰσάγουσιν εἰς τὴν αὐτῶν χώραν: ſine dubio ſunt Scordiſci, quos Strabo ex eodem Poſidonio Gallos nominat libro ſeptimo. non tamen aſſentiar diligentiſſimo Abrahamo Ortelio, qui reſcribebat hîc οἱ Σκορδίσκοι. repugnant enim omnia exemplaria antiqua & abbreuiator. præterea binomines fuiſſe Scordiſcos, auctor Strabo. cuius quidem verba ita ſcribuntur τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἔνιοι σκορδίστας καλοῦσι. ſed geographum cenſemus ſcripſiſſe, ἔνιοι Κορδιστὰς καλοῦσι. ſic ſtatim adiicit, *Tauriſcos* à quibuſdam *Tauriſtas* eſſe appellatos. Galli ducis nomen hîc memorati, variè ſcriptum in veteribus offendimus, Ἀθιάναττος, aut Βαθάνατος. Deinceps ſequitur longus de vario paraſitorum genere ſermo: quem dum aggreditur auctor, Polemonis antiquiſſimi ſcriptoris varia cognomina obiter πολυμαθίας χάριν nobis indicat. Sic ille, Πολέμων γοῦν, (ὁ εἴτε Σάμιος, ἢ Σικυώνιος, εἴτ᾽ Ἀθηναῖος ὀνομαζόμενος χαίρει, ὡς ὁ Μοψεάτης Ἡρακλείδης λέγει, καταριθμῶν αὐτὸν καὶ ἀπ᾽ ἄλλων πόλεων. ἐπεκαλεῖτο δὲ καὶ Στηλοκόπας, ὡς Ἡρόδικος ὁ Κρατήτειος εἴρηκε) γράψας περὶ παρασίτων φησὶν οὕτως. Quia erant doctorum de huius viri patria diſcrepantes ſententiæ, ſequebantur quiſque quod probabiliſſimum videbatur. ita Polemonem alius *Samium* dixit, alius *Sicyonium*, alius *Athenienſem*, alij item aliter. nam exempli gratia, Suidas natum aît in Iliaco pago *Glycea*: addens, donatum poſtea fuiſſe ciuitate ab Athenienſibus. Egregium verò eſt quod narrat idem, propter hanc cauſſam Polemonem à nonnullis Ἑλλαδικὸν indigetatum fuiſſe, vt ſi Latinè dicas *Græcanicum* aut *Græcienſem*. Subiicit Athenæus cognomen aliud Polemonis, *Stelocopam* nominans auctore Herodico Cratetis antiquiſſimi critici diſcipuli: vnde ei Cratetij cognomen adhæſit. Olim ſtudioſos literarum adeò non pudebat profiteri per quos profeciſſent, vt multi à præceptoribus ſuis cognominari glorioſum ſibi duxerint. Sic Herodicus *Crateteus* cognominatus: Diodorus & Artemidorus, Ariſtophanis grammatici diſcipuli, ambo *Ariſtophanei* dicti. ſic Iſter *Callimachius* ſic Callimachus Herophilius: (quod cognomen aliter extulit Erotianus, cum ait, ὡς ἱστορεῖ Καλλίμαχος ὁ ἀπὸ τῆς Ἡροφίλου οἰκίας.) ſic Rholus *Democriteus*. ſic alij quos prætermitto. Porrò vnde Stelocopas fuerit Polemon appellatus, cauſam non adiicit Athenæus. Eruditi homines στηλοκόπας quaſi ἐστηλοκοπημένον aut ἐστηλιτευμένον putant nominatum: quippe cuius nomen ob deſertum vadimonium columnæ inſcriptum & infamatum fuerit, more qui olim Athenis obtinuit. Quanto eſt humanius & probabilius etiam quod nos diuinabamus? dictum Polemonem στηλοκόπας, propter nauatam ei operam in perquirendis, deſcribendis, & publicandis veterum monu

monumentorum inſcriptionibus. Declarant libri ab eo editi, quorum titulos ſaltem hodie habemus ſuperſtites. Eius generis erat volumen, cui nomen fecerat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων, id eſt, *De inſcriptionibus quæ per vrbes* Græciæ *viſuntur.* meminit lib. 10. item opus aliud cuius erat index, Περὶ τῆς Ἀθήνησιν ἀκροπόλεως. cuius etiam fit in his libris mentio non ſemel. Sed titulũ explicat Strabo lib. 9. Πολέμων, ait, ὁ περιηγητὴς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει. *Polemõ periegetes libros quatuor conſcripſit de donariis, quæ erant in Arce.* Huc etiam refer illos eiuſdem alibi nominatos Athenæo libros, *De donariis vrbis Lacedæmoniorum: De tabulis quæ Sicyone habentur: De Pœcile porticu vrbis* [*Sicyonis.* & *De theſauris qui Delphis aſſeruantur:* quo de libro mẽtionem faciens Plutarchus, ſcriptoris huius eruditionem honeſtiſſimo proſequitur elogio. Sic enim ſcribit in quinto ſympoſiacorũ, problemate altero. τοῖς Πολέμωνος τοῦ Ἀθηναίου περὶ τῶν ἐν Δελφοῖς θησαυρῶν οἶμαι ὅτι πολλοῖς ὑμῶν, ἐντυγχάνειν ἐπιμελές ἐστι· καὶ χρὴ πολυμαθοῦς καὶ οὐ νυστάζοντος ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς πράγμασιν ἀνδρός. Lege cætera, atque ibi ſcribe, ἐν τῷ Σικυωνίων θησαυρῷ potius quàm Σικυωνίῳ. intelligit enim Sicyoniorum theſaurum, qui Delphis ſeruabatur, vt & multorum aliorum populorum: ſicut Strabo quoque teſtatur.] Eximiè verò firmant noſtram ſententiam ſequentia mox verba ex Polemone deſcripta: ἐν Κυνοσάργει, ait, ἐν τῷ Ἡρακλείῳ στήλη τίς ἐστιν ἐν τῷ Ἡρακλείῳ ἐν ᾗ ψήφισμα Ἀλκιβιάδου. & deinceps alia multa. Qui igitur tanta diligentia Græcarum vrbium inſcriptiones de columnis, pilis, ſtatuis, & omne genus donariis deſcripſiſſet στηλοκόπας, ioculari quidem ſed aptiſſimo nomine eſt dictus, παρὰ τὸ κόπτον τὸ περὶ τὰς στήλας Sic δοξοκόπους dixerunt, qui induſtriam & laborem omnem ſuum ad gloriæ aucupium referrent. Sic etiam δημοκόπους appellabant qui in demerendo populo aſſiduè occupabantur: ad cuius beneuolentiam cum malis artibus plerique iter affectarent, ex eo factum, vt in malam partem id vocabulum ſumeretur. Næ erat iniquum & indignum facinus, virtute, ſtudio, & præclaris laboribus partum cognomẽ in probri & dedecoris argumentum doctiſſimo viro & de literis optimè merito vertiſſe. Nunc ad rem accedamus.

CAPVT VI.

Paraſiti, epulones ſacri, Iouis paraſiti. Paraſiti in templo Herculis. Nothi ſegregati in ſacris ab aliis. Keryces *Athenienſes* Pallene *&* Pellene. ἐπὶ φυλῆς ἱερέας. *Lex vetus Athenienſium.* βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων, *& ſimilia.* Βουκολεῖα. ἀρχεῖον.

TO τοῦ παρασίτου ὄνομα, inquit, πάλαι ἦν σεμνὸν καὶ ἱερόν. *Olim paraſiti nomen venerabile erat & ſanctum,* quia nimirum Græcis quondam ita appellari, quos Romani in ſuperſtitionum ſuarum ritibus viros epulones dixerunt. puto etiam *Titios ſodales,* non multum ab iſtis fuiſſe diuerſos. Quid quod etiam deos epulones finxit væſana antiquitas, quos *Iouis paraſitos* vocat beatus Auguſtinus, De ciuitate Dei libro ſexto, capite ſeptimo. Quæ deſcribuntur ex Alcibiadis pſephiſmate, aucta ſunt à nobis verbis aliquammultis, quæ reperta in chirographis libris: nondum tamen plena eſt oratio, ſed ſuſpenſa & imperfecta, hoc fortaſſe modo concipienda vt integretur. οἱ δὲ παρασιτεῖν ἐκ τῶν νόθων, καὶ τῶν τούτων παίδων κατὰ τὰ πάτρια παρασιτεῖν ἀναγκαζόντων, (vel εἰς τοὺς παρασίτους εἰσαγόντων.) ὃς δ᾽ ἂν μὴ θέλῃ παρασιτεῖν, εἰσαγέτω ὁ ἱερεὺς καὶ περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον. Iubet lex, vt Herculani templi quod Cynoſargis erat paraſiti, quotannis vnum è ſpuriis aut ſpuriorum liberis, in ſuum ordinem cooptent: ſi quis iure vocatus non obtemperet, vt de eo ad concilium iudicum referat ſacerdos. Paraſitos & epulones in Herculis templo habitos, non mirum: cum ipſe quoque ἀδηφάγος & voraciſſimus crederetur. Cynoſargis ſacra faciebant ex illegitimo matrimonio nati: quos & lex Moſaica in re ſacrorum iubet eſſe à cæteris ſegreges ad decimam vſque generationem. Deuteronomij capite 23. Plutarchus in Themiſtocle, τῶν νόθων εἰς Κυνόσαργες συντελούντων (τοῦτο δ᾽ ἐστιν ἔξω πυλῶν γυμνάσιον Ἡρακλέους, ἐπεὶ κἀκεῖνος οὐκ ἦν γνήσιος ἐν θεοῖς, ἀλλ᾽ ἐνείχετο νοθείᾳ διὰ τὴν μητέρα θνητὴν οὖσαν) ἔπειθέ τινας, &c. meminit & in Ἐρωτικῷ. nec non Demoſthenes contra Ariſtocratem. Extat etiam apud Iſæum lex qua arcentur nothi ab omnibus ſacris gẽtilitiis. Sic enim habet, μηδὲ νόθῳ, μηδὲ νόθῃ ἀγχιστείαν εἶναι μήθ᾽ ἱερῶν μήθ᾽ ὁσίων ἀπ᾽ Εὐκλείδου ἄρχοντος. Habes ſuper hoc Solonis veterem legẽ, apud comicũ in Auibus. Ait, καὶ τὼ κήρυκε ἐκ τοῦ γένους τῶν κηρύκων τοῦ τῆς μυστηριώτιδος· τούτους δὲ παρασιτεῖν ἐν τῷ Δηλίῳ ἐνιαυτόν. *& vt duo ſint ceryces ſacrorum miniſtri de genere Cerycum, ex ea familia quæ myſteriorum ſacris operabitur. hi vt in Delio templo annum vnum functionem obeãt paraſitorum.* Inter antiquiſſimas gentes populi Athenienſium fuit gens κηρύκων qui non erant caduceatores, neque præcones: ſed ſacrorum miniſtri. Diodorus Siculus libro primo Cerycas Athenienſium Ægyptiorum paſtophoris aſsimilat. Hæc ſtirps vt in familias plures erat diſtincta, ita etiam diuiſæ ſingularum familiarum functiones fuerunt. quod obſeruandum, vt intelligantur iſta verba τοῦ τῆς μυστηριώτιδος. vbi neceſſariò deeſt aliquid, ex vſu loquendi omiſſum: puta ἐφημερίας, vt apud Lucam Euangeliſtam: vel μέρους, aut σπονδῆς. vt cum ait Pollux, ὀνομάζονται δὲ καὶ μυστηριώτιδες σπονδαὶ, καὶ μυστικαὶ ἡμέραι. Ait, ἐν δὲ Παλληνίδι τοῖς ἀναθήμασιν ἐπιγέγραπται τάδε, id eſt, *Donariis quæ in Pallenide porticu habentur, hæc ſunt inſcripta.* Errant qui de Pallene Achæorum vrbe putant hic agi. Primum aliud eſt in geographia *Pallene* aliud *Pallenis.* deinde vrbs Achaiæ quam illi aiunt, non Pallene dicebatur verùm Pellene. impoſuit eis deprauata

apud Strabonem in deſcriptione Achaiæ ſcriptura in editionibus quæ noſtram præceſſerunt. *Pallene* dicebatur in Attica populus ſiue pagus vnus Antiochidis tribus. *Pallenis* verò loci nomen qui proprius fuit eius δήμου. ſupplendum enim στοὰ, vel aliud quid. Nō intelligo quod ſcriptum ſic eſt, ἐπὶ ἡ φυλῆς ἱερείας παρασίτοι ἐπὶ Λυκώσρατυ Γαργήττιος Περικλῆς Περικλείτυ Πιτθεύς. vertunt docti, *Sub Lycoſtrato è ſacra tribu paraſiti fuêre Pericles Gargettius Pittheus Pericliti filius.* Legerunt φυλῆς ἱερᾶς, Ego nullam Athenis ſacram tribum noui: imò verò nulla fuit, non dicam ἱερά, ſed neque ἱερατική, qualis apud Iudæos Leuitica. Erit aliquis ſenſus, ſi relicto vacuo ſpatio ad capiendum tribus nomen quod deeſt, ſcribas, ἱερατεύσης vel ἱερεύσης. id eſt, Tali *tribu rem diuinam faciente archonte Lycoſtrato.* Quid ſi aliter accipiendum ſeruata voce ἱερείας? Erāt enim ſacra quibus fœmina ſacerdos præerat. vnde illa formula apud Thucydidem & alios hiſtoricos frequens, ἐπὶ ἱερείας τῆς δεῖνα. *ſacerdote hac vel illa.* Ita fuerit nomē proprium *Phyle*, niſi aliud eius loco ſubſtituendum, vt ἐπὶ δὲ Φυλῆς ἱερείας. de quo ſuum eſto cuiuſque arbitrium, ſua exiſtimatio. Illud verò certiſſimum, ſcribendum eſſe ἐπὶ Λυκοσράτυ Γαργηττίυ. *Gargettius & Pittheus* ex conſuetudine Attica τὸν δῆμον indicant: neque debuêre pro virorum nominibus propriis haberi. Addit, καὶ ἐν τοῖς τῦ βασιλέως ἡ νόμοις γέγραπται. regem intellige ſacrificulum: nam de antiquis Athenarum regibus non loquitur. Scribe mox ex libro Hœſchelij τόν τε ἡ τὸν εἰς τὸ συμβιῶναι κατειλεγμένον. non κατηλλαγμένον. *cum qui ad conuiuendum eſt adſcriptus.* Sequitur ſtatim, συγκαταλέγουσι παρασίτους. Dionyſius Sinopenſis de electione paraſitorum apud Athenienſes — ὁ δὲ παρέλαβεν εἰς ταῦτα τοὺς τυχόντας, ἀλλὰ κατέλεξεν ἐκ τῶν πολιτῶν δώδεκ' ἄνδρας. Themiſon cuius ſtatim fit mentio, videtur deſcripſiſſe titulos donariorum, & monumenta antiqua omnia quæ erant in Pallenide. ibi inter cætera fuit lex regibus ſacrorum dicta, cuius facta mentio paulò antè. Colligo ex collatione verborum Athenæi & Pollucis. ille ait, Θεμίσων δ' ἐν Παλληνίδι φησὶ, μετὰ δὲ ἢ τὸν βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα, καὶ τοὺς παρασίτους οὓς ἂν ἐκ τῶν δήμων προαιρῶνται, ἢ τοὺς γέροντας, ἢ τὰς γυναῖκας τὰς πρωτοπόσεις. Pollux libro tertio, ἡ ἐκ παρθενίας ἦν γεγαμημένη, πρωτόποσις ἐκαλεῖτο. γέγραπται ἢ τοὔνομα ἐν τῷ τῦ βασιλέως νόμῳ. ex his colligere eſt verba quæ deſcribit Athenæus, partem eſſe legis regiæ, at auctorem & opus vbi lex illa extabat docet Athenæus. Βασιλέα τὸν ἀεὶ βασιλεύοντα cum dicunt Græci, non intelligunt, vt vertêre hîc docti, *regem cuius perpetuum erit regnum.* dicant verò nobis, quis ille rex cuius regnum dici meruit perpetuum. Mirum ſanè tam abſurdam ſententiam non pupugiſſe interpretes, vt quid ſignificaret Græcum illud genus loquendi quærerent diligentius βασιλεῖς ὁ ἀεὶ βασιλεύων, vel ſimpliciter, ὁ ἀεὶ βασιλεὺς, reges ſunt, qui alius poſt alium regnum obtinent. Latinè exprimi ad verbum phraſis hæc non poteſt. vertas non malè, *quiſquis rex erit.* aut ſimpliciter, *rex* ſic apud Dionem & alios, οἱ ἀεὶ ὕπατοι. Latini tantum, *Conſules* οἱ ἀεὶ ἄρχοντες, *prætores.* τὸ ἀεὶ in his & ſimilibus continuam ſucceſſionem aliorum poſt alios denotat. Plato libro primo De republica, οἱ λίχνοι τῦ ἀεὶ παραφερομένυ ἀπογεύονται ἁρπάζοντες, πρὶν τῦ προτέρυ μετρίως ἀπολαῦσαι. appellat τὸ ἀεὶ παραφερόμενον, ſingula fercula, quæ inferebantur menſæ aliud poſt aliud. poteſt etiam legi περιφερόμενον, Ita enim mos erat in Athenienſium conuiuiis vt libro quarto didicimus. Pro ἀεὶ dicunt Græci interdū, ἑκάστοτε. vt apud Plut. in Sertorio οἱ ἑκάστοτε πεμπόμενοι στρατηγοί. & ita paſſim Paraſiti dicebantur olim Athenis, οἱ ἐπὶ τὴν τῦ ἱερῦ σίτυ ἐκλογὴν αἱρούμενοι. ita noſter ex Cratete. Heſychius, quem nullum dubium eſt indidem hauſiſſe ſcribit, ἐκδοχὴν. quod redit eodem: Pollux cum Athenæo ἐκλογὴν libr. 6 cap. 7. Inuſitata & obſoleta quadam ſignificatione ſumitur vox βουκολία in antiqua lege regia: vnde iſta proferuntur, τοὺς ἢ παρασίτους ἐκ τῆς βουκολίας ἐκλέγειν ἐκ τῦ μέρους τῦ ἑαυτῶν ἕκαστον ἑκτέα κριθῶν, δαινύναι τὲ τοὺς ὄντας Ἀθηναίους ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὰ πάτρια. Veterum legum Græcarum & Romanarum verba quàm plurima etiam doctiſſimis viris fuiſſe obſcura iam inde à multis retro ſæculis, ineptus ſim ſi probare aggrediar. omnia ignorat qui hoc neſcit. Suſpicabar, βουκολίαν hîc dici vel iugerum vel alium agri modum ex quo fas fuit paraſito cuiq; hordei hecteum exigere. ſed magis ingenūa eſt, in talibus ignorantiæ confeſsio. Scribe mox ex libris εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῦ νεὼ, τῦ ἀρχείυ, καὶ τῦ παρασιτίυ. non cum interpretibus, τῦ ἀρχαίυ. *ad ſarciendum templum, tabularium, & paraſitium.* ἀρχεῖον non ſolùm eſt tabularium, ſed ærarium, & templi θησαυροφυλακεῖον. de eo Pollux lib. 1. cap. primo. Idem criticus libr. 6. cap. 7. tangit hunc locum legis regiæ, ſcribens, Καὶ ἀρχαῖον ἦν Ἀθήνησι παρασίτιον καλούμενον, ὡς ἐν τῷ νόμῳ τῦ βασιλέως ἐστὶν εὑρεῖν. Lege, Καὶ ἀρχεῖόν τι Ἀθ. verba legis apud Athenæum, ſic legit Pollux: εἰς τὴν κατασκευὴν τῦ νεὼ, τῦ ἀρχείυ τῦ παρασιτίυ, καὶ τ.

CAPVT VII.

Obſeruatio ſuper voce παράσιτος. Caryſtij libri Περὶ *διδασκαλιῶν. διδάσκειν δρᾶμα. διδάσκαλοι & ὑποδιδάσκαλοι, διδασκαλία, θέσις vel κάθεσις. Auctores veteres qui de eo argumento ſcripſerant. Vtilitas διδασκαλιῶν ad chronologiam. item alia nonnulla.*

SCRIPSERAT Caryſtius Pergamenus criticus antiquiſsimus, *paraſiti* nomen ea notione quæ ex Latinis comicis nota eſt omnibus, ab Alexide comico eſſe inuentum. Falſam eſſe hanc Caryſtij obſeruationem docet Athenæus, allato Epicharmi loco vbi paraſitorum fit mentio. Epicharmus inter primos antiquæ

antiquæ comœdiæ poetas fuit, longè antiquior Alexide, mediæ comœdiæ poeta, vt diſertè ſcribitur libro octauo. Hæc animaduerſio non eſt Athenæi, verùm alicuius antiquioris: vnde eam ſumpſerunt & Athen. & Iulius Pollux æqualis eius, aut paulò etiam natu maior. Sic ille libro ſexto, ἐπὶ τοῦ παρασιτεῖν κατὰ λιχνείαν ἢ κολακείαν πρῶτος Ἐπίχαρμος τὸ παράσιτον ὠνόμασεν, εἶτα Ἄλεξις. Porrò librum ſuũ cuius hoc loco fit mẽtio, inſcripſerat Caryſtius, Περὶ διδασκαλιῶν. Nulla vox eſt magis vſu trita aut notior iſta candidatis Græcæ literaturæ: & tamẽ pauciſſimos ſcio eſſe, qui illã hoc & ſimilibus aliis locis rectè ſint interpretaturi. Magna ſanè interpretũ hallucinatio, qui vertunt vbique *De doctrinis*. Non enim de philoſophia aut artibus liberalibus tractauerat eo in opere hic criticus ſed de profeſſionis ſuę proprio argumento: cuius cognitio & iucundiſſima, & ad hiſtoriæ lucem vtiliſſima. Rem hodie non vulgò cognitam, lubet paucis, quando oblata eſt occaſio, explicare. Studiorũ ea fuit quõdam ratio, vt maxima eruditionis pars in dramaticorum poetarum, ac pręſertim comicorum lectione & intelligentia poneretur. Inde puriorem Helleniſmum, inde notitiam eorum quæ in Rep. erant geſta, inde vitam & mores primorum ciuitatis Athenienſium hauriebant. Itaque ad illuſtranda huius generis veterum ſcripta, certatim viri magni contenderunt, iam inde ab incunabulis criticæ profeſſionis, ſiue grammaticæ, aut quocunque modo appellare volueris, eam diſciplinam quæ rectam veterum ſcriptorum interpretationem profitetur, & diuinum Ariſtotelem, vt docemus alibi, auctorem habet primum. Attici ſcriptores διδασκάλους peculiari notione appellarunt quos dixi poetas. Harpocration, ἰδίως διδασκάλους λέγουσι τοὺς ποιητὰς τῶν διθυράμβων, ἢ τῶν κωμῳδιῶν, ἢ τῶν τραγῳδιῶν. Comici ſcoliaſtes ad Plutum, φαίνεται τὸ τοιοῦτον, οὐ διὰ τῶν χορηγῶν γίνεσθαι, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν διδασκάλων. & cum fabulas ſuas proferebant ſpectandas διδάσκειν eos dicebant: ſicut etiam Latini *docere fabulam*. & qui productis in theatri coronam poëmatis de palma inuicem certabant, non ἀνταγωνισταὶ propriè, ſed ἀντιδιδάσκαλοι nuncupabantur vel ἀντίτεχνοι. Pindari enarrator ad Nemeonicas, σφόδρα γὰρ τῶν πολεμίων ἡμᾶς ἀντιδιδασκάλων καὶ ἀντιτέχνων φαινόμεθα καταβαίνοντες. altera voce Plato vtitur in Phædone, & comici interpres vetus non ſemel. Hinc appellatæ ſunt iſtæ διδασκαλίαι, de quibus ſcripſerat Caryſtius, & alij etiam multi, vt mox docebimus. Quid igitur eſt διδασκαλία? Duobus modis hæc vox in hac re ſolet accipi. Primum pro actione ipſa fabulæ, & editione quæ dicitur etiam κάθεσις. Ranarum interpres, Δίδυμος ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα. διὸ τινὲς διττὰς θέσεις, τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασί. Malim διττὰς καθέσεις. aut ſi placet θέσεις. feramus libro primo, vulgatam lectionem vbi legitur ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε. Nobis tamen aliter videbatur, vt cap. 17. eius libri dictum. exempla huius ſignificatus paſſim obuia. Altera ſignificatio vocis διδασκαλία eſt, cum accipitur pro eo ſcripto quo explicatur vbi, quando, quomodo, & quo euentu fabula aliqua fuerit acta. Hæ circunſtantiæ & ſimiles his neceſſariæ ſunt ad rectam & plenam dramaticorum poetarum intelligentiam: imo verò ad capienda rectæ hiſtoriæ Græcæ tẽpora. Ideo nõ leuiter in hac parte doctiſſimi veterum fuere occupati, qui ſuper hoc libros multos conſcripſerant: quibus & ipſis nomen è re indiderant Διδασκαλίαι, aut Περὶ διδασκαλιῶν. Omnium primus ſcriptionis huius exemplum dedit vir laudatione omni maior, Ariſtoteles. Refert Diogenes Laertius inter cæteros conſcriptorum ab eo librorum indices, iſtum Διδασκαλίαι α. Didaſcalias nempe inſcripſerat philoſophus, commentarium quo διδασκάλων vetuſtiorum ac recentiorum ad ſua vſque tempora hiſtoriam texuerat. dramata ſingulorum recenſuerat, & cuiuſq; illorum tempora indicauerat. Parœmiographi in explicatione prouerbij Ὄνου σκιά. Ἀριστοτέλης ἐν Διδασκαλίαις καὶ δράματός τινος φέρει ἐπιγραφὴν, Ὄνου σκιάν. Harpocration, ὅτι ὁ Πειθαρχλῆς (?) ποιητὴς, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς διδασκαλίαις. Ariſtophanis enarrator ad Aues, εἴη ἂν οὖν ὁ Φιλοκλῆς τὸν ἔποπα ἐσκευοποιηκὼς τῇ Πανδιονίδι τετραλογίᾳ. ἣν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις ἀναγράφει. Ibidem, Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Διδασκαλίαις δύο φησὶ γεγονέναι Κινησίας. Idem auctor ad Ranas, ἐπὶ Καλλίου τούτου φησὶν Ἀριστοτέλης ὅτι σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖσθαι τὰ Διονύσια τοῖς τραγῳδοῖς καὶ κωμῳδοῖς. etſi non nominantur hic Didaſcaliæ Ariſtotelis: tamẽ non dubium eſt, inde ſumpta quæ affert verba. Reperio eã ſub titulo Κωμικῶν laudatum id opus: de eo namque locutum ſentio Erotianum qui in Hippocrateo Lexico Ariſtotelem laudat ἐν τοῖς Κωμικοῖς. Exemplum Ariſtotelis ſecutus eſt vt videtur diſcipulus illius Dicæarchus, vir eruditiſſimus, ſuadent hoc nobis teſtimonia aliquot veterum criticorum: licet operis illius titulum nondum inueni nominatim expreſſum. In antiqua hypotheſi Ranarum ſcriptum, οὕτως ἐθαυμάσθη τὸ δρᾶμα διὰ τὴν ἐν αὐτῷ παράβασιν ὥστε καὶ ἀνεδιδάχθη ὥς φησι Δικαίαρχος. in argumento Oedipi tyranni Sophoclæ, victum fuiſſe poetam in commiſſione eius fabulæ à Philocle, vnius Dicæarchi teſtimonio probatur: ex hypotheſi autem Aiacis Lorarij vtrumque colligas, & ſcripſiſſe aliquid in hoc genere Dicæarchum, & Διδασκαλίας tamẽ ſcripto ſuo nomen non feciſſe. Sic enim auctor ille, de vero nomine eius tragœdiæ loquens, Δικαίαρχος δὲ Αἴαντος θάνατον ἐπιγράφει. ἐν δὲ ταῖς διδασκαλίαις ψιλῶς Αἴας ἀναγέγραπται. Sudauere poſtea in eodem argumento duo viri πολυμαθέστατοι Callimachus & Eratoſthenes. illius laudatur liber hac inſcriptione, Πίναξ τῶν κατὰ χρόνους καὶ ἀπ' ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων: vel vt ſcribitur apud Suidam, διδασκάλων. Eratoſthenes operi ſui Περὶ ἀρχαίας κωμῳδίας titulum dederat. quod

quidem multorum librorum fuiſſe teſtis Harpocration, qui in μεταλλεῖς ſeptimum lib. laudat. Vtrumque paſſim citant grammatici in hanc rē. Ariſtophanis ſcholia ad Aues, ὁ Καλλίμαχος ταύτης τῆς διδασκαλίας οὐ μέμνηται. In hypotheſi Pacis, φέρεται ἐν ταῖς διδασκαλίαις ὅτι καὶ ἑτέραν δεδίδαχεν ὁμοίως Ἀριστοφάνης Εἰρήνην. ἄδηλον οὖν φησιν Ἐρατοσθένης, πότερον τὴν αὐτὴν ἀνεδίδαξεν, ἢ τὴν αὐτὴν καθῆκε. ad Nebulas, Ἐρατοσθένης φησὶ Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐν ταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται. Huc ſpectat locus M. Tullij in epiſtolis ad Atticum lib. 6. *Quis non dixit* Εὔπολιν τὸν τῆς ἀρχαίας, *ab Alcibiade nauigante in Siciliam, demerſum eſſe in mare? redarguit Eratoſthenes. affert enim quas ille poſt id tempus fabulas docuerit.* Poſt iſtos tractarunt idem argumentum Caryſtius, Ariſtoph. grammaticus, & item alij. De Caryſtij Pergameni *Didaſcaliis* perhibet teſtimonium Athenæus hoc loco. meminit eius libri ſuobſcurè, auctor vitæ Sophoclis, νίκας, inquit, ἔλαβεν εἴκοσιν ὥς φησι Καρύστιος. *vicit Sophocles vices, vt ſcribit Caryſtius*; nempe in Didaſcaliis. De Ariſtophane teſtatur idem lib. 8. Ἐγὼ, ait, οὐ περιέτυχον τῷ αὐτῷ διδασκάλῳ· ἀλλ' οὐδ' ἀναγραφῆς ἀξιωθέντι συνοιδα· οὔτε γὰρ Καλλίμαχος οὔτε Ἀριστοφάνης αὐτὸ ἀνέγραψαν, ἀλλ' οὐδ' οἱ τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγραφὰς ποιησάμενοι. Præter omnes hos, induſtriam ſuam in iſto negotio occuparant nobiles critici Ariſtarchus, Crates, & alij multi qui fabulas veterum poetarum ſunt interpretati. De his accipiendum quoties ſine nomine laudantur αἱ διδασκαλίαι. Harpocration, ἐν ταῖς διδασκαλίαις δὲ εὑρίσκεται ὁ Σθένελος τραγῳδίας ποιητής. ſic apud Sophoclis, Euripidis & Ariſtoph. interpretes ſæpiſſimè. Nō eſt autem dubitandū Latinos criticos in recenſendis poetarum Latinorum fabulis, pari diligentia verſatos. Extant hodieq; Terētianarum comœdiarum διδασκαλίαι, breuiter & eleganter ſcriptæ, ac fabulæ cuiuſq; frōti prępoſitæ. Præcipua omnium qui Didaſcalias ediderant cura fuit, tempus inquirere, & deſignare, quo fabularum ſuarum quamque comici & tragici, docuerāt. Itaq; ex tēporum ratione digeſta erant ſingulorum poetarum dramata. Ariſtoph. grammaticus in didaſcalia Antigonæ Sophocleæ. λέλεκται δὲ τὸ δρᾶμα τοῦτο τριακοστὸν δεύτερον. ſignificat fabulam illam, inter Sophocleas, quæ fuere olim 120. aut eo plures, vt docemus lib. 7. locum triceſimum ſecundum obtinuiſſe. Neque tantum ſingulorum poetarum ſeparatim ſed etiam omnes omnium quà tragicorum quà comicorum fabulas pro ratione temporum quibus fuerant publicatæ, digeſtas cernere erat in criticorum Didaſcaliis. Itaque Athenæus ſub finem libri huius plurium comicorum eclogas recitaturus, ait ſe χρήσασθαι τῇ τάξει τῶν δραμάτων ὡς ἐδιδάχθη. *ſeruaſſe in recitando eum ordinem, quo illas auctores docuerunt.* Quantum critici ac diligentia veteres chronologos adiuuerint, ſoli æſtimabūt illi, qui norunt quam infirma & tenuia præſidia habuerint, qui ad ineundā fugacis temporis rationem primi animum apulerunt. Ego non dubito eò potiſſimum ſpectaſſe Ariſtotelem cum Διδασκαλίας ſuas componeret: ſicut etiam conſtat mihi ſummum virum chronologiæ cuiuſdam fundamenta molitum eſſe, cum Pythionicas omnes ſingulari libro recenſuit, cuius index Πυθιονικῶν ἔλεγχος: item cum Dionyſiacorum ludicrorum victorias alio ſcripto eſt perſecutus. Verùm quod heroica virtute inſtituerat, aut fortaſſe etiam cogitauerat ſolùm maximus philoſophus, poſteri præſtiterunt. eximiè verò Eratoſthenes Cyrenæus: cuius Canones chronologici non deteriorem facem ineundæ antiquorum temporum rationi alluxerant, quàm libri de comœdia & fabularum didaſcaliis, rectè intelligendis antiquiorum omnium comicorum ſcriptis. Non omnia autem comicorum & tragicorum dramata in didaſcalis locum habuerunt: ſed illa ſolum quæ fuerunt acta & commiſſa: quorum etiam maius fuit ſemper apud doctos pretium quàm illorum quæ ſcripta tantum non etiam producta. Athenæus hoc ipſo libro, οἶδα δ' ὅτι καὶ οἱ Θυρσοφόροι καὶ τὸ τοῦ Νικοφῶντος δρᾶμα ἀδίδακτά ἐστι διόπερ καὶ τελευταίων αὐτῶν ἐμνήσθην. Idem ſentiendum de iis fabulis, quas poſt editionem minus fauſtam auctores interpollauerant & recentauerant. Nam & hæ, niſi illas iterum poetæ docuiſſent, ταῖς διδασκαλίαις οὐκ ἐνετάττοντο. Ariſtophan. ſcholiaſtes, Ἐρατοσθένης φησὶ Καλλίμαχον ἐγκαλεῖν ταῖς διδασκαλίαις, ὅτι φέρουσιν ὕστερον τρίτῳ ἔτει τὸν Μαρικᾶν τῶν Νεφελῶν· σαφῶς ἐνταῦθα εἰρημένου ὅτι πρότερον καθεῖται. λανθάνει δ' αὐτὸν, φησὶν, ὅτι ἐν μὲν ταῖς διδαχθείσαις οὐδὲν τοιοῦτον εἴρηκεν. ἐν δὲ ταῖς ὕστερον διασκευασθείσαις εἰ λέγεται οὐδὲν ἄτοπον. αἱ διδασκαλίαι δὲ δῆλον ὅτι τὰς διδαχθείσας φέρουσι. quænam fabulæ dictæ fuerint διεσκευασμέναι, expoſuimus lib. 3. cap. 26.

CAPVT VIII.

Pollucis error indicatur. vocis παράσιτος *auctor antiquiſsimus. Epicharmi verſus percurruntur. pelles olim pro lectis & ſtragulis.* dormio. κοιτεῖν. *Homerica obſeruatio in vulneribus aſsignandis. Araros comici* Hymenæus. *Suidæ locus animaduerſus.* Προτένεια, ſportulæ. *Iudicum merces. Multa alia emendantur & obſeruantur.*

IN Epicharmi ecloga hoc loco deſcripta nimis verè dictum experimur à maximo vatum, τὸ δ' ἕτερον μὲν ἔδωκε πατὴρ, ἕτερον δ' ἀνένευσε. mendas enim codicum vulgatorum, imò verò etiā MSS. omnes abſtergere nullo dum ſtudio potuimus: partem certè ſuſtulimus indubitatis, niſi fallimur, coniecturis. Sed monendi ſunt initio lectores, commiſſi in hac quæſtione erroris aut ab Athenæo aut à Polluce. Nam cum vterque illorum ex eodem fonte hauſerit hanc obſeruationem vt ſuperiore capite

dicebamus

dicebamus: diuerſè tamen animo cõcepta & in literas relata eſt ab vtroque eorum. Quæſtio eſt hæc: quis primus ex antiquis poetis fecerit paraſiti mentionem. De nomine putauit agi Pollux: noſter de re non de nomine. Porrò diuerſa ſunt nomen & res nomine ſignificata. Ego non dubito lapſum Pollucem incogitãtia & ἀπροσεξίᾳ: quod ei facillimum fuit, Epicharmi & Alexidis verſus de quibus quæritur, ob oculos non habenti. Athenæus verò quî potuit, cum locum integrum Siculi poetæ deſcriberet? Falſum igitur eſt quod ait Pollux, πρῶτος Ἐπίχαρμος τῷ παρασίτῳ ὀνόματι. Lege verſiculos Epicharmi: nuſquam in iis nomen παράσιτος. at res eo nomine ſignificata graphicè ibi deſcribitur. hoc voluit Athenæus cum ait de Epicharmo, τὸν παράσιτον παρὰ πότον εἰσήγαγε. Ipſum quidem nomen & Epicharmo fuit incognitum, & iis qui proximè illum ſunt inſecuti. In Ariſtophanis comœdiis quæ ſuperſunt, id verbi non reperias, niſi memoria labimur. Quare etiam Athenæus obſcurè indicat, antiquiſſimum poetam, in cuius ſcriptis id nomen notione hac ſibi eſſet inuentum, Ararotem eſſe Ariſtophanis filium. Sic interpretor ſequentia verba paulò poſt: τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρὼς διὰ τούτων. Sed ad pẽſum noſtrum accedamus. Prima Epicharmi verba ſunt deprauatiſſima, nec poſſunt à nobis corrigi. Sequentibus verſibus ingeniũ ſuum & mores deſcribit paraſitus. Quintum ita exhibent omnes libri, καὶ καλισάντιον † λητήω λέγει. Lege ſeruatis iiſdem literis omnibus, vltima excepta κ' αἴκα τις ἀντίον λῆ τήνῳ λέγειν. *ſi quis contradicere illi* cui iſte paraſitatur, *velit*. egregia emendatio Sed pro λῆ Dorico metrum poſtulat θέλῃ. Sextus Τήνῳ κυδάζομαί τε κἀπ' ὧν ἤχθόμαν. Sentẽtia & verſus ſtabunt per hanc lectionem, κήνῳ κυδάζομαί τε καὶ ποτέχθομαι *illi ego maledico & inimicor*. Nonus, Ἕρπω δ' ὀλισθάζων τε καὶ κατασκότος. Ἔρχομαι αἴκα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις. Lego, ὀλισθάζων τε καὶ κατὰ σκότος Ἔρημος. Doricum eſt ἕρπω pro *ingredior*, vt dictum eſt libro 1. Ego inquit, ambulo nutans & labans per tenebras infrequentes ac deſertas, vel ἐρῆμος, *ſolus*. Decimum & ſequentes duos ita legit Dalecampius, —αἴκα δ' ἐντύχω τοῖς περιπόλοις Τούτοις, ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς, ὅτι οὐ λῶσι παίειν, ἀλλὰ μαστιγοῦντί με. & ἀγαθὸν ἐπιλέγω τοῖς θεοῖς. ſumit pro, χάριν ὁμολογῶ τοῖς θεοῖς. vt dicat paraſitus, ſe gratias agere, ſi nocturni circitores contenti flagellatione grauius ſe non lædant. Ingenioſa planè interpretatio: nec video quî poſſit commodius exponi iſta ſcriptura. Sed profectò mendæ veram ſententiam obtegunt. quæ huiuſmodi potius videtur fuiſſe. Si in vigiles nocturnos incidam, his ego ἀγαθόν τι λέγω, id eſt dico, dicta quædam de melioribus: atque ita illos mihi concilio, vt inoffenſus ab iis diſcedam. Sententiam opinor, aut corpore toto, aut ſaltem lacinia tenemus. verba ipſa prehendere non quimus. Aliis fortaſſe leporem excitauerimus. Verſus reliqui ſic eduntur.

Ἐπεὶ δ' ἵχωμ' † οἴκαδ' εἰς καταφθερεῖ Ἀπερῶ δ' εὕδω, κἠγὼ μὲν πρῶτ' ἄκουω Ἀ's καμῶν † ἀκεραῖος οἶνος ἀμφέπῃ φρένας. Cenſemus emendandum,

Ἐπεὶ δ' ἵχωμ' οἴκαδ', εἰς τὰς διφθέρας
Ἀπερῶ δ' εὕδω κἠγὼ τὰ πρῶτ' οὐκ ὦ
Ὅκκα μὲν ἀκεραῖος οἶνος ἀμφέπῃ φρένας.

poſtquam verò ſaluus domum veni, ſuper ſtratas pelles dormio: atque vbi primum mentem occupauit merum, nihil audio. Olim pro lecto erant pelles lanatæ in angulo cubiculi ſtratæ. vnde Romanum *dormio* à δέρμα. poſtea inuentis lectis, culcitis, & veſtibus ſtragulis, pauperibus relictæ ſunt pelles. οὐ κοῶ, valet, nihil intelligo, omnium rerum curam pono. κοεῖν Doricè pro αἰσθάνεσθαι & νοεῖν. Paulò poſt ita hæc diſtingue, διὸ καὶ ποιεῖ αὐτὸν ὑπὸ Μενελάου πληγησόμενον κατὰ τὴν γαστέρα, φησὶν ὁ Σκῆψιος Δημήτριος ὡς καὶ Πάνδαρον διὰ τὸ ἐπιωρκηκέναι κατὰ τῆς γλώττης. Τιτρώσκει δ' αὐτὸν Σπαρτιάτης ἀνήρ, τὴν αὐτάρκειαν ἐζηλωκώς. Obſeruatum eſt à veteribus, non temerè apud poetam inferri aut accipi vulnera: ſed conuenienter anteactæ vitæ & meritis. Podam igitur, ait auctor, quia paraſiticam exercuerat, ferit Menelaus in ventre: ſicut Pãdaro periurij reo linguã abſcindit Diomedes. In quinta Iliade habes de Pandaro. De Poda ſic Ιλιαδ.ρ. Τόν ῥα κατὰ ζωστῆρα βάλεν ξανθὸς Μενέλαος. [eadẽ obſeruatio apud Dionem Chryſoſtomũ, in ea diſſertatione quam ſcripſit de Socrate & Homero: necnon apud alios veteres.] Eupolidis *Colaces* noti ex omnibus antiquis: inter celeberrimas enim ea fabula. Verſus inde allatos digerant in priſtinam metri legem qui volent. res non tam difficilis quàm incerta, maximè propter trochaicorum & anapæſticorum leges parum ſeueras. In illa ecloga non agnoſcit iſta Epitomæ auctor, μικρὸν δέ τι † κάμον αὐτῷ. erant videlicet iam tum corrupta. Quid ſi ſcribas, μικρὸν δέ τι καταλυμάτιόν τινι? paruam domunculam ſic vocat, & vt ait Syracuſanus poeta, ὀλίαν σὺν οἴκησιν. Sub finem narrat paraſitus caſum Aceſtoris alterius paraſiti. σκῶμμα γὰρ εἶπας ἐλέγετ' εἶτ' αὐτὸν ὁ παῖς θύραζ' ἀγαγὼν ἔχοντα κλοιὸν παρέδωκεν Οἰνεῖ. Prima verba ſunt corrupta. Dalec. ſcribit, σκῶμμα γὰρ οὐδὲν εἶπας; ἔλεγεν. firmant præcedentia, quibus dixit neceſſe eſſe, vt dicta dicant, niſi foras velint proiici. Nobis placeat ita potius ſcribere & interpretari, σκῶμμα γὰρ εἶπας ἔληγεν...τα, &c. firmant item præcedentia. non enim dicta dicenda ſolum aiebat ibi paraſitus: ſed etiam χαρίεντα, id eſt, quæ probentur domino. Ergo ita interpretare: vix deſierat loqui, & ſcomma in aliquem iacere: & ſtatim correptus, ac boia collo impoſita, traditus eſt Oeneo. Quis autem iſte? Puto fuiſſe tum Athenis Oeneum quendam notæ ſæuitiæ, vel commentarienſem, vel publicum ſeruum, vel alio quo munere fungentẽ. Quiduis deniq; fingã prius, quã οἰνέα *cauponem* vertam cum Dalec. Mendum latet in iſtis, τοῦ δὲ ὀνόματος τοῦ παρασίτου μνημονεύει Ἀραρὼς Μενίῳ. Scribendum ἐν Τυμβωνίῳ. vnius ex poetæ huius fabulis index fuit Τυμβώνιος.

auctor Suidas in iis quę de Ararote: Idem grammaticus ex ea fabula quædam laudat in *ἀναθεῖναι*, vbi ingens facinus auſi ſunt homines imperiti. Sic ille, *ἀναθεῖναι καὶ ἐπαναθεῖναι τὸ αὐτό. Ἀραρὼς Ὑμεναίῳ, ὅπως τε τὴν νύμφην ἐπὶ χειρὸς ἢ μετέωρον ἐπὶ τὸ ζεῦγος ἀναθεὶς συμφέρειν.* ineptulus aliquis ignorans *ἀραρὼς* nomen eſſe poetæ, ſuperioribus verſibus ſubiunxit ineptiſſimam hanc notam. *ὅτι τὸ ἀραρὼς ἐπίῤῥημα, ἀντὶ τοῦ πρεπόντως. ἀραρὼς δὲ ἁρμόσας.* Alexidis verſus ſubiiciuntur de paraſitorum duplici genere. ſed verſus quintus & ſeptimus quibus nobiles paraſiti (quos ille *σεμνοπαράσιτους* vocat) deſcribuntur, mihi ſunt obſcuri, neque habentur in Vindelicianis Excerptis. Poſtremũ ita accipio. Ait, *Ἀλλ' ἂν σ' ἐπαινῶ μᾶλλον αἰτήσεις μ' ἔτι.* Duorum qui hic loquuntur, aliter diſcipuli, aliter doctoris perſonam ſuſtinet. doctori promiſſum de more fuerat minerual. Eidem ſciſcitanti ánnon bene doceret: reſpondet diſcipulus, nolle ſe ipſum laudare: ne laudatus occaſionem inde ſumat maiorem exigẽdi mercedem. Sed ſcribi malim, *Ἀλλ' ἂν σ' ἐπαινῶ γ' ἄλλο αἰτήσεις μ' ἔτι.* Paraſitos laudãs ait deinceps apud dipnoſophiſtam Timocles, —*οὐδὲν ἐστι γὰρ Ἐν τοῖς τρόποις χρησιμώτερον βίου.* vbi ſcribendum autumo, *ἐν τοῖσιν ὅσι.* *ex omnibus rebus.* Sequitur, *εἰ δ' ἐστι φιλέταιρον ἕν τι τῶν καλῶν.* Dalec. *nam ſi quod honeſtum amicis gratum eſt.* Lege. *Εἰ δ' ἐστι τὸ φιλέταιρον ἕν τι τῶν καλῶν.* hoc eſt, *ſi colere ſodalitatem res cenſeri honeſta debet.* In fine huius *ῥήσεως* elegans & acutum eſt paraſiti dictum. Is enim poſtquã multa dixit de nobilitate & præſtantia ſuæ artis poſtremum hoc, ſed Achilleum vt vult videri, argumentum profert in medium.

Γέρα γὰρ αὐτοῖς ταὐτὰ τοῖς τ' Ὀλύμπια
Νικῶσι δίδοται χρηστότητος εἵνεκα,
Σίτησις· οὗ γὰρ μὴ τίθενται συμβολαί
Πρυτανεῖα ταῦτα πάντα προσαγορεύεται.

Ineſt in hac argumentatione acumen ſophiſticum. Vis ſcire, ait, quanto in pretio ſint paraſiti? Cogita eundem haberi honorem virtutis ergo paraſitis, qui habetur Olympionicis: *τὴν σίτησιν* nempe & victum de alieno. Poterat obiici, res diſſimiles confundi, & pro ſimilibus malè poni: quia paraſiti quidem in priuatorum ædibus oſſum alienum rodant: at Olympionicæ in prytaneo cibum capiant publicum. It iſte obuiam, & in loco vllum momentum eſſe negat. nam & vulgò illa omnia loca cenſeri prytanea ac ſolita nominari, vbi cõuiuari liceт nullis collatis ſymbolis, & nullo ſuo ſumptu. Vides acumen paraſiti, vel potius elegantiſſimi poetæ lepores. Cum ait *χρηστότητος εἵνεκα* alludit ad vſitatam formulam in Senatuſconſultis quibus decernebatur bene de Rep. meritis, *ἡ σίτησις.* ſemper enim ea verba addita, aut ſimilia. *ἀρετῆς ἕνεκα*, vel *εὐνοίας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον.* Sed hoc falsò ſumit iſte diſputator ad Cleanthem, tanquam confeſſum: quod nemo ei concedet. nam in hieronicis quidem verum eſt: at in paraſitis nequaquam. Falſum eſt item quod ait, *πρυτανεῖα* ſolita appellari omnia illa cõuiuia aut loca vbi ſine ſumptu datur cibus. debuit dicere, ſuo iudicio eſſe dicenda etiam illa *πρυτανεῖα.* Aliter hunc locum interpretari non eſt: quem neque eruditiſſimus Dalecampius aliter cepit. Non video quomodo colligatur hinc à doctiſſimis viris, *πρυτανεῖα* fuiſſe dicta alimenta quæ publicè præſtabantur hieronicis. Nunquam Græci quod ſciam *πρυτανεῖα* nominant, illas *τροφὰς*, ſed *τὴν ἐν πρυτανείῳ σίτησιν.* At prytanea numero multitudinis forenſis vox eſt, qua ſignificabatur Athenis pecunia ſolita in ſacro deponi à litigaturis. Romani ſeruarunt eum morem, & *τὰ πρυτανεῖα* *ſacramentum* dixerunt, vt ait Varro. Interpres Ariſtophanis ſcribit, in Romano foro *ſportulas* appellari *πρυτανεῖα* Athenienſium. etſi iure mireris cum ſummo viro hanc interpretationem: non tamen iure illam improbaueris. Sportulas intelligit, dè quibus Iuſtinianus In Codice libro ſecundo, titulo *De ſportulis & ſumptibus in diuerſis iudiciis faciendis*, & ſequente. Generalis ea vox eſt, qua omnes denotantur ſumptus quos litigantes faciebant: peculiariter autem pecuniam iudicibus pedaneis dandam ita vacabãt. Imperator in Nouella 82. *ſportulas* interpretatur *δικαστικά*, ſiue *δικαστικὰς δαπάνας.* & modum earum definit *ἀνὰ δύο μὲν χρυσοῦς παρ' ἑκατέρου μέρους ἐν τῇ προκαταρξει, ἀνὰ δύο δὲ ἐν τῷ πέρατι τῆς πέρατι τῆς ἀποδόσεως.* Quid erãt aliud *πρυτανεῖα* Athenienſium quàm *δικαστικαὶ δαπάναι*? nam etiam veteres grammatici *πρυτανεῖα* interpretantur *μισθὸν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς δίκης.* & certum eſt pecuniam deponi ſolitam Athenis, fuiſſe iudicibus diuiſam. quod docet clarè illa apud comicum in Nebulis diſputatio de die *ἕνῃ καὶ νέᾳ.* Pollux, libro 8. *τὰ πρυτανεῖα ἐλάμβανον οἱ δικασταί.* hoc tantum fuit diſcrimen inter *ſportulas* & *πρυτανεῖα*: quod illæ ſine circuitu dabantur iudicibus pedaneis à litigantibus: hæc publico præſtabantur, vt inde ſumerent iudices.

CAPVT IX.

Παλαιστὴς αὐτάργειος. προσβαίνειν. τελαμών. Καπνοί. Κομορτοί. ἔχειν ἑστίαν. Dexamenus. *Lupini pro amethyſto αἱμωδιᾶν. Alexidis. Τιτθή. κηφῆνα παλίμπλυτος. Paraſitorum exercitatio λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. λαλεῖν & λαλιά. ἱερὸς γάμος. Καινεύς.*

Παλαιστὴν νόμισον αὐτάργειόν μ' ὁρᾶν. *puta te aliquem palaſtritam Argiuum videre:* Luctæ palmam ſibi vindicabant Argiui. Diotimus poeta epigrammatarius, *Ἀργείων ἁ πάλα οὐ Λιβύων.* ficta vox eſt *αὐτάργειος* ad exemplum philoſophorum, qui dicunt *αὐτοαγαθόν, αὐταληθές, αὐτοζῶον* & ſimilia. *προσβαίνειν πρὸς οἰκίαν χρὴ κριός.* poſitum eſt *προσβαίνειν* loco τοῦ *προσβάλλειν*: niſi ita potius ſcribendum. Refert hoc ad nocturnas iuuenum comeſſationes. *Eſtne, ait, opus vi perrumpere in aliquam domum arietes* ſum.

Πλάτος τελαμὼν

τελαμών. *eſt ne aliquid fingendum? ego ſum Telamon* videtur artis figulinæ vocabulum eſſe τελαμὼν, & inſtrumentum aliquod ſignificare fingendis vaſis neceſſarium, erat & architectorum id verbum, vt Vitruuius indicat libro ſexto capite 10. ſed ea ſignificatione nullum habet hic locum. Forraſſe *Telamon* proprium eſt viri nomen doloſi & fingendis mendaciis apti.

τοὺς καλοὺς περιῶν; καπνούς. Aſſentior eruditiſſimo Petro Victorio de explicatione huius loci. Vulgò tamen Athenis Καπνοὶ appellabantur doſontes, & pollicitatores magni. Scholia Ariſtophanis: λέγεται ὅτι Θεαγένης μεγαλέμπορος ὢν ἐβούλετο εἶναι, περιττὴς (fortaſſe περιλαλητὴς) ἀλαζὼν, ψευδόπλουτος. ἐκαλεῖτο δὲ Καπνὸς ὅτι πολλὰ ὑπισχνούμενος οὐδὲν ἐτέλει. ἐλαίῳ μήτε χρῆσθαι μήθ' ὁρᾶν; κονιορτούς. Homines ſqualidos & illuuie laborantes Κονιορτοὺς vocabant. Demoſthenes contra Midiam, νῦν δ' οἶμαι, τούτου περιβέβληνται Πολύευκτος Τιμοκράτης, Εὐκτήμων ὁ Κονιορτός. τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν. vide ſequētem Anaxandridæ locum. Ἄρχειν, φονεύειν, μαρτυρεῖν. Lego, Ἄγχειν. ſi quem perditum cupias vel laqueo, vel ferro: vel falſo teſtimonio en me ad omnia paratum. ἔχουσαν, ἤδη κατακλιθεὶς κοσμίως. Lege duos verſus.

Παρακειμένην τε τὴν τράπεζαν, πάνθ' ἃ δεῖ
Ἔχουσαν ἤδη, κατακλιθεὶς ὅγε κοσμίως
Ἀριστήσας θ' ἑαυτὸν, ἐντραγών τε, κ' ἐμπιών.

nec metro: nec menti poetæ conuenit. τὸ ἀριστήσας, quod editum eſt. ἀριστίζειν eſt *prandium præbere.* Καὶ τὴν θύραν ἀνεῳγμένην, εἰσέρχομ' ἐνθάδε. In voce εἰσέρχομαι finiri debuit verſus: inducta voce ἐνθάδε: quæ facit metrū ὑπέρμετρον, & pede vno longiorem. Mox etiam ſcribe, ὅτι δ' ἦν τὸ πρᾶγμ' ἔνδοξον αἰεὶ καὶ καλόν. & poſt, Ἐν ἅπασι τοῖς δήμοις θυσίας ποιουμένη. & δήμους intellige τῆς Ἀττικῆς. Atticam diuiſam fuiſſe in δήμους, id eſt pagos 174. & ait Strabo libro nono, & omnis Athenienſium hiſtoria teſtatur.

Ἔχοντας θυσίας, καλῶς βεβιωκότας. Verſus ait eſſe corruptus, nec poſſe ſtare hac lectione ſeruata. Scribendum haut dubiè, Ἔχοντας οὐσίας, *diuites*, & honeſto loco natos: vel ἔχοντας ἑστίας. Lares habere, inter primas viri boni & καλοῦ κἀγαθοῦ notas. contra ἄοικος & ἀνέστιος de ſcelerato dicitur. Homerus. Ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔραται. Athenæus de Cynicis, κακολόγοι εἰσὶ, καὶ βοροὶ, καὶ ἄοικοι καὶ ἀνέστιοι. & ſolitus de ſe dicere Cynicus Diogenes, in ſe expetere diras tragicorum, quia eſſet πλάνος, & ἄοικος. Aliquanto poſt, initio verſus ſcribe, ἐπεὶ δ' ἀπεπάρθη. Quod ait poeta de paraſitorum origine ſententiam continet hanc. Olim publicè Athenis alebātur in ſingulis pagis, in honorem Herculis: poſtea magiſtratus vt hoc ſumptu liberarent Rempub. diuites elegerunt, quibus alendos paraſitos traderent τρέφειν παρεκάλουν de magiſtratu intelligendum: vtique ſi legas τῶν εὐπόρων τινάς. ſin ſcribas τινὲς paululum diuerſa ſententia expones, ipſi diuites hortabantur ſeſe ad exhibendos paraſitos. παραπλήσιον τοῖς ἐν τῷ Κλαυδίῳ νῦν σοφιστεύουσι. expoſuimus ad Suetonij librum quintum, cap. 42. τὸ τεχνίον δεῖ τοῦτό μοι καταπινέτω. Interpres κατεπίνετο. nihil pronuncio. Suſpectum habeo fabulæ Alexidis titulum qui ſequitur, ἐν δὲ Ὀμυβίοις. libro tertio laudatur Alexis ἐν Ὀλυνθίῳ. eandem vocem hic quoque admiſerim libens, vel ἐν Ὀλυνθίοις.

Τιμοκλῆς Κενταύρῳ ἢ Δεξαμενῷ. *In Centauro vel Dexameno.* Errat Dalecampius qui emendat Δεξαμενῇ & vertit *Labro.* Dexamenus hic ille eſt, de quo Apollodorus libro ſecundo Bibliothecæ, Ἡρακλῆς δὲ εἰς Ὤλενον πρὸς Δεξάμενον ἧκε κἀκεῖ κατῴκει. καὶ κατέλαβε τοῦτον μέλλοντα δι' ἀνάγκην μνηστεύειν Εὐρυτίωνι Κενταύρῳ Μνησιμάχην τὴν θυγατέρα. Deinde ſcribendum. ἀποκαλεῖ non ἀποκαλῶν: aut deeſt aliquid, *Caunios*: Timoclis agnoſcit Suidas: alium nullum memini. docuerat & Alexis *Caunios*: cuius fabulæ Pollux meminit lib. 7. cap. 30. etiam *Epiſtolas* nominat Suidas. Ἤδη προσενήνεκταί τι μέλλει, ἀποδίδοτε. Scrib. προσενήνεχθαι: minore mutatione quam vt Dalec. τί ἀποδιδόναι μέλλετε. Cum ait poeta Κομιδῇ τεθνηκὼς, τῶν ἂν ὀκτὼ τοῦ βολοῦ θέρμους μαλάξας: ſignificare videtur. Tithymallum ſiue Dexamenum lupinos quoſdam maximos & plurimos dentibus triuiſſe, vnde ſit ſecutum animi deliquium tantum vt pro mortuo haberetur: quod ita quidam ſunt interpretati, quaſi vitæ affectus tædio inædia ſe enecaſſet: quod Græci ἀποκαρτερεῖν dicunt: ſed hoc poſtea falſum apparuit redeunte ad ſe qui videbatur mortuus: quem ait poeta non ἀποκαρτερῆσαι, id eſt, finire vitam inedia voluiſſe: ſed potius καρτερῆσαι πίνοντα. id eſt, obfirmaſſe animum ad ſtrenuè bibendum, ſumptis incautiùs lupinis loco amethyſti. Lupinos impedire ebrietatem nō memini legere. orexim quidem illorum eſu excitari teſtis Dioſc. libro 2. οἱ θέρμοι ἀπογλυκανθέντες, λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες, στομάχου ἄσην περιαιροῦσι, καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται. Cum ait, τῶν ἂν ὀκτὼ τοῦ βολοῦ oſtendit lupinorum τὴν ἁδρότητα & magnitudinem: quorum octo menſuram implere potuerint quæ obolo cōſtaret. Lege, Οὐ Νεῖλος ἄλφιτ', οὐδὲ Κόρυδος ἀσύμβολος. per ἄλφιτα mazā intellige, & repete ex ſuperioribus ἠρίσθη φαγεῖν. Nilus nomen alicuius comedonis. Καὶ γὰρ αἰτεῖτο προῖκα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν. Et modulus verſus eſt deprauatus: & ſententia peruerſa. Totam lege pericopam: reperies hunc eſſe ſenſum: Tithymallum eò progreſſum inſolentiæ, vt non contentus aliena quadra viuere gratis: hoc amplius mercedem vltro poſtulet ſuæ in comedendo operæ ſibi dari. Lege igitur. —καὶ γὰρ οὐκ Αἰτεῖτο προῖκα τοῖς φίλοις ὑπηρετεῖν *poſtulabat ne gratis operam ſuam amicis commodaret.* non malè etiam ſcribas, —καὶ γὰρ οὐκ Ἀναίνετο προῖκα τ. In tertio verſu ſcribe. Εἰσπράξεται γὰρ μισθὸν ὡς ἐκ τοῦ σοῦ λόγου, Παρ' οἷς ἐδείπνει προῖκα, σύλλεξιν συχνήν. *nam vt tua oratio eſt, exacturus eſt mercedem (ſiue, mercedis nomine) ab iis quos cœnauerit, collectam magnam.* nimis præ iſta eſt inconcinna vulgata le-

ctio. Ἀγγεῖον ἰδεῖν δ᾽ ὄψον, ἀλλ᾽ ὄψον περὶ τὰ μὲν Ἠλεῖον. de piſcibus tantum loquitur, vt dicebamus cap. 3. & foro piſcario: quod declarant ſequentia, ἐγχέλεις ὁρῶν, θυννεῖα, νάρκας, καράβους, αἱμωδία. vbi τὸ αἱμωδιᾶν non idem ſignificat quod apud Ariſtotelem & Alexandrum in Problematis. illis αἱμωδία eſt ſtupor dentium, & νάρκη ἀπὸ ὀρέξεως ἢ ἀκούσματος. hîc pruritus eſt dentium, proprium catillonum πάθος: quibus dolere dentes dicuntur, quando cupitos cibos fas illis tantum videre, non edere: quæ magna eſt ei hominum generi ὀφθαλμῶν ἀλγηδὼν καὶ ὀδόντων. Hoc voluerunt veteres qui τὸ αἱμωδιᾶν interpretati ſunt τοὺς ὀδόντας ὀδυνᾶσθαι μετὰ κνησμοῦ. *dolere dentibus cum pruritu.* In vltimo verſu, ὁπόσα, πυθόμενος δ᾽ ἀποτρέχει εἰς τὰς μεμβράδας. ſcribendum ἀποτρέχει. ἐν δὲ Τιτθῇ. Libro. 10. Ἄλεξις δ᾽ ἐν Τηθύϊ. *Tethys* pro terra aut mari variè capitur poëtis Græcis & Latinis. οὐ γὰρ ἐχεις κηφῆνα παλίμπλυτον. Multum in his verbis ineſt elegantiæ. κηφῆνες Græcis, vt Latinis *fuci*, homines ignaui, & fruges conſumere nati. παλίμπλυτον propriè veſtimentum dicitur ſæpius politum & lotum à fullonibus, ac proinde nullius pretij: ſimillimè τρίβωνας appellabant ſenes effœtos, & Reipubl. inutiles. Euripides Autolyco, —ὅταν δὲ προσπέσῃ γῆρας πικρὸν, τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας. huius epigrammatis poſtremi verſus ita habent,

Τοῦτο δ᾽ ὁ πρέσβυς ἐρεῖ Κέκροπος πόλι, καὶ παρὰ Νείλῳ
Ἔστιν ὅτ᾽ ἐν Μούσαις δριμὺ πέφυκε φυτόν.

Poteſt τὸ πόλι & tertius caſus eſſe (non quidem ἐκ συναιρέσεως pro πόλεϊ, ſed ἐξ ἀφαιρέσεως alterius ι.) & quintus. Athenas affatur auctor epigrammatis, *O Athenæ ſenex Macho qui hîc eſt ſepultus dicet & notum omnibus faciet, reperiri etiam in Ægypto viros doctos & acri ingenio præditos.* Quiſquis ille fuit qui hoc epigramma fecit, ignorauit cuias eſſet is quem laudabat. Machonem enim produnt in Ægypto natum illa πέφυκε φυτόν. omnes alij Peloponneſium. quanquam Athenæus honori patriæ, opinor, fauens, in numerum ſententiarum hanc retulit ſententiam. ἀποφθεγγόμενος οὐκ ἄξια βιβλίου καὶ μνήμης, ἐν τοῖς ἄλλοις ἦν ἀστεῖος καὶ ψυχρός. inepta ſententia. Neque aliter tueri licet τὸ ἄλλοις quàm ſi ſcribatur antè οὐκ αἰάξια β aut pòſt, ἦν οὐκ ἀ. Sed Epitomam ſequamur, ἐν τοῖς ὅλοις ἦν ἀη. Additur de Philoxeno ſcurra, ὁ δὲ Φιλόξενος οὐδὲν ἐπὶ κεφαλαίου περιττὸν λέγων ὅτι λαλήσειεν ἢ πικρανθείη πρός τινα τῶν ἐνόντων καὶ διηγήσαιτο, πᾶν ἐπαφροδισίας καὶ χάριτος ἦν μεστόν. Lege cum Excerptis Hœſchelij, πᾶν ὅ, τι λαλήσειεν ἢ πικρανθείη πρός τινα τῶν συζώντων. & malè vulgo intellecta verba ſic interpretare: *Philoxenus cùm ad propoſitum argumentum nihil diceret rarum aut ſingulare, quicquid vel in ſermonibus loquebatur, vel irritatus ab aliquo ſodalium, vel cum aliquid narraret, omnia erant illius dicta venuſtatis & ſalis plena.* Vt philoſophi diſcipulos aſſuefaciebant θέσεις λαμβάνειν, & de propoſito argumento oratorio more dicere: ſic ſoliti diuites paraſitis ſuis argumentum dare, in quo ſuæ δεξιότητος ſpecimen ederent. hoc vocatur ab Athenæo λέγειν ἐπὶ κεφαλαίου. In hoc genere negat excelluiſſe Philoxenum: ſed cum ſuamet ſponte iniuſſus aliquid diceret. Obſeruauimus in multis ſimilia ingenia. ſunt enim non pauci extemporali quadam vrbanitate præditi: quorum ſubita & è re nata dicta mireris: ſtudio excogitata non probes, aut non magni facias. Ea diuerſitas eſt ingeniorum. λαλεῖν eſt communi ſermone vti. λαλιὰ familiaris collocutio cum amico aut alio. multa de hac Menãder rhetor antiquus & doctus, capite περὶ λαλιᾶς Theophraſto aliud longè ſignificat λαλιά. Eleganter πικρανθῆναι poſitum pro iratus loqui. Conuenienter iis quæ dicta ſunt de Euclide & Philoxeno nobilibus ſcurris, facetiis amborum euenit. συνέβη inquit, τὸν μὲν Εὐκλείδην κατὰ τὸν βίον, τὸν δὲ Φιλόξενον ὑπὸ πάντων φιλεῖσθαι καὶ τιμᾶσθαι. Lego vt ruentem ſententiam tibicine fulciam, ἀεὶ ὑπὸ π. ille dum vixit in fama fuit: hic ſemper etiam poſt obitum. Cauſſa eſt, quia Philoxeni apophthegmata digna quæ referrentur in literas ſunt viſa: Euclidis verò indigna.

Γεριν γάμον καλοῦσι. quaſi dicas, alicuius dearum ſponſum. γάμος pro ſponſo, aut marito, vt apud Romanos *coniugium* & *matrimonium* pro vxore. Cur ὀλολυγμοὺς vocarent eos qui ſplẽdidam & candentem veſtem geſtantes in publicum prodirent, expoſitum eſt dudum ad Theophraſtum capite περὶ μικροφιλοτιμίας. Scribe mox vt editum volumus, ὅπουθεν ἀκολουθεῖ κόλαξ τις: λιμὸς ἐπικέκληται. εἰς τοὺς καλοὺς δ᾽ ἄν τις βλέπῃ, Κενός. Imò ille κενὸς & κενόφρων, qui iſtam vocem primus hic ſcripſit. In Excerptis eſt Καινός. ne id quidem rectum: etſi propius recto. Abſque dubio legendum Καινεύς. Cæneum appellabant hominem mollem & qui muliebribus curis virilem animum exuiſſet. Qui memoratur in fabulis Cæneus, olim virgo fuerat. Virgilius iterum fœminam factum canit:

It comes & iuuenis quondam, nunc fœmina Cæneus
Rurſus, & in veterem fato reſoluta figuram.

Porrò nihil viro indignius, quàm aſpectu pulchræ formæ nimis affici. noſtra Francoceltarum lingua aptè dixeris, *damoiſeau*, quem poeta ait vocitatum Athenis *Caneum.* Euſtathius qui totum hunc locum Anaxandridæ in nonum Vlyxeæ commentarium retulit, hæc verba prætermiſit. Noli dubitare corruptis iam tum Athenæi codicibus, mendum vidiſſe Euſtathium, emendationem non vidiſſe.

θαυματοποιὸς ὤφειλεν ἄρτια παίζων; Ἀτρεὺς ἐκλήθη. Vnde, malum, vox θαυματοποιός? In Excerptis Καινὸς θαυματοποιὸς iunctim ſcriptum. quaſi ita olim Athenienſes appellaſſent, quem noſtra emendatio *Cæneum* vocabat. de quo præiudicium non faciam eruditorum virorum ſententiis. At vocem ποιμήν deeſſe in vulgatis & Euſtathius & Breuiator arguunt. Sic enim ſcribunt, ὤφειλεν ἄρτια παίζων ποιμήν.

CAPVT

CAPVT X.

Ἥκειν εἰς ἑστίασιν δωδεκάποδος vel δεκάποδος. Suidas notatur. Ἱερὸς γάμος feſtum apud Athenienſes. Nuptiæ Iouis & Iunonis. Antiphanis comœdia Scythæ. *Pollucis inconſtantia. Timothei fabula* Κυναγεῖον. *προσίσταθαι. Callimachi* Πίναξ.

Lepidissimi deinceps recitantur Menandri verſus, quos vt aſcribere neceſſe habeamus, librarij fecerunt & interpretes: illi ſuo more nimis ſupini: hi plus æquo ingenioſi. καὶ τῇ ὀργῇ δέ φησι,

Διαφέρει Χαιρεφῶντος οὐδὲ εἷς
Ἄνθρωπος, ὅς τις ἐστὶν ὃς κληθείς ποτε
Εἰς ἑστίασιν δωδεκάποδος ὄρθιος
Πρὸς τὴν σελήνην ἔτρεχε τὴν σκιὰν ἰδὼν,
Ὡς ὑστερίζων, καὶ παρῆν ἅμ' ἡμέρᾳ.

Primus verſus claudit, ſanandus ita, οὐδ' οὐ διαφέρει Χαιρεφῶντος οὐδὲ χοῦ. Poſtremam voculam imputat nobis Epitome Hœſchelij. In tertio ſcribendum ὄρθριος. quod non fefellit Dalecampium. At vocem δωδεκάποδος malo conſilio mutandam cenſuit idem in δεκάποδος. Quid illum mouit vt neceſſaria ſyllaba verſum ſpoliaret? Putauit nempe condicendæ cœnæ ſtatam & certam horam fuiſſe olim vmbram decem pedum. qui meminiſſet legere in Eraſmi Chiliadibus prouerbium, ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον. ſed falſus eſt. nulla enim fuit legitima hora quam migraſſe eſſet nefas: verum vtcuique erat libitum maturius, tardius, inuitatos iubebant adeſſe. Hoc ſcimus nos ex veterum lectione, qui in ea re modò hanc, modò illam pedum menſuram nominant. Sextæ Horæ, ſiue vmbræ pedum ſex Lucianus meminit: cuius nota ſex conuiuialis in Saturnalibus· λούεσθαι ὁπόταν τὸ στοιχεῖον ἑξάπουν ᾖ. Septem pedum vmbræ Heſychius ex aliquo veteri comico. ἑπτάπους σκιά. τοῖς ποσὶ καταμετροῦν τὰς σκιὰς ἐξ ὧν τὰς ὥρας ἐγίνωσκον. Decem pedum στοιχείου multi faciunt mentionem: neque negauerim procurando corpori eam maxime ordinariam horam fuiſſe. Iulius Pollux l. 6. c. 8. τῇ σκιᾷ ἐτεκμαίροντο τὸν καιρὸν τῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ὁδοῦ, ἣν καὶ στοιχεῖον ἐκάλουν. καὶ ἔδει ἀπιέναι εἰ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον εἴη. Scribendum ἀπιέναι. reſpicit hunc Ariſtophanis locum è concionantibus σοὶ δὲ μελήσει ὅταν ᾖ δεκάπουν τὸ στοιχεῖον λιπαρῶς χωρεῖν ἐπὶ δεῖπνον. Emendanda ſunt obiter doctiſſimi interpretis verba dudum corrupta. Τὸ παλαιὸν, ait, κληθέντες ἐπὶ δεῖπνον καὶ καλούμενοι, παρεσημαίνοντο τὴν σκιάν. καὶ οὕτως οἱ μὲν ἔμενον τοὺς κληθέντας, οἱ δ' ἀπήεσαν ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις, οὐδ' ἀπὸ τηρήσεως οὔσης αἰτίας, ἐφ' ἧς οἷόν τε ἦν τεκμήρασθαι εἰς πόσας ὥρας προήκει. Legendum οὐδέπω τηρήσεως οὔσης ἑτέρας. ἀφ' ἧς οἷόν τε ἦν τ. *cum nondum extaret vlla alia obſeruatio, ex qua ſciri poſſet ad quot horas* Sol *eſſet progreſſus.* hoc eſt dicere, ante inuentionem gnomonū, & horologiorum. Nemo erit, opinor, qui huic emendationi refragetur. Anni ſunt tamen amplius quingenti cum hic locus ſcribitur non aliter. quod ex Suida cognoſcimus: qui doctiſſimi ſcholiaſtæ verba referens in ſuos commentarios, ſimiliter corrupta & deprauata illa deſcripſit. Enimuerò antiquę mendæ, non propterea non ſunt mendæ. ſed hoc ὁδοῦ πάρεργον. Dvodecim Pedvm σκιᾶς meminit hic disertè Menander Dalecampium lectionem editam ſollicitantem admoneat erroris ſui Heſychius, ita ſcribens, Δωδεκάποδος. οὕτως ἔλεγον ἐλλειπτικῶς στοιχείου ἢ σκιᾶς. οὕτω γὰρ συνετίθεντο ἐπὶ δεῖπνον ἥκειν, τοῦ στοιχείου ὄντος δωδεκάποδος, ὥς νῦν πρὸς ὥρας φασί. putes hunc ipſum Menandri locum ab illo exponi. atque adeò ita puto. Sed quid miramur de duodecim pedibus, cum ſciamus fuiſſe qui ſerius multò ad cænam accederent. Viginti pedvm στοιχεῖον obſeruare iuſſus erat is de quo Eubulus comicus.

Εἰπόντος αὐτῷ τοῦ φίλου, ὁπηνίκ' ἂν
Εἴκοσι ποδῶν μετρῶντι τὸ στοιχεῖον ᾖ, ἥκειν.

Qui ſequuntur eiuſdem poetæ verſus, ita debuerant diſtingui.

—ἐμὲ γὰρ διέτρεψεν ὁ
Κομψότατος ἀνδρῶν Χαιρεφῶν. ἱερὸν γάμον
Φάσκων ποιήσειν δεύτερον μετ' εἰκάδα
Καθ' αὐτόν. ἵνα τῇ τετράδι δειπνῇ παρ' ἑτέροις.
Τὰ τῆς θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς.

Quid autem appellat Menander ἱερὸν γάμον? Athenienſes eo nomine feſtum celebrabant, memoriæ perpetuandæ nuptiarum Iouis & Iunonis, Heſychius, Ἱερὸς γάμος, ἑορτὴ Διὸς καὶ Ἥρας. nam & natales ſuorum deorum norant veteres, & alios dies ſolēnes [in quibus vel præcipui fuerunt dies, quibus vxores duxerant. Sic Romani Pontifices *Orci nuptias* celebrabant, & quidem ingenti ſolemnitate, ait Seruius.] Ergo etiam diē illum norant, quo Ioui nupſit Iuno: ſed norant, vt puto, ſoli Athenienſes, aut cum paucis, nam alij populi non adeò ingenioſi: quod indicat Theocritus: qui curioſiſſimas tantum fœminarum de nuptiis Iouis & Iunonis ſatagere affirmat. Πάντα, ait γυναῖκες ἴσαντι. καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγεθ' Ἥραν. De eo feſto Menandri verſum interpretor: maximè quia ſequitur, Τὰ τῆς θεοῦ γὰρ πανταχῶς ἔχειν καλῶς. Olim ſcribebam, ἱερὸν γάμον, hoc eſt, *ſe ſacra facturum breui nuptialia.* eo tēpore amicos ſuos inuitabant, vt etiam docet Plutar. in Sympoſ. Deinceps habētur Timoclis verſus, qui nec ſatis rectè & vt puto mutilatè in omnibus ſcribūtur libris. Aut proferat aliquis meliores, quàm quibus ſumus. Initio aſotu hominē bellè περιφράζει poeta. Ὁ Δημοτίων δὲ προσδομένειν αὐτῷ δοκεῖν τ' ἀργύριον. nam is eſt aſotus verè & φειδωλός, qui aſſiduas impenſas faciens, non cogitat ſe rem imminuere ſuam & frangere. deinde cum ait, ὁ Χαιρεφῶν μὲν παντελῶς οἴκαδε βαδίζειν ὥστε γ' ὁ τἀλλότριος. ſignificat tam familiariter Chærephontem ad Demotionem itaſſe cibi ſumendi gratia, quàm ſi domum ad ſe iuiſſet. Sequitur, αὐλοφαίης δ' ἐν Σκύθῃ *Scythas* Athenis vocabant publicos ſeruos, qui in iudiciis petulantiam litigantium compeſcebant. Sunt qui *Scythas* hanc fabulam inſcribant. Pollux lib. 7. cap. 13. ἐν τοῖς Σκύθαις

Σκύθαις Ἀντιφάνης ἔφη, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. Sed notemus eius incogitantiam aut inconſtantiam. Libro namque 10. cap. 40. poſtquam ex nebulis Ariſtophanis quædam protuliſſet addit ἐν δὲ Σκύθαις ἢ Ταυροῖς, Σαράβαρα καὶ χιτῶνας πάντας ἐνδεδυκότας. Cum interrogationis nota ſcribendum. οὐκοῦν καὶ δᾷδα καὶ στεφάνους λαβόντες; & in ſequentibus lege cum Dalecampio: μεμάθηκα κωμάζων. non ἐγκωμιάζειν. Mox, Τιμόθεος Κυναρίῳ. mirabar fabulæ huius titulum: & neſcio quid hariolabar. ſed venit commodùm in mentem verborum Suidæ, καὶ Κυνάριον Τιμοθέου δρᾶμα, ὥς φησιν Ἀθήναιος ἐν τοῖς αὐτοῦ. Deinde laudatur dipnoſophiſtæ Ἀπολλόδωρος ἐν Ἱερείᾳ. Iulius pollux lib. 10. cap. 32. laudat hunc poetam. ἐν τῇ Ἐνεᾷ. id eſt, *in Muta*. niſi tamen ibi quoque ſcribendum ἐν τῇ Ἱερείᾳ. Cæterum qui inde afferuntur verſus, non vnius opus habent correctionis. Sunt autem hi,

Καινὸν φασὶ Χαιρεφῶντ' ἐν τοῖς γάμοις
Ὡς τὸν Ὀφέλλαν ἄκλητον εἰσδεδυκέναι,
Σπυρίδα λαβόντ' ἐλθὼν καὶ στέφανον, ὡς ἦν σκότος,
φάσκοντα παρὰ τῆς νύμφης ὁ ταὼς ὄρνεις φέρων.
Ἤκειν δεδειπνηκὼς ἔοικεν εἰσπεσών.

Primum ita ſcribo, καὶ νῦν γε φασὶ Χαιρ. Secundum, Ἄκλητον ὡς τὸν Ὀφέλλαν εἰς δεδ. Quartum & quintum, φάσκων παρὰ τῆς νύμφης ταὼς ὄρνεις φέρων. Ἥκειν, δεδείπνηκ', ὡς ἔοικεν, εἰσπεσών. Chærephon vt ianitores & admiſſionales ſeruos falleret, finxit ſe iuſſu ſponſæ venire: ac neſcio quos pauones afferre. ſemel autem in ædes intra domum receptus, etiam ad epulas eſt admiſſus, vt par erat. quia turpius eiicitur quàm non admittitur hoſpes. Iocum Diphili poetæ in Chærephontem verſibus Machonis paulò poſt narratum expoſuimus ad Theophraſtum capite περὶ ἀγροικίας. Lepidus eſt & qui poſtea commemoratur ab eodem Machone Chærephontis iocus, Eſt autem argutia omnis poſita in verbi προσίστασθαι ambiguitate: quod nō animaduerſum eſt ab interpretibus. Emebat Chærephon in popina carnes à coquo. fortè accidit vt coquus aliquid valde ὀστῶδες appenderet: tum Chærephon, Μὴ, inquit: προσίστα τοῦτό μοι, id eſt, *noli cum cæteris carnibus etiam iſtud oſſeum mihi appendere.* reſpondet coquus, *non eſſe repudiandum illud: nam etiam vulgo dici carnes ad oſſa eſſe gratiores.* ad hæc Chærephon: *Eſt hoc quidem verum, & quod das nobis ſuaue eſt: ſed tu dum appendis reddis inſuaue.* quaſi dicat, oſſeum illud fruſtum ſi mantiſſæ & auctarij loco detur, gratum fore: non ſi appenſum cum cæteris vendatur vt cætera. hoc illa verba ſignificant, Γλυκὺ μὲν, προσιστάμενον δὲ λυπεῖ πανταχῆ. Iocus eſt, vt dixi in voce προσιστάμενον: quæ & rem cum aliis apenſam poteſt ſignificare: (nam ἱστᾶν eſt pendere:) & cibum qui diutius in ſtomacho remanens grauis eſt ac moleſtus. Verbum frequens in libris medicorum. Et vitium ineſt, & omnino deeſt vox vna in iſtis: τοῦ Χαιρεφῶντος καὶ σύγγραμμα ἀναγράφει Καλλίμαχος ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν πινάκων. Legendum enim ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι. lib. 14. οἶδα δὲ καὶ Καλλίμαχον ἐν τῷ τῶν παντοδαπῶν συγγραμμάτων πίνακι ἀναγράψαντα. Sed eius operis Callimachi multa apud veteres mentio. Ex quibus etiam conſtat, hanc rationem tenuiſſe illum, vt indicato auctore & titulo alicuius libri prima verba deſcriberet, ac mox numerū τῶν στίχων ſubnotaret. Vnde colligimus, mendum latere in ſequentibus verbis, εἶθ' ἑξῆς τὴν ἀρχὴν ὑπέθηκεν. Ἐπειδή μοι πολλάκις ἐπέστειλας, στίχων τὸ ε. quę ita interpretatur Dalecamp. *Initium deinde illius operis Callimachus recitat. verſibus quinque delineatum, huiuſmodi, Quandoquidem ad me ſæpius literas dediſti*, non poterat commodius accipi quod ait vulgata lectio de quinque verſibus. Sed narro tibi, locus eſt deprauatus: & ſcribendum, στίχων τοε. poſito poſt verbum *Numerus*, ait *verſuum*, vel vt vulgo loquimur *linearum*, 375. Ex Iuſtiniani pręfatione in Pandectas, & ſubſcriptionibus epiſtolarum Pauli Apoſtoli, & locis multis Diogenis Laertij aliorumque ſcriptorum, certum eſt ſolitos veteres ſcriptores verſuum numerum inire, & in vltima cera aſcribere. Idem mos Hæbreorum criticorum: qui cum in hac parte tum in aliis multis Græcos & Latinos longo interuallo ſuperarunt. Quod autem Callimachus idem fecerit, teſtis eſt Athenæus lib. 13. ἀνέγραψεν ait, αὐτὸν Καλλίμαχος ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι τῶν νόμων, καὶ ἀρχὴν αὐτοῦ τήνδε παρέθετο. Ὁ δὲ ὁ νόμος ἴσος ἐγράφη καὶ ὅμοιος. στίχων τριακοσίων εἴκοσι τριῶν. locum hunc ſic debes vertere. *Meminit legis à Gnathena latæ Callimachus in Legum tabula tertia: & illius tale principium apponit.* Lex iſta ſcripta eſt æqualis & ſimilis, *continet verſus*. 333. Cæterum non ſolus Callimachus hoc argumentum attigerat, verùm alij quoque multi, qui ſimiliter libros ſuos *Tabularum* tit proſcripſerant. De huiuſmodi cōmentariis Galenus loquitur quoties Πινάκων facit mentionem vt in librum. De articulis, verba faciens de ſcripto quodā pſeudepigrapho, cui erat titulus Ἱπποκράτους περὶ ἀδένων οὐλομελίης: cum librum negat eſſe τοῦ παλαιοῦ cùm aliis argumentis, tum etiam iſto: quod auctores Πινάκων nullam eius feciſſent mentionem. οὐδ' οἱ τοὺς πίνακας γράψαντες ἴσασι τὸ βιβλίον.

CAPVT XI.

ὄψον πετραῖον. κάραβοι ἀληθινοί. κώβιοι τεμαχιστοί. ſcarus piſcis τρίγλαι, pro apuis triglitidibus. ἰχθὺς ἔχων ψῆφον. Menandri Ἀξιάγναθος. Mos Athenis, vt coqui apud gynæcomos ſuum nomen profiterentur, γνώμην ξυμβάλλεσθαι. Mos, vt mali poetæ lapidarentur. δεῖξις. alia non pauca.

DE Archephonte paraſito deſcribuntur Machonis verſus, quorum quintus eſt, Ὄψου πετραίου παρατεθέντος ποικίλου. melius Epit. παρατεθέντος. ὄψον πετραῖον, pixis eſt ſaxatilis, quem Plinius ait petroſis locis viuere, vt locuſtas, etiam Ariſtoteli

πετραῖος

πετραῖος ἰχθύς. Verſu ſexto *καράβους ἀληθινοὺς* interpretor locuſtas veras, ſiue exſuccas, & in quibus carnis non eſſet amplius quàm in locuſta terreſtri. Dalec. ſcribebat, *καράβοντε λιθίνων*. In ſeptimo, *ἐν ᾗ τεμαχίσοι τρεῖς ἐνῆσαν κώβιοι*. Lego, *τεμαχιστοί*. Vſitatum Græcis verbum eſt *τεμαχίζειν*, *parare ad inſtar ſalſamentorum.* inde *τεμαχιστοί*, piſces qui & *τεμαχῖται*. Cum autem gobiorum genera plura noſcantur, de optimis poeta loquitur. Optimos autem Galenus pronuntiat *τοὺς πετραίους*. etſi videtur Macho iſtos à ſaxatilibus ſeparare. Cum ait, *τῶν μὲν σκάρων ἀπείλαυε τῶν τριγλῶν θ᾽ ἅμα καὶ φυκίδων*: videntur ſcarus, trigla & phycis, vilium & inſipidorum piſcium nomina eſſe, vt mænis, membras, & apua Phaletica. Satis compertum eſt eundem piſcem, aut certè eiuſdem nominis, non eſſe vbique locorum in eadem dignatione. Macho Alexandriæ vitam degens, ſecutus eſt iudicium ſuorum popularium. Scarum ergo inter malos ponit, quem alij præferunt omnibus ſaxatilibus, & cæteris non paucis. *τρίγλας* intelligo, non mullos piſces: ſed apuas triglitides, quas inter *ἑψητοὺς* & parui pretij piſciculos ponunt antiqui. Porrò cauſſa cur hic paraſitus contentus piſcibus vilioribus abſtineret ab omnibus melioribus, tribus poſtremis verſibus continetur. *τοὖψον δὲ σέβεται τοῦτο καὶ δέδοικέ πως. οὐδ᾽ ἐστὶν αὐτῷ πάτριον ὄντ᾽ ἀσύμβολον ἰχθὺν ἔχοντ᾽ ἄψηφον ἀδικεῖν οὐδένα.* Lego, *ἰχθὺν ἔχοντα ψῆφον*: aliter neque helleniſmus conſtat neque ſententia. Eſt autem hęc: Chærephontem precatio viuentem alieno cibo, religioni habuiſſe piſcem tangere ad lædendum, id eſt, vt eo veſcatur in menſa, *ἔχοντα ψῆφον*: memorē namque ſortis ſuæ ac vilitatis vilioribus piſcibus ſolitum eſſe contentū. Quid appellat piſcē *ἔχοντα ψῆφον*? Obſeruandum allegoricam eſſe locutionem: ſic enim loquitur de piſcibus tanquam de hominibus. ideò vſus verbo *ἀδικεῖν* pro *edere*. In Rep. dicitur *ψῆφον ἔχειν*, qui habet ius veniendi in comitia: quod iis ciuibus ſolum conuenit, qui pleno iure ciues ſunt, aut meliore ſaltem conditione quàm inquilini. Videtur hoc allegorico ſermone perſtringi Chærephon, tanquam reus peregrinitatis. cuius rei conſcientia faciebat illum legitimorum ciuium reuerentem ac metuentem. [Sed Scaliger non *ἔχοντα*, verum *ἐκόντα* vel *ἑκόντι* legebat & locum aliter interpretandum ſuſpicabatur.] Locus ex Axionici *Tyrrenico* non habet perfectam ſententiā. quæ fuiſſe hæc videtur: Nunc certè vinum ipſis non ineſt: neq; ad excuſationem ſuam poterunt iſti vinū prætexere, vt fieri ſolet. Sequitur Silani Athenienſis venuſtum dictum de Gryllione paraſito. Sed lege, *περὶ Γρυλλίωνος παρασιτοῦντος ἐρωτηθεὶς τίς ἐστιν οὗτος;* *cùm interrogatus fuiſſet de Gryllione paraſito, Quis eſt iſte?* reſpondet Silanus, *Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος*. Hæc eſt lectio ſcripta omnium librorum: quam & ferre poſſumus. In vna nempe comœdiarum Menandri mores alicuius inſignis lurconis fuerant depicti: cui è re nomen inditum, Axiagnatho. Habent Græci aliquot nomina propria à *γνάθος* formata, ad denotandam ventris ingluuiem & *πολυφαγίαν*. cuiuſmodi ſunt Gnatho, Gnathæna, & in Batrachomyomachia vetere & eleganti carmine, Phyſiognathus. Erit fortaſſe cui non diſpliceat vetus noſtra coniectura, vt ſcribatur, *Μενάνδρου φησὶν ἀξία γνάθος*. *eſt gula Menandro digna.* id eſt, digna quæ ab optimo poeta traducatur, qualis fuit Menander. Inueni in Excerptis magnam iſto loco lectionis diſcrepantiam. Sic enim ibi ſcriptum: *Λυγκεὺς δ᾽ ὁ Σάμιός φησιν ὅτι Σιλιανὸς ὁ Ἀθηναῖος Γρυλλίωνος παρασιτοῦντος Μενάνδρῳ τῷ σατράπῃ παρ᾽ ὃν πορφύραν τε περιπατοῦντος μετὰ θεραπείας ἐρωτηθεὶς, Τίς οὗτος; Μενάνδρου ἔφησεν Ἀξιάγναθος.* *Narrat Lynceus Samius, cum Gryllio paraſitaretur Menandro ſatrapæ, Silianum Athenienſem à purpurato deambulante cum comitatu fuiſſe interrogatum, Quis iſte? reſpondiſſe, Menandri eſt Axiagnathus.* demiror vnde hæc tam diuerſa. Corrige mox *ἐπιόντος*, vbi eſt editum, *ὡς παρὰ τὸν νόμον ἐπὶ τοῖς τριάκοντα ἐπιόντος*. quod Dalec. *quia præter legem & ſtatutum triginta conuiuarum numerum, alios ſecutus ſe ingeſſiſſet.* Scio Græcum verbum eſſe *ἕπω*, *ſequor.* ſed poeticum & ab hoc loco alieniſſimum. Eſt verò ab *ἐπεῖναι*, quod ſignificat *ſupereſſe* & legitimum modum excedere. Probat dipnoſophiſta morem fuiſſe Athenis, vt gynæconomi ventitarent ad conuiuia, & numerum conuiuarum obſeruarent. clarè hoc dicit Timocles iis verſiculis qui deſcribuntur. Tertius illorum tranſpoſitione vocū deprauatus eſt: *βούλεθ᾽ ὁ γυναικονόμος λαβεῖν ἀριθμόν*. ſcribēdum, *βούλητ᾽ ἀριθμὸν ὅγε γυναικονόμος λαβεῖν*. Sequuntur Menandri verſus,

> Παρὰ τοῖς γυναικονόμοις δὲ τοὺς ἐν τοῖς γάμοις
> Διακονοῦντας ἀπογεγράφθαι πυθόμενος
> Πάντας μαγείρους κατὰ νόμον καινόν τινα.

in quorum primo *τοῖς* pro *τοὺς* reſcripſit Dalec. deceptus eo quod in vulgatis poſt vocem *γάμοις* poſita eſt virgula. Iunge verò ſic, *πυθόμενος πάντας τοὺς ἐν τοῖς γάμοις διακονοῦντας μαγείρους ἀπογεγράφθαι παρὰ τοῖς γυναικονόμοις.* Olim coqui inter priuata ſeruitia rarò habebantur: ſed ad nuptias aut alias ſolennes epulas conducebantur. Quò autem ſeuerius & fidelius lex ſumptuaria exerceretur, inſtitutum Athenis fuit, vt coqui omnes ſua nomina ad magiſtratus deferrent: quò haberent gynæconomi ei curæ præfecti quos poſſent percontari de numero conuiuarum, & cæteris quæ contra legem fierent. In primo Corydi apophthegmate eorum quæ auctor commemorat, rectè Leopardus vir doctiſſimus ſcribi voluit, *εἰσφέρειν ἐκέλευσεν ἕκαστον δύο ὀβολούς*: non *ἑκατὸν*, vt etiam Eraſmus legerat. Nos quoque ita editum voluimus, aſtipulante Hœſchelij Epitome. &, *Γνώμην δὲ συμβάλλεσθαι ὅ, τι δοκεῖ τῷ δήμῳ.* alluſio eſt ad vſitata verba in Senatuſconſultis, in quibus ſolitum decerni vt proedri ſenatus auctoritatem proximis comitiis deferant ad populum,

rogént

rogéntque vt ſciſcat quod Senatus προβεβούλευσεν. vt in Senatuſconſulto de honore & præmio Eubuli facto, quod nacti beneficio clariſſimi præſtantiſſimique M. Velſeri Auguſtani, alibi ſumus luce donaturi & illuſtraturi faciente Deo. In eo ſcriptum eſt, δεδόχθαι τῇ βουλῇ τοὺς λαχόντας προέδρους εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν χρηματίσαι περὶ αὐτοῦ τὴν γνώμην ὅτι ξυμβάλλεσθαι τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ στεφανῶσαι Εὔβουλον. Ad iſtam formulam alluſit Corydus in ioculari Senatuſconſulto, ſed in diuerſiſſimam ſententiã verba torquet. Nam totius decreti ſententia eſt: placere vt accumbentium vnuſquiſque duos obolos conferat ad vinum emendum: Gnome vero id conferat quod populo, id eſt, cæteris conuiuis fuerit viſum. collationem accipe qualis à meretrice peti exigique ſolet. Alterum apophthegma eſt hoc, Πολύκτορος τοῦ κιθαρῳδοῦ φακῆν ῥοφοῦντος, καὶ λίθον μασησαμένου, ὦ ταλαίπωρε, ἔφη, καὶ ἡ φακή σε βάλλει. *Cum Polyctor citharœdus in lenticulæ ſorbitione lapidem manderet, O miſer, ait, etiam lens te* lapidibus *inſectatur.* Iocus eſt acerbus in malum citharœdum. Alludit enim ad morem theatrorum, vbi mali poetæ ſaxis petebantur ſicut boni iaculo floris ſerti & ſoluti honorabantur. Φυλλοβολίαν Græci appellant: de qua notauimus plura ad Suetonium. Lapidationis theatralis exempla multa apud veteres, præſertim Lucianum. Macrobius ſecundo Saturnaliorum: *Lapidatus à populo Vatinius cum gladiatorium munus ederet obtinuerat vt Ædiles edicerent, ne quis in arenam niſi pomum miſiſſe vellet.* Seneca pater in Cõtrouerſiis, *Hi Ciceroni Caſtiũ præferrent niſi lapides timerent.* Satyrici ſcriptor, *Ex his qui in porticibus ſpatiabantur, lapides in Eumolpum recitantem miſerunt*: Idẽ de poeta & recitatore moleſto, *Itaque non miror ſi te populus lapidibus proſequitur. Ego quoque ſinum meum ſaxis onerabo, vt quotieſcumque cœperis à te exire, ſanguinem tibi à capite mittam. Mouit ille vultum, & ô mi, inquit, adoleſcens, non hodie primum auſpicatus ſum: immo quoties theatrum, vt recitem aliquid, intraui, hac me aduentitia excipere frequenter ſolet.* Huc etiam pertinet, λιθίνη βαλλητὺς, de qua ſub libri noni finem [Adeò autem familiaris his mos fuit, vt etiam erga Deos & fana deorum in luctu publico cum aliquid acciderat contra populi vota lapidatione vſurparent. Suetonius lib. quarto: *Quo defunctus eſt die* Germanicus, *lapidata ſunt templa, ſubuerſæ Deûm aræ.* Sed & inuiſorum Principum ſtatuas lapidibus inceſſebant, Chriſoſtomus in priorem ad Theſſalonicenſes, ὁ εἰκόνα βασιλέως ἐπηρεάζων λιθάζων, ἑαυτὸν καταλύει.] Atque hinc lux fieri debet etiam ſequentibus Machonis verſibus ſanè quam obſcuris:

> Κακός τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα,
> Μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, φίλον
> Αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν· ἀποίσω δ' ἐγὼ
> Αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς δείξεως.

Vt tenebricoſum locum illuſtremus, velim ante omnia lector cogitet, proferri ab Athenæo hos verſus vt probet Machonem mali citharœdi illius feciſſe mentionem, de quo dixit Corydus, *Etiam lenticula lapidibus te inceſſit.* Porrò iam ante non ſemel monuimus, veterum ſcriptorum locos multos eſſe his in libris deſcriptos, non vt erant in auctore primo: ſed compẽdioſè multis aliquando vocibus, interdũ, & periodis integris omiſſis, vel ab Athenæo, vel ab iis qui opus deſcripſerunt. Eius rei exemplum hic manifeſtum. Fingit enim poeta citharœdum infelicem petiiſſe ab amico ſaxa ædificãdæ domui: φίλον, ait αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν. Quis non expectet cum legit hęc verba reſponſum datum ab amico? Id verò nuſquam apparet. Nihil enim hic inuenias quod eo trahi poſſit. Iſta autem quę ſubiiciuntur incontinẽti, ἀποίσω δ' ἐγὼ αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς δείξεως, citharœdi ipſius ſũt, indignãtis quod pau cos nimis lapides amicus eſſet pollicitus. Quid? ait ille. tu mihi tam parcè lapides promittis? poſſum ego plures reportare è theatro, cũ artis meę ſpecimẽ edẽs, lapideo imbre fuero compluius. Δεῖξις, cuius loco Dalecampius errore in ſanùm magno δῆξις ſubſtulit, idem eſt atque ἐπίδειξις: quæ propria theatrorũ vox eſt, ſæpe à nobis expoſita. Sic iterum vſurpatur infrà hoc libro, οὕτως γάρ τις τῶν σοφῶν τὴν τῶν δείξεων ἀγωγὴν ἐκάλει. & lib. 14. Λυσανίας δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ἰαμβοποιῶν. Μνασίωνα τὸν ῥαψῳδὸν λέγει ἐν ταῖς δείξεσι τῶν Σιμωνίδου τινὰς ἰαμβων ὑποκρίνεσθαι. Ex iſtis liquidò conſtat Machonis verſus labem accepiſſe: quod vel tacentibus nobis lex metrica palam facit. Quare ita illos ſcribamus.

> Κακός τις ὡς ἔοικε κιθαρῳδὸς σφόδρα.
> Μέλλων ποτ' οἰκοδομεῖν τὴν οἰκίαν, φίλον
> Αὐτοῦ λίθους ᾔτησεν . . . .
> . . . . ἀποίσω δ' ἐγὼ
> Αὐτῶν πολὺ πλείους φησὶν ἐκ τῆς δείξεως.

CAPVT XII.

Athletarum ἀπογραφή, *&* ἔγκρισις. *itẽ* δοκιμασία. *Διασεῖσαι. ἐλαν. Gallorum. παραιτεῖσθαι στεφανοῦσθαι. certyci athletarum. οἰκόσιτος. οὐχ ὑπακούειν, & ἐπαινεῖν τὴν κλῆσιν. Menandri* Δακτύλιον *drama. Cratetis & Menandri* Synariſtuſæ. *ἄγρωστις εἰς γῆν. Phrynichi* Μονότροπος *ἐνημερεῖν. alia nonnulla.*

Πονηρὸν ἔφη τοῦτ' ἤδη καὶ γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ τῆς Ὀμφάλης ἐπὶ τὴν Ἥβην μετέβη. Acutum ſed amarum dictum. Significare enim voluit, iſtum breui λεσβιάσειν.

ζημιωθῆναι αὐτὸν ἔφη δίκαιον ὅτι οὐκ ἐπιτρεπόμενος διαπνεῖν ἀνεγράψατο. Alludit ad athletarum morem, qui nomẽ apud gymnaſiarcham ſoliti profiteri. Gręci ἀπογράφεσθαι hoc dicũt. Libanius in epiſtolis, ὅμοιά γε φαίνεται, ὥσπερ ἂν εἴ τις Ὀλυμπίασι νικήσας πολλάκις, ὕστερον γέρων ὢν ἀπογράφοιτο ἔτι καὶ προκαλεῖτο τοὺς ἀνταγωνιστάς. ἐγκρίνειν εἰς τὸν ἀγῶνα, vt apud Themiſtium oratione prima, vbi plura ſcriptor diſertiſſimus de hoc more: de quo extat etiam apud Artemidorum caput integrum libro primo. Profeſſioni iuncta erat, δοκιμασία. In ea probatione reiiciebantur qui parum ſe viderentur exercuiſſe,

exercuiſſe, aut aliàs eſſe imperiti & inepti. Græci id dixerunt ἐκκρίνεσθαι τοῦ ἀγῶνος: cuius contrarium eſt, ἐγκρίνειν. Verbo ζημιωθῆναι alluditur ad pœnas illorum qui ex legibus recepti, non ex legibus decertabant. fuiſſe enim κακομαχίας pœnam, & eorũ omnium quæ παρὰ τὸν νόμον τὸν ἐναγώνιον peccarentur, teſtata res eſt multis idoneorum ſcriptorum locis. Proximum dictum illuſtrauimus libro quarto, cap. 14. Cum autem dicente Chærephonte οὐ δυνάμαι τὸν οἶνον φέρειν, reſpondit Corydus, οὐδὲ γὰρ τὸ εἰς τὸν οἶνον. luſit in vario vſu verbi φέρειν. nam & de homine dicitur φέρειν οἶνον, & de vino φέρειν ὕδωρ. Non mirum, inquit, ſi vinum ferre nequeas: qui ne aquæ quidem ferendæ ſis, villo ſimilis quod οὐ φέρει πολὺ ὕδωρ. Cauſſam huius ἀδυναμίας ſequentia verba indicant: ex quibus diſcimus ita ſolitum Chærephontem cibis oppleri, vt aliud quid amplius capere non poſſet. τοῦ γὰρ Χαιρεφῶντος, γυμνοῦ ἔν τινι δείπνῳ διεστῶτος. Scripti τοῦ δὲ Χαιρεφ. Verte autem, *cum Chærephon in quodam cõuiuio nudus ſtaret cruribus diuaricatis.* διεστάναι, hic eſt, *ſtare ſuris apertis*, vt loquitur Varro. Sequẽtia verba, ὥσπερ αἱ λήκυθοι ὁρῶ σε μέχρι πόσου μεστὸς εἶ: accipe de ampullis pellucidis: quales erant quæ è cornu fiebant: nonnullæ etiam quæ è corio. Aiunt enim grammatici, ὄλπην dici propriè τὴν δερματίνην λήκυθον δι᾽ ἧς ἐστιν ὁρᾶσθαι τὸ ἔλαιον. *coriaceam ampullam intra quam cerni oleum poteſt.* εἰωθότος δὲ αὐτοῦ ῥυπαροὺς ἄρτους ἐπὶ τὰ δεῖπνα φέρεσθαι. *cum ſolitus eſſet ad conuiuia ſordidos panes afferre.* intellige de conuiuiis quæ ex ſymbolis cuiuſque conuiuarum conſtabant, & erani dicebantur. minus rectè interpres: *ſordidum panem cœnaturis ſolebat apponere.*

Κελτοί φησι περιάγονται μεθ᾽ ἑαυτῶν καὶ πολεμοῦντες συμβιωτὰς οὓς καλοῦσι παρασίτους. *Celta circumducunt ſecum etiam bellum gerentes, conuictores quos paraſitos vocant.* Caue putes veteres Gallos vſurpaſſe in lingua ſua vocem *paraſitus.* ſed accipe ſic, vocant Gallica voce, quæ reſpondet Græcæ παράσιτος. Ita ſolent optimi ſcriptores loqui. Vt cum, exempli gratia, ſcribit noſter libro quarto, ὃν νῦν καλοῦσι οἱ Ῥωμαῖοι πετρώδιον. falſum hoc, niſi iuuetur commoda interpretatione. ſic dixit Galenus, τὸ σίγμα τὸ Ῥωμαϊκόν, & alia ad hunc modum multa. Ita autem Poſidonius vertit nomen vetuſtæ Gallorum linguæ *ſoldurius.* Nicolaus Damaſcenus εὐχωλιμαῖος interpretatur, alij aliter. res omnibus nota.

τὰ δὲ ἀκούσματα αὐτῶν εἰσὶν οἱ καλούμενοι βάρδοι. id eſt, *eorum acroamata ſunt Bardi.* de Gallorum Bardis Strabo, alij. οἱ δυνηθῶσιν εἰσφθειρόμενοι τἀλλότρια. Inquinatus locus etiam in membranis. Scribebam, οὐ φειδόμενοι. In proximis verbis, ἑαυτοὺς αὐτὶ κηρύκων λέγειν παρέχοντες ἀθληταῖσι, Epitome non agnoſcit, τὸ λέγειν. quod quidem poſitum eſt pro eo quod dici ſolet, ὡς εἰπεῖν. ac malebam ſcribi, αὐτὶ κηρύκων ὡς λέγειν. Sed & hanc & ſuperiorem correctiunculam retracto, cum metricæ legis venit in mentem. Nam Timoclis verba ita diſtinguenda,

—κρόνοις τε τῶν ἐπιτηδείων
Τούτων ἰδίας, οἳ δειπνοῦσιν † εἰσφθειρόμενοι
Τἀλλότρι᾽, ἑαυτοὺς αὐτὶ κηρύκων λέγειν
Παρέχοντες ἀθληταῖσι.

In ſecundo iſtorum verſuum fortè ſcribendum εἰσφλωμενοι. Ea voce pulcherrimè exprimitur, quod alibi de paraſitis dictum inuenias, ſedere eos in conuiuiis ἐν παραβύστῳ, in anguſtum locum receptos, & quaſi magna vi eò admiſſos. Timotheus Cynario, ἐὰν μὴ παραβύσῃς που γῆ ὥσπερ χαιρεφῶν. Ergo εἰσφλωμενος eſt παραβύσας. nam σφλωνῦν eſt βύσαι. & de conuiuarum preſſura ſolet vſurpari. Vetus ſcriptor apud Suidam, τιμηθεὶς κληθεὶς ἐπὶ τὸ δεῖπνον, καὶ σφλωνθεὶς ἀπῆλθεν. Magnus Turnebus emendabat εἰσπηδώμενοι. quæ emendatio, vt ingenuè quod ſentio dicam, eſt optima. Facetè autem poeta homines plenos cibi & probè fartos: corycis athletarum comparat, quos moris erat implere vel ſabulo, vel farina, vel ficuum cenchramidibus. Verſu qui ſequitur, Σὺ δ᾽ οὐδὲ ἥσσονα Σμικυθίωνα ἐπιπνεῖ: plerique codd. ſcribunt ἐπιπνεῖ. tum legerem σὺ initio. Deinde ſcribe, Τίς ὄντος ὑμῖν ἐστι: emendant ἡμῖν. refragantibus libris. & ſtatim, pro Πλάτων ἐν τετάρτῳ Πολιτείας: ſcribunt ἐν τρίτῳ. Locus extat initio libri quarti. *Pelaſgos* Ariſtophanis laudat Pollux quoque libro decimo, cap. 44. Paulò poſt, quid illa verba ſignificẽt ἐν δὲ τῇ διασκευῇ αὐτοῦ τοῦ δράματος, expoſitum eſt libro tertio, cap. 26. αὐτὸν ἀπογαλακτίζει de paraſito interpretantur qui ſe depellat ipſe à lacte: id eſt, paulatim aſſueſcat poſſe carere lauta menſa. videntur potius regi paraſiti quàm paraſito ea conuenire. Ait, περὶ φίλου λέγων οὐχ ὑπακούοντος γάμων δείπνῳ, qui vocatus ad cœnam nuptialem recuſabat. οὐχ ὑπακούειν id ſignificat, quod Attici dicunt ἀπανανεύειν, vt Ariſtophanes & alij: vel ἀπανανεύειν τὴν κλῆσιν. Xenophon initio Conuiuij: οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην πρῶτον μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν, οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν. Ait, καλεῖται δὲ οἰκόσιτος ὁ μὴ μισθοῦ, ἀλλὰ προῖκα τῇ πόλει ὑπηρετῶν. Cur addit τῇ πόλει? nam etiam in priuatis miniſteriis locum ea vox habet. Theophraſtus in Characteribus, τοὺς δὲ διακονοῦντας ἐν τοῖς γάμοις οἰκοσίτους μισθώσασθαι. Ait, Μένανδρος Δακτύλῳ. Scribe, Δακτυλίῳ. id eſt, *Anulo*, vel *Condalio.* Videtur à Plauto tranſlata: cuius fabulam *Condalium* laudant veteres, Varro, alij. Ait ex Cratete, Ποιμαίνειν δ᾽ ἐπίστατον ῥιγῶν δ᾽ ἐν μεγαβύζου, δέξετ᾽ ἐπὶ μισθῷ σῖτον. Palatinus codex, Μεγαβύζου. Lego, ῥιγῶν δ᾽ ἐν Μεγαβύζου δέξετ᾽ ἐπὶ μισθῷ σῖτον. *in ædibus Megabyzi rigens pro mercede victum capiet.* deſcribebat miſeram alicuius conditionem apud Megabyzum vnum è magnatibus. Cratetis Συναριστωσῶν Pollux meminit libro ſexto, cap. 17. Etiam Menander *Synariſtuſas* ediderat teſte Plinio libro 23. extremo. & inter Latinos poetas Cæcilius, teſte A. Gellio libro 15. cap. 15. Menandri quæ ſequuntur de

ignauo homine verba, ἄχρηστος εἰς γῆν ὁμολογῶν περιτρέφεται, malè diſtinguunt cum editionibus vulgatis interpretes. nam ἄχρηστος εἰς γῆν expreſſum eſt ex illo Homeri, ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. neque περιτρέφεται eſt *obiter ali*: ſed *immeritum & indignum*. ſunt autem hæc è Menandri *Thraſyleonte*, vnde eſt apud Harpocrationem, φιλοσοφεῖ δὲ τοῦτο ὅπως καταπράξηται τὸν γάμον. Apud Latinos eodem titulo fabulam docuerat Turpilius, interpres vt videtur Menandreæ. citat Nonius ſæpe. Πωλουμένους Menandri reperio apud Clementem Alexandrinum, Stromat. lib. 6. Μένανδρος ἐν Πωλουμένοις παρισάζεται Καλλίᾳ λέγων, Οὐ πανταχοῦ τὸ φρόνιμον ἁρμόττει παρόν. De Phrynichi *Monotropo* lege interpretem Ariſtophanis ad Aues, ibi: τίς εἰμ' ἐγώ; Μέτων. citat & alibi ſæpe: item à Polluce lib. 7. cap. 5. & cap. vltimo. Citatur Athenæo & Anaxilæ comici *Monotropos*. quis autem Græcis dicatur μονότροπος Galenus docet, libro tertio De differentia pulſuum. Ἄνθρωπον σκληρὸν λέγουσι τὸν μονότροπον καὶ δυσπειθῆ, καὶ πρὸς ἅπαν ἀντιτείνοντα. [Procopius Perſicorum lib. 2. μονότροποι γὰρ, εἴπερ ἄλλοι τινὲς οἱ Πέρσαι, εἰσὶ καὶ τὰ εἰς τὴν δίαιταν ὑπεράγαν σκληροί. Eſt igitur μονότροποι quaſi ἑνὸς καὶ μόνου τρόπου, homo rigidus & moris ſui ſeruans ac tenax, quique alienis moribus ſe nunquam accommodet. Contrarium ſed eiuſdem prorſus effectus eſt vitium illius quem Latini moroſum dixerunt: qui nunquam ſibi conſtans, & ſubinde mores mutans, incertos eſſe facit eos qui circa ipſum ſunt, quî gerere ſe cum ipſo debeant; *Moroſus* enim eſt, ὁ πολύτροπος, multorum morũ homo.] In iſtis antiqui poetæ, ὡς ὀλιγόσιτος ἦν ἄρα, ὃς κατεσθίει τῆς ἡμέρας Μακρᾶς τετρηροῦς σιτία. vocem μακρᾶς iũge interpretando cum τετρήρους non cum ἡμέρας. In reſponſo Cliſophi, qui datum ſibi à Philippo equum vulneratum, vendiderat, & interrogatus vbinam ille eſſet dixit ἐκ τοῦ τραύματος κεῖνος πέπρακται. Breuiator ſcribit πέπρασται. Iocus eſt in vocula ἐκ: quæ poteſt ſignificare tam *propter vulnus*, quàm *poſt vulnus*. Lege illa cum interrogatione, εἶτα, οὐκ ἐγώ σε, ἔφη, θρέψω; accipiendum enim quaſi dicat paraſitus: Quis neget, ô rex, æquum iam eſſe vt ego te alam: quando ita felix es in dictis dicendis, & ridiculis excogitandis? hoc ſignificare auctor voluit præcedentibus verbis illis, σκώπτοντος δ' αὐτὸν τοῦ Φιλίππου καὶ εὐημεροῦντος: id eſt, *cum Philippus dicterio eum petiiſſet ac plauſum tuliſſet*. Iam alio loco ſimile peccatum interpretum arguimus: diximúſque εὐημερεῖν theatrorum proprium eſſe vocabulum, de iis dici ſolitum quibus fauetur. In eo verbo ſita totius ſententiæ huius argutia: quia τὸ εὐημερεῖν in ridiculis proprium paraſiti. Deinde ſcribendum ex Epit. εὖγε νὴ τοὺς θεούς. pro σύγε νὴ τοὺς θ. formula gratulandi εὖγε vel εὖγε ἐποίησεν. vt in germano huic loco infrà. At mox ὡς συνδειπνούμενος tuentur libri, aduerſus doctorum coniecturam, ὡς συνδακνόμενος.

CAPVT XIII.

Adiotomus Gallus. Σωτιανοί. σιλόδουροι. μικρὸς τὴν γνώμην. Διονυσιοκόλακες. ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην. πεπραγματεῦσθαι περί τι. πρέσβεις *pro* θεωροί. Ἑταῖροι *regum. multa itẽ alia quá obſeruãtur quà emẽdantur.*

IN ecloga è lib. 116. Nicolai Damaſceni, *Adiatomus* dicitur, quem certum eſt appellari in Commentariis Cæſaris *Adcantuannum*. ſcripti libri variant, conſtat tamen alterutro loco mendosè ſcribi hoc nomen. Σωτιανοὺς Athenæus vocat, vel potius Damaſcenus, quos Cæſar *Sotiates*, vel *Sottiates* aut *Sontiates*. lib. tertio: nam id nomen variè ſcribitur. Omnino autem ſcribendum, οὓς καλοῦσιν ὑπὸ Γαλατῶν σιλοδούρους, non σιλοδούνους: non ſolũm quia ſic in Cæſaris codicibus ſcriptum: ſed etiam quia ſic ſcripſiſſe Nicolaum & Athenæũ probare poſſumus. Euſtathius. ἰστέον δὲ ὅτι τῆς εὐχωλῆς παρώνυμόν ἐστι παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ, οἱ εὐχωλιμαῖοι. ὅπερ ἐστὶν Ἑλληνιστὶ ἑρμηνευθὲν λέξεως Γαλατικῆς λεγούσης σιλοδούρους, τοὺς τῷ βασιλεῖ σφῶν συζῶντας, καὶ συναποθνήσκοντας, καὶ τοῦτ' αὐτὸ εὐχομένους. Thraſydæum Theſſalum appellat auctor ex Theopompi verbis, μικρὸν μὲν τὴν γνώμην, κόλακα δὲ μέγιστον. in multis multorum ſcriptorũ locis μικρὸν perperam ſcriptum eſſe pro μιαρὸν, & admoniti pridem ſumus ab eruditis, & nos obſeruauimus non ſemel. quare hic quoque μιαρὸν ſcribendum eſſe, par eſt probabilis coniectura. Sed quoniam hominis eſt re vera μικροῦ τὴν γνώμην ſiue animi anguſti, adulari & paraſitum agere, καὶ τὸ πρὸς χάριν ὁμιλεῖν, quod proprium eſſe adulatoris dicebat philoſophus: poſſumus vulgatam lectionem defendere. Propterea dicebat magnus princeps Demetrius Poliorcetes Athenienſium adulationibus offenſus, Ne vnum quidem ſuo tempore viſum eſſe ſibi ex omnibus Athenienſibus μέγαν καὶ ἁδρὸν τὴν ψυχήν. Qui dicitur ab Arcadione prolatus verſus, ἔστ' ἂν τοὺς ἀφίκωμαι οἳ οὐκ ἴσασι Φίλιππον, cum ab illo Philippus quæſiſſet, *Quamdiu exul & patria fugiens eris?* ex Homero eſt, paucis immutatis, εἰσόκε τοὺς ἀφίκηαι, οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν. In iis quæ Chiriſopho narrantur, deeſt neceſſarium verbum quod ſuppleuit rectè Dalec. Ait. ὁ δ' αὐτός φησι καὶ Χειρίσοφον τὸν Διονυσίου κόλακα ἰδόντα Διονύσιον γελῶντα μετά τινων γνωρίμων. non dicit quid fecerit, cum videret ridentem Dionyſium. riſit autem cum ridente. deeſt igitur verbum γελάσαι συγγελάσαι: quod & Turnebus in codicis ſui ora adnotauerat. Dionyſij tyranni adulatores προσηγορεύοντο οἱ πολλοὶ Διονυσιοκόλακες. dubitari poteſt, vtrum per contemptum an per honorem. Videtur hoc quàm illud probabilius. nam Διονυσιοκόλακες, ſic iſti appellati, vt miniſtri Bacchi Διονυσοκόλακες, & Muſarum Μουσοκόλακες: quæ fuêre cum primis honeſta nomina. De iſtis maſtigiis narratur, quia Dionyſius parum acutè cerneret, etiam ipſos oculorum inualentiã ſimulaſſe: & cibos appoſitos non ſolitos tãgere, ἕως ὁ Διονύσιος τὰς χεῖρας πρὸς τὰ λεκάνια

προσέτηξεν, donec Dionyſius admoniſſet manus paropſidibus. Præfero hanc lectionẽ ei quam habet Abbreuiator, ἕως αὐτῶν τὰς χεῖρας ὁ Δ. πρὸς τὰ λ.π. *donec ipſorum manus Dionyſius admoneret paropſidibus.* firmat tamen hanc ſcripturam ſequens narratio iſti ſimilis, & vt Hippocratis verbum vſurpem ἠδελφισμένη, de Hieronis adulatoribus. Non omittam dicere, in omnibus manu exaratis libris λεκάρια ſcribi, non λεκάνια. Ita ergo emendabis. Errant qui apud Phrynichum, aut alios mutant veterem in hac voce ſcripturam per ρ. ſic libro quarto, λεκάριον πλιοτάνης, & alibi. Quæſiui diu, & adhuc quæro quis ille fuerit Dionyſius ad quem Syracuſarum tyrannus eiuſdem nominis, Damoclẽ legatum miſerit. Nã ſcribit Athenæus de Damocle, ὅπ' ὅτε πρεσβεύσας ποτὲ μεθ' ἑτέρων εἰς τὸν Διονύσιον, *functus legatione ad Dionyſium*. fuiſſe autem à tyranno miſſum palàm faciunt ſequentia: Ego præter tyrannum ea ætate alium nullum noui Dionyſium de quo rectè iſta capi poſſe videãtur. Cogitemus igitur, & videamus, num ſit potius ſcribendum εἰς τὸν Δίωνα. In ea hiſtoria ſcribo, ἐκεῖνοι μὲν τὸν Φρυνίχου καὶ Στησιχόρου, ἔτι δὲ Πινδάρου, παιᾶνα, ἢ τῶν αὐτῶν τινα ἀναληφότες ᾖδον. *illi quidem*, ait, *aut Phrynichi paanem, aut Steſichori, aut Pindari, aut etiam ſua ipſorum carmina in memoriam reuocantes canebant.* ἀναλαμβάνειν pro ἀναλαμβάνειν εἰς μνήμην: vel ſimpliciter pro aſſumere in manus: vt apud Polybium, ἀναλαμβάνων τὰς ἐκείνου βίβλους. Mox ſcribo, ἀκούω γάρ σε πεπραγματεῦσθαι περὶ τοῦτο: Videlicet τὸν εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν παιᾶνα. *te paanem Aeſculapio cum cura & ſtudio ceciniſſe*. Sic Ariſtoteles, Σωκράτους περὶ τὰ ἠθικὰ πραγματευομένου. Scribe etiam, ἵν' ὑπ' αὐτοῦ χειραγωγῶνται, καὶ δοκῇ τῶν ἄλλων ὀξυδερκέστερος εἶναι. item, παρατεθέντος ἰνδὸς αὐτῷ πλείους σόγκους. non παρατεθέντες. ſonchus inter viliſſima olera. Plinius libro 22. *Eſtur & ſonchos, vt quem Theſeo apud Callimachum apponat Hecale.* & in Euripidis verſu Μισῶ τραπέζαις ὅς τις ἐξογκοῖτ' ἄγαν: non τραπέζας. Verbum ἐξογκοῦσθαι declarant quæ ſcripſimus libro tertio, cap. quinto. τὸν Χρεμωνίδειον πόλεμον quærant amplius hiſtoriæ Atticæ ſtudioſi. Miratur dipnoſophiſta, Athenieſes qui Demadem talentorum decem multa affecerant, quod θεὸν εἰσηγήσατο Ἀλέξανδρον, *auctor fuerat, vt pro Deo coleretur Alexander*: nullum feciſſe Epicrati negotium, qui cenſuerat vt loco nouem prætorum annuorum, totidem legati crearentur ad regem mittendi. Hic verò iure aliquis ipſum miretur Athenæum, qui in eadem lance ponat, cum qui legatos ad regem quotannis creandos ſententię loco in ſenatu dixerit, & illum qui palam ſuis ciuibus nouum deum obtruſit. Sed definet mirari qui obſeruauerit, vocem πρέσβεις in hac narratione ſumi impropriè pro θεωρούς. Legatos ad principes aut qualeſcunque mortales Græci vocant πρέσβεις, vel πρεσβευτάς. de hoc genere legationis non ſenſit Epicrates: verùm de alio cuius erat cauſſa, religio & honos diuinus, qui diis quibuſdam pręſtabatur ab Athenienſibus. Sic narrãt Plato, Plutarchus, alij, ſolitos mitti Athenis legatos in Delum, ad ludos Olympicos, Pythicos & alios, qui more maiorum pro ſua Rep. ſacra facerent & dona diis offerrent, hos Græci non πρέσβεις, ſed θεωρούς vocarunt. de iſtius generis legationibus ſine dubio ſentiebat Epicrates. Nam quod πρέσβεις hic nominantur non θεωροί: aut de induſtria factum id ab Epicrate, quò inuidiam verbi fugeret: vt cum Romani principes nomen regis à ſe alienarunt, regni vim tenuerunt. aut Athenæi incuria alterum nomen poſitum alterius loco. Tentare etiam fortaſſe licet ſuperſcriptam loco gloſſæ vocem, genuinæ ſedem occupaſſe fraude librariorum. Quicquid huius ſit, clara ex iis quę diximus impia mens Epicratis, qui diuinis honoribus regẽ iuerit affectum. Simile Stratoclis commentum, de quo Plutarchus in Demetrio ἔγραψεν ὅπως οἱ πεμπόμενοι κατὰ ψήφισμα δημοσίᾳ πρὸς Ἀντίγονον ἢ Δημήτριον, ἀντὶ πρεσβευτῶν θεωροὶ λέγοιντο καθάπερ οἱ Πυθοῖ καὶ Ὀλυμπίαζε τὰς πατρίους θυσίας ὑπὲρ τῶν πόλεων ἀπάγοντες ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἑορταῖς. Non poſſum tã facilè emendare quàm indicare mẽdam iſtorum verborum: Narrat, inquit, Polybius lib. 14. [hodie in fragmentis lib. 15. Polybij multa de hoc Agathocle & de Oenanthe.] fuiſſe adulatorem, Ἀγαθοκλέους τοῦ Οἰνάνθης υἱοῦ, ἑτέρου δὲ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως Φίλωνα. ſecuti libros ſcripſimus Οἰνάνθης, cum ante ſcriptum eſſet Οἰνάν. Huraldinus codex, τοῦ Οἰνάνθου υἱοῦ. cætera vt in aliis. Sed aut deſunt hic quædam, aut locus concinnandus in hanc ſententiam: Narrat Polybius Philonẽ fuiſſe adulatorem Agathoclis cui Oenãthe mater, quiq; ſodalium regis Philopatoris vnus fuit. non opus violenta mutatione: tantum ſcribe ἑταίρου pro ἑτέρου. Notũ ſatis qui dicãtur regum ἑταῖροι in hiſtoriis Græcorũ & Macedonũ. Agathoclem hunc duabus notis diſtinguit ab Agathocle illo figuli filio celeberrimi nominis tyrãno: de quo Diodorus Siculus lib. 19. Breuiator excerpſit hinc verba iſta, Φασὶ δὲ καὶ τοῦ Φιλοπάτορος βασιλέως κόλακα Φίλωνα. Ita ſolet hic grãmaticus omiſſis iis quæ non intelligebat quia erant deprauata, ſententiam ſibi fingere ex ſua libidine non ex auctoris mente. Cæterùm qui dicitur in editionibus *Cato Sinopenſis*, dicẽdus *Bato*. Lege itaque ex Epitoma Βάτων ὁ Σινωπεὺς ἱστορεῖ. hunc Batonem auctor lib. 14. laudat, & alibi non ſemel. Paulò poſt, καὶ θεραπεῦσαι τοὺς εὐπόρους μέχρι τῆς τύχης δεινός. Dalecampius *mirum artificem eos colendi qui opibus florerent, quoſcumque nactus eſſet*. quod erat in ſententia præcipuum corrupit. nã μέχρι τῆς τύχης, eſt *dũ fortuna maneret*. Imminutum fuerat Lyſimachi nomen prima ſyllaba, in iſtis. Ἀττάλου δὲ τοῦ βασιλέως ἐγένετο κόλαξ καὶ διδάσκαλος Λυσίμαχος. reſtituimus fide librorum. nã *Simachus* ne Græcum quidem eſt, ſed *Simichus* & *Simichidas*. quod addit, ὃν Καλλίμαχος μὲν Θεοδώρειον ἀναγράφει, ſignificat, Lyſimachum iſtum dictum fuiſſe à Callimacho in indice auctorum Theodoreum: quaſi Theodori athei (de quo

Diogenes Laertius) ſectam ſecutum: neque iis eſſe aſſenſum, qui Theophraſti diſcipulum fuiſſe vellent. Legebatur mox Ἀνδρόμαχον τὸν Κάρρηνον: in Huraldino Καρρῆνον, & Κάρρηνῶν, conſtanti errore. fecimus vt eſſet τὸν Καῤῥηνὸν, ex cōiectura primò, deinde ex membranis, quibus adſtipulatur Plutarchus in Craſſo. Scripſimus etiam, ὡς τὸν Κράσσον πάντα ἀνακινούμενον, προδοθῆναι Πάρθοις ὑπ' αὐτοῦ. inuenimus vbiq; ἀνακινούμενον, quod Dalec. *omnia tentantem vt ſaluus euaderet.* ingenioſè, ſed falsò. Nam auctor non aliud voluit, quàm quod Plutarc. ſcribit, Craſſum cum omnium conſiliorum participem faceret Andromachum, ab eo fuiſſe proditum. καὶ τοῦτ' ἴδοι, ait, μηδένα περὶ κακοῦ Καῤῥηνῶν πυθέσθαι. πυνθάνεται δὲ ὁ ἀπιστότατος Ἀνδρόμαχος, ὑπὸ Κράσσου καὶ τοῦτο πιστευθείς.

CAPVT XIV.

Athenienſium & Romanorum publicæ adulationes. Leana Veneris & Lamiæ Veneris templa, & de eo genere conſecrationis. Pæanes tranſlati ad hominum laudationem. Nomina clarorum virorum inſerta Saliari carmini. Veteris Eccleſiæ ſimilis ritus. Demetrij dictum de Athenienſibus.

MVLTA hactenus dipnoſophiſta de ſingulis adulatoribus dixit, longumque eorum ex vetere hiſtoria catalogum contexuit, qui per infamem aſſentationem nomen & famam ſibi fecerunt. Nunc de publica quorundam populorum adulatione, ſcriptor eruditiſſimus ac πολυμαθέστατος ſermonem inſtituit. Nam & ingeniorum publica quædam eſt interdum lues, non minus quam corporum neq; ſolùm λοιμικαὶ καταστάσεις, & morbi epidemij, ſed & vitia & morum corruptela vniuerſos aliquando populos inficiunt. Ineſt profectò rebus cunctis mortalium quidam velut orbis: & quemadmodum temporum vices, ita morum vertūtur. Inſigne eius rei exemplum eſt ac documentum, quod nobis hic ob oculos ab auctore ponitur. Narrat enim, tantam repentè in Athenienſium publicis moribus factam eſſe mutationem, vt qui fuerant acerrimi modò libertatis vindices, in fœdiſſimam & turpiſſimā regum adulationem ſint ἀθρόως prolapſi. Miratur Athenæus non ſine cauſſa hanc in eo populo inſtabilitatem tantam & ingeniorum deprauationē. Sed quid hoc mireris in Athenienſibus populo tumidi ſemper animi verius quàm magni, cùm Romanis illis terrarum dominis, id ipſum videas vſuueniſſe? Lege mihi immutatæ Reipubl. hiſtoriam apud Dionem & hiſtoricos alios. Rem ſtupore dignam inuenies, quomodo ferox ille & ſuperbus populus, poſtquam ſemel iugum collo recepit, fœda ac tetra adulatione principum omnes alias gentes longo interuallo ſuperarit. Non illi plurium annorum duro ſeruitio fuit opus, vt generoſitatem omnem exueret. Ad primum nuntium cladis Pompeianæ & Cæſaris victoriæ ἀλογίστως, repente factus eſt alius. Porrò adulationis publicæ Athenienſium exempla aliquot profert Athen. in quibus animaduertenda & obſeruanda quædam ſunt nobis. Primum eſt huiuſmodi: Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερὰ, καὶ Βουρίχου, καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ. καὶ βωμοὶ, καὶ ἡρῷα καὶ σπονδαὶ τούτων ἑκάστῳ καὶ παιᾶνες ᾔδοντο. deeſt in iſtis verbum ἀφιδρύθη, vel ἱδρύσαντο: nam Excerpta mutato caſu habent βωμὸν & σπονδάς. aut pendet oratio ex illis ſuperioribus, ἐλύπει καὶ τοῦτον ἐνια αὐτόν. Indicatur autem obliqua conſecratio quædam, & tacita ἀποθέωσις, in illis, Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. ſemel poſitum Veneris nomen bis intelligendum. *Poſuerunt*, inquit, *templa Leanæ Veneri & Lamiæ Veneri*: ita ſoliti priſci adulatores diis hominibuſque fucum facere, adiecto Deorū vnius nomine ad mortalis eius nomen quem diuinis honoribus vellent affectum. Ita habes hic *Lamiam Venerem, Leanam Venerem, Philam Venerem*: libro 13. *Pithyonicen Venerem*, libro 7. *Themiſonem Herculem.* Latini quoque traditum à Græcis morem tenuerunt. Vnde legere eſt in eorum monimentis *Iouem Auguſtum, Iuliam Iunonem, Druſillam Venerem*, & ſimilia. Epitomæ ſarcinator de iis qui deinceps nominantur Buricho, Adimanto & Oxythemide, ſic notat, καὶ ἦσαν οὗτοι Ἀθηναίων κόλακες, in quo erraſſe illum conſtat: erāt enim iſti nō Athenieēſium adulatores, ſed regis Demetrij. ideo mox appellantur Athenienſes, κολάκων κόλακες, propter tributos paraſitis hiſce honores. Burichum inter Demetrij duces nominat Diodorus Siculus libro 20. Cæterùm diſtinctione recta opus habent Athenæi verba, in hunc modum concipienda. Λεαίνης μὲν καὶ Λαμίας Ἀφροδίτης ἱερά. καὶ Βουρίχου καὶ Ἀδειμάντου καὶ Ὀξυθέμιδος τῶν κολάκων αὐτοῦ, καὶ βωμοὶ, καὶ ἡρῷα καὶ σπονδαί. τούτων δ' ἑκάστῳ καὶ παιᾶνες ᾔδοντο. Olim apud Græcos religioni habitū pæanem in cuiuſquam mortalium honorem canere. Nota eſt in Ariſtotelem calumnia prope ipſi exitialis, quòd diceretur pæanē in Hermiā confeciſſe. Adulatores verò etiam iſto genere honoris ornandos viros principes cenſuerunt: eratque etiam hic tacita quædam conſecratio & in numerum deorum relatio. Multa auctor libro 15. de hoc pæanum abuſu: vbi etiam recenſionem inſtituit eorum quibus tributum hoc fuiſſe Græca hiſtoria teſtatur. Sed primus omnium fuit Lyſander, cui παιᾶνες ᾔδοντο, ait Plutarchus in vita. Inuenias in Romanorum hiſtoria, quod cum hac obſeruatione iuuet conferre. Eſt enim ſimile quod factitatum Romæ legimus: vt eorū nomina quos eximio honore vellent decorare, ſaliari carmine canenda decernerent: Germanico mortuo hic honos inter alios tributus, auctore Tacito libro ſecundo. Et M. quoq; Antoninus Philoſophus, mortuo filio Vero, iuſſit vt nomē eius Saliari carmini insereretur: teſte Capitolino. Iam olim id Romæ inſtitutum: vt ex iis conſtat, quæ de Mamurio, Veturio, & Lucia Volumnia ſcribunt Varro, Ouidius,

Ouidius, Feſtus, Plutarchus & alij. Verus quoq; Eccleſia Chriſtiana hunc, vt videtur, morem ad pium vſum traduxit: inſtituto, vt nomina ſanctorum Martyrum, Imperatorum, Pontificum ſummorum & aliorum fide ac meritis excellentium virorum, ſacris diptychis inſerta, inter hymnodias recitarētur. qua de re dicemus multa alibi, ſi vitā Deus produxerit, ſcitu digna, nec protrita. Addit Athenæus offenſum Demetriū tam fœda Athenienſium adulatione, dignam magno principe vocem edidiſſe: ὅτι οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ Ἀθηναίων γέγονε μέγας καὶ ἁδρὸς τὴν ψυχήν. *neminem extitiſſe ipſius ætate ex omnibus Athenienſibus, virum magnum, & generoſi animi.* Par querela Tiberij de ſui temporis Romanis, quoties curia egrederetur Græcis verbis in hunc modum eloqui ſoliti: O HOMINES AD SERVITVTEM PARATOS. In Demetrij verbis quæ adſcripſimus, ſcribebatur perperam & ineptè, ἐπ' αὐτοῖς pro ἐπ' αὐτοῦ. quod interpretibus fraudi fuit. Veram lectionem etiam Excerpta habuerunt. Sequitur, τὸ δὲ παράδοξον οἱ Ἀθηναῖοι τῶν κολάκων κόλακας ἐποίησαν. οἱ εἰς αὐτὸν τὸν Δημήτριον παιᾶνας καὶ προσόδια ᾄδοντες. Videtur auctor indignari vehementius ob cantatum Demetrio regi pæanē: quàm ob præſtitum honorem eundem illius aſſentatoribus. Cauſſa, opinor, eſt, quod illis quidem tributū hoc decus mortuis: Demetrio verò ſuperſtiti adhuc. Manibus autem defunctorum diuini honores minore ſemper inuidia delati, quàm viuis hominibus.

CAPVT XV.

Honores varij Demetrio Poliorcetæ habiti ab adulatoribus Athenienſium. Itur obuiam cum altaribus, coronis, & odoribus. ξενισμοὶ *Cereris & Bacchi eidē decernūtur. Ithyphallicum carmen in honorem eius cantatum, cum Athenas ingrederetur. Ipſum carmen illud exhibitū: quale genus carminis id fuerit. idem variè illuſtratur atque emendatur. De Atticis Dionyſiis & Myſteriis minoribus & maioribus. non rectè ea confundi à quibuſdam. notata illorum tempora. Gradus diſtincti in accipiendis myſteriis.* ἐποπτεύειν. *Plutarchi locus animaduerſus: alia multa obſeruata.*

PVBLICÆ Athenienſium adulationis non poterat magis inſigne monimentum ab auctore proferri, quàm quod ex Democharis & Duridis Samij hiſtoriis commemoratur. Planè eximius hic locus eſt, & dignus qui à nobis curatiùs illuſtretur. Igitur de honoribus Demetrij in hæc verba ſcribit Demochares: ἐπανελθόντα τὸν Δημήτριον ἀπὸ τῆς Λευκάδος καὶ Κερκύρας εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ Ἀθηναῖοι ἐδέχοντο, οὐ μόνον θυμιῶντες καὶ στεφανοῦντες καὶ οἰνοχοοῦντες, ἀλλὰ καὶ προσόδια καὶ χοροὶ καὶ ἰθύφαλλοι μετ' ὀρχήσεως καὶ ᾠδῆς ἀπήντων αὐτῷ, καὶ ἐφιστάμενοι κατὰ τοὺς ὄχλους ᾖδον ὀρχούμενοι καὶ ἐπᾴδοντες. Hic eſt ille Demetrius Poliorcetes, Antigoni F. qui Demetrium Phalereum Caſandri Macedoniæ rege auſpiciis, ſub ſpecie oligarchiæ Athenis dominātem, vrbe expulit, & priſtinam Reip. formam, ac libertatem reſtituit: Anno altero Olympiadis 118. iſtud accidit, auctore Diodoro lib. 20. Tum igitur populus Athenienſis incredibili geſtiens lætitia ob recuperatam libertatem poſt annorum 15. ſeruitutem, in ornando Demetrio nihil reliqui fecit. Facta ſunt de illius honoribus varia Senatuſconſulta, quorum ſummam habes apud Plutarchum & Diodorum. Refert Plutarchus inter alia decretum fuiſſe, δέχεσθαι Δημήτριον, ὁσάκις ἂν παραγένηται τοῖς Δήμητρος καὶ Διονύσου ξενισμοῖς: *vt quotieſcunque in vrbem veniret Demetrius, iiſdem ritibus ac ceremoniis peregrè adueniens exciperetur, quibus ſolerent Ceres & Bacchus.* Eò referri debet iſta Democharis ecloga de ingrediente quondā Athenas Demetrio, & exhibitis illi honoribus. *Demetrium*, inquit, *Athenas à Leucade & Corcyra redeuntem: Athenienſes nō ſolum ſuffitibus, coronamentis, & libationibus vini exceperunt ſed etiam chori proceſſerunt ei obuiam, cum proſodiis & ithyphallis, ſaltantes & canentes.* Olim omnia hæc diis erant propria, & in illorum tātùm honorem fieri ſolita, cum vel in pompa traducerentur, vel alias loco mouerentur deorum ſimulacra, ſicut monuimus dudum ad librum quartum Suetonij. Sed ſuffitus quidem, coronæ, & vini affuſio, iam ante Demetrij ætatem ad mortalium decoramentum populorum adulatio tranſtulerat. Q. Curtius de Alexandro loquens Babylonem ingrediente: *Plures obuiam egreſſi ſunt: inter quos Ragophanes arcis & regiæ pecuniæ cuſtos, ne ſtudio à Mazæo vinceretur, totum iter floribus coroniſque conſtrauerat, argenteis altaribus vtroque latere diſpoſitis, quæ non thure modò, ſed omnibus odoribus cumulauerat.* Verbum οἰνοχοεῖν quo vtitur Demochares minus propriè, declarat Plutarchus in Dione, αὐτὸς διὰ τῆς Ἀχραδινῆς, ἑκατέρωθεν παρὰ τὴν ὁδὸν τῶν Συρακουσίων ἱερεῖα καὶ τραπέζας καὶ κρατῆρας ἱστάντων, καὶ καθ' οὓς γένοιτο προχύταις τε βαλλόντων, καὶ προσευχομένων ὥσπερ θεὸν κατευχαῖς. Quæ ſubiungit his Demochares primo omnium mortalium Demetrio tributa ſunt: vt obuiam ei procederēt chori, proſodiaca & ithyphallica in eius gratiam compoſita carmina canentes. Quemadmodum pæan Apollini propriè ſacrum fuit carmen, ſic ithyphallicum Baccho: neque magis fas fuit hominum laudes iſto quàm illo genere carminis perſequi. Potētium adulatores vtrumque genus profanum reddiderunt: ſed pæan minore, vt apparet ex libro 15. religione, & multo antè quàm ithyphallus. Tandem & hic mortalibus eſt communicatus. Primò omnium, vt ante diximus, Demetrio id delatum eſt honoris, cum demagogis Athenienſibus certatim fœda & nimia cenſentibus, quæſitior hac adulatio nulla reperiri poſſet. Iam antè ſimile quid tentatum fuerat, ab adulatoribus Demetrij Phalerei: vt narratur libro 12. ex Duride. ſed nondum eò progreſſa erat iſtorum impudentia. Atque hi ſunt illi ξενισμοὶ Cereris & Bacchi decreti Demetrio,

quos grauis ſcriptor Plutarchus facit adulationis extremam lineam. Sed magnitudinē honoris illius aliunde æſtimare non poſſumus, quam ex carminis ipſius lectione. En illud tibi, candide lector, diligentia noſtra rediuiuum: cum in textu verborum Athenæi ita diſſimulatum hactenus latuerit, vt à nemine agnoſci dum potuerit. Nos primi, quod præfiſcinè dictum ſit, non næuo aliquo aut crepundiis, ſed corpore omni & agnouimus, & tibi exhibemus agnoſcendum. Id ita habet.

ΞΕΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

SIVE

Ithyphallicum carmen Demetrio Poliorcetæ cantatum, cum Athenas ingrederetur.

* * * * *

ΩΣ οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
　Τῇ πόλει πάρεισι.
Ἐνταῦθα γὰρ Δήμητραν ἰδὲ Δημήτριον
　Ἅμα παρῆγ' ὁ καιρός.
Χ' ἡ μὲν τὰ σεμνὰ τῆς Κόρης μυστήρια
　Ἔρχεθ' ἵνα ποιήσῃ.
Ὁ δ' ἱλαρὸς, ὥσπερ τὸν θεὸν δεῖ, καὶ καλὸς,
　Καὶ γελῶν πάρεστι.
Σεμνὸς ὅθι φαίνονθ' οἱ φίλοι πάντες κύκλῳ,
　Ἐν μέσοισι δ' αὐτός.
Ὅμοιος ὥσπερ οἱ φίλοι μὲν ἀστέρες,
　Ἥλιος δ' ἐκεῖνος.
Ὦ τοῦ κρατίστου παῖ Ποσειδῶνος θεοῦ,
　Καὶ θεᾶς Ἀφροδίτης.
Ἄλλοι μὲν ἢ μακρὰν γὰρ ἀπέχουσιν θεοὶ,
　Ἢ οὐκ ἔχουσιν ὦτα,
Ἢ οὐκ εἰσὶν, ἢ οὐ προσέχουσιν ἡμῖν οὐδὲ ἕν·
　Σὲ δὲ παρόνθ' ὁρῶμεν.
Οὐ ξύλινον, οὐδὲ λίθινον, ἀλλ' ἀληθινόν.
　Εὐχόμεσθα δή σοι.
Πρῶτον μὲν εἰρήνην ποίησον φίλτατε·
　Κύριος γὰρ εἶ σύ.
Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
　Σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλὶς, ὅστις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
　Ὥσπερ ἡ παλαιὰ,
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει,
　Κ' οὐκ ἔχω μάχεσθαι.
Αἰτωλικὸν γὰρ ἁρπάσαι τὰ τῶν πέλας·
　Νῦν δὲ καὶ τὰ πόρρω·
Μάλιστα μὲν δὴ κόλασον αὐτὸς· εἰ δὲ μὴ
　Οἰδίπουν τιν' εὗρε,
Τὴν σφίγγα ταύτην ὅστις ἢ καταικρημνιεῖ,
　Ἢ σπίλον ποιήσει.

Carminis huius elegantiſſimi argumētum quidem ex Demochare Athenæus recitat: verſus verò ipſos, & verba ex Samio Duride. Quod autem ante hunc diem nemo eruditorum hoc animaduerterit, menda codicis eſt in cauſſa. Nā vbi ſcriptum eſt, Δοῦρις δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν κατ' αὐτὸν τὸν ἰθύφαλλον ὡς οἱ μέγιστοι, &c. Scribendum erat, καὶ αὐτὸν τὸν ἰθύφαλλον παρατίθεται ἔχοντα οὕτως . . . . . Ὡς οἱ μεγ. Demochares, inquit Athen. ſummam recitauit huius: ſed Duris Samius ipſum aſcripſit, atque inſeruit hiſtoriæ ſuæ 22. Confer Democharis verba cum iis quæ ex Duridæ afferūtur: ita rem habere luce meridiana clarius comperies. Iam igitur beneficio noſtro habent ſtudioſi exemplum Ithyphallici carminis, quale nullum reperies aliud in omnibus Græcis aut Latinis monumentis. Conſtat genus hoc carminis ſenario verſu iambico, & trochaico dimetro brachycatalecto. Propriè Ithyphallicus hic poſterior nuncupatur, & ab illo carmē Ithyphallicum. Hermogenes de ideis libro priore, capite de orationis grauitate, de iſto verſu loquens, σείων μελίαν Πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον. δύο, inquit, εἰσὶν ἐνταῦθα ἴαμβοι καὶ συζυγίαι, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἰθυφαλλικὸν καλούμενον μέτρον, ἐκ τριῶν συγκείμενον τροχαίων, δι' ὧν ἐκλάσθη πᾶς ὁ ῥυθμὸς βιασθεὶς πρὸς τὸ ἐναντίον ἐλθεῖν δακτυλικοῦ καὶ σεμνότητος. Tres trochæi quos ait Hermogenes fuere initio iſti, βάκχε, βάκχε, βάκχε. Male enim capit illius mentem Græcus ſcholiaſtes, qui de Ithyphallicis neſcio quid ad hunc locum muginatur, nodum quærens in ſirpo. Terentianus Maurus,

Ithyphallica porro dicarunt,
　Muſici poetæ:
Qui ludicra carmina Baccho
　Verſibus petulcis
Graio cum cortice phallo
　Tres dabant trochæos
Vt nomine ſit ſonus ipſo
　Bacche, Bacche, Bacche.

Hos verſus poetæ cum aliis diuerſi generis cōiunxerunt. Archilochus omnium primus cum dactylico tetrametro, vt ſcribit Hephæſtion:

Οὐκέθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα.
　Κάρφεται γὰρ ἤδη.

alij præpoſuerūt iambicum ſenarium, vt factum vides in ſuperiore carmine. Exemplum talis coniunctionis à Callymacho principe manauit, auctore eodem Hephæſtione. Extat libro 11. fragmentum cuiuſdam Ithyphallici carminis, in quo peruerſi numeri ſunt ad hoc exemplum reſtituendi.

Ἐθύσαμεν γὰρ σήμερον σωτήρια
　Πάντες οἱ τεχνῖται.
Μεθ' ὧν πιὼν τὸ ἴκριον, ὡς τὸν φίλτατον
　Βασιλέα πάρειμι.

[Fuere & alius generis Ithyphallici verſus qui & Priapei dicebantur, ſiue προσῳδιακοὶ, tetrametri, quales habentur apud Hephæſtionem & Dionyſium Halycarnaſſeum.] Supereſt iam vt ipſum carmen percurramus. Initio deſunt verſus duo, aut fortaſſe etiam plures. Qui nunc primus eſt, è præcedentibus pendet, huiuſce vel ſimilis ſententiæ.

Νῦν δὴ μεγίστην χαρμονὴν χαίρειν χρεών·
　Νῦν χρεὼν χορεύειν.

Nunc

Nunc gaudendi tempus & choreas ducendi. Quare? *quia vrbem ingrediuntur maximi & ciuitatis huius amantiſsimi dij.* Nemo dubitat proximè ſequentibus verbis debuiſſe contineri nomina duorum iſtorum deorum. Hoc nos cùm certò ſciremus, duos verſus nullo negotio eliciumus, ex mutilata & corrupta ſcriptione, in cuius luto hęſit Breuiator. Sic enim ſcriptũ in mẽbranis antiquiſſimis: παρεισιν ἐνταῦθα † Δημήτριος ἅμα παρῆν ὁ καιρός. Primũ Cereris nomen certiſſima coniectura reſtituimus: deinde labantes verſus, quàm commodiſſimè fieri à nobis poterat, inſtaurauimus. Cæterùm ex iſtis verbis & ſequentibus coniicere eſt aliquid de tempore, quo hæc facta ſunt Athenis. Ait enim temporis opportunitate coniũctos eſſe Cererẽ & Demetrium: cum quidem illa veniret ad celebranda Myſteria: hic autem, vt Athenienſium afflictis rebus opem ferret. Ergo ſub tempus peragendorum Myſteriorum Athenas venit Demetrius. Docti homines nullum diſcrimen ſtatuunt inter Myſteria & Dionyſia. vnde multa abſurda neceſſe eſt ſequi. Verum quidem eſt initia & τελετὰς cõmunes fuiſſe Cereri ex Baccho. Quare etiam Cereri iungitur Demetrius ceu Bacchus alter. Demetrius enim res geſtas eius Dei ſtudioſè imitans, Bacchi cuiuſdam inſtar erat. Diodorus, τὸ σύνολον ἐζήλου Demetrius, τὴν περὶ τὸ γεγενημένην ποτὲ γνῶσιν κατ' αὐτὰ πὼς τοῦ Διονύσου λήξει ἐπ. eadem Plutarchus quoque. Verum eſt etiam, & Dionyſia & Myſteria fuiſſe alia maiora, alia minora. nihilominus tamen falluntur qui iſta confundunt. Fuêre enim diuerſi initiorum dies à diebus Dionyſiorum. Maiora Liberalia menſe Antheſterione agebantur. Vlpianus in eam contra Leptinem, τοῖς μεγάλοις Διονυσίοις Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς τελουμένοις ἐξ ἁπάσης, εἷς χορηγὸς ἑκάστης φυλῆς καθίστατο. Eadem & antiquiora vocabantur, & duodecima huius menſis inſtituebantur ad ipſam arcem, in vrbis parte quam vocabant Limnas. Thucydides in ſecunda hiſtoria, τὰ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό, τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι. Demoſthenes hoc ipſum teſtatur: docetque hoc amplius annua fuiſſe hæc Bacchanalia, in oratione contra Neæram. διὰ ταῦτα ἐν τῷ ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός. Diuerſa ab hoc feſto fuere Liberalia τὰ ἀστικὰ quæ Elaphebolione celebrabantur, & erãt trieterica. At myſteria maiora, non eo menſe, ſed altero ab iſto, qui Boedromion dictus. Plutar. in Demetrio, ἐτελεῖτο τὰ μεγάλα μυστήρια Βοηδρομιῶνος. Idem in Phocione, εἰκάδι ἡ φρουρὰ Βοηδρομιῶνος εἰσήχθη, μυστηρίων ὄντων, ᾗ τὸν Ἴακχον ἐξ ἄστεος Ἐλευσινάδε πέμπουσι. eadem penè verba in Camilli vita, & apud Pòlyænum. Idem Plutarchus in Alexandro ſcribit, nobilem ad Arbela ſiue ad Gaugamela pugnam fuiſſe commiſſam Βοηδρομιῶνος περὶ τὴν τῶν Μυστηρίων τῶν Ἀθήνησιν ἀρχήν. ſed in hac hiſtoria diſſentiunt alij ab illo. Arrianus in ſequentem menſem refert. Τοῦτο τέλος τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐγένετο, ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους, μηνὸς Πυανεψιῶνος. Similiter diuerſis temporibus peragebantur minora Dionyſia & minora Myſteria. Illa quidem menſe Poſideone. Theophraſtus in ruſtici hominis deſcriptione, Ποσιδεῶνος τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια. hæc verò Antheſterione, Plutarchus in Demetrio, τὰ μικρὰ μυστήρια τοῦ Ἀνθεστηριῶνος ἐτελοῦντο. [Quemadmodum autẽ Dionyſia maiora fuerunt annua: ſic & myſteria ſiue Eleuſinia ſacra. Ariſtides in Panathenaïca loquens de illis ſacris: μόνοι τῶν Ἑλλήνων καθ' ἕκαστον ἔτος ποιεῖτε πανήγυριν, οὐδαμῶς ποιητικῆς φαυλοτέραν καὶ δέχεσθε τῇ Ἐλευσινίᾳ πλείους ἢ ἕτεροι τῇ πάσῃ πόλει.] Porrò Myſteria cum nominant auctores ſimpliciter, maiora intelliguntur. Theophraſtus, Βοηδρομιῶνος τὰ μυστήρια. nempe maiora: de quibus veriſimile eſt locutum Ithyphalli iſtius auctorem. Ergo circa Boëdromionis menſis diem viceſimam hęc ſunt acta Athenis. Sed cùm certum ſit Demetrium non ſemel aut iterum veniſſe Athenas, verùm ſæpius, quis fuit annus itineris huius? Id verò ſilente hiſtoria ſciri hodie non poteſt: etſi id tempus deſignare voluit Demochares, cùm ſcriberet, tum iſta accidiſſe, cum Athenas eſt reuerſus Demetrius à Leucade & Corcyra. quod hodie amiſſis illorũ hiſtoricis, parum nos adiuuat. Quin etiam quod de Boedromione menſe modò dicebamus, eo minus certum, quia conſtat anno tertio Olympiadis 119. Vrbem ingreſſum eſſe Demetrium menſe Munychione, & ſtatim opertaneorum ſacrorum ritus omnes accepiſſe. Non contentus enim honore ξενισμῶν ſibi decretorum, literis miſſis ad ſenatum minarum plenis obtinuerat, vt ſpretis omnibus legibus vno die conſequi ſibi liceret quod aliis vix longo tempore concedebatur. Magni præmij loco tributum nonnullis (vt Herculi atque Hippocrati) legimus, ſed oppidò paucis, vt initiorum fierent participes. Soranus in vita Hippocratis, Ἱπποκράτης λαμπρῶν ἐτύχε τιμῶν παρ' Ἀθηναίοις, οἵ τινες καὶ δεύτερον αὐτὸν ἀφ' Ἡρακλέους δημοσίᾳ τοῖς Ἐλευσινίοις ἐμύησαν. Erant autem quaſi gradus in participatione myſteriorum obſeruandi. Prima omnium fuit ἡ κάθαρσις, & purificatio quædam: deinde ſequebantur myſteria parua, quibus inſtituebantur & præparabantur ad maiora: poſtremus erat actus, myſteriorum maiorum acceptio, & illa quæ dicebatur ἐποπτεία. Clemens Alexandrinus, Stromat. lib. 5. οὐκ ἀπεικότως ἄρα καὶ τῶν μυστηρίων τῶν παρ' Ἕλλησιν, ἄρχει μὲν τὰ καθάρσια, καθάπερ καὶ τοῖς βαρβάροις τὸ λουτρόν. μετὰ ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μικρὰ μυστήρια, διδασκαλίας τινὰ ὑπόθεσιν ἔχοντα καὶ προπαρασκευῆς τῶν μελλόντων. τὰ δὲ μεγάλα περὶ τῶν συμπάντων οὐ μανθάνειν ἔτι ὑπολείπεται, ἐποπτεύειν δέ, καὶ περινοεῖν τὴν φύσιν καὶ τὰ πράγματα. Etſi autem tria diſtinctim tanquam diuerſa ponuntur à Clemente,

non tamen tres erant μυήσεις, ſed duæ tantum: nam purificatio non ſeparatur à paruis myſteriis. Harpocration. οἱ μυηθέντες ἐν Ἐλευσῖνι ἐν τῇ δευτέρᾳ μυήσει ἐποπτεύειν λέγονται. vltima autem fuit meta fieri epoptam & ephorum [ideò Plutarchus in 8. Sympoſiacorum, τέλος ἐποπτεία τελετῆς.] quare ἐποπτεύειν prouerbij inſtar de fruitione ſummi boni dicitur. Ariſtophanes Ranis, μάλα γ' ἐποπτεύειν δοκῶ ὅταν καταρατώμαι λάθρᾳ τῷ δεσπότῃ. prius dicebantur μύσται non ἐπόπται. Suidas, οἱ τὰ μυστήρια (parua nempe) παραλαμβάνοντες μύσται καλοῦνται. οἱ δὲ τῷ ἑξῆς ἐνιαυτῷ ἔφοροι, καὶ ἐπόπται. non eſt Suidæ iſta obſeruatio: ſed Symmachi antiquiſſimi critici, ex quo totidem verbis hæc deſcribuntur ab Ariſtophanis ſcholiaſta. etiam Philochorus apud Harpocrationem ſeparat, τὰ ἱερὰ τά τε μυστικὰ καὶ τὰ ἐποπτικά. Ex verbis Symmachi cognoſcimus, non ſtatim à paruis initiis patuiſſe viam ad maiora: ſed annum fuiſſe intermedium à priore initiatione ad conſummationem religionis. Migrauit has leges Demetrius, qui ſine vlla intercapedine minora maióraque initia percipere voluit. Philochorus, Δημητρίῳ ἴδιόν τι ἐγένετο παρὰ τοὺς ἄλλους, τὸ μόνον ἅμα μυηθῆναι καὶ ἐποπτεῦσαι, καὶ τοὺς χρόνους τῆς τελετῆς τοὺς πατρίους μετακινηθῆναι. Quod autem annus neceſſariò intercederet inter vtramque τελετὴν, etiam Plutarchus teſtatur in hac ipſa hiſtoria. ἐπωπτεύοντο δὲ τοὐλάχιστον ἀπὸ τῶν μεγάλων ἐνιαυτὸν διαλιπόντες. Scribe, ἀπὸ τῶν μικρῶν. & obſerua verbum non temerè poſitum τοὐλάχιστον. nam re vera minimum ſpatium quod interiiceretur annuum fuit. vt plurimum quinto anno poſt parua ſuſcipiebantur illa maiora. Tertullianus ex emendatione diuina Ioſephi Scaligeri *Nam & illa Eleuſinia heureſis & ipſa Atticæ ſuperſtitionis, quod tacent, pudor eſt. Idcirco & aditum prius cruciant: diutius initiant, quàm conſignant*: *quum epoptas* (intellige futuros epoptas: nam myſtæ tantum fiebant prima inſtitutione) *ante quinquennium inſtituunt, vt opinionem ſuſpendio cognitionis ædificent: atque ita tantam maieſtatem exhibere videantur, quantam præſtruxerunt cupiditatem. Sequitur iam ſilenty officium: attentè cuſtodiunt quod tardè inueniitur. Cæterum tota in adytis diuinitas, tot ſuſpiria epoptarum, totum ſignaculum linguæ, ſimulacrum membri virilis reuelatur.* Sed operæ prætium fortaſſe nonnullum fecerimus, ſi Plutarchi ſuper initiatione Demetrij verba recitauerimus. Is poſtquam dixiſſet iuſſos fuiſſe Athenienſes à rege hunc ipſi honorém decernere, addit, ἀναγνωσθέντων δὲ τῶν γραμμάτων, μόνος ἐτόλμησεν ἀντειπεῖν Πυθόδωρος ὁ δᾳδοῦχος· ἐπέρανε δὲ οὐδέν· ἀλλὰ Στρατοκλέους γνώμην εἰπόντος, Ἀνθεστηριῶνα τὸν Μουνυχιῶνα ψηφισαμένους καλεῖν καὶ νομίζειν, ἐτέλουν Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἄγραν. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἐξ Ἀνθεστηριῶνος ὁ Μουνυχιὼν γενόμενος Βοηδρομιὼν, ἐδέξατο τὴν λοιπὴν τελετὴν, ἅμα καὶ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Δημητρίου προσεπιλαβόντος. Ait, lectis Demetrij literis ſolum ſuſtinuiſſe contradicere Pythodorum daduchum. illum quoque fruſtra. itum enim in ſententiam Stratoclis: eóque auctore decretum, vt menſis qui tum fortè agebatur, (Munychion is fuit) vocaretur atque cenſeretur Antheſterion: itaque Demetrio priora initia ſunt communicata. rurſus poſt illa Munychion idem de Antheſterione factus Boedromion, reliquos initiorum ritus recepit: ipſamque adeò epoptiam Demetrius conſecutus eſt. In Græco textu quid ſit, ἐτέλουν τῷ Δημητρίῳ τὰ πρὸς ἄγραν, non ſcio. etſi non dubito ſententiam eſſe quam expreſſimus. Fortè ſcribendum, τὰ πρότερα ἱερά: vel τὰ πρὸς ἁγνείαν. *initiarunt Demetrium iis ſacris quæ ad caſtimoniam ſpectabant.* ad maiora myſteria non perueniebatur niſi poſt longam caſtimoniam: cuius ritus docebantur qui ad minora admittebantur. Nihil enim fuêre aliud parua myſteria, niſi præparatio quædam ad altera: ſicut etiam docet vetus dictum, Τ' ἀνθρώπου τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυστήρια. Duodecimo verſu comparatur Demetrius Soli propter ſummam pulchritudinem. non hoc ei largiuntur mendacio adulatores: formoſiſſimus enim fuit. adeò vt ſcribat Plutarchus viciſſe illius naturalem pulchritudinem omnium pictorum ac ſtatuariorum artem & induſtriam. Diodorus quoque, ἦν δὲ, ait, καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἡρωϊκὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα· ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας διαπρεπῆ κεκοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ, θαυμάζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἕνεκεν τῆς θέας. 15. verſum & duos ſequentes ita expreſſit Demochares, οἱ δ' ἄλλοι καθεύδουσιν, ἢ ἀποδημοῦσιν, ἢ οὐκ εἰσίν. eleganter. Item 8. σὲ δὲ παρόνθ' ὁρῶμεν, ſimilis adulatio. atque in illo, *Nec iam præſentes alibi cognoſcere diuos.* & *Cælo tonantē credidimus Iouem regnare: præſens diuus habebitur Auguſtus.* Sphinx illa de cuius latrociniis conqueruntur Athenienſes, dux aliquis Caſſandri fuit in Aetoliæ montoſo loco Atticæ proximo collocatus cum expedita manu militum. ex illa arce faciebat quotidie impreſſionem in illorum agros qui ab Athenienſibus ſtabant. ſæpe etiam per Locrorum fines, Phocenſium, & Megarenſium in Atticam vſque excurrebat populabundus: vt res ſuas ferri agique, & captiuos abduci è ſuis viderent ſæpe Athenienſes, cùm interea reſiſtere non poſſent. Hoc igitur malo tanto liberari à Demetrio petunt Athenienſes. cum Aetolis bellum geſſiſſe eum regem Plutarchus indicat: ſed eius belli alia videtur fuiſſe cauſſa.

CAPVT XVI.

Mos conuiniorum, libare regibus & principibus. οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι. Θερμάστ. ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα. ἄνακτες *Cypriorum.* Γεργῖνοι. Γλαῦκες. κλίμακα καταστοιβάζειν ἐξεῖναι τῷ. *mulieres* ἐπωπίδες. μαγωδεῖν Ταυροπολικά. τρίοδοι *mulieres.* λήδιον. ψύγμα *flabellum. alia nonnulla.*

OI τὸν προσκυνήσαντα τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα ἀποκτείναντες. Euagoram intelligit: de quo dictum modò. ſine cauſſa interpretes diuerſiſſimas hiſtorias ſeparatim

paratim ab auctore indicatas, in vnam conflarunt periodum. Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῶς. Lege, Ἐπ' Ἀντιγόνου τοῦ βασιλέως νίκης καλῆς. reticetur τὸ ἕνεκα vt paſſim. Deinde diſtingue,

. . . . φέρε τὸν τρίτον
φίλας Ἀφροδίτας. χαίρετ' ἄνδρες συμπόται.

Scribe etiam, ὅσον ἀγαθῶν τὴν κύλικα μεστὴν πίομαι. non ὅσην. Moris huius etiam Plutarchus meminit in Demetrio. ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελιώτου νησιάρχου. Athenæus paulò poſt, τὸν ἐπιχεόμενον κύαθον ἐν ταῖς συνουσίαις Σελεύκου Σωτῆρος καλοῦσι. ἣν ὁ μὲν Πύθιος ἑστίαν τῆς Ἑλλάδος ἀνεκήρυξε. Reſpicit editam Lacedæmoniis ſortem, cum poſt captas à Lyſandro Athenas Appollinem conſulerent, quid ea vrbe facerent. Reſpondit enim, τὴν κοινὴν ἑστίαν τὴν Ἑλλάδος μὴ κινεῖν. Ælianus Variæ hiſtoriæ lib. 4. Videtur alluſiſſe Plut. De fortuna Rom. ὁ τὴν Ῥώμην ὑποβαλόμενος χρόνος μετὰ θεοῦ τύχην καὶ ἀρετὴν ἐκέρασε, καὶ συνέζευξεν, ἵνα ἑκατέρας λαβὼν τὸ οἰκεῖον ἀπεργάσηται πᾶσιν ἀνθρώποις ἑστίαν ἱεράν. Ἐνταῦθ' ὁ μὲν λιμήν ἐστιν. ὁ δ' ἕτερος δάκνει. Scrib. ὁ δ' ἕτερον δάκνει. Deinde legitur in Epit. Μύρτις ὁ Ἀργεῖος: ſine voce μύρτις. Diphili ſubiectum locum è Nuptiis, ita potes diſtinguere,

—ὁ γὰρ κόλαξ στρατηγὸν καὶ δυνά-
στην, καὶ φίλους, καὶ τὰς πόλεις ἀνατρέπει,
λόγῳ κακούργῳ μικρὸν ἡδύνας λόγον.
—νῦν δὲ καὶ καχεξία.
Τίς ὑποδέδυκε τοὺς ὄχλους, καὶ αἱ κρίσεις γ'
Ἡμῶν νοσοῦσι, καὶ τὸ πρὸς χάριν πολύ.

οἱ Λημνόθεν Ἀθηναῖοι. Sic dictum, vt οἶνος Λεσβόθεν. & Latinis *vinum Corcyra*. tamen aliter interpretandum: non enim intelliguntur Athenienſes nati in Lemno inſula, & inde poſtea aliò trãſlati, vt vina transferuntur: ſed οἱ ἐν Λήμνῳ κατοικοῦντες τῶν Ἀθηναίων, vt modò locutus eſt. ergo Λημνόθεν hic pro Λημνόθι: vt apud poetam σχεδόθεν pro σχεδόν. Lyſimachus de quo loquitur, rex fuit Thraciæ & vicinarum inſularum, in queis Lemnus. Τὸ καὶ κολακεῖον νῦν ἀρίστειον ὄνομ' ἔχει. Scri. ἀρίστειον. etſi aliter omnes libri. καὶ ἀγάλματα ἱδρυσάμενοι Θεριῶσι. vſitatius, Θριάσι. *Thria* pagus vnus ſiue δῆμος tribus Oeneidis. fusè Stephanus, ſiue Byzantius Hermolaus. Nam interpres longè aberrat à via. δι' ὧν ἠμύνετο τὸ κάλυμμα. Fateor ita ſcribi etiam in membranis & Epitoma. ſed obſcurum eſt ad intelligendum, quid ſit, puluinaribus ἀμύνεσθαι τὸ κάλυμμα, id eſt, *operimentum defendere*. quod quid aliud interpreteris niſi impedire ne moleſtum ſit? Sæpe enim ſtragulæ veſtes intempeſtiuè in faciem cadunt, & moleſtiam afferunt. ſed ad vitandum illud incommodum, quis tapetum vſus? Lego, ἠμύνετο τὸ καῦμα: & quod ait habuiſſe eum τρία ὑπὸ τῇ κεφαλῇ προσκεφάλαια, non ſic interpretor, quaſi tres ſimul delicatulus hic iuuenis puluinos habuerit capiti ſubiectos: verùm tot ſemper cubanti ad manum fuiſſe, vt ſimul atque vnus illorum calorem habitu contraxiſſet, eius loco ſecundus ſubiiceretur: cui mox ſuccedebat tertius, illo iam facto calidiore. Ita pulchrè ſcitulus hic iuuenis ἠμύνετο τὸ καῦμα. ἐφ' ὧν κατέκειτο λευκῇ χλαμύδι. Fortaſſe ἐν λευκῇ χλανίδι. ἀναφέρουσιν ἑκάστης ἡμέρας πρὸς τοὺς καλουμένους ἄνακτας. id eſt, ad eos qui proximum à rege locum tenebant. Cypriorum de quibus loquitur peculiaris vox. In eo regno ſic vocabantur qui ſub Auguſtis Cæſares dicti. Harpocration: Ἄνακτες καὶ ἄνασσαι· οἱ μὲν υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καλοῦνται ἄνακτες, αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες ἄνασσαι. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίων πολιτείᾳ. ἡ πάλαι μὲν ἀπὸ τοῦ γένους Γέργινα, νῦν δὲ Γέργιθα κέκληται. Stephano etiam duobus modis ſcribitur huius vrbis nomẽ, *Gergis* & *Gergithus*: non autem *Gergitha*, aut *Gergina*. Sed Strabonem vide lib. 13. καὶ ἐπὶ Γλύτου Κρέος. melius Γλυτοῦ τοῦ Κρέος. ſed ſcribe potius ἐπὶ Γλοῦ τοῦ Κρέος. nam *Glus* inter Græca nomina obſeruauimus: vt apud Xenophontem in primo Arabaſeos, Κῦρος τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν. & aliis locis. apud Polyænum ſcribitur Γλῶς. [apud Diodorum Siculum in hiſtoria 15. ſemper ſcribitur ταῶς. perperam] Cæterum illa verba γεγόνασι παρ' ἡμῖν, accipe vt à Clearcho profecta, qui fuit Cilix Solenſis, & Ariſtotelis temporibus vixit. diſcipulus enim illius fuit. κλίμακα κατεσκεύαζον ἐξ ἑαυτῶν. *ſcalas ex ſeſe faciebant*. ſtantibus videlicet, primis, ſecundis ſubmiſſioribus, tertiis magis & quartis, poſtremis etiam genu nixis. Adfine fuit mulierum aliarum miniſteriũ, quas in inſula Samo ἐπωπίδας vocabant. Heſychius, ἐπωπίδες αἱ κατὰ Σάμον ταῖς γυναιξὶ τὴν δεξιὰν ἐπέχουσαι κατὰ τὴν ὀσφύν. Ex iſtis verbis diſcimus fuiſſe in inſula illa mulieres colacidibus modò memoratis, ſimiles: quæ nobiles fœminas currum aut equum conſcendentes ſubleuarent, dextra manu ad illarum lumbos admota. Euſtathius cùm Athenæi verba de climacidibus deſcripſiſſet, addit: ſua quoque ætate tale quid factitatum ab iis qui dorſum inclinantes, conſcenſuris in equos erant pro ſtapedibus, quos vocãt. Erat tamen iam ante Euſtathij ſeculum vſus eorum adminiculorum notus, quibus hodie vtimur. faciunt enim illorum mentionem antiquiſſimi Rabbinorum, vt alibi docemus. προηγάγοντο, τεχνώμεναι τὰς ἀφελεστάτας. Tolle ὑποστιγμὴν poſt προηγάγοντο: & verte, *eò deliciarum, ne dicam miſeriarum, perduxerunt iſtæ ſuo artificio ſtultiſsimas illas fœminas*. ita interpretor vocem τεχνώμεναι. quo videtur fieri alluſio, cum addit, αὗται μὲν ἐκ τῶν λίαν μαλακῶν ὑπὸ τῆς τέχνης μεταβεβηκυῖαι, σκληρῶς ἐβίωσαν ἐπὶ γήρως: quamquam veriùs puto ſcribendum eſſe ὑπὸ τῆς τύχης μεταβεβηκυῖαι. optima & planiſſima ſententia. αἱ δὲ τῶν πρὸς ἡμῶν ταῦτα διαδεξάμεναι ἐκπεσοῦσαι τῆς ἐξουσίας κατῆραν εἰς Μακεδονίαν. In Excerptis ita ſcriptum offendimus, αἱ δὲ κατῆραν ἐς Μακεδονίαν ἐκπεσοῦσαι τῆς ἐξουσίας. omiſſis cæteris quæ obſcuritatis plena ſunt. Acutus lector

ſtatuat

ſtatuat quid ſit pronuntiandum. ὃν τρόπον ταῖς ὁμιλίαις ἀπεθέσαι οὐδὲ λέγειν καλόν. Legendum ἀπέθεντο, atque ita editum oportuit. nam ſuffragatur Epitoma. Verte, *quæ rerum ibi dominas & reginas quales ſua conſuetudine reddiderint, ne dictu quidem eſt honeſtum.* πλὴν ὅτι μαγδιόμεναι καὶ μαγδίουσαι ταυροπολικά, τρίοδοί τινες αὗται πρὸς ἀλήθειαν γεγόνασι. id eſt, *magicas artes in ſe atque aliis exercentes, vt fit in ſacris Tauropoliis, re vera mulieres è triuio factæ ſunt.* qualia fuiſſe legimus ſacra Cotytûs, omnis turpitudinis & obſcœnitatis plena: talia erant & Tauropolia, quemadmodum colligas rectè ex hoc loco. Fuerintne in Macedoniam & Græciam delata è Taurica Cherſoneſo, vbi Diana ταυροπόλος humanis victimis colebatur: an aliunde initium habuerint, legi nuſquam. In Excerptis ita, μαγδιόμεναι καὶ μαγδιουσαι, ταυροπόλοι καὶ τριόδοί τινες αὗταί τε. non diuerſo ſenſu. nam quæ ſacra Tauropolia procurabãt fœminæ, ταυροπόλοι dicebantur. Potes ita vertere, *ſolita incantare & incantari, ſimillima euaſerunt iis quæ ſacra Tauropolia curant, & vrbium triuiis plenis purgamentorum omne genus.* τρίοδοι propriè loci in vrbe dicuntur, in quos veteres coniiciebant omnia inquinamenta: ipſaque adeò domorum & vrbium quæ vocabant purgamenta. καθαρμῶν γὰρ, inquit Euſtathius, ἐκβολαὶ εἰς τὰς τριόδους ἐγίνοντο: & morem hunc multis explicat Harpocration in ὀξυθύμια. Petronius, *Quæ ſtriges comederunt neruos tuos? aut quod purgamentum nocte calcaſti in triuio aut cadauer?* Hic verò elegantiſſimè appellãtur τρίοδοι, mulieres omnibus flagitiis circumfuſæ atque coopertæ. pari elegantia καθάρματα, adfini voce, eas dixeris. [Pro τριόδοί τινες, quomodo extat in Athenæo & in Excerptis, melius fortaſſe legas τριοδίτιδες eodem ſenſu à τρίοδος formatur τριοδίτις, quod vnum eſt ex Hecatæs cognominibus.] λεπτῷ ληδίῳ συναμφιασθείς. non eſt corruptus locus vt putarunt interpretes qui correxerunt, λινδίῳ. ex antiquis grammaticis conſtat, λήδιον vilis aut tenuis veſtis nomen eſſe. ἐκκρεμάμενος ταύτη καὶ προσαντιλαμβανόμενος. Loquendi vſus poſtulat ταύτης. mirum autem adulandi ſtudium duobus hiſce verbis declarat Clearchus. Mox pro κατέψυχε, Dalecamp. κατέψηχε. quod confirmat Epitome ὥστε τὸν πρῶτον αὐτὸν ἐπονομάσαντα Σικύαν διὰ τοὺς ἐρημίας ἐκτείνειν δοκεῖν. Cucurbitulas adhibent medici ad attrahendum: quod cum fit, etiam extenditur cutis. Non igitur ea cauſſa eſt appellationis Sicyæ, quam interpretes arbitrantur: ſed petenda ea eſt ex verbis præcedentibus, εἷλκέ τε καὶ ἐξέτεινε. *trahebat, & extendebat.* τῇ δεξιᾷ δὲ φωκαϊκὸν ψῦγμά τι διακινῶν ὡς αἰωρῶν ἡδὺς ἦν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀποσοβῶν. Legebatur ψῆγμα: ſed perplacet ψῦγμα. nam flabellum intelligit, vt bene iudicauit eruditiſſimus Dalecampius: quamquam alij ferè id inſtrumentum ῥιπίδα vel ῥιπίδιον vocant. quod cur ψῦγμα non poſſit vocari cauſſæ non eſt: cum ψύξαι exponatur à veteribus etiam ἄνεμον ποιῆσαι, *ventulum facere.* καταψύχειν in ea re poſuit elegantiſſimus poeta Nonnus in 3. Dionyſiacorum: Τέκνα καταψύχουσα, καὶ ἔσβεσε καύματος ὁρμήν, Ἀντίτυπον φύσημα χέων ποιητὸς ἀήτης. Hæc eò ſpectant, vt doceamus veram lectionem eſſe ψῦγμα: licet in omnibus antiquis libris aliter ſcriptum ſit hoc verbum. Iam verò legendum eſt, διακινῶν ὡς αἰώρημα. non autem ὡς αἰωρῶν. Hoc vult: Therem manu dextra flabellum Phocaïcum commouiſſe, non vt qui muſcas expellunt, vehementer: ſed leniter, inſtar eorum qui lectos penſiles agitant. Flabella vtrique rei parabantur: & quærendæ refrigerationi, & muſcis expellendis: vnde etiam μυιοσόβας appellarunt. Eſt igitur διακινεῖν ὡς αἰώρημα, quod Antiphanes dicit paulò poſt, σύμμετρον πνεῦμα μὴ πλείονα ἤ ἐλάττον ποιῶν. Scribe, ἧς καὶ τὴν Ἀθηνῶν. non ὡς. & aliquando poſt, πρὸς γὰρ τὸ οὕτω κολακεύειν. cum Epit. non πρὸς τοῦ τοιούτου κολ. melius etiã ἐπακολουθῶν ἀποπλάττεται, quàm ἐπακολουθεῖν.

CAPVT XVII.

Κόλαξ quaſi κόλλαξ. expenſa alia etymologia quam affert Athenæus. εὔκολος. ὑποζυγιώδης ὑγρὸς βίος. τιταρίζω. προσλιπαρεῖς & προσκύνοι. Diana Stophea. *εὐφυὴς homines:* ἐπιχεῖσθαι Δημητρίῳ. *interpretum & librariorum multa peccata indicantur.*

ETYMVM vocis κόλαξ variè explicat philologus Naucratita. Androcydes medicus, inquit, dictum volebat ἀπὸ τοῦ προσκολλᾶσθαι ταῖς ὁμιλίαις. *quod aſſiduè iis adhæreat quibuſcum verſatur.* Auctor Etymologici magni, κόλαξ παρὰ τὸ κολλᾶσθαι, κόλλαξ καὶ κόλαξ. σημαίνει δὲ τὸν παράσιτον καὶ παρακολουθοῦντά τινι. Longè petitum eſt quod ſibi probari ait Athenæus, ἐμοὶ δὲ δοκεῖ διὰ τὴν εὐχέρειαν, ὅτι πάντα ὑποδύεται, ὡς δή τις ὑποφορητικός, κομιστικός τῶν τῆς ψυχῆς ἠθῶν, καὶ οὐ βαρυνόμενος οὐδενὶ τῶν αἰσχρῶν. *Mihi videtur dici κόλαξ propter facilitatem hominis, quia omnia ſubit onera, tanquam aliquis portandis oneribus aſſuetus, moribus animi, ceu firmo dorſo, nihil non ferens, quique nullius rei turpitudine offendatur.* Quia Græci hominem facilium morum appellant εὔκολον, putauit Atheneus, κόλακα propriè dici τὸν εὐχερῆ, eum qui lubẽs faciat quicquid volueris. Ego arbitror virum doctiſſimum non hoc ſeriò ſcribere. ponit enim dici poſſe κόλος pro εὔκολος. quod eſt falſum. longè enim eſt aliud κόλον, vnde dicitur εὔκολος & δύσκολος. quę voces propriè facilitatem circa victum notant, aut moroſitatem. nam veteres κόλον appellant alimentum vt verè docemur paulò poſt. vide ſequens caput ὑποζυγιώδης propriè, *qui ferre omnia poteſt.* Euſtathius deſcripto hoc loco ſic interpretatur: ὅρα, inquit, τὸ ὑποζυγιώδης, χρώμενοι ὅν εἰς τὸ Ὁμηρικὸν στίχων, ἤγουν, ὑποχεῖται, ὑφίσταται, δίκην δηλαδὴ τινὸς κίονος ὑπανέχοντος τὸ ὑποκείμενον. Quid appellent Græci ὑγρὸν βίον, de quo mox auctor, quid itẽ ὑγρὸν ὀφθαλμόν, fusè expoſuimus alibi. B. Chryſoſtomus homilia 24. in epiſtolam ad Romanos. Ἵνα δὲ καὶ σαφέστερον μάθητε, τί ποτέ ἐστι τὸ πρόνοιαν τῆς σαρκὸς εἰς ἐπιθυμίας, καὶ φύγητε τὴν τοιαύτην πρόνοιαν, τῆς

τοὺς μεθύοντας, τοὺς γαστριζομένους, τοὺς θρυπτομένους, τοὺς τὸν ὑγρὸν καὶ διαρρέοντα ζῶντας βίον ἐπενόησατε, καὶ εἰσῆλθε τὸ εἰρημένον· ἐκεῖνοι γὰρ πάντα ποιοῦσιν, οὐχ ἵνα ὑγιαίνωσιν, ἀλλ᾽ ἵνα σκιρτῶσιν, ἵνα τὴν ἐπιθυμίαν ἀναπλῶσι. Corrupta ſunt & peruersè ſcripta Crobyli ſequentia verba. .. ἡ τοῦ βίου τ᾽ ὑγρότης μετίθησφε τοῦ σοῦ τὴν ἀσωτίαν. Τ᾽ ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές. Diſtingue, ac ſcribe.

—ἡ τοῦ βίου

Σοῦ ὑγρότης με τέθηφε· τὴν ἀσωτίαν

Ὑγρότητα γὰρ νῦν προσαγορεύουσιν τινές.

Vitæ tuæ ὑγρότης dat me in ſtuporem. dico ὑγρότητα: ſic enim nunc quidam prodigentiam nominant. Noue dictum τέθηφέ με, pro facit me admirari. nam ita potius loquimur, τέθηπα ἐγὼ τοῦτο, quam τοῦτο τέθηπε. ac fortaſſe poeta aliud ſcripſerat quod diuinare non poſſumus. In membranis eſt τε.. φε. In ampliſſimi verò Meſſæi libro, τέθρεφε. Verſum antepenultimum è Diphileis corrumpunt qui ſcribunt Ἡμῶν τὸ μέγιστον ἔργον ἐστὶ παιδιά. eſt enim rectum, οὐ γὰρ τὸ μ. Verte, *Nam vbi*, (id eſt, in ea arte cuius) *præcipuum opus eſt, ludere, effusè ridere, dictis ferire aliquem, multum bibere, nónne ſuaue id eſt?* ſiue, *nónne ea ars eſt ſuauis?* Cnopi regis Erythrarum facit mentionem & Strabo lib. 14. vt quidem nos emendamus. de regni illius euerſione Ariſtoteles libro quinto Politicorum, cap. 6. ſed ea hiſtoria ſic diuerſa, vt de alio non autem de Cnopi regno loqui videatur. Ait de regis Erythrarum adulatoribus, οἱ ἐκαλοῦντο προσδῶντες. Deprauata vox eſt ἀντὶ τοῦ προσῳδοὺς. ita Græcis appellantur qui ſunt comes & blandi. In Epit. ſcriptum προσῳκῶοι. etiam hæc contra analogiam vulgi vſu recepta vox fuerit. ſic autẽ dicti adulatores ab officioſa & demiſſa potentiorum ſalutatione. Dianam *Stephæam*, niſi hîc, legere non memini vſquam alibi. Sunt quibus placeat Στρεβαία. quia alibi Græciæ cultus olim Apollo *Stobæus*. At in Excerptis, Ἄρτεμιδι Στροφαία. Quod ſequitur de Ortyge tyranno & eius ſociis, καὶ τότε μὲν τὰς ἐξῆς εἰς τὰς κοινὰς συνουσίας μετεπέμποντο, interpretor de conuiuiis quæ ipſi inter ſe agitabant. Sed in Excerptis vbi pleraque breui admodum compendio ſcripta, pro κοινὰς tantum eſt κοι cum ν ſuperſcripto: quod equidem quid ſibi velit non video. Mox, pro ἐν τῇ ἐννεακαιδεκάτη τῶν φιλιππικῶν, Epitome habet, ἐν τῇ θ. *in nono* pro *in* 19. At lib. 4. vbi de Philippo & eius aula narrantur ſimillima ex eodem Theopompo, laudatur liber vndequinquageſimus. Non eſt diſſimulandus error viri docti, qui non rectè capiens Athenæi, ſiue potius Theopompi verba, grauiſſimam Philippo regi Macedoniæ facit iniuriam. Sic ille, *Theopompus auctor eſt ab Agathocle qui & ipſe aliquando ſeruierat: in eorum numero quos Theſſali Peneſtas vocant, Philippum ob aſſentationem magnæ apud ipſum auctoritatis, quod in conuiuiis illi familiaris ſaltaret, ac riſum moueret, contra Perrhabos miſſum fuiſſe.* Quid aliud eſt τὸ ἄνω κάτω niſi hoc? nam planè ἄνω ποταμῶν χωρεῖ παγαὶ per hanc interpretationem. Quare ita reſcribe. *Theopompus ita narrat: Agathoclem qui ſeruitutem ſeruierat Peneſtarum Theſſaliæ vnus, aduerſus Perrhabos miſit, totúmque id negotium illi commiſit Philippus, apud quem poterat is plurimum propter aſſentationem, & quia frequens eius conuiua ſaltare ac ridiculum ſe præbere erat ſolitus.* Sic ante dictum eſt ex eodem Theopompo, Philippum Theſſaliæ rebus præfeciſſe adulatorum ſuorum alium, cui nomen Thraſydæo. Sed de Agathocle Syracuſanorum tyranno cogitabat cùm ita ſcriberet Dalecampius, cui tamen Agathocli certum eſt non conuenire quæ de iſto hîc dicuntur. Refert auctor ex Hegeſandro, Philippum Alexandri patrem, ita ſolitum capi ſcurrarum iocis, vt amicis quos Athenis habuit negotium dederit, mitterent ad ſe ἀποφθέγματα quæ per Diomeorum feſtum Attici ſcurræ proferrent. Simile eſt quod de Iulio Cæſare narrat M. Tullius in epiſtola ad Papirium Pætum: mandaſſe illum ſuis, vt ipſius Tullij dicta cum reliquis actis ad ſe curarent perferenda. De Diomeo autem Herculis templo & vrbanis hominibus eò ſolitis conuenire, vide libri 14. initio. Addit, plurimum eſſe oblectatum illum regem τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὐφυεῖς καλουμένοις, *hominibus iis quos vocant* εὐφυεῖς. Ita Attici vocabant natos aptos dictis dicendis: etſi propriè aliud hæc vox ſignificat. Euſtath. φυῆς παράγωγον εὐφυὴς τελέα, καὶ μηρὸς εὐφυής. οἱ δὲ ὕστερον εὐφυῆ καὶ τὸν κατὰ νοῦν δεξιὸν εἶπον. Ἀθηναῖοι δὲ τὸν σκωπτικὸν εὐφυῆ ἐκάλουν κατά τινας. Heſychius, εὐφυής, ὁ ἐξ ἑτοίμου λέγων καὶ σκώπτων. Plato in ſecundo De republ. τοὺς εὐφυεῖς, id eſt, prompto & parato ingenio homines eleganter ita deſcribit, τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ πάντα τὰ λεγόμενα ὥσπερ ἐπιπτάμενοι συλλογίσασθαι. Scribe deinde, καὶ πλείους εἰσὶ τῶν Θετταλῶν τῶν αὐτῷ πλησιασάντων, οὓς ᾑρεῖτο μᾶλλον ταῖς συνουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς. id eſt, *atque adeò ex iis qui cum Philippo vix erunt, plures erant Theſſali: quos ille adiungebat ſibi conuiuiis & familiari conſuetudine magis quàm donis.* Tertium eorum verſuum qui ex Eubuli Dionyſio (malè capiunt Athenæi verba qui aliter eam fabulam inſcribunt) afferuntur, Αὐτὸν ἀόργητος ἡγεῖται δὲ, præeunte Huraldino codice, ita reſtitue. Ἑαυτὸν εὐόργητος ἡγεῖται δὲ τούτους ἐλευθέρους μόνους, κἂν δοῦλος ᾖ. Corruperunt hunc locum, qui vocem εὐόργητος non capiebant. Eſt verò probum atque elegans verbum, eum deſignans, qui in ira modum tenet: quibus, & quo modo æquum eſt, iraſcens, & nota dictum κἂν δοῦλος ᾖ cogente metro pro, κἂν δοῦλός τις ᾖ. Theopompi verba paulò poſt ſubiecta, ἀνδροφόνοι τὴν φύσιν ὄντες, ἀνδρόπορνοι τὸν τρόπον ἦσαν, proferuntur à Demetrio Phalereo inter exempla elumbis & fractæ orationis. Atque ille iſtis ſubiungit alterum locum, ἐκαλοῦντο μὲν ἑταῖροι, ἦσαν δὲ ἑταῖραι. cum in deſcripta Athenæo ecloga; ita legatur paulò antè, ὅθεν δικαίως αὐτοὺς αὐτοὺς οὐχ ἑταίρους ἀλλ᾽ ἑταίρας ὑπέλαβεν. Vix putẽ ita locutum Theopompum, τὸ δὲ ἐπιορκεῖν καὶ φενακίζειν ἐν τοῖς σεμνοτάτοις ὑπελάμβανον. Lego, ἐν τοῖς σεμνοτάτοις ὑπ. nemo eſt quin agnoſcat Græcanitatis dictionis

nis genus. Impedita etiam eſt oratio in iſtis, τοὺς ἀποβάλλοντας τὰς οὐσίας εἰς μέθας καὶ κύβους, καὶ τὴν τοιαύτην ἀκολασίαν (ἐβούλετο γὰρ ἅπαντας εἶναι διεφθαρμένους.) οὓς καὶ εὖ πεῖσαι. Tolle peccantes voculas οὓς καὶ cum Epit. vel ſcribe, ἐφίλει καὶ εὖ ἐποίει. Pro Φύλαρχος ἐν τῇ δεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, non ſine cauſſa dubites num ſit ſcribēdum ἐν τῇ ἕκτῃ, vt lib. 14. niſi potius eo loco menda eſt. Deinceps auctor ex lib. 14. Phylarchi hæc recitat, ὥστε ἰδίως Δημήτριος τοὺς κολακεύοντας αὐτὸν ἐν τοῖς συμποσίοις Δημητρίου μὲν μόνου βασιλέως, Πτολεμαίου δὲ μόνου ναυάρχου, Λυσιμάχου δὲ γαζοφύλακος, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου· καὶ ταῦτα οὕτως οὐ τὸ τυχὸν συνῆγε μῖσος. Conferēda ſunt neceſſariò cum iſtis verba Plutarchi in Demetrio. Demetrius, inquit, χλευάζων καὶ γελῶν τοὺς ἄλλους ἐπὶ τῷ πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ αὐτοῦ βασιλέα προσαγορεύοντας, ἡδέως ἤκουε τῶν παρὰ πότον ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου βασιλέως, Σελεύκου δὲ ἐλεφαντάρχου, Πτολεμαίου δὲ ναυάρχου, Λυσιμάχου, δὲ γαζοφύλακος, Ἀγαθοκλέους δὲ τοῦ Σικελικοῦ νησιάρχου. Qui diligenter in Plutarcho & Athenæo fuerit verſatus, facilè concedet mihi multa apud eorum vtrumque totidem pene verbis legi ex antiquioribus deſcripta. quod hic quoque factum eſt. etſi auctorem ſuum Plutarchus reticet. In noſtris libris quædam correctionis indigent. Initio τὸ ὥστε corruptum eſt, pro ἡδέως, vt eſt in Plutarch. vel ἀσμένως. & ἤκουε aptius multò Plutarchus, quàm ἰδίως vt noſter conciſè etiam ἐπιχεομένους Δημητρίου, pro, vinum in menſa libantes Demetrio nominato, ſiue in honorem Demetrij. Plutarchus, ἐπιχύσεις λαμβανόντων Δημητρίου, *capientes Epichyſes Demetrij*, id eſt, eius nomini & honori conſecratas. niſi tamen λειβόντων ſcripſerat ille, exprimens ea voce quod ἐπιχεῖσθαι dixit Phylarchus. Scribe etiā, καὶ ταῦτα αὐτοῖς. non οὕτως. & quod pęne pręterieram, Πτολ. δὲ μόνου ναυάρχου. ſic enim melius quam μόνον.

CAPVT XVIII.

De Alexandrida & Anaxandrida comicis. κόλαξ *propriè quis.* Σαμβρίας βομβυλιός. στενόστομα ποτήρια. *Aratæ inſulæ.* Sunienſium *nobilitas inter Athenienſes.* ἀγορᾷ χρᾶσθαι. *De origine ſeruitutis nonnulla Mariandynorum ſerui.* μνοία & μνῶα. ἀφαμιῶται. πενέστης *pro ſeruo ſimpliciter. Ariſtoteles à criminatione Timæi defenſus. Mnaſonis mille ſerui. alia quædam.*

Ὅτι εἰμ' ἀλαζὼν τοῦτ' ἐπιτιμᾷς. ἀλλὰ τί;
Νικᾷ γὰρ αὕτη τὰς τέχνας πάσας πολύ,
Μετά γε τὴν κολακείαν· ἥδε μὲν γὰρ διαφέρει.

Ita ſcribi debent hi verſus in editis libris malè concepti. In Epit. verò aliter paulò: ſic enim illa.

Ὅτι εἰμ' ἀλαζὼν τοῦτ' ἐπιτιμᾷς. ὥσπερ
τέχνη γὰρ αὕτης τις ἐστί.

Auctor huius eclogæ in editis appellatur Alexandrides, cuius poetæ nomen neque Suidas agnoſcit, neque Eclogarius, qui Anaxandridem illius loco hic nominat. Fuit cùm exiſtimarem in totum de poetarum comicorum numero Alexandridem iſtum eſſe tollendum: ſuccedente vbique in locum illius Anaxandrida. qui & ex Suidæ Miſcellaneis, & aliis multis ſcriptoribus notiſſimus poeta eſt. Sanè *Melilotum* fabulam, quæ initio vndecimi Alexandridæ tribuitur, liber 14. aſſerit Anaxandridæ. Fortè & de *Hoplomacho* quæ lib. 4. & 14. Alexandridem profitetur auctorem in vulgatis libris, idem ſentiēdum. Sed Alexādridæ comici video etiam alios meminiſſe. Pollux libro 9. Ἀλεξανδρίδης ἐν Ἀγχίσῃ καὶ ἡμιχρύσους λέγει. Athenæus tamen non longè hinc *Anchiſæ* fabulæ auctorem laudat Anaxandridem, non quomodo Pollux aut Pollucis libri. Nuſquam frequentius peccatum in iſto opere, quàm vel in auctorum nominibus, vel in librorum indicibus. Velut quod ſtatim ſequitur: Ἀντιφάνης ἐν Γηρυτάδῃ. nam rectum eſt, opinor, Ἀριστοφάνης. cuius fabulam eo nomine paſſim Athenæus, Pollux, aliique veterum citant: Antiphanis, quod ſciam, nemo. In ſequentibus verbis, Ψιθυρός τε καλοῦ καὶ Κόλαξ è re nomina perſonis indita finguntur *Pſithyrus*, & *Colax*. Vox καλοῦ mendam continet. Quod auctor vbi tractauit de voce ψωμοκόλαξ ſtatim ſubiicit, κυρίως δὲ ὁ κόλαξ ἐπὶ τούτου κεῖται: id ita interpretare. κόλαξ in vniuerſum dicitur omnis adulator quacumque mercede propoſita: propriè tamen locum habet id verbi, in eo quem ψωμοκόλακα appellari modò dicebat. Eſt autem φερωνύμως ψωμοκόλαξ, qui gulæ gratia adulatur. At non omnes adulatores epulas præmij loco aucupantur. maiora ſunt quæ captant regum & principum aſſentatores. Propterea nemo Philoſophorum in adulationis definitione mentionem fecit cibi: ſed generaliter τοῦ συμφέροντος. Verè hoc & doctè Athenæus: melius quàm antè, cum dicebat τὸν κόλακα ἀπὸ τῆς εὐχρείας nomen inueniſſe. Sequitur, Τοσαῦτα τοῦ Δημοκρίτου εἰπόντος, καὶ πιεῖν αἰτήσαντος ἐν τῷ Σαμβρίᾳ βομβυλιῷ, ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, τίς ὁ Σαμβρίας οὗτος; poſt longam orationem de paraſitis & adulatoribus facit tandem pauſam Democritus, & potum ſibi poſcit *in Sambria bombylio*. Vaſis potorij genus fuiſſe, quod βομβυλιὸν vocarent, certum eſt. Sed quid appellat Σαμβρίαν βομβυλιόν? Mouet hanc quęſtionem Athenæus, nec ſoluit tamen. Puto deeſſe quæ ſcripta illi fuerant ſuper hoc. Libro vndecimo vbi proprium locum habet hæc diſquiſitio, non ſolùm de voce Σαμβρίας nihil, ſed ne de poculo quidem bombylio. Multa autem deſiderari in eo libro dicemus ſuo loco. Inter alia, vt arbitror periit explicatio propoſitæ hîc quæſtionis. Coniicimus nos ſcribendum eſſe, ἐν τῷ Σαμβρία βομβυλιῷ. *in bombylio Sambriæ.* Sambrias proprium ſerui aut alius nomen qui in veteris alicuius poetæ comœdia poculo bombylio plurimum delectari fingebatur. Inde manauit in ora potatorum *Sambriæ bombylium.* Porrò bombylium Græci appellarunt anguſtioris & colli prælongi vas, ad ſugendi vſum potiùs quàm bibendi paratum. Declarat eximiè Galeni locus, octauo libro

bro de Hippocratis ſcitis & Platonis: τὰ παιδία, inquit, τῇ παρενθέσει τῶν χειλέων, ἔκ τε τῶν τιτθῶν ἕλκει τὸ γάλα, κἀκ τῶν βομβυλιῶν τὸ περιεχόμενον ἐν αὐτοῖς ὑγρόν. meminit & Paulus Ægineta libr. 3. vide Pollucem libr. 10. cap. 19. Fuêre in vſu & alia quædam anguſti oris pocula, recentioris inuenti, de quibus Artemidorus lib. 1. cap. 67. ἐστι τιὰ τῶν ποτηρίων σύνεσμα ὃ πάλαι ὑπ' ἀνθρώπων εὑρημένα. at bombylium & antiqui norát. dictum autem βομβυλιὸν à ſonitu quem edit erumpens humor per tramitem anguſtum. *bilbere* vel *bilbire* Latini. Næuius. *Bilbit amphora.* Similis ratio appellationis *baucaliorũ*, vt docet Alexáder Aphrodiſeus in Proble. libro primo. [Et illius quod Hæbræi vocant elegátiſſima onomatopæia *Bakbuk*, neque dubitádum eſt inſignem illum potatorem, de quo Vopiſcus infirmo loquitur aliunde *Burburi* nomen inueniſſe, quàm è bibendi conſuetudine *vn* è vaſis oris anguſti.] Scribe, Μακαρεὺς ἐν τῇ τρίτῃ Κωακῶν. ita libr. 14. melius quàm Κοινῶν. Tolle aſteriſcum in iſtis, τὰς καλουμένας φησὶν Ἀραιάς. neque temerè doctos audias, qui ex Stephani Ethnicis emendant, τὰς καλουμένας Ἀράς. Euſtathius locum poëtæ explicans, vbi κνῆμαι ἀραιαὶ dicuntur, Ἡ ἱστορία, inquit, οἶδε καί τινας νήσους ἐπονομαζομένας Ἀραιάς. reſpici autem ab Euſtathio hunc Athenæi locum non eſt dubium vllum. At in Epitoma Stephani locus ita reſtituendus. Ἀραιαὶ Ἰωνίας νῆσοι τρεῖς, οὕτω λεγόμεναι διὰ τὰς ἀρὰς ἃς Δωριεῖς ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς Πενταπολίτας, ὡς Ἀριστείδης. ἄλλοι δὲ ἄλλως. τὸ ἐθνικὸν Ἀραιαῖος. Situm Aræarum ita indicat auctor. μεταξὺ δὲ τῆς Κνίδιας καὶ τῆς Σύμης εἰσίν. Scribendum, τῆς Κνιδίας. ſupple γῆς. Sitæ ſunt Areæ è regione littoris illius, quod eſt inter Gnidum & Symen Cariæ vrbes. Sequens narratio non caret mendis. nam exempli gratia, εἰς τὸ δωμάτιον ἀναχωρεῖν pro redire in patriam, concoqui à nobis non poteſt. [Eſt enim δωμάτιον cubiculum vel conclaue, non domus neque patria.] Quod operas noſtras, vel fortaſſe nos ipſos fugit, emenda paulò poſt, ἔπεμψάν τι καὶ ἡμεῖς ἀναπεμπαζόμενοι περὶ αὐτῶν, &c & in Pherecratis verſu, ἥλων ὄρθριαι, τὰ σπιὰ pro ἡλόων, vel vt alij ſcripſerunt, ἡλείων. Lepidiſſimi ſunt Anaxandridæ verſus, quibus dicitur eam eſſe humanarum rerum inſtabilitatem, vt idem modò ſeruus, modò liber exiſtat. Notabunt tyrones poni à poëta *Sunienſes* ceu nobiliſſimos inter Atheniẽſes ciues. Sicut Romanarum tribuum aliæ aliis erant honeſtiores: ita videntur è pagis Atticæ nonnullam honoris prærogatiuam (fortaſſe propter antiquitatem,) quidam habuiſſe. Verba ſunt poëtæ.

Πολλοὶ δὲ νῦν μὲν εἰσὶν οὐκ ἐλεύθεροι,
Εἰς τὴν αὔριον δὲ Σουνιεῖς. εἶτ' εἰς τρίτην
Ἀγορᾷ κέχρηνται. τὸν γὰρ οἴακα στρέφει
Δαίμων ἑκάστῳ.

multi, ait, *qui nunc ne liberi quidem ſunt: cras erunt Sunienſes.* id eſt, non ſolum liberi erunt & inter Athenienſes ciues cenſebuntur: ſed etiam inter honeſtiſſimos. Ἀγορᾷ χρῆσθαι expone cum Dalecampio, ſtare inter vænales in foro. dictum vt συμφορᾷ χρῆσθαι & ſimilia. [Fortaſſe tamen paulò aliter hæc locutio & totus hic locus accipi debent: vt per Sunienſem intelligat liberum quidem, ſed nondum pleno iure ciuem Atticum, qui Athenas inhabitabant, & in forum quotidie ventitabant, & in eo ſe iactabant quod σεβεῖν δι' ἀγορᾶς Græci dicunt. videndum eſt, num hoc potius ſignificetur ea locutione ἀγορᾷ χρῆσθαι.] Poſidonij ſententiam de origine prima ſeruitutis, conferant quibus erit curæ, cùm iis quæ diſputat philoſophus in Politicis, & iis quæ docent nos Iuriſconſulti de re eadem. Non enim hîc locus eſt eius quæſtionis. Vnicum tamen B. Baſilij locum quin adſcribam facere non poſſum: eſt enim elegantiſſimus, & omnino cum Poſidonij verbis comparandus. Sic igitur beatiſſ. pater in libro de Spiritu ſancto, cap. 20. Παρὰ ἀνθρώποις τῇ φύσει δοῦλος οὐδείς. ἢ γὰρ καταδυναστευθέντες ὑπὸ ζυγὸν δουλείας ἤχθησαν, ὡς ἐν αἰχμαλωσίαις. ἢ διὰ πενίαν κατεδουλώθησαν, ὡς Αἰγύπτιοι τῷ Φαραῷ. ἢ κατά τινα σοφὴν καὶ ἀπόρρητον οἰκονομίαν, οἱ χείρους τῶν παίδων, ἐκ τῆς τῶν πατέρων φωνῆς τοῖς φρονιμωτέροις καὶ βελτίοσι δουλεύειν κατεδικάσθησαν. ἣν οὐχὶ καταδίκην, ἀλλ' εὐεργεσίαν εἴποι τις ἂν δίκαιος τῶν γινομένων ἐξεταστής. τὸν γὰρ δι' ἔνδειαν τοῦ φρονεῖν οὐκ ἔχοντα ἐν ἑαυτῷ τὸ κατὰ φύσιν ἄρχον, τοῦτον ἑτέρου κτῆμα γενέσθαι λυσιτελέστερον. ἵνα τῷ τοῦ κρατοῦντος λογισμῷ διευθυνόμενος, ὅμοιος ᾖ ἅρματι ἡνίοχον λαβόντι, καὶ πλοίῳ κυβερνήτην ἔχοντι ἐπὶ οἰάκων καθήμενον. *Inter homines ſeruus naturâ eſt nemo: nam aut vi ſuperati ſub iugum ſeruitutis ſunt redacti, vt fit in captiuitatibus: aut propter egeſtatem ſerui ſunt facti, vt Ægyptij Pharaoni: aut ſapiente quodam & arcano conſilio, qui erant deteriores è liberis, edicto patris prudentioribus & melioribus ſeruire damnati ſunt. quod beneficij loco non condemnationis æquus rerum æſtimator duxerit. Si quis enim mentis inopia facultatem imperandi à natura inditam non habeat, vtilius ei eſt in alterius poſſeſsionem venire: vt dominantis ratione rectus, currui ſimilis ſit qui aurigam recepit, & nauigio, ad cuius clauum ſedet gubernator.* Cur ſeruos ſuos Mariandyni appellarent δωροφόρους potius quàm οἰκέτας, cauſſam hanc in Calliſtrato affert Athenæus: quod nempe id inſtituerint, ἀφαιρεῦντες τὸ πικρὸν τῆς ἀπὸ τῶν οἰκετῶν προσηγορίας. *vt minuerent acerbitatem appellationis ſeruorum.* Eſt enim amarum & contumelioſum *famulum* appellari. In Epitoma ſcriptum offendimus, τὸ πικρὸν τῆς τῶν Εἱλώτων προσηγορίας. eſtque ea ſcriptura antiqua: nam ita etiam Euſtathius legit: atque vt dubitationem omnem tollat ſcribit, τὸ πικρὸν τῆς τῶν Σπαρτιατῶν εἱλώτων φησί. Ego lectionem noſtram rectam cenſeo. nam fuiſſe tempus cum Mariandyni ſuos ſeruos *heilotes* appellarent nemo veterum opinor, ſcribit. quod tamen neceſſum eſt concedi, ſi ſtare iſtam lectionem volumus. Ex ſequentibus verbis nata, meo iudicio, deprauandæ lectionis occaſio. Scribitur deinde, τὴν κοινὴν δουλείαν οἱ Κρῆτες καλοῦσι μνοίαν, τὴν δὲ ἰδίαν ἀφαμιώτας. conſentiunt cum edita lectione

Euſtathius & Epitome. Alij duo vocabula Creticæ dialecti *μνοίαν* & *μνώαν* ita diſtingunt auctore Heſychio: *μνώα* eſt *δουλεία*, *ſeruitus*. at *μνοία* eſt *οἰκετεία*. ſic in Gloſſis Heſychij. eſt ſcribendum. non *ἱκετεία*. Eſt igitur *μνοία*, *familia*, *ſeruorum multitudo*. Sic accipe lib. 15. in Hybriæ Cretenſis ſcolio: *τούτῳ δεσπότας μνοίας κέκλημαι*. *per hoc ſcutum*, id eſt, virtute mea *familiæ herus ſum*. *ἀφαμιῶται* dicebātur ſerui non ſeruitus. Heſychius, *ἀφαμιῶται, οἰκέται ἀγροῖκοι, πάροικοι*. [Ait Theſſalos appellare Peneſtas *τοὺς μὴ γόνῳ δούλους*, eos qui non ſunt genere ſerui, id eſt, non ſunt nati è ſeruis, *γόνῳ* pro eo quod eſt vſitatius *γένει* genere, ortu, origine.] In verſu comici Theopompi *Δεσπότου πενέστου ῥυσσὰ βουλευτήρια*: ineſſe *παράχρησιν* vocis *πενέστης* obſeruat auctor: ſed quæ ſit illa *παράχρησις* non explicat. Eſt verò hæc, quod generaliter vſurpauit pro quocumque ſeruo. Euſtathius ex hoc loco, *κωμικὸς δέ τις ἐπὶ τῶν ἁπλῶς δούλων τοὺς πενέστας τίθησι*. Malè igitur docti accipiunt verba Theopompi: quæ pronuntiabantur de ſeruo qui vicarios habuit: aut de communi Theſſalorum, tyranno alicui ſeruire coactorum. Sequuntur Timæi verba quibus in Ariſtotelem inuehitur homo maledicentiſſimus, falſa de Locris eum ſcripſiſſe contendens. Scripſerat philoſophus de Locrorum Rep. in opere illo quo propè omnium populorum Græcorum ac Barbarorum origines, inſtituta ac mores literis mandauerat. Laudat Clemens Alexandrinus Ariſtotelis *Λοκρῶν πολιτείαν*. De eo ſcripto loquebatur, Timęus, cùm ita ſcriberet *καθόλου δ᾽ ἠπίστατο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν*. neque hanc ſolùm partem reprehenderat Timæus vbi de ſeruis Locrorum agebatur: ſed alia item multa, ſicut ex Polybio conſtat. Ego verò Timæi agnoſco etiam hic ingenium *φιλεπίτιμον* & mordax, parúmque, vt ſemper æquum Ariſtoteli: quod alibi pluribus docuimus. Nam ſine cauſſa virulentiſſimum ſcriptorum, iudicioſiſſimo ac *πολυμαθεστάτῳ* mortalium inequitaſſe, en locupletem & idoneum teſtem. Polybius lib. 12. poſtquam dixiſſet teneri ſe de Locris quàm honeſtiſſimè loqui, propter arctiſſimæ neceſſitudinis vinculum, quæ ſibi cum illis intercedebat, *ἀλλ᾽ ὅμως*, inquit, *οὐκ ὤκνησα καὶ λέγειν καὶ γράφειν ὡς τὴν ὑπ᾽ Ἀριστοτέλους παραδεδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας, ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης*. Vtri autem potius ſit habenda fides, Timæo an Polybio, ne dubitari quidem à ſapientibus ſine piaculo poſſit, *Mnaſon* qui dicitur fuiſſe Ariſtotelis ſodalis, ille eſt de quo Ælianus Variæ hiſtoriæ lib. 3. cap. 19. Hunc ſcribit auctor *χιλίους οἰκέτας κεκτημένον διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσι*. *quod mille ſeruos poſsideret, in odium Phocenſium veniſſe*. Miror vnde ſit nactus Dalec. quam expreſſit lectionem, *ἱκανὸν* pro *χιλίους*. nam & hic & aliquanto poſt vbi repetitur hiſtoria eadem, codices omnes in editam *γραφὴν* conſentiunt. Scribe, *εἰθισμένον*, non *εἰθισμένος*. At in ſubiecto Platonis loco malè hæc mutarunt, *τὰ τῶν λεγομένων περιδίνων περὶ τὴν Ἰταλίαν παντοδαπῶν κλεπτῶν ἔργα καὶ παθήματα*. quæ non aliter etiam hodie apud Platonem ſcribuntur. Seruemus igitur cum omnibus exemplaribus vocem *περίδινοι*, & cum Heſychio de piratis exponamus. Vox eſt magnæ Græciæ peculiaris, vt videtur. Lege mox *μικρὸν δὲ πρὸ ἡμῶν οἰκέτην τινὰ μυθολογοῦσιν αὐτοὶ οἱ Χῖοι*. deleta voce inutili *ὄν*. ſed quare ait *μυθολογοῦσι* potius quam *λέγουσι*? cum non antiquam fabulam, ſed recentem hiſtoriam narret? In lepidiſſima hiſtoria de fœdere inito à Chiis cum Drimaco fugitiuo ſeruo, ſcribi debet, *ὅταν τι παρά τινος ὑμῶν λαμβάνω*. & *ταύτῃ τῇ σφραγῖδι τὰ ταμεῖα σφραγισάμενος καταλείψω*. non *τὰ τιμία*: quod rectè non eſt interpretari, & refutant doctiſſimi Hœſchelij Excerpta. Interpretes totam hiſtoriam peruerterunt. Atqui fœderis cum Drimaco icti hæc fuit lex & conditio. Vt fas eſſet illi ſoli ex omni fugitiuorum numero, neceſſaria ad victum ſibi ſuiſque rapere. Quò autem ſciretur, vt quidque furto periiſſet, Drimacúſne id furtum feciſſet an alius: tenebatur ex pacto Drimacus prædam omnem bona fide adnotare, & in pittacio ſingula deſcribere, adiecto pondere & menſura: eóque relicto horreum anulo ſuo obſignare vnde aliquid ſuſtuliſſet. Propterea dicitur *ἡμιποίητος* iſte fugitiuus, propria ſibi pondera, menſuras & anulum feciſſe, ac Chiis oſtendiſſe. Verte ſic, *parat ſibi proprias menſuras, pōdera & anulum. Atque illa cum oſtendiſſet Chiis, Ego, ait, quando ab aliquo è vobis aliquid capiā, his pōderibus & menſuris capiam: vbi autē cepero quātum erit ſatis, horrea veſtra hoc anulo ſigillata relinquā.* Solitos veteres etiam *τὰ ταμεῖα σφραγίσασθαι*, vel illa de Lacyde narratiuncula doceat, quæ extat apud Numenium & Diogenem Laërtium. Diſtinguenda ſunt ab iis quæ ſuo quondam iure ad ſe ſuſtentandum & ſuos rapiebat Drimacus, illa quæ dono accipiebat à ciuibus, liberè per feſtos dies eorum cœtus in agris frequentans. Ea dona erant, vinum, & hoſtia aliqua. Lege, *ὅσα γ᾽ ἂν αὐτοὶ δοίησαν οἱ κύριοι*. *quæ quidem ipſi domini darent.* Hæc ſunt verba quæ interpretes in errorem induxerunt.

CAPVT XIX.

Eupolidis drama, φίλοι. Locus Pollucis. ſeruorum iura apud Athenienſes. ὕβρεως γραφὴ & αἰκίας. δοῦλος & οἰκέτης. ἐριθῖται. ἐργαστῆρες, ergaſtula. ἀνδρῶν. περίδινος. ὑπόπτερος παρατίθεσθαι, μάττειν, pinſere hordea. Παιώνιον. ἀναχαιτίζειν. ἀστραγαλίζειν. πυθολυγεῖν. cibus χαῦνος. ῥόδον, natura muliebris. ἐπίπαστα. ἐπιβλύξ. ναστὸς & νάνος.

AIT, ἣ κέχρηται Εὔπολις ἐν φίλοις. Meminere huius dramatis Harpocration in *παράστασις*, & parœmiographi in explicatione prouerbij, *οὐδὲ πεττεύειν οἶδ᾽ ἡ θύρα*. Corrige obiter Pollucis exemplaria lib. 7. cap. 29. vbi poſtquam dixit *φορεῖον* apud Ariſtophanem ſignificare *τὸ κόμιστρον*, mercedulam baiulis dari ſolitam, ob aſportatum

è foro in ædes: addit τούτῳ ἄρ' ἐοίκασι καὶ τὰ ἐπὶ τοῖς φίλοις Εὐπόλιδος, Τιμῆς δ' εἴποι τις ποτὴ ἡ διαφορά; Scribendum, πόση ἤδ' ἡ φορά. & fortaſſe ὑμῶν pro τιμῆς. citat & libro vltimo, cap. 23. Quod ait Athenienſes dediſſe ſuis ſeruis actionem iniuriarum contra heros, certum eſt ex antiquis ſcriptoribus: ex quibus conſtat iura ſeruorum longè ſolutiora fuiſſe in Græcia quàm eſſent Romæ, vt disertè Plautus quoque teſtatur. De Athenienſibus ſcribit non falsò Demoſthenes Philippica tertia, πολλοὺς ἄν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ἡμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ,τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων. Effectus actionis ſeruis conceſſæ erat, vt poſſent πρᾶσιν αἰτεῖν, & dominos iniquos adigere vt ſe venderent. Inter ὕβρεως γραφὴν & αἰκίας non diſtinguitur hoc loco. Ferè tamen ὕβρις & ὑβρίζειν εἰς σῶμα cum dicitur, ſtuprum per vim illatum intelligitur. Differentiam inter δοῦλον & οἰκέτην ſtatuit Clitarchus, hanc: οἰκέτης eſt ὁ τῇ κτήσει καὶ τεταγμένος: *qui cenſetur in bonis poſſidentis.* δοῦλος qui operas præſtare domino tenetur. hinc ſequitur verum eſſe quod hic dicitur: etiam qui liberali cauſſa manu fuerit miſſus, eſſe δοῦλον: non tamen οἰκέτην, quia deſierit in heri rebus cenſeri. Ἐρκίτας interpretatur Amerias, τοὺς κατὰ τοὺς ἀγροὺς οἰκέτας. Siculi ἐργάτωνας vocabant. vnde ſumſerunt Romani *ergaſtulorum* & *ergaſtulariorum* ſeruorum appellationem. Heſychius ἐρκῖται, οἱ ἐν ἀγρῷ οἰκέται. melius per ι. vt hic, & apud Euſtathium: cuius libri ὑποφεύγειν nominant, quem noſtri ὑποφέρειν. Σίνδρονα, ait auctor vocabant τὸν δουλέκδουλον. Heſychius vocis huius originem indicat ſubobſcurè. σινδρὼν, ait, πονηρῶν, βλαπτικῶν· οἱ δὲ ἀπελευθέρους, ἢ δούλους. voce βλαπτικῶν, innuit eſſe à σινέω: quod ſignificat βλάπτειν, *lædere.* itaque σινδρὸς, idem ac σίνης. non igitur proprie σινδρὸς eſt ſeruus ſed improbus. Eadem ratio ferè vocis κέλυφος cum pro ſeruo accipitur. Ionis verſum è *Laërta* ſcribo cum Dalecampio Οἴμοι. δῶμα οἰκέτα κλεῖσον ὑπόπτερος, μή τις ἔλθοι βροτῶν. *Hei mihi: domum citus claude ſerue, ne quis veniat mortalium.* ὑπόπτερος pro κοῦφος & ταχὺς, *vt qui alas habet.* In ecloga Cratini, ſcribunt noſtri codd. μᾶζαι δ' ἐν τοῖσι παλαίστραις Αἰγιναῖαι κατεβέβληντ', δρυπεπέσι βώλοις τε κομῶσαι. non dubium eſt, ineſſe mendum. Epit. κώλοις pro βώλοις. Fortè, δρυπέπεσιν ἐλαίαις κομῶσαι. olim, inquit, mazæ vægrandes paſſim expoſitæ erant in palæſtris, ornatæ ac comitatæ druppis oliuis. Cratetis ſubiectus locus elegantior ſit an deprauatior non facilè dixerim. Duo inter ſe colloquuntur: quorum alter mira prædicat de ficta à ſe Rep. Is cum dixiſſet, nullum in ſua ciuitate fore locum ſeruis: ſubiicit alter indignabundus ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἷς κεκτήσεται οὐδὲ δούλην, ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει; *Itáne? ait, ſerui nulli erunt: ſed oportebit vt etiam ſenes ſibi ipſis miniſtrent?* Cæterum vt metro conſulatur locus ita concipiendus ſublatis nonnullis: ἔπειτα δοῦλον οὐδὲ εἷς κεκτήσεται ἀλλ' αὐτὸς αὑτῷ δῆτ' ἀνὴρ γέρων διακονήσει.] Reſponſum ita ſcribitur, οὐ δῆτα. ὁδοιπορεῖν, τὰ γὰρ ταῦτα πάντα ἐγὼ ποιήσω. Scias iam olim hæc eſſe corrupta: nam auctor Excerptorum ea prætermiſit. Interpretes, vt olim Sabini, quod volunt ſomniant. Legendum eſt, ὁδοιπορεῖν γὰρ ταῦτα πάντ' ἐγὼ ποιήσω. *Ego faciam*, inquit, *vt iſta omnia domus inſtrumenta ſeſe moueant.* Sequentia deinde ita concipe. τί δῆτα τοῦτ' αὐτοῖς πλέον; cum ſupellectilem mobilem reddideris, *quid ex eo commodi hominibus eueniet?* clara deinde reſponſio. πρόσεισιν αὔθ' ἕκαστον τῶν σκευαρίων ὅταν καλῇ τις. ita ſcribendum & diſtinguendum, *vaſorum vnum quodque ſponte ſua accedet vocatum.* Poſtea eius rei dantur exempla: in quibus corrupta multa. Primum exemplum eſt de menſa. παράθου, τράπεζα αὐτή, παρασκεύαζε σαυτήν. Scribe, παρατίθου τράπεζα αὐτή. παρασκεύαζε σαυτήν. *heus tu ô menſa appone te:* ſiue apponito te. παρατίθεσθαι de menſa propriè dici, etiam pueri fatentur. Addit ſtatim, μάττε θυλάκιον, *panariolum macam ſubige.* θύλακος eſt ἀρτοθήκη, *panarium*: non vt docti verterunt *mortarium*: μάττειν eſt in magide farinam hordeaceam aqua miſtam ſubigere faciendæ mazæ. habes non longè hinc ſimilem Metagenis locum, & ibi hunc verſum. μάζαις μεγίσταις αὐτομάταις μεμαγμέναις. melius, αὐτομάτως. Verbum μάττειν poetæ Latini vertunt, *pinſere hordea.* Etiam iſta corrupta ſunt: ποῦ 'σθ' ἡ κύλιξ; λίαν νίζε σεαυτήν. Scribe, λίαν νίζε σὺ σεαυτήν. Ait, τὴν χύτραν χρὴ ἐξαίρειν τὰ τεῦτλα. Oratio eſt ambigua. Potes vertere, *oportet vt olla extrahat betas:* item, *oportet betas ollam attollere.* Poſtremò piſcem ita compellat, ἰχθῦ μετάστρεψας σεαυτὸν ἀλείφε' εἶτ' ἀλείφου. Sententiam expreſſit Eclogarius μεταστρέψας σεαυτὸν ἄλειφε. Vera lectio eſt quam excogitauimus, μεταστρέψας σεαυτὸν ἁλσὶ πάσας ἐπαλείφου. vel ἐπαλείφαι. Porrò videtur iſtud facetiſſimi poetæ figmentum, occaſionem Simoni mago dediſſe tentandi eius miraculi, quod ψευδεπίγραφος ille Clemẽs ita narrat. ἐν δείπνοις, inquit, εἴδωλα παντοδαπὰ ἰδεῖν παρέχοντα ἐν τῇ οἰκίᾳ σκεύη ὡς αὐτόματα φερόμενα πρὸς ὑπηρεσίαν ὁρᾶσθαι ποιεῖ, τῶν φερόντων οὐ βλεπομένων. Tertium verſum ſequentis eclogæ, ἐπὶ κιόνων ὡσὰν διὰ τῶν ἀγυιῶν, repertum in membranis antiquis in ſuum locum reſtituimus. παιώνιον, ſi modò ita ſcribendum, locus in vrbe Athenis fuiſſe videtur, vbi erant columnæ quæ formas aquæductus ſuſtinebãt. Sequitur, τὸ δ' ὕδωρ ἐκάστῳ ῥεύσεται εἰς τὴν πύελον. ἐρεῖ δὲ τὸ ὕδωρ ἀνέχετε. Lectio eſt deprauata. Excerpta habent, ἀναχαιτεῖ. Vnde facilis emendatio. ἐπεὶ δὲ θ' ὕδωρ ἀναχαιτιεῖ. *ſponte ſua influet aqua in peluim: deinde ipſa ſe ſiſtet plena pelui.* ἀναχαιτίζειν verbum elegãtiſſimum, & ſententię huic accommodatiſſimũ. Decimum è Teleclideis ita exhibet Abbreuiator, ὥστ' ἀφθονία τὴν ἔνθεσιν τὴν ἄρδουσαν ἁπαλὴν καταπίνειν. hoc eſt, *ita vt poſſet aliquis buccæam condimentis irrigare & mollius deuorare.* Docti iudicet. In ſequente emendauit Dalecampius perſpicuè corruptam γραφὴν ſcribens, σισὶ ἀνάσσεται. quod

interpretatur *punicorũ auulſa grana* eſto eruditorũ iudicium. Nos ita verſum concipiebamus, λεκανίσι δ' ὑκρέα ἁλίπαστα παρῆν, ἡδυσματίοις κατάπασα. *in patinis erant carnes ſalitæ, condimentis reſperſa* Mox pro οἱ παῖδες ἀνεσφαγάλιζον. Epitoma ἀνεσφαγάλιζον. quaſi diceretur σφαγαλίζειν pro ἀσφαγαλίζειν, vt σφαγαλωτὸς μάστιξ pro ἀσφαγαλωτός. Lego etiã, ὥστ' οἱ μετ' αὐτὸν γινόμενοι μιμησάμενοι ἐπεξειργάσαντο. non καὶ ὡς οἱ μ. Variè ſcribitur paulò poſt vox τονθολυγοῦντες. Euſtathius hanc ſcripturam tuetur, non ſemel ita ſcribens & explicans, ποιὸν ἦχον ἀποτελεῖν. addit, ὅθεν ἴσως καὶ τὸ τονθορύζειν. Scripta quædam antiqua manu, πομφολυγοῦντες. Malim, τονθορυγοῦντες, vt apud Pollucem lib. 6. cap. 9. Poſtea ſcribe, ὥστ' ἀλμάδες τε καὶ τομάριον τὴν ἔνθεσιν χωρεῖν. locum aliter non intelligo. Apud Pollucem pro σίζοντες ἐκέχυντο editũ, σίζοντα. & poſt vocem καταχυσματίοισιν, inſerit idẽ verſum iſtum, τεύτλοισί τ' ἐγχέλυες συγκεκαλυμμέναι. Legit etiam. ὀπτὰ πνακίσκων: & χόλιξ βοός. itẽ, Χαυνότερ' ἐπέκειτ' ἐπ' ἀμύλοις καθήμενα. cib⁹ χαῦνος mollis & delicatus. noſtrum χιονωρότερα tuentur veteres. Emenda ex Polluce, Ἐν καταχύτλοις λεκάναισι καὶ ἀμύλου τόμοι. Rurſus apud illum ex noſtris libris quædam emendabis. inter cætera verſum hunc, ὀπταὶ κίχλαι γὰρ ἀναβραστ' ἠρτυμέναι. ſic enim rectum eſt. aſſati turdi, elixi & bene cõditi. Sic mox, Καὶ τολυπίδιοις ἁπαλοῖς κίχλαισι τ' ἀναβραστοῖς. Vocem ἰδεῖν quæ malè poſita initio verſus, reiice in ſuperioris finem. ibi deeſt hic ſupereſt. Errant qui in hoc verſu Ἠβυλλιῶσαι καὶ τὰ ῥόδα κεκαρμέναι, neſcio quas temerarias emendationes, & malè fultas interpretationes excogitant. Comici locos mulierum vocant ῥόδα. Heſychius, ῥόδον Μιτυληναῖοι τὸ τῆς γυναικός. idẽ ſignificant, & κῆπος, πεδίον, λειμὼν, ac βληχών. Quæ appellat Pherecrates λιπαρὰ ὀπτάνια, alij dixerunt πασαί. Sic vocabant ἔτνος ἀλφίτοις μεμιγμένον *pultem cum hordeacea farina mixtam.* Rectè noſtri codices, Ἀχιλλείοις μάζαις κεχυμένοι ἐπιβλύξ, non vt in Excerptis ἐπιπλύξ. Euſt. explicans hunc ipſum locũ, τὸ ἐπιβλύξ ait, ἐκ τοῦ βλύζω βλύξω Δωρικῶς παρῆκται. paulò ante ſcripſerat, & βρύειν & βλύζειν de ſcaturiente aqua fontana dici. Scribo, ἀπὸ τῶν πηγῶν τῶν τοῦ Πλούτου ῥεύσονται σφῶν ἀρύτεσθαι, vel vt in Epit. σφῶν αὐτῶν ἀρύτ. Addit facetus poeta, ὁ Ζεὺς δ' ὕων οἴνῳ καπνίᾳ κατὰ τοῦ κεράμου βαλανεύσει. *Iupiter vinum capniam pluens tegulas rigabit tanquã aqua balneari.* Inter vina Græcorum eſt ὁ καπνίας nõ poſtremum: de eo diximus antè ex Theoph. Falluntur nimis qui emendant & ſcribunt οἴνῳ ὡς καπνίᾳ. Etiam quod in iſtis μετ' ἀμητίσκων καὶ νασίσκων πολυτύρων, emendant τασίσκων, etſi reprehendi non poteſt: malo tamen νανίσκων. Placentarum nomina ſunt ἄμης & νᾶνος, quæ ſic coniunguntur in hoc verſu: vt libro 14. in albo πλακούντων ſimul recenſentur & explicantur. Ac quanquam ibi quoque νασοῦ fit mentio, probabilior tamen noſtra emendatio ob vocem πολύτυρος. nam caſeus nano tribuitur non naſto νάνος, ait, τυρὸς πλακουντώδης διὰ τυροῦ καὶ ἐλαίου σχεδιαζόμενος. Vocem λέγε μετεωλοφαινομένα. Explicuimus lib. 4. cap. 15. Scribe, τὰ δένδρη τὰ 'ν τοῖς ὄρεσι. non αὐτοῖς ὄρεσι. Vt præſtaret auctor quod antè pollicitus eſt, de comicorũ omnium locis exhibendis, qui imitationem continerent initio poſitorum Cratini verſuum, Pherecrateis verſibus ſubiiciendæ erant ſimiles ῥήσεις ex Ariſtophanis Tageniſtis & Acharnenſibus, ſed quia in omnium manibus tum verſabantur ea dramata, ſuperſedet dipnoſophiſta eo labore, atque hac quaſi excuſatione vtitur. Τί δεῖ πρὸς τούτοις προσθεῖναι τὰ ἐκ Ταγηνιστῶν τοῦ χαρίεντος Ἀριστοφάνους; πάντες γὰρ τῆς κατ' Ἀχαρνέας αὐτοῦ πλήρεις ἐστέ. *Quid opus eſt,* ait, *ſuperioribus adiicere lepidi poetæ Ariſtophanis verſus ex Tageniſtis? nam iis certè epulis quæ in illius Acharnenſibus* memorantur. *pleni eſtis.* quaſi dicat, non dubito meminiſſe vos ſimilium verſuũ qui in Ariſtophanis Tageniſtis leguntur ac multò magis eorum quæ ſunt eodem argumento in Acharnenſibus eiuſdem. Τῆς κατ' Ἀχαρνέας αὐτοῦ breuiter & conciſè dictum pro τῆς εὐωχίας τῆς κατ' Ἀχαρ. Locus illius comœdiæ quem intelligit, eſt hic: Τὰ δ' ἄλλα πάντ' ἐστὶν παρεσκευασμένα. Κλῖναι, τραπέζαι, προσκεφάλαια, στρώματα, & quæ ſequuntur deinceps multis verſibus. Nicophontis verſus ita diſtinguendi.

—νιφέτω μὲν ἀλφίτοισι νῦν,
Ψακαζέτω δ' ἄρτοισιν, ὑέτω δ' ἔτνει.
Φορμὸς διὰ τῶν ὁδῶν καλινδείτω κρέα.
Πλακοῦς δ' ἑαυτὸν ἐσθίειν κελευέτω.

CAPVT XX.

Suidæ locus αἰνιγματώδης. ἐκφαλίσματα ἄρτων. πληθῦσα ἀγορά. *Hippocratis locus, Achæi poetæ* Κύκνος. ἐπεύνακτοι *ſerui &* καταναικοφόροι. *item* μόθωνες *Lyſander inter mothaces. Æliani codices emẽdati duobus locis: ſerui Lacedæmoniorum. Seruorum in Ægina numerus.*

MENDVM profitetur in pericopa Metagenis verſus hic † τῇδ' δ' ἀφύλοισι, τῇδε δ' αὖ ταγηνίαις. Potes ſcribere, τῇδε δ' ἑφθοῖσι. vel τῇδ' ἐφθαλίοισι.

κατὰ τὸν Παιανιέα ῥήτορα τοιούτων πόνων μεταλαβεῖν, ἃ μήτ' ἰσχὺν ἐντίθησι, μήτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. Nullum hic verſus veſtigium, etſi aliter non ſine cauſſa poſſit videri. Ipſa Demoſthenis ſunt verba, ex oratione qua reſpondet epiſtolæ Philippi. Sic orator: ἴσως ἂν ἴσως ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλος τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε, καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. [Ad locũ Demoſt alludit Symmachus epiſt ad Auſon. quæ inter alias lib. 1. *Fac veniat in mentem, quid Græca ſuper hoc dicat oratio. Paruis nutrimentis* (alij cod. *intrimentis*) *inquit quanquam à morte defendimur. nihil tamen ad robuſtam valetudinem promouemur.* B. quoque Hieronymus eodem reſpexit, cum ſcriberet in 4. Ezech. caput. *Qui cibus & potus iuxta inclytum oratorem: non vires tribuit, ſed mortem prohibet*, & ante hos Saluſtius in Marci concione de quiuis modis

dis frumentationis: *quæ profectò non amplius proſunt, alimentis carceris: nam vt illis, exiguitate mors prohibetur, ſeneſcunt vires; ſic, &c.*] His autẽ verbis hortatur Cynulcus conuiuas, vt aliquid ſaltem comedere velint: ſin minus quantum par ſit, & natura poſtulet: ſaltem quantum fuerit ſatis ad impediendum ne fame enecentur. Libanius in declamatione de auaro, ὅτι οὔτι παρ' ἡμῖν κόλακας εἱστίων, τότ' ἐγὼ μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν παιδίων μόνα ἐδείπνουν ἃ ἐκώλυε μὴ τελευτᾶν. In Suidæ Lexico hæc verba legere memini, Ἰγγρυσία παρὰ Ῥωμαίοις, τὸ τοῖς ἀσθενέσι διδόμενον σιτίον, ὃ οὔτε ζῆν οὔτε ἀποθνήσκειν ποιεῖ. Acutiores hic ſe exerceant, & ænigma iſtud, ſi poſſunt, ſoluant. Ego hic Dauus ſum nõ [Oedipus. Nã quod viri docti coniiciebãt de veneno eſſe intelligendum quod dabatur in gruſo, id eſt, ficu inquiunt; omnino alienũ eſt, neque verbis Suidæ conuenit, quæ totidem literis habentur etiam in lexico Baſilicorum, quod eruditiſſimus Labbæus edidit. Ait Suidas ita vocatum fuiſſe apud Romanos cibũ qui dabatur ἀσθενέσι *infirmis, ægrotis*, Quis vidit dari ægrotis venenum? & ſatis apparet è verbis Suidæ, id vocabulum aliquando in vſu communi fuiſſe, tanquam aliquam artis medicæ ἔντεχνον dictionẽ, id verò ſuſpicionem de veneno planè euertit. Scio in Gloſſario ſcribi, ὄλυνθος *hoc gruſũ* ſed eſt error librarij, pro *groſſum*, atqui groſſus non eſt ficus. Quare autem in groſſo potius quam in ficu venenum malefici darent?] κἂν ἐκφατνίσματά τινα ἄρτων ἔχῃς, δὸς τοῖς κυσίν. Etſi propriè φάτνη & eius σύστοιχα iumentis conueniunt: vtuntur tamen auctores voce ἐκφατνίζειν pro reliquias de menſa tollere. Athenæus libro quarto, ἐκφατνιζομένων σωρευμάτων ἕκαστος ἀπέφερεν ὁλομελῆ κρέα. inde ἐκφατνίσματα ἄρτων, panis fruſtula inter analecta menſarum conuerri ſolita. ἢ περιέμενον ἥκειν ἀγορᾶς πληθυούσης. Ludit in ambiguo vocis ἀγορά. Iuſſus fuerat modò Cynulcus ab Vlpiano, ſi quæreret aliquid edere, abiret εἰς πλήρη λαχάνων ἀγοράν, id eſt, *in forum olitorium*. ille reſpondet ſe venturum fuiſſe πληθυούσης ἀγορᾶς, ſi ad recitationem eſſet inuitatus. Eſt autem πλήθουσα ἀγορά, tempus quo maxima eſt in foro hominum frequentia. Sed Cynulcus capit hic, pro pleno auditorio. de induſtria nimirum ita facit eum loqui Athenæus, vt ſemidoctum aliquem irrideat, qui contra omnium auctorum vſum, & publicam loquendi conſuetudinem ſic abuti eo genere loquendi ſolitus. Vnde illi nomen vulgò inditum ludibrij cauſſa Πληθαγόρας, vt ſtatim additur. Aliter in eadem voce peccant Hippocratis interpretes qui πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι vertunt *priuſquam ſolueretur concio*. ineptè ſanè nam tempus notatur Hippocrati quo deſinunt eſſe homines frequentes in foro. Ex more Romano intelligitur tempus circa horam decimam, vt ex Paulo Iuriſconſulto docebamus ad Suetonium. Locus Coi ſenis eſt Ἐπιδημιῶν libro quinto, ἔθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι, ἅμ' ἡμέρῃ πληγείς. Similiter & libro ſeptimo, ἀπέθανε πρὶν ἀγορὴν λυθῆναι ἐν ᾗπερ ἡμέρῃ ἐπλήγη.

κατὰ τὸν τοῦ Ἐρετριέως Ἀχαιοῦ κύκλον. Placet coniectura Hadriani Turnebi: in cuius libro reperi ad oram ſcriptum, videri legendum Κύκνον. Eo titulo tragici comicique fabulas ediderant: vt Achæus hic, & Alexis teſte Athenæo libro 11. Laudatur etiã grammaticis doctiſſimi Varronis Κύκνος ἢ περὶ ταφῆς. οὐ διθυράμβους φθέγγομαι κατὰ τὸν Σωκράτην. non memini tamen legere facta fuiſſe Socrati carmina dithyrambica: neque hoc aut Plato dicit in Phædone, aut Diogenes Laertius.

κατὰ γὰρ Ἀμειψίαν ὃς ἐν Σφενδόνῃ ἔφη. Citat & Pollux libro nono & libro decimo, capite 31. Ὁρῶ γὰρ θαῦμ' ἄπιστον ἰχθύων γένη. Inepta ſententia, niſi vocem πάντα inſeras, quæ etiam fulciendo verſui neceſſaria eſt. Nihil eſt mirum videre piſces: illud mirum & verè θαῦμα ἄπιστον, omnia piſcium genera ſimul appoſita menſæ videre. Puto ſcripſiſſe Heniochum,

—ὁρῶ
Ἅπαντα, θαῦμ' ἄπιστον, ἰχθύων γένη.

Sequenti autem verſu quin ſcriptum fuerit à poëta, vt editur hîc, Περὶ τὴν ἄκραν παίζοντα, non ambigo; Cynulci tamen ſententiæ minus id conuenit. loquitur enim de copia illatorum menſæ piſcium. συμβαλοῦμαί τι καὶ αὐτὸς μέλος εἰς ἔρωτα τοῦ σοφοῦ καὶ φιλτάτου Δημ. Aliquis putet ſcribendum εἰς ἔρανον. nihil tamen mutauerim. Videtur alluſum ad Conuiuium Platonis: vbi à ſingulis conuiuarum loco ſymbolæ exigitur laudatio Cupidinis. Eſt autem ſenarius integer, μέλος εἰς ἔρωτα τοῦ σοφοῦ καὶ φιλτάτου, qui Athenæo aliud agenti excidit: niſi eſt ab aliquo poëta. Quod non temere ſuſpicari ſemper, verùm eſſe poſtea non ſine aliqua voluptate animi deprehendimus, cum in hæc Athenæi verba è libro 15. incidiſſemus. ἐπεὶ δ' ἐνταῦθα τοῦ λόγου ἐσμέν, συμβαλοῦμαί τι μέλος ὑμῖν εἰς ἔρωτα, κατὰ τὸν Κυθήριον ποιητήν. poëta Cytherius, eſt Philoxenus, vel ex his libris ſatis notus. προσηγόρευσαν ἐπευνάκτους ὅτι κατετάχθησαν ἀντὶ τῶν τετελευτηκότων εἰς τὰς στιβάδας, *appellarunt* ἐπευνάκτους, *quod fuiſſent collocati in lectis defunctorum loco*. Conſtat ratio huic nomini: εὐνάζειν eſt collocare in cubili. ἐπευνάζειν *inducere in alterius cubile*. communis formatio poſtulabat ἐπευνάστους. ſed Dores in futuro dicunt εὐνάξω. & in multis retinent τὸ κ. Heſychius paulò aliter, ἐπεύνακτοι, συγκοιμηταί. Sed quos Phylarchus hic vocat ἐπευνάκτους conſentientibus libris omnibus, Heſychius ἐνευνάκτους. Sic ille, ἐνεύνακτοι, παρθένιοι. vt doceret nos conditionem epeunactorum Spartanorum, poſtquam inter ciues ſunt recepti, acutè vocat eos parthenias. Fuerunt Lacedæmone ciues quidam non pleno iure quos parthenias appellabant. Sed caue putes inter parthenias propriè dictos & epeunactos nihil fuiſſe diſcri-

minis. Adi Strabonem, Iuſtinum, & Ariſtotelem in Politicis. Nemo ferat virum doctum, qui emendat ἐπευνάκτους, perperam & ineptè. Quemadmodum illud quoque intolerandum, quod mox pro καταναкοφόρους καλοῦσι δούλους τινὰς, ſcribit, καταναγκοφόρους. Verùm eſt enim quód exhibent ſcripti editique omnes libri, καταναкοφόρους. Sic dicti iſti ſerui, vel quod loco veſtis, νάκη, id eſt, lanatam pellem tenerentur geſtare: vel quod herorum ſuorum comites viatoria cubilia illorum portarent: qua de re plura olim ad Theophraſtum. Quid inter *epeunactos* & *catanacophoros* conueniret, non explicatum eſt Athenæo: ex cuius verbis non aliam niſi nominis inter iſtos conuenientiam colligas: vtrique enim à miniſterio circa lectos nomen inuenerunt, vt expoſuimus. Addit, οἱ δὲ μόθακες καλούμενοι παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἐλεύθεροι μέν εἰσιν, οὐ μὴν Λακεδαιμόνιοι. Aliter, alij, qui *mothaces* volunt fuiſſe conditione ſeruos. Heſychius, Μόθακες οἱ συντρεφόμενοι τοῖς δούλοις παῖδες. & dicti μόθακες παρὰ τὸ ὁμοῦ θεῖν: vnde etiam eſt μόθων. Erant igitur ſerui à pedibus qui aliis Græcis ἀκόλουθοι. dicebantur & μόθωνες, iiſdem Laconibus. Quod ait, mothaces liberos quidem fuiſſe: at non tamen Lacedæmonios: diſcimus inde eos, tantum Lacedæmonios cenſeri ſolitos, qui pleniſſimo iure ciues eſſent, vt Latinè *Quirites*. Et conſtat ex aliis ſcriptoribus ius ciuitatis in ea Rep. magnis multiſque fuiſſe circumſeptum difficultatibus. Lyſandrum iuuenem è mothacibus vnum, quod dicitur hic, fuiſſe, ex Plutarcho non diſcas. fatetur tamē etiam Ælianus libr. 12. cap. 43. Καλλικρατίδας γε μὴν, καὶ Γύλιππος καὶ Λύσανδρος ἐν Λακεδαίμονι μόθακες ἐκαλοῦντο. ὄνομα δὲ ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων, οὓς συνεξέπεμπον αὐτοῖς οἱ πατέρες συναγωνιουμένους ἐν τοῖς γυμνασίοις. Deſunt hic manifeſtò verba quædam. Scribo, ὄνομα δὲ ἦν ἄρα τοῦτο τοῖς τῶν εὐπόρων παίδων δούλοις κείμενον. οὓς συνεξ. Non ſemel hoc genus mendi deprehenſum nobis in elegantiſſimo illo ſcriptore. Exēpli gratia, l. 1. c. 26. ita ſcribitur de Phoc. τοὺς ἐν τῇ ἀκροπόλει ἐν Σάρδεσι δεδεμένους ἄνδρας ἠξίωσεν αὐτὸν, ἀφεῖναι ἐλευθέρους αὐτῷ, Ἐχεκρατίδην τὸν σοφιστὴν, καὶ Ἀθηνόδωρον τὸν Ἱμεραῖον καὶ Δημάρατον· ἀδελφὼ δὲ ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥοδίω. nimis ridicula lectio: quæ ſtare non poteſt, niſi cōcedatur hominem Siculum Himeræum. vel vt habent Plut. cod. Imbrium, fuiſſe Rhodium. Sed ſcribendum, καὶ Δημάρατον καὶ Σπάρτωνα· ἀδελφὼ δὲ ἄρα ἤστην οὗτοι Ῥοδίω. auctor Plutarchus in Phocione. Varia fuêre nomina quibus ſeruos ſuos Lacedæmonij appellarunt, poſtquam eos libertate donaſſent. ἀφέτας dixêre quoſdā: voce quæ reſpondet Latinæ *manumiſſus*, quoſdā ἀδεσπότους, vt qui exiiſſent de ſeruitute herorum. alios ἐρυκτῆρας. iſti tenebantur patronorum corpora ſtipare. nam ἐρυκτὴς, eſt quaſi σωματοφύλαξ, *ſtipator*, & *latro*. Fuêre qui libertos vocarent δεσποσιοναύτας: è re nomine impoſito: quaſi dicas, *herilium nauium magiſtri*. item qui νεοδαμώδεις, vt ſi dicas, *ciues adſcriptitios & nouos*. Error eſt in iſtis verbis quæ ſequūtur, Κτησικλῆς ἐν τρίτῃ Χρονικῶν, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατὸν φησὶν Ὀλυμπιάδι. Ἀθήνησιν ἐξετασμὸν γενέσθαι ὑπὸ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. non eſt ſimile veri, habitū hunc Athenis populi recenſum à Demetrio Phalereo adhuc priuato. Itaque cum illius dominatus incipiat ab anno vltimo Olympiadis centeſimæ quintæ, falsò hic ſcriptum, τῇ δεκάτῃ πρὸς ταῖς ἑκατόν. Probabilius ſit. τῇ ἑκκαιδεκάτῃ. Scripta lectio hoc modo corrupta, φησὶν ἐν τρίτῳ καὶ δεκάτῳ πρὸς ταῖς ρ̄. Numerum ſeruorum qui fuêre quondam in Ægina, proditum hic ex Ariſtotelis ſcriptis, inuenio etiam alibi. Scholiaſtes Pindari explicans hæc de ea inſula verba odæ 9. Olympionicarum.

τεθμὸς δέ τις ἀθανάτων
καὶ τάνδ᾽ ἁλιερκέα χώραν
παντοδαποῖσιν ὑπέστασε ξένοις
κίονα δαιμονίαν.

ſcribit hæc, πλήθει ἀνδρῶν οὕτω φασὶ τὴν Αἴγιναν, ὡς εἶναι ἐν αὐτῇ τεσσαράκοντα ἑπτὰ μυριάδας οἰκετῶν. quæ ex eodem Ariſtotele ſumpta eſſe, nullus dubito.

CAPVT XXI.

Ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. *Serui quinque Scipionis. Sybaritarum dictum.* Solem neque oriētem videre neque occidentem. Sacra via *Romæ. Apex ſacerdotum. Rutilius Rufus. Opſoniorum modus ex lege Fannia:* κατωρυχὰ κρέα. terra nata. *lex ſumptuaria de muneribus canit.*

CLAVDIT librum hunc ſermo habitus à doctiſſimo Larenſe: quo in ſermone non deſunt quæ obſeruemus. Ait, σύγγραμμα ἐκδέδωκε περὶ τῶν δουλικῶν πολέμων Καικίλιος ὁ ῥήτωρ ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς. Quia legimus Atticam aliquando fuiſſe *Acten* appellatam putarunt Docti ſic accipiendam hæc loco eam vocem ac vertunt *in Acte pulchra genitus*. ſed errant hic quoque viri optimi. Hic enim eſt Cæcilius rhetor Siculus qui Romæ floruit æqualis & amicus Dionyſio Halicarnaſſeo. meminêre Cæcilij præter Dionyſium Quintilianus, Lōginus, aliiq; veteres. Καλὴ ἀκτὴ, nomen eſt oppidi in littore Septemtrionali Siciliæ. Ptolemęi codices Καλάκτα vocāt: qui purius Græcè loqui ſtuduerunt, Καλὴν ἀκτὴν, vt Athenæus hic, & libro 11. nec non Diodorus Siculus Bibliothecæ lib. 12. παραπεισάμενος χρησμὸν αὐτῷ δεδόσθαι κτίσαι τὴν Καλὴν ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ. Suidæ corrupta voce dicitur Καλλαντ. nato errore ex eo quod Calaactæ incolę *Calatini* nominabātur, cū deberēt *Calactini*, ita certè eos indigetat clarè Diodorus eodē libro: niſi tamē ibi ſcribendū, τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα: nō vt eſt editum Καλλατίνων. Ait de Scipione publicè miſſo ad componendum diuerſorum regnorum ſtatum, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας. *quinque ſolos duxit ſecum ſeruos.* totidem & Cato Cenſorius narratur ſecum habuiſſe, cum in Hiſpaniā conſul proficiſceretur. Quod ſequitur de Iulio Cæſare, τρεῖς οἰκέτας,

τοὺς

τὺς πάντας συνεπήγετο, minus rectè verſum eſt *tres ſeruos habuit.* Ille verò eo tempore,& ſeruorum ingentem numerum, & familias quoque gladiatorias aliquot habuit: ſed non συνεπήγετο *ſecum ducebat.* De Smindyrida verò Sybarita ait doctus conuiuator, eum quando ad Agariſtæ nuptias Sicyonem profectus eſt, ſecum duxiſſe mille ſeruos, ἁλιεῖς ὀρνιθευτὰς, μαγείρους, id eſt, *qui erant piſcatores, aucupes, coqui.* Si narrationem hãc cum ea conferas quæ apud Ælianum habetur, ſcias ſeruorum triplo maiorem fuiſſe numerum. Scribit enim, ductos χιλίους μὲν μαγείρους, τοσούτους δὲ ὀρνιθευτὰς, καὶ ἁλιεῖς χιλίους. Celeberrimum eſt voluptuarij iſtius dictum quod deinde commemoratur, οὐκ ἔφη τὸν ἥλιον ἰδεῖν εἴκοσιν ἔτη ἀνατέλλοντα οὔτε δυόμενον ἑωρακέναι. Hæc fuit vita Sybaritarum vt pluribus narratur lib. 12. vbi etiã cauſſa quædam affertur, cur illis ita fuerit viuendum. Scriptores verterunt in prouerbium. Cicero De finibus lib. 2. *Nolim mihi fingere aſotos vt ſoletis, qui in menſam vomant, & qui de conuiuiis auferantur, crudique poſtridie ſe rurſus ingurgitent: qui ſolem vt aiunt, nec occidentem vnquam viderint nec orientem.* Seneca epiſt. 122. *Sunt quidam in eadem vrbe antipodes, qui vt M. Cato ait, nec orientem vnquam Solem viderunt, nec occidentem.* Vetus ſcriptor apud Suidam, de Timaſio loquens, homine aſoto, qui ſub Theodoſio vixit. ille, ait, ſummum bonum cenſebat, ἔχειν ἑαυτῷ ὅ,τι βέλτιστο χρῆσθαι, καὶ ἀδεῶς διά τε μέθην νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ εἰδέναι, οὔτ' ἀνατέλλοντα καὶ δυόμενον τὸν ἥλιον καθορᾶν, ἴσω καὶ ὑγραινῷ. Reſtitue negationem, quæ in his deſideratur, νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων ποιούμενοι παρὰ τῶν ἐναντίων, συναποφέρονται καὶ τὰ μοχθηρὰ ζηλώματα. Scribe νῦν δὲ τὴν ἐκλογὴν τῶν χρησίμων οὐ ποιούμενοι, παρὰ τῶν ἐναντ. τ. κ. τ. μ. ζ. *nunc cum nullum vtilium habeant delectum, ſimul cum illis & praua inſtituta referunt ab hoſtibus.* Ait veteris Romanorum modeſtiæ & εὐλαβείας teſtimonia ſupereſſe adhuc in ſacris quæ facerent. ὁδοὺς τὰ γὰρ πορευόμεθα τεταγμένας καὶ ὡρισμένας. reſpicit Sacrã viã ita dictã quod eo itinere vtantur ſacerdotes idulium ſacrorum conficiendorum cauſa. Ex auctoris verbis colligas ſeruatam fuiſſe eandem religionem in omnibus ſacris. qua de re amplius quærendum. Huc fortaſſe pertinet antiquum Numæ præceptum de non adeundis obiter & ὁδοῦ πάρεργον deorum templis. Lege ex Epit. οὐδὲν πλέον τῶν κατὰ φύσιν οὔτε ἠμφιεσμένοι καὶ περὶ σώματα ἔχοντες, οὔτε ἀπαρχόμενοι. non ἀπεχόμενοι. neque in nobis, inquit, modum excedimus cũ ſacra facimus, neque in iis quę diis offerimus. Verbis hiſce, πίλους τε ταῖς κεφαλαῖς περικείμεθα, intelligit apicem ſacerdotum, quem Dionyſius appellat πῖλον ὑψηλὸν εἰς σχῆμα κωνοειδὲς συναγόμενον. Poſt iſta, τὰ δ' εἰς τὰς θεοὺς ἀπαρχαὶ πῶς εἰσι, deeſſe aliquid non dubitamus. nimis enim ex abrupto tranſitus fit ab encomio Romanorũ ad eorundẽ vituperationem. Annon enim vituperatio hæc eſt, cum ait iam olim ex omnibus ciuium Rom. millibus tres ſolùm repertos qui legem Fanniã ſumptuariam ſeruarent? Tres illi fuerunt Mutius Scæuola, Q. Ælius Tubero,& Rutilius Rufus. Itaque pro Ναῦτιος Καικίλιος Τυβέρων, ſcribẽdum ex libris Romanæ hiſtoriæ, Κόϊντος Αἴλιος Τυβέρων. Legi apud virum doctum, Rutiliorum nomen fuiſſe *Nautius*: itaque tranſpoſitis vocibus legendum eſſe. καὶ Ναύτιος Ῥουτίλιος Ῥοῦφος. Vt dicam ingenuè, nihil probo, nihil verum cenſeo, Iſte enim Rutil. ὁ τὴν πάτριον ἱστορίαν γεγραφὼς, is eſt de quo Suetonius in Auguſto, & eruditiſſimus Iuriſconſultorum Iacobus Cuiacius in Obſeruationibus. Publio ei fuit prænomen non Nautio. Laudatur Velleio Paterculo lib. 2. Lex Fannia, inquit, Larenſis ſanciebat τριῶν πλέονας τῶν ἔξω τῆς οἰκίας μὴ ὑποδέχεσθαι κατ' ἀγορὰν δὲ τῶν πέντε. poſtrema ita verte, *diebus autem nundinarum quinque.* Addit, ὀψωνεῖν δὲ πλεῖον τῶν δυοῖν δραχμῶν καὶ ἡμίσεος οὐκ ἐπέτρεπε. Epit πλείους quod ſi probarem, ſupplerem ἔξωθεν nomen ἰχθῦς. nam ὄψον & inde ducta proprium locum habent in piſcibus. Sed præſtat vulgata lectio. Obſonari non permittebat maiore pecunia quam duabus drachmis & ſemis, vel vt Romanè loquamur, denis ſeſtertiis, ſiue aſſibus quadragenis. quàm ſummam in nullo Fanniæ legis capite expreſſam à Latinis ſcriptoribus reperio. Verba legis quæ ad hũc locum pertinent ſunt hæc Auctore A. Gellio. *Lex Fannia fuit lata quæ ludis Romanis, item plebeijs, & Saturnalibus, & aliis quibuſdam diebus in ſingulos dies centenos aſſes impendi cõceſſerat: decẽque aliis diebus in ſingulis menſibus tricenos, cæteris denos.* Cum igitur lege hac pro diuerſitate dierum ſumptuum eſſet diuerſus modus præſcriptus: quod hic narrat auctor aliter accipere poſſe nõ videmur, quã de impenſis ordinariis: eorum videlicet dierum, quos neque priuata neque publica vlla ſolẽnitas reddebat inſignes. Atqui huiuſmodi diebus, non denos ſeſtertios, ſed aſſes denos fuiſſe definitos A. Gellius ſcribit. Iam ſequitur aliud caput legis Fãniæ, κρέως δὲ καπνιστοῦ δεκαπέντε τάλαντα δαπανᾶν εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐπεχώρει. Vocat auctor καπνιστὰ κρέα nõ vno loco, quæ Theop. κρέα ταριχηρά: vulgò ἁλιστά, vt Lat. *ſalitæ carnes* vel *aridæ.* lib. 4. in deſcriptione cœnę triumphalis carnibus καπνιστοῖς opponuntur τὰ τῶν προσφάτως καθιερευθέντων, id eſt, *recens mactatarum victimarum.* Harum carnium, ſalitarum dico & fumo induratarum, communior eſus ſemper quàm recentium. Modus illarum præſcribitur hoc legis Fanniæ capite: quo permittitur ſingulis patribus familias, vt quot annis quindecim talenta ſalitarũ carnium abſumant. Talentum vocãt Græci ſcriptores libras Romanas 120. quemadmodum ex Vitruuio libro ſuperiore diximus. Talenta igitur quinadena efficiunt millena ſexcentena pondo menſuræ Romanæ. Appage virorum clariſſimorum & doctiſſimorum ſententiam, τάλαντον hic pro libra accipientium. Quæ enim ratio, quis color ei interpretationi quæri poteſt? At nimia eſt ſumma quàm diximus. Cõtrarium potius verear. Nulla

enim tam anguſta domus, in qua non ſaltem quina pondo aut bubulæ aut porcinæ quotidie impendantur exhibendæ familiæ. Quanto amplius & liberalius ſalarium ab Impp. olim ſolitum aſſignari? Valerianus quidem Imp. Claudio inter cætera dari iuſſit *laridi libras*, *duo millia annua*. vt in eius epiſtola ad Zoſimionem procuratorem Syriæ ſcriptum. Probo autem tribuuntur in ſalario diurno, præter bubulam & alia quàm plurima, *porcinæ pondo ſex, caprinæ pondo decem*, vt legimus in Valeriani epiſtola ad Præf. Præt. Subiicit, καὶ ὅσα γῆ φέρει λάχανα, καὶ ὀπωρίων ἑψήματα. Scripta lectio λαχάνων: à qua non video cur debeamus recedere. Plato lib. ſecundo de Republica καὶ βολβοὺς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἑψήματα ἑψήσονται. quem locum ante expoſuimus. ὅσα γῆ φέρει appellat, quæ dicebantur in lege *terra nata*. M. Tullius in epiſtola Ad Gallum: *Lex ſumptuaria quæ videtur* λιτότητα *attuliſſe, ea mihi fraudi fuit. nam dum volũt iſti lauti terra nata, quæ lege excepta ſunt in honorem adducere, fungos, heluellas, herbas omnes ita condiunt vt nihil poſſit eſſe ſuauius.* Mox, *Itaque ego qui me oſtreis & murenis facilè abſtinebam à beta etiam & malua deceptus ſum.* Ait περὶ τὸ ἐλευθεριώτατον νομίμως ὑπῆρχον. ſignificat, hos tres de quibus loquitur, contra legem feciſſe legitimè. Nam ſummam impenſarum lege definitam ſeruabãt illi quidem: verùm hoc ideo: quia ab iis emebant, qui communi pretio res non vendebant. Ita fraus ab iis lege ſumptuariæ facta, ſine ſua ipſorum fraude. Scribe, ὁ μὲν γὰρ Τουβέρων περὶ τῶν ἐν τοῖς ἰδίοις ἀγρ. ita editum voluimus: etſi omnes M S S. περὶ. ineptè. Ait, καὶ δῶρον οὐδὲ τὸ μικρότατον ἐδέχοντο. Quid hoc ad legem ſumptuariam? niſi eadem ex parte muneralis quoque fuit: deque iis muneribus cauit, quæ fierent eſculentarum rerum. Mox, ἤκει μὲν εἰς πολυτελῆ δίαιταν ἐκ τῆς παλαιᾶς σωφροσύνης. Legebatur prius, ᾤκει. In nupera editione expreſſa eſt ſcriptura M S S. exemplarium. Sed didici poſtea veram lectionem eſſe ὤκειλεν, vt in libro 12. vbi hæc iterum ex eodem Nicolao deſcripta. neque aliter in Excerptis. Illud breuiter & conciſè dictum paulò poſt, καὶ μειράκια δ' εὔμορφα ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς: pro, τιμῆς ὑπερβαλλούσης τὴν τιμὴν τῶν ἀγρῶν. *Catamitos à quibuſdam emi impenſiore pretio quam prædia quædam conſtiterint.* Ab Epit. exulat vox ἀγρῶν. quam retinendam omnino cenſeo, vel mutandam in ἀγοράζουσι. Quod autem præcedit de pretio inſano κεραμίων Ponticorum, aliis verbis ex eodem Catone Plutarchus narrat in Sympoſiacis libro quarto, problem. 4.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER SEPTIMVS.

CAPVT I.

Argumentum huius libri & ſequentis, εὐφραίνεσθαι. οὐ συμπεριφέρομαι: *Clearchi libri* Περὶ γρίφων. κτίζειν ἑορτήν. φαγησιπόσια *&* λαγυνοφόρια. συνοικία. φοινικεώλ... διὰ νυκτὸς *pro* δι' ὅλης νυκτὸς, *& ſimilia*. ætatem. *Cœnæ opportunum tempus. differentia inter* πέψιν *&* σῆψιν. *Olympiodori locus animaduerſus.*

IAM dipnoſophiſtę cœnam legitimam aggrediuntur, vt diximus quarti libri initio. Piſces primi omnium menſæ illati, ante alia omnia deſcribuntur hoc libro, & magna etiam ſequentis parte. In ipſo huius principio εὐφραίνεσθαι verbum non intellexerunt interpretes. Ait, οἱ κυνικοὶ πάντων μᾶλλον εὐφραίνοντο. illi aiunt, *quàm cæteri magis lætabantur.* debebant, *auidius quam omnes alij epulabantur*, εὐφραίνεσθαι id eſſe ad Suetonium docuimus. Iidem perperam emendant ἑστιᾶς pro ἑστιᾷ, cum ait Cynulcus, ἐπεὶ ἡμᾶς δειπνοῦμεν ὦ Οὐλπιανὲ, λόγοις γὰρ ἑστιᾷ, προβάλλω σοι, id eſt, *quoniam tibi Vlpiane pro epulis ſunt ſermones, interea dum nos cœnamus, propono tibi hanc quæſtionem.* ἑστιᾷ paſſiuum eſſe non animaduerterunt. Iidem mox etiam ſeriem orationis mirè peruertunt, & quæ auctor facit loqui Cynulcum, ipſi nullo iure tribuunt Vlpiano. Quęſtio proponitur Vlpiano hæc à Cynulco: περὶ τίνι εἴρηται φαγήσια ἑορτὴ, καὶ φαγησιπόσια: quum nihil veniret in mentem Vlpiano quod reſponderet, primùm circumlationem ciborum inhibet, vt ſine fraude ſua reuocare in memoriam poſſet quod legerat olim: deinde cum interiecta modici temporis mora nihil ei ſuccurreret, οὐ συμπεριφέρομαι, ait, ὦ σοφώτατε. id eſt, *Non concedo tibi ô Cynulce, quod à me petis*, ſignificat, elegantiſſimo loquendi gene

di genere vſus, ſe quò vocaretur à Cynulco non venturum: neque ſatisfacturum propoſitæ ab illo quæſtioni. Inuitati ad conuiuium ſi vocationem admittebant, conſenſum verbo συμπεριφέρομαι indicabant: ſin ituri non eſſent, οὐ συμπεριφέρομαι inquiebant, quod erat dicere, non ibo quò me vocas, & vt Xenophon loquitur, παραιτοῦμαι τὴν κλῆσιν. Vſum hunc iſtius verbi nemini adhuc, opinor adnotatum, expoſuimus libro quarto, capite 26. Eruditiſſimus Dalecampius ea voce non intellecta, abſurda multa hîc commiſit. Sed ipſa auctoris verba inſpiciamus. καὶ δὴ ἀποπνιγεὶς, ἐπιχέων τε κελεύσας τοὺς παῖδας τὴν περιφοράν, καίτοι ἤδη οὔσης ἑσπέρας. omnia hæc Athenæus ex perſona ſua de Vlpiano. *tum illi, ait, baſiſſet aqua, iuſſiſſetque pueros, vt deſiſterent cibos circumferre, licet iam aduesperaſcebat:* ſequuntur ipſius Vlpiani verba, οὐ συμπεριφέρομαι ὦ σοφώτατε ὥστε λέγειν σοι καιρὸς, ἵνα μᾶλλον ἐκ δειπνήσῃς ἥδιον. Deeſt verbum φησὶ poſt οὐ συμπεριφέρομαι. Malim etiã, ἵνα καὶ μᾶλλον δ. *Non exorari me ſinam inquit, vir ſapientiſſime: itaque iam accinge ipſe te ad dicendum, vt eò magis ac lubentiùs cœnes.* Subiicitur Cynulci reſponſum vſque ad illa, θαυμαστὸν τῶν δὲ πάντων τὸ ἀπαίδευτον τοῦ Κυνούλκου. Citatur hic Κλέαρχος ἐν τῷ προτέρῳ Περὶ γραφῶν. Legitur alibi, Περὶ γραφῶν: quod arridet magis niſi tamen verum eſt Περὶ γρίφων. nam ex libro Clearchi *De gryphis*, multa etiam alibi recitantur Athenæo. vide lib. 10. Sic alij multi de pictura libros ediderant. Antigonum & Xenocratem laudat Plinius libro 35. cap. 10. Lib. 14. Περὶ γραφῶν. inſcribuntur hi libri, vt puto, mendosè. [Scripſerat Clearchus & περὶ γρίφων, *de Gryphis*, vnde multa proferentur libro 10. neque dubito hic quoque ita reſtituendum libri Clearchei titulum.] Clearchi locus vt eſt editus, ſenſum nullum habet, Φαγήσια, οἱ δὲ φαγησιπόσια, προσαγορεύουσι τὴν ἑορτήν. ἐξέλιπε δὲ αὕτη, καθάπερ ἡ τῶν ῥαψῳδῶν ἣν ἦγον κατὰ τὴν τῶν Διονυσίων, ἐν ᾗ παριόντες ἕκαστοι τῶν θεῶν οἷον τιμὴν ἀπετέλουν τὴν ῥαψῳδίαν. Dalecampius ſcripſit ἑκάστοις, idque reperimus in Epito. vbi eſt etiam παρόντες pro παριόντες: & καὶ ἡ τῶν Διονυσίων mutata diſtinctione, pro κατὰ τὴν τῶν Δ. Placebat nobis τῷ θεῷ ſcribi: cæterorum nihil mutari. Senſum hunc eliciebamus. Phageſiorum feſtum celebrari deſiit, vt & rhapſodorum: quod per Bacchanalia agitabant. In eo feſto ſtatuam dei (Bacchi nempe) prætereuntes ſinguli rhapſodi verſus recitabant, atque hoc illi quaſi honorarium pendebant. Cùm ait, καὶ τὸ βιβλίον κεκτημένος οὐ φθονήσω, ſignificat ſe poſſidere librum Clearchi. κεκτημένος valet, *qui nactus ſim & penes me habeam*: non, *cum nactus fuero*. Callias ille à quo dicitur Euripides quædam ſumſiſſe, haut ſcio an alius ſit à Callio comico, ex cuius fabulis quædam tranſtuliſſe Menandrum in ſuas obſeruat Clemens Alexandrinus. De eo Suidas. Videamus quid appellet Eratoſthenes κτίζειν ἑορτὴν, ſcribens, τοῦ Πτολεμαίου κτίζοντος ἑορτὴν, καὶ θυσιῶν παντοδαπῶν γένη, καὶ μάλιστα περὶ τὸν Διονύσιον. *feſtum inſtituere* ſine dubio ſignificat hoc loquẽdi genus Sicut Latini ſuum *condere* vſurpãt. Scribo autem καλεῖται Λαγυνοφόρια numero multitudinis ex perpetuo vſu Græcorum: non καλεῖται Λαγυνοφόρια. neque laudo Euſtathium & Abbreuiatorem, qui pro eo quod in noſtris libris ſcriptum φαγήσια ἑορτὴ & φαγησιπόσια, ipſi ſcribunt φαγησία, & φαγησιποσία. Corruptum eſt Ptolemæi reſponſum ad ſororem *Vocatur*, ait, *hoc feſtum Lagenophoria*, καὶ τὰ κομισθέντα αὐτοῖς. οἱ δειπνοῦσι κατακλιθέντες ἐπὶ στιβάδων. Lege, καὶ τὰ κομισθέντα ἕκαστοι δειπνοῦσι κ. vel hoc modo, τὰ κομισθέντα αὑτοῖς ἰδίᾳ δειπνοῦσι Sic ſtatim, ἐξ ἰδίας ἕκαστος λαγύνου πίνουσι: & paulò poſt σύγχεῖται κατ᾽ ἰδίαν. Ex eo quod ait, ἐμβλέψασα πρὸς ἡμᾶς, nempe regina Arſinoe, paret deſcriptum eo libro fuiſſe ab Eratoſthene, vel ſuum, vel alius cuiuſdam cum Arſinoa colloquium. Συνοίκια vocant Græci τὰ πλείονα ἐφέστια, vt interpretatur Heſychius: locum intelligens vbi plures ſeparatim habitant Ita etiam nomen συνοικίαν exponit Æſchines orator. hic verò Arſinoa nominat συνοίκια contubernia epulas agitantium. Elegans eſt in illius verbis figura quæ πρὸς τὸ σημαινόμενον dicitur, ἀνάγκη, ait, τὴν συνοικίαν γίνεσθαι (videlicet ῥυπαρὰν: & fortaſſe id verbum deeſt.) παμμιγοῦς ὄχλου θοίνην ἕωλον καὶ οὐδαμῶς εὐπρεπῆ παρατιθεμένου pro παρατιθεμένης. vt ὡς φασαν ἡ πληθύς. *Turba ruunt in me.* & in Achæi verſu paulò poſt πολὺς ὅμιλος χαίνοντες, de quo ſeq. capite. Putidum eſt deliberare an legendum ſit θοίνην αἰόλην pro ἕωλον. nam imperitiſſimus Græci ſermonis fuerit, cui perſuaderi potuerit vel tolerabilem eſſe eam coniecturam. ἕωλον θοίνην vocat *dapes pridianas*. Axionicus in Chalcidico, Γλαύκου βεβρωκὼς τέμαχος ἑφθὸν τήμερον, Αὔριον ἕωλον τοῦτ᾽ ἰδὼν οὐκ ἄχθομαι. Vituperãtur vt plurimum ἕωλοι cibi. quanquam memini Hippocratem in libro Περὶ παθῶν præcipere quibuſdam ægris vt vtantur cibis ἑώλοις καὶ ψυχροῖσι. Selige mox rectè Ariſtophanis verba immixta ſuis ab auctore. Sunt autem iſta:

—εἶτα πῶς δειπνήσομεν
τοσαῦτα δεῖπνα; ἴσως διὰ νυκτός.

At quæ putarunt comici eſſe interpretes, Athenæi ſunt, grammaticè explicãtis phraſin Ariſtophanis διὰ νυκτός. Ait, perinde eſſe ac ſi dixiſſet poeta δι᾽ ὅλης νυκτός. Sic dicimus διὰ βίου, pro δι᾽ ὅλου βίου, & vt explicat Heſychius, διὰ παντὸς ἀεί. Latini ſimiliter *ætatem*, pro per omnem ætatem. Plautus, *Aetatem velim ſeruire, Libanum vt conueniã modò.* Lib. 9. ſic exponimus δι᾽ ἐνιαυτοῦ *toto anno*. Facit hûc Harpocrationis obſeruatio. Δι᾽ ἐνιαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ δι᾽ ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Λινδίων φόρου. Τηλεκλείδης δὲ ἐν τῷ Πρυτανείῳ, δι᾽ ἡμέρας εἶπεν, ἀντὶ τοῦ δι᾽ ὅλης τῆς ἡμέρας. Homerico teſtimonio quo probatur nominis ὅλος ellipſis, τετυγμένος διὰ μήλων, Epitome interpretamentum adiicit, ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν μήλων. quæ eſt apud Euſtathium. Ex verbis Ariſtophanis

δειπνή

διαπνήσομεν διὰ νυκτὸς, occaſionem ſumit Daphnus medicus aliquid de cœnę tempore dicendi. Ait igitur cōducibilius eſſe noctu cœnare quam interdiu. Cauſſam affert ſuæ opinionis, quia Lunæ ſidus concoctioni aptius ſit, vt quod vim habeat putrefaciendi. Nam, inquit, κατὰ σῆψιν ἡ πέψις. deinde exemplis duobus docet Lunam eſſe σηπτικὸν: quod carnes victimarum noctu mactatarum faciliùs corrumpantur: itemque ligna illa quæ Luna lucente fuerint cæſa. Poſtremò argumentatione à ſimili ducta probat iuuari concoctionem à Luna: quoniam, καὶ τῶν καρπῶν οἱ πλεῖστοι πρὸς τὸ σελήνιον πεπαίνονται. *fructuum plurimi ad Lunæ lumen matureſcunt.* Verùm quidem eſt lucente Luna faciliorem eſſe viam ad putrefactionem, cum reddat ipſa aerem calidum atque humidum: quod temperamentum eſt maximè σηπτικόν. ſed concoctionem cum putrefactione malè cōfundit Daphnus, ſiue potius Athenæus: quem ſæpe ſumus experti philologię quàm philoſophiæ ſacris auſpicatiùs initiatum. Antiquiſſimi philoſophi ita ſentiebant. Plut. ἡ πέψις ἔοικεν εἶναι σῆψις, ὡς Ἐμπεδοκλῆς μαρτυρεῖ, λέγων, Οἶνος ἀπὸ φλοιοῦ πέλεται, σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ. appellat Emped. *aquam putrefactam*, vitis ſuccum poſtquam concoctum eſt: & ad maturitatem peruenit. Sic ἄσηπτον ponebant pro ἄπεπτον, vt docet Galenus ſexto commentario in primum Aphoriſmorum. At eſſe diuerſa σῆψιν & πέψιν nemo iam ignorat ex diſputationibus quà philoſophorum, quà medicorum. lege Ariſtotelem, in 4. Meteorologico, & Galenum De facultatibus naturalibus libro ſecundo, duodecimo verò primæ philoſophiæ de diſcrimine inter hæc duo, ſunt hæc notatu digniſſima verba. ἡ σῆψις, ait, καὶ τὸ σαπρὸν τέλευτημα τοῦ πεφθέντος ἐστί. Sed obſeruemus auctoris noſtri verba: neque enim dixit cōcoctionem ciborum eſſe σῆψιν, ſed fieri κατὰ σῆψιν. etiam peripatetici faciūt hæc affinia Olympiodorus, quo loco explicat quid inter illa ſit differentiæ. λεγόμεθα πρῶτον ὅτι ἡ πέψις. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν χρῆσιν λέγομεν αὐτὴν πέψιν. ἐπεὶ ὅσον πρὸς τὸ πεττόμενον, σῆψίς ἐστι. Leguntur hæc in commentariis ad quartum Meteorolog. Nemo negauerit prima verba, longioris periodi fruſtum eſſe. Lego ac ſuppleo: λέγομεν πρῶτον, ὅτι ἡ πέψις τοῦ πεττομένου οὐκ ἔστι πέψις ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν &c. hoc eſt, *coctio non eſt eius quod coquitur coctio: ſed nos ratione vſus noſtri eam vocamus coctionem: nam eius quidem reſpectu quod coquitur putrefactio eſt.*

CAPVT II.

ὄψον, ὄψον θαλάττιον θαλάττια de piſcibus. ὀψοφαγεῖν, εὐοψος ἀγορά. Naturales propenſiones aut abominationes variarum rerum. vocis ὄψον etymum. πρόπιεν κοῖλον. χορὸς σαίνεσι. Achæi fabula Μοῖραι.

RITE & ordine fecit Athenæus, cum libro hoc tractaturus de piſcibus, de communi omnium appellatione initio quædam propoſuit. Docet igitur nos iſto loco, piſces vulgò dictos etiam ὄψα. Omnia opſonia, inquit, ὄψα appellantur: ſed ex omnibus ſolus piſcis obtinuit tandem, vt ὄψον ſimpliciter cùm dicitur, piſcis intelligatur. Antiquioribus Gręcis & ὄψον & προσόψημα, nō aliud ſignificabant, quàm προσφάγιον: id eſt, *quicquid ad panem adhibetur*, vt vertit Cicero apud Xenophontem Latini *opſonium*, aut *pulmentum* ſiue *pulmentarium*, vt rectè vetus interpres Noui fœderis. At ὄψον pro *piſce*, apud vetuſtiſſimos Grecorum ſcriptorū non legas: ſed ὄψον θαλάττιον, vt apud Hippocratem paſſim. Polybius quoque in deſcribenda felicitate Luſitaniæ, τὸ θαλάττιον ὄψον μεγάλην ἔχει διαφοράν. Atque hæc piſcium appellatio ita familiaris fuit primis temporibus, vt non ſolùm marinos ver... ſine diſcrimine omnes piſces dicerent ὄψα θαλάττια, aut etiam θαλάττια ſolùm Hippocrates. De morbo ſacro, ἀπέχεσθαι κελεύοντες θαλασσίων, τρίγλης, καὶ μελανούρου, κεστρέως, ἐγχέλυος. anguilla etſi ingreditur maria, fluuiatilis tamen piſcis eſt potius quā marinus. Libro 1. de morbis mulieribus, χρήσθω ὄψοισι θαλασσίοισι μᾶλλον ἢ κρέασι, ſic & alibi ſæpe θαλάσσια & κρέα opponit. non vtique marinos tantùm, ſed omnes in totum piſces intelligens. Interpretes, qui obſeruatiunculam hanc rectè hic capere non potuerunt, locis ſexcentis ὄψον *opſonium*, verterunt, cum deberent *piſces*. ὀψάριον *paruum opſonium*: vbi erat vertendum, *piſciculus*. Gloſſarium vetus ὀψάριον ·· *ciculus*. ſcribe *piſciculus*. Somnium merum eſt quod iam olim vigilantes quidam grammatici ſomniarunt, ὀψάριον, non piſciculum ſignificare, ſed piſcem, ὅτι ἐστὶ τὸ ὄψον αἱρεθὲν ἐκ τῆς θαλάττης. Iidē interpretes εὔοψα χωρία, id eſt *loca piſcoſa*, vertūt *boni opſonij*, in Archiſtrati verſu Ἄλλως δ' εὔοψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ Κάρυστος. Porrò quod piſces appellarint Græci ὄψα in cauſſa eſt auiditas eius cibi quæ fuit Græcis familiaris: cùm ab inſtituto: erant enim plerique dediti gulæ & cupediis: tum à natura. Sunt enim naturales quædam propenſiones hominum, quarum cauſſæ ab humano ingenio afferri non poſſunt. Hoc voluit Athenæus, cum hoc loco narrare inſtituit quoſdam, bubulæ amantes, vt Herculem: quoſdam φιλοσύκους, vt Platonem: alios φιλοβότρυς, vt Arceſilam: nonnullos, φιλομήλους, vt Philippum & Alexandrum eius F. Quemadmodum autem propenſiones huiuſmodi in quibuſdam à natura ingeneratas videre eſt: ſic etiam odia & abominationes in multis, quas equidem mirari magis ſoleo. Quam multi ſunt quos Attalicis conditionibus non adducas, vt caſeum deguſtent, aut pirum, aut vinum? Notus mihi fuit apud Volcas Arecomicos adeò μισόμηλος quidam, vt ad mali aſpectum vel odorem totus horreret. Huic cum nuper amicus literas traderet, quas in mantica, vt fit, habuerat, vbi erant poma, ille verò eas abominatus ſtatim proiecit, neque vnquam legere ſuſtinuit. quin hoc adeò hominem commouit, vt ægrè impeditus ſit

quominus

quominus factam ſibi iniuriam vltum iret.] Cõſtantium quoque Auguſtum Conſtãtini filium, *pomorum quicquam quoad vixerit guſtaſſe nunquam*, auctor Ammianus Marcellinus lib. 21.] Conditor ille rerum Alexandri quem vulgati codices *Dorotheum* nominant, in Excerptis dicitur *Theodorus*. Probat deinde voce ὄψον ſignificari generaliter πᾶν τὸ πυρὶ κατασκευαζόμενον εἰς ἐδωδήν. *quicquid igne paratur ad edendum*. Duplicem ei probando vocis ὄψον etymologiam affert. vel quaſi ἕψον ab ἕψω: vnde dicantur ἑφθὰ *elixa*. vel ab ὀπτᾶν vt propriè ſic dicatur quod aſſatum eſt. Sed de hoc etymo audiamus aliorum magiſtrorum iudicium. Γίνεται, aiunt, ὄψον παρὰ τὸ ὀψέ. διότι οὐχ ἕωθεν ἀλλ' ὀψὲ τοιαύτας τροφὰς προσεφέροντο. ἢ μᾶλλον ὅτι ὀψὲ καιροῦ εἰς χρῆσιν ἦλθεν ἀνθρώποις ἡδονῆς χάριν, τὸ ὄψον. Οἱ περὶ τούτου γὰρ ἀπλοϊκῶς ἔζων. τὸ δὲ εἰπεῖν ὡς ἐκ τοῦ ἕψειν γίνεται τὸ ὄψον, οὐ πάνυ δίκαιον, ὅτι τε ἄλλα, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἕψω δασύνεται, τὸ δὲ ὄψον ψιλοῦται. Verſus Sophoclis qui ſequuntur, ita ſcripti fuerant à poeta,

> Χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπερρόθει
> Σαίνουσι τ' οὐραίοισι τὴν κεκτημένην.

Chorus mutorum piſcium cum ſtrepitu adueniebat. Atque illi caudis adulabantur ſuam dominam. Thetim fortaſſe intelligebat, aut Nereïdũ vel Leucothearum vnam. Athenæus more ſuo poetæ verba leui mutatione ſententiæ ſuæ accommodauit. [Poteſt etiam mutata diſtinctione ſcribi, ἐπερρόθει Σαίνουσιν οὐραίοισι τ. quæ lectio Ioſepho Scaligero magis placebat.] Locum Achæi qui ſtatim ſequitur, ita ſcribimus & diſtinguimus.

> —πολὺς γὰρ ὅμιλος ποντίας
> Κοίλης σοβεῖται, ἐνάλιος θεωρία
> χρεμίνοντες οὐραίοισιν ὕδατος ἁλός.

Videtur Achæus ſuperiorem Sophoclis locum in diuerſa ſententia eſſe imitatus. fuit enim Sophocles natu grandior, vt ſcribit Suidas. Πόντιον κοῖλον, periphraſis eſt maris. *marinum cauum* pro cauo vbi eſt mare. Neque Geſnerum audiet hîc neque Dalecampium, qui doctiſſimorum hominum auctoritati rationem eſſe anteponendam ſtatuerit. Iam ὅμιλος χραίνοντες, vt in verſibus Sophoclis χορὸς σαίνουσι, & ſimilia, de quibus ſuperiore capite. Achæi fabula vnde hæc ſunt, appellatur Μοῖραι, conſenſu librorum omnium. Heſychius in Νυμφόβας laudat hunc poetam ἐν Μύρσαις. vbi fortè ſcribendum ἐν Μοίραις. Laudatur etiam Hermippi comici fabula eodem nomine. Quæ ex Amphidis Leucade adducuntur, ſcribenda ſunt hoc modo,

> Ὅστις ἀγοράζων ὄψον......
> Ἐξὸν ἀπολαύειν ἰχθύων ἀληθινῶν,
> Ῥαφανίδας ἐπιτυμῶν πρίασθ', μαίνεται.

In primo quædam omiſſa ad ſententiam non neceſſaria: puta, ὦ δέσποτά σου. quid autem appellet poeta, piſces ἀληθινοὺς, ſciremus ſi extaret eius fabula. Xenophontis locus extat in tertio Commentariorum. vbi hodie βλακώτατος minus rectè pro βλακιστάτος.

CAPVT III.

De epico Cyclo non protrita, & parum vulgò nota.

TRACTATIONEM de ſingulis piſcibus vna adhuc obſeruatio præcedit. Sophoclis verſus eſt in Aiace Lorario, Ἔφηνεν ἐλλοῖς ἰχθύσι διαφθορεῖν. Non paſſim obuia aut in frequenti vſu poſita eſt vox ἐλλός. Itaque de ea quærunt dipnoſophiſtæ. Quæſtio ita proponitur. ἐζήτησέ τις, εἰ καὶ ἄλλος πρὸ αὐτοῦ ἰχθῦς τῷ ὀνόματι κέχρηται. Reſpondet Zoilus huic quæſtioni in hæc verba: οἶδα ὅτι ὁ τὴν Τιτανομαχίαν ποιήσας, εἴτ' Εὔμηλός ἐστιν ὁ Κορίνθιος, ἢ Ἀρκτῖνος, ἢ ὅστις δὴ ποτε χαίρει ὀνομαζόμενος, ἐν τῷ δευτέρῳ οὕτως εἴρηκεν, Ἐν δ' αὐτῇ πλωτοὶ χρυσώπιδες ἰχθύες ἐλλοὶ Νήχοντες παίζουσι δι' ὕδατος ἀμβροσίοιο. Ἔχαιρε δὲ Σοφοκλῆς τῷ ἐπικῷ κύκλῳ. ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ μυθοποιΐᾳ. Summa reſponſionis hæc: Sophoclem cum appellauit piſces ἐλλοὺς, imitatum eſſe vetuſtiſſimum poetam Gigantomachiæ auctorem, qui primus ita locutus. neque hoc mirum videri debere de Sophocle: cùm is poeta Epicum cyclum plurimum amarit: adeò vt integrarum fabularum argumenta inde ſumpſerit. Hæc Zoili mens: quæ etſi clarè à nobis iam expreſſa eſt: nemo tamen illam ſatis aſſequetur, quin ſciat de Epico cyclo, quæ ignorarunt interpretes. Longè enim fallitur eruditiſſimus Dalecampius: neque ἐπικὸς κύκλος eſt quod putauit ille: ſed nomen corporis cuiuſdam poetici compoſiti olim ex antiquiſſimis poetis epicis, qui hiſtoriam fabularẽ deſcripſerant. [cuius hiſtoriæ præcipua capita, & veluti σύνοψιν breuè habes apud Lucianum in Cõmentario de ſaltatione.] Pars huius corporis Titanomachia fuit: vt ex iſto Athenæi loco diſcimus, & Euſebij ac Procli verbis quæ mox ſubiiciemus. Id opus veteres appellarunt Κύκλον, vel Ἐπικὸν κύκλον, vel τὸν τῶν ἐποποιῶν κύκλον. Philoſtratus in epiſtola ad Iuliam Auguſtam. αἱ δὲ ἀποσχεδίους εἴτε προσβολαὶ τῶν λόγων Γοργίου ἐπεχωρίαζον πολλαχοῦ μὲν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ τῶν ἐποποιῶν κύκλῳ. quanquam hic locus aliter fortaſſe exponi debet. Cæterùm Epici cycli argumentũ Photius ex Proclo declarat in Bibliotheca, his verbis. Διαλαμβάνει δὲ καὶ περὶ τοῦ λεγομένου Ἐπικοῦ κύκλου. ὃς ἄρχεται μὲν ἐκ τῆς Οὐρανοῦ καὶ Γῆς μυθολογουμένης μίξεως. ἐξ ἧς αὐτῷ καὶ τρεῖς παῖδας γεννῶσιν ἑκατοντάχειρας, καὶ τρεῖς ἑτέρους ἀποτίκτουσι Κύκλωπας. διεξέρχεται δὲ περὶ θεῶν, τά τε ἄλλα τοῖς Ἕλλησι μυθολογούμενα, καὶ εἴ πού τι καὶ πρὸς ἱστορίαν ἐξαληθίζεται. καὶ περατοῦται ὁ Ἐπικὸς κύκλος συμπληρούμενος ἐκ διαφόρων ποιητῶν μέχρι τῆς εἰς Ἰθάκην ἀποβάσεως Ὀδυσσέως. λέγει δὲ ὡς τοῦ Ἐπικοῦ κύκλου τὰ ποιήματα διασώζεται καὶ σπουδάζεται τοῖς πολλοῖς, οὐχ οὕτω διὰ τὴν ἀρετὴν, ὡς διὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων. λέγει δὲ καὶ τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς πατρίδας τῶν πραγματευσαμένων τὸν Ἐπικὸν κύκλον. Adſcripſimus locum totum: quia inſignis eſt de opere inſigni. Habes hic totius Epici cycli argumentum. Cùm enim Varro hiſtoriam omnem in tria tempora diſtinxerit, adelum,

adelum, mythicum, & hiſtoricum: quicquid vetuſtiſſimi poetæ de origine mundi, de generatione deorum, de hominum ætate prima, de gigantibus ſiue Titanibus, deque antiquis heroibus eorumque geſtis cecinerant, eo opere continebatur. Principium illius erat, quale videmus Bibliothecæ Appollodori principium: qui à Cœlo & Terra exorſus eſt. Deſiiſſe ait Photius in Vlyſſis cæde: vt non omne penitus mythicum tempus eo volumine fuerit comprehenſum. Quare autem id τεῦχος fuerit appellatum κύκλος, cauſſam non video aliam niſi præſtantiam figuræ eius. Nam quia orbis figura omnium abſolutiſſima & capaciſſima eſt: propterea id corpus quod hiſtoriam fabularem contineret vniuerſam à capite ad finem prope totam, *Orbem* aut *Circulum* nominarunt. Sic librum Anthologiæ quo complexus eſt olim Agathias, quicquid ferè in eo genere laude dignum habuit Græcia, Κύκλον vocant ſcriptores. Suidas, Ἀγαθίας συνέταξε τὸν Κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς συνῆξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν. neque omnino malè idem Suidas alibi, poemata *Cyclia* interpretatur τὰ ἔχοντα τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. Talia enim fuerunt, ex quibus Epicus cyclus conſtabat. Porrò antiquiſſimos tantùm poetas in eum orbem fuiſſe coactos teſtatur Alexandrinus Clemens, Stromat. lib. primo. Ταῦτα, ait, προήχθημεν εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ἐν τοῖς πάνυ παλαιοῖς τοὺς τοῦ κύκλου ποιητὰς ἐθίασιν. ad quę verba ſi diligenter animum aduertimus, intelligemus auctores Cycli eos fuiſſe qui à Clemente illo loco nominantur inter vetuſtiſſimos. Eos puto fuiſſe iſtos. Onomacritum, Leſchem, Arctinum, & Eumelum, quem ἱστορικὸν ποιητὴν vocat Pindari ſcholiaſtes ad odam 13. Olympionicarum. Non dubito fuiſſe item alios in queis fortaſſe erat Dionyſius poeta antiquiſſimus κυκλογράφος, vt Tzetzæ appellatur Chiliade 12. quem neſcio dicam an negem eſſe eundem cum Dionyſio Samio quem περὶ κύκλου ſcripſiſſe, aliquot locis docet Athenæus, ſed hunc potius Cycli interpretem quàm poetam fuiſſe cenſeam laudatur Appollodoro lib. 1. Scholiaſtes Pindari ad Odam 4. Iſthmionicarum, Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἡρακλέους ἐκ Μεγάρας παίδων, διαλλάττουσι. Διονύσιος μὲν ἐν πρώτῳ κύκλων Θηρίμαχον καὶ Δηικόωντα. Scripſit & Heſiodus Theogoniam: ſed quam fuiſſe in Cycli ſyntagma relatam non puto. Separatur enim Heſiodus à Cyclicis ab antiquo ſcriptore, vnde hæc profert Euſebius, Προπαρ., lib. 1. Εἶθ' ἡ Ἡσίοδος οἵ τε κυκλικοὶ περὶ ἐπικεχειρημένοι Θεογονίας, καὶ Γιγαντομαχίας καὶ Τιτανομαχίας ἔπλασαν ἰδίας καὶ ἐκτομάς. Cyclicos hîc intelligo Epici Cycli auctores. à quorum numero Heſiodus excluditur. Sed non defuerunt: qui & Heſiodum & Homerum Cyclicorum appellatione complecterentur. Magni Etymologi auctor ſcribit alicubi, παρὰ τοῖς κυκλικοῖς αἱ ψυχαὶ νεκάδες λέγονται: deinde Homeri verſum ſubiicit ex Iliadis ῥαψ. ε. quaſi Homeri poemata pars eſſent Cycli: quod tamen non arbitror. Verius puto, ad imitationem Epici Cycli, cæterorum quoque poetarum κυκλικούς, fuiſſe ſolitos appellari, quicumque materiam aliquam continua ſerie pertexuiſſent, vt fecit princeps poeta Troianum bellum & Vlyſſis errores. Similiter Antimachum qui Thebanam hiſtoriam multis libris deſcripſerat *cyclicum*, & eius Thebaidem κυκλικὴν veteres nominant. Athenæus lib. 11. ὁ δ' Οἰδίπους ἐκπώματα τοῖς υἱοῖς κατηράσατο, ὡς ὁ τὴν κυκλικὴν Θηβαΐδα πεποιηκώς φησιν. Iſidorum hoc voluiſſe puto, cum iſtud nobis ænigma proponeret lib. 6. *Cyclus paſchalis vocatus, eo quod in orbe digeſtus ſit, & quaſi in circulo diſpoſitum ordinem complectatur annorum ſine varietate & vlla arte: vnde factum eſt, vt cuiuſque materia carmina ſimplici forma facta cyclica vocarentur.* quàm ineptum eſt, à circulo paſchali putare nomen inueniſſe cyclica poemata? Sed legerat apud Græcos, quod vetus interpres Ariſtophanis ſcribit, κύκλια dici, τὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντα. Etſi autem Cycli epici plures fuerunt auctores: interdum tamen de eo ſic loquuntur antiqui, quaſi vnius ſolùm fuiſſet opus. Euſtathius ad 4. Odyſſeæ, δίκτην δὲ Ἀρίσταρχος μὲν τὸν ἐπαίτην λέγει παρὰ τὸ δίχεσθαι, ὁ δὲ κυκλικός φασιν, ἤγουν ὁ τῶν κυκλίων ποιητής, ὀνομαστικῶς ἀκούει τὴν λέξιν. Cyclicus hic nuncupatur aliquis è poetis Epici Cycli: in cuius extremo tota Vlyſſis fabula continebatur, vt ex Photio antè diximus. Sic accipiendum apud Horatium.

Nec ſic incipias vt ſcriptor Cyclicus olim.

quem poetam intelligat Horatius, nominatim indicare non poſſumus: vnum certè aliquem è Cyclicis illis de queis loquimur, voluit ſignificare. Docti putant Staſimum auctorem τῆς μικρᾶς Ἰλιάδος intelligi. Sanè cum poetam inter Cyclicos habitum fuiſſe oſtendunt antiqua in Ariſtophanem ſcholia ad Equites: in quibus cum hiſtoria quædam ex Iliade parua eſſet narrata, ſequûtur ſtatim hæc verba τῶν ἐκ τοῦ κύκλου ἀφέλκυσμα, nihilominus tamen Staſimum, vel Staſinum Cypriorum poetam, & paruæ Iliadis diſertè Photius ſeparat à Cyclicis. Quamobrem ex huius ſententia *cyclicus* apud Horatium non erit Statimus, ſed alius quis τῶν ἐκ τοῦ κύκλου quos ait idem Photius, nō propter aliquam in carmine præſtantiam ſolitos commendari: ſed tantum propter rerum ſeriem eo corpore comprehenſarum. Atque hoc valde congruit illi loco Horatij, vbi ineptiarū arceſſitur is quem cyclicum nominat Veterum in Homerum σχολίων auctor, hos Cyclicos etiam *Polemonios* fuiſſe appellatos indicat. Ait enim ἱστορία παρὰ τοῖς Πολεμωνίοις ἤτοι κυκλικοῖς. Quæ autem ratio eius appellationis? An ſimile eſt vt ſi quis ius ciuile Romanorum Tribonianeum diceret, quia Tribonianus id cōgeſſit ac digeſſit. Fieri poteſt, vt qui primus veteres illos poetas in vnum iunxit, Polemum vocaretur: & inde Polemonij poetæ iidem ac Cyclyci. Poſtremo ſciendum eſt, Epicum Cyclum in partes tributum fuiſſe. Clemens enim Alexandrinus quintam Cycli partem laudat in

Protrepi

Protreptico. Aliter enim verba hæc illius καὶ δὴ τὸν ἱερεῦντα τὸν Διονύσιον ἐν τῷ πεμπτῷ μέρει τοῦ Κύκλου παρίημι: accipiẽda ſunt meo iudicio, quàm iſta ſcholiaſtæ Pindari Iſthmionicarum, Διονύσιος ἐν πρώτῳ Κύκλων φησί. hic librum primum intelligit poematis Dionyſiaci: Clemens quintam Circuli partem, vel tomũ, in quo fuit collocatũ opus Dionyſij. Quæ diximus de epico cyclo, lucem afferent veteri epigrammati in Apollodori bibliothecam, quâ explicãtur antiquæ fabulæ de diis & heroibus. Id ita habet:

Αἰῶνος σπείρημα ἀφυσσάμενος ἀπ' ἐμεῖο,
Παιδείης μύθους γνῶθι παλαιγενέας.
Μήδ' ἐς Ὁμηρείην σελίδ' ἔμβλεπε, μήδ' ἐλεγείην,
Μὴ τραγικὴν μοῦσαν, μηδὲ μελογραφίην.
Μὴ κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον· εἰς ἐμὲ γὰρ ἀθρῶν,
Εὑρήσεις ἐν ἐμοὶ πάνθ' ὅσα κόσμος ἔχει.

Olim qui fabularis hiſtoriæ cognoſcendæ ſtudio ducebantur, ad Homerum adibãt, alioſque poetas omne genus, puta, elegiacos, tragicos, lyricos: maximè autem ad illos, ex quibus fuerat conflatum corpus Epici cycli: quod epigrammatarius poeta *κυκλίων πολύθρουν στίχον* appellat. Atque vel ex hoc loco, & argumẽtum eius operis, & prolixitas etiam ſatis claret.

CAPVT IV.

Oſtenditur adhuc quale fuerit Epici cycli ſubiectum, recitatis titulis omnium fabularum Sophoclearum: quarum multas ait fuiſſe Athenæus argumento è Cyclo petito. Heſychius, Pollux, Harpocration, & alij auctores multis locis corriguntur.

QVID igitur Epicus Cyclus fuerit, & quo argumento, ex iis quæ diximus palam eſt. Omnino antiquæ mythologiæ id penus quoddam erat amplum. vt dubitare non debeamus, veriſſimum eſſe quod de Sophocle apud veteres legimus: omnes eius fabulas aut ex Homeri fonte fuiſſe hauſtas, aut ex Epicorum orbe. De Homero ſcribitur in vita Sophoclis: τὸ πᾶν δὲ Ὁμηρικῶς ὠνόμαζε, τούς τε μύθους φέρει κατ' ἴχνος τοῦ ποιητοῦ· καὶ τὴν Ὀδυσσείαν δὲ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται. Quod autem multarum ſuarum tragœdiarum integra argumenta è Cyclo ſumpſerit, diſertim teſtatur Athenæus hoc loco. Quamobrem qui laborabit ſcire qua de re in vetuſtiſſimo & celeberrimo illo opere tractaretur, is mihi titulos tragœdiarum Sophoclis conſideret. Ea fine fabularum illius poetæ nomina, quæ in veterum ſcriptis legere memineramus, collegimus, κατὰ στοιχεῖον digeſſimus, & infra ſubiecimus. Poteramus ab hoc labore ſuperſedere: ſed expreſſit hanc à nobis opellam eximia principis tragici admiratio. Æqui lectores, ſpero, iſtius ἐκβολῆς τοῦ λόγου veniam non grauatim nobis concedent. ΑΘΑΜΑΣ. Heſychius, ἐπισήγματα. ἐπικελεύσματα. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι. Errant qui emendant ἐπισήματα. neque obſeruant quod ſtatim ſequitur. ἐπισῆξαι, ἐφορμῆσαι. Hic eſt Athamas prior, cuius & alibi non ſemel meminit idem. Sed corrige locum hunc: Καταγνῶναι ἐπιγνῶναι μέμψασθαι. Σοφοκλῆς Ἀθαμαντία. Scribe, Ἀθάμαντι α. Fecerunt Athamantes alij multi, vt Æſchylus, Ennius, Accius. etiam comicus Amphis. ΑΘΑΜΑΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Heſychius, ἴρκεσι, δικτύοις. Σοφοκλῆς Ἀθάμαντι δευτέρῳ. Ariſtophanis enarrator ad nebulas, eius tragœdiæ ὑπόθεσιν paucis exprimit ſic. Τοῦτο πρὸς τὸν ἕτερον Ἀθάμαντα Σοφοκλέους λέγει· ὁ γάρ τοι Σοφοκλῆς πεποίηκε τὸν Ἀθάμαντα ἐστεφανωμένον, καὶ παρεστῶτα τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς σφαγιασθησόμενον. μέλλοντα δὲ ἀποσφάττεσθαι αὐτὸν, παραγενόμενον Ἡρακλέα, καὶ τοῦ θανάτου ῥυόμενον, λέγοντα ὡς σώζοιτο ὁ φρίξος, δι' ὃν ἔμελλεν ἐκεῖνος τεθνήξεσθαι.

ΑΙΑΣ Ο ΛΟΚΡΟΣ. Ariſtides in communi aduerſus Platonem Apologia: Οὐδέ γε Εὐριπίδου φήσομεν οἶμαι τὸ ἰαμβεῖον εἶναι, τὸ Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ. οὐδ' ὅστις οὗτος τῶν σοφῶν εἴρηκεν. ἔστι γὰρ ἐξ Αἴαντος τοῦ Λοκροῦ. Clarius idem dicit A. Gellius libro decimo tertio, capite decimo ſeptimo. *Verſus eſt notæ venuſtatis ſenarius:* Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν ξυνουσίᾳ. *Eum verſum Plato in Theæteto Euripidi eſſe dicit. quod quidẽ nos admodum miramur. nam ſcriptum eum legimus in tragœdia Sophoclis, quæ inſcripta eſt,* Αἴας ὁ Λοκρός. Auctor Græcæ hypotheſeos Aiacis. Lorarij, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ κελεύς τις ἐξοχος, ὃν οἴεται εἶναι Ὀδυσσέα· ὃν δήσας ἐμαστίγωσεν. ὅθεν καὶ τῇ ἐπιγραφῇ πρόσκειται Μαστιγοφόρος· ἢ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ Λοκροῦ Αἴαντος. id eſt, ad ſtatuendum diſcrimen inter Aiacem Lorariũ, & Aiacẽ Locrum geminas Sophoclis fabulas.

ΑΙΑΣ ΜΑΣΤΙΓΟΦΟΡΟΣ. extat. ΑΙΓΕΥΣ. Pollux libro decimo, capite 36. καὶ κέστρα δὲ σφύρας τινὸς εἶδος σιδηρᾶς, ὡς ἐν Αἰγεῖ Σοφοκλῆς, Κέστρα σιδηρᾶ πλευρὰ καὶ κατὰ ῥάχιν Ἔλαυνε παίων. Vide libro 3. cap. 34. Inſcribitur & Αἰγεὺς ἐκλυόμενος in Stephani Ethnicis, niſi eſt diuerſa ab hac. ΑΙΓΙΣΘΟΣ. Heſychius, ἀρύθμων, ἀσυμφώνων. Σοφοκλῆς Αἰγίσθῳ.

ΑΙΘΙΟΠΕΣ. Heſychius, Ἀνάρκτον, ἀνυπότακτον, ὧν οὐδεὶς ἦρξε. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι. iterum Αἰθοβοσκόν. αἰθοτρόφον. Σοφοκλῆς Αἰθίοψι.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΕΣ. Paſſim citantur huius poetæ *Captiuæ* Ariſtoph. enarrator ad Ranas. οἱ ἀρχαῖοι καλάμῳ ἀντὶ κέρατος ἐχρῶντο. Σοφοκλῆς Αἰχμαλωτίσιν. ὑφῃρέθη σοῦ κάλαμος ὥσπερ λύρας. Vide Stephani Ethnica, in Θαμοὶ, Εὐρώπη, Χρύση. Etymologicum in Φαῦλος, & Heſychium in his vocibus, αἰχμάδετος, ἀλιτόκαρπον, ἀμφίλινα, αἰηκές, ἄκισρον. ἀπειθὴς, Βαιών, ἐμπλάδιρυ, ἐνστερνομαντίας. & ἐπιμάσσεται. Idem ſic ſcribit, Ἴανα, ἐν μὲν Αἰχμαλωτίσι Σοφοκλέους ἀπέδοσαν Ἑλληνικὴ. ἐπεὶ Ἴαονας (ſcribo Ἰάονας) τοὺς Ἕλληνας λέγουσιν. ἐν δὲ Τριπτολέμῳ ἐπὶ γυναικὸς, ὡς καὶ ἐν Ποιμέσι. τινὲς δὲ τὴν Ἑλένην. ἐπεὶ καὶ οἱ Βάρβαροι τοὺς Ἕλληνας Ἴωνας λέγουσιν· ἐν δὲ Τρωΐλῳ, βάρβαρον θρήνημα τὸ ἰαί· ἢ ὄνομα γυναικός. laudantur eiuſdem poetæ &

ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ. *Captiui*

an eadem ſit fabula an diuerſa non temere affirmauerim. Nominat Pollux libro decimo, cap. 52. item Heſychius in ἄσκιλον, ἄχολον Λύδης, ἱερέλας, ἐκτετελέσμενον. ΑΚΑΜΑΣ. Harpocration, Ἐπίσκοπον, τὴν οἷον ἐπιπόλαιον κτῆσιν, καὶ μετακομίζεσθαι δυναμένην. Σοφοκλῆς Ἀκάμαντι. Fortè, Ἀθάμαντι. ΑΚΡΙΣΙΟΣ. Heſychius, Ἄδοξα, παράδοξα, καὶ ἃ οὐκ ἄν τις ἐδόξασεν. Σοφοκλῆς Ἀκρισίῳ. Lege eundẽ, in ἀκτῆς, ἀλοιμάτα, ἀσταίαν, ἀποδρομον, ἀποφανθεὶς, ἀρόματα, ἄστομος, βίδην, ἰλλάδας. Vide infra in Λαρισσαίοι. Stobæus ſermone octauo. ΑΛΕΑΔΕΣ. Apud Stobæum ſermone 33. & 52. atque alibi ſcriptum in ora libri Σοφοκλῆς Ἀλεάσι. neſcio vnde nomen. Vide infra in Ἀλευάδαι. ΑΛΕΙΤΗΣ. Sic nominatur ea fabula vnde pulcherrimos verſus adducit Stobæus ſermone 104. meminit ſæpe alibi. Forte ΑΛΗΤΗΣ melius. Hoc nomen fuit Corinthi cõditori: vnde ipſi dicti Ἀλητίδαι. Strabo & Pindari ſcholiaſtes.

ΑΛΕΥΑΔΑΙ. Clemens Alexandrinus Stromat. lib. 6. Λάβοις δ' ἂν τὸ Σοφοκλέους ἐξ Ἀλευάδων, Ἅπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσην ἔχει φύσιν. Heſychius, Ἐφυμνεῖς, ἐπᾴδεις. Σοφοκλῆς Ἀλεάδαις. Scribebam Ἀλευάδαις. ex Clemente. Aleuadæ nobiles Theſſali fuêre: de quibus paſſim veteres, vt dicebamus ad Theocriti idyllium 17. Sed moueor cõſenſu librorum: nam Sophoclem ἐν Ἀλεάδαις citant plures: vt Ælianus de animal. libr. 7. cap. 39. & ſæpe Stobæus. ΑΛΚΜΑΙΩΝ. Heſychius, Αἰνῶ, παραινῶ, παραιτοῦμαι καὶ ἐπαινῶ. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίωνι. Idem, Ἀρσίχες, βλαβερός. Σοφοκλῆς Ἀλκμαίῳ. Scribo, Ἀλκμαίωνι. Stobæi margines ad λόγον 77. in dubio nos relinquunt ſitne hæc fabula Sophoclis an Euripidis.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ἢ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Inuenio vtrumque apud Heſychium. Fœminæ nomen in δίσαυλος. Viri in iſtis: Θηλάστρια, τροφός. ἔστι δὲ ἰακνικόν. Σοφοκλῆς Ἀλεξάνδρῳ. Legendum, ἔστι δὲ Ἰωνικόν. *Ionica vox eſt.* Sic & Euripidis *Alexandram* atque *Alexandrum* produnt nobis Stobæi margines. ΑΜΥΚΟΣ σατυρικός. Laudatur Athenæo libro tertio, & libro nono. ΑΜΦΙΑΡΑΟΣ σατυρικός. Ariſtophanes in Ranis. ἀλλ' ὦ ἑρμικῶ. Ἀλλ' εἶπε πρὸς τὴν κραδίαν μυστηρίαν. Interpres ibi, τοῦτο Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν Ἀμφιαράῳ σατυρικῷ. Idem poeta in Veſpis, ὁ πυνοτήρης οὗτός ἐστι τοὔμπος. alludit ad verſũm Sophoclis ex hac fabula, ὁ πυνοτήρης δὲ τοῦδε μαντέως χερῶν. Strabo libro nono, Erotianus, Heſychius, alij. ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ. Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, θυσίαν φασὶ τὴν διὰ θείνων. καθάπερ καὶ ἐν Ἀμφιτρύωνι. Ἐπεὶ δὲ βλαστεῖ, τῶν τριῶν μίαν λαβεῖν Εὐσοίαν ἀρκεῖ. Heſychius, Ἀμφιτέρμους, ἀποτετερματισμένος. Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι. iterum, Ἀτμησίφρων, οὐδεμιᾶς τόλμης ἔννοιαν ἔχων. ἀτραυμάτιστος, Σοφοκλῆς Ἀμφιτρύωνι.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ. Auctor Etymologici, Παρασάγγαι παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀνδρομάχῃ ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου εἴρηται. ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Athenæus libro 11. [Phrynichus de voce πρόσφατον diſputans. εὑρίσκετο δὲ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἀνδρομέδᾳ θεὶς οὕτω. Μηδὲν φοβεῖσθαι πρόσφατος ἐπιστολάς.] Pollux libro 10. cap. 26. Σοφοκλῆς ἐν Ἀνδρομέδῃ, αὐτοχάλκοι ληκύθοις ἔφη, δηλῶν ἀλαβάστρους μονολίθους. Heſychius, Ἀμβλίσκει, ἐξαμβλοῖ. κυρίως δὲ ἐπὶ ἀμπέλου καὶ ἐκπτερώσει. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδῃ. item in ἀμφίστρυμνον πλοῖον. Sunt & alij loci tres ex ea fabula in Heſychio omnes corrupti. Primus ita habet, Κυρίοι Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ ἡμιυτον κύρξον ᾑρέθη πόλει, νόμος γὰρ ἐστι τοῖς βαρβάροις θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος τῷ Κρόνῳ. Scribo, Κυρεῖον. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ.

Ἢ τὸ μιαρὸν κυρεῖον ᾑρέθη πόλει.
Νόμος γὰρ οὗτός ἐστι τοῖσι βαρβάροις,
Θυηπολεῖν βρότειον ἀρχῆθεν γένος.

τῷ Κρόνῳ, poſtrema verba non ſunt poetæ. κυρεῖον propriè eſt tonſoris officina. ſed in hac fabula Sophocles ita vocauerat locum vbiiugulari ſolebãt. κοῦροι καὶ κοῦραι. Alter locus ita editur, Μάσθλη. τὰς τμητὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ καὶ Συνδείπνοις. Corrigo, Μάσθλητας, ἱμαντωτὰς ἡνίας. καὶ γὰρ ἱμὰς ἡ μάσθλη. Σοφοκλῆς Ἀνδρ. καὶ Συνδείπνῳ. Extat & alius locus ex eadem fabula, vbi iterum poeta eo verbo vſus. Nam in Etymologico ſic ſcriptum. Δίγονος μάσθλης, διπλοῦς ἱμάς. ἢ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν βαφὴν ἦν τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐκέχρωστο. Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδᾳ, Ἰδοὺ δὲ φοινὸν μάσθλητα δίγονον. Tertius locus eſt in σαλητόν: de quo nos in opere De re veſtiaria, ΑΝΤΗΝΟΡΙΔΑΙ. Athenæus libro 9. Heſychius, ἀφεψιασάμην, ἀφωμίλησα. Σοφοκλῆς Ἀντηνορίδαις. ΑΝΤΙΓΟΝΗ. extat. ΑΤΡΕΥΣ ἢ ΜΥΚΗΝΑΙ. Heſychius, ἐπιπασάσθαι, ἐπιτεύξεται. Σοφοκλῆς, Ἀτρεῖ ἢ Μυκήναις, ἐπὶ τῶν ταῖς λιμοῖς λαμβανόντων. Malim τοῖς λίνοις. Alij vno ſolum nomine hãc fabulam laudãt. ſcholiaſtes Euripidis ad Hippolytum: Εἰώθασιν οἱ εἰρωνευόμενοι κατὰ τῶν ἐχθρῶν ὀμνύναι. ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Μυκήναις.

Μὰ τὴν ἐκείνου δειλίαν ἣ βόσκεται,
Θῆλυς μὲν αὐτὸς, ἄρρενας δ' ἐχθροὺς ἔχων.

ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΣ vel ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Athenæus libro primo. Idem libro octauo extremo, Σύνδειπνον εἴρηκεν ἐπὶ συμποσίου Λυσίας. Mox, διόπερ τινὲς καὶ τὸ Σοφοκλέους δρᾶμα κατὰ τὸ οὐδέτερον ἐπιγράφειν ἀξιοῦσι ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΝ. Solent auctores vocem alteram prętermittere. Heſychius, Ἀζειῶται, ἔθνος τῆς Τρῳάδος, Σοφοκλῆς Συνδείπνῳ. Sic apud Stobæum ſermone 26. vide ſupra in ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. [Aliis nominatur hæc fabula ΣΥΝΔΕΙΠΝΟΙ. Marcus Tullius ad Q. Fratrem lib. ſecundo: Συνδείπνους Σοφοκλέους *quanquam actam à te fabellam video eſſe feſtiue nullo modo probaui.*] Diuerſa ab hac fuit, quę inſcribebatur. ΑΧΑΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΟΣ. Iulius Pollux libro decimo capit. 30. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν συλλόγῳ,

Ὡς ναοφύλακες νυκτέρου ναυκληρίας
Πλήκτροις ἀπευθύνουσιν οὐρίαν τρόπιν.

Interpres Lyrici Iſthmionicarum oda ſecunda, τὸ ἀπόγεμον αὐτὶ τοῦ ἀνάγνωθι. Σοφοκλῆς ἐν Ἀχαιῶν

συλλόγῳ

συλλέγω, Οὐδ' ἐν θρήνοισι γραμμάτων πτυχὰς ἔχων, Νέμει τις, ὃ πάρεσι τις ξυνώμοσε. Heſychius in ἐπηξενῶσ & in ξυμβόλοις. ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΕΡΑΣΤΑΙ. Athenæus libro nono. Scholiaſtes Pindari oda tertia Nemeonicarum, περὶ τῆς μεταμορφώσεως αὐτῆς, Thetidis, καὶ Σοφοκλῆς φησὶν ἐν Τρωίλῳ,

Ἔγημεν ὡς ἔγημεν ἀφθόγγους γάμους,
Τῇ παντομόρφῳ Θέτιδι συμπλακείς ποτέ.

καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς,

Τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεσπάτει;
Λέων, δράκοντι, πῦρ, ὕδωρ.

& ad odam ſextam de Achillis haſta loquẽs, adducit ex eadem fabula hæc, ἡ δορὸς διχόστομον πλᾶκτρον. Ariſtophanis ad Ranas ſcholia, Σοφοκλῆς ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς φησὶν, ὑπὸ Πηλέως λοιδορηθεῖσαν τὴν Θέτιν καταλιπεῖν αὐτόν. leges eadem verba in ſcholiis Apollonij ad librum quartum. Præterea ſcriptum eſt Commẽtario ad Veſpas, quo loco diſputatur nomen παιδικὰ poni ἐπὶ ἀῤῥένων. Καὶ ἐν τοῖς Ἀχιλλέως δὲ ἐρασταῖς δῆλον ὡς οὕτως ἐξείληπται. ἐπιδόντων γάρτοι τῶν Σατύρων εἰς τὴν γυναικείαν ἐπιθυμίαν, φησὶν ὁ φοῖνιξ, Παπαί, τὰ παιδικ' ὡς ὁρᾷς ἀπώλεσας. Etſi poetæ nomen hic prætermiſſum eſt: nemo tamen eruditorum dubitabit Sophocleum drama intelligi. Atque ex hoc loco coniecturam facere licet, fuiſſe hoc drama ſatyricum. Heſychius quoque laudans hanc fabulam poetæ nomẽ omittit. ὀμμάτειος πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾷν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ γὰρ τοῦ ἰσορᾷν, γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾷν· καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς ὀμματτπάλογχα φησιν. Fortè, τὰς ὀμμάτων ἄπο λόγχας φησί. Mentionem faciunt & parœmiographi in prouerbio ὁ παῖς τὸν κρύσταλλον. & Stobæus inde affert pulcherrimos verſus ſermone 62. ΔΑΙΔΑΛΟΣ. Heſychius, Γοργάδων, ἀλιάδων. Δαιδάλῳ Σοφοκλῆς. Mox ſequitur, Γοργίδες, ὠκεανίδες. Alibi. ἰσιφθίω, ἰσισάθλω, ἡσύχασα, ἠχώθλω. Σοφοκλῆς Δαιδάλῳ. malè editur Παιδάλῳ. Pollux, βιαία, ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ τεκτόναρχος μοῦσα. ΔΑΝΑΗ. Heſychius, Ἀφροδίσια ἄγρα. Σοφοκλῆς Δανάῃ. Γόνον τε μήλων κ' Ἀφροδισίας ἄγρας. critici quam variè eum verſum expoſuerint ibi vide. meminit & alibi. Stobęus ſermone 10. ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΟΣ. Heſychius, θωχθεὶς, θωρηχθεὶς, μεθυσθείς. Σοφοκλῆς Διονυσιακῷ. Non legi alibi: nec ſatis capio indicem huius fabulæ. ΔΟΛΟΠΕΣ. Heſychius, Εὐναῖος λαγώς, Σοφοκλῆς Δόλοψι· καταπηχής. ΕΛΕΝΗ. Ariſtophanes equitibus, Βέλτιστον ἡμῖν αἷμα ταύρειον πιεῖν· ὁ Θεμιστοκλέους γὰρ θάνατος αἱρετώτερος. Vetus interpres, Ἔστι δὲ παρὰ Σοφοκλέους, Ἑλένης. Ἐμοὶ δὲ λῷστον αἷμα ταύρειον γ' ἐκπιεῖν [vel potius αἷμα ταύρειον πιεῖν.] Καὶ μή γε πλείω τῶνδ' ἔχειν δυσφημίας. Fortaſſe duarum quæ ſequuntur alteram intelligit. ΕΛΕΝΗΣ ΑΠΑΙΤΗΣΙΣ. Strabo libro 14. de morte Calchantis loquens, ἀποθανεῖν δὲ ὑπὸ λύπης, καὶ κατά τι λόγιον. λέγει δ' αὐτὸ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει· ὡς εἱμαρμένον εἴη ἀποθανεῖν, ὅταν κρείττονι ἑαυτοῦ μάντει περιτύχῃ. Heſychius, Ἀναχαιτίζει, ἀναπείθει, ἀναχαλινοῖ, ἀνακρούεται, ἀναποδίζει. κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων. Σοφοκλῆς Ἑλένης ἀπαιτήσει. Proponam hic doctis emendandum ex ea fabula locum in quo fruſtra hactenus fui. Erotianus, θεράποντες ἐστιν ὀχλεῖ ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Ἑλένης ἀπαιτήσει φησί. Γυναῖκα δ' ἐξελόντες ἢ θεράποντα γνῶτε ὡς τοῦ μὲν ἰώλον γραφείοις ἐσημμένοι.

ΕΛΕΝΗΣ ΓΑΜΟΣ. Athenæus libro tertio. ΕΠΙ ΤΑΙΝΑΡΩ, ΣΑΤΥΡΙΚΩ. Heſychius, Ἀργέμων τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λευκωμάτων. οἱ δὲ ὀφθαλμῶν. Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταινάρῳ σατυρικῷ. Idem, ἀλαλίας, πονηρίας. Σοφοκλῆς ἐπὶ * παιντάροις. Lego, Ἐπὶ Ταινάρῳ. aut Ταιναρίοις. nã etiam in nono Athenęi citatur Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταιναρίοις. ΕΠΙΓΟΝΟΙ. Sophoclis interpres ad Oedipum Coloneum, Πολλάκις τὸ Ἄργος κοῖλον φησὶ καθάπερ ἐν Ἐπιγόνοις, Τὸ κοῖλον Ἄργος οὐ κατοικήσοντ' ἔτι. κ. ἐν Θαμύρᾳ.

Ἐκ μὲν Ἐριχθονίου ποτιμάστιον ἴσχετε κοῦρον
Αὐτόλυκον. πολλέων κτεάνων σίνιν Ἄργει κοίλῳ.

ΕΡΕΧΘΕΥΣ. In Stobæi Collectaneis inuenio nominatam ad caput 57. ΕΡΙΣ. Heſychius, Εὔωρος γάμος, Σοφοκλῆς Ἔριδι. ἤτοι ἄωρος ἢ ὀλίγωρος· οὕτω γὰρ λέγουσι κατὰ ἀντίφρασιν· ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Σκυρίαις χρῆται τῷ διωριάζειν. Neſcio an ea ſit quæ dicitur aliis Ἔρις. ΕΡΙΦΥΛΗ. Clemens obſeruat libro ſexto hunc Euripidis verſum, Ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον ἐπίκουρον νόσου, eſſe ex hoc Sophoclis in Eryphyla, Ἄπελθ' ἐκείνης ὕπνος ἰατρὸν νόσου. Stobæus ſermone primo, ſeptimo, & alibi. ΕΥΜΗΛΟΣ. Auctor eſt Harpocration καθελὼν vſurpaſſe veteres pro ἀνελών. vt Sophoclem in *Eumelo*. Meminit & Heſychius explicans verba poetæ ἅματος ἄσαι Ἄρηα. ΕΥΡΥΑΛΟΣ. Parthenius Ἐρωτικῶν capite tertio: Περὶ Εὐίππης ἱστορεῖ Σοφοκλῆς Εὐρυάλῳ. deinde ſubiicit Parthenius fabulæ totius argumentum. ΕΥΡΥΣΑΚΗΣ. Heſychius, Ἀδόξαστον, ἀνέλπιστον, Σοφοκλῆς Εὐρυσάκει. ΖΩΣΤΗΡΕΣ. Apud Pollucem libro ſeptimo, cap. 14. ita inuenio ſcriptum, ὁ, τε τῆς Ἀμαζόνος ζωστήρ, καὶ ἡ ἐν τοῖς Σοφοκλέους Ζωστῆρσι ἐπιζώστρα λέγει γοῦν, Ἔχοντας ἀζώνους ἐστωσαν ἱματίων ἐπιζώστρας. ΗΛΕΚΤΡΑ. extat. ΗΡΑΚΛΗΣ.

Stephanus in Χώρα. Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ, Στρέφουσι κρήνης φύλακα χωρίτην τ' ὄφιν. Heſychius, Κύκλους καὶ τροχοὺς τὰ τείχη. τροχὸν δὲ τὸ τεῖχος, ὡς Σοφοκλῆς Ἡρακλεῖ Κυκλώπειον τροχόν. In Etymologico legitur, Βυθόη πόλις τῆς Ἰλλυρίδος. Σοφοκλῆς Ὀνομακλεῖ, Βυθοίη Δρίλωνος ἐπὶ προχοῇσιν ἐναίεθη. Non eſt verum editam vllam fabulã à Sophocle quæ vocaretur *ONOMACLES*. quare ſcribẽdum Σ. ἐν Ἡρακλεῖ. Buthœa Stephano dicitur Buthoa. epici verſus etſi rarius, interdum tamen legũtur apud dramaticos poetas. Erit fortaſſe qui malit ſic corrigere. Σ. Οἰνομάῳ. de qua fabula mox. Ego aliter cẽſeo. [Porro HERCVLES Sophoclis drama fuit ſatyricum. Pollux libro ſeptimo capite 25. καὶ φίτρους δὲ τούτους λέγει ἡ ποιητικὴ φωνὴ ἐκλυμάδας Σοφοκλῆς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ.

Σωνίλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκλυμάτων, ſed hęc deprauatiſſima ſunt: ſcribe, λέγεται π. φ. ἐκκαύματα. & ὡς ἐκκαυμάτων. idem lib. 10. περὶ θετέον δὲ τῷ μαγείρῳ καὶ ἐκκαύματα. αἰτόντος Σοφοκλέους ἐν Ηρακλεῖ Σατυρικῷ, Συνίλεγον τὰ ξύλα ὡς ἐκκαυμάτων.]

ΗΡΙΓΟΝΗ. Etymologici auctor, Τοπάζειν, στοχάζεσθαι, ὑπονοεῖν. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ηριγόνῃ, ἃ δὲ δόξῃ τοπάζω ταῦτ' ἰδεῖν σαφῶς θέλω. Erotianus, ὑπόφρον. κρυφαῖον, ὥς φησιν ὁ Ταραντῖνος. μαρτυρεῖ γὰρ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Σμηριγόνῃ, λέγων. † νυνὶ δ' εἴση ὑπόφρος ἐξ αὐτοῦ Ἕως ἀπώλεσε κ' αὐτὸς ἐξαπώλετ. Μέμνηται ὁ αὐτὸς καὶ ἐν Ιφιγενείᾳ. Lego, ὁ Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ηριγόνῃ. fecerat Latinam vt videtur Accius ſiue Attius cuius erigonam citant veteres.

ΘΑΜΥΡΑΣ. aliis ΘΑΜΥΡΙΣ. vide libro primo, capite 17. In vita Sophoclis legitur, φασὶ δὲ ὅτι καὶ κιθάραν ἀναλαβὼν, ἐν μόνῳ τῷ Θαμύριδι ποτὲ ἐκιθάρισεν. Θαμύραν & comicus Antiphanes docuit.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ. In ora librorum Stobæi ſerm. 119. leges, *Sophoclis aut Euripidis in Themiſtocle.* Sed non dubito mendam ineſſe. Poſſemus fortaſſe aliquid certius pronunciare, ſi Græcas citatorum librorum inſcriptiones toto opere non inuidiſſent nobis viri docti.

ΘΥΕΣΤΗΣ ΣΙΚΥΩΝΙΟΣ. Heſychius, ἀσπαλάκτῳ ποδὶ, μανιώδει. Σοφοκλῆς, Θυέστῃ Σικυωνίῳ. iterum, αὐτόφορτι, αὐτοδιάκονοι. κυρίως δὲ οἱ ἐν τοῖς ἰδίοις πλοίοις. Σοφοκλῆς Θυέστῃ Σικυωνίῳ. Scribe apud eundem, Αὐτόμοιρος, μονόμοιρος. Σοφ. Θυ. Σικ. Meminit & in voce ἐπαίνους. interdum vocat Θυέστην τὸν ἐν Σικυῶνι, vt in ἀμόρφωτον. alibi ſimpliciter *Thyeſtem* vocat: vt in ἀπείρονας, ἄπεθα, & ἀτελῆ. Sic etiam Stobæus ſermone 29.

ΘΥΕΣΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ. Heſychius, Ἀφωσιωμένα, ἀσεβῆ, ἀποθεν τῷ ὁσίῳ γεγενημένα. Σοφοκλῆς Θυέστῃ δευτέρῳ. In libris Heſychij alieno loco hæc ſunt poſita. Idem, Ηγέμιλα, ἄρτον. Σοφοκλῆς Θυέστῃ δευτέρῳ.

ΙΝΑΧΟΣ. Dionyſius Halicarnaſſeus libro primo. Athenæus libro vltimo. Comici interpres ad Plutum dici probat πλούτωνα opes ac diuitias, teſtimonio verborum Sophoclis ex hac fabula, Πλούτωνος δ' ἐπείσοδος: item, τοιόνδ' ἐμὸν πλούτων' ἀμεμφίας χάριν. laudat idem commentario ad Equites & aues. item Heſychius in εἰλόθερξ, ἀναιδείας φάρος, ἀσίπλαστος, & κνάμῳ. In voce ἄλυπος ſcribe, Σοφ. Θυέστῃ ἢ Ἰνάχῳ.

ΙΝΩ. Heſychius, ἄλυτον, ἀκατάλυτον, ἀκατάπαυστον. Σοφοκλῆς Ἰνοῖ.

ΙΞΙΩΝ. Interpres Apollonij libro quarto, καὶ παρὰ τὸ ἴψαι Σοφοκλῆς ἐν Ἰξίονι, δίψας φησὶ τὸ βεβλαμμένον

ΙΟΒΑΤΗΣ. Heſychius, ἀφύλλωτον πέτρον, ἄπορον, ἄδενδρον. οἷον λεωπετρίαν. Σοφοκλῆς Ιοβάτῃ.

ΙΟΚΛΗΣ. Iulius Pollux libro decimo, capite octauo. καὶ τυλεῖα δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ Ἰοκλεῖ λέγεται, ἀλλὰ καὶ λινογραφῆ τυλεῖα. ita lege tum iſto loco, tum libro ſeptimo. vbi eadem Sophoclis verba.

ΙΟΛΑΟΣ. Ariſtophanes ad Equites, Ἀλλ' ἴθι χαῖρον καὶ πράξειας Κατὰ νοῦν τὸν ἐμόν. κὴ σε φυλάττοι Ζεὺς ἀγοραῖος, &c. Scholiaſtes ibi, ταῦτα δὲ παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐξ Ἰολάου.

ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ. Stobæus ſermone vigeſimo ſeptimo.

ΙΠΠΟΝΟΟΣ. Clemens Alex. Stromat. libr. 6. λάβοις ἂν Σοφοκλέους ἐξ Ἱππονόου.

Πρὸς ταῦτα κρύπτε μηδὲν, ὡς ὁ πάνθ' ὁρῶν
Καὶ πάντ' ἀκούων πάντ' ἀναπτύσσει χρόνος.

viri docti teſtantur legi in quibuſdam MSS. ὑπόνου. vt huic tragœdiæ fuerit nomen *Suſpicaci* non *Hipponoo*. ſed neque tragœdiæ is titulus ſatis cõuenit: neque fauent teſtimonia veterum. Heſychius, ἀπαλέξασθαι, ἀπαλύξασθαι. Σοφοκλῆς Ἱππόνῳ. Mox, Ἀπαρθένευτος, ἀκέραιος, καθαρά. Σοφοκλῆς Ἱππόνῳ. Viderint eruditi an diuerſa ab hac fuerit quæ inſcribitur

ΙΠΠΩΝ. Iulius Pollux libro 4. capite 16. Σοφοκλῆς δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ πρὸς ἐκεῖνον (Euripidem) ἁμίλλης ποιεῖ στωμύλας, ὥσπερ ἐν Ἵππωσι. Stephanus de Oleno ſcribens vrbe Achaiæ, Σοφοκλῆς ἐν Ἵππωσι. Ἐξ Ὠλένου γῆς Φορβάδος κομίζομαι.

ΙΡΙΣ. Athenæus libr. 14. non puto corrigendum ἐν Ἔριδι, vt in allato ſupra loco Heſychij. Contrarium putem verius. Etiam Achæus *Iridem* fabulam è ſuis vnam inſcripſerat.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ. Heſychius, Ἀπαρθένευτα, ὁ πρέπον ταῖς παρθένοις. Σοφοκλῆς Ιφιγενείᾳ τῇ ἐν Αὐλίδι. Alibi ſimpliciter ἐν Ιφιγενείᾳ vt in ἀκρουχεῖ & ἀπωσδάκωτος: & in libro 12. Athenæi. Sic Stobæus in 30.

ΙΧΝΕΥΤΑΙ ΣΑΤΥΡΩΝ. Pollux libr. 10. cap. 7. Σοφοκλῆς δ' ἐν Ἰχνευταῖς Σατύρων ἔφη, ἐνηλάτα ξύλα τρίγομφα διατορῶσαι. Athenæus libro ſecundo Ἰχνευτὰς ſolùm.

ΙΩΝ. Heſychius, Χερσαῖοι. Σοφοκλῆς Ἴωνι. κάμβος μὲν βυσσίδας αὐλὰς ἐπὶ χέρσοι, ἢ διὰ χειρῶν ἔχει, ἢ ἔτας ἐμβατεύει. quæ verba auxilium à libris melioribus expectant. Stobæus meminit ſermone 52. & 101.

ΚΑΜΙΚΟΙ. Athenæus libro tertio & nono.

[ΚΑΣΑΝΔΡΑ. Vetus Scholiaſtes in Heſiodi Theogoniam: ἡ δάφνη ἐνεργεῖ πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς· Σοφοκλῆς ἐν Κασάνδρᾳ. Δάφνην φαγὼν ὀδόντι πρίετε στόμα.]

ΚΗΔΑΛΙΩΝ. Athenæus libro quarto, & parœmiographi in prouerbio λαλιὰ κεδμων. Heſychius, Αὐτοκτίτους δόμους, οὐ κατεσκευασμένους, ἀλλ' ἐκ ταυτομάτου γεγενημένους. ἢ τοὺς οἰκουμένους Σοφοκλῆς Κηδαλίωνι. idem, δίατος, δίους. Σοφοκλῆς Κηδαλίῳ. lege, Κηδαλίωνι.

ΚΑΤΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑ. Erotianus nominat in Lexico Hippocrateo. Αντίον δ' ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ τὸν σώφρονα, ὡς ὁ Σοφοκλῆς ἐν Κλυταιμνήστρᾳ. quæ ſequuntur in mendo cubant. quare ibi legantur.

ΚΟΛΧΙΔΕΣ. Athenæus libro decimo tertio, & libro etiam ſecundo, vbi malè Κοχλίδες. Scholiaſtes Apollonij libro tertio. Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Κολχίσιν εἰσάγει τὴν Μήδειαν ὑποτιθεμένην τῷ Ἰάσονι περὶ τῶν ἄθλων δι' ἀμοιβαίων. & ſub libr. finem, Καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν Κόλχισι πεποίηκε τὸν ἄγγελον τοῦ Αἰήτου πυνθανόμενον [aut πυθόμενον] περὶ τῶν προειρημένων.

Ἡ βλαστὸς οὐκ ἔβλαστεν ὑπηχόος,
Καὶ κάρτα φρέξας δ' ἰλόφῳ σφήνωμαι,

Χαλκηλάτοις ἐπάλοισι μὴ προσεξίδῃ.
Heſychius, ἐπαλλαχθεῖσα, ἐπαλλάξασα. Σοφοκλῆς Κολχίσι. Reperio & ΚΟΛΧΟΙΣ eiuſdem. Etymologicum magnum, Σοφοκλῆς Κόλχοις, Ἡμῖν μὲν οὐκ ἄρ' ἦσθ' τὸν Προμηθέα, αὐτὶ τοῦ ἤδειτε. Forte Κολχίσι. ΚΡΕΟΥΣΑ. Pollux libro 6. cap. 17. τὸ δὲ ἰσοθάνατον, Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Κρεούσῃ, οὐ πάνυ ἀνεκτόν. Heſychius, ἀνέκτημαι, ἀνείληφα. Σοφοκλῆς Κρεούσῃ. Stobæus ſermone ſeptimo, duodecimo, 38. & alibi. ΚΡΗΤΕΣ. Athenæus libro decimo quinto. Heſychius, Βυδοί, οἱ μαντικοί, ἢ κρῆμά τι. Σοφοκλῆς Κρησίν.

ΚΩΜΟΣ. Heſychius, Ἀνθρωπεῖα, αὐω θρῶσαι, ὠρχῆτο Σοφοκλῆς Κώμῳ. Habes infra Μῶμον, alterius fabulę nomen: ſi non factę ſunt duæ culpa librariorum quæ vna fuit. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ. plura de hac fabula libro decimo, capite ſeptimo. Ariſtides in Apologia communi: αὐτὴν μὲν γὰρ ἐὰν ἴδωσι τὴν Ἑλένην λέγω, θεράπαιναν μὲν οὐ ἐποίησεν ὁ ποιητὴς Μένανδρος τὴν φρυγίαν, τοῦ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνουσι τοὺς ΣΑΤΥΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους.

(ΝΙΟΒΗ. Athenæo nominatur libro quarto. Idem libro 13. καὶ Αἰσχύλος μέγας ὢν ποιητής, καὶ Σοφοκλῆς ἦγον εἰς τὰ θέατρα διὰ τῶν τραγῳδιῶν τοὺς ἔρωτας· ὁ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον, ὁ δ' ἐν τῇ Νιόβῃ τὸν τῶν παίδων.) Interpres Apollonij libro primo de inſecto loquens quod ἴουλος Græcis, *centumpes* Latinis dicitur. Θεόφραστος ἐν τῇ περὶ φωνῶν ἐπιτολῇ καὶ ὄνον φησὶν αὐτὸν καλεῖσθαι ὡς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Κωφοῖς σατύροις. Κυλισθεὶς ὥσπερ ὄνος ἰσόπεος. Paulò poſt, de Dactylis Idæis, Σοφοκλῆς αὐτοὺς φρύγας καλεῖ, ἐν Κωφοῖς σατύροις. [Laudantur & ΣΑΤΥΡΟΙ ſimpliciter: quæ fabula diuerſa fuit fortaſſe à ſuperiore. Ariſtides in Apologia communi: αὐτὴν ἐὰν ἴδωσι τὴν Ἑλένην; Ἑλένην λέγω θεράπαιναν, ἐποίησε Μένανδρος τὴν Φρυγίαν· τοῦ ὄντι παιδιὰν ἀποφαίνει τοὺς ΣΑΤΥΡΟΥΣ τοῦ Σοφοκλέους. Inuenio laudatum & in Σατυρίσκῳ. vide Heſychium in Ἀρραγὲς ὄμμα.]

ΛΑΚΑΙΝΑΙ. Pollux libro nono, ἔστι δὲ ἡ ψαλὶς εἶδος οἰκοδομήματος. ἧπερ καὶ Σοφοκλῆς ἐν Λακαίναις λέγει, Στενὴν δ' ἔδυμεν [vel ἐδείμεν vt Scaligero placebat:] ψαλίδα κ' οὐκ ἀβόρβορον. ΛΑΟΚΟΩΝ. Ariſtophanes in Ranis verba quædam ex hac fabula more ſuo vſurpat. Notat enim Scholiaſt. Παρὰ τὰ Σοφοκλέους ἐκ Λαοκόωντος, Ποσειδον ὃς Αἰγαίου μέδεις πρῶνας, ἢ γλαυκᾶς μέδεις εὐανέμου λίμνας, ἐφ' ὑψηλαῖς σπιλάδεσσι στομάτων. Dionyſius Halycarnaſſeus, libro ſecundo. Stobæus ſermone 29. Harpocration, ἀγυιεῖς καὶ οἱ πρὸ τῶν Ἀττικοῖς λεγόμενοι ἀγυιεῖς, οἱ πρὸ τῶν θυρῶν βωμοί, ὥς φασι Κρατῖνος καὶ Μένανδρος, καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ Λαοκόωντι μεταφέρων τὰ Ἀθηναίων ἔθη εἰς Τροίαν, φησί.

Λάμπει δ' ἀγυιεὺς βωμὸς ἀτμίζων πυρὶ
Σμύρνης σταλαγμοὺς βαρβάρους εὐοσμίας.

Sic legendus hic locus in libris editis deprauatus. Heſychius, Καταῤῥάκτης, ὀχετός, ῥύαξ καὶ ὁ ἀετός. Σοφοκλῆς Λαοκόωντι. καὶ τὰς ἁρπυίας ἐν φινεῖ.

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. Athenæi verba ſunt libro 11. ὁ δὲ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἐν τοῖς Λαρισσαίοις Ἀκρίσιος, ex quibus ſuſpicetur aliquis eandem eſſe hanc cum Acriſio ante dicta. quod tamen nobis non videtur. *Lariſſæos* in extremo opere nominat Heſychius, vbi de vocula ὡς diſputat, & Stobæus quoq; ſermone centeſimo vigeſimo quarto. ΛΗΜΝΙΑΙ. ἢ ΛΗΜΝΙΑΔΕΣ. Stephanus de Chryſa oppido. Σοφοκλῆς Λημνίαις, Ὦ Λῆμνε Χρύσης τ' ἀγχιτέρμονες πάγοι. καὶ ἐν Αἰχμαλωτίσιν, Ταύτην ἐγὼ Κίλλαν τε καὶ Χρύσην ἔχω. ſic hunc verſum expleo. Apollonij interpres ad librum primum, Σοφοκλῆς ἐν Λημνίαις καὶ μάχην ἰσχυρὰν αὐτὰς συνάψαι φησί. Heſychius, ἀξύμβλητον, ὃ μηδενὶ ἀπαντᾶν δυνατόν ἐστιν, ἢ ἀσυνάντητον. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Iterum, ἀσάλπιγκτον ὥραν, τὸ μεσονύκτιον. ἐπεὶ ἱερεὺς γὰρ καὶ ὄρθρου ἐσάλπιζον. Σοφοκλῆς Λημνίαις. Scholiaſtes Pindari, Oda 4. Pyth. πάντας Σοφοκλῆς ἐν ταῖς Λημνιάσι τῷ δράματι καταλέγει τοὺς εἰς τὴν Ἀργῷον σκάφος εἰσελθόντας. καὶ Αἰσχύλος ἐν Κυβήροις. Scribendum, ἐν Καβείροις.

ΜΑΝΤΕΙΣ. Ariſtophanis vetus interpres de voce γλάμων agens ad Ranas, Σοφοκλῆς ἐν Μάντεσιν ἐπὶ τῶν ὀρνέων, λέγει γλαμυροὺς κατὰ φορβάν. Stobęus ſermone 29. ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ. Heſychius, Ἀντίβοιον, ἰσόβοιον, ἀντὶ βοὸς καθαγιαζόμενον. Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. idem ἰξοφόρους δρύας, τὰς ἰξὸν φερούσας, Σοφοκλῆς Μελεάγρῳ. Lege eundem in κυάμῳ πατρίῳ. ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ. Ariſtophanes in Ranis, ridet παρακεκινδυνευμένον dictum alicuius poetæ Αἰθέρα Διὸς δωμάτιον. cum autem poetam Sophoclem eſſe indicat Scholiaſtes: ἐκ Μελανίππης ait Σοφοκλέους, ὄμνυμι δ' ἱερὸν αἰθέρ' οἴκησιν Διός. etiam Euripides Melanippam docuerat: cuius meminit Erotianus in ἀλάστορες, Stobæus & alij. Scribitur & Μελανίππη.

ΜΙΝΩΣ. Clemens Alexandrinus, libro 6. λάβοις δ' αὖ Σοφοκλέους ἐν Μίνῳ, Οὐκ ἔστι τοῖς μὴ δρῶσι σύμμαχος τύχη. ΜΟΥΣΑΙ. Iulius Pollux libr. 10. cap. 49. φαίης δ' αὖ καὶ σισύραν λεγομένου Σοφοκλέους ἐν Μούσαις, Ψαλίδας, πάρας, ἢ σισυρώδη στόλον. Sed ſcribendum ſuſpicor, ἐν Μυσοῖς, qua de fabula mox. ΜΥΚΗΝΑΙ. Vide ſupra, in Ἀτρεὺς ἢ Μυκηναῖαι. ΜΥΣΟΙ. Athenæus libro quarto & libro 14. Strabo libro 8. vbi docet poetas καλεῖν πόλιν τὴν χώραν. Σοφοκλῆς ἐν Μυσοῖς,

Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα κλήζεται ξένε,
Πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.

Heſychius, Ἀποβάθρα, ἀποβατήρια, ἢ κλίμαξ νεώς. Σοφοκλῆς Μυσοῖς. Lege eundem in ἀποσύρει, ἀραφής, & ἀφθίτους γνώμας. Stobæus ſermone 96.

ΜΩΜΟΣ. Heſychius, Ἀμφίον, ἔνδυμα. Σοφοκλῆς Μώμῳ. Idem, Ἀνασύψαι, ἐπᾶραι τὸ αἰδοῖον, ἢ συγνάσαι. Σοφοκλῆς Μώμῳ. Videtur Heſychius confundere diuerſæ ſignificationis voces, ἀνασύψαι, & ἀνασεῖσαι. Laudat Momum is grammaticus etiam in ἀποσκόλυπτε.

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ. Vetus interpres Apollonij ad quartum, Σκοτεινὴ νὺξ ἣν καλοῦσι καλεῖται παρὰ τὸ ὀλέσαι. Σοφοκλῆς ἐν Ναυπάκτῳ, νυκτὶ κατουλάδι.

ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΚΑΤΑΠΛΕΩΝ. Heſychius, τρίτος κρατήρ. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ

καταπλέειν. Laudatū ſæpius inuenio ἐν Ναυπλίῳ. Pollux lib. 10. cap. 30. Sophocles ait, ὁλκεῖα τὰ πηδάλια ἐν Ναυπλίῳ ὀνόμασε. ſimiliter comici interpres ad Pacem, & Heſychius in ἀνόρεκτος πόλεμος. In Pindari Scholiis è Sophoclea Nauplio habentur iſta,

Ζεῦ παυσίλυπε καὶ Διὸς σωτηρίου
Σπονδὴ τρίτου κρατήρ.

Stob. ſermone 111. An ſit hæc alia ab iſta & ſequente quęrendum. ΝΑΥΠΛΙΟΣ ΠΥΡΚΑΕΥΣ. Pollux lib. 9. ὁ δὲ ἐμπρήσας τάχ' ἂν πυρκαεὺς ὀνομάζοιτο, κατὰ Αἰσχύλον καὶ Σοφοκλέα, οὕτως ἐπιγράψαντας τὰ δράματα, τὸν μὲν τὸν Προμηθέα, τὸν δὲ τὸν Ναύπλιον. Heſych. Πεσσὰ πεντέγραμμα καὶ κύβων βολάς. Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ πυρκαεῖ παρ' ὅσον πέντε γραμμαῖς ἔπαιζον. Alibi poetæ nomen reticet. ſunt enim hæc illius Ναύκληρον πλάτην, ναυπλιῶ. Ναυπλίῳ πυρκαεῖ. Sophoclem enim citat.

ΝΑΥΣΙΚΑΑ. Hæc fabula tota eſt Homerica. ac videtur ſatyrica potius fuiſſe, quā vera tragœdia. Eubulus comicus eidem Nauſicaæ ſoccos aptauerat. De Sophoclea [Athenæus lib. 1. ἄκρως δὲ ἐσφαίριζεν (ὁ Σοφοκλῆς) ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἐδίδαξε; ſiue καθῆκε] Pollux libro 10. cap. 12. ἔστι δὲ τοὔνομα ἡ λαμπήνη, ἐν τῇ Σοφοκλέους Ναυσικάᾳ. Heſychius, ἀναρροιβδεῖ. Σοφοκλῆς ἐν ναυσὶ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀναρρίπτειν. Scribe. Σ. ἐν Ναυσικάᾳ. Mens eſt, Sophoclem in Nauſicaa dixiſſe ἀναρροιβδεῖν σφαῖραν pro, *pilam remittere & repercutere*.

ΝΙΟΒΗ. Athenæo nominatur lib. 4. ΝΙΠΤΡΑ. De iſta ſolam afferimus coniecturam ex verbis M. Tullij, libro 2. Tuſculanarum quæſtionum. *Non nimis in NIPTRIS ille ſapientiſſimus Græciæ ſaucius lamentatur, vel modicè potius. Pedetentim*, inquit, *ite, & ſedato niſu, ne ſuccuſſu arripiat maior dolor. Pacuuius hoc melius quàm Sophocles: apud illum enim per quam flebiliter Vlyſſes lamentatur in vulnere.* An igitur Niptra Sophocles ediderat? puto veriùs Pacuuium mutato nomine ſic appellaſſe quam fecerat Latinam de Græca Sophoclis cui index, *Vlyſſes Acāthoplex*, [(ἀκανθοπλήξ) aut *acanthopleges* de ea igitur Cicero loquitur. ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Æſchyli ſcholiaſtes in ſeptem ad Thebas. εἴρηται δὲ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα, εἰδότες ὅτι ἁλίσκεται.] de ea igitur Cicero loquitur. ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΚΑΝΘΟΠΛΗΓΗΣ. Heſych. ἀθηρόβρωτον ὄργανον. τὴν πτύαν, ἢ τὴν ἀθέρας ἀνακινοῦσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ ἀκανθοπληγεῖ. iterum, ἐλαιάδιστα νηδύς. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ ἀκανθοπλῆγι. ἤτοι λαιάστα ἀντὶ τοῦ σκαιά, ἀγρία. ἢ ἀπὸ τοῦ ληΐζεσθαι, πάντα ληϊζομένη καὶ κατεσθίουσα. ἢ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου, λιπαρά. Apparet non conſtitiſſe inter veteres criticos de lectione eius loci: aliis ſcribentibus ἐλαιάδιστα, aliis λαιάστα. ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ. Pindari vetus interpres extremo opere: Σιώπα μοι οὐ μόνον Λάκωνες ἀλλὰ καὶ Ἀργεῖοι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ

Πάντ' οἶσθα, πάντ' ἔλεξα πάντ' ἐσταλμένα.
Μῦθος γὰρ Ἀργολιστὶ συντέμνειν βραχύς.

Heſychius, ἐμπειρής, ἔμπειρος. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ. alibi, ἢ μαλάψαι, κρύψαι, ἀφανίσαι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ. Affert etiam ex eadem, θρεκτοῖσι νόμοις, quod explicat τραχέσιν. & addit alios legiſſe eo loco, κρεκτοῖς. meminit & in θεράζειν. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. extat. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΕΠΙ ΚΟΛΩΝΩ. extat. ΟΙΝΟΜΑΟΣ. Athenæus extremo lib. 9. Diogenes Laertius in Arceſila. πρὸς δὲ τὸν δανειστικὸν [vox hęc ſuſpecta: quidam cōiiciebant διαλεκτικόν; neſcio quàm rectè.] καὶ φιλόλογον, εἰπόντα τι ἀγνοεῖν, ἔφη,

Λήθουσι γάρ τοι καὶ ἀνέμων διέξοδοι
Θηλείας ὄρνιν, πλὴν ὅταν τόκος παρῇ.

ἔστι δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ Οἰνομάου τοῦ Σοφοκλέους Heſychius, Ἀρχαῖος Οἰνόμαος, Δημοσθένης Αἰσχίνην οὕτως ἔφη, ἐπεὶ κατὰ τὴν χώραν περινοστῶν ὑπεκρίνετο Σοφοκλέους τὸν Οἰνόμαον. ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Heſychius, ἄκεστρον, φάρμακον. Σοφοκλῆς Παλαμήδῃ. & alibi, δρυπτά, δρεπτά. Σοφοκλῆς Παλαμήδῃ. [Euſtathius è Suetonij Tranquilli libro, περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι παιδιῶν παράγει, ait, Σοφοκλέους ἐν Παλαμήδους ὁμωνύμῳ τῷ ἥρωι δράματι τὸ ἐκεῖνος ἐφεῦρε γὰρ πεσσούς, κύβους τε, τερπνὸν ἀργίας ἄκος.] Huic quoque, vt aliis multis Sophocleis cognominem Euripides fecerat. ΠΑΝΔΩΡΑ ἢ ΣΦΥΡΟΚΟΠΟΙ. Athenæus libr. 11. Heſychius, in κεχήλωμαι. καὶ χήλωμα, τὸ ἀποδετικόν, Σοφοκλῆς Πανδώρᾳ, ἢ Σφυροκόποις. ΠΕΛΙΑΣ. Erotianus in Hippocratem, παιδικὸν πάθος. παιδείαν νῦν τὴν παιδοτροφίαν. ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἐν Πελίᾳ φησί, λευκὸν αὐτὴν τόδ' ἐπαίδευσε γάλα. ΠΕΡΙΛΑΟΣ. Heſychius, Κλεπτομανής, ὡς πόρον ἐξυβρίζουσα. Σοφοκλῆς Περιλάῳ. ΠΗΛΕΥΣ. Ariſtophanes Auibus, ὁμορρόθῶ, συνθέλω, ξυμπαραινέσας ἔχω. Scholiaſtes, Σοφοκλέους ἐκ Πηλέως. idem ad Nebulas profert hos elegantes verſus è Peleo Sophoclis,

Πηλέα τὸν Αἰάκειον οἰκουρὸς μόνη.
Γεροντάγωγῶ κἀναπαιδεύω πάλιν.
Πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ.

Proferuntur & à Clemente Alex. libro ſexto. Harpocration in ξηραλοιφεῖν. Σοφοκλῆς Πηλεῖ, καὶ ξηραλοιφῶν εἵματος διὰ πτυχῶν. ita ſcribendum eo loco Stephanus in Κυκνῖτις. vbi ſcribe, Σ. ἐν Πηλεῖ καὶ ἐν Ποιμέσιν. ΠΛΥΝΤΡΙΑΙ. Pollux lib. 7. cap. 12. de vocabulo ἐπενδύτης loquens, πλησίον αὐτοῦ ἐκ τῶν τοῦ Σοφοκλέους Πλυντριῶν, πέπλους κλενίτας, λινοπλυνεῖς τ' ἐπενδύτας. ΠΟΙΜΕΝΕΣ. Athenæus libro ſeptimo & decimo tertio. Stephanus de vrbibus in Γραικός. Erotianus explicās vocem πίλον. Harpocrationis verba ſunt, ὅτι θαλλῷ χαίρουσιν αἱ αἶγες καὶ Σοφοκλῆς Ποιμέσιν. ἑωθινὸς γὰρ πρίν τιν' αὐλητῶν ὁρᾶν θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νεοσπάδα εἶδον στρατὸν στείχοντα παράλιον. Lego, Σοφ. Ποιμέσιν,

Ἑωθινὸς γὰρ πρίν τιν' αὐλητῶν ὁρᾶν
Θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νεοσπάδα
Εἶδον στρατὸν στείχοντα παρ' ἀλίαν ἄκραν.

[Huc refero Sexti Empirici verba è libro 1. aduerſus dogmaticos; οὐκ ἐκ τέχνης πνός μεμαθή-

κασιν

κασιν οἱ γραμματικοὶ, ὅτι οἱ ᾠδοὶ τοῦ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ Βάλλην λέγοντες, ἰὼ Βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστί. Sed vera lectio ſine dubio eſt, quæ alibi habetur, θαλλὸν χιμαίρᾳ τις. vide libro 13. cap. 6.] ΠΟΛΥΞΕΝΑ. Heſychius, Ἀϊδείας, πολεμίας, ἐχθρᾶς. Σοφοκλῆς Πολυξένῃ. vide & in ἀεργίῳ. ΠΟΛΥΞΕΝΗ. Heſychius, Παράρυμα. Σοφοκλῆς Πολυξένῃ, παράρυμα ποδός. ὡς κρεμαμένων τινῶν ὑφασμάτων ἐκ τοῦ ἅρματος πρὸς κάλλος. Meminit Harpocration, in ἠκρωτηριασμένοι. Ex ea fabula erat hic verſus, Ἀπ' αἰθέρος δὲ κἀπὸ λυγαίου νέφους, apud Scholiaſten Apollonij, libro ſecundo. Stobæus ſermone 47. ΠΡΙΑΜΟΣ. Iulius Pollux lib. 10. cap. 31. Οἰκοδόμου δὲ σμίλη, λᾶαι, γλαφίδες, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Πριάμῳ. ΠΡΟΚΡΙΣ. Iulius Pollux, libr. 9. τὴν δὲ ἐπίμεμπτον, ᾧ κέχρηται Σοφοκλῆς ἐν τῇ Πρόκριδι, κολαστὴ κατῴλιμενται.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Pindari ſcholiaſtes, ad odam quintam Pythionicarum, de Prometheo, διὸ καὶ τοὔνομα ἀπὸ τοῦ προμαθεῖν ἔσχε· καὶ Σοφοκλῆς δ' ἐν τῷ Προμηθεῖ, τοῦ προμηθέως θέλων λέγειν τῆς φρονήσεως, αὐτίκα καὶ μὴ τῆς μεταμελείας. ΡΙΖΟΤΟΜΟΙ. Macrobius libro quinto, *Sophoclis tragœdia id de quo quærimus etiam titulo præfert. Inſcribitur enim* Ῥιζοτόμοι. *in qua Medeam deſcribit maleficas herbas ſecantem: ſed auerſam ne vi noxij odoris ipſa interficeretur: & ſuccum quidē herbarum in cados aeneos refundentem. Sophoclis verſus hi ſunt:*

Ἡ δ' ἐξοπίσω χερὸς ὄμμα τρέπουσα
Ὀπὸν ἀργινεφῆ στάζοντα τομῆς
Χαλκέοισι κάδοις δέχεται. *Et paulo poſt:*
Αἱ δὲ καλυπταὶ κίσται ῥιζῶν κρύπτουσι τομάς,
Ἃς ἥδε βοῶσα κ' ἀλαλαζομένη γυμνὴ
Χαλκέοισιν ἤμα δρεπάνοις.

Apollonij vetus interpres ad lib. 3. Σοφοκλῆς ἐν Ῥιζοτόμοις τὸν χορὸν πεποίηκε λέγοντα,

Ἥλιε δέσποτα, καὶ πῦρ ἱερὸν
Τῆς εἰνοδίας Ἑκάτης ἔγχος,
Τὸ δι' Οὐλύμπου πολλὸν φέρει
Καὶ γῆς ναίουσ' ἱερὰς τριόδους
Στεφανωσαμένη δρυσὶ καὶ πλεκταῖς
Ὠμῶν σπείραισι δρακόντων.

Heſychius, αἰγίσας, ἀλέχιας καὶ τέξας, Σοφοκλῆς Ῥιζοτόμοις. ΣΑΛΜΩΝΕΥΣ. Athenæus libro vndecimo. Heſychius, θῆμα, θήκη τάφος, αὔθημα. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. Alio loco, Καρικοὶ τράγοι, ὡς εὐτελῶν ὄντων. Σοφοκλῆς Σαλμωνεῖ. εἰ μὴ ἄρα ἀπολογχίων τῆς Κιλικίας. [ΣΑΤΥΡΟΙ. vide ſup. ΚΩΦΟΙ ΣΑΤΥΡΟΙ.] ΣΙΝΩΝ. Heſychius. αἰθύσσειν, ἀνασείειν. Σίνωνι Σοφοκλῆς. iterum, ἄρρητον, ἄφραστον, ἀνιστόρητον, ἀπόρρητον, ἄφωνον, αἰσχρόν. Σοφοκλῆς Σίνωνι. alibi, ἐνθεραπευτικός, ἐνθυστικοὶ καὶ ἐνθεαστικός. Σοφ. Σιν. ΣΙΣΥΦΟΣ. Heſychius, Ζεῦγος τετραόρθινον, Εὐριπίδης Ἐρεχθεῖ, κ' Σοφοκλῆς Σισύφῳ. χαλεπῶν τετραζύγων. Puto fuiſſe drama ſatyricum: nam eius generis fuit Siſyphus Euripideum, teſte Æliano libro ſecundo, capite octauo. ΣΚΥΘΑΙ. Athenæus libro 5. Apollonij interpres vetus, ἐν τοῖς Σκύθαις ὁ Σοφοκλῆς ἑτερομήτριον τῆς Μηδείας τὸν Ἄψυρτον λέγει. — οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς Κοίτης ἔβλαστον ἀλλ' ὁ μὲν Νηρηΐδος τέκνον ἄρτι βλαστάνοντα· τὴν δ' Εἰδυῖα πρὶν ποτ' Ὠκεανοῦ κόρη τίκτειν. Poſtea de reditu Argonautarum loquens, οὐ διὰ Ταναΐδος ἐπλευσαν, ἀλλὰ καθὰ τὸν αὐτὸν πλοῦν, καθ' ὃν καὶ πρότερον ὡς Σοφοκλῆς ἐν Σκύθαις ἱστορεῖ. Heſychius in Ἀχίλλειον & ἀψάλακτος. ΣΚΥΡΙΑΙ ἢ ΣΚΥΡΙΟΙ. Fœmineo genere citat Heſychius in εὔωρος. vide in ΕΡΙΣ. at in dictione ἀλλοιοῖς, perperam Σοφοκλῆς Κυρίαις, pro Σκυρίαις. ſic in voce Ζεύγλας malè ſcriptum, Εὐριπίδης Κυρίαις pro Σκυρίαις nam & *Scyrias* fecerat Euripides. *Scyrios* nominat alibi Heſychius ἀγχήματι, ἀδάπανοι. Σοφοκλῆς Σκυρίοις. ſic lege etiam in verbo αὐτόσιτον. Stobæus ſermone 49. & 57. & 115. ΤΑΛΩΣ.

Interpres vetus Apollonij, lib. quarto, ὅτι δὲ ἥμαρτ' αὐτοῦ (Τάλω) τελευτῆσαι ῥαγείσης τῆς σύριγγος· λέγει καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τάλῳ. ΤΕΥΚΡΟΣ.

Stephanus De vrbibus. Κυχρεῖα, πάγος περὶ Σαλαμῖνα. Σοφοκλῆς Τεύκρῳ. Vide Stobæum in 121. ΤΗΛΕΦΟΣ. Heſychius, Ἀμφόρος, ἀμφιθαλής. Σοφοκλέους Τηλέφῳ. ΤΗΡΕΥΣ.

Ariſtoteles in libello De poetica, varios agnitionis modos explicans, καὶ ἐν τῷ Σοφοκλέους Τηρεῖ, ἡ τῆς κερκίδος φωνή. Ariſtophanes in Auibus.

Ευ. Τὸ ῥάμφος ἡμῖν σου γέλοιον φαίνεται·
Επ. Τοιαῦτα μέντοι Σοφοκλέης λυμαίνεται
Ἐν ταῖς τραγῳδίαισιν ἐμὲ τὸν Τηρέα.

ibi interpres. ἐν γὰρ τῷ Τηρεῖ Σοφοκλῆς ἐποίησεν αὐτὸν ἀπορνιθούμενον καὶ τὴν Πρόκνην· ἐν ᾧ ἔσκωψε πολλὰ τὸν Τηρέα. meminit & Heſychius. Sophoclem æmulatus Philocles tragicus, & ipſe fabulam fecit, cui nomen indidit Τηρεὺς ἢ ἔποψ. de qua in comici ſcholiis. Stobæus ſermone 10. 39. & alibi ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ. Dionyſius Halicarnaſſeus, libro primo. Athenæus libro tertio & libro decimo. Plinius lib. 18. cap. 6. *Ante mortem Alexandri annis fere* 145. *Sophocles poeta in fabula Triptolemo frumentum Italicum ante cuncta laudauit, ad verbum tranſlata ſententia,*

Et fortunatam Italicam frumento canere candido.

In Etymologico ita nuper editum, Ἀπωσθάκωτος, οὐ τραπέζης κύλιξ ἀπύθμενος. Verſus eſt ex iſta fabula, ſed deprauatiſſimus. Lege, Ἀπωσθάκωτος οὐ τραπέζεται κύλιξ. Pollux lib. 10. cap. 22. τὴν ἀπύθμενον κύλικα ἐν Τριπτολέμῳ Σοφοκλῆς ἀπωσθάκωτον ὠνόμασεν. deinde hunc verſum deſcribit: quem & Heſychius attingit in ea voce. Comici interpres, commentatio in Acharn. πλὶξ τὸ βῆμα, καὶ πλίγματα τὰ πηδήματα. ἔνθεν καὶ τὸ περιβάδην ἀμφιπλίξ, παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Τριπτολέμῳ. Meminit & Harpocration in μελίνη. & ſæpe Heſychius. ΤΡΑΧΙΝΙΑΙ. extat.

ΤΡΩΙΛΟΣ. Pollux libro decimo cap. 38. Ζίφος δὲ ὄνομα ἔοικεν εἶναι βαρβαρικόν· ἡ σκαλμὴ Σοφοκλέους εἰπόντος ἐν Τρωΐλῳ, Σκαλμὴ γὰρ ὄρχεις βασιλὶς ἐκτέμνουσ' ἐμάς. Heſychius, huius fabulæ voces profert. ἀμάσεται, ἄσας, ἀσόλοικον, ἔρκη, ἶνις, ἴαινα, καταβόλοις, & ἀνδρόπαις. Sed verſum in quo vſus poeta illa voce reperimus in ſcholiis Pindari Σοφοκλῆς ἐπὶ τοῦ Τρωΐλου, Τὸν ἀνδρόπαιδα δεσπότην ἀπώλεσα. vide in Achillis

amatoribus ſupra ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΑΙ. Athenæus libro quarto. Stephanus de vrbibus, Κόλχος τε, Χαλδαῖός τε καὶ Σύρων ἔθνος. Meminerunt amplius, vetus enarrator Sophoclis commentariis in Antigonen: Etymologici auctor in Δεράκαυλος, & Heſychius in ἄδημον. Heſychius, ἀνυπρίφω, ἀνοίξω, Σοφοκλῆς Τυμπανισταῖς. vide eundem in Δεράκαυλος. Stobæus ſermone 57. ΤΥΝΔΑΡΟΣ. Stobæus ſermone 103. verſus affert ex Sophoclis Tyndaro: quorum ſententiam in iis quæ extant non ſemel legas, diuerſis verbis expreſſam.

ΤΥΡΑΝΝΟΙ. Heſychius, ἔχθημα, μίσημα. Σοφοκλῆς Τυράννοις. alibi legere non recordor. ΤΥΡΩ. Athenæus libro tertio & vndecimo, & Stobæus non ſemel. Macrobius libro 5. cap. 21. *Sophocles in fabula quæ inſcribitur Tyro,*

Πρὸς τὴν τράπεζαν φάσκων
Προσειληλυθέναι τοὺς δράκοντας
Καὶ ψαύσασθαι περὶ τὰ σιτία καὶ τὰ καρχήσια.

Vide Ælianum De animalibus libro 11. cap. 18. Laudatur etiam Euripidea Tyro. Ariſtoteles in libro de poetica de vtrius poetæ fabula ſenſerit incertum, cum ſcribit, καὶ τῶν σημείων, τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι, οἷον ψέλλια· τὰ δὲ ἐκτὸς τὰ περιδέραια καὶ οἷον ἐν τῇ Τυροῖ διὰ τῆς σκάφης. Stobæus ſermone 20. & 44. & ſæpius. ΤΥΡΩ ΔΕΥΤΕΡΑ. Ariſtophanis verſus eſt in Auibus, νὴ Δί' ἕτερος δῆτα χ' οὗτος ἔξεδρον χρόαν ἔχων. Interpres, ἐκ τῆς Σοφοκλέους δευτέρας Τυροῦς ἡ ἀρχή. Τίς ὄρνις οὗτος ἔξεδρον χρόαν ἔχων; Auctor Etymologici. Εὐρυνοβοσκός, ὁ περιβατβοσκός. ἐν Τυροῖ β Σοφοκλῆς. Stobæus laudat capite 108 ΥΒΡΙΣ. Athenæus libro decimo quarto. Stobæi margines capite De obliuione: hæc verba nobis exhibent, *Sophoclis in contumelia Satyri.* Vellem ipſa Græca verba antiquiſſimarum editionum docti viri in nuperis editionibus retinuiſſent. Melius longè de noſtris ſtudiis eſſent meriti. Coniicio ex illis Sophoclis ὕβριν fabulam ſatyricam fuiſſe. ΦΑΙΔΡΑ. Heſychius, Ἄγκυραι μετὰ φορεῖως αἱ ἀσφάλειαι Σοφοκλῆς Φαίδραις. melius Φαίδρᾳ. idem, ἀκλεῖστοι, ἀνεῳγμένοι, ἀληθεῖς. Σοφοκλῆς Φαίδρᾳ. vide in ἀψιφεῖς. & parœmiographos in prouerbio χαλάσατιν ἱερὰν ἄγκυραν. Stobæus ſermone 41. & alibi.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ extat. Sed non dubito plures eo nomine fabulas Sophocli editas, Nam in ea tragœdia quæ edita eſt, arceſſitur ad Troiam Philoctetes. Reperio autem docuiſſe eundem tragicum fabulam aliam, cuius argumentum erant caſus Philoctetæ ad Troiam. Quare illius fuit index ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ ΕΝ ΤΡΟΙΑ. auctor. Heſych. in ζηλῶ. ΦΙΝΕΥΣ. Ariſtophanes in Pluto.

—αὐτὸ γὰρ τυφλὸν
Ἐξομμάτωσε λαμπάδος Φινέως πλέον.

Interpres, ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος. Athenæus libro tertio. Apud Pollucem libro ſeptimo extremo ſic editum. καὶ τὸ κωμῳδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ βλέφαρον. κέκληται δ' ὡς καπηλεῖα πύλας. quis hæc intelligit? nec mirum: ſunt enim deprauatiſſima. Emendo verè, καὶ τὸ κἀν ἐν Σοφινεῖ, βλέφαρον κέκλεισαι γ' ὡς καπήλου πύλαι. Ait Pollux, comparaſſe Sophoclem cluſuram oculorum cæci hominis, occluſis cauponis foribus, quod ſimile, ſanè quàm frigidum & longè petitum, exagitatum fuerit à comicis, ſicut alia multa eius poetæ. De hac fabula accipio verba interpretis Apollonij libro ſecundo, Πηρωθῆναι Φινέα λέγει Σοφοκλῆς, ὅτι τοὺς ἐκ Κλεοπάτρας υἱοὺς ἐτύφλωσεν, Ὄρθον καὶ Κράμβιν. πεισθεὶς διαβολαῖς Δίας [vel Ἰδαίας emendante Ioſ. Scaligero] τῆς αὐτῶν μητρυιᾶς. Heſychius in ἀπευνάστου & ἀρτύματι. ΦΙΝΕΥΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Heſychius, Ἀχάλκευτα, τρύπανα, τὰ φρύγια πυρῖα. Σοφοκλῆς, Φινεῖ δευτέρῳ. ΦΟΙΝΙΞ. Athenæus libro ſecundo. ΦΡΙΞΟΣ. Epitoma Stephani, Ὄρεια κέκληται πεδιάς γῆ ἐν Φρίξῳ Σοφοκλέους.

Ὄρεια κελεύθου τῆσδε γῆς πεδιάδος.

Etiam Euripides Phrixum ediderat. alij Φρύξος. ΦΡΥΓΕΣ. Æſchyli interpres ad Prometheum vinctum, Σιωπῶσι παρὰ ποιηταῖς τὰ πρόσωπα, ἢ δι' αὐθαδίαν, ὡς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς Φρυξὶ Σοφοκλέους. ΦΘΙΩΤΙΔΕΣ Aulus Gellius libro decimo tertio. *Etiam ille verſus non minus notus*, Γέρων γέροντα παιδαγωγήσω ἐγώ, *& in tragœdia Sophocli ſcriptus eſt, cui titulus* Φυλόπιδες, *& in Bacchis Euripidi.* Non eſt dictio Græca Φυλόπιδες. Græca erit ſi τ in π mutetur, Φυλόπιδες verùm nihil ad rem. eſſet aliquid Πυλάνδης. ſed malo, atque adeò verùm cenſeo, ΦΘΙΩΤΙΔΕΣ. Ac videor in Græcorum commentariis reperiſſe alicubi Sophoclis *Phthiotas* aut *Phthiotidas*. etſi indicare locum nūc non poſſum. Nam neque memini, neque ad manum ſunt omnes Græci ſcriptores, quos aliquando lectitauimus. Studioſi adoleſcentes quibus adminiculatior memoria eſt, quærant, & laterculum ſuperius diligentia ſua amplificent. Quamquam ſi quæ fuerint aliæ Sophoclis fabulę, præter quarum titulos hic exhibemus, oppidò paucæ illæ ſunt, In vita ipſius de numero fabularum quas docuit aut fecit, ita legitur: ἔγραψε δὲ ὥς φησιν Ἀριστοφάνης δράματα ἑκατὸν τριάκοντα· τούτων δὲ νοθεύεται δεκαεπτά. *Scripſit auctore Ariſtophane fabulas.* 130. *quarum* 17. *cenſentur adulterina.* Non longè abeſt ab hoc numero hic noſter. plures enim 125. fabularum indices in Superiore albo inuenies. Sed non ſunt omnes opinor, Sophoclis eius quem inter veteres tragicos regum obtinere omnes conſentiunt. Fuit enim iunior Sophocles tragicus & ipſe poeta. cuius Clemens Alexandrinus meminit, & alij. Fortaſſe huius fuerunt ex iis quarum titulos adſcripſimus, nonnullæ. Sanè ſcribunt alij non 130. ſed 123. ſolùm tragœdias ſub nomine priſci Sophoclis iam olim in manibus eruditorum eſſe verſatas. Itaque vt dixi, è verè Sophocleis paucæ omnino ſunt, quarum titulos deſideres. Verùm de his aliquando

quando fortaſſe curatiùs, & diligentius. Nunc ad opus inſtitutum reuertamur.

CAPVT V.

Athenæi error ex deprauata lectione librorum Ariſtotelis. πάρα, ἢ. παρετυμολογία. amia piſcis etymum. Archeſtratea Gaſtronomia principium. οἱ περὶ μετεώρων φόβοι apud Epicurum. Ἐπίκυρος. Vetus prouerbium apud Ariſtotelem emendatum. ὁ φρόνιμος prudentia. De veterum eranis multa obſeruata & emendata.

AMIAM piſcem verbis Ariſtotelis deſcribens Athenæus, inter cætera hæc ait, χολήν τε ἔχει ἰσομήκη τῷ ἐντέρῳ, καὶ σπλῆνα ὁμοίως. *fellis veſicam habere inteſtino longitudine parem, & ſimiliter ſplenem.* Neque de felle quod dicitur ſatis explicatè dicitur: & de ſplene quod ſcribit, falſum eſt. Fellis veſica in hoc piſce non ſolùm parilis cum inteſtino eſt longitudinis: verùm etiam illi adhæret, atque vt loquitur philoſophus. παρ' ὅλον τὸ ἔντερον ἐνυφασμένον ἐστίν. Sed Athenæus breuitatis ſtudio cum ſumma capita ex Ariſtotele excerperet, multa ſæpe etiam neceſſaria verba prętermiſit: ſępe etiam malè quędam legit, & pro vera lectione falſam eſt amplexus. Factum eſt vtrumque iſto loco. Nam de fellis veſica Ariſtotelis verba ſunt, Hiſtor. libro 2. capite. 15. vnde hæc deſumpta eſſe conſtat: ἡ μὲν ἐν ἀμίᾳ παρὰ τὸ ἔντερον παρατεταμένην, (τὴν χολὴν) ἰσομήκη ἔχει πολλάκις δὲ καὶ ἐπαναδίπλωμα. *Habet amia fellis veſicam ſecundùm ipſum inteſtinum porrectam, longitudine illi parem: ſæpe etiam aliquid eſt eius quod reduplicetur.* De ſplene verò amiæ nihil philoſophus. Vnde igitur illa noſter? nempe ex deprauata ſui exemplaris lectione. Nam pro καὶ ἐπαναδίπλωμα legit καὶ σπλῆνα ὁμοίως. Atqui falſiſſimum eſt amiæ ſplenem eiuſdem eſſe cum fellis veſica, & inteſtino longitudinis. En quid eueniat etiam doctiſſimis viris, cùm de librariorum temeritate ac perfidia non cogitant. Nam Athenæum aliter non ſcripſiſſe, perſuaſum mihi non ſolùm, quia ita membranæ omnes habent, & illa optima Hœſchelij Epitoma: ſed etiam quia vetuſtiſſimus Etymologici magni auctor non aliter hunc locum deſcribit. quanquam ille Athenæum ibi non nominat: ſed hoc ſæpius ab eo fieri obſeruauimus, vt auctoris huius verbis vtatur pro ſuis tacito illius nomine. In verbis Epicharmi ſcribo, πρώιμα γ' ἄττες ἀπ' αὖς ἀφύας ὀπτευρίζομες φρυγίλας, καὶ δελφάκινά γ' ὠπτάομες κρέα, καὶ πολύποις, ἐπ' γλυκύν γ' ἐπὶ τῶν ἐπίομες οἶνον. Sequentia non poſſum aſſequi, οἴμοι μοι τάλας περὶ τὰμά με καλῶνα. Videntur eſſe alicuius verba qui doleat ſe afuiſſe à memoratis epulis. Etiã ſequentia ſunt corruptiſſima, κατίσκα λέγει φῶ, τῶν κακῶν. Fortè, καὶ τίς κ' ἄλγοι, φῶ τῶν κακῶν! *ecquis, ait, opem ferat? ô ſortem duram!* Poſtea ὁ καὶ παρὰ τρίγλας τε καὶ ..... πάχηα κ' ἀμίαι. nec melius membranæ. Poſſumus ſcribere, ἄκκα πάρα τρίγλαι τε καὶ παχῆαί γ' ἀμίαι δύο. nec multò aliter interpres. πάρα tam pro *adſunt* quam pro *adeſt* poſuerunt. Eupolis hoc libro, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι. Sic παρῆν pro παρῆσαν. vt ſtatim φάσσαι τε παρῆν. & ἦν pro ἦσαν. Idem poeta, ἦν δὲ νάρκαι, ἦν δὲ ζύγαιναι. niſi ſcribendum ἦς & παρῆς. vt infrà ἐνῆς pro ἐνῆσαν. Non legitur hodie in iis quæ habentur Ariſtotelis, quod ex eo refertur de etymo vocis ἀμία. Ἀριστοτέλης, ait, παρετυμολογῶν αὐτῆς τοὔνομα φησὶν ὀνομάσθαι παρὰ τὸ ἅμα ἰέναι τοῖς παραπλησίοις ἐστὶ γὰρ συναγελαστική. Putauit Athenæus non eſſe verum etymum hoc: ſed potius παρονομασίαν quandam: claudicat enim διὰ τὸ κοινὸν τοῦ πεδίμαπισμοῦ, vt loquitur Euſtathius. ideo ait παρετυμολογῶν. ſimiles paretymologiæ apud philoſophos, & alios ſapientes. Euſtathius aliud veriloquium affert haud ſcio an ex Athenæo, libris vſus integrioribus: à priuatiua particula α, & μία: nullæ enim ſolæ amiæ conſpiciuntur [Plutarchus ſic in libro, Vtra prudentiora ſunt animalia terræne an maris. ἀμίαις δὲ καὶ τοὔνομα παρέσχηκεν ὁ συναγελασμός. οἶμαι δὲ καὶ ταῖς πηλαμύσι.] In verſu altero Archeſtrati ſcribe, τί σοι ταῦτα μυθολογῶ; *quid verbis opus?* Paulò poſt rectè Dalec. καὶ ἔχυς ἀλός τι. De principio operis Archeſtratei ſcribitur mox, μετ' ἀκριβείας ἐθέλει πᾶσι ταῦτ' ἐκτιθέναι, ὅπου ἐστὶν ἕκαστον κάλλιστον βρωτόν τε. Lego adiecta voce quam deeſſe arguit vocula τε, hoc modo. βρωτόν τε ποτόν τε. ex Athenæo ſatis conſtat non minus viuorum genera expoſuiſſe Archeſtratum, quàm eduliorum. Sed videntur Archeſtratei operis duo primi verſus ita concinnandi ex hoc loco, & alio libri primi,

Ἱστορίης ἐπίδειγμα ποιούμενος Ἑλλάδι πάσῃ,
Λέξω ὅπου κάλλιστον ἄπαν βρωτόν τε ποτόν τε.

Sequitur de Epicuro, εἶτα γὰρ ὅτι ὁ σοφὸς, καὶ τὸν τῶν ἀσώτων βίον ἀνεπίληπτον εἶναι. εἴπερ αὐτοῖς περιῄρηται τὸ ἀδεὲς καὶ ἵλεων. Inter huius ſophi κυρίας δόξας hæc fuit, auctore & interprete Cicerone. *Si ea quæ ſunt luxurioſis efficientia voluptatum, liberarent eos deorum & mortis & doloris metu, docerentque, qui eſſent fines cupiditatum, nihil haberem quod reprehenderem.* Ipſa Epicuri verba ſunt, εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τὰς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας, τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων ἔτι τε τὸ πέρας τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν, οὐκ ἄν ποτε εἴχομεν, ὅ,τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς. Vertit Cic. τοὺς περὶ μετεώρων φόβους, *deorum metus*. ita loquebatur Epicurus, ſic alibi, τὰς ὑπὲρ τῶν μετεώρων ὑποψίας. Mendoſum eſt quod ſtatim ſequitur, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταὶ καταστρέχοντές τι τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας, Ἐπίκυρος καὶ βοηθὸς βοῶσιν. Interpretes vt aliquam ſententiam elicerent ſuſtulerunt illa καὶ βοηθός. longè alia nobis ineunda videtur ratio loci emendandi. non enim ἐξ ἀφαιρέσεως, ſed ἐκ προσθέσεως ſanare eum debemus. Lego ſic, διὸ καὶ οἱ τῆς κωμῳδίας ποιηταὶ πρὸς τοὺς κατατρέχοντάς τι τῆς ἡδονῆς καὶ τῆς ἀκρασίας Ἐπίκουρον, καὶ Ἐπικούρειος ἐπικούρους καὶ βοηθοὺς βοῶσιν. id eſt, *Ideo comici poetæ aduerſus eos qui voluptatem & incontinentiam vituperant, Epicurum*

curum & Epicureos aduocant ἐπίκουρον, *& in auxilium ſibi.* In edita lectione præter manifeſtum hiatum, hoc etiam eſt incommodum, quod facit ipſos qui voluptatem incuſarent, in ſubſidium ſuum appellare Epicurum & Epicureos: quod eſt abſurdum. Poetica vox eſt ἐπίκουρος, in qua ludit auctor venuſtè. vtuntur & hiſtorici, vt Thucydides ſæpè. Extat etiam ea vox in prouerbiali verſu, cuius mihi commodùm venit nunc in mentem, vt veram illius lectionem hoc loco indicem. In ſeptima Eudemiorum vbi agitur de amicitia quæ ex vtilitate conſtat, philoſophi ſunt verba planè aurea: διὰ τὸ χρήσιμόν ἐστιν ἡ τῶν πλείστων φιλία. διὰ γὰρ τὸ χρήσιμοι εἶναι φιλοῦσιν ἀλλήλους, καὶ μέχρι τούτου. ὥσπερ ἡ παροιμία, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τὸ σὸν φίλον ἔσκε μάχηται. nullum ex hac ſcriptura ſenſum elicias. Scribendū, Γλαῦκ' ἐπίκουρος ἀνὴρ τόσσον φίλος ἔσκε μάχηται. planiſſima & optima ſententia. [et ita poſteà edidit Ioſephus Scaliger, in aureoli Sironiatei prouerbialis nouiſſima editione.] De Platonis ſubiecto loco quædam notamus libro tertio. In primo verſu ex *Androphono* eiuſdē comici, Ἐξὸν γυναῖκ' ἔχοντα κατακεῖσθαι καλήν, loquitur poeta de accubitu ad menſam: neque aliter verbum κατακεῖσθαι eſt exponendum. declarat proximus, καὶ Λεσβίου χυτρίδε λαμβάνειν δύο. Tertiū ita ſcribe. Ὁ φρόνιμός ἐστι τοῦτο, τοῦτο τἀγαθόν. more Thucydidis eleganter poſitum ὁ φρόνιμος pro ἡ φρόνησις. alioquin poterat, τὸ φρόνιμον. In penultimo deeſt ſyllaba, Εἰ τοῦτο ἔζων πάντες ὃν ἐγὼ βίον. reſtitue, ὃν ἐγὼ ζῶ βίον. Eſt verò acutè & inuidioſè in Epicurum dictum: ſi omnes eius legibus viuerent & obtineret vulgò eius doctrina, οὔτ' ἂν πόρνος ἦν ἄν, οὔτε μοιχὸς οὐδὲ εἷς: nemo reperiretur inhoneſtus, nemo adulter. Vult dicere fore omnia iura promiſcua, & diſcrimen recti atque honeſti ſublatum iri. Tolle enim honeſti atque inhoneſti fines: eâdem omnia peccata ſuſtul ris. Speuſippo philoſopho auaritiam obiiciens Dionyſius tyrannus, ſcribit ad ipſum in hæc verba, Σὺ ποῦ φιλαργυρίαν ὀνειδίζεις; αὐτὸς μηδὲν ἐκλελοιπὼς αἰσχροκερδείας. τί γὰρ οὐ πεποίηκας, οὐχ ὑπὲρ ὧν Ἑρμείας ὤφειλεν αὐτὸς ἐκτείσας, ἔρανον συνάγειν ἐπιχειρεῖς; è veterum Græcorum moribus pendet huius loci interpretatio. Inſtitutum illorum fuit, ſicut ad Theophraſtum dicebamus, vt ſi quis in paupertatem delaberetur, ἔρανον ab amicis poſſet ſuo iure exigere, ſubleuandæ inopiæ ſuæ. Hoc more pulcherrimo abutebantur ſæpe homines μικρολόγοι & turpiculi lucelli auidi. Sæpe enim cum damnum nullum accepiſſent, fingebant accepiſſe, vt diteſcendi ex alieno occaſionem nanciſcerentur. Similis fuit illius verſutia, quem ait Martialis ſæpius in anno naſci, vt natalitia dona ſæpius item exigeret. Non defuerunt qui ius exigendi erani ab afflicto redimerent ceu frumentariam aliquam teſſeram, & ſua pecunia creditoribus ſatisfacerent, ſpe colligendæ mox ſummæ maioris. In quo turpiſſimam fuiſſe nundinationem omnes fateantur. Vtrumque genus ſordium in Speuſippo notat Dionyſius. ad prius ſpectant verba Athenæi ex ipſo Dionyſio: ἐρανίζειν αὐτὸν παρὰ πολλῶν διελέγχων. poſterius illis indicatur quæ ſuprà adſcripſimus, ſi modò illa capimus rectè. Ait, nullam infamis lucri anſam eum non captaſſe: qui cum pecunia ſua ſoluiſſet quæ debebantur ab Hermia, poſtea eranum eo nomine exigeret. niſi ita accipias vt ſumus interpretati, friget ſententia aut potiùs nulla eſt. Scripſimus aliquanto poſt, ἀφαιρῶν μὲν τὰς διὰ χυλῶν ἡδονάς. vbi priores editiones, & cum iis interpretes, διὰ χειλῶν, ineptè. Cicero, quem aduerſus ſe laudat vir doctus, *voluptates quæ ſapore percipiuntur.* Deinde ex melioribus membranis adiecimus iſta, ἀφαιρῶν δὲ τὰς δι' ἀκροαμάτων. Tullius, *detrahens eas etiam quæ auditu & cantibus percipiuntur.* Pro καὶ προελθὼν φησὶ λέγειν. Scribendum λέγων: aut ſic, φύσει λέγει τιμητέον τὸ καλόν. Vide librum 12. vnde ſuppleuimus quæ hic deerant.

CAPVT VI.

Philetæri drama Κυνηγίς. γαμήλιος. *Apollodori fabula* Γραμματιδιοποιός. γραμματίδιον. *Apollodorus Caryſtius, aut Athenienſis comicus. Apollodorus Gelous item comicus.* πίνειν ἐξεῖναι. Ἀφαίης *ſcriptor.* αἴθυια. *Apollodori Athenienſis libri* Περὶ Σώφρονος, *id eſt, commentariorum in Sophronem.* πορθίς. κηρυλίς *&* χερσαιδής. alpheſticus *piſcis. item alia.*

ΦΙλέταιρος Κυναγίδι. auctore Suida inter Philetæri fabulas fuit Κυνηγίς. Subiecti verſus hanc continent ſententiam: optimum eſſe ſi quis in diem viuat, & fruatur bonis quæ aderunt. nam cùm adeò ſint caduca omnia mortalium, fruſtrà aliquis ſe torqueat de craſtino ſemper ſollicitus, vt magnas opes congerat & in theſauros abdat ſibi inutiles. Interpretes contrarium ſenſum eliciunt: ſedulò prouidendum eſſe ne quid in craſtinum deſit: quod eſt planè contrarium ei quod dicitur primis verſibus, viuendum eſſe in diem. Quare integrum locum ita corrige:

Τί δεῖ γὰρ ὄντα θνητόν, ἱκετεύω, ποιεῖν,
Πλὴν ἡδέως ζῆν τὸν βίον καθ' ἡμέραν,
Ἐάν γ' ἔχῃ τις ὁπόθεν. ἀλλὰ δεῖ σκοπεῖν
Τοῦτ', αὐτὰ τἀνθρώπει' ὁρῶντα πράγματα.
Εἰς αὔριον δ' οὐχὶ φροντίζειν ὅ, τι
Ἔσται· περίεργόν ἐστιν ἀποκεῖσθαι πάνυ
Ἕωλον ἔνδον ἀργύριον.

elegantiſſimi ſanè verſiculi, & iam planiſſimi, abſterſis mendis, & punctis in ſuum locum reſtitutis. Verbum ἱκετεύω ita inſertum orationi elegantiæ cauſſa, vt apud Latinos *quæſo.* cuius loco legas apud B. Chryſoſtomum εἰπέ μοι ſingulis paginis ſæpiſſimè.

Οὐδ' ἐν νεκροῖσι πέττεται γαμήλιος

in Orco non coquitur placenta *nuptialis.* deeſt enim ex vſu loquendi nomen πλακοῦς. Placentæ &

opera

opera dulciaria, vel præcipua pars olim apud Athenienſes apparatus nuptialis: ideo mulieres δημιουργοὶ in eam rem adhibitæ: de quibus ſatis antè dictum eſt. Heſychius γαμήλιος ὁ εἰς τοὺς γάμους πεσσόμενος πλακοῦς. Ἀπολλόδωρος ὁ Καρύστιος ἐν Γραμματιδοποιῷ. melius Γραμματιδιοποιῷ. neque aliter vetus Meſſæi liber. recoctum aliquem formularium aut litium procuratorẽ traduxiſſe eâ fabulâ videtur poeta. γραμματίδια vocabant litium inſtrumenta. vt in deſcriptione λογνείας Theophraſtus, ἔχων ἐχῖνον ἐν τῇ προκολπίῳ, καὶ ὁρμαθοὺς γραμματιδίων ἐν ταῖς χερσί. vulgata lectio apud Pollucem, libro 7. cap. vlt. ἐκ γραμματοποιὸς, inquit, δρᾶμα Ἀλέξιδος, καὶ γραμματιδοποιὸς Ἀπολλοδώρου. Sed notanda eiuſdem Pollucis verba lib. 10. cap. 23. ἐν δὲ τῷ τοῦ Γελῴου Ἀπολλοδώρου Γραμματοποιῷ. κυμινοθήκη μεταξὺ τῶν λόγων τούτων εἶναί μοι δοκεῖ. non puto aliam fabulam intelligi. quanquam huius auctorem Apollodorum Atheneus Caryſtium nominat, Pollux Geloum. Errauit fortaſſe huius aut illius mens alibi occupata. niſi hoc verius: variaſſe iam olim ſuper auctore eius fabulæ criticorum ſententias: nam & Apollodorus quidam fuit Gelous comœdiarum factor. Meminit Pollux coniunctim vtriuſque, Geloi inquam & Caryſtij, lib. 10. cap. 31. & Caryſtij ſeparatim cap. 32. & 33. Suidas comicos duos prodit nobis eiuſdem nominis, neutrum Caryſtium: ſed Geloum alterum, alterum Athenienſem. idem fabulam vnam Geloi Apollodori inſcribit Ἀρισόδειπνον hanc ipſam de qua agimus intelligens, niſi fallimur. Itaque locus corrigendus. Οὐ τοῦτο τὸ ζῆν ἐστι τὸ καλούμενον Θεῶν ἀληθῶς βίον. Malim βίος. hoc ſenſu. iſtud quod viuere nunc vocant: ſiue hæc communis hominum vita, non eſt illa vera vita, quæ dicitur vita Deûm. Sic in vltimis verſibus, τοῦτ' ἦν τρυφὴ καὶ βίος ἀληθῶς. Cùm ait poeta, Πίνειν Ἀθηναίους ἅπαντας καὶ τοὺς μέχρι ἐτῶν τριάκοντ' ἐξιέναι. caue ſequaris interpretes: ſed primum atque vltimum verbum coniunge. πίνειν ἐξιέναι eſt *ire comeſſatum*. Comeſſatio tam bibendi quàm amoris cauſſa ſuſcipiebatur, atque ea petulantia vtebantur adoleſcentes donec alia ætas alios mores poſtularet. Poeta ius hoc adoleſcentiæ producens ait, beatam fore hominum vitam, ſi comeſſari ad triceſimum vſque annum liceret. Pone deinde τελείαν στιγμὴν poſt ἔχοντας, & ſequentia verba ſic accipe quaſi eſſet ſcriptum, καὶ μύρον ἕψειν περὶ ἡμέρας τοὺς τῶν Μεγαρίων ῥαφάνους πωλοῦντας. Vitæ beatæ hanc tertiam conditionem ſtatuit: vt omnes ij qui Athenis vendebant ῥαφάνους Megaricas fierent μυρεψοὶ hoc eſt vnguentarij. Quis eſt autem ſcriptor ille obſcurus & verè ἀφανής, de quo mox ſequitur, Ἀφαίνης δὲ, γνώριμος δ' ἦν καὶ οὗτος τοῦ Ἀριστωνος, ἐν τῷ Ἀρίστωνι, καὶ αὐτὸς οὕτως ἐπιγράψας τὸ σύγγραμμα. Aphanem ex omnibus antiquis nullum ego noui. Aphareum ſcio fuiſſe nomen olim vſitatum. ſed videtur Ἀφαίνης per compendium ſcriptum pro Ἀπολλοφάνης, aut Ἀρισοφάνης. aut Ἀντιφάνης. De Dionyſio Metathemeno Diogenes Laërtius lib. 7. ἀνθινὰ μετημφιάσατο probè & verè ſcriptum, neque audiendi qui cenſent mutandum. ἀνθινὰ ſunt veſtes verſicolores, luxurioſis olim propriæ & parum pudicis. Ideo cautum Romæ veteri lege Oppia, *ne qua mulier veſtimento verſicolori vteretur*. auctore Liuio, lib. 39. & apud Athenienſes ἀνθινὰ geſtare meretricum fuit. Suidas, Νόμος Ἀθήνησι τὰς ἑταίρας ἀνθινὰ φορεῖν. Similis lex etiam apud Locros, cuius auctor Zaleucus, teſte Suida eodem. Ἀπολλόδωρος δ' ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ Σώφρονος τῷ εἰς τοὺς ἀνδρείους μίμους. Hic eſt Apollodorus antiquus grammaticus, qui & Sophronem & Epicharmum, vt auctor eſt Porphyrius in vita Plotini, poetas obſcuros radiis ingenij ſui illuſtrauerat. Commentariorum illius in Sophronem ſæpe Athenæus meminit, & in vniuerſum eos appellat τὰ περὶ Σώφρονος, vt hic, & iterum paulò poſt, atque in ſimillimo libri tertij loco. Et tamen viro docto fraudi fuit hoc loquendi genus: qui vertit hic, *Apollodorus libro De temperante.* errore vægrandi. Sic autem ſoliti poetarum antiqui interpretes ſuos commentarios inſcribere. lib. 12. Χαμαιλέων ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος. id eſt, *Chamaeleon libro Commentario in Anacreontem.* alibi, Δίφιλος περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν. pro, in Nicandri Theriacorum enarratione. Ariſtophanis ſcholiaſtes ad Veſpas quartum librum Commentariorum Apollodori in Sophronem laudat, neque aliter inſcribit. ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος καὶ ὅτι τὸ ποτήριον τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μεστὸν πάλιν ἀναπλήρουν δεδήλωκεν ἐν τῇ δ' περὶ Σώφρονος. Notum autem eſt Sophronem & *Muliebres* & *Viriles mimos* ſeparatim edidiſſe: quorum & in Athenæo, & apud alios paſſim mentio. Ita igitur verte, *Apollodorus Athenienſis lib. tertio Commentariorum in Viriles mimos Sophronis.* deinde quæ ſequũtur verba, προθεὶς τὸ καταπυγοτέραν τ' ἀλφηστᾶν, φησὶν, ita accipe: *cum prepoſuiſſet iſta Sophronis*, καταπυγοτέραν δ' ἀλφηστᾶν, *impudiciorem alpheſtis, hæc dicit.* videlicet, quæ addit Athenæus. προθεὶς familiare huic ſcriptori verbum hoc ſenſu. Qui ſcribunt commentarios præponunt quod explicandum eſt ſuæ interpretationi. Sic libro 12. Χαμαιλέων ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ περὶ Ἀνακρέοντος, προθεὶς τὸ ξ. Libro 11. Φιλήμων δ' ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὀνόμασιν ἢ Γλώσσαις προθεὶς Κάλπις. In eodem. Σωσίβιος ὁ λυτικὸς προθεὶς τὰ ἔπη. libro tertio, Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ Σώφρονος. προθεὶς τὰ λιγυρότερα τᾶν πορφυρᾶν. In omnibus his locis cæcutiunt docti interpretes: in quibuſdam vacillat librorum fides. De errore Breuiatoris quem hic admiſit, & poſt illum Euſtathius, initio operis diximus. ΑΛΦΗΣΤΑΙ τὸ μὲν ὅλον κηροειδεῖς, πορφυρίζοντες δὲ κατά τινα μέρη. Poteſt legi κιρροειδεῖς, qua voce Dioſcorides vtitur. Ita ferè ſcriptum in Excerptis: neque aliter Euſtathius. & ſequitur ex Ariſtotele, μονάκανθον εἶναι καὶ κιῤῥὸν τὸν ἀλφηστήν. lectionem tamen editam antepono. ea mox Epicharmus vtitur. Plinius vertit,

tit, *lutei-coloris*. In verbis Ariſtotelis ſuſpecta vitij erat vox ἀλφηστὸν. donec comperi non ſolùm *alpheſtam*: ſed & *alpheſticum* piſcem hunc fuiſſe nominatum. Sic autem appellat etiam Diocles in primo ὑγιεινῶν.

CAPVT VII.

Ananias poëta φθινοπωρισμός. τραπέω, *trapetes. Eſus catulina & canina.* βαβράζειν *ἐμπρέπειν ποῦ liber Ariſtotelis* περὶ ζῴων ἠθῶν. *callionymi varia nomina* λύκος *piſcis. Æliani locus emendatus. Alexandri Ætoli* ἁλιεῖς. *Veteres abſtinuiſſe ab eſu delphinorum. Timachidas grammaticus.* Cheſias *virgo.* πατρὸς συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων. *leucus piſcis.*

Καὶ σκιφίας χρόμιός τ' ἐν τῷ ἦρι κάπρον ἀπάντων ἰχθύων πάντων ἄριστος, ἀνθίας δ' χείματι. Corruptiſſima hæc ſunt, vt ferè omnia Dalecampius κάπρον ſcribit, & horum piſcium ventoſam quandam conceptionem prodit. cui τερατολογία non eſt quod vereamur anteponere veritatem. Membranæ ſic præferunt κατ . . . . τὸν ἀνάνιον. Spondeo legendum, κατ' Ἀνάνιον. Doricum eſt, κατ' pro κατὰ τὸν, vt ποτ' apud Theocritum, & infra ex eodem Epicharmo, ποτὶ ... nec multo ſecus ſcribuntur hæc Epicharmi ſub libri huius finem: quamquam malè etiam ibi ab interpretibus accipiuntur. ſanè quidem in ampliſſimi Meſſei codice κατ' Ἀν liquidò præſcriptum eſt, Ananius poeta ſiue Ananias, vt eum vocat Ariſtophanis enarrator, Epicharmum ætate præceſſit. Ait igitur Epicharmus, *Chromius veris tempore auctore Ananio, piſcium omnium eſt optimus* ipſa deinde Ananij verba ſubiicit Athenæus, ceu Epicharmi agens interpretem. ὄψων ἄριστον καρὶς ἐκ συκίας φύλλων. Scribe, ἐν συκίας φύλλων. vel, ἐν συκίας φύλλοις. Sic paulò antè præcipiebat helluonum magiſter amiam parare. ἐν συκίας φύλλοις, καὶ ὀρίγανον οὐ μάλα πολλήν. Proxima verba, ἡδὺ γ' ἐσθίειν χειμερὶς φθινοπωρισμῷ κρέας, corrigo in hunc modum, ἡδὺ γ' ἐσθίειν χιμάρου φθινοπωρισμῷ κρέας. Theocritus, χιμάρω δ' καλὸν κρέας ἔστ' ἔστ' κ' ἀμέλξης. Sicula vox eſt, φθινοπωρισμὸς pro φθινόπωρον. ὀπωρίζειν, *fructus autumnales colligere.* vel ſcribendum, φθινοπωρινῷ. videlicet καιρῷ. [Scaliger ἀμακαρίτης ita concipiebat, ἡδὺ γ' ἐσθίειν χιμαίρου φθινοπωρινῷ κρέας.] δέλφακος δ' ὅταν τραπέωσι καὶ πατέωσιν ἐσθίειν. Docti corrigunt, ὅταν τρυγῶσι. editam ſcripturam tuentur omnes membranæ. ἐκ τοῦ ἀμφιβάλλειν igitur dixerit poeta τραπέωσι καὶ πατῶσι. idem namque ſignificant. Ac fortaſſe poſterius interpretamentum eſt prioris, quod poeticum vocabulum eſſe obſeruat Euſtathius. Homerus, Ἄλλαι δ' ἐτράπεον. hinc dicti *trapetes* qui apud Catonem inter vaſa torcularia, capite decimo octauo, & alibi inter olearia.

καὶ κυνῶν αὐτὴ τῇ ὥρῃ καὶ λαγῶν. Eſitauiſſe veteres Romanos catulinam carnem ex feſto ſcimus & Plinio. Græci & catulinam edebant hoc eſt, τὴν τῶν σκυλάκων: nam in Hippocratis περὶ παθῶν libro, κρέα σκύλακος ἑφθὰ legas: & canum etiam grandioris ætatis. Ait enim Hippocrates eodem libro, ὄψον δὲ λαγωῦ κρέας καὶ κυνὸς τελέου. οἷός αὐτὸ ἰθ' ὅταν θέρος τε ᾖ, καὶ ἠχέται βαβράζωσι. prima verba quæ deprauatiſſima ſunt, ſic rectè emendamus dubio proculi οἷος αὖ τὸ θ' ὅταν θέρος τε ᾖ. dixit de carnibus hœdorum, porcorum, canum, leporum & vulpium: nunc loquitur de ouium. βαβράζειν eſt συντόνως κεκράγειν, *cõtentè clamare*, quod valde conuenit ſtridentibus per Solis æſtum menſibus Iunio & Iulio cicadis. vulgò ᾄδειν eas dicebant, vt ait Philoſophus.

ἀλλὰ πάνυ ἰχθύεσσιν ἐμπρεπὴς ἐν μυλλωτῷ. Dalecampius emendauit, ἐμπρεπὴς ὁ μυλλωτός. non dicam ſi ita ſit potius fore ſcribendum ἐμπρεπὴς τὸ μυλλωτόν. at in vniuerſum ſententia eſt falſa. nihil enim eſt mutandum. Sic καταικτισθήσομαι ἐν μυττωτῷ apud Ariſtophanem in Equitibus. Sed non obſeruauerat vir eruditus, ἐμπρέπειν τισὶν eleganter dici Græcis pro *excellere inter aliquos*, Verte, *thynnus maris piſcis, cibus eſt non malus: ſed contra piſces excellit cum alliato*, vel moreto.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῷ περὶ τῶν ζῴων ἠθῶν. hoc eſt, *Ariſtoteles in eo loco vbi animalium mores explicat:* Falluntur qui colligunt ex iſtis, peculiari opere quod hodie non extet, de moribus animalium tractaſſe Ariſtotelem. Nonus Hiſtoriarum in ea re totus ferè occupatur. ac ſunt libri prima verba, Τὰ δ' ἤθη τῶν ζῴων ἐστὶ, &c. Sic accipe in ſermone de mugilibus, vbi laudatur philoſophus ἐν τῷ περὶ ζῴων ἠθῶν καὶ βίων. nam is locus deſumitur ex capite ſecundo libri noni Hiſtoriarum. Variis nominibus callionymi piſcis quæ ſubiiciuntur, vnum adde auctore prætermiſſum ἡμεροκοίτης enim ex quibuſdam eſt dictus. Heſychius: ἡμεροκοίτης ὁ καλλιώνυμος ἰχθύς. extat apud Oppianum. Quod autem ex Iceſio ſcribitur, eundem piſcem ὑπὸ μέν τινων λύκον, ὑπὸ δ' ἄλλων καλλιώνυμον appellari, mendæ ſuſpicione apud me quidem caret. καλλιώνυμος nomen eſt δι' εὐφημίας, vt *Euxinus pontus*. λύκος à violentia dictus qua vtitur aduerſus alios piſces. eſt enim σαρκοφάγος vt ex Ariſtotele refertur. Scio doctiſſimum virum & naturæ piſcium callentiſſimum Rondeletium emendaſſe olim hunc locum, & ſcripſiſſe λευκόν. de quo ſtatuat quiſque vt erit libitum. mihi quidem aliter videtur. nam quod ille affirmat, piſcem nullum *lupi* nomine fuiſſe Græcis notum, perſpicuè falſum eſt: cum diſertè ſcribat Heſychius, ἰχθύν ποιὸν dici λύκον. Tueamur igitur lectionem omnium codicum: quemadmodum etiam in eo quod ſequitur, εἶναι δ' χονδρώδη καὶ ἁπαλόν. nam vocem χονδρώδη quæ in omnibus membranis habent præſtat cum Geſnero interpretari, quam mutare cum Rondeletio. Obſeruat mox Athenæus Epicharmum in Muſis cum pleroſque omnes piſces recenſeret, callichthyn tamen ſiue Callionymum ſilentio

ſilentio præteriiſſe. huius ſilentij cauſſam ille putat eſſe, quod ellopē, & callychthyn ſiue calliſionymum non diuerſos, ſed vnum atque eundem piſcē crediderit Epicharmus: itaque facta ellopis mētione, reliquas appellationes ſiluiſſe. Ælianus aliter longè ſentit. ideo enim & Epicharmo & aliis poëtis in deſcriptione epularum ex piſcibus omne genus, prætermiſſum callionymum, quia inter edules vulgò non haberetur. Sed iuuat ipſa diſertiſſimi ſcriptoris verba recitare: ſunt enim valde corrupta. Sic ille lib. 13. cap. 4. εἰσὶ μὲν οὖν οἱ καί φασιν αὐτὸν ἐσθιόμενοι δὲ πλείους ἀπελέγχουσιν αὐτούς. οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι ποιητῶν θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην † ἔνθεσμον. Ἐπίχαρμος ἐν Ἥρας γάμῳ καὶ γῇ καὶ θαλάσσῃ καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δὲ ἐν τῇ Ἰσθμιονίκῃ. Et deſunt manifeſtò quædam verba, & ſcripta multa perperam. Priorem periodum ita concinno vt ſit aliquis ſenſus. οὐ ῥαδίως δὲ αὐτοῦ μνημονεύουσιν ἐν ταῖς ἀπὸ τῶν ἰχθύων πανθοινίαις, πάντας ὧν τι καὶ ὄφελός ἐστι, ποιητῶν. θεμένων σπουδὴν εἰς μνήμην ἀγαγεῖν. *callionymi non fit mentio in vlla deſ*criptiono *epularum ex omnibus piſcium generibus: cum ſtuduerint poëtæ, omnes piſces qui in aliquo pretio ſunt, memoriæ prodere.* Sententia quidem Æliani hæc, ſed verba fortaſſe non iſta. At ſequentia ita ſine dubio ſcripſerat Ælianus. εἰσὶ δὲ οἵδε. Ἐπίχαρμος μὲν ἐν Ἥβας γάμῳ, καὶ Γᾷ καὶ θαλάσσᾳ, καὶ προσέτι Μούσαις. Μνησίμαχος δὲ ἐν τῷ Ἰσθμιονίκῃ. *Poetæ* qui epulas è piſcibus deſcripſēre, *ſunt iſti Epicharmus quidem in Hebes nuptiis, & in Terra ac mari, necnon in Muſis. Mneſimachus verò in Iſthmionica.* Notæ ſunt nobis ex Athenæo tres Epicharmi fabulæ, quarum titulos ponit Ælianus. at Mneſimachi *Iſthmionica*, ea fabula eſt quam Athenæus in eam rem ſæpius laudat, & *Hippotrophum* appellat. ex quo diſcimus, poetam ei dramati nomen indidiſſe Ἱπποτρόφος ἢ Ἰσθμιονίκης. Comœdiam Epicharmi cuius hîc & ſæpè alibi fit mentio, inſcribunt antiquæ fidei libri vbique Ἥβας γάμος. alij tamen ſcribunt Ἥρας, vt in ſuperiore Æliani loco legitur. & firmat non nihil eā γραφὴν, locus hic deſcriptus. quem quidem in omnibus exemplaribus quà ſcriptis quà editis peſſimè acceptum, ita concinnamus, vt ſaltem obligetur vulnus. τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα (ὁ δὲ αὐτὸς χαλκοῦ ὤνιος) ἕνα μόνον. καὶ τῆνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν, κἠκέλευσε καταθέμεν αὐτῷ τέ οἱ καὶ τᾷ δάμαρτι τᾷ γ' Ἥρᾳ. aliter emendare non poſſumus vulgatam ſcripturam, τόν τε πολυτίματον ἔλλοπα. ὁ δὲ αὐτὸς, χαλκὸς ὤνιος ἕνα μόνον † καὶ κῆνον ὁ Ζεὺς ἔλαβεν † κηκελήσατο. καθθέμεν. initio deeſt aliquid, ex præcedentibus apud poetam verbis repetendum.

Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Αἰτωλὸς ἐν Κρικαίῳ.

Suſpicor corruptam eſſe poſtremam vocem: fortaſſe pro Τριταίᾳ. Vrbs in Achaia fuit nomine Tritæa. Sed non dubio ſcripſiſſe Athenæum, ἐν τῷ Ἁλιεῖ. vt alibi in hoc libro ſæpius. Delphinus, inquit auctor, ſi pompilum deguſtauerit, non fere impunè, ſed ἀχρεῖος γίνεται, id eſt, *inutilis ſibi ipſi*: ita vt defendere ſe non queat: ſed mergis & laris expoſitus in littore iaceat. Græcis ἀχρεῖοι vel ἀδύνατοι appellantur, qui in idiotiſmo noſtro *impotentes*. Addit, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ταῖς κητείαις παρεδρευόντων ἀνδρῶν παρανομεῖται, hoc eſt, *interdum etiā ab hominibus iis qui in cetariis degunt violatur.* Dalecampius poſtremū verbum emendabat ſcribens χειρονομεῖται. non facturus profectò, ſi animaduertiſſet, auctorem conſulto conſilio vſum verbo παρανομεῖται; tanquam abominans eorum audaciam qui delphinos capere atque iis veſci ſuſtinerent. Veteres non multò religioſius ab humana carne abſtinebant, quàm ab eſu delphinorum: propterea Oppianus veteres Byzantij incolas qui diuerſa hac in re conſuetudine à cæteris Græcis vtebantur, grauiſſimis verſibus deteſtatur: quos non grauabor aſcribere, interpretationi huic firmandæ:

Ἀλλ' ἤμβροτες καὶ τόσσον ἀνηέα προφέροντας.
Θρήικες ὑβρισταὶ, καὶ ὅσοι Βύζαντος ἔχουσιν
Ἄστυ, σιδηρείοισι νοήμασιν ἀγρώσσουσιν.
Ἦ μέγ' ἀλιτηροὶ καὶ ἀτάσθαλοι! οὐδέ κε παίδων
Οὐ πατέρων φείσαιντο, κασιγνήτους δ' ὀλέσειεν
Ῥηιδίως.

Vides in eadem poni lance eſum delphinorum & parricidium. quoniam, vt dixi, inter ea quibus veſci fas non cenſebatur, fuit delphinus. Hieronymus, Aduerſus Iouinianum libro ſecundo, *Si enim omne quod mouetur & viuit ad veſcendum factum eſt, & præparatum gulæ, reſpondeant mihi, cur elephanti, leones, vrſi, leopardi, lupi: cur viperæ, ſcorpij, cimices, culices, pulicéſque: cur vultur, aquila, coruus, accipiter: cur ceti delphines, phocæ, minutæque cochleæ condita ſint.* Libro 13. narratur Cœranum quendam Mileſium, cum fortè in piſcatores publici ritus degeneres incidiſſet qui captum delphinem erant in fruſtra diſſecturi, pecunia ſua vitam illius & libertatē redemiſſe. Sciendum tamen mutatis moribus paulatim hanc ſuperſtitionem mutaſſe. Quare iam inde à Galeni temporibus repertos eſſe qui delphini carnibus veſcerentur nullum dubium eſt: non enim cauſſam aliam inuenias, cur de qualitate eius cibi princeps ille medicus diſſerat libr. 3. De facultat. alim. non vno loco. καὶ Τιμαχίδας ὁ Ῥόδιος ἐν τετάρτῳ τοῦ Δείπνου. Timachidam grammaticū laudant aliquoties Harpocration, comici ſcholiaſtes, Heſychius, & ipſe Athenæus libro vltimo. at hic poeta fuit. eſt enim verſus heroïcus qui ex illo affertur. Sed videtur Euſtathius longè aliam lectionem inueniſſe. Scribit enim ex hoc loco: quidam τὸν ἱερὸν ἰχθὺν eſſe volunt τὸν πομπίλον· ὡς Τιμαχίδας φαίνεται, πομπίλιοι ἰχθῦς ἱεροὶ ὡς οἷα σωτῆρες τοῖν ναυτιλλομένοιν. In Corinnæ verſu, Πομπιλίσας πρύμναθεν ἐμὰν ἀλόχων ἑταῖρον: ſcribe, πομπιλίσας: eſt enim precātis oratio. Χησιὰς ἣν πατέρ' ἥδε τέκεν φιλότητι μιγεῖσα. Hęc eſt Cheſias nympha vnde aliquot loca in inſula Samo ſunt denominata, quorum mētio apud geographos. quin ipſos Sami incolas

Cheſienſes aliquando fuiſſe dictos memoriæ proditum eſt ab interprete veteri Nicandri. Χησιεὺς, inquit, πρῶτον οἰκήσαντες ἐν Σάμῳ· εἶτα Λευκαλιεῦς. Mox ſcribe, λέγουσαν τάδε, ſublata diſtinctione maiore. &, Πατρὸς ἐμοῖο φίλου συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων Πομπίλε. ſic melius quàm φίλον. perpetuum eſt, vt loquuntur, patris epithetum φίλος. elegans periphraſis eſt amici, in illis συμφράδμονα θυμὸν ἀέξων. Porrò Athenæus occaſione anthiæ ſiue callichthyos, quem nonnulli piſcem ſacrum vocabant, etiam alios recenſet, qui ſimiliter à poetis ἱεροὶ ἰχθῦς ſunt appellati. In his *leucum* ponit ex Theocrito. Naturæ interpretes hunc *leucum* non agnoſcunt: nam eruditiſſimum Rondeletium qui λεῦκος ſuperiore quodam loco pro λύκος ſcribebat, errare oſtẽdimus. Cùm igitur leucus hic nuſquam inueniatur, ſuſpicati ſunt veteres critici γλαῦκος ſcribendum eſſe in iſtis Theocriti verſibus, quos aſcribit auctor. Colligo ex iſtis Euſtathij verbis: Θεόκριτος δὲ ἐν Βερονίκῃ ἄλλο τι βούλεται, εἰπών, ἱερὸν ἰχθὺν, ὃν λεῦκον, (ἢ γλαῦκον) καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων. Multum autem lucis Theocriti verſibus attuleris, ſi eos cum Ioſepho Scaligero ſcripſeris & diſtinxeris hoc modo,

> Αἴ τις ἀνὴρ αἰ τεῖται ἐπαγρεσσύαν τε καὶ ὄλβον
> Ἐξ ἁλὸς ᾧ ζωή· (τὰ δὲ δίκτυα κείνῳ ἄροτρα·)
> Σφάζων ἀκρόνυχος ταύτῃ θεῷ ἱερὸν ἰχθὺν
> Ὃν λεῦκον καλέουσιν· ὁ γάρ θ' ἱερώτατος ἄλλων.
> Καί κε λίνα στήσαιτο, καὶ ἐξερύσαιτο θαλάττης
> Ἔμπλεα.

Mirabar cum hæc legerem, Διονύσιος δὲ ὁ καλούμενος Ἴαμβος: & ſuſpicabar ſcribendum Ἰαμβοποιὸς, vt alibi ſcriptum in his libris. ſed alterum tuetur, ſupra membranarum auctoritatem, Clemens Alexandrinus libro quinto. Lego deinde, Ἀκηκόαμεν γοῦν ἁλιέας Ἐρετριεῖς καὶ ἄλλους πολλοὺς ἁλιέων καλοῦντας τὸν πομπίλον ἱερὸν ἰχθύν. hanc ſententia lectionem poſtulat. Fuêre qui dicerent, piſcem ἱερὸν non quaſi ſacrum dici, ſed quaſi ἱέμενον πρὸς τὸν ῥοῦν, ſiue κατὰ ῥοῦν, vt apud Euſtathium: quorum neutrum eſt Græcum, ſi vt interpretes ἱέμενον aſpirans, vertas *auidum*. ἱέναι eſt ὁρμᾶν, *ferri*. & ſenſus eſt, ita dictum piſcem hunc quod aquæ fluxum ſequatur. Notum ῥοῦς quid ſit in aquis: vnde Græcorum prouerbia duo κατὰ ῥοῦν φέρεσθαι, de eo cui fortuna aſpirat: ἀνὰ ῥοῦν χωρεῖν, de eo cui aduerſatur. Poſt longum ſermonem de ſacro piſce, prius quàm ad Apuas tranſeat dipnoſophiſta, Vlpiano quæſtionem vnam proponit ex Archeſtrati Opſologia. Facit enim ille poeta mentionẽm cuiuſdam piſcis qui in Ponto & Mæotide reperitur: quem tamen non nominat, quia illum ἐν μέτρῳ οὐ θέμις εἰπεῖν. repugnante modulo ſyllabarum eius nominis legi heroïci carminis. Non ſoluitur propoſita quæſtio ab Vlpiano: niſi deſunt hodie illius verba, quod non puto. Doctiſſimo autem Geſnero aſſentior exiſtimanti antacæum piſcem intelligi. Ea vox non magis epicum verſum poteſt ingredi, quàm elegiacum nomen *Tuticanus*, de quo Ouidius conqueritur. ſecunda vtrobique eſt breuis. Vnum video poſſe obiici huic ſententiæ. nam antacæum deſcribunt veteres ſine oſſibus, ſpinis, ſquamis. quare illum non videtur habuiſſe notum Archeſtratus, qui ſolam ex omnibus piſcibus talem faciat anguillam ἡ φύσει ἐστιν ἀκάνθου μόνος ἰχθύς. ſed de his verbis plura cap. 13. Pro ζητεῖτω, *quærat*, malè quidam, ἐζήτησε *quæſiuit*. Aduerte autem loquendi genus κατὰ τὸ εἰπὼν Ἀρχέστρατος pro εἰπόντος Ἀρχεστράτου.

CAPVT VIII.

Ἀφύη & ἀφύαι. nota veterum criticorum τὸ χ. apua ῥυπαρωτέρα. μινθοῦν. ἀφροὶ apuæ. Clearchus Περὶ παροιμιῶν. *Hermippi* Δημόται. *Calliæ* Cyclopes. *Lyncei Samij locus. apuæ* Æneatides *Rhodiorum.*

ΑΦΥΑΙ. καὶ ἑνικῶς δὲ ἀφύην λέγουσι. Græci ferè ἀφύας dicunt numero multitudinis. Attici quidẽ ἀφύην nunquam, ſi credimus antiquis grammaticis. Heſychius, λέγουσι δὲ Ἀττικοὶ ἀφύας πληθυντικῶς· ἑνικῶς δὲ οὐδέποτε. Sed huius contrariũ probat comici interpres prolatis verbis ex eiuſdem Tageniſtis, ἅλις ἀφύης μοι. qua de re plura mox noſter. Iudicium Ariſtarchi ſubit mirari, qui πληθυντικῶς vſurpari hoc verbum noluerit: auſuſque ſit culpæ notam affigere locis illis comicorũ quos recenſuit, vbi vox ἀφύαι habebatur. Scholiaſtes Ariſtophanis ad illa, φαληρικὰς ἀφύας ex Auibus: Ἀρίσταρχος δὲ οὐκ ἀποδέχεται πληθυντικῶς. διὸ τὸ χ. Olim eruditiſſimum Geſnerum torſerunt poſtrema verba. Nos ad libros Diogenis pridem docuimus τὸ χ eſſe culpæ notam: quare in antiquorum poetarum ſcholiis ſæpe legas διὸ τὸ χ. hoc eſt, propterea critici huic verſui præfixerunt τὸ χ. vt vocis κατηγορίαν, aut inſolentiam indicarent. Ariſtonymi locus paulò poſt ſic ſcribit melius, ὡς τοῦτ', ἀφύη μὲν ἐσθ' ἁπλῶς. De apua cobitide narrat auctor, γίνεται δὲ αὕτη ἐκ τῶν μικρῶν καὶ φαύλων τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ διατριβομένων κωβιδίων. Interpretatur Athenæus iſta Ariſtotelis, γένος ἐστὶν ὁ κωβίτης κωβιῶν τινῶν μικρῶν καὶ φαύλων οἳ καταδύουσιν εἰς τὴν γῆν. propius ad philoſophi verbum καταδύουσιν, accedit lectio librorum Suidæ, τῶν ἐν τῇ ἄμμῳ φερομένων. Ait auctor Epicharmum in Hebæ nuptiis, ἐν μεμβράσι καὶ καμμάροις τὰς ἀφύας καταριθμεῖσθαι: *inter membradas & cammaros recenſere apuas*. poetæ verba habes inferius in ſermone de bocibus: ſed ibi ſcribitur σμαρίδες, ἀφύαι, κάμμαροι. non vt hic μεμβράδες. Apuarum genera duo facit Hiceſius antiquus medicus: τῆς ἀφύης, ait, ἡ μὲν λευκὴ, ἡ δὲ ῥυπαρωτέρα ταύτης. emendant docti ἡ δὲ λιπαρωτέρα non animaduertentes opponi ratione coloris τὴν ῥυπαρὰν τῇ λευκῇ. Alibi docemus, voces ῥυπαρὸς & πινερὸς, non ſordes ſignificare interdum, ſed colorem, qualis eſt veſtis albæ, quæ habendo facta eſt ſordida. Nihil igitur mutemus: ſed libros ſequamur: cum

præſertim

præſertim ſequatur, διαφέρει δὲ ἡ καθαρά. quod planè eſt contrarium vocis ῥυπαρά. Scribe Archeſtrati verſum, Τὴν δ᾽ ἀφύην μίνθου πᾶσαν πλὴν τῆς ἐν Ἀθήναις. *omnem apuam Attica excepta aſperge ſtercore.* id eſt, aſpernare & loco ſtercoris habe. μινθοῦν comicis, idem ac κοπροῦν, σπιλοῦν. vulgò μίνθον. ſed μίνθου Epitoma. Quod autem apuæ quædam ἀφρὸς appellarentur, & indicat Archeſtratus, cum ait, τὸν γόνον ἐξαυδῶ, τὸν ἀφρὸν καλέουσιν Ἴωνες: & confirmat Heſychius, λέγουσι δὲ καὶ αὐτὰς (apuas) ἀφρὸν διὰ λευκότητα. Sequitur, Κλέαρχος ὁ περιπατητικὸς ἐν τοῖς περὶ παροιμιῶν τῆς ἀφύης φησί. Clearcho librum fuiſſe editum *De prouerbiis*, conſtat. an de prouerbiis aquæ ſingularem aliquem librum edidit? ſuadet hæc lectio, & aſſentiuntur interpretes: ſed hoc falſum eſt. nam ſcribendum vt in Excerptis, ἐν τοῖς Περὶ παροιμιῶν, περὶ τῆς ἀφύης φησί. *in libro De prouerbiis, ſcribit de apua.* Deinde ſic lege, περὶ τῆς ἀφύης φησὶν, διὰ τὸ μικροῦ δεῖσθαι πυρὸς ἐν τοῖς τηγάνοις, οἱ περὶ Ἀρχέστρατον ἐπιβάλλοντας κελεύουσιν, ἐπὶ θερμὸν τήγανον σίζουσαν ἀφαιρεῖν. *de apua ſcribit, quia non multo igne opus habeat in ſartagine, iubet Archeſtratus, in calentem ſartaginem eam iniicere, & vbi ſtridere incipit, auferre.* Tranſpoſitio locum ſubobſcurat. & malè vulgò ἐπιβάλλοντες. Hermippi comici Δημότας, quæ mox laudatur fabula, Pollux citat lib. 7. 9. & 10. cap. 17. at Calliæ *Cyclopum* meminit Pollux idem lib. 7. cap. 24. & 26. Lyncei Samij qui ſequitur locus ex eius epiſtola ad Diagoram, comparari debet cum ſimilibus aliis qui in libris hiſce habentur. cuiuſmodi ille eſt, quem libr. 3. cap. 25. expoſuimus. Conſtat ea epiſtola contendiſſe Lynceum edulia Rhodiorum cum Atticis, & Rhodiacis palmam adiudicaſſe. Eius verba quæ hic habentur & diſtinguntur non bene, & non ſine vitio ſcribuntur: vertuntur autem peſſimè. Legendum, ταῖς μὲν Φαληρικαῖς ἀφύαις τὰς Αἰνιάτιδας καλουμένας ἀφύας· τῷ δὲ γλαυκίσκῳ τὸν ἔλλοπα καὶ τὸν ὄρφον ἀντιπαρατέθεικεν. πρὸς δὲ τὰς Ε. hoc eſt, *oppoſuit* natura Rhodiis cupiens *apuis Phalericis eas quæ dicuntur Æniatides: glaucisco, ellopem & orphum: Eleuſiniacis paſſeribus & ſcombris, & ſi quis alius apud Athenienſes piſcis eſt ipſo Cecrope nobilior, opponendum genuit eum quem alopecem vocant.* In priore parte huius ſententiæ ſcripſimus ἀντιπαρατέθεικα. ſic legendum eſſe euincit vox ἀντιφιλοτιμουμένη. quam tamen vocem interpretes cenſuerunt mutandam in ἀντεχούσας. abſurdè planè, & ἀπροσδιονύσως. Vera lectio quam aſſerimus: vera ſententia quam expreſſimus. vt plena ſit Lyncei oratio, ἔξωθεν aliquid ſubaudiendum; hoc modo, ἀντιπαρατέθεικεν ἡ Ῥόδος: vel ἡ φύσις δοῦσα τοῖς Ῥοδίοις. Simillimus locus eſt qui recitatur lib. 11: τὰς ἡδυποτίδας τὰς Ῥοδίας ἀντιδημιουργήσασα πρὸς τὰς Ἀθήνησι θηρικλείους. Item alius libr. 14. vbi eodem genere & caſu ſcriptum, εἰσάγουσα ἀνταγωνιστήν, pro eo quod hic ἀντιπαρατέθεικα. Cæterum apuæ quas Rhodij *Æneatidas* vocabãt nomen habuerunt ab Æno, qui locus fuit in continente, Rhodo oppoſitus. inde dictæ Æniatides apuæ, vt Peloſides conchæ, & ſimilia. Cum ait, ὑπὲρ αὐτὸν τῇ δόξῃ τοῦ Κέκροπος γέγονεν, alludit ad prouerbium, Κέκροπος εὐγενέστερος. vnde eſt apud Syneſium, ὑπὲρ τῆς εὐγενείας ἀμφισβητεῖν τῷ Κέκροπι. Iſta, ὁ δὲ τὴν Ἡδυπάθειαν γράψας, &c. verba ſunt Lyncei auctoritate Archeſtrati commendantis Rhodiorum alopecem. non nominauerat Lynceus Archeſtratum, contentus hac periphraſi eum indicaſſe, ὁ τὴν Ἡδυπάθειαν γράψας. poterat tamen non iniuria dubitari de quo ſentiret Lynceus: nam opus Archeſtrati ſolus hic vt libro primo obſeruatum eſt, Ἡδυπάθειαν appellauit: alij vel Ὀψολογίαν vel Γαστρονομίαν, vel alio quo nomine. propterea ſubdit Athenæus, Ἀρχέστρατον λέγει τὸν τένθην ὁ Λυγκεύς. quæ erant vertenda, *Archeſtratum intelligit Lynceus, nobilem catillonem.* Elegantiſſimè autem ſcriptor Samius verſuum Archeſtrati ſententiam paucis verbis eſt complexus. Calliæ locum ſuper acharno piſce laudatum, ſcribo ſic, κίθαρος ὀπτὸς καὶ βατὶς θύννου τε κεφάλαιον τοδί, ἐγχέλυα, κάραβοι, Αἰνείδης τε ἄχαρνος οὗτος. ΒΑΤΙΣ. vide in Κίθαρος.

CAPVT IX.

Epicharmi Megaris. *Sannyrionis* Γέλως, *& aliæ fabulæ. Error Athenæi perpetuus in citando libro quinto Hiſtoriarum Ariſtotelis. Temeraria quorundam emendationes contra librorum veterum conſenſum. piſcium* φωνή. Bouis *piſcis etymum* κόκκυξ *vnde.* Βατραχίδες. *Ariſtomenis* Γόητες. *Antiphanis* Cnœthis. *tetradiſta.*

BATIΣ ΒΑΤΡΑΧΟΣ ΒΑΤΟΣ. τῆς μὲν οὖν βατίδος καὶ τοῦ βατράχου μνημονεύει Ἀριστοτέλης. Fortaſſe ſcripſerat, καὶ τοῦ βάτου καὶ τοῦ βατράχου. non enim video cauſſam huius prætermiſſionis. nam philoſophus inter cartilagineos & batidem & batum recenſet: atque adeò hunc ſæpius quàm illam. Sic tamen omnia antiqua exemplaria, & Epitoma. πάρα ſcribe non παρά, in iſtis, ἵνα πάρα μὲν κάραβοι καὶ βατίδες pro πάρεισιν, vt antè monebamus. In Epicharmi ecloga non intelligo iſta, λεῖοι δὲ ζύγαιναι, πρίστεις, καμῆται. poſtrema vox mendæ ſuſpecta, vel eo nomine, quia in Excerptis prætermiſſa eſt cum præcedente. Dalec. emendat χαμαὶ νῆται. de quo pronuntient eruditi. Probabilius ſit multò κάτω ἕτεροι: etſi ne id quidem placet. *Megaris* Epicharmi laudatur & noni initio. quæ inde afferuntur hic, non carent ſuſpicione mendi. Non memini laudari alibi in his libris vetuſtiſſimum poëtam Sannyrionem, niſi hic, vbi ſcribitur, Σαννυρίων δ᾽ ἐν Γέλωτι, ὦ βατίδες, ὦ γλαυκῶν κάρα. antiquæ comœdiæ poëta hic fuit antiquiſſimus. de quo & iſta eius comœdia legitur in Ariſtophanis ſcholiis: καὶ αὕτη δὲ ἡ παλαιὰ ἑαυτῆς διαφέρει· καὶ γὰρ οἱ ἐν Ἀττικῇ πρῶτον συστησάμενοι τὸ ἐπιτήδευμα τῆς κωμῳδίας, (ἦσαν δ᾽ οἱ περὶ Σαννυρίωνα) καὶ τὰ πρόσωπα εἰσῆγον ἀτάκτως, καὶ μόνος ἦν γέλως τὸ κατασκευαζόμενον.

Suidas auctor eſt, plures poetæ huius fabulas reperiri in Athenæi Dipnoſophiſtis laudatas. & nomina illarum refert, Γέλως. Δανάη, Ἴων, Ψυχαστής. Si igitur non fallit nos Suidas æſtimari hinc poteſt, quantum hoc opus damni ſit paſſum, in quo, vt dixi, ſemel tantum in *Riſu* laudatum Sannyrionem inuenias. Huius fabulæ meminere multi: vt Pollux libr.9. & libr.10.cap.48. Harpocration in ναύκληρος. etiam in πέλανος: ſed olim: nam hodie locus eſt mutilatus & turpiter deformatus. Sic enim editum: λέγεται δὲ πέμματά τινα τοῖς θεοῖς γινόμενα ἐκ τοῦ ἀφαιρεθέντος σίτου ἐκ τῆς ἅλω...... δὲ ἐν γέλωτί φησι πέλανον.....ἃ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βροτοί Legendum, Σαννυρίων δὲ ἐν γέλωτι,

—πέλανα καλοῦμεν ἡμεῖς οἱ θεοὶ
Ἃ καλεῖτε σεμνῶς ἄλφιθ' ὑμεῖς οἱ βροτοί.

Quod ad reliquas fabulas attinet, quæ Suidæ *Danaen* reperio quidem: ſed apud comici interpretem in commentario ad Ranas, non in Athenæo. *Pſychaſtas* verò & *Ionem* inuenias in his libris: ſed hanc Platonis comici, illam Strattidis: neutram Sannyrionis, niſi eſt mendum in noſtris codicibus. Sequitur, Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, σελάχη φησὶν εἶναι, τὴν τρυγόνα, βοῦν, ἀμίαν, ἀετὸν, νάρκην, βάτραχον, καὶ πάντα τὰ γαλεώδη. Legebatur antè, Ἀρ. ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας. rectè, ſi rei veritatẽ ſpectemus. nam cõſtat ſumpta hæc eſſe è capite quinto libri quinti Hiſtoriarum. Sed iam antè monuimus factum eſſe caſu quodam, vt quæ proferuntur cunque ab Athenæo è libro quinto Hiſtoriarum, operi De partibus ab ipſo aſcribantur. Iudicium noſtrum eſt, eueniſſe hoc, quia codex Ariſtotelis ad manum Athenæo nõ erat referenti in literas hos dipnoſophiſtarum ſermones. Excerpta ſua vir diligentiſſimus & erudìtiſſimus ſolùm habuit: atque ea, vt videtur, confuſa & perturbata, titulis peruerſis. Hinc illius manauit error. mira enim eſt optimarum membranarũ conſtantia in hoc & aliis ſimilibus locis: vbi tamen ſcioli homines & curiorum correctores Hiſtoriarum nomen antiquæ lectionis loco ſubſtituerant. Enimuero quiſquis ille erat qui ſpreta auctoritate veterum exemplarium, tot præſertim locis conſentientium, facinus hoc perpetrare in animum induxit, fidei ſubleſtæ homo is fuit, & criticus peſſimus. Nam ſi peccata veterum ſcriptorum emendare licet nobis, & ipſorum ſcripta pro noſtra libidine fas corrigere, mutare, atque interpollare: proſus & de antiquis ſcriptoribus, & de literis ipſis conclamatum eſt. Apage hanc à nobis temeritatem, audaciam & væcordiam. Vt in Rep. non ſemper optimum eſt, quod prudentiſſimus ſenatorum cenſuerit: ſic in recenſendis antiquis auctoribus, non ſemper amplectendum pro vero & recto, quod vel opinio, vel etiam ratio ſuaſerit eſſe optimum. Atque vt in publicis conſiliis ſuprema ſemper lex eſt, populi ſalus, & vt ille ait, εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης: ita in iſto negotio, illud ſemper anteponendum eſt, quod ab auctore eſſe profectum, liquidò conſtiterit. Nemo igitur miretur reſtitutam à nobis cum iſto loco tum aliis quàm plurimis antiquam lectionem: quam, ſicut iam diximus, conſtantiſſimè tuentur omnia exarata manu exemplaria. Cæterùm philoſophi verba in quinto Hiſtoriarum ſunt hæc, σελάχη δέ ἐστι τά τε εἰρημένα, καὶ βοῦς, καὶ λαμία, καὶ αἰετὸς, καὶ βάτραχος, καὶ πάντα τὰ γαλεώδη. inde eſt emendãda ſcriptura noſtrorũ librorum. nam malè ἀμίαν pro λαμίαν etiam membranæ præferunt. at pro τὴν τρυγόνα, melius alij, βάτον, τρυγόνα. Mox in ΒΩΚΕΣ, recitatur verſus Numenij, Ἠὲ λάχνῃ σινόδοντα, βόηκάς τε τριγλυκάς τε. vbi rectè emendant docti βρίγκους τε. Heſychius, βρίγκος, ἰχθὺς κητώδης. Scribe, Ἀριστοφάνης Σκηνὰς καταλαμβανούσαις, ex iis quæ diſputamus lib.4.cap.20. Docet philoſophus quarto Hiſtoriarum nullum eſſe piſcem qui habeat φωνήν: ſed tantum ψόφους quoſdam aut τριγμούς. Sic accipiendum quod hic ſcribitur de boce ſiue boace, ὠνομάσθη δὲ παρὰ τὴν βοήν. Veteres tamẽ grammatici de appellatione piſcis huius differẽtes, proferunt tanquam Ariſtotelis verba hæc, ἐπὶ φωνὴν ποιεῖται, καὶ οὕτως ὠνόμασται. vbi eſt καταχρηστικῶς vocis φωνή. Apud eoſdem extat integrior qui ſequitur locus Pherecratis. Sic illi, Φερεκράτης εἰπών, —τί λῃρεῖς; ἀλλὰ φωνὴν οὐκ ἔχει Ἰχθύς γέ φασι τὸ παράπαν. Ἐπιφέρει, Νὴ τ. &c. Sed de appellatione piſcis huius diuerſum ſenſit ab aliis Ariſtophanes grammaticus: de quo ſcribit Athenæus, κακῶς φησὶν ἡμᾶς λέγειν τὸν ἰχθὺν βῶκα, δέον βόωπα. ἐπεὶ μικρὸς ὑπάρχων μεγάλους ὦπας ἔχει. ait *Ariſtophanes, malè appellari* βῶκα *piſcem quem melius appellauerimus* βόωπα, *quoniam paruus cum ſit, magnos habet* ὦπας, id eſt, *oculos*. Non probatur hæc Athenæo ſententia, quemadmodum ſequentia indicant. Ait enim, πρὸς ὃν λεκτέον, εἰ τοῦτον κακῶς ὀνομάζομεν, διὰ τί κορακῖνον φαμὲν, οὐ κοροκῖνον; ὠνομάσθη γὰρ ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. τί δὲ οὐχὶ καὶ σείουρον λέγομεν ἀλλὰ σίλουρον; ὠνόμασται γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ σείειν συνεχῶς τὴν οὐράν. Hoc vult: compoſitas voces originem ſuam ſæpè diſſimulare, mutatis, adiectis, detractis literis aliquot. Velle autẽ publico conſenſu receptas & probatas dictiones reformare, inanis ſit ac vanus labor. quare fruſtra fuit Ariſtophanes cum ſua hac obſeruatione. Subtilius eſt quod ait auctor, κορακῖνον vſu vulgi comprobatum eſſe cum dicendum eſſet κοροκῖνον: quia ſit facta vox ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας κινεῖν. Planè ita eſt: nam ita fieri amat, in huiuſmodi compoſitione nominum. ſic ἡμεροδρόμος dicimus non ἡμεραδρόμος: ſic ἡμερόκοιτος, non ἡμεράκοιτος: ſic ἡμερόβιος, ἡμεροσκόπος, ὁδοιπόρος, θαλασσονόμος & ſimilia multa. ergo contra hanc analogiam vſu receptum eſt, vt dicebamus κορακῖνος non κοροκῖνος: vt & ἀγγελιαφόρος, non ἀγγελιοφόρος. Scribunt membranæ ΒΕΜΒΡΑΔΕΣ. neque aliter in ſequẽte Phrynichi verſu, ſed rectũ eſſe vtrũque ipſe auctor nos docet. At pro βεμβράδας & βεμβράδες

Etymologici auctor deſcribens Athenæi hunc locum βεμβράδας ſemper. E contrario ſcripta lectio, βαμβραδόνας. alibi in his libris, βαβραδόνας. atque iſtud placet. Lege, καὶ Σώφρων ἐν Ἀνδρείοις, βεβραδόνι, ἀφύαι. Non video quò pertineat allatum in ſermone de membradibus Numenij teſtimonium: nam in illius verbis, quidem ea nobis exhibēt omnes libri, de membradibus altum ſilentium. deſit fortaſſe aliquid huic teſtimonio. βεβραιφὴν quæ dicitur in vulgatis libris, in MSS. eſt βεμβραφύη. in Etymologico bis, μεμβραφύη, vt in Ariſtonymi ſubiecto loco. Γόργας Ariſtomenis citat Pollux lib. 8. βιβλιοπώλην, inquit, παρὰ Ἀριστομένει εἰρῆσθαι ἐν Γόησι. & Harpocration de dictione φορίνη diſputans. Mendosè ſcribitur ſtatim, Ἀντιφάνης δ' ἐν Κνοιθιδέα, τόπον τε κηρύττουσιν ἐν τοῖσιν ἰχθύσι κήρυγμα, ὃ καὶ νῦν τις ἐκβεβρόγχ' μέγα, &c. Primum illud certum, fabulæ titulum corruptum eſſe. Libro decimo Ἀντιφάνης ἐν Κνοιθίδῃ, ἢ Γάστρωνι. Videtur proprium nomen eſſe *Cnœthis*. Hæreo tamen adhuc, & dubito num ſit ſcribendum, Σκνοίθῃ: Atticis dicebatur σκνοίθης calumniator, & tucuruleius. [Idem ferè & σοίθης.] auctor Heſychius. Quid ſi legas ἐν Κναθιοῖ. nam eò potiſſimum deducunt nos corruptæ lectionis veſtigia. μ & ν in antiquis membranis exiguo, ac pene nullo diſcrimine ſeparantur: eoque ſæpiſſime confunduntur. etiam ex α facere οι, error eſt facilis nimis Equidem libro octauo, κναθὶς aut κνοιθὶς offendiſſe memini, vbi abſque omni dubio auctor ſcripſerat κναθίς. Omnino autem fugitiuum α retrahe, & ἄτοπον cum Dalec. ſcribe pro τόπον. Licentiæ comicæ vox eſt ἐκβεβρόγχ', facta vt ad bebradas alluderetur. alioquin ἐκβαβράζει minus inſolens fuerit: cum hoc ipſo libro extet in Ananij verbis ſimplex βαβράζειν. *Tetradiſtæ* iuuenes qui in Alexidis verſu nominantur, inde nomen inuenerunt, quod quarta cuiuſque menſis conuenirent, & conuiuia agitarent: alij quod die viceſima idem facerent, *icadiſtæ* dicti: at qui die triceſima ſolebant vnà eſſe, τριακάσται nuncupati: vnde ἀτριακάσται, ad quos ſodalitas illa nihil attinebat. In verſu ex eiuſdem poetæ Protochoro, ὀπισθονώτερον μὰ τὸν Διόνυσον οὐκ εἴληφ' ἐγώ. malim εἴληχ' ἐγώ. & altero ab hinc verſu, ἐᾶσθαι με, potius quàm ἔχειν.

CAPVT X.

βλέννος & βέλεννος. Gloſſæ Nicandri ἐποποιοῦ. χύλλαι piſces. & γύλλοι. piſcis ἐξελευθερωμένος. color χαρωποειδής. διωκάθειν. ὀλολύζειν. Menecrates Ζεύς. ἱεραὶ νόσοι, Herculaneus morbus. Epiſtola Philippi regis ad Menecratem. alia nonnulla.

ΒΛΕΝΝΟΣ. Excerptorū auctor ſemper βλέννος. vtrumque dici inuenias. Sophronis quæ ſequuntur imperfectam ſententiam habent, τῶν ἀγρευτᾶν βελέννων θηλαμόνι. vel vt ſcribunt interpretes θηλαμοῖα. Scripſimus, ἔπειτ' ἦ κωβιὸς τὰν ἰδίαν παρχαλίνος, non vt fuit prius, καθιῷ: quia doctiſſimi Hermolai coniecturam optimi codices confirmabant. Scribe mox, μή μοι βαιὸν. καλὸς ἰχθύς. atque ita editum volui, qui hic eſt ΒΟΤΓΛΩΣΣΟΣ, ſub finem libri dicitur βούγλωσσα. Inde etiam lege in verſu Archeſtrati βούγλωσσον θήρευε περὶ Χαλκίδα κλεινήν. nam etſi chalcis piſcis nomen eſt, hic tamen locum non piſcem ſignificat. Verba Epicharmi, βούγλωσσοί τε καὶ κίθαρος ἐνῆς. melius κίθαρος. infrà ſuo loco. Deinde, ἐνῆν δ' καὶ σκιαθίδες. quem piſcem alij *ſcienam* vocāt, Numenius σκιαδέα Epicharmus σκιαθίδα. aut certè σκιαινίδα. nam quo loco de ſciæna diſputatur infrà, quidem codd. atque etiam Epit. ſcribunt σκιαινίδες. ΓΟΓΓΡΟΙ. Νίκανδρος ὁ ἐποποιὸς ἐν τρίτῳ Γλωσσῶν καλεῖσθαί φησιν αὐτοὺς καὶ χύλλους. Gloſſæ Nicandri, quod ex illarum reliquiis conſtat, heroïco verſu erant ſcriptæ ideo ἐποποιὸς hic nominatur. congros eſſe appellatos & χύλλους alibi temerè non legas. porcellos ita propriè dixerunt, & χυλλισμὸν editum ab illis ſonum. concris, credo, propter paſcendi auiditatem nomen idem cōmunicatum. vnde etiam γόγγρους dictos tradunt veteres à χρᾶν, quod eſt *edere*. Sed & γύλλους dixêre veteres quoſdam piſces & γυλλίσκους, teſte Heſychio. Secundum Philemonis verſum λέξαι μολόντι τ' ὄψον ὡς ἐσκεύασα, verte, *narrate quomodo illi reuerſo piſcem parauerim*. μολὼν non eſt *viator*, ſed *is qui venit*, aut *redit*. Tertio, Νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, ἡδύ γ' ἐστ' εὐημερεῖν ἐν ἅπασιν. ſimile eſt apud Plautum, *Quid eſt ſuauius quàm bene rem gerere bono publico.* Quintum ſic ſcribe, οἷον παρατέθεικ' οὐ πεφαρμακευμένον. In ſexto placet quod Dalecampius hæc ἡδὺ ἄνωθεν ἐξηνθισμένον ad colorē refert. nam vulgò coqui gratiam condimentis ex colore captabant. Inde illud coqui apud Sotadem τρίμματι ποικίλως τούτοις ἀνθινόν. & paulò poſt, κατέπασ' ἐν ἅλμῃ τοῦτον εὐανθεστέρᾳ. apud Hippocratem *coloris* genus eſt ὁ χαρωποειδής, vt alibi docuimus. Nonus, τὸν ὀπτόν, ἰχθὺν οὐδὲ πώποτ' ἀθλησάμενος. Scribe ex libro vetere, ὀπτῶν τῶν ἰχθύων οὐδὲ πώς. prior pars ad ſuperiorē verſum pertinet. Decimus, ὅμοιον ἰχθύσιν ὄρνις ὅλον ἁρπάσῃ. Suſtine labantē verſiculum, & ſcribe, ὅμοιον ἰχθύσιν, ὄρνις ὡς ὅταν ἁρπάσῃ. τοῦ καταπιεῖν μείζονα περιτρέχει κύκλῳ, τηροῦσα τὸν καταπιεῖν. Vbi ſcribo θηρῶσα: *quærens*, *tentans*. nam τηροῦσα eſt *cauens*. at θηρᾶν eſt ζητεῖν, μηχανᾶσθαι & rationem quærere perficiendi quod velis. 13. ἑτέρα διώκουσα ταύτην. Ipſa lex metri ſuggerit nobis Atticam vocem iſto loco reponendam. Scribe ἑτέρα διωκάθουσα ταύ. In 15. Τῆς λοπάδος ἀντιπηδῶσι. Emendant μετὰ τῆς λοπάδος αὐτ. Nihil niſi diſtinctio mutari debet. Τὴν ἡδονὴν ὁ πρῶτος αὐτῶν καταμαθὼν τῆς λοπάδος, ἀντιπηδῶσι. 17. ἐχρῆν ὀλολύζειν. quid hoc verbum propriè ſignificet, fusè exponimus alibi. Eſt enim ſacrorum vox, & clamorem mulierum ſacrificantium indicat: qualis eſt ille apud Tibullum,

Agna cadet vobis: quam circum ruſtica pubes
Clamet, io meſſes & bona vina date.

poſtea tamen flendi & lugendi ſignificatione vſurpari cœpit. hic non male interpreteris *cachinnari & ridere*. Deinde ſcribendum,

—οἱ μὲν ἥρπασάν τι γῦ,
οἱ δ᾽ ἔδεν, οἱ δὲ πάντα. κἀγὼ παρέλαβον
ἰχθῦς ποταμίους ἐσθίοντας βόρβορον.

Induſtriam ſuam mirum in modum exaggerat coquus. *Atqui*, ait, *piſces ego acceperā*, ab eo videlicet qui illum cōduxerat, *fluuiatiles qui limo paſcuntur*. Qualis ergo artifex iſte, qui in mala adeò materia tale ſuæ artis ſpecimē ediderit? Porrò hunc locum ita iuſſerā edi ex MSS. codice illuſtriſſimi Principis Palatini emendatum. Nam poſterior verſus peſsimè ſcribitur in omnibus aliis quos videre contigit libris. Vtinam ita res noſtræ tuliſſent, vt beneficio magni Principis diutius frui fas fuiſſet. Non dubito futuram fuiſſe & aliis multis locis eius libri collationem perutilem. Sed erit, ſpero, aliquis ex eo numero doctiſsimorum virorum quos inclyta Heidelberga fouet, qui ope illius librariæ meritò περιβόητα cætera perpoliat in hoc auctore, quæ noſtrâ diligentiâ in ſplendorem dare non potuimus nos. Ita autem ſcriptum etiam in Italicis codicibus, vnde excerptas διαφόρους γραφὰς miſit ad nos Andreas Schottus vir doctiſſimus. Verbum παρέλαβον accipiendum vt ſtatim, εἰ δ᾽ ἔλαβον ἀρτι σκευάζειν: *ſi traditus mihi fuiſſet parandus*. & ita ſæpe in ſequentibus, quando inducitur coquus aliquis loquens. Poſtremus verſus, ὅταν ὀσφρανθῶσι ποιῶ ζῆν πάλιν. palàm mutilus ſic integrari poteſt, ὅταν μόνον ὀσφρ. vel ἐπειδὰν ὀσφρ. ſic tamen iterum paulò poſt. Sequitur vara vibiam. Coqui gloriatio verſibus Philemonis modò recitatis contenta, reuocauit in mentem Athenæo Menecratis medici furorem. Nam hunc IOVIS nomen palam ſibi arrogaſſe, quia vt aiebat Philemonis cocus τοὺς ἤδη νεκροὺς ἐποίει ζῆν πάλιν, etiam alij teſtantur: vt non vno loco Plutarchus, & Clemens Alexandrinus in Προτρεπτικῷ. Quid appellat auctor τὰς ἱερὰς νόσους, cum ſcribit, τοὺς ὑπ᾽ αὐτοῦ θεραπευομένους ὑπ᾽ αὐτοῦ τὰς ἱερὰς καλουμένας νόσους, συγγράφεσθαι ἠνάγκαζεν, ὅτι ὑπακούσονται αὐτῷ δοῦλοι περισωθέντες. Medici *ſacrum morbum* norunt vnicum, epilepſiam. Sed noſter non vt medici locutus eſt, verùm vt elegantiores Græcorum: quibus magna res omnis & vehemens ἱερὰ dicitur: ſicut etiam Plutarchus ſcribit, & medici ipſi. Igitur ἱεραὶ νόσοι Athenæo quæ Plutarcho ἀπεγνωσμέναι, nam ait duobus locis de eodem Menecrate, ἐπεὶ κατατυχὼν ἔν τισιν ἀπεγνωσμέναις θεραπείαις. *cum ei res ſucceſsiſſet in curatione quorundam deſperatorum morborum*. in vita Ageſilai & Apophthegmatis. Mox referente Athenæo Nicoſtratum Herculis ornamenta & ornatum omnem aſſumpſiſſe, τὴν ἱερὰν νόσον θεραπευθέντα à Menecrate: ſic accipe vt in libris medicorum. Nam quod Herculem ſe Nicoſtratus finxerit, cauſſæ fuit hoc: quòd comitiali morbo laborauerat: quem Græci vocarunt Ἡρακλείαν νόσον. etſi eius nominis aliam cauſſam affert Galenus. In extrema epiſtola Menecratis ſcribunt omnia exemplaria, Τοιγαροῦν σε μὲν Μακεδόνες δορυφοροῦσι. ἐμὲ δὲ καὶ οἱ μέλλοντες ἔσεσθαι. Videtur iſto loco vox vna excidiſſe, & ſcripſiſſe Menecratem, καὶ οἱ θεοὶ μέλλοντες ἔσεσθαι. Parum erat furioſo iſti quòd Iouem ſe dicebat: niſi inſtar Iouis minores deos in comitatu haberet. Sequitur mox, καλέσας αὐτὸν ὁ Φίλιππος μετὰ τῶν ἰδίων θεῶν. & paulò ante περιῄει μετὰ τοῦ θείου χοροῦ. *regiones luſtrabat, comitante deorum choro*. Etiam in iſtis vox deſideratur vna, πρὸς ὃν μελαγχολῶντα ἐπέστελλεν ὁ Φίλιππος, Μενεκράτει ὑγιαίνειν. nam geminata voce Φίλιππος ſcribendum, ἐπέστελλεν ὁ Φίλιππος, Φίλιππος Με. ſimiliter Ageſilaus, Βασιλεὺς Ἀγησίλαος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Exemplum epiſtolæ Philippi eſt huiuſmodi. Φίλιππος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι προσάγειν σεαυτὸν ἐπὶ τοὺς κατ᾽ Ἀντίκυραν τόπους. Hunc igitur nouum cœlitem & ipſius deos Philippus συγκατέκλινε πάντας ἐπὶ τῆς μέσης κλίνης ὑψηλοτάτης καὶ μεγαλοπρεπέστατα ἱεροπρεπέστατα κεκοσμημένης, ait Athenæus: hoc ſignificans: Menecrati & eius choro paratum fuiſſe lectum prorſus ad inſtar puluinariū quæ diis exſtruuntur: de quibus fusè nos alibi. exemplum habes apud Heſychium in πλακίς, & ſimilibus veterum locis, de eo conuiuio plura Ælianus.

CAPVT XI.

Hegeſippi Adelphi. *Locus tractatus à plerìſque comicis Græcis, de arrogantia cocorum.* οἱ τὰ βάκτρα ἔχοντες. attrati. *Vſitati cibi conuiuiis funeſtis.* κηληδόνες *apud Pindarum. Æliani locus emendatur.* ἐρυγγάνειν δάκνειν. κόλλοπες *exoleti, & lenones.* ὑπομύττειν. συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν. ἀποσάττειν ἑαυτόν. χύδην. χύματα, *quiſquiliæ. alia non pauca.*

REDIT auctor ad cocorum arrogantiam: cuius teſtimonia aliquot ex antiquis comicis recitat hoc loco. Incipit ab eo quod petitum ait è *Delphis* Hegeſandri. Mihi verò & auctoris nomen ſuſpectum eſt, & fabulæ. Quis legit apud veteres Hegeſandrū inter comicos? quis *Delphos* comœdiam vſquam inuenit nominatā? Cenſeo legendum ex lib. 9. Ἡγήσιππος ἐν Ἀδελφοῖς: licet reclamantibus & MSS. & Epitoma etiam. Hegeſippi comici Suidas aliique meminerūt. *Adelphos* autem multi docuerant: vt Menander, Hegeſippus, Diphilus, & apud Latinos Terentius, ac L. Pomponius Atellanarum poeta. Primis ῥήσεως huius verbis occurrit poeta auditorum faſtidio. quia enim à multis poetis tractatum fuerat hoc argumētum, vt ſibi audientiam faciat Hegeſippus, (ita enim poſt hac appelletur) initio pollicetur dicturum ſe aliquid noui. Plurimos comicorum locum hunc attigiſſe, & in Attico theatro coquorum arrogantiam exagitaſſe, docet clarè Athenæus: qui tot locis tam multa eiuſdem ſententiæ, mira patientia, deſcripſit. Quàm multa iam huius argumenti lib. 3. recitata ſunt? Ecce iterū paginas aliquot in ea re occupatas. Lib. 9.

inuenies

inuenies nihilo pauciora, aut plura fortaſſe. etiã libro decimoquarto extremo eâdem oberratur chorda. Ex his omnibus intelligere eſt cur poeta ſermonem hunc ita ordiatur,

Βέλτιστε πολλοῖς πολλὰ περὶ μαγειρικῆς
Εἰρημέν' ἐστὶν ἢ λέγων φαίνῃ τί μοι
Καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν, ἢ μὴ πόνει με.

Quartus verſus & quintus corrupti ſunt: οὐκ. ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς .... ὗρε εὕρημα μόνον εἰδέναι τῶν νομιζομένων ἐμέ. Lego,

οὐκ. ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς τέχνης
Εὑρηκέναι τὸ νῦν νόμιζε μόνον ἐμέ.

Propius accedere ad editę lectionis veſtigia non poſſumus. 9. Εἴδη λαχάνων ὅσ' ἐστὶ, βεμβράδων τρόπους. Malim τρόποι. vel ſic, βεμβράδων θ' ὅσα. In 15. τὰ βάμμ' ἔχοντες, rectè vertit Dal. *atrati*. propius tamẽ ad Græcam vocẽ acceſſiſſet, ſi dixiſſet *colorati* Ita Græci & Latini ambitum earum dictionum circumſcribunt. Verùm hæc obſeruatio alius eſt loci 17. malè capiunt, qui putant eſſe coqui: pronuntiatur enim ab eo quicum ipſe loquitur. In ſilicerniis & circumpotationibus, quas mortui cauſſa agitabant, non exquiſiti cibi apponebantur: ſed è vilioribus, cuiuſmodi ſunt lens & mẽbrades. Ideò miratur iſte quî potuerit fieri, vt in tali conuiuio præſtaret quod modò dicebat: Quærit igitur mirabundus, an ex ritu lentem & membradas ferali cœnæ illi adhibuerit. Scribe in 22. οὐδεὶς ὀψώσεται. Abſurde verò docti in penultimo corrigunt κατακειμένων, & peſſimè vertunt, *exaccumbentibus*. non animaduertebant licentia comica perſtringi à poeta ſpectatorum nonnullos qui bona ſua ligurîendo in ventrem condiderant omnia. Poetæ verba ſunt,

Πολλοὺς ἐγὼ σφόδρ' οἶδα τῶν καθημένων.
Οἳ καταβεβρώκασ' ἕνεκ' ἐμοῦ τὰς οὐσίας.

multos noui ex iis qui ſedent ſpectantes, qui vt opera mea poſſent vti, facultates omnes ſuas abſumpſerunt. Non facilè eſt diuinare quid Pindarus nomine κηληδόνων intellexerit eo loco quẽ tangit hic Athenæus. Interpretes quidem pronuntiare non verentur quas vocauit Homerus Sirenas, dictas fuiſſe Pindaro κηληδόνας Athenæus tamen hoc non dicit: niſi placeat eadem eſſe quæ dicũtur ſimilia efficere. quod ineptum nimis & ἀσυλλόγιστον. Quare Athenæi verba non aliter accepit Euſtathius, cum Ὀδυσ. λ. exponens illa, οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ Κηληθμῷ δ' ἔσχοντο. tum ad ſequentem ῥαψῳδίαν, vbi ſcribit, Ἰστέον ὅτι Πίνδαρος κηληδόνας λέγει ποιούσας τοὺς ἀκροωμένους ἐπιλαθέσθαι τῶν τροφῶν ὑφ' ἡδονῆς. καὶ οὕτως ἀφανίζεσθαι, οὐ πάνυ δὲ δῆλον εἴτε κηληδόνας ἐκεῖνος ἐπιθετικῶς τὰς Σειρῆνας λέγει, διὰ τὸν κατ' αὐτὰς, Ὅμηρος ἂν εἴποι, κηληθμόν. εἴτε καὶ ἄλλα τινὰ ᾠδικὰ δαιμόνια. Fatetur Euſtathius neſcire ſe planè, quomodo accipi debeat apud Pindarum vox κηληδόνες: poſſe enim vel Epithetum eſſe Sirenũ vel alia quædam ſuauis cantus numina. In Nicomachi verſibus ſubiectis, melius quædam diſtincta ſunt in Latino textu quàm in Græco, quem indè licet corrigas. In nono item melius Dalecamp. πότερον quàm vt eſt editum πότερον. Verſum 17. planè non intelligo. Etiam 19: verſu quid appellet τῶν ἰχθύων τὰς τέχνας parum aſſequor: nam interpretatio quæ in promptu eſt, ſententiam frigidiuſculam videtur continere. Scribe, 25. Τοὐπτάνιον ἡμεῖς σφαῖραν εἶναι τιθέμεθα. Non hoc autem dicit coquus, è culinæ totius ambitu locum deligi, vbi omnia artis totius officia exerceantur: ſed hoc potius, culinam ſic diuidi à coquis ſolitam, vt ſingulis artis ſuæ partibus propriũ locũ aſſignent. In 36. Scribe ἐμοὶ, nõ ἐμόν. Eſt autem obſcurior ſententia propter aliquot verborum traiectionem audaciorem. Tyrones ordinẽt ſic, Ἤδη τὸ πῶς ἕκαστα τεθήσεταί μοι νῦν, καὶ τὸ συμμέτρως, μεταφορά ἐστι παρὰ τακτικῆς τέχνης. *Præterea vbi quæque mihi ſint collocanda, ex arte & conuenienter, id tranſlatum eſt de diſciplina tactica.* Vide quam alienam ſententiam poetæ affinxerint qui ſunt aliter interpretati Tactica ars docet Imperatores quomodo inſtrui acies debeat. Ex ea didiciſſe ait coquus, rectam & artificioſam paropſidum ac lancium ſuper menſa collocationem: & in quo poſitam eſſe artis ſuę perfectionem, diſputat alius coquus lib. nono. Ideo Archeſtratum vocat auctor hoc libro, τὸν τῶν δείπνων λοχαγόν. Epitomator diſtinguit poſt συμμέτρως ἐμὸν, & cum ſuperioribus illa connectit. Quare ex eius lectione hoc dicet coquus. Quod ſciat in conditura ciborum vti iudicio, & ſeruare modum, id ex medicinæ notitia ſe habere 38. Ἀριθμῷ τὸ πλῆθος εἰδέναι μαγειρικῆς. *Coquinæ artis eſt, numero cognoſcere multitudinem.* docet quomodo arithmeticæ cognitio neceſſaria ſit coquo: locatur deinde qui coquum conduxerat, & ait, Οὐδεὶς ἕτερος πρὸς ἐμὲ καὶ γραφήσεται. Lego, πρὸς ἐμοῦ γ' ἐγγραφήσεται. *nemo alius præter me hunc albo inſcribetur.* Dixit coquus ſibi neceſſariam eſſe arithmeticæ cognitionem, vt cõuiuarum numerum inire poſſit. Nunc iſte ait, nihil ei iam numerorum ſcientia fore opus: quia vni ſolique ſibi parari velit à coquo cœnam. Diſtingue in 40. Μικρὰ διάκουσον ἐν μέρει κἀμοῦ. λέγε. *Nunc tu viciſſim pauca ex me audi.* hæc dominus poſtremum verbum eſt coci. ἐν μέρει dicunt Græci & ἐν τῷ μέρει. res nota: ſed hoc eò dico, vt maculam abſtergeam quæ Æliani codices dehoneſtat. Variæ hiſt. lib. 9. cap. 1. de Hieronis erga fratres amore loquens, τοῖς ἀδελφοῖς συνεβίωσε, τρισὶν οὖσι, πάνυ σφόδρα ἀγαπήσας αὐτοὺς, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθείς. ἐν τῷ μέρει τούτῳ φασὶ καὶ Σιμωνίδῃ συνεβίωσε καὶ † Πίνδαρος. Lege, καὶ ὑπ' αὐτῶν φιληθεὶς ἐν τῷ μέρει. Τούτῳ φασὶ καὶ Σιμωνίδης συνεβίωσε καὶ Πίνδαρος. Claudicat pede vno verſus primus è Philemonis ecloga, ἔασαθ' οὕτως ἔχειν τὸ πῦρ μόνον. Scrib. Ἐάσαθ' οὕτως τοῦτ' ἔχειν. Sequẽtis è Diphilo ῥήσεως, primi verſus corruptiſſimi ſunt: ideo prætermiſſi à Breuiatore. Ita libri omnes, οὐ μὴ παραλάβω σου θέμ' οὐ δράκων ἐγώ. Ἐπ' ἔργον οὐ μὴ διατελῆς τὴν ἡμέραν, Τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Dalecamp. quam lectionem ſibi fabricauerit, non diuino. Nos ita concinnamus, οὐ μὴ παρα-

λάβω τὸ ψεν, ὑδ' ἥκων γ' ἐγὼ ἐπ' ἔργον, ὃ μὴ διατελῶ τὴν ἡμέραν τρέπεζ. quando cocos conducebant, hoc primùm fiebat, vt omnia iis traderent opſonia. Hoc ſenſu λαβεῖν & παραλαβεῖν toties iam poſita in ſuperioribus : neque aliter hic accipiendum. Nam (quod ex præcedentibus Athenæi verbis conſtat,) negat cocus ſe opſonium vllum tangere velle, aut ad opus accedere, vt iis operam nauet, qui non totum diem ſint ipſum occupaturi, & quidem in lautiſſimis lautitiis. Commune hoc omnibus melioribus, vt ad leuia, & quæ facilè aut breui perficiantur, ægrè trahi ſe ſinant. 10. verſus, Ναύκληρος ἀποθύει τις εὐθὺς ἀποβαλὼν τὸν ἱστόν. ſi quis nauclerus ſacra facit ex voto cuius eſt reus ſalutem nactus ex naufragio. Ita interpretor ἀποθύειν hoc loco. Sed inueni poſtquam hæc ſcripſi aliam lectionem in Epit. quæ ad hanc ſententiam præit nobis. habet enim εὐχὴν pro εὐθύς. verè omnino Nauſicrates *Naucleris*, de mullis loquens, αἷς καὶ θεᾷ τιμῶσι Φωσφόρον Κόρην Δήπιον ἐλαν πέμπωσι δῶρα ναυτίλοι. Euphron libro nono iſtorum. πέμπτην ἔθυον ἡμέραν οἱ Τήνιοι Πελιοὶ γέροντες, πλὴν πολλὰ πεπλοκότες. 17. Τιθεὶς τὰ θ' αὐτῷ σπλάγχν' ἕκαστος ἐσθίει. Nimis cernunt acutùm qui hic prouerbium aliquod deprehendunt. Contrà affirmamus nos, ſimplicem & ἀσχημάτιστον eſſe orationem. Verte, *& quiſque ſua viſcera*, (non corporis ſui : apage. ſed victimæ quam adolevit.) *ſibi apponens ea comedit.* σπλάγχνα accipe, vt in illo Homeri, ἔνθ' οἱ σπλάγχν' ἐπάσαντο, θεοῖσι δ' ἐμήρια καῖον. vide ad librum tertium. 19. Τρίβων δ' ἄπειρος εὐπορηκώς, περιχαρής. Calamo ſcripti multi, εὐπορηκώς: ceu eſſet ab εὐπορίζω : quo parum aut nunquam vtuntur Græci. 20. εἰς δέκ' ἐπὶ τῇ μνᾷ γεγονυῖας καὶ δώδεκα. Pono ὑποστιγμὴν in fine huius verſus : & ſeparo hæc à ſequentibus. Naucleri vnius hic quæſtus eſt, quando merces quas aduexit ſic vendidit, vt in ſingulas minas lucri faceret drachmas decem aut duodecim. In proximo verſu δανεῖ' ἐρυγγάνειν *fœnora eructare*, poſitum pro iactare ſe de magno lucro : vel, quærere vbi pecuniam fœnori colloces. 22. Ἀφροδίσια ὑπὸ καλλονῆς μαστροποῖς ποιῶν. quis formam in lenonibus commendauit ? aut quis dictionem κάλλοψ alibi legit? Illa verò etiam hinc extrudenda, vt veræ lectioni κόλλοψι locus fiat. Sic rectè in Excerptis. Ita vocabant exoletos : quaſi duros, vt à Latinis poëtis appellantur. Lenones vocat Diphilus κόλλοπας, vel propter vultus truculentiam : vel ob morum peruerſitatem. Voluit enim ea appellatione ſignificare, id genus homines non alienæ tantum, ſed & ſuæ pudicitiæ eſſe prodigos. 23. Ὑπὸ τοῦτον ὑπέμυξ' εὐθὺς ἐκλεβεῖν. Docti ſcribunt, πρὸς τοῦτον ὑπένυξα. ſed non eſt ὑπονύττειν, quod illi putant, oculis nictando ſignum alicui dare. νύττειν, *pungere*. ὑπονύττειν, *clam pungere*, niſi alia proferatur ex libris lectio, vertam, *leniter hominem mungo*. Adulationis genus hoc eſt : cui ſimilia in Theophraſtea eius vitij deſcriptione, floccos veſtimentorum eximere, & è barba paleas detrahere, ac ſimilia. 24. ἐμνήσθην Διὸς Σωτῆρος. formula gratulandi ei qui ex periculo euaſiſſet. 28. ἀπὸ συμβολῶν συνάγονται τινὲς δι' ἑτέρου τινά. Hic liceat nobis illud vſurpare, *ex aliqua prodire tenus, ſi non datur vltrà*. nam mentem quidem huius loci interpretibus οὐδ' ὄναρ viſam, facilè nobis aperire: verba in integrum reſtituere, hoc verò non poſſumus. Prior ſententia deſinit in præcedentis verſus fine. Quare ponenda στιγμὴ τελεία poſt verbum πορεύομαι. Nunc ait, ſi qui adoleſcentes cupientes ex ſymbolis vnà eſſe, coeant & pecunia vel anulo, vel alia qua re loco pignoris in vas aliquod coniecta, eant deinde per forum & clament : Quis eſt qui tenuem cœnam parare velit : ego iſtos clamare ſino, neque iis operam meam loco. συνάγοντα exponendum ita vt docet ipſe auctor diſertè libro 8. in extremo. Repetendum autem ex ſuperioribus μισθώσασθαι. Sequente verſu ἀνδρηλάτης habent libri. neque hoc rectum eſt, neque id quod editum eſt. In 36. οἰμώξεις μακρά. Melius omnino antiqui libri, οἰμώξει. *Flebit multum primus cocorum*: nempe, qui pecuniam à me flagitabit. 39. πολυτελῶς Ἀδώνια ἄγουσ' ἑταίρα μεθ' ἑταιρῶν πορνῶν χύδην. Scribendum μεθ' ἑτερῶν πορνῶν. Vltimus verſus eſt, σαυτὸν ἀποτάξεις τὸν τε κόλπον ἀποσκευήν. Aquã ex ſilice faciliùs expreſſerim, quàm ex lectione vllum ſenſum. Lego ἀποσάξεις. Verſaberis, ait, in tanta rerum copia, vt liceat tibi ſuffarcinato & prædâ onuſto domum tuam excurrere, atque ibi furta deponere. Quàm fuerint olim cocorum conductitiorum tagaces manus, ex Aulularia, & Græcorum comicorum ſexcentis locis compertum eſt eruditis. χύδην in ſuperiore verſu non eſt *ſparſim*: ſed δαψιλῶς, copioſè adeò vt omnia circum fluant. Diphilus modò, τραπεζοποιῶν ἐν ἀγαθοῖς πολλοῖς χύδην. Iam ἀποσάττειν eſt *exonerare*, ſiue *onus excutere*. Figura eſt ἓν διὰ δυοῖν, exonerabis σαυτὸν τόν τε κόλπον, *te & ſinum*, pro, ſinum tuum. In Archedici pericopa non planiſſima ſunt omnia : quod fatetur Breuiator, qui paucula tantum verba inde excerpſit. Deinceps videtur auctor cùm ait, Φιλοστέφανος δ' ἐν Δηλίῳ καὶ ὀνόματα ἐνδόξων μαγείρων ἐν τοῖσδε καταλέγει, catalogum nobilium cocorum polliceri: in ſubiectis tamen Philoſtephani verſiculis duo ſolùm nominantur, Dædalus & Thimbron. Vnde non iniuria ſuſpicio doctis eſt oborta plures eius comici verſus fuiſſe deſcriptos. quod non putamus nos. nam in Excerptis ita ſcriptũ ex hoc loco, ὅτι Θίμβρων ἔνδοξος μάγειρος παρὰ Φιλοστεφάνῳ. hiſtoriam autem famoſorum cocorum habes. libro nono, & 14. Poſtremus verſuum Philoſtephani vulnus accepit, Δὶς μισθὸν εἰ μὴ τῆς φανῆσαι δεῦρ' ἀγαγόντες. Scribo, Δὶς μισθὸν εἰ μὴ ἤτησας ὧδέ σ' ἤγαγον. Obſcura dictio eſt χευμία, vt quidem à Sotade vſurpatur in iſtis:

—γαλεὸς εἰλήφθαι μέγας, ὤπτησα τὰ μέσα τὴν δὲ λοιπὴν χευμίαν ἕψω ποιήσας τρίμμα συγκάμινον. vel potius, συγκαμίνιον. Viri docti qui didicerant ex

Polluce

Polluce χυμαίων idem ſignificare ac πήραν, peram: vertere hic, *aduectos in pera reliquos piſces*. Verius eſt, ea voce deſignari res viles ac pretij minimi, vt ſi latinè dicam *quiſquilias*. Heſychius Gloſſographorum longè princeps id nos docet: qui poſtquam nomen χυμαία (ſiue χυμία: nam vtroque modo ſcribitur.) interpretatus eſt his verbis, ita ſcribendis, ἰδίως σκεύοθήκη, δοχεῖον ἐν ᾧ ἡ χύτρα. addit, ἤδη δὲ καὶ τὰ λεπτὰ σκεύαρια, ἃ καὶ χύτλαν καλοῦσιν. ſignificans ita appellari quę Iuriſcõſulti & Seneca vocant in ſuppellectile, *friuola*. Apud Themiſtium Suauiloquum χυμαία inter inutilia arma ponitur. καταλιπεῖν μὲν τὰ λαισήια, καὶ τὰς ἰκτίδεας (ita legendum) καὶ τὴν χυμαίαν. λαβεῖν δὲ ἀσπίδα ἀληθινήν. generaliter omnia minuta & parui momenti ita dixerunt. Ergo τὴν λοιπὴν χυμίαν coquus hic appellat piſciculos minutos & non magnæ rei. aut galei piſcis extremas partes: quæ dempto medio corpore, ſuo quodam ac peculiari condimento parabantur intritis moris & aliis nonnullis ex quibus conficiebatur quem vocabant ὀξυλίπαρον χυμόν. Vocem χυμαία etiã Epicharmus ita vſurpauit, vt docebimus [infra capite huius libri 19. libro autem 8. leges] in Eubuli verſu ἰσθίει φλυαρίας eodem ſenſu. Poſterior hæc interpretatio poetæ menti conuenientior eſt, ac verior. Timocles *in Annulo*, γαλεὺς καὶ βατίδας, ὅσα τε τῶν ζώων ἐν ὀξυλιπάρῳ τρίμματι σκευάζεται. vide etiam cap. ſequenti. Septimo verſu ſcribe metri cauſa, χλόην, κύμινον, ἅλας, ὕδωρ, ἐλάδιον. In 14. περίσεσαλον malim quàm περίλαβον. etſi ferri poteſt, vt in triceſimo παρίλαβον. 24. Εμβάλλω ἐλαιύρῳ τινὶ ταῦτα τινί. vna dictione eſt imminutus. Scrib. Εμβαλῶ ταῦτα τρίπτῳ τινὶ. vel πάντα. In 24. non ἄλγεσα, probat lex metrica: ſed ἄλυσα, quod idem eſt. Ille opſonator qui ait in Archedici verſibus, emiſſe ſe δραχμῆς τραχήλους, ceruices cõgrotum intelligit, vel aliorum piſcium, aut conchyliorum, de quibus libro 3. Sequitur deinde iocus eiuſdem in voce τράχηλος, nonnihil obſcurus.

—ἀλλὰ νὴ τὸν Ἥλιον
Κἀμοὶ τράχηλον ἕτερον εἴποτε λαβεῖν
Ἦν, καὶ πριάσθ' δυνατὸν, ὃν ἔχω τοῦτον ἂν
Πρὶν εἰσενεγκεῖν ταῦτα δεῦρ' ἀπηγξάμην.

Malim καὶ πριάσθ' δυνατὸν ὃν ἔχω τοῦτον ἦν. Si poſſet, inquit, fieri, vt aliud collum alicunde mihi pararem, & iſtud meum emptorem reperiret, priuſquam iſtos quos emi τραχήλους intrò ferrẽ, vnam de me literam longam facerem. Paratus erat videlicet, vitam ponere, modò trachelos quos emerat poſſet edere, aut luculentioribus mutare (non enim ſatis hic aperit animi ſui mentem) & poſtea vitam recipere.

CAPVT XII.

γαλεὸς catella. ῥίνη, ſqualus. νωτιδανός. *Cibi menſis illati ſtrepente ſymphonia. De Theſeo & Tlepolemo obſcura hiſtoria.* ἀδικία *pro impudicitia. glauci caput.* ποιμενικὸς *paſtor.* *Antiphanis* Paſtor, *Antiphanis* Cyclops. Theoclytus & Theocles *poeta*. Ialyſus. Poſis. *Glaucus marinus Deus. Nicandri* Ετεροιούμενα. Hedylus *poeta*.

ΓΑΛΕΟΣ. Gloſſarium vetus, γαλεὸς ἰχθὺς, *catella*, non probo reſcribi *muſtela* nam etiam in altero Gloſſario ita ſcriptum. Vt à γαλῆ ſuum γαλεὸς fecêre Græci: ſic Latini à *catus catella*. In eodem libro *ſquallus* eſt ῥίνη. Scribe ſtatim τὴν ἀλωπεκίαν, non τὴν. Etſi autem non neſciebamus quæ recitantur mox ex Ariſtotele, neque in libris de partibus (qui non plures ſunt quatuor) extare hodie, neque in Hiſtoriis, reſtituimus tamen etiam hic omnium veterum exemplarium ſcripturam & fecimus, ἀστερίας ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων: qua de re capite 9. diximus. Νωτιδανὸς vocabulum eadem forma factum eſt, quia ἰπιδανὸς, πελιδανὸς, βρυχιδανὸς, & alia in quibus omnibus τὸ δανὸς, formationi tantum ſeruiens nihil ſignificat. Quod ſequitur de accipenſere notum ex Macrobio omnibus. Etiam in Arbitri Satyrico cibi menſis inferuntur ſtrepente ſymphonia. Ait dipnoſophiſta Lincei Samij verbis, Καὶ γὰρ τὸν Θησέα γεγονότα καλὸν ὑπολαμβάνω τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ παραχοντος παρεχηκέναι. Auctoritate Theſei viri magni probare inſtituit Lynceus rectum Archeſtrati conſilium eſſe, qui amico ſuadet vt Galeum Rhodium iniqua vi rapiat, ſi alia ratione parare eum ſibi non poteſt. Id cõſilij placere ſibi indicauit iam Lynceus, cum diceret. διαῤῥήδην παρακελεύεται. nunc ait etiam Theſeum feciſſe idem, cum Tlepolemo piſcem eripuit, quem precibus ab eo extorquere non poterat. Hiſtoria quam reſpicit Lynceus, neque Plutarcho in vita Theſei, neque veterum cuiquam eorum qui ad nos peruenerunt, narrata eſt, quod equidem meminerim. Quare certi aliquid de huius loci emendatione velle pronuntiare, hominis ſit, qui non meminerit ſe hominem. Αμουσία τὸ πλεῖον μέρος ἐν βροτοῖσιν, aiebat olim ſapiens: quod cum alias verum experimur, tum vel maximè, quoties veterum ſcriptorum monumenta ſeriò tractamus. Vtrumque vulnus obligaueris ſi ſcribas, ἐς τοῦ Τληπολέμου τὸν ἰχθὺν τοῦτον αὐτῷ οὐ παρέχοντος, παρέχειν, (vel παρέχειν) ἠνάγκασε. id eſt, *nam & Theſeum*, inquit, Lynceus, *puto fuiſſe virum probum, qui Tlepolemum, cum dare ſibi hunc piſcem recuſaret, vi compulit vt faceret.* Sunt qui putẽt, innui his verbis, Theſeum emiſſe galeum à Tlepolemo pudicitiæ ſuæ iactura. non malè eo traxeris ſuperiora illa Lyncei, τῇ ἀδικίᾳ κτήσασθ' τὴν ὀψοφαγίαν. nam & flagitium ἀδικία eſt, vt virtus omnis iuſtitia, Ita legendum fuerit, ἑαυτὸν παρεσχηκέναι. GLAVCI piſcis maximè expeti caput, probat dipnoſophiſta aliquot veterum comicorum teſtimonio. Id ipſum confirmant. παροιμιώδης iſtud apud Antiphanem, *difficilius cepta deſeram, quam Callimedon glauci caput.* Ἥδιον τ', ait ἀπολείπω ἂν τῶν προειλόμην, Ἠ' Καλλιμέδων γλαύκου προοῖτ' ἂν κρανίον. Corrupta eſt poſtrema vox in hoc Archeſtrati hemiſtichio, ἀτρύτοις

νοῖς γὰρ ἁλίσκεται ἐν τεναγισμοῖς. Lege, τενάγεσι.& σμνοῖς præſtat quàm σεμνοῖς.item, Ἀντιφάνης δ' ἐν Προβατεῖ in *Paſtore ouium.* προβατεὺς idem ac ποιμήν. Tertio verſu ex eiuſdem Philotide,ſcribunt omnes veteres,atque etiam Epit. —τὸν γαλεὸν ἐνυποτριμματί- ζεσθ. τὸ δ' ἐγχέλιον,&c. vt vox vnica ſit ἐνυποτριμματίζεσθ, metri ſolùm cauſſa dialyſim paſſa. galeum piſcem, aut illius partes extremas, intrito quarundam herbarum ſolitas condiri, dicebamus capite ſuperiore. Scribebamus ex coniectura: ἐν ὑποτρίμματι ζέσαι. In his libris & ζεῖν & ἀποζεῖν non ſolùm pro feruere & coquere, ſed etiam pro facere coquere. Antiphanis *Cyclopem* laudat & Iulius Pollux libro ſeptimo & nono. in eius verbis ſcribunt docti, pro ψήττας κίχλη, quod interpretari non eſt, ψῆττα, κίχλη. nec video quicquam melius. Nauſicratis de glauco piſce verſus integri non ſunt: ſententiam certè non continent integram. More ſuo Athenæus de glauco piſce agens, occaſione nominis, de Glauco marino deo quædam affert. Principio eius ſermonis laudatur Θεόλυτος ὁ Μηθυμναῖος ἐν τοῖς βακχικοῖς ἔπεσι. alibi citatur *Theoclytus* poeta antiquiſſimus: quem ab iſto alium eſſe non autumo. Itaque mallem hic quoque Θεόκλυτος ſcribi vt lib. vndecimo, vbi laudatur & Theocles poeta vetuſtiſſimus, qui Ithyphallicos fecerat. Ea ſunt iudicio meo, quæ vocantur hic Βακχικὰ ἔπη. ex quo illud ſequitur Theoclem & Theoclytum eiuſdem poetæ leuiter immutata nomina eſſe. Glaucum hûc Anthedonium fuiſſe etiam Strabo memoriæ prodidit. De Promathidæ, *Hemiambis*, quærebamus libro primo, capite 18. huius non ſemel verus Apollonij interpres meminit: etſi aliquando Προμαχίδας in eius libris inuenies ſcriptum. Non poteſt menda carere vox Γλῆμμος in iſtis, ἁρπάσαντα τὴν Σύμην τὴν Γλήμμου καὶ Δωτίδος θυγατέρα ἀποπλεῦσαι εἰς τὴν Ἀσίαν. Helleniſmi ratio vocem illam non admittit. Epitome & Euſtath. recitantes hanc hiſtoriam, omittunt iſta verba. interpretes Γλέμου. ego Ἰαλύσου. niſus Hermolai Byzantij auctoritate: qui Symen inſulam de qua Athenæus loquitur ita nominatam ſcribit à Syme Ialyſi filia, quæ hæc eſt ipſa. Nihil magis obnoxium errori quàm propria nomina. velut quod ſequitur, Πόασις δ' ὁ Μάγνης. nam melius lib 12. πόσις, *Poſis* ποσειδώνιον nomen eſt pro Poſidonius. vt *Amphis*, pro Amphiaraus. *Iphis*, pro Iphigenia. Quod autem mirabilis illa nauis Argonautarum etiam in Etruſcum mare è Ponto deuenerit, non ſolus Poſis credidit. Lege Appollonij Argonauticorum lib.4. ſed Glaucum in Argonautarũ albo neque Orpheus recenſuit, neque Appollonius, Valerius Flaccus. Herba illa cuius eſu dicitur Glaucus mortalitatem mutaſſe immortalitate, hic non nominatur, ſedum autem fuiſſe ſiue ἀείζωον, veteres prodiderunt, vt legimus libro vltimo, & apud Iſacium Tzetzem Conatum doctorum virorum in emendandis proximis verbis, Νίκανδρος δ' ἐν τρίτῳ .... Εὐρωπίας Νηρέως ἐρώμενον τὸν Γλαῦκον ἱστορεῖ γενέσθαι, non reſpondiſſe voluntati, arguunt Excerpta: in quibus obſeruatur hinc, Glaucum fuiſſe amatum à Nereo, non ab Europa Nereide, vt illi corrigunt. Quare verius eſt quod de voce, Εὐρωπίας ſemper exiſtimauimus: latere ſub illa titulum vnius librorum Nicandri. Poſſis legere, ἐν τρίτῳ Εὐρωπιακῶν Νηρέως ἐρ. Sic ſtatim *Aetolica* eius poetę laudantur: alibi *Oetaica. Colophoniaca* & *Bœotica.* Quia tamẽ *Europiaca* Nicãdri nuſquam nominantur, & turpe eſt ſine lege loqui, ſcribo, ἐν τρίτῳ Ἑτεροιουμένων. cum enim de Glauci mutatione ſit ſermo: optimè argumento cõuenit libri index, *De iis qui mutati ſunt.* Poema erat ſimile Ouidianæ Metamorphoſi. Eius iterum meminit Athenæus hoc libro & multos hodieque verſus inde ſumptos legere eſt apud Antonium Liberalem & alios. Scribe paulò poſt, ἀπαγαγεῖν ἀπὸ κρήνης τινί, nõ ἀπαγεῖν. *Hedylogus* Samius ſiue Athenienſis ſemper alibi in his libris, apud auctores alios *Hedylus* nominatur: neque dubium etiam hic ſcribi debere. Ἡδύλος, vt in Epitoma. In tertio Hedyli verſu. Τῇ νύμφῃ δυσπειστος ἀθύρματα: lego, δυσπείστῳ. *inexorabili.* aut δυσπειστον, *cuius oratio parum efficax fuerit ad perſuadendum.* quarto caſu, vt ἴχνιον in primo verſu.

CAPVT XIII.

Anguillæ marinæ. πατάνεψις *vox Sicula. De generatione anguillarum expenſus Athenæi locus, ex Ariſtotele. quomodo in generatione &* πέψις *&* σῆψις *locum habeant. Anguilla* ἀκύπρινος μόνος ἰχθύς *piſces.* αἱ ἀκανθαι, *antacæus. & huſo* ἔγχελις *&* ἐγχελυς. *Anguillas* ἐντόσθια.

ΓΛΑΦΕΤΣ. Huius piſcis & Heſychius meminit: alius veterum, opinor, nemo. ΕΓΧΕΛΥΕΣ. τῶν θαλασσίων ἐγχέλεων μνημονεύει Ἐπίχαρμος. Anguilla marinus piſcis non eſt, ſed fluuiorum aut lacuum: vnde ſæpe in mare deſcendit, ait philoſophus libro ſexto Hiſtoriarum, cap. 13. Hæ ſunt quas marinas vocabat Epicharmus. quem poetam, piſcem hunc appellaſſe πατάνεψιν, obſeruat Iulius Pollux: nimirum quod in patella coqueretur, quæ πατάνη Siculis. Ait, ποθέντος γὰρ αὐτῷ τοῦ λακίω λαβεῖν τῇ χειρὶ ἢ ἄλφιτα ἢ ἄλιτα. Prima & vltima vox ſunt deprauatæ. Scribe ποθέντος, & ἄλατα vel ἄλευρα. Ait ex Ariſto. verba illius referens ſuper generatione anguillarum, naſci eas ἐν τοῖς βορβόροις καὶ τῇ ἰλύι σηπομένης γινομένης, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν καλουμένων τῆς γῆς ἐντέρων λέγεται. Multa hoc loco, vt ſæpe alibi ex membranis adiecimus. Sunt autem omnia quæ de anguillarum ortu ex Ariſtotele referuntur ſumpta de libro Hiſtoriarum ſexto, capite 16. Sed minus rectè expreſſa eſt Athenæo mens philoſophi. qui nunquam dixit generari anguillas vt generantur quę vocant terrę inteſtina: ſed ex illis ipſis. Verba eius ſunt, αἱ ἐγχέλυες γίνονται ἐκ τῶν καλουμένων

γῆς

γῆς ἐντέρων ἃ αὐτόματα συνίσταται ἐν τῷ πηλῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ τῇ ἐνίκμῳ· καὶ ἤδη εἰσὶν ὡμμέναι αἱ μὲν ἐκδυόμεναι ἐκ τούτων, αἱ δ᾽ ἐν διακνιζομένοις καὶ διαιρουμένοις γίνονται φανεραί, id eſt, *naſcuntur anguillæ ex lumbricis qui terræ inteſtina dicuntur. Ij ſponte ſua generantur in luto, & madente ſolo. Iamque viſæ ſunt anguillæ, aliæ è lumbricis exeuntes: aliæ ijs ſciſsis ac diuiſis ſunt factæ conſpicuæ.* conſtat ex his quo iure, quáve iniuria ſit poſitum hîc, τὸ καθάπερ ab Athenæo. At quod in præcedentibus cenſuerunt doctiſſimi viri pro σήψεως γινομένης, legendum eſſe πέψεως, falſi ſunt iudicij: eo decepti, quòd in prioribus editionibus, perturbata & mutilata verba philoſophi recitarentur. Athenæus iſta illius reſpicit, καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς γίνονται τὰ τοιαῦτα, ὅταν ᾖ μάλιστα σῆψις. Cæterùm quomodo in generatione anguillarum & aliorum quæ nō fiunt è ſeminibus & πέψις neceſſaria ſit, & σῆψις quoque reperiatur, declarat aureus locus diuini philoſophi, in libris de prima philoſophia: quem non poſſum quin adſcribam. τῶν αὐτομάτως γινομένων, ait, γίνεται οὐδὲν σηπόμενον, ἀλλὰ πεττόμενον. ἡ δὲ σῆψις, καὶ τὸ σηπτόν, περίττωμα τοῦ πεφθέντος ἐστίν· οὐδὲν γὰρ ἐκ παντὸς γίνεται, καθάπερ οὐδ᾽ ἐν τοῖς ὑπὸ τέχνης δημιουργουμένοις· οὐδὲν γὰρ ἂν ἔδει ποιεῖν. νῦν δὲ τὸ μὲν ἡ τέχνη τῶν ἀχρήστων ἀφαιρεῖ, τὸ δ᾽ ἡ φύσις. Subdit Sophiſta cœnarum, διὸ καὶ Ὅμηρον τῆς τῶν ἰχθύων φύσεως χωρίζοντα τάδε εἰπεῖν. Sic loquitur quaſi ex Ariſtotele hæc quoque deſcriberet non minus quàm præcedentia. hodie in illius libris hæc non legas. ſed extabant adhuc ſeculo Athenæi ſcripta alia Ariſtotelis eodem argumento: vnde potuit ea eſſe mutuatus. De loco vbi optimæ capiuntur anguillæ extant hi verſus Archeſtrati:

Ἐγχέλεων αἰνῶ μὲν πάσας, πολὺ δ᾽ ἐστὶ κρατίστη
Ῥηγίου ἀντίπερας πορθμοῦ ληφθεῖσα θαλάσσης.
Ἔνθα σὺ τῶν ἄλλων πάντων μέσσην † ἐθνητῶν
Βρῶμα τοιόνδε διὰ στόματος πλεονεκτεῖς.

Tertius verſus nullo negotio emendari poterat ab interpretibus: πάντων Μεσσήνιε θνητῶν. Per apoſtrophen alloquitur Meſſanios Mamertinos, eóſque ait πάντων ἄλλων βροτῶν πλεονεκτεῖν, id eſt, felicitate ſuperare cæteros omnes mortales, ob copiam fretenſium anguillarum, quæ omnium optimæ. Meſſanam in Sicilia Rhegium è regione ſpectare, ne tyrones quidem ſunt monendi. Illud potius videamus quod de natura anguillarum ſcribit Archeſtratus. Ἔγχελυς, ἣ φύσει ἐστὶν ἀπύρηνος μόνος ἰχθύς. Euſtathius prolato iſto verſu notat, ἴσθι ὅρα ὅτι πυρῆνα ὁ ποιητὴς ἔφη τὴν ὀστώδη ἰχθυηρὰν ἄκανθαν. *Obſerua*, inquit, *poetam appellaſſe eleganter* πυρῆνα, id eſt, nucleum, *oſſeam piſcium ſpinam*. Rectè Euſtathius, neque aliter interpretari eam vocem. Atqui falſum hoc, anguillam eſſe penitus exoſſem: niſi de aliqua peculiari eius ſpecie hodie incognita loquebatur poeta. habere enim ſpinam hũc quoque piſcem & αὐτοψία arguit, & teſtimonia ſcriptorum: vt paulò antè Athenæus, de Epicureo icadiſta, ἐγχέλυος παραθείσης, ἐπιβαλὼν ἐψίλωσε τὸ πλευρόν, ἀγαγὼν εἰς ἄκανθαν. Sed vt hoc Archeſtrato concedatur, falſum eſt rurſus, ſolam anguillam ex omni piſcium natura carere ſpina: nam & antacæus eſt ἀνάκανθος, & huſo Danubij, qui eſt alius ab antacæo Pontico. Verùm de huſone Germanico facilis reſponſio: eum enim Archeſtratus notum non habebat. antacæum non fuiſſe illi incognitum, dicebamus capite ſeptimo, neque mutamus ſententiam. ſed leuis erat illa notitia, & vt videtur nominis potius quàm rei vel naturæ antacæorum. Cum autem ἔγχελυς dicatur & ἔγχελυς rectè, non tamen promiſcua fuit Atticis harum vocum vſurpatio, vt hoc loco obſeruatur. Enarrator autem Ariſtophanis hanc litem ita dirimit, vt dicat per iota ſcribere Bœotos: per υ Athenienſes. melius noſter & accuratius. Ariſtophanis *Lemniæ* ſæpius citantur Polluci 7. Harpocrationi in ἀρχιθεωρεῖν, & aliis. Eodem titulo plures tragici fabulas ediderunt, vt antè diximus. Teſtificor autem fidei meæ cauſſa, iſto loco, Ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν τοῖς Περὶ ζώων περὶ τῆς ἐγχέλυος εἴρηκεν: ſcribere Huraldinum codicem, ἐν τοῖς Περὶ ζώων μορίων: ſicut alibi tot numero locis, de quibus antè diximus ſæpius. Quin etiam auctore eodem libro ſcribi, oportuit aliquanto poſt ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Lepidiſſimi ſunt verſus Antiphanis quibus traducuntur Ægyptij quòd anguillam pro deo colerent. Sed in quo præcipuè ſita elegantia parum vulgò attendunt: nã cum ait, πολὺ τῶν θεῶν γάρ ἐστι τιμιωτέρα: ludit in ancipiti vocis τιμιωτέρα, quæ & *carior* & *honoratior* poteſt ſignificare. Timoclis verſiculos de iiſdem ita emendare debes,

Πῶς ἂν μὲν οὖν σώσειεν ἶβις ἢ κύων;
Ὅπου γὰρ εἰς τοὺς ὁμολογουμένους θεοὺς
Ἀσεβοῦντες οὐ διδόασιν εὐθέως δίκην,
Τίν᾽ αἰλούροιο βωμὸς ἐπιτρίψειεν ἄν;

ſi quis metri cauſa putet, in ſecunda vocis αἰλούρος diphthongi loco alteram tantum vocalem à poeta vſurpatam non repugnabo. Multa in hoc genere ſibi licere volunt poetæ contra communem loquendi vſum, vt cum ἔλοψ dicitur Archeſtrato, qui vulgo aliis ἔλλοψ. ita fortaſſe Timocles αἴλυρον vel αἴλορον appellauit metro ſeruiens, quem vulgus αἴλουρον. Anguillas veteres eſitabant betæ foliis inuolutas, vt obſeruat dipnophiſta. Hoc dicebant Athenis ἐγχέλυς ἐντευτλανοῦν. Ariſtophanes Acharnenſibus, — μηδὲ γὰρ θανών ποτε σοῦ χωρὶς εἴην ἐντετευτλανωμένης. Lego non dubitanter, καὶ ἐν Μηδείᾳ;

Τοῦ τλ᾽ ἀμπεχομένης παρθένου Βοιωτίας.
Κωπαΐδος, ὀνομάζειν γὰρ αἰδοῦμαι θεόν.

librarios pœnituit operæ, & priorem verſum duabus vocibus mutilarunt, quia præcedebat ſimilis alius. atqui ea cauſſa fuit cur iunctim hos duos locos auctor afferret: quia erant ſimillimi. Vt vulgò ſcribitur, neſcias quò pertineat iſtud teſtimonium. Sæpe diximus, nuſquam non iſto modo peccatum eſſe. nec moueor quod idem vitium in membranis & Excerptis

CAPVT

CAPVT XIV.

Ellopes optimi. erythinus *&* erythrinus encraſicholi. hepſeti. *διὰ δωδεκάτης ἡμέρας. Ariſtophanis* Dramata. *déque iis fabulis multa. Ionis μέγα δρᾶμα. Ἧπατος piſcis. λεβίας.* clacatena *Theopompi* Callæſchrus. *Hipponium Brutiorum. πλαδαρὰ γεννικά. claues καλυπταὶ & ὀπαί.*

ΕΛΛΟΨ. *περιείρηται μέν τινα περὶ αὐτοῦ.* Reſpicit diſputationē de ſacro piſce. Ab Archeſtrati iudicio qui pronūciat *Τὸν δ' ἔλοπ' ἔσθε μάλιστα Συρακούσαις ἐνὶ κλειναῖς, Τόν γε κρατιστεύοντα*: diſſentit Varro in libris De re ruſtica: vbi ellopem ad Rhodum omnibus anteponit. Sententia autem fuit Archeſtrati, omnes ellopes in Syracuſano mari naſci: inde vagari per alia maria. ſed quo longius abeant, eo fieri graciliores magiſque indurari & natiui ſaporis gratiam amittere. Hic eſt ſenſus iſtorum verſuum: — *οὗτος γὰρ αὖ ἐστιν ἐκεῖθεν.*

Τὴν ἀρχὴν γεγονώς, κἂν ἡ περὶ νήσους †
Ἢ περὶ τὴν ἄλλην πῃ αἰεὶ γῆν, ἢ περὶ Κρήτην
Λεπτὸς καὶ στερεός, καὶ κυματοπλὴξ ἀφικνεῖται.

in quacumque tandem ora capiatur ellops, ait poeta, ſcito natum eſſe in eo mari quod Syracuſas alluit. Verſum qui imperfectus eſt, ex ple ac ſcribe: *κἂν τὴν Δία ἢ περὶ νήσους.* ΕΡΥΘΡΙΝΟΣ. Sēper Euſtathius *ἐρυθῖνος*: & ita Eſychius in ea voce. *Κυρηναῖοι δὲ ὕκην τὸν ἐρυθρῖνον καλοῦσι.* certiſſimum eſt ex libri huius fine ſcribi debere Κ. δὲ ὕκην. paulò tamen aliter Heſychius, *ὕκος, ἐρυθρῖνος.* in Excerptis deprauatiſſimè *δίκην* . ΕΓΚΡΑΣΙΧΟΛΟΙ. apuarum genus, & vt placet doctis, *anchoiæ* Inſubrium ac Maſſilienſium. caput his ingratum & ſubamarum: ideóque præcidi ſolitum. ex eo nomen *ὅτι ἐν τῇ κεφαλῇ ἔχουσι τὴν χολήν*, inquit Etymologus. Lege Ælianum libro 8. cap. 18.

Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζωικῶν. Videtur eſſe is commentarius quem alibi vocat. *Ζωικόν.*

ΕΨΗΤΟΣ. *ἐστι τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων.* Excerpta *ἐπὶ τῶν λεπτῶν ἰχθυδίων.* diuerſo ſenſu. noſtra enim lectio hepſetorum facit peculiare quoddam genus: altera, nomen hoc vſurpari de minutis piſciculis, nullo generis diſcrimine: atque hoc verius.

ὦ Χάριτες αἷς μέλλουσιν ἑψητοί. Sententia claudit: ſed lego *αἷς μέλουσιν ἑψητοί. ô gratiæ quibus curæ ſunt hepſeti!* hoc eſt, ô hepſetos gratiſſimos. Sic apud Pindarum *εὐθυμίᾳ μέλων εἴην.* pro *vtinam ſim εὔθυμος.* vide libro quinto, cap. quarto. *Εὔβουλος ἐν Προσουσίᾳ ἢ Κύκνῳ.* Mendam video, emendationem non video: niſi eſt, *ἐν Πρυσίᾳ, ἢ Κ.* quod leuiter tamen placet. *Διὰ δωδεκάτης ἑψόμενον ἡμέρας Ἤδη.* Vltima vox ſeparari non debuit: ſed debuit emendari. Nam ſcribendum *διὰ δωδεκάτης ἑψόμενον ἡμέρας ἴδῃ.* & ita MSS. Verte, *contentus ſi vel hepſetum vnum coqui videas betis inuolutum, poſt 12. dierum abſtinentiam.* Voculam *διὰ* accipe vt expoſuimus in ſimili loco lib. 2. cap. 15. *Τὰ γὰρ καλὰ πάντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα.* Habeo incertū̀m ſintne hæc verba Athenæi an Alexidis. Tum ita fuerint verſus concipiendi,

— *καὶ γὰρ ἑψητῶν τινες*
Προσῆσαν ἡμῖν δαιδάλειοί πως. τὰ καλὰ γὰρ
ἅπαντα Δαιδάλου καλοῦσιν ἔργα νῦν.

Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Νιόβῃ. Non iniuria ſu[illegible]cetur aliquis ſcribendum *Ἀρ. ἐν δράματι Νιόβῃ.* Sic enim loquuntur auctores ſæpe. nihil tamen hic mutandum: ſed illud potius etiam & etiam obſeruādum, olim fabulas quaſdam Ariſtophaneas aut quæ Ariſtophani tribuebantur à multis, præter proprium ſibi titulum, communi nomine *Δράματα* fuiſſe à criticis inſcriptas. Ex iſtis eſt *Niobe*, quàm non hoc ſolùm titulo veteres laudant, ſed vt hic, *Δράματα ἢ Νιόβη.* Præter Athenæum ſcribit Pollux lib. 10. cap. 48. *ἡ μέν τι τὰς πλίνθους ἔπλαττον, πλινθεῖον καλεῖ ἐν Δράμασιν ἢ Νιόβῃ Ἀριστοφάνης.* & cap. 26. *σαφέστερον δ' ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῃ, ἀλλ' ὥσπερ λύχνος, ὁμοιότατα κάθευδε ἐπὶ τοῦ λυχνιδίου.* Sic libro decimo capite trigeſimo octauo *καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν Ἡνιόχῳ.* nam ſcribendum hic quoque *Δράμασιν ἢ Νιόβῃ. Heniochum* enim. (quo titulo fabulam docuit Menander) nemo veterum attribuit Ariſtophani. Dramatum fuit etiam alia item comœdia Ariſtophanis *Centaurus*, aut *Centauri.* Pollux libro 7. cap. 5. *τῶν δὲ περὶ ἀρτοπωλίαν ἀθρόα ἐστὶν ἐν Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Κενταύροις.* idē libro nono. *Ἀριστοφάνης μὲν οὖν ἐν Δράμασιν, ἢ ἐν* (malim abeſſe *ἐν*) *Κενταύρῳ ἔφη, ἐν κωμητικοῖς καπήλοις ἐπίχαρτον.* iterum, *Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, λίθος δικαταλαστός.* libro 10. cap. 22. *Ἀριστοφάνης γοῦν ἐν Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ, ἐκκρουσαμένους* (fortè, *ἐκκρουσάμενος*) *τοὺς πυνδακας εἴρηκε.* capite 42. *οἱ ἀναβαθμοὶ τῆς κλίμακος, κλιμακτῆρες* (vel *κλιμακτῆρες*) *ὡς Ἀριστοφάνης Δράμασιν ἢ Κενταύρῳ.* cap. 48. *Ἀριστοφάνους ἐν Κενταύρῳ ἢ Δράμασιν εἰπόντος, Ἀλλ' εἰς κάδδον τινὰ λαβὼν οὐρεῖ.* Quemadmodum autem alias binomines fabulas altero ſolùm nomine ſcriptores interdum nominant: ſic etiam iſtas. Nam Athenæus libro 14. Ariſtophanem laudat *ἐν Κενταύρῳ*: illam ipſam dubio procul comœdiam intelligens, de qua diximus. Sed hoc minus eſt mirum: illud miror citari nonnunquam eum poetam *ἐν Δράμασιν* ſine vlla adiectione: vt hærere neceſſe ſit lectorem, quia plures fabulæ eo nomine poſſunt intelligi. Sic tamen Athenæus lib. vndecimo. *Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι λέγων, παῖδες δ' ἔνδον πελεχιδόται.* & libro. 15. ſub finem *Ἀριστοφάνης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ δράματι, Δράματα.* ſic enim eum locum emendamus, Heſychius, *Βόρσαι τὴν πόλιν Ἀθηνῶν Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι παίζων ἔφη.* vbi perperam hodie editur, *ἐν Ἀράμασι.* Porrò quid cauſſæ fuerit cur hæ comœdiæ generalem *δραμάτων* appellationem ſibi vindicarint: diuinare difficile eſt. Suſpicor tamen non à poeta eſſe illas ita nominatas: ſed à criticis qui Ariſtophanis fabulas recenſuerant, & didaſcalias illarum conſcripſerant. Olim inter Ariſtophaneas quatuor fabulæ

bulæ fuerũt *Niobe, Centaurus, Inſula, Poëſis*: de quarũ auctore criticis non cõſtabat. Ex iſtis videtur vnũ corpus eſſe cõfectum, eique inditũ nomen ΔΡΑΜΑΤΑ. Ac quoniã verè Ariſtophaneis ſolitæ adiungi, atque vnà compingi etiam iſtæ: obtinuit, vt ſic laudarentur quemadmodum antè docuimus. Hæc noſtra coniectura eſt: qui probabilius aliquid excogitauerit, eum vatem perhibebimus optimum. Inuenies non diſſimili titulo laudari antiquis vnam ex Ionis tragici fabulis. Μέγα δρᾶμα enim nominatur, & quidem ſine alia deſignatione. Pollux libr. 10. cap. 45. καὶ νάρθηκα δ᾽ ἂν εἴποις, Ἴωνος ἐν τῷ μεγάλῳ δράματι εἰπόντος, ψαφαρὸν νάρθηκα, Heſychius, ὀναζομένη, φορθυμένη. Ἴων μεγάλῳ δράματι.

Μένανδρος Περινθία. Meminit huius in Andriæ prologo Terentius: item Pollux initio x. & non ſemel Harpocration. Ποσείδιππος Ἀποκλειομένη. Pollux l. 10. cap. 24. τὸ ῥῆμα τὸ τηγανίζειν ἔστιν ἐν Ἀποκλειομένῃ Ποσειδίππου.

ΗΠΑΤΟΣ ἢ ΛΕΒΙΑΣ. prius nomen aut figuræ aut coloris ſimilitudinem indicat poſterius quam vim habeat cogitandum amplius. etiam de iſtis, quæ in Heſychij Gloſſis leguntur, λέβια, τὰ λεπίδας ἔχοντα τὰ ῥύγχη. καὶ ἰχθὺς λιμναῖοι. puto ſcribendum, λεβίας. & τὰ ῥύγχη, non τὰ ῥύγχη. ἔχων καρδίαν τρίγωνον, λευκήν. Pene aſſentior eruditiſſimo Rondeletio, qui graues rationes affert, cur legendum cenſeat, καρδίαν τρίγωνον, ἧπαρ λευκόν. non poſſum tamen illius coniecturam librorum auctoritate confirmare. Membranæ omnes ſtant ab edita lectione: quam etiam firmat aliquo modo ſimilis locus eiuſdem Ariſtotelis, etſi de alio piſce: καρδίαν ἔχων λευκὴν καὶ πλατεῖαν. infrà de citharo. In excerptis hoc tantum, ἔχων καρδίαν λευκήν. Archeſtrati verſum Καὶ λεβίαν ὀχετοῖ ἧπαρ ἐν περικλύστῳ, lege cum Geſnero, Καὶ λεβίαν λαβέ, τόν φασιν ἧπαρ. niſi malis, Καὶ λεβίαν γε λαβεῖν, τόν χ᾽ ἧπαρ. [Vel potius vt adnotauerat magnus Scaliger ad hunc locum: Καὶ λεβίαν δ᾽ ἂν ἴσχε τινί.]

ΗΛΑΚΑΤΗΝΕΣ. Nullum dubium eſt, *elacatenam* piſcem ex eo nomen inueniſſe, quod ἠλακάτην, id eſt, *muliebrem colum* ſimilitudine aliqua referat. quam etiam ob cauſſam & ἠλακάτη & ἄτρακτος, ad alia nonnulla transferuntur.

Μένανδρος κόλακι. nihil hæc vox ſignificat. Dalec. Κολακεῦσι. Malim Κόλακι. certum enim editos à Menandro Κόλακας.

ΘΥΝΝΟΣ. Pura puta vox eſt Hebræa תנין *thannin*. illis quidem cetus omnis: at Græcis & Latinis certum genus cetorum. Non enim orcynos ſolum (de quo genere thynnorum Archeſtrati ὃν καλέουσιν ὄρκυνον. ἄλλοι δ᾽ αὖ κῆτος.) ſed in totum omnes thynnos quidam è veteribus inter cete retulerunt, ob vaſtam corporis molem, ait Ælianus, De animalibus lib. 13. cap. 16. Vt deſinant nugari qui Græcam originem nomini huic affingunt: in queis eſt enim Athenæus.

Φυλάσσει δ᾽ ὁ θύννος κεῖται πολυαίματος ὤν. Hæc eſt omnium veterum γραφή, non πολυχύματος. ἃ πρίν σε ταχέως καὶ μὴ τέλει τιμῆσαι. Pridem corruptus locus: nam auctor Epit. hæc prætermiſit. Forte, — τοῦτον δὲ θεοῖς χρὴ ὀψωνεῖν ἃ πρίν σε ταχέως, καὶ μὴ διαμέλλειν. vel ſi diis paranda ſit cœna emendus orcynus, & quidem citò ac ſine cunctatione quanti fuerit indicatus.

Ἔστι δὲ γενναῖος Βυζαντίῳ ἐν τε Καρύστῳ. Malim Βυζάντιος. Κέφαλοι δὲ τ᾽ ἀμείνους. Omitto aliorum ſententias: quarum nullam poſſum probare. Lego ſic, — Κεφαλοιδὶς ἀμείνους Πολλῷ τῶνδε τρέφει θύννους καὶ Τυνδαρὶς ἀκτή. In eadem ora vbi Tyndaris, etiam Cephalœdis fuit, vt nominatur id oppidum Plinio ac Ptolemæo: nam Strabo vocat Cephalœdium.

Ἂν δέ ποτ᾽ Ἰταλίας ἱερᾶς Ἱππώνιον ἔλθῃς † Ἐρπετὸν εἰς ὕδαλον σφάνες. Cuius primum in mentem Dalecampio venit æſtuanti hoc loco, id ſecutus videtur, cum verteret, *Aut aquarum Metauri fluuij oſtia*. Duo nobis propoſita in ſimilium locorum emendatione ſemper eſſe debent: ſententiæ veritas. & antiquæ lectionis veſtigia. aberrare ab altero iſtorum nefas ſi coniecturis, ſi φιλοπονίᾳ verum licet tangere: ab altero non eſt fas temere. Videmur vtrumque in corruptiſſimi huius loci reſtitutione præſtitiſſe. Legimus enim Βρεττίων ὑδατοστεφάνων. Hipponium de quo loquitur Archeſtratus Βρεττίων, id eſt Brutiorum oppidũ fuit, vt ſcribit Stephanus, ad mare ſitum. Lycophron Caſſandra.

— ἔνθα Λαμπέτης
Ἱππωνίου πρὼν εἰς Τηθὺν κέρας
Σκληρὸν νένευκε.

Ideo Archeſtratus Hipponiatas Brutios appellat ὑδατοστεφάνους. etſi propriè non niſi inſulis ea vox conuenit.

καὶ Θεοδωρίδας δέ φησιν. Hic eſt Theodoridas Syracuſanus poëta dithyrambicus, cuius *Centauros* laudat noſter lib. 5. extremo. De hoc etiam loquitur Pollux lib. 10. cap. 50. ſed malè ibi editur Θεοδωρίτας. Lege igitur, Θεοδωρίδας Ἥφαιστον ἔφη φυσητῆρσι μολγίνοις χρῆσθαι. id eſt, *Theodoridas dixit Vulcanum pro follibus vti corij bibuli vtribus.*

φησὶν ὅτι θάλαττα καὶ τὰ βάθος ἐν τ. Eadem & Strabo libro tertio ex eodem fonte.

ἀκροκώλιον δραχμῆς ὑόν. Dalec. *ô fili*. Imo verò legẽdum ὕειον aut ὕιον. pedes porcinos intelligit aut ſimile quid Vocem ἀκροκώλιον expoſuimus libr. 3. cap. 15. Deinde ſcribe, Ταῦθ᾽ οἱ πένητες. & ὡς ἐδεῖ μάκαρας ἀστεροβρὰ οἶμαι θεούς.

Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχρῳ. Meminit Pollux l. 9. ſed locus ibi deprauatus, ita reſtituatur, Τὰ δὲ σωτήριον ἄξια, σωτηρίδια φαίης ἄν, ὡς Θεόπομπος ἐν Καλλαίσχρῳ, ὅ φησιν εἶναι τῶν ἰχθύων τὰς μέσας σωτηρίδιας. Notabis typũ nominũ in ιδιος pro ιδος: qua de re plura alibi notamus.

Ὑπογάστρι᾽ ἐλθὼν ὅσα Ποσειδῶν ἐξολέσειε. Suſpecta vox ἐλθών. & ἐξολέσαι *perdat*. omnino non ἐξολέσειε. eſt imprecantis oratio.

Τάριχός τε γυναικὸς περιστομαδίαζεται πλαδαρὸν μετ᾽ αὐτῶν. Malim γυναικεῖον. πλαδαρὸν γυναική, *latius vagrãde*. ſuis puta aut alius victimæ. ſic γυναικεῖα κρέας apud Ariſtoph. vt dictum eſt in ſuperioribus. Etiã dē

phryctis, quorum mox Alexis meminit, libro ſexto ſatis. οὗτος πότερον κεφαλὴν εἰ λάβοι θυννίς. Metro conſulamus ſi ſententiæ minus licet: οὗτος ἢ κεφαλὴν πότερον εἰ θυννίς λάβοι. & ſequente verſu ἐνόμιζεν cum Epit. non ἐνόμιζον. In Ariſtophontis verſibus ex Pirithoo, iocus eſt lepidus in voce κλεῖδες: quæ & fruſtum aliquod thunni ſignificat, & quod omnes ſciunt, claues. Porrò Græcis veteribus duo clauium genera erant in vſu: communium, & Laconicarum: quæ etiam καλυπταὶ dicebantur, vt ſcribunt poetæ interpretes ad illa verba, πυκιναὶ δ᾽ ἦ θύρας σταθμοῖσιν ἐπῆρσι. Multa nos alibi de clauibus veterũ, ad lucem auctorum antiquorum. Oppoſitum καλυπτῷ ſiue *occulti*, eſt τὸ ὀπτόν, *quod cerni poteſt*. nam ὀπτὸν vtrumque ſignificat, & *aſſatum* & *viſibile*. Vide libro ſequente, capite quarto. Ex his intelliguntur lepidiſſimi verſiculi Ariſtophontis.

A. Καὶ μὴν διέφθαρταί γε τοὔψον παντελῶς.
Κλεῖδες μὲν ὀπταὶ δύο παρεσκευασμέναι.
B. Αἷς τὰς θύρας κλείουσι; A. θυννίδος μὲν οὔν.
B. Σεμνὸν τὸ βρῶμα. A. καὶ τρίτη Λακωνική.

Falſus eſt Dalecampius, qui penultimam vocem emendabat, ſcribebatque τρίγλη Λακ. Nam vt diximus clauis Laconica, alio nomine καλυπτὴ appellata, opponitur ταῖς δυσὶν ὀπταῖς.

CAPVT XV.

Ἀθὴρ & ἀφαρεύς. Locus Ariſtotelis variè lectus iam olim. piſces ἐκτοπιστικοί. κίμβιξ & κίμμιξ. Antiphanis Aceſtria, *&* Ruſticus *ſiue* Butalion. *Ἵππουρος & ἵππυρος piſcis. δενδρίτης idem quibuſdam. δαίης. ὕκκης. inlides ἔντερα γῆς. κρέμυς & χρόμυς. Archeſtrati locus obſcurus. πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου. δονεῖν ψῆφους. δυσρήματα ἄρθρων μηλάων.*

TON ὀρκυνόν φησι λέγειν τοὺς Ἀττικούς. Vir doctus, τὸν θυννον ὄρκυνον φησὶ λ. neque video quæ ſit ſententia editæ lectionis: licet non aliter in MSS. τὸ ἔχειν ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον ὁ καλοῦσιν ἀθέρα. Scimus & nos apud Ariſtotelem Hiſtoriarum lib. 2. cap. 9. legi ἀφαρέα, non autem ἀθέρα: confirmante etiam Heſychio cuius verba ἀφαρεὺς τοῦ θήλεος θυννίου τὸ ὑπὸ τῇ γαστρὶ πτερύγιον. nihilominus tamen ſtabilitã conſenſu omnium exemplarium lectionem repudiare non potuimus: cum accederet præſertim Breuiatoris auctoritas, qui diſertè ſcribit ἀθέρα. Non igitur ſcripſiſſe aliter Athenæum: ſed in Ariſtotele aliter legiſſe exiſtimamus. Sanè vox ἀθὴρ nõ ineptè pinnulam de qua loquitur philoſophus, ſignificauerit. quo faciliùs veræ lectionis ſubdititia hæc locũ inuaſit & occupauit. Scripſimus etiam auctoribus libris omnibus, ἐν δὲ τῷ περὶ ζῴων μορίων, cum Epitoma: licet non neſciremus locum indicari qui extat Hiſtoriarum lib. 5. cap. 11. in Cratini verbis ſubiectis, duo inſunt integri ſenarij iambici. Rurſus ex Ariſtotelis De piſcibus citantur hęc, ἀγελαῖον καὶ ἐκτοπιστικὸν εἶναι τὴν θυννίδα. etſi liber ille ad nos peruenit, agnoſcet tamen philoſophi verbum qui fuerit in illius ſcriptis paulò verſatior. Nam initio Hiſtoriarum inter cæteras animalium differentias hæc ponitur, καὶ τὰ μὲν ἐπιδημητικὰ καὶ τῶν ἀγελαίων καὶ τῶν μοναδικῶν. τὰ δὲ ἐκτοπιστικά. Ἀρχέστρατος δ᾽ ὁ κίμμιξ φησί. pro κίμβιξ. literæ β & μ paſſim permutantur. Notum quis dicatur κίμβιξ apud Ariſtot. in Ethicis, qui vitium hoc inter ſpecies ἀνελευθερότητος ſtatuit. Aliter paulò hic vſurpatur de Archeſtrato, qui in rebus nihili tantũ ſtudij poſuit. grammatici explicant εὐτελὴς καὶ μικρολόγος. En epit. ſcriptum ὁ κύμβιος. nec multò aliter Heſychius, Κύμβινον, ait, ἐπὶ μικρολόγου ἔταττον. Καὶ ξηρὰς ἰθύλης ἔσθειν γυναῖκα πίλοντας. Scribendum γυναῖκας πίλοντας, vt dicebamus in Lectionibus Theocritis. ita legit Euſtathius quoque. De ſequentibus Antiphanis verbis è *Paderaſte* iambicos ſenarios nullo negotio confeceris. Scribe deinde & diſtingue ſic,

—ὁ μὲν ἀρχαῖος τρεφόμενος
Ὄψον θαλάττιον οὐ πρὸς ἥδην ἐσθίει.
Πλὴν τῶν περὶ γῆς. γόγγρον τιν᾽ ἢ νάρκην λέγω, ἢ
Θυννίδος τὰ πρόσθε τῇ ποίᾳ τὰ κάτωθεν λέγω.
Τούτους φάγοις ἄν; τοὺς γὰρ ἄλλους νενόμικα
Ἀνθρωποφάγους ἰχθῦς. Τί δὲ μαν ἐσθίεις;
Ταυτὶ κανόνια; ποῖα; Κωπαΐδας λέγεις.

Aceſtria & Ruſticus ſiue Butalion, duo ſunt eiuſdem poetæ dramata, in quorum vtroque nonnullos ſuperiorum iambicorum ſuo iure Antiphanes vſurpauerat. Hoc voluit Athenæus, non quod fingunt interpretes, Ἀκέσασθαι, eſt laceras veſtes ſarcire: inde ἀκέστρια. Aceſtriæ Antiphanis mentio eſt etiam lib. 9. & lib. 13. Pollux lib. 4. cap. 19. Ἀκεστρίας inſcribit. Alterius fabulæ multa in his libris mentio. nominat Pollux libr. 6.

ΙΠΠΟΥΡΟΙ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζῴων. In exaratis manu liquido ſcriptum offendimus, ἐν δευτέρῳ ζῴων μορίων. obſtinato librorum omnium & epit. conſenſu. Locus eſt Hiſtoriarum libr. 5. cap. 10. *Hippurum* alij videntur appellaſſe ἵππυρον. nam ita Heſychius. de ratione huius appellationis eruditè Geſnerus: ſed non ſpondebo tibi veris notis deprehẽſum eſſe dum noſtris hominibus veterum hippurum.

διὸ καὶ δενδρίτην ὀνομάζεσθαι. Falſum eſt quod ex hoc loco perſuaſerunt ſibi eruditiſſimi homines: hippurum piſcem alio nomine δενδρίτην vulgò olim eſſe appellatũ. Impoſuit eorum diligentiæ menda loci huius. nam pro ὀνομάζεσθαι ſcribendum ὀνομάζει αὐτόν. Breuiator, καλεῖ αὐτόν. Verum eſt, hippurum dici Numenio ἀρνδρίτην. at illud falſum, dicere poetam ſic eum vulgò nominari. Audiamus Numenium, ἠὲ μέγαν σινόδοντα, ἢ ἀρνδρίτην ἵππουρον.

Ἄλλως τ᾽ εὔοψον σφόδρα χωρίον ἐστὶ Κάρυστος. *& aliàs piſcoſus admodum locus eſt Caryſtus.* Parcant nobis docti viri manes: ſed profectò & legere vt illi placitum, & interpretari vt ab eo factum, φωτὸς οὐ σοφοῦ ἀεὶ βούλα, quod dixit olim ſapiens. vide caput ſecundum. Sic Strabo libro quarto, ἰσχάνια δ᾽ ἔχει πάμπολλα. καὶ ἄλλως εὔοψοι.

ἰχθυοτρόφος. abundat oſtreis & in vniuerſum piſcibus

Ἢ σκάρον, ἢ κίχλην πρόφιλον, ἢ αἰνοδία λείην.

Aliquanto poſt, vbi iterum hic verſus, ſcriptum, ἢ αἰνοδία δείλην. Siue λείην probes, ſiue δείλην, obſcurum eſt, de quo piſcis genere ſentiat Numenius. Dalec. αἰνοδία vertit *cinædum*, & voces πρόφιλον ac λείην ſedes ſuas cogit mutare. Geſnero δείνης nomen piſcis eſt. quod probare nequeo. non probo item λείην: niſi eſt poetæ licentia λεῖον appellantis quem cæteri λειόβατον. Locus videtur corruptus, hoc aut ſimili modo reſtituendus, ἢ αἰνοδία γ' ὕκκην. Idem Numenius, ἢ σκάρον ἢ ὕκκας ἀγλαηίδας. vel ἢ ἀδώνιδα λεῖον. exocęti ſiue adonidis genus eſſe cui conueniat optimè epithetum λεῖος, ſciunt naturæ periti. Χαννας πελίας ἐγχέλιας τρηχὺ ἐννυχίην πίτυων. Hypermeter eſt hic verſus: quare hoc ſaltem melius in altera lectione quę habetur ſub finē libri, χαννας τε πελίας τε καὶ ἐννυχίην πίτυων. Viri docti emendarunt variè. noſtra coniectura erat. χαννας τε, λεβίας τε, καὶ ἐννυχίην [ἐρυθῖνον vt apud Euſtathium legitur.] Vocem ἐννυχίην non ad colorem retulerim: id enim duriuſculum: ſed ad piſcationem nocturnam. ΙΟΥΛΙΔΕΣ. περὶ τούτων Δωρίων ἐν τῷ περὶ ἰχθύων φησὶν ἰουλίδας ἴψεσθαι μὲν ἐν ἅλμῃ, ἐσθίειν δ' ἐπὶ τηγάνου. Euſtathius, ὅτι πρὸς ὁμοιότητα μεταφορικὴν καὶ γῆς ἔντερα λέγεται, ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ κείμενος Δωρίων δηλοῖ, λέγων, ἴουλοι κέκληνται μέλανες γεηφάγοι, ἔντερα γαίης. Καὶ ὅρα τὸ ἴουλοι· δοκεῖ γὰρ ὁ Δωρίων ἔντερα γῆς εἰπὼν ἐνταῦθα οὐ πάντα τὰ ὑπὸ γῆν σκωλήκια, μόνους δὲ τοὺς πολύποδας ἰούλους. Rectè obſeruat Euſtath. non omnes lumbricos (Græci ἔντερα γῆς vocant) dici ἰούλους: ſed eos tantum qui numero pedum ſunt inſignes. Nam Athenæi ſequentia verba lectorem fallere poterant, cum ait, ἰούλους ὀνομάζει τὰ ἔντερα τῆς γῆς. At veri ἴουλοι ſunt πολύποδες atque vt ſic dicam, πολύποδες. Dion Chryſoſtomus, oratione de ſeruis, οἱ ἴουλοι μυρίους πόδας ἔχοντες βραδύτατοί εἰσι τῶν ἑρπετῶν. Hoc igitur rectè Euſtathius: fallitur tamen cum Dorioni tribuit quæ ſunt Numenij. nam Dorionis pręter ſupraſcripta verba, nihil extat neque de iulis, neque de iulidibus. In Numenij ſecundo verſu, ſcribe, καὶ ἰοβόλον σκολοπένδρην. non ἰοβόρον σκολόπενδρον. In quarto, πὰρ δ' ἑρπηλας ἰλλιχίποδας. In Epito. ἑρπηλας, æquè obſcurè. ſed mox item in alio eiuſdem poetæ verſu ἑρπύλλας ſcriptum. In penultimo Ἀμμώδεις κλύζοντα ἐπ' ἄκρῃ κύματος ἀγνῆ. Lege, ἀγῇ. littus vocant poetæ ἀγὴν, vbi fluctus, illiſi ἄγνυνται, id eſt franguntur: vnde & ἀκταὶ & ῥηγμῖνες, & θῖνες. Vetus poeta apud grammaticos: πελάγει δ' ἐπὶ κύματος ἀγῇ τίθει πόδας.

ΚΡΕΜΥΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Περὶ ζῴων φησὶ τάδε. ἀγελαῖα καὶ λεῖα ὡς ῥαφίς, καὶ τὰ μὲν λιθοκέφαλα ὡς κρέμυς. Excerpta, λιθοκέφαλα ὡς κρ. Prorſus mendosè. Ariſtoteles Hiſtor. lib. 8. c. 19. μάλιστα δὲ πονοῦσιν ἐν τῷ χειμῶνι οἱ ἔχοντες λίθον ἐν τῇ κεφαλῇ, οἷον χρόμις. cremis & chromis idem. Sequitur de apro piſce ecloga Archeſtrati obſcurior. Quare integrum locum recitabimus. Poſtquam enim multis verſibus nos eſſet hortatus vt Ambracienſem aprum compararemus quoquo pretio, ſubdit:

Τούτου δ' οὐ θέμις ἐστὶ φαγεῖν θνητοῖσιν ἅπασιν,
Οὐδ' ἐσιδεῖν ὄσσοισιν, ὅσοι μὴ πλεκτὸν ὕφασμα
Σχοίνου ἐλειοτρόφου κοίλον χείρεσσιν ἔχοντες
Εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἴθωνι λογισμῷ,
Ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γλοῦ δωρήματα βάλλων.

Negat poeta piſcem hunc (aprum nempe) ob ſummam præſtantiam ipſius & pretium par, ab aliis poſſe emi, quàm ab eo genere hominum quos luculentis verſibus deſcribit. Quinam igitur illi homines ſunt? Dalecampius piſcatores putauit intelligi: nos affirmamus trapezitam & multinumum menſarium. Nīmis abſurdum eſt aut dicere aut exiſtimare, optimos & pretij maximi piſces non ab aliis quàm à piſcatoribus eſitari. Quis neſcit genus id hominum non ſibi ſed beatioribus maria ſcrutari? Sed virum doctum deceperunt illa verba, πλεκτὸν ὕφασμα σχοίνου ἐλειοτρόφου: quibus naſſam putauit deſcribi: cum poeta vas intelligat è iunco aut ſparto texi ſolitum ad maioris pecuniæ ſummas capiendas. Latini *fiſcos* vocant κυρίως. Aſconius, *Sporta, ſportula, ſportella, nummūm ſunt receptacula: & ſacci, ſacculi, ſaccelli, & crumena, & vellerea & ſcortea, & mãtica & marſupia. ita fiſci, fiſcinæ, fiſcellæ, ſpartea ſunt vtenſilia ad maioris ſummæ pecunias capiendas.* In veteribus Gloſſis *fiſcus* vertitur κύρτος ἁλιευτικός. quia & naſſa & fiſcus in quo pecunia continebatur, viminea opera erant. In tertio horum verſuum κοῖλον ſcribendum: non κοίλου. Iungendum enim cum ὕφασμα. fiſci capacitatem hoc verbo deſignat. Ait, εἰώθασι δονεῖν ψήφους αἴθωνι λογισμῷ, id eſt, qui ſolent tractare calculos ardente animo. elegantiſſimum eſt, δονεῖν ψήφους: agitare ſic calculos vt tinniant. hoc nos dicimus in idiotiſmo noſtro, *faire ſonner.* par elegantia in illis αἴθων λογισμός, ad declarandum vehemens ſtudium & ardens argentarij rationes putantis, aut pecuniam ſollicitè ſpectantis metu fraudis: vnde eſt ortum prouerbium, ſicut alibi dicebamus, ἐξετάζειν ἀργυραμοιβικῶς. In fine huius verſus ponenda στιγμὴ τελεία. Nā quæ ſequuntur: Ἄρθρων μηλείων ἐπὶ γῆν δωρήματα βάλλων, nō pendent ex ſuperioribus, ſed ex ſe ſunt apta. Ait poeta, eam eſſe piſcis huius præſtantiam, vt quando eius copia eſt, carnes ouinas, agninas & veruecinas (quanquam harum rarior Græcis vſus,) aſpernari oporteat. Lego autem βάλλειν, pro βάλλε, *proiice.* aut δεῖ βάλλειν, *oportet humum deiicere.* non aliter legit Breuiator: cuius fides locis plurimis plurimum nos adiuuit. ἄρθρα μῆλα quæſo quid ſunt aliud quàm artus pecudum, quæ μῆλα Græcis dicūtur? Ait autem δωρήματα ἄρθρων μηλείων, vt hoc ſignificat, vel dono datas carnes cedere debere apro piſci impenſa maxima comparato.

CAPVT XVI,

Cyclopes *fabula Calliæ aut Dioclis.* τευθὶς μαχαίρα.

κορύδυλις. leuciſci genus mugilum: χελὼν, χελλὼν & χαλὼν. mugiles σφηνεῖς ſiue σφηνίες. de voce λαγαρὸς. δακτυλιδῆς mugil. Dioclis poëtæ Θάλαττα. Euphronis Αἰσχρά. τρίτη Θεσμοφοριῶν. Theopompi Ἡδυχάρης. Ellopes piſces & μύνδοι. alia multa emendantur & obſeruantur.

KΙΘΑΡΟΣ. Ἀριστοτέλης ἐν τῷ περὶ ζώων ἢ περὶ ἰχθύων. Ante in ſermone de bocibus, Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ ζωικῷ ἢ περὶ ἰχθύων. mihi hic titulus videtur mirus. Pherecratis prima quæ ſequuntur verba, imperfectam ſententiam habent, & ſunt fortaſſe corrupta. Quod ſequitur, Καλλίας δὲ ἢ Διοκλῆς καὶ κύκλωψ ἢ κίθαρος ὀπτὸς, manifeſto corruptum eſt: quod & Dalecampius vidit, qui vt affecto loco medicinam faceret, pro κύκλωψ emendabat ἔλλοψ. Virum optimum ſua μαντικὴ hic defecit: non enim ita curari debuit iſtud vulnus: ſed hoc modo, Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψι, κίθαρος ὀπτός. Libro 12. τοὺς δὲ σύμπαντας ἴωνας ἐπισκώπτων Καλλίας ἢ Διοκλῆς ἐν Κύκλωψί φησι. alibi quoque dramatis huius meminit, ac ferè Calliæ tribuit omiſſis illis, ἢ Διοκλῆς. Archeſtrati verſus qui mutilus editus, expleri facilè poteſt, ſic: κίθαρον δὲ κελεύω εὐθὺς ἐὰν μὲν λευκὸς ἔῃ στερεός τε πεφύκῃ. vel Ἂν μὲν λευκὸς ἔῃ χροίαν στερεός τε πεφύκῃ. Scripſimus νεοθῆγι μαχαίρᾳ. vbi erat perperam νεοθηγεῖ. νεοθὴξ, vt παρακοπὴξ, βουπλὴξ. In ΚΟΡΑΚΙΝΟΣ ſcribe, καὶ τελευτῶν ὑπὸ τοῦ ἡλίου κατακαυθέντος. In altero autem Numenij verſuum, Κύρυλον ἢ πηρῆνα, ἢ ἀναλίην ἑρπυλλαν. quia πηρῆνα nomen piſcis non eſt, aſſentior eruditis quibus placet, ἢ σφύραιναν. nihil enim video probabilius. Sed iis non aſſentior qui in iſtis, μέμνηται δὲ καὶ κορδυλίδος, emendant κορυδυλίδος. nam etſi ita Numenius in ſuo verſu: non ideo tamen in Athenæi verbis ita ſcribendum. nam hic quidem vulgò recepta appellatione vtitur: ille poetica, vt legi metricæ conſuleret. Scribebam in Numenij verſu, ἢ γλαύκην κορόδυλιν. ſed placet κορύδυλις, eadem formatione factum nomen ac φύξηλις. In ΚΑΜΑΡΟΙ, ſcribe ſic verba Epicharmi, ἐντὶ δὲ πολλά τις βῶκες, &c. Nihil corruptius toto opere quàm Doricorum poëtarum Epicharmi & Sophronis reliquiæ: velut quod ſtatim ſequitur Sophronis in ΚΑΡΧΑΡΙΑΙ. θυννοθηρεῦσα δὲ γαστὴρ ὑμέων, καρχαρίας ὁκόκα τις ἐδήδοι. vbi priora verba non aſſequor: non enim iuuat multum quod paulò ante dixit auctor vocem θυννοθήρας extare in Sophrone: hunc fortaſſe illius locum reſpiciens: aut alium infrà vbi eadem vox. Poſteriora ſic ſunt ſcribenda, καρχαρίας ὄκκα τις ἐδήδοι. *quando ille carcharias comedebat.* Additur, ΚΕΣΤΡΕΥΣ. Ἱκέσιος φησί. τῶν δὲ καλουμένων λευκίσκων πλεῖστά ἐστιν εἴδη. Facit leuciſcos commune genus mugilum. alij aliter digerunt. In ſimili loco libri quinti, *glaucisci* nominantur qui hic leuciſci. Nam ait, γλαυκίσκοι, κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελλῶνες, ὅμοιοι εἰσι κατὰ τὴν τροφήν. ſed vera lectio cum hic tum ibi eſt λευκίσκος: quod ex Euſtathio citante & explicāte hunc locum intelligitur. Χρήσις, inquit ille, μυξῖνοι καὶ ἐν τῷ λευκίσκων πλείονα εἴδη κέφαλοι, κεστρεῖς, μύξινοι, χελλῶνες οἱ καὶ βάκχοι ὥς ἐστι τοὺς μυξίνους, οὓς λέγεται κοινῶς λευκίσκοι, ὡς οἷα λευκοὶ, παρὰ τὴν γλαφυρότητα γίνεσθαι μύξαν, ἢ κεῖται, παρὰ τῷ Ὀππιανῷ. In vocabulo χελὼν mira librorum inconſtantia. nam ſi analogia quadam dictus hic piſcis ἀπὸ τοῦ χείλους, vera vtique appellatio eſt, χείλων, quaſi *labeonem* dicas: tamen & χελὼν, & χελλὼν & χαλλὼν ſcriptum inuenias. Ariſtoteli chelon & cephalus duo ſunt eiuſdem piſcis nomina. Cautè accipe ſequentia verba, ἄριστοι δ᾽ εἰσὶ σφόδρα καὶ πολυτροφοι καὶ εὐεκτεῖς: quæ ſi ſpectetur orationis ſeries ad chelones pertineant. Ita fieret ridicula ſententia: vt qui ex omnibus leuciſcis peſſimi ſunt, tot elegiis ornētur. Hanc ἀτοπίαν viri docti alius aliter ſuſtulerunt. Sed placet nimis Dalecampij ſententia, qui de vniuerſo genere leuciſcorum hæc accepit. Quæ citantur ex Ariſtotele, ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, extant Hiſtoriarum libr. 5. cap. 11. Sed qui dicitur in noſtris exemplaribus ſemper φερεῖος, in Ariſtotelicis eſt περαίας. in vetere Huraldino φαγεῖος conſtanter. Ait, λέγεται δὲ καὶ ὅτι τῶν γένων τῶν κεστρέων οὐδὲν τῶν θηρίων κατεσθίει. Oppianus poëta eximius de mugilibus.

> Τοὔνεκα καί τιν᾽ ἔχουσι μετ᾽ ἰχθύσι τίμιον αἰδῶ.
> οὐ γάρ τις κείνων νεαρὸν τόκον, οἷα περ ἄλλων
> Σίνεται.

At mugiles adultos vorat lupus, vt paulò poſt ex Ariſtotele ſcribitur: item glaucus vt canit Oppianus in tertio. Athenæus ad mugiles tranſtulit quod de cephalis dixerat philoſophus: cuius verba neque ambigua ſunt neque obſcura. Hiſtoriarum lib. 8. cap. 2. Narratur deinceps genus eſſe quoddam mugilum, quos vocabant σφηνέας, ὅτι λαγαροὶ καὶ τετράγωνοι. atque hanc lectionem libri confirmant omnes, & hoc amplius Gloſſæ veterum magiſtrorum. σφηνεύς, inquit Heſychius, ἰχθὺς ποιὸς θαλάττιος. Non defuerunt qui ſcriberent σφηκίας: vt à σφὴξ denominati ſint hi piſces non à σφήν. Et profectò vel ita ſcribendum: vel idem ſignificatur vocibus σφηνώδης, ac σφηκώδης. Nam vt λαγαροὶ dicuntur hic piſces σφηνέες, ſic verſus quem vulgò grammatici λαγαρὸν nominant, etiam σφηκώδη nuncupant iidem: τὸν σφιγγόμενον, vt ſcribit Euſtathius, ὑπὸ δακτύλου εἰς τροχαῖσμὸν, ἀντ᾽ ἐναντίας τοῦ κοιλίου qui eſt ſubſtrictus, & quaſi coactus in anguſtius ſpatium legitimo. ſic homines σφηκώδεις & λαγαροὺς qui cōcinna & expedita figura ſunt corporis, non obeſi, neque ventriones. Comici interpres, τοὺς λαγαροὺς τοῖς σώμασιν ἀνθρώπους, καὶ μὴ προκοιλίους, σφηκώδεις ἐκάλουν. Opponuntur προκοίλιος & λαγαρὸς, vt obeſus & gracilis. neque eo minus verum quod dicebamus lib. 3. λαγαρὸν & εὐρυκοίλιον de eodem dici. diuerſo nempe reſpectu. An & mugiles ſphenei λαγαροὶ hic ſimili de cauſſa dicātur ad homines, αὐτοψία ſola planum fecerit. [Quod dicebamus idem

idem ſignificari duabus vocibus σφηνὸς & σφηκός, veriſſimum eſt quare etiam apud mathematicos figura ſcalenorũ numerorum promiſcuè aut σφηνίσκος, à cunei ſimilitudine, aut σφηκίσκος à veſpis nominatur: nam & veſpæ medio corpore ſubſtrictæ duos veluti cuneos inuicem oppoſitos exprimunt hoc ferè modo, ▷◁ Nicomachus Geraſenus libr.2. de Arithmetica. τὰ τοιαῦτα στερεὰ σχήματα λέγεται σκαληνὰ ἁπλῶς. ἐν πάντῃ τὰ διαστήματα ἄνισα ἀλλήλοις ἐστί. τινὲς δὲ αὐτὰ πολυωνύμως σφηνίσκους καλοῦσι. καὶ γὰρ καὶ οἱ σφῆνες ἀνισόπλευροι πανταχῆ οἱ τεκτονικοί τε, καὶ οἱ οἰκοδομικοί, καὶ χαλκευτικοί, καὶ οἱ τῶν ἄλλων τεχνῶν πλάσσονται, ἀπ' ὀξυτέρου ἄκρου διαδύεσθαι ἀρχόμενοι, καὶ ἀεὶ μᾶλλον πλατυνόμενοι ἀνομοίως κατὰ πάντα τὰ διαστήματα. τινὲς δὲ τοὺς αὐτοὺς σφηκίσκους καλοῦσι. τούτους γὰρ καὶ ὁ τῶν σφηκῶν μάλιστα ὄγκος, ἀποσφιγγόμενος κατὰ μέσον καὶ τὴν λεχθεῖσαν ὁμοιότητα ἐμφαίνων. Addit eruditus ille auctor, ab eadem mente dictum eſſe & σφήκωμα, qua voce Græci multifariam vtuntur.] Lege cum Epit. τὰ δὲ τῶν δακτυλίων, non διδακτυλίων. nam ita modò præceſſit. Poſtea ſequuntur verſus Anaxilæ quibus traducitur voracitas Matronis ſophiſtæ: malè enim τὸν Μάτωνα editur pro Μάτρωνα. & Anaxilæ etiam verſiculi ita legendi, τοὺς κεστρίνους κατεδήδοκεν τὸ κρανίον Ἀναρπάσας Μάτρων. ἐγὼ δ' ἀπόλλυμαι. plura de hoc Matrone & iſto Anaxilæ loco infrà lib.8. Malè accipiunt iſta, qui ſcribunt, Διοκλῆς, θαλάττῃ ἅλλεται δ' ὑφ' ἡδονῆς κεστρεύς. melius nos, Διοκλῆς Θαλάττῃ· ἅλλ. nam Θάλαττα titulus vnius comœdiarum Dioclis poetæ antiquiſſimi. Suidas de illo, δράματα αὐτοῦ Θάλαττα, Μέλιτται, Ὄνειροι, &c. Debemus eidem grammatico illud etiam, quod errorem qui in iſtis paulò poſt latet, deprehendimus. Εὔφρων, αἰσχρομίδας δὲ κεστρεὺς ἐστι νῆστις περιπατεῖ Nam ſcribendum, Εὔφρων Αἰσχρᾷ. Μίδας δὲ κεστρεύς ἐστιν νῆστις περιπατεῖ. Euphronem comicum *Æſchram* fabulam edidiſſe, probat Suidas ex iſto Athenæi loco. Verte iſta, μὴ καὶ ἡμεῖς νηστείαν ἄγομεν Θεσμοφορίων τὴν μέσην ὅτι δίκην κεστρέων νηστεύομεν; *an & nos Neſteam medium Theſmophoriorum diem celebramus, qui inſtar mugilum ſic ieiunemus?* Theſmophoria multi Græciæ populi agitabant, diuerſo dierum numero: nam alibi fuit illud feſtum dierum nouem, alibi trium, alibi quatuor, vt ſcimus ex Heſychio in τρίτη Θεσμοφορίων. Athenis, vt videtur tres dies durabant Theſmophoria. non certe quatuor: nam è quatuor diebus nullum propriè appellaueris medium, vt facit Athenæus hoc loco, & Ariſtophanes quoque in Theſmophoriazuſis. Eum diem præcipua caſtimonia colebant, & omnis cibi abſtinentia, & νηστείαν nominabant. Ariſtophanes, ὥσπερ ἐν Θεσμοφορίοις νηστεύομεν ἄνευ θυηλῶν. Sequitur, ὑπολαβὼν δὲ Μυρτίλος; καὶ σὺ τ' ἐφεξῆς κατὰ τὸν Θεόπομπον Ἡδυχάρην, κεστρῖνον νῆστις χορός: melius alij libri. ὦ σὺ τ' ἐφ. Integer verſus eſt Theopompi, Ὦ σύ τ' ἐφεξῆς κεστρῖνον νῆστις χορός. Dalecampius ſcribit ἡδυχαρὴς & iungit cum χορός. mutaturus ſententiam ſi veniſſet illi tum in mentem, editum à Theopompo drama inſcriptum Ἡδυχάρης, cuius etiam libr. 15. facta mentio, & in Laërtij Platone, atque alibi, vt olim in Notis Laërtianis dicebamus. Obſeruemus genus loquendi planè poeticum, mugil, ait, animata eſca non veſcitur, καὶ ἀνελκυσθεὶς δ' οὐ δελεάζεται οὔτε σαρκί, οὔτε ἄλλῳ τινὶ ἐμψύχῳ. *extractus non ineſcatur neque carne neque vlla re animata.* ἀνελκυσθεὶς οὐ δελεάζεται dixit, pro, οὐκ ἀνελκύεται δελεασθείς. *non capitur allectus.* ἀνελκύσαι piſcis dicitur, quando è mari captus extrahitur & ſurſum attollitur. Infra hoc libro, ἀπονητὶ ἀνέλκει ὅσους ἐθέλει πολύποδας. In Platonis verſu de mugilibus, Ἰχθῦς ἀσίτους καὶ τοὺς πονηροὺς ἤγαγέ μοι. ſcribendum eſt, vt ſit & oratio Græca, & ſententia vera, Ἰχθῦς ἀσίτους κοὐ πονηροὺς ἤγαγέ μοι. *attulit mugiles impaſtos & non malos.* probant ſic eſſe ſcribendum præcedentia nõ longè Ariſtotelis verba, κεστρεὺς μὴ νῆστις ὢν φαῦλός ἐστιν. Myrtilo dein proponitur hæc quæſtio, διὰ τί οἱ ἰχθύες ὑπὸ τῶν ποιητῶν ἔλλοπες καλοῦνται; Poetica vox eſt, vt hinc paret, ἔλλοψ pro *piſce.* Græci poetæ vſi ſæpe dictionibus nõ vniuerſæ Græciæ notis: ſed alicui populo peculiaribus. Sic Sophocles μυῶδους piſces appellauit, quia Aſiatici Græci μυῶδους quaſi μὴ αὐδῶντας *mutos* vocabant. Similiter Cretenſes dixere mutos ἔλλοπας, ceu ἰλλομένους τὴν ὄπα, *voce caſſos.* Inde igitur poetæ mutuati, ἔλλοπας *piſces* in genere appellarunt. At vulgò Græcis, & ſapientibus etiam, ἔλλοψ proprium piſcis genus eſt, vt in anthia dictum ſupra. De origine vocis ἔλλοψ multa antiqui grammatici, quæ otium ipſorum maius quàm acumen indicãt. neque item placet quod & Plutarchus & Athenæus produnt, ab ἰλλεῖσθαι deriuari. nam cum in deriuationibus dictionum propria ſignificatio ſpectari fere ſoleat: nego ἰλλεῖσθαι eſſe εἴργεσθαι propriè, vt Athenæus ſcribit. βούλονται γὰρ inquit, κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἔλλοπαί τινες εἶναι. vbi notabunt φιλόκαλοι elegãtiam Atticam in verbo βούλονται. Latinè hoc imitari non licet. perinde enim eſt, ac ſi diceret ſimpliciter, ἔλλοπες κατὰ τὴν ἀναλ. ἔλλοπαί τινες εἰσι. Sic Plato & alij loqui amant, vt pridem obſeruatum eruditis viris. at interpretes hoc non ceperunt. Sed longius à vicinia veritatis aberrant iidem, dum interpretantur verba quæ aſcribemus: ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν σοφὸν Ἐπίχαρμον, μηδὲν ἀποκρινομένου τοῦ κυνός, τὰ πρὸ τοῦ δύ', ἄνδρες ἔλεγον εἷς ἐγὼν ἀποχρέω. Propoſitæ quæſtioni ab Vlpiano reſpondit quidem Myrtilus aliquid, ſed cynicus nihil. hunc igitur more ſuo vexans Vlpianus, *Ego.* ait, *quando, Cynicus hic tacet, vt dixit ſapientiſ. Epicharmus, ad ea quæ ſoliti antè duo homines dicere, vnus ſufficiam.* Epicharmi verba prouerbij locũ obtinent: cui erit tum locus quando vnus aliquis duorum partes ſuſtinet: vt cum idem ſibi reſpondet qui interrogauerat. Ita hic accipitur: ita prorſus & libro octauo. vbi cum Myrtilus Vlpiano quæſtionẽ propoſuiſſet, neque ille reſponderet,

ἐπεὶ δὲ σιγᾷς, inquit Myrtilus, ἐγὼ ἐρῶ. καλῶ γὰρ τὴν Συρακούσιον ποιητὴν, τὰ περὶ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον, εἷς ἐγὼν ἀποχρέω. Cæterùm verbum ἀποχρέω, niſi illud Dorum dialecto aſcribamus, contra Helleniſmum videtur vſurpata pro *ſufficio*. In ſcriptis libris quos vidimus, ſcripturæ compendio eodem vſi librarij, cum hic tum libro octauo diuinandum nobis reliquerunt, ἀπόχρεως ne an ἀποχρέων ſcriptum voluerint. eſſet autem ἀπόχρεως vt *ἀξιόχρεως*. Rectè poſt iſta laceri codicis nota eſt appoſita. deſunt enim quædam. Sed non eſt difficilis diuinatio, ita ſcripſiſſe Athenæum. καὶ φημὶ ὅτι λέγονται ἔλλοπες διὰ τὸ εἶναι λεπιδωτοί. *Aio*, inquit, *piſces dici* ἔλλοπας, *quia ſunt ſquamoſi* λεπὶς & λοπὶς *ſquama* dicitur. Inde pars veterum deriuauit nomen ἔλλοψ, vt refert vetus Theocriti interpres, & Etymologus, in voce μέλλοψ. vbi ſcribe, οὐκ ἀπὸ τοῦ ὄπα οὐκ ἔχειν: non vt editum eſt, ὄπα ἔχειν. refellit placitam vulgò notationem nominis huius à vocis defectu. nemo autem dixit vnquam, dictos piſces ἔλλοπας ex eo quod vocem haberent: ſed contra ex eo quod non haberent. Proxima quæſtio de Pythagoricorum abſtinentia ab eſu piſcium, tractatur à Plutarcho, Sympoſ. lib. 8. problemate octauo, vbi prope eadem verba inuenies, ſi conferendi laborem non detrectaueris.

CAPVT XVII.

Coracinus *à colore. ſaperda Ponticus.* πλατίστακος *piſcis.* κυπρίανος *&* κυπρῖνος. *lingua cyprini.* ὑπὸ στόματος & ὑπὸ στόμα. κωθωπλύτης, κωθωνίας, κώθων. χάλανδρος *Phalerici gobiones & Otrynici.* ἄγριος περὶ παῖδας. thurſio. *lupi piſcis vafrities. Eubuli.* Nutrices. πυάνιον. λάτος *piſcis.* mæotæ *piſces.* ſimus *piſcis. Platonis comici* Sophiſtæ.

K ΟΡΑΚΙΝΟΣ. Niger color piſci huic hoc nomen peperit. Oppianus, κορακῖνον ἐπώνυμον αἴθοπι χροιῇ. Atque hoc Græcum nomen eſt piſcis qui aliter vocabulo Pontico appellatur ſaperda. Apud Heſychium in σαπέρδης ſcribe: ἄλλοι ὑπὸ Ποντικῶν τὸν κορακῖνον ἰχθύν. non καρκῖνον. propriam accolarũ Ponti dictionem vult eſſe τὴν *ſaperda.* Perſius, *ſaperdam aduehe Ponto.* eadem verba ſimiliter corrupta in Etymologico. Sed coracinum à ſaperda facit diuerſum Athenæus ſcribens mox, πλατίστακος καλεῖται ὁ σαπέρδης, καθάπερ ὁ κορακῖνος. Libro tertio ex Dorione *platiſtacus* diuerſi piſcis à coracino aut ſaperda nomen erat. Heſychius refert inter obſcœnas voces: deinde ait, etiam piſcem quendã ſic nominari. Teſtificor adhuc, vbi editum eſt etiam in nupera editione: Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας, conſtare ſibi antiqua exemplaria, & ſcribere ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Locus eſt capite decimo quinti libri Hiſtoriarum. Ariſtophanis *Telmeſſenſes* laudantur Polluci libr. 10. cap. 20. & cap. 23. & Harpocrationi in σπεῖα. Nouo genere dicendi vſus eſt Naucratita philologus, cum ſubiicit, καλοῦσι δ' αὐτὸν οἱ Ἀλεξανδρεῖς πλάτακας, ἀπὸ τοῦ περιέχοντος. quid appellent Græci ſcriptores τὸν περιέχοντα vulgus etiam nouit. aërem nempe, res omnes ambientem ac capientem. hic ipſam corporis figuram ita nominat. nam ſenſus eſt, πλάτακα piſcẽ hunc nominari, quoniam latum ſpatium occupet in circumfuſo aëre: quod conſequens eſt rei latæ atque amplæ. Seneca in quinto Naturalium, τὸν περιέχοντα vertit, *hoc quo circundati ſumus ſpatium.* ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ. Scripta lectio, Κυπρῖνος aut κυπρῖνος: vt apud omnes auctores alios. Planè χειρῶδες videtur, quod de cyprini lingua ſcribitur hic, τὴν δὲ γλῶτταν οὐχ ὑπὸ τῷ στόματι, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κέκτηται. Si de ſententia ex Ariſtotele non conſtaret, nemo iſta quid ſibi velint facilè diuinaret. Antiquiſſimæ membranæ nihil variant. In Epitoma ſic, οὐχ ὑπὸ στόματος, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στόμα κ. [Quæ fortaſſe lectio ferri queat: vt ſit] linguã ὑπὸ στόματος κεκτῆσθαι, quod clarius poterat dici, habere linguam in ore ſolutam: λελυμένην ἐντὸς στόματος. ſed Athenæus στόμα impropriè appellat, ſuperiorem oris partem, palatum, cui lingua ſubiacet. Sic ὑπὸ τὸ στόμα linguam κεκτῆσθαι, pro δεδεμένην ὑπὸ τὸ στόμα: linguam habere ad palatum affixam. vtrumque participium eſt apud Ariſtotelem: qui inter alias linguæ differentias hanc quoque ponit libro primo Hiſtoriarum, & libro etiam quarto piſcibus quibuſdam tribuit linguam ὀστώδη καὶ οὐκ ἀπολελυμένην. Athenæus hoc dixit habere linguam ὑπὸ στόμα. obſcurè nimis. qui tamen videtur philoſophi verbis ita locutus: ex aliis libris quàm quos habemus hodie: ex quibus multa noſter multis locis. Libro autem quarto Hiſtoriarum de cyprini lingua hæc habentur, ἀλλ' ἐνίοις τῶν ἰχθύων ὁ οὐρανός ἐστι σαρκώδης· οἷον τῶν ποταμίων τοῖς κυπρίνοις. In ΚΩΒΙΟΙ, obſeruat dipnoſophiſta, κώθωνα illum piſcem eſſe appellatum à Numenio: quo pertinet gloſſa Heſychiana κώθυ, κώβιος. Fortè, κῶθος. tum adiicit, καὶ Σώφρων ἐν τῷ Ἀγροιώτῃ κωθωλυνοπλύτας φησὶ, καὶ τὸν τοῦ θυννοθήρα δὲ υἱὸν ἴσως ἀπὸ τούτου κωθωνίαν προσηγόρευσε. non deſunt hic quæ animaduertamus. Titulus primum minus placet. ac videtur ſyllaba κω ex principio ſequentis dictionis huius fini temere adhæſiſſe: cum eſſet prius ſcriptum, ἐν τῷ Ἀγροιώτῃ. Deinde nomen κωθωλυνοπλύται, (quod attendenti mediocriter conſtabit ſatis,) corruptũ eſt, pro κωθωπλύται. aut κωθωνοπλύται. nam ferendi non ſunt qui emendant θυννοπλύται. neceſſum enim eſt, vt in hac dictione inſit nomen κῶθος: non enim alia fine affertur, niſi vt probetur gobios nominari etiam κώθους. Fieri autem poteſt, vt ex pluribus quàm duabus dictionibus hoc nomen Sophron compoſuerit, comica vſus licentia. Non ineptè igitur ſcripſeris, κωθοπλοπλύται. *qui cothos deſquamant & lauant.* ſic iunxit Ariſtophanes duo illa verba, eo verſu, τὸν σαπέρδην ἀποπίλαι χρὴ καὶ καταπλῦναι. vel κωθολινοπλύται. qui cothos ita lauãt & aqua macerant,

rant,

rác, vt linum linoplytæ, quorum Heſychius meminit. Quod autẽ Athenæus putat nomen κωθωνίας probri loco à Sophrone obiectum adoleſcenti cuidam, à cotho piſce ductum eſſe: meritò id ab ipſo non affirmatur, etſi enim illius ſententiam vtcumque reddit probabilem quod thynnotheræ & piſcatoris filius is adoleſcens erat: probabilius tamen eſt à *cothone* poculo petulantẽ & laſciuũ iuuenem eſſe appellatum κωθωνίαν. Heſychius: κώθων, ἄσελγος, μέθυσος. Epicharmi verba etiã hic, vt nuſquam non, vetuſtas accepit male. ſunt autẽ hæc, τρυγόνες τ' ὀπισθοκέντροι, † καὶ χάλανδροι κωβιοί. quid ſibi vult τὸ χάλανδροι? grabbatum ea vox ſignificat, vt placet veterib. quod nihil ad hunc locum. Epitome, χαλάδριος, an verum eſt χαράδριοι pro χαραδραῖοι? vt gobionem ſaxatilem poeta intelligat. nam & gobiones quidam inter piſces πετραίους teſte Oppiano Ἁλιευτ. libro primo. Quid ſi hoc melius? καὶ μαλ' ἁδροὶ κωβιοί. Epicharmo ſubiicitur Antiphanes: cuius lepidiſſimos verſus non valuerunt aſſequi interpretes. Sic ille,

Ημῖν δὲ τοῖς θνητοῖς ἐπριάμην κωβιούς.
Ὡς προσβαλεῖν δ' ἐκέλευσα τὸν τοιχωρύχον
Τὸν ἰχθυοπώλην, προστίθημι, φησί, σοι
Τὸν δῆμον αὐτῶν· εἰσὶ γὰρ Φαληρικοί·
Ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς.

Placet doctis ſcribi hic ὡς ἔοικεν ἐθνικούς pro ὀθνείους. Negamus nos quicquam eſſe mutandum. Negamus etiam τὸ προσβαλεῖν (in quo verbo ſita omnis venuſtas) id eſſe quod ipſi putarunt. Senſus eſt: cum in emendis gobiis iuberem piſcarium, velut auctarij loco & ἐπιδόσεως, aliquid adiicere, vt fieri amat in foro: reſpondit ſceleſtus piſcarius. *Ego verò*, προστίθημί σοι τὸν δῆμον αὐτῶν, id eſt, *auctarij loco adiicio tibi gobionum quos emiſti patriam: ſunt enim Phalerici*, quo nomine carius indicari debuerunt. δῆμον accipe vt in hiſtoria Attica paſſim. nam vnus τῶν δήμων agri Attici Phalerum fuit, qui & Phalereus dicebatur. alius etiã pagus Atticæ erat Otryna, ſiue Otryneus: ſed obſcurus & præ illo altero ignobilis. Inter cætera quæ Phalereum nobilitabant præter portum & alia multa, fuere etiam gobiones Phalerici, qui tantum cæteris præſtare credebãtur, quantum Otrynici gobiones ab aliis vincebãtur. Ideò ſubiicit, Ἄλλοι δ' ἐπώλουν ὡς ἔοικ' Ὀτρυνικούς. Putares, inquit, qui piſces emerat, ſolùm hunc eſſe totò piſcario foro, qui Phalericos gobiones venderet, alios omnes vendere Otrynicos. Hanc eſſe veram lectionem, & poetæ affirmamus. Otryneus δῆμος ſic fuit obſcurus vt ex antiquis omnibus ſcriptoribus pauciſſimos liceat nominare qui eius meminerint. Ego vnicũ memoria teneo Demoſthenem: multa autem Pæanienſis orator de Otryna in oratione contra Leocharem. ΚΟΚΚΥΓΕΣ. Ἐπίχαρμος, καλλαρίαι κόκκυγες, οὓς παραχιζομένους πάντες. Scripta lectio παραχιζομένων. Scribo. οὓς παραχίζομες πάντας, ὀπτῶντες δὲ κἠδύναντες αὐτοὺς χραινόμες. Culinæ verbum παραχίζειν, *per medium ſecare aut findere*. Dorion ſtatim, δεῖν αὐτοὺς ὀπτᾶν παραχίσαντας κατὰ ῥάχιν. Alexis, περικόψας ἀκάνθας τὰς κύκλῳ παράχισον χρηστῶς. In Theognidis verſibus ſcribe ex ipſius libris, Ἦμος δ' ἥλιος. &, Δεῖπνα δὴ λεγοιμένων ὅπως τινὰ θυμὸς ἀνάγοι. Mox ferendæ interpretibus non erant ſordes quæ inquinant hunc verſum, εἶτ' εἴησα καλῶν μὲν ἱφίμερον ὕμνον ἀείδειν facilis fuit ex ipſo fonte emendatio, εἶθ' ὅτι σ' Ἀκάδημε ἐφίμερον ὕμνον ἀείδειν. Pro δηρεύουσι: alij libri ſcribunt δηρισαίνειν. Atque ex his Theognidis verſibus cõſtare ait Athenæus, ὅτι οὐδὲ τὸ παιδεραστεῖν ἀπαναίνεται ὁ σοφὸς οὗτος. Excerptorum auctor, homo Chriſtianus, abſque dubio, vt turpi verbo abſtineret Attico genere loquendi vſus eſt elegantiſſimo, neque noto in vulgus. Sic ille. ὅτι περὶ παῖδας ἄγχιος ἦν ὁ Θέογνις. Attici ita vſurparunt dictionem ἄγχιος. Ariſtophanis ſcholia. ἀγχίους καὶ καλαποδιώκτας ἐκάλουν τοὺς τὰς ἀπηγορευμένας πράξεις ποιοῦντας. Octauo verſuum Archeſtrati pes deeſt vt ſit integer. Scribẽdum, Μήθ' ὕδατος ψυχρὸν αὐτοῖς μήτ' οἴνου ὄξος συμμίξῃς. De verſu 14. diximus aliquid libro quarto. Quemadmodum autem accidiſſe videmus in Latinis ſcriptoribus, vt ſi qui Græci ſuis libris inſeruiſſent, id mirè deformaret ſcribarum imperitia: ſic in hoc aliiſque auctoribus Græcis nihil æque corruptelæ obnoxium, ac voces Latinæ, ſi quæ fortè fuerint interiectæ, cuius rei exempla inſignia habentur lib. 14. & aliis etiam locis. Eiuſmodi etiam eſt quod ſequitur: nam in omnibus antiquis codicibus ſcribitur conſtanter γένους τοῦ ἰχθύος μέρος ἐστὶ καὶ ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καλούμενος θυρσίων. Vel exercitatiſſimos in Latinorũ librorũ lectione hærere neceſſe eſt in voce *thurſio*. Leguntur quidem in Plinij hiſtoria *turſiones*: ſed qui pertinere ad hunc locum nullo modo queant. lib. nono, capite nono. Fortaſſe verum eſt quod viſum eruditiſſimo Dalecampio: ſcribendum eſſe ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καλούμενος θυρσαῖος. In ΛΑΒΡΑΚΕΣ citatur Ariſtoteles ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. extat eius locus Hiſtoriarum libro 5. cap. 10. Lupum ingenioſum eſſe in quęrenda ſalute. & vt dicit Athenæus, ἐπινοητικὸν εἶναι τοῦ διασώζειν ἑαυτόν, præter Oppianum libro tertio, & alios qui animalium naturas deſcripſerunt, probat etiam Caſſiodorus libro vndecimo. *Piſceus Lupus*, ait, *arenis ſe mollibus, vt plumbati ligni inſidias euadat, immergit: cuius vt ſupradicta retia eius tergum diraſerint, alacer in vndas exilit & vitati periculi gaudia liberatus agnoſcit*. Alcæus quoque, inquit auctor, *μετέωρον* φησὶν αὐτὸν νήχεσθαι, id eſt, *extantem ſupra ſummas aquas*, vel *ſuſpenſum & erectũ* animo, inſidias vndiq; canentẽ, fugitiuo regi & ſacerdoti Dianę Aricinæ ſimilẽ. Archeſtrateæ oclogæ de lupis initium eſt hoc. Λάμβανε δ' ἐκ Γαισωνος ὅταν Μίλητον ἵκηαι Κεστρέα τὸν κέφαλον. καὶ τὸν θεόπαιδα λάβρακα. explicat hos verſus paulò poſt Athenæus: Scribit etiam vetus Ariſtophanis interpres. Ἐν Μιλήτῳ τῆς Ἀσίας, μέγιστοι οἱ λάβρακες διὰ τὴν ἐπιστρέφουσαν λίμνην εἰς τὴν θάλασσαν· χαίροντες γὰρ οἱ ἰχθύες τῷ γλυκεῖ ὕδατι, εἰς τὴν λίμνην ἐν

τῆς θαλάσσης αἱ ἀπέχουσι· καὶ οὕτω πληθύνουσι παρὰ τοῖς Μιλησίοις. Addit, καὶ Εὔβουλος δ' ἐν Τιτθαῖς φησὶ μὴ πολυτελῶς ἀλλὰ καθαρείως. *Nutricum* Eubuli variis locis meminit dipnoſophiſta: libro autem ſecundo ex alio poeta ſimilis huic locus citatur. Τί οὖν ἀγοράζω; φράζε γάρ. μὴ πολυτελῶς, Ἀλλὰ καθαρείως. at libro octauo ſimillima his ex Philippo comico recitantur: vnde emendari debent reliqua huius teſtimonij: quæ deprauatiſſimè ſic ſcribūtur hoc loco ὅτι † ἐαυτησοσίας ἕνεκα σηπίδια ἢ τευθίδια πλεῖστα ὠνεῖται. Viri docti cōati sūt medicinā facere vulneri huic cōiecturis ſuis. fruſtrà, nā è lib. octauo ſcribendum ſine controuerſia, ὅ, τι ἂν ὁσίας ἕνεκ' ἀρκῇ. ſic enim illo in loco auctor. Ἥδιστος δ' ἐστὶ καὶ ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ (Φιλίππῳ) ἐν τοῖς Ὀβελιαφόροις νεανίσκος καταμικρολογῶν ἅπαντα τὰ περὶ τὴν ὀψωνίαν, καὶ λέγων ὧδε. Ἀλλ' ἀγόρασον εὐτελῶς ὅ, τι ἂν γὰρ ἱκανόν ἐστι. φράζε δή ποτε. Μὴ πολυτελῶς, ἀλλὰ καθαρείως ὅ, τι ἂν ὁσίας ἕνεκα ἀρκῇ· τευθίδια, σηπίδια. Hactenus eadem verba in vtroque poeta. cætera ſunt diuerſa. Vter prior ſcripſerit Eubulus an Philippus, mitto quærere. alterum certè ab altero verſus aliquot eſſe mutuatum claret. Sed illud puto verius, quod libro ſequente dicturi ſumus cap. 15. ὁσίας ἕνεκα pro eo quod Latini *dicis cauſſa*, tranſlatitium eſt. In ampliſſimi Meſſæi cod. ita eſt, ὅτι ἐαυησοσίας ἕνεκα. Diſtingue malè iunctas literas, ὅτι ἐὰν ἢ ὁσίας ἕνε. quod idem eſt cum emendatione noſtra. χορίαπυον, quod ſcriptum eſt in teſtimonio Eubuli, nihil ſignificat, ſed ſcribendum, χόρια, πυὸν, aut πυάνιον. Heſychius, πυάνιον, τὸ διὰ τοῦ γάλακτος ῥόφημα· οἱ δὲ πανσπερμίαν ἑψημένην ἐν γλυκεῖ. Archippi deincipem locum expoſuimus lib. 6. c. 2. ΛΑΤΟΣ opinor verę Gręcię fuit incognitus. & id nomen, niſi fallor, vel Italicū vel Ægyptiacum. Verte mox iſta, εἰσὶ δὲ πολλοὶ περὶ τὸν Πόντον, φέροντες τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιώτιδος. *multi ſunt* mæotæ *in Ponto: ſic dicti à palude Mæotide.* nam ineptum eſt dicere multa Ponticorum piſcium genera à Mæotide palude inueniſſe nomen: vnus enim *maota* fuit. Conferenda cum ſequente laterculo Niliacorum piſcium verba geographi libro vltimo Ἰχθύες ἐν τῷ Νείλῳ πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι, χαρακτῆρα ἴδιον ἔχοντες καὶ ἐπιχώριον· γνωριμώτατοι δὲ, ὅ, τε ὀξύρυγχος, καὶ ὁ λεπιδωτὸς, καὶ λάτης (fortaſſe λάτος) καὶ ἀλάβης, (noſter ἀλλάβης) καὶ κορακῖνος, καὶ χοῖρος, καὶ φαγώριος, ὃν καὶ φάγρον καλοῦσιν· ἔτι σίλουρος, κιθαρὸς, θρίσσα, κεστρεὺς· ὀστρακίων λύχνος (malim, ἢ λύχνος) φῦσα, βοῦς, κοχλίαι μεγάλοι φωνὴν ὀλολυγόσιν ὁμοίαν φθεγγόμενοι. Athenæus quoſdam nominat indictos Straboni: in his *ſimum*. non enim debet accipi ἐπιθετικῶς nomen σιμός. ac melius ſcribunt alij σίμος. Iam iſta, ΔΕΙΟΒΑΤΟΣ. οὗτος καλεῖται καὶ ῥίνη. non iniuria doctis negotium faciunt: nam certum eſt, ῥίνην ſiue ſquatinam, neque eſſe liobatum, neque eam appellationem admittere. in libris tamen chirographis, nulla omnino varietas. Addit, Πλάτων Σοφισταῖς, κἂν ἡ γαλεὸς, καὶ (melius κἂν) λειόβατος, κἂν ἔγχελυς. Libro decimo inſcribitur hæc comœdia Σοφιστὴς, vt apud Harpocrationem, Ἀπόληξις, εἷς τῶν νῦν (melius τότε) συγγραφέων, ὃν Πλάτων κωμῳδεῖ ἐν Σοφιστῇ. at Pollux libro ſeptimo capite vigeſimotertio & libro decimo cap. 40. item ſcholiaſtes Ariſtophanis ad Veſpas, Σοφισταῖς, vt hîc. quo etiam modo Platonem philoſophum dialogorum ſuorum vnum inſcripſiſſe notum eſt.

CAPVT XVIII.

Theophraſti liber, Περὶ ἰχθύων. *Cauſſa cur anguillæ & murenæ extra aquam diutius durent.* Symmachia *Platonis aut Canthari fabula.* ἰχέτλιον. λιμώδεις ἐρημίαι. *murenarum coitus cum ſerpentibus.* μύρος *&* μύραινα. *piſces* ἀνθρωποφάγοι. leucomænides, melanderinus, pſygrus, pſorus. μυρμίαι, *vel* μύρμαι. *Diphili in Nicandrum commentary.* ὁ ἐκ Γέλας. ὀρφὼς *&* ὀρφός. melandrya. μαζῖνός. καλλαρίας *&* γελλαρίας. *Sophoclea vox* τρέφω *pro* ἔχω. *plura eius rei exempla.*

ΜΥΡΑΙΝΑΙ. Θεόφραστος ἐν πέμπτῳ περὶ τῶν ἐν τῷ ξηρῷ διαιτωμένων. Ex Diogene Laertio ſcribendum, ἐν τῷ περὶ τῶν. nam eo auctore liber fuit ſingularis quem eo argumento Theophraſtus ediderat. aut pro α, alia numeri nota apud illum reſtituenda. Extat hodiéque inter Theophraſti opera libellus, Περὶ ἰχθύων inſcriptus: quem illum ipſum eſſe, aut eius ἀποσπασμάτιον, nemo dubitabit qui legerit. Sed titulus malè vulgo concipitur, & imperfectè: qua de re dicemus, aliquando, ſi longioris vitæ vſura nobis conceditur, cum eum auctorem edemus à nobis recenſitum. Cæterum in hac ſentētia nihil Theophraſto proprium: nam multò antè eadem ſcripſerat eius præceptor non vno loco, vt libro quarto De partibus, cap. 13. Sanè ex his verbis Theophraſti, διὰ τὸ μικρὰ ἔχειν τὰ βράγχια, καὶ ὀλίγον δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, veram & primam cauſſam capere non eſt, cur anguillæ & murænæ extra aquam diutius poſſint viuere. Melius Ariſtoteles, οὐ γὰρ πολλῆς δέονται καταψύξεως. Nam quia internum calorem habent hi piſces imbecillum, propterea refrigeratione multa opus non habent, quæ in piſcibus eſt inſtar reſpirationis. ὥσπερ γὰρ πρὸς ἐκπνοὴν ἡ τῶν βραγχίων φύσις, inquit philoſophus. Atque hæc eſt cauſſa cur branchias paucas, paruas, & minus firmas eis natura dederit: quæ neque fruſtra quicquam facit, neque ſuperfluum. Pro ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, inuenimus in optimis quibuſdam libris, ἐν δευτέρῳ ζώων μ. Reſpicit Hiſtor. lib. quintum, cap. decimo. Peccarunt ſolemnia librarij imperiti in Epicharmi chria, οὔτε γόγγρων τι παχέων, οὔτε μύραινα νάπης. Scribo, οὔτε μυραινᾶν τι πω. *nihil quicquam congrorum illorum pinguium, neque etiam murænarum*: ſcilicet, reliquū factum eſt: aut neſcio quid aliud. Sequitur, Πλάτων δὲ ἢ Κάνθαρος ἐν τῇ Συμμαχίᾳ. Similis cum in his libris alibi, tū apud Har-

pocratio

pocrationẽ dubitatio, ὀρνιθοθήρης, ait, ὁ ὀρνιθοθήρας. Δωρόθεος κατὰ Προξένου. καὶ Πλάτων ἢ Κάνθαρος Συμμαχίᾳ. In primo verſu Nicandri ſcribe, ἰοεὶς μογεροὺς ἁλιῆας non ἐπί. & in ſecundo ἰμβρύξασα melius editiones eius poetæ quàm ἐκβρύξασα. In tertio ἰχετλὶν ἐξαναδῦσα, *prorumpens è receptaculo piſcium in naui.* at Dalec. ἐχιδνὶν vel ἐχυλλὶν, vel neſcio quid aliud. Vertit enim, *quæ è vipera prognata eſt.* Audiamus veterem Nicandri interpretem, ἰχετλιον, τόπος τοῦ πλοίου, ὅπου τοὺς ἰχθῦς τιθέασι καὶ συλλέγουσι. Andream De falſo creditis in eandem rem laudat ille etiam criticus. φησὶ δὲ ὁ Ἀνδρέας, ψευδὲς εἶναι. καὶ μήτε τὴν μύραιναν προσιέναι, μήτε τὸν ἔχιν παρέναλον διατρίβειν. Aliis verbis hæc Athenæus: οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τεναγώδεις ἔχεις νέμεσθαι, φιληδοῦντας λιμώδεσιν ἐρημίαις. non enim in cœnoſis locis degere viperas, quæ loca ſola ament, vbi nihil eorum inueniatur quibus fames ſedatur, ita interpretor λιμώδεσιν ἐρημίαις, quando in omnibus omnino libris ſcriptura iſta ſeruatur. & iuuat quod ſcribit Plinius, viperas vel annua fame durare. Ariſtoteles ſcribit, ſolas viperas latitare ſub ſaxis cum alij ſerpentes in terram ſecundant, οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ὄφεις ἐν τῇ γῇ φωλεύουσιν. αἱ δὲ ἔχιδναι ὑπὸ ταῖς πέτραις. pugnant cum hac ſententia Plinij verba, *Serpentium vipera ſola terra dicitur condi: cætera arborum aut ſaxorum cauis.* [cæterum pro λιμώδεσιν ἐρημίαις emendabat illuſtris Scaliger ἀμμώδεσιν ἐρ.] Superiori Andreæ ἀποφάνσει opponit Athenæus Soſtrati auctoritatem: quem ait, συγκατατίθεσθαι τῇ μίξει. id eſt, *ſentire cum vulgò murænas coitu ſerpentum impleri.* quod & alij multi ſcribũt, Archelaus, Ælianus, Oppianus, Baſilius, & ex eo Ambroſius, item alij. Μ Υ Ρ Ο Σ. ὁ δὲ μύρος ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων. Hiſtoriarum libro quinto, cap. 10. vbi ſcribitur, ἡ μὲν γὰρ σμύραινα διαφέρει ποικίλον καὶ ἀσθενέστερον, &c. &, ὁ δὲ σμύρος ὁμόχρους καὶ ἰσχυρός. Plinius vertit, *mirus vnicolor & robuſtus.* non vt noſtri omnes codd. ὁ δὲ μύρος λειόχρους Murænæ marem Græci vocant, & μύραινον [adi Heſychium in hac voce, quàm ſine cauſſa nulli damnarunt,] & μύρον, ſiue σμύρον. Præterea habent exemplaria philoſophi, καὶ τὸ χρῶμα ὅμοιον ἔχει τῇ πίτυϊ. melius & verius quàm noſtra, ὅμοιον ἔχει ἰύγγι In ΜΑΙΝΙΔΕΣ. Scribe verba Epicharmi, οὐχ᾽ ὁρῇ βῶκας πολλὰς καὶ σμαρίδας & in Epæneti teſtimonio, ἃς ἔνιοι καλοῦσι κυνὸς εὐνάς: doctorum hominum coniecturas reſpuũt antiquæ manus exemplaria. ſed de verbis Epæneti deliberemus adhuc: nam etiam ſub finem libri, κυνὸς εὐνὰ pertinaciter. Poſtea ſcribendum, Ἀντιφάνης ἐν Ἀρχοικῷ ἢ Βουταλίωνι. vel ἐν Ἀρχοικῷ Βουταλίωνι, vt dicemus libro octauo, capite 14. In ecloga inde producta magni piſces appellantur ἀνθρωποφάγοι, *voraces hominum:* διὰ τὸ πολυδάπανον τῶν ἐξωνουμένων αὐτούς: propter ingẽtes ſumptus qui faciendi ſunt, ſi quis emere eos velit. Ita interpretatur Euſtathius. rectè neque habet hic locum aliorum acumen, qui de accentu vocis huius neſcio quid argutantur. Melius de nobis eſſent meriti ſi in penultimo Antiphanis verſu Δηλονότι ταῦτα ἐστὶν Ἑκάτης βρώματα, veræ lectionis nos admonuiſſẽt. ἐστὶν Ἑλένης βρώματα. id quod clarum eſt ex libro ſequente. non negauerim Antiphanem feciſſe mentionem & Ἑκάτης βρωμάτων. id enim Athenæus eo libro docet: verùm ex alia eius fabula, non Butalione, aut vt dicam veriùs nõ ex eadem editione eius comœdiæ: ſed priore & minus accurata. Malè etiam illa capiũt, πῶς ἂν ἄνθρωπος φάγοι; quę pronuntiantur ab eo cui dictũ fuerat magnos piſces antropophagos eſſe. ſi edunt homines, ait ille, quomodo eduntur ab hominibus? & quî fit vt eorum eſum non abominentur homines? At libro octauo ſic, πῶς ἂν ἰχθῦς ἀνθρώπους φάγοι. L E V C O M Æ N I D A S idem eſſe ac boacas: aut certè pro eodem piſce accipi ſcribit Athenæus: nec tamen vllo teſtimonio probat. nam Polyochi qui affertur ſolus locus, contrarium potiùs doceat. Sic enim poeta.

Ὅπως σε πείσῃ μηδὲ εἷς πρὸς τῶν θεῶν
Τὰς βοάκας ἄν ποτ᾽ ἔλθῃ λευκομαινίδας
Καλεῖν.

id eſt, *oro te per deos, ne ſi ille fortè ad te veniat, ſinas tibi perſuaderi vt bocas appelles leucomænidas.* videntur alicui dici iſta, cui pro bocibus, piſcibus ſatis magnis, minuti piſciculi leucomænides exhibebantur. De hoc igitur amplius cogitent qui habent ἀπὸ τῆς αὐτοψίας certiorẽ harum rerum notitiam. Multa enim in hoc genere incerta, & ex coniectura tantùm nota, non ſolùm nobis οἷς οὐκ ἴσμεν θαλάσσια ἔργα: ſed etiam antiquis & peritiſſimis viris. M E L A N V R V M deinceps auctor explicat. de quo piſce, poſtquam recitata ſunt aliquot veterum ſcriptorum teſtimonia, ſequuntur iſta. ΜΕΛΑΝΔΕΡΙΝΟΣ. ὅμοιον εἶναι τῷ μελανούρῳ φησί. Σπεύσιππος δὲ ἐν δευτέρῳ ὁμοίων τὸν καλούμενον ψύχρον ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον οὕτως, Ἢ ψόρον ἠὲ σάλπας ἢ αἰγιαλῆα δράκοντα. Tria hic habes nomina quæ alibi temerè non inuenias. nam quis piſcem *melanderinum* aut *pſygrum* vel *pſorum* nominat ex omnibus ſcriptoribus? Hic quoque incerta omnia. Rondeletius pro ψυχρὸν ſcribebat ψεγερὸν, & ψόθον pro ψόρον. Atque hanc viri docti coniecturam pro vera & certa probauit Dalecampius. Mihi dubium nullum eſt, tranſituros in alia omnia quicunque vſum maiorem in literis Græcis habuerint. nam piſcem vllum Græcis eſſe dictum ψεγερὸν aut ψόθον quaſi *ſqualidum* aut *ſordidum* vt illi interpretantur, ſine idoneo fideiuſſore credere debemus nemini. Epitoma Hœſcheliana quam toties laudamus, ſententiam longè aliã ſuggerit nobis. In qua, voce μελανδέρινος ſublata, reliqua ſic concipiuntur. ὅμοιον δὲ μελανούρῳ Σπεύσιππός φησι τὸν καλούμενον ψύρον, ὃν Νουμήνιος καλεῖ ψόρον. etiam in antiquiſſimis membranis pro ψύχρον exaratum ψύρον. Ita vides optimi codicis auctoritate comprobari, quicquid ex coniectura mera ſuper hoc loco ſcripſit olim Conradus Geſnerus Tigurinorum decus immortale. In vulgata ſcriptura vitium codicum

profiten

profitentur iſta, ὅμοιον εἶναι τῷ μελανδρύῳ φησί. Dalecampius φασὶ legit, vt mendæ ſuſpicionem amoueret, ſed vlcus fodere aliquando ſatius quàm diſſimulare. Pergamus porrò. Piſces ΜΟΡΜΥΛΟΥΣ appellari Epicharmo μύρμας, obſeruatur. μυρμίας ſcribunt antiqui: & ita mox in verbis Siculi poetæ. Epicharmi inquam: non, vt aliud agens ſcripſit interpres, Numenij. Malè etiam concipit ille hoc teſtimonium: quod cùm facilè emendari poſſet ex ipſo auctore, ingenio hic quàm diligentia & fide vti præoptarunt infeliciter. Scribe igitur, χελιδόνες τε μύρμαι (vel μυρμίαι) τοί τε κωλιᾶν μέζονες ἐντί. integram ſententiam habes infrà in ΣΚΟΜΒΡΟΣ. Mox autem ſcribendum, Λυγκεὺς δ' ὁ Σάμιος ἐν τῇ ὀψωνητικῇ τέχνῃ, ἣν προσφωνεῖ τινι τῶν ἑταίρων δυσωνῃ Ζήνωνι. *In arte opſonandi, quam nuncupauit amico cuidam ſuo agrè & parcè opſonanti Zenoni.* Expoſuimus libro ſuperiore cap. tertio. Deinde, ἐπαγόμενον Ἀρχέστρατον τὸν κ. τ. λ. ἢ τῶν ἄλλων τινὰ ποιητῶν. Ab Archeſtrati verbis ſeparanda ſunt diligenter iſta, νῦν δ' ἴδε ἐστιν. item iſta. νῦν δ' ἐπιθῆσες. non enim ſunt poetæ: ſed illius qui verſum eius profert contra piſcarium. In ΝΑΡΚΗ recitantur Platonis Philoſophi verba, τῇ θαλαττίᾳ νάρκῃ: adde vt perficiatur ſententia, ὁμοιότατος εἶναι δοκεῖς. tum poſtea. διὰ τῶν ξύλων καὶ διὰ τῶν τελοδόντων. & fortaſſe, Δίφιλος δ' ὁ Λ. ἐν τοῖς Περὶ τῶν Νικάνδρου Θηριακῶν, non ἐν τῷ. nam Diphili commentarios in Nicandrum plureis in libros fuiſſe tributos, teſtis Scholiaſtes Theocriti ad decimum idyllium. In ΣΗΨΙΑΣ proferuntur Archeſtrati verſus quibus accuratè docemur quæ partes torpedinis quibus in locis optimè ſapiant: & additur ſtatim, τίς οὕτως τακτικὸς ἀκριβὴς, ἢ τίς οὕτως κριτὴς ὄψων, ὡς ὁ ἐκ Γέλας, μᾶλλον δὲ καταγέλαστος οὗτος ποιητής; quæ ſic erant vertenda, non vt inſulsè nimis factum. *Quis poſſit eſſe adeò peritus inſtruendi* conuiuij, *aut tam bonus opſoniorum index, vt poeta hic ortus Gela vel potius dign⁹* γέλωτος, id eſt *irriſu.* τακτικὸς propriè eſt, qui diſciplinā inſtruendæ aciei, tenet: ſed etiam ad conuiuia transfertur: vt antè dicebamus. ὁ ἐκ Γέλας eſt Archeſtratus Gelous teſte Athenæo libro primo. In antiquis pleriſque pro καταγέλαστος ſcriptum καταγέλας. & ſic editum olim: noua & inſolente formatione ſi ita ſcripſit. neque aliter vetus Huraldinus habet. Ac videtur auctor nō aliter ſcripſiſſe, miratur per iocum & ludum veteres poetas, qui truncata à fine verba ſoliti vſurpare, vt dicebamus libri octaui, capite nono. niſi placeat ſic dici καταγέλας pro καταγέλαστος, vt ἀδάμας pro ἀδάμαστος, ἀκάμας pro ἀκάματος, αὐτηκέρας vel αὐτέκερας pro αὐτοκέραστος. etiam μίκκας legimus pro μικρολόγος. ΟΡΦΩΣ. Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ ζώων. Hiſtoriarum libr. quinto, capite 10. at membranæ cōſtant ſibi, & ſcribunt hic quoque ζώων μορίων, vt tot iam locis antè. Proprium piſci huic, (orphum dico) τὸ δυνάσθαι πολὺν χρόνον ζῆν μετὰ τὴν ἀνατομήν. *etiam poſtquam diſſectus eſt diu poſſe viuere.* Simplicem ſententiam feceris geminam ſi ſcribas, καὶ μετὰ τὴν διατομήν. vt duo auctor dicat: orphum diu viuere, & viuere etiam diſſectum. Oppianus,

—ὀψίμορον γένος ὀρφῶν
οἳ πάντων περίαλλα κατὰ χθόνα δηθύνουσι
ζωοὶ, καὶ τμηθέντες ἔτι ζώουσι σιδήρῳ.

In altero verſuum Numenij non intelligo illud achroſticum τῶν γὰρ ἐπ' ἄκρης. Fortaſſean, δηλοῦς ἀπ' ἄκρης. videlicet δηλούμενος. *oſtentans ab extremo cubili.* Dorioni placet tenerum orphum ὀρφακίνην dici: quæ vox non fit ab ὀρφὸς, ſed ab ὄρφαξ, *orphus grandinſculus.* vt apud Dioſcoridē νεόσαξ; vel νέοσαξ, & πλύταξ, μύραξ alia. Archippi verſum ita lego, ἱερὸς γὰρ ἦλθ' αὐτοῖσιν ὀρφὼς τῷ θεῷ. non ἱερεὺς. refero enim ad ἰχθυομαντείαν, id eſt, diuinationem quæ fiebat ex piſcibus, orpho maximè. de qua Ælianus, & nos alibi prolixè ſi vita prolixior. In Ariſtophanis verſu, ἢν μὲν ἀνῆταί τις ὀρφῶς, vetuſtiſſimi codices habebant ὀρφῶς, vt teſtatur vetus interpres comici. etiam Athenæus ita videtur ſcripſiſſe: qui hoc teſtimonium ſubiiciat verſui Platonis, vbi eſt ὀρφῶσι, eadem formatione. Attici, inquit, efferunt hoc nomen cum graui in fine ὀρφώς. Etymologus verò circumflecti ab Atticis, & ὀρφῶς eos λέγειν. Salſamentorum quæ fiebant ex orcyno varia obſeruantur nomina; & in his erant melandrya. Græci μελάνδρυος appellant intimam quercus partem, & vt quidam interpretantur ipſam medullam. Inde τόμοι μελανδρύων, qui ex interiore pulpa orcyni conficiebāt οἱ λεγόμενοι, ait, μελανδρύαι ἐξ αὐτοῦ ταριχεύονται. Plin. *melādrya vocātur, cæſis quernis aſſulis ſimillima.* Non intelligunt hanc vocem qui apud Iobum dictionem Hebraicam מפלי *miphlê* vertunt *melandrya*: non minus abſurdè, quàm ſi ſuccidiā appelles viuentem porcum. Ait in ΟΝΙΣΚΟΣ, ex Ariſtotele, καὶ μόνος οὗτος τῶν ἰχθύων τὴν καρδίαν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἔχει. Apuleius in Apologia, *Quod Ariſtoteles ſi ſciſſet, nunquam profectò omiſiſſet: qui aſelli piſcis ſolius omnium in media aluo corculum ſitum pro maximo memorauit.* Edi iuſſeram Epicharmi verba hoc modo, μεγαλοχασμεῖς τε χαίνας, ἐντεραπελογάστορας ὄνος. alludit ad originem vocis χαίναι, quæ eſt à χαίνω. vide infra ſequentem vocem ex veſtigiis antiquæ ſcripturæ ita cōcinnauimus. plerique codices ſcribunt. σκῆπα-λεια πελογάστορας. Clemens Alexandrinus, Pædagogi lib. ſecundo, capite primo. τὸν ὄνον ἐντεραπελογάστορα Ἐπίχαρμος καλεῖ ὁ κωμικός. malim ἐντεραπελογάστορα. Quem noſtri cod. μάξινον indigetant, MSS. μύξινον. myxinos inter mugiles agnoſcunt Ariſtoteles, Oppianus, alii piſces μαζίνας, Theophraſtus memorat libro de quo diximus initio capitis. vide libri ſequentis, caput ſecundum. De Aſello Archeſtrati verſus peſſimè accepti ſunt,

Τὸν δ' ὄνον Ἀνθηδὼν τὸν καλλαρίαν καλέουσιν,
Ἐκτρέφει εὐμεγέθη, σομφὴν δὲ τρέφει τινὰ σάρκα
Καλῶς οὐχ ἡδεῖαν ἐμοί γε † ἄλλα
Αἰνοῦσι. χαίρει γὰρ ὁ μὲν τούτοις ὁ δ' ἐκείνοις.

Primo verſu καλλαρίαν vocat qui paulò antè dictus

dictus eſt γιλλάριμ. ſic in multis κ & γ confundi videas, etiam in Gloſſis veterum, Heſychij præſertim. In ſecundo τρέφων σάρκας eleganter poſitum pro ἔχων. Ita ſolent poetæ, præſertim Sophocles in Antigone, χάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω, id eſt, *ſpem magnam habeo.* Vetus interpres, διατρέφω. Σοφοκλῆς ὡς τὸ τρέφω ἀντὶ τοῦ ἔχω. non falſum hoc: quod ſequentia exempla euincunt. in Aiace Lorario, οἵας λατρείας αὐθ' ὅσυ ζῆλον τρέφω. Plautus dixit, *ſeruitutem colere.* in eadem, ἃν (ἄλαν) ὅπω ἴη ἔθρεψεν αἰών. ſcholia, ἔθρεψεν, ἔχεν. ibidem, ἡ γλῶσσά σου τὸν θυμὸν ὡς μέγαν τρέφει. Oedypo tyranno, τἀληθὲς γὰρ ἰσχῦον τρέφω. [Sic loquitur & facundiſſimus Plato, in 8. Reip. ἐδημίαν ἡδονὴν ἀπμάζων, ἀλλ' ἐξ ἴσου τρέφων. Cicero Bruto, de Iſocrate: *forenſi luce caruit, intráque parietes aluit eam gloriam, quam nemo, meo quidem iudicio poſtea eſt conſecutus.* Nicephorus Gregoras lib. 9. παρῆν δὲ καὶ αὐτοῦ θυγάτηρ ἡ Κεφάλαινα, καὶ τρεῖς ἕτεροι τὴν ὁμοίαν ἐμοὶ τρεφόντων γνώμην καὶ τρόπον διάθεσιν.] Scriptum in Suidæ collectaneis litera T. Τάλισον, ἀναλώμασιν. ἀληθὲς γὰρ ἰσχῦον τρέφω. ἀντὶ τοῦ ἔχω. Mera hic portenta: duæ notulæ in vnam confuſæ. & Τάλισον indoctus ſcriba commentus eſt pro τέλεσιν. quare in ſuum locum reiiciantur ea verba. deinde ſcribe τἀληθὲς ex hoc loco Sophoclis. In Trachiniis, οὕτω δὲ τὸν Καδμογενῆ τρέφει. nempe τὰ κύματα. ſchol. τρέφει ἀντὶ τοῦ ἔχει. *fluctus malorum habent Herculem.* Sic Euripides in Hippolyto, οἱ πόνοι τρέφοντες βροτούς. præcedit in eodẽ choro apud Sophoclem, ὄμμασιν αἰθρὸς δεῖμα φέρουσαν ὁδοῦ. vetus lectio fuit, τρέφουσαν. vera ſine dubio. *qua habet metũ memorem* (id eſt, aſſiduũ.) *de itinere viri.* paulò ante dixerat Deianeira, ἀεί τιν' ἐκ φόβου φόβον τρέφω κείνου προκηραίνουσα. ſic ferè ſub finem, ὄγκον μητρῷον τρέφων. *habere animum elatum ob matrem.* in Philoctetа, τρέφει νόσον. *habere morbum.* in Coloneo Oedipo, ὃ, τι καὶ πόλις τέτροφεν ἄφιλον. *quicquid habet odio ciuitas.* iterum, σὺ ἐμοῦ τρέφειν βίᾳ. *vt eos retineas me inuito.* nec multò aliter in Trachiniis, παῖδων δὲ τοὺς μὲν ξυλλαβοῦσ' αὐτὴ τρέφει. Poteram alia adiicere ſimilia his, tum Sophoclis, tum aliorum poetarum: ſed præſtat ab hoc diuerticulo redeamus in viam. Tertius Archeſtrati verſus corruptiſſimus eſt etiam in membranis omnibus. ſed nullum eſt dubium quin emendemus verè,

Ἄλλοις οὐχ ἡδεῖαν, ἐμοὶ δὲ μάλισθ' ἀν—
δάνουσαν. χαίρε γὰρ ὁ μὲν τούτοις, ὁ δὲ κείνοις.

carnem habet, inquit, σομφὴν τινα. *raram, & fungoſam quodammodo, aliis quidem parum gratam, mihi verò maximè placentem.* Vocem. ἀνδάνουσαν diſtraxit poeta, vt paſſim in his libris, vel ſcribe ἐμοὶ δὲ μάλιστ' ἅδουσαν. veteri verbo.

CAPVT XIX.

Sepiarum & loliginum φυσητῆρες. βοτρυδὸν *&* βοτρυχηδὸν. βράκανα. *cauſæ mutandi coloris in polypis.* ὁ πολύπους ἐστι συμπαθητικός. *polypi* τὸ αἰδοιῶδες. *cui potiſsimum aſsimiletur polypus. Cur dicantur polypi* οὐ δίχεσθαι τὴν θάλασσαν. *Theophraſtus præceptoris veſtigia ſequitur. Illuſtratur epigramma de concha dicata Veneri Zephyritidi. Iulis & Iuliopolis* Venus Zephyritis, Arſinoe Chloris, Hippia. θαλάμαι. ἐκλιπαινέτω *mare. Athenæi codices ante multa ſecula eſſe deprauatos.* χηραμύδης ἐρυθινώδης. πλάγια.

ΠΟΛΥΠΟΥΣ. πλεκταὶ λέγονται πολύποδες πλευρόν. Metrum poſtulat πολύπου, vt in prouerbio ad quod alluditur iſto verſu. Athenæus tamen non ſic ſcripſit, verùm ita, τοῦ πολύποδος πλευρόν. vt apparebit attendenti. ὧν τοὺς μὲν αὖ δύο καὶ κάτω ἐλαχίστους. Scribo, καὶ δύο κάτω. vel καὶ ἴσους κάτω ἐκ illud malo, & cauſſam habeo. τίκτει δὲ διὰ τοῦ λεγομένου φυσητῆρος. Ariſtot. de ſepiis & loliginibus, à quibus parùm differunt polypi: ἐκτίκτει δὲ κατὰ τὸν φυσητῆρα καλούμενον. καθ' ὃν ἔνιοι καὶ ὀχεύεσθαι φασὶν αὐτάς. In polypodibus vocat αὐλὸν, & Plinius *fiſtulam.* Oppianus de ouis quæ parit polypus, στυγνοῖο μέγας διανίσεται αὐλοῦ.

καὶ τίκτει ὠὰ βοτρυδόν. Ariſtoteles ea de re, τίκτει δὲ τὰ ᾠὸν καθ' ἐκάστας βοτρύχιον, ὅμοιον τῷ τῆς λεύκης καρπῷ. iterum idem, καὶ ἀποτίκτει μὲν ὁ πολύπους ἢ εἰς τὰς θαλάμας, ἢ εἰς κεράμιον, ἢ τι ἄλλο κοῖλον, ὅμοιον βοστρυχίοις οἰνάνθης, καὶ λεύκης καρπῷ. An igitur βοστρυχηδὸν Athenæus ſcripſerat: ſed βοτρυδὸν [legi poſtulat res ipſa; & id verbum expreſſit] Plinius, *pariunt verè oua tortili vibrata pampino.* Oppianus.

—οὐ γὰρ τῆσιν ἀποτίκτειν, οἷα καὶ ἄλλης
ᾠὰ διαθρύπτουσιν ἀρηρότα δ' ἀλλήλοισιν
βοτρυδὸν, στυγνοῖο μέγας διανίσεται αὐλοῦ:

ἐν θρύοισι καὶ βρακάνοις καὶ τραχήλοις ζῆν. Vetus menda obſidet prima verba. aſſentior autem doctorum emendationi, αἰθρίοισι καὶ βρ. vel ἀνθερικίοισι. nam Heſychius ait, ἀνθερίσκιον, λάχανον ἔχον αὐτό. Sequentem dictionem fuiſſe à nonnullis ſollicitatam demiror. nam olera ſylueſtria ſic vocabant. Heſychius, βράκανα, τὰ ἄγρια λάχανα. Τοῦτ' δ' ἐστὶ ψεῦδος. Philoſophi hæc ſententia eſt, quam non omnes naturæ interpretes amplectuntur. Hiſtor. lib. 8. c. 2. φεύγων διὰ τὸν φόβον μεταβάλλει τὰς χρόας. ait διὰ τὸν φόβον, *metu*, ex ſententia Theophraſti: cui placet polypum colorem mutare, φόβῳ καὶ φυλακῆς χάριν. eſt tamen certum, etiam extra metum, mutari ab eo colorem: vt cum piſcibus inſidiatur, quibus veſci ſolet. Ariſtoteles hanc vel præcipuam mutationis cauſſam facit. καὶ θηρεύει τοὺς ἰχθῦς τὸ χρῶμα μεταβάλλων, καὶ ποιῶν ὅμοιον οἷς ἂν πλησιάσῃ λίθοις. τὸ δ' αὐτὸ τοῦτ ποιεῖ καὶ φοβηθείς. Ælianus Variar. lib. primo. *colorem mutat ad ſimilitudinem loci & maximè in metu.* Plutarchus de cauſſa & modo huius mutationis diſputat in libello Αἰτίαι φυσικαί. longè abiens à ſententia Ariſtotelis, ac Theophraſti quoque in libro de iis animalibus quæ colorem mutant.

Τοῖσιν ἐφαρμόζων. Melior Euſtathij lectio & Epitome, ἐφαρμόζει. ὁ δὲ πολύπους ἐστι συμπαθητικός & ſententia, & dictio Ariſtotelis, συμπαθὴς hic qui habet patibilem qualitatem τῆς

συντήκεσθαι. Propriè συντηκτικὸς, *qui liquefacit*, non *qui liqueſit*. Sic in medicorum libris febris συντηκτική, quæ carnem conſumit. ſed ſimilium vſurpationum exempla alibi attulimus. Hanc autem polyporum σύντηξιν Plinius appellat *tabem*. omnis enim τηκεδὼν Latinis eſt tabes, non ſolùm φθίσις & μαρασμός. Ariſtoteles ita deſcribit, τὸ πλεῖστον γένος τῶν πολυπόδων οὐ διετίζει. καὶ γὰρ φύσει συντηκτικόν ἐστι. σημεῖον δ᾽ ἐστι. πλιβόμενος γὰρ ἀφίησιν ἀεί τι, καὶ τέλος ἀφανίζεται. *Plerique polypi integrum biennium non durant: natura enim ſua in liquorem ſolubilis eſt: cuius rei ſignum: quod preſſus aliquid ſemper ex ſe emittit: tandemque ſic perit totus.*

ἐφωράθησαν δέ ποτε καὶ ἐπὶ τὸ ξηρὸν ἐξιόντες. & hoc ex Ariſtotele, Hiſtoriarum lib. nono, capite 37. ſed alludit fortaſſe ad hiſtoriam aliquam ei ſimilem quæ refertur Plinio libro nono, cap. 30. & illi quam Ælianus cõmemorat libro decimotertio. cap. ſexto. καὶ χαίρουσι δὲ τῶν φυτῶν καὶ ταῖς ἐλαίαις. Ælianus libro primo cap. 38. Mox ſcribe, ἐάν τις κλάδον τοῦ φυτοῦ τούτου καθιείη. vel καθῇ. λέγεται δὲ αὐτῶν τὸν ἄρρενα ἔχειν αἰδοιῶδές τι ἐν μιᾷ τῶν πλεκτανῶν. Non auſus eſt vocare genitale, ſed genitali ſimile: neque philoſophus ſimpliciter vocat αἰδοῖον, ſed ita nominari ait à nautis. In omnibus libris ἕλκειν non ἔχειν, ſummo conſenſu. Plinius hanc πλεκτάνην habentem duas κοτυληδόνας videtur appellare *caudam biſulcam & acutam*. libro nono, cap. 29. ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ μορίων φησὶν Ἀρ. Hiſtoriarum libro quinto, cap. 12. ſed more ſuo Athenæus multa in vnum congerit ex diuerſis philoſophi locis. τὸν πολύποδα φησὶν τοῖς πετρώδεσι μάλιστα τόποις συνεξομοιοῦσθαι. Pro τόποις ſcriptum in editionibus prioribus μόνοις. & ita quoque in vetuſtiſs. codicibus. Sed ad fulciendam ſententiam reſtituimus vocem τόποις, quæ & apud Theophraſtum. Dalecamp. qui vocem πετρώδεσι ſuſtulit, haut dubiè grauem admiſit errorem. Verius eſt enim deeſſe aliquid quàm ſupereſſe. Quare etiam in quibuſdam libris lacunæ nota eſt appoſita. Ne longum faciã, legendum cenſeo, τοῖς πετρώδεσι μάλιστα ἢ μόνοις τόποις συνεξ. veriſſima ſententia. polypi enim, vt quibuſdam viſum eſt, non ſaxoſis tantum locis aſſimilantur, quod vulgata lectio ait, ſed & aliis cum locis tum rebus: idque Theophraſtum eo in libro quem Athenæus laudat: ſcripſiſſe, ſcimus ex iis quæ hodie ſuperſunt. Nam in his Excerptis ſcriptum ſic eſt, ὅτι τὰς χρόας μεταβαλλόμενοι καὶ ἐξομοιούμενοι φυτοῖς καὶ τόποις καὶ λίθοις οἷς ἂν πλησιάσωσι, πολύπους ἐστὶ καὶ χαμαιλέων καὶ τάρανδος. quia tamen ſaxis potius quàm vlli rei alij ſimiles fieri polypos curioſi harum rerum obſeruarunt, ideo ait Theophraſtus, colorem eum mutare ad ſimilitudinem ſaxorum potiſſimum, aut etiam ſolorum. Hanc eſſe Athenæi mentem probant ſcripta exemplaria, in quibus omnibus τὸ μόνοις inuenias. Accedit eò quod plerique auctores polypum ſimilẽ fieri ſcribũt, non cuius rei, ſed πέτραις. Plutar. μεταβάλλει οὕτως ὥστε τὴν χροιὰν αἷς ἂν πλησιάζῃ πέτραις ὁμοιοῦν. Oppianus, οἱ πετρῄσιν ὁμοῖοι ἰνδάλλονται τῇ καὶ ποτιπτύξωσιν. Ælianus, πολύποδες ὑπὸ ταῖς πέτραις κάθηνται, καὶ ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐκείνων μεταμορφοῦσι χροιάν. & ante hos omnes dixerat philoſophus, polypum ſimilem ſe reddere, οἷς ἂν πλησιάζῃ λίθοις. & Theognis, -- ὃς ποτὶ πέτρῃ τῇ προσομιλήσῃ τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη. οὐ δέχεσθαι φησὶ τοὺς πολύποδας τὴν θάλατταν. Parum ſe verſatum in philoſophia Ariſtotelis & Theophraſti prodit interpres, qui iſta accepit tam abſurdè. Athenæus enim & Theophraſtus hoc voluerũt polypos reſpirationis gratia, ſiue ad temperandum calorem internum omnibus viuentibus ἔμφυτον, aquam maris non admittere hoc diſertè negat Theophraſtus eo libro quem laudat auctor: qui liber etſi non extat hodie integer, ſupereſt tamen integra adhuc illius ſententia hæc. Eam paulò pluribus lubet deſcribere: eſt enim locus eximius, ἐκεῖνο ait, θαυμαστὸν εἴ τι δύναται τοῖς αὐτοῖς μορίοις ὡς ὀργανικοῖς ὁτὲ ἀναπνεῖσθαι τὸν ἀέρα, καὶ ἕλκειν. ὁτὲ δὲ τὸ ὑγρὸν δέχεσθαι. τάχα δὲ τοῦτο μᾶλλον, εἰ ὁτὲ μὲν ὁ ἀὴρ σύμμετρος πρὸς τὴν κατάψυξιν (ἢ ὁπηδήποτε ἐστὶν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς γινόμενον) ὁτὲ δὲ τὸ ὑγρόν. οὐ γὰρ ἅμα γε ἄμφω. τὸ δὲ τῶν πολυπόδων ἧττον θαυμαστόν. οὐ γὰρ δέχονται τὴν θάλατταν. hoc eſt, *Illud mirũ, an poſſis vllum animal partibus iiſdem inſtrumentalibus modò aërẽ trahere: modo aquam recipere, magis tamẽ fortaſſe mirabile, ſi modo quidem aer ſit aptus & congruens ad refrigerationem (aut quicquid eſt id quod reſpiratio cõfert) modo verò aqua: ambo namque ſimul admitti non queunt. De polypis minus mirum: quia illi maris aquã non recipiũt.* Sũt & alij multi loci in ſcriptis duorum illorum philoſophorum vbi δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, & δέχεσθαι τὴν θάλατταν, ita accipiuntur. vnum tantum afferam, ex libello Ariſtotelis De reſpiratione, ex quo vt ex aliis ſexcentis conſtare ſtudioſis philoſophiæ poterit, non ouum ouo eſſe ſimilius, quàm duorum horum, magiſtri inquam & diſcipuli ſcripta. Ait igitur Ariſtoteles. καὶ τῶν ἐν τῷ ὑγρῷ δὲ ζώντων, ὅσα ἄναιμα πλείω χρόνον ζῇ ἐν τῷ ἀέρι τῶν ἐναίμων καὶ δεχομένων τὴν θάλατταν. οἷον τῶν ἰχθύων. διὰ γὰρ τὸ ὀλίγον ἔχειν τὸ θερμὸν, ὁ ἀὴρ ἱκανός ἐστι πολλὺν χρόνον καταψύχειν. οἷον τοῖς τε μαλακοστράκοις καὶ τοῖς πολύποσιν.

ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν κατὰ τόπους διαφορῶν. Id ipſum legitur hodie in Excerptis ex eo Theophraſti lib. cuius modo facta mentio. ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον. id eſt, *pronus*, vel, *teſtam ſuam habens pronam.* Oppianus—ἀνὰ δ᾽ ἔρχεται ἄκρον ἐς ὕδωρ πρηνής, ὄφρα κε μή μιν ἐνιπλήσῃ θάλασσα. Plinius tamen, *Supinus*, ait, *in ſumma æquorum peruenit*. qua ratione ſatis bellè accipi poſſit, non video: neque capio doctiſſimorum hominum ſuper ea re ſententiam. ἐὰν δέ τι προσιὸν ἴδῃ, δήσας συστέλλει τοὺς πόδας. Quid huc facit δήσας? Dalecampius eam dictionem rectè omiſit: rectius feciſſet ſi mutaſſet in δείσας *metuens*: quod nos facilè vidimus vel ab Ariſtotele moniti, qui ait, ἂν δὲ φοβηθῇ. Plinius vertit, *& ſi quid pauoris interueniat.* Oppianus, Ἀλλ᾽ ὅτε ταρβήσῃ σχεδόθεν

ὄϑεν χαχόν. membranæ tamen δήσας. at Hœſchelíana Excerpta δήσας. Κόγχ☉ ἐγὼ Ζεφυρῖτι παλαίτερ☉. Mos olim fuit, vt virgines cum exceſſiſſent puellares annos, iamq; eſſent nubiles, oblectamenta pueritiæ ſuæ Veneri conſecrarent. Perſius *Nempe hoc quod Veneri donatæ à Virgine puppæ.* Inter puellarum ludicra & puppæ erant & conchæ Venereæ & ocellata, ſiue καλλάβιδες, & id genus alia. vt concha nautili, quæ ſpecie pulcherrima eſt, acatij modo carinata, & candore ac leuitate mirabili. Huiuſmodi concham habuit Selena Cliniæ filia, Smyrnæ quidem nata, ſed in Ægyptum poſtea vt videtur, tranſlata, vbi & habitauit & fortaſſe nupſit. Nam occaſione ferè nuptiarum talia donaria à virginibus Veneri ſuſpẽdebantur, vt ex Varrone docet Cornutus in Perſium. Selena igitur chariſſimam ſibi concham Veneri Zephyritidi, ſub cuius nomine colebatur Arſinoe, dicat conſecratque: futurã deinceps πρῶτον παίγνιον Ἀρσινόης. ſimilis argumẽti in Græcorum epigrammatum κύκλῳ extat epigramma Leonidæ, quo adoleſcens Philocles nucibus relictis, vti ille ait, κουροσύνης παίγνι' ἀνεκρέμασεν, & Mercurio conſecrauit. eſt ibidem & aliud, quo teſta carabi, piſcatoris nomine, Priapo dicatur auctor epigrammatis Q. Mælius. Primum illius verſum ita ſcribe. Ἀκταίης ἐκ πέτρης ἁλιξάντοιο Πρίηπε χοιράσι. appellat. χοιράδας ἁλιξάντους ſcopulos ad quos fluctus maris iugiter alliduntur. Ξαίνειν poetis interdum, *pulſare, tundere.* ita Suidas quoque. at vulgo ἀλεξάντοισι. peſſimè. Sed ad rem. Σεληναίη poetica eſt paragoge pro Σελήνη. vt Nicæa pro Nice, Phocæa pro Phoca. Cum autem dictio ὅλ☉ varia ſignificet, quomodo capiemus cum ait poeta. ὅλ☉ ἐρέσσω Ποσσὶν ἵν' ὥσπερ καὶ τοὔνομα συμφέρεται. Poteſt enim pro ὅλ☉ *totus.* nautilus enim cum flat ventus parte cirrorum vela ſibi pandit: parte alia remigat. quando eſt malacia omnibus ſuis brachiis æquora ſulcat. Poteſt etiam exponi *criſpus*, id eſt, criſpantibus pedum cirris, quod tamen minus probo. At non diſpliceat ſcribi αὐτὸς, vt in illo Muſæi αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης, αὐτόστολ☉, αὐτόματ☉ νηῦς. Vox ἵνα prorſus tollẽda, & legendum, τοῖς ποσὶν, ὥσπερ καὶ τ. σ. vel ποσσὶν ἰδίοις, id eſt, *idiis, meis.* In ſeptimo ſcribo cum viris doctis, Ἔστ' ἐπὶ σὸν ... ϑῖνας Ἰουλίδ☉. non Ἰουλίδας. nam quod iidem accipiunt de Iuliopoli Ægypti, cõſtat mihi falli eos egregiè. Locus Plinij lib. 6. cap. 23. qui eſt vnicus vbi Iuliopolidis fiat mentio, incertæ fidei eſt. nam vetuſtiores & meliores codices aliter exhibent. quod ſi aliqua in iis oris fuit Iuliopolis, non dubium eſt, à Iulio Cæſare aut aliquo alio generis Iuliæ id nomen ortum: quare nihil hoc ad Callimachi iſtum verſum. Accipiamus igitur de Iulide antiqua vrbe inſulæ Ceo, patria Simonidis, Ariſtonis Cei, & Eraſiſtrati medici. Deinde ſcribe cum interpretibus, — ὀφείλομαι σοὶ τὸ πρῶτον παίγνιον Ἀρσινόη. vocandi caſu, non Ἀρσινόης. *Venus Zephyritis, Arſinoe, Chloris, Hippia,* ſunt συνώνυμα. Quintum diſtichum ſcribo,

Μηδέ μοι ἐν ϑαλάμῃσιν ἔϑ' ὡς πάρ☉, (εἰμὶ γὰρ ἄπνους) Τίκτοιτ' αἰνοτέρης ὤεα Ἀλκυόνες.

Non hoc iam peto à Venere, ait nautilus, quod viuus petere eram ſolitus, vt vos infelices Alcedines mihi nidificetis & in mari pariatis. id eſt, vt tranquillum mare mihi præſtet Venus: ſed vt Selenæ faueat, & factum velit. Θαλάμας Ariſtoteles & Oppianus vocant piſcium in aquis cubilia: Callimachus, nidos Alcyonum, de quorum artificio mirabili multa Ariſtoteles in nono Hiſtoriarum, capite 14. & ex eo Plinius, Ælianus, alij. Nihil iam eſt in hoc epigrammate, quod vel mediocriter erudito homini faciat negotium. Auctoris tamen Epitomæ, viri ſine cõtrouerſia eruditiſſimi, extat ingenua confeſſio, ita corruptos ipſius temporibus fuiſſe hos verſiculos, vt in illis non multum intelligeret. Ait enim, εἰς τὸν ναυτίλον τοῦτο φέρεται τι ἐπίγραμμα Καλλιμάχου τοῦ Κυρηναίου· ὃ ἐπεὶ ἐσφάλται οὐ μετέγραψα. Τὸ πλατὺ λιποσμήριες ἐκλιπαινεῖ πίλαγ☉. ἐκλιπαίνειν eſt *impinguare* vel *pingui madefacere.* καταγαληνιάζειν hic, turbatum mare ſedare. videri poteſt longè tranſlata ſignificatio: ſed non ita eſt. Nam mare commotum ſi aſpergatur oleo quieſcit, vt docemur ab Ariſtotele & Plutarcho. eò reſpexit Poſidippus. Eclogam Epicharmi, πώλυποί τε σηπίαι τε καὶ ποτᾶναι τευθίδες. vbi Dalecampius corrigit, πότνιαι τευθ. exponimus infrà vbi de loligine. At pro χαλυσώδης βολβίνη, ſcribo, χ' ἁ δυσώδης βολβίτις, & *fœtida bolbitis.* Pro χεῖαι τ' ἰερϑανώδεις: quid aliud legi queat, non video, niſi χυμαῖαι τ' ἰερϑανώδεις. id eſt, *& viles ciborum paratus ex inteſtinis piſcium quorundam* χυμαῖα quid dicatur capite vndecimo iam expoſuimus. vilitas cibi ea voce indicatur: materia verbo ἰερϑανώδεις. auctore enim Heſychio ἰερϑανίαν appellabant, τὸ ἐγκοίλιον τῶν ἰχθύων τῶν μαλακῶν.

μαλάκια ἢ καλεῖται τὰ τευθώδη. Scripta lectio, τὰ τευϑιδώδη. In ſequentibus, σελάχια ἢ τὰ τῶν ἱερῶν φῦλα. Epitome, φῦλα. rectè. cætera non minus deprauata. Videtur facere τὰ σελάχια, quaſi genus τῶν χονδρωδῶν καὶ τῶν μαλακίων, ſi ita eſt, ſcribendum σελάχια ἢ τὰ ἐναλίγκιον φῦλα.

CAPVT XX.

Εἶτα *in indignationibus.* καλόν γε ἂν εἴη. *piſcis* ἀκαλήφης. *trophis.* χεῖσθαι *pro habere.* ῥαφὶς *piſcis, qui & βελόνη.* ῥίνη ſquatus. celtis. *Vetus Iobi interpretatio emendata. lingua ſcari.* ϑοί. *ſcari inteſtina. an ſcarus dormiat* τεχθεῖσα Μιλήτου κώμη αἰγελῖδες ὗκκαι. *piſcis* λιποπληγέστατον. *Admonitio de nupera editione Athenæi.* αἶνες *piſces.* ἁλίζωοι. Pægnia Salpæ. σκίπων vel σκίπαν☉. σκιαιναι *aut* σκιαινίδες *vel* σκιαινίδης.

IN ΠΑΓΟΥΡΟΙ quod profertur vnicum teſtimonium veteris poetæ, corruptum eſt, & diſpunctum præ-

Sententia exigit γραφὴν huiuſmodi, ἀλλ' ἁλιεὺς ὢν ἄκρος σοφίαν, ἐν παγούροις μὲν θεοῖς ἐχθροῖσι καὶ ἰχθυδίοις εὕρηκα παντοδαπὰς τέχνας. γέροντα βούγλωττον τὸ μὴ ταχέως πάνυ συναρπάσαι με καλόν γ' ἂν εἴη. Loquitur piſcator indignabundus quòd vetulum bugloſſum ægrè caperet. *Ego, inquit, piſcator cum ſim, meam artem perfectè callens, ad capturam pagurorum diis inuiſorum & piſciculorum. artes ſexcentas inueni*: Itaque *veterem* hunc *buglottum, ſi non citò admodum cepero, pulchrum ſanè fuerit.* Indignantis verba eſſe conſtare poterat vel ex ſola voce εἶτα, elegantiſſimè initio ſententiæ poſita, vt paſſim apud Atticos, & alios quoque ſcriptores non rarò. ſcripſimus συναρπάσαι με, ex corrupta lectione συνδεσπάτομαι: coniectura nimis certa. Illud, καλόν γ' ἂν εἴη, valet, *mira & indigna res ſit.* pari venuſtate Francoceltæ diceremus, *il ferait beau voir.* In ΠΗΛΑΜΙΣ laudatur Phrynichus ἐν Μούσαις. cuius fabulæ meminit Pollux libro ſeptimo, capite 30. item libro decimo capite 23. laudatur item Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίων. hoc eſt, vt ſæpe iam diximus, libro quinto Hiſtoriarum, capite decimo. Scribo Numenij verſum in ΠΕΡΚΗ, Ἄλλοτε δ' αὖ πέρκας, ὀτὲ δὲ στροφάδα περὶ πέτρην φυκίδας. aut ſi mauis στροφάδας περὶ πέτρας. ſed eam vocem accipe, non cum interpretibus, de inſulis Strophadibus: verùm pro ἁλιστρεφεῖς & *rotundas*, quæ vndique mari cinguntur. Videtur etiam Epicharmi teſtimonium de percis voce vna eſſe imminutum. nam ſtatim in ΦΥΚΙΣ ſubobſcurè hoc innuit Athenæus. Ibidem referuntur verba Ariſtotelis, ἀκανθοστεφῆ φησὶν εἶναι καὶ ποικιλόχροα φυκίδα. Fortè, ποικιλόχρουν. ſed & vulgata ferri poteſt, aſſumpta θύραθεν voce ζῷον. non ſolùm autem ποικιλόχρους eſt phycis, ſed etiam τρεψίχρους, vt docet philoſophus Hiſtoriarum lib. octauo. ἀκανθοστεφῆ autem vocat phycidem, reſpiciens ad pinnam quæ per dorſum huius piſcis continua porrigitur. quod proprium non eſt phycidi: ſed in multis reperitur. Additur item ex philoſopho, τὰς δὲ γραμμοποικίλων, τῶν τε πλαγίαις ῥάβδοις κεχρημένων, πέρκη. Docti corrigunt κεχρωσμένων: ſcripti tuentur κεχρημένων. nec video cur mutemus. χρᾶσθαι in multis loquendi generibus, quod veteres Latini *fungi* vulgò *habere*. Ariſtoteles in Phyſiognomonicis, ὅσοι τῶν μεγάλων ξηροῖς στέρξι κεχρημένοι εἰσὶ καὶ χρώμασι. Planè alieno loco poſita ſunt promixa verba, καὶ παροιμία δ' ἐστὶν, ἕπεται πέρκη μελανούρῳ. quid hoc enim ad *phycides*? Suus illis locus erat ante vocem ΦΥΚΙΣ. alluſit ad prouerbium hoc Numenius verſu qui antè recitatus eſt, Σκορπίον, ἢ πέρκαισι καθηγητὴν μελάνουρον. Quæ appellantur deinceps ΡΑΦΙΔΕΣ, nomen à ſpecie corporis inuenerunt. eſt enim genus piſcis prælongi & vtrimque in acumen deſinentis. Ariſtoteles in libris Hiſtoriarum non ῥαφίδα, ſed alia voce eiuſdem notionis, βελόνην appellat. Plinius & *acum* & *belonen*. dicebatur & αὐλωνίας, ſi modò ita rectè ſcriptum libro octauo cum ait, ἐν πέμπτῳ ζώων μορίων, reſpicit vt videtur, verba philoſophi Hiſtor. lib. 5. cap. 11. ΡΙΝΗ autem Plinio teſte *ſquatus* vel *ſquatina* Latinis nuncupatur. ſed aliud quoque illius nomen inuenio, affinis tamen ſignificationis. Gloſſæ priſcæ, *Celtis*, ῥίνα ἰχθύων εἶδος. Propriè *celtis* eſt celum, γλύφιον. Vetus interpres ſacrorum librorum, Iobi capite 19. *quis mihi det vt exarentur in libro ſtylo ferreo, & plumbi lamina, vel celte ſculpantur in ſilice?* in recentibus libris etiam Antuerpienſibus, editum *certè*. quin etiam doctiſſimi & præſtantiſſimi viri ita ſcribi iubent. quos certum eſt falli. nam aliter verſionis auctor ſcripſerat: vide librum Hieronymi ad Pammachium aduerſus errores Iohannis Ieroſolymitani. Quare vocatur Archeſtrato Miletus *noua*? nam ait Καὶ σπλάγχνη μέν τοι καινὴ Μίλητος ἄριστα ἐκτρέφει. ſed error eſt in ea ſcriptura. Veteres quidã, καὶ τὴν Μ. pro καί γ' ἡ Μ. vel κλεινή. De tertio verſu Archeſtrati cogitãdum amplius. Nunc verò pergamus ΣΚΑΡΟΣ. τοῦτον Ἀριστοτέλης φησὶ καρχαρόδοντα εἶναι καὶ μονήρη καὶ σαρκοφάγον. Ex libris Ariſtotelis, & res ipſa, dudum emendauit Rondeletius φησὶν οὐ καρχαρόδοντα εἶναι. Hiſtoriarum libro ſecundo, cap. 13. καρχαρόδοντες πάντες οἱ ἰχθύες, ἔξω τοῦ σκάρου. Librorum chirographorum quantum eſt, nihil aliud hic, niſi veteris mendæ teſtimonium nobis exhibent. In iiſdem quod ſequitur de lingua ſcari, ita ſcriptum, καὶ γλῶτταν οὐ λείαν, προσπεφυκυῖαν. melius nos hodie οὐ λείαν προσπεφυκυῖαν. nam peculiare aliquid in ſcari lingua voluit obſeruare philoſophus his verbis. at illud omnibus fere piſcibus commune, nõ læuem ſed ſcabram linguam habere, & adhærentem, atque vt verba illius vſurpem, σκληρὰν καὶ ἀκανθώδη, καὶ προσπεφυκυῖαν οὕτως, ὥστε μὴ δοκεῖν ἔχειν. Linguam autem piſcis huius diuerſam ab aliorum piſcium linguis eſſe non mirum: ſi verè ſcribit idem philoſophus, ſolos ex omnibus ſcarum & fluuialem porcum φθέγγεσθαι. qua de re libro 8. cap. 1. Deinde ſcribe cum doctiſſimo Rondeletio, ἧπαρ λαβρακὸν, τρίγλαν. in Epitoma hoc ſaltem rectè, quòd τρίγλαν ſcribit nõ vt editum eſt, cætera nihilo melius. In Epicharmi ecloga, τὰν οὐδὲ τὸ σκαρὸς θεμιτὸν ἐκβαλεῖν θεοῖς, non contemnenda Excerptorum lectio, θεοὶ, pro θεοῖς: nam ita etiam Euſtathius. θεοὶ, exclamationis vox: vt *Doctis Iupiter & laborioſis*. at, θεοῖς, ſimile eſt illi Archeſtrati de optimo vino τῷ ἐν ῥύσει καὶ θεοὶ αὐτοὶ, quod libr. 1. expoſuimus. Ideo autem Epicharmus ſcarorum ſtercoris meminit, quia piſcis huius ſolùm inteſtina comedebant gulæ proceres. Martialis.

Hic ſcarus æquoreis qui venit obeſus ab vndis,
Viſceribus bonus eſt, cætera vile ſapit.

Falſum eſt quod mox refertur ex Seleuco Tarſenſe, μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρον καθεύδειν. *ſolum ex omnibus piſcibus ſcarum dormire.* Quid igitur? piſcium vniuerſum genus ſomni expers? atqui verè pronuntiat philoſophus, cadere ſomnum in omne animantium genus: ſolis fortaſſe teſtaceis exceptis: de quibus ſcribit, nondum experientia

experientia eſſe compertum dormiant an non. Poteſt fieri vt contrarium ſenſerit Seleucus hic: πολλὰ γὰρ πολλοῖς φαίνεται, inquit philoſophus: quorum ratio nulla haberi debet. Sed vereor ne viro docto facta ſit iniuria: ſublata negatione, & in contrarium verſa ipſius ſententia. Lego, μόνον τῶν ἰχθύων τὸν σκάρον οὐ καθεύδειν. firmant clarè ſubiecta verba. ὅθεν οὐδὲ νύκτωρ ποτὲ ἁλῶναι. *ideo nunquam noctu capitur.* non ſomni hic eſt effectus, ſed aſſiduæ vigilantiæ ab eadem mente etiam quod ſequitur: τοῦτο δὲ ἴσως διὰ φόβον αὐτῷ συμβαίνει. *fortaſſe*, ait, *à metu hoc illi vſuuenit*, cedo, vtrum probabilius, metum ingentem conciliare ſomnum an inſomniam!? Rei veritas apud Oppianum poetam, & philoſophum de meliore nota,

Μοῦνον δ' οὔ ποτέ φασιν ἀνὰ κνέφας ἀσπαλιῆες
Εἰς ἄγρας πεσέειν ἁπαλὸν σκάρον· ἀλλά που ὕπνον
Ἐννύχιον κοιλοῖσιν ὑπαὶ κευθμῶσιν ἰαύειν.

Sic eſt profectò, quia negabant piſcatores capi poſſe noctu ſcarum, induxêre quidam in animum credere de illo quod hic Seleucus narrat: nunquam ſcarum dormire. Præceptum Archeſtrateū iſtud, —χειμῶνι δὲ τρίγλαν Ἔσθι' ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν Τειχιοέσσῃ Μιλήτου κώμῃ, *vertè, mullum ede in arenoſo Mileti vico, Tichiunte, captum.* Τειχιοέσσα κώμη periphraſis eſt *Tichiuntis*, vt appellatur aliis, & Athenæo ipſi, libro octauo. Thucydides tamen *Tichuſſam*: auctor ſeipſe explicat, de mullis loquens infrà, Ἀρχέστρατος ἐπαινέσας τὰς κατὰ Τειχιοῦντα τῆς Μιλησίας τρίγλας. neque putemus Tichiuntem ex eo nomen inueniſſe, quod mœnibus pulchris eſſet cincta: ſed quod bene munita. Non igitur à Leopardo ſolùm diſſentiunt qui aliter vertunt, ſed à veritate procul abeunt. In tertio verſu rectè Dalec. Καρῶν πόλεως ἀγκυλοκώλων. ſic voluimus editum ex membranis & Epitoma. item πηγὸν non πυγόν. melius etiam Θυαλίρηνὸς, quàm Θεαλ. etſi aliter ſæpe M S S. Ὀνίαν, genus quoddam ſcarorum fuiſſe teſtis etiam Heſychius. In ΣΠΑΡΟΣ correptiſſima ſunt Epicharmi verba, quæ vix aliquis emendauerit ſine librorum præſidio. pro ἀγεμὸν ſcribendum ex aliis locis ἁλιεύομες. At in iſtis Numenij, ἢ σπάρον ἢ νάρκας ἀγελήϊδας, non erat difficile veram lectionem reſtituere ex libri fine, ἢ σπάρον ἢ ὕκκας ἀγ. Sed ſparum aut hyccas ex iis eſſe qui gregem faciunt non eſt exiſtimandum. Quare ἀγεληΐδας vocem poeticam caue putes poſitam pro ἀγελαίας, ſed pro ἀγελείας, *prædatrices.* nam & ληΐς, poetis idem ac λεία, *præda.* In ΣΚΟΡΠΙΟΣ ita editum eſt, οἱ γὰρ πετραῖοι μελανοσαρκότεροί εἰσι. Demiror quî fugerit nos aut operas noſtras hic locus. Nam cōmuni ſenſu careat neceſſe eſt qui vel ſolum dubitat ſcribendum eſſe, μαλακοσαρκότεροι. neque aliter omnia manu exarata exemplaria. Ait, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ μορίων. Lege caput nonū quinti Hiſtoriarū. Ait, ὅτι καὶ σκορπαίνεται καὶ σκ. Melius ſcribas, ὅτι δὲ καὶ σκορπαίνεται καὶ σ. Ait, Ἀρχέστρατος ἐν τοῖς χρυσοῖς ἔπεσιν. alludit ad Pythagoreorū χρυσᾶ ἔπη ſiue carmen aureum. In Archeſtrati verſu præſtat ſcribi, ἂν ᾖ μὴ μείων τοῦ πυγόνος. Ait de SCOMBRIS, τροφίμους δὲ τῶν κολιῶν καὶ εὐχυλωτέρους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους. Legebam τροφιμωτέρους. ſed aliter concinnat Epit. τροφίμους δὲ καὶ εὐχύλους, οὐ μὴν εὐεκκριτωτέρους τῶν κολιῶν. SARGVM appellat Archeſtratus λινοπληγέστατον ἰχθύν, quia omnium maximè cum retibus certat, eaque vehementi iactatione vel attritu vt Plinius ſcribit, frangat. hoc ſignificat λινοπλὴξ propriè: nā quod antiqui grammatici interpretantur φρενοπλὴξ, tranſlatum eſt à notione prima: quia capti piſcis iactatio intra retia ſimilis furori inſanientium. Corrige illa, Ἀριστοτέλης ἐν πέμπτῳ περὶ ζῴων ἱστορίας. eſt quidem verum recitata hic verba, extare in quinto Hiſtoriarum capite nono: ſed omnes ad vnum chirographi libri conſentiunt in errore de quo diximus toties. quare Athenæi errorem ſecuti ſcribamus etiam hic, περὶ ζῴων μορίων. Epicharmi prius teſtimonium in poſtrema voce corruptum eſt: αἱ δὲ λῆς σαργοί τε χαλκίδες τε καὶ πιπώνποι. docti corrigunt, χαλκίδες τε πόνπαι. nos ſic potius, χαλκίδες τε, καὶ τοὶ πύλωνοι. At in altero teſtimonio eiuſdē poetæ, editionis nuperæ διορθωτὴς qui operas ſuas prelis locauerat, ex imperitia φιλεῦνται ſcripſit pro φιλεῦνται: illaudabili & magno facinore. quod eò dico, ne quis putet talium παραδιορθώσεων, ſi quæ inter legendum erudito lectori deprehendantur, à nobis rationem eſſe poſcendam. Ita igitur cum libris omnibus & Euſtathio ſcribe, ἧς δὲ σάργινοι, μελάνουροί τε, καὶ φίντατοι ταινίαι, λεπταὶ μὲν ἀδεῖαι δέ. Doricum eſt, φίντατος pro φίλτατος. Reſtituendam cenſeo etiam in hoc verſu Archeſtrati, τὸν δὲ ἀγαθὸν μαλακόν τε φύσει, καὶ πίονα σάρκα, vocem cōpoſitam ſed diſtractam pridem cum ſententiæ labe, πονόσαρκον. alioquin hiulca & ſuſpenſa oratio relinquitur. Non agnoſco piſces *enones*, qui nominantur in iſtis, † ΣΑΛΠΗ. Ἐπίχαρμος Ἥβας γάμῳ, εὔονες, φάγροι τε. λάβρ. & profectò nulli vnquam ea appellatione fuerunt Græcis noti. ſed nomen hoc variè deprauatum eſt in hoc opere: nam ſub libri finem λόνες ſcriptum pro εὔονες: imò verò pro αὄνες, quod eſt indubitatò verùm nomen horum piſcium, auctoribus quibuſdam M S S. & Heſychio, Ἀών, ἰχθύς ποιός. Addit Syracuſanus poeta, σκατοφάγοι, σάλπαι βδελυχραί. ſcribendum ex libris Euſtathij, βδελυχταί, vel βδελυγμαὶ pro βδελυραί. Philoſophi locus extat Hiſtoriarum libro quinto, capite nono. Rectè viri docti in Pancratis verſu, ἅς τε βόας πορκῆες ἁλίζωνοι καλέουσιν, damnarunt vocem ἁλίζωνοι. nam Halizoni populi nihil ad hunc locum. at ἁλίζωοι piſcatores dicuntur, *in mari degentes*, vel *è mari viuentes*, id eſt, piſcatione marina. Theocritus, Αἴ τις ἀνὴρ αἱρεῖται ἐπαχθέα πάντα μοχθίζειν / σιωλ τε καὶ ὄλβον ἐξ ἁλὸς ὧ ζώει. Rectè etiam in ſequente verſiculo, Οὕνεκα γαστέρι φῦλον ἀεὶ ἀλέγουσιν ὀδοῦσιν, emendarunt ἀλέουσι: licet vtrique emendationi refragetur ſcripta lectio. quæ non vtique ſemper aſſenſum meretur. vt

cum paulò poſt legitur in Excerptis, de Botrye Meſſanio, γράψας δὲ ῥητορικῶν παιγνίων τῆς προσαγορευομένης σάλπης. nam rectum eſt, quod editum vulgò, τῆς προσαγορευομένης Σάλπης. *Pægnia Salpæ* appellabant, quorum auctor Mnaſeas Salpa. de quo lib. 1. diximus, cap. 17. Scribe, Ταῦτα δὲ παῖδα Κύρῳ φράζω, καὶ πρός σε Κλεαινετ. non Φράζων. & in Ephippi catalogo, κέφαλος. πέρκη, non κεφαλῆς, πέρκης. neque φυκία ſed φυκία. melius etiam μύλλος, vt in Gloſſis Heſychij, & λεβίας. ΣΚΕΠΙΝΟΣ qui memoratur ex Dorione, alibi, quod ſciam, nō legitur: niſi eſt is de quo Oppianus primo Halieuticorũ, Σαῦροί τε σκέπανοί τε, καὶ οὓς ἐπιτέτροφε πηλοῖς. In verbis Epicharmi de SCIÆNA, ſiue vmbra, ſcribo cum Epit. ἐντὶ δὲ σκιαινίδες, non σκιαθίδες. In tertio Galeni περὶ τροφῶν, ex Philotimo *ſcinides* ſemper nominantur. & diſertim Galenus σκινίδες ἢ σκίαιναι διχῶς γὰρ ὀνομάζονται. fortaſſe σκιαινίδες.

CAPVT XXI.

Ἀπειθὴς πρὸς τὴν γεῦσιν. ſphyrænam plus congris alere. σηπία. σιφρὰν pro γίνεσθαι σιφρόν. loligines volucres. ποταινὸς gratus vel ſimilis. ἀπόσφαγμα. *παρατίλλεσθαι, truare.* κατατέμνειν κύβους, *pro* εἰς κύβους. τρίγλη *vnde dicta.* σκαρὶς. *mullus piſcis gregalis. eius dentes. Sophronis* Παιδικά. *cinædus* ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. *mullus Hecatæ ſacer.* τριγλιῶν. γλήνη. Κίτλα *piſcis Baccho ſacer:* κίτλα *Neptuno: menides Hecatæ. Cratini* Trophonius. *mulli Æxonici. alia quædam.*

ΣΦΥΡΑΙΝΑΙ. Ταύτας φησὶν Ἱκέσιος τροφιμωτέρας εἶναι τῶν γόγγρων, ἀπειθεῖς δὲ τὴν γεῦσιν καὶ ἀσόμους. Melius, ἀπειθεῖς δὲ πρὸς τὴν γ. vt libro tertio ex eodem Hiceſio, τῶν μυῶν ἔνιοι κακόχυλοί τε καὶ πρὸς τὴν γεῦσιν ἀπειθεῖς. neque aſſentiri debemus iis qui emendant ἀηδεῖς. Obſeruat Suidas locum hanc vocem non ſolùm in perſonis, ſed aliis quoque rebus. Profert exemplum ex Æliano, οἱ γὰρ Ῥωμαῖοι ἔνθα ἂν τοῖς ἐχθροῖς ἐντύχοιεν, ἐνταῦθα δήπου καὶ ἠγωνίζοντο, εἴτε εἶεν ἀπειθεῖς οἱ τόποι, καὶ τραχεῖς, εἴτε δυσφυεῖς δέξασθαι ὁπλίτας καὶ εὐήλατοι. loci ἀπειθεῖς, *incommodi ad pugnam.* alius auctor, Ἀλαλκομεναὶ πόλις ἐστὶ καὶ ἀκίνδυνον αὐτὴν μήτ' ἐφ' ὑψηλοῦ κεῖσθαι καὶ ἀπειθοῦς λόφου, μήτε τειχῶν περίβολον ἔχειν. collem ἀπειθῆ vocat, quem difficile aſcendas: vt Hiceſius piſcem ἀπειθῆ, quem non lubens comedas. ſic fere ἀπίθανος ἐν γελοίῳ libro octauo, de eo qui non ſit natus dicta dicere. Sed ſphyrænas plus congris alere falſum eſt, vt ex diſputationibus doctiſſimi Rondeletij conſtat liquidò. Quem autem falſi huius inſimulabimus? Hiceſiúmne an Athenæum, an librarios? In hos culpam conijciebat Geſnerus: σμύραιναι ſcribēdum affirmans non σφύραιναι, cum iſto loco, tum in alio ſimili ſequentis libri. Sed de illo ibi viderimus. Hîc autem Athenæi potius vel Hiceſij fides ſuſpecta mihi quàm librariorum. Stant ab edita lectione omnes codices, & quæ plurimi facio non iniuria, Auguſtana Excerpta. præterea quæ ſtatim ſubiiciuntur niſi de ſphyræna capiantur, ecquē hic locum habebunt? Adde quod de muræna ſuo loco in elemento μ tractatum eſt. σμύραινας autem & μύραινας tanquam diuerſos piſceis παρὰ ἓν γράμμα ſeparatim explicare, cuius fuerit ſtuporis? Non igitur librarij culpa hic vlla, ſed vel Athenæus minus fideliter aliam ſententiam recitauit: ſi quod de muræna dixerat Hiceſius, aut deprauatum ſecutus codicem, aut aliud agēs ſphyrænæ tribuit: vel Hiceſius ipſe contra aliorũ ſententiam ſic ſenſit perperam. quod in eo argumento nemo mirabitur, qui fuerit in medicorũ ſcriptis paulò verſatior. Extant quidem in ſuperioribus ex eodem Hiceſio verba hæc, τροφίμους τὰς μυραίνας εἶναι φησὶν ὁ Ἱκέσιος οὐχ ἧττον τῶν ἐγχελέων, ἀλλὰ καὶ τῶν γόγγρων. ſed ex iſtis non rectè colligas quod voluit elegantiſſimus Geſnerus, dixiſſe Hiceſium, murænas plus alimenti quàm congros præſtare. Solet dipnoſophiſta præceptiunculas grāmaticorum non aſpernari. cuiuſmodi eſt in ΣΗΠΙΑ, quod ſcribit de eius vocis accentu: ὡς αἰτίας ἡ παραλήγουσα ὀξύνεται, ὡς φιλήμων ἱστορεῖ ὁμοίως καὶ ταῦτα, παιδία, ταινία, οἰκία. Sed primum exemplum delendum eſt: nam Græca vox non eſt παιδία. meritoque eam prætermiſit Eclogarius: aut ſcribe, ἀπαιδία. ἐν δὲ σήμπλῳ ζῴων. Scribendum & hic vt ſemper alibi ἐν π. ζῴων μορίων. Reſpicit caput 6. 5. Hiſtoriarum. Τὰ μὲν ὁ ἄρρεν προσελθὸν καταφυσᾷ καὶ σιφρᾷ. Sæpe monuimus Athenæum ſententiam magis quàm verba auctorum ſpectare. itaq; etſi apud Ariſtotelem vnde eſt hic locus ſcriptum hodie legimus καὶ γίνεται σιφρά. cap. 12. libr. 5. Hiſtoriarum, fortaſſe tamen verbo σιφρᾶν vſus erat noſter conuiuator duorum loco: quod cur ab illo fieri non potuerit, cauſſam non video. Ita legunt ſcripti omnes. Cæterùm huius loci ſententiam à doctiſſimis viris rectè expoſitã, ex eorum ſcriptis petant ſtudioſi nam actum agere noſtri moris non eſt. πώλυπές τε σηπίαι τε, καὶ ποταναὶ τευθίδες. Qui paulò ante iubebat nos ſcribere πότνιαι, idem vir doctus, quaſi ſententiæ pœniteret, corrigit hic πεταναί. Volucres loligines eſſe & ἠεροφοίτους vt vocat Oppianus, vel ex etymologia eius vocis conſtat: nam auctore Varrone *loligo* dicta quod ſubuolet quaſi *voligo*. quare etiam auctor Epit. πεταναὶ ſemper ſcribit in hoc Epicharmeo verſu. Nobis membranarum Athenęi & editorum librorum γραφὴ non videtur temerè mutanda. ποταινὸς Epicharmo idem ac ποταίνιος *recens* vel *ſimilis*. poſterioris interpretationis auctor mihi Heſychius, qui non ſolùm νέον καὶ πρόσφατον interpretatur, verùm etiam ὅμοιος. Igitur ποταιναὶ τευθίδες, *vicinæ loligines*, ſiue *ſimiles*: ſepiis nempe ante nominatis. Confirmat hanc interpretationem quod ſubiicitur incontinenti, facere hunc Epicharmi verſum confirmandæ ſententiæ Speuſippi, qui ſcripſit ſepiam & loliginē eſſe ſimiles. E contrario

riò ſi cui placet Epitomæ lectio πολεμεῖ, interpretari oportebit πρὸς Σπεύσιππον, *contra Speuſippum.* ὑπόσφαγμα δ᾽ εἶναι κρέασιν ὀπτοῖς ἐκ τοῦ αἵματος, τεταραγμένοις μέλιτι, τυρῷ, ἁλὶ, κυμίνῳ, σιλφίῳ † ἐξ ἑφθοῖς. Lege τεταραγμένου, videlicet τοῦ αἵματος, cum Euſtathio: vel τεταραγμένον vt in Excerptis: nempe ὑπόσφαγμα. Malè capiunt Eraſiſtrati mentem, qui fieri aiunt hypoſphagma ex carnibus aſſis aut elixis. non hoc edita lectio ſignificat. Verte itaque *Parator hypoſphagma carnibus aſsis ex ſanguine confuſo cum melle, caſeo, ſale, cumino, laſere: paratur & elixis carnibus.* ταράττειν culinæ vocabulum, eſt *truare*, id eſt, τῇ τρυήνῃ ſiue *trua* κινεῖν, non in olla, verùm in patina. hypoſphagma enim condimenti genus eſt, atque vt ait Euſtathius, ὑποτρίμματι. poſtrema verba ita corrigimus, εἶναι δὲ καὶ ἑφθοῖς. iam expoſuimus. αἷμα ἑφθὸν καὶ σίλφιον. Excerpta, καὶ σίλφιον. καὶ φύλλα δι᾽ ὧν δὴ τετμημένα. Euſtathius, τετριμμένα. Excerpta, vt eſt editum. ἀλλ᾽ ὑπεράγει τὴν σηπίαν τὴν διαλαβοῦσαν, καὶ τοδὶ τὸ πολυπόδιον. Scribe cum Epitomatore τηνδὶ λαβοῦσα. at interpretis emendatio eſt abſurda. Καὶ τὰ πτερύγια συντεμὼν ἑφθὰ ποιῶ. loquitur coquus, non coqui herus: quod tamen ſine cauſſa interpres ſibi perſuaſit: & ideo totum locum male cepit, malè interpollauit. In iſto verſu τὸ δὲ ἄλλο σῶμα κατατεμὼν πολλοὺς κύβους, notemus elegantiam non vulgarem: cum omittitur præpoſitio εἰς poſt verbum τέμνειν, aut aliud cognatæ ſignificationis. Ariſtoph Equitibus, διαπρισθεὶς διατμηθεὶς τε λέπαδνα. id eſt, *diſſecer in lora iugalia.* Theocritus, τὺ στέφανον τίλαί με κατατίλτικα λεπτὰ ποιησεῖς. id eſt, εἰς λεπτά. Poſtremum verſiculum ſcribe ex melioribus libris, Ἐπὶ τὸ τάγηνον σίζον, ὑπερσιῶν φέρω. aliter neque ſtat verſus, neque ſententia. ΤΡΙΓΛΗ. κίχλη διὰ τοῦ η. habes eundem canonem ſupra in κίχλη.

ἐν πέμπτῳ ζώων. Scribe ἐν πέμπτῳ μορίων, ex libris omnibus. Locus eſt Hiſtoriarum lib. 5. cap. nono. Quod ait videri nullum τρίγλαν dictum Græcis quia ter in anno fœtum edat. de eo etymo ſic Artemidorus lib. 2. cap. 14. ex Ariſtotele, & Ariſtophane grammatico, qui in philoſophi libros eius argumenti commentarios ediderat. τρίγλη γυναιξὶν ἀτέκνοις ἐστὶν ἀγαθή· τρεῖς γὰρ κύ[ει]. (malim τρίς vt in Athenæo) ἔτει αὐτὴ καὶ τοὔνομα εἰκότως φασὶ κεῖσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ ζώων, καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλην ὑπομνήμασι. Σκάρος δὲ ἀπὸ τοῦ σκαίρειν καὶ σκαρίς. etſi totidem litteris hæc etiam apud Euſtathium ſcribuntur: quia tamen ſcatidis piſcis veterum, opinor, nemo meminit, ſcriberem libens καὶ καρίς, οἷον σκαρίς. In Etymologico, vbi multa ſæpe ex Athenæo deſcripta obſeruauimus legas, καρὶς παρὰ τὸ σκαίρειν, σκαρὶς καὶ καρίς. alioquin vulgatam lectionem interpretabimur de lumbricis quos vocant σκαρίδας. ἔστι δὲ καρχαρόδους συναγελαστικός. Vtrouis modo legas συναγελαστικὸς, aut συναγελαστικὴ, ſemper de mullo hæc erunt intelligenda: quem inter gregales refert Ariſtoteles nono Hiſtoriarum, At dentes ſerratos habere mullum, neque Ariſtoteles ſcripſit, & falſum eſſe arguit αὐτοψία. ſi modò is eſt veterum mullus quem linguam & dentes habere negant Rondeletius & Belonius, viri de hac parte philoſophiæ quàm optimè meriti. ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ παιδὶ κιάσοι φυξεῖς φησὶ τρίγλας μὲν πίονας. τριγόλαν δ᾽ ὀπισθίαν. Corruptiſſimus locus. à libris ſubſidium nullum. Lego ex ingenio, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ Παιδικά· παιδικὰ ποιφύξεις φησί. id eſt, *Sophron in mimo inſcripto Deliciæ, vel Amuſius: amaſium terrebis*, ait. ſequentia deinde verba perfectam ſententiam non continent. Fortaſſe tamen ita ſcripſerat Sophron, Παιδικὰ ποιφύξεις τριγόλα τὰ ἐμπροσθία, τριγόλα τὰ ὀπισθία. Latet ſub his verbis aliqua obſcenitas, vt in illo apud Plut. in Sympoſiacis, ὅθεν Ἀρκεσίλαος οὐδὲν ἔφη διαφέρειν τὶς ὄπισθεν εἶναι κιναίδους ἢ ἔμπροσθεν. & eo quod de Agathocle Siculo iactatum eſt olim, πάντων τῶν βουλομένων τῆς ὄπισθεν καὶ τῆς ἔμπροσθεν γενόμενος. Rectè autē emendari à nobis παιδικὰ ποιφύξεις ex veſtigiis corruptæ lectionis, en teſtem locupletem. Scholiaſtes Nicandri explicans verba poetæ in Theriacis, Ἄκριτα ποιφύσσοντος: ſcribit, τὸ δὲ ποιφύσσειν, πολλαχῶς λέγεται· καὶ ποτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ ἐκφοβεῖν, ὡς Σώφρων ἐν Μίμοις· παιδικὰ ποιφύξεις· ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ πνεῖν, ὡς Εὐφορίων, ζεφύρου μέγα ποιφύξαντος. ὅθεν Τύφων φησί. Scripti libri notæ melioris, Τρύφων. Mox deeſt ecloga Sapphus: nam qui verſus hexametros ſubiectos putant illius eſſe, falluntur: ſunt enim Archeſtrati vt ſcimus ex libro primo. τριοδῖτις γὰρ καὶ τρίγληνος. Scrib. τριοδῖτις. voce τρίγληνος alluditur ad nomen τρίγλη. nam ideo Hecatæ ſacer mullus, id eſt τρίγλη, quia ipſa τρίγληνος. in qua voce exponenda fruſtra ſunt interpretes. Propriè τρίγληνος dicitur qui tres oculos habet: qualis ille τριόφθαλμος ἡγεμὼν, cuius mentio in antiquo oraculo apud Pauſaniam. γλῆναι ſunt *oculi.* Sed cum τρίγληνος Hecate dicitur, γλήνη eſt facies, à parte eius præcipua, τρίγληνος igitur, dea triformis: vulgò Græcis, τριπρόσωπος & τρίμορφος. εἰκάζων Ἀπόλλωνι μὲν κίθαρον, Ἑρμῇ δὲ βόακα, Διονύσῳ δὲ κυττόν. Longè petitum eſt, quod ſuſtituit Dalec. ἰξώνιτην pro κυττὸν. vnde autem didicit exocætum Arcadum, ſiue adonidem, dicatum fuiſſe Baccho? vt maximè ita eſſet. nihil tamē id nomen ad inſtitutum ſermonem: vbi agitur de animalibus, quæ occaſione nominis alicui deùm ſacra habita. Non minus aliena coniectura eorum qui ſcribunt τὸ σκύμνιον. Noli ambigere ſcripſiſſe Athenæum, Διονύσῳ δὲ κιτταν. Cittan aut ciſſan, piſcem nouiſſe veteres, Heſichianæ Gloſſæ arguunt. κίσσα, inquit, ἰχθύς ποιός. Citta ergo Baccho dicata, ob communem appellationem cum hedera, quæ Græcis κιττός. Veteres grammatici, ἀνάκειται Διονύσῳ κισσός. κισσηρὴς γὰρ ὁ οἶνος, οὗ δοτὴρ ὁ Διόνυσος.

Baccho ſacra habetur hedera, ſiue κισσός quia vinum cuius ipſe largitor, eſt κισσητὸν, auidéque expetitur. Quin & certa & vera ſit noſtra de hoc loco ſententia, vix puto futurum qui dubitet. vulgi tamen ſcripturam non ſolùm in antiquis Athenæi codicibus inuenias, & in Epit. verùm etiam apud Euſtathium. neque ego pugnabo: ſi mihi concedatur, Athenæo κιττὸν dici piſcem illum quem ex Heſychio appellauimus *cittam*. καὶ τὴν νῆτταν ἢ καλυμβίδα Ποσειδῶνι τινὲς εἰκάζουσι. dicta enim νῆττα à verbo νῶ, *nato*. Neptunus autem eſt aqua, in qua ſola poteſt natari. hæc nominis conuenientia. Dalec. emendat ψῆτταν pro νῆτταν. Reſpondeat ſi poteſt Euſtathio, qui libris omnibus conſpirantibus in vnum, falſi actionem aduerſus ipſum meditatur. Nonnullæ auiũ, inquit Euſtathius, diis fuerunt conſecratæ, διὰ τὴν πρὸς ἐκείνους συγγένειαν, ἢ κατὰ τὸν τῆς κλήσεως τύπον, ἢ κατὰ ἐνεργείας ταυτότητα· ἴδιον ἡ νῆσσα τῷ Ποσειδῶνι· ὑγρὸν μὲν γὰρ οὐσία ὁ Ποσειδῶν· νῆσσα δὲ παρὰ τὸ νῶ, νήσω τὸ κολυμβῶ ἐτυμολόγηται ἐξ οὗ καὶ τὸ νήχω καὶ ἡ ναῦς, καὶ ὁ Νηρεύς. καὶ τρίγλην καὶ μαινίδα ὅτι καὶ θαλάσσιος ἡ Ἑκάτη non hæc eſt proxima cauſſa cur τρίγλη aut μαινὶς, Hecatæ offerantur: ſed de mullo quidem ea quam antè expoſuimus: de mænide autem ratio eſt, quia credebant μανίαν & furorem ab ea hominibus immitti. Euſtathius. θύεται μαινὶς τῇ Ἑκάτῃ ταυτὸν δ᾽ εἰπεῖν τῇ σελήνῃ διὰ τὸ δοκεῖν ἐστιν οἷς μανιῶν αἰτία εἶναι. Quæ autem Τριγλανθίνη mox hic dicitur Hecate, in libris Euſtathij eſt Τριγλαθήνη. Scribe, ἐὰν δ᾽ ἐναποπνιγῇ τρίγλη ζῶσα ἐν οἴνῳ. Quæ ſequũtur ex Archeſtrato, melius capias, ſi integer locus apponatur: quod ex aliis Athenæi locis & membranis faciemus.

Καὶ σκάρον ἐξ Ἐφέσου ζήτει, χειμῶνι δὲ τρίγλαν
Ἔσθι' ἐνὶ ψαφαρῇ ληφθεῖσαν Τειχιοέσσῃ
Μιλήτου κώμῃ, Καρῶν πέλας ἀγκυλοκώλων.
Κἂν Θάσῳ ὀψωνεῖ τρίγλην, κ' οὐ χείρονα λήψῃ
Ταύτης .... κεδνὴ δὲ καὶ αὕτη
Ἐν Ἐρυθραῖς ἀγαθὴ θηρεύεται αἰγιαλῖτις.

Senſus eſt: Epheſi ſcarum capi optimum: mullum Tichiunte, qui fuit vicus Mileſij agri: ſed & in Thaſo inſula mullos eſſe bonos, & Tichiuntiis nihilo deteriores. videtur poſtea alium quoque locum nominaſſe vbi piſces eius generis haut pœnitendi inuenirentur. Poſtremò ait, etiam Erythris bonam capi αἰγιαλῖτιν τρίγλην. ſpecies ea eſt mulli plurimum littora frequentantis. Verſum penultimum ex Mss. adiecimus. In eo autem ſpatio quod vacuum reliquimus, ſcriptum eſt in membranis, ἐν δὲ τῷ γείρῳ. quæ nõ potuimus emendare. Κρατῖνος δ᾽ ἐν Τροφωνίῳ. Pollux libro ſeptimo, ἀργυροκοπιστῆρας δὲ λέγων ἐν Τροφωνίῳ παίζει Κρατῖνος. meminit & libro decimo, cap. 26. eodem titulo fabulas docuerunt Alexis & Cephiſodorus.

οὐδ᾽ Αἰξωνίδα ἐρυθρόχρων ἐσθίειν ἀπὸ τρίγλην. Dele ἀπὸ: aut muta in ἐθέλει. vel ἀξιῶ. nam deſideratur verbum aliquod. Mulli Æxionici abſque dubio ab Æxona Athenienſium pago dicti. non ab Æxonia Magneſiæ vrbe. parum enim probabile eſt è Magneſia aut Ionica aut Macedonica mullos fuiſſe Athenas importatos. Deinde in Ethnicis Stephani legimus, Αἰξωνεὺς formari ab Αἰξωνή, quod eſt nomen δήμου Atticę, vt diximus. οὐδὲ τρυγόνος, οὐ τὸ δυσνύφλον μελανούρου. Scribo, οὐδὲ τρυγόνος, οὐδὲ δύσφυον μελανούρου. *neque paſtinacam, neque ſolertis ingenij melanurũ.* Cur ita vocet ex Oppiano & Æliano clarum. ἃς κλύδων Ἐξωνικός. Scribendum Αἰξωνικός. Scimus tamẽ etiam in antiquiſſimis codd. ſcribi hoc nomen per αι & per ε promiſcuè: cui ſimilia in Gloſſis Heſychij & aliorum multa. Πασῶν ἀρίστας ἐν τόποις παιδεύεται. Non eſt negligendum quod in Excerptis legimus, ἐντόποις. nam vulgata lectio non placet. Legam potius ἐν τρόποις τε. *Fluctus*, inquit, *Æxonicus caſtigat ſubinde*, (id ſignificat παιδεύειν) *mullos, & eos docet ſapere*. dictum ἀλληγορικῶς & venuſtè.

CAPVT XXII.

Eupolidis Προσπαλτίων *nomen variè corruptum.* Tæniæ *muliebres.* Taulopias *piſcis nomen fictum Athenæo ex praua lectione. Antiquorum librariorum imperitia & negligentia:* Dium *Piericum.* Baphyras *fl.* ταινίδες *&* ὗες. ψαμμίτης ὀρυκτὴ *&* ψαμμοδύτης. *Hyccæ* ἐχῖνοι. φάγρος *dentatus.* ἀκάρναξ *lupus.*

AIT in ΤΑΙΝΙΑΙ, ὅταν δ᾽ Εὔπολις ἐν Προσπαλτίοις λέγῃ. In Commentariis comici ad Veſpas laudatur Eupolis ἐν Προσπαλτίοις: ad Nebulas, ἐν τοῖς Προσπαλτίοις. ad Aues, ἐν Προσπαλτίοις. atque hæc ſola ſcriptura placet. neque aliter ſcriptum in Maſſæi viri ampliſſimi libro antiquo. Nam ei fabulæ nomen impoſitum ab vno è populis Atticis, vt Acharnenſibus Ariſtophanis & aliis plurimis fabulis. Proſpalta is δῆμος dicebatur: vnde Προσπάλτιοι. quare ita reſcribe ſuperiores locos: & vbicunque laudatam hanc fabulam reperies. Nam fere corruptè ſemper hoc nomen ſcribitur. Exempli gratia: Priſcianus libr. 18. *Impetro illam rem dicimus. ſicut & Attici. Eupolis.* Προσπάλτοις, παῖδα γὰρ τυχὼν αὐτῇ. Lego indubitanter, Προσπαλτίοις. Eupolidis autem verba quæ profert Athenæus ſunt hæc, μήτηρ τις αὐτῷ Θρᾷττα ταινιόπωλις. addit interpretamentũ, τὴν ἐπὶ τῶν ὑφασμάτων λέγει καὶ τῶν ζωνῶν, αἷς αἱ γυναῖκες περιδέονται. iſtæ ταινίαι ſunt faſciæ, quarum multiplex vſus olim in cultu præſertim muliebri. Erant enim aliæ pectorales, aliæ tibiales, aliæ pedúales, aliæ aliarũ partiũ. Has cõficiebant Athenis pauperes mulieres, vt plurimum peregrinę, qualis iſta quã Eubulus Threſſam vocat. qualis item illa Euxij mater, quam vt conditionis ſeruilis fuiſſe probaret Eubulides qui filiũ eius numero ciuiũ exemptum cupiebat, aiebat ſediſſe in foro vendentem faſcias. Lege Demoſthenẽ in ἐφέσει contra Eubulidẽ. In ea oratione

vox ταινιόπωλις ita exponitur, vt hic ab Athenęo. Corruptiſſimus eſt Numenij verſus in ΤΡΑΧΟΥΡΟΙ, hic, Ἀχαρνίας κιγκάλας τε καὶ ἄλλοπίλω τράχυρον. nihil ſuccurrit probabilius, quàm quod Geſnero videbatur. Αἰολίας κίχλας τε, καὶ ἔλλοπας, ἠδὲ τραχούρους. Aut vera aut certè ſimillima veri hæc coniectura, ſicut etiam quod ſequitur acutè, & doctè, vidit Geſnerus idem, vir immortali laude digniſſimus. Nam quod genus piſcis ſit ΤΑΥΛΩΠΙΑΣ, neque Athenæus explicat, neque Ariſtoteles, aut Ælianus, aut Oppianus, vel omnino quiſquam veterum qui adhuc ſuperſunt. Sed nec eorum qui fuerunt, opinor, quiſquam taulopiæ meminerat: non Epicharmus, non Numenius, non Dorion. Non enim arbitremur Athenæum in illorum libris verſatiſſimum eorum teſtimonia in hoc piſce prætermiſſurum fuiſſe, contra quàm in cæteris feciſſet omnibus. Enimuero nimis iam certum eſt, Archeſtratum in prolatis ab Athenæo verſibus, non de tolopia ſibi vni noto piſce locutum eſſe: verùm de eo qui Ariſtoteli aliiſque αὐλωπίας & αὐλωπὸς dicitur. En quid ſit & quantum incidere in libros parum emendatè ſcriptos: à quo fonte multos veterum eruditorum manaſſe errores, docemus multis exemplis alibi. Inter illa eſt hoc quoque: nam taulopiam piſcem primus in mundo finxit Athenæus: cum in Archeſtrati verſu παρὰ μεγάλου ταυλωπία culpa librarij ſcriptum inueniſſet, pro παρὰ μεγάλου τ' αὐλωπία. Veteres parum diſtinctè ſcripſiſſe, & omnino parum diligenter, nemo poteſt ignorare qui Ciceronis, Strabonis, Galeni, & Hieronymi querelas de eo genere hominum recordabitur. In Archeſtrati verſu altero ſcribe Κεραὸν, ὅταν φ. non κεραίνειν. Ait in ΤΕΥΘΟΣ, ἐν ᾗ πέμπτῃ ζώων, βραχύβια φησὶν εἶναι τὸν τεῦθον καὶ τὴν σηπίαν. Membranæ antiquum obtinēt, ἐν πέμπτῳ μορίων. Locus extat in quinto Hiſtoriarum capite 18. Videamus quàm rectè interpretes accipiant verſiculos Archeſtrati de teuthidibus.

> Τευθίδας ἐν Δίῳ τῷ Πιερικῷ παρὰ χεῦμα
> Βαφύρα, καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ παμπληθέας ὄψει.

Dium, olim plurium oppidorum fuit nomen. Ideo poeta diſtinctione cauit ne falleremur, cū addit τῷ Πιερικῷ. Pieriam Macedoniæ regionem ex geographorum ſcriptis norunt omnes. igitur de Dio Macedonica ſentit Archeſtratus. quod etiam cōfirmant ſequentia παρὰ χεῦμα Βαφύρα. *ad fluenta Baphyræ.* Is fluuius Dium Macedoniæ præterlabitur. & Dij huius & Baphyræ meminit Pauſanias in Bœoticis. Ex his vides quo iudicio viri eruditi χεῦμα interpretati ſint *euripum*, vt in ſequente verſu pro Βαφύρα, ſuam nobis obtruderent emendationem, καὶ Πυῤῥα. Verſus primus ex *Eretrico* Alexidis, τευθίδες, ψῆτται, βατίς, δῆμος, ἀφύαι, mendam continet in voce δῆμος. non diſplicet Dalec. coniectura, δῆμος ἀφυῶν. etſi aliter poetam ſcripſiſſe arbitror. piſcis enim nomen, hic videtur fuiſſe, vel oſtrei. Fortè, βατίς, χήμαι, ἀφύαι, aut κορδύλος. Poſtea ſcribit Epitome στατὸν μικρὸν παραμίξας, περιπάσας ἡδύσμασι, λεπτοῖς χλωροῖς εὐθύλλοισι. Nō video cauſam, imò nulla cauſa eſt, cur proxima verba pro adulterinis docti habenda cenſuerint, Καὶ πέμμα δέ τι τευθίδα ὀνομάζειν Ἰατροκλέα ἐν Ἀρτοποιικῷ (vel vt in antiquis, Ἀρτοποιητικῷ) φησὶ Πάμφιλος. *Pāphilus auctor eſt,* (in Gloſſis nēpe) *Iatroclem in libro De confectione panis, genus quoddam alibi appellaſſe* τευθίδα. Confirmat Heſych. τευθὶς, πέμμα πλακοῦν τοιόνδε. Paulò poſt de hyęnidibus & ſuibus ſimul tractat auctor. Itaque ei parti duplex præfigi lemma debuit, ΤΑΙΝΙΔΕΣ ἢ ΥΕΣ ſint ne iidem piſces an diuerſi parum liquet vel Athenæo. qui etiam dubitat an ψαμμῖτις ὀρυκτὴ Archeſtrati, & *pſamatis* Numenij diuerſorum piſcium nomina ſint an eiuſdem. Illius verba ſunt, τὴν οὖν ἀγόραζε, ἣν καλοῦσι τινὲς θνητῶν ψαμμῖτιν ὀρυκτήν: huius verò, Ἄλλοτε κέγχρον ἔχοισαν, ὅτι ῥάδιον ψαμαθῖτιδα. Inuenio in Gloſſis Heſychij nomen eſſe cuiuſdam piſcis ψαμμοδύτης. quod verbum affine eſt tam Numenij pſamathitidi: quam Archeſtrati ψαμμίτιδι ὀρυκτῇ. ſed pſammodyten ait Heſychius etiam callionymum vocari: quare alius videtur eſſe. Numenij verſum de ΗΥCCIS, expoſuimus capite 20. Lego deinde in hiſtoriola quæ recitatur ex Timæo, ſuper appellatione oppidi Siculi Hyccari, ἰχθῦς δ' εὑρεῖν τοὺς καλουμένους ὕκκας, καὶ τούτους ἐγκύους. *piſces inueniſſe quos vocant Hyccas, & eos quidem in terra.* Ita auctor Excerptorum, non ἐγκύους. quomodo enim *pregnantes Hycca?* ΦΑΓΡΟΥΣ auctor Gloſſarij Latinè indigetat *dentatos.* Ouidius & Plinius *pagros*, aut *phagros.* ſcribe ἀόνες non λόνες. ſicut diximus capite viceſimo. Ibidem nominantur piſces ἀνθρωπαῖοι ex Hiceſio: quorum & libr. 8. mentio fit. fortaſſe idem cum eo qui ſupra dicebatur ἀχάρνος, aliis ἀχάρνα. Gloſſographo ἀχάρναξ eſt λάβραξ, *lupus.* Cotem dictam eſſe Cretenſibus, φάγρον, non mirum: exedit enim & atterit ferrum licet ſecandi exors. Φάγρος autem à φάγω.

CAPVT XXIII.

Recenſentur Strattidis comici fabulæ, & loci aliquot in earum mentione corrupti emendantur.

DE pagris agens dipnoſophiſta, geminum è Strattide teſtimonium profert: alterum è *Lymnomeda*: alterum è *Philoctetа.* Obſeruauimus inter legendum veteres ſæpe factum vt in nomine huius poetæ vel fabularum ab eo editarum, librarij aliud ſciberent, quàm quod rectum & verum erat. Vt igitur malè conciliati homines ſtudioſis ne imponant, de Strattide & illius dramatis, quæ nobis ſunt comperta paucis hoc loco exponemus. Scribit Suidas, Strattim (ſiue Stratim: nam vtrumque inuenio) Athenienſem tragicum fuiſſe qui plures fabulas docuerit, quarū titulos cōmemorat: poſteaaddit ὥς φησιν Ἀθήναιος ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν. quaſi omnium poetæ iſtius fabularū indices, hauſiſſet ex vnico

Athenæi libro ſecundo. quod non ita eſt. Nam ex vniuerſo Dipnoſophiſtarum opere is catalogus eſt collectus. Illud grauius, quod Strattidem Suidas facit tragicum: qui fuit comœdiarum poeta nõ tragœdiarum. Harpocration, Λαγίσκας τῆς ἑταίρας μνημονεύει καὶ Στράττις ὁ κωμικός. Plutarchus in Iſocrate, ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους καὶ Στράττιδος. Neque probo quod placuit viro exactiſſimæ diligentiæ, & iudicij non vulgaris Lilio Gyraldo, duos extitiſſe cognomines poetas, alterum comicum, alterum tragicum. nam vt verum id eſſet, nihilo tamen excuſatior abierit Suidas: cum ex iis quæ dicemus liquidò conſtitutum ſit, comœdias fuiſſe quas ille habuit pro tragœdiis. Fuit alius comicus, cui nomen Stratoni: quem cum Stratide non vno loco ſcribarum imperitia confudit. De hoc Suidas, Στράτων, κωμικὸς τῆς μέσης κωμῳδίας· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστὶ φοῖνιξ. Omnino pauca ſcripſiſſe Strato hic videtur: neque apud veteres eius nomen temerè inuenias, niſi cum Stratidis locum occupauit. Inter nouæ comœdiæ comicos hunc ponit Suidas: at Stratis in albo poetarum veteris comœdiæ recenſetur ab antiquis criticis, quorum extant in Ariſtophanem lucubrationes. Ibi etiam legimus dramata Stratidis fuiſſe ſedecim. Nos quoq; totidem inuenimus Sunt autem hæc. ΑΓΑΘΟΙ. ἢ ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΑΦΑΝΙΣΜΟΣ. huius fabulæ Suidas meminit. Fuêre qui Pherecrati aſcriberent auctore Athenæo, libro 10. ΑΝΘΡΩΠΟΡΕΣΤΗΣ. Athenæus libro 3. extremo σεμιδάλεως μέμνηται Στράττις ἐν Ἀνθρωπορέστῃ. Suidas nominat. In hac fabula comicus Euripideam Oreſtem riſerat. Apparet ex illius verſibus, quos proferunt comici interpretes ad iſta è Ranis. Ἔξεστι δ' ὥσπερ Ἡγέλοχος ἡμῖν λέγειν. Ἐκ κυμάτων γὰρ αὖθις αὖ γαλῆν ὁρῶ. non nominant illi quidem hanc fabulam: ſed inde eſſe quos afferunt verſus teſtis ſcholiaſtes Euripidis ad Oreſtem: vbi leges eadem. atque ibi non Ἀνθρωπορέστης ſcribitur hoc nomen, ſed ΑΝΘΡΩΠΟΡΑΙΣΤΗΣ. videtur poeta ficto nomine alluſiſſe ad κυνοραιστὰς de quibus philoſophus in Hiſtoriis animalium. Sed alteram lectionem librorum noſtrorum & Suidæ reiicere facilè non debemus. Similis compoſitio nominis Δυλορέστης. quo titulo fabulas ediderunt Latini poetæ Ennius, Pacuuius, Næuius. ΑΤΑΛΑΝΤΗ. Athenæus libro ſeptimo, & libro nono: itẽ Suidas. ſed alibi apud hunc ΑΤΑΛΑΝΤΑΙ fabula inſcribitur, vt in voce διφροφόροι. Heſychius in Διονυσοκηρυκοπυρείαν. τὸν γὰρ Διόνυσον κηρέα ὄντα κωμῳδεῖ. κηρὸς γὰρ ἦν πρὸς πάππους, ὡς δηλοῖ ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθείς. Comici interpres ad Aues, μνημονεύει αὐτοῦ ὡς μέγα ῥύγχος ἔχοντος ὁ τὰς Ἀταλάντας ποιήσας. At comici vetus interpres non numerum, ſed genus mutat, ſcribens ad Ranas. τινές φασι τοῦ σκώρ πρῶτον κεχρῆσθαι στράττιν. ἐν Ἀταλάντῳ δράματι. ψεῦδος δέ. πολλῷ γὰρ ὕστερον τῶν βατράχων ὁ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ Στράττιδος ἐδιδάχθη. ΖΩΠΥΡΟΣ ΠΕΡΙΚΑΙΟΜΕΝΟΣ. Heſychius laudat hanc fabulam, explicans Græcorum prouerbium, οὐ μάλα κικκάς, illi Plautino par & geminum, *ciccum non interdùm*, [magnus Eraſmus prouerbium affert, neſcio vnde, οὐ μάλα κυκᾶς. vnde aliquis putet ſic legiſſe ipſum apud Heſychium. quod mihi non probatur.]

ΙΦΙΓΕΡΩΝ. Huius quod ſciam, ſolum ſupereſt nomen apud ſolum Suidam. qui cum videatur non aliunde quàm ex vnius Athenæi libris titulos quos commemorat ſumpſiſſe, admonet nos quanto vberior rerum copia in libris integris Athenæi fuerit, quàm nunc ſit in mutilatis & imperfectis, ΚΑΛΛΙΠΠΙΔΗΣ. Athenæus memorat libro 14. & ex Athenæo Suidas. ΚΙΝΗΣΙΑΣ. Athenæus lib. 12. ἦν δ' ὄντως μακρότατος καὶ λεπτότατος ὁ Κινησίας, εἰς ὃν καὶ ὅλον δρᾶμα γέγραφε Στράττις. De hoc Cineſia & hac fabula Stratidis plura Harpocration. Meminit & ſcholiaſtes Ariſtoph. ad Plutum. item Pollux lib. 10. cap. 52. & lib. quarto, cap. 23. vbi minus rectè ἐν τῷ Κινησίᾳ. peſſimè verò qui apud Athenæum emendant ἐν κυνηγεσίᾳ, & vertunt *in venatione*, vide in Μακεδόνες. Ariſtophanis vetus interpres ad Aues, Μέμνηται αὐτοῦ, Laſpodiæ, φιλύλλιος (ita ſcribendum) ἐν ταῖς Πλωυτηρίαις (melius Πλυντρίαις) ὡς βιλοδίκου. εἶχε δὲ καὶ περὶ τὰς κνήμας τινὰς αἰτίας vel αἰκίας) ὥς φησι Στράτων ἐν Κινησίᾳ. legendum Στράττις. ΛΙΜΝΟΜΕΔΑ. Athenæus hoc loco. Suidas tamen ΛΙΜΝΟΜΕΔΩΝ. quaſi *princeps lacus.* apud alios per η in prima, ΛΗΜΝΟΜΕΔΑ. vt apud Harpocrationem in ἀπλᾶς. In vndecimo Athenæi etiam vetuſtiſſimi codices, Στράτων ὁ κωμικὸς ἐν Ληπτομέδᾳ. duplici errore.

ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ. Athenæus libro ſeptimo, duobus locis. & ex Athenæo Suidas. iterum Harpocration in πανία. & Etymologus in eadem voce. At in nono Athenæi ſcriptum eſt, ὁ Στράττις εἴπεν ἐν Μακεδόσιν ἢ Κινησίᾳ. quod ſi mendum non continet, de diuerſis titulis duarum comœdiarum accipi debet, non de vna binomine. ſed fortaſſe locus eſt corruptus: nam libro 13. ita legitur, Στράττις ἐν Μακεδόσιν ἐν Παυσανίᾳ Κορινθίαν αὐτὴν φησί. *Cineſias, Macedones, & Pauſanias*, trium diuerſarum comœdiarum nomina ſunt, auctore Suida, atque ipſo Athenæo. ΜΗΔΕΙΑ. Athenæus lib. 11. & 15. item Suidas. Meminêre grammatici in explicatione prouerbij Μυσῶν λείαν. Nemo autem exiſtimet, quia Medeam ſcripſerunt plures tragici, & quia tragœdiæ conueniunt quæ de illa narrantur, alienum: penitus à comœdia id argumentum eſſe: ac propterea fabulam hanc Strattidis non comœdiam, ſed tragœdiam fuiſſe. Sanè videtur Suidas non alia ratione ductus, vt Strattidem faceret de comico tragicum, quàm conſideratione huius in ſpeciem tragici lemmatis, & aliquot aliorum: ſed nihili hoc argumentum eſt, atque omnino fallax: cum certum ſit plurimos antiquorum comicorum tragicis argumentis comicos ſoc-

cos

cos aptaſſe. Quid τραγικώτερον Oreſte? hoc tamẽ titulo fabula docuerat Alexis comicus, non minus quàm Euripides tragicus *Cyclopem* ſcripſit Epicharmus. *Athamantem.* Sophocles tragœdiarum poeta, ſed & Amphis comœdiarum *Septem* ἐπὶ Θήβας, Æſchyleam legimus etiam hodie. Amphidis *Septemthebanam* laudant veteres. *Perſas* Æſchylus docuit: *Perſas*, item Pherecrates. *Nioben* Sophocles & Ariſtophanes. *Lemnias* incertum eſt plures tragici docuerint an comici. *Medean* quoque tragici diuerſi: & comici pariter diuerſi: in his Strattis, & Eubulus. poſſem ſi operæ eſſet alia hoc genus innumera exempla in medium afferre.

ΠΑΤΣΑΝΙΑΣ. Athenæus lib. 14. & inde Suidas, vide etiam in Μακεδόνες. ΜΤΡΜΙΔΟΝΕΣ. Pollux libro nono. ὅθεν καὶ ἐν τοῖς Στράττιδος Μυρμιδόσιν εἴρηται. ΠΙΤΤΣΟΣ Ariſtophanis interpres Veſparum commentario, poſtquam recitaſſet quoſdam verſus è *Troilo* Strattidis, ſubiicit, ἀλλὰ καὶ ἐν Πυτίσῳ. ἐγὼ δ' ἄτε Ἐπὶ νεῖκος ὀργισθεὶς ἔφη τῷ σώματί μου δράσω τι αὐθ ἅπαξ τι αἰσχρὸν ἐπιτεταγ. Fortè ἐν Πιτύλῳ. Saltem Græca vox ea fuerit. Nauticæ turbæ ἀταξίαν videtur exagitaſſe, vel fuit ſimilis argumenti, *Monotropo* Anaxilæ. nam πίτυλον interpretãtur veteres etiam φαυλοποιηκόπον. ΤΡΩΙΛΟΣ. Athenæus libro tertio. Suidas & comici interpres ad Veſpas. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Athenæus hoc loco, & Suidas. ΦΟΙΝΙΣΣΑΙ. Athenæus libro quarto, καθὼ τὴν Στράττιδος τοῦ κωμῳδοποιοῦ ἰσχάσειν, ἥτις ἐν ταῖς ἐπιγεγραμμέναις φοινίσσαις φησί, Παραινέσαι σφῷν τι βούλομαι σοφὸν ὅτ' ἂν φακῆν ἕψητε μὴ 'πιχεῖν μύρον. Etiam in hac fabula Euripidem ridendum propinauerat. Ariſtoteles De ſenſu & ſenſili, ἀληθὲς γὰρ ὅπερ Εὐριπίδην ἀποσκώπτων Στράττις, ὅταν φακῆν ἕψητε μὴ 'πιχεῖν μύρον. Iterum meminit Athenæus lib. 14. & poſt illum Suidas. Pollux lib. nono, ὅθεν καὶ Στράττις ἐν φοινίσσαις, Εἶθ' ἥλιος μὲν πείθεται τοῖς παιδίοις, ὅταν λέγωσιν ἔξεχ' ὦ φίλ' ἥλιε. meminit & lib. 10. c. 47. & Erotianus explicans dictionem λιβηρὲς apud Hippocratem. Nec præteriit Suidas, qui auctor eſt, Stratonem comicum de quo antè diximus ſcripſiſſe fabulam, cui eſſet nomen φοῖνιξ. Eius facit mentionem Athenæus libro octauo: ſed φοινικίδην nominans. ΦΟΡΤΙΚΟΣ. Inuenio in Gloſſis Heſychij citatum Strattidem ἐν φορτικῷ δερματίῳ. Locus eſt in κολεκάνοι.

ΧΡΤΣΙΠΠΟΣ. Athenæus lib. 4. necnon Suidas. Iulius Pollux lib. 10. ca. 13. λέγει Στράττις ἐν Χρυσίππῳ λέγει, Πρόσαγε τὸν πῶλον ἀτρέμα προσλαβὼν τὸν ἀγωγέα βραχύτερον. οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἀβολός ἐστι.

ΨΤΧΑΣΤΑΙ. Athenæus lib. tertio, nono & vndecimo. quo ex loco de ratione nominis licet facere coniecturam. Ibi namque agitur de vocabulo ψυκτήρ, quod ex affine verbo ψυχάζειν *frigus captare*: vnde ψυχασαί. Meminère Suidas & Pollux lib. decimo capite 24. cap. autem 28. ſcribit idem, Στράττις ἐν Ψυχασταῖς πρόσθ' αὖ ῥιπίδα, ἐπάγαγε σκιάδιον. quę etiã verba titulũ nobis aperiũt.

CAPVT XXIV.

Χαῖναι & χαῦναι chryſophrys & ioniſcus, trichides & thriſſæ. thunnides & trichiades τελμάδες. *Nicocharis* Lemniæ. ἀνθραχθὶς. *apanthracides. Archippi locus obſcurus.* θρίσσαι. *Ariſtotelis ſuper chalcide piſce inconſtantia. alia item multa.*

XANNAI. In libris antiquis conſtantiſſima inconſtantia modò χαῖναι, modò χαῦναι. De Numenij verſu ante diximus. Epicharmi etiam proximè ſequentem locum in ΧΡΟΜΙΣ emendauimus capite ſexto. Diſtingue verba Archeſtrati, & ſcribe, τὸν χρόμιν ἐν Πέλλῃ λήψῃ μέγαν (ἔστι δὲ πίων Ἂν θέρος ᾖ) καὶ ἐν Ἀμβρακίᾳ. ΧΡΤΣΟΦΡΤΣ. Ἀρχέστρατος ἐν Ἰχθυοῖς. ἱερὸς Ἀφροδίτης χρύσοφρυς Κυθηρίας ſine cauſſa docti corrigunt Κυθηρείας. & Veneris cognomen omnibus notiſſimum mutant in piſcis appellationem ineptam & parum analogam. *Chryſophryn* Epheſi eſſe appellatum *Ioniſcum*, clarè teſtatur Archeſt. χρύσοφρυν ἐξ Ἐφέσου τὸν πίονα μὴ παραλείπειν, ὃν κεῖνοι καλέουσιν ἰωνίσκον. ſed poeta vt metro conſuleret diminutiua forma vſus cum vulgo ἴων ille piſcis diceretur auctore Heſychio. In Excerptis οἰωνίσκον, nõ rectè. In ΧΑΛΚΙΔΕΣ. verba ſunt Numenij qui *Halieuticon* ſcripſerat, — σὺ δ' ἂν καὶ χαλκίδ' ἐκείνην Αὔτως ἂν πείρειας καὶ ὀλίγην μαινίδα ſcribendum, αὔτως ἀμπείρειας καὶ ὀλ. μ. pro ἀναπείρειας. *chalcidem*, inquit, *tam facilè transfixeris atque manidem paruam.* Ex ipſo libri titulo diuinare licet, locutum Numenium de variis piſcandi generibus. Cum igitur alij piſces aliter capiantur, negat fuſcina poſſe capi paruos piſciculos, vt ſunt mænis & chalcis Sic apud Strabonem κεφαλῆς τριόδοντι περιπείρειν lib. quarto. ΤΡΙΧΙΔΑΣ & ΘΡΙΣΣΑΣ diuerſi generis piſces quidam faciunt, quidam eoſdem. Ariſtophanes auctor eſt trichidas ſi maiore copia edantur tuſſim ciere. in cõcionantibus, — ὁ γὰρ ἀνὴρ τὴν νύχθ' ὅλην Ἔβηττε, τριχίδων ἑσπέρας ἐμπεπλησμένος. Enarrator: τριχίδων: λέγει νῦν τῶν καλουμένων θρισσῶν. αὗται ἐσθιόμεναι βῆχα ἀνεγείρουσι. At auctor idẽ commentario in Acharnenſes, de eodem ſolùm dubitat, nec quidam ſtatuit. Ariſtoteles, Athenæus, Euſtathius aliique diuerſos piſces pronuntiant. vterque piſcis à tenuitate ariſtarum nomẽ inuenit. In tertio verſu Eupolidis. ὅτε τἀν Σάμῳ δ' ἦν ἡμιωβολίου κρέα, omnes codices diſtinguunt poſt ἦν, poſita ὑποστιγμή. quare ita poſſumus interpretari, ſemel in vita antè bellum contra Samios piſces emit: & quidem trichidas, non magni pretij. at quandiu res Samiorum ſteterunt, qui rebellione ſua, vt eſſet Athenis annona arctior fecerunt, iſte ſolitus in opſonium carnes emere ſemiobolo. Samiorum ἀπόστασιν ab imperio Athenienſium narrant Thucydides & alij hiſtorici. Sequuntur hæc. Νικοχάρης Λημνίαις, τριχιάδας δὲ καὶ τὰς τελμάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον: quæ verba ſi rectè capiunt qui hinc colligunt & θυννίδας & τριχιάδας appellatas fuiſſe τελμάδας, ponenda eſt τελεία στιγμή poſt vocem Λημνίαις: & vacuum

vacuum ſpatium relinquendum, vt deeſſe appareat Nicocharis locum integrum. Sed nos *thunnidas* vocatas fuiſſe *trichiadas*, non aſſentimur doctiſſimis viris. Quare totum locum ita concipiendum cenſemus. Νικοχάρης Λημνίαις. τριχιάδας δὲ καὶ πρημάδας. πρημάδας δὲ τὰς θυννίδας ἔλεγον. Nicocharem laudat auctor προηγουμένως, quia τριχιάδας nominauerat, de quibus ſermo erat inſtitutus: ſed cum feciſſet Nicochares πρημάδων ſimul mentionem, inde occaſione ſumpta: eam vocem exponit hic Athenæus. Quare ita legẽdum vt ſcripſimus: repetita dictione πρημάδας, quæ incuria librariorum ſemel tantum poſita eſt. Fauet huic emendationi auctor Excerptorum, qui ex hoc loco retulit in σημειώσεις ſuas, ὅτι πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον. quod ſi aliorum vera eſſet ſententia, ſcribendum ei fuit, ὅτι τριχιάδας καὶ πρημάδας τὰς θυννίδας ἔλεγον. Sunt qui trichiadas aliud interpretentur, quàm trichidas: quod ex Athenæi verbis non poteſt colligi: & promiſcuè vſurpari eas formationes ex aliis multis nominibus conſtat. aliter tamẽ nonnullis viſum, vt Heracleoni qui τριχιάδας putauit eſſe membradas. nam quod in Heſychio ſcribitur: τριχθάδες, mẽdoſum puto. ac lego, τριχιάδες, αἱ χαλκίδες. Ἡρακλέων δὲ, μεμβράδες. Vocem πρημάδες alij ſcripſerunt cum litera vna amplius, πρημνάδες. neque aliter Vindeliciana Excerpta. Heſychius, Πρημάδες καὶ πρῆμναι, εἶδος θυννώδους ἰχθύος. Porrò *Lemnias* Nicocharis & noſter laudat alibi, & Pollux libr. 10. capit. 24. minus rectè apud Etymologum in κώδιον, Νικοχάρης Λημνία. In teſtimonio ex Europa comici Platonis, ἁλιευόμενός ποτ' αὐτὸν εἶδεν Ἀνδράχμη μετὰ πρημάδων, κᾆτ' ἀφῆκεν ὅτι ἦν βόαξ: laudo quod in Excerptis offendi, αὐτὸν εἶδεν Ἀνδραχθῆ. Quantum diuinare poſſum, loquitur de præcone aut alio qui Mercurium impenſius colebat. Hunc ait piſcantem aliquando vidiſſe, & captum intra retia boacem piſcem Mercurio ſacrum: (vt dictum eſt paulò antè) quem ſtatim ſuperſtitioſus ille dimiſerit. *ἀνδραχθὴς magnus, & qui hominis iuſtum ſit onus*. De trichide narratur ex Ariſtotele, ὅτι ἥδεται ὀρχήσει καὶ ᾠδῇ: quod Euſtathius confirmat: addens ſolitos ſuæ ętatis piſcatores modulatis ſaltationibus (κρότους ipſe vocat) hunc piſcem capere. Mox de ERITIMIS ſcribe, ἡδὺς δὲ εἶναι καὶ ἐν ὑποτρίμμασι. & ſtatim corrige locum Epæneti γαλῆν, σμαρίδα, ἣν ἔνιοι καλοῦσι κυνὸς εὐνάν. quanquam vide capite 18. Addit, Ἀριστοτέλης δὲ ἐν πέμπτῳ ζώων ἱστορίας. Scribẽdum, ἐν πέμπτῳ μορίων. fide membranarum. quod tamen meminerim, philoſophus neque in illo libro, neque in vllo alio ſardini fecit mentionẽ. Quod ait, τοὺς γὰρ εἰς τὸ ἀπανθρακίζειν ἐπιτηδείους ἰχθῦς εἰς ἅλμην ἀπέβαπτον, de ea re lege quæ ſcribit eruditiſſimus nterpres Ariſtophanis ad hos verſus Acharnenſibus.

ἡνίκ' ἐπανθρακίδες ἦσαν παρακείμεναι,
οἱ δὲ Θασίαν ἀνακυκλῶσι λιπαράμπυκα.

Quæſtio deinde tractatur ab Athenæo hęc, quinam piſces illi ſunt qui in Archippi dramate *Piſces* inſcripto, nominantur *thratta*. Variè agitatam hanc quæſtionem fuiſſe ab antiquis criticis & philologis, ex iis quę Athenæus narrat, ſatis liquet. maximè cum ſcribit librum integrum à ſe editum hoc argumento. Hic verò eius commẽtarij ſolùm τὰ κυριώτατα recitantur. In quo ſermone, ait, κατὰ τὰς συγγραφὰς γὰρ τῶν ἰχθύων καὶ τῶν Ἀθηναίων. hoc eſt, *in ea fabula parte, qua continentur fœdera inter piſces & Athenienſes*, vel, *inter piſces & homines*: nam pro Ἀθηναίων ſuadent ſcribi ἀνθρώπων ſequentia iſta, ἀποδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις συντίθενται. niſi ibi legendum τοῖς Ἀθηναίοις. Vocem autem συγγραφὰς ita accipiendam eſſe vt expoſuimus, manifeſtò arguit proximum συντίθενται. De eo fœdere recitantur verba Archippi, ἀποδοῦναι δ' ὅσα ἔχομεν ἀλλήλων. ἡμᾶς μὲν τὰς θρᾴττας καὶ ἀθερίνην τὴν αὐλητρίδα, καὶ σηπίαν τὴν θύρσου, καὶ τοὺς τριγλίας, καὶ Εὐκλείδην τὸν ἄρξαντα, καὶ Ἀναγυρουντόθεν τοὺς κορακίωνας. καὶ κωβιοῦ τοῦ Σαλαμινίου τόκον. Comici poetæ figmentum ex tam paucis verbis ſuperſtitibus augurari velle nimia fuerit temeritas. Apparet attendenti ludere poetam in appellationibus quarundam Athenis notarum perſonarum, quæ communia cum piſcibus nonnullis nomina habebant. Lex initi fœderis proponitur hæc: vt redderent piſcibus homines quicquid ab iis accepiſſent. & ſimiliter piſcibus homines. Deinde quædam nominantur quæ reſtituturi erant piſces mortalibus. θρᾷτται in his primo loco recenſentur. piſces nimirum eo nomine quoſdam Archippus nouerat: ſed viles & parum in vulgus notos. hinc illæ antiquiſſimorum criticorum variæ de loco Archippi ſententiæ: aliis corruptos eius codices affirmantibus: aliis aliud pronuntiantibus. Mirum eſt fuiſſe qui aliud hic legi vellent, quam τὰς θρᾴττας. Thrattis autem piſcibus commune nomen inter homines habebant mulieres Threſſæ, vel oriundæ è Thracia, quales multas ſemper fuiſſe Athenis ſcimus ex veterum ſcriptis. Ἀθερίνη notum eſt piſcis nomen: ſed fuit Athenis cum doceretur ea fabula *Atherina* quædam tibicen. *Sepia* item aliqua tum vixit, cuius patri nomen fuit Thyrſo. Erant & *Triglia* quidam, ἀπὸ τοῦ τρίγλης ita dicti. In *Euclide* hæremus: nam prætorem quidem Euclidem ſatis notum habemus, vt libro primo dicebamus capite ſecundo: ſed inter piſcium nomina, nullum nouimus huic adfine: niſi fortaſſe alluſum eſt ad illas quas vocabant κλεῖδας inter ſalſamenta. Frigidiuſculum hoc, fateor, & longius arceſſitum. ſed meminerimus hunc eſſe Archippum quem veteres critici pronuntiant omnium comicorum *φορτικώτατον*, & cuius facetias ſæpe inficetas fuiſſe teſtantur Ariſtophanes & eius antiqui interpretes. *Coraciones* fratres videntur fuiſſe aut ſodales ex Anagyrunte pago, quibus nomen à piſcatione aut venditione κορακίνων. Lego enim cũ Excerptis, καὶ τοὺς Ἀναγυρουντόθεν Κορακίωνας: non κορακίωνας. Κωβιοῦ τόκον interpretor filium cuiuſdam vel piſcarij vel ſalſamẽtarij qui vulgo dicebatur *Gobio*, & filij eius *Gobionis*

nis filij, aut fortaſſe Καβίωνι. vſitata in nonnullis patronymica forma. Βάτραχος, & ranam ſignificat, & nomen eſt alicuius, qui cum odio multorum Athenis tum paredri vices fungebatur: vel eo minus vulgo gratus, quod non Athenis natus erat: ſed in Hiſtiæa ſiue Oreo Eubœæ. ideo ait poeta τὸν ἐξ Ὠρεοῦ. Scribe paulò poſt Anaxandridæ verba, καὶ συμπαίζειν κορακινιδίοις μετὰ σκινιδίων καὶ θριγλιδίων. ſic enim alibi in his libris: meliùs quàm vt hic συμπαλησιάζειν. Quis autem ille δήμου ἁλιεὺς, *populi piſcator*, in primo Antiphanis verſuum è *Tyrrhenico*? Ego verò ſuſpicor iſtud δήμου aliter exponendum eſſe. ſic nempe vt cum ait Diogenes Socratem fuiſſe τῶν δήμων Ἀλωπεκῆθεν. Xenophontem τῶν δήμων Archienſem. Quare ſcribo è libro præſtantiſſimi Meſſæi, Δήμου δ' Ἁλαιεύς ἐστιν. *eſt è pago qui dicitur Hala*. Duo fuerunt in Attica δῆμοι nominati *Halæ*: ſed cognominibus diſtincti & tribubus: Halæ Araphenides tribus erant Ægeidis: Halę Æxonides, tribus Cecropiæ. Vtriuſque gentile nomen erat Ἁλαιεὺς, vt legitur hic in illo MSS. vel Ἁλαεὺς abſque ι, vt diſertè docemur à Stephano. In ΨΗΤΤΑΙ melius ſcribas, παραπλήσια φησὶν εἶναι ψῆτταν, βούγλωσσον, ταινίαν. Locum philoſophi qui dicitur eſſe ἐν τῷ πέμπτῳ ζώων μορίων, lege quinto Hiſtor. cap. nono. ibi rectius ſcriptum τῶν ἰχθύων, quàm ἰχθυδίων vt hic. nam thunnus certè & mugil piſciculis annumerari non debent. Porrò de chytis piſcibus Ariſtotelis verba ſunt, καλοῦνται δὲ χυτοὶ οἱ τῷ δικτύῳ περιεχόμενοι, θύννος, πηλαμύς, κεστρεύς, χαλκίδες, κολίαι, χρομὶς, ψῆτται, καὶ τὰ τοιαῦτα. Non multum differunt apud philoſophum piſces χυτοὶ, ῥυάδες & ἀγελαῖοι. In ſuperioribus verbis Ariſtotelis, quidam nomen χαλκίδες cenſuerunt inducendum: quos refellit Athenæus hoc loco. etſi miramur nos quoque ſummi viri inconſtantiam: qui in ſexto Hiſtoriarum ſcribat, χαλκὶς δὲ τίκτει τρίς. quod ex ipſo refert & Plinius. adeò nemo homo eſt cui non aliquando ſomnus obrepat. Ait, ἴσχαρον ἂν καλοῦσι καὶ νόεραν. Heſychius, ἴσχαρος, ἰχθύς. Libro tertio in Archippi verſu ἰσχάραι recenſentur inter conchylia. An autem ſint idem *eſcharus & eſchara*, non facilè dictu eſt. Alterius appellationis νόεραν, alibi fieri mentionem non memini. Eruditiſſimus Geſnerus horſum trahebat verba Heſychij κορυδοσπάρες, ζῶον θαλάσσιον. emendabátque κόερις, ἴσχαρος. probabili nimis coniectura: niſi literarum ſeries repugnaret. Non video quid hic faciant illa verba, βουγλώσσους δ' ὀνομάζει καὶ Ἐπίχ. & ſequentia: cum totidem verbis eadem ſuo loco ſint ſcripta. Archeſtrati verſum ſcribe vt ante, βούγλωσσον. ταύτην θήρευε περὶ Χαλκίδα κεδνήν. Chalcis non eſt Eubœa, vt temerè ſcribunt: ſed vrbs Eubœæ ad euripum ſita. Nauſicratis verſiculi iam ante eodem hoc libro deſcripti habentur. hic autem ea ſolùm fine recitantur, vt probetur ψῆτταν piſcem, etiam ῥόμβον fuiſſe vocatum Græcis, non Romanis tantùm. hoc igitur ex poſtremis huius ῥήσεως verbis neceſſariò nobis eliciendum eſt. Quare niſi paratum habemus credere Athenæum nugatorem egiſſe hic inſigniter, corruptiſſima verba hoc ſimiliue modo emendabimus, —γαλακτόχρωτα Σικελὸς ὃν ὄχλος ὀνομάζει ῥόμβον. ἢ ψῆτταν λέγεις; Ex hac lectione diſcimus, quam ψῆτταν interior, vt ita dicam, Græcia appellabat: Siculos, (quorum idioma fuit ab antiquo deprauatum, vel Plauto teſte) vocaſſe ῥόμβους. à Siculis Romanis, & hoc & alia multa vocabula acceperunt.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER OCTAVVS.

CAPVT PRIMVM.

Coherentia libri octaui cum ſeptimo. Σπανία, pro Hiſpania: & regionis eius felicitas. σίκλος & σίγλος. υς δύεσιν. ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι. λογάρια. Tios & Cromna. Piſces vocales. Ladon, Clitor, Aroanius *fl. Piſces manſueti.*

EXPOSITA ſunt libro ſuperiore, pleraque genera piſcium, quorum pręſertim veteres comici & poetæ alij feciſſent mentionem: octauo iſto referuntur varij ſermones à dipnoſophiſtis habiti ſuper piſcibus, aut occaſione piſcium. Initio dilaudatur conuiuator Larenſis: qui nullis parcens ſumptibus, eam dicitur Romæ ſuis conuiuiis fœlicitatem & mirabilem omnium rerum copiam præſtitiſſe, quam in Luſitania prædicabat Polybius. Multa de fertilitate eius, regionis, & aliarum aliquot Hiſpaniæ partium, varij ſcriptores iam olim memoriæ prodiderũt: ſed nemo aut vberiùs aut maiore fide quàm ille nobilis hiſtoriarum conditor Megalopolitanus: quod ex Strabone, Diodoro Siculo, Plinio, & Athenæo hodie cognoſcimus. Ισπανία quæ dicitur in vulgatis libris, Σπανία eſt in antiquis membranis Athenæi: ſicut apud Paulum Apoſtolum

ſtolum in ea ad Romanos, & apud [Theophilum libro altero ad Autolycum & in Mss. codice Commentariorum Chryſoſtomi in acta Apoſtolorum: hom. 5. κἂν εἰς Σπανίαν ἔλθης. & apud alios. Etiam in antiquis Iuuenalis ſcholiis *Spana veſtis* legas de veſte Hiſpana & Bæotica.] Nō eſt vox Græca σίκλος, ſed Græcis Barbara Polybius, qui in rebus Hiſpanorum explicandis ea vtitur, docet nos in communi vſu eam fuiſſe apud illos. Ait enim, καὶ ὁ τῶν κριθῶν σίκλος, (μέδιμνός ἐστι) δραχμῆς. *ſiclum* interpretatur medimnum ſiue modium, vt puto, Atticum. Ita videntur Carthaginenſes eam dictionem vſurpaſſe: vnde Hiſpani multa ſumpſerunt & locorum & aliarum rerum vocabula. Hebræis, à quibus cæteri omnes acceperunt, שקל eſt menſuram pondere examinare: & *ſecel* pondus. Ab eadem origine σίγλος in Perſide genus nummi eſt, appellatum, teſte Xenophonte. Addit Polybius, ὡς δὲ ἄπιον ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε δραχμῶν. Ne errent hic tyrones, doctorum virorum interpretatione decepti, Negamus Græcum loquendi genus eſſe, ὡς δὲ ἀπίων. ſcribendum eſt, ὡς δὲ πίων. quamuis reclamantibus antiquis exemplaribus, & Excerptis. Verte iſta, τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιοῦται τιμῆς, ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τούτων. *ferina pretio nullo habetur: ſed vel auctarij loco eam tradunt, vel gratis largiuntur*, ἀλλαγὴν ποιεῖσθαι dicuntur, & qui emptiones & venditiones contrahunt, vt fit in foro & macello: hic verò etiam qui donant aliquid. In vniuerſum omnis contractus eſt ἀλλαγὴ ex antiqua permutandi conſuetudine. Corrupta mox ſunt grati conuiuæ de ſplendido conuiuatore hæc verba. ἐμπίπλησι παντίων ἀγαθῶν ὁσημέραι, τοῦ δ' ἰδίου καὶ μεγαλόφρονος φιλοτιμούμενος οὐδὲν φερομένοις οἴκοθεν, ἢ λογάρια. manuales Athenæi codices nihil nos adiuuant; at iuuant Excerpta, ex quorum fide ſcribendum ἐμπίπλησι παντίων ἀγαθῶν ὁσημέραι μετὰ τοῦ ἡδέος καὶ μεγαλοφρόνως φιλοτιμούμενος οὐδὲν φερομένους οἴκοθεν ἢ λογάρια. id eſt, *non ſolum ſuauem nobis ſe præbens, ſed etiam magnificè liberalem ac munificum, quotidie omne genus bonis nos replet, qui domo nihil afferimus niſi diſſertatiunculas.* Appellat λογάρια recitatiunculas ex vetere lectione, quas libro primo vocabat τὰ ἀπὸ τῶν σπουδασμάτων γράμματα: & libro ſeptimo τὰς ἐκ τῶν βιβλίων συμβολάς. λογάρια hic *oratiunculas* interpretari nolim. In Gloſſis legitur, λογάδιον, *ratiuncula.* malim λογάριον aut λογίδιον, nam λογὰς eſt aliud. Scribe deinceps, ἀλλ' ἀμέλει, ἄνδρες ἰχθύες κατὰ τὸν Ἄρχιππον, ὑπερελίπετέ τι. *etenim ô viri piſces vt eſt apud Archippum, aliquid eſt à vobis prætermiſſum.* Archippi nihil eſt præter illa, ἄνδρες ἰχθύες: quæ & infrà non longè repetuntur. Sunt autem ex Archippi fabula, quàm *Piſces* inſcripſerat, ex qua multa libro ſuperiore. Deinceps narrantur aliquot piſcium miracula. Ac primum de piſcibus terrenis agit: δεῖ γὰρ, inquit, καὶ ἡμᾶς μικρὰ φιλοσοφήσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. Interpretes ὑμᾶς, libri vt eſt editum. de piſcibus foſſilibus Ariſtoteles in libello De miraculis auditis, & Strabo libro quarto, ac 12. Ætatis quoque noſtræ viri docti ad Albim in Germania atq; alios fluuios, piſces effodi obſeruarunt, ac monumentis ſuis prodiderūt. Ait, καὶ περὶ Τίον τοῦ Πόντου τὴν Μιλησίων ἀποικίαν, ἱστοροῦντος περὶ αὐτῆς Θεοφράστου. *narrante id Theophraſto.* ſed malo, ἱσ. περὶ αὐτῶν τοῦ Θ. *commemorante eos Th.* In fragmento libelli Theophraſtei De piſcibus inſcripto. Τίος non nominatur, ſed ſimpliciter regiones Ponticæ. Plinius ex eodem pro Tio *Cromnam* habet. Fuit is pagus Tio vicinus. Ex his & aliis itē duobus Amaſtris vrbs in Pōto nobilis fuit compoſita. Ait, ὀρύττεσθαι γὰρ κατὰ βάθος πλείους τόπους. Lege κατὰ βάθος πλεῖον. Plinius idem tradit, *In Paphlagonia effodi piſces gratiſſimos cibis terrenos, altis ſcrobibus in his locis vbi nullæ reſtagnant aquæ. miraturque & ipſe gigni ſine coitu.* videamus quid ſibi illa velint, οὔτε θερμῶν ναμάτων nam quorſum aquæ Herculaneę ad piſcium generationem? ſed neque Plin. harū meminit Theophraſti hunc locum interpretans: neque illarum vlla in Theophraſti codicibus mentio: vbi ſcribitur, τὸν δὲ τόπον οὔτ' ἐπίκλυσιν ποταμοῦ λαμβάνειν, οὔθ' ὕδατος σύστασιν. Sine dubio ſcripſerat hic Athenæus ὀρύττεσθαι γὰρ κατὰ βάθος πλείονας τόπους οὔτε ποταμῶν ἐπιχύσεις ἐχόντας, οὔθ' ἑτέρων ναμάτων. Eandem ſententiam magnus præceptor iam ante aliis verbis ita expreſſerat. οὐθ' ὑδάτων φανερῶν πλησίον ὄντων, οὔτε ποταμῶν ἐπιρρεόντων. Inueni in optimis Excerptis ſic, οὔτε ποτ. ἐπιχ. ἐχ. οὔτε θερμῶν ναμάτων τὸ καινότατον. ſed poſtrema verba neque Theophraſti ſunt, neque Athenæi. quamquam illa habet etiam Euſtathius: quem ſæpius lapſum hoc duce initio oſtendimus. Sequitur iam aliud miraculum de piſcibus vocalibus. Ait, Μνασέας ὁ Πατρεὺς ἐν τῷ Περίπλῳ, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι φησὶν ἰχθῦς φθέγγεσθαι. In eodem Archadiæ tractu, tres vicini fluuij ſunt, Ladon, Clitor, & Aroanius. In quo ex iſtis tribus amnibus piſces vocales fuerint, magna inter veteres diſſenſio. Mnaſeas ait in Clitore: Philoſtephanus mox in Aroanio: Clearchus paulò poſt in Ladone. Euſtathius vt Mnaſeam & Clearcum conciliaret, ſcribit, τοὺς ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας περὶ τὴν Λάδωνα ἰχθύας. meliùs paulò poſt Athenæus: περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ. id eſt, *in Ladone fluuio Arcadiæ circa vrbem Clitorem.* Errat auctor Epitomæ, ſi modò ille ita ſcripſit, vt noſter liber habet, ἐν τῷ Κλείτορι ποταμῷ Ἀρκαδίας, ἐν τῷ Λάδωνι ποταμῷ. In verbis Philoſtephani, pro ἐν Ἀόρνῳ τῷ ποταμῷ, ſcribendum eſt ἐν Ἀροανίῳ τῷ π. quod & Dalecamp. veniſſe in mentem video Philoſtephani & Mnaſeæ ſententias non difficilè compoſueris. Clitor enim & Aroanius fluuij, è diuerſis locis orti, in vnum poſtea conueniunt, illo in hunc influente. Itaque ex duobus fit vnus binominis. Pauſanias auctor: qui iſtos piſces nominat pœcilias, & addit ſe, captos quidem pœcilias vidiſſe: at ſonum illorum non audiſſe: cum tamen capiendi experimenti cauſſa ad amnem hunc acceſſiſſet, atque in ripa

in ripa ad veſperã vſque eſſet præſtolatus: quòd eo maximè tempore dicerentur audiri. Plinium qui vocalem facit exocœtum Clitoris fluuij piſcem, non dubito pœcilias cum exocœto confudiſſe. vt dicemus ſequente capite. Hic autem ex Ariſtotele refertur, ſolos ex omnibus piſcibus φρίξειν κάπρον καὶ τὸν ποτάμιον χοῖρον: vbi nos editum voluimus σκάρον, non κάπρον. edebatur antè σκάφρον. Euſtath. ad Ὀδυσσ. μ. diſertè ſcribit σκάρον. quam lectionem confirmat, quod de lingua ſcari ex eodem Ariſtotele ſuperiore libro narrabatur. vide caput 20. Ex quo autem philoſophi opere hæc deſcribat auctor, neſcio: In quarto certe Hiſtoriarum cap. 9. vbi hoc argumentum accuratè tractatur, longè docemur aliter. Tertij miraculi loco ſunt piſces mãſueti, quorum nonnulla proferuntur exempla. Poſſunt iis addi quæ de aliis mãſuefactis piſcibus ſcribit Lucianus in libello De Syria dea, quorum & Plinius meminit. Varro, Rei ruſticæ lib. 3. *Hi loculatas habent piſcinas, vbi diſpares diſcluſos habent piſces, quos proinde vt ſacri ſint, ac ſanctiores quam illi in Lydia, quos ſacrificanti tibi Varro ad tibicinem Græcum gregatim veniſſe dicebas ad extremum littus atque aram quod eos capere auderet nemo.* [Martialis, libro 4. de lacu Baiano: *Sacris piſcibus hæ natantur undæ, Qui norunt dominum, manũque lãbunt Illam, qua nihil eſt in orbe maius. Quid quod nomen habent, & ad magiſtri Vocem quiſque ſui venit citatus?*] Poſſent etiam veteribus his exemplis recẽtia addi non minus mirabilia. Recta ſcriptura eſt, τά τε ἀπὸ τῶν ἱερείων σπλάγχνα. neque audiẽdi qui faciunt ἱερέων. Portento illi quo maris imperium Athenienſibus promiſſum, ſimile illud quod bello Siculo Auguſtum erexit in ſpem potiundi maris, vt narrãt hiſtorici, & Plinius lib. 9. cap. 16.

CAPVT II.

Piſces terreni ad Pyrenæos. Indici piſces miraculoſi. μάζοι vel μαξῖνοι. Exocœtus fluuialis an marinus ſit. Plinij hallucinatio. τράγος piſcis. Aues παραδιαγρεῖ piſces nec guttur habent, nec ſonum edunt. τερισμὸς quorundam piſcium. Πηλαμαεῖς. πλησίαλος & ἀγχίαλος. Neptunus Τροπαῖος. δῖνα. τὸ ὀρθὸν τοῦ πράγματος. Breuitas figurata. Prou. ficus edere.

ITERVM de terrenis piſcibus ex Polybio. Narrat à Pyreneis ad Narbonem fluuium planitiem quandam porrigi, perque eam φέρεσθαι ποταμοὺς Ἰλλέβεριν καὶ Ῥόσκυνον. in hujus tractus cãpis paſſim effodi piſces. de hoc plura olim ad quartum librum Strabonis: qui magnus auctor rem eandem ex eo Polybio ibi commemorat. Itaque ſcribe hic ex illo loco, ποταμοὺς Ἰλλίβερριν καὶ Ῥυσκίνωνα. Scribe etiam, ὑπὸ δὲ ταύτην, διάμμου τῆς γῆς οὔσης. ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ἀπὸ τῶν ποταμῶν ὕδωρ. Non ὑπὸ ſed ἀπὸ & ſenſus poſtulat & Helleniſmus. Nam aqua illa quæ per obſcuros terræ meatus penetrat, dicitur πλάζεσθαι ἀπὸ τῶν ποταμῶν, id eſt, *fluuiis relictis errare*. In Excerptis non malè, πλαζόμενον τὸ ποτάμιον ὕδωρ. at interpres τὸ πελαζόμενον: ſanè quàm abſurdè. Inter miraculoſos piſces referuntur non iniuria Indici illi, quos auctor eſt Theophraſtus ranarum inſtar in ſiccum ſalire ſolitos. ἐν Ἰνδοῖς δέ, inquit, φησὶ Θεόφραστος τοὺς ἰχθῦς ἐκ τῶν ποταμῶν ἐξιόντας καὶ πηδῶντας πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ ἀπιέναι. vt ſunt Athenæi verba, credas omnibus piſcibus omnium Indiæ fluuiorum, hanc eſſe naturam communem. Theophraſtus ait eſſe quoſdam in India piſciculos hoc ingenio. Aſtringamus igitur laxam nimis orationem, & ſcribamus, τινὰς ἰχθῦς. Plinius vertit, *Quin & in India fluminibus certum genus piſcium* exit in terram, *ac deinde reſilit*. Iſti autem de ſaliorum proſapia piſces, ſimiles dicuntur eſſe τοῖς μαξινοῖς καλουμένοις ἰχθύσιν. In Theophraſti codicibus hodie, τοῖς μαζίναις καλουμένοις. & quærunt docti quinã ſint iſti mazinæ quorum alius nemo fecerit mentionem. Libro tamen ſeptimo in Epicharmi verſu nominantur μάζοι piſces. ſed μαξῖνοι diſerte libr. eodem ex Dorione De piſcibus: ὃν καλοῦσί τινες ὀνίσκον τε καὶ μαξινόν. Et fortaſſe vera vbique ſcriptura μαξῖνος aut μάξινος. vel certè μυξῖνος ex Ariſtotele & membranis, vt dicebamus libro ſuperiore, capit. 18. Exilienſium nobiliſſimus piſcis eſt exocœtus, qui & adonis. Plinius hunc facit Arcadiæ proprium libro nono, cap. 19. fluuialis igitur. Arcadia enim in Peloponneſi meditullio ſita, nulla ex parte mare cõtingit, & vt cum Plinio dicam, vndique à mari eſt remota quin manifeſtò fluuialem eſſe exocœtum indicat, ſcribens, *Miratur & Arcadia ſuum exocœtum, appellatum ab eo quod in ſiccum ſomni cauſſa exeat: Circa Clitorim vocalis hic traditur & ſine branchiis: idem aliquibus adonis dictus.* Græci ſcriptores conſentiunt marinum eſſe hunc piſcem. Clearchi clariſſima hic verba, quibus nihil poteſt opponi. ſimiliter Oppianus, Ἄλλοι δ' ἐξώκοιτον ἐφήμισαν, οὕνεκα κοίτας Ἐκτὸς ἁλὸς τίθεται. Fallitur igitur Plinius in hac hiſtoria, & duo genera piſcium, pœciliarum & exocœtorum, vnius loco accepit, non ſimplici errore. Porrò exocœtum pronũtiat Clearchus τὸ σωΐλον ὁμοιότατον τῷ καλουμένῳ τράγῳ ἰχθυδίῳ. mænam marem dici τράγον quo tempore dat operam ſoboli, auctor eſt Ariſtoteles libro octauo Hiſtoriarum. an eundem piſcem Clearchus Solenſis intellexerit, quæri poteſt. Placet enim doctis viris τράγον hic eſſe gobionem nigrum, non Ariſtoteleum tragum. ſed cum ἰχθύδιον hircum iſtum Clearchus appellet, mænam potius quàm gobionem, niſi fallor, deſignat: eſt enim mæna re vera piſciculus Gobione minor. Accedit quod Clearchus Ariſtotelis fuit diſcipulus inter primos, & γνησιώτατος: à quo didicerat & res, & proprias rerum appellationes. Probo ſcribi, φυλάττεται τῶν ὀρνίθων τοὺς παραδιαγρεῖς καλουμένους, potiùs quàm παραδιγρεῖς. nam παραδιάζειν dicitur, non παραδίζειν. Elegantur autem

περιδιαλέγειν illæ aues dicũtur, quæ alcyonia ſtudioſè captant, vt per littora vagantes aliæ piſciculis, alga aliæ ſe ſatient, aut ſimilibus quiſquiliis, quæ inter maris eiectaméta habentur. Conſideremus verba Clearchi de piſcibus vocalibus: ἐπεί τινες τῶν ἰχθύων οὐκ ἔχοντες βρόγχον φθέγγονται· τοιοῦτοι δ' εἰσὶν οἱ περὶ Κλείτορα τῆς Ἀρκαδίας ἐν τῷ Λάδωνι καλουμένῳ ποταμῷ φθέγγονται γὰρ, καὶ πολλὴν ἦχον ἀποτελοῦσιν. Ariſtotelis ſententia eſt, quæcunque animalia vocem edunt, aut φθόγγον, ea φωνεῖν τῶν ἄλλων μορίων οὐδενὶ πλὴν τῷ φάρυγγι: *vocem edere non alia corporis parte quam gutture.* guttur autem piſcibus nullum eſt, qui neque pulmonem habent, neque reſpirant. Quare & voce carent iidem, neque aut φωνεῖν aut φθέγγεσθαι poſſũt. Ex his intelligimus, cur dicat hic Clearchus οὐκ ἔχοντες βρόγχον. appellat βρόγχον, quem philoſophus φάρυγγα & λάρυγγα. etſi aliud propriè φάρυγξ, aliud βρόγχος. Tacitè igitur Clearchus præceptoris ſui placitum conuellit: qui διαρρήδην negauerat, animalia gutture carentia poſſe edere aut vocem aut ſonum. Sed ex Plinij verbis de exocœto quæ paulò antè recitauimus, ſuſpicio eſt ſcripſiſſe Clearchũ, οὐκ ἔχοντες βράγχια. Non habere brõchon ſiue guttur, omnium prope piſcium commune πάθος eſt: at branchiis carere: & tamen ſonum edere, planè rarum & miraculoſum. Nam quod aliis animantibus in edenda voce eſt guttur, id piſcibus ſunt branchiæ in formando eo ſtridore quem vocat philoſophus τριγμόν. Clearchum tamen puto falſum animi: & piſces iſtos vocales non penitus carere branchiis exiſtimo, ſed ἔχειν μὲν, ἔχειν δὲ ἀμυδρῶς, vt de talibus loqui ſolet philoſophus, habẽt, inquã, vel minus perſpicuas, & quaſi imperfectas branchias: vel aliquid intus ἀκανθῶδες, cuius attritu fit ille qui dicitur ſtridor, quem nominat Clearchus ἦχον. Quod ſubiicitur miraculum ex Nicolao Damaſceno, illuſtrari debet ex ſimilium caſuum hiſtoriis quę apud Strabonem libro primo. De piſcium & ranarum pluuia, quærendum alibi accuratius. In ea hiſtoria quæ refertur ex Poſidonio, ſcribe, ὡς ὁ Σαρπηδὼν λειφθεὶς, *victus.* non ληφθείς. Sarpedonem & Strabo nominat paucis hanc hiſtoriam ex eodem Poſidonio deſcribens: ſed cuius auſpiciis bellum gereret Sarpedon, non dicit geographus. Ex hiſtoria illorum temporum facilè cognitu eſt, ducem egiſſe hunc copiarum Demetrij regis Seleuci F. qui in expeditione cõtra Parthos periit. Errant qui Demetrium hunc putant eſſe Demetrium Poliorceten, cuius vitam ſcripſit Plutarchus, errant inquam tota via. Malè etiam accipiunt verba Strabonis qui ex iis eliciunt Ptolemæo Sarpedonem militaſſe. οἱ Πτολεμαεῖς, inquit Strabo loquens de Ptolemaidæ Syriæ, μάχην συνῆψαν πρὸς Σαρπηδόνα τὸν στρατηγόν. boni viri transformarunt Πτολεμαεῖς qui ſunt Ptolemaidis oppidi ciues, in Ptolemæi regis duces. multa iam incredibilis cuiuſdam incogitantiæ argumenta habuimus. μὴ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω. [At apud Ariſteam & ſcriptum & interpretatum perperam obſeruauimus de Iordane qui mare ingreditur in littore Ptolemaenſium, ſic. ὡς εἰς ἕτερον ποταμὸν ἐκβάλλει τὸ ῥεῦμα, κατὰ τὴν Πτολεμαίων χώραν. ſcribe, Πτολεμαιέων.] Victus igitur eo prælio Sarpedon pro Demetrio pugnans, à Ptolemaenſibus qui tum ſtabant à Triphonis partibus. De his accipienda ſunt hæc, οἱ δὲ τοῦ Τρύφωνος ὥδευον κατὰ τὸν πλησίαλον νικήσαντες τῇ μάχῃ. reſtitue ſcripturam veterem, & Athenæi ipſius, ὥδευον κατὰ τὸν πλησίαλον νικήσαντες τὴν μάχην. Euſtathius, ὁ δὲ αἰγίαλος τόπος καὶ ἀμφίαλος δασύνουσι τὸ μέσον α κατὰ τοὺς παλαιούς· οὕτω δὲ καὶ ὁ πλησίαλος, οὗ χρῆσις κατὰ τὸν Ἀθήναιον παρὰ Ποσειδωνίῳ, ἐν τῷ. ὥδευον, &c. Cum autem repentina inundatio Ptolemaenſes obruiſſet, & mortuos in littore deſtituiſſet, Sarpedonis milites reuerſi τοῖς τῶν πολεμίων σώμασιν ἐφήσθησαν, *hoſtium ſtrage* viſa *lætati ſunt.* Dalecamp. emendat ἐφεισθησαν aut ἐφείσαντο, & vertit *pepercerunt.* nihil pote inconſultiùs niſi hoc fortaſſe, quod mox pro, ἔθυσαν ΠΟΣΕΙΔΩΝΙ ΤΡΟΠΑΙΩ, reperti ſunt qui corrigerent ſcilicet καὶ ἔστησαν Ποσειδῶνι τρόπαιον. Poſidonius hoc voluit ad Ptolemaidis portas fuiſſe facta ſacra Neptuno Tropæo cognomine, quaſi dicas hoſtium auerſori, vel *Stratori* etſi aliud propriè vox ſonat. Ac videtur, ad memoriam eius caſus fanum ibi à Sarpedone ſtatutum Neptuno, eo cognomine poſthac colendo. Aſſentior doctis qui ſequentem hiſtoriam ſanè mirabilem περὶ ἰχθυομαντείας τῆς ἐν Λυκίᾳ, de diuinatione illa accipiunt, quam Myrenſis lacus piſces in Lycia ſoliti edere. Æliano teſte libro duodecimo De animal. quamquam eius narratio ſi cum Polycharmea hac conferatur, non parum diuerſa inuenietur. verùm is eſt mos auctorum, vt res eaſdem non eodem modo narrent. Ait, ὅταν γὰρ διέλθωσι πρὸς τὴν θάλασσαν. melius ὅταν γὰρ δὴ ἔλθωσι. nulla hic loci deſignatio, ſed hoc ideò, quia ante nominatim indicatus fuerat à Polycharmo: quod non erat Athenæo prætermittendum. Ait, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ δίνα ἐπὶ τῆς ἀμάθου. appellat *δίναν verticem* quam Ælianus πηγὴν, *fontem.* Artemidorus δινάζοντα τόπον. Fons fuit altus & vorticoſus. Ait, ἔχοντας, ὑφ' ἑκατέρῳ σάρκας ὀπτάς, ſcribe . ἐφ' ἑκατέρῳ. Ait, ὁ δὲ μαντευόμενος ἐμβάλλει τοὺς ὀβελίσκους εἰς τὴν δίναν. inepta res, niſi commodè accipiatur. *qui conſultum venit piſces,* inquit, *verua aquæ iniicit.* cedo, cur verua potius quàm extractas verubus carnes, aut quomodo verubus carnes eximere piſces poterant? Quare arbitrabar per ὀβελίσκους intelligi fruſta carnium quæ fuerant in obeliſcis aſſatæ. ſed obſtant noſtræ ſententiæ Artemidori mox verba de re eadem, οἱ θυσιάζοντες ἐμβάλλουσιν ἀπαρχὰς τῶν θυσιαζομένων ἐπὶ ξυλίνων ὀβελίσκων. Ælianus multò clariùs, καὶ ὁ τοῦδε τοῦ θεοῦ ἱερεὺς κρέα μόσχεια διαπείρει τῶν τῷ θεῷ τεθυμένων. planè dicit idem, ſed aliter. Ait, ὡς ἐκπλήττεσθαι τὸ ὁρατὸν τοῦ πράγματος. Breuiator, ὡς ἐκπλήττεσθαι τὴν ὅρασιν & profectò inſolens genus loquendi eſt, τὸ ὁρατὸν τοῦ

πράγματος

πράγματος pro τὸ ὁρώμενον πρᾶγμα. Ait, φαίνονται δὲ ὀρφοὶ, γλαυκοὶ, ἐνίοτε δὲ φάλαιναι ἢ πρίστεις. Simplicius multo Ælianus, ὀρφοὶ δὲ οἱ ἰχθύες ἀθρόοι προσνέουσι. In proxima hiſtoria quæ ex Phylarcho narratur, inſigne eſt ἀνανταπόδοτον. Nam iſta verba, ἀλλ' ὅγε Πάτροκλος, nullam habent conſtructionis conueniẽtiam neq; cum præcedentibus, neque cum ſequentibus : ſed ita accipi debent, quaſi auctor diceret, *verum vt ad Patroclum redeã & miſſum ab illo munus.* Amat has, βραχυλογίας καὶ ἀνανταποδότους λόγους, vnus omniũ maximè Ælianus. Ait autem Phylarchus, Antigonum regem miſſum ad ſe munus à Patroclo quod conſtabat ex magnis piſcibus & ficis recẽtibus ſic eſſe interpretatum, ἢ θαλαττοκρατεῖν φησὶν ἡμᾶς Πάτροκλος, ἢ τῶν σύκων τρώγειν, id eſt, *ait Patroclus vel imperium maris obtinere nos* debere,, *vel ficus edere.* videtur Patroclus de Ptolemęo cui militabat prodendo cogitaſſe, & tacitè cum eius hoſte conſpiraſſe. quem quidem tanquam ænigmate monet vt rei nauticæ curam capeſſat, ac claſſem inſtruat: aut ſciat paratam ſibi ignominiam quæ victos ſequitur. *Ficus edere* παροιμιακῶς de iis dici ſolitum qui mollius & delicatius viuerẽt. Vide quæ ſcribit Ariſtophanis enarrator ad illa è Veſpis, σὺ δὲ νῦν σῦκα μ' αἰτεῖς;

CAPVT III.

Καμασῆνες *piſces.* Cypriorum *poeta. Photij locus. Nemeſis Helenæ mater.* νέμεσις. ἀποπυρίδες, *&* ἀποπυρεῖς. *Apollonia Chalcidica. Ichthyas Megaricus.* Brizo *dea, ſiue* Brizomãtis. βρίζειν, *&* καμβρίζειν λάθη. Ζεῦν. *Sardanapalus* ἀλαζονικώτερος κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρός. *Idem dictus &* Conoſconcolorus, θυμὸν αἴξειν. *Fabularum mediæ comœdiæ numerus. Athenæi* πολυμαθία *& diligentia in conficiendis Excerptis. Sophiſtarum* πύλαι. Manes. τρυβλίζειν. *Prou.* χελώνης ἢ δεῖ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. σπαργανοῦσθαι.

ΟΙ ἰχθύες καμασῆνες ὑπὸ Ἐμπεδοκλέους ἐλέχθησαν. non ſolus Empedocles ea voce vſus, ſed alij quoq; poetæ Græci antiquarij & καινόζηλοι. Antipater,

φεύγεθ' ὅσοι λοκκάς, ἢ λοφιάδας, ἢ καμασῆνας,
Ἄιδετε ποιητῶν φῦλον ἀκανθολόγων.

ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας ἔπη εἴτε Κύπριός τίς ἐστιν ἢ Στασῖνος, ἢ ὅστις δήποτε χαίρει ὀνομαζόμενος. Operis huius antiquiſſimi, & in multos libros tributi (vndecimus eorum vltimo libro laudatur) auctor iam olim incertus. Homerum quidam putarunt, alij Cyprium neſcio quem, alij Staſinum, nonnulli Hegeſiam. Libro 15. leguntur hæc, ἀνθῶν στεφανωματικῶν μέμνηται ὁ τὰ Κύπρια ἔπη πεποιηκὼς Ἡγησίας ἢ Στασῖνος. Δημοδάμας γὰρ ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἁλικαρνασσοῦ Κύπρια Ἁλικαρνασσέως δ' αὐτὰ εἶναι φησὶ ποιήματα. Locus vitij ſuopte indicio manifeſtus. ſenſus enim ex iſtis elici poteſt nullus. Videtur ſcribẽdum, Δημοδάμας δ' ὁ Ἁλικαρνασσεὺς ἢ Μιλήσιος, ἐν τῷ Περὶ Ἁλικαρνασσοῦ, Κυπρία τῷ μὴ Κυπρίων γενομένων, Ἁλικαρνασσέως δ', αὐτὰ εἶναι φησὶ ποιήματα. *Cyprius* & *Cyprias* idem. vt *Hegeſias*, & *Hegeſinus.* ſic *Hegeſinus* in Excerptis Photij MSS. qui Athenæo *Hegeſias.* Qui Homerum faciebant auctorem τῶν Κυπρίων ἐπῶν, addebant, pium parentem pro dote filiæ poëma illud Staſino Cyprio genero ſuo dediſſe: & de ipſius patria appellaſſe Κύπρια ἔπη. Refellit horum ſententiam Photius in Eclogis ſuis. Ratio Photij eſt, quia ſi ab inſula Cypro eſſet illis nomen inditum, non Κύπρια, cum accentu in antepenultima, ſed Κυπριακὰ fuerãt inſcribenda. hanc ſententiam elicio ex iſtis Photij verbis, μηδὲ γὰρ Κύπρια προπαροξυτόνως ἐπιγράφεσθαι τὰ ποιήματα. id eſt, *neque enim Κύπρια cum accentu in antepenultima inſcripta fuiſſent ea poemata.* ἐπιγράφεσθαι interpretor, ἐπιγράφεσθαι ἄν. niſi voluit hoc Photius non Κύπρια ſed Κυπρία ἔπη, id eſt, *Cypriæ verſus* pro Cyprij vt ante diximus, veram eſſe tituli huius ſcripturam.

Νέμεσιν ποιεῖ διωκομένην ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ εἰς ἰχθὺν μεταμορφουμένην. Poſt hæc verba adiicit auctor Epitomæ, ἣ Διοσκούρους καὶ Ἑλένην ἔτεκε. De Nemeſi Helenæ matre habes apud Lycophronis interpretes. Scribe mox, ἐτείρετο γὰρ φρένας αἰδοῖ.

Καὶ Νέμεσις κατὰ γῆν τε καὶ ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ φεῦγεν. ita malo quam vt diu placitum. —ἐτείρετο γὰρ φρένας αἰδοῖ, Καὶ νεμέσει· καὶ τὸ δὲ κατ' ἀτρύγετον μέλαν ὕδωρ φεῦγεν. id eſt, *cruciabat illi animum pudor & vindictæ metus. itaque Iouem fugiens in mare irruit.* νέμεσις non malè accipi poteſt de metu ab indignatione Iunonis cuius pellex eſſe iſta verebatur. Scribe etiam, Ἀλλ' ἀν' Ὠκεανόν. & ſequente verſu, ἀν' ἤπειρον.

εἴδα δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν ἀποπυρίδα καλουμένην. Vt ἑψητοὺς Græci dixerunt piſciculos quoſdam à genere cocturæ: item alios φρυκτοὺς, alios ἀπανθρακίδας: ſic & ἀποπυρίδας appellarunt minutos piſces ſuper pruna torreri ſolitos, neq; multum differunt ἀποπυρίδες & ἀπανθρακίδες. nam ἄνθρακες & πυρία fermè idem. Sic accipit paulò poſt Athenæus cùm ait, ſuper tumulo tibicinis Charmi, qui viuus plurimum piſces amauerat, alium tibicinem ἐναγίσαι ἀποπυρίδας. libro ſuperiore in Epicharmi verſu legas ἀποπυρίζει ἀφύας. Hic verò ἀπόπυρεις aut ἀποπυρεῖς, vox eſt Apolloniatarum propria. Sic enim illi appellabant illam piſciculorum ingentem copiam, qui ſtatis temporibus in Olynthiaco flumine reperiebantur. περὶ τὴν Βολβύλην λίμνην. Scriptura vetus quorundam librorum, Βόλβην. eſt autem Bolbe lacus in Macedonia ex Thucydide, Stephano aliiſque notus. ſed an is ſit de quo ſentit Athenæus, hoc verò quærendum. Mox legendum, περὶ Ἀπολλωνίαν τὴν Χαλκιδικὴν δύο ποταμοὶ ῥέουσι. multæ olim erant Apolloniæ, quæ cognominibus diſtinguntur. *Chalcidica* iſta fuit in Macedonia. Scribo etiam, καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον. vel κατὰ γὰρ τὸν καιρὸν τοῦτον. Multa hoc loco ex antiquis membranis adiecimus in nupera editione, antè inedita. Verte autem,

Atque eo tempore infinitam piſcium multitudinem è lacu in Olynthiacum fluuium conſcendere. Is paruus eſt, vt vix talum tegat. nihilo tamen minus tanta piſcium copia venit, vt ex iis omnes qui circumiacent populi ſalſamenta in vſus ſuos abundè parent.

Τοσαῦτ' εἰπόντες ἃ δὴ Ἰχθύας ὁ Μεγαρικὸς φιλόσοφος. Scribe, τοσ. εἰπόντες ὅσα δὴ Ἰχ. & Μεγαρικὸν caue interpreteris *Megarenſem*. id enim ſectæ nomen eſt. Laertius in hiſtoria philoſophorum Megaricorum, Τῶν δὲ ἀπὸ Εὐκλείδου ἐστὶ καὶ Ἰχθύας Μετάλλου, ἀνὴρ γενναῖος, πρὸς ὃν καὶ Διογένης ὁ κυνικὸς διάλογον πεποίηται. δι' ὑμᾶς δὲ καὶ τῷ παιδὶ προσοχθίσομαι. ſignificat, ſe dum ſermones audit de piſcibus longos & prolixos, in eius opſonij veniſſe faſtidium, & eſſe factum ἀπεχθῆ. δι' ὑμᾶς *propter vos*, aut *per vos*. non, *veſtra omnium gratia*. ὅταν θύωσι τῇ Βριζοῖ, αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἐν ὕπνῳ μάντις. ideo hæc dea aliis dicta. *Brizomantis*. Heſychius, Βριζόμαντις, ἡ ἐνυπνιόμαντις. neque cenſeo corruptum. βρίζειν quod interpretatur Athenæus καθεύδειν, propriè eſſe volunt meridiari, & à cibo dormire. quaſi βορίζειν, hoc eſt, ἀπὸ τῆς βορᾶς ἵζειν. Homero βρίζειν eſt, νυστάζειν, *ceſſatorem agere inſtar dormitantium*. vt ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον. vbi tamen legunt alij, ἔνθ' οὐ καμβρίζοντα ἴδοις. ita Heſychius. pro καταβρίζειν. Χλεύην τε ποιοῦ καὶ γέλωτα καὶ λάσθην. Vox eſt Ionica λάσθη, irriſio & contumelia. Iungi amat cum γέλως. Herodotus Eratone, πέμψας τὸν θεράποντα ἐπὶ γέλωτι καὶ λάσθῃ, εἰρώτα τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν. Vetus ſcriptor apud Suidam, οἱ δὲ Μεσσήνιοι σὺν λάσθῃ καὶ γέλωτι ὥσπερ ἄθυρμα τῶν Σπαρτιατῶν τὰ πρῶτα τοῦ Διὸς ἀναθήματα διέσπειραν. οὐ γὰρ μὰ τὸν Ζᾶνα. Rara vox & quam temerè non legas alibi. Reſpiciebat hunc locum Euſtathius commentario primo in Vlyxeam. ὅτι τοῦ Ζᾶνος ἐστι καὶ αἰτιατικὴ παρὰ Πολυκράτει τῷ σοφιστῇ μονοσύλλαβος, τὸν Ζᾶν, περισπωμένη. ὃν ἀδιαγνωστότερον εἶναι κατὰ τὴν προσηγορίαν τοῦ πατρὸς Ἀριστοτέλης ἔφη. *quem obſcuriorem fieri cum de nomine patris appellatur, ſcribit Ariſtoteles.* ἀδιαγνώστος, qui difficile dignoſcitur. Patrum nomina adiiciebant Græci ad faciliorem notitiam, atque vt facilius animo conciperetur is quem deſignarent: quod verè dicebat Ariſtoteles non habere locum, quando aliquis ad Sardanapali nomen patris ipſius appellationem adiiciat. Sed erat & alia cauſſa cur de patris nomine aliquem vocarent Græci. nam in eo fuit aliquod honoris ſpecimen. Ælianus Ποικίλης libro ſexto, cap. 11. ψιλαῖς ταῖς χερσὶ πρὸς καθωπλισμένους ἀγωνιζόμενος, ἀκλεῶς τὸν βίον ἐτελεύτα. πάντοθεν οὖν τὸν νεανίαν περιέστεν, κυδαίνων αὐτὸν Ὁμηρικῶς. At Sardanapalo etiam aliud fuit nomen, paucis hodie notum, Κονοσκογκόλορος.

ἐφ' οὗ τοῦ τάφου ἐπιγεγράφθαι φησὶ Χρύσιππος ταῦτα. Inſcriptio hæc literis Aſſyriacis, quemadmodum & Strabo ſcribit, fuerat concepta. Græci eam variis modis expreſſerunt, proſa alius, alius verſu: item alius totam, alius ex parte: prout nempe argumento ſuo quiſque conuenire iudicabat. Sic lib. 12. vt probaret Athenæus non penitus otioſum vixiſſe Sardanapalum, profert ex illa inſcriptione verba quibus dicebatur Tarſum & Anchialam die vna condidiſſe. Chryſippus verò, vnde iſta nunc deſcribuntur, de luxu illius tantum agebat. Quare fallitur Dalecamp. qui ex Strabone & libro 12. vt ait, huc ſine ratione infercit, quæ ſunt prorſus aliena huic loco. Vt taceam de libris antiquis: per quos illi non licet eſſe liberali. θυμὸν αὔξειν poetica phraſis eſt, pro genio indulgere, & animo ſuo morem gerere. non aliter debuit accipi in epithaphio Sardanapali, Εὖ εἰδὼς ὅτι θνητὸς ἔφυς σὸν θυμὸν ἄεξε, τερπόμενος θαλίῃσι. Familiare poetis verbum αὔξειν vt lib. quarto dicebamus. paulò aliter in epigrammate Bacchidæ, παῖσδε τᾷ ψυχᾷ δόμεν. ſententia eâdem. at diuerſo ſenſu συμφορὰς δμοια θυμὸν ἀέξειν alius poeta, vt libro ſuperiore dicebamus capite ſeptimo. Quinto verſu ſcripſimus cum antiquis, τὰ δὲ πολλὰ καὶ ὄλβια πάντα λέλειπται. alij libri λέλειπται quod videtur ab iis profectum qui putabant fuiſſe dicendum λέλυται: cum tamen probiſſimum ſit λέλυνται, vt apud poetam, καὶ σπάρτα λέλυνται. *corrupta ſunt, perierunt*. tamen in parodia Chryſippi eſt λέλειπται. Τὸ ἐφήμερον ζῆν ἡδέως. Scrib. τὸ ἐφ' ἡμέραν. & verte iſta, Μικροῦ δὲ βιότου ζῶντ' ἐπαυρέσθαι χρεών, *vita quæ ſit tam breuis. dum viuimus frui oportet*. ἐκ θεῶν δυστυχὴς in verſiculis Amphidis, dicitur homo diis exoſus, & diuinitus infelix: ᾧ πέρ συμβέβηκε συμφορὰ θήλατος. Prior Bacchidæ verſuum malè vulgò ſcribitur, Πιεῖν, φαγεῖν, καὶ παῖσδε τᾷ ψυχᾷ δόμεν. reſtitue Doricam ſcripturam, Πιεν, φαγὲν pro πιεῖν & φαγεῖν. πλεῖστα τῆς μέσης καλουμένης κωμῳδίας ἀναγνοὺς δράματα τῶν ὀκτακοσίων καὶ τούτων ἐκλογὰς ποιησάμενος. Magnæ diligentiæ exemplum. Ait legiſſe & excerpſiſſe ſe plures octingentas fabulas mediæ comœdiæ. non exiſtimandum eſt negligentius verſatum fuiſſe in aliis fabulis, quà nouæ, quà antiquæ comœdiæ. Adde his tragicorum dramata: item alios omnis generis poetas, & illorum interpretes veteres criticos. Taceo hiſtoricos & philoſophicos, quorum omnium ſcripta legiſſe, vel ſola, improbus ſit labos. Athenæus verò cum ex horum libris, tum ex aliis omnibus ſibi lectis, excerpta confecerat viatica, vt ſæpe dictum nobis. Cæterùm in numero hîc poſito hæremus: quia legere meminimus mediæ comœdiæ fabulas fuiſſe ſolùm DCXVII. Auctor προλεγομένων in Ariſtophanem. Τῆς μὲν οὖν μέσης κωμῳδίας εἰσὶ ποιηταὶ νζ. καὶ τούτων δράματα χιζ. [Poteſt tamen ratio afferri huius diuerſitatis apprime probabilis: nam criticus ille eorum Prolegomenon auctor de iis tantum dramatis videtur ſenſiſſe quæ fuerant producta in ſcenam & Didaſcaliis inſerta. Athenæus tam de iis quæ adnotata fuerant in Didaſcaliis quàm de aliis: vide quæ ſcripſimus libro ſexto, capite ſeptimo, ſub finem. Fortaſſe etiam in illis Prolegomenis

pro

φιω χιζ DCXVII. ſcribendum eſt χιξ MXVIII.]

ἀλλὰ ἔχοντες τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγραφὰς πεποιημένοι. conciſè dictum τὰς ἐν Περγάμῳ ἀναγρ. pro, τὰς ἀναγραφὰς τῶν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Περγάμῳ. eos enim intelligit: qui indices collegerāt & conſcripſerant librorum qui erant Pergami in bibliotheca regum Attalicorum. Nebulonis illius mens qui in Alexidis Aſotodidaſcalo pronuntiabat iſta

Τί ταῦτα ληρεῖς φλυαφῶν ἄνω κάτω
Λύκειον, Ἀκαδημίαν, Ὠιδεῖον, πύλας,
λήρους σοφιστῶν;

fuit hæc: ſapientiam & ſapientium ſcholas omnes præ luxu & voluptaria vita, meras nugas eſſe. Itaque non poſſumus πύλας interpretari de Thermopylis & Amphictyonum conſeſſu. quid enim illis cum ſapientiæ ſtudiis? Si vera ea ſcriptura, referam ad mendicabula philoſophorū & aretalogos, qui paſſim per vrbium portas, per plateas, per angiportos, & publica omnia loca oberrantes, de virtute multa declamitabant. Viderint tamen eruditi num ſit potius legendum, Λύκειον, Ἀκαδημίαν. Ὠιδεῖον, Ποικίλην. MSS. quod nunc primum obſeruo, præferunt, ᾠδεῖα πύλας.

Πίνωμεν ἐκπίνωμεν ...... σικῶν. Malè affectus verſus in omnibus libris. In quibuſdam ἐμπίνωμεν, & in extremo συκῶν. nihil excogito: niſi cui non diſpliceat, ἐκ κυλίκων συχνῶν. Sed veram huius verſiculi lectionem imputat nobis codex Huraldinus. ille quidem corruptus: verū ita, vt ad veram ſcripturam nos ducat quaſi manu. Ita ille, Πίνωμεν, ἐκπινωμένῳ σικῶν. luce clarius ſcribendum eſſe, Πίνωμεν, ἐκπίνωμεν ὦ Σίκων, Σίκων. Proprium viri nomen fuit apud Græcos, Sicon, vt obſeruabamus lib. nono, cap. 6. Seruile, opinor, nomen id erat, vt pleraque Græcorum duûm ſyllabarum, aut vnius. Τύρβαζε μανὴν, γαστρὸς οὐδὲν ἥδιον. Aio ſcribendum vel inuitis libris, Τύρβαζε Μανή· γαστρὸς οὐδὲν ἥδιον. *O Manes, dede te voluptati: ventre nihil ſuauius.* Manes ſeruile nomen, vt ſciunt omnes. quod autem ſeruos alloquatur iſte, teſtantur verba ſuperiora, οἰκετῶν πεποιηκὼς περιτρεπόμενον τοὺς ὁμοδούλους. At τυρβάζειν id eſſe quod expreſſimus, non quod interpretes, ex Suida poteſt probari: qui τύρβην interpretatur ἀπόλαυσιν, *vitam voluptuariorum*, & eorum quos vocat philoſophus ἀπολαυστικούς. inde igitur τυρβάζειν, viuere eam vitam.

ἀπεσχεδιακέναι τε τὸν Τερψίωνα καὶ περὶ τῆς χελώνης ἢ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν Explicatur hoc prouerbium à Zenobio, & eius auctor Terpſion dicitur etiam illi. Apponam eius verba & ſimul emendabo Ἢ δεῖ χελώνης κρέα φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν. Τῆς χελώνης ὀλίγα κρέα βρωθέντα στρόφους ποιεῖ. πολλὰ δὲ καθαίρει. εἴρηται ἡ παροιμία. ἕτεροι δὲ ἐπὶ τῶν ἀρχομένων ὁρμᾶν ἐπί τι, σπαργιζομένων δέ. φασὶ δὲ αὐτὴν Τερψίωνος εἶναι. *Teſtudinis carnes ſi intra modum edantur generant tormina: ſi maiora copia, purgant. vnde natum prouerbium,* Teſtudinis carnes aut comedere oportet, aut non comedere. *Alij putant dici de iis, qui magno impetu rem aliquam inchoarunt, ſed poſtea languidos ſe præbent. auctor dicitur eſſe Terpſio.* In Zenobij libris peſſimè ſcriptum, σπαργιζομένων δέ. atque idem error etiam apud Suidam. fecimus σπαργιζομένων. quæ emendatio fideiuſſorem, credo, non deſiderat. [Vtitur eleganter hoc prouerbio Actuarius initio libri 4. Ἡ μὲν παροιμία φησὶν, ait, χελώνης κρέα ἢ φαγεῖν, ἢ μὴ φαγεῖν· ἐγὼ δὲ μικρόν τι τὴν παροιμίαν. παρῳδήσας φαίην ἂν τῆς ποικίλαις καὶ πολυειδέσι τῶν ὑποθέσεων, ἢ μὴ ἐγχειρεῖν πρότερον, ἢ τὰς ἐγχειρηθείσας ἀνάγκη καὶ συμπληροῦν. In editione Græcolatina Prouerbiorum Zenobij & aliorum, quàm infeliciter ſuperior locus ſit expreſſus intelligent, qui noſtra cum illa verſione contendent.]

CAPVT IV.

Dorion συγγραφεὺς ὀψολόγος & κρουματοποιός. Mylon oppidum Aegypti: Zenopoſidon. *æquitas animi ſapienti eſt pro condimento. Dorionis dictum de locuſta marina. Nicocreon tyrannus. Lepidi verſus de mente tibicinum explicantur. piſces Dorioni dicti θεοί. Timothei poetæ* Nauplius. ἐπιός. *Epicharmi* Λόγος ἢ λογίνα. νότος λαμπρός. *Alexidis* Demetrius *verſa à Turpilio. Antiphanis* Ἀλιευομένη. καλλιμέδων *pro locuſta.* γόγγρος. Smiſgolas *Athenienſis.* ἰρεθίζειν *ſiue* ἐρεθίζειν ᾠδὰν, & ἐρεθίσματα.

LIBRO ſuperiore ſæpiſſimè vſus eſt auctor teſtimoniis Dorionis, in explicanda piſcium hiſtoria. Is auctor obſcurus fuit & paucis cognitus: ideo miratur Democritus, inter ὀψολόγους, & eos qui de piſcibus ſcripſerunt, eum cenſeri, qui in eruditorum vulgus non aliter innotuerit quàm ceu κρουματοποιός. id eſt, magiſter ſymphoniæ, aut neſcio quorum muſicorum inſtrumētorum pulſator. Πόθεν δὲ ὑμῖν ὦ σοφισταὶ, inquit, ἐπῆλθε, καὶ ὁ ὀψολόγος Δωρίων, ὡς καὶ συγγραφεύς τις γενόμενος, ὃν ἐγὼ κρουματοποιὸν οἶδα ὀνομαζόμενον καὶ φιλιχθὺν, συγγραφέα δ' οὔ, clariſſima verba obſcurant interpretes, dum ὀψολόγος aliter vertunt quàm oportuit. ſed & corrumpunt iidem, cum temerè emendant, cum hic, tum aliis etiam in locis, χρωματοποιόν, pro κρουματοποιός. meminerāt videlicet inter modulationum genera quæ à muſicis explicantur *chromata* nominari. ceu verò non & κρούματα ſint muſicorum: de quibus tam multa Plato, Ariſtoteles, Plutarchus. Illud potius meminiſſent in Plutarchi commentario De muſica, κρουμάτων ποιητὴν dici, quem vna dictione κρουματοποιὸν vocat auctor. Minus autem mirandum eſt, de hoc Dorione quædam Athenæo fuiſſe comperta, quæ vulgò doctis eſſent incognita, nam & Athenæus Ægyptius fuit, & Dorion quoque, aut in Ægypto certè vixit: quod docent nos Machonis de Dorione verba, Ὁ κρουματοποιὸς Δωρίων ποτ' εἰς Μύλων' ἐλθών. nam Mylon Ægyptiaci oppidi nomen teſte Hermolao Byzantio. Quintum verſum Machonis, Ἰδὼν τ' ἐπιδόντα τὸν πονηρὸν: malim

ita ſcribi, ἰδὼν τ' ἔπειτα θύοντα τὸν νεανίσκον. In octauo facit poeta mentionem fani cuiuſdam *Ζηνοποσειδῶνος*: id eſt, *Iouineptuni*. Nam interdum veteres duo numina in vno ſigno coluerunt: vnde illa nomina apud M. Tullium, *Hermathena*, *Hermeracla*, & hic *Zenopoſidon*. Egregium eſt Dorionis apophthegma quod ſtatim commemoratur. ἐπαινοῦντός τινος ἄλλου τὰ τῶν θύννων ὑπογάστρια, καὶ μάλα ἔφη δεῖ μέντοι γε ἂν ἐσθίειν αὐτὰ ὥσπερ ἐγὼ ἐσθίω. εἰπόντος δὲ, πῶς; ὁ δὲ, πάνυ ἡδέως, ἔφη. Omnia quibus veſcimur, atque adeò quæcunque in longa vita mortalibus eueniũt, vel per ſe & natura ſua nobis grata ſunt, vel poſſunt fieri. Nam qui ſapienter vitam inſtituunt, ſi non poſſunt quod volũt, id volunt quod poſſunt. Dorionis hæc mẽs fuit, cum diceret, probari ſibi thunnorum abdomina, & bonum cibum videri: non quod talis eſſet natura ſua: ſed quia ipſe talem efficiebat, æquitatem animi pro condimento adhibens, & moderationem, per quam vel mali ſaporis cibi palato comedentis ſapiant. Hoc voluit Dorion: neque obſtat quod Archeſtratus & poetæ alij quorũ in his libris verba recitantur, laudare hypogaſtria thunnorum videntur: nam ſi deterioribus comparentur, laudem mereantur non iniuria: ſi cum aliis non contendantur, & illa & omnia alia ſalſamentorum genera beatorum menſis parum digna. Ideo dicebat Galenus in tertio de facult. alim. piſces τοὺς τεμαχιζομένους καὶ ταριχευομένους, ἐδώδιμον εἶναι, ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων. Aiebat idem Dorion, τοὺς καράβους τρία ἔχειν, διατριβὴν, καὶ εὐωχίαν καὶ θεωρίαν. *locuſtas marinas tria habere*, (id eſt, ad hæc tria eſſe commoda) *oblectationem, eſcam, & contemplationem*. non intellexerunt hunc locum qui verterunt, διατριβὴν *exercitationem*. Iocũdas occupationes ad tempus fallendum & otium oblectãdum, διατριβὰς vocant Græci. Locuſtæ verò marinæ ea compages ac fabrica eſt, vt pægnij & ludicri cuiuſdam loco haberi queat. θεωρίαν appellat, opificij diuini in natura huius aquatilis ſedulam conſiderationem. Quando vixerit Dorion non eſt difficile cognitu ex ſequentibus, ἐν Κύπρῳ παρὰ Νικοκρέοντι δειπνῶν, ἐπῄνεσε ποτήριόν τι· καὶ ὁ Νικοκρέων ἔφη, ὃ ἂν βούλῃ ὁ αὐτὸς τεχνίτης ποιήσει σοι ἕτερον. σοί γε ἔφη, ἐμοὶ δὲ τοῦτο δός. *cœnãs in Cypro apud Nicocreontem, laudauit poculum quoddam: tum Nicocreon, Quod volueris cũque, inquit, idem artifex ſimile alterum tibi conficiet, at Dorion, Tibi quidem, ait: mihi vero da tu nunc iſtud*. Nicocreon hic Cypri tyrannus vixit Iſocrati æqualis. Meliùs autem & vberiore ſententiã MSS. ὃ ἂν βούλῃ: quàm interpretes, ἐὰν βούλῃ. quaſi dicat Nicocreon, ex omnibus generibus poculorũm quæ vides in cylicio appoſita, eligẽ quod maximè probaueris, & ſimile illi alterum conficet tibi. De more apponendi cyliciũ, libri vndecimi initio. Non carent difficultate verſiculi lepidiſſimi, quibus negatur mens ineſſe tibicinibus. Sunt autem hi.

Ἀνδράσι μὲν αὐληταῖς θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν.
Ἀλλ' ἅμα τῷ φυσᾶν χὠ νόος ἐκπέταται.

poſteriore iſtorum verſuum dicuntur tibicines dum tibias inflant mentem amittere. ſi amittũt, ergo habẽt. quare falſum illud in priore, θεοὶ νόον οὐκ ἐνέφυσαν. Aut igitur commoda interpretatione molliendum quod dictum videtur eſt duriuſculè: & accipiendum quaſi diceret, datam quidem & tibicinibus mẽtem à diis: ſed non firmam nec perpetuam: verum quæ tunc illis adimatur, cum tibias inflant. aut legendum, Ἀνδράσι μὲν αὐληταῖς θεοὶ νόον ἐνέφυσαν. ſtant ab hac emendatione, non codices quidem, in queis vulgata lectio habetur: ſed particulæ μὲν & ἀλλά: ſi voluműs earum vim recta ratione expendere. Iuſſerat Dorion puerum opſonatorem piſces emere: cum ille non feciſſet, herus flagris eum cæcidit; atque inter vapulandum iuſſit optimorum piſcium nomina recitare. morem gerit miſellus, & orphum, glauciſcum, congrum & ſimiles his alios nominat tum Dorion, *Ego te*, inquit, *piſcium nomina iuſsi dicere, non deorum*, cur piſces illos appellat Deos? an hæc acciderunt cum adhuc in Ægypto eſſet Dorion? ibi enim pleroſque piſces pro numinibus fuiſſe cultos, teſtantur veteres comici, vt libro ſeptimo legere eſt. Verius cenſeo, Dorionem cum eſſet inſigniter piſcium amans, (vnde illi Philichthys cognomen) & de eo genere hominum quibus venter Deus eſt, vt vt beatus Paulus ait, piſcium illos qui palato ſuo maxime ſaperent, appellaſſe deos. Notamus tale quid & libro 14. cap. duodecimo. Ait, ὁ αὐτὸς Δωρίων καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος. Lego Ναυπλίῳ. Non enim *Nautilum* ſed *Nauplium* fecerat poeta Timotheus. Suidas nominat Πέρσας ἢ Ναύπλιον. De Nauplio quod facit huc leges in Apollodori Bibliotheca libr. II. Laſi Hermionenſis vetuſtiſſimi ſapientis, & vt quidam arbitrati ſunt, vnius è ſeptem, iocus, dicentis, τὸν ὠμὸν ἰχθὺν ὀπτὸν εἶναι, ſpecie analogiæ ludit nos. nã vt dicimus νοητὸν ὃ ἐστι νοῆσαι, & ἀκουστὸν ὃ ἐστιν ἀκοῦσαι. ſic prorſus ὃ ἐστιν ὀπτεῖν τοῦτό ἐστιν ὀπτόν. Athenæus dum ſcribit, ὃ ἐστιν ἰδεῖν, τοῦτ' ἐστιν ὀπτόν, manifeſtiſſimam analogiam fecit eſſe obſcuriſſimam, corrupta argumentatione quæ ducitur à coniugatis. ſed vitauit obſoletum verbũ ὀπτεῖν, pro ἰδεῖν *videre*. extat in vetere ſenatuſconſulto Lacedæmoniorum de Timotheo, quod recitamus capite II. huius. niſi malumus ex gloſſemate τὸ ἰδεῖν in contextum irrepſiſſe. Verum eſt autem, ab ὤπται fieri ὀπτὸς *viſibilis*. [vnde ἀόπτος frequãs verbum etiam optimis ſcriptoribus.] at ὀπτὸς *aſſus*, contractum eſt ex ὠπτηται. Addit dipnoſophiſta, τοιαῦτα δὲ καὶ Ἐπίχαρμος παίζει, ὥσπερ ἐν Λόγῳ καὶ Λογίνᾳ εἶναι. hæc ſunt corrupta ſine dubio: etſi conatus eſt eruditiſſimus Dalecamp. ſenſum cõmodum reperire aliquem. Ego memini reperire laudatam Epicharmi fabulam cuius titulus ſcriberetur Λόγος ἢ Λογίνα: quod etſi non ſatis aſſequor, & ſuſpectum etiam habeo: tamen certus ſum eius comœdiæ indicem hoc loco reſtituendum eſſe: plura diximus de illius Epicharmeæ fabulæ titulo, libro ter

bro tertio, capite 33. Vide quæ ad illum locum nunc addidimus. Cæterùm de eo dramate & cæteris eius poetæ dicendum nobis alibi accuratè. λαμπρὸν ἄνεμον Græci appellant vehementem & σφόδρα πνέοντα. Synesius, ἐπειδὰν καὶ νότος συνεπιλαμβάνῃ λαμπρὸς, ὑφ' οὗ ταχὺ τὴν γῆν ἀπεκρύπτομεν. Ita accipi debuit ea vox in his Alexidis, Πρότερον μὲν εἰ πνεύσειε βορρᾶς ἢ νότος Ἐν τῇ θαλάττῃ λαμπρὸς, ἰχθὺς οὐκ ἐνῆν. nam qui aliter diſtinguũt in errore verſantur. Cæterum Alexidis *Demetriũ* vnde erant ſuperiores verſus, Turpilius verterat Barbare, vt ait Plautus. nam inde citat Nonius, *Antea ſi flabat aquilo aut auſter, inopia, Erat piſcati.* quæ eſt verborum Alexidis interpretatio pænè ad verbum, imò ad literam. Antiphanis Ἁλιευομένῃ memorat Pollux libro nono. In ea fabula inducebatur quidam piſces emens à piſcatore, vel à piſcario. Ac primùm ſepias dari ſibi poſtulat, vt more emturientium diſpiciat quàm bonæ ſint. Poetæ verba videamus: quæ quidem ita ſcribuntur,

Τῆς σηπίδος πρῶτον Ἡράκλεις ἄναξ,
Ἅπαντα τεθολώκασιν. οὐ βαλεῖς πάλιν
Εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πλυνεῖς, μὴ φῶσί σε
Δωριάς ἀλλ' οὐδὲ σηπίας εἰληφέναι.

Primus verſus ſic emendandus, Τὰς σηπίας δὸς πρῶτον. Ἡρακ. ſimiliter verſu ſexto ἀπόδος. Vidẽtur fuiſſe viuæ ſepiæ de quibus hic poeta. quas cum prehendit emptor: illæ atramento ſuo & illum & ſe inquinant. quod poeta dixit, ἅπαντα τεθολώκασι. Ideò petit emptor à vẽditore vt ipſas in mare proiiciat abluendas: ne, inquit, cepiſſe dicaris non ſepias, ſed δωριάς. ſed hæc vox corrupta alterius locum occupat. nam interpretum ſomnia vigilantibus nõ poſſunt placere. Sententia hanc aut ſimilem huic ſcripturam flagitat, Σκῶρ μᾶλλον ἢ σηπίας εἰληφέναι. vel Ἀποπατὸν ἢ χέσ. Sequentia ita concipi debent:

Τὸν κάραβον δὲ τόνδε πρὸς τὰς μαινίδας
Ἀπόδος· παχύς γε νὴ Δί', ὦ Ζεῦ! τίς ποτε
Ὦ καλλιμέδων σε κατέδετ' ἆρα τῶν φίλων.

Scripſimus minuſcula litera initiante nomen καλλιμέδων. Nam ea vox hoc loco locuſtam ſignificat, eſtque planè idem ac κάραβος. Callimedum orator fuit Athenis, vt toties dictum, cui cognomen Κάραβος. comicus alterum nomen alterius loco vſurpauit μεταληπτικῶς. In quo venuſtatem eſſe non tranſlatitiam fatebuntur, qui erunt harum rerum idonei iudices. Multa poetæ interpretes de hoc genere μεταλήψεως, & Strabo etiam aliquid. Aliter longè hic docti: ſed non debuerant. Verſu 12. ſcribendum, Καὶ τὸν Σινώπης γόγγρον, ἤδη τραχυτέρας Ἔχοντ' ἀκάνθας. Petulantia comica Calliſthenem perſtringit, vt vetulæ Sinopes amatorem: quam ne in extremo quidem ſenio artem deſiiſſe, Anaxilæ verſus docent libro 13. αἱ Σινώπη δ' αὖ συνιέντες ὡς ὕδρα συνοικεῖ νῦν, γραῦς μὲν τὸ πρῶτον. In effeta anu γόγγρον appellat eam partem, quam alij poetæ κῆπον, λειμῶνα, χοῖρον. 15. verſum corrige, & ſcribe, — ἀλλὰ κίθαρον, εἴπερ ὄντ' ἂν ἴδῃ τὰς χεῖρας οὐκ ἀφέξεται. *Smigolas* *hic*, inquit, *quæcumque citharum viderit, in eum manus iniiciet.* 19. corruptiſſimus eſt, Ἀνδροταγέστων κωβιὸν πεπληθότ' ἐν. Vel cęcus, propè dixerim, videat ſcribendum. Ἀνδρῶν δ' ἄριστον Κωβιὸν πηδ. quanquam in codd. optimis inuenimus ἀνδροταγέσχον. quod minus placet. Ludit poeta, & gobionem piſcem non ſuo nomine appellat, ſed cuiuſdam Gobionis viri Athenienſis de quo habes non multò poſt. Hunc aliquando Pythionice amatorem habuit. ideo addit iſtę, Gobionem hunc Πρὸς Πυθιονίκην τὴν καλὴν πέμψαι με δεῖ. ſed meretrix non diu Gobionem amauit: quin mox inſuper habuit, & ad diuitis cuiuſdam ſalſamentarij filios animum conuertit. Declarant iſta maniſeſtiſſimè, ſi modò ſcribantur rectè: hoc nẽmpe modò. ἀλλ' ὅμως οὐ γεύσεται. Ἐπὶ τὸ τάριχός ἐστιν ὡρμημένη γάρ. quamuis (ait) gobius quem ad Pythionicem mittit eſt pinguis ac ſucculentus (errant, qui illa mutant, Ἁδρὸς γάρ ἐστι.) illa tamen, ſcio, ipſum habebit deſpicatui: nam ad ſalſamentum ſuum iam animum & amorem tranſtulit. Athenæus ipſe explicat ſtatim. Poſtremò ait poeta.

Ἀφύας δὲ λεπτὰς τάσδε καὶ τὴν τρυγόνα,
Χωρὶς Θεανοῖ εἰ δ' εὕθη κ' αὐλιῤῥόπως.

legendum: εἰ δ' εὑρεθῇ γ' ἀντίῤῥοπος. *ſi inuenietur paſtinaca æqui ponderis.* Iocus videtur eſſe in paruam Theanus ſtaturam. Pænè prætererieram Smigolam de quo hic auctor, & Antiphanes etiam in præcedentibus verſibus, corrupto nomine, ſic nuncupari. nam verum eſt. Μισγόλας, vt ſemper in Æſchinis libris. Heſychius, μισγόλας, θόρυβος, ſed hic proprium eſt viri nomen, aut vt in Excerptis Σμισγόλας, quod Ἀττικώτερον eſt. ſimili errore σμίγυλαξ alio loco offendimus, pro μισγόλαξ aut σμισγόλαξ. De hoc Miſgola poſtquam recitaſſet dipnoſophiſta Æſchynis verba quibus ait, ipſum circa muſicam & citharœdos ἐσπουδακέναι δαιμονίως, ſubiiciuntur Teleclidis è Phaone verſus hi, ὁ Σμιγύλας (ſcribe Σμισγόλας) οὐ μετέσιναι σοι φαίνετ' Ἀνθέων τοῖς νέοισιν ἠρεθισμένος. vbi ſi poſtrema vox nihil aliud ſignificat quàm quod interpretes exprimunt, qui vertẽre *irritatus*. neſcias quò hic locus pertineat. Enimuerò ſi antecedentia legimus non ſomnolentè, facilè intelligemus probatum iſſe auctorem Miſgolam tibicinibus & inſtrumentis muſicis fuiſſe deditiſſimum. Vocem igitur ἠρεθισμένος interpretemur opus eſt, nõ *ſtimulatus*: ſed καταυλούμενος καὶ ψαλλόμενος ἢ κιθαριζόμενος, cantu oblectatus, aut tibiarum flatu. Nam & ἐρέθειν ᾠδαῖ pro *canere* obſeruauimus dixiſſe Theocritum in Piſcatoribus: — ἐκ βλεφάρων δ' ὕπνον ἀπωσάμενοι σφετέραις φρεσὶν ἤρεθον ᾠδάν. & ἐρεθίζειν pro *ſuſurro oblectare*, apud Anacreontem. Παρὰ δ' αὐτῷ ἐρεθίζει Πηγὴ ῥέουσα Πειθοῦς. Idem poeta vt refert Athenæus, Muſicam dixit eſſe συμποσίων ἐρέθισμα, γυναικῶν ἠπερόπευμα. id eſt, *conuiuiorum oblectamentum; mulierum deceptionem.* propriè ita vocatur æmulatio plurium muſicorum, & ex ea manans voluptas. Chorus apud comicum in Ne-

bulis laudans Athenas, ait, verè ibi eſſe εὐκελάδων χορῶν ἐρεθίσματα. ſcholiaſtes explicat, ἁμίλλας, ἢ ὄργανα μυσικά. Scribe, Τὸν Σμινδυρίδαν· οὐ γὰρ κιθαρῳδὸς εἰμ' ἐγώ. vel metri modulus in hoc & ſuperiore ſenario doceat ſic debere ſcribi hoc nomē. [Qui ſuperioribus in locis τερετίζειν & τερέτισμα putant reſcribendum, non habent me aſſentientem.]

CAPVT V.

Nicoclis Acarij. *Pythionica amatores cur* Scombri *dicti.* ἅλμη ἀγρία. ὄψον, *piſcarium forum.* καταιγίζειν εἰς τοὔψον *vel* εἰς τὴν ἀγοράν. *piſces oleo* ἀλείφειν καὶ λέειν. ὀρνίθειος ζωμός. *Androcydis* ὀψοφάγου *tabula de Scyllæ piſcatione. Timothei* Charon ὁ ἐκ Νιόβης. *Charonis* πορθμὸς *aut* πορθμεῖς. γαστὴρ ἐπιθυμητὴ *ex cholera morbo. larus. Syrorum à piſcibus abſtinentia. alia item multa.*

PYTHIONICEN amaſſe Chærephili ſalſamentarij filios, probatur duplici teſtimonio Nicoclis comici, ex *Acariis.* obſcurus hîc poeta: drama iſtud illud obſcuriſſimum: menda codicis, opinor, non obſcura. Suidas qui diligentiſſimè comicos veteres ex Athenæo commemorauit, & pleraſque eorum fabulas, Ακαρίων non meminit, ac ne poetæ quidem huius nomen poſuit. Athenæus quoque neque poetam hunc, neque fabulam hanc laudat alibi. Quid multa? Scribendum cenſeo, ὡς Τιμοκλῆς ἐν Ικαρίοις φησί: Timocles ex hoc ſcriptore & Suida, notiſſimus. *Icarios* autem illius & noſter citat aliquanto poſt: & Suidas agnoſcit, inter eius fabulas: Anytus cuius in priore teſtimonio mentionem facit Nicocles, is videtur eſſe quem accuſatio Socratis omnibus notum fecit. Hunc ait ita à Pythionica ſolitum inuitari ὁπόταν Χαιρεφίλου τοὺς δύο σκόμβρους ξενίσῃ μεγάλους ἡδομένη. non ſine cauſſa malit aliquis μεγάλως. ſed ſtare poteſt quod editur. perpetuū ſtolidorum cōuitium, vt vocentur *magni.* tales erant iſti Pythionicæ amatores: ſtolidi, inquam, inſipidi, inſulſi: vnde etiam *Scombrorum* cognomen inuenerunt: quod virus ſalſamentorum redolerent, ſalſis muriaticis ſimiles, de quibus Plautus, Pænulo:

Soror cogita amabo, item nos perhiberi
Quaſi ſalſa muriatica eſſe autumantur:
Sine omni lepóre, & ſine ſuauitate.
Niſi multa aqua & diu macerantur,
Olent, ſalſa ſunt, tangere vt non velis: itē nos ſumus
Eiuſmodi mulieres ſunt inſulſæ
Admodum atque inuenuſtæ ſine mūditia & ſumtu.

Ex hoc elegantiſſimo loco intelligimus, cur σκόμβρους poeta hic, atque alij vulgò appellarint Pythionicæ amatores: perinde enim eſt ac ſi eos vocarent ταρίχους vel ἅλμην, quemadmodum alibi loquitur Athenæus, & nos ſuo loco expoſuimus. atque adeò hic ipſe poeta in verſibus qui ſequuntur, eoſdem illos fratres vocat ταρίχους καὶ ταῦτα ἀναλτοὺς καὶ πλατυρρύγχους, ſalſamenta, & quidem inſulſa, ac deformia ob naſi latitudinem. τὴν ἅλμην appellat ἀγρίαν Axionicus infrà hoc libro: quia muria tetrum virus ſolet exhalare. vnde etiam dicitur libro tertio τάριχος βρωμώδης. In ſexto etiam Cerybion quidam Σκόμβρος nominatur iſto verſu Alexidis, Ἔπειτα Κόρυδος, Κωβίων, Κηρυβίων ὁ σκόμβρος. ſed Chærephili iſtius filiis maximè hoc cognomen adhæſit. Alexis in Epidauro,

Τοὺς Χαιρεφίλου δ' υἱεῖς Ἀθηναίους ὅτε
Εἰσήγαγον τάριχος ὡς καὶ Τιμοκλῆς
Ἰδὼν ἐπὶ τῶν ἵππων δύο σκόμβρους ἔφη
Ἐν τοῖς σατύροις εἶναι.

In proxima Nicoclis ecloga, quarto verſu ſcribit Dalec. ὅμως δὲ δύναταί σοι χελιδόνος σαρδίνας. nihil melius poſſum excogitare. quanquam & σαργίνας inter ſpecies mugilum inuenies. Sequuntur iſta, Διαπόρους γὰρ τυγχάνει ἔχουσα, καὶ συνέστη αὐτοῖς † δ' εἰς δυσίν: vnde fecit Dalec. καὶ συνέστι ταρίχοις δυσίν. quæ vera lectio eſt, aut iſta certè [quā excogitauit illuſtris Scaliger è veſtigiis corruptæ nō longè abiēs: καὶ συνέστι σαπέρδαις εἰς δυσμάς: toto die ad ſolis vſque occaſum rem habuit, cum ſaperdis, id eſt, ſaperdas eſitauit. συνεῖναι σαπέρδαις, vt ὁμιλεῖν cibo, quod antè expoſuimus.] Mox ſcribi malim, Ἄλεξις ἐν Κρατεύᾳ ἢ φαρμακοπώλῃ. cauſſam antè expoſuimus. In eo Alexidis loco rectè libri omnes, Ἄς οἶδε Μελάμπους ὃς μόνος τὰς Προιτίδας: nec ſcio vnde ſit, quod legitur in Latino textu *Melanthus.* Taceo Græcorum de hoc teſtimonia. adeatur ad Seruium ſuper illo, *Prætides implerunt falſis mugitibus agros.* Notum eſt ſolitos Athenienſes varia fora, aut fori partes, de nominibus rerum quæ ibi vænales proſtarent, nominare. Sic paſſim accipi debent apud ſcriptores Atticos εἰς τοὔλαιον, εἰς τὰς χύτρας, εἰς τὰ σκόροδα, & quod vſitatiſſimū, εἰς τοὺς ἰχθύας, hoc eſt, *forum piſcarium*: quod & ἰχθυόπωλις & ὀψόπωλις ἀγορὰ, aut ſimpliciter ὄψον. Nam omnino interpretari debes ὄψον *forum piſcarium* in iſtis Alexidis, quæ auctor ſubiicit,

Ἀγορανόμος ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι σύ
Ἵνα Καλλιμέδοντ' εἰς τοὔψον, εἰ φιλεῖς ἐμὲ,
Παύσῃς καταιγίζοντα, δι' ὅλης ἡμέρας.

breuiter poeta Callimedontem, magnum gluttonem piſces vorare, procellæ comparat, quæ in forum piſcarium incumbēs omnia euerrat cum puluiſculo, nedum annonam excandefaciat. Ita accipiendum eſt verbum καταιγίζειν. atque vt καταιγίζειν εἰς τοὔψον Alexis hic dixit, pro *forum piſcarium procellæ inſtar turbare.* ſic in Demetrio καταιγίζειν εἰς τὴν ἀγοράν, poeta idem. cuius verba ſunt cum ſuperioribus conferenda.

Τούτοις Φάϋλλος προσγέγονε, χειμὼν τρίτος.
Ἐπὰν γὰρ ἐκνεφίας καταιγίσας τύχῃ
Εἰς τὴν ἀγορὰν, τοὔψον πριάμενος οἴχεται.

Scribe in Eubuli ecloga, Ἕτεροι δὲ τοῖς θεοῖσι vel Ἕτεροι δ' ἱππαροῖσι. & τεμαχίτας, cum M S S. per ι, non η. In iis quæ ex Theophilo τὸ πατρὸς alterius vocis, vt videtur locum occupat. Deinceps enumerantur quidam ὀψοφάγοι, id eſt, *piſciuori*:

que

quo in catalogo primus recenſetur Antagoras. Ἀνταγόρας, inquit, ὁ ποιητὴς οὐκ εἴα τὸν παῖδα ἀλεῖψαι τὸν ἰχθὺν, ἀλλὰ λοῦσαι. Dalec. verba ἀλεῖψαι & λοῦσαι tranſtulit alterum in alterius locum: non video quid ea ratione vigoris afferatur languenti ſententiæ. Quid ſi ita interpretemur? Antagoram puero ſuo ſolitum præcipere, vt piſces quos ſibi pararet, non oleo inungeret, vt fieri amat, ſed oleo lauaret, λούειν, maius eſt aliquid, & ſumptus certè maioris, quàm ἀλείφειν. An eo modo gratia aliqua piſci concilietur, viderint μαγείρων παῖδες. Si ita eſt, ſcribendum, οὐκ εἴα τὸν παῖδα ἐλαίῳ ἀλεῖψαι τὸν ἰχθὺν, ἀλλὰ λοῦσαι. quæ ſubdita eſt de eodem Antagora & Antigono rege hiſtoria extat in Apophthegmatis & Sympoſiacis Plutarchi. Dein refertur eiuſdem Antagoræ dictum, quo negabat ſe vel matris fidei commiſſurum iuſculum vbi gallina coxiſſet. ἐγὼ δὴ ἄν ποτε τῇ μητρὶ ὀρνίθειον ζωμὸν πιστεύσω; id eſt, *Egóne vt matri meæ gallinaceum iuſculum credam?* Interpretes ὀρνίθειον putarunt eſſe idem ac πτηνὸν, & *volucre iuſculum* nobis exhibent. O rem ridiculam, & nimis facetam! Secundus inter piſciuoros refertur Androcydes pictor, qui præ amore piſcium, eximiè ac γραφικώτατα pinxiſſe dicitur τοὺς περὶ τὴν Σκύλλαν ἰχθῦς. Tabulam hic ſummo artificio elaborauerat, cuius argumentum ſumpſerat ex his poetæ verſibus de Scylla,

Αὐτοῦ δ' ἰχθυάᾳ σκόπελον περιμαιμώωσα
Δελφῖνάς τε κύνας τε, καὶ εἴ ποτε μεῖζον ἕλῃσι
Κῆτος, ἃ μυρία βόσκει ἀγάστονος Ἀμφιτρίτη.

Expreſſerat igitur in ea fabula Androcydes Scyllam piſcantem, & variorum piſcium effigiẽ, colorem, & ἤθη, quæ quidem penicillo pote eſt indicare. Ac ſcribit etiam Plutarchus, quod piſcibus mirificè oblectaretur, eo factum eſſe, vt ἐμπαθέστατα καὶ ζωτικώτατα piſcationem hanc repræſentaret. Sed malè accepit Androcydes poetæ verba: nam etſi vſus eſt verbo ἰχθυᾶν, quod propriè ſignificat *piſces capere*: tamen apud Homerum Scylla non piſces captat: ſed ſolùm delphinos, canes marinos, & cetos alios, qui appellatione ἰχθύων non continentur. Hæc quorundam ex antiquis criticis ſententia eſt. Tertius in ὀψοφάγων albo eſt Philoxenus Cytherius: de quo multa in his libris. Machonis ſeptimus verſus claudit vt vulgò ſcribitur, Κακῶς σφόδρ' ἔχειν ὑπ' ἰατροῦ τινός. ſtabit ſi ſcribas plenè σφόδρα & ὑπό τινος. In 19 Timothei Charon ὁ ἐκ Νιόβης non illud eſt, quod docti volunt. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ſed eſt alluſio ad locum Timothei *Niobe* inſcriptam, vbi erat Charõ inter alias tragœdiæ perſonas. Poeta hic parum habitus ingenioſus, & multũ ψυχρός. Ideò certatim illum vrbani ſcurræ irriſerunt. Eiuſmodi eſt Dorionis crumatopœi illud non multo antè, Dorion, ait, καταγελῶν τοῦ ἐν τῷ Τιμοθέου Ναυτίλῳ χειμῶνος ἔφασκεν, ἐν κακκάβᾳ ζεούσᾳ μείζονα ἑωρακέναι χειμῶνα. Tale eſt etiam quod capite 11 ſumus dicturi. Sed Machonem audiamus, qui morientem Philoxenum ita facit alloqui medicum à quo interpellatus fuerat, ὁ Τιμοθέου χάρων σχολάζειν μ' οὐκ ἐᾷ, οὐκ τῆς Νιόβης· χωρεῖν δὲ πορθμὸν ἀναβοᾷ. Καλεῖ δὲ μοῖρα νύχιος, ἧς κλύειν χρεών. *Timothei*, inquit, *Charon, ex Niobe, otiũ mihi non concedit: ſed abire ſuam cymbam inclamat.* πορθμὸν nominat Timotheus quàm alij πορθμίδα. ſed vereor vt hoc perſuaderi cuiquam poſſit Græcè docto. Itaque ſcribendum, χωρεῖν δὲ πορθμίδ' ἀναβοᾷ. Tolle ex iſto verſu, Ηὔξατο τρεῖς ἔχειν τὸν λάρυγγα πηχέων, voculam τὸν, quæ metrũ corrumpit. Elegantiſſimè dictum eſt Athenæo, Διογένης ὁ Κύων ὠμὸν πολύποδα καταφαγὼν, ἐπιθεμένης αὐτῷ τῆς γαστρὸς, ἀπέθανε. Vult dicere quod Sotades: cuius extat de obitu Diogenis Cynici verſus. Πολύποδα φαγὼν ὁ Διογένης ὠμὸν τέθνηκεν: & Diogenes Laertius in eadem hiſtoria, Diogenem cynicum χολερικῶς ληφθῆναι: & Cenſorinus quoque: *in choleram* inquit, *ſolutus eſt.* quod quid ſit, ſemel experti ſcimus, antè annos aliquot beneficio ſupremi numinis præſentiſſimo vitæ periculo perfuncti. Vim eius morbi appoſitiſſimo verbo auctor expreſſit. ἐπιθεμένης τῆς γαστρός. Eſt verò ἐπιτίθεσθαι, *inſtare & perſequi aliquem atque vrgere.* in idiotiſmo noſtro dicimus, *donner la chaſſe.* ἐπιτίθεται ἡ γαστὴρ dicitur, fluxa aluus quæ quieſcere non ſinit. Doctorum emendationes huius loci cur ſimplici huic interpretationi ante ponamus cauſſę non eſt [Scimus Ioſephum Scaligerum aliquando probaſſe, vt πυθομένης ſcriberetur. hoc eſt, ventre corrupto & putreſcente. vt apud poetam οὐ καταπύθεται ὄμβρῳ. & Heſychius πυθομένων exponit σηπομένων, ἀπὸ πύθω. Sed neque veriſimile eſt Athenæum pœtica illa & obſoleta voce vſurum: & noſtra expoſitio vocis ἐπιθεμένης, ita congruit naturæ morbi quem choleram dicunt, vt neglectio omnium librorum ſit ſollicitanda: neque eius vocis alia interpretatio ſit quærenda. Verbum hoc in genere de iis accipitur, quæ moleſtam habent acceſſionem, & infeſtam: ſic ignis gehennæ miſeris ἐπιτίθεσθαι dicitur. Chryſoſtomus ad Theodorum lapſum: lib. ſecundo. οἰμώξομεν μέγα σφοδρότερον ἐπιτιθεμένης ἡμῖν τῆς φλογός.] Etiam illud Timoclis elegantiſſimum eſt. nec rectè interpretibus acceptum. de Hyperide celeberrimi nominis oratore Athenienſium,

Τοὺς ἰχθυοπώλας οὗτος ἡμῶν πλουτιεῖ:
Ὀψοφάγος ὥστε τοὺς λάρους εἶναι Σύρους.

Hyperides, ait, piſcarios noſtros ditabit: tantus enim piſcium vorator eſt vt illius cauſſa piſcium prædatrices aues, vt ſunt larus, gauia, mergus, & aliæ, fiant Syræ: hoc eſt, piſcibus abſtinere cogãtur vacuefactis maribus: adeò profunda eſt Hyperidis τοῦ ὀψοφάγου gula. Larum auem eſſe, quæ captura piſcium viuat, quis poteſt ignorare, qui Homeri ſaltem illa legerit?

Σεύατ' ἔπειτ' ἐπὶ κῦμα, λάρῳ ὄρνιθι ἐοικὼς,
Ὅστε κατὰ δεινοὺς κόλπους ἁλὸς ἀτρυγέτοιο
Ἰχθῦς ἀγρώσσων πυκινὰ πτερὰ δεύεται ἅλμῃ.

Rectè igitur exponi hic locus poteſt vt eum ſumus interpretati. Si cui tamen fidem veri excedere ſententia hæc videatur (quale enim eſt, ob

vnius

vnius helluonis ventrem maria eſſe exhauſta piſcibus?) poſſumus λάρυς interpretari de lurconibus aliis Hyperidi ſimilibus: quos omnes ait poeta factos Syros. Abſtinuiſſe Syros piſcium eſu, ſi non didicerant interpretes, qui Hyperidem falsò produnt nobis Syrum, ex Diodoro, Strabone, Hygino, & Arati Græcis Latiniſque interpretibus: ſaltem [è Xenophōtis primo Aſcenſus Cicerone D.] Athenæo diſcerent, cuius ſunt verba hoc ipſo in lib. non longè hinc, συλλήβδην διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ τιμὰς τῶν ἰχθύων ἀπεσχημένοι. Addit, Καὶ ἐν Ιχθύσι δὲ ὁ αὐτὸς ποιητὴς φησὶν, Τόντ' ἰχθυόεντα. Præferemus quæ ex iſto loco ſcripta offendimus in Excerptis: nam aliud nihil poſſumus amplius. Καὶ ἀλλαχοῦ, τόν τε ἰχθυόεντα ποταμὸν τὸν περὶ αὐτὴν περάσας, ὃς μισθωτὸς ἀεὶ διὰ τὰ πεδία τοῦ διδόντος. cætera quæ in noſtris libris habentur, & ille vir pro conclamatis habuit, & nos emendare quiti non ſumus.

CAPVT VI.

Κομίξας Doricum. Timæi in Ariſtotelem calumnia. Athenienſium θαλαττοκρατία. εἰσπλεῖν. Neſiarchi *Athenienſium: παραπομπή. νόμῳ καταλείειν.* Euphanes. *Leuconis comœdia. Φράτερες. Pherecratis* Petala. *Diocles ὀψοφάγος. Iubæ regis epigramma variè emendatum & illuſtratum.*

"ΑΛΛΟΝ δ' ἰχθὺν μεγέθει πίσυνόν τινα. *alium piſcem magnitudine ſua fretum*, id eſt, permagnum & validum, dictio poetica & Ionica, πίσυνος. at interpres, διαπηχυαῖον. κομίξας Γλαυκὸς ἧκεν ἐν πόντῳ γαλεός. Probabiliter Dalec. ἐκ πόντου γαλεόν. illud κομίξας, Doricum, vt multa apud Theocritum. Φέρω κατ' ὤμων τινά. Fortaſſe, κατ' ὤμων νιν. & pro λιάσμασι lego λιπάσμασι, in iſtis, ἡ τῆς ἀγρίας ἅλμης λιάσμασι σῶμα λιπάνας. quid enim eſt λιάσμασι? nam quæ de illa ſcriptura docti viri ſcripſerunt, non probo ἅλμην ἀγρίαν expoſuimus ſuperiore capite. Et pro κ' ἀμφὶ τρίχας ἀγάλλη, ſcribendum, ἀμφὶ τρίχη γ' ἀγάλλη. Maledicentiſſimo hominum Timæo Tauromenitæ qui ſcriptum reliquit Ariſtotelem gulæ fuiſſe deditum & ὀψοφάγον, quantū tribuendum ſit ad Diogenem Laertium pridem docuimus. Sapientes non dubitabunt. ſcio falſiſſima eſſe omnia quæcumque de diuino viro Epitimæus iſte muginatus eſt.) ὁ παρέσει τῆς Ἀρχεστράτου λιχνείας ἐμφανίσαι ὑμῖν. Lege ἐκ τῆς Ἀρ. id eſt, *quod licet vobis palam facere ex Archeſtrati cupediis.* ſic vocat Archeſtrati Gaſtrologiam. In eo libro docuerat poeta inter alia etiam hoc: quæ pars in quoque piſce optimè ſaperet. qua de re extant libro ſuperiore in glauco, loci aliquot veterum poetarum. Videtur Athenæus cum hæc ſcriberet, Archeſtrati librum non habuiſſe ad manum, ſed excerpta ſolùm ſua: in quibus cum nihil reperiret de capite mugilis, ad ipſos Archeſtrati libros nos reiicit.

Τῆς μὲν θαλάττης αἱ πεποιηκότες τινὰς ὑμῶν, αἰ. id eſt, *Indignum facinus eſſe, quoſdam è vobis*, ô Athenienſes, *imperium maris huic ciuitati vindicare, atque in eam rem multos ſumptus publicè fieri: & tamen nihil propterea piſcium in vrbem importari. Fruſtra igitur præfectos noſtros in inſulis habemus.* interp. ἡμῶν pro ὑμῶν. res eòdem redit. De Athenienſibus autem poeta loquitur: quos ſcimus θαλαττοκρατῆσαι, & maris imperium tenuiſſe annos 75. ſemper autem conatos id ſibi aſſerere & vindicare. Inter cætera commoda quæ ἡ θαλαττοκρατία afferebat, fuit hæc, τὸ ὄψον εἰσπλεῖν, vt hic dicitur ab Antiphane: hoc eſt, quod ex ſubiectis inſulis piſces Athenas importabantur. Ita debent illæ voces exponi. εἰσπλεῖν dicuntur non ſolùm naues cum portum ingrediuntur, ſed & merces cum in aliquem locum nauibus importantur. Sed deeſt verſui pes vnus ὄψον δὲ μηδὲν εἰσπλεῖν μηδὲ χοῦ. ſcribo, ὄψον δὲ μηδὲν ἐνθάδ' εἰσπλ. Νησιάρχους. Antiphanes vocat inſularum præfectos Athenis eò mitti ſolitos, cum ait, Τί ἂν ὄφελος τῶν νησιαρχῶν εἴη; at viri docti emendant τετραρχῶν hoc ſcilicet mendare eſt. δεῖ νόμῳ καταλεῖσαι τινὰ, παραπομπὴν ποιεῖν τῶν ἰχθύων. verte *Oportet lege cauere vt teneantur qui præerunt cumque inſulis, tutam piſcium importationem præſtare.* παραπομπὴ eſt propriè deductio vel honoris, vel præſidij cauſſa. Hac notione accipi poteſt iſto loco: vt ad neſiarchas referatur: ſed aliquando παραπομπὴ eſt idem ac κομιδὴ, *inuectio alicuius rei.* quo etiam modo accipi hic poteſt, ſi ad ipſos inſulanos referimus: νόμῳ καταλείειν elegantiſſimè dictum, pro lege comprehendere & ſancire. Εὐφάνης δ' ἐν Μούσαις. Tam incognitus mihi hic Euphanes, quàm ille Aphanes de quo libro ſuperiore, capite ſexto.

Τίς φησιν εἶναι δεινὸς ἐκ κοινοῦ φυγεῖν. Ridicula lectio. φαγεῖν ſcribendum: & ita edi volueramus. Paraſiti hominis hæc deſcriptio eſt. Itaque ſubiicit poeta conuenienter his, πλὴν Κόρυδος ἢ Φυρόμαχος, ἢ κοίλου βία. Paraſiti fuerunt Corydus & Phyromachus, de quibus libro ſexto: neque aſſentiendum interpretibus, qui iſtos putant notari vt μολγοὺς, & fures pecuniæ publicæ. ſed huius verſus poſtrema ſunt corrupta. Fortè, ἡ κοινοῦ βία: *Phyromachus populi violentia.* id eſt, qui iura populi cum violentia tutari ſolet. ex iis quæ de Phyromacho narrantur libro ſexto, apparet fuiſſe hominem impetuoſum & violentum. Habuiſſe autem & populum Athenienſem ſuos paraſitos, ſatis alibi demonſtratum eſt. In Huraldino codice, ſuperducta virgula voci κοίλου, proprium id viri nomen eſſe deſignat. Erit igitur Homerica phraſis, imò periphraſis, ἡ Κοίλου βία, pro Cælus: vt βίη Ἡρακλῆος. & ſimilia.

Κωμῳδοῦσιν αὐτὸν ἐπὶ ὀψοφαγίᾳ Λεύκων ἐν Φράτερσι. Leuconis comœdiam Suidas commemorat, cuius fuit titulus Φράτερες. ſed ſcribendū in Suida Φράτερες. nam in illius commentariis legimus alibi, Πασπάτης, οὗτος πολλὴν ἐλάττωσιν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπεμψε δῶρα. Λεύκων Φράτερσιν. Ἀπὸ ὁ Μεγακλέους υἱὸς τοῦ Πασπάτου ὁ Τρίβολος τὰ χρήματα κατεδήδοκε

διδόναι. φράτηρ antiquioribus Grecis idem ac poſterioribus φράτωρ. Addit, καὶ Φερεκράτης ἐν Πετάλῃ. Verte, & *Pherecrates in Petala.* Pollux libro 7. cap. 30. ἀπὸ δὲ πίθου ὁ πιθών. Φερεκράτης εἰπόντος ἐν Πετάλῃ, κἀκ πιθῶνος ἤρυσεν ἄκρατον. & lib. 10. cap. 20. ex eadem fabula profert hunc verſum, Κύλικα τίλην μελαναιγῆ αὐτόσμιον ἤντλουν διὰ χώνης. Priſcianus lib. 18. *Pherecrates* ἐν Πετάλοις, ὡς τι κακὸν ἐδέ. Lego, ἐν Πετάλῃ. vide Harpocrationem in κοινωνίταις. meminit etiam Heſychius in Μετάλλων. Diocles qui inter piſcium auidos nepotes mox nominatur, medicus ille eſt, opinor, ex cuius ſcriptis præclara multa in hoc opere deſcripta. cõiecturam facio ex ipſa quæſtione quæ illi propoſita fuiſſe dicitur, πότερος χρησιμώτερος ἰχθὺς, γόγγρος ἢ λάβραξ. id eſt, vter piſcis eſt melior, & ad valetudinem conducibilior. Sequitur epigramma regis Iubæ in Leonteum hiſtrionem tragicum, ὅτε κακῶς τὴν Ὑψιπύλην ἐπεκρίνατο, id eſt, *cum malè Hypſipylen ſaltaſſet.* Hæc eſt Hypſipyla Lemni regina, quæ ob pietatem in patrem Thoantem, celeberrimum nomen in fabulari hiſtoria nacta eſt. Porrò pridem factum eſſe cum deprauatum eſt regium hoc epigramma, Hœſcheliana Excerpta arguunt. Quare digniſſimi venia ſunt interpretes, qui in his tenebris cæcutierũt, & ab auctoris mente ὡς ἑκαστάτω aberrarunt. Non omnibus licet Corynthum adire. Ipſi an fœliciores fuerimus, doctorum iudicium eſto. Hoc quidem affirmare non dubitauerim, Iubæ mentem ſi non peruiſam, certè viſam eſſe nobis: licet emendationes noſtras pro veris & certis vẽditare nolimus. Verùm ad rem. Facit Iuba Leonteum loqui poſt infœliciter actam Hypſipylam. Petit autem à ſpectatoribus qui teſtes fuerant illius inſcitiæ, & viderant διαμαρτάνοντα, ne ſe propter vnam Hypſipylen ſaltatam infœliciter, tam artis ſuæ rudem ſemper fuiſſe putẽt. fuit namque tempus, ait Leonteus, cum ego inter hiſtriones qui ſunt Διονύσου τεχνῖται excellerem, & Baccho gratus eſſem: qui profectò de cuiuſquam voce & artificio toto hiſtrionico non iudicat Midæ auribus, hoc eſt ineptè & imperitè. At poſtquam gulæ cepi me dedere, cibi quibus me ingurgitare ſum ſolitus, variè parati & multiplices, vocem mihi ademerunt, quam antè optimam habui. Sic ſantem inducit Rex Iuba hiſtrionem ſuum, & de ſua ingluuie ac voracitate fatentem. Qui ad verba Athenæi & ſcopum illius in deſcribendo hoc epigrammate attenderit, non negabit mihi, aut hoc omnino aut aliud quid parum diſſimile Iubam voluiſſe. ſed rationem interpretationis noſtræ reddamus. Ac primum ipſum epigramma proponamus vt eſt à nobis concinnatum,

Μή με Λεοντῆος τραγικοῦ τὸν ἀρείφατον ἦχον
 Λεύσσων Ὑψιπύλης, ἐς κακὸν ἦθος ὅρα.
Ἦν μὲν γάρ ποτ᾽ ἐγὼ Βάκχῳ φίλος· οὐδέ τινος δὴ
 Γῆρυν χρυσοβόροις οὔασιν ἠγάσατο.
Νῦν δέ με χυτρόποδες κέραμοι, καὶ τήγανα ξηρὰ
 Χήρωσαν φωνῆς, γαστρὶ χαριζόμενον.

In primo diſticho λεύσσων emendauimus ex libris, pro χεύσων quod ineptè editum. eſt autem ſenſus pro ſenſu poſitus λεύσων enim eſt, *ſpectans, videns.* atqui ſonus non vſurpatur oculis, verùm auribus. τὸν ἀρείφατον ἦχον fecimus ex illis. κεναρήφατον ἦχος, quod nihil ſignificat. Illud interpretamur, vocem malam corruptam & interfectam, vt apud Plautum, *interfecta hæc res eſt.* apud Ariſtophanem, τὸ τρύβλιον τέθνηκέ μοι pro κέκλασμαι fractum eſt, periit. & in codice Theodoſiano *interfectum negotium.* & multa his ſimilia. vel, vocem aſperam & bello conuenientiorem quàm theatro. nam ita etiam vox ἀρήφατος poteſt capi. ἦθος Ὑψιπύλης eſt vox qua vſus hiſtrio cum ageret Hypſipylam. ſed fuit cum diſtinguerem poſt λεύσσων, & nomen Hypſipylæ ad ſequentia referrem. hoc ſenſu: ſi malè egit hiſtrio Hypſipylam, noli propterea de nobili heroina malè ſentire, & ob inepti actoris peccata, illam putare ineptam aut ſtultam. Quarto verſu ἠγάσατο legimus conſentientibus membranis pro ἠγήσατο quod verſus non capit. χρυσοβόροις etiam pro χρυσοβόλοις emẽdamus. *aurinoras* Midæ *aures* eleganter, ſi quid iudico, appellauit, & poeticè, quę propter auri famem illi ſunt datæ. nota Midæ fabula. imperitum autem muſicarum rerum iudicem, Midæ aures habere hoc eſt aſininas, venuſtiſſimum dictum eſt: Perſius de Nerone, qui nec meliores verſus fecit, nec ſapiẽtius de aliorum carminibus iudicauit, quàm vixit, *Auriculas aſini Mida rex habet.* Quinto verſu per χυτρόποδας κεράμους & ollas fictiles, intelligit Iuba cibos elixos: per τήγανα ξηρὰ piſces τηγανιστοὺς, id eſt, *frictos in ſartagine.* In ſexto χήρωσαν ſcribimus auctoribus libris, non χώρησαν.

CAPVT VII.

Hermippi Μοῖραι. βελονοπωλίδες. *Platonis* Syrphax. *epigramma de Cleone piſciuora*, κιχλίζειν. *Cephiſadori* Sus. προσπεποίηται. προσπαθῆ. εἰσαγαγεῖν introducere. Νικολαιδὲς Μυκονίαι Μύκωνος & Μυκόνιος. ἡ Πισάτις. *Diana Elaphiæa, vel* Alphæa. *Strabonis locus.*

Οὐ δυνηθεὶς ἀπὸ τοῦ ἰχθύος ὃ ἤθελεν ἀφελεῖν τοῦ ἰχθύος. id eſt, *cùm non potuiſſet de piſce id ſolum carpere quod volebat.* non enim totum piſcem initio voluit capere, ſed partem tantum: verùm cùm piſcem frangere non poſſet, à quo fortaſſe aberat longius, totum ad ſe traxit οὐ προηγουμένως, ſed ex occaſione. deeſt μόνον in hac ſententia, vt ſæpe apud ſcriptores. At interpretes aliter, ſed perperam. Venuſtiſſimè autem vſurpatur & in diuerſum ſenſum torquetur hic verſus, Τὰ δ᾽ αἰπτεινοντ᾽ αὐτόχειρι πόλλυται. Sophoclis eſt ex Antigona. Locum deſcripſimus libro primo. στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ δαψιλῶς φαγών. Næ ſcriptura vetus haut paulò melior: στρέψας καὶ αὐτὸς καὶ δαψιλεύσας, φαγὼν ἀπῆλθεν. hoc vult enim: piſcem cuius pars ſuperior erat nudata, inuerſũ eſſe à Bione: qui

qui ſtatim id quoque latus in carne nudauerit, & comedere incipiens, tragicum verſum vſurpauerit, ἴτω δ' ἡ τ' ἀπὸ θεοῦ &c. ἐνδείδη ποιῶν αὐτῇ τὸ περίδειπνον ὀψοφάγοι. Melius ὀψοφαγοῖ, vel ὄψον φάγοι. ἀποπυρίδας ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐνήγιζεν αὐτοῦ. quod in ſacrificiis deorum θύειν, in mortuorum parentationibus dicitur ἐναγίζειν, *adolere & ſacrificare*. quid ſit ἀποπυρίς, expoſuimus cap. tertio. Μοίρας fabulam Hermippi vnde probatur Nothippi tragici ὀψοφαγία, laudat Pollux libro ſeptimo: τὰς δέ γε βελοπώλιδας εἴρηκεν Ἕρμιππος ἐν Μοίραις: ſcribi malim. βελονοπώλιδας. multa enim inducunt me vt ſenſiſſe putem Hermippum de mulieribus quæ acus ad opera Mineruæ, aut ad ornandum, (Græci βελόνας κομμωτρίας nominant) potius quã de telarum venditricibus, neſcio quibus. Iuuant alij ex eadem fabula loci in eodem ſcriptore, vt libro decimo, capite 31. ἐν Ἑρμίππου Μοίραις, ῥάμμ' ἀπεκλάσας. & ſtatim, καὶ βελονίδες ὡς Ἕρμιππος ἐν Μοίραις. Qui autem ex ea comœdia hic deſcripti ſunt ab auctore verſus, anapęſtici ſunt, ita digerendi.

Εἰ δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων τῶν νῦν τοιόνδε μάχεσθ',
Καὶ βατὶς αὐτῶν ἡγεῖτ' ὅπλη μεγάλη, ἢ πλευρὸν ὕειον.
Τοὺς μὲν ἄρ' ἄλλους εἰκὸς ἦν ἔχειν, πέμπειν δὲ Νόθιππον
Ἑκόντα. εἷς γὰρ μόνος ὢν κατεβρόχθισεν ἂν τὴν
Πελοπόννησον ἅπασαν.

κωμῳδεῖται ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Σύρφακι. *Syrphacem* Platonis comici laudat Harpocration in καταστάσεις. Binominis ea fabula fuiſſe videtur Σύρφαξ & Μωμοθήρας Heſychius, παλινῳδία, τὸ σκῦτος. Πλάτων Σύρφακι ἢ Μωμοθήρᾳ, παλινῳδίαν παίσας αὐτοῦ καταβήσω. ſed fortaſſe diuerſæ fuerunt fabulæ, quia dicit καὶ non ἤ. Λάμπωνα τὸν οὐ βροτῶν ψῆφος δύναται φλεγυροδείπνου φίλων ἀπείργειν. Nemo hic de menda monẽdus, quæ ſoricinę naturę eſt. Ego lubens monear ab aliquo diligentiore quam ipſe ſim, quo loco legantur alibi in his libris iſta verba: legi enim ſcio, & probè memini aut fallor egregiè. Inde tollendę iſtę maculę Quantum meminiſſe poſſum ita ferè ſcriptum alio loco, τὸν οὐ βροτῶν ψόγος δύναται ἀσυμβολοδείπνου φίλων ἀπείργειν. Poſtea ſcribo, νῦν δ' οὐδ' ἄν τις ἐρυγγάνων βρύκει γὰρ ἅπαν τὸ παρὸν τρίγλη δὲ κἂν μάχοιτ'. Lacerum eſt Hedyli teſtimonium de Phædone: item illud de Agide. In fine tertij verſus ſcribe, ἀλλ' ἀπέκλασε. vt in M ss. Deprauatiſſimum etiam eſt epigramma de Clione piſciuora muliere: quod nos cùm pedibus manibuſque emaculare contenderemus, adhuc fruſtra fuimus. à libris antiquis leue aut nullum auxilium: ab Epitome nihil: cuius auctor primos verſus tres, & quarti partem, quia nihil in iis intelligebat, ſuas res habere iuſſit. In tertio tamẽ placet δισμὸν ὄν, potius quàm, θεσμόν. Poſtremum diſtichum fermè caret mendis:

Ἡμετέρη σὺ Μέδουσα· λιθούμεθ' ἅπαντα πάλαι που,
Οὐ Γοργοῦς, γόγγρου δ' οἱ μέλεοι λοπάδι.

Scribe in priore verſu, λιθούμεθα ὡς τὰ πάλαι που. & integrum diſtichum pręſtabo ſartum tectum. Aiunt guloſæ Cliûs conuiuæ, ſibi illam eſſe inſtar Meduſæ. adeò enim ſtupere ſe ad ſpectaculum voracitatis eius, congrum in patina comedentis, vt iis aſſimilentur, quos olim viſa Gorgo in ſaxa mutabat. Familiare eſt poetis, vt magnũ ſtuporem ita exprimant. Sic initio libri ſexti, ait helluo quidam ſe conſpectu piſcariorum, carò piſces in foro indicantium, lapideum ſtatim fieri, vt qui olim Gorgones vidiſſent, Ita verte: *Tu noſtra es Meduſa: in ſaxa mutamur, ô miſeri, vt olim* factum aiunt, *non quidem Gorgûs* capite, *ſed congri patina*. de hoc congro dixit verſu ſecundo. ὁ μὲν τὸν ὀφθαλμὸν κατέλαβεν, in oculũ glauci manum iniecit vt caput videlicet illi auferret, ac ſibi ſumeret: nam glauci optima pars cenſebatur caput, οἷος ἦν καθεδεῖν. ſimilis erat comedenti. Frequens apud Græcos dicendi genus. Boues qui piſcibus veſcerentur commemorant præter Athen. alij quoque: vt Strabo lib. 15. item Ælianus lib. 15. cap. 25. De proprietate animalium. ſimilia etiamquæ de Cypriis bobus fabulantur ichthyophagis & & ſcatophagis. Εἴρηται δὲ καὶ ὁ ὀψοφάγος ὡς ἕτεροι, καὶ τὸ ὀψοφαγεῖν. Mirum loquẽdi genus. Quare etiam docti mutarunt, legeruntque καὶ ἑτέροις. vel καὶ παρ' ἑτέροις. nos putabamus Athenæum voluiſſe dicere ὀψοφάγος, ita dici vt alia ſimilia vocabula puta, μονοφάγος, κρεωφάγος, τυροφάγος, ἰχθυοφάγος, & ſimilia his. Non diſplicet tamen altera ſententia. Verſus Ariſtophanis in eius libris ita ſcribitur, οὐδ' ὀψοφαγεῖν, οὐδὲ κιχλίζειν, οὐδ' ἴσχειν τὼ πόδ' ἐναλλάξ. at κιχλάζειν quod in noſtris eſt., Græcis non in vſu. & ita hunc verſum Plutarchus quoque in libro. Εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή. Scribendum poſtea, Κηφισόδωρός τι, οὐδ' ὀψοφάγος, οὐδ' ἀδολέσχης. *Suem* comici huius Athenæus libro 3. & Suidas nominant. Θεμιλ.ος ἡμῖν, προσαπτοπεπονθέναι τι δεῖ. Coquus loquitur, & ſe gulæ deditum prædicat: idque affirmat artis totius fundamentum eſſe. Cauſſa eius rei continetur verbo προσαποπεπονθέναι: quod ab interpretibus non intellectum, fecit vt integram ſententiam inſigniter deprauarent. At poeta hoc voluit debere coquum qui non eſt cibos corrupturus, ſed in arte ſua præſtiturus, προσαποπεπονθέναι τι, id eſt, tangi aliquo affectu erga cibos: vt de eorum bona conditura, non ex alieno pronunciet palato, ſed ex ſuo ipſius, & affectu proprio. Tum addit hic magiſter, eum qui rei iſti ſtuduerit, nunquam malum coquum fore. atque ita affectum eſſe. vocat habere καθαρὰ τὰ αἰσθητήρια. Iam intelligimus quid ſit προσαποπεπονθέναι. ſic accipitur nomen προσπαθὴς lib. 1. vbi dicitur Philoxenus προσπαθὴς ὢν τοῖς ὄψοις, id eſt, *piſcium auidus vorator*, qui lib. iſto paulò antè inter ichthyophagos eſt commemoratus. & fortaſſe melius ei loco προσαπαθὴς quàm προσπαθὴς conueniat. nam ſermonis Græci callentes concedent mihi aliud eſſe, προσαποπεπονθέναι τινὶ, aliud

προσπαθεῖν

προσπαθεῖν τινι. ille affectus eſt auidiſſimè fruentis, aut frui cupientis: hic cum quadam iunctus eſt miſeratione. Poſtremo verſu huiuſce ῥήσεως iocatur cocus, cum deſcripto cœnę totius apparatu, tandem aducit, Εἴσαγε διὰ πασῶν Νικολαΐδας Μυκωνίας. iocus eſt in διὰ πασῶν, quod genus loquendi eſt muſicorum. ſed longè aliter hic accipitur: Senſus enim eſt, tot numero introducẽdas eſſe meretrices præſtantiſſimâ formâ, quot ſunt conuiuæ: εἰσάγειν in ea re ſignatum verbum: vt apud Latinos *introducere*. vnde apud Ciceronem & Senecã *introductiones matronarum, & exoletorũ*. *Nicolaidas* vocat mulieres (ſi tamen publicę libidinis victimæ, ſunt mulieres) quæ νικῶσι Λαΐδα, Laidem forma ſuperant & laſciuia. ideo vocat Μυκωνίας, faciens alluſionẽ ad prouerbium quo notati Myconij, ſoliti ad conuiuia venire inuocati. Fuiſſe eumdem morem & iis quę corpore merebant, teſtis Plautinus paraſitus.

Iuuentus nomen indidit ſcorto mihi,
Eo quia inuocatus ſoleo eſſe in conuiuio.

Cæterum claudentem verſum redde ἀρτίποδα, ac ſcribe Μυκονίας per ο paruum. Scio ſcribi non ſemel Μυκώνιος, per ω lib. 1. itemque apud Suidã, & in libello Græcorum prouerbiorum: vbi etiã Μύκων iſta inſula nominatur. ſed apud geographos ſemper Μύκονος. ſic etiam in exemplaribus Clementis Alex. atque aliorum. Οἶδα δὲ καὶ τὴν ἐν Πισάτιδι γραφὴν ἀνακειμένην ἐν τῷ τῆς Ἀλφειώσας Ἀρτέμιδος ἱερῷ. *Habeo etiam cognitam illam picturam, quæ in regione Piſatide, dedicata eſt in Dianæ Alphiuſæ templo.* Legebatur τὴν ἐπὶ Σανίδι, mendoſè. ex re ipſa & antiquis exemplaribus, locum emendauimus. Interpretes vnde ſuam lectionem exſculpſerint, demiror. Erat autem in Piſatide ad Alphæi oſtium lucus & templum Dianæ, quam alij *Elaphiæam*, alij *Alphiæam*, vel *Alphiuſam* nuncupabant. Docet clarè Pauſanias in Eliacis: innuit breuiter Strabo libro octauo. Magni huius ſcriptoris verba recitare iuuat. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ Alphæi nempe, τὸ τῆς Ἀλφειωνίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστι (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. hæc ſcriptura eſt omnium exemplarium. ſed cum *Alphioniæ* Dianæ veterum nemo faciat mentionem: & cõſtet ex Pauſania Alphiæã Dianam ab aliis Elaphiæam fuiſſe dictam: non eſt dubitãdum ſcripſiſſe etiam Strabonem τὸ τῆς Ἐλαφιαίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφ. ortum id cognomẽ vt placet Pauſaniæ, à ceruorũ venatione: vt maluerunt alij, à muliere quadam, cui nomen Elaphio. Alterum ab Alphæo cognomẽ variè effertur ab auctoribus: aut ſcribitur certè variè. apud Strabonem Ἀλφειοῦσα. Athenæum, Ἀλφειῶσα. in Pindari ſcholiis Pythionicarum oda 2. Ἀλφειῶα. Pauſaniæ eſt Ἀλφειαία.

CAPVT VIII.

Ὀψωνεῖν, προσοψωνεῖν, & ἰχθυολογεῖν. ἕτερ' ἐξ ἑτέρων παραφέρων. Inſtitutum Syrorum abſtinere à piſcibus. Gatis *&* Atergatis, Aſtarte *&* Aſtartæ. *οὐ γινώσκειν ψήφους. ψελλὸν difficile ad intelligendum: λεβητοχάρων. Stratonici ſalsè dicta. Prou. οὐδεὶς μέγας σαπρὸς ἰχθύς. δυσωπεῖσθαι τὸ πολύμυθον. Formula in ſacris familiaris. Ἀκούετε λαοί.*

CVM multa de piſcibus eſſet locutus Democritus, quo ſatisfaceret Vlpiani Cituciti curioſitati, vela iam orationis ſuæ contrahens, τοσαῦτα inquit, καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσοψωνήσας, οὐκ ὀψοφαγήσων παρῆλθον, διὰ τὸν πάντα ἄριστον Οὐλπιανόν, ὃς διὰ τὰ Σύρων πάτρια καὶ ἡμᾶς τῶν ἰχθύων ἀπεστέρησεν, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρίας παρεισφέρων. Etſi hæc ſcriptura eſt omnium exemplarium, deprauatiſſima tamen eſt. Prima quidem verba planiora longè fuerint ſi ita potius concipiantur, τοσαῦτα καὶ αὐτὸς ὑμῖν προσωψώνησα. οὐκ ὀψοφαγήσων γὰρ ἦλθον διὰ τὸν πάντα ἄριστον Οὐλπιανόν. Conferenda hæc ſunt cum primis Democriti verbis: dixit enim initio, velle ſe προσοψωνῆσαι τοὺς ὀρυκτοὺς ἰχθύας. vt ἑστιᾶν λόγοις dicimus: ſic Democritus ὀψωνεῖν vſurpat pro *ſermones habere de piſcibus* ſiue ἰχθυολογεῖν. Infrà hoc libro, ταῦτα καὶ παρ' ἡμῶν ἔχετε ἄνδρες φίλοι. ὀψωνησάντων κατὰ δύναμιν τὴν ἑαυτῶν ὑγιεινῶς. & προσοψωνεῖν, pro *addere iis quæ dicta ſunt de piſcibus.* Latinè hic locus ſatis commodè verti non poteſt, ob paronomaſiam in vocibus προσοψωνεῖν & ὀψοφαγεῖν. Sed ſenſus eſt. Hæc ſunt quæ de piſcibus habemus adiiciẽda ante dictis: nam vti video, piſces eſurus huc non veni, propter Vlpianũ. Sequentia verba declarant, qua de cauſa, & quomodo Vlpianus impedierit cum hunc, tum alios conuiuas, ne piſcibus veſcerẽtur, cauſſa fuit, quia homo Syrus ex moribus gentis ſuæ, alios quoque voluit ab eſu piſcium auertere. modum impediendi declarant iſta, ἕτερ' ἐξ Ἐρετρίας παρεισφέρων. *alia ex Eretria clam inferens.* mirùm non expoſuiſſe auctorem, quænam iſtæ fuerint Eretriacæ cupediæ, quæ auidos piſcium, fecerint à pręſente & oculis illorum obiecta copia piſcium abſtinere. Ne multis lectorẽ morer: aio hæc eſſe corruptiſſima. Legebatur, ἰδ' ἐξ Ἐρ. auctoribus chirographis exempl. fecimus ἑτερ' ἐξ id quidem rectè: ſed nondum veram ſcripturam tenemus: quæ eſt hæc ſine controuerſia: ἕτερα ἐξ ἑτέρων ἀεὶ παραφέρων. *alia ſemper ex aliis inferens.* hoc eſt, alias ſemper quæſtiones poſt alias nectẽs & proponens: atque ita ſermonibus occupatos non habens, vt appoſitis piſcibus veſcendi non fuerit facultas. quàm bene Citucito iſta conueniant ſi pluribus dicendum putem, ineptus ſim. Deinceps explicat dipnoſophiſta vnde ſit hoc receptum in Syrorum mores, vt piſcium eſum abominentur. Gatim quandam fuiſſe reginam Syriæ quę hoc prima inſtituerit, & edicto cauerit. Nam quæ vulgò dicebatur *Atergatis*, ex ſententia Antipatri Stoici *Gatim* eſſe nominandam quoniam verò edictum à Gatide fuiſſet aliquando promulgatum, *Ne quis* ἄτερ Γάτιδος (id eſt, præter Gatidem) *piſces vellet eſſe.* ὑπ' ἀγνοίας τοὺς πολλοὺς αὐτὴν μὲν Ἀτεργάτιν ὀνομάζειν,

ἰχθύων ἢ ἀπέχεσθαι. *vulgus veritatis ignarum, ipſam quidem Atergatim nominare, à piſcibus vero abſtinere.* Hæc Athenæus ex Antipatro Stoico: cuius ſectæ homines nuſquam ineptiores quàm in ſcrutandis antiquorum vocabulorum cauſſis. Tam enim verum etymum iſtud eſt, quàm vera illorũ ſentẽtia qui Hieroſolyma dicta ſic eſſe tradiderunt, ἀπὸ τοῦ ἱερὰ συλᾶν. Incredibilis ſanè Græcorum hominum in hoc genere ſtupor, incredibilis confidentia. Certum eſt nomen Atergatis, vel vt alij ſcribunt Atargatis, corruptum eſſe ex Aſtarta. Nam Atargatis eadem quæ Derceto, Strabone teſte lib. 16. Derceto autem & Aſtartæ eiuſdẽ Deæ nomina ſunt. Atharam prius vocatam ſcribit geographus. ſed fortaſſe ibi legendum Ἀθάρα, nõ Ἀθαρα. Syrorum pura puta vox eſt עשתרת Ἀθάρα. quanquam in ſacris literis ſemper ſcriptum עשתרות *Aſtaroth*, numero multitudinis: quem & 70. interdum ſeruarunt, vt Iudicum capite ſecundo, ἐλάτρευσαν τῇ Βααλ καὶ ταῖς Ἀσθάρταις. Ephippi ἔπη de piſcibus portentoſæ cuiuſdam magnitudinis, miſſos facio: ſunt enim difficillimi ad emendandum, vt omnia iocularia, & quæ nihil niſi mera figmenta, omni veritate caſſa cõtinẽt. Mox in iſtis, Τοιαῦθ' ὑθλῶν δι' ἑτέρων καὶ ζῇ θαυμαζόμενος μετὰ μειρακίων. οὐ γινώσκων ψῆφον ἀριθμοῦ, laudo ſententiam Dalecampij, qui ζῇ οὐ γινώσκοντα ψῆφους interpretatur, alieno ſumptu viuere, & impenſarum rationem calculis non putare. Aut igitur ſic accipe, aut interpretare de homine imperitiſſimo. Græci enim de alienis ab omni cultu dicere ſoliti ἀριθμοῦ οὐκ ἐπίστασθαι. In Æſchili verſu è Prometheo vincto. Τοῦτο δ' εἶπέ τι ψελλὸν καὶ δυσδιόριστον, tranſlatione venuſta ψελλὸν pro obſcuro ponitur: quia parum intelliguntur qui balbutie laborãt. Quid apud vetuſtum poetam Cercidam ſignificaret vocabulum λεβητοχάρων, quo nomine hic à Cynulco hic afficitur Vlpianus, non facilè diuinatu eſt: neque ſatis ſcio an rectè ita noſtri codices. In Epitoma quidem hæc inuenimus: Λεβητοχάρης φησὶν ὁ παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ τούτῳ Οὐλπιανός. ſed auctor fortaſſe ſcripſerat λεβητοχάρης, *qui lebetibus gaudet*. ironia eſt Cynulci, ventrem & gulam obiicientis homini qui toties in hiſce libris dictus eſt cibi non multi, quique ſermones epuletur pro eſca. Sequuntur iam aliquammulta Stratonici citharœdi dicta vrbana: quæ vnius occaſione in quo piſcium extat nomen, relata omnia ſunt iſto loco. Illud quod cæteris aditum patefecit, & loco principe memoratur, huiuſmodi eſt, Propis quidam fuit Rhodius cithariſta, mole corporis maior quàm artis ſuæ peritior. de hoc interrogatus Stratonicus quid ſibi videretur, reſpondit. οὐδεὶς, κακὸς, μέγας, ἰχθύς. Lepos omnis in eo, quod prouerbiũ vetus μέγας οὐδεὶς, κακὸς, (vel σαπρὸς) ἰχθύς, in diuerſiſſimum ſenſum detorſit, diſtinctè vocem vnam quamque pronuntians: cum verus ſenſus adagionis omnes illas vno ſpiritu ſine diſtinctione vlla poſtulet efferri. Nulla hic eſt difficultas: niſi quod malè concipiuntur vulgò iſta ab interpretibus, hoc modo: δηλοῦσθαι τὴν παροιμίαν, μέγας, οὐδεὶς, σαπρὸς, ἰχθύς. Dalec. praua hac interpunctio impulit, vt παροιμίαν hic verteret, *ſententiolam*. Sed diſtinctiones omnes tollẽdæ, & vertendum, *diuiſis* vocibus *prouerbij* huius, *Magnus nullus eſt malus piſcis*. Δυσωνεῖσθαι τὸ πωλούμενον de emptore dicũt Græci, qui difficilem ſe præbet in emendo, & iuſtum æquumque rei emendæ pretium venditori denegat. qui ſunt eo ingenio δυσῶναι nominabantur, vt libro 5. diximus & ſeptimo. Illo autem verbo vtitur mox Ariſtoteles in ſuperioris prouerbij explicatione. Scribe, ὅτι μᾶλλον ἂν ποιήσειεν τὰ λεπτὰ ἀγοράζειν, ἢ προσῆκεν ἀποδόσθαι. non ποιῆσαι. Veteres cum ſacra facerent præcones adhibere ſoliti qui vt facerent audientiam, & adſtantium coronam monerent fauere linguis, clamabant, Ἀκούετε λαοί: vel vt dicebant Attici λεῴ. & εὐφημεῖτε πᾶς λαός. ſiue λεώς. ad hãc formulam reſpiciebat Ariſtonycus, cum Mylaſſa Cariæ oppidũ ingreſſus, templa multa videns, ciues autem raros clamauit, Ἀκούετε ναοί.

CAPVT IX.

Percurruntur Stratonici apophthegmata quæ Macho poeta in literas retulerat. Αὐτίκα *&* εὐθέως *initio periodi.* ψαλλόμενος. *Mos, Soli narrabant ſua ſomnia.* κόνδυς. διεπτύσατο. *Anni ratio incerta & perturbata apud veteres.* κήρυκας, murices. *Mos ſacra facientium, linguis fauere.* οὐ χρεῖα δεῖ λύρα. Paryſades *&* Beriſades. Nicocreon, Nicotheon *&* Nicocles. *Græcorum mulieres ventitaſſe ad conuiuia. Biothea ſubtile commentum ad celandam* ἀποψόφησιν. κιθαρᾶν *pro cithara oblectare aut iuuare. Locus inſigniter reſtitutus.*

IMPENDETVR caput iſtud Machonis elegantibus ſenariis, quibus Stratonici acuta & ſcita quædam reſponſa memoriæ prodidit. Primo verſu, Στρατόνικος ἀπεδήμησεν εἰς Πέλλαν ποτέ: legam ἐπεδήμησε. vt paulò antè, εἰς Μύλασσα ἐπιδημήσας. at verſu 29. rectè, εἰς Ἄβδηρα ἀποδημήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. non ἐπιδημήσας. In 2. ſcribe ἱμάτιον metri cauſſa & in 5. παρὰ non παρά. Nonum & ſequentem ita reſtitue, Τῆς κοιλίας τὸν σπλῆν' ἔχοντας διπλάσιον, Καθήμενος. φησ', ἔνδοθεν οὗτος φαίνεται Τὰ ἱμάτια, &c. alludit ad ſeruos balnearios, qui in apodyterio veſtes ſeruabant. Καθήμενος caue iungas cum φησί. debet enim cum οὗτος connecti. Sed quæro quî potuerit Stratonicus lienis hunc tantum tumorem in homine veſtibus induto, aut etiam nudo, aſpectu ſolo deprehendere? nimis iſtud quidem ſi quid iudico, nugatorium eſt. εὐθέως vt poſita eſt diſtinctio in editis, iungendum cum λαμβάνειν: ſed malim ita, Τηρεῖν ἅμα καὶ τοὺς σπλῆνας. εὐθέως, ἵνα Μηδ' ἧττον τοῖς ἔνδον ᾖ στενοχωρία. Eleganter initio ſolet τὸ αὐτίκα pro [*in primis, primò*, ſiue, *exempli gratia*,] vel *puta*; aut *fortaſſe*. Macho etiam eodem modo hic vſurpat τὸ εὐθέως. cuius

vſurpationis

vſurpationis non recordor aliud exemplum. 17. ψαλλόμενος ὁ Στρατόνικος οὐκ ἔχων δ᾽ ὅτῳ διαλέξεθ᾽ ἑτέρῳ, συγκατέθλασε τὸ ποτήριον. Scribe, Διαλέξειθ᾽ ἑτέρῳ. ſic metro Excerpta conſulunt. ψαλλόμενος vertit Daloc. *auſcultans canentem.* cum auctoris mēte pugnat è diametro hæc interpretatio. Nam canebat quidem pſaltes: & Stratonicus ἐψάλλετο: ſed ipſe tamen non auſcultabat: verùm occaſionem potius quærebat animum ab eius cantu auocandi. Itaq; cum omnibus ſilentibus, & ad cantorem diligenter attendentibus, haberet neminē qui cum colloqueretur, appoſitum ſibi poculū fregit: quaſi eo pacto habiturus qui ſecum ſermones fereret, & colloquij vices exciperet. Omnino autem periphraſi vtendum, vt Latinè exprimamus participia ψαλλόμενος, κιθαριζόμενος, καταυλούμενος, & id genus alia. Atque hic iudicium opus eſt interpretum, vt pro loco vertāt commodè: alibi igitur aliter: hic verò ſic, *cum obtunderetur eius cantu Stratonicus.* 20. Τῷ θ᾽ ἡλίῳ τὴν κύλικα δείξας, συντόμως Πιὼν ἐκάθευδε. citharœdus imitatur tragicos poetas: apud quos qui ſomnia vidêre, ſi neminem habent cui ſuas calamitates narrent, Soli illas recitant: quia vt verè ait ſanctiſſimus Nazianzenus, Φάρμακον ἀλγέος ἐστὶ καὶ εἰς ἑτέρους μῦθον ἐνισπεῖν. Sic Stratonicus, qui neminem habebat cui præbiberet, Soli calycem oſtentauit, propinanti ſimilis. nam verbo δείξας exprimitur mos & geſtus præbibētium, & quod Homerus dicere ſolet δειδίσκετο. Interpres emendauit τὰς κύλικας. abſurdiſſimè. verùm hoc ideo, quia ſuperiore verſu vocem κυάθους non intellexit. eſt verò κύαθος, trulla qua vinum de cratera hauriebāt. ſed accipitur pro hauſto vno. Stratonicus igitur multis trullæ hauſtibus calycem illum magnum impleuit, atque eo pleno ſe proluit. 24. Ἐξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ᾽ εὐθέως. Muta diſtinctionem & hic & in ſequentibus, ac ſcribe,

Ἔξοινος ὁ Στρατόνικος ἐγένετ᾽ εὐθέως
Προσπυνθανομένων διότι πολὺν πίνων ἀεὶ
Οἶνον, ἐμεθύσθη· συντόμως ἀπεκρίνατο,

comeſſatores qui poſt cœnam aduenerāt, & neſciebant magnum vini calycem, illum de quo modò eſt dictum, extra ordinem à Stratonico eſſe epotū, mirantur, quod homo largiter bibere vinum ſuetus, tam facilè inebriatus fuiſſet. Hæc omnia corrupêre interpretes: nec minus reſponſum Stratonici: quod eſt huiuſmodi,

Ὁ γὰρ ἐπίβουλος καὶ ἀδεγὴς ψάλτης, ἔφη,
Ὡς βοῦν ἐπὶ φάτνῃ δειπνίσας ἀπέκτονεν.

interpretes τὸ δειπνίσας verterunt *ad cœnam inuitatum.* non intellexerūt Stratonici acumen. verte, *cœnatum,* ſiue *poſt cœnam.* vult dicere, iam ſaturum & vini cibique plenum. alluditur ad cędem Agamemnonis & poetæ verba. Imo verò Stratonicus verba Homeri in hac reſponſione vſurpauerat: quæ vt potuit ſuis ſenariis adaptauit Machon. Verſus homeri quem pronuntiauit Stratonicus eſt hic: ἐμὲ, dixit, pſaltes iſte κατέπεφνε

Δειπνίσσας, ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.

32. κηρυττέτω τε ἕκαστον αὐτῶν ὅτε θέλοι νουμηνίαν. Hæc fuit olim anni confuſio & perturbatio, in iis præſertim ciuitatibus vbi minus literę florebant. Similis ferè ἀταξία in annum Romanum inuecta per Pontifices ante Iulium Cæſarem, vt auctor eſt Suetonius. Malè hæc aliter à nonnullis accipiuntur. 40. τοῖς ὅλοις μὲν ἔρρωμαι ξένε. Lego, τοῖς κώλοις. Κῶλα ſunt brachia & pedes. 41. Καὶ τῶν κολάκων πολὺ μᾶλλον ἐπὶ δεῖπνον τρέχω. alluditur ad cognomen ioculare paraſitorum & id genus gulæ mancipiorum τρεχέδειπνοι enim vulgò iſti nominabantur. 43. Μή ποτ᾽ ἐπιβὰς κήρυκι τὸν πόδ᾽ ἀναπαρῶ. In præcedentibus verſibus κῆρυξ erat *præco:* hic eſt *murex.* In Gloſſis rectè, *Murices,* κήρυκες, πορφύραι. Inde Latinis in re militari *murices* dicti, qui Græcis τρίβολοι, vel σανίδες κεντρωταί. nec video cur iſtos *rumices* appellent eruditi. ſed hæc ad Polybium, vt ſperamus, breui. 45. εὐφημεῖν μὲ χρὴ, Σπείσαντες εὐξόμεσθα φησὶ τοῖς θεοῖς. Lego & diſtingo. εὐφημεῖν γε χρή. Σπείσαντες εὐξόμεσθα φησὶ τοῖς θεοῖς. Acutiſſimè dictum, ſed cuius vim non capiunt omnes. Ritibus ſacrorum receptum olim, vt cum ſacra facerent abſtinerent ab omnibus malis verbis, propterea qui aderant monebantur præconis voce, εὐφημεῖν, id eſt fauere linguis, & verbis parcere malè nominatis. Id verò maximè deſiderabatur cùm diis vota facerent. Hinc iocus hic Stratonici. nam cùm inciperet tibias inflare tibicen indoctus & malus, homo facetus ſignificans malum huius ſonum non minus quàm mala verba à ſacris ſummoueri debere, *quando,* inquit, εὐφημία *ad preces neceſſaria, peractis ſacris* (hoc valet σπείσαντες) *diis vota nuncupabimus,* hoc eſt, poſtquam tibicen iſte inflare tibias deſierit. deſinebat autem libatione & reliquis ſacrorum ritibus peractis 48. Δεινῶς ἀπᾴδων τῇ λύρᾳ τ᾽ οὐ χρώμενος. *qui vocem abſonam habebat, & cithara vtebatur non bene.* οὐ χρῆσθαι λύρᾳ Græcum dicendi genus, pro neſcire lyra vti. 51. Στρατόνικος ὁ κιθαρῳδὸς ὡς Βηρισάδην ἔπλευσεν εἰς τὸν Πόντον. Putabam eſſe Paryſadem, quem inter Ponti reges olim ad Strabonem commemorauimus. ſed Beriſades iſte Thraciæ rex fuit: de quo multa Græcus orator in ea contra Ariſtocratem: & Dinarchus in ea contra Demoſthenem. 54. Ὡς δ᾽ αὐτὸν ὡς ἔοικεν οὐ προσίετο. cum rex Stratonicum ſibi valedicere cupientem nō admitteret: atque hoc modo illum apud ſe diutius detineret. vel αὐτὸν οὐ προσίετο pro τοὺς αὐτοῦ λόγους περὶ ἀπαλλάξεως οὐ προσίετο. cum Stratonici ſermonem de reditu ipſius reſpueret. 56. Εὐ γὰρ διανοῇ αὐτοῦ καταμένειν. Fortè, Εὖγ᾽ ὅτι δοκεῖν. verſus eſt nonnihil obſcurus: neque ſatis capio acumen huius reſponſionis. Intelligendum autem eſt, his dictis abiiſſe Stratonicum in ſuperhabita regis voluntate. 62. Διηπόρησα φησίν. illa nempe anus hoc dixit, non Stratonicus. Quare cauſſæ non erat cur inter reſponſa Stratonici hoc referretur: quod dictum eſt non Stratonici,

ſed de Stratonico. Verùm extat ſimile huic, vel ipſiſſimum hoc potius, dictum Stratonici de Satyro ſophiſta, non multò poſt Athenæo relatum inter alia huius ἀξιώματα. 65. Ἡ Νικοθέοντος εἰποῦσα Βιοθέα. Aſſentior doctis qui cẽſent Nicocreontem hunc eſſe Cypri tyrannum, de quo dicebamus capite 4. Regis huius ſiue tyranni nomen ſcriptores variè efferunt: *Nicocreontem* pars maxima nominat; *Nicoclem*, paulò poſt Phanias, & Diodorus Siculus: Macho hic *Nicotheontem*, non enim videtur temerè contra antiquiſſimarum membranarum conſenſum emendandus hic locus: ne Eclogæ quidem Hœſchelianæ conſtãt ſibi: nam in Michonis verſu Nicocreontem hunc nominant, paulò poſt verò Nicoclem in teſtimonio Phaniæ peripatetici: De huius vxore ſcribit Machon,

—εἰποῦσα Βιοθέα
Γυνὴ μετὰ παιδίσκης ἄβρας εἰς τὸν † πόλεμον
Ἀπεψόφησε.

Manifeſta hic ſcripturæ deprauatio. Eruditiſſimus, &(quæ non multorum laus eſt) iudicij in literis recti: Paulus Leopardus emẽdabat εἰς δεῖπνον. cui tamen aſſentiri nequeo. Puto enim veram lectionem eſſe, εἰς πότον: nam ſi quis obiiciat ex Cornelio Nepote, fœminas in cõuiuia more Græcorum non eſſe adhibitas: in promptu ſunt Græcorum ſcriptorum teſtimonia, quæ contrarium ſæpiſſimè factum arguant. Taceo iniuriam fieri vxori tyrãni, ſi æquo iure cum cæteris Græciæ mulierculis cenſeatur. Ancilla ἄβρα eſt, quæ honoris cauſſa nobilem mulierem comitatur. 67. κατὰ τῶν Σικυωνίων ἀμυγδαλῆν ἐπιβᾶσα συντρίβειν τύχῃ. Acutè Leopardus. Τὴν ἀγκύλην ἐπιβᾶσα. vt de calceorum amento intelligatur. Dextrè hoc & de induſtria factum à Biothea, vt tegeret τὴν ἀπεψόφησιν, de qua dictum eſt, voluit enim videri, non ventris crepitum eum eſſe, verùm laceri calcei ſtridorem. Ingenioſa mulier, ingenioſus etiam Leopardus, qui hoc illius ſubtile commentum diuinauit, & hunc locum ita conſtituit. At in Hœſcheliana Epitoma hæc hiſtoria non hic, ſed aliquanto poſt ſic narratur. Βιοθέα ἡ Νικοκρέοντος γυνὴ ἀπεψόφησέ ποτε. κατὰ Σικυωνίαν ἀμυγδαλῆν ἐπιβαλοῦσα συνέτριψε. id eſt, *Biothea Nicocreontis vxor crepitum aliquando emiſit: deinde Sicyoniam amygdalam deiecit, & pede contriuit.* Sanè & nuces & amygdalæ cum franguntur crepant: neque eſt à veriſimili alienum, quod hæc ſcriptura continet. Amygdalæ Sicyoniæ hic nominantur, fortaſſe quòd molliori eſſent cortice quàm cæteræ. non enim quæuis amygdala pedis preſſura eſt fragilis. 69. Στρατόνικος εἶπεν, οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος τ' ἀπὸ νύκτας. Infelicem Stratonicũ, qui vt ſorex iudicio ſuo perit. Nam verbis hiſce voluit dare ſignificationem intellecti Biotheæ doli: quam impotentis mulieris offenſam morte expiauit. Sed quid ſignificant illa verba ἀπὸ νύκτας nam equidem illa explicare nõ poſſum. Suſpicabar ſcribendum ἀπὸ ῥινα. hoc ſenſu: vterque ſonus non ſimilis ad nares accidit. ſiue, poſterior ſonus non ita ferit nares vt prior, neque idem olet. At Excerpta vulgatam lectionem tuentur: quæ hoc dictum Stratonici referunt ſic: οὐχ ὅμοιος ὁ ψόφος ὁ ἀπὸ νύκτας. 75. Ὡς αὐτὸς αὑτὸν οὐκ † ἐθελοδιδάσκει. Et hic verſus portentosè corruptus eſt: & cæteri qui præcedũt in hac narratiuncula neque ſcripti, neq; diſtincti ſunt rectè. Totum locum ita concipiet qui nos audiat.

Ἐπιδεικνυμένου ποθ' ὡς ἔοικεν ἐν Ἐφέσῳ
Ἀφυοῦς κιθαρῳδοῦ τὸν μαθητὴν τοῖς φίλοις,
Παρὼν κατὰ τύχην ὁ Στρατόνικος τοῦτ' ἔφη,
Ὅς αὐτὸς αὑτὸν οὐ κιθᾷ ἄλλους κιθᾷ.

id eſt, *cùm Epheſi ineptus citharœdus diſcipulũ quendam ſuum amicis oſtentaret, Stratonicus caſu interueniens dixit: Qui non poteſt ſe ipſum facere citharœdum alios facit.* cætera plana, neque de lectione poteſt dubitari: pro παρὼν malit aliquis παριών. At poſtremi verſus vulgata ſcriptura nulli Africæ portento de monſtruoſitate conceſſerit. Quàm multa de hoc loco ab eruditiſſimis viris ſcripta ſint fruſtra doctos moneam. Omnia tamẽ, iudicio noſtro ſunt eiuſmodi, vt meritò conatum laudes omnium, emendationem nullius. Quærebant nempe longius, quod habebant præ manibus. Nam in vulgata lectione vera latet, ne litera quidem vna addita: ſed vnica ſolùm deperdita quæ geminari debuit ſolùm enim in ἄλλως. deeſt τὸ α: quia dictio præcedens deſinebat in α, leue autem eſt, quod per ὃς perperam ſcriptum ὡς. Magnum ſanè tot doctiſſimos viros non vidiſſe manifeſtiſſimam Antitheſin inter αὑτὸς αὑτὸν & ἄλλους: quæ vel minimum attendentiũ oculis cerni poterat. Sed eorum acumen retudit vox κιθᾷ: quam nos putamus laſciuia ingenij vel à Stratonico vel à Machone fictam iocosè, aut ab antiquiore alio poeta pro *cithara oblectare.* Primũ hoc loci ſententia flagitat manifeſtiſſimè: deinde certum eſt, in hac volubili lingua nihil non ſibi licere poetas præſertim comicos voluiſſe. quamquam & alij poetæ non diſſimili licentia, δῶ pro δῶμα, ἧλ, pro ἧλος, πηδὰ pro πηδάλιον, βρὶ pro βριαρὸς, ῥᾶ pro ῥᾴδιος, παῦ pro παῦσαι: λοφᾶν Ariſtophanes pro λοφιτάλαν(?) in Pace, [in Equitibus κολᾷ pro eo quod κόλοις γάργαλιζε paulò ante dixerat.] & ſimilia his multa formarunt: de quibus poetarũ interpretes, & Cappadox Geographus libro 8. [Alluſum autem eſt à Stratonico venuſtiſſimè ad prouerbiũ Græcorum, ὁ αὐτὸς αὑτὸν οὐ φιλῶν ἄλλον φιλεῖς; quod vt ſcripſimus in Diatriba ad Dionem Chryſoſtomum ememate 63. variè mutatum eſt ab eruditis hominibus, prout variis rebus illud accommodabãt. Sic Laco vt refert Plutarchus in Laconicis apoptheg. de Athenięſibus dixit ὅς αὐτὸς αὑτὸν οὐκ ἔχει Σάμον θέλει. alius de egeno canes alente hanc fecit parodiam. ὅς αὐτὸς αὑτὸν οὐ τρέφει, κύνας τρέφει.]

CAPVT X.

Μοχθηρὸς μόχθηρος. Cilicum & Pamphyliorum ingenia

ingenia

genia. Phaſelitæ & Sidetæ, κατὰ & contra in inſcriptionibus. Pœnæ improborum arguunt DEVM *eſſe: Mos veterum regum, vrbes aut prouincias dare dynaſtis ad vectigal. Ἰλίεια ludi. Rhodij, Cyrenenſes albi. mores. Cyrenenſium. Heraclea ἀνδρειοτέρα. Byzantium cur μαστροπὸς τῆς Ἑλλάδος. Leucadij cur οἱ ἄνδρες Κορίνθιοι. Ambraciotæ cur μεμβρακιῶται. μικροπολίταις τὸ μὴ δύνασθαι συμπληροῦν, variè expoſitum. verbi ἐθέλειν vſus Atticus. ῥῆμα: εἰς ſubauditur. Carcinus poeta.*

MΟΧΘΗΡΟΝ. Græci dicunt & qui ærumnoſam vitam degit, & qui improbis moribus eſt. Non iniuria dubitari poteſt, vtro modo id verbi acceperit is qui Stratonico hanc quæſtionem propoſuit, τίνες εἰσὶν οἱ μοχθηρότατοι τῶν ἐν Παμφυλίᾳ; Et olim & nunc Cilicum atque Pamphyliorum miſera & dura vita inter ſaxa & cautes degentium. Sed & latrociniis fraudibuſque infames iidem. Scire hoc licet ex vetere hiſtoria, Græcorum prouerbiis, & eorum ſermonibus, qui per illorum fines iter aliquando fecerunt. Fere enim ingenia hominum de cœlo ſuo & ſolo mores trahunt, & vt Græcis eleganter dicitur, οἱ τρόποι συνεξομοιοῦνται τοῖς τόποις. Hæc poſterior interpretatio potior videatur. quam firmat nonnihil alterum eiuſdem dictum de eodẽ populo, quod paulò poſt commemoratur, etſi ad priorem interpretationem non minus reluctantem illum quoque locum traxeris. Stratonici reſponſum ita habet, Φασηλίτας μὲν ἔφησε μοχθηροτάτους εἶναι, Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Quod aliis locis ſexcentis accidiſſe ſæpe diximus, idem huic quoq; cenſemus eueniſſe: vt geminandæ aliquot voces negligentia exſcribentium ſint prætermiſſæ. Nã & dixit Stratonicus, & ſcripſit Athenæus, τῶν ἐν Παμφυλίᾳ μὲν Φασηλίτας ἔφησε μοχθηροτάτους· Σιδήτας δὲ τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ. Interrogatus fuerat de Pamphiliis, reſpondet de Phaſelitis, qui non in Pamphilia erant, ſed in Lycia, vel quia finitimorum populorum fines parum diſcreti: vel iocoſè nomen παμφυλίας in alium ſenſum accipiẽs pro vniuerſitate mortalium, hoc eſt, ἀντὶ πάντων φύλων. Tropæorum inſcriptiones apud Græcos fere ſine verbo concipiebantur. ΚΑΤΑ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ. Talis illa nobilis ſcorti, ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΚΡΑΣΙΑΣ. Talis etiam iſta hoc loco ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΚΑΚΩΣ ΚΙΘΑΡΙΖΟΝΤΩΝ. Latini pro κατὰ dicunt *contra*, vt Suetonius: vel *aduerſus*, vt in antiqua inſcriptione pantomimi CORONATVS ADVERSVS HISTRIONES & OMNES SCENICOS ARTIFICES. θυμελικοὺς ἀγῶνας qui paulò poſt, in θυμικοὺς verterant, ridiculi ſunt ne aliud dicam grauius. ſed indignor doctos viros errare cum illis maluiſſe, quàm libros meliores & Euſtathium de quo erat ipſis compertum, ſequi. Cum aliquando trabis ruina homo ſceleratus eſſet oppreſſus, dixit Stratonicus, Ἄνδρες, δοκῶ, εἰσὶ θεοί· εἰ δὲ μή εἰσι, δοκοὶ εἰσί. variè hæc interpretantur: nos ita probamus, *O viri ſunt dij, dοκῶ, puto equidem: ſed ſi non ſunt dij, ſunt δοκοὶ per hanc trabem.* id eſt, quamuis dij non eſſent, poterat huius improbi mors perſuadere hominibus deos eſſe. Pœnæ improborum vel perditis & deſperatæ audaciæ hominibus confeſſionem hanc exprimere ſolent, Deos eſſe. [Ideo Alagabo occiſo exclamat Senatus Rom. *Contaminator honorum iure punitus eſt, Iudicia Deorum hinc apparent.* Vide verſus Martialis lib. 4. de Selio beato homine, ſceleſto. Lege prooemium prioris libr. in Rufinum, apud elegãtiſſimum poetam Claudianum. Cõtra ſceleſtorum felicitas multos dubitare facit an ſit Deus. Tertullianus De patientia. *Deus ſua ſibi patientia detrahit, plures enim Dominum idcirco non credunt, quia ſeculo iratum tamdiu neſciunt.* Notiſſimi ſunt verſus,

Marmoreo Licinus tumulo tegitur: Cato paruo:
Pompeius nullo: creditis eſſe Deos?

Ille qui apud Stratonicum gloriabatur, ὅτι πάντα ὑπάρχει αὐτῷ οἴκοι, hoc voluit. omnia quæ ad vitam rectè, commodè, & iocundè degendam experi ſolent, ſibi eſſe abundè domi. vitæ commoda præſtare poterant quæſtus quos redimendis operibus faciebat: honeſtatem & iocunditatem filij ſpondebant, quorum alter fuit ludimagiſter, tibicen alter. Scribe, Ἐρομένου δέ τινος, διὰ τί τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν περινοστεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν μιᾷ πόλει διαμένει. clariſſima iſta quidem: at nõ adeò quæ reſpondet Stratonicus. Παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, παρ' ὧν πράττεσθαι μισθὸν ἀμουσίας. Magna lux tenebricoſo loco acceſſerit ſi ſcribas, εἰληφέναι εἰς τέλος, hoc eſt, *Dixit Stratonicus à Muſis ſe accepiſſe ad vectigal omnes Græcos: à quibus mercedem exigat* ipſorum *imperitiæ.* Salſum & venuſtum dictum. Reſpicit Stratonicus ad magnorum principium antiquã conſuetudinẽ: qui Satrapis & dynaſtis ſuis, aliiſque quibus cupiebant certas vel prouincias, vel vrbes aſſignabant vnde vectigalia in vſus ſuos exigerent. Sic legimus antiquæ reginæ cuidam Ægyptum datam fuiſſe εἰς κόσμον à marito: Themiſtocli Lampſacum εἰς οἶνον, Magneſiã εἰς ἄρτον, Myuntem εἰς ὄψον, Percotam & Palæſcepſin εἰς στρωμνὴν καὶ ἱματισμόν. Similia narrantur de Pytharco, de Alcibiade, de aliis. [Sic etiam legimus Ægypti reges ab aliis vrbium ſuarum eſculẽta, ab aliis poculenta, ab aliis ſtragula ſolitos exigere. lege Ariſteam.] Eò reſpiciens homo εὐφυὴς, Muſas quidem monarchæ alicui aſſimilat, cui omnes mortales non vt ſubditi, verùm vt ἄμουσοι & indocti, tributum teneantur pendere. Ex omnibus porro prouinciis vnam ſibi conceſſam, Græcorum nempe, à quibus id tributum exigat: quod vocat ipſe μισθὸν ἀμουσίας. de vocula εἰς quam deſiderari diximus, plura ſequente capite. *Ilieæ* appellati ſunt ludi quos Ilienſes agebant: Ἰλίεια ab Ilio, vt *ludi Romani* à Roma. Feſti celebritas ex eo apparet, quod etiam ex remotiſſimis locis ſcenici artifices eò properarẽt.

Falluntur qui mutant hanc ſcripturam, Πυνθανομένῳ δ' ἐν Ἰλίῳ ἐπιδημεῖν αὐτὸν ἐν τοῖς Ἰλιείοις, Ἀεὶ, ἔφησεν, Ἰλίῳ κακά. id eſt, *cum audiſſet Satyrum Ilium veniſſe cum celebrarentur Ilica, Semper, inquit, Ilio mala.* Ait, Μινάκου δὲ αὐτῷ περὶ μουσικῆς διαμφισβητοῦντος. Scribendum Μυνάκου, ſic enim Pollux hunc ſutorem nominat, & Heſychius: in cuius codices mendi ſuſpicio, hîc quidem, vix cadit. Ait; τοὺς Ποντικοὺς ἐκ τοῦ πολλοῦ ἥκειν Πόντου, ὥσπερ ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Suſpecta vox πολλοῦ: nequè mentem ſatis video. Ponti regionē opinor, vituperat. Ait, τοὺς δὲ Ῥοδίους ἐκάλει λευκοὺς Κυρηναίους. ſimilibus moribus fuiſſe Rhodios & Cyrenenſes ſignificat. Simillimè hodie homines ſceleſtos ſunt qui vocent Mauros albos. qui autem Cyrenenſium fuerint mores, verbo indicat, cum addit, καὶ μνηστήρων πόλιν. erant enim Cyrenenſes ſplendidi, magnifici & ἁβροδίαιτοι. & vt mox dicitur, σπαταλῶντες καὶ θερμοπόται. de Ariſtippo & Anniceride cæterorum noſce ingenia. & ſunt ad manum teſtimonia poetarū aliorumq; ſcriptorum. Scribe verò, καὶ τὴν Ῥόδον, μνηστήρων πόλιν. καὶ τὴν Ἡράκλειαν ἀνδροκόρινθον. Obſcurum eſt ecquā è multis Heracleis hic intelligat. etiā illud, quare vocet ἀνδροκόρινθον. an hoc ſignificat? tantam eſſe Heracleæ impudicorum virorū multitudinem, quanta erat Corinthi fœminarum Veneris ſacris operatarum? Ait, καὶ τὸ Βυζάντιον μασχάλην τῆς Ἑλλάδος. & iſtud diuerſè acceperunt docti. In homine μασχάλη eſt ala ſiue alarum cauitas. inde tranſlatum id nomen ad multa. Byzātium Stratonicus vocat μασχάλην, hoc ſignificans: ſi quis eam vrbem occupauerit, ſimilem reliquā Græciam fore homini quem aliquis alà prehenſum teneat. ſiue loci naturam conſideres, ſiue hiſtorias conſulas, neque Stratonico viri prudentis, neque mihi fidelis interpretis laudem inuidebis: Si cui tamen hoc minus arridet, afferemus aliam interpretationē, opinor, haut malam. Poteſt enin Stratonicus ea appellatione aut vrbi immunditias, aut ciuibus ſordidum victum obiecisse. nam cauitati alarum proprius eſt fœtor qui dicitur τράγος: vnde illos τραγομασχάλους nominabant, quibus *grauis hirſutis cubat hircus in alis.* Ait, τοὺς δὲ Λευκαδίους ἑώλους Κορινθίους. hoc eſt, frigidos & vanos Corinthiorum imitatores. Leucas colonia Corinthiorum fuit vt ſcribit Strabo. teſtabant igitur in eorum moribus veſtigia quædam prioris patriæ: ſed parum expreſſa & obſoleta: ſicut nec pridianæ reliquiæ ſapiunt idem ac recens cocti cibi. quicquid arguetur deparcus & triſtis Tiberius. Vocem ἕωλος, non vno loco expoſuimus. neque nunc repetendum. Ait, τοὺς δ' Ἀμβρακιώτας μεμβρακιώτας. haut ſcio an ita ſcripſerit. tamen ita disertæ antiquæ fidei exemplaria. alluſit fortaſſe ad membrades piſciculum vilem. ſi ita eſt, cur non dixit potius μεμβραδιώτας? aut ad nomen μεμβρακιώτης. Vtrūque dicunt Græci & μεμβράκιδας & μεμβραχίδας. Ait, ἰδὼν ἐν τῷ κύφωνι δεδεμένους δύο, ὡς μικροπολιτικὸν ἔφη, τὸ μὴ δύνασθαι συμπληρῶσαι. Quia variis modis ſolet accipi verbum πληρῶσαι, ideò hæremus ad quam potiſſimum notionem Stratonicus reſpexerit. Proponemus diuerſas interpretationes, vt acutus lector eligat quod amplectatur, πληροῦν interdū eſt, quod inſtitueris conſummare. Potes igitur vertere, *cum in ligneis compedibus duos publicè vinctos vidiſſet. Quàm hoc eſt, inquit, ciuitatis inualidæ argumentum, rem non poſſe perficere.* Non habendos in vinculis diutius, ſed ſupremo ſtatim ſupplicio afficiendos fuiſſe noxios, ſi recta hęc interpretatio eſt, ſignificat Stratonicus Facit aliquid ſtabiliendæ huic ſententiæ, quod non ſimpliciter ait vinctos: ſed ἐν τῷ κύφωνι. ſic enim videtur innuere capital ab iſtis fuiſſe admiſſum: ideoque habitos in cyphone. quem fuiſſe ſcribunt veteres, ξύλον ᾧ κατέτεινον τοὺς θανάτῳ κατακεκριμένους. πληροῦν etiam dicitur nauis magiſter, qui nauem inſtruit remigibus: πληρώματα enim Græcis ſunt remiges ipſi, fortaſſe eò alluſū eſt à Stratonico: nam in multis ciuitatibus capitis damnati aut bello capti, remis addicebantur. Aliter accipitur idem verbum, quando dicimus πληροῦν ἔρανον, pro ἀποδιδόναι, vel etiam εἰσφέρειν. vnde apud Demoſthenem non ſemel πληρωτὴς ἐράνου. Philoſtratus libro ſexto De vita Apollonij, οἱ δὲ χρηστοὶ Ἕλληνες, ἢν μὴ ὀβολὸς ὀβολὸν τέκῃ, καὶ τὰ ὤνια αὐτοῖς ἐπιλιμώσωσι καπηλεύοντες ἢ καθειργνύντες, οὔ φασι ζῆν· ἀλλ' ὁ μὲν θυγατέρα σκηπτόμενος ἐν ὥρᾳ γάμου, ὁ δὲ υἱὸν ἤδη τελοῦντα ἐς ἄνδρας, ὁ δὲ ἐράνου πληρῶσαι, &c. inter varias cauſſas quæ prætexi ab hominibus auaris ſolent, cur fœnus & fraudes exerceant, ponit & ἐράνου πλήρωσιν, id eſt, collationem eorū quę vel publicè pendi ſolēt à ciuibus: vel quæ priuatim amicis pauperibus & afflictis præſtabātur nomine erani: vt multis dudum expoſitum nobis ad Theophraſti libellum aureolum Characteres. Hic igitur συμπληροῦν hoc loco interpretari licet, collata pecunia dependere quod alius debeat, conciſè dictum, pro συμπληρῶσαι τὸν ἔρανον αὐτοῖς. Ita vertimus: *quàm anguſti animi ciues ſunt, qui non poſſunt ſtipe collecta pro his ſoluere.* Homines auari, illiberales ac deparci, & ſunt & dicuntur Græcis μικρόψυχοι, μικρολόγοι, atque etiam, μικροπρεπεῖς, vt alibi probauimus. quò alluſum à Stratonico vocē μικροπολιτικὸν in hac re vſurpāte. Erani ad diſſoluendum æs alienum collati, exemplum habes extremo libr. 13. Mala nomina, aut qui iudicatum non ſoluiſſent habere ἐν κύφωνι, id eſt, ligneis compedibus, antiqui fuit moris. Heſychius, ἐγκαλοσκελεῖς, οἱ μὴ ἀποδιδόντες τὰ χρέα, ἐγκάλοις, (ſiue ἐν κάλοις) ἐδεσμεύοντο τοὺς πόδας. Ait, ἐθέλειν ἔφη γνῶναι κατὰ τίνα τόπον ἐστὶ τῆς πόλεως. *dixit ſe poſſe cognoſcere in qua parte ſit vrbis.* ἐθέλειν eleganter & ἀττικώτατα pro δύνασθαι. ſic in idiotiſmo noſtro, *volo hoc facere*, pro, ſpondeo me hoc poſſe facere. [Sed hanc locutionem pene ſibi propriam habet ſermo Anglicus] tamē Excerptor noſter, ἔχειν ἔφη γνῶναι. Ait, τὸν δὲ Τηλεφάνην ἐπεὶ ἀναφυσᾶν ἤρχετο, ἀνακεκλασμένος ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Vindelician. Breuiator, ἀνακεκλασμένος, ἄνω ἔφη, ὡς οἱ ἐρυγγάνοντες. Ait, τῷ δὲ

βαλανείως

βαλανίοις ἐν Καρδίᾳ ῥύμμα γῆν μοχθηρὰν καὶ ὕδωρ μοχθηρὸν παρέχοντος. ſaponis loco aut κονίας βαλανευτικῆς, id eſt, *creta balnearis.* malam terrã balneator exhibuerat. ῥύμμα, pro εἰς ῥύμμα. ſed præpoſitio interdum omitti ſolet: & ita poſſit defendi fortaſſe, vulgata lectio eo loco, παρὰ τῶν Μουσῶν ἔφη εἰληφέναι τέλος τὰς Ἐλλαίας ἀπαρχάς. vbi ſcribebamus εἰς τέλος. ſanè melius, Scribe mox. ἀσιατικὸς δὲ τις, ἤρετο τίνος τὸ μέλος. *Carynus* quem Stratonicus ridet; is eſt, qui ab Ariſtophane tam acerbè traducitur. apparet autem ex hoc loco, non ſolùm tragœdiarum poetam fuiſſe, verùm etiam carminum lyricorum.

CAPVT XI.

Timothei carmen, Semelæ partus. *Stratonici de eo dictum. Lacedæmoniorum Senatuſconſultum aduerſus Timotheum. Vetus Spartiatarum lingua frequentiſsimè vſa litera canina. exempla huius dialecti plurima.* acus *& venter Latinæ voces vnde. alia multa.*

TIMOTHEVS poeta tragicus, dithyrambicus atque etiam lyricus, quem dicebamus capite quinto, vt frigidum & nimis ſępe ineptum facetorũ riſum ſuſtuliſſe, inter alia multa carmen fecerat, cuius fuit & argumentũ & titulus, Σεμέλης ὠδίν. ſed in hoc poemate Muſæ illi fauoris ſui auram nihilo magis aſpirarant quàm in cæteris: imò, vt exitus probauit, multò etiam minus in iſto quã in aliis. De hoc carmine, (quod vidit primus omnium Paulus Leopardus) accipienda, quæ ſcribit Athenæus inter commemorãdũ Stratonici acutè dicta. ἀκούσας δὲ τῆς ὠδῖνος τῆς Τιμοθέου, Εἰ δ' ἐργολάβον, ἔφη, ἔτικτε, καὶ μὴ θεὸν, ποίας ἂν ἠφίει φωνάς; fecerat nempe Semelen in Bacchi partu deformiter & indecore eiulantem: nulla habita ratione maieſtatis eius dei: quem par erat minore matris cruciatu: & aliis legibus veniſſe in hanc lucem, quàm è vili popello aliquem homunculum. Iure igitur ineptus poeta ineptiarum Stratonico pœnas dedit. At Spartani non vitio tantum hoc illi verterunt, ſed vt crimen vindicarunt. Nam in Senatusconſulto Lacedæmoniorum quo vrbe pellitur Timotheus, duo ſolùm illi obiiciuntur, quod veterem muſicam corrupiſſet nouis inuentis: & quod indecoris figmentis ſuis de Semelæ partu iuuentutis animos corrumperet. Ipſum conſultum, quia inſigne eſt, ait Boetius, Spartiatarum lingua, σ literam in ρ vertentium, neque vſquam ſatis emendatè ſcribitur, appoſui. ΕΠΕΙΔΕ ΤΙΜΟΘΕΟΡ Ο ΜΙΛΗΣΙΟΡ ΕΑΘΩΝ ΑΜΕΤΕΡΑΝ ΠΟΛΙΝ ΤΑΝ ΠΑΛΑΙΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΑΤΙΜΑΣΔΕ, ΚΑΙ ΤΑΝ ΔΙΑ ΤΑΝ ΕΠΤΑ ΧΟΡΔΑΝ ΚΙΘΑΡΙΣΙΝ ΑΠΟΣΤΡΕΦΟΜΕΝΟΡ, ΠΟΛΥΦΩΝΙΑΝ ΕΙΣΑΓΩΝ ΛΥΜΑΙΝΕΤΑΙ ΤΑΡ ΑΚΟΑΡ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΔΙΑ ΤΑΡ ΠΟΛΥΧΟΡΔΙΑΡ ΚΑΙ ΤΑΡ ΚΑΙΝΟΤΑΤΑ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΑΝΕΓΚΕ ΠΟΙΚΙΛΑΝ ΑΝΤΙ ΑΠΛΟΑΡ, ΚΑΙ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΡ ΑΜΦΙΕΝΝΥΤΑΙ ΤΑΝ ΜΟΛΠΑΝ ΕΠΙ ΧΡΩΜΑΤΟΡ, ΣΥΝΙΣΤΑΜΕΝΟΡ ΤΑΝ ΤΩ ΜΕΛΕΟΡ ΔΙΑΣΤΑΣΙΝ ΑΝΤΙ ΤΑΡ ΕΝΑΡΜΟΝΙΩ ΠΟΙΩΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΟΝ ΑΜΟΙΒΑΝ. ΠΑΡΑΚΑΛΛΑΘΕΙΣ ΔΕ ΚΑΙ ΕΝ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΑΣ ΕΛΕΥΣΙΝΙΑΡ ΔΑΜΑΤΡΟΣ ΑΠΡΕΠΕΑ ΔΙΕΣΚΕΔΑΣΑΤΟ ΤΑΝ ΤΩ ΜΙΘΩ ΔΙΑΑΧΑΝ. ΤΑΝ ΓΑΡ ΣΕΜΕΛΑΡ ΩΔΙΝΑ ΟΥΚ ΕΝ ΔΙΚΑ ΤΩΡ ΝΕΟΡ ΕΔΙΔΑΣΚΕ. ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΩΝ ΤΩΡ ΒΑΣΙΛΕΑΡ ΚΑΙ ΤΩΡ ΕΦΟΡΩΡ ΜΕΜΨΑΣΘΑΙ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΑΝΑΚΤΑΣΘΑΙ ΔΕ ΚΑΚ ΤΑΝ ΕΝΔΕΚΑ ΧΟΡΔΑΝ ΕΚΤΑΜΟΝΤΑΡ ΤΑΡ ΠΕΡΙΤΤΑΡ ΥΠΟΛΕΙΠΟΜΕΝΑΝ ΤΑΝ ΕΠΤΑ· ΟΠΩΡ ΕΚΑΣΤΟΡ ΤΟ ΤΑΡ ΠΟΛΙΟΡ ΒΑΡΟΣ ΟΠΤΩΝ ΤΕΤΑΡΒΗΤΑΙ ΕΥΤΑΝ ΣΠΑΡΤΑΝ ΕΠΙΦΕΡΕΝ ΤΙ ΤΩΝ ΜΗ ΚΑΛΩΝ ΕΘΩΝ, ΜΗ ΠΟΤΕ ΤΑΡΑΤΤΗΤΑΙ ΚΛΕΟΡ ΑΓΩΝΩΝ.

In ea decreti huius parte qua condemnatur Timotheus, pro μέμψασθαι ſuſpicabar ſcribendum πέμψασθαι, vt eſſet ſimplex pro compoſito, ἀποπέμψασθαι *amandare, vrbe pellere*, alioquin ex hoc Senatuſconſulto colligi non poteſt, Lacedæmonios Timotheum exegiſſe de Laconica, quod Boëtius ſcribit. Sed idem Boëtius, ſummam proponens huius ſcripti, vtitur verbo *ſuccenſuiſſe*: quę cauſſa eſt cur mutare auſi non ſimus. Marcus Tullius ſecundo de legibus, *Illa ſeuera Lacedæmon neruos iuſſit, quod plures quàm ſeptem haberet, in Timothei fidibus incidi.* Expreſſit illa verba, ἐκ τῶν ἕνδεκα χορδᾶν ἐκταμόντας τὰς περιττὰς, ὑπολειπομένων τὰν ἑπτά. [ipſa decreti verba retinet in Tarſica priore Dio Chryſoſtomus ſcribens, Lacedæmonios Timotheum, τήν τε κιθάραν ἀφελέσθαι καὶ τὰς χορδὰς τὰς περιττὰς ἐκτεμεῖν. meminit idem, iiſdẽ ferè verbis, & in ea ad Alexandrinos, necnõ] Plutarchus in Laconicis inſtitutis. Non defuerunt qui auctores eſſent, Timotheum cum inuidiam nouitatis à ſe depuliſſet, producta in medium vetuſta effigie Appollinis, in ipſa vrbe Lacedæmoniorum inuenta, lyram tenentis quæ nouem neruos haberet, fuiſſe abſolutum. Narrat ex Artemone Athenæus lib. 14. vbi non obſcurè alluditur ad verba huius Senatuſcõſulti, cũ ait de Timoth. ἀδικούμενον ὡς παραφθείροντα τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν, καὶ μέλλοντος τινὸς ἐκτέμνειν αὐτοῦ τὰς περιττὰς τῶν χορδῶν. Quod autem vetus non ſolùm Spartiatarum, vt Boëtius ſcribit, ſed omnium Dorum atque Æolum lingua plurimũ vteretur τῷ ρ tam in mediis quàm in extremis dictionibus, præter antiquos grammaticos teſtis Strabo libro decimo. vbi de Eretria Eubœæ ſcribit auctor erudititiſſimus, ἐποίκους δ' ἴσχεν ἀπ' Ἤλιδος· ἀφ' οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ρ πολλῷ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ τέλει μόνον τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμῳδηνται. Plato in Cratylo, Οἶσθα οὖν ὅτι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἡμεῖς μὲν φαμὲν σκληρότης, Ἐρετριεῖς δὲ σκληρο-

τήρ. Extant adhuc in antiquorum Gloſſographorum libris nonnulla vocabula veteris illius Spartiatarum linguæ, qua ſcriptum vides antiquiſſimum hoc & pulcherrimum vetuſtatis monimentum. Clarè liquet ex illis, caninam literam plurimum adamatã & frequentatã fuiſſe à priſcis Spartanis. Nam, exempli cauſſa, αἴθρης, voce te eius populi dialecto erat *cella penaria*. ἄβωρ, ἐλασσονὸς γλῶσσις, *tibia*. ἀδελιφὴρ, ἀδελφός, *frater*. Αἰγλαὴρ, *Aeſculapius*. αἴθωρ, *magnum*. ἀκαλανθὶς, auicula *achantis* dicta aliis Græcis, vel ποικιλίς. ἀσκάρ, aliis ἀσκός. Latini *vtrem*. ἀσχαλίβαρ, *grabatus*. ἀμπαιτήρ, pro ἐπαιτής. præfectus & ἐξετάσις. ἀμπιπᾶς Heſychio exponitur παρατεταγμένη, *quæ ſtat in acie*. ſic idem ἄνωρ explicat ἥκουσα. *quæ venit*. ἀνίηρ, herbæ nomen. ἀποστὴρ, *inguen, bubo*. ἀραβοίδες, *concinnè*. ἄφετηρ, *carceres ſtadij*. aliis ὕσπληξ. ἄχυρ, vnde *acus* Latinorum vulgò ἄχυρον. Sic κήρυξ Alcmani Spartano poetę, pro κηρυκεῖον. βάλλιρ, *galea*. βίωρ pro ἴσως, *fortaſſe*. βουαγὸς, *dux armenti*. vel is qui poſtea dictus Spartæ παιδονόμος. ὁ τῆς ἀγέλης ἄρχων παῖς Heſychius. βρυλλίχιος *imago*. Γίττις locus τῶν ἐντέρων τὸ γ eſt hic, digamma Aeolicum. inde Latinum *venter*. Γωνὸς, pro γωνία, *angulus*. Δαδοῦχωρ aut δαιδοῦχωρ, *candelabrum*. δίζαμορ, *terra πετρώδης*. δδυτερίνας, *lora*. vulgò δδυτερίας οἶνος. Διασκάτηρ, *ludere*. Διαφοιγόμας, *dies phiditiorum*. δίκαρ *indices*. ἐλίμαρ. vulgò ἔλυμος. panicum vel aliud σπέρμα σιτῶδες milij ſimile, vt quidam ſcribunt. ἐνδικαδίκωρ, vaſculi genus. ἐνιχὼρ dicebant pro ἐν τῷ χορῷ. ἐξαρίτας, *inſtrumentum ad hauriendum*. ζεύγνις, βόες ἐργάται. ita ſcribendum in Heſychio. quo auctore idem ſignificabat & ζυγόνες. ἴδαρ, cibus. poetæ dicunt εἶδαρ. quod vocabulum & ſimilia huic, vt ἄλκαρ, εἶλαρ, & cætera, Laconica ſunt. ἴκμαρ, *humor*, νοτίς. ἱωνάτηρ *claui veſtimentorum*. Καλαμίνδαρ, πλάτανος, οἱ Δωριεῖς. ſic corrigendus codex Heſychij. καλλίαρ *ſimia*. κίττος pro κισσός. *hedera*. κόρυρ à κορυφή, *ſummitas alicuius rei*. κρονίδαρ, *longæuus*. alij Græci, χρόνιος, aut πολυχρόνιος. κραύγαρ, *qui valet viribus*. Homero βοὴν ἀγαθός. [κτίτηρ, pro κτίστης *conditor*.] ſimiliter λιγάνας, *cicada*. poetis ἀχέτης τέττιξ. μαχάταρ *aduerſarius*. pro μαχητής. [μέσωρ, pro μέσος, *medius*] μεργάβωρ, τὸ λυκόφως, *crepuſculum*. cum lux & tenebræ miſcētur. eſt enim dictum quaſi μιγάνης. inter duas vocales inſeritur β vt in multis Latinis dictionibus τὸ v, ex dialecto Aeolica, ὠὸν, *ouum*. αἰὼν, *æuum*. σκαιὸς, *ſcæuus*. μύρκορ pro μυχός. μύρτας, *pileus*. μύμαρ & μῶμαρ, pro μῶμος, propriè *macula*. eſt enim Hebr. מום ſed à corpore ad animum tranſtulerunt. νίκυρ, pro νίκυς. νῆσορ pro νεοττός. *pullus auis*. νίκορ *pernities*. παλαίωρ, *ſtultus*, pro παλαιός. reliqui Græci ἀρχαῖον vocant πέλανορ, nummi genus. πάσορ, pro πάθος. malè in editionibus Heſy. πάσον. πίλης, vide Heſych. at πέλλης, exponitur *vorax*. πίσορ pro πίθος, *dolium*. πλατῆορ, *expanſa manu ferire*. πλατὺρ, *ſeruus*. pro πελάτης. πλεφίλερ, *ſeſamũ frictum*. πόππαρ, *pater* aut *auus*. πὸρ pro πῦς. πυὴρ, *plenum*: ῥιπὶς, pro ῥιπίς. *flabellum*. σαλαβὰρ, *coquus*. ϕοῖρ, *palmæ termes*. aliis Græcis eſt σπάδιξ. σιὸς, pro θεὸς vide amplius capite vltimo. σκίλεφορ, iactus teſſerarum nomen. σορ vel σοροϊ pro τυρὸς, *caſeus*. σπαδάχηρ, *diſcerpit*. σύλλιρ, *ſaccus*. pro θύλακος. τίορ pro σύ. ψεύδιρ, *vlmæ nucleus*. ψιλλίζειρ, *coryphæum agere*. Poſtquam hæc à nobis ſcripta eſſent, & iam chalcographi typis dudum expreſſa, perlata ad nos eſt Maniliani Aſtronomici noua editio, à præſtantiſſimo viro Ioſepho Scaligero eius auctore muneri miſſa. Quod opus aureum dum auidè ſtatim percurreremus, reperimus doctiſſimum, acutiſſimúmque virum hoc ipſum Lacedæmoniorum, ſiue ψήφισμα ſiue προβούλευμα, cuius emendationem eramus hic agreſſi, correctum à ſe publicaſſe, atque illuſtraſſe. Gauiſi ſumus nec mediocriter, eodem tempore ipſum quidem Lugduni Batauorum, nos verò Lugduni Seguſianorum, idem, οὐδ᾽ ἐπ᾽ ἄλλη παρέργου occaſione diuerſa aggreſſos, idem propemodum ſenſiſſe, idem ſcripſiſſe. Sed nos videlicet πεζοὶ παρὰ Λύδιον ἅρμα θεόμενοι τὸν ἐκείνου δρόμον.

CAPVT XII.

Dictum Stratonici de Cyrenenſibus emendatur. Muſicorum διαγράμματα, *ſiue* tabulaturæ. *Inuentor harum deſcriptionum Stratonicus.* διάγραμμα συστῆσαι. *Prouerbium,* ἀφ᾽ ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ἀποκρίνειν. *Mors Stratonici variè prodita. Vnde didicerit Ariſtoteles quæ ſcribit de piſcibus,* οἰνὰς *columba. hedera in cerui cornu nata.* νύκτακες *nycticoraces. Locus Ariſtotelis animaduerſus.* ἀκρίσπερος & δεξίσπερος.

VERBA Athenæi ſunt, quibus explicat nobis cur Stratonicus Rhodios appellarit *Cyrenenſes albos*: Rhodiorum vrbem, μνηστήρων πόλιν: χρώματι μὲν, inquit, εἰς ἀντωτίαν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητα δὲ εἰς καταφέρειαν ἡδονῆς. τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων. etſi non eſt obſcurum quid ſentiat Stratonicus: offendit me tamen oratio hæc. quid enim eſt χρώματι εἰς ἀντωτίαν διαλλάττειν? & τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων, vereor vt ferant teretes aures. Omnem difficultatem ſuſtuleris, ſi hanc ſcripturam admiſeris, χρώματι μόνον, εἰς ἀσωτίαν δὲ οὐδὲν διαλλάττειν ἐκείνων ἡγούμενος αὐτούς. ὁμοιότητα εἰς καταφέρειαν ἡδονῆς τὴν πόλιν μνηστήρων εἰκάζων βίῳ. Solent muſici & harmonici diſcipulis ſuis proponere quas *tabulaturas* vulgus nuncupat. Eæ ſunt deſcriptiones phthongorum ex quibus compoſita fuerit alicuius cantici harmonia. Res pulcherrima & ingenioſiſſima: nam ea eſt quaſi ſcriptura tonorum & ſoni. Huius præclari inuenti auctorem facit Ereſius Phanias nobilis peripateticus Stratonicum citharœdum, & τῆς κιθαριστικῆς διδάσκαλον: illum cuius tot recitantur apophthegmata à Strabone, Plutarcho, Athenæo, & aliis antiquis. Ait autem Phanias, Στρατόνικος ὁ Ἀθηναῖος δοκεῖ τὴν πολυχορδίαν εἰς τὴν ψιλὴν κιθάρισιν πρῶτος εἰσενεγκεῖν, καὶ πρῶτος μαθητὰς τῶν ἁρμονικῶν ἔλαβε, καὶ διάγραμμα συνεστήσατο.

Appellat διάγραμμα, deſcriptionem qualem dicebamus: & διάγραμμα συςήσαϑ eſt, phthongorum ſyſtemata; vt muſici appellant, in tabula deſcribere ac ſpectanda oculis exhibere. Non clam me eſt viros doctos aliter hanc vocem eſſe interpretatos. Sed falluntur profectò eruditi homines: omniũ verò longiſſimè à vicinia veritatis aberrauit Leopardus, qui διάγραμμα συςήσαϑ vertit, *mercedem inſtituere*. quod equidem non ſemel miratus ſum: erat enim Leopardus in Græcis ſcriptoribus apprime verſatus. Atqui certum eſt quod diximus: neque ſoli geometræ aut aſtrologi διαγράμματα habent, verùm etiam muſici: à quibus manauit prouerbium de eo qui dicit idem ſæpius, & vt poeta ait, eâdem oberrat chorda, ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὑποκρίνῃ. Plutarchus in libro De diſcrimine adulatoris & amici, ὅτι ὥσπερ ἁρμονικὸς ὁ φίλος τῇ πρὸς τὸ καλὸν καὶ συμφέρον μεταβολῇ, τὰ μὲν ἐνδιδοὺς, τὰ δ' ἐπιτείνων, πολλάκις μὲν ἡδὺς, ἀεὶ δ' ὠφέλιμός ἐστιν· ὁ δὲ κόλαξ ἀφ' ἑνὸς διαγράμματος ἀεὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ πρὸς χάριν εἰωθὼς ὑποκρίνεσθαι, οὔτε ἔργον οἶδεν ἀντιτεῖνον, οὔτε ῥῆμα λυποῦν, ἀλλὰ μόνῳ παρέπεται τῷ βουλομένῳ, συνᾴδων ἀεὶ καὶ συμφθεγγόμενος. Quod additur ex eodem Phania, Stratonicum quia petulantiùs iocatus eſſet in filios Nicoclis Cyprij regis, hauſtu veneni fuiſſe extinctum: in nomine regis, cauſſa mortis, & genere illius diſſentit Macho, cuius verſus antè recitati ſunt. Quærenti autem Athenæo vnde & à quo didicerit Ariſtoteles piſcium mores: quid agant? quomodo cubent? quàm teneant viuendi rationem, reſponderi poteſt pro philoſopho: diligenter ipſum piſcatores conſuluiſſe, qui cum in aquis viuant aſſiduè, non adeò mirum longo vſu maris talia fuiſſe ab iis obſeruata: multa etiam de piſcibus qui in viuariis ſeruantur potuiſſe facilè cognoſci, quis dubitat? Facit philoſophus non vno loco τῶν περιστεροειδῶν plura genera: φάτταν, οἰνάδα, τρυγόνα. Poteſt videri οἰνάς factum nomen eſſe ex deprauatione Hebraic. appellationis יונה vel יונה ionah: Græcos tamē à nomine, οἶνος iſtud deriuaſſe, quia viderentur hæ columbæ colorem illum referre quem οἰνωπὸν vocant, conſtanter ſcribunt veteres grammatici. Quare non debuere interpretes neglecto exemplarium omnium conſenſu, ſcribentium & hic & apud Ariſtotelem οἰνάς, Rondeletij ſuſpicione mera freti, emendare ἰνάς, quàm vocem ſcimus omni vetuſtati fuiſſe incognitā. Scribit Athenæus, ἐν τῷ Περὶ μακροβιότητος φησὶν, ὅτι ὤπται τις μία ἔτη ἓξ ἢ ἑπτὰ ζήσασα. In eo commentariolo Ariſtotelis qui extat hodie eo titulo iſta non reperias: ſed in eo De reſpiratione inuenias hæc verba, τῶν μελιττῶν εἶναι ζῶσι καὶ ἑπτὰ ἔτη, καὶ τ' ἄλλα δ' ὅσα βομβεῖ, οἷον σφῆκες, καὶ μηλολόνθαι, καὶ τέττιγες. Quærit amplius philologus, πῶς δ' εἶδεν ἐκ κέρατος ἐλάφου κισσὸν ἀναφύντα; reſpicit hiſtoriam quæ extat lib. nono, capite quinto: neque ego dubium vllum facio, quod ibi ſcribitur verum eſſe: captum aliquando fuiſſe ceruum habentem in cornibus innatam hederā. Sed Athenæus cum in Excerptis ſuis hæc legeret, videtur exiſtimaſſe, philoſophi mentem eſſe, occulta quadam naturæ proprietate ex cuiuſcunque cerui cornu hederam poſſe naſci: de quo ille ne per ſomnium quidem cogitauit vnquam. Subiicitur, γλαῦκας δέ φησι καὶ νυκτικόρακας ἡμέρας ἀδυνατοῦσι βλέπειν. διὸ νύκτωρ τὴν τροφὴν ἑαυτοῖς θηρεύουσι. καὶ οὐ πᾶσαν νύκτα, ἀλλὰ τὴν ἀρχιέσπερον. Philoſophi verba cum iſtis componenda: libro nono, cap. 34. γλαῦκες καὶ νυκτικόρακες καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τῆς ἡμέρας ἀδυνατεῖ βλέπειν, τῆς νυκτὸς μὲν θηρεύοντα τὴν τροφὴν αὑτοῖς πορίζεται. οὐ κατὰ πᾶσαν δὲ τὴν νύκτα τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ἀκρεσπέρας καὶ περὶ ὄρθρον. *Coracas* Athenæus ſimplici nomine vocat ſine exemplo, quos Ariſtoteles νυκτικόρακας, genere, figura & natura diuerſos à coruis. ſed fortaſſe ſcripſerat noſter integrum nomen, vt eſt apud philoſophum. tamen aliter omnes veteres membranæ & Breuiator. Cæterùm in ſuperioribus verbis Ariſtotelis ſcribitur perperam & contra eius mentem ἀκρεσπέρας *vſque ad veſperam*, Scribendum eſt, ἀλλὰ τὴν ἀρχιέσπερον, καὶ περὶ ὄρθρον, id eſt, *ſub crepuſculum, & ſub diluculum*, Vocem ἀρχιέσπερον inuentam in omnibus antiquis codd. non poſſumus damnare. alioquin verius cenſeam, τὴν ἀκρέσπερον. ſic vocant Hippocrates & Nicander primam veſperam, quando iam eſt dies creperus, Galenus explicat, τὴν ἄκραν ἑσπέραν, τουτέστι πρώτην καὶ ἀρχομένην, Mox afferuntur exempla hæc eorum animalium quæ fel habent inteſtinis coniunctum vel etiam cohærens, ὡς ἔλλοψ καὶ συναγρὶς καὶ σμύραινα, καὶ ξιφίας καὶ χελιδών. omiſit primum & poſtremum verbum quæ in Ariſtotelis catalogo, βάτραχος & στρουθός. Talia multa obſeruabit, qui verba auctoris noſtri cum autographo, vnde ſunt deſcripta non negligenter contulerit.

CAPVT XIII.

Locus Ariſtotelis de propriis cuique elemento animalibus. defenditur philoſophus aduerſus quorundam criminationem ſuper genitis in igne animalibus. Philonis locus inſignis. mundum plenum eſſe animarum. Epicuri in Ariſtotelem calumnia. φορμὸς, σπεῖρα, ceſticillus, arculus.

CONSTANT ſibi antiqua omnia exēplaria in aſſerēda falſa ſcriptura, in iſtis ex Ariſtotele petitis verbis: τῶν δ' ἰχθύων τὰ μὲν εἶναι χερσαῖα, τὰ δ' ἔνυδρα, τὰ δὲ πυρίγονα. terreſtres quidē piſces interpretari licet foſſiles, quos Ariſtoteles & Theophraſtus ὀρυκτοὺς, Plinius ſemper *terrenos* appellat. ſed quinam ſunt piſces πυριγόνοι, in igne geniti, Omnino ſcribendum eſt cum eruditis viris τῶν δὲ ζῴων. vt non piſcium, ſed omnium in vniuerſum animalium hæc diſtributio eſſe intelligatur. Philoſophorum placitum eſt, omnia elementa, ſui generis animantia producere, alere, & fouere. Ariſtoteles in 3. de generatione animalium, terræ tribuit plantas: (nam & hæ ſunt τῶν ζῴων:) aquæ τὰ ἔνυδρα: quæ impropriè vno

piſcium nomine complectimur: aëri τὰ πεζά. qua appellatione cõprehenduntur omnia quæcunque ſuper terram mouentur. De igne ait ibi philoſophus eſſe quærendum alio loco. Eſt ignis duplex, elementaris & hic noſter. vtrumque habere ſua animantia placet philoſophis. de igne noſtro probatur Hiſtoriarum libro quinto: vbi philoſophus naturam enarrat quorundam animalculorum quæ in niue & in igne generantur in Cypri inſulæ fornacibus ærariis: eadem quoque Strabo commemorat libro vndecimo. Diogenes Laërtius libro nono, τῶν ζώων τὰ μὲν χωρὶς μίξεως γίνεται, ὡς τὰ πυρίβια, καὶ ὁ Ἀράβιος φοῖνιξ, καὶ αἱ ἄλλαι. Cicero de natura Deorum libro ſecundo: *cum igitur aliorum animantium ortus in terra ſit, aliorum in aqua, in aëre aliorum abſurdum eſſe Ariſtoteli videtur in ea parte quæ ſit ad gignenda animalia aptiſſima, animal gigni nullum putare.* Et libro primo dixerat idem, *Beſtiarum terrenæ ſunt aliæ, partim aquatiles, aliæ quaſi ancipites in vtraque ſede viuentes: ſunt quædam etiam quæ igne naſci putentur, appareantque in ardentibus fornacibus ſæpe volitantes.* In nono autem Hiſtoriarum ait Ariſtoteles auctores quoſdam eſſe chlorionem auem ἐκ πυρκαϊᾶς γίνεσθαι: *naſci ex incẽdio.* quod ille tamẽ fabulam meram cenſet. Quin pronunciat idem in vniuerſum de hoc noſtro igne, nullum omnino generari ab eo animal: πῦρ, ait, οὐδὲν γεννᾷ ζῷον. οὐδὲ φαίνεται συνιστάμενον πυρωθεῖσιν, οὔτ' ἐν ὑγροῖς οὔτ' ἐν ξηροῖς οὐδέν. Accuſant magni viri inconſtantiæ Ariſtotelem, qui in Hiſtoriis naſcẽtia in igne animalia narrans, in ſecundo de generatione (inde ſunt quæ modò deſcripſimus) neget fieri id poſſe. ipſi potius accuſandi, qui non intelligunt aliud eſſe πῦρ γεννᾶν, aliud γεννᾶσθαι ἐν πυρί. neque vnquam dixit philoſophus, *ignẽ generare eos vermes qui in fornacibus Cypri reperiuntur: ſed generari eos in igne* præterea etiam ſi ob certam cauſam & propriam quandam naturam ſuam ignis illarum fornacum animalia produceret ac generaret. non ſequeretur tamen igni per ſe & omni conuenire, vt vim habeat τοῦ γεννᾶν ζῷα. quod in ſecundo De generatione philoſophus negabat. Quare falluntur qui ipſum ſibi contraria dicere & ſentire ſcribunt. At Seneca Ariſtoteli planè contradicit. *Ignis*, ait ille, quinto Naturalium quæſtionum, *qui omnia conſumit, quædam etiam creat: & quod videri non poteſt ſimile veri, ſed tamen verum eſt animalia igne generantur.* De igne elementari accipio philoſophi verba in libro de ſpiratione, τὰ μὲν τῶν ζώων ἐκ γῆς πλεῖον συνέστηκε, τὰ δ' ἐξ ὕδατος, τὰ δ' ἐξ ἀέρος, τὰ δ' ἐκ πυρός. ἕκαστα δ' ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἔχει τὴν τάξιν αὐτῶν. quæ ait ex igne ζῷα naſci, dæmones ſunt, quibus eas ſedes veteres philoſophi aſſignarunt. Porph. l. 3. De abſtinentia ab eſu animatorum. Οὐ κακῶς δέ τινες κἀκ τῶν τόπων πεπείσονται πολλὰ δυνάμεις μᾶλλον ἡμῶν ἐμφερέστερα, ὧν εἴληχεν. ὡς γὰρ τὰ κατὰ τὸν αἰθέρα οἰκοῦντα ἐστὶ λογικά, οὕτω φασὶ τὰ μετ' ἐκεῖνον ἄχρις τοῦ πλησιάζον οἰκοῦντα, ὁποῖα τὰ ἐν ἀέρι. εἶτα τὰ ἔνυδρα διαφέρειν. εἶθ' οὕτως τὰ ἐπίγεια ὧν τὴν ἀποβολὴν εἰκοῦσθαι. Philo tamen Iudæus dæmonas in aëre collocat, in libro de Gigantibus: οὓς ἄλλοι φιλόσοφοι δαίμονας, ἀγγέλους Μωσῆς εἴωθεν ὀνομάζειν. ψυχαὶ δ' εἰσὶ κατὰ τὸν ἀέρα πετόμεναι. καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ μῦθον εἶναι τὸ εἰρημένον. ἀνάγκη γὰρ ὅλον δι' ὅλων τὸν κόσμον ἐψυχῶσθαι, τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδῶν μερῶν ἑκάστου τὰ οἰκεῖα καὶ πρόσφορα ζῷα περιέχοντος. γῆς μὲν τὰ χερσαῖα, θαλάττης δὲ καὶ ποταμῶν τὰ ἔνυδρα, πυρὸς δὲ τὰ πυρίγονα. λόγος δὲ ἔχει ταῦτα κατὰ Μακεδονίαν μάλιστα γίνεσθαι. οὐρανοῦ δὲ τοὺς ἀστέρας. ἔστι οὖν ἀναγκαῖον καὶ τὸν ἀέρα ζώων πεπληρῶσθαι. deſcripſi pluribus hunc τοῦ ἰουδαΐζοντος. Platonis locum, quia viſus mihi inſignis: vel propter alia animalia ignea quæ naſci ait ſolere in Macedonia, [de quibus etiam in libro Περὶ φυτουργίας ſic meminit: τὰ ζῷα ταῖς τοῦ παντὸς ὁλοσχερεστέραις προσγίνεται μοίραις. γῇ μὲν τὰ χερσαῖα πλωτὰ δὲ ὕδατι, τὰ δὲ πτηνὰ ἀέρι καὶ τὰ πυρίγονα πυρί, ὧν τὴν γένεσιν ἀριδηλοτέραν κατὰ Μακεδονίαν λόγος ἔχει προφαίνεσθαι.] Quod ſcribit mundum in omnibus ſuis partibus animas habere, conſentit Philoſophus, qui in tertio De generatione animalium ſcriptũ reliquit, τρόπον τινὰ πάντα ψυχῆς εἶναι πλήρη. [Seruius ex veterum philoſophorũ placitis, ſcribit ad 3. Æneid. *Manibus* (animas intellige) *plena ſunt loca inter lunare & terrenum circulũ vnde & defluunt.*] Cum iſta mox legas, περὶ ὧν εἰλήφεσαν ὁ φαρμακοπώλης, ſcias veriſſimè dictum, *Homine imperito nihil quicquam iniuſtius.* At illud, Ἐπίκουρον τὸν φιλαληθέστατον: rectè: modò accipias dictum εἰρωνικῶς. Alibi ſatis iſta ſceleratorum hominum commenta confutauimus. Addit, Καὶ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν θεωρουμένην ἐξῆλθε. Auctor Epitomæ cum hæc, vt videtur, non intelligeret magis quàm nos, ita ſententiam concepit: καὶ κατὰ μικρὸν ἐξῆλθεν οἷος ἐστι. nobis tam beatis eſſe non licet: qui auctori huic non ſententias tantùm ſuas, verùm & verba etiã ſua reſtituere laboramus. Videamus igitur an aliquis ſit coniecturis locus. Fortaſſe enim ſcripſit Athenęus, aut Epicurus potius, εἰς τὴν οἰκουμένην ἐξῆλθε. *prodit è tenebris prioris vitæ in hanc celebritatem nominis, quam per orbem totum obtinet.* Epicurum neque optimè neque elegantiſſimè locutum eſſe, norunt eruditi, vel ex Cleomede mathematico. Poſſumus etiam ſcribere εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ βίου ἐξῆλθε. ſimile mox de Protagora, ἀφ' οὗ ὥστε τὸ σοφιστεύειν ὁρμῆσαι. Sed de hoc ſophiſta præcedunt iſta ex Epicuro, Πρωταγόραν φησὶ τὸν σοφιστὴν ἐκ φορμοφόρου καὶ ξυλοφόρου πρῶτον γενέσθαι γραφέα Δημοκρίτου. Non primus Dalecampius falſus iudicij eſt in voce φορμοφόρος, quàm in φορτοφόρος voluit mutari: repugnant libri, non Athenæi ſolùm, ſed & Diogenis Laertij in Protagora & in Epicuro: repugnat auctoritas certa Gloſſographorum Græcorum, quibus nihil poteſt opponi. ſed non omnes vident vnde appellentur baiuli φορμοφόροι. ſic autem dicuntur à puluillis quos ſuper capite aut humeris ſubſternunt oneribus φορμός. inter alia & ſtraguli genus ſignificat, vt alibi probamus, quia ſubſternuntur hi puluilli: propterea φορμοὶ Græcè dicti.

Laërtius τύλην quaſi dicas *culcitam* appellat in Protagora: quem facit eius inuentorem. à forma alij vocant σπεῖραν, vt Apollodorus de Diis lib. 2. quia rotundi ſunt: imò verò σπεῖρα propriè dicitur pannus in ſpiram tortus, quo hodiéque ancillæ noſtræ loco puluilli vtuntur. ſimiliter Latini à ſimilitudine ceſtuum & forma rotunda *ſeſtucillum*, & *arculum* vocarunt. Vbi legimus, τἀγαθὸν Πλάτωνα πανταχοῦ. antè hæc verba deeſſe aliquid Dalecampio facilè aſſentior, & id nota aliqua indicari in hac editione volebam. Tres ſenarios qui ſequuntur ita lego,

—Τἀγαθὸν τὸ καλὸν Πλάτωνα πανταχοῦ
ὅπου παρῇ, φὴς ἀγαθὸν ἐγκαταμαθόντες.
Τὸ δ' ἡδὺ πάντως, ἡδὺ πάντες κἀνθάδε.

CAPVT XIV.

Metagenis Mammacythus *vel* Auræ. ἰαμβεῖον. *Platonis* Mămacythus. τὰ προσφερόμενα *&* προσάρματα. αἱ σφύραιναι τροφιμώτεραι τῶν γόγγρων. ἀβλεννὴς *&* ἀβλεμὴς. πώλυψ. *pelamys & cobium.* chelidonias *piſcis.* χελιδών. coſtæ *piſces.* κόμμαρος. Xanthias *piſcis.* ἐπίφυσις τοῦ δέρματος. ἡδύνη *acetum.* κυματοπλὴξ. πυρῖτες *piſces &* ἔμπυροι. ῥοῦς *aquarum.* οὐ συντέμνει. ἐκφέρεσθαι ποτοῦ. διαλαμβάνειν. *Tragicorum & comicorum* πραγματεῖαι *plurium fabularum. Antiphanis* Ruſtici, *&* Ruſticus.

ΕΠΕΙΠΩΝ τὸ ἐκ Μαμμακύθου, ἢ Αὐρῶν Μεταγένους ἰαμβεῖον. Ex libro 13. emendat interpres, τὸ ἐξ Μαμμακύθου Ἀρισταγόρου, ἢ Α. pene illi eram aſſenſus, cùm vulſit autem Suidas, qui auctor eſt Metagenem quoque *Mammacythum* fabulam edidiſſe. quare emendatione Dalecampij opus non habemus. Imò verò falli interpretes putamus nos in illius loci interpretatione, vnde hunc emendare conatus eſt vir doctus. qua de re ad illum locum dicimus. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. ſed vbi eſt ille quem Athenæus ait, verſus iambicus? ſequentia enim verba in iambicorum legem nunquam coegeris. libro autem 13. poſt ſimilem auctorum iſtorum laudationem, ſubiiciuntur verſus hexametri, neque obſcurum eſt eius generis eſſe quæ ſequuntur. nam vocula δὴ ni fallor, excidit, cum ſcripſiſſet auctor,

—ἄνδρες ἑταῖροι
Δειπνῶμεν τοῦ, δή τ' ἔτι πλεῖστα λαλοῦμεν ἅπαντες.

quid igitur ἰαμβεῖον hic Athen. appellet, amplius quæramus. In Excerptis hoc loco offēdimus, vetus hoc prouerbiū eſſe, *In conuiuio plurimū omnes loquimur.* Mammacythus nomen eſt hominis ſtultitiæ notæ. ideò poetæ comici ſtultitiam quorundam pro fabulæ argumento ſumentes, *Mammacythus* illis nomen indiderunt. de Ariſtagora teſtatur Athenæus: ſi tamen ille locus ſic accipi debet, de Platone Heſychius, cuius verba ſunt: Μαμμάκυθος μωρός ἐστι δὲ καὶ δρᾶμα πεποιημένον Πλάτωνι. ſcholiaſtes Ariſtophanis, ad iſta è Ranis κεχηνότες μαμμάκυθοι. ita ſcribit. Ἀριστοτέλης μέν φησιν ὀνοματοπεποιῆσθαι· πῶς ἂν, Δημήτριος φησιν, εἰ μὴ συνήθης αὐτοῖς τὸ ὀνομαζόμενον ᾖ, δρᾶμα ὅλον οὕτως ἐπιγέγραπται Μαμμάκυθος· ὅ τινες εἶναι Πλάτωνος λέγουσι. de Metagene iam diximus.

Περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι, καὶ τοῖς ὑγ. τὰ προσφερόμενα ex vſu Græcè loquētiū, ſunt *cibi quibus veſcimur.* Hippocrati προσάρματα vt dictum alibi. προσφορὰ *eſus.* προσφέρεσθαι *edere.* quare interpres non rectè *De his quæ efferuntur.* ſaltem adderet, *in cibum.* quanquam id quoque non probo.

αἱ δὲ σφύραιναι τῶν γόγγρων εἰσὶ τροφιμώτεραι. ſuperiore libro ex Hiceſio idem auctor adnotauit in elemento Σ. falli doctos qui cenſuerunt corruptum eum eſſe locum ſatis ibi probauimus. quare ſi ex eodem Hiceſio ſumit quæ nunc ſcribit hîc, non dubito rectè legi σφύραιναι. nam ſphyrænam magis quàm congros alere, ſententia Hiceſij fuit vera an falſa, ſed quia paulò antè medicos nominans, vnde hæc ſine dubio ſunt deſcripta, Hiceſium prætermiſerit, ferri poteſt emendatio quam in codice Palatinæ bibliothecæ inuenimus, vbi τοῦ φ, in hac voce erat ſuperſcriptum τὸ μ. vt fieret σμύραιναι quod doctiſſimo Rondeletio videbatur. Mox pro ..... οὐκ ἀπέπτου, ταχέως, lego cum interprete ex doctiſſimi Rondeletij emendatione, ὁ μὲν ὢν ἑφθὸς δυσπεπτότερος. teſtor tamen non aliter M S S. habere. Sed quod in his, κοιναῖς δὲ πάσαις αἵματος ἐκκρίσεσι: tollit vocem αἵματος Dalec. & negationem addit, non video qua ratione fultus ita cenſuerit. Repugnant omnes libri: & confirmat vulgatam quod paulò poſt de ſepia dicitur ſimiliter, eam eſſe κινητικὴν τῆς δι' αἱμορροΐδων ἐκκρίσεως.

καλοῦνται γε καὶ ἀβλεννεῖς. Epit. ἀβλεννὴς: Rondeletij etymon poſtulat duo νν. à βλέννα. ſi legeretur ἀβλεμὴς fere eadem ratio eſſet huius appellationis, quæ apuarum: nam ἀφύαι, dictæ quaſi ἀφυεῖς. idem ſignificat ἀβλεμὴς, infirmus ἀσθενής.

γλαυκίσκοι κέφαλοι κεστρεῖς. Lego cum Rondeletio λευκίσκοι adi ad ſuperiorem librum, qua parte de mugilibus agitur.

ὁ δὲ πώλυψ συνεργεῖ μέν. Mirari licet, cur vocem hanc alius dialecti ſine cauſa vſurpauerit. ita autem & MSS. habent, & Euſtathius legiſſe videtur. Extat ſanè & apud Pollucem, ſed alio ſenſu, libro quarto, capite quo medicinæ vocabula explicat, πώλυψ, ait, σὰρξ ῥινὶ ἐπιφυομένη.

ταριχευθεῖσα δὲ καλλιβίῳ ὁμοίως ἐστί. Epit. ſimpliciter, ταριχευθεῖσα δέ. Rondeletio viſum, κυβίῳ ὁμοίως. Non ſemel in hoc opere legas, pelamydem ἀναλογεῖν τῷ κυβίῳ. quibus verbis ſeparantur pelamys & cybium: licet ſcribat Plinius, cybium eſſe pelamydem. Sed accipi variè dictionem cybion, modò pro ſui generis piſce: modò pro parte piſcis ſale indurati, obſeruatum eruditis. Interpretis quidem coniecturam, reſcribentis, ταριχευθείσης δὲ κύβιον δίκοιλον καὶ λεπτόμυλον, vt longiuſculè ab edita lectione recedentem non probo. Minus illud, quod Rondeletij ſecutus iudicium iſta omnia cenſuit inducenda, ἀναλογεῖ μέν τι ὁ

χελιδο

χελιδονίας τῇ ϖηλαμύδι, σκληρότερός ἐστι, nam qui exiſtimant Græcis nullum *Chelidoniam* piſcem fuiſſe cognitum, falluntur: cum etiam Heſych. mentionem eius fecerit. Ergo non temere antiqua exemplaria ſpernamus. quæ etiam cum editis mox conſentiant omnia in iſtis: ἡ δὲ χελιδὼν ἡ τῷ πολύποδι ἐοικυῖα, ἔχει τὸ ἀφ' αὐτῆς ὑγρὸν, εὐχρόους ποιεῖ, καὶ κινεῖ αἷμα: non vt quibuſdam placuit, ἡ τῷ πομπίλῳ ἐοικυῖα. neque vt alij, ἡ ἐλεδώνη ἡ τῷ πολύποδι. neque etiã vt nobis aliquãdo venerat in mentem, καὶ κρυερὸν αἷμα. *Coſtas* alibi legi negant docti quam in ſubiectis dipnoſophiſtæ verbis, οἱ δὲ κοστεῖ λεγόμενοι, ταριχευθέντες εἰσὶ μέσοι. Nos videmur etiã alibi tenebriotem hunc deprehendiſſe latitantem. Scribitur enim in doctiſſimi Heſychij Gloſſis, κοστίας, κωλίας, κάμμορος. quæ ſic interpretamur: nomine κόστης ſiue κοστίας piſcem ſignificari coliæ ſimilem, aut ex ſententia aliorum gammaracei generis eſſe. lego, κωλίας ἢ κάμμαρος quanquam inuenias & κόμαρος ſiue κόμμαρος pro eodem, *Xanthiam* verò de quo ſequitur ξανθίας δὲ ἐπὶ ποσὸν βρομώδης ἐστὶν, aut βρωμώδης, ne nos quidem vſquam alibi inuenimus, doctis placebat ξιφίας. ſed conſtant ſibi omnia exemplaria & Epitoma. Scio *Xandarum* nominari antiquis inter Atlantici maris cetos, facie bouis: ſed de eo non ſentit dipnorhetor. Ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος eleganter nominat auctor corium quod cæteris omnibus ſupercreſcit, τὰ δὲ καλούμενα δερτὰ, inquit, τὸ μὲν ὅλον ἐστὶν ὅσα τραχεῖαν ἔχει τὴν ἐπίφυσιν τοῦ δέρματος. ſed non negligendum quod inuenimus in Excerptis, τὴν ἐπίχυσιν τοῦ δέρματος. Græci. ἐπίχυσιν appellant τὴν κονίασιν, *parietis dealbationem.* hic ſimpliciter pro ſuperficie. Cur dicantur τὰ πετραῖα eſſe εὔογκα, iam expoſuimus libro tertio: capite quinto Ηδύνην veteres vocabant acetum: neque aliter interpretamur ſequentia verba, τὰ δὲ πετραῖα καὶ τῇ ἡδύνῃ ἁπαλῶς σκευασθέντα. de quibus libro ſecundo, capite vigeſimo ſexto. Scribe mox. ἐν δὲ πελάγει μεγάλα, καὶ κόλποι θαλάττης. non autem πελάγη. &, σκληροὶ καὶ λεπτοὶ καὶ κυματοπλῆγες εἰσὶν οἱ πλεῖστοι. ſic in Excerptis, non κυματοπληγεῖς. κυματοπλὴξ vt οἰνοπλὴξ, φρενοπλὴξ & apud Archeſtratum, νεοθὴξ μάχαιρα. Lege cum Excerptis. πρὸς δὲ, εἴπου καὶ πόλεις σύνεγγύς εἰσι. elegantius quàm vt editum eſt. & ſtatim ſupple ex iiſdem, καὶ πρὸς ἡδονὴν, καὶ πρὸς εὐπεψίαν, καὶ πρὸς τὴν τροφὴν τοῦ σώματος. Non aſſequor mentem auctoris cum de fluuiabus piſcibus ſcribit, τῶν ποταμίων βέλτιστοι εἰσὶν οἱ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις τῶν ποταμῶν ὄντες, εἴτε τρυφῶντες. Fallor aut ſcribendum, εἴτε ἐπὶ ῥοῦν ἰόντες, ſed non fallor profectò, neque aliter legendum. ῥοῦς in flumine eſt, qua maximè vergit aquarum impetus, ea pars rapidiſſima. ibi igitur optimi piſces. quemadmodum docere auctor hic voluit & toties apud Galenum, alioſque medicos legere licet. Poteramus *pirumtas* piſces interpretari empyros, de quibus vltimo capite dicturi ſumus: ſed id non probatur nobis. Habentur deinceps verſus Antiphanis, quos ita nobis exhibent edita exemplaria ſimul & manu exarata.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ τι
Ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνέτεμον λίαν πάνυ,
Ὥς ἄν τις ἄλλως ἐξενεχθεῖσιν,
Ὅπως τοῦ διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

quod ex præcedentibus Athenæi verbis liquet; & paraſitus ille qui apud poetam illa loquebatur, & Cynulcus qui nunc iſtos verſus vſurpat, nihil ſignificare aliud volebant, niſi cupediarum & delitiarum gulæ eſſe ſe rudes. Hæc in ſumma horum verſiculorum mens. Planiſſima ſunt prima verba. *Ego in arte obſonandi rectè non multum operæ poſui.* In magnatum familiis erant qui dicebantur *obſonatores* ſiue ἀγορασταὶ horum fuit propria τέχνη ὀψωνητικὴ quæ dicebatur lib. ſeptimo. Paraſiti vt docebamus ad Theophraſtum, vbi deerant opſonatores, eas partes ſubire ſoliti. Ex quo intelligimus cur neget hic paraſitus ſe eius artis eſſe callentem. Cætera deprauata iuxta ſunt & obſcura. Experiamur an hic quoque ſit aliquis noſtris coniecturis locus, fortaſſe enim non longè abieris à vera lectione ſi ſcribas.

Ἐγὼ περὶ τὴν ὀψωνίαν μὲν οὐ πάνυ
Ἐσπούδακ', οὐδ' αὖ συνίσαμοι λίαν πάνυ
Ὡς ἄν τις ἄλλων ἐξενεχθέντων πότου
Αὐτὸς διαλάβοι κραιπάλην Ἑλληνικῶς.

Ego rationes obſonandi non teneo. neque mihi nota ſunt illa per quæ aliquis poſſit ſublatis de triclinio cæteris, ipſe crapulam impedire: quod plerique Græcorum faciunt. Poeticum eſt, οὐ συνίσαμοι pro οὐ συνίσμαι. Conuiuiorum Græcanicorum τὸ κεφάλαιον fuit in potatione poſitum. Ideò plurimum illa expetebantur quæ impediendæ ebrietati valere credebantur. Ideò etiam ſolita parari illa amethyſta, & μέθης φάρμακα, de quibus libro 1. capite vltimo. Porrò temulenti proprium eſt, ἐκφέρεσθαι πότου, ſiue vt ſcribit Tullius, de conuiuiis auferri. Διαλαμβάνειν eſt intercipere medium, & impedire malum iam inchoatum. Aliud excogitare ſanando huic loco nihil potui. Moris fuit & comicis & tragicis poetis idem argumentum in plures fabulas diuidere, quas vno communi nomine inſcribebãt. Sic laudatur Sophoclis Ὀρεστεία vel Ὀρεστιάς: item ἡ περὶ Ὀδυσσέα πραγματεία. Similiter Antiphanes comicus plures fabulas affines argumento docuerat, titulo Ἀγροίκων. ſed præter hunc communem titulum proprium comœdiæ ſingulæ habebant. Sic accipimus verba Athen. cum ait, Ἀλλὰ μὴν οὐδ' οὕτως εἰμὶ φίλιχθυς, ὡς ὁ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ ἐν Βουταλίωνι: ὅπερ δρᾶμα τῶν Ἀγροίκων ἐστὶν εἶδος διασκευή. id eſt, *neque porrò ita ſum piſcium auidus, vt ille apud eundem Antiphanem in Butalione: quæ fabula editio altera eſt & emendatio vnius è Ruſticis.* De voce διασκευὴ ſatis diſputauimus lib. 3. capite 26. vnde licet intelligi quantum à vera ſententia abſint qui *apparatum conuiuij* ea dictione putant ſignificari. Quemadmodum autem in philoſophia idem ſæpe eſt & generis vniuerſi, & ſpeciei vnius è pluribus nomen: ſic horum Ἀγροίκων, vni peculiare nomen fuit Ἀγροῖκος. nam ſubiicitur mox, ἐν δὲ τοῖς

Ἀγροίκῳ. Hæc ita interpretamur, quia vulgatam lectionem noſtrorum librorum in omnibus manuſcriptis inuentam ſollicitare religio nobis eſt. alioquin poteramus ex libr. 7. ſuſpicari, non hîc τῶν Ἀγροίκων ἑνὸς legi debere: ſed τῶν Ἀγροίκων ἐπὶ διασκευῇ. nam id drama cuius poſterior cura fuit Butalion, illud fuit ipſum quod Ἀγροῖκος dicebatur, vel Ἀγροῖκοι. Principium Antiphaneæ eclogæ multimodis corruptum eſt. Lege, & corrige.

—καὶ μὴν ἑστιάσω γε τήμερον
ὑμᾶς ἐγώ. σὺ δ᾽ ἀγοράσεις ἡμῖν λαβὼν
Τόδ᾽ ἀργύριον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐπίσταμαι
Χρηστῶς ἀγοράζειν· φράζε δὴ φιλανθρώπῳ
Ὄψῳ τίνι χαίρεις;

Sequentes verſus habes & libro ſeptimo.

CAPVT XV.

Philippus Ephippus, & Eubulus comici. Suidæ locus. ἄργυρος ἀνάργυρος. *Mos ſtipem ſub alieno nomine colligendi.* Coroniſtæ. λάχος πυρῶν. ἡμαθος *nummulus.* ἀλὸς χόνδρος. ἀγκλίνειν. μυχὸς *domus.* Chelidoniſtæ. περικυκλέω, ἐκκυκλέω, *ſiue* ἐγκυκλέω. *Aeliani locus emendatus inſigniter.*

EN NVMERO Græcorum comicorum Philippus & Ephippus fuerunt mediæ comœdiæ poetę duo. Recitantur autem iſto loco verſus quidam ſub Philippi nomine, qui non longè poſt Ephippi eſſe dicuntur. Ac cum illi verſus promantur ex *Philyra* & *Obeliaphoris*, ſub quibus titulis alibi horum librorum Ephippum inuenire eſt laudatũ: non ſine cauſſa cenſeas ſcribendum hic, ἐκφαυλίζων δὲ καὶ Ἔφιππος τοὺς μικροὺς τῶν ἰχθύων ἐν Φιλύρᾳ φησί. ſin hic retinemus Φίλιππος, mox etiam ſcribendum ita fuerit non Ἔφιππος. Res ſanè difficilis ad affirmandum: cum libro ſeptimo ex Eubuli *Nutricibus* iiſdem verbis quædam proferantur, atque hic ex *Obeliaphoris* Philippi. Auctor eſt Suidas. in Athenæi dipnoſophiſtis laudatum inueniri Philippum Comicum in *Codoniaſtis*. hoc falſum eſt hodie: nam *Cydonem* quidem Ephippi Athenæus nominat libro ſeptimo & 14. *Codoniaſtas* verò Philippi quod ſciam nuſquam. Coniicimus fortaſſe non vanè, Suidam legiſſe hic Φίλιππος non Ἔφιππος. ac quoniam *Coroniſtarum* fit hoc loco mentio, ſcripſiſſe per incogitantiam Philippum in *Coroniſtis* ſiue *Coroniaſtis* laudatum fuiſſe ab Athenæi dipnoſophiſtis. Si igitur ita videatur, ſcribamus in Suida, Φίλιππος κωμικός· τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστι Κορωνισταί. (vel Κορωνιασταί) ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Porrò non hic ſolùm Eubuli & Ephippi nomina inuicem confuſa animaduertimus. Vide libro nono capite ſecundo. Huius igitur ſiue Philippi, ſiue vt puto verius Ephippi, malè ſcribitur hic verſus, Οὐκ οἶσθ᾽ ὅτι τἀργύριόν ἐστ᾽ εἰς ἄργυρον. neque certò ſcio qui illum conſtituam. Scribebamus tamen, Οὐκ οἶσθα δ᾽ ὅτι τἀργύριόν ἐστ᾽ ἀνάργυρον. iocus comicus haud illepidus. vt ſi dicas, *opes noſtræ ſunt inopes.* Locum ex *Obeliaphoris* ita digere,

—ἀλλ᾽ ἀγόρασον εὐτελῶς.
Ἅπαντα γὰρ ἱκανά γ᾽ ἐστί· φράζε δή ποτε.
Μὴ πολυτελῶς ἀλλὰ καθαρείως ὅτι ἄν.

vide libro ſuperiore, capite 27. Quintum hunc verſum, Κἂν κάραβός τις ᾖ λαβεῖν, εἷς ἀρκέσει, ſcribi malim, κἂν κάραβόν τιν᾽ ᾖ λαβεῖν, εἷς ἀρκέσει. [etſi non damno quod eſt editum.] Corruptus etiã ſeptimus: & ſcribendum vel Θήβης μὲν οὐκ ἔτ᾽ ἔρχετ᾽ ἐκ τούτου λαβεῖ. vt ſit proprium viri nomen Thebas, vel Θήβη, & ἐκ ταύτης. Decimum & reliquos ita ſcribe,

Ὡς μικρολόγος εἶ· σὺ δέ γε λίαν πολυτελής
Πάντως· κρέα ἡμῖν ἐστ᾽ πότερ᾽ ἔπεμψέ τις;
Οὐκ· ἀλλ᾽ ἔφησεν ἡ γυνή, τὸ μοσχίον
Τὸ τῆς Κορώνης αὔριον δαπανήσομεν.

In iis autem qui proferuntur è *Dyſcolo* Mneſimachi, ſcribo ſic hos duos verſus, Μέτρια δὲ τοῦ θείου σεαυτῷ πῶς ἔτι Μετεωρότερ᾽ ὦ δαιμόνιε; πῶς; συντέμνει καὶ E. Adiecimus verba iſta è MSS. ὄψον δ᾽ ἂν λέγῃς ἕτερον κάλει ὀψάριον. *ſi de alio obſonio loquaris, voca id mihi opſoniolum.* Deeſt mox aliquid vt plena ſit ſententia cum ait, ἐπεὶ δὲ κατὰ θεὸν ἐν τοῖς περικειμένοις. fortaſſe, ἐνετύχομεν τοῖς περικειμένοις. id eſt, *quandoquidem Deo ita volente incidimus in recitatos modò verſus.* Fuit olim veteribus in vſu mendicãdi quidã honeſtus modus: cum non ſibi qui mendicabant, ſed alij ſe ſtipem cogere dicerent. Erant igitur qui matri Deûm, ſiue Peſſinuntiæ Deæ, ſtipem cogentes ſingula oppida luſtrarent: alij aliud quid prætexebant. In his fuerunt *coroniſtæ* & *chelidoniſtæ* de quibus deinceps tractãt docti cõuiuæ. οἶδα δὲ, ait auctor, Φοίνικα τὸν Κολοφώνιον ἰαμβοποιὸν μνημονεύοντά τινων ἀνδρῶν, ὡς ἀγειρόντων τῇ Κορώνῃ. quia ſine cauſa maiuſcula litera adhibita fuit initio vocis Κορώνη. putauerunt interpretes proprium id fœminę eſſe nomen: tum illi neſcio quas nugas ex Pauſania de Coronide hoc loco effutiuerunt. Atenim κορώνη hic aliud nihil niſi cornix. quare Euſtath. hunc locum deſcribens vt ne locus dubitationi relinqueretur vllus, addidit τῷ ζώῳ. Cornicem videlicet circumferebant agvrtæ iſti, doctam, vt videtur, conari noſtra verba. Huic ſe ſtipem cogere dicebant non ſibi. Quod autem in verſibus Phœnicis dicitur cornix filia Apollinis alluſio eſt ad fabulam. Stipem petere, Græci dicunt ἀγείρειν. & ἀγερμὸν id mendicationis honeſtæ genus. Primo verſu petunt coroniſtæ dari ſibi χεῖρα κριθῶν, id *plenam volam hordei*: vel, *manipulum hordei*: non enim inepta eſt Dalecampij ſic vertentis ſententia. Altero verſu poſcunt λέχος πυρῶν, id eſt, Dalec. interprete, *ad cubile ſtratum è tritico.* Nimium verò delicati iſti frugiperdæ, ſi non niſi ſuper frumẽti palea cubare ſe poſtulãt. Ne quid diſſimulem, aliud poetam ſcripſiſſe cẽſeo, ac lego, ἢ λάχος πυρῶν, id eſt. *portionem aliquã frumenti.* Noli dubitare hanc eſſe veram ſcripturam: πυρὸς enim interpretari paleam frumenti abſurdum nimis fuerit. Auctor Epitome: vt

emendādi labore ſeſe liberaret, ſimpliciter ſcripſit ἢ πυρὸς. Idem ſequente verſu omiſit vocem quam non intelligebat, ἢ ἡμαιθον. Scimus nos ex Heſychio ἡμαιθον ſiue ἡμαθον nummi paruæ æſtimationis nomē apud quoſdam Græcorum fuiſſe. dimidio oboli quidam æſtimabant: alij duobus obolis. De hoc coroniſtę ſentiunt. nam quare emendemus ἢ ἱμάτιον, cauſſæ non eſt Addunt, καὶ ἄλα λήψεται χόνδρον. metri lex coegit poetam ἄλα χόνδρον dicere pro ἁλὸς χόνδρον, *granum ſalis*. aut dixit ἄλα χόνδρον pro χονδρίτην: vt ναύτης δρόμος, pro ναυτικός: γυνὴ μάζος pro γυναικεῖος, & ſimilia, de quibus ad Theocritum. Dalec. ſpreta lege verſus, ἄλα καὶ χόνδρον. pari iudicio ac verſu proximo κηρίον *fauum* mutauit in κηρὸν, *ceram*. Etiam iſta peſſimè accipiunt interpretes, ὦ παῖ θύραν ἄγκλινε· πλοῦτος ἤκουσε. *O puer portam aperi. Plutus audiuit* noſtram petitionem. Priore parte huius verſus petunt coroniſtæ, qui ceu mendici ad beatorum fores ſuam cantilenam decantabant, vt ſibi ianua aperiatur, ἀνακλίνειν *aperire* eſt. Homerus —θαλάμοιο πύλας πυκινῶς ἀραρυίας Κάλλιπον ἀγκλίνας. Fingunt deinde coroniſtæ, vota ſua iam eſſe exaudita, ac bene ſibi ominantur. *Ecce, inquiunt, iam admiſerunt noſtras preces qui nos poſſunt ditare*: πλοῦτος ipſi diuites ſunt. Non poteſt negari hæc eſſe elegantiſſima. Ita ſolent qui aliquid vehementer aut cupiunt aut metuunt fieri, factum putare. Ab eadem mente ſunt iſta in Apollinis hymno apud Callimachum,

Καὶ δή που τὰ θύρετρα καλῷ ποδὶ Φοῖβος ἀράσσει·
Οὐχ ὁράας; ἐπένευσεν ὁ Δάλιος ἁδύ τι φοῖνιξ.

& in Palladis lauacris, Συρίγγων αἴω φθόγγον ὑπαξονίων. item iſta Catulli in Epithalamio Aurunculeiæ. *Virgo adeſt. Viden' vt faces Splendidas quatiunt comas?* 10. verſum, Θεοὶ γένοιτο μεταπεμπτὸς ἡ κόρη. ſcribe ex libris melioribus quos Schottus cōſuluit, Θεοί, γένοιτο πάντ' ἄμεμπτος ἡ κύρη. &, Καὶ μητρὶ κόρην εἰς τὰ γυνὰ καὶ θάλη θαλός. non θαλος. Homerica dictio θάλος, pro liberis & ſobole. vt Λαοσσόων τοιόνδε θάλος χορὸν εἰσοιχνεῦσαν. Poſtremo verſui deeſt à fine aliquid. Καὶ δόντι καὶ μὴ δόντι πλεῖστα τῶν γε. meliùs, τῶν πρόσθεν aut quid ſimile. Μυχὸς coroniſtis eſt locus in quo opes & cimelia ſeruantur, τὸ θησαυροφυλάκιον. ſic enim aiunt, ἀλλ' ὦ 'γαθοὶ ἐπορέξαθ' ὧν μυχὸς πλουτεῖ. *At, ô boni, porrigite aliquid eorum quibus apothecæ veſtræ abundant.* Homerus μυχὸν δόμου eam partem appellat, non ſimpliciter μυχὸν, vt in hoc coroniſmate. Sed fallimur profectò: nam poeta eam vocem non prætermiſerat, verùm initio ſequentis verſus collocauerat: vnde quia abeſt hodie, relictus eſt verſus imperfectus. Ita ergo ſcribere debes,

Ἀλλ' ὦ γαθοὶ ἐπορέξαθ' ὧν μυχὸς πλουτεῖ
Δόμου· δὸς ὦναξ καὶ σὺ πολλά μοι νύμφη
Δός μοι Κερώνη.

Sic μυχὸς πόλεως, pro ærario vrbis & publicis opibus dixit Xenophanes: cuius extat libro decimo hic verſus, Οὐ γὰρ πιαίνει ταῦτα μυχοὺς πόλεως.

Legebatur Νόμος Κερώνη: quod cùm interpretationem nullam admittat, fecimus δός μοι κορώνη. Sequentia ſuſpicione mendæ non carent. Quemadmodum coroniſtæ cornici, ſic hirundini, id eſt, χελιδόνι Chelidoniſtæ ſtipem cogebant. Sed non vbique Græciæ ea conſuetudo obtinuit: verùm apud Rhodios vt videtur, aut ſolos aut cum paucis. Diſertè enim ſcribitur, χελιδονίζειν ἣ καλεῖται παρὰ Ῥοδίοις ἀγερμός τις ἄλλος. Faceto errore apud Euſtathium ſcripſerunt librarij, παρὰ Ῥωμαίοις. In chelidoniſmate quod ex Theognide affertur, obſcura ſunt iſta, παλάθαν σὺ προκυκλεῖς ἐκ πίονος οἴκου, οἴνου τε δέπαστρον. Euſtathius breuiter expreſſit & ἐν συνόψει, vt ait: οὐ παλάθαν ζητοῦμεν, οἴνου τε δέπαστρον. Legendum προκυκλεῖ, vel προκύκλει. eſt autem προκυκλεῖν, *in medium proferre*. ſic etiā ἐκκυκλεῖν ſolet accipi. Trāſlatio ducta eſt à theatrorum pegmatis, in quibus verſatione machinæ res oculis ſpectatorum vel admouebantur, vel amouebantur. Clemēs Alexandrinus in Protreptico, καὶ αὐτούς γε τοὺς καλουμένους ὑμῶν θεοὺς, ὧν αἱ τελεταὶ μυστικαὶ, οἷον ἐπὶ σκηνῆς τοῦ βίου, τοῖς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλήσω θεαταῖς. ruſſus ibidem, γυμνῇ τῇ κεφαλῇ ἐκκυκλεῖ τῷ θεάτρῳ τοὺς θεούς. Epiphanius in Ancyroto, Chriſtianæ pietatis doctores vocat τοὺς τῆς ἀληθείας ἐκκυκλητάς. quāquam editiones vulgatæ ſcribunt ἐγκυκλητάς. vt in vtroque loco Clementis ἐγκυκλεῖν pro ἐκκυκλεῖν. Eadem vox apud ſuauiſſimum ſcriptorem Ælianum: ſed olim: nam hodie gloſſema locum occupat genuinæ vocis. Ποικίλης. libr. 2. capit. 11. Docet ibi Socrates non eſſe cauſſæ cur tenuis conditionis homo principibus viris inuideat, ſi attendamus quales exitus faciant apud tragicos Atrei, Thyeſtæ, Agamemnones & Ægiſthi. οὗτοι μὲν γὰρ, inquit, ἀποσφαττόμενοι καὶ ἐκτραγῳδούμενοι, καὶ πονηρὰ δεῖπνα δειπνοῦντες, καὶ ἐσθίοντες ἑκάστοτε ἐκκαλύπτονται. Lege ἐκκυκλοῦνται. Sunt multa in eo ſcriptore ab imperitis librariis mutata, & deprauata: ſæpe quidem admodum ridiculè. Velut quod ſequitur, οὐδεὶς δὲ οὕτως ἐγένετο τολμηρὸς οὐδὲ αἰσχυντὸς τραγῳδίας ποιητὴς, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χοῖρον. quid audio? regibus & principibus viris ex aduerſo ponuntur porci? poſthac igitur corrigamus cenſeo vetus dictum, *aut rex aut fatuus*, & dicamus *aut rex aut porcus*. Sed miſſo ioco, corruptum affirmamus hūc eſſe locum, ab iis qui antiqui libri cōpendium non aſſequebantur. Scribēdum, ὥστε εἰσαγαγεῖν εἰς δρᾶμα ἀποσφαττόμενον χειρώνακτα. regibus opponit τοὺς χειρώνακτας, *eos qui manuum opera aut labore victum quæritant*. Sæpe inculcant nobis Seneca & ſapientes alij, non fieri tragœdiam niſi de rege aut magnate: de paupere quidem nunquam. Hoc ipſum & Socrates voluit. Poteramus aliter emendare corruptam lectionem in eandem ſententiam: ſed nemo qui manuſcriptorum exemplarium vſum aliquem habuerit, dubitabit de ſuperiore emendatione. Verùm hæc obiter. Scripſimus ex Epitoma, Euſtathio & MSS. ἁ χελιδὼν καὶ λεκιθίταν οὐκ ἀπωθεῖται. *chelidon ne lecithitam*

quidem

quidem placentam reſpuit. λεκιθίτης ἄρτος, ab ouorum vitellis immixtis dictus. de hoc ſuo loco. Venuſta & Attica ellipſis eſt in proximo verſu, Εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐκ ἐάσομεν. Nam poſt illa εἰ μὲν τι δώσεις: *ſi quid dederis*: ſupplendum vt ſit plena ſententia, læti & gratias agentes abibimus. de iſta figura ſatis dictum lib. 5. cap. ſecundo. Similliмè Homerus in cantico æruſcantium in Samo inſula.

Εἰ μὲν τι δώσεις· εἰ δὲ μὴ οὐχ ἑστήξομεν.
Οὐ γὰρ συνοικήσοντες ἐνθάδ' ἤλθομεν.

CAPVT XVI.

Adrianus Imp. μουσικώτατος. ὑηνία. Subura. Sophronis Νυμφοπόνος. Eranus, συνάγειν. θίασοι. *quaſi* θίασοι. Σεῖος, *vox Laconum.* εἰλαπίνη *vnde.* λαγών, κενεών. ὀχὴ. τὸ ἔχειν, *&* εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν. ἵλεως *&* ἱλαρός.

Οἱ περὶ φάλανθον ἐν τῇ Ἰαλύσῳ πόλιν ἔχοντες. Ialyſus in Rhodo inſula vrbs eſt: in vrbe autem vrbs haberi non poteſt. Sed medentur docti, πρὸς τῇ Ἰαλυσῷ. rectè ſeruare malis antiquam lectionem & interpretari, *in ea parte inſulæ vbi nunc eſt Ialyſus.* Pro τὴν Ἀχαΐαν καλουμένην: Excerpta Ἀχαΐδα. In Stephani de vrbibus ſcriptum eſt, multos fuiſſe olim locos, qui Ἀχαΐαι appellarentur. Eorum vnus iſte eſt. ἕως ἂν ἐξάγεσθε ὅ, τι κατὰ γαστρὸς αἴρονται. Hanc conditionem fœderi adſcribi ſiuerat Iphiclus, exiſtimans hoc velle Phalanthum, vt ſibi & ſuis liceret edere prius quàm exirent quantum vellent, & ſi poſſent, quicquid alimentorum erat reliquum abſumere. De fonte Hypelæo lege Strabonem initio lib. 14. In mirabili hiſtoria de piſce qui è prunis exiliens cum viuo carbone ſyluam incẽdit, ſcribe, καὶ ἀφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ λόχμην. Deinde ſcribe, ἴτεα καὶ οἰκήσαντες, τοῦ εἰκοστοῦ δευτέρῳ κτίζουσι Τρηχῖνα. Imperatorem Adrianum appellat auctor μουσικώτατον. interpretes, *humaniſsimum.* melius dixiſſent *literarum amantiſsimum*, vel *doctiſsimum.* Vtrumque ſignificat Græca vox: vtrumque Adriano ſcimus conuenire. Vlpianus Cynulcum vituperans, quod voce βαλλισμὸς eſſet vſus, σὺ δὲ ἡμῖν, ait, ἐκ γῆς Συβύρας ὄνομα πεπλασμένος, Ἀπώλεσας τὸν οἶνον ἐπιχέας ὕδωρ. Græcè docti nõ agnoſcent pro vocabulo Græco τὸ Συβύρα. Interpretes qui vertunt *è terra ſubulca*, quam ſcripturam aut coniecturam ſint ſecuti neſcio. nam ſi volumus id Græcè dicere quod illi in animo habuerunt, ἐκ τῆς ὑηνίας erit dicendum. ὑηνία eſt vrbs porcorum vel hara. atque ea dictione etiam τὴν ἀμαθίαν (vt docemur à veteribus) ſignificarunt. [Simile apud Plutarchum, contra Epicurũ τὴν ψυχὴν ταῖς τοῦ σώματος ἡδοναῖς καταβυθίζοντα.] Hîc verò legendum eſt, ἐκ τῆς Συβύρας. quemadmodum apud Euſtathium inuenimus nos. & ita etiam emendat in ἀνεκδότοις elegantiſſimi vir ingenij, & eruditiſſimus Muretus. Subura vicus Romanus, infamia ſola nobilis ex Horatio, Martiale, aliis. Ait igitur Vlpianus id verbum canibus Suburanis potius conuenire quàm viro erudito. Sequens verſus Ariſtij poetæ eſt: pronuntiatus à Polyphemo in fabula *Cyclope.* Scribe ſtatim, ἀποδείξω σοι τὸ ὄνομα ὡς ἐπίτιμας. vel ἐπεὶ ἐπιτιμᾷς. Locus Epicharmi è *Thearis* ſiue *Theoris* (nã vtroque modo ſcribitur) vbi meminit βαλλισμοῦ, ſic ſcribitur in editis ſcriptiſque libris. λέβητες χάλκεοι κρατῆρες. ὁ δὲ λοιπὸς † γάμαι ὑπὸ δέλοις καὶ λοιπὶ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα εἴη. Sunt iſta corruptiſſima. Poſſumus probabiliter recoquere, & facere vt ſit aliqua ſentẽtia, λέβητες χάλκεοι, κρατῆρές τε. οἱ δὲ λοιποὶ γὰρ μαὶ ὑπὸ δᾳδαῖς καὶ λωτῷ βαλλίζοντες ὅσον χρῆμα ἦς. *lebetes ænei, crateraque: ceteri autem prælucentibus facibus, & præcinente tibia ſaltantes, quàm erant res miræ?* ſententia non eſt plena: pendet enim ex ſuperioribus. Protulimus autem hanc ex coniectura lectionem, non quod affirmemus ita ſcripſiſſe Epicharmum: ſed vt oſtendamus, propius ad veram lectionem accedi poſſe, quã factum eſſet ab interpretibus, quorum abſurdas ſententias nemo ſanus admiſerit. Addit, Σώφρων δὲ ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Νυμφοπόνος φησί. Νυμφοπόνος eſt ancilla ornatrix vel alia mulier cui cura ornandæ ſponſæ. Pollux lib. 10. Ἐν Νυμφοπόνῳ Σώφρονος εἴρηται παστὴν αὐτοποίητος. Non ſolùm autem eo loco quem Athenæus affert βαλλισμοῦ meminerat Sophrõ: ſed & aliis. Demetrius Phalereus, vel quicunque eſt auctor libelli De interpretatione, loquẽs de venuſtate quæ orationi cõciliatur ex ſimilium cõparatione: Σώφρων, ait, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοῦ ὁμοίου εἴδους φησί. Θᾶσαι, ὅσα φύλλα καὶ κάρφεα τοὶ παῖδες τοὺς ἄνδρας βαλλίζοντι. οἷόν περ φαντὶ φίλα τὼς Τρῶας τὸν Αἴαντα τοὶ πάλαι. Pro ἀναπεπταμένος, in Excerptis ἀναπεπτασμένος. cui ſimilia alibi notauimus. Epicharmea quæ ſequuntur: τὰ περὶ τοῦ δύο ἄνδρες ἔλεγον εἷς ἐγὼν ἀποχρέω, expoſuimus libr. 7. cap. 16. Quod genus conuiuij *eranus* fuerit, his verbis declaratur, ἔρανοί εἰσιν αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαί. Putabam συναγωγαὶ ſcribẽdum eſſe: ab ea videlicet verbi συνάγω ſignificatione, qua ſumitur pro *vna eſſe & epulari.* vel auctore Athen. extremo hoc lib. & ita συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν, libro ſuperiore exponebamus συναγώγιμα δεῖπνα leges aliquãto poſt. Sed aliter omnes Mss. & Euſtath. qui deſcriptis verbis hiſce obſeruat, ὅρα καὶ τὸ ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν συμβαλλομένων εἰσαγωγαὶ οὕτως εἰσὶ περίφρασις τοῦ, αἱ συμβολαὶ αἱ συμποσιακαὶ δηλαδή. ex hac interpretatione nihil aut parum erit diſcriminis inter eranum & conuiuium è ſymbolis. Eranum verò dictum ſcribit, ἀπὸ τοῦ συνερᾶν καὶ συμφέρειν ἕκαστον. *ab eo quod mutuo ament, & conferant ſinguli.* Ita exponimus, τὸ συνερᾶν: cuius loco eſt apud Euſtathium συνεράνιζειν. Sed τὸ συνερᾶν poſſumus aliter interpretari: ita vt poſterior vox ſit prioris interpretatio. Nam vt ἐξερᾶν, frequens apud oratores verbum, ſignificat *euacuare*: ſic συνερᾶν poteſt verti *coniicere, conferre.* verùm hoc fortaſſe ſubtilius. Vocis θίασος veriloquium ita explicatur, Τοὺς μὲν οὖν θιάσους ἀπὸ τοῦ θεοῦ προ-

προσηγόρευον. καὶ γὰρ αὐτοὺς τοὺς θεοὺς σιοὺς φασι. quorſum pertineat illud γὰρ, nemo intelligat, niſi poſt verbum *προσηγόρευον* aut addas, aut ἔξωθεν ſuppleas, *οἷον σιάσους*. nam mens ea eſt: θιάσους quaſi σιάσους eſſe dictos. quia, inquit, deos vocant Lacones σιούς. Ideo ſcribunt antiqui, *σίασος, καὶ τρέπεται θίασος. καθὰ καὶ ὁ βρυχησμὸς εἰς μυκησμός. καὶ τρέπεται ὁμοίως βρυχηθμός.* Quod autem σιὸς dicerent Spartani pro θεὸς, multi veterum teſtantur. inde etiam σεῖος apud eoſdem pro θεῖος, *diuinus*. Plato in Menone, *καὶ οἱ Λάκωνες ὅταν τινὰ ἐγκωμιάζωσιν ἀγαθὸν ἄνδρα, Σεῖος ἀνήρ, φασιν, οὗτος.* minus rectè edunt vulgò apud Platonem, θεῖος. præter grammaticorum teſtimonia, ſcribit philoſophus in Nicomacheis libr. 7. *οἱ Λάκωνες εἰώθασι προσαγορεύειν ὅταν ἀγασθῶσι σφόδρα τινά, Σεῖος ἀνήρ, φασίν.* At vetuſtior Spartiatarum lingua dicebat σιὸς & σεῖος. Heſychius, *σιὸς, θεὸς, Λάκωνες.* De vocabulo *εἰλαπίνη* ſcribitur deinceps inter cætera, *τὰς δὲ τοιαύτας εὐωχίας Αἰσχύλος καὶ Εὐριπίδης εἰλαπίνας ἀπὸ τοῦ λελαπάχθαι.* & hic aliquid ἔξωθεν ſupplēdum reliquit. nam εἰλαπίνη non fit à λελαπάχθαι. eſſet enim λελαπίνη: ſed ab Attica formatione eius vocis. Nam vt dicunt Attici εἴληφα pro λέληφα, εἴλεγμαι, pro λέλεγμαι, εἵμαρμαι pro μέμαρμαι: ſic εἰλαπάχθαι pro λελαπάχθαι. Inde eſt εἰλαπίνη: vt quidem explicatur etymum iſtud hoc loco. nā poetæ interpretes longè aliter. Mox, *λάπτειν δὲ, τὴν τροφὴν ἐκπέπτειν λάπτειν.* eſt *cibum facilè concoquere.* at li. 11. explicatur *ἀθρόως πιεῖν. ingurgitare ſe poculis.* Vtrumque verum eſt: ſed ex conſequenti vtrumque: nam propriè λάπτειν ficta vox eſt exprimendo ſono quem tuburcinatores edendo edunt. Vocem λαγαρὸς expoſuimus lib. 3. & 7. Inde eſt λαγὼν inquit noſter. locus infra coſtas ita dicitur: quaſi laxus & vacuus, quia caret coſtis. quam ob cauſſam *κενεὼν* quoque Homero dicitur, & λαπάρα. ab eadem origine & λάγανον placentæ aut libi genus quoddam: à figuræ proprietate: quod caua fingerentur lagana. εὐωχίαν negat auctor dici ἀπὸ τῆς ὀχῆς: quæ tamen ſententia eſt multorum ex antiquis grammaticis: qui ὀχὴν *alimentum.* Argiuis propriam dictionem fuiſſe volunt. ipſe vult dici ἀπὸ τοῦ εὖ ἔχειν. ſic pro conuiuari & epulari lautius, dicebant *εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν.* Verum eſt quod ſtatim obſeruatur, *ὅτι τὸν αὐτὸν ἵλεων καὶ ἱλαρὸν ἔλεγον.* propriè ἵλεως is dicitur, qui Romanis *propitius*. qua notione vſurpatur in ſuperûm ſuppliciis. ſed interdum idem eſt atque *hilaris*. Plutarchus in Æmilio Paulo, *τότε δὲ πρὸς τοὺς μαχομένους ἐπιδεικνύμενος ἵλεω καὶ φαιδρὸν ἑαυτόν.* & ſæpius idem alibi. Plato autem lib. ſeptimo De legibus, ἵλεων opponit τῷ δυσκόλῳ, quem ille ait eſſe θρηνώδη. è contrario eum qui dicatur ἵλεως, & voluptatibus frui decēter, & labores, ſi opus ſit, non refugere. atque hanc διάθεσιν voce ἵλεως ſignificatam, diis inquit Plato, tribuunt homines *κατά τινα μαντείας φήμην.* Ælianus libr. 14. capite 6. *Πάνυ σφόδρα ἐρρωμένως ἐῴκει λέγειν ὁ Ἀρίστιππος, παρεγγυῶν, μήτε τοῖς παρελθοῦσιν ἐπικάμνειν, μήτε τῶν ἐπιόντων προκάμνειν. εὐθυμίας γὰρ δεῖγμα τὸ τοιοῦτο, καὶ ἵλεω διανοίας ἀπόδειξις.* *Empola* Ephippi vnde habuerit nomen dicebamus ad Suetonium.

CAPVT XVII.

Καλαμυρίζειν τοὺς οἰκέτας. ἐν οἴνῳ, in vino. τὸ κατὰ λόγον. Cœna ἐπιδόσιμος. Τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον, & Romana ſportula. *συμβολαί. Mos in conuiuiis ἀπὸ συμβολῶν. χοῦς. ἔμπυρος, piſcis.*

NON memini legere alibi, ac ne extare quidem vſquam cenſeo, verbum *καλαμυρίζειν*, niſi in ſequentibus iſtis, *καταρῶνται μὲν τοῖς τέκνοις, λοιδοροῦνται δὲ ταῖς γυναιξὶ, καλαμυρίζουσι τοὺς οἰκέτας, ἀπειλοῦσι τοῖς πολλοῖς.* Confert reuerentiam quam ſacris faciēdis adhibebant veteres, cum irreuerentia tunc hominum. Nihil autem religioſius cauendum monebant ſacrorum antiſtites, quàm ne verbis malè ominatis inter ſacrificandum vterentur. qua de re conuenientiſſimum huic loco Platonis teſtimonium proferebamus ad Theophraſti caput *περὶ δυσφημίας*: vbi hunc ritum pluribus expoſuimus. In Excerptis & multis MSS. offendimus, *πλήττουσι τοὺς οἰκέτας.* Sed vulgatam γραφὴν à quo principio dicemus ortam? non enim ſine cauſſa in pleriſque ſcriptum. Fortè erat prius, *καταμυκηρίζουσι καὶ πλήττουσι τοὺς οἰκέτας.* Noli dubitare ſcripſiſſe Athenæum, *κλαυθμυρίζουσι τοὺς οἰκ.* Verbum *κλαυθμυρίζειν* vtroque modo accipiunt Græci & pro eiulare, aut flere, & pro in fletū aliquem adducere. [vel potius ſcriptum initio fuit *κλαυθμυρίζουσι, faciunt flere.* vt plurimum de infantibus flentibus vſurpatur id verbum: ſed norunt Græcæ periti etiam tranſitiue legi apud Plutarchum & alios *κλαυθμυρίζειν*, pro adigere ad lacrymas.] In illis exametris qui afferuntur ex Heſiodi *Eœis*, defectus nota etiam in antiquis appoſita eſt ſexto verſui. Fruſtrà, vt videtur: nam integraueris vnum verſum in duos perperam diuiſum. ſi ita ſcripſeris, *Οὐχ ὑπολείπεις αἰσχρὸς ἄχθεται αὐτὸς ὁ θύων τῷ καταμωλύοντι.* Adiicit verò auctor horum verſuum,

—καὶ εὐθὺς ἔλεξ' ἐλεγεῖα
Μηδένα μήτ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
Μηθ' εὕδοντ' ἐπέγειρε Σιμωνίδη. οὐ γὰρ ἐπ' οἴνοις
Τοιαῦτα λέγομεν δειπνίζοντες φίλον ἄνδρα.

Deſcribit poeta mores ſordidi & μικρολόγου: qui ſi caſu aliquo amicos ad cœnam vocauerit: tamē neque ipſe eos ad bibendum inuitabit, neq; feret ſi è conuiuis aliquis id fecerit hoc dixit poeta præcedentibus verbis: nunc addit, loco illius amicæ inuitationis quæ in compotationibus locum habere ſolet, durum iſtum hominem vetus dictum vſurpare: quo admonemur ne abituriētem hoſpitem retineamus: néue ad bibendum ſtimulemus eum qui biberit quod ſit ſatis. Ita accipimus illa *μηθ' εὕδοντ' ἐπέγειρε.* Atque hæc præcepta quæ ſuis conuiuiis ſoliti cantare

Præparci conuiuatores, vocat ἰλιγγεῖν: quia antiquiſſimus poeta Theognis elegiaco carmine; & iſta & alia his ſimilia eſt complexus. Integer parænetici poetæ locus ita habet.

Μηδένα μηδ᾽ αἴτιον τῶν μὲν κατέρυκε παρ᾽ ἡμῖν,
Μηδὲ θύραζε κέλευ᾽ οὐκ ἐθέλοντ᾽ ἰέναι.
Μηδ᾽ εὕδοντ᾽ ἐπέγειρε Σιμωνίδη, ὅν τινα ἡμῶν
Θωρηχθέντ᾽ οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.

Poſtrema verba cum interrogatione legi debēt. nónne verum eſt, inquit, ſolere nos inter pocula hæc dicere, cum amicos inuitauimus? quaſi dicat: hi ſunt ſermones, quibus hodie vtūtur auari homines, ſi quando conuiuia agitent. ἐν οἴνοις, vt apud Ariſtophanem & alios ſæpe, ἐν οἴνῳ. Latini etiam, *in vino*. Quod additur, ἔπι δὲ καὶ ταῦτα ποιοῦμεν, connecti debet cum præcedentibus, in hanc ſententiam. nos hodie & illa facimus, ac dicimus quæ iſte poeta in ſuis hominibus reprehendebat: & inſuper alia addimus parilis inciuilitatis ſimiliumq; ſordium. Subiecti verſus Heſiodi ſunt. De vilitate rerum quę diis, velut dicis cauſſa, offerebantur alio loco diximus. Menandri ſuper hoc præclaram ῥῆσιν deſcribit hoc loco Athenæus. Primus verſus ita habet, εἶτ᾽ οὐχ ἅπαντα πράττομεν καὶ θύομεν. nos hæc non intelligimus. ſcribimus, εἶτ᾽ οὐκ ἄτοπα [(Scaligero placebat, οὐκ ἄτοπα vt ſit vox poeticà de re abſona & abſurda:) πράττομεν καὶ θύομεν;] Quis neget, ait, aliena rationi eſſe quæ in ſacrificiis vulgò facimus? qui quidem in illa omnia quæ diis offerimus, vix drachmarum decem ſumptum faciamus; cum interea cœnarum noſtratum apparatus, dum tibicinas & ſaltatrices cōducimus, vnguentum emimus. & id genus alia, μικροῦ ταλάντου γίνεται τὰ κατὰ λόγον: propè talenti ſummam conficiunt iſtæ impenſæ. τὸ κατὰ λόγον, (ſic enim ſcribendum) appellat omnia æra in vnam ſummam collecta. Scribe deinde,

Δραχμῶν μὲν ἀγαθὸν ἄξιον λαβεῖν δίκαι
Ὑμᾶς, ἐάν γε καλλιερηθῇ τοῖς θεοῖς

par eſt vt qui deûm cultui decē drachmas impendatis, paris æſtimationis bonum aliquod ab iis recipiatis, ſi quando litare contingat vobis. Omnino ἀγαθὸν legendum, non ἀγαθῶν. & ὑμᾶς non ἡμᾶς. deus enim erat qui iſta loquebatur, vt dicitur verſu vndecimo. Sequente verſu ſcribo, Τούτων δὲ δεῖ πρὸς ταῦτ᾽ αἰτεῖν τὴν ζημίαν. ſed non videtur perfecta ſatis ſententia. Ἐπιδόσιμα δεῖπνα, de quibus poſtea tractatur, conficiebant ex ea pecunia quam conferebant ſodales, vltra id in quod tenebātur ex pacto, vel ex infelici iactu aleæ. notum quid ſit ἐπιδιδόναι & ἐπίδοσις. De his adiectitiis cœnis recitantur verſiculi quatuor Crobyli veteris comici: in quibus interpretandis ſingularis vel negligentia vel infelicitas viri docti. Primum igitur ita eos ſcribe.

Λάχης, ἐγὼ δὲ πρός σε. πρόαγε. ποῖ; ποῖ;
Ὅποι μ᾽ ἐρωτᾷς; εἰς Φιλουμένην. παρ᾽ ᾗ
Τἀπιδόσιμ᾽ ἡμῖν ἐστιν. ἧς γ᾽ ἐχθὲς πιεῖν
Κυάθους ἔπεισας ἰδίᾳ σὺ δώδεκα.

Mens quidem ex ſuperioribus pendens, ſubobſcura: cæterùm verba hoc ſonant. A. *Laches ego verò ad te venio. præcede.* B. *quò?* A. *Quò me rogas? ad Philumenam:* (vel *amicam*) *apud quam cœna adiectitia nobis eſt conſtituta. cui heri prabibere vnumquemque cyathos duodecim coëgiſti tu.* τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον cœna eſt quam aliquis in ſportula fert à ſe ad amicum, vt cœnet quidem cum ipſo, ſed ſuomet cibo. Huius quoque generis conuiuia agitaſſe veteres Græcos, probat doctè eruditiſſimus Athenæus teſtimonio Pherecratis. Συσκευασάμενος δεῖπνον ἐν τῇ σπυρίδι, ἐβάδιζεν ὡς πρὸς Ὠφέλην. Multa poetæ interpretes de hoc Græcorum more, ad illa ὁδύσσ. θ. πὰρ δὲ τίθει κάνεον, καλήν τε τράπεζαν. Caue cum huiuſmodi cœnis Græcanicis è ſportula, confundas Romanas ſportulas quarum mentio in hiſtoriis Impp. & apud Martialem. nam etſi rerum Romanarum ſcriptores Græci iſta quoque nominant ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνα res tamen planè alia eſt, & diuerſa. Heſychius doctè & breuiter: ἀπὸ σπυρίδος δειπνεῖν ἢ δειπνίζειν, τὸ ἀντὶ δείπνου ἀργύριον ἢ μέρη ἐν σπυρίδι λαβεῖν ἢ δοῦναι. hæc interpretatio Romanæ conſuetudini potiùs quàm Græco mori conuenit. ſed de Romanis ſportulis, plura, cum Deo, alibi. Superius Pherecratis teſtimonium ex ea fabula ſumptum dicebatur, cui titulus Ἐπιλήσμων ἢ Θάλασσα. non ſemel miratus ſum, diuerſa adeò eiuſdem fabulæ nomina. Libro ſeptimo laudatur hic comicus ἐν Ἐπιλήσμονι. In Græcis verò commentariis Veſparum Ariſtophanis, ἐν Ἐπιλήσμοσι duobus locis ſcribi ſcimus. Ait, συνδείπνου εἴρηκεν ἐπὶ συμποσίῳ Λυσίας ἐν τῷ κατὰ Μικίνου φόνου. Siciliſſat hæc oratio non Atticiſſat. Lego, ἐν τῷ κατὰ Μικίνου λόγῳ: aut κατὰ Μ. φόνου λόγῳ. ita ſoliti orationum tituli concipi vt apud Demoſthenem, κατὰ Ὀνήτορος ἐξούλης λόγος. & κατὰ Στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος. Scribo, καὶ συναγώγιμον συμπόσιον ἐπιπληροῦσι. non ἐπικληροῦσι. Sequitur ex Menandro, ἐπλήρωσέν τε τὸ συναγώγιμον. quibus verbis deſcribi, quod vocabant τὸ ἀπὸ συμβολῶν δεῖπνον, neque ait Athenæus neque negat. Et ſanè patet latius τὸ συνάγειν, aut πληροῦν τὸ συναγώγιμον: quàm ἀπὸ συμβολῶν δειπνεῖν, vel ἀπὸ συμβολῶν συνάγειν, quod libro ſeptimo exponebamus. Non eſt prætermittendum quod de iſtis ſymbolis ſcribitur: τίνες δὲ εἰσιν αἱ συμβολαὶ αὐτὸς Ἄλεξις ἐν Μανδραγοριζομένῃ σημαίνει διὰ τούτων,

Ἥκω φέρουσα συμβολὰς τρίτη ἅμα.
Ποίας συμβολάς; τὰς ταινίας οἱ Χαλκιδεῖς,
Καὶ τὰς ἀλαβάστους συμβολὰς καλοῦσι γραῦ.

Vt doceret nos quid Græci συμβολὰς appellarēt, locū Alexidis recitat; ex quo intelligimus Chalcidenſibus dictas fuiſſe συμβολὰς, tænias, corollas, vnguenta, aliaq; paruo parabilia, quæ inuitati ad regem conuiuij conuiuæ deferebant. Videtur qui iſta loquebatur hoc cauſſatus ſeu verè ſeu falsò, vt pro veris ſymbolis quæ maioris ſumptus erant, minus penderet. Sanè Athenis & in reliqua, vt exiſtimo, Græcia conuiuiorum è ſymbolis contraria fuit ratio conſuetudini

Chalcidenſium: nam corollas & vnguenta dare munus erat conuiuatoris, ſiue illius in cuius ędibus cœnabatur : cætera afferebantur à ſingulis conuiuantium in commune. Scholiaſtes Ariſtophanis, οἱ καλοῦντες ἐπὶ δεῖπνον, στεφάνους καὶ μύρα καὶ τραγήματα, καὶ ἄλλα τινὰ τοιαῦτα παρετίθεσαν, οἱ δὲ καλούμενοι ἔφερον ὀψήματα, καὶ κίστην (ita ſcribendum : hæc eſt ciſta ὀψοφόρος ſiue δειπνοφόρος vulgo è re nuncupari ſolita) καὶ χοᾶ. Sequitur, Ἀργεῖοι δὲ ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασί φησιν Ἡγήσανδρος, γράφει δ' οὕτως Manca oratio eſt: ſcribendum, Ἀργεῖοι δ' ὡς ἐν τοῖς ὑπομνήμασι φησὶν Ἡγήσανδρος, χῶν ἐκάλουν. γράφει δ' οὕτ. De ea voce ſcribit Euſtath. poſtquam Athen. ſequẽtia verba adduxit. καὶ ἔστι τὸ χῶν ἐκ τοῦ χοῦν, ὅπερ ἐστὶν ἀγγεῖον συμποτικόν. ὃ καὶ χοεὺς Ἀττικῶς λέγεται, οὗ κλίσις χέως χοεῦσιν ὡς Πειραιέως Πειραιεῦσι. ἀναλογία δὲ αὐτοῦ κατὰ τὸ βῶν. ὡς γὰρ βοῦς, βῶς Δωρικῶς, οὕτως καὶ χοῦς χῶς. In Empedoclis verſibus quibus ſe quondam piſcẽ fuiſſe profitetur,

> Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κούρη τε κόρος τε,
> Θάμνος τ' οἰωνός τε, καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπνοος ἰχθῦς·

ſecuti ſumus veteres codices. antè ſcriptum erat ἔμπυρος. apud alios ἔλλοπος. quorum hoc nullo modo conuenit : illud non iniuria tueamur fortaſſe etiam aduerſus librorum auctoritatem. nã apud Laertium in Empedocle ita legitur : & empyri piſcis etiam beatus pater & facundiſſimus ſcriptor Gregorius Nazianzenus mentionem facit iſtis verſibus.

> Ἰχθὺς δ' ἔμπυρός ἐστι, καὶ οὐ πυρὶ δάμναται ἄπιστῳ
> Ἔμπυρος αἰθόμενος δὲ μέσης διαλάμπεται ἅλμης.

[Sed multa ſecula ſunt, ex quo diuersè legi cepit ſuperior Empedoclis locus: ſcribentibus aliis καὶ ἐξ ἁλὸς ἔμπυρος ἰχθῦς. aliis ἔμπνοος. aliis ἐν ἁλὶ νήχυτοι ἰχθ. Inueni & ἄμφορος ἰχθ. ſed vt exiſtimo mendosè pro ἔμπυρος. Sic autem ſcriptum offendimus in manu exaratis Olympiodori commentariis in Phædonem.]

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER NONVS.

CAPVT I.

Nexus & argumentum libri noni. κωλῆνες, κωλεαί, & κωλεοί. Sales ἡδυσμένοι. ἅλς θυμίτης. De voce ταχερός. νάπυ, σίναπι, & σιναπίζειν.

LAVTARVM cœnarum menſæ primæ variis conſtabãt diuerſorum eduliorum ferculis. Cœnæ quam dipnoſophiſtæ cœnarũt, prima παράθεσις poſt guſtationem fuit piſcium omne genus. Iſmiſſus duobus ipſis libris ſeptimo & octauo materia ſermonum fuit, vt antè dictum. Nonus liber reliqua omnia primarum menſarum fercula continet. Olera hîc habes, & omnis fermè generis carnes, puta porcellinam, porcinam, aprugnam, leporinam: item phaſianorum, perdicum, gallinarum & cæterarum volatilium quibus veſci mos eſt. Ac præcipua quidem libri capita hæc ſunt. Sed Athenæus ſolens more ſuo τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἐκπληροῦσι τὸν λόγον, vt ait philoſophus. Semper autem in principio & in extremo cuiuſq; libri Timocratem ſuum compellat auctor. Hunc igitur librum ita orditur Homeri verbis,

> Δόρπου δ' ἐξαῦθις μνησώμεθα· χερσὶ δ' ἐφ' ὕδωρ
> Χευάντων· μῦθοι δὲ καὶ ἠῶθέν περ ἔσονται
> ἐμοί τε καὶ σοὶ ὦ Τιμόκρατες.

apud poetam eſt, Τηλεμάχῳ καὶ ἐμοὶ διαειπέμεν ἀλλήλοισι. nõ eſt dubium τὸ ἠῶθεν poſitum eſt pro ἠοῖ, vel ἅμ' ἠοῖ. vult enim Menelaus dicere, differamus ſermones in craſtinum manè. nunc edamus, neque hic aliter exponi hæc debent: nam δόρπος Athenæo eſt edere, & verba facere de cibis: relictis aliis omnibus ſermonibus. Primùm apponuntur κωλῆνες. Quæ vocantur in viuis animantibus κῶλα, extantes è corporis trunco partes, in mactatis victimis ſunt κωλῆνες, vel κωλεοὶ, aut κωλεαί: tot enim modis effertur iſtud nomen. Heſychius κωλεῶνας idem vult eſſe atque ἀκρόκωλια: de quibus dictum nobis libro ſecundo, capite 23. ſed hæc vox extremas partes τῶν κώλων propriè deſignat: κωλῆν integrum membrum : puta, pedes, crus, & femur totum. Argumento eſt vel hic locus libri quarti, παρατεθέντων κωλήνων τὸ μηρίον ὁ κράτιστος ἐλάμβανε. Ac propriè quidem nullo diſcrimine cuiſcumque victimæ partes illæ quas diximus κωλῆνες ſunt & dicuntur antiquis ſcriptoribus: vſus tamen recentior obtinuit, vt κωλῆνα ἁπλῶς cum dicimus, pernam ſuillam aut petaſonem intelligamus: ob ſingularem videlicet ſuillæ carnis præſtantiam. nam etiam in idiotiſmo ſermonis vernaculi, idem licet obſeruare.

Cùm

Cùm igitur appoſiti eſſent κωλῆνες, & quæſiſſet aliquis εἰ ἁπαλαί εἰσιν, nata inde eſt occaſio dicendi de voce ἁπαλός. Περὶ τοῦ ἁπαλοῦ ἐζήτουν, inquit, κωλήνων, καὶ εἰπόντος τινὸς εἰ ἁπαλαί εἰσι; ποῦ γὰρ τὸ κεῖται τὸ ἁπαλόν; ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη. In Excerptis, εἰ ἁπαλοί εἰσι. neque aliter poteſt: niſi πρὸς τὸ σημαινόμενον, potius reſpexit, quàm ad vocem κωλήνων quæ præceſſit. Κωλῆν ſemper maſculinum: κωλεός, apud Athenienſes fœmininum, apud alios maſculei generis. Sic Epitoma, & Euſtathius Athenæi ſequentia verba capiunt: ὁρῶ γὰρ ἐν παροψίσι περιφερομένων μετὰ τῶν κωλήνων. οἶδα γὰρ καὶ οὕτως λεγόμενον κωλεὸν ἀρσενικῶς, καὶ οὐχ ὡς οἱ ἡμεδαποὶ Ἀθηναῖοι μόνον θηλυκῶς Nobis quædam videntur animaduertenda in verbis hiſce: quorum pleraque antiquis membranis debet recens editio. Ante omnia ſcribendum μετὰ τῶν κωλεῶν, non κωλήνων. niſi volumus ſine cauſſa vlla & ineptè vſurpatas auctori voculas γὰρ & οὕτως. Deinde Athenæi verba intelligo aliter quàm Euſtathius vel Breuiator. Putamus enim Vlpianum de induſtria vſum voce κωλεός, cùm dixit, μετὰ τῶν κωλεῶν: vt ei præberetur anſa ſubiectæ ab illo obſeruationis, quæ hæc eſt: reperiri apud probatos auctores vocem hanc ἀρσενικῶς formatam ὁ κωλεός: non ſolùm θηλυκῶς ἡ κωλῆ, vt ſemper eā dictionem efferunt Attici. Poſtremò nihil librorū cōſensū moratus in quib⁹ ἡμεδαποὶ exaratū lego ὑμεδαποί. Vlpian. loquitur homo Tyrius, ad illos è conuiuis ſermonē conuertens, quos norat eſſe Athenienſes. In Epicharmi loco è Megaride ὄρσα minus rectè libri omnes, pro ὄρυα vel ὄρβα, vt dictum libro 3. cap. 14. Beatorum menſis olim ſal inferri ſolitus non merus, & qualem natura edit: verùm aliquo artificio mangonizatus. De eo genere ſalis Athenæus: καὶ ἅλας δὲ ἡδυσμένους ὁρῶ ἐν ἄλλαις παροψίσι. Salis conditi ſpeciem eſſe arbitror, quos vocat Ariſtophanes ἅλας θυμίτας, ſalem cum thymo tuſum & ſuaueolentem. in Acharnenſibus: Αἱ λῆς; πέμψαι νῦν μοι τῶν θυμιτίδων ἁλῶν. vetus interpres. οἷον μετὰ θύμου τετριμμένων καὶ ἑτέρων, ἅλας θυμίτας δώσει μοι καὶ κρόμμυα. His opponit dipnoſophiſta ἅλας ἀνηδύντους, ſales inſulſos, quibus ait Cynicos abundare. Deinde recitat ex Antiphane non vno loco deprauatos verſus. Eos hic ſubiiciemus emendatos ex animi noſtri ſententia.

—τῶν θελαστίων δὲ ἀεὶ
ὀψάριον ἔχω ὁ μὲν διὰ τέλους ἅλας, ἐπὶ δὲ
τούτοις πινόμενον οἰνάριον, ὄξος νὴ Δία
Ποσειδῶν, οἷον τοῖς παροῦσι συμφέρει
ἅπαξ ἅπασιν ὀξυβάφῳ ποτηρίῳ·
ὁρῶ δὲ καὶ μετ' ὄξους ἀναμεμιγμένον γάρον.

tertio verſu ὄξος eſt acetum, hoc eſt vinum aceto ſimile, & corruptum. vide libro ſecundo, cap. 26. Ad propoſitam ſuper voce ἁπαλὸν quæſtionem, ita reſpondet Zoilus grammaticus: Ἀριστοφάνης, ὦ οὗτος, ἐν Λημνίαις τὸ ἁπαλὸν ἔταξεν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ. Primaria notione ἁπαλὸν dicitur quod quaſi liqueſcit, adeò molle & tenerum eſt. ſic vulgò dicimus *in ore liqueſcere*; quæ tenerrima eſſe volumus indicare. Hippocrati in libro De morbis mulieribus ἀκροκώλια ἑφθὰ ἁπαλὰ dicuntur, quæ Pherecrates libro ſexto vocabat δίεφθα ἀκροκώλια. [Aretæus De acutorū morborum curatione, lib. 1. cap. 10. χοιρέων ἀκρόποδες, ἐν χυλοῖσι ἁπαλοὶ τελεαι, ἀλεκτορίδες ἑφθαί. pro ἁπαλὸν, dixit τετηκὸς Eurypides in Cyclope, τάδ' ἐκ λεβήτος ἑφθὰ καὶ τετηκότα.] Galenus τῶν κατὰ τόπους libro ſecundo: οὐκ εὐθὺς τοῦ ἑψήματος ἐν ἀρχῇ, ἀλλ' ὅταν ἤδη πως γίγνηται ἁπαλά. paulò poſt opponit Athenæus, τὰ ἁπαλὰ ἐψημένα τοῖς περιμβαλέσι, id eſt, *inrulenta iis quæ aſſando toſta ſunt.* Hic verò κωλῆνες ἁπαλοὶ dicuntur, probè ſaliti, & delicati. Ita enim Græci ἁπαλὰ appellant quæ ſale ſunt macerata, vt ταρίχη & ἁλιστὰ κρέα: quæ Artemidorus ait, ὑπὸ τῶν ἁλῶν τετῆχθαι. lib. 1. c. 73. Similiter & legumina εὐαπαλῆ vocabant, quæ facilè coquantur. Lucian. Hermotimo, οἱ ἐρέβινθοι καθαροὶ καὶ οἱ φακοὶ εὐαπαλεῖς. Nicandri mox recitatur verſus è Georgicis, Κάρδαμον ἄρρινον τε μελάμφυλλον τε σίνηπι. Fortaſſe ſcribēdū, ἄρρινον *naribus moleſtū.* vel, καρδαμ' ἀνάρρινόν τε, μ. anarrini paulò poſt Speuſippus meminit. ῥαφανίς, γογγυλίς, ῥάφυς, ἀνάρρινον, ὅμοια. Quod Latini Græca voce dicunt ſinapi, trifariam enunciant Græci, νάπυ, σίναπυ, & σίνηπι. Negat autem Athenæus extare vſquam in ſcriptis eorum qui Atticè locuti ſunt vocem σίναπι. οὐδεὶς Ἀττικῶν, inquit. σίναπι ἔφη. In Epit σίναπυ: & Euſtathius, qui ſolùm νάπυ relinquit Atticis. νάπυ, ait, Ἀττικὴ λέξις· τὸ μέντοι σίναπυ οὐδεὶς τῶν Ἀττικῶν ἔφη, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Δειπνοσοφιστοῦ κεῖται· ἀλλ' οὐδὲ τὸ σίνηπι. A nomine *ſinapi* fit verbum σιναπίζω, *vultum adduco.* quod proprium indignantium. Xenarchus in Scythis, Τοῦτο τὸ κακὸν οὐκ ἔστ' ἐπὶ κακὸν· τὸ θυγάτριον τέ μου σεσινάπικεν διὰ τῆς ξένης. vbi fortaſſe ſcribendum, ἴσ... πλατύ. reperti ſunt qui iuberent reſcribi per ι σεσινάπικε. errarunt. Euſtathius, ἐκ τοῦ σίναπι καὶ ῥῆμά ἐστι κωμικόν· σιναπίζειν, τὸ θυγάτριόν μου σεσινάπικε διὰ τῆς ξένης. ἤγουν ἐδριμύξατο.

CAPVT II.

Antiphanis Bœotia. Magnes *comicus.* paropſis περιχαρεστέραν αἰπεῖν ἔχειν. *Theopompi* Irene. *Ariſtophanis* Πελαργοί. *Platonis* Grypes. πίπων, *pipiones.* Ἀπολλᾶς. ζακελτίδες ὑποχωρεῖν *de peregrinis ſeminibus.* Κύμη pro Κυμαίη. *Crambe cur ſacra. Teleclidis* Πρυτάνεις. Empodus *ſcriptor.* *Polyzeli* Μεσῶν γοναί. περιζώδης· ἀσπερμάτων φύσις. σικύας ἢ ἡ μηκοφόρος.

EPI τοῦ σκόρδου εἴρηκεν Ἀντιφάνης Βοιωτίᾳ. Legendum Βοιωτίᾳ ex Polluce lib 10. cap. 23. Καὶ ὁ τὰ τῆς Μάγνητα διαφερόμενα ποιήτας. Magnes hic ille eſt antiquus comicus, quem auctor eſt Ariſtophanes in ſenectute τῷ σκώμματι ἀποληφθῆναι, paſtoritia fiſtula ſolitum in theatro Athenis excipi, cum antè primas ſemper tuliſſet. Locus eſt in Equitibus. Sub huius nomine circumferebantur fabulæ duæ, Διόνυσος ὁ πρῶτος, cuius hic

mentio: & Διόνυσος ὁ δεύτερος, de qua libro 14. Inter exempla quibus probatur *paropſidem* vas ſignificare menſarium, afferuntur Sotadis duo verſus.

Παροψὶς εἶναι φαίνομαι τοῦ Κρωβύλου.
Τοῦτον μασᾶται, παρεμφαγεῖν ἐσθίει δί με.

mihi videtur hęc locū potius habere debere inter pręcedentia teſtimonia, quibus altera probatur dictionis παροψὶς notio: cum pro opſonio accipitur quod alij additur inſtar condimenti. Vt pani adiicitur opſonium: ſic opſonio paropſis, ſiue ea fuit maza, ſiue iuſculi genus quoddam, ſiue aliud ὑπτιλὶς ἐδεσμα, ait Pollux, quod & παρεδροσφημάτιον vocabant. quaſi dicas ſecundarium quoddam opſonium: de hoc accipiendum cenſeam Sotadis verbum. παρεμφαγεῖν ἐσθίειν, *cum alio & quaſi obiter aliquid comedere*. μασᾶσθαι de pręcipuo opſonio dicitur. Sermo eſt tropicus, de eo qui duobus incommodet: alteri quidē προηγουμένως, & conſulto conſilio: alteri verò, per occaſionem & quia res ita tulit. Athenæi aliud agentis culpa an librarij ſcelere, poſita ſint hoc loco Sotadis verba, non pronuntio. Αἰτίαν ἔχειν Græcis ſignificat nonnunquam, idem ac *dici, nominari*, & κατηγορεῖσθαι. vt cùm ſcribit Plutarchus De muſica, τῆς δευτέρας δὲ καταστάσεως τῆς περὶ τὴν μουσικὴν, Θαλήτας ὁ Γορτύνιος καὶ Ξενόδαμος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. *dicuntur eſſe auctores*, [vel *imputatur illis inuentio*] Athenæus lib. 12. αἰτίαν ἔχων ὡς τὰ ἐπιφάνια τοῦ ἀδελφοῦ θύων, *cum diceretur ſacra facere quæ appellabat fratris ſui ἐπιφάνια*. lib. 13. ἐτύγχανε δ᾽ αἰτίαν ἔχουσα λιθιᾶν. *dicebatur calculo laborare*. Non aliter locutio hæc debuit accipi in iſtis verſibus ex *Chirone* fabula incerti auctoris, ſed quæ Pherecrati vulgò tribuebatur, vt dicitur hic & libro 14. Priſcianus lib. 18. Χείρωνας inſcribit. Verſus hi ſunt,

Νὴ τὸν Δί᾽ ὥσπερ αἱ παροψίδες
Τὴν αἰτίαν ἔχει᾽ ἀπὸ τῶν ἡδυσμάτων.
Οὓς ὁ Καλλίας ἄξιοι τοῦ μηδενός.

ait paropſidas elogium conſequi à condimentis. nam prout illa ſunt bona aut mala ſic dicuntur paropſides bonæ aut malæ, qua de re loquatur poeta ex adſcriptis verbis non poteſt ſciri. Initio tertij verſus deeſt aliquid, vt lex metri arguit. Stabit verſus per hāc ſcripturam. οὓς ὁ καλὸς οὗτος ἀξιοῖ τοῦ μ. Theopompi *Irenen* laudat & Pollux libro tertio capite ſecundo. & libro decimo cap. 26. & 27. Σκέλη δὲ κωλῆνες δίδου τοῦ ῥίβου. Plenus verſus, ſed non ſententia plena. qui emendant τοῦ ὄρθρου, quin fallantur non ambigo.

Εὐριπίδης Σκείρωνι ὧδε κωλῆνες τεκρῶν.

Legendum νεβρῶν. idem mendum non vno loco in ſuperioribus indicauimus. Οἴμοι δὲ κωλῆς ἧς ἐγὼ κατήσθιον. *Hei mihi propter pernā quā comedebam*. cum diues eram nempe. quod obſeruant ad hunc locum, οἴμοι lætitiæ ſignum eſſe falſum eſt. præcedit apud comicum verſus hic, ποθεῖς τὸν οὖν πρότερον καὶ μάτην κακῶς. qui hunc explicat. cur Ariſtophanis fabulam appellet Πλοῦτον δεύτερον diximus libro tertio, cap. 26. eiuſdem comici Πελαργοὺς qui hic laudantur, nominat & Pollux libro ſeptimo. cap. 24. item Harpocration in κίκιννοι. Platonis comici Γρῦπας Harpocration in πλησιεργάσωσιν. Perperam interpretes capiunt Xenophanis verſiculos, malè vulgò interpunctos.

Πέμψας γὰρ κωλῆν ἐρίφου, σκέλος ἤρατο πῖον
Ταύρου λαρινοῦ, τίμιον ἀνδρὶ λαχεῖν,
Τοῦ κλέος Ἑλλάδα πᾶσαν ἀφίξεται, οὐδ᾽ ἀπολήξει
Ἔστ᾽ ἂν ἀοιδάων ᾖ γένος Ἑλλαδικῶν.

miſſo hædi membro, crus tauri larini & prępinguis reportaſti: quod quidem conſequi pro magno duxiſſet, ſibique honorificum indicaſſet vir ille, cuius gloria Græciam vniuerſam peruagabitur, neque deſinet dum erunt Græcorum poetarum carmina. Paulò poſt, ἔτι δὲ καὶ τῶν νεοττῶν ὀρνίθων οὓς ἴπυας ἔνιοι καλοῦσι. Mirum extare hanc lectionem in omnibus antiquis. an ἴπυας alicubi Græciæ appellarunt ab ἵπτασθαι, pullos auium volare incipientes? Sed aſſentior lubens doctis viris, & ſcribo πίπυας. ſic vocat noſter quos Latini *pipiones*. Græcis tamen eam vocem ignotam fuiſſe non dubito: etſi πιπίζειν ſcimus Græcum & Ariſtophaneum eſſe verbum. ΓΟΓΓΥΛΙΔΕΣ. Ταύτας Ἀπολλᾶς ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων. Puto eſſe eum ſcriptorem cuius Delphica laudantur: quanquam is Clementi Alexandrino Ἀπελλᾶς nominatur in Protreptico. Placeat Ἀπολλᾶς, quod eſt ὑποκοριστικὸν nomē τοῦ Ἀπολλώνιος vel Ἀπολλόδωρος, vt Δημᾶς τοῦ Δημήτριος, & ſimilia. Τὰς δὲ γογγυλίδας ζεκελτίδας. Scribo etiam hic vt paulò poſt ζακελτίδας. Heſychius, ζακελτίδες, κολοκύνται ἢ γογγυλίδες. complexus eſt paucis & Ameriæ & Nicandri gloſſas. idem ſcribit alibi, olera dici Phrygibus ζέλκια ῥαφανὶς, φησὶ, γογγυλὶς, ῥάφυς, ἀνάρρινον, ὅμοια. Nihil cenſeo mutandum. ita enim libri omnes *anarrhinum* & *antarrinum* eſſe nomina herbarum conſtat.

Γογγυλίδας σπείροις δὲ κυλίνδρου γῆς ἐφ᾽ ἅλω. Lege, κυλινδρωτῆς ἐφ᾽ ἅλωος. pro ἅλω: vt κάλως pro κάλω. ὄφρ᾽ ἂν ἴσαι πλατάνοισι χαμηλότεραι θαλέθωσι. *vt pares platanis ſed humiles vireant*. Platanis comparat rapinas, propter vbertatem foliorum longè lateque fuſorum,

ἀλλ᾽ εἴσω ῥαφάνοις εἴσω λαθεροισι. Scribo vt ſit aliquis ſenſus, ἀλλ᾽ ἔσω ῥάφανοι, κ᾽ εἴσω θαλέθωσι γογγυλίδες. Sequentia, διοττὶ γάρ τ᾽ ἐκ ῥαφ. &c. paulò aliter lib. 4. vbi pluſculi deinceps verſus leguntur. καὶ μάλιστα ἡ διὰ νάπυος γενομένη. apud Heſychium lego, ἀλμάδες, αἱ διὰ σινάπιος γογγυλίδες. Τῆς δὲ ῥαφάνου (λέγω δὲ τὴν κράμβην) ἡ μέν ἐστιν οὐλόφυλλος ἡ δὲ ἀγρία. Incluſa notis parentheſeos neque in Theophraſteis codicibus leguntur, neque ſunt Theophraſti. ſed ea putauit auctor inſerenda, ne falleremur in voce ῥάφανος, quæ apud Atticos braſſicam ſignificat, apud alios rhaphanum. Itaque ſcribendum λέγει. non λέγω. Supple etiam membrū quod deeſt hic ex libris Theophraſti: ἡ δὲ λειόφυλλος, ἡ δὲ ἀγρία. μεθ᾽ ἃ ἐν χρόνον πάλιν ἐπιχειρεῖ. Theophraſtus auctor eſt peregrina ſemi

ſemina aſſumere naturam loci in quem ſunt tranſlata, anno ad ſummum quarto. hoc vocat ille μεταβάλλειν εἰς τὸ ἐπιχώριον. Athenæus eleganter vno verbo ἐπιχωριάζειν. Theophraſtum lege libro ſeptimo Hiſtoriarum, cap.6. & libro octauo, cap.octauo. Ἡ ὕλη καὶ τύρος ὁ † θημιώτης πετάλοισι. Si fas ducerem deprauatę lectionis veſtigia floccifacere, dicerẽ legendũ, ἡ ὕλη, σελίνοισι ἰνδαλμένη πετάλοισι. videtur enim ſelinuſiã braſſicam deſcribere, quam dicebat modò Athenæus, διὰ τὴν ὁμοιότητα ἐμφερῆ εἶναι τῷ σελίνῳ. Sed aliò nos vocat ſcriptura edita & librorum: qui habent θημιώτης. puto verius θημωνίτης. cætera emendare non poſſum: nunc quidem certè, cùm animus curis æger ſarcoboris, aliò auocatur. *Tyrius color* hic interpretis ſomnium eſt, aliud nihil. Ex libris emendatum eſt, verſu ſequente, καὶ αὐχμηρῆσιν ὁμοία. alij, ἁλμυρῆσιν. Proximo verſu, βατραχίη τε κύμη τε καυλῷος, prior dicta eſt à colore quem βατράχειον Græci dicunt: de quo diſputamus accuratè in commentario noſtro De coloribus. poſterior, à loco, vbi plurima reperiebantur. Κύμη pro Κυμαίη. vt Πέρσης, & Σκύθης, pro Περσικὸς & Σκυθικός, atque his ſimilia apud poetas paſſim. In eo qui ſequitur verſu πέδιλα παλίμβολα ſunt calceamẽta vetera & trita. Μή ποτε δὲ ὁ Νίκανδρος μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱερὰν οὖσαν; Genus loquendi grammaticis frequens quoties dubitanter aliquid pronuntiant. Nam ita Athenæus hoc loco: fortaſſe, inquit, Nicander braſſicam vocauit μάντιν, id eſt, diuinam, quia ſacra habetur. Id autem probat ille teſtimoniis Hipponactis, Ananij, Teleclidis, Epicharmi & Eupolidis: qui homines induxerunt per braſſicam iurãtes, ναὶ μὰ τὴν κράμβην: aut illi ſupplicantes. In verbis Hipponactis ſcribe, ἢ θύσας Πανδώρῃ Θαργηλίοισιν ἔγχυτον ἐν φάρμακον. Sed dictio poſtrema non poteſt menda carere. reliqua ex MSS. certa: *cui pro ſacrificio offerebat Pandora Thargeliorum feſto enchytum.* Teleclidis Πρυτάνεων inuenio mentionem apud Pollucem libro ſeptimo, cap.30. *Empodum* nuſquam inuenio: & ſuſpectum nimis, quod hic legitur de formula iuriſiurandi Zenoni Stoico familiari, per capparim, ὡς Ἔμποδος φησὶν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν. & fors fuat legendum, ὡς καὶ ὁ Ποσειδώνιός φησιν. errorem pepererit compendiũ ſcripturæ: vt aliis locis infinitis. Quæ mox pro Ephippeis recitantur è *Geryona*, in libri ſecundi Excerptis tribuebantur Eubulo. ſed *Geryonem* Ephippi ſæpius laudatum inuenias. de hoc autem errore diximus libro ſuperiore cap. 15. Lego ex lib.2. ἕψων τ' ἐλαίῳ ῥάφανον ἠγλαϊσμένην. expoſuimus libro 2.cap.24. Ibi melius, ὁμοῦ τε χναύοντι τὰς θείων σηπίας. In ecloga Antiphanis neſcio quid ſint πέμματα Ἑλλήνεια βέλχος. ſed melius MSS. πέμματ' Ἐλ. ſuſpecta item alia nonnulla. cum autem ſcriberetur ἵππος θεῶν μ' αὐτοῖς πίονος: fecimus, ἵππος θ' ἅμ' αὐτοῖς πίονα. perſpicuè verè & rectè. In primo verſuum Diphili, οἶνον φέρων μὴ ſcribo, non ἥκει φέροντα. cætera auxilium flagitant librorum, Polyzeli comici Μουσῶν γοναί, à Muſarum natiuitate ſunt appellatæ. γοναί, *partus.* natiuitas. [mentio huius Polyzeli fabulæ, apud parœmiographos in prouerbio, ὥσπερ Χαλκιδικὴ τέρπει ἡμῶν γυνή.] Docuerat idem poeta & Διονύσου γονάς, & Ἀφροδίτης γονάς. quo titulo fabulam ediderat & Nicophron poeta antiquus. ſicut Araros Ariſtophanis F. Πανὸς γονάς. In Stobęi marginibus notare memini Ἑρμοῦ γονὰς Polyzeli: cuius dramatis meminit aliquot locis Iulius Pollux. Alius ab iſto eſt Polyzelus hiſtoricus. ἢ ἐπιτιμᾷ τινὶ ὡς κακῶς λέγοντι, καὶ τὰ τεῦτλα τευτλίδας καλῶν. Volui editum καλοῦντι. Teſtificor tamen fidei meæ cauſſa legi in quibuſdam optimis etiam MSS. vt fuit prius editum, καὶ τὰ τεῦτλα τευτλίνας καλῶν. Mox betarum genus vnum ex Eudemo appellatur πλατύ. imò verò ἀπλατύ vt in omnibus antiquis. In ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ deprauatum Numenij verſum ſcribe, γάφυν τ' ἠπιάδην, καὶ καυκαλίδ' ἀγρονόμοιο. caucalis ab aliis vocatur δαῦκος ἄγριος teſte Dioſcoride. eadem ſententia olim Geſneri Nicandri primum & ſecundum verſum ita ſcribo,

Ἐν δ' ἄρα καὶ μαράθου καυλὸς βαθύς, ἠδ' ἐπὶ ῥίζαι
Πετρίου, σὺν δ' αὐτῇς ἔτ' αὐχμήεις σταφυλῖνος.

hoc eſt, *cum iſtis erat ſeniculi caulis profundus, & radices petroſelini,* (ſic interpretor hic πέτριον) & *cum his amplius ſquallida paſtinaca.* Scribe etiam, Ἠδ' ὅσα ὄρνιθος κλύεται γάλα. non καλεῖ).

καὶ τὸ τὴν αὐτὴν τοῦ σπέρματος φύσιν ὁ καλούμενος σίλφ, καὶ τὸ τοῦ σταφυλίνου σπέρμα. Iam antè libro 2.cap.12. prædiximus, Phaniæ Peripatetici pleraq; omnia quæ ſunt in hos libros relata, aut ſuaptè ſpontè obſcura eſſe, aut vitio librariorum, ſæpe etiam vtrumque. Idem dixerim de verbis hoc loco deſcriptis: ſunt enim & difficilia ad intelligendum, & vt arbitror, corrupta. quid enim ſignificant verba quæ adſcripſimus? nam vt eliciatur ex iis ſententia quam interpretes expreſſerunt, multa mutatione opus: nec tamen ea ſententia placet. πελαγώδης σπερμάτων φύσις, eſt illud quod ſolent σκιάδιον appellare rhizotomi in fœniculaceis. At illa quis intelligit? σκιὰς ἣν ἔνιοι μυοφόνον. Ex veterum monumentis qui plantas nobis deſcripſerunt, aconiti ſpeciem nouimus cui è re nomen indidêre Gręci *myophono* vel *myoctono.* an hæc alio nomine σκιὰς fuerit appellata neſcio. hoc quidem Phanias dicere voluit, niſi eſt hic mendum. vt mox δεχόμενος ὃ ἔνιοι ἄρον δεχόμενα. poſtrema vox tollenda, aut certè emendanda. [Ioſephus Scaliger ſuperiora verba ita emendabat: σκιάς, ἣν ἔνιοι μυοσόβην. acutè & verè, vt equidem cenſeo.]

CAPVT III.

Καρῶν *paſtinacæ ſpecies.* καρωτόν, carotæ. γιγγιδίδες. *Phrynichi* Κρόνος. Theoxenia *feſtum omnium deorum. Athenienſium* πολυθεΐα, *& deus ignotus ab ijs cultus. Ariſtophanis* Ὧραι. *Atticã aër temperatiſſimus.* ἱερολογός. παρὰ καιρὸν *dicta.* ὁ πλεῖνα. ἀπολλαύειν. *alia quadam.*

In

IN tractatu de paſtinaca poſt alia omnia ſcribit dipnoſophiſta, τὸ δὲ κάρτυ καλούμενον, μέγας δ' ἐστὶ καὶ διαυξὴς σταφυλῖνος, εὐχυλότερον ἐστὶ τοῦ σταφυλίνου. ex quibus verbis liquet nobis paſtinacæ ſpeciem aliquam, aut aliud quoddam affine genus φυτοῦ, cognitum fuiſſe antiquis ſub κάρτυ vel κάρτυ appellatione. Viri docti qui ſciebant *carotas* dici hodie nobis ſatiuæ paſtinacæ ſpeciem quãdam, coniectura ducti, ſcripſerunt hic καρωτόν. quam ſcripturam nos quoque inuenimus in quibuſdã veterum exemplarium. Eſſe tamen eam veram & antiquiſſimam γραφὴν, vix adduci poſſum vt credam. nam *carotum* in tractatione plantarum, neque Latinus, neque Grecus, ſi hunc ſolùm excipias, auctor vllus nominat. *cartum* inuenio etiã alibi. velut apud Galenum Methodi lib. 12. vbi ceparum ita cognominatarum clara mentio. κρόμμυα inquit, τὰ καρτὰ καλούμενα μετὰ ἄρτου ἐδίδουν ἐσθίειν. Memini etiam legere hæc verba in Geoponicorum libro ſecundo, κύπερον, ἣν τινες ζίγιραν καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια κάρτῳ ἀρτιφυεῖ, ἰσχνὰ καὶ καυλίον ὥσπερ σχοίνου ἰσχνότερον. Græci καρτὸν vocãt, quod fuerit detonſum. Solent olitores quarum plantarum radices aut bulbos optant fieri grandiores, has ſæpe tondere. Vni harum videtur nomen pluribus commune adhæſiſſe ceu proprium: quod in multis factum ignorat nemo. [Porra τὰ καρτὰ, quæ tondentur: commemorat Artemidorus libro primo, capite 69.] Verùm de hac re cenſeo referamus ad rhizotomorum & botanicorum ſenatum. Qui καρωτὸν ſcribunt, quomodo eam dictionem interpretabuntur? Fortaſſe aliquis dicat καρωτὸν idem eſſe ac κεφαλωτὸν *capitatum*: quia κάρα Græcis vſurpatur pro κεφαλή. Id verò locum nullum habet: cum ſtatim κεφαλωτὸν & κάρτυ, vel vt ipſis placet καρωτὸν, ſeparentur, vt non parum differentia. Et verò poetica dictio ac vulgo incognita quî potuit in vulgi vſum hoc verbi parere? eſt quidem in libris medicorum frequens vox καρωτικός: ſed quæ originem aliam habeat, & ſignificationem ab hoc loco alieniſſimam. ne pernegemus tamẽ poſſe etiã ſic accipi vocabulum καρωτὸν, faciunt, quæ dicemus paulò poſt de rapa quæ dicebatur *caro* [& multo magis quod in Apitij Κηπευτικοῖς, ſiue lib. tertio carotarum expreſſa mentio. cap. enim vltimo docetur præparatio carotarum & paſtinacarum] Quare vt diximus, de hoc loco Crateuarum iudicium eſto. [apud Artemidorum eo quem modò indicaui loco, κεφαλωτὰ καὶ σταφυλῖνος, capitata & paſtinaca recenſentur inter illa quæ ſunt τρόφιμα, & alendi vim habent.] Auctor eſt Athenæus, Didymum ſcripſiſſe, *gethyum* herbam ampelopraſo ſimilem, etiam γηθυλλίδα fuiſſe vocatam, ſed iure docti eam vocem damnarunt, & ſcripſerunt τὰ δ' αὐτὰ καὶ γηθυλλίδας λέγεσθαι. quanquam reclamant MSS. Phrynichi fabula vbi γηθύων fecerat mentionem, Κρόνος hic inſcribitur: apud Heſychium in σελλίζειν, eſt Κρόνιος. ſed Pollux, libro. 7. cap. 30. Φρύνιχος ait. ἐν Κρόνῳ καὶ ἀλεκτρυονοπωλητήριον εἴρηκε. In Ariſtophaneis verbis, ἰσχάσας σκοροδόμητον φύσιν, ſcribo, σκοροδόμητον, vel σκοροδόδμητον. quidam σκοροδομίμητον. Τῇ θυσίᾳ τῶν Θεοξενίων. In multis Græciæ locis feſtum celebrabatur nulli priuatim Deo ſacrum, ſed in vniuerſum omnibus. *Theoxenia* eum diem vocabant. Heſych. Θεοξένια κοινὴ ἑορτὴ πᾶσι τοῖς θεοῖς. Athenis autem potiſſimum videntur Theoxenia celebrata, nam inter propria Reipublicæ illius inſtituta hoc fuit, quod θεοὺς ξένους colerent quàm plurimos. Heſychius, θεοὶ ξενικοὶ παρὰ Ἀθηναίοις τιμῶνται, ὡς καὶ Ἀλεξις Ἀπολλοφάνης ἐν Κρησίν. Inde illa ara θεοῦ ἀγνώστου, de qua Paulus Apoſtolus in Actis. Sed videntur Theoxenia quorum hic mentio Apollinis honori peculiariter fuiſſe conſecrata. Apollo enim Delphorum ſummum erat numen. & alibi quoque Theoxenia eidem Deo ſacra, vt apud Pellenenſes, de quibus in Achaicis Pauſanias, Ἔστι καὶ Ἀπόλλωνος Θεοξενίου Πελληνεῦσιν ἱερόν. τὸ δὲ ἄγαλμα χαλκοῦ πεποίηται. καὶ ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι Θεοξένια τῷ Ἀπόλλωνι. Sequitur non longè, καὶ ὑπεριμνησθῶμεν, ὅσα ἐν Ὥραις ὁ χαρίεις Ἀριστοφάνης εἶπεν ἐπαινῶν τὰς καλὰς Ἀθήνας. Argumentum fabulæ huius ex titulo apparet. continebat enim encomium agri Attici à ſitus commoditate & optimo frigoris & caloris temperamento: item à præſtantia & copia optimarum frugum. ſimiliter eandem vrbem laudauit Euripides,

Εἰ δ' αὖ πάρεργον, inquit, χρή τι κομπάσαι γυναῖ,
Οὐρανὸν ὑπὲρ γῆς ἔχομεν εὖ συγκεκραμένον
Ἵν' οὔτ' ἄγαν πῦρ, οὔτε χεῖμα συμπίτνει.

Ariſtides in Panathenaico, ἀλλὰ μὴν τόν γ' ὑπὲρ γῆς ἀέρα, καὶ τὰς ὥρας κρᾶσιν οὕτω σύμμετρον εἴληχεν, ὥστ' ἐν τῷ λόγῳ μετρίως εἰπεῖν ἦν, δι' ἣν τῶν ἀκρῶν ἀπαθὴς ἀπέχει τῶν δυσχερῶν, καὶ μετέχουσα τῶν ἀγαθῶν τῆς δυνάμεως ἑκατέρας, ἃ λυπηρὰ πρόσεστιν ἑκατέρας πέφευγε. τεκμαίρεσθαι δ' ἔξεστιν οὐ μόνον τῆς ὥρας, νικῶσι καὶ παρὰ τὴν ἐπωνυμίαν, καὶ τοῦτο τοῦ παντὸς ἔτους κατέχουσι χρόνον. Poſtrema verba ſummatim id aiunt, quod pluribus perſequitur Ariſtophanes hoc loco. Ex hac fabula ſunt duo hi verſus quos profert Pollux libro ſeptimo, capite ſecundo, explicans quid ſit πρᾶσιν αἰτεῖν.

Εἰ μὴ κρατιστόν ἐστιν εἰς τὸ Θησεῖον δραμεῖν
Ἐκεῖ δ' ἕως ἂν πρᾶσιν εὕρωμεν, μένειν.

Meminit & aliis locis: item Harpocration, aliique veterum & Heſychius in Ἄρεος πάγος. Ait comicus, τέττιγας, ἐμβρύων. De cicadarum eſu diximus multa in ſuperioribus libris. ſequentem vocem mutare poſſumus cùm Dalecampio in νεβρία. ſupple, κρέα quæ vox omitti ſolet. Addit: ὑγιαστὰς δ' ἴδοις ἂν νιφομένους. Heſych. ὑγιαστός. Φορμός. aliis ὑγιαστὸς vel συγιαστός: quas voces explicamus libro tertio capite quarto. Videtur durè dictum quod ſequitur, ἔπειτα κολοκύντας ὁμοῦ ταῖς γογγυλίσιν ἀροῦσι. durum inquam *cucurbitas & rapas arare*, pro aruum arare vbi cucurbitæ & rapæ ſerantur. Videamus num aliud hic lateat. Atque adeò fortean poeta ſcripſerat, ταῖς γογγυλίσι καροῦσι. *Videas*, ait, *eodem tempore*, *& cucurbitas*, *& rapas*, *que*

quæ capitata dicuntur Κραμβῆς quaſdam rapas olim dictas fuiſſe teſtis Galenus libro de bonis & malis ſuccis: *μέσαι ῥίζαι εὐχύμων τε καὶ κακοχύμων, αἵτε τῶν ἀγρῶν εἰσὶ καὶ τῶν γογγυλίδων, ἃς καὶ βουνιάδας ὀνομάζουσι, καὶ τῆς καλουμένης κράμβης.* Sed cogitemus amplius de hoc loco: nam quid opponi poſſit non ignoro. Subiicit comicus, *ὥστ' οὐκ ἔτ' οὐδεὶς οἶδ' ὁπηνίκα ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. nemo ſit quænam ſit anni tempeſtas*, tanta cœli clementia eſt, vt perpetuum ver agi Athenis videatur. πηνίκα & ὁπηνίκα de anni parte vſurpatur, vt hic: vel diei, vt in Auibus eiuſdem poetæ,

—πηνίκ' ἐστὶν ἄρα τῆς ἡμέρας;
ὁπηνίκα; σμικρόν τι μετὰ μεσημβρίαν.

Porrò ait, *μέγιστον ἀγαθὸν εἴπερ ἐστὶ δι' ἐνιαυτοῦ ὅτου τις ἐπιθυμεῖ λαβεῖν.* Antè μέγιστον collocanda interpunctio. poſtquam prior qui in his verbis loquitur, felicitatem agri Attici deſcripſit, ſubiicit alter, *Maximum id quidem bonum eſt, ſi liceat toto anno ea quæ optes conſequi.* δι' ἐνιαυτοῦ pro δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. de quo genere loquendi Athenæus ipſe nos monuit libro ſeptimo. Ait alter, *κακὸν ἂν μέγιστον*, Scribe, *κακὸν μὲν οὖν μέγιστον Imò verò magnum id malum eſt*, Additur, *ἐγὼ δὲ τοῦτον ὀλίγον χρόνον φυσήσας ἀφειλόμην ἄν.* In Ariſtophanis Ὧραις fabula, vnde hæc ſunt, dij inducebantur tempeſtatum anni auctores: in his erat vt videtur, Æolus, aut quicumque alius iſta proferebat verba, quibus hoc ait: poſſe ſe, breue tempus flantem, adimere Athenienſibus deſcriptam modò felicitatem & εὐαερίαν. Legimus autem, *ἐγὼ δὲ τοῦτον ὀλίγον χρόνον φυσήσας ἀφειλόμην ἄν.* Qui deinceps ſequitur verſus habet hanc ſententiam: atque adeò id facio in omnibus vrbibus præter Athenas. vbique enim aſperatur aer, & immitis hiems ſentitur. ſcribo verò *κἄγωγε ταῖς ἄλλαις πόλεσι δρῶ ταῦτα πλὴν Ἀθηναίων.* Vbi docet poeta, *ἀπέλαυσαν ἄρα σέβοντες ὑμᾶς.* interpres ἀπήλλαξαν legit: vel ἀπέλαυσαν putauit eſſe ab ἀπελαύνω. vtrumque tantidem facere debemus. Errat enim: nam vertere debuerat, *Ergo illi hoc ſuæ in vos pietatis fructum perceperunt, vt ais?* ἀπολαύειν & poetarum ἀπαυρᾶν, vno verbo Latino exprimi non poſſunt multis locis, vt cum ait idem poeta in Auibus, *Ἀπέλαυσα γοῦν τι τὸν Δί' ἐλθὼν ἐνθαδί.* quod vernaculo ſermone eleganter dixeris. *l'ay bien gaigné d'eſtre venu icy.* Αὐταὶ μὲν σικύας τμητῶν αἰακλάσμασι πείρεις. Lego, *τμητῶν αἰακλάσμασι πάρεις.* pro *ἀναπείρεις.* vt *κρατερὸν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλε.* Vult Nicander, cucurbitas transfigi fractorum lignorum acutis ſurculis. interpres abſurdè emendat ἀπείρεις. ſi putarem aliquid mutandum eſſe, ſcriberem, *Αὐτὰς μὲν σικύας γε μίτων αἰὰ κλώσμασι πείρεις.* μίτου κλῶσμα fili eſt periphraſis, vel ſic, *τμηταῖς αἰὰ κλώσμασι πείρεις.* & fortaſſe hæc vera lectio, nam paulò poſt *σικύης ὅρμους* vocat fruſtra cucurbitæ per quæ filium tranſmiſſum. Τῇ ἐνὶ μὲν σικύης. figura eſt in τῇ quàm πρὸς τὸ σημαινόμενον vocant. nam præceſſit χύτρῃ. niſi legas, *πολυχανδέα χύτρῃ.* aliter tamen MSS.

CAPVT IV.

Olera κνηστὰ & κνιστά. Menandri Epiclerus, & Didymæ. *κρέκες. gallus gallinaceus* ἡμερόφωνος & ὁλόφωνος. *Cratini* Ὧραι. *locus Alemanis.* ἀλφάξ. ἀμυνή. *Sacerdos Mineruæ Athenis à quo caſeo abſtineret.* Χοῖρος *de porca:* ἀδελφίζειν. ἀφεύω. σφιτερος. *notatus Scholiaſtes Apollonij.* πελλίδες. *alia multa.*

DEINCEPS commemorantur gallinæ cucurbitis impoſitæ & *κνιστοῖς λαχάνοις.* Scribebam *κνηστοῖς* cum Epit. & Euſtathio, cuius ſunt verba: *ὅτι δὲ καὶ λάχανα κνηστὰ ἐκάλουν τὰ σύγκοπτα, ἐκ τοῦ κνῶ κνήσω τὸ κόπτω καὶ κνηστὸς δὲ ποιός τις ἄρτος παρ' Ἴωσι, διὰ τὸ κνᾶσθαι ὡς εἰκὸς καὶ οὕτω διαδίδοσθαι, ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου δηλοῦται.* ſed & *κνιστὰ* olera per ι in Heſychio nominatim expoſita inuenias. & extat verbum *καταπνίζεσθαι* ea notione poſitum paulò poſt in iſiciorum deſcriptione. Addit, *ὧν ὁρῶ περιφερομένων πλῆθος.* Melius, *περιφερόμενον.* Citatur mox Menander *ἐν Ἐπικλήρῳ πρώτῃ.* Docuerat is poeta & priorem & poſteriorem *Epiclerum.* illius mentio hic. poſterioris apud Harpocrationē: *ὅρος, inquit, σκεῦός τι γεωργικὸν παρὰ Μενάνδρῳ ἐν δευτέρῳ,* (ſcribe, *δευτέρᾳ*) *Ἐπικλήρῳ.* Sequitur deinde, *Μένανδρος Διδύμαις.* Harpocration, *ἐκωμῳδοῦντο οἱ Ποτάμιοι, ὡς ῥᾳδίως δεχόμενοι τοὺς παρεγγράπτους ὡς ἄλλοι τε δηλοῦσι καὶ Μένανδρος ἐν ταῖς Διδύμαις.*

οὐδενὸν ἂν κρέκες μὴ ἐκγόνων τέκνα; Athenienſes *κρέκας* vocabant conchas aſperas. ita autem videtur Eupolis adoleſcentem quendam appellaſſe, à morum aſperitate, & inſuauitate. Eius pater eſt qui iſta pronuntiat. In ſequenti verſu, non rectè *ὄρνεις θ' ὁμοίως.* Scribe, *ὄρνεις δ' ὁμοίως τοὺς νεοττοὺς τῷ πατρί.* Λήδα σὸν ἔργον δεῖ. diſtingue, *Λήδα, σὸν ἔργον. δεῖ σ' ὅπ. Leda, tuæ nunc ſunt partes: faciendum tibi vt decenter gallinæ mores aſſumas.* De Ledæ partu nota fabula.

Ἐπὶ τοῖσδ' ἐπαιάζει. Verſus pede vno longior eſt, quàm oportuit. Scribe, *Ἐπὶ τοῖσδ' ἐπαιάζουσιν ἐκλιπεῖν καλόν,* μὴ κεκριμένον ἐν τοῖς πρώτοις. hoc eſt, vt paulò poſt loquitur, *μὴ τυχὸν νίκης. quam fabulam cum docuit poeta iudicum ſententia victus eſt: aut prima palma excidit.*

καὶ ἄλλα δράματα τῶν ὁμοίων τοῦ αὐτοῦ. Deeſſe aliquid videtur ſententia talem aliquam lectionem deſiderat. *καὶ μὴ ἐμφανίσας, ὥσπερ ἄλλα δρ.*

Σιμωνίδης, ἱμερόφωνος ἀλέκτωρ. Cenſeo verius, *ἡμερόφωνος, diei nuntius.* Vocem ἱερόφωνος legas apud Alcmanem, eo in loco quem paulò poſt deſcribimus. Κρατῖνος Ὥραις, *ὥσπερ ὁ Περσικὸς ὥραν πᾶσαν καναχῶν ὁ λόφωνος ἀλέκτωρ.* ſcribe *ὁλόφωνος. qui totus vox eſt, prætereà nihil*, vt de luſcinia dixit olim Spartanus quidam vel *qui toto veluti corpore canteat.* attollit enim ſe gallus gallinaceus cantaturus. Cratini hunc locum puto Heſychium reſpexiſſe cùm ſcriberet, *ὁλόφωνος, ὁ ἀλεκτρυών, ἢ ἀπὸ τοῦ λόφου, ἢ ἀπὸ τοῦ τῷ ᾄδειν ὅλον αἴρεσθαι καὶ μετεωρίζεσθαι.* Cratini fabulam Ὧρας non ſemel auctor laudat: citatur ab

aucto

auctore, & Harpocratione in deſcriptione ξυσίλ⊙-: necnon Heſychio in κήπον & μυσικαρφι. Polluce libro ſexto, capit. ſecundo, & libro ſeptimo capite trigeſimo, & ſæpius alibi. ſed videtur fabula hæc fuiſſe inſcripta Πυλαῖαι ὧραι, ſi rectè capio verba Ariſtopha. ſcholiaſtæ, qui ad Aues, Κρατῖν⊙-, inquit: δηλοῖ Χείροσι (καὶ) Πυλαίαις ὥραις. Quod ad ſequentia Alcmani verba, ἁλιπόρφυρ⊙- ἱαρ⊙- ὄρνις, an hæc vera lectio eſſet: aliquando dubitaui: memineram enim ſcripſiſſe alicubi eũdem Alcmanem ἁλιβάπτης πορφυρῆ ὄρνις. Heſichius, ἁλίβαπτον πορφυρᾶν ὄρνιν Ἀχαιὸς ϗ Ἀλκμάν. Sed commodum venit poſtea in mentem loci cuiuſdam Antigoni, quem hic adſcribam. Hiſtoriarum enim mirabilium enemate 27. poſtquam dixit alcedonum mares cerylos vocari: atq; hos vbi cõſenuerint ſolere fœminas in alas receptos geſtare: addit, ϗ ἔστι τὸ ὑπὸ τῦ Ἀλκμᾶν⊙- λεγόμϑμον τύτῳ συνῳκειωμϑμόν. φησὶ γὰρ ἀσθενὴς ὢν διὰ τὸ γῆρας, καὶ τοῖς χοροῖς ὀ δυνάμϑμ⊙- συμπεριφέρεϑζ, ὐδὲ τῇ τῶν παρθένων ὀρχησῷ,

Οὔ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἱερόφωνοι,
Γυῖα φέρειν δύναται. βάλε δὴ βάλε κηρύλ⊙- εἴην.
Ὅς τ' ἐπὶ κύματ⊙- ἄνθος ἅμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται,
Νηλεὲς ἦτορ ἔχων, ἁλιπόρφυρ⊙- εἴαρ⊙- ὄρνις.

Sequitur, καὶ τὴν φοινίκην, οἶδα δ' ὀρνίχων ὅμως πάντων. ſcribo mutata diſtinctione, καὶ τὴν φοινίκην οἶδα, δι' ὀρν. Epicharmi locus in ΔΕΛΦΑΞ admodum corruptus. In vltimo verſu τοῖς Ἀχαιοῖς προδιδόμϑμοι τε, ſcribe, προδιδόμϑμαι τε. Anaxilas, ait vocem δέλφαξ poſuit καὶ ἐπὶ τῦ τελείυ. quod non eſt mirum: cum exponat Heſychius τὸ δέλφακῶϑζ, τελειῶϑζ ὗς. At pro, ποιηθὸ δέλφακας ἀλιβάτους: ſcribe ex Epitome ὑλιβάτας. libro nono, τράγ⊙- ὑλιβάτης. τῆς ἐπιγονῆς ἕνεκα τῶν ἑκατὸν θρεμμάτων. Dele τὸ ἑκατὸν. nam ex Euſtathio & Epito. ſupereſſe eam vocem conſtat planiſſimè. id vt non eſſet, cæcus ſit qui non hoc videat. de vetere illa lege ſatis in ſuperioribus libris. Quod autem addit, διὸ ϗ ἤδη τελεῖα ἥδιον: verum eſt, & in genere de omnibus acceptum & priuatim ad Homerici verſus interpretationem relatum. Nam facit Homerus Vlyſſis famulos edere χοίρυς, id eſt, porcos τελέυς. ſic enim accipiendum Athenæus docet, & ex eo repetit Euſtathius. Mali critici ſunt qui ſequentia poetæ verba inutiliter hoc loco inſerta pronuntiant. Euſtathius ex iſto loco, οἱ ἀμφὶ τὸν Εὔμαιον ὐ σιάλυς ἀλλὰ συΐδια ἤσθιον. neque aliter antiqua exẽplaria omnia. Scribe ſtatim, καὶ νῦν ϑ τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἱέρειαν ἔθ⊙- ὐ θύειν ἀμνὴν. Vocem ἔθ⊙- quæ abeſt ab editis, ex Euſtathio & Excerptis ſupplemus, & addit eruditiſſimus Euſtathius, καὶ ὅρα ἀμνὴν: admonens nos, minus eam vocem eſſe vſitatam. ſic autem appellari agnum anniculum auctor idem alibi. Sed quod addit dipnoſophiſta. Atticam ſacerdotem Mineruæ τυρῦ ὐ γεύεϑζ, *caſeo obſtinere*, ſi vt verba ſonant accipias falſum eſt. Strabo libro nono, de Salamine loquens Attici littoris inſula. τινὲς ϑ ἀπὸ τῦ τὴν ἱέρειαν τ Πολιάδ⊙- Ἀθηνᾶς χλωρῦ τυρῦ τῦ μ ἐπιχωρίυ μὴ ἅπτεϑζ, ξενικῦ ϑ μόνον προσφέρεϑζ, χρῆϑζ ϑ καὶ τῷ Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμῖνα. οὐκ εὖ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολογυμϑμως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεϑ). ξενικὸν πάντα τ διαπόντιον νομισάντων τῶν δεξάντων τῦ ἔθυς τύτυ. non igitur in totum caſeo abſtinuit Mineruæ ſacerdos: ſed tantum recente, qui quidem in Attica preſſus fuiſſet. Corruptiſſimè aliquanto poſt ſcriptum etiam in membranis, vbi poetarum teſtimonia afferuntur, qui vocem χοῖρος de ſue fœmina poſuerunt, καὶ Σοφοκλῆς ἐπὶ Ταινάροις τιγαρώδη φύλαξαι χοῖρ⊙- ὥστε δεσμίαν. De tragœdia Sophoclis quæ hic nominatur, diximus libro ſeptimo. poetæ verba ſic poſſunt concipi,

—τιγρώδη
ἤδη φυλάξαι χοῖρον ὥστε δεσμίαν.

poſtrema ſanè quin ita debeant emendari ex ipſo Athenæo dubitare non poſſumus. generis enim fœminei vſurpationem ſolùm probare voluit. Sequitur ex Ptolemæi regis Commentariis, εἰς Ἄσσον ἐπιδημήσαντί μοι οἱ Ἄσσιοι παρέστησαν χοῖρον ὑὸν ἔχοντα, τὸ μϑμ ὕψος δύο καὶ ἡμίσυς πήχεων. ὅλον δ' ἄρτιον πρὸς τὸ μῆκ⊙- τῇ χροιᾷ χιόνινον. non clam me eſt quomodo viri doctiſſimi expoſuerint χοῖρον ὑὸν ἔχοντα ſed non adducar vnquam vt exiſtimem eruditiſſimum regem appellare voluiſſe in ſoluta præſertim oratione, porcellum ὑὸν χοίρυ. Lego verò mutata diſtinctione, παρέστησαν χοῖρον ὑὸς aut ὕιον. vel ſimpliciter χοῖρον. nam in Excerptis non comparet vox ὑὸν, neque alia vlla ex loco. In iiſdem eſt χιόνιον non χιόνινον. Subiunguntur ex Æſchylo verſu tres: quorum duo priores ſcribuntur in antiquis variè, Ἐγὼ ϑ χοῖρον καὶ μάλ' εὐθηλούμϑμον Τὸν δ' ἐν νοθοῦντι κριβάνῳ θήσω, in aliis εὐθηλύμϑμον. nec peccauerit fortaſſe qui εὐθηλήμενα, vt in illo veteris poetæ apud Suidam, Ἄρν κατεβρύκοντα τὸν εὐθηλήμενα μόσχον. inuenimus etiã in optimis codicibus, εὐθυλυμϑμον. quod non eſt abſurdum, ſi leuiter emẽdatur. nam εὐθυλυμϑμον fuerit ſcribendum, vt in aliis horum librorum nõ paucis locis. vide libro primo, capite quarto. vix putem εὐθυλεῖν dixiſſe Æſchylum pro εὐθυλῶειν. quod tamen ſi admittimus, νοθῶντα κρίβανον tueri licet ſequẽte verſu, & interpretari *falſũ furnum*. vas teſtaceũ quo inuerſo vſus erat loco furni, ſic videtur appellare. νοθῶ ſiue νοθέω, nouè pro νοθεύω. ſed vocem hanc pro deprauata habuit auctor Epit. cùm cætera deſcriberet. antiquam veteris codicis manum, aſſequi hic non ſumus quiti. Proximos duos eiuſdem tragici verſiculos ſine controuerſia debes ita concipere.

Λευκὸς. τί δ' οὐχί; καὶ καλῶς ἠφδευμϑμ⊙-
Ὁ χοῖρ⊙-. ἕψυ μηδὲ λυπηθῇς (aut λυπηθεὶς) πυρί.

Errant magnopere qui offenſi voce proba ἠφδευμϑμ⊙-, nihili verbum, ἠφαυμϑμ⊙-, eo quidem ſenſu quem afferunt, ſcribi voluẽre. notiſſima Græcis vocabula εὔειν & ἀφεύειν, pro *igne torrere*. Eſt & hic eiuſdem tragici verſus, de ſue malefica, Δονῦσα καὶ τρίπυσα τυρβ' ἄνω κάτω. vbi videtur

poeta

poeta φιλόκαπ⊙ pro eo quod eſt aliis τυρβάζειν, dixiſſe τρίπτειν τύρβα. aduerbium τύρβα non memini equidem legere alibi: Græcum tamen & δόκιμον videtur, eadem analogia qua κρύβδα & μίγδα formantur. Poſt iſta narrant docti conuiuæ, ſuem apud Cretenſes habitum animal ſacrum, & illorum ritibus religioſè cultum fuiſſe. Ridiculæ adeò ſuperſtitionis cauſſâ ex antiquo ſcriptore Agathocle Babylonio afferunt hanc: μυθολογοῦσιν ἐν Κρήτῃ γενέσθαι τὰς τοῦ Διὸς τεκνώσεις ἐπὶ τῆς Δίκτης, ἐν ᾗ καὶ ἀπόρρητ⊙ γίνεται θυσία. λέγεται γὰρ ὡς ἄρα θηλὴν ἐπέσχεν ὗς καὶ τῷ σφετέρῳ χνυσμῷ περιοιχνεῦσα τὸν κνυζηθμὸν τοῦ βρέφ⊙ ἀνεπαίστον τοῖς παριοῦσιν ἐτίθει. διὸ πάντες τὸ ζῷον τοῦτο περισσῶς ἡγοῦνται· καὶ οὐχ ὅς φησι τῶν κρεῶν οὐ δαίσαιντο. *Iouem in Creta natum fabulantur, in monte Dicta, vbi etiam arcana quadam ſacra agitantur. Aiunt enim ſuem illi ſugendam mammam prabuiſſe: & circumcurſantem grunnitu ſuo impediſſe, ne illius vagitus poſſet intelligi. ideo omnes animal hoc ſumma veneratione d gnum cenſent: neque eorum quenquam adduxeris vt ſuilla veſcatur.* Malè editum vulgo περιχνεῦσα pro περιοιχνεῦσα. ita legunt Excerptor & Euſtathius. Ionica vox eſt, qua dialecto plurimum vſus Agathocles, vt ex reliquiis apparet. Scripti quidã περιηχοῦσα. quod minus placet. Scripſimus etiam ex iiſdem κνυζηθμὸν, non vt vulgò, κνυζισμόν. Obſerua damnatam locutionem nonnullis veterum criticorum, τῷ σφετέρῳ χνυσμῷ, pro ἰδίῳ. de vnica enim ſue loquitur, non de pluribus. Notatus hoc nomine Apollonius Rhodius non ſemel ab antiquo interprete, magnæ doctrinæ viro. vt libr. 3. ad iſta, Τόνδ' ἀπαμειβομένη σφετερὸν κτέαρ: οὐκ ὀρθῶς, ait, τὸ σφέτερον. ἔστι γὰρ τρίτου προσώπου πληθυντικόν. καὶ ἁμαρτάνει. ſic & alibi ſæpius. ſed hunc quoque canonem grammaticorum optimi auctores interdum migrarunt. Polybius in quinta hiſtoria, ὁ βασιλεὺς ἤθροιζε τάς τε τῶν Ἀχαιῶν νῆας, καὶ τὰς σφετέρας. ſic alibi σφέτερ⊙ ſimpliciter pro ἴδι⊙ vſurpatum inuenias. Præterea ſcribit Euſtathius τοῖς πλουσίοις non πλεῦσι. Cùm ait Athenæus, Πραίσιοι δὲ καὶ ἱερὰ ῥέζουσιν ὑΐ, καὶ αὕτη προτελὴς αὐτοῖς ἡ θυσία νενόμισται: appellat προτελῆ θυσίαν hoſtiam præcidaneam, quæ ante alias cædebatur. erant enim aliæ præcidaneæ (ſiue præcidariæ) aliæ ſuccidaneæ. Legimus & in Romanis ritibus *porcam præcidaneam*. ſed aliud eſt θυσία προτελὴς ὑός. Præſiorum in Creta, de qua loquitur hic Athenæus: aliud *præcidanea porca*, quæ deſcribitur in Feſti reliquiis. Simillimè apud Græcos προτελὴς θυσία diuersè accipitur: interdum ea notione quam expreſſimus: interdum peculiare ſacrificij genus eſt, quod ante nuptias faciebant. vnde eſt προτέλεια θύειν, & προτελὴς ἑορτή. Subiicit auctor, τὰ παραπλήσια ἱστορεῖ καὶ Νεάνθης ὁ Κυζικηνὸς, ἐν δευτέρῳ περὶ τελετῆς. hic eſt Neanthes quem in explicandis veterum ſuperſtitionum ritibus Clemens Alexandrinus, aliique laudant. Harpocrationis in Ἄττις verba ſunt. τὰ δὲ περὶ αὐτὸν διεδήλωσεν ὁ Ἄττης. μυστικὸς δὲ ὁ λόγ⊙. Scribendum, διεδήλωσε Νεάνθης. Adultas porcas & iam grandiores, πετηλίδας Græci vocabant: ſicut teſtimonio Achæi poetæ probat dipnoſophiſta. Propriè non ſuibus ea appellatio conuenit: ſed vitulis aut bobus, qui patentia cornua habeant. hos enim Græci πετάλους ſiue πετήλους: Latini *patales* dixerunt. Ait, πεταλίδας δὲ τὰς σῦς εἴρηκεν, Achæus, μεταφέρων ἀπὸ τῶν μόσχων. οὗτοι γὰρ πέταλοι λέγονται ἀπὸ τῶν κεράτων, ὅταν αὐτὰ ἐκπέταλα ἔχωσιν. In Excerptis non πέταλοι ſcriptũ ſed πέτηλοι. ita etiam Heſychius, πεταλίδων ὑῶν. μετήχθη ἀπὸ τῶν μόσχων. πέτηλοι γὰρ οὗτοι λέγονται. non dubito & Athenæum & Heſychium: ab eodem auctore, vetere nimirum Achæi interprete, hæc ſumpſiſſe, & vſum pro ſuis. Atque hoc eo notaui vt alterum eiuſdem Gloſſographi loco emendarem, qui doctiſſimis viris fraudi fuit. Ait enim, βοῦς πετηλὸς, ὁ ἀναπεπταμένα τὰ κέρατα ἔχων. Scribendum, πετηλός. Quemadmodum autem patalium boum appellatio ad ſues tranſlata eſt: ſic & larinorum boum. his enim non illis primò tributum eſt hoc nomen. Eratoſthenes tamen vt hic obſeruatur, τὰς ὗας λαρινοὺς προσηγόρευσε, μεταγαγὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν λαρινῶν βοῶν. οἳ οὕτως ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ λαρινεύεσθαι, ὅπερ ἐστὶ σιτίζεσθαι. Σώφρων, βόες δὲ λαρινεύοντα. Græcis λαρὸν & λαρινὸν dicitur τὸ ἡδὺ, quod placet ac gratum eſt inde λαρινεύειν dictũ: quod nõ ſimpliciter σιτίζεσθαι ſignificat: vt Athen. interpretatur: ſed *habere molliter & delicatè.* Epirotici boues larini dicti, quos ad victimas impinguabant, vt docet Varro libro ſecundo de re ruſtica. At valentes boues qui facilè proſcindunt glebas non λαρινοὺς ſed καμινοὺς vocabant. Heſychius, καμινοί, εὐπλευροι βόες, ἰσχυροὶ καὶ εὐοχοι. Latinis *glebarij*.

CAPVT V.

Porcellus ſimul aſſus & elixus: idemque fartus, & tamen integer. Iſicia. πετηνοσεῖν. ἀληθινὸς μάγειρ⊙. τόπον διδόναι τῷ κενῷ. πίερας *artis*. θῦμα. τὸ πράγμα δέχεσθαι. ῥαχία. παίζειν. *alia item non pauca.*

ELegans fuit illius coqui artificium, qui dipnoſophiſtarum menſæ porcellum intulit ab altera parte ὀπτὸν ἀλέον ἢ κραμβαλέον *aſſatum & probè toſtum*: ab altera verò ὡς ἂν ἐξ ὕδατος ἑψημένον ἁπαλόχρων. id eſt, *ſucculentum, vt poté in aqua coctum.* hoc hiſce verbis nihil aliud ſignificatur, niſi quod vna dictione paulò poſt dicitur, ἑφθόν. Accedebat aliud ſubtile commentum: quod erat ἄσφακτος hic porcellus, vt loquitur coquus: neque vllum exhibebat veſtigium letalis ſui vulneris, aut vllius apertionis: cùm tamen non ſolùm exenteratus verùm etiam impeſa multa fartus & opplotus eſſet. Quod ad farturam attinet, ſimilem habes narrationem libri quarti initio: ſed ſine vlla ſubtilitate: de iſto autem fusè paulò poſt idem qui parauerat coquus. Lege, ὑπογαστρίου τε μέρη χοιρίου: ſic melius libri: non χοίρων. videntur autem petita hæc ex aliquo

poeta: nam integros aliquot ſenarios hic facilè deprehendas. τὰ χρυσᾶ τῶν ᾠῶν vitelli ouorum nominantur cum hic tum infra in deſcriptione patinæ rhoduntiæ. Inter cætera autem quæ dicuntur in porcelli ventrem condita, nominantur & τὰ ἐκ τῶν σαρκῶν εἰς λεπτὰ κατακνιζόμενα (malim κατακνιζομένων) καὶ μετὰ πεπέρεως συμπλαττόμενα. tot Græcis dictionibus περιφράζει Leonides ſiue Athenæus: quæ vno verbo Romani appellabant *iſicia*, quare additur. ἰσίκια γὰρ ὀνομάζειν αἰδοῦμαι τὸν Οὐλπιανόν, vel vt alij libri, διὰ τὸν Οὐλπιανόν. Romanam eſſe vocem conſtat ex Arnobio, Apicio & Macrobio libro ſeptimo, cap. 8. Alexander Aphrodiſeus vnde illam diſputationem mutuatus videtur Macrobius, ἰσίκια nominat problemate 22. libri primi. Paxamus quem dicit Leonida iſiciorum feciſſe mentionem, is eſt quem de paratu ciborũ, deque agricultura & tincturæ arte ſcripſiſſe teſtatur Suidas: quemque etiam in Græcorum comment. de re ruſtica laudatum offendimus. Recitatur deinde prolixa ῥῆσις è Poſidippi comici *Coreunſis*: vbi poſtquam dixiſſet culinariæ rei doctor, optimum artis coquinariæ condimentum eſſe τὴν ἀλαζονείαν, hoc eſt, ſi norit aliquis probè ſe vẽditare: addit, τὸ καθόλου δὲ τῶν τεχνῶν ὄψον δ' ἔχουσι τοῦθ' ἡγούμενον. Lego vt verſum & ſententiam expleam, ὄψον νέον γ' ἔχουσι τοῦθ' ἡγούμενον: id eſt, non in noſtra tantum arte, verùm in omnibus cernas eos qui plurimum ſapiunt, oſtentatione ac iactantia plus præſtare quàm vlla re alia. tum quid ἀλαζονεία vocet clarè & ſub exemplo docet. Ait,

> Ξεναγὸς, ὅς τις ἂν † θώρακ' ἔχῃ
> φολιδωτὸν ἢ δράκοντα σεσιδηρωμένον,
> Ἔφαιν' ἂν Βριάρεως· ἂν τύχῃ δ' ἐστὶν λαγώς.

dux militum, ait, *ſi loricam geſtauerit ſquameam, & draconem in clypei ferrea lamina ſculptum habuerit, apparet Briareus: cùm tamen fortaſſe ſit lepus.* deinde arti ſuæ hoc exemplum applicat. Sic autem legendum,

> Ὁ μάγειρος ἐὰν μὲν ὑπηρέτας ἔχων
> Πρὸς τὴν ἰδίαν καὶ μαθητὰς εἰσίῃ,
> Κυμινοπρίστας πάντας, ἢ λιμοὺς, καλῶν·
> Ἐπίηξ ἕκαστος ἄδηλος. ἐὰν δ' ἀληθινὸν
> Σαυτὸν περιβάλλῃς, καὶ προσεκδαρεὶς ἄπει.

Senſus eſt: ſi coquus miniſtratum alicui veniat habens famulos dicto ſibi audientes, & diſcipulos arti ſuæ conuenienter moratos: tum ſilent omnes, & ne γρῦ quidem aduerſus coqui voluntatem mutiunt. (hoc ſignificat. ἐπίηξ ἕκαστος ἄδηλος.) ſin verus coquus acceſſerit, id eſt, ſine vlla pompa & ſpecie inanium, non ſolùm contemnitur: ſed & flagris ſæpe cæditur prius quàm diſcedat. Legebatur in quarto verſu ἐπὶ τῆς ἕκαστος, quod leuiculum mendum quam atras tenebras huic toti loco intulerit, ſcient qui noſtram interpretationem cum interpretum ſomniis contulerint. πλήκτης autem id eſt quod diximus: item ἀληθινὸς is quem expreſſimus. non enim ita accipere debemus vt cùm paulò poſt Soſipater cocum ἀληθινὸν appellat, τὸν ἐκ παιδὸς ὀρθῶς εἰς τὸ πρᾶγμ' εἰσηγμένον. Coquorum diſcipulos λιμοὺς appellat, quia integram famem in ædes alienas afferebant. κυμινοπρίστας autem, vt omnia etiam minima arrodentes, & ſibi rapientes de ſingulis aliquid. Pergit coquus in eandem ſententiam, ὥσπερ οὖν ἀπ' ἀρχῆς εἶπον τῷ κενῷ χώραν δίδου. *Igitur*, ait, *ſicut initio dixi, da locum vanitati.* hoc ἀλαζονεύου καὶ περιπάτει. eſto vanus & vt Tertulliani verbum vſurpem, pompaticus, χώραν διδόναι τῷ κενῷ ſiue τῇ ἀλαζονείᾳ, non eſt *cedere*: vt cùm dicimus, *cedere ſuo iure alicui* ſed eſt *dare locum & in ſe admittere.* non multò aliter Paulus Apoſtolus, δότε τόπον τῇ ὀργῇ. quod interpretatur Chriſoſtomus, συγχώρησον τῷ θυμῷ ἐπεξελθεῖν. Proximus verſus aliud præceptum continet, Καὶ τὰ στόμια γίνωσκε τῶν κεκλημένων. malim στόματα. ſic ſemper alij poetæ, & ita neceſſe hoc præceptum optimus magiſter ſimili hoc illuſtrat,

> Ὥσπερ γὰρ εἰς τἀμπόρια τῆς τέχνης πέρας
> Τοῦτ' ἐστιν, ἐὰν ᾖ προσδεχόμενος πρὸς τὸ στόμα.

Hoc ait quemadmodum ei qui nundinas petiturus eſt, illud ante omnia fuerit conducibile, ſcire quid libenter empturi ſint ij ad quos merces delaturus eſt: ita in arte ganeæ præcipuum eſt, vt cibi congruant cum palato conuiuarum. appellat πέρας artis quã ἡγεμονίαν dixit Diphilus in ſimili ſentẽtia. nam apud illum de ſua arte loquens coquus.

> Ἡγεμονία τις αὐτῆς; ἐστὶν, ὦ πάτερ,
> Τὸ τῶν ἐδομένων τὰ στόματα προειδέναι.

Verſu 19. τὸ θῦμα βοῦς, inquit coquus, hoc eſt, victima quæ propter ſolemnitatem nuptiarũ mactatur, bos eſt: quare cibi parandi ſunt quales poſſunt ex eo carnium genere parari optimi. θῦμα idem atque ἱερεῖον: quam vocem expoſuimus libro 1. cap. 11. Sequente verſu, ὁ διδοὺς ἐπιφανὴς, ἐπιφανὴς ὁ λαμβάνων, de patre ſponſæ loquitur, & ſpõſo. ὁ διδοὺς, is qui filiam ſuam nuptũ colloquat: ὁ λαμβάνων, ſponſus qui vxorem ducit, 21. Τούτων γυναῖκες ἱέρεαι τῇ θεᾷ. Huius ſolennitatis pars potior fœminæ ſunt: quare probi coqui officium eſt, illa potiſſimum parare, quæ fœminis plurimum ſolent eſſe grata. Sed quænam illa dea eſt quæ hoc verſu nominatur? Præterea verſus proximus hypermeter eſt, θεοὶ, κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφή. Ne multa, ſcribẽdum cenſemus.

> Τούτων γυναῖκες ἱέρεαι. τὶ θεοὶ
> Κορύβαντες, αὐλοὶ, παννυχίδες, ἀναστροφή.

Sequitur, ἱππόδρομος αὐτός ἐστί σοι μαγειρικῆς. Venuſta tranſlatio. Plautus milite, *Iam eſt ante ædes circus vbi ſunt ludificandi mihi.* Subiicitur & alia eiuſdem poetæ μαγειρικὴ ῥῆσις. in cuius quarto verſu, ὁ βαθὺς τῇ φύσει στρατηγὸς ἵσταται, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο: pro βαθὺς emendarunt ἄδηλος, qui ignorabant Græcis & Latinis vſitatam locutionem, quam ad Suetonij Vitellium exponebamus. at pro ἵσταται, poſtulat lex metri potius ἵστη. vel ſine copula, ἵσταται, τὸ πρᾶγμ' ἐδέξατο. *alti animi dux ſtabit, & molem belli ſuſtinebit*: Famelicum

& eum cui longa eſt cœnæ expectatio pulchrè deſcribit Poſidippus cùm ait, Τηρῶν πότ' ἐπὶ τὰς χεῖρας οἴσει τις: *expectans quando aqua afferetur lauandis manibus.* eam aquam Græci vocant ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας. Notanda etiam & etiam vox rara, & alibi quod ſciam, non lecta, ῥαχία, pro re vili & abiecta. νοῦ, inquit, ὄχλυ πάντα ῥαχίαν ἠθροισμένην. *cogita talis turbæ farriginem conueniſſe.* ſed nos de eo vocabulo amplius cogitemus. ſermo Gallicus Græcam vocem ſi modò legitima eſt, integram retinuit *racaille.* Euphron mox in ſimili ſententia συρφετὸν pro eo dixit. Poſidippum excipit Euphron: ex cuius Synephebis affertur ſimilis ſuperioribus ῥῆσις μαγειρική. Sic autem incipit, Ὅταν ἐργολαβῇς Καρίων διακονῆς Οὐκ ἔστι παίζειν, οὐδ' ἃ μεμάθηκας ποιεῖν. Cocus diſcipulum alloquitur, & præcepta ei dictat. *cum pauperibus*, ait, *operam locaueris, cuiuſmodi qui ex ſymbolis vnà ſunt, non licet ludere, neque ea facere quæ ſoles.* Honeſtè vocat παίζειν furta committere, vt fieri ſolitum à famulis coquorum, ſed melius Gallicè vertas τὸ παίζειν, *il ne s'y faut pas iouër.* q.d. ſeriò in te animaduertetur, ſi quid furtò abſtuleris. Tum autem adiicit, hunc pridie ob furta tentauerat, valde periclitatum: ſed locus eſt maculoſus. nam ita ſcribitur, Ἐχθὲς κεκινδυνεύκας, οὐδεὶς εἶχέ σοι Κωβιός. ὅλως γὰρ ἤπεδε, ἀλλ' ἦσαν κενοί. Doctus interpres violentia iter ſibi patefecit, vt ad ſententiam perueniret quam putabat eſſe veram. Illa verò ſententia tã eſt falſa quàm inepta. Is igitur pro ἤπεδε ſcribit παρῆσαν, ſecurus vt ferè vbique de verſu. Quid nos? vtemur nempe ingenio, & ea quam tantopere miramur ſemper lenitate. Apex vnus mutãdus non eſt: ſed interpunctio ſolùm corrigenda.

Ἐχθὲς κεκινδυνεύκας οὐδεὶς εἶχέ σοι
Κωβιὸς ὅλως γὰρ ἤπεδε. ἀλλ' ἦσαν κενοί.

Heri in magno periculo verſatus es. gobionum enim qui tibi traditi fuerant ad coquendum. *nullus habuit iecur: ſed omnes inuenti ſunt vacui.* Coniunctio γὰρ tranſpoſita in alienum locum. vt ſæpe octauo verſu, μισθὸν διδόντας ὅσον ἂν αἰτήσῃς ἁπλῶς Εἶναι δίκαιον poteſt ferri hęc lectio vtcũque. malim tamẽ, διδούς. *ſi mercedem perſoluerit* qui te locauit. *eſto iuſtus.* ὁ δὲ νῦν ἐπιβαδίζομεν εἰς τοὺς γάμους, ἀνδροφόνον. *apud illum verò qui hodie opera noſtra eſt vſurus ad curandas nuptiales epulas, nullum fraudis genus eſt prætermittendum* quo ſenſu hic accipiatur vox ἀνδροφόνος dictum iam libr. 6. cap. 9 In fine dictum elegãtiſſimè, ὡς ἢ καὶ γλίσχρον βλέπει. *viden' vt parcùm cernit.* hoc eſt, deparci & ſordidè auari vultum præ ſe fert.

CAPVT VI.

Πέπρακται τὸ πρᾶγμα. Sicon & Æoloſicon. κόπτειν & καταβάλλειν. Ἡ Φαίσου κύνες. ἀπὸ ... ξεῖον. Chariades vel Charinades. ζωμὸς μέλας. λαμβάνειν. *Nautarum ſacrificia ex voto.* πεμπτὴν ἡμέραν pro περὶ πεμπτὴν ἡμ. *Vnde fieret olim vt victimæ ſine corde aut ſine iecore aut renibus inuenirentur. alia multa.*

Nvllvs ferme fuit Græcus poeta nouæ comœdię, qui communem locum de cocorum arrogantia non attigiſſet. Inde illa tam multa quæ tot locis in eam ſententiam recitantur ab eruditis conuiuis hiſce, ſicut libro ſexto obſeruabamus, capite 11. Ac de aliis quidem alibi. nunc autem ſequitur ex Soſipatri (vel fortaſſe Sopatri) *Catapſeudomeno*, prolixa coqui oratio iactātiæ & vanitatis plena in qua nõnulla ſunt digna quę nos aduertant. Initio poſtquam dixit artem μαγειρικὴν, magnam artẽ eſſe & magni faciendam: addit, Ἀλλὰ πέπαυται τὸ πρᾶγμα, καὶ πάντες σχεδὸν Εἶναι μάγειροί φασιν, οὐδὲν εἰδότες. [Vitium in priore verſu metri modulus arguit. Suſpicor gloſſam irrepſiſſe in locum vocis legitimæ: quum eſſet prius, Ἀλλ' οἴχεται τὸ πρᾶγμα.] Reſtituendus nobis ex coniectura hic locus verſu 10. —Τρεῖς ἡμεῖς ἐσμὲν ἔτι λοιποὶ Βοίδιων καὶ Χαριάδης. Scribo, —τρεῖς ἡμεῖς μόνοι Ἐσμὲν ἔτι λοιποί. In 13. malim abeſſe interrogationis notam poſt ἐγὼ & vertam. *Ego verò hoc aio.* reſpondet illis, τί φῄς; In 14. *Sicon*, proprium eſt viri nomen: quod qui cẽſent mutandũ in Sicyon, errant. inde eſt Æoloſicon Ariſtophanis fabulę titulus: de Siconis cuiuſdam leuitate & ſtultitia: quod & Adrianus Turnebus ad hunc locum notauerat. Mutilus eſt verſus 15. Ἐδίδασκεν ἡμᾶς πρῶτον ἀστρολογεῖν. explęueris ſi addas à fine, καλῶς, aut tale quid. 20. Ἄρα σύ με κόπτειν οἶος εἶ φίλτατε melius ἆρα. *ergo tu me loquacitate obtundere paras.* qui accingunt ſe ad faciendum aliquid, Græcis dicuntur οἷοι εἶναι ποιεῖν. Dalec. κόπτειν vſu tritiſſimum hac notione, vt libro 7. ἢ λέγων φαίνῃ τι μοὶ Καινὸν ὧδε τοὺς ἐμπροσθεν, ἢ μὴ κόπτε με. mutat in κρύπτειν fallaci & abſurda coniectura. Idem interpres in ſimili diſſertione coqui alius ex Antiphpo comico, poſtea hoc libro deſcripta, *καταβάλλειν obtundere* vertit iſto verſu, Γ' με καταψύξεις, ἀχθοῦν μέλλομεν. ſed melius ibi vertiſſet, *enecabis* propter ſequẽtia verba. iocatur enim poeta in ambigua ſignificatione τοῦ καταβάλλειν: quam Latinè non minore elegantia expreſſeris, ſi vertas, *Tu quidem me enecabis, non victimam quæ parata eſt.* at in iſto Alexidis qui ſequitur nõ longè, Μὴ κόπτε μ' ἀλλὰ τὰ κρέα. παῖδες φέρετε. aliter interpretãdum vt cap. 8. dicetur. Faciunt mihi negotium hi duo verſus. Ego, inquit iſte artis ſuę encomiaſta, dum puer venit è foro,

Μικρὰ διακινήσω σε περὶ τοῦ πράγματος,
Ἵνα τοῦ λαλεῖν λαβώμεν εὔκαιρον χρόνον.

Non eſt obſcurum ex ſuperioribus, quam ſententiam ἡ ἀκολουθία τοῦ λόγου poſtulet: ſed διακινεῖν τινα pro *ſermonem habere cum aliquo*, quale eſt loquẽdi genus. præterea non ἵνα λάβωμεν, verùm ἵνα πλανάσωμεν videtur fuiſſe dicendum. 24. ſcribe, Ἀπελλον ὡς ἐργῶδες! ἄκουσον ὦ 'γαθέ. In 39. ſcribendum, τὸ σπλάγχνον, non τὸν σπλάγχνον. & λαβῶν in proximo non λαμβάνων. In 44. Τί σοι ἔπος δίειμι τὰ στρατηγικὰ Ἔχειν γε τὸν μάγειρον nõ πάντων ἔτι

σοι δ'. Lacunam ſequentium verborum, ἡ τάξις. . . . . . Σοφὸν μὲν ἁπανταχοῦ τι κἀν πάσῃ τέχνῃ: explemus inſerta voce σαφῶς, non minus verè, opinor, quàm ·otè. ἡ τάξις σαφῶς Σοφὸν μὲν ἁπ. Vltima verl a ita ſcribe, —σὺ δῆτα παραδείξας ἐμοὶ τὰ δέοντ᾽ ἀπελθὼν, αὐτὸς ἡσυχίαν ἄγε. qui cocum in foro conduxerat, vexatus ab eo longis ſermonibus, quibus ſuæ artis myſteria illi pandebat, bel le ſe n unc vlciſcitur: negans opus ſibi eſſe amplius coqui opera, poſteaquam tam bene fuerit in ea arte inſtitutus: quare eum iubet faceſſere & alia curare. Inſequens Alexidis ecloga tota eſt plana, vſque ad illa ſub finem,

Εἰς τοὺς σοφιστὰς τὸν μάγειρον ἐγγράφω.
Ἐφίκαθ᾽ ὑμεῖς κάεται δέ μοι τὸ πῦρ
Ἤδη· πυκνοὶ δ' ἄπεισιν Ἡφαίστου κύνες
Κοῦφαις πρὸς αἰθέραν, οἶδ᾽ ὅ γίνεσθαι θ᾽ ἅμα·
Καὶ τὴν τελευτὴν τοῦ βίου συνῆψέ τις
Μόνοις ἀνάγκης θεσμὸς οὐχ ὁρώμενος.

Vulcani canes eleganter appellat è crepitante ligno volãtes huc illuc ſcintillas. Eubulus in Orthana, vt narratur lib. tertio & lib. 6. Ῥιπὶς δ' ἐγείρει φύλακας Ἡφαίστου κύνας. Pro ἄπεισι videtur ſcribendum ἅπτουσι propter ſequentia verba, κούφως πρὸς αἰθέραν. Si legamus ἄπεισι, canes Vulcani erũt coqui diſcipuli. quod optimè cum ſuperioribus conueniet: nam quantum ſuſpicari licet, quinque poſtremi verſus continent ἐπεξεργασίαν eius quod præcedente dixerat coquos & ſophiſtas in eadem lance ponendos eſſe. Probat hoc duobus argumentis, nam & coqui & ſophiſtæ diſcipulos habent quibus imperent, quique ſibi ſint obſequentes: & vtriſque eorum illud proprium, vt præ timiditate atque ignauia à morte violenta nihil metuendum habeant. Prius argumentum elicitur ex hac lectione antepenultimi verſus, quam excogitauimus, Κοῦφοι πρὸς αἰθέρ᾽, ἅμ᾽ εἶπα, γίγνεται θ᾽ ἅμα. Familiare Græcis prouerbium, ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον. Poſteriorem rationem eliciebamus ex ſequentibus duobus verſibus. Ait auctor: δικαστὰς γὰρ ὑμᾶς οὐκ ὀκνήσαιμ᾽ ἂν καλεῖν, ἀναμένων τὴν ὑμετέραν τῶν αἰσθητηρίων κρίσιν. memineris qui hæc legis, ſub perſona coqui iſta dici: nam ſi accipias vt ab auctore dictũ, res eſt inepta, de literis enim non iudicamus per ſenſus, etſi non ſine ſenſibus. Hoc moneo, quia Dalec. aliter accipiens malè mox interpretatur iſta, οὐδενὸς ἐμνήσθη τοιούτου ὧν ἐγὼ πολλάκις ὑμῖν τυγχάνω παρασκευάζων. quę ſimiliter vt à coquo profecta capi debent, & verti: *nullius talis paratus ciborum Euphron meminit, quales ego ſæpe vobis paro.* Percurramus nunc ipſa Euphronis verba, πολὺ νεώτατος verſu quarto. *omnium meorum diſcipulorũ natu longè minimus.* Scribe quintum verſum, Ἄγις Ῥόδιος ὤπτησεν ἰχθὺν μόνος ἄκρως. Νηρεὺς δ' ὁ Χ. Verſu ſexto, ὄζειν τὸ λοπάδιον, οὐξ Ἀθηνῶν Χαριάδης. Poſterius hemiſtichium emendabat Dalecamp. τὸ δ᾽ ἐξ αὐτοῦ Χαριάδης. ſanè quam ἀτέχνως: nam macula huius verſus in prima voce cõſpicitur, ὄζειν enim perperam legitur pro θρῖον. edulij genus apud Græcos fuit τὸ θρῖον. parabatur variis modis, vt docemur ab Heſychio atque aliis. ideo additur λευκὸν, ad diſtinctionem plurium modorum, quibus thria conficiebant. *Chariades* Athenienſis fuit, etiam alibi nominatus in hoc libro [vt capite ſequente,] ſed *Charinades* fortaſſe melius. Ariſtophanes, Χαρινάδην τις βαυκύτω. Etiam cæteri qui hic nominantur, *Lamprias, Aphthonetus, Euthynus,* & alij Athenienſes fuiſſe, aut artem ſuam in ea vrbe exercuiſſe exiſtimo. Nugatur enim hic cocus, iuris nigri inuentum Lampriæ tribuens. Ζωμὸς μέλας εὑρέθη πρώτῳ Λαμπρίᾳ cùm Lacedæmonios ab antiquiſſimis temporibus eo vſos conſtet. aut ita accipe hunc verſum: excelluiſſe Lampriam in parando eo iuſculo, & primas tuliſſe. Cum ait, Ἀλλᾶντας Ἀφθόνητος, Εὔθυνος φακῆν, ſic accipe: Aphthonetus allantes (εὗρε ſupple, *inuenit*:) *Euthynus lentem*, hoc eſt, rationem parandæ lentis quàm optimè. Errant qui aliter accipiunt verſum hunc, & ſuis emendationibus illum deprauant. Addit, Ἀπὸ συμβολῶν συνάγουσιν Ἀρίστων πόρους. hic quoque ſupplendum ἔξωθεν verbum εὗρε. *iis qui volunt ex ſymbolis vnà eſſe*, inueni *Ariſton rationes compendiarias.* ſuperioribus aliquot locis teſtatus eſt Athenæus, conuiuia è collatis ſymbolis fuiſſe λιτὰ & frugi. in his igitur oportuit cocos inuenire πόρους: hoc eſt varias rationes conficiendi cibos diuerſos ex eadem materia. Ita interpretamur πόρους hoc loco. quid ſit συνάγειν, quid συμβολαὶ ſuperiore libro & ſæpe alibi dictum. Interpretes hic κακῶς ὑγιῶς. Poſtquam autẽ priorum inuenta prædicauit hic ſapiens: ego verò, ait, cæteris artis noſtræ partibus occupatis, inueni τὸ κλέπτειν πρῶτον, ὥστε μηδένα μισεῖν με διὰ τοῦτ᾽ ἀλλὰ πάντας λαμβάνειν: furta facere, adeò ſuccenſente nemine, vt contra omnes opera mea vti præoptent. λαμβάνειν eſt, *conducere ad opus faciendum*, & vt veteres loquebãtur, *emere.* peccata aliorum piget perſequi. 17. Πέμπτην ἔθυον ἡμέραν οἱ Τήνιοι. Tenij quidam nautæ cùm vix quinto die Athenas appulerint diis vota reddũt, defuncti periculoſa nauigatione. De hoc more diximus ad librum ſeptimum. Ita autem neceſſariò exponimus πέμπτην ἡμέραν θύειν. *Tenus* Cycladum vna eſt, non ita longo interuallo Athenis diſtans, vt quinque dierum eſſet nauigatio: ſed iſti tempeſtatem paſſi vidẽtur. Quid ſi compẽdio ſermonis dictum putemus, pro πέμπτην ἄγοντες ἡμέραν ἐξ οὗ ἔθυον οἱ Τήνιοι, vel πέμπτην ἡμέραν pro πρὸ πέμπτης ἡμέρας, *quinto abhinc die.* ſic fere paulo poſt τὸν ὄρθρον, pro πρὸ τοῦ ὄρθρου. Porrò qui ex hac cauſſa ſacra faciebant, quã minimo poterãt ſumptu pietatis officio defungebantur. Diphilus de naufrago vota soluẽte, Ἀφῆκε τὸν τοιοῦτον οὐδεὶς ἡδέως Ποιεῖ γὰρ οὗτος· ἀλλ᾽ ὅσον νόμου χάριν. Propterea ſubiicitur hoc loco, nautas Tenios mactaſſe hœdũ paruum & λεπτὸν, macilentum & exſuccum. nulla poteſt cauſſa afferri cur λευκὸν pro λεπτὸν emendari voluerint viri docti. Sed hunc locum ita ſcribe,

Λεπτὸν

Αὐτοῖς ἔριφον καὶ μικρόν. οὐκ ἦν ἐκφορά
Τότε τῶν κρεῶν σοὶ δῆλοι τῷ διδασκάλῳ.

monſtrum eſt, non Græca vox, τό τε λάλονκρέων, quod omnibus hactenus placitũ. cum erat magna ciborum copia, facilè erat coquis ſuffurari aliquid. Hic famulum ſuum laudat, quod etiam in eo ſacrificio vbi præter hœdum nihil dabatur parandum, ingenioſa furta ſit primus omnium commentus. Ita verte, *nihil tum poterat carnium auferri furto, neq; tibi, neque etiam mihi, qui tuus ſum præceptor*: ſequitur, Ἑτέρους προέσθαι δύ' ἐρίφους ἠνάγκασας. tu verò, ait, ſubtilibus commentis tuis *vt alteros duos hœdos pararent, vel inuitos adegiſti.* Interpres ἠνάγκασα. contra poetæ mentem planiſſimè. nam huius inuenti palma ad diſcipulum pertinet, nõ ad magiſtrum qui loquitur. Sed videamus quæ ſequuntur: Τὸ γὰρ ἧπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπούμενοι, Καθεὶς κάτω τὴν χεῖρα, &c. Stratagemata famuli exponit, quibus ille vſus effecerat, vt miſeri nautæ pro hœdo vno tres mactarent. Hic verò interpretum me miſeret. Res ita habet: Mactato primo hœdo, dum curioſiùs ex perpetuo ritu, iecur ſpectant nautæ, nebulo iſte manum vlterius promouet, renem magna audacia aufert, iacetque in propinquam foueam: quem vbi animaduerſum eſt deficere, tumultuari nautæ & ſibi timere, quibus hoc portentum eſſet oblatum. Quando igitur non litarant hac prima victima, ſuccidaneã præcidaneæ ſubſtituunt. ſed hoc quoque fruſtra: nam & hæc ſine corde reperitur, fraude ſimili eiuſdem hominis ſacerrimi. Ita opus eſt tertio hœdo. Narrationis hæc ſumma. Atq; ex his diſcimus quî factum ſit olim, vt toties hoſtiæ parte aliqua inteſtinorum defectæ reperirẽtur: cuius rei teſtis tot locis Græca & Latina hiſtoria. Ego non dubito popas & victimarios ſui compendij cauſſa ſæpe iis artibus vſos quas coqui frequẽtabant, vt docet hoc loco poeta. Verſum hunc ita ſcribe, Τὸ γὰρ ἧπαρ αὐτῶν πολλάκις σκοπουμένων. niſi malis, αὐτὸς πολλάκις σκοπούμενος. res eòdem redit. Ait, οὐκ ἔχει νεφρόν, Ἔλεγον. ἔκυψαν οἱ παρόντες τὴν ἀποβολήν. *dixerunt omnes, non habuit* hæc hoſtia *renem: tum qui aderant caput demiſerunt propter hanc iacturam.* Sine cauſſa emẽdant ἔλεγες. iidem abſurdiſſimè verſu 30. ſcribunt, ἐγὼ μόνος δ' εὕρηκα τέχνην: cum & ſententia & metrum poſtulent quod editur σὺ μόνος εὕρηκας τέχνην. pari errore in 33. ἐτερέτιζον ſcribũt pro ἐτερέτιζες. Eo loco ludit venuſtè poeta in voce χορδή, quæ & inteſtinorum partem ſignificat, quibus veſcimur, & fidem lyræ. Narrat magiſter de ſuo diſcipulo, feciſſe illum χορδῆς furtum: & poſtea cato aliquo vaframento, quod equidem non ſatis capio, adſtantium animos alibi occupaſſe, vt ſibi daretur χορδῆς deuorandæ facultas. Lego donec aliquid melius doceat,

Χορδῆς δ' ὀβελίσκῳ σοὶ ἡμέρας ζητουμένης
Ἰχθὺς δ' ὠμὸς εἰς τὸ πῦρ ἀπίσειας.

ſequitur iocus de quo diximus, Καὶ πρὸς τὸ δίχορδον ἐτερέτιζες. *atque interea ſtrepebas ad dichordum inſtrumentum.* ſenſum iam expreſſimus.

CAPVT VII.

Platonis Lacones. περίκομμα. λαφυροπώλης. Corœbus *olympionica.* ἀναδήσασθαι τὸν ἀγῶνα, *vel* νίκην. πηγὸς, *pro albo.* λάλος λόγος, *perſpicuus & clarus.* ἀνθρωπίνως λαλεῖν, humanè loqui. *illuſtrata multa & emendata.*

ΣΩΦΡΩΝ δ' ἐν Γυναικείοις. *mimis* nempe quoties iam facta mentio μίμων γυναικείων & μίμων ἀνδρείων Sophronis?

Περίφερε κύκλῳ τὸν σκύφον μεσόν. Sic edidimus hunc Sophronis ex Italicis exemplaribus: quorum ferè ſecuti ſumus fidem, cùm nuperam editionem adornaremus. Veteres editiones ita habuerunt, περίφερε † κοικοα μεσὸν τὸν σκύφον. quam ſcripturam inuentam à nobis etiam in Huraldino мs. neutiquam eſſe aſpernandam, iure nunc cenſemus. Lego igitur, Περίφερε Κοικοα (vel Κοικοα) μ.τ.σκ. Coco, ſiue Coeo, mulieris nomen, cuius non ſemel in eo opere fecerat Sophron mẽtionem. Athen. ſub finem libri huius, Καὶ Σώφρων ἐν Γυναικείοις, Τάλαινα Κοικώα, καθαρὰ χειρὸς δοῦσα ἀπόδος πρόσθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν.

Καὶ Πλάτων δ' ἐν Λάκωσιν. Obſeruo dubitaſſe veteres cuius eſſet hoc drama: Harpocration, ἐκωμῴδει Σπινθαρὸν οἵας Πλάτωνος Λάκωνας γράψας, ὡς τ' ἀλλότρια ἀποσφετεριζόμενον.

εἰνογῦσι, πρὸς παντὶ ἐν τοῖς σταθμοῖς. Fuere qui ſcriberent, εἰνογῦσι. Si quid mutandum probarem, Ἀντιφάνης ἐν Διδύμοις, ἀγδυσὶ πρὸς παντὶ ἐν τ. σ. nam ex fine præcedentis vocis videntur temerè aliquot literæ repetitæ. Περὶ ἡμιόπλιν καὶ ἡμιεφθου καὶ ἀσφάκτου γεμιστοῦ χοίρου. Vt libro ſeptimo ſingulorum piſcium nomina, & lib. 11. poculorum: ſic hæc verba tanquam inſcriptio capitis, ſequenti narrationi præſcribuntur. dubitet aliquis an ſint Athenæi: puto tamen eſſe. ἅπαντα καὶ τ' ἄλλο μέρος ἡψηκώς non malè qui legunt ἅπασα. Τὰ κρέα ποιήσας ταῦτα καὶ ζέσας σφόδρα. Nullus ſenſus ex primis verbis poteſt elici ita ſcriptis: emendemus igitur, & ſcribamus Τακερὰ ποιήσας ταῦτα. poſterior verſus pars priorem explicat. Nam ζέσας valet hic, *faciens feruere.* Τακερὰ autem fiunt carnes coctura diuturna. Senſus eſt. vt fallas eos qui numerata carnium fruſta tibi tradiderunt, fac tamdiu coquantur donec diſſoluantur. ita enim numerus iniri nullo modo poterit. ἰχθὺς ἀδρὸς πάρεστι ταυτὸς ἴσος. an & hic legi poteſt, τακερὸς ἴσος. ſi eum vehementer coquas tuus eſt: non quidem totus, ſed pars illius. Ideo adiicit, quaſi explicans ſe, κἂν τέμαχος ἐκκλίνῃς π. *fruſtũ ſaltem aliquod eius auertes.* Περικομμάτιον ἢ ταξινῆ ἤσω φέρε. edulij facti è paruis carnium fruſtis nomen eſt περίκομμα. Latinorum *minutal*, res non admodum diuerſa. Hic verò pericõmatis loco eſſe dicuntur particulæ è ſingulis cibis decerptæ & furto ablatæ. Εἰς ἀμελόν σε κύμι ζῆν ἀφορμή. Lege, εἰς αὐγὸν

by Google

σε κ᾽ ἀμὲ ταῦτά γ᾽ εὐφρᾶναι. Τῷ λαφυροπώλῃ παντάπασι μεταδίδου appellat autem λαφυροπώλην, ianitorem foribus appoſitum, vt exeuntes coquos & alios ſuſpectæ fidei, excuteret. Poteſt legi & εὐφρανεῖ. vel τέτοις εὐφρανῶ.

οἱ δ᾽ ἡμέτεροι ὄντι ἅμα ἴσως ταῦτα ἐκμανθάνοντες. Videtur corruptum aliquid. Fortaſſe ſcribendum οἱ δ᾽ ἡμέτεροι ὄντι μάγειροι ταῦτα ἐπιμ. Mox autem pro, ἢ ἐπιμετρίως ἐμαυτὸν ἐγὼ ἐ μεγαλαυχέμενος ἐπ᾽ ἐμαυτῷ, ſcribendum paret, ἢ ἐπὶ μετρίοις ἐμαυτὸν ἐγὼ μεγαλαυχέμενος ἐπαινῶ; *an illa ſunt mediocria propter quæ elato ſpiritu me ipſum laudo?*

ὁ πρῶτος τῶν τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀγῶνα ἀναδησαμένων Κόροιβος ὁ Ἠλεῖος. Pauſanias Eliacorum libro priore, ἐξ ὅ γὰρ τὸ συνεχὲς ταῖς μνήμαις ἐστί, δρόμε μὲν ἆθλα ἐτέθη πρῶτον, καὶ Ἠλεῖος Κόροιβος ἐνίκα. teſtatur idē & in Arcadicis. Interpreti multum debet hic Corœbus, qui de coquo & curſore poetam eum facit. Sed eo miſſo vertamus, *primus eorum qui ex Olympiaco certamine coronati ſunt, vicit Corœbus Eleus.* ἀναδήσασθαι ἀγῶνα, pulcherrimum dicendi genus, de eo qui ludis fuerit coronatus. Sic dicunt Græci ἀναδεῖσθαι νίκην. Zoſimus libro primo, Ταῦτα δὲ διαθεὶς τὸν εἰρημένον μοι τρόπον, καὶ κατὰ Βαρβάρων ἀναδήσατο νίκας, δύο πολέμους ἀγωνισάμενος. Contra, qui aliqua ignominia fuerit affectus, dicitur is αἶσχος ἀναδήσασθαι. Procopius, αἶσχος ἀναδησαμένην οὕτω μέγα πρὸς πάντων ἀνθρώπων. Quamobrem fruſtra ſunt eruditiſſimi viri, qui Euſtathium emendant ſcribētem, ὅτι δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ καταλόγῳ μνημονευθέντα Ὀλύμπια οὐκ ἀεὶ μεγάλους τινὰς εἶχεν ἀγωνιζομένους, δηλοῖ ὁ πρῶτος τὸν Ὀλυμπιάσιν ἀναδησάμενος ἀγῶνα Κόροιβος ὁ Ἠλεῖος, ὁ μεγάλης τέχνης ἄνθρωπος ὤν, ἀλλὰ μάγειρος, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται. ipſa ſunt, vt vides, Athenæi verba.

Σφόδρ᾽ ἀγανάκτησ᾽ ὥσπερ ἠδικημένος. Scribo, ἠγανάκτησ᾽ ὥσπερ. pro ἠγανάκτησεν. ille verò indignari cepit, & ſuam iniuriam interpretari, quod nullum vocaſſem ad cœnam dætymonem. Malè acceperūt pro ἠγανάκτησα. nec rectè diſtinxerūt.

Οὐδέτερον αὐτῶν. προβάτιον δ᾽ οὐκ ὢν ἔφη. Et hæc, & quæ ſequuntur peruersè ſcripta. Lego,

α. Οὐδέτερον αὐτῶν, προβάτιον δ᾽. β. οὐκ ὢν, ἔφη,
Ἐστὶ τὰ μῆλα πρόβατ᾽; α. ἔφην, ὁ μανθάνω
Ἔγωγε τούτων οὐδὲν οὐδὲ βούλομαι.
Ἀγροικός εἰμι· ὥσθ᾽ ἁπλῶς μοι διαλέγε,
β. Ὅμηρον οὐκ οἶδας λέγοντα μῆλα σύ;
α. Ἐξῆν ὃ βούλετ᾽ ὦ μάγειρ᾽ αὐτῷ λέγειν.

multa hic fecimus meliora. itaque omnia iam ita plana, vt vel mediocriter verſati in literis interpretem nō ſint deſideraturi. penultimi verſus ſententiam ita excerpſit Breuiator, Οὐκοῦν τὰ μῆλα πρόβατα Ὅμηρον οὐκ οἶδα λέγοντα; quod noſtrā emendationem ſtabilit.

Πηγὸς πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκὸς εἶ. Inuenimus hanc lectionem οὐχὶ λευκὸς εἶ ſanè venuſtam & acutam. nam quia πηγὸς exponitur apud poetam μέλας: videtur ita accepiſſe ea notione qui quærentem coquum audiuerat an aliquis adeſſet πηγός. quare vt ad eam interrogationem reſpondens, πηγός; ait: οὐχὶ λευκὸς; *nigrum* quæris aliquem? *num tu verò albus es?* Hic ſenſus eſt huius lectionis: quam equidem ambabus, quod aiunt manibus amplecterer, niſi impedirent ſequentia. ſed ea ſcriptura admiſſa, quid fiet ſequente voce ἐρεῖς; præterea in antiquis membranis locus ſimiliter ſcriptus vt in editis: quare earum auctoritate nobis commendare ſe ea lectio non poteſt. Excerptorum auctor quæ videbat maculoſa tangere noluit. Coniicimus ſcribendum eſſe,

Πηγὸς πάρεστι; πηγός; οὐχὶ λευκά σου
Ἐρεῖς, σαφέστερόν θ᾽ ὃ βούλει μοι λέγειν;

minus vulgo nota ſignificatio vocis λευκὸν quādo orationi tribuitur perſpicuæ & claræ, fecit vt corrumperetur ab imperitis hic locus. atqui οὐχὶ λευκὰ ἐρεῖς elegantiſſimè dictum, pro, *non tu ea dices quæ poſſint intelligi?* Euſebius Προπαρασκευῆς libro 11. καὶ τοῦτό γε λευκότερον διασαφήσας ἐν τῷ φάναι, μηδὲν ἄλλο εἶναι τὸ ὄν, ἢ τὸ ὁ σαρκὸς ὀφθαλμοῖς ὁρώμενον, νῷ δὲ καταλαμβανόμενον. ibidem τὴν δὲ διὰ τοῦ δόγματος διάνοιαν ὁ Φίλων ὁ Ἑβραῖος λευκότερον ἑρμηνεύων, τόνδε παρίστησι τὸν τρόπον. Sic lib. 15. λευκοῖς τοῖς ἐλέγχοις ἀπηγύμνωσα. ſic & alij auctores. [& διαλευκαίνειν pro interpretari. Nicephorus Gregoras libro 8. τὰ τῶν θύραθεν καὶ ἡμετέρων βιβλίων αἰνιγματώδη καὶ γρῖφα διαλευκαίνων, καὶ τὴν ἐκείνων νόησιν πρὸς ἡμέραν μεθαρμοζόμενος.]

Μίσυλλα, μοίρας, δίπλυχ᾽, ὀβελούς. Voces Homeri ſunt: quibus facit poeta iſtum vti ad oſtentationem eruditionis. Sic legendum μύστιλλε, & metri cauſſa, & Homeri: cuius eſt verſus quem reſpicit, vel ex Martiale omnibus notus. μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τ᾽ ἄλλα. μιστυλλᾶσθαι Atticorum, hic nō habet locum. μοίρας Homero, quæ aliis μερίδες etiam δίπλυχα Homericum vocabulum, ex his illius exponendum, κατὰ δὲ κνίσσῃ ἐκάλυψαν Δίπτυχα ποιήσαντες. indidem eſt ὀβελούς. nam ait poeta, καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν. Atque hæc ſunt illa verba ἃ οὐδεὶς ἤκουσεν ἄν, inquit hic paterfamilias. id eſt, *quæ nemo poſſit intelligere*: ſic malo quàm vt alij, *inaudita*: propter particulam ἄν. ἀκούειν pro *intelligere* ſæpe inuenies.

Τῶν τοῦ Φιλητᾶ λαμβάνοντα βιβλίων. Malo & præſtat; τὸ τοῦ Φιλητᾶ λαμβάνοντα βιβλίον. Gloſſas Philetæ intelligit, quas ille verſibus ſcripſerat, vt alibi diximus.

Ἀνθρωπίνως λαλεῖν τι. Arbiter in Satyrico, *Rogo inquam quid tibi vis cum iſto morbo? Non minus quàm duabus horis mecum moraris, & ſæpius poetica quàm humanè locutus es*: prorſus conuenienter huic loco. [Ariſtophanes Ranis ἀνθρωπείως λαλεῖν, oppoſuit τῷ μεγαλορρημονεῖν, & ea loqui, quæ mirētur qui audiunt potius quàm intelligant.] Sic apud Hieronymum accipe *humanum ſonum*, cum in Apologia aduerſus Rufinum φράσιν hanc illius exagitans, *quæ mihi ad ſuſpicionem veniebant*, ita loquitur: *compeditam putes linguam eius, & inextricabilibus modis ligatam, vix in humanum ſonum erumpere.* [Auſonius in epiſtola ad Symmachum *Perſuaſiſti mihi quod epiſtola mea cōcinnatio inhuma-*

na non

na non eſſet] Galen. in libello εἰ κατὰ φύσιν αἷμα ἐν ἀρτηρίαις περιέχεται, diſputans aduerſus Eraſiſtrateos, ταῦτα τινὲς αὐτῶν μέγας αἰσθανθέντες ὥσπερ ἐξ ὕπνου βαθέος ἐγερθέντες, εἶτ' ἀρχαίως τε καὶ ἀχρείως, ἀλλ' ἤδη λογικῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως διατρέψαντες ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι. Libro autem ſecundo, περὶ διαφορᾶς σφυγμῶν, ſtudium ſuum purè loquendi & intelligibiliter, appellat προαίρεσιν μέτριον καὶ φιλάνθρωπον. At in ille mirabili D. Pauli ad Romanos epiſtola, ἀνθρώπινον λέγω, B. Chryſoſt. interpretatur, ἀπὸ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ἀπὸ τῶν ἐν συνηθείᾳ γινομένων. τὸ γὰρ σύμμετρον τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου δηλοῖ.

CAPVT VIII.

Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. *Commentum artis* μαγειρικῆς. κρεάδια δροσώδη τὴν χρόαν. *tenera rori aſſimilata: iecur anſeris. Eubuli* Stephanopolides. *Anticlidis* Noſti. ἀναβράττειν *&* ἀνάβραστα κρέα. *Teſticuli in cibum. iidem dicti* νεφροὶ *&* παραστάται. Oxyliparum. ἀκρολίπαρος. ἀπόξυλος *&* καταχρυσοῦς. *Metagenis* Auræ. *Platonis* Piſander. *Menandri* Carthaginenſes. Ἀπόλλον. *alia nonnulla.*

ΕΠΙΤΙΜΩΝΤΕΣ δέ τινι φασὶν, Μὴ δεῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν. Euſtathius ita interpretatur: Oeneus & Peleus perſonæ heroicæ poſitæ ſunt pro οἶνος & πηλὸς, vndæ ortæ videntur. Reprehenditur autem his verbis pincerna, qui vinum in cyathum ſic fundit, vt effundat. vinum humi cadēs fit πηλὸς *lutum*, ſcimus etiam πηλὸν dictum veteribus fuiſſe vinum: vt ego arbitror non merum & ſyncerum, ſed mixtum aut mangonizatum: inde κάπηλος qui tale vinum vendit. quare poſſumus etiam ſic exponere, non oportet οἰνέα facere πηλέα, id eſt, *bonum vinum malum facere, & corrumpere.* Quis primus hoc dixerit, non nunc memini. Vetuſtiſſimum quidem dictum eſt: cuius etiam facit mentionem, Demet. Phalereus, vel quicunque eſt libri eius auctor.

πάρα τῆς τέχνης ἧς ἡγήσατ᾽ ἀπολαύσας. *cum mihi experienti bene ceſsiſſet ars quam ille primus docuit.* Ars autem illa eſt, peritia corrigendi retorridas & κεκαμβαλίας iam nimia coctura carnes. Id πάθος eſſe ait ἰάσιμον: ſi olla in qua torrendo corruptæ fuerint carnes, immittatur bene calida in peluim aceto frigido plenam. Prima Alexidis verba opem deſiderant meliorum librorum. quos dum expectamus, recta ſaltem interpunctione ea illuſtrabimus:

α. † ἦψέ μοι δοκεῖ
Πνικτόν τιν' ὄψον δελφάκιον. β. ἦ δῆτα.
α. Ἔπειτα προσκέκαυκε. β. μηδὲν φροντίσῃς·
ἰάσιμον γὰρ τὸ πάθος ἐστί. β. τῷ τρόπῳ;

Proximum verſum ita ſcribo, ὄξος λαβὼν, εἶτ' εἰς λεκάνην τιν' ἐγχέας. In eo qui ſequitur, non concoquo τὸ ξυνοὶς, nec ſcio quî emendem. Poſtea lege, καὶ ζυμμεμιγμένη εἴσωθε κίσηρις λαμβάνει διεξόδους σομφάς. Malè in 11. τὰ κρεά δ' ἔσται. ſcribendum, τὰ κρεάδι' ἔσται. vt mollitiem carnium indicet, non κρέα appellat, ſed κρεάδια. Propterea addit. fieri illa δροσώδη τὴν χρόαν. hoc eſt vt vulgò etiam loqui ſolemus *tenera inſtar roris.* Quia ros eſt. αἰθερίης καὶ αἰθερίης ὄμβρος, ideo rori comparantur quæ ſunt tenera & mollia. Alciphron in epiſtola quadam, Σχέτλια πεπόνθαμεν. τοῖς γὰρ ἄλλοις ἄρνας καὶ μήτρας, καὶ ἥπαρ δρόσῳ προσεοικὸς, διὰ τὴν ἐκ τῆς πιότητος λεπτότητα, παρέχειν. ἡμῖν δ' ἔτι τοῦ λοιποῦ τὸ βρῶμα. Æſchylus quoque in Agamemnone δρόσους nominat teneros auium pullos. Anacreon, ἁπαλὸν δὲ καὶ δροσῶδες Στεφέτω μέτωπον ὀφρῦς. Ab eadem mente ποτίαν ἐέρσαν Nemeonicarum oda ſeptima quidam è veteribus expoſuerunt, coralium quod lentet adhuc. Sed primus omnium pater elegantiarum Homerus ἕρσην, id eſt, rorem tenellos agniculos vocauit, in 10. Vlyxeæ, χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι χωρὶς δ' αὖθ' ἕρσαι. quaſi dicat, τὰ ἑρσώδη ſiue δροσώδη πρόβατα. Theophraſto etiam dicitur veris aer μαλακὸς καὶ δροσώδης. *mollis ac tener.* etſi aliter ibi poſſumus eam vocem interpretari.

ἀλλ' ἀνωμαλίαν καταφαγών. Scripti quidam, ἀνωμαλίαν. nihil hic intelligo. Scribe Πολλῶν γ' ἀμείνων, ὡς ἔοικας, ἦσθ' ἄρα λογ. Χοιρίδια περιφόρημα κρομβώσας ὅλα. [Hæc ego non intelligo. Coniiciebam] χοιρίδια περὶ φρύγην ἄνευ κεκαμβαλία paulò ante, καὶ τῆς φορίνης γινομένης κεκαμβαλίας [ſed non ſatisfacio mihi in hac coniectura. Pro κρομβώσας, quod nihil ſignificat, Scaliger ſubſtituebat θρομβώσας. agnoſco vocem probam θρομβοῦν pro cogi in grumos, apud Nicandrum & alios. ſed eget adhuc medicinæ hic locus.]

Δύρουσι ἐπάγυ χῆνα τοῦ φυτήματ. Plinius de iecore anſeris, *Fartilibus in magnam amplitudinem creſcit: exemptum quoque lacte & mulſo augetur.* Nota res ex poetis Latinis. Iis autem quæ diſſeruntur hoc loco de altilibus anſeribus adiice quæ libro decimo quarto, appinguntur hic prætermiſſa.

σιτίζεται νεοττὸν ὄθλον αὐτοῖς καὶ τὸ νῦν. melius ὄθλων.

αἰετὸς ἀργὴν χῆνα φέρων. Edebatur ἄρπην. fecimus ἀργὴν. nam ἄρπης nihil ad rem. ἄρπη autem etſi dicitur quibuſdam ζῶον ἀετώδες, miluo tamen propior quàm aquilæ: neque hic locū habet ea ſignificatione. eſt verò Homeri verſus Ὀδύσσ. ο. πεπαιδεύεται δὲ ταῦτα κατὰ τὴν γῶλων. Plinius libro decimo, capite vigeſimo ſecundo De anſeribus, *Noſtri ſapientiores, qui eos iecoris bonitate nouere.*

Εὔπολις ἐν Στεφανοπώλισι. Lego Εὔβουλος: cuius poetæ *Stephanopolidas* ſiue *Coronarias* laudat libro decimo quinto. non ſemel. at Eupolidis eo lemmate fabulam quis veterum nominauit?

λέγειν δ' οὕτως Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς Ἀχαιοὺς, ὁ Μυρτίλος ἔφη. Deeſt verbum φησὶ, poſt nomen Ἀριστοφάνης. nam vertendum, *Myrtilus tum dixit ſcribere Ariſtophanem grammaticum, κρεοκάκκαβοι eſſe vocem Achiuorum.* Myrtilus vnus fuit è conuiuis. Interpres ſuſtulit hæc verba, ὁ Μυρτίλος ἔφη. ſed bene eſt, quod non datum ei fine

prouocatione imperium. Ἀντικλείδης δ' ἐν ἑβδόμῃ καὶ ὀγδόῳ Νόστων. De hoc & aliis *Noſtorum* poetis diximus in ſuperioribus libris. Sed cogitemus de hoc numero: nam quale id poëma fuit, quod libros contineret 78. aut etiam plures? Ἀναβράστων δὲ κρεῶν μνημονεύει Ἀριστομένης Γόησιν. Ariſtomenis poetæ comici, cognomento θυροποιοῦ, & fabulæ illius Γόητες inſcriptæ, meminit non ſemel hic auctor. Hic verò deeſt illius poetæ teſtimonium. Poſſumus Ariſtophanem loco Ariſtomenei ſubſtituere. Ait enim comicus in Ranis, Καὶ κρέα γε πρὸς τούτοισιν ἀνάβραστ' εἴκοσιν Ἀνημιωβολιαῖα. vetus interpres exponit, ζεστὰ ἑψημένα, *quæ feruendo cocta fuerint*, in caccabo nempe. At in Acharnenſibus ait idem poeta, Ἀναβράττετ', ἐξοπτᾶτε, στρέφετε, ἀφέλκετε τὰ λαγῷα ταχέως. Athenæi ſunt non Ariſtomenis ſequentia verba, καὶ ὄρχεις δὲ ἤσθιον, οὓς καὶ νεφροὺς ἐκάλουν. ac miror potuiſſe in hoc decipi viros eruditos: verùm hoc ideo, quia deeſſe Ariſtomenis verba non cogitabant. Quod autem etiam teſticulis veſci ſolerent antiqui probatur auctoritate Philippidæ comici, cuius ſunt verba:

Ἔπειτ' ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ἧκ' ὄρχεις φέρων
Πολλούς· τὰς μὲν οὖν γυναῖκας τ' ἄλλ' ἠκκίζετο·
Ἡ δ' ἀνδροφόνος Γνάθαινα γελάσασα,
Καλοί γε, φησίν, οἱ νεφροὶ νὴ τὴν φίλην
Δήμητρα. καὶ δύ' ἁρπάσασα κατέπιεν·
Ὥσθ' ὑπτίους ὑπὸ τοῦ γέλωτος καταπεσεῖν.

Secundum verſum deformiter immutat Dalecampius: qui eſt vel Crotone ſanior. Verte, *Venit tandem aliquis multos afferens teſticulos: ac cætera quidem mulieres iis veſci recuſabant: Gnathæna verò ſceleſta, ridens. Eccere, inquit, pulchri hi renes ſunt: & ſimul duos rapuit ac deuorauit* &c. Νεφροὺς autem appellarunt teſticulos illi quos ἐπονομάζειν pudebat. Latini veteres *polumenta* vulgò Græci περάσματα. Sequitur poſt paginas aliquam multas, παρῆσαν δὲ πολλάκις ἡμῖν καὶ οἱ καλούμενοι περάσματα: & ſtatim, εἰσὶ δ' οἱ ὄρχεις οὕτω καλούμενοι. melius feciſſet auctor, ſi hæc iunctim nō ſeparatim poſuiſſet. Tertius verſus tibicine fulciendus ne claudat, Ἡ δ' ἀνδροφόνος αἰτη Γνάθαινα γελ.

ὀξυλίπαρον δὲ τί ἐστι; De oxyliparo dictum aliquid libro ſeptimo. ex nomine ipſo patet natura condimenti: quod pingui conſtabat & aceto, aut rebus aliis acidis. Sed id vocabulum parum vſu receptum fuiſſe indicat Vlpianus cùm addit, πλὴν εἰ μὴ καὶ κόττανα καὶ λέπιδιν (vel potius λεπίδιον) τὰ πατρῷά μου νόμιμα βρώματα ὀνομάζειν μέλλετε. quaſi dictio oxyliparum, non minus eſſet Grçcis Barbara, quàm *cottana* & *lepidium*, quæ ſunt Syriacarum rerum Syriacæ appellationes, vt expoſitum eſt libro tertio, cap. 32. Ἀκρολίπαροι τὸ δὲ ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλοι. Habitus corporis in quibuſdam hic eſt, vt cùm faciem ſpectes ſucculentos & pingues putes: qui tamen reliquo corpore ſint exſucci, macilenti, & ſolùm oſſa ac pellis quod aiunt. De iſtis videtur Alexis nomen ἀκρολίπαρος vſurpaſſe: vt colligi poteſt ēx illius verſu, ἀκρολίπαροι τὸ δ' ἄλλο σῶμ' ὑπόξυλοι. *in ſummo pingues ſunt: at reliquum corpus eſt inſtar ligni aridum.* Elegans vox ὑπόξυλος. cuius tranſlatio longius etiam ab optimis ſcriptoribus extenditur. vt cùm ieiunos & elumbes oratores vocat Hermogenes ὑποξύλους σοφιστὰς, in libro Περὶ ἰδεῶν. vbi ſcholiaſtes vetus doctè. ὑπόξυλα, ait, κυρίως καλεῖται τὰ ἀγάλματα, οἷς ἐκ ξύλων κατεσκευασμένοις, ἐπὶ πολλοῖς (ſcribe ἐπιπολῆς) ἐπελήλαται ἄργυρος ἢ χρυσὸς· κεῖται δὲ ἐπὶ τῶν λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπιεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον. καὶ Μένανδρος Περινθία (ſcribe Περινθίᾳ) φησίν. Οὐδ' αὐτὸς εἰμὶ σὺν θεοῖς ὑπόξυλος, αὐτὶ τοῦ κίβδηλος καὶ οὐ γνήσιος. huic contrarium eſt κατάχρυσος ſimili tranſlatione. Diphilus, Ὅγ' ὁ κατάχρυσος εἶπε πόλλ' Εὐελπίδης. ὀψάριον γὰρ τόδε· οὐδενὶ τῶν ζώντων λεγόμενον οἶδα. Si hoc dicit Vlpianus, ſe in nullius eorum qui tunc viuerent ſcriptis, reperiſſe vocem ὀψάριον, nihil habeo quod ei ſuccenſeam: ſin de vniuerſis ſcriptoribus ſenſit, memoriam accuſet ſuam: cùm in præcedentibus ea vox habeatur tot locis. Rectè autem monemur ab auctore Excerptorum ὀψάριον in allatis Athenæo locis eſſe *piſcem*.

τὰ ἐξ Αὐρῶν Μεταγένους. Poteſt videri Αὐρῶν ſcriptum pro Ἀβρῶν. vt καλαῦροψ pro καλάβροψ, & hoc genus alia. quin ipſum αὖρα pro ἄβρα legimus apud Ariſtænetum libro priore epiſtola 22. tamen & libro 13, & apud Suidam, itémque in ſcholiis *Auium* Ariſtophanis ſemper Αὖραι Reſtitue poetæ huius & fabulæ iſtius nomen apud Harpocrationem in οἰκίσκῳ, vbi reperies vtrumque fœdè corruptum. ἐπλότατός μοι ἁπάντων Emenda ex hoc loco Pollucis codices libro ſexto, cap. decimo.

Πλάτων ἐν Πεισάνδρῳ Fabulæ huius Plutarc. meminit in vita Antiphontis: ſed locus hodie corruptè editur. κεκωμῴδηται δ' εἰς φιλαργυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος σὺν Πεισάνδρῳ. ſcribendum ἐν Πεισάνδρῳ. Μένανδρος Καρχηδονίῳ. Alij numero multitudinis inſcribunt. Scholiaſtes Ariſtophanis ad Veſpas, μίσαρος αὐτὶ τοῦ μισητὸς καὶ Μένανδρος Καρχηδονίοις. Ex ea comœdia afferuntur hæc, Ἐπιθυμήσας τοῦ Βορέα ἴδιον ὀψάριον μὴ ἔλαβεν ἑψήσας φακῆν. quæ nihil ſignificant ita ſcripta. Lego,

—ἐπεὶ δὲ θύσας τῷ Βορέᾳ ἴδιον
Ὀψάριον οὐδὲν ἔλαβον, ἑψήσω φακῆν.

Inter præcipua piſcationis incommoda eſt ventorum flatus vehementior:

Λάβρους γὰρ ait verè Oppianus, τρομέουσι καὶ ἰχθυβόρων ἄνθας
Ἰχθῦς, οὐδ' ἐθέλουσιν ὑπεὶρ ἅλα δινεύεσθαι.
Εὐκραεῖ δ' ἀνέμῳ πεπεδημένος ἵσταται ἄγρη.

Ideo Boream impenſius colebant quorum viuendi rationes in piſcium captura erant ſitæ. Hoc pietatis officio functum ſe ait iſte piſcator. fruſtra tamen. nihil enim piſcium capere quitum eſſe. quare ſibi rem rediſſe non ad reſtim quidem, ſed ad lenticulam. εἰ μὴ

παραμύ

προδημύθημ' ὀψαρίοις ἑκάστοτε. Scribe: προδημυθήσομαι. atque in hoc loco, ait, vocem ὀψαρίοις, ἀντὶ τοῦ προσοψήματος ἀκούομεν. *accipimus pro pulmentis*, non pro piſcibus. Ἄπολλον σίκων τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. Diſtingue iſta. α. Ἄπολλον. β. οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. Interrogatus an vellet frigidos ſibi apponi cibos dixerat μηδαμῶς. idem poſtea rogatus an vellet feruentes, reſpondet: Ἄπολλον, quæ abominantis exclamatio eſt. pro Ἄπολλον ἀποτρόπαιε. ſicut etiam dicebant, Ἡράκλεις ἀλεξίκακε, Lat. *dii auertant*. Cùm igitur iſte neque feruentes neque frigidos cibos probaret: infert alter rectè, οὐκοῦν τὸ μέσον ἔσται δηλαδή. *ergo medium erit videlicet aliquod.* Ita probatum eſt quod primis verſibus ridebatur.

Σὺ πρὸς θεῶν ἔθυσας τὸν ἱέρφον. Debilis vno pede hic verſus. Potes Σὺ πρὸς θεῶν μεγάλων ἔθ. Proximum iſta diſtingue, Μὴ κόπτε μ', ἀλλὰ τὰ κρέα. παῖδες προάγετε. *Heus tu ne occide me, ſed has carnes concide.* ita exprimenda hoc loco elegantia verbi κόπτειν, de quo plura capite ſexto,

Οὐ ζῶντες. οὐχ οἷόν τε γάρ τι ἄλλο ναί. Interpunge, Οὐ ζῶντες. οὐχ οἷόν τε γάρ. τί ἄλλο; ναί ἢ πάνυ ὀλίγον προσέλαβον. ἐγώ σοι ἦρι μάλ' εἰς ἑλλήσποντον πλεύσας ἀλ. Alludit Vlpianus ad Homeri locum Iliadis libro nono.

Ὄψεαι εἰ ἐθέλῃσθα. καὶ αἴκεν τοι τὰ μεμήλῃ,
Ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεύσας
Νῆας ἐμάς.

CAPVT IX.

Theophraſti opus Περὶ ζώων. *Actio* ἐξαπατήσεως *quomodo* δημοσία. *Iſter* συγγραφεὺς Καλλιμάχειος. *Attagen.* ὑποπυρρίζων. *Socratis liber.* Περὶ ὄρων, *&c.* ποταμὸς κοῖλος ῥυείς. κοιλαίνειν. *Athenæus memoria lapſus.* ἀτταγᾶς, *Canon de accentu* τῶν εἰς ας.

IN ſermone eo quẽ de phaſianis habet, editũ eſt, ἐν ᾗ κατικήσουσιν ἀπεράγμονα. Scribe ἀπεράγμονι. de duobus loquitur. In ſequentem autem locum è comici Nebulis, τοὺς φασιανοὺς οὓς τρέφει Λεωγόρας, non debuit inſeri vox ὄρνεις. quæ neque eſt apud poetam, neque poteſt. alioquin illi quæſtioni non erat locus quæ iactata eſt inter philologos ſuper voce φασιανοὺς, vt narratur hic. Sequitur ſtatim, κωμῳδεῖται δ' ὁ Λεωγόρας ὡς γαστρίμαργος ὑπὸ Πλάτωνος ἐν Περιαλγεῖ. Platonis locus quem intellexit Athenæus, nec tamen appoſuit hic eſt:

Ὦ θεῖε Μόρυχε νῦν γὰρ εὐδαίμων ἔφυς·
Καὶ Γλαυκέτης ὁ ψῆττα, καὶ Λεωγόρας·
Οἳ ζῆτ', ἀτερπεῖς οὐδὲν ἐνθυμούμενοι.

Extat apud comici veterem interpretem, ſed deprauatus. *Morychum* & *Glaucetam* Ariſtophanes quoque in Pace ganeones fuiſſe teſtatur. *De Leogora* addit Scholiaſtes Ariſtophanis, Εὔπολις ἐν Αὐτολύκῳ β. ὡς καὶ διὰ Μυρρίνην ἑταίραν τὰ χρήματα ἀποβεβληκότα φησί. Sextus liber Theophraſti De animalibus, qui ſtatim citatur, in chirographis eſt decimus tertius. ſic enim præferunt Θεόφραστος δ' ὁ Ἐρέσιος Ἀριστοτέλους μαθητής. ἐν ιγ' Περὶ ζώων. Alteram lectionem firmat Diogenes qui Theophraſti illud opus, ſex librorum facit non plurium. Pergit auctor, Ἀριστοτέλης ἐν ζ Ζώων ἱστορίας. Occulti libri nec publici, ἐν ὀγδόῳ. neutra lectio vera. Vide nonam hiſtoriam, capite quadrageſimo nono, Callixeni qui mox indicatur locus, fuſè deſcriptus eſt libro quinto. De illis, ὡς ἐγὼ δ' ἐγώ σε ὥσπερ οἱ πυρέσσοντες περιφερομένους ᾄδον. ſatis libro quarto, capite decimo quarto, Scribe mox, σὺ ᾗ κατὰ τὰς συνθήκας ἂν μὴ αὔριον ἀποδῷς τὰ ὁμολογηθέντα, οὐκ ἐξαπατήσεως δημοσίᾳ σε γράψομαι. Atque hic vocem δημοσίᾳ cautè accipe. nam actio quam aduerſus Vlpianum ait ſe non ſuſcepturum Myrtilus, pacti non ſeruati videlicet, neque publica eſt. neque popularis, ſed prætoria. Itaque δημοσίᾳ non poteſt verti, *apud populum* ſed *publicè*. & hoc interpretare, in iure vel apud prætorem. Non attendunt ad vocem συγγραφέα, qui Ἴστρον Καλλιμάχειον συγγραφέα vertunt, *Iſtrum Callimachi interpretem.* quis neſcit συγγραφέα eſſe *hiſtoriæ conditorem*? neque porrò ignorat quiſquã in Græcorum libris vel mediocriter verſatus, Iſtrum libros hiſtoriarum edidiſſe, nõ in poetas commentarios. ſed errarunt, quia *Callimacheus* appellatur. quod quam vim habeat, dicebamus libro ſexto capite quinto. Non eſt autem putandum, quia dicat, Πολέμων ὁ περιηγητὴς Ἴστρον τὸν Καλλιμάχειον συγγραφέα εἰς τὸν ὁμώνυμον κατεπόντου ποταμόν: reuera Iſtrum à Polemone in Danubium fuiſſe demerſum: ſed κατεπόντου vertendum *demergebat.* per iocum nempe, in aliquo ſuorum ſcriptorum loco. Senſus igitur eſt: quemadmodum Polemon Iſtrum hiſtoricum in Iſtrum fluuium demergendum dicebat: ſic ego te niſi pręſtas quod pollicitus es de phaſiano, ad Phaſim te amandabo. Attagenem inter delicatiſſimos cibos habitum argumento eſt verſiculus Ariſtophanis Ἀτταγᾶς ἥδιστον ἐν ἐπινικίοις κρέας. Hieronymus in eadem libra ponit cum accipenſere: de cuius præſtantia inter piſces dictum eſt. Sic ille in epiſtola ad Aſellam, *Tu attagenem ructas & de comeſo accipenſere gloriaris: ego faba ventrem impleo*, Poetæ interdum per ſimplex τ nomen hoc ſcribunt. Phœnicides, —οὐκ ἔδειν ἦν τούτων ὅλως Πρὸς τὴν ἀταγῆνα συμβαλεῖν τῶν βρωμάτων. Colorem auis huius ita deſcribit nobis philologus, ὅλος ἦ κατάγραφος τὰ περὶ τὸν νῶτον, κεραμεοῦς τὴν χρόαν, ὑποπυρρίζων μᾶλλον. *toto dorſo variis notis eſt compunctus, colorem habet fictilium, ſed magis ſubrufſus* Lego enim ὑποπυρρίζων. vt erat emendatum in Excerptis, Verum quidem eſt, ignis ſimilitudinem interdum aſſumi ad coloris ſanctificationẽ: qua de re plura alibi: ſed πυρρίζειν pro *coloris ignei eſſe* nemo dixit. πυρρότης ſitne fuluus color an ruffus, non eſt loci huius quærere, fecimus alibi in commentario De coloribus. vbi etiam exponimus quis ſit κεραμεοῦς color, quis ῥυπαροκέραμος, de quo aliquid capite duodecimo. Sequitur hiſtoria de tranſlatis in Ægyptum ex Lydia attagenibus, pulchra & digna quàm penſiculatius

penſiculatiùs conſideremus. Auctor illius dicitur Socrates quidam in libro Περὶ ὅρων καὶ τόπων καὶ πυρὸς καὶ λίθων. Cogitemus de hoc lemmate: non enim librum aliquem, ſed Neſtoris cocetū hic promittit titulus. quo nihil magis contrariū rectè docendi rationi. Pro ὅρων. ſcribunt nonnulli ὁρῶν. ſanè probabilius. Ita fuerit vniuerſus liber phyſico argumēto: quod per alterā lectionē vix licet ſuſpicari. Nobis placebat Περὶ ὡρῶν καὶ τόπων. vt intelligamus actum eo libro de rerum varietate pro anni tempeſtatibus, & locorum diuerſo ingenio, ſic Hippocrates ἀέρας καὶ χώρας ſolet coniungere vel, Περὶ ἀέρων καὶ τόπων. vt in lemmate commentarij eiuſdem ſenis, Περὶ ἀέρων, ὑδάτων καὶ τόπων. Ait igitur Socrates: recitabo enim eius verba, quia ſunt in illis quædam animaduertenda nobis, Ἐκ τῆς Λυδίας μετακομισθέντες οἱ ἀτταγαῖ, καὶ ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας, ἕως μὲν τινὸς ὄρτυγος φωνὴν ἀφίεσαν. ἐπεὶ δὲ τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος λιμὸς ἐγένετο, καὶ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν ἀπώλλυντο, οὐ διέλιπον σαφέστερον, τῶν παίδων τῶν τρανωτάτων ἕως νῦν λέγοντες, Τρὶς τοῖς κακούργοις κακά. συλληφθέντες δὲ οὐ μόνον οὐ τιθασσεύονται, ἀλλ' οὐδὲ φωνὴν ἔτι ἀφιᾶσιν· ἐὰν δ' ἀφεθῶσι φωνάεντες πάλιν γίνονται. Hæc lectio eſt nō ſolùm editorum librorum, ſed omnium etiam M S S. de quibus compertum nobis. Nunquam tamen dubitauimus pro ἀφεθέντες εἰς τὰς πύλας ſcribendum eſſe εἰς τὰς ὕλας: ſemperque mirati ſumus doctiſſimos viros in ea ſcriptura explicanda operam & oleum perdidiſſe. Poſtea coniecturam noſtram apud Ælianum reperimus qui totidem verbis ex eodem Socrate, diſſimulato tamen auctoris nomine, hiſtoriam hanc refert libro 15. capite 17. Obſeruemus in proximis verbis genus loquendi, cuius ignoratio etiam peritiſſimis linguæ huius fuit fraudi, τοῦ ποταμοῦ κοίλου ῥυέντος. & Æliani & Athenæi interpretes, & alij multi, *Cælum* fluuiū ex his verbis commenti ſunt: qui in rerum natura nullus vnquam fuit. Abſurdiſſimum verò quod ſomniant quidam de *Olyra* fluuio Pylas ſiue Thermopylas prærerlabente. Heus vir optime, ποῖ παρεπλάγχθης φρενῶν ἀγαθῶν; Nos olim quia de Ægypto eſt ſermo calidè emēdabamus, Νείλου οὐ ῥυέντος: ſed frigidam ſuffudit Æliani librorum & omnium exemplarium in hac ſcriptione conſenſus: Quare ita legamus, & quæramus quid ſit fluuium κοῖλον ῥεῖν. Puto autem de flumine dici quod alueum ſuum non implet, nec ripas attingit. ſic enim relinquitur inanis & vacuos fluuij lectus. Illud inane non malè κοῖλον appellaueris. Sic κοίλην aut κοιλαινομένην θάλασσαν dicunt ſcriptores cùm turbato mari *vnda dehiſcens Terram inter fluctus aperit.* & in vniuerſum τὸ κοιλαίνειν pro detrahere & minuere accipitur, contrarium τοῦ ἐξαίρειν. Agathias libro quinto, δέον προσεξαίρειν καὶ συνανιστᾶν τὸ πεπειθὸς καὶ προθυμούμενον, ἀλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τοὐναντίον καὶ ὑφαιροῦμαι. Hæc vera interpretatio eſt huius locutionis· cæterum ad loci iſtius ſententiam nihil refert, ſiue ita accipias, ſiue è contrario de flumine cuius aquæ intumuerint. Nilus enim, quem ποταμὸν vocat per excellentiam, ſiue intra legitimum ſtaret modum, ſiue vltra illum ſe efferret, æquè famem Ægypto indicebat. dico famem: probo enim Athenæi lectionem λιμὸς ἐγένετο: quàm & Excerpta Hœſcheliana, & omnes MSS. ſtabiliunt: nec moror quod præferunt Æliani publica exemplaria, λοιμὸς ἐγένετο. Verba Socratis ita verte, *Ex Lydia in Ægyptum tranſlati attagenes, ac deinde in ſyluas dimiſſi: coturnicis vocem aliquandiu ediderunt: ſed cùm aliquando fluuius humilior fluxiſſet, fames ſecuta eſt, quæ multos in ea regione perdidit*: ex eo *non ceſſarunt attagenes illi clarius dicere quàm qui vel planiſſimè loquantur pueri*: Ter maleficis mala. *Hi ſi capiantur, non ſolùm non cicurantur, ſed ne vocem quidem amplius edunt: ſin dimittantur, iterum fiunt vocales.* Illa verba ἕως νῦν, Ælianus no agnoſcit, qui Socratis ſententiam ita extulit, οὐ διέλιπον οὖν οἱ ὄρνιθες ἔτι πολλῷ σαφέστεροι καὶ ἐναρθρότερον παιδὸς μεῖζον (lego μείζονος) φθέγμα ἀφιέντες. Idem pro φωνάεντες πάλιν γίνονται, maluit πάλιν γίνονται ἔμφωνοι. ſed noſter etiam alibi vocem φωνάεντες vſurpat hoc libro. Memoriæ lapſus eſt in proxima dipnoſophiſtæ obſeruatione: Attagenum, inquit, meminit Ariſtophanes in Acharnenſibus, ὡς πλεοναζόντων αὐτῶν ἐν τῇ Μεγαρικῇ dicendum erat, ἐν τῇ Βοιωτικῇ. Bœotus namque eſt, non Megarenſis, qui apud comicū ſic loquitur, —Φέρω 'γὼ ὅσ' ἐστ' ἀγαθὰ Βοιωτοῖς ἁπλῶς Ὀρίγανον, γλαχώ, ψιάθους, θρυαλλίδας, Νάσσας, κολοιούς, ἀτταγᾶς, φαλαρίδας, Τροχίλους, κολύμβους. ſimilis in Pace locus: etſi attagen ibi non nominatur: Κἀκ Βοιωτῶν γε φέροντας ἰδεῖν, χῆνας, νήττας, φάττας, τροχίλους. Porrò qui vulgo dicebatur Græcis ἀτταγὴν, Atticis erat ἀτταγᾶς. de cuius vocis accentu ſcribit philologus, aduerſus normam cæterorum ſimilium nominum, vltimam huius dictionis circumflecti ab Atticis: tum canonem adiicit, qui eſt huiuſmodi: τὰ εἰς ας λήγοντα ἐκτεταμένον ὑπὲρ δύο συλλαβάς, ὅτι ἔχει τὸ α παραλήγον, βαρύτονά ἐστιν, οἷον ἀκάδας, ἀδάμας, ἀκάμας. *quæ deſinunt in as longum vltra duas ſyllabas, cum in penultima habent a, graui notantur: vt ἀκάδας, ἀδάμας, ἀκάμας.* Interpretes, pro otioſis illa verba habuerunt, ὅτι ἔχει τὸ α παραλήγον, & ſuſtulerunt. haud oportuit. melius Euſtathius, qui vndecimo in Iliadem commentario eundem canonem totidem verbis deſcripſit: vno excepto quod ſine dubio eſt corruptum, ἀκάδας. neque auctor Epit. eam dictionem agnoſcit. tollatur igitur vt cœlo Græco incognita. aut mutetur in Ἀκράγας. quod & melius.

CAPVT X.

Ambulationū variæ ſpecies. ῥύγχος pro ῥάμφος. κάψιπίνειν morſu bibere. *κάπτειν pro bibere. Ibyci locus animaduerſus πέρδιξ pro aſtuto & libidinoſo. κάκκαβος pro perdice. λαβεῖν σύστασιν.* Corydallus *δῆμος.* otus *&* otis *καρρουστ ἀσπίδα. σκώπτειν. κατασχάζεσθαι τοῦ σκωπορθρίου. βάλλειν ἵππον. anima-*

lia

lia εὐγλωττα. Locus Alexandri Myndij. Galli gallinacei conſecrati. paſſeres Veneri ſacri.

ΠΟΡΦΥΡΙΩΝ· ὅτι καὶ τούτου Ἀριστοφάνης μέμνηται. Sic loquitur, quia inter Ariſtophaneas fabulas notiſſima eſt *Aues*: vbi porphyrionum non ſemel fit mentio.

ἀγχόνῃ τὸ ζῆν περιγράψας. vitam ſuam laqueo circumſcribens ac terminans. Ælianus libro tertio cap. 42. καὶ ὑπὸ καταγνοὺς μοιχείαν τῆς οἰκίας τὴν δέσποιναν, ἀπάγχει ἑαυτόν.

εἰ μὴ περιπατήσῃ τόπον ἵνα ἐξεύρῃ ἑαυτῷ ἐπιτήδειον. Nihil erat cauſæ cur hac lectione quiſquam offenderetur, niſi aurem velleret Aelianus. Ex eo intelligimus ſcribendum τρόπον τινὰ, non τόπον. Neque enim hoc voluit Polemon vnde habent & Athenæus & Aelianus: porphyrionem quærere locum in quo ambulet prius quàm lauet: ſed inueniſſe illum conuenientem ſibi deambulationem. Quàm multas ambulationum ſpecies notas habuerint veteres, Hippocrates, Galenus, & vniuerſus medicorum grex docent. Verba ſunt Aeliani: πρὶν αὖ βαδίσῃ ἱκανὰ ἀριθμὸν βαδίσεως ἀρκοῦντα οἱ. vbi non ſine cauſſa aliquis ſcribat, τινὰ ῥυθμόν. nihil tamen cenſeo mutandum. nam & numerus paſſuum inibatur à gymnaſtis.

ῥύγχος ἠργμένον ἐκ τῆς κεφαλῆς φοινικοῦν. *roſtrum illi, incipiens à capite puniceum eſſe.* id eſt, non extremum tantum illi roſtrum puniceum eſt, ſed totum omnino. ἠργμένον, probum verbum Græcum: quod cur mutandum interpretes cenſuerint, vellem nos docuiſſent. De voce ῥύγχος notat Euſtathius ex hoc loco, poni etiam pro ῥάμφος: aduerſus eorum ſententiam, qui ſuillo generi proprium ῥύγχος eſſe voluerunt. Ariſtoteles ſic ϛόμα δὲ οἱ ὄρνιθες ἔχουσιν, ἴδιον δὲ, οὔτε γὰρ χείλη οὔτ' ὀδόντας ἔχουσιν. ἀλλὰ ῥύγχος.

διὸ τῶν λαμβανομένων εἰς τὸν πόδα τεμνόμενον μικρὰς τὰς ψωμίδας. Mirabar quorſum iſtud *ideo* ſpectaret. propterea codices inſpexi diligentius cum nihil nos iuuiſſent membranæ in doctiſſimi Hœſchelij Excerptis reperi quod quærebam. ibi enim ante διὸ habentur hæc verba: ϛόμαχον δὲ ἔχει λεπτὸν: *habet meatum ventriculi anguſtum*. Iam ergo eius libri beneficio cauſſam tenemus, cur bucceas paruas deglutire hæc auis dicatur.

κάπτων δὲ πίνει. Huius quoque loci emendationem imputat nobis Epitome. nam priores editiones σκάπτων ineptè: membranæ βάπτων, haut multo melius. Magni doctoris ſcitum eſt, ſolum porphyrionem ex omnibus animalibus bibere κάψει: cætera vel σπάσει vel λάψει. Plinio interprete κάψει πίνειν eſt, *morſu bibere*. Poetæ pro bibere poſuerunt τὸ κάπτειν. vt Timocles in *Porphyra*, Μὰ τὸν Διόνυσον οὐ κάπτεις ἴσον ἴσῳ.

ἐχθραίνει γὰρ τὰς μοιχευούσας αὐτοῦ τῇ τροφῇ. Ælianus, καὶ ϛιβάδιον δὲ ἐπὶ μαρτύρων ἄχθεται.

Ἴβυκος δέ τινας λαθιπορφυρίδας ὀνομάζει διὰ τούτων. Quam magis cogito de hoc loco, tam magis quid pronuntiem incertus ſum. membranę omnes corruptæ: Epitome ſilet. Auctor ipſe, vt quidem hæc lectio eſt, ſibi contradicit, nam lathiporphyræ aues in ſequente Ibyci loco nullæ ſunt. Eſſet emendatio in promptu, vt ex ſubiectis verbis legeremus πορφυρίδας ὀνομάζει. Sed ex verbis Athenæi adducor, vt credam Ibycum aliter ſcripſiſſe. ſatis enim clarè patet ex voce τινὰς, aliam quèm porphyridas intelligi, ſiue diuerſas reapſe, ſiue nomine ſolùm. Lego igitur totum hunc locum ita, Ἴβυκος δέ τινας ἁλιπορφύρας ὀνομάζει διὰ τούτων, τοῦ μὲν πετάλοισιν ἐπ' ἀκροτάτοισι ξανθοῖσι ποικίλαι, ἁλιπόρφυραι..... πανέλοπες, αἰολόδειροι, &c. in lacuna præter vocem ἁλιπόρφυραι quam inſeruimus deſunt ſimilia his: καὶ Ἀλκαῖος δὲ πορφυρίδων μνημονεύει. Verba quæ ſequuntur eſſe Athenæi non Ibyci, docuit nos ſcholiaſtes Ariſtophanis, qui ad comici Aues hæc profert ex Alcæo: ὄρνιθες τίνες οἵδε; Ὠκεανοῦ γᾶς ἀπὸ περάτων ἦλθον, πανέλοπες, ποικιλόδειροι, τανυσίπτεροι.

τὸ δὲ ζῷον ἐπὶ λαγνείας συμβολικῶς παρείληπται. hoc eſt, Phrynichus in allato loco Perdicis filium vocat Cleombrotum, notans hoc ſymbolo eius libidinem. In perdicis, ingenio duo obſeruantur, libido & aſtutia: propterea comici & libidinoſos vocabant Perdices, vel Perdicis filios, vt Phrynichus: & aſtutos ac vafros, vt proditores & id genus peſtes. Ariſtophanes in Auibus:

> Εἰ δὲ ὁ Πισίου προδοῦναι τοῖς ἀτίμοις τὰς πύλας
> Βούλεται, πέρδιξ γενέσθω τοῦ πατρὸς νεόττιον.
> Ὡς παρ' ἡμῖν οὐδὲν αἰσχρόν ἐστιν ἐκπερδικίσαι.

Ἐπίχαρμος δὲ ἐν Κωμασταῖς, βραχίως σημαίνει. Diſtingue melius. Ἐπίχαρμος δὲ ἐν Κωμασταῖς βραχέως, σημαίνει, &c. nam hoc vult, Epicharmum corripuiſſe τὸ ἰῶτα in voce πέρδικας. Lege præcedentia.

ζῇ δὲ ἔτη πέντε καὶ δέκα. Ita pronuntiat philoſophus in nono Hiſtoriarum: id nimirum ſpectans, quod plerumque fieri amat. in ſexto verò etiam vltra annos ſedecim quaſdam viuere ſcribit.

ὅταν δὲ γνῷ ὅτι θηρεύεται. Leuiter immutat verba Ariſtotelis Hiſtor. libro 9. cap. 8. Vide, lege, & confer: non ſine fructu feceris & voluptate. Nam philoſophi oratio longè floridior atque elegantior.

καθίζοντας ἐπὶ τῶν κεράμων. Ariſtoteles, καὶ πολλάκις καθίζουσιν ἐπὶ κεφαλάς. membranæ & Epit. cum noſtra lectione conſentiunt.

τούτου δὲ αἴτιον ἡ τῇ ψυχῇ γινομένη φαντασία. Hæc eadem vel præcipua cauſſa eſt τοῦ ἐξονειρώξεως, quæ maribus fœminiſque ſolet accidere.

καλοῦνται δὲ ὑπ' ἐνίων οἱ πέρδικες κακκάβαι. Et κακκάβη & κάκκαβος, perdix eſt Heſychio. Ariſtoteli κακκαβίζειν & τρίζειν propriæ voces ſunt ad exprimendum perdicum ſonum.

ἂν κατὰ μίμησιν λαβεῖν ϛάσιν τὴν μουσικήν. Malim, λαβεῖν σύϛασιν. periphraſis eſt verbi συνίϛασθαι vel συϛῆναι.

ἐπὶ τάδε τοῦ Κορυδαλλοῦ πρὸς τὸ ἄϛυ. Corydalus, ſiue, vt alij ſcribunt Κορυδαλλός, pagus fuit tribus Hippothoontidis, ea via quà in Bœotiam ibatur: quod etiam declarant ſequentia non longè.

μεμνηκὸν δὲ ἐστι

ὀρχεῖται τὸ ζῶον τοῦτο ὠτὸς. manifeſtiſſimè confundit otum & otidem: quæ tamen duo ſunt diuerſarum auium genera. quod doctis viris dudum obſeruatum rectè.

ἐκ τῶν λεκανίδων. apud Euſtathium, λεκανιδίων; modò vocabat λεκανίσκας. τὸ ἔγχυλον οὐχὶ κινναβάζμενον ἔχον. Excerpta οὐ κινναβάζμενον. retenta negatione quam tollit interpres.

τὰ ζῶα βλέποντα εἰς τὸν ὀρχούμενον νευροσπαστεῖται. *aues intuentes eum qui ſaltat, mouentur ad inſtar ſigillariorum quæ neruis agitantur.* hoc ſignificat verbum νευροσπαστεῖσθαι. non quod abſurdè putauit interpres. elegantiſſimè autem hac voce vſum Athenæum intelligent, qui meminerint quid ſit apud Græcos philoſophos νευροσπαστεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ſed de neuroſpaſtis multa olim diximus ad illa Perſij, *nec quicquam extrinſecus intrat, Quod neruos agitet*, cùm in poetam illum præſtantiſſimum commentarios ſcriberemus: quos edemus, vbi erit occaſio, σὺν τῷ θεῷ, σκώπτειν καλοῦμεν τὸ συμφκάζειν. vult dicere, σκώπτειν ſignificare non ſimplicem irriſionem quæ verbis ſolis fiat: ſed quæ geſtu quoque formato ad inſtar eius quem irriſum volumus. Latini *ſannam* & *ſubſannare* dicunt. addit in eandem ſententiam, καὶ καταστοχάζεσθαι τοὺς σκωπτομένους vel vt legit Euſtathius τῶν σκωπτομένων. Significat eos qui ſubſānātur vel vt ſ. opū eſſe expoſitos irriſoribus ſuis. vnde illæ locutiones βάλλειν ἔπεσιν, & βάλλειν ἔπη. Latinè, *iacere in aliquem dicta.* & conuitia poetis dicuntur ἐπεσβολίαι. non igitur audiendi qui emendant εἰκάζεσθαι. πάντα δὲ τὰ τῶν ζώων εὐγλωττα, καὶ διηρθρωμένα ἐστὶ τὴν φωνὴν, καὶ μιμεῖται τοὺς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄλλων ὀρνίθων ἤχους. hoc eſt, *omnia animalia quæ linguam bene formatam habent, & articulatam vocem edunt, & cum hominum, tum aliarum auium ſonos imitantur.* quod de omnibus animantibus in totum dicitur ex ipſo argumento & ſequente voce ἄλλων, reſtringi debet ad auitij genus. εὔγλωττα autem appellantur, quæ habent linguam humanæ linguæ ſimilem: homo enim eſt ad cuius formam omnes omnium animantium partes exigi debent. nam id perfectiſſimū animal eſt. Ita exponi poteſt vox εὔγλωττα. ne temere diſcedamus a vulgata & omnium librorum lectione. alioquin legi poterat ex Ariſtotele πλατύγλωττα. quod & fecerunt interpretes. ὁ Μύνδιος δὲ Ἀλέξανδρος φησὶ τοὺς παρ' Ὁμήρῳ χωρὶς τοῦ σ κῶπας εἶναι. Homeri verſus eſt Odyſſ. ε. Σκῶπές τ' ἴρηκές τε, τανύγλωσσοί τε κορῶναι. Sed non defuêre critici qui κῶπες emendarent pro σκῶπες. Itaque ait Athenæus, probatum Alexandro Myndio fuiſſe κῶπες ſine σ. Planè contrarium tamen ſcribit Theocriti vetus interpres: cuius ſunt hæc ad idyllium primū, Ἀλέξανδρός φησι, τοὺς σκῶπας οὐκ ἐπιτρέπεις τῇ φωνῇ· διὸ καὶ παρ' Ὁμήρῳ φησὶν ὀρθῶς δεῖν γράφεσθαι σκῶπες τ' ἴρηκές τε. οὐ δεῖ γὰρ φησι γράφεσθαι χωρὶς τοῦ σ. Non laborabo in tollenda hac contrarietate: neque dicam de alio Alexandro loqui hunc grammaticum, non de Myndio. nam id falſum iudico. Dicerem potius; corrigendum Athenæi librum, & ſcribendum, τοὺς παρ' Ὁμήρῳ οὐ χωρὶς τοῦ σ σκῶπας εἶναι. niſi cum edita lectione conſentirent, & MSS. omnes & Euſtathius. Firmat etiam quod vulgatum eſt, Athenæus ipſe, paulò poſt ſcribens etiam Speuſippum κῶπας legiſſe in illo poetæ loco. nam τὸ καὶ indicat clarè Alexandrum de quo erat dictum κῶπας probaſſe. Sed mirum etiam illud quod ſubiicitur ex eodem Alexandro, καὶ Ἀριστοτέλη οὕτως ὠνομακέναι. nam falsò dixit hoc Alexander. locus, quem citat ex Hiſtoriis eſt, libro nono, capite vigeſimo octauo

τῶν ἀνατεθειμένων ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀλεκτρυόνων. Gallos gallinaceos variis numinibus conſecrauit antiquitas: Marti præſertim & Æſculapio: de quorum templis ſenſiſſe Ariſtoteles videtur. Ait igitur philoſophus de his ſacris gallis, τὸν ἀνατεθέντα οἱ προϋπάρχοντες ὀχεύουσι, μέχρις ἂν ἄλλος ἀνατεθῇ. hoc eſt, galli gallinacei prius conſecrati eum qui nouiſſimè acceſſit cohorti ſuæ ineunt, donec alius offeratur, qui tanquam nouiſſimus gallinæ loco ab his habeatur. Hæc philoſophi mens: quàm in contrarium vertere interpretes abſurdiſſimè. Perplacet verò quod in Excerptis inuenimus, οἱ προόντες, non οἱ προϋπάρχοντες. niſi ita malumus, οἱ προόντες, προϋπάρχοντες ὀχεύουσι. elegantius etiam ſcripſeris, τὸν ἀνατεθέντα ἀεί. de quo loquendi genere ante diximus. In iis quæ hodie extant Ariſtotelis, hunc locum haud inuenias, ſi ſatis memini: ſed habetur huic ſimillimus alius in nono Hiſtoriarum, capite octauo. ἐν τοῖς ἱεροῖς, ait, ὅπου ἄνευ θηλειῶν ἀνάκειται οἱ ἀλεκτρυόνες, τὸν ἀνατιθέμενον πάντες εὐλόγως ὀχεύουσι. id eſt, *In templis vbi abſque fœminis conſecrantur galli gallinacei, vt quiſque dicatur, eum omnes ſeruato ordine ineunt.* εὐλόγως, ſi mendum non eſt, neque ὡς λόγος ſcribendum, interpretor ἐφεξῆς, & vt poetæ dicunt, ἐπασσύτεροι alius poſt alium, primas tenente eo qui primus fuit conſecratus. Quia autem Venere plurimum vti hanc auem proditum eſt ab hiſtoriæ naturalis auctoribus: ideo fortaſſe, καὶ ἡ Σαπφώ, inquit Athenæus, ἀπὸ τῆς ἱστορίας τὴν Ἀφροδίτην ἐπ' αὐτῶν φησιν ὀχεῖσθαι. *Sappho hanc hiſtoriam de ſalacitate paſſerum ſecuta, Venerem illis vehi ait.* Extat hodieque ſuauiſſimæ poetriæ locus, quem reſpiciebat auctor hæc ſcribens. Nam ait in hymno Veneris qui apud Dionyſium Halicarnaſſeum,

—πατρὸς δὲ δόμον λιποῖσα
χρύσεον ἦλθες
Ἅρμ' ὑποζεύξασα· καλοὶ δέ σ' ἆγον
Ὠκέες στροῦθοι, πτέρυγας μελαίνας
Πυκνὰ δινοῦντες ἀπ' ὠρανῶ αἰθέ-
ρος διὰ μέσσω.

Notemus etiam de paſſeribus vſurpari vocem πρόσωπον, cùm ait Alexander Myndius, de illis loquens, τὸ δὲ πρόσωπον οὔτε λίαν λευκὸν ἐχούσας οὔτε μέλαν. Dura ſanè κατάχρησις.

CAPVT XI.

Eupolidis Πόλεις. *Pratinæ* Lacænæ *aut* Caryatides.

Coturnices

Coturnices ἠδύφωνοι. σιαλὶς & ſialendris auicula. Ortygometra Ithacenſis. Cratetis aut Pherecratis Γέροντες. Chennia *cibus vilis apud Aegyptios. Zythus Aegyptiorum. Aegyptij παπυροφάγοι.* Bœonis *liber περὶ ὀρνιθογονίας. Φάψ & Φάττα. Aeſchyli* Proteus. *Differentia colorum πολιὸς & τεφρὸς. πήγνυσθαι.* congerere. Catagogia & Anagogia. *columbæ pro nuntiis. alia item multa.*

COTVRNICEM fœminam his Alexãdri Myndij verbis deſcribit Athenæus: ὁ θῆλυς ὄρτυξ λεπτοτράχηλός ἐστι τοῦ ἄρρενος, οὐκ ἔχων τὸ ὑπὸ τὸ γένειον μέλανα. ἀναλμηθεὶς δὲ πέλλοβον οὐχ ὁρᾶται μέγαν ἔχων· πρὸς δὲ ἴχνη μεγάλην, καὶ ταύτην τρίλοβον. Scribendũ, λεπτοτραχηλότερός ἐστι τοῦ ἄρρενος: vel μᾶλλον λεπτοτράχηλος. Reſtituimus autem hic duas dictiones πέλλοβον & τρίλοβον: cum earũ loco ederetur prius τρίβολον. ineptiſſimo aut nullo potius ſenſu. Phanodemum ait dipnoſophiſta; ſcripſiſſe aliquid in ſecundo rerum Atticarum de generatione coturnicũ: deinde eius hiſtorici verba quædam recitantur. ſed nihil in illis inuenias de eo quod fuerat propoſitum. cauſſam putamus eſſe, quod hodie in noſtris libris non integer locus Phanodemi habeatur, quem Athenæus deſcripſerat. Scribo, ὡς κατεῖχεν Ἐρυσίχθων Δῆλον τὴν νῆσον. non vt habẽt libri omnes, κατῴκει. Vel ſcribe καθῆρεν. Ex hiſtoria Thucydidis nota eſt Deli ἡ κάθαρσις. Scribe etiam, ἔχαιρε γάρ φησι καὶ πλείων τοῦ ζώου τούτου. *nam etiam cum eſſet in vinis eo animali gaudebat.* malè πλείων. Eupolidis comici Πόλεων, (quæ fabula mox laudatur,) meminit & Pollux cum alibi, tum lib. 7. cap. 2. vbi ſcribe ita hęc verba, Κακὰ τοιάδε πάσχουσι, οὐδὲ πεάσιν αἰτῶσι. quid ſignificet πεάσιν αἰτεῖν, quod proprium eſt ſeruorum, alibi eſt expoſitum. meminit etiam Harpocration in πωλεῖν ἐπὶ πρᾶσιν. Multas aues alibi mutas eſſe, alibi vocales, aut ſonum mutato loco mutare, non ignorant periti rerum naturaliũ. Quare non eſt quod miremur nimis ſequentem philologi obſeruationẽ: Πρατίνας, ait, ἐν Δυμαίναις ἢ Καρύαις ἀδύφωνον ἰδίως καλεῖ τὸν ὄρτυγα. πλὴν εἰ μή τι παρὰ τοῖς Φλιασίοις ἢ τοῖς Λάκωσι φωνάεντες, ὡς καὶ οἱ πέρδικες. Rectè iudicauit Dalec. lẽma tragœdię Pratinæ quæ hic nominatur eſſe corruptũ: rectè etiã pro Καρύαις emẽdari ab illo cenſemus Καρυάτισι. Legimus enim, Πρατίνας ἐν Λακαίναις ἢ Καρυάτισι. Lacænæ virgines annuas choreas Dianæ Caryatidi agitarunt. Hinc videtur natum huius fabulæ argumẽtũ. Phliaſius autẽ fuit Pratinas. Phliûs in Peloponneſo vrbs fuit, non procul Sicyone. Ait igitur Athenæus: quod coturnices appellauerit vnus Pratinas Phliaſius ἀδυφώνους: id eo factum eſſe fortaſſe, quoniam in agro Phliaſiorum eſſent vocales coturnices non minus quàm perdices. Quæ ſequũtur de appellatione cuiuſdam auiculæ, quæ σιαλὶς diceretur, nec ſatis manifeſtam cohærentiam habent cum præcedentibus: neque agnoſcuntur ab auctore Epitomæ. *ſialendris* ex Heſychio ſaltem nota auis: *ſialis* incomperta nobis alibi. Certum autem eſt, Athenæum totam iſtam obſeruationem ex Didymi commentariis in Pratinæ ſuperiorem locum auſiſſe. Quare illius ἀπὸ τούτου expoſitio pendet è præcedentibus: non hic quidem apud Athenæum: ſed olim apud Didymum Ortygometra, quæ Italis *qualiarum rex* nominatur, in Ithaca inſula frequentius ſpectata olim videtur, quàm in aliis Græciæ partibus. non enim temere Ἰθακησίαν ὀρτυγομήτραν dixit vetus poeta. μνημονεύει, ait Κράτης ἐν Χείρωσι λέγων, Ἰθακησία ὀρτυγομήτρα. Suſpicor legendum Φερεκράτης. quia ſemper alibi eius fabulæ auctor nominatur Pherecrates. Aut ſcribe, Κράτης Γέρουσι. Poteſt etiam ita, Κρατῖνος Χείρωσι. vide ad librum II. Cenſeo legamus mox, Περὶ τῶν ἐν τῇ Πλάτωνος πολιτείᾳ μαθηματικῶς εἰρημένων. ita enim concipi debet lemma libri à Clearcho editi. & mutilam periodum quæ ſtatim ſequitur de infelici gracculorum amore aduerſum ſui generis aues, ita exple, καὶ τοῖς κολοιοῖς δὲ διὰ τὴν φυσικὴν φιλοστοργίαν ἁλίσκεσθαι συμβαίνει. οἱ δὲ καὶ τοῦτο πανουργίᾳ διαφέρει, ὅμως, &c. Ex iis quæ ſcribuntur de chenniis, duo cognoſcimus: ſolitam inter vulgares aues chennium haberi, quæque etiam inter ſalitas carnes in familiæ vſum aſſeruaretur: & Ægyptios plurimum hoc cibo eſſe vſos. Patet illud prius ex Cleomenis verbis in epiſtola ad Alexandrum M. vbi inter ciborum quiſquilias nominantur χέννια ταριχηρὰ μύρια. Extat etiam elegãtiſſimum veteris poetæ epigramma in ſordidum quendã, ſolitum ſuis conuiuis minimi pretij dapes apponere: in queis chennia ſalſa numerantur:

> Ἡμᾶς δ' ἐσθίομεν κεκλημένοι ἁλμυρὰ πάντα,
> Χέννια, καὶ τυρὸς, χλωρὸς ἀλεστὰ λάχη,
> Ὄρνια καὶ μόσχια. μίαν δ' ἐπιπίνομεν αὐτοῖς:
> Πασχομένοι σεαυτοῦ σὺ, Τάνταλε, πικρότερα.

Quod autem propria Ægyptiis fuerint chẽnia, probant liquidò Hipparchi verſiculi, quos ex Iliade Aegyptia. poemate illius, deſcripſit Athenæus. Eos deſcribemus & nos, vt medicinam ſi poſſumus aliquam faciamus eorum vulneribus. Sic ergo Hipparchus.

> Οὔ μοι Αἰγυπτίων βίος ἤρεσεν, οἷον ἔχουσιν
> Χέννια πίλλοντες † καλκαλιάδες σαλέοντα.

Si licet hiſcere in tantis tenebris, legam χέννια πίλλοντες καὶ ἄλφιτα ἀεὶ ἀλέοντες. vel καὶ ἀεὶ κέρδους ἀλέοντες. Libro decimo, Αἰγυπτίους Ἑκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι, κυλλήστιας ἐσθίοντας. τὰς δὲ κριθὰς εἰς πότον καταλέοντας. vides eadem prope verba: de zytho Ægyptiorum ex hordeo, præter hiſtoricos & medicos, Æſchylus quoque in Supplicibus, Ἀλλ' ἄρσενας τοι τῆσδε γῆς οἰκήτορας εὑρήσετ' οὐ πίνοντας ἐκ κριθῶν μέθυ. Nemo mihi negauerit coniecturam hanc plurimum continere probabilitatis, quia tamen velut in biuio hæremus ductu librorum deſtituti, tentemus aliam quoq; viam: ſi fortè quam quærimus veritatem inueniemus. Nam quia valde paupertatem Ægyptiorum extenuare voluit poeta, ſcribi fortean poteſt, καὶ βίβλον ἀεὶ ἀλέοντες. eſum byblici panis

exprobrat Ægyptiis. quorum tenuiores pane è papyro ſe ſuſtentaſſe obſeruauimus. Apud Æſchylum Danaus rex Argiuorum ita conſolatur puellas, quas vi infeſta Argiuis eripere manus Ægyptia parabat: βύβλου δ' καρπὸς ait, οὐ κρατεῖ στάχυν. Scholiaſtes, παπυροφάγοι οἱ Αἰγύπτιοι ἦσαν. Rara apud Scriptores Græcos mentio eſt Bœi vetuſti auctoris, qui Περὶ ὀρνιθογονίας ſcripſerat. De eo noſter, Βοῖος δ' ἐν ὀρνιθογονίᾳ, ἢ Βοιώ, ὥς φησι Φιλόχορος. ἀπὸ Ἄρεως τὸν Κύκνον ὀρνιθωθῆναι. non ſatis capio illa verba, ἢ Βοιώ. nam abſurdum eſt quod ſuadet hæc lectio, titulum editi à Bœo libri fuiſſe Βοίῳ Βοῖος. puto verius, Βοῖος ἢ Βοιώ. ſicuti poſtea liquidò ſcriptum inuenimus in Huraldino. videntur dubitaſſe veteres vir fuiſſet an femina auctor poematis illius. Βοιώ, vt Δηώ, Μυρώ, Θεανώ & ſimilia mulierum nomina. Citatur Βοῖος ἐν ὀρνιθογονίᾳ ab Antonino Liberali in Metamorphoſi. Cygnum in auem ſui nominis eſſe mutatum à Marte quod ait Bœus, non aſſentiuntur alij. Ouidius Neptunum αἰτιᾶται. *corpus Deus æquoris albam Contulit in volucrem: cuius modò nomen habebat.* Liberalis Apollinem. καὶ ἐγένοντο βουλῇ Ἀπόλλωνος ὄρνιθες ἀμφότεροι ἐν λίμνῃ. historia duodecima. Miratur ſcriptor cœnarum Ariſtotelem in enumerandis auibus columbini generis τὴν φάβα prætermiſiſſe: cuius tamen alij meminerint, vt Æſchylus. ἐν πέμπτῳ, ait, περὶ ζώων μορίων τὴν φάβα οὐκ ὀνομάζει. locum philoſophi reſpicit Hiſtoriarum libro quinto, capite 13. De errore huius citationis ſeptimo libro ſatis, illo in loco nulla phabis mentio: ſæpe tamen in Hiſtoriis φαβὸς & φάττας diſtinctim habetur mentio. Verſus Æſchyli ſic ſcribuntur, Σιτουμένην δύστηνον ἀθλίαν φάβα Μέσαν κάτω πλευρὰν πρὸς πνεύμονας πεπληγμένην. pendet ſententia ex præcedentibus apud poetam. ſed poſterior verſus ita ſcribendus, Μέσαν κατὰ πλευρὰ πρὸς πνεύμονας πεπληγμένην. citantur hæc è *Proteo* Aeſchylea. Ea fuit fabula ſatyrica, vt cognouimus ex Heſychio in ἰπάσω. tamen in membranis hic inuenimus Αἰσχύλου ἐν τῷ τραγικῷ Πρωτεῖ. Columbini & vt loquitur philoſophus περιστεροειδοῦς generis, ſpecies ſunt phatta & trygon, ſiue turtur: de quarum differentiis ſcribit Athenęus ex Ariſtotelis non extantibus libris: ἡ δὲ φάσσα ἀλέκτορος τὸ μέγεθος, χρῶμα δὲ σποδιόν. ἡ δὲ τρυγὼν πάντων ἐλάττων, χρῶμα δὲ τεφρόν: duabus notis faſſam à turture ſeparat: à magnitudine & à colore. illam gallinæ parem facit: hanc, cæteris omnibus quæ ad Columbinum genus referuntur minorem, præterea phattam viuum cinerem ſimilitudine coloris referre: turturem verò cinerem extinctum. Ita interpretamur σποδιὸν χρῶμα & τεφρόν: nam doctiſſimorum virorum acquieſcere ſententiæ non poſſumus, qui nullum diſcrimen ſtatuentes inter eas voces, ſola magnitudine diuerſas faciunt turturem & phattam. Sunt ſanè res affines σποδὸς & τέφρα: ſed tamen diuerſæ: ſicut accuratè docemus in commentario De coloribus. Ibi explicatum eſt quid differentiæ ſit inter τεφρὸν colorem, & eum qui σποδιὸς Athenæo & Euſtathio, σποδὸς Heſychio, σποδοειδὴς Hippocrati & Ariſtoteli dicitur. Τίθεσθαι pro nidificare tranſlatitium non eſt. Sic autem vſurpatur, cum hic dicitur. τίκτουσι δὲ πᾶσαι ὥρας τοῦ ἔτους. διὸ δὴ καὶ δεκάκις καὶ ἑνδεκάκις τοῦ ἐνιαυτοῦ τίθεσθαι. ἐν Αἰγύπτῳ δὲ δωδεκάκις. ſic Latini *congerere*. vt, *aëria quo congeſſere palumbes*. Ariſtot. vnde noſter, vſus verbo τίκτειν. Hiſtoriarum libro ſexto, capite 4. τίκτουσι δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ δεκάκις καὶ ἑνδεκάκις. αἱ δ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ δωδεκάκις. Diffudit philologus βραχυλογίαν philoſophi: ſolitus ſæpe verbis ſuis alienas ſententias referre. Errant qui repugnantibus libris & Excerptis Athenæum hic cenſent emendandum: imò verò deprauandum. Aelianus Variæ hiſt. libr. 1. cap. 15. pro τίθεσθαι poſuit ὠδίνει. vide locum. Tollenda mox lacunæ nota, ſine cauſſa iſtis impacta: ἐν δὲ τῷ αὐτῷ φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης † ὅτι περιστερὰ ἕτερον, πελειὰς δ' ἔλαττον, &c. nihil enim deeſt: ſed locus illuſtrandus è libr. 5. Hiſtor. cap. 13. vnde eſt deſcriptus. Scribe mox, ἴδιον δὲ λέγει τῆς περιστερᾶς τὸ κυνεῖν αὐτὰς, ὅταν μέλλωσιν ἀναβαίνειν, ἢ οὐκ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας. cum Epit. non τῆς θηλείας. Locus eſt libro 6. cap. ſecundo. philoſophi quidem non ſunt hæc verba, tamen etiam Aelianus, quaſi ex Ariſtotele, μὴ γὰρ ἀνέχεσθαι τὰς θηλείας τὴν τῶν ἀρρένων ὁμιλίαν τοῦ φιλήματος ἔρημον. Scribendum etiā, ὁ Μύνδιος δ' ὅ φησιν τὴν φάσσαν ἀνακύψασαν ὥσπερ τὴν τρυγόνα. non ἀνακόψασαν. Ariſtotelis obſeruatio eſt, Hiſtor. libr. 9. ἴδιον δὲ ταῖς περιστεραῖς δοκεῖ συμβεβηκέναι, καὶ ταῖς φάτταις καὶ τρυγόσι, τὸ μὴ ἀνακύπτειν πίνουσας, ἐὰν μὴ ἱκανὸν πίωσι. Bello Perſico quod duce Mardonio geſtum eſt, albas primum columbas Græcis eſſe viſas non hic ſolùm legas. Dodonęarum tamen columbarum hiſtoria lōgè antiquiſſima eſt: verùm nigro colore illas fuiſſe diſertim teſtatur Herodotus in Euterpe. Proximus locus Ariſtotelis, hodie aliter in noſtris libris legitur. Sic enim Athen. ὁ Ἀριστοτέλης φησὶν, ὡς αἱ περιστεραὶ γιγνομένων τῶν νεοττῶν, τῆς ἁλμυριζούσης γῆς διαμασησάμεναι, ἐμπτύουσιν αὐτοῖς διοιγνῦσαι τὸ στόμα, διὰ τούτου παρασκευάζουσαι αὐτοὺς πρὸς τὴν τροφήν. at hodie ſic, γινομένων δὲ τῶν νεοττῶν φροντίζει ὁ ἄρρην τῆς ἁρμοζούσης τροφῆς. ἧς διαμασησάμενος, εἰσπτύει τοῖς νεοῖς, &c. ne exiſtimemus ignaui librarij figmentū eſſe quod habet Athenæi lectio περὶ τῆς ἁλμυριζούσης γῆς. quod nobis quidem perplacet. Eryx in Sicilia oppidum fuit, vbi præcipuo cultu Venus Erycina colebatur, de qua, vt Græcos omnes taceam, multa Cicero in libris contra Verrem. Duę autē in anno ſolennitates ab Erycinis & aliis Siculis obſeruabantur, quarum alteri *Anagogia*, alteri *Catagogia* nomē è re fecerant. cauſſam appellationis vtriuſq; feſti, planiſſimè explicat hic Athenæus. *Anagogia*, inquit, dixerunt illum diem quo credebant Venerem è Sicilia in Africam ἀνάγεσθαι: id eſt, *ſublatis ancoris enauigare*. illum verò diem quo redire Venerem & in portum Erycinum κατάγεσθαι pro certo habebant, *Catagogia*. Mendoſè ſcriptum in Athenæi libris, τῆς δὲ Σικελίας ἐν Ἔρυκι καιρὸς

τίς ἐστιν

τίς ἐστιν, ὃν καλλύσιν ἀναγωγάς. Lege, ὃν καλοῦσιν ἀναγώγια. Ælianus primo Variæ hiſtor. lib. ἑορτή ἐστιν ἣν καλοῦσιν ἀναγώγια. Scribe, μιᾶς προπετασθείσης ἐκ τοῦ πελάγους περιστερᾶς. non περιπετασθείσης. ita Epito. multa Ælianus de huius columbæ colore & præſtanti forma. Recitatur paulò poſt hic verſiculus è Pherecratis Pictoribus, ἀποπέμψον ἀγγελοῦντα τὸν περίστερον: quo verſu tangitur mos antiquorum, vtentium ſæpe columbis internuntiis: ſicut Romæ fieri ſolitum in Theatris. Sed & in hiſtoria ſeria inuenias huius rei exẽpla: vt apud Plinium libro decimo, cap. 38. Vide etiam Ælianum libro nono Ποικ. cap. 2. [Arnoldus Abbas Lubecenſis in hiſtoria Slauorum. *Volens rex Antiochiæ ſuos preſcire quod factum eſſet, dimiſit columbam. Solent enim exeuntes ad qualibet negotia ſecum aſportare columbas, quæ domi pullos habent nouiter creatos: et ſi in via fortè accelerare volunt nuntium, ſcriptas literas ſub vmbilicos columbæ ſubtiliter ponunt & eam auolare permittunt: quæ cum ad ſuos fœtus properat, celeriter amicis deſideratum nuntium apportat. Iacobus Vitriacenſis de hiſtoria Orientali. Sunt præterea columbæ quæ nuntiorum fungentes officio, litteras dominorum ſub alis deportant, hora aut tempore modico multa terrarum ſpatia tranſeuntes: ſunt autem valde vtiles; maximè quando per terras inimicorum alij inimici tranſire non audent.*] Noſtra quoque memoria idem factitatum in obſeſſa quadam Belgij vrbe & audiui ſæpius & legi. Περιστερίδιον blandientium vox eſt: vt in proximo Pherecratis loco, ἀλλ' ὦ περιστέριον ὅμοιον Καλλισθένει πέτου. *ô columbula, vola ſimilis Calliſtheni.* at περιστερίδιον non colũbulam, ſed pullum columbæ ſignificat: vt apud 70. Leuitici capite 1. καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων, ἢ ἀπὸ τῶν περιστεριδίων τὸ δῶρον αὐτοῦ. In textu Moſis eſt, בני יונה מן.

CAPVT XII.

ῥυπαρὸς κέραμος. παραστάται *teſticuli.* παταvίων συρώματα, *patinarum ſtruices.* γαλαθηνὰ κρέα. *Heniochi* Polyeuctus. *Suidæ ſuſpecta fides.* κεροεσσα ἔλαφος, *Cratetis comici* Γείτνες. ἀπὸ τῶν ὑπιον. πτῶξ ἀ θῶες. dorcades, dorcones, & zorcones. *Demus Pyrilampis F. Platonis locus illuſtratus.* Ταῶς *Atticorum.*

TΩ Ν δὲ βοσκάδων καλουμένων, ὁ μὲν ἄρρην καταγραφος νήττης. In Excerptis hoc ſolùm, ἐστὶ δὲ ὁ ἄρρην ἥττων νήττης. incertum eſt, vtro potius modo legendum, an ἥττων νήττης, *minor anate*: an καταγραφος ἧττον νήττης: *minus varius quàm anas.*

ῥυπαρομέλανα τὴν χροιάν Scribendum vt in Epit. ῥυπαρομέλανα. Offendimus in ſcripta lectione quod hic expreſſum eſt, τὸ ῥύγχος ὀξὺ ἔχει, σκέπτον τὰ ὄμματα. vulgo σκέπτονται: quorum hoc abſurdum, illud ſuſpectum. τῷ χρώματι δὲ ῥυπαροκέραμός ἐστι. Excerpta, ῥυποκέραμος. Euſtathius ad ſecundam Odyſſeam, ὑποκέραμος. Vulgatam explicat ſimul & tuetur alius locus eiuſdem Alexandri paulò poſt de tetrace. τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμολόγῳ, τὸ χρῶμα κεραμεοῦς, ῥυπαραῖς στιγμαῖς καὶ μεγάλαις γραμμαῖς ποικίλος.

καὶ Σίμαρος ἐν τρίτῳ Συνωνύμων Scribendum Σιμάριστος. ex Aliis multis Athenæi locis.

καὶ οἱ καλούμενοι παραστάται. ratio nominis, quia gemini ſunt: vide Heſychium, & corrige ex medicorum libris. de horum eſu, cap. 8. huius libri.

Καὶ πνικτὰ Σικελικὰ παταvίων συρώματα. Iuſſeram, πατανίων. βατάνιον & πατάνιον idem. Sed hoc σικελικώτερον. vnde Latinis patina. & πατανίων συρώματα, Plauto *ſtruices patinarum.* in Menæchmis, *Tantas ſtruices concinnat patinarias.*

Δημήτηρ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλων. Prima & poſtrema vox in mendo cubant. Scribendũ omnino, — ἣν φερέσβιος Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον. Τί λέγεις; τραγῳδίαν παραινῶ Σοφοκλέους. Repone loco inepti hoc loco verbi παραινῶ, περαίνω: quo nihil conuenientius. Sic περαίνειν ῥῆσιν & περαίνειν νόμον κιθαρῳδικόν. Γαλαθηνὰ ἐκλεκτὰ ἢ τέλεια. opponit γαλαθηνοῖς, id eſt, ſubrumis, τὰ τέλεια, quæ perfectæ ſunt ætatis. Sic apud Hippocratem τὰ γαλαθηνὰ κρέα τοῖς ἰσχυροτέροις opponuntur. neque ſolùm porcellos γαλαθηνοὺς dixerũt, ſed & agnos, hœdos, hinnulos, catulos, & omnes alios fœtus teneros qui lacte nutriuntur. mox etiam γαλαθηνὰ ὀρφώς, quæ dicitur eſitaſſe immanis & illaudatus tyrannus Phalaris. Alcæi corruptiſſima verba ſunt ex quibus duos hoſce faciebamus ſenarios, non vana fortaſſe coniectura.

Οἴει δ' ἀκούειν αὐτόν, εἰ μὴ γρύξομαι,
Πὺν σοι λέγω πλέον ἢ γαλαθηνοῦ ὑός;

cenſes iſtum quæ dicam tibi intellecturum magis quã porcellum, niſi grunniam? videtur in aliquẽ dictum cui obiiciebatur ὕηνια, & ſuillum ingenium.

κομψὸς γε μικρὸς κρωμακιστὸς, οὗτος γαλαθηνός Quid eſt κρωμακιστὸς, aut quomodo interpretabimur? ſi quis me hoc roget, iubebo, ἄλλην δρῦν βαλανίζειν. nam mihi barbarũ id verbũ eſt. Sed puto verius, eſſe ſcribendum aliter. puta, κομψός γε μικρὸς τὸ σῶμα μειρακίσκος οὗτος γαλαθηνός. *venuſtus ſane & paruo corpore adoleſcentulus hic ſubrumus.* aut ſic κομψός γε, μικρός τε σῶμα, νέος οὗτος γαλαθηνός. Ἡνιόχες Πολυεύκτῳ. Suidas præit nobis ad diuerſam admodum lectionem. Scribit enim Polyeuctum comicum fuiſſe, cuius fabulam *Heniochos* laudet in Dipnoſophiſtis Athenæus. nempe ita legit: ἐν Ἡνιόχοις Πολυεύκτης. Ego falli Suidam non ambigo: nam vel ipſius teſtimonio rectum eſſe quod editur probare poſſumus. Scribit ille alio loco, Heniochum veterem comicum, inter cæteras fabulas edidiſſe & Polyeuctum. Porrò Heniochi comici non hic ſolùm Athenæus meminit: Polyeucti, neque Athenæus vſquam alibi, neque vllus alius. In poſteriore verſuum Heniochi, ſcribe ex membranis, τέθυκε τὸν χοῖρον λαβών. non τέτοκε, quod nimis abſurdum.

ὅστ' ἐν ὕλῃ κεροέσσης ἀπολειφθεὶς ἀπὸ μητρὸς ἐπτοήθη. Non dubiè vera eſt ſcriptura antiqua, κεροέσσης: vt mater cornuta dicatur non hinnulus. Sed hoc mutarunt, qui abſurdum putabant,

d by Google

ſi ceruæ cornua tribuerentur. ceu verò Græcos poetas verſantibus frequentius quicquam in oculos incurrat, quàm κερόεσσα ἔλαφος: qua de re multa vetus Pindari interpres, aliique viri naturalium rerum periti, Κεράτης Γείτων. Verum vtrumque nomen, & poetæ & fabulæ. Vtriuſque teſtis Iulius Pollux libro ſeptimo ſub finem, & libro decimo, capite 26. Crateris verba ita habeant melius, νῦν γὰρ ὑμῖν παιδικῶν διώσομ' ὥσπερ ἀρνῶν ἔτι γαλαθηνῶν τε καὶ χοίρων.

Σιμωνίδης δὲ ἐπὶ τῆς Περσέως τὴν Δανάην ποιεῖ λέγουσαν. De hoc Simonidis cantico lege Dionyſium Halicarnaſſeum extremo libro Περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Quæ inde afferuntur hîc verba ſunt inquinata mendis: ὦ τέκος οἷον ἔχω πόνον, σὺ δ' αὖτε εἰς γαλαθηνῷ δ' ἤτορι κνώσσεις. Reſtitue poeticum & Homericum verbum ac lege, ὦ τέκος οἷον ἔχω πόνον· σὺ δ' ἀωτεῖς, γαλαθηνῷ τ' ἤτορι κνώσσεις. *O fili quantos ego cruciatus fero: at tu interea dulcem ſomnũ carpis, & infanti animo ſtertis:* ἀωτεῖν eſt ἀπανθίζεσθαι τὸν ὕπνον, quod vulgo dicimus, primum ſomnum dormire. Homerus, Μηκέτι νῦν εὕδοντες ἀωτεῖτε γλυκὺν ὕπνον. Neque alter qui ſequitur locus Simonidis de Archemoro caret menda: εὐστεφανὸν γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν ψυχὰν ἀποπνέοντα γαλαθηνὸν τέκος. Archemorum Hypſiphylæ filium infantẽ periiſſe teſtis Apollodorus & quicunque de Nemeorum inſtitutione aliquid ſcripſerunt. Vox εὐστεφανὸν neque Archemoro conuenit, neque ſententiæ horum verborum. Non auſim dicere ſcripſiſſe poetam, εὖτε σέγ' ἄνθρωποι γλυκεῖαν ἐδάκρυσαν, &c. ſed ponamus ita eſſe donec proferatur aliquid melius. Itaque verte, *cùm quidem omnes te flebant tener fili, dulcem animam efflantem.*

καὶ ὁ τίτθος ἐντεῦθεν, διὰ τὸ ἐντιθέναι τὰς θηλάς. à verbo θῆσθαι, non ſolùm θηλὴ deducitur, verùm etiã τίτθος: vtraque vox mammam ſignificat. ex M S S. adiecta periodus. Lege Euſtathium. ſequens verſus & laceri, & fortaſſe perturbati codicis argumentum eſt. μόνας δορκάδες λέγονται, δόρκωνες δὲ οὔ. accipe λέγονται pro dici debent: aut, à probatis auctoribus nominatæ reperiuntur. nam *dorcones* non dici omnino, falſum eſt. cum & *dorcades*, & *dorcones*, & *zorcones* legantur.

ΤΑΩΣ. ὅτι σπάνιος οὗτος ὁ ὄρνις δηλοῖ Ἀντιφάνης. Videtur melius, ὅτι σπάνιός ποθ' οὗτος ὁ ὄρ. nam ex ſequẽtibus Antiphanis verbis non colligas rectè raros pauones fuiſſe tẽporibus ipſius: ſed aliquando fuiſſe raros. Poetę verſus, vt ex libro 14. patet, ita ſunt diſtinguendi,

Τῶν ταῶν μὲν ὡς ἅπαξ τις ζεῦγος ἤγαγεν μόνον
Σπάνιον ὄν. (vel ἦν) τὸ χρῆμα· πλείους δ' εἰσὶ νῦν τῶν
ὀρτύγων.

Trochaïci ſunt tetrametri catalectici. At Breuiator longè hæc accipit aliter: nam illa, σπάνιον ὂν τὸ χρῆμα. πλείους δ' εἰσὶ νῦν τῶν ὀρτύγων pro Athenęi verbis habet, eaque ſubiicit ſequẽti teſtimonio Eubuli. nam Antiphaneum, vtpote mendoſum omittit. καὶ ταῦτα οὐχ εἰσάπαξ ἀλλὰ παρ' ἡμέρας δύο. Ariſtoteles, καὶ οὐκ ἐφεξῆς, ἀλλὰ διαλιπὼν δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. libro ſexto Hiſtoriarum capite nono.

μή ποτε θρέψω παρὰ Περσεφόνῃ τοιόνδε ταὼν, ὃς τοὺς εὕδοντας ἐγείρει. Verba ſunt cuiuſdam ingrato pauonum clamore plurimum offenſi, quod is ſæpius ſe excitaſſet. Ait igitur, vereri ſe ne moleſtam adeò auem cogatur alere etiam apud Proſerpinam, id eſt in orco, cum fuerit mortuus. vt, *Ad generum Ceteris ſine cæde & vulnere pauci Deſcendunt Reges.* Viri docti aliter: ſed error eſt, quemadmodum etiam grauiter iidem errant, cum iſta, ὄρνεις δὲ ποικίλους πολλάκις ἐν αὐτῷ ὀνομάζει, φάσκων τούτους τρέφειν Δῆμον τὸν Πυριλάμπους. interpretantur ſic vt dicant, populum Athenienſium pauones ſplendidos aluiſſe. Vertendum erat, *In ea oratione Antiphon pauones nunquam nominat: ſed ſemper* aues varij coloris, *dicens, Demum Pyrilampis F. has alere.* Demus hic ille eſt φιλόκαλος & comtulus iuuenis, quem vt mollem & formæ ſtudioſum comici perſtrinxerunt. Ariſtophanes Veſpis,

Καὶ νὴ Δί' ἂν ἴδῃ γέ που γεγραμμένον
Τὸν Πυριλάμπους ἐν θύρᾳ Δῆμον καλόν.

vbi vetus interpres, μέμνηται τούτου καὶ ἐν Πόλεσιν Εὔπολις. Καὶ τοῦ Πυριλάμπους Δήμου ἆρα κυψέλη ἔνεστιν· ἦν δὲ καὶ εὔμορφος ὁ Δῆμος. Ex iſtis lucẽ afferes loco Platonis in Gorgia, vbi ait Socrates de ſe & Callicle, ambos ſe duorum amore teneri: ipſũ quidem Alcibiadis & philoſophiæ: Calliclem verò δήμου Athenienſium, & Δήμου Pyrilampis, id eſt, populi & Demi qui erat filius Pyrilampis. Philoſophi verba ſunt, λέγω δ' ἐννοήσας ὅτι ἐγώ τε καὶ σὺ νῦν τυγχάνομεν ταὐτόν τι πεπονθότες, ἐρῶντε δύο ὄντε δυοῖν ἑκάτερος· ἐγὼ μὲν Ἀλκιβιάδου τε τοῦ Κλεινίου καὶ φιλοσοφίας· σὺ δὲ δυοῖν, τοῦ τε Ἀθηναίων δήμου, καὶ τοῦ Πυριλάμπους. ſcribẽdum, καὶ τοῦ τοῦ Πυριλάμπους. non enim Pyrilampem amabat Callicles iuuenis ſenem & ἀπὸ τῶν ἐρωτικῶν alienum: ſed illius filium, cui erat nomen Demo, vt diximus. ſubiicit Socrates nõ multo poſt, καὶ πρὸς τὸν Πυριλάμπους νεανίαν τὸν καλὸν τοῦτον τοιαῦτα ἕτερα πέπονθας.

ταὼς δὲ λέγουσιν Ἀθηναῖοι. Apollonius grammaticus lib. 4. ἐπεὶ οὐδὲν κωλύει τοῖς σεσημειωμένοις ὅμοια αὐτὰ καθίστασθαι τῷ εὐοῖ, ἐὰν (hæc vox eſt corrupta) καὶ ἐπὶ τοῦ παρ' Ἀττικοῖς ταὧς. Scribit Heſychius, ταὧς Cretenſium vocem eſſe, pro τέως: at pro pauone, ſcribi ταὧς. ſic in multis aliis dictionibus ſpiritum medium notabant: vt in ἄορος cum eſt ab ἀείρω. & in πλησίαλος ac ſimilibus de quibus libro ſuperiore. Emenda ex Ariſtophanis codicibus ſubiectum hunc illius verſum, Τηρεὺς γὰρ εἰς ἀπότερον ὄρνις ἢ ταὧς. nam rectum eſt, Τηρεὺς γὰρ εἶ σύ; πότερον ὄρνις ἢ ταὧς; ſequentia verba non leguntur apud comicum eo quidem loco: neque hic in Excerptis. Iam pro ὡς ἐν τῷ αὐτῷ Ἀριστοφάνης, inuenimus ſcriptũ ἐν τῷ ἀγύρῳ. itaque lego, ἐν τῷ Ἀναγύρῳ. de ea fabula diximus alibi. Exempla tenuis ſpiritus cum eius nota ſuperſcripta habet Euſtath. νεὧς, Τυνδαρεὧς, & reliqua ad hunc modum. Ex eodem

Euſtathio

Euſtath.ſcribẽdum mox in diſputatione de ſpiritus natura, καὶ ἐν ταυθοῖ προτάττεσα, (οὐ προστίθεσα) καὶ τάχιον ἐκθέεσα, δι' ἐπιπολῆς ἐστι τῶν λέξεων. vulgò δι' ἐπιπολῆς. nullo ſenſu. Significat aſpirationis hanc naturam eſſe, vt in dictionibus ſimplicibus initiales vocales ſemper occupet: quò ſeſe proripiens, & velut curſu anteuertẽs ipſam dictionẽ, non pars illius cenſeri debeat, ſed aliquid illi inſiſtens. Quod de Η Græco & H Romano ſubiicitur, cuiuſmodi ſit omnes intelligunt.

CAPVT XIII.

De antiquis auium & plantarum appellationibus. Diuerſa ſtudia philologorum & philoſophorum. De tetrace aue: ea duplex fuit. σπερμολόγου item vocis duplex notio. Φοινικοφόρων. Κάθοδος Ἡρακλειδῶν. ψύη, ψόα, ψοία. pſoæ adici. Clearchi liber Περὶ σκελετῶν ἰσχνοποιητικῶν, ſiue νεφρομήτραι. ψύα. vnde dicta.

AVIVM & cæterarum animantium, itemque plãtarum nomina quæ apud vetuſtos ſcriptores leguntur, reuocare ad vulgares appellationes, iocũdus quidem & vtilis, ſed oppidò difficilis labor eſt. Id enim commodè præſtare queat nemo, quin rei qua de agetur, & τοῦ τί ἦν εἶναι αὐτῆς certam notitiam habeat. Atqui pleraque illorum quæ diximus, vix cognitione τοῦ ὅτι, & ſolo nomine ſunt nobis nota, cùm in libris Hebræorum, Græcorum, & Romanorum ea legimus. Cùm autem duplex hoc modo ſit omnium naturalium rerum cognitio: philologi & veterum ſcriptorum interpretes, hac fere quæ leuior eſt, neceſſariò contenti, illam philoſophis relinquunt. Ea namque vera & γνησιωτάτη philoſophia eſt, quæ Naturæ, hoc eſt Dei OPT. MAX. opera ſcrutatur, & ſolidam perfectamque eorum intelligentiam gradum facit ad illius notitiam, quem vnum eſſe vera eſt ſapientia, & verè, vt aiebat Plato, πάντων τῶν μαθημάτων θριγκός. Ad hanc rerum naturalium intimam, vt ſic dicam, cognitionem cùm non aſpiret profeſſio philologorum, quas vulgò etiam Græci grammaticos vocarunt, mirum non eſt, ſi illis vſuuenit, quod hoc loco eruditiſſimus conuiuator Larenſis eleganter ait. ἴδιος, inquit, γραμματικῶν παισὶ περὶ πάντων τῶν προβαλλομένων λέγειν, οἷος φυτοῦ, οἷος ὀρνέου, οἷος λίθου. Quid miraris Larenſis? χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Λυδῶν ὁρίσματα. aliud inquam philologus profitetur, aliud philoſophus: neque vnquam illum puduerit ea fateri ſe parum intelligere, quæ in veterum ſcriptis parum dilucidè explicata inuenerit. Talis illa confeſſio eſt ingenui pudoris plena doctiſſimi Hebræorum Rabbini Aben Ezræ: ſcribentis in ſecundum Moſaicæ Geneſeos caput, de nominibus fluuiorum qui in libris nominentur, item familiarum, regionum, auium, & cæterorum animalium, necnon lapillorum, non poſſe cuiquam conſtare, niſi quis, ait, in ſomnis viderit, κατ' ὄναρ χρηματισθείς. Ipſa verba ſapientiſſimi viri lubet adſcribere: ואין ראיה על פישון שהוא היאור רק שתרגם החוילה כפי צרכו כי אין לא קבלה וכן עשה במשפחות ובמדינות ובחיות ובעופות ובאבנים אלי בחלום Quod ſi vnquam venia digna in homine docto ignorationis confeſſio, tum certè digniſſima eſt, cum de re agitur non tranſlatitia, ſed cuius nomen pauciſſimis tantum locis vſurpatum ab antiquis inueniatur. Sunt autem huiuſmodi quàm plurima, vel potius, prope infinita, quæ ſemel aut non multò ſæpius nominata offendas, cum omnia vetuſtatis momẽta diligẽter excuſſeris. In hoc albũ vox τέτραξ referri debet: de qua eruditiſſimus vir Larenſis diſputat hoc loco. Nota erat doctiſſimis illius conuiuis *tetrax* auicula & ſpermologo ſimilis, ex Alexandri Myndij libris De animalibus, & poetis qui eius meminerant. ſed fuit eodem nomine diuerſa alia auis, vni vt videtur, Ariſtophani nominata, ac propterea neque Larenſis conuiuis, neque aliis eius ſæculi doctis cognita. Vetus ſanè comici interpres, homo magnæ & reconditæ doctrinæ, quod genus auis eſſet *tetrax* ſatis apertè indicat ſe neſcire, cum ad eos qui de animali hiſtoria ſcripſerunt reiicit nos, vt quæramus ipſi, ζητητέον, ait, ἐκ τῆς τῶν ζώων ἱστορίας τίς ὁ τέτραξ. Tetragem Ariſtophanis non eſſe illam minutam auem quam diximus pro certo & confeſſo ſumit Larenſis: credo, quia comicus eam Porphyrioni coniungit, pelecano, & pauoni, quæ ſunt non mediocris magnitudinis aues. Deſcribit deinde Larenſis τέτραγα Ariſtophaneam, vt quidem ipſe exiſtimauit, veris & certis notis: id ſeriò triumphans, quòd rem doctiſſimis viris incompertam ipſe comperiſſet primus, & illos docuiſſet. Cæterùm an hæc Pæonum, vt ait, & Myſorum tetrax ea ipſa auis ſit, de qua ſenſit Ariſtophanes, non ſine magna ratione aliquis dubitauerit. Quod autem dicebamus de Alexandri Myndij tetrage, clarum ex eius verbis quæ affert Larenſis: τέτραξ τὸ μέγεθος ἴσος σπερμολόγῳ. Dalecampius enim dum putat ſe hunc locum corrigere, ille verò corrumpit. τέτραξ namque vera lectio eſt, non τέτριξ, vt illi placitum contra librorum omnium & Euſtathij auctoritatem. quo autem conſilio vertitur ab eodem, ἴσος σπερμολόγῳ, *frugum ſemine veſcitur?* Obſeruaret potius nomen σπερμολόγος & generis & ſpeciei nomen eſſe. Interdum ſic generatim vocantur omnes aues, quæ id faciunt, quod nomen ſonat: frugum inquam ſemina legunt & comedunt: & interdum ſpermologus propria & ſui generis auicula eſt, de qua loquitur hic Alexander Myndius, & mox Epicharmus. De eadem & Philoſophus, c[..] lib. 8. Hiſtoriarum, capit. tertio, vermiuoras [..]es enumerans, tandem ſcribit, ἐπιβαθλίς, ἡ σπερμολόγος. Semper autem verum eſt, [q]uod docebat philoſophiæ dictator, ἑνὸς ἄτοπου δοθέντος alios errores neceſſariò co[n]ſequi. Vir doctus qui malè acceperat in Alexandri teſtimonio

verba de quibus modo dictum, in eadem deſcriptione pro καρποφάγος ſcribẽdum cenſuit ποηφάγος: ne videlicet cogeretur fateri bis idem dictum eſſe: quod cùm ſemper in philoſophi oratione vix tolerabile ſit: in rerum vtique deſcriptionibus, aut definitionibus prorſus eſt intolerabile. Hoc metu liberat nos recta interpretatio: quæ hoc dicit: tetragem magnitudine parẽ eſſe ſpermologo, καρποφάγον, id eſt, quæ frugibus veſcatur, quod omnes αἱ σπερμολόγοι faciũt. In Epicharmi ecloga perperam ſcribitur; φοινικεύμονας τέτραγας. Tolle ſuperfluam literam, & ſcribe, φοινικοείμονας. ſpondeo nõ aliud ſcriptum à poeta. φοινικοείμων, vt μελανείμων, punicea veſte indutus, id eſt, puniceus. Longius petitum quod placitum Dalecampio, φοινικοχρήμονας, neque verum cenſeo. At illud verum quod ſubdit Larenſis, Ariſtotelem tetragis nuſquam feciſſe vllam mentionem. Eſt quidem inter aues Ariſtoteli dictas *tetrix* quædam: verùm ea longè diuerſa ab Ariſtophanis & Larenſis tetrage atque addit philoſophus, Athenienſibus non *tetrigem* eam auiculam fuiſſe appellatam, ſed ὄρυγα. cenſeo faciendum, vt de hac voce cogitemus. quã alibi opinor non eſt reperire. ac fieri poteſt, vt τέτραγα ſcripſerit. neque tamen propterea minus erit verum quod affirmatur à Larenſi. nam ſiue *tetrigem* appelles ſiue *tetragem* auem illam de qua loquitur Ariſtoteles, ſemper verum erit diuerſam eſſe eam de qua Ariſtophanes & Larenſis. Scribe in extremo ſermonis huius, καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ ἦν ἀφθονώτερα τῆς τῆς μεγάλης στρουθοῦ. Poſtea ſequuntur hæc: ΨΥΑΙ. ὁ τὴν τῶν Ἀτρειδῶν κάθοδον πεποιηκὼς, ἐν τῷ τρίτῳ φησὶν, Ἴσον δ' Ἑρμιονεὺς ποσὶ καρπαλίμοισι μεταστὰς, ψύας ἔγχει νύξε. Quæri poteſt, quorſum iſta hoc loco de *pſyis*. Sed ratio eſt, quia in coquinis vſitatum id fuit vocabulum, non quatenus pars corporis humani ſic vocatur: verùm pro ferculi appellatione, quod ex carnibus τῶν ψυῶν victimarum aut auium parabatur. Exempla tamen quæ ab Athenæo afferuntur propriam eius vocis ſignificationem potius reſpiciũt. Porrò Atridas fuiſſe patria expulſos, inque eam poſtea rediiſſe, nemo veterum quod ſciam aut meminerim tradidit. at reditum in Pelopõneſum Heraclidarum, anno poſt euerſam Troiam 80. quis veterum non celebrauit? Καθόδου namque Ἡρακλειδῶν inter alios meminere Strabo, Pauſanias, Tatianus, Clemens Alexandrinus, Velleius Paterculus, atque vno verbo omnes veteres Chronologi. Quare legendum hic quoque autumo, ὁ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον πεποιηκώς. fortaſſe vnus hic fuit de Cycli epici poetis. Puto etiam ſcribendum, retracta in locum ſuum fugitiua litera, φησὶ Νῖσον δ' Ἑρμιονεὺς: & μεταστὰς, non μετασταὶν, quod ferri non poteſt, id eſt, *Niſum Hermioneus celeri pede conſecutus*. quæ hic adnotantur de Hermione & Pyrrho, arbitror aliena eſſe hoc loco. Præterea videtur hic poeta ſcripſiſſe, ψοίας ἔγχει. vt quodam loco apud Hippocratem. ψόα, ψόα, & ψοία idem. Inde apud Cælium Aurelianum *pſoadici*, qui clunium dolore afficiuntur. Chronion lib. quinto capite primo. Sic Leuitici cap. 3. 9. priores editiones habẽt, καὶ τὴν ὀσφὺν ἄμωμον, σὺν ταῖς ψοίαις περιελεῖ αὐτό. in nupera ſine cauſſa fecerunt ψόαις. Sic autem vocant 70. quam Moſes עצה. Dubitabam de fide noſtrorum librorum in ſequentibus iſtis, Κλέαρχος δ' ἐν δευτέρῳ Περὶ σκελετῶν οὕτως φησίν: & ex libello Rufi Epheſij de appellatione partium corporis humani, legebam Κλείταρχος ſed didici poſtea, Rufum non Athenæum emendationis indigere: nam apud Pollucem qui totum ferè Rufi librum in ſuum ſecundum tranſtulit, Κλέαρχος ſcriptum & de anatomicis rebus ſcripſiſſe Clearchum Solenſem Ariſtotelis diſcipulum, teſtantur Pollucis verba è libr. ſecundo, τῆς μὲν ὅλης χειρὸς ὀστᾶ ἐξ καὶ εἴκοσιν εἶναι φησὶν ὁ Σολεὺς Κλέαρχος, εἷς τῶν Ἀριστοτέλους μαθητῶν. *Pſyas* alio nomine appellari ſcribit Clearchus ὑδρομήτρας. vbi nos ex Suida iudicamus rectum eſſe, νεφρομήτρας. Ait ille, ἐν ψόαις ἔγκεινται οἱ νεφροὶ, δι' ὧν αἱ ὀρέξεις κινεῖσθαι πεφύκασιν. Idem conſtare poteſt tum ex Hippocrate, qui νεφρὸν & ψόαν iunctim nominare ſolet: tum ex interpretatione Rufi: quanquam in huius editionibus Clearchi hic locus ita ſcribitur: Κλέαρχος τὰς ἔξω κατὰ τῆς ῥάχεως μύας ψόας καὶ ὑδρομήτρας φησὶ καλεῖσθαι, οὐκ ὀρθῶς. ſed & Κλέαρχος emendari debet hic, & νεφρομήτρας, aut νεφρομήτρας. Veriloquium vocis huius ſic traditur ſtatim, ὠνομάσθησαν δ' οὕτως διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι, οἷόν τις οὖσα ἐπιψαύουσα σάρξ, καὶ ἐπιπολῆς τοῖς ὀστέοις ὑπάρχουσα. *nomen inuenerunt* ψύαι, *quod facilè poſſint* ἀποψᾶσθαι, id eſt, *radi: vt quarum tactu obnoxia ſit caro: ſuper oſſa eminens*. ἀποψᾶν eſt *radere*, vt in Characteribus Theophraſti, σφόδρα ἀποψᾶν. facilè autem pſyas poſſe radi, clara res & αὐτόπτης. nam id commune omnibus partibus quæ protuberant & κοῖλαι nõ ſunt, ſed potius κυρταί. Quare non diuino quid ſibi velit Etymologici auctor, cum ſcribit. ψύαν dici quaſi ξύαν: ſed per antiphraſim, ἣν δίχερως ξύσαι οὐ δυνάμεθα. In Gloſſis Heſychij ψύαι. & variè interpretantur. Nam prætermittam dicere, in verbis Athenæi videri diuerſas ſententias ſuper origine huius nominis in vnam confundi. nam alij à ψᾶν deduxerunt, alij à ψαύειν. quare ita ſcribi malim, διὰ τὸ ῥαδίως ἀποψᾶσθαι. ἢ οἷόν τι οὖσα ἐπιψαύουσα σάρξ. Auctor Etymologici, ψύα, παρὰ τὸ ψαύω, ἡ ἐπιψαύουσα σάρξ. καὶ ἐξ ἐπιπολῆς οὖσα τοῖς ὀστέοις.

CAPVT XIV.

Teleclidis Στερροί. οὖθαρ, ſumen, ὑπήτριον, ὑπογάστριον. λαγῷα κρέα. *lepores* hirundini. *Apri integri ſoliti apponi*. σῦς *dictus quaſi* θῦς. ὁ καλλίμυθος ψευδολόγος τῶν λόγων. περιπατεῖσθαι & ἀποπερεπατεῖσθαι ἀρχίδωρος. ὀπός. *caſei varia differentia*.

AP, οὖθαρ. Τηλεκλείδης Στέρφοις. Veri ſimilitudinem habet quod legitur libro decimo quarto. (vbi ſine cauſſa hæc repetuntur) Εὐριπίδης pro Στέρφοις. non tamen id verum eſt. *Sterrhos* Teleclidis & noſter laudat alibi, & Suidas ex Atheneo fabulę eius meminit. Ait, σπανίως δὲ ἐστιν εὑρεῖν τὸ οὖθαρ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζώων λεγόμενον. *rarò inuenias οὖθαρ vſurpatum de aliis animalibus.* imperfectè concipitur hæc obſeruatio: non docet quid rectū ſit. non enim ex his diſcas, quibus animalibus propriè conueniat. Scribunt alij, οὖθαρ eſſe μαζὸν τῶν προβάτων: id quoque parum ſatisfacit nam οὖθαρ in vniuerſum appellatur mamma in homine & quadrupedibus: aut pars illa tota vbi ſūt mammæ: τὸ ζώων τὸ κατὰ τοὺς μαστοὺς, inquiūt veteres. Sed hanc vocem ganea ſibi vindicauit, & οὖθαρ appellauit edules mammas: vel partem illam corporis vbi mammas habent porcæ, & alia bruta. Latini *ſumen* vocant. De his igitur οὖθαρ propriè vſurpatur: interdum non κυρίως, ſed ἀναλόγως de aliis quoque dicatur: puta de piſcibus aut cetis: ſed hoc rarò & contra vſum rectè loquentium, vt obſeruatur hic. cum ὑπογάστριον potius de iſtis dicatur. ὑπήτριον autem & ὑπογάστριον in re culinaria idem eſſe etiam Heſychius ſcribit. Verba Theopompi è *Calleſchro*, ſuſpecta nobis meritò: de ea fabula diximus alibi de *Sirenibus* eiuſdem; Pollux libro ſeptimo. capite vltimo. In ΛΑΓΩΣ perperam ſcribuntur verba Archeſtrati, τοῦ δὲ λαγὼ πολλοί τε τρόποι, πολλαί τε θέσεις Σκευασίας εἰσί. Lego, πάμπολλά τε εἴδη Σκευασίας εἰσί. minus rectè etiam iſta Ariſtophanis, λύσας ἴσως ἂν τὸν λαγῷον συναρπάσειεν ἡμῶν. nam videtur ſententia poſtulare λυθείς Mox ſcribe. ἵνα δὴ πάρα μὲν βάτιδες, &c. vt libro ſeptimo in ſimilibus locis. Rectè autem ſcripſimus, ναὸς, κάλῳ. nam Atticum κάλως non fit à καλὸς, *pulcher*, ſed à κάλῳ. *funis.* Ait, τὸ μέν τι, ἢ πλῶκα λαγῷον: id eſt, apud Homerum in illo verſu Iliadis ῥαψ. χ. Ἁρπάζων ἢ ἄρν' ἀμαλὴν, ἢ πτῶκα λαγωόν. Statim, λαγῷα δὲ λέγεται κρέα. Dalecampius doctè, *Leporinam* τὰ λαγῷα *vocant.* Hippocrates quidem τὰ λάγωα: ſed Attici τὰ λαγῷα. Ariſtophanes Equitibus, Ἀλλ' οὐ λαγῷ' ἕξεις ὅθεν δῷς. Quemadmodum autem κρέα aut κρεάδια dicebant τρία vel τέτταρα, pro fruſtis carnium tribus aut quatuor: ſic λαγῷα ſimiliter. Idem in Pace,

Ἦν δὲ καὶ πυός τις ἔνδον, καὶ λαγῷα τέτταρα
Εἴ τι μὴ ξήνεγκεν αὐτῶν ἡ γαλῆ τῆς ἑσπέρας.

& ſæpius alibi idem poeta. vbi tamen λαγῷνα ſunt qui ſcribant παρ' αἶσαν οὐ κατὰ αἶσαν. Ait, καλοῦνται δέ τινες καὶ χελιδονίαι λαγῷοι. Hi lepores dicti *hirundinini* propter aliquam coloris ſimilitudinem. Euſtathius ita explicat, τινὲς δὲ ἴσως οἱ ἄνω μὲν μέλανες, τὰ δὲ κάτω ὑπόλευκοι. ὁποῖαι καὶ αἱ χελιδόνες, κατὰ τὸν εἰπόντα τὸ, χελιδὼν ἐπὶ γαστέρα λευκὰ, ἐπὶ νῶτον μέλανα. Athenæus, libro decimo quarto, ficus quoque chelidonas ita dictas innuit à colore, quia ſint ἐρυθρομέλανες. Vt fuerunt Romanorum mores, parum lautus conuiuator habitus fuiſſet Larenſis, ſi conuiuiis ſuis aprugnam non appoſuiſſet: ille verò ſicut fieri tum ſolitum aprum integrum menſæ inferendum curauit: de cuius magnitudine narrat dipnoſophiſta. Συὸς δὲ ἀγρίου ἐπεισενεχθέντος, ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου. ſonant hæc verba, *aprum in triclinium illatum eſſe & dipnoſophiſtis appoſitum nihilo minorem Calydonio, qui pulcher pingi ſolet.* ferat fortaſſe aliquis hanc lectionem: qui teretes habeat aures nemo ferat. Pro καλοῦ ſcribi poteſt κάπρου: verùm ne id quidem ſatis explanat quod ſalebroſum eſt. Hiſtoriam Calydonij apri à Meleagro occiſi narrat poeta in nona Iliadis, & præter alios poetas Philoſtratus in Imaginibus. Paulò mox ſcribe, οἱ δὲ σὺν ἀρετῇ ὄντι θύω, τὸν εἰς θυσίαν εὐθετοῦντα. Varro libro ſecundo De re ruſtica, *Sus Græcè dicitur* ὗς: *olim thys* (malè editum *thyſus*) *eſt dictus ab illo verbo quod dicunt* θύειν, *quod eſt immolare. Ab ſuillo enim genere pecoris immolandi initium primum ſumptum videtur.* Lege Porphyrium, Περὶ ἀποχῆς. Ouidius, libro primo Faſtorum,

Prima Ceres auida gauiſa eſt ſanguine porcæ
Vlta ſuas merita cæde nocentis opes.

Sophoclis verſus ex *Achillis amatoribus.* ſic ſcribitur in Epitome, & apud Euſtathium, Σὺ δ' ὦ σύαγρε ποιλιαλικὸν βρέφος. In hiſtoria de morte Philetæ, ὁ καλούμενος ψευδολόγος τῶν λόγων eſt id ſophiſma, quod *pſeudomenon* omnes Græci & Latini appellant. mutandum tamen nihil cenſeo in hoc librorum conſenſu. ſicut hæc paulò poſt, ἐπεὶ δέ σου καὶ τὸ προβληθέν σοι ἀποπροσποιήσαι περὶ τῆς χροιᾶς τοῦ Καλυδωνίου συός. eſt quidem in promptu vſitatior vox quàm iſtius loco ſubſtituamus ex ipſo auctore. ἀπαρασπεμποιήσαι: reſpicit enim ſuperiora hæc, ὁ δὲ σφόδρα φροντίσας, καὶ τὸ προβληθὲν ἀποδιοπομπησάμενος. ſed temerè quod editum eſt, & exaratum in omnibus mutari nolim προσποιεῖσθαι eſt, *ſibi aſſerere & vindicare aliquid.* huius contrarium verbo ἀποπροσποιεῖσθαι, ſignificat auctor *negare*: nempe *ad ſe aliquid pertinere.* Græcos Siceliotas aprum appellaſſe ἀχέδωρον probat auctor. non ſoli Siculi ea vocē vſi: ſed vniuerſa ora illa Italiæ, quæ Magna Græcia dicebatur. quare ita accipe quod Heſychius ſcribit: ἀχέδωρος ὁ σύαγρος παρὰ Ἰταλοῖς. nam emendare quidem nihil neceſſe, cum etiam apud Euſtathium alius grammaticus tribuat hoc verbū τοῖς Ἰταλιώταις. eſſe tamen vocabulum. Græcæ originis veriloquium arguit quod rectè explicant γραμματικῶν παῖδες. HOEDI deinceps commemorantur, variè parati: quorum erant quidam, πολὺ τοῦ ὀποῦ ἔχοντες. ſic ſcribe non πολλοῦ. laſer autem intelligo, & Cyrenaicum ſuccum quem Græci κατ' ἐξοχὴν dicunt ὀπόν. docti viri cùm hunc locum interpretarentur obliti erant eius diſcriminis quod ſtatuit Theophraſtus, & omnis medicorum ſchola inter χυλοὺς vel χυμοὺς & ὀπούς. Quoties autem dictum in his libris de laſerpitij in condimentis vſu? Non malè fortaſſe ſcribas aliquanto poſt verba Antiphanis ex *Aceſtria*,

ſicut ea Breuiator nobis exhibet. Κρέα δὲ ποῖα ἥδιστ' ἂν ἐσθίοις; προβάτων μὲν οὐκ ἔνι μήτ' ἔρια μήτε τυρὸς φίλτατε. τῶν δ' αἰγείων κατὰ ταυτά, ἃ μὴ τυρὸν ποιεῖ. διὰ τὴν ἐπικαρπίαν γὰρ τῶν ἀθλίων, ἐσθίων τὰ φαυλότατ' ἀνέχομαι. interrogatus aliquis quibus carnibus libentiſſimè veſcatur, reſpondet: ex ouibus quidem ſibi eas probari, quibus neque vellus adhuc ademptum, neque preſſa vbera ad caſeum è capris ſimiliter quæ caſeum, adhuc nullum dederint. non eſt obſcurum agninam & hœdinam hiſce verbis intelligi quod etiam vulgata lectio palam ait, quæ dictionibus ἀρνὸς & ἐρίφου eſt auctior. Idem poeta cum in Cyclope, facit hæc illum loqui: τῶν χερσαίων δ' ὑμῖν ἥξει παρ' ἐμοῦ ταυτὶ βοῦς ἀγελαῖος, τράγος ὑλιβάτης, αἴξ οὐρανία: quærendum reliquit nobis quid appellaret *capram cœleſtem*. ſed & contradicit ipſe ſibi Cyclops: qui poſtquam χερσαίους cibos promiſiſſet, οὐρανίαν αἶγα exhibeat. An igitur ſcripſerat comicus, αἴξ δὲ Σκυρία. vel cum negatione, vt in ſequentibus multis, αἴξ οὐ Σκυρία. de capris Scyriis res vulgata. Iam verò cum ait Cyclops, ὑμῖν ἥξει πρὸς ἐμοῦ τυρὸς χλωρὸς, τυρὸς ξηρὸς, τυρὸς κοπτὸς, τυρὸς ξυστὸς, τυρὸς τμητὸς, τυρὸς πηκτός: laſciuia comica ad copiæ oſtentationem ſpecies fingit, quæ nullæ ſunt: nam χλωρὸς quidem caſeus eſt recens: ξηρὸς ſiccus ac durus: ξυστὸς raſilis, cuius ramentis cibi aſperguntur: πηκτὸς recentiſſimus & tantum quod coagulatus: at κοπτὸς & τμητὸς, non veræ vt puto differentiæ, ſed fictæ ſunt à poeta. Quare in illis explicandis operam abuti non debemus.

CAPVT XV.

Mneſimachi Hippotrophus. thalamus κυπαρισσοτερόφος *ſiue* κυπαρισσόροφος *Hermæ Athenienſium.* Φύλαρχοι. μελετᾶν, meditari. διαλαιμοτομήσεις. κρατὴρ ἐξερροίβδηται. λείπεται κόρδαξ. *Formula parandæ attentioni*, οὗτος, βλέψον δεῦρο. φυξίκινος *piſcis*. ἀπία γῆ. μάρον.

REFERENS Athenæus aliquot veterum comicorum locos, quibus cœnarum deſcriptio continebatur, longam ῥῆσιν affert ex *Hippotropho* Mneſimachi: qua vniuerſum cuiuſdam conuiuij choragium luculenter & κατὰ λεπτὸν facetus poeta deſcripſerat. Nemo qui iſtam Mneſimachi eclogam legerit, cauſſam requiſiturus eſt, cur Ælianus, ſicut libri ſeptimi, cap.7. dicebamus, inter δειπνολόγους poetas hunc præcipuum faciat cum Epicharmo. Inducitur initio aliquis vel cocus vel architriclinus, qui Manem ſeruum iubet conuiuas è foro arceſſere, aliiſque locis, & paratam cœnam illis nuntiare. Βαῖν' ἐκ θαλάμων, inquit, κυπαρισσοτερόφων ἔξω Μάνη. στεῖχ' εἰς ἀγορὰν πρὸς τοὺς Ἑρμᾶς. οὗ προσφοιτῶσ' οἱ φύλαρχοι. thalamus κυπαρισσοτερόφος ferri poteſt, ſi ferimus θαλάμων pro amplæ domus ambitu, vbi horti ſint & viridaria: ſin hoc durum, non aſpernanda coniectura noſtra, quæ eſt, vt litera vnica dempta ſcribamus ἐκ θαλάμων κυπαρισσορόφων. è *thalamis quorum cupreſſina lacunaria*. non debet vox θάλαμος aliter hic accipi quàm in nota ſignificatione: ac videntur epulæ nuptiales à poeta hic deſcribi. quod etiam illa mox verba confirmāt, ἀναδαίσων νῦν μνειαχίν. de ſponſo enim videtur loqui. ſequentibus verbis deſignatur ea pars fori vbi reperiri queant inuitati. *ito in forum ad Hermas: vbi ſolent frequentes eſſe tribuum magiſtri.* Diuerſorum morum homines diuerſis in locis & vrbis aut fori partibus ſoliti conuenire: quod docet eximiè Plautus in Curculione, ſcena *Aedepol nugatorem lepidum*. Noti autem ſunt Athenienſium Hermæ, & ſtatuæ illæ ἄκωλοι, quas in foro, aut non procul, neque à foro neque à gimnaſio fuiſſe poſitas, ex Pauſania diſcimus. Ad Hermas ventitaſſe ait inuitatos, quos appellat φυλάρχους, quaſi præfectos tribuum. vel quod nunc primulum venit nobis in mentem, φιλάρχους, vt ſignificet primores ciuitatis eſſe, qui honores ſoliti petere & gerere. Verùm quia per υ ſcribunt exemplaria omnia φύλαρχος: id potius ſequamur. Athenis id fuit non contēnendæ dignitatis nomē Ariſtoph. Auib. ὡς Διιτρέφης γε πυτιναῖα μόνον ἔχων πτερὰ ἡρέθη φύλαρχος, εἶθ' ἱππαρχος. Addit poëta, τοὺς τε μαθητὰς τοὺς ὡραίους, οὓς ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους μελετᾷ Φείδων καὶ καταβαίνειν. Malim, τούς τε μαθητὰς ὡς τοὺς ὡραίους. οὓ ἀναβαίνειν ἰ. *vade etiam ad formoſos* illos *diſcipulos*: id eſt, ad illud gymnaſium vbi exercentur adoleſcentes delicati. *vbi diſcit Phidon in equos aſcendere, & ex iiſdem deſcendere.* in vulgata lectione μελετᾷν accipitur pro *docere*: quod inſolens planè: nam μελετᾷν eſt *diſcere, meditari.* vnde apud Plinium in Paneg. *Meditatio campeſtris turmarum.* Itaque non οὓς ἀναβ. ſed οὗ lego, vt in præcedenti periodo, οὗ προσφοιτῶσ' οἱ φ. [Fortaſſe Phidon hic eius artis erat magiſter, quæ docet in equos conſcendere, ex iiſdem deſcendere, & variè agitare. Senſus igitur fuerit, illuc eundum eſſe, vbi Phido ſuos diſcipulos docet ſeſe exercere in exercitiis rei equeſtris. quorum duas commemorat ſpecies præcipuas. vide Xenophontem περὶ ἱππικῆς. Sed huiuſmodi ſententia verbum deſiderat, quod videtur excidiſſe, διδάσκει, aut ſimile.] Ait σπλάγχνα ὀπτᾶται χαιῶν. Scribendum σπλάγχν' ὀπτᾶται χαιῶν. vel mutata diſtinctione hoc modo, σπλάγχνα ὀπτᾶται. χαιῶν ἤρξασθε κρέας ἐξάλμης. Addit, διαλαιμοτομεῖσθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. Malim, διαλελαιμοτόμηθ' ὑπὸ τῶν ἔνδον. *qui intus ſunt omnes victimas iugularunt, quæ ad epulas neceſſaria.* διαλαιμοτόμησις magni conuiuij deſignationem habet: cuiuſmodi eſt quod Hebræi vocant טבח quaſi dicas *exciſionem*. Affine & proprium coquorum verbum eſt διασφάττειν. Anaxandrides, Ἄρτους διεσφάττομεν καὶ τὰ μὲν ἀπτεινὰ σώματος μέρη δαμάζεται ἐν πνευματώσει γῆς. Eodem ſequentia ſpectant malè accepta interpretibus, κρατὴρ ἐξερροίβδηται οἴνου, πρόποσις χωρεῖ. *cratera largiter impleta eſt vino.* id eſt, crateri vinum è cado infuſum eſt abundè: *iam incipiunt* conuiuæ *poculis ſe inuitare.* ῥοῖζος (ſiue ῥοῖβδος) exponitur à veteribus

bus ῥοιζημαφόρον: quia vſurpatur etiam ad ſoni eius ſignificationem, quem edit fluens aqua vehementius: hic verò κρατὴρ ἐκροιβδεῖσθαι dicitur, qui largiore fluxu vini è cado fluentis fuerit impletus. Pergit qui Manem alloquitur. λείπεται κόρδαξ. ἀσελγαίνειν ὡς μέγεθος, πάντες δ' ἔνδον τὰ κάτωθεν ἄνω. Sunt qui emendent, ἕλκεται κόρδαξ. quæ & nobis placeret emendatio, niſi λείπεται mordicus defendant libri omnes, neque cauſſa eſt cur mutemus. Nam vt ἐνδεχέστερον exprimeret omnia pridem parata, & dudum in mora eſſe conuiuas ad quos Manes mittebatur, cum iam epulis ſe accinxiſſent qui domi erant, λείπεται κόρδαξ, inquit: quaſi hoc dicat id ſupereſſe vnum, vt menſis remotis ſaltatio inſtituatur: non enim ſaltare incipiebant, niſi finitis epulis. Pro, τὰ κάτωθεν ἄνω, placeat magis: nec opinor ſine cauſſa, τὰ κάτω θέσαι ἄνω. ſyllaba ω, quæ fuerat geminanda, ſemel ſcripta, deprauando loco fuit. Quàm variè accipiant Græci ſuum illud ἄνω κάτω, alibi multis docemus. Scribe deinde elegantiſſimum locum hoc modo. *μέμνησ' ἃ λέγω. πρόσεχ' εἰς φράζω. χάσκεις οὗτος, βλέψον δεῦρ'. ὅπως ταὐτὰ φράζῃς. memento eorum quæ dico: attende iis quæ loquor. oſcitas? heus tu, huc aſpice. vt ſi fieri poteſt eadem illis dicas.* ſcribebatur χάσκεις αὐτὸς. corrupta venuſtate huius loci. οὗτος pro ὦ οὗτος initio periodi frequens apud Atticos. elegans formula eſt, βλέψον δεῦρο, qua etiam vulgo vtimur cùm pueros noſtros ad ea quæ dicimus iubemus attendere. Sic apud Sophoclem Deianira Licham compellat, οὗτος, βλέφ' ὧδε. πρὸς τίν' ἐννέπειν δοκεῖς. & in Oedipo tyranno. οὗτος σὺ πρέσβυ. δεῦρό μοι φώνει βλέπων ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Plautus in Amphitruone. *Soſia age: me huc aſpice.* in Capteiueis. *quæſo hercle agedum aſpice ad me.* in Moſtellaria, *Quæſo adepol huc me ſpecta, & reſponde mihi.* paulò poſt, *Surge, ne nugare: aſpice dũ cõtra me.* Sequitur, αὐτίκ' ἐρῶ σοι πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἥκειν ἤδη καὶ μὴ μέλλειν. πῦρ τι μαγείρῳ μήτι λυμαίνεσθ'. non malè vocem αὐτίκα præcedentibus connectas, mutata interpunctione. omnino autem μὴ ſcribendum non μήτι. dic illis videant, ne quid ſua mora coco noceat. perit enim multis cibis ſua gratia, niſi opportunè comedantur. Lege deſcriptos antè hoc libro Alexidis ſuper hoc verſus, ex eius *Mileſi.s.* Inter alios piſces Mneſimacho hic nominatos, φυξίνιος quidam eſt, quem alibi non reperimus. Græcis φυξανὸς idem ac *meticuloſus.* an aliquem piſcem ita nominauerint piſcatores, queis nota eorum ingenia neſcio. Lege mox, θύννος, κωβιός, ἠλακατῆνες. vt lib. ſeptimo. & de iſtis, κυνὸς ἄκμων τ' καρχαρίου, vide libro eodem, in σκύμνος. inde emendabis & alia nõnulla piſcium nomina, quę in hoc laterculo minùs rectè ſcribuntur. Non damnem mox, καὶ μὴ διώσειν θαυμασίως ὅσ' ἴς ἀγαθῶν πλῆθος. magis tamen ex vſu ſit, θαυμασίως γ' ὅσ' ἴσ' ἀγαθῶν πλῆθος. Subiicit, σεμναὶ δ' αὐλῶν ἄγαν αἱ φωναί, μολπά, κλαγγά. Scrib. μολπαί, κλαγγαί. in proximis verbis non pauca corrupta. nam quid eſt hic νῦν ταί? quid, κέραν κασίας ἀπὸ γῆς ἁγίας? interpres non malè, quod ad ſententiam κρίνοι κασίας ἀπὸ γᾶς Ἀσίας. aut ſcribe, ἀπὸ γῆς ἀπίας. Homerus, τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης. Deinde, ὀσμὴ σεμνὴ μυκτῆρα δονεῖ λιβάνου μακρῦ. ſcribo, μακρόθι. *procul nares ferit odor thuris*: Heſychio auctore μάρον herbæ cuiuſdam nomen eſt: id ſi huic loco velis accommodare, quod fecit interpres, per me licet. minus tamen probo. proxima his non vno modo poſſis ex libro vltimo concinnare: ſed quod admodum placeat nihil dum excogitaui. Quare vtemur comperendinatione. Atque hæc ad Mneſimachi ἔπη.

CAPVT XVI.

Sophon *proprium nomen.* φληδόνες. χορὸς Ἀσπένδιος. *Prou. Aſpendius citharædus.* πρὸς τινι γίγνεσθαι. *Dionyſij tyranni fabula.* Θεσμοφόρος. *diſcrimen inter* μάγειρον *&* ὀψοποιόν, *ſiue* διαφορὰ μαγειρικὴ κατὰ ... τύραννις. *Mos aſſumendi veſtes diis proprias.* ἐξινιάζειν.

ΣΟΦΩΝ in primo verſu ex Anthippi *Encalyptomeno*, parum Græcis vſitatum viri nomen eſt. Σόλων fortè an verius [aut Σόφρων.] tamen & verſu 18. *Sophon* & rectè. Sic libro 14. coqui cuiuſdam meminit Athenæus, qui Sophon nominabatur. In ſexto ſcribe, Καὶ τὴν θυείαν ἠφάνισαν ἐκ τοῦ μέσου. Inter præcipua culinæ inſtrumenta eſt mortarium, ad intrita & condimenta. Sed Labdacus nouis inuentis ſuis effeciſſe dicitur ne eo opus eſſet amplius. deinde poeta ſe ipſe explicat. Octauum verſum ſic libri nobis exhibent, —εἰς ὁ Κρόνος ἀρτύμασιν ἔχρᾶτ', πάντα φίλον † τὸ εἶναι ἀθ' ὑπέλαβον. Si aduertimus animum non eſt obſcura loci huius ſententia, vtut inquinatæ hominum infrunitorum manus omnia corruperint. Hoc autem ait generoſus iſte orator, cocos illos de quibus initio dixit, omne priorum artificium ſuperaſſe & vanitudinis atque ineptiarum arguiſſe: quaſi illi nugas egiſſent, non coquos peritos ſuæ artis. Scribo igitur ſeruatis veſtigiis corruptæ lectionis: —εἰς ὁ Κρόνος ἀρτύμασιν ἔχρᾶτ', παῦτα φληδόνας ἅπανθ' ὑπέλαβον. φληδόνες, *nugæ*, λῆροι. Timon in Sillis, ἀλλ' οὐδὲν τούτων φληδόνων μάλα. potes & φληναφον, aut φλυαρίαν ſcribere. 22. ἔμ' ὑποκαταχόψεις, ἔχω θύειν μέλλομεν. *enecabis me nimirum, nõ hoſtiam quã facere volumus.* Expoſuimus iam capite ſexto, apage doctorum emendationem οὐχὶ θύειν μέλλομεν. 24. ἔχοντα, καὶ ζητοῦντα κατὰ τὴν τέχνην. Scrib. ζητοῦντα τὰ κατὰ τὴν τέχνην. *ea veſtigantem quæ ad artem pertinent.* 45. οὐδεὶς χορὸς δοῦσι διαφέρει τ' Ἀσπενδίου. Mendum palam faciunt metri lex & ſententia: quæ nulla eſt: nam de interpretatione viri docti quid aliud dicas, niſi quod olim de Menecle? Emendemus igitur quod corruptum eſt, vt ſententia ſit aliqua, & ſtet verſus. Lego, οὐδεὶς χορὸς σοι διαφέρει τ' Ἀσπενδίου. per chorum Aſpendium intelligo citharœdum: de quo extat prouerbium Ἀσπένδιος κιθαριστής: ac fortaſſe ſcribendum οὐδὲν κιθαριστοῦ διαφέρει τ' Ἀσπ.

Eo pro

Digitized by Google

Eo prouerbio vtebantur, quoties de eo loquerentur, qui ſua ſibi commoda non aliorum ſectaretur: cuiuſmodi sũt auari & quæſtus cupidi. ὁ γὰρ φιλοχρήματος, ait Zenobius. exponens hoc prouerbium, οὐδὲν τῶν πέλας ἕνεκα οἰκονομεῖ. ἕλκει δὲ ἐφ' ἑαυτὸν πάντα. hæc ille. ſed non minus venuſtè de alio vſurpaueris, qui ſibi non aliis laborem ſuum vult eſſe vtilem. Sic igitur & cocus hic ſimilem ſe ait eſſe Aſpendio citharœdo: vel ad cocorum rapaciſſimas manus alludens: quæ ſexcentis iocis materiam præbuere apud Plautum & Græcos comicos: vel potius hoc ſignificans: ſe libenter veſci eo quod parauerit, ſi fiat modò copia. Atque hanc interpretationem proximus verſus cõfirmat. Γεύσομαι δ' ἐὰν βούλησθε τῶν εὑρημένων *meis inuentis fruar lubens ſi per vos liceat.* 36. Πρὸς τὸ φιλεῖν δὲ τὴν διάνοιαν ἔχων Scrib. πρὸς τῷ φιλεῖν. ſic loquuntur Græci Ariſtotel. 8. Polit. ὅταν δὲ ἔτη τρία πρὸς τοῖς ἄλλοις μαθήμασι γένωνται. Sic lib. ſequente, οἱ πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις. *qui in eo miniſterio occupantur.* 40. principium repete ex ſuperioris fine, ac ſcrib. Οἷον ἰχθύς. ἦν δ' οὐδ' ὕστερος, ἀρτύων φανεῖν. In 44. tranſpoſitis vocibus malim ſcribi, Σίναπι τούτοις παρατίθημι, καὶ ποιῶ χυλ. Anthippi μαγειρικὴν ῥῆσιν excipit alia poetæ neſcio cuius. Nã ait, Καὶ παρὰ Διονύσῳ δ' ἐν Θεσμοφόρῳ ἄνδρες διδάσκαλοῖς τί φησι; quis autem hic *Dionyſius* drammaticus poeta? Lego Διονυσίῳ, & hanc quoque fabulam Dionyſio tyranno tribuo: certum eſt aliquot comœdias ab hoc editas. *Adonidem* illius paulò ante laudauit auctor: nunc Θεσμοφόρον: quam vocem vtro genere accipiamus, viriline an fœmineo, & qua notione, incertum. Totum huius eclogæ principium corruptum eſt. Apponemus aliquot verſus ita vt legendi videntur nobis.

—σφόδρα
Μικρὰν γε χάριν αἰεί, μιαρέ, νὴ τοὺς θεοὺς
Ταυτὶ προθεὶς τὸν μάγειρον εἰδέναι.
Πολὺ δεῖ γὰρ αἰεὶ πρότερον οἷς μέλλει ποιεῖν
Τὸ δεῖπνον, ἐγχειρεῖν, ποιεῖν πόλλ' εἰδέναι.
Ἂν μὲν γὰρ ἐν ὡς τοῦτ' ἐπιβλέψῃ μόνον,
Τοῦψον ποιῆσαι κατὰ τρόπον πῶς δεῖ τινα
Τρόπον δὲ παραθεῖναι, ποτ', ἢ πῶς σκευάσαι,
Ἂν μὴ προΐδῃ τε τοῦτο, μηδὲ φροντίσῃ,
Οὐκ ἔστι μάγειρος, ὀψοποιὸς δ' ἔστ' ἴσως

qui ante locutus erat; coquum aliquem laudauerat, eo vnico nomine, quòd cibos optimè cõdiret. at ille cuius hæc ſunt, negat coqui eam eſſe laudem: ſed vilis ὀψοποιοῦ. Artem enim coqui maius aliquid eſſe, & ex pluribus obſeruationibus collectum. Sic alij poetæ in recitatis alibi teſtimoniis diſcrimen ſtatuunt inter μάγειρον & ὀψοποιὸν, ſiue & διάκονον, vt Nicomachus libro ſeptimo. Quod dixerat de differentia inter μάγειρον & ὀψοποιὸν, pulchro ſimili ſequentibus quatuor verſibus illuſtrat: quibus hoc ait: vulgo quidem ductorem quemcunque exercitus στρατηγὸν dici: cæterum ſi rei veritas ſpectetur, aliud eſſe στρατηγὸν, aliud ἡγεμόνα: hac enim appellatione ducatus militum fũctionem ſolùmmodo deſignari: illa, vniuerſam totius imperatoriæ artis notitiam. Scribe ſic hunc verſum, Καὶ γὰρ στρατηγὸς πᾶς καλεῖθ', ὃς ἂν λάβῃ Δύω. Mox ait, Πάντα μὲν λήψει σχεδὸν, αἰεὶ γὰρ οὐκ αἰεὶ δὲ τὴν τούτων ἀρχὴν ἔχει ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν. Sententia horum verborum eſt poſſe quidem omnia omnibus anni tempeſtatibus reperiri: at non omnia ſemper æquè emi commodè: cùm alia aliis anni tempeſtatibus ſapiant magis, & ſint palato gratiora. Prior horum verſuum eſt hypermeter. Sed legendum.

—ἅπαντα μὲν
Λήψει σχεδόν γ' αἰεὶ γάρ. οὐκ αἰεὶ δὲ τὴν
Ἀκμὴν ἔχει θ' ὁμοίαν, οὐδ' ἴσην τὴν ἡδονήν.

more ſuo Ahenæus quædam non deſcripſit, quibus loquẽtem cocum erat aliquis interfatus: qua de re lectorem monebamus libro ſecundo cap. 15. Ab iſtis ſeparari ſequentia debent, quorum hæc eſt ſententia: credi vulgo artis μαγειρικῆς doctorem magnum eſſe Archeſtratum: cùm è contrario multa ille ignorauerit, & omnino nihil in eo argumẽto laude dignũ præſtiterit. Porrò errare eos grauiter, qui putent ex ſcriptis aut dictatis magiſtrorum τῆς μαγειρικῆς. artem addiſci & perfectè cognoſci poſſe: nam illius hanc eſſe naturam, vt ſcriptis eam complecti queat nemo. dominari enim in hac re, τὸν καιρόν: cuius nulla poſſunt certa præcepta dari. Hæc quidem ſententia eſt iſtius loci: ſed in viceſimo ſeptimo verſu. τῶν βιβλίων ἐσθ' ἕνεκα τὰ γεγραμμένα, & tribus ſequentibus, hæremus 30. fortaſſe ita concipiendus: Αὕτη δ' ἑαυτῆς ἐστιν οὐχὶ δεσπότις. Sanè duos proximè ſequentes ſcribere ſic debes.

Ἂν δ' αὖ σὺ μὲν χρήσῃ τέχνῃ, τὸν τῆς τέχνης
Καιρὸν δ' ἀπολείσῃς, παραπόλωλεν ἡ τέχνη.

Poſtremi verſus huius ῥήσεως melioribus libris opus habent: At Hegeſippei quos ſtatim pronuntiat Æmilianus ex *Adelphis*, debuerant interpretibus emendari ex libro ſeptimo. Ibi eos lege capite 11. Mutila eſt coqui reſponſio ad Æmilianum, καταφρονεῖς ὅτι μάγειρός εἰμι. ἴσως ὅσον ἀπὸ ταύτης τῆς τέχνης εἴργασμ' ἐγὼ κατὰ τὸν κωμικὸν Δημήτριον. vt ſit perfecta ſententia, videtur aliquid deſiderari: Hoc vult enim: contemnis me quia ſum coquus: atqui eruditio tua (erat Æmilianus grammaticus) non attulit tibi tantum compendij: quantum ego lucri ex hac mea arte feci. Eleganter in tertio ſubiectorum è Demetrio verſuum dicitur ἡ μαγειρικὴ eſſe καπνιζομένη τυραννὶς *tyrannis fumo obnoxia*: appellat *tyrannidem*, honoris cocorum cauſſa: quia in aulis principum & tyrannorum nunquam non ſunt coqui: addit καπνιζομένη, vt faciat diſcrimen inter veram tyrannidem ſiue potentiam, & eam coquorum, qui imperium habent culinæ parietibus circumſcriptum: Deinde magnates commemorat quibus miniſtrauerit: Seleucum nempe Syriæ regem & Agathoclem Siculum tyrannum: verſu ſexto fulci labans metrum, Τῷ Σικελιώτῃ, τὴν τυραννικὴν φανεῖν. Sequentes vel ſum-

mis

mis ingeniis faciant negotium, nedum nobis. Sic enim ſcribuntur in omnibus exemplaribus.

> Τὸ μέγιστον οὐκ εἴρηκα· Λαχάρους πρὸς
> Ὅτ' ἦν ὁ λιμὸς ἑστιῶντος τοὺς φίλους
> † Ἀνάλη ψιν ἐποίησ' Ἀθηνᾶν Λαχάρης
> † Οὐδὲν ἐνοχλοῦσαν δ' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ.

Non verebimur ſuſpiciones noſtras in medium proferre etiam hic: neque enim ceu *κυρίας δόξας* illas haberi volumus, ſed vt coniecturas meras. Videtur autem poeta Lacharem Athenienſem ducẽ, cuius in Atticis hiſtoriis mentio, in Attico theatro more comico proſcindere: quod in ſumma annonæ caritate, cũ pars magna ciuiũ fame periret, conuiuiũ lautiſſimũ celebraſſet, cui meretrix aliqua amata ipſi, Mineruæ cultu ornata intererat. Id aliquando factitaſſe homines diſſolutos & luxu diffluentes, teſtis ſit vel Auguſti cœna illa *δωδεκάθεος*, de qua Suetonius libro ſecundo, cap. 70. Quare ita lego,

> Ἅμ' αἰθέρι σιν ἐποίησ' Ἀθηνᾶν Λαχάρης
> Δῆτ' ἐνοχλοῦσαν, Δί' ἐνοχλοῦντα νῦν ἐγώ

Quod maximum eſt, inquit, nõ dixi vobis: nam Lachares quidem cum aliquando tempore famis amicos cõuiuio exciperet, effecit vt in mortalium conuiuarum turba cenſeti Minerua non recuſaret: ego verò nunc faxo vt etiam Iupiter vocatis ad cœnam accenſeri velit. *ἐνοχλῶν* hic turbæ intereſſe ſignificat: etſi aliud vulgò ſonat. In manu exaratis vox *ἐγὼ* cum ſequentibus iungebatur: puto fuiſſe bis ſcribendam. neque enim parum elegantiæ acceſſerit ſequenti apoſiopeſi Æmiliani, ſi ſcribas: Ἐγὼ, ὁ Αἰμιλιανὸς ἔφη, εἰ μὴ δέξῃς ὅ,τι φέρεις. Ait coquus, *ῥόδα δὲ ἐπὶ θεσμὸν τὰ ἐν ἴγδει τρίψας*. Libri meliores, *ἐν ἴγδῃ*. rectè. nam *ἴγδις* pro pila & mortario non dicitur: ſed *ἴγδη*. In pilam hanc inieciſſe ſe narrat iſte, *ἐγκεφάλους ὀρνίθων τε καὶ χοίρων σφόδρα ἐξινισθέντας*. Dalecam. *cerebra diligenter commixta, & ad vnitatem redacta.* mirum verbum finxit videlicet *ἐξενοῦν*. Melius Excerpta *ἐξινιασθέντας*. interpretamur autem *ἐξινιάζειν* fibras ſiue fibrillas adimere: quod puto factum tranſmiſſis per colum cerebellis. Affines ſunt apud alios voces *ἐξινοῦν* & *ἐξινᾶν*, quę ſumuntur ſimpliciter pro *vacuare*.

CAPVT XVII.

Αὐταῖς χύτραις. locus Euripidis. ἔτνος & ἔψημα ἐτνηρόν. λέκιθος. Eupolidis χρυσοῦν γένος vel χρυσογένης. λαβάργυρος ὡρολογητής. Serui qui horas obſeruabant. νηστευτικὴ δίκη, alia nonnulla.

SEQVITVR, Μετὰ ταῦτα δὲ περιενεχθέντων ὀρνίθων τε ὀπτῶν, φακῆς τε καὶ πισῶν αὐταῖς χύτραις. Malim *πισῶν*. nam *πίσον* dicitur. ſequitur tamen ex Phania *πισός*. ſignificat fuiſſe dipnoſophiſtis oblatas aſſas gallinas, & lentem ac piſa cum ipſis in quibus coxerant ollis. ita accipiendum erat *τὸ, αὐταῖς χύτραις*. vt cum dicunt paſſim hiſtorici, periiſſe naues *αὐτοῖς ἀνδράσι*. Reſtitue loquendi hoc genus Euripidi, in extremo Cyclope: vbi ait furens Cyclops,

> Οὐ δῆτ' ἐπεί σε τῆσδ' ἀπορρήξας πέτρας
> Αὐτοῖσι συνναύτῃσι συντρίψω βαλών.

ſcribendum, *Αὐτοῖσι συνναύτῃσι*. nam plenum eſt, *σὺν αὐτοῖς τοῖς συνναύταις*. Mox narratur ex Ereſio Phania fabam & piſum *ἑψήσεως ἕνεκα σπείρεσθαι*: quod cùm obſcuriuſculè dictum ſit, additur *ἐτνηρὸν γὰρ ἐκ τούτων ἕψημα γίνεται*. id eſt, *fit namque ex iſtis ius denſum pultaceum*. Videtur Phanias differentiam aliquam ſtatuere inter pultem & id quod vocat *ἕψημα ἐτνηρόν*. Ex leguminibus vtrumque parabant: & pultem, ſiue *ἔτνος*, & *ἑψήματα*, de quibus libro quarto, capite ſexto. Interpres longè hæc aliter. ſunt ſanè quæ deinceps habentur Phaniæ verba, cæteris illius quæ in his libris, ſimilia: obſcura inquam, & ab imperitis hominibus malè accepta, quod ſæpe iam quæſti ſumus. melius autem ſcribas *τὰ δὲ πάλιν αὖθις λεκιθώδη*, quàm vt editum per υ *λεκυθώδη*. leguminis ſpecies eſt *λέκιθος*. Ait dipnoſophiſta, *πισοῦ* (vel *πίσου*) *τοῦ ὀσπρίου μνημονεύει καὶ Εὔπολις ἐν Χρυσῷ γένει*: In comici ſcholiis ad Ranas, fabula hæc Eupolidis laudatur, & Polluci libro ſeptimo, cap. 22. at in eiuſdem libro nono, & iterum libro decimo, cap. 17. & 31. *ἐν Χρυσογένει* ſcriptum offendes, pro *χρυσῷ γένει*. eadem ſcriptura apud Harpocrationem, in *σπεῦδε*. An igitur duas fabulas Eupolis docuerat alteram *Χρυσοῦν γένος* inſcriptam alteram *Χρυσογένης*? Cum dixiſſet Vlpianus per iocum, ſe de Eleuſinia balletye (id feſti nomen) quæ ſciret non dicturum, *εἰ μὴ παρ' ἑταίρου ἑκάστου μισθὸν λαβόντα*: ſubiicit Democritus, *ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ὢν λαβάργυρος ὡρολογητὴς κατὰ τὸν Τίμωνος περίδειπνον, λέξω τὰ περὶ τοῦ Ἡγήμονος*: quæ ita vertenda fuerant, *Ego verò qui non ſum mercenarius horarum nuntiator, vt ille apud Timonem qui horas ante cœnam obſeruat, de Hegemone dicam quæ habeo comperta.* Veteres cum horologiorum vſum ignorarent, diei tempus ex vmbra in foro aut alio patente loco coniiciebant. Quare illuc ſemper eundum erat, vt ſcires *πηνίκα ἦν τῆς ἡμέρας*, ſicut loquuntur Attici. Propterea in beatorum ædibus vnius ſeruorum propria & peculiaris cura fuit, horas obſeruare & nuntiare: quod ex Heſychij commentariis diſcere eſt. [Seneca de breuitate vitæ oſtendit ſimilem conſuetudinem fuiſſe ſeruatam ſuo etiam tempore. *Nec illos quidem* ait, *inter otioſos numeraueris, qui ſella ſe & lecticа huc illas ferunt, & ad geſtationum ſuarum, quaſi deſerere illuc non liceat horas occurrunt: quos quando lauari debeant, quando natare, quando cœnare, alius admonet; & vſque eo nimio delicati animi languore ſoluuntur, vt per ſe ſcire nõ poſſint, an eſuriant.*] Horam verò cœnæ paraſiti vt plurimum nuntiabant, curioſi talium obſeruatores. Plutarchus De diſcrimine inter paraſitum & amicũ. *ὃν οὐκ ἔστι λαβεῖν περὶ τὸ πλανῆον, οὐδὲ ἁλίσκεται σκιὰν καταμετρῶν ἐπὶ δεῖπνον.* Videtur itaque Timon in Sillis ſuis, quibus omnes priores philoſophos proſciderat, paraſiticum ingenium alicui illorum iſtis verbis obieciſſe:

obiecisſe: aut vilis cuiuſdam lucelli ignominiam neſcio cui impegiſſe: quia dicat λαβάργυρον. Non eſt περίδειπνος titulus carminis Timonei. Scimus feciſſe illum Ἀρκεσιλάου περίδειπνον: ſed nihil hoc ad rem. Quia cœnæ potiſſimum gratia horas ſcire cupiebant: ideo ὡρολογητὴς hic, Timoni dicitur περίδειπνος. qui horas adnotaret ἐπὶ δεῖπνον, vt Plutarchus loquitur Euſtathius vltimo in Iliadem commentario, Ἡ δὲ τοιαύτη ὥρα, καὶ τὸ ὡρολογεῖν ποιεῖ, καὶ τὸν ἐξ αὐτοῦ ὡρολογητὴν· ὃν ὁ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Τίμων λαβάργυρον ἔφη, ὡς ἐπὶ μισθῷ ὡρολογοῦντα. In tertio verſu parodię Hegemonis offendit me eliſa contra morem diphthongus in iſtis, χώρ' ἐς τὸν ἀγῶνα. ac ſcribebam magis ex vſu χώρει 'ς τὸν ἀγῶνα, vel etiam χώρει ἐς τ. ἀ. nam huiuſmodi coalitiones frequentes poetis: ſed cum vulgatis ſcribunt membranæ & Euſtathius ad ῥαψ. φ. Iliadis. Plures verſus cum iſtis cohærentes legas libro vltimo, Pergit auctor narrare de eodem parodo, Εὐδοκίμει δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος μάλιστα ἐν ταῖς παρῳδίαις, καὶ περιβόητος ἦν, λέγων τὰ ἔπη πανούργως καὶ ὑποκριτικῶς. etſi nulla hic deſignatio tẽporis ex ſequentibus tamen apparet, de certa die loqui Athenæum, qua plurimum Athenienſes oblectauit Hegemon recitandis parodiis ſuis. nam ſequitur, καὶ διὰ ταῦτα σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησεν· ὡς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πλεῖστον αὐτοὺς γελάσαι. Sed aliquid libris noſtris deeſſe, docet Excerptor, ſcribens ſic, ἐν δὲ τῇ Γιγαντομαχίᾳ οὕτω σφόδρα τοὺς Ἀθηναίους ἐκήλησε. obſerua genus haut ſcio an Athenæi, ἐν τῇ Γιγαντομαχίᾳ, pro *quando recitata eſt ab Hegemone Gigantomachia.* τὰ περὶ Σικελίαν ἀτυχήματα Athenienſium, non ſatis ex Thucydide, Diodoro, & Plutarcho in Nicia. Cum diu poteſtatem habuiſſent Athenienſium Neſiarchi de litibus inſulanorum ſtatuendi: poſtea hoc illis ius ademptum eſt, quando Athenienſes ἀνῆγον εἰς ἄστυ τὰς νησιωτικὰς δίκας, id eſt, *in vrbem traduxerunt inſulanorum lites.* Hoc voluit Athenæus, qui verbis hiſce cauſſam indicat, cur Hegemo Thaſius Athenas ſe ſiſtere ad litem diſceptandam fuerit coactus. Sciunt eruditi quid appellet νησιωτικὸν κλητῆρα Ariſtophanes in Auibus. Eleuſinia balletys, de qua bis interrogatus Vlpianus ne ſemel quidem reſpondere ſuſtinuit, auctore Heſychio: ſolemnitas quædam fuit, Athenis celebrari ſolita in honorem Demophontis Celei filij. Tantum nobis de ea compertum.

CAPVT XVIII.

Timocles duo, comicus & tragicus. τῶν δήμων. *Timoclis fabula* Icarij ſatyri. χέρνιβον & χέρνιψ. Καινία. *Ariſtophanis* Heroes. τὰ δίωδη. *apomagdalia kynádes. Clidemi* Ἐξηγητικόν. *item aliorum eodem argumento & titulo.* πάτρια θυγατριδῶν. χειρόμακτρον *de homine.* χειρόμακτρα πλαγγόνων. *nomen pueri à poculis ab Hercule occiſi.*

Ἀλλά με ἀνέμνησας καλὲ Δημόκριτε μνησθεὶς χύτρας. reſpicit ea verba quę initio ſuperioris capitis ſůnt expoſita. Τιμοκλῆς ὁ τῆς κωμῳδίας ποιητής, (..... τραγῳδίας.) Sic edidimus fide membranarum: vnde multa adiecimus ante inedita. Suppleo autem quæ deeſſe hic vides, ἦν δὲ καὶ ἕτερος ποιητὴς τραγῳδίας. Timocles dramatici poetę plures fuerũt. duos Suidas commemorat, ambos comœdiæ poetas: Athenæus hic clarè alterum facit comicum, tragicum alterum. ὅτι δὲ καὶ τὸν δῆμον Ἀχαρνεὺς ὁ Τηλέμαχος. Reſtitue ex Epitoma genus loquendi Atticiſſimum, τὸν δῆμον. de quo ſæpe diximus: nam ineptiſſimè vertunt, *natione genteque Acharnenſem.* Θαυματηγὸν καλὴν χύτραν φέρει. Et mutilus hic verſus eſt, & corruptus. Fortaſſe alluſio hic aliqua fuit ad mancipiorum νεωνήτων καταχύσματα: de quibus Demoſthenes, & Ariſtophanes & huius veteres interpretes multa. Sed cùm cogito, pene videtur certum ex iis quæ de Telemacho iſto mox dicuntur, ſcripſiſſe poetam, Ἔτνος κυαμίνου τὴν καλὴν χύτραν φέρει. ſententiam quidem poetæ confido nos tenere: de verbis non idem affirmauerim. ἐν δικεφάλοις Σατύροις φησίν. Dalec. *Idem in Satyris bicipitibus.* imò verò, *in Icariis Satyris.* nam omnino legendum, ἐν δὲ Ἰκαρίοις Σατύροις. Firmat correctionem vetus Meſſaci, vbi ſic clarè legitur. Hæc eſt illa Timoclis fabula *Icarij*, de qua dicebamus libro ſuperiore, capite quinto. ſæpe illam laudat noſter: ſed neque ex ipſo, neque ex Suida diſcas, quod diſcere eſt ex hoc loco: integrũ lemma eius fuiſſe *Icary Satyri.* Δημοσατύρους quidem Nicoclis in Suida legas: ſed alterius non huius comici.

οὐδὲ Πανσώνι φὴς τὸν δεῖνα περιλελακκέναι. Scrib. Παύσωνι φὴς τὸν δεῖνα περιλελακκηκέναι.

Καί τις αὐτῶν ἀπήντησε, λέγων τὸ ἐν Ἰλιάδι. Obſeruant veteres, ſemel omnino extare apud poetam vocem χέρνιβον: cum alibi ſemper λέβητα hoc vas appellet. Locus eſt Iliadis vltimo libro. At χέρνιψ legas alibi apud ſummum vatem: ſed notione diuerſa, pro ipſa nempe aqua lauandis manibus effundenda.

λοιβιλέβητες χάλκεοι Fortaſſe verùm erat, λοιβίδες, λέβητες χάλκεοι. Etiam illud ſtatim non rectè, Ἀμειψίας Σφενδόνῃ. melius libro ſexto Σφενδόνη. ſed & Φειδωνι eſſe ſcribendum poteſt videri, ex lib. 10.

ἐν τοῖς πρὸς τοὺς Καλλιμάχου πίνακας. id eſt, *in iis quæ ſcripſit ſuper ſcriptorum indicibus quos ediderat Callimachus.* De Callimachi in hoc genere diligentia & ſcriptis, libro ſexto ſatis, capite decimo. Ait, autem πίνακας, non πίνακα: quia diuerſa genera auctorum in diuerſas tabulas Callimachus confecerat. Cæterum obſeruationem Ariſtophanis grammatici, quæ hic commemoratur, paulò poſt falſi conuincit Athenæus.

τῇ μὲν φησι νίψασθαι. Hęc diſtinguuntur non rectè. nam νίψασθαι principium eſt Homerici verſus.

Sic

Sic enim poeta non vno loco, χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ κατέχευε φέρουσα. Νίψασθαι παρὰ δὲ ξ. In Sophronis teſtimonio, Τάλαινα Κατὰ καὶ χερὸς δοῦσα ἀπόδος πόθ' ἡμῖν τὴν τράπεζαν: fieri poteſt, vt proprium barbaræ ancillæ nomen ſit *Catta*: ſed & corruptum ac corrigendum videri poteſt, ex idiomate Dorico: αἰ καί, vel καὶ. *ſi auſcultas.* ſi vis tandem ad ea quæ dico animum aduertere. ἐστὶ δὲ ὕδωρ εἰς ὃ ἀποβάπτοντες δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβ. Luſtralem aquam intelligit, de qua olim nonnulla ad Theophraſtum. Ἀριστοφάνης ἐν Ἥρωσι χερνίβιον εἴρηκεν. Eius fabulæ mentio apud Pollucem libro 7. cap. 2. ſic enim concipienda iſta illius, τούτων δὲ, (mercantium) καὶ θεοὶ ἴδιοι, ὁ ἐμπολαῖος Ἑρμῆς, καὶ ὁ ἀγοραῖος. καὶ ἐμπόλω Διοσκόρω ἐν Ἥρωσιν Ἀριστοφάνης. meminit & capite ſequenti, & alibi ſæpius: itemque Harpocration in πυελίδα. Etiam Menander *Heroem* docuerat. οἱ δὲ καὶ ἀΐδησι τὰς χεῖρας κατεχέοντο, τὰς ἀπομαγδαλιὰς τιμὰς ἀπμάσαντες. Ait ἀΐδησι: nempe σμήγμασι, vel χρίσμασι. & deeſt fortaſſe non ſolùm abeſt altera harum dictionum. ſed apparet ſtudio breuitatis ita eſſe locutos: nam & paulò poſt iiſdem verbis vtitur Athen. & mox quoq; in Antiphanis verſu, ἀΐδη λαβὼν, ſimpliciter. Sed quinam illi fuerunt, obſecro, *magdaliarum honores*? fictitij nempe & nugatorij: imò nugatoris alicuius figmentum. Legendum aio, τὰς ἀπομαγδαλίας ἀπομάττοντες. oſcitans librarius bis ſcriptis aliquot literis, bellam iſtam lectionem peperit. Addit, ἃς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκάλουν κυνάδας: ex re ipſa nomē: nam apomagdalias canibus proiiciebant. etiam fuêre qui κυνίας appellarent non tantum κυνάδας. Τὰς χεῖρας ἀΐδη λαβὼν τὴν γῆν. Potes explere verſū, ἀΐδη λαβὼν, τὴν γῆν θ' ἅμα. Tolle notam defectus ſine cauſſa iniuſtam huic Dromonis verſui, Ἐπεὶ δὲ δεῖπνον ἦμεν ἠριστηκότες. Sed recitabimus & reliquos; ſunt enim corruptiſſimi. Eos autem hoc modo concinnamus,

Περιῆλθε πάσας τὰς τραπέζας, νίμματα
Ἐπεχεῖ τις, αἰπενιζόμεθα, τοὺς στεφάνους πάλιν
Τοὺς ἰρίνους λαβόντες ἐστεφανούμεθα.

Ἴσως δὲ καὶ τὴν λεκάνην οὕτως ἔλεγον, ἐν ᾗ τρόπῳ καὶ χειρόνιπτρον. Totidem literis hæc deſcripſit auctor Epitomæ præter morem ſuum ille quidem: non enim magis ipſe hæc, opinor, intellexit, quàm nos facimus. ὡς καὶ Κλείδημος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐξηγητικῷ. Clidemus antiquiſſimus ſcriptor, obſcuras voces collegerat & expoſuerat, libroque ſuo titulum indiderat Ἐξηγητικόν: non vt poſteri eius qui commentarios eius argumenti vocarunt Λεξικά. [nō etiam γλώσσας vocauerat, vt fere antiqui omnes, qui in eo argumento verſati, ſicut dicebamus libr. 3. cap. 6.] Hebræi antiquiſſimi ערך quaſi dicas στιχεῖον, propter digeſtas κατὰ στιχεῖον dictiones. De hoc libro cenſeo loqui auctorem Etymologici, cùm in τριτοπάτορες ita ſcribit, ὁ δὲ τὸ Ἐξηγητικὸν ποιήσας, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς φησὶν αὐτοὺς εἶναι. Laudatur & Anticlidis Ἐξηγητικόν, itemque aliorum: ſed cum adiectione auctoris quem ſunt interpretati. Cæterum ex ſubiecto Clidemi loco duo colligimus: non vocum tantum antiquarum expoſitionem continuiſſe id Exegeticon: ſed etiam morum priſcorum, & inſtitutorum ac rituum. Deinde autem non ſoluta oratione id ſcriptum fuiſſe, verùm numeris adſtricta: quomodo & Philetas & Nicander idem argumentum tractauerant. Scribo ſic Athenæi verba, προθεὶς γὰρ περὶ ἐναγισμῶν, γράφει τάδε: non προθεὶς, vt editum eſt. nam illa περὶ ἐναγισμῶν, ſunt tanquam lemma & inſcriptio ſubiiciendæ tractationis. De hoc vſu verbi προτιθέναι in libris commentariis, dictū antè non vno loco. Clidemi verba ritum parentationum & formulam veterem complectuntur. Poſtea additur, προσέθηκε ταῦτα καὶ Δωρόθεος φάσκων καὶ ἐν τοῖς τῶν θυγατριδῶν πατρίοις τάδε γεγράφθαι. Græci πάτρια appellant antiqua inſtituta, & ferè publica ciuitatis alicuius & populi. Ita dixit lib. octauo, τὰ τῶν Σύρων πάτρια Athenæus. [Proclus in Phædonem Platonis: τίνων σύμβολα τὰ περὶ τοὺς ἀποιχομένους πάτρια Ἀττικά; & mox, διὰ τί μὴ ἐμμένει τοῖς πατρίοις; Obſeruamus etiam primi hominis inſtitutum ac conſuetudinem πάτρια appellari. Philoſtrati enim de Proclo Naucratite verba ſunt. τὰ δὲ τῆς μελέτης πάτρια τῷ ἀνδρὶ τούτῳ εἶχεν ὧδε. id eſt, *In declamationibus hic ſophiſta tenuit hanc rationem* ſiue mos illius fuit hic] deeſt vox νόμιμα in hac locutione, vt ſæpe in hac lingua. At πάτρια θυγατριδῶν quomodo interpretabimur? Liquidò conſtat nobis corruptam lectionem eſſe. Exiſtimo corrigendum, ἐν τοῖς τῶν Θυατειρηνῶν πατρίοις *in libro De inſtitutis & moribus Thyatirenorum.* Σοφοκλῆς Οἰνομάῳ. Pollux libro decimo, capite 14. Σοφοκλῆς ἐν Οἰνομάῳ, Διὰ ψήκτρας σε ὁρῶ Ξανθὴν καθαίρουσα ἵππου αἰχμηρὰν τρίχα plura lib. ſeptimo. Caue autem emendes verſum inde hic allatum, Σκυθιστὶ χειρόμακτρον ἐκκεκαρμένος. Hæc vera lectio, non ἐκκρεμάμενος. appellat χειρόμακτρον hominem propius cutem detonſum: quæ dicebatur Scythica tōſura vel Thracica. Theocrit. ὁ δὲ Θρακιστὶ κέκαρμαι. Demonici locus aliquanto poſt mutilus eſt. ἀπονιψάμενος δ' ἐκάτερος ὡς ἂν ἐσθίων ἅμα τ' ὀξύπεινον αὐτόθι καὶ Βοιώτιον. Vbi in iſtis eſt τὸ κατὰ χειρὸς ὕδωρ, quod ſolùm iuit demonſtratum? mutilus nempe hic locus: neque hoc ſolùm: etiam corruptus. Nam ἐσθίων ſcribendum: ſi id agimus vt ſit oratio Græca. De Bœotorum voracitate multa libro ſequente Athenæus. ὠμολίνοις κόμη βρύουσ' ἀπριαίας πλέως. Mirum loquendi genus: nam intelligit aliud nihil, niſi caput hirtum inſtar lintei è materia craſſiore & parum polita. ὠμόλινα Heſychius interpretatur τὰ ἄγρια ὀθόνια. ſed obſeruant alij Græci, ſic vocatum eſſe linteum quo ſolent tonſores humeros eorum tegere qui ſibi dant operam, vt ne veſtem inquinent: atque ita Plutarchus accipit. Plautus alibi vocat *linteum*, alibi *inuolucre.* χειρόμακτρα δὲ καγχρίων πεφυρμ. Lego πλαγγόνων. nam illud

alterum nihil ſignificat. Dalec.vertit, *temporum.* Voluit nempe ſcribi κροτάφων: aut λαγόνων, nouo ſenſu: nulla omnino ductus veri ſimilitudine. Appellat Sappho χείρόμακτρα πλαγόνων, ornamenta capitis, non ſui, ſed pupparum. quæ quidem ornamenta ſimul cum ipſis puppis Veneri cõſecraſſe ait, more veterum virginum. Perſius, *Nempe hoc quod Veneri dicata à virgine puppa.* Vel χείρόμακτρα πλαγόνων, periphraſis eſt reticulorum, quibus vtebantur virgines. Heſychius, πλαγόνες, κεκρύφαλοι. Totus locus ſic poſſit non abſurdè neq; ineptè cõcipi, χειρόμακτρα δὲ πλαγόνων πορφυρᾶ, καὶ ταῦτα μάλα τιμάεντα γ' ἔπεμψα Σαπφοῦς τιᾶς δῶρα τίμια. ſequitur iam Athenæi interpretatio: κόσμον λέγει κεφαλῆς τὰ χείρόμακτρα. Quod ait, χειρόμακτρον præter notam ſignificationem etiam ornamenti genus ſignificare, confirmatur ab Heſychio, qui interpretatur μανδύλιον. Mandylium ſiue mãtelium, non ſolùm fuiſſe mantile ad tergendas manus: verùm etiam genus amiculi, conſtat vel è verſu Plauti: *Neq; fallaciis vllum eſt mantelum meis.* Scribe, δι' ὃν καὶ ἐξεχώρησε Καλυδῶνος non δι' ὧν. Pueri à poculis ab Hercule occiſi, nomina quæ hic commemorantur, *Archias, Cherias, Eunomus, Cyathus*, error vetuſtorum librariorum, niſi fallor multiplicauit. Nam *Cherias* apud Helianicum, videtur παράφθορα nominis *Archias*: quo ille hiſtoricus eum puerum alibi nominauit. In vetere argumento Trachiniarum dicitur *Eunomus Architelis F.* Apollonij ſcholiaſtæ *Cyathus Architelis F. Oenei pincerna.* De eodem puero adiicit Athen. ᾧ καὶ ἀνεῖσθαί φησι τέμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους ἐν Προσχίῳ: *fuiſſe ei conſecratum ab Hercule lucum in Proſchio.* ἀνεῖσθαι non eſt *relinqui.* & mali critici ſunt qui olim emendarunt ἐν Παρασίῳ: vt legimus in quibuſdam M S S. quique nuper correxerunt ἐν Πτωχίῳ. Proſchium loci cuiuſdam in Aetolia nomen fuit. auctor Stephanus περὶ πόλεων.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER DECIMVS.

CAPVT I.

Nexus libri huius cum ſuperioribus: eiuſdem argumentũ. Prolixitatis excuſatio qua vſus Athenæus initio iſtius libri. Epicharmi Buſiris. *Aures hominis immobiles. Aliquando tamen motitantes viſæ.* ἀδηφαγία *ſiue* ἀδηφαγία. *Larus auis Herculi ſacra.* Lepreas.

QVEMADMODVM poſt guſtationem pauſa edendi facta & locus datus variis colloquiis quæ tribus libris recitata sũt, quarto, quinto, & ſexto: ſic etiam legitimæ cœnæ pars prior & poſterior ſiue prima & ſecunda mẽſa, inſiticiis diſſertationibus diffindũtur: quibus referẽdis ſeſe pariter & lectorẽ ſuum occupatum habet dipnologus hic, totis 10.11.12.& 13. etiam libris. Quin & decimi quarti pars magna iiſdem ſermonibus impenditur, vſque ad illa: Τοσαῦτα τοῦ Μασουρίου διεξελθόντος, περιηνέχθησαν καὶ αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι. inde principium habet vniuerſi operis pars vltima. Ac de cæteris quidem libris alibi. Decimus autem hic velut præparatio quædam eſt ad liberaliorem vini potum, cui de more locus erat ſub cœnæ finem. Initium totum imò verò pars libri maxima in commemoratione vel ſingulorum hominum, vel populorum vino deditorum verſatur: non ſine graui & erudita vitij eius deteſtatione. Hic etiam explicantur varij modi temperandi vinum aqua, quorum extabat in priſcorum libris mentio: itemque alia nonnulla ad potum ſpectantia. Poſtremò griphi quidam, ænigmata, & id genus aliæ quæſtiones proferuntur, quibus ſoliti olim homines eruditi in conuiuiis ſeſe oblectare. Inter comedones principem locum iure ſuo Hercules obtinet: de quo dicturus auctor, Timocratem ſuum initio libri, vt ſemper, affatur his verbis. Ἀλλ' ὥσπερ δάπιδι γλαφυρῷ ποικίλην διαχέαι τὴν ποιητικὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφὸν, ἵνα πίῃ τις τοῦτο λαβὼν καὶ φυγὼν, ὥσπερ τινὰ χαίρει, καὶ σκευασίαν μὴ μίαν εἶναι τῆς μουσικῆς, Ἀστυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ σατυρικῷ, ἑταῖρε φησὶ Τιμόκρατες, φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδηφάγος. [Etſi non eſt difficile intelligere quid ſibi Athenæus velit hæc ſcribens: veram tamen iſtius loci lectionem cõſtituere, difficillimum eſt. Nos olim exiſtimabamus verſus hic latere Aſtydamantis poetæ, cuius facit auctor mentionem. Hæc ſententia magnam habet probabilitatem, neque aliter vulgata lectio poteſt exponi, quàm vt exiſtimetur

metur Athenæus, vel ſuperiora omnia, vel quædam ex illis mutuatus eſſe ab Aſtydamante. Adde quod & ſentētia primorũ verborum videtur petita ex aliquo poeta, & verba, ſi diligenter attendas poeticum aliquid ſonant. Nos quidẽ de illis ita cenſemus: ſed non eſſe tamen illa Aſtydamantis iudicamus. Nam iſta omnia Ἀϛυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ ἑταῖρε φησὶ (vel potius φησὶν ἑταῖρε) Τιμόκρατες, alieno loco ſunt poſita, neque vllam rectam admittunt interpretationem ita vt ſunt hodie digeſta. Quid multa? Aio locum integrum ita concipiendum. Ἀλλ' ὅτι ὥσπερ δεῖπνον γλαφυρὸν ποικίλην εὐωχίαν τὸν ποιητὴν δεῖ παρέχειν τοῖς θεαταῖς τὸν σοφόν, ἵνα πίοι τις τοῦτο λαβὼν καὶ φάγοι, ὅπερ φαγὼν καὶ πιὼν χαίροι. καὶ σκευασία μὴ μία ἐῃ τῆς μουσικῆς. φέρε εἴπωμεν ἐνταῦθα τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα. Ἀϛυδάμας ὁ τραγικὸς ἐν Ἡρακλεῖ Σατυρικῷ φησιν ἑταῖρε Τιμόκρατες, ὅτι ἦν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀδδηφάγος. hoc eſt, *Sed quoniam poetam ſapientem oportet ſuis ſpectatoribus præbere quaſi cœnæ ſplendida varias epulas* (*lautitias*) *vt ſumat quiſque bibat comedatque id quod ediſſe aut bibiſſe illi gratum erit, neque debet eſſe muſicæ vnus dumtaxat apparatus: age dicamus hoc loco ea quæ ante dictis congruunt & ſubiici illis debeant. Auctor eſt Aſtydamas tragicus in Hercule Satyrico, ô Sodalis Timocrates, etiam Herculem fuiſſe guloſum.* Omnia iam planiſſima ſunt & perſpicua, quæ erant perturbatiſſima. Non eſt dubium prima verba ex aliquo dramatico poeta eſſe deprompta: ſed quæ Athenæus more ſuo leuiter immutata ſibi: & ſuſceptæ à ſe tractationi accōmodat. It enim auctor obuiam faſtidio lectoris ἀψηκόρου [prolixitatem operis huius excuſans: debere namque eum qui philologiam & πολυμάθειαν profiteatur, adeò refertum eſſe eruditione varia & multiplici rerum atque hiſtoriarum cognitione, vt omnibus diſcendi cupidis poſſit facere ſatis. Itaque mirandum Timocrati non eſſe, quod hiſtoriam διαπεποικιλμένην, nouas narrationes prioribus ſubinde connectens, tot iam libris perſequatur. Solet enim in hoc literarum genere vſuuenire, quod de alia re dicit pater ſāctiſſimus Baſilius: ἀεὶ, inquit, τὸ προσεπιφερόμενον ἀρχὴ τὴν ὁρμὴν ἵϛησιν, ἀλλ' ἀναφλέγει τὴν ὄρεξιν. Quare nullum hic locum habet illud ſatyrici, *depinge vbi ſiſtam*. Τοῖς προειρημένοις τὰ ἀκόλουθα appellat argumento quod ſuſcepit & tractauit hactenus conuenientes ſermones. Complectuntur autem titulus & argumentum operis; omnia illa quæ ad eſum potumve, & conuiuiorum vſum aut oblectamenta vllo modo ſpectant: cuiuſmodi ſunt manifeſtò quæ hoc libr. contineri diximus. Hæc præfatus, ad rem accedit: & Herculis voracitatē. [Primò ſimpliciter proponit ex Aſtydamantis Hercule Satyrico: deinde eandem confirmat auctoritate Epicharmi] recitatis quibuſdam verſibus ex eius *Baſiride*. Mentionem eius fabulæ inuenio factam Polluci libro nono: vbi poſtquàm dixit ϛιροὺς Siculis eſſe horrea vbi frumentum conditur: καὶ ἔϛι, ait, τοὔνομα ἐν Ἐπιχάρμου Βουσίριδι. Pingit autem Epicharmus χαριεντῶς Herculem tuburcinantem: qui præ vorandi auiditate faucibus, maxilla, dentibus omnibus & naſo quoq; ſonũ edat. Sed notemus quod ait, poſtremò: κινεῖ δ' ὦτα τὸν ἐκπαπεῖδον ἐδίη ἦθεν: nam reliqua plus ἀηδίας habent quàm miraculi: iſtud verò planè communi hominum naturæ contrarium eſt: quibus [ſolis ex omnibus animantibus (niſi forte ſimias excipias)] dedit aureis ἡ πολυποίκιλος τοῦ ΘΕΟΥ σοφία moueri ſuapte ſponte neſcias. [Nam quod ſcribit Martialis, Cinnæ cuidam natum filium *auribus longis Quæ ſic mouentur, vt ſolent aſellorum*: poetica ſine dubio licentia eſt, non rei veritas.]. Narrat tamen Euſtathius ſacerdotem fuiſſe quendam aureis motitantem. Accepimus etiam à viris fide dignis, viſas manifeſto aures mouere viro cuidam eruditiſſimo, cum per Allobrogum fines tranſiens, viuicomburij periculum ſibi à magiſtratu imminere intellexiſſet: quòd diceretur nefandi criminis reus Toloſa in Italiam fugere. Epicharmi verſibus ſubiicitur teſtimonium Ionis ex Omphala, quod ita ſcribitur: ὑπὸ δ' τῆς εὐφημίας κατέπινε καὶ τὰ κᾶλα καὶ τοὺς ἄνθρακας. etſi retinent omnes mēbranę hanc lectionē, non tamen ambigo deprauatam eſſe vocem εὐφημίας, & alterius locũ occupare: puta εὐφαγίας quæ erit poetica vox pro πολυφαγίας: vel εὐϛομίας. ſicut Latinè dicimus *bonum os habere* cũ qui facilè quiduis comedat. Excerptor pro deploratis hæc habuit. at κᾶλα malè ſcribi pro ξύλα, ex eo didici. Ita igitur ſcribe, ac verte, *deglutiebat ligna & carbones*. Obſeruat dipnoſophiſta, Ibycum à Pindaro ſententiam hanc eſſe mutuatam. Sed locus Pindari turpiſſimè deformatus eſt. παρὰ Πινδάρῳ δὲ ait, τοῦτ' εἴληφεν, ἀποίητος, Διὰ βοῶν θερμὰ τοῖς ἀνθρακιαῖ σίψαν πυρακτούων τε σώματα. καὶ τότ' ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοπὰν ἠδ' ὀστέων στεναγμὸν βαρὺν ἦν ἰδόντα διακρῖναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Nullum hic nobis à membranis ſubſidium: nullum ab Epit. vbi nihil horum. Qui ex ingenio ſic emendauerit, vt doctorum mereatur aſſenſum, virum putabo. Mens quidem Pindari ex ſuperioribus Ibyci captanda nobis, ſicut ab Athenæo monemur. Vulnera verbis impoſita, vtcumque ſic poſſunt colligari. βρύκε δὲ βοῶν θερμὰ εἰς ἀνθρακιὰν ϛρέψας πυρακτωθέντα σώματα· καὶ τότ' ἐγὼ σαρκῶν τ' ἐνοπὰν ἠδ' ὀστέων στεναγμὸν βαρύβρομον ἰδών. τὰ διακρῖναι πολλὸς ἐν καιρῷ χρόνος. Ait, voraſſe Herculem boum integra membra pene cruda, & ardentium carbonum plena. ſic ex Ibico interpretor πυρακτωθέντα. [Non indicat autem Athenæus quo ex libro Pindari ſit hic locus deſumptus. Videntur autem facere huc quæ ſcribit Philoſtratus in Thiodamantis tabula explicanda. Ἡρακλῆ σὺ παρὰ Πινδάρῳ ἐντυχὼν ὁπότε εἰς τὴν τοῦ Κορωνοῦ στέγην ἐσεφοίτησε, σιτεῖται βοῦν ὅλον, ὡς μηδὲ τὰ ὀστᾶ περιττὰ ἡγεῖσθαι.] Iure igitur, ſubdit Athenæus, lartum Herculi dicauit vetuſtas cognomine βουφάγον. quod idem eſt ac πολυφάγον. vel ἀδδηφάγον. Co-

mici interpres ad Aues, τὴν λάρον διὰ τὴν ἀδηφαγίαν τῷ Ἡρακλεῖ παρασιτεῖν. Sequitur, Εἰσάγεται δὲ ὁ Ἡρακλῆς καὶ Λεπρεῖ περὶ πολυφαγίας ἐρίζων. Narrat Pauſanias, Eliacorum libro priore, vocatq; Λεπρέον: at Callimachi interpres Λεπρέαν. Ancipitis ſententiæ eſt, quod ex Matride mox affertur: καὶ εἰς πολυποσίαν τὸν Ἡρακλέα προκληθῆναι ὑπὸ τοῦ Λεπρέως, καὶ πάλιν νικηθῆναι, *etiam ad bibendi certamen prouocatum eſſe Herculem à Lepreo: & iterum victum eſſe*: hoc Græca verba ſonāt, ſed aut diuerſus abiit ab aliis in hac narratione Matris, aut ſcribendum, καὶ πάλιν νικηθῆναι τὸν Λεπρέα. Secundus in numero τῶν ἀδηφάγων, cenſetur Vlyſſes ex poetę teſtimonio: iure an iniuriâ mitto quærere: quæri certè poteſt.

CAPVT II

Theagenes athleta. Θεαγένης. ἐπαιτεῖν. Titormus. διερίζεσθαι βοῦν. item συνδιαρεισήσασθαι βοῦν. Aſtydamas Mileſius. Φακὸς τῆς κλίνης. & de voce φακὸς multa. lenticulæ. *ſceptrorum κονδυλώματα & κομβώματα. Euripidis* Autolycus. τρίβωνες ἐκλιπόντες κρόκας. σιτεῖν δημοσίων κλιάνων. *multa emendantur & illuſtrantur.*

EX antiquis hominibus voracitatis inſignis, Theagenem tertio loco Athenæus commemorat. Hic eſt ille athleta nobilis quem ornarūt variis certaminibus quæſitæ palmæ mille & ducentæ, vt in Politicis narrat Plutarchus, vel mille & quadringentæ, vt auctor eſt Pauſanias libro poſteriore Eliacorum. πολυφαγίας Theagenis teſtis Poſidippus, in Epigrammatis. cuius tamen non integrum affertur epigramma: ſed quatuor hi tantum verſus,

Καί ποτε συνθεσίης ἔφαγον ποτὲ Μηόνιον βοῦν.
Πάτρη γὰρ βρώμην οὐκ ἂν ἐπέσχε Θάσος
Θεογένει, ὅσσα φαγὼν ἔτ' ἐπῄτεεν· εἵνεκεν οὕτω
Χάλκεος ἕστηκε χεῖρα προϊσχόμενος.

Ita ſcribitur & diſtinguitur hoc tetraſtichum in editis: niſi quod in tertio verſu minus rectè Θεογένει, mutato accentu, pro Θεαγένει. vt Θεόγνιδος ἐστὶν ἔπη. pro *Theognidis*. peſſimo conſilio emendandum cenſuerunt interpretes in [illegible]. At in primo legendum, Καί γ' ἐκ συνθεσίης. [vel Καὶ περὶ σ.] Videtur Poſidippus hoc epigrammate quicquid in variis locis fecerat Theagenes, vt virium ſuarum ſpecimen ſpectatoribus præberet, commemoraſſe. Hoc verſu ait, veniſſe eum in Lydiam, (Mæones enim ſunt Lydi) & bouem ibi comediſſe, die vno videlicet. ita enim intelligendum: ἐκ συνθεσίης, inquit, id eſt, de quo pactus erat, ni eum vocaret. Sequentibus verſiculis cauſſam reddit poeta, cur Theageni poſita eſſet ſtatua quæ cauam manum porrigeret: qui geſtus eſt mendicantium, vt dicebamus ad Suetonium, & ratio affertur: quod cùm non poſſet explere eius profundam gulam patria Thaſus, ille ἐπῄτεεν, id eſt, *mendicabat*, & ἐπαίτης eſſe ſuſtinebat. Quod autem die vno taurum abſumpſerit, etſi diſertè non dicitur, neque à poeta, neque ab Athenæo: neceſſariò tamen ita exponendum: ſi volumus eſſe in hac narratione aliquid παράδοξον, quæ demta circunſtantia temporis adeò breuis, aut non multò certè longioris, iacet planè ac friget. Sic mox de Milone, μόνος ταῦρον κατέφαγεν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Si quis duabus hiſce hiſtoriis fidem abroget, meminerit illius phagonis de quo Vopiſcus in Aureliano. In albo voracium fuit & Titormus bubulcus, quem de robore certaſſe cum Milone narrant Græci, vt Ælianus Ποικίλης libro 12. capite vigeſimo ſecundo, certauit cum eodem & περὶ πολυφαγίας: Nam ſubiicit Athenæus, Τίτορμός τε ὁ Αἰτωλὸς διηρίσατο αὐτῷ (Miloni) βοῦν. non queas aliter interpretari διερίζεσθαι βοῦν, niſi certare cum aliquo de boue: videlicet edendo. ſed inſolens hoc genus dicendi, nec ſatis Græcum. nam ſaltem fuerat dicendum, διηρίσατο αὐτῷ βοῦν φαγεῖν. At in Excerptis pro διηρίσατο legimus διηρεισήσατο: quę perplacet lectio: ſed adiuta leuiter. Scribo, Τίτορμός τε ὁ Αἰτωλὸς συνδιηρεισήσατο αὐτῷ βοῦν. *Titormus Aetolus bouem cum eo prandens abſumpſit.* hoc eſt, ambo ſimul comederunt bouem. [Sed Excerptorum lectionem refert Euſtathius hoc modo. Τίτορμος ὁ Ἰταλὸς διηρεισήσατο ἑαυτῷ βοῦν. hoc eſt *bouem ſibi ad prandium appoſuit.* in quo mirus eſt planè vocis διαρεισασθαι vſus.] Sequitur de Milone, ταῦρον καταφαγεῖν κατακλιθέντα πρὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διός. Melius antiquæ manus codices κατακλιθέντα. id eſt, *accumbentem menſæ in conſpectu Iouis.* Dorieus in ſequente epigrammate, Πρόσθεν Πισαίου Ζηνὸς θοινηπολίου. Placebat eruditis Aſtydamantem Mileſium triſolympionicam de quo ſtatim auctor, eum eſſe nobilem pugilem, qui in Theocriti ſcholiis nominatur Aſtyanax Mileſius. Fieri poteſt, vt ſit ita: nihil tamen afferri video cur id credamus. Ne imponat rudioribus praua interpūctio, quæ fraudi fuit interpretibus: continuāda enim hoc modo ſentētia, Ἀστυδάμας δὲ ὁ Μιλήσιος τρὶς Ὀλύμπια νικήσας κατὰ τὸ ἑξῆς παγκράτιον, κλπ. id eſt, *Aſtyd. Mil. qui ter Olympia vicit continuis vicibus in certamine Pancratij.* Iſte igitur Aſtydamas inquit auctor, iuſſus à Perſa edere aliquod ſpecimen ſui illius decantati roboris, φακὸν τῆς κλίνης περίχαλκον ὄντα κλάσας ἐξέτεινε μαλάξας. Turbauit interpretes vox φακός. Dalecampius *vinculum*, neſcio quid ſecutus, vertit. Quod Plinius ait libr. 18. capite 12. *lenti ſuam eſſe figuram. vnde vario vſu tranſlatum eſt in lenticulas nomen*, rectè intellectum, planum nobis faciet hunc locum. Vult autem Plinius, *lenticulas* appellari. varij vſus vaſcula preſſulæ rotunditatis, quæ eſt ſua lenti figura. Hoc verum eſt non minus in Græca quàm in Latina lingua, nam φακὸν Græci vocant, non *lentem* ſolùm, ſed quicquid eſt φακωτὸν, & formam lenticularem habet. In medicorum libris: φακὸς eſt πυριατήριον κεράμεον. vaſculum fictile quod cineribus calidis refertum, aut alia re, teneri inter manus ſolebat,

vitandi

vitandi frigoris cauſſa: interdum etiam aliis partibus imponi. Iuſtinus Martyr φακὸν vocat lenticulam ſiue vrnam lenticulari forma ex ære factam, in qua ſibyllæ Cumanæ reliquias ſibi oſtēſas narrat. Verba ſunt, illius in oratione priore ad Græcos, ἡμῖν ὑπεδείξαντο καὶ φακόν τινα ἐν χαλκῷ κατεσκευασμένον ἐν ᾧ τὰ λείψανα αὐτῆς σώζεσθαι ἔλεγον. Athenæus φακὸν hic appellat ornamenti lectorum genus, lenti ſimile. Vt in ſceptris torno factis, ſunt bullæ & nodi, & quæ vocant Græci κονδυλώματα, κομβώματα & κονδύλους: ſic in lectorum pedibus ac columnis ſunt φακοὶ lenticulæ: quas veteres laminis æreis vel argenteis tegebant, propterea ait auctor hunc φακὸν fuiſſe περιχαλκον, ære circumtectum. ſed laminas non admodum tenueis fuiſſe opus eſt: quando miraculi inſtar habitum, quod athleta hic manibus ſuis potuerit frangere primùm eam lenticulam deinde æs extendere de ridigo flexile & molle reddens. id enim eſt ἐξέτεινε μαλάξας. Euſtathius deſcripto hoc loco, addit, Καὶ σημειωτέον ἐνταῦθα τὴν τε ἐν χερσὶ βελτιότητα τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ὅτι ὁμώνυμον καὶ ὁ φακὸς, οὐ δῆπου ὁ ἰατρείῳ ἐπιλεγόμενος. neque plura ille de hac voce. Lectorum lenticulis ſimillima erant quæ vocat Hieronymus, *mala* cap. 25. Prouerbiorum. vbi tamen Hebraica veritas aliter habet: ſed hæc alibi. Scribe, μόνον καταφαγεῖν φασί. poſtrema vox excidit ob ſimilitudinē ſoni cum fine dictionis antecedentis. A ſingulis perſonis ad genera tranſit Athenæus, & omnes generatim athletas plurimum eſitaſſe aliquot veterum teſtimoniis demonſtrat. Recitantur primo loco verſus Euripidis planè in eam ſententiam inſignes: quos neque Galenus prætermiſit, neque vllus alius eorum qui athletas exagitarunt, Ait, διὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ πρώτῳ Αὐτολύκῳ λέγει. Satyricum fuit hoc drama. Docuit nos Iulius Pollux libro 10 capite 46. Εὐριπίδης ἐν Αὐτολύκῳ σατυρικῷ εἰπόντος, χοίνικας γὰρ ἐπποιεῖ φλοιοὺς ἡνίας πλεκτάς. Euripideæ ῥήσεως verſus ſextus ita editur in libris noſtris, Κτήσαιτ᾽ ἂν ὄλβον εἰς ὑπερβολὴν πατρός. neque variat ſcripta lectio. Placet tamen nimis quod eſt apud Galenum, εἰς ὑπεκτροφὴν πάτρας. *ad alendam neceſſario tempore patriam.* probo vice verſa quod præferunt noſtri mox, ἔθη γὰρ οὐκ ἐθισθέντες καλὰ σκληρῶς διαλλάσσουσι εἰς τ᾽ ἀμήχανα quod interpretor, *rebus dubiis ægrè poſſunt ſibi conſulere*: at Galeni codices, μεταλλάσσουσιν [malè pro διαλλάσσουσι.] εἰς ἀμήχανον. μ. ὅταν δ᾽ ἀπαντήσῃ γῆρας πικρὸν, τρίβωνες ἐκβαλόντες οἴχονται κρόκας. Diogenes Laertius in Solone, de hoc ipſo hominum genere loquens, γέροντές τε γενόμενοι κατὰ τὸν Εὐριπίδην, τρίβωνες ἐκλιπόντες οἴχονται κρόκας. Eſt autem venuſtiſſima tranſlatio. Veſtimenta habendo amittunt κρόκας, & contrahunt ſordes. Eupolis in Tribunis militum, de veſte veteri, ὅτ᾽ ἦν μὲν ἔτι νεώτερος κρόκης πέντε στατῆρας εἷλκε [vel potius εἷλκε] νυνὶ δὲ τὸν διακενὼ δ᾽ ῥύπου γε δύο ταλάντω ῥᾳδίως. Perſius in eadem ſententia, contrarium dixit Euripidi, —*mihi trama figuræ ſit reliqua: aſt illi tremat omento popa venter.* videntur contraria κρόκας ἐκβαλεῖν, *&* *tramam ſolam habere reliquam.* ambo tamen de obſoleta veſte dicuntur. Scribe deinde, Ἐμεμψάμην δὲ καὶ τὸν Ἑλλήνων νόμον, οἳ τῶνδ᾽ ἕκατι συλλ. Ex eo quod ait, Græcorum panegyres τιμᾶν ἀχρείους ἡδονὰς δαιτὸς χάριν. non malè colligas, ſacrorum ludorum agoniſtas parta victoria ſolitos conuiuio excipere omnes ſpectatores, qui vndique conueniſſent. & de multis hieronicis clarū hoc ex hiſtoria. Fuit diu ſuſpectus grauioris mendę poſterior verſus diſtichi huius in ſequente Xenophanis elegia,

Καί κε προεδρίην φανερὴν ἐν ἀγῶσιν ἄροιτο.
Καί κεν σιτείη δημοσίων κτεάνων.

ſed non videtur quicquam mutādum: niſi vt σιτοίη ſcribatur pro σιτείη. eleganter dixit σιτεῖν δημοσίων κτεάνων. pro ἀπὸ τοῦ δημοσίου. intelligit enim τὴν ἐν τῷ πρυτανείῳ σίτησιν. Priorem verſum illuſtrāt quę de iure προεδρίας obſeruamus ad Theophraſti Characteres, capite Περὶ ἀρεσκείας. Hæc ſcripſeram cùm venit in mentem ſententia doctiſſimi viri, qui ſcribendum ita iudicat, mutata diſtinctione Καί κε τί οἱ εἴη δημοσίων κτεάνων. Ἐκ πόλεως. Turnebus, σῖτ᾽ εἴη. Quod ſubiicit Athenæus elegis Xenophanis, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν ἐπαγωνίζεται διαβάλλων, ὡς ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελὲς τὸ τῆς ἀθλήσεως εἶδος. ſine dubio non planè ceperunt interpretes: verbum enim ἐπαγωνίζεται non expreſſerunt. Sed deſino mirari. Locus enim deprauatus eſt: ſententia mutilata: oratio hiulca neque ἐπιλαμβάνουσα. Scribo, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ὁ Ξενοφάνης κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ποίησιν τῇ σοφίᾳ (vel etiam, τῇ αὐτοῦ σοφίᾳ) ἐπαγωνίζεται, διαβάλλων ὡς ἄχ. id eſt, *multa alia in poematis ſuis dicit Xenophanes ad defenſionem ſapientiæ, vituperans artem athleticam.* πολλὰ ἄλλα ἐπαγωνίζεται pro ἐπαγωνιζόμενος φησι. familiare magnis ſcriptoribus. Quare hoc dicat noſter clarum ex præcedentis elegiæ verbis, vbi infit poeta,

Οὐκ ὢν ἄξιος ὥσπερ ἐγώ. ῥώμης γὰρ ἀμείνων
Ἀνδρῶν ἠδ᾽ ἵππων ἡμετέρη σοφίη.

& ſimilia his alia. Scribe ſtatim, Καὶ ὁ Ἀχαιὸς δὲ ὁ Ἐρετριεὺς: non autem, Ἀχιλλεὺς ὁ Ἐρετριεὺς, vt editum, exaratumque eſt in omnibus. Sępe in his libris citatum videas Achæum hunc Eretrienſem: Achillæum nuſquam vnquam. Paulò poſt, Ἀχαιὸς δ᾽ ἐν Ἄθλοις. Verte hīc, Ἡράκλειτος δ᾽ ἐν τῷ Ξενίζοντι, Ἑλένην φησί τινα γυναῖκα πλεῖστα βεβρωκέναι. *Heraclitus in Hoſpite ait, mulierem quandam nomine Helenam omnium plurimum ediſſe.* ita diſtinguit Epitoma. alij ſic, ἐν τῷ ξενίζοντι Ἑλένην, *in fabula cuius index, Hoſpes Helenæ.* corrupta ſententia punctorum collocatione praua. Nam verum eſt, illi eſtrici mulieri, nomen fuiſſe Helenæ, Ptolemæus Hephæſtionis F. Hiſtoria noua: in recenſione plurium Helenarum, quæ nomen alia aliis artibus, clarum ſibi pepererunt, καὶ ἡ τρεῖς ἰχθῦς ἐσθίουσα καθ᾽ ἡμέραν, Ἑλένη ἐκαλεῖτο. Ἡράκλειτος porrò libri omnes antiqui, non Ἡράκλειδης.

CAPVT III.

Poſidippi epigramma de Phyromacho exponitur & emendatur: ῥωγὰς καπετός. expenduntur Athenæi & Pollucis verba de Hermodoro tubicine. αἰγεαά. περίοδον νικᾶν. Perihodici agones. *Neſtor Θεατρικῶν ſcriptor. item alius Neſtor poeta. σαλπίζειν τὸ πομπικόν. Aeliani & Pollucis codices non ſemel corriguntur.*

IN antiqui æui guloſis, & Phyromachus quidam nomẽ ſuum profitetur: εἰς ὃν, Athenæus inquit, καὶ τόδε Ποσείδιππος ἐπέγραψε. vulgò τάδε. MSS. τόδε. id eſt, *in quem* mortuum *Poſidippus hoc epigramma fecit.* Id epigramma corruptiſſimum hodie extat in Athenæi codicibus. Sic enim editur.

> Φυλόμαχον τὸν πάντα φαγεῖν βορὸν, οἷα κορώνην
> Παννυχικὴν, αὕτη ῥωγὰς ἔχει καπετὸς,
> Χλαίνης ἐν τεύχει Πελλωνίδος. ἀλλά συ τούτου
> † Καὶ χρεῖα εἰς τύμβον Ἀττικὲ καὶ στεφάνους
> Εἰπόντες οἱ προχύων συνεκώμασεν. ἦλθε δ' ἀμαυρὰ
> Βλέψας ἐκ πελίων νωδὸς ἐπισκυνίων.
> † Ὅτρεχ' διαφθείρας μονολήκυθος. ἐκ γὰρ ἀγώνων
> Τῶν τότε Λιναικῶν ἦλθ' ὑπὸ Καλλιόπην.

Quantum ex iſtis impuriſſimarum harpyarum reliquiis coniectura licet aſſequi, Phylomachus hic gurges atque helluo, pugil athleta fuit, qui & vixiſſe dicitur miſerrimè in ſumma paupertate: & mortem obiiſſe triſtiſſimo caſu, cum è certamine quodam reuerſus eſſet otocatacta, & pugnis probè contuſus. In primo verſu Φυρόμαχον verius cenſemus, quam Φυλόμαχον, fidem habentes antiquiſſimis libris, & Breuiatori, qui valere iuſſis Poſidippi verſibus iam tum corruptis, hoc ſolùm in Excerpta ſua retulit, Ποσείδιππος δὲ Φυρόμαχον πάντα φαγεῖν βορόν φησι. Sic igitur & in Athenæi verbis paulò ante corrigendum. Appellat poeta ῥωγάδα καπετὸν ſcrobem malè cauatum & aptum, & parum altè: in quem proiectus videri poterat hic ganeo potius quàm honeſtè conditus ac ſepultus. Nam per contemptum iſta dicuntur. Tertiò verſu pro ἐν τεύχει, quæ vox nihil ſignificat, ἐν τρύχει emendauimus. & hoc fide membranarum. τρύχος eſt fruſtum veſtis laceræ, ῥάκος. Solebant olim mortui efferri in quàm honeſtiſſima veſte. Iuuenalis: *Pars magna Italiæ eſt, ſi verum admittimus, in qua Nemo togam ſumit niſi mortuus.* non ſolis Italis de quibus ſatyricus loquitur, ſed vulgò etiam Græcis Latiniſque moris fuit, vt comptiores efferrentur quàm vixiſſent. erant enim καλῶν ἐνταφίων ſtudioſiſſimi. ideo Poſidippus vt extremam paupertatem Phyromachi indicaret elatum ait, ἐν τρύχει χλαίνης Πελληνίδος, fruſto Pellenicæ chlænæ tectum leuiter, & ſolùm dicis cauſſa. Proxima verba ſic contorta, vt mẽtem eorum capere nequeamus. Etiam quintus eſt corruptus: ſed videtur hoc dicere: cum veſpillones hunc efferrent, non abiiſſe comitatiorem quàm cane vno, qui ſolitus illi præire. Deinde ait veniſſe in Orcum Phyromachum oculis ſuggillatis, liuentibus ſuperciliis, edentulum. Penultimo verſu lego, ὦτα διαφθείρας, μονολήκυθος. *fractis auribus, nullam aliam ſuppellectilem ſecum vehentem quam ampullam.* Non auſim ſpondere veram hanc coniecturam eſſe: ineptam quidem non putamus. Poſtrema ita emendamus, ἐκ γὰρ ἀγώνων Τῶν τότε Ληναικῶν ἦλθ' ὑπὸ θεῖν καπετόν. nihil ante dictis conuenientius poterat excogitari. Quod ita coopertus plagis ad plures ſe penetrarit Phyromachus, cauſſam affert his verbis: quia è Lenaicis ludis rectà in foueam deſcenderit. Subiungitur huic epuloni accuratior narratio de Herodoro Megarenſe tubicine. Dicitur hic ſtaturam habuiſſe cubitorum trium ſemis: ita noſter ex Amaranto: alij dicunt quatuor ipſorum cubitorum. in his Pollux lib. 4. cap. 11. Sic & in cæteris multum diſcrepant Amarantus & Iulius Pollux. Verbi gratia; ait Amarantus comediſſe Herodorum κρεῶν λίτρας εἴκοσι. *carnium libras vicenas.* ille duodecim minas: ὀκτὼ δὲ μνᾶς κρεῶν. Amarantus. πίνειν δὲ χόας δύο. *bibiſſe congios vini binos.* Apud Pollucem ita ſcriptum, οἴνου δὲ ἐπίπινε χόας. corrige, δύο ἔπινε χοας. Amarantus, κοιμᾶσθαι δὲ εἴθιστο ἔχων ἐπὶ λεοντῆς μόνης. & hoc Iulius aliter. Solitum nempe pro culcita pellem vrſi habere: pro veſte ſtragula qua tegeretur pellem leonis. ὑπέστρωτο δὲ ἄρκτου δορᾷ, καὶ λεοντῆν ἐπεβέβλητο. Quod addit Amarantus, Demetrio Argos obſidente, cum ad trahendam helepolin machinam robur militibus deeſſet, per Hermodorum duabus ſimul tubis canẽtem, rediiſſe illis virtutem in præcordia: de eo notanda Pollucis verba: Machinæ, inquit, contumaces erant, & moueri recuſabant: ibi tum Herodorus δύο αἰγεαὰ λαβὼν, στρὸν ἐνέπνευσε τοῖς ὀργάνοις τοῖσδε. hoc eſt, *duo caprina* cornua *arripit atque eas ſuper illis machinis inflat.* αἰγεαὰ appellat τὰ αἰγεῖα κέρατα. & fortaſſe αἰγεῖα ſcripſerat. Pergit Athen. ἐνίκησε δὲ τὴν περίοδον δεκάκις. Dalec. *Decies in canendi certamine fuit alijs ſuperior.* Hoc quid ſit. Nam vnde illud de canendi certamine? verte, *vicit perihodum decies.* Feſtus: *In gymnicis certaminibus perihodon viciſſe dicitur, qui Pythia, Iſthmia Nemea, Olympia vicit: à circuitu eorum ſpectaculorum.* Eſt igitur περίοδον νικᾶν, orbem implere ludorum ſacrorum: qui in Græcia erant quatuor. Notiſſimus verſus eſt: Τέσσαρές εἰσιν ἀγῶνες ἀν' Ἑλλάδα, τέσσαρες ἱροί. hinc etiam periodici agones dicti, iidem qui & ſacri. Ita accipe Plutarchi verba de Theagene Phaſio, οὐ μόνον τὴν περίοδον νενικηκὼς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας. id eſt, *cùm non ſolum è ſacris ludis omnibus victoriam reportaſſet, verùm ex multis quoque aliis.* Similiter Arrianus in Diſſertationibus Epicteti libr. 3. cap. 24. καὶ λοιπόν; ὡς καλὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νενικημένος τὴν περίοδον. ὅμοιος τοῖς ἀποφυγοῦσιν ὄρτυξι. quibus in locis etiam eruditiſſimi viri lapſi grauiter: quod non veniret illis tum in mentem ludos ſacros etiam *periodicos* & *periodum* eſſe dictos: cuius rei Pindaricus ſcholiaſtes non ſemel nos admonet. Cæterum

Polluci

Polluci cum Athenæo ne hic quidem conuenit in numero: ſic enim ille, ἑπτακαίδεκα δὲ πλειάδας ἀνεῖλε τῶν στεφανιτῶν ἀγώνων. Quod autem in illis ludis etiam præconio & contentione vocis certaretur, ſatis ad Suetonium probauimus. Vide Pollucem libro quarto capite duodecimo. Neſtorem ex cuius Θεατρικῶν libris proximè dicta de Hermodoro ſumpta dicuntur, non memini reperire alibi citatum. Non diſſimili argumento libros duos Suetonius ediderat: quos inſcribit Suidas, Περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις θεωρικῶν καὶ ἀγώνων. *De ſpectaculis & ludis Romanorum.* Alium cenſeo fuiſſe Neſtorem Larandenſem, poetam, cuius Suidas meminit. De eo Menander rhetor eruditiſſimus, capite περὶ λαλιᾶς. Δεῖ δὲ ζητεῖν καὶ τὰς μεταμορφώσεις καὶ ὀρνέων καὶ δένδρων. γέγραπται δὲ καὶ Νέστορι ποιητῇ, ἐν στιχοῖς: μεταμόρφωσις φυτῶν καὶ ὀρνέων. vixit principe Seuero. Poſt tã multa de Herodoro tubicine, mentionem iniicit de Aglaide muliere tuba canere docta, cuius etiam Ælianus meminit: Καὶ γυνὴ δὲ ἐσάλπισεν Ἀγλαῒς ἡ Μεγακλέους ἐν τῇ πρώτῃ ἀχθείσῃ μεγάλῃ πομπῇ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν πομπικὸν περιθέτην ἔχουσα, καὶ λόφον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Lege & interpunge, ἐσάλπισεν, &c. τὸ πομπικὸν, περιθέτην ἔχουσα. id eſt, *tuba cecinit pompæ conuenienter perſonam habens.* σαλπίζειν τὸ πομπικὸν: vt τὸ πολεμικὸν, τὸ ἀνακλητικὸν, & ſimilia. vocem περιθέτην explicat Iulius Pollux. Lego mox, λέγει δὲ περὶ αὐτοῦ Σωσίθεος ὁ τραγῳδοποιὸς ἐν δράματι Δάφνιδι ἢ Λιτυέρσᾳ. cauſſam expoſuimus dudum in lectionibus Theocriticis capite duodecimo: vbi multa de hoc Lityerſa. Placet edita lectio in iſtis verſibus Phœnicidę comici, de lurcone Chęrippo. Iſte ait, ἐσθίει Μέγχεις γ' ἐὰν διδῷ τις, ἢ λάβῃ διαρραγείς. Τοιοῦτ' ἔχει ταμεῖον ὥσπερ οἰκίαι. Ingenioſè quidam in priore verſu, ἢ λακῇ διαρραγείς. vt in Euangelio de proditione Iuda, ἐλάκησε μέσος. ſed λάβῃ verùm arbitror. omnino autem in altero verſu, ὥσπερ οἰκίαι. qualem penuariam cellam ſingulæ domus habere ſolent. non vt emendarunt, ὡς περ' οἰκίας. Non prætermittendum eſt Cambletem Lydorum regem inter phagones hic nominatim, apud Ælianum Ποικίλης libro primo, capite vigeſimoſeptimo dici Κάμβητα vitio librorum. itemque Θῦον τὸν Παφλαγόνα, qui hic melius & libro quarto Θῦς. malè etiam Καλαμόδρυν Æliani codices indigetant, qui rectè in noſtris eſt Καλαμόδρυς. ibidem Χαρίδας nuncupatur is, qui in Athenæo Χαρίλας. de quo ſuum cuique permitto iudicium.

CAPVT IV.

Timocreontis reſponſum ad Perſam. Eryſichthon dictus Aethon. *Hellanici* Deucalionea. *Alcmanis loci quidam reſtituti inſigniter.* πέδα *pro* μετὰ. τετυγμένα διατίθεσθαι κοινὰ τοῖς φίλοις. δειλινόν. ἔωντρεπτίχη. Lamia *fabula Cratetis.* καπανικώτερα. *Ægyptij* ἀρτοφάγ*[illegible]ulta corriguntur & illuſtrantur.*

Versabatur in aula regis Perſarum Timocreon Rhodius, non obſcuri nominis vir cum propter facultatem poeticam, tum etiam ob robur athleticum & gulam profundam. Hunc cum Rex animaduertiſſet ingentem copiam ciborum in ventrem condere. *Dic ſodes*, ait, *hiſce tam multis cibis, quid facturus es?* cui Timocreon, *Ego verò Perſas concidam innumeros.* Idem poſtridie multis victis qui ſingulari certamine cum ipſo pugnauerant, geſticulari cepit: miratus Rex cur Timocreon aerem pugnis verberaret, cauſſam percontatur. Ille reſpondens ſicut narrat noſter, ἀπολείπεσθαι ἔφη, τοσαύτας εἰ προσίοι τις πληγάς. interpunctiones minus rectè collocatæ in iſtis verbis, viris doctis oculorum vſum ademerunt: nihil enim hic videre qui verterunt, *animo ſe defectum iri dixit ſi plagas aliquis tot infligeret.* Diſtingue, ἀπολείπεσθαι ἔφη τοσαύτας, εἰ προσίοι τις, πληγάς. *reſpondit ſibi* poſt adeò multos victos, *ſupereſſe tot plagas, ſi quis accedat* ſecum certaturus, *inferendas.* Ingenioſum Timocreontis hoc commentum fuit: qui vt probaret Perſæ, ſupereſſe adhuc ſibi integras vires, poſtquam multos qui ſecum in arenam deſcenderant ſuperaſſet, χειρονομεῖν & geſtus agere manibus pedibuſque inſtituit. Significabat hoc pacto, paratum ſe plagis contundere omnes qui ſecum vellent congredi, & plagiparidarum cognomen quærere. Pergit auctor & refert ex Hellanico Eryſichthonem Myrmidonis F. cuius nota ex Callimacho & Ouidio βουλιμία, quia cibis expleri non poterat Αἴθωνα dictum eſſe, Euſtathius. ἐρρέθη δὲ ἰδίως Αἴθων καὶ Ἐρυσίχθων ὁ Μυρμιδόνος. διὰ τὸ εἶναι φασὶ βορρᾶς ἄπληστος. παρὰ τὸ αἴθειν ὅ ἐστι καταναλίσκειν. ὅθεν καὶ τις ἕτερος πολυφάγος Κεραυνὸς ἐκαλεῖτο. ἐπεί κατά τινα ποιητὴν ἀθρόως ἐποίει τὰς τραπέζας, καταστρέπτων αὐτὰς τῇ γνάθῳ. quod ait Euſtath. de cognomine fulminis, ex ſequentibus ſumtum eſt. Rectè autem ſcribi ἐν πρώτῳ Δευκαλιωνείας, non vt prius fuit editum, en teſtem idoneum: Clemens Alexandrinus libro 6. Pædagogi, Διευχίδας ὁ Μεγαρικὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς Ἑλλανικοῦ Δευκαλιωνείας μετέλαβε. Sequentia verba de Cerere Himalide, explicabimus, σὺν θεῷ, libro 14. At proxima his, καθάπερ ἐν Δελφοῖς Ἑρμόχου, non agnoſcit Breuiator. Putauit nempe corruptam vocem Ἑρμόχου: quod & mihi videtur ad antecedentia & conſequentia attendenti. Quid ſi Σπερμόχου eſſet certè cõuenientius Ait de Alcmane, καὶ Ἀλκμὰν δὲ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἀδηφάγον εἶναι παραδίδωσι. Ælianus, ὁμολογεῖ δὲ καὶ Ἀλκμὰν ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν πολυβορώτατον γεγονέναι. Ipſum Alcmanis de ſua voracitate teſtimonium recitat noſter: cuius ſunt prima verba, Καί ποκά τοι δώσω τρίποδος κύτος ᾧ κε Νηλέα τρέφῃς. ἀλλ' ἔτι νῦν γ' ἄπυρος. quid ſibi velit poeta nõ aſſequor: & puto locum non eſſe ſanum. Fortaſſe ᾧ καὶ Πηλείδην Ἀτρείδης. Dabo tibi tripodem ſicut olim Agamemnon Achilli, quando in gratiam cum eo rediit. Alludit ad Homeri locum de

muneribus quibus Achillem ſibi voluit conciliare Agamemnon. Iuuat quod ait, eſſe eum tripodem de quo loquitur ignis expertem. Nam & Agamemnonei erant ἄπυροι. Homerus vocat ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας. Subiicit Alcman, τάχα δὲ πλέος ἔτνεος, οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμὰν ἠράσθη † χαίρων παῖδα τὰς τροπάς. Egregia hic noſtra (abſit verbo inuidia) emendatio. Nam *Chaerus Alcmanis puer delicatus*, meræ nugæ. Scribendum, οἷον ὁ παμφάγος Ἀλκμὰν ἠράσθη χλιερὸν πέδα τὰς τροπάς. id eſt, *qualem pultem amat vorax Alcman bene calidam, poſt ſolſtitium hibernum.* ſiue, tempore hiemis. Non omnium eduliorum eadem ſemper eſt gratia. Teſtantur hæc verba, ſolitum Alcmanem hiberno tempore pulte calida ſe oblectare. πέδα Doricum eſt pro μετὰ pridem à nobis reſtitutum in multis diuerſorum auctorum locis. Quemadmodum autem multi cibi ſe fuiſſe ingenuè fatetur Alcman ſuperioribus verbis: ſic cupediarum & λιχνείας inuidiam deprecatur cum addit ſtatim: οὔ τι γὰρ οὐ τετυγμένον ἔσθει. ἀλλὰ τὰ κοινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεῖ. Ita quidem leguntur iſta in omnibus exemplaribus: ſed nullo planè ſenſu. is enim quem docti eliciunt & abſurdus eſt, & ridiculus. Affirmamus in eam quam diximus ſententiam locum emendandum: οὔ τι γὰρ οὗτος τετυγμένον ἔσθει. ἀλλὰ τὰ κοινὰ γὰρ ὥσπερ ὁ δᾶμος ζατεύει. Dixerat Alcmanem plurimum pulte delectari: quod erat vile & tenuiorum edulium: nunc ait, *Nihil enim Alcman elaboratum diligentius comedit: ſed vulgares cibos, vt plebs, quærit.* Quid hac emendatione ſimilius vero? τετυγμένα Græci appellant, quæ ſunt arte elaborata & multa induſtria. omnino autem κοινὰ ſcribendum non καινά. pultem vocat κοινὰν & plebeiam. ſic Lycophron vnica voce elegantiſſimè θέρμον vocauit δημόκοινον. de quo libro cap. 14. Alter locus Alcmanis de ipſius polyphagia, ſoricina nænia confeſſior eſt: ita enim ſcribitur, ὥρας δ' ἔσηκε τρεῖς θέρος, καὶ χειμῶν' ὀπώραν τρίταν καὶ τέτρατον τὸ κρόνας. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθει ἐν δάδαν οὐκ ἔτι. Tentemus an ex ruderibus hiſce aliqua ſententia poſſit ædificari. Lego, ὥρας δ' ἔδη κε τρεῖς, θέρος καὶ χειμῶν' ὀπώραν τε τρίταν. καὶ τέτρατον τὸ γ' ἦαρ. ἀλλ' εἰ μὲν ἔσθεις ἐνθάδ', ἐν γ' Ἄδα οὐκ ἔδῃ. per continuas *anni tres tempeſtates edere potes, æſtatem, hyemem, & tertiam autumnum: quartam quoque ver* nempe. *Sed ſi hic ita edis, at in Orco non edes.* Cteſiæ helluonis etiam Ælianus ex Anaxila facit mentionem. Anaxilæ verſiculos de phagone Damippo, cui, *Cerauno* cognomen, ſic ſcribo:

ὁρῶ γὰρ ἐκ παλαίστρας τὸν φίλον
Προσιόντα μοι Δάμιππον. εἰ τοῦτον λέγεις
Τὸν πέτρινον; τὸν οἱ φίλοι καλοῦσί σε
Νυνὶ δι' ἀνδρείαν Κεραυνόν. εἰκότως.
Ἀβάτους ποιεῖ γὰρ τὰς τραπέζας οἴομαι
Αὐτὸς, καταστράπτει γ' αὐτῇ τῇ γνάθῳ.

vel vt apud Euſtathium αὐτὰς *menſis*. In primo verſu è *Pancratiaſta* Theophili, operarum peccatum emenda, & ſcribe, λάγ' ἀλλοφύγχον. In vltimo pro Ἀπόλλωνος καὶ Σαβάζιε: quarum vocum altera manifeſtò corrupta, ſcribi poteſt, Ἄπολλον, Διόνυσε καὶ Σαβάζιε. ſed quærendum aliud moneo, quod propius veritatē accedat. Vox ἀκοήτου ad ſuperiorem verſum pertinet. Aliquanto poſt ſcribe, ὡς οὐδὲ δ' ἀπτῶν, ὡς λεγκὸν, ἐμπίπλα. ita rectè Dalecamp. In altero verſuum è *Cercopibus* Eubuli, — καὶ κόπτει γ' ἰχθὺς ἐπὶ ταῖς θύραις ἱκανός. malim, κωμῶν ἰχθ. & omnino id rectū eſt, extat vox eadem in ſequente teſtimonio eiuſdem poetæ ex *Myſis*, in tertio, πλήρη βροτῶν, ſuſpicione mendæ non caret. poteſt tamen ferri, exponique homini pleno & probè farto. pro πλήρη βροτοῦ. In vltimo ſcribe, παχὺ λαγῶς ἐς ἰδεῖν. In proximæ eclogæ iſto verſu, ὅλως τραχήλους καὶ κωπαίας πλησίον. habet Huraldinus, ὅλης. idque perplaceret, vt iungeretur cum ſuperiore verſu hoc modo: —ἄριστον ἰδεῖν δι' ἡμέρας ὅλης. ſed ea ſcriptura admiſſa, de voce τραχήλους quærendum ſupereſt. Mneſimachi verba è *Buſiride*, —εἰμὶ γὰρ Βοιώτιος, ὀλίγα μὲν ἄλλων, ταῦτα πολλὰ δ' ἐσθίων, ſonant hoc: *Ego ſum Bœotius: qui de aliis quidem pauca comedam: hæc verò multa.* videtur dicere, Bœotos panis & carnium fuiſſe voraces. cætera quæ delicatuli expetunt, non multum curaſſe. Huraldinus MSS. vna voce auctior: ὀλίγα μὲν ἄλλων δήπεια ταῦτα πολλὰ δ' ἐσθ. ſed non video qui ſententiam aliquam ex hac ſcriptura eliciam: quam & metri lex aſpernatur. Mox lege verſum Alexidis, ὡς ἀνίκητοι νῦν εἶναι βοᾶν καὶ πονεῖν μόνον. cum eruditiſſimo Sylburgio. Pempeli reſponſum de Bœotis, cum fuiſſet interrogatus quid ipſi viderentur eſſe Thebani? ſalebroſum eſt. licèt cum editis ſcripti omnes conſentiant. Scribit Polybius & refert Athen. ὡς Βοιωτοὶ μεγάλην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ Λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας, διέθεντο καὶ κοινώνια τοῖς φίλοις. appellat κοινώνια, conuentus ea fini ſolitos agi, vt amici vnà eſſent. & διατίθεσθαι κοινώνια τοῖς φίλοις, eſt reditus in eam rem aſſignare, & locum prouidere. Addit Polybius, πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις τὸ πλεῖον μέρος τῆς οὐσίας· ὥστε πολλοὺς εἶναι Βοιωτῶν οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. Verbum ἀπεμέριζον *diuidebant*, interpretor de vltimis voluntatibus: quaſi ſcriptum eſſet ἀπέλειπον. Et nota ſis ſtultitiam horum hominum immanem: qui non ſolùm dum viuerent ſoliti bona ſua in conuiuia illa prodigere: ſed & morientes pecuniam amicis relinquerent perdendam ἐν τοῖς κοινωνείοις: quæ heſtiatoria quædam erant. Hæc fuêre Græcorum ingenia, cuius rei clara teſtimonia in teſtamentis veterum philoſophorum quæ recitat Laërtius Diogenes. Quare aliter Polybij verba non debuerant accipi. Δείλινον (videlicet βρῶμα) eſt cibus pomeridianus, ſiue merēda: nā veteres interpretātur, τὸ μεταξὺ δείπνου καὶ ἀρίστου. Ita vocabant Thebani κοινωνικοὺς ſuas ill[illegible]ulas: vel propter diei tēpus, quo ſoliti conue[illegible]re ex ſodalitij inſtituto: vel minuendæ rei inuidiæ, quaſi eſſet aliquid leuius

leuius

leuius ἀκλινὸν quàm vel prandium, vel cœna. Sic hodie ſolent frugiperdæ homines extraordinarias epulas ſuas appellare merendas: quæ tamen cœnæ ſunt quantumuis dapſiles & lautæ. Cùm autem morituriẽtes Thebani tanto ſtudio ornandorum cænoneorum ducerentur: non mirum eſt, eueniſſe quod ſcribit Polybius: vt multi merendas haberent ſibi ab amicis legatas, plures numero in ſingulos menſes, quàm dies eſſent in menſe. Simile ex parte quod narrat Strabo de Tarentinis: plures illis fuiſſe in anno feſtos dies, quàm eſſent ipſius anni dies. Deinceps probaturus auctor omnes in vniuerſum Theſſalos plurimum comediſſe, ait, Κράτης φησὶν ἐν Λαμίᾳ, ἔπει τελπήχη Θετταλικῶς τέμνημένα. Lego, ἔπη τελπήχη, vt, *ſeſquipedalia verba.* non videtur hinc poſſe colligi quod voluit probare Athenæus: ſed ſcire licet Cratetem cùm ita loqueretur, alluſiſſe ad fruſta carniũ, quæ incidi ſolita à Theſſalis. ideo addit Athenæus, vice fungens interpretis, τῶν δὲ εἶπεν, ὡς τῶν Θετταλῶν μεγάλα κρέα τεμνόντων. alioqui poterat dici ſcripſiſſe poetam Κρέα τελπήχη. ſed verùm eſt quod dixi. *Lamiæ* Cratetis meminit Pollux libro 9. vbi ex hac fabula verſum affert, vt doceat ἡμίεκτον & octo obolos tantidem valuiſſe. Eum verſiculum ita concipe: ἡμίεκτον ἐστὶ χρυσοῦ. μανθάνεις; ὀκτὼ ὀβολοί. Theſſali propria ſuæ dialecti voce καπανικὰ κρέα vocabant magna, & quæ plauſtrum poſſint onerare ſingula. Auctor Athenæus his verbis. Ταῦτα δὲ καπανικὰ εἴρηκεν Ἀριστοφάνης ἐν Ταγηνισταῖς. Τί πρὸς τὰ Λυδῶν δεῖπνα καὶ τὰ Θετταλῶν; Καὶ Θετταλικῶν μὲν πολὺ τὰ δὲ καπανικώτερα: οἷον ἁμαξιαῖα. Θετταλοὶ γὰρ τὰς ἀπήνας καπάνας ἔλεγον. Non ſunt comici, ſed Athenæi illa: οἷον ἁμαξιαῖα: quæ & diſtincta & verſa ſunt perperam familiare grammaticis verbum, οἷον hoc ſenſu Ariſtophanis verſum reſpiciens Heſych. καπανικώτερα, inquit, ἀπὸ τῆς φάτνης χορτασικώτερα. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ μείζονα. καπάνας γὰρ ἀπήνας λέγουσι. Ægyptij mox non ſimpliciter voraces: ſed panis tantum ſcribuntur fuiſſe *cylleſtim* cum panem vocabant: de quo habes apud Herodotum & ſupra libro tertio, ἀρτοφάγους hic interpretamur, qui multo pane veſcantur, quoniam de polyphagis hic ſermo eſt, alioquin videri potuit Hecatæus Ægyptios appellaſſe artophagos, ad Græcorum differentiam: qui erant vt plurimum mazophagi: ſicut Pœni & quondam Romani pultiphagi. ſed prior interpretatio non ſolùm inſtituto ſermoni conuenientior: verùm etiam ad proximè ſequentia propè neceſſaria. Διὰ ταῦτα καὶ Ἄλεξις ἐν τῷ περὶ αὐταρκείας ἔφη μετρίᾳ τροφῇ κεχρῆσθαι τὸν Βόκχορον. quare διὰ ταῦτα? quia in populo edaci rex ſobrius non aliter notabilis, quàm cocles inter cæcos. Bocchoris ille eſt Ægypti rex de quo Diodorus Siculus libro primo.

CAPVT V.

Oſtendantur & emendantur maculæ multorum locorum ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. *Lycophronis* Satyri. τὰ ἐκ τῶν τρύπα. τὰ Σαμοθρᾴκια. *Dij Potes ventorum promicendi olim crediti. Duo principia generationis terra & aqua. Clementis Alex. locus.* ἐπιρραπίζειν, *verbis obiurgare.*

Ἀλλ' ἔγωγε τοῦ τὰ δέοντ' ἔχειν. non eſt principiũ verſus: ſed de initio quædam prætermiſſa. Ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον. Ita verte & diſtingue. *Quàm ſuaue eſt omne mediocre! ego nunc neque ſupra modum cibo onuſtus abeo, neque inanis: ſed ſuauiter me habens.* farto nimia ciborum copia ventriculo opponit ſtomachum qui λαγαρὸς quidem eſt, at non inanis id vocat ἔχειν ἡδέως ἑαυτοῦ. Timotheus mox καλῶς γ' ἔφη. Puſillus error paulò poſt interpretibus fraudi fuit in hac pulcherrima ſententia: μᾶλλον γὰρ ἡμᾶς τῇ μεθ' ἑαυτῶν συνουσίᾳ προσήκει εὐεργετεῖν, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων οἱ διακονοῦντες τὰ πλεῖστα δαπανῶσι. Scribe, ἢ τῷ πλήθει τῶν παρατιθεμένων, ὧν οἱ διακ. τὰ πλ. δ. εἰσῄεσαν εἰς τὸν ἐπὶ τὸ προητοιμασμένον οἶκον. *in triclinium ingrediebãtur ei rei paratum.* non ſemel expoſuimus vocem οἶκος, μαρτυρεῖ περὶ τούτων Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς γράψας Σατύρους Μενέδημον, ἐν οἷς φησιν ὁ Σ. Scribe, γράψας Σατύρους εἰς Μενέδημον. ἐν οἷς φ. vocat Satyros, drama Satyricum ad irriſum Menedemi compoſitum. Libro ſecundo, Λυκόφρων ὁ Χαλκιδεὺς ἐν σατυρικῷ δράματι, ὃ ἐπὶ καταμωκήσει ἔγραψεν εἰς Μενέδημον. In Lycophronis verſibus quid ſit κατεχω dictum eſt libro primo: & pro δημοχερὴς melius lectum iri δημοκοινός, oſtendimus libro ſecundo. Ἀναστὰς σὺ Ἀρίδικις, σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκ τῶν τρύπα. Iuſſerat Arceſilaus Apellem pro ea quæ inter ipſos fuit familiaritate, vt vinum per colum traiiceret: ille eius miniſterij imperitus conturbauit etiam magis: vertit Arceſilas huius imperitiam in occaſionem ioci: & conuerſus ad Aridicum familiarem alterum, qui inter conuiuas accumbebat menſæ: *tu vero*, ait, *ſurge Aridice.* ſupplendum eſt, & vinum cola. deinde Apellem affatur, & ait, σὺ δὲ ἀπελθὼν τὰ ἐκ τῶν τρύπα. continetur his verbis ſine dubio, vrbani hominis iocus aliquis: ridiculum enim vt videtur miniſterium imperat. Sed locus eſt corruptus etiam in Excerptis: quod ſatis miror: nam ille auctor quæcunque inuenit in ſuis libris mendoſa omnia ferè prætermiſit. Exiſtimamus fuiſſe aliquod prouerbium illi ſimile quod eſt apud Galenum κέγχρον τρυπᾶν, de inani labore & vano conatu. Pro Ἀρίδικις, ſcribo Ἀρίδικε cum Excerptis. οἱ νῦν συναγαγόντες ἐπὶ τὰ δεῖπνα, κ. de ſui temporis philoſophia Athenæus loquitur: & quod addit, καὶ μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς καλῆς Ἀλεξανδρείας, de iis debet intelligi, qui publico ſumptu alebãtur in Muſeo & Claudio Alexandriæ: de quibus ad Suetonium nonnulla. Τὸ γὰρ τίντω ὁ οἶκος ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει. Male digeſta, malè verſa hæc Locus eſt Sophoclis, qui ita habet initio Oedipi tyranni.

πόλις

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει
Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.

Athenæus οἶκος poſuit pro πόλις. hoc enim voluit: ei qui tanta immodeſtia vtatur in conuiuio, triclinium abundare gaudio ſimul & mœrore.

Εὐτελὲς γὰρ δεῖπνον οὐ ποιεῖ παροινίας.

Tranſpoſitione aliquot vocum ſenarium integrum feceris: Δεῖπνον γὰρ εὐτελὲς οὐ ποιεῖ παροινίας.

καὶ ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν χαρίεντα Ξενοφῶντα πολέμου ἐργαστήριον. Locus Xenophontis eſt in Ageſilao: vbi ſcribitur de Epheſo. ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἡγεῖτο πολέμου ἐργαστήριον.

ὥστε πολλάκις αὐτὸν κεκληκὼς Σαμοθρᾴκι' εὔχεται λῆξαι πνέοντα, καὶ γ. Quæ ad hunc locum ſcripſere viri docti, nihil ad Rhombum: Nam ſenſus hic eſt: adeò vt ſæpe qui eum vocauit oret, deſinant flare venti Samothracij, & vt tranquillior tandem fiat tempeſtas. hic enim adoleſcens Telephus, amicis à quibus inuitatur hiems eſt, & procellæ inſtar. ſequentia namque ſic ſcribenda: —καὶ γαληνίσαι ποτέ Χειμὼν ὁ μειρακίσκος ἐστὶ τοῖς φίλοις. cætera vt ſuperflua in ſpongiam digna incumbere. τὰ Σαμοθρᾴκια intellige πνεύματα, Sic vocabant Græci boream, quem ex eius tractus regionibus in ſuam flare videbant. Etiam apud philoſophos θρασκίας vētus non aliunde nomen habet. Sed videntur veteres crediDiſſe, ventorum flatus in poteſtate eſſe Cabirorum, ſiue Potium deorum: qui in Samothracia colebantur. Nam in tempeſtate deprehenſi illis potiſſimum vota faciebant, & ſeruati reddebant, vt ait vetus ſcriptor apud Suidam. Diodorus quoque Siculus libro quarto narrat, Orpheum petiiſſe tranquillitatem maris turbati & agitati à diis Samothracibus. ἐπιγινομένου δὲ μεγάλου χειμῶνος καὶ τῶν ἀριστέων ἀπεγνωκότων τὴν σωτηρίαν, φασὶν Ὀρφέα τῆς τελετῆς μόνον τῶν συμπλεόντων μετεσχηκότα ποιήσασθαι τοῖς Σαμοθρᾳξὶ τὰς ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εὐχάς. εὐθὺ δὲ τοῦ πνεύματος ἐνδόντος, &c. Mox, τοὺς Ἀργοναύτας περιπεσόντας χειμῶνι παντελῶς ἀποκινδυνεῦσαι· τοῦ δ' Ὀρφέως εὐχὰς ποιησαμένου τοῖς Σαμοθρᾳξί, λῆξαι τοὺς ἀνέμους. non parum iſta Alexidis hunc locum illuſtrabant.

Τὸν δ' ᾄδειν ἄτοπον † ἀσίωτος μᾶζον. Verſus quidem ſtabit ſi ita ſcribas, Τὸν δ' ᾄδειν ἄτοπον ἀσίωτος μάζονα. de ſententia verò nihil pronuntio.

Ἐρρυσίας οἷον σωμ. an ἐρρύσας?

Τ' γρὰ δὲ μήτηρ οὐ πεδοστιβὴς τροφὸς Θάλασσα. Verte: *noſtra eſt nutrix mater humida, non illa quæ calcatur pedibus, Mare*, inquam. Homerus duo principia agnoſcit creationis animalium, aquam & terram: vt cùm ait: Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε. Homerum ſecutus eſt Xenophanes Colophonius, & duas illas πρώτας ἀρχὰς eſſe, ac ſolas pronuntiauit. Euripides quem veteres ſcenicum philoſophum non ſine cauſſa dixerunt, eiuſdem fuit ſententiæ: quod non obſcurè ſignificant hæc verba ſic expoſita, vt nos illa vertimus, *Mater* Euripidi appellatur τὸ γεννητικὸν στοιχεῖον, vt loquuntur φιλοσόφων παῖδες. atque hanc matrem poeta duplicem manifeſtò ſtatuit: alteram πεδοστιβῆ: terram nempe, quæ pedibus calcari & perambulari poteſt: alteram ὑγρὰν: mare videlicet: quod explicat ipſe ſubiiciēs, Θάλαττα, πλωτή, ἀρύσιμος. Seiunge ab Euripidis verſiculis illa verba, Μέγα γὰρ ἀνθρώποις κακὸν ἡ γαστήρ. non enim poetæ verba ſunt, ſed Athenæi, In tertio verſuum Alexidis ſcribe, Εἴ τις ἀφέλοιτο τοῦτ' ἀφ' ἡμῶν τὸ μέρος.

Νικᾷ δὲ χρεία μ' ἡ ταλαίπωρος.

Locus Euripidis quem ſuis verſibus inſerit Diphilus, extat apud Clementem Alexandrinum ita ferè ſcriptus: certè ita ſcribendus. Νικᾷ δὲ χρεία μ', ἡ κακῶς τ' ὀλουμένη Γαστήρ, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά.

εἰς ἣν πρῶτον πάντ' ἂν ἐμβάλλοις. Hæc prima ventris incommoditas: qui non vnius certæ rei ſit capax, ſed omnium quod ſecus eſt in omni prope vaſorum genere: quibus aliquid continetur. Ad proxima verba, ἀλλ' οὐχ ἕτερον ἀγγεῖον, repetenda ex ſuperiore verſu præpoſitio εἰς: quod ſi cuius teretes offendit aures (eſt enim duriuſculum) legendum, ἀλλ' οὐκ εἰς ἕτερον ἄγγος. Cùm addit poeta, in ventrem conijci rectè poſſe Τὰ καθ' ἑαυτοῖς μηδὲν ὁμολογούμενα: res diuerſi generis intelligit, & quæ nulla ſocietate iunguntur. eleganter περιφράζει ingenioſus poeta, τὰ μὴ ὁμογενῆ, vt loquuntur philoſophi. Talia ſunt, exempli gratia, carnes, piſces, legumina & fructus, malè referunt ad noxia & ſalubria. Subiungit Diphilus: Καὶ οὐ προστίθημι τ' ἄλλα. quaſi dicat, taceo quod ait ibidem Euripides, ventrem omnium malorum eſſe cauſſam. more autem vſus oratorum, quod fingit ſe prætermiſſurum, diſertim dixit. ſequitur enim: δι' ἣν πανταχοῦ διὰ τὴν ταύτην πάντα ταῦτα γίνεται. Legendum, πάντα τὰ κακὰ γίγνεται. nam Euripides dixit, ἀφ' ἧς δὴ πάντα γίγνεται κακά.

ἐπερράπισε Δημήτριον τὸν Φαληρέα, σὺν τῇ πήρᾳ τῶν ἄρτων καὶ λάγυνον πέμψαντα οἴνου. Abſurdum eſt hoc quidem loco, ἐπιρραπίζειν de inflicto colapho interpretari: nam etſi impudens Crates fuit, vt Canis: nunquam tamen virum tanta auctoritate percutere eſſet auſus, & Diogenes Laertius in eadem re vſus verbo ὀνειδίζειν. Verte igitur, *Demetrium Phalereum obiurgauit, quod ſimul cum pera panis, vini lagenam miſiſſet.* Sequitur Cratetis apophthegma tunc temporis pronuntiatum: εἴθε γὰρ ἔφη τὰς κρήνας καὶ ἄρτους ἔφερον. *Vtinam inquit, fieri poſſet vt fontes etiam panes producerent.* Supple quod deeſt perficiendæ ſententiæ: nam ſi id ſit, ego nemini de pane ſupplicem: quemadmodum à nemine quod bibam peto. Planius aliquanto Diogenes, Εἴθε γὰρ αἱ κρῆναι καὶ ἄρτους ἔφερον. At interpres quàm errat?

CAPVT VI.

Καλοκαγαθία. στεφανὴ θεᾶ Athenienſium & στεφανὴ θεαί. Mos libandi principibus. διμοιρία. ζωρότερον. Antiphanis Milanion, Iapyx. *ζωὸν in compoſitione pro magno. μανθάνειν pro ſolere.* didiciſſe *pro eodem. Hyperidis oratio Deliaca, & collecta quædam eius fragmenta. Chori puerorum, & virorum. veſtes*

Thera

Theraicæ. *φυλῆον*. *Tabulæ quibus depictæ ſolennitates ſacrorum aut ludorum. Romani Æolas imitati.*

LONGO hyperbato obſcurat dipnorhetor ſeriem orationis, cùm mox ſcribit, Ἐπὶ τούτοις ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη, ἐπεὶ δεδειπνήκαμεν εἴρηκεν Ἄλεξις ἐν Κνιδίᾳ. oratio manet ſuſpenſa vſque ad illa paginæ ſequentis initio: Τοῖς οὖν θεοῖς κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὡς ἐν Φιλήβῳ φησὶν, εὐχόμενοι κεραννύωμεν. Vlpiani oratio debuerat in hunc modum continuari, ἐπεὶ δεδειπνήκαμεν, τοῖς θεοῖς, κατὰ τὸν Πλάτωνα, κεραννύωμεν. Sed de induſtria vſus eſt voce δεδειπνήκαμεν, vt de ea & affinibus aliis obiter dicendi naſceretur occaſio. Καταριστᾶν eſt abſumere prandendo, ſiue in prandia. vſus hoc verbo Antiphon orator, ſiue rhetor, non vt putauerunt interpretes, poeta. Scribe eius verba, ὅσα τις πράγματα τὰ ἑαυτοῦ ἢ τὰ τῶν φίλων κατηρίστηκεν. Adiecimus è membranis, quæ ſequuntur de verbo προσδεδειπνηκὼς: quod ad Theophraſtum expoſuimus dudum. Varro dixit in primo De re ruſtica, *comeſſa cœna venire*. Antiphanis verſum hunc ita ſcribam ne ſit inepta ſententia. Ἐπεχεάμην ἄκρατον. οὐχὶ παιδίον; *nonne ita eſt, ô puer?* Cum ait, ſe libaſſe Κυάθους θεῶν τε καὶ θεαινῶν μυρίους· Εἶτα ἐπὶ τούτοις πᾶσι τῆς σεμνῆς θεᾶς, hoc ſignificat, poſt libationes ſexcentis diis deabúſque factas, poſtremo loco Mineruæ ſacrum cyathum effudiſſe: quis dubitat σεμνὴν θεὰν *deam venerandam* Athenis eſſe Palladem. At σεμναὶ θεαὶ ſunt Eumenides, Furiæ: quibus nihil commune cum vini libationibus: erant enim ſacra illarum νηφάλια & abſtemia. Interpretibus aliter viſum: qui etiam verſum vltimum, Καὶ τοῦ γλυκυτάτου βασιλέως διμοιρίαν, corrumpunt, dum emendant neſcio quomodo. non viderunt perſtringi à comico fœdam quorúdam adulationem: qui ſingulos cyathos ſingulis diis libantes in conuiuiis, in honorem regis duos cyathos effunderent. Ita ſoliti Athenienſes regibus adulari, vt dicebamus libro 6. cap. 16. *διμοιρία eſt dupla portio*. Non ſunt Antiphanis quæ ſequuntur verba. Homeri locus è nono Iliadis, ζωρότερον δὲ κέραιε, quàm variè expoſitus ſit à veteribus, ſciunt eruditi etiam ex Plutarcho & poetæ interpretibus. Apud Hippocratem libro Περὶ ἐγκατατομῆς ἐμβρύου, legas κεράσαι εὖ ζωρότερον pro eodem. At in libro De natura muliebri dixit idem, ζωρότερον πίνειν, pro πίνειν οἶνον ζωρότερον κεκερασμένον. Et tamen Ephippus poeta videtur quaſi propriam Homero facere hanc vocem, iſto qui ſequitur verſu Δοῦναι κεράσας ζωρότερον Ὁμηρικῶς. malè enim poſtremam eius verſus vocem capiunt interpretes. Antiphanis Μιλανίων, diſplicuit interpretibus: qui fecerunt vt eſſet Μελανίων, *Nigruſculus*. mirum commentum. nam id verbi pro Græco non agnoſcent Græci. At Milanion & Atalanta ex fabulari hiſtoria cui non ſunt noti? Iulius Pollux libro ſeptimo in ipſo fine Μύλωνα fabulam Antiphanis nominat. an aliam ab iſta? an hanc ipſam? ſed locus corrigendus. Σάνυξ mox ſeruile nomen eſt, à patria, vt *Myſus, Dauus, Geta*. Sine ratione diſcedunt ab edita lectione in iſtis, ἄλλοι δὲ τὸν ἄκρατον: & ſcribunt ἀκρατὲς refragantibus membranis, Epitome & Euſtathio. ὥσπερ τὸ δεξιτερὸν ἀντὶ τοῦ δεξιοῦ, ita accipe: ſicut vox δεξιτερὸς per paragogen quandam producta eſt pro δεξιός: non autem συγκριτικὸν eſt id nomen: ſic ζωρότερον pro ζωρὸς vſurpatum. Scribebam cum Dalecampio, καὶ τὸ ζα ὅτι μέγεθος ἢ πλῆθος σημαίνει. non vt editum eſt, τὸ ζῶον vel τὰ ζῶα. ſed euntem pedibus in eius ſententiam prehendit lacinia Euſtathius, & ire iuſſit in alia omnia. Sic ille, Σημείωσαι ὅτι ζωρὸν οἶνον τὸν πολυετῆ ἐνόησάν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζέω ἢ ζεῖν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζῶον καὶ τὸ ὦρος· ὧν ὦρος μὲν ὁ ἐνιαυτός, ἤγουν ἔτος. ζῶον δὲ αὐτὶ τοῦ μέγα καὶ πολύ, ὃ δὴ σημαίνεταί φασι διὰ τῶν ζώων. Sequitur, Δίφιλος δ' ἐν Παιδεραστῆς φησὶν, Ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν, Εὐζωρότερον γε νὴ Δία ὦ παῖδες. Reſtitue mirè deformatam lectionem ſic,

—ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν.
Εὐζωρότερόν γε νὴ τὸν Δί' ὦ παιδός. τὸ γὰρ
ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἐστι τῇ ψυχῇ κακόν.

In Empedoclis iſto verſu Αἶψα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι, Græcanica elegantia eſt quam non cepere interpretes: quibus τὸ μάθον prima perſona eſt ſingularis: cũ re vera tertia ſit pluralis. ſed μάθον poſitum pro εἰώθεσαν aut ἐπεφύκεισαν. *Et ſtatim facta ſunt mortalia quæ erant natura ſua immortalia.* μάθον εἶναι, *didicerant eſſe* pro erant: vel, ſolebant eſſe. Æſchylus, Ἔχειν, πένεσθαι δ' οὐκ ἐπίσταται δόμος. id eſt, οὐ πένεται. *Nunquam eget.* Plautus, *Non didici hariolari gratis*. Idem, *Cur negas? quia vera didici dicere*. alibi *excidionem facere condidici oppidis*. Ait, τοιοῦτον ἐστι καὶ τὸ ἐν Εἰρήνῃ Ἀριστοφάνους ἀπωμαθεῖσαι. Poetæ verba ſunt,

Καὶ ταῦτα δαιμονίως ἀπωμαθεῖσαι
Ἀπαξάπασαι, καὶ κυάθοις προσκείμεναι.

Pro Φρύνιχος Ποαστρίαις, placitum interpreti Ποαστρία. ſine cauſſa, opinor: at non ſine cauſſa nos libro 3. cap. 27. Ποαστρίαις ſcribebamus. Sequitur, ἔλεγον δὲ καὶ ἴφηβον ποτήριον ὀνόματος. Vide ſcholia Ariſtophanis ad Veſpas. Libro autem 11. poculi id nomen eſt. Inter exempla συγκριτικῶν in ἔστερον, affertur ex Epicharmo εὐωνέστερον. in apocryphis libris & vetuſtis eſt εὐωρέστερον. quod fuerit ἐνωρέστερον, ſiue ἐνωρότερον. ſed Euſtathius firmat quod eſt editum. Laudatur deinceps Hyperides *in Deliaca*. Ὑπερείδης, ait, Δηλιακῷ, καὶ τὸν κρατῆρα τὸν πανιώνιον κοινῇ οἱ Ἕλληνες κεραννύουσι. hæc oratio cum cæteris huius oratoris diu factum eſt cum periit. Sed reperio eius mentionem apud Hermogenem. Argumentũ eius orationis vtcumque poteſt percipi ex reliquis quæ hodiéque extãt apud veterem Hermogenis interpretem ad librum De ideis, capite περὶ σεμνότητος. Verba illius, quia non omnium manibus teritur ille liber, lubet hic adſcribere. Sic igitur interpres ille. Διόπερ τὰς ἐν Δηλιακῷ Ὑπερείδης πόρρω τούτων ἱστάναι φησὶ (nempe τῶν ἐννοιῶν τοῦ Πλάτωνος περὶ θεῶν) βουλόμενος γὰρ ἐκεῖνος ἐξ ἀρχαίων δεῖξαι, τοῖς Ἀθηναίοις

Ἀθηναίοις τὰ ἐν Δήλῳ ἱερὰ προσήκοντα, πολλῷ κέχρηται τῷ μύθῳ, λέγων οὕτω. Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ἤδη δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀπορούσαν, εἰς τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ζωστὴρ καλεῖται. Sed videntur iſta velut ἐν παρόδῳ in ea oratione dicta eſſe: nam ad præcipuum ipſius argumentum, nihil hæc de Latonæ partu narratio ſpectabat. Sopater in Hermogenem. Ἔχεις δὲ ἀπλοῦν σχηματισμὸν παρὰ τὴν Ὑπερείδη ἐν τῷ Δηλιακῷ. ἐκθησόμεθα δὲ τὰ εἰρημένα, ὥσπερ τῇ γνώσει σαφὲς τὸ λεγόμενον. Ἀφίκοντό τινες εἰς Δῆλον ἄνθρωποι Αἰολεῖς, πλούσιοι, χρυσίον ἔχοντες πολὺ, κατὰ θεωρίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀποδημοῦντες ἐκ τῆς ἑαυτῶν. οὗτοι ἐφάνησαν ἐν Ῥηναίᾳ ἐκβεβλημένοι. τοῦ δὲ πράγματος περιβοήτου ὄντος, ἐπιφέρουσι Δήλιοι τοῖς Ῥηναίοις αἰτίαν ὡς αὐτῶν ταῦτα πεποιηκότων. καὶ γράφονται τὴν πόλιν αὐτῶν ἀσεβείας. οἱ δὲ Ῥηναῖοι ἠγανάκτησάν τε τῷ πράγματι, καὶ προσκαλοῦνται Δηλίους τὴν αὐτὴν δίκην. οὔσης δὲ τῆς διαδικασίας ὁπότεροί εἰσιν οἱ τὸ ἔργον πεποιηκότες, ἠρώτων οἱ Ῥηναῖοι τοὺς Δηλίους, δι' ἣν αἰτίαν ὡς αὐτοὺς ἀφίκοντο. οὔτε γὰρ λιμένας εἶναι παρ' αὐτοῖς, οὔτε ἐμπορίας, οὔτε ἄλλην διατριβὴν οὐδεμίαν. πάντας τε ἀνθρώπους ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὴν Δῆλον ἔλεγον· καὶ αὐτοὶ τὰ πολλὰ ἐν Δήλῳ διατρίβειν· τὸ δὲ Δηλίων ἀποκειναμένων αὐτοῖς, ὅτι ἱερεῖα ἀγοράσοντες οἱ ἄνθρωποι διέβησαν εἰς τὴν Ῥήνειαν. διὰ τί οὖν, ἔφασαν οἱ Ῥηναῖοι, εἰ ἱερεῖα ἦσαν ὠνησόμενοι, ὡς φατὲ, τοὺς παῖδας τοὺς ἀκολούθους οὐκ ἤγαγον τοὺς ἄξοντας τὰ ἱερεῖα; ἀλλὰ παρ' ὑμῖν (manuſc. ἡμῖν) ἐν Δήλῳ κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μόνοι διέβησαν; πρὸς δὲ τούτοις τεσσάρων σταδίων ὄντων ἀπὸ τῆς διαβάσεως πρὸς τὴν πόλιν Ῥηναίων τραχείας οὔσης ὁδοῦ δι' ἧς ἔδει αὐτοὺς πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἀγορασίαν ἄνευ ὑποδημάτων διέβησαν· ἐν Δήλῳ δὲ τῷ ἱερῷ ὑποδεδεμένοι περιεπάτουν. Scripſimus cum antiquis Athenæi membranis, ὠρχεῖτο δὲ οὗτοι περὶ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νεὼ τοῦ Δηλίου, τῶν πρώτων ...... τες Ἀθηναίων, καὶ κατενδύοντο ἱμάτια τῶν Θηραϊκῶν. ſed nullum eſt dubium, quin ſuppleri quod deeſt ſic debeat: τῶν πρώτων παῖδες Ἀθηναίων. Chor⁹ duplex erat: alter è viris alter è pueris. Hinc illa diſtinctio frequens bris Græcorum, vt Demoſthenis, Plutarchi, & aliorum, χορὸς παίδων & χορὸς ἀνδρῶν. In ſequentibus hæret aqua nobis. nam & κατενδύεσθαι pro ἐνδύεσθαι, nouum atque inſolens: & veſtes *Theraicæ* mihi quidem obſcuræ. tamen ita MSS. omnes, non Θηραϊκῶν, vt alias editum. An ſcribendum Θηρειακῶν? vt è pellibus confectæ veſtes intelligantur, quales Romæ geſtabant luperci per vrbem currentes ac ſaltantes: quas Hippocrates δορικὰ ἱμάτια nominat, in libro Περὶ φύσιος τοῦ παιδός. Subditur his. ὁ δὲ Ἀπόλλων οὗτός ἐστιν, ᾧ τὰ Θαργήλια ἄγουσι, καὶ διασώζεται Φυλῆσιν ἐν τῷ δαφνηφορείῳ γραφὴ περὶ τούτων. Scribendum, φυλῆσι. *in pago Phyla.* errant omnino qui accipiũt pro φυλαῖς. Adi ad Stephani Ἐθνικά Neque probo quod γραφὴν *literas publicas* verterunt. De pictura accipimus nos: cuius erat argumentum ſaltatio orcheſtrarum circa Apollinis Delij templum, & quicquid ad ritum illum pertinuit. De huius generis tabulis ante dictum libro quinto, capite ſeptimo. Veriſſimum eſt quod ſcribit aliquanto poſt Athenęus: Romanos & in moribus inſtitutiſque multis, & κατὰ τοὺς τύπους τῆς φωνῆς Æolès potiſſimum ex omnibus Græcis eſſe imitatos. Vtriuſque linguæ periti fatebuntur ita eſſe: ac memini Dionyſium Halicarnaſſeum, & Priſcianum aliquot locis diſertim huius nos admonere.

CAPVT VII.

Philinus vetus orator. Ταῦροι *vox Epheſiorum.* κήρυκες, ἡβητήρια. *Hebe diis à poculis. Dioclis* Meliſſæ. *Prou.* ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. *Hermippi* Θεοί Epichiſis *genus* παιδιᾶς. *Superſtitio veterum, mortuis conſecrandi quæ de menſa caderent. Tragicarum* τετραλογίαι, *& ſatyrica fabula. Sophoclis* Σατυρικὸν δρᾶμα. *item Æſchyli. Vinum* Samagoreum. *alia non pauca.*

NON temere laudatum inuenias Philinum oratorem Atticum, quem ſuper *ænoptis* citat noſter. Facit illius mentionem Clemens Alexandrinus in eo tractatu quo de Græcorum furtis agit. Ibi vir diligentiſſimus, prima verba orationis, De corona, cum ſimillimis Philini componit. Eius antiqui oratoris facit mentionem Harpocration, duobus, opinor, locis, in θεωρικά, & in Κοιρωνίδαι. Epheſiis Ταῦροι dicebantur qui per Neptuni feſtum vina miniſtrabant iuuenes inueſtes, & integri. Hoc refert Athenæus ex Ameriæ Gloſſis Inde & Heſichius ſumens, Ταῦροι, ait, οἱ παρ' Ἐφεσίοις οἰνοχόοι. Sapphus locum de Mercurio diis vinum fundente emendamus libro ſecundo, capite ſecundo. Veteres inquit, τοὺς πρὸς ταῖς ὑπηρεσίαις ταύταις κήρυκας ἐκάλουν: *eos qui pincernarum officio fungerentur vocabant* κήρυκας. Imò notant Græci, & verùm eſt, antiquiſſimis temporibus eo nomine omnes qui in ædibus miniſtrabant ſic fuiſſe vocatos. κήρυκες, aiunt, οἱ διάκονοι οἱ τὰς ὑπηρετικὰς ἐπιτελοῦντες πράξεις. Notemus locutionem, καὶ τὴν Ἥβην δέ τινες ἀνέπλασαν οἰνοχοοῦσαν αὐτοῖς. Ait, τινές. miror equidem: nam Homeri ipſius hoc commentum eſt. Iliadis δ. ait:

—μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη
Νέκταρ ἐῳνοχόει.

Magis miror quod addit, ἴσως διὰ τὸ ἡβητήρια καλεῖσθαι τὰ συμπόσια. Quod Heben finxerint diis eſſe à poculis, hæc fortaſſe, inquit, ratio eſt: quia conuiuia vocabant ἡβητήρια. appellat συμπόσια œcos vbi conuiuabantur, & triclinia. Heſychius quoque ἡβητήρια interpretatur ἑστιατήρια & καταλύσεις. Alij inter ædilem metuentia loca referunt: neque aliter auctores ea voce vtuntur. Sed friget omnino, me iudice, Athenæi ratio. Acutius & verius comici interpres: ἥβην, inquit, appellant veteres voluptatem quæ ex conuiuiis capitur: quam ob cauſſam poeta Heben finxit, & ei conuenientiſſimum nomini ſuo miniſterium præbuit, vt eſſet diis à poculis. hæc doctiſſimus ille grammaticus ad Veſpas. cui & Heſychius

ſub

ſubſcribit obſcurè: ἥβην interpretans ἀπολαύειν. Clearchi verſus è Citharœdo, qui leguntur mox interciſi, apud poetam ita continuabantur,

—τήνδ' ἐγὼ
Μεςὴν ἅπασαν ἐκπομάτας ἐκπίομαι
Τοῖς συγγόνοις, πίωμαί γε φιλίας τὴν
Ἔρωτος πικρόν. πνίγομαι γάρ. ἀλλ' ἐπιρρόφει.

Quæ ſequuntur de variis vini temperamentis, conferant ſtudioſi cum iis quæ de eadem re & Athenæus ſcripſit alibi, & Iulius Pollux aliique. Citatur non longè Διοκλῆς ἐν Μελίτταις. cuius & poetæ & fabulæ Pollux meminit libro 10. cap. 24. Scribe autem Dioclis locum hoc modo. Πῶς δὲ καὶ κεκραμένον πίνειν τὸν οἶνον δεῖ με; Τὰ τέτταρα καὶ δύο. *Quomodo temperatum vinum bibere me oportet? quatuor*, aquæ *vini duo*. hanc fuiſſe antiquiſſimorum Græcorum vini temperaturam, auctor Heſychius. τὸ πάλαι, ait, ἐκίρνων τρία ὕδατος λαμβάνειν, τὸ δὲ τέταρτον οἴνου. Diſertim Athenæus hic contrarium ſcribit: qui ſubiicit Dioclei verbis, ἥδ' ἂν κρᾶσις αὕτη παρὰ τὸ ἔθος οὖσα, ἐπίμνησε (ſcribo ἐγέννησε) τάχα καὶ τὴν θρυλλουμένην παροιμίαν, Ἢ πέντε πίνειν ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα. quæ ita verte: *Ab hac igitur temperatura quæ præter conſuetudinem erat, natum fortaſſe prouerbium vſu tritum, aut quinque bibe aut tria: non autem quatuor.* Idem tantum paulò ante de hac craſi locos recitauit antiquiſſimi poetæ Heſiodi, & Anaxilæ comici. Sed certiſſimum eſt, nullam fuiſſe communem omnibus Græcis certam κρᾶσιν. Ariſtophanes in Equitibus temperamenti meminit quod ait eius interpres habitum omnium optimum: cum quinque partium tres aquæ, duæ erant vini. Habent & medici ſuas κράσεις. Hippocrates quidem plurimis locis meminit τῆς ἴσον ἴσῳ, alibi aliarum. Admodum paulò poſt deprauatus eſt hic locus. Ἑρμιππος Θεοῖς,

Ἔπειθ' ὅταν πίνωμεθ' ἢ διψῶμεθα,
Εὐχόμεθα πρὸς τοῦθ' ὁ οἶνος ἀκηρατὸς † γῆν
Οὐκ ἀςοῦ καὶ πηλοῦ 'γω φέρω παίζων ἅμα,
Κ' αὖθις γεγένηται τοῦτ πέντε καὶ δύο.

præſtare hæc ſarta tecta non poſſumus, & fortaſſe aliquid deeſt. In ſecundo verſu, οἶνος ὁ κεράς μοι γῆν ſcribendum, vel vt fere habent membranæ ὁ κεραςὴς γῆν, vel γένοιθ'. In tertio verè ſcribimus abſque controuerſia, Οὐκ τοῦ καπηλοῦ 'γὼ φέρω. [*quod à caupone ego affero.*] Hermippi autem Θεῶν meminit Pollux libro nono in deſcriptione luſionis, quam πενταλιθίζειν vocant: & comici interpres ad Veſpas & Aues: item Heſychius in μίλαξ & ἡλικία. Corruptus eſt & inſequens Anacreontis locus,

Ἄγε δή, φέρ' ἡμῖν ὦ παῖ κελέβην·
Ὅπως ἄμυστιν προπίω.
Τὰ μὲν δέκ' ἐγχέας ὕδατος,
Τὰ πέντε δ' οἴνου κυάθους·
Ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν ἀναδέα βασσαρήσω.

Fortaſſe ita corrigas non malè, τὰ πέντε δ' οἴνου κυάθους ὡς ἂν ὑβριστιῶσαν φρένα δινήσας βασσαρήσω. vel, φρέν' ἀναδινήσας βασσαρήσω. *vt cum luxuriantem animam cyathis rigauero, furere incipiam.* Scribe Ἀχαιὸς δ' ἐν Αἴθωνι σατυρικῷ, τοὺς σατύρους ποιεῖ δυσχεραίνοντας. negligentia operarum excidit vox ποιεῖ. Quænam erant illæ auditorum libationes, de quibus legimus hic. ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν ἐπιχύσεις, ὥς φησι Θεόφραστος ἐν τῷ Περὶ μέθης οὐ παλαιαί. Eruditiſſimus Dalecampius, vt expediret ſe, mirificam interpretationem attulit: ſed enim libationes quas diſcipuli doctoribus facerent, nullas nouimus ex antiquorum monumentis. Exiſtimamus legendum, ἦσαν δὲ αἱ τῶν ἀκράτων ἐπιχ. Tangit auctor morem aliquem diſſolutorum & ſtrenuorum potatorum. narrat ex Theophraſto eum morem antiquum non eſſe: quippe priſcis temporibus, nullam in vſu fuiſſe ἐπίχυσιν, niſi cum diis libabant, vel cottabo ludebant. Ex iſtis intelligi vtcumque poteſt, epichyſin genus παιδιᾶς fuiſſe, cum madidi conuiuæ cyathos in caput mutuo ſibi inuergerent: petulanter ſanè, & nimis improbè. Sed quid temulentia non auſit? Non diſſimilia his ſunt quæ referimus libro primo, capite 14. Simillimum verò & fortaſſe hoc ipſum παιδιᾶς genus eſt, quod de temulentis Thracibus infrà non longè ſcribitur, καὶ κατὰ τῶν ἱματίων καταχεόμενοι, καλὸν καὶ εὔδαιμον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύειν νενομίκασι. Quid ſi ſcripſit Athenæus, ἦσαν δὲ τῶν ἐρώντων αἱ ἐπιχύσεις? Nam ſoliti amantes in honorem & recordationem τῶν ἐρωμένων vinum ἐπιχεῖν. Suſpectum mox eſt δαίζων verbum cum ait de cottabiſmo, ὄντος τοῦ παιγνίου Σικελικοῦ καθάπερ καὶ Ἀνακρέων ὁ Τήϊος πεποίηκε Σικελικὸν κότταβον ἀγκύλῃ δαίζων. & cohęrens huic ſententia parum plena, διὸ καὶ τὰ σκολιὰ καλούμενα μέλη τῶν ἀρχαίων ποιητῶν πλήρη ἐστί. deeſt αὐτοῦ. vel ſcribendum, οὗ δὴ καὶ τὰ σκ. In ſcolio Pindari, Ἀγάθωνι δὲ καλῶ κότταβον, poſitum καλῶ pro ἐπικαλῶ, ſiue ἐπιφημίζω. *Agathoni cottabum hunc nuncupo.* vel ſcribe. Ἀγάθωνι τῷ καλῷ κότταβον. vt in Sympoſio Xenophontis, Ἀλκιβιάδῃ τῷ καλῷ. Quæ de menſa inter epulandum caderent, mortuis conſecrauit antiquitas illa verè ἀρχαία & βεκκεσέληνος postquam id nos docuit Athenæus, ſubiicit, διὸ καὶ Εὐριπίδης περὶ τῆς Σθενεβοίας φησὶν, ἐπειδὴ νομίζειν (malim, νομίζει aut νομίσει) τὸν Βελλεροφόντην τεθνάναι,

Πεσὸν δέ νιν λέληθεν οὐδὲν ἐκ χερός·
Ἀλλ' εὐθὺς αὐδᾷ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

Athenæi ſunt non Euripidis omnia quæ præcedunt verbum πεσόν. Senſus eſt: ſolitos veteres quæ de menſa cadunt amicis defunctis aſſignare. ideo Stenebœam apud Euripidem, Bellerophontis audita morte, quicquid ſub menſam, vt fit, caderet, illi ſtatim nuncupaſſe. Græca ita expone. *ideo etiam Euripides ait de Sthenebœa poſtquã illa Bellerophontem mortuum putauit Nihil eam quod manu cadit latet Sed ſtatim id nuncupat Corinthio hoſpiti.* vel *Sed ſtatim dicit, Corinthio hoſpiti.* ſacrum eſto, videlicet, quod cecidit. Bellerophontem Corinthium fuiſſe & in ipſius amorem incidiſſe Stheneboeam Prœti vxorẽ nemo neſcit. Scribe, καλῶς οἱ παροιμιαζόμενοι λέγ. Satis conſtat,

& nos alibi pluribus docemus, tragicos poetas in Attico theatro non ſingulis fabulis: ſed quaternis ſolitos cum antagoniſtis de palma contẽdere. hæ quatuor fabulæ tetralogia dicebantur: quæ conſtabat è tribus tragœdiis, & ſatyrica fabula vna. Semper autem in tetralogia drama vnum fuit, quod σατυρικὸν & eſſet & diceretur. Exemplum σατυρικοῦ δράματος habemus hodieque in Euripidis Cyclopibus: quam ex omnibus omnium poetarum tragicorum eius generis fabulis, iam ſuo tempore extitiſſe vnicam ſcribit Euſtathius ad Odyſſeæ ῥαψ. ι. Athenæi ſeculo multæ adhuc fuerunt ſuperſtites: nam Æſchyli, Euripidis & Sophoclis plures ſatyricæ fabulæ ab eo, & Polluce atque aliis laudantur. Cùm hæc ita habeant, quomodo accipiemus quod legitur poſt aliquammulta? Καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐν δράματι σατυρικῷ φησὶν ὡς ἀεὶ — τὸ πρὸς βίαν πίνειν, ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βίᾳ. Sic loquitur, quaſi vnam aliquam ſolùm ſatyricam fabulam Sophocles feciſſet: quod ex ante dictis falſum paret. Nempe ita res habet: vel deeſt hic proprium dramatis nomen: vel fuit inter Sophocleas olim quædam fabula Satyrvs aut Satyri inſcripta. Hoc putamus verum eſſe: nam & libro ſeptimo, capite quarto, inter eius poetæ dramata, titulum vnius commemorauimus Σάτυροι κωφοί: & memini Heſychium laudare Sophoclem in *Satyrico* vel *Satyriſco*. Sic ille, ἀῤῥαγὲς ὄμμα, οὐ δακρύον. ὦ τρόπῳ φασὶν, κατεῤῥάγη μου δάκρυον. Σοφοκλῆς Σατυρίσκῳ. Si cui placeat ita potiùs interpretari, *Sophocles in vna ſuarum ſatyricarum fabularum*, non nimis refragabor: cum præſertim ita interdum loqui grammaticos recorder, Heſychius, ἀποφύλιοι ξένοι, οἱ μὴ ἔχοντες φυλήν. Αἰσχύλος Σατυρικοῖς. Porrò inter alia Sophoclis ſatyrica dramata, *Hercules* fuit: vt cognoſcimus ex Polluce libro 7. capite 25. De progreſſu vitiorum, & publicorum morum deprauatione loquens dipnoſophiſta, inter cætera ſcribit: ἐπεὶ δὲ τρυφᾶν ἤρξαντο, καὶ χλιδῶσι, κατεῤῥύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλίνας, καὶ λαβόντες σύμμαχον τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ῥᾳστώνην, ἀνειμένως ἤδη καὶ ἀτάκτως ἐχρῶντο τῇ μέθῃ, χορηγούσης τῆς παρασκευῆς εἰς τὰς ἡδονάς. malè iſta capit eruditiſs. Dalec. ita melius: *poſtea quam delicatè viuere cœptum, & homines luxu diffluiti, de ſellis in lectos* tricliniares *ſunt delapſi atque ita vbi comes acceſſit quies & commoditas, remiſſo animo & diſſolutæ ebrietati ſe dediderunt: fomites miniſtrãte apparatu illo ad voluptates.* In nupera editione Athenæi ita ſcribitur hoc diſtichum Theognidis:

Πρὶν μαθεῖν δ᾽ ἀρξῇ γ᾽ ἀπαιτίσας. μή σε βιάσθω
Γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.

quis malum hanc monſtruoſam lectionem excogitauit? nam rectè quantum eſt librorum, ἐφημέριον. Sed aliquem audaculum huius editionis προεδιορθωτὴν impulit, vt ita ſcilicet emendaret, ineptiſſima verſio interpretis. Theognidis clara mens: Noli, inquit, ventri ſeruire tanquam aliquis vilis mercenarius, qui in dies ſingulos operas ſolent locare. Scribe in Crobyli verſu. Ἀπεστερῶσθ᾽ ἑαυτὸν τῆς σωφροσύνης. non σωφρ. quod lex metri reſpuit: ſed φρονεῖν, quod extat paulò poſt, vbi iterum hic locus. Sẽtentiam verò illam ſanè quã pulchram quæ ſequentibus Alexidis verſibus continetur, aliis verbis Clearchus comicus expreſſit, ſtudioſi verſiculos vtriuſque poetæ comparent inter ſe. habentur Clearchei initio libri 14. quid ſignificetur illis verbis, ἐν τῇ διατριβῇ τῆς φρυγὸς, ſcire licet ex [iis quæ ſcripſimus] libro 3. cap. 26. Vinum quod in publicis Athenæi libris Σαμαγόρειον ex Ariſtotele nuncupatur; in membranis eſt Σαμαγόνιον: in Excerptis Σαμόγρειον, nullus locus mihi notus vllo horum nomine.

CAPVT VIII.

Criticorum variæ ſententiæ de Alcæi loco. Alcæi alij loci variè illuſtrati & emendati. ἀμφικύφαλος & ἀμφικέφαλος. πείσματος. Sophili comœdia Ἐγχειρίδιον. item Menandri. Suidæ locus. καλαθίσκειν, ἐσσίειν, ἐπισοβεῖν. vinum ὑδαρὲς & κεκερασμένον.

Reditvrvs Democritus ad inſtitutum paulò ante ſermonem de variis modis temperandi vini, quorum mentio apud veteres extabat, Ἐγὼ δὲ inquit, ἐπεὶ παρεξέβην περὶ τῶν ἀρχαίων κρατήρων διαλεγόμενος, ἐπικαταλήψομαι τὸν λόγον, τὰ (ita ſcribendum) ὑπὸ τοῦ Ἀλκαίου τοῦ μελοποιοῦ λεχθέντα ἐπὶ νοῦν βαλλόμενος· φησὶ γάρ που οὗτος, Ἔγχεε κίρνα εἰς ἕνα καὶ δύο. Digreſſio quæ tractatum περὶ κρατήρων interrupit, inde cepit, Ἦσαν δὲ τῶν ἀκροατῶν αἱ ἐπιχύσεις, ὥς φησι Θεόφ. &c. Locus Alcæi qui hic proponitur, & deinceps explicatur pluribus à Democrito, ita legendus Ἔγχεε κιρνὰς ἕνα καὶ δύο. neq; aliter paulò poſt ſcriptum inuenias. Athenæi ſententia eſt, iubere Alcæum his verbis, vt puer à poculis vinum de more in cratera miſceat, eo κράσεως genere quod vocabatur ἓν καὶ δύο cum infuſis in craterem cyathis duobus vini, aquæ vnus infunditur. Alij Critici aliter cenſuerunt, vt Chamæleo Ponticus: qui negans de temperatura vini locutum eo verſu Alcæum, ſignificari à ſobrio poeta voluit, ſe in compotationibus vnum primo poculum meri ſolitum educere, deinde duo, non amplius: Hic ita Athenæus: ἐν τούτοις γάρ τινες, οὐ τὴν κρᾶσιν οἴονται λέγειν αὐτόν. ἀλλὰ σωφρονικὸν ὄντα, καθ᾽ ἕνα κύαθον ἄκρατον πίνειν καὶ πάλιν κατὰ δύο. Auctorem huius interpretationis, & ſuum de illa iudicium proximis verbis aperit Democritus. τοῦτο δὲ ὁ Ποντικὸς Χαμαιλέων ἐνδέδεικται τῆς Ἀλκαίου φιλοινίας ἀπείρως ἔχων. offendit hæc oratio aures noſtras: & videtur τούτῳ ſcribendum. *Hac interpretatione*, ait, *demonſtrauit ſe Chamæleon Ponticus temulentiæ Alcæi ignarum.* Hic eſt Chamæleon Heracleota, qui De ebrietate opus conſcripſerat: cuius facta eſt paulò antè mentio. meminit eius libri etiam Clemens Alex. Stromat. libr. primo. In eo commentario locum Alcæi tractauerat. Sed parum

fuiſſe

fuiſſe verſatum Chamæleontem in Alcæi poeſi, probat mox Democritus. κατὰ γὰρ inquit, πᾶσαν ὥραν, καὶ πᾶσαν περίστασιν πίνων ὁ ποιητὴς οὗτος εὑρίσκεται. id eſt, *nam quacunque anni tempeſtate, & quocunque ſuarum rerum ſtatu ſiue triſti ſiue læto,* (hoc ſignificat κατὰ πᾶσαν περίστασιν,) *poeta hic bibens reperitur.* deinde quod ἀθρόως hic dicitur, ſigillatim probatur à Democrito. Profert Alcæi teſtimonia de ſuis potationibus primum hibernis æſtiuis, & vernis: deinde in rebus aduerſis, & rebus ſecundis. De hyeme verba Alcæi ſunt:

Ὕει μὲν ὁ Ζεύς. ἐκ δ᾽ ὠρανῶ μέγας
Χειμών. πεπάγασι δ᾽ ὑδάτων ῥοαί.
Κάββαλε τὸν χειμῶνα, ἐπὶ μὲν τιθεὶς
Πῦρ. ἐν δὲ κιρναῖς οἶνον ἀφειδέως
Μελιχρόν. αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσᾳ μαλθακὸν
Ἀμφὶ γνάφαλλον.

In quarto verſu tmeſis poetica eſt ἐν δὲ κιρναῖς pro ἐγκιρναῖς δέ. hoc verò Doricum pro ἐγκιρνάς. ſic ὀλέσσαις apud Pindarum pro ὀλέσας, & ſimilia alia. Sequentia exprimit Dalecampius ſic: *Mellitum vinum largius tempera: ſed capiti lene, obſcurum vtrinque.* Cenſuit nimirum legi debere ἀμφικνέφαιος: quam vocē reſtituebat idem in ænigmate de ichneumone, quod recitatur ab Athenæo infra hoc ipſo libro ſub finem. Nobis videbatur reſtituenda hoc loco dictio ἀμφικνέφαλον. vt ſit mens Alcæi: præſidium aduerſus hyemem petēdum eſſe ab his tribus: igne luculento: optimo vino: & molli lecto. Genus lectorum fuit quos ἀμφικνεφάλους vocabant, auctore Polluce lib. 10. capite 6. plura de ea voce infrà, capite 18. Sed hanc interpretationem vix admittāt poetæ verba. Nam qualis eſſet hypallage? *circa caput lectus eſto.* Quare de emendatione quidem nihil muto: verum ἀμφικνέφαλον hic *puluinum* interpretor non *lectum.* Sequitur, θέρους δέ, τέγγε πνεύμονας οἴνῳ. Ita exarati manu: pro τέγγε vel τέγξε vt ſcriptum referunt alij. De tempeſtate verna, ſic ex Alcæo Athenæus: τοῦ δὲ ἔαρος, ἦρος ἀνθεμόεντος ἐπαΐων ἀρχομένοιο. Dalecamp. emēdat ἐπιόντος. vt id probetur quod inſtituit, docere: ſimilis eſt verò hæc correctio, non vera, iudice me. nam rectum eſt ἐπαΐων. Principium eſt odæ: quo ait poeta, iam ver aduenisse: & ſtatim vinum ſibi miſceri iubet in cratera. Audiamus Athenæum: καὶ προελθών, ἐν δὲ κίρνατε τῷ μελιάδεος ὅττι τάχιστα κρατῆρα. id eſt, *& poſtea ait Alcæus in eo carmine, miſce quantocyus in cratera vinum ſuauiſſimum.* Quod modo dicebamus κατὰ πᾶσαν περίστασιν ſignificare, *quocunque rerum ſuarum ſtatu, læto aut triſti,* certiſſimum eſt ex creberrimo auctorum vſu. Dalecampius tamen vertit, *quouis ſtatu cæli.* Itaque non mirum malè cepiſſe cum poſtea Athenæi verba quibus probat quod ante dixerat: Sunt autem hæc: ἐν δὲ τοῖς συμπτώμασι, id eſt *bibiſſe Alcæū rebus aduerſis* paret ex iſtis: ſequuntur verba Alcæi: οὐ χρὴ κακοῖσι μῦθον ἐπιτρέπειν. προκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι ὦ Βακχί. φάρμακον δ᾽ ἄριστον, οἶνον ἐνεικαμένοις μεθύσθην. Legendum θυμὸν non μῦθον. *haud par eſt malis animum permittere:* (hoc eſt cogitationi aduerſorum caſuum ſe dedere, & luctui indulgere:) *proficiemus enim nihil cum nos cruciauerimus, ô Bacchi: remedium verò optimum eſt, ſi vino huc allato ad ebrietatem vſque biberimus.* Sequuntur verba Athenæi: ἐν δὲ ταῖς εὐφροσύναις: id eſt, *rebus lætis bibiſſe Alcæum* conſtat ex his. tum recitantur Alcæi hæc, Νῦν χρὴ μεθύσθην, καί τινα πρὸς βίαν πονεῖν, ἐπειδὴ κάτθανε Μυρσίλος. Lego, καί τινα πρὸς βίαν πίνειν. *Nunc oportet ebrium fieri, & vel inuitum bibere: quando Myrſilus obiit.* In primo ſequentis ἔρωτος Antiphaneæ verſu, habent omnes etiam MSS. Ἀπόθες ὦ γλυκυκυδάρλευ ἐγχεῖν σοι. Variè poſſis concinnare: Ἀπόθες ὦ γλυκυταἀδέρη γ᾽ ἐγχεῖν σοι. nempe οἶνον aut πόσιν. vel ὦ Γλαύκη. ſiue, ὦ γλυκύτης, *ô mea dulcedo.* De ea mixtione quæ vocabatur ἴσον ἴσῳ, recitantur hæc Alexidis è Dorcide, — τῆς φιλοτησίας ἐγὼ μεστὰς προπίνω ἴσον ἴσῳ κεκραμένας. Legēdū τῇ. *cui ego præbibo amoris pocula temperata par pari.* Citatur etiā comicus Sophilus ἐν Ἐγχειριδίῳ. haut ſcio an verè. nam Suidas olim ſcriptum reperit in ſuo codice ἐν Χειριδίῳ: ſicut teſtatur ipſe in iis quæ ſcripſit de Sophilo. Fecerat ſanè & Menander *Enchiridium* inſcriptam fabulam: cuius mentio hoc ipſo libro, & alibi. In ecloga ex Alexidis *Tociſta*, ſic iſta diſtingue.

Ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποταπὸς ὁ Βρόμιος; τρυφῇ.
Θάσιος. ὅμοιον καὶ δίκαιον, τοὺς ξένους.

Illud τρυφῇ inſertum orationi præter rem, accipio pro *delicias facis: vides.* Caute accipe verba Athenæi: quibus explicat verbum καταβρέχειν in iſtis Menandri,

Ὀκλὰξ ὑποχεῖν ἀθρόα καὶ δώδεκα
Κυάθους, ἕως κατέσεισε φιλοτιμούμενος.

Subiicit his Athenæus. κατασείειν δὲ ἔλεγον ἐπὶ τῶν εἰς πότον καταπιπτόντων. poſtremum verbum interpretes impulit, vt crederent κατασείειν in Menandri ſimilibuſque locis de iis dici qui vino graues caderent. falluntur autem: nam contra de iis vſurpabant hoc verbum, qui ſobrij ipſi alios cogebant bibere ad ebrietatem vſque, & donec caput declinarent, & puluino fulcirent, ſi menſæ accumberent: aut humi caderent, ſi ingredi conarētur. Caute igitur capiendum τὸ καταπιπτόντων. nam ſi volumus accuratè loqui, non ἐπὶ τῶν καταπιπτόντων vſurpabatur verbum κατασείειν. verùm de iis qui facerent alios καταπίπτειν. propterea addit: τὴν μεταφορὰν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν καρπῶν καταβαλλόντων. Nemo dixerit fructus qui cadunt κατασείειν: ſed ſaltuarium qui pertica eos decutit. Etiam pro *inuergere vas in aliquem*, κατασείειν poſuerunt Philemon in Plaſmate, ἐπεὶ δὲ ἡ Ῥόδη κυμβίον ἀκράτου κατασέσεικεν ἡμῖν ἄνω. vel ἐνσείειν. Philetærus, ἐνσεῖσαι μεστὴν ἴσον ἴσῳ μετανιπτρίδα μεγάλην. idem ſignificat interdum & ἐπισείειν. Alexidis, εἶτα τετρακοτύλου ἐπισοβεῖ κώθωνά μοι. Diodori Sinopenſis verſus peruersè ſcripti editiq; ſunt. Neſciuerunt diſcrimē facere inter vnum οὐδεὶς & κεκραμένον, qui in lepida hiſtoria de Lyſandro ſcripſerunt contra librorū fidē, οὐ κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν. res ita habet: animaduerterat

Lyſander caupones qui ſuum ſequebãtur exercitum, vinum ὑδαρὲς vendere: hoc eſt immixta aqua corruptum pro mero. ille vt eorum fraudi obuiam iret, iuſſit temperatum vendere, non aliter. Duo inde neceſſariò ſequebãtur: vt nemini dilutum vinum pro mero poſſet obtrudi: nam lex merum emere non ſinebat: & vt caupones cogerentur vinum ſincerum emere, vt poſſet ab iis vendi temperatum. nam vappa aut lora, vel ſine vlla generoſitate villum, cuiuſmodi fuit illud cauponeum ὑδαρὲς vinum, emptorem vix ac ne vix quidem inueniat, ſi temperatum vendendum ſit. Legendum hoc modo: τὸν οἶνον ὑδαρῆ πωλούντων τῶν καπήλων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κεκραμένον ἐκέλευσεν αὐτὸν πωλεῖν. ἵν' αὐτὸν ἀκρατέστερον ὠνοῖντο. In tertio Alexidis melius eſt, ἐν τοῖς συμποσίοισιν οὐ πίνετε ἄκρατον.

CAPVT IX.

Vinum ἠλφιτωμένον. Δήμητρος ἀκτή. κυκλοῦν διασεῖν. λῆσις. Lacedæmoniorum ſobrius victus. Neſtoris poculum Ἄρεως φιάλη. Poculum datum muneri, vt ſymbolum ἀδολεσχίας. Siti nihil πολυπενθέστερον. Reſtituuntur multi loci Aeliani, & vnus Epiphanij. Ἀλεξάνδρου πιών. alia multa.

AIT dipnoſophiſta, ἐν τάξει δὲ μᾶλλον τοῦτον ἔπινον οἱ πολλοὶ καὶ ἄλφιτα ἐπιβάλλοντες τῷ οἴνῳ. Libri primi capite octauo mentionem vini faciebamus cui eſſet aliquid σιτώδες admixtum: idque plus virium habere quàm ſimplex & planè merum dicebamus. An ij de quibus hic ſcribitur eò reſpexerint, non facilè dixerim. In Excerptis ſcriptum eſt ex hoc loco. ὅτι πολλοὶ ἀπαλφιτίζοντες τὸν οἶνον ἔπινον. non ineptum verbum finxit ἀπαλφιτίζειν, pro *farina hordeacea vinum reſpergere*. Athenæus mox ἀπαλφιτοῦν. In primo Mneſimachi verſu Ἐπαλφίτου πίνοντα τοῦ θέρους ποτὲ Ἰδὼν Σελευκόν, non abeſt quin ſit mendum. Fortè Ἐπ' ἀλφίτοις π. In ſeptimo, Ἐσμὸν μελίσσης τῆς ἀκρολόχου γλυκὺν, non concoquo vocem ἐσμὸν: non enim apes, ſed mel videtur intelligere. ea voce ſeruata γλυκὺν ſcribendum, non γλυκύ & ita Excerpta vbi eſt ἀκραχόλου pro ἀκρολόχου. In penultimo, Δήμητρος ἀκτὴ τῶν γεφυρωτὰς ὑγρόν. non damno penitus γεφυρώτας: ſed neque diſplicet coniectura noſtra, γεφυρίστας. Eſt autem Δήμητρος ἀκτὴ periphraſis farinæ, poetis familiaris, vt iam alio loco diximus. In vltimo Κατησίμωσα πῶμα κάυμα τοῦ λύσιν. nouè καταισιμοῦν pro *conficere, parare*. nam αἰσιμοῦν eſt conſumere. Nemo cui in literis cor ſapiat dubitabit corrupta eſſe quæ ſequuntur, ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ καὶ Θηραίαν ταῖς νήσοις ἐπιτάττοντα λέκυθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν deeſt nempe proprium alicuius viri nomen: ſi quidem rectè ſcriptum ἐπιτάττοντα. Legebam, ἱστορεῖ καὶ Ἀνθέαν τὸν ταῖς νήσοις ἐπιτ. id eſt, *narrat idem de Anthea, qui à Seleuco rege fuerat inſulis præfectus.* Sed reperi poſtea in Excerptis ita ſcriptum ἱστορεῖ τινὰς ἐπιπάττοντας λέκιθον ἀντὶ ἀλφίτου πίνειν. Quare ita fortè locus concipiendus. ὁ δ' αὐτὸς ἱστορεῖ καί τινας τοῖς οἴνοις ἐπιπάττοντας λέκιθον. id eſt, *narrat idem quoſdam farinæ loco vinum aſpergere vitello oui & ita bibere.* In quarto Critiæ verſu, Μηδ' ἐπὶ δεξιτερὰν χεῖρα κυκλοῦν διασεῖν: melius διασεῖν. Eſt autem κυκλοῦν διασεῖν, in orbẽ per ſingulos conuiuas poculum ducere. reſpicit enim ad morem τοῦ περιφέρειν τὸ ποτήριον: quod à dextris fieri incipiebat. Scripſimus in 12. λῆσις δ' ἐκτήκει μνημοσύνην πραπίδων: *obliuio delet memoriam ex animo.* λῆσις idem eſt ac λήθη: ſic Epit. rectè prius erat λῆσις, quod non probo. Scribe deinde debet, Τέρψασαι σε λυποῦσ' εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον. Poſtea lege ac diſtingue.

> Ἡ Λακεδαιμονίων δὲ δίαιθ' ὁμαλῶς διάκειται.
> Ἔσθειν καὶ πίνειν σύμμετρα πρὸς τὸ φαγεῖν,
> Καὶ τὸ πονεῖν εἶναι δυνατούς. ὡς ἔστ' ἀπότακτον
> Ἡμέρα οἰνῶσαι σῶμ' ἀμέτροισι πότοις.

In ſecundo verſu negotium faceſſunt poſtrema verba. quid ſi ita ſcribamus? σύμμετρα πρὸς τὸ φαγεῖν Καὶ τὸ πιεῖν εἶναι δυνατούς. Spartanorum diæta eſt, ſic edere & bibere, vt cum recedunt de menſa adhuc poſſint edere & bibere. Sapientum eſt præceptum fugiendam eſſe πλησμονήν, & nunquam ad ſatietatem vſque bibendum aut edendum. Etiam magnus medicorum Apollo iubet ἀσκεῖν ἀκορίην τροφῆς. Ait de Agamemnone, ὃν ὡς πολυπότην ἐπιπλήσσει Ἀχιλλεύς. reſpiciens hunc poetæ verſum: Οἰνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο. Aio de Neſtore, & eius poculo illo nobili, ἐστρατεύετο γὰρ μετ' αὐτοῦ. interpretes, *ſiquidem cum poculo is præliabatur*. confundunt στρατεύεσθαι & μάχεσθαι res diuerſiſſimas. nuſquam in Homero leges Neſtorem cum poculo pugnantem. Sed facit eum poeta in expeditionẽ profectum cum ſuo poculo. id autem eſt στρατεύεσθαι, *obire militiam*. Non abſurdè autem dicit Atheneus Neſtoreum iſtud poculum Ἄρεως φιάλην poſſe dici κατὰ τὸν Ἀντιφάνους Καινέα. vnde dicimus Antiphanem comicum in *Caneo* ita locutum: ſed quid appellauerit poeta *phialam Martis*, neſcimus: quia corrupta ſunt illius verba quæ deſcripſerat auctor hoc loco. Ariſtoteles libro De poetica: ὁμοίως ἔχει φιάλη πρὸς Διόνυσον, καὶ ἀσπὶς πρὸς Ἄρην. ἐρεῖ τοίνυν καὶ τὴν ἀσπίδα φιάλην Ἄρεως, καὶ τὴν φιάλην ἀσπίδα Διονύσου. Eadem pene verba in Rhetorica ad Theodectem, non vno loco, ſiue vlla Antiphanis aut alius poetæ mentione. [Euſtathius in Ἐρωτικοῖς libro ſecundo imitatus eſt, cum hãſtam vocat *graphium Martis*. Sic ille in ecphraſi Fortitudinis ἀσπὶς τῇ λαιᾷ τῇ παρθένῳ ἐπὶ δὲ βουλῇ τῇ στρατιώτῃ τῇδ' αὖ ἑτέρᾳ δολιχὸν ἔγχος γραφεῖον Ἄρεος. cui ſimile eſt, quod dixit idem libro 4. ſtimulum quo boues vrgentur ab aratoribus, eſſe γηπόνων ἀνδρῶν γραφεῖον ὃ βάπτεσθαι μὲν τοῖς βοῶν τοῖς αἵμασι, καλλιγραφεῖ δὲ τὴν γῆν.] Sequitur de alio Neſtoris poculo quod dono datum ei eſt ab Achille. Ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὴν φιλοποσίαν ὁ Νέστωρ καὶ παρ' Ἀχιλλέως λαμβάνει δῶρον φιάλην ἐν τῷ ἐπὶ Πατρόκλῳ ἐπιτελουμένῳ ἀγῶνι. οὐχ ὅτι καὶ οὐχὶ τῷ νικηθέντι, ἔδωκε δέπας ὁ Ἀχιλλεύς;

Ἀχιλλέως. τοῖς γὰρ φιλοπόταις οὐ παρέπεται τὸ νικᾶν διὰ τὸ ῥᾴθυμον. Leuiter corrupta eſt penultima periodus, mens tamen clara, ſi vel mediocriter attendiſſent interpretes. Cauſſam affert dati poculi ab Achille Neſtori. fortaſſe, ait, ratio fuit, quod id munus erat ſymbolum ἀδρανείας, & effœtarũ virium. Quare etiã alij qui victus in eo funebri ſpectaculo fuerat, datur itidẽ poculũ ab Achille agonotheta. Reſpicit illum verſum eiuſdem libri, Τῷ δ᾽ ἄρα νικηθέντι τίθει δέπας ἀμφικύπελλον. auctoris verba fingi variè & reformari poſſunt: ſimpliciſſimum fuerit, ὅτι καὶ τῷ νικηθέντι. ἰδὼν ὁ Ἀχ. Quod autem addit, ὁ δ᾽ Εὔμηλος λαμβάνει θώρακα δεξάμενος ἆθλον ἐπισφαλῶς καὶ ἀμοχθεὶ ἀσφαλείας ὅπλον. id eò ſpectat, vt probetur Achillem apud principem vatem iudicio diuiſiſſe munera, & id cuique attribuiſſe quod ei erat conuenientiſſimum. Eumelo igitur, qui in curruli certamine periculosè cucurrerat non ſine labore, dat thoracem: quod armorum genus tutamen corpori præſtat. Sentẽtia auctoris hæc eſt: ſed pro καὶ ἀμοχθεὶ ſcribendum omnino καὶ οὐκ ἀμοχθεί. vel ita potius, ἐπισφαλῶς καὶ ἀμυχθείς. nam Excerpta optima habent καὶ διμυχθείς. quod quia Græcum non eſt, ſcribendum ἀμυχθείς, id eſt, *periculosè & leuiter etiã læſus*. Homeri de Eumleo verſus iſtos reſpicit,

Αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη·
Ἀγκῶνάς τε περιδρύφθη, στόμα τε ῥῖνάς τε·
Θρυλλίχθη δὲ μέτωπον ἐπ᾽ ὀφρύσι.

Cum ſcribit, τῆς δὲ δίψης οὐδέν ἐστι πολυποθητότερον, ſignificat, nullum eſſe affectum qui acriora aut plura deſideria in nobis excitet, quàm ſitis faciat. deſiderium intellige liquoris. vocem πολυπόθητον actiuè accipit, quæ propriè paſſiuè ſonat. atque ita ſumitur ſtatim in proximis verbis, quæ contra auctoris mentem capiunt interpretes: διόπερ καὶ τὸ Ἄργος πολυδίψιον ὁ ποιητὴς ἔφη, πολυπόθητον διὰ τὸν χρόνον. hoc eſt, *propterea poeta appellat Argos* πολυδίψιον, *multum deſideratum propter longi temporis abſentiam.* Frequens eſt apud Homerum, πολυδίψιον Ἄργος ἱκοίμην. ſed id epithetum variè antiqui ſunt interpretati. In poſteriore Sophoclis ſenatiorum,

Διψῶντι γάρ τοι πάντα προσφέρων σοφά,
Οὐκ ἂν πλέον τέρψειας ἢ πιεῖν διδούς.

Scribendum ſuadente metro, τέρψειας, ἢ πιεῖν διδούς. *ſitientem nulla orationis elegantia ita oblectaueris, ac ſi dederis quod bibat.* vel τέρψειας, οὐ πιεῖν διδούς. *fruſtra tentes ſitientem eruditis ſermonibus oblectare, ſi potum non dederis.* Ἐρέω an Græcum ſit pro *amo* aut *cupio*, àdmodum dubito. ſic tamen in ſubiectis hiſce Archilochi, μάχης δὲ τῆς σῆς ὥστε διψέων πιεῖν, ὡς ἐρέω. ſed arbitror ſcribendum, ἐρῶ. Platonis locus extat in octauo De republica. inde reſcribe, κακῶν οἰνοχόων προστατούντων τῇ πόλει. etſi iterum aliquanto poſt προστατούντων. De Alexandri M. temulẽtia & ephemeridibus in queis dies fuerant adnotati per quos ille crapulam edormiebat, Plutarchus quoque facit mentionem, & Ælianus Ποικίλης libro tertio, capite 23. in extremo eius capitis ſcribe, ὧν καὶ Εὐμένης ὁ Καρδιανὸς καὶ ἐκεῖνός ἐστι. clarum & certum ex hoc Athenæi loco. in omnibus editionibus, ὧν καὶ Δ᾽ μὲν ὁ Καρδ. ſimili errore ſoluta, & corrupta nomina propria inuenias plurima. In Ancyroto Epiphanij, ὁ δ᾽ ἐφ᾽ ἡμῶν ἕτερος κωμικὸς φησὶν, οἱ ἕνα θεὸν σέβοντες, ἐλπίδας ἔχουσι καλὰς εἰς σωτηρίαν. ineptiſſimè. Scribe, ὁ δὲ Φιλήμων ἕτερος κ. Theophilus ad Autolycum libro tertio, τινι οὖν αὐτῶν πιστεύσωμεν; Φιλήμονι τῷ κωμικῷ λέγοντι. οἱ γὰρ θεὸν Σέβοντες ἐλπίδας καλὰς ἔχουσιν εἰς Σωτηρίαν. Sed poteſt vnus Ælianus plura exempla ſimilium errorum nobis ſuggerere. Vt cum libro eodem cap. 20. ita ſcribitur, ὁ δὲ Λύσανδρος, Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εἶπε δότε τοῖς ἐλεύθεροις. ἐλευθέρου γὰρ οὐκ ἔστι βρῶμα. Legendum eſt, τοῖς Εἵλωσι. Liberis hominibus, ait, non conuenit hic delicatus cibus: date igitur Eilotibus. Nota eſt hiſtoria. item cum libro ſecundo vbi vinoſos enumerat, poſtquam in id album Agronem regem Illyriorum retulit, ſubiicit: καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς γενναῖος πίνειν καὶ οὗτος † ἑαυτῷ ἀκρατῶς. reſtituendum, καὶ ἕτερος Ἰλλυριῶν βασιλεὺς Γένθιος, πίνειν καὶ οὗτος ἴσχυεν ἀκρατῶς. hic eſt Gentius Perſei compotor, qui bello Macedonico implicitus, mox Anicio Romanorum imperatori triumphum de ſe peperit. Athenæus quoque aliquanto poſt inter πολυπότας iſtum recenſuit, Gentionem nominans, vt dicemus. Libro eodem, capite 33. Ψωφίλιοι Arcadiæ populus nominantur, qui Ψωφίδιοι erant dicendi ex libris geographorum. ibi etiam ſcribitur, Χερρονήσιοι δὲ οἱ ἀπὸ Κνίδου καὶ αὐτοὶ τὸν αὐτὸν ποταμὸν ὁμοίως, humana videlicet forma effingunt, quis ille αὐτὸς fluuius? interpretes Alpheum ſignificari putarunt, cuius proximè facta ibi mentio. non videtur recta hęc ſententia: & omnino falſa eſt. Lego, καὶ αὐτοὶ τὸν Κνίδιον ποταμόν. Cnidus fluuius inter nobiliſſimos nominatur etiã Ariſtidi in laudatiuncula putei Æſculapij. capit. autem 31. inter antiquos atheos clari nominis, *Soſias* quidam recenſetur: qui in rerum natura nunquam fuit: ſed vel Ἱππίας vel Γοργίας ſcribendum inducto ſeruili nomine. Libro ſexto, capite 13. memoratur ἡ Λευκωνίων περὶ Βόσπορον τυραννίς: cum Λευκωνίων ſit verum nomen. Leuconem tyrannum & eius poſteros intelligit: quorum nota ex hiſtoria Græca & oratoribus tyrannis. Similia his ſexcenta in eo ſcriptore aliiſque nobis pridem obſeruata. Verùm ad inſtitutum. Menandri locum hic recitatum ita ſcribe, κοτύλας χωροῦν δέκα ἐν Καππαδοκίᾳ κόνδυ χρυσοῦν Σεμέλᾳ, τρὶς ἔπιον μεστόν γε. De condy poculo adi librum ſequentem, vnde hæc correximus verte iſta, Νικοβούλη δέ ἢ ὁ ἀναθεὶς ταύτῃ τὰ συγγράμματα, φησίν. *Nicobula aut his qui huius nomine ſcripta illa edidit.* Nicobulam hanc & libro duodecimo in ſimili ſermone laudat. Circumferebatur in Alexandri conuiuio meri poculum omnibus conuiuis educendum: cùm ad Calliſthenem id perueniſſet, homo triſtis & liberi ſpiritus accipere recuſauit. Quærenti deinde cur non biberet, reſpondit, οὐδὲν δέομαι,

Ἀλεξάνδρου πιὼν, τοῦ Ἀσκληπιοῦ δεήσω. *Faciendum non eſt, vt ego cum Alexandri* poculum *bibero, Aeſculapio opus habeam.* Ita emendaueramus hunc locum è membranis. Quid profuit? Ἀλεξάνδρου πιὼν, pro τὴν Ἀλεξάνδρου πιὼν. Loco eorum verborum quæ referuntur ex epitaphio Darij, apud Strabonem libro 15. hoc tantum, ΠΑΝΤΑ ΠΟΙΕΙΝ ΗΔΥΝΑΜΗΝ.

CAPVT X.

Charidemus Orita. χανδὴν κύλιξ. μυστικὸς ἀγὼν ἐγκωμίων. *Aeliani locus animaduerſus. Mos diis conſecrandi coronas conuiuiales. Simulacra Deûm præ foribus.* γεραραὶ *ſacrorum miniſtræ quæ Baccho fiebant in Limnis. Dionyſius Metathemenus.* παιδισκεῖον.

CTESIAS *narrat*, inquit, παρ' Ἰνδοῖς οὐκ εἶναι τῷ βασιλεῖ μεθυσθῆναι. vel τὸ εἶναι poſitum pro ἐξεῖναι. vel deeſt vox νόμιμον: aut ſcribẽdum ἐφιεῖσθαι vt ſtatim, παρὰ δὲ Πέρσαις τῷ βασιλεῖ ἐφίεται μεθύσκεσθαι. Mox de impotentia temulentorum ad generationem: ἐξυδροῦσθαι γάρ φησιν Ἀριστοτέλης τῶν πινόντων τὴν γονήν. ſcribe ἐξυδαροῦσθαι. familiare philoſophis verbum: quo tamen non vtitur Ariſtot. hanc quæſtionem tractans in iis quidem problematis quæ hodie extant. Ait de Philippo Macedone, Φίλιππος ἦν τὰ μὲν φύσει μανικὸς, καὶ προπετὴς ἐπὶ τῶν κινδύνων, τὰ δὲ διὰ μέθην. ἦν γὰρ πολυπότης. καὶ πολλάκις μεθύων ἐξεβοήθει. non diſpliceat ἐπὶ τὸν κίνδυνον. at qui ſcribunt ἐξεβόησε non ſunt ferendi. minus cum neglectis vocibus τὰ μὲν & τὰ δὲ ſententiam philoſopho dignam, meſſore indignam reddunt. Eſt autem hæc: *Philippus partim natura furioſus erat, & temerarius in obeundis periculis, partim ob temulentiam: plurimum enim bibebat: ac ſæpe vino madidus vt ſuis opem ferret in hoſtes iuit.* Iterũ de eodem, πιὼν δὲ τὴν νύκτα πᾶσαν καὶ μεθυσθεὶς πολὺ, καὶ παίξας. Lege cũ Hœſchelianis Excerptis, πολλὰ καὶ παίξας. *cùm multum luſiſſet.* Deinde ait auctor, Φιλοπότας δὲ καὶ μεθύσους καταλέγει Θεόπομπος. Confer hunc vinoſorum catalogum cum eo qui apud Ælianum libro ſecundo Variæ hiſtoriæ, cap. 41. & diſce hinc vnde ille habeat. De adulatoribus Dionyſij iunioris tyranni ſatis libro ſexto. Scribendum vt alibi monebamus, διὸ καὶ κληθῆναι Διονυσιοκόλακας. non autem Διονυσοκόλακας. *Hipparinus* in noſtris libris rectè, qui *Hipparion* in Æliano. Qui in hoc albo ſextus nominatur tam Athenæo quàm Æliano, Charidemus eſt Orita Eubœenſis, Scellij F. Cotyis Thraciæ regis gener, & ducum Cherſobleptæ regis vnus. Ciuitate donatum eſſe fauẽte & adnitente Demoſthene calumniatur Dinarchus. Extat tamen Demoſthenis oratio quam contra eos ſcripſit, qui nimiis honoribus eum publicè affici ſtudebant. De hoc etiam accipiendum quod narrat Polyænus lib. 3. Nam fuiſſe ab Orita Charidemo Ilium captam, teſtis etiam Demoſthenes, in ea contra Ariſtocratem. An hæc ſit tertia Ilij ἅλωσις quam apud Lycophronẽ deflet Caſſandra: imò an ita debeat ille verſus accipi, alibi diſputamus. Epigramma quod narrat dipnoſophiſta tumuli potatoris Arcadionis fuiſſe inſculptum quatuor verſibus, Excerptorum auctor in duo contraxit, hoc modo:

Τοῦ πολυκώθωνος τοῦτ' ἠρίον Ἀρκαδίωνος.
Ὃς θάνεν ἐκ χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος.

non eſt autem χανδὴν κύλιξ *poculum ore hiante hauſtum*, vt fingit vir doctus: ſed magnum & capax. Heſychius χανδὸν explicat πολύν. eidem χανδὸν πιεῖν dicitur eſſe, bibere ἀθρόως ὅλῳ τῷ στόματι. *vno ſpiritu ore toto.* Octauus in albo polypotarum & Æliano & Athenæo eſt Eraſixenus. vel, vt habẽt MSS. Eryſixenus, de quo recitatur hic epigramma iſtud,

Οὐ βαθὺν οἰνοπότην Ερασίξενον ἢ δὶς ἐφεξῆς
Ἀκρήτου φθισφρῶς ᾤχετ' ἔχουσα κύλιξ.

Dalecampius legit τὸν βαθὺν οἰνοπ. & habet hæc emendatio manifeſtam rationem quia tamen omnes libri habent οὐ βαθὺν, poſſumus ex ea lectione hanc ſententiam elicere. Eryſixenum qui non erat ſtrenuus potator. neque altus vini gurges, rapuit alterum meri poculum. Scrib. Χάρης ὁ Μιτυληναῖος ἐν ταῖς τῶν περὶ Ἀλέξανδρον ἱστορίαις. Ex hoc auctore ſcribit, ὅτι καὶ ἐπὶ τῷ μνήματι τοῦ Καλανοῦ διέθηκεν Ἀλέξανδρος γυμνικὸν ἀγῶνα καὶ μουσικὸν ἐγκωμίων. Poſtremam vocem præter aliorum conſuetudinem adiecit ſiue Chares ſiue Athenæus. Ælianus ſic narrat ex eodem, ἀγῶνα μουσικῆς καὶ ἱππικῶν καὶ ἀθλητῶν διέθηκε. Pergit dipnoſophiſta, & narrat ex Timæo, ὡς Διονύσιος ὁ τύραννος τῇ τῶν Χοῶν ἑορτῇ τῷ πρώτῳ ἐκπιόντι χόα ἆθλον ἔθηκε στέφανον χρυσοῦν. καὶ ὅτι πρῶτος ἐξέπιε Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος, καὶ λαβὼν τὸν χρυσοῦν στέφανον, καὶ ἀναλύων τῷ Ἑρμῇ τῷ ἱδρυμένῳ ἐπὶ τῆς αὐλῆς ἐπέθηκεν. Meminère huius hiſtoriæ duo ſcriptores alij, Ælianus & Diogenes Laertius: omnes ex Timæo ſumpſerunt dubio procul: etſi ſolus Athenæus auctorem illum laudat. Eſt verò quod in vtriuſq; illorum narratione lectorem moneam οὐδὲ πάρεργον. Ait enim Ælianus, Καὶ ἐν Διονύσου δὲ τῇ τῶν χοῶν ἑορτῇ προὔκειτο ἆθλον τῷ πιόντι. Nulla facta mentione Dionyſij tyrani apud quem iſta acciderunt. ſed videtur ſcripſiſſe Ælianus. Καὶ ἐν Διονυσίου δὲ τῇ τῶν χοῶν ἑορτῇ, id eſt, *etiam apud Dionyſium in feſto Choûm* corrupère illius verba qui putabant Athenis hoc factum: quod ſcirent eo nomine feſtum Baccho ſacrum in ea vrbe celebrari. Diogenis autem Laertij verba ſunt libr. quarto, καὶ χρυσῷ στεφάνῳ τιμηθέντα ἐπ' ἄθλῳ πολυποσίας, τοῖς καταχοῦσι παρὰ Διονυσίῳ, ἐξιόντα θεῖναι πρὸς τὸν ἱδρυμένον Ἑρμῆν. non video quid ſibi illa velint τοῖς καταχοῦσι. Ex ipſo argumento hiſtoriæ lego, τοῖς χουσὶ *in feſto Choûm.* Quod autem dicitur Xenocrates diſcedens è conuiuio coronam ibi acceptam diis conſecraſſe: narrat ſimile factum legatorum Romanorum apud Ptolemæũ Ægypti regem Iuſtinus libro 18. *Miſſi à ſenatu in Aegyptum legati, cum ingentia ſibi à Ptolemæo rege miſſa munera ſpreuiſſent, interiectis diebus ad cœnã*

inuitatis, aureæ coronæ miſſæ ſunt, quas illi honoris cauſſa receptas, poſtera die ſtatuis regis impoſuerunt. Moris autem fuit veteribus, habere præ foribus ędium ſuarum alicuius numinis ſimulacrúm: vt plurimum Mercurij: quem poſitum fuiſſe ait Athenæus ἐπὶ τῆς αὐλῆς, id eſt, in primo domus aditu ſub dio. Ælianus ſimpliciter, πρὸ τῶν θυρῶν. Manifeſtum eſt anacolutum: cum de ſolemnitatis Choûm inſtitutione ſcribit, πρὸς δὲ τὸ ἱερὸν οὐ θέλων αὐτὸν προσιέναι: nam erat dicendum οὐ θέλοντα, vt ſuperioribus congrueret. ſic autem Homerus ſæpe: ſic optimi quique auctores. *Limnæ* loci nomen fuit Athenis. vbi in honorem Bacchi Lenæa agitabant, vt libro ſexto dictum cap. 15. Sacra etiam ibi fiebant à mulieribus decimoquarto, Bacchi ſacerdotibus, quas vocabant γεραράς. Heſychius, γεραραί, ἱέρειαι κοινῶς. ἰδίως δὲ αἱ τῷ Διονύσῳ τῷ ἐν Λίμναις τὰ ἱερὰ ἐπιτελοῦσαι, τὸν ἀριθμὸν δεκατέσσαρες. Interpres qui in hac hiſtoria vertit iſta, πρὸς τὸ ἐν Λίμναις τέμενος *In eo nemore quod lacus ambit*, pluribus caſtigandus non eſt. ſicut nec cùm paulò poſt Διονυσίου Ἡρακλεώτου τοῦ ἐπικληθέντος Μεταθεμένου, interpretatur, *Heracleotis Dionyſij. quem Transpoſitorem cognominabant.* pro, *Heracleotæ Dioniſij, qui appellatus eſt Metathemenus.* hoc eſt, immutatus. fuit enim repens huius moroſophi mutatio, & à virtute ad vitia inclinatio. fusè Diogenes Laertius. Refert auctor: hunc Dionyſium, cùm in ſumma ſenectute die feſto oblata eſſet illi meretrix, alicui ſodalium eam tradidiſſe: ac dixiſſe, οὐ δύναμαι ἐντεῖναι· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. non animaduerterunt interpretes ineſſe hic elegantem parodiam Homerici verſus, ὀδυσσ. φ. vbi Leodes fruſtra conatus arcũ Vlyſſis tendere, Ὦ φίλοι, ait, οὐ μὲν ἐγὼ τανύω· λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. Non ſunt δημόσιαι παιδίσκαι *plebeiæ ancillæ*, ſed infelices puellæ publicæ libidinis victimæ. neque παιδισκεῖον rectè exponunt *ancillarum ædes*. ſic appellat lupanar aut pergulam in qua proſtabant apud leonem, quę corpore merebant. Conſentiunt omnes codices in ſcriptura iſtorum: Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης παρὰ Περιάνδρῳ προτεθέντος ἄθλου περὶ τοῦ πίνειν, ᾔτησε τὸ νικητήριον, πρῶτος μεθυσθεὶς τῶν συμπαρόντων. ὡς ὄντος τέλους τούτου καὶ τῆς ἐν τῷ ποτῷ νίκης, ὥσπερ καὶ τῆς ἐν τῷ τρέχειν. atqui ſententia eſt imperfecta, niſi aliquid adiicias, vt vidit eruditiſſimus Dalecampius: puto tamen non aliter ſcripſiſſe Athenæum: nam & facilè eſt quod deſideratur intelligere: &, vt dixi, ſic omnes libri veteres. deeſt autem tale quid τὸ πρῶτον διαδραμεῖν τὸ στάδιον. Vt in curſus certamine præmium refert iis qui primus ad metam peruenit: ſic cum poculis certamen inſtituitur, victorem renũtiari voluit Anacharſis eum qui primus fieret ebrius: non eum qui plurimo vino cutem intenderet: quod tamen vulgò apud Græcos habebatur τέλος νίκης. Non longè ab his, pro Σκόπαν & Σκόπα, legendum eſſe Σκόπαν & Σκόπα. pridem à doctis obſeruatum eſt. Scopadæ in Theſſalia diu floruerunt, vt inter alios docet Theòcritus idyllio 17. In membranis tamen Σκέπας. in Excerptis Κόπας. Mox ſcribas non malè ὧ τινι ἡ τύχη δίδωσι, λαβέτω. tamen etiam Excerpta, τίνι τύχη δίδωσι; λαβέτω. Quare autem petulantiam & laſciuiam Antiochi regis furioſi, deſcriptam vbertim lib. quinto, hic iterum totidem verbis commemorandam auctor cenſuerit, ipſe viderit. At nos ſi quid ibi adnotauimus, hoc loco non repetemus.

CAPVT XI.

Agron *&* Gẽtius *reges Illyrici.* Ὀροφέρνης. ἰαχικὴ ἀσωτία. *Matronas Romanas abſtinuiſſe temeto, non omni vino.* Paſſum, κυρίως. *Matronas Romanas non habuiſſe claues cellæ vinariæ. Antiphanis* Myſtis. *Conuitium in temulentum*, vas vini *Pron.* Mulie-lierum mens in caupona. παρεστάναι. Κίβδαλος. Δορόδων.

INTER vino deditos, de quibus ex veteri hiſtoria verba faciunt docti cõuiuæ, duo ſunt Illyrici reges. Agrõ horum prior. quem referunt ex Polybio, inſigni clade affeciſſe τοὺς μέγα φρονοῦντας Αἰτωλούς. ex MSS. ſunt illa per nos adiecta τοὺς μέγα φρονοῦντας, Ætoli ferox populus fuerunt, & inuictos ſeſe appellare ſoliti, vt teſtimoniis Liuij & Iuſtini cognoſcimus. præterea apud Polybium vnde mutuatur Athenæus, ſic eſt, περιχαρὴς γενόμενος ἐπὶ τῷ δοκεῖν Αἰτωλοὺς τοὺς μέγιστον ἔχοντας τὸ φρόνημα, νενικηκέναι. De altero rege ſcribitur ſtatim, ὁ αὐτὸς Γένθιον φησὶ τὸν τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον. Hic eſt Gentius rex de quo capite nono, etiam Athenæus libro decimoquarto γένθιον vocat, non *Genthionem*. quidam Græcorum Γένθιον: & ita fortaſſe hic fuerat ſcribendum. vulgo tamen etiam in membranis Γένθιον. Qui autem Ὀροφέρνης hic dicitur, in codice Excerptorum eſt Ὀλοφέρνης, vt in Apocrypha hiſtoria. in Æliano Ὀροφέρνης non rectè. Dicitur autem hic ſatrapa in Capadociam, quæ fuit illius prouincia, εἰσαγαγεῖν τὴν ἰακὴν καὶ τεχνικὴν ἀσωτίαν. Dalecampius ſcripſit ἰακχικὴν. Id enim non ſine ratione videbatur ſequenti voce melius conuenire. libri chirographi omnes τὴν ἰακὴν, & nota eſt mollicies Ionum vel ex Latinis poetis vt, *Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo.* nihil ergo mutandum. Scribe, γυναῖκά τινα ἀναγκάσαι πολυπότιν, Κλεὼ, ὄνομα. & in altero Phalæci verſu, Τόνδε Διωνύσῳ δῶρον ἔδωκε Κλεὼ cùm ait poeta, ἶσα δὲ πίνειν Οὔτις οἱ ἀνθρώπων ἤθελεν, οὐδὲ ἅμα πᾶς: videtur eſſe ſenſus, neque ſingulos, neque plures vnà auſos eſſe in πολυποσίας certamen cum Cleone deſcendere. Iuſiurandum illud Φελευτέρων, quod apud Xenarchum iurat multibiba quædam anicula, expoſuimus libro tertio, cap. 34. Romanas matronas vino abſtinuiſſe olim, vulgò notum eſt. Ea autem de re ſcribit Athenæus ex Polibij ſexta hiſtoria, παρὰ Ῥωμαίοις ἀπηγόρευται γυναιξὶ πίνειν οἶνον. τὸν δὲ καλούμενον πάσσον πίνουσι. ex quibus verbis intelligi-

mus, non prorſus abſtemias fuiſſe Romanorum mulieres: non enim ab omni vino abſtinebant, ſed tantum à temeto: quam vocem in antiqua Romuli lege ea de re lata, poſitam fuiſſe coniicimus ex A. Gellio libro decimo, capite vigeſimo quarto. Paſſum inter vinorum dulcium genera cenſeri, dubitare non poſſumus: cum auctorem habeamus Plinium libro 14. cap. 9. Varro, De vita populi Rom. libro primo, *Paſſum nominabant, ſi in vindemia vuam diutius coctam legerent, eámque paſſi eſſent in ſole aduri.* Quare etiam Vlpianus Iuriſconſultus in lege nona Dig. *De tritico, vino, vel oleo legato*, vini appellatione & paſſum poſſe intelligi, docet diſertè. Vnde fieret paſſum ita explicat dipnoſophiſta, τὸν δὲ ποιεῖσθαι μὲν ἐκ τῆς ἀσταφίδος καὶ ἐστι παραπλήσιος πινόμενος τῷ Αἰγοσθενεῖ τῷ γλυκεῖ, καὶ τῷ Κρητικῷ. Scribe, τῷ Αἰγοσθενέων γλυκεῖ. Gloſſarium, *Paſſum*, σαφυλίτης. Lege, σαφιδίτης, vel σαφίτης. Ait amplius de matronis Romanis, οὐδ' ἔχει οἴνου κυρίαν ἡ γυνή. Libri veteres & Suidas, κυρείας: rectè: pro ἐξουσίαν, poteſtatem & liberam adminiſtrationem. Claues cellæ vinariæ non habebant matresfamiliarum. Nota hiſtoria eius matronæ, quæ vt refert Plinius ex Fabio Pictore, *quòd loculos in quibus erant claues vinariæ cellæ reſignauiſſet, à ſuis inedia eſt mori coacta.* Addit, τὸ πρᾶγμα κἂν γεύσηται μόνον, οὐ προσδεῖ διαβολῆς, id eſt, *ſi qua fœmina vel guſtauerit vinum, nulla opus criminatione.* quippe cum ipſum crimen inter oſculandum ſe prodat. In iſtis, ὃν ἐκέλευσεν αὐτὸν παρελθόντα εἴσω σκοπεῖν τὸν πίθον. libri habent ὃν καὶ ἐκέλευσε παρ. ſed retinendum eſt τὸ αὐτὸν, poſita ſubdiſtinctione poſt ἐκελ. *eum iuſſit, vt ipſe ingr.* Diſtingue verſiculos Antiphanis,

—γείτων ἐστί τις
Κάπηλος. οὗτος εὐθὺς ὅταν ἔλθω ποτὲ
Διψῶσα, μόνος οἶδ' ἰδοῦσά γε μοι κεράννυται οὔθ' ὕδωρ.

Myſtidem Antiphanis reperies Polluci laudatam libro 10. cap. 19. vbi non diſſimilis ſententiæ locus, καὶ τὸ ἐν Ἀντιφάνους Μυστίδι ἐξ ὀξυβαφίων κεραμίων ἐπινοῦμεν. Non caret menda quintus Alexidis verſus, ex Orcheſtride, Λέγων γέρων γε δαιμονίως ἀσπάζομαι. Poteſt ſcribi, Ἄγαν γέρων γε. vel Οἶνον γέροντα δαιμονίως ἀσπάζομαι. Dubitabā quò pertinerent proxima verba, ἐν δὲ Δὶς πενθοῦντι, Ζώπυρος φησὶ καὶ ζώπυρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον: donec inſpecta Epitoma, reperi ſic ibi ſcriptum, ὁ αὐτὸς Ζωπύρας πινούσης μνηστεὺς λέγει. Ζωπύρα οἰνηρὸν ἀγγεῖον. id eſt, *Antiphanes idem Zopyræ cuiuſdam multibibæ facit mentionem, his verbis. Zopyra vas vino plenum.* Ita ergo ſcribamus in Athenæo, ἐν δὲ Δὶς πενθοῦντι, Ζωπύρας πινούσης μνημονεύει, καὶ φησί, Ζωπύρα, οἰνηρὸν ἀγγεῖον. *Zopyram* melius legi quàm *Zopyrum* ex præcedentibus certum: nam de fœminis hic agit. venuſtè autem multibibam & merobibam appellat vas οἰνηρόν: ſicut alij potores dicti *Cotylæ*, aut *Chone*, aut *Choes*. Platonis comici ῥῆσις multifariam eſt corrupta. Primo verſui deeſt pes vnus. Εἶεν γυναῖκες ὡς ὑμῖν πάλαι. puto, ὡς ὑμῖν ἔφην πάλαι. Secundus, Οἶνον γενέσθαι τὴν ἄνοιαν εὔχομαι, quem ſenſum habeat non video Dalec. ἐννοεῖν. quam emendationem ſi ſequamur vertendum, *pridem eſt cum cupio vos de vino cogitare.* ſed abò nos vocat metrica lex. Quid ſi Γενέσθαι οἴνῳ τὴν ἄνοιαν εὔχομαι? videtur enim ad temulentiam fœminas hortari. Tertio & ſequenti verſu, Τ' μὲν γὰρ ἤδη, καθάπερ ἡ παροιμία Ἐν τῷ καπήλῳ νοῦς ἐνεῖναί μοι δοκεῖ. ſignificari videtur fuiſſe apud Græcos prouerbium, Γυναιξὶν ὁ νοῦς ἐν καπηλείῳ: *mulierum mens eſt in caupona.* eo obiicitur vinoſitas ſequiori ſexui, notata etiam Latina parœmia, *Anus ad armillum.* Sed ἐν τῷ καπήλῳ pro ἐν τῷ καπηλείῳ aut καπηλίῳ vix putem Græcam eſſe orationem. nihil autem vetat καπηλίῳ ſcribi, coaleſcentibus duobus ſyllabis in vnam, vt paſſim apud poetas. vel ἐν τῷ καπήλου. vt ἐν ᾅδου. Quintum ita diſtingue, Εἰ γὰρ φανεῖται δᾶδ' ἰδεῖν, πεπίστευκα δεῖ τ' μ. In octauo ſcribit interpres, ἄμυλος ἐγκύμων κίχλαις. ſed reſpuit eam correctionem ſequens verſus. Scrib. ἄμυλος, ἔγχυτος, κίχλαι. Nonus, Ἐγκράδιχ' ὁλόκληροι μέλιτι διαμεμιγμέναι, eſt hypermeter. Scribe, Ἐνδεχ' ὁλόκληροι. In decimo, λαγῷα δώδεκα ſunt, *duodecim fruſta carnis leporinæ.* expoſuimus eam vocem libro nono. ſed cur addit ἐπὶ σελήνῃ? vix tamen probem ἐπὶ σέλινα. Claudicat & vndecimus, Ἡ δὴ ταῦτ' ἐπιτελέσετ'. ἄκουε δή. poteſt impleri, Ἡ δὴ τοιαῦτά γ' ἐπιτελέσετε. emenda etiam 12. & ſcribe, Βολβῶν μὲν ὀρθιάζεται ἡμισεκτέα. In 13. ὀρθασίται, vel teſticuli ſunt, vel de eorum nomine ſic appellata numina. In 16. legunt interpretes, Πυρὸς τελέτη & ſequente verſu, Κυβδάσῳ τριώβολον. *Cybdaſus* ſiue *Cibdaſus* contumeliæ cauſa nomen inditum videtur. nam κίβδης eſt homo vafer & ſceleris plenus. & fortaſſe Λόρδωνι initio verſus: præſtat quàm Δόρδωνι. nam λορδοῦν & λορδὸς Græca ſunt vocabula. Δόρδων, quod ſciam. Græcam originem habet nullam. Scrib. Γυναικὶ δὴ πίνειν μὴ πίνειν ὕδωρ.

CAPVT XII.

Βηματίζειν & βηματιστής. Itinerariorum veteres ſcriptores. Menandri Ἀῤῥηφόρος. *Theopompi* Philippicæ hiſtoriæ. Ariæi *populi herum* πελάται. *differentia inter* πλεονεξίαν *&* μέθην. μεθύειν, οὐδὲν ἕτερον. ὁ ἕτερος, *pro quod ad alterum attinet.* ἀνεγέρσεις ἐλευθερίᾳ. ἄγειν τι εἰς τὸ πρόσθεν πινός. *emendata multa.*

POSTQVAM de ſingulis vinoſis egit, de populis integris vino deditis quædam commemorat. *Tapyri* in his principem locum obtinent: cuius gentis φιλοινίαν commemorans Ælianus Variarum lib. 3. non ſolùm, ait, ad potum vino abutuntur, ſed & vngunt ſe vino ſic, vt alij oleo. οὐ μόνον εἰς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ ἀλλὰ καὶ χρίσματι ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος, ὥσπερ ἄλλοις τὸ ἔλαιον. Eadem Athenæus, indicatis auctoribus primis eius hiſtoriæ. Βαίτων, inquit, ὁ Ἀλεξάνδρου βηματιστὴς ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Σταθμοὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας. vox

eſt

eſt Macedonicæ dialecti βηματίζειν, ſignificans *pedibus metiri*. Inde βηματιστὴς *metator itinerum*. Affine miniſterium in iiſdem caſtris Alexandri: eius quem σταθμοδότην vocat Plutarchus: ſed huius opera ad militiæ vſum ſpectauit: illius ad locorum & geographiæ cognitionem. Multos autem è veteribus libros eius argumenti edidiſſe ex Strabone ſcimus & Plinio. Athenæus Bætoni adiungit Amyntam qui Σταθμοὺς conſcripſerat. Euſebius quoque libro nono Præparationis euangelicæ, inter cæteros auctores laudat τὸν τῆς Συρίας σχοινομετρίαν, id eſt, eũ qui Syriæ per ſchœnos dimenſionem fecerat & ediderat. Tapyros ſequuntur *Phigalenſes*: hos *Byzantij*: quorum vinoſitas etiam Æliano deſcripta libro tertio Ποικίλης, capite 14. ex iiſdem ſcriptoribus. Menandri Ἀῤῥηφόρον laudat Pollux libro decimo, capite 45. & Ælianus dicto loco, ſed non adiecto fabulæ nomine. Verſus qui inde recitantur hoc loco: ita ſcribas rectiùs.

Πάντας μεθύσους τοὺς ἐμπόρους ποιεῖ Βυζάντιον
ὅλην ἐπίνομέν γε τὴν νύκτα διά σε,
Καὶ σφόδρ' ἄκρατον οἶνον ὥς γε μοι δοκῶ.
Ἀνίσταμαι γοῦν τέτταρας κεφαλὰς ἔχων.

Lege mox, ἐπὶ δὲ τοὺς πότους καὶ ῥᾳθυμίαν καὶ πολλὴν ἀκολασίαν ὡρμηκότες. Θρᾳκικῶς δ' εἰσὶ πάντες οἱ Θρᾷκες πολυπόται. & ſtatim de Cleomene tyranno, ὁ καὶ τὰς μαστροπὰς τὰς εἰθισμένας προαγωγεύειν τὰς ἐλευθέρας γυναῖκας, τρεῖς ἢ τέτταρας τὰς ἐπιφανεστάτας ἐμπορευομένας ἐνδήσας εἰς σάκκους καταποντίσαι τισὶ προστάξας. vt ſit ſenſus, non omnes lenas à Cleomene fuiſſe ſublatas: ſed eas ſolùm fuiſſe in maris profundum coniectas, quarum extiterat notabilior in lenocinio opera atque induſtria. Cleomenis egregium adeò facinus longo poſt tempore renouauit Caius princeps, vt narrat Tranquillus. In hoc vinoſorum albo leges hic Argiuos, Corinthios, Thraces, & Illyrios: de quibus omnibus ſimul Ælianus l. 3. c. 15. Illyriis ſubiunguntur ſtatim *Ariei*. de vtriſque agit Athenæus ex eodem ſcriptore Theopompo nempe hiſtorico. nam falluntur interpretes qui iſta verba: ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τῶν φιλιππικῶν, Ἰλλυριοί φησι, accipiunt de Hermippo quem Philippicas fingunt ſcripſiſſe inſtar Demoſthenis & Ciceronis nugę. auctor loquitur de Theopompo cuius facta mentio paulò ante. quis neſcit editum à Theopompo hiſtoriæ corpus ingens. *Philippica* inſcriptum? de eo Suidas, ἔγραψε φιλιππικὰ ἐν βιβλίοις οβ'. librum quinquageſimum modò laudauit Athenæus. Ex iis libris deſumpta ſunt, quæ de Illyriis & Ariæis hic recitantur. ſed *Ariæos* populos nuſquam in libris veterum geographorum inuenias. neque enim aſſentiendum eſt doctiſſimo illi viro qui Ariæ regionis in Aſia celeberrimi nominis incolas putauit intelligi. nam ab Aria hac deductum gentile: Ἄρειος eſt vel Ἀρειάς, vt diſertim Hermolaus Byzantius docet, probatque vſus omnium ſcriptorum. quis verò ferat Theopompum ſi de eo populo ſentiebat, bella Gallorum & Ariæorum nobis commemorantem? mirum ſanè quid potuerit populos ita diſſitos committere. Non eſt dubitandum, iudicio meo corruptos hic eſſe omnes codd. cum & Theopompus, & Athenæus, Ἀρδιαῖοι ſcripſiſſent. Inter Illyridis barbaras, & agreſtes nationes. Ardiæos nominant geographi omnes, & Ariſtoteles etiam in libello De miraculis auditis. Hi igitur, poſſediſſe aliquando dicuntur προσπελατῶν ὥσπερ εἱλώτων τριάκοντα μυριάδας. Athenienſes πελάτας & προσπελάτας vocabant, quos fere Romani veteres dicebant *clientes* & προστάτης iiſdem eſt *patronus*. Ardiæorum πελάται iſti, ſimiles videntur fuiſſe Gallorum ſolduriis. Cùm ait mox Pontianus in temulentiæ criminatione, διὰ τὸν οἶνον καὶ τὰς μέθας, καὶ τὰς μανίας, ἔτι δὲ καὶ τὰς παροινίας γίγνεσθαι, niſi rectè accipias vocem παροινία, frigebit gradatio hæc, quæ tamen eſt elegantiſſima. nam μέθη & μανία, mentis deprauationem ſignificant: παροινία verò eius deprauationis eſt effectus; cum non ebrius tantum eſt aliquis: ſed hoc amplius propter ebrietatem facit alicui cõtumeliam. non eſt παροινία *amentia*, vt vertit vir eruditus, ne *temulentia* quidem aut *vinoſitas*: verùm ex temulentia naſcens ὕβρις, petulantia, & iniuria. Doctè vt ſemper Heſychius, παροινία, inquit, ἡ ἐκ τοῦ οἴνου ὕβρις, καὶ εἰαδήποτε ἀμδετία. & in eam ſententiam plura. Athenæus ipſe poſt pauca, τὸ παροινεῖν ἐκ τοῦ μεθύειν γίνεται. Poſt verbum γίνεσθαι ponenda στιγμὴ τελεία: deinde ſcribendum, fide Excerptorum, οὐ τοὺς ἐκπαθῶς μεταλαμβάνοντας, οὐ κακῶς ὁ Χαλκοῦς ἐπικαλούμενος Διονύσιος ἐν τοῖς ἐλεγείοις, κυλίκων ἐρέτας ἔφη. deinde ſequuntur Dionyſij verſus duo: & ſtatim, Περὶ τοῦδε (τὸ γὰρ φίλον οὐκ ἀπόλωλε) Ἄλεξις δ' ἐν Κυρίῳ. & cætera. ante Ἄλεξις erat diſtinguendum maiore diſtinctione. præcedentia verbá corruptæ ſunt reliquiæ verſus aut diſtichi è Dionyſio allati. In Alexidis ecloga interpunge ſic, μεθύει γάρ, οὐδὲν ἕτερον. *ebrius eſt, nihil aliud* quaſi dicat, hoc vnum & ſolùm nouit vinum bibere ad ebrietatem vſque: aliud nihil. Simile eſt libro vndecimo Ποτήρ' ἢ χαοῦς, ἄλλο δ' οὐδὲν βλέπει. & apud Ariſtoph. μηδὲν ἀλλ' εἰ μὴ ἐσθίει. Diſtingue etiam, ὁ δ' ἕτερος, τί ἂν τύχοιμι ὀνομάσας; Βοῦλγον, δέ. Græcanica elegantia eſt, ὁ ἕτερος, pro, quod ad alterum filiorum meorum attinet. Obiicit autem pater iſte huic ſuo filio vitæ ruſticæ nimium ſtudium. Malè hæc mutabat vir doctus. Ælianus in Varia hiſtoria: ὁ Ἀντισθένης πολλοὺς προὔτρεπεν ἐπὶ φιλοσοφίαν. εἶτα δὲ οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν. & ita ſæpius in his libris. De Platonis loco diximus capite nono. Sed ſcribe ἀκράτου αὐτῆς μεθυσθῇ, non αὐτῇ. vocat Plato ἄκρατον ἐλευθερίαν, libertatem non temperatam legibus: quæ non libertas eſt, ſed licentia. breuius hoc ipſum Ariſtoteles, velut ex tripode non Apollinis, ſed rectæ rationis pronuncians in Politicis, ἡ ἄγαν ἐλευθερία εἰς δουλείαν τελευτᾷ. Antiphanis verſus ita diſtinxeris melius & legeris.

—οὔτε γὰρ ἥμερόν τα δεῖ ἦν' οὐδαμοῦ
Πάτερ παροινεῖν, οὐδ' ὅταν πίνειν δέῃ

Δεῖ

Δεῖ νοῦν ἔχειν . . . .
Ὅπως ᾖ μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον φρονῶν
Μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι,
Εἰς ἄφοδον ἐλθὼν ὅμοιον αὐτὸν ὄψεται
. . . . ἐὰν σκοπῇ
Τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια·
Τὰς φλέβας ὅπη φέρουσ' ἄνω τε καὶ κάτω,
Δι' ὧν ὁ θνητὸς πᾶς κυβερνᾶται βίος.

Elegantiſſimi ſanè verſiculi : quos proferebat filius cum patre auſteritatis & tetricitatis nimiæ viro diſputans. Solens autem Athenæus more ſuo quædam omiſit quæ ad perficiendam ſententiam nullum habebant momentum, & fortaſſe ab alio interpellante pronuntiabantur. Eos autem potiſſimum reprehendit hic cenſor, qui opibus tumentes, ſupercilium adducunt & ſeparant ſe ab aliis, affectata quadam grauitate. Sic dicebat Theophraſtus in Characterib⁹, hominis αὐθάδους notam eſſe, quod in conuiuiis neque canere, neque ῥῆσιν εἰπεῖν, neque ſaltare dignetur. fruſtra igitur laborant docti de interpretatione illius verſus μικρῷ πεποιθὼς ἀθλίῳ νομίσματι. eſt enim manifeſta deſcriptio hominis propter diuitias ſuperbientis. Proximorum verſuū ſententiam, vitio librariorum imperfectam & mutilam, ita explemus ingenij coniectura,

Εἰς ἄφοδον ἐλθὼν ὅμοιον αὐτὸν ὄψεται
Τοῖς εὐτελεστάτοις, ἐάν γ' ὀρθῶς σκοπῇ
Τὰ τῶν ἰατρῶν τοῦ βίου τεκμήρια.

Ἄγειν εἰς τὸ πρόσθεν τινὸς loquēdi genus eſt, quod de eo vſurpatur, qui anteponat aliquid alij rei. Antiphanes in ea quæ ſequitur apud Athenæum ecloga,

—εἶτα παραλαβὼν πόλει
Οἶνον στρατηγὸν (ὃς μόνος θνητοῖς ἄγει
Τὴν τόλμαν εἰς τὸ πρόσθε τῆς εὐβουλίας)
Νύκτωρ ἀναστὰς ἔτυχεν ὧν ἐβούλετο

Incluſa notis parenteſeos hoc ſonant: *quod ſolùm mortales* impellit, *vt audaciam anteponant recto conſilio*. id eſt, vinum reddit homines audaciores quàm prudentiores. Sic ὄπισθεν ἱστάναι pro contemnere & inſuper habere. Sophocles, γνώμης πατρῴας πάντ' ὄπισθεν ἑστάναι. Vocem ἔξοινος quæ deinde adnotatur ex Hegeſandro & libro primo legitur, & alibi in hoc opere. plura de ea dictione libro decimo quarto. Verſus in Rhodophontem aleatorem, Ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι κυβευταί. parodia eſt illius Homerici, Ὦ γέρον ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταί. Scribendum, οὐκ ἔχοντος ἀξίωμα παρὰ τοῖς Ῥοδίοις. non ἰδίωμα.

CAPVT XIII.

Errores in nominibus propriis : σύμβακχοι. Perſeus καμμύσας ἔκπινε. λογισμὸς εἰς μέσον παραξάτω. Vinum ἀρχεσίγυιον. Platonis fabula, Αἱ ἀφ' ἱερῶν. Πίνειν τὴν ἐπίστον. menda multa indicantur & tolluntur.

MAGNA vbique in propriis nominibus diuerſitas veterum librorum. *Antheas* Lindius Cleobuli συγγενὴς in Excerptis eſt *Andreas* & qui dicitur hic *Philodemus* auctor libri. Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ σμινθείων, libro tertio erat *Philemneſtus*. Ibi expoſitus eſt capite tertio eius libri titulus. Antheas; inquit auctor: πάντα τὸν βίον ἐδιονυσίαζεν, ἐσθῆτα. Διονυσιακὴν φορῶν, καὶ πολλοὺς τρέφων συμμάχους. Perplacet quod extat in Excerptis, συμβάκχους. nam & Antheas Bacchum ſimulabat ac cultu vitæque genere imitabatur: & ſodales ipſius βακχεύοντες αὐτῷ συνεβάκχευον, veri ſymbacchi & ſyndionyſiaſtæ. β, & μ, paſſim ſedes permutarunt, vt ſæpe dictum. Quæri poteſt quorſum illa mox ſpectent de Perſeo: ἀλλ' οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαιρεθεὶς, & quæ ſequuntur. Nam ſi Perſeus temperans fuit, & vini parcus, quid attinebat eius iſto loco meminiſſe? Sed videntur de hoc rege diuerſa ſcripſiſſe veteres: aliis temperantiam illius laudantibus: aliis eum vinoſitatis arceſſentibus: quos obiter refutare auctor inſtituit. Liuius ſanè libro quadrageſimo primo, ita vario ſcribit Perſeum fuiſſe ingenio, vt mirum non ſit de eo non conſentire hiſtoricos. Non tres, ſed duos ſolùm Antiphanis verſus recitat Vlpianus: iſtos nempe.

Ὅλην δ' ἢ καμμύσας ἔκπινε. μέγα τὸ φορτίον
Οὐχ ὅστις αὐτῆς ἐστὶν ἐμπείρως ἔχων.

qui habitus eſt tertius Antiphanis verſus, metri nihil habet. Sic autem interpretare quos adſcripſimus: *totum* calycem *oculis conniuentibus ebibe. Magnum onus eſt. Minimè verò ſi quis ſit bibendi peritus* καμμύσας. valet, ſine mora & cunctatione, non attendens ad poculi magnitudinem, qua terreri poſſet aliquis. Sic ſolemus eos qui difficile pharmaca bibunt hortari ne intueantur, ſed ſtatim vt in manus ſumpſerint, hauriant. Non probo tolli negationem ex iſtis: πῖθι οὖν ὦ ἑταῖρε, καὶ μὴ μεστοὺς ἀεὶ ἕλκωμεν. & omnino tollenda non eſt Antiphanis *Traumatias*, citatur Polluci, libro quarto, capite vigeſimo quinto, & libro decimo, capite decimo. Inde ſunt iſta quibus Vlpianus ad hilarem vitam ſodales hortatur,

—Ἀλλὰ καὶ λογισμὸς εἰς μέσον
Παραξάτω τις, καί τι καὶ μελίσκιον
Στροφὴ παρελθέτω τις ἢ αὐτὴ λέγων
Ἔστιν μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός.

Pronuntiabat iſta aliquis apud poetam ſub cœnæ finem, conuiuas ſtimulans, vt poſtquam eſſet edendo exempta fames, ſcitis ſermonibus, aut recitationibus tragicarum ῥήσεων, ſeſe oblectent. Primus verſus obſcurus non eſt: *Age*, inquit, *Prodeat in medium ſubtile aliquid & ſolerter excogitatum*: παραξάτω eleganter pro erumpere per vim. dicitur de omni re quæ ſtudio magno fiat: [Addit poſtea, *prodeat in medium aut delicatulum aliquod melos, aut Stropha aliqua.* Alludit ad morem recitandi in conuiuiis ſcholia ſententioſa, aut lyricorum tragicorumve ῥήσεις aut ſententias, Sed legendum in tertio verſu. —γλυκὺ λέγουσ'.

Ἔστι μ.

Ἔστι μ.] Recitemus ait, tragici alicui⁹ verſus præclaros, qualis eſt ille Euripideus, Γλυκὺ μεταβολὴ παντὸς ἔργου πλὴν ἑνός. *rerum omnium mutatio grata eſt vna excepta.* Notiſſimus eſt verſus Euripidis: quem Antiphanes ſuis integrum inſeruit. [Vltimam verſus ſyllabam elidi per apoſtrophum ob ſequentem vocalem initio verſus proximi, poëtis, præſertim dramaticis, res eſt familiaris.] Inſignior fuerit huius loci deprauatio an eiuſdem reſtitutio nō facilè dixerim. Dubitari poteſt an etiā ſequentia ſint Antiph. παράδιδου δ᾽ ἑξῆς ἐμοὶ οἶνον ἀρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ᾽ Εὐριπίδης. Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ᾽ ἔφασκεν, ἀλλά τις φιλόξενος δήπουθεν. οὐδὲν διαφέρει. ὦ τάν ἐλέγχεις μ᾽ ἕνεκα συλλαβῆς μιᾶς. & verius eſt, aut Antiphanis aut alius poetæ ea eſſe. Sic autem hæc digerimus.

—παράδιδου δ᾽ ἑξῆς ἐμοὶ
Τὸν ἀρκεσίγυιον ὡς ἔφασκ᾽ Εὐριπίδης.
Εὐριπίδης γὰρ τοῦτ᾽ ἔφασκεν; ἀλλὰ τίς;
Φιλόξενος δήπουθεν. οὐδὲν διαφέρει.
Ὦ τᾶν ἐλέγχεις μ᾽ ἕνεκα συλλαβῆς μιᾶς.

Apud poetam vnde ſunt iſta, poſcebat aliquis dari ſibi vinum: ſed ille non οἶνον appellat, verùm ἀρκεσίγυιον. vt comico more Philoxenum rideat qui ſic erat locutus. at de induſtria ignorantem fingit qui loquitur, & Euripidi tribuit quod erat Philoxeni verbum. cuius inſolens ſermo ex iis notus eſt nobis, quæ prolixè libro quarto & decimo quarto recitantur. In ea voce illud nouum quod epitheton vini pro appellatione vini vſurpat: deinde ἀρκεσίγυιον vinum appellans Homero contradicit, qui contra ἀπογυιῶν, id dixit. Μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μῆτερ, Μή μ᾽ ἀπογυιώσῃς. vtraque ſententia vera eſt, pro modo vini quod bibitur. Interrogatur deinde Vlpianus vbi legeretur vox πῖθι: ille reſpondet, ἀπεσκοτώθης φίλτατε, ἀπαιτῶν οἶνον τοῦτο. παρὰ Κρατίνῳ ἔχεις ἐν Ὀδυσσεῦσι, Τῆ νῦν πῖθι λαβὼν ἤδη. Breuiator dictioni ἀπεσκοτώθης interpretamentum adiicit: ἀντὶ τοῦ ἐζοφώθης τὸν νοῦν, *mens tibi caligine obducta eſt.* Cratini prima verba ſunt imitata ab Homero: Κύκλωψ, τῆ πίε οἶνον. In quarto verſu ſubiectæ eclogæ Antiphanis Τοῦ τῆς ἑορτῆς οὐ μέμνημαι. ἄρτι γὰρ Ἐξ ὀξυβαφίων κεραμέων ἐπίνομεν. libro vndecimo ſic legitur, Τοῦ τῆς ἑορτῆς οὐ μὲν ἀρτίως γάρου. probo vt hic: ſi pro μέμνημαι ſcribas μεμνήμεθα, μεμνήμεθα. Fabula Amipſiæ, quæ mox Φάδων inſcribitur, in Huraldino eſt Φένδων. Verùm nomen eſt Σφενδόνη. vt rectè ſcriptum aliquot locis Athenæi & Pollucis. error eſt ſi quando aliter ſcribitur hoc nomen. [Vltimum Antiphanis verſum ita ſcribe Τῆς συμμετρίας, τοῦτ᾽ ἀσφαλείας οὕνεκα. In proximis è Menandro verbis βάλλ᾽ ἐς κόρακας, figura eſt comica præter expectationem dicta pro eo quod erat dicendum βάλλ᾽ ἐς κόρακας. at fortaſſe ita etiam ſcribendum] Pro πῖθι dixiſſe veteres πίομαι obſeruat dipnoſophiſta, & exēplis probat. quod affertur ex Ariſtophanis Equitibus mutilum eſt voce illa cuius vnius gratia recitatur. Scribe, καὶ Ἀριστοφάνης Ἱππεῦσι, κἄπειτ᾽ ἐκ ταὐτοῦ πίεται ποτηρίου: ex ipſo poeta. & ſtatim, καὶ ἐν ἄλλοις, πικρότατον οἶνον τήμερον πίει. non πίῃ: probant inſequentia [Placet autem nobis vulgata lectio in hoc loco. πίομαι αὐτὸ τοῦ ἀλεκτρυόνος, verbum πίομαι *efferri debet ſine ypſilo* non vt voluit aliquando vir doctiſſimus πιοῦ τοῦ υ *ſine litera υ.* cui coniecturæ repugnant omnes codices etiam Excerptorum. Laudatur mox Plato comicus, ἐν ταῖς ἀφ᾽ ἱερῶν. Dalec. *In victimis quæ ſacrificantur.* Legi nempe voluit, ἐν τοῖς ἀφιερωμένοις. vel ἐν τοῖς ἱερείοις. vtrumque tantumdem à veritate abeſt, quam lectio vulgata continet. Pollux libro ſeptimo, capite decimo tertio Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ᾽ ἱερῶν καὶ μαλλωτὰς χλαμύδας εἴρηκε. Heſychius, λίνον, ἡ ὁρμιά ὡς Πλάτων ἐν ταῖς ἀφ᾽ ἱερῶν, πόθεν λίνον καὶ κάλαμος. Fabulæ titulus fuit, αἱ ἀφ᾽ ἱερῶν, id eſt, *mulieres deo ſacræ.* vnica voce Græci ἱεροδούλους vocant. vel, *redeuntes è ſacris fœminæ.* Ait, Καὶ, τῆ πίε, καὶ πῖνε. mira breuitas. ſed πῖε ſcribendum. priora exemplum habent τοῦ πίε priore correpta Homeri ſunt τῆ πίε οἶνον. docet non ſolùm πίε dici, ſed etiam πῖνε. Velim conſiderent ſtudioſi proxima Athenæi, καὶ οὐ δεῖ θαυμάζειν κατὰ τὸν Ἄλεξιν, ὃς ἐν Διδύμοις φησί, τούτῳ προύπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, καὶ γίνηται ἡ παρ᾽ Ἀνακρέοντι καλουμένη ἐπίσπιος. Φησὶ γὰρ ὁ μελοποιός, Μηδ᾽ ὥστε κῦμα πόντιον λάλαζε τῇ πολυκρότῃ σὺν Γαστροδώρῃ καταχύδην, πίνουσα τὴν ἐπίστιον. τοῦτο δ᾽ ἡμεῖς ἀνίσωμα φαμέν. niſi ſcribendum κατὰ τὸν Ἄλεξιν ἐν Διδύμοις, τούτῳ πς. fatendum erit excidiſſe verſum Alexidis: quem appoſitum fuiſſe arguit illud φησί. arguunt item ſimiles alij multi loci in præcedentibus. Atque hoc clarum eſt: illud obſcuriſſimum adhuc mihi: quid ſit apud Anacreontem πίνουσα τὴν ἐπίστιον. fuerat quidem ab Athenæo adiecta interpretatio, quæ id nos doceret quod quærimus: nam ita accipi debent illa, τοῦτο δ᾽ ἡμεῖς ἀνίσωμα φαμέν. ſed & huius corrupta ante multa ſæcula interpretatio: & vnde lucem afferam tenebricoſis verbis Teij poëtæ, nihil dum aut inueni in libris veterum: aut excogitare ipſe potui. Apparet tamen ex illis Athenæi, τούτῳ προύπιθι, ἵνα καὶ αὐτὸς ἄλλῳ, genus inuitationis intelligi, cum ordine calycem propinabant alius alij, donec à ſummo ad imum compotorem perueniſſet poculum. Diuerſa fuit ab iſto more, quam vocabant περιφορὰν τοῦ ποτηρίου, de qua alibi.

CAPVT XIV.

Βρύτον. Βλύζειν αὐλῷ βρύτον. κυβάβδα. *Hellanici* Κτίσεις. Ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος *pro butyro. De butyro quædam.* ἔλαιον ὕος. oleum ex adipibus. θαλίαι ἀνάκτων. *alia nonnulla.*

Ait, Τὸν δὲ κρίθινον οἶνον καὶ βρῦτον τινὲς καλοῦσιν, ὡς Σοφοκλῆς ἐν Τριπτολέμῳ, βρῦτον δὲ τὸν χερσαῖον οὐ δυοῖν. ſunt qui βρῦτον ſcribant pro βρύτον. vt Heſychius. In Sophocleo verſu plerique libri præferunt οὐ δυοῖν iunctim. Lego igitur οὐδαίαν. ac videtur ita explendus verſus, Βρῦτον δὲ τὸν χερσαῖον οὐδαῖον χαμαί.

Adiungit

Adiungit dipnoſophiſta, καὶ Ἀρχίλοχος, ὥσπερ αὐλῷ βρύτον ἢ Θρᾶξ ἀνὴρ ἢ Φρὺξ ἔβρυζε. κύβδα δ' ἦν πονουμένη obſcuriſſima hæc, & quæ opinor intelligat nemo. Cenſemus poſſe non ineptè emendari hoc modo, ὥσπερ αὐλῷ βρύτον ἢ Θρᾶξ ἀνὴρ ἢ Φρὺξ ἔβλυζε κυβάβδα δ' ἡ πονουμένη Significat Archilochus, ęgrotam quandam fœminam ſic ſanguinem reieciſſe, vt cum bryti vel zythi ſalientē ex ore mittit Thrax aut Phryx aliquis. αὐλὸν accipe vt apud Homerum, quando κρουνὸν ſignificat. βλύζειν αὐλῷ βρύτον. poetica elegantia pro βλύζειν αὐλὸν βρύτου. Pro κύβδα, quod quid ſit non ſcio, ſcribo κυβάβδα: quod *ſanguinem* deſignare ſcio Amatuſiorum (is Cypri inſulæ populus) dialecti id verbum eſſe diſcimus Heſychio doctore: quem fatebuntur eruditi in Lexicon ſuum id vocabulum non fuiſſe relaturum: niſi eo vſus eſſet aliquis ſcriptor Græcus. nos illum ſcriptorem putamus eſſe Archilochum:& hunc eius locum ab illo critico eſſe ſpectatum εἴπερ λογυμῶν. [Illuſtris Scaliger quum noſtra hæc legiſſet, neque omni ex parte probaſſet, adſcripſerat margini lectionem huiuſmodi atque interpretationem ὥσπερ γὰρ αὐλῷ βρύτον ἢ Θρῆιξ ἀνὴρ Ἢ Φρὺξ ἔβρυζε, κύβδα γ' ἦν πονουμένη *Conquiniſcebat eo modo ſatagens mulier, quo ſiphone haurit ceruiſiam Thrax aut Phryx ipſa quoque ſugens.* Vt non ſint veræ hæ coniecturæ ſiue mea, ſiue Scaligeri, probabiles tamen ſunt:] non abſurdæ neque ineptæ vt illorum, qui ſtatim pro Ἑλλάνικος ἐν Κτίσεσι, ſcribunt κτήσεσι, & vertunt, *Hellanicus in Prædiis.* atqui verum erat ἐν Κτίσεσι. Græci κτιστὰς nuncupāt primos vrbium conditores, & populorum antiquiſſimos principes qui fere coloniarum duces fuerunt, vt Moſes, Archias, Phereclus alij ſexcēti. de his & de vrbibus quas condiderant eo libro egerat Hellanicus auctor antiquiſſimus titulus operis ab Hellanico editi vberior apud Stephanum in Ethnicis, voce Χαριμάται. ibi nāque laudatur hic ſcriptor ἐν Κτίσεσιν ἐθνῶν καὶ πόλεων. nam perperam vulgati codices ἐν Κτίσεσι. Citatur & Dionyſius Chalcidenſis ἐν Κτίσεσιν, vt ab Ariſtophanis interprete ad Nebulas, & aliis Auctor Etymologici in Προικόννησος. Διονύσιος δὲ ὁ Ἀθηναῖος ἐν ταῖς Κτήσεσιν οὕτω λέγει τὰς ἐλάφους πρόκας. Scribendum, ἐν ταῖς Κτίσεσι. Sed quod Athenienſem vocat hūc ſcriptorem, falſum eſt: Calcidenſis enim fuit, vt rectè comici interpres. Harpocration in Ἡραῖον τεῖχος, quintum eius operis librum laudat qui fuit poſtremus: non enim pluribus conſtabat. Periegeta vetus iamborum poeta.

Ἔγραψε δ' ἐν αὐτοῖς μάλιστα συμπεπεισμένος,
Ἐφόρῳ τε, καὶ τοῖς ταῖς Κτίσεις εἰρηκόσι
Ἐν πέντε βιβλίοις Χαλκιδεῖ Διονυσίῳ.

Scripſerant eodem titulo hiſtorias & alij: quidam etiam ἱερῶν κτίσεις: vt Heraclides, quem in Protreptico laudat Clemens Alexandrinus. Expoſuimus iam capite quarto Hecatæi de Ægyptiis repetita hic verba, εἰς ἀρτοφάγοι εἰσί: deinceps verò ſcribe, ἀλφιτοφόροι, τὰς κριθὰς εἰς τὸ πόμα καταλέουσι. vel vt ſcriptum in quibuſdam antiquis, καταγνῦσι. id quoque expoſitum eſt libro octauo, capite vndecimo. Subiicitur ex eodem Hecatęo de Pęonibus, ἀλείφονται δ' ἐλαίῳ ἀπὸ γάλακτος. rectè quidem viri indicant butyrum hac periphraſi denotari: ſed neque cauſſam aperiunt, cur Hecatæus appellet oleum, quod omnes alij butyrū: neque vertunt rectè, *oleum quod à lacte ſeparatur.* ἀπὸ hic non eſt nota differentiæ: verùm materiam declarat vnde id oleum fiat: vt cùm dicimus οἶνος γίνεται ἀπὸ τῶν βοτρύων. Obſeruent igitur ſtudioſi, antiquiſſimis Græcis Latiniſque nullum aliud pingue curando corpori, aut parandis cibis, fuiſſe in vſu præter oleum quod propriè ita dicitur, quia ex oliuis exprimitur. Butyri rem nomenque diu ignorarunt Græci, nec Romani minus. Non enim adhuc nouerant diuerſas ſubſtantias in lacte comprehenſas ſeparare. Sunt in lacte tres οὐσίαι: ἡ τυρώδης, ἡ ὀρρώδης, & ἡ λιπαρά. atque hęc poſtrema eſt: quæ à cæteris ſeparata, butyrum vulgò dicitur: quod nomen didicerunt Græci vt ex Ariſtotele etiam conſtat, à vicinis populis, qui etiam rationem eius conficiendi ipſos tandem docuerunt. Qui Thraciam, Pæoniam, Scythiam, aliaſque nationes barbaras adierant, cum earum περιήγησιν ederent, primi id nomen in Græciam inuexerunt. At propriam appellationem eius pinguis ſubſtantiæ quæ habetur in lacte, ſola Hebræa lingua nouit חמאה Græca Latinaque nullam habent. Quemadmodum igitur primi Græcorum, quibus ſaccarum eſt cognitum, propter ſaporis & vſus ſimilitudinem mel arundinem dixerunt: ſic butyrum qui nouere primi oleum ex lacte nuncuparunt, vt hoc loco Hecatæus. Plinius oleoſum eſſe natura ſcribit, & barbarum gentium: etiā Galenus, ἐλαιώδες εἶναι butyrum. Aug. *oleum ex adipibus* in epiſtola ad Deo gratias. *Poſſunt*, inquit, *tales putare oleum ex adipibus non debere natare ſuper aquam, ſicut quod ex oliua eſt: quoniam longè eſt vtriuſque origo diſsimilis, quando illud ex ligno, hoc ex carne profluxerit.* [Vetus Perſij interpres: *Solent ruſtici cum oleū defuerit, adipe pecudum in pultem miſſo pro oleo vti*] Similiter Hippocrates ſuillam pinguedinem, ſiue vt loquitur Erotianus, τὸ ὕειον στέαρ appellat ἔλαιον ὑός. Sed obtinuit apud Græcos Romanoſque butyri appellatio: qua inde orta eſt, qua ferè ex vaccarum lacte, non ouium aut caprarum fit butyrum, tamen & ex ouino, caprino, atque etiam equino & aſinino cogi butyrum à nonnullis nemo dubitat: etſi videtur Galenus id ignoraſſe libro tertio, Περὶ ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως, capite De butyro. Quod vſitatius dicunt Græci καθ' ἡμᾶς, auctor τοῦ ἡμετέρου χρόνου. ſcribens hoc modo: τοῦ δ' ἡμετέρου χρόνου οἶνος φίλος ὁ θυρσοφόρος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος φησὶν Ἴων ὁ Χῖος. ſignificat, ſua ætate præcipuam hominum oblectationem fuiſſe vini potum. Lego θυρσοφόρος. Verſus Ionis Chij ſequentibus cohærens ita concipiendus, οἶνος θυρσοφόρεσι φίλος,

φίλος, μέγα πρεσβεύων Διόνυσος. Tertium Ionis verſum, Αἴτε πανελλήνων ἀγοραί, θαλίαι τε ἀνάκτων, ſic interpreter, *conuentus omnium Græcorum, & ſolemnitates deorum*, ſiue quæ in honorem deorum inſtituuntur: ſupple ceperunt ἐξ οὗ, &c. θαλίαι ſunt conuiuia ſacrorum cauſſa fieri ſolita. In quinto ſcribe, θαλερῷ ἐπλύξατο πήχει per υ non η. Sextum habeo mendæ ſuſpectum. non ſanè intelligo quid velit. In ſeptimo, Παῖδες φωνήεντες ὅλον πίονη ἄλλος ἐπ' ἄλλου, loqui videtur de ſtrepitu quem edunt vuæ cum in torcular coniiciuntur calcandæ. In nono, Νέκταρ ἀμέλγονται μόνον ὄλβιον ἀνθρώποισι, non eſt ἀμέλγονται *emulgent*: ſed *mulgentur*, hoc eſt, preſſæ reddunt: ſiue iis exprimitur. Decimo, Ξυνὸν τοῦ χαίρειν φάρμακον αὐτοφυές, alluditur ad Ægyptiacum nepenthes, de quo pharmaco Helena apud poetam in Odyſſea. τὸ μόνον præcedentis verſus, iungendum cum φάρμακον. *Stillant* ait, *vuæ nectar*, *quod ſolum* eſt *mortalibus commune remedium ad lætitiam ingenuum, & nulla arte compoſitum*. In vndecimo, Τοῦ θαλίαι φίλα τέκνα, φιλοφροσύναι τε χοροί τε, eleganter vini filias appellat conuiuia quæ deorum cauſſa celebrātur, & quæ ad voluptatem hominum agitantur, & fouendæ inter ipſos amicitiæ. non capere hanc elegātiam, qui φιλα τέκνα putarunt eſſe vocandi caſus. Fingit vinum patrem eſſe omnium lautitiarum & hilaritatum quia vt ait verſu proximo, Τῶν ἀγαθῶν βασιλεὺς οἶνος ἔδειξε φύσιν.

CAPVT XV.

De griphis antiquorum. Expenditur griphi definitio ex Clearcho allata ab Athenæo.

PERVENIMVS ad libri huius partem vltimam, quæ eſt de veterum griphis. Hæc tractatio media collocatur inter ſermones de vino potuque, qui præceſſerunt & eos qui ſequuntur toto libro vndecimo, de poculis. propterea ſic loquitur Æmilianus hoc loco πρὸ ἡμῶν ἄνδρες φίλοι, ζητεῖν τι καὶ περὶ γρίφων, ἵνα κἂν βραχὺ διαπαυσώμεθα ἀπὸ τῶν ποτηρίων. Vt haberemus in his libris perfectam omnibus ſuis numeris ἰσοφίλου διατριβῆς, neque ſilendum erat de griphis, neque alio loco de iis agendum. Mos antiquorum fuit, vt in conuiuiis poſt epulas, oblectamentis omne genus ſeſe recrearent. Ea fine multæ diuerſæque (prout ſunt hominum diuerſa ingenia ac ſtudia) rationes excogitatæ & in mores receptæ, honeſtarum voluptatum. de aliis enim non loquor: quarum vtinam extincta eſſet omnis memoria. Erant quos canere iuuaret, vel aſſa voce, vel ad lyram. erant quos ῥῆσιν εἰπεῖν, & veterum poetarum verſus recitare. quidam ſermonibus ſerendis tempus tranſigebant. alij proponendis ſoluendiſve quæſtionibus ſeſe occupabant, non ex penetralibus quidem philoſophiæ petitis: ſed in quarum tamen ſolutione aut acuminis aut eruditionis ſpecimen appareret. Huius generis ſunt ſirpi, ſiue griphi de quibus dicere aggreditur Æmilianus dipnoſophiſta. Præclara res profectò, & quæ fidem faciat ſapientiſſimi viri dicto, πάντες ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. Inſita enim à natura omnibus hominibus ſcientiæ cupiditas, effecit, vt etiam inter epulas libenter aliquid aut docerent aut diſcerent, aut didiciſſe ſe oſtenderent. Hoc verum eſt principium ſympoſiaci moris huius. cuius inuentum antiquiſſimum eſt: ſicut fere omnium rerum ad quarum deſiderium & amorem natura duce ferimur. Priſcos mortales rudi adhuc & impolito ſeculo, ſolitos ſua conuiuia quæſtionibus huius atque ænigmatis condire, teſtis eſt hiſtoria ſacra: quæ Samſonem hominem Mauortium, in epulis nuptialibus, ſuis conuiuis crucem fixiſſe narrat propoſito ad ſoluendum ænigmate ſanè quàm obſcuro. Reperiuntur & alia in Hebræorum libris exempla, in queis cum antiquitate certat elegantia. Porro hæc Æmiliani de griphis tractatio, ſiue γριφολογίας, vt appellatur extremo libro, ad duo capita referri poteſt: altero natura griphorum explicatur, ſpecieſque variæ, nec non conditiones quibus olim proponebātur: altero cōtinentur exempla ſirporum, eorum maximè qui in antiquorum comicorum fabulis adhuc Athenæi temporibus extabant. Nihil inuenias in iis quæ reſtant de libro decimo, quod ad capitum iſtorum alterutrum non pertineat: ſed parum diſtinctè & mixtim, vtrumque eorum auctor expoſuit: nimis vbique (dicendum enim quod res eſt) de ordine & recta docendi via ſecurus. melius enim feciſſet, ſi quæ diuerſis locis hic & ſub finem libri ex Clearcho recitat, continuaſſet. Sed feramus ſanè in ſcripto philologico, quod in philoſophico ferre non poſſemus. Ipſa iam Æmiliani verba expendamus. Proponit primum de griphis eſſe dicendum, οὐ κατὰ τὴν Καλλίου τοῦ Ἀθηναίου ἐπιχειρουμένην γραμματικὴν τραγῳδίαν. de induſtria, vt ferè ſolet, tragœdiæ huius mentionem iniicit, vt naſcatur inde occaſio de ea loquendi: quod facturus eſt aliquanto poſt. Addit, ἀλλ' ἡμᾶς ζητήσωμεν πρότερον μὲν τίς ὁ ὅρος τοῦ γρίφου. *nos verò quæramus primū quidem quæ ſit definitio griphi*. obſeruandum in his verbis τὸ ἀνανταπόδοτον. debuit enim ſubiicere, *deinde hoc dicemus & illud*, nunc ait, τίνα δὲ Κλεοβουλίνη ἡ Λινδία προὔβαλεν ἐν τοῖς αἰνίγμασιν ἱκανῶς γὰρ εἴρηκε περὶ αὐτῶν ὁ ἑταῖρος ἡμῶν Διότιμος ὁ Ὀλυμπηνός. in quibus parum aut nihil vidiſſe interpretes, minus mirum. præter anātapodotum, de quo illi non cogitarunt, fraude librariorum periodus hæc negationem amiſit, neceſſariò reſtituendam, ſi volumus ſuam mentem auctori reſtitutam: qui profitetur his verbis, ſe nihil de ænigmatis à Cleobulina proponi ſolitis eſſe dicturum: quia, inquit, argumentum illud ab amico noſtro Diotimo ſufficienter fuit tractatum. Lego igitur, τίνα δὲ Κλ. ἡ Λ. π. ἐν τοῖς αἰνίγμασιν οὐ ζητήσομεν: vel παραιτησόμεθα. Exemplum habes ænigmatum Cleobulinæ apud

Digitized by Google

Diogenem Laertium, in Cleobuli patris vita. nam quod ænigma patri Diogenes attribuit, alij adſcribunt filiæ. Deinceps Athenæus, ſub Larenſis perſona ſirpi definitionem hanc ex Clearcho affert: γρῖφος πρόβλημά ἐστι παιστικὸν, προστακτικὸν τοῦ διὰ ζητήσεως εὑρεῖν τῇ διανοίᾳ τὸ προβληθὲν, τιμῆς ἢ ἐπιζημίου χάριν εἰρημένον. etſi erat Clearch. hic vir magnus, & in Ariſtotelica philoſophia apprimè verſatus: nihil tamen video in hac definitione quod præceptoris ſubtilitatem aut ἀκρίβειαν reſipiat nam quis talem περιουσίαν verborum pro vera definitione habeat? *Griphus eſt problema ludicrum, quo iubetur vt veſtigatione mentis quod propoſitum eſt inueſtigetur: honoris aut multæ gratia in medium prolatum.* Cæterum Griphi appellationem latius producunt & Clearchus & dipnoſophiſtæ, quàm cæteri ſcriptores, & vniuerſum opinor, vulgus olim Græcè loquentium. Illis griphus eſt quæſtionum conuiuialium ſpecies propria, ænigmati ſimillima, rem quam ſignificat ambagibus de induſtria tegens: Clearcho nō ſolùm τὰ αἰνιγματώδη problemata griphi nomine continentur: ſed omnes in vniuerſum quæſtiones; quibus ſoliti docti conuiuæ inter ſe ludere ad oſtentationem vel acuti ingenij, vel eruditionis, vel memoriæ. Vtimur hac partitione, vt omnia problemata complectamur, quæ griphi nomine Clearchus eſt complexus. Lege omnia griphorum exempla quæ ex eius libris ſtatim & iterum poſt aliquammulta recitantur: nullum in iis reperies cuius ſolutio ſpecimen acuminis habeat: ſed aut eruditionis, id eſt πολυμαθείας καὶ πολυαναγνωσίας, aut memoriæ. quod genus plurimum fuiſſe frequentatum arguit μνημονικῶν appellatio. Sic enim vocarunt auctore Theodecte, peculiari nomine ea problemata ad quorum ſolutionem maximum & præcipuum in memoria præſidium. Longè aliter habet in cæteris quæ ex aliis ſcriptoribus commemorantur: ad quorum enodationem quiſquis acceſſerit imparatus ab ingenij acumine, fretus eruditione aut memoria, is meo iudicio promouebit non multum. Generis loco poſuit Clearchus in ſua griphi definitione, aut verius, quaſi definitione, πρόβλημα: alij λόγος: vt qui ita circumſcripſerunt: γρῖφος λέγεται ὁ δύσκολος καὶ συμπεπλεγμένος λόγος, ὁ ἔχων πάθος ἐν ἑαυτῷ μὴ φαινόμενον. vtrumque diuerſo reſpectu verum eſt. griphus per ſe conſideratus, oratio eſt: cum alteri proponitur ad ſoluēdum, problema, ſic in hiſtoria Samſonis ænigmate, τὸ חידה verterunt 70. πρόβλημα. Ioſephus λόγον. Addit Clearchus παιστικὸν: vt iocoſa hæc problemata quibus inter pocula ſaturi conuiuæ ſe oblectabant, diſtinguat ab iis quæ ſeriò tractantur à ſapientiæ candidatis. reuera enim ludus & iocus res erat tota. Ioſephus de Samſone epulas nuptiarum ſuarum apud Thamnitas celebrante: τοῦ πότου προβαίνοντος καὶ παιδιᾶς οὔσης οἷα φιλεῖ παρὰ τοὺς τοιούτους καιρούς, ὁ Σαμψὼν εἶπεν. Ἀλλὰ προβάλλοντος ἐμοῦ λόγον εἰ λύσετε τοῦτον ἐφ' ἡμέρας ἑπτὰ ποιούμενοι τὴν ζήτησιν, ὀθόνας καὶ στολὰς γέρας τῆς συνέσεως κατ' ἄνδρα ἕκαστον φέρεσθε παρ' ἐμοῦ. Iulius tamen Pollux, poſteaquam zetemata iſta συμποτικὰ ſiue κυλίκεια in duo tribuenda docuit, αἴνιγμα & γρῖφον: ita hæc duo diſtinguit: καὶ εἶχε τὸ μὲν αἴνιγμα παιδιάν ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν. quibus verbis ſignificari videatur, ænigmatum materiā iocos eſſe & ſales: griphorum verò res ſerias & graues. Quare minus rectè aut verè dixerit Clearchus γρῖφον εἶναι πρόβλημα παιστικόν. Sed alia profectò mens Pollucis: neque ille vnquam iuit negatum etiam griphum habuiſſe παιδιάν: ſed hoc dicit, griphum præter ludum & iocum etiā ſolidæ eruditionis aliquid admixtum habuiſſe: quod nemo negauerit, qui Clearcheos griphos conſiderauerit. Athenæus infrà hoc libro ex eiuſdem Clearchi libro primo De parœmiis, ἡ τῶν γρίφων ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστί. καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν τῆς παιδείας ἀπόδειξιν ἐν τούτοις ἐποιοῦντο. & iterum paulò poſt, ὥστε τὴν παιδιὰν μὴ ἀσκεπτον οὖσαν, μήνυμα γίνεσθαι τῆς ἑκάστου πρὸς παιδείαν οἰκειότητος [Adiiciam hic locum Ariſtophanis, ex quo clarè colligitur, & cuiuſmodi eſſent griphi conuiuiales veterum, & quomodo ſolerent proponi. Sic ille initio Veſparū. Cleonymi ῥιψάσπιδος ignauiam traducens. Οὐδὲν ἄρα γρίφου διαφέρει Κλεώνυμος. Πῶς δή; προσερεῖ τις, πρὸς τοὺς συμπότας λέγων. Ὅτι, ταὐτὸν θηρίον ἔν τε γῇ κἀν οὐρανῷ Κἀν τῇ θαλάττῃ γ' ἀπέβαλε τὴν ἀσπίδα. Grigi materiam inquit, præbet Cleonymus. Poterit enim aliquis inter conuiuas hoc γριφῶδες problema iactare. Ecquod ſit illud animal, quod in terra, aere, mari, clypeum amiſit.]

CAPVT XVI.

Explicantur griphorum ſpecies de quibus Clearchus apud Athenæum.

QVEMADMODVM Ariſtoteles, expoſita natura ἐριστικῶν ſophiſticarum, certos ſtatim modos proponit nobis ſoluēdi omnia ſophiſmata: ſic Athenæus vbi Griphorum naturam ex Clearcho nos docuit continuò ſpecies eorum diuerſas ex diuerſis principiis originem trahentes explicare aggreditur. Sic igitur ille ex eodem quidem Clearcho, ſed libr. non eodem. apponam autem integrum locum, tui Lector commodi cauſſa: multa enim nobis in eo animaduertenda. Ἐν δὲ τῷ Περὶ γρίφων ὁ αὐτὸς Κλέαρχος φησὶν, ἑπτὰ εἴδη εἶναι γρίφων. ἐν γράμματι μὲν, οἷον ἐροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἄλφα ὡς ὄνομα τι ἰχθύος ἢ φυτοῦ. ὁμοίως δὲ κἂν ἔχειν τι κελεύῃ τῶν γραμμάτων, ἢ μὴ ἔχειν. καθάπερ οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδὴν, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος. Ἐν συλλαβῇ δὲ λέγονται γρῖφοι, οἷον ἐροῦμεν ἔμμετρον ὅ, τι δήποτε οὗ ἡγεῖται βα, οἷον Βασιλεύς. ἢ ὃν ἔχει τελευτὴν τὸ ναξ, ὡς Καλλιάναξ. ἢ ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης. ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. Ἐν ὀνόματι δὲ ἐροῦμεν ὀνόματα ἁπλᾶ ἢ σύνθετα δισύλλαβα, οὗ μορφή τις ἐμφαίνεται τραγική. ἢ πάλιν

ἢ πάλιν ταπεινὰ ἢ ἄθεα ὀνόματα, οἷον Κλεώνυμος. ἢ θεοφόρα, οἷον Διονύσιος. καὶ τοῦτο εἴτε ἐξ ἑνὸς θεοῦ ἢ πλειόνων, οἷον Ἑρμαφρόδιτος. ἢ ἀπὸ τοῦ Διὸς ἄρχεσθαι, Διοκλῆς. ἢ Ἑρμόδωρος. ἢ λήγειν εἰ τύχοι εἰς νικός. Facit Clearchus ſeptem griphorum ſpecies, ſiue τρόπους τοῦ γρίφους προβάλλειν. Cogitent ſtudioſi de hoc numero, nam ſi griphi appellationem tam laxè hic accipit Clearchus quam in ſuperiore loco quem proximo capite tractabamus: non eſt dubium multas eſſe griphorum ideas præter commemoratas hic ab illo. quin videntur expoſiti hic ſirpi à doctore Solenſe, toto genere diuerſi eſſe ab iis quos alij omnes ſcriptores griphos aut ęnigmata appellabāt. nō igitur ἁπλῶς omnium griphorum ſpecies ſunt ſeptem: ſed vnius tantū generis illorum, quo veteres fidē memoriæ ſuæ in veterum lectione periclitabantur. quanquam huius ipſius generis alias ſpecies hic prætermiſſas ex eodem Clearcho ſub libri finem refert Athenæus. itemque libro 15. alias. Eum locum neceſſariò cum iis quæ hic recitantur comparandum, deſcribemus integrum. Sic ille: Τοῦ δ' ἡμῖν προκειμένου μεληπήκου. μέμνηται Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν τῷ Περὶ γρίφων, οὑτωσὶ λέγων. Σκεύη κελεύοντα λέγειν ὅμοια, εἰπεῖν τρίπους, χύτρα, λυχνεῖον, ἀκταία, βάθρον, σπόγγος, λέβης, σκαφεῖον, ὅλμος, λήκυθος, σπυρὶς, μάχαιρα, τρύβλιον, κρατὴρ, ῥαφίς. Καὶ πάλιν ὄψων οὕτως· ἔτνος, φακῆ, τάριχος, ἰχθὺς, γογγυλὶς, σκόροδον, κρέας, θύννιον, ἅλμη, κρόμμυον, σκόλυμος, ἐλαία, κάππαρις, βολβὸς, μύκης. Εἶπε τῶν τραγημάτων ὁμοίως. ἄμυς, πλακοῦς, ἔνθρυπτος, ἴτριον, † ῥοδαῖον, ἐρέβινθος, σησάμη, ... βότρυς, ἰσχὰς, ἄπιος, περσικὰ, μηλέα, ἀμύγδαλα. Ergo nihil accurati in hac partitione, nihil ſubtilis. Sed nec cuiuis promptum ſeptem quæ dicuntur ſpecies in ſequentibus verbis denotare. Nam aut plures videantur non iniuria recenſeri, aut pauciores. Si ſummas differentias ſpectemus Clearchi verbis comprehenſas, tres ſolùm griphorum aperiuntur fontes, litera, ſyllaba, nomen. ſin omnes diſtinctiones attendamus expoſitas verbis quæ adſcripſimus, decem non ſeptem tantum griphorum modi inuenientur. Septem erunt ſi hanc inueniamus partiendi rationem.

I. ἐν γράμματι. Griphi in litera poſiti duo modi oſtenduntur, qui veteribus in vſu. Præmium ei proponebatur qui proferendis piſcium plantarumve aut ſimilium rerum nominibus, à certa litera (puta α) incipientibus, ſodales anteuertiſſet: aut plura recenſuiſſet. In vtro poſita eſſet victoria. celeritate nominādi. an copia nominum, Clearchus non declarat. nobis dubium non videtur, horum alterum aut vtrumque ſpectatum eſſe in huiuſmodi muſicis certaminibus. Piſciū autem nomina quorum prima litera ſit α, plurima apud Græcos, etiam præter illa quæ lib. ſeptimo in ordinem coacta legimus. plantarum item plurima, vt ἄμπελος, ἀμυγδάλη, ἄκανθα, αἴγιλος, αἴγειρος. Hic prior eſt modus: alter ſequitur: cùm iubebant nomen aliquod proferre quod certam literam haberet: aut contra quod certam literam non haberet. Exempli gratia, piſcis nomen vbi litera canina: ῥίνη. vbi non eſt eadem litera: ἀμία. ſic de cæteris. Addit καθεῖσθαι οἱ ἄσιγμοι καλούμενοι τῶν γρίφων. intelligit problemata γριφώδη iactari ſolita in conuiuiis, quorum erant formulæ conceptæ ſine vllo ſibilo, aut litera ſigma. [Certum eſt, multos è veteribus literæ illius ſibilum refugiſſe, adeò vt non pauci carmina integra ſine ſibilo compoſuerint. Tryphiodorus quidam Odyſſeam λειπογράμματον, cui nullum inerat ſigma, olim ediderat, vt narrant poetæ interpretes. De Pindaro ſubiicit Athenæus.] ὅθεν καὶ Πίνδαρος πρὸς τὸ σ ἐποίησεν ᾠδήν, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιΐᾳ προβληθέντος. *Vnde etiam Pindarus odam fecit vbi exemplum eſt literæ σ: ceu gripho quodam propoſito in lirica facultate.* & falſa & inepta eſt ſententia quam ex his verbis eliciunt homines eruditi. Græcorum πρὸς, multifariam accipitur: eſtque hic opus iudicium interpretis. Nam ex præcedentibus non erat difficile diuinatu, quid hic ſignificet πρὸς τὸ σ ποιεῖν ᾠδήν. præterea explicat ſeſe Clearchus idem infra non longè cùm ſcribit, compoſuiſſe Pindarum odam ἀσιγμοποιηθεῖσαν. id eſt, *in qua nullum erat σ.*

II. ἐν συλλαβῇ. Griphi in ſyllabæ obſeruatione poſiti, duo proponuntur modi. Alter eſt, verſum dicere qui à certa ſyllaba incipiat, puta βα. vt, Βακτηρία γάρ ἐστι παιδεία βίου. & βάδιζε τὴν δ' ἰθεῖαν, ἢν δίκαιος ᾖ. adiicit Clearchus, οἷον βασιλεύς. quod ita interpretamur, *vt ſi quis proferat verſum incipientem à voce* βασιλεύς. vt hic e Phœniſſis Euripidis: Βασιλεὺς μὲν οὖν ἐβέβηκε κοσμηθεὶς στολαῖς ſic etiam interpretamur ſtatim, ὡς καλλιάναξ. Dalec. accipit aliter vtrumque. quare etiam ἔμμετρον, vertit, *dictionem verſibus accommodatam*. Negamus nos dari poſſe vllam vocem, quæ non poſſit accommodari alicui metro. plurima enim ſunt & diuerſiſſima genera metrorum. nulla igitur vox erit οὐκ ἔμμετρος. quare nulla hic erit difficultas: nullum diligentiæ aut memoriæ argumentum. Idem Dalec. pro ἐροῦμεν *dicemus*, ſcribit, ἐρουμένα: nobis placet quod vulgatum eſt ſcriptumque in omnibus antiquis. ἐροῦμεν ἔμμετρον. *verſum recitabimus*. Alter modus: verſum dicere qui deſinat in certam ſyllabam, puta αξ. vt initio Supplicum Euripidis. Ἄπαιδες εἰσίν, οὕς ποτ' Ἀργείων ἄναξ.

III. His duobus modis ſubiiciuntur alij duo, quorum obſeruatio non in vnica ſyllaba eſt poſita, ſed in duabus. Si volumus in Clearcheis verbis ſeptem quas pollicitus eſt ſpecies inuenire: ſeparandi huius generis griphi à præcedentibus. Perſpicua magis fuerit partitio, ſi ſcribatur, ἢ ἐν συλλαβαῖς, οἷον ὧν τὸ λ. κ. Prior eſt illorum, ὧν τὸ λεων καθηγεῖται, οἷον Λεωνίδης: id eſt, *verſum dicere cuius duæ primæ ſyllabæ ſint* λεων, *vt ſi inchoet à nomine* Λεωνίδης. Poſterior modus, ἢ ἔμπαλιν τελικὸν εἶναι, οἷον Θρασυλέων. verſum dicere qui deſinat in vltimas ſyllabas λεων: vt cuius vox poſtrema fuerit Θρασυλέων. Poſſumus vocem ἔμμετρον etiā aliter accipere: vt neque verſum neque dictionem verſui aptam intelligamus: ſed certum

pedem metricum. vt βασιλεὺς exemplum ſit dictionis à βα incipientis, quæ conſtat anapæſto, καλλιάναξ, dictionis in αξ deſinentis, quæ conſtet choriambo. Λεωνίδης exemplum eſt iambicæ dipodiæ, ſiue ταυτοποδίας. Θεαγυλίων, quarti pæonis Statuet lector eruditus, vtram interpretationem ſit ſatius ſequi.

IIII. ἐν ὀνόματι. Omnes quæ deinceps explicantur ſpecies griphorum ad vnũ caput referri poſſunt: verſantur enim omnes in nominis cuiuſpiam obſeruatione. ſed vt ſeptem illæ ſpecies de quibus dictum eſt inueniãtur, neceſſariò ſeparatim explicabimus ſingulos modos qui hic proponũtur. Ait igitur, ἐν ὀνόματι ἐρεῦμεν ὀνόματα ἁπλᾶ ἢ συνθετα δισύλλαβα, οὗ μορφή τις ἐμφαίνεται τραγική. *Griphus vt ſit in nomine, dicemus, nomina ſimplicia aut compoſita duarum ſyllabarum, vbi tragica ſpecies quædam appareat.* ſiue, *quibus perſona quæpiam tragica repræſentetur.* Vellem eſſet exemplum à Clearcho adiectum. nam obſcura mihi hæc verba. attulimus duplicẽ vocis μορφὴ interpretationem: prior ſpectat tragicarum perſonarum σκευὴν, quæ deſcribitur fusè Iulio Polluci lib. 4. cap. 19. Senſus eſt, proferendum eſſe aliquod nomen quo deſignetur ornatus alicuius tragicæ perſonę. puta. regis, aut reginæ, aut alicuius ſenis, aut vetulæ lamentantis, aut nuncij, vel alius è ſimilibus perſonis, ſine quibus non fit tragœdia. poſterior interpretatio ad perſonas ipſas reſpicit quarum nomina ex hiſtoria fabulari & ex antiquorum tragicorum fabulis ſunt omnibus obuia. Tragicum nomen ſimplex diſyllabum, vt *Tydeus, Peleus, Oeneus, Minos.* Tragicum nomen compoſitum dyſſyllabum, vt Ἀτρεὺς. eſt enim ab α, & τρέω: & cũ propriè ſignificat qui eſt impauidus. Νηλεὺς, *miſereri neſcius.* Κύκλωψ, Προκλῆς, Πρόκνη & id genus.

V. ὀνόματα ταπεινὰ ἢ ἀθεα οἷον Κλεώνυμος. *nomina humilia*, quid aliud interpretari eſt quàm humilium perſonarum? putà ſeruorum aut ſeruarum. ἄθεα nomina, quę honeſta quidem ſunt. ſed nullius tamen deûm nomen in ſe cõtinent, vt Cleonymus, Ariſtoteles, Demoſthenes.

VI. ὀνόματα θεοφόρα. Nominibus atheis, id eſt, *ſine Deo*, contraria illa quæ Deûm aliquem in ſe continent, vt *Dionyſius*. Διόνυσος enim eſt *Bacchus*. vel plures vt *Hermaphroditus* inſunt huic vocabulo Mercurij & Veneris nomina. Aliquando proferenda erant nomina quorum ἀπὸ Διὸς principium, vt Diocles: aut ἀπὸ Ἑρμοῦ, vt Ἑρμόδωρος.

VII. ὀνόματα λήγοντα, εἰ τύχοι, εἰς νῖκος. vt Ariſtonicus, Demonicus, Callinicus. Non video magnum diſcrimen inter hanc & tertiam ſpeciem.

Addit Clearchus, οἱ δὲ μὴ εἰπόντες οἷς προσετάχθησαν ἔπινον τὸ ποτήριον. *qui non dixerãt quod iuſsi fuiſſent, poculum bibebant.* non exponit quale illud poculum fuerit: propterea ſubiicit Larenſis, καὶ ὁ μὲν Κλέαρχος οὕτως ὡρίσατο. τί δ' ἐστὶ τὸ ποτήριον καλέσαι Οὔλπιανὲ ζητεῖ. In extremo libro ſatisfit quæſtioni huic: & ex Antiphanis Ganimede docetur muriam ſolitam infundi in eorum poculum, qui non potuiſſent quod fuerant iuſſi præſtare. Diſertè Antiphanes, ἅλμης ἔχειν δεῖ προσφέρειν ποτήριον. Hoc ipſum & Pollux confirmat, ὁ μὲν λύσας γέρας εἶχε κρεῶν τινὰ περιφοράν. ὁ δὲ ἀδυνατήσας, ἅλμης ποτήριον ἐκπιεῖν. Sed non arbitrãdum eſt certam vllam pœnam fuiſſe ita moribus receptam, vt eius cõſuetudo apud Gręcos omnes obtinuerit. Heſychius pro muria merum iſtis propinat, aut aquæ cadum Idem cẽſendum & de præmio rectæ reſponſionis: quod apud alios aliud ſolitũ proponi ne dubitandum quidem eſt. Non prætermittam ſuper hoc mirifica Euſtathij verba è 22. in Odiſſeam commentario. Γρῖφος, ait δύσκολον ζήτημα ὁ ἐν συμποσίοις ἔλεγέ τις προτιθεὶς φιάλης οἴνου γεμούσης. καὶ ὁ ἐπιλυσάμενος τὸ ἀπορηθὲν, ἐξέπινεν. εἰ δὲ μὴ, ὁ ἀπορήσας ἐνεφορεῖτο τῆς φιάλης. Quis fando accepit ſimile genus certaminis? cum victo victoriq; par & eadem conditio proponitur: & vt ait poeta ἐν ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός. Sic enim dicit: *qui griphum ſoluit appoſitam vini phialam ebibit: qui victus difficultate ſuccubuerit, phiala ſe ingurgitat.* Sed præſtat exponere ὁ ἀπορήσας, *is qui griphum propoſuit.* hoc melius.

CAPVT XVII.

Exponitur hic griphus, ὃ, τι φέρων τις μὴ φέρει. *item alij de olla carnium, de placenta, vino, aqua, myrrha.*

SVPEREST iam, vt ad diuerſi generis griphos verè γελοιώδεις, quos ex antiquis comicis recitat dipnoſophiſta, accedamus. Primus omnium eſt, quem deſcribere ait ex Antiphane ἐν Κνοιθιδεῖ ἢ Γάστρωνι. Iure ſuſpecta nobis prior tituli huius vox: ſicut libro ſeptimo dicebamus, capite nono, Poetæ verſus infra deſcripſimus.

Ἐγὼ πρότερον μὲν τοὺς κελεύοντας λέγειν
Γρίφους φλυαρεῖν ᾤμην ἄντικρυς, λέγειν
Λέγοντας οὐδὲν. ὁπότε τις προστάττοι
Εἰπεῖν ἐφεξῆς, ὅ, τι φέρων τις μὴ φέρει
Ἐγέλων, νομίζων λῆρον οὐκ ἂν γενόμενον.
Οὐδέ ποτέ γ' οἶμαι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν
Ἐνέδρας δ' ἕνεκα. νυνὶ δὲ τοῦτ' ἔγνωκ' ὅτι
Ἀληθὲς ἦν. φέρομεν γὰρ ἔρανον τις ἀν-
θρώποι δέκ' οὐ φέρει δὲ τούτων τὴν φορὰν
Οὐδείς. σαφῶς ἦν ὅ, τι φέρων τις μὴ φέρει
Τοῦτ' ἔστιν. ἦν θ' ὁ γρῖφος εὐλόγως ἔχων.

Non ſolùm interpretes Athenæi, ſed etiam alij viri eruditi, qui in colligendis exponendiſq; antiquis griphis poſuerunt operam, crediderunt griphum, cuius hic Antiphanes meminit, non aliò quàm ad eranos & collectas cõuiuiales pertinere. Vt longè aliter ſentiamus, comici verba nos impellunt: ex quibus difficile non eſt intellectu, iactatum fuiſſe vulgò in conuiuiis griphum hunc, & ſingulos conuiuas de eo ſolitos ordine interrogari, vt is demum auferret præmium, qui rẽ acu tetigiſſet. quod autẽ eranis hic accommodatur: etſi non eſt illepidum commentum:

mentum: à vera tamen interpretatione, & ea ſẽtentia quam griphi auctor animo conceperat, prorſus alienum videtur. Sed profectò ita eſt: qui apud Antiphanem hæc loquebatur, non id agebat vt ſeria reſponſione propoſitum ſibi griphum ſolueret: ſed per ludum & iocum illiberalibus eraniſtis eum applicat. Putaui hactenus, ait, nugas agere eos qui in conuiuiis griphos ſoluendos proponerẽt, cuiuſmodi hic eſt: *Quidnam illud ſit, quod ferens aliquis, non fert tamen.* hoc inquam, ait ille, putabam merum nugatorum hominum commentum, omni veritate caſſum, quodque interpretationem nullam admitteret. Nunc autem rerum experimentis edoctus, ſententiam veram eo gripho contineri didici. Nam ecce, cùm inter nos ſodales decem conueniſſet, vt quiſque pecuniam aliquam conferret ad cœnam, vt vnà eſſemus apud vnum ex ipſis, qui omnium mandatu cœnam parare iuſſus fuerat: ille quidem cœnam parauit: & reliqui ſodales, vt conuenerat, apud illum cœnarunt: pecuniam verò nemo eorum contulit: nemo ſymbolam dedit: omnes tamen eraniſtæ haberi volunt, non gratis excepti conuiuæ. Quare in iſtis ſolo nomine eraniſtis, non reapſe eranum pendẽtibus, verum apparet quod aiebat griphus, eſſe qui ferentes aliquid non ferant. Vel ſic interpretare: Decem ſumus ſodales qui eranum conferimus ad epulas: ſed nemo noſtrum eſt qui totum ferat eranum. omnes tamẽ ferre dicimur: ferimus igitur & non ferimus. Notemus in primo verſu τὸ κελεύοντας, *iubentes*: & in tertio τὸ προςτάττεται *iubetur*. Sic enim fuit moris, vt magiſter conuiuij, aut alius è conuiuis poteſtatem haberet iubendi, vt ad propoſitam quæſtionem ænigmaticam ſinguli reſponderent. Ideo Clearchus in definitione griphi vſus voce προςτακτικῶς. reſpondebãt autem eo quo ſedebant aut accumbebant ordine: ideo ait verſu quarto, εἰπεῖν ἐφεξῆς. nam ἐφεξῆς non eſt *ſubitò* aut *confeſtim*. ſed διαδοχῇ. [*deinceps ordine continuo.*] eleganter λῆροι ὑφηγούμενοι appellat orationem merè nugatoriam. contra apud Demoſthenem οἱ ὑφηγούμενοι λόγοι ſunt veri ſermones. [apud Martialem *res facta*: cum ait, *Tu factam tibi rem ſtatim putaſti, Et non ſobria verba ſubnotaſti.* alibi, *Iam te rem factam Bithynice credis habere?*] Sextũ verſum menda non carere ſatis liquet: nã ᾤμην ſaltem erat dicendum non οἶμαι. ſed aliud poetam cenſemus ſcripſiſſe. Lego, οὐδέποτέ γ' ἂν τι πρᾶγμα παντελῶς λέγειν. vel οὐδὲ πράγματα. putabam eos dicere quæ nullo modo eſſent in rerum natura, ſed mera commenta. Melius ſcribas in ſeptimo, Ἕνεκα δ' ἐνέδρας. ſolùm decipiendi cauſſa, vt in re nihili occupatos ſic homines tenerẽt, tanquam in re ſeria. [Octauum & nonum ita concipi malebat Scaliger. Φέρομεν γὰρ ἄνθρωποι δέκα ἔρανόν τι. οὐ φ.] Vndecimus eſt Ariſtophanis mutatus leuiter, Οὐκ ἔσθ' ὅπως ὁ χρησμὸς οὗτος εὖ ἔρεπει. Cæterùm griphum hunc interpretari ex mente auctoris, fortaſſe difficile eſt: illud non nimis difficile excogitare qui exponas non ineptè. Nã verbi gratia, qui equo vehitur aut naui, & gladium fert, is quod fert non fert. Etiam qui aduerſam fert fortunam, is & fert, (ſic enim loquuntur omnes linguæ) & non fert: κυρίως nempe. Pater futurus ſobolis ſuæ, prius quam genenrauerit, eam fert & non fert. fert ſemen δυνάμει ἀνθρώπου: actu non fert. Cum plures collatis viribus onus ferunt, quiſq; eorum fert & non fert. pro virili fert, in totum non fert. Vtraque enuntiatio æquè vera: ὁ συμβαστάζων βαστάζει. & ὁ συμβαστάζων οὐ βαστάζει. [Atque hoc adeò verum eſt, vt non dubitet Iulianus iuriſconſultus dicere ſubtili ratione furtum trabis excuſari poſſe, quam plures ſimul abſtulerint. Locum viri prudentis quia huic gripho facem allucet adſcribã è libro nono Digeſtorum. *Multa, inquit, iure ciuili contra rationem diſputandi pro vtilitate communi recepta eſſe, innumerabilibus rebus probari poteſt. Vnum interim poſuiſſe contentus ero. Cùm plures trabem alienam furandi cauſſa ſuſtulerint quam ſinguli ferre non poſſent, furti actione omnes teneri exiſtimantur: quamuis ſubtili ratione dici poſſit, neminem eorum teneri: quia neminem verum ſit eã ſuſtuliſſe.*] Sexcenta alia poſſunt excogitari. Atque hoc de induſtria quæſitum videtur, vt eiuſmodi problemata proponerent, quorum poſſet afferri multiplex interpretatio. Ita poterant ſinguli conuiuarum ingenium exercere. Quod diximus Antiph. detorſiſſe hunc ſirpum ad eos qui collectas nõ ſoluerẽt: probatur non obſcurè ſequentibus verſibus:

Ἀλλ' οἷα λέγουσιν ἐν τῷ πράγματι.
Οἱ τ' ἀργύριον μὴ καταθέντες ὡς σφόδρα
Φιλίππῳ ἄρ' ἦν εὐτυχής τις, νὴ Δία.

quorũ tamen ſentẽtia ex iis quæ non extant pẽdens, peruideri non poteſt. Sequuntur alij griphi, ex eodem comico ἐν Ἀφροδισίῳ, ita omnes codd. mendosè. Laudatur alibi fabula huius comici Ἀφροδίτης γοναί. de ea loquitur fortaſſe, & ἐν Ἀφροδισίῳ dixit, pro ἐν δράματι Ἀφροδίτης. Primũ deſcribitur δι' αἰνιγμάτων olla carnium. dicitur olla τροχορύμασι τευκτὸν κοιλοσώματον κύτος, πλαστὸν ἐκ γαίας, ἐν ἄλλῃ μητρὸς ὀπτηθὲν στέγῃ. *rotæ impulſu factum caui corporis vas, fictum è terra, coctum in alio tecto eiuſdem matris.* nihil obſcurum hic. Similis illa patinæ deſcriptio alius comici, τῆς τροχηλάτου κόρης Πιμπλησι λοπάδος στρογγυλοσώματον κύτος. de qua lib. 2. cap. 23. In membranis & Epit. ſcriptũ τρόχου ῥύμασι τευκτόν. non probo. at τὸ ἢ quod præponitur huic voci in omnibus libris, ſuſpicionẽ mouet mihi ita ſcribenda eſſe præcedentia: Πότερον ὅταν μέλλω λέγειν σοι τὴν χύτραν, χύτραν λέγω; ἢ τρ. *Si tibi habeam verba facere de olla, vtrum placet tibi, vel vt ollam dicam, vel vt his vtar ambagibus?* Sic paulò poſt ἢ σαφῶς πλακοῦντα φράζω σοι; Deinde carnes agninæ in olla coquentes ſic exprimuntur, Νεογνοὺς ποιμένης δ' ἐν αὐτῇ πνικτὰ γαλακτοθρέμμονα τακεροχρῶτα δικτύνουσιν. Sed vox poſtrema corrupta eſt deformiter: neque in Epitoma vllum eius veſtigium. Subiicitur griphus alius quo placenta deſcribitur ex melle, lacte, farina ſubtili artificio ficta. Sic Antiphanes,

—Ξυθῆς μελίσσης νάμασίν τε συμμιγὴς
Μηκάδων αἰγῶν ἀποῤῥυεὶς θρόμβον ἐγκαθήμενον
Εἰς πλατὺ σήγαστρον ἁγνῆς παρθένου Δηοῦς κόρης.
Λεπτοσυνθέτως τρυφῶντος μυρίοις καλύμμασιν.

etiam ſi non adiecta eſſent ſequentia verba, ἢ σαφῶς πλακοῦντά φράζω σοι: non erat attendenti obſcurum futurum, placentiam his verſibus deſcribi. in primo ſcribendum συμμιγῆ. in poſtremo, λεπτοσυνθέτοις, videlicet καλύμμασι. & τρυφῶντα nempe θρόμβον. Nemo etiam dubitabit, cur vocat vinum Βρομιάδος ἱδρῶτα πηγῆς. At proximus verſus corruptiſſimus eſt, Λιβάδα δ᾽ Φαίανδρον αἴδη προσάλιπον, ὕδωρ φάθι. Legendum ex Vindelicianis Excerptis, Λιβάδα φαιδρὰν δροσώδη τήνδε. vel potius φαιὰν δρ. quod verum eſſe nullus dubito. de vero aquæ colore, & an vllus ei ſit color, alibi diſputamus: ſed poeta φαιὰν *pulli coloris* appellat Homeri exemplo: cui ſemper aqua dicitur nigra. paſſim in eius poeſi κρήνη μελάνυδρος. & μέλαν aut δνοφερὸν ὕδωρ. Proximo verſu Κασιόπειαν αὔραν δ᾽ αἰθέρος, interpretatur comicus *myrrham* mirum: nam aliud caſia aliud myrrha. ſed videntur myrrham lata notione poſuiſſe pro quolibet aromate. quare etiam à מור quod Hebræis *myrrham* ſignificat, fecerunt μύρον commune nomen omnium eius generis. quia tamen quem locum habere queat dictio μακρὰν initio in ſeqẽtis verſus non video: fortaſſe ſcribendum eſt, σμύρναν εἰπέ μοι ἢ κασίαν. Sed mallet fortaſſe aliquis μικρὰ pro μακρὰν reſcribi. hoc igitur κείσθω εἰς μέσον. At in iis quæ adiicit comicus legi metricæ conſulere non nunc laboro: ſententiæ vtcunque conſulueris per hanc lectionem & interpunctionem, μηδὲ τοῦτον ἄλλο μηδέν μοι ἐς τοὔμπαλιν λέγων, ὅτι δοκεῖ, ἔστ᾽ ἔργον εἶναι μεῖζον ὥς φασί τινες. Αὐτὸ μὲν μὴ λέγειν, παρ᾽ αὐτὸ δ᾽ ἄλλα συστρέφειν πυκνά. *myrrham*, ait, *dic mihi aut caſiam* (vel, *ô infrunite*) *neque quicquam eiuſmodi mihi* dixeris, *loquens contrario modo* atque omnes alij: *quoniam* videlicet, *magnum videtur nonnullis, rem quidem ipſam non dicere: ſed circa rem alia multa torquere.*

CAPVT XVIII.

Gryphus de ſomno: de podice: de ichneumone. ἀττελεβόφθαλμος, ἀμφικνέφαλος, ἀμφικνέφαλος, *&* ἀμφικέφαλος. *multa de ichneumone. Obſcurus griphus de camo indiciali.*

AENIGMA de ſomno quod deinceps recitatur ex Alexide, circumferebatur debile, & tantummodo hemitomum. nos alterum hemitomum ex Euſtathio & membranis adiecimus: ſed perperam diſtincta ſunt quædam ideo hic deſcribemus.

Οὐ θνητὸς οὐδ᾽ ἀθάνατος, ἀλλ᾽ ἔχων τινὰ
Σύγκρασιν· ὥστε μήτ᾽ ἐν ἀνθρώπου μέρει
Μήτ᾽ ἐν θεοῦ ζῆν, ἀλλὰ φύεσθαί τ᾽ ἀεὶ
Καινῶς, φθίνειν τε τὴν παρουσίαν πάλιν.
Ἀόρατος ὄψιν, γνώριμος δ᾽ ἅπασιν ὤν.

non eſt mortalis neque immortalis, ſed habet mixtum temperamentũ: itaque nec vt homo, nec vt Deus viuit: ſed cum naſcatur ſubinde nouè, perit rurſus eius præſentia: id eſt, ipſe poſtquam eſt renatus. *inuiſibili ſpecie, notus eſt omnibus.* Quare inuiſibilem ſomnũ dicat, ſtultum ſit quærere. ſimul enim naſcitur ſomnus, & cæcus fit homo: ſimul redit facultas videndi, & abit ſomnus. tamen argutantur grãmatici & eius rei cauſſam afferunt nec cauſſam. Aiunt enim, ἔστι δὲ τοῦ ποιητοῦ γρῖφος τὸ ἀόρατος ὄψιν, ἐξ Ὁμήρου· ὃς ἀόρατον Διὶ τὸν ὕπνον πεποίηκε. quia dixit poeta, Δία δ᾽ οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. Inſequũtur aliquot griphi ex Eubuli Sphingocarione, cum ipſorum interpretatione. Griphum hexametris verſibus cõplexus eſt poeta: inſtar oraculorum, quæ ſæpe fabulis ſuis eo genere verſuum inſerunt comici. interpretatio iambicis ſenariis ſcripta eſt. Primi griphi primus verſus ita ſcribitur in vulgatis libris, Ἔστι λαλῶν ἄγλωσσος, ὁμώνυμος, ἀῤῥενόθηλυς. melius ſcripta lectio, ὁμώνυμος ἄῤῥενι θῆλυς. *ſiue mas ſiue fœmina idem* habet nomen. Verſu tertio, non damno quod eſt editum, Ἀξιῶν τ᾽ ἀξιώτρισι λέγων. coniectura noſtra an omnino damnari debeat viderint eruditi: ἀξιοῖ τε ξυνίεισι λέγων. Sed iam coniectura hæc non eſt, poſtquam ita ſcriptum reperimus in Excerptis. Quid hic ſignificet, νόμον ἐκ νόμου ἕλκων, melius declarari non poteſt. quàm verbis Ariſtophanis in Nubibus. ὥσπερ βροντὴ τὸ ζωμίδιον παταγεῖ, καὶ δεινὰ κέκραγεν· ἀτρέμας πρῶτον παππάξ, κἄπειτ᾽ ἐπάγει παπαπαππάξ. Scribe vltimũ Iambicum, λέγω. τί βούλει; παιδυμάτων πολλῶν φύλαξ. Tranſeamus ad proximum griphum. Ait Eubulus,

Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος,
Αἰχμητὴς παίδων ἀγόνων γόνον ἐξαφανίζων.

hic ſanè opus habebamus Oedipo: nam hæc Sphinx Dauis οὐ ξένη hic loquitur. Ichneumonem intelligi ipſe auctor griphi docet nos. Poſterior verſus totus ab eo eſt expoſitus: de priore videamus. Igitur verſu iſto Ἀττελεβόφθαλμος, μὴ πρόστομος, ἀμφικνέφαλος, deſcribitur ichneumon beſtia tribus notis. prima eſt, quod ſit ἀττελεβόφθαλμος, id eſt, *oculos habeat locuſtæ oculis ſimiles*: quarum ſpecies vna ἀττέλεβος vel ἀττέλαβος dicta Græcis. In quo autem hæc ſimilitudo? Locuſtarum genus conſtat eſſe ἐξόφθαλμον & σκληρόφθαλμον: *habere oculos eminentes & praeduros.* Ichneumonis oculi adeò non prominent, vt κοιλοφθάλμοις adnumerandi ſint potius quàm ἐξοφθάλμοις. reſtat igitur vt in oculorum duritie ſimilitudo ſit poſita. de quo tamen amplius cenſeo pronuntiãdum: nam viſus mihi ichneumon oculorum acie plurimum valere at τὸ σκληρόφθαλμον inter maxima oculorum vitia. quare non dubitauit olim Nigidius negare locuſtas oculos habere. De oculis ichneumonis nihil Ariſtoteles, nihil Plinius, nihil Nicander. Oppianus philoſophus & poeta magnus, tribuit ei oculos igneos, iſto verſu, Νόσφι μόνης οὐρῆς τε καὶ ὀφθαλμῶν πυρόεντων. item λοξὸς & toruum tuentes: ſed tum quando eſt prædæ intentus.

Δήξατό τ᾽ ἰχνεύμων δολίην ἐπὶ μῆτιν ὑφαίνων,

Δοξοῦσι

Λοξοῖς ὀφθαλμοῖσιν ἀπ' ἤορα θῆρα δοκεύει.

Plinius paulò aliter, *In dimicatione caudam attollens ictus irritos auerſus excipit, donec obliquo capite ſpeculatus inuadat in fauces.* Altera nota eſt μὴ πρόσωμος: quæ ſi non accipitur cautè falſa eſt: nam ichneumonem roſtro acutiſſimo eſſe dubitat nemo: quod negari videtur hac voce: πρόστομα enim vocantur, quæ ſunt acuta vt gladius & id genus. Sed non eſt nouum, vt eadem vox diuerſas atque adeò contrarias aliquando interpretationes recipiat. Propriè idem eſt πρόστομος atque ἰσχυρόστομος *ore preditus*. gladius πρόστομος dicitur, qui ſecat & vorat quæ ſunt obuia, quod ore faciunt animalia. Alia notione ichneumon dicitur μὴ πρόστομος, quia os propriè dictum non habet: ſed roſtrum mucronatum: nam habet iſtud animal ῥύγχος inſigne, vt ſcimus ἀπὸ τῆς αὐτοψίας. Suſtuleris hãc difficultatẽ ſi cõtra librorũ auctoritatẽ ſcribere ſuſtineas καὶ πρόστομος, vel μικρόστομος. quod nobis propè temerarium videatur. Tertius character eſt ἀμφικνίφαλος. vel quod idem eſt, ἀμφικνέφαλος, *caput habens tomentaceum* aut *pulmino ſimile*. quod ne deus quidem Hermes rectè poſſit ἑρμηνεῦσαι. Dalecampius emendauit ἀμφικνέφαιος, ad colorem referens, qui eſt ſanè ſubobſcurus, vt omnium rerum ἐπίσφαλον. Eſt autem κνεφαῖος *caliginoſus*. ſic apud Hippocratem ζοφοειδὴς coloris eſt nomen, vt obſeruamus alio in opere. Sed neque huic emendationi aſſentiri debemus: cũ in antiquiſſimis mẽbranis, & optimis Excerptis disertè ſcriptum ſit ἀμφικίφαλος. Sic etiam alibi dictiones ἀμφικέφαλος & ἀμφικνέφαλος reperimus inuicem confuſas. Nam quæ Polluci libro decimo, capite ſexto, ἀμφικνέφαλος κλίνη dicitur: hanc alij grammatici ἀμφικέφαλον nuncupant. ſed veriorem puto Pollucis γραφὴν: & in Etymologico ita cenſeo emendandum. Κνέφαλον dicebant τὸ προσκεφάλαιον inde ἀμφικνέφαλος κλίνη, lectus habens vtrinque puluinar. At in hoc gripho. ἀμφικέφαλος ſcribendum omnino: vel quod idem eſt & metro conuenit potius ἀμφικάρηνος. Videtur gloſſa irrepſiſſe in locum vocis legitimæ, vt ſexcentis locis apud Poetas. Porrò ancipitem appellat Eubulus ichneumonem, ſiue vtrinque capitatum quia in dimicatione auerſus pugnans pro capite vtitur cauda. Adde quod eius cauda ſpeciem aliquam capitis præ ſe fert, auctore Oppiano, cuius fides in talibus non facilè ſuſpecta ſapientibus. Sic autem ille:

Οὐρὴ οἱ δολιχὴ γὰρ ὀφιοείη τε τέτυκται
Ἄκροισι κεφαληδὸν, ἰνδομένοισι κορύμβοις.
Αὐτὰ μελαινομένη θηρῶν φολίδεσσιν ὁμοίη.

ſatis manifeſtò ſimilitudinem aliquam cum capite caudę tribuit voce κεφαληδὸν. Sed quid aliorum quærimus teſtimonia? Eubulus ipſe auctor griphi idemque interpres, mox ἀμφίστομον ichneumonẽ vocat & cauſſam adiicit, quia, ait, κατὰ τοὐκάτωθεν τῆς ἡ χάλασι δάκνει. quare nullum dubium, ἀμφικέφαλος ſcribendum eſſe, aut ſicut dicebamus, ἀμφικάρηνος. Vidimus nos Francofurti ad Mœnum ante hos decem annos ichneumonem ex Ægypto allatum. Forma erat qualis eſt ictidis, vt rectè cecinit Nicander.

Μορφὴ δ' ἰχνεύμων κινωπέτῳ, οἷον ἀμυδρῆς
Ἰκτίδος, ἥτ' ὄρνισι κατοικιδίοισιν ὄλεθρον
Μαίεται, ἐξ ὕπνοιο καθαρπάζουσα πετεύρων
Ἔνθα λέχος τεύχονται ἐπ' ἰκρίοις.

deſcribit poeta quem vulgo furetum vocant cuius inſidiæ gallinis periculoſiſſimæ muſtelarum genere & appellatione Plinius ictidas cõplectitur. Huic ergo animali, quantum recordamur, ſimilis erat ichneumon quem vidimus magnitudine felem ſuperabat: roſtrum illi acutiſſimũ auriculæ perbreues & quarum rotundus ambitus: cauda pro cætero corpore admodum producta: color cinereus: ſed in roſtro & pedibus crebræ erant nigræ maculæ: irritatus pilos ſurrigebat. cætera de icheumone Petrus Bellonius vir magnus, & cui multum ſtudioſi omnes debent. Subiecta duo verba his duobus verſibus, ἰχνεύμων Αἰγύπτιος. reliquiæ ſunt integri verſus Eubuli. Integrare poſſis hoc modo: Τίς ἐστ' ἐρεῖς; ἰχνεύμων ὅδ' ἐς Αἰγύπτιος. Griphus de pappo interpretis non eget. In explicatione ſubiecta penultimus verſus mutilus eſt. ſententia non diſſimile aliquid poſtulat. — ὅταν δ' ἀποβάλῃ τὴν ὑγρότητα τοῦτο, πέτεται κοῦφος ὤν. vel ὅταν δ' ἀποβάλῃ τοῦτο, πέτεται τότε κοῦφος ὡς ἔχων πτερά. Poſtremus griphus ex Eubulo recitatus ita habet:

Ἔστιν ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνὸς
Εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς τετρημένον, ὀξὺ διαπρὸς
Ἀνθρώπους τίκτον κατὰ τὴν πυγὴν ἓν ἕκαστον.
Ὧν οἱ μὲν μοῖραν ἔλαχον βίου, οἱ δὲ πλανῶνται.
Αὐτὸς δ' ἕκαστος ἔχων αὐτὸν καλεῖ σφε φυλάττειν.

Eubuli interpretationem non ſubiecit Athenæus: contentus verbo monuiſſe intelligi τὸ κληρωτὸν *inſtrumentum ſortiẽdi*. Nullum dubium eſt, referendam eſſe hanc deſcriptionem γρίφου ad conſuetudinem Attici fori, vt fere omnia quę apud comicos etiam Latinos, nedum Græcos, leguntur. Cum autem calculis ſuffragia ferre moris eſſet in ea vrbe: duo vaſa in eos vſus admoueri ſolita legimus: καδίσκον, ſiue κάδον, & κημὸν: quorum erant formæ diuerſiſſimæ, Cadus vrna erat ſatis capax, quæ coniectos calculos aut chœrinas continebat. camus vaſculum erat ſiue textũ vimine opus, oblongũ, ab altera parte latũ, ab altera anguſtum, vtrinque patẽs per quod in cadũ calculi immittebãtur. Pollux li. 8. καδίσκος μὲν ἐστιν ἀγγεῖον, εἰς ὃ τὰς ψήφους ἐγκαθίεσαν: κημὸς δὲ δι' οὗ καθίεσαν αἱ ψῆφοι, ἐπικείμενος τῷ καδίσκῳ. Docti viri de cado griphum hunc ſunt interpretati: nos de camo auctorem griphi ſenſiſſe contendimus. Sed verba inſpiciamus. Ita autem vertimus: *Eſt ſtatua*, inquit, *cuius baſis in ſummo eſt, in imo hians à capite ad calcem perforata, deſinens in acutum, ibique foramen habens, viros pariens per nates,* (id eſt, *poſticam partem*) *vnum quodque quorum alij ſortem vitæ nanciſcuntur. alij errant.* Appellat ἄγαλμα camum: quia vt ſtatuæ ſuper ſua baſi ſolent collocari, ſic camus ſuper ore caddiſci ſiue vrnæ

nam & Græci ὑδρίαν vocant. neque probem *ſimulacrum* exponi: minus probo eruditorum hominum ſententias ſuper ſequentibus verbis, βεβηκὸς ἄνω, τὰ κάτω δὲ κεχηνός. legunt μεμυκὸς ἄνω. *conniuens ſuperne*, ſiue *clauſo ore.* quod abſurdum eſt. Nam camus immittebatur in os cadi, & per ipſum traiiciebantur ſortes in cadum: quare veteres colo & infundibulo comparant camum, cum ratione figuræ, tum propter vſum. Scholiaſtes Ariſtophan. κημὸς ὁ ἐπὶ τοῦ καδίσκου, εἰς ὃν τὰς ψήφους καθίεσαν ἐν τοῖς δικαστηρίοις. Κρατῖνος δὲ αὐτὸν ἐν Νόμοις χοίνινον ἠθμὸν καλεῖ. τοιοῦτος γὰρ ἐγίνετο. καὶ ἦν παρόμοιος χώνῃ. Scribendum σχοίνινον ἠθμόν. *Cratinus camum appellat, colum iunceum.* Heſychius, σχοίνινος ἠθμὸς, δι' οὗ τὰς ψήφους εἰς τὰς ὑδρίας οἱ δικασταὶ καθιᾶσι. reſpicit ſine controuerſia illum ipſum Cratini locum. Iidem grammatici camum vocant πλέγμα κωνοειδὲς καὶ ἠθμοειδές. *textum coni figura, colum referens*: & cur ori cadiſci imponeretur camus cauſſam afferunt, ἵνα μὴ ὀλισθαίνωσιν αἱ ψῆφοι: *ne calculi aberrantes ab anguſtiore cadiſci foramine dilaberentur.* Quare etſi ſpecie veri blanditur illa lectio μεμυκὸς ἄνω: quia opponuntur inter ſe μύειν & χαίνειν: falſa tamen eſt, atque adeò ridicula. βεβηκέναι eſt rectum inſiſtere, vt cùm ſuper baſi ſua ſtat ſtatua. at quæcúque ſunt κωνοειδῆ vt colum, infundibulum, & camus, inuerſæ pyramidi ſimilia ſunt: cuius baſis eſt ſurſum verſa, cuſpis deorſum. Ex his intelligimus quàm eleganter Eubulus camum appellet ἄγαλμα βεβηκὸς ἄνω. In ſecundo verſu διατρεῖς poſitum pro διατετρημένον. Videtur autem battologia mera, τετρημένον, ὀξὺ διατρεῖς, niſi commodè exponatur. In Excerptis & membranis pro διατρεῖς ſcriptum inuenimus διάτρητον. fortè pro διάτρητον aliquando legebamus διαμπερὲς, pro διαμπερὲς. ſed pœnitet coniecturæ. In tertio verſu πικρὸν ſcribe cum Excerptis: in iiſdem eſt ἓν ἕκαστον. *vnumquemque*: ſiue *ſingulos homines.* quia de ſingulis ſontibus ſeparatim feruntur ſuffragia. non diſplicet ἓν ἕκαστον. vt obſcurè reſpiciatur ad diuerſos camos. duos enim, (aut etiam tres) cados cum ſuis camis ſtatuebant. in alterum nigri, in alterum albi calculi coniiciebantur. στυγὴν appellat anguſtam cami partem, per cuius foramen calculi in vrnam ingrediebantur. Obſcurè dictum & planè αἰνιγματωδῶς, *homines parere*, pro ferre decretoriam de vita aut morte hominis ſententiam. magis propriè vſus eſſet verbo γεννᾶν. tum enim generatur & concipitur ſententia, cum per camum ſortes in vrnam mittuntur: paritur autem tum, quando edens vrna immiſſos calculos palam facit iudicum voluntatem. In quarto legunt Excerpta, ὧν οἱ μὲν μοιχοὺς ἔλαβον βίῳ. eos intelligit qui abſoluũtur. φυγαδεύειν eſt in exilium pelli, quæ ciuilis mors eſt. Vltimus verſus eſt corruptiſſimus. Breuiatori licuit eum prætermittere: liceat & nobis idem. hoc malumus, quàm incidere in fumum, vitãtes humum. quod ſcimus accidiſſe iis qui adhuc de eius interpretatione aliquid ſcripſerunt. Nam quid eſt quod iſto verſu ſignificatur, omnino ad camum iudicialem id pertinet: qui aliò referunt, errant, & Athenæum inſcitiæ aut ſupinæ ac dolo proximæ negligentiæ inſimulant.

CAPVT XIX.

Antiphanis Problema, *&* Sappho, *dramata duo. Griphus de libidinoſo: item alij. Achai tragici Iris. cucurbita κάλαμος. alia non non pauca.*

DEINCEPS referuntur alij griphi ex Antiphanis *Problemate.* videtur hic comicus hanc fabulam edidiſſe, vt inanes ſophiſtarum λογομαχίας traduceret. Primus griphus ita concipitur,

Ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον ἀνὴρ πολλοῖς ἐπιβάλλων
Οἰηθεὶς, μεγάλῃ δαπάνῃ μίαν εἵλκυσε πέρκην,
Καὶ ταύτην ψευσθεὶς, ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτῇ
Ἦγεν. βουλομένῳ δ' ἕπεται πέρκη μελανούρῳ.

Viri docti ſcribunt ἐπιβάλλων οἰηθείς. nihil cenſemus eſſe mutandum ſed οἰηθεὶς interpretor cùm animos iam ſuſtuliſſet ob ſpem prædæ. nam ita accipitur τὸ οἰδάξ. vnde eſt veteris ſapientis dictum ſapientiſſimum: οἴησις ἐστὶν ἐγκοπὴ προκοπῆς. *ſpiritus elatus eſt, qui progredientes facit regredi.* In tertio ſcribendum videtur, Καὶ ταύτης ψευσθεὶς τ' ἄλλην κεστρεὺς ἴσον αὐτῇ Ἦγεν. vel αὐτῇ. In vltimo ſcribunt veteres, βουλομένῃ. Sic exponi poteſt ænigma: *Quidam* libidinoſus, *multis piſcibus*, (fœminis aut meretricibus) *rete iniecerat: cũ magnã de ſuo incepto ſpem concepiſſet, magno ſumptu vnã percam extraxit: cum & ab iſta deluſus fuiſſet, mugil* leno *aliam priori parem ei adduxit. volentem autem* & cupidum *ſequitur perca* hæc *melanurum*, id eſt, ſcortum ſcortatorem, ἡ πόρνη τὸν πόρνον. Sequens griphus quid ſibi velit neſcio: & fortaſſe merum eſt nugamentum. Obſcurum eſt etiam de pinna & mullo ænigma. in eo verſum ſecundum qui ante fuit corruptiſſimus, è libris ita iuſſimus ſcribi, πόλλ' ἐλάλουν περὶ ὧν δὲ, πρὸς ὄντ' ὤοντο λέγειν τι. In vltimo ſcribit Dalecampius, ἀπηρίψε, non ἀπηρίψε. Fortè ἀπηρίψεν. Poſtea recitatur griphus alius ex eiuſdem Antiphanis dramate cui titulus *Sappho.* eius fabulæ meminiſſe Pollucem memini lib. ſeptimo extremo. Proponitur primum griphus planiſſimis quinque heroicis verſibus: deinde ſubiicitur interpretatio non minus perſpicua ſenis cuiuſdam, acuti quidem: ſed cuius acumen iuueni Sapphoni haut probetur. Ea interpretatio verſibus ſeptem continetur: quorum poſtremus eſt, ὁ δῆμος οὐδὲν οὔτ' ἀκούων οὔθ' ὁρῶν. hinc ſumit occaſionem Sappho improbandæ expoſitionis huius ſenis: quia videbatur mutos facere Athenienſium oratores & demagogos: quorum canina facundia forum ſemper & comitium perſonabant. Ait igitur,

Πῶς γὰρ γένοιτ' ἂν ὦ πάτερ.....
Ῥήτωρ ἄφωνος, ἢν μὴ ἁλῷ τρὶς παρανόμων.
Καὶ μὴν ἀκριβῶς ᾤμην.....
Ἐγνωκέναι τὸ ῥηθέν· ἀλλὰ δὴ λέγε.

Poteſt

Poteſt impleri verſus primus ſi adiicias à fine πρὸς τῶν θεῶν. Quid ais, ô pater? nullius vocem eſſe auditam à populo? quid igitur demagogis factum obſecro te per deos? aut quis vllum oratorem vidit obmutuiſſe, niſi qui ter fuerit iudicio damnatus, quod contra leges aliquid ſuaſerit? ἁλῶναι παρανόμων frequentiſſimum dicendi genus Græcis oratoribus. Tertium verſum impleueris ſi ſcribas, Καὶ μὴν ἀκριβῶς ᾠόμην τίκτειν φίλε ἐγώ. Proponitur deinde problema, *Quid ſit omnium rerum validiſsimum?* idque etiam inter griphos voluerunt cenſeri veteres. In fragmentis Danielis quæ habentur inter libros Apocryphos pulcherrimè diſputatur hæc quæſtio: & apud Ioſephum Ben Gorion libro primo. *Irim* fabulam Satyricam Achæi Eretrienſis laudant & parœmiographi in prouerbio βοῦς ἕβδομος, Griphum inde prolatum ab auctore, ita recitat Breuiator: λέγει γοῦν πως, λιθάργυρος (non αἰθάργυρος vt operarum incuria in noſtris) δ' ὄλπη παρῆν χρίσματος πλεκτὸν Σπαρτιάτην γραπτὸν κύρβιν addit, τὴν γὰρ λευκὴν ἱμάντα ἐξ ἧς ἡ ἀργυρᾶ λήκυθος ἐξήρτητο σπαρτιάτην δὲ γραπτὸν ἐπὶ κύρβιν. ἢ τὴν σπαρτιατικὴν σκυτάλην. melius Σπαρτιάτιν. horum comparatione illuſtrari & exponi debet noſtrorum librorum lectio. Adiicitur, Ἴων δ' ἐν Φοίνικι ἢ Καινεῖ δρυὸς ἱδρῶτα εἴρηκε τὸν ἰξόν. Locus hic erat præclarè θεωρίας de generatione viſci: ſed neque inſtituto noſtro conuenit quæſtiones philoſophicas pluribus explicare: & de ea re griphóque hoc Ionis ita doctè, accuratè, & ſubtiliter diſſeruit Iulius Cæſar Scaliger, vt tanti viri pudor vel maxima ingenia ad Lucilianum mu iure poſſit adigere Studioſi legãt quæ ſuper hoc ſcripſit vir incomparabilis cum in Commentariis ad Theophraſtum, De cauſis plantarum libro ſecundo, tum in Exercitationibus contra Cardanum. Ionis ſunt verba de aucupe quodam.

—δρυὸς μὲν ἱδρὼς (vel μ' ἱδρ.)
Καὶ θαμνομήκης ῥάβδος, ἥτ' Αἰγυπτίη
Βύσσου λινέλκος χλαῖνα, θηρεάγρος πέδη.

alit me, inquit poeta, *quercinum viſcum, & ſurculoſa virga longa, & læna ex Ægyptio lino facta, pedica beſtiis capiendis apta.* appellat λινέλκον χλαίνας retia quibus ceu veſte amictæ auiculæ capiũtur. vocem βύσσου quare damnarunt? Theocritus De piſcatore, ἐξ ἁλὸς οἱ ζωὰ τὰ δὲ δίκτυα κεῖνα ἄρτεα. Scribitur poſt aliqua, (in quibus cur immoremur nihil eſt.) πολλοὶ δὲ γρίφων καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι: non eſt plena oratio. erit hoc aut ſimili modo: πολλῶν δὲ γρίφων ὄντων, καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσι. Griphus ſubiicitur,

Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα,
Οὕτω συγκόλλως, ὥστε σύναιμα ποιεῖν.

malè editum eſt πυρίχαλκον. melius apud alios πυρὶ χαλκόν: neque aliter poteſt. Omnis gratia & & obſcuritas huius griphi eſt in duabus vocibus κολλᾶν & σύναιμα. ſed maximè in illa: ſicut docet philoſophus in tertio Rhetoricorum Ἔτι δὲ, inquit, οὐ πόρρωθεν δεῖ, ἀλλ' ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ τῶν ὁμοειδῶν μεταφέρειν τὰ ἀνώνυμα ὠνομασμένως, ὃ λεχθὲν δῆλόν ἐστιν ὅτι συγγενές. οἷον ἐν τῷ αἰνίγματι τῷ εὐδοκιμοῦντι, Ἄνδρ' εἶδον πυρὶ χαλκὸν ἐπ' ἀνέρι κολλήσαντα. ἀνώνυμον γὰρ τὸ πάθος. ἔστι δ' ἄμφω πρόσθεσίς τις· κόλλησιν τοίνυν εἶπε, τὴν τῆς σικύας πρόσβολήν. Negat philoſophus eſſe propriam in Græca lingua vocẽ ad denotandam coniunctionẽ cucurbitæ cũ cute: quod verũ eſt. medici ferè προσβολὴν vocãt. Galenus κόλλησιν ſæpe, non ſine alluſione ad hunc griphum. Cornelius Celſus τὸ κολλᾶσθαι vertit *inhæreſcere:* τὸ κολλᾶν *imponere* Iulius Pollux qui libro quarto ſcribit τὸ κολλῆσαι vocabulum eſſe medicæ artis, non horſum reſpexit, vt aliquis putet: verùm ad coalitionem partium vulneratarum aut alio caſu diuulſarum, quæ etiam κόλλησις dicitur Græcis medicis: vt Galeno περὶ αἱματ. μὲν ἢ χρεί. ὡς κυκλωδῶς τῆς ἐπιπολῆς κολληθέντων, ἀνάλογα μένει τὰ διὰ βάθους. & ita ſemper. [Sic apud medicos Latinos *glutinare* & *glutinatio*: vt in libris Aureliani ſæpe *diuiſuras conglutinare.*] Olim vt in opinio noſtra eſt. ſolo hexametro hoc ænigma conſtabat: poſterior ætas hexametro adiecit pentametrum: cuius apud antiquiſſimos auctores mẽtio nulla. ineſt illi velut alter griphus in voce σύναιμα. nam ad declarandam arctam coniunctionem cucurbitæ cum carne ait fieri ambo σύναιμα, id eſt, conſanguinea. vel eundem ſanguinem participantia: quod verum eſt, cum τῇ κολλήσει adiicitur ſcarificatio.

CAPVT XX.

Griphorum auctores. ὁ μνημονευόμενος γρῖφος. Iocus γριφώδης in διρύσεμον, ſiue potius εὐρύπρωκτον. Variæ quæſtiones γριφώδεις. Calliæ Tragœdia Grammatica. *Vocalium ſeptem nomina ψῶ obſcœnum verbum. Caſtorionis verſus artificioſi.*

NVMERANTVR aliquot veteres ænigmatum auctores εὔδοξοι, inque his Ariſtonymus pſilocithariſtes & Cleon cognomine mimaulus. ambos fuiſſe pantomimos ſaltationis Italicæ artifices, non obſcurè indicatur, cum vbi dixit de Cleone, ὅσπερ καὶ τῶν Ἰταλικῶν μίμων ἄριστος γέγονεν αὐτοπρόσωπος ὑποκριτής, addit dipnoſophiſta, καὶ γὰρ Νυμφόδωρον πρὸς ἑαυτὸν ἐν τῷ μνημονευομένῳ μίμῳ. videtur dicere, victum Nymphodorum à Cleone cum ambo mimum quendam Romæ recitarent & geſtum agerent in theatro: ſed quis ille μνημονευόμενος mimus? aut titulus hic latet alicuius mimi corruptus: aut aliquem celeberrimum inimum intelligit, vulgò omnibus tum notum cuius tamẽ fama ſit hodie extincta, in hac bonorũ librorũ penuria. Mutila sũt & corrupta ſequẽtia non longè verba, τῶν ἀριστωνύμου δ' ἦν εὐπρεπὲς γρίφων λόγων. ſine libris ne hiſcere quidem licet nobis. Deſunt fortaſſe non pauca. nam videtur his verbis tranſitum facere ad Ariſtonymi ænigmata: quorum aliquot, opinor, exempla poſuerat. Refertur inter griphos etiam hic ſanè αἰνιγματώδης mihi quidem: Σωσιφάνης ὁ ποιητὴς εἰς Κηφισοκλέα τὸν ὑποκριτὴν εἶπε, λοιδορῶν ὡς διρύσεμον ἐνέβαλλεν

ἦν ἄν

γὰρ ἄν σου φησὶν εἰς τὰ ἰσχία λίθον, εἰ μὴ καταῤῥαίνειν ἔμελλον τοὺς περιεστῶτας. offendit me iſta lectio multis modis: nam ſi latius & nimis diductum os (quid enim aliud τὸ εὐρύστομον? interpretis ille ex pituita fluor, ineptum commentum eſt.) Cephiſocli iuit obiectum Soſiphanes, quid attinebat ἰσχίων, id eſt, coxarũ aut natũ facere mẽtionẽ Deinde nihil penitus video in his verbis vnde colligi poſſit vlla ratione Cephiſoclis deformitas ex oris latitudine. poſtremò illud καταῤῥαίνειν λίθοις haut ſcio an ſatis probum cenſeri debeat genus locutionis. In Excerptis καταῤῥεῖν offendimus. Acutiores excogitabunt aliquid melius Nos ita cenſemus: non τὸ εὐρύστομον, ſed τὸ εὐρύπρωκτον exprobrat Soſiphanes Cephiſocli. Id quid ſit, norunt omnes qui non ſunt in Græcorum ſcriptorum lectione peregrini. pro καταῤῥαίνειν, lego καταῤῥάττειν. Quid poterat ingenioſius dici ad declarandam εὐρυπρωκτίαν quam hoc? *Ego tibi in nates coniicerem lapides: niſi vererer ne tranſmiſſis ſaxis circumſtantes feriam.* in corona hominum hæc dicta ſunt, & vt opinor, in theatro: vbi moris erat malos poetas, & hiſtriones imperitos lapidare: quemadmodum antè probauimus. Etiam ſi non adiecißet Athenæus ſuam interpretationem tribus quæſtionibus ænigmaticis quæ ſequuntur ſtatim, non erat arduum illas ſoluere: nos ita reſpondiſſemus, partim vt ab eo factum, partim paulò aliter Exempli gratia: *Quid eſt, quod omnes docemus cum neſciamus tamen?* ſi quis me roget: dicam *præcepta medicinæ*. etiam imperitiſſimos, etiam aniculas præcepta recuperandæ aut conſeruandæ valetudinis aliis dare videas, nobiliſſimam artem pauci rectè tenent, quos æquus amauit Apollo. Athenæus verò reſpondet, τὸ ψυχὰς ἔχειν. *quod animas habeamus*. paralogiſmus eſt in hac reſponſione. nam verùm quidem eſt, ignorari vulgò quid animus ſit, itemque alia quæ de anima & animo quærunt ſapientes: at illud falſum eſt, neſciri à nobis quod animam habeamus. hoc igitur omnes docemus, quod ſcimus omnes. illud alterum quod ſcit nemo, docere etiam aggreditur nemo: niſi ſoli ſapientes aut ſapientiam profeſſi. Altera quæſtio, τί ταυτὸν οὐδαμοῦ καὶ πανταχοῦ? reſpondiſſem, *Infinitum*. ſiue *Deus* de quo noti ſunt Arati verſus: & illud, *Iouis omnia plena*. [Olympiodorus in Phædonem Platonis. λέγεσθαι εἶναι ἐν οὐρανῷ τὸν θεὸν καί τι πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ.] talia multa apud ethnicos: ne de noſtris dicam. Ad tertiam quæſtionem, τί ταυτὸν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν θαλάττῃ; etſi poteſt etiam aliter: malim tamen cum Athenæo reſpondere, *canis, aquila, vrſus, & ſerpens*. etiam marinos ſerpentes eſſe, pluraque eorum genera, auctor Ariſtoteles. Hiſt. anim. lib. ſecundo. Sequuntur iam quæ de Callia Athenienſi multis verſibus commemorat dipnoſophiſta. Tragœdiam narrat ab eo compoſitam, τὴν καλουμένην γραμματικὴν ποιεῖσθαι. ita ſcribitur hoc in loco: & aſſentiuntur veteres libri atque Excerpta. paulò ante vocauit γραμματικὴν τραγῳδίαν. Artificium poetæ ea in componenda primum ex literarum ſingularum nominibus, deinde ſyllabarum, curioſi talium diſcant ex Athenæo: & ſi videbuntur facturi operæpretium, eam partem nobis illuſtrent: item quod de Euripidis Medea & Sophoclis Oedipode dicitur ibidem. Oedipum autem intellige Tyrannum. nam quod ait, Sophoclem διελεῖν φασὶν ἀποτολμῆσαι τὸ ποίημα τῷ μέτρῳ τοῦτ' ἀκούσαντα, καὶ ποιῆσαι ἐν τῷ Οἰδίποδι οὕτως· ἐγὼ οὔτ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ ταῦτ' ἐλεγχθείς: reſpicit hoſce duos eius fabulæ verſus à Tireſia pronuntiatos:

Ἐγώ τ' ἐμαυτὸν οὔτε σ' ἀλγυνῶ. τί ταῦ-
τ' ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου

hinc erant emaculandi interpretibus codices Athenæi. cæterùm de huius loci ſententia quæremus alibi acuratè. Quid ſint: στροφὴ & ἀντίστροφος quid ῥῆσις & παρεγχεῖφαι non ex interpretibus Athenæi, ſed ex Hephæſtione & Græcis tragicorum comicique interpretibus. diſcent ſtudioſi. Lege ſubiecta Calliæ verba hoc modo,

Ἄλφα πρῶτον ὦ γυναῖκες, ΕΙ τὸ δεύτερον μόνον
Χρὴ λέγειν. τρίτον δὲ μόνον οὐ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ΗΤ'
ἐρεῖς.
Ἄρα φήσω κ' τὸ τέταρτον αὖ μόνον; Οὔκ' ΙΩΤΑ γοῦν.
Τί δὲ τὸ πέμπτον; πέμπτον, ΟΥ. τὸ δ' ἕκτον Υ μόνον
λέγε.
Λοίσθιον Ω τῶν ἑπτὰ φωνῶν, ἑπτὰ δ' ἐν μέτροις
μόνον.
Καὶ τοῦτο λέξασ', εἶτα δὶς ταυτὶ λαλεῖ.

Inducitur magiſtra quæ diſcipulas ſuas literarum vocalium nomina docet. Prima vocalis, inquit, Alpha nominatur: ſecunda ΕΙ tantum: tertia non per ſe dicitur Η, ſed ΗΤΑ Quid quarta? ait diſcipularum vna: an ſimpliciter nominanda eſt vt ſonat? Non: reſpondet magiſtra: quin potius ΙΩΤΑ dicendum. Quid quinta? quinta ΟΥ. ſextam Υ tantum dicito. vltima eſt Ω ſeptem vocalium: quæ quidem non ſono ſunt ſeptem, verùm τῇ προσῳδίᾳ tantum & temporum ratione. nam alioquin ε & η non differunt, neque ο atque ω. Hoc poſtquam ſemel dixit grammatica hæc mulier, iterum eadem repetit. Hæc mens eſt horum verſuum: de quibus eruditè diſputatum eſt ab elegantiſſimo & politiſſimo Mureto initio libri decimi octaui. Variarum, cuius hãc particulam nobiliſſimus & eruditiſſimus Marcus Velſerus nobiſcum communicauit. quẽadmodum autem ου pro ſimplici vocali ο ponitur hic: ita alij ο ſimplex poſuerunt pro ου diphthongo, vt libro ſequente ſcribitur. vide ibi capite quinto. Afferuntur amplius ex eodem Callia ſenarij iambici quinque: quorum duobus prioribus fatetur quædam fœmina eſſe ſe grauidam: ſed cuius rei grauida, hoc verò ſe audere negat palam proloqui. tum verſiculis tribus literæ deſcribuntur quibus embryonis huius nomen ſcribatur. eæ ſunt Ψ Ω. conſtat liquido ex Athenæi verbis obſceni aliquid à poeta intelligi. ſed qua notione inter prætextata verba cenſeatur τὸ ψῶ, alium quã me malo explicare. [In primo verſu ſcribe,

φίλαι

φίλαι, non φίλη. in tertio, χαμμὺ ἰων, non χαμμὺ ἰων. Mæandrius ſcriptor nequitiarum, Calliæ imitator, mihi incognitus. ἐν τῷ ἰαλεγράμματι vocat auctor pluſculos verſus quibus literæ depinguntur: hoc enim eſt ῥῆσις vt ſæpè diximus. Recitantur autem tres ῥήσεις trium tragicorum, quibus elegantiſſimè deſcribuntur literæ nominis ΘΗΣΕΥΣ. Literæ ſigma figuram hoc verſu declarat Euripides: Τρίτον δὲ βόστρυχός τις ὡς εἱλιγμένος. vbi non aſſentior viris magni nominis & eruditionis qui deſcribi putarunt figuram τοῦ ſigma C Latino ſimilem. de qua Martialis,

Adſpice lunata ſcriptum teſtudine ſigma.

ego non video qui rectè appelletur talis figura *cincinnus contortus*. nam aliud longè eſt καμπὴ ſiue hemicyclus, aliud ἕλιξ. & quod in eandem ſententiam dicit mox Agatho de ſimilitudine literæ huius cum arcu Scythico, non illi figuræ quadrat, verùm iſti Σ. quod pluribus alibi oſtendimus. [In Theodectæ verſu primo ſcribebat Scaliger, Γραφῆς ὁ πρῶτος ἦν καλὸς φθαλμὸς κύκλος.] Neoptolemus Parianus cuius citatur liber Περὶ ἐπιγραμμάτων, videtur collegiſſe in vnum inſcriptiones ſtatuarum, quæ per vrbes Græciæ viſebantur. ſimiliter Polemo librum ediderat, Περὶ τῶν κατὰ πόλεις ἐπιγραμμάτων. de eo dictum abundè in ſuperioribus. Ex Neoptolemo refertur huiuſmodi epigramma:

Τοὔνομα θῆ ῥῶ ἰῶ ἄλ φα σὰν ὖμ ἄλ φα χεῖ οὖ σάν.
Πατρὶς Χαλκηδὼν ἡ δὲ τέχνη σοφίη.

Ita editum in omnibus libris: ita etiam ſcriptum in pleriſque. atqui arguit mendæ priorem verſum lex metrica deinde cum aliæ omnes literæ ſeparatim poſitæ ſint, quid cauſſæ eſt cur duæ ſolæ ὖμ cohæreant? nimis certum eſt, ita emendari verſum debere. Τοὔνομα θῆ. ῥῶ. ἰῶ. ἄλφα. σάν. ὖ. μῦ. ἄλφα. χεῖ. οὖ. σάν. [ipſum quidem hypſilon ſimplici charactere indicatur ὖ: at pro ο pro ου poſuit ὀ] Caſtorionis Solenſis artificium, quo vſus eſt cum carmen in Panem componeret, eſt huiuſmodi. Verſus eius poëmatis ſenarij ſunt iambici. quorum omnes pedes vna pluribúſve dictionibus integris finiuntur. vnde euenit vt tranſponi ſinguli pedes in varias ſedes tutò poſſint. omnes enim pedes æquè ἡγεμονικοὶ atque ἀκολουθητικοί. pedes intellige, iambicas dipodias. Exemplum eſto in hiſce verſibus:

Σὲ τὸν βολαῖς νιφοκτύποις δυσχείμερον
† Ναίονθ' ὁδὸς θηρονόμε Πὰν χθόν' Ἀρκάδων,
Κλῄσω γραφῇ, τῇδ' ἐν σοφῇ, πάγκλειτ' ἔπη
Συνθεὶς ἄναξ, δύσγνωστα μὴ σοφοῖς κλύειν.
† Μουσοπόλε θὴρ κηροχίτωνος μείλιγμ' ἱείς.

In ſecundo verſu vitio ſcriptum ὁδός. nec minus male ὁδὸν in MSS. Lego, Ναίονθ' ὅμως. *Te qui iſtibus niuis reſonantibus* (id eſt, niue) *infeſtam colis tamen ô Pan paſtor ferarum, terram Arcadum, celebrabo ſcripto hoc erudito: compoſitis ô rex inclytis verſibus, quos difficile intelligant indocti, ſuauem ô Muſis amica fera Pan, mittens vocem qua demulcearis.* [Ioſephus Scaliger in ſecundo verſu pro ὁδὸς emendabat ἰδος. quæ ſi placet correctio χθόν' erit, χθόνα, non χθόνα. ſed ναίειν durum videtur.] In vltimo verſu corruptè in omnibus libris. κηροχίτωνος, pro χαρίεσσαν. orto errore ex repetitione vocis θήρ. deinde error errorem peperit, vt fieri amat. Tolle igitur tres literas primas in corrupta lectione, ac ſcribe, χαρίεσσαν. aut alia dictione eiuſdem ſignificationis. appellat θῆρα Panem ob caprinos pedes. pingebatur enim αἰγοσκελὴς & αἰγίπους. Viri eruditi in primo verſu βόλαις ſcripſerunt: in poſtremo, θηρὸς κηροχίτωνος legerunt, verterúntque *animalis ceream veſtem induti.* ſanè quàm abſurdè, ſiue ſententiam ſpectes, ſiue metrum. Sunt enim vt diximus ſenarij iambici, ita facti vt ſinguli pedes tranſponi commodè poſſint: hoc modo. Νιφοκτύποις σὲ τὸν βολαῖς δυσχείμερον. vel, Δυσχείμερον σὲ τὸν βολαῖς νιφοκτύποις. ſic in cæteris. Hoc amplius ſeruatum eſt à Caſtorione in his verſibus, vt eſſet τοῖς ποσὶν ἑκάστοις δεκαγράμματοις. *haberent ſinguli pedes decem literas.* rem ad calculos reuoca: non ſemper verum reperies: verum eſt in hoc, σ.ε.τ.ο.ν.β.ο.λ.α.ι.ς. & iſto, ν.ι.φ.ο.κ.τ.υ.π.ο.ι.ς. & aliquot aliis. falſum in nonnullis, vt θ.η.ρ.ο.ν.ο.μ.ε.Π.α.ν. literę ſunt vndecim: totidem in ſequente dipodia: niſi legas χθον' Ἀρκάδα. familiaris figura Græcis Latiniſque poetis. Diphthongus pro litera ſimplici cenſetur: contra quàm ſoleat fieri. Martialis, *Næuia ſex cyathis, ſeptem Iuſtina bibatur.* idem, *Sex iubeo cyathos fundere: Cæſar erit.*

CAPVT XXI.

Pindari ἀσιγμοποιηθεῖσα *oda. Veteres literam ſigma refugiſſe. vocales* σχοινοτενεῖς. ἀντὶ τοῦ σχοινοτενής. Laſus Hermionenſis. *Cereris templum Hermionæ. Euſtathij & Breuiatoris error.* ἄσιγμος *pro* ἄσιγμος. Κλύμενος *pro Pluton.* Ἀιολίδα *unde dicta Antiphanis* Αὐτοῦ ἱερῶν. τεσφαλίδες λινόσαρκοι.

AIT, Πίνδαρος δὲ πρὸς τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδήν, ὥς ὁ αὐτός φησι Κλέαρχος, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτων προσκρουόντων, διὰ τὸ δύνατον εἶναι ἀποσχέσθαι τοῦ σίγμα, καὶ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν ἐποίησε, Πρὶν μὲν εἷρπε σχοινοτένειά τ' ἀοιδὰ καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀπὸ στομάτων. De ode Pindarica cui nullum inerat ſigma, dictum iam cap. 16. Ibi loco ſubobſcuro ex iſtis verbis lucem faciebamus. Vtinam aut ex illo loco aut aliunde occurreret aliquid, quod nunc auxilio eſſet nobis. Hæremus enim in explicatione pericopæ quam propoſuimus. corrupta Athenæi ſiue Clearchi verba: corruptum Pindari teſtimonium: quodque moleſtiſſimum eſt, ad veritatis perueſtigationem nulla nos ducunt veſtigia. Pergemus tamen ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλλόμενοι, ſpem dico veniæ, ſi minus poſſumus quod optamus exſequi. Legimus ſic hunc locum: Πίνδαρος δὲ πρὸς τὴν ἀσιγμοποιηθεῖσαν ᾠδήν, ὥς ὁ αὐτός φησι Κλέαρχος, οἱονεὶ γρίφου τινὸς ἐν μελοποιίᾳ προβληθέντος, ὡς πολλῶν τούτῳ προσκρουόντων, διὰ τὸ δυνατ-

Googl

εἶναι ἀσιγμίδας τοῦ σίγμα, ἢ διὰ τὸ μὴ δοκιμάζειν, ἐποίησε, Πρὶν μὲν ἦρπε σχοινοτενής τ' ἀοιδὰ, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀνθρώποις ἀπὸ στομάτων. vel ἀπὸ διθυράμβων. *Pindarus cum odam ſine ſigma feciſſet, vt ait Clearchus idem, ceu gripho quodam propoſito in lyrico poeſeos genere, contracta multorum offenſione quod non poſſent ipſi à ſigma abſtinere, vel quia id parum probarent, cecinit in dithyrambico carmine, olim quidem exulabat à carminibus exilitas, & ſigma reprobum ex oribus* mortalium *ô homines*, vel, *ex dithyrambis*. Mirum verbū initio illorum occurrit ἀσιγμοποιίδας: ſed quod extra omnem ſuſpicionem eſt, per membranas, Epitomen, Euſtathium. Pro τούτων προσκρουόντων, rectè emendari à nobis τούτῳ neminem dubitaturum confido. Atque hinc primum odorari contigit nobis veram ſententiam totius loci: quæ niſi fallimur hæc eſt. Laudem magnam tulerat Pindarus ex aſigmo illo cantico. ſecuta eſt comes inuidia, multis τῶν αὐτῇ τέχνῃ nō adeò felicis ingenij, idem conantibus, non pari ſucceſſu. cum iſti igitur Pindaro obtrectabant, tum alij non minus qui ſtudium illud euitandæ literæ huius quod fuit in veteribus, ſe non probare dicebant. Hos maleuolos obtrectatores ſuos perſtrinxit Pindarus prolatis ab Athenæo verbis. Scripſimus, διὰ τὸ δυνατοὶ οὐκ εἶναι. id enim viſum eſt conuenientiſſimum. Si cui placet vulgata lectio διὰ τὸ δυνατὸν εἶναι, erit ſenſus: vbertatem ingenij conflaſſe Pindaro multorum inuidiam: qui oculis rectis eum non poterant tueri, cui impares erant ingenio [Scaliger legebat, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι. *quod eſſet ipſis impoſſibile abſtinere à ſigma.*] Pindari adtexta verba, principium erant cuiuſdam dithyrambici carminis, vt teſtatur diſertim Strabo libro decimo, vnde etiam licebit ſtudioſis de argumento eius dithyrambi non pauca cognoſcere. apparet poetam eo carmine recentem poeſim cum vetere comparaſſe, & inſtituta antiquorum poetarum cum nuperis inuentis, quod & prima cantici verba declarant. Legebatur εἶπε, vel ἦρπε, vt lib. vndecimo, emendauimus ἕρπε ex Dionyſio Halicarnaſſeo: cuius verba neceſſariò aſcribenda. Scribit Dionyſius in libro De compoſitione dictionum, loquens de litera σ. quam ait refugiſſe veterum nonnullos: τῶν γοῦν παλαιῶν τινὲς σπανίως ἐχρῶντό πως αὐτῷ καὶ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δὲ οἳ ἀσίγμους ᾠδὰς ὅλας ἐποίουν. δηλοῖ δὲ τοῦτο Πίνδαρος ἐν οἷς φησι. Πρὶν μὲν ἕρπε σχοινοτενῆ φωνήεντα διθυράμβων, καὶ τὸ σὰν κίβδηλον ἀνθρώποις. Hæc eſt lectio librorum Dionyſij. Atque vt hæc ſcriptura eſt, Pindari mens erit: fuiſſe tempus cum dithyramborum poetæ in ſua carmina non admitterent vocales σχοινοτενεῖς, neque adulterinum illud ſigma. Eruditi viri exiſtimarunt vocales σχοινοτενεῖς eſſe, vocales longas, & quæ buccas impleant: vt α Doricum & ω planè contrarium vox Græca ſignificat: σχοινοτενεῖς, enim vt ſi dicas *juncea*, literæ ſunt exiles & tenuis ſoni: puta inter vocales ι & ο. inter conſonantes ſ. [Sic σχοινοτενὴς mentum prominens & longum. Nicetas Choniates, libro ſecundo καὶ τὴν σχοινοτενῆ γένυν ἐκτείνετο.] inde oratio σχοινοτενής. ſoluta & inconcinnis longiſque periodis conſtans parum toroſa: Photius de Maximo monacho, ἔστι δὲ τὴν φράσιν σχοινοτενής τε ταῖς περιόδοις, καὶ χαίρων ὑπερβατοῖς. [apud Athanaſium De ſynodis Arimini & Seleuciæ, πίστις σχοινοτενὴς fidei confeſſio prolixa & additionibus deprauata.] Placet nimis hæc lectio Dionyſiana: σχοινοτενῆ φωνήεντα quam tamen reſtituere hoc Athenæi loco auſi non ſumus, vt nimis remotam à vulgata ſcriptura, non hic ſolum, ſed & libro vndecimo, & apud Strabonem. Ex libro ſequente adiecimus illa ἀπὸ στομάτων. Inde atque etiam ex Dionyſij Hal. ſuperioribus verbis manifeſtiſſimum eſt, vtut, de lectione parum conſtet, Pindarū hoc dicere priores homines literam ſibilantem ſtudio fugiſſe: propterea adiicit hic Athenæus: ταῦτα σημειώσαιτ' ἄν τις πρὸς τοὺς νοθεύοντας Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως τὴν ἄσιγμον ᾠδήν, Laſus Hermionenſis antiquiſſimus poeta fuit, & vt quidā tradiderunt, vnus ſeptem ſapientum: ſub eius nomine circumferebatur oda quædam ſine ſigma, ἐπιγεγραμμένη Κένταυροι *inſcripta Centauri*, multi critici inter ψευδεπίγραφα id carmen habuerunt. aduerſus iſtos, inquit Athenæus, obſeruari debet ſuperius Pindari teſtimonium: vnde patet liquido antiquiſſimos homines euitaſſe τὸ σ. Addit, καὶ ὁ εἰς τὴν Δήμητρα δὲ τὴν Ἑρμιόνη ποιηθεὶς τῷ Λάσῳ ὕμνος ἄσιγμός ἐστιν. Scribo, τὴν ἐν Ἑρμιόνῃ. *etiam hymnus à Laſo compoſitus in honorem Cereris quæ Hermione colebatur, ſigma nullum habuit.* De Cereris ſacris apud Hermionenſes adi Pauſaniam in Corinthiacis. hanc eſſe veram γραφὴν affirmare non verear. tamen Euſtathius legit initio vltimi Commentarij in Iliadem καὶ ὁ εἰς τὴν Δ. δὲ τῷ Ἑρμιονεῖ ποιηθεὶς Λάσῳ ᾆσμα. Decepit, opinor Euſt. Breuiator noſter, qui ſcripſit in ſuo codice ex hoc loco, ὅτι εἴρηται περὶ Πινδάρῳ ἀσιγμοποιηθεῖσα ᾠδή. καὶ Ἑρμιονεὺς δὲ ἐποίησεν ἄσιγμον (videtur σ poſitum pro γ) ᾠδήν. καὶ Λάσος ἄσιγμον ᾠδὴν εἰς Δήμητραν. errore manifeſto. Libro decimo tertio. ſimilis locus ſimiliter corruptus. Initium eius hymni fuit, Δάματρα μέλπω Κόραν τε Κλυμενοίοι' ἄλοχον. ſcribendum Κλυμένοιο, vt libro decimo quarto *Clymenus* eſt Pluto vt docent mythologi. Alius griphus.

Ἐν Φανερᾷ γίνομαι. πατὴρ δέ μοι ἅλμυρον ὕδωρ
Ἀμφὶς ἔχει. μήτηρ δ' ἐστ' ἀριθμοῖο παῖς.

quidam MSS. & meliores, πάτρα δὲ μ. metalepſis in vocibus Φανερὰ pro Delo, & ἀριθμὸς pro Κοῖος vt explicat auctor. alius de ptiſana: Κρίθης ἀφλοίου χυλὸν ὀργάσας πίε. *ſuccum hordei decorticati cum aqua maceraueris bibe.* ὀργάσας valet φυράσας, ἀναδεύσας. nunquam factum vt ὀργάσαι ſignificaret *tundere*. Veriloquium vocis πτισάνη obiter explicat dipnoſophiſta: πεποίηται δὲ τὸ τῆς πτισάνης τοὔνομα ἀπὸ τοῦ πτίσσειν καὶ αἰνεῖν. Fatalis etymologiſtarum περιεργία. nam verius eſt poſteriores huius dictionis ſyllabas, meram eſſe nominis formationem: ſic ab ὀρθός fit ὀρθάνης, ab ἔργον Ἐργάνη, & id genus. Pauſaniam grammaticum huius commenti auctorem laudat Euſtathius, ἐκ τοῦ πτίσσειν καὶ αἰνεῖν,

αὐτῶν ταυτὸ δυνάμενον λέξεων, ὥς φησι Παυσανίας ἐν τῷ αὐτοῦ λεξικῷ, ἡ πιστάνη. ſed de voce αὐῶν ſiue αὐτῶν eruditè idem Euſtathius ad ῥαψ. κ. Iliad & Heſychius. Ait dipnorhetor, Ἀντιφάνης δ᾽ ἐν Αὐτοῦ ἐρῶντι φησί. De hac fabula Pollucis verba capio libr. 10. cap. 32. ἀγυδάλλας δ᾽ ἂν εὕροις ἐπὶ τοῦ ἐπιπασέων (ita ſcribendum, vel συμπάσεων ex Platonis Sympoſio) ἐν Ἀντιφάνους Αὐτοῦ ἐρῶντι. melius Αὐτοῦ ἐρῶντι. *in ſeipſum amante*. vt *Heaucontimorumenos* Menandri & Terētij. item Damoxeni Αὐτὸν πενθῶν. τυροφαλίδες λινόδετοι in gripho ex Antiphane, tenues caſei ſunt. & ita explicat etiam Euſtathius vltimo in Iliadem Commentario.

CAPVT XXII.

Griphus ex Antiphane: alius ex Timocle. Platonis comici Adonis. *Aſclepiadis liber*, Τραγῳδούμενα. *Epeus aquæ vector*: Carthæa *Cei inſ. opp. Griphus alius obſcurus.* ἐνοικεῖν συγγράμμασι. *Scriptores varij* Γαστρολογίας. *alia multa.*

GRIPHVS ex Antiphanis *Aeſchra* deſcriptus duobus Trochaicis continetur.

Ἀρτίως διηρθρωμένη καὶ τὰ μὲν διλευκὴ
Σώματος μέση δαμάζετ᾽ ἐν πυριμηχάνοις γῆς.

Subiicitur ſenarius iambicus de quo interpretatione quæritur: eum ita ſcribo: Τιμόθεος ἔφη ποτ᾽ ἄνδρες εἰ χύτρας λέγων, *ita locutus aliquando Timotheus. an ollam ſignificans?* auctor igitur griphi eſt Timotheus dithyrambicus poeta: de quo multa libro octauo, capite quinto, & 11. Inter illius frigida dicta licet hoc referas, nā πυρίκτυπα γῆς ollas appellare, non magni ingenij argumentum eſt, ſed tumidi. At Timoclis ænigma de menſa per eſt venuſtum. In eo ἡρμένη τράπεζα eſt *remota menſa*, non *parata*. eadem dicitur φύλαξ φιλίας: quia ſunt amici quidam τραπεζῆες: vt erat Podes Hectori. eſtque prouerbium vetus, ζῇ χύτρα, ζῇ φιλία. de his, hoc eſt, de paraſitis gulonibus, extat griphus antiquus, dignus quem ab Athenæo prætermiſſum non prætermittamus nos.

Γαστὴρ ὅλον τὸ σῶμα, πανταχῆ βλέπων
Ὀφθαλμὸς, ἕρπον τοῖς ὀδοῦσι θηρίον.

Claudicant duo Timoclis poſtremi verſus futuri ἀγνῶτος ſi ſcribas:

Τράπεζα᾽ ἀπήρχυμε γε νὴ τὸν οὐρανόν.
Ἔξον γὰρ ἦν φεύγειν τράπεζαν συντόμως.

Platonis comici *Adonidem* Iulius quoque Pollux nominat libro 10. cap. 24. Ait, καὶ τὸ τῆς Σφιγγὸς δ᾽ αἴνιγμα Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς τραγῳδουμένοις φησὶν εἶναί φησι. Vir doctus qui vertit, *Aſclepiades libro De iis quorum nomine edita ſunt tragœdiæ*, exiſtimauit titulum libri ab Aſclepiade editi fuiſſe maſculino genere Τραγῳδούμενοι. Ille verò Τραγῳδούμενα conſcripſerat, inquit Plutarchus. Sic alij libros ſuos Θεολογούμενα, vel Γεωγραφούμενα vel Μυθολογούμενα inſcripſerunt: qui expoſuerant theologiam, geographiam, aut fabularem hiſtoriam. Quare noli dubitare Aſclepiadis Τραγῳδούμενα poetarum tragicorum ἐγκύκλια argumēta, & omnes tragicas heroici temporis hiſtorias eſſe complexum. Scripſerat & Demaratus quidam Τραγῳδούμενα, eiuſdem procul dubio argumenti. Clemens Alex. in Protreptica. Ἐρεχθεὺς τὴν ἑαυτοῦ θύσει θυγατέρα Φερσεφάττῃ, ὥς Δημάρατος ἐν πρώτῃ Τραγῳδουμένων. In poſteriore griphorum Simonidis, aquam vehens aſinus nominatur Epeus. cauſſam aperit Athenæus. In Securi quoq; Simmiæ Rhodij ſiue Theocriti leges de Epeo, οὐκ ἐνάριθμος γεγαὼς ἐν προμάχοισι λαῶν, ἀλλ᾽ ἀπὸ κρανᾶν καθαρὸν νᾶμ᾽ ἐκόμιζε δυσκλεής. *Carthea*, geographis Græcis eſt *Carthæa*: vna quatuor vrbium Cei ſiue Ceæ inſulæ. Adnumeratur griphi generibus, καὶ τὸ ῥήματα λέγειν ἀνθρώπων ὀνόμασιν ὅμοια. qua de rę dictum eſt adfatim lib. 3. cap. 20. & 21. Exemplis ibi propoſitis poſſunt alia adiici: vt cum ἀγρίω δῆμον Ἀβλιων dixit Euphorion, teſte Hermogene. Olim vulgo notum fuit iſtud ænigma quod appellat dipnoſophiſta τὸ περιφερόμενον.

Πέντ᾽ ἄνδρες δέκα ναυσὶ κατέδραμον εἰς ἕνα χῶρον.
Ἐν δὲ λίθοις ἐμάχοντο, λίθον δ᾽ οὐκ ἦν ἀνελέσθαι.
Δίψῃ δ᾽ ἐξώλλυντο, ὕδωρ δ᾽ ὑπερεῖχε γενείου.

nobis hodie obſcurum illud eſt. Interpretum conatus, iudicio meo plus meretur laudis quàm eorum interpretationes. Incidi nuper in viri magni explicationem ſanè acutam, quæ eſt huiuſmodi. *Quinque viri* pugiles, *decem nauibus*, manibus: quia πίτυλος Græcis vtrumque dicitur, nauis, & pugnus ad feriendum protenſus, *inter ſe concurrerunt. Pugnabant illi ſuper lapidibus*, ſtrato lapidibus pauimēto, ſiue lithoſtroto: *lapis tamē non poterat attolli: Siti miſerè peribant: aqua tamen erat ſupra mentum*: ſudor nempe. Perplacet hæc interpretatio: ſiue illa eſt vera: ſiue tantum ſimilis vero. Nam vt dubitem quædam me impellunt. vt numerus impar, qui pugilibus minus videtur conuenire. committuntur enim ſingula pyctarum paria: deinde πίτυλος pro naui, [quod meminerim ponitur nuſquam, aut rariſſimè frequēs ea vox tragicis: ſed pro ſono qui editur cum ſecantur maria tonſis: interdum pro remigatione aut ipſis remigibus.] Si pro naui accipias, duplex erit metalepſis, vt in nonnullis etiā apud poetarum patrem. at καταδραμεῖν εἰς ἕνα χῶρον pro ὁμόσε χωρεῖν, elegantiſſimum. Clearchi quæ deinceps habentur, coniungi debent cum aliis eiuſdem verbis quæ expoſita ſunt capite decimo quinto & decimo ſexto. Ait τῆς τῶν Ἀφροδισιακῶν συνδυασμῶν. reſpicit Cyrenæ τὸ δωδεκαμήχανον, & σχήματα συνουσιῶν Elephantidis, & Philænidis. Aduerterat iure aliquem locutio hæc: ζημίαν δὲ τοῖς ἐπιδημοῦσι τάττουσιν ἄκρατον πιεῖν, ὃν ἥδιον τῆς ὑγιείας πίνουσι. cuius vim rectè expreſſit Dalecampius: *quod quidem merum bonæ valetudinis tuendæ ſtudio gratius illis eſt.* At ἐνοικεῖν συγγράμμασι eleganter pro multum verſari in lectione librorum: πρὸς τοῖς Ἀρχεστράτου συγγράμμασιν ἐνῳκηκότες. Simile apud Senecam, *perſedere apud phi-*

loſophiam, epiſtola 19. paulò aliter *veſtem inhabitare* Varro apud Nonium, & Auguſtinus epiſtola quadam ad Paulinum, & in Hiſtoria miſcella. Separat Clearchus Γαστρολογίας inſcriptos libros, ab opere Archeſtrateo. cum tamen à nonnullis etiam Archeſtrati opus Γαστρολογία fuerit nuncupatum, vel Γαστρονομία, non ſolum Ἡδυπάθεια. Sed fuere non diſſimilis argumenti ab aliis ſcripti libri, quorum is titulus magis proprius: vt Cleoſtrati Tenedij: cuius Γαστρολογίαν laudat noſter lib. 7. Scribe, τοῦ πρώτου ἔπος ἰαμβεῖον εἰπόντι, ἀντειπόντος ἑτέρου, ποιητοῦ τινὸς ὃ εἰς τὴν αὐτὴν εἶπε γνώμην. non ὃν εἰς. Sed quia ſubdit ſtatim, ἔπειτα λέγειν ἕκαστον ἰαμβεῖον: fortè an non malè induxeris vocem ἰαμβεῖον poſt ἔπος. vt ſit ſententia Clearchi hæc: melius facturos literarum amantes, ſi inter epulas ita potius ſe oblectent: vt cum vnus ἔπος id eſt, verſum Homeri protulerit, alter ex alio poeta alium recitet eiuſdem ſententiæ: tum autem adiiciant ſinguli è dramaticis poeticis ſimilem locum. Scribe mox, ὥστε τὴν παιδιὰν non παιδείαν quod etiam Muretus obſeruauerat. expoſuimus cap. 15. Lege, Εὐκαταφρόνητόν ἐστι πενία Δερκύλε non ἐσθὶξ. Verſus qui ait, Ἡ τῶν φίλων σοι πίστις ἔστω κεκερασμένη. *Eſto fides quam amicis tuis habebis mixta*: aliqua nempe diffidentię. ſimile præceptum continet Epicharmeo Νᾶφε, καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν. ἄρθρα ταῦτα τᾶν φρενῶν. Sed aliam ſententiā ſuggerit vetus lectio: ἔστω σοι κεκριμένη. *Fidem habe amicis: veriùm antè probatis.* De victi poculo dictum ſupra, cap. 16. In verſibus Antiphanis ita diſtinguendę ſunt heri & ſerui perſonę. Prior loquitur ſeruus. Α. οἴμοι. περιπλοκὰς

Λίαν μ' ἐρωτᾷς. Β. ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς φράσω.
Τῆς ἁρπαγῆς τοῦ παιδὸς εἰ ξυνοισθά τι
Ταχέως λέγειν χρή, πρὶν κρέμασθαι, Α. πότερά μοι &c.

Sextum & ſeptimum ita ſcribe, Τί γὰρ δύναται τὸ γρῖφον; Α. ἔξω τις, δότω ἱμάντα ταχέως, οἷον οὐκ ἔγνως ἴσως. interrogatus ſeruus de raptu pueri, reſpondet eam quæſtionem eſſe ſibi inſtar griphi: cum herus foras aliquem exire iuberet qui lorum afferret: ioco iram illius eludit ſeruus: negans eam eſſe pœnam qua puniendus ſit qui griphum non ſoluerit: nam illud potius fuiſſe faciendum, vt muriæ poculum afferretur. reſponſum heri ita ſcribe & ſequentia ſic diſtingue. Οἶδ' οὖν ὅπως γε δεῖ τοῦτό σ' ἐκπιεῖν; Α. ἐγώ. Β. Κομιδῆ γε. πῶς; Α. ἐπεγχυθὲν ἀποφέροντά σοι. Β. Οὐκ ἀλλ' ὀπίσω τὼ χεῖρε ποιήσαντα, δεῖ ἕλκειν ἀπνευστί.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER VNDECIMVS.

CAPVT I.

Libri huius nexus cum ſuperioribus. Vinum in conuiuiis veterum ad tria. Adraſti conuiuium. Polyidus: καταχλίδευ. ἐπιδεξία. locus Aeliani. Athenæus in ſcribendo interdum minus diligens: interdum nimis. Mortuorum περίδειπνα. alia quædam obſeruata.

VETERES in conuiuiis ſuis vino vtebātur ad hæc tria, neceſſitatē, voluptatem & pietatis officium. Quod neceſſitati dabatur, promiſcuè inter edendum ſumebāt, vt quemque ſitis admoneret, & bibēdi appetitum in quoque lex naturæ excitaret. At bibere voluptatis cauſſa, & diis libationes facere, finitis demum epulis, aut ſaltem primis menſis comeſis, incipiebant. poſcere illi tum maioribus, & pocula diuerſi generis expedire: & ſimul in hilaritatem omnibus modis ſe effundere. Seruauit hunc ordinem Athenæus in textura horum librorum, vt ſæpe diximus, & ſemper meminiſſe Lector debet. Opportunè igitur coniecta eſt in locum iſtum totius δειπνοσοφιστικῆς φιλολογίας, pars ea qua de poculis agitur. Cùm autem plurimas ſpecies, figuras & nomina vaſorū potoriorum haberent antiqui, omnia fermè quę de eo argumento dici poterant collegit auctor, quæ fuit eius ſingularis diligētia, & κατὰ στοιχεῖον digeſſit: quædam prius in genere de poculis & voce ποτήριον præfatus. Eum ſermonē reliquis conuiuis ſilentibus, ita orditur Vlpianus, Παρὰ μὲν τοῦ Ἀδράστῳ ἄνδρες φίλοι, καθίσαντες οἱ ἀριστῆς δειπνοῦσι. Non eſt Adraſtus hic, neque poetæ nomen, neque poematis vllius titulus, vt falsò crediderunt: ſed hic eſt ille rex Argiuus Talai filius, qui Tydeum & Polynicem, auibus parum bonis generos ſibi conciliauit. Hunc aiunt veteres, vt Polynici regnum patrium reſtitueret, domi proceres Græciæ conuocaſſe. Apollodorus diſertè ſcribit libro tertio Bibliothecæ, eum συναθροίσαι τοὺς ἀρίστους. quin eorum catalogum habes apud Statium libro 4. Thebaidis, & ipſum Apollodorum, & Diodorum quoque Siculum

libro

lib. 4. Nulla autem pars fuit hiſtoriæ fabularis, quam plures poetæ tractauerint. Ex eorum aliquo hęc nunc ſumit auctor,& niſi fallor,ad Epicum Cyclum reſpiciebat cùm hæc ſcriberet Athen.aut,quod pene certum eſt,ad Antimachi Thebaidē Cyclicam. nā ſimilia his ex eo poeta proferuntur infra in *διπαρῳ*. Veriſimile enim eſt,poetas Græcos id argumētum tractātes conuiuia deſcripſiſſe,quibus Adraſtus excepit principes à ſe aduocatos. Quanquam referre poſſumus ad conuiuium nuptiale, cùm Tydeus & Polynices vxores ſuas duxerunt. Obſeruat autē Athenæus,ſediſſe tum conuiuantes proceres,nō decubuiſſe.apud Statium tamen Papinium, vbi conuiuium Adraſti deſcribitur,*tori* nominantur. canit enim poeta primo Thebaidos,

—vario ſtrepit icta tumultu
Regia: pars oſtro tenues auroque ſonantes
Emunire toros,altóſque inferre tapetas,
Pars teretes leuare manu,ac diſponere menſas.

& mox de Adraſto,

—iamque ipſe ſuperbis
Fulgebat ſtratis,ſolioque effultus eburno

Etiam quod ait de Polyido in via ſacrificante (propter viam fortaſſe faciebat *καὶ ἐξιτήρια ἔθυεν*) & prætereuntem Peteoum ad epulas detinente, ex quo Cycli epici poeta petitum videtur. Polyidus ille eſt opinor, de quo Apollodorus libro tertio, non is de quo Homerus in Iliade. ætate enim prior fuit & antiquior: nam Peteos, ſiue Peteous Meneſthei pater eſt, quem bello Troiano Athenienſiū copiæ ducem habuerunt. Imago priſtinæ ſimplicitatis & antiqui æui in hiſtoria quæ hic commemoratur. Polyidus ſacra facit in via ipſa publica,ſicut Menelaus apud poetam in littore,ſuorum liberorum *γάμους ἑστιᾷ* cùm fortè illac iter faceret Peteous, benignè eū ad epulas inuitat Polyidus, detinetque: & iuſſo ſedere in floreo gramine, *θαλλίαν καταχλάσας αὐτῷ τραπέζης παρέθηκε τῶν θυθέντων*, *frondem virētem defringens*,futuram *pro menſa,partem victimæ ei appoſuit.* *κατακλίνειν* fere ſignificat collocare aliquem in lecto: vel facere diſcumbere.hic pro facere ſedere:nam loquitur auctor de more veterum ſedendi non accumbendi ad menſam. *θαλλία* & *θαλλὸς* & oleæ termitem *κυρίως*, & omnem frōdem virentem ſignificant. [vt dictum eſt libro primo capite 19.] Corrige Ælianum in hac voce *Πευκίδης* libro 13. capite, 16. vbi loquens de colle ſemper ardente, qui in agro Apolloniatarum: *καὶ περὶ αὐτόν ἐστι δένδρα εὐθαλῆ, καὶ πολλὰ χλωρά, καὶ τὸ πῦρ πλησίον ἐνακμάζον οὐδὲν λυπεῖ, οὔτε τὴν τῶν φυτῶν βλάστην, οὔτε τὴν τεθηλυῖαν* †. non debuit appingi defectus nota: ſed erat ſcribendum *οὔτε τὴν θαλλίαν*. Addit deinde,etiam Autolycum non diſcubuiſſe in menſa verùm ſediſſe, cum ei finita cœna nutrix. Vlyſſem adhuc puerulum attulit, & ſuper genibus collocauit. Hæc quidem nota hiſtoria eſt: Homerum enim habemus,vnde ſumitur. Sed adire ad fontem neglexere interpretes. Itaq; non viderunt ſtructuram rectam orationis,quæ eſt huiuſmodi: *Αὐτολύκῳ ἡ τροφὸς, καθημένῳ δηλονότι, (οὕτως γὰρ ἐδείπνουν οἱ τότε) τὸν Ὀδυσσέα ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ οὐχὶ παρὰ τοῖς γόνασιν ἔστησεν.* Hæc præfatus ad rem accedit, his quidem verbis: *Ἡμεῖς δ' ἂν μὴ διατρίβωμεν, ἀλλ' ἤδη κατακλινώμεθα.* Et ſi hunc ſcriptorem facio vt par eſt plurimi: fatendum tamen quod res eſt, poſſe interdum in textura horum ſermonū aut iudicium aut diligentiam deſiderari. Nam quæ hæc conſequentia eſt? poſtquam dixit ſediſſe veteres ad menſam inferre ſtatim *Ἡμεῖς δ' ἂν κατακλινώμεθα*. Plenum etiam otioſæ *περιεργίας* quod hic obſeruatur: primum ex omnibus ſcriptoribus (ita intellige vocem *πρῶτον*) Simonidem Amorgium *ποτήρια ὀνομάσαι*. Quid enim refert hoc didiciſſe? & ſunt qui diſſentiant de Simonide Amorgio: nā Iulius Pollux eius loco Ionē Chium nominat. *τὸ ποτήριον*, ait, *Ἴων ἐκάλεσεν*. Simonidis verſum ſcribe ſic: *Ἀπὸ τραπέζης εἷλέ νιν ποτήρια.* *ſuſtulerunt illum menſæ pocula.* Verba quæ ex Alcmæonide recitantur,ita melius ſcripſeris: *νέκυς δὲ χαμαιστρώτου ἐπὶ τεινος εὐρείης στιβάδος προέθηκεν αὐτοῖς δὲ θαλλίαν τε καὶ ποτήριά τε στεφάνους τ' ἐπὶ κρασὶν ἔθηκεν.* Refer hæc ad morem *τῆς προθέσεως*, & collocationis mortuorū. de quo alibi multa diximus. Artemidorus lib. 1. cap. 14. *οἱ ἀποθνήσκοντες ἰσχισμένοις ἐστάλθαι ῥάκεσιν, ὡς καὶ τὰ βρέφη, καὶ χαμαὶ τίθενται.* explicant iſta vocem *χαμαιστρώτους*. ſequentia verba quibus ait ornatos mortuos fronde virenti, poculis & coronis capiti impoſitis, pertinent ad veterum funerum conſuetudinem. Soliti enim antiqui his ſimilibuſque modis honorem habere defunctorū cadaueribus. *θαλλίαν* malo quam *θαλείαν*. Verùm hæc alius loci: Non erat autem Alcmæonis, vt videtur, poēma: ſed ſoluta oratione conſcripta hiſtoria: cuius auctor iam olim incertus. Quare etiam Apollodorus Bibliothecæ libro 1. ita citat: *ὁ τὴν Ἀλκμαιωνίδα γεγραφώς*. Proximè ſequētes periodi in omnibus libris antiquis ſunt corruptiſſimæ. Obſcurum eſt quod additur: *ὡς τὸ ἔκπωμα οἱ Ἀττικοὶ ἐπὶ τοῦ ὑδροποτεῖν καὶ οἰνοποτεῖν λέγουσι.* quorſum vox *ἔκπωμα*? cuius quidem in ſubiectis teſtimonijs nulla mentio. Legendum videtur, *ὡς τὰ ἐκ πίομαι οἱ Ἀττ.* id eſt, *Attici vtuntur vocibus à πίομαι deductis, tam de aquæ, quàm de vini potu.* adde, ſiue alius cuiuſcunque rei. nam in proximo Ariſtophanis exemplo neque vini mentio fit, neque aquæ, ſed ſanguinis, Scribe, *Πολλῶ γ' ὁ Βάκις ἐξέπιε τοῦ ποτηρίου*: non *διεξέπιε*. & , *Κρείττον μοί ἐστι* κτλ. vide inferius in *κύλιξ*. Ait, *ἔστι δὲ ῥῆμα καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ οἰνοποτάζων γὰρ εἴρηκε*, Græcos cum *τὸν ποιητὴν* dicunt, Homerum intelligere ſciunt & pueri. Ita poſſumus hic accipere: nam canit poëta Ἰλιαδ. ῥαψ. υ.

Αἰνεία Τρώων βουληφόρε, ποῦ τοι ἀπειλαὶ
Τὰς Τρώων βασιλεῦσιν ὑπίσχεο οἰνοποτάζων;

interpretes de Anacreonte ceperunt, cuius proximè facta mentio. ferri poteſt: nā habetur paulò poſt hic illius verſus, *οὐ φίλος, ὃς κρητῆρι παρὰ πλέῳ οἰνοποτάζων*. erit igitur *παρὰ τῷ ποιητῇ*, *apud hunc poetam*. Sequitur, *Καὶ Σαπφὼ δὲ ἐν τῷ δευ-*

τέρῳ ἔφη, Πολλὰ, δ' ἀνάθημα ποτήρια καλλίφις. Vetus lectio καλλίφης. Scribo, καὶ Σαπφὼ δ' ἐν τῷ δευτέρῳ, Π. δ. αἰ. π. καλὰ, ἔφη. At teſtimonium Alcæi pro depoſito non iniuria habuerim. Sed tētare quid vetat? Ἀλκαῖος, ait, ἐκ δὲ ποτηρίων πίνοντες † ἀνιαθεῖν παρίσδον. Scribo, ἐκ δὲ ποτηρίων πίνοντες, δυσπινυθήν προΐσδον. *cùm è poculis bibiſſent: illi cœnanti aſſederant.* vel Δυσωμήθει π. Diomenes vſitatum Græcis nomen. κατὰ τὴν Ἀνθέων χώραν verte, in agro Anthenſium. Anthea vrbs Peloponeſi apud geographos: cuius ἐθνικὸν eſt Ἀνθεύς.

CAPVT II.

Mos apponendi pocula in altera menſa. κυλικεῖον. Heroes picti cum poculis αὐλακισμένη γῆ. τέμενος. οἰνόπεδον. Cylicranes. Scythinus Theius *poeta. Syracuſanorum libatio quam mari faciebant aut diis marinis.*

SOLET interdum Athenæus orationem ſuam longiuſculis hyperbatis obſcurans, minus attentum lectorem fallere, vt libro ſuperiore dicebamus, capite ſexto. Idem obſeruare licet etiam hic, cùm ſcribit: Ἄξιον δ' ἐστὶ νομίζω ζητῆσαι ὑμᾶς πρὸ τοῦ καταλόγου τῶν ποτηρίων, ὧν πλῆρές ἐστι τὸ κυλικεῖον τόδε. εἴρηται γὰρ οὕτως ἡ τῶν ποτηρίων σκευοθήκη. manet ſuſpenſa oratio ab εἴρηται ad extremam paginam vbi deſinit hæc multorum verſuum παρενθήκη. Vertendum: *Sed quærendum vobis cenſeo, priùs quàm recenſere pocula inſtituimus, quibus eſt refertum hoc κυλικεῖον: ita enim appellatur poculorum theca,* &c. quid ſit quærendum non hic dicit: ſed dicetur infrà, ἄξιον δὲ ἐστιν, ibi inquit, ζητῆσαι, εἰ οἱ ἀρχαῖοι μεγάλοις ἔπινον ποτηρίοις. Hic verò de dictione κυλικεῖον diſputat philologus. Simul veteris cōſuetudinis nos admonens: quæ fuit, vt in diuitum conuiuiis cum cratera apponeretur poculorum ingens theca, magis ad opum oſtentationē quàm ad vſum. Propria autem erat menſa vbi κυλικεῖον ſpectandum exhibebant, quam Seruius poculorum menſam vocat. Lucianus in Lexiphane, ποτήρια δ' ἔκειτο παντοῖα ἐπὶ τῆς δελφινίδος τραπέζης. mox, κυμβία δὲ ἦν καὶ φιαλίδες, καὶ ποτήρια γραμματικά, ὥστε μεστὸν ἦν τὸ κυλικεῖον. De Alexandridæ *Meliloto* dictum libro ſexto, capite 18. Cratini verſus ita diſtingue, & ſcribe,

—πολλοστῷ δ' ἔτει
Ἐκ τῶν πολεμίων οἴκαδ' αὖ ἥκων πάλιν
Τοὺς συγγενεῖς καὶ φράτερας καὶ δημότας
Εὑρὼν μόλις, ἐς τὸ κυλικεῖον ἐγράφην.

mirum autem eſt, Athenæum ita proferre hunc locum, quaſi accipiatur hic κυλικεῖον in vulgata ſignificatione: cum longè alia ſit mens poetæ. Ait qui iſta loquebatur: ſe diu patria afuiſſe, in hoſtico retentum: vnde longo poſt tempore domum redux, vix agnoſcere potuerit ſuos cognatos, tribules, ciues. tandem inueniſſe tamen: & fuiſſe ſtatim aſcriptum ἐς τὸ κυλικεῖον. voluit dicere album tribulum, quod ſeruabatur in curiis. oratores ſæpe illius mentionem faciunt. Sed ludens in tribules ſuos, homines vinoſos, ait ſe aſcriptum in cylicium: quaſi tribules omnes eius eſſent nihil aliud niſi cotylæ, & οἰνηρὰ ἀγγεῖα, ſiue ἀμφορεῖς νενασμένοι. ſic enim vulgò vocabant vino deditos vt libro ſuperiore dicebamus, & ad Theophraſtū. Locus Chamæleonis quo afferūtur cauſſæ cur dynaſtæ & magna pars diuitū poculis ſeſe oblectent, lucem accipiet ex ſimili diſputatione apud Platonem in Protagora Τοὺς ἥρωας, inquit, δημιουργοῦσι πίνοντας ἐκπώμασι μεγάλοις, id eſt, pictores ſtatuarij, plaſtici, ſculptores, cælatores, aliique id genus artifices heroas faciunt è magnis poculis bibentes: propterea ῥυτὸν quod nomē eſt potorij vaſis percapacis, heroibus proprium aſſignarunt. Cauſſam pluribus exſequitur Athenæus. Ita autem debemus accipere hic vocem δημιουργοῦσι. Et nota ſis hanc de antiquiſſimis heroum imaginibus obſeruationem. Addit, οἱ φάσκοντες τὸ μέγα ποτήριον φρίξας ἀργυροῦν εἶναι. Libro quinto, καὶ πίνε ἐξ ἀργυροῦ φιάλης· καλῶς γάρ τι τὰ μεγάλα ποτήρια οὕτως ὀνόμασιν. Cauſſam cur tertio poculo depoſitus fuerit Cyclops, ait poſſe aſcribi præſtantiæ vini illius, ἣν αὐτὸς Ὅμηρος ἐξηγήσατο. reſpicit illum verſum: Ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀπορρώξ aut hęc erit cauſſa, inquit τὸ ἀηδὲς τῆς πόσεως τοῦ Κύκλωπος. Emendabam ex coniectura ἀηθές: nam bibere ſine voluptate nihil ad cauſſas ebrietatis: at inſolentia bibendi vinum ad eam rem efficaciſſima. deinde ita ſcriptum offendimus in Excerptis & Euſtathio. Poſt hæc ſermonem de calycibus & poculis habiturus, Plutarchus, ita orditur, Ἀλλὰ μὴν, ὁ Πλούταρχος ἔφη, κατὰ τὸν ἐκλιάσιον ποιητὴν Πρατίναν, οὐ γᾶν αὐλακισμένην, ἀδρῶν, ἀλλὰ σκύφον μαστεύων, κυλικηγορήσων ἔρχομαι. [Locus eſt vitij manifeſtus vir magnus emendabat οὐ γᾶς αὐλακισμένας ἀρῶν. ingenioſè & proximè ad veſtigia lectionis corruptę. Nos tamē aliter paulò ſententiā explicamus, & corrigimus] Lego οὐ γᾶς αὐλακισμένας ἱρῶν, ἀλλὰ σκ. elegans ſanè locus: emendatio etiam elegantiſſima. ſed cuius laus magna ex parte Hœſchelianis Excerptis debetur, ibi inuenimus, οὐ γᾶν αὐλακισμένην ἀλλὰ σκύφον μαστεύων. ſed ille ſcriptor more ſuo Pratinæ locutionem immutauit præcipuum illius verbum excerpſiſſe contentus. Pratinæ ſunt non quæcunque putarunt interpretes, verùm iſta tantum, οὐ γᾶς αὐλακισμένας ἱρῶν ἀλλὰ σκύφον μαστεύων. [notāda eſt oppoſitio inter ἱρῶν γᾶς, & μαστεύων σκύφον.] Olim bene meritis agri portio ſolita præmij loco dari: τέμενος propriè vocabant. αὐλακισμένη γῆ, arui eſt periphraſis. Atque hæc Pratinæ verba ſententiæ ſuæ accommodat Plutarchus, planè venuſtè. Iocatur autem in vocibus κυλικηγορῶν & Κυλικράνες, cùm ſubiicit, οὐ τῶν Κυλικράνων εἷς ὑπάρχων, id eſt, *quamuis eorum vnus non ſim, qui appellati ſunt Cylicranes.* Cylicranes (quorum & Macrobius meminit, vt videtur ex Athenæo) tanquam viles magiſtiæ habiti, ὡς ait noſter χλευάζων Ἕρμιππος ὁ κωμῳ

ὁ κωμῳδοποιὸς ἐν τοῖς ἰάμβοις φησὶν, εἰς τὸ Κυλικράνων βαδίζων ϖαλησιόπεδον ἀφικόμλω ridicula vox ϖαλησιόπεδον: ſi quid in literis iudicamus. Ac cenſeo equidem emendandum eſſe, vel οἰνόπεδον. vineta ſic propriè vocantur: ſed pro agro ſimpliciter acceperunt. vt in illo Theognidis, Ἀλλ᾽ αὐτὸς δ᾽ ἀγαθὸν κέκτηται οἰνόπεδον. vel ϑηλόπεδον. Diſtinguendum autem,

— εἰς τὸ Κυλικράνων
Ἐγὼ βαδίζων οἰνόπεδον ἀφικόμλω.

Non dubito hunc ipſum Hermippi locum ab Heſychio indicari, cum ſcribit: Κυλικράνων. Πολέμων φησὶν ὅτι τοὺς οἰκοὺς κεχαραγμένοι ἦσαν κύλικας. οἱ δὲ τοὺς ὑπὸ τῇ Οἴτῃ Ἡρακλεώτας ἀπό τινος ἥρωος δυνάμεως. Aſcripſi hæc vt legi debent: nam in Heſychij editionibus multa corruptiſſimè ſcribuntur. Cylicranas autem ex quorundam ſententia nomen inueniſſe ſcribit Athenæus ἀπό τινος Κύλικος γένος Λυδοῦ. arbitror verum eſſe Λυδὸς, vt paulo poſt, τοὺς ἀφικομένους ἐκ Λυδίας. vel ſi diuerſa ſuit traditio, γένος Λυσιεύς. à Luſis vrbe Arcadiæ, de qua Stephanus. *Scythinus Teius* is eſt quem Diogenes Laertius in Heraclito appellat τὸν τῶν ἰαμβείων ποιητήν. in Pluſicis Stobæi laudatur eius liber Περὶ Φύσεως. Locum illum in Illyrico vel in Epiro: vbi tumulus Cadmi & Harmoniæ viſebatur, geographis nō eſt prætermiſſus. De eo etiam Dionyſius Periergetes, de montibus loquens,

Κεῖνον δ᾽ ἂν περὶ τύμβον ἴδοις περιηγέα τύμβον
Τύμβον δ᾽ Ἁρμονίης Κάδμοιό τε φῆμις ἐνίσπει.

videtur poeta verbo περιηγέα figuram loci reſpexiſſe, cuius gratia appellatus fuerit Cylices, quod Athenæus ait. At Feſtus Auienus aliter deſcribit:

Tunc prorepentis quæ ſunt vada turgida Nerei
Harmoniæ & Cadmi ſuſtentat gleba ſepulcrum.

Quoties lego infrequentem obſeruationem Athenæi de calyce Siracuſanorū, venit mihi in mentem populi Veneti, qui tradito more à maioribus, quotannis deſpōdent. Simile quid factitatū eſſe olim à Syracuſanis, videmur poſſe colligere ex Athenæi verbis: quanquā ille nō planè deſcripſit vetus hoc illorū inſtitutum. Polemo narrat, inquit Athenæus, ἐν Συρακούσαις ἐπ᾽ ἄκρᾳ τῇ νήσῳ πρὸς τῷ τῆς Ὀλυμπίας ἱερῷ, ἐκτὸς τοῦ τείχους ἐσχάραν εἶναί τινα, ἀφ᾽ ἧς φησὶ τὴν κύλικα ναυστολεῖν ἀναπλέοντες, μέχρι τοῦ γενέσθαι τὴν ἐπὶ τοῦ νεὼ τῆς Ἀθηνᾶς ἀόρατον ἀσπίδα. καὶ οὕτως ἀφιᾶσιν εἰς τὴν θάλασσαν, κεραμέαν κύλικα, καθέντες εἰς αὐτὴν ἄνθεα καὶ κηρία καὶ λιβανωτὸν ἄτμητον, καὶ ἄλλα ἅτα μετὰ τούτων ἀρώματα. *Syracuſis in extrema Inſula iuxta Olympiæ tēplum extra vrbis muros eſt quidam focus, vnde calycē naui deducunt tendentes in altū vſque dū clypeus Mineruæ templo impoſitus, videri poſſe deſinat. ibi tum calycem hunc fictilem in mare dimittunt: coniectis prius in illum floribus, fauis, thuris granis integrū, & aliis præterea quibuſdam aromatis.* Inſula quæ hic nominatur, vna fuit è quinque vrbis partibus. fuit enim hæc vrbs πεντάπολις: qua de re olim ad Strabonem. Lege, τὴν κύλικα ναυστολ. niſi hoc loco aliud ſignificat κύλιξ quàm calycem quia ſequitur κεραμέαν κύλικα. non puto tamen. at qui ἀναπλέοντες mutant in ἀναπίμπλαντες, & calycem cineribus plenum hîc comminiſcuntur; infeliciter hariolati ſunt. quod ait de floribus & cæteris rebus ſolitis in pateram illam conijci, ad ritum pertinet ornandi iactu florum & aliarum rerum: de quo multa ad Suetonium.

CAPVT III.

Οἶνος ἀνθοσμίας. Ὀρθὸς ὁ μέτρος. Modus bibendi. νίζειν *pro effundere. Critiæ antiqui ſcriptoris* Πολιτεῖαι. *Præbibendi modus* ἐπιδέξια. μανία *vehemens ſtudium.* γυναικομανεῖς *& ſimilia compoſita. Mos Atheniēſium edendi in theatro. Gloriatio veterū de poculis.* πίνεσθαι *&* πίσασθαι. *Agathoclis tyranni dictum.* πάξενοι. Gras. *Pauſaniæ locus.*

QVOD vulgo Græci anthoſmiam vinum appellabant; Xenophanes intellexit illo verſu apud dipnoſophiſtam: Μάλιχος ἐν μεγάροις ἀλητὸς ὀρθὸς ἀνθρώπος. Legitimum bibendi modum definit idem poeta hiſce verſibus,

Οὐχ ὕβρις πίνειν δ᾽ ὁπόσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
Οἴκαδ᾽ ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος.

Tantum vini bibere licet, inquit, quantum te non impediet domum redire ſine pueto qui præluceat, aut ſine itineris duce. hoc ſignificat ἄνευ προπόλου. Mediocris potationis vtrumque eſt indicium. Diſciplina Laconum vt Spartanos ſobrietati aſſuefaceret, iubebat eos è conuiuio domum redire δίχα λαμπάδος, vt Xenophon & Plutarchus ſcribunt. Illa, μὴ πάνυ γηραλέος, in contrarium ſenſum verò ab interprete ſunt detorta. Exceptio enim eſt, qua pertinet ſenibus Xenophanes, vt propter ætatem domum à cœna redeant non ſoli. In 13. ſcribe ὑμνεῖν. 20. ita ſcribam, ὅσ᾽ οἱ ἡ Μνημοσύνη, ἢ τὸ νόον ἀμφ᾽ ἀρετῆς. eos ſermones probat inter pocula, qui nos reddant aut doctiores aut meliores. 23. † φενδονας τοῖς ὅδιν χρηστὸν ἔνεστι. acutè Scaliger φλεδόνας vidit reponendum. Verſum ita concipio, Οὐδ᾽ ἄλλας φλεδόνας, ταῖς οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστι: Θεῶν δὲ προμηθείην, &c. Omnino autem ſecundum & tertium verſum Ionis Chij ſcribe ſic: Ἡμῖν δὲ κρητῆρ᾽ οἰνοχόοι θεράποντες κιρνάντων προχύταισιν ἐν ἀργυρέοις. non κρητὴρ; neque προχοαῖσιν. vide infrà in προχύτης. hoc modo quàm προχόοισι. Quod addit, ὁ δὲ χρυσοῦς οἶνον ἔχων χειρῶν νιζέτω εἰς ἔδαφος: periphraſis eſt libationis: quam fieri præcipit ex aureo poculo vini pleno, manu prehenſo, & in terram effuſo. χειρῶν νιζέτω, *effundat è manibus.* νίζειν propriè eſt *lauare.* ſed quia lauantur manus effuſa aqua, hîc poſitum pro effundere. Hanc interpretationem ſequentia confirmant: Σπένδοντες δ᾽ ἁγνῶς. at χειρῶν ἔδαφος poſitum eſſe pro manibus, quis ferat? deinde quæ voluptas eſt tanta, manus vino lauare? Scribebam, σπένδειν ἡμῖν ἐπὶ τὰς Διονυσιακὰς ταύτας βαλιάς ſed λαλιάς etiam

Excerpta. paulò poſt vix feram, πρὸς ἃς λεκτέον. ſed πρὸς οἷς vel τούτοις. praeterea, ſiue, *praeter illa quae iam expoſita ſunt, dicendum eſt*, antequam inſtituatur enumeratio poculorum. Critias, cuius laudatur mox ἡ Λακεδαιμονίων πολιτεία, librum ediſſe olim videtur non de ſola Spartanorum Rep. ſed in vniuerſum de Rebus-publicis. nã Iulius Pollux libro 7. cap. 13. cum citat ἐν ταῖς πολιτείαις. Ex eodem opere promptum ſcibis, locum pulcherrimum, quem relatum à Clemente in Sextum Stromat. nõ poſſum quin adſcribam: Κριτίας γράφει. Ἄρχομαι δέ τοι ἀπὸ γενετῆς ἀνθρώπου, πῶς ἂν βέλτιστος τὸ σῶμα γένοιτο, καὶ ἰσχυρότατος. εἰ ὁ φυτεύων γυμνάζοιτο, καὶ ἐσθίοι ἐρρωμένως, καὶ ταλαιπωροίη τὸ σῶμα. καὶ ἡ μήτηρ τοῦ παιδὸς τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι ἰσχύοι τὸ σῶμα καὶ γυμνάζοιτο. Sequitur: Τῆς δ' ἐπιδέξια πίνειν μνημονεύει καὶ Ἀναξ. Alibi notamus fuiſſe peculiarem praebibendi modum, qui vocaretur ἐπιδέξια. Pollux libro ſecundo, παρ' Εὐπόλιδι προπόσεως σχῆμα (καλεῖται ἐπιδέξια) ὅταν δὲ πίνωσι τὴν ἐπιδέξια. In ecloga Choerili poetae ſcribendum duce Gulielmo Cantero — εὐά τε πολλὰ Πνεῦμα Διωνύσοιο πρὸς ὕβριος ἔκβαλεν ἀκτάς. eſt enim ſermo allegoricus. Vocem πνεῦμα, niſi ita ſcripſeris, nunquam rectè expoſueris. rectè mox libri noſtri, αἱ Ῥόδια καὶ φασὶ προσαγορευόμεναι χυτρίδες. emendandus eſt Euſtathius, in cuius codicibus ἰτρίδες perperam pro χυτρίδες. ad nonam Odiſſeam. Quia ſequitur ſtatim, ἐκδεῖ ἡμᾶς ἐκμανῶς πίνειν: ſumit auctor occaſionem ex verbo ἐκμανῶς, docendi obiter vocabulum μανία multis dictionibus ſolitum adiungi à Graecis quarũ ſtudium vehemẽs vellent declarare. Sanè ita eſt: μανία dicitur omne vehemens deſiderium cuiuſcumq; rei. Omitto poetas. Eunapius in Proaereſio, ὁ δὲ χρυσοῦ τινὸς αὐτὸν μανίας ἐπιλαβούσης, ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα: id eſt, *cum eum cepiſſet aurea cupiditas inſaniùm magna viſſenda Graeciae*. [inde μανικὸν φίλον appellarũt amore feruentiſſimo coniunctum B. Chryſoſtomus homilia prima aduerſus Iudaeos καὶ ὥσπερ ἐξ ἧς ἄλλων. καὶ τοῦτο κερδαλέος, καὶ φίλον κτήσῃ μανικόν, τῇ πείρᾳ τὴν εὐεργεσίαν μαθόντα.] caeterum quam vim habeat τὸ μανία, cum quoſdam vocamus γυναικομανεῖς, ὀρνιθομανεῖς aut χρυσομανεῖς expendit Galenus in quarto De dogmatis Hippocratis & Platonis, aduerſus Chryſippum diſputans: à quo (Chryſippum dico) ſumit noſter hãc obſeruatiunculam. Scribe, οὐκ ἀλλοτρίως τῆς μανίας καλουμένης ἐν αὐτοῖς, ὡς ἁμαρτάνουσι μανικῶς, καὶ τῆς ἀληθείας ἐπὶ πλεῖον ἀπαρταμένοις. *non abs re poſito nomine maniae in talibus: ceu peccantibus furioſè*, quibus illae appellationes tribuuntur, *& à veritate plurimum recedentibus*. Deinde ita interpunge, ἡμεῖς ἄν, ὡς καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐγίνετο, ἅμα ἀκροώμενοι τῶν γελωτοποιῶν καὶ μίμων, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν ἀποπίνωμεν. nihil pote planius. In Philochori teſtimonio de more Athenienſium ededi in theatro inter ſpectandum: notemus illa. καὶ τραγήματα παρεφέρετο. nam & philoſophus in decimo operis pulcherrimi De moribus ad Nicomachum id confirmat. χαίροντες ὅτῳ ὧν σφόδρα, inquit, οὐ πάνυ δρῶμεν ἕτερα, καὶ ἄλλα ποιοῦμεν ἄλλοις ἠρέμα ἀρεσκόμενοι. οἷον καὶ ἐν τοῖς θεάτροις οἱ τραγηματίζοντες ὅταν φαῦλοι οἱ ἀγωνιζόμενοι ὦσι, τότε μάλιστα αὐτὸ δρῶσι. Euſtratius qui verba Ariſtotelis interpretatur de Circenſibus, docet nos ſimile eius aeuo fieri ſolitum eſſe Conſtantinopoli. Verùm de his alibi. Euripidis verſũ ſcribe: Αἴθοπα πεπαίνοντ' ὀρχάτους ὀπωρινούς. In Timothei verbis è *Cyclope*, Excerpta habent ἐνίχευεν. αἵματος γε δε. & πηγᾶν pro νυμφᾶν. Apud Euſtathium extat verbum quod hinc excidit: nam ſcribendum εἴκοσι δ' ὕδατος μέτρα ἔχευεν. Veteres ita pocula adamarunt. vt reperti ſint, qui gloriarentur non adeò de diuitiis, atque. ἐπὶ τῷ κεκτῆσθαι πολλὰ ἐκπώματα ex auro argentoque Hoc probat auctor exẽplo Pytheae Arcadis: qui monumento ſuo inſcribi mandauit moriens hoc elogiũ: plura ſe pocula poſſediſſe quàm mortaliũ quẽquã. In vltimo verſu, Τῶν προτέρων πάντων πλεῖστα πασάμενος. rectè Dalec. quod editũ eſt expreſſit. nam πάσασθαι: prima breui, vel πάσασθαι poeticè, idem ac γεύσασθαι. Sed neque ea lectio placet; neque ſententia. Scribo, πασάμενος. πάσασθαι prima longa eſt *poſſidere*. Verte igitur *Qui plura* nempe pocula *poſſedi quam omnes priores*. emenda, Αἶψα δὲ παισὶν ἑοῖσι μετ' ἀμφοτέροισιν ἐπ' ἀρὰς Ἀργαλέας ἠρᾶτο. pro ἀρὰς ἐπηρᾶτο. Penultimum ſic lego, Ὡς οὔ οἱ πατρῷά γ' ἐνὶ φιλότητι δάσσαιντο. vel ἐνηεῖ φιλότητι δ. eſt autem ἐνηὴς, *benignus mitis*. Oedipi diras habes apud Sophoclem in Oedipo Coloneo, & alios. Expoſuimus lib. 6 c. 21. illa, *Caecilius rhetor* ὁ ἀπὸ καλῆς ἀκτῆς. Agathocles Siculus de figulo tyrannus, cum multa pocula aurea poſſideret: ſolitus eſt amicis illa oſtendens dicere, *Ex fictilibus quae finxerat haec eſſe confecta*. Hoc ita Athenaeus. ἐξ ὧν ἐκεραμευσε κατεσκευασμένα ταῦτα. vel vt membranis, κατεσκευακέναι. Iocus eſt Agathoclis, tenuitatem prioris fortunae ingenuè confitentis inter familiares. Verba ſonãt, quaſi ille ex artis ſuae quaeſtu in eas opes perueniſſet. Dalecampius legit. ἐξ οὗ. inepta & falſa ſententia. Menda eſt in primo verſu è *Lariſſaeis* Sophoclis. Πολλοὶ δ' ἀγῶνα παίξενα κηρύσσεται. Lego, πανξένοις. *omnibus hoſpitibus & peregrinis*. παίξενοι, vt πανάχαιοι & πανέλληνες. *Gras* qui dicitur hic dux fuiſſe Coloniae in inſulam Lesbum deductae, is eſt opinor, quem Pauſanias in Laconicis ſcribit fuiſſe Aeolidis, Echelati F. Penthili nepotem, Oreſtis abnepotem: nam Aeolicarum vrbium ἡ Λέσβος σχεδὸν τι μητρόπολις ὑπῆρχεν, vt ait Strabo. *Grais* tamen hic Pauſaniae dicitur non *Gras*. Ego hoc malo: ac ſcribam lubens apud Pauſaniam, συνῴκησε δὲ τῷ Γρᾷ. non vt editum eſt Γραΐδι. Inuenias vſitatum hoc nomen apud Graecos: & ſcribit de eo antiquiſſimus grãmaticorum Dionyſius Thrax, ταῖς ὡς κύρια ἰσοσυλλάβως κλινόμενα καὶ ἐπὶ τέλους ἔχοντα τὸ γνῶν, πεφωνᾶται· οἷον ὁ Γρᾶς, τοῦ Γρᾶ, ὁ Λᾶς τοῦ Λᾶ. *Enallus* mox in MSS. eſt *Enalus*, diuerſa nominis origine. In ea hiſtoria quae de hoc Enalo narratur poſtrema

poſtrema verba confuderunt exſcriptores cum verſibus Alexidis, propter aliquam ſimilitudinem, vt dicturi ſumus ſequenti capite.

CAPVT IV.

Exhibetur fragmentum libri huius nunquam hactenus editum. idem poſtea leuiter percurritur.

MVtili ſunt editi codices Athenæi, amiſſis, temporum iniuria paginis, aliquot ſtatim poſt illa verba, de quibus nouiſſimè tractatum eſt à nobis. Summam eorum quæ deſiderantur, inuentam in illo optimo libro Excerptorum Dauidis Hœſchelij, & altero parili huic, qui fuit penes eruditiſſimum virum Ioannem Leuinium, vt accepimus à nobiliſſimo Marco Velſero deſcripſimus, & infra ſubiecimus. Sic igitur in vtroque eorum libro ſcriptum. non enim ficus ficui ſimilior, quàm hæc duo exemplaria: in hac certè parte: imò vt perſuadeo mihi, etiam in cæteris. facilè enim ex vnguibus leonem nam Leuinianus codex nobis inuiſus.

Καί ποτε καὶ κύματος ἐπιφερομένου συγκολυμβήσαντα αὐτὸν ἐκβιβάσαι, ἔχοντα κύπελλον χρυσοῦ, οὕτω θαυμασίου, ὡς τὸν παρ' αὐτοῖς αὐτῷ παραβαλλόμενον, οὐδὲν διάφορον εἶναι χαλκοῦ. Τιμιώτατον δὲ ἦν πάλαι τὸ τῶν ἐκπωμάτων κτῆμα. Ἀχιλλεὺς δ' ὡς ἐξαίρετον τι εἶχεν ἀνάθημα δέπας. οὐδέ τις ἄλλος Οὔτε θεῶν πίνεσκεν ἀπ' αὐτοῦ, Οὔτε θεῷ σπένδεσκ', ὅτι μὴ Διί. Καὶ ὁ Πρίαμος δὲ τὸν υἱὸν λυτρούμενος τοῖς ἐπισημοτάτοις κειμηλίοις, καὶ δέπας δίδωσι περικαλλές. Αὐτός γε μὴν ὁ Ζεὺς τῆς Ἡρακλέους γενέσεως ἄξιον ἡγεῖται δῶρον Ἀλκμήνῃ ποτήριον, ὅπερ Ἀμφιτρύωνι εἰκασθεὶς δίδωσιν. Ἁ δ' ὑποδεξαμένα θήσατο χρύσεον αὐτίκα ποτήριον. Τὸν δὲ Ἥλιον ὁ Στησίχορος ποτηρίῳ διαπλεῖν φησὶ τὸν ὠκεανόν. ᾧ καὶ τὸν Ἡρακλέα περαιωθῆναι, ἐπὶ τὰς Γηρυόνου βόας ὁρμῶντα. Οἴδαμεν δὲ καὶ τὸ Βαθυκλέους τοῦ Ἀρκάδος ποτήριον, ὃ σοφίας ἆθλον ὁ Βαθυκλῆς τῷ κριθέντι ἀρίστῳ τῶν καλουμένων σοφῶν ἀπέλιπε. Τὸ δὲ Νέστορος ποτήριον πολλοὶ κεκραμείνουσι. πλεῖστοι γὰρ περὶ αὐτοῦ συνεγράψαντο. Καὶ θεοφιλὲς δὲ τὸ ποτήριον. Χρυσέοις γοῦν δεπάεσσι ἀλλήλους δεξιοῦνται. Ἐλευθέριον δέ φησι καὶ ἐμμελὲς ἐν οἴνῳ διάγειν μὴ κωθωνιζόμενον, μηδὲ Θρακίῳ νόμῳ ἄμυστιν οἰνοποτεῖν· ἀλλὰ τῷ πόματι φάρμακον ὑγείας ἐγκιρνάναι τὸν λόγον.

Ὅτι διὰ σπουδῆς εἶχον οἱ ἀρχαῖοι ἀκόλαστοι ἱστορίαν ἔχειν ἐν ἐκπώμασιν. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ τέχνῃ εὐδοκίμησαν Κίμων καὶ Ἀθηνοκλῆς. Ἐχρῶντο δὲ καὶ λιθοκολλήτοις ἐκπώμασι. Μένανδρος δέ πού φησι καὶ ποτήριον τορευτὸν, καὶ τορευτὰ Ἀντιφάνης.

Ἄλλοι δὲ καὶ δὴ Βακχίου παλαιγενοῦς
† Ἀφρῷ σκιὰ, καὶ χρυσοκόλλητον δέπας
Μέσον κύκλῳ χορεῦον ἕλκουσι γνάθοις.
Ὅλοις ἀπαύστοις, παντελῶς ἐσφαιρωμένοις,

τὰ ἄνω κάτω δεικνύντες. Φησὶ πρός τινα Νικόμαχος, Ὦ χρυσοπλαστὰ καὶ χρυσοῦς ἐμῶν. Φιλιππίδης. Τὰ ποτήρια ἂν ἴδῃς τὰ παρεσκευασμένα, ἅπαντα χρυσᾶ, τρόφιμε, νὴ τὸν οὐρανὸν ὑπερήφανα. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἐξέστην ἰδών. Κρατῆρες ἀργυροῖ κάδοι καὶ μείζους ἐμοῦ. Ὅτι Παρμενίων συγκεφαλαιούμενος ἐν ταῖς πρὸς Ἀλέξανδρον ἐπιστολαῖς τὰ Περσικὰ λάφυρα, ποτηρίων, φησὶ, χρυσῶν σταθμὸς τάλαντα Βαβυλώνια ογ, μναῖ ιβ, ποτηρίων λιθοκολλήτων σταθμὸς τάλαντα Βαβυλώνια νς, μναῖ λδ. Ἔθος δὲ ἦν πρότερον ἐν τῷ ποτηρίῳ ὕδωρ ἐμβάλλεσθαι, μεθ' ὃ τὸν οἶνον. Ξενοφάνης,

Οὐδέ κεν ἐν κύλικι πρότερον κεράσειέ τις οἶνον
Ἐγχέας, ἀλλ' ὕδωρ καὶ καθύπερθε μέθυ.

Ἀνακρέων. Φέρ' ὕδωρ, φέρ' οἶνον ὦ παῖ, φέρε δ' ἀνθεμεῦντας ἡμῖν στεφάνους. ἔνεικον, ὡς μὴ πρὸς ἔρωτα πυκταλίζω. Πρὸ δὲ τούτου Ἡσίοδος, Κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀπορρύτου ἥτ' ἀθόλωτος τρεῖς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου. Θεόφραστος, ἐπεὶ καὶ τὰ περὶ τὴν κρᾶσιν ἐναντίως εἶχε τὸ παλαιὸν τῷ νῦν παρ' Ἕλλησιν ὑπάρχοντι. οὐ γὰρ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὸν οἶνον ἐπέχεον, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸν οἶνον, ὅπως ἐν τῷ πίνειν ὑδαρεστέρῳ χρῶνται τῷ ποτῷ, καὶ τούτου ποιησάμενοι τὴν ἀπόλαυσιν ἧττον ὀρέγοιντο τοῦ λοιποῦ. Καὶ τὸ πλεῖστον δὲ εἰς τοὺς κοττάβους κατανήλισκον. Ἔνδοξοι δὲ τορευταὶ Ἀθηνοκλῆς, Κράτης, Στρατόνικος, Μυρμηκίδης ὁ Μιλήσιος, Καλλικράτης ὁ Λάκων, καὶ Μῦς. οὗ εἴδομεν σκύφον Ἡρακλεωτικὸν, τεχνικῶς ἔχοντα Ἰλίου ἐντετορευμένην πόρθησιν, ἔχοντα ἐπίγραμμα τόδε,

Γράμμα Παρρασίοιο, τέχνα Μυός. ἐμμὶ δὲ ἔργον
Ἰλίου αἰπεινᾶς, ἃν ἕλον Αἰακίδαι.

Ὅτι κλεινοὶ λέγονται παρὰ Κρησὶν οἱ ἐρώμενοι. σπουδὴ δὲ αὐτοῖς παῖδας ἁρπάζειν, καὶ τοῖς καλοῖς παρ' αὐτοῖς ἄδοξόν ἐστιν ἐραστοῦ μὴ τυχεῖν. Καλοῦνται δὲ οἱ ἁρπασθέντες παρασταθέντες. δίδοασι δὲ τῷ ἁρπασθέντι στολὴν καὶ βοῦν, καὶ ποτήριον. ἣν καὶ πρεσβύτεροι γενόμενοι φέρουσιν, ἵνα δῆλοι ὦσι κλεινοὶ γενόμενοι.

Ὅταν δ' ὅταν πίνωσιν ἄνθρωποι τότε,
Πλουτοῦσι, διαπράττουσι, νικῶσιν δίκας,
Εὐδαιμονοῦσιν, ὠφελοῦσι τοὺς φίλους.

αὔξει γὰρ καὶ τρέφει μεγαλύνει τε τὴν ψυχὴν ἡ ἐν τοῖς πότοις διατριβή, ἀναζωπυροῦσα καὶ ἀνεγείρουσα μετὰ φρονήσεως τὸν ἑκάστου νοῦν, ὥς φησιν ὁ Πίνδαρος, ἁνίκ' ἀνθρώπων καματώδεες οἴχονται μέριμναι στηθέων ἔξωθεν, πελάγει δ' ἐν πολυχρύσου πλούτου πάντες ἴσα νέομεν ψευδῆ πρὸς ἀκτάν· ὃς μὲν ἀχρήμων ἀφνειὸς τότε, τοὶ δ' αὖ πλουτέοντες ...ἦτα ἐπάγει, ἀέξονται φρένας ἀμπελίνοις τόξοις δαμέντες.

ΑΓΚΥΛΗ. ποτήριον πρὸς τὴν τῶν κοττάβων παιδιὰν χρήσιμον. Κρατῖνος, Πιεῖν δὲ θάνατος οἶνον, ᾗ ὕδωρ ἐπῇ. ἀλλ' ἴσον ἴσῳ μάλιστ' ἀκράτου δύο χοέας Πίνουσ' ἀπ' ἀγκύλης ἐπονομάζουσα ἵησι λάταγας τῷ Κορινθίῳ πέει. καὶ Βακχυλίδης, Εὖτε τὴν ἀπ' ἀγκύλης ἵησι τοῖς νεανίαις λευκὸν ἐντείνασα πῆχυν. Ἐντεῦθεν νοοῦμεν τοὺς παρ' Αἰσχύλῳ ἀγκυλητοὺς κοττάβους. λέγονται δὲ καὶ δόρατα ἀγκυλητὰ, καὶ μεσάγκυλα, ἀλλ' ἀπὸ ἀγκύλης, ἤτοι τῆς δεξιᾶς χειρός. καὶ ἡ κύλιξ δὲ ἡ ἀγκύλη, διὰ τὸ ἀπαγκυλοῦν τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐν τῇ προέσει. ἦν γὰρ τοῖς παλαιοῖς πεφροντισμένον, καλῶς καὶ εὐσχημόνως κότταβον προΐεσθαι. καὶ οἱ πολλοὶ ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον ἐφρόνουν μέγα, ἢ ἐπὶ τῷ εὖ ἀκοντίζειν· ὠνομάσθη οὖν ἀπὸ τοῦ τῆς χειρὸς σχηματισμοῦ, ὃν ποιούμενοι εὐρύθμως ἐρρίπτουν εἰς τὸ κοτταβεῖον. Καὶ οἴκους δὲ ἐπιτηδείους κατεσκεύαζον εἰς ταύτην τὴν παιδιάν.

Ὅτι παρὰ Τιμαχίδᾳ ΑΙΑΚΙΣ ἡ κύλιξ καλεῖται.

ΑΚΑΤΟΣ, ποτήριον ἐοικὸς πλοίῳ. Ἐπικράτης, Κατέβαλλε τ' ἀκάτια κυλίκια αἴρου τὰ μείζω, καὶ εὐθὺ τοῦ καρχησίου ἄνελκε τὴν γραῦν τὴν νέαν δ' ἐπικυρίσας, Πλήρωσον ἐντρεπῆ ἐς τὸν κοντὸν ποῦ. Καὶ τοὺς κάλους ἔκλυε, καὶ χάλα πόδας.

ΑΩΤΟΝ. παρὰ Κυπρίοις τὸ ἔκπωμα, ὡς Πάμφιλος. Φιλήτας δὲ, ποτήριον οὖς οὐκ ἔχον.

ΑΡΟΚΛΟΝ ἡ φιάλη παρὰ τῷ Κολοφωνίῳ Νικάνδρῳ.

ΑΛΕΙΣΟΝ καὶ δέπας τὸ αὐτό. Ὅμηρος ἐν Ὀδυσσείᾳ περὶ Πεισιστράτου, ἐν δ' οἶνον ἔχευε χρυσείῳ δέπαι. εἶτα προελθὼν, τὸ αὐτὸ, τοὔνεκά σοι δώσω χρύσειον ἄλεισον· καὶ ἑξῆς τὸ αὐτὸ πάλιν, δῶκε δὲ Τηλεμάχῳ καλὸν δέπας. Φησὶν οὖν Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανὸς, δοκεῖ μοι φιαλῶδες εἶναι τὸ δέπας· σπένδουσι γὰρ ἐν αὐτῷ. λέγει γοῦν Ὅμηρος δέπας δ' ἐν Διὶ μάνῳ σπένδεσκεν Ἀχιλλεύς. Καλεῖται δὲ δέπας, ἤτοι ὅτι δίδοται πᾶσι τοῖς σπένδειν βουλομένοις, ἔτι καὶ τοῖς πίνειν· ἢ ὅτι δύο ὦτας εἶχε (ταῦτα δ' ἂν εἴη τὰ ὦτα) τὸ δ' ἄλεισον, ἤτοι ἀπὸ τοῦ ἄγαν λεῖον εἶναι· ἢ ὅτι ἀλίζεται ἐν αὐτῷ τὸ ὑγρόν. Ὅτι δὲ δύο ὦτα εἶχε δῆλον. ἤτοι ὁ καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε Χρύσεον, ἄμφωτον. Ἀμφικύπελλον δὲ λέγουσι αὐτὸ, οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ἦν ἀμφίκυρτον. Σιληνὸς δὲ ἀμφικύπελλον φησὶ τὸ μὴ ἔχον ὦτα. ἄλλοι δὲ τὴν ἀμφὶ αὐτὸ τῆς περὶ εἶναι· ἵν' ᾖ περίποτον τὸ πανταχόθεν πίνειν ἐπιτήδειον. Παρθένιος δὲ διὰ τὸ περικεκυρτῶσθαι τὸ σχῆμα. κυφὸν γὰρ εἶναι τὸ κυρτόν. Ἀνίκητος δὲ τὸ μὲν κύπελλον φησὶ φιάλην εἶναι· τὸ δὲ ἀμφικύπελλον ὑπερφίαλον, τὸ ὑπερήφανον καὶ καλόν. εἰ μὴ ἄρα τὸ ποικίλον τῇ κατασκευῇ ἄλεισον θέλει τις ἀκούειν, ἔξω λαότηλος ὄν. Πείσανδρος δέ φησιν Ἡρακλέα Τελαμῶνι τὸ ἐπὶ Ἴλιον στρατείας ἀριστεῖον ἄλεισον δοῦναι.

Ὅτι ἐστὶ ποτήριον ΑΜΑΛΘΕΙΑΣ ΚΕΡΑΣ καὶ ΕΝΙΑΥΤΟΣ καλούμενον.

ΑΜΦΩΤΙΣ. ξύλινον ποτήριον, ᾧ χρῆσθαι τοὺς ἀγροίκους Φιλήτας φησὶ τοὺς ἀμέλγοντας εἰς αὐτὸ, καὶ οὕτω πίνοντας.

ΑΜΥΣΤΙΣ. καλεῖται μὲν οὕτω πόσις τις, ἣν ἔστιν ἀπνευστὶ πίνειν μὴ μύσαντα. καλοῦσι δὲ οὕτω καὶ τὰ ποτήρια ἀφ' ὧν ἐστι πιεῖν εὐμαρῶς. καὶ τὸ ῥῆμα δὲ ἐξεμύστισε, φασὶ τὸ ἐφ' ἓν πνεῦμα πιεῖν. ὡς ὁ κωμικὸς Πλάτων.

Λύσας δ' ἀργὴν στάμνον εὐώδους ποτοῦ
Ἵησιν εὐθὺς κύλικος εἰς κοῖλον κύτος.
Ἔπειτ' ἄκρατον κἀτελαργανωμένον
Ἔπινε, κἀξεμύστισεν.

Ἔπινον δὲ τὴν ἄμυστιν μετὰ μέλους μεμετρημένου πρὸς ὠκύτητα χρόνου. ὡς Ἀμειψίας.

Αὔλει μοι μέλος· σὺ δ' ᾆδε πρὸς τήνδ'. ἐκπίομαι δ' ἐγώ.
Τέως αὔλει σὺ καὶ τὴν ἄμυστιν λάμβανε.
Οὐ χρὴ πολλὰ ἔχειν θνητὸν ἄνθρωπον.
Ἀλλ' ἐρᾶν καὶ κατεσθίειν· σὺ δὲ κάρτα φείδῃ.

ΑΝΤΙΓΟΝΙΣ. ἔκπωμα ἀπὸ τοῦ βασιλέως Ἀντιγόνου, ὡς ἀπὸ Σελεύκου σελευκὶς καὶ ἀπὸ Προυσίου προυσιάς.

ΑΝΑΦΑΙΑ. ἡ θερμοποτὶς παρὰ Κρησίν.

ΑΡΥΒΑΛΛΟΣ. ποτήριον κάτωθεν εὐρύτερον, ἄνω δὲ συνηγμένον, ὡς τὰ συσπαστὰ βαλάντια. ἃ καὶ αὐτὰ διὰ τὴν ὁμοιότητα ἀρυβάλλους τινὲς καλοῦσιν. Ἀριστοφάνης ἐν Ἱππεῦσι· καταστάζων κατὰ τῆς κεφαλῆς ἀρυβάλλῳ ἀμβροσίαν. οὐ πόρρω δ' ἐστὶ τοῦ ἀρυστίχου ὁ ἀρύβαλλος, ἀπὸ τοῦ ἀρύειν καὶ βάλλειν. λέγουσι δὲ καὶ πρόχουν ἄρυστιν. Σοφοκλῆς.

Κακῶς σὺ πρὸς θεῶν ὀλουμένη,
Ἣ τὰς ἀρύστεις ὧδ' ἔχουσ' ἐκώμασας.

Ἔστι δὲ καὶ πόλις Ἰώνων Ἄρυσις.

ΑΡΓΥΡΙΣ. εἶδος ποτηρίου, οὐ μόνον ἐξ ἀργύρου. Ἀναξίλας. καὶ πίνειν ἐξ ἀργυρίδων χρυσῶν.

ΒΑΤΙΑΚΙΟΝ, λαβρώνιος, τραγέλαφος, πρίστις, ποτηρίων ὀνόματα. Περσικὴ δὲ φιάλη ἡ βατιάκη. Ἀλεξάνδρου δὲ τοῦ βασιλέως ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ σατράπας φέρεταί τις ἐπιστολή, ἐν ᾗ ταῦτα γέγραπται, βατιάκαι ἀργυραῖ κατάχρυσοι τρεῖς. κόνδυα ἀργυρᾶ ρς'. τούτων ἐπίχρυσα λγ'. τισιγίτης ἀργυροῦς εἷς. μύστροι ἀργυροῖ κατάχρυσοι λβ'. λαγυνοθήκη ἀργυρᾶ μία. οἰνοφόρον βαρβαρικὸν ἀργυροῦν ποικίλον ἕν. ἄλλα ποτήρια παντοδαπὰ μικρὰ κθ'. ἄλλα ποτήρια μικρὰ ῥυτὰ, καὶ βατιάκαι, καὶ λυκιουργεῖς ἐπίχρυσοι, καὶ θυμιατήρια, καὶ τρύβλια.

ΒΗΣΣΑ ποτήριον παρ' Ἀλεξανδρεῦσι, πλατύτερον ἐκ τῶν κάτω μερῶν, ἐστενωμένον ἄνωθεν.

ΒΑΥΚΑΛΙΣ. ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ αὕτη. ὡς Σώπατρος ὁ παρῳδὸς, Βαυκαλὶς ἡ τετραχυκλος. καὶ πάλιν, νᾶμα μελισσῶν ἡδὺ μὲν ὄρθρου καταβαυκαλίσαι τοῖς ὑπὸ πολλῆς κραιπαλοβόσκου δίψης κατέχεις. κατασκευάζουσι δὲ φησὶν οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὴν ὕαλον, μεταρρυθμίζοντες πολλάκις πολλαῖς ἰδέαις ποτηρίων, παντὸς τοῦ πανταχόθεν καταχομιζομένου κεράμου τὴν ἰδέαν μιμούμενοι. Λύσιππον τὸν ἀνδριαντοποιόν φασι Κασάνδρῳ χαριζόμενον, ὅτε συνῴκισε τὴν Κασάνδρειαν φιλοδοξοῦντι, καὶ βουλομένῳ ἴδιόν τινα εὑρεθῆναι κέραμον, διὰ τὸ πολὺν ἐξάγεσθαι τὸν Μενδαῖον οἶνον ἐκ τῆς πόλεως, φιλοτιμηθῆναι, καὶ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ γένη παραθέμενον κεραμίων, ἐξ ἑκάστου ἀποπλασάμενον ἴδιον ποιῆσαι πλάσμα.

ΒΙΚΟΣ. Ξενοφῶν Ἀναβάσεως πρώτῳ, Κῦρος ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς. Ἔστι δὲ φιαλῶδες ποτήριον κατὰ τὸν Παριανὸν Πολυδεύκην.

ΒΟΜΒΥΛΙΟΣ, θηρικλείου ῥοδιακόν· οὗ περὶ τῆς ἰδέας Σωκράτης φησὶν, οἱ μὲν ἐκ φιάλης πίνοντες ὅσον θέλουσι ταχὺ ἀπαλλαγήσονται, οἱ δὲ ἐκ βομβυλίου κατὰ μικρὸν στάζοντες. Ἔστι δὲ καὶ ζῷόν τι.

ΒΡΟΜΙΑΔΕΣ. ἔκπωμα ὅμοιον τοῖς μακροτέροις τῶν σκύφων.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΝ ἔκπωμα, τὸ γράμματα ἔχον ἐγκεχαραγμένα. Ἄλεξις· τὴν ὄψιν εἴπω τοῦ ποτηρίου γέ σοι πρώτιστον· ἦν γὰρ στρογγύλον, μικρὸν παλαιὸν, ὦτα συντεθλασμένον σφόδρα. ἔχον κύκλῳ τε γράμματα.

Ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ οὐ ἀντὶ τοῦ ο στοιχείου προσεχρῶντο. παραπλησίως δὲ καὶ τῷ ει ἀντὶ τοῦ ε. σὰν δὲ, &c.

A deſcriptione poculi quæ narrationem Anticlidis de Enalo claudebat, tranſiliit librarius ad alius poculi deſcriptionem, quæ Alexidis verſibus continebatur in ſermone de literatis poculis. Errori vt videtur, anſam præbuerunt vocabula aliquot tam ab Anticlide quàm ab Alexide vſurpata. Atque hic error ſemel commiſſus in vno libro, in omnia deinde exemplaria de quibus aliquid nobis compertum, propagatus eſt. Sæpe iam de hoc genere mendæ queſti ſumus. Non temerè vllum inuenio ſcriptorem antiquum, cuius codicibus non ſit aliquod ſimile ex eadem cauſa vulnus impoſitum. Sed enim hoc inſigne exemplū eſt: Neque enim vt ferè fit,

periodi aliquot,ſed integræ paginæ ſunt prætermiſſæ. Anticlidis verba ita opinor, Athenæus ſcripſerat συγκολυμβήσαντα αὐτῇ ἐκβῆναι. ἔχοντα κύπελλον, στρογγύλον, μικρὸν, πάνυ παλαιὸν, χρυσοῦ δὲ ὄντα θαυμασίου, ὡς τὸν παρ' αὐτοῖς αὐτῷ παραβαλλόμενον, οὐδὲν διάφορον εἶναι χαλκοῦ. Alexidis autem verſus ſic: Γραμματικὸν ἔκπωμα. τὸ γράμματα ἔχον ἐγκεχαραγμένα Ἄλεξις.

Τὴν ὄψιν εἴπω τοῦ ποτηρίου γέ σοι
Πρώτιστον· ἦν γὰρ στρογγύλον, μικρὸν πάνυ,
Παλαιὸν, ὦτα συντεθλασμένον σφόδρα,
Ἔχον κύκλῳ τε γράμματ'. ἆρά γ' ἕνδεκα
Χρυσᾶ, ΔΙΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ; οὐκ ἄλλα μὲν οὖν
Τοιοῦτ', &c.

Ἀχιλλεὺς δ' ἐν οἷς ἐξαίρ. Locum reſpicit qui eſt Ιλιαδ. ῥαψ. π. de Priami poculo vide ῥαψ. ω.
Αὐτὸς γε μὴν ὁ Ζεὺς. vide infra in ſermone De carcheſio, & de ſcypho. Steſichori locum de Solis poculo habes infra in *Herculeo* poculo.
Οἴδαμεν δὲ καὶ τὸ Βαθυκλέους τοῦ Ἀρκάδος ποτήριον. Nota hiſtoria ex Diogenis Laertij Thalete. De eodem aliquid iterum infra in ΠΕΛΛΑ.
Χρυσέοις δ' ἐν δεπάεσσιν ἀλλήλους δεξιοῦνται. dij videlicet, apud poetam. alludit ad hos verſus.

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο,
Χρυσέῳ ἐν δαπέδῳ· μετὰ δέ σφισι πότνια Ἥβη
Νέκταρ ἐῳνοχόει· τοὶ δὲ χρυσέοις δεπάεσσι
Δειδέχατ' ἀλλήλους.

Ἀντιφάνης. ἄλλοι δὲ καὶ δὴ B. Quatuor hic ſenarij iãbici, & pars quinti. Sed verſus ſecundi prima ταυτολογία in vtroque Excerptorum libro ſimiliter ſcripta, quomodo ſit reſtituenda non poſſum coniectura aſſequi. Ταλαντα Βαβυλώνια ογ', μναῖ ιβ. Ita Hœſcheliana Excerpta: at Leuinij, μναῖ υβ. Ἔθος δὲ ἦν πρότερον ἐν τῇ πόλ. Durat hic mos hodieque in Narbonnenſi Gallia: vbi pueri à poculis aquam in ſcypho offerunt, deinde vinum ex œnophoro aut lagena infundunt. In Anacreontis verbis, Φέρ' ἀνθεμεῦντας ἡμῖν στεφάνους: Æolicum eſt, ἀνθεμεῦντας pro ἀνθεμοῦντας: hoc autem pro ἀνθεμόεντας. *affer nobis floreas coronas.* In neutro libro perſcripta erat hęc dictio: ſed notata compendio eodem. Ratio medica moris huius quæ ex Theophraſto affertur, vt epoto prius, quod erit magis aqueum, minus auidè vinum expetatur: ſubtilior eſt quàm verior: Nam contra: cum aquæ prius infuſæ vinum ſuperfunditur, priùs quã aqua vinũ bibitur: vt pote labro propius aquam voco & vinum, quod plus aquæ aut vini mixtum habet. Hoc igitur videamus. At illud rectè: remedium aduerſus temulentiam fore, ſi potu τοῦ ὕδατος naturæ ſatisfactum fuerit prius. Nec diſſimile eſt quod libro tertio, dicebamus, capite trigeſimo tertio. ὁ δὲ ἀνθεμῶν σκύφων Ηρακλεωτῶν. quid appellet ſcyphũ Heracleoticum diſce ex iis quæ dicuntur infra, vbi agitur de ſcaphide. ὅτι κλεινοὶ λέγονται παρὰ Κρησίν. Ex iſtis Excerptis diuinare non poſſumus quomodo delatus ſit Athenæus in hunc ſermonem, tam alienum huic loco, nam tibi plura auctor de hoc Cretenſium furore. Sed de occaſione diggreſſiunculæ huius licet facere coniecturam ex ſimili loco infra in Ξένοι. vide fragmentum alterum capite 15. deſcriptum. Cæterùm de voce κλεινὸς adi Heſychium, & Euſtathium qui hæc citat. Subiecti verſus Ὁρᾷς οἷον πίνωσιν, &c. Ariſtophanis ſunt ex equitibus.
αὔξει γὰρ καὶ τρέφει, μεγαλωνει τε τὴν ψυχὴν ἡ ἐν τοῖς πότοις διατριβή. Libro duodecimo. ἐστι γὰρ τὸ μὲν ἥδεσθαι καὶ τὸ τρυφᾶν ἐλευθέριον, ἀνίησι γὰρ τὰς ψυχὰς καὶ αὔξει & in hanc ſententiam alia multa.

ΑΓΚΥΛΗ. Vide libro decimo quinto & Heſychium. Sed & infra hoc libro in Κοτταβοις eadem penè verba. Αἰακὶς ἡ κύλιξ καλεῖται. Perperam apud Heſychium, αἰακὶξ. Euſtathium lege hæc deſcribentem.

Ἄκατος. acatum pro poculo vſurpatum eſſe, etiam grammatici nos docent. In Epicratis verbis κύτος eſt quam vocabant nautæ καταστρεγτηρίαν. Feſtus in voce *percontor.* χάλα πόδας Hœſch. Exc. πόδα Leuinij. notum quid *pes* in re nautica. Ἀρακτον. Vix videtur verè Græcum vocabulum. Eadem tamen omnia totidem literis in vtroque Excerptorum libro. De poculis quæ vocabant *amalthea cornu*, & *eniautum* Euſtathius ex Athenæo. καὶ τετραγωνισμένον: hoc eſt. τετράγωνον. de quo capite decimo tertio.

πατζίτη: ἀργυροῦς ὢς. Diſertim ità ſcriptum in vtroque exemplari. Barbaricum & nomen & poculum. ἐξ ἑκάστου ἀποπλασάμενοι ἴδιον ποιῆσαι πλάσμα. In vtroque libro erat ἰδία, ſuperſcriptis τοῦ α literis ον. Puto ſcribendum, ἐξ ἑκ. ἀπ. τὸ ἴδιον, ἰδίᾳ ποιῆσαι, πλάσματα. vel ἰδιάζον π. πλάσμα. De bombylio dictum libro ſexto, capite 18. Γραμματικὸν ἔκπωμα. quicquid erat literis inſcriptum, Græci γραμματικὸν Latini *literatum* dixerunt. vt *frons literata.* & in Rudente, de vrna, *Nam literata eſt: ab ſe cantat cuia ſiet.* γραμματικοῦ ποτηρίου meminit Lexiphanes Lucianeus.

CAPVT V.

Pocula literata. Veteres pronuntiaſſe τὸ ε, ευ. γυάλαι. δεινος & δῖνος. ἀργυρόποδων. Epigenes vetus criticus. poculum δακτυλωτὸν & ἄγραστι πυρί. Cypſela. ἐμβασικοίτας & ἐμβασιχύτας. περιπίνειν κώμην τινί. Pollucis locus. Veterum figmentum Solem in poculo vehi. Manis hæreſiarchæ adſine commentum. plurima emendata.

LITERATI poculi exemplum commemorat ſophiſta cœnarum, Capuæ viſum ſibi, Dianæ conſecratum, ex Homericis verſibus petito cælaturæ argumento: ipſis etiam inſculptis inibi verſibus poetæ: tanquam eſſet Neſtoris poculum: non quod voluerit artifex perſuadere hominibus, eſſe hoc illud ipſum poculum, quo Neſtor vſus: ſed hanc fuiſſe illius figuram, auctore poeta. Similes poculo huic videntur fuiſſe illi duo ſcyphi Homerici Neronis, de quibus Suetonius in vita, cap. quadrageſimo ſeptimo. Faciunt iniuriã

induſtrij

induſtrij artificis manibus, qui ſtolidum hic illum appellant. Sed non aſſecuti ſunt viri boni mentem Athenæi: qui infra in Νεϛορὶς ſcribit, vulgus Capuanorum pro verè Neſtoreo id poculum habuiſſe. Subiicitur huic aliud literas inſcriptum poculum ex Achæi tragici Omphala: cuius verſus malè in vulgatis codicibus acceptos ita ſcribimus. Loquitur vnus ſatyrorum.

ὁ δ' ἦ σκύφος με τοῦ θεοῦ καλεῖ πάλαι,
Τὸ γράμμα φαῖνον, δέλτ', ἰῶτα, καὶ τρίτον
Οὖ, νῦ τ' αὖ πάρεστι, κ' οὐκ ἄπεστιν ὖ.
Ἐκ τοῦ πίνδια σὰν, τότ' ὦ κηρύσσετον.

Dudum eſt cùm me dei ſcyphus vocat, literam oſtendens, Δ. I. & tertiam O. etiam N adeſt: neque abeſt Υ. Vlterius prædicant dei nomen *duæ literæ Σ. & O.* Vt plenum ſit Διονύσε nomen vnum à fine υ deſideratur: quod à cælatore fuerit prætermiſſum, vel ab Achæo potius, explicat accuratè Athenæus, Eſt autem eius rei cauſſa: quod veteres (legendū enim ex Epit. πάντες οἱ ἀρχαῖοι nō οἱ Ἀχαιοὶ.) vocalem ο pronuntiabant ε. Vnde factum vt pro ſimplici vocali interdum ſcriberent ε: vt libro ſuperiore capite vigeſimo, & contra pro diphthongo ſimplex ο: vt in hoc loco. Addit Athenæus, παραπλησίως δὲ καὶ τὸ υ γράφουσιν ὅταν καὶ καθ' αὑτὸ μόνον ἐκφωνῆται, καὶ ὅταν συζυγοῦμενον τῷ ἰῶτα. Vt ο pro ε ſcripſerunt: ſic etiam υ pro diphthongo υι. Ita quidem vulgata lectio: at non ita manu exarata. Nam in Excerptis ſumma huius τηρήσεως ita proponitur. ὅτι πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῷ ο ἀντὶ τοῦ ου ϛοιχείου προσεχρῶντο. παραπλησίως δὲ τῷ υ ἀντὶ τοῦ ι. Fortaſſe non malè. De *ſan* Dorico, vulgò notum ex Herodoto & alijs. Pindari verba exercuerunt nos libro 10. capite 21. Eubuli locus per nos haut deſinet eſſe ſtigmatias. Ad alia. ΓΥΑΛΑ. vel inuitis libris omnibus γυάλαι ſcribēdum. legi apud Euripidē γύαλα κρατήρων: neque abnuero etiam γύαλα κυλίκων poſſe dici. at γύαλον pro poculo non leges: ſed γυάλης. ſic in omnibus deinceps exemplis. Pro ΔΕΙΝΟΣ ſcriptum in Excerptis Δεινιάς: quod eſt idem: & additur, λέγεται δὲ ἡ δινὰς καὶ δῖνος. Verſus eſt elegans veteris comici, Ποτήριον ἡ χειρὸς, ἄλλος δ' οὐδὲν βλέπει, ſententiæ eiuſdem cum Latinorum prouerbio, *Anus ad armillum.* In Archedici verſu non Σωτηρδίνιον, vt hodie, ſed Σωτηρδῖνον legit Euſtathius: atque hinc probat etiam poculi nomen per ι ſcribi ſolitum. neque obſtat quod etiam in Græcorum Lexicis per ει ſcribitur. nam vt alibi diximus ει & ι paſſim confuſa in antiquis Lexicographorum libris: itemque αι & ε. Scribo igitur verba Archedici.

Α. Νικοστράτην τιν' ἤγαγον πεῖραν σφόδρα
Γρυπὴν, Σωτηρδῖνον ἐπικαλουμένην ὅτι
Δῖνον ποτ' ἦρεν ἀργυροῦν ἐν τῷ σκότει.
Β. Δῖνον; κακόν γε τοῦτο δεινὸν ὦ θεοί.

Ait, Cyrenēſium dialecto δῖνον ſignificaſſe τὸ ποδονιπτῆρα, *peluim* ſiue *pollubrum*: affini ſignificatione vſurparunt alii pro pſyctere, vt poſtea dicetur. In ΔΕΠΑΣΤΡΟΝ. videtur ſcribendum παρὰ Κλειτάρχῳ τὸ ποτήριον δέπαστρον καλεῖσθαι. In ΔΑΚΤΥΛΩΤΟΝ. verſus ſunt Ionis, vbi οἶνον ἄπυρον exponere debes, *auferet præmium.* non *afferat:* &, Κάστορος δ' ἔργον ποδῶν. *opus pedum Caſtoris.* id eſt, quod olim Caſtor præmium curſus eſt conſecutus. Epigenes qui laudatur deinde, antiquus fuit criticus. multorum poetarū interpres. Scripſerat in Ionem Chium vt hinc apparet: item in Orpheum, vt docent iſta Clementis Alex. libro 5. Ἐπιγένης ἐν τῷ περὶ τῆς Ὀρφέως ποιήσεως, τὰ ἰδιάζοντα παρ' Ὀρφεῖ ἐκτιθέμενος, φησί. Huius verba ſunt explicantis δακτυλωτὸν ἔκπωμα apud Ionē, τὸ ἀμφωτον ποτήριον, εἰς ὃ οἷόν τε τοὺς δακτύλους διείρειν ἑκατέρωθεν. *poculū vtrinque auritū, in quod digitos inſerere poſſis ab vtraque parte.* perperam vulgati libri & interpretes ἀμφιρόν. quod emēdauimus primùm ex ingenio, deinde ex Euſtathio & Excerptis. Idem error paulò poſt corrigendus, in verbis Philemonis. In illis Ionis verſibus quibus poculi digitati fit mentio, idem ἔκπωμα etiam ἄχραντον πυρὶ nuncupatur. Id quoque explicatur Athenæo: & quidem multifariam: vt ſatis appareat, parum conſtitiſſe inter veteres criticos cur Ion ſic eſſet locutus. At Didymus in enarratione eius fabulæ Ionem reprehendere auſus eſt ac dicere poculum illi dictum eſſe ἄχραντον πυρὶ, quia malè accepiſſet Homeri verſum in decurſione Patrocli, πέμπτῳ ἀμφίθετον φιάλην ἀπύρωτον ἔθηκεν. de quo vide infra in Φιάλη. putauit Ion, ait Didymus, φιάλην illo verſu poculum dici falsò: nam Homerus intelligit æneum vas patens admodum, lebeti ſimile, ſuſcipiendæ frigidæ aptū. Dalec. quod de Ione dixerat Didymus ad Epigenem tranſtulit. melius Breuiator, Δίδυμός φησιν ὅτι παρήκουσεν Ἴων Ὁμήρου. Sed hoc leue, præut quod volunt iidem pro δεσμώτου ſcribendum eſſe δρομήματος. nam quid abſurdum ſi hoc non eſt? ſimile illud, cum in Homeri verſu πέμπτῳ exponunt *quinto conuiuæ.* cum debuiſſent, *quinto equorum agitatori*: Mox, προθεὶς κάλπις, φησὶ δακτυλωτὸν ἔκπωμα. id eſt, *propoſita ad exponendum voce* κάλπις, *ait eſſe poculum digitatum.* de hoc vſu vocis προθεὶς ſæpe diximus de hoc poculo infra. in ΕΛΕΦΑΣ ſcribe, ὡς Δαμόξενος φησὶν ἐν ἑαυτὸν πενθοῦντι. meminit Suidas ex hoc loco. &, τὸν ἐλέφανθ' ἥκει φέρων τίς παῖς. & verſum tertium, Δίκρουνον. ἡλίκον τί; τρεῖς χωροῦντα χόας. necnon in extremo προὔπινε δέ μοι ποτὲ ἐν Κυψέλοισιν ἡδέως. melius quàm vt alij emendant. *Cypſela* nomen arcis in Arcadia: & oppidi cuiuſdam in Thracia. ΕΦΗΒΟΣ. τὸ καλούμενον ποτήριον ἐμβασικοίτας οὕτως φησὶ καλεῖσθαι Φιλήμων. Euſtathius legit ἐμβασιχύτας. quod ſum miratus. nam & membranæ & Excerpta & Petronius Arbiter ἐμβασικοίτας tuentur. In verſu Stephani, τούτῳ προὔπινεν ὁ βασιλεὺς κώμην τινὰ, ſic erat exponendum προπίνειν κώμην τινὶ, vt apud Demoſthenem, προπίνειν τῷ Φιλίππῳ τὴν ἐλευθερίαν & τὰς πόλεις. pro inter pocula dare & prodere. veteres explicant χαρίζεσθαι, vt illo Anacreontis, ἀλλὰ προπίνε ῥαδινοὺς ὦ φίλε μηρούς. Sic libro 12. de Alcibiade, προπιὼν τῷ Θρασυβούλῳ τὸ ἥμισυ τῶν στεφάνων τῶν

ἐπὶ

ἐπὶ τῇ κυλικείῳ. id eſt, *cum propinaſſet Thraſyllo dimidiam partem poculorum, quæ in poculorum theca erant.* vel, *ſuper menſa poculorum* propter ἐπὶ. At κώμιον eſſe poculi nomen tam alienum à verò quã quod maximè. Verſu iſto, Εἰς τῶσδ' ὁ διαμὸς ὄλ@- ἀπηνέχθην ἐγὼ, quid ſit reſtituendum quæro adhuc, niſi cui placeat, Εἰς τῶσδε διαβολὰς ἄπλω. i. iudicent eruditi. ΗΔΥΠΟΤΙΔΕΣ. Apud Pollucem libro ſexto, capite decimo ſexto, ita ſcriptum eſt in poculorum cenſu. καλῦν) ἢ καὶ ἡδυποτίδες, ἀβρώμιοι, ῥυταὶ, δονεί. nihil hic ſani, ſed ſanatu facilia omnia. ſcribe, καὶ ἡδυποτίδες αἱ Ῥοδιαι, ῥυτὰ, δῖνοι. Finxerunt olim poetæ & pictores, Herculi ad Geryonis boues nauiganti pro naui magnum poculum fuiſſe: ſicut etiam ſuperiore capite dictum eſt. Cauſſam eius figmenti [variè prodiderunt veteres. Seruius ſic, ad librum ſeptimum Hercules Geryonem vicit: qui ideo fingitur ad eum olla (ſic vocat, quam alij Phialam) ænea tranſuectus: quod habuit nauim fortem & ære munitam.] Athenæus verò cauſſam ſuſpicatur eſſe hanc: quod magnis poculis ſolitus Hercules delectari. Sic ille μή ποτε ἢ ἐπεὶ μεγάλοις ἔχαιρε ποτηρίοις, ὁ ἥρως, διὰ τὸ μέγεθ@- παίζοντες οἱ ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς πλεῖν αὐτὸν ἐν ποτηρίῳ ἐμυθολόγησαν; puto verius, οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ γραφεῖς. nam pictores & poetæ talium figmentorum fabri extiterunt, non οἱ συγγραφεῖς. per pictores intellige omnes ſimulacrorum artifices de quibus dictum capite ſecundo, cum in gemino huic loco explicaremus verbum δημιουργῶσι. Addit auctor, fuiſſe qui dicerent vehi Solem ab Oriente ad Occidentem in poculo. Inepti homines cum nunquam totus appareat Solis globus, induxerunt in animum credere, id quod oculis cernimus eſſe τὸ κυρτὸν caui cuiuſdam quo Solis corpus contineretur. atque illud cauum appellarunt poculum, ſiue nauigium. nam olim vtriuſque eadem fermè fuerunt & figura & nomen. vt κύμβη, κύμβιον, ἀκάτι@-, σκαφίς, & κάνθαρ@-. Quid hoc fingi queat magis ridiculum ? tamen etiam ſapientes de Sole & Luna diſputantes nomen diſci videas vſurpare. [Sic & auctor Quæſtionum quæ Athanaſio tribuuntur. ἐπὶ τῷ ἡλίῳ δίσκος, ἀκτὶς καὶ φῶς. & ita ſæpe in explicatione myſterij ſacro ſanctæ Trinitatis, diſcum vocat Solis orbem, ſiue corpus.] Videtur autem Manes hæreſiarcha [ex illa veterum obliuione] mutatus ſuum illud ridiculum dogma: Solem & Lunam nauigia eſſe quibus defunctorum animæ in beatorum regionem tranſportarentur. Theodoretus Polymorphi libro primo: in Manetis hæreſi, τὰ ἢ πλοῖα λέγοντες εἶναι, intellige Solem ac Lunam, τὰς τῶν τελευτώντων ψυχὰς ἀπὸ τῆς ὕλης μετάγοντα πρὸς τὸ φῶς. Epiphanius, πλοῖα ἦν πορθμεῖα εἶναι λέγει Manes, τοὺς δύο φωστῆρας. Improbiſſimi hominis commentum tale fuit eodem auctore: ἐλθὼν, Dei filius, καὶ ποιήσας τὴν δημιουργίαν πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, μηχανὴν συνεστήσατο ἔχουσαν δώδεκα κάδους, ἥτις ὑπὸ τῆς σφαίρας στρεφομένη ἀνιμᾶται τῶν θνησκόντων τὰς ψυχάς. καὶ ταύτας ὁ μέγας φωστὴρ ταῖς ἀκτῖσι λαβὼν, καθαρίζει καὶ μεταδίδωσι τῇ σελήνῃ, καὶ οὕτω πληροῦται τῆς σελήνης ὁ δίσκ@-, ὁ παρ' ἡμῖν προσαγορευόμεν@-. [Sed huius ſententiæ fons & origo repetenda nobis è penetralibus primæve philoſophiæ, ψελλιζούσης adhuc & balbutientis. Nam quum didiciſſent antiquiſſimi mortalium vel è libris Moſis, vel è ſermonibus maiorum, ſpiritum Dei incubare ſuper aquas, veritatem hanc miris commentis deformarunt. Inde illud figmentum inter cætera: & dæmones & animas cælitus miſſas, vt corporibus ſe inſinuent non inſiſtere ſolido, neque terræ, ſed aquis. Quam ob cauſſam Ægyptij dæmonas, Solem & cæleſtia corpora alia, vt nauigio vota pingebant. Extant opinionis huius veſtigia & apud priſcos Græcorum Philoſophos, quod Porphyrius nos docet in diſputatione de antro Nimpharum. Sic autem ille vir eruditiſſimus. Νύμφας ἢ Ναΐδας λέγομεν καὶ τὰς τῶν ὑδάτων προεστώσας δυνάμεις ἰδίως. ἔλεγον ἢ καὶ τὰς εἰς γένεσιν κατιούσας ψυχὰς κοινῶς ἁπάσας· ἡγοῦντο γὰρ προσιζάνειν τῷ ὕδατι τὰς ψυχὰς θεοπνόῳ ὄντι, ὥς φησιν ὁ Νουμήνι@-. διὰ τοῦτο λέγων καὶ τὸν προφήτην (Moſem intellige) εἰρηκέναι ἐμφέρεσθαι ἐπάνω τοῦ ὕδατος θεοῦ πνεῦμα. τούς τε Αἰγυπτίους διὰ τοῦτο καὶ τοὺς δαίμονας ἅπαντας οὐχ ἑστάναι ἐπὶ στερεοῦ, ἀλλὰ πάντας ἐπὶ πλοίου, καὶ τὸν Ἥλιον, καὶ ὅλως πάντας.] In Antimachi verbis metricæ legi ita poſſumus conſulere: τότε δὴ χρυσέῳ ἐνὶ δεπάεϊ Ἠέλιον π. Æſchylea ex Heliadibus ſunt corruptiſſima. Erit aliqua ſententia ſi ita concipias: ἔνθ' ἐπὶ δυσμαῖσι σοῦ πατρὸς Ἡφαιστότευχὲς δέπας. ἐν τῷ διαβάλλει πολλοῦ οἰδματόεντα περῷ δρόμου πόρον. ὅτ' εἶσι μελαινίππου προφυγὼν ἱερᾶς νυκτὸς ἀμολγόν. Verba ſunt cuiuſdam qui Heliadum vnam alloquebatur. *in occidente eſt poculum patris tui Solis, opus Vulcani: in quo traiiciens, longum & æſtuoſum curriculum conficit: cum ad orientem abit relicta Noctis venerandæ ſilentio.* ἱερᾶς ſcribimus ex M S s. Lucretius, *& noctis ſigna ſeuera.* Scribe, ὁ αὐτὸν ἐφόρευσεν τοῖς ἵπ. & καὶ ποῦ ἀνίσχει ὁ ἥλι@-. vel ᾗ δύ.

CAPVT VI.

Ἠθάνιον Thericlea vetuſtiſſima fictilia fuiſſe. Plinius notatur. veterum vocabulorum metalepſes iphicratides *ἄλειπ bibere. Alexidis* Hippiſcus. *Pollux emendatur. Ritus conſecrandi ſimulacra Iouis Cteſij.* καδίσκ@- *&* κάδ@- *vnde.* διὸς ἄωτε. θερμὸν ἄλειπ. cantharus γύαλον. *item alia.*

HΘANION, nuſquam alibi, opinor, extat vox ἠθάνιον, quam in Hellanici loco quem auctor ſubiicit. etſi autem ſuadet vocabuli origo, colum hac voce ſignificari: puto tamen non ſine graui cauſſa inter pocula eſſe hic poſitum id nomen. illud certum ex verbis Hellanici, ad cœnaculi atque adeò menſæ ſupellectilem ſpectaſſe quicquid eſt quod hac voce ſignificatur. οἶκοι Αἰγύπτιοι non ſunt *ædes Ægyptiorum*, ſed *triclinia*, ſiue *œci Ægyptij*: de quibus aliquid dicebamus libro quinto, capite ſexto, Θηρικλείῳ φησὶ τῇ Ἡρακλέα πίνειν. Alij ἐν θηρικλείῳ. nihil hic affirmat

affirmat auctor. Θηρικλῆς ὁ Κορίνθιος κεραμεύς. Erant igitur initio thericlea fictilia: neque ſine ratione pater ille ſtribiliginum Lexiphanes, ait apud Lucianũ, πόλλ' ἤδη ἄγγη κενὰ πολλά, οἷα Θηρικλῆς ἂν ἐν ψυχαδῇ. poſtea è ligno fieri cepere auro & argento. atque iſtorum ferè mentio apud ſcriptores. Plinius verò 16. cap. 40. Thericlem τορευτὴν non figulum vult fuiſſe. ſed errasse Plinium arbitror: nam Araros æqualis aut ſuppar Thericlis, apertè fictorem figulinorum facit. Ὦ γαῖα κεραμεῦ σ' ὁ Θηρικλῆς ποτὲ Ἔτευξε κύλικος λαγόν᾽ εὐρυνὰς βάθος. In altero verſuum Theopompi lege, ὄνομά σοι τί θῶμεν: cætera non ſatis aſſequor. Scripti codices nihil variant: niſi quod in hoc verſu φιλοτησίας δέ σοι προπόμαι δεξιάν. Huraldinus habet δέξαι. contra modulum metri: nam δέχε ſaltem ſcribendum foret. ſed rectum eſt δεξιάν. Deinde malim, Πίνω δ' ὁπόσον ἂν σοι θυμὸς ᾖ, ἐμοὶ Παγκρατίδας τὸ πρῶτον. Τὸ γὰρ εὕρημα καὶ ἴσον τ. ſententia parum plena. ſed hoc voluit: veterum inuenta vt plurimum nomine ipſo auctorem ſuum eſſe profeſſa: attulerat plura eius rei exempla: quibus hæc adiicit: οἷον Θηρίκλειος, δεινίας, ἰφικρατίς (ita ſcribendum non ἰφικράτης.) ταῦτα γὰρ πρότερον συνιστάει τοὺς εὑρόντας. Φαίνεται δέ τι καὶ νῦν. εἰ δὲ μὴ ποιεῖ τοῦτο, μεταβεβληκὸς ἂν εἴη μικρὸν τὸ ὄνομα. id eſt, *vt thericleum, dinias, iphicratis: nam iſta prius inuentores ſimul indicabant. quod & fit nunc quoque aliquo modo. ſin hoc non fit, mutatum nempe eſt paulatim id nomen.* vt hæc melius intelligas, titulum cogita libri vnde ſumuntur: in quo tractabat auctor περὶ μεταλήψεως: hoc eſt, *de tranſlatione dictionum ab vna ſignificatione ad aliam.* Senſus eſt: nomina huiuſmodi naturam ſuam & genuinam ſignificationem mutaſſe. Exempli cauſſa: Thericles prima notione viri proprium fuit: thericleum inde deriuatum, poculi & inuentoris illius ſignificationem habuit: ſed olim: nam & paulatim extincta vulgò memoria Thericlis, ſolam poculi indicationem id nomen habere cepit. quia tamen, penes eruditos remanſit veritatis cognitio, addit, φαίνεται δέ τι καὶ νῦν. eſt hic manifeſtus error interpretum. Noli putare *Iphicratidis* ſiue *iphicratidam* nomine poculum ſignificari. quod falſiſſimum eſt: nam calceos ita vocabant: vt docemus alibi pluribus. Notabis, auctore Cleanthe dinum ſiue diniadem poculum à Dino inuentore nomen habuiſſe. συνιστάει neceſſariò ſcripſimus, non συνιστῶσι. τὰς θήρας κλεινὰ ἀνέδειξε ταῖς κύλιξι. Melius in Excerptis, ἀνέδειξε. Inde etiam in primo verſu ex Eubuli *Alconibus* ſcribo μάλ' αὖ δερκλῆν *grandem*: non μελανδερκλῆν. Pro περὶ Καθαρόχειρος, Excerpta, περικαθαρόχειρον. In fine ἐπικαλούμενοι ἕλκον Διὸς Σωτῆρος, *poculum iſtud conuiuæ ſinguli bibebant, Iouis Seruatoris nuncupantes.* ἕλκειν & σπᾶν ſignificant *educere & ſiccare calycem.* Teleclides, μεθύσκων οἶνον ἕλκειν ἐξ ἡδυπότου λεπαστῆς. & ita ſæpe in his libris. In Epitoma ſcriptum ἐπικαλούμενος. Ita ἕλκον erit primæ perſonæ. Lego etiam in Antiphanis teſtimonio, στρογγύλου πλήρους. ita melius, opinor, quàm στρογγύλους. Vini generoſi hæc eſt periphraſis. Ὦ γαῖα κεραμεῦ σ' ἡ Θηρικλῆς ποτέ. Scrib. κεραμεῦ σ' ὁ Θηρ. vel vt MSS. σὲ Θηρ. Non dubitabunt periti corruptum eſſe ſtatim, ἐν Ἡσιόνῃ. ego non dubito ſcribendum ἐν Ἡσιόνῃ. qui titulus eſt fabulæ Alexidis, quem leges in multis locis operis huius. Etiam hæc deprauata, Κύλικα ὑπὸ ψυχροῦ. Scribe cum eruditiſſimo Sylburgio, ὑπερβρύουσαν. Ἐκ τῶν τρίτων αἰσχιν πετηλίων. Scribe Αἰσχύλα vel Αἰσχύλη.

εἶτ' ἐλάθησαν ἀφῆκε βασιλίσας ἱμερθείς. An ἐξερμθείς? *validè multum.* Pro ΙΣΘΜΟΝ, ſcribo cum Excerptis & Euſtathio ἰσθμιον.

ΚΑΔΟΣ. Σιμμίας ποτήριον παρατιθέμενος Ἀνακρέοντος, Ἠρίσπειδᾷ ἱερ. Deſunt initio huius periodi φησὶν εἶναι· nam vertendum fuerat, *Simmias ait poculum eſſe, proferens ex Anacreonte Ἠρίσπειδα*, &c. errant qui ſequens teſtimonium putant eſſe Simmiæ: cum variis locis ea verba Anacreonti auctor tribuat: vt lib. 14. ſimilis error interpretum in ſimili loco, in λεπαστῇ. Teſtatur & Pollux Anacreontis eſſe hoc teſtimonium: etſi mirè deformata lectio quæ in eius libris. In decimo ait, cap. 20. de voce κάδδος loquens. Καὶ Ἀνακρέων δέ φησιν, Οὐδ' ἐξ ἐπίων κάδδον. Lege ex hoc loco, οἴνου δ' ἐξέπιον κάδδον. vel κάδον. Mox in Epigenis ſenariis turbant codices, qui præferunt conſtanter, ὀλλικα, ημισια, ἔστι δὲ κρυσίονας. nam poſtrema mendo non carent. & ſine illis locus idem eſt deſcriptus infrà in λυτήριον. contra in κρούνῳ, clarum eorũdem veſtigium. Vltimus Hedyleorum corruptus manifeſtò, Ἡ δύλε μεσαῖζεν εἰς κενὸν ἢ μεθύων: ex opinione ſic reſtituimus, —καὶ λέγε, παῖζ' Ἡδύλε; μεσαῖζεν ὡς κενὸν ὁ μεθύων: *rigato me aliquis vini Chij cadis: & hoc mihi accinat Inde Hedyle: odi viuere fruſtra, non ebrius.* quaſi dicat, vnica eſt viuendi cauſa ſibere. Placet Dalec. coniectura in iſto, Εἰς τοὺς τρεῖς τετραχόοισι κάδοις, *quatuor congiorum cadis.* at proximorum verborum, Ἡρόδοτος δ' ἐν τῇ τρίτῃ, φοινίκη ὁ φησιν οἶνου κάδον. & lectio praua & interpretatio. Scribe, Η. δ' ἐν τῇ τρίτῃ, φοινικίου οἴνου κάδον. Pollux quoque laudat hunc locum. Atque ille κάδον vel κάδδον, (nam vtrumque inuenias) non inter pocula, verùm inter vaſa recenſet vbi vinum habetur aut portatur. Neque debemus exiſtimare omnia nomina hoc libro expoſita ad potoria vaſa tãtum pertinere. Ne longè ab eam ΚΑΔΙΣΚΟΣ ſtatim, non ſolum ποτηρίου εἶδος eſſe dicitur: ſed etiam ἀγγεῖον diuerſiſſimi vſus. Nam ait: ἀγγεῖον δ' ἐστὶν ἐν ᾧ τοὺς κτησίους Δίας ἐγκαθιδρύουσι. Antiqui præter publicas religiones, & ea numina quæ in templis colebant, priuatos habebant multiplices deos. alium enim pro foribus ſtatuebant, alium in veſtibulo aut atrio, alium in cubiculo, (vnde cubiculares imagines, de quibus apud Suetonium) alium ad focum, alium in domo intima. poſtremò etiam in promptuariis cellis poſita ſigna. Hi ſunt quos Δίας κτησίους Anticlides mox vocat, & cum eo hic Athe

Athenæus Harpocration: τὸν κτήσιον Δία ἐν τοῖς ταμιείοις ἱδρύεσθαι. Ritum dedicationis horũ ſignorum inſequentibus verbis exſequitur Anticlides. Illa vero mendis ſunt deformata multifariam. ſymbolam ad eorum emendationem Excerptorum confector contulit: pleraque de ingenij coniectura ita emendabamus Διὸς κτησίου σημεῖα ἱδρύεσθαι χρὴ ὧδε. καδίσκον καινὸν δίωτον ἐπιθηματῶσαι στέψαντα τὰ ὦτα ἐρίῳ λευκῷ, καὶ ἐκ τοῦ ὤμου τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ μετώπου αὐτοῦ κρόκινον κρεμαννύναι: καὶ ἐνθεῖναι ὅ,τι ἂν εὕρῃς ἐπιτάσσει χέαι ἀμβροσίαν. ἡ δ' ἀμβροσία, ὕδωρ ἀκραιφνές, ἔλαιον, παγκαρπία. ἅπερ ἐμβαλε. *Iouis Ctesij ſigna ita ſtatuenda. Cadicum nouũ vtrinque anſatũ operculo tegendũ: ſimulacri auribus coronã è lana alba imponito, ex humero eius dextro lanam ſuſpendito coloris crocei: amicito etiam, vt erit tibi commodum. deinde ambroſiam illi effundito: eſt autem ambroſia, aqua pura, oleum, & fructuum omne genus: hæc omnia miſce ad ambroſiam.* Signa quæ domi colebant collocabant in larariis: & erant ſimulacra hæc armariis incluſa, quæ ad ſacellorum modum conficebant. Græci vocant vulgò ναΐδια: Anticlides hic καδίσκους. rectè enim Dalecampius exiſtimauit cadiſcum hoc loco ſigni eſſe receptaculum non ipſum ſignum, vt ſummi quidam viri ſunt arbitrati. Heſychius, καδδίσκοι, σιπύαι εἰς ἃς τὰ ἱερὰ ἐτίθετο. Ac videtur ea primum ſignificatione nota vox κάδος vel καδίσκος fuiſſe Græcis: ab Hebræo קדש vnde eſt מקדש *ſedes rei ſacræ*. etſi non ignoramus κάδος pro menſura eſſe כד Syrorum. Videtur autem peculiare ſignis Iouis Cteſij fuiſſe, vt auribus coronas haberent impoſitas, non toti capiti, vt mos eſt omnium non eſt aliter interpretari iſta. στέψαντα ὦτα ἐρίῳ λευκῷ, ſed fortaſſe non errauerit qui ſcripſerit, στέψαντα αὐτῷ λευκῷ. poetæ, οἶος ἄωτον, aut ſimpliciter ἄωτον lanam vocant. ſæpe autẽ in ſacris vſi veteres remotis ab vſu communi verbis Perperã mox libri omnes, Στράτων ὁ κωμικὸς ἐν Λημνομέδᾳ. Legendum Στράττις, vt oſtenſum eſt libro ſeptimo, cap. 23. In verſibus Stratidis qui laudantur hic, Ἑρμῆς eſt nomen ποτοῦ, qua de re libro primo, capite vlt. Ἑρμῆν ἕλκειν eſt *educere illud poculum quod ſic vocabant.* ineptiſſimè enim interpretes *Mercurium precari atque inuocare.* quoties legitur in his libris ἕλκειν pro *bibere?*

ΚΑΝΘΑΡΟΣ: ὅτι μὲν πλοῖόν ἐστι ὄνομα κοινόν. *Cantharus pro nauigij nomine tranſlatitium eſt:* quod etiam poculum ſignificet, docet deinde Ath. Macrobius planè aliter: *Cantharus pro poculo quidem nota res eſt, vel ex ipſo Virgilio; qui aptiſſimè proprium Liberi patris poculum aſſignat Sileno: ſed id, vt ſupra polliciti ſumus, etiam pro nauigio poni ſolitum debemus oſtendere.* tum affert locum è Nauclero Menandri, qui ſequitur non longè. In trochaicis Alexidis ἐν Κρατεύᾳ, ſcribe, πλησίον ἢ κείμενα Στρώματά τε καὶ γύλιον αὐτοῦ. Hæc militis ſupellex: ſtragula & pera in qua ſoliti poculũ allia & cepas circumferre. Græci ita deſcribunt. γύλιον ἀγγεῖον ἐστὶ ὁδοιπορικὸν εἰς ἀπόθεσιν τῶν ἀναγκαίων, ὃ ἔχουσιν οἱ στρατιῶται. Athenæus infrà non longè, cothonem ſcribit fuiſſe Laconicũ poculum ἐπιτηδειότατον εἰς στρατείαν, καὶ εὐφορώτατον ἐν γυλιῷ. Poſtquã de cantharo teſtimonia tria attulit ex Eubulo comico, ſubiicit, Ἀρεσίας, μέγαν πάνυ καὶ ξηρὸν ἐποίησε τὸν κάνθαρον. viri docti hæc malè confuderunt cum Eubuli verbis: eſt enim diuerſi poetæ locus. ſed *Areſias*, nullus opinor fuit. Lego Ἀρκεσίας. is eſt de quo libro 2. cap. 19. Verùm cogitemus: nam etiam Huraldinus retinet vulgatam ſcripturam Ἀρεσίας: ſed leuiter immutatam: & punctorum alius ibi ſitus. Ita legitur in eo lib. καὶ ἐπ. Ἅμα ἡ λαβοῦσα Φοίνικε πηλικόν τινα οἴεσθε μέγεθος ἀρεσίαν: μέγαν πάνυ καὶ ξηρὸν (dele καὶ: aut ſcribe καὶ ξηρὸν) ἐποίησεν δ' ἴσως τὸν κάνθαρον. Ξηρὸν ποιεῖν τὸν κάνθαρον eleganter, vt. *ſiccare calyces.* Horatius. In ecloga è Phrynichi *Comaſtis* (cuius fabulæ meminit Pollux libro 4. capit. 7.) ἕκαστον τῆς ἡμέρας ἐκλάειν οἴνου, κανθάρους, non intelligo & verius puto, ἕλκειν. In Menandrea pericopa legunt veteres quidã, πρῶτος λέγω σοι: deinde Macrobius πρὸς ἐχρύσουν κάνθαρον Πεῖος; τὸ πλεῖον. οὐδέ μ' οἶσθα συ ἄθλιε. vel οὐδὲν οἶσθα. Fortaſſe autem ſcribendum in iis quæ ſequuntur, Τὴν ναῦν σεσῶσθαί μοι λέγεις; ἐγώ. τὴν ἐμὴν ἐκείνην ναῦν, ἣν Καλλικλῆς ἐποίησε. τότε πλεῖον ἐμὸν ὁ Εὐφράνωρ κυβερνᾷ Θουρῖος. conſtãter mox omnes codd. & Epit. χρυσοῦ τὰ χείλη περιτετραμμένας aut περιτετραμμένας quod quid ſignificet? Lego igitur περιεσφραγισμένας. alijs verbis idem dicit paulò poſt, τὰ χείλη περιηργυρωμένας καὶ χρυσωμένας.

CAPVT VII.

Carcheſium *poculum. Macrobij locus emendatus.* λινὸς *in naui.* κέρχνος *&* κεγχρώδης, Theodoridas poëta. *Athenienſium* δημιοπράτα. *poculum* περισκελὲς. Κέρνος, cernophori. μύκωνες λῦκοι. *Vannus myſtica pocula hederacea.* Ciſſybium Polis. κύθιον. Ciborium. *exploſa eius vocis etymologia quã aliqui adferunt.* condy. Κονώνιος & κάνιος.

ΚΑΡΧΗΣΙΟΝ. ex Callixeno ita deſcribit Athenæus: ποτήριόν ἐστιν ἐπίμηκες, συνηγμένον εἰς μέσον ἐπιεικῶς, ὦτα ἔχων μέχρι τοῦ πυθμένος καθήκοντα. Vertit ad verbum Macrobius. *Charcheſiũ eſt poculũ procerum & circa mediam partem compreſſum. anſatum mediocriter, anſis à ſummo ad infimum pertinentibus.* Ita omnes hactenus Macrobij editiones: abſurdè: neque enim *anſatum mediocriter* poteſt dici cuius anſæ ad infimum pertingunt à ſummo. medicina quam facere conati ſunt quidam, medicina non eſt, verùm ſententiæ διαφθορά. nihil hic opus audacibus coniecturis. peccantem vocem reſtitue in ſuum locum, & ſcribe ex verbis Græcis, *circa med. par. compreſſum mediocriter, anſatum, anſis. à ſ.* λινὸν in naui mox vocat, quam poetæ ἱστοδόκην & μεσόδμην. Quæ aſpera ſunt κέρχνα ſiue κερχνώδη dicuntur, illa propriè quæ in ſuperficie denſas habent aſperitates millio ſimiles: nam Ionibus millium appellatur

κέρχν@ pro κέγχρ@. Fuere qui hinc deducerent vocem καρχήσιον, vt ſit poculum cujus ſuperficiẽ tales ἀνωμαλίαι protuberãtes exaſperent Athenæus, ὀνομάσθη τὸ καρχήσιον διὰ τὸ τραχὺ τυμαῖα ἔχειν κεγχροειδῆ. καὶ εἴρηται καὶ τὸ ἐναλλαγὴν τοῦ ε πρὸς τὸ α αυτι τοῦ κερχήσιον. διὸ καὶ Ὅμηρ@ τὰς ὑπὸ δίψης κατεσκληκυίας καρχαλέους ἔφη. Iliadis ῥαψ. φ. δίψῃ καρχαλέοι κεκονιμένοι ἐκ πεδίοιο φύγον. alij legunt καρφαλέοι, & in hoc & ſimilibus locis.

ΚΑΛΠΙΟΝ. Heſychius paulò aliter Κάλπεις, εἶδ@ ποτηρίου. Supra in δακτυλωτὸν dicebatur κάλπις. ΚΕΛΕΒΗ. Scribe. ἄδηλον δὲ ποῖον εἶδός ἐστι ποτηρίου, ἢ εἰ πᾶν ποτήριον κελέβη καλεῖται. & in verſu Antimachi Ἀσκὸν ἐνίπλησεν. [id eſt ἐμπλεῖον. vt ἐνικάθισε & ſimilia.] tolle ὑποστιγμὴν ex iſtis, Διονύσιος δ' ὁ Λεπτὸς ἐξηγούμενος Θεοδωρίδα τὸ εἰς τὸν Ἔρωτα μέλος, id eſt, *Dionyſius Leptus interpretans Theodoridæ carmen in Amorem.* noli quærere apud Græcos *Theodoridem* carminis genus. nullum vnquam fuit Theodoridas poëta Syracuſanus doctis non incognitus. Poſt dictionem ΚΕΡΑΣ multas adiecimus ex membranis. Pindaricum teſtimonium ſcribe ex librorum fide,

Ἀνδροδάμαντ' ἐπεὶ Φῆρες
δάεν ῥιπὰν μελιηδέος οἴνου·
ἐσσυμένως ἀπὸ μὲν λευκὸν γάλα
χερσὶ τραπεζᾶν ὤθεον· αὐτόματοι δ' ἐξ
ἀργυρέων κεράτων πίνοντες ἐπλάζοντο.

Falsò ſcriptum paulò poſt, Ἕρμιππος Μύροις. Scribe Μοίραις. vt ſæpè alibi malè etiam ἐν χρυσαῖς προτομαῖς τε ἄλλων κεράτων puto, μεγάλων κερ. Solita fieri Athenis pocula argentea, quę vocabant κέρατα, ſic probat, ἔστι δ' εὑρεῖν τοῦτ' εὑρεῖν ἐν ταῖς δημιοπράτοις ἀναγεγραμμένον οὕτως. Ἐκ στήλης ἀνακειμένης ἐν Ἀκροπόλει, ἣ τὰ ἀναθήματα περιέχει. κέρας, ἔκπωμα χρυσοῦν καὶ περισκελὲς, περὶ οἴσει κέρνος ἀργ. &c. Athenienſium mos fuit, cum alicuius ſontis bona publicabantur, vænũ illa in auctione exponere: atq; omnia quæ ita vendebãtur, minima, maxima in columna inſculpebant, quam vel in Arce dedicabant, vt illam cuius auctor meminit: vel in aliis locis vrbis, aut vicinorum pagorum, nam poſitę Eleuſinæ ſtatuę meminit Pollux libro decimo, capit. 24 de voce δημιόπρατα loquens: ἐν δὲ ταῖς Ἀττικαῖς στήλαις, inquit. αἳ εἰσιν ἐν Ἐλευσῖνι, τὰ τῶν ἀσεβησάντων περὶ τὼ θεὼ δημοσίᾳ πραθέντα ἀναγέγραπται ἐν αἷς ἄλλα τε πολλὰ σκεύη ἐστὶν ὀνομαζόμενα, καὶ μολύβδου κελλεταί Capite autem ſeptimo eiuſdem libri meminit Pollux illius ſtatuæ in qua fuerant bona Alcibiadis publico iudicio damnati, omnia adnotata, quæ in auctione vænerant. ac ſingula ferè decimi eius libri capita, teſtimoniis τῶν δημιοπράτων ſunt referta. Quid ſit περισκελὲς poculum, viderint docti. habet hæc vox duplicem originem. à σκέλλω exſicco, & à σκέλος. è priore deductum huic loco non conuenit. περισκελῆ enim vocantur quæ ſic exaruerunt, vt ſint prædura vnde appellant poetæ contumax & refractarium ingenium φρένας περισκελεῖς. [Marcus Antoninus περισκελὲς ἦθος, libro 4.] & libro 14. περισκελῆ καύματα ſunt *æſtus difficiles toleratu* vt ibi exponimus capite 20. quare niſi vox artis eſt, vt argenti genus quoddam appellarint aurifabri Athenienſes περισκελὲς, quo modo hæc notio eius vocis locum hic habere poſſit non video. Quid ſi igitur à σκέλος deducamus, [(vnde eſt vox δισκελὴς apud Platonẽ, & πῶς δισκελὴς apud B. Chryſoſtomum.)] & exponamus de poculo quod binis pedibus tãquam cruribus inſiſtit? Quid ſi ita? ἔκπω. ἀργ. καὶ περισκελὲς περὶ οἴσει. *Ceras eſt poculum argenteum, & præterea intortum.* vt non ſine cauſſa cornu nomen credamus huic poculo fuiſſe tributum. Cum iſtis quæ ex antiqua ſunt inſcriptione, confunduntur peſſimè ſequentia verba. nã ΚΕΡΝΟΣ literis grandioribus ſcribi debuit & à prioribus, quibuſcum cõmune habet, nihil, ſeiungi. in voce enim περιοίσει deſinit tractatio de cerate. Ita accipit Auctor Epit. accedit ſeries literarũ, nã ordo inſtitutus poſtulat, vt poſt Κέρας ſequatur Κέρνος. Nec te moueat quod non vt poculũ deſcribitur hîc *cernus*: nam auctor, quæ fuit eius diligẽtia, vel leuẽ figurę aut vſus ſimilitudinem iuſtã cenſuit cauſſam, cur de eo nos hic doceret quæ obſeruauerat. Fictile vas fuit multos cotyliſcos in ſe continẽs, quos feſto die quodam fructibus omne genus implebãt, & ex religionis auitæ ritibus ad ſacra deferebant, proprium id fuit miniſterium eorum, quos vocabant cernophoros: ſicut alios ob ſimile miniſterium lignophoros, ceſtophoros, oſchophoros, thyrſophoros, paſtophoros. Quæ ſolita indi in cerni cotyliſcos enumerat his verbis. ἐν οἷς φασὶ μήκωνες λευκοί, πυροί, κριθαί, πίσοι, λάθυροι, ὦχροι, φακοί. hæc Athen. hoc loco: idem infrà in Κότυλος multo plura huius generis recenſet repetens iſta ipſa. Non eſt nouum in hoc ſcriptore ſæpius legi eadem: ſed repetitionis iſtius non obſcura cauſſa. At non debuerat Dalecampius transferre huc quæ ſtudio breuitatis auctor hic prætermiſerat. Μήκωνες λευκοὶ interpretor de ea quam Theophraſtus μήκωνα Ἡράκλειαν nuncupat, cuius eſt, inquit, ὁ καρπὸς λευκός. vel ita diſtinguendum, μήκωνες, λευκοὶ πυροί. *frumentum candidum* leges apud Plinium in verſu Sophoclis ex Triptolemo. Addit. ὁ δὲ βαστάσας αὐτὸ, οἷον λικνοφορήσας τούτων γεύεται, id eſt, *qui cernum geſtauit veſcitur ijs quæ ſunt intus: ſicut faciunt qui vannum myſticã* Liberalibus *ferunt*, aut aliis ſacris. hoc addimus: quia ſcribere Harpocrationem meminimus, vannum πρὸς πάσας τελετὰς καὶ θυσίας εἶναι ἐπιτήδειον. Colligere eſt ex iſto loco vannum quæ πομπεύειν ſolita, pancarpiam & fructus omne genus continuiſſe, non minus quàm cernum de quo dictum eſt.

ΚΙΣΣΥΒΙΟΝ. alij κισσόμβιον. vide Macrobium. Ex heredæ ligno pocula fieri ſolita, ſicut etiam hodie. Serenus Samonicus, *Mollibus ex hedera tornantur pocula lignis.* meminerunt & alij. In Euripidis verſibus placet diſtinctio Macrobij librorum & Dalecampij. vt πῶμα διαψυκτήρια ad vinum referamus, non ad lac. Varro de Vino

de Vino, *Hoc ægritudinem ad medendam inuenerunt* malè apud Euſtathium πίνων pro πόνων. Ruſticum & paſtoritium poculũ fuiſſe ciſſybium ex Homero probat: qui faciat Cyclopem ciſſybio bibere: & Eumæo alterum tribuat. de illo verſus eſt hic nono Odyſſeæ, Κισσύβιον μετὰ χερσὶν ἔχων μέλανος οἴνοιο. de Eumæo iſte; ῥαψ. π. Ἐν δ' ἄρα κισσυβίῳ κίρνα μελιηδέα οἶνον. Athenæi verba ita ſcribe, Πολύφημος μὲν τῷ κισσυβίῳ ἐχρῆτο. δευτέρῳ δὲ Εὔμαιος. Placeat ſtatim Καλλίμαχος δ' ἔοικε διαμαρτάνειν ἐν τῇ συγχύσει τῶν ὀνομάτων. tamen omnes codd. συγχέσει. At, περὶ τοῦ Ἀθηναίου Πόλιδι ἐπιδημοῦντος. optimè. non vt emendant πολίτῃ. *Polis & Poles* propria virorum nomina Athenis non rara. Illa, οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χείσεται malè referunt ad Eteoclem, & Polynicem: peius emẽdant. Apud poetam ait Vlyſſes de ſe & Iro, *Hoc limen ambos capiet.* Scribe: καὶ κήθιον τὸ χῆτον τὸ χωροῦν τοὺς ἀστραγάλους. Vult dici κήθιον tranſlata Ionico more aſpiratione, quod ex analogia erat dicendum χητον, à χέω. ſic κιθὼν Herodotus pro χιτὼν & ſimilia. Scripſimus cum omnibus membranis, Διονύσιος ὁ Σάμιος ἐν τοῖς περὶ τοῦ κύκλου. vulgo περὶ τοῦ Κύκλωπος. conuenientiſſimè ſubiectis verbis. ſed κύκλου etiam alibi. idque expoſitum libro ſeptimo, cap. 5.

ΚΙΒΩΡΙΟΝ. Græcis peregrinũ poculum: opinor & nomen. etſi poteſt videri deriuatum vnde & κιβωτός. ſed conſtat in Ægypto primum cepta fieri ciboria, ex Ægyptiæ fabę ciboriis: deinde ex alia materia, figura eadem. Heſychius diſerte, Κιβώριον, Αἰγύπτιον ὄνομα ἐπὶ ποτηρίου. Eccleſia vſu fecit ſuum hoc nomen. ſed nugantur interpretes Gręci ſacrorũ rituũ, qui voce hac ſignificari volunt κιβωτὸν φωτισμοῦ. θεο. τὸ γὰρ κιβ. aiunt, ἐστι κιβωτὸς τὸ δὲ ὥριον φωτισμὸς Κυρίου, ἢ φῶς θεοῦ. hoc eſt, יה אור color eſſet aliquis, ſi in eum vſum dicerent excogitatum id nomen. quod ſcimus eſſe antiquius nomine Chriſtiano. Syris כבר vaſculi nomen eſt. Scribo ſtatim, λαβὼν ἐν τῶν κιβωρίων ὡς ἐξ ἀγγείου μεθύων ἐνεφύσησε.

ΚΟΝΔΥ. Hoc poculum Perſis proprium fuit, vt teſtatur Pollux, & ſequentia docẽt. & ratio nominis. nam *condy* eſt appellatum, quia ſimile erat aliquomodo veſti quam candym vocabant, quæ etſi diuerſa fuit à tiara, 70. tamen interpretes cum exponunt vocem גביע in Hiſtoria Ioſephi παραζώνιος ſuos fratres, verterunt κόνδυ. id fortaſſe ſpectantes, quod מצנפת eiuſdem originis vox, tiaram ſignificat. fuiſſe autem poculi huius vſum in Ægypto, ex eo licet colligere, quod Nicomachus in libro de feſtis Ægyptiorum, eius meminerit. Extat id vocabulum & in Iſaia apud 70. vt obſeruauit etiam Hieronymus in Geneſim. [Euſtathius Eroticon l. 4. οὐκέτι νέκταρ ἀλλὰ κόνδυ πικρίας μεστὸν ἐπόσομαι & lib. 7. δὲ κόνδυ πικρίας καὶ ἀφινθίου θαλάσσας ὅλας ἐμπέπωκα.] Locus Menandri extat & libro 10. Verba Nicomachi malè accepta ab imperitis: & deeſſe aliquid videtur. concinnare potes hoc modo: τὸ δὲ κόνδυ ἐστὶ μὲν Περσικὸν τὴν ἀρχήν. εἶδος δ' ἔχει ὥς φησιν Ἕρμιππος ἀστ.

ΚΟΝΩΝΙΟΣ. In excerptis Κώνιος. & poſſet videri ducta appellatio à forma, *cononios* verò à Conone inuentore, vt *thericleum* & *dinias*. atque hoc verum, vt dicitur infrà in λυκιουργεῖς.

CAPVT VIII.

Κότυλος & κοτύλη. Cratetis fabula Παιδιαί. ἡμίνα. Sophronis ὁ ἐπιχαφόμενος μῖμος. Calyces Φωκαί, vaſis nomen: Alembix. *Prou.* δάκτυλος ἡμέρα. *& id genus alia multa obſeruata & emendata.*

ΚΟΤΥΛΟΣ, τὰ μόνωτα ποτήρια. Heſychius inter alias interpretationes vocis κοτυλίσκος, ποῖος, ait, τὰ μόνωτα ποτήρια. Horũ plurimus vſus, addit auctor, παρὰ Σικυωνίοις. Excerpta παρὰ Σ. καὶ Ταραντίνοις. Lege, καὶ νέμει, ὅσοι ἂν ὦσι τὸ κέρνος περιενηνοχότες, id eſt, & diuidit omnibus qui cernũ circumgeſtauerunt. de hoc ſatis capite ſuperiore. Vocem ἐρμῖνος ex libris adiecimus: ſcribe, οἷος ἐρμῖνος ἄπλυτος. vel εἰλεόν. in teſtimonio Ariſtophanis è *Cocalo* ſuſpecta vox μεστὸν & verius cenſeam, κοτύλαις μεγάλαις ἔγχεον ἐς σφέτερον δέμας οὐδενὶ κόσμῳ. *magnis cotylis* vinum *infundebant in ſuum corpus nullo pudore.* Manca eſt oratio in his, Σιληνὸς καὶ Κλείταρχος ἔτι τε Ζηνόδοτος. nam ita interpretandum: *poculi huius meminerunt Silenus, Clitarchus, & Zenodotus quoque.* ſubiectus verſus, Πάντῃ δ' ἀμφὶ νέκυν κοτυλήρυτον ἔρρεεν αἷμα. nullius eſt iſtorum, ſed poetarum principis Iliad. ψ. Ineptè mox, Σιμάριος δὲ τὸ λεκάνιον ποτήριον ἐν τῷ καλεῖ. ſcribe cum Excerp. & Euſtath. τὸ λεπτὸν ποτ. quaſi dicatur propriè κότυλος, poculum capiens quantum caua manus. nam κοτύλη, *caua manus* eſt. Nec rectè Κράτης ἐν Παιδείαις: ſed vt Dalecampius Παιδιαῖς. Pollux enim veterum luſiones explicans, pleraſque earum in hoc Cratetis dramate commemoratas ſcribit. Ἡ δὲ κυνητίνδα, ait, ἀπὸ τοῦ κινεῖν, ὅ ἐστι καταφιλεῖν ὠνόμασται. ὅπερ ὑποδηλοῦν ἔοικε Κράτης ἐν Παιδιαῖς· σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τῶν πλείστων ὁ ποιητὴς εἴρηκεν οὕτως ἐν τῷ δὲ τῷ δράματι. Contra iſtud rectè Θουκυδίδης. τὸ δέσται αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας κοτύλην ὕδατος, καὶ δύο κοτύλας σίτου. non vt apud Euſtathium, δύο κ. κριθῶν. neque vt apud Pollucem libro ſeptimo, capite vltimo. δύο κ. οἴνου. Locus eſt extremo libro ſeptimo nobiliſſimæ hiſtoriæ. ſed ex ipſo Polluce error clarus: profert enim verba Thucydidis, vt *cotylam* probet menſuram eſſe & liquidorum & aridorum. Cùm dixit Ariſtoph. ὁ δ' ἀλφίτων πριάμενος τρεῖς χοίνικας, κοτύλης δεούσας εἴκοσι ἀπολογίζεται: & δεούσας ſcribi poteſt, & δεούσης. *cum farinæ hordeaceæ tres chænices emiſſet, & deeſſet* iuſtæ menſuræ *cotyla vna viginti obolos* de conuento pretio *detraxit*. εἴκοσι ſcripſimus ex Italicis membranis. prius erat εἰκάδι. quod, vt multa alia quæ in prioribus editionibus legebantur, reperimus in Huraldino. Παιδὶ ἐγκοτύλη etiam ἐν κοτύλῃ, dicta vide Euſtathiũ &

Pollucem. Locus ex Ancharnenſibus, κοτυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκομμένον, hodie ſic habet apud comicum, κυλίσκιον τὸ χεῖλος ἀποκεκρουσμένον. & de poſtrema voce firmant Excerpta & Euſtath. Quę ſubiiciuntur tāquam Epicharmi, alius ſunt poetæ, vt obſeruatur libro 14. Ad iſta Sophronis, Καὶ τὰ σμικρὰ τέκνον τῶν ἡμίνων, addit Euſtath. ſed opinor, de ſuo: πῶς ἡς χρὴ σκοπεῖν ἡμᾶς, μήποτε ἡμίνα ἡ τὸ ἥμισυ τῦ ἴν. ὁ χρήσις ἐν τοῖς, ἐλαίου, πλέον ἦ πῶς ἴν. Ait, καὶ τὰ κύμβαλα δ' Αἰσχύλος ἐν Ἠδωνοῖς κοτύλας εἴρηκεν. Habes Æſchili illum ipſum quem reſpicit locum apud Strabonem libro decimo. Ibi lege. Pro, καὶ οἷς χέονται οἱ μύσαι, leges apud alios καὶ οἷς χρῶνται οἱ μ. vt in Heſych.

ΚΟΤΤΑΒΙΣ. Ἁρμόδιος ὁ Λεπρεάτ. Libro quarto capite 13. poſtrema verba teſtimonij huius emendauimus. Sequitur, ὥστε εἰς τὸ συμπόσια προσφέρειν ἆθλα κοττάβια καλούμενα. Plato comicus ita vocat illo verſu, παίζειν τίθεμαι κοττάβια σφῷν ἐγώ. de quo ad librum 14. in Heſychio perperam κοτταμία. Οἶκοι κυκλοτερεῖς, ſunt triclinia, ſiue cœnationes.

ΚΡΑΤΑΝΙΟΝ. Μήποτε τὸ νῦν καλούμενον κρανίον ἔκπωμα. *cratanium* pro poculo leges alibi: κρανίον, quod ſciā, nuſquā. an igitur κρανίον? de qua voce mox. In Polemonis laterculo ſcribe χυτρος ἀργυροῦς: aut Ionicè κύθρος, non κύτρος. & βατάνιον, non βατανάριον. patina eſt, vt alibi diximus.

ΚΡΟΥΝΕΙΑ. Ἐπιγένης Μνημάτιῳ, κρ. vide ſuprà in κάδος.

ΚΤΑΘΙΣ. κοτυλώδεις αἰγῶν. Σώφρων ἐν τοῖς ἐπιγραφομένοις μίμοις, γυναῖκες αἳ τὰν θ. Quemadmodum libro ſuperiore capite 19. ſuſpecta erant nobis hæc verba, καὶ τῷ Νυμφοδώρῳ παιδικῷ ἐν τοῖς μνημονευομένοις μίμοις: quia memorati mimi proprium lemma non eſt adiectum, ſicut fieri amat: ita etiam hæc eandem ob cauſſam Sophronis *Viriles & Mulíebres mimi* ex Athenæo & Stobæo noti omnibus. Ij ſunt tituli operum duorum, quorum vtroque plures vt videtur, mimi continebantur: partim in viros, partim in mulieres ſcripti. quare non poſſumus multum tribuere coniecturæ noſtræ, valde alioquin probabili, τὸ γυναῖκες mimi epigraphen eſſe. Scribi autem poteſt, αἳ τὰν θεὸν φαντὶ ἐξελᾶν. & pòſt, τελτὺς ἀλεξιφαρμάκων. ΚΥΛΙΞ. Argis elaborati calyces, vt obſeruat diſnoſophiſta, formam habuerunt diuerſam à cæteris: erant in ſummo & circa labra faſtigiati: cum ferè pocula omnia ab ea parte plus pateant: hoc ita Athenæus: Φοξαὶ γὰρ ἦσαν τὸ χεῖλος, ὡς Σιμωνίδης φησὶν ὁ Ἀμόργιος. αὕτη δὲ φοξίχειλος, ἢ εἰς ὀξὺ ἀνηγμένη, οἷοί εἰσιν οἱ ἄμβικες καλούμενοι. [ambix. Integrū Simonidis verſum referunt grāmatici αὕτη δὲ φοξίχειλος ἀργυρέη κύλιξ.] vaſis nomen eſt, quo antiqui ita fermè vtebantur, vt nos hodie eo quod ſermo vernaculus *alambicem* vocat. eius mentio in Græcorum medicorum libris: vt apud Dioſcoridem libro quinto, vbi Plinius *calicem* vertere maluit Græca alia dictione, quàm iſtam retinere. Arabes primi frequentarunt huius vaſis vſum à quibus nos didiciſſe teſtatur nomen hybrida. Eiuſdem naturæ cum alia vocabula quædam ſunt: tum in primis famoſiſſimæ artis *Alchimiæ* nomen. nam quod aiunt ita dictam quaſi ἅλς χυμεία, quia finis eius ſcientiæ proximus vltimo ſit, ſal illud θαυματουργόν de cunctis rebus extrahere: cinifionum recens commentum eſt, parum ſalſum, & omnino falſum. Scribendum, Ἀχαιὸς ὁ Ἐρετριεύς. non Ἀρχαῖος. imperiti homines tragici huius nomen variè corruperunt in his libris. Achæi verſus lego ad hunc modum,

Ἀλλ' ὡς τάχιστα μέλανα δεῦρ' οἶνον φέρειν

Καὶ ἐντεῦθεν (vel καιρὸν) χρὴ κρατῆρα καὶ κυλιχνίδας.

Subiicitur Alcæi locus elegans, qui eius poetæ φιλοινίαν de qua dictum eſt libro decimo arguit manifeſtiſſimè. Πίνωμεν, ait, τί τὸν λύχνον ἀμμένομεν; δάκτυλος ἁμέρα. Antiqui cū ferè parcius pranderent, & cœnabant liberalius & cōpotationes ſuas eò reſeruabant. Tempus autem cœnę erat, veſpera & λύχνων ἀφαί. Ita viri graues & occupati: nam qui aliter vitam inſtituebāt, hi & tempeſtiua agitabant conuiuia: & ad pocula de die acceptabant. Hoc igitur Alcæo poetæ vinoſo nunc dolet, quod propter ſobrios ſodales, horam lucernarem cogatur expectare. Quid moras trahimus? inquit, quid expectamus vt veſpera ſit? Ecce iam qui reſtat dies digitus eſt, ſiue digito non longior. Rerum menſura pro varia ipſarum natura variè miri ſolet. Sed poetę locutionibus ſuis naturam rerum interdum peruertunt. Tale hoc Alcæi δάκτυλος ἡμέρα. Nam digitus nō eſt mēſura tēpori conueniens: verùm locorum interuallis. & corporibus cōtinuis: dies per horas, ſemihoras, & vigilias metimur. Simili elegantia dixit comicus Alexis. Κρείττων ἐκεῖνός ἐστιν ἡμέρας δρόμῳ. & Ariſtophanes in Ranis quoſdam adoleſcentes ait eſſe Εὐριπίδου πλεῖν ἢ σταδίῳ λαλίστερος. idem in Nebulis, τῶν Ἑλλήνων εἶναί με λέγειν ἑκατὸν σταδίοισιν ἄριστον. Athenæus libro tertio, nonnullos inſolentia locutionum πολλοῖς σταδίοις ὑπερδεδραμηκέναι τὸν Διονύσιον. Aſſentior autem doctiſſimo & de literis Græcis optimè merito Henrico Stephano, exiſtimanti, dictū iſtud Alcæi δάκτυλος ἡμέρα, pridem in prouerbium abiiſſe: quod Græci parœmiographi per imperitiam corruperunt, & in Δάκτυλος ἡμέρα perperam commutarunt. Epigrammatarius poeta eodem ſenſu dixit δάκτυλος ἀώς: nam ἠώς, inter cætera, etiam diem ſignificat, vt obſeruant poetæ interpretes: neque dubium eſt, quod primus omnium rectè eruditiſſimus idem ille Stephanus obſeruauit, Alcæi ſuperiora verba reſpexiſſe cum poetam epigrammatorum, cum faceret.

Πίνωμεν Βάκχου ζωρὸν πόμα. δάκτυλος ἀώς.
Ἢ πάλι κοιμιστὴν λύχνον ἰδεῖν μένομεν;

Alcæi verba, quia parum emendatè ſcribuntur iſto loco, partim ex libro ſuperiore, partim ex coniectura emendata nobis, adſcribemus.

Πίνωμεν. τί τὸ λύχνον ἀμμένομεν;
Δάκτυλος ἁμέρα. κὰδ δ' ἄνδειρε

Κυλίχναις μεγάλαισι καὶ πυκιναῖς.
Οἶνον γὰρ ὁ Σεμέλας καὶ Διὸς
Λαθικηδέ' ἀνθρώποισιν ἔδωκεν.
Ἔγχει κιρνὰς ἕνα καὶ δύο πλείας.

CAPVT IX.

Κυλίχναι, culignæ. κερῶν & ἀναχαιτίζειν de vino. Cymbium. Phiditia Cyrenenſium. κύπελλον vnde. ῡ, pro ō in multis. κόππαιον, ſinoχόπεον. multa emendantur & illuſtrantur.

Ἐκ τοῦ βαλανείου ὡς διεφθορυῖς ἔρχομαι. mendę manifeſtus verſus: metrũ legē excedit: & mulier eſt non vir quæ loquitur. Scribe, διεφθος. redire ait è balneo nimis calido, eſſeq; iam cocta, imò toſta. quare hoc dicat, ſequentia palam faciunt. Γλισχρόν τε μου τὸ σίαλον, νὴ τὼ θεώ, Scrib. γλισχρον. id eſt, κολλῶδες. at νὴ τὼ θεώ, *per geminas deas*: non, *per deos*. Cererem & Proſerpinam intelligit, vt alibi dictum. Εἰ λάβω † κυρίοισι τὴν κυλίσκην μηδαμῶς. Potes emendare, φίλαις λάβω σοι τὴν κυλίσκην; μηδαμῶς. Ancilla loquitur aut famulus, & ait: quando ita ſcitis, vim ſumam in manus culignam, vt tibi miniſtrem? minimè, ait: hera. κυλίσκαι & κυλίχναι ſiue κυλιχνίδες (Latini veteres *culignas* dixerunt) ſunt caliculi, id eſt, parua potoria vaſa oris compreſſioris: quare etiam pro cucurbitulis, ſi fortè earum copia non erat, caliculis vtebantur, teſte Cornelio Celſo libro 2. cap. 11. Κἀχει διαρπῶντ' ὕδῳ κογχλων. Scrib. χωρούσας. φασὶ δ' αὐταῖσι ἐπάθιαις κύλικας οἷ. mulieres ſibi fieri præcipiunt calices altos. repetendum eſt, verbum κεραμεύειν. Calices autem deſcribit ventrioſos & doliolo ſimiles, habentes infrà labra rotundam figuram vini capaciſſimam. hoc ſignificant ſequente verſu illa verba, μέσας γαστρίδας. in Excerptis μισας offendimus: quod non habet locum. ἀνεκλεγόμενως πλεῖστον εἶναι ἐκπιεῖν, eſt plurimũ vinum bibere, quod tuis rationibus nõ inferatur. CYMBII. magnitudinẽ demonſtrat hoc argumento: quia Vliſſes tertio cymbio (ſiue quod idem eſt ciſſybio) Cyclopem depoſuit. Huic argumento quid reſpõderi poſſit dictum ſupra initio huius libri. ἀπολέθειν αὐτοῦ Φάσκων ῥυξα καὶ κυμβία. Locus Demoſthenis quem ex ea contra Midiam adnotauit hic Macrobius, & ex eo Dalec. is ipſe eſt dubio procul, quem reſpexit auctor hæc ſcribens. quanquam hodie in noſtris libris vox ῥυξα non extat eo loci: ſed aliquanto poſt, vbi ait orator, καὶ τρεῖς ἀκολούθους ἢ τέτταρας αὑτὸς ἔχων, διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, κυμβία καὶ ῥυτὰ καὶ φιάλας ὀνομάζων. Athenæus verò more ſuo duos locos in vnum contraxit. Cùm apud Anaxandridem dixiſſet aliquis Κυμβί' ἐκάρωσεν ἡμᾶς. ſubiicit quidam, ἀνακεχαίτικε μὲν οὔ. non prorſus, ait, ἐκάρωσεν, ſed tamẽ ἀνακεχαίτικεν allegoricus ſermo eſt: de vino enim loquitur tanquam de equo. κάρος dicitur vinum, quod dat in ſomnum grauem, vel de ſtatu mentis deturbat equus, quando deiicit in caput ſeſſorem quod maius eſt, quàm cum ἀναχαιτίζει, id eſt, iubas capútq; erigens, vectori præbet ſe immorigerum. prioris verſus fine lege, καὶ μὶς ἀκράτου μετ' ἀκρ. ἀλλὰ κυμβίον μόνην φιάλην περισεκέκτητο. Non aliter apud Macrobium: tamen ſcribendum eſt, ἀλλὰ κυμβίον μόνον φιάλην περ. mirari licet quod qui cyathum nullum haberet præ ſumma egeſtate, aut parcimonia, ſed ſolum cymbium: idem phialam poſſideret. Ex his intelligerę eſt cymbium, alicubi Græciæ poculum fuiſſe pauperum, qui neque ciathum neque aliud vas potorium honeſtius parare ſibi poterant. Quæ ſequuntur poſt verbum παρεληλυθέναι incertum eſt vtrum ſint Athenæi an Eratoſthenis. Macrobius quidem ea non deſcripſit: ſed puto tamen eſſe Eratoſthenis: quod vel illa arguãt, καθὰ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν ποιοῦσιν ἐν τοῖς φειδιτίοις. nam παρ' ἡμῖν, interpretor Cyrenæ: quæ fuit patria Eratoſthenis, ibi ſeruata pleraque inſtituta Lacedęmoniorum: ergo etiam phiditia more Spartiatarum agitabant. Cyrenenſes enim Lacedæmoniorũ ſanguis fuerunt. vel legendum παρ' ὑμῖν, *Lacedæmone*. Scribit enim ad Spartanum Hagetorem Ephippi verſus ambo cum interrogatione legendi. Διονυσίου ἢ δράματ' ἐκμαθεῖν δεῖ. intellige Dioniſij tyranni comœdias: vide libro primo de Philoxeno. Proximus verſus eſt corruptus, Καὶ Δημοφῶντός ἐστ' ἐποίησεν εἰς κοτύλην. neſcio an rectum εἰς Κότυν. deprauatus etiam qui ſequitur. fortaſſe Ῥήσεις τε καλὰ παρὰ δεῖπνον ὡς ἐμοὶ λέγοι. vt mihi cœnanti veterum poetarum verſus recitet. etiam reliqua ſunt mendoſa. Κύμβα ποτήριον. Ἀπολλόδωρος Παφίοις. Inutiliter hæc poſita iſto loco. vide mox in κύμβη. tamen in Excerptis hoc ipſo loco, ἐπὶ ἢ καὶ κύμβα ποτήρια. ΚΥΠΕΛΛΟΝ. Τοῦτο πότερόν ἐστι ταὐτὸν τῷ ἀλείσῳ, ἢ τῷ δέπαϊ, ἢ ὀνόματι διαλλάσσει. Locutio digna quæ nos aduertat: nam erat dicendum; καὶ ὀνόματι μόνον διαλλάσσει. rem claram non explicabo pluribus. ἀπὸ τοῦ κυφότητος, ait, τὸ κύπελλον. Hoc verum: prius dicebant κύφελλον, vt Lycophron aliquoties. omne cauum ſic vocabant, in quo aliquid poterat contineri. Inde etiã nubes κύφελλα dictæ quæ ea obtegunt quibus inſident. Lycophron eleganter Xerxis militum ſagittas tanta copia in Græcos miſſas, vt cœlum illis eriperent, κύφελλα ἰῶν appellat. Vtraque ſignificatio, & vocis origo ab Hebræo fonte. nam כפף eſt *curuare*, κάμπτειν & κυφὸν facere inde כף vola manus, qua aliquid poteſt capi: item acetabulum: ponitur etiam pro nube. Inde etiam κύφων, torquendi inſtrumentum, quod collo applicabant. in paraphraſi Chaldaica appellatur כפיא χρύσεον ἄμφωτον quod legi ait apud poetam, verſum reſpicit, ὀδυσ. χ. Ἦτοι καλὸν ἄλεισον ἀναιρήσεσθαι ἔμελλε χρύσεον ἄμφωτον. Refert ex Simariſto κύπελλον. quibuſdã dictum eſſe, τὸ δίωτον ποτήριον. apud Heſychium ſcriptum τὸ ἄωτον. niſi eſt mendum. nam α & δ ſæpe deprehendimus inuicem corrupta. Ita Cyprij:

ât Syracuſani, κύπτελα appellaſſe dicuntur, τὰ τῆς μάζης καὶ τῶν ἄρτων ἀπὸ τῆς τραπέζης καταλείμματα: reliquias mazæ aut panis: quæ Euangeliſtis quatuor κλάσματα nũcupantur. hac notione κύπελλον originem habet à κόπτω, vt κλάσμα à κλῶ. In loco τοῦ ο poſitũ eſt υ, vt in ὄνυμα pro ὄνομα: ἀσύτερον pro ἀσώτερον. Poſterior ætas alia forma idem nomen formauit: nam apud Suidam, & & in aliquot Gloſſarij locis κόπαιον ſiue κόπτιον legere eſt, pro fruſto rei & fragmento.

CAPVT X.

Critiæ locus de ſupellectile Lacedæmoniorum, Cothonis Laced. figura. ἄμβων. ambon. περιχεῖσθαι *verbum balneorum.* λαβρώνιον. *Menandri* Ἁλιεῖς. *eiuſdem* Philadelphi. *Diphili* Tithrauſta. δῖμαι λάγηνον *anus* βρυτικὴ *vel* βρυχλινή. *Philyllij* Auge. πτερόν. lepaſtæ *ex diuerſa materia. Telecldis* Prytaneis. *alia non pauca.*

ΚΩΘΩΝ. Λακωνικὸν ποτήριον, οὗ μνημονεύει Ξενοφῶν ἐν πρώτῳ Κύρου παιδείας. Putes dicere Xenophontẽ ſic populi huius meminiſſe, tanquam Laconici: quod non ita eſt. Verba eius ſunt, de Perſarum inſtitutione loquentis, φέρονται δὲ οἴκοθεν σῖτον μὲν ἄρτον, ὄψον δὲ κάρδαμον, πιεῖν δὲ ἤν τις διψῇ κώθωνα, ὡς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀρύσασθαι. Locus Critiæ qui ſequitur, eſt malè acceptus ab exſcriptoribus. initio enim deeſt aliquid perficiendæ ſententiæ. Ait autem Critias, Lacedæmonios vti ſupellectile & inſtrumentis vitæ minimo pretio parabilibus, & commodiſſimis. profert exempli gratiã, calceos Laconicos, veſtes, & cothonem. Non eſt dubium hanc eſſe Critiæ mentẽ: ſed verba præſtare ſarta tecta non poſſumus. Vocem σμικρότατα ſuſpicor cubare in mendo: & pro ἀποδημικὰ ſcribendum eſſe δημιουργήματα. Suadet Plutarchus, qui in Lycurgo hunc ipſum Critiæ locum ita expreſſit. διὸ καὶ τὰ πρόχειρα τῶν σκευῶν καὶ ἀναγκαῖα ταῦτα, κλιντῆρες δὲ δίφροι, καὶ τράπεζαι, βέλτιστα παρ' αὐτοῖς ἐδημιουργεῖτο. καὶ κώθων ὁ Λακωνικὸς εὐδοκίμει μάλιστα πρὸς τὰς στρατείας, ὥς φησι Κριτίας. eadem Porphyrius libro quarto De abſtinentia ab animalibus.

οὗ δὲ ἕνεκα στρατιωτικόν, πολλάκις ἀν. Hic quoque deeſt aliquid. Sententia huiuſmodi lectionem ſuggerit. οὗ δὲ ἕνεκα στρατιωτικὸν δοκεῖ μάλιστα τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι, τόδ' ἐστιν. καὶ γὰρ πολλάκις ἀνάγκη ὕδωρ πίνειν οὐ καθαρόν Cùm igitur cogantur ſæpe milites aquam bibere impuram, prima commoditas quam ex cothonibus capiunt eſt, τὸ μὴ λίαν καταδῆλον εἶναι τὸ ποτόν. In poculis altioribus, quàm latioribus, vt illi ſcyphi ſunt quibus pharmacopolæ medicamenta ægris propinant, quod intus continetur, minus eſt conſpicuum. Plutarchus ad colorem cothonis refert. Ait enim τὰ ἀναγκαῖα πόματα τῶν ὑδάτων, καὶ δυσωποῦντα τὴν ὄψιν ἀποκρύπτει τῇ χρόᾳ. Altera ſequitur commoditas poculi huius. τὰς ἄμβωνας ὁ κώθων ἔχει ὑπολείποντα τὸ οὐ καθαρὸν ἐν αὐτοῖς. Legendum ὑπολείποντα ποιεῖ: vel ὑπολείπει. Sed videamus quid ſint ἄμβωνες in poculis: nam qui margines vertunt longè errant: ſunt enim diuerſiſſimæ res κρηπὶς & ἄμβων. neque audiendi viri eruditiſſimi, qui apud Plutarchum vertunt *anfractus atque ſinus.* Eſt verò Græcis ἄμβων. Latinis *umbo*, quicquid in plano eminet ac protuberat, figuram habẽs rotundam aut κυρτοειδῆ. Origo vocis ἀπὸ τοῦ ἀμβαίνειν, ſiue ἀναβαίνειν. In veteri hiſtoria Eccleſiaſtica ſuggeſtus Epiſcopi in templo cõcionantis *ambon* Græcis & Latinis multis dicitur. In poculis & ollis ἄμβωνες ſunt, inquit Pollux, αἱ ἑκατέρωθεν πλαδαραί: id eſt latera & ventres, quales ſunt in ollis, & argenteis pateris quibus vulgò vtimur forma ollæ dimidiatæ. quorum autem poculorum recta aſſurgunt latera. ea ἄμβωνας non habent. Atque hæc figura vaſorum ambonem habentium, aptiſſima eſt ad detinendam aquæ impuræ ὑπόστάθμην & ſordes: vt rectè ſenſit Critias. fiunt etiam phialæ vitreæ, quarum fundum introrſum adactum & admodum prominentem, rectè ambonẽ appellaueris. eſtq; etiam illa forma appoſita nimis ad id de quo agitur, ſed cothones ita fingi ſolitos nõ puto: niſi quod more iſtarum phialarum collum habebant, vt ſequens Theopompi locum indicat. . . . κώθωνα παῖδα φάρυγος. Poſtrema vox eſt corrupta: aut aliquis mihi exponat cur poculum dicatur gutturis filius. nam potius τροχοῦ filius dicatur, id eſt figulinæ rotæ. Non puto omnes cothones στρεψαύχενας fuiſſe: itaque cum dicitur mox. ἐγὼ γὰρ κώθωνος ἐκ στρεψαύχενος πίομαι, τὸν τράχηλον ἀνακεκλασμένος. interrogationis notam cenſeo adiiciendam. *Egóne vt è cothone curuicerui ce bibam, cui collum obtortum & reflexum?*

κώθωνες διάμετροι δύο. Ex libro quarto rectè Dalec. διμέτρητοι . . . ἀναπαυε, μικροὺς περιχεάμενος. Verbum balneorum eſt τὸ περιχεῖσθαι: quod non obſeruant qui vertunt *ſtragulis circumtectus.* Atqui περιχεῖσθαι dicitur qui affuſa aqua aut oleo perfunditur, vt loquitur Suetonius libro ſecundo. lib. 1. καὶ γὰρ ἐμβάσεις περικεχυμένων παῖδα χόθεν τοῖς πόροις τοῦ ὕδατος, φράττουσι τὴν τῶν ἱδρώτων ἔκκρισιν. Galenus Methodi libro quinto, ἐν τούτῳ τῷ οἴκῳ τὸ ἔλαιον ἔσω χλιαρὸν, ὡς εὐθέως περιχυθῆναι τῷ κάμνοντι. & paſſim. Hoc miniſterium fuit in balneis eorum qui λουτροχόοι & παραχύται dicebantur vel περιχύται, vt ſcribitur libro ſequente: τῷ μικρῶς ſiue μετρίως περιχεῖσθαι ſtatim opponit auctor πλείονι τῷ λουτρῷ χρῆσθαι. Nõ eſt rectum ſingulare ΛΑΒΡΩΝΙΑ, ſed plurale. nam λαβρώνιον dicebant non λαβρωνία. Heſychius, λαβρώνιος, εἶδος ποτηρίου πλατέος. Sic accipe etiam in ſequẽte verſu, κάνθαροι μαστοὶ σώζοντα, τραγέλαφοι, λαβρώνια. extulerunt & genere maſculino ὁ λαβρώνιος vt ex allatis teſtimoniis apparet:

Μένανδρος Ἁλιεῖ. vel Ἁλιεῦσι. nam Menandri Ἁλιεῖς citat Pollux libro decimo, capite 30. ſed numero ſingulari idem fabulam hanc inſcribit capite 30. libri eiuſdem. Totus locus inde allatus diſruptus eſt, nec ſanari facilis. *Philadelphos*

eiuſdem

eiuſdem comici Pollux libro 10. nominat, vbi locus indicatur hic deſcriptus: τὴν μυροθήκην ἐν τῆς Μενάνδρου Φιλαδέλφοις εὑρεῖν ἔστι. Sed *Philadelphus* idem, libro eodem cap. 31. Non aſſequor quò ſpectaret lemma fabulæ Diphileæ de qua mox, Δίφιλος Πιθραύστῃ. videor reperiſſe alibi ſcriptum, Τιθραύστῃ. Fortè Τιθράσῃ. Tithras nomen vici vnius Attici. Inde nomen fabulæ, vt *Anagyro* Ariſtophaneæ, ab alio vico. Ita multæ fabulæ inſcriptæ. vel ſcribendum Τιθρασίοις, vt *Acharnenſes*, & aliæ non paucæ.

ΛΑΚΑΙΝΑΙ non prætermittit Heſychius, λάγυνα, κύλικες τι εἶδος. Locus Ariſtophanis pluribus libro ſequente deſcribitur. At qui mox citatur in ΛΕΠΑΣΤΗ eiuſdem poetæ locus, ex ipſius libris ita ſcribendus, τί δητ' ἐπειδὰν ἐκπίῃς οἴνου λεπαστήν; Nimium verò faceti ſunt qui putant ſequentia verba, ἀφ' ἧς ἐστι λάψαι, τοῦτ' ἐστιν ἀθρόως πιεῖν, Ariſtophanea eſſe. cùm manifeſtiſſimè Athenæi ſint, veriloquium vocis λεπαστὴ explicantis. ex eo ſumit Euſtathius & pluribus perſequitur. Idem Euſtathius proximo verſu, τὸ δὲ αἷμα λέλαφας τὸ μὲν ὦναξ Διονύσου, ſcribit τὸ δέπας. quod & nos in membranis inuentum probamus. Fauet Athenæi interpretatio, οἷον ἄθρουν μὲ ἐξέπιες. verſus ita ſtabit: τὸ δέπας ἢ λέλαφας τ. Præterea ibi, ἐπέχει τι σφόδρα κυανοχίθων, legit Euſtathius, κυανοβενθῆ. & accipit tanquam lepaſtæ epithetum: quod in noſtra lectione aliter habet. In Epito. ſic, κ.... χειθῆ. mentem poetæ explicant proxima verba, τὸ βάθος παρίστησι ὁ κωμικὸς τῦ ποτηρίου. Videamus de iſtis quæ ſtatim recitantur ex Antiphanis Æſculapio, τὴν δὴ γραῦν τὴν ἀσθενοῦσαν πάνυ πάλαι τὴν βρυτικὴν ῥίζιον τρίψας τι μικρὸν, δελεάσας τε γυναικικῇ τὸ μέγεθος κοίλῃ λεπαστῇ, τοῦτ' ἐποίησεν ἐκπιεῖν. ingenioſa eſt interpretatio Dalec. qui βρυτικὴν exponit *rugoſam & ſqualidam*, vt ſunt τὰ βρύτεα. id eſt, *vinacei*. ſed vt poſſit ea interpretatio doctis probari dubito: imò ne quid diſſimulem veram non puto. Legam potius τὴν βρυκτικὴν, *illam voraciſſimam*. nam βρύκειν eſt vorare cibum auidius, & cum aliquo dentium ſono. Vocem γυναικικῇ mutauit idem in γυναικικῇ. ita erunt otioſæ & tollendæ voces τὸ μέγεθος. noſtra emendatio clementior & verior, γυναικικῇ τὸ μέγεθος. Iam antè expoſuimus quid ſit γυναικεῖος κρέας & ſimilia. ita hic γυναικικῇ λεπαστῇ, id eſt, *magna*. loquitur de medico qui aniculam ægrotantem fefellit, & vægrandem vini lepaſtam ei propinans, potionem medicatam fecit haurire. pharmacum indicat cum ait ῥίζιον τρίψας τι μ. In Gloſſis Heſychij, βρυτνία radicis eſt cuiuſdam nomen. an igitur hoc verius? de hac radice loqui comicum. Philyllij ſequitur locus ex *Auga*, ſiue *Aegeo*: (nam Suidæ in ἀδελφιῶν, inſcribitur hæc fabula Αἰγεὺς, non Αὐγή: idem tamen in iis quæ de Philyllio ſcripſit, duas illius fabulas commemorat Αὐγὴν & Αἰγέα.) πάντα γὰρ ἦν μετ' ἀνδρῶν μειρακίων πινόντων, ὁμοῦ δ' ἄλλων χαιρόντων μεγάλοισιν οἴνου χαίροντα λεπαστοῖς. ait πάντα, nempe τὰ χρόνον. ea vox aut deeſt, aut repeti debuit ex præcedentibus. χαιρόντων autem ſcribendum eſt. Non eſt perfecta ſententia in his ex Theopompi *Pamphila*. σπόγγος, λεκάνη, πτερὸν λεπαστὴ, πάνυ πυκνὸν ἐκπιοῦσ' ἀκράτου ἀγαθοῦ δαίμονος τί τῆς χιλιάδα. falluntur qui primis verbis mundum muliebrem deſcribi putant verius. eſt, luxus inſtrumenta intelligi, & ſupellectilem tricliniarem. ſpongia opus ad analecta menſarum. *peluis & πτερὸν pinna*, ad prouocandum ſtomachum, vt vinum nimia copia ſumptum reiiceret. Alibi diximus de hoc more veterum. Cratinus Πυλαίᾳ. Μῶν βδελυγμ' ἔχεις; πτερὸν τάχιστα τις καὶ λεκάνην ἐσενεγκάτω. Vides ſimiliter vt hic iungi λεκάνην & πτερόν. Deinde ſcribendum, vel λεπαστὴν πάνυ πυκνὴν: vel πάνυ πυκνὸν ἐκπιοῦσ' ἀκράτου. Aliquanto poſt repetitur idem hic Theopompi locus aut ſimillimus alius. In penultimo hexametrorum qui ex eiuſdem *Medo* referuntur, lege, οἷον δ' οὐκ ὤλεσε. ſolum non demuliſſe Rhadamanthum. Moſchus paulò poſt lepaſtam eſſe ait, κεραμεοῦν ἀγγεῖον: ſed & æneæ quædam fuerunt. Varro De vita populi Rom. lib. 1. *Lepaſta etiamnum Sabinorum fanis pauperioribus pleriſque, aut fictiles ſunt, aut aneæ*. addit Moſchus, ſimilem eſſe lepaſtam ταῖς λεγομέναις πυματίναις. quarum non inueni nomen alibi. conſtant tamen ſibi MSS. quidam maluerunt πωματίναις. Heſychio ſanè πῶμα eſt idem atque ἔκπωμα. ſed malo ἐπέχει. Inepta eſt lectio verſiculi ex Apollophane, Καὶ λεπαστὸν ἀδίνοιτον ὁ Φρεαιρεὶς δι' ἡμέρας. Lego, Καὶ λεπαστὴ δ' ἀδίνου μὲ ὁ Φρεαρρὶς δι' ἡ. vel cum Dalecampio λεπαστὴν ὁ Φρεαρριος. Incredibilis prope negligentia Dalecampij in verbis quæ adſcribam, Νίκανδρος δ' ὁ Θυατειρηνὸς, κύλικα, φησὶ μείζονα ὑπάρχειν. Τηλεκλείδης ἐν Πρυτάνεσι, καὶ μελιχρὸν οἶνον ἕλκειν ἐξ ἡδυπνόου λεπαστῆς. id eſt, *Nicander Thyatirenus, Lepaſta eſt, inquit, calyx maior: afferens locum è Teleclidis Prytanibus*, Καὶ μελ. &c. & *mellitum vinum educere ex ſuauis odoris lepaſta*. At vir doctus quò Deus bone præceps abiit? Oblitus eſt Nicandrum Thyatirenum veterem criticum fuiſſe qui Gloſſas ediderat. Harpocratio citat huius librũ, Ἐξηγητικὰ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου. Noſter quàm multas dictiones ex eo interpretatus eſt? oblitus eſt Teleclidem veterem comicum fuiſſe qui Πρυτάνεις fabulam docuerat: cuius in his libris toties mentio. Diſtingue & ſcribe verba ex Hermippi *Moris*, vel vt veteres dixêre, *Mortis*,

—ἐὰν δ' ἐγὼ
Πάθω τι τήνδε τὴν λεπαστὴν ἐκπιὼν
Τῷ Διονύσῳ τὰ πάντ' ἐμαυτοῦ χρήματα
Δίδωμι.

ΛΟΙΒΑΣΙΟΝ. vt λείβειν & σπένδειν in re ſacrorum pro eodem ſumi ſolent: ita inde orta λοιβὶς, λοιβάσιον, & σπονδεῖον prima notione idem ſignificant. Vſus diſtinxit, vt ſit hic ab Athenæo. Latini patera vinum in conuiuiis deo dabant, vt ait Varro.

CAPVT XI.

Euſtathij error: forte & Athenæi ſuper voce λέσβιον apud Hedylum. Huius epigramma de muliere Tricongia illuſtratur διαπίνειν ἀνδράσιν. Paphia *Epigenis* Mnematium. *De vocibus* λυκιοεργὴς, *&* λυκιουργής. Lycius *ſtatuarius. Plinij locus correctus.* μέλη *&* ᾠδὸς *poculorum nomina. Calyx metaniptris ſacer* Ὑγιείας.

Λεσβιον poculi cuiuſdam nomen eſſe, probatur Hedyli teſtimonio. Scio non ſolum Athenæum huius ſententiæ fuiſſe: verùm etiam Euſtat. qui λέσβιον ſignificare ait genus aliquod ποτηρίου καὶ λουτηρίου. Mihi tamen videtur hoc mirum, neque ἀβασανίστως admittendum. Euſtathius quidem parum aut nihil nos mouet: quem ſcimus auctoritatem vnius Athenæi ſecutum eſſe quin etiam fallitur manifeſtò Euſtathius: cùm illa addit καὶ λουτηρίου. nam Athenæus nunquam dixit, vas vllum ad lauandum λέσβιον eſſe dictum. Decepit nimirum etiã hic Excerptorum auctor Euſtathium: qui per incogitantiam malè accipiens quæ de altero genere poculi quod appellabant λουτήριον, deinceps Athenæo ſcribuntur, retulit hæc in ſuas Eclogas: Ὅτι λέσβιον ποτηρίου εἶδος καὶ λουτροῦ, ſiue λουτηρίου. Athenæus verò ſic Λέσβιον. ὅτι ποτηρίου εἶδος Ἡδύλος παρατίθησιν ἐν ἐπιγράμματι τουτῳὶ, λέγων.

> Ἡ διαπινομένη Καλλίστιον ἀνδράσι, θαῦμα
>
> Κοὐ ψευδὲς, νῆστις τρεῖς χόας ἐξέπιεν.
>
> Ἧς τοι δ' οἱ Παφίη ζωρὸν μετρεῦσα θυωδὴν
>
> Κεῖται πορφυρέης λέσβιον ἐξ ὑάλου.
>
> Ἥνγε σάου πάντως, ὡς καὶ πάντων ἀπ' ἐκείνης
>
> Σοὶ τοῖχοι γλυκερῶν σκῦλα φέρωσι πότων.

In quarto verſu κεῖται qui rectè exponi queat nõ capio. Lego itaque ᾧ & elegantiſſimum epigramma ita interpretor. *Calliſtium, quæ ſolita potu cum viris certare: (mira res, ſed non falſa) ieiuna tres congios ebibit. Aſsidebat illi Paphia* ancilla, *merum vinum odoratum, Lesbium admetiens ſubinde ex purpureo vitro. Hanc tu, ô* Bacche, *ſerua omnino: vt per illã omnium ſuauiũ compotationum ſpolia tui parietes conſequantur.* Apparet in viuã non autẽ mortuã ſcriptũ eſſe ab Hedylo hoc epigrãma: cui occaſionẽ & argumentum præbuit nobile facinus Calliſtij ſtrenuæ potatricis: quæ conuiuio quodam tres ipſos vini congios hauſerat. quod cùm iure videri queat incredibile, poeta ne quis figmentum putaret cauit illis verbis θαῦμα κοὐ ψευδὲς, Magnum re vera mirum eſt, mulierem poſſe reperiri tricongiam: cum olim pro miraculo ſit habitum virũ quendam tres congios capere. Plin. libro decimo quarto, *Gloriam* bibẽdi *virtute Parthi quærunt famam apud Græcos Alcibiades meruit: apud nos cognomẽ etiam Nouellius Torquatus Mediolanenſis, ad proconſulatum vſque è pratura honoribus geſtis, tribus congiis, (vnde & cognomen illi fuit) epotis vno impetu ſpectante miraculi gratia Tiberio principe:* Non excidêre memoria quæ diximus alibi de quorundam vinoſorum capacitate: verum illi & viri erant, & ferè athletæ: quibus ſtudium omne à primis annis erat diſtendere ſeſe cibis & potu: quàm maximè fieri poſſet. quare nihil propter iſtos minuit fœminæ huius tricongiæ miraculum διαπίνειν ἀνδράσιν interpretor, *certare cum viris* περὶ πολυποσίας. Egregia hæc Calliſtij laus, quod nõ ſolùm cum ſexus ſuis fœminis certaret poculis, ſed cum ipſis etiam viris in epigrammate de Cleone multibiba . . . ——— ἴσα δὲ πίνει Οὔ τις οἱ ἀνθρώπων ἤγετεν. vbi ἀνθρώπους intelligo ἄνδρας, *viros.* Ita neceſſariò exponendum τὸ διαπινομένη. vnde enim illa ſpolia quorum postremo verſu fit mentio, niſi ex victoria? illa autem vnde, niſi ex bibendi certamine? In tertio verſu *Paphia* nomẽ eſt ancillæ, genere Paphiæ: ſic enim peregrinas Athenis nominabãt ſiue liberas ſiue ſeruas. vt Myſis: Lesbia, Andria, Perinthia, Phrygia, Pythias, Dorias. ridiculũ eſt de Venere accipere: quomodo enim dicetur Venus iſti mulierculæ vinũ miniſtrare? ζωρὸν intellige μέθυ non οἶνον. quia neutro genere dicit θυωδὲν, ſiue potius θυῶεν. ita enim emendandum cenſemus quoniã θυωδὲν vinum quid ſit, coniectura aſſequi non valemus θυῶεν. eſt bene olens, & ἡδύπνοον. In quarto verſu λέσβιον interprete Athenæo poculi nomen eſt: nobis placet λέσβιον dici *Vinum Lesbium,* quod ſciunt omnes in magna fama fuiſſe, iam inde à Troicis temporibus: ſicut paſſim Χῖον πίνειν Græci pro vinum Chium bibere. Ἥνγε σάου πάντως, apoſtrophe eſt: non ad Venerem, ſed ad Bacchum. eſt namque Liber pater communis omnium vinoſorum & vinoſarũ θεράπων deus. Ad Venerem quidem referre nullo modo poſſumus: non enim hic agitur de rebus Veneris. Deinde quæ à victoribus referebantur præmia ex hoc certamine, Baccho non Veneri ſuſpendebant omnes, quà viri quà mulieres. Phalæcus in epigrammate Cleûs,

> Χρυσωτὸν κροκόεντα περιζώσασα χιτῶνα
>
> . . . Τὸν Διονύσου δῶρον ἔδωκε Κλεώ.

Quæ deinceps ſcripta ſunt in ΛΟΥΤΗΡΙΟΝ, confer cum iis quæ ſupra in Κάδος. *Mnematium* titulus eſt fabulæ cuiuſdam Epigenis: nam ita cum his, tũ ibi omnes libri. Dal. nõ conſtat ſibi: qui hoc loco emendauit Ὑπομνηματίῳ ſed & Diphili Μνημάτιον laudatum reperies in his libris. Ex quorundam ſententia ſcribit. Athen. ΛΥΚΙΟΥΡΓΕΙΣ φιάλας τινὲς οὕτω καλοῦνται ἀπὸ Λύκωνος τοῦ κατασκευάσαντος. ſed profectò vt à Lycone elaboratum opus λυκιοεργὴς dicatur, neque ratio patitur, neque afferri vlla exempla poſſint, quæ nos impellant ad credendum. nam quod ſubiicitur, ὡς καὶ Κονώνειοι αἱ ἀπὸ Κόνωνος ποιηθεῖσαι, pene dixerim eſſe ineptum. nam ibi clara & aperta analogia. Meritò igitur poſtquam ex aliorum opinione hæc ſcripſit, veram ſententiam poſtea recitat philologus. omnino λυκιοεργὴς opus vel à regione Lycia, vel ab auctore Lycio appellatum eſt. Demoſthenis locus de phialis lycurgidibus ex ea Pro corona, non mihi nunc occurrit: & de eo φροντιεῖν. alter verò qui recitatur hic locus

extat

extat hodieque in ea oratione quam Athenæi codices inſcribunt, πρὸς Τιμόθεον ὕβρεως. perperam: ſiue lapſus etiam hic memoria auctor ipſe: ſiue peccatum eſt librariorum. nam ſcribendum erat, πρὸς Τιμόθεον ὑπὲρ χρέως. Sciendum autem in Demoſthenicis codicibus nõ λυκιουργεῖς ſcribi, ſed λυκοεργεῖς. quare paulò poſt dicturus eſt corrigenda: Ath. oratoris exemplaria ſibi videri, & ſcribẽdũ λυκιουργεῖς. Vide Suidã in ea voce, & ex Ath. corrige. Emenda mox Herodoti locum. Ait ille deſcribens Tracum Aſiaticorum qui Xerxi militabant armaturam: ἀσπίδας δὲ ὠμοβοΐνας εἶχον μικράς, καὶ προβόλους δύο λυκοεργέας ἕκαστος εἶχε, ad iſtud exemplum emendandi Athen. codices. inducta etiam voce ἡμιεργέας. Porrò λυκιουργεῖς προβόλους interpretatur Athenæus *iacula in Lycia facta*. idem affert Didymi interpretationem: τὰς ὑπὸ Λυκίου φησὶ κατεσκευασμένας. quid exponit Didymus? ſi Herodoti locũ, ſcribi debet τὰ κατεσκευασμένα. ſi quod editum eſt placet: referemus ad phialas λυκιουργεῖς, de quibus propoſitum initio. Videtur ſanè locus perturbatus, & Didymi interpretationem pertinuiſſe ad ſuperiora Demoſthenis verba conſtat liquidò ex Suida. Addit de Lycio, ἦν δὲ οὗτος τὸ γένος Βοιώτιος ἐξ Ἐλευθερῶν, υἱὸς Μύρωνος τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ. Lycium ſtatuarium Myronis filium: etiam Pauſanias memoriæ prodidit. Sed quare notatur hic ex parentibus liberis eũ ortum? Locus abſque dubio corruptus. Legẽdum ἐξ Ἐλευθερῶν. Eleutheræ oppidum Bœotiæ. ea fuit Lycij vera patria. quare etiam apud Plinium libro trigeſimo quarto, capite octauo ſcribendum, *Eleuthereus Lycius Myronis diſcipulus fuit*. non Buthyreus: vt omnes libri habent. neque *buthytes*, vt eruditiſſimus Pincianus diuinabat. iſtud quidem planè ἀσύστατον. Atque obiter nota Plinio dici Myronis diſcipulum, quem Græci conſtanter filium aiunt fuiſſe. fuerit fortaſſe initio diſcipulus: poſtea adoptione filius. Obſeruabis grammaticum loquendi genus: ἵνα κίνηται τὰ ἐν Λυκίᾳ εἰργασμένα. vſitatius fuerit, ἵν᾽ ἀκίνηται. ſed nihil mutandum temere. & eſt verbum κινέω familiare auctorum interpretibus Græcis non vna notione. cur mutat genus? nam erat dicendum ἵνα κίνηται vel ἀκίνηται, αἱ ἐν Λυκίᾳ εἰργασμέναι. ſed hoc ſanè leue eſt: neque adnotaſſẽ, niſi videretur hoc Suidam impuliſſe vt referret ad illa Herodoti ἀκόντια. itaque legit ille, Μή ποτ᾽ ἂν καὶ πρὸς τὸ Ἡροδότῳ γραφέν λυκ. &c.

ΜΕΛΗ. Sicut genus aliud poculi ἀπὸ τῆς ᾠδῆς dictum fuit ᾠδὸς, vt docemur poſtea: ſic πρὸς τὸ μέλος, quod idem eſt atque ᾠδή, *mele* hæc nominata. ita enim efferebant fœmineo genere, non neutro, vt aliquis putet ex Heſychio. clarum ex Athenæo, Epit. & Euſtathio. In ΜΕΤΑΝΙΠΤΡΟΝ, ſcribe verba Philetæri, ἐπίελεν μεστὴν ἴσον ἴσῳ μετανιπτρίδα μεγάλην, ὑπειπὼν τῆς ὑγιείας τοὔνομα. Sic conciſè loquebantur, πίνειν φιάλην vel κύλικα ἴσον ἴσῳ. ſupple κεκερασμένην poſtrema verte, *ſimul dicens, eſſe id poculum Hygieæ ſacrum*. Pollux libro VI. μετανιπτρίδα calicem eum ſolitum appellari quem ſumebant poſtquam lauiſſent: eſſeque habitam metaniptridem ſacram τῇ ὑγείᾳ. ſicut erat cratera Iouis Seruatoris ſacra. Philoxeni verba ita ſcribam, σὺ δὲ τόνδε Βάκχιον εὔδροσον πλήρη μετανιπτρίδα δέξαι· πρᾷός τι Βρόμιος γάνος τόδε δοὺς ἐπὶ τέρψιν ἅπαντας ἄγει. nec multo aliter Dalecampius. δοὺς ἄγει Atticum eſt.

CAPVT XII.

Maſtos. μαθαλλίδες, *Blæſus poëta.* ἐπίχει τοῦ γλυκυτάτω. μάνης. *Pollucis locus. Neſtoreum poculum. Ars* ἐμπαιστική. *Opera* ἔμπαιστα. *Cur in multis vaſis forma rotunda primis inuentoribus ſit placita.* πελλῶαι. καρπῶν συναίρεσις. *Poculum etiam* ξηρᾶς τροφῆς δεκτικόν. Κυλικῶν. Πελειάδες. *Heſiodi* Ἀστρονομία *&* Γῆς περίοδος. ος *pro* ο. *& contra. Criticorum alij* λυπηροὶ, *alij* ἐρασμιοί. οὐχ Prou. ὑπ᾽ ἄλλων ἀλλὰ τοῖς αὑτοῦ πτεροῖς ἁλίσκῃ. *Locus Galeni & alter Apuleij emendatur.*

MASTOS Græcis appellatum eſt poculi genus quoddam, vt prȩter Athenæum teſtatur etiam Heſychius. ratio nominis obſcura non eſt: atque ad alia multa ſimilis figuræ, id eſt, quæ dimidiatum globum referant, id nomen Græci transferre ſolent. [In medicorum libris obſeruo ideam poculi quod propriè μαστὸν vocaueris. Cęlius Aurelianus libro tertio, capite decimo ſexto de hydrophobi curatione loquens, *dandus*, inquit, *potus in fictili vaſculo, ſubtili cauerna perforato, tanquam ſunt papillæ uberum.*] Illud obſcurũ quod ſtatim ſequitur, ΜΑΘΑΛΛΙΔΑΣ, vel vt ſcribit Heſy. ματταλίδας poculorũ aliquod genus fuiſſe dictũ. ſed videntur & nomen & res nomine ſignificata in Græciam aliunde inuecta, vt alia infinita. Blæſus comicus qui ſolus ex antiquis omnibus niſi fallor, ea voce vſus, in Sicilia aut Magna Græcia vixit & ſcripſit Doricè: quod pocula hȩc eius verba declarant, ἐπίχει ἡμῖν τοῦ γλυκυτάτω. vt ἄρτω φαγεῖν, ſic ἐπιχεῖν οἴνω. nam malè τὸ ι ſubſcriptum. ΜΑΝΗΣ quoque pro poculo vſurpatum eſt: ſed translatione dura, & à paucis: nam longè aliud in inſtrumento cottaborum id nomen ſignificat, vt docet nos Athenæus. citatur Athenæo Νίκων Κιθαρῳδὸς qui vſurparit pro poculo. Et Iulius Pollux eodem auctore in eãdem rem vtitur, libro ſexto, capite decimo ſexto cuius codices ex Athenaicis emendabis. Rurſus ex Polluce ſcribe in Ath. λαβὲ, non ἔχε. *cape*, ait hunc *manem*. probant vltima hæc, χωρεῖ δὲ κοτύλας πέντ᾽ ἴσως. ἐδεξάμην. ita diſtinguendum. qui mutant πέντε in δέκα, agant cum Polluce, qui falſi eos arguit. Antiphanis locus è *Veneris natalibus*, habetur & libro 15. conferant ſtudioſi vtramque lectionem. Tertius verſus eſt hypermeter: ὑποκείμενον ἄνω τὸ μικρὸν τὸ πινακίσκιον λέγεις. conſtabit ſi tollas aut ἄνω aut μικρόν. & ſpeciem habet abſurditatis, dici aliquid ὑποκείμενον

μῦθον ἄνω. non aliter tamen lib. 15. ac fortaſſe deſunt verba pluſcula. Etiam locus Hermippi extat lib. 15. ibi aperimus eius mentem. Scribo autem, μαίης ἢ ὑδὰς λαγύνων ἢ τὴν Ἑλ. Deinceps explicatur ΝΕΣΤΟΡΙΣ Homerica (κύλιξ nempe) de cuius artificio libros integros quidam veterum triticorum ediderant. Sunt hic nonnulla quæ manum ſculptoris deſiderent, potius quàm verba. Sed nos aliò vocamur: cum erit plus otij, & hæc & ſimilia his alia figuris illuſtrabimus: ſi modò vitæ longioris vſuram largiatur nobis ὁ ἀπερίγραπτος Θεός. Proponuntur initio quæſtiones aliquot ſuper hoc poculo, vel potiùs Homericis verſibus in eius deſcriptione. cuiuſmodi eſt hoc de clauis aureis quibus ait poeta fuiſſe hoc poculum argenteum πεπαρμένον. quod ita explicatur, οἱ μὲν οὖν λέγουσιν ἔξωθεν δεῖν (ita ſcribe) ἐμπείρεσθαι τοὺς χρυσοῦς ἥλους τῷ ἀργυρῷ ἐκπώματι κατὰ τὴν ἐμπαιστικὴν τέχνην. ſic legimus ex libris & Euſt. quidam codd. κατὰ τρόπον τὸν τῆς ἐμπαιστικῆς τέχνης. Fabrilis artis verbū eſt ἐμπαίειν: quod ſignificat clauis bulliſve adactis & infixis opus aliquod ornare. Opus ita elaboratum, ἐμπαιστὸν vocabant: quæ indebant ἐμπαίσματα: artem ipſam ἐμπαιστικήν. Euſtathius, ἄλισον, οἱονεὶ τὸ μὴ λεῖον, ἀλλὰ τραχὺ τοῖς ἐμπαίσμασι. Idem alibi, ἄλισον, τὸ μὴ ὂν λεῖον, ἀλλὰ περιφερὲς ἢ ἐμπαιστόν. Inde etiam veſtes auro ſquallentes, & clauis aureis inſignes χρυσεμπαίστους appellarunt, tranſlato verbo ab arte fabrorum & cælatorum. Ioan. Chriſoſtomus homil. quinquageſima in Matth. τί τὸ ὄφελος εἰπέ μοι, τῶν λίθων τῶν τιμίων τούτων, καὶ τῶν χρυσεμπαίων ἱματίων; Lego, χρυσεμπαίστων. De huiuſmodi operibus quædam ad librum ſecundum Suetonij notabamus. quibus poteſt addi locus Senecæ epiſtola quinta. *Non habeamus argentum in quod ſolidi auri cælatura deſcenderit.* Adiicimus & hoc exemplum non quidem admodum antiqui, ſed magni tamen ſcriptoris, Pauli Iouij: cuius ſunt verba è libro vigeſimo octauo: *Abduxit Buda Solymannus, tria inuſitatæ magnitudinis operoſique artificij tormenta: quum paſſim ad ornamentum inſignia & literæ, argento ſculptoria arte æri incluſo, eſſent admiranda.* Apellis tornatoris (vtamur ea voce cum Firmico) demonſtratio quomodo anſas quatuor haberet Neſtoris, in Græco textu ſatis plana: ſed non pauca obſcurant interpretes. Hęc eſt ſumma. Poculi τὸ κυρτὸν ornabant prominentiæ quædam in longum productæ, quas ob ſimilitudinem virgas vocat. Hæ non ſimplices erant, ſed duplices. ſimul enim currebant binæ parallelæ à fundo ad labrum poculi. octo in vniuerſa ſuperficie virgæ erant, ſed quatuor ſolùm paria. omnium idem initium, ab ea nimirum parte, qua pes poculi centro illius committitur. quatuor iſta paria æqualibus interuallis à ſe diſſita, in quadrantes pares ſuperficiem poculi diuidebant. Porrò binæ virgæ quæ vnam συζυγίαν faciebant, producebantur aliquantum (puta duos tranſuerſos digitos) ſupra labrum poculi: ibi committebantur earum extrema. Ita fiebant anſæ quatuor: ſiue aures Neſtoridis: quibus etiam fulciebatur ſi in menſam aliquis eam inuertiſſet. Ita cap mus deſcriptionem Athenæi: non tamen negamus poſſe quædam paulò aliter accipi: maximè propter illa verba, καθ' ἑκάτερον δέ. Sed, vt diximus, aliàs hæc vt ſperamus, examinabimus penſiculatiùs. Sæculo Athenæi cernebatur adhuc ea figura in quibuſdam manus antiquæ poculis: μάλιστα γὰρ, inquit, ἐπὶ τῶν λεγομένων σελινιδῶν. Epit ἔχεσθαι δέ. ſcribo, ἔχησθαι δε. Erunt qui ſuſpecta mox habeāt iſta, σκύφον εἶναι περικεχαραγμένως ἔχοντα τὰ ὦτα non aliter tamen omnes libri & Euſtath. Subiicitur Aſclepiadis Myrleani diſſertatio prolixa de Neſtoride. Primis illius verbis docemur, quid cauſſæ ſit, cur primi rerum inuentores, figuram rotundam in pleriſque vitæ huius inſtrumentis vſurparint. cauſſam affert hanc: quia auctores primi qui ab agreſti vita ad hanc humaniorem nos traduxerunt, vniuerſi figuram, & Solis ac Lunæ imitandam in iſtis ſibi propoſuerunt. Hæc pars editur corruptiſſimè, hoc modo: Οἱ παλαιοὶ καὶ τὰ περὶ τὴν ἥμερον τροφὴν πρῶτοι διαταξάμενοι τοῖς ἀνθρώποις, πειθόμενοι τὸν κόσμον εἶναι σφαιροειδῆ, λαμβάνοντες ἐκ τε τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης σχήματος ἐναργεῖς καὶ τὰς φαντασίας, καὶ τὰς περὶ τὴν δίαιταν τροφὴν τῷ περιέχοντι κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ σχήματος ἀφομοιοῦν εἶναι δίκαιον ἐνόμιζον. nemo hæc ſatis intelligat ita ſcripta: omnes facillimè intelligēt, ſi ita ſcribamus οἱ παλ. &c. λαμβάνοντες ἐκ τε τοῦ τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ τῆς σελήνης σχήματος ἐναργεῖς τὰς φαντασίας, καὶ τὰ περὶ τὴν ἀνθρώπινον (erat ſcriptum ἀίδιον, vt ſemper in MSS. hoc imperitos fefellit) τροφὴν τῷ π. & reliqua. deinde adiiciuntur exempla rerum diuerſarum in quibus amor apparet rotundæ figuræ, & imitatio ſummi artificis. Scribe, καὶ τοὺς φθόϊς κυκλοτερεῖς, & fortaſſe, καὶ ἃς καλοῦσι σελήνας. Græci enim σελήνας appellarunt non illas ſtellulas, quibus ornabant τοὺς φθόϊς, ſed liborum peculiare aliud genus. Ἄρτου etymum vulgo explicant grammatici, ſed aliter quàm hic Aſclepiades. In Arati verſu ſcribe, οὐρανῷ δ' ἐνάρηρεν. Paulò poſt κλεπτῶν συναίρεσις Myrleano dicitur, quæ vulgò aliis συγκομιδή. Deinde poſtquam docuit Homerum poculo Neſtoris Pleiadas inſculpſiſſe, quia ſint & generationis & maturitatis fructuū indices, addit, καὶ γὰρ τοῦτο τῆς ἑτέρας τροφῆς δεκτικὸν ἀγγεῖον. Legebam, καὶ γὰρ τοῦτο καὶ τῆς ἑ. *nam & hoc vas etiam alterius generis alimentorum* (intelligit τὴν ξηρὰν τροφὴν) *capax eſt.* vel καὶ γὰρ τοῦτο ἑκατέρας τρ. Probatur infrà τὸ δέπας ἀμφοτέρων τῶν τροφῶν εἶναι δεκτικόν. quia in poculo τὸν κυκεῶνα exhibebant. Erat autem cocetum, medium aliquid inter eſculenta & potulenta. Multa de eo Galenus & alij interpretes Hippocratis: qui non ſemel κυκεῶνος meminit, vide infrà vbi de *pentaploo* agitur. Hæc cum ſcripſiſſemus, in Euſtathij locum incidimus, qui vulgatam lectionem ſequitur atque explicat. Eum lector vide: atque ipſe iudex eſto. Simonidis locus, vbi Peliadas

appel

appellauit, quas alij Pliadas vel Pleiadas, propter Doricę dialecti vſurpationem prauè ſcriptus eſt. Lego δίδωσι δ' αὐτὸς Ἑρμᾶς, ἐναγώνιος Μαίας δ' ἰοπλοκάμου παῖς, ἔτικτε δ' Ἄτλας ἑπτὰ ἰοπλοκάμους θυγατέρας, τᾶν ἔξοχον εἶδος, αἳ καλεῦνται πελειάδες οὐράνιαι. In quinto poetriæ Mœrus verſu ſcribe cum Camerario, Γαμφηλῇ φορέεσκε ποτὸν Διὶ μητιόεντι. Circumferebatur olim ſub Heſiodi nomine aſtronomicum quoddam poema: de quo Athenæus, καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον δὲ ἀναφερομένην ποιήσας ἀστρονομίαν. etiam Theon Commentariis in Aratum laudat Heſiodi ἀστρικὴν βίβλον. Strabo libro ſeptimo citat eiuſdem Γῆς περίοδον: vt videatur caſcus ille vates cœli & terrę deſcriptionem aggreſſus: de quo vel cogitaſſe illis temporibus, ſatis luculentum magni ingenij teſtimonium. Ait dipnoſophiſta, τὸ ὃς ἀντὶ προτακτικοῦ τοῦ ὁ Ὅμηρος οὐδέ ποτε τίθησι. non dicit ὃς pro ὁ nunquam vſurpari: ſed Homerum ita nunquam vſurpaſſe, qui eſt norma Helleniſmi: at hoc poetæ alij ſibi licere voluerunt, Nicander initio Alexiphar. τέων αἰαδίγμεθα βλάβας. τέων eſt ὧν. illud poſitū pro ὧν. quod reprehendit ſcholiaſtes: quem iterum vide ſub finem ad iſta, τὰς ἰχθύεσσι χλωρὰς. Contra Homerus: vt hic obſeruatur ἀντὶ τοῦ ὃς ὑποτακτικοῦ παραλαμβάνει τὸ προτακτικὸν ὁ. vt Odyſſ. ῥαψ. β. Κλῦθι μευ ὁ χθιζὸς θεὸς ἤλυθες. Sequitur poſtea, Σωσίβιος δ' ὁ λυτικὸς προθεὶς τὰ ἔπη ἄλλως μὲν μογ. &c. γράφει κατὰ λέξιν οὕτω. Veterum grammaticorum alij appellati ſunt ἐνστατικοὶ, alij λυτικοί: illi quod propoſitis quæſtionibus ſui ordinis homines ſæpe vexarint: hi quod ſoluerint. Euſtathius ad Iliad. σ. ἐκ δὴ τούτων δῆλον, ὡς οὐχ ὥρισται ὁ χιτὼν κατὰ τοὺς ἐνστατικοὺς ἐπὶ μόνου τοῦ προσεχῶς ἐπικειμένου τῇ σαρκί. Idem ad Iliad. χ. οἱ δὲ παλαιοὶ λυτικοὶ λέγουσι πολλὰ καὶ ἄλλα εἰς λύσιν τῆς ζητήσεως ἀπορίας. & ita multis locis. Sed huius tanti dubiorum ſolutoris frigidiuſcula ſæpe videntur fuiſſe commenta & violenta. Itaque rex pereruditus & vrbanus Ptolemæus Philadelphus cum imitatus parum probabiles eius inuentiunculas hominē illuſiſſet, *teneris*, inquit, *non alienis ſed tuis ipſius technis*, hoc ita Grecè καὶ ταῦτα, οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς σαυτοῦ πτεροῖς, κατὰ τὸν θαυμάσιον Αἰσχύλον, ἁλίσκῃ. Prouerbium eſt Græcorum, quo videtur primus omnium ſcriptorum vſus Æſchylus in Myrmidonibus: vt obſeruat comici enarrator ad Aues. Galenus libro quarto De Hippocratis & Platonis ſcitis, diſputans aduerſus Chryſippum ſibi paſſim contradicentem in ſuis ſcriptis, καὶ ταῦτ' οὐχ ὑπ' ἄλλων ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν πτεροῖς ἁλισκόμεθα. Lege, καὶ ταῦτα, & πτεροῖς ἁλ. Apuleius in Apologiæ epilogo: *imò contra vbique, ſi cum ſeptem pennis cum tenui.* olim quæſti ſumus de menda huius loci. Sed videtur idem planè dicere voluiſſe cum Galeno. Itaque legimus, *imò contra vbique, ſi ſuis captum pennis eum tenui.* aut, *ſi captum ſuiſmet pennis eum t.* [B. Chryſoſtomus homilia 38. in priorem ad Corinthios. ὅδε, πῶς οὐδὲν ἐπαινῆς ἀθετέστερον; καὶ πῶς τοῖς οἰκείοις ἁλίσκεται πτεροῖς.]

CAPVT XIII.

ὄλμος. *Cratini* Pytina. ἀποδεῖν. *Cratini* Thrattæ. πελίκα. *Clearchus gloſſographus.* τράγειον *vinum, ſiue lora.* πέτακνον, *pocula.* πίταχνον, *&* πίδακνον. Critias *tyrannus.* ῥέοντα. *Cratini* Leges. *Diphili fabula* Αἱρησιτειχής, *&* Στρατιώτης. *Hedyli obſcurum epigramma illuſtratur.* βῆσα.

ὌΛΜΟΣ. ποτήριον κεραμεοῦν τρόπον εἰργασμένον. Μενεσθένης ἐν τετάρτῳ Πολ. Et poculi cauum, & pila in qua pinſitur, globi dimidiati figuram habent. Inde illa nominum catachreſis: cuius teſtis etiam Heſych. Pro Μενεσθένης docti ex coniectura Μεγασθένης: cui parcè in talibus fidendum. non meminimus ſanè legere hoc nomen, at *Meneſtheus*, probum eſt & Græcis vſitatum nomen. Pro: ἀλβαλέης, MSS. αἰθαλέης. nihil video: niſi ſit nomen fœminæ. Primus verſus è Cratini *Pytina* in ΟΞΥΒΑΦΟ allatus legitimam ſuperat menſuram, niſi tollas vocem λίαν: aut initio illa τίς ἄν. πότε autem ſcribe non ποτε. Cæterum fabulæ huius argumentum habes fusè expoſitum apud Ariſtophanis interpretem ad hæc verba ex Equitibus, ᾀσοίμην ἂν Κρατίνου κώδιον. Tertio verſu, καὶ τοὺς καδίσκους συγκεραυνώσω σποδῶν: non dubitabis ſcribendum συγκεραυνώσω σπ. *cadiſcos ſimul omnes conteram tundendo.* σποδεῖν etiam παίειν ſignificat; & quoquomodo perdere aliquid. De Antiphanis loco è *Myſtide* vide libro ſuperiore.

ΟΙΝΙΣΤΡΙΑ. εἰ μέλλοντες ἀποκείρειν τὸν σκόλλυν φησὶ π. De hoc more dicebamus ad Characteres Theophraſti. Seruabatur nō Athenis ſolùm: ſed & alibi Græciæ. Varro in Logiſtorico. *Itaque Ambraciæ primum capillum puerilem demptum, item cirros ad Apollinem ponere ſolent.*

ΠΕΛΙΚΑΙ. Καλλίστρατος ἐν ὑπομνήμασι Θρᾳττῶν Κρατίνου ἀποδίδωσι κύλικα. id eſt, *Call. in commentariis ad Cratini fabulam Thrattas interpretatur calycem.* Cratini *Thrattas*, ſiue *Threicias*, laudant paſſim multi veterum. Pollux verò hunc ipſum locum affert lib. 10 cap. 19. προσθετέον δὲ τὰς ἐν Θρᾴτταις Κρατίνου πελίχας, ἢ κύλικας ἢ προχοῦς εἶναι δοκούσας. Heſyc. πελικᾶν, εἶδος ποτηρίου ξυλίνου, διὰ τὸ πεπελεκίσθαι. ſcribendum πελίκα. vel in quarto caſu πελίκας. Calliſtrati interpretationi vocis πελίκη, ſubiicitur expoſitio Cratetis alius critici qui Ionis Chij locum citat in hæc verba, ἐκ ζαθέων πιθακνῶν ἀφύσσοντες ὄλπαις οἶνον ὑπερφίαλον κελαρύζετε. vbi vocem ὄλπαις variè acceperunt. Ergo de ea quoque hîc Athenæus, etſi non ſuo loco τὴν δὲ ὄλπην, ait καὶ τάριχος Κορινθίους μὲν φησὶ καὶ Βυζαντίους καὶ Κυπρίους τὴν λήκυθον ἀποδιδόναι, Θεσσαλοὺς δὲ τὴν πρόχουν. quod nondū, credo quiſquam animaduertit, fœdè inquinatus eſt hic locus quorſum enim per omnes Muſas, pertinet vox τάριχος? nam qui exiſtimarunt ὄλπην aliquando *ſalſamentum*, ſignificare, plus quàm toto cœlo errarunt. Enim verò fauentibus Muſis veram lectionem odorati ſumus. Nam legendum, τὴν δ' ὄλπην Κλείταρ-

χος

χ☉. K. id eſt, *Clitarchus ſcribit vocem ὄλπην Corinthiis quidem & Bizantiis ac Cypriis ampullam ſignificare: at Theſſalis guttum.* Clitarchus, cuius hic diſſimulatum fuerat nomen, Gloſſarum auctor fuit: quas paſſim Athenæus laudat, vel vide ſtatim ſequentem ex iiſdem locum. In ΠΕΛΛΑ debuerant Hipponactis ſcazontes verè Hipponactei. ita diſtingui,

Ἐκ πελλίδ☉· πίνοντες. ὐ γὸ ἦν αὐτῇ
Κύλιξ. ὁ παῖς γὸ ἐμπεσὼν κατήραξε.

& poſtea, ἐκ ζ̀ τῆς πέλλης
Ἔπινον ἄλλοτ', αὐτὸς ἄλλοτ' Ἀρήτη πρόπινεν.

vbi malim, αὐτὰρ ἄλλοτ' ἀρῦμένη πρόπινεν. Phiala de qua recitantur Phœnicis verſus, illa eſt de qua tam multa Laërtius in Thalete. Deſcribitur & alter locus eiuſdem poetæ: quem deprauatum omnes codices nobis exhibent.

Ἐκ πελλίδ☉· τάργανον, καὶ τῇ γαίῃ
Κωλοῖσι δακ]ύλοισιθ' ἡ τέρη απενδει
Τρέμων οἷόν περ ἐν Φορηίῳ νωδός.

eruditus interpres cenſuit emendandum τῷ τ' Οὐρανῷ ἐ τῇ Γαίῃ. & verſu ſequente, Κολοβοῖσι δακ]ύλοισι τῇδ' Ἥρῃ απ. non abſurdè ille quidem: ſed longius tamen recedens ab editæ lectionis veſtigiis: quæ nos magis premimus, & ſcribimus, Ἐκ πελλίδ☉· τάργανον, καίτι γύιος χωλοῖσι, δακ]ύλοις τε, θητέρῃ σπένδει. vel τῇ θεῇ. hoc eſt, *ille quamuis debilis artus & digitos. altera manu* (vel, *alteri dea*) *targanum libat.* Loquitur de ſene paupere & victo: quem ait libaſſe non vinum quidē, ſed quod ad donum aderat. τάργανον Heſych interpretatur πόμα ἐκ στεμφύλων, lorā. οἶνον στεμφυλίτην alij vocant comicus Plato οἶνον τεταργανωμένον dixit iis verſibus qui recitati ſunt in ἄμυστις. ΠΕΛΛΑΤΗΡ agnoſcit etiam Heſych. ſed & πελλὴς pro eodem. Scribe in ΠΕΝΤΑΠΛΟΑ ἀγῶνα ἐπιτελοῦσι τῶν ἐφήβων δρόμων. quod nuper editum eſt, habent antiquiſſ. libb. ſed malo lectionem priorem quæ & in Excerptis. De oſchophoriis Athenienſium, paſſim grammatici, & Photius aliique.

ΠΕΤΑΧΝΟΝ, ποτήριον ἐκπέταλον οὗ μνημονεύει Ἄλεξις ἐν Δρωπίδι. πέτακνον δὲ τὸ μέτριον αὐτό. Poculum iſtud & *petacnum* & *petachnum*, per κ aut χ ſcribi auctor eſt Heſychius. ſed ecce aliam γραφὴν ex eiuſdem libris, πέδακνα, ait, τὰ ἐκπέταλα καὶ φιαλοειδῆ ποτήρια. Lego, πέταχνα. nam & verbum agnoſcit idem. πεδαχνοῦσι, quod exponit, ἐξυπτιάζουσι καὶ τρυφῶσι. Quod ait, iam ante recitatum eſſe Alexidis teſtimonium vbi petachni fecit mentionem, per emendationem noſtram verum eſt hodie. vide libro tertio, capite vltimo. In Excerptis conſtanter πιτάχνιον. mendosè. Addit Athenæus: καὶ Ἀριστοφάνης ἐν Δράμασι λέγων, πάντες δ' ἔνδον πιταχνοῦνται. De iis fabulis Ariſtophanis quæ *Dramata* vocatæ ſunt diſputatum ſatis libro ſeptimo, cap. decimoquarto, quæ hic citantur ex illis mendoſa habeo. quid enim ſignificat vocabulum πιταχνοῦνται? Ego verò cenſeo legēdum, πάντες δ' ἔνδον πεταχνοῦνται. aut ſic potius, πᾶς τις δ' ἔνδον πεταχνοῦται non dubitabunt periti harum literarum hoc poſterius eſſe veriſſimum: neque aliò Heſychium reſpexiſſe, cùm ſcriberet, πεταχνοῦται, ἐξυπτιοῦται. τρυφᾷ. Critias ille qui in ΠΛΗΜΟΧΟΗ appellatur tyrannus, vnus erat è triginta tyrannis quos Lyſander Athenienſibus impoſuit: ſed omnium ferè immaniſſimus & ſceleſtiſſimus: vt non iniuria ἁπλῶς tyrannus nominetur. Verba illius hæc, ἵνα πλημοχόας εἰς γῆν εἰς χθόνιον χάσμ' εὐφήμως προχέωμεν. non προχ. loquebatur de inferiis quæ mortuo fiebant, effuſa in foueam libatione. vide extremo libro nono locum ex Clidemi Exegetico. ΠΡΙΣΤΙΣ. ὅτι ποτηρίου εἶδ☉· πρίστις ἐν τῷ περὶ τοῦ βαλανείου λόγῳ. Adi fragmentum quod capite quarto deſcripſimus. vide etiam in λαβρώνια. in ſermone de PROCHVTA neſcio quid ſit, μνημονεύει αὐτοῦ καὶ Ἀλέξανδρ☉· ἐν Τιγόνι. Vereor ne plus æquo velim mihi concedi, ſi poſtulem reſcribi auctore me, ΑΛ. ἐν Ἀλιεῖ. ita tamen Athenæus alibi

ΠΡΟΤΟΣΙΑΣ. ὅτι τὸ ποτήριον τῶν ἐξοχῶν ἐστι προπίνεται. Obiter hoc dictum ſupra, vbi actum de *celeba*. Pocula autem ΡΕΟΝΤΑ videntur quibuſdam appellata quæ aliis ῥυτὰ, ſola nominis formatione inter ſe differentia. Poſteriores verſus Aſtydamantis ſic ſcribendi,

Ῥέοντα δώδεκ'. ὧν τὰ μὲν δέκ' ἀργυρᾶ
Ἦν, δύο δὲ χρυσᾶ. χοῦς ἕν, ἕτερον πήγασ☉·.

ΡΥΣΙΣ. φιάλη χρυσῆ Θεόδωρ☉·. Κρατῖν☉· ἐν Νόμοις, ῥυσίδι σπένδων. De rhyſide eadem Heſychius *Legum* Cratini fabulæ meminit Pollux libro ſexto, capite decimo, & libro ſeptimo. capite vigeſimo ſecundo, item Ariſtophanis interpres ad *Equites*. ΡΟΔΙΑΣ. Δίφιλ☉· Ἀπειστείχει. τὸ δὲ δρᾶμα τοῦτο Καλλίμαχ☉· ἐπιγράφει Εὐνοῦχον. auctore Heſychio, ῥοδιακὸν & ῥοδιὰς ſpecies ſunt ποτηρίου καὶ ἐκπώματ☉·: ſic enim loquitur. Diphili fabula cùm primùm in ſcenam prodiit, Ἀιρησιτείχης nomen habuit: vt ſi dicas *Pyrgopolinices* aut *Poliorcetes*. deinde à poeta emēdata, & denuò edita eſt, nouo titulo Εὐνοῦχ☉· ἢ Στρατιώτης, vt Plauti *Miles glorioſus*. Auctor Athenæus paulò poſt, ſic enim τὸ διασκευὴ exponimus libro tertio. Epinici locus ex *Hypoballomenis* deſcriptus in ΡΥΤΑ, antè fuerat promiſſus in deſcriptione *elephantis* poculi: quem locum vide. Ibi fiebat mentio elephanti, qui capiebat tres cōgios: iis de quo hic Epinicus, duos ſolùm. Illius verba perturbata vulgo, ita concinnabis.

Ἔστι δ' ἐλέφας. ἐλέφαντας προσάγει; ῥυτὸν
Χωροῦντα δύο χόας, ὃν οὐδ' ἂν ἐκπίοι
Ἐλέφας. ἐγὼ δὲ τοῦτο πέπωκα πολλάκις.
Οὐδὲν ἐλέφαντ☉· γὰρ διαφέρεις σύγε

In τοῦτο eſt figura πρὸς τὸ σημαινόμενον: non enim congruit cum ἐλέφας: ſed cum ποτήριον. De ſequentibus Theoclis Ithyphallicis verſibus dictum eſt libro ſexto, capite decimoquinto, Dionyſij Sinopenſis locum quò nos ſtatim reiicit in ſuperioribus, opinor, non inuenias. Subiicitur Hedyli epigramma de rhyto quodam machinoſo, quod Cteſibus mechanicus confecerat, &

Veneri

Veneri Zephiriditi, ſiue Arſinoæ conſecrauerat. Videtur Hedylus epigrammatis ſuis deſcripſiſſe donaria quæ in Arſinoæ templo eius ætate viſebantur. nam hoc niſi fallor, indicat, cum ait Καὶ τοῦτ. in primo verſu. Sanè pleraque Hedyli quæ extant hodie epigrammata, donariorũ ſunt ἐπιγραφαί De Arſinoæ cultu & variis nominibus dictũ libro ſeptimo cap. 19. Cùm autem & mutilum & multis modis deprauatum iſtud Hedyli epigramma hactenus ſit editum: quę deſunt quidem, ea nos ex fide membranarum ſupplebimus: ſed corrupta emendare non poſſumus. Sic igitur libri chirographi,

Ζωροπόται κ̀ τοῦτο φιλοζεφύρου κατὰ νηὸν
† Τὸ ῥυτὸν αἰδοίης δὲ δὲ π. δὲ τ' Ἀρσινόης
Ὀρχηστὴν Βησᾶν Αἰγύπτιον. ὃς λιγυὼ ἦχον
Σαλπίζει χρυνοῦ πρὸς ῥύσιν ἠπλωμένα †
Καὶ πολέμου σύνθημα. διὰ χρυσέου δὲ γέγωνεν
Κώθωνος κώμου σύνθεμα κ̀ θαλίης·
Νεῖλος ὁκοῖος ἄναξ μύσταις φίλον ἱερογογγοῖς.
Εὗρε μέλος θείων πάτριον ἐξ ὑδάτων.
Ἀλλὰ Κτησιβίου σοφὸν εὕρεμα τίετε τοῦτο
Δεῦτε νέοι νηῷ τῷδε παρ' Ἀρσινόης.

Compotores ſuos affatur poeta, & ad rhyti contemplationem vocat, quod arte ſubtili elaboratum à Cteſibio hydrolicorum inuẽtore, (vt libro quarto cap. 33. dictum) Arſinoę Veneri fuerat cõſecratum [In ſecundo verſu ſcribebat ὁ μακαρίτης Scaliger αἰδοίης δεῦτ' ἴδετ' Ἀρσιν. ſic in vltimo verſu δεῦτε νέοι.] Tertio verſu lego βησᾶν minore litera initiante. Ait poculum hoc quod Græci alij ῥυτὸν appellant, Ægyptium eſſe beſam. ita vocabatur Alexandriæ genus potorij vaſis: quod in fragmento capitis quarti ita deſcribitur, βῆσσα (fortè βήσας) ποτήριον παρὰ Ἀλεξανδρεῦσι, πλατύτερον ἐκ τῶν κάτω μερῶν, ἐστενωμένον ἄνωθεν hæc figura cõuenientiſſima eſt poculo iſti, quod ad inſtar hydrauleos fecerat Cteſibius. cur ὀρχηστὴν appellet neſcio, & fortaſſe locus eſt corruptus. Quarto verſu lego, πρὸς ῥύσιν ἱεμένου, [vel cum Scaligero ἀθρυμένου] ait, effluente liquore edi aliquãdo acutum ſonum & quodammodo bellicum. ideo comparat tubæ claſſicum canẽti aliquando verò mollem edi ſonum, & conuiuiis atque commeſſationibus conuenientem. Quarto diſticho comparat ſiſtro dulciſonum hoc poculum. & eſt locus inſignis de inuentione ſiſtri, imitatione ſuſurri quem Nilus edit per confragoſa quædam fluens. ſi quis malit ad hidraulica reſpici, per me licet. Siſtrum tamen Ægyptiorum ſacrorũ myſtis familiare fuiſſe omnes mihi concedent. [Pro ἐξ ὑδάτων Scaliger emendabat, ἐξ ἀδύτων. de quo iudicet lector.]

CAPVT XIV.

Σκάλλιον & σκαφή. Euripidis Euriſtæus. *Pollucis locus correctus. Dercyllidas dictus* Scythus & Siſyphus. tabæras. aeromeli *ſiue δροσόμελι. fabula Κοννάτης Alexidis aut Amphidis. ψυκτῆλαξ. Theopompi* Altx. *Teleſtes comicus. Quædam ex libris antiquis nunc primum edita.*

ΣΚΑΛΛΙΟΝ. Et σκαλλίον & σκαλλὸν poculorum eſſe nomina etiam Heſychius obſeruat. Ratio autem appellationis hæc. Σκάλλειν Græcis idem ſignificat ac σκάπτειν *fodere, cauare.* Quemadmodum igitur à σκάπτω deductis nominibus σκάφη, σκαφὶς, σκαφίον, & σκύφος, varia inſtrumenta nominarunt, quæ cauando fieri videbant ſic à σκάλλω cauatum lignum in vſum poculi appellarunt σκαλλόν. In vltimo verſuum allatorum è Melampodia Heſiodi, in ΣΚΥΦΟΣ ſcribendum eſt, Ἔστειλεν Φύλακος maiuſcula litera initiãte. *Phylacus* enim regis nomen eſt, vt ex præcedente verſu apparet, & Bibliotheca Appollodori aliiſque. pro ἔστελλε MSS. ἔστελχε: quod minus placet. Scribendum Εὐριπίδης ἐν Εὐρυσθεῖ, non Εὐρυσθεία. nam τὸ α malè adhæſit fini huius dictionis ex ſequentis initio. Fabulæ argumentum ex ipſo nomine ſatis notum. Nam Herculem nouit nemo quin Euriſtheum norit. de Euryſtea muliere, nugæ. Præterea Euripidis *Euriſteum* non ſemel apud Stobæum inuenies laudatum. Pollux libro 10. cap. 24. tragicum hunc laudat, ἐν Εὐρυσθεῖ σατυρικῷ. an pro Εὐρυσθεῖ? poteſt dubitari. Locus ex *Omphala* Achæi pluribus deſcriptus eſt in ſermone de literato poculo. πολύφωνος ἱερὸς ſcribam potius in Alcmanis loco, & initio verſus Steſichori, Σκύπφειον δὲ λαβὼν δέπας ΛΑΓΥΝΟΝ. καὶ ἐν Πάτρωσι δέ φησι τοῦτ' εἶναι τὸ μέτρον τὴν λάγυνον. quis φησί? verius eſt φασι & τὴν λάγυνον Epit. non λάγυνον. Verte, τῶν κατεσμενισμένων ἡμῖν λαγυνῶν. *Lagenarum quas diffudimus.* Pollux libr. 7. Malim, καὶ δυσχερὴς λάγυνος ὄντος πλήρης ἂν ὄξους: quam πλήρης ὄξ. & ἐδίδου δὲ ἑκάστῳ λαγ. Locus Diphili ex Adelphis comicum aliquod figmentum continet, imperfecta ſententia. Pollux lib. 10. cap. 20. hunc ipſum Diphili locum intelligebat, cũ ſcripſit τὸ δὲ λαγυνίον εἴρηκε Δίφιλος ἐν Δελφοῖς. corrige igitur ἐν Ἀδελφοῖς Inquinatiſſima quæ ſequũtur. τὸ δ' ἐν Γηρυονίδι. λαγυνῶνας Στησιχόρου ἔμμετρον ὡς τριλάγυνον τὴν τῶν τριῶν γαλῶν ἀμφιβολίαν ἔχει. nullum dubium reſpici verſum Steſichori qui præcedit non longè, Σκύπφειον δὲ λαβὼν δέπας ἔμμετρον ὡς τριλάγυνον. Ergo ita emendandum, τὸ δ' ἐν Γηρυονίδι Στησιχόρου, λαβὼν δέπας &c. pertinet autem obſeruatiuncula hæc ad genus vocis λάγυνος, de quo hîc agitur. interpretes planè hic hallucinantur Dercyllidã Spartanũ appellatum fuiſſe *Scythum* ex Ephoro narratur aliquanto poſt: & cauſſę dicitur fuiſſe, quoniam inerat moribus illius πολὺ τὸ πανοῦργον κ̀ θηριῶδες. tales erant & habebantur vulgò Scythæ. inde homines truculentos & immanes dixerunt Græci σκυθρούς. inde etiam peculiare iſtud Dercyllidæ cognomen. At Xenophon, non *Scythum*, ſed *Siſyphum* prodit eſſe hunc appellatum. an quia vtrumque vulgo datum Dercyllidæ cognomen: illud propter feritatem, hoc propter

vafritiem. nam vtrumque fuit Spartanus hic, & πανοῦργος & θηριώδης. de Siſyphi illius antiqui dolis nemo iam monendus eſt. an locus Xenophontis ex iſto Ephori emendandus nobis hodie? ΤΑΒΑΙΤΑΣ. Subiectus locus Amyntæ ex Aſiæ itinerario non Græcum ſed Barbarum hoc vocabulum eſſe nos docet. arculam propriè ſignificatam puto illa dictione ab Hebraïca non obſcurè deflexa. ἀερόμελι hodie in officinis *mannam* vocant. Galenus δροσόμελι & ἀερόμελι. [*aërium mel* leges apud ſummum vatem. *Protinus aërij mellis cœleſtia dona Exequar.* ſed diuerſo ſenſu.] ΤΡΑΓΕΛΑΦΟΣ. Ἄλεξις ἐν Κονιάτῃ. Iulius Pollux libro 7. cap. 27. καὶ κονιάματα δ' ἂν εἴποις. καὶ τὸ ῥῆμα κονιᾷν. καὶ τὸν ἐργαζόμενον κονιάτην. Ἄμφις δὲ καὶ δρᾶμα Κονιάτης. in dubio mihi eſt animus, Athenæumne ex Polluce cenſeam emendandum, an ex Athenæo Pollucem. ΥΣΤΙΑΚΟΝ, ποτήριον ποιόν. In Excerpt. Ὑαστικόν. perperam. Notanda Heſychij verba. ὕακχος, ποτήριον ποιὸν Ἰταλιῶται. ΦΙΑΛΗ. Ὅμηρος μὲν ὅταν λέγῃ ἀμφίθετον φιάλην ἀπύρωτον θῆκε. de hoc verſu aliquid ſuprà in δακτυλωτῷ. Vocis ἀπύρωτος duplex ſequitur interpretatio: ἢ ψυχήλατος, ἢ ἐπὶ πῦρ οὐκ ἐπιτιθεμένη. Vocant autem ψυχήλατα Græci, nō *frigidis malleis ducta*: id enim eſt ineptum. ſed τὰ μετὰ τὸ ἐλαθῆναι ψυχρῷ βαφέντα, *quæ poſtquam ſunt malleo ducta, in frigidam fuêre merſa.* Scribe, τὴν μὲν ἐμπυριβήτην, τὴν δ' ἀπύρωτον. & mox, Κρατῖνος δ' εἰπὼν ἐν Λακωσίν, δέχεσθε φιάλας τάσδε βαλ. vt ſtatim. Scribe etiam, ἴτ', ἐκφορεῖτε. Suſpectus fabulæ titulus, cum laudatur Theopompus ἐν Ἀλθαίᾳ. Heſychius ἄλθαι interpretatur θερμασίαν, θεραπείαν, *calefactionem aut curationem.* luxum balneorum, de quibus hic loquitur Athenæus, fortaſſe ea fabula traduxerat poeta. niſi eſt verius, ſcribendum ἐν Ἀλφαίᾳ. Pollux libro decimo, cap. 46. Θεόπομπος ἐν Ἀλφαίᾳ,

Τὴν οὐκ ἂν γὰρ δίφρον εἰσελθὼν ὅλην
Κίστην γεγονυῖαν φαρμακοπώλου Μεγαρικοῦ.

Mox lege, Τελέστης δ' ἄκρατον ὀνομάζει, ὡς τοῦ Τελέστου ἄκρατον τὴν φιάλην εἰρηκότος. Prima verba ſunt Timarchi: ſequentia Athenęi, ea velut explicantis. Teleſtes comici nomen, vt ſcimus ex Athenæo & Suida. quā abſurdè iſta docti acceperint, piget dicere. In Cratini verſu. Χρυσοῖσιν ἐνδὼν γέγραφε τοῖς ὄφεσι πᾶσι διδό. malim, τοῖς σοφοῖς π. δ. Poſt Hermippi verſum, allatum in ſermone de *Chryſide*, iterum lacuna fuit notanda: etſi vulnus acceptum diſſimulāt antiquæ membranæ. In Excerptis tam Leuinianis, quàm Hœſchelianis legebātur iſto loco quæ hic deſcripſimus Ἐκαλεῖτο δέ τις καὶ ΒΑΛΑΝΩΤΗ φιάλη, ἧς τῷ πυθμένι χρυσοῖ ὑπέκειντο ἀστράγαλοι. Σῆμος δὲ ἐν Δήλῳ ἀνακεῖσθαί φησι χαλκοῦν φοίνικα, Ναξίων ἀνάθημα, καὶ καρυωτὰς φιάλας χρυσᾶς. Ἀναξανδρίδης δὲ φιάλας Ἄρεως καλεῖ τὰ ποτήρια ταῦτα. Αἰολεῖς δὲ τὴν φιάλην ἀράκιν καλοῦσιν. ΦΘΟΙΣ. πλατεῖαι φιάλαι ὀμφαλωταί. Εὔπολις. σὺν φθοῖσι μελιτοῦσσαις ἐπιλωκώς. [Fortaſſe melius ——.] ἔδει δὲ ὀξύνεσθαι ὡς καρσὶ παισὶ φθειρσί. ΦΙΛΟΤΗΣΙΑ. κύλιξ τις ἦν κατὰ φιλίαν προὔπινεν, ὥς φησι Πάμφιλος. Δημοσθένης δέ φησι, καὶ φιλοτησίας προὔπινεν. Ἄλεξις, φιλοτησίαν σοὶ τήνδ' ἐγὼ ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ τὴν κύλικα προπίομαι. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ τὸ ἑταιρικὸν συμπόσιον φιλοτήσιον. Ἀριστοφάνης, ἐπάκουε· γοῦν ἥκεια 'πὶ τὸ δεῖπνον, ὡς ἤδη καλεῖ μ' ὁ χορός (vel χρόνος nam in vtroque eſt; χορός.) ὁ φιλοτήσιος. διὰ δὲ τὴν τοιαύτην πρόποσιν ἐκαλεῖτο καὶ κύλιξ φιλοτησία, ὡς ἐν Λυσιστράτῃ, Δέσποινα Πειθοῖ, καὶ κύλιξ φιλοτησία. ΧΟΝΝΟΙ. ποτήριον Γορτύνιον ποτήριον, εἶδος ὅμοιον θηρικλείῳ, χάλκεον, ὃ δίδοσθαι τῷ ἁρπασθέντι ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ φησιν Ἑρμῶναξ. ΧΑΛΚΙΔΙΚΑ ποτήρια, ἴσως ἀπὸ τῆς Χαλκίδος τῆς Θρᾳκικῆς εὐδοκιμοῦντα. ΧΥΤΡΙΔΕΣ. Ἄλεξις, Ἐγὼ Πτολεμ. Sic prętermiſit fabulæ nomen: quod corruptum extat in vulgatis libris: vbi hodie poetæ nomen deſideratur. Scribe, Ἄλεξις δ' ἐν Ὑποβολιμαίῳ. Ἐγὼ Πτ. Scribe, χυτρίδια ὀκτὼ καὶ δώδεκα.

CAPVT XV.

Ὁ ψυκτηριας. Φωνῆς καταλλαγὴ & φωνῆς ἀπότισις. Ægimius veteris poëmatis nomen. Ægimius vetus ſcriptor Περὶ παλμῶν. Περσικὸν Ἁρμόδιον. Platonis quædam χρυσικὰ ἀμφιθετικά. Prou. ὁρᾶν δὲ τοῖς εὐχομένοις. Platonis dictum de ambitione. Ephippi locus elegans explicatur. θεραπευμάτων ψευδῶν, ἀνάγκη ἐξαψιμίδος. calcei elegantiorum. ἐλίγματα, faſciæ tibiales. Baculus in manu ex Attico more.

ΨΥΓΕΥΣ ἢ ΨΥΚΤΗΡ. Πλάτων Συμποσίῳ. Platonis locus e conuiuio deſinit in verbo ἐγχεῖν, ſequentia malè cum præcedentibus continuarunt. quę quidem vnde ſint deſcripta non indicatur in noſtris libris, deficientibus etiam hic vocibus aliquot. Sequitur Διώξιππος ὁ φιλαργύρως, παρ' Ὀλυμπίχῳ δὲ θηρικλείας ἔλαβεν ἐξ, ἅτινες δύο ψυκτῆρας. Lego, vt deleatur vox mendoſa & palam corrupta, θ. ἐλ. ἐξ, ἅτινες δύο ψ. Eclogam Alexidis ex *Hippiſco*, lege pluribus & melius deſcriptam libro ſexto, ſed prima verba valde hic corrupta. Ita ſcribere poſſumus: certè quidem, ita diſtinguere,

— ἀπήντων τῷ ξένῳ
Εἰς τὴν κατάλυσιν· ὄντος ἤδη δ' αἴθωνος εἰπὼν,
Τοῖς παισὶ τ' εἶπα, (δύο γὰρ ἦγον οἴκοθεν)
Τὰ 'κπώματ' εἰς τὸ φ. & cætera vt libro ſexto.

In primo verſu Euphorionis, Ἐπὰν δὲ καλέσῃ ψυγέα τὴν ψυκτηρίαν. ſcribendum τὸν ψυκ. Euſtathius ad nonam Odyſſeam: genera, ait, poculorum ſunt apud Athenæum, τὸ ψυκτήριον, καὶ τὸ ψυκτηρίδιον, καὶ ὁ ψυκτηρίας ὡς κοχλίας. Poſtremis verbis Euphorionis, οὐ γὰρ εἶπον ὥσπερ χρεῖος φωνῆς ἀπότισιν Πυργόθεμι καταλλαγήν. appellatur φωνῆς καταλλαγή, vocis & ſermonum commercium: cùm duo aut plures, ſermonis vices dant inter ſe atque ſuſcipiunt. Φωνῆς ἀπότισις, eſt ſermonis tanquam debiti ſolutio: neceſſitas nempe reſpondendi cum fueris interrogatus. Paulò aliter Pindarus χρέος ᾠδᾶς, & λόγου τόκον dixit, in oda

quam

quamdiu antè promiſſam miſit tandem Ageſidamo cum fenore. Qui dicebat apud Antiphanem, ὁ δὲ καλὸς πῖλος, καλὸς ψυκτήρ, hoc voluit, *pulchra hæc caſsis erit pro pulchro pſyctere*. Heſychius, πῖλος χαλκοῦς, ὅ ἐστι περικεφαλαία. etiam Latini *galerum* ac *galericulum*, pro galea vſurpant. ψυκτῆρας, inquit, vocabant καὶ τοὺς ἀλσώδεις καὶ συσκίους τόπους. idem Heſychius: ſed ſcribe apud illum ψυκτήρια, non ψυκτηρίας. Tragœdiam Æſchyli Νεανίσκους laudatam mox, reperies in indice fabularum eius poetæ, & apud Heſychium in ἀφοιβαντ. Eius verſum edi iuſſeram ex libris, σκιάς τ' ἐπισκίους ἐν ψυκτηρίοις. malim etiam in verſu Euripideo, φίλαισιν ὠλέναισι δέξασθαι: quàm λέξεται. Addit Athenæus, καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον δὲ ποιήσας, εἴθ' Ἡσίοδός ἐστιν, ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος. Ægimius quidam fuit ſcriptor antiquiſſimus, quem Περὶ παλμῶν, ſiue de pulſibus ſcripſiſſe omnium primum fuere qui traderent, vt legimus apud Galenum in quarto De differ. pulſuum. Callimachus quoque Aegimium inter antiquiſſimos πλακουντοποιικῶν librorum recenſuerat, teſte Athenæo libro 14. At poema Αἰγίμιος inſcriptum, quem auctorem habuerit, etiam priſci critici ignorarunt. Scholiaſtes Apollonij ad librum tertium, ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας, διὰ τὸ δέρας αὐτὸν αὐθαιρέτως φησὶ προσδεχθῆναι. idem librum ſecundum eius operis alibi citat. Cercops Mileſius hiſtoriæ fabularis auctor fuit antiquiſſimus, laudatus Apollodoro libro ſecundo Bibliothecæ. Περιάπτειν Τελαμῶνα aut Παιῶνα, aut Ἁρμόδιον in verſibus Antiphanis, mox recitatis in ſermone de ΩΟΝ poculo, eſt, recitare antiqua ſcholia, quorum & argumenta & tituli illis nominibus declarantur. habes de his, imò hæc ipſa libro vltimo. ΩΟΝ. Δίνων ἐν τρίτῳ Περσικῶν φησὶν οὕτως· ἔστι δὲ ποτίβαζις ἄρτος κρίθινος, καὶ πυρ. Barbarum & vt videtur Perſicum vocabulum eſt ποτίβαζις. niſi cui placeat coniectura ἐπὶ τραπέζης. ἔνδον ἀμπέλου καχλάζουσαν διωρησεται. Poeta ſcripſit, ἀμπ. δρόσῳ καχλάζοισαν. Pindari verba, initio odæ quintæ Olymp. καὶ ὁ τοὺς μίμους δὲ πεποιηκὼς Sophron celeberrimus mimorũ poeta: quem ſcribunt veteres ita ſtudioſè lectitatum à Platone, vt ei non ſolùm inuigilaret, ſed interdum etiam indormiret. Sed deſcriptis hic verbis nihil fingi poteſt corruptius. Interpretes, debellando huic monſtro vires defuerunt. Vtinam maiorem difficultatem alibi non eſſemus experti. Legendum haut dubiè, κἤν κεκραιπαλήκοιμι αὐτὸ τοῦ πεπωκέναι. vel κεκραιπαληκοίην. Sophronis eſt locus, productus vt probaret κραιπαλίζειν ſignificare idem ac πίνειν, vt declarat interpretatio Athenæi. Elegantiſſimè dictum à Xenophonte quod ſtatim ſequitur: plantas nimis vbertim & ἀθρόως rigatas, non poſſe erigi, οὐδὲ ταῖς αὔραις διαπνεῖσθαι. manu tamen exarati quidam οὐδὲ ταῖς ὥραις διαπλάσσεσθαι. neque aliter in Excerptis. De æmulatione & ſimultatibus Platonẽ inter & Xenophontẽ, A. Gellij notus eſt locus Cũ ait, μονονουχὶ εἰπών οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος οὗτος. ad Steſichori palinodiam alludit, Οὐκ ἔστ' ἔτυμος ὁ λόγος οὗτος, Οὐδ' ἔβας ἐν νηυσὶν εὐσέλμοις, Οὐδ' ἵκεο πέργαμα Τροίας. Scribo, ὁ τοὺς ἄλλους ἀπαξαπλῶς κακολογήσας. ὁ τοιαῦτα ἐν τῇ Πολιτείᾳ εἰπών, ὅταν οἶμαι δὴ, Locus eſt in octauo De repub. Atheneo iam non ſemel deſcriptus. quid autem in his ſit, cur Platonem aliquis reprehendat, nullus video. Ait, Παρμενίδη μὲν γὰρ καὶ ἐλθεῖν εἰς λόγους τὸν τοῦ Πλάτωνος Σωκράτην, μόλις ἡ ἡλικία συγχωρεῖ. Auctore Diogene Laërtio Parmenides florebat circa tempora Olympiadis ſexageſimæ nonæ: iam grãdis natu, & πάλαι ἀνδρωθείς. natus autem Socrates Olympiade ſeptuageſima ſeptima. Itaque etiam ſi cõcedamus Parmenidem quàm diutiſſimè vixiſſe: incidet tamen iuuentus Socratis in ætatem illius decrepitam. De ſecundo Protagoræ aduentu Athenas, ſatis libro quinto diſputatum eſt capit. 18. Sed conſideremus Athenæi verba, Ἀλλὰ μὴν οὐ δύνανται Πάραλος καὶ Ξάνθιππος οἱ Περικλέους υἱοὶ τελευτήσαντες τῷ λοιμῷ, Πρωταγόρᾳ διαλέγεσθαι, ὅτε δεύτερον ἐπεδήμησε ταῖς Ἀθήναις. οἱ ἔτι πρότερον τελευτήσαντες. Qui aſſuetas Helleniſmo aures habebunt, concedent mihi non grauatè mendum ſubeſſe in illis ἔτι πρότερον. conſulamus Helleniſmo, & ſcribamus: ἔτει πρότερον. habemus iam orationem Græcam, ſed ἀνιστόρητον, ergo etiam huic malo medeamur, & legamus ε ἔτει πρότερον. Vera omnino & certa hæc emẽdatio, nã anno quinto prius quàm Protagoras veniret iterũ Athenas Periclis filij peſte fuerant extincti. anno videlicet altero Olympiadis 78. per vrbẽ graſſante peſtilẽtia. Protagoras erat Athenis anno tertio Olympiadis ſequentis. Huius χρονικοῦ ἁμαρτήματος etiã Macrobius meminit Saturnal. libro primo. *Paralus & Xanthippus, quibus Pericles pater fuit, cum Protagora apud Platonem diſſerunt, ſecundo aduentu Athenis morante, quos multo ante infamis illa peſtilentia Athenis abſumpſerat.* Platonis dialogus περὶ ἀνδρείας, is eſt cui titulus Laches. Scribe deinde ἔτι δὲ τὸν Ἀθηναίων δῆμον εἰκαῖον εἴρηκε κριτήν. non ὅτι. plenius eadem ſtatim repetũtur. Euphræus Orita. is eſt qui paulò poſt vocatur Εὔφραος. perperam. Suidas Εὐφραῖος ὄνομα κύριον. Ὠρείτης δ' ἦν τὸ γένος. μετέσχε δὲ τῆς τοῦ Πλάτωνος διατριβῆς. [Scribe mox, ὁ δὲ καλὸς αὐτοῦ Πρωταγόρας πρὸς τῷ καταδρομὴν ἔχειν. nõ πρὸς τό. per ō paruũ] Platonis animi erga omnes maligni hoc inter cætera affertur argumẽtũ: *καὶ Φαίδων δὲ τὴν τῆς δουλείας ἐφιεὶς δίκην ἐφωράθη deprehenſus eſt,* inquit, *cum inſtitueret actionẽ vindiciarum contra Phædonem.* conſtat hunc philoſophum duram ſeruitutem Athenis ſeruientem. Socratis familiarium beneficio nactum eſſe libertatem. Plato ſi vera hæc ſunt, id moliebatur, vt per aliquem ſtatus ei cõtrouerſia moueretur & in ſeruitutem ſentẽtia iudicum retraheretur, ſed vbi patuerunt eius conſilia, ab incepto deſtitit. hoc auctor voluit. Pulcherrimum Platonis eſt dictum, quò alludit Athenæus

aliquanto poſt, τὴν κενοδοξίαν, inquit Plato, ὡς τελευταῖον χιτῶνα ἡ ψυχὴ πέφυκεν ἀποτίθεσθαι. Tacitus, *etiam ſapientibus cupido gloriæ nouiſſima exuitur.* [Olympiodorus in Phædonem : ἔσχατος χιτὼν καὶ μάλα δυσαφαίρετος καθ' ὃν μὲν ὄρεξιν ἡ φιλοτιμία. κατὰ δὲ γνῶσιν ἡ φαντασία.] Euagrius ſcholaſticus libro primo, capite 21. & ex illo Nicephorus Calliſtus, libro 14. cap. 50. Sed Beatus Chryſoſtomus aliter. nam etiam poſt cineres durare ambitionem eorum exemplo demonſtrat, qui ſuperba funera ſibi fieri mandant. τὰ μὲν ἄλλα παθήματα, inquit, καταλύεται τῷ θανάτῳ· ἡ δὲ κενοδοξία καὶ μετὰ τελευτὴν βιάζεται καὶ φιλονεικεῖ τὴν αὐτῆς ἐπιδείκνυσθαι φύσιν ἐν τῷ τεθνηκότι σώματι. ὅταν σήματα λαμπρὰ καὶ πάσας αὐτῶν ἀναλίσκοντα τὴν οὐσίαν ἐπισκήπτωσι τελευτῶντες αὐτοῖς ἀναστῆναι, καὶ ἐν ταφῇ ἀσωτίας πολλὴν σπουδάζωσι ἀποτίθεσθαι. Lege quæ ſequuntur [in morali parte homiliæ 17. Commentariorum in Epiſtolam ad Romanos.] Atque hoc eſt, quod Platoni hic ab Athenæo obiicitur: ipſum qui exui tandem gloriæ cupiditatem dixerat, ſuæ φιλοδοξίας impreſſa veſtigia reliquiſſe in iis quæ poſt obitum ſibi fieri teſtamenti tabulis cauit. [Platonis gnomen fuſius explicat Georgius Piſida, poeta pius iuxta & elegans: cuius verſiculos ita ſcribe: ὃν (nempe ὄγκον: ita vocauit hoc vitium præcedente verſu:) οὐκ ἀμέμψως ὡς δοκεῖ μοι καὶ Πλάτων Προσομοιώσασθαι συγγράφει τῇ καρδίᾳ, ὡς ἔσχατον χιτῶνα τῆς ἁμαρτίας.] Lege poſtea, ὅπου γὰρ μήτ' ἀνάμνησίς ἐστιν ὕποτε ἡμῖν, μήτ' αἴσθησις. ἀλλὰ τὸ σύνολον ἡμῖν, τίς χάρις ταύτης τῆς ἀθανασίας; Legis definitio Ariſtotelica quam in hac diſputatione auctor recitat, extat in præfatione Rhetorices ad Alexandrum: nec multo aliter in ipſo opere. Vetus fuit Græcorum prouerbium: fracta naue non eſſe precibus locum: ſed prehendi debere quicquid primum fors obiecerit. multi enim è naufragio arrepta tabula euaſerunt: vt Vlyſſes κέλητ' ὡς ἵππον ἐλαύνων. Horſum reſpexit Athenæus ſcribens de Platone, ἔχειν δὲ αὐτὸν λέγων, ταῦτα καὶ γράφειν, καὶ μὴ ταῦτα ποιεῖν τοῖς διχομύθοις, ἀλλὰ τοῖς τῶν ἐνδεχομένων ἀντεχομένοις. Scribo, ἐοικὼς δὲ κατὰ τὸ Ἀντιθέτους. Ait, Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ ἐπαγγέλλεται, &c. quæ ſi mendoſa non ſunt ita interpretor. cætera inquit, non melius diſcas ex Platonis libris, quàm ex aliorum ſcriptis: ſed ea ſolùm quæ ad Socratem pertinent: quanquam ne illa quidem rectè ſunt ab eo tradita. non abeſt mendi ſuſpicio. *Euphræus* non *Euphratus* ſcribi debere iam dictum. *Euagon* hic, aliis eſt *Euaeon.* vt Diogeni Laertio. Hic Euagon, ait Athenæus, δανείσας τῇ πατρίδι ἀργύριον ἐπὶ ἐνεχύρῳ τῇ ἀκροπόλει, καὶ ἀποστερήσας, τυραννεῖν ἐβούλετο. non facile dictu quid faciant in hac narratione illa, καὶ ἀποστερήσας. nam id verbi Lampſacenis potius conueniat qui pecuniam Euagonis detinebant: quàm ipſi, cui pignoris loco arx fuerat tradita. In Excerptis ſcriptum inuenimus ἀφυστερήσας: quod etiã interpreteris nõ facilè. Fortè ἀφυστερησάσης, aut καθυστερησάσης. id eſt, *cum ciuitas non reſtituiſſet dicta die pecuniã ſuam Euagoni.* πολυτελῶς ἀσκοῦντας extremo libro elegãter, quod alij dicerent ἀσκοῦν πολυτελῶς. Poſtremò recitatur Ephippi comici elegantiſſima ῥῆσις, qua philoſophi quidam Platonicæ ſectæ comtuli & venuſtatis plus æquo ſtudioſi traducũtur multa hic perperam accepta à viris doctis: velut cum tertium verſum Βρύσων ὁ Θρασυμαχοληψικερμάτων, emendant neſcio quomodo. atqui rectè Βρύσων ex Ariſtotele & aliis veteribus notus Bryſon quem tetragoniſmi demonſtratio etſi minus recta, tam en nobilitauit. de hoc videtur poëta loqui. Hunc igitur vocat Θρασυμαχοληψικερμάτων, hoc eſt, inſolentem in diſputando & ſimilem Thraſymacho, de quo tam multa Plato: & ſordidi lucelli auidum. ingenioſa nimis huius dictionis compoſitio. nam quicquid dixit Plato prolixiſſima illa diſputatione qua ſophiſtę naturam veſtigat, id omne hac ſola voce cõplectitur poeta. addit Πληγεὶς ἀνάγκῃ ληψιγομίσθῳ τέχνῃ. caret analogia vox penultima Legendum, ληψιμίσθῳ τῇ τέχνῃ. ſeptimus verſus, Εὖ δ' ὑποκαθεῖσα τ' ἀμὰ πώγωνος βάθη. Scribe, Εὖ δ' ὑποκαθιεὶς τε μακρὰ πώγωνος βάθη. 8. Εὖ δ' ἐν πεδίλῳ πόδα πῆχυς ὑπὸ ξυρόν. videbatur deeſſe aliquid ad ſẽtẽtię συμπλήρωσιν. ſed poſtea animaduerti ὑπὸ σφυρὸν legi debere nõ ξυρόν. loquitur de calceis quos iſtiuſmodi homines ornabant lunulis, vt & Romani. Nono, Κνήμην ἱμάντων ἰσομέτροις ἑλίγμασι: belle deſcribit faſcias tibiales. de quibus & diximus iam multa, & dicemus plura, ſi Dei benignitas ſiuerit, in commentariis de re veſtiaria. 11 Σχῆμ' ἀξιόχρεων ἐπικαθεὶς βακτηρίᾳ. nihil ferè eorum prætermittit Ephippus, quæ propria iis erant quos φιλοκαλία & cultus faciebant notabiles, cum ſimulata quadam grauitate. σχῆμ' ἀξιόχρεων eſt vultus triſtis eorũ hominum, quos cum videas putes quantiuis eſſe pretij. Atque hos ſcipionem ſolitos in manu habere indicat prorſus ex more Athenienſium, vt pridem ad Theophraſtum demonſtrauimus. Antiphanes delicatum philoſophum ita deſcribebat in Antæo:

Λευκὴ χλανὶς, φαιὸς χιτωνίσκος καλὸς,
Πιλίδιον ἁπαλὸν, εὔρυθμος βακτηρία,
Βαιὰ τράπεζα. τί μακρὰ δεῖ λέγειν; ὅλως
Αὐτὴν ὁρᾶν γὰρ τὴν Ἀκαδημίαν δοκῶ.

ἐπικαθεῖναι σχῆμα ἀξιόχρεων βακτηρίᾳ eſt, *vultus triſtitiam preferentem, baculo incumbere.* Nihil dici poterat elegantius. Scribe, συντεταμένως καὶ ἥδε ἡ συναγωγή.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER DVODECIMVS.

CAPVT PRIMVM.

Libri huius argumẽtũ, verbi ellipſis Attica. ἀπόλαυσις. μέλιτα μέλιττα, proapes. ξουθαὶ ἡδοναὶ diuerſi generis, ſed κατ' ἐξοχὴν corporis. ἡδὺς βίος. Ἀφροδίσιος ὄρχος. καθομιλεῖν τοὺς καιροὺς, vel τοῖς καιροῖς.

CONVIVIALIVM ſermonũ contenta libro duodecimo pars, ad tria capita poteſt referri. Primùm de voluptate diſſeritur: quam auctor hic & oppugnat initio libri leuiter, & ſtatim propugnat eadem, molli item brachio. Deinde ex antiqua hiſtoria catalogus gentium voluptuoſarum inſtituitur. Poſtremò virorum: ſi viri ſunt dicendi, quibus amor voluptatum, & luxus mollitiéſque non vera virtus nomen peperit. Orditur autem Athenæus ab excuſatione: ait Timocratem ſuum compellans, non fuiſſe ſe hos de voluptate & voluptati deditis dipnoſophiſtarum ſermones in literas relaturum, ſi ſui arbitrij res fuiſſet: nunc vinci ſe aſſiduis ipſius Timocratis precibus. Notemus venuſtam ellipſim in his illius verbis: ἀλλ' ἐπεὶ πάνυ λιπαρῶς ἡμᾶς ἀπαιτεῖς καὶ τὸν περὶ τῆς ἐπὶ τρυφῇ διαβεβοημένων γινομένων λόγον, καὶ τῆς τούτων ἡδυπαθείας. ἡ γὰρ ἀπόλαυσις δήπου μετ' ἐπιθυμίας πρῶτον ἔπειτα μεθ' ἡδονῆς. Familiaris eſt ſcriptoribus Atticis huiuſmodi ellipſis ante voculas εἰ δὲ μὴ vt lib. 5. cap. 2. dicebamus: hic eadem eſt figura poſt ἀλλ' ἐπεὶ. nam ita fuit dicendum, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπαιτεῖς λόγον, &c. ἀποδίδωμι καὶ τοῦτον. Sed auctor animum intendens ad voluptatis naturam de qua dicere parabat, ab inchoata nec dum finita periodo ad aliam fertur. Ex Ariſtotelis Nicomacheis accuratius diſcere licet quid ſit ἐπιθυμία, quid ἡδονὴ, quid ἀπόλαυσις. item quæ voluptates ἐπιθυμίαι ſint coniunctæ, quæ contra ἄνευ λύπης καὶ ἐπιθυμίας contingant nobis. Perceptionem rei cupitæ, ſiue illa verè ſit bona, ſiue opinione ſolùm, Græci ἀπόλαυσιν dixerunt. Hanc ait Athenæus fieri primò cum appetitu ſiue concupiſcentia, vt vulgus loquitur: deinde cum voluptate. ſignificans obſcurè, vt videtur, duabus de cauſſis expeti voluptates à voluptuoſis hominibus. primùm quidem vt deſiderio ſatiſfiat, quod in omnibus mortalibus natura excitatur. eſt enim quidam appetitus naturalis edendi, bibendi, Veneris, & cæterarum voluptatum quæ ad reliquos ſenſus pertinent. Huic cauſſæ alia accedit poſtea, non iam naturalis: aut non ita certè vt illa prior: amor ipſe voluptatum propter ipſas, non propter illum finem, cuius gratia illæ φυσικαὶ ὁρμαὶ nobis ſunt inditæ. Hæc eſt illa fruitio voluptatum quam peculiari notione ἡδονὴν vocat, vel ἀπόλαυσιν μεθ' ἡδονῆς. Subtilius iſta & accuratiùs tractari poterant: ſed memor philologus noſter ſuæ profeſſionis, non tam quid ſit voluptas inquirit, quàm quid de ea priſcis ſcriptoribus dictum ſit commemorat. Eius veſtigia ſequemur nos, & recenſendo huic voluptuario libro, temporis aliquid, pro inſtituto noſtro impendemus. Empedoclis locum habes etiam apud Porphyrium περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων libro 2. Inde ſcribas melius, ξουθῶν τε σπονδὰς μελιττῶν. poeticum eſt ξουθος pro ξανθός. & μέλιθα pro μέλιττα. Meliùs etiam in Homeri verſu χωλὸς ἐὼν τεχνῃσι. τὸ καὶ μοιχάγρι' ὀφέλλει. Homericum eſt τὸ pro eo quod alij τό. vt ἀλλ' ὠφελεν ἀθανάτοισιν εὔχεσθαι. τὸ κεν οὔ τι πανύστατος ἦλθε διώκων. Ait, οὐδεὶς γὰρ λέγει τὸν Ἀριστείδου βίον ἡδὺν, ἀλλὰ τὸν Σμινδυρίδου τοῦ Σ. Sic eſt: cùm ſint animi, ſint corporis voluptates, vſus loquendi obtinuit, vt illæ quæ tactu & cæteris corporeis ſenſibus percipiũtur κατ' ἐξοχὴν ἡδοναὶ & voluptates nominentur. ergo etiam illa propriè ἡδέα quæ huiuſmodi voluptatem participant. Sic cùm bonorum tria genera ſint, animi, corporis & quæ fortunæ vocant: tacito tamen omnium propè populorum conſenſu bona ἁπλῶς cum dicimus. non animi ornamenta intelligimus, quæ præſtantiſſima ſunt omnium: neque etiam corporis, quæ ſunt illis proxima: ſed τὰ ἐκτὸς quæ ſunt poſtremiſſima omnium. Meliùs autem & veriùs vitam illorũ de quibus Athenæus loquitur ἀπολαυστικὴν cũ philoſopho, quã ἡδεῖαν appellaueris. Adiicit. οὐδὲ τὸν Ἀγησιλάου τοῦ Λ. βασ. ἀλλὰ μᾶλλον εἰ ἔτυχεν τὸν Ἄνανιος οὕτως ἀφερέτου κατὰ δόξαν ὄντος. quis hic Ananis? equidẽ non ſcio. ac vereor ne nimis ineptũ ſit velle hodie lucifugam tenebrionem è latebris in lucem protrahere: quẽ neget auctor vllũ nomen dum viueret vnquã eſſe adeptũ. hoc enim eſt, ἀφερέτου κατὰ δόξαν ὄντος. Fruſtra eſt vir eruditus qui de Anaco vetuſtiſſimo rege neſcio quid hic mugitnatur. In Excerptis nulla varietas. In membranis ſic τὸν σανιος ἀφερέτ' neque ſanè

vox ἔτως locum hic habet. Scribe. ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, αἳ δὴ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι. Quod ait de impunitis amãtium periuriis, apud eundem Platonem in Conuiuio ſic Pauſanias, ὃ δὲ δεινότατον ὥς γε λέγουσιν οἱ πολλοί. ὅτι καὶ ὀμνύντι μόνῳ συγγνώμη παρὰ θεῶν ἐκβάντι τῶν ὅρκων. ἀφροδίσιον γὰρ ὅρκον οὔ φασιν εἶναι. mitto quæ paſſim poetæ vtriuſque linguæ. Quæ de Hercule mox dicuntur, libro 9. & decimo fusè probata ſunt. στολὴν Ὁμηρικὴν intellige, quã Homer. tribuit heroibus ſuis. nã de ornamẽtis Herculis nihil poeta, neq; in eius hymno, neque vſquam alibi. Καθομιλεῖν τοὺς καιρούς, quod feciſſe dicitur Vlyſſes, cum apud Phæacas fingeret ſe voluptati deditum, eſt, vt poetæ interpretes loquuntur, πολακιδεῖν καιρούς: ſcire vti foro, & πολύπου ὀργὴν ἴσχειν, accommodare ſeſe eorum ingenio quibuſcum verſeris. Græci hoc dicunt καθομιλεῖν τοὺς καιρούς, vel τοῖς καιροῖς, vt obſeruatum nobis non vno loco apud parœmiographos. explicantes, cur Theramenes Cothurnus fuerit dictus. Athenæus alibi, καθομιλεῖν Φαρνάβαζον. aſtu demereri Ph. [vide infrà cap. 9.] Scribe τὸ παρὸν, δι' ἱκανὰς, vel τὰ πλεῖστα.

CAPVT II.

Σοῦσον εἶναι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ τὸ κρίνον Parthorum regia varia. Hecatompylus. *χρῆσθαι διὰ τῆς αὐλῆς.* Malophori *Perſarum. τὰ πεπόμενα ἐπὶ τὴν τράπεζαν.* Chirothecarum *vſus incognitus Græcis & Latinis. Locus Xenophontis. Mos τρυφητῶν, ornari ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει.*

INTER voluptuarios populos notiſſimi iidémque nobiliſſimi Perſæ fuerunt. Iure igitur in albo gentium ἀπολαυστικῶν primi Perſę recenſentur, De his loquens Athenæus ait, σοῦσον γὰρ εἶναι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ τὸ κρίνον. *ſuſum enim Græca lingua* (id eſt, Græcè loquentibus) *κρίνον eſſe.* poteſt ſcribi, τῇ ἐκείνων φωνῇ. *ſuſum enim ipſorum* Perſarum *lingua eſſe κρίνον* ſed contra librorum conſenſum nihil mutandum. nimis rudes ſunt harum literarum, qui ſimiles ἀμφιβολογίας inter legendum veteres non obſeruarunt. Interpretes cui perſuadebunt σοῦσον *lilium* dici Græcis? Hebræi lilium שושן quaſi foliorum ſenorum florem dixerunt. Mutilus eſt locus de Parthorum regiis: οἱ Πάρθων βασιλεῖς, ait, ἐαρίζουσι μὲν ἐν Ῥαγαῖς, χειμάζουσι δὲ ἐν Βαβυλῶνι ..... τὸ λοιπὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ. De opinione explendum cenſeo. διάγουσι δ' ἐν Ἑκατομπύλῳ τὸ λοιπὸν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Habeo enim auctorem Strabonem, qui libro 11. Hecatompylum regiam Parthorum fuiſſe indicat. Diodorus Siculus lib. 17. vrbem appellat εὐδαίμονα: in qua magna ſit copia omnium eorum quæ ad beatè viuendum ſolent expeti. Tréſne Parthorum regias an quatuor (tot enim Perſarum ſunt relatæ) Athenæus recenſuiſſet hoc loco, deficientibus libris, θεὸς ἂν εἰδείη. Dinonis locum de cidari Perſarum pluribus deſcriptum habes in Heſychij Gloſſis. conferant ſtudioſi. Ait, reges Perſarum ccc. mulieres ſolitos habere in aula ſua. quæ totam noctem canentes pſallentéſque ad lucernas eum oblectent. & addit, χρῆται δὲ αὐταῖς καὶ πολλάκις ὁ βασιλεὺς διὰ τῆς τῶν μηλοφόρων αὐλῆς. in multis loquendi generibus propoſitiones διὰ & ὑπὸ eleganti ſermonis compendio vim habent participij ad perficiendam ſententiam neceſſarij. vt διὰ μαρτύρων κλαίειν, id eſt, *preſentibus teſtibus.* ſic igitur hoc loco, χρᾶσθαι γυναιξὶ διὰ τῆς αὐλῆς, *vti fœminis per aulam admiſſis.* vel, *per aulam ad eas adeuntem.* vel διὰ accipe pro ἐν. vt cum dicimus, διὰ τῆς πρώτης βίβλου, *libro primo.* paulò poſt, ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης διὰ τῆς πολιτείας αὐτῶν, *in tractatu de republ. illorum.* Sed de hoc loco ſtatuat eruditus lector. *Malophori* Perſarum interpretibus *clauatores* ineptè dicuntur, nam Græca vox erat retinenda. Mille numero erant ſatellites regis, ſic appellati à colore veſtis melino: incedebant enim πορφυρᾶς καὶ μηλίνας ἠμφιεσμένοι στολάς, vt legimus apud Ælianum, & infrà quoque in Athen. etſi hic cauſſa alia aſſertur. Subiicit, εἰ δὲ ἐπὶ θήραν ἐξίῃ, καὶ αἱ παλλακίδες αὐτοῦ συνεξίασιν. Lego non dubitans ἐπὶ θήραν, vt in ſimili ex parte loco apud Xenophontem, primo Παιδείας. ὅταν δ' ἐξίῃ βασιλεὺς ἐπὶ θήραν, ἐξάγει τὴν ἡμίσειαν τῆς φυλακῆς. neque aliter Excerpta. Sequitur, καὶ τὴν παρὰ Μήδων χρείαν Πέρσαις μηλοφορίαν, μὴ μόνον ὧν ἔπαθον τιμωρίαν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν δορυφορούντων τρυφῆς, εἰς ὅσον ἦλθον ἀνανδρίας ὑπόμνημα. Interpretes hic ſani nihil, Clearchus hoc voluit. Perſas cum Medos coegerunt ſibi ſatellites eſſe malophoros, non ſolùm ſuas iniurias eſſe vltos, quas à Medis acceperant dum illis parebant: ſed ipſos etiam tali ſeruitio monuiſſe ſui priſtini luxus, & quò deueniſſent ignauiæ. ἀγύρτας ἀποφαίνει membranarum eſt lectio. quidam tamen codd. ἀργυρίτας. Sequentia Clearchi verba de præmio dari ſolito ei qui nouum aliquem cibi paratũ regi Perſarum indicaſſet, vitio omnium exempl. intelligi à nobis nõ ſunt quita: etſi mentem vtcumque per nebulam videmus. ſed deſunt, opinor, nonnulla. νοῦν ἔχειν valet, *ſi mentem haberet.* ſcripti tamen quidam, νοῦν οὐκ ἔχειν. Non ſemel dolui elegantiſſimum locum ita malè acceptum eſſe ab imperitiſſimis hominibus. Nam quod iterũ hoc libro idem Clearchi locus tangitur ab Athenæo, nihil admodum id nos iuuat. τὰ πεπόμενα ἐπὶ τράπεζαν, periphraſis eſt panis, & eorum omniũ quę locum panis obtinent vt placentæ. Perſæ, inquit, Xenophon apud noſtrum, non contenti caput, corpus & pedes tectos habere, ἀλλὰ καὶ περὶ ἄκραις ταῖς χερσὶ χειρῖδας δασείας καὶ δακτυλήθρας ἔχουσι. Neque Græci neque Romani habuêre in vſu manuũ tegumenta, quibus etiã ruſtici hodie vtuntur. ideo inter cætera luxus & mollitiei Perſarũ argumenta hoc quoque Xenophonti recenſetur, quod digitabulis cõtra frigus manus ſuas munirent. Chaldæi iam olim, vt videtur, iis vſi. nam in Lexico Talmudico

כפ

ϰαι exponitur manuum indumentum. Græci veteres, vt diximus, & horum & tibialium vſum ignorarunt. Poſtea corrupta antiqua diſciplina, cepere etiam apud illos, qui erant molliores, & manibus extremis & pedibus conſulere: non ſine ſapientum indignatione. Muſonius οὐ θαμειῶς καλὸν οὔτε ἐσθήσεσι πολλαῖς καταςκεπάζειν τὸ σῶμα, οὔτε ταινίαις καταδεῖν, οὔτε χεῖράς τε καὶ πόδας περιδεῖν πίλοις ἢ ὑφασμάτων τινῶν μαλακίζειν, τούς γε μὴ νοσοῦντας. Romani temporibus Plinij iam eorum vſum didicerant. nam de ipſo ſcribit Plinius iunior, *In itinere quaſi ſolutus cæteris curis, huic vni vacabat: ad latus notarius cum libro & pugillaribus: cuius manus hieme manicis muniebantur, vt ne cæli quidem aſperitas vllum ſtudiis tempus eriperet.* Sequitur ex eodem, νυνὶ δὲ στρώματα πλείω ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων, ἢ ἐπὶ τῶν εὐνῶν. *Stragula nunc habent ſuper equis plura quàm ſuper cubilibus.* quis credat? equidem falſum puto. nam ſi in altero luxus Perſarum creuit, cur non & in altero? aut quæ ratio cur ſedere in equo mollius ſtuderent, quàm in lecto iacere? Lego, ἢ τότ᾽ ἐπὶ τῶν εὐνῶν. vel ἢ πρίν. etſi aliter hodie in libris mellitiſſimi ſcriptoris. Demum ait Xenophon, habere Perſas ſuos κοσμητὰς, οἳ ὑποχρίουσί τε, καὶ ἐντρίβουσιν αὐτοὺς καὶ τἆλλα ῥυθμίζουσι. refer ad oculorum pigmenta, & intritos colores ex more Medorum: nam illi ſoliti ornari ὀφθαλμῶν ὑπογραφῇ, καὶ χρώματος ἐντρίψει, ait Xenophon idem alibi. vnde infrà in ſermone de Sardanapalo. Eadem conſuetudo fœminarum terræ Græciæ: quibus tribuit Philoſtratus non ſolùm oculorum ὑπογραφὰς, verùm etiam ζωγραφίας παρειῶν & χειλέων βαφάς. Multa de his nobis obſeruata in Commentariis de re veſtiaria. apud Iulium Pollucem leges σίμμιν ὀμματογράφον. habes etiam apud Galen. titulos tractatuum quos olim Crito medicus ediderat in libris περὶ τῆς κομμωτικῆς indices ſimilis ſtudij in mulieribus Romanis, quarum gratia videtur Crito eos commentarios conſcripſiſſe, medicum agens Imperatoris. Eiuſmodi ſunt tituli, ὀφθαλμῶν ἐπίχριστα. & στιμμίσματα ἔγχριστα.

CAPVT III.

Lydorum παράδεισοι κηπαῖοι. ἀλλάττεσθαι τὸν τῶν γυναικῶν βίον. Γλυκὺς ἀγὼν *&* γλυκὺς ἀγκών. *Paxamus ſcriptor* ὀψαρτυτικῶν *: item* Criton. *Etruſcorum Reſp. ſimilis Platonica.* ῥῆγμα λαμβάνειν. *Nani* σκωπαῖοι. *anſerum.* πλατυγίζειν. ἄνθρωποι οὐκ ἄνθρωποι. *Formula veterum Senatuſconſultorum,* εὐνοίας ἕνεκα τῆς εἰς τὸν δῆμον. Πύελοι *balneorum Sybariticorum.* Amyris *ſiue* Thamyris. *Cauſſa deleta Sybaris.*

PERSAS Lydi ſequuntur: de quorum delitiis multa veteres auctores. [Initio obſeruat auctor primos Lydos γυναῖκας εὐνουχίσαι fœminas caſtraſſe: eiuſque inuenti primum facit auctorem Andramyten Regem. ſed melius ſcribetur ſine ν. Ἀδραμύτην. nam Adramyten regem Lydum conditorem Adramytij oppidi in Lydia, commemorat Græca hiſtoria. Stephanus in Ethnicis filium ait fuiſſe Alyattæ notiſſimi regis Lydiæ. Sed mirum, in libello Heſychij illuſtris de Sapientibus, auctorem huius inuenti ex eodem ſcriptore Xantho prodi, non Adramyten regē, ſed ipſum Gygē, de quo Herodot. Ξάνθος inquit, Λυδὸς ἱστορικὸς ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν Λυδιακῶν αὐτοῦ ἱστοριῶν φησὶν, ὅτι πρῶτος Γύγης ὁ Λυδῶν βασιλεὺς γυναῖκας εὐνούχισεν, ὅπως αὐταῖς χρῷτο ἀεὶ νεαζούσαις.] Sed & ſpectaculorum primi Lydi inuentores fuiſſe crediti: vnde Latinum vocabulum *ludi* eſſe dictum, præter Latinos ſcriptores etiam Græci adnotarunt. Lydi igitur, vt ex Clearcho narratur hîc, διὰ τρυφὴν παραδείσους κατασκευασάμενοι καὶ κηπαίους αὐτοὺς ποιήσαντες ἐσκιατροφοῦντο: *præ luxu conſtructis viridariis, & ad hortorum ſimilitudinem redactis* : ibi *in vmbra degebant.* & Hebræum פרדס, & Græcum παράδεισος propriè ſeptum locum arboribuſque conſitum ſignificant. ferè tamen Græci paradiſos vocarūt viuaria, id eſt, ſepta vbi viuæ feræ alebantur. ſiue in hac, ſiue in priore ſignificatione accipias, differūt παράδεισος & κῆπος ſiue hortus: ſicut Hebræis aliud גן aliud פרדס. In veris κήποις aut pomariis, nō erant niſi ἥμερα δένδρα, quemadmodum ſcribit auctor inferius: in paradiſis vbi feræ paſcebantur, arbores pangebantur omnis generis. hæc eò dicimus, vt intelligantur illa verba, κηπαίους αὐτοὺς ποιήσαντες. nam Dalecampius legit αὐτοὺς, & interpretatur longè aliter. Ἀγκῶνα vocem, fruſtra quidam habent ſuſpectam, propter ſequentem ἀγκῶνα. tuentur membranæ, Excerpta, & Euſtathius. Breuis & σύντομος eſt oratio, cùm ait, καὶ τέλος τὰς ψυχὰς ἀποθηλυνθέντες, ἠλλάξαντο τὸν τῶν γυναικῶν βίον. nam accipiendum, quaſi eſſet ſcriptum ἠλλάξαντο τὸν τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸν τῶν γυναικῶν βίον. *virilem vitam muliebri commutarunt.* Legunt omnes libri quà ſcripti, quà editi, τὸ γὰρ ὑπὸ γυναικὸς ἄρχεσθαι ὑβριζομένους, σημεῖόν ἐστι βίας. nō vt video emendari, ὑβριζομένης. etſi eam emendationē ſtabiliunt præcedentia, quibus dicitur, Omphalem fæminam, regnum Lydorum occupaſſe μίαν τῶν ὑβρισθεισῶν. Vulgata lectio ſententiam hanc habet: Eſt enim ſignum coactæ nec ſpontaneæ ſubiectionis quod imperio fæminæ pararent quotidianis contumeliis ab ea affecti. Nihil mutandum etiam in iſtis, ὅθεν οἱ Λυδοὶ τὸ πικρὸν τῆς πράξεως ἀποσειόμενοι τὸν τόπον καλοῦσι Γυναικῶν ἀγῶνα, γλυκὺν ἀγκῶνα. etſi habēt Excerpta γλυκὺν ἀγῶνα. perperam & exſcriptoris vitio: nam etiam Euſtathius, vtramque agnoſcit vocem ἀγκών & ἀγών. neque aliter paulò poſt. Non erat attendenti arduum cognoſcere quod etiam Excerpta, & membranæ quædam me docuerunt: poſt iſta, τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει, deeſſe aliquid. nam de amborum Midæ & Omphalæ ſuppliciis dicere aggreſſus, in Omphala noſtram expectationem eludit. rectè igitur in Excerptis poſt illa quæ di-

ximus verba, erat additum τὴν ἢ ...... fortè τὴν δὲ κτίσας. In accurata eorum ſcriptorum enumeratione qui ὀψαρτυτικὰ ediderant, omittitur Paxamus, niſi vitium eſt in noſtris codicibus. Sed cauſſa huius prætermiſſionis eſſe potuit, quod de antiquis ſolùm loquitur Athenæus: non de æqualibus ſuis, vt hic fuit, vt ipſius teſtimonio cognoſcitur libro nono. At Pollux in ſimili catalogo eum non prætermiſit: etſi paulò natu grandior, ſicut exiſtimamus nos, Athenæo. Locus eſt libro ſexto, capite decimo, vbi quoſdam reperies, qui tantæ lectionis virum, Athenæum dico, fugere potuerunt. Criton qui in hoc albo nomen ſuum profitetur, non eſt opinor alius ab eo qui περὶ κομμωτικῆς κακίας, vt loquitur Galenus, accuratiſſimè ſcripſerat. ſunt enim adfinia argumenta, & τοῦ αὐτοῦ ἤθους. Alexidis de cādaulo ῥῆσις, non integrè deſcripta eſt, & multis modis corrupta. poteramus multa reſtituere nullo negotio: ſed malumus integrum negotiū iis relinquere, quibus vires ingenij hic periclitari libitum fuerit, nam otium maius nōnulla deſiderant. Quintū & ſextū ita velim conceptos:

Θαυμαστὸν ἐμὸν δ' ἔργημα· παρὸν πολλὴν δ' ἐγὼ
Αν καὶ παραθῶ σοι, προσκατεδεῖ τοὺς δακτύλους.

mirus ſum artifex, inquit, parare candaulum: cuius ſi vel maximam copiam tibi appoſuero tu nihilominus quantumcumque fuerit appoſitum, totum comedes & tuos tibi inſuper digitos arrodes. Menandri locum alibi expoſuimus. etiam De Heraclidis *Paraſceuaſticis* antè dictum. Rex ille Arabiæ thuriferæ qui dicitur hic αὐτόνομος καὶ οὐδενὸς ὑπήκοος. *ſui iuris fuit, & nemini parebat*: nempe maiori regi, vt infiniti alij in Oriente reguli. malè Dalecampius. Lydis ſubiiciuntur orti Lydis Etruſci veteres. Olim magnæ eius populi opes, vt ſcimus ex hiſtoria Romana. luxus igitur & delitiæ pro opibus. Atque ecce exemplum in mundo reipublicæ à Platone multò poſt inſtitutæ. Ait enim τρέφειν δὲ τοὺς Τυῤῥηνοὺς πάντα τὰ γιγνόμενα παιδία, οὐκ εἰδότας ὅτου πατρός ἐστιν ἕκαστον. Sed eripiamus nos ex his cloacis. In ſermone de Sybaritis narratur hæc hiſtoriola. ἀνὴρ Συβαρίτης εἰς ἀγρόν ποτε πορευόμενος, ἔφη ἰδὼν τοὺς ἐργάτας σκάπτοντας, αὐτὸς ῥῆγμα λαβεῖν. homo delicatulus cum videret qui agrum foderent, ita offenſus eſt aſpectu laborantium, vt ſibi ipſe videretur fodi. id dixit auctor ῥῆγμα λαβεῖν: ſic enim maluit quàm ὄρυγμα. cedo autem quid aliud eſt ῥῆγμα λαβεῖν niſi ὀρύττεσθαι? non aſſentior eruditiſſimo medico, qui ῥῆγμα hic ex arte ſua aliter interpretatur, proxima narratiuncula noſtram expoſitionem ſatis firmat. De athletarum æmulatione in fodienda terra ſatis in Theocriticis lectionibus. Nani σκεπαῖοι, in antiquis per ω magnum ſcribuntur σκωπαῖοι. rectè. Euſtathius, ἴσως ἢ τῶν σκώπων, (id eſt nomen auis imitatricis & ſaltatricis) παρώνυμοι καὶ οἱ παρὰ τῷ Τίμωνι σκωπαῖοι, παρὰ Λάκωσι δὲ πιχωλάζοντες· ἀνθρωπάρια ἐκεῖνοι μικρὰ, καλούμενα παρά τισι σίλωνες. incogitantiâ dixit παρὰ Λάκωσι: cum debuiſſet παρὰ Συβαρίταις Maſſanicæ apophthegma, ſiue, vt auctor vocat ἀπόκεισιον, imitatus eſt Cæſar eo dicto quod refertur Plutarcho in vita Periclis. Diſtingue verſus Eubuli,

Καὶ γὰρ πόσῳ κάλλιον, ἱκετεύω, τρέφειν
Ἄνθρωπόν ἐστ' ἄνθρωπον, ἄν γ' ἔχῃ βίον;

quantò honeſtius eſt, obſecro, hominem alere hominem, ſi cui opes ſuppetant. addit Eubulus, Ἢ χῆνα πλαταγίζοντα καὶ κεχηνότα. anſerum πλαταγισμὸς ſiue πλατυγισμὸς ſonus ille eſt, quem in lacu edunt aut ſtagno aquas alis tundentes. nam quando gratitant aut gingriunt, παππάζειν Græcis dicuntur, ſi modo rectè ſcriptum in libris Pollucis: quod alibi conſiderandum. Lego cum Excerptis, πλείστους οἰκέτας ἔχοντα ἀεὶ, τούτοις παρὰ τὴν δίαιταν ἀφικνουμένοις εἰς τὸ συμπόσιον ἥδεσθαι, *Archytam cum plurimos ſemper haberet ſeruos, ſolitum oblectari ſi ipſo cibum ſumente, illi in cœnationem venirent.* Hæc ita in Excerptis. vulgò ἀφικνουμένους εἰς τὸ σ. Sed quorſū hoc? iure quærat aliquis. nam agit hic auctor non de moderatione clementis domini erga ſeruos: verùm de oblectatione quæ ex infantibus capitur honeſtius, quàm ex pumilis aut ſimiis. Conſtat nobis quæſito verborum compendio, deprauatum eſſe hunc locum. Nam de eodem loquens Ælianus ita narrat: Archytam vernulis ſuis plurimum eſſe oblectatum. Sic ille, verbis prope iiſdem: Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, πολιτικός τε καὶ φιλόσοφος ἀνὴρ γενόμενος, πολλοὺς ἔχων οἰκέτας, τοῖς αὐτῶν παιδίοις πάνυ σφόδρα ἐτέρπετο, μετὰ τῶν οἰκοτρίβων παίζων. μάλιστα δὲ ἐφίλει αὐτοῖς τέρπεσθαι ἐν τοῖς συμποσίοις. Siue igitur inſtitutum ab Athenæo ſermonem ſpectes, ſiue Æliani teſtimonium, ſcribendum paret hoc modo. τοῖς τούτων παιδίοις παρὰ τὴν δίαιταν ἀφικνουμένοις εἰς τὸ συμπόσιον ἥδεσθαι. *ſolitum oblectari, ſi ipſo cibum ſumente, eorum nati in cœnationem venirent.* conuenienter huic narrationi addit auctor, ἀλλ' οἱ Συβαρῖται ἔχαιρον τοῖς Μελιταίοις κυνιδίοις, καὶ ἀνθρώποις οὐκ ἀνθρώποις. appellat *homines non homines*, non vt in veteri gripho, eunuchos, ſed pumilos: quos & ſimiles ipſis Auguſtus vocabat *ludibria naturæ & mali ominis.* de his ad Suetoniū. Pergamus. Sybaritæ, inquit, publica conuiuia ſæpe agitare ſoliti: καὶ τοὺς λαμπρῶς φιλοτιμηθέντας χρυσοῖς στεφάνοις τιμῶσι· καὶ τούτους ἀνακηρύττουσιν ἐν ταῖς δημοσίαις θυσίαις καὶ τοῖς ἀγῶσι, προσκηρυττόντες οὐκ εὔνοιαν, ἀλλὰ τὴν εἰς τὰ δεῖπνα χορηγίαν. In aliis Grҿciҿ ciuitatibus, maximè autem Athenis, ſi quis de republica bene eſſet meritus, huic corona præmium dari ſolita: quæ eius capiti imponebatur cum vel ſacrorum vel ludorum cauſſa maxima vndique turba hominum conueniſſet. accedebat præconis elogium, & vt dicam cum Iuriſconſultis ſuperdictum, proclamantis, haberi τῷ δεῖνα hūc honorem. ΕΥΝΟΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΝ. At Sybaritæ cum lautos conuiuatores donarent coronis vſitatam formulam, quæ fuit eorum veſania, in iſtam mutarunt: ΧΟΡΗΓΙΑΣ ΕΝΕΚΑ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΑ ΔΕΙΠΝΑ. MAGNI-

VICENTIÆ ERGO QVAM IN EPVLIS PVBLICIS EXHIBVISSET. Interpres cum non animaduerteret quam vim haberet præpoſitio περὶ in verbo περιοικηρύττειν, totam ſententiam corrupit. Atqui manifeſta eſt alluſio ad formulam à præcone ſolitam coronandis ſuperdici. In Cteſiphontis decreto quo decernebatur corona Pæanieo oratori, fuit ſcriptum Κτησιφῶν εἶπεν, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν Δημοσθένην τοῖς Διονυσίοις, ἐν τῷ τοῦ Διονύσου θεάτρῳ, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι· καὶ τούτων ἐναντίον ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, ὅτι ΣΤΕΦΑΝΟΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΙΑΝΙΕΑ Η ΠΟΛΙΣ ΑΡΕΤΗΣ ΣΥΜΠΑΣΗΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΑΥΤΗΝ. Cicero vertit: *Cteſiphon ſcitum fecit, vt corona aurea Demoſthenes donaretur, eaque donatio fieret in theatro populo conuocato, atque ita prædicaretur,* EVM CORONA VIRTVTIS ERGO BENEVOLENTIÆQVE QVAM ERGA POPVLVM ATHENIENSEM HABERET. Sic in Senatuſconſulto: quo decernitur ſtatua Demetrio Diodoti F. Syracuſano ita ſcriptum ΕΔΟΞΕ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΟΔΕ ΚΟΛΑΨΑΝΤΑΣ ΕΣ ΧΑΛΚΩΜΑΤΑ ΔΥΟ, ΤΟ ΜΕΝ ΕΝ ΑΝΑΘΕΜΕΝ ΕΙΣ ΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ· ΤΟ ΔΕ ΑΛΛΟ ΑΠΟΔΟΜΕΝ ΔΗΜΗΤΡΙΩ. ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΩ ΥΠΟΜΝΑΜΑ ΤΑΣ ΠΟΤΙ ΤΟΝ ΔΑΜΟΝ ΕΥΝΟΙΑΣ. & in altero decreto in eiuſdem honorem facto à Melitæis: ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΑ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΗΝ ΕΧΩΝ ΔΙΑΤΕΛΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΔΗΜΟΝ. Alluſit apud Ariſtophanem in Philonida, qui de hero dicebat, ἐμοὶ ὁ δεσπότης θηλύκλεων ἐδωκεν, εἶμαι χρηστότητος ἕνεκα. Sequitur aliud luxus argumentum, παρὰ Συβαρίταις δὲ διρεθησαν καὶ πύελοι ἐν αἷς κατακείμενοι ἐπυρίων. non ſunt πύελοι cænacula. ſed balneorum ſolia aut cellæ. Neque aliud voluit auctor quàm fuiſſe inuentã à Sybaritis nouam cellarum formam, prioribus Græcis incognitam. Intelligit autem πυελατήριον, ſiue cellam ſudatoriam: aut ſolij machinoſam aliquam formam, quæ eſſet αὐτὴ πυελατήριον. De matulis tricliniaribus dictum libro primo. Deeſſe aliquid videtur in iſtis, Δοκεῖ δὲ μέγα τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν εἶναι, ὅτ. puta σημεῖον aut τεκμήριον & periodi eiuſdem poſtrema verba ſunt corrupta niſi ita concipias, συμπαροξύνει πάντας ἐντρυφῆσαι, καὶ πᾶν ποιῆσαι ὡς ζῆσαι ὑπὲρ τὸ μέτρον ἐκλελυμένως. ſed meliorum librorum expecto hic auxilium. Corruptè mox, ἔπεμψαν δὲ ποτε καὶ εἰς θεοῦ τοὺς χρησομένους, ὧν ἦν Ισάμυρις. nam ſcribendum, ὧν ἦν ὁ Ἄμυρις: vel: ὁ Θάμυρις. hic eſt, qui prouerbio celebratur Ἄμυρις μαίνεται: aut Θάμυρις. nam vtroque modo ſcribitur. Conſule Euſtathium & paræmiographos. Verſus primus ſortis editæ Sybaritarum legatis, Εὐδαίμων σὺ ἔσῃ πιμῶν γένος αἰὲν ἰόντων, ex duobus conflatus eſt. Nam alibi ſcriptum,

Εὐδαίμων Συβαρῖτα, πανευδαίμων σὺ μὲν αἰεὶ
Ἐν θαλίῃσι θεὼν τιμῶν γένος αἰὲν ἐόντων.

Inſignis eſt hiſtoria, quam & alij narrant, deletæ Sybaridis irâ Deûm, vnius ob cuplam. πολλάκι γὰρ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ. Ea culpa fuit: reuerentia erga patrem quam erga numen maior. Simillima cauſſa & Coriolanorum perdidit, plus enim apud illum matris nomen, quã patriæ maieſtas, aut deorum religio valuit. Scribe, γενομένων αὐτοῖς σημείων πολλῶν τῆς ἀπωλείας. Elegans hiſtoria eſt de Sybarita illo, qui Sybari Crotonem nauigaturus, conducto nauigio pactus dicitur cum nauis magiſtro ἐφ' ᾧ οὐ ῥανθήσεται ne aquæ guttis aſpergeretur. rectè Dalecampius accipit de aqua palmulis remorum tũſa. illud non rectè, quod nauigationem hanc in fluuio factam cenſet: neque ad locorum ſitum, neque ad auctoris ſui verba attendens.

CAPVT IV.

Lex Syracuſana ſuper veſte muliebri floridi coloris. Lex Sybaritica de vocandis ad conuiuia mulieribus. παράγειν ἐπὶ τὰς κλήσεις Lex alia Sybaritica de præmio coquis propoſito. Sybaritarum conatus abolendi ludicri Olympici.

SYracuſanæ legi qua fuit cautum ne qua mulier veſtem geſtaret floridi coloris, aut purpura prætextam, niſi quæ inter publica ſcorta nomẽ profiteri vellet: addit Euſtathius velut interpretans, καὶ οὕτω οἰκεῖα εἶναι τῇ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ, τῇ καὶ ἑταίρᾳ. *& ita pertinere ad auream Venerem, quæ etiam* ἑταίρα *cognominatur,* eſt autem, *pertinere ad Venerem.* cenſeri inter mulieres illi ſacras quæ corpore in eius templis merebant & Corinthi & alibi. Strabo ἱεροδούλους vocat. Legi huic frugalitatis magiſtræ ſubiicitur Sybaritarũ lex contraria, verè nepotina. Συβαρῖται, inquit, ἔγραψαν νόμον τὰς γυναῖκας εἰς τὰς ἑορτὰς καλεῖν, ἐν τοῖς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας, πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν παρασκευὴν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιούμενοι τοῦ χρόνου τῶν θ' ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου παράγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις. Nemo harum rerum peritus æſtimator negabit poſtquam attenderit diligentius, corrupta eſſe in iſtius legis verbis nonnulla. quoquo enim te vertas, nunquam rectè illa exponas, ἵνα ἀξίως ποιούμενοι, &c. Non clam me eſt, quid de hoc loco magni viri ſcripſerint: quorum ſententia eſt, verborum aliquot traiectione deprauatum eum eſſe, neque alius indigere medicinæ. Nobis tamen aliter videtur: nam & detractione & mutatione vocum nonnullarum cenſemus hic eſſe peccatum. Sic autem ſcribimus, καὶ τοὺς εἰς τὰς θυσίας καλοῦντας, πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ἀξίως ποιούμενοι τοῦ χρόνου τὴν παρασκευὴν τῶν τε ἱματίων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου, παράγωσιν οὕτως εἰς τὰς κλήσεις. id eſt: *ſanxerunt mulieres ad feſtorum epulas vocandas: & vt ij qui illas ad ſacrificia vocaturi eſſent anno prius inuitarent: vt pro ſpatio temporis dignè præparatis veſtibus, & cæteris ornamentis, ſic prodirent ad conuiuia.* Omnino ita ſcribendum eſſe omnes

omnes mihi aſſentientur viri cordati, ſi legis de qua auctor loquitur non aliam fuiſſe ſententiam probauerimus. Eſto igitur mihi eius rei teſtis Plutarchus qui in ſeptem ſapientum conuiuio ita ſcribit, Συβαρῖται ὡς ἔοικε πρὸ ἐνιαυτοῦ τὰς κλήσεις ποιοῦνται τῶν γυναικῶν, ὅπως ἐκγένοιτο κατὰ σχολὴν παρασκευασαμένας ἐσθῆτι καὶ χρυσῷ φοιτᾶν ἐπὶ τὸ δεῖπνον. *Sybaritæ ante annum mulieres ad conuiuia vocant: vt per otium instructæ veſtibus auróque ad cœnam veniant.* En ſententiam hoc loco reponendam: nam ex lege quam Phylarchus hic commemorat morem illum manaſſe, quem ait Plutarchus, ne dubitandum quidem eſt. Vera ergo & firma emendatio quam proferimus. Quod autem putarunt doctiſſimi viri, ad vocatores deſignatoréſque epuli ſacri hæc pertinere, probarem ſi probari poſſet, ſolitum aliquando fieri ἐν ταῖς δημοσίαις ἑορταῖς, vt mulieribus inuitatis de publico veſtes darentur. Quo loco ſcribimus, πρὸ ἐνιαυτοῦ τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι: poſſumus ſeruata lectione edita ita emẽdare, πρὸ ἐν. τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν κλῆσιν ποιεῖσθαι. quod dixit Plutarchus, φοιτᾶν ἐπὶ τὸ δεῖπνον, Phylarchus, προάγειν ἐπὶ τὰς κλ. eſt enim προάγειν, progredi, prodire. atque hæc vox appoſitiſſimè hic vſurpatur, nam vt ait comicus, χαλεπαὶ αἱ τῶν γυναικῶν ἔξοδοι. id autem eſt προάγειν. vt cum προάγειν agmen dicitur. Non capio proximam legem latam in eadem vrbe de coqui prærogatiua, qui nouum aliquem ciborum paratum inueniſſet. εἴ τις τῶν ὀψοποιῶν ἢ μαγείρων, inquit, ἴδιον εὕροι βρῶμα καὶ περιττὸν, τὴν ἐξουσίαν μὴ εἶναι χρήσασθαι τούτῳ ἑτέρῳ πρὸ ἐνιαυτοῦ, ἀλλὰ αὐτῷ τῷ εὑρόντι τὸν χρόνον τοῦτον, ὅπως ὁ πρῶτος εὑρὼν καὶ τὴν ἐργασίαν ἔχῃ πρὸς τὸ τοὺς ἄλλους φιλοπονοῦντας αὐτοὺς ὑπερβάλλεσθαι τοῖς τοιούτοις. Poſterior periodus ſine dubio corruptiſſima. Scribendum, ἀλλ' αὐτῷ τῷ εὑρόντι. ὅπως τὸν χρόνον τοῦτον ὁ πρῶτος εὑρὼν, καὶ ἐργασίαν ἔχῃ. πρὸς τὸ τοὺς ἄλλους φιλοπονοῦντας ἀλλήλους ὑπερβάλλεσθαι τοῖς τοιούτοις. planiſſima ſententia. Lex hoc iubet. *Si quis cocus peculiarem & excellentem aliquem cibum inuenerit, ne cui alij fas ſit eo vti ante annum, niſi ei qui inuenerit: vt toto illo tempore auctor eius inuenti quæſtum inde faciat: quò laborent & alij omni ſtudio ſeſe inuicem talibus inuentis ſuperare.* De Telis tyrannide lege Diodorum Siculum lib. 12. Hiſtoriam de improbo conatu Sybaritarum abolendæ, quod in ipſis foret, ſolemnitatis Iouis Olympici quæ in Elide celebratur, paucis perſtrinxit Athenæus: idémque mox addit, auctores non deeſſe qui de Crotoniatis id narrent, non de Sybaritis. Nos putamus Sybaritas potius: nam plures ita tradunt veterum. Vetuſtiſſimus Periegeſeos auctor, iambicorum poeta, de Sybari loquens:

Λέγεται γὰρ αὐτοὺς μήτε τοῖς νόμοις ἔτι
Τοῖς τοῦ Ζαλεύκου τ' ἀκόλουθα συντελεῖν.
Τρυφὴν δὲ καὶ ῥᾳθυμίαν ἑλομένους βίον
Χρόνῳ προελθεῖν εἰς ὕβριν τε καὶ κόρον.
Σπεῦσαι δὲ καὶ τὸν τῶν Ὀλυμπίων ὅπως
Ἀγῶνα καταλύσωσι. ταῖς δὲ τοῦ Διὸς
Ἀγῶσι τιμαῖς τῆδε τῇ παρευρέσει.
Ἀθρομιάθιον Διὶ γυμνικόν τιν' ἐπετέλουν
Κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν Ἠλείοις. ἵνα
Πᾶς τις πρὸς αὐτοὺς τοῖς ἐπάθλοις ἀγόμενος
Σπεύδοι καταντᾶν, ἀπολιπὼν τὴν Ἑλλάδα.

CAPVT V.

Θοινᾶσθαι τὴν ὥραν. αἱ ἐξ οὐρανοῦ βολαί. Γεργίθων φόνος ἀπολεμίστων. συνηλοιᾶν. Πιστήρων μόρος. *Prou.* ἀπεσκυθίσθαι. χλιδῶν. *Callinus antiquiſſimus poeta.* ῥόμβοις ὑφαντὰ *veſtimenta. veſtium nomina* ſarapis, calaſiris, actæa. *Prou.* βαδίζειν ἐς Ἡραῖον ἐμπεπλεγμένον.

TArentinorum luxuriam deſcribens Athenæus, ἐφόρουν, ait, καὶ παρυφὴν διαφανῆ πάντες, οἷς νῦν ὁ γυναικῶν ἁβρύνεται βίος. vel ᾗ: ſcribendum pro οἷς: vel ita potius concipienda ſententia, ἐφ. καὶ π. διαφανῆ, πάντα τε οἷς νῦν. Sicut dicimus ἑστιᾶσθαι vel εὐωχεῖσθαι ſimpliciter pro explere deſiderium alicuius rei: ſic Athenæus hoc loco θοινᾶσθαι τὴν ὥραν dixit, pro libidinem explere, ait, loquens de captiuis Carbinatibus, quos in loca publica Tarentini concluſerant: καὶ ὁ βουλόμενος καθιέναι εἰς ἀτυχῆ παραστηθεὶς ἀγέλην ἐθοινᾶτο ταῖς ἐπιθυμίαις τὴν τῶν ἀθροισθέντων ὥραν, πάντων μὲν ὁρώντων, μάλιστα δὲ ὧν ἥκιστα ἐκεῖνοι προσεδόκων θεῶν. poſtrema accipiunt malè, qui ἐκεῖνοι referunt ad Carbinates. de Tarentinis cape, & verte, *omnibus ſpectantibus, dijs quoque, de quibus ipſi minimè cogitabant.* Sequitur in ſermone de luxu Iapygum, ἐμφανῆ γὰρ ἦν μέχρι πόρρω κεχαλκευμένα τῶν ἐξ οὐρανοῦ βολῶν. videtur deeſſe vox σημεῖα, vel potius εἴδωλα, aut alia ſimilis: & βελῶν ſcriberem, non βολῶν. hoc enim dicit: manſiſſe diu facta ex ære ſimulacra fulminum, quibus icti fuerant Iapyges. more poetarum fulmina appellat *cælitus miſſa tela.* Deeſt item vox vna cum iſtis mox iungenda, vt ſit plena ſententia, καὶ οἱ τὴν Σῖριν δὲ κατοικοῦντες ἣν πρῶτοι κατέσχον οἱ ἀπὸ Τροίας ἐλθόντες, ὕστερον δὲ ὑπὸ Κολοφωνίων, ſupplendum ᾠκίσθη: aut tale quid Oraculum quod Mileſiis editum narratur,

Καί μοι Γεργίθων τε φόνος μέλει ἀπολεμίστων
Πιστήρων τε μόρος καὶ δένδρον ἀειθαλές.

neque integrum eſt: aliquid namque deeſt à fine poſterioris verſus: & tertius etiam, vt puto fuerat adiectus, aut etiam plures: neque menda caret. Legendum enim ἀπολεμίστων. quod etiam in Excerptis inuenimus. Γεργίθων φόνος ἀπολεμίστων, eſt *cædes puerorũ patrata à Gergitibus.* ἀπολέμιστοι, *imbelles*, infantes & pueri ſunt. præcedit de Gergithibus qui diuites vrbe eiecerant: conduxerunt, ait, τὰ τέκνα τῶν φυγόντων εἰς ἀλωνίας, βοῦς συναγαγόντες (fortè, βοῦς ἐπαγαγόντες) συνηλοίησαν. malè editum συνηλλοίησαν, quod leuiculum mendum de recta ſententia deturbauit interpretes. Significant autem hæc verba diuitum liberos à iunctis bobus fuiſſe contritos, tanquam in area frumẽ-

tum

eum triturantibus & ideo ait miſellos eſſe congregatos εἰς ἀλωνίαν. At πισσήρων μόρος, eſt mors eorum qui pice illita fuerant combuſti, & perierant πισσοκωνήτῳ μόρῳ, vt locuti ſunt Æſchylus & Cratinus. addit, καὶ δένδρεα αὐάνθη. quia, vt dictum eſt, ad tanta ſcelera quaſi exhorruerat: & exaruerat ſacra olea. Agitur deinceps de priſtina Scytharum felicitate & calamitatibus quæ corruptam illorum vitam ſunt ſecutæ. Crudeles in ſubditos captiuos & ſeruos fuiſſe: vnde manarit prouerbium ἡ ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσις: eorumdem poſtea miſerias alteri prouerbio locum dediſſe, quo celebratur *tonſura Scythica*. nihil eſt mendi in explicatione prioris parœmiæ poſterioris expoſitio non ſine ratione ſuſpecta nobis. quia tamē cōſentiunt MSS. potes ita vertere: *Igitur propter multitudinem calamitatum quas perpeſſi ſunt, quando ſimul cum opibus ſuis; etiam comis vniuerſi per luctum fuerunt ſpoliati: alij populi tonſuram quæ contumeliæ cauſſa fit, vocarunt* ἀποσκύθισιν. Græcè ſic: διὰ τὸ πλῆθος οὖν τῶν καταλαβουσῶν αὐτοὺς συμφορῶν ἐπεὶ διὰ τὸ πένθος ἅμα τούτῳ τὸν βίων ὄλβον, καὶ τὰς κόμας περιεσπάσθησαν πάντες ἔθνος, οἱ ἔξω τὸ ἐφ' ὕβρει κουρὰν ἀποσκυθίσαι προσηγόρευσαν. vel vt in Excerptis ἀπεσκυθίσθαι. In Hermippi verſibus de Abydenorum mollitie, cum alia non rectè videntur ſcripta: tum hic verſus manifeſtò corruptus: Gaude, inquit, κόμη τε νεανικῇ, φρίγει τε βραχιόνων. Scribo χλιδῇ τε βρ. paulò poſt, ἐφόρουν χλιδῶνας περὶ τοῖς βραχίοσι. poetica ſunt vocabula χλιδή. χλίδημα, χλιδών, & χλιδος, pro ornamentis quæ collo aut brachio appenduntur. Super Ionum moribus citantur verſus Ariſtophanis ex *Triphalete* eius comœdia: quam inuenies apud Iulium Pollucem libro nono & decimo, ſæpe nominatam, cap. autem trigeſimo ſeptimo, libri 10. extat hic verſus ex eadem fabula, καὶ τὸ κοινὸν ἰσχὺν μὴ κυρβασίαν δεχεῖς. perperam vulgo editum κοινὸν. Tertium verſum hic lege ὅπως ἔχων τὸ παῖδα πολλήσαι ἐς Χίον. pro, πωλήσειν ἐς Χίον. vt ſtatim: Ἕτερος δ' ὅπως ἐς Κλαζομενάς. Nota etiam ex prouerbio antiquo Magnetum mala: quæ illis contigerunt ex amore inſano voluptatum, vt hic ſcribitur. Ait enim: Ἀπώλοντο δὴ καὶ Μάγνητες οἱ πρὸς τῷ Μαιάνδρῳ, διὰ τὸ πλέον ἀνεθῆναι, ὥς φησι Καλλῖνος ἐν τοῖς ἐλεγείοις, καὶ Ἀρχίλοχος. meminerunt, inquit, calamitatum quas Magnetes ad Mæandrum paſſi ſunt, Callinus & Archilochus. de Callino videtur Clemens diſſentire: qui antiquiorem eum poetam facit Magnetum rebus aduerſis. Sic ille primo libro Stromat. de Archilocho & Simonide locutus, Καλλῖνος δὲ πρεσβύτερος οὐ μακρῷ. τῶν γὰρ Μαγνήτων ὁ μὲν Ἀρχίλοχος ἀπολωλότων. ὁ δὲ ἄρτι εὐημερούντων μέμνηται. Theognis, Τοιάδε καὶ Μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα καὶ ὕβρις. De Callino Strabo libro decimo tertio. Quid ſint veſtimenta ῥόμβους ὑφαντὰ quærimus accuratè in commentario De re veſtiaria. Euſtathius ſcribit in primum Odyſſ. δοκεῖ ὁ ῥόμβος καί τι ἐργαλεῖον εἶναι τῆς ὑφαίνειν, afferens hunc ipſum locum. Sed in antiquo exemplari Athenæi quo vſus eſt is qui Excerpta cōfecit, ſcholium fuit adiectum: quod à Breuiatore conſeruatum hic appingemus cuicuimodi illud ſit. Sic autem is grāmaticus. ἐν δὲ τῷ σχολίῳ τοῦ βιβλίου ὅθεν αἱ παρεκβολαὶ τάδε ἦσαν περὶ τοῦ ἄνω γεγραμμένου ῥόμβου, ῥόμβος ἐστὶ τροχίσκος ὃν τύπτοντες ἱμᾶσι καὶ στρέφοντες, ποιοῦσι περιδινεῖσθαι καὶ ψόφον ἀποτελεῖν. ῥύμβον δὲ αὐτὸν Εὔπολις εἴρηκε. καλεῖται δὲ καὶ βρυτήρ. *ſarapis* hic veſtis Perſicæ nomen eſt coloris melini: aliis dicitur fuiſſe coloris μεσολεύκου, Scribe, καὶ καλασίρεις Κορινθιουργεῖς. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν πορφυραῖ τούτων, αἱ δὲ ἰοβαφεῖς, αἱ δὲ ὑακινθιναι. nec aliter Euſtathius, Athenæo auctore *actæa* veſtis dicta eſt Græcis ἡ σπαθητή, denſa & contraria rallæ. Plinius vocat *crebram paueratam*. de voce ἀκταία multa Euſtathius. [Prouerbium, cuius obiter mentio fit ex Duride βάδιζον Ἡραῖον ἐμπεπλεγμένον, inueni alicubi ita conceptum à viris doctis βάδιζε βλέμμα Ἡραῖον, *Incede vultu Iunonio*; ſed vera lectio eſt, quā hic refert Athen. vertēdū *Incedere Iunoniū habentē capillos implexos*, ſiue diligenter pexos & in humerū demiſſos, vt modò dicebat Duris. Ἡραῖον hic eſt, non Iunonis more. ſed more eorum qui Heræa id eſt Iunonis feſtum celebrabant. Hos autem peculiari quadam grauitate inceſſus fuiſſe inſignes declarāt etiam verba Horatij, ſatyra tertia lib. 1. *ſæpe velut qui currebat fugiens hoſtem: perſæpe velut qui Iunonis ſacra ferret.*]

CAPVT VI.

Emendantur & illuſtrantur Aſij poetæ vetuſtiſſimi verſus de luxu Samiorum. κορυμβαι διασείσθαι τὰς κόμας. ἡ χρυσῆ παροιμία *teſtis luxus Ionum.* συνδεδυκέναι τὰ Ῥωμαίων. Pronax.

ANTIQVISSIMI poëtæ Aſij verſus de luxu Samiorum peſſimè ſcribuntur in omnibus libris: ita nempe.

Οἱ δ', αὔτως φοίτεσκον, ὅπως πλοκάμους κτενίσαιντο
Εἰς Ἥρας τέμενος πεπυκασμένοι εἵμασι καλοῖς,
Χιονέοισι χιτῶσι πέδον χθονὸς εὐρέος εἶχον,
χρύσεαι δὲ κόρυμβαι ἐπ' αὐτῶν τέττιγες ὥς
Χαῖται † δορεύσανεμω χρυσέοις ἐνὶ δεσμοῖς
Δαιδαλέοι δὲ χλιδῶνες ἄρ' ἀμφιβραχίοσι †
Νησαοῖες ὑπασπίδιον πολεμιστήν.

Primus verſus & ſecundus ex Duridis paraphraſi clari ſunt. Tertio ſignificat poeta, ſyrmata eos geſtaſſe, & veſtes albas, poderes ſiue ad terram pertinentes. interpres neſcio quid legerit pro εἶχον ſed ferri poteſt, εἶχον πέδον χθονὸς, pro pertinebant ad terrā eámque tangebant. Quarto vocat κορύμβας cicadis ſimiles titulos Samiorum, eadem forma cum Atticis, quos nuncupat Thucydides κρωβύλους inſertis cicadis ornatos Samij ab antiquis Athenienſibus hunc morem retinuerant: quod non eſt obſcurum ex præclara magni illius hiſtorici præfatione. vbi notabis illa verba, διὰ τὸ ἁβροδίαιτον quod huc in primis facit. Sed locum præſtat aſcribere: mirè enim illuſtrabit Aſij hos verſus: καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς, τῶν εὐδαι

ὐδαιμόνων, διὰ τὸ ἁβροδίαιτον, οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσοῦν τέττιγας ἐνείροντες κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν. Quintum ſic emendamus, *Χαῖται δ' ἠερέθοντ' αὐέμω χρυσοῖς ἐνὶ δεσμοῖς. agitabatur coma flatu vẽti aureis* adſtricta *vinculis*. Intellige autem capillos extremos:nam capiti pars proxima quæ vincta erat,agitari non potuit. Sextum & ſeptimum ita ſcribo, *ἀμφὶ βραχίονι ἤτοι, ὥσπερ ὑπασπιδίῳ πολεμιστῇ.* partim certa, partim probabili coniectura. Scribe, *διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους μικρολογίαν, ὥσπερ Συβαρίτας τὴν πόλιν ἀπώλεσαν.* In Philarchi teſtimonio, *περιήεσαν διησκημένοι τὰς κόμας χρυσῷ κόσμῳ.* non eſt τὸ διασκεῖσθαι ſimpliciter, *exornari*. ſed *diſcretim ornare comam*, hoc eſt, *διακεκρυμμένως ἀσκεῖσθαι*. Nam ita ſoliti homines *ἁβροδίαιτοι* & facere & loqui. Lucianus in Amoribus, *ἀλλὰ λιπαρὰ παλαίστρου μέλουσί μοι, καὶ φαιδρὰ μὲν ἐσθής, μέχρι ποδῶν τὴν [παρυφὴν* (ita ſcr. non *τρυφὴν*.)] *χαλωμένη, διακεκριμένης δὲ ἠσκημένης κόμης ἐπιμέλεια.* Quartum verſum Xenophanis, *οὐ μείους ἤπερ χίλιοι εἰς ἐπίπαν*, accipe de aſtypolis, qui fuerunt Colophone haut pauciores mille, ſicut mox ſequitur. Lege, *ὅτε καὶ βασιλεῦσιν ἀσάνιον τότ' ἦν.* vel *ὅπερ*. non *ὅθεν*. & *ἡδυπαθὴς ὄχλος*. Hæreo in ſequentibus: *Θεόφραστος δ' ἐν τῷ Περὶ ἡδονῆς, καὶ δὴ καὶ τοὺς Ἴωνάς φησι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς τρυφῆς ἔτι καὶ νῦν ἡ χρυσῆ παροιμία διαμεμένηκε.* Oratio primum offendit me. neque dubitauerim affirmare deeſſe aliquid deinde, quænam illa *aurea paræmia*? ego ſanè non ſcio. niſi eò reſpexit Theophraſtus, quod omnia delicata & mollia dicuntur *παροιμιακῶς Ionica*: & homines *ἁβροδίαιτοι*, *Ionici*. vt apud Menãdrum, *Ἰωνικὸς πλούταξ, ὑποσαύλως ποιῶν.* & *Μυσουργοὶ Ἰωνικοὶ* ſæpe. etiam apud Latinos *Ionici motus*. Ariſtophanis locum è fabula cui nomen fecerat *Δαιταλεῖς*, & mutilum & corruptum ita reſtituendum monemus. *Ἀλλ' οὐ γὰρ ἐμάθετε ταῦτά γ' ἐμοῦ πέμψαντος. Ἀλλὰ μᾶλλον πίνειν, ἔπειτ' ᾄδειν καὶ τὰς Συρακοσίων τραπέζας, Συβαρίτιδάς τ' εὐωχίας, καὶ Χῖον ἐκ Λακαινᾶν κυλίκων μεθυ. non ea didiciſtis quorum cauſſa vos illuc miſeram: ſed potius bibere, deinde Syracuſanas menſas, Sybariticáſque lautitias aſſiduè habere in ore: & Chium merum è lacanis calycibus.* leuiter nos M S S. adiuuerunt. at lacunam ex libro ſuperiore expleuimus. Poſidonij locum de Syrorum molli vita, reſtituimus libro quinto: capite 13. Ait de Capuanis, *διόπερ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνῄρηνται ἄνδρα ἔπαθον.* Tolle vocem *ἀνδρα* auctoribus libris. & eſt ſine dubio alterius gloſſema Capuanorũ mollitiei opponitur Petellinorum conſtantia, qui, deſerentibus Romanos omnibus vicinis populis, manſerunt in fide ſoli. ſed hi cum diuturnam obſidionem paſſi eſſent, *οὐδενὸς βοηθοῦντος οὐδὲ συνδοκοῦντος Ῥωμαίων παρέδοσαν ἑαυτούς.* ita narrant Athenæi omnes codices. Ego non capio quid ad Petellinorum gloriam faciat, quod nemine Romanorum conſentiente deditionem fecerint. nam inde contrarium potius ſequatur: tandem eos patientiam rupiſſe, & Romanorum amicitiæ renuntiaſſe. Legendum verò, *οὐδὲ συνδιαδοκοῦντος τὰ Ῥωμαίων. cum nemo opem ferret, neque Romanorum partes cum ipſis ſequeretur.* Liuius, *Petellini vni ex Brutiis manſerant in amicitia Romanorum.* De Curetibus doctè & vbertim Strabo libro decimo. *Πρόναξ* ſtatim, Talai filius eſt, Adraſti frater, Lycurgi pater, de quo Apollodorus Bibliothecæ libro primo, & Pauſanias in Laconicis: apud quos *Πρώναξ* melius per ω magnum. Scribe, *κόμας ἐκτενισμένοι (φησὶ) μάρτυρας τρυφῆς.*

CAPVT VII.

Mos veterum mollium, ſupercilia pingere & vnguentis illinere. Etiam mulieres ſupercilia atramento infecerunt. Exempla veterum qui viuicomburium omnibus mortis generibus prætulerunt. τἆλλα οὐκ ἄξια τούτου. non huius facio. *λεωλογεῖν. ἀμυλογεῖν pro διερεθμεῖν. παίζειν & ludere.*

HACTENVS de publica variorum populorum intemperantia & ſtudio voluptatis: dein aget Athenæus *περὶ τῶν κατ' ἄνδρα*. Initium ducit etiam huius partis à Barbaris. Ait, *καὶ οὗτος ἔνδον ἔνδον μένων καὶ τρυφῶν*. Melius, *καὶ οὗτος* non enim ſolus Ninyas: ſed & alij plerique omnes reges Aſſyrij caſarij fuerunt, & domi latuerunt: Ait de Sardanapalo, *ἀναβάλλων τε μετ' αὐτῶν καθήμενος τὰς ὀφρῦς, γυνὴ*. non eſt obſcurum deeſſe participium cum illis iungendum *τὰς ὀφρῦς*. niſi malumus in alium locum eas voces transferre, & ſcribere mox, *καὶ ὑπογεγραμμένος τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ὀφρῦς*. Et pingebant ſupercilia *οἱ παλαιοὶ τρυφηταί*, & vnguenguentis illinebant Antiphanes, *Thoryciis*, *Ἀμαράκινῳ δὲ τὰς ὀφρῦς καὶ τὴν κόμην*. Alexis, *Τὰς ὀφρῦς πυρρὰς ἔχει τις; ζωγραφοῦσιν ἀσβόλῳ.* Clemens Alexandrinus Pædagogi libro tertio, *καὶ ταῖς ὀφρύσι τὴν ἀσβόλην ἀναματτόμεναι.* & moris fuiſſe ſcribit Artemidorus libro primo, vt formæ ſtudioſæ mulieres atramento ſupercilia ſibi inficerent. *αἱ γυναῖκες*, ait, *ὑπὲρ εὐμορφίας καὶ μέλανι χρίονται τὰς ὀφρύας.* Quæ mox notis parentheſeos includuntur, vt inuenta ſunt in membranis, eo loco deſcripſimus: penitus tamen integra non arbitror. Porrò Sardanapalum per infames voluptates, & omnis generis delitias actam vitam ſpontaneo finiuiſſe viuicomburio, cum Cteſia ſcribunt alij è veteribus multi. Atque ego miratus ſum ſæpe, cum ſit ignis ſupplicium *τῶν κολαστηρίων τὸ μέγιστον*, vt ait Clemens Alexandrinus: aut inter maxima certè tormenta cenſeatur: quî factum ſit, quod tam multi olim, quibus liberum erat mortis arbitrium, hanc potiſſimum leti viam probarint. Nam præter Sardanapalum ſic Zimri periit, cuius hiſtoria legitur Regum primo libro, capite 16. ſic Calanus Indus: ſic vulgò Indorum ſapientes: ſic paſſim multi incolæ inſularum Chenerag, quos Dugbiin vocant, vt narrat Beniamin in Itinerario. Eundem exitum fecit & Iudacilius Aſculanus, de quo Appianus libro primo *Ἐμφυλίων*: Scapula etiam

miles Pompeianus, de quo idem auctor libro 2. item Statius Samnis & Ceſtius quidam, de quibus idē Appianus lib.4. qui & l.5. alius Ceſtij ſimilem interitum narrat. Memoriæ etiam proditum eſt, Timanthem Cleonæum athletam, cum fractis præ ſenectute viribus, queis olim plurimum præſtiterat, vitæ afficeretur tædio, pyra extructa ſe combuſſiſſe. Taceo de Hercule, de Æſculapio, quod in priſci æui fabulis legitur. Taceo etiam peregrini hiſtoriam, de quo extat Luciani liber integer. Quid quod vniuerſi populi genus hoc mortis aliis omnibus, quæ quidem infinita ſunt, antepoſuerunt? Exemplo ſint Saguntini, Aſtapenſes, Metulij, & in Lycia Xanthij. quorum omnium miſerabilem inter ardentis ignis flammas exitum narrant hiſtorici. ſed Xanthiorum inſignis fortuna præ cæteris. non ſemel enim ſed ſæpius factum, vt eius vrbis populus incendio ſeſe ab hoſtili manu liberaret. bis ait Plutarchus: ſemel ἐπὶ τῶν Περσικῶν: iterum cum à Bruto obſiderentur. Appianus ait ter: ſemel ob Harpalum: iterum ob Alexandrum: tertio propter Brutum. Sed ad Sardanapalum redeamus: qui, vt ſcribitur mox, δέδεικται ἐν τῷ τοῦ μνήματος τύπῳ τοῖς δακτύλοις, οἷον καταγελῶν. ἔστιν ἄξια τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα οὐκ ἄξια ὄντα ψόφου δακτύλων ὃν πεποίηται τῷ τοιούτῳ οἷς ἐν χορῷ ἢ τὰ λοιπὰ σπουδή. In monumento regis huius poſt illud præclarum præceptum, *Ede, bibe, lude*, ſculptum erat in ima tabula, ὡς τἆλλα πάντα οὐκ ἄξια τούτου. *quia cætera omnia non ſunt facienda huius.* quid ſignificaret illud τούτου, declarabat erecta manus habens duos digitos, pollicem nimirum & medium, in ſummo iunctos. Strabo & Athenæus τοῦτο explicant τῷ τῶν δακτύλων ἀποκροτήματι. ſic in Adelphis Terentius, *huius non faciam*. defectum codicē ex coniectura explere atque emendare non facilè eſt. Poſt Ariſtobuli verba, malè accipiuntur hæc, τοῦ ἀποκροτήματος ἔοικε λέγειν. quæ ex ſuperioribus plana ſunt. *Androcotus* aliis dicitur *Sandrocotus*, vt ad Strabonem obſeruabamus. Verſus quem dicitur Ariſtoteles vſurpaſſe de Xenocrate, Χεῖρες μὲν ἁγναί, φρὴν δ' ἔχει μιάσματα. Euripidis eſt ex Hippolito coronato. ſed male ſcriptum μιάσματα pro μίασμά τι. Phœnicea ῥήσεως de Nino rege verſus quartus, ὅς οὐκ ἰδὼν ἀστέρ' οὐδ' ἐπιθυμῶν ἰδίζειν, ita corrigendus, οὐδ' ἰδεῖν ἐδίζητο. nunquam domo egreſſum ſignificat. Etiā octauus eſt corruptus, οὐ λεωλογεῖν ἐμάνθανεν οὐκ ἀμιθρῆσαι vox λεωλογεῖν quam alibi vix inuenias, nihil aliud ſignificare poteſt, niſi *loqui de populo*. vt θεολογεῖν *loqui de Deo*, φυσιολογεῖν *de natura*: παθολογεῖν, *de morbis*: prorſus inepta vox hoc loco. Lego, οὐ λεπτολογεῖν ἐμάνθανεν, οὐκ ἀμιθρῆσαι neque literas didicerat, neque numerare. ſtudia literarum vocat λεπτολογήματα. Pro ἀμιθρῆσαι clarum erat ſcribi debere ἀριθμῆσαι: niſi conſtaret nobis ita etiam dixiſſe veteres, facta literarum metatheſi, quemadmodum in aliquot aliis. Heſychius. Ἀμιθρεῖν ἀριθμεῖν. ſed omnino legendum, ἀμιθρεῖν. præcedit enim ἄμιθρος, ἀριθμός. hunc opinor Phœnicis verſum reſpiciens Euſtathius, καινολόγος τις ποιητὴς. inquit, ἀμιθρεῖν λέγει τὸ ἀριθμεῖν. Addit poſtea Phœnix. ἀλλ' ἦν ἄριστος ἐσθίειν τε καὶ πίνειν, Κ' ἐρᾶν. poſtremum verbum, quod non animaduertūt viri docti ita ſcribi debuit, Κ' ἐρᾶν. quis ignorat ſemper hæc tria coniungi, edere, bibere, ludere: Homerus, ὅσ' ἔφαγον τ' ἔπιόν τε καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα. & paulò ante in Sardanapali tumulo, ἔσθιε, πῖνε, παῖζε. nam παίζειν & *ludere*, nihil aliud ſignificant niſi ἐρᾶν. Interpretibus ruborem exprimat verſus decimus octauus. Χ' ὠκόσ' ἐράσθην. At verſu 17. cum ait, Ἔχω δ' ὁκόσσον ἔδαισα, χ' ὠκόσ' ἤεισα. per δαίειν, intelligit eſum & potum: per ἀείδειν cæteras voluptates conuiuiorum comites, quæ auribus percipiuntur. 18. autem mutilum hodie ita licet expleas, Χ' ὠκόσ' ἐράσθην· ταῦτα μοῦν' ἔχω λοιπά.

CAPVT VIII

Παρακινεῖν πρὸς ἡδονάς. διαιτᾶσθαι. οἱ λέγοντες καὶ τὰ ψηφίσματα γράφοντες. Theopompi liber De iis quibus Delphicum templum ſpoliatum eſt. *Notantur Excerptorum auctor & Euſtathius. Bacchicū ſimulacrum Athenis habitum pro imagine Piſiſtrati. τὸ ἐν Διονύσου προσωπεῖον. Acrati facies Athenis. ἅρμα ζεύξασθαι ἑταιρῶν. Themiſtoclis apophthegma.*

ΠΑΡΑΚΙΝΕΙΝ πρὸς τὰς ἡδονάς malè interpretati ſunt, *ad voluptates titillare*. eſt enim contractum genus dicendi, quod ſi velis implere, dicendum fuerit, παρακινεῖν τοῦ προσήκοντος vel τοῦ καλοῦ, πρὸς τὰς ἡ. *deflectere de via virtutis ad voluptates*. Sic loquitur Theopompus. apud noſtrum ἐν τοσούτῳ μᾶλλον ἐκείνων παρακεκινήκει πρὸς τὰς ἡδονάς ὥστε οἱ μὲν. *& tanto magis quàm illi ad voluptates exhorbitauerat*, &c. Ponitur aliquando ſimpliciter pro furere: Libr. 13. Ἀντίκυραν αὐτὸν φάσκων κληθῆναι, ὅτι συνέπινε παρακινοῦσι καὶ μαινομένοις. minus recte etiam διατρίβειν *immorari* verterunt, cum de quodam loco Thraciæ dicitur fuiſſe illud πρὸς τὸ διαιτᾶσθαι κεχαρισμένον. Solēt enim Græci id verbum vſurpare de iis qui genio indulgent & molliter ac delicatè ſe habēt. De Charete ſcriptum paulò poſt, τῶν χρημάτων τῶν εἰσφερομένων εἰς τὸν πόλεμον, τὰ μὲν εἰς ταύτην τὴν ὕβριν ἀνήλισκε, τὰ δ' αὐτοῦ κατέλιπεν Ἀθήνησι. Dalec. legit, τὰ δ' αὐτοῦ. *ſua domi relicta*. verum eſt, αὐτοῦ. *partem ibi reliquit Athenis*. Proxima his verba. τοῖς τε λέγουσι καὶ τὰ ψηφίσματα γράφουσι. demagogorum Athenienſium periphraſim continent: neque aliter erant accipienda. Ambigua ſunt quæ ſequuntur, καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοῖς δικαζομένοις. poteſt ita accipi, pecuniæ partem Athenis relictam ab imperatore Charete; vt partim demagogis ea diuideretur: partim priuatis, ſi quis litibus torqueretur, aut iudicio condemnatus iudicatum ſoluere non poſſet. Ita omnes Athenienſes ſibi conciliabat Crates. vel accipe quaſi eſſet ſcriptum, τοῖς δικαζομένοις αὐτοῖς, *ſi quis priuatorum*

abſenti litem intenderet. Theopompi liber quem interpres inſcribit *Syngramma*, titulum habuit, *De iis quibus Delphicum templum ſpoliatum fuit.* quis credat cõmuniſſimam appellationem omnium ſcriptorũ præſertim hiſtoricorũ, vlli hiſtoriæ narrationi fuiſſe pro titulo præſcriptã? Sic accipe hæc verba, ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ Θεοπόμπου συγγράμματι, Περὶ τῶν ἐκ Δελφῶν συληθέντων χρημάτων, Χάρητί φησι τῷ Ἀ. leuicula traiectio verborum viros doctos fefellit: lib. 13. Θεόπομπος ἐν τῷ Περὶ τῶν συληθέντων ἐκ Δελφῶν χρημάτων. Qui hiſtoriã belli ſacri norit, & libri huius argumentum norit. Initio Theopompei teſtimonij verbum deeſt: Χάρητι τῷ Ἀθηναίῳ διὰ Λυσάνδρου τάλαντα ἑξήκοντα. ſupple ἐδόθη, vel ſimile aliud Scribe, ἀφ' ὧν ἐδείπνισεν Ἀθηναίους ἐν τῇ ἀγορᾷ. Sed & in Heraclidis verſibus eadem de re mendę inſunt plures: quas ex Epit. tolle & ſcribe:

Κατέστρεψεν εἰ γὰρ εἶχεν ὑδάτων λόφον.
Εἶτα καταθύσας μάλα συχνοὺς, ἐδείπνισε
Χάρης Ἀθηναίους τόθ᾽· ὡς γενναῖος ἦν.

Narratur poſtea ex Idomeneo, Piſiſtrati filios Hippiam & Hipparchum εὑρεῖν θαλίας καὶ κώμους· διὸ καὶ ἵππων καὶ ἑτέρων πολλῶν ἐπιπολάσαι τὸ πλῆθος παρ' αὐτοῖς· ὅθεν βαρεῖαν αὐτῶν γενέσθαι τὴν ἀρχήν. Excerptorum auctor non agnoſcit quæcunque hic leguntur inter duas voces κώμους & ὅθεν. credo illi mirum eſſe viſum, equos dici adhibitos aut ad θαλίας epulas, aut ad κώμους, comeſſationes. & meritò, nam neque ad conuiuia, neque ad laſciuorum iuuenum nocturnas comeſſationes equis eſt opus. Fortè, διὸ καὶ πορνῶν καὶ ἑταιρῶν &c. De Cimonis liberalitate, eadem Plutarchus in Pericle: nam & hic non minus ſuarum rerum profuſus populo largitor. Clarum eſt de Cimone loqui auctorem, cum ſcribit mox, καὶ λέγουσιν ὡς περιήγετο μὲν ἀεὶ νεανίσκους δύο ἢ τρεῖς, &c. Errãt igitur auctor Excerpt. & Euſtath. eum ſecutus, qui de Piſiſtrato hæc accipiunt: contra apertiſſimam Athen. narrationem. & ait quoque Probus in Cimonis vita, *Semper eum pediſſequi cum nummis ſunt ſecuti, ut ſi quis opibus eius indigeret, haberet quod ſtatim daret.* vide cætera: nam ille auctor quaſi ad verbum Theopompi totum locum vertit Athenæus in medium ſermonem de Piſiſtrato, interiecit quę de Cimone commemorat. Redit enim poſtea ad Piſiſtratum, & ὁ δὲ Πεισίστρατος, inquit, καὶ ἐν πολλοῖς βαρὺς ἐγένετο, ὅπου καὶ τὸ Ἀθήνησι τοῦ Διονύσου πρόσωπον ἐκείνου τινές φασιν εἶναι εἰκόνα. Vult probare Piſiſtratum grauẽ & exoſum multis Athenienſium fuiſſe. Id ex eo conſtare dicit, quod multi exiſtiment ſimulacrum aliquod Bacchicum, quod Athenis fuit, eſſe Piſiſtrati imaginẽ. Verba quæ adſcripſimus habent hanc mentem, non quam putarunt viri docti. Sed quomodo hinc probatur quod erat propoſitum? Arbitror imaginem Bacchi de qua loquitur auctor eiuſmodi fuiſſe, vt triſtitiam vultus præ ſe ferret, & animum truculẽtum. Cùm igitur duraret apud Athenienſes παραδεδομένη opinio, eam eſſe Piſiſtrati expreſſam ad viuum figuram: rectè qui ita crediderunt, ex ea imagine colligebant, talem ipſum cum viueret fuiſſe. Sed de eo ſimulacro aliter vulgus, aliter eruditi, vt vides, ſentiebant. Mirum ſanè Pauſaniam nullam huius rei feciſſe mentionem, virum adeò omnium ἀρχαιολογιῶν diligentem. Ille verò, vt exiſtimo, ne hoc quidem prætermiſit: huc enim refero quod de Acrati effigie narrat. ἐνταῦθά ἐστιν, ait, καὶ δαίμων τῶν ἀμφὶ Διόνυσον, Ἄκρατος, πρόσωπόν ἐστιν οἱ μόνον τοίχῳ ἐνῳκοδομημένον. *Eſt in fano Bacchi Bacchi vnus comitũ deus Acratus: faciẽ ſolam habet parieti incluſam.* prorſus de hac facie loqui Athenæum cenſeo. nam quod effigies eadem habita ſit ab aliis δαίμονος Ἀκράτου, ſiue *Meribibi*, ab aliis hominis ſæui & truculenti, rationem manifeſtam habet. Lego igitur in Athenæo, ὅπου καὶ τὸ Ἀθήνησιν ἐν Διονύσου πρόσωπον. *cum etiam facies quæ Athenis in Bacchi templo &c.* non τοῦ Διον. qui articulus non eſt in Excerpt. Idomenei de Themiſtocle verba, quorum ancipitem eſſe mentem Athenæus, ait, quia ipſe non adſcripſit, nos adſcribemus. Οὐχ ἅρμα ζεύξαντος ἑταιρῶν πληθυούσης ἀγορᾶς, εἰσήλασεν εἰς τὸ ἄστυ; ἦσαν δὲ αὗται Λαμία καὶ Σκιώνη, καὶ Σατύρα καὶ Ναννίον. vide libro ſequente. Quod ſi loquendi genus attendimus, non poteſt ζεύξαντος ἅρμα ἑταιρῶν, aliter accipi quàm de iunctis more iumentorum ſcortis ad trahendum currum. non dubium eſt eò interdum progreſſam laſciuorum hominum petulantiam: qua de re plura in Circenſibus noſtris. Si aliter interpreteris ſimilis de Antonio hiſtoria in ſecũda Philippica. Narrat ex Clearcho Themiſtoclẽ exſtructo Magneſiæ triclinio pulcherrimo, dixiſſe, ἀγαπᾶν εἰ τοῦτο φίλων πληρώσει, *exiſtimare ſe bellè ſecum actum iri, ſi triclinium accum amicis poſſet implere.* cùm magnos feciſſet ſũptus Themiſtocles in ornãda omnibus modis cœnatione quam ædificãdam curauerat trium lectorum capacem: reprehenſus eſt à familiaribus ſuis, quod nimis anguſtam feciſſet. iis igitur reſpondens vir ſapientiſſimus hoc ἀπεφθέγξατο. ita ſignificans quod planius dixere multi. vt Pindarus in Nemeonicis: παῦροι δ᾽ ἐν πόνῳ πιστοὶ βροτῶν καμάτου μεταλαμβάνειν. Triclinium non multos homines capit. nouem conuiuæ tribus lectis fere capiebantur. Lecti autem tres ſolum in triclinio: alioquin non τρίκλινος οἶκος, ſed vel τετράκλινος, vel πεντάκλινος eſſet dicendus.

CAPVT IX.

Artemon ὁ περιφόρητος. Εὐρυπύλη μέλημα, μέλημα, mea cura. βερβέριον καλύμματα. βερβέριον. βερβίνα. σατίναι. καθέματα χρύσεα. παῖς Κύκης. καθομιλεῖν φαρνάβαζον. Κλείμβροτος. καλινδεῖν διά τινων ἐπιλαμπάδων. *Aegyptiorum templa ſecundum Nilum. Eretrienſes ἀνασκολοπισθέντες. περιχαρεῖς. calathi Scriptores varij Ὅρων.*

NOn obſcurum inter antiqui æui molles τρυφητὰς Artemõ ille nomẽ habet, quem ex Anacreonte potiſſimũ nobis deſcribũt veteres. Athe. igitur hoc loco

primum

primum Anacreontis hæc de illo verba recitat ξανθῇ δ' Εὐρυπύλῃ μέλει ὁ περιφόρητος Ἀρτέμων. Interpres τὸ μέλει in μέλεα vel ἀμελὲς aut vtrumque mutari voluit fruſtra. Verte, *flauæ Euripylæ curæ eſt.* amatorium eſt verbum vnde etiam μέλημα, vt latinè: *mea cura.* familiaria amantibus verba. Cur autem Artemonē περιφόρητον, vocarit Anacreon, cauſſam affert dipnoſophiſta, διὰ τὸ τρυφερῶς βιοῦντα ἐπὶ κλίνης φέρεσθαι. *quod delicatè viuens, in lectica geſtaretur.* Alij cauſſam adferunt, quòd propter pulchritudinem raperetur ab omnibus. Volunt enim ταχθῆναι τὴν παροιμίαν ἐπὶ καλοῦ καὶ ἁρπαζομένου πρὸς πάντων παιδός. præter grammaticos, Plutarchus in Pericle. Deinde vt probet Athenæus è paupere factum eſſe Artemonem & diuitem & luxurioſum, deſcribitur eiuſdem lyrici canticum: cuius prima verba tenebricoſa mihi quidem. Ait, Πρὶν μὲν ἔχων βερβέριον καλύμματ' ἐσφηκωμένα, καὶ ξυλίνους ἀστραγάλους ἐν ὠσίν, &c. Hæc lectio eſt omnium exemplarium, prius erat βερβέριον κάλυμμα τ' ἰσφ. Vtraque vox neceſſariò deriuāda nobis à dictione Barbara, βέρβερι, quæ conchæ margaritariæ genus ſignificat, de qua libro 3. ex Androſthene. Sed qui conuenient berberina integumēta Iro alicui? nam certum eſt paupertatem Artemonis his verbis deſcribi. Eruditiſs. Dalec. βερβέινα legit: quia ſcribit Heſych. βερβένιες eſſe γένος τι Ἀρκαδικόν. neque eſt alienum à ſimilitudine veri, egenæ gentis, vt ferè omnes in Arcadia, veſtes fuiſſe pretij minimi. Idē Heſych. auctor eſt βερβίνια dicta fuiſſe ligna clauis confixa, ex quibus lychni pendebant in pauperum cellis. Quare videndum an legi poſſit hoc loco, Πρὶν μὲν ἔχων βερβίνιον κατάλυμα κ' ἐσφηκωμένον. vt dicatur Artemon domo caruiſſe (quod ſupra dicebamus extremæ paupertatis habitum eſſe argumentum) & gallinis fuiſſe ſimilem, quæ noctu ad ſua petaura ſe recipiunt, & tabulas illas, in quibus ſolent cubare. Vulgatam lectionem qua ratione exponamus rectè non videoris: niſi cui placeat βερβέρια καλύμματα appellari pauperum gurguſtiola anguſta, & conchæ ſimilia. Pro ἐν ὠσί, quod defendunt M S S. docti viri ἐν ᾠσι vt puto, non malè. Extremo cantico Artemonis luxum ſignificans poeta, νῦν δ', ait, ἐπιβαίνει σατινέων. veteres σατίνας exponunt ἁμάξας. Anacreon verò non plauſtrum ſed currum vel ἁρμάμαξαν, aut lecticam ea voce deſignat: quod ex ſuperioribus verbis Athenæi clarum. Addit, χρύσεα φορέων καθέρματα. Ita codd. melius quàm vulgò, καὶ θέρματα. Legendum autem, χρ. φ. καθέμα τα. Heſychius, κάθεμα, ὁ κατὰ στήθους ὅρμος. *monile in pectus demiſſum.* [Lege Hieronymum in caput Ezechielis 16. alioqui καθέρματα fuerint, quæ aliis ἕρματα nominantur. Odyſſ. σ. ἕρματα δ' Εὐρυδάμαντι δύω θεράποντες ἔνεικαν.] Quod autem vocatur à Poeta Artemon παῖς Κύκης. ſuſpectum habuerunt docti viri: haud ſcio an iure: nam ſeruum ſerua natum videtur ſignificare, quod enim emendant iidem, ἀλκυνς, non dubito falſos eſſe iudicij. Cyca, ſeruile nomen fœminæ, vt Manes viri. Sequitur inter alia de Alcibiade, τὴν δ' αὐτοῦ γυναῖκα πειρῶν ὡς ἕτερος ἔπεμψεν αὐτῇ χιλίας δαρεικούς. niſi deeſt aliquid ante hæc verba: prorſus legendum eſt Ἄγιδος pro αὐτοῦ. vtique autem ἑταῖραν pro ἕτερος. Scribe, κάλλιστος γε ὤν. quod ſequitur de quatuor vrbibus, quarum opibus ad ſuam libidinem abutebatur Alcibiades, melius capias ex Plutarcho. Lyſiæ locus extat & libro decimo tertio. Καθομιλῶν Φαρνάβαζον, expoſuimus capite primo. atque hoc illud eſt, quod Plutarchus ſcribit de Alcibiade. ἦν μία δεινότης αὐτῇ τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ, καὶ μηχανὴ θήρας ἀνθρώπων, συνεξομοιοῦσθαι καὶ συνομοπαθεῖν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ ταῖς διαίταις. Libero metu illos qui Κλεομβρότου contra Helleniſmum ſcribunt in epigrammate Pauſaniæ, ne fiat verſus hypermeter. συνίζησις huic incōmodo ſatis medetur, alioquin Κλόμβροτου ſcribendum foret. Paulò poſt refert philologus, Ptolemæum ſecundum κατατεινόμενον ὑπὸ ποδάγρας πολλὰς ἡμέρας, ὡς ποτ' οὖν ἐρράισε, καὶ κατιδεῖν διά τινων ὑπολαμπάδων τοὺς Αἰγυπτίους, παρὰ τὸν ποταμὸν ἀριστοποιουμένους, καὶ τὰ τυχόντα προσφερομένους, ἐπί τε τῆς ἄμμου χύδην ἐρριμμένους εἰπεῖν, ὢ τάλας ἐγώ, τὸ μηδὲ τούτων ἕνα γενέσθαι. Domi in valetudinario adhuc incluſus, ſemiæger Ptolemæus, aërem apertis feneſtris admittebat: ſed per ſpecularia aut ſimile quid aliud foras proſpiciebat. Hæ ſunt quas ὑπολαμπάδας auctor vocat: quod non planè cubiculum illuſtrarent, ſed velut ſubluſtris noctis imaginem in illud inducerent. Ita interpretamur hanc vocem: quam neque nos alibi offendimus: & ſibi non intellectam confeſſus eſt auctor Epit. Non dicitur in hac narratione, quare ad Nilum conuiuia agitarent Ægyptij. Ego diuino id factum per occaſionem alicuius feſti & δημοτελοῦς ἑορτῆς. Tunc ſoliti veteres in Deorum templis epulas celebrare de reliquiis hoſtiæ quam mactauerant. Ergo cum ad templa quæ erant circa Nili ripam, πανσυδὶ exiſſent Alexandrini: pars in ipſis ædibus ſacris, pars in adiunctis τεμένεσιν epulabantur: plerique ſecundum Nili ripam. Mos fuit Ægyptiorum ad Nilum templa ædificare. Vitruuius libro quarto capite quinto. *Si ſecundum flumina ædes ſacræ fient, ita vt in Aegypto circa Nilum, ad fluminis ripas videntur ſpectare debere.* Præterea conſtat veteres ſi quando vellent genio indulgere, riparum virideis veſtitus, & littorū amœnitates ſolitos ſectari: quas Græci Latinique pariter *actas* dixerunt. Vnde illud fuit vulgi ſermone tritum, Σήμερον ἀκτάσωμεν, quoties ſeſe liberalius inuitabant. Non igitur dubium, Ægyptios, etiam cum per religionis ſuæ ritus non cogerentur, frequentia ad Nilum agitaſſe conuiuia. Photius in Excerptis ex Iſidori vita. αὖθις δέ ποτε παρὰ τὸν Νεῖλον ἑστιωμένοις ἀμφοτέροις, παρῆν δ' ἐκ τρίτων ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος, ἀνέδραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πλόκαμος, ὡς ἰδεῖν, παντάπασιν βραχύς. Ait προσπίξας ἀνάστατον ψυχαγωγίαν ποιῆσαι τὴν πόλιν. Tolle alterutrū duorū verborū ψυχαγωγίαν ποιῆσαι.

nec multum refert vtrum potius. Ait, καὶ ἀναρπασθέντων ὑπὸ τ. Περσῶν ἁπάντων τ. Ἐρετριέων. Interpr. *omnibus Er. occiſis* imò verò *tranſlatis aliò*, μετοικισθέντων. Eretrienſes fuiſſe omnes occiſos nemo hiſtoricorum dixit: ſed euerſa ipſorum vrbe tranſlatos eſſe in Aſiam. Ephippi Olynthij verba de Alexandro confer cum iis quæ ex eodem hiſtorico habentur libro decimo. Περιβαρίδας in narratione Ephippi, calceorũ genus quoddã, pretioſorum vt vel ex hoc loco apparet. In quorum albo Iulius Pollux ἀρβύλας & λεπτοχειρίδας recẽſet. at Heſychius calceos πολυχρίδας inter viles vult fuiſſe. Miro errore vbi eſt ſcriptum, Καὶ ἔχοντες οἱ πρότερον καλούμενοι Διονυσοκόλακες, Ἀλεξανδροκόλακες ἐκλήθησαν, habent Excerpta, Διονυσοκομικοὶ & Ἀλεξανδροκομικοί. at in membranis, Διονυσοκόλακες. de his ſatis libro ſexto. In teſtimonio Poſidonij de Antiocho Grypo, ſcribe ex libro quinto, στεφάνων ἐκ σμύρνης καὶ λιβανωτοῦ, σὺν ἀνδρομήκεσι λημνίσκων πλήμασι, πλήθη. Sequitur, Ἄλεξις δ' ἐν τρίτῳ Σαμίων ὅρων. Non hîc ſolùm, ſed & libro ſequente, Alexidis Σάμιοι aut Σαμιακοὶ ὅροι laudantur. vt nullam excuſationem mereatur docti viri περιεργία, cui placitum hic ſcribi ὡρῶν: vt eſſet libri titulus, *De Sami pulchritudine.* Atqui nemo ei conceſſerit vel ἀκροθιγῶς Græcè doctus, librum eo argumento quod ipſe hariolabatur, poſſe inſcribi Περὶ ὡρῶν Σαμίων. Teneamus igitur omnium librorum lectionem, & vertamus, *De Samiacis finibus.* Familiaris hic antiquis ſcriptoribus titulus, cum alicuius vrbis τοπογραφίαν inſtituerent aut antiquitates in literas referrent. Sic fuere qui Ἀθηναίων ὅρους, vel ὁρισμοὺς inſcriptos libros ederent: quorum mentio in ſcholiis Ariſtophanis ad Aues. Libro ſeptimo laudatur Heropythas in Κολοφωνίων ὅροις. libro octauo, Chreophylus ἐν τοῖς Ἐφεσίων ὅροις. Ita Alexis Samiacos fines deſcripſerat. De hoc opere ſenſiſſe Antigonus Caryſtius videtur, cum ſcribit, ὁ δὲ τοὺς Σαμιακοὺς ὅρους συγγεγραφὼς ἐπὶ τ. πρώτων κληθέντων μαθητῶν τ. περὶ Ἡρόστρατον, φησὶ χελιδόνα λευκὴν φανῆναι. Sed & Duris Samius, & Aëthlius quidam eodem titulo libros conſcripſerant. quorum non vno loco Athenæus meminit. [Quum autem omnibus iis quos indicauimus locis ὅρων conſtanter ſcriptum ſit: quumque eam lectionem manifeſto confirmet, quod dicebamus laudari ſcriptorẽ incertum in ſcholiis Comici, in Ὁρισμοῖς Ἀθηνῶν non poteſt dubitari interpretationem quam attulimus rectam eſſe. ὡρογράφοι igitur ſunt qui regionẽ aliquam deſcripſerunt: quos caue confundas cum iis qui à veterib. Græcis dicti ſunt ὡρογράφοι quaſi dicas *Annalium Conditores*: nam ὧρος illis erat *annus.* Cẽſorius, *Sũt qui tradãt hunc annũ trimeſtrẽ Horon inſtituiſſe: eóque ver, æſtatem, autumnum, hiemen, ὥρας & annum ὧρον dici, & Græcos annales ὥρους, eorumque ſcriptores horographos.* Sic accipiendum in Plutarchi libro de Herodoto, οἱ Ναξίων ὡρογράφοι, *qui Annales Naxiorum ſcripſerunt.*]

CAPVT X.

Samiorum λαύρα. στενὴ *pro* στενωπός. λαύρα vicus. *Beatorum* λαύρα *quæ Alexandria*, λαύρα *&* λάβρα. λαυρὸν *&* λαβρὸν, *& ſimilia. Epiphanij locus exponitur, malè à quibuſdam acceptus.* λαῦραι *diuerſæ ſub Archiepiſcopo Alexandrino.* ἄμφοδος *idem ac* λαύρα. *Veterum monachorum* lauræ *vel* labræ. *Euagrij locus emendatus.*

POLYCRATIS Sami tyrãni luxuriem commemorans dipnoſophiſta, ſic infit ex Clearcho ἔθει τοῦ Σαρδιανῶν ἀγκῶνι γλυκεῖ προσαγορευομένῳ τὴν παρὰ τοῖς Σαμίοις λαύραν ἀντικατεσκεύασεν ἐν τῇ πόλει. Erat in fama ille infamis Sardium vrbis locus Γλυκὺς ἀγκὼν dictus: de quo ſatis ſupra hoc ipſo libro. æmulatione Sardianorum Polycrates exſtruxit in vrbe Samo eam quæ dicta eſt λαύρα Σαμίων. quid ſit, mox explicatur. ἡ Σαμίων λαύρα στενή τις ἦν γυναικῶν δημιουργοῦ καὶ τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ ἀκρασίαν πάντων βρωμάτων. ἂν ὄντως (vel ὄντως) ἐνέπλησε τὴν Ἑλλάδα postrema verba ita ſcribi & diſtingui, debent, in editis malè concepta. *Samiorum laura* inquit, *vicus fuit vbi habebant mulieres quæ placentas & dulciaria opera conficiebant, & omnes cibos ad voluptatem & luxuriã.* niſi eſt mendũ, στενὴν αὐτὴ (?) στενωποῦ poſuit, id eſt pro vico aut via in vrbe: erit igitur ellipſis nominis ὁδὸς. ſed fortaſſe verius eſt, omiſſam vocẽ incuria librariorum reſtitui debere: & ſcribendum, στενὴ ἄμφοδός τις. vel στενωπός τις ἦν. Græcum eſt purum putum vocabulum λαύρα Latino *vicus* reſpondens. vtraque dictione ſignificatur, & via in vrbe: & συνοικία, ſiue plures domus coniunctæ, quæ vnam magnam inſulam efficiunt. [Herodotus lib. I. de Babylone: πυλίδας ἐπῆσαν ἐς τὰς λαύρας.] Eadem voce & Alexandrini ſunt vſi: de quibus ſtatim ſubiicitur, οἶδα δὲ κἀγὼ παρὰ τοῖς ἐμοῖς Ἀλεξανδρεῦσι λαύραν τινὰ καλουμένην μέχρι καὶ νῦν εὐδαιμόνων, ἐν ᾗ πάντα τὰ πρὸς τρυφὴν ἐπωλεῖτο. *Noui ego quoque apud Alexandrinos meos quendam vicum, qui vocatur hodieq́;* Beatorum vicus, *vbi quæcumq́; ad delicias faciunt, vendebantur.* Alexandriæ λαύρα εὐδαιμόνων, vt Romæ *Tuſcus vicus.* nam vt diximus λαύρα & *vicus* idem. Nihil autẽ intereſt ſiue λαύραν ſcribas per υ ſiue λάβραν per β. etſi enim aliud propriè λαυρὸν aliud λαβρὸν, vulgò tamen & pronuntiatio & ſcriptura eadem. Sic λαυρὸν ὕδωρ apud Homerum & Hippocratẽ, & λαυρὸν ἐπαιγίζειν apud Appollonium in Argonauticis pro λαβρόν. ſic καλαύροψ & καλάβροψ paſſim. ῥεβέδιον (?) & ῥαβέδιον (?), σίβυρα (?) & σίπαυρα apud Suidam. & cum ſignificatu longè differant ἅβρα *delicata*, & αὔρα *aura*, tamen ἀπὸ τ. στερεᾶς ἅβρας ἱμερτὰς, leges apud Epiphanium lib. tertio. Quamobrem errat inſigniter vir ille magni nominis, qui vocem λάβρα apud eundem Epiphanium quæ nihil aliud eſt quã λαύρα, peregrinã dictionẽ vult videri. Locus Epiphanij eximius, & dignus qui obiter hic à nobis explicetur. Sic igitur ille initio tractatus de Ario & Arianorum

norum ſecta. Φασὶν αὐτὸν Ἄρειον τῷ γένει, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ πρεσβύτερον γεγονότα, ὃς προΐστατο τῆς ἐκκλησίας τῆς Βαυκάλεως οὕτω καλουμένης. ὅσαι γάρ εἰσιν ἐκκλησίαι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ ἕνα ἀρχιεπίσκοπόν εἰσι, καὶ κατ' ἰδίαν ταύταις ἐπιτεταγμένοι εἰσὶ πρεσβύτεροι διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας τῶν οἰκητόρων πλησίον ἑκάστης ἐκκλησίας αὐτῶν τῶν ἀμφόδων, ἤτοι λαβρῶν ἐπιχωρίως καλουμένων, ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων κατοικούντων τὴν πόλιν. Sedebat Alexandriæ Archiepiſcopus & patriarcha, regẽdæ vniuerſæ Eccleſiæ totius regionis. Erant præterea in ſingulis vrbis vicis conſtituti presbyteri qui Eccleſiaſtica negotia ſuorum quiſque vicanorum curabant. Vni harum minorum Eccleſiarum Baucalis nomen fuit: quia videlicet in vico eiuſdem nominis erat ſita: niſi fuit aliqua peculiaris cauſſa eius appellationis. Ἀμφόδους appellat Epiphan. cum omnibus Græcis vicum in vrbe, id eſt plures domos cohærentes inuicem ad modum magnæ inſulæ: quod & nomen declarat: nam ἄμφοδος eſt συνοικία περὶ ἣν ἐστιν ὁδός. multæ domus quos via pub'ica ambit. & addit Epiphanius has ἀμφόδους Alexandrinis dici vulgò λαύρας. Alexandriam Græcam vrbem fuiſſe, & vulgò Alexandrinos Græcè locutos eſſe, imperitiſſimi ſunt veteris hiſtoriæ qui neſciunt, impudentiſſimi qui negant. Illi igitur vicos ſuos, & ἀμφόδους quidem vt alij Græci: ſed magis vſitatè λαύρας vocabant, aut quod idem eſt λάβρας. Credamus ita eſſe, vel quia Epiphanius hoc ſcripſit: vel propter Athenæum hominem Ægyptium: qui vocem λαύρα pro vico ſolitã eſſe vſurpari Alexandriæ ita clarè demõſtrat, vt clarius nihil queat. [Athanaſius in epiſtola ad ſolitariam vitam degentes, de perſecutione fidelium in vrbe Alexandria: πολλοί, ait, καὶ οἴκους μετῆλθον καὶ μετέστησαν ἀπὸ λαύρας εἰς λαύραν, καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς τὰ προάστια. etiam hic *laura* dicitur Alexandriæ vici: non vt putarunt viri docti porticus.] At viro illi docto de quo diximus, ne credamus: qui tantum verborum perdidit vt de voce λάβρα, & loco iſto Epiphanij ea nobis perſuaderet quæ ſunt falſiſſima. Omnino enim quæcunque ſunt ab illo, partim in Academia, partim in notis ad Biblia ſuper hoc adnotata, ἄρρητα ſint ἀμείνω. An negabit vir eruditus ἀμφόδους ab Epiphanio dici *vicos*? atqui ſic veteres interpretantur: quorum teſtimoniis ſuperſedeo. Galenus in 16. De vſu partium, τὰς ἐν ἀμφόδοις κρήνας appellat *fontes vicanos*. Procopius de ædificiis Iuſt διελὼν τοῖς στενωποῖς τὰς ἀμφόδους ἁπάσας. alij ἄμφοδα potius dixerunt. vide Suidam in Ἀγυιαί. Significat ἄμφοδος & viam in vrbe, vt Latinorum *vicus*, Procopius De ædificiis Iuſt. libro quinto, loquens de Hieroſolymis τὰς ἀμφόδους ἐν κλίμακος τρόπῳ ἀπὸ ὀρθίου εἰς τὸ πρανὲς καταστείνοντες. Porrò quemadmodum plura in vrbe ædificia inuicem cohærentia λαύρας vel λάβρας dixerunt: ſic etiam monaſteria vbi plures monachi habitabant in diuerſis cellis, ſub vno tamen præfecto Abbate *lauras* Eccleſia veteres appellauit. Euagrius libro 4. capite 7. συνήκμαζε τῷ Ζωσιμᾷ ἀνὴρ Ἰωάννης τοὔνομα, τοῖς δευτέραις παρανιστάμενος, ἐν Χουζιβᾷ τῇ λαύρᾳ. c. 38. Εὐστόχιος κατανοήσας πλείους, καὶ μάλιστα ἐν τῇ καλουμένῃ νέα λαύρα, τὰ Ὠριγένους πρεσβεύοντας δόγματα, πάσαν ἔθετο σπουδὴν τούτους ἀπελάσαι. Apertius idẽ lib. 1 c. 21. loquẽs de Eudocia Theodoſij vxore, quæ pietatis zelo Hieroſolyma venerat, & multa ibi deuoti animi monimẽta reliquit: ὥστε, ait, καὶ διαγῆ δόμασι φροντιστήρια, καὶ τὰς καλουμένας λαύρας. ἐν αἷς ἡ μὲν δίαιτα διάφορος. ἡ δέ γε πολιτεία ἐς ἕνα τελευτᾷ θεοφιλῆ σκοπόν. ita ſcribẽdus hic locus, qui in editis libris corruptus eſt. Phocas Imp. in conſtitutione quadã, Κελλία δὲ καὶ τὰς καλουμένας λαύρας ἐν ἐρήμοις οἰκοδομεῖν οὐκ εἴργομεν. Alibi λάβραι indiſcriminatim pro eodem ſcriptum offendes. In conſtitutione Manuelis Cõneni qua immunitas Eccleſiaſticis & monachis conceditur. διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου θεσπίζει καὶ διορίζεται πάντα τὰ σήμερον νεμόμενα ἀκίνητα παρὰ τῶν ἄνωθεν ἀριθμηθέντων μοναστηρίων, ἢ καὶ ἡσυχαστηρίων, ἢ καὶ ἀναχωρητικῶν κελλίων, ἢ λαβρῶν, καὶ ἁπλῶς κατοικητηρίων μοναχικῶν. Auctor hiſtoriæ miſcellæ, libro 24. *monaſteria duarum magnarum labrarum, ſancta videlicet memoria Charitonis & Cyriaci Saba.* paulò poſt *Similiter autem & laura eremi opinatiſſima, ſancti Charitonis & ſancti Saba, & reliqua monaſteria & Eccleſiæ deſerta facta ſunt.* Etiam hodie montis Atho incolæ monachi: ſuas monas *lauras* vulgò nuncupant. Hæc ſi obſeruaſſet eruditus ille vir nunquam de ſuperiore Epiphanij loco adeò alienam vero ſentẽtiam in medium protuliſſet. [Poſtremo non prætermittemus dicere, aliud fuiſſe lauras, aliud cœnobia. nã in vita S. Euthymij anachoretæ, quam Cyrillus quidam ſcripſit, ita ſcriptum eſt. *Te oportet venire ad meam lauram, & fratrum quidem cellas diruere ab ipſis fundamẽtis, cœnobium verò ædificare illic, vbi meum ædificaſti cæmeterium. Non enim lauram, ſed cœnobium potius eſſe locum Deo placet.*]

CAPVT XI.

Ariſtotelis τὰ Θαυμάσια. *Diodori Siculi* τὰ περὶ βιβλιοθήκης. παραδρομή. ἔδαφος πεποικιλμένον ὑπὸ δημιουργῶν. μαστὸν *&* μαστῶται. *Demetrius Phalereus fratris ſui* τὰ ἐπιφάνεια θύων. *Parrhaſius* habrodiætus. πέπηγεν ὕδωρ. ἀμάμητον ὕδωρ. *voluptas* μονόχρονος. *alia nonnulla.*

Istoria de panno illo mirabili Alciſthenis, deſumi dicitur ex Ariſtotele ἐν τοῖς Θαυμασίοις. intelligit librum Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων, vbi extat hodiéque totidem pene verbis planéque iiſdem narratio hæc. Meritò igitur priorem lectionem, ἐν τοῖς περὶ τρυφῆς θαυμασίοις reſpuimus, falſa eſt enim. Scribe ex Ariſtotele, καὶ τῶν δεικνυμένων μάλιστα πάντων ἐκεῖνο θαυμάζεσθαι. Excerpta ſic, καὶ δεικνύμενον ὑπὸ πάντων ἑ. θ. Ait, κεντοῦντες ὑπὸ τοὺς τῶν χειρῶν ὄνυχας βελόναις αὐλὸν αὐθέν. de hac hiſtoria adi ad Strabonem libro ſexto.

Digitized

Paulò poſt, Διόδωρος δ' ὁ Σικελιώτης ἐν τῇ περὶ Βιβλιοθήκης, Ἀκραγαντίνους φησὶ κατασκευάσαι Γέλωνι κολυμβήθραν πολυτελῆ. nunquam factum, vt Diodorus Siculus hiſtoricos ſuos annales inſcriberet *De Bibliotheca*, ſed *Bibliotheca*, quod longè eſt aliud. Præterea apud Diodorum Siculum libro vndecimo, non eſt vox Γέλωνι in ſermone de hac piſcina: neque ex eius verbis poſſis eã tueri. Adde quod Agrigentum non Gelonis, ſed Theronis in poteſtate tum fuit. hæc παροράματα ſunt huius philologi, dum Excerptorum ſuorum fidem ſequitur. De Siculo Damophilo auctore belli Siculi lege eiuſdẽ Diodori reliquias lib. 34. περιδρομὴν eleganter Athenæus vocat homines ad vtrumque latus accurrentes cum Damophilus rheda aut lectica veheretur. Ait, αἰθυιά τε πολλὰ τῶν ἐδαφῶν ἐν τοῖς ἀνδρῶσι κατεσκεύαζεν διαπεποικιλμένα ὑπὸ δημιουργῶν. *multo in andronibus pauimenta conſiebant florida. picturata ab artificibus muſiuariis* Græci veteres hos artifices ψηφοθέτας vocabãt, vt dictũ eſt ad Suetonium. recentiores imitati Latinos μουσοῦν vſurpant pro *picturare de muſiuo.* μούσωμα illis opus eiuſmodi. μουσώτης, *artifex muſiuarius* αἴθυια pauimenta appellat, vel picta multis diuerſis coloribus: vel in queis veri flores depicti. Quod autem Demetrius ἐπιμελεῖτο καὶ τῆς ὄψεως, arguit *Calliblephari* cognomẽ ab hoc ſtudio illi inditũ. aſſentior mox Dalecampio, legenti ἦδεν ὁ χορὸς εἰς αὐτὸν ποιήματα Κασορίωνος τοῦ Σολέως. eius poetæ facta mentio libro decimo extremo. Sequitur, Demetriũ occiſo fratre ipſius Himeræo ab Antipatro, cum Nicanore verſatum eſſe, αἰτίαν ἔχοντα, ὡς τὰ ἐπιφάνεια τῷ ἀδελφῷ θύοντα: id eſt, *credente vulgo, fratri ſuo epiphania ſacra ipſum facere.* Impietatis crimen eſt, quod hic Demetrio impingitur: quaſi ille fratrem ſuum in deorum numerum retulerit, & more cæterorum deorum ſtatis ſacrificiis feſtiſque colere inſtituerit: conſecrato honori eius die, quem *Epiphania* appellabat. Græci ἐπιφανείας deûm vocant eorum præſentiam in terris: quando vel oculis ſpectandos ſe exhiberent, vel aliquo modo præſentiam ſuam teſtatam facerent. Dionyſius Halic libro ſecundo: πάνυ δ' ἄξιον καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἱστορῆσαι τῆς θεᾶς, ἣν ἐπεδείξατο ταῖς ἀδίκως ἐγκληθείσαις παρθένοις: idem paulò poſt Epicureos grauiter reprehendit, & omnes philoſophos, τοὺς διασύροντας τὰς ἐπιφανείας τῶν θεῶν. In Græcorum hiſtoriis frequens dictio eſt ἐπιφάνεια. hoc ſenſu, Cicero *præſentiã* Latinè vertit. cũ ait in ſecundo De natura deorũ: *Itaque & in noſtro populo & in cæteris deorum cultus, religionumq́ ſanctitates exiſtunt in dies maiores, atq́ meliores Idq́ euenit non temerè, nec caſu, ſed quod præſentiam ſæpe ſuam diui declarant.* ὅτι πολλάκις τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῶν οἱ θεοὶ ἐπιδείκνυνται. & libro extremo. *Præterea ipſorum deorum ſæpe præſentiæ quales ſupra commemorauimus*, &c. Inde ſunt inſtituta feſta Epiphania ad celebrandam memoriam alicuius deorũ ἐπιφανείας. Sic populus Chriſtianus Epiphania appellauit diem conſecratum in honorem & memoriam τῆς πρώτης ἐπιφανείας. Domini noſtri IESV CHRISTI. Sic Demetrius Phalereus, vt ex hoc loco apparet. Epiphania fratris ſui, crudeliter ab Antipatro trucidati, (vt legere eſt apud Plutarchum in Demoſthene, & in Excerptis Photij ex Arriani hiſtoriis τῶν μετ' Ἀλέξανδρον) agitabat. [Exiſtimo autem Demetrio fratrem in quiete viſum, aut tale quid accidiſſe, quod eum impulerit, vt ei Epiphania faceret, & priuatam hanc ſolemnitatem inſtitueret. Veteres Athenienſes impietatis eos arceſſiſſe, qui defunctis honorem vllum diis proprium haberent, teſtis eſt Attica hiſtoria. & nota omnibus calumnia in Ariſtotelem. *Theognis* deliciæ Demetrij in MSS. eſt Διόγνις De Lucullo plura auctor libro ſexto ſub finem. De Parrhaſio iterum lib. vltimo. *Habrodiatum*, inquit Plinius, *ſe appellauit Parrhaſius.* reſpiciens verſum hic deſcriptum, Ἁβροδίαιτος ἀνὴρ ἀρετήν τε σέβων τάδ' ἔγραψε. Alibi diximus, ὅρον aut πέρας alicuius rei dici, quod volumus intelligi ſummum eſſe. ſic πέρας φιλίας, ὅρος πενίας, *ſumma amicitia, ſumma paupertas.* πέρας τέχνης, ars perfecta cui nihil poſſit addi. cocus apud Hegeſippũ: Οὐκ ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς τέχνης Εὑρηκέναι τὰ νῦν νομίζω μόνον ἐμέ. Sic in deſcripto hic epigrammate, poſtquam dixit Parrhaſius ſibi inuenta artis ſuæ τέρματα: addit, ἀνυπέρβλητος δὲ πέπηγεν ὅρος. ἀμώμητον δ' οὐδὲν ἔγεντο βροτοῖς. peſſimè viri docti iſta acceperunt, qui ὅρον ſiue οὖρον *tumulum* interpretati ſunt. nihil ineptius, nam Parrhaſius pergẽs in gloriatione conſummatæ artis, *hæret*, inquit *terminus, nulli* pictori *ſuperabilis. cæterum nihil eſt in rebus humanis quod reprehenſionĩ non ſit obnoxium.* venuſta planè epigrammatis clauſula. vbi autem legerunt interpretes μεμψάσθαι pro *conqueri.* Iidem, cum in præcedentibus hiſce verbis, ηὔχησε δ' ἀνεμεσήτως ἐπὶ τούτοισι καὶ ἄπιστα κλύουσι λέγων, negationem deſiderari animaduertiſſent, quod nimis certum eſt: ante vocem ἀνεμεσήτως eam collocarunt: quod nõ probamus nos. qui ita potius ſcribendum cenſemus: Η. δ' ἀν. ἐπὶ τούτοις, ἅτε οὐκ ἄπιστα τοῖς κλύουσι λέγων. id eſt, *gloriatus eſt citra inuidiam, facile credentibus, qui audiebãt cum diceret*, ea nimirum quæ deinceps ſequuntur: Si cui placeat magis τὸ, οὐκ ἀνεμεσήτως, dicemus reſpexiſſe Athenæum, iudicium illud quo magnis ſuffragiis ſuperatus eſt Parrhaſius à Timanthe Sami. Μονόχρονον voluptatem mox appellat auctor ex Ariſtipi ſententia, cuius ſit vnum tempus. Vulgò tempus diuiditur in præteritum, præſens & futurum. at voluptas Ariſtippo vnum dicitur habere tempus: præſens nempe: quia præteritæ voluptates non ſentiuntur amplius: futuræ, nondum. auctor ipſe explicat ſe: neque aliter accipiendum. Tertius Alexidis verſus vulnus accepit in medio. Expleri ſic poteſt:

—καὶ φιλοσοφεῖν
Ἐπῆλθεν, ὅτ' Ἀθήνησι Κυρηναῖός τις ἦν
Σῖς φησ' Ἀρίστιππος.

Deinde ſcribe, πρωτεύειν ἁπάντων τῶν τότε. In fine ſcribe,

ſcribe, τὴν δ' ἀρτυσίαν συνήρπασι. vel ἀρτυσίαν. artē μαγειρικὴν intelligit, vt rectè Dalec. tamen ἀρτηρίαν MSS. In quarto Antiphaneo ſcripſimus, πιλίδιον ἁπαλὸν, *pileolus delicatus*. ex MSS. prius legebatur πολίδιον, ineptè. nec minus ineptè qui initio. ἡ βαιὰ τράπεζα. renuente etiam metro.

CAPVT XII.

Καταδουλοῦσθαι ταῖς ἐπιθυμίαις. *Voces Epicuri* καταιγισμοὶ & ἐπιντρώματα. χορηγίαι & λειτουργίαι περίστασις *pro vita non philoſophica*, συμπεριφοραί. *Anaxile* Λυροποιός. ἀλαὶ κολάπτων. Annuli velares. *Prou.* παχὺς ὗς ἔκειτ' ἐπὶ στόμα. ἀρχαιμαία χρεία.

NE membranæ quidem antiquæ manus, aliter hæc nobis exhibēt, quàm vt vulgò eduntur: Ἀριστόξενος ὁ μουσικὸς ἐν τῷ Ἀρχύτα βίῳ ἀφίησι παρὰ Διονυσίου τοῦ νεωτέρου πρεσβευτάς. cum tamen manifeſtiſſimum ſit ἀφίησι ſcripſiſſe homines imperitos pro ἀφικέσθαι φησί. In Polyarchi diſſertatione qua probare nititur ſapientis eſſe ἀκολουθεῖν ταῖς ἡδοναῖς, turbant iſta verba: τὸ δὲ ἀντιτείνειν καὶ καταδουλοῦσθαι ταῖς ἐπιθυμίαις οὔτε εὔφρονος οὔτε εὐτυχοῦς, οὔτε ξυνιέντος εἰδέναι τίς ἡ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως σύστασις. Illud quidem non dubium εἰδέναι perperam ſcriptum eſſe pro εἶναι. *non eſſe eius qui intelligat*; &c. Sed eſt in voce καταδουλοῦσθαι nonnulla difficultas. Apud philoſophos, & ſacrarum etiam literarum auctores ſerui cupiditatum appellantur, qui totos ſe illis dediderunt. Si ita hic accipiamus, ſenſus erit: parum ſapere qui aduerſantur & quaſi reluctantur naturæ cupiditatibus: & item eos, qui ita ſeſe illis mancipatunt, vt ipſis quaſi dominis ſeruiant. optima quidem ſententia: ſed an hoc Poliarchus (ſiue Polyarchus: vtroque modo enim ſcribitur) voluerit, id verò quæſtionis eſt: non enim videtur hæc ſententia ei theſi quadrare quam ipſe propugnat. Itaque καταδουλοῦσθαι ταῖς ἐπιθυμίαις, potius interpretor, inuitum parere cupiditatibus de incontinentibus loquitur, qui aſſiduè cum cupiditatibus ſuis pugnantes, aſſiduè ſuccumbunt, & illis ἑκόντες ἀέκοντί γε θυμῷ manus dant. ſeruiunt igitur & iſti voluptatibus, non minus quàm intemperantes, ſed ſeruiunt coacti: qui poterant, imò debuerant ex huius Thaletis præcepto, naturam ducem ſecuti carere ea moleſtia, & æquo animo frui voluptatibus. Cum ait, ἐκείνοις μὲν γὰρ ἥτε Ἀσία ὅλη χορηγεῖ. deeſſe aliquid apparet niſi legas, ἡ Ἀσία vel ἥγε Ἀσία. ſed verius opinor deſiderari vnum aut alterum verbum. nam Perſæ tunc temporis præter Aſiam parebat Europæ etiam pars aliqua, & Ægyptus, fortaſſe, quam plerique ab Aſia ſepararunt. Mox ſcribe, Μήδους δὲ Πέρσαι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν non ταύτην. Ait, καὶ τὸν θάνατον δὲ ἀποτιμωμένου τοῦ βασιλέως, φησὶν ὡς ἀμφὶ κρ. locus quem reſpicit eſt in Necyia; ὀδυσσ. λ. Ait, ἵνα μὴ τοὺς καταιγισμοὺς λέγω, καὶ τὰ ἐπιντρώματα, ἅπερ πολλάκις προφέρεται ὁ Ἐπίκουρος, καὶ τοὺς γαργαλισμοὺς καὶ γύγματα. his quatuor vocabulis ſolitus vti Epicurus, vt exprimeret animi ad voluptates ruentis impetus, Sed vocem ἐπιντρώματα quis ferat? [Equidem referebam id verbi inter eas Epicuri dictiones, quæ damnatæ antiquis criticis; de quibus olim ad librum 10. Diogenis Laertij aliquid obſeruabamus. ſed hæreo nonnihil; quia apud elegantiſſimum ſcriptorem Philonem id vocabulum obſeruo. Proferam eius locum, vt diſcat lector, quo ſenſu nouam vocem vſurparit Epicurus. nam Dalecampius qui vertit vulnera, non ſimpliciter errat. Philo in Allegoriis. ὁ φιλήδονος, inquit, λέγεται τὰ ἐγκοίλια καὶ τοὺς πόδας λούειν, οὐ τὴν ὅλην κοιλίαν. ἱκανὸς γὰρ οὐκ ἔστι πᾶσαν ἡδονὴν διώσασθαι. ἀγαπητὸν δὲ ἐὰν τὰ ἐγκοίλια αὐτῆς τουτέστι, τὰ ἐπιντρώματα, ἅ φασιν οἱ φιλήδονοι ἐπιτάσεις εἶναί τινας τῶν προηγουμένων ἡδονῶν, ἃ γίνεται ὀψαρτυτῶν καὶ σιτοπόνων λίχνων περιεργίᾳ. Non eſt hic locus explicandi allegoriam interpretationem quæ ibi perſequitur Philo verborum Moſis Leuitici capite primo, 13. ſed apparet mediocriter attendenti, ἐπιντρώματα Philoni, vel potius ei quem laudat Philo, (is autem eſt proculdubio Epicurus:) eſſe gulæ ſcitamenta, quæ non ad alimonium eduntur, ſed ad voluptatem, qualia ſunt, ait Philo, quæ parantur ab artificibus condimentorum & à panificibus, hoc eſt à confectoribus aut confectricibus panum vel placentarum, vel ſimilium cupediarū. Ex his conſtat. ἐπίντρωμα non deduci ab ἐπιντιτρώσκω, ſicut apud Hippocratem τρῶμα, quod ſignificat vulnus: ſed ab ἐπεντρώγω quod eſt edere aliquid ſupra conſuetum cibum. putà panem & obſonium.] Subiicit auctor, Καὶ Μητρόδωρος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς φησὶν, ὦ φυσιολόγε Τιμόκρατες, περὶ γαστέρα ὁ κατὰ φύσιν βαδίζων λόγος τὴν ἅπασαν ἔχει σπουδήν. Conferenda ſunt cum iſtis M. Tullij verba è libro primo De natura deorum. *Metrodori verò qui eſt Epicuri collega ſapientiæ, multa impudentiora recitabat. Accuſat enim Timocratem fratrem ſuum Metrodorus quod dubitet omnia, quæ ad beatam vitam pertineāt, ventre metiri: neque id ſemel dicit: ſed ſæpius.* Epicurei Roma pulſi conſulto ſenatus nominantur mox Alcius & Philiſcus Ælianus libro 9. cap. 12. *Alcæum* vocat. In fine edicti Antiochei contra philoſophos, ſcribe, καὶ μὴ ἄλλως γένηται. ſuple ὅρα. Lyconem philoſophum, qui familiam Athenis duxit, ita damnoſum & πολυτελῆ fuiſſe ſcribit diphnoſophiſta, ὥστε καὶ πολλοὺς ὀρρωδεῖν τοὺς βουλομένους προσιέναι πρὸς τὴν διατριβὴν ἀνακόπτεσθαι, καθάπερ εἰς πολίτευμα πονηρὸν καὶ χορηγιῶν καὶ λειτουργιῶν πλήρεις εὐλαβουμένους προσάγειν. ad ſcholam huius ſophi, inquit, ſic verebatur accedere & illi nomē dare, quemadmodum iure aliquis metuat ciuis fieri malè inſtitutæ ciuitatis: cuius videat ciues ordinariis pro republica impenſis, eſſe exhauſtos. Duabus vocibus auctor complexus eſt omnes ſumtus, qui olim in multis Græcarum ciuitatum à priuatis pro rep. neceſſariò fiebant. Χορηγίαι, ſumtus ad ſolennia ſacrorum & ludos. Λειτουργίαι multa

erant genera: vt propter bellũ, aut annonę anguſtiam. Athenis, maximum onus fuit trierarchia, & illæ quas vocabant ἐπιδόσεις. Huiuſmodi quædam onera ſuſtinenda erant iis qui Lyconi vellent operam nauare. ἃ δὴ πάντα inquit mox Athenæus, ἐφαίνετο λόγου μὲν ἀλλότρια καὶ φιλοσοφίας εἶναι, τρυφῆς δὲ καὶ περιστάσεως οἰκειότερα. opponit philoſophiæ περίστασιν, id eſt, vitæ alienæ à cura rerũ humanarum, occupatam & ſollicitam, qualis ſolet eſſe vulgo hominum. περιστάσεις dicuntur caſus qui hominibus vſuveniunt læti aliquando, ſæpius aduerſi & triſtes: hic περίστασις eſt vita expoſita huiuſmodi caſibus: in ſacris literis eſt ὁ κόσμος, cum opponitur τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. frequens vox in Stoicorum libris & eiuſdem ætatis ſcriptoribus: de qua plura alibi. apage hinc *coronas & circulos* interpretum. Mox ante hæc, οὐ γὰρ ἵνα συρρέοντες, deſunt aliquammulta verba. nã ſuperioribus non cohærent ſequentia; loquitur enim de conuentibus & ſodalitatibus aliorum philoſophorum: quos ait non voluptatis ergo vnà eſſe ſolitos: ἀλλ' ἵνα φαίνωνται καὶ τὸ θεῖον τιμῶντες, καὶ φυσικῶς ἀλλήλοις συμπεριφερόμενοι. Nicolaus Sturio emendabat φιλικῶς. & eſt ſententia optima. non probo tamen, quia in omnibus libris diſertè φυσικῶς. id eſt, *ſecundum naturam hominis*. homo enim eſt, φύσει ἀγελαῖον ζῶον & ſocietatis amans. hoc maximum coagulum eſt ſodalitatis καὶ συμπεριφορᾶς, id eſt, mutitationum. id enim eſt συμπεριφέρεσθαι, *mutitare*, ſiue *mutuitare*. vide libro quarto. addit, ἕνεκεν ἀνέσεως καὶ φιλολογίας. Excerpta, φιλολογήσεως. quid ἄνεσις quid φιλολόγησις hoc loco eleganter explicat A. Gellius libro decimo octauo, capite ſecundo. In narratione de Anaxarcho multa peruertunt interpretes. Studioſi eorum peccata emendabunt. nos ad alia properamus. Scribendum, τὸ ἐκ τοῦ Ἀναξίλα Λυροποιοῦ. non Λυροποιοῦ ex ipſo Athenæo & Polluce ᾠὰ κολάπτων, *oua tundens*, rectè omnes libri non λάπτων. ouum in calido cinere coctum qui vult eſſe, tundat oportet, id eſt, κολάπτειν. Ne quem decipiant qui iſta paulò poſt corrigunt, ψιλοτάπιδα ἔχοντα κρικωτὴν καθάπερ τοὺς στρωματεῖς ἐπιτηδῆ, id eſt, *ſuper tapete laui annulos habente, vt illa ſegeſtria quibus annuli inuoluuntur*. Habuiſſe τοὺς στρωματεῖς annulos quibus vtebantur in conſtringendis ſtragulis, teſtis locuples Theophraſtus Hiſtoriæ Plantarum libro quarto, loquens de arbore cucifera, quam & ipſam Plinius vocat *cuci* habet, inquit, πυρῆνα μέγαν καὶ σφόδρα σκληρόν. ἐξ οὗ τοὺς κρίκους τορνεύουσι, τοὺς εἰς τοὺς στρωματεῖς τοὺς διαποικίλους. Plinius vertit, ſed accõmodans ſententiam ſeculo ſuo, *lignum intus grande, firmaque duritia, ex quo velares detornant annulos*. vberius iſta in commentario De lectis veterum. I nunc, & lege κροκωτὴν cum Dalecampio, ac de croceo colore interpretare. Hiſtoria de Dionyſio Heracleæ tyranno, qui ὑπερεσάρκησεν, extat etiam in Memnonis fragmentis, & apud Ælianum libro nono, capite decimo tertio. Qui apud Menandrum dicebant, παχὺς γὰρ ὗς ἔκειτ' ἐπὶ στόμα, exules erant Heracleotæ: qui liberam ſibi fuiſſe in patria facultatem quærendi de ſuis malis negabãt. metuiſſe enim tyrannum quem vocabant παχὺν ὗν. vt Latini *porcos* appellant, quos edacitas obeſos reddidit. Eſt autem alluſum ad prouerbium βοῦς ἐπὶ γλώττῃ μέγας, quo vſus Æſchylus, & alij tragici. Scribe: ἔχοντα πολλὰς χολάδας καὶ δὶς παχύ. *aucto ventre & bene farcto*: cum ait Menander, καὶ τὸ πνεῦμ' ἔχοντ' ἄνω. intelligit quam medici vocant ὀρθόπνοιαν. Scribe in verbis Ptolemæi, πολλὰ μὲν τῶν ἀγρεμαίων ἐγκειται. ex libb. & Euſtath. *ferinam* vocant ἀγρεμαῖα. adiicit Ptolemæus πολλάκις δέ τινες καὶ κιθάριον ἀπολυθέντος προσδιδόασιν. non poteſt κιθάριον aliud ſignificare quam *paruam cytharam*. quod alienum eſt. qui accipiunt pro κιθαρίῳ, negligunt analogiam. Legendum καθάριον, *mundum, elegantem*. ferè apud auctores mundities opponitur τῇ πολυτελείᾳ. ita hic accipiendum. ſignificat datum, puerum à pedibus non magnæ rei: ſed quem cultus munditiesque commendaret. deſcriptis impenſis quas priores ſacerdotes ſoliti facere, narrat Ptolemæus, ſe omiſſis illis omnibus, phialas ex argento confeciſſe, τὸ τίμημα ἔχουσας ἑκάστην, ἧς προσῄει καθ' ὃν δαπανῶν: id eſt, quæ tanti conſtabant ſingulæ, quãti totus ille apparatus quem ante deſcripſit, conſtabat. Scribe, εἰ ἦν τὸ σχῆμα, non εἶναι. pendet enim oratio ab ἐφαίνετο. De hoc Lacedæmoniorum inſtituto Ælianus Variæ hiſtoriæ libro decimo quarto, cap. ſeptimo. Simile illud Strabonis de veteribus Gallis: ἴδιον δὲ καὶ τοῦτ. ἀσκοῦσι γὰρ αὐτοὺς μὴ παχεῖς εἶναι καὶ προγάστορας. τὸν δ' ὑπερβαλλόμενον τῶν νέων τὸ τῆς ζώνης μέτρον ζημιοῦσθαι.

CAPVT XIII.

Λεωτρεφίδης. Thumantis. Melitus tragicus. notata leuitas Græcorum ſuper quorundam prodigioſa tenuitate. Βάλλ' ἐς λήκυθον κενήν. Mercurius θεῶν πομπός. Prouerb. περὶ Φιλιππίδου ἀσθενεῖ. Cephiſodori Trophonius. *Antiphanis* Thoricij. *Cratini* Chirones. *Mos veterum florem geſtare auri impoſitum. Cur flores, fructus, & id genus alia præ manibus habere ſit moris. σωτηχία. περὶ ἐπιχάφειν. ἀπεργάζεσθαι.*

POſteaquam multa dixiſſet Athen. de præpinguibus quibuſdam & catasarcis, ad Timocratem ſuum conuerſo ſermone, πόσω ἂν, inquit, κάλλιόν ἐστιν ἀγαθὲ Τιμόκρατες, πενόμενον εἶναι λεπτότερον ὧν κατέλεγεν Ἕρμιππος, &c. pẽdet oratio hæc, vſque ad illa quæ interuallo ſatis magno ſequuntur, πολλῷ ἂν κάλλιόν ἐστι τοιοῦτόν τινα εἶναι τὴν ἰδέαν, ἢ ὥς φησιν Ἀντιφάνης. & quæ ſequuntur. Inter hæc ſermo interiectus eſt de quibuſdam miræ tenuitatis hominibus, atque adeò prodigioſæ. talia enim re vera ſunt nonnulla eorum quæ hic narrantur exempla. Primi in hunc cenſum nomina ſua deferunt. *Leotrephides* & *Thumantis*, quorum ſimul meminit Hermippus in *Cercopibus*. Extat idẽ Hermippi locus in antiquis comici ſcho-

ci ſcholiis ad *Aues*. atque ibi ſcriptum Διατροφίδης, nō ſolùm apud interpretē, verùm apud ipſū poetā,qui huius meminit illa in fabula. In verſu Hermippi pro Θυμάντιδος reſcripſit Dalec. Θαυμάντιδος, & de Iride interpretatur φιλοσοφικώτερον. Quàm vellem acumine iſto ingenij eſſet vſus alibi.nam hic quidem non licuit ei eſſe ingenioſo,propter frigus ſententiæ quam inuehit: propter conſtantiam vulgatæ lectionis in omnibus exemplaribus etiam apud ſcholiaſtem Ariſtophanis, qui hæc ipſa deſcribit. poſtremò propter ipſum etiam Ariſtophanem, qui Thumantidis huius ſic meminit in Equitibus.

Μηδὲ Θούμαντιν ἄσιτον αὖ
Λυπεῖν ἱκέσῃ καρδίᾳ·
Καὶ γὰρ οὗτος ὦ φίλ' Ἄπολλον
Πεινῇ, θαλεροῖσι δακρύοις
Σᾶς ἁπτόμενος φαρέτρας
Πυθῶνι ἐν, διὰ τὸ κακῶς πένεσθαι.

ex quibus verbis duo licet cognoſcere: & præ fame exſuccum ac macilentum hunc fuiſſe: & fatidicam Apollinis laurum ſolitum mordere. atque inde nomen. nam θούμαντις,eſt θεόμαντις. ita nullus Taumantidi illę ſuppoſititiæ locus relictus. Verſus primus ἑτέρως Ariſtophaneæ ex *Gerythade*,ſumptus eſt,vt plurimi alij eius poetæ de Euripide initio Hecubæ. Quartus manifeſtò corruptus initio, Οὐ σημαίνοντας ἀιδοφοίτας. nihil enim illa ſignificant, ἀσημαίνοντας. præterea lex metri mēdam arguit. Legebam: Ἐκεῖ μένοντας.ſed quia ſequitur,θεμα Ἐκεῖσε φιλοχωροῦντας: melius, ᾅδῃ μένοντας. qui etſi habitant inter viuos, inter mortuos tamen ſæpe comparent. Μέλητος conſtanti errore ter mox ſcribitur pro Μέλιτος. ita igitur poſthac emendemus. nam τὸ η in media ſyllaba vocis huius verſus reſpuunt, & qui hic recitantur,& omnes alij in quibus miſelli huius tragici fit mentio. Ariſtoph. *Ranis*, Σκολιῶν Μελίτου καὶ Καρικῶν αὐλημάτων. Enarrator vetus: τραγικὸς ποιητὴς ὁ Μέλιτος. οὗτος δὲ ἦν ὁ Σωκράτη γραψάμενος.omitto Ælianum Ποικίλης libro decimo,capite ſexto.In *Cineſia* gracilitatem, extant & alij Ariſtophanis ioci: vt in *Ranis*,

Εἴτις πτερώσει Κλεόκριτον Κινησίᾳ,
Αἴροιεν αὖραι πελαγίαν ὑπὲρ πλάκα.

[Habes apud Galenum in ſeptimo Commentario ad Aphoriſmos H. Platonis Comici de hoc Cineſia lepidos verſus.] Proximi tres verſus qui apud poetam non longè à præcedentibus erant collocati, habent hanc ſententiam. Eorum qui legatos iſtos adeò tenues & leues in Orcum miſiſſent,ſpes eſſe admodum tenues: quia periculum ingens eſſet,ne iſtos parui ponderis legatos Diarrœas fluuius correptos ſecum deferat, ſi eius aquæ fortè intumuerint. Poetæ verba ſunt leuiter à nobis emendata.

Πρεσφόρῳ ἐπὶ λεπτῶν ἐλπίδων ὀχεῖσθ' ἄγαν.
Τούτους γὰρ, ἢν πολλὸς ξυνέλθῃ, ξυλλαβὼν
Ὁ τῆς Διαρροίας ποταμὸς, ἐξοιχήσεται.

Quartum his verſum adiicit Dalecampius de Sannyrione. ſed locus apparet mutilatus. neque eſt cauſæ, cur eum illo ſentiamus. Quoties lego quæ de Philetæ & varis Archeſtrati paruitate & gracilitate narant Græci ſcriptores: non poſſum quin ſatyrico poetæ ſubſcribam, cuius eſt dictum & *quicquid Græcia mendax Audet in hiſtoria*. De Phileta probabilior ſaltem Æliani narratio:qui geſtaſſe eum ſcribit non globos, ſed ſoleas plumbeas. & quærit idem non iniuria,ſi tanta fuit Philetæ imbecillitas,quî potuerit hæc inter eundum pondera trahere.De altero quis adeò communi ſenſu caret, qui credat quod hic narratur? repertum eſſe cū appenderetur ὀβολοῦ ὁλκὴν ἔχοντα. nam in librarios culpam conijcere, haut ſcio an ſit licitum. Ælianus enim per omnia huic narrationi conſentit. Etiam Hipponax inter Homunculos de quibus hic eſt ſermo, recenſetur. ſed additur fuiſſe eundem adeo ἀκρίτινον & validis lacertis, ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ κενὴν λήκυθον βάλλειν μέγιστόν τι διάστημα. id eſt, *vt præter alia* roboris argumenta quæ edebat,*etiam inanem ampullam iaceret longiſſimè*. Duplex hic non pœnitendarum viriū ſpecimen.quod ampullam longè vibraret:quod vacuam. facilius enim plena quàm vacua ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς impulſa feratur: malè in Excerptis καινὴν pro κενήν. Alexidis verſus de Philippide, Ἑρμῆ θεῶν πόπεμπε καὶ φιλιππίδη: duplici nomine ſuſpectus mihi. πόπεμπος Græcum non eſt, ſed πομπεμπὸς Mercurius autem non eſt deorum πομπὸς, ſed mortuorum. Lego, Ἑρμῆ νεκρῶν πομπεῖε καὶ ϕ. Suprà dicebantur ἀιδοφοῖται ſimiles Philippidæ-homunciones. id ipſum aliis verbis ſignificat Alexis. ſimiliter ſtatim Ariſtophon mortuis acceſſet Philippidam à quo manauit, ſicut obſeruatur hic, vt ſupra modum extenuatum dicerent πεφιλιππιδῶσθαι.Ita bis ſcriptum in pleriſque libris omnibus. imò bis peccatum. nam πεφιλιππιδῶσθαι rectum eſt, illud falſum: etſi non neſcimus ita ſcribi apud Suidam.quoque:falsò:vt cum analogia,tum lex metri arguunt.De iiſdem dici ſolitum, *poſſe ipſos per annulū traiici*. Ariſtophanes διὰ δακτυλίου ἐμοῦ ὅλον ἐμέ γ' ἂν διελκύσαις.Locum Alexidis ita lege.

Κακῶς ἔχεις, στρουθὸς ἀκαρὴς νὴ τὸν Δί' εἶ,
Πεφιλιππίδωσαι. μὴ σύ καινοὺς μοι λάλει.
Ἐγὼ τέθνηκα. τοῦ τάλαντος ὢν πάθους.

Morem fuiſſe veterum delicatorum pedes vnguentis vngere probatur teſtimonio Cephiſodori in *Trophonio*.cuius verſus ita diſtingue

Ἔπειτ' ἀλείψαι τὸ σῶμά μοι πρίω
Μύρον ἴρινον καὶ ῥόδινον.

Eius fabulæ Pollux meminit, libro ſeptimo: Τὴν δὲ σμηκτρίδα,inquit,ſic enim legendum Κηφισόδωρος ἐν Τροφωνίῳ εἴρηκεν. meminit & aliis locis. Citatur in eandem rem & Antiphanes ἐν Θορυκίοις. Scribendum per ι. Θορικίοις.plena inſcriptio eſt libro decimo quinto, Θορικίοις ἢ διορύττων. traducebat hæc fabula Thoricios. Thoricus vnus erat τῶν δήμων agri Attici: Verſus Anaxandridæ ſcribendi ſic ex libro decimo quinto.

Μύρῳ δὲ παρὰ Πάρωνος ὅσπερ ἀπέδοτ'

ἔχθες

Ἔχθες Μελανώπῳ πολυτελοῦς Αἰγυπτίου
Ω', νῦν ἀλείφει τοὺς πόδας Καλλιστράτου.

Sequitur, Teleclidem in fabula *Prytanibus*, luxu diffluentem exagitaſſe τὸν ἐπὶ Θεμιστοκλέους βίον. hæc ſcriptura non Themiſtoclem priuatim, ſed omnes qui eius ſæculo vixerunt accuſat. Interpr. τὸν τοῦ Θεμ. β. diſſentiunt libri. Mox, Κρατῖνος τοὺς ἐν Χείρωσι τὴν τρυφὴν ἐμφανίζων τὴν τῶν παλαιοτέρων, φησὶν, ἁπαλὸν δὲ σισύμβριον ῥόδον ἢ κρίνον παρ' οὗς ἐθάκει, διὰ χερσὶ δὲ μῆλον ἔχων, σκίπωνά τ' ἠγόραζον. Alibi, vt in Pericle Plut. & ſcholiis Ariſtoph. inſcribitur hæc fabula nõ Χείρωνες, *Chirones*: ſed Χείρονες, *Deteriores*. Heſych. cõtra in αὐτόφορτος, Χείρωνα, *Chironem*: notum nomen ex fabulis. Ex hoc autem Cratini loco apparet variè ad oblectationem aut voluptatem floribus eſſe vſos veteres. Caput, collum, & pectus coronis ornaſſe illos notum omnibus. multa libro 15. de eius generis coronis. Sed etiam auribus flores aut ſolutos aut ſertos imponebant. argumento ſunt Cratini verba, *molle ſiſymbrium, aut roſa, aut lilium auri inſidebat*. legimus namque παρ' οὖς, non παρ' οὗς: quod ferri non poteſt. Remanſit in moribus noſtris hæc conſuetudo: cuius hic teſtimonium habes antiquiſſimum. præterea tribuit Cratinus habrodiæto quem depingit, malum in manu, & ſcipionem ſiue baculũ. de malo quæritur mox: de ſcipione dictum extremo libro vndecimo. Proponitur deinceps hæc quæſtio ex Eroticis Clearchi: cur flores, fructus, & id genus alia manibus geſtamus. Sũma reſponſionis eſt: quoniam per iſta, & occaſionẽ colloquendi nanciſcimur. & præbendi exẽplum deſiderij noſtri: id eſt, docendi ſub exemplo quid ipſi expeteremus. hoc ita Clearchus: ἀρχή τε γὰρ εὐτυχίας, καὶ παράδειγμα τῆς βουλήσεως αὐτοῖς γίνεται διὰ τούτων. quid appellat ἀρχὴν εὐτυχίας? an principium amoris? quam iſti ſummam fœlicitatem putant. nugæ. Legendum συντυχίας. *colloquij*. declarat quæ ſubiicitur ab eodem explicatio. αἰτηθέντα μὲν τοὺς προσαγορευθῆναι. δεῖσθαι δὲ προσυπογράφειν ὅτι δεῖ καὶ αὐτοὺς μεταδιδόναι τῆς ὥρας. Cum habet aliquis præ manibus aut flores, aut fructus & bellaria, qui vident, concupiſcunt. mouet enim, aiunt, obiectum potentiam. petunt igitur. inde colloquiorum occaſio & principium. qui dãt autem, ait Clearchus, hoc ipſo ſatis indicant quid poſtulent, & quid ſibi dari æquum cenſeant, ὑπογράφειν, vt dicebamus ad Strabonem eſt loqui tacendo, & rectè aliquid ſignificare. Lege mox ſublato aſteriſco, καλὸν γάρ ἐστι τὸ τῆς ὀπώρας καὶ τὸ τῆς ὥρας ὄντως πρόσωπον. Parũ vſitatum verbũ eſt ὡραΐνεσθαι quo vtitur Clearchus: οἱ ἐρῶντες οἷον ἐντρυφῶντες ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ ὡραϊνόμενοι τοῖς ὡραίοις ἁβρύνονται. pro eo quod vſitatius dicitur ὡραϊζόμενοι. Lege, ὅθεν καὶ αἱ περὶ Περσεφόνην ἀνθολογεῖν λέγονται. Diodorus Siculus initio libri quinti, Claudianus in Raptu Proſerpinæ, & alij. Qui dicitur extremo libro Ἀξωνιδος Θρασύλλος, *Thraſyllus* eſt Æliano libro 4. cap. 25. omninò autem Αἰξωνεὺς ſcribendum.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM
IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER DECIMVS-TERTIVS.

CAPVT PRIMVM.

Argumentum libri huius. Notata veterum in ſcriptis περιεργία *& laſciuia. Lacedæmoniorum coniugia. Ariſtotelis liber* Περὶ εὐγενείας *ὁ κρείων. Meta prima Herculis coniunx. Philippi regnum.* παρανομώτερος *pro* παρανομώτατος. *Prou.* ἀλλ' ἐξέπιεσε πορθμὶς ἐλάττονα πλάτῃ. Ἀρχεῖν *pro* ἐπιμελεῖσθαι, *vel facere.* ἡ νόμῳ γαμετή. *Cupido, Mercurius, & Hercules in gymnaſiis dedicari ſoliti.*

LIBRI huius argumentum verbo declarauit Atheneus, qui Ἐρωτικὸν, ſiue τὸν περὶ ἐρωτικῶν λόγον illum inſcribit. Videtur auctor æmulatione Platonis huiuſmodi ſermones dipnoſophiſtis ſuis attribuiſſe. nam in Cõuiuio Platonico, de Amore ſolum diſputant conuiuæ. Sed ille, vt philoſophus, amoris naturam, ortum & cauſſas eo commentario nos docet. hic, vt philologus, quæ de amore & rebus ad eum ſpectantibus apud veteres legerat, quorum hodie ſcripta deſideramus, vt plurimum αὐτολεξεὶ commemorat. Finis huius ſcriptionis quem ob oculos Athenæus habuit, eſt πολυμάθεια, & illa rerum omnium antiquarum cognitio, quæ & per ſe expetitur, & ad intelligendos veteres ſcriptores, ſanè quàm neceſſaria eſt: maximè autem comicos: ad quorum lectionem totũ hoc opus εἰσαγωγὴν quandam eſſe & παρασκευὴν, vbertim docuimus ſuo loco. Ibi ſatis deteſtati ſumus veterum eruditorum hanc laſciuiam ſiue petulantiam, aut immanem certè περιεργίαν: qui bonas horas talibus ſermo

ſermonibus malè perdere non erubuerint. Non eſt profectò viri ſapientis: doctrinæ & πολυμαθημοσύνης laudem, pudoris, vel leuiculo damno, nedum iactura, ire ſibi aſcitum. Verùm hæc quia reprehendere quidem poſſumus: ſed mutare non poſſumus: quod ſolum in nobis eſt, leuiter adeò iſtam partem attingemus, vt facilè omnes intelligant, nos hic, ceu in aliquo ædilem metuente loco, non lubenter aliquot horas eſſe verſatos. Igitur ἐγκαλυψάμενοι dipnoſophiſtarũ ſermones raptim percurramus. Scripſimus cum omnibus libris, ἀπὸ συμβολῶν] τε πολλάκις δεδειπνηκέναι, καὶ περὶ ἑταίρας κτλ. edebatur περὶ ἑταίρας. interpres, περὶ ἑταίρα. neutrum probo. Poſtea diſtinguendum & legendum, Ἡμεῖς οὖν τὸν περὶ ἐρωτικῶν λόγον ἐνταῦθα μέλλοντες καταλέγειν· (ἐγένοντο γὰρ καὶ περὶ γαμετῶν καὶ ἑταιρῶν πολλάκις λόγοι.) οὐκ εἰδόσιν ἐκτιθέμενοι τὴν ἱστορίαν, τὴν Μ. negationem antè εἰδόσι reſtituit etiam Dalecamp. ſed minus rectè interpretatur. nam hoc ait Athenæus: nos qui conuiuio interfuimus, hiſtoriam hanc neſcientibus volentes exponere. Eratonem prius inuocabimus, &c. De Lacedæmoniorum coniugiis ſcribit Plutarchus in Lycurgo, ἐγάμουν δὲ δι' ἁρπαγῆς. hunc raptum videtur mox auctor intelligere etſi rem narrans paulò aliter quemadmodum & cœlibum alias pœnas leges apud Plutarchum. In ſermone de Socratis vxoribus olim ex coniectura ſcribendum monueramus in Notis Laertianis. περὶ εὐγενείας, pro συγγενείας. & ſic poſtea in antiquis libris inuenimus. Caſſandram, ait, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ κρείων ἐπηγάγετο. ſic omnes M S S. durum planè, niſi alluderet ad Homerica verba. Herculis ſobolem & τὸ τῶν τέκνων πλῆθος recenſet Appollodorus libro ſecundo Bibliothecæ. Hopletis filiæ de qua noſter, πρώτην μὲν γὰρ ἔγημεν Ægeus τὴν Ὁπλήτου θυγατέρα, Meta fuit nomen. Appollodorus libro tertio, γαμεῖ δὲ πρώτην μὲν Μήταν τὴν Ὁπλήτου. Mox de Alexandro ἐς περὶ τῶν ὅλων πολεμῶν τελευταίας κινδύνους περιῄγετο παλλακάς. id eſſet, *de ſumma rerum pugnans*. ſed aliter libri, περὶ τὸν ὅλον πόλεμον. Philippum regnaſſe ait annos viginti ἐν ἔτεσιν γοῦν εἴκοσιν οἷς ἐβασίλευσεν ὥς φησι Σάτυρος. hiſtoriæ non congruit hic numerus. Scripti quidam, εἴκοσι καὶ δυοῖν. minus malè id quidem. Diodorus Siculus annos regnaſſe viginti quatuor, ſcribit libro decimoſexto, οὐ γὰρ ἔσθ' ὅστις ἂν δυνάστης περιβοητότερον φανείη. Excerpta, ὁ γὰρ ὢν δυνάστης, ſuperlatiuus pro comparatiuo, vt apud Herodotum Muſa tertia: ὁ ἀνὴρ ἀλλοτριώτατός τοι τῶν παίδων. Ἡ δὲ Ναννώ τι καὶ διαφέρειν Σκύλλης δοκεῖ Excerpta. Ἡ δὲ Ναννίον τί δή. Et Nanno & Nannium eiuſdem farinæ mulieres in his libris. Elegans prouerbium eſt quod Anaxilas vſurpat, ἀλλ' ἐξέπεσε πορθμὶς ἐλατίνῃ πλάτῃ. *nauicula euaſit tandem ope remorum.* de eo qui ex ſummo periculo emerſit. [Melius autem ſcribas ἐξέπευσεν, per ευ. vide libro tertio capite vigeſimo] Ἐπεί τ' ἔχων φθίνειν ἐχιδνῆμα πάσχομεν. Nicolaus Sturio emendabat φάσκομεν placet. tam fatui, ait, ſumus, vt auctoramentum ſeruitutis noſtræ vocemus dotem. In ſequente verſu χολὴν *Iram* malè vertunt: cum omnino *fel* debuiſſent: propter id quod ſubiicicitur. Ἄρχειν pro ἐπιμελεῖσθαι, *curare*, poſuit Alexis: quia τῶν ἀρχόντων, id eſt, magiſtratuum officium eſt, curam habere eorum quibus præſunt. ſic interpretor hæc, ὧν οὐκ ἐχρῆν ἄρχουσιν, ὧν δ' ἄρχειν ἐχρῆν ἀμελοῦσιν. etſi non diſplicet accipere cum Dalecampio ἄρχουσι, *inſtituunt, facere aggrediuntur*. Alibi dicebamus, & Græcos ἄρχεσθαι ποιεῖν pro ποιεῖν, & Latinos, *inſtituere agere*, pro ſimplici agere, ſolitos vſurpare. Corrupit paulò poſt nuperus corrector hunc Amphidis verſum in comparatione legitimæ vxoris & amicæ illegitimę. Ἡ μὲν νόμον γὰρ καταφρονοῦσ' ἔνδον μένει. prius fuit νόμῳ. doctiſſimi viri conſuerunt eſſe mendoſum locum. & νόμων ſcripſerunt, & σωφρονοῦσα pro καταφρονοῦσα. fruſtrà. rectum eſt νόμῳ. vxorem legitimam periphraſi ſic: ἡ νόμῳ ſupple γαμετὴ συζευχθεῖσα. Vertendum. *Nam vxor quidem* maritum *negligens intus manet*. opponit delitias & illices amoris blanditias amaſiæ ſeueritati legitimæ coniũgis. [Menãdri verſus ex Arrhephoro diſtinctione perſonarum rectè illuſtrauit Dalecampius. In ſexto ſcribe. Εἰς πέλαγος αὑτὸν σ' ἐμβ. pro σεαυτόν. è duobus autem ſequentibus verſibus tres conficiebat vnica voce ſuppleta quam veriſimile eſt excidiſſe, illuſtriſſimus Scaliger, hoc pacto:

Οὐ Λιβυκὸν οὐδ' Αἰγαῖον οὐδ' Ἰώνιον
Οὗ τῶν τριάκοντ' οὐκ ἀπόλλυται τρία
Πλοιάρια· γήμας δ' οὐδὲ εἷς σέσωσθ' ὅλως.

Docta prorſus & neceſſaria coniectura]

Καὶ Θεόφιλος δ' ἐν Νεοπτ.

ſuperiora duo diſticha Theognidis Theophilus iſte ſenariis quatuor eleganter expreſſit.

πρῶτον γενέσθαι πόλεμόν φησι δύο γυναικῶν Ὀλυμπιάδος καὶ Εὐρυδίκης. Significant hæc verba: primum omnium bellorum extitiſſe cuius fuerint auctores duæ mulieres Olympias & Eurydica. falſum hoc: quis dubitat? etiã ſi reſtringas ad bella propter mulieres excitata. omnino ſuper nobis vox πρῶτον. & fortaſſe Ἠπειρωτικόν rectè emendauerimus. ſuadent & mulierum harumce nomina. Duris autem Samius vnde hæc hiſtoria deſcribitur, Macedonicarum rerum hiſtoriam multis libris erat perſecutus. meminit ſæpe Athenæus eius hiſtoriæ. & vetus comici interpres ad Nebulas librum decimum quintum Μακεδονικῶν citat. addit de Eurydica. ἀσκηθεῖσαν τὰ πολεμικὰ καὶ παρὰ Κυάνῃ τῇ Ἰλλυρίδι. non eſt Cyana loci nomen, vt voluerunt: ſed fœminæ viraginis Illyricæ, quæ Eurydicæ pro campidoctore fuit. Sed pro Κυάνῃ melius legas, opinor Κυνάνῃ, Adi ſodes ad Photij Excerpta ex Arriani libris τῶν μετὰ Ἀλέξανδρον. Locus eſt pagina centeſima vigeſima quinta, editionis quam Auguſtæ Vindelicorum curauit optimus doctiſſimuſque Hœſchelius. Euripidei cantici de amore prima verba eduntur perperam. Scribo, Παίδευμα δ'

Ἔρως

Ἔρως (vel Ἔρωτι) σοφίας ἀρετῆς τε πλείστων ὑπάρχει Καὶ προσομιλεῖν οὗτος ὁ δ'. Senarius Euripideus qui mox habetur imperfectus: nullo negotio ſic poteſt expleri, Ἢ μὴ δύναται τὰ καλὰ τοῖς βροτοῖς. Ait Amorem in gymnaſiis ſolitum συνιδρῦσθαι Ἑρμῇ καὶ Ἡρακλεῖ. notabunt ſtudioſi de Cupidine: non enim paſſim obuium. At Mercurium & Herculem ornamenta fuiſſe omnium gymnaſiorum, paſſim teſtantur Græci & Marcus Tullius ad Atticum. itaque fuerunt qui vnum ex duobus ſignum conficerent. Hermeraclam vocat idem Tullius.

CAPVT II.

Cupido Theſpienſium. Erotidia feſtum apud eoſdem. Halia *Rhodiorum.* Erxias *ſcriptor.* συνεστηκὼς. *Sophoclis locus exponitur & emendatur.* ἰξεύειν. μετρεῖν ὀφθαλμόν. πλευστικὸν κανόν. ἱππόπορνος. κάττυμα. *calcei egenorum.* αἱ δι' ἀνδρίας. *Sparta* καλλιγύναικα. *alia quadam.*

PErperam ſcriptum eſt, Θεσπιεῖς τε τὰ Ἐρωτίδια τιμῶσι, καθὰ Παναθήναια Ἀθηναῖοι, Ῥόδιοι τὰ Ἅλια. Legendum, Θεσπιεῖς. Theſpiæ vrbis in Bœotia nomen, vbi Cupido factus à Praxitele, dedicatus autem à Phryne vel Glycera colebatur. auctores Cicero, Strabo, Plutarchus, Pauſanias, Sidonius Appollinaris, alij. De feſto hoc ſic Pauſanias, ἄγουσι δὲ καὶ τῷ Ἔρωτι ἆθλα οὐ μουσικῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀθληταῖς θέντες. *Halia* Rhodiorum qui putant fuiſſe monumentum veteris, θαλαττοκρατίας, errant. non enim ab ἅλς id feſti nomen deducendum: ſed à voce Dorica Ἅλιος pro Ἥλιος. vt apud Plautum *Alis* pro *Elis*. Quis neſcit Rhodios Solem apud ſe natum (ita credebant) præcipua religione coluiſſe? Adi Strabonem libro decimo quarto, & Ariſtidem in Rhodiaca. qui etiam in altera oratione, qua Rhodos ad concordiam hortatur, Rhodum τὴν ἱερὰν τοῦ Ἡλίου πόλιν nominat. Scribit Euſtathius, fuiſſe apud Rhodios templum Soli ſacrum; quod Ἅλιον vel Ἀλίειον appellabant. Noli dubitare & feſtos Soli dies *Halia*, [vel potius *Halieia* Ἀλίεια.] fuiſſe illis nuncupatos. Thebanorum ἱερὸς λόχος pluribus expoſitus nobis ad Polyænum. Ἐρξίας ἐν Κολοφωνιακοῖς citatur mox: alibi quod ſciam nuſquam libro octauo laudatur Ergias quidam, qui de Rhodo ſcripſerat. fieri poteſt vt idem ſit, corrupto aut hic aut ibi nomine. Scribe in Alexidis ecloga è *Phedro*, ἀλλὰ συνεστηκὼς Παλαίχοθεν, ἐν ἑνὶ τύπῳ πολλ' εἴδη φέρων. eſt enim, à *vieo accumulo*. vnde frequens apud poetam νίνας. & in fine. οὐκ οἶδ' ὅ, τι ἐστιν. ἀλλ' ὅμως ἔχει γέ τι Τοιοῦτον. ἴσχε· σιμὸς δὴ, τοῦ ὀνόματος. Legit mox Dalec.

Ἡ δ' ᾗπερ ἰδεῖν ἐστιν ἡ τὸ θεωρικὸν
Αἰτοῦσιν ὑμῖν διαφέρει ἑκάστοτε.

non diſplicet lectio: interpretatio diſplicet: nam θεωρικὸν eſt pecunia quæ publicè diuidebatur, vt haberent tenuiores vnde lucar penderent. Videtur poeta feciſſe hæc loqui ipſum Athenienſium populum. Reperi in quibuſdam libris ſcriptum aliquanto poſt, καὶ ὁ Ἀριστοτέλης δ' ἔφη τὸ ῥητορικὸν πάντα, τοὺς ἐρωτικοὺς, &c. ſed non dubium ex ora libri irrepſiſſe illa τὰ ῥητ. π. cum fuiſſent adnotata ad ſequentia hæc, ἐν οἷς τ' αἰδὼ κατοικεῖν. Extât enim in Rhetoricis ſimilia iſtis quędã: vbi ait philoſophus, ὅθεν ἡ παροιμία τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς εἶναι αἰδῶ. διὰ τοῦτο τοὺς ἀεὶ παρεσομένους μᾶλλον αἰσχύνονται, καὶ τοὺς προσέχοντας αὐτοῖς, διὰ τὸ εἶναι ἐν ὀφθαλμοῖς ἀμφότερα. non eſt tamen hic locus in primo, ſed in ſecundo libro. Vide etiam in Problematis eiuſdem Sophi. Proximus Sophoclis locus, ex Hippodamia tragœdia eſt, niſi fallor. is ita habet.

Τοιάνδ' ἐν ὄψει λύγγα θηρατηρίαν
Ἔρωτος ἀστραπὴν τιν' ὀμμάτων ἔχει.
Εἶθ' ἅλλεται μὲν αὐτὸς, ἰξεύει δέ με
Ἴσον μετρῶν ὀφθαλμὸν ὥστε τέκτονος παρὰ
Σταθμὴν ἰόντος ὀρθοῦται κανών.

Loquitur, vt monemur ab Athenæo, Hippodamia de Pelopis erga ſe amore. Pelops, inquit: ita fixos in me oculorum radios, amoris illices habet, vt quamuis in currum inſiliens, eique inſiſtens citis rotis agitato, nihilo tamen minus rectis oculis me ſemper intueatur. Aſpicere rectis oculis & immotis, eorum eſt qui gratiſſimæ alicuius rei ſpectaculo fruuntur. Poeta ὀρθοὺς ὀφθαλμοὺς qui dicuntur in prouerbio periphraſi extulit: quæ deprauando huic loco fuit. nam legendum, ὥστε τέκτονος Σταθμὴν ἰόντος ὀρθοῦται κανών. Verbum ἰξεύει accipit Dalecamp. pro ὁρᾷ *cernit*. ſanè etiam λινοπτᾶν eſt *retia ſeruare*: vnde λινοπτώμενος. in Ariſtophanis Equitibus. poteſt verti, *vrit me* aſpectu ſuo. μετρεῖν ὀφθαλμὸν poeticè dictum pro radios oculi aliquò intendere, ſicut linea qua aliquid menſuratur. quare pergens in eadem tranſlatione, comparat hos radios lineæ perpẽdiculari, quam facit materiarius faber demiſſa norma vel amuſſi. Quod autem τὸ ἐρᾶν ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν γίνεται, paſſim teſtantur poetæ, ἰχνευταί: quorum teſtimoniis ſuperſedeo. Τοῦτον ἔχει τι θάτερον. Tolle interrogationem, & transfer in finem præcedentis verſus. Vides-ne aliquem reſinatum aut raſum? hic duorum alterum habet: illa duo ſequentibus verbis explicãtur. vel ignauus eſt, inquit, & qui militiæ nihil faciat pro viro forti, cuius indicium eſt barba: vel diuitum morbo laborat, id eſt, mollis & impudicus eſt, ac virum quærit. Scribe, Ἢ πλευστικὸν τι τοῦτο στρατιώτην κακόν. πίσιν ὁ ἱππόπορνος, ναὶ δ' ἀπῄνησαν. Iocatur Diogenes: quaſi ἱππόπορνος vulgò diceretur *eques mœchus*. quod falſum eſt. nam in hac voce τὸ ἵππος ſignificationem ſolùm auget, & magnum ſtupratorem deſignat: vt in ἱππομάραθρον, ἱπποσέλινον, & ſimilib. ſic βοῦς in βούπεινος aliiſque. καὶ τὰ ἴχνη ἐμπίπλανται ἄλλα, κατὰ. Diſtingue ac lege, διέρχεσθε ἐπὶ τοῖς τῆς φιλαργυρίας δόγμασι, συνθέτως ζῶντες, καὶ τελευταῖα περιβαλλόμενοι μικρά, καὶ τὰ ἴχνη ἐμπίπλασθαι τῶν, καττύματα καὶ κινάδους καλοῦντες, &c. Vos ſtoaces miſeri non ſolùm

ſordidè

ſordidè & ſqualidè viuitis: verùm etiam, ſi quos videritis elegantiæ ſtudioſiores, conuitiis illos proſcinditis, *καττύματα* & *cinædos* appellantes. τῶν ἤχων ὧν ἐμπίπλασθε, *ſonis aureis impletis*, dixit pro *aſsiduè clamatis*. κάττυμα, propriè eſt ſolea quę calciamento ſuppacta vſu teritur: hic eſt conuitium in hominem pathicum, & vt veteres locuti ſũt, officioſum, ſic prorſus apud Latinos *ſcortum*, ἀπὸ τοῦ σκύτους, id eſt, *corio*. Hæc ſcripſeramus cum inſpectis diligentiùs antiquæ manus libris, reperi ἥλων pro ἤχων. neque ὧν, ſed ὁ τά. quæ lectio ſententiam diuerſam ſuggerit nobis, oppidò elegantem. Scribẽdum, καὶ τῶν ἥλων ἐμπίπλασθε τὰ καττύματα, κτλ. id eſt, *clauis* calceorum *ſoleas impletis*. ruſticitatis & ſordium argumentum, clauis ſuppactos calceos geſtare. qua de re ad Theophraſti Characteres multa. καὶ γὰρ ἐν ταῖς εὐανδρίαις τοὺς καλλίστους ἐκκρίνουσι. Dalec. *nam qui bus in ciuitatibus magnus eſt virorũ bonorum fortium ac bellicoſorum numerus, pulcherrimos ſeligunt*. non eſt negandum τὸ εὐανδρεῖν hoc ſignificare: hic tamen locus aliter ſine dubio eſt exponendus, εὐανδρίας appellat ſelectos iuuenes ex omni pube, ad ritus religionis obeundos. declarat cùm addit, καὶ τούτους πρωτοφορεῖν ἐπιτρέπουσι. neque enim πρωτοφορεῖν eſt *obtinere primas*: ſed *primum, vel inter primos ferre aliquid*. putà thyrſum, vel vannum, vel ciſtam, vel cernum, aut ſimile aliud: cum pompa ducitur thyrſophororum, aut licnophororum, aut cernophororum. Fauet huic interpretationi Heſychius, qui εὐανδρίαν exponit πλῆθος νέων. [Ariſteas ſcriptor vetuſtiſſimus τῶν πόλεων ὅσαι μέγεθος ἔχουσι, καὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν εὐδαιμονίαν, ταύταις συμβέβηκεν εὐανδρεῖν. hic εὐανδρεῖν ſignificat florere πλήθει νέων, vt ait Heſychius: id eſt, validæ & elegantis iuuentutis, aut etiam ſimpliciter, copia virorum. Aliquando εὐανδρία eſt ipſa fortitudo, & robur virile, vt in illo Carcini. οὐδεὶς ῥάθυμος εὐκλεὴς ἀνήρ. ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐανδρίαν. Hoc verò loco errorem aliter accipientium, quàm vt ſumus interpretati] palam faciunt ſequentia verba, τῷ πρώτῳ τὰ τοῦ θεοῦ φέρειν τύχῃ διδόντες. Quod autem antiquitus ſpectata ſit forma in ephebis iis. qui ad ſacrificiorum ludorumve cerimonias adhibebantur, certa & nota res eſt. Atque eò referẽda moneo Ciceronis verba, De natura deorum lib. 1. *Eſt enim vis tanta naturæ, vt homo nemo velit niſi hominis ſimilis eſſe. & quidem formica formicæ. Sed tamen cuius hominis? quotus enim quiſque formoſus eſt? Athenis cum eſſem è gregibus epheborum vix ſinguli reperiebantur*. Cùm autem ait, ὁ δὲ τρίτος τὰς θυηλὰς ἐπιτίθησι vertendum erat, *tertius liba & fruges ſalſas hoſtiæ imponit*. morem hunc expoſuimus fuſe ad Theophraſtum, capite περὶ μικρολογίας. interpretum *infulæ, vittæ, coronæ*, nihil ad Bacchum Spartanas fœminas à forma fuiſſe commendatas indicant illa, καλλίστας γυναῖκας τῆς Σπάρτης τὰς γυναῖκας. fidem facit huic dicto vetus oraculum, ἵππον θεσσαλικὴν, Λακεδαιμονίαν δὲ γυναῖκα. ideo Spartam καλλιγύναικα nuncupant poetæ. Diſcipulus Phaſelita quem ſuus præceptor Ariſtoteles deperiiſſe dicitur, Theodectes, opinor eſt, non alius. ſed mirum, hunc potius quam Hermiam Atarnenſem in medium eſſe productum.

Καὶ ὁ Κύνουλκος, ταύτῃ καὶ τολμᾷς σὺ λέγειν ὦ ῥοδοδάκτυλος οὔσα κατὰ τὸν Κρατῖνον, ἀλλὰ βολίτινον ἔχων θάτερον σκέλος. MSS. ταῦτα καὶ τ. Cratini nomen reſtitutum hic ex antiquis: alij Κρατίνον. Etſi non extat integer poetæ locus ad quem alluditur: tamen non dubitamus deſcriptam his verbis fuiſſe Empuſam. hoc enim docuit nos Ariſtophanes: qui alienis verbis, vt ſæpe ſolet. ſic loquitur in Ranis.

Δι. Ἔμπουσα τοίνυν γ' ἐστί. Ξαν. πυρὶ γοῦν λάμπεται
Ἅπαν τὸ πρόσωπον, καὶ σκέλος χαλκοῦν ἔχει.
Δι. Νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ βολίτινον θάτερον.

ἐκείνου τοῦ ὁμωνύμου σοι ποιητοῦ τὴν μνήμην φορῶν. Fuit quidam poeta comicus Athenienſis Myrtilus. ſed de eo non loquitur Cinulcus: verùm de alio qui ea ætate in ſordibus & pædore vitam degebat nam ait διαιτᾶται. aut legendum διῃτᾶτο. quia dicit μνήμην φορῶν.

CAPVT III.

Timoclei dramatis titulus correctus apud Athenæum & Harpocrationem. ἐπιχειρέω, ἐπιχειρος, *&* ἐπιχειρῶ *ſiue* ἐγχειρῶ. *Pindari locus correctus.* νόσοι, *vitia.* πατρίζειν *&* ἀποφαίνειν. *Prou.* ἐν τῇ χειρὶ τὴν ψυχὴν ἔχειν. ἐμπορεύεσθαι γυναῖκας. *Laidis patria incerta. item alia nonnulla.*

ΛΑΧΑΝΟΝ τι τρώγων ὤκιμον διεφθάρην. *Ocimum veſcens ocimo olere ſum corruptus*. ſermo eſt figuratus intelligit conſuetudinem quã habuit cum Ocimo ſcorto. vel lectionem fabulæ ſpurcidicæ cuiuſdam, cui fuerat nomen inditum Ocimo, ab illa nobili meretrice. hanc interpretationem ſequentia nonnihil adiuuant. ὁ τῶν Κορινθίων σοφιστής. Dalec. *rerum Corinthiarum ſophiſta*. melius, *qui Corinthi ſophiſtam egiſti*. Sophiſtam vocabat ætas illa, qui acroaſes apud diſcipulos de eloquentia aut litteris humanioribus haberent. horſum reſpiciens paulò poſt Myrtilus, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς καλῆς Κορίνθου, ἐπειδή μοι τὴν αὐτόθι σοφιστείαν ὠνείδισας. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ὧν αἰδ..... δράματα. Sic erat in MSS. Prius editum, ὧν ἀναιδῆς. Legi poteſt, πολλὰ τῶν ἀρχαίων δράματα. vel πολλὰ ὧν αἰδοῦμαι τὰ ὀνόματα λέγειν, δρ. Iis autem fabulis quas exempli gratia profert, multæ addi poſſunt: vt Alexidis *Polyclea*, de qua libro decimo quarto Antiphanis *Archeſtrata*, & cum eiuſdem tum etiam Alexidis *Antea*. Timoclis *Neæra*. aliæ. Καὶ ἐν τῷ ἐπιχαιρεκάκῳ Δορκὰς ἢ Ἡρακλείδης. Harpocration de Parabyſto Athenienſium foro loquens: μνημονεύουσι δ' αὐτοῦ ἄλλοι τε τῶν κωμικῶν, καὶ Τιμοκλῆς ἐν Ὀρεστοκλείδῃ. Conſtat liquidò de eadem fabula loqui vtrumque. quare non poteſt, quin alterius horum corrupta ſint exemplaria: imò vt equidem iudico vtriuſque. Alibi quod ſciam aut

meminerim, non inuenies nominatam hanc fabulam. M s s. ab edita lectione nihil demutant. Sola eſt in ſubſidium relicta ingenij coniectura. Suſpicamur ſcripſiſſe Athenæum Καὶ ἐν τῷ δ' Ὀρεσταυτοκλείδης. exagitabatur hac fabula ſceleratus quidam Athenienſis, quem poeta vocat *Oreſtautoclidem*, ceu conflatum monſtrum ex Oreſtis & Autoclidis vitiis. Oreſtis notum parricidium. Autoclides inſano puerorum amore vulgò infamis. Harpocration, Αὐτοκλείδης καὶ Θέρσανδρος ὡς παιδερασταὶ σφοδροὶ διασύρονται. Ita emēdabis & in ſuperiore Harpocrationis loco. Atque hæc videtur eſſe Timoclis fabula quam ſimplici nomine Suidas *Oreſtem* vocat. τ' ἄλλα αὐταῖς πάρεργα γίνετ'. Lege vt apud Clementem Alexandrinum, Πρῶτον μὲν γὰρ εἰς τὸ κέρδος καὶ τὸ συλᾶν τοὺς πέλας πάντα τ' ἄλλα αὐταῖς πάρεργα γίνεται. Φελλὸς ἐν ταῖς καυκίσιν ἐγκεκάττυται. In Excerptis βαυκίσι. ita ſcribe. In iiſdem non legitur pars illa tota huius ῥήσεως, quæ mulierum artificium declarat celandæ ventris amplitudini. Scias iam tum ſic deprauata Athenæi exemplaria, vt putauerit ſatius eruditus ille vir aliquot verſus ita prætermittere, quàm operam ludere exſcribendo quæ non intelligeret. nec multò melius apud Clementem Alex. hæc ſcripta inuenias Pædagogi, lib. 3. cap. ſecundo. Quæſiuimus tamen nos diligentiſſimè de poetæ mente, in noſtris de re veſtiaria commentariis. Eò te lectorem reiicere fas & ius eſto nobis. Quod ſi ſpes humanę nos non fruſtrentur, ne nos quidem tuā expectationem σὺν θεῷ εἰπεῖν fruſtrabimur. Legebatur mox, τοῦ κρηπιδοποιοῦ πρὸς ὃ πολλά σε σωφρονίσαντος καὶ διδάξαντος οὕτω βλέπειν. non difficili ad corrigendum mendo. quis enim non videat πρὸς, loco πατρὸς eſſe ſcriptum, vt ferè ſemper in manu exaratis? Ante annos 30. de hoc errore monuerat eruditiſſimus vir Henricus Stephanus in Appendice ſua ad Eraſmi Chiliades. Studioſi inde petant totius iſtius loci interpretationem. nam interpres excuſari non poteſt, qui rectè præeuntem virum doctum ſequi noluit. Πώλους Κύπριδος ἐξησκημένας. Deeſt verbum fulciendo verſui neceſſarium puta, Π. φιλομμειδοῦς Κύπρ. vel χρυσῆς τε Κύπρ. Γυμνὰς ἐφεξῆς ἐπικέρως τεταγμένας. Aldi editio & ſcripti quidam ἐπικέρως. pro ἐπὶ κέρως. cui lectioni ſuffragatur lex metri. ſed ἐπικαίρως omnes membranæ meliores, etiam Excerpta, cum hic tum in ſequentibus aliquot locis. ea vox idem ſignificat cum ἐφεξῆς. Suidas, ἐπικαίρως παραλλήλως, τουτέστι μίαν κατακολουθοῦσαν τῇ ἑτέρᾳ. Suadet tamen lex metri, vt ἐπὶ κέρως potius ſcribamus, aut ἐπισχερὼ, quod eſt *continua ſerie*, ἑξῆς, ἐφεξῆς, & κατὰ τάξιν. elegans Homeri vox & aliorum poetarum. Pindarus non ἐπισχερὼ, ſed ἐνσχερὼ dicere ſolet vt oda ſexta Iſthmionicarum, μυρίαι δ' ἔργων καλῶν τέτμηνθ' ἑκατόμπεδοι ἐν σχερῷ κέλευθοι. Reſtitue hanc dictionem oda vltima Nemeonicarum, & ſcribe, ἐνσχερῷ δ' οὔτ' ὦν μέλαιναι καρπὸν ἔδωκαν ἄρουραι. id eſt, *arua non ferunt fructus continuos*: ſed per interualla, & vt ſtatim addit poeta, ἐν ἀμείβοντι, alternis. Sexto verſu ſcrib. Παρ' ὧν βεβαίως ἀσφαλῶς ἔξεστι σοι: non παρόν.

Καὶ μὴ λαθραίαν Κύπριν αἰσχίστην ὅσων Πασῶν νόσων. Lego, αἰσχίστην νόσον Πασῶν: omnia vitia Græci vocant νόσους. alibi dicitur Euripidi ἡ γλωσσαλγία αἰσχίστη νόσος. Poſtremi duo verſus huius ῥήσεως quomodo præcedentibus cohæreant non video. Πατρίδια, τὰς δ' ἀπφάρια τὰς νεωτέρας. Euſtathius poſtquam docuit nomen πατρὶς non eſſe diminutiuum aut ὑποκοριστικὸν, addit, Τὸ μέντοι παρὰ τῷ ὕστερον πατρίδιον, φανερῶς ὑποκορίζει κωμικώτερον. οἷον, αὗται, ἤγουν αἱ ἑταιρίδες, βιάζονται εἰσελθοῦσαι (ſcribe εἰσέλκουσαι) τοὺς μὲν γέροντας ὅλως ἐπικαλεῖσθαι πατρίδια. ὅπερ ἐν πατέρων ὑποκορισμός. τοὺς δ' ἀπφάρια τοὺς νεωτέρους. λέγει δ' ἀπφάρια, κατά τινας τὰ ἀδέλφια μάλιστα ὡς εἰπεῖν παίγνια. ἀπφὺς γὰρ Δωρικῶς ὁ πάππος, ἀφ' οὗ δηλαδή τις ἔφυ. non probat Euſtathius, vt ἀπφάρια exponatur *fraterculi*. diſcedit non ſolùm ab aliis, verùm etiam à ſeipſo: nam ſæpius idem ſcribit alibi ἀπφὰ vel ἀπφὰν vſitatum Atticis nomen fuiſſe inter blandientes inuicem fratres aut ſorores. & ita præſtat hic accipere.

Ἐν τῇ χειρὶ τὴν ψυχὴν ἔχοντα. Prouerbium eſt elegantiſſimum, de eo qui verſetur in ſummo diſcrimine, *habet animam in manu*. Præter Xenarchi hunc locum, non occurrit veterum Græcorum quiſquam aut Romanorum qui eo ſit vſus. Hebræi verò ſcriptores paſſim vſurpant venuſtiſſimè. Dauid rex & propheta in diuino illo Pſalmo 119. נפשי תמיד בכפי ותורתך לא שכחתי *anima mea aſſiduè eſt mihi in manu mea.* id eſt, quotidie in periculum vitæ vocor. tractat hunc locum Hieronymus in epiſtola ad Suniam & Fretelam. Samuelis libro priore, capite 19. de Dauide, καὶ ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον & capite 28. ait mulier fatidica ad Saulem, *ἰδοὺ δὴ*, ἤκουσεν ἡ δούλη σου τῇ φωνῇ σου, καὶ ἐθέμην τὴν ψυχήν μου ἐν τῇ χειρί, id eſt, *vt tibi obtemperarem grande periculum adij*. Sic & Iobus loquitur capite 13. & auctor libri Iudicum capite 12. [Et Moſes ben Maimon in More Nabokim libro 2. capite. 39.] Ioſephus ben Gorion libr. 5. המלחמה הזות אשר נלחמתי ואשר שמתי נפשי בכפי, id eſt, καὶ πόλεμον τόνδε ὃν πεπολέμηκα, καὶ ἐν ᾧ τὴν ψυχὴν ἐν τῇ χειρί μου ἔθηκα. Homerus idem dixit paulò aliter, Αἰὲν ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν. [Mutuatur interdum genus hoc dicendi à ſeptuaginta Interpretibus B. Chryſoſtomus, vt in epiſtola ad Epheſios. Τὰς νύκτας ἀγρυπνοῦντα περιέναι, καὶ τείχη διορύττειν, καὶ ἐν σκότει βαδίζειν καὶ τὴν ψυχὴν ἔχειν ἐν χερσί, καὶ πρὸς φόνον παρατάττεσθαι, καὶ τρέμειν τοῖς καὶ τεθνάναι δεῖν. ſic in Acta Apoſtolor. homilia 20. & alibi. In poſteriore autem orationū de cruce quæ ſub nomine Chryſoſtomi circumferuntur eadem ſententia prouerbio paulū diuerſo exprimitur: *Sanguinem ſuum in anima ſua circumferre*? vbi nomine ſanguinis vita ſignificatur per animā vel animum, voluntas prompta ſubeūdi pericula, & mortē etiā ſi opus ſit, obeūdi.

Sic ibi

Sic ibi: ἵνα περὶ τοὺς κινδύνους ὦμεν περὶ τεταγμένοι, τὸ αἷμα ἡμῶν ἐν ταῖς χερσὶ περιφέροντες, πρὸς σφαγὴν καὶ θάνατον ἕτοιμοι καθημερινόν.]

Καὶ Φιλήμων δ' ἐν Δελφοῖς. repete ex ſuperioribus, ἐπιτιμᾷ τοῖς παραπλησίως ποιοῦσιν, & putabit non nomo ſcribendum Ἀδελφοί. quo nomine editæ ſunt à multis fabulæ. ſed Δελφοὶ legimus & alibi. Σὺ γὰρ λέγουσι τοῦτ' ἰδεῖν πρῶτον. Deeſt vltima vox. Fortaſſe, πρῶτον βροτῶν. vel μάλα quod iungetur cum ſequentibus. Poſtea lege,

Οὐκ εὖ σεαυτοῦ τυγχάνεις ἔχων; ἔχεις
Πῶς ἡ θύρα σοὶ ἔσται ἀεὶ ἀνεῳγμένη.
Εἷς ὀβολὸς· εἰσπήδησον. οὐκ ἔστ' οὐδὲ εἷς.

id eſt, *Non bene ſe tua res habent, habes quomodo ſemper tibi fores patebunt. Vnus obolus* petitur *irrue, nemo erit*, &c. Καὶ Ἀσπασία δ' ἡ Σωκρατικὴ ἐνεπορεύετο πλήθη καλῶν γυναικῶν. *Etiam Aſpaſia Socratica multas habuit forma præſtantes fœminas ex quibus quæſtum faciebat.* ἐνεπορεύετο non eſt *præbuit*: ſed id quod diximus. Gallicè dicimus, *faire marchandiſe de quelque choſe.* Sic in illo veteri verſu, λόγους μὲν Ἑρμόδωρος ἐμπορεύεται. Locus Ariſtophanis de Aſpaſia eſt in Acharnenſibus: ibi vide. Τοῖς αἰετοῖς, ὅτι γὰρ ὄσιν ἄν νέοι. Scribe, Τοῖς αἰετοῖς ὅτι γὰρ ὅσιν ἔτι νέοι. & ſequentem verſum Μετέωρ' ἀναρπάζοντες ὑπὸ τῆς ἰσχύος, ita interpretare, ſublimia rapientes attollenteſque pro viribus quibus ſunt prædicæ aquilæ iuuenes. Proximus ἀρτίως non eſt. ὅταν γὰρ γηράσκωσιν ἤδη, τότε. Scribe, γ. ἤδη, δή τότε. vel ἤδη ποτέ, τότε. Mox, Δέχεται δὲ καὶ στατῆρα καὶ τριώβολον. olim ſtateribus multis noctes ſingulas vendebat: nunc etiam triobolos lubens capit, nedum ſtateres ſingulos. ingenioſè tamen Dalec. Δέχεται δὲ καὶ στατῆρος αὐτὴ τριώβολον. Verſu vltimo extremæ paupertatis argumentum quod τ' ἀργύριον ἐκ τῆς χειρὸς ἤδη λαμβάνει: *pecuniam porrecta manu capiat.* hoc quam vim habeat non intelligunt omnes. clarum eſt autem ex iis quæ de cauæ manus protenſione obſeruabamus ad Suetonium libro ſecundo, capite 91. Τὴν ἐκ Κορίνθου Λαΐδ' οἶσθα; πᾶς γὰρ ἄν· τὴν ἡμέρειον. poſtremum verbum negotium facit nobis. ineptum ſit accipere αὐτὴ τὰ ἥμερος. Fortaſſe, Τὴν νῦν ἔρημον. nam hoc vetulæ Laïdi vſuuenit. aut, Τὴν ἱμεραίαν. *quæ nata eſt Himeræ* in Sicilia. Vt Homeri & aliorum celeberrimorum virorum, ita & Laïdis patriam veteres ignorarunt. nam vt Solinus ait, eligere ipſa maluit quàm fateri patriam. Corinthiam vulgò appellarunt, quia Corinthum illa ſibi patriam elegerat. Fuère qui Pancarpiæ in Phrygia natam dicerẽt: plerique aut Hyccaris, aut Craſtiæ quæ erant Siciliæ oppida. quidam Himeræ, vt conücimus ex hoc loco.

CAPVT IV.

Metagenis fabula Auræ *vel* Mammacythus. Ariſtagoras. *Menandri* Παρακαταθήκη. *Pollucis locus.* Euſchemus *poëta parum notus.* Oſcula paſſerina. *Veneris Samia cognomina.* ἀπὸ τῆς ἱεροῖς περιστεραῖς ἰυγγὸς μαλακώτερον.

Κατὰ τὰς Μεταγένους Αὔρας, ἤ τὸν Ἀριστογόρου Μαμμάκυθον. Hæc lectio duos poetas Metagenem & Ariſtagoram, itemque dramata duo *Auras* & *Mamecythum* ſiue *Mammacuthum* nobis prodit. ſed iſtum Ariſtagoram vnde repente prodiiſſe poetam exiſtimabimus? nam veterum, opinor, nemo huius meminit, ne Suidas quidem. Præterea *Mammacuthum* Epigenis fabulam fuiſſe, ex libro octauo & Suida conſtat ſatis. certum etiam, idem Epigenis drama duplici nomine *Auras aut Mamacuthum* fuiſſe inſcriptum. vide libro octauo, capite 14. Faciunt iſta, vt ſuſpecta illa habeam τὸν Ἀριστογόρου. atque adeò aut inducenda ſunt, meo iudicio: aut in aliã ſententiam concinnanda. Solebant comici emẽdatis à ſe fabulis nomen nouum imponere. exempli gratia: Diphilei dramatis quod erat inſcriptum *Hæreſitichees*, ἢ Ἀπολείπουσα nomen habuit *Eunuchus aut Miles.* Puto idem vſuueniſſe in hac fabula Epigenis. poeta cum illam primùm edidit, Αὔρας inſcripſit: cum eandem recentauit, titulum fecit, Ἀριστογόρας ἢ Μαμμάκυθος. Hæc nos ita diuinamus. qui aliquid probabilius excogitauerit, is eſto μάντις ἄριστος. Interea legemus hic, κατὰ τὰς Μεταγένους Αὔρας, ἢ Ἀριστογόρας ἢ Μαμμάκυθον. Μένανδρος ἐν Παρακαταθήκῃ. Menandreæ huius meminit Pollux libro nono. proferam eius verba, non alio fine niſi vt obiter emendem. Τὸ δὲ χρυσίον ὅτι τοῦ ἀργυρίου δεκαπλάσιον ἦν, σαφὲς αὐτῆς ἐκ τῆς Μενάνδρου Παρακαταθήκης μάθοι τις ἄν· γὰρ, ὀλίγα τάλαντα χρυσίου σοὶ παιδίον ἔσῃ καὶ τηρῶν ἐπάγει μετὰ ταῦτα πρὸς τοῦ αὐτοῦ λέγων, Μανάδρος ἐκεῖνος, δεκατάλαντον καταφαγών. etiam Harpocration eandem nominat: itẽ Heſychius: cuius verba in libris editis perperam ſcripta, ita reſtitue, Ὄψις τὰ δραχμιαῖα γενόμενα ψέλλια Μένανδρος ἐν Παρακαταθήκῃ τὰς ὄψεις λέγει. Καλῶς γέ μοι ἠγόρασας ὄψεις. Πεποίηκατ' ἔργον ἑταιρῶν. ταῦτα δ' ὄντα γράμματα. Verſus hic non eſt verſus: ſuperſunt enim legitimæ menſuræ nonnulla. Sine dubio hic quoque ſolennia peccarunt librarij, & genus mendæ commiſſum eſt de quo dicebamus libro 11. capite quarto. Lege igitur,

Πεποίηκατ' ἔργον οὐχ ἑταίρων νὴ Δία,
Μᾶλλον δ' ἑταιρῶν ταῦτα δ' ὄντα γράμματα
Τὴν προσαγόρευσιν οὐ σφόδρ' εὔσημον ποιεῖ.

Ita apertè quod Athenæus ait, ὑπὸ τῶν ἑταιρῶν τὰς ἑταίρας διαστέλλει. appellat προσαγόρευσιν οὐκ εὔσημον, parum honeſtum ἑταιρῶν, id eſt, *meretricum* nomen. Περὶ δὲ τῶν ἑταιρῶν Εὔσχημος ἐν Ἐμπολῇ τάδε φησί. extremo libro octauo deſcriptus eſt hic idem locus, ſub Ephippi comici nomine, non *Euſchemi.* An igitur hic quoque ſic legemus? non videtur de eo dubitãdum: Suidas tamẽ legit vt nos hodie Εὔσχημος. ſed nõ ſemel deprauati codices illi grammatico fraudi fuerunt. expectabimus tamen eruditorum ſuper

hoc ſentẽtiam. Primum huius poetæ verſum ita lege, Ἐπεί γ' εἰπών ἐὰν λυπούμενος τύχῃ τις. & verſu tertio καλεσφίλεσι non καλεσφίλησι. Poſtea ſic,

—ἀλλά τις σφοδίοις
Χαμνέσ' ὁμοίως, ἦσι, παραμυθήσατο,
Ἐποίησέ θ' ἱλαρόν, ἀδέως τ' ἀφῆλε πᾶν
Αὐτὸ τὸ λυπῶν, κἀπιδεῖξεν ἵλεων.

Græcis σφόδια φιλήματα vel σφοδικὰ appellantur oſcula libidinoſa. nota paſſerum ſalacitas: etſi vocem σφόδια generalius accipit in hoc loco Euſtathius. Turnebi emendatio eſt τὸ ἦος, qua nihil certius. ἀλλ' ἑκάστου μικρὸν ἂν ἐπεγεύσω, ὥσπερ ἡ παρθένος Μιλησία. quid ſit ἀναπιδεύειν, ne Apollo quidẽ omniſcius ſciuit. πεπιδεύειν enim nihil ad hunc locum. interpres longè abiit, vt mentem auctoris fugeret. Scribendum eſt, ἑκάστου μικρὸν ἂν ἐπεγεύσω, ὥσπερ π. Μ. *ſimilis virgini Mileſiæ de ſingulis parum deguſtaſſet*. τ. poſitum loco γ. vt ſæpe. non poterat felicius emendari hic locus. Ἐκ γειτόνων αὐτῷ κατοικούσης τινός. cum in vicinia prope eius ædes habitaret quędam lupa. eam intelligit de qua ſunt ſequentes verſus. at Dalec. *Cum quandam duxiſſet vxorem è vicinia*. putauit κατοικεῖν & συνοικεῖν eſſe idem. magno errore. μέτρια λέγουσα τοῖς ἐρωμένοις. Excerpta, τοῖς δυναμένοις. in acroteleutio voces tranſponendæ, λέγουσα μέτρια. Lege mox, ὁ δ' ἡ μέτριος σοφὸς φιλομειρακίσκος, τοῦτ. Ephippi exemplum ἐν Σαπφοῖ, ita legimus,

—ὅταν γὰρ εἰσελθὼν νέος
Ὡς ἀλλότριος ὢν ὄψον ἰχθύων μάθῃ,

iuuãt Excerpta, vbi eſt ἀλλότριος non ἀλλότριον. Paulò poſt volui editum, τὰς Φρυγὰς τὰς ἐν αὐτῇ ποτὲ ὑβρισμένας. ἣν οἱ μὲν ἐν καλάμοις καλοῦσιν, οἱ δ' ἐν ἕλεσιν. Malim. ἐλωπεῖς. id eſt, ἑλείοις τόποις. Venus iſta, in ea parte Sami fuerat dedicata, vbi Pericles caſtrametabatur. ad littus nempe maris, vbi erant paludes, & in iis arundineta. Ideo Venerem hanc alij vocabant ἐν καλάμοις, quaſi dicas, inter arundines conſecratam: alij ἐν ἕλει, vel ἑλωπεῖς, propter naturam loci. ἐν Ἐφέσῳ φησὶν ἱερὰ ἱδρύσασθαι. Lege Breuiatoris fide, ἱερὸν ἱδρύσασθαι. Mox, Δημοσθένης δέ ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας λόγῳ, εἰ γνήσιος, ὃν Ἀπολλόδωρος εἴρηκε. etſi multa Apollodori mentio in ea Demoſthenis oratione, non tamen Apollodoro, ſed Theomneſto ſcripta eſt. quare fallitur & hic Athenæus. In editionibus ſummi oratoris legimus hodie, τὰς δὲ παλλακὰς τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώματος. Athenæus, vt omnia eius exemplaria teſtificantur legit, τῆς καθ' ἡμέραν παλλακείας. τὴν αὐτὴν σοφιστικὴν ἀναδιδάσκεις. *quod Corinthi literas docuerim mihi vitio vertiſti*. dictum iam capite 3. quàm abſurdè hæc viri eruditi. καὶ ὕστερον ἐπὶ ταῖς ἱεροῖς παρεῖναι. Significat, non ſolum concipiendis votis frequẽtes adfuiſſe de more proſtituti pudoris mulieres: verùm etiam poſtea ſacris interfuiſſe quæ voti ſui rei Corinthij deæ reddebant. Sic accipe etiam mox, τὰς τε ποιησαμένας τὴν ἱκετείαν, καὶ ὕστερον παροῦσας. neque putemus παρεῖναι ταῖς ἱεροῖς idem eſſe ac ἐν τῷ ἱερῷ τεθεῖσθαι. Oda Pindari cuius initium Τρισολυμπιονίκαν ἐπαινέων οἶκον, decima tertia eſt libri primi. Verba hæc ſcholij quod cecinit idem poeta, ſic ſcribe, ὦ Κύπρου δέσποινα τεὸν δεῦτ' ἐς ἄλσος φορβάδων κορᾶν ἀγέλαν, ἑκατόγγυιον, Ξενοφῶν τελέαις ἐπάγαγεν εὐχωλαῖς ἰανθείς. & iunge ἄλσος ἑκατόγγυον *nemus centum iugerum*, id eſt amplum. Scribe etiam, ἦρξατο δ' ἔτι τοῦ μέλους. In ſequentibus non pauca meliorum librorum auxilium deſiderant: multa enim corrupta: vt iſta, ὦ παῖδες ἐρασμίαις ἐν ὥραις μαλθακωτέρας ἀπὸ καρπὸν δρέπεσθε. ſcribendum, ἐρασμίας ὥρας μαλθακώτερον. vel μαλθακώτερον ἀπὸ καρπὸν δρ. Omnia ſuauia lectorum mollicici comparant non ſolùm poetæ, verùm alij quoque ſcriptores. Philoſtratus, ἡ γῆ δὲ ὑποστόρνυσι πόας μαλακωτέρας ἢ αἱ εὐναί. Idem in epiſtolis, ῥόδα ἃ ψαύεις μαλακὰ καὶ πάσης στρωμνῆς ἁπαλώτερα. Scribe, σὺν δ' ἀνάγκα πᾶν καλόν. Addit, ἀρξάμενος δ' ἔτως, ἰσχύς φησιν, Ἀλλὰ θαυμάζω τί με λέξοντι ὁμοῦ δεσπόται, τοιάνδε μελίφρονος ἀρχὰν εὑράμενον σκολιοῦ ξυνάορον ξυναῖς γυναιξί. Primum λέξοντι ſcribendum pro λέξουσι, deinde quærendum quid illa ſibi velint ὁμοῦ δεσπόται. Caue enim putes generoſi ſpiritus virum appellaſſe Corinthios ſuos, δεσπότας. Ignorabat adhuc melior illa ætas iſtiuſmodi blanditias. An ſcripſerat ille, ἰσθμοῦ δεσπόται: nam re vera Corinthij erant Iſthmi domini: quorũ oppidum vocat idem vates in carmine cuius quaſi appendix fuit hoc ſcholium, ἰσθμίου πρόθυρον Ποτειδᾶνος ἀγλαόκουρον. Non eſt plena ſententia in iſtis ex eodem ſcholio, ἐδιδάξαμεν χρυσὸν καθαρᾷ βασάνῳ. &, vt videtur, καθαρᾷ melius.

CAPVT V.

Mos in iungenda affinitate, vt ſponſus phialam dono acciperet. Soli *oppidum Cypri.* Mania *nomen Phrygiacum fœminæ.* αἰτεῖσθαι εἰς δαιτυμόνα. Κύβδα *Atticum & Caricũ vocabulum.* χειμὼν ἐπ' ἰξύφος. φροντίζεσθαι περὶ τὰς συμβολάς. *Mos geſtandi thecam calamariam cingulo appenſam.*

PVLCHERRIMA illa ſiue fabula ſiue hiſtoria eſt, quę deinceps narratur ſuper Odatidis Homartæ regis filiæ, cum Zariadre nuptiis. Videtur autem moris fuiſſe cum affinitatem inter ſe diuites contraherent, vt gener à ſocero, vel à ſponſa ſponſus phiala donaretur. De ſponſa exemplum eſt in iſtis, Ἡμεῖς ὦ θύγατερ Ὀδάτι νῦν ποιούμεθα τοὺς σοὺς γάμους περιβλέψασα δὲ καὶ θεωρήσασα πάντας, λαβοῦσα χρυσῆν φιάλην, καὶ πληρώσασα, δὸς ᾧ θέλεις γαμηθῆναι. Aliquanto poſt in alia hiſtoria, ἰδεῖν μετὰ τὸ δεῖπνον εἰσελθοῦσαν τὴν παῖδα, φιάλην κεκερασμένην ᾧ θέλοι δοῦναι τῶν παρόντων μνηστήρων. De ſocero teſtimonium præbent Pindari hæc, in ſeptima Olympionicarum:

φιάλαν ὡς εἴ τις ἀφνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἑλὼν

ἔνδον

ἔνδον ἁμιλλαν καχλάζεισαν δρόσῳ δωρήσεται
νεανίᾳ γαμβρῷ.

Atq; hinc fortaſſe eſſe, quod φιαλοῦν Græci vſurparunt pro rem aliquam aggredi, & πραγματ☉ ἄρχεσθαι, vt exponit ſcholiaſtes Ariſtophanis: qui & in Pace, & alibi ita vſus ea voce. Si quis tamen ad ritus libationum referre malit, per me licet. Verba Idomenei de Themiſtocle expenſa ſunt libro ſuperiore. De Thaïde & incenſa Perſepoleos regia Diodorus Siculus lib. 17. & alij.

Εὐνοστος ὁ Σόλων τῶν ἐν Κύπρῳ βασιλεύς. Interpret. *quæ Solonis Eunoſti regis Cypriorum vxor fuit.* imò verò, *Eunoſti regis Solorum quod eſt oppidū in Cypro inſula.* Solos vrbem recenſet Ptolemæus in Cypri deſcriptione inter duo promontoria, Crommyon & Selinuſam. Legi Ariſtophontis quæ lata dicitur prætore Euclide ὃς ἂν μὴ ἐξ ἀστῆς γένηται νόθον εἶναι, ſitempſe legem de iure connubiorum habes in ea Demoſthenis contra Neæram. Χωρὶς ἐξαίρει, fortaſſe non *Choris* ſed *Chloris* vocabatur. Περαιοῦσθαι in Machonis verſibus, non eſt *migrare*, ſed aliud quod non dicam. Scribendum mox, νάρδον τινὰ Διενδύσ' ἐντυχεῖν ..... τῇ χυρέτ' αἰ- Δοῖον ἀποτρίψας. in lacuna deeſt, κ' ἐγχέειν. Αἰσχρὸν γὰρ ὄνομα Φρυγιακὸν γυναῖκ' ἔχειν. nam Phrygiacum, ſeruile nomen eſt *Manes*: cuius fœmininum *Mania* iure videatur. Ἢ τὴν Ἀθηναίων τί κωλύσαι π. Legendum cum interrogatione Ἢ τὴν Ἀθηναίων τί κωλύσαι πόλιν, ἀφ' ἧς ἅπαντές εἰσιν ἐπηνωρθωμένοι; quis ſatis obiurgauerit Athenienſes, à quibus honeſtas in reliquos Græcos cenſetur propagata, ſi Phrygiacum nomē ciui Atticæ indi ſiuerint? τί κωλῦσαι, *quid coegerit in ordinem, & ſui officij admonuerit.* aut ſcribe τί κολάσαι ἄν.

τῷ μὲν μεγέθει. poteſt verſui conſuli per dialyſin, hoc modo, τῷ μεγέθεϊ. Notemus autem poetam, qui facit iſtis verbis Melittam ſtaturæ mediocris, poſtea tamē καταπληκτικὴν ipſam appellare, propter formæ venuſtatē. Ait enim, Πάνυ δ' εὐπρόσωπ☉ ἦν καὶ καταπληκτική. Vulgo tamē καταπληκτικὰς aut καταπλῆγας inſani amātes vocabant, quas ſtaturę proceritas & amplitudo cōmendabat. Lucretius. *Magna atque immanis, καταπληξις, plenaque honoris.* Μανίαν τὴν Μέλιτταν εἰς καλλεῖ. apparet veteres eſſm aliquid vehementer extollerent, ſolitos tanquam exclamantes orationi ſuæ vocem μανία inſerere. vnde manarunt illæ locutiones, μανικὸν ἔργον μέγα, & *Inſanum magnum molior negotium.* hoc genus loquendi cum plurimum vſurparet Melitta, ſuauiludij homines cognomen illi fecerunt Maniæ. hoc ita Machon, Διὸ τῆς μανίας ἐπίρρημ' ἐκλήθη δοκεῖ Καλέσαι τις αὐτὴν τῶν ἐραστῶν Μανίαν. Sēſus eſt, qui plurimum ore in habebat Melitta nomen μανία, quidam amatorum eam appellare cœpit Maniam, producta prima ſyllaba, quæ in voce μανία eſt breuis. ἐπίρρημα eſt cognomen quod priori nomini accedit. prima in μανία ſemper corripitur. in Μάνης quod ſerui eſt nomē, producitur. ergo etiā in Μανία, cum eſt mulieris proprium, prima producetur. Ita exponēdum eſt τὸ ἐκλήθη.

Ἐνομοθέτησε τοῦθ' ὑπὸ Διφίλου. Adde à fine ποτε, vt ſtet verſus. Non tam facilè expleueris ſimiliter defectum mox verſum πλησίον τί δεῖ. Ἀγαμέμνον☉ παῖ, ν. Duo verſus ſunt ex prologo Sophocleæ Electræ.

Εἰς τὴν δὲ .... ἦν συμπεριληφθεὶς τινάς. Lego, Ἦν δ' εἰς τὸ δεῖπνον συμπ. Ἀνιστάμενός τε πολλάκις εἰς δασύποδα. cum aſſurgeret ſæpe, vt ad leporem qui mēſæ erat appoſitus, peruenire manus ipſius poſſet. Quid ſit ἀνίστασθαι εἰς δασύποδα, non ignorabunt, qui reuocauerint in memoriā Plautinum verſum in Milite, *Sed procumbunt & ſe percellunt, dimidiati dum appetunt. dimidiatum aliquid appetere*, eſt, ἀνίστασθαι εἰς τι τῶν παρατεθειμένων.

Ὁ δὲ στρατιώτης ὑπό τι σκυθρωπάσας. Scribe, ὑπό τι τότε σκυθρ. ob metrum. de illis ὑπό τι, & ſtatim, ὑπό τι δεδοικώς, ſatis ad Suetonium

Διαλιποῦσα δ' ἡ ἑταίρα. Scribe propter verſus legem, Διαλιποῦσ' ἡ ἑταίρα δέ. Λήθη δ' ὑπ' αὐτῆς ἐκτενῶς ἀγαπώμεν☉. Fortè. Ἄτ' ἀεὶ ὑπ' αὐτῆς. vel, Πῶς δῆθεν ὑπ' αὐτῆς. Scribe Τῷ παιδί τ' ἐπέταξ' ἐγχ. & Εἰ, φησίν, ἤδειν ἡ Γν. Ille verſus Οὕτω γ' ἐν Ἀθήναις Καρικοῖς χρῆσθαι σταθμοῖς: docet nos in idiomate Carum βδελβροφόνων, vt ait poeta, menſuræ neſcio cuius nomen fuiſſe κύβδα. Athenis verò id verbum inter obſcena, vt ſcimus ex Ariſtophane. lanius vſurpauerat Ἀττικοῖς: ſignificans obſcurè ſe vix tribus obolis empturum, vt cum iſta anu caput poſſet limare. ſcortillum accipit Καρικοῖς. Καὶ δίψαι ὑπολειπόμενοι δ' εἰς τὴν αὔριον. corruptus locus. nec video qui corrigam: niſi cui placet, Καὶ δίψαι ὑπολειπομένα τιν' ἐς τὴν αὔριον. Interpres ſimplicem narrationem vnam in duas diuiſit: quod non oportuit factum. Auctor Epitomæ ſummam hoc verborum compendio eſt complexus. Στρατοκλέους δ' ἐρίφους διδόντ☉ τοῖς γνωρίμοις λοπάδας τε συνάλμους, ἀφ' ὧν συνέβαινε διψᾶν τε. καὶ μακρὰς εἰς τὰ λοιπὰ συμβολάς, Γναθαίνα ἔφη, Στρατοκλῆς ἐπὶ ἐρίφοις χειμῶνα ποιεῖ. id eſt, *cum Stratocles ſuis familiaribus in cœna dediſſet hædos & patinas ſalitas probe, ob quas contigebat vt ſitirent illi, & Stratocles magni pretij ſymbolas pro ceteris quæ fuerant appoſita exigeret: Gnathæna dixit, Stratocles in hædis tempeſtatem excitat.* Acumen omne huius dicti eſt in illis, ἐπ' ἐρίφοις: quæ verti poſſunt, *poſtquam dedit hædos.* &, *in hædorum exortu:* id ſignum valde procelloſum eſt. Theocritus Thalyſiis.

Ἔσσεται Ἀγεάνακτι καλὸς πλό☉ ἐς Μιτυλάναν
Χ' ὥταν ἐφ' ἑσπερίοις ἐρίφοις νότος ὑγρὰ διώκῃ
Κύματα.

Sic autem res habet. Promiſerat Stratocles ſuis ſodalibus, ſe illis hœdinam appoſiturum ſi ad ſe venirent. venerunt, & quod erat appoſitum comederunt. Sed vt pecunia ſuos conuiuas emungeret Stratocles, id egerat callidè, quò diu pitiſſantes, & aliud ſemper ex alio poſcentes ſibi dari, vt fit, ad multam noctem conuiuium

traherent. id autem effecit, præſalſa condimenta illis exhibens. inde conuiuas ſitis occupat: quam dum conantur extinguere, improbi conuiuatoris dolo tanguntur. Erat autem mos eorum qui è ſymbolis aut collatitia ſtipe vnà fuerant, mēſa remota impenſarum rationem inire. Malè editur Ἐπισωμάτζῃ βυλομενοις τον ἰωθινον. corrige, βυλόμενος. cùm id ageret Stratocles vt veſpertina cœna ad diluculum produceretur. Ferat aliquis fortaſſe, Στραγγιζόμενον ὁρῶσα περὶ τὰς συμβολάς. *cum videret Gnathæna vnum è conuiuis pugnantem de ſymbolis.* Scimus quidem τὸ μάχεσθαι ſic ſolitum eleganter accipi: ſed σπαθίζεσθαι hic aures noſtræ non ferunt. Lego, σπαγγιζόμενον. Eleganter σπαγγίζεσθαι vſurpauit de eo qui rixatur de pretio. in idiomate noſtro, *barguigner*: ſed Græcum verbum generaliter id ſignificat, quod vulgò dicimus, *marchander à faire quelque choſe.* Scrib. θυγατρὶ μεθ' αὐτῆς συμπ. Mutilos paulò poſt verſus duos ita licet concinnare,

Εἶπεν ἡ αὐτῇ δὸς ὅσον ἐπιθυμεῖς, πάτερ.
Οἶδα γὰρ ἀπελθὼν, καὶ σαφῶς πιστεύθ' ὅτι.

Ἐπεὶ δὴ πῶς οὐχ ὁρᾷς. Scrib. Ἔπειτα. Τὸν μηθὲν ὠφέλημα τῶν ὑπὸ τὰς στέγας. & hic & qui ſequitur Euripidis aut alius tragici ſunt verſus: ſed in aliam ſentētiam ingenioſè detorti. nam τῶν ὑπὸ τὰς στέγας, periphraſis eſt τῶν ἑταιρυσῶν, in lenonis pergula proſtantium. falluntur qui mutandum cenſent verſus ſequentis principium.

Πίνακα δὲ γραφεῖον ἐξηρτημένον ἔχοντα. id eſt, *habentem tabellam in manibus, & thecam atramētariam appenſam.* ſiue, de zona pendentem. Quod hodie fieri amat à recoctis formularijs, vt ſcribendi inſtrumenta cingulo appenſa geſtent, id ipſum & olim fiebat. Teſtis eſt hic locus, & ſimilis alius prophetæ Ezechielis, cap. 9. καὶ εἷς ἀνὴρ ἐν μέσῳ ἐνδεδυκὼς λινῆν, καὶ πινακίδιον γραφέως ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ. Sic ex Hebræo vertit eum locum Symmachus. meliùs quàm 70. alij ſeruata voce Hebraïca, κάσυ γραμματέως. Σοφοκλεῖ δῶς φησι παρ' ἐμοῦ λαβὼν φίλτατε. Scrib. Σοφοκλεῖ δίδως, παρ' ἐμοῦ λαβὼν ὦ φίλτατε.

Καλλιστὺς δὲ τὸ τῆς καλυμμένης. Reſtitue metrum & ſcribe, Καλλιστώ. poſtremus autem narratiunculæ huius verſus ita legendus, Ἀλλ' ἡ Κορώνη χ' ἑτέρ' ἐκείνη μέμφετ'. id eſt, *alia quæritur Corone, alia autem illa.* alluſum eſt ad prouerbium ἄλλο μὲν γλαὺξ, ἄλλο δὲ κορώνη φθέγγεται. non aliud hic acumē quærendum eſt. Τὸν ἐπὶ τῶ χόρτυ ποτε γεγόμενον. *qui Ptolemæo regi fuerat à cura pabuli & iumentorum.* Duos verſus in hoc ſermone deprauatos ita reſtituo, Ἀλλ' ἐγχεάτω μοι πρὸς θεῶν τέτταρας Κοτύλας, ἔπειτ' εἰς τὴν μεγάλην. βασιλεὺς λέγει, Εἰς τὴν λεκάνην μὲν οὖν. Explicat pluribus Euſtathius ad ῥαψ. φ. Iliadis.

CAPVT VI.

Ἀπαντήσεις. ἐυθικτος & εὔθηκτος. ἐρωτικὰ σοφίσματα. ἔγχαλκα. *Eſus ampullarum aut calceorū.* Lycus & Eleutherus *fluuij.* hamæ. Abydus. *Hyperides ne* τὰ Μαστήθυ αἰκίας. *Theopompi* Ἀρχαικοὶ *epiſtola.* Θειλὸς νεοσσάς. εἰπεῖν μάτων τροχιλίας. *alia nonnulla.*

Διοπερ εὔθικτοι πρὸς τὰς ἀπαντήσεις ἦσαν. Sic membranæ, non ἀποκρίσεις. quomodo aliquoties iam locutus. Sed & ἀπαντήσεις vocant Græci acuta dicta è re nata: prorſus vt ſermo vernaculus, *des rencontres.* εὔθικτος autē per ι ſemper MSS. non εὔθηκτος per η. etſi dicitur vtrumque. & exponitur vocabulum vtrumque à veteri Hermogenis interprete. τὸ δὲ εὔθηκτον, inquit, διὰ μὲν τοῦ η γραφόμενον, τὸ τμητικὰ δηλοῖ καὶ ἐνεργῆ καὶ δραστήρια ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ τεθηγμένου ξίφους. διὰ δὲ τοῦ ι τὸ οἱονεὶ διαφθῆ εὐμεταχείριστα, καὶ πολλὴν τὴν ἐπιτυχίαν ἐμφαίνοντα, καὶ εὔθετον τοῦ λόγου τὴν ἐπαφὴν παρεχόμενα. διαφιλῆ καὶ ἐρωτικὰ σοφίσματα διδάσκοντα. Quid appellat ἐρωτικὰ σοφίσματα? an de amore diſputabat Stilpon, vt Plato in Conuiuio, & alibi, ſed eiuſmodi diatribæ aut ſcholæ quare appellentur ſophiſmata? an igitur ſcribendum ἐρωτητικά? nam ſophiſmata ſemper interrogabantur. τῶν δὲ παρόντων παρ' αὐτῇ βαλλομένων εἰς βολβοφάκην. De bolbophace diximus libro quarto, capite 15. Dalecampium hîc ſequor ſcribentem, βαλλομένων ἑαυτοὺς τῇ βολβοφάκῃ. ἔγχαλκα ἔφη παιδίον. *ſunt ærea, inquit.* hoc eſt, ære paranda, ſi quis velit edere. τίς δὲ μᾶλλον ὑπερήφανος; ὡς οὐδὲ καλούμενος ἔρχῃ. locus eſt in particula οὐδὲ: quæ iuncta verbo ἔρχῃ. ſententiam faciet, *qui ne vocatus quidem venias.* id autem ſuperbi hominis. eadem iuncta participio καλούμενος eum ſignificat, qui veniat inuocatus, vt paraſitus Plautinus, ἤτοι τὴν λήκυθον ἔφη ἢ τὰ ὑποδήματα. Iocatur in paraſiti egeſtatem. Negauerat ille ſe triduo quicquam comediſſe, vim morbi ſui ita declarans: illa aliter accepit: &, Rogas, inquit, hoc triduo quid te putem ediſſe? ego verò, aut ampullam tibi comeſam arbitror, aut calceos. In ſumma rerum inopia, vt cùm deeſt annona, aut in obſidionibus, & calceos & ampullas ſcorteas, quæ ὄλπαι dicebantur propriè, aliaque talia fuiſſe manducata, teſtis eſt Græcorum hiſtoria, & noſtrorum temporum confirmat experientia. Paraſitorum epulæ domeſticæ quales fuerint docet eius ordinis homo Ergaſilus.

paraſiti, ait, rebus prolatis latent
In occulto miſeri victitant ſucco ſuo.

δύο ποταμοὶ ἐμβάλλετέ μοι, Λύκος καὶ Ἐλεύθερος. duo ſunt fluuioli ſiue torrentes agri Attici, qui in idem barathrum præcipitant. inde eſt iocus. ἐξωνοχέναι γὰρ δικέλλας ἄμας. Hæc ita iungunt MSS. vt in aliis ſcriptoribus ſæpe. Hamarum in hunc vſum meminit Iuriſconſul. lege tertia, Digeſt. De officio præf. vigilum. Sed locus leuiter caſtigandus, & aliter accipiendus quàm factum eſt ab interpretib. δικέλλας ἄμας τε. ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἔχετε ὑμεῖς, εἶπεν ἡ Γνάθαινα, ἐνεχυράσαντες τὸ μίσθωμα ἂν ἀπεστείλατε. Negat verum eſſe, quod minitātes iſti dicebāt, habere ſe ligones & hamas

hamas ad parietes fodiendum, & fores effringendum. Nam, ait, ſi hæc inſtrumenta haberetis in veſtra poteſtate, dudum ea pignori oppoſuiſſetis, & mercedem miſiſſetis quam poſtulo. μίσθωμα, turpe verbum eſt, & capturam meretricis ſignificat: vt monebamus ad Suetonium. Vir doctus pro εἴχετε legit ἔχετε: peruerſa ſentētia tota. nec minus illorum peruerſa mens, ὅδε ὁ νόμος ἴσως ἐγράφη καὶ ὅμοιος στίχων τριακοσίων ἐπὶ τριῶν. de quibus libro ſexto capite decimo,

Σινώπη Ἄβυδος ἐκαλεῖτο διὰ τὸ γραῦς εἶναι. effæta anus dicta eſt *Abydus*. poſtquam de ſummo ſplendore in quo vixerat, ad parem vilitatem eſt redacta, facta diobolaris. Credo cauſſam cognominis, quia tunc iacebat Abydus: non autem quod אבד ſignificet Hebræis *periit*. quāquam videtur ea vrbs id nomen inueniſſe ab Hebræa voce, propter ſitum ad mare periculoſum: in littore impetuoſo. Fieri etiam poteſt, vt quoniam alia quædam meretricula *Seſtus* vulgò dicebatur, (cuius nominis ratio paulò poſt explicatur) *Abydus* iſta ſit dicta laſciuorum amantium ioco. ὁ δ᾽ αὐτὸς τὸ περὶ τῆς ἐν τῷ κατὰ Μαντιθέου αἰτίας. Omnino ſcribēdum αἰκίας. *in ea contra Mantitheum quæ eſt actio iniuriarum*. Sic inter Demoſthenicas vna eſt, quæ inſcribitur ὁ κατὰ Κόνωνος αἰκίας λόγος.

Θεόπομπος ἐν τοῖς περὶ τῆς Χίας ἐπιστολῆς. Editum fuerat à Theopompo volumen epiſtolarum: quas fuiſſe Ἀρχαϊκὰς inſcriptas, duobus locis ait Dioniſ. Halicarn. niſi nos fallunt eius codices. Non abs re igitur dubitaueris. num & hic legēdum, ἐν ταῖς ἀρχαϊκαῖς ἐπιστολαῖς. Vir optimus & eruditiſſ. Fredericus Sylburgius ſcribebat ἐν τῇ πρὸς τοὺς Χίους ἐπιστολῇ. ſic paulò poſt citatur eiuſdem ad Alexandrum epiſtola.

καὶ εἰκόνα χαλκῆν αὐτῆς ἱστάναι τολμήσαι παρ᾽ αὐτὴν ἑαυτοῦ. Scribendum, ἱστάναι. & παρὰ τὴν ἑαυ. de Harpalo intellige, non de Glycera.

Αὐτῷ σῖτον Ἄγηνος οὐκ ἐλάττονος. Inepta lectio & quæ interpretationem non poterat non ineptam parere. Scribe, Αὐτῷ σῖτον Ἄγηνος οὐκ ἐλάττονας. *Audio*, ait poeta, *Harpalum miſiſſe*. Atheniēſibus, *myriadas tritici non pauciores quam Agen*. Agenis hiſtoria obſcura eſt: de Harpalo omnia nota ex oratione Dinarchi, Plutarcho in Demoſthene, & aliis ſcriptoribus. Vide infra hoc libro, vbi hæc melius deſcripta.

μή ποτε δὲ δεῖ γράφειν ἀπὸ τῆς Ἀνθείας Ἄντειαν. Cuius ſit hęc coniectura poteſt dubitari. nam etiam Harpocration totidem verbis ſic ſcribit, Ἄνθεια. ἐπὶ μὲν ἑταίρας δηλοῖ. μή ποτε δὲ Ἄντεια γραπτέον διὰ τοῦ τ εἰπεῖν οὕτως εὑρομένη παρὰ Λυσίᾳ. Sed verius eſt, Athenæi hunc locum ſpectaſſe Harpocrationem: qui & alia id genus nonnulla fatetur accipere de noſtro. Θαλλὸν χιμαίρᾳ προσφέρων νέας πόδα. Verè emendamus nullum dubium eſt, νεοσπάδα. θαλλὸς νεοσπὰς, *termes oliuæ* aut *ramus alius recens auulſus*. Emendabis hinc Harpocrationis locum in Νάννιον: cuius tamen verba libro ſeptimo, paulò aliter recenſuimus ex coniectura, cum huius loci tum in mentem nobis non veniret: Τοσαῦτα εἰπὼν μετὰ πολλῆς τροχαλίας ὁ Μυρτίλος. poſtquam hæc Myrtilus dixiſſet cum magna feſtinatione & linguæ volubilitate: vel cum aliqua contentione. Expreſſit Homericam vocem ἐπιτροχάδην, de Menelao.

Ἤτοι ὁ μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε
Παῦρα μὲν ἀλλὰ μάλα λιγέως.

& in Odyſſea de Vlyſſe ait Irus, ὢ πόποι ὡς ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει. Alibi fusè oſtendimus, quid ſit apud Græcos ſcriptores τὸ τάχος τῆς σημασίας vel τῆς λέξεως. οἱ τὸν τῆς ἡδονῆς τοῖχον ὑποσκάψαντες ὥς που Ἐρατοσθένης φησί. De Ariſtone dixit Eraſtothenes diſcipulus ipſius, in libro cui titulum fecerat Ariſton, ἤδη δέ ποτε καὶ τοῦτον πεφώρακα τὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀρετῆς μεσότοιχον διορύττοντα, καὶ ἀναφαινόμενον παρὰ τῇ ἡδονῇ. [non diſſimile eſt, διορύττειν ἀλλότριον γάμον in celeberrimo dicto Conſtantini Magni, de Epiſcopis apud Theodorium libro primo, capite vndecimo & in Anthonij Meliſſa, libro ſecundo, capite ſecundo. Chryſoſtomus de virginitate. τὸν μὴ διορύττοντα τοὺς ἑτέρων γάμους οὐδεμιᾶς ἠξίωσαν τιμῆς. ſic ſermone tertio in Ozian & alibi.] Scribe ἐπὶ παρθένον ὤσαν τὴν Λ. & mox, ἐξ Ὑκκάρων φησὶ Σικελικοῦ φρουρίου. οὐδ᾽ ὑβριστικῶς αὐτῇ χρωμένους. Melius, οὐδὲ τοὺς ὑβρ. ne illos quidem repudiabat qui inſolentes ſe erga ipſam præbebant, & contumelioſos. non debet mutari hæc lectio.

ταῖς ξυλίναις χελώναις ὑποπλησίαν. eadem narrantur in Ariſtophanis ſcholiis ad *Plutum*. χελώνη eſt ὑποπόδιον.

ἐν ταῖς τοῦ Φιλοσόφου διαθήκαις. Verum eſt: ipſas taſtamentis tabulas apud Diogenem Laertium inſpice. κατὰ τοὺς Σωσικράτους τοῦ Φαναγορείτου Οἴκους. Expoſuimus dudum ad Strabonis librum primum. ὁ δὲ τὸ περὶ τῆς συναγορεύων τῇ Φρύνῃ οὐκ οὐδὲν ἤνυε λέγων. Alciphron in epiſtola Bacchidis ad Phrynen. Μηδὲ τοῖς λέγουσιν ὅτι εἰ μὴ τὸν χιτωνίσκον περιρρηξαμένη τοὺς μαστοὺς διὰ τῆς δικασταῖς ἐπέδειξας, οὐδὲν ὁ ῥήτωρ ὠφέλει, πείθου. καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο ἵνα ἐν καιρῷ γένηταί σοι, ἡ ἐκείνου παρέσχε συνηγορία. ὑπισχνεῖτο τειχιεῖν τὰς Θήβας. Propertius.

Nec quæ deletas potuit componere Thebas,
Phryne tam multis facta beata viris.

Τῶν τότε χρόνων ἐπὶ, τ. Scribe. τῶν τότε χρόνων ἐπὶ, τόν γ᾽ ἀγῶν᾽ ἀνήνεσας.

CAPVT VII.

Στάσιμον genus carminis. Staſimus poeta. αἱ γλαῦκες ἐπὶ τάφων. Alcidamas Elaita. ἐπὶ νῦν βάλλεσθαι vel λαμβάνειν. Diſcrimen inter mortuorum monumenta publico ſumptu facta, & facta decreto ſenatus. Sapphones duæ. alia multa.

TATTA μὲν ἐστιν ἐκ τῶν εἰς Ὅμηρον ἀναφερομένων. Sic eſt: nam in Homeri vita cuius auctorem titulus facit Herodotum, habentur præcedentes ver-

ſus, tanquam Homeri. In tertio verſu ſcribe Ἡ δ' ἐπιτερπέσθω. pro αὕτη δέ. Quartus, Ἰσχὺς ἀπημβλυνται, νοῦς δὲ θνητὸς μεσοιῶν· ſic ſcribitur apud Herodotum, ἐν ὥρῃ μὲν ἀπημβλυνται, θυμὸς δὲ μεσοιῶν. Τῆς δὲ Θεανοείδους μνημονεύει λέγων ἔν τινι σκόλιῳ οὕτω. Carminis lyrici genus vocari σκόλια veteres grammatici auctores ſunt ea notione ſi hoc loco accipimus, ſcribendum, λέγων ἔν τινι σκολίῳ οὕτως. Fuit & *Staſimus* ſiue *Staſinus* dictus vetus quidam poeta: de quo an hæc ſint intelligenda, eſto eruditi lectoris arbitrium ὥσπερ αἱ γλαῦκες ἐπὶ τάφων κάθηνται. Tumulis interdum animal aliquod, velut noctuam aut aquilam: interdum aliquid aliud τοῦ ἐπιτηδεύματος aut rerum geſtarum monumentum inſculpebant. Μετὰ ἐκεῖ ἦχει ἐρωμένην καὶ Καλλώ. Interpr. καὶ καλλώ aliter MSS. locus eſt mihi ſuſpectus. καθάπερ καὶ Ἀλκιδάμας ὁ Λαΐτης. Legendum ὁ Ἐλαΐτης. Alcidamas Gorgiæ diſcipulus patriam habuit Elæam Æolicarum in Aſia vrbium vnam. inde dicitur Ἐλαΐτης auctore Stephano. Apud Suidã ſcribitur, Ἀλκιδάμας ἀπὸ Ἐλαίας τῆς Ἀσίας. tu ſcribe Ἐλαίας. magnum enim diſcrimen. τὴν δὲ Ναΐδα ταύτην Λυσίας. Deeſt verbum ἱστορεῖ, vel ὀνομάζει. De conjectura Athenæi ſuper verſu Ariſtophanis, vbi Ναῒς ſcribendum cenſet pro Λαΐς, lege doctiſſimum comici interpretem. Citatur Athenæi locus hic & ab Harpocratione. τιγαροῦν καὶ ὁ γραμματεὺς περὶ αὐτῆς εἶπεν. Lego περὶ αὐτοῦ εἶπεν. alioquin non eſt oratio integra. Pronuntiata autem hæc ſunt à ſcriba in aliquo εὐθυνῶν iudicio: cum poſt exactum magiſtratus annum, ratio reddebatur omnium, facta omnibus per præconem poteſtate accuſandi. ὁ δὲ συλλαβὼν καὶ παραιτηθεὶς συγχωρῶν. Hæc ſunt fragmenta periodi longioris: multa enim deſideramus. Res videtur ſic geſta. Conſpirauit in Sophronem Epheſi tyrannum, (aut illi oppidò impoſitum ab aliquo rege potentiore, putà Syriæ aut Ægypti) Laodicæ eius vxor conſcia Danaë, veteri amica Sophronis, & Laodicæ ſuccuba. Illa verò memor prioris amoris, rẽ ei aperit. Sophron ipſam comprehendi iubet, fingens nullam ſe ei fidem habere. Ac quoniam Danaë in poteſtate erat Laodices, petit ab vxore, vt eã ſibi concedat torquendam: eam cognitionem in diem tertium differens: concedente Laodice quod poſtulauerat, Sophron intermedio tempore vtitur ad ſalutem: & nihil dum ſuſpicante vxore noctu ex arce in vrbẽ aufugit. Rem opinor, tenemus. verba amiſimus negligentia librariorum. Lego autem δύ' ἡμέραι. & pro ὕδει τῶν προγεγενημένων φιλανθρώπων ἐπισυμβαλλομένη, ſcribo, ἐπὶ νοῦν βαλλομένη: vel λαμβανομένη. quod familiare eſt Græcis dicendi genus. Athenæus paulò poſt, τὸ Εὐριπίδου ἐπὶ νοῦν λαμβάνων λέγω ἡδίως δ' αὐτὴν καὶ Λαμπιτὼ προσηγορεύσατο. Emendabamus ad Diogenem Laertium: ἡδίως ἑαυτὸν καὶ Λαμπ. κτ. nam ſcribit ille Demetrium ipſum & Lampitonem & Calliblepharum eſſe appellatum. [Ibi etiam de Diyllo vetere hiſtorico quædam obſeruabamus: ſed quum eandem hiſtoriam recitet Laertius è Didymi Sympoſiacis, fortaſſe hic quoque melius Δίδυμος ſcribatur: nam Sympoſiacorum Didymi vt ibidem obſeruabamus multi veterum meminerunt.]

μάλιστα μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως δημοσίᾳ κατεσκευασμένον, εἰ δὲ μὴ δεδογμένον κατασκευάσασθαι. Si quis Pythionicæ monumentum ſpectet, putabit ſumptu publico id fuiſſe extructum: aut certè publico decreto factum. Ex hoc loco rectè expoſito rem ſcitu dignam cognoſcimus: diſcrimen ſtatuendum eſſe inter monumenta ſumptu publico facta, & ea quæ decreto tãtum publico: Non enim fuit ius in Rep. Athenienſium ornare ſepulcra defunctorum, quantum aut heredis, aut ipſius etiam defuncti ambitio poſtulaſſet: verùm de tumulis maioris impenſæ cognoſcebatur, neque is honos vulgò omnibus, ſed claris tantùm viris concedebatur. Diuerſus fuit publicæ ſepulturæ honos, qui bene de Republ. meritis deferebatur. atque is interdum mauſolea de publico excitabantur. ἣν γὰρ πάντες ἤδεσαν κοινῆς δαπάνης. Duæ voces poſtremæ πλεονάζουσι. quare iis ſublatis, ſic lego, ἣν γὰρ πάντες ἤδεσαν κοινὴν τοῖς βουλομένοις γιγνομένην. Paulò poſt, ἔστησέ τ' εἰκόνα χαλκῆν τῆς Γλυκέρας ἐν Τάρσῳ τῆς Συρίας. Legendũ, ἐν Ῥωσσῷ, ex ipſo auctore qui locum Theopompi deſcripſit ante pluribus. & ſtatim, ὥσπερ καὶ σε αὐτὸν ἀναλθῆναι μέλλει. non μέλλειν. memineris autẽ ſumpta hæc ex epiſtola ad Alexandrum ſcripta, quam retulerat Theopompus in ſuos libros, vt dixit Athenæus ſuprà. ὁ δ' ἰφίτυμα. apparent veſtigia vocis αἴτυμα. ſed locus eſt miſerè corruptus. Deinde ſcribendum, Πάρεστι ὁ κλεινὸς ναός. non λαός. templum intellige Pythionicæ conſecratum. Poſtea, Ἔστησαν ὡς ἄξιον τὴν ψυχὴν ἄνω. non ἀξιοῦσι. Scribe etiam,

Δωρικὰ ἐστὶ μὲν σὰ πάλαι κοσμήτορα δεσμὸς
Χαίτης, ἣν τε μύρων ἔμπνοος ἀμπεχόνη.

prius quàm defunctam comburerẽt, crinem ſecuerant, & poſtea in vrnam vbi aſſeruatæ reliquiæ, coniecerant cum vnguentis, & quinti initio, Σαπφοῦς αἱ δὲ μένουσι. Diſtingue in ſeptimo. οὔνομα σὸν μακαριστόν. ὁ Ν. Poſtremum ita ſcribe, Ἔστ' ἂν ἐπὶ Νείλου ναῦς ἐφάλος γ' ἵκηται. *donec naues ſecundo Nilo defluent in mare.* Καὶ ἡ ἐξ Ἐρέσου δὲ τῆς ἑτέρας Σαπφοῦς τοῦ καλοῦ Φάωνος ἐρασθεῖσα. Palam eſt, voce vna mutilam eſſe orationem. Lego τῆς ἑτέρας ὁμώνυμος Σαπφοῦ. Diſſentit autem ab aliis, qui Phaonem amatum aiunt non ab Ereſia, ſed à Mitylenæa. [Iohannes Meurſius vir eruditiſſimus aliter conſtituebat loci huius lectionem & ſcribebat, καὶ ἡ ἐξ Ἐρέσου δὲ τις ἑταίρα Σαπφὼ τ. fortaſſe non malè: etſi non video cur à priore conjectura mea debeã diſcedere. nam quia Sapphus Mitylenææ paulò ante auctor meminerat, non ſine ratione vt Ereſiam ab illa diſtingueret, videtur adieciſſe iſtam poſteriorem & præ illa priore obſcuram, idem cum ipſa nomen habuiſſe.] Deeſt & in proximis

ximis verbis aliquid, ἀλλὰ καὶ γωνίαν καὶ καλῶ παιδίαν ἐπίεχεν ἦν. Lego, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ γωνίαν ἔνδοξος ᾖ. vel breuiùs, ἀλλὰ καὶ ὄψεως καὶ κάλλους. Scrib. ἐνσκήψαντες τοῖς βασιλεῦσι. Sequitur, ἐρωμένην ἔχει τὴν ἐπικληθεῖσαν Λήμην ἰδίγαρ τ᾽ καλουμένην Παρόεμμον Demiror vnde hæc lectio. nam prius erat Λιμὴν: neque aliter membranæ. At in Excerptis Λήμην.quaſi indicaretur hac voce, meretricem iſtam eſſe aliis probro,dedecori ac damno,vt eſt glama in oculo.Ita dicta inſula Piræeo vicina, λήμη εἶναι τοῦ Πειραιῶς, vt eſt apud Strabonem. Pro Παρόεμμον quidam codd. habent Παρέσεμμα.

CAPVT VIII.

Ἐκ πρώτης παιδὸς.κημῶσθαι.δεξὶ κεκλιμένη πατρίς. οἰνηρὴ πατρίς. ῥίον. Lectum. πάσας καλείνισαν λαύρας.κατείβεν ſine ἄρδειν καρδίαν. πορφυροβάφοις χείρ. Mulieres olim infectrices. Cleomenes Laminthius,poëta Ἐρωτικῶν.

ENΘA Χάρων ἀκολον ἐλκέται εἰς ἄκατον ψυχὰς οἰχομένων. Non dubium vocem ἀκολον eſſe deprauatam.non tamen poſſum emendare: niſi αἰνὴν, aut πικρὰν aut λυγρὰν vel ſimile epithetum Charonteæ cymbæ placeat. Dalec. accipit pro εἰς ὁ λόγος, *vt fama eſt.* durum hoc & ἀπίθανον Ἤμιαν ἐκ πρώτης παιδὸς ἀνερχόμενος. Scrib. Ἠμιᾶν ἐκ πρώτης παιδὸς ἀνερχομένην. *laudauit Eœam Aſcræam virginem vix pueritia annos egreſſam*, ſiue à puero. παῖς pro ἡλικία παιδική. ſic multa Græci & Latini.vt apud poetam ἐκ νεότητος,id eſt, τῆς νεότητος. Quid ſi verò totum diſtichum ita concipiamus,ſententia paululum diuerſa?

Πόλλ᾽ ἔμαθε,πάσας δὲ λέγων ἀνεγράψατο βίβλους
Ἠοίων,ἐκ πρώτης παιδὸς ἀνερχόμενος.

id eſt, multa ſtudioſè ſcrutatus eſt de laudibus fœminarum,& dum omnes recenſet libros conficit Eœas: in quibus orditur à prima puella cuius nomen in vetuſta hiſtoria celebrabatur. Sequitur non longè,

Καίετο μὲν Ναννοῦς, πολιοῦ δ᾽ ἐπὶ πολλὰ κιμώτας †
Κημωθεὶς κώμους † στχε συνδεχμὴν

Planè interfecti verſus, & vix ipſi Æſculapio ſanabiles. micant tamen hic nonnullæ ſcintillæ: ſed quæ lucem faciant vniuerſæ ſententiæ non magnam.Primum enim,καίετο Ναννοῦς cum non ſit Græcum, clarum ex eo ſcribendum eſſe Κ.μ. Ναννοῦς ὕπο. hoc certum: ſequentium incerta emendatio. Tentabamus tamen, πολιοῦ δ᾽ ἐπὶ πολλάκι μόχθου Κημωθεὶς, κώμους ἔσχεν ἀδεσπίη. auctore Heſychio κημῶσαι eſt φθείρεσθαι. Mox ſcribe, ἠδὲ σίμαλον. Καλλεῖν᾽ ἔχων, ἐλθὼν πανταπόλιν. Vult dicere, Antimachum relictis Sardibus, (eam vrbem intelligit, cum canit Πακτωλοῦ ῥόον μ᾽ ἐπέβη ποδὶ μοῦ: Sardes enim ad Pactolum.) veniſſe Colophonem, quæ fuit Ioniæ vrbs. Quare legi poteſt, Σάρδεις Ἰαόνων δ᾽ ἦλθεν πανταπόλιν Ἄκρην ἐς Κολοφῶνα. Οἰνηρὴν Δῦσαν κεκλιμένην πατρίδα. Inepta lectio.Scribendum,δεξὶ κεκλιμένην. *armis ſubiugatam.* ita paſſim loquuntur poetæ. Οἰνηρὴ non eſt proprium alicuius loci nomen:ſed commune omnium vini feracium. Vetus poeta in ſcholiis Hephæſtionis, ἔρχεται πολὺς μὲν Αἰγαίων διὰ νήξας ἀπ᾽ οἰνηρᾶς Χίου. Sequitur,

Λέσβον ἐς ἀλίαν. τὸ δὲ μυρίον εἶπεν λέκτρον.
Πολλάκις Αἰολικοῦ κύματος αἰπνίους.

quid appellat τὸ μυρίον λέκτρον? non eſt verbis opus, vt falſi conuincatur hæc lectio. Scribo, τὸ δ᾽ ὀρίον εἶπεν λέκτον.vera & perſpicua emendatio. Lectum promontorium Æolidem & Troadem diſterminans, inſulæ Lesbo eſt oppoſitum. ῥίον poeticum vocabulum αὐτὶ τοῦ ἄκρα, *promontorium.* πάντων μισος κλώμενον ἐκ συνοχῶν. Poſtrema vox nulli pretij eſt. Legi poteſt,ἐκ δακέων Πάσας ἀμφὶ γυναῖκας. Verte, *Hic etiam illum poëtam ſemper abſtinentem, & qui omnium odium ſibi conflauit ex maledictis in omnes mulieres,illum,inquam,ictum tandem,* &c.πάσας καλείνισαν λαύρας,eſt, *omnes Macedoniæ vicos luſtrauit.* neque enim λαύρα eſt lupanar,ſed id quod libro ſuperiore dicebamus. Ἀργείαν μέθεσαν δ᾽ Ἀρχέλεω ταμίην.Malim Ἀργεῖαι. In vita Euripidis hiſtoria aliter narratur.omnia incerta. Ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα. Egregius locus,quem grauiſſimo ſermoni accommodauit M.Antonius Imperator, re & appellatione Philoſophus libro 10. Συμφέρει, inquit,ἑκάστῳ ὃ φέρει ἑκάστῳ ἡ τῶν ὅλων φύσις.καὶ τότε συμφέρει,ὅτε ἐκείνη φέρει. ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα. ἐρᾷ δ᾽ ὁ σεμνὸς αἰθήρ. ἐρᾷ δ᾽ ὁ κόσμος ποιῆσαι ὃ ἂν μέλλῃ γίνεσθαι. Terram fingebant Cœli vxorem. Virgilius:

Tum pater omnipotens fœcundis imbribus æther
Coniugis in gremium lætæ deſcendit.

Παῖς διαπεμπτάσῃ πεπόνθης ἐπὶ δέξιον ὤμων. Legendum, ἐπιδέξια νωμῶν, ex Homero. & ita in Excerptis. In penultimo MSS. ἐπ᾽ ἀκροισι καθίζῃ. Mox de Alcmane, Ἀλκμᾶνα, γεγονέναι τῶν ἐρωτικῶν μελῶν ἡγεμόνα, καὶ ἐκδοῦναι πρῶτον μέλος, ἀκόλαστον ὄντα καὶ περὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν τοιαύτην μοῦσαν εἰς τὰς διατριβάς.Tota periodus malè affecta. non negabunt eruditi qui attenderint paulò diligẽtius.Lego ſic,καὶ ἐκδοῦναι πρῶτον μέλος ἀκόλαστον, ἀκόλαστον ὄντα περὶ τὰς γυναῖκας,καὶ τὴν τοιαύτην μοῦσαν εἰσαγαγεῖν εἰς τὰς δ. Subiiciuntur Alcmanis verba, Ἔρως με δ᾽ αὖτε Κύπριδος ἕκατι γλυκὺς κατείβων καρδίαν ἰαίνει. *Amor dulcis rigans animum me oblectat.* Καλείβειν eſt ἄρδειν. Iam ἄρδειν καρδίαν pro oblectare & recreare elegantiſſimum eſt. Sic apud Hebræos ποτισμὸς ὀστέων dicitur, quod ſuaue eſt & conducibile: vt Prouerbiorum cap. tertio.& ἄρδειν ψυχὴν. Ieremiæ cap.31.nam hoc ſignificat τὸ רוה non μεθύειν vt verterunt 70.

Καὶ τόπον διανύοντες Ἁρπάγιον καλέσι. Alij aliter tradunt.Strabo libro 13.Stephanus Ἁρπάγια ἐμπόριον, τόπος περὶ Κύζικον, ὅθεν ἡρπάσθαι φασὶ Γανυμήδην. ἐκ ἀπίθησας, πάλιν ἀνακλάσας ἐφίλησε. Non poterat melius exponi τὸ ἐκ ἀπιθήσας, quàm vt factum à Dalec. Ego fortaſſe nimis ſuſpectioſus,qui cenſebam legendum

dum ὑδὲν ἐρυθριάσας. vel ἀπερυθριάσας poſito omni pudore. aut, ἐκ ἀπωθήσας. delicias nō repulit, vt par erat, ſed oſculum repetiit. θέψας εἰς αὐτ. Lego, imò legendum eſt, τελευτήσαντα αὐτὸν θάψας, ἥσαν καὶ ἱερὸν αὐτῷ. Stephanum lege in Ἄργυνν. πορφυροβαφῆς χεὶρ καὶ ἐ καλῆς γυναικὸς ποιήσει. fecerit manus conuenientes purpurei coloris infectrici potius quàm pulchræ mulieri. πορφυροβαφεὺς infector eſt purpurei coloris. mulier πορφυροβαφὴς quæ eam artem exercet. Olim id artificium fuit muliebre. Homerus,

> Ὡς δ᾽ ὅτε τίς τ᾽ ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ
> Μηονὶς ἠὲ Κάειρα.

Statim, γελασάντων δὲ, ὁ μὲν Ἐρετριεὺς ἐνωπήθη τῆς ἐπιπλήξεως, *cum illi riſiſſent, Eretrieus pudore ſuffuſus eſt, quod fuerat à* Sophocle, *obiurgatus*. aſpero nimis verbo ἐπιπλήξεως vſus hic Athenæus: nam Sophocles puerum hunc non obiurgauerat, ſed leuiter tantum reprehenderat: aut vt dicam melius, erroris ſui admonuerat. ἐνωπήθη ſi ita ſcripſit auctor, nouè vſurpauit pro δυσωπήθη. ἀλλὰ μηδὲν προσθεῖναι. Non caret mendo vox poſtrema. hoc certum habeo: quid autem reſcribam incertus ſum.

κισ ..... ιον χρυσῶν. Laudo coniecturam Dalecampij. κισσύβιον χρυσῶν, κισσῶ Πεπαρηθίων. ciſſibia ex hedera fiebant: ſed iſtud erat inauratum. εὑρέθη διὰ τὸ τὸν τῶ θεῶ στέφανον ἀνῃρημένην. Scribe, ὅτι τὸν τῶ θεῶ στέφανον ἦν ἀνῃρημένη. ἐρωτικὰ μεμάθηκα. Verba ſunt ex fabula Epicratis *Antylaïde*. quare ita debes diſtinguere.

> —ἐρωτικὰ
> Μεμάθηκα ταῦτα παντελῶς Σαπφῶς μέλη
> Ἢ τῶ Κλεομένους τῶ Λαμυνθίου.

ſed quis iſte poeta *Cleomenes*; & vnde ille dictus *Lamynthius*? Ineptum cenſeam de Cleobulo Lyndio aliquid ſuſpicari: etſi Lyrica carmina eum feciſſe ſcimus ex veteribus. Hoc igitur quia longius à vulgata lectione recedit, miſſum faciamus. Lego τῶ Λαπηθίου. Lapethus. vel Lapithus Cypri vrbs fuit. inde eſt Λαπηθία γῆ apud Diodorum Siculum libro decimo nono, atque ille ſcribit per ι non per η. quomodo videtur & Epicrates: nam articulus τῶ non eſt in optimis libris. Notemus igitur, de Cleomene poeta ἐρωτικῶν: cuius rara admodum ac pene nulla in veterum ſcriptis mentio. Athen. libro decimo quarto, ὁ τοὺς εἰς Χιωνίδην ἀναφερομένους ποιήσας Πτωχοὺς, Γνησίππου τινὸς μνημονεύει παιγνιογράφου τῆς ἱλαρᾶς μούσης λέγων οὕτως. Ταῦτ᾽ ἐ μὰ Δία Γνήσιππος οὐδ᾽ ὁ Κλεομένης ἐν ἐννέα χορδαῖσι κατεγλυκάναι. In ſermone de elephanto, ſcribe, τὴν σκάφην ἐκείνη καὶ κατακοιμίζει αὐτό.

CAPVT IX.

Stoicū dogma. legati θεωροί. νεανικός. προσθεῖναι, *addicere in auctione*. σεληνόφως. *Charemonis* Alpheſibœca. *flores dicti* ἔαρος τέκνα. *planta nouella* νήπια. *ludrima*. Χαλκὶς καλλιγύναιξ. Sacas *vel* Sacadas. *poeta antiquiſſimus. Pellucis locus. Sophocles qui Athenis philoſophos expulit* τί μαθών. *vel* τί παθών. *Pherecratis* Γραῦς ἢ Παννυχίς. *locus emendatus in Polluce. alia multa quā illuſtrantur, quā emendantur.*

Diſcedit à ſuæ ſectæ placitis Perſæus cùm ait apud dipnoſophiſtam, καὶ ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἀνὴρ μεθυσθείη ἄν. nam Stoicorum ſententia erat, ὁ σοφὸς οἰνωθήσεται μὲν, ὐ μεθυσθήσεται δέ. Idem cum ſcribit, ὁ δὲ πέμψας ἔγραψεν ἐπὶ τῶν ἐξ Ἀρκαδίας θεωρῶν πρὸς Ἀντίγονον ἀφικνουμένων, legatos appellat θεωρὺς, nō πρέσβεις: quod quam vim habeat, dictum libro ſexto, capite decimo tertio. Sed adulatur Perſæus Antigono regi, tanquam ſeruus hero ſuo: aut libertus patrono, nam & inter miniſtros eius fuerat, τροφεὺς & baiulus filij eius, cui nomen Alcynoeo: auctor Diogenes Laertius.

ἐν τῷ ἀγοράζειν πάνυ νεανίσκος ἦν. Scribendum, νεανικὸς *temerarius, animoſus & cupidus emptor.* ſic Græci loquuntur. [De huiuſmodi venditionibus, Suetonius in Auguſto, capite ſeptuageſimo quinto] καὶ τοῦ πολεῖν ἄλλῳ τινὶ δοῦλον προσθέντος ἀμφισβητεῖ. Lego προσθέντι. rixatum ait cum vendente, quod alteri citius addixiſſet, nec ſibi facultatem licendi feciſſet. Interpres προσθεῖναι hic accipit pro *licere*, πλειστηριάζειν. ego pro *addicere*. Sequens narratio Antigoni Caryſtij de Zenone qui diſcipulum ſuum reliquias pudoris ſeruantem bene & nauiter reddit impudentem, malè accipit Dalecam. Εἶχε τε γὰρ ἡ μὲν τὶς σεληνάφως. Vetus lectio, σεληνόφως. melius: nam ita dictum, vt λυκόφως. Ait, huius mammam ſplendorem albeſcentem emiſiſſe qualis eſt Lunæ. Τῆς δ᾽ αὖ χορείας λαγόνα τὴν ἀριστερὰν ἔλυσε. Fortè, Τῆς δ᾽ αὖ Βορέας, *huius boreas, nudauit latus* aut χορείᾳ. nam inter ſaltandum & tripudiandum idem fieri amat. nonus verſus, Ἡ δὲ κλαγγύτων χλανίδων ὑπὸ πτύχας. Scribe: ὀκεγχύτων. 15. Πετάλων εἰκίας ἄδολον εἰσομόργνυν). Nemo iſta aſſequatur. Sed legendum vel monente verſu 11. σκιᾶς.

ἐν Ἀλφεσιβοίᾳ φησί. Non eſt vox Græca. lege Ἀλφεσιβοίᾳ. Auctor Suidas. Mox; ἐν δὲ τῇ Ἰοῖ ἔαρος τέκνα προσηγόρευσε τὰ ἄνθη. Etiam Theophraſtus nouellas plantas vocat νήπια. Hiſtoriarum libro octauo. Ἐνιοι δὲ καὶ περὶ τὴν Ἑλλάδα πάντα πρωϊαίτερα φύουσι, διὰ ψυχρότητα τῆς χώρας, ὥστε οἱ φυλαὶ, ὅπως ἂν οἱ χειμῶνες μὴ νήπια καταλαμβάνωσι. In ſubiecto verſu vbi dicuntur roſæ τιθήνημ᾽ ἔαρος ἐκπεπταμένον. quid intelligi voluerint interpretes per *veris nutricem*. ne ipſi quidem ſciuerunt. eſt verò τιθήνημα, idem ac θρέμμα, τέκνον, *ſoboles*. Si Cteſiç fidem habemus, omnia nomina ſunt corrupta in iſtis. ὅτι ἡ Βαγάζου γυνὴ, ἧς ἦν ὁμομήτριος Ξέρξη ἀδελφὴ, ὄνομα Ἄνυτις, καλλίστη ἦν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ γυναικῶν, καὶ ἀκολαστοτάτη. nam illa mulier impudiciſſima de qua loquitur. non *Anutis*, ſed *Amytis* vocabatur: neque *Xerxis* fuit ſoror, ſed *Xerxis* quidem filia, *Artaxerxis* verò ſoror. poſtremò

ſtremò eius maritus, non *Bagaxus*, ſed *Megabyzus* Cteſiæ multis locis nominatur. Quare ita cõſtituẽda lectio fuerit ex huius mẽte, ὅτι ἡ Μεγαβύζου γυνὴ, ἥτις ἦν ὁμοπατρία Ἀρταξέρξη ἀδελφὴ, ὄνομα Ἄμυτις καλῶ. De huius impudicitia multa idem Cteſias. ὡς Ἀθηνᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ ἔχουσαι. In Mss. biobl. Palatinæ, legere memini cum is liber eſſet in manibus meis, ὡς Ἀθηνᾶ ὑπὲρ ὧν. vtrũq; mendoſum: neq; nos Clio Herodoti quicquam docet, quod ſit ſanãdo huic vulneri. Heſiod. cum τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκίδα καλλιγύναικα εἶπε, non aliquam fœminam laudauit cui eſſet *Chalcidi* nomen: ſed vrbem in Eubœa notiſſimam ex hiſtoricis & geographis. Hanc poeta vocat καλλιγύναικα habentem pulchras mulieres, vt Homerus veterẽ Helladem, οἳ δ' εἶχον Φθίην τε ἰδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα. Scribe, τὸν δὲ στέφανον αὐτῆς δίδωσι μυρίνης. ſic melius quàm μυρίνην. Animaduertenda nobis ſequentia verba ſunt. Si quis te roget, inquit, nomina eorum qui Duriũ equum ſunt ingreſſi, εἰπὲ καὶ διὰ τί ἴσως ἐρεῖς ὄνομα. καὶ οὐδὲ ταῦτ' ἐκ τῶν Στησιχόρου (χολὴ γὰρ) ἀλλ' ἐκ τῆς Ἀκάτου Ἀργείου Ἰλιουπέρσιδος. primum τὸ χολὴ locum hic non habet: niſi ſcribatur, χολὴ γὰρ τοῦτό γε. ita Græci loquuntur. deinde quis hic eſt *Acatus* auctor antiquiſſimus? Tu verò ne quæſieris. non enim inuenias. Legendum eſt, geminata litera σ, quæ ſemel poſita duabus dictionibus inſeruit, ἐκ τῆς Σάκα τοῦ Ἀργείου Ἰλ. *Sacas* veteris tragici nomen eſt. Suidas, Σάκας, ὄνομα κύριον, τραγῳδίας ποιητής. Poteſt etiã legi, Σακάδου Ἀργείου. vel Σακάδα τοῦ Ἀργείου. hæc certiſſima coniectura eſt. conſtat enim Sacadam Argiuum poetam fuiſſe, qui & odas & elegias ſcripſit. Plutarchus De muſica. γέγονε δὲ καὶ Σακάδας Ἀργεῖος ποιητὴς μελῶν τε καὶ ἐλεγείων μεμελοποιημένων. ὁ δ' αὐτὸς καὶ ποιητὴς ἀγαθὸς. καὶ τὰ Πύθια τρὶς νενικηκὼς ἀναγέγραπται. Moneo etiam emendandum apud Pollucem nihili verbum σακαδυνόμος & ſcribẽdum: ὁ δὲ Σακάδα νόμος lib. 4. cap. 10. Sequitur, Καὶ Σοφοκλῆς δέ τις ψηφίσματι ἐξήλασε πάντας φιλοσόφους τῆς Ἀττικῆς. non erat prætermittendũ illud τις: velut otioſum: non eſt enim. ſed eò adiicitur, ne quis putet hunc eſſe Sophoclem Sophili F. poetam, cuius noti omnibus cothurni. nam qui Athenis Philoſophos cenſuit exigendos alius fuit, Anticlidæ filius, Sunienſis. Pollux lib. 9. ἔστι δὲ καὶ νόμος Ἀττικὸς κατὰ τῶν φιλοσοφούντων γραφεὶς, ὃν Σοφοκλῆς Ἀμφικλείδου Σουνιεὺς εἰσῆγεν ἐν ᾧ τινὰ κατὰ αὐτῶν ἐκέλευεν, ἐπήγαγεν, Μὴ ἐξεῖναι μηδενὶ τῶν σοφιστῶν διατριβὴν καταστήσασθαι. Paulò poſt de Diagora, ὅτε καὶ πλέων ναυαγίῳ ἐχρήσατο. Conatus eſt vir doctus iſtud πλέων interpretari. ſed fruſtrà fuit: nam πλέων omnino legendum eſt: id eſt, *cum quidem nauigans, naufragium fecit.* Scribe αἰσθησιν τε πολλῶν ὑστερῶντες. non πολλῶν. Apparet ex antecedentibus. Addit, Ἀλλ' ὅγε Λυσίας ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ λόγῳ οὕτωσί, Πρὸς Αἰσχίνην τὸν Σωκρατικὸν χρέως. Meminit huius Lyſiacæ orationis Harpocration in καταπληξις, itemque Dionyſ. Halicarn. niſi fallor. Cogitemus de alio Harpocrationis loco, Ἀσπασία. Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Αἰσχίνην τὸν Σωκρατικὸν διαλεγόμενος ἐπιγραφομένῳ Ἀσπασία. Videtur ſignificare dialogum à Lyſia fuiſſe conſcriptum contra Æſchinem: cui dialogo fuerit titulus *Aſpaſia*. non obſcurè hoc verba illa deſignant: ſi modo inutilem vocem διαλεγόμενος mutaueris in διαλόγῳ. Verùm, vt dixi de eo loco adhuc cogitemus. nam dialogi illius Æſchines auctor fuit teſte Diogene Laertio, non Lyſias. Deſunt fortaſſe quædam verba: & hoc potius voluit Harpocration: de illo turpiculo Æſchinis ſcripto verba apud iudices Lyſiam feciſſe. Quid ſit ἀφορμῆς δέομαι clarebit ex iis quæ in ſuperioribus dicebamus de notione huius vocis inter Græciæ mercatores. Interpretes hæc non ſunt aſſecuti. Nouem illi oboli qui ab Æſchine proximis verbis promittuntur, menſtrua vſura ſunt minæ vnius. Corruptiſſima ſunt Pherecratis quæ ſubiiciam: καταμυροπωλεῖν τί, μαθὼν τὸν δεῖ χρῆν καθήμενον: ita ſine controuerſia emendanda: κᾆτα μυροπωλεῖν τί μαθόντ' ἔχρῆν καθήμενον; *quid accidit*, inquit, *cur oporteret ſedentem vnguenta vendere?* Non venditabimus hanc emẽdationem: cuius elegantiam ſoli capient γόνιμοι κριτικοί purum putum Atticum dicendi genus, τί μαθὼν, vel τί παθὼν. pro ſimplici τί, *quare*. Dicitur autem hoc teſtimonium è Pherecratis fabula, cui titulus Ἰπνὸς ἢ Παννυχίς. Pollux libro decimo, capite quadrageſimo ſeptimo. *Somnum* ſimpliciter inſcribit. Φερεκράτης ἐν Ἴπνῳ, Σχεδὴ πρὸς τὸ πρὸς τὸν ἀβελός καπνιάσει. Sed docuit nos Harpocration vtrumque auctorem hac parte eſſe deprauatum. De voce enim ἰπνὸς, quę caminum ſignificat, loquens, ita ſcribit. Ἰπνὸς μέρος τι τῆς οἰκίας οὕτω καλεῖται. τὸ λεγόμενον παρ' ἡμῖν μαγειρεῖον. ἔστι γοῦν δρᾶμα Φερεκράτους, Ἰπνὸς ἢ Παννυχίς, ἐν ᾧ δηλοῦται τοῦτ', ὅτι μέρος τῆς οἰκίας ἐστί. Peſſimè etiam vulgò iſta capiuntur: ὅσους δ' ἐράνους συνείλεκται, τὰς μὲν ὑπολοίπους φορὰς οὐ κατατίθησι, ἀλλὰ περὶ τοῦτο τὸ κάπηλον, ὡς περὶ στήλην διαφθείρονται. Senſus eſt: Pecunia omnis quam ab amicis poteſt Æſchines corradere nomine erani: non impenditur ab eo in ſoluendis bona fide reliquiis penſionum quas debet, atque adeò propter quas à ſodalibus ſtipe collatitia fuit adiutus. ſed vniuerſa illa pecunia, quanta quanta eſt, apud proximum cauponem perit, ſicut nauis quæ ad columnas impegerit. Cicero ad Piſonem: *Ne Scyllæo illo æris alieni in freto ad columnam adhæreſceret, in tribunatus portam profugerat.* Non eſt illepidus iocus Lyſiæ in anum decrepitam: ῥᾷον, ait, ῥᾷον τοὺς ὀδόντας ἀριθμῆσαι, ἢ τοὺς χειρὸς τοὺς δακτύλους. notata eſt dicti huius venuſtas à Demetrio Phalereo, in libello De interpretatione. A mala manu ſunt iſta ὅσοι ἐλάττους ἦσαν: quæ in multis libris poſt verbum ἀριθμῆσαι comparent. Studioſus quidam lector ad vocem ἐλάττους adnotauerat in ora ſui libri, velut cauſſam explicans dicti huius. πρὸς ὅσοι ἐλάττους ἦσαν. Inde error librarij qui primus Lyſiæ verba illo emblemate vermiculauit. Poſtremò ait Myrtilus, Ἐγὼ δὲ κατὰ τὸν Ἀρίσταρχον τὸν τραγικὸν ποιητὴν, τάδ' οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος,

κατὰ

καταπαύσω τὸν λόγον. quem dicit eſſe Ariſtarchi verſum, repetio apud Demoſthenem, aut quicumque auctor orationis contra Neæram. ὥστ' οὐχ ὑπάρχων, inquit, ἀλλ' ἠμυνόμενος, ἀγωνιούμεθα τὸν ἀγῶνα τουτονί. [Suidas è Philemonis Therſita petitura eſſe verſum ait: alij è Menandri Olymthia.] Bene eſt: emerſimus iam ex hoc ingratiſſimorum nobis ſermonum cœno: quod ſuſpenſo pede calcaſſe, fraudi nobis, ſpero, apud æquum lectorem, non erit.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER DECIMVS-QVARTVS.

CAPVT PRIMVM.

Argumentum libri Bacchus μαινόμενος. ἔξοινος. Πιέζομαι vox ſeruorum ἀκολούθων. Seruorum nomina vnius aut duarum ſyllabarum. χολὴ καὶ σπουδή. δήμιος pro δημόκοινος. alia nonnulla.

DVAS partes ὁλοσχερεῖς habet iſte liber. Prior, reliquias continet ſermonum illorum de quibus diximus libri decimi initio. Atque hic de acroamatis & gelotopœis agitur. ſolebant enim ſub cœnæ finem admitti qui partim ſeriis recitationibus, partim dictis factiſque ridiculis ſaturos conuiuas exhilararent. audiebantur etiam cantores, tibicines, citharœdi, & quicũque alij muſica inſtrumenta tractare, pulſare, aut inflare noſſent. Acroamata vno verbo Græci Latinique hos omnes vocant. De his loquuntur eruditi conuiuæ ad hæc vſque verba: τοσαῦτα τοῦ Μασουρίου διεξελθόντος ἐπεισηνέχθησαν, καὶ αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι. Ibi poſterior libri pars incipit: cuius præcipua materia ſunt menſæ quæ dicuntur ſecundæ, & bellaria. Præterea coniecit auctor eò loci analecta quædam obſeruationum ſuarum ſuper iis quæ prioribus libris ſunt expoſita: quemadmodum ſuis locis indicaturi ſumus. Sermoni de dictis ridiculis conuenientiſſimam obſeruationem præpoſuit Athenæus: Bacchum μαινόμενον dictum eſſe & Homero Ὀδυσ. φ. & aliis, quia non niſi bene poti vt plurimum dicta dicere ridicula ſoleant, aut ea facere quæ ſint aliis ludibrio & riſuum argumento. & vt cum Herodoto dicit auctor, κατιόντος τοῦ οἴνου ἐς τὸ σῶμα ἐπαναπλέει κακὰ ἔπεα καὶ μαινόμενα. Obiter de voce ἔξοινος aliquid etiam hic. de ea Pollux quoque libro 6. cap. 3. qui tamen cenſor, deductum ab ἔξοινος vocabulum ἐξοινία improbat, vſurpatum Athenæo haut ſemel. adeò interdum diuerſi guſtus ſunt vel eruditiſſimi critici, Scrib. οὔτε τὸ πλεῖον πινόντων ὄντες, οὔτε τῶν ἐξοίνων γενομένων. Anaxandridæ verba ſuper inuentoribus τῶν γελοίων ita legerem, καίτοι πολύγε πονοῦμεν. τὸν δ' ἀσύμβολον βίον εὗρε γελοῖα λέγων Ῥαδάμανθυς καὶ Παλαμήδης. Sed non diſcedendum temerè ab edita lectione: τὸν δ' ἀσ. εὗρε γελοῖα λέγειν Ῥα. quam ita interpretor, *Inuentum eſt Rhadamanthi & Palamedis, vt is qui ſymbolam conferre non poſſet, ridicula dicta diceret.* Cũ ait Philip. ſcurra apud Xenoph. vnde noſter recitat, Καὶ τὸν παῖδα δὲ πάνυ πιέζεσθαι, διά τε τὸ φέρειν μηδὲν, καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι, dicti hui⁹ peſſimè à Dalec. accepti, elegãtiã non capiet, qui non meminerit eius quod ad Theophraſtum dicebamus capite περὶ βδελυρίας: ſolitos ea ætate comicos in omnibus propè fabulis ſuis ſeruum aliquem inducere, qui gemens ſub iniquo ſarcinarum pondere, clamaret Πιέζομαι. Comicos igitur Atticus hic ſcurra imitatur: & ait ſuum quoque puerum πιέζεσθαι, & deficere: non quidem præ oneris grauitate: ſed quod nihil adhuc ederit, & quod deterius eſt, nihil habeat quod poſſit edere. Mox, ὥς φησι Φύλαρχος ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστοριῶν. at libro ſexto, ἐν τῇ δεκάτῃ. Solitus dicere rex Demetrius Lyſimachi aulam comicorum ſcenæ eſſe ſimilem, ἐξιέναι γὰρ ἀπ' αὐτῆς πάντας δισυλλάβους. Seruorum apud Græcos nomina vel vnius ſyllabæ fuerunt, vt *Mus*, ſeruus Epicuri: éſtque verbum vetus, πᾶς δοῦλος δεσπότῃ μονοσύλλαβος, vel duarum, vt *Dauus. Geta, Manes, Stichus, Myſus, Dromo, Sabas, Adon, Telus, Cion, Babys*, Crexus, & ſimilia his per ſeruos autem pleraque in comœdiis adminiſtrantur. Contra in tragicam ſcenam reges vt plurimum & proceres prodeunt. Tragœdia enim non fit niſi de principibus: neque tragœdiæ argumentum ingrediuntur meretrices: ſine quibus nulla fere Plauti nec Terentij comœdia: neque veterum Græcorum τῆς νέας κωμῳδίας, quos Latini ſunt imitati. ideo dicebat Demetrius quidem, πάντας ἐξιέναι παρ' αὐτοῦ Πολυκλέας καὶ Μενελάους, ἔτι δὲ Ὀξυθέμιδας. Lyſimachus verò, ἐγὼ πόρνην ἐκ τραγικῆς σκηνῆς οὐκ ἑώρακα ἐξιοῦσαν. *non vidi*, ait, è

tragica

tragica cœna prodeuntem in pulpitum meretricem. malè capiunt interpretes illa, ἐὰν ἰώσηκα. De Sylla locus quò reiicimur eſt libr. ſexto. Pro Ἑρμιππος ὁ Λυσίμαχος ſcrib. ὁ Λυσιμάχου, vel Λυσιμάχειος. Aſtericum mox tollas licet per hâc lectionem, quam libris tacētibus comminiſcimur, λαβόντες οἰκείαν ἐννοιαν ταῖς ἰδιωτῶν ἀσελγείαις. Ait, περὶ τῶν θαυματοποιῶν ἤδη προειρήκαμεν. de præſtigiatoribus dictum eſt, inquit, in præcedentibus libro nempe primo, vt ex illius fragmentis paret. nam Athenæi quidem verba οἴχεται. nos in libris De venatione amphitheatrali & Circenſibus pridem multa ſcripſimus. Noui, inquit, Cephiſodorū planum, τὴν σχολὴν εἰς τὸν τὸ μέρος τοῦ βίου καταχρώμενον. Lego cum Dalec. τὸ πλεῖστον τοῦ βίου vel ſic, εἰς τὴν σχολὴν τὸ πλεῖον μέρος τοῦ βίου κατ'. Vitam partiuntur etiam ſapientes in otium & negotium; ἀσχολίαν καὶ σχολήν. plano huic pro negotio erat otium. Proxima & obſcura ſunt, & vt puto corrupta. Reperi in Excerptis non μᾶλλον ὑπὸ τοῦ δημίου σφάλλεται, ſed ὑπὸ τοῦ Δημητρίου. malè notatus accentus hanc lectionem peperit. nam ſi acutus paululum productior inclinetur, hoc modo, δημίου, ipſiſſimum fuerit vocis Δημήτριος compendium, quo nihil frequentius in membranis.

CAPVT II.

Καλὸς τῆς. ὀλοσταλοκάλαμος & ὀλισταυλοκάλαμος. Λίβυς αὐλός. Sirites auctor. τῆς αὐλητικῆς. *αὐλητικοὶ modi tibiales.* Comus & tetracomus. *μέλος & αὔλησις confunduntur.* ſicinnis, ſicinnotyrbe. *κνισμὸς & κινησμός. multa emendata.*

POSTREMA ſunt verba eclogæ Melanippideæ, de Minerua tibias proiiciente: ἔρρετε αἴσχεα σώματι λύμα. ἐμὲ δ' ἐγὼ κακότητι δίδωμι; ita ſcribendum cum interrogatione. *egóne animum applicem rei turpi?* κακότητα appellat τὴν ἀσχημοσύνην, indecoram vultus compoſitionem tibias inflantium. Clemens Alexandrinus Pædag. libro ſecundo, προσεκτέον δὲ μάλιστα τῆς ἀσχημοσύνης ἣ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν φασὶν ὁ μῦθος, ἥτις ποτὲ ἦν, προσμυθολογοῦσι αὐτῆς, τῶν αὐλῶν ἀπορρίψαι τὸ ἐπιτερπὲς, διὰ τὸ ἀπρεπὲς τῆς ὄψεως. Corrupta ſunt paulò poſt iſta, αἱ γὰρ πεδεινίαν ἀγαθοὶ καὶ ἀνδρὸς δαίνυμι Κλωθώ. Lego, ἃ γὰρ πεδεινίας ἄγαμοι καὶ αἰω. Et mox, ἃν ἀγλααις † κυλίκων χειρῶν κόμψα † δὲ. Scribo, σὺν ἀγλαᾶν ὠκυπόδων τι χειρῶν κομψῶς γε. In hyporchemate Pratinæ legunt & veteres. οἷά τε κύκνοι ἄγοντα. opinor, pro ᾄδοντα. nam cygni non ἄγουσι μέλος, neque ducunt choreas: ſed ᾄδουσι canunt. Poſtea ſcribe cum Dalecamp. ὁ δ' αὐλὸς ὕστερον χορευέτω. ex ſuperioribus Athenæi verbis & Excerptis: At pro deprauatiſſimis hiſce, κατεᾶς † ἐπὶ ἱεροῖς βασιλεια: cenſeo legi poſſe ſublato puncto à fine ſuperioris vocis ἀοιδᾶν, hoc modo: σοῖς ἐπὶ ἱεροῖς βασίλεια. In Epit. ſcribitur ſtatim, θηρομαχοῦσι τε συγμαχίαισι τὰν θία. prima dictio θηρομάχοις ſcribatur melius. Nulli pretij vox eſt quæ ſequitur, φλέγει τὸν ὀλοσιαλοκάλαμον. mutato ſpiritu vox Græca fuerit, non inelegans: qua ſignificauerit poeta tibiam nihil eſſe aliud niſi arundinem ſputo plenum. vel ita ſcribe, ὀλισιαυλοκάλαμον. Ephippi *Empolam* qui mutant in Ἔμπορον caſtigandi non laudandi ſunt. expoſuimus pridem ad Suetoniū. Prima eius verba ita ſcribe,

> —— ποιητὴ γὰρ ὁ μικρὸς ἄνιον
>
> Ἤ 'ν τῷ πρὶν αὐλοῖς μουσικῇ.

Quid ſit συναυλία habes apud Pollucem & in ſcholiis comici initio Equitum. Euſtath. Athenæi ſuper ea re verba deſcribit ad Ιλιαδ. φ. Antiphanis ſequēs ecloga, merum Augiæ ſtabulum, expectandus. υἱός Ἡρακλῆς. interea videamus an poſtrema ſic poſſint emendari:

> Ἡ διωπικὴ μάλ' ἐστι, νῦ χωρὶς πύλη
>
> Συνειδώματων προσελήμαθ' οἷς συμμένεται
>
> Ἔχασι..

tantum hic video: cætera relinquo τοῖς ὀξυδερκεστέροις. Ait, Λίβυν δὲ τὸν αὐλὸν προσαγορεύουσιν οἱ ποιηταί. Euripides Hercule furente, ὁ δὲ τι χέλυος ἐπίατον Μολπᾶν καὶ Λίβυν αὐλόν. Σιρίτης, inquit, δοκεῖ πρῶτος εὑρεῖν τὴν αὐλητικήν. Tibias Phryges inuenerunt Olympus & Marſyas. Plinius & Clemens Alexandrinus. *Sirites* hic, non tibias reperit, ſed viam excogitauit inflandi arte tibias. Adi ad Iulium Pollucem libro quarto, capite 10. Atque hic Sirites κατηύλησε τὰ μητρῷα πρῶτος, id eſt, *primus ad matris deûm ſacra tibiam adhibuit.* Αὐλήσεις quarū ſpecies & nomina deinceps enumerantur, *modos tibiales* dicam potiùs quàm *cantiones tibiales.* etſi ſcio αὐλεῖν Latinis dici, *canere tibiis.* & αὔλησιν, Cælio Aureliano *cantionem tibiarum.* Sed ea interpretatio confundit diſcrimen quod eſt inter ᾠδὴν, ſonum humanæ vocis, & αὔλησιν, quæ tibiarum inflatu editur. Erant autem tibiales modi pro diuerſitate argumenti, diuerſi. Κῶμος eſt ille tibiarum inflandarum modus quo vtebantur quando ibant comeſſatum: qua de re multa obſeruamus alibi. Idem ſentiendum de cæteris αὐλήσεων appellationibus. De *gingra*, dictum eſt libro quarto. Heſychius, Γίγγρος αὔλημά τι, ὅπερ ἔνιοι γίγγρον ſcribe, γίγγρον. De *tetracomo* audiamus veteres potius quàm interpretem. τετράκωμος, (verba Heſych.) μέλος τι σὺν ὀρχήσει πεποιημένον, εἰς Ἡρακλέα ἐπινίκιον. ἐκάλουν δὲ τέσσαρες κώμοι. appellat μέλος quam noſter αὔλησιν: quia miſcebatur in tetracomo cantus cum tibiis. Similiter πολεμικὸν Athenæus inter αὐλήματα recenſet: Heſychius vocat μέλος: vtrumque rectè. Eadem ratione ἡδύκωμος Athenæo eſt αὔλησις: Heſychio γένος ᾠδῆς. & *mothon* ei grammatico eſt ſaltationis genus: modus tibialis cum ſaltatione cani ſolitus. & vt redeamus vnde ſumus digreſſi, τετράκωμος à Polluce inter ſaltationis ſpecies refertur, ſicut & κνισμὸς & μόθων. Vnde autē dictus ſit tetracomus quærit Pollux eodē loco. Επίφαλλος in Excerptis eſt ἐπίφαυλος: ſic mox in iiſdem φαυλοφόροι ſcriptum pro φαλλοφόροι. Euſtathius ἐπίφαλλος. rectè. non eſt obſcura nominis ratio. Χορηός, apud Heſychium eſt

χορῶν αὔλημά τι. At καλλίνικος eidem ſaltationis nomen eſt. Iungebantur nempe tibiæ cum ſaltatione. Sic ille, καλλίνικος, εἶδος ὀρχήσεως ἐπὶ τῇ τοῦ Κερβέρου ἀναγωγῇ. Fuit *ſicinnis* genus cantionis & ſaltationis, atque vt puto etiam αὐλήσεως, pyrrichæ adfinis: militum nempe & σωστικός. *Sicinnotyrbe* quæ hic recenſetur inter αὐλήσεις, quid diſtaret à *ſicinne* parum explicant veteres. erat fortaſſe non militaris αὔλησις, ſed in circulis & ſtationibus coactæ hominum turbæ vſurpari ſolita. Species eſt aut pars comi tibialis ille modus qui hic dicitur, θυροκοπικὸν καὶ κρουσίθυρον. Nam comiſſatores inuerecundi, cum incaluerant vehementius, fores pulſabant, tibias ſimul inflantes conuenienter ei quod agebant. Eiuſdem argumenti ſed remiſſior modus eſt, παρακλαυσίθυρον. Qui eſt κνισμὸς in noſtris libris, apud Euſtathium κνησμὸς per η. ſed Heſychius, Κνισμὸς, μέλος τι κνισμῷ αὐλούμενον. De Mothone conſule comici veterem interpretem.

CAPVT III.

Explicantur veterum cantionum appellationes aliquot. ἱμαῖος, ἱπναλαῖος, ἐπιμύλιος. ἱμαλὶς *&* νόστος. Εὔνοστος. ἔλινος *ſiue* αἴλινος. ἀμάλλαι, ἴουλοι. *Ceres* Chloa. οὖλον ἵει. *Nutricum naniæ. Pollux emendatur.* ἰώρα, *pro* αἰώρα. lityerſa, τὸ πλιστικόν. *Nicocharis* Hercules Choragus. ἔπηξει. borcus. *Caſſander rex & criticus. alia non pauca.*

DEINCEPS enumerantur ᾠδῆς ὀνομασίαι, appellationes cantus variæ. Prima eſt, ἱμαῖος ἢ ἐπιμύλιος καλουμένη, ἣν παρὰ τὰς ἀλέτους ᾖδον. eadem cantio & ἱπναλαῖος dicta, & ἐπίνοστος, auctore Heſychio. ſi ſcriberemus ἱμαντλαῖος, eſſet eadem fere nominis ratio, ac τοῦ ἱμαῖος. nam ἱμᾶν eſt ἀντλεῖν. etſi videtur Athenæus noluiſſe vocem ἱμαῖος inde eſſe deriuatam. Manifeſta etiam ſit ratio, ſi ἱπναλαῖος ſcribemus: ab ea quæ dicitur poetis ἀκτὴ Cerealis, id eſt, farina. Exemplum ἐπιμυλίου ſiue molaris cantilenæ extat apud Plutarchum in Conuiuio ſapientum, hoc: ἄλει μύλα ἄλει. καὶ γὰρ Πιττακὸς ἀλεῖ μεγάλας Μιτυλάνας βασιλεύων. Sunt auctores qui *bimaam* cantilenam propriam ſcribant fuiſſe aquam haurientibus, quod Græci dicunt ἱμᾶν. Callimachus, Ἀείδει καὶ πού τις ἀνὴρ ὑδατηγὸς ἱμαῖον. Ariſtophanes in Ranis vocat ἱμονιοστρόφον μέλη. Subiicit Athenæus, ἴσως ἀπὸ τῆς ἱμαλίδος· ἱμαλὶς δ᾽ ἐστὶ παρὰ Δωριεῦσιν ὁ νόστος, καὶ τὰ ἐπίμετρα τῶν ἀλεύρων. Falluntur eruditi viri qui νόστος hic in ea ſignificatione accipiunt, quam vulgò apud Homerum habet & alios, pro *reditus in patriam.* Euſtathius poſtquam Athenæi hunc locum deſcripſit, ſic vocem explicat: λέγει δὲ νόστον ὁ ῥήτωρ ἐνταῦθα οὐ τὸν Ὁμηρικὸν καὶ συνήθη, ἀλλά τινα δηλοῦντα ἐπιμύλιον ἔφορον τῶν ἀλεύρων, ὃς καὶ Εὔνοστος λέγεται, οὗ παρώνυμον νόστιμον. id eſt, *Significat* νόστος *in hoc Athenæi loco, non quod apud Homerum & vulgò, ſed molarem quendam deum, molitoribus præfectum, qui & Eunoſtus dicitur: inde-eſt* νόστιμον hæc Euſtathius. ſed de voce νόστιμον quod ait, rectè accipe: nam apud poetam νόστιμον ἦμαρ, nihil ad hanc dictionis νόστος ſignificationem. ſed ſignificat & καρποφόρον, vt explicant veteres. Eſt & *Himalis* inter Cereris cognomina, vt *Sito.* vide libro decimo. Pro ἐπίμετρα τῶν ἀλεύρων, legitur apud Heſychium, τῶν ἀλεύρων. id eſt, *qui efficit vt farinæ menſura ſit cumulata.* Telam texentium cantilena ἔλινος in omnibus Athenæi codicibus nuncupatur. ſed melius in Epit. αἴλινος. Caue autem confundas αἴλινον cuius hic ex Epicharmo fit mentio, cum aliorum ſcriptorum ælino. nam illi ælino nihil commune cum textoribus: ſed triſtis cuiuſdam cantilenæ eſt nomen, vt in verſu intercalari apud Æſchylum Agamemnone: αἴλινον, αἴλινον εἰπέ, τὸ δ᾽ εὖ νικάτω. Euſtath. de *lino* & *ælino* cantilenis diſputans, ὁ μέντοι, ait, ἐξ Ἐπιχάρμου χρῆσις ἐδήλωσε τὸν αἴλινον ᾠδήν τινα ἱστουργῶντων εἶναι, εἰ τὸ λίνον τὸ νῆμα ἐγκεῖσθαι τῷ αἰλίνῳ βούλεται, ἀλλὰ τὸ λίνον: Ait, Τὰ δράγματα τῶν κριθῶν αὐτὰ καθ᾽ αὑτὰ προσηγόρευον, ἀμάλας. alij ſcribunt ἀμάλλας. inde ἀμαλλοδετῆρες apud Homerum & Theocritum. vtraque γραφὴ in optimis libris. Sequitur, συναθροισθέντα δὲ καὶ ἐκ πολλῶν μίαν γινόμενα δέσμην, οὔλους καὶ ἰούλους. appellarunt οὔλους tanquam ὅλους: nam ex pluribus manipulis fiebat vnus οὖλος: vel à torto vimine quo conſtringebatur: nam οὖλον eſt τὸ συνεστραμμένον. id vinculum veteres ἀμάλλιον, poſteriores ἀλλόδετον dixerunt. At ἴουλοι appellati faſces iſti, inquit Euſtathius, πρὸς ὁμοιότητα ἴσως, ἢ τοῦ κατὰ τὴν ἥβην ἰούλου ἐν τοῖς προσώποις, ἢ τοῦ πολύποδος ζωΰφίου ἢ διὰ τὸ ἰέναι εἰς ὁλότητα. In totum quæ fimbriatis ſimilia ſunt, ἴουλοι Græcis dicuntur. Cererem, inquit, vocabant ὅτε μὲν Χλόην, ὅτε δὲ Ἰουλώ. *Chloa* cognomine colebatur in Attico agro, vbi fuiſſe ſcribit Pauſanias Δήμητρος ἱερὸν Χλόης. idem ſcriptor cupientem ſcire eius cognominis cauſſam, ad ſacerdotes reiicit: quæ tamen magis eſt anceps quàm obſcura. Eupolis *Marica.* Ἀλλ᾽ αὐτοῦ πόλεως εἶμι· θῦσαι γάρ με δεῖ Κριὸν Χλόῃ Δήμητρι. Sophocles Oedipo Coloneo, Τὰν δ᾽ εὔχλοον Δήμητρος εἰς ἐπόψιον Πάγον μολοῦσαι. Multa ibi ſcholiaſtes. Lego vt orationi conſulam & veritati; οἱ αὐτοὶ καὶ δημητρούλους, καὶ καλλιούλους. καὶ πλεῖστον οὖλον οὖλον ἵει, οὖλον ἵει. antiquũ erat verbum ἵεω: cuius poſtea locum obtinuit ἵημι. Cùm paulò antè dixerit eſſe *iulum* τῶν ταλασιουργῶν, deinde ex aliorum ſententia manipulorum victoribus attribuiſſet, repetit poſtea id quod prius dixerat, ἄλλοι δὲ φασὶν ἐριουργῶν εἶναι τὴν ᾠδήν; iulum nempe. De nutricularum næniis quæ hic nominantur καταβαυκαλήσεις, dictum adfatim ad Theophraſteas Notationes morum, capite περὶ λαλιᾶς. Quintilianus libro primo, capite decimo. *Chryſippus etiam nutricum quæ adhibētur infantibus, allectationi, ſuum quoddam carmen aſſignat.* Poſitum eſt ι pro αι cum additur, ἰώρα δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς ἰώραις τις ἐπ᾽ Ἠριγόνη. nam αἰώρας intelligit. multa ita ſcripta in Gloſſographorum

graphorum. at in Pollucis libris. ᾆσμα ταῖς ὥραις προσαδόμενον. malè. Rectè autem eruditiſſimus Leopardus, ἣν καὶ ἄλλην λέγουσιν ᾠδήν. Væ illis qui tanti obſeruationum reliquos decem libros nobis inuident. Ne errent tyrones in ſubiectis verbis, ἀπῄδετο δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος ὕστερον βιαίῳ θανάτῳ λέγεται δὲ ᾠδὴ Τρύφων τις, ὡς ἐκ τῆς ποιήσεως δῆλόν ἐστι. legendum enim τρυφητής, aut litera minuſcula τρύφων τις. eadem ſententia. τρύφων, vt τρίβων. Meſſorum cantilena dicta eſt λιτυέρσης, à Lityerſa Midæ filio, de quo multa in Lectionibus Theocriticis. vide etiam Pollucem libro quarto, capite ſeptimo. [Et Seruium viri optimi Danielis ad illum verſum, *Ducite ab vrbe domum mea carmina ducite Daphnin.*] Oda pinſentium mulierũ dicebatur τὸ πτισμόν. Phrinichus *Comaſtis*, Ἐγὼ δὲ ταῖν δὴ τερπνὸν τὸ πτισμόν. vel ſimpliciter πτισμός. Nicophon, *Chirogaſtoribus*: Ἀλλ' ἴθι προσαύλησόν μοι τὸν πτισμόν τινα. *Theſmophoriazuſas* accipe non illam quæ extat fabulam: ſed alterã eiuſdem nominis: de qua libro primo. *Herculem chorigum* Nicocharis appellat etiam Pollux libro 7. cap. 12. Docuerat hic poeta & Herculem γαμούμενον: cuius idem meminit lib. 7. cap. 11. Epicharmi fabula dicta hic *Vlyſſes Naufragus*, ſimplici nomine Polluci Ναυαγὸς nominatur libro 10. cap. 30. *Philelias* Apollini ſacra ſic appellata eſt ab intercalari verſu, qui proprius ei aſmati, ἔξεχ' ἔξεχε ὦ φίλ' ἥλιε. *Vpingi* Dianæ, ab eius deæ nomine Οὖπις. Callymachus in eius hymno, Οὖπι ἄνασσ' εὐῶπι, φαεσφόρε. *Linus* & *ælinus*, inquit, οὐ μόνον ἐν πένθεσιν ἀλλὰ καὶ ἐπ' εὐτυχεῖ μολπῷ κατ' Εὐριπίδην. Scribendum μολπᾷ, vt apud Euſtath. & Breuiatorem. at μολπὸς eſt poeta vel cantor. Legam lubens, ὡς μῦθον εἶναι τοὺς λεγομένους Ἰοῦς δρόμους. *Ius* noti errores per omnes ferè orbis plagas. tamen Ἰοῦς libri ſcripti. *Borcum* Heſychius duobus locis *Bormum* nominat. Βῶρμον, ait, θρῆνον ἐπὶ Βώρμου νυμφολήπτου Μαριανδυνοῦ. accedit ſcriptura Excerptorum, vbi *Borbus* appellatur. β. at μ. vt ſcimus paſſim permutantur. ἀφανισθῆναι hîc eſt, correptũ à Nymphis diſparuiſſe, vt Hylam. ideo Heſych. νυμφόληπτον dicit. Μαριεὺς melius quam Μαίερος, ex aliis ſcriptoribus. Importunitatem verò ſpecta Lector iſtorũ correctorum: qui verſus inueniunt, etiam in ſoluta omni lege oratione: quod cum alibi factum iis perperam: tum iſto loco ſanè quàm ridiculè, in his verbis, Οὐκ ἀπολείποντ' οὐδ' ἡμῶν, &c. Caſſander Macedo, inquit, adeò φιλόμηρος fuit, vt & plurimos poetæ verſus memoria teneret: & haberet Iliadem atque Odyſſeã ἰδίως γεγραμμένας. Puto hoc velle Athenæum: Homeri poemata à Caſſandro fuiſſe emendata: quemadmodum ante fuerant ab Alexandro & Ariſtotele. Caſſander igitur poeſin vtramque Homericam habuit non ex publicis, & vulgatis codicibus deſcriptam: ſed propria ipſius induſtria correctos. De Homeriſtis Diomedes l. 3. *Olim partes Homerici carminis in theatralibus circulis cũ baculo, id eſt virga, pronuntiabant, qui ab eodem Homero dicti ſunt Homeriſtæ*, Clearchi liber qui Παραγραφῶν hic inſcribitur, alibi nomen habet Περὶ γραφῶν: quæ lectio placet magis, vt dictum initio ſeptimi. tamen ne id quidem verum cenſeo: ſed Περὶ γρίφων. vide infrà cap. 15. Totum locum ita debes vertere, *Clearchus libro priore De griphis, Simonides inquit, Zacynthius ſedens ſuper ſella in theatris Antilochi verſus recitabat.* Sed quis iſte fuerit Antilochus, diſcam lubens ſi eſt qui me doceat. In Excerptis Ἀρχιλόχου inuenimus non Ἀντιλόχου. iuuat quod modo nominatus Archilochus inter eos poetas quorum verſus recitabantur. Quare ita legamus: aut certè τὰ περὶ Ἀντιλόχου. vt intelligamus eam partem ῥαψ. ψ. Iliadis, quæ eſt de Antilocho. Scrib. Μνασίωνα τὸν ῥαψῳδὸν λέγει non λέγειν.

CAPVT IV.

Magodus. χινίζεσθαι, & χοινίζεσθαι. χοινίνη φωνή. χοίνων ſaltatio. φλοίαξ. ἐπιπόπλα. ſepia. φλέφυρα. κελαδεινήν, ri tere. Heſych. corrigitur. νεαπάτωτον. πατάγος, παταλῦν. ῥῆσιν περαίνειν. χέδλην ἄρσια. φωνάριον περιαυγές. multa emendata.

MAGODVM eſſe dictum aiunt docti conuiuæ, τὸν ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα πρόσωπα ὑποκρινόμενον. Dalecampius legit, ἀνδρεῖα γυναικείοις. repugnant veteres codd. & diſertè Euſtath. ad Ὀδυσσ. ψ. ſed virum eruditum non abs re mouerunt ſequentia, τὸν δὲ γυναικεῖα ἀνδρείοις λυσιῳδόν. Præterea aliquantò poſt tribuuntur magodo πάντα τὰ περὶ αὐτὸν ἐνδύματα γυναικεῖα. Magodo dicitur eſſe *hilarodus* σεμνότερος, quoniam οὐδὲν χινίζεται. Etymologici auctor poſtquam retulit hominum delicatorum morem, lentiſcum habendi in ore, vt dentibus candorem concilient: inde, ait, dicitur χινίζεσθαι. Vellem adieciſſet de ſignificatione eius vocis aliquid. neque enim huic Athenæo illa ſignificatio conuenit, qua ſumitur pro lentiſcum rodere: ſed inſignem aliquam in geſtu mollitiem deſignat: qualis fuit pantomimorum, aut Gaditanarum puellarum in theatro Ro. ſaltantium. Ita autem libri omnes χινίζεσθαι: quorum conſenſus facit vt diffidam coniecturæ meæ: ſcribendum eſſe χοινίζεσθαι: eóque verbo notari impudicos & omnifarios mimorum motus. nam χοινίζεσθαι eſt flectere ſe inſtar iunci. & vocem fractam atque effœminatam Græci vocant σχοινίνην vel χοινίνην. Heſychius, σχοινίνην φωνήν, τὴν ἀσθενῆ καὶ διερρωγυῖαν. Fuit etiam genus quoddam ſaltationis, χοίνων Heſychio, σχοινίων Plutarcho De muſica, nominatum ſimilem, vt probabile eſt, ob cauſſam. Arbitrium eſto docti & acuti lectoris. Cæterùm quid ea dictione ſignificari auctor voluerit, claret ex ſequẽtibus verbis, χινίζεταί τε καὶ πάντα ποιεῖ τὰ ἔξω κόσμου, &c. Magodiam vult auctor ſic dictam, διὰ τὸ οἱονεὶ μαγικὰ προφέρεσθαι. Heſychius magum profert nomine Chryſogonum, à quo μαγῳδὴ ſaltatio eſt nominata. Legit Euſtath. οἱ δὲ φλύακας ὡς Ἰταλοί per οι.

vulgò φλύακας. vide lib. 3. capite 9. Italos hic accipe, magnæ Greciæ incolas. in his erant Tarentini. Stephanus de vrbibus, ἀνεγράφη καὶ ἐνθένδε Ταραντῖνος φλύαξ, τὰ τραγικὰ μεταρρυθμίζων εἰς τὸ γελοῖον. tamen illum locum aliter acceperunt eruditiſſimi viri. Recitantur Strattidis elegantes verſus è Phœniſſis, quibus probatur Bœotos aliter locutos eſſe ac Græcos alios. Sepiam, inquit vocant ὀπισθόπιλαν, vel ὀπισθοτίλαν, vt Heſych. ſcribit & Euſtath. apud quem omnium harum vocum Thebanæ dialecti interpretationem legat qui volet in commentariis ad Odyſſ. ῥαψ. ρ. Pōs ſiue γέφυρα, Thebanis βλέφυρα. ita codd. Athenæi Breu. βλέφυραν. Falſum eſt Thebanorum dialecto dici τὸ γελᾶν ἐκκεχλάδιμι. verum eſt quod reponemus, τὸ γελᾶν δὲ κεκλάδειμι. auctor & fundus nobis huius emẽdationis Heſych. qui Bœoticam eſſe hanc vocẽ ſcribit, ſignificãtem γελᾶν. ſed narro tibi, Lector vitioſi etiam hic doctiſſimi illius critici ſunt codd. & ſcribendum ex Strattidis verſibus γελᾶν. nam, vt contra Strattidem ex Heſychio emẽdemus, lex metrica vetat. Quare ita ſcribe in optimis illis Gloſſis, Κεκλάδειμι, γελᾶν. Βοιωτία ἡ λέξις. Non dubitabis Strattidis verſum hunc ab Heſychio eſſe ſpectatum. Claudit poſtremus verſus Strattidis, Νεοκαττάτυτον δ᾽ ἦν ὑ νεοκάττυτον. Scribe, ἦν τι ἢ νεοκάττυτον. Emendationem Dalec. vitij manifeſtam lex metri arguit, vt alia taceam. Significat calceos, νεοκαττύτους, id eſt. quibus ſuppacta recens ſolea, dici Bœoticè νεοπάτατον, vel νεοπ. Ex hac voce licet coniicere, Bœotis πάτος corium dici. quarę de illis accipio Gloſſographi verba, πάτος, δέρμα σκύτος. non dicit, vt ferè ſolet, cuias vox ea ſit, ſed hoc nos docet hic Strattidis verſus. Idem interpretatur πάτειον, δερμάτινον. Ergo etiam παίειν, opus ex corio facere aut ſarcire dixerunt, id eſt, vt exponit Strattis, καττύειν. Scribe Semi Delij teſtimonium, quod homines infruniti verſu conſtare exiſtimarũt οἱ αὐτοκάβδαλοι ἐστεφανωμένοι κιττῷ χέδην ἐπέρραινον ῥήσεις. non autem ἐπέῤῥαινον. neque enim eſt ab ἐπιῤῥαίνω. nam id quidem ineptiſſimum: ſed à περαίνω. ῥήσεις ſunt integri poetarum loci. περαίνειν ἔπη, planè eſt ῥαψῳδεῖν. alij dicunt ῥήσεις εἰπεῖν. nam & περαίνειν pro εἰπεῖν vſurpant Attici. χέδην eſt ἡσυχῇ, & cum lentitudine quadam decora. vel ponitur pro βάδην, cui mox opponitur σχέδην. Paulò poſt αὐτικά τε περιβεβλημένοι παρέρχονται. alij has veſtes appellant καυνάκας. & ita fortaſſe ſcribendum hic quoque. Cogitemus de proximis verbis, οἱ μὲν ἐκ τοῦ θεάτρου, οἱ δὲ κατὰ μέσας τὰς χεῖρας βαίνοντες ἐν ῥυθμῷ. Venerat in mentem κατὰ μέσας τὰς χορείας. ſed nihil pronuntiare tutius eſt. In tertio verſu diſtingue poſt ἀπαρθένευτοι maiore diſtinctione: & poſtea ſcribe, ὅτι ταῖς πάρος Κεχρήμεθα νῦν ᾠδαῖσι. Omninò autem in primo Eubuli, ἵστηκας ἐν πύλαις. Nono verſu, Παρεγκέκαπται σπερμάτων ἢ δίκα. non diſplicet coniectura Dalec. τ᾽ ἄρνια. agniculi. magis tamen placet vel ἄρνια pro ἀρνεῖα. ſupple κρέα. vt dicimus λαγῷα, ſimpliciter pro leporinæ fruſtis. vel ἀρνία: vt ea ſignificentur, quia in ſuperioribus libris ἐσθήματα & ἐσθίεσθαι dicebantur. culinæ & macelli ſunt vocabula. Decimus Antiphaneæ ῥήσεως olim corruptus eſt, Κερδὼς λεπτοθεὶς καὶ † παθεὶς, χρωσθεὶς, σφαφεὶς. Dalec. ἀλλὰ παθεὶς: rectè: ſi negligere modulum verſus rectum eſt. Idem dixeris de Breuiatore, qui ſcribit, Κ. λ. παθεὶς, σφαφεὶς, χρωσθεὶς. Non legimus, Κ. λ. καταπλυθεὶς. χ. σ. ſeruato metro, plana ſententia. In penultimo. Ὥστ᾽ εἴπῃ μὴ μέλλε, χώρει. δεῖ γὰρ ἐρεσσέμεναι, verſum corrumpunt prima verba ὥστ᾽ εἴπῃ: quæ non ſunt Antiphanis, ſed Sophonis qui Antiph. ῥῆσιν pronuntiabat. quanquam fieri poteſt, vt ea fuerit vltima dipodia præcedentis verſus, cuius cætera omnia, more ſuo, Athenæus prætermiſerit. Deprauatus eſt & Clearchi vltimus, Τὸ φωνάριον ἡμῶν πεισαργὸν γίνεται. Legam, περίαυγον, aut περιαυγὲς, *vox clara*, cur non ita dici queat, ſicut φωνὴ λαμπρὰ & μέλαινα?

CAPVT V.

Muſica παιδιά. & παιδεία. διάφοροι τὰς γνώμας. Muſicæ vis ad ſedandas animi perturbationes. αἰτίᾳ τοῖς ἤθεσι διαφορῶν. Cãtiones ad medelã morborum adhibitæ. καταυλεῖν τοῦ τόπου. Ananius *poeta. item alia.*

DE muſica deinceps tractatur. Ait, πάντων ἐπαινούντων τὴν παιδιὰν ταύτην. muſicam vocat παιδιάν, non malè. Eſt enim animi quædam oblectatio ad modum luſus. Cenſeo tamen παιδείαν ταύτην ſcripſiſſe Athenæum. confirmant ſequentia. Ait, καὶ γὰρ τὰ ἤθη παιδεύει καὶ τοὺς θυμοειδεῖς καὶ τὰς γνώμας διαφόρους καταπραΰνει. furioſi & qui mente non conſtant διάφοροι τὰς γνώμας dicuntur: quaſi in diuerſa rapti. Quod autem muſicâ grauiores animi motus demulceantur, componantúrque ignorat nemo. Illuſtre & certum in Saule exemplum, omnibus Chriſtianis notum. Multa in hanc ſententiam proferri poſſent ex antiquis ſcriptoribus: quibus lubens ſuperſedeo. Afferam tantum quæ de ea re legi in Græcis commentariis libri Hermogenis Περὶ ἰδεῶν. non enim omnium manibus teritur ille liber. Probaturus ſcriptor ille muſicam vim quandam in animum habere, ὁ Τιμόθεος, ait, αὐλήμασιν ἐκίνει πρὸς θυμὸν καὶ ὅπλα τὸν Ἀλέξανδρον. καὶ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τὸν ἐμβατήριον τοῦ αὐλοῦ ῥυθμὸν κατὰ πολεμίων ἐχώρουν. Φασὶ δὲ καὶ τοὺς Πυθαγορείους εἴποτε κινηθεῖεν αὐτοῖς τὰ πάθη, ἢ τινας ἑτέρους ὑπ᾽ αὐτῶν κατεχομένους θεάσαιντο, διὰ τῶν ἐν αὐλοῖς τε καὶ κιθάραις ῥυθμῶν μετάγειν ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον τὴν ψυχήν. καὶ Πυθαγόρας δὲ ὡς Ἰάμβλιχός φησιν, ἐν τῷ Περὶ τῆς Πυθαγορείου αἱρέσεως, μέσων νυκτῶν ἀστρονομούμενος, νεανίαν τινα σὺν αὐλητῇ κωμάζοντα μετὰ λαμπάδος κατὰ αὐλητρίδος (ſcripti. καὶ αὐλ ſed deeſſe aliquid patet.) τὸν τε οἶκον αὐτῆς ἐμπρῆσαι σπεύδοντα διὰ ζηλοτυπίαν, ἐπέσχε τῆς μανίας προσκελευόμενος τῇ αὐλητρίδι μεταβαλεῖν τὸν ῥυθμὸν ἐπὶ τὸ καταστηματικώτερον μέλος, τὸ καλούμενον σπονδεῖον Ἐμπεδο.

Ἐμπεδοκλῆς δὲ ὁ Ἀκραγαντῖνος ὁ Πυθαγόρου μαθητὴς, ὁ Καλυστανίμας ἐπίκλην, παρασπασαμένου τινὸς ἤδη κατὰ τοῦ πλησίον τὸ ξίφος, ὃς ἐδίκασε τὸν πατέρα τοῦ θυμουμένου ἀνηρηκέναι, ἀνακρουσάμενός τι καταστηματικὸν τῇ κιθάρᾳ μέλος, ἐπεὶ ἔτυχε μετὰ χεῖρας ἔχων, διεκώλυσε τὸν φόνον γενέσθαι, χαλάσας τοῦ νεανίσκου τὸν θυμὸν μαλθακωτέρῳ ῥυθμῷ. Habes hîc nonnulla quæ non temerè alibi legas: at quod de Pythagora narrat, paucis perſtringit Quintilianus, *Pythagoram*, ait, *accepimus, concitatos ad vim pudicæ domui afferendam iuuenes, iuſſa mutare in ſpondeum modos tibicina, compoſuiſſe.* Sequitur ex Chamæleone Pontico, Κλεινίας καὶ τῷ βίῳ καὶ τοῖς ἤθεσι διαφορῶν, &c. Ælianus eandem hiſtoriam recitans ex eodem, vt puto, & ſæpe obſeruauimus, ſcriptore, pro iſtis habet, Κλεινίας ἀνὴρ ἦν σπουδαῖος τὸν τρόπον. Vt igitur eadem ſententia ſit etiam in Athenæo, ſcribẽdum διαφέρων, pro διαφορῶν. *vir excellẽs vita & moribus.* ſed cogitemus amplius de hoc loco. Scripta lectio, καὶ τῇ γνώμῃ καὶ τοῖς ἤ. vt videatur ad iſta alludens Athenæus ſcripſiſſe, τὰς τὰς γνώμας διαφόρους καταπραΰνει. Addit, ὅτι δὲ καὶ νόσους ἰᾶται μουσικὴ Θεόφραστος ἱστόρησεν ἐν τῷ Περὶ ἐνθουσιασμοῦ. Apollonius in hiſtoriis mirabilibus. Ἄξια δέ ἐστιν ἐπιστάσεως τὰ εἰρημένα Θεοφράστῳ ἐν τῷ Περὶ ἐνθουσιασμῶν. Φησὶ γὰρ ἐκεῖνος τὴν μουσικὴν πολλὰ τῶν περὶ ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα γιγνομένων παθῶν ἰατρεύειν. καθάπερ λειποθυμίαν, φόβους, καὶ τὰς ἐπὶ μακρὸν γιγνομένας τῆς διανοίας ἐκστάσεις. ἰᾶται γάρ φησιν ἡ καταύλησις καὶ ἰσχιάδα καὶ ἐπιληψίαν. Et teſtatur idem paulò poſt, plurimos adhuc ſua ætate præſertim Thebanos, cantionem tibialem ad morborum medelã adhibuiſſe. mitto quæ ſcribit Galen. Καταυλεῖν τοῦ τόπου eſt, *ſuper loco affecto tibia canere.* Cælius Aurelian ita expreſſit, *Philiſtionis frater ſcribit quẽdam fiſtulatorem loca dolentia decantaſſe.* Lege & diſtingue. τρία γὰρ καὶ ἐγένοντο Ἑλλήνων γένη, Δωριεῖς, Αἰολεῖς, Ἴωνες, οὐ μικρᾶς οὔσης διαφορᾶς ἐν τοῖς τούτων ἤθεσι. Λ. &c. οὐ παραλείπων δὲ ἀλλὰ ἐξηρημένον καὶ τεθραμμένον. cum Dalec. De Laſo & eius hymno in Hermioneã Cererem ſatis lib. 10. & de *Clymeno*: qui eſt Plutus. eius cõiunx Proſerpina Græcis dicta & Μελίβοια & Μελιτώδης. eſtq́; opinor, duarum harum appellationum eadem ratio. Lege Theocriti ſcholiaſten ad idyllium 15. & Porphyrium in diſputatione de antro Nympharum. In Laſi verbis perperam ſcribuntur multa; quæ ita pro virili emendare conabamur: Δάματρα μέλπω κόραντε Κλυμένοιο ἄλοχον Μελίβοιαν, ὑμνὸν ἀνάγων Αἰολίδ' ἀνὰ βαρύβρομον ἁρμονίαν. *hymnum meũ redigens ad Aeolicam harmoniam.* id eſt, aptãs ei harmoniæ. Subiicitur, ἐπεὶ οὖν τὸ μέλος ἐστὶν ὑποδώριον, ὅτι τὰ μέλη πάντως Αἰολίδα φησὶν εἶναι τὴν ἁρμονίαν ὁ Λάσος. manifeſtò παρέλκουσι hæc verba ὅτι τὰ μέλη. niſi aliquid latet hic grauioris mali. Cæterũ Αἰολίδα μολπὰν dici eam quæ ſit Dorica, Strabo nos dudum admonuit. Paulò poſt è libris nonnulla adiecimus, ſed eſt oratio adhuc ſuſpẽſa & ἀκατάλληλος. Fortaſſe aliquid deeſt amplius. In quibuſdam ſcriptum offendimus, Δώριον μὲν οὐ νομίζων. pro νομίζουσι. neutrum rectum eſt. Scribo, νομίζειν. non auſi sũt, inquit, harmoniam Æolidem Doricam appellare: ſed hypodoricam, ceu paulò minus quàm Doricã, dixerunt. Scribe, φασὶ δὲ Πύθερμον τὸν Τήιον ἐν τῷ γένει τῆς ἁρμονίας ταύτης ποιῆσαι σκολιὰ μέλη. aut fortaſſe σκόλια. Sequitur de hoc Pythermo. οὗ μνημονεύει Ἀνάνιος † Ἱππῶναξ ἐν τοῖς ἰάμβοις. *Ananij* nomen mutauit Dalec. in *Clazomenius*: & Hipponactem qui fuit Epheſius, Clazomenium ab Athenæo putat appellatum. hæc verò coniectura immanis eſt. Lego, Ἀνάνιος ἢ Ἱππῶναξ. ita ſolet loqui Athenæus de iis ſcriptis quorum incertus auctor. Ananio vetuſtiſſimo poetæ non ſemel iniqui fuerunt operis huius interpretes. Plura de eo nos in ſuperioribus. Si cui ſeruandus potius videatur locus vacuus, ad denotandum deeſſe Ananij teſtimonium non repugnabo. Non longè poſt ſcribendum, τρεῖς οὖν αὗται, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς εἴπομεν, εἰσὶν ἁρμονίαι, ὅσα καὶ τὰ ἔθνη. *Sipylum* aſſignat Lydiæ: alij Phrygiæ. Lege Strabonem. Polybij locus inſignis paulò mox deſcriptus, extat libro quarto magni hiſtorici. Ita autem ille incipit: οὐ γὰρ ἡγητέον μουσικὴν ὡς Ἔφορος φησιν ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ὅλης πραγματείας, οὐδαμῶς ἁρμόζοντα λόγον αὐτῷ ῥίψας, ἐπ' ἀπάτῃ καὶ γοητείᾳ παρεισῆχθαι τοῖς ἀνθρώποις. pro οὐχ ἡγητέον dixit Athenæus, οὐ παραληπτέον. niſi ille ſcripſerat, οὐ γὰρ ὑποληπτέον. Mox, χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐληταῖς, *præbent ſe chori loco Bacchicis tibicinibus.* ſcriptura hæc eſt omnium exemplarium Athenæi: in Polybio eſt αὐλοῖς. Supple mox cum labe ſententiæ omiſſa verba, & ſcribe, οὐχ οὕτω τὰς ἀγωγὰς ποιοῦνται διὰ τὸ ἱστοριῶν ἀκροαμάτων. ſcribe etiam aliquanto poſt, παρ' αὐτὸ χρῆμα αὐτοὺς ἐξεκήρυξαν. & vide Polybium. item Κυναιθεῖς per υ non ι. φρύγιος ὀδμή, venuſta tranſlatione à ſenſu auditus ad ſenſum olfactus, dicitur odor ſuauis & mollis, qualis eſt Phrygiã harmonia. Ita accipiendum in iſtis. Ἀγίας ὁ μουσικὸς ἔφη τὸν εὑρηκότα τὸν ἐν ταῖς ὀρχήστραις θυμιώμενον τοῖς Διονυσίοις, φρύγιον ποιεῖν ὀδμὴν τοῖς αἰσθανομένοις.

CAPVT VI.

Χαλκιδικαὶ σπάθαι. γύργαθοι χαλκοῖ. κύπασις. Virtus bellica olim maximo in pretio. Aeſchyli epithaphium. Lacedæmonij ter Muſica vindices. Saltantiũ σχήματα. λέγει κατὰ τὴν ὄρχησιν. ὑπορχήματα. Phialia & Phigalia.

IN Alcæi verſibus non capio illa, θώρακές τε νέω λίνω. & cenſeo ſcribendum, νέω λίνω Doricè. *thoraces noui lini.* id eſt, linei noui. vel, *domdis* τε νεολίνοι. Parum etiam intelligo proxima verba. Κοῖλαί τε κατ' ἀσπίδες βεβλημέναι, ſed neque alius quiſquam mortalium capiat, quin emendarit priùs. Lego, κεῖνται δὲ καὶ ἀσπίδες βεβλημέναι, *iacent* in meis ædibus, *& clypei occiſorum.* vel Κεῖθι καὶ ἀσ. Scripti quidam βεβλημέναι: quod etiam ferri poteſt. Quemadmodum autem neceſſario hæc erant emẽdanda: ſic errant grauiter qui hæc Πὰρ δὲ Χαλκιδικαὶ σπάθαι, *propè ſunt Chalcidica ſpatha.*

cenſent corrigenda & legunt χαλυβδικοί. Veteres Chalcidica appellabant opera ex ferro aut ære alióve metallo: quia Chalcide in Eubœa cœpta conflari opera ex ære: quod probant antiqui argumento ex ipſo nomine petito. Stephanus, τινὲς Χαλκιδέας φασὶ κληθῆναι διὰ τὸ χαλκουργεῖα πρῶτον παρ' αὐτοῖς ὀφθῆναι. vel *Chalcidicas* expone Scythicas. Chalcis enim vrbs nobilis fuit Scytharum, cuius meminit idem Stephanus. Vtriuſque interpretationis ſubobſcurè meminit Heſychius. Similiter apud poetam νώροπα χαλκὸν exiſtimarunt quidam è veteribus dici à gente illa quæ poſtea leuiter mutato nomine appellata eſt Norica: ibi enim antiquiſſima ex ære & ferro facta eſſe opera. Clemens Alex. Νώροπες ἔθνος ἐστὶ Παιονικόν, νῦν δὲ Νωρικοὶ καλοῦνται, κατεργασάμενοι χαλκὸν, καὶ σίδηρον ἐκάθηραν πρῶτοι. Ait Alcæus, Πὰρ δὲ ζώματα πολλὰ καὶ κυπαττίδες. Lego κυπασσίδες. Heſychius, κύπασσις, περίζωμα καὶ χιτῶνος εἶδος. ex Alcæo colligas, cingulum militare ita dictum, aut aliquam aliam armaturæ partem. plura Suidas: apud quem ſcriptum κύπασσις. Poſtremò addit lyricus: ἐπειδὴ πρώτιστα ὑπὸ ἔργον ἔσταμεν τόδε. Corrigo, πρώτιστοι. *quia primi ſtetimus in ea pugna.* Vulnus acceptum diſſimulat periodus hæc, οἱ παλαιοὶ τὴν ἀνδρείαν ὑπελάμβανον εἶναι μεγίστην τῶν πολιτικῶν ἀρετῶν, καὶ ταύτῃ τὰ πολλὰ προσνέμειν οὐ τοῖς ἄλλοις. In Epitoma eſt τὰ πολιτικὰ nõ τὰ πολλά. Lego, καὶ ταύτῃ τὰ πολλὰ, (vel τὰ πολιτικὰ) δεῖν προσνέμειν οὐ ταῖς ἄλλαις: *& huic virtuti cenſebant deferendam eſſe reipublicæ adminiſtrationem, non aliis.* vel τοῖς ταύτην ἔχουσι τὰ π. δ. π. οὐ τοῖς ἄλλοις. *bellica virtute præditis committendam eſſe Remp. non aliis.* Quanti autem veteres fortitudinem fecerint, quæ Romanis ἁπλῶς *virtus* eſt dicta, vt obſeruat Iuſtinianus Imper. non eſt hic locus exponendi pluribus. Ipſa vtriuſque linguæ vocabula multa, primorum hominum iudicium hoc fuiſſe, arguunt clarè: vt omittam grauiſſimas rationes ex penetralibus tum philoſophiæ tum hiſtoriæ, quibus id poſſit demonſtrari. Æſchylus, inquit noſter, vir tantus in poeſi, nihilominus inſcribi monumento præoptauit fortitudinem, & fortia ſua facta ποιήσας: id eſt, *factis verſibus*, qui ſequũtur. Ἀλκὴν, &c. In Æſchyli vita legimus, Geloos apud quos extremum ille vitæ diem obiit, publicum ei funus feciſſe virtutis ergo: eiuſque tumulo tetraſtichum inſcripſiſſe, cuius pars poſterior ij ſunt verſus, quos adfert Athenæus, & ab ipſo Æſchylo ſcribit eſſe compoſitos: quod in ipſius vita non legas. minus commodè iſta docti acceperunt. Lege verba Epicharmi, οὐκ ἔστι διθύραμβος ὅκχ' ὕδωρ πίῃς. Soliti gloriari Lacedæmonij ſe τρὶς ἤδη σεσωκέναι διαφθειρομένην τὴν μουσικήν. hoc eſt, ter à ſe muſicos eſſe coercitos, qui in emendanda veteris muſicæ harmonia peruerſæ fuerant ingenioſi. Rectè ſcriptum τρίς: conſentiente hiſtoria, quæ in tres muſicos Terpandrum, Timotheum, & Phrynidem ſimilem ob cauſſam animaduerſum teſtatur. φορτικῶς ὀρχήσασθαι eſt, *ineptè & indecorè ſaltaſſe.* non *laborioſè.* non etiam *grauiter.* neutrum horum ſignificat τὸ φορτικῶς. Fallitur eruditus interpres, qui in his, συνέταττον οἱ ποιηταὶ τοῖς ἐλευθέροις τὰς ὀρχήσεις, καὶ ἐχρῶντο τοῖς σχήμασι σημείοις μόνον τῶν ᾀδομένων: σχήματα interpretatur de iis quas vulgò muſici *tablaturas* vocant. Atqui ſic exponi mens auctoris debuerat: *Poetæ ſaltationes liberis aſſignabant: & figuris* ſaltationũ *vtebantur tantũ pro ſignis eorum quæ voce canebantur: ſemper in iis animum ſeruantes virilem & generoſum: quam ob cauſſam* ὑπορχήματα *appellarunt, quaſi dicas, ſaltationes voci ſubſeruientes. Si quis autem figuras exprimeret non ſeruato modo, & cantionibus congruens nihil diceret in ſaltatione eum improbabant.* διατίθεσθαι τὴν σχηματοποιίαν, vt libro primo, διατίθεσθαι ὑπόρχημα. Venuſtè dictum eſt, λέγειν κατὰ τὴν ὄρχησιν, pro exprimere aliquid ſaltando congruentiâ ſaltationis cum eo quod voce canitur. Hoc vocat λέγειν: vt apud poetas indices animi oculorum nutus dicuntur *loquaces.* Quas nominat *figuras ſaltationis*, Ariſtoteles *rythmos figuratos*, inquiens in libello De poetica, οἱ ὀρχησταὶ διὰ τῶν σχηματιζομένων ῥυθμῶν μιμοῦνται καὶ ἤθη, καὶ πάθη, καὶ πράξεις. Proprium huius ſtudij vocabulum eſt σχήματα. Ariſtophanes *Pace*: μηδαμῶς πρὸς θεῶν πρᾶγμα κάλλιστον διαφθείρητε διὰ τὰ σχήματα. id eſt, *ſaltationis cauſſa.* & σχηματίζειν idem ac *ſaltare.* ibidem, Ἀλλ' ἔγωγ' οὐ σχηματίζειν βούλομαι ἀλλ' ὑφ' ἡδονῆς Οὐκ ἐμοῦ κινοῦντος αὐτὼ τὼ σκέλη χορεύετον. Quod ait de appellatione *hyporchematum*, illuſtrat Lucianus in libro De ſaltatione. Ἐν Δήλῳ δέ γε οὐδὲ αἱ θυσίαι ἄνευ ὀρχήσεως, ἀλλὰ σὺν ταύτῃ καὶ μετὰ μουσικῆς ἐγίνοντο. παίδων χοροὶ συνελθόντες ἐν αὐλῷ καὶ κιθάρᾳ, οἱ μὲν ἐχόρευον, ὑπωρχοῦντο δὲ οἱ ἄριστοι προκριθέντες ἐξ αὐτῶν. τὰ γοῦν τοῖς χοροῖς γραφόμενα τούτοις ᾄσματα, ὑπορχήματα ἐκαλεῖτο. Lege Athenæum libro primo. In veteri epigrammate quod inferius recitatur, ſcribebam ἦν δ' Ἀνακος φιγαλεύς. Phigalia vetus Arcadiæ oppidum, non obſcuri nominis. ſed rectum eſt φιαλεύς, cuius vocis præs eſt nobis Stephanus De vrbibus. *Phialia* eadem quæ *Phigalea.* Poſtea lego, ἢ ἐν Θεοῖσιν Ἐν Σικυῶνι κ. Diſtingue & ſcribe, ὅθεν ἐκινήθησαν αἱ καλούμεναι πυῤῥίχαι, καὶ πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ὀρχήσεως, καὶ αἱ πολλαὶ παρονομασίαι αὐτῶν.

CAPVT VII.

Saltationum plures modi. Nomina quædam eò ſpectantia illuſtrantur. Scamon *vetus ſcriptor.* Pyrrichus *nomen Laconicum.* προσῴδιον *ſiue* προσόδιον. apoſtolicus *modus. Pronomi inuentum.*

SALTATIONIS olim multi modi ſchemmatis & nominibus diſcreti. Extrema aliquot referuntur ab Athenæo, & Iulio Polluce libro quarto, capite 14. ſed multas appellationes ab vtroque eſſe prætermiſſas, non eſt dubium. Lucianus Πολλοὶ πρὸ ἡμῶν περὶ ὀρχήσεως συγγεγραφότες, τὴν πλείστην διατριβὴν τῆς γραφῆς ἐποιήσαντο, πάντα τῆς

τῆς ὀρχήσεως τὰ εἴδη ἐπεξιόντες, καὶ ὀνόματα αὐτῶν καταλέγοντες, καὶ οἷα ἑκάστη, καὶ ὑφ᾽ ὅτου εὑρέθη, πολυμαθίας ταύτην ἐπίδειξιν ἡγούμενοι παρέξειν. auctores qui de ſaltatione ſcripſerunt, indicatos hic à Luciano, habes enumeratos infrà poſt aliquot paginas. Saltationem ἀπόκινον, inquit Ath. ὕστερον μακτρισμὸν ὠνόμασαν. Pollux, βακτρισμὸς δὲ καὶ ἀπόκινος, καὶ ἀπόσεισις ἀσελγῆ εἴδη ὀρχήσεων, ἐν τῇ τῆς ὀσφύος περιφορᾷ. *Mactriſmus* & *bactriſmus* ſiue *bactriaſmus*, idem. β pro μ poſitum ex praua conſuetudine ſcribentium. nam verior lectio noſtra quã Pollucis. Heſychio μακτὴρ appellatur. Sequitur, ἣν καὶ πολλαὶ γυναῖκες ὀρχοῦνται, ἃς καὶ μεδεκοπίας ὀνομαζομένας οἶδα. videtur poſtulare analogia, vt μακτροποιὰς ſcribatur. cæterùm incerta veritas. *Dactylum* ſaltationem deſcribit Heſychius: ex quo & Polluce multa hic ſtudioſorum diligentia illuſtrabit. νικασμὸς, Heſychio dicitur νιβατισμός. In Excerptis νικισμός. & μόχλας pro μόθλας. κερνοφόρος ea eſt quam ſaltabant cernophori, de quibus libro ſeptimo *Anthema* ſaltatio, à floribus eſt appellata, vt ex nomine paret: nam ἄνθος & ἄνθεμον ſignificatione non differunt. paret etiam ex ſubiectis verbis, quæ quidem ita concipiũtur in Excerp. ποῦ μοι τὰ ῥόδα; ποῦ μοι τὰ ἴα; ποῦ μοι τὰ καλὰ σέλινα; ποῦ μοι τάδε τὰ ῥόδα; τάδε τὰ ἴα; τάδε τὰ σέλινα. *Chitona* ſiue *Chitonea* Dianæ propriã ſaltationem, fuiſſe & ipſam nominatam Chitoneã, per eſt verò ſimile: quia tamen hoc Ath. nõ dicit, interpretes ipſũ potius ſequi par erat. *Angelica* πάροινος Heſychio eſt ἀγγελικὴ παροίνιος. Inter ſchemata ſaltantium nominantur *Xiphiſmus, calathiſmus, callabides.* auctore Heſychio, ξιφίζειν etiam *ſaltare* ſignificat. ſaltationem autem *Xiphiſmum*, alio nomine *cola* vocabant, teſte eodem in voce κωλᾶ. καλλαβίδες alibi in hoc libro κολλαβίδες. minus probo: nam exiſtimo eſſe Heſychij καλαβίδα. Æſchyli *Theoros* inuenio duplicem habuiſſe titulum vt multa alia dramata. nam Heſychius in ἰαμβὶς, nominat Θεωροὶ ἢ Ἰσθμιασταί. Sunt è ſchematis, etiam θευμαστρὶς & κατερίδες. imò θερμαστρὶς & ἐκατερίδες. ita legendum ex Polluce. cuius verba, ἐκατερίδες καὶ θερμαστρίδες ἔντονα ὀρχήματα. Aliis criticis thermaſtris exponitur ὄρχησις ἔντονος καὶ διάπυρος τάχους ἕνεκα. *Sicinnus* ille Barbarus à quo dicta eſt *ſicinnis* ſaltatio, ipſe eſt liberorum Themiſtoclis pædagogus, homo Perſa: qui meruit aſtutia ſua inter claros Græciæ propugnatores illorum temporum nominari. Huc facit Clementis Alexandr. locus. Καὶ τῶν Θεμιστοκλέους παίδων ὁ παιδαγωγὸς Σίκιννος, οἰκέτης ῥάθυμος τ. ὀρχεῖσθαι φασὶν αὐτὸν καὶ σικιννίζειν εὑρηκέναι. Super ſicinnide laudatur Σκάμων ἐν πρώτῳ Περὶ εὑρημάτων. Paulò poſt dicitur idem Scamno. apud Euſebium *Scammo*. Clementis *Scamo* vt hic & omnino rectum Σκάμων. vt apud Suidam. Porrò antiqua ſaltatio pedum motu ſolùm peragebatur: poſtea acceſſit motus & geſticulatio manuum: quæ etſi recens inuentum non eſt: nã Leſbonax auctor antiquiſſimus χειρισόφους appellauit, quos alij ὀρχηστάς: ante Auguſtum tamẽ perfecta non eſt. Tunc conſummata eſt ars pantomimorum, ſolertium quicquid vellent pedibus manibuſque loqui. Propterea ſcribitur hic πρώτη δ᾽ εὕρηται ἡ περὶ τὰς πόδας κίνησις τῆς διὰ τῶν χειρῶν. rectè paulò poſt ſcribitur, φεύγειν μηδὲ μένειν, μηδ᾽ αἰδεῖσθαι κακῶς εἶναι: etſi apud poetam vnde habet, erat, μηδ᾽ αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι. Pyrricham dixêre quidam à Pyrrico Lacone eſſe nominatam. qui opinationis ſuæ hanc afferebant rationem, Λακωνικὸν γὰρ εἶναι μέχρι καὶ νῦν ὄνομα τὸν πύρριχον. quoniam aiebant, *Laconicum nomen etiã nunc eſt Pyrrichus.* intellige nomen viri proprium. Non eſt vanum argumẽtum. nam etiam in propriis nominibus differẽtia poteſt obſeruari inter Græciæ populos. πύρριχος autem Dorica vox eſt, & cum eſt κύριον ὄνομα, & cum ἐπιθετικόν. Theocritus: Λεπτὸς μὰν χ᾽ ὡ ταῦρος ὁ πύρριχος. Saltationis τρόποι ὀσχοφορικοὶ ij ſunt, qui ab oſchophoris ſeruabantur cum oſchophoria celebrabant. Excerpta ὠσχοφορικοί. quam ſcripturam alibi quoque obſeruauimus. nota celebritas Athenienſium ex Harpocratione, Plutarcho, & Photij grammaticis Excerptis. Errant qui confundunt modos *proſodiacos & Apoſtolicos.* diuerſi enim ſunt. Προσῴδιον ſiue προσόδιον (nam vtrũque præferunt multorum ſcriptorum codices) carmen eſt ab iis cantari ſolitum, qui ad Apollinem accedebant. Exempla quæ paſſim ſunt obuia non adferemus, ne operam abutamur. Inde & προσῳδιακὸν ſiue προσοδιακὸν μέτρον apud metricos: & *proſodiaca* ſaltatio hic. *Apoſtolicus* modus quod ex ipſo nomine licet coniicere, is eſt, qui conuenit τοῖς ἀποστόλοις vel ἀποστολεῦσι: quæ erant apud Græcos præfecturæ nauticæ vocabula. Redit deinde Athenæus ad ſermonem de tibiis, Olim inquit, ἦσαν ἴδιοι καθ᾽ ἑκάστην ἁρμονίαν αὐλοὶ, καὶ ἑκάστοις αὐλητῶν ὑπῆρχον αὐλοὶ ἑκάστῃ ἁρμονίᾳ πρόσφοροι ἐν τοῖς ἀγῶσι. Πρόνομος δ᾽ ὁ Θηβαῖος πρῶτος ηὔλησεν ἀπὸ τῶν αὐλῶν τὰς ἁρμονίας. prior periodus planiſſima. fuiſſe olim & harmonias tres, & tria genera tibiarum diuerſarum poſterior de Pronomo obſcura eſt, quia corrupta. deſunt enim nonnulla, vt facilè intelligent eruditi, qui mediocrem attentionem adhibuerint. Eruditiſſimus vir ita vertit. *Pronomus Thebanus primus pro varietate tibiarum modos diſtinxit.* hæc ſententia neque præcedentibus cohæret, neque ex edita lectione poteſt elici: & omnino falſa eſt. nam contra: primus omnium Pronomus, diſcrimen tibiarum quod obtinuit apud vetuſtiores ſuſtulit. Pauſanias in Bœoticis: τέως μέν γε ἰδίας αὐλῶν τρεῖς ἐκτῶντο οἱ αὐληταί· καὶ τοῖς μὲν αὔλημα ηὔλουν τὸ Δώριον. διάφοροι δὲ αὐτῆς ἐς ἁρμονίαν τὴν φρύγιον ἐπεποίηντο οἱ αὐλοί. τὸ δὲ καλούμενον Λύδιον ἐν αὐλοῖς ηὐλεῖτο ἀλλοίοις. Πρόνομος δὲ ἦν ὃς πρῶτος ἐπενόησεν αὐλοὺς ἐς ἅπαν ἁρμονίας ἔχοντας ἐπιτηδείως. πρῶτος δὲ διάφορα ἐς τοσοῦτο μέλη ὑπ᾽ αὐτοῖς ηὔλησε τοῖς αὐλοῖς. Quamobrem ita emendabis, Π. δ᾽ ὁ Θ. π. ηὔ. ἀπὸ τῶν αὐτῶν αὐλῶν τὰς τρεῖς ἁρμονίας.

CAPVT VIII.

Μυσικὴ πάνδημος. ἐκβολή. ἡ λήγουσα. μέλος. Homeri poeſis μεμελοποιημένη. Choragi qui. ſambuca. Polybij & Plutarchi loci animaduerſi. alia multa.

KAI ἐς μεγάλην διαφορὰν προελήλυθεν ἡ πάνδημος αὕτη μυσική. Omiſſio literæ vnius deprauat totam ſententiam. Legendum. διαφθοράν. tantulum errorem non deprehēderunt acuti homines. qui etiam non animaduerterunt alluſum eſſe voce πάνδημος, ad Volgiuagam Venerem, quæ Græcis πάνδημος cognominatur. & de hac & de cœleſti Apuleius in Apolog. multa. Videtur, ait, antiqua Græcorū ſapientia τῇ μυσικῇ μάλιστα εἶναι δεδομένη. putem ſcribendum, δεδεμένη. duriuſculum hoc, fateor: at illud plus quàm durum. Verſus acephali exēplum ex Homero affertur. Ἐπίτονος τετάνυστο βοὸς ἶφι κταμένοιο. cui licet addas ex eodem poeta. Ἐπίτονος βέβλητο βοὸς ῥινοῖο τετυχώς. Extremum verſum appellat ἐκβολήν, quando ſcribit, Μείουροί εἰσιν οἱ ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τὴν χωλότητα ἔχοντες. Euſtathius deſcriptis verbis Athenæi: ἔνθα, inquit, σημείωσαι ὅτι ἐκβολὴν ἔφη τὴν λήγουσαν, ὡς ἐκ μεταφορᾶς τῶν πολεμίων ἐκβολῶν. Vulgò grammatici τὴν λήγουσαν appellant ſyllabam dictionis vltimam. ſi ita accipit hic Euſtathius, incogitanter nimis ἐκβολὴν in hoc Athenæi loco interpretatur τὴν λήγουσαν. nā exempli gratia, hic verſus Καλὴ Κασιέπεια θεοῖς δέμας ἐϊκυῖα, miurus eſt. vitium tamen non in vltima ſyllaba poſtremæ dictionis: ſed in prima ſyllaba. ſed Euſtat. opinor, λήγουσαν intelligit dictionem, non autem ſyllabam. Non puto Grȩcum verbum eſſe ἄτυχος. Ita lego mox cum Excerptis Λάκων ὁ τέττιξ, εὔτυκος εἰς χορόν. vel εὔτυκτος. *Laconicus eſt muſicus, aptus ad choreas.* Sequitur. διὸ καὶ οἱ ποιηταὶ διετέλουν οὕτως προσαγορεύοντες τὰς ᾠδάς. *propterea poetæ ſua cantica ſic nominare perſeuerarunt.* quomodo? nempe μέλη. colligo ex ſuperioribus. Propriè μέλος dicitur carmen μεμελοποιημένον: id eſt, in cuius compoſitione habita ratio harmoniæ vt cani poſſit. talia ſunt Lyricorum in primis carmina. ſed & aliorum antiquorum poetarum carmina habuiſſe μελῳδίαν, vt Homeri, Xenophanis, Solonis, Theognidis, Phocylidis, nec non Periandri, ante dictum eſt Athenæo. qui nunc ait, ex eo factum eſſe, vt omnes poetȩ ſua carmina appellent ᾠδὰς & μέλη. Exemplum quod adiectum eſt, imperfectum ad nos peruenit: vt neque de auctore conſtet, neque de ſententia multò magis. Quis enim dubitet illa eſſe corrupta? καὶ μέλεα μελιπτέρωτα Μουσᾶν. Scribo καὶ μέλεα. μέλη πτερωτὰ Μουσᾶν. *carmina alata Muſarum.* Poetæ ſe vocant alites, & θείους ὄρνιχας: verſibus ſuis tribuunt alas. vulgata res. Mox, καὶ τὸ χρηστομουσεῖν, καὶ μὴ παραβαίνειν τοὺς ἀρχαίους τῆς μουσικῆς νόμους. Non bene iſta cohærent: neque enim alia hic incipit ſententia, ſed continuanda iſta cum ſuperioribus. *Choragos*, inquit, hodie vocant eos: qui pecunia ſua chorum conducūt & inſtruunt: at primitus χορηγὸς dicebatur is qui erat verè ἡγεμὼν τοῦ χοροῦ: cuius erat officium, videre ne imperitia chori aut laſciuia vetus muſica corrumperetur: ſed, pura atque ſincera ſeruaretur. Lege ſic integrum locum, ἐκάλουν δὲ καὶ χορηγοὺς οὐχ ὥσπερ νῦν τοὺς μισθουμένους τοὺς χορούς, ἀλλὰ τοὺς καθηγουμένους τοῦ χοροῦ, (καθάπερ αὐτὸ τοὔνομα σημαίνει) πρὸς τὸ χρηστομουσεῖν, καὶ μὴ παραβαίνειν τοὺς ἀρχαίους τῆς μουσικῆς νόμους. Etſi autem veriſſimum eſt, hanc eſſe genuinam vocis *choragus* ſignificationem: vix tamen reperias ex omnibus antiquis ſcriptoribus Græcis qui ita vſus ſit eo verbo: quod in hiſtoria præſertim Attica frequentiſſimum eſt. Athenis enim inter publica munia diuitibus neceſſariò obeunda, fuit τὸ λειτουργεῖν. Inde poſtea manauit latius eius verbi ſignificatio. [Nam ſimpliciter accipi cepit χορηγεῖν pro παρέχειν & neceſſariis pręſidiis inſtruere Notio prima vocis χορηγὸς, vt ait Athenæus, chori magiſtrum deſignat. (qui & coryphæus & meſochorus) vt στρατηγὸς exercitus pręfectum. Atque in hac primæua ſignificatione accipit Chryſoſtomus, homilia duodecima, in epiſtolam ad Philipp. καθάπερ ἐν χορῷ καὶ στρατοπέδῳ τὸν χορηγὸν καὶ στρατηγὸν δεῖ μιμεῖσθαι τοὺς λοιποὺς, καὶ οὕτω δεῖ βαδίζειν εὐτάκτως appellat hic *choragum.* quem alij corypheum. quare idem alibi, κορυφαῖον & στρατηγὸν ſolet iungere: vt in ſimillimo huic loco, Homil. trigeſima tertia ad Hebræos] Homeri locus de Achille fortium laudes ad lyram canente extat in nono Iliad. cogimur hoc dicere propter interpretum incuriam, qui falſiſſimam Athenæo ſententiam affingunt. Antiquos etiam Barbararum gentium muſicos graues fuiſſe viros, & qui à rerum actu alieni non eſſent, illuſtri exemplo docet nos dipnorhetor. Aſtyagi enim prædixiſſe cantorem quendam futuram Cyri virtutem, & bellum ab eo contra Aſtyagem ſuſcipiendum. Profert Dinonis qui *Perſica* ediderat locum, non ſanè obſcurum, neque deprauatum: perperam tamen ab interpretibus acceptum. Græca ſonant. *Quo tempore Cyrus, (qui in Aſtyagis aula, initio ſatellitum præfectus fuerat, deinde militum, poſtea abiit) relicto Aſtyage ad Perſas ſe contulit: rege cum amicis conuiuante Aggares quidam, omnium eius cantorum clariſſimus. vocatus in cœnationem, cum alia pro more tum ad extremum hoc cecinit: Dimitti in paludem feram apro truculentiorem, quæ ſi ſemel locorum circa ſe fuerit potita, facilè cum paucis aduerſus multos pugnabit.* Muſicum inſtrumentum quod *ſambucam* dicebant, Parthis & Troglodytis paulò poſt aſſignat Euphorion: Certum eſt, vetuſtiſſimos Orientis populos eo organo eſſe vſos. inde tranſiit poſtea ad Græcos & res & nomen. Daniel propheta, capite tertio, ᾗ ἂν ὥρᾳ ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος, σύριγγος, καὶ κιθάρας, σαμβύκης τε. In Chaldaico textu Danielis eſt, סבכא *ſabecca.* Sambucam verò militarem cuius fit ſtatim mentio, deſcripſerunt Græci & Latini ſcriptores nonnulli: ſed obiter, & parum plenè aut exactè. Extat accuratior eius

deſcriptio

deſcriptio in Mechanicis Athenæi, non quidem ex Bitone aut Andrea Panormita, ad quos reiicit nos hoc loco dipnoſophiſta: verùm ex Damio quodam Colophonio. Plura nos de his rebus in Polybiana editione, quã defuncti moleſtiſſimo hoc labore, aut curabimus θεοῦ διδόντος, breui, aut æternis tenebris ſemel damnabimus. Nihil demutant ab edita lectione veteres libri, cũ de ſambuca militari ſcribitur, ὡς ἀπὸ δύο ὄνων προσάγοιτο τοῖς τῶν ἐναντίων τείχεσι. Placet tamen iure clariſſimi viri Iuſti Lipſij coniectura, haut temere ſuſpicantis ἀπὸ δύο νεῶν potius eſſe ſcribendum. Allegoricus ſermo eſt, quo vſus Marcellus cum diceret, ταῖς μὲν ναυσὶν αὐτοῦ κυαθίζειν ἐκ θαλάσσης Ἀρχιμήδην, τὰς δὲ σαμβύκας ῥαπιζομένας ὥσπερ ἐκ πότου μετ᾽ αἰσχύνης ἐκπεπτωκέναι. *Archimedes*, inquiebat, *manibus meis ceu cyathis aquam haurit è mari: ſambucæ autem colaphis percuſſæ, tanquam è compotatione cum dedecore ſunt eiectæ.* Interpretes cum allegoriam non animaduerterent, integerrimum locum emendare aggreſſi ſunt: nam pro ἐκ πότου ſcribit Dalec. εἰς πόντον. planè abſurdè. Apud Polybium legitur hodie, ὥσπερ ἐκ σπονδῆς. de quo in editione Polybiana cum bono Deo. ſed videtur ſcripſiſſe, ἐκ σπονδῶν: quod more ſuo velut interpretans Athenæus, mutauit in ἐκ πότου. Refert & Plutarchus Marcelli iocos. ſed καθίζων ibi ſcriptum pro κυαθίζων. emenda igitur.

CAPVT IX.

Phyllis *vetus ſcriptor. Heſychij locus.* παλαίθετος. Diogenes *tragicus.* τύπανον *&* τύμπανον. κρέκειν μάγαδιν. iambycæ *&* ſambucæ. *Delia palma. Pythagoræ tripus* Τρίους, ὁ τοὺς Εἵλωτας πεποιηκώς. Dare chorum poëtæ, *vel* ſcenam, *quid.* λαμβάνειν χορόν. *locus Ariſtophanis illuſtratus. eius ſcholiaſtes notatus.* Cratini Bubuli. *Locus Heſychij emendatus.* ἐμοὶ διδάσκειν. *Homeri* Epicichlides. ποίησις διὰ λόγου.

ΕΤ ΔΕ φίλλις ὁ Δήλιος ξυνέγραψε γὰρ καὶ οὗτος περὶ αὐλητῶν. Melius φύλλις. Hic eſt Phyllis quem muſicum appellat, & cum Ariſtoxeno bis térve laudat ſcholiaſtes Ariſtophanis. De illo verſu, Μάγαδιν λαλήσω μικρὸν ἅμα σοὶ καὶ μέγαν, diximus libro quarto, capite 25. μάγαδιν αὐλὸν ἀκούει τὸν κιθαριστήριον. eadem interpretatio apud Heſychium: ſed quam in vulgatis libris peſſimè acceptam ex Athenæo emendandam eſſe ſtudioſos velim monitos. παλαιθετῶν τ᾽ ὕμνων ἀοιδοί. Ferri poteſt, pro *dudum compoſitorum.* τιθέναι pro ποιεῖν, translatitium. tamen hæc dictio neſcio quomodo parum ſatisfacit. an παλαιδετῶν? Heſychius παλαιδέτης., πρεσβύτης pro παλαιετής. vel potius παλαιόετης.

Διογένης δ᾽ ὁ τραγικὸς δ᾽. Hic etiam Oenomaus dictus: Athenienſis fuit, & plures fabulas edidit. Tertij verſus initio ſcribe τυπάνοισι, non τυμπάνοισι. vtrumque dixerunt Græci: hoc vſitatius eſt: illud ἀνὰ λόγον magis: qui τύπανον. Quarto verſu, Βόμβοις βρεμούσας αὐτὶ χερσὶ κυμβάλων, malim βρόμοις: & quia hoc Ἀττικώτερον, & quia præcedit vox βόμβοισι. videndum etiam an ſcribi oporteat αὐτόχεροι. Poſtea ſcribe,

> Ψαλμοῖς τριγώνων πηκτίδων τ᾽ ἀντιζύγοις
> Ὁλκοῖς κρεκούσας μάγαδιν, ἔνθα Περσικῷ
> Νόμῳ ξυνῳδεῖς αὐλὸς ὁμονοεῖ χοροῖς.

Ita dictum κρέκειν μάγαδιν, vt apud Ariſtophanem κρέκειν αὐλόν. Latè patet verbi huius vſus. κρέκειν ὕμνον dixit Teleſtes Selinuſius: Τοὶ δ᾽ ὀξυφώνοις πηκτίδων ψαλμοῖς κρέκον Λύδιον ὕμνον. malè in editionibus κρεκούσαις: nam iungi debet cum ſuperiore voce Λυδάς. cætera ante nos reſtituerat optimus Sylburgius.

σάμβυκαι, ἴαμβοι καὶ τρίγωνα, κλεψίαμβοι. In hac enumeratione ἀσυνδέτῳ mendi ſuſpicionem mouet τὸ καὶ ante τρίγωνα. Legendum eſt, σάμβυκαι, ἰάμβυκαι, τρίγωνα. Separat *iambycas* à *ſambycis.* quid autem iambycæ fuerint mox declarat. Vtrumque & Heſychius verbis pæne iiſdem. Ἰαμβύκαι, ὄργανα μουσικὰ ἐν οἷς τοὺς ἰάμβους ᾖδον. ἡ δὲ σαμβύκη ἕτερον ὀψὲ εὑρημένον. De *barito* & *barmo* dictum in quarto. τὰ μὲν ἔγχορδα, τὰ δ᾽ ἔνηχα κατεσκεύαζον. *alia fidibus intendebant, alia ſonora faciebant.* id eſt, vt mox loquitur, ψόφου μόνον παρασκευαστικά. expoſuimus libro quinto, capite quarto. τά τ᾽ ἐν Ἕλλησι ξόα ἡδυμελῆ. Excerpta, ξόανα. Sophoclis mentem ex his tam paucis verbis, ne Oedipus quidem capiat. Delia palma ex qua facti erant ancones phœnicis organi, illa eſt de qua multi Græci poetæ Latinique. Homerus,

> Δήλῳ δή ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
> Φοίνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα.

Marcus Tullius, *Quod Homericus Vlyſſes Deli ſe proceram & teneram palmam vidiſſe dixit, hodie monſtrant eandem.* καθάπερ ὁ Πυθαγόρου τοῦ Ζακυνθίου τρίπους. Hic muſicus tripus Pythagoræ, etiam τρίους eſt dictus: quaſi triplex, aut trium ſpeciem vel vſum præſtans: quod poſtea explicatur Athenæo. Coniicimus ex Heſychio in cuius commentariis leguntur hæc αἰνιγματώδη verba. Τρίους ὁ ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν ἐν Δελφοῖς τρίπους. Ex hoc Athenæi loco facienda lux optimo ſcriptori. Senſum hunc elicimus. Τρίους eſt illud muſicum inſtrumentum, quod ſub Pythagoræ nomine vel Pythagoreorum Delphis in Apollinis templo viſebatur. & tripus vulgò appellabatur. De auctore huius organi diſſentire Athenæum & Heſychium, non mirabitur, qui meminerit eorum quæ Dionyſius Halicarnaſſeus & Diogenes Laërtius de duobus Pythagoris ſcripſerunt. πρῶτον κιθαρίσαι Μέναιχμος. Verbum λέγει in ſequentem periodum à fine huius tranſlatum videtur. Tertius verſus Anaxandridæ Εἶτ᾽ ἐσχεδίασε δεξιῶς ἐν παπαί, claudit. Tolle vocem inutilem ἐν, & ſcribe, παπαὶ παπαί. Mox autem lego cum Dalec. ὁ τοὺς Εἵλωτας πεποιηκώς, non Ἰλιωτας. ita conceptum poëmatis huius indicem memini alibi

alibi obſeruaſſe. Totũ locum iure arbitrario ita conſtituo, malè diuulſum, malè ſcriptum, καὶ ὁ τοὺς Ει. δὲ π. τὰ Στησιχόρου τε καὶ Ἀλκμᾶνος Σιμωνίδου τε τῶν ἀρχαίων ἀείδοντα Γνήσιππόν ἐστιν ἀκούειν· κεῖνος νυκτερ.&c. nam & ſequentia eiuſdem ſunt poetæ non Athenæi verba. & ita auctor Epitomæ. Corrige hæc Cratini, τίς ἄρ' ἐρωτᾷ μ' εἰδὲν ὦ Γνήσιππε. Scribe, Τίς ἄρ' ἐρωτᾷ μ', εἶδας ὦ Γνήσιππε; Sed expendenda ſunt quæ ſtatim ſubiiciuntur Σκώπτει δὲ αὐτὸν εἰς τὰ ποιήματα καὶ ἐν Βουκόλοις. quis eſt ille quem ait traduci à Cratino in *Bubulcis*? Si præcedentia reſpicias, non potes αὐτὸν aliter interpretari, quam de Gneſippo: ſi ad verſus ipſos comici oculos referas, de Cleomacho videbis eum loqui. Cenſeo defecti codicis notam eſſe ponendam ante verbum σκώπτει. deeſſe autem hæc aut ſimilia his verba, Τῷ δὲ Γνησίππῳ ὅμοιος ἦν καὶ Κλεόμαχος. σκ. Ac fortaſſe in verſu Chionidæ paulò antè recitato. Ταῦτ' οὐ μὰ Δία Γνήσιππος, οὐδ' ὁ Κλεομβρότης, ſcribendum, οὐδ' ὁ Κλεόμαχος. ab illo verſu egit de Gneſippo: nunc teſtimonia profert de Cleomacho. vulgatam γραφὴν probauimus libro ſuperiore, capite vltimo. Nunc Cratini verba conſideremus.

Ὃς οὐκ ἔδωκ' αἰτοῦντι Σοφοκλέει χορὸν
Τῷ Κλεομάχῳ δ' ὃν οὐκ ἂν ἠξίουν ἐγὼ
Ἐμοὶ διδάσκειν οὐδ' ἂν εἰς Ἀδώνια.

Loquitur Cratinus de ſordido aut imperito diuite: qui Athenis choragus cum eſſet, & inſtruẽdum chorum haberet, poſſetque Sophoclis poetæ præſtantiſſimi opera vti, cum Cleomacho ignobili & inepto poetâ paciſci maluerat. nempe hic pecuniæ tenacior quam gloriæ cupidior fuit. Nam quo melior & celebrior poeta erat qui fabulam fecerat, eo carius docebat. Sed nullis ſumptibus parcere ſoliti paulò qui eſſent honoris publici auidiores, quo poſſent quàm optimi poetæ fabulam producere, & ornamentis chori ſui alios choragos ſuperare. cuius ſtudij cum alibi in his libris certa ſunt teſtimonia, tum in Midiana Demoſthenis illuſtre habetur exẽplum. δοῦναι χορὸν alicui poetæ eſt, eius opera vti in choro inſtruendo, & docenda fabula: quas partes qui ſuſcipit, dicitur λαμβάνειν χορόν. Ariſtophanes Ranis, de quibuſdam malis poetis,

Ἐπιφυλλίδες ταῦτ' ἐστὶ καὶ στωμύλματα
Χελιδόνων μουσεῖα λωβηταὶ τέχνης.
Ἃ φροῦδα θᾶττον, ἢν μόνον χορὸν λάβῃ
Ἅπαξ προσουρήσαντα τῇ τραγῳδίᾳ.

Mali poetæ non facilè ſuorum dramatum emptores inueniebãt propter illam quam diximus φιλοτιμίαν & æmulationem. Ideo ait Ariſtophanes, eius farinæ tragicos incredibili geſtire gaudio ſi ſemel operam ſuam ad ſcenam locauerint, & fiat illis poteſtas vnam aliquam tragœdiam producendi in theatrum ac committendi. rectè vetus comici interpres φροῦδα explicat hic ἀφανῆ γίνεται ὑπὸ τῆς χαρᾶς. ſed quid ſignificaret λαμβάνειν χορὸν non intellexit erudituſſimus ille grammaticus. ſic enim explicat poetæ verba. ὡς ἅπαξ τοὺς πρεσβευσάντας ἱκανῶς σχοῖεν τῶν δραμάτων. Atqui non aliud eſt, *chorum accipere* quàm id quod diximus. Sunt enim relata δοῦναι & λαμβάνειν. perſpicuum autem eſt ſuperioribus Cratini verbis *dare chorum* dici choragum, qui poetæ alicui curam committit inſtruendi chori. tota enim ornamentorum ratio ex argumento fabulæ pendebat: Conſtat autem in delectu poetæ ſpectatam aliquando fuiſſe, non choragi ſolùm aut tribus vnius voluntatem, ſed vniuerſi populi. Auctor vitæ Æſchyli ſcribit, Athenienſes tantopere eum poetam fato iam functum amaſſe, vt lege ſanxierint, τὸν βουλόμενον διδάσκειν τὰ Αἰσχύλου χορὸν λαμβάνειν: id eſt, *vt qui vellent docere Æſchyli fabulas, cæteris præferrentur, & chorum acciperent*. Quemadmodum autem de poetis dramaticis dicebant δοῦναι χορὸν & λαμβάνειν ſic de aliis qui in theatrum produci ſolebant, δοῦναι σκηνήν. Athenæus libro primo, Ἀθηναῖοι Ποθεινῷ τῷ νευροσπάστῃ τὴν σκηνὴν ἔδωκαν, ἀφ' ἧς ἐνεθουσίων οἱ περὶ Εὐριπίδην. Hæc alibi expoſita nõ legimus quare interpretibus facilè ignoſco, in Cratini ſuperioribus verbis planè cæcutientibus. Obſeruent autem ſtudioſi: deſumi iſtos Cratini verſus ex ipſius *Bubulcis*: in cuius fabulæ prologo grauiter conqueſtus erat poeta de choragi cuiuſdam contumelia, qui alij neſcio cui comico potius quàm ipſi chorum dederat. Heſychius: Πυρπερίγχει, Κρατῖνος ἀπὸ θυράμβου ἐν Βουκόλοις ἀρξάμενος, ἐπειδὴ χορὸν οὐκ ἔλαβεν περὶ τοῦ ἄρχοντος ἐστιν οὐ, † ᾐτήρει. vix eſt alius in toto Heſychio æquè malè acceptus locus, atque hic eſt, Lego verò, Πῦρ πῦρ, ἔγχει. Κρατῖνος ἀπὸ διθυράμβου ἐν Βουκόλοις ἀρξάμενος ἐπειδὴ χορὸν οὐκ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἄρχοντος παρ' οὗ ᾔτησε. De eodem Archõte accipiẽdos cenſeo & verſus iſtos qui ab Athenæo hic recitantur. Quare tam inſignem Heſychij locum prætermittere noſtrum non erat, Cũ ait poeta: ὃν οὐκ ἂν ἠξίουν ἐγὼ Ἐμοὶ διδάσκειν οὐδ' εἰς Ἀδώνια, hoc vult: Si mihi choragi munus fungendum eſſet, nollem Cleomachum mihi docere vel adoniis, quod feſtum fuit Athenis non magnæ celebritatis: nedum eius opera vti velim ad Quinquatrus aut Liberalia, quando edebantur ludi omnium celeberrimi ἐμοὶ διδάσκειν non eſt *me docere*: ſed *docere me chorago*: ἐμοὶ pro ἐμοῦ χορηγοῦντος. ſicut *militare alicui* dicitur qui eius ductu vel auſpiciis militat. & iure ita loquitur: poetæ enim in theatro docebant non ſuo magis quã choragi periculo. Sequitur non longè, ex Clearchi Ἐρωτικῶν libro ſecundo, ἐν δὲ τὰ Ἀρχιλόχου καὶ τὰ Ὁμήρου ἐπικιχλιδῶν τὰ πολλὰ διὰ τῆς ἐμμέτρου ποιήσεως τούτων ἔχεταί τινος τῶν παθῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἀσωποδώρου περὶ τὸν ἔρωτα, καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐρωτικῶν γένος, ἐρωτικῆς τινὸς διὰ λόγου ποιήσεώς ἐστι. Quis iſta interpretetur? nemo Hercule nemo: qui quidem non emendauerit prius. Ita autem ſcribendum, οὐ μόνον δὲ (vel ἔτι δὲ) τὰ Ἀρχιλόχου καὶ τῶν Ὁμήρου Ἐπικιχλίδων τὰ πολλὰ διὰ τῆς ἐ. π. τ. ἐ. τ. τ. παθῶν. ἀλλὰ καὶ τὰ Ασ. περὶ τὸν Ἔρωτα, καὶ πᾶν τὸ τῶν ἐρωτικῶν ἐπιστολῶν γένος, γένος ἐρωτικῆς τινος διὰ λόγου ποιήσεώς ἐστιν. nihil apertius verbis hiſce ita ſcriptis.

ptis. Ait Clearchus, amatoria fuiſſe & Archilochi carmina, & Epicichlidum Homeri magnam partem. quin etiam quæ ſcripſerat Aſopodorus de Cupidine, & omnes in totum amatorias epiſtolas, genus quoddam eſſe amatoriæ poeſeos in oratione ſoluta. Hæc omnino mens Clearchi eſt. Epicichlidum Homericarũ nomen ſaltem ex libro ſecundo noſſe debuerant interpretes. Peſſimè edebatur διαλόγῳ, quod ex libris emendatum eſt in nupera editione. Verè autem dixit Clearchus non multum intereſſe inter poetarum ſcripta ἐρωτικὰ, & eiuſdem argumenti epiſtolas: quales videlicet hodieque extant Æliani, Alciphronis, Ariſtæneti & aliorum ἐρωτομανῶν Græculorum.

CAPVT X.

Muſa ſecunda non ſemper appoſita. Sacæa feſtum Babylonium. Mos arcendi ſeruos à quibuſdam ſacris. ἀκλητῆρες βότρυς. κλητῆρες. Athenienſes φιλόδικοι & ſycophantæ. πύος, πυελάτης. Platonis Atlanticus. *alia nonnulla.*

SEquitur pars libri huius poſterior, qua agitur potiſſimum de menſis ſecundis. Has non omnibus conuiuiis eſſe ſolitas adiici, docent nos hæc verba, αἱ δεύτεραι καλούμεναι τράπεζαι, πολλάκις ἡμῖν διδόμεναι, οὐ μόνον ταῖς τῶν Κρονίων ἡμέραις. Qui in Homeri poeſi verſati ſunt, agnoſcent loquendi genus poetæ aliiſque non infrequens, Ῥωμαίων παισὶν ἔθος ἐστὶν ἑστιᾶν τοὺς οἰκέτας, αὐτοὺς τὰς τῶν οἰκετῶν λειτουργίας ἀναδεχομένους. Narratur mox ex Beroſo, ἄγεσθαι ἑορτὴν Σακαίας προσαγορευομένην ἐν Βαβυλῶνι. In Heſychij Gloſſis *Sacea* dicitur fuiſſe Scytharum quoddam feſtum: & Scythæ ipſi nominãtur *Sacai*. Sed Babylonio potius Beroſo credamus, qui ſolemnitatem *Sacæam* vel *Sacæorum* ſuis popularibus aſſerit. Dio Chryſoſtomus oratione quarta de regno τὴν τῶν Σακαίων ἑορτὴν nominat, & Perſis attribuit. Ita autem deſcribit: οὐκ ἐννενόηκας τὴν τῶν Σακαίων ἑορτὴν ἣν Πέρσαι ἄγουσι λαβόντες τῶν δεσμωτῶν ἕνα τῶν ἐπὶ θανάτῳ, καθίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἐσθῆτα διδόασιν αὐτῷ τὴν αὐτὴν, καὶ τρυφᾶν καὶ ταῖς παλλακαῖς χρῆσθαι τὰς ἡμέρας ἐκείνας ταῖς βασιλέως. καὶ οὐδεὶς οὐδὲν κωλύει ποιεῖν ὧν βούλεται. μετὰ δὲ ταῦτα ἀποδύσαντες καὶ μαστιγώσαντες ἐκρέμασαν. *An Sacæarum ſolemne ignoras quod Perſæ celebrant? Vinctorum qui duci ad ſupplicium debent, aliquem in ſella regis collocant, & veſte regia ornant, faciuntque ei poteſtatem delicatè & molliter viuendi regiiſque pellicibus per eos dies vtendi: neque illum quiſquam impedit, quominus quicquid voluerit faciat: deinde exutum & flagellatum ſuſpendunt.* ſed fortaſſe ſcripſerat Dio Σακέων vel Σακαίων. etſi videtur verum nomen huius Babyloniorum ἑορτῆς fuiſſe *Seſacea* quod more ſuo Græci corruperunt decurtaruntque: nam apud Hieremiam prophetam duobus locis Babylon nominatur ששך *Seſac.* inde hæc ſolemnitas nomen habuit, vt Romani ludi à Roma.

Ζωγαίαν per ο paruum ſcribunt quidam MSS. Ait, Ζῶον ἔδει τῇ Ἥρᾳ θύουσιν δοῦλα οὐ προσέρχονται ἐπὶ τὴν θυσίαν. Non ſolum Coi à ſuis iſtis ſacris ſeruos arcuerunt: ſed & alij Græciæ populi ſacris quibuſdã mancipia ſua excluſerunt: putà Athenienſes, cum rem diuinam Furiabus facerent. teſtatur Philo in commentario quo probat omnes qui virtutem colunt eſſe liberos. eius verba deſcripſimus libro quarto, capite vigeſimo primo. item Æginetæ monophagi, quorum ritus deſcribit Plutarch. Κεφαλαίων Ῥωμαϊκῶν quæſtione quadrageſima quinta. [Etiam apud Romanos in ſacris Herculis nec ſerui intererant, nec liberti. Lege Seruium ad librum octauum.] αὐτοῦ poſitũ pro αὐτοῦ, cum dicitur, τὴν τράπεζαν ἀφθόνως αὐτοῦ κεκοσμημένην τῷ Πελώρῳ παρατίθεναι, *menſam ſibi paratam Peloro appoſuit.* res vulgatiſſima doctos tamen fugit. Torſerunt eruditos viros ἀκλητῆρες βότρυς quorum mox fit mentio in verſibus Eubuli. nec mirum: nego enim alibi vſquam legi racemos iſtos *acleteres*. Sed poetam audiamus.

Ἐν τῇ γὰρ αὐτῇ πάνθ' ὁμοῦ πωλήσεται,
Ἐν ταῖς Ἀθήναις σῦκ' ἀκλητῆρες βότρυς,
Γογγυλίδες, ἄπιοι, μῆλα, μάρτυρες, ῥόδα,
Μέσπιλα, χόρια, χαλάζαι, ἐρέβινθοι, δίκαι,
Πυὸς, πυριάτη, μύρτα, κληρωτήρια,
Ὑάκινθος, ἄρνες, κλεψύδραι, νόμοι, γραφαί.

Quid igitur ſunt ἀκλητῆρες βότρυς? iterum nego tibi Græcam eam dictionem eſſe: nam qui accipiunt pro ἀκλήτων. honeſtius tacuiſſent. Legendum, Ἐν ταῖς Ἀθήναις σῦκα κλητῆρες, βότρυς; vel σῦκα, κλητῆρες, β. Iocatur poeta tota hac pericopa, & ſpecie laudantis Athenienſium τὸ φιλόδικον acriter inſectatur. Eum populum litium & iudiciorum fuiſſe amantiſſimum, omnes ſciunt, qui Ariſtophanem ſaltem legerunt. Ideo ingenioſus poeta Athenas laudare ſimulans, vt omnium rerum ad victum neceſſariarum copia abundantes, ſimul ea commemorat ex quibus veteratorium eorũ ingenium appareat. Eò ſpectant inſertæ voces ſingulæ ſingulis verſibus, ſecundo, tertio, quarto & quinto: κλητῆρες, μάρτυρες, δίκαι, κληρωτήρια: in vltimo verò tres iſtæ, κλεψύδραι, νόμοι, γραφαί. Omnia hæc forenſia ſunt vocabula: quorum exponendi non hic eſt locus. Etſi ſunt multorum ingenia à veritate auerſa: non putamus tamen reperiri aliquem poſſe: qui de noſtra hac emendatione, vel dubitet. κλητῆρες dicebantur, qui reos in ius vocabant. Scribe in quarto χόρια per ο. vt in illo Theocriti, χαλεπὸν χορίων κύνα γεῦσαι. In quinto verſu nihil ſignificat quod ad rem faciat τὸ πυριάτη. Poteſt legi πυὸς πυρός τε *coloſtrum & frumentum.* Verius tamen cenſeo, πύος, πυελάτης, μ. Ariſtophanes Veſpis, ζῶν ἐν πᾶσι λαγῴοις, Καὶ στεφάνοισιν παντοδαποῖς, καὶ πύῳ καὶ πυελάτῃ. vtrũque nomen lac ſignificat, ſed cum aliqua differentia. ſcholiaſten vide. Ferri poteſt paulò poſt, ἕως ἂν περὶ τῶν ἐπιδορπισμάτων ᾖ. vt ſit oratio Vlpiani de Pontiano ad conuiuas directa, non ad ipſum Pontianum aut ſcribe εἴπῃς. In verſu Philippidæ

lippidæ, ὅλην λέγοντα με ἐπιλίποι τὴν ἡμέραν, abſurdiſſima lectio ferenda nobis non eſt: ſed ad hunc modum corrigenda. ὅλη λέγοντά με ἐπιλίποι γ᾽ ἡ ἡμέρα: *vel integer dies me deficiat ſi narrare aggrediar.* Non video difficultatem vllam in Sophili ecloga è *Depoſito.* Ἡδύ γε μετ᾽ ἀνδρῶν ἐστὶν Ἑλλήνων ἀεὶ Συνάγειν. &c. in verſione tamen Dalecampij vix aliquod veſtigium deprehendas veræ ſententiæ: quæ eſt hæc: *Iucundum ſemper eſt cum Græcis hominibus conuiuia agitare: res eſt planè elegans: nemo ibi clamat, Infunde duos cyathos: nam commiſſatum eſt eundum ad Tanagricam: vt ibi decumbens pro ſecundis menſis comedat aſininas mattyas,* συνάγειν accipe, vt Athenæus ipſe docuit libro octauo. Qui hæc loquitur comparabat Græcorũ elegantiam & modeſtiam in cõuiuiis, cum petulantia Barbarorum, putà, Thracum, aut Aſiaticorum. Platonis locus de quo Athenæus, Πλάτων ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ μεταδόρπια αὐτὰ καλεῖ ἐν τούτοις, extat in Critia dialogo, qui & *Atlanticus* inſcribitur, propter illum de Atlantide inſula ſermonem. Sed more ſuo Athenæus alienam ſententiam partim auctoris, partim ſuis verbis refert. At Dalecampius putauit eſſe verſus Platonis comici. Non capio prima verba, πάντα τε εὐώδης ἐφαίνετο τοῖς κατεικοῦσιν ἡ γῆ. Sed accedendum propius ad Platonis mentem ſimul & verba, ſcribendumque, πάντα τὰ εὐώδη ἔφυε τότε τοῖς κατοικοῦσιν ἡ γῆ. in hæc verba contraxit, quæ dixit Plato pluribus: ὅσα εὐώδη τρέφει που γῆ τανῦν, ῥιζῶν, ἢ χλόης, ἢ ξύλων, ἢ χυλῶν ἢ ἀνθῶν, εἴτε ἀνθῶν, εἴτε καρπῶν, ἔφερέ τε ταῦτα καὶ ἔφερεν εὖ.

CAPVT XI.

Phililli] φρεωρύχῳ. *ἀποδορπίσασθαι pro comedere. Prou.* Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα. *Heſychij locus.* ἐπιτραπεζώματα. *bellaria dicta* παροψωνήματα. ἀμφὶ δεῖπνα *apud Pindarum. alia quædam.*

ΦΙΛΥΛΛΙΟΣ δ᾽ ἐν Φρεωρύχῳ φησί. Pollux lib 7. ſub finem, καὶ Φρεωρύχος εἴη ἂν τέχνης εἶδος. Φιλύλλιος γὰρ δρᾶμά τι ὁ φρεωρύχος, τὸ δὲ φρεωρυχικὸν ἐργαλεῖον πρὸς αὐτοῦ καλεῖται τρέφις. ita ſcribendum, nõ τρέδιος. aliis hoc inſtrumentum vocatur τρέφις. at vide eiuſdem Poll. lib. 10. cap. 31. cur autem paulò poſt repetantur hæc verba ab Athenęo: cauſſam video nullam, & ſuſpecta hic nobis librorum fides. καὶ Ἄρχιππος ἐν Ἡρακλεῖ, καὶ Ἡρόδοτος ἐν πρώτῃ. Nulla prorſus cauſſa eſt cur hic nominentur duo iſti ſcriptores: nam ſtatim, id eſt, ſuo loco, eadẽ verba repetuntur, neſcio qua occaſione bis poſita, cum ſemel debuiſſent. Poſtquam docuiſſet auctor ſecundas menſas dici ἀποδορπίσματα & ἐπιφορήματα: nũc addit, veteres aliquãdo vſos voce ἀποδορπίσασθαι pro ἐσθίειν *comedere* ſimpliciter, non *bellaria comedere.* parique ratione ἐπιφορήματα appellaſſe cibos omnes præter panem, id eſt, opſonia & τὰ προσφάγια. Vſum hunc verbi ἀποδορπίσασθαι nullo exemplo firmat: dictionis alterius duo affert teſtimonia, Archippi vnum, alterum Herodoti. His cognitis de lectione facilè ſtatuet acutus lector. Sequitur, τὸ μέντοι κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα, τέλος τι ἐστὶ ἢ ἐλλιμένιον. Lego, τέλος τί ἐστι καὶ ἐλλιμένιον: [ſiue ἐλλιμένιον (nam vtroque modo ſcribi poteſt.)] *Vectigal eſt aliquod & portorium.* poſterior vox priorem explicat: nam τέλος generale nomen eſt cuius ſpecies ἐλλιμένιον: vectigal quod in portu penditur, ei qui Athenis vocabatur ἐλλιμενιστής. Hoc igitur Athenæus voluit: prouerbio iſti occaſionem præbuiſſe illud portoriũ: quod cùm acerbè exigeretur, improbiſſimis portitoribus anſam ſæpe dedit multa per calumniam peregrinis eripiendi. Omnis enim exactio, quod ait Suetonius in Auguſto, calumniarum ſeges & benigna materia eſt. Ex his intelligimus quod ſcribunt Græci in prouerbij huius explicatione. εἴρηται aiunt, ἡ παροιμία καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπ᾽ αὐτῶν συκοφαντεῖσθαι τοὺς ξένους. ὅθεν Ἀριστοφάνης τὸν συκοφάντην Ἀβυδηνοκόμην (Heſych. & Euſt. Ἀβυδοκόμης) εἶπεν. Vſum adagionis docent: cauſſam non aperiunt: quam noſtra huius loci emendatio & interpretatio palam facit. Porrò quod apud Heſych. Ἀβυδηνὸν ἐπιφόρημα ſcribitur pro ἐπιφόρημα, mendoſum cenſeo, vt alia multa in eruditi illius critici Gloſſis. quod non animaduerterit ille vir doctus, quem Heſychij librorũ deprauata lectio impulit, vt de hoc Athenæi loco abſurda quædam ſcriberet. Ita ſæpiſſimè errorem gignit error. Nõ video cauſſam cur Athenęus in iſto Platonis verſu, ὡς ὀλίγα λοιπὰ τῶν ἐπιτραπεζωμάτων, exponat ἐπιτραπεζώματα *bellaria.* melius Heſych. qui ſimpliciter exponit, *cibi menſis impoſiti.* hoc enim eſt ἐπιτραπεζοῦν: quod non eſt proprium menſis ſecundis: ſed omnium commune quæ menſæ imponuntur quacunque de cauſſa. Ita dixit Sophocles, Ἀπωλόλυσθ᾽ ἡ τράπεζα κύλιξ. λέγεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων . . . . τρωγάλια. Videtur ita ſcriptum fuiſſe ὑπὸ τ. ἀρχ. τρωγάλια· τρωγάλια δ᾽ ἐπιδορπισμὸν εἶναι. habes poſt aliquammultos verſus eundem locum Ariſtotelis plenius deſcriptum: vnde hæc & exponenda ſunt & corrigenda,

δεῖπνα δὲ λήγοντος γλυκὺ τρωγάλιον. Et Clemens Alex. & Euſtath. ſola hæc ſine ſequentibus verbis proferunt. Idem Clemens eleganter alicubi τὸ τρωγάλιον vocat παροψώνημα: nam vt opſonia adiiciuntur pani: ſic bellaria opſoniis deliciarum cauſſa accuduntur. ὁρᾷς τὸν δευτερόπεζον ὡς ἡδὺς βίος. *Viden' quam ſit iucunda eorum vita inter ſtruices delicatarum patinarũ?* Ex mente Athenæi Pindarica hæc τραπέζαισι δ᾽ ἀμφὶ δεῦτατα κρεῶν σέθεν διεδάσαντο, καὶ φάγον, debebant vertere interpretes, *In menſas circa vltima* (id eſt, exitum conuiuij) *tuarum carnium fruſta diuiſerunt & comederunt.* aliter exponunt alij: nihilo fortaſſe deterius. ſed cum ſecundas menſas probare hinc velit auctor, ineptum eſt, aliter hic interpretari. Poſtea producitur teſtimonium Achæi: in cuius interpretatione viri docti nihil niſi peccata peccatis cumularunt. Primum ita lege totum locum.

A. Θοίνη σε πρώτον τέρψομεν. πάρεστι γάρ.
B. Τὸ δεύτερον δὲ τῷ με καλλίστῳ τρόπῳ;
A. Μύρῳ σε χρίσω πάμπαν εὐόσμῳ δέμας.
B. Ὕδωρ δὲ νίψομαι χεῖρας οὐ πρόσθεν δίδως;
A. Ναί, καὶ τράπεζάν γ' ἐκποδὼν ἐπαίρεται.

Ita autem explica: A. *Epulis primum te oblectabimus: adeſt enim earum copia*, B. *deinde autem quo me oblectabis modo?* A. *Vnguento oderato corpus totum* [vel *Vng. prorſus odorato corpus*] *tibi inungam.* B. *Quid? aquam lauandis manibus non prius dabis?* A. *Sanè atque è veſtigio menſa auferetur.* Menſam hic intellige ſecundas menſas nā auctoris mens, de qua ne minimum quidem ſuboluit interpretibus, hæc eſt. Probare inſtituit, veteres ſine diſtinctione primæ aut *ſecundæ menſæ*, τράπεζαν ſimpliciter appellaſſe & primas & vltimas epulas. Achæi locus de vltimis intelligēdus eſt, quæ ſunt aliis ſecundæ menſæ. ſic etiam accipiendū apud Xenophontem in Sympoſio, *ὡς δ' ἀφῃρέθησαν αἱ τράπεζαι.* & fortaſſe etiam in hoc Platonis verſu: *πλὴ τρέχων σὺ τὰς τραπέζας ἐκφέρε*: atque omnino quoties apud poetas *menſa remota* dicuntur. Ariſtophanes eo loco quem auctor ſubiicit, de primis epulis loquitur: ſicut paſſim Homerus & alij ſcriptores, quando τράπεζαν παρατιθέναι dicunt. Scribe mox, *ὅτως γὰρ ἐπιδορπισμὸς τραγημάτιόν ἐστι.* ſic etiam Euſtath. rectè: non *ὅτως.* Antiphanis verſus ita diſtinguo & ſcribo, iuuantibus MSS.

Οἶνον Θάσιον πίνοις ἄν; εἴπερ ἐγχέαι.
Πρὸς ἀμυγδάλας δὲ πῶς ἔχεις; εἰρηνικῶς.
Μαλακὰς σφόδρα, δι' ἃς μάλιστα πρὸς αἷς γ' ὀδύν.
Μελίπηκτα δ' ὅ σοι προσφέρει; τρώγοιμι ἄν.
Κ' ᾠὸν δὲ καταπίνοιμι ἄν, οὐδ' ἄλλο τινός.

Tertium verſum præſtare nolim ſyncerum. ſanè in Excerpt. vnde Euſtath. deſcribit ad *ῥαψ. α.* Ὀδυσ. pro Μαλακὰς σφόδρα, ſolùm eſt μᾶλλον. Poſtea ſcribe cum Dalec. ὡς δ' Ὁμοίαις. Fabulam Antiphanis Ὁμοίας inſcriptam, laudat dipnoſophiſta non ſemel.

CAPVT XII.

Ἀλληλεσμένος βίος quid dicatur. grati cibi θεοὶ nuncupati. καλῶς ἔχει, formula gratias agendi. ἐπαίκλια vel ἐπαίκνια. κανναβίδες. ἀρσιπαπίλιτα μίλια.

NIHIL nobis membranæ conferunt ad ſalutem horum verſuum ex Amphidis *Gynæcomania*:

Ἤδη ποτ' ἤκουσας βίον ἀληλεσμένον
Αὐτοῦ. τυχεῖν ἔστι σαφῶς.†

Eſt verò ſcribēdū in priore quidem ἀληλεσμένον: poſterior autem ſic: *Αὐτοῦ. τυχεῖν γὰρ ἔστι τούτου σοι σαφῶς.* Pulcherrimis verſibus deſcribit poeta beatorum hominum vitam, rerum omnium bonorum & lautarum copia abundantem. atque hāc vocat Amphis *vitam molitam*: id enim eſt ἀλληλεσμένος βίος. Scio emendatum à viris doctis ἀληλιμμένον, vt ſit *vncta vita*. ſed erraſſe illos grauiter, id quoq; ſcio. Inter Græcorum parœmias refertur etiam iſta ἀληλεσμένος βίος: cui ſimiles ſunt aliæ parœmiæ, βίος μεμαγμένος, & βίος ἐξηυλημένος. Opponitur *vita molita*, vitæ primorum hominum, qui, vt creditum eſt, glāde ſe ſuſtentabant: item eorum qui primis proximi frugibus non molitis ſed tantùm freſis veſcebātur. His ſucceſſit tertiū genus hominum, qui & fruges molere cœperunt & circa victum eſſe curioſiores. Hæc illa eſt *molita vita*, iure cæteris prælata. Porphyrius περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων. lib. 2. de prioribus duobus viuēdi generibus locutus; ὁ δὲ ἀληλεσμένος βίος παρὰ τὸ πρόσθεν μακαριζόμενος, ἀπήρξαντο τῆς ψαισθείσης τροφῆς ῥίπτοντες εἰς πῦρ τοῖς θεοῖς. omitto quæ Græci parœmiographi & Euſtath. Vltimus verſus ῥήσεως huius, ita habet, ὀνόματα τῶν δώδεκα θεῶν διελήλυθας. quem ſi capio rectè, voluit dicere qui eum pronuntiabat, ſuperioribus verſibus nominata eſſe genera duodecim eduliorū, non minus ſibi gratorum quàm duodecim qui dicebantur dij. Sic apud alium poetam, piſces à proceribus gulę expeti ſoliti, θεοὶ nominantur, vt expoſitum eſt libro 8. capite quarto. Cum igitur præcedentibus Amphidis verſibus non duodecim: ſed ſeptem ſolùm ciborum nomina inueniantur: deſiderantur, opinor, quinque aliorum eodem ſpectantia nomina, ſimili verſu comprehenſa vt hic eſt, Γογγυλίδες, ἄπια, μῆλα, βότρυες, ῥοαί, vel ῥόδα. Emenda & hunc Anaxādridæ, οὕτω πλείζων χρηστῶς οὐκ ἔζων τι: ac lege, ὥστε γὰρ ἔζων χρηστῶς, ὡς ἔζων τότε. *nondum enim mihi contigerat lautè viuere, vt tunc vixi.* In proximo verſu Clearchi. *λαβὲ ὕδωρ κατὰ χειρός. μηδαμῶς. καλῶς ἔχει. λαβὲ ὦ 'γαθέ. τὸ καλῶς ἔχει*, formula eſt qua vtebantur cum vocati ad cœnam ire nollēt, ſed gratias agerent, vt dicebamus ad Theocritum. Deinde ſcribe. *οὐδὲν χεῖρον. παῖ ἐπίθες ἐπὶ τὴν τράπ.* Poſtea, *Κ' ἀργὺς ἔχειν μηδέποτε τὰς σαγήνας.* & mox, *ὄψον καὶ ζωμοὺς ἀνδρῶν ὦ θεοί.* Sequitur, *Ἀπίων δὲ καὶ Διόδωρος ὥς φησι Πάμφιλος, ἐπαίκλια φησὶ καλεῖσθαι τὰ μετὰ τὸ δεῖπνον τραγήματα.* Pro Διόδωρος, melius in nonnullis ſcriptum, Ἡρόδωρος: vt ſemper alibi. Etſi autem ἐπίκλεια ſcriptum in omnibus libris etiam Excerp. tamē ἐπαίκλια legendum aut ἐπαίκνια. ita dictum ἐπαίκλιον Doribus, vt aliis ἐπιδόρπισμα. nam αἶκλον aut αἶκνον. idem ac βρῶμα, plura lib. 4. & Euſtathius. Legitur ſtatim in Excerptis, Εὔφρων δὲ τραγήματα ἀπαρεθμούμενός φησι. Pro φοινίκων βίκος, melius φοινικοῦ. & libro primo. item παραμασυντὰς τὰς παραβόσκομαι. vel παραμασήτας nam vtrumque dicitur. non παραμασυντὰς venuſtè alluſum eſt ad paraſitorum nomen verbo παραβόσκειν. Veteres dictionem βράχος non agnoſcunt. βρύγμος quid ſit neſcio, niſi ſi ἐρεγμὸς ſcribendum. κανναβίδες auctore Heſychio interea cenſebantur quæ ſufficiebāt. ſed ſcimus nos relatum à Galeno etiam cannabi ſemen inter ea quibus veſcerentur. alioquin tentari poterat ex libr. 4. num καμμίδες ſit legendum, quod nobis quidem non probatur. De Philoxeni Cytherij loco dictum libro quarto, capite 11. In pericopa Antiphanis

de Philoxeno ineptiſſimè hodie legitur, πτῶδε μὲν γὸ ὀνόμασιν ἰδίοις καὶ κοινοῖσι χρῆται παντάχῦ. quæſo quid potè abſurdius? tamen & excerpta & membranæ conſentiunt. ſed ſcribendum vt & verſui conſulatur, & ſententiæ, ὅς πτῶδε μὲν γὸ ὀνόμασιν ἰδίοισι κ᾽ ἀ κοινοῖσι χρ. π. & verſu 4. ἔπειτα ὅς μέλη μέτ. Sextus eget tubicine qui labantem fulciat. Scribe, Ἐκεῖν⊙ εἰ δὴς ὡς ἀληθῶς μουσικὴν. Penultimi verſus ſcripturam refutat lex metri. Poteſt legi Ἄνθησί τε πασὶ μέλεα. ſed premenda magis cenſeo vulgatæ lectionis veſtigia: præſertim cum etiam in Excerptis ſit ſcriptum, Ἀνθηδὼν ὅς. Lego, Ἀερσιπότητα μέλεα μελέοις ὀνόμασι Ποιῶν ἐμπλέκοντες ἀλλότρια μέλη. Quæ ſublimia ſunt Græci dicunt αἰ᾽ ἐρ πολὰς. Euripides de Tantalo in Oreſte, Αἰ᾽ ἐρ ποτᾶται κὴ τίνει ταύτην δίκην. inde ἀερσιπότητα, vel ἀερσιπότητα carmina *tumida & inflata. μέλεα μέλη, infelicia & fatua carmina.*

CAPVT XIII.

Πεμφθεὶς pro πέμψας. ἀσπλαγχν⊙. ἀπλάκουντες. Pariana placenta. Alexis ab Athenæo reprehẽſus. Πάρ⊙ pro Πάριον. Samia placenta. Placentarum aliquot genera, & nomina expoſita. enchytos, amulus. *Menandri* Πτωχὴ ἢ Ῥοδία. *Hecate inſula.* ἄρτ⊙ *&* ἀπλακίτης. epichytus. χρῖον.

OTX ὡς τῶ Ἀλκιβιάδου πεμφθέντ⊙ Σωκράτ. vel ſcribendum τοῦ ὑπ᾽ Ἀλκιβιάδου πεμφθέντ⊙. vel formationi paſſiuæ agendi ſignificationem attribuit: vt ſolent Græci ſæpiſſimè. Deeſt aliquid ex quo poſſit intelligi mens iſtorum, μεμνημένῳ δ᾽ ἂν ὁ κωμικὸς Πλάτων εἴρηκε. Non etiam intelligo, quid ſit in Platonis verſu, ἀσπλαγχν⊙ ἐπανιζόμαι. [an eſt verius ἱμαντίζομαι?] *ſine viſceribus & carnibus perenno.* σπλάγχνα Græci appellant, vt alibi dicebamus viſcera victimarum & quæcumque peractis ſacris edebantur. inde ἀσπλαγχν⊙ Platoni qui caret illis epulis. licẽter more comicorum vſus eſt hac voce. itaque Galenus cum libro tertio De dogmatis Hipp. & Platonis varias huius dictionis ſignificationes accuratè explicaret hãc non attigit. Platonis ſunt & illa duo vocabula, Ἀπλακοῦντος, ἀλιβάνωτος. *ſine placenta, ſine thure.* mirum fuiſſe qui aliter ſentirẽt. nam Athenæus, ſolum ob vocem ἀπλακοῦντος Platonicam χρῆσιν recitauit. Alexidem reprehendit Athenæus, quòd Parianas placentas, quę olim in fama erãt, putauerit ab inſula Paro ſic dici: cum ab Helleſponti vrbe Pario ita dicerentur. ibi enim fieri optimas, non in Paro inſula, de qua tamen ſenſiſſe Alexim, non poteſt ambigi. clara enim ſunt illius verba:

Εἶ τὴν δ᾽ ἀτυχίαν γαίαν Πάρον ὄλβιε νῆσον
Ἥ κάλλιςα φέρει χώρα δύο τῶν συναπασῶν
Κόσμον μὲν μακάρεσσι λίθον, θνητοῖς δὲ πλακοῦντας.

conſtat vel ex Plinij lib. 36. cap. 4. marmor Pariũ, non aliũde quàm ex inſula Paro fuiſſe petitum. quare non licet hic poetam excuſare, quaſi Parum appellaſſet quæ vulgo dicebatur Pariũ. cuius excuſationis venerat in mentem nobis, recordantibus Ariſtophanei verſus ex Veſpis, Ἐγὼ δ᾽ τεθνήξομαι πρότερ᾽ ἢ δέομαι πλεῖν ἐς Πάρον. nam vetus interpres *Parum* hîc manifeſto accipit pro *Pario*, niſi imponunt nobis vulgati codices, τὸ δ᾽ Πάρον, ait πόλις. καὶ παροιμία, Ἐν Παρίῳ ψυχρὸν μὲν ὕδωρ καλαὶ δ᾽ γυναῖκες. *Samias placentas*, fuiſſe in pretio & Iulius Pollux obſeruat: διδάσκομεν, ait, καὶ οἱ Σάμιοι πλακοῦντες. Deinceps genera placentarum recenſentur, quarum nomina legerat dipnoſophiſta apud ſcriptores priores. Conferendus hic locus cum iis quæ libro tertio de panum variis nominibus & formis ſunt ſcripta. Omnia hoc genus ἄρτου appellatione ſunt complexi. Et primo Galeni de facultatibus alimentorum diſcere eſt, quid differãt ἄρτ⊙, πέμμα πλακοῦς, ἴτριον. ENCHYTOS vnde nomen inuenerit, declarant Catonis verba in eo capite, quo docet quemadmodum fieri debeant. *ita in vnguem caldum fundito.* De ſubiecto Menandri loco diximus libro quarto capite 21. Inde corrige, Σεμίδαλιν ἀλλὰ πάντα γὸ τἀναντία. Fabula Euangeli quæ Ἀνακαλυπτομένη hic dicitur, conſentientibus libris omnibus, Suidæ eſt Ἀνακαλυπτόμεν⊙. Videtur autem Athenæus parum integrè locum Euangeli deſcripſiſſe. vt planè ſit ἀδύνατον, mentem poetæ in his verſibus peruidere. Duorum qui vnà fabulantur, alter nuptialis cõuiuij apparatum fusè perſequitur: alter indignabundus vt videtur, ipſum aliquoties interpellat: vt cùm ait, ὡς ἀλαζὼν ὁ καλέσαντ⊙. & παῖ Δρόμων. quæ à præcedentibus ſequentibuſque ſeparanda ſunt τελείαις στιγμαῖς. Ita autem membranæ omnes & antiqua exemplaria. Neque eſt neceſſe corrigi, ἐγχύτους πλακοῦντας. Nam & Græcis & Latinis *enchytos*, vt alia id genus nomina omnia, ſimpliciter vſurpare moris eſt. Scribam deinde, κάνδυλον, ᾠά τ᾽, ἀμύλιόν τε. τὸ πέρας, ὕψ⊙ τῆς τραπέζης πηχέων ἔσω τριῶν. enumeratis ſigillatim omnibus quæ ad epulas voluit adhiberi: In ſumma, inquit, patinarum ſuper menſa ſtruicem fac eſſe trium cubitorum. AMHΣ, vt placet grammaticis dictus eſt ab auiditate comedentium ἀπὸ τοῦ ἐξαμᾶσθαι αὐτὸν σπουδῇ ὑφ᾽ ἡδονῆς, ὡς μέλιτι κατερῥόμενον. *quod præ voluptate cupidè diripiatur, vt melle rigatum.* vel ab ἅμα. mutato ſpiritu, vt ſæpe in deriuatis: quod multa in vnum coniiciant qui ametem faciunt, ſiue *amulum*: de quo M. Cato capite octuageſimo ſeptimo, Menandri corruptiſſimum teſtimonium, τὸ ἀμύλα χαιρέτω κἀγὼ ἐς πόλιν τινά, iure arbitrario ſic conſtituimus: τὸν ἀμύλα χαίροις τινι εἰ ἐπεδείτινα; At Iones, ἄμητα αὐτὸν καλοῦσι. Heſychio neque ἄμη neque ἄμης rectum eſt, ſed ἀμὴν. vt legi poſſit, ἀμύλου αὐτὸν καλοῦσι. ΔΙΑΚΟΝΙΟΝ quid ſit parum explicat noſter: Suidam omnino lege. Erat editum, Φιλήμων ἐν Πτωχῷ Ἡροδίῳ. Ἄρτεμι φίλη δέσποινα, &c. Dalecam. emendauit ἔνθα Ἄρτεμι. nos fecimus vt eſſet Πτωχῇ ἢ Ῥοδίᾳ, vt extat alibi. videtur eſſe id drama quod Ῥοδίας inſcribit Pollux libro decimo, capite 31. *Hecaten* Diphili nominat.

nominat idem ſcriptor lib. 10. cap. 20. ΒΑΣΥΝΙΑΣ placentæ nomen Barbaricum. de eo ſic ſcribitur ex Semo. ἐν τῇ τῆς Ἑκάτης νήσῳ τῇ ἱερᾷ θύουσι Δήλιοι τὰς βασυνίας καλουμένας. omnia hic corrumpunt interpretes. Hecatæ inſulam putabamus eſſe vnam earum paruarum quas *Hecatonneſos* vocabant: ſed appellationis illarum aliã cauſſam affert Strabo libro 13. Audiamus igitur Heſychium, Ἑκάτης νῆσος ἡ περὶ Δῆλον. vel Suidam: cuius verba notatu digna. Ἑκάτης νῆσος· πρὸ τῆς Δήλου κεῖται νησίδιον, ὃ ὑπ' ἐνίων ψαμμίτη καλεῖται. καλοῦσι δὲ οὕτω φασὶν αὐτὴν, διὰ τὸ τοῖς ψαμμίτοις τιμᾶσθαι τὴν θεόν. ΨΑΜΜΙΤΟΝ δέ ἐστι πλακοῦντος ἰδέα. Lege etiam Harpocrationem vnde habet Suidas. *Iris* notæ ex Homero & aliis poetis deæ nomen eſt: non autem loci, vt abſurdè exiſtimarunt. ΣΤΡΕΠΤΟΙ καὶ ΝΕΗΛΑΤΑ. τούτων μνημονεύει Δημοσθένης. Verba oratoris, μισθὸν λαμβάνουσι τούτων στρεπτοὺς καὶ νεήλατα. plura de his vocibus grammatici. ex iiſdem, pete vocis *διαδαλίδες* in Nicocharis verſu, interpretationem. ΕΠΙΧΥΤΟΣ cum *enchyto* penè idem. dicebatur & ΑΤΤΑΝΙΤΗΣ, vel vt in Excerpt. ἀτ]ανίτης. Ἄτ]ανα, vocabant τὰ τήγανα. inde ἀτ]ανίτης πλακοῦς, pro τηγανίτης. *in ſartagine frictus*. ſic libro tertio ἄρτος τηγανίτης. Fuerunt & *attalides*, diuerſum ab attanitis placentarum genus. Hipponacteos tres ſcazontes ita diſtingue, ac ſcribe,

> Οὐκ ἀτ]αγᾶς τε καὶ λαγὼς καταβρύκων.
> Οὐ τηγανίτας σησάμοισι φαρμάσσων,
> Οὐδ' ἀτ]ανίτας κηρίοισιν ἐμβάπτων.

ΚΡΗΙΟΝ placentam, carnes immixtas habuiſſe aut intus recepiſſe, inſtar earũ quas vernaculus ſermo paſtas vel *paſtez* vocat, ſuadet nomen. nam κρεῖον apud neſcio quem exponitur ab Heſychio κρεοδόχον. ΓΑΤΚΙΝΑΣ aliis cum duplici νν ſcribitur.

CAPVT XIV.

Ἐμπεπτας. *Heſychij locus emendatur*. encrides, epicyclij. ſpira. γῦρος. κυρβάναι. κριμνίτης. κρίμνα ἰσχαρόπεπτα. χαρίσιος. ἐπιδαιτρον. nanus & naſtus. ἄμορα. χόρια. παισά. echinus. cotyliſcus.

ΕΜΠΕΠΤΑΣ, ὁ αὐτός φησι πύρινος ἄρτος κοῖλος καὶ σύμμικτος, ὅμοιος ταῖς λεγομέναις κρηπῖσιν· εἰς ἃς ἐντίθενται τὰ διὰ τοῦ πυρὸς σκευαζόμενα πλακοῦντα. Conferri debent cum iſtis verba Heſychij non ſemel corrupta, ſed multifariam. Ἔμπεπτα, πλάγια τὰ πύρινα εἰς ἃς ἐντίθενται τὰ διὰ πυρὸς ῥόδια. liquido claret de re eadem vtrumque loqui. Itaque ἐμπεπτας ſcribe: niſi melius apud vtrumque legere ἔμπεπτα. pro πλάγια τὰ, ſcribendum πλακοῦντα. & εἰς ἃ, non εἰς ἃς: niſi deſunt vitio Librariorum quæ habet hic Athenæus: apud quem rectè εἰς ἃς. deſcribit iſtas κρηπῖδας Pollux libro ſexto, capite 11. dictum aliquid de iſtis ſuprà libro ſecundo. Illud probo in Heſychiana lectione τὰ διὰ τυροῦ σκ. non πυρὸς, vt in omnibus Athenæi codicibus. inde cenſeo corrigamus. In Excerpt. corruptè διὰ κηοῦ. ΕΝΚΡΙΔΕΣ verbis penè iiſdem grammatici deſcribunt. Extat id verbũ aliquoties in bibliis Græcis. ΕΠΙΚΥΚΛΙΟΣ *ſpira* Catonis fuerit potius quàm *globulus*. nam aliud κύκλος aliud σφαῖρα. ſpira verò ſiue σπεῖρα, quid aliud niſi κύκλος ἐπὶ κύκλῳ: vt cum ſerpens conſpirat ſe, aut cum ora ſoluta cõſpiratur. idem igitur *epicyclius* & *ſpira*. Deinde ſubiicitur ΓΟΤΡΟΣ ὅτι πλακοῦντος εἶδος, ὁ Σόλων ἐν τοῖς ἰάμβοις φησί. In Exc. eſt γῦρος. & prætermiſſa voce κυρβάνας, quæ ſtatim ſequitur, goro ſiue guro tribuuntur, quæ in libris noſtris de cyribanis dicuntur: eſſe nimirum placentæ genus Laconicũ. Veteres membranæ ſtant ab edita lectione. eſſe tamẽ Laconicam vocem γῦρος Heſych. indicat, cùm ſcribit, Γυρῦται, σφαιροί, Λάκωνες. Solonem in *Iambis*, laudat Pollux quoque libr. 10. cap. 24. καὶ ἴγδιν δὲ τὴν θυείαν κέκληκε. Σόλων ἐν τοῖς ἰάμβοις λέγων, Σπεύδουσι δ' οἱ μὲν ἴγδιν, οἱ δὲ σίλφιον, οἱ δ' ὄξος. Ita ſcribimus illum locum. deeſt verbum φέροντες, aut ſimile aliud. Remanſit hoc piſtorij operis nomen in Gallico ſermone, leuiter corruptum: *gaufros* enim dicimus. ΚΥΡΙΒΑΝΑΣ explicans inquit auctor, καὶ Σωσίβιος ἐν τρίτῳ περὶ Ἀλκμᾶνος τὸ χηματωδεῖς εἶναι φάσκων αὐτούς. non facilè eſt diuinatu quid hic ſignificet vox χηματωδεῖς. præterea illud τὸ mendam arguit. Membranæ, vt ſæpe, deſtituunt nos. Excerpta ſic, Γῦρος. ὅτι τῷ σχήματι μαστοειδής ἐστιν ὥς φησιν Ἀλκμάν. Audiamus Athenæum ipſum ſcribentem libro 3. Σωσίβιος ἐν τρίτῳ περὶ Ἀλκμᾶνος, κριβάνας φησὶ λέγεσθαι πλακοῦντάς τινας, τῷ σχήματι μαστοειδεῖς. Inde nobis emẽdandus iſte locus. κριβάνας autem ſcripſimus, non vt vulgò κρίβανα. neque vt hic editum κυριβάνας. id enim rectum non eſſe euincit Heſych. Scribe ex MSS. Ἀπολλόδωρος παρὰ Ἀλκμᾶνι. ΚΡΙΜΝΙΤΗΝ placentam intelligi exiſtimo ab Hippocrate Ἐπιδημιῶν libro quarto, cum ſcribit, ἀπὸ σιτίων ἰσχαροπέπτων κριμνιτῶν ἀποφαγόντι, ἡ γαστὴρ συνέστη. & fortaſſe ἰσχαροπέπτων melius. ΧΑΡΙΣΙΟΣ deinde recenſetur: vel χαρίσιον. cauſſa nominis explicatur libro ſequente, vbi eſt χαρίσια τά: & ſic Heſychius. ſed τὸν χαρίσιον habes hic in Eubuli verſu. ΕΠΙΔΑΙΤΡΟΝ videtur eſſe quod omnium poſtremum diuidebatur conuiuis. Heſychius ὄψον interpretatur laxè nimis: ΝΑΝΟΣ qui interpretatur ἄρτος πλακουντώδης, libro tertio ναστὸς dicebatur inter genera panum. vt ita ſentiam adducit me Heſychius, qui ναστὸν exponit ἄρτον εἰς θυσίαν πλακουντώδη. Pollux quoque in tractatione de placentis, ναστοί, αἳ, οἱ αὐτοὶ καὶ σακτοὶ καλοῦνται. *nanos* in cenſu placentarum non legi alibi. Athenæus tamen diſertè & *nanum* & *naſtum* placentas agnoſcit ſeparatimque explicat. ΨΩΘΙΑ præter Athenæum inuenias vix alius qui annumerarit placentis: & verior eſt altera expoſitio. ΑΜΟΡΑ Heſychio eſt *ſimilago cum melle cocta*. eidem ἀμορῖται dicuntur quædam placentæ. Athenæo paulò poſt ΑΜΟΡΒΙΤΗΣ. Notatu dignum, in album

placentarum referri & ΧΟΡΙΑ : eo videlicet nomine, quod melle & lacte pararetur. ΠΑΙΣΑ nuſquam inuenio. huc tamē referri debet quod ſcribit Heſychius, πάισανον dici eum qui panem aut vēdit aut facit. Scribe mox καπαδίδως ἢ βαίνει, vt ſuperius. pro σησαμίδας ἢ χέζη, Epit. ὄζει. non eſt vera emendatio, etſi honeſtior oratio. ΕΧΙΝΟΣ auctoribus Heſychio & Polluce libum vel placenta fuit νησιωτική, id eſt, Rhodi & in aliis inſulis fingi ſolitus. ΚΟΤΤΑΙΣΚΟΣ, inquit Athenæus. placenta erat ἐκ τρίτου μέρους τῆς χοίνικος. appellationis cauſſam continent hæc verba: nam chœnix tres ſolùm cotylas capiebat. In CHOERINARVM deſcriptione ſcribit Euſtath. γίνεται γὰρ ζωύλην ἐκ πυρῶν πεφρυγμένων. id enim erat vſitatius quàm πεφωσμένων, quę vera eſt γραφή. ſic πεφωσμένος φακὸς apud Hippocratem, & ſimilia in his libris.

CAPVT XV.

Chryſippi Tyanei Ἀρτοποιικόν. ἀρτοκόπος. ἀρτοπώλης. *Percurritur locus illius ab Athenæo relatus.* Ταραντῖνος. Κραστιανός, Σικελός. Craſtus *Siciliæ.* κλῦστρον *pro* κρῦστον, cruſtum. *Error Græcorum in peregrinis vocabulis.* *cruſtum* Iulianum, Apicianum, Canopicum, pellucidum. ἠγλαϊσμένα. ἰλαιύειν. πλίκιος. πλακοῦς. γυτλᾶτος. cruſtum Cœrianum. κρῦστον γυτλᾶτον. Ταβωνιανόν. μυστίκια. κρ. πύριον. ſcriblita, ſubitillus, ſauillus. λάκκυλον. λίβος, κίρκος. κλυστροπλακοῦς. catillus ornatus. oſtracites, irneus. ἰυροειδενιτες. ὠὰ λευκιδές. Φλαβέλλιον & Φεργύλλιον. *Locus Ioannis Euangeliſtæ. Heſychius emendatur ſæpius.* γάστρις.

HActenvs de placentis ea retulit dipnoſophiſta, quæ apud antiquos ſcriptores legerat. deinceps ſubiicitur prolixus locus è Chryſippo Tyaneo, qui non multo ante Athenæi tempora, vt videtur, librum ediderat *De panis conficiendi ratione*. Opinio noſtra eſt, vixiſſe hunc Romæ, aut in aliqua alia vrbium Italicarum, profeſſione medicum: vt mirandum non ſit tot peregrina vocabula contra Græcorum morem iſti ſcripto immiſceri. Nam etſi Gręcus genere auctor hic erat, qui tamen inter Italos & Romanos viueret, meritò id operam dedit, qui poſſet etiam illis profuturum cōmentarium in lucem edere. Quemadmodum autem in Latinis libris Græca ferè ſemper corruperunt ſuperiorum ſæculorum imperiti Librarij, Latinè ſolùm docti: ita viciſſim in hac parte Græci librarij, pleraque Latina vocabula turpiſſimè deformarunt. Fruſtrà autem MSS. hic opem imploraueris: omnes enim deprauati: & vt vetus dictum fuit, Sardi vænales, alius alio nequior. Breuiator hoc ſolùm adnotauerat iſto loco, Χρύσιππος δὲ ὁ Τυανεὺς μυρία εἴδη πλακούντων ἐν τῷ Ἀρτοποιικῷ καταλέγει, βάρβαρα ταῦτα. Videamus igitur iſta Barbara vocabula, vt iis quoque aliquam, ſi poſſumus, lucem afferamus. Chryſippi commentarius libro tertio inſcribebatur Ἀρτοποιικόν: hic verò Ἀρτοκοπικόν. quod eſt Ἀττικώτερον verbum. artoptas enim & piſtores Attici ἀρτοκόπους dixerunt, vt Xenophon: & ἀρτοπώλην vetus comœdia, pro ἀρτοποιόν. In hoc igitur libro, inquit Athenæus, recenſentur εἴδη πλακούντων καὶ γῆν ἰτέα. Ταραντῖνον, Κρ. Placentarum relata hic ex Chryſippo nomina, aut patriam illarum indicant, vbi ceptæ eo modo fieri, vt Ταραντῖνος: aut inuentorem, vt Ἀπικιανός: aut formam & figuram, vt πελλουκίδος, & πλίκιος: aut aliquid eorum quæ indebantur, vt ὀρυζίτης, & μυστίκια σησαμᾶτα. Ταραντῖνος itaq; placēta eſt Tarentinarum more confecta. Κραστιανὸν Σικελὸν quid appellet neſcio: ſed lego Κραστιανὸν Σικελὸν, & placentam interpretor *Craſtianam Siculam*. Craſtus vel Craſtis oppidum fuit Siciliæ. Turnebus Apollo literarum, Κρασσιανὸν legebat: *Craſsianam*, vt *Apicianam*. Non etiam intelligo, κλῦστρον, Ἰουλιανόν. & cenſeo ſcribendum, κρῦστον Ἰουλιανόν. *cruſtum Iulianum*. Generale nomen eſt dulciariorum ex melle operum *cruſtum*, *cruſtarij* & *cruſtularij* dicti. non abludit ab hac dictione τὸ קרוסטון quo vtitur auctor Targum pro cruſto vel cruſtulo, vt etiam Bahal Aruck interpretatur. Scripti libri conſtanter & hic & in ſequentibus κλῦστρον per λ. & fortaſſe non aliter Chryſippus ſcripſerat neque Athenæus. nunquam Græci ῥωμαΐζουσι aut ἑβραΐζουσι, quin voces peregrinas malè pronuntiantes faciant ſuas. *Iuliani* cognomen his cruſtis ob præſtantiam fortean inditum: Ἀπικιανὸν πλακοῦντα vnde appellarint nemo dubitat. vide lib. primo, capit. ſexto. Κανωπικὸν excogitarunt Canopitæ τρυφηταί, de quibus Strabo libro vltimo. πελλουκίδιον interpretor *pellucidum*: à tenuitate operis, aut peculiari quodam artificio pellucidas placentas vocarunt. Græcis poetis vncta pingui edulia ἀγλαὰ & ἠγλαϊσμένα dici ſolent. iidem ἰλαιύειν accipiunt pro ſplendere: vt in Troilo Sophocles, θρὶξ ἰλαιύεται. Addit, Καππαδοκικόν. etiam libro tertio panis Cappadocicus commendabatur. proxima duo verba, ἠδύβιον, μαρυλλὸν nullus capio. flagitium in illis vocabulis non dubito admiſſum. Turnebus *dubiam placentam* ex his eliciebat. fors fuat etiam in tertio, πλίκιον error eſt. niſi putamus ab implicita figura ita eſſe quaſdam placentas nominatas. γυτλᾶτον accipio *guttatam*: id eſt, guttis olei aut mellis conſperſam, *guttare* eſt σπένδειν. Μουτιανὸν vnde ita cognominarint, non diuino. Μυτιανός, eſſet *Mutiana*, à Mutio quodam. vulgata lectio neque ἰτλωίζει, neque λαπίζει bona fide. κλῦστρον ſiue κρῦστον κουριανόν, non extrico. κουριανὸς eſſet à curiis: *placenta curialis*, qua veſcebantur cum dies curiæ agitabant. alio ſenſu apud Plautum *agnus* [*curio*, in Aulularia. Scaliger ſuſpicabatur ſcribēdum, κρῦστον Καιλιανὸν *cruſtum Cælianum*] κρῦστον γυτλᾶτον corruptè ſcriptum pro γυτλᾶτον. vel quoniam

quoniam guttatę facta mentio, τυτλάτον *placenta tutulata*, quæ flaminicarum titulos referret. aut πτυλάτον. At χρῦσον Ταβωνιανὸν vnde cenſebimus nomen inueniſſe niſi à Tabonio quodam? Μυσάκια Chryſippo, Latinis *muſtacei*. conficiendi rationem explicat M. Cato. χρῦσον πύελον, *cruſtum purum* eſt, opinor. γωσγλωάτιος, nobis imo omnib. credo hodie incognitus. Παυλιανὸς, vt Ἀππιανός. Sequitur, ἐκ τυροῦ δέ φησι γίνεται πλακοῦντηρά τάδε, ἐγχυτος, σκριβλαιτηος ς βιτυλλος. monſtra hæc: ſed non difficilia ad debellandum. Lege, σκριβλίτης, σουβιτυλλος. *ſcriblita, ſubitillus*. enchytū & ſcriblitam Cato deſcribit. *ſubityllum* Chryſippus videtur appellare quem *ſauillum* idem Porcius, capite 84. niſi obſtat, quod alicam hic deſiderat Chryſippus: Cato ad ſauillum farinam ſimpliciter. Sed hoc leue argumentum eſt: quotidie enim confectiones & paratus huiuſmodi innouantur, ſeruatis iiſdem nominibus. Sic ſtatim *ſpiram*, fieri ait immixto caſeo. quem tamen non adhibet. Cato, cap. 77. λούκυλλοι fieri poteſt vt à Lucullo ſint denominati. alludit tamen id nomen ad *lucunteres*: quod erat operis piſtorij nomen. ἀργυροστρόφημα vox, quid hoc loco faciat, aliis quærendum relinquo. λίβος, mutato genere *libum* eſt. κίρκος, *circus* vel *circulus*. αἰξάφας foliū Sibyllæ, nobis quidem. κλυσμοπλακοῦς, mixtum aliquod genus piſtorij operis ex cruſto & placenta. φθοῖς notus ex Græcis Grammaticis. κάπιλλος ἐρνάτος, *catillus ornatus* pluribus Chryſippo deſcribitur: ſic tamen vt ex illius verbis ratio nominis parum intelligatur. *catillus*, πίναξ exponitur in veteri Gloſſario. Apud Catonem in ſauilli deſcriptione, & catini mentio & catilli. Subiicit Chryſippus, ἄλλα πλακούντων γένη, ὀστρακίτης, ἀτταxῖται, τυροσάστιον. poſt iſta poni debet σηγμῆ τιλέια. *oſtracites*, in figlino teſtu coquebatur: & fortaſſe Catonis eſt *irneus*, in irneam fictilem indi ſolitus, quæ demittebatur in aulam aheneam aquæ calidæ plenam: itaque ad ignem coquebatur. *attacitæ* Chryſippo ſunt, opinor, qui paulò ante dicebantur *attanitæ*. de *amylo* quædam mox Larenſis: & nos ibi. τυροσάνκινος poterat videri deprauatum nomen pro τυροκινητος. ſed repugnant omnes codices. Erit igitur placenta cui adiiciebatur caſeus per cribrum ſuccretus. Cato in placentæ confectione, *Deinde cribrum farinarium purum ſumito, caſeumque per cribrum facito tranſeat in mortarium.* ὑποτυρίδες placentæ erant ex lacte multo, melle & farina factæ, caſeolorum formam referentes. Quod ait, φλαβελλίοις κηρινοῖς χρῶ, ἐν οἷς τὸ πῦρ ῥιπίζεται, poterat breuius, ῥιπιστηρίοις χρῶ, vel ῥιπίοις. Gloſſarium, *flabellum*, ῥιπιστήριον. ſed vocem Latinam pridem iure ciuitatis donarunt Græci: ſicut & affinem aliam, verùm ſignificatione diuerſam, *flagrum* aut *flagellum*. dicunt enim Græci φραγέλλιον: eſtque ea dictione vſus Euangeliſta Ioannes. Ariſtophanis ſcholiaſtes quodam loco ἱμανθὰς explicat λώρους, φραγέλλια. addens τὸ γὰρ παλαιὸν φραγέλλαις (melius φραγελλίοις) ἔτυπτον οἱ λογισταὶ τοὺς τῆς ἀγορᾶς. quæ annotatio locum Ioannis illuſtrat, vbi Dominus noſter flagellis collybiſtas cædit. inde verbum φραγελλοῦν, quo vſus Matthæus. Non poſſum non obiter lucem facere & ſimul medicinam Heſychio. Σκυτάλαι, inquit, ὄφεων εἶδος φλαγέλλια, λῶροι. inepta lectio, etiamſi de ſcytala ſerpente coneris interpretari. Lego verò τῶν ὀχήτων φρ. & refero ad agitatorum flagella: quæ in antiquis nummis paſſim cernere eſt, & in antiquis ſcriptoribus obſeruare. Iuuenalis libro tertio,

—clara Lateranus luce flagellum
Sumet, & occurſum nunquam trepidabit amici.

Placentaceum edulium quod γάστριν Chryſippus nuncupat. Heſychius γάστριον. γάστριον, ait πέμμα π σαμῶδες, παρὰ Ἀκρισίῳ. ſic vulgo editum. ſanè deformiter. primum σησαμῶδες ſcribendum erat. etiam Chryſippus ſeſamum infriari ſolitū huic placentæ auctor eſt. deinde quis hic Acriſius? quærant alij: nos interea legemus παρὰ Κρησίν, non παρὰ Ἀκρισίῳ. disertè Chryſippus, ἐν Κρήτῃ ait hoc dulciarium γίνεσθαι. elegans emendatio, & certa. Scribe, διαρυθμισθέντα αὐτά. ab διαρυθμίζειν, non διαρυθμεῖν.

CAPVT XV.

Pancarpia *Alexandrinorum*. itrium. *placentæ* ἐνθρυπτοι. byblus *ad edulia aſtringenda, aut* folia ficulnea *vel* maluarū *Luciani locus*. Πόλτος *Græcorum & puls Rom*. χίδρον *quod varia traditum ab antiquis Veteres eſitaſſe tritici grana toſta*. graneæ. *Vetus Bibliorum interpres* χίδρα *confudit cum polenta. Cruda grana comeſa. Ariſtophanis locus illuſtratus. Ruſticorum prou.* ἦδα χίδρα ᾖ σωτηρία.

CHRYSIPPEÆ eclogæ ſubiicitur breuior alia ex Harpocrationis cuiuſdam Mendeſij libro De placentis. ſed aliud nihil ex iſto recitatur, niſi pancarpiæ Alexandrinæ confectio. Græci παγκαρπίαν appellarunt quicquid ex pluribus diuerſi generis rebus compoſitum eſt: ſicut diximus in commentario De Circenſibus. Itaque non ſine exemplo dulciarij Alexandrini edulium hoc pancarpiam dixerunt. Harpocration ita deſcribit: ἴτρια δ᾽ ἐστὶ ταῦτα συντεθρυμμένα ἃ μετὰ μέλιτος ἑψόμενα καὶ μετὰ τὴν ἕψησιν σφαιρίδιον συντεθέντα περιδεῖται βύβλῳ λεπτῇ ἕνεκα τοῦ συμμένειν. non rectè ſentiunt qui ſeparant iſta à ſuperioribus, quaſi nihil ad Alexandrinorum pancarpiam pertineant. Faciebant igitur pancarpiam ex itriis contritis & cum melle coctis: quæ vbi coxiſſent ad inſtar globulorum fingebant, & tenui byblo adſtringebant. Paulò antè itrium deſcribebatur vt ſui generis libum aut placēta, à cæteris peculiari aliqua nota diſtincta. hic adhibentur itria ad conficiendam pancarpiā. Sic libro 3. in libum Romanum induntur itria. Nam ait Athen. ibi, ἐπεσκευάσθη πλακοῦς ἐκ γάλακτος ἰτρίων τε καὶ μέλιτος, ὃν Ῥωμαῖοι λίβον καλοῦσι. Erant placentæ quas ἐνθρύπτους dicebant, vt attalides apud Heſychium. ad hoc genus referri poteſt

iſta Alexādrina, ob vocem συντεθρυμμένα. Quod ait de byblo, id ita fiebat in Ægypto vbi multa byblus. in Græcia ficulnea folia eundem vſum præſtabant, vt docent nos veteres. cū deſcribunt quæ vocabantur *thria* Athenis, vtebātur & maluæ foliis. Lucianus, Περὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόντων. καταλείπεται μάρτυς μόνον τῶν περιφερομένων, τὰ ὀστᾶ, εἰ ἀφίκοιτο μέχρι σοῦ, καθάπερ κυνὸς περιεσθίων, ἢ τὸ σκληρὸν τῆς μαλάχης φύλλον, ᾧ τὰ ἄλλα συνειλοῦσιν. Fortaſſe ſcribendum. ᾧ τοὺς ἀλλᾶντας εἰλοῦσι. Poſtea ſcribit doctor cœnarum. Πόλτου δὲ μνημονεύει Ἀλκμὰν οὕτως. ἤδη παρεξεῖ πυάνιόν τε πόλτον, χίδρον τε λευκὸν, κηρίναν τ' ὀπώραν. In hac parte operis δειπνολογικοῦ, quæ bellaria & ſecundas menſas complectitur, multa explicantur, quæ pertinuiſſe ad menſas ſecundas, exiſtimare non debemus. Eius generis eſt quod περὶ πόλτου hic diſputatur nemo enim facilè mihi perſuadeat, πόλτον in veterum Græcorum conuiuiis ſolitum apponi inter opera dulciaria, plenis & probè fartis cōuiuiis. ſed quoniam de eduliis quæ parabantur è farina hic tractabatur, ſatis iuſtam cauſſam ex eo putauit ſe nactum Athenæus, vt hic potiſſimum περὶ πόλτου ageret. Porrò Græcorum πόλτος & Romanorū *puls*, præter nominis vicinitatem, & generis (ambo enim ἑψημάτων genere vel ῥοφημάτων continentur) nihil admodum habuerunt commune. quare etiam ſcribit Plinius pultem ignotam Græciæ fuiſſe. Πόλτος ex fabacea farina conficiebat: nam veteres interpretantur, τὸ πυανέψιον ἕψημα. vel πυάνιον, vt hic Alcman vocat. ſed eam vocem interpretans Athenæus multa alia fuiſſe adiecta fabaceæ farinæ non obſcurè indicat. ἔστι δὲ, inquit, τὸ πυάνιον πανσπερμία ἐν γλυκεῖ ἡψημένη. ſimilia legere eſt apud alios. Πόλτος qui deſcribitur à Græcis medicis, vt Galeno libr. 6. De facult. ſimplicium medicamentorum propior eſt Romanorum pulti quàm veterum Græcorum. Addit Alcman, χίδρον λευκόν. Athenæus χίδρον hic exponit ἐφθοὺς πυρούς. *cocta tritici grana.* ita legit Euſtathius ad Odyſſ. ῥαψ. ζ. & cum eo omnes antiqui codd. ſed videtur Athenæus ἐφθοὺς ἀντὶ πεφρυγμένους vſurpaſſe, nam vt frictum cicer vulgo Romani edebant, ſic fricta tritici recentis grana, aut toſta, multi olim populi. *graneas* Latini vocarunt, Græci χίδρα, vel χίδρα ἐρικτὰ, quia hæc grana prius frangebant quam torrerent. Subiit ſæpe mirari veterum Grāmaticorum inſcitiam neſcio dicam an inconſtantiam in explicatione huius vocis. Exemplo ſit eruditiſſimus comici interpres, cuius verba ſunt, χίδρα, τὰς ἄγρια λάχανα. οἱ δὲ τὰ ὄσπρια, ἢ τὰ ἐξ ὀσπρίων ἄλευρα, ἢ κρίμνα, ἢ στάχυες νεογνεῖς. κυρίως δὲ τὰ ἀπὸ χλωρᾶς κριθῆς κρινόμενα ἐρικτά. χίδρα δὲ εἴρηται παρὰ τὸ χεῖν. Idem alibi, χίδρα τὸ ἀπὸ ἐλύμου γινόμενον ὄσπριον ἔδεσμα περὶ Καρίαν. ἤτοι τὸ ἀπὸ χλωρῶν κριθῶν, ἢ εἶδος βοτάνης. ἢ ἐρικτὰ ἐκ κριθῆς νέας γινόμενα. Omitto alia cæterorum magiſtrorum interpretamenta: à quorum lectione incertiorem quàm antea lectorem diſcedere neceſſe eſt. Nos eam maximè expoſitionē probamus quæ ait eſſe πυροὺς νεογνεῖς. *nouella tritici grana.* Leuitici cap. 2. themate 14. ita legitur in Græco textu. Ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτά. Quòd dixit Moſes גרש כרמל *contuſionem ſpicæ virentis*, verterunt χίδρα ἐρικτά. Euſebius ita interpretatur, χίδρα ἐστὶν, ὅταν ἀπὸ τῶν ἀκμασάντων σταχύων λαβὼν διαθρύψῃ τις χερσὶν, οἱονεὶ ἀλέσας. ἐρικτὰ γὰρ τὰ ἐν μύλῳ πατηθέντα, καὶ τὸν φλοιὸν ἀποβαλόντα ὀσπριώδη λέγεται. Paraphraſtę Chaldaici diuersè expreſſerunt. Oncelus hoc modo, אביב קלי בנור פירוכי רכיכן id eſt, *ſpicas virentes, toſtas igni, contritas & teneras.* τὸ פרך ſignificat, *exſiccare & frangere.* vnde פרך *fragilis.* deductum inde פרוכי non malè Græco ἐρικτὸν reſpondet: ἐρείκειν enim eſt frangere. concinit & Hebraicum גרש nam גרש ſiue גרס eſt *contundere, frangere*, à quo non multum differt ſignificatione. τὸ ריף vnde eſt vox הריפות quam exponunt Rabbini, *tritica contuſa.* Ionathanis paraphraſis ita habet, שבלי קלי בנורא קמח קלי ופירוכין *ſpicas toſtas igni, farinam toſtam & contuſas ſpicas.* Hieronymus libro Quæſtionum Hebraicarum in Paralipomenon, *Primitiæ ſpicarum quando deferebantur, torrebantur, & grana comedebantur, quod genus cibi vulgo graneas vocant.* Leuitici capite 19. καὶ ἄρτον καὶ πεφρυγμένα χίδρα οὐ φάγεσθε ἕως τὸ αὔριον. etiam hic in Hebræo eſt, קלי וכרמל. Vetus interpres. *Panem & polentam & pultem non comedes.* confudit χίδρα cum *pulte* & *polenta*, quæ res erāt diuerſæ. Narrat Galenus populos quoſdam eſſe qui *alphitis* hoc eſt, farina facta è probè toſtis hordei recentis granis vtantur loco panis.: καθάπερ inquit, ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οἶδεν ἐν Κύπρῳ καίτοι πλεῖστοι γεωργοῦσι σῖτον. hoc quoque ad *polentam* pertinet non ad χίδρα. Græci ferè cum dicunt ἄλφιτα, *polentam* intelligūt. Lege Plinium lib. 18. cap. 7. locus Galeni eſt in primo Περὶ τροφῶν δυνάμεως. Quin & cruda grana tritici eſitabant, ſi amor edendi ſtimularet, neq; eſſet ignis copia. Lucas Apoſtolus cap. 6. ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων. καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Porrò inter pręcipuas delicias quibus ſe ruſtici oblectabant, fuēre τὰ χίδρα. probat hoc manifeſtiſſimè chorus ruſticorum qui apud comicum aduenientem Pacem his verbis excipiunt:

Τοῖς ἀγροίκοισι γὰρ ἦσθα
Χίδρα καὶ σωτηρία.
Ὥς τί σε τὰ τ' ἀμπέλια
Καὶ τὰ νέα συκίδια
Τ' ἄλλα θ' ὅσ' ἐστὶ φυτὰ
Προσγελάσεταί σε λαβόντ' ἀσμένα.

quemadmodum ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, *mel* appellatur is cuius gratiſſimus conſpectus eſt: ſic ruris pleni homines χίδρα. Pacem appellant: quia ſoliti cum maxima voluptate chidra comedere. [Simillime quia veſci carnibus diuitum & beatiorum cenſebatur, quod & B. Chryſoſtomus ait in poſteriorem ad Corinthios, Hebræi חיי בשרים hoc eſt, *vitam carnium* rem volupem & ſuauem vocabāt. etſi aliter interpretantur alij in Salomonis Prouerbiis

uerbiis capite decimo quarto. At doctiſſimo viro, & vtriuſque linguæ, callentiſſimo, ſcribendum in ſuperiore Ariſtophanis loco videbatur *χύτρας* pro *χύδην*. cui emendationi penè aſſenſeramus moti auctoritate tanti viri: ſed mox in contraria omnia rapuit nos hic ex Equitibus eiuſdem poetæ locus, iſti ſuppar & planè geminus. Ita enim Ariſtophanes:

Εἰ δὲ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψῃ,
Καὶ χίδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ, καὶ στεμφύλων εἰς λόγον ἔλθῃ,
Γνώσεται οἵων ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκόπτου.

CAPVT XVII.

Μελικηρίδες & μελίκηρες. Heſychij locus. τὰ εἰς Ἐπίχαρμον ἀναφερόμενα ποιήματα. ἄμυλος, amylum. κοττὴ. σκεύη ὅμοια. Oua. inter bellaria. πιστάκια vel φιστάκια. ὁ Ποντικὸς λεσχηνευτής. Nicandri locus variè iam olim lectus. Apia Peloponneſus. Alexidis Βρεττία. Ariſtomenis Dionyſius. Bœtica vox σίδη pro malo Punico à Sida oppido.

MELICERIDAS placẽtas nuſquam legere memini, niſi in iſtis Athen. καὶ τῶν καλουμένων δὲ μελικηρίδων μνημονεύει Φερεκράτης ἐν Αὐτομόλοις οὕτως αἴσσως τὸ αἰγίδιον ὄζειν ἐκ τοῦ στόματος μελικήρας. Atque hic lectionis vides inconſtantiam, *μελικηρίδας* & *μελικήρας*. Non explicabimus nos hunc nodum: implicabimus magis. Nam ecce Heſychij verba turpiter accepta, quæ huc niſi fallimur, omnino ſpectant. *Μελίκακι σκεύασμά τι βρωτοῦ διὰ τυροῦ.* Lego, *μελικαρὶς σκεύασμά τι βρωτὸν διὰ τυροῦ.* Ait lautus conuiuator, *πῶς ἡμεῖς οἱ τὰ εἰς Ἐπίχαρμον ἀναφερόμενα ποιήματα πεποιηκότες εἴδασι.* Adhibe ad loci huius lucem, quæ ſcribit auctor lib. 11. in *Cotyla.* Quid hic appellet *poemata vulgo attributa Epicharmo*, declarant proxima verba: quæ Latina faciemus, quia interpretes Athenæum non ſequuntur: *Fabulas quæ falſo tribuũtur Epicharmo, viri clari fecerunt: Chryſogonus nempe tibicen eam quæ inſcribitur* POLITEIA: *vt ſcribit Ariſtoxenus libro octauo Legum politicarum: Axiopiſtus autem genere Locrus an Sicyonius* CANONEM *&* GNOMAS, *teſte Philochoro in libro De diuinatione.* Ait, τοῦ δὲ ἀμύλου μνημονεύει Τηλεκλείδης. Græcis ἄμυλος ὁ vel ἡ Latinis *amylum* τὸ Ariſtophanes Pace, Ἔπειτ' ἐπείσφερε τοὺς ἀμύλους καὶ τὰς κίχλας. Scholiaſtes, ἄμυλοι, πλακοῦντές τινες. οἱ δὲ ζωμοὶ πλακουντώδεις, ὃν νῦν ἀμυλατὸν φασιν. Plato comicus ſimiliter amylum turdis coniungit illo verſu, Πλακοῦς ἐνόρχης, ἄμυλος ἐγκύμων, κίχλαι. Eubulus, Ἀμύλους πυρέντας ἐσθίειν ἑκάστοτε Ἄνηθα καὶ σέλινα καὶ φλυαρίας. Theocritus, ἔχω δέ τι ἁδὺ ὅσον ὥρης Χείματος, ἢ τυρὸς καρύων ἀμύλοιο παρόντος. Adiiciam & interpretis Græci verba, ἀμυλός ἐστι τὸ γαλακτῶδες τοῦ σίτου βεβρεγμένου καὶ σεσημένου, καὶ ἀποπεπιεσμένου, εἶτα τοῦ ἡλίου ξηραινόμενον. Confer cũ Catone, cap. 86. & Græcis medicis, Galeno præſertim libro 1. De facult. alimentorum. & Plinio lib. 18. cap. 7. Κοττάνα pro marino porco agnoſcit etiam Heſychius: pro piſtrinorum opere nominatur à Clearcho Solenſe ἐν τῷ Περὶ γραφῶν, inquit Athenæus. ſed ſcribendum ſine controuerſia Περὶ γρίφων. conſtat liquido ex ſequentibus Clearchi verbis, σκεύη κελεύοντα λέγειν ὅμοια εἰπεῖν, &c. ſi quis ea conferat cum aliis eiuſdem ſcriptoris è libro De griphis, quæ expoſuimus libro decimo, capite 16. Inde & ex libri illius fine perſpicuum erit. quomodo debeant hæc accipi, σκεύη κελεύοντα λέγειν ὅμοια, ἰπνὸν, τρίποδος, χύτρας, &c. Vaſa vocat *ὅμοια, ſimilia*, quæ melius dicantur ὁμογενῆ quàm ὅμοια. parum enim habent inter ſe ſimilitudinis pleraque eorum quæ hic nominantur: ſed ſunt omnia eiuſdem generis, ad culinæ inſtrumentum ſpectantia. Dictio vna eſt ἀκταία, de qua cogitandum, In Clearcheis verbis quibus bellaria recenſentur, ἴτηλτας, quid ſit parum liquet: item quid ῥοδῶν. ſed de hoc ſatis acceptum nobis eſt, ſcribi debere ῥόαι, ᾠόν. vt etiam Sylburgius coniecerat. Etiam oua inter bellaria cenſebantur. Ephippus, εἶτ' ἴτρια τραγήματα θῆκε, πυραμοῦς, ἄμης, ᾠόν. & auctor ipſe paulò ante. ἰδίδοτο καὶ ᾠὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ τραπέζῃ. Omnino autem aliquanto poſt ſcribendum. παρέκειται ἡμῖν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ΦΙΣΤΑΚΙΑ, vel ΠΙΣΤΑΚΙΑ, cũ interpretibus membranæ omnes corruptæ. etiam Excerptorum vacillat fides, modo φιττάκια, modò ψιττάκια ſcribentium Piſtacia ex Plinio, medicorum libris & vſu quotidiano ſatis nota: nam & hodie ſic vulgò vocant. ὁ Ποντικὸς λεσχηνευτὴς, opinor eſt Chamæleo Ponticus, aut Heraclides Ponticus. Sequitur Nicandri verſus, Πιστάκι' ἀκρεμόνεσσιν ἀμυγδαλέοισιν ὅμοια. Locus poetæ ita habet)

Ὅσσα θ' ὑπ' Ἰνδὸν χεῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης
Πιστάκι' ἀκρεμόνεσσιν ἀμυγδαλόεντα πέφανται
Καυκαλίδας, σὺν δ' αἰθὰ βάλοις φιμώδεα μύρτα.

neque aliam agnoſcit lectionem Græcus interpres, homo doctus, & non indiligens. Olim diuerſa γραφὴ obtinuit, vt vides: ſed vulgatam Nicandreorum codicum annotat obiter Athen. γράφεται δὲ, inquit, καὶ ψιστάκια ἀμύγδαλα ὄντα πέφανται. abſque dubio corrigendum, φιστάκι' ἀκρ. ἀμυγδαλόεντα πέφανται. Criticorum vox propria γράφεται, cum lectionis diuerſitatem indicare volunt, quomodo hic accepta ſit à Dalec. æſtimabit eruditus lector. Rectè mox καρπὸν ἀφίησι λεπτόφλοιον ὄντα. etſi erat in Epito. λεπτοφαῆ. De *connaro* & *paliuro* ſic Heſych. Κόνναρον, καρπὸς δένδρου ὅμοιος παλιούρῳ. Fort. ὁμοίου παλ. Habent MSS. μέγεθος κατὰ φαυλίαν ἐλαίαν. Mox, Τούτων δὲ πρώτων ἐμνήσθην ἄνδρες φίλοι. cur ait πρώτων? nullam probabilem rationem inuenias. Scribo, τῶν νῦν. Peloponneſum *Apiam* fuiſſe olim dictam ex Homero & eius interpretibus etiam pueri ſcire poſſunt. ſed id illi nomen eſſe inditum, διὰ τὸ ἐπιδαψιλεύειν ἐν αὐτῇ τὸ φυτὸν, *quod multa in ea regione pyri arbores naſcerentur*, alibi temere non legas: &

omnino falſum puto. Corruptus eſt titulus Alexideç fabulę, quam libri omnes Βρετίαν mox inſcribunt. Dalecampius Βρεττίαν appellat, & *Brutiam.* Sed non fuerunt ætate Alexidis ita noti Athenienſibus Italiæ Brutij, vt de eorum nomine comici ſuas fabulas inſcriberent. Fort. ἐν Ἀντείᾳ vel Ἀλειπτρίᾳ, vel Κρατεύᾳ. quibus titulis editas Alexidis fabulas conſtat. Prima verba ita diſtingue,

—οὐδείς ποτε
Πρίαιτ' ἂν ἀνθρώποις ἀπίους πρὸ δείπνου ἡμέρας
Ἐν ὕδατι πολλῷ;

dictum de hoc veterum & noſtro etiam more aliquid libro ſecundo, capite vndecimo Ariſtomenei *Dionyſij* plenior epigraphe extat libro tertio extremo Pollucis: vbi laudatur Ariſtomenes ἐν Διονύσῳ ἀσκητῇ. Indicatum hic Æthlij locum, habes paulò poſt. Non obſcurum deeſſe aliquid illo loco, Ἀντιφάνης δ' ἐν τῷ Περὶ γεωργικῶν, Φοινίδας φησὶ εἶδος ἀπίων εἶναι, ῥοιὰν δὲ σκληροκόκκον. Sanaueris aut verè, aut certè in ſpeciem, ſi hæc ῥοιὰν δὲ σκλ. tranſtuleris in ſuum locum infrà non longè poſt vocem ὑπομνήμασι. vt ſic legatur, Ῥοιὰν δὲ σκληροκόκκον Ἀντιφάνης Βοιωτία. repete ex proxima periodo μνημονεύει. Interiicitur locus Ariſtophanis ἐν Ἀγήρῳ. ſiue potius ἐν Ἀναγύρῳ, vt dicebamus libro quarto Σίδας, inquit, τὰς ῥοιὰς καλοῦσι Βοιωτοί. etiam Empedocles eo verſu quem interpretatur Plutarchus in quinto Sympoſ. οὕνεκεν ὀψίγονοί τε σίδαι καὶ ὑπέρφλοια μῆλα. Cauſſam deinde exponit Atheneus Epaminondæ verbis, Sidam agrum eo argumento Bœotiæ aſſerentis contra Athenienſium vindicias, quòd σίδη Bœotis diceretur quæ Athenienſibus ῥοιά. ὁ δὲ τόπος, ait, τοῦτ' ἔχει τὸ φυτὸν ἐν αὐτῷ πλεῖστον, ἀφ' οὗ τὴν ἐξ ἀρχῆς εἴληφε προσηγορίαν, καὶ ἐνίκησε. Videntur initio σίδαι appellatæ illa mala quæ in Sideno agro naſcerentur? paulatim verò obtinuiſſe, vt omnia ſic vocarentur à Bœotis. Poterat contrarium verius videri: copiam nimirum σιδῶν loco Sidæ nomen dediſſe, nam multa loca de iis rebus quarum feraces erant nomen adepta. cum Epaminonda tamen hiſtoria conſentit: quæ oppidulum Sidam à Danai filia Sida: fuiſſe denominatum teſtatur referente Pauſania. Fuit & Pamphylæ Sida: de qua Stephanus. Scribo poſt hæc, Λέγεται δέ τι καὶ φυτὸν ἄλλο σίδη ὅμοιον ῥοιᾷ: non ἐν αὐτῷ σίδη. quod rectè nunquam expoſueris. Etſi autem multa Theophraſtus quo loco Sidam Orchomeniam commemorat, de Ægyptiis Niliaciſque plantis ſcribit: quod tamen hic refert Atheneæus, ceu inde petitum, ibi non leges.

CAPVT XVIII.

Athenæi lapſus memorialis. Φοίνικες ἔνορχοι. *Phormus comicus.* Atalantæ *drama.* nicolai *palmulæ. nicolai panes.* ἰσχάδες παράσημα τῶν Ἀθηνῶν. *Thymum Atticum.* *Phænicidæ* Phylarchus *&* Miſumenus. *Suidæ locus.* τὰ προπύλαια *carica Ægilides.* προκνίδες *carica. menda multa ſublata.*

DE palmulis tractans Athenæus, Ἡρόδοτος, ait, ἐν τῇ πρώτῃ περὶ Βαβυλῶνος λόγων φησίν. Editio Aldi habuit ἐν τῇ δευτέρᾳ. Corrector Baſilienſis quis ſciret Herodoti locum haberi libro primo, ex ipſa re ſic emendauit. Membranæ omnes & Excerpta ſtant ab Aldina lectione, & Athenæi memoriam accuſant hic quoque. Ait infrà non longè. Μελανιππίδης ὁ Μιλήσιος ἐν ταῖς Δαναΐσι, φοίνικας τὸν καρπὸν οὕτως ὀνομάζει, τὸν λόγον ποιούμενος περὶ αὐτῶν. Τῶν γὰρ αἰδᾶν οὐ γὰρ ἀνθρώπων φόρευν, μορφὰν ἐνεῖδος οὐδὲ τὰν αὐδὰν γυναικείαν ἔχον, ἀλλ' ἐν ἁρμάτεσσι διφρούχοις ἐγυμνάζοντο † ἄνδη λιασθεα πολλάκι θῆρες φρένα τερπόμεναι, ἱερόδακρυ λίβανον εὐώδεις τε φοίνικας κασίαν τε κατεῦσαι τέρενα. Corrupta hic multa: quibus ſine libris medicinam facere fruſtrà fortaſſe tentauero. Proponemus tamen eiuſmodi lectionem, quæ neque à lectione edita longè recedit: & ſententiam continet non malam. Ita igitur labantem locum ſtatuminamus, aut lapſum potius erigimus. Τῶν γὰρ αἰδᾶν οὐκ ἀνθρώπων φόρευν μορφὰν καὶ εἶδος, οὐδὲ τὰν αὐδὰν γυναικείαν ἔχον. ἀλλ' ἐν ἁρμάτεσσι διφρούχοις ἐγυμνάζοντ' ἀν' ὕλας ἴδας τε, οἷα πολλάκι θῆρες φρένα τερπόμεναι. ἱερόδακρυν λίβανον, εὐώδεις τε φοίνικας, καὶ κασίαν κρατεῦσαι, τέρενά τε Συρίας μυρώματα. id eſt, *Melanippides Mileſius in Danaidibus, fructum ipſum palmæ nominat* Φοίνικας, *ita loquens de Danai filiabus. Plutonicam iſtæ nō humanam formam, ac ſpeciem gerebant: neque etiam vocem habebant muliebrem: ſed in curribus ſellam habentibus per ſyluas mōteiſque arboribus veſtitos, vt facere amant feræ ſe exercebant, thus ſacrum, & ſuaueolentes palmulas caſiamque manibus tenentes, & mollia Syriæ vnguenta.* Scripſimus ἀν' ὕλας ἴδας τε, quia videbantur vtriuſque vocis extare veſtigia in corrupta lectione ἄνδη λιασθεα. ſi quis exiſtimabit priorem dictionem poſterioris eſſe gloſſema, non pugnabo contra. ἴδη pro ſylua ἁπλῶς, nō ſolum poetis, ſed etiam aliis ſcriptoribus. Poſtrema etiam hoc modo ſcribi poſſunt, τέρενα Συρίας τε ῥεύματα. periphraſis eſt vnguentorum liquidorum, aut Συρίας ἀρώματα. Pro Φοινίκων ἐνόρχων, Dalecampius ſcribit, αἰνόρχων. fauet coniecturæ quod iidem vocabantur *Eunuchi* M S S. aliter *Phormi* comici Suidas meminit. & fabulę illius quam Ἀταλάντην vocat, non Ἀταλάντας. ſine nomine citat Heſychius, ὁ τὰς Ἀταλάντας συνθείς. Fuerunt apud veteres non ſolum palmulæ *nicolai* dictæ, de quibus hic Athenæus: ſed etiam placentæ quædam aut panes; quibus ab eodem Nicolao Damaſceno impoſitum nomē eſſe, ſcribit Photius in Bibliotheca. Palladius in vita Abbatis Apollo, *nicolaos panes maximos* vocat. Ait Dinon de Perſidis regum diæta loquens. ξενικῷ δὲ οὐδενὶ οὔτε βρώματι οὔτε ποτῷ ὥετο δεῖν ὁ ἐξ ἀρχῆς τοὺς βασιλεῖς χρῆσθαι. Non eſt cauſſæ cur hæc lectio repudietur. nec malè tamen ſcribas, ὁ ἐξ ἀρχῆς βασιλεὺς τοὺς βασιλεῖς χρ. *non putauit rex* P*erſarum primus, cibis peregrinis vti reges debere.* Rex ille primus, Cyrus eſt, conditor regni Perſici, & multorū regni illius inſtitutorū

auctor

auctor. In ſubiecta hiſtoria de caricis Atticis regi Perſarum ab eunucho oblatis, vt expeditionis aduerſus Athenienſes ſuſcipiendæ illum admoneret, reſponſum Perſæ ita ſcribitur omniũ librorum conſenſu, ἐρωτήσας ποδαπαὶ εἶεν. ἐπεὶ δὲ ἐπύθετο ἐξ Ἀθηνῶν, τοῖς ἀγορασταῖς ἐκέλευσεν ὠνεῖσθαι, ἕως ἂν ἐξουσία γένηται αὐτῷ λαμβάνειν ὅταν ἐθέλῃ, καὶ μὴ ἀγοράζειν. id eſt, *regem quæſiſſe aiunt vnde iſtæ caricæ? cum intellexiſſet, Atticas eſſe, iuſſit opſonatores emere, vſque dum liceret ſibi quando vellet cumque ſumere, & quidem inemptas.* ita clarè innuit Perſa cogitare ſe de bello Athenienſibus inferendo. Cedo aliquis mihi ſi quid hic aut obſcurum aut corruptum: ego nullus video. Dalecamp. tamen corrigebat, μὴ ὠνεῖσθαι. & mirificam ex his verbis ſententiam eliciebat. omnia ferre poſſumus: modò ne auctoris mentem peruertat: quod videtur hic feciſſe ſanè quàm licenter. ἀγορασταὶ ſunt *obſonatores*, vt Athenæus ipſe interpretatus eſt, libro quarto Alexis poeta cum faceret, ἐπίσημον ἰσχάδας τὸ παράσημον τῶν Ἀθηνῶν, καὶ θύμου δεσμαὶ τινες: iocatus eſt non inuenuſtè ad nauium παράσημα, de quibus non repetam quæ doctè ab eruditis viris ſunt obſeruata. Ait, nauibus Athenienſium pro inſignibus caricas eſſe: quia nuſquam totius Græciæ nec plures nec meliores caricæ reperiebantur quàm in Attica. Ergo inde in alias oras mittebantur: & cum viatico naues inſtruebantur, non poſtremum locum caricæ obtinebant. His adiicit thymum: meritò, nam & plurimum & laudatiſſimum in Attica: vnde etiam tranſlatum in alias regiones, & flore ſatum conſtat. Cum nihil demutent antiqua exemplaria ab edita lectione in iſtis, Φοινικίδης δ' ἐν Μισουμένῃ φησίν: Suidas tamen aduertit nos: cuius ſunt de Phœnicide verba, τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστι φύλαρχος μισούμενος, ὡς Ἀθήναιος φησιν ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν. Si ita ſcripſit duarum fabularum lemmata in vnum conflauit, imperitè. nuſquam enim *Philarchum exoſum* poetæ huius, laudatum ab Atheneo meminimus. ſed *Phylarchum* quidem libro decimo: *Miſumenum* verò aut *Miſumenam* hoc loco. Scripſerat opinor Suidas, φύλαρχος καὶ Μισούμενος, Atticæ conſuetudinis eſt, loca vrbis ab iis rebus deſignare quæ ibi vænum exponũtur ὄψον vel ἰχθῦς *forum piſcarium* κρέα *macellum vbi carnes venduntur.* λάχανα *forum olitorium* μύρα, *Tuſcum vicum.* contrarium videtur feciſſe Phœnicides iſto verſu. Καὶ τῶν προπυλαίων, καὶ τέτταρων ἰσχάδων, τέτταρ' ἐγδόδιμον. appellat προπύλαια, bellaria, aliaſve cupedias in ædium ſacrarum, aliorumve publicorum locorum veſtibulis ſolitas venire. Celebrãtur ex Philemone *carica Ægilides*: de quibus Theocritus, —— καὶ ἀπ' Αἰγίλω ἰσχάδα τρώγοις ἁδεῖαν. conſtat de nomine pagi vnius Atticæ ſic denominatas. cum pagum Theocritus cum ſuo interprete *Ægilum* vocat: noſter hic *Ægila* τὰ: alij omnes *Ægiliam*: atque ita legam hoc loco. De colore caricarum chelidoniarum dictum libro nono, capite decimoquarto, *Tithraſia*, à Tithrante pago tribus Ægeidis ſic dictæ. Adhibe mox ſcalpellum, & ſcribe ademptis ſuperuacuis dictionibus οὕτως γὰρ καλεῖ τὸ Ἀριστοφάνης, ὅθεν γλυκύτερον τῶν ἰσχάδων. Refertur ex Gloſſis Pamphili, fuiſſe προχνίδας, γένος ἰσχάδων. Dalec. adiecta litera ſcribebat προχειλωνίδας nos vnam detrahimus & legimus προχνίδας. Heſychius, πρόχνις, εἶδος ἰσχάδων.

CAPVT XIX.

βότρυς & σταφυλή. Staphylus. πηλὸς *Vinũ. Quid appellet Plato* γενναίαν σταφυλὴν, & γενναῖα σῦκα δίδωσι πυκνάς. *Breuiatoris hallucinatio.* Æthlius Samius. *Hecatombæon primus menſis.*

VVam Græci βότρυν & σταφυλὴν dicunt. ſed Athenæi ſæculum βότρυς nomen frequentauit magis: contra quam factum ab Homero & aliis antiquiſſimis ſcriptoribus: quos altera potius appellatione vti ſolitos obſeruatur his verbis, βότρυς ὅτι μὲν κοινὸν δῆλον. σταφυλῆς δὲ μέμνηται καί τι δοκοῦντος τοῦ ὀνόματος Ἀσιατικὸς εἶναι, Κράτης, ἐν δευτέρῳ Ἀττικῆς διαλέξεως, ἐν τοῖς ὕμνοις τοῖς ἀρχαίοις φάσκων αὐτὶ τοῦ βότρυος τὴν σταφυλὴν κεῖσθαι. Aſiaticum eſſe nomen σταφυλή, quod ait Crates, illi crediderunt, qui vuam *ſtaphylam* nominatam à Staphylo quodam exiſtimabant. grammatici hunc Staphylum Liberi patris filium nominant: Nonnus in Dionyſiacis regem Aſſyrium. *Botryis patrem* Aliis placet Græcæ originis verbum eſſe & σταφυλή quaſi σταπηλὴν dici, παρὰ τὸ στάζειν τὸν πηλὸν, quod *guttatim vinum funderet.* πηλὸς enim vinum primitus ſignificaſſe, ſciũt eruditi. Verba adducta ex antiquis hymnis integrum continẽt hexametrũ: Αὐτῇσι σταφυλῇσι μελαίνῃσιν κομόωντες. loquebatur hymni poeta de oſchophoriis quæ in honorem Bacchi Scirradis Mineruæ Athenis celebrantur. nam hic verſus ad *oſchas* pertinet. ſic vocabant palmites cum ſuis vuis. Quæſtioni ab Vlpiano propoſitæ, quid appellet Plato. γενναίαν σταφυλὴν & γενναῖα σῦκα, bifariam reſpondet Maſurius: prior reſponſio eſt: γενναῖα λέγει τὰ ἡδέα ὁ φιλόσοφος, ὡς καὶ Ἀρχίλοχος, παρελθέ, γενναῖος γὰρ εἶ. Vult Maſurius, dici γενναῖα omnia quæcunque in ſuo genere excellunt. & ita *generoſas vuas*, & *generoſas ficus* appellatas eſſe à Platone. Hanc interpretationem etſi non improbo, malo tamen aliter paulò accipere. puto, enim magnitudinem rei indicari, voce hac. Euſtathius poſt relatum Athenæi iſtum locum. *Fortaſſe*, inquit, *magna vua eſt quæ Platoni dicitur* γενναία σταφυλή: *ſicut dixit comicus* γεννικὸν κρέας pro ἁδρὸν κόμμα. [etſi paulò aliter interpretatur ſcholiaſtes ad hęc verba ex Equitibus, ὦ γεννικώτατον κρέας, ψυχὴν τ' ἄριστε πάντων.] Gallicè dixeris, *vne bonne piece de chair.* Atque ego cum Euſtat. ſentio neque mihi dubium γενναίας μάζας in ſecundo De republica eſſe *grandem mazam*, ſicut apud ſatyricum *vegrandis polenta.* Non probo alteram interpretationem quæ adiicitur à Maſurio, ἢ τὰ αὐτογενῆ ἢ ἐμβρυα. ὁ γὰρ Ἀριστείδης ἢ ἐπεμβολάδας ἀπ' ἐκ ὀνομάζει.

ὀνομάζει. aut vocat Plato γυναίας vuas & ficus, *quæ poſt inſitionem naſcantur: ſicut Ariſtoteles inſititia pira nuncupauit* ἐπεμβολάδας ἀπίους. apud Suidam eſt Ἀριστοφάνης. Euſtath. legit vt nos: quem ſi lubet lege. Sequitur, Εὔβουλος γοῦν ἐν Καταπυγοσύνῃ φησίν,

—ἀλλὰ παραλαβὼν
Ἀκεράτου κρῦε, καὶ δίδου πυκνὰς, καὶ βότρυς
Τρώγειν ἀνάγκαζ' αὐτὸν ἐξ οἴνου συχνούς.

neque ſententiæ neque verſus modulo congruit τὸ ἀκεράτου. quid ſit reſtituendum nemo poſſit certò ſcire: iocoſum enim, opinor, aliquid comicus fingebat. Fortè, Κάρα τε, vel Ἀκρατ τε κρῦε. incertum etiam eſt cùm ait δίδου πυκνὰς, vtrum debeamus ſupplere, κύλικας an πληγάς. quin propter metrum videtur legendum vel καὶ δίδου πυκνὰ, καὶ β. vel διδοὺς πυκνὰς, β. Iſtis, ὅτι δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις διηνεκῶς ἦσαν αἱ ὀπῶραι πᾶσαι, μαρτυρεῖ Ἀριστοφάνης ἐν Ὥραις, reiicimur tacitè ad libri noni principium, vbi extat Ariſtophaneum teſtimonium. errat Breuiator, qui eius loci immemor, illorum verò memor quæ de re eadem in Pace leguntur hodiéque, ſcripſit hic ἐν Εἰρήνῃ. Grauem mendam ſuſtulimus è proximis verbis ſine omni periculo: cùm enim priùs ederetur, Ἀέθλιος ὁ Σάμιος ἐν πέμπτῳ Σαμίων ἀρχαίων, fecimus vt eſſet Σαμίων ὅρων. non ſolùm propter ea quæ obſeruabamus lib. 12. cap. 9. ſed etiam propter ipſum Athenæum, qui paulò ante Æthlij locum huncce indicans, ſcriptum illius Ὅρων Σαμίων inſcribit: non diſſimulanda viri docti negligentia: qui vicinis adeò locis de eadem re tam diuerſa ſcripſerit. Aethlium hunc laudat & Clemens Alexandrinus, in exhortatione ad Græcos. Lyncei qui ſequitur locus conferendus eſt cum aliis ſimillimis ex eadem epiſtola ad Diagoram, de quibus non ſemel ante dictum. Scribe αὐτόθι, non αὐτῆς. Eleganter verò Lynceus vuam quæ totum annum ſeruari poterat incorrupta, ἀλληγορικῶς, tanquam de ſeruo aliquo loqueretur aut mercenario, ita expreſſit, αἱ τεκτρέφουσι βότρυς ἀπὸ Ἑκατομβαιῶνος μέχρις, ὥσπερ ἀγαθὸς οἰκέτης διαμένει τὴν αὐτὴν ἔχων εὔνοιαν. Græci tempora ſua putabant ab Hecatombæone: qui Iulio Romanorum magis quàm Iunio reſpondet. hoc igitur dicit Lynceus, Hipponiam Rhodiorum vuam à principio anni ad finem vſque perennare, eâdem ſaporis gratiâ.

CAPVT XX.

Appendix ad librum nonum. προσαναπληροῦν τινὶ τι *meleagrides. Lerus.* ξυλοειδὴς *color.* αἰθίζειν πυρὸς ἀκμαῖς. τρισβελεκρῆσκεν. Horæ *Athenis cultæ.* περισκελῆ καύματα *iurulenta ſicciora quàm aſſa.*

SEQVVNTVR Athen. verba: Ἐπεὶ δὲ πολλάκις ἡμῖν εἴρηται περί τε κρεῶν καὶ ὀρνίθων, καὶ περιστερῶν, ἔρχομαι κἀγὼ λέξων ὅσα ἐκ πολυμαθίας εὑρεῖν ἠδυνήθην παρὰ τὰ προειρημένα. Maſurius eſt quē hęc loqui facit auctor. Ait, adiecturum ſe ad ea quæ de carnibus maximè auium, ſuperioribus libris contineantur, quicquid aſſidua veterum ſcriptorum lectio ſibi ſuggeret, prioribus qui de iis rebus ſermonem habuiſſent indictum. Eſt verò pars iſta aliud nihil niſi appendix quædam ad librum nonum. Ea legitima ſedes erat omnium illorum quæ hic alieno loco obſeruantur à Maſurio. Cauſſam huius ἀταξίας ſuo loco expoſitam non reperimus. Prima obſeruatio eſt ſuper voce περιστέριον aut περιστερίδιον, vel potius ſuper vtraque: etſi diſſimulata eſt hodie dictio περιστερίδιον in diſputatione Maſurij. Addenda hæc erant ſermoni περὶ περιστερῶν, qui libro nono continetur. Idem obſeruandum etiam in cæteris. Tetraonas cum phaſianis non Athenæus eſt qui confundit: ſed rex Ptolemæus, cuius verba ſolùm recitat. in queis manifeſtum eſt ἀνακόλουθον, niſi ſcribas μετεπέμπετο. mutato numero pro μετεπέμποντο, quod editum eſt. ſequitur enim ὑποβαλὼν ἐποίησε πλῆθος. Ait, προσαναπληρώκει ἂν ταῖς πολυθρυλλήτοις ἱστορίαις τῶν ὑπομνημάτων τούτων τῶν εἰκοσιτεσσάρων, καὶ ἄλλην μίαν. Scribendum προσαναπεπληρώκει. niſi eſt iis ſimile, de quibus libro ſecundo, cap. 15. Προσαναπληροῦν τινὶ τι, dixit Athenæus pro *ſupplere quod alicui rei deeſt.* ἄλλην μίαν ἱστορίαν, vt Latinè *prima hiſtoria* αὐτὶ τοῦ primus liber hiſtoriæ. Senſus eſt: ad eos 24. libros hiſtoriarum quos edidit, vnum inſuper adiecisſet librum. Scribi mox iuſſeram Στράττις παρὰ Ὀρέστῃ ἐν Παυσανίᾳ. vide libro ſeptimo, cap. 23. Corruptus eſt poſterior verſuum Anaxandridæ, quo it probatum furioſi hominis eſſe pauones domi alere, ἐξὸν, inquit, τιμῶντος δύ' ἀγάλματ' ἀγοράσαι. Suſpicor legendum, Ἐξὸν τοιαῦτ' ἥδιω ἀγάλματ' ἀγοράσαι. *cum liceat emere talia ſimulacra quæ ſint gratiora.* Deſcriptionem *meleagridum* quæ affertur ex Clyto Ariſtotelis diſcipulo, nemo non videt gallinis iis conuenire, quas vulgò *Indicas* vocamus. Eius initio ſcribunt veteres, ἐν Λέρῳ. neque aliter Ælianus. *Lerus* Sporadum vna eſt: de cuius incolis extat dictum Phocylidis, Λέριοι κακοί. non temerè audiendi viri docti qui Ἐλέρῳ ſcribi volunt ex Stephani Ethnicis. Edebatur antè, ἐ τὸ σῶμα ξυλοειδές. Scripſimus χρῶμα cum omnibus M S S. In eo commentario quem ſcripſimus, De coloribus, docemus etiam Theophraſtum lignei coloris meminiſſe libro ſeptimo Hiſtoriarum, capite tertio. Differunt, inquit, ſemina à coloribus: τὰ μὲν μέλανα, τὰ δὲ ξυλώδη, τὰ δὲ λευκότερα. quem locum doctiſſimi viri deprauatum cenſuerunt: fruſtrà. Scribendum, καὶ ἐρυθρότερον τῆς τῶν ὀρνίθων. ſed non ſemper hæc caro rubet. mutat enim colorem pro affectu quo mouetur. Poſtea ſcribunt Excerpta, τὰς δὲ πτέρυγας πεποικίλθαι πελιδνοῖς χρώμασι πυρώδεσι πρὸς ἄλληλα κεκραμένοις. Familiare eſt apud Græcos comicos. vt coqui inducantur glorioſuli, & de artis ſuæ experimentis magnifica prædicantes. Sic in Epicratis verſibus qui hîc recitantur,

—ἐπεὶ τίς δ' ἐγὼ,
Μάγειρος ὅτε Σικελία καυχήσεται,

Τρίφων τι αὐτ᾽ ἄρξαμαι κατ᾽ ἰχθύων.
Οὐ † κῆλις ἴδε δέλφακος ἐγὼ κρέα
Κάλλισ᾽ ὀπτῶντα πυρὸς ἀκμαῖς ἠνθισμένα.

Abſit à moribus noſtris omnis vanitas. ſed veram hius loci lectionem inuiſam doctis, vidimus nos nullo negotio. Scribendum enim, οὔτ᾽ Ἦλις, ἴδε δ᾽, neque Sicilia, inquit, neque Elis talem vidit artificem parādorum ciborum qualis ego ſum. Significat ſe cum apud Siculos ἀβροδιαίτους, tum apud omnes Græcos, qui ludicri Olympici cauſſa in Elidem venerant, artis ſuæ ſpecimen edidiſſe, & nomen ac famam inde retuliſſe. ἀνθίζειν πυρὸς ἀκμαῖς eſt, toſtura flauum reddere & κερμβαλίειν. Obſcura vox eſt τριωβολοκρεῶσκον, in ſequentibus verſibus Alexidis. Si abeſſent duæ literæ σκ. poſſet exponi olla carnium triobolaris. id enim eſt κρεῖον. Homerus, Αὐτὰρ ὅγε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ. ſed videndum an ſatis conueniat ea interpretatio poetæ verbis, τέμν, ὀπτῶν, θερμὸν ἐχυλότερον. Auctor eſt Porphyrius libro primo, Περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων, moris fuiſſe Athenis pompam quotannis Soli & Horis ſimul ducere. De ea ſolemnitate ſentit mox Philochorus, Ἀθηναῖοι ταῖς Ὥραις θύοντες οὐκ ὀπτῶσιν ἀλλ᾽ ἕψουσι τὰ κρέα, παραιτούμενοι τὰς θεὰς ἀπείργειν τὰ περισκελῆ καύματα καὶ τοὺς αὐχμούς. quid propriè περισκελὲς dicatur, antè eſt expoſitum, libro vndecimo, capite ſeptimo. vſurpatur de omnibus quæ tolerare durum eſt & moleſtum. & περισκελῶς φέρειν, pro *agrè ferre*. Menander, ὁ γὰρ μετρίως πράττων, περισκελέστερον Ἅπαντα τἀγαθὰ λαμπρὰ φέρει. Ait, τὰ δ᾽ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν ὠμότερα καὶ ξηρότερα. Videtur hoc, & rationi conſentaneum, vt ſicciora ſint aſſa quàm iurulenta: & ex Ariſtotele petitum, cuius modo nomen poſitum eſt: tamen aliter habet vtrumque. Audiamus magiſtrum, Meteorolog. lib. quarto, ξηρότερα τὰ ἑφθὰ τῶν ὀπτῶν· ἐκ γὰρ αὑτῶν ἀνασπᾷ εἰς αὑτὰ τὸ ὑγρὸν τὰ ἑψόμενα. κρατεῖ γὰρ ἡ ἔξωθεν θερμότης τῆς ἐντός. εἰ δ᾽ ἐκράτει ἡ ἐντὸς εἵλκεν ἂν εἰς ἑαυτήν. Mendoſè ſcriptum, ταύρων τεξινίρων φλογέδης. Dalecamp. ταυρείη φλογ. propius ad editam lectionem acceſſeris, ſi ſcribas, Ταύρων τ᾽ ὀξυκέρων φλ.

CAPVT XXI.

Λαγῷον. Simonidis ſordes. Nota ſordium, muneri miſſa vendere. ὄτριχας, οἰετίας. δέλφακα δεραιότατον. ῥαῖος. ε & ω confundi. ἀνδρῶδες pro αἰδρυμένους inſigni loco reſtitutum. Refutantur qui Strabonem negant eſſe Strabonem. Pernæ Κιβυρατικαὶ & Καμβερικαί.

Ο᾽Υ παρατεθέντος αὐτῷ ἐπὶ τὴν τράπεζαν καθάπερ καὶ τοῖς ἄλλοις λαγῴου. non eſt à recto λαγωὸς, vt putarunt interpretes: ſed à neutro λαγῷον. fruſta leporina ſolita ſingulis conuiuis apponi, Græci vocant λαγῷα, vt monebamus libro nono, capite decimo quarto. Neque exiſtimandum eſt in eo conuiuio cui Simonides interfuit, ſingulis conuiuis integrum leporem fuiſſe obiectum: ſed vnicum menſæ fuiſſe illatum, & à carpo in partes tributum: quod etiam declarant in dicto Simonidis hæc verba, ὡς δ᾽ ὄρος ἐστὶν. Eſt autem Homeri verſus venuſtè παρῳδηθείς. Ait, οὕτως δ᾽ ἦν ὡς ἀληθῶς κίμβιξ ὁ Σιμωνίδης καὶ αἰσχροκερδής. Hoc multi teſtantur. Ariſtophanes de Simonide iactatum fuiſſe prouerbium indicat, Κέρδους ἕκατι κἂν ἐπὶ ῥιπὸς πλέοι. Taceo quæ de huius poetę auaritia & ſordibus Pindarus & Theocritus dixerunt. Callimachus, —οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω τὴν Μοῦσαν ὡς ὁ Κεῖος Ὑλίχου νέπους. Addit, ſolitum Simonidē quotidiana munuſcula quæ ſibi ad victum mitteret Hieron, vendere. Magnum hoc reſtricti animi indicium ſemper eſt habitum, habeturque. Nicetas Choniates de Ioanne Puzeno, καὶ σμικρολογίαν νοσῶν, καὶ γλισχρότητα, καὶ τὰ πεμπόμενα πολλάκις τῶν ἐδωδίμων ἀντιπιμπρὰν εἰς τὸ πωλητήριον. & narrat idem de hoc Ioanne accidiſſe nonnunquam, vt res eaſdem ter ſibi miſſas ter venderet. Sed quid hoc faciant facilè excuſet & culpa liberet Tiberij Imperatoris exemplum: qui mullum ingentis formæ miſſum ſibi in macellum deferri & vęnire iuſſit, vt narrat Seneca epiſtola nonageſima quinta. ſcribendum. οὐδεὶς δὲ Τηλεκλείδης μνημονεύει ἐν Στερροῖς. vide libro nono, capite decimo quarto. ibi etiam de voce ὑπογάστριον. In parodico verſu Matronis legebatur Ἀτρίχας οἰετίας. etſi non ineptè, falsò tamen: nam ſine omni dubio imitatur Homeri verſum, ὄτριχας, οἰετίας, σταφύλῃ ἐπὶ νῶτον ἐΐσας. quare verte *vnius coloris, vnius ætatis*. Scribe deinde, πολὺ δέλφαξ σιτευτὸς ἔτευξε. Sequitur, Δέλφακα δὲ ἀστεϊκῶς εἴρηκε Πλάτων ἐν Ποιητῇ, δέλφακα δεραιότατον. Non facilè credam verbum Græcum eſſe δέραιον, pro eo qui amplas ceruices habeat. MSS. optimæ notæ, δέλφακα δὲ ῥαιότατον. ne id quidem agnoſcimus pro Græco auctore Heſych. ῥαῖος veteribus Græcis idem ſignificauit atque ἰσχυρός. an ea vox locum hic habeat neſcio. Lego verò, δέλφακα δ᾽ ὡραιότατον. *porcum grandiuſculum, & mactationi opportunum.* ω & ε paſſim in MSS. confunduntur. inde error. Locum Eupolidis quo probatur dici τὸ δέλφακα, ita editum: οὐκ ἀλλόθεον δέλφακα † ἰδόν θ᾽ οἰσία, καὶ μάλα καλήν, ita emendamus ex veſtigiis corruptæ lectionis: ὃς γαλαθηνὸν δέλφακα ἀνόδοντά θ᾽ ἱστία, καὶ μάλα καλήν. id eſt, *qui conuiuio exhibuit lactentem, & adhuc ſine dentibus porcellam, valde pulchram*. quid ſit δέλφαξ γαλαθηνὸς ſcimus ex libro nono, Ait. ὅτι δὲ τοὺς εἵλωτας ὑβριστικῶς πάνυ ἤγοντο Λακεδ. Hæc erant illis adiicienda, quæ de ſeruorum variis generibus diſputata ſunt libro ſexto. Ἀνδρῶδες nihil aliud Græcè loquentibus ſignificat, niſi peruenire ad virilem ætatem. Quare ſi verùm eſt quod narratur mox, Lacedæmoniorum leges certam conſtituiſſe pœnam heris Ilotum, εἰ μὴ ἀποκτείνειαν αὐτοὺς αἰδρυμένους: ſequitur fuiſſe Ilotes omnes ἡβηδὸν occidendos prius quàm viri fierent. ſed hoc quis credat? cum ne infenſiſſimi quidem hoſtes id feciſſe niſi rariſſimè legantur. Non abeſt quin fraudem hic aliquam

quam

quam impuri homines ſint frauſi.atque adeò ita eſt: nam auctor ſcripſerat τὺς ἀδρυμμένς. Omnino Lacedæmonij αἰδρῦὃς quidem ſuos ſeruos, & voluerunt & ſiuerunt.at ἀδρῦὃς eoſdem,id eſt corpulentos euadere & nitere,neque voluerunt neque ſiuerunt. En quàm ridiculam ſententiam literulæ vnius adiectio efficiat;τὸ ἀδρῦὃς propriũ eſt τῇ ἀλεξίᾳ, quam eſſe ait Ariſtoteles συνέτης σώματος,id eſt, ἀδρότητα. Athenæus hoc verbo expreſſit quod pluribus modò dixerat, ἀπεχανμάζειν τὴν οἰκετικὴν ἐπιφάνειαν.contra,ſtrigoſum eſſe macilentum,ſqualidum atque horridum,ſigna ſunt hominis miſeri & malè habiti. Non eſt autem mirandum, Spartanos qui legitimum cinguli modum liberis ſuis præfinierant,quem non liceret impunè excedere,erga ſeruos ſuos fuiſſe iniquiores. Vt probet Straboně Γεωγραφικῶν eruditiſſimum ſcriptorem, non adeò recentem auctorem eſſe,ac videretur nonnullis, ita ſcribit, λέγει γὰρ αὐτὸν ἐν τῇ ἑβδόμῃ τῆς αὐτῆς πραγματείας ἐγνωκέναι Ποσειδώνιον, τὸν ἀπὸ ϛῆς ϛοᾶς φιλόσοφον, ὃ πολλάκις μεμνήμεθα, συγγενόμενον Σκιπίωνι, τῷ τὴν Καρχηδόνα ἑλόντι. In libris Strabonis hodie iſta non legas. Sed ô bene quod diſertè Athenæus librum nominat,vbi de ſe & Scipione Africano magnus auctor erat locutus.ni feciſſet,color aliquis futurus erat tenebrioris illius calidiſſimo mendacio, qui probare hinc nititur dudum Strabonem fuiſſe:neque Strabonis ſed Stratonis nomen præſcribi debere iis libris quos hactenus pro Strabonianis omnes omnium ætatum eruditi habuerunt. Tu verò marrucine libri ſeptimi iacturam farci,& lacunam imple ſi potes:atque ego ſpõdeo tibi,quod ex integris libris ſuis Athenæus prompſit, fore vt reperiamus & nos in noſtris integratis. Eiuſdem farinæ alterum quoque Lucumonis illius argumentum eſt.non eſſe Strabonis hęc,quia ſcriptum ſit hodie in codicibus Strabonianis ταῖς Κανταβρικαῖς ἐνάμιλλαι: non vt hic ταῖς Κιβυρατικαῖς.ridiculum caput: nam ſi pondus habet hæc ratio,per hanc monſtrificã Circen neque Plato fuerit Plato, neque Ariſtoteles Ariſtoteles, neq. Theophraſtus erit Theophraſtus. Plurima enim, vt ſæpe indicauimus, ex iſtorum libris aliter deſcripſit philologus, quàm habeantur hodie in vulgatis editionibus. Omnia denique ſi huic argumentationi locum damus, ἄναλλα γενήσεται, vt ait poeta. Sed valeat infrunitus criticus, cum peruerſo iſto iudicio. Porrò de lectione Strabonis ad Strabonem egimus: hic autem fidei noſtræ cauſſa eam expreſſimus γραφὴν, quam ſcripti omnes exhibebant. Culpam hic commiſſam Athenæone attribuã an exſcriptori, incertus animi hæreo. nam illa μνημονεύει δὲ αὐτῶν Στράβων, ſi ita accipias, *Pernarum mentionem facit Strabo*: nihil vetat credere locum Strabonis ab Athenæo bona fide recitatum,à librario fuiſſe corruptum, qui pernarum Cãtabricarum nomen audiuerat nunquam: *Cybiricas* verò ſiue *Cybiraticas* modo nominatas Athenæo meminerat. Sine cauſſa autem voci Πεμπίλων defectus & vitij notam præfixerunt eam tolle:nihil enim deeſt.

CAPVT XXII.

Τρόφαλις Σικελική. Caſeus Τρομιλικός. Prouer. ex deprauata lectione fictum, Iouis lac. *ἀποτράγημα*, Mæſon *cocus & tettix. Megarenſes Niſæi. Olim iidem coci & popæ. Alexander victimarum è Macedonia accerſit ὀργιαστικὰ ſacra. Olympias iis dedita. ſerpentes ad illa ſacra adhibiti. iis nomen ἀργόλαι vel ἀργαῖ. Volumen epiſtolarum* Alexandri, *& aliorum ad* Alexandrum.

ΕΠΕΙ δὲ καὶ Σικελίας αὐχημα τρόφαλις ἤδη ἐστὶ φ. alludit ad poetæ alicuius verba Ariſtophanes Veſpis. Τροφαλίδα τυροῦ Σικελὴν κατεδήδοκε. & rurſus in eadem, Ἀποδράς γὰρ εἰς τὴν γωνίαν τυρὸν πολὺν κατεσικέλιζε. Caſeus qui Τρομιλικὸς nominatur in libris editis, Breuiatori eſt, Βρομιλικός. quod ſi rectum eſt, Στρομίλεια vtique mox ſcribendum. alterum malim. Noli quærere quid appelletur *Iouis lac*, iſto verſu quem recitat dipnoſophiſta: Καὶ τυρὸς ὀπίας ἐστὶ καὶ Διὸς γάλα. è Cyclope Euripidis eſt hic verſus. Ibi hodie ſcriptum βοὸς γάλα quæ vera eſt proculdubio lectio. Faceti ſanè homines, qui bouem in *Iouem* mutarunt. quãto hoc maius, quàm ex muſca elephantum. Eruditiſſimus parœmiographus ſi Euripidis codices inſpexiſſet, deprehenſum errorem emendare præoptaſſet, quam Chiliadas ſuas fictitio prouerbio reddere auctiores. Ἀποτράγημα interpretatur Athenæus apud Eupolidem, λείψανον τῶν τραγημάτων καὶ τρωξίμων. ex his emendabis Heſychij codices: vbi perperam ſcriptum ἀποτράγημα, λείψανον, βρῶμα. Seq. Φιλιππίδης ἐν Αὐλοῖς, Τὸς δὲ πυελίσκους καὶ τὰ λάχανα ταῦτ' ἔχων. conferenda hæc cum iis quæ ſcribit Pollux libro ſexto, capite nono, vbi aliam lectionem inuenies. Poſtea coquus inducitur μαγειρικὰς multas ῥήσεις ex antiquis poetis recitans: quæ illis ſunt adiiciendæ, de quibus libro ſeptimo, capite vndecimo diximus. Obſeruat iſte dixiſſe veteres τὸν μὲν πολιτικὸν μάγειρον Μαίσωνα, τὸν δὲ ἐκτόπιον τέττιγα. qua de re Feſtus, *Mæſon, perſona comica appellatur, aut coci, aut nautæ, aut eius generis. dici ab inuentore eius Maſone comœdo ait Ariſtophanes grammaticus.* at Heſychius ſcribit hoc nomen per ε. Μέσωνες, inquit, οἱ κορυφαῖοι τῶν μαγείρων, ἢ οἱ τεχνῖται. ſed verba ſunt eiuſdem alio loco, Τέττιξ ἔξω τοῦ σωμάτος ζῶν παρὰ Ἀθηναίοις, οἱ τῶν μαγείρων ἀπηρέται ξένοι, οἱ δὲ ἐκτόπιοι μαίσωνες. Obſeruo etiam inter comicas perſonas vnam fuiſſe quæ θεράπων τέττιξ dicebatur, auctore Polluce libro quarto. Paulò poſt pro καὶ Φιλήμων δέ πού φησιν, aut errauit librarius aut Athenæus: Stratonis enim ſunt verſus, non Philemonis. vide libro nono. Megarenſes veteris & antiquæ Grȩciæ diſtinguuntur ab aliis Megarenſibus Siculis cognomine Niſæorum. Theocritus, Νισαῖοι Μεγαρῆες ἀριστεύοντες ἐρετμοῖς. & Athenæus hic, τὸν Μαίσωνα ἐκ τῶν ἐν Σικελίᾳ φησὶν εἶναι

φησὶν εἶναι Μεγαρέων, καὶ οὐκ ἐκ τῶν Νισαίων. Noua fuit & inſolens illa coqui gloriatio, qui apud Poſidippum hos verſus proferebat,

> Ταυτὶ μὲν οὖν τοιαῦτα. συμβαίνει δέ τι
> Νῦν μοι διακονοῦντι παρὰ τῷ δεσπότῃ
> Ἀστεῖον, οὐχ ἁλώσομ' ἐκφέρων κρέας.

Moris fuit coquis cum cibos mercede conducti pararent, furto quicquid poſſent auferre. Ideo ſoliti ianitores excutere diligẽter cum abirent. Hoc toties iam probatum in ſuperioribus, vt exemplis non ſit opus. Iſte verò coquus, vel quod macilentas carnes habuiſſet deſpicatui, vel quod propter tenuitatem apparatus, aut vigilantiam cuſtodis appoſiti non potuiſſet, id nunc gloriatur, & laudi ſibi verti poſtulat, quod ianitores ſe non eſſent in fraude & carnium furto deprehenſuri. Simillimus eſt apud comicum initio *Pacis* locus: nam ibi famulus qui ſtercoreas turundas ſcarabæo pinſebat, hoc vnum ſaltem ex ea opera conſequuturum ſe prædicat, quod nemo illum ſit accuſaturus, quaſi mandentem inter pinſendum: quo nomine ſæpe famelici aut gulones ſerui pœnas ſordidis, vel delicatis heris dabant: nam vtroſque hoc facto offendebant. Ariſtophanis verba ſunt,

> Ἑνὸς μὲν ὦ ἄνδρες ἀπολελύσθαι μοι δοκῶ.
> Οὐδεὶς γὰρ ἂν φαίη με μάττοντ' ἐσθίειν.

Æſtimet ex his eruditus lector quo iure, quáve iniuria in tertio verſuum Poſidippi negationem tollendam interpretes cenſuerint. vt taceam de labe verſus. Multa in iis quæ deinceps recitantur, & mutila & corrupta ſuprà humani ingenij coniecturam. Simonidis teſtimonium fortaſſe. ita non malè ſcribas: χ' ὅσα θεῶν σαφῶς ἱμείσυλα κρέα εἰδώς. *quæ ad Deos ſpectant, ea peritè paraui,* Deinde. Τί καὶ γὰρ οὐ καλῶς ἐπίσταμαι; non κακῶς. Tranſeamus ad ſequentia: egent enim cenſura noſtra. Ait, ἐμφαίνει δ' αὐτῶν τὴν ἐμπειρίαν, καὶ ἡ πρὸς Ἀλέξανδρον Ὀλυμπιάδος ἐπιστολή. προτρεπομένου γὰρ μάγειρον αὐτῇ πέμψαι θυσιῶν ἔμπειρον, ἡ μήτηρ φησὶ, Πελιγναν τὸν μάγειρον λαβὲ παρὰ τῆς μητρός. οὗτος γὰρ οἶδε τὰ ἱερά σου τὰ πατρῷα ὃν τρόπον θύεται, καὶ τὰ ἀργαὰ, διακατικὰ καὶ τὰ Βακχικὰ ὅσα τε Ὀλυμπιὰς προθύεται, οὗτος οἶδε. μὴ οὖν ἀμελήσῃς ἀλλὰ λαβὲ, καὶ ἀπόστειλον πρὸς ἐμὲ τὴν ταχίστην. Dicebat modo Athenæus veteres cocos rituum ſacrificandi & πάσης τῆς θυτικῆς notitiam habuiſſe. Nunc ait, poſſe id ipſum cõſtare ex Olympiadis ad Alexãdrum epiſtola. deinde ipſa Olympiadis verba profert, & quod inſtituerat, clarè probat. quid dico probat? imo verò probabat olim: nunc peruerſa lectio huius loci ſententiam omnem peruertit. Nam ineptiſſimum eſt quod vulgata ſcriptura continet. Initio petit mater à filio, vt coquum ſibi ſacrificandi peritum emat: deinde autem offert è veſtigio eadem filio ſuo Pelignam coquum planè qualem ſe deſiderare dixerat. Enimuero ſi habet bonum θύτην, cur vſque inde ex Aſia, aut India ſibi petit mitti: Sed neque illud intelligo, quorſum Olympias Macedoniam inhabitans, cum deſideret qui Aſiaticorum ſacrorum ritus norit, Græcanicorum aut Macedonicorum ignoret. niſi putemus, quod abſurdiſſimum eſt, more populorũ Orientis ſacra factitaſſe Olympiadem. Quid multa? interpretum qui hæc abſurda concoxerunt, ſtomachum nemo ſatis deprædicarit. Legendum affirmo, προτρεπομένου γὰρ μάγειρον αὐτῇ πέμψαι θυσιῶν ἔμπειρον, ἡ μήτηρ φησί. id eſt, *nam cum Alexãder eam hortatus eſſet vt ad ſe mitteret popã ſacrificiorum peritum, ait mater: Accipe popam Pelignam à matre tua,* &c. Cur è Macedonia victimarium accerſierit Alexander, obſcura cauſſa non eſt: nam & pietatis intererat, & exiſtimationis illius, vt more patrio ſacra faceret. quod oſtendit Olympias manifeſtò cum ſubiicit: οὗτος γὰρ οἶδε τὰ ἱερά σου τὰ πατρῷα. Quænam autem ſunt ἀργαὰ ſacra quorum Olympias meminit? quæ item illa διακατικά. Prorſus niſi ineptire volumus, legendum, καὶ τὰ ὀργιαστικὰ, καὶ τὰ Βακχικά. Oympiadem valde fuiſſe deditam orgiaſticis ſacris & Orphicis, diſertè Plutarchus ſcribit in Alexandri vita. Addit idem, ſolitam Olympiadem manſuetorum ſerpentum genus quoddam ad iſta ſacra adhibere: qua de re multa etiam Lucianus ſcribit in Pſeudomanti. Ex Suida in Heſychio coniicere eſt, ἀργόλας vel ἀργὰς iſtos angues fuiſſe appellatos. Qui horum meminiſſemus, putauimus aliquando poſſe hunc locum in eam ſententiam accommodari non magna mutatione: vt dicat Olympias, illa etiam ſacra Pelignæ eſſe nota, ad quæ ſerpentes argæ adhiberentur. Sed diſplicet nobis iure merito hæc ſententia neque dubitamus verum eſſe quod prius diximus. Quærant etiam doctiores quænam illa ſint ſacra ὅσα Ὀλυμπιὰς προθύεται. nos qui fruſtrà quæſiuimus legemus interea, ὅσα Ὀλυμπίασι ea ſacra intelligit, quæ Olympiæ fiebant ab agoniſtis prius quàm certamen inirent. Sciendum autem, extitiſſe olim in doctorum bibliothecis epiſtolas Alexandri, & aliorum ad Alexandrum. multa harum mentio apud veteres ſcriptores, vt Plutarchum, Athenagoram, Athenæum, alios. ſed & Grammatici earum teſtimoniis aliquando vtuntur. Heſychius, in voce σκοῖδος, quæ Macedonum lingua prætorem iudiciis præfectum ſignificabat, ἡ λέξις κεῖται ait, ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς Ἀλεξάνδρου. meminit & in Ἀρόπανοι eiuſdem verba ſunt quæ ſubiiciam, Γητικὰ παρὰ Ἀλεξάνδρου ἐπιστολαῖ. ποτήρια οὕτω καλούμενα, corrigendum, παρὰ Ἀλεξάνδρῳ ἐν ἐπιστολαῖς. Epiſtolarum Olympiadis ad filium meminit A. Gellius libro 13. capite quarto & Pollux lib. 7. cap. 9. obſeruans nominari Olympiadi ἱερουργεῖν, qui dicitur vulgò ἱστῶν: nam ita ſcribi debet is locus. & iterum mox legendum βέλτιον δὲ ὁ ἱστὼν, vel ἱστεών, vt in Gloſſario ſcribitur. peſſimè libri Pollucis εἰσελῶν. Earum quas ad matrem ſcripſerat Alexander mentionem fecère item multi. Octauius Minutius Felix, *Alexander ille Macedo inſigni volumine ad matrem ſuam ſcripſit metu ſuæ*

poteſtatis proditum ſibi de diis hominibus à ſacerdote ſecretum. Pollux libr.6. cap.12. ἐν Ἀλεξάνδρου πρὸς τὴν μητέρα ἐπιστολῇ, μέμνημαι ἐν ἄλλοις σταδίοις καὶ τὸν μόσχον διέρον.

CAPVT XXIII.

Ceryces *Athenienſium.* ῥέζειν ἐπὶ τοῦ θύειν. ἔρδειν. θύειν. δρᾶν. *antiqua ſacrificia.* ἀναγραφαὶ παλαιαί. *Clidemi* Atthis. *Prou.* Καινὸς οὗτος ἐστι Παλαίφατος. *Palaphatus mytographus.* τὸ οὐχ ὁρώμενον λάχανον. περιποιεῖν τὸν διαιτόλην. myma & mimarcys. τομάς, *gallina Numidica. Philemonis.* Ἁρπαζόμενος.

FAMILIA fuit Athenis *Cerycum*, quos ait Diodorus Siculus μετεσχῆσθαι ἀπὸ τῶν Αἰγυπτίων παστοφόρων. erant ſanè & paſtophori Ægyptiorum, & Athenienſium ceryces ſacrorum adminiſtri, popis & victimariis non diſſimiles. Propterea ſcribit Athen. ὅτι σεμνὸν ἡ μαγειρικὴ μαθεῖν ἐστιν ἐκ τῶν Ἀθήνησι κηρύκων. ineptè facias ſi vertas hic κήρυκες *præcones. Homerus*, inquit dipnoſophiſta, τὸ ῥέζειν ἐπὶ τοῦ θύειν τάττει. id eſt, *quod nos* θύειν *dicimus, victimam Deo mactare, id Homero eſt* ῥέζειν: vel ſimpliciter abſque vlla adiectione: vel adiecta voce ἱερεῖον, aut alia ſimili, vt —φοίβῳ θ' ἱερὴν ἑκατόμβην ῥέξαι ὑπὲρ Δαναῶν. ſic Latini, *cum faciam vitula.* Plutarchus de iis loquens, qui diis hoſtias primi mactarunt. περιδεόμενοι καὶ δειμαίνοντες, ἔρδειν ἐκάλουν καὶ ῥέζειν, ὡς τι μέγα δρῶντες τὸ θύειν ἔμψυχον. Athen. verba non rectè accipiunt interpretes. Addit, τὸ δὲ θύειν ἐπὶ τοῦ ψαιστὰ μεταδιδόντα θυμιᾶν. antiquiſſimi homines cum ſacrificia cruenta ignorarent: hoſtiarum loco vel folia & glandes dum ipſi adhuc ἐβαλανηφάγουν: vel ψαιστὰ & fractas fruges diis offerebant. atque hoc illi vocabant θύειν inquit Porphyrius περὶ ἀποχῆς ἐμψ. libro 2. & obſeruant critici nunquam apud poetam τὸ θύειν mactandi ſignificatione eſſe poſitum, ſed τοῦ θυμιᾶν. Sequitur, καὶ οἱ παλαιοὶ τὸ θύειν δρᾶν ὠνόμαζον. id eſt, δρᾶν veteres vſurpabant pro mactare & iugulare victimas, quod nos hodie θύειν dicimus: etiam grammatici δρᾶν exponunt θύειν. & ita ſtatim accipitur, ἔδρων οἱ κήρυκες, id eſt, *ſacrificabant ceryces.* at verbū θύειν ſignificare ἁπλῶς *agere*, quis docuit interpretes? Mox, κήρυκας δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ κρείττονος ὠνόμαζον. reddit rationem cur ſacrorum miniſtros κήρυκας appellarint ἀπὸ τοῦ κηρύττειν, quod eſt, *aliquid proclamare.* à præſtantiore, ait, parte muneris quod obibant ſic dicti. Iidē namque & hoſtias mactabant adolebantque, & cum fiebant ſacra, populum initio iubebant fauere linguis acclamantes, Εὐφημεῖτε, σιγὴ πᾶς ἔστω λεώς. peractis verò ſolennibus religionis, populum demittebant his verbis, λαοῖς ἄφεσις, id eſt, *extemplò*, vel *ite: Miſſa eſt.* Hæc pars eſt miniſterij cerycum, quam vocant auctor priorem & præſtantiorem. Quod ſequitur, ἀναγέγραπταί τε οὐδαμοῦ μαγείρου μισθὸς, ἀλλὰ κήρυκι, qui de Homero putant accipiendum multifariam errant. Non dubitamus nos, alioſum eſſe hæc referenda: puta, ad leges ſacrificiorum, qualis illa regia lex fuit, cuius meminêre Pollux & noſter libro ſexto. Ea lege & ſimilibus aliis definiti erant ſumptus ſacrorum, & quantum cuique dari de publico deberet. Ait igitur Athenæus, in nullo huiuſmodi monumento vetuſtatis fieri mentionem μαγείρων, ſed ſemper κηρύκων. Legebatur, Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῆς Ἀτθίδος Δῆμος. emendauimus Κλείδημος. cuius ſcriptoris Atthidem & Athenæus, & alij laudant ſæpe. Athenionex ῥήσεως verſum duodecimum, ſcribe hoc modo, Ὡς ἦν δὲ τὸ κρέας ἥδιον ἀνθρωπίνων κρεῶν. *cum viſa eſſet ociſa victima caro ſuauior humana.* ſic ſtatim, ὡς δ' ἅπαξ τῆς ἡδονῆς ἐμπειρίαν τιν' ἔλαβον. Deinde mutata diſtinctione, τὰ σπλάγχνα τῆς θυσίας ὤπτων φλογὶ, ἅλας οὐ προσάγοντες. De ſale quod ait Athenio, verum eſt. Lege omnes ſacrificiorum deſcriptiones apud antiquiſſimos poetas: nulla vſquam ſalis mentio. Præterea ſcribit Plutarchus in 8. Sympoſiacor. ἰχθύων δὲ καὶ τοὺς ἱερεῖς ἴσμεν ἔτι νῦν ἀπεχομένους ἁγνεύοντες δὲ καὶ τὸν ἅλα φεύγουσιν, ὡς μήτε ὄψον προσφέρεσθαι μηδὲν ἅλσι θαλαττίοις μεμιγμένον. vigeſimo ſeptimo. Καινὸς γάρ ἐστιν οὗτος Παλαίφατος. Omnino καινὸς legendum, non κοινὸς, vt placet Dalecampio qui etiam παλαίφατος vertit *fama publica*: quaſi eſſet παλαιὰ φάτις. tam aliena vero ſententia ne refutari quidem meretur. Euſtathius poſtquam de Palæphato nobili mythographo locutus eſſet, addit, Παλαιφάτου δὲ μέμνηται ὁ Ἀθήναιος, ἔνθα μαγείρου σοφιζομένου, καὶ τὴν οἰκείαν τέχνην ἀποσεμνύνοντος, ἔφη τὸ, καινὸς οὗτος Παλαίφατος. ὃ δὴ καὶ παροιμιάζεται εἰς τοὺς τερατολογοῦντας τὰ μὴ οἷά τε προσσχεῖν ἔχειν. Palæphatus antiquiſſimus auctor de fabulis veterum ita doctè & accuratè ſcripſerat, vt locum prouerbio fecerit, quod hic vſurpatur. nam vt de eximiæ fortitudinis viro dicebant ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς: ſic de eo qui mendacia fingere probè noſſet, ac rebus incredibilibus τερατολογίαν πεῖσαι, dicebatur, καινὸς οὗτος Παλαίφατος. Eſt verò obſeruandum in Athenionis ῥήσει pronuntiari hunc verſum non à coquo, ſed ab eo qui cum loquebatur coquus. Eiuſdem perſonæ eſt hic quoque verſus paulò poſt: Ἄνθρωπε χαῖρε περιπατεῖ καὶ διαιτόλην, de quo mox dicemus 30. verſus eſt hypermeter: ſequens fœdè corruptus. auxilium à libris cenſeo expectemus. hoc ſolùm tutò videmur poſſe tentare, —δίδαξε περιμυματίοισιν ἐπὶ ἡραίαις. μετέπειτα δὲ ἰχθ. Arte coquorum ita interdum cibi diſſimulantur conditura, vt cum eos edas, nihil minus putes eſſe quàm quod edis re vera. Exemplo ſit ille qui de rapis fecit apuas, vt dictum libro primo. Eò reſpicitur verſu 32. cum ait comicus ἐπισκευάσω τὸ οὐχ ὁρώμενον λάχανον. inferunt enim coqui in conuiuia olus non quale ſolitum verſari in hominum adhuc ποηφαγούντων menſis: ſed arte paratum, ſic, vt olus non

non videatur olus. 34. & ſequentes ſic accipe. Poſteaquam propter dictas voluptates plurimum quiſque ab eo afuit, vt hominem occidere atque eſſe vellent: tunc omnes cum primis auctoribus vitæ huius volebant vitam degere: tunc cœpêre homines in vnum congregari, vrbes condi: atque id beneficium mortalibus imputat ars parandi cibos. Hæc mens eorum quæ dicit coquus ad verſum 39. vſque. Ibi interfatur alter, & ait, *Ἄνθρωπε χαῖρε, περιπόδιζε τὸν δεσπότην*. Hic cum audiiſſet coquum magnifica de ſe & arte ſua prædicantem, ipſum ſalutat ceu magnum aliquem virum, & vt ſeruile iugum excutiat, ſuumque herum iubeat *μακρὰν κλαίειν*, hortatur. quaſi diceret: rem eſſe indignam, ſi adeò peritus homo tam nobilis artis, ſeruitutem ſeruiat. Exiſtimamus hanc eſſe ſententiam iſtius verſus. ſed *περιποδίζω* nulli pretij verbum ferri hic non debet. Scribo, *περιπόδιζε τὸν δεσπότην*. obſcenum verbum eſt *ποδίζω* apud comicos. ſed quod hoc loco nihil niſi contemptũ ſignificat. eſt enim extrema cõtumelia quæ homini libero fieri poteſt, cogere aliquem pati muliebria. ſic apud Catullum & alios Latinorum eiuſdem ſignificationis verba capi non negabunt eruditi. 45. ſcribe, *ἀλλὰ διαφόρως συνῆκε*. Per υ mox ſcribendum *διαθρυμματίδας*. alij vocant *θρυμματίδας*, vel *ἐνθρυμματίδας*. In verſibus Poſidippi ſcribe, *ῥῖνα κερκηνὴν πρὸς τὸ ψόφον*. &, *χιαυστικὸς προσχιαυστικός*. vel *προσκαυστικός*, vt olim Turnebus. In Ecloga Antiphanea, *Οὐκοῦν τὸ μὲν γλαυκίδιον ὥσπερ ἄλλοτε Ἕψειν ἐν ἅλμῃ*. In Battonis pericopa, *Τί σοφὸν καταλέλοιπε τί πῃ ἡμῖν Ἀντίδης*. eius *ῥήσεως* poſtremus verſus non habet plenam ſententiam nec metrum: Scribo, *Τὰ μέγιστα*, *πόσα ταῦθ᾽; ὅσα οἱ τεθνηκότες*. interrogatus an in arte ſua noui aliquid excogitaſſet: *Ego verò*. ait, *maxima. quot autem ſunt quæ inueniſti?* inquit alter: reſpondet, *quot vel omnes priores qui nunc ſunt mortui*. Poſt tam multa exponitur tandem, quid ſit *myma*: *ὅτι σκευάζεται ἐκ κρεῶν καὶ αἵματος*. Reperio aliam paraturam apud Heſychium, cuius verba ita ſcribenda, *μῦμα, θελδάκιον τρίμμα, καὶ ὑπόχυμά τι*. Ac videtur Athenæi *myma*, aliorum eſſe *mimarcys*. de quo edulio Heſychius & Pollux. *Cratinus* qui de republica Theſſalorũ ſcripſerit, alibi quam hic non inuentus nobis: & fortaſſe melius *Κριτίας*: de quo & eius Politiis antè dictum eſt. Mox ſcribi poteſt, *εἴτε ἱερεῖον, εἴτε ματτύη*. omnino autem, *ἐξ οὗ καὶ ὁ Ἀρτεμίδωρος παρέθετο μαρτυρίαν Ἀλέξιδος*, non *μαρτύριον*. Quid appellet Athenæus *ἐκλογὴν*, quid *διεσκευασμένον δρᾶμα* ſæpius iam dictum eſt. In tertio Alexidis verſu ſcribe, *προπόσεις πίνετε*. conſentiente Euſtathio: non *προπόσει*. Deeſt verbum in iſtis, *εἴπῃς τῆς ὄρνιθος ματτύης*. videlicet *ὀρέγηται*, aut ſimile. Ait *ἐσφάχθαι διὰ τοῦ στόματος εἰς τὴν κεφαλὴν iuguletur* immiſſo cultro, *per os in caput*. *καὶ νομάδα παχεῖαν ἕψε*. quid virum doctũ impulit, vt *νομάδα* verteret *colũbam*? aut cur *νομὰς* gallina Numidica vel Africana eſſe non queat? quod etiam confirmat vox *νοσσευόντων*, quæ de eo genere auitij propriè vſurpatur. Scribe. *Ποτηρίων καὶ ματτύης διαφθερεῖτε*. Philemonis fabula vnde eſt hic verſus inſcribitur hic *Ἁρπαζόμενος*. apud Pollucem *Ἁρπαζομένη* libro ſeptimo, cap. 9. ſed in eiuſdem libr. 10. capite vigeſimo quarto, vt hic. verſus primus è Nicoſtrateis ita ſcribi debet, *Εὖγ᾽ ἄνδρες, διὰ σφόδρα. ἀλλὰ μὴν τῇ ματτύῃ Οὔτ*.

ISAACI CASAVBONI ANIMADVERSIONVM IN ATHENÆI DIPNOSOPHISTAS, LIBER DECIMVS-QVINTVS.

CAPVT I.

Nexus libri huius & argumentum. Mores veterum aliquot poſt finitas epulas. περιχέειν λίτρον, vel potius νίτρον. παραχέειν μύρον. νίτρον, λίτρον, νίτρον, νίψασθαι. ὕδωρ κατὰ χειρός. Dicaarchus Meſſenius. ἐξίσωτο τῶν σκευαρίων οἱ δυστυχοῦντες. Locus è ſcholiis Ariſtophanis emendatus. Cottabiſſantium præmiola. Locus Ariſtotelis animaduerſus. ἰσθμιάς.

VNIVERSAM *δειπνοσοφιστικὴν ἱστορίαν* in tres partes fuiſſe tributam ab auctore, ſuo loco diximus. Harum duas, *τὰ περὶ τοῦ δείπνου*, & *τὸ δεῖπνον*, libris ipſis quatuordecim executus eſt. Tertia reſtat, vnico hoc libro comprehenſa: quem inſcribas licet cum Athen. *Τὰ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπιτελούμενα*. Habes hic prolixam eorum explicationem quæ remotis menſis fieri olim ſolita cũ ſurrexiſſent, aut inter ſurgendũ. Cottabis nẽpe ludebant

antiqui flores ſumebant, ſiue ſertos ſiue ſolutos: vnguentis etiam ſe perfundebant, aut vngebant: tum autem extremo poculo educto, quod vocabāt ἀγαθοῦ δαίμονος, ac de more recitato aliquo ſcholio vel pæane, aliove carmine, domuitioni tandem facibus accenſis ſe accingebant. Hæc præcipua capita ſunt omnium ſermonum qui vltimo hoc libro cōtinentur. Initio locus recitatur è Platone comico elegātiſſimus: quo velut ob oculos ponitur ſtrepitus ille qui in cœnationibus ſolet excitari, cum ſurgunt de menſa conuiuæ, & omnia illa quæ diximus geruntur. Seruus eſt atrienſis, qui loquitur aut architriclinus: qui miniſtrantium puerorum alium aliud citò facere præcipit. Ἐγὼ δὲ, inquit, λίτρον παραχέων εἰσέρχομαι. Moris fuit vt poſt finitas epulas, aqua manibus lauandis funderetur, deinde vnguenta exhiberentur. illud Plato vocat παραχέων λίτρον, hoc, παραχέων μύρον. Nitro vſos veteres in balneis & pleriſque lotionibus, probari poſſit multis Hebræorum, Græcorum & Romanorum teſtimoniis. λίτρον Attici, alij νίτρον ex Hebræo נתר neter, vt Ierem. cap. ſecundo 22. & alibi. Atque hæc quidem ita: ſed an λίτρον pro aqua lauandis manibus laturi ſunt qui habebunt ῥῖνα κερατίνην? equidem vix puto. etſi ſcio non aliis ſolùm rebus, ſed & corpori lauando, nitrum eſſe adhibitum. Athanaſius, in ſermone de virginitate, Ὅταν νίψῃς τὸ πρόσωπόν σου, νίψῃ, ταῖς δύο χερσὶν· οὐδὲ μὴ ἐκτρίψῃς τὰ μῆλα τῆς ὄψεώς σου, οὐδὲ μὴ βάλῃς πόαν οὐδὲ νίτρον, οὐδὲ τὰ ὅμοια τούτοις. Legam λυτρὸν, aut νίπτρον. quæ dominans in hac re vox eſt. nam νίψασθαι propriè de lotione poſt epulas: νίπτρον aqua in eam rem: at lotio ante cœnam propriè ὕδωρ κατὰ χειρός. Lacunam in his verſiculis adnotatam explere licet hoc modo, ποῦ δὴ μέλος; ἤδη γέγονε: Καὶ ἔπιον γ' ἤδη πόῤῥω. Deinde ſcribo & diſtinguo, —μέλος μελίζεται Τοῖς συμπόταισιν. αὐλῶν Τρίγωνον ἦδον ἰχοῦσαι, ἦγ' ἤδη τε. Dicæarchus is qui ab Ariſtotele doctus, vt Cicero ſcribit, non Mileſius fuit, ſed Siculus ex Meſſana vrbe, auctore Suida non vno loco. Falſa igitur eſt lectio quæ ſequitur non longè Δικαίαρχος ὁ Μιλήσιος Ἀριστοτέλους μαθητὴς ἐν τῷ Περὶ Ἀλ. melius libro 11. Δικαίαρχος ὁ Μεσσήνιος ὁ Ἀριστοτέλους μαθητὴς ἐν τῷ Περὶ Ἀλκ. ita igitur ſcribe. In Euripidea pericopa ex *Oeneo*, ſcribe ἆθλα κότταβον διδοὺς, cum Dalecampio. hoc enim agit, vt probet κότταβον etiam appellari præmium τῶν κοτταβιζόντων, id eſt, eorum qui vt loquitur Plinius, *elidebant in pauimento ſonum, ex vini reliquiis.* Ait, Πλάτων δ' ἐν Διὶ κακουμένῳ παιδιᾶς εἶδός παροίνιον τὸν κότταβον εἶναι ἀποδίδωσιν, ἐν ᾗ ἐξίσταντο καὶ τῶν σανδαλίων οἱ δυσκυβοῦντες. id eſt, *Plato in Ioue cruciato luſus eſſe genus tradit in quo vaſculis ſuis* vincenti *cedebant qui infeliciter iaciebant.* Significat philologus, etiam propoſito præmio certaſſe veteres cottabiſmo: ſed præmio tenui & non magnæ rei. atq; illa præmia vocat σανδάλια, paucis verbis more ſuo mentē nobis exprimens inſequentium Platonis verſuum. quid igitur ſūt σανδάλια? crepidæ puta & cotylus, quorum in ſubiectis verſiculis fit mētio. Hæc ſunt quæ propriè vocabant cottabia, vt mox dicetur. In ſcholiis Ariſtophaneis vbi laudatur hic locus malè ſcriptum, Διὶ καλλιμάχῳ: quod alij multi loci arguunt: & ἀπεκυβεύοντες pro δυσκυβοῦντες. id quoque malè: nam δυσκυβεῖν probum verbum eſt, etiam Polluce teſte. Multa in Platonis ecloga corrupta. Ita autem incipit:

Πρὸς κότταβον παίζειν, ἕως ἂν σφῷν ἐγὼ
Τὸ δεῖπνον ἐνσκευάσω πάνυ βούλομαι.

Scribo, τὸ δεῖπνον ὧδε σκευάσω, π. β. & deeſſe verbum explendæ ſentētiæ videtur. Coquus loquitur, qui vt tempus habeat parandæ cœnæ, optat conuiuas cottabo interea ludere. 3. verſus prope conclamatus. Ἀλλ' ἄνεμος ἐστὶν θυΐαν παῖς θεῖον cum adoleſcentes ad cottabiſmum hortatus eſſet cocus, illi expediri, proferrique omnia ad eam rem neceſſaria iubent. Inter alia requirebatur vas aliquod grandiuſculum aquæ capax: cuius vſum & Athenæus mox, & Pollux libro ſexto nos docent. Scribitur libro vndecimo habuiſſe veteres vaſa quædam ad hunc tantum luſum fabricata. Quod etſi verum eſt, nihil tamen vetat, etiam alia formæ non diſſimilis, cum ad manum propria non erant, cottabiſmo inſeruiſſe. Nos quidem non dubitamus, θυΐαν, id eſt, *mortarium*, in iſto verſu, locum peluis tenere in quam ſolita ad cottabos aqua coniici, vt modò dicebamus. Hoc igitur ratum eſto: præſertim cum aquæ ſtatim mentio fiat. Verba ſic aptaueris huic ſententiæ. Ἀλλ' ἄγε μόνον, vel ὕδωρ σπεῦδ' εἰς θυΐαν παιδίον. *Age igitur, ô puer, aquam infunde in pilam.* Interdum ſcitè cottabiſſantibus præmij loco concedi ſolitum, vt præſertim fœminarum oſcularentur quam vellent. Ideo ait Plato verſu quinto, παίζωμεν δὲ περὶ φιλημάτων. Calippus.

Ὁ δ' ἀγρυπνήσας τὸν πυραμοῦντα λήψεται
Τὰ κοτταβεῖα, καὶ τῶν παρουσῶν ἣν θέλῃ φιλήσει.

Septimo ſcribe, Παίζειν δὲ τίθημι κοτταβεῖα σφῷν ἐγώ. id eſt, *ego verò cottabiſmi præmia hæc vobis ſtatuo*: crepidas nempe, quæ ſequenti verſu nominantur, & cotylum. hæc præmia κυρίως vocabantur κοτταβεῖα, vel κοττάβια, auctore Athenæo libro 11. & Polluce libro ſexto. Ariſtotelis locus eſt paucis rectè intellectus, vbi horum præmiorum fit mentio, quem ὁδοῦ πάρεργον attingemus. Rhetoricorum libro ſecundo, enumerans philoſophus eos qui opportuni ſunt iniuriæ & ἀδικεῖν, inter cætera ſcribit: καὶ τοὺς ὑπ' ἄλλων μέλλοντας, ἂν μὴ αὐτοί, ὡς οὐκέτι ἐνδεχόμενον βουλεύσασθαι· ὥσπερ λέγεται Αἰνησίδημος Γέλωνι πέμψαι κοττάβια ἀνδραποδισαμένῳ, ὡς καὶ αὐτὸς μέλλων. hoc eſt, *Facilè eos lædimus, qui inibi ſunt, vt ſi tu nō occupes, alius ſit ipſis nociturus: iam enim videtur integrum non eſſe de eo deliberare. ſicut dicitur Aeneſidemus Geloni miſiſſe cottabia, poſtea quam Gelo quoſdam ſubegiſſet, quibus & ipſe imminebat.* nihil hac interpretatione manifeſtius. non illepidè

hoc

hoc pacto ſignificauit Gelo Æneſidemo victum ſic ab eo diligentia & feſtinatione, cum alioquin idem & ipſe meditaretur. *ἂν μὴ αὐτοὶ* conciſè poſitum ab Ariſtotele pro *ἂν μὴ αὐτοὶ φθάσωσι*: vel *κἂν μὴ αὐτοὶ ἀδικῶσι*. ante vocem *ἀνδραποδισαμένω* deeſt populi à Gelone oppreſſi nomen, aut ſcribendum. *τινὰς ἀνδράποδα*, viri eruditi, qui eos libros ſunt interpretati, philoſophi mentem non ſunt aſſecuti. Reuertamur ad Platonem, cuius poſtremos duos verſus ita ſcribe:

Καὶ τὸν κότυλον τὸν σὸν βαβαιὰξ ἐστὶ
Μείζων ἀγὼν τῆς Ἰσθμιάδ☉ ἐπέρχεται.

maius certamen ſibi propoſitum ait, quàm ſi agatur de pinu Iſthmica, ſiue ludorum Iſthmicorum præmio. pluris nempe facit præmia hîc propoſita, quàm coronā ludicri Iſthmici *Ἰσθμιάδ☉*, intellige *πίτυ☉*: nam Iſthmionicæ coronabantur *πίτυϊ*.

CAPVT II.

Cottabi καταχυτοί, Pollucis locus correctus. Premium cottabiſſantis optimè. καρκινοῦν τοὺς δακτύλους. radicum κλονήσεις & τάῤῥωσις. χλανίδες καὶ βλαῦται. coſſabus. *&* *κόσσαβ☉*. Calippus *comicus, ſiue* Calliſtus. *abſterſa macula multa.*

Ait, *ἐκάλουν δὲ καὶ καταχυτούς τινας κοττάβους· ἔστι δὲ λυχνία ἀναγομένη πάλιν τε συμπίπτοντα.* Intellige ex Polluce hunc locum, *τὸ κοτταβεῖον ὀρείμαχον ἀπὸ τοῦ ὀρόφου ὕπτιόν τε καὶ τέλειον χαλκοῦ πεποιημένον, ὥσπερ λυχνίας τὸ ἐπίθεμα, ὃ τὸν λύχνον ἐπ' αὐτοῦ φέρει.* ita ſcribitur in vulgatis libris. perperam cum ſit legendum, *ὕπτιόν τε καὶ λεῖον χαλκοῦ πεποιημένον.* id eſt *Pendebat ex lacunari æramentum ſupinum ex ære leui factum, ei ſimile quod lychnum ſuſtinet.* Plura leges in Commentariis Græcis ad Ariſtophanis *Eirenen.* & in ipſo Athenæo aliquanto poſt. Sequitur ex Antiphane, —*ἀλλὰ μὴν Πέντε νικητήριον* . . . . Poſſumus hic vetuſtati facere inuidiam, & quod ipſa iuit abolitum, reſtituere in integrum. Nam paulò poſt Athenæus, de præmiis, ait, cottabo ludentium antè diximus ex Antiphane: *ἀλλὰ γάρ ἐστι καὶ πεμμάτια, καὶ τραγήματα.* Non eſt dubium reſpici hunc locum. Quare neque illud dubium eſſe poteſt, ſcripſiſſe Antiphanem,

—*ἀλλὰ μὴν Καὶ πέμμα καὶ τράγημα νικητήριον.*

Alibi dicit Athenæus, præmium fuiſſe pyramuntem placentam. Artemidorus libro primo, *ἐπεὶ γὰρ ὁ πυραμοῦς παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐπινίκι☉*. Videſis Plutarchum Sympoſiacorum libro nono, capite decimo quinto. Sextum & ſeptimum verſum ita emenda, *Ἀφεὶς ἐπὶ τὴν πλάστιγγα ποῖαν; τὴν τὸ ὑποκείμενον. τὸ μικρὸν πινακίσκιον λέγεις*; plura diximus ad librum vndecimum. De modo rectè cottabiſſandi recitantur eiuſdem comici verſus pluſculi: quorum primi ſunt hi,

Οἱ δεῖ λαβεῖν. τὸ ποτήριον ἄκρον νόμος,
Αὐλητικῶς δὲ καρκινοῦν τοὺς δακτύλους,
Οἶνόν τε μικρὸν ἐγχέαι καὶ μὴ πολύν.

Legendum ſuſpicabar, *Οἱ δεῖ λαβεῖν τὸ ποτήριον δεῖ σ' εὐνόμως.* nam vulgatam ſcripturam rectè interpretari non queas. *Καρκινοῦν* autem *τοὺς δακτύλους* dicitur tibicen, qui tibia canens, non ſolùm curuat digitos, ſed etiam torquet, flectitque in obliquum, ſicut cancer pedes ſuos cum ſe mouet. Græci de obliquis hiſce motibus verbum *καρκινοῦσθαι* vſurpant. Obſeruant veteres propriè dici *καρκινοῦσθαι* radicum fibras & fibrillas, quæ contortis mutuiſque nexibus inuicem implicantur. Pherecrates *Fugitiuis*, *ἵνα τὰ λεῖα συγκαρκινωθῇ*. Theophraſtus Hiſtoriarum libro primo, de differentiis radicum, *μακροτέραν ταύτην, (ῥίζαν ἔχει) τάς τε ἄλλας μείζους, καὶ ὡς κεκαρκινωμένας.* Idem, De cauſſis, libro tertio, *χειμῶνες δὲ ἐπιγινόμενοι παντα χοῦ χρήσιμοι· ῥιζοῦνται γὰρ καὶ καρκινοῦνται μᾶλλον.* quid ſit *τὸ καρκινοῦσθαι* explicatur ab eodem libro primo De cauſſis, cap. 13. cognatæ ſignificationis verbum apud eum philoſophum *τὸ ταῤῥοῦσθαι*. quod alibi pluribus explicamus. affine etiam apud Hebræos *τὸ* סבך quo non ſemel vtitur auctor libri Iob. Legitur in Gloſſis, *καρκίν☉ χαλκέως. forfex.* rectè. nam teſte etiam Euſtathio, forfices appellarunt *καρκίνον*, propter iugationem qua connectuntur duæ *χηλαί*. Poſt *μαθεῖν* ponenda fuit *τελεία στιγμή*. nam falluntur qui ſequētia quæ ſunt Athenæi cum præcedentibus Antiphaneis connectunt. *ἀγκυλοῦν τὴν χεῖρα* quid ſit, docent clarè pluribus relata eiuſdem Dicæarchi verba libro 11. in voce *κότταβος*. de ancyle poculo habes in fragmento libri 11. cap. 4. Corrupta ſunt multa in Æſchyli verſibus ex *Oſtilegis*. Primo deeſt ſyllaba: in ſecundo *αἰσχείως* nihili vox eſt. Scribe verò,

Εὐρύμαχ☉ ὃν τις ἄλλ☉ οὐδὲν ἧσσονας
ὕβρεις ὑβρισμὰς, οὐκ αἰκεῖς ἐμοί.

ceu alter Eurymachus, non minore contumelia me affecit. quam equidem ferre non queo. de Eurymachi inſolentia viſe Homeri Odyſſeam: eò enim reſpicit *ὁ φιλόμηρ☉* tragicus. Tertio verſu exponebatur magna illa contumelia de qua ſecundo dictum. ſed lectio eſt contaminatiſſima: ſic enim legitur, *Ἦν μὲν γὰρ αὐτοῦ κότταβ☉ ἀεὶ τοῦ μὲν κ' ἄκρα.* coniicimus, ſiue mauis, diuinamus, dicere hoc poetam: caput eius qui loquitur à ſæuo & truculento tyranno habitum loco ſcopi, in quem cottabiſſans vina iacularetur. Scriptura ita forcaſſe concinnanda *Ἦν μὲν γὰρ αὐτοῦ κοτταβοῦντι μὲν κάρα.* cætera non capio. Scribe mox cum Euſtathio, *ἐπιπνεῖ τε ἐπ' αὐτῆς*. In teſtimonio ex Hermippi *Mœris*, pro *χλανίδες δοῦλαι*, lego, *χλανίδες δ' οὖλαι*. hoc eſt, *molles & delicatæ*. Deſcribebatur belli apparatus, omiſſis rebus voluptuariis, & omni luxus inſtrumento, vt ſunt molles veſtes, blautæ, ſoleæque conuiuantium, & vniuerſum cottaborū choragium. Ait, *βλαῦτης δ' οὐδεὶς ἑτέρως λέγεις.* mentem iſtorum iam expoſuimus: in verbis hæremus. quid ſi ita? *βλαύτης δ' οὐδεὶς ἑταίροισι λόγ☉*. Chlanides & blautæ eorundem ſunt & hominum & morum: ſæpeque apud ſcriptores coniunguntur. Anaxilas comicus:

μύροις χρῶτα λιπαίνων, χλανίδας δ' ἕλκων, βλαύτας φορῶν. Poſtea lege, *μαίνῃ δ' οὐδείς: λαταγῶν δὲ τὴν Σικελικὴν πλάστιγγ' ἴδοις* &c. Sequuntur Achæi verſus è *Lino*:

ῥιπτοῦντες, ἐκβάλλοντες, ἀγνυῶντες ἡμᾶς
Λέγοντες ὦ κάλλιστον Ηρακλεῖ λάταξ.

in priore malim, *ἀγνυῶντες τὰς ἡμάς· res meas malè perdentes.* de petulantia comeſſantium loqui videtur. poſteriore ſignificat, compotores iſtos pocula inuergentes, vt Lyei laticem cottabis illiderent, Herculem inuocaſſe, vt ſolebant in conuiuiis ſcorta, quod ait Plautus. Moris enim fuit & cum biberent, & cum cottabos vibrarēt τοὺς ἐρωμένους, ſiue τὰς ἐρωμένας appellare: vt verſum hunc explicans docet Athenæus, & repetit ex ipſo comici interpres. Inde intelligimus pronuntiata hæc ab iis fuiſſe, qui Herculem peribant. Non igitur *κάλλιστον* ſcribi debet, ſed *καλλίστῳ*, aut certè *καλλίστῳ*. Explicatio huius moris ab Athenæo ſubiecta, ita habet: *τοῦτο δὲ λέγοντες ὥσπερ ὅσον τῶν ἐρωμένων ἐμέμνηντο, ἀφιέντες ἐπ' αὐτοῖς τοὺς λεγομένους κοσσάβους.* Vox *λέγοντες* Achæi eſt, quam interpretatur Athenæus. Poteſt ſcribi, *Τοῦτο δ' ἔλεγον, ὥσπερ ὅσ.* Videtur autem ſeparare *coſſabos à cottabis*. quùm tamen inter eas voces nihil intereſſe & teſtentur grammatici, & euincat analogia. In Heſychio ſcribitur *κόσσαβος*. In hanc rem recitantur inter cætera Callimachi hæc:

Πολλοὶ καὶ φιλέοντες ἀκόντιον ἧκαν ἔραζε,
Οἰνοπόται Σικελὰς ἐκ κυλίκων λάταγας.

editum eſt *Σικελᾶς*. perperam non enim ſecundus caſus eſt, ſed quartus. malè in ſcholiis Ariſtophanis, *οἰνοπόταισι κενάς*. Vocem *ἀκόντιον* interpretatur Critiæ verſus de cottabo, *ὃν σκοπὸν ἐς λατάγων τόξα καθιστάμεθα*. *Calippus* comicus is eſt, vt arbitror, qui dicitur Polluci *Calliſtus*, libro 2. itaque alteruter emendandus. Addit, *ὅτι δ' ἐσπούδαστο περὶ τοὺς Σικελιώτας ὁ κότταβος, δῆλον ἐκ τοῦ καὶ οἰκήματα ἐπιτήδεια τῇ παιδιᾷ κατασκευάζεσθαι, ὡς ἱστορεῖ Δικαίαρχος ἐν τῷ Περὶ Ἀλκμαίωνος.* Contaminata ſcriptura adegit interpretes de ſubſelliis hic neſcio quid cōminiſci planè abſurdum: ſed emendandum erat, *ἐκ τοῦ καὶ οἰκήματα ἐπιτ.* triclinia intelligit ſic de induſtria exſtructa, quomodo futura erant ad cottabiſmum quàm commodiſſima. libro 11. vocabat *οἴκους*. Pro *περὶ Ἀλκμαίωνος* ex aliis ſimilibus locis ſcribendum *περὶ Ἀλκαίου*. Similiter ex ipſo Athenæo emendandus venit Dionyſij Chalci hic verſus, *φαίακος Μουσῶν ἐρέτας ἐπὶ σέλματα πέμπει*. ita nempe, *φαίακας κυλίκων ἐρ.*

CAPVT III.

Cratini iunioris Omphala *πρόποσις munus. ἀοιδὰς ἀντιπροπίνειν. καλὸν νόημα. Platonis problema συμποτικόν. multa emendantur. Aelianus inſigni loco reſtitutus.*

KATA' τὸν νεώτερον Κρατῖνον, ὃς ἐν Ὀμφάλῃ φησί. Iulius Pollux l.7. cap. 13. ἐν τῇ τοῦ νεωτέρου Κρατίνου Ὀμφάλῃ εἴρηται. In verſu Cratini *Πίνειν μένοντα τὸν καλῶς εὐδαίμονα Κρεῖττον*: cenſeo ſcribendum *Π. γελῶντα. iocundam & hilarem vitam agentem.* opponit ſequente verſu huic vitæ *μάχας* & *πόνους*.

Ἀγγελίας ἀγαθῆς δεῦρ' ἴτε πευσόμενοι.

adeste huc nuntium bonum audituri. malè *πευσόμενοι*, vel *πεισόμενοι* vulgo & interpretes. Subiiciuntur Callimachi iſta.

—*τὰ δὲ ῥόδα φυλλοβολοῦντα*
Τῶν † δενδρων ἀπὸ στεφάνων πάντ' ἐχέοντο χαμαί.

ita vulgo editur. nos aliam lectionē inuenimus. —*τὰ δὲ ῥόδα φυλλοβολοῦντος Δένδρου ἀπὸ σ.* ne hoc quidem placet. Legam potius, *Τ' ἀνδρὸς ἀπὸ στ.* vel *Τῷ δὲ ἀπὸ σ.* Primi verſus quos ex Dionyſio Chalco refert Democritus, & mutili ſunt, & peruerſè ſcripti:

Τήνδε προπινομένην τὴν ἀπ' ἐμοῦ ποίησιν
...... *ἐγὼ δ' ἐπιδέξια πέμπω*
Σοὶ πρώτῳ Χαρίτων ἐγκεράσας χάριτας.

Vocem *ποίησιν* non admittit verſus. Sine omni dubio legendum *πρόποσιν*. etſi intelligit poeta *ποίησιν*, id eſt, carmen ſuum, quod amico propinat, ſiue dono mittit, ideo munus ſuum vocat *πρόποσιν*. ſic & mox loquitur, *ἀοιδὰς ἀντιπρόπιθι*. idem loquendi genus Athenæo vſurpatum non ſemel, vt diximus libri quarti initio, aliiſq; locis. Sed vnde vox *ποίησις*? an ex gloſſemate, quia re vera *πρόποσις* hic aliud nihil niſi *ποίησις*? an ex ſequentis verſus initio? hoc puto verum: atque ita lacunam expleo: *Τήνδε ἐμὴν ποίησιν ἔγωγ' ἐπιδέξια πέμπω Σοὶ πρ.* *Ἀπελύσατο τὴν ζήτησιν*, parum eſt vſitatum, ſed *ἐπελύσατο*. Quare ita ſcribam, *Σὺ δὲ ἐστὶν ὦ μακαριώτατε τὴν χαλεπή μοι ταύτην ζήτησιν ἐπελύσατο Δημόκριτε.* non tamen nego etiam *ἀπελύσατο* legi interdū. *διὰ τὸ περὶ τὴν ἐπιφανῆ κόσμον περικείμενον.* Deeſt aliquid implendę ſententiæ. Poſſumus ita acceptum vulnus diſſimulare, *διὸ οὐκ ἀτόπως τὴν ἐπιφανῆ κόσμον* &c. Notent tyrones locutionem *οὐκ ἀσχημάτιστον* cū ait ex Clearcho, *ἢ διὰ τὸ πολλάκις τοὺς ἐρῶντας διὰ τὴν πλοίησιν, ὡς ἔοικε, στεφανουμένους περιέρρειν αὐτῶν τὸν στέφανον, αὐτοπεριφορὰν τῇ συνουσίᾳ τοῦ πάθους.* turbauit interpretes ἡ ἀλλόκοτος ſyntaxis: nam & verborum traiectione, & mutatione caſus, oratio facta eſt obſcurior. Ita autem capienda hæc, vt ſi eſſet ſcriptum, *ἢ διὰ τὸ πολλάκις τοῖς ἐρῶσι στεφανουμένοις, περιέρρειν διὰ τὴν πλοίησιν, ὡς ἔοικεν, αὐτῶν τὸν στέφανον.* hoc modo planiſſima ſunt omnia. Neſcio quid ſit *νόημα* in iſtis Lycophronis: *Τόδε ἀνατίθημί σοι ῥόδον καλὸν νόημα, καὶ πέδιλα.* Fortaſſe ſcribendum, *καλὸν ἄνθημα*: vel *τὸ ῥόδον καλὸν τόδε, ἱμάτε πέδιλα.* ſi cui placet *καλὸν νόημα* interpretari, *ô pulchra & ingenioſa amica*, liberum eſto per me. ſimiles locutiones exponebamus libro primo, capite nono. alio ſenſu Anaxagoras olim *Νοῦς* dictus. Proponitur paulò poſt ex Platone problema *συμποτικόν*: quod neq; eſt per ſe obſcurum: & planiſſimè ab auctore explicatur. Quædam tamen corrupta quæ incautos interpretes in errorem perpulerunt. Platonis problema eſt: Numeros malorum aut

coronarum inuenire, qui æquè in plures ac pauciores conuiuas diuidi poſſint æquis partibus. Probat Democritus talem eſſe numerum ſexaginta, ſi in ſex tribuatur. Sunto inquit 60. coronæ in manu conuiuatoris: eæque primo conuiuæ qui in cœnationem fuerit ingreſſus dentur omnes. hic dabit ſecundo partem dimidiam. vterque eorum habebit tricenas. ambo autem 60. accedat deinde tertius: & dentur huic ab vtroque priorum denæ, vt habeant ſinguli coronas vicenas. ter viginti faciunt 60. hanc partitionem inter conuiuas tres, ita exprimit Athenæus: καὶ τρίτῳ ἐπιστάντι ἐξ εἴκοσι συνδιαιρούμενοι, τοὺς πάντας ἑξήκοντα ἔχουσι. Dalecampius corrigit συνδιαιρούμενος. contra perſpicuã auctoris mentem. nam Athenæus coronas facit diuidi ſemper communi opera ab iis omnibus qui priores aduenerant. ideo ait numero plurali συνδιαιρούμενοι, & ſtatim κοινωνήσαντες. Præpoſitio ἐξ pro ἀνὰ ponitur, particula diſtributiua. quare etiam in Excerptis eſt ἀνὰ εἴκοσι. ſed ita ſtatim, ἐκ δεκαπέντε. Inquit enim, τετάρτῳ πάλιν ὁμοίως κοινωνήσαντες ἐκ δεκαπέντε † γίνονται. Epitomæ auctor nullam hic lacunam agnoſcit. Nos putamus legi debere, κ. ἐκ δεκαπέντε, ἴσαι γίνονται. aut potius quod omnino verum arbitramur, τὰ πάντα ξ γίνονται. *poſtquam conuiuæ quatuor coronas inter ſe communicauerint, diuiſerintque in quindenas, vniuerſa erunt* 60. quindecim nimirum quater ſumpta, 60 reddunt: qui eſt numerus initio propoſitus. poſteriores ſyllabæ vocis δεκαπέντε, abſorpſerunt ſequentes dictiones τὰ πάντα. librariorum antiquorum ſolenne flagitium, vt ſæpe diximus, & exemplis multis demonſtrauimus. μέχρι δὲ τοῦ δε νῦν ψεύδεσθαι. Aelianus lib. 4. Ποικίλης ἱστορίας, cap. 17. ἔλεγεν (Πυθαγόρας) ὅτι πάντων σοφώτατός ἐστιν ὁ ἀριθμὸς δεύτερος δὲ ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Doctiſſimi viri qui eum politiſſimum ſcriptorem interpretati ſunt, ſic iſta verterunt, *Dicebat binarium numerum eſſe omnium ſapientiſſimum, eo quod nomina rebus imponeret.* etſi abſurda & falſa eſt ſententia: interpretibus tamen ſuccenſere par non eſt: qui quod erat in Græco textu fideliter expreſſerunt. ſed omnino ridiculus fuit Pythagoras cùm matheſi ſua, ſi verum eſt quod hæc lectio ſignificat. Non clam me ſunt quæ de dyade philoſophati ſunt myſtici veteres: quorum ſententias breuiter relatas legere eſt in Excerptis Photij ex Nicomachi Geraſeni Theologumenis arithmeticis. Sed neque de illis ſubtiliſsimis afaniis cogitauit Aelianus: neque eo conceſſo, propterea minus abſurda futura eſt huius ſcripturæ mens. Quid? ſinemus perſuaderi nobis numerum ſecundum, ſiue τὴν δυάδα nomina rebus impoſuiſſe? Apage has ineptiſsimas ineptias. Enimuero nobile hic exemplum habemus eius generis mendarum, de quo modò dicebamus. Scribendum, ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατος ὁ ἀριθμοὺς εὑρών. δεύτερος, ὁ τ. Dicebat Pythagoras, omnium ſapientiſsimum fuiſſe, eum qui numeros inuenit. proximum huic eum qui nomina rebus impoſuit. quia affinitas aliqua eſt ſoni & ſcripturæ inter voces εὑρὼν & δεύτερος, aliud agens librarius, alteram harum omiſit. Planè inſignis reſtitutio, ſi per oſores harum literarum verum licet dicere. Redeo ad dipnoſophiſtas: qui poſtremò addunt, πέμπτῳ δὲ ἐκ δώδεκα, καὶ τῷ ἕκτῳ ἐκ δέκα. id eſt, *quinto communicantur coronæ* diuiſæ *in duodenas*: *ſexto item* diuiſæ *in denas*. Theogneti locus, οἴμοι ὁ δαίμων, &c. pluribus deſcribitur libro tertio: ibi vide.

CAPVT IIII.

Tenarus *vel* Tænarus *grammaticus.* τέναρος. *Cares barbari: antiquiſſimi incolæ Sami, Cares.* λύγου θωράκιον. Τόνεα, *ſiue* Τόναια *feſtum. Apollo Hyblæus, & ab eo edita ſortes.* Abæ. Demetrius Antimottyras. Andrantus, *ſiue* Adraſtus *peripateticus.* Promachia *feſtum Spartanorum.* οἱ ἐκ τῆς ἀγωγῆς. στλεγγίς, *corona, ſiue* ταινία. *Ariſtonis Cei* Ἐρωτικὰ ὅμοια. *Mos, frontem coronandi. Ode Anacreontica non prius edita.*

ΤΕΝΑΡΟΣ δὲ ἀρχαϊκὸν εἶναι λέγει στεφάνωμα τὸν λύγον. Non poſſumus lucem facere tenebrioni huic lucifugæ: quem alibi nominatum reperire non meminimus, niſi fortè in antiquis Pindari ſcholiis, quæ hæc literis mandanti ad manum non erant. grammaticus fuit obſcuri nominis. Gloſſographi τέναρος interpretantur nobis κακοῦργος, συκοφάντης. Veterum Etruſcorum ὁ λῃστρικὸς βίος, ſatis notus ex Strabone, & aliis. πεπεισμένους τοὺς Ἀργείους abſolutè dixit pro πεπεισμένων τῶν Ἀργείων. Ait, ὡς δ' ἂν βάρβαροι Κᾶρες, ὑπονοήσαντες αὐτόματον ἀποδεδρακέναι, πρός τι λύγου θωράκιον ἀπερείσαντες, &c. Vertendum erat, *at Samios, vt qui erant barbari* Cares, *ſuſpicatos ſponte ſua ſimulacrum aufugiſſe, in caua ſalicis gremio illud deſtituiſſe, & attractis vtraque ex parte longiſſimis ramis vndique colligaſſe.* Prima verba, malè accepta ab interpretibus, quaſi interpretans Breuiator, ita extulit, οἱ περὶ Σάμον Κᾶρες ὄντες βάρβαροι. rectè omnino. fidem narrationi ſuæ conciliare voluit, cùm illa adiecit, ὡς δ' ἂν βάρβαροι Κᾶρες. nam mirum & ἄπιστον poterat videri, eò dementiæ quenquam deueniſſe, vt crederet ſimulacrum loco Dei à ſe cultum, inuitum detineri vſquam poſſe. ſed hoc in hominibus barbaris mirandum negat. Cares à Græcis habiti pro barbaris, cum moribus inſtitutiſque, tum linguâ: cuius gratia vatum principi dicuntur βαρβαρόφωνοι. Supereſt iam oſtendamus, antiquiſsimos Sami incolas Cares fuiſſe. non multum in eo laborabimus. Scribit enim Strabo lib. 14. ἐκαλεῖτο δὲ Σάμος Παρθενίας πρότερον, οἰκούντων Καρῶν. deinde, τὴν δὲ πόλιν ᾤκουν Κᾶρες τε καὶ Λέλεγες. interpretes non ſolùm in horum verborum interpretatione errant: ſed etiam paulò poſt, cum ignari veteris hiſtoriæ Etruſcos faciunt Cares: vt taceam alia abſurda quibus ſeſe impediunt. λύγου θωράκιον interpretamur, cauum ſalicis Amerinæ carioſæ

& ſemimortuæ. Videre eſt annoſas arbores, quarum ſupereſt tantum velut quædam cruſta, exeſis cæteris omnibus, hæc cruſta eleganter θωράκιον, id eſt, lorica & tegmen appellatur eius rei quæ caro contineatur, ita autem omnes libri ſcripti editique. Dalecampio emendationis quam excogitauit, gratiam facimus. falſam enim ſcimus eſſe. Pergamus: καὶ καλοῦσι Τονεάτην ἑορτὴν, ὅτι συντόνως συνέβη περιληφθῆναι τὸ βρέτας. Scribe cum aliis libris, καὶ καλοῦσι Τόνεα τὴν ἑορτήν. *Tonea* vt Nemea. porrò Τόνεα, ſiue Τόναια, à voce τόνος, in memoriam vincti ſimulacri. Subiicitur, τῶν Καρῶν δεισιδαιμονία περισχεθέντων, ἐπὶ τὸ μαντεῖον τοῦ θεοῦ παραγενομένων εἰς Ὕβλαν. Caras Sami incolas, qui Iunonis delubrum vinculis alligauerant, inceſſit poſtea religio, & metus: Samios inquam, non Tyrrhenos. itaque metuentes ſibi ab ira Iunonis, Apollinem conſulũt, miſſis Hyblam ad oraculorum ſedem, theoris. ſic quidem librorum quantum eſt. nos Hylæũ Apollinem nuſquam legimus: minus fuiſſe vnquam oraculorum ſedẽ in oppido Hybla. Abas forteàn intellexit auctor: vbi olim ſortes conſulentibus edi ſolitæ. Pauſanias in Phocicis. Ἀπόλλωνος δὲ ἱερὰς νενομίκασιν εἶναι τὰς Ἄβας ἐκ παλαιοῦ. καὶ χρηστήριον αὐτόθι ἦν Ἀπόλλωνος. Quod ſequitur de impoſita Prometheo pœna, vitio librorum obſcurum eſt: & deſunt opinor nonnulla. Legebatur ante nuperam editionem, Ἐγγὺς γὰρ πρόμαλυ δίμνιον ἐνδαπής. quæ lectio fruſtrà viros doctos habuit exercitos. nam rectum eſt πρόμαλυ. *prope adeſt cubile viticis indigena. Demetrius Antimottyras* apud quem vidiſſe ait Athenæus Hephæſtionis librum ſibi prius non viſum, bibliopola aliquis videtur fuiſſe: quales erant Romæ temporibus illis quàm plurimi, qui libros vndique conquiſitos à familia ſeruorum quos in eam rem alebant, deſcribendos curabant. non auſim contra librorum conſenſum ſollicitare hîc vulgatam lectionem, ὅπερ νῦν ἐν τῇ Ῥώμῃ εὕρομεν, παρὰ τῷ Ἀντιμοττύρᾳ Δημητρίῳ. Addit, Τοιοῦτος δέ τις καὶ ὁ Ἡφαιστίων συγγραφεὺς καὶ περὶ τὸν καλὸν ἡμῶν Ἄδραντον ἐγένετο. Dele illa verba, ὁ Ἡφαιστίων συγγραφεὺς καί. ſunt enim inutilia, vt quæ ex libri margine in contextum irrepſerint, quis autem iſte *Adrantus*? Græcis quod equidem ſciam, vſitatum id nomen viri non fuit: neque inter Ariſtotelis interpretes (talem hunc facit Athenæus) Andrantum reperies vſquam nominatum. Adraſtum peripateticum, interpretem librorum Ariſtotelis, multi nominant. Atque hic Athenæo amicus, vel etiam fortaſſe præceptor eſſe potuit: vixit enim ſub Antoninis, iuuene adhuc Athenæo, vt non ſine cauſſa eius viri nomen hoc loco reſtituendum eſſe videatur. quod tamen non ponimus nos, ſed tantum proponimus. Antiphontem ſophiſtam memorat Xenophon, Commentariorum libro primo, & Socratis cum eo colloquium iſte eſt de quo Athenæus hoc loco. Scribe, ὥσπερ ἰδεῖν περιεχόμενον. Lacedæmonij, inquit, calamo coronantur ἐν τῇ τῶν Προμαχίων, ἑορτῇ. Sunt codices in quibus ſcribitur. Προμυχίων: ſed omnes meliores & Epitome Προμαχίων. Exiſtimo cultam apud Lacedæmonios, (quorum dij omnes fuêre armati) Mineruam πρόμαχον: indéque dicta Promachia, ſacrum illi deæ diem ſic in alijs Peloponneſi lócis Promachormam eandem cognominatam legimus, vt apud Corinthios teſte Pauſania. De hoc ſolemni verba ſunt Athen. ἐν ταύτῃ συμβαίνει τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς χώρας καλάμῳ στεφανοῦσθαι, ἢ στλεγγίδι, τοὺς δ' ἐκ τῆς ἀγωγῆς παῖδας ἀστεφανώτους ἀκολουθεῖν appellat τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας, iuuenes Spartanos ruſticos, aut ex aliis locis ditionis Spartanorum, nõ autem ex vrbe. at οἱ ἐκ τῆς ἀγωγῆς, iuuenes ſunt Lacedæmonij vrbani, quorum maior quàm cæterorum cura. horum diſciplina propriè ἀγωγὴ dicta. Plutarchus in Ageſilao, ἤχθη τὴν λεγομένην ἀγωγὴν ἐν Λακεδαίμονι, σκληρὰν μὲν οὖσαν τῇ διαίτῃ καὶ πολύπονον, παιδεύουσαν δὲ τοὺς νέους ἄρχεσθαι. Vocem στλεγγίδι qui vexant interpretes, quàm inconſulti! στλεγγίς, idem ac στλεγγίς. ea dictio præter notiſſimam ſtrigilis ſignificationem, etiam coronamenti genus quoddam deſignabat. laminas nimirum fabricabant, quibus pro coronis vtebantur, στλεγγίδας, propter aliquam veterum ſtrigilium ſimilitudinem nuncupantes. Antiqui grammatici ἔλασμα χρυσοῦν interpretantur. probo quod dicunt fuiſſe ἔλασμα, laminam: nam & balnearis ſtrigil, lamina erat incurua cum manubrio, vt ſcimus ex antiquis marmoribus. non probo quod addunt χρυσοῦν: quaſi ex auro ſolùm fierent ſtrigiles ad ornatum. nam ex vili materia fuiſſe quaſdam factitatas, teſtis hic locus: item alius initio libri quarti, vbi ait: περιεστεφανώθη δὲ ἕκαστος πρὶν εἰσελθεῖν στλεγγίδι χρυσῇ. nam ſi erant omnes aureæ, cur addit τὸ χρυσῇ. Placet quod ſcribit Pollux, στλεγγίδα fuiſſe pellem deauratam, capiti ſolitam aptari. ἔστι δὲ, inquit, καὶ ἱερὸν τι στλεγγὶς δέρμα κεχρυσωμένον, ὃ περὶ τὴν κεφαλὴν φοροῦσι. Erotianus quoque ταινίδιον interpretatur. Conſtat ex variis operis huius locis, editũ ab Ariſtone Ceo fuiſſe librum hoc indice, Ἐρωτικὰ ὅμοια. quare etſi non damnō vulgi ſcripturam in iſtis, Ἀρκεσιλάης δ' ἐν δευτέρῳ Ἐρωτικῶν, καὶ Ἀρίστων ὁ περιπατητικὸς, Κῷος δὲ τὸ γένος, ἐν δευτέρῳ Ἐρωτικῶν ὁμοίως φασίν. ſuſpicor tamẽ excidiſſe vocem vnã & ſcribendum, ἐν δὲ Ἐρωτικῶν ὁμοίων, ὁμοίως φασί, aut ſine dictione ὁμοίως. Obſeruat philologus, ſolitos veteres frontem ſibi coronare: affertque in eam rem Anacreontis hoc teſtimonium, ἐπὶ δ' ὀφρύσι σελίνων στεφανίσκους θέμενοι, θάλειαν ἑορτὴν ἀγάγωμεν Διονύσῳ. extant hodiéque in Odario quodam eius poetæ verba hæc, στεφάνους δ' ὅπως πυκάζω, τὰ μέτωπα μὴ 'πικαίῃ. Venit etiam in manus meas oda quædam Anacreõtica poetæ veteris neſcio cuius: vbi moris huius fit mentio, ipſum carmen ſubiiciam: quia adhuc publici iuris, quod ſciam, factum non eſt. Ecce illud tibi:

Ἀνακρέων ἰδών με
ὁ Τήϊος μελῳδός,
Ὄναρ λέγων προσεῖπεν·

Κἀγὼ

Κ'ἀγὼ θερμὸν πρὸς αὐτὸν,
Περιπλάκων φιλήσας.
Γέρων μέν ἐστι, καλὸς δέ.
Καλός γε καὶ φίλοινος.
Τὸ χεῖλος ὄζει οἴνου·
Τρέμοντα δ' αὐτὸν ἤδη
Ἔρως ἐχειραγώγει.
Ὁ δ' ἐξελὼν χαμαὶ
Ἐμοὶ στέφος δίδωσι.
Τὸ δ' ὤζ' Ἀνακρέοντος.
Ἐγὼ δ' ὁ μωρὸς ἄρας
Ἐδησάμην μετώπῳ·
Καὶ δῆθεν ἄχρι καὶ νῦν
Ἔρωτος οὐ πέπαυμαι.

CAPVT V.

Mos veterum: pectus coronare, & vnguentis illinere. ὑποθυμιάδες. *cephalalgiæ paratiſsimum remedium, caput vincire.* ὁ βίος, *humanum genus. vita eodem ſenſu. Suidæ locus animaduerſus.* παραιτεῖσθαι & παραιτεῖσθαι, *pro fugere aliquid.*

PEctus etiam coronaſſe ſibi veteres, vnguentiſque illeuiſſe, deinceps Athenęus obſeruat: cauſſam ſimul adiiciens, quod in ea parte ſedes ſit cordis. ἐστεφανοῦντο δὲ, inquit, καὶ τὰ στήθη, καὶ ἐμύρουν ταῦτα, ἐπεὶ αὐτόθι ἡ καρδία. Clemẽs Alexandrinus aliam rationem affert, Pædagogi libro ſecundo, capite octauo, οἱ ἰατροὶ ψυχρὸν εἶναι φυσιολογοῦντες τὸν ἐγκέφαλον, μύρῳ χρίειν ἀξιοῦσι τὰ στήθη. Teſtis huius moris eſt Alcæus, iubens καταχέαι τὸ μύρον αὐτῷ κατὰ τᾶς πολλὰ παθοίσας κεφαλᾶς, καὶ τῶ πολιῶ στήθεος. ſed omnium primus dixerat Archilochus, ἐσμυρισμένας κόμας καὶ στῆθος, ὡς ἂν καὶ γέρων ἠράσσατο. Has coronas vocabant ὑποθυμιάδας vel ὑποθυμίδας, vt auctor eſt Athenæus: qui etiã nominis cauſſam aperit. meminit & Plutarchus in Sympoſiacis: item Heſych. Alcæi verba ita ſcribe, ἀλλ' ἀνήτω μὲν περὶ ταῖς δέραις παρθέτω ὑποθυμιάδας τις. Doricum ἀνήτω pro ἀνήθου. laudant hæc Alcæi Pollux, & Theocriti ſcholiaſtes. Cur autem veteres anetho coronati cibum ſumerẽt, cauſſam explicat Galenus libro ſexto, De facultatibus ſimplicium med. ὑγρότερον καὶ ἧττον θερμόν ἐστι τὸ χλωρὸν ἔτι καὶ ἔγχυμον, ὥστε πεπτικώτερον μέν ἐστι, ὑπνοποιὸν εἶναι μᾶλλον τοῦ ξηροῦ, διαφορητικὸν δ' ἧττον. διὰ τοῦτό μοι δοκοῦσι καὶ οἱ παλαιοὶ ἐξ αὐτοῦ στεφάνους χρῆσθαι παρὰ τὰ συμπόσια. Deprauata exhibent nobis omnes codices & proxima verba Sapphus, καὶ πολλαῖς ὑποθυμιάδες πλέκταις ἀμπαπαλαιδίραις. Scribe, καὶ πολλαὶ θ' ὑποθυμιάδες πλεκταὶ, κ'ἄνθεα πεδίερεια. poſtremorum duorum verborum emendatio eſt Guilielmi Canteri. ſed & priora emendationis indigebant. bis autem idẽ dixit ἡ καλὴ Sapphonã hypotymiades & flores de collo pendentes τὸ δεῖον. Scrib. ἀπύπεσα τῷ ἁπαλῷ δέρῳ, non ἀπύποις. Æſchyleum verbum eſt. Adeamus ad ſtabulum ipſum Augiæ: ſic appellarim iure verba Sapphus, quæ ſtatim recitantur, hoc modo ſcripta, σὺ δὲ στεφάνοις ὤδικα παρθέτω ἐρα-ταῖς φόβαισιν ὄρπακας ἀνήτω συνέρραις ἀπαλλαγαίσῃ χερσίν. εὐάνθεα γὰρ πέλεται καὶ χάρις τι μάκαιρα μᾶλλον προτέρῃσιν ἀστεφανώτοισι δ' ἀποστρέφονται. omnia inquinata, ſani nihil. Sed bene conſuluit nobis Athen. qui lepidiſſimæ poetriæ mentem ſuis verbis nobis indicauit. Subiicit enim. ὡς εὐανθέστερον γὰρ καὶ κεχαρισμένον μᾶλλον τοῖς θεοῖς, παραγγέλλει στεφανοῦσθαι τοὺς θύοντας. Lege igitur, σὺ δὲ στεφάνοις Δίκα περθέσθ' ἐρατοῖς φόβαισιν, ὄρπακας ἀνήτω συνέρραισ' ἀπαλαῖσι χερσίν. εὐάνθεα γὰρ πέλεται, κεχαρισμένα τι μάκαρσι μᾶλλον τὰ γ' ἱερεῖα· ἀστεφανώτους δ' ἀποστρέφονται. adiuti ſumus à doctiſſimis viris Scaligero & Cantero in reſtitutione huius planè conclamati loci. Doricæ nomen loco vocis inutilis ὤδικα ſubſtituimus ex libro decimotertio. Scribi oportuit mox, οἱ μὲν αὐτῶν μανιωδῶς ἐκπεπτωκότες παρίενται. Sequitur in ſermone quo explicatur coronarum inuentio: ἐδόκουν δὲ βοηθημάτων τοῖς ἐν τῷ πότῳ τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦσιν. ἦν δὲ δεσμὸς ἐξ αὐτῶν προχειρότατος. Canterus. ἐξ ἀνθῶν, nos probamus ἐξ ἄλλων, nempe τῶν βοηθημάτων. ex omnibus cephalagiæ remediis paratiſſimum erat vinculum capitis: nam & hoc inter remedia, vt ſubiicit auctor, & probat quotidiana experientia. Cornelius Celſus, *Quidam caput dolens deuinciunt: alij ceruicalibus veſtimentiſque onerant.* ὁ βίος cum dicunt Græci ſæpe non vitam, id eſt actum animæ in corpus intelligunt: neque etiam victum & τὰ ἐπιτήδεια: quæ eſt altera vocis βίος nota vulgò ſignificatio: ſed ipſos viuentes, ſiue mortales, & genus hominum. Ita accipe in his Athenæi, καὶ ταύτην μοι δοκεῖ Διονύσῳ ὁ βίος ἀνεῖναι τὸ στέφος. *propterea videntur mihi mortales coronam hederaceam Baccho ſacraſſe.* paulò poſt, προσέθηκεν ὁ βίος ἀεί τι τοῖς χρείαν ἔχουσιν τῶν εἰς ἀπόλαυσιν καὶ τρυφὴν ἀγόντων. libro duodecimo, ἐφόρει πάντα εἰς νῦν ὁ τῶν γυναικῶν ἁβρύνεται βίος. hoc eſt, αἱ γυναῖκες. Dionyſius Halicarnaſſeus in methodo nuptialium orationum, ἀπὸ τούτων τῶν θεῶν (Iouem intelligit & Iunonem) καὶ ὁ τῶν λοιπῶν θεῶν χορὸς παρῆλθεν εἰς τὸν βίον, τῶν ἐπιφημισθέντων τοῖς γάμοις. & ſtatim, παρῆλθεν εἰς ἀνθρώπους. eodem ſenſu. ſic idem alibi Dioſcorides libro ſexto, ἐν τῷ βίῳ καθωμίληται. *notum eſt vulgò* Ælianus de Doctrina Epicuri, ἣν ὁ Γαργήττιος εἰσάξας ὥσπερ τὰ ἐκ Τιτανικῶν σπερμάτων φυῖντα, τῷ βίῳ προσέτριψεν. id eſt, *quæ mortalibus impegit Epicurus.* Lucianus Icaromenippo, de Epicureis item, ἢν ἅπαξ οὗτοι πείσωσι τὸν βίον διωνηθῶσιν, οὐ μετρίως πεινήσετε. *eſurietis, ait, ô dij, plus ſatis, ſi ſemel hominibus ſua dogmata iſti approbauerint.* Extat vetus dictum paganorum apud Chryſoſtomum in commentario epiſtolæ Pauli Apoſtoli ad Philemonem: ἀπὸ ἀνατροπῆ τῶν πάντων ὁ χριστιανισμὸς εἰς τὸν βίον εἰσενήνεκται. Idem Clemens, εἰ δὲ πρὸς κακοῦ ἂν τὴν φιλοσοφίαν εἰς ἐπιδεδυκέναι τὸν βίον νομίζουσι. Vetus ſcriptor apud Suidam, de Polyeucto quodam, θεοστυγὴς, βαρυόργητος, Κωκυτοῦ καὶ Στυγὸς ὄνειρον καὶ ὀλέθριον τῷ βίῳ ἐκλόχευμα. Epiphanius de Ario, μέγα κακὸν φοιτήσαν τῷ βίῳ. *magnum malum quod inter mortales verſatum eſt:* ſiue, *peſtis quæ inter homines graſſata*

graſſata

graſſata eſt. & mox, καὶ αὐτὸς δεινόν τι ἐξεργάσατο τοῦ βίου, & ita ſæpe. Apollonius grammaticus libro primo, καθάπερ ἐν τῷ βίῳ φαμέν. id eſt, *quemadmodum vulgo dicimus.* [Leo conſtitutione quadrageſimaprima πρὸς τὴν νῦν καταχέουσαν τὸν βίον ἔνδειαν τῆς ἀρετῆς.] Suidas de Antiphōte Rhamnuſio, nobili oratore, ὃν πολλοὶ μιμήσασθαι θέλοντες, παροιμίαν ἔλιπον τῷ βίῳ, ὥστε τοὺς καλοὺς ῥάμνους καλεῖν. Locus Suidæ eſt in Ῥάμνος: ſed corruptus, itaque reſtituendus. Ῥαμνούσιος ἐπὶ τῶν σοφῶν, καὶ ἐλλογίμων. Ῥαμνοῦς γὰρ δῆμος Ἀττικῆς, &c. & in fine Ῥαμνουσίους καλεῖν. Atque ex hoc loco diſcimus vnde ortum ſit, quod claros in literis viros Rhamnuſios παροιμιακῶς vocarunt: quod explicare magnus vir Eraſmus non potuit. Ait igitur, παροιμίαν ἔλιπον τῷ βίῳ. affine eſt apud Senecam, *inſtruenda vita eſt exemplis illuſtribus.* πορίζειν δεῖ τῷ βίῳ ἐπίσημα παραδείγματα. neque aliter Plinij illud capiendum initio libri 25. *vita profuit.* Idem in præfatione, *adiectis rebus plurimis, quas aut ignorauerant priores, aut poſtea inuenerat vita.* Sic apud M. Tullium, *communis vita.* De diuinat. libro primo, *neque ante philoſophiam patefactam, quæ nuper inuenta eſt, hac de re communis vita dubitauit.* & libro ſecūdo, *Sed hoc quidem genus diuinationis vita iam communis exploſit.* & ſæpe alibi idem Plinius. Poſtea ſcribimus: ἐντεῦθεν δ᾽ εἰς ἡδονὴν τραπέντες, τὸ μὲν εἰς συμφέρον τεῖνον, καὶ τῆς ἐκ μέθης παραβοηθοῦν ἐλαττώμασι, περιεφρόνουν. τοῦ δὲ πρὸς ὄψιν, ἢ πρὸς ὀσμὴν ἐπιτερποῦς ἐφρόντισαν. id eſt, *poſtea cum ad voluptatem animos conuertiſſent homines, vtilitatem quæ ex coronis percipiebatur, atque auxilium quod illæ adferebant ebrietatis incommodis, neglexerunt: tranſlata cura ad eam ſuauitudinem, quam oculis vel naribus coronæ pariunt.* Ita hunc locum Canterus conſtituit: rectè, ſi quid iudico, & acutè. niſi quod pro εἰς συμφέρον debere legi cenſebat ille, εἰς πότον. cuius ſententiæ rationem video nullam. quare adiecta voce neceſſaria quæ excidit, emendauimus, τὸ μὲν εἰς συμφέρον τεῖνον. Non dubitamus hanc eſſe Athenæi ſententiam: de verbis non idem affirmauerim. Epitome ſic, τὸ μὲν τῆς ἐκ μέθης παραβοηθοῦν ἐλαττώμασιν ἀφῆκαν. In eodem libro παραιτητέον ſcriptum pro περιιστατέον, vbi dicitur, ἅπαντας τοὺς χαροῦν δυναμένους ἢ βαρύνειν ἄλλως κεφαλὴν, περιιστατέον. id eſt, *fugiendum & reijciendum eſt.* quia vſitatius verbum eſt παραιτεῖσθαι quàm περιίστασθαι, propterea ille grammaticus obſcurius verbum more ſuo, mutauit notiore. ſed & περιίστασθαι interdum ſignificat *fugere aliquid*, at *declinando vitare.* Ita accipe in his Iamblichi De vita Pythagoræ, cap. 31. Τὸν Διονύσιον τὸν τύραννόν φασιν, ὡς πάντα ποιῶν, οὐδενὸς αὐτῶν ἐπετύγχανε τῆς φιλίας, φυλαττομένων καὶ περιισταμένων τὸ μοναρχικὸν αὐτοῦ καὶ παράνομον. *cauentibus illis ac refugientibus ingenium Dionyſij tyrannicum & iniquum.* nihil hîc aliud ſignificat περιίστασθαι quàm φυλάττεσθαι. Beatus Paulus duobus locis accipit pro παραιτεῖσθαι: quod pulchrè Syrus expreſſit, ſeruata vocis Græcæ analogia, verbo עורק: ſed hæc alibi accuratius expetenda propitio numine.

CAPVT VI.

Ναυκρατίτης στέφανος. Expenſa Athenæi obſeruatio. Θετταλὸς ποικιλόμυθος. γλῶττα calceorum. στέφανοι ὑπὸ γλώττας. ἴσθμιος στέφανος. Antinoea corona. ἐν Μυσῶν. Πυλέων. Ellotia. Gymnopediæ Spartanorum. ἐπιθυμίδες & ὑποθυμίδες. alia nonnulla.

Περὶ δὲ τοῦ Ναυκρατίτου στεφάνου τίς ἐστι τὴν ἄνθην. Scio ἄνθην Græcam eſſe dictionem, legíque etiam apud Theophraſtum: non poſſum tamen mihi perſuadere vllo modo conuenire id verbum iſti loco. ἄνθη enim ſiue ἄνθησις, ipſa eſt florum eruptio: quod alieniſſimum eſt à loci huius ſententia. Lego. τίς ἐστι τὴν ἀρχήν. *qualis omninò ſit.* ita enim loquūtur Græci. τῷ καὶ μετὰ τῶν ῥόδων ὑπὸ τοῦ Ἀνακρέοντος φορεῖσθαι. Malè iſta vulgò capiuntur. Auctor hoc vult: probari ſibi, coronam Naucratitem non aliam eſſe quàm myrteam, hoc etiam argumento: quia Anacreon eam geſtari dicat cum roſis, ſiue corona è roſis. Reſpicit deſcripta ſuperius Anacreontis verba. Στεφάνους δ᾽ ἀνὴρ τρεῖς ἕκαστος εἶχεν, τοὺς μὲν ῥοδίνους, τὸν δὲ Ναυκρατίτην. Roſa & myrtus bellè inter ſe conueniunt & ſolent copulari. In hoc vis eſt omnis huius argumenti. non præſtabo integritatem horum verborum: ſententiam non aliam eſſe, hoc verò præſtabo. Ridiculos pronuntiat philologus eos qui dicerent Naucratitem coronam eſſe eam quæ conſtaret è biblo coronaria. perſtringit, vt ſæpe grammaticorum vulgus, quibus ita viſum. Heſychius, Ναυκρατίτης στέφανος, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας Ναυκράτεως, ὁ βύβλινος, ἢ ὁ ἐκ φιλύρας, ἢ ὁ σαμψύχινος. poſtrema interpretatio ſola Polluci placuit libro 6. cap. 18. Erit qui malit, στεφανωτίδος quàm στεφανωρίδος. ſic tamen etiam in Excerptis. Audiamus philologum: δεῖξαι οὐκ ἰσχὺς ὅτι διαλελυμένως τις εἴρηκε ῥόδων στέφανον, καὶ ἴων στέφανον. τὸ γὰρ παρὰ Κρατίνῳ καὶ παιδιὰν εἴρηται, χαρισιοίνους ὀλίσκους. Negat dixiſſe veteres ῥόδων στέφανον, aut ἴων στέφανον: ſed ἴα, ῥόδα, aut στέφανον ſimpliciter: vel certè στέφανον ῥόδινον. Videtur hæc Athenæi mens eſſe. Quamobrem Cratini verba ita ſcribenda iudicamus, ναρκίσσου στεφανίσκους. non vt editum eſt, neque vt placitum Dalecampio, ναρκισσίνους τροχίσκους. Sed ingenuè fateor de hac dipnoſophiſtæ obſeruatiuncula, nondum mihi liquere. Nam ſi negare voluit, ſic locutos veteres vt dicerent, *roſa coronam* aut *viola*: ſed *roſaceam* aut *violaceam*: in promptu exempla ſunt quæ falſi ipſum arguant, nam apud poetas στέφανος κισσοῦ, vel σελίνου, aut λευκοίων paſſim legere eſt. etiam apud Platonem in Sympoſio leges ῥόδων στέφανον καὶ ἴων. Falſum igitur hoc τηρητέον. An ergo fidem codicum vocabimus in dubium, quaſi auctor contrarium voluerit? veteres nempe ῥόδων στεφάνους dixiſſe, non autem ῥοδίνους, aut ῥοδέντας: neque [ναρκισσίνους, ſed ναρκίσσου,] iſtud verò falſiſſimum. Theocritus,

—ἀνήθινον ἢ ῥοδόεντα Ἢ καὶ λευκοΐων στέφανον περὶ

κρατὶ

κεχρῆ φυλλάτων. Excipiat fortaſſe aliquis, loqui Athenæum de vocibus ῥόδον & ἴον tantùm negaréque duorum iſtorum nominum τὸ κτητικὰ fuiſſe veteribus vſurpata. equidem facilè conceſſerim de poſteriore: non enim temerè inuenias, qui ἴινον ςέφανον dixerit. at ῥόδινον leges apud antiquiſſimos. Anacreon, ςεφάνες μὲν κροτάφοισι ῥοδίνες συναρμόσαντες. Idem. ῥοδίνοισι ςεφανίσκοις πεπυκασμένος χορεύσω. Semus Delius paulò mox ait, τὸ ϖρὶν μὲν ἡμῖν ςέφανος, ϖρὶν δέ ποτ ςέμμα ϖροσαγορεύομεν. Canterus emendat, τὸ ϖρὶν μὲν ςέφος. & ſtatim, κέκληται ἢ ςέφος ἀπὸ τῶ ςεφάνε. melior quidem hæc lectio quàm vulgaris, quæ ineptiſſima eſt. ſed ſiue ita corrigamus, ſiue vt placebat nobis, κέκλιται (aut κέκληται) ἢ ςέφανος ἀπὸ τῶ ςεφανῶν: nunquam efficiemus quin grammaticum acumen eius qui hæc ſcripſit liceat mirari. quanquam hoc minus mirabitur qui in antiquorum ſapientum ſcriptis ſeriò fuerit verſatus. Ait, σὺ ἢ εἶ με ἔφη Θετταλὲ ποικιλόμυθε, &c. hæc verba ſunt Vlpiani: nam Theſſalus ποικιλόμυθος eſt Myrtilus. alibi nominantur Theſſali ποικιλόδιφροι. propter ſingulare artificium ſellarum Theſſalicarum, de quibus libro primo. eò alluſum hac voce. Platonis comici locus quē recitat, valet ad loquacitatis & γλωσσαλγίας exprobrationem. Platonis ſunt verba:

> Καὶ τί φορεῖτε γλώσσας ἐν ὑποδήμασι,
> Στεφάνες δ' ὑπὸ γλώττησιν, ὅτε πίνητέ πω,
> Καὶ καλλιερεῖτε γλῶτταν ἀγαθὴν πέμπετε.

ita eſtis lingulacæ, inquit, *vt etiam in calceis linguam geſtetis*. obſtrigilla calceamentorum appellat γλῶτταν, *linguam*, ſiue *ligulam*. Secundo verſu ait, *coronas etiam cum linguis* geſtatis *in compotationibus veſtris*. ὑπὸ ſæpe ſignificat σὺν, vt & hoc loco. ita autem ϖεριφέρειν coronas hypoglottidas, de quibus loquitur: ſic dictas à nexus genere: fortaſſe quod propendentem aliquam ligulam haberent, aut etiam plures. Sic explicamus quod hic ſcriptum inuenimus in omnibus codicibus. Iure tamen ex ipſis Athenæi verbis ſuſpicemur, ſcripſiſſe comicum ςεφάνες δ' ὑπογλωττίδας. quæ lectio qua ratione ſic concinnari queat, vt commodam ſententiam aliquam habeat, viderint acutiores. In tertio ſcribe, Καὶ καλλιερεῖτε. Euripides cum diceret Ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος διστῶν λόγων Ἀγῶνα θεῖτ' ἄν, εἰ λέγειν εἴη σοφός, hoc vult: facilè eſſe diſerto & facundo viro de quacumque re orationem inſtituere, aut aiendo aut negãdo κατάφασιν & ἀπόφασιν vocat διστὰς λόγες. Totus locus de corona quæ ἴσθμιον dicebatur, valde corruptus eſt: quare etiam Epit. auctor nihil inde excerpſit. ἴσθμος etiam collum ſignificat, venuſta tranſlatione ab eo qui propriè iſthmus dicitur geographis: niſi tamen antiquior eſt vocis illius acceptio pro corporis noſtri parte, notione ea quam habet apud geographos. inde eſt ἴσθμιον, colli ornamentum, ſiue corona ſit, ſiue torques, cætera de hac voce Heſychius, & Euſtathius. Obſeruandum eſt, deſiderari hodie in noſtris libris Callixeni veteris ſcriptoris verba quæ deſcripta fuerant ſuper mentione *Iſthmiæ* coronæ: quare labes codicum indicanda fuerat poſt illa verba, χρύσεον ἔντας. Quæ enim ſequuntur de corona *Antinoea* & *lotina*, omnino Athenæi ea ſunt, non Callixeni. quem virum ego non dubito Adriano fuiſſe antiquiorem: cuius tempore nomen Antinoeæ coronæ primum eſt cognitum. Sanè in re tam recente quid opus fuerit dipnoſophiſtæ auctorum teſtimoniis non video. De Antinoo Adriani delitiis, quem ille amiſſum in Ægypto conſecrauit, & coli pro Deo inſtituit, nota res ex Spartiano & ſanctis patribus, Iuſtino Tertuliano, Hieronymo aliis. Sequitur, ἤδη εἰς ὢν ἐπὶ τῇ τῆς ἐννοίας εὑρεσιλογίᾳ καὶ νεότητι, τὴν ἐν Μυσῶν αὐτοῦ σίτησιν εἶχεν ἰσχυρῶς. niſi eſt mendum librariorum, figuratè dixit ἐννοίας εὑρεσιλ. καὶ νεότητι, pro, ἐν. εὑρ. αὐτῶ νέε ὄντος. vt *patera libamus & auro*. [Sed legam potius, εὑρεσιλ καινότητι. hoc eſt εὑρεσιλογίᾳ καινῇ.] ἐν Μυσῶν nouè dictum, vt ἐν Ἅιδε, pro, in æde Muſarum: hoc eſt in Muſeo, quod fuit Alexandriæ: ſed puto verius ἐν Μυσείῳ. [Huic autem ſubtilis hominis cōmento ſuper corona Antinoea ſimillimum eſt illud, vt puto, eiuſdem Pancratis, quo perſuaſit Hadriano, de Antinoi anima nouum in cœlis ſidus factum eſſe, quod tum primum eſſet viſum. auctor Dio apud Xiphilinum. Locum vide, & cum iſto confer.] Cratinus, inquit auctor, lotum appellauit ςεφάνωμα, διὰ τὸ παῖδα τὸ φυλλῶδη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ςεφανώματα λέγεσθ. Heſychius addit, καὶ ποώδη, in voce ςεφανωμάτων: qui locus hinc eſt illuſtrandus. ΠΥΛΕΩΝ vocabulum in cenſu coronarum ponitur, quaſi is eſſet rectus caſus. Heſychius ſic, πυλέων ςεφάνων. ceu eſſet obliquus ſed ſcripſerat opinor, Heſychius, ςέφανος. vide infrà capite octauo. In priore Philetæ verſuum, ἔςη ἀμφίπομα διώδεος ἀγχόθι πατρός. malim, ἀμφὶ κόμαις. niſi eſt proprium nomen. Ἑλλωτὶς corona ἑλλώτης eſt Heſychio. ἑλλώτης, ait, Εὐρώπης ςέφανος πλεκόμενος (deeſt opinor ἐκ μυρσίνης) πηχῶν εἴκοσι. de Ellotiorum autem feſto ſcribit idē, Ἑλλώτια ἑορτὴ Εὐρώπης ἐν Κρήτῃ. à Cretenſibus igitur acceperunt Lacedæmonij, vt reliquorum ſuorum inſtitutorū magnam partem. *Thyreaticas* coronas etiam Heſych. Lacedæmoniis aſſignat. *Gymnopædia* numero multitudinis feſti nomen apud Spartanos. etſi autem longè differunt παιδιὰ & παιδεία, in hac tamen voce promiſcuè ſcripturam vtramque reperias, γυμνοπαιδίαι & γυμνοπαιδεῖαι. Ait, χοροὶ δ' εἰσὶ τὸ μὲν πρόσω παίδων, τὸ δ' ἐξ ἀρίςων ἀνδρῶν γυμνῶν ὀρχεμένων καὶ ᾀδόντων Θαλήτα καὶ Ἀλκμᾶνος ᾄσματα. Canterus corrigebat, τὸ δ' ἐξ ἀριςερᾶ, ᾠδὴ, ſed cum duorum tantum chororum fiat mentio, & vocetur eorum alter ὁ πρόσω: non malè iudicio meo ſcribas, τὸ δ' ἑξῆς, ἀρίςων ἀνδρῶν poeta cuius hic fit mentio, non *Thales* dictus eſt, ſed *Thaletas*, patria Cretenſis. multa de eo Plutarchus in libro De muſica. Deinde ſcribendum, μελιλωτίνων ἢ ςεφάνων με. cum Dalecampio de his coronis affertur Alexidis teſtimoniū, ςεφάνες τε πολλὰς κρεμαμένες μελιλωτίνες ἀπέθυμεν.

ἀπιθυμεῖς. nihil erat cauſſæ cur mendam in his verbis ſuſpectaremus, niſi ſequeretur abſurdum magnum. nam ſubiicitur incontinenti: Σέλευκός φησι τὰ πάντα στεφανώματα. quod aliter nequeas exponere, quam vt dicamus omnia coronamenta fuiſſe appellata μελιλωτίνους στεφάνους. hoc verò quis credat? ego falſiſſimum eſſe non opinor, ſed ſcio, & meo periculo credi poſtulo. quod poſtquam ſemel animaduertiſſemus, non difficile nobis fuit veram lectionem diuinare, quæ eſt huiuſmodi, ς. τε π. κρ. μελιλωτίνους ΕΠΙΘΥΜΙΔΕΣ. Σέλευκός φησιν, &c. prima verba ſunt Alexidis: deinde ſolito more proponit vocem explicandam: quomodo fecit in hiſtoria piſcium poculorum, & nunc quoque in coronarum recenſione. Ait igitur ἐπιθυμίδας fuiſſe dictas omnes coronas in vniuerſum: ὑποθυμίδας verò eas quæ collo applicantur. verè Athenæus, verè etiã nos Heſychius, ἐπιθυμίδες τὰ παντοδαπὰ στεφανώματα. Ita liberamus ſcriptorem hunc antiquiſſima menda, quæ etiam Breuiatorem in erroris caſſes induit. Notemus locutionem qua vſus auctor: Τιμαχίδας δέ φησι τὰ παντοδαπὰ στεφανώματα, ἃ τὰς γυναῖκας φορεῖν, οὕτως καλεῖσθαι. poſt verbum φορεῖν deeſt nomen ἔθος: ſiue ab ipſo Athenæo prætermiſſum, ſiue ab exſcriptore. Quæ de *hypoglottide* corona ſequuntur, ſine cauſſa eo loci poſita ſunt: cum paulò antè eadem ex iiſdem ſcriptoribus deſcripſiſſet.

CAPVT VII.

Κυλιστὸς ſiue ἐκκύλιστος στέφανος. Pollucis locus emendatus. Cato *ſiue* Batto *comicus. Sophoclis* Σύνδειπνοι. γέγονεν διηλιφής. ἀνθέων χειπόταιον. χειπίζειν. πρᾶγμα δυσχερέστατον. *apud Libanium.* διαιθυτιμέροι στέφανοι. συντίθεσθαι, σύνθημα, συνθηματιαῖοι στέφανοι.

DEinceps ſcribit philologus, Εὑρίσκω δὲ καὶ παρὰ τοῖς κωμικοῖς ΚΤΛΙΣΤΟΝ τινα καλούμενον στέφανον, καὶ μνημονεύοντα αὐτοῦ Ἄρχιππον ἐν Ῥινωνι. Docuimus ad librum ſecundum, capite decimo, κυλιστὸν στέφανον, ſiue ἐκκύλιστον, eam coronam fuiſſe appellatam, quaſi *rotatilem* dicas: quæ ſolidiorem & firmiorem compagem haberet. Talem oportet eſſe, vt rotari queat: alioquin orbis non durabit, neque puncto inſiſtere poterit, ſed fatiſcēte mole ac corruente vitiabitur. Non aliunde eſſe nominatum κυλιστὸν στέφανον, Eubuli locus declarat, —περιφορεῖς κυκλούμενος ὥσπερ κυλιστὸς στέφανος. neque aliud voluerunt qui expoſuerunt ἁδρὸν, firmè ac ſolidè compactum. In Heſychij Gloſſis mecum mirentur viri docti hæc, ἐκκύλιστοι στέφανοι, μεγάλοι, ἁδροί. nam & antecedentia & conſequentia ſuadent κοι non κυ ipſum ſcripſiſſe. apud Pollucem ſic ſcriptum eſt, στέφανον δὲ ἤδη ἐκκήλιστος, ὥσπερ Ἄρχιππος εἴρηται ἐν Ἥρων, ἀπέρχεται στέφανον ἔχων ἐκ τῶν κηλίστων. librarij culpa manifeſta. emendabis igitur ex Athenæi hoc loco. Archippi verba ita concipe: minus rectè vulgò ſcripta in libris Athenaicis:

> Ἀθῷος ἀποδὸς θοἰμάτιον ἀπέρχεται
> στέφανον ἔχων τῶν ἐκκυλίστων οἴκαδε.

Sequitur, Μνημονεύει δ' αὐτοῦ καὶ Ἀντιφάνης ἐν Ἑαυτοῦ ἐρῶντι: eundem locum innuens Pollux. καὶ κυλιστὸν δὲ inquit, εἴρηκεν Ἀντιφάνης. *Catonem* Græcum comicum produnt nobis editiones quę ſcribunt paulò poſt, καθάπερ οἱ παρὰ Κάτωνι τῷ κωμῳδιοποιῷ ἐν Συνεξαπατῶντι φιλόσοφοι. ſed non temerè eruditiſſimus Canterus emendabat παρὰ Πλάτωνι. nam libro tertio & ſeptimo Platonis *Synexapatontes* laudati ſunt: neque dubium erit locum hunc cum ſuperioribus conferenti, de eadem fabula & hic & ibi auctorem loqui. nihilominus tamen de veritate eius emendationis dubitamus nos. quia ſcimus Battonem comicum ſcripſiſſe eodem titulo fabulam: cuius rei teſtis eſt Suidas, qui ex Athenæo ferè habet nomina fabularum, quas in comicorum vitis commemorat. Quare exiſtimamus eius poetæ nomen & hic reſtituendum eſſe, & libris tertio ac ſexto, vbi editum Πλάτωνος. Battonis poetæ, & aliis locis meminit dipnoſophiſta: & Stobæus etiam ſermone ſexto, Subiicitur, περὶ οὗ καὶ Σοφοκλῆς Συνδείπνοις φησὶν οὕτω σοι παραπλησίως. Fabula Sophoclea hic laudata, ea eſt quam alibi vocant, Ἀχαιῶν σύνδειπνον. itaque Συνδείπνῳ potius legēdum videatur, niſi obſtent ſimiles loci, vbi laudatur Sophocles Συνδείπνοις. cùm hoc libro tùm alibi. In primo verſu inde allato, Οὔτοι γέγονεν ὧδε χρὴ διηλειφὲς, ſcribendum διηλιφής. *perunctum.* ita dictum vt ἀνηλιφής: *inunctus.* In iſtis ἀθέατος πάλιν ἥτις γέγονε, menda manifeſta. Canterus emendabat, ἀθ. κολυμβητὴς γέγονε. Mira traiectione vſus auctor cum ſcriberet, λέγε ἡμῖν περὶ τοῦ περικειμένου, ἵνα μὴ κατὰ τὸν θεῖον Πλάτωνα ἀπολάβωμέν σε ἀποθανόντα μεταμορφωθῆναι, ἐν τῷ περὶ ψυχῆς. nam rectum erat κατὰ τ. θ. Π. ἐν τῷ περὶ ψ. Scribendum etiam ὑπολάβωμεν. In Eubuli teſtimonio ſuper *ſtruthio* corona, pro ὦ μακρή τις, placitum Cantero ὦ μακαρίτης. non caret vitio vocabulum εὐτριχάριστος. fortè εὐτριχα, ἄριστος ὕπ. ſed parum mihi ſatisfacio. Deinceps ſcribitur, καταλέγει δ' Εὔβουλος καὶ ἄλλους στεφάνους. Αἰγίδιον, σὺ δὲ τόνδε φορήσεις στέφανον πολυποίκιλον, ἀνθέων χρυσότατον, χαριέστατον ὦ Ζεῦ. τί γὰρ αὐτὸν ἔχουσα φιλήσει. ex præcedentium lectione patet, petitum hoc Eubuli teſtimonium eſſe ex ipſius *Stephanopolide*, vt non obſcurus ſit eorum error, qui pro Αἰγίδιον ſcribunt Αὐγή. quia meminerant citari alibi comici illius *Augen*. ſed non rectè ex eo colligas, ita ſcribendum eſſe etiam hic. *Ægium* ſiue *Ægydium* ſcorti nomen eſt, vt ſcimus ex lib. decimo tertio. Pro χρυσότατον, quod nihil ſignificat, lego, χειπόταιον. *florum rapaciſſimum.* id eſt, ἐπαγωγότατον, *illecebroſiſſimum.* Vel hoc verbum firmauerit ſatis vocem, Αἰγίδιον, aduerſus quorundam emēdationem: nam hæc verba ſunt mulieris coronariæ merces ſuas venditantis, & meretricem plurimas capturas iubentis ſperare, ſi hoc flore ſe ornet: hunc enim maximam habere vim illicendis

ciendis amatoribus. Ita interpretamur vocem *γελπότατι*. ac fortaſſe verius ſcribatur *γελπισίτατι*. *γελπίζειν* idem ſignificat cum *ἀγρεῖν*, *capere*. inde, *δυσγέλπιστος* in recentiorum Græcorum ſcriptis, *auarus, ſordidus, è quo nihil capias commodi.* Libanius in Epiſtola ad magnum Baſilium, *πᾶς ὀλίγοισιν πρᾶγμα δυσγέλπιστον*. non memini legere id verbum apud auctorem Libanio antiquiorē. imò, vt arbitror, antè id ſeculum incognitum id vocabulum fuit ea certè notione. Itaque Baſilio legenti epiſtolam Libanij, faceſſit illa vox negotium, vt ipſe fatetur, ita ſcribens, Εἰ τὸ κερδαίνειν τοῦτ' γελπίζειν λέγεται, καὶ ταύτην ἔχει τὴν σημασίαν ἡ λέξις, ἣν ἐκ τῶν Πλάτωνος ἀδύτων ἡ σοφιστική σου ἡμῖν προεχειρίσατο, σκόπησον ὦ θαυμάσιε, τίς μᾶλλον ἐστὶ δυσγέλπιστος. at ſequens ætas probauit & retinuit. Nicetas Choniates de Iohāne Puzeno, *κίμβιξ δ' ἦν εἰς ἄκρον, καὶ γρίφων, καὶ δυσγέλπιστος*. id eſt, tenax, & à quo nihil extorquerent egeni, vt poſtea dicit. locus eſt libro primo. [*Γρυπότατι* per υ eſſet à verbo *γρυπῶ*, quod ſignificat ad vncum reddere. vnde eſt in libris medicorum *ὀνύχων γρύπωσις*. Aurelianus vertit *vnguium vncatio*. Sed omnino per ι ſcribendum. In libris Græcorum de machina ſcriptis legas *γελπίζεσθαι* pro complecti & continere, ſicut circulus dolei ligna continet. Mauricius eo verbo vtitur libro 8. Tacticorum: *Δεῖ μὴ μόνον ἁπλᾶς τὰς σκάλας, κατὰ τὸ αὐτὸ τεῖχος ποιεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ διπλασίας, ἵνα τῆς μιᾶς ὡς εἰκὸς γελπιζομένης, τὴν μετ' αὐτὴν ἑτέραν ἐπαναλάβῃ.*] Vltima Eubuli non inuitus ſcribam cum Dalecampio, *τίς ἀρχὴν αὐτὸ ἔχουσα φιλεῖ*; Non placet quod legitur mox in altero Eubuli loco, *ἢ τῶν διανθημάτων*. Lego *διανθισμάτων*. & *στεφάνους διανθισμένους* ita arbitror dici, vt veſtimenta *διανθισμένα*, *variis coloribus picturata*. ergo & coronæ *διανθισμέναι* ſunt, quæ ex variis diuerſorum colorum floribus nectuntur. his opponuntur myrteæ, ſerpyllinæ, & quæcumque vnius generis flore conſtant. De *helictis* ſiue tortilibus coronis recitantur verba Chæremonis tragici, Κισσῷ τε ναρκίσσῳ τε τριέλικας κύκλῳ Στεφάνων ἑλικτῶν: quorum imperfecta ſententia eſt, & obſcura. Canterus maluit *τριέλικτος*. omnes antiqui, etiam Epitome, ſtāt ab edita lectione. Hellanici verba ſunt in Ægyptiacis, *Πόλις ἐπιποταμία Τίνδιον ὄνομα*. non opus hic emendatione: ea eſt vrbs cuius meminit Stephanus Περὶ πόλεων: neque obeſt quod ille Libyæ vrbem vocat. cauſam vel initiati ſolū geographiæ ſtudiis norunt. Perperam editum, *αὐτὴ θεῶν ὁμήγυρις*. Legendum *ἐν αὐτῇ*. perperam item *καὶ ῥοιῆς ἄνθος*, pro *ἄνθους*. Non etiam iſta concoquo, *ἄνθει δ' ὅτε ὅταν ἀέρα ᾖ, καὶ ἐστὶ τῷ χρώματι τὸ ἄνθος καὶ ἀφρῶδες*. deeſt, puto, aliquid. Adi ad Theophraſtum. Memnonis cædem, & ſuper eo luctum multorum, canit Q. Smyrnæus libro ſecundo. *Συνθῆσθαι* Græcis eſt *paciſci*. Homerus, *σὺ δ' ἐνὶ συνθέο καί μοι ὄμοσσον*. iidem *κυρίως* appellarunt *συνθήματα*, pacta cum ergolabis & mancipibus de opere faciendo. Iureconſulti vocant hoc genus pacti, do vt facias. inde opus *συνθηματιαῖον* dicitur, quod Gallis, *beſongne faicte de commande.* ita dixit *συνθηματιαίους στεφάνους* Ariſtophanes. quos interpretatur Athenæus. *ἠργολαβημένους καὶ ἐκδοσίμους*.

CAPVT VIII.

Corona *nomen Græcum. κορώνη, & κορωνίδες. χορωνός. τέττιγες, mali poetæ. ἄκινος herba.* ambroſia *pro lilio.* amaracus & ſampſucus *idem. πόθεν*: vnde? *Ὁμήρειοι κεκρύφαλοι. Reticula purpurea luxuriæ argumentum. Apollodorus Περὶ θηρίων & Περὶ Πάρθων.* chamæpitys, pinus. *ἀνακαλλίς. flores iridis. λύνοι dicti. Heſychij locus. κάλχη. δίομφαλος pro ἔνοσμος. ἱμαλίς pro εἰματίς. Multa emendata.*

ROMANORVM vocabulum *corona*. Græcum eſſe origine, pridem moniti ſumus ab eruditiſſimis viris. nemo cui cor ritè ſaliat in dubium hoc vocauerit. At deriuatio vocis anceps. nam equidem à Græco *κορώνη coronam* deducam. antiquiſſimis gloſſographis *κορώνη* exponitur *εἶδος στεφάνου*. inde ſunt dictæ in brachij *ἀνατομῇ coronæ* ſiue *coronæ* apophyſes cauæ duæ. literam σ referentes. Galenus de partibus, libro ſecundo, *ἐστραμμένων δ' εἰς ἀλλήλους τῶν ἐν αὐταῖς κοιλοτήτων, μία μεγάλη γίνεται κοιλότης ἐξ ἀμφοῖν, ἐοικυῖα τῷ σῖγμα γράμματι. ἀτὰρ καὶ ὀνομάζουσι τὰς ἀποφύσεις ταύτας κοινῇ ἀμφοτέρας κορώνας καὶ κορωνά, ὅτι περιφερεῖς εἰσί.* & *κορωνίδες* apud Steſichorum ſunt *corollæ*. ſic enim ille in *Helenæ* carmine, *πολλὰ μὲν κυδώνια μᾶλα ποτερρίπτουν ποτὶ δίφρον ἄνακτι, πολλὰ δὲ μύρρινα φύλλα, καὶ ῥοδίνους στεφάνους, ἴων τε κορωνίδας οὔλας*. hoc nobis videtur: aliis aliud. Scribit enim hoc loco Athenæus. ΧΟΡΩΝΟΣ. *Ἀπίων ἐν τῷ Περὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς διαλέκτου φησί, τὸν στέφανον πάλαι χορωνὸν καλούμενον, ἀπὸ τοῦ τοὺς χορευτὰς ἐν τοῖς θεάτροις αὐτῷ χρῆσθαι, αὐτούς τε περικειμένους καὶ ἐπὶ τὸν στέφανον ἀγωνιζομένους.* Scribendum, *αὐτ. π. κεφαλῇ τὸν στέφανον ἀγ.* laudatur in hanc rem Simonides: Sed eius teſtimonium peſſimè acceptum animaduerſionis noſtræ indiget. *καθὼς ἐν τοῖς Σιμωνίδου ἐπιγράμμασιν ἰδεῖν ἐστιν οὕτω καλουμένου. φοῖβος ἐσάγεται Τυνδαρίδησιν ἀοίδησαν ἄμετροι τέττιγες ἐπέμψαντο χορωνῷ.* Meminiſſe nos oportet, ſumptam eſſe hanc *χρείαν* de Simonidis epigrammatis. hoc poſito, nihil cunctabimur ita locum & digerere & corrigere:

φοῖβος ἐσαγεῖται τοῖς Τυνδαρίδησιν ἀοιδάν,
Τὰν ἄμετροι τέττιγες ἐπεστέψαντο χορωνῷ.

id eſt, *Phœbus docuit Tyndaridas canendi artem: quam cicadæ modorum neſciæ coronarunt corona.* hoc vult Caſtores muſicam didiciſſe ipſo Apolline magiſtro: multaſque reportaſſe coronas ex certaminibus cum imperitis cantoribus.

πίθηγες ſunt mali poetæ, aut cantores. mediam autem in hac voce producunt poetæ. ἐπισίψαντ pro ἐπιμέψαντ, ſuadente metro & ſententia θαρρῶντες reſtituimus. prior verſus pentameter eſt: ſed quod in fine poſitum vides vocabulum, id ſine dubio ad proximè præcedentem pertinuit. Athenæus verò more ſuo, non verſui, ſed ſententiæ conſulens, vocem neceſſariam alterius loco poſuit, in qua momenti nihil erat. nam ita erat apud poetam:

—ἀοιδὴν
φοῖβος ἐσαγήσατο Τυνδαρίδῃσι καλὴν
Τὰν ἀμ. &c.

Heſiodus, καλὴν ἐδίδαξεν ἀοιδήν. [Porrò Athenęi ſentētiam, deducentis vocabulū Romanum *corona* à Græco χορωνὸς, firmat & M. Tullius, qui in Oratore ad Brutum nomen *corona* inter illa ponit, quæ ſi analogia ſpectetur deſiderant aſpirationem: licet vſus populi Romani eam non admitteret certè non deſideraret.] In ſermone de ACINNIA corona ſcribe cum doctis, οἱ ἐκ τῆς ἀκίνου τοῦ φυτοῦ. non ἀκιδος. Heſychius, ἄκινος πόα τις. ergo & ἄκινος vno ν. Florum coronariorum catalogum ex Theophraſto hic ſubiectum ab Athenæo, ex ipſius libris emendare, non eſt arduus labor, preſertim poſt Dalecampium. Ipſum igitur Theophraſtum ſtudioſi conſulant. Scribe, ἐάν τις τοῦ ἑλιχρύσου τοῖς ἄνθεσι στεφανῶται. & confer cum Theophraſto libri noni, capite 21. Proxima Alcmanis verba ſunt deprauata non vno modo: καί τοι εὔχομαι φέροισαν τόνδε ἑλιχρύσω πύλεω ἀκηράτων κυπέρω. Lego, καί τοι εὔχομαι φέροισα τόνδ' ἑλιχρύσω πυλεῶνα καὶ ἀκηράτω κυπαίρω. Dorici caſus ſunt, vt ſuprà, ἀνήτω στέφανος. & τοι pro σοί. Iunonem alloquitur ſacram ei coronam dicans, quæ Spartano vocabulo dicitur à poeta πυλεών. aitque hanc eſſe factam ex helichryſo & illibato cypero. Scribe cum eruditiſſimo Cantero, καὶ τέρπνα δάφνα. *Lilium*, inquit, *Corinthij vocant ambroſiam.* & Heſychius, ἀμβροσία, Κορίνθιοι τὸ κρίνον. At *amaracum*, ait auctor, ex Diocle σάμψυχόν τινες καλοῦσι. Succurrunt verba Seruij non aliena huic loco. *Amaracus puer regius vnguentarius fuit, qui caſu lapſus dum ferret vnguenta, maiorem ex confuſione odorem creauit. Vnde optima vnguenta amaracina dicuntur. Hic poſtea in herbam ſampſucum dicitur verſus, quam nunc amaracum dixit.* Sed coronam amaracinam à ſampſuchina diuerſam facit etiam Artemidorus lib. 1. cap. 79. Poſtquam dixiſſet ex Clearcho, Lacedæmonios τὸν παλαιότατον τῆς πολιτικῆς κόσμον συμπατήσαντας ἐκτετραχηλίσθαι, addit, rectè de illis dictum eſſe ab Antiphane in *Cithariſta*.

Οὐκ ἔφυσαν οἱ Λάκωνες ὡς ἀπόρθητοι πότε
Νῦν δ' Ὁμηρείους ἔχοντες πορφυροῦς κεκρυφάλους.

[Erit fortaſſe qui hanc lectionem probet, quam tamen olim ſuſpectam habuimus. Si nihil mutes ſenſus erit imperfectus huiuſmodi. Nonne aliquando Lacedæmonij ſufflabant, id eſt, ſuperbiebant tanquam inexpugnabiles, qui tamen nunc purpureis ſeſe ornant reticulis. Nobis aliquando viſum eſt ita ſcribendum.

Οὐκ ἔφυσαν οἱ Λάκωνες ὡς ἀπόρθητοι. πόθεν;
Οἱ νῦν γ' Ὁμηρείους ἔχοντες πορφυροῦς
Κεκρυφάλους.

Nō ſunt, inquit, natura inexpugnabiles Lacedæmonij. non. qui quidem luxui iam ſe, vt cæteri mortales dedant. Itaque cum priſtina inſtituta deſerāt, vinci facilè poſſe ſunt exiſtimandi ἔφυσαν legimus non ἐφύσων: quod modulum verſus corrumpit. neque πότε, ſed πόθεν. quod Atticis ſcriptoribus cum interrogatione enuntiatum, negationis vim habet. Dionyſius Halycarnaſſeus libr. 4. ἀρά γε τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβεν ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι βασιλεῖς; πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Arrianus Diſſertationum Epicteti lib. 2. cap. 21. οὐ γὰρ ὡς ἀποθησόμενοι, ἢ ἐπανορθώσοντες, ἢ ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν ληψόμενοι ἔρχεσθε. πόθεν; οὐδ' ἐγγύς. Latini ſunt imitati. Plinius Epiſtolarum libr. 4. *Quæ nos refugimus, non quia ſuperiores: vnde enim? ſed quia timidiores ſumus* quid appellet Ὁμηρείους κεκρυφάλους, non ſatis ſcio: & ſubeſſe mendam ſuſpicor. mens tamen ea eſt quam diximus: nam in argumentum luxuriæ proferuntur reticula purpurea: qualia erant corpore merentium fœminarum. vt in epigrammate,

Ἥδε Φιλοπλέκτοιο κόμας σφιγκτῆρα Φίλαινις
Βαπτὸν ἁλὸς πολιῆς ἄνθεσι κεκρύφαλον.

[Si vocem κεκρυφάλους liceat exponere de ſubligaribus, vel faſciis cruralibus, pro Ὁμηρείους legam μηραίους id enim eſt crurales. Olim apud Romanos faſcias crurales geſtare elegantiores, aut coloris inſignioris ſpecimen habuit morum. Notum quam ſuſpicionem de Pompeio commouerint faſciæ albæ. Si tale quid fuit in moribus antiquis Lacedæmoniorum, nulla fuerit hic difficultas.] Quod ſequitur, Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ Περὶ θηρίων φησὶ χαμαιπίτυν, οἱ δ' Ἀθήνησιν ἰωνιάν, dubitationem aliquā habet: nam paulò poſt in eodem argumento laudatur hic ſcriptor, ἐν δ' Παρθικῶν. quare videndum num ſit alterutro loco menda. quod literarum ſimilitudo aliqua ſuadet. Viſe & confer locum vtrumque. *Chamæpitis* etiam *pinus* Latinis dicitur. Virgilius quarto Georgicor.

Ipſe thymum pinoſque ferens de montibus altis.

Ἀκακαλλὶς pro narciſſo Creticum vocabulum fuit vt obſeruat Heſychius: qui tamen eo verbo non narciſſum, ſed narciſſi florem ſignificari ſcribit. Lege ſtatim ex Theophraſto, vbi de ſerpyllo, τὴν ἄγριον κομίζοντες ἐκ τῶν ὀρῶν. non vt hic editum, ἐκ τῶν ἀγρῶν. Flores iridis λύκους eſſe dictos ex Philino obſeruatur. Heſychij ſcripturā emendabis, λύκος τὸ τοῦ ἱερέως ἄνθος. imo verò τῆς ἴριδος. niſi ſcripſerat ἴρεως. Rectè ſcribitur in omnibus codicibus, ὅμοια ταῖς καλουμέναις κάλχαις. neque audiendi qui mutant. Heſychius, κάλχη, βοτάνιον ἀνθοφόρον. Aiunt dipnoſophiſtę, Τιμαχίδας δ' ἐν Δείπνοις, τὸ ῥόδον φησὶ τοὺς Ἀρκάδας καλεῖν εὔομφαλον, ἀντὶ τοῦ εὔοσμον. Vulgo Græcis ὀμφὴ eſt vox, dictio. at dialecto Dorum ὄμφα eſt

ὀσμή,

ὀσμή, *odor*. inde ὄμφαλος & εὐόμφαλος, *ſuaue-olēs* Heſychius. Scribe cum Cantero, ἐν ταύταις μὲν μύεσιν ἱππομόθεαι. De auctore Κυπρίων ἐπῶν libro 8. cap. 3. vbi tractauimus proximè ſequentem locum. In primo verſu ἵματα pro εἵματα, vel ἱμάτια tuentur omnia exemplaria: quorum auctoritas inſuper habēda non eſt, cum adſtipuletur & Heſychius. ex quo patet dictum fuiſſe vtrumque. Scrib. ἡδὺ, νεκταρέοις, ἐν τ' ἀμβροσίαις καλύκεσσι. &, καλλιρέεθρον, δι' Ἀφροδίτη. & Θεαὶ λιπαροκρήδεμνοι. notum verbum ex Homero.

CAPVT IX.

Percurruntur Nicandri verſus è ſecundo Georgicorum, quibus flores coronarij à poeta explicantur.

OBSCVRISSIMA eſt Nicandri ῥῆσις tota è libro ſecundo Georgicorum, quæ ſeptuaginta ipſis verſibus florum coronariorum hiſtoriam complectitur. Iam olim cum adhuc librariis antiquis conſtaret fides, poetam hunc φιλαρχαῖον & πολυμαθῆ, vt eum iure appellat noſter libro tertio, poſſe rectè interpretari. magnum videbatur & arduum. Quid nunc? cum ad priores difficultates perfidia exſcriptorum acceſſit, quæ omnes doctiſſimi varis reliquias mirè deprauatas, fœdeque inquinatas ad nos tranſmiſit. Humani ingenij modum excedat longè oportet, qui ſe ſperet coniecturis & diuinationibus ſuis pulcherrimum quidem, ſed deformatiſſimum fragmentum iſtud poſſe rediuiuum præſtare. Omnino dux hic & auctor opus eſt, fidelis nempe codex aliquis: cuiuſmodi an vllus extet vſquam hodie, neſcio. Dalecampium hic, vt ſæpe alibi, mirari quàm imitari ſapientes malint. & profectò vir eruditiſſimus tam longè ab eo afuit, vt deſperantia vlcera ſanaret, vt quædam leuiter affecta, & de facili ἀκεστὰ, peſſimè acceperit: quinetiam multis locis cum Græca verba Nicandri reſpicies, quid ille ſit ſecutus in verſione ſua non facilè diuinaueris. Acuti & maturi iudicij lectores felicius in hac palæſtra ſe exercebunt. Nos iſta raptim & ſolùm ἀφροσύνης ἕνεκα animaduertebamus. Octo primis verſibus de violis agit poeta. Græci eum florem ἴον appellant. Nicandēr ἰάδα licentia poetica: & appellationis huius originem ex antiqua fabula affert iſtam. Ionidas ſiue Iadas nymphas Ioni primo coronam ex iſto flore dediſſe, cum ipſis dormituro poſt occiſum aprum, qui agrum Piſanum quâ fluit Alphæus, infeſtabat viuus. Scribe ſic primos duos verſus.

Ἀλλὰ τὰ μὲν στεῖροι τε καὶ ἀγρία φύλλοις
Ἄνθη Ἰαονίηθε· ἴδη γε μὲν ἴασι δισσά.

poetica violarum periphraſis eſt, ἄνθη Ἰαονίηθε, id eſt ἴα. alluſio eſt ad nomen eius floris obſcurior: nam alioquin ἄνθη Ἰαονίηθεν, omnes flores dicantur ex Ionide afferri ſoliti. ſicut οἶνος Λεσβόθεν, & apud Varronem, *vinum Lesbo*. ita autem rectè & verè, nulla ferè mutatione, editam ſcripturam, quæ peruerſiſſima eſt, Ioſephus Scaliger correxit. In 3. ſcribit Canterus, ὠχρόν τε, χρυσῷ τε φυλὰ εἰς ὦπα ἰοενός. propius ad veſtigia deprauatæ lectionis acceſſeris, ſi ſcribas, εἰς ὦπα ἰδεῖν. Obſeruemus, ſeparari hoc verſu ὠχρὸν & χρυσοειδῆ colorem: niſi deeſt aliquid poſt iſtum verſum. Nam mirum ſanè eſt, cum ſint violæ quædam luteæ (κρόκινα iſtas vocant Græci) quædam albæ. Nicādrum in luteas & auro ſimiles eas diſtinguere, nihil enim aut parum diſcriminis eſt inter ὠχρότητα & auri colorem. taceo quod purpurearum violarum nullam facit mentionem. cuius omiſſionis cauſſam afferemus aliquam ad verſum 59. In 4. στύαρ quid ſit neſcio. Fortè, ἔστε γ' Ἰωνιάδες. In 5. ποθέοντες quàm ποθέουσαι mauult Scaliger. at pro ἐνὶ κλήροισι. Dalec. ἐνὶ κήποισι, ſine cauſſa. Sextum ita emendamus, Ἤνυσε γὰρ χλούνην γε μετοιχόμενος σκυλάκεσσι. *aprum*, inquit, *confecerat, perſecutus cum canibus.* potes etiam ſic & fortaſſe verius, Συὸς ἄγριον χλούνην ἦ μὲν. vt ſemper apud Homerum. Nonus & decimus roſarij inſtituēdi rationem aperiunt. eos ita concipimus cum Scaligero & Cantero:

Αὐτὰρ ἀκανθοβόλοιο ῥόδου κατατέμνεο βλαστοὺς
Τάφροις τ' ἐμπήξαις, ὁδὸν διπάλαιστε τελέσσων,

Foſſam vult cauari, in qua roſeę virgę defigātur. nam pueriliter labuntur, qui τάφροις vertūt, *terræ tumulis*. poſteriore hemiſtichio dicere videtur, vacuum locum ad viam ſecundum foſſam vbi roſas plantaueris, palmorū duûm eſſe relinquendum. Proximis tribus indicabatur à poeta locus vbi roſæ omnium præſtantiſſimæ, & quidem ſexagenis foliis inſignes, circa Philippos & Pangæum montem fuiſſe etiam centifolias auctor eſt Theophraſtus. an de eo tractu cenſerit Nicāder, viderint eruditi. nos de 11. verſu nihi habemus dicere. corruptiſſimus namque eſt: etiamſi pro Ὠδονίης ſcribamus cum Cantero. Ὠλενίης. 12. ita habet, Λείπουσιν κλήροισιν ἀνέστρεφε νημαθίοισιν. Canterus emendabat, Λείπων ἐν κλ. non multo melius. Audax fortean videbitur, at non tamen inepta cōiectura, cuius nobis nunc primum venit in mentem. Πηλίω ἐν κλήροισιν ἀντρέφετ' Ἠμαθίοισι vel, ἀνατρέφετ' Ἠμ. Theſſalicas roſas etiam alij commendant. λείπουσιν traiectione literarum corruptum vocabulum eſt, pro Πηλίω ἐν. aliter medicinam facere huic loco nequimus, quod ſi hic rem acu tetigimus; Θέσπιδος ſcribam in ſuperiore verſu, non Θέμιδος. Scribe & diſtingue cum doctis, Δεύτερα Νισαίης Μεγαρηΐδος· οὐδὲ Φασηλὶς Οὐδ' αὐτὴ Λευκόφρυς ἀγασσαμένοις ἐπιμεμφὴς Ληθ. ſecundæ exiſtimationis roſę ſunt, quas fert Megaris Niſæa. ſed neque Phaſelis, neque Leucophrys eo nomine fuerint contemtu dignæ, verum admiratione potius. In 16, Ληθαίου Μάγνητος ὕδατα, periphraſis eſt fluuij ad Leucophryn ſe exonerantis. Hæc geographia alibi nobis expendenda. nam in 12. Strabonis aliquanto aliter. 17. Κισσοῦ δ' ἄλλοτε χλωρὰς

ἰυζρίζῃ κατίτισι. Lego, κλῶνας,& σκατίτισι. Dalecamp.rectè, *ſcrobibus*.Heſych σκάπετ⊚·, τάφρ⊚·. Ridiculum eſt quod ſequens verſus videtur dicere:interdum coronam ipſam hederaceam cũ ſuis racemis eſſe plantandam. ſed ne dubita aliter Nicandrum ſcripſiſſe. 19.ita concinnant docti, Δάσκιον, ἀργεννόδην ἤδη χλαδέεσσι κομόων. 20. Scaliger & Canterus, βλάσῃ δρῖνε δ' ἐν τοῖσι, καὶ εἰς μίαν ὥρτο κόρσην. 22. Canterus, ἐπιζυγέεσσι κορύμβοις. Scribe deinde cauſſa metri, σωνεσίζων.& ἐπηρεφέες. recto caſu. Nec vigeſimus quintus menda caret: Σπερματίην κάλυκας κεφαλήγονοι αὐτελέεσσι.poſtrema non aſſequor: priorem partem ita ſcribam, Σπερματικὴν κάλυκας κεφαλήν. appellat Nicander σπερματικὴν κεφαλὴν, quam Phanias peripateticus in hiſtoria plãtarum, σπερματικὴν κορύνην, qua de re dictum eſt in ſuperioribus libris. 26. Ἀργῆς πτόλλεσι.ſcribo, Ἀργυρέοις. 29. Ἠέρος γὰρ χροιῇ. Dalecampius Ἠέρος. 31.ita Canterus concipiebat, ἴρις δ' ἐν ῥίζῃσιν ἀγάλλεται ἢ ὑακίνθῳ Αἰασῇ προσίοικεν.& in extremo verſu τίλλει non τίλλει. Deinde lege cum Scaligero, αἶν' αἰεὶ κόλπῳ φυλλάδα μηλεῖαν ἐκχέεται. 35. Εἴδον τ' ἡμιτῦσαι. Lego, Εἴδοντ' ἡμύουσαι.& in fine præcedentis verſus malim ἀρτίγονοι δ'ἐ, non enim placet Dalecampiana diſtinctio. 36. Σὺν καί τε τριὰ χροιῇ λυχνίς. Scribam, Σὺν καὶ πορφυρίᾳ λυχνίς. *cum his cenſeatur & purpurea lychnis.* Dioſcorides tamen ſic, Λυχνὶς στεφανωματική. ἄνθ⊚· ἐστὶν ὅμοιον λευκοίῳ, ἐμπόρφυρον δέ. non tribuit purpureum lychnidi colorem:ſed purpureo adfinem trigeſimi octaui. Scribe, Οὐδὲ βοάνθεμα κεῖν' ἄγ' ἐπιπέταιον χάρα ὕψοῖ. quam rhizotomi buphtalmum indigetant, poeta boanthemon dixit, poetica voce: & florem hunc anthemidi ſubiunxit, cui multum eſt ſimilis, vt etiam Dioſcorides indicat. Sic & Dalecampius accipit. Si quem moueat, quod in 63. buphthalmi poeta meminit, ſcribere poteſt, ἤδη γε ἄνθεμα κ.Scribit deinde Scaliger, φλὸξ ἢ ἠῦ αὐγῆσιν αἰτρχομένης αἰνῶσα. notum floris nomen ex ſcriptis veterum. Tres ſequuntur de ſerpyllo verſus: quos palam vitium profitentes ita refingimus. Ἕρπυλλον δ' ἐφύδρεσιν ἐνὶ βώλοισι φυτεύσαις, Ὄφρα κλάδοις μακροῖσιν ἐφερπύζων ἀλάηται, Καί κε καλαμρεμάσαιτο ἀφιμείρων περὶ νυμφέων. 45. Scaliger emendat, φύλλα σὺν γὰρ πάντα. αἰσυγοφόροισι δ' ἐρίζει Ερωτίω.& ſtatim, ἄλλοτε ῥιπῆς Ἠέρος ὀδροτύπησι. item, ὅτι τί πω βρ.& in ſequente ἐπιχέμψαιο. Quæcumque autem de papaueris cultura docentur hic à Nicandro, non temerè alibi legas quo etiam nomine δυσευρέστερα ſunt nobis. Scribe in 52.cum Scaligero, βαθὺ ἐν πάχνη,non τάχα. Lego etiam, νέας κλάδας.non vt editum eſt νέας. neque hoc nihil refert. In 55. παιδὸς ἐρωῖος dialyſi poetica, pro παιδέρωτος. quod plantæ eſt nomen Dioſcoridi ἀκανθὰ dictæ verſu proximo λευκὴν *populum* Dalecampius interpretatur. conuenientius videtur, vt de ea accipiamus. quam ἄκανθαν λευκὴν Græci, *ſpinam albam* Latini nominant ; ἄνθη πορφυρᾶ ei tribuit Dioſcorides. Septimus ſupra quinquageſimum verſus claudit, principio mutilus.ſic enim editur, ... κύπεός τε, σισύμβριον, ὅσσά τε χ' εἶα. explemus nos & ſcribimus, Κύπειρ⊚·, κυπεός τε,&c. Sequitur, Ἄσσοςα πορφύρεσι πόντις αὐτερίψασι λειμῶν. Legendum, ναιμῶσι,vel ναιμώσι. nam & νάειν & ναίειν pro ῥεῖν vſurparunt. & fortaſſe τόποις non πόντις. id eſt,locis irriguis,& per quæ aqua fluit. *Iouis florem*,ex Theophraſto, Plinio,Heſychio,& botanicorum libris omnes norunt. Dalecampio non aſſentior, qui dictionem ἀώδης cenſuit eſſe damnandam. contrarium enim poſuit, *inodorus*. Verſu 59. malè ſcriptum Χάλκας, pro Κάλχας nam κάλχην appellarunt Græci paruulam quandam herbam, cuius florem in ſerta & coronamenta legebant.auctores, Athenæus paulò antè, Heſychius, alij. Vulgatam lectionem Χάλκας, tueri poſſumus per Ionicam tenuium & aſpiratarum transpoſitionem. Finem verſus ſcribo cum Scaligero, ἰωνιάδας τε χαμηλάς. violas vocat ἰωνιάδας, vt ſuprà ἰάδας,& ἄνθη ἰάνθη. loquitur autem poeta non in vniuerſum de omnibus violis, ſed de iis ſolùm quibus eſt color ὀρφνότερ⊚·, *magis fuſcus*: nam addit, ὀρφνοτίερας ἃς τεῦξε μετ' ἄνθεσι Περσεφόνεια. *quas violas fecit Proſerpina inter flores eſſe obſcurioris coloris.* Purpureas violas intelligit, quarum facit diſtinctam ſpeciem ab illis de quibus dixit initio. nec malè cõuenit purpurearum colori vox ὀρφνοτίερας. nam errat Dalecampius, qui ὀρφνοτέρα emendauit, vt ad Proſerpinam poſſet referri. ſanè perperam. Quid? nonne Dioſcorides in purpureæ violæ deſcriptione, voce μελάντερον vſus eſt? [Theocritus, Καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐντί.& Virgilius, *Et nigræ violæ ſunt*]ſed hæc ἀκριβέστερον alibi accuratius, ſi otia Deus fecerit. ὑψήεντα πανόσμιον quid appellet Nicander non diuino ex argumento huius eclogæ, & ipſo nomine, coniicere licet florem aliquem coronarium ea appellatione fuiſſe veteribus cognitum, notabilis, inter alios generis eiuſdem altitudinis ; cui ab odoris præſtantia, aut pro temporis varietate,inditum nomen πανόσμι⊚·. ſic Pauſanias in Meſſenicis, medicatæ cuidam aquæ tribuit ἰδέαν πᾶσαν,& χρόας,& ὀσμήν. Abſurdum eſt πανόσμι⊚· interpretari Panis arbor: abſurdum de pinu accipere:abſurdiſſimum omnium exiſtimare, poſſe pinum inter στεφανωματικὰ ἄνθη nomen ſuum profiteri. In extremo verſu τύμβοι poteſt ferri: τύμβοις tamen malim. Porrò ſequentibus ad finem vſque hexametris ſepulchrales quidam flores recenſentur: quos ad mortuorum honorem ſolita vetuſtas adhibere. Cauſſa fortaſſe fuit, quod in ſepulchretis flores huiuſmodi ſua ſponte naſci viderent. cæterum ampla hic quoque mendarum ſeges. In 62.ſcribebat Canterus, φάσγανα πενθητικὰς νέοχυ κοισιν ἀμφιχέονται. neque nos aliquid videmus, quod potius amplectamur. etſi durum verbum νέοχυ,pro, *recens tumulata*:aut,cui recẽs χοαὶ factæ; id eſt, νεόφθιτ⊚· νέκυς.vt alij poetæ loquuntur. In 65.

In 65. ὀφθαλμόδουλαι valet allicientes, & gratiā hominum ſibi conciliantes. varia lectio quæ annotatur, ex deprauata gloſſa eſt orta. Scrib. σαμβαλίσκαι. Non intelligo illa Πολλάκι θήλεια καλά. & non dubito eſſe mendoſa. Λάγεια rectum mox, non λήγεια. Poſtremi verſus ita ſcribuntur:

Καὶ γερόντων πώγωνα, καὶ δίτεμπίας κυκλαμίνου.
Σαύρων τ' ἢ χθόνιον πέφαται σίφων Ἡγεσιλάου.

poetica dialyſi γερόντων πώγωνα appellat, herbam dictam rhizotomis γεροντοπώγωνα: quæ vel tragopogoni ſimilis eſt, vel etiam fortaſſe eadem. Sed gerontopogonis nomen in veterum medicorum aut philoſophorum libris, legere non meminimus. Quare aliquando ſcribebamus Καὶ γε τράγου πώγωνα. Deinde ſcribe, δὶ τεμπίας, vel δὶ τεμπίας κυκλαμίνας. & ſequente verſu Ἀγεσιλάου. herbam quandam ſepulchralem vocat *terrenam coronam Ageſilai*. id eſt. Orci ima terrarum habentis. poetę Orcum nominãt *Ageſilaum*: quod cum diſertè nos docuerit Athenæus libr. tertio: prorſus excuſatione carent interpretes qui nugas nugaciſſimas hic de Lacedæmonio Ageſilao effutierunt. Nec meliore iudicio vtuntur iidem, cum principio huius verſus, pro Σαύρων τε, fecerunt Κάρδαμον. quid enim vetat omnia γένεος ὕαλα, vt ille ait; ſi temerariis huiuſmodi coniecturis locum damus? *ſauram* tamen in plãtarum cenſu ne nos quidem vſquam reperimus. emendemus igitur ſi placet: ſed probabiliore & commodiore aliqua via. Exiſtimamus autem, reiecto initiali ſibilo in finem vocis præcedentis, vnde manifeſtò excidit, veram lectionem eſſe hanc: Αἴρων θ', ἢ χθονίη πέφαται σίφων Ἀγεσιλάου. quàm probabilis coniectura, αἴρων pro σαύρων vel σαύρων? neque aliena vero, vt arbitror, ſententia: Videntur enim veteres è lolio mortuis ſerta & coronas texere ſoliti. Non ſemel apud Virgilium legas *Infelix lolium*. quod ad morem hunc referri poteſt. paulò aliter in veteris legis carmine *arbor infelix*.

CAPVT X.

Θηλεον. λήμαξ & λειμάς pro λειμών. μεθύσης. θῆκωπος, ἢ μαζαγρέτας. ἀδὲ τεμπτεῖζδις. Corona vnguento delibuta. Xenophōtis locus illuſtratus. μύρον ἀπὸ τῆ μύριθ τὸ λεγόμενον ἐλαθίνον. pictura è numero liberalium diſciplinarum ſublata quibuſdã. multa quà illuſtrata, quà emendata inſigniter.

KAI θηλέον τι ἀναχάφη καλέμενον ἄνθος. Heſychius, Θηλέον, φυτόν τι ποιόν. Αδωνεφόνης ἱερόν, πεικαλλές, ὅν ῥα μάλιστα φίλατ. Prima dictio eſt corrupta. Dalecampius ſcribit Λίξαν. non aſſentior: nam proprium fœminæ nomen puto hîc latere. Fortaſſe, Ἀδωνηΐας deinde ſcribe ob metrum, ὅν ῥα μ. imò totum verſum ita concipe, Ἀδωνεφόνης ἱερὸν περικαλλές, ὅρρα μάλιστα φίλατ. Sed de Ariadnæ corona lege Photij Excerpta è libro quinto Ptolemæi Hephæſtionis F. vbi explicatur hic verſus, Καὶ Προκλέους ἵπποι χλωερὸν ψιλάκαθον ἴδωσιν. qui verſus non eſt Crinagoræ, ſed Eubuli comici. ἡ μαλάχας μὲν ἰξερῶν. Dalecampius ἰξερῶν. quod ſanè melius videtur: etſi dubitatione non caret. omnino autem, ἀναπνεῖν δ' ὑάκινθον. deinde, ἔγχει, ἡ ἀπβέα τρίτην π. duce Cantero. μαλακῶν τ' ἴων λείμακα καὶ τερφύλλα. Scribendum λείμακα. poetis λείμαξ & λειμάς, idem ſignificant ac λειμών. οἱ δ' ἐν τῷ μύρῳ λαλῶνται περὶ σ. Pone πυγμῶν τιλάων poſt μύρῳ. & ſcribe cum Cantero, λαλῶ ἤ π. tum autem aliquanto poſt, ἀνθεμοῦσιν Φοίβη, τοῦ τ' ἀνφρύρω μιλιλῶτῳ κ. ex ipſo Athenæo. Melius etiam mox δ' ἀγηρι κλάδον. & ſtatim, καὶ δύ' ἑτέρως, non δ' ἑτ. Scio eſſe qui in iſtis, ὅτω δ' εἴρηκε τὸν μεθύσου Ἄλεξις. corrigant μέθυσον: immemores nempe ſic quoque Græcorum nonnullos eam vocem extuliſſe. Ὅμοια καὶ βοῦς ἐργάτης ἐργάζεται. Legendum videtur, Περὶ ὅμοια. Σκώδηπνος ἢ 'πίκωπος ἢ μαζαγρέτας. hoc eſt, conuiua huic adeſt vel remigum aliquis, vel egenus è raptis mazis ſolitus victitare. non dubito rectè legi θῆκωπος. nautæ, remiges & nauicularij omnes inter viliſſimos ſemper habiti. At *mazagreta* appellatio duplicem habet vilitatis ſignificationem: nam & mazam edere non panem, paupertatis ſpecimen eſt: cogi verò mazã ἀγείρειν ſiue ἀγείρειν furto aut mendicatione (nam vtroq; modo exponi poteſt) miſerrimum eſt. Scio Euſtath. Odyſſ. ξ explicare μαζαγρέτης. voce πτωχός. ſed ea interpretatio quam bene conueniat huic dictioni, viderint alij: huic certè loco aptari non poteſt. Ferri etiam nequit in proximo verſu Αἰδὼ τραπεζεῖς: quod vertere docti, *pudeat menſariæ*. certum eſt debere ſcribi, ἀδὼ τραπ. *Orci conuiua*. ſic vocat hominem μαζαγρέτην, famelicum, & viuam mortis imaginem. Fauet emendationi titulus fabulæ, Κῆρες, *Parcæ*. ἐσεγκῶν δεῦρο τοῖν χειροῖν δύο. verſus integer ita habuit, Στεφάνους ἐσεγκ. Etſi autem non damno ſcribi in hoc verſu χειρῶν, & in ſequenti χειρῶν ac χειρῶν: dubitari tamen haud opinor, abſurdè queat, num vbique potius per ι ſit ſcribendum. parat enim auctor tranſitum facere ad ſermonem de vnguentis: quorum varius, & multiplex vſus per eam quam diximus lectionem pulchrè indicatur. στέφανοι χειρινοὶ, ſunt coronæ delibutæ vnguento: nam & coronas interdum ἐρραίνον τοῖς μύροις, id eſt, vnguentis irrorabant, vt loquitur Athenęus: & coronarum vnguentis madidarum Plinius quoque meminit libro 21. capite 3. δαΐς χρισθεῖσα fax erit ex odorato ligno inſpicata: aut etiam vnguento illita: quam etiam ob cauſſam χρισῶν πυρ. non ineleganter, etſi ποιητικώτερον appellauerit. quod autem etiam è facibus & nocturno lumine odoris ſuauitatem captarint iam olim habrodiæti, ex Homero notum & Virgilio. ἡ ἀπογλιάσῃς μὴ παρ. Sequere interpretem, & ſublata interrogatione,

iunge cum ſequentibus. ἵνα καὶ ᾠδίαν ἐπιώμεθα. Apud Xenophontem ᾠδία. vtrũque rectum: nam vtroque modo Græci loquuntur: & tertio quoque ᾠδίας ἐπᾷν, vt λόγων.

ἄλλως τε ἂν καὶ νύμφαι ὦσι. Vſitatius erat, ἄλλως τε καὶ ἂν ν. ſed etiam apud Ariſtidem rhetorem, ἄλλως τε ἢν καὶ ν. ὥσπερ ἡ Νικηράτου τε τούτου καὶ Κριτοβούλου. repete νύμφη, ſponſa aut recens nupta. Conuiuio Xenophonti deſcripto, interſunt Niceratus & Critobulus iuuenes, & id adhuc ætatis agentes, vt faciant abſurdè interpretes, qui filias nubiles ipſis tribuant. Lege autem adiecta interrogationis nota, μύρου μὲν τί καὶ προσδέονται; vt monuit dudum Henricus Stephanus. Nam ſenſus is planè quem ait Ariſtides rhetor, παρ' ἀνδρὸς μύρου οὐ προσδέονται. Probat Socrates virum non decere vnguenta: nam propter virum, ſiue vt ſit aliquis acceptior viro vir vnguento non indiget: vxoris verò cauſſa vngere ſe maritus non debet: mulieres enim quæ ſunt ipſæ pro vnguento ſuis maritis, quid amplius vnguento alio opus habent? de elegantia quæ ineſt huic loco, Ariſtidem ſi lubet conſule περὶ ἀφελοῦς λόγου. Ineptiſſimam lectionem, ναῦται γὰρ τοῦτο ὄζουσι, muta in αὐται γὰρ τοῦτο ὄζουσι. Scribe etiam ἐλαίου δὲ τοῦ ἐν γυμνασίοις ὀσμὴ καὶ παροῦσα ἥδιον ἢ μύρου γυναιξὶ, καὶ ἀποῦσα ποθεινοτέρα. Originem vocis μύρον paulò poſt aperiemus: nam Chryſippus quem ait noſter, deriuaſſe eam dictionem ἀπὸ τοῦ μετὰ πολλοῦ μόρου καὶ πόνου μάλιστα γίνεσθαι, tam malus grammaticus, quàm bonus Stoicus fuit. imò verò ludibrium planè debuit Chryſippus, ſi tam fatuus fuit, vt μύρον à μόρος deductum putaret: quod lectio hæc ſignificat. Fortaſſe non aliud voluit quàm quod placet vulgo grammaticorum, μύρον eſſe ἀπὸ τοῦ μύρεσθαι. propter difficultatem conficiendi vnguentorum. tum foret hic ſcribendum, τὴν ὀν. φ. λ. τὸ μύρον ἀπὸ τοῦ μύρεσθαι: ἀλλὰ τὸ μετὰ πολλοῦ μόρου, &c. Lego cum interrogatione, ὑμεῖς δ' οἴεσθε τὴν ἁβρότητα χωρὶς ἀρετῆς ἔχειν τι τρυφερόν; *vos autem putatiſne vllas ſine virtute delicias eſſe delicatas?* Sappho, inquit auctor, ᾐδέσθη τὸ καλὸν τῆς ἁβρότητος ἀφελεῖν. Scribendum, ᾐδέσθη. *erubuit honeſtum ſeparare à voluptate.* Amœniſſimæ poetriæ verba lege ex emendatione Canteri ſic, ἐγὼ δὲ φίλημι ἁβροσύναν· καί μοι τὸ λαμπρὸν ἔρος ἀελίω, καὶ τὸ καλὸν λέλογχε. confirmat hanc emendationem, Athenæi penè ad verbum interpretatio. Sequuntur mendarum portenta aduerſus quæ excitandæ vires ingenij, ſi quæ ſunt in nobis. Παρράσιος δ' ὁ ζωγράφος, inquit Athenæus, ex Clearcho. καὶ περὶ μέλος ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ τέχνην τρυφήσας, καὶ τὸ λεγόμενον ἐλευθέριον ἐκ ῥαβδίων ποτηρίων ἑλκύσας. λόγῳ γὰρ ἀντελάβετο τῆς ἀρετῆς, ἐπιγραψάμενος τοῖς ἐν Λίνδῳ πᾶσιν αὐτοῦ ἔργοις Ἁβροδίαιτος ἀνὴρ, ἀρετήν τε σέβων, τάδ' ἔγραψε Παρράσιος. Reprehendit Parrhaſium Clearchus, tanquam παρὰ μέλος λαμπρυνόμενον, vt diceret Ariſtoteles, quod pictor cum eſſet, & manibus opus faceret, tractans pernicillum, ceſtrum, & viriculum, laudem ex eo ſtudio ſibi vindicaret, debitam ingenuis & liberalibus artibus. niſi fallor iudicij hoc auctor voluit: obliquè picturam ex albo liberalium artium eradens, contra multorum veterum ſententiam. Porrò vt hæc eliciatur ſententia, ſcribendum, καὶ τὸ λεγόμενον ἐλευθέριον ἐκ ῥαβδίων τινῶν, ἔκ τε καυστηρίων ἑλκύσας: *qui laudem liberalis inſtituti vt vocant, ex viriculis quibuſdam & cauteriis traxit.* penicilli, ῥάβδοι ſiue ῥαβδία, (vnde appellatus Parrhaſius ῥαβδοδίαιτος) ceſtra, viricula, ſiue viricula & cauteria, pictoris ſunt ſuppellex. καυστηρίων igitur ſcribo, non ποτηρίων, & refero ad genera pingendi encauſto, de quibus Plinius libro trigeſimo quinto, capite vndecimo. Tertullianus aduerſus Hermogenem hæreticum ex pictore. *Præterea pingit licitè, nubit aſſiduè: legem Dei in libidinem defendit, in artem contemnit: bis falſarius & cauterio & ſtylo.* Conferendus autem hic locus de Parrhaſij iactantia, cum iis quæ de eodem ſcribuntur libro 12. Interpres non id dicit quod Clearchus, ſed verba Plinij ſine cauſſa nobis hic pro Clearcheis obtrudit. peſſimè verò idem iſta cepit ὥσπερ μεμψάμενός τις ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὑπεραλγήσας ῥυπαίνοντι τὸ τῆς ἀρετῆς ἁβρὸν καὶ καλὸν, ἅτε φορτικῶς μεταλαβόντι τὴν εἰς τρυφὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τῆς τύχης χορηγίαν, παρέγραψε ῥαβδοδίαιτος ἀνήρ. id eſt, *cui inſcriptioni aliquis elegãti vir ingenio, vt mihi quidẽ videtur, offenſus vehementer quod magnificũ & honeſtũ virtutis* nomen *inquinaret* Parrhaſius, *vt qui ἀρετὴν alieno nomine illã artem inſulsè appellaſſet, quã fortuna hominibus largita eſt deliciarũ inſtrumẽtum, adſcripſit*, ῥαβδοδίαιτος ἀνήρ, hæc eſt mens. cuius nullum reperias veſtigiũ in interpretatione Dalecamp. Ex his autem diſcimus quomodo Clearchus nomen ἀρετὴ interpretatus ſit in verſu Parrhaſij Ἁβροδίαιτος ἀνὴρ, ἀρετήν τε σέβων τάδ' ἔγραψε. Subiiciuntur Anacreontica hæc, τί μὴν πέτεαι, συρίγγων κοιλότερα στήθεα χρισάμενος μύρῳ. Lego, τί μὴ πέτεαι, cũ interrogatione. *cur non aduolas, habens illitũ vnguento pectus, magis cauum quàm fiſtula?* hãc formã probarunt in ſuis deliciis veteres nequitiæ magiſtri: vt eminentibus hinc inde mammis, cauitas eſſet in medio. atque hoc eſt quod idem poeta μεσομάζιον vocat, in pictura Bathylli. μεσομάζιον δὲ ποίει διδύμας τε χεῖρας Ἑρμοῦ.

CAPVT XI.

Sedes animæ in corde, ex quorundam ſententia. Cor ſalire vario ſenſu dictum poetis. Vocis μύρον *etymon ex ſententia Athenæi. Stacte è ſola myrrha. Theophraſti & Plinij diſſenſus. item Pliny & Athenæi.* ἶρις *&* φοῖνιξ *pro vnguentis inde factis.* Cyzicenum *vnguentum. Plinij locus cum Græci ſcriptoris verbis collatus.*

SEDEM animæ in corde eſſe, quæ fuit veterum quorundam medicorum ſententia, probat dipnoſophiſta argumento locutionum quarundã, queis Homerus eſt vſus. Quod

Quod ſi in hac quæſtione valeret argumenti hoc genus, poſſet hæc ſententia planiſſimè ex ſacris literis conſtitui: vbi toties, quod ait beatus Auguſtinus, ſedes animi monſtratur in corde, etiam à Chriſto: qui, vt omnis boni, etiam omnis ſapientiæ fons eſt & auctor. Verum ineptam eſſe hanc totam rationem, etiam mediocriter literis tincti norunt. Melius Damaſcenus, ἡ ψυχὴ συνδέδεται τῷ σώματι ὅλη ὅλῳ, καὶ οὐ μέρος μέρει· καὶ οὐ περιέχεται ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ περιέχει αὐτό, ὥσπερ πῦρ σίδηρον. [Olympiodorus quoq; in Platonis Phædonem præclarè: πρῶτη, ait, προσηκόντως ἡ κεφαλὴ τῇ ψυχῇ, ὅσον πρώτη δέχεται αὐτῆς τὴν γνωστικὴν ἔλλαμψιν, ὡς ἡ καρδία τὴν ζωοποιόν. οἷον εἴ τις λέγει ἐν ἱερῷ τινι θεόν. καίτοι πανταχῇ, ᾗ ὑδαμοῦ.] Ait recitatis aliquot poetæ locis, ὃ δὴ καὶ σημεῖον φέρουσι τοῦ τὸ κυριώτερον τῆς ψυχῆς ἐνταῦθα κεῖσθαι. quod alij τὸ ἡγεμονικὸν τῆς ψυχῆς, Stoici vocarunt τὸ κύριον, vel τὸ κυριώτερον. Galenus libro ſecundo de dogmatis Hippocr. & Plato. προσῆκταί μοι διακινδυνεύειν, ὅτι τὸ λογιζόμενον τῆς ψυχῆς, ὃ δὴ ἡγεμονικόν τε, καὶ διάνοιαν, καὶ κύριον αὐτὸς ὁ Χρύσιππος ὀνομάζει, κατὰ τὸν ἐγκέφαλόν ἐστι. non ſolùm autem ἡ φρενὸς, ſed & ſententia Stoicorum ſectæ conueniens eſt: quam quidem magna contentione defenderat Chryſippus lib. primo De anima, vſus in hac rem poetarum teſtimoniis infinitis. habes magnam eius libri partem apud eruditiſſimum Galenum libro tertio, operis modò nominati. Primus autem Zeno hoc conatus eſt demonſtrare argumento illo quod refert libro ſecundo idem Galenus. Zenonem ſecutus eſt Diogenes Babylonius, vt legitur ibidem. Sequitur, θυμῷ δ' οὐ Φαιδρὰ χορεύει δείματος θυγάτηρ. Sophoclis ſunt verba, ſed deprauata. videtur appellare cor, id eſt καρδίαν filiam pauoris: quia cordis palpitatio oritur ex pauore, ceu generante cauſſa. ſic Æſchylus gloriam laboris filiam nuncupat. — τῷ πονοῦντι δ' ἐκ θεῶν ὀφείλεται τέκνωμα τοῦ πόνου κλέος. Scripſerit igitur Sophocles, θυμῷ δ' οὐ καρδία χορ. δ. θ. vt Sophocles καρδίαν χορεύειν, ſic mox Anaxandrides ὀρχεῖσθαι. Plautus in Capteiueis *ſubſultare* dixit. alio ſenſu ſatyricus, *cor tibi rite ſalit*. Hæc emendatio eò minus probatur nobis, quia non cor ipſum, ſed palpitatio quæ in eo fit, iure appelletur filia pauoris. quare ſatius nihil mutare, niſi accentum in voce Φαίδρα: & ita interpretari, *In animo meo iam ô Phædra, non amplius ſaltat pauoris filia*. id eſt, trepidatio, ἡ πήδησις τῆς καρδίας, vt Plato aliique loquuntur. In Anaxandridæ verſu nemo dubitat rectè Canterum ὀρχῇ pro ἀρχῇ ſcripſiſſe. Poſthæc vocis μύρον, quæ omne vnguenti genus Græcis ſignificat, originē explicat philologus: ſanè melius quàm grammatici vulgò faciant: qui à Myrrha nota ex fabulis poetarum, ridiculè id verbum deriuant: vel παρὰ τὸ μύρεσθαι *gemere* ineptiſſimè, vt capite ſuperiore dicebamus. Athenæi verò ſententiam non ſunt interpretes aſſecuti, quia malè iſta ceperunt, μύῤῥα γὰρ ἡ σμύρνα παρὰ Αἰολεῦσιν, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ τῶν μύρων διὰ σμύρνης ἐσκευάζετο. Athenæus hoc voluit: μύρον dictum quaſi μύῤῥον, ab Æolica voce μύῤῥα, quæ myrrham ſignificat. nam quia, inquit, pleraque vnguenta mixta myrrha componuntur, quędam etiam ſola myrrha conſtant, vt ſtacte: vſus obtinuit, vt ἀπὸ τῆς μύῤῥας, omnia vnguenta μύρα nominarentur. Hæc mens auctoris: cui equidem aſſentior: neque dubito μύρον vocem Homero & primis Græcorum incognitam, tunc primùm Græciæ innotuiſſe, quando Aſiaticorum vnguentorum primam notitiam habere ceperunt. μύρον igitur eſt מור Hebræorum, id eſt, *myrrha*, vt rectè cenſet noſter. Adiicit, καὶ ἥγε στακτὴ καλουμένη διὰ μόνης ταύτης. *quæ dicitur ſtacte, è ſola conſit myrrha.* Videtur hæc eſſe ratio, cur Latini myrrham ab vnguentis ſeiungant. Varro, *magiſtratus myrrha, vnguentiſque vngetur.* Theophraſtus in eruditiſſimo commentario De odoribus, ἐκ σμύρνης κοπτομένης ἔλαιον ῥεῖ. στακτὴ δὲ καλεῖται διὰ τὸ μικρὸν στάζειν. ὃ δὴ μόνον τινὲς φασὶν ἁπλοῦν εἶναι καὶ ἀσύνθετον τῶν μύρων, τὰ δ' ἄλλα πάντα σύνθετα. Plinius, *Myrrha & per ſe vnguentum facit ſine oleo, ſtacte duntaxat: alioquin nimiam amaritudinem affert.* ſed ſcripſerat idem paulò antè, *Singuli quoque ſucci nobilia vnguenta faciunt: in primis malobathrum, poſtea iris Illyrica, & Cyzicena amaracus.* quæ planè euertunt illud μόνον, & τὰ ἄλλα πάντα, in ſuperioribus Theophraſti verbis. Plinius ſcribit: *Quis primus inuenerit vnguenta non traditur. Iliacis temporibus non erant, nec thure ſupplicabatur.* ab hac Plinij ſententia diſcrepat noſter: ὁ δ' Ὅμηρος, ait, τὴν μὲν χρῆσιν οἶδε τῶν μύρων, ἔλαια δ' αὐτὰ καλεῖ μετ' ἐπιθέτων. vnguenta, inquit, & Homerus nouit: ſed μύρα nomen haud nouit, ἔλαια nominans cum epitheti adiectione: Ait, ἐ ἀλλαχῇ δὲ λέγει τι τεθυωμένον. ſi quis tollenda hæc verba cenſuerit, non multum repugnauero. nam ſtatim ſequitur de voce θύωμα, quò hæc pertinent. Fuerunt olim certis locis nobilia vnguenta: quorum hiſtoriam ex Apollonio perſequitur Athenæus. Ita aut ēorditur: ἶρις μὲν ἐν Ἤλιδι χρηστοτάτη καὶ ἐν Κυζίκῳ. ἶρις pro irino vnguento, vt mox οἰνάνθη pro œnanthino. ſic φοῖνιξ apud Theophraſtum pro vnguento palmeo, & id genus alia. Plinius ſermonem eundem ſimiliter ordiens, ex eodem, vt videtur Apollonio Herophili diſcipulo, & ſectatore, *Irinum*, ait, *Corinthi diu maximè placuit, poſtea Cyzici.* Græci interdum vocant Cyzicenum vnguentum. Pauſanias, Meſſenicis, ὕδωρ Κυζικηνῷ μύρῳ μάλιστα ἰδεῖν ἐμφερές Componamus inter ſe etiam in cæteris Apollonium & Plinium. Ille ait, ῥόδινον δὲ κράτιστον ἐν Φασήλιδι, καὶ τὸ ἐκ Νέας δὲ πόλεως καὶ Καπύης. hic autem, *ſimili modo rhodinum Phaſeli: quam gloriam abſtulêre Neapolis, Capua, Præneſte.* Apollonius, κρόκινον δ' ἐν Σόλοις τῆς Κιλικίας, καὶ ἐν Ῥόδῳ. Plinius, *crocinum in Solis Ciliciæ, diu maximè laudatum, mox Rhodi.* Apollonius, νάρδινον δὲ τὸ ἐν Ταρσῷ. Plinius cum cætera omnia verteret, hæc prætermiſit: credo, quòd ipſius ætate deſiiſſet nardinum Tarſicum eſſe in pretio: cuius rei Athenæus nullā habuit rationem:

cui erat hoc vnum propoſitum teſtimonia veterum de quacumque re proferre. Inquit, Græcus, οἰνάνθη δὲ Κυπρία καὶ Ἀδραμυτίνη. at Plinius ſic, *œnanthinum in Cypro deinde in Ægypto propoſitum.* Apollonius, ἀμαράκινον δὲ Κῷον καὶ Μήλινον. ſonant hæc verba, amaracinum maximè laudari quod ex inſula Coo, aut Melo alia inſula afferretur. ſed Plinius aliam interpretationem ſuggerit & lectionem. Vertit enim *amaracinum in Coo. poſtea eodem loco prælatum eſt melinum.* legit, καὶ μήλινον. paruo μ. fiebat autem melinum è cotoneis malis & ſtrutheis. Apollonius, Κύπρινον δὲ προκέκριται τὸ ἐν Αἰγύπτῳ δεύτερον δ' ἐστὶ τὸ Κυπριακόν, καὶ τὸ ἐν φοινίκῃ, καὶ ταύτης τὸ ἀπὸ Σιδῶνος. Plinius hæc paulò aliter *Cyprinum in Cypro, deinde in Ægypto, vbi Mendeſium & metopium ſubitò gratius factum eſt: mox hæc abſtulit Phœnice, & cyprini laudem Ægypto reliquit.* Pergit Græcus ſcriptor τὸ δὲ Παναθηναϊκὸν λεγόμενον, ἐν Ἀθήναις. & Plinius ſimiliter, *panathenaicum ſuum Athenæ perſeueranter obtinuere.* ſubiungit ille, ἐκδιάζεται δὲ τὸ μετώπιον ἐξ ἐλαίου τοῦ ἀπὸ τῶν πικρῶν καρύων. Plin. de metopio, *oleum hoc, eſt amygdalis amaris expreſſum in Ægypto.* ſed de eius confectione plura ibi Plinius. cauſſam appellationis explicat Dioſcorides. Ægyptiacum enim eſt vocabulum.

CAPVT XII.

Μεγάλλειον vnguentum, vel μεγάλλιον. Optimum vnguentum quod natat in ſummo. Differentia inter ἄλειμμα & χρίσμα. Βάκκαρις & βάκχαρις. ψυκτήρια πτερὰ. in ornatu capitis muliebris. Lydorum delicata vita. Αὐδοπαθὴς pro ἡδυπαθής. βρένθιον μύρον, & βασίλειον. ψάγδας. Eupolidis Marica. *Μεγάλλειον. vnguentum.*

ΜΕΓΑΛΛΕΙΟΝ vnguentum ob ſingularem præſtantiam, & vt Plinius loquitur, propter gloriam, ita eſſe dictum quibuſdam placebat: quos reprehendunt alij, ab inuentore Megallo ſic nominatum pertendentes. & ſcribendum eſſe μεγάλλιον. antiquiſſimi tamen Athenæi codices, & hic ἐν μεγαλλείῳ, conſtanter, & alibi quoque non aliter, vt extremo capite dicemus. Galeno, vt norunt qui ſunt in eius ſcriptis verſati, μύρον Αἰγύπτιον, Μενδήσιον, & μεγάλλειον differunt nihil. Quod ait, non permanſiſſe gloriam vnguentorum iiſdem ſemper locis, neque hoc prætermiſſum Plinio, cuius adſcribam verba: *primum id ſcire conuenit, mutatam auctoritatem, & ſæpius tranſiſſe gloriam.* Rectè mox docti ἐν Κυρήνῃ, non Κορίνθῳ. Rectè etiam vulgati codices. μάλιστα δὲ τὸ τήλινον. Excerpta, λήινον: quo nomine nullum vnguentum nouimus nos: at telinum & ex ipſo nomine, & ex Dioſcoride, Plinio aliiſque notũ. Obſeruatu digna eſt ſequens locutio huius auctoris, ſi modò ita ſcripſit: ἐν δὲ Περγάμῳ πρότερον μὲν ἐξοχή, νῦν δ' οὐ. μυρεψῷ τινος ἐκπονήσαντος τὸ παρ' οὐδενί πω γεγονός, ἰσχυδιάσθη τὸ λιβανώτινον μύρον. breuiter & duriuſculè dictum ἐν Περγάμῳ πρ. ἐξοχή, pro, *fuit cum Pergamus vnguentorum laude clareret.* eſtque hic ſuſpecta librorum fides. quemadmodum & proxima nonnihil turbant. ac videtur deeſſe aliquid. Fortaſſe ſcribendum, οὐ μυρεψῷ τινος ὄντος. nam his verbis init expoſitum, opinor, Athenæus, cuius vnguenti palma olim penes Pergamenos fuerit. Dalec. aliter accipit, & quædam adiicit, quædam mutat. non aſſentior. Sequitur alia obſeruatio μύρον δὲ χρηστὸν μύρου δοκεῖ τελεῖ ἐπιχεόμενον ἐπιπολῆς φέρον. Vnguenti eadem quæ olei ratio olei autem quod optimum eſt in ſummo natat: quod deterrimum in fundum imum ſidit. contrarium fit in melle. cauſſas quærit Plutarchus, Sympoſiacorum. libro ſeptimo, capite tertio. In Achæi verſu lege cum Cantero, ἀσαργυρῶντες, & χρισμάτων. Proponitur deinde vnguentorum diſtinctio in χρίσματα & ἀλείμματα. nec dubium eſſe inter iſta diſcrimen ſtatuendum: etſi difficile eſt auctorem inuenire, qui is vocibus non ſit vſus promiſcuè. Ne teſtimonia procul arceſſã, ſcribit paulò poſt Athenæus, μυρίσασθαι ſignificare χρίσασθαι ἀλείμματι. ita enim ibi non χρήσασθαι, omnes MSS. etiam Epit. nec multo aliter libro duodecimo, ἀλείμματι ἐγχρίει ἑαυτόν. tamen vt dixi magna differentia eſt. nam ἀλείφεσθαι proprium voluptuariorum & mollium: χρίεσθαι etiam ſobriis interdum & ex virtute viuentibus conuenit. Clemens Alexandrinus, Pædagogi libro ſecundo, διαφέρει δ' ὅλως τὸ μυραλοιφεῖν τοῦ μύρῳ χρίεσθαι. τὸ μὲν γὰρ θηλυδριῶδες· τὸ δὲ χρίεσθαι τῷ μύρῳ καὶ λυσιτελεῖ ἐσθ' ὅτε. Emenda monitu Canteri, καὶ ῥόδινον μὲν πρὸς πότον ἐπιτήδειον. ſicut ſtatim ſequitur de aliis vnguentis. Theophraſti locum inſequentem confer cum archetypo ipſo: nam extat hodieque ille liber. Pro ἐν δὲ Κύπρῳ καὶ τὸ κρίνον, corrige ex ipſo auctore, καὶ ἡ κύπρος καὶ τὸ κρίνινον. appellat κύπρον cyprinum vnguentum, vt *irim*, irinum, *nardum* nardinum pro φύεται ὀρθὴ καὶ πολύγονος. Theophraſt. cod. πολύοδμος. quod magis ad rem facit. In verſu primo Antiphanis, ſcribe ex libro 12. —λοῦται δ' ἀληθῶς· ἀλλὰ τί; in teſtimonio Cephiſodori malè μύροι τ' ἴρινον. tolle copulam, vt libro duodecimo, & Ξανθία non Ξανθίᾳ. deinde, Καὶ τοῖς ποσὶν χρεῖς πρίω μοι βάκκαριν. Ὦ λακκόπρωκτε βάκκαριν τοῖς σοῖς ποσίν. Ἐγὼ πρίωμαι λακκόπρωκτε βάκκαριν. Nomen βάκκαρις modò per geminum κ modò per κχ ſcribunt antiqua exemplaria, & ſcriptoris huius, & aliorum. In 2. Anaxãdridę Ἐχθὲς μελανώνῳ propter metrũ. In ecloga Theopompea Cãterus, αὐτὴν Πέρων, non αὐτὴν περὶ μύρου. nihilo tamen minus claudit verſus. Achæi verſus ſcribe ſic, auctore eodem eruditiſſimo viro.

—βακχάρει χελιδόνες καὶ ψυκτηρίοις
Πτεροῖς ἀνασταῦντα πρόσθιον τρίχα.

cultum molliorem neſcio cuius deſcribit qui hæc loquitur. Ait, baccari ſe ipſum inunxiſſe, & crines anteriores erexiſſe, ſuſtuliſſeque in altum ope crinalis: quod poeta vocat alas: quia elata coma ab vtraque parte capitis ſpeciem alarum

non malè

non malè exhibet. quod & cernimus hodiéque in crinium compoſitione nobilium fœminarum quare etiam alas vulgò cenſores noſtri appellitant. Etiam viros olim θηλυδρίας capiti ſuo crinale aptaſſe, nullum dubium. Ouidius libro quinto Metamorph. de Aty,

—ornabant aurata monilia collum:
Et madidos myrrha curuum crinale capillos.

qui locus non mediocriter Achęi verba illuſtrat. At ψυκτηρίας vocat alas iſtas, quoniam ſuſcitati crines, vt loquitur Tertulianus, flabellis ſimiles ſunt, quibus ventum facere & frigus captare ſoliti etiam veteres. Adde quod hoc modo compoſita coma, ceu expâſum velum, admiſſo vento caput poteſt refrigerare. [Sed viderit acutus lector num ſit melius & verius quod Scaligero placebat ψακτηρίας, per primam vocalem, non per υ. Notum quid ſit ψακτὴρ vel ψάκτρα à ψάχω *rado*. mihi ea emendatio admodum probaretur, niſi quod minus videtur id epithetum congruere voci πλοκαμοῦ, quam non abſurdè, opinor, expoſuimus.] In primo verſu Ionis ſcribe βάκκαριν. in vltimo τύπον potiùs quàm τρόπον. Canteri hæc emendatio. cui aſtipulor, etſi de voce τρόπον poteſt ambigi. Διαβόητοι, inquit, ἐπὶ ἡδυπαθείᾳ οἱ Λυδοί· καὶ τὸ παρ' Ἀνακρέοντι Λυδοπαθής, ἀκούουσιν ἀντὶ τοῦ ἡδυπαθής. Æſchylus Septem ad Thebas, Ἁβροδιαίτων δ' ἕπεται Λυδῶν ὄχλος. ad quem locum ſcholiaſtes notat, quę retuliſſe operę ſit prætium ἁβροδίαιτοι ὄντως οἱ Λυδοί· ὅθεν καὶ τὸ παρὰ Ἀνακρέοντι λυδοπαθεῖς τινὲς, ἀντὶ τοῦ ἡδυπαθεῖς. καὶ τὸ περιφερόμενον, Μήτε μοι Λυδῶν καρύκας, μηδὲ μαστίγων ψόφους. καὶ ὁ Λυδοφοίτης δὲ μυροπώλης ταύτην τὴν τρυφὴν δηλοῖ. καὶ τὴν βάκχαριν δέ τινες μύρον Λυδῶν ἔφασαν. id eſt, *re vera erant Lydi gens luxurioſa & mollis: vnde eſt apud Anacreontem* λυδοπαθεῖς τινες, pro ἡδυπαθεῖς, voluptuarij. *vulgò etiam dici ſolet*, Neque Lydorum condimenta mihi contingant, neque flagrorum crepitus. *& eiuſdem luxus teſtis eſt vnguentarius qui dicitur* poetæ quidam, Λυδοφοίτης, *tanquam* frequens in Lydia. *præterea baccharim nonnulli appellarunt vnguentum Lydorum.* Ait, Βρενθίου δὲ μύρου μνημονεύει Φερεκράτης ἐν Λήροις. Vnguenti huius meminerunt Clemens Alexandrinus, Heſychius, Euſtath. alij. nec cauſſa vlla cur βρενθίου hic legere quidam malint. Ait, Βασιλείου δὲ μύρου μνημονεύει Κρ. Plinius, *Regale vnguentum appellatum, quoniam Parthorum regibus ita temperatur*, ψάγδης vnguentum in Hœſchelij Excerptis σάγδα ſemper vocatur: & ita etiam Athenæus aliquanto poſt. accedit Heſychius, σαγδὰς εἶδος μύρου ἢ ψίγδας. ita ſcriptum eo loco in litera σίγμα. alibi ſic, ψάγδας, ψαγδὴς μύρον ποιόν. ſic in Alexandrino, Clemente, & Galeno. Ait, Εὔπολις δ' ἐν Μαρικᾷ ψάγδαν ἰουγξαίουσα. Prope ſuperfluû eſt monere ſcribêdum ἐν Μαρικᾷ. Interpres qui meminiſſet Colacas. Eupolidis fabulam aliquoties laudatam fuiſſe in ſuperioribus: hic quoque id verbum putauit ſibi locandum, nulla editæ lectionis habita ratione: Atqui *Maricam* quoque docuerat Eupolis aduerſus Hyperbolum, vt Equites contra Cleonem Ariſtophanes. Quintilianus, *Apud Eupolim Maricas qui eſt Hyperbolus, nihil ſe ex muſicis ſcire niſi literas confitetur.* Mitto ſciens & prudens alia Græcorum teſtimonia, qui fabulæ huius meminerunt quàm ſæpiſſimè. propriè Maricas ſeruile nomen Aſiaticum. vide Heſychium. Corruptus eſt Eubuli verſus, Αἰγυπτίῳ ψάγδαν τρεῖς λελυμένῳ. Canterus faciebat, ψάγδαν τρεῖς λ. tamen aliter ſolent Gręci nomen hoc efferre, vt paulò ante monebamus: ſed multum ſemper iidem in barbaris dictionibus ſibi permiſerunt. Quid ſi ita? Αἰγυπτίῳ ψάγδᾳ εἰς τρεῖς λελυμ. vel νίτρῳ λελυμένῃ. *Ægyptio pſagda* vncta, *& nitro lota.* νίτρον pro manuum lauacro habes libri initio, in vulgari quidem lectione. Claudam caput hoc vnde cepit: nam dè megalio vnguento ſequuntur Athenæi verba, ὡς καὶ τὸ μεγαλεῖον. ὠνομάσθη γὰρ καὶ τοῦτο ἀπὸ Μεγάλλου τοῦ Σικελιώτου. οἱ δ' Ἀθηναῖοι φασὶν εἶναι τὸν Μέγαλλον. non eſt dubitâdum quin ita ſcripſerit Athenæus, quod etiam Euſtathius probat. Heſychius tamen eodem laudans ſcriptores. Ariſtophanem videlicet ac Pherecratê *Metalleum* hoc vnguentum vocat, Μεταλλεῖον, inquit, μύρον Ἀριστοφάνης. Μεταπέμπου νῦν ταῦτα σπουδῇ, καὶ μύρον ὄνομα Μεταλλου. Μέταλλος γάρ τις Σικελιώτης τὴν τοῦ μεταλλείου μύρου κατασκευὴν εὗρεν. μνημονεύει δὲ καὶ Φερεκράτης ἐν τῇ Πετάλῃ. ſunt quidem adfines literæ τ & γ: ſed Heſychium non aliter ſcripſiſſe literarum ſeries arguit.

CAPVT XIII.

Μίνδαξ, ſpecies ſuffitus, σαλακωνία quid. Cauſſæ canitiei ex ſententia Ariſtotelis. Locus Ariſtotelis emendatus. ἀνότης Attica vox, quædam alia.

IN Amphidis verſu, Ἔπειτ' ἀλείφει τῷ μεγαλλίῳ μύρῳ, poetarum more ἀλείφει dictum pro ἀλείφεται. nam fallitur vir doctus qui argumento eius vocis, ſequentem verſum corrumpit ſcribens θυμιᾷ pro θυμιᾶτε. atqui non ex iſto fuit ille emendandus: ſed contra exponendus hic ex illo *Mindax* cuius meminit Amphis eſt θυμίαμά ποιόν, ait Heſychius. In iis quæ repetuntur neſcio quare de ſagda iterum corruptus eſt titulus Eupolideæ fabulæ. nam ſcribitur, καὶ ἐν Μαρίκᾳ Εὔπολις. σάγδαν ἰουγξαίουσα, interpres planè patientia noſtra abutitur: qui adeò vicinis locis tam diuerſa pronuntiet. Adeò verùm eſt, erroris multas eſſe vias, veritatis vnicam. Lepidiſſimorum verſuum Alexidis principium ita ſcribe:

Οὐ γὰρ ἐμυρίζετ' ἐξ ἀλαβάστρου πρᾶγμά τι
Γιγνόμενον ἀεὶ Κρονικόν.

id eſt, *non enim vngebatur ex alabaſtro, quod vulgò fieri ſolet, eſtque id inſtitutum Saturnium.* definit autem teſtimonium Alexidis in hoc verſu, Ἠλειφόμην θυμέλῳ ἰρίνῳ μύρῳ. proximè ſequentia verba ſcribe cum doctiſſimo Cantero, πρὸς θεῶν, φίλοι, ποία ἡδονὴ, μᾶλλον δ' οὐ σαλακωνία, θυμιάματα μελανωθεὶς; Dalecampius ſi ex Ariſtotele & Theophraſto

phraſto curaſſet diſcere quodnam vitium Græci appellent σαλακωνίαν, abſurdæ interpretationi ſuæ, & ridiculæ ſcripturæ quam commentus eſt, facilè veritatem ante poſuiſſet. Eſt autem σαλακωνία hoc loco ἀπειροκαλία quædam & inepta opum oſtentatio. Philoſophus vocat ſolœciſmum hominis diuitis, in opum ſuarum oſtentatione decorum non ſeruantis. qualis omnino fuit iſte: qui dum magnificus nouo genere vult videri, ſuarum conuiuarum veſtes corrumpit, nouum hoc σαλακωνίας edens exemplum. Nimium ſatagunt, qui in ſubiecta diſputatione de cauſſa cur in compotationibus caput madefiat vnguentis, ſuſpecta habent hæc verba. ἵνα μὴ πρὸς τὸ ξηρὸν, ταύτῃ δὲ πολύκενον, mēdi habent ſuſpecta, atque adeò corrigunt: appellat *rem ſiccam* ſquallens caput & nullo vnquam humore madens. αὐχμῶσαν κεφαλὴν modò dicebat. addit autē, ταύτῃ δὲ καὶ πολύκενον, id eſt quodque propterea multum vacui habet. rectè & veriſſimè. quis communi ſaltem ſenſu præditus. neſcit, cerebrum vt omnia ἀγγεῖα, ſiccum anguſtiore loco capi quàm humore plenum & madens? Senſus autem eſt: cerebri ſicci vacuitatem humores prauos ad ſe trahere ἐκ τῶν λαμβανομένων, id eſt, ex iis cibis quibus veſcimur. Atque hoc probat auctor, argumento ἐπιβρεγμάτων quæ capiti imponuntur, quādo febri corpus ardet: nam ideo caput madefieri, ne ſi reperiretur ſiccum, & ex ſiccitate multum habens inanis, morbi vis eò faceret impetum. Cum ait, τὰ παρακείμενα, intelligit vicinas capitis partes, quas morbi cauſſa obſidet. Dalecampius, τὰ παρακείμενα, non ineptè. Illud ineptiſſimum, quod τὰ χρῶδη mox vertunt *illitus*. & erat tamen digna ſententia quam laborarent intelligere. Ait enim προσθεὶς δ᾽ ὁ βίος ἀεὶ (melius ἀεί τι) τοῖς χρειώδεσι, καὶ τῶν εἰς ἀπόλαυσιν καὶ τρυφὴν ἀγόντων, ἐπὶ τὴν τῶν μύρων χρῆσιν ὥρμησε. *adijciens ſemper aliquid vita vtilibus, etiam eorum quæ ad voluptatem & delicias ſpectant, vnguentorum vſum inſtituit.* Addit, ζητεῖ δ᾽ ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς φυσικοῖς προβλήμασι, διὰ τί οἱ μυριζόμενοι πολιώτεροι. in eo qui extat hodie Problematum libro, hæc quæſtio non legitur. Adſcribemus autem Clementis Alexandrini locum ex eodē philoſopho depromptū, vt clareſcat ex eius comparatione cum Athenæo. Sic ille Pedagogi libro, αἱ δὲ ἀφροδιτοῦσαι γυναῖκες, βάπτουσαι μὲν τὰς πολιάς, μυρίζουσαι δὲ τὰς τρίχας, πολιώτεραι θᾶττον γίνονται, διὰ τὰ ἀρώματα ξηραντικὰ ὄντα. διὸ καὶ αὐχμηρότεροι γίνονται οἱ μυριζόμενοι. ὁ δὲ αὐχμὸς πολιωτέρους ποιεῖ. εἴτε γὰρ αὔανσις τριχὸς ἡ πολιά, εἴτε ἔνδεια θερμοῦ, τῆς ξηρότητος τὴν οἰκείαν τῆς τριχὸς ἐκπινούσης τροφὴν τὴν ὑγρὰν καὶ πολιὰς ἀποτελούσης. duas affert ſententias ſuper canitici cauſſa: alteram eorum qui dicebant ex ariditate eam manare: alteram cauſſantium defectum caloris naturalis. quam eſſe veram canitici cauſſam, probat philoſophus, de generatione animalium libro quinto, capite. 4. Priorum opinionem refellit idem Hiſtoriæ animalium libro tertio, capite 11. vbi moneo ſcribendum, ἢ καὶ δῆλον ὅτι οὐχ αὐότης ἐστὶν ἡ πολιότης ὥσπερ τινές φασιν. vulgo editum, ὅτι οὐ χαυνότης. nato errore ex praua librariorum diſtinctione, & inſcitia eorum qui ignorabant Atticos ſcribere οὐχ αὐότης, non vt cæteros οὐκ αὐότης. Atqui docent nos antiqui magiſtri proprium Atticis fuiſſe hunc συνδυασμόν. cuius rei certiſſimum argumentum in ἀφαυαντέον. ſic enim Attici non ἀπαυαντέον. Scribe, μύρον Βαβυλώνιον ἔχοντες ἀσκ. *Poëta Cytherius*, eſt Philoxenus dithyrambicus. Super Iano patre citatur Dracon Corcyræus, ἐν τῷ περὶ λίθων. niſi cui placeat περὶ θεῶν, ex ipſa re qua de agitur ducta coniectura. Placet mox Canteri ſententia, ſcribentis, τοῦτον δὲ τὴν ἀδελφὴν γήμαντα Καμίσην, υἱὸν μὲν Αἴθηκα, θυγατέρα δὲ Ὀλιστήνην γεννῆσαι fieri poteſt, vt in liberorum Iani nominibus ſit mendum: ſed quia neque Græca neque Latina hiſtoria Iani ſtemma & proſapiam nobis deſcripſit, feramus quod mutare non poſſumus, niſi temerè. Camiſem reperio in Catonis Originibus, ſed fratrem Iani: non autem Camiſen illius vxorem. Catoni aſſentitur Hyginus ex Protarcho Tralliano, auctore Macrobio, libro primo Saturnal. c.7. Hactenus de coronis & vnguētis: deinceps de conuiuialibus carminibus tractatur.

CAPVT XIIII.

Harmodij melos, *carmen conuiuiale*. Σκολιά, μέλη παροίνια. θάνατοι ἄωροι. θάνατοι ἔνωροι. ὥρα ἔτους. ὀμφακίαι νεκροί. acerba funera & immatura. *Locus 70. interpretum.* ἀμάρτιον. πένθος ἄωρον. *Ceres* ὀμπνία.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ ἐκαλεῖτο, παιὰν ᾔδετο. Ariſtophanes Acharnenſibus, οὐδέποτ᾽ ἐμοί ποτε τὸν Ἁρμόδιον ᾄσεται ξυγκατακλινείς. Solebant, vt obſeruat ibi ſcholiaſtes, in compotationibus & conuiuiis, carmen canere quod vocabant *Harmodij melos*. Eius principium fuit, φίλτατε Ἁρμόδιε οὔ τί που τέθνηκας paulò poſt deſcribit Athenæus id ſcholium. Scribo, θεῶν θνητοῖς ἁπάντων χρησιμώτατος πολὺ Ζεὺς, ὁ σωτήρ. potiùs quàm χρησιμωτατον. Nihil iſta ſignificant, οὐδὲν μόνης εἰ πόθη θυρρῶν. acutè erudítiſſimus Canterus, οὐδὲν μέλει σοι, πόθι θυρρῶν. Nicoſtrati verſum ſcribe, Μεταντλείδα δ᾽ αὐτοῦ τῆς ὑγιείας ἔγχεον. ex libro 11. & mox, ὡς ἂν ποτε νυστάζειν γε κ᾽ αὐτὸς ἄρχομαι. non eſt δεξιῶς iſte verſus, ἀπώλεσεν αὐτὴν καὶ κατεπόντωσέ μ᾽ ὁρᾷς. Canterus ἀπώλεσε ναύτην. finem verſus ita ſcribo, καὶ κατεπόντωσ᾽ ὥς μ᾽ ὁρᾷς. deinde, ἐκπιὼ δέπας. poſtea, οἶνον τὸν ἐπὶ τῷ δείπνῳ διδόμενον. & ſtatim Excerpta, ὅπως ἐλάχιστον ἢ τὸ πινόμενον. non ὅσον. in iiſdem, φησὶ θέσμιον τεθῆναι. pro eo quod vulgò θεσμός φησιν ἐτέθη. & melius, vt libro ſecundo. inde corrige iſta & ſcribe, προσφέρεσθαι μετὰ τὰ σιτία, πᾶσιν ἄκρατον μόνον ὅσον γεῦμα. Vbi dixit præcipuos ſcholiorum auctores fuiſſe Alcæū & Anacreontem, de Sicyonia Praxilla adiicit, καὶ Πράξιλλα

ξιλλα δ' ἡ Σικυωνία θαυμάζεται ἐπὶ τῇ τῶν σκολιῶν ποιήσει. non δή. Huius fœminæ μέλη παροίνια laudant veteres, vt comici interpres. ea autem ſunt ſcholia: nam vulgò grammatici nomen σκολιὰ interpretantur, μέλη vel ᾠδὰς παροινίους. Quæ de ſcholiis obſeruantur deinceps, conferri poſſunt cum Heſyc. verbis indidem petitis. Aiunt dipnoſophiſtæ, τριῶν γενῶν ὄντων ὥς φησιν Ἀρτέμων ὁ Κασσανδρεὺς ἐν δευτέρῳ βιβλίων χρήσεως (ſuſpectus nobis hic titulus) ἐν οἷς τὰ περὶ τὰς συνουσίας ἦν ᾀδόμενα, ὧν τὸ μὲν πρῶτον ἦν, ὃ δὴ παῖδας ᾄδειν νόμος. &c. Artemon hæc erat mutatus à Dicæarcho, cuius ſūt verba in libro De agonibus muſicis: τρία γένη ᾠδῶν· τὸ μὲν ὑπὸ πάντων ᾀδόμενον καθ' ἕνα ἑξῆς. τὸ δὲ ὑπὸ πάντων τῶν συνετωτάτων, ὡς ἔτυχε τῇ τάξει, ὃ δὴ καλεῖται σκολιόν. deeſt tertium membrum, quod apud Athenæum ex Artemone eſt ſecundum: inde poteſt Dicæarchi locus expleri. In deſcriptione ſcholij eſt cur lectorem aduertat hæc locutio καὶ κατὰ τόπον πως εἰ τύχοιεν ὄντες: nam voluit dicere, καὶ καθ' ὃν ποτε τόπον τύχοιεν ὄντες. tamen in Excerp. quoque eadē lectio. ex eo lib. ſcribendum τηνικαῦτα γὰρ ἤδη, non ταῦτα. Poſt hæc recitantur antiquiſſima ſcholia quædam, prorſus vt dicebat modò auctor, διά τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀφέλειαν τῶν ποιησάντων digniſſima quæ non aboleret vetuſtas. In primo oratur Minerua vt præſtet ciuitatem & ciues ἄτερ ἀλγέων τε καὶ στάσεων, καὶ θανάτων ἀώρων: *immunem à calamitatibus, ſeditionibus, & funeribus intempeſtiuis.* mortes ἄωροι ſunt, cum moriuntur homines ante naturalem fatorum conditionem, vt loquitur Iuſtinus: vt quos publica lues abſorbet, aut hoſtilis gladius interimit, aut qui iuuenes diem vltimum obeunt. Obſeruant priſci grammatici, τὸ μοίρας quidem mori dici eum qui non defungitur ſua morte: τὸ ὥρας verò qui iuuenis obit, inde ἄωροι θάνατοι. ſed in optimis Hœſchelij Excerptis legitur ἐν ὥρων. *mortibus quæ circa anni tempeſtates eueniunt.* mutationes tempeſtatum periculoſæ ſunt, & ſæpe morborum mortiſque cauſſa, vt docet diuinus Hippocrates. vel accipe ἐν ὥραις, *quæ diebus canicularibus contingere ſolent.* ὥραν ἔτους id tempus vocant Græci, auctore Galeno in Hippocraticis commentariis, & alibi non ſemel. Ego non recedam ab edita lectione. ἄωροι θάνατοι, aliter appellabantur ὀμφακίαι νεκροί, vt Latinis *acerba funera* vel *immatura.* Nam, vt ait Iulianus Archiepiſcopus Toletanus libro primo, *tria ſunt genera mortis acerba, immatura, naturalis. acerba infantium, immatura iuuenum, naturalis ſenum.* Ἀώρους igitur mortes iure deprecatur poeta, & Mineruæ ſupplicat vt eas auertat: cenſebantur enim ἐκ θεῶν huiuſmodi caſus contingere: ſed alicuius deûm ira. Quamobrem etiam 70. interpretes librorum ſacrorum vocem עון quæ peccati pœnam ſignificat, & ex Æſchylo ἀμάρτιον verti eleganter poteſt, interpretati ſunt θάνατον ἄωρον, vt in Prouerbiorum Salomonis, capite decimo. Sequitur, Πλούτου μῆτερ, Ὀλυμπίαν ᾄδω Δήμητρα. poſſet ferri minore litera initiante ὀλυμπίαν, cœleſtem. quia omnes ſuperi ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες, vt ait poeta, ſed præſtat ſcribere, ὀμπνίαν. nam proprium id eſſe Cereris cognomen auctores Heſychius & Euſtathius: ille in vocibus ὀμπνία, & ὄμπνιος λειμών: hic ad Iliad. ῥαψ. ο. vbi tamen ὀμπνιαι ſcriptum. Scrib. Παῖ Διὸς ἀμφέπετον πόλιν. de Diana dicitur, ἃ γυναικῶν μέγ' ἔχει κράτος, id eſt, *quæ in mulieres magnū habet imperiū*, Scribe Ἰὼ Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων κλεεννᾶς ὀρχηστά. Lege δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γενέσθαι. aut ſi vnam volumus eſſe dictionem, καλοφυᾶ. ſed illud verum. Platonis locus eſt in Gorgia. Rectè Canterus, Καλὸς δὲ πάντων ἐστὶν αἰσχρὸν θηρίον. non πίνων.

CAPVT XV.

Scholiorum argumenta βιωφελῆ. *ſeptem ſapientum* ᾀδόμενα. *Explicantur aliquot ſcholia ab Athenæo recitata.*

VEriſſimum eſt quod paulò antè dicebatur, ſcholiorum argumēta fuiſſe vitæ præcepta, quin etiam exiſtimamus pleraque illorum facta de ſeptem ſapientum dictis & reſponſis: quæ vt probauimus alibi. ᾀδόμενα olim dicta ſunt, quia moris erat ea cantare in conuiuiis. Exempli gratia: recitatur huiuſmodi ſcholium iſto loco,

ἐκ γῆς χρὴ κατιδεῖν πλόον,
εἴ τις δύναιτο, καὶ παλάμην ἔχοι·
ἐπεὶ δέ κ' ἐν πόντῳ γένηται,
τῷ παρεόντι τρέχειν ἀνάγκη.

prius dixerat Pittacus, συνετῶν ἐστιν ἀνδρῶν πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ, προνοῆσαι ὅπως μὴ γένηται: ἀνδρείων δὲ γενόμενα εὖ θέσθαι. omnino ſapientis huius dictum venuſta allegoria expreſſit ſcholij auctor. nā ad verbum hoc ait poeta, *è terra oportet nauigationem proſpicere, ſi quis poſſit & facultatem habeat: ſed vbi* ſemel *in mari fueris, præſenti* vento *currere neceſſe eſt*: Senſus eſt ſapientem virum quoad eius fieri poſſit, nō debere ſe periculis nauigationis committere. cæterùm vbi ſemel nauem conſcenderis vento qui ſe offerat vtendum eſſe æquo animo, & mutata velificatione, κατὰ δεύτερον πλοῦν tendendum eſſe ad portum. quid ſibi velit hæc allegoria, non eſt obſcurum. Sic etiam ſequentibus ſcholiis βιωφελῆ præcepta varia cōtinentur ſeparatim exponenda: quod non animaduertens Dalecampius mirè omnia perturbauit. Primum præceptum eſt, χάλα τὸν ὄφιν λαβών. ſic emendamus editam à Cantero lectionem χαλᾷ. in Epitom. χηλῇ deprauatiſſimè. Verte, *laxa manum ſerpente prehenſo.* allegoricè monemur, ſi quando cum homine improbo amicitiam contraxerimus, vt ſtatim eam diſſoluamus. Subiicitur præceptum alterum, εὐθεῖα χρὴ τὸν ἑταῖρον μὴ σκολιὰ φρονεῖν. Ita emendauit Canterus veterem lectionem quam profert. Nos in M s s. exemplari ita offendimus εὐθὺ χρὴ τὸν ἑταῖρον ἐν μὲν, καὶ μὴ σκολιὰ φρονεῖν. quæ lectio ferri poteſt, ſi pro ἐν μὲν ſcribas ἔμμεν. ſed in Excerptis paulò aliter, εὐθεῖα χρὴ τὸν ἑταῖρον ἔμμεν fortaſſe pro νέμειν ſenſus eodē

redit

redit. Aliud ſcholium:

ἐν μύρτου κλαδὶ τὸ ξίφος φορήσω,
ὥσπερ Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων,
ὅτε τὸν τύραννον ἐκτανέτην,
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποιησάτην.

monet ſcholij poeta, prudentia & aſtu interdum eſſe vtendum, ſicut factum ab Harmodio & Ariſtogitone. Prima verba quæ prouerbij ſpeciem habent, ſic interpretantur veteres: ὅτι Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐν μύρτοις κρύψαντες τὸ ξίφος, ἵππαρχον τὸν τύραννον ἀπέκτειναν. Alius ſcholij principium eſt in illis φίλτατ' Ἁρμόδι', vt iam ante monuimus, itẽ in illis, Ἀδμήτου λόγον ὦ 'ταῖρε. nec non in iſtis, Παῖ Τελαμῶνος. In eo ſcholio quod incipit Ἀδμήτου λ. opponuntur ἀγαθοὶ & δειλοὶ, non eo ſenſu quo putarunt interpretes: ſed vt boni & mali. nam ita accipienda vox δειλοὶ, vt in aureo Pythagorę carmine, & apud vetuſtiſſimos auctores. In Παῖ Τελαμ. perperam ſcriptum, de Aiace, ἄριστον ἐλθεῖν Δαναῶν καὶ Ἀχιλλέα. melius apud Euſtathium μετ' Ἀχιλλέα. Alcæus in Antiſpaſtico verſu qui apud Hephæſtionẽ. Κρονίδα βασιλῆος γένος Αἴαν, τὸν ἄριστον πέδ' Ἀχιλλέα. ſic olim eum locum emendauimus. πέδα Doricè pro μετά. Ergo etiam paulò poſt ſcribẽdum μετ' Ἀχιλλέα. Placet Canteri emendatio, ſcribentis, σύ μοι πῖνε, συνήβα, συνέρα, σ. Scrib. οἴων πατέρων κύρησαν. In Hybriæ Cretenſis carmine: quod ſcholiũ eſſe cenſuerunt quidam, negarunt, alij vocem τούτῳ aliquoties repetitam non intellexerunt qui vertere *cum hoc*. nam Hybrias voluit, *per hunc*, clypeum id eſt, virtute mea & robore omnia mihi ipſe ſuppedito. τούτῳ θερῶ, inquit: non multò aliter Theocritus de piſcatore, τὰ δὲ δίκτυα κεῖνος ἄροτρα. ait Hybrias, τούτῳ δεσπότης μνοΐας κέκλημαι. *huius ope herus familiæ audio*, id eſt ſum. nam καλεῖσθαι pro εἶναι vſurpabãt, vt alibi dicebamus. μνοΐα Creticum vocabulum eſt, de quo libro ſexto. pergit miles hic glorioſus, & imbelles, ait, qui arma tractare neſciunt, πάντες γόνυ πεπτηότες ἐμὸν κυνέοντι δεσπόταν, καὶ μέγαν βασιλῆα φωνέοντι: *omnes inclinati genu meum oſculantes* herum *&* *magnum regem* me *vocant*. Subditorum mos, genu oſculari, non manum, non frontem, nec faciem. ſed non diſplicet vetus coniectura noſtra: πάντες πολὶ γόνυ πεπτηότες ἐμὸν, ἐμὲ κυνεῦντι δεσπόταν. *omnes ad genu mihi accidentes, me pro hero adorant.* nec multò aliter ſcriptum poſtea apud Euſtathium reperimus. πάντες γόνυ πεπτηῶτες ἐμοὶ κλινέοντι δεσπόταν, id eſt, προσκυνοῦσι. Atque hæc ſatis ad ea quæ de ſcholiis ſcripta ſunt Athenæo. Id genus porſeos, ſicut ante dictum, maxima ex parte fuiſſe βιωφελῆ, & ad vitam rectè inſtituendam pertinuiſſe, etiam Timocreontis ſcholiũ arguit: quod ab auctore prætermiſſum, adtexemus nos iſto loco. Sic igitur Timocreon de contemptu diuitiarum:

Ὤφελές ὦ τυφλὲ Πλοῦτε,
μήτ' ἐν γῇ, μήτ' ἐν θαλάσσῃ,
μήτ' ἐν ἠπείρῳ φανῆμεναι.
ἀλλὰ Τάρταρόν γε ναίειν κ' Ἀχέροντα·
διὰ σὲ γὰρ πάντ' ἐν ἀνθρώποις κακά.

CAPVT XVI.

De natura paanum quadam. Georgus *ſiue* Gorgon, *antiquus ſcriptor.* ποιητὴς τῶν λεγομένων κολάβρων, κολαβρίζειν. *chorus* συρβηνείων. σύρβη. Eunidæ *familia ſacra Athenis. Hegemonis Thaſij parodia multis locis illuſtrata.*

ΔΗΜΟΦΙΛΟΣ εἰς αἰδῶ τε προσκαθεσθεὶς ὑπ' Εὐρυμέδοντος. Dele ſuperfluam voculam τε. Ait, Eurymedontem in caput Ariſtotelis Demophilum ſubornaſſe εἰς αἰδῶ, id eſt, vt accuſatori maior præſtaretur honos & reuerentia. Apparet Demophilum inter ſuos ciues magna fuiſſe auctoritate. σαφῶς ὁμολογοῦντος τοῦ γεγραφότος, τέλει λ. duobus argumẽtis probat Ariſtotelem cum hoc carmen aureolum fecit, de ſcribendo pæane nihil quicquam cogitaſſe. Prior ratio eſt huiuſmodi. fatetur Ariſtoteles diſertim, eum quem laudat mortem obiiſſe: quod Deo non conuenit cui proprius pæã. non igitur pæanem ſcribere voluit. altera eſt hæc: omnis pæan habet acclamationem pæanicam ἰὴ παιὰν ἰή: carmen Ariſtotelis nullam habet: ergo pæan dici non poteſt. Priori argumento reſponderi poſſit, quod etiam Caſtori & Pollucis canebatur pæan: quos è terris in cœlos tranſcendiſſe, & mortem obiiſſe, omnes ſciunt Xenophon, Παιδείας libro tertio, ἐπεὶ ἦκε τὸ σύνθημα, ἐξῆρχε Διοσκούροις παιᾶνα τὸν νομιζόμενον. Γεωργὸς ἐν τῷ Περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ θυσιῶν. Heſychio nominatur quidam Γόργων ἐν τῷ Περὶ θυσιῶν. qui an hic ſit quem Athenæus laudat, doctorum eſto arbitrium. Locus eſt in voce κατωφερίτης. ὡς θνητοῦ μνῆμα κατεσκεύαζον. Legendum κατεσκεύαζεν, vt conueniat cum ſequente verbo ἐκοσμήσατο. aut ibi ſcribendum ἐκοσμησάμην. μετὰ τῶν τὰς κολάβρους καλουμένας συντεθέντων. & ſtatim, ποιητὴς τῶν καλουμένων κολάβρων. quæ de colabris eruditiſſimus vir Lilius Gyraldus ſcripſit, vero ſunt aliena & ἀπροσδιόνυσα. nos ex antiquorum ſcriptis tantum didicimus Κολαβρίζειν. Græcis eſt σκιρτᾶν, *laſciuè ſaltare*. inde genus ſaltationis petulantis & laſciuæ, κολαβρισμὸς eſt dictus, cantiones quas inter colabriſſandum cantitabant, κόλαβροι vocabãtur. parum honeſtas, & ſpurcidicas eas fuiſſe clarum nimis ex Athenæi hoc loco. Iulius Pollux colabriſmum affinem pyrrichæ ſaltationi facit, Thracum & Carum inuentum. Vocem κόλαβροι quomodo hic capitur, pro obſcœno & inhoneſto carmine, non temerè alibi legas quã hoc loco & ſimili alio libri quarti, ſi per impuros librarios licuiſſet. Ita ibi ſcribitur in omnibus codicibus, ὑπὸ τῆς ἐμφύτου γαστριμαργίας καὶ ἡδυλογίας κολάβρους ἀναγινώσκει, καὶ μέλη πάροινα, καὶ ἀκροτηλα, κύμβαλα. Fruſtrà quæſieris quid vocet κολάβρους ſophiſta cœnarum.

Neque

Neque eruditiſſimo Turnebo facilè aſſentior κοβάλυς emendanti. Legendum profectò κολάβρυς. ἢ κἂν ὀλίγον σὺ πεφροντικέναι κύον ἀεθλεῖς. poſtrema ſunt poëtæ: cuius eſt verſus, Πῶς δέ συ νῦν μέμονας κύον ἀεθλεῖς αὐτὶ ἐμεῖο; ἔρχομαι σοι λέξων τὸν Συρβηναίων χορὸν ὅστις ἐστίν. Accedit tandem ad ſoluendam initio libri quæſtionem. Etſi autem conſtanter συρβηναίων ſcriptum in Athenæo vbique offendimus, veriùs tamen ſcriberetur συρβηνέων, quemadmodum legitur apud Græcos parœmiographos. σύρβη, idem ac τύρβη, *ſtrepitus, tumultus, & confuſio.* σ & τ literas paſſim commutari inuicem quis ignorat? grammaticis tamen lubet eſſe ſubtilibus, & vocis huius originem aliunde rimari. Athenæus ſub libri huius principium, & prouerbij vſum oſtendit, & originem veram, cum dixit de Cynulco: ἐπεὶ θόρυβος κατεῖχε τὸ συμπόσιον, ἔφη, τίς οὗτος ὁ τῶν συρβηναίων χορός; *chorus ſyrbenæorum*, eſt turba hominum ἀλαλαζόντων, & temerè tumultuantium. σύρβη, ſiue τύρβη, eſt idem ac θόρυβος. Xenophon, ἡ τύρβη τῶν ἀγοραίων, καὶ αἱ τούτων φωναὶ καὶ ἀπειροκαλίαι [Sic ἡ ποικίλη τύρβη apud Plutarchum in libro Quod nulla ſit vita ſuauis ex præceptis Epic. Κλέαρχος ὁ Σολεὺς ἐν δευτέρῳ Περὶ παιδείας. Clearchei operis huiuſce meminit Heſychius in Μαυίρως.

Ἔστι δέ τις Κλεόνικος ὃν ἀθάνατον λάχε γῆρας. Scribe, ὅς. omnes autem hi verſus ex Homericis leuiter ſunt immutati. καὶ ὅστις, ἡ δῖνας ἔφη τῶν ἐπῶν, ὦ καλέ μοι ἑταῖρε. Locus mutilus & aliquot verbis defectus. Scribo, ſeruatis editæ lectionis veſtigiis, καὶ ὅς, τίς ἡ παρῳδία, ἔφη τῶν ἐπῶν, ὦ καλέ μοι ετ.

καὶ Κρατῖνος ἐν Εὐνείδαις. alibi Εὐωνίδαις. Vt Cerycum familia fuit Athenis, ſic & Eunidarum. illi ſacrorum adminiſtri erant, hi citharœdi ab antiquo. plura de iſtis Heſychius. Similis fuit apud Mileſios *Euangelidarum* ſacra familia: cuius originem explicat Conon apud Photium, narratione 44. Porrò inter Cratini dramata *Eunidæ* excellebant. cuius fabulæ lectione ſic delectatum ferunt Alexandrum M. vt poſt eius mortem ad ipſius caput is liber fuerit inuentus. Ptolemæus τοῦ Ἡφαιστίωνος libro quinto, τοὺς Εὐνείδας Κρατίνου πρὸς τῇ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως Μακεδόνων τελευτήσαντος κεφαλῇ φασὶν εὑρεθῆναι. Ἐς δὲ Θάσον μ' ἐλθόντα μετ. Deſcribit poëta his verſibus quomodo exceptus fuerit à popularibus ſuis Thaſiis, cum longo, vt videtur, interuallo repetita patria, verſus ſuos in theatro recitare inſtitueret Legunt autem M s s. μετεωρίζοντες ἔβαλλον πολλοῖσι σπελέθοισι: non μετεωρίζοντες, neque σπιλάθοισιν, vt legebatur prius. ſed in aliis membranis, & in optimis quoque Excerptis, eſt λίθοισι vt legi queat, πολλοῖσί τε λίθοισιν. Ait Thaſios florum loco, qui in eos ſoliti olim coniici, quorum placebat ἡ δεῖξις, lapidibus ſe petiiſſe, ceu aliquem rabioſum canem. plura de hoc more libro decimotertio & alibi. Altera lectio fimum fuiſſe in Hegemonem coniectum ſignificat: nam & fimum & lutum, & id genus alia contumeliæ cauſſa iaciebant, vt ad Suetonium lib. 8. notamus. Vox μετεωρίζοντες, etſi commodam interpretationem non reſpuit, non penitus tamen ſuſpicione mendi caret. Sunt & alia quà mendoſa quà obſcura in hac parodia: quæ breuiter attingemus. Verſu 3. τίς σ' ἀνέπεισεν Εἰς καλὴν κρηπῖδα, ποσὶν τοιοῖσδ' ἀναβῆναι. *quis te impulit pulchras adeò crepidas talibus pedibus inducere?* Sermo eſt allegoricus: nam ſenſus eſt, quis ô inepte, imperite & opice te impulit, vt ad poëticam repentè animum appelleres? Quinto verſu, μικρὸν μετὰ τοῦτ' ἔπος εἶπον. non eſt anaſtrophe, vt putauit Dalecampius pro μετὰ μικρόν: ſed eſt tmeſis familiaris Homero, cuius verbis loquitur, pro μικρὸν τοῦτ' ἔπος μετεῖπον. Sexto, Μνῆμ' ἀνέπεισε γέρ. Non dubitandum cenſeo, quin τὸ μνῆμα alterius vocis locum occupet. illa verò quænam ſit quæſtionis eſt. an legendum, Μοῦσ' ἀνέπεισε. an potius, Πεῖν' ἀνέπεισε γ. vel Πεῖνα μ' ἔπεισε. fames fecit me verſificatorem: & vt ait ſatyricus, *Magiſter artis ingenij largitor, Venter, negatas artifex ſequi voces.* 8. Ἐς κόρων βδελυρῶν. Epitome, Εὐκόρων. Legebamus, Ἐς χῶρον vel χεῖρον. 10. Οἷς καὶ ἐγὼ μετὰ τοῖσι τὰ χρηΐζων ἐπέθησα. Fortaſſe, μετὰ τοῖσιν ἀχρηΐζων ἐπέθηκα. huic ſtudio, ait, animum adieci factus iam ἀχρήϊστος, & ad alia omnia inutilis. 12. Μηθὲν ποιμαίνων κλυτὸν ἀργυρεον ἐχλυαλίζω. Tenebræ magnæ iſto loco. Quantum ex ſequentibus verbis poſſumus colligere malè apud ſuos Thaſios audiebat Hegemon, ob crebras peregrinationes, & vxoris totiuſque rei ſuæ contemtum. Mulieres in primis cum ipſo expoſtulabant, egeſtatis non ignaræ qua abſente Hegemone, ipſius vxor premebatur. Vt igitur calumniandi ſui anſam præcidat, pollicetur ſe omnem pecuniam quam cogere potuerit, in patriam delaturum, vxorique traditurum, fide bona. Lego, Μηθὲν πημαίνων. 14. Πολυσομφῆς ἀλόχου τὸν Ἀχαϊκὸν ἄρτον ἐν οἴκοις. Verius cenſeo, Πεισομφῆς. Dalecampius. Γλισχρομφῆς. non malè, quid appellet Achaïcum panem, imò verò an ita ſcripſerit, non facilè dixerim. Scimus ἀχαΐνας inter panum genera fuiſſe, docente Athenæo libro tertio. Sed quamuis concederetur ἀχαΐνην poſſe hîc legi, tamen ea vox iſti loco non conuenit. Vilis enim & ſordidus panis Hegemoni deſcribitur: non is qui apud Delios *achaïnas* dicebatur. Sed fieri poteſt, vt per *achaïnum* panem intelligat poëta vile aliquod placentæ genus. nam quod ſequente verſu ſcriptum eſt, μικρὸν τηροῦντας ἰδοῦσα, mendoſum exiſtimamus, ſcribimuſque μικρὸν τυροῦντ' ἐσιδοῦσα. Sententia, niſi fallor, eſt huiuſmodi. Matronæ Thaſiæ cum vxorem meam vident ipſam ſibi placentulas parantem, iiſque tenuiter veſcentem, eſſe me ipſi iniquum clamitant: qui peregri luculentum faciens

queſtum, miſerè ipſam victitare cogam. 16. Ὡς φιλίων ὁρμῇ παρ' Ἀθηναίοισιν ἀείσας, πεντήκοντ' ἔλαβεν δραχμάς. Si rectè ſcribitur ἔλαβεν, non poſſumus hæc aliter interpretari quàm vt ſit φιλίων proprium viri nomen. poëtæ nimirum cuiuſdam, qui in Attico theatro carmen recitauerat ὁρμῇ inſcriptum, & cum placuiſſet, præmium drachmarum quinquaginta erat conſecutus. Videtur poëta narrare quomodo & quam ob cauſſam factus ſit poëta. Ego, inquit, dum alio vitæ genere vterer, nec ære grauis vnquam domum redirem, ignauiæ arceſſebar à Thaſiis matronis, coniugis meæ egeſtatem iniquo animo ferentibus. atque illæ mihi Philonem quendam, (Thaſium, opinor, & ipſum) obiiciebant: qui ex recitatione ſuorum verſuum rem Athenis ſtrenuè faciebat: cum tu, ô Hegemon, aiebant illæ pauxillulum modò tuam vxorem adiuues. His vocibus impulſum ſe ait Hegemon, vt repentè ſic prodiret poëta: accedente præſertim Mineruæ cohortatione, quam ſequentibus verſibus commemorat. Hæc ita exponimus, ſeruata ſcriptura vulgari ἔλαβεν. ſed viſum aliquando nobis ſcribendum, πεντήκοντ' ἔλαβες, σὺ δὲ μικρὸν ἐπέμψω. mentem ante expoſuimus. verba ſunt mulierum Thaſiarum, cum Hegemone expoſtulantium, quod multa Athenis lucratus, paucula ſolùm vxori mitteret. Illa verba, φιλίων ὁρμῇ, argumentum continent alicuius carminis ab Hegemone compoſiti, & magna cum voluptate caueæ totius recitati. Fortaſſe *Gigantomachiam* intelligit: quod Hegemonis carmen quod eſt commiſſum Athenis, miros plauſus tulit, vt libro nono dictum eſt. φιλίων aut φίλων ὁρμή, *coniuratorum impetus*. Vel eo carmine Sacra Thebanorum cohors laudabatur, ex amantibus conflata: & aliquot fortia facta illorum narrabantur. Scio *Philinnen* comœdiam ab Hegemone fuiſſe editam: quam tamen vix putem hîc intelligi. 20. Δεινὰ παθοῦσα Φακῆ βδελυρά, χωρεῖς τὸν ἀγῶνα. Legendum vt in Excerptis, χωρ' εἰς τὸν ἀγῶνα. vel, quia diphthongus illa temerè elidi non ſolet, χώρει ἐς τὸν ἀγῶνα. *Grauia paſſa, Phace infrunita deſcende in certamen.* Hortatur Minerua Hegemonem, vt ad poëticæ ſtudium ſe applicet, & recitationes καὶ ἐπιδείξεις carminum ſuorum compendij ſui gratia inſtituat. 21. Καὶ τότε θαρσήσασα καὶ ἤειδον πολὺ μᾶλλον. de ſe poëta loquitur. genus fœmineum ferri poteſt: quia Hegemoni cognomen adhæſit *Phace*. ſic in præcedente verſu. hîc tamen ſcribendum cenſeo:

Καὶ τότε δὴ θάρσησα, καὶ ἤειδον πολὺ μᾶλλον.

CAPVT XVII.

Alexandri Aetoli verſus corruptiſſimi & obſcuriſſimi, quà emendantur, quà illuſtrantur.

QVo propius ad finem accedimus, eo maiores difficultates impetum noſtrum remorantur. De parodis poëtis agens Athenæus, obſeruat Siculos olim genus hoc poëſeos magni feciſſe. affert in eam rem elegiacos verſus Alexandri Ætoli tragici poëtæ: in quibus omnia ſic mendis deformata ſunt, vt magnis cenſoribus, qui ante nos in hac parte operam poſuerunt, animus defuerit eorum emẽdationem aggrediendi. Interpretibus animi plus fuiſſe, quàm peritiæ τῆς ἀληθινῆς κριτικῆς, non negauerint idonei harum rerum iudices. Eorum exemplo periclitabimur etiam nos ingenij vires in his quoque verſibus. Primum diſtichum ſic habet in libris omnibus: nam manuſcripti, vt ſæpe alibi produnt nos in hac parte:

Ὡς Ἀγαθοκλῆος λάσιαι φρένες ἤλασαν ἔξω
Πατρίδος. ἀρχαίων ἦν ὅδ' ἀνὴρ προγόνων.

non malè Dalecamp. mutata diſtinctione poſt πατρίδος, ſcribebat, ὃν δ' Ἀγαθοκλῆος. ille quem patria extorrem fecit Agathocles, talis erat. Nobis videbatur poëta Agathoclis cuiuſdam hieronicæ reditum in patriam deſcribere, poſt partam in ſacris ludis coronam. quare ὡς ſcribebamus, pro ὅτως, & εἴσω non ἔξω. Notum eſt qua magnificentia à ſuis ciuibus exciperentur hieronicæ, cum recens quæſitã palmam patriæ ſuæ inferrent. ſpeciem triumphi habuit iſtorum in vrbẽ introitus, vt teſtatur etiam M. Tullius. ipſi εἰσελαύνειν vocabant. & ita hîc interpretor ἤλασαν εἴσω. hoc eſt εἰσήλασαν. vt apud Artemidorum lib. 1. cap. 58. εἰσελαύνειν εἰς πόλιν ἀγαθὸν ἀθλητῇ· ἱερονίκης γὰρ ἔσται. Deinde ait poëta:

Εἰδὼς ἐκ νεότητος ἀεὶ ξείνοισιν ὁμιλεῖν
Ξεῖνος. Μιμνέρμου δεῖ σε πόσα κρονίων.

priore verſu laudat Agathoclem, quod diu multumq́ue peregrinatus, quomodo agendum eſſet cum peregrinis, & iura omnia hoſpitalia, probè calleret: poſterior portentosè deprauatus, luxatuſque in ſuos artus ita reſtituendus eſt. Μιμνέρμου δ' εἰς ἴσος ἄκρον ἰών. ſi vſquam alibi hîc certè fauit nobis Critice: cum abſque vlla illius literæ immutatione pulcherrimum loquendi genus cum ſententia optima reſtituimus. Quis non legit apud Græcos, εἰς ἄκρον ἰέναι σοφίας? Ita hîc dicitur Agathocles εἰς ἄκρον ἰὼν ἔπος Μιμνέρμου id eſt, caliuiſſe eximiè poëſim Mimnermi, ſiue, poëſeos id genus in quo excelluit Mimnermus. quorſum hoc pertineat, explicat ſtatim, ſubiiciens, Παιδομανεῖ σὺν ἔρωτι πότης ἴσος. ſignificat Agathoclem aſſidua Mimnermi lectione talem euaſiſſe, qualem fuiſſe Mimnermum ipſius arguit poëſis: Veneris nimirum & Bacchi iuxta magnum cultorem. De ingenio eius poëtæ nemo expectat, pluribus hîc agam: res enim vulgo nota. Eſt verò elegantiſſima locutio, M. εἰς ἴσος ἄκρον ἰών. pro εἰς ἄκρον ἴσος ἰών. nam ita dicendum potius fuit, ſi per metri legem licuiſſet. Tertium diſtichum ita ſcribunt & membranæ & vulgares editiones:

> Παιδομανεῖ σὺν ἔρωτι πόθῳ. ἴσον ἔγραφε δ' ὧν
> Ηρώς † παρ' Ομηρείων ἀγλαὴν ἐπέων.

ptimum ſcribe, πότης ἴσ⊕, quod iam expoſuimus. deinde iterum malè diſtractas ſyllabas connecte, & ſcribe, ἔγραφε δ' ὤνηρ καὶ παρ' Ομ. tam plana ſententia, quàm certa emendatio. Sequuntur mera monſtra, quibus debellandis ne Ariſtarchus quidem, opinor, ſufficiat:

> Πυρυγάση φυγέσαι ἀνδίας, ἡ τινα χλιδὴν
> φλοιῶν αἰθέρη σὺν καταδυμενὴν.

prioris verſus Chironeum vlcus ne attingendum quidem duximus. poſterior ita fortaſſe ſanandus: φλοίακ' ἀτ'δετηρῇ σ.κ. vocem φλοίαξ ſiue φλύαξ non ſemel expoſuimus in ſuperioribus. Poſtremo ait:

> Τοῖα Συρηκοσίοις καὶ ἔχων χάριν, ὡς ὁ Βοιωτὸς
> Ἔκλυεν, Εὐβοίῳ τέρψεται οὐδ' ὀλίγον.

Lego, Τοῖα Συρηκοσίοισιν ἔχων χάριν ἣν δὴ Βοιωτοῦ Ἐκ. Bœotus & Eubæus nobiles parodiographi poëtæ fuerunt, vt paulò antè docuit nos Athenæus. Atque ego demiror eruditum interpretem aliorſum hæc traxiſſe, contra perſpicuam Athenæi & ipſius poëtæ mentem, ſed virum doctum corrupta lectio decepit Βοιωτὸς pro Βοιωτοῦ. Καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ. Tranſeamus ad ſermonem de lucernis & facibus.

CAPVT XVIII.

Λυχνίον, λυχνεῖον, λυχνία, λυχνεύς. λοφνία, & λοφνίς. ἑλάνη ſiue σελάνη. Φανοὶ, λαμπάδες, λυχνοῦχοι. δίλετροι. νέοι νυκτερεύοντες. γράβια. Alexidis Midon, *ſiue* Medon. *Alexandrida* τὸ ἔρες ἢ *Κόνδυλος. πανός. Euſtathij error μνημονικός. Aceti potus. Philippidæ* Συμλαπλέυσαι.

O MEN τις ἔλεγε, Παῖ, λυχνεῖον, οἱ δὲ λυχνίαν. Euſtathius ſcribit ex hoc loco λυχνίον. & ita Pollux, Heſychius, alij. noſtri codices λυχνεῖον. λυχνίον autem & λυχνία propriè vas ipſum notant, cui oleum infunditur, & ellychnium aptatur: aut candelabrum cui lucerna imponitur, vel appenditur. Diphilus, ἅψαντες λύχνον λυχνεῖον ἐζητοῦμεν. *Accenſa lucerna quærebamus candelabrum.* Sic etiã interpretor in Ariſtophanis loco paullò poſt relato. —τῶν ἀκοντίων ξυνδοῦντες ὀρθὰ τρία λυχνείῳ χρώμεθα. intelligo enim, ſurrecta & in ſummo colligata iacula tria candelabri vicem præſtitiſſe. At Euſtathius cepit longè aliter: quaſi tria iacula ſimul iuncta vinctaque, facis vſum præbuerint. τὴν ἐκ ξύλων τετμημένων, inquit, συνθέσει τὰ ἤτοι φανῦ ἤτε λύχνου, δηλοῖ φασὶ καὶ Ἀριστοφάνης ἐν τῷ, τῶν ἀκοντίων ξυνδοῦντες ὀρθὰ τρία, λυχνείῳ χρώμεθα. Notemus etiam vocem λυχνεὺς vſurpatam fuiſſe pro λύχν⊕ aut λυχνίον. nam vulgò lapidis pellucidi genus quoddã ita vocabant. Equidem nullius ſcriptoris memini, qui eo vocabulo ita ſit vſus. Quid quod veterum grammaticorum ne vnus quidem eſt, qui hanc ſignificationem nominis λυχνεὺς obſeruarit? non Pollux, qui περὶ λύχνων, & de vocibus eò ſpectantibus fusè ſcripſit libro decimo cap. 26. non Euſtathius, qui ad ſeptimam Odyſſeam, hanc totam Athenæi diſputationem, more ſuo, in pauca contraxit. An igitur ſcribemus, οἱ δὲ λυχνίαν? vt ſit mens auctoris: è conuiuis alios veteri voce λυχνίον vſos eſſe: alios recentiore, & quæ in vſu tum fuit, λυχνία. Satis conſtat inter has dictiones non aliud fuiſſe diſcrimen. Additur, ὁ δὲ λοφνίαν οὕτω καλεῖσθαι φάσκων τὴν ἐκ φλοιοῦ λαμπάδα. Vſitatius eſt λοφνὶς, cuius πρωτότυπον eſt ἡ λοφνία ait Euſtathius. ſic λοφὶν dicitur & λοφίς. Originem vocis explicant variè. non diſplicet quod aiunt nonnulli. λοφνὶς & λοφνία, quaſi λιοφανὴς dicta per Æolicam ſyncopen, ἡ λίαν φαίνουσα. Sequitur, ἄλλ⊕ δὲ ἑλάνην, ὁ δέ τις ἑλάνας. Vtraque vox aſpero ſpiritu notanda, vt apud Euſtathium. Fuêre qui aſpirationis loco ſibilum vſurparẽt (vt in multis aliis dictionibus) & faces vocarent σελάνας. Heſychius, σέλαναι, λαμπάδες. ſcribo σέλαναι. Dictæ autem σέλαναι, inquit auctor, παρὰ τὴν ἕλην. addit Euſtathius explicandi gratia, ἥτις ἐστὶν εἵλη, ἀφ' ἧς πολλὰ γίνονται. ὧν καὶ τὸ εἱληθερεῖν, καὶ τὸ θηλοπέδον. Silenum veterem Gloſſarum ſcriptorem, veluti aſpernans vocat γλωσσογράφον. aut certè γλωσσογράφον. Refert autem ex eo, Ἀθηναίους λέγειν τὰς λαμπάδας φανούς. Veteres Athenienſes appellabant φανοὺς quas vulgus Græcorum λαμπάδας. hoc etiam Pollux innuit. At poſterior ætas φανοὺς nuncupauit, quos Athenienſes λυχνούχους, & M. Tullius etiam, cumque ſecutus Suetonius, *lychnuchos*. teſtes ſunt grammatici. Sed & Arthemidorus varium huius vſum obſcurè innuit, ſcribens libro quinto, Ἔδοξε τις τὸν δῆλον αὐτοῦ φανὸν γεγονέναι, τοῦτον ὄναρ λαμπτῆρα καλοῦσι. nam qui ſciret diuerſis modis eam vocem capi, interpretationem adiecit. Δίλετρον ex Timachida interpretatur, τὸν φανὸν, οἷον οἱ νυκτερευόμενοι τῶν νέων ἔχουσι. Heſychius ſic, δίλετρον. φανὸς ὃν οἱ νυκτερεύοντες φαίνουσι. ſed quinã ſunt quos appellat Timachidas *iuuenes pernoctantes*? an lucubrantes. & ſtudiis inuigilantes? an comeſſantes? an potius in ſpecula & ſtatione militari excubias agentes? Erant quondam in vſu ligna inſpicata pro facibus. Virgil. —*ferróque faces inſpicat acuto.* Græcia proprio nomine γράβια dixit. Seleucus apud noſtrum: γράβιον ἐστὶ τὸ πρίνινον ἢ δρύινον ξύλον, ὅπερ ἰσθλασμένον καὶ κατεσχισμένον ἐξάπτεσθαι καὶ φαίνειν τοῖς ὁδοιπόροις. deeſt φασὶν, aut ἴσ⊕: vt ſæpe in explicationibus grammaticorum. Ex verbis Theodoridę, πίσσα δ' ὑπὸ γραβίων ἔσταζε, non malè colligit Euſtathius, grabiũ genus fuiſſe δᾳδῶν. Exiſtimo ſanè grabia factitata de ligno alicuius arborum earum quæ picem ferunt: cuiuſmodi ſunt in Europa pinus, pinaſter, picea, abies, larix, & quæ propriè dicitur tæda. Nego ferendum eſſe librorum etiam ſcriptorum lectionem in hoc verſu Alexidis: Σιδηρότυλον ἰταλίων θηρῶν μέλ⊕. nam ſcribendũ βέλ⊕. β & μ. quod ſciunt omnes, paſſim permutata ſunt inuicẽ. appellat

marinarum beſtiarum telum fuſcinam ſiue tridentem: quo plurimum eſſe vſos piſcatores, ex Strabone, Oppiano, aliiſque ſcimus. Dixit modò Athenæus, deſcribi his verſibus τριόδοντα καὶ λυχνοῦχον. & ita eſt: nam hic fuſcinæ, ſequens laternæ, continet periphraſim. & mirum, non hoc eſſe interpretibus viſum. Libro ſeptimo laudabatur Alexis *Minoe*: hîc Μιδῶνι. non arbitror reſcribendum Μίνωι. nam & in Pollucis libris *Midonem* aut *Medonem* Alexidis videor legiſſe: etſi nō nunc ſuccurrit locus. Mox, Ἀναξανδρίδης δ᾽ ἐν Ὑβρειοκόνδυ † λαβὼν τὸν φανὸν ἅψας μοι λύχνον. Dalecampius ἐν Θησαυρῷ. non clam me eſt, editam eo nomine fabulam ab hoc comico, laudatam alibi in his libris. ſed vbi ſunt veſtigia eius vocis in edita lectione, quam & ſcripta manu exemplaria retinent? quin potius eamus quò nos vetus ſcriptura videtur ducere. Scribo, ἐν Ὕβρει ἢ Κονδύλῳ. ſcripta fabula ad uerſus aliquem πλήκτην, qui obuios ſolitus depalmare, aut pugnis petere: quod Græcis eſt ὑβρίζειν. inde geminus fabulæ index Ὕβρις ἢ Κόνδυλος. ſic Midiana Demoſtheni titulum præfert, Περὶ κονδύλου, ἢ περὶ ὕβρεως. Recitantur Menandri verſus:

Ὁ φανός ἐστι μεστὸς ὕδατος οὑτοσί·
Δεῖ τ᾽ οὐχὶ σείειν, ἀλλὰ ἀποδιεῖν αὐτόν.

In priore ſcribendum πανὸς, vt docet ipſe Athenæus ſtatim. appellat plenam aquæ facem, quæ erat confecta ex ligno viridi, & ſucci adhuc pleno. Euſtathius, πανοῦ δὲ φασὶ χρῆσις καὶ παρὰ Διφίλῳ (Menander debuit dicere) οἷον, ἀλλ᾽ ὁ πανὸς ὕδατός ἐστι μεστός. ἤγουν ὁ φανὸς ξύλα ἔχει χλωρότατα, καὶ διὰ τοῦτο ὑδατηρά. Altero verſu negat poſſe hanc madentem facem accendi ſi quis eam quatiat vt fieri ſolet; ſed in calentibus cineribus eſſe ſiccandam, inſtar acapnorum lignorum. Legendum, Δεῖ τ᾽ οὐχὶ σείειν αὐτὸν, ἀλλά γε ἀποδιεῖν. Sententia quam eliciunt interpretes ex tertio verſu Nicoſtratei teſtimonij, mutationem ſcripturæ non leuem deſiderat, cùm nulla ſit opus, ſed viſum illis abſurdum, ſi diceretur acetum vendi à caupone: cum tamen certum ſit etiam acetum potui fuiſſe veteribus: quod non ex hiſtoricis tantum ſcimus, verùm etiam ex libris Iuris ciuilis Romanorum, lege 3. §. 5. ff. De penu legata. Quare ita verte, *Vicinus hic caupo ſiue vinum alicui vendat, ſiue oleum, ſiue acetum*, emptorem *dimittit*, non aliter *quàm infuſa aqua*. Φιλιππίδης συμπλεούσαις.

Ὁ φανὸς ἡμῖν οὐκ ἔφαινεν οὐδὲ ἕν.
Ἔπειτα φυσᾷν δυστυχὴς οὐκ ἠδύνω;

Philippidæ fabulam hanc Pollux libro nono Συμπλεούσαις inſcribit. poſterius trimetrum mirabiliter ſuis coniecturis corrumpunt interpretes quibus ſilentium indicunt Euſtathius, vetera exemplaria, & ſententia ipſa: *at tu infelix, non poteras flatu facem excitare?* quæ ex Equitibus Ariſtophanis deſcribere ait auctor, in ea fabula hodie non leges.

CAPVT XIX.

Dionyſij λύχνος *mirabilis. Prytanea Græcorum Veſtæ ſacra. Prouerbium*, τὸ λύχνιον ἐν πρυτανείῳ. *Locus Theocriti illuſtratur. Piſcatio nocturna. Prytanea olim in ſingulis Græcorum vrbibus: vt Syracuſanorum, Tarentinorum, Corinthiorum, Rhodiorum, Mileſiorum, Tenediorum, Argiuorum, Siphniorum, Thaſiorum, Ereſiorum, Mitylenæorum, Cyzicenorum, Eleorum, Naxiorum, Epheſiorum, Naucratitarum.*

NARRANT dipnoſophiſtæ, Dionyſium iuniorem Siciliæ tyrannum Ταραντίνοις ἐς τὸ πρυτανεῖον ἀναθεῖναι λυχνεῖον δυνάμενον καίειν τοσούτους λύχνους, ὅσος ὁ τῶν ἡμερῶν ἐστιν ἀριθμὸς εἰς τὸν ἐνιαυτόν. Mos veterum fuit, vt ſcribit Plinius lib. 34. delubra lychnuchis penſilibus ornare. Græcorum autem prytanea Veſtæ erant ſacra: in cuius honorem perpetuus ibi ignis fouebatur. Inde πρυτανεῖον dictum volunt, quaſi πυρὸς ταμιεῖον. etſi aliter etymologoûσι alij. Propterea Dionyſius in Tarentinorum prytaneo mirabilem hunc lychnuchum cum ſuis amplius 350. lucernis dedicat. Nam ignis ille Veſtæ, nihil niſi lucerna ſemper ardens fuit. Quoniam autem maxima cum religione ſolitum caueri, ne olei defectu lucerna extingueretur, natum ex ea re prouerbium eſt, τὸ λύχνιον ἐν πρυτανείῳ, quo vtebantur, quando perpetuam & nunquam deficientem alicuius rei copiam volebant ſignificare. Sanè quidem eo ſic vſus eſt Theocritus idyllio 22. cuius locus doctiſſimos viros mirè habuit exercitos. Aſphalion piſcator ibi piſcatorem alium alloquitur, qui cum in ipſo piſcationis loco, ad littus maris cubabat refert ſomnium quoddam ſuum, illiuſque interpretationem à ſodali petit: ac ne fortè hoc ipſi degenaret artificij lectiique ſocius, rationes duas affert, cur æquum ſit hoc tibi concedi prior eſt: quod ſuppetat otium ad tales cogitationes: quando neque aliquid agere eorum quæ poſtulat vſus, queant propter noctem: neque diutius dormire propter ſtrati inſuauitatem. ſequitur altera ratio: —τὸ δὲ λύχνιον ἐν πρυτανείῳ. φαντὶ γὰρ αἰὲν ἄγρας τόδ᾽ ἔχειν. quæ ita interpretamur. Iam verò cur de victu ſimus ſolliciti, cauſſæ non eſt: certam enim habemus ſpem, nos cum manè ſurgemus aliquid omnino capturos: neque magis defuturam nobis ἄγραν, quàm lucernæ quæ in prytaneo ſemper ardet, deficit vnquam oleum. ſecuritatis huius cauſſam reddit, quod ea pars maris vbi piſcaturi erant, piſcoſa admodum eſſe vulgò credebatur. Exiſtimamus obſcuriſſimi loci hanc eſſe mentem. [ac fortaſſe ſimul alluſum ad eos qui in prytaneis publico ſumptu alebantur, quos ἀσίτους vocabant, vt eſt apud Heſychium.] Minus probamus magnorum virorum interpretationem, qui referunt ad genus piſcationis, quæ fit noctu ad ignes: etſi non dubitamus eam piſcationem veteribus fuiſſe notam.

putem

putem eò pertinere legem decimam. Dig. De incendio,ruina,&c. Vbi ait Vlpianus: *Ne piſcatores nocte, lumine oſtenſo fallant nauigantes, quaſi in portum aliquem delaturi, præſidis prouinciæ religioſa conſtantia efficiat.* [Plato ipſe in Sophiſta præclarè deſcribit, cū piſcationis τῆς ἁλιευτικῆς duas ſpecies ita explicat. Piſcationis illius, ait, quæ piſcē capit cum illatione plagæ, τὸ μὲν νυκτερινὸν πρὸς πυρὸς φῶς γιγνόμενον ὑπ' αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν, πυρευτικὴν ῥηθῆναι συμβέβηκε· τὸ δὲ γε μεθημερινόν. de eadem piſcatione nocturna extant luculenti verſus apud Oppianū, Ἁλιευτικῶν libro vltimo] Sed quod aiunt, non conuenire piſcatoribus Siculis, qui tantum loca vicina piſcationibus ſuis norant, vt de Athenienſium prytaneo loquantur: reſpondemus, non de illo prytaneo ipſos ſentire, quod Athenis fuit: verùm de eo quod in ipſorum vrbe, Syracuſis. Nulla ſiquidem vrbs tota Græcia olim fuit, quæ ſuum prytaneum non haberet. nam & Veſta in omnibus culta. Sed fecit ſplendor Athenarum, vt eius vrbis prytaneum alia omnia obſcura, & penè incognita redderet. Quare hodie etiam eruditiſſimis viris perſuaſum eſſe video, prytanei rem nomēnque proprium ſolis Athenienſibus fuiſſe. [Atqui Syracuſis quoque prytaneum fuiſſe, teſtatur diſertim M.Tullius: cuius ſunt verba in ea de ſignis cōtra Verrem. *Altera autem vrbs Syracuſis, cui nomen Achradina eſt, in qua forum maximum, pulcherrima porticus, ornatiſſimum prytaneum.*] Etiam Tarentinos ſuum prytaneum habuiſſe, inque eo πῦρ ἄσβεστον ſeruaſſe, teſtis hiſtoria quæ hîc narratur. Habuerunt & Corinthij, vt ex Pauſaniæ Corinthiacis didicimus: facit enim mentionem Corinthiorum πρυτανέων: qui non aliunde quàm ab vrbis ſuæ prytaneo ſic dicti. Simili ratione, quia πρυτανείας Rhodiorum & Mileſiorum meminit Ariſtoteles in Politicis: prytanea Rhodi & Mileti fuiſſe non malè inde colligas. & Tenedi quoque: cum extet Pindari oda in laudem Ariſtagoræ Tenedij prytanei item Argis: nam Æſchylus facit puellas ſupplices regem Argiuum ſic alloqui: σὺ δὲ πρύτανις ἄκριτος ὢν κρατύνεις βωμὸν ἑστίας χθονός, μονοψήφοισι νεύμασιν σέθεν. Siphnios quidem habuiſſe conſtat Herodoti teſtimonio, in Thalia, τοῖσι δὲ Σιφνίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορὴ, καὶ τὸ πρυτανήιον Παρίῳ λίθῳ ἠσκημένα. de Thaſiis Theophraſtus auctor eſt libro De odoribus: ἐν Θάσῳ οἶνος ὁ ἐν πρυτανείῳ διδόμενος, θαυμαστός τις. etiam Ereſus habuit: nam Phaniam Ereſium ſcripſiſſe περὶ πρυτανέων narrat noſter libro octauo Mitylenaïci mentio eſt libro decimo. οἰνοχοοῦντα ἐν τῷ πρυτανείῳ τῷ Μιτυληναίων. Cyziceni, Liuius libro 41. vbi ſcribit de Perſeo, *Cyzici in prytaneum, (id eſt penetrale vrbis, vbi publicè quibus is honos datus eſt, veſcuntur,) vaſa aurea menſæ vnius poſuit.* Prytaneum Eleorum pulchrè deſcriptum habes apud Pauſaniam. Naxiorum meminit Parthenius Ἐρωτικοῖς, cap. 18. καὶ ἐπεὶ δὴ αὐτὴν ἐξῄτει ὁ Ὑψικρέων, ἱκέτης ἐκαθέζετο τῆς ἑστίας τῆς ἐν πρυτανείῳ. Epheſini Achilles Tatius libro octauo. de Cteſiphonte, qui cædis damnatus Epheſi fuerat, τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν πρυτανέων κατεγνωσμένους. Naucratim quoque, licet Ægypti vrbem, in prytaneo Veſtā coluiſſe ait Naucratita Athenæus, libro 4. παρὰ Ναυκρατίταις ἐν πρυτανείῳ δειπνοῦσι, γενεθλίοις Ἑστίας πρυτανίτιδος. Sed nihil opus ire per ſingulas Græciæ vrbes: cùm certum ſit, in omnibus & publicè cultam Veſtam: & nō alibi quàm in prytaneo potuiſſe eam conſecrari. nam vbicumque Veſta, ibi neceſſariò prytaneum. ideo canit Pindarus initio odæ 11. Nemeonicarū, Παῖ Ῥέας ἅτε πρυτανεῖα λέλογχας Ἑστία. & notat ibi ſcholiaſtes, πρυτανεῖα φησὶ λαχεῖν τὴν Ἑστίαν, παρ' ὅσον αἱ τῶν πόλεων ἑστίαι ἐν τοῖς πρυτανείοις ἀφίδρυνται, καὶ τὸ ἱερὸν λεγόμενον πῦρ ἐπὶ τούτων ἀπόκειται. Eandem ob cauſſam Dionyſius Halicarnaſſeus curias Romanorū confert cum Græcorū prytaneis, doctè ſcribens de vtriſque: ἑστιατόριον ἦν καθιδρυσμένον ἑκάστῃ φρατρίᾳ, καὶ ἐν αὐτῷ καθωσίωτό τις ὥσπερ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πρυτανείοις ἑστία κοινὴ τῶν φρατριῶν. melius quàm Plutarchus, qui de ea re ſic loquitur in Numa, quaſi Athenis ſolùm & in templo Pythico ſacer ignis ſeruaretur à Græcis. Dio Chryſoſtomus oratione quinquageſima, inter ſanctiora loca vrbium Græciæ nominat, ἀγορὰν, πρυτανεῖον, βουλευτήριον, & τὰ ἄλλα ἱερά. [Olympiodorus, ſiue alius in Excerptis è commentariis Procli in Phædonem Platonis. Κατὰ μίμησιν τοῦ κέντρου τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ πρυτανείῳ πῦρ ἄσβεστον τῇ ἑστίᾳ καθιεροῦσιν αἱ πόλεις. Vrbes, ait, in prytaneo perpetuum ignem conſecrabant, imitatione illius qui terræ centrum ambit.]

CAPVT XX.

Hermippi Phormophori. *Pollux multifariam correctus in eius fabulæ mentione.* σύγχοι *calcei. Heſychij locus. Æſchyli vox* πανός. xylolychnuchus. *Lumen nocturnum olim, tæda aut ligna.* λαμπτῆρες. βωμοί. *Locus Gloſſarij. Lychnorum inuentum.* λαμπὰς *vnde. Metagenis* Phylotyta. λυχνοκαυτία, λυχναψία *&* λυχνοκαΐα. *Mos diſcedentium à conuiuio, acclamare* ἰὴ παιών. *Expenſa quæ de ea acclamatione ſcribit Athenæus. Mos libandi in diſceſſu.* ἀρχὴ ἰσοδαίμων. *Coronis operis totius.*

NON planè liquet mihi de integritate proximorum verborum. Ἕρμιππος δ' ὁ κωμῳδοποιὸς ἐν ἰάμβοις τὸ στρατιωτικὸν λυχνεῖον σύνθετον οὕτως ὀνομάζει. ſed quia periit Hermippi ecloga, nihil amplius de hoc loco dicere habemus. Subiicitur, ἐν δὲ Φορμοφόροις δράματι, Τῇ δ' ἐξιόντι δεξιᾷ ὦ λυχνίδιον. Φορμοφόροι ſunt calones & caculæ militares, qui ſtoreis in vſum ſtratorum onuſti, milites ægrè ſequebantur. Familiare comicis Græcis argumentum, vt dicebamus ad Theophraſtum: vbi etiam expoſuimus vocem Φορμός. Hermippeæ huius fabulæ titulum paſſim inuenies corruptum. Pollux libro ſeptimo, cap. 22. ὑπόχλοι δὲ πολυτελὲς ὑπόδημα ἀνδρεῖον, οὗ Ἕρμιππος ἐν Μορφοφόροις μνημονεύει.

literarum tranſpoſitione commiſſus error: nam ſcribendum, θερμοφόρεις. ſed neque calceorum de quibus loquitur, rectè ſcriptum eſt nomen. ὑπόχλας enim reperies alibi nuſquam. Lego, καὶ σύκχοι δε. ſycchos & ſycchadas calcei Phrygiaci genus commemorant veteres. Emendandus & ille Pollucis locus eodem libro, vbi citatur Hermippus in θερμοφόροις. Libro autem decimo, cap.26. laudatur hic idem poëta ἐν θεσμοφόροις. ſcribo etiam ibi θερμοφόροις. ſuadent ipſa quæ inde afferuntur verba: σκάφην, ait, χαλκίδα καὶ χαλκίον. nam videntur iſta pars fuiſſe oneris quod geſtabant calones. Heſychius, Διὸς βάλανοι, Ἕρμιππος θερμοφόροις. ſcribe, θερμοφόροις. Pro φανὸς dixerunt veteres etiam πανός. probat philologus ex Menandro & Diphilo: tum addit, πρότερος δὲ τούτων Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται τοῦ πανοῦ. Legit nempe Athenęus in Æſchylea Agamemnone, —πανὸν ἐκ τρίτου πέμπειν Ἀθῷον αἶπος Ζηνὸς ἐξεδέξατο. non vt editum hodie φανός. *Xylolychnuchus.* Alexidi, M. Tullio ad verbum *lychnuchus ligneolus* nominatur. Scribe autem cum Epit. καὶ ξύλα τούτῳ ὅμοιόν ἐστι τὸ ... θεινόμενος ὀβελισκολύχνιον. Porrò obeliſcolychnij vſum & formam capere poſſumus ex iis quæ ſcribit philoſophus libro quarto De partibus, capite ſexto, & Politicorum libro quinto, capite 15. Obſeruatio eſt Athenæi, οὐ παλαιὸν δ᾽ εὕρημα λύχνος· φλογὶ δ᾽ οἱ παλαιοὶ τῆς τε δᾳδὸς, καὶ τῶν ἄλλων ξύλων ἐχρῶντο. Ita eſt: antiquitus, ignotis adhuc lucernis, facibus, candelis, & ſimilibus omnibus, in vſum nocturni luminis tædam accendebant, aut ligna alia. In Etymologico ſcriptum verè, οἱ παλαιοὶ οὐκ ἐχρῶντο ἐλαίῳ καὶ λύχνῳ, ἀλλὰ ξύλοις. Pater vatum λαμπτῆρας nominat ligna in foculis ardentia ad faciendam lucem. Ὀδυσσ. σ.

Αὐτίκα λαμπτῆρας τρεῖς ἵστασαν ἐν μεγάροισιν
Ὄφρα φαείνοιεν.

ad eum locum notat Euſtathius, durare eum morem apud ruſticos. ἰστέον, ait, ὅτι λαμπτῆρας λέγει ἃς νῦν οἱ ἀγροικικοὶ λυχνίας φασίν. ἐφ᾽ ὧν δᾳδες κείμεναι (aut potius ἱδρυμέναι) καλῶς δήπουθεν ἀνάπτονται, ἢ ξύλα ξηρὰ διὰ τὸ ἄκαπνον, ἢ καὶ ἄμφω ἀναμίξ. Virgilius Homerum imitans, *Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum.* Poëta alibi vocat βωμοὺς, focos ſublimes in hunc vſum fabricatos in ædibus beatorum: aut ſedes ſimulacrorum quæ ligna vel facem tenentia prælucebant. ὀδυσσ. ῥαψ. η. quò referri fortaſſe poſſit obſcurus Gloſſarij locus, qui ita editur: *Lanterna*, φανὸς, ἑστία παλαιῶς κλιβανηδόν. Doctiſſimi viri qui non videbant quid ſibi magiſter hîc vellet, vocem ἑστία putarunt eſſe vitioſam. Nos ipſum potius interpretationis huius auctorem falli cenſemus, vt ſæpe in cognatæ ſignificationis vocibus. Putauit Latinæ vocis *laterna* adeò latè patere ſignificationem, vt etiam foculos illos denotaret, in cubiculis olim altiuſculè ædificari ſolitos ad lucendum. Lychnos verò inuenerunt Ægyptij, auctore Clemente Alexandrino in Stromatibus. Lampadum quoque & vſum & nomen à Syris acceperunt Græci: nam λαμπὰς eſt Hebræorum. לפיד Lucernæ διμύξου, ait noſter, meminit Μεταγένης ἐν φιλοθύτῃ, καὶ Φιλωνίδης ἐν Κοθόρνοις. Metagenis *Phylothytam* inuenio nominatam Polluci libro 9. cap.23. at Philonidæ verba extant apud eundem libro 10. cap.26. ὥσπερ οἱ δίμυξοι τῶν λύχνων. Idem libro ſexto, cap.18. λύχνου δὲ διμύξου τῶν κωμῳδῶν Φιλύλλιος μέμνηται. minus rectè editum Φιλήλιος, & hîc & alibi. Homeri verſus, vbi lampadas appellat δαΐδας eſt è ῥαψ. λ. Iliad. Sequitur, λυχνοκαυτίαν δὲ ἣν οἱ πολλοὶ λέγουσι, λυχναψίαν Κηφισόδωρος ἐν Ὑῒ. Scribendum, ἐν Ὑῒ λέγει. indubitata coniectura. Cephiſodori *Suem* nouimus ex libro tertio, & libro octauo. prætermiſit Herodoti vocem λυχνοκαΐην. Ait de Cynulco, καὶ ταῦτ᾽ εἰπὼν, οὐρὰν ὑπήλασ᾽ ὑπὸ λευκὸν πόδα βάσιν. Ita iuſſimus edi ex coniectura malè vulgo conceptum verſum, etiam in MSS. Dalecamp. ὑπὸ λευκὸν πόδας βάσιν. ſanè quàm ἀπίθανος. noſtram verò coniecturam poſſumus iam confirmare Erotiani auctoritate, qui in Hippocrateo Lexico citat hunc ſenarium, ita planè ſcriptum: niſi quod pro ὑπήλασεν habet ὑπήλλαν. ex illo cognouimus Euripidis eſſe verſum, ex Oedipode fabula. Videtur poëta leonem iratum deſcripſiſſe eò loci. leones enim in principio iræ terram cauda verberant, vt Plinius ſcribit. Mos olim fuit multorum, vt finito aliquo negotio, vel etiam conuiuio, ἰὴ Παιὰν aut Παιὰν acclamarent. Cauſſa eius conſuetudinis fusè explicatur iſto loco qua in parte manca eſt iſta periodus, haut facilè ſine libris melioribus ſanabilis: διὰ δὲ τὸ λίαν ἡμῖν εἶναι συνήθης λανθάνει ὂν παροιμία, οἱ δὲ τὸ τοῦτο λέγοντες οὐχ ὡς παροιμίαν. Quod ex Heraclide Pontico ſubiicitur, friuolum eſt, & vt rectè indicat noſter, φλυαρίας πίμπλαται. Aiebat ille, Apollinem primum ſuper libatione ter dixiſſe, ἰὴ Παιὰν, ἰὴ Παιὰν, ἰὴ Παιάν. eáque acclamatione dediſſe mortalibus exẽplum trimetri verſus nõ vnius generis. nam ſi in vtraque harum vocum ἰὴ Παιὰν priores produxeris, feceris heroïcum ſpondaïcum. hexametros vulgò vocant metrici: ſed erit τρίμετρος ſi metiaris κατὰ διποδίαν. Quod ſi priores ſyllabas corripueris, erit ſenarius iambicus ex puris iambis. ſi corripiens in cæteris, producas in vltimo pede, Hipponacteum ſcazontem concinnaueris. hæc mens eſt eorum quæ ex Heraclide relata, hodie in omnibus exemplaribus ſcribuntur non ſine vitio. Sed diſtinguendum ac legendum, βραχέων δ᾽ αὖ γινομένων, εἰ δύο τὰς ἀπασῶν τελευταίας συλλαβὰς μακρὰς ποιήσει τις, ὁ Ἱππωνάκτειος ἴαμβος ἔσται. Poteſt autem prior in voce ἰὴ produci, ſi deduci volumus ab ἰάω, quod eſt ſano. nam τὸ ι vocis ἰατρὸς, & τῶν συζύγων producunt poëtæ. Verùm inepti ſumus nimis, ſi in explicandis hoc genus afaniis, operam noſtram abutimur. Veteres inter ſurgendum à menſa, diſceſſuri è conuiuio dijs libabant, aut thus, vel aliud thymiama adolebant. Non fuit hoc indictum doctor noſter: ſed debilis hodie & mutila

tila hæc periodus eſt etiam in membranis. ſic enim omnes codices Μετὰ ταῦτα ἤδη μελλόντων καὶ ἡμῶν διαιρεῖσθαι, ἐπεισῆλθον παῖδες φέροντες ὁ μέν τι θυμιατήριον, ὁ δὲ........ Ex coniectura & re ipſa, lacunam ita explemus, ὁ δὲ λιβανωτὸν, ὁ δὲ σπονδεῖον. alius, inquit, thuribulum ferebat, alius in acerra thus, alius pateram ad libandum. Pulcherrimum eſt quod ſequitur canticum in commendationem Sanitatis: Athenæus pæanem indigetat, alij ſimpliciter ᾆσμα. Maximus Tyrius principio diatribæ 41. ἄδεται τι ἐκ ἀρχαίου ᾆσμα εἰς ὑγίειαν, μέγα, Ὑγίεια πρεσβίστα μακάρων, μ. &c. Pro τᾶς ἰσοδαίμονός τ' ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς, in Excerptis legitur, ἰσοδαίμονος. melius. vulgi iudicio imperia & principia homines diis æquant, reddúntque Διὶ ἰσοταλάντους καὶ ἀντιφέρεσθαι. Idem liber ſcribit, Τέθηλε πάντα, καὶ λάμπει χάριτων ὄαρ. & in ora libri ὄαρ. neutrum placet: rectū eſt ἔαρ. Quæ poſt Ariphronis pæanem ſubiiciuntur vſque ad vocem ταῦτα, quò pertineant ob vitium codicum non aſſequimur: & fortaſſe alieno loco ſunt poſita. ſed præeuntes membranas Italicas ſumus ſecuti: à quibus nihil planè variat ſcriptus liber, quem à præſtantiſſimo viro Huraldo Meſſæo vtendum paucos ante dies accepimus. Demum operi ſuo colophonem imponit auctor, & Ταῦτα, ait, φίλτατε Τιμόκρατες, κατὰ τὸν Πλάτωνα, οὐ Σωκράτους νέου καὶ καλοῦ παίγνια, ἀλλὰ τῶν δειπνοσοφιστῶν σπουδάσματα. Platonis locus quē reſpicit hic eſt ex epiſtola ſecunda. Διὰ ταῦτα οὐδὲν πώποτ' ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα· οὐδ' ἔστι σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν, οὐδ' ἔσται. τὰ δὲ νῦν λεγόμενα, Σωκράτους ἐστὶ καλοῦ καὶ νέου παίγνια. ita videtur Athenæus eum locum Platonis legiſſe: non vt nunc editur καλοῦ καὶ νέου γεγονότος. addit poſtremò, κατὰ γὰρ τὸν Χαλκοῦν Διονύσιον, —τί κάλλιον ἀρχομένοισιν Ἢ καταπαυομένοις, ἢ τὸ ποθεινότατον; [Hic Dionyſius, cuius verbis auctor hîc loquitur, ſcriptor fuit antiquiſſimus, qui quidē in iis quæ affert Athenæus videtur Pindarum imitatus, atque adeò illius verbis vſus: quæ & Ariſtophanes vſurpat ſub finem Equitum. Ait eo loci poëta. Τί κάλλιον ἀρχομένοισιν ἢ καταπαυομένοισιν, Ἡ θοᾶν ἵππων ἐλατῆρας ἀείδειν; obſeruat ibi ſcholiaſtes: Τὴν ἀρχὴν προσῳδίας Πινδάρου ἔχει δὲ οὕτω. Τί κάλλιον ἀρχομένοισιν ἢ καταπαυομένοισιν, ἢ βαθύζωνόν τε Λατὼ, καὶ θοᾶν ἵππων ἐλατῆρα ἀεῖσαι; Porrò ne vltimæ quidem dictioni operis huius pepercerant iſti librorum tortores. Legebatur enim priùs, ἢ τὸ ποθεινότατον. quam lectionem pluribus exprimere conatus eſt Dalecampius. fruſtra. nam verum eſt, quod ex Epitoma publicauimus. Solet Athenæus in principio omnium librorum & multorum fine, amicum ſuum Timocratem affari, & nominatim compellare. nunc quoque in extremo opere illum appellat: aitque, aliena verba, vt ferè ſolet, ſententiæ ſuæ accommodans: nihil eſſe pulchrius, quàm & inchoantem aliquid & abſoluentem, eius meminiſſe quod tibi ſit chariſſimum: puta, amici coniunctiſſimi, qualis Athenæo fuit hic Timocrates. Certum eſt, nihil eſſe amantibus iocundius, quàm ſuorum amorum nomina ſæpe vſurpare. Ariſtænetus: ἧς δι' ἔρωτα πολλὴν οἶδα καὶ νῦν τὸ προσφιλὲς ὄνομα πολλάκις ἐπᾴδων. Ac quoniam hominum generi nihil eſt Deo amicius: ab eo incipiendum, in eo deſinendum monent ſapientes. Gregorius Nazianzenus in Apolog. Τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένῳ καὶ λόγου καὶ πράγματος, ἐκ θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς θεὸν ἀναπαύεσθαι.

Sic igitur in amici Timocratis iocundiſſimo nomine opus iſtud ſuum claudit Athenæus. At nos, quibus dedit DEVS OPT. MAX longi adeò, & tam moleſti, ne dicam ardui, incepti finem videre, in quo potius deſinemus, quàm in ἐπιτεργίῳ καὶ ἀπεργάζοντι ipſius nomine? τί γὰρ ἄλλο, aiebat ſapientiſſimus ſenex Epictetus, ἄλλο τι ἐδεῖ ἡμᾶς ποιεῖν καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἢ ὑμνεῖν τὸ θεῖον, καὶ εὐφημεῖν, καὶ ἐπεξέρχεσθαι τὰς χάριτας αὐτοῦ; οὐκ ἔδει καὶ σκάπτοντας καὶ ἀροῦντας καὶ ἐσθίοντας ᾄδειν τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν Θεόν; Μέγας ὁ ΘΕΟΣ, ὅτι ἡμῖν παρέσχεν ὄργανα ταῦτα, δι' ὧν τὴν γῆν ἐργαζόμεθα. Μέγας ὁ ΘΕΟΣ, ὅτι χεῖρας δέδωκεν, ὅτι κοιλίαν, ὅτι αὔξεσθαι λεληθότως, ὅτι καθεύδοντας ἀναπνεῖν. ταῦτα ἐφ' ἑκάστου ἐφυμνεῖν ἔδει, καὶ τὸν μέγιστον καὶ θειότατον ὕμνον ἐφυμνεῖν, ὅτι τὴν δύναμιν ἔδωκε τὴν παρακολουθητικὴν τούτων, καὶ ὁδῷ χρηστικήν. Tibi ergo æterne, immortalis, ter ſancte DEVS, tibi ſoli ἀνθρώπων δοτῆρι, pro abſoluto opere gratias ſupplex quantas poſſum maximas, & ago nunc, & porrò ſemper, viuus nec viuus agam: dum quidem vigiliæ hæ noſtræ manebunt: quas non magis ἀθλούμενοι πρὸς τὸ κάλλιστα τῶν μαθημάτων animi, quàm piæ mentis, & deuotæ numinis tui maieſtati extare apud poſteros monumentum optamus. Tibi quoque, vir ampliſſimè, MERICE DE VICO, qui pro illo tuo admirabili erga literas amore, otia nobis ad has lucubrationes profuſa quadam liberalitate feciſti, gratias agimus toto pectoris affectu, & porrò ſemper quoad erimus agemus. Qui tibi, tuíſque pro ſummis in nos meritis tuis μυελομακαριότητα duit ὁ μέγας ἐν οὐρανῷ ΘΕΟΣ.

INDEX AVCTORVM, QVI IN HOC OPERE CITANTVR, ILLVSTRANTVR, ET EMENDANTVR.

A

ABen Ezra. 681.60
Achilles Tatius. 113.51
Accius. 482.16
Acta Apoſtolorum. 203,50.373,20.644.22
Allinarius. 60.22
Ælianus. 30.24.91,41,& paſſim.
emendatur. 467.41.505,15.518,51.628,50.668.14,& 25.709,28,& 50.731.21.734,45 ſæpius,773,53.949,41
illuſtratur. 111,17,& 29
Æſchiſnes. 320,49.391,15.474,31.590,38,& 43
Æſchylus. 123,32.188,42.317,33.336,17.482,16.682,18. 675,11,& 36.718,37.837,13.856,15.892,15
emendatur. 995,27
fabularum eius album auctum & correctum. 166.41
Scholiaſtes Aeſchyli. 496,30.977,36
Actius. 61,50.93,23,& 27.121,61
Agatias. 667,61
Alciphron. 95,18.661,15.878,46
Alexander Aphrodiſeus. 73,32.135,24.237,19.457,23.651, 23
Ambroſius. 545.40
Ammianus Marcellinus. 178.51
Anacreon. 590,60.662,20.788,63.957,16
Anacreontica oda non antè edita. 952,57
Antigonus Caryſtius. 847,45.647,22
emendatur. 161,56
Antipater poëta epigrammatum. 581,51
Antonius Liberalis. 524,26.675,27
M. Antonius Imperator. 882,36
Appianus. 250,30.255,18.354,56.365,32.371,66.840,65. 841,12
Apochryphi libri. 734,45.761,21
Apollodorus, 286,57.421,20.479.48.588,42.621,12.679, 35.772,60.818,26.840,15.861,44
Apollonij ſcholia. 485,27.487,54.488,58.489,34.496,18. 700.20
Apollonius grammaticus. 680,48 955,11
Apuleius. 55,10.26,40.548,44.903.22
emendatur. 813.58
† Ararotis poëta nomen reſtitutum variis locis. 166.42
Archelaus. 545.39
Archeſtratus. 177.13
Ariſtanetus. 55.33
† Ariſtias comicus. 123.35
Ariſtides ſophiſta. 51,47.333,66.644,39
Ariſtophanes. 22,17,& 61.55,60.107,35.& paſſim.
illuſtratur. 906,18.925,12
eius ſcholiaſtes. 480,27,& 42.487,63.79,50.495,37.536, 60.567,42,& 60.571,62.682,30.743,49.814,32.816,39
emendatur. 142,34.415,53
Ariſtoteles. 4,63.13,49.22,29.45,25.57,45.60,24.79,18. 84,59.88,13.89,30.95,24.171,53.259,32.310,47.330, 56. 360, 52.402, 39.437,41.453, 35.459, 57.467,10. 468, 22.475, 38.494, 29.495,30.497,33.498,18.503. 10.504, 34.508,50.511,40.522,21.524,55,& 60.525, 35,& 39.531,64.533,62.536,30.538,27.540,36.542, 46.544,48.548,45.550,29.551,16,& 25.552,44.554. 20.555,40,& 53.557,62.560,42.561,13.565,19.569, 41.573, 41.576,10.577,15.578,35,& 55.586.50.618, 53, & 64.669, 42.670, 50.671, 51.976,17.33,& 44. 679, 66.683, 37.691, 26.724,21.728,49.744,29.850, 62.900.228
emendatur. 499,20.618,27.944,52.980,10
illuſtratur. 172,50.329,54.579,18.619.54.731,36
eius locus variè lectus iam olim. 532,10
defenditur à Timæi calumnia. 43,41.459,31.595,48
ſuper chalcide piſce inconſtantia. 574,10
Arrianus in Diſſertationibus. 130.27.964,21
Arrianus hiſtoricus. 284,22.372,56.446,12
illuſtratur. 708,59
Artemidorus. 130, 11.457,16.561,49.580,49.774,33. 840,45.963,52
emendatur. 54.24.945,52
Aſconius. 534,31
Athanaſius. 943,35
Athenæus Mechanicorum ſcriptor. 193,44.905,10
Athenagoras. 196,22
B. Auguſtinus. 316,52.410,12.744,44.771,11
Auguſtus in epiſtola ad Tyberium. 393,45
Auicenna. 60,25.23,94
Aulus Gellius. 292,10.434,65.470,36,& 46.482,30.496, 34.735,14.821,66.855,38
Auſonius. 49,62.161,48.176,51.246,42

B

BAſilius. 30,28.38,41.63,24.79,38.92,52.113 56.126, 56.173,16.191,21.458,24.545,49.701,49.961,20
Benjamini Itinerarium. 840,63
Bibliorum vetus interpres. 476,17
illuſtratur. 924,34
emendatur. 556,16
Beroſus. 909,39
Bion. 219,17
Boëtius. 613,56
Breuiator Athenæi, paſſim. quis ille fuerit. 1.12
negligentia illius. 2,13,& ſeqq.

C

CAelius Aurelianus. 684,10.890,59.897,39
Cæſar De bello Gallico. 364,61.436,17
Callimachus. 147,40.196,27.891,51.934,19
exponitur. 627,37
Canon paſchalis M.S. 282,59
Capitolinus. 369,15
Carantus. 218,13
Caſſianus. 282,52
Caſſiodorus, 340 45.365,33
Cato. 75, 14.90,44.217,41.503,62.921,15,24.27.37,38. 42,& 49
Catullus. 110,15.627,41
Celſus. 60.23
Cenſorinus. 594,26
B. Chryſoſtomus. 20,65.30,26.49,25.55,26,& 36.72,19. 102, 39.143, 62.283, 10.316,52.321,26.322,38.344, 44.403,42.452,63.500,62.652,23.823,17
emendatur. 811,37
Cicero. 60,57.61,60.94,51.104,37.226,34.268,30.274, 47.415, 21.454, 27.469, 18.471,26.476,16.391,40. 498,54.500,20.565,38.587,14.601,20.614,58.624,43. 676,55.833,23.863,36.886,52

emendatur

emendatur. 153,47
illuſtratur. 13.42
Claudianus. 275.47.860,34
Claudius Imperator. 471,14
Clemens Alexandrinus. 15,40.21,57.37,56.77,50.169,43. 177,44.191,52.197,52.221,15.251,50.272,48.282,56. 284,50.286,10,& 27.399,39.435.20,446,58.459,37. 473,67.479,34,& 38.480,65.483,29.486,34.488,12. 490,42.492,49.496,59.507,43.515,46.601,35.628, 27.640,35.683,57.709,47.720,30.724,65.743,62. 770,15.779,19.788,17.837,52.840,42,& 54.867,22. 889,47.890,32.899,23.901,56.912,49.931,40. 979,50
emendatur. 168 258,50.548,52.716,18
Cleomedes. 300,29
Codex Theodoſianus. 598,18
Cornelius Nepos. 607,35
Cornelius Celſus. 60,23.761,17.801,37.954,30
Cornutus in Perſium. 553,25
Q. Curtius. 99,41.

D

DAmaſcenus. 973,17
Damoxenus. 200,56
Daniel propheta. 271,21.904,58,& 61
Demades orator. 196,58
Demetrius Phalereus, 48,52.455,23,& 38.630,36.661,47
illuſtratur. 392,27
Demoſthenes. 78,13.79,25.101,10.298,24.331,21.360, 56.410,37.421,26.445,50.541,59.564,66.606,54. 612,31.731,62.753,49.788,60.809,31.887,11
emendatur. 83,37
illuſtratur. 42,40
Demochares. 444,12
Demoſthenes Bithynus. 179,57
Deuteronomium. 410,31
Digeſta iuris. 876,60
Dicaearchus emendatur. 981,20
Dio Chryſoſtomus. 55,26.109,40.533,44
Dio Cocceius. 6,44.99,65.412,11
Diodori Bibliotheca. 384,38
Diodorus Siculus. 48,20.359,41.387,61.410,49.445,34. 448,33.468,55,& 60.574,59.607,20.713,60.715,38. 772,64.827,60.835,51.860,33.861,51.873,18.883, 49.939,23
Diogenes Laertius. 211,62.381,48.460,41.502,10.583, 18.594,25.595,51.620,58.636,16.716,47.747,10. 777,30.785,29.815,23.823,57.854,16.878,42.879, 64.884,28
emendatur. 53,27.732,37
Diomedes. 893,63
Dionyſius Periergetes. 777,35
Dionyſius Trax grammaticus. 780,61
Dionyſius Sinopenſis. 411,41
Dionyſius Halicarnaſſeus. 193,35.198,28.468,49.487,45. 494,40.672,52.679,22.720,15.767,48.768,21.851, 49.677,38.906,55.954,41.964,19,60,61
eius epigramma. 81,62
Dioſcorides. 58,28.60,50.60,61.73,43.78,31.102,21.422, 44.502,62.642,18.799,63.954,46.967,49.

E

EMpedocles. 927,33
emendatur. 635,27
exponitur. 718,31
Ennius. 177,20.482,16.567,53
emendatur. 177,20
Epictetus. 231,58
Epicurus. 498,44
Epigrammatarius poëta. 800,54
Epiphanius. 190,21.285,14.360,40.628,32.789,60. 954,61
emendatur. 730,14
exponitur. 848,60
Erotianus. 483,55.486,13.487,17.488,53.744,50
Etymologici magni auctor. 452,38.479,62.483,63.495,14. 513,10,& 19.697,64.894,41
emendatur. 170,23.539,27,& 54.571,39.757,43
S. Euangelij locus. 113,55.709,43
Euagrius. 823,15
emendatur. 850,10
Eunapius. 113,48.779,43
Euripides. 11,12.13,60.15,13.136,56.158,49.193,15. 203,42.211,41.384,31.423,35.437,47.484,44.549,36. 567,46.644,37.715,60.722,54.741,33.750,53.764,15. 765,18.787,43.841,49.957,48
emendatur. 13,19.716,17.861,65
Euripidis vita auctor. 334,19
Euſebius. 321,31.478,46.660,27.924,14
emendatur. 169,48
Euſtathius. 21,28.29,51,& paſſim.
notatur aut emendatur. 2,21.12,43.18,50.111,10.213,40. 463,18.659,38.668,50.797,11.798,66.807,22.843,42
exponitur. 831,62
Ezechiel propheta. 875,42

F

FEſtus. 708,49.936,50
Feſtus Auienus. 777,40
Fragmenta libri vndecimi Athenai,nunquam edita. 781,14. & ſeq.
Firmicus. 811,49.

G

GAlenus. 35,51.36,34.38,63.44,32.51,51.60,50.61, 30.62,48.71,47.84,39.85,60.86,55.92,10.95,59. 104,10.19,& 39.109,38.113,47.116,3?,& 56.119,33. 122,64.137,10.158,20.159,41.162,13.163,64.186,10. 192,29.201,27.211,51.214,22.224,22.229,15.245,58. 270,52.429,19.433,51.456,65.475,38,559,27,& 28. 587,36.618.35.623,63.638,16.643,25.645,11.669,28. 705,45,& 53.714,55.744,56.762,23.779,50.804,51. 812,60.821,27.819,43.849,53.897,38.914,61.915, 46.923,43.926,10.953,47.962,37.973,26.975,48
emendatur. 104,20.813,54.
illuſtratur. 160,25.661,10
Geinerus. 574,19
Gildas ſapiens. 130,33
Gloſſa Aruc. 218,29
Gloſſarium vetus. 476,37.534.35
emendatur. 575,36
Grammatici veteres. 561,65.756,56
Gregorius Nazianzenus. 30,31.636,18
Gregorius Nyſſenus. 49,40
Gregorius Palamas. 49.54.134,33.

H

HArpocration. 323,43.360,45.413,44.435,16.447, 12,& 24,450,19.460,60.474.62,486,39.493,18. 494,56.506,53.513,22.526,25.529,26.539,60.544, 10,& 66.567,14.568,27,& 43.599,38.647,10.649, 63.664,39.673,44.795,10.796,54.806,48.866,60. 870,43.922,41
emendatur. 179,28.483,13.492,58.511,18
Hephæſtion. 764,27
Heracliti locus obſcurus illuſtratur. 226,48
Hermogenes. 444,25.664,15.718,58.770,28.896,50
Hermolaus Byzantius. 230,34.586,84.737,62
Herodotus. 230,40.276,43.323,31.351,66.366,35.404, 64.406,47.583,36.676,43.797,29.861,55.879,13
emendatur. 271,48
Heſiodus. 72,64.197,38.479,52.721,36.885,18
explicatur. 322,47
Heſychius. 14,49.& paſſim.
emendatur aut notatur. 134,26.162,25.170,10.171,10. 219,58.134,55.238,42.263,36.277,46.483,38.484. 17.487,

17.487,41.494,20.495,48.496,24.501,13.528,58.539,59.571,37.611,16.612,57.615,44,& 61.640,56.678,14.799,28.895,29.908,42.912.27
notatur. 144,61
exponitur. 906,48
Hieremias propheta. 909,62.186,40.191,53.193,50.219,19
*B.Hieronymus.*28,44.104,43.243,53.282,40.316,51.506,36.556,23.565,39.666,45.705,33.868,39.924,29.465.60
illuſtratur. 660,60
Hipparchus. 674.49
Hippocrates. 19,14.61,24.63.19.86,41.87,36.93,43.96,25.97,22.137,18.158,57.205,28.474,48.476,20.504,11,& 13.514,45.618,33.622,16.638,10.667,20.669,28.676,11.678,29.683,67.685,47.717,50.719,55.721,41.744.49.757,34.812,60.918,45
illuſtratur. 333,14.465,60
emendatur. 93,31.211,52
Hirtius vel Oppius. 268,31
Hiſtoria Miſcella auctor. 850,30
Hiſtoria vetus Eccleſiaſtica. 804,18
Homerus. 14,59 19,11.31,63.32,39.36,14.37,48.40,46.45,33.57,51,& 63.61,42.64,43.70,60.82,65.84,46.85,10.93,57.98,64.136,52.179,51.245,67.247,22.255,24.278,60.287,38.292,25.318,37.326,35.403,40.405,24.421,52.436,48.474,65.479,64.503,61.519,38.583,30.594,61.605,38.605,62.615,47,629,17.631,43.635,56.647,48.660,36.665,33.671,54.685,45.690,11.696,66,711,13.715,54 717,48,720,49.729,34,& 48.733,39.739,56.741,38.755,27.797,13.813,32.842,16.848,14.878,15,& 63.883,21.885,23.887,48.892,28.903,27.904,36.906,39.930,25.933,24.934,35.961,65
illuſtratur. 40,20.661,14
Homeri poematium, Epicichlides. 134,58
eius ſcholiaſtes. 480,55
Horatius. 56,32.110,16.219,14.227,40.249,17.480,36.629,67.794,24
Hyperidis oratio Deliaca. 718,53.

I

Iamblichus. 33,50.36,62
emendatur. 25,56
Iauolenus Iuriſconſultus. 368,33
Interpres Pindari. 679,13
Interpres Hermogenis. 718,60.876,19
Ioannis Euangelium. 921,60
Apocalypſis. 24,54
Iobus. 548,39.556,17.868.45
Iobi vetus interpretatio emendatur. 556,17
Ionathanis paraphraſis. 924,27
Ioſephus. 369,40
Ioſephus Ben Gorion. 761,22.868,48
Ieremias. 882,58
Iſaus. 410,38
Iſaias propheta. 797.59
Iſidorus. 120,19.225,25.340,34
illuſtratur. 480,18
Iudicum libri auctor. 868,46
Iulianus Archiepiſcopus Toletanus. 981,50
Iulius Pollux. 47,44.65,12
notatur. 168,28.225,54.226,46.416,63.426,65.427,23.460,64.496,12.501,21.528,25.664,41.673,40,709,35.717,64.747,56,& 60.789,17.792,29.798,52.810,54.818,33.870,37.885,44,& 52.938,62.945,35.959,59
emendatur. 167,53.181,19.209,55.210,10.236,43
Iuſtinus. 467,10
Iuſtinus Martyr. 705.11
Iuſtinianus in Codice. 420,28
Iuuenalis. 19,13.35,41.128,22.140,51.235,40.340,24.707,53.922,18
illuſtratur. 130,15

L

Leonidas. 553,29
Leuiticus. 135,56.677,41.684,12.924,10
Leuitici locus expoſitus. 191,15
Libanius. 432,57
Liuius. 502,16.734,30.740,30.480,12
Longinus περὶ ὕψους. 141,35.468,51
Longus. 59,31.66,23
Lucas Euangeliſta. 271,32.410,57.924,45
*Lucianus.*53,49.59,23.95,22.112,15.123,32.136,29.164,34.184,42.193,60.224,59.275,30.375,10.425,41,577,27.638.26.775,49.786,45.791,14.839,25.900,37,& 63.923,15.954,50
exponitur. 190,37
Lucilius. 151,14.152,22
Lucretius 247,26.790,45
Lycophron. 13,51.20,57.30,20.195,63.324,29.399,46.530,36.732,10.802,52
ſcholiaſtes Lycoph. 582,32
Lyſias. 225,17.323,47

M

Macrobius. 119,54.431,36.493,30.495,24.522,29.651,22.660,40.776,64.793,56.794,29.796,64.802,15.980,30
emendatur. 794,52,802,14
Manilius. 299,46
Manuelis Comneni conſtitutio. 850,25
*Martialis.*117,60.120,10.134,15.147,41.148,26,& 34.220,32.251,20.265,40.290,59.499,60.556,57.634,25.765.20.766,34.822,43
Martianus Heracleota. 16,38
Maximus Tyrius. 54,42
Menander rhetor. 709,22
Michael Pſellus. 27,22

N

Næuius. 457,22.567,54
Nicander. 60,36.618,33.758,13.813,29
Nicandri interpres. 146,27.507,11
Nicephorus Caliſtus. 823,16
Nicetas Choniates. 934,22.961,26
Nicolaus Damaſcenus. 433,54
Nicomachus. 235,32.797,58
Nigidius. 756,60
Nonius. 179,18.589,20
Nonnus. 452,11

O

Octauius Minutius Felix. 938,64
Olympiodorus. 73,27
emendatur. 475,44
Oncels paraphraſis Chaldaïca. 924,19
*Oppianus.*173,53.342,59.504,45.506,22.536,34.539,48.541,27.542,50.545,39.548,11,& 56.550,36.552,10,& 67.554,18.560,52.564,18.565,19 578,48.664,56.756,62.757,53
Orpheus. 407,16
Orus emendatur. 106,58
*Ouidius.*104,37,& 52.192,66.508,10.566,37.675,29.686,29.977,14

P

Pacuuius. 491,47.567,53
Palladius. 928,56
Panaſis poeta. 79,51
Paraphraſta Chaldaïci. 924,18
Parœmiographi Græci. 460,61.485,40.488,48.495,50
Parthenius. 270,31.486,42
Paulus Ægineta. 457,13
Paulus Apoſtolus. 574,62.588,36.644,22.652,22.661,18
Paulus Iouius. 811,45

Pauſanias.

Pauſanias. 93,41.151,29.511,11.562,47.562,57.576,63.601,45.626,46.644,27.683,56.703,13.809,55.827,13.840,16.844,13.863,36.892,41.902,57.951,29.952.17.974,52
  emendatur. 780,59
  illuſtratur. 844,13
Perſius. 78,18.279,61.291,29 390,42.539,52.553,15.598,35.671,25 699,16.705,64
Petronius. 49,49.119,65.171,15.246,47.368,23.451,36.788,57
Phalecus poeta epigrammatum. 808,43
Phauorinus apud Stobaeum. 155,27
Philemon. 726,58
Philo Iudaeus. 30,30.190,16.285,37.305,53.354,47.620,10.910,16
Philoſtratus. 99,20.478,49.686,22.829,39.872,25
Philoxenus. 78,10
Phlegon Trallianus illuſtratur. 360,60
Phoenicides. 666,50
Phoca Imperatoris conſtitutio. 850,21
Photius. 478,54.480,35.582,22.815,46.902,32.928,55
Pindarus. 199,18.233,31.333,61.358,32.361,56.527,55.275.29.708,12.820,66.844,44.872,62
  emendatur. 337,45.702,42.867,59
  illuſtratur. 517,45
Pindari ſcholiaſtes. 479.49.481,13.483,28.485,13.490,25.491,14.492,25.494,65.601,61.679,13.722,42
Placiades. 130,32
Plato. 28,17.49,20.82,57.98,15.109,33.112,36.137,20.166,29.197,28.305,50.334.37 377.24.385,48.412,15.454,40 460,12 466,20.471,22.547,32.586,54.614,65.620,20.631,57.729,59.735,63.769,16.776,19.820,39.87[illegible],27.915,40.956,58
  emendatur. 53,63.59,10.186,21.215,62.315,46.631,19
  notatur. 322,61
  illuſtratur. 680,55
Plautus. 97,25.190,41 223,55.225,30.236,19.268.45.355,35.400,22.474,60.514,38.549,18.568,12.591,51.597,17.601,24.652,57.678,19.688,19.689,40.698,65 718.39.874,21.973,48
  illuſtratur. 42,44.82,49
Plinius. 21,32.63,29
  emendatur. 578,49.791,16.809,38
  defenditur à calumnia. 177,51
  illuſtratur. 129,63.155,34.163,24.177,51
  confertur cum Graeci ſcriptoris verbis. 974,55, & ſaepius.
Plinius iunior. 829,21.964,25
Plutarchus. 15,27.22,27.37,59
  emendatur. 447,37.448,31.905.34
  illuſtratur. 608,55
Polyaenus. 238,12.450,30.731,65
Polybius. 35,59.437,37.459,54.476,20.575,16.577,61.649,44.712,47.754,34,& 64.898,27.
  emendatur. 905,30
Porphyrius. 151,38.619,60.686,29.803,50.826,24.897,48 914,18 939.43
Priſcianus. 169,56.197,32.204,33.231,24.564,51.639,44.720,15
  emendatur. 231,24
Probus. 843.44
Proclus. 305,37,43,& 50.361,22.365.39.478,46
Procopius. 659,36.849,59
Propertius. 878,51
Prudentius. 282,50
Pſalmorum liber. 868.37
Ptolemaeus. 468,52.30,21.648,28,873,22
Ptolemaeus Hephaeſtionis F. 996.49

Q

Q*Vintilianus*. 37,51.383,30.468,51.892,59.897,18.

R

R*Abbini*. 218,23.583.27
R*ufinus*. 362,44
Rufus Epheſius. 684,19

S

S*alomonis Prouerbia*. 882,56
S*alluſtius*. 49,39
Samuelis locus. 868,40
Senatuſconſultum Lacedaemoniorum emendatur. 614,34
Senatuſconſultum aliud. 431,11.833.28
Seneca. 21,62.46,48 61,58.66,47.96,17.147,25.431.39.469,31.521,21.540,19.601,21.619,50.627,57.770,66.811,41.934,29
Septuaginta interpretes. 747,46.797,51.882,59
Serenus Samonicus. 796,61
Seruius. 592,38.775 47
Sidonius Apollinaris. 231,26.863,36
Simeo Sethus. 117,54.158,17
Socrates in hiſtoria Eccleſ. 628,38.667,23
  exponitur. 668,17
Solinus. 869,54
Sophocles. 478.14.491,11.686,33.689,38.739,49.786,38.892,45
  exponitur & emendatur. 864,20
Sophoclis interpres. 415,41.483,58.486,23
Sophoclis vitae auctor. 481.46
Sophoclis fabularum catalogus accuratus. 482,40,& ſeq.
Sopater in Hermogenem. 285,43.719,17
Soranus. 446,49
Soſipater. 651,66
Sotades. 514.43
Sotion. 88,21
Statius. 773,23
Stephanus. 83,15.164,52.449,51.482,46.486,51.488,26.492,52.494.26.495,17.496,27.530 35.582,59.719,60.777,29.882,60.895,12.899,14.961,54
  emendatur. 46,11,& ſeq.
Stobaeus. 484,54.485,40.488,35.489,18.491,19.493,20.495.33,& 41.642,17.777,31
  emendatur. 114,19.396,39
Strabo. 37,51.45,61.71,37.89,20.139,36.233,13.247,63.278,28.409 18,& 34.365,37.367,57.409,17.421,45.453,32.467,10.483,28,& 55.485,62.490,50.523,38.530,22.532,65.543,57.565.38.570,41.574,59.576,11.579,46,& 49 600,29.614,61.629,42.647,64.683,53.713,18.731,15.737,17.767,40.780,5[illegible].799,2[illegible].813,21.827,59.837,58.840,14.850,66.863,36.8[illegible]8,44.882,60.920,42.935,26.950,59
  emendatur. 408,10
Stratidis fabularum catalogus. 566,49
Suetonius. 234,11.235,20.321,65.371,51.422,11.470,18.609,56.652,62.693,27.804,48 832,49
Suidas. 28,15.38,21.46,43.121,14.133,11.167,23.240,35.340,29.373,27.427,20.447,20.473,67.425,65.477,48.479,28.501,34.502,17.508,54.515,10.516,52.537,39.559,47.566,61.569,35.585,51.591,32.596,61.600,45.601,32.621,416.25,53.678,51.684,29.709,22.726,29.735,28.737,52.805,60,809,32.821,50.848,58.849,58.858,46.867,54.870,64.879,30.884,50.885,36.917,18.929.41.931,12.955,15
  notatur aut corrigitur. 13,25.49,61.52,10.53,58.419,10.469,57.549,28.625,57.648,43
  illuſtratur. 465,19
Symmachus. 187,28.447,22.875,44
Symphoſius. 130,59

Syneſius.

Syneſius. 510,13.589.14
Syrus interpres Noui fœderis. 83,43

T

T*Acitus.* 32,28.275,33.370,47.440,60.823,11
Targumim auctores. 924,18
Tatianus. 683,53
Terentius. 48,37.61,59.224,55.296,66.444,35.529,25.841,42
Tertullianus, 23,33.91,40.92,49.180,13.172,48
Themiſtius. 79,27.158,58.217,14.284,66
Theocritus. 28,41.80,41.112,35.256,21.268,26.305,44.330,20.346,28.401,45.426,44.483,34.503,33.& 49.558,61.561,40.590,57.595,42.672,59.733,66.761,50.770,20.831,60.874,53.902,27.925,60.936,65.956,64.983,43
  emendatur & illuſtratur. 507,23,28,& 32
Theocriti ſcholiaſtes. 539,26.897,47
Theodoretus. 49,46
Theodori Polymorphus. 789,57
Theognis. 552,15.633,11.777,15.837,57
  emendatur. 723,57
Theon. 813.20
Theophylactus. 112,23
Theophraſtus. 19,56.44,24.89,40.101,54.108,60.113,23.116,34.127,47.133,64.139,11.163,16.198,22.203,53.225,11.370,17.427,42.434,50.446,17.501,19.551,53,& 61.576,30.578,15.618,56.632,30.640,67.641,13.662,17.684,43.686,61.739,27.855,50.884,51.946,20.974,25
  emendatur. 72,14.86,12.102,42.108,60.121,47.126,45.143,22.149,47.154,53.156,15.932,51
  illuſtratur. 125,39.330,45.552,22
  confertur cum Ariſtotele. 552,54
Theopompus hiſtoricus. 35,50.806,12.842,41
Theopompi locus expoſitus contra Athenæi mentem. 298,32
Thucydides. 207,57.365,30.376,55.557,36.570,61.581,58.673,37.838,58
  illuſtratur. 411,27
  locus illius variè lectus. 798,55
Tibullus. 514,64
Timo. 690,48
Trallianus. 29,10
  illuſtratur. 360,61
Tzetzes. 479,44.523,64

V

V*Alerianus.* 471,19
Varro. 28,50.75,19.98,31.216,42.277,46.398,51.433,30.478,68.527,22.560,54.577,29.650,37.686,24.717,29.735,17.771,11.795,66.806,29,& 66.814,41
Velleius Paterculus. 470,21
Vetus Scriptor apud Suidam. 583,38
Virgilius 249,52.403,24.424,49.882,39
Vitruuius. 88,18.& 63.92,58.274.21.309,26.344,31.356.29.357,19.361,46.363,20.421.14.846,51
Vlpianus Iuriſconſ. 98,20.445,41.735,20
Vopiſcus. 704,19

X

X*Enophon.* 35,53.41,37.99,47.137,62.379,59.450,28.473,16.575,28.715,18.722,45.778,39.803,32.818,63.828,33.888,28.984,40
  emendatur. 233,40.260,25.829,32
  illuſtratur. 285,53

Z

Z*Enobius.* 29,22.691,13
  emendatur. 585,66
Zenodotus. 32,65
Zoroaſter. 157,22
Zoſimus. 52,17,& 18.659.30

F I N I S.

INDEX

INDEX
GRÆCARVM DICTIONVM
AVT LOCVTIONVM QVÆ IN ANIMADVERSIONIBVS
EXPLICANTVR.

A

Ἄβυρ, 615.17
ἀβλεπτεῖς & ἀβλεμὲς, 622.41
ἁβρὰ βαίνειν, 373.35
ἄβρυνα, 105.55
ἀβυρτάκη & ἀβυρτακ῀, 141.53.238.12
ἄβυς, 615.17
Ἀγαμέμνων Ζεὺς, 196.18
Ἀγατὸν pro ἀγαθόν, 56.39
ἄγγαρος, vox Barbara, 233.46
Ἀγειν ὁλκάδα, 94.48
ἄγειν τι εἰς τὸ μέσον τινός, 739.38
ἀγελαῖ‍αι ὗες, 554.59
ἀγερμός, 626.56
ἀγκάλισμα, 615.30
ἀγλαΐζειν, 135.43
Ἀγνὸς, 103.61
ἀγνιτίδας, vide γνιτίδας.
ἀγορὰ εὔοψος, 401.49
ἀγορᾶς χάσκε, 457.67
ἀγραῖος, panis, 208.24
ἀγχάφους, 383.65
ἄγχι περὶ παῖδας, 539.43
ἀγωνιαῖα κρέα, 853.22
Ἀγωστῖνος Epicharmi, 232.27
ἀγχίαλος, 580.21
οἱ ἐκ τῶν ἀγορῶν, 952.20
ἀδελίς, 222.61
ἀδελφίς, 615.17
ἀδίαντος, 467.61
ἀδιαντότης περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος, 583.46
ἀδικία, pro impudicitia, 522.59
ᾄδειν τραπεζῶν, 969.48
ἀδρύας pro αἰδρύας insigni loco restitutum, 933.51
ἄδεια, 162.38
ἀνώμαλος & δρεπόμενος 819.18
ἀερσιπότης μέλισσα, 913.51
ἀηδία Ἀττική, 250.63
ἀθερίνη, 572.47
ἀθὴρ & ἀθηρηλοιγός, 531.36
ἄθυτα ἱερὰ ἐκ παροιμίας, prouerb. 35.47
ἀθηναῖα, 707.13
Αἰγλείη, 615.17
αὔχημα, 30.46
αἰζηός, 316.18
αἰθάρ, 615.18
αἴκλον, 260.37.264.60
αἰκουλῖτις, 423.22
αἴρειν δάκτυλον, 395.66
αἵρεσις secta & ratio vitæ, 337.28
Ἀἰσχροπραγμάτων Diphili fabula, 816.44
ἀἰσχρὰ αἰσθήματα, 659.34
αἰτίαν ἔχειν, 639.32
αἰώρημα, 30.24
ἀκαλάνθρωπος, 615.18
ἀκαλλίς, 964.50
ἄκαρος, 174.57
ἀκαρδία, 139.38
ἀκεστοδότης, 186.52
ἀκμοθέτης, 26.63
ἀκάρναξ lupus, 566.43
ἄκατος, 786.25
ἀκόνιτος, 532.37
ἄκορος herba, 963.27
ἀκρ pro ἀκμὴ, 615.20
ἀκρόκωμος βότρυς, 910.27
αἱ ἀκμαῖαι & αἱ ὡραῖαι ἡμέραι nuptiarum, 182.37
ἀκούειν pro intelligere, 660.48
Ἀκτῆς ἀκτή, 604.17
ἀκράτισμα, 338.59
ἄκρατος διὰ δόξης, 738.58
ἄκρα apud Galenum, 132.37
ἀκρόκωμος & ἀρχίατρος, 618.30
ἀκρόαμα, 325.19
ἀκροάματα ἐξ Ἰταλίας, 275.20
ἀκροκώλιον γεγονὸς, 132.27
ἀκρολίπαρος, 663.66
ἀκροσφύριον, 356.17
ἀκρότατα κύμβαλα, 196.61
ἀλαλάζειν, 615.20
ἄλις ἀδελφῶν, 637.42
ἄλειμμα & χρῖσμα, quî differant, 975.35
ἀλεκτρυών, 313.25
ἀλέκτωρ, Pallas, 192.46
ἀλέκτωρ, tibia, 313.24
ἀλέκτωρ ἡμερόφωνος & ὀλόφωνος, 646.55
Ἀλεξάνδρου παῖς, 731.14
Ἀλεξίδημα γράμματα, 65.19
ἀλληλοιν μάγειρος, 650.44
ἀλληλοφάγος βίος quid dicatur, 913.63
Ἀλιὰ & ἀλίζειν, 85.38
ἀλίζωνος, 558.59
ἀλιτευχεῖς, piscatores, 222.62
ἀλὸς χόνδρος, 627.18
ἀλλαγὴ ποιεῖν, 575.37
ἄλμη ἀχία, 591.20
ἀλλότρια τῶν γυναικῶν βίος, 829.52
ἅλς θυμίτης, 635.53
ἀλύειν, 339.57
ἄλφιτα, 291.59
ἀλῦσαι προθυμούμενοι, 761.16
ἀμαθής, 391.21
ἀμαθύνειν ἐγχέλυς, 165.62
ἀμάλλαι, ἄμαλλα, 891.31
ἀμάρακον, 981.60
ἄμαχος, 24.62
ἀμβώσ, 804.13
αἱ Ἀμάδαι, 74.64
ἄμης & ἄτης, 916.47
ἀμύα vocis etymum, 498.19
Ἀμίδας ἀλλήλαις περιηγγεῖσθαι, mos Græcorum, 42.38
Ἀμίδος ὄνομα, pro ἀμίς, 42.64
ἀμυδρεῖν pro ἀεσθμαίνειν, 840.26
ἀμεύς, 647.56
ἄμυρα, 918.63
ἀμπεχόνη, 615.21
ἄμυλος amylum, 925.54
ἀμύνοντος τὸ κάλυμμα, 449.56
ἀμφιστροφαῖος, & ἀμφικαλυμμαῖος, 725.31
ἀμφιδέαι, 325.50
ἀμφὶ δείπνον, apud Pindarum, 912.56
ἀμφιδρόμια, 135.36
ἀμφίς οἶνος, 196.10
ἄμφιδος idem ac λαῦρα, 848.17
Ἀμυγδαλῆ arbor, 107.47
Ἀμωτα vel μῶτα, castaneæ dictæ, 109 49
Ἀναβάλλεσθαι pro ἀμβάλλεσθαι de amictu, 53.54
ἀναβράττειν & ἀνάβραστα κρέα, 661.26
Ἀνάγαλλις, 38.21
Ἀνάγκας γλυκεῖα, apud Bacchylidem, 82.45.& 49
Ἀναγκαῖον πόμα, apud Platonem, 82.61
ἀνάγκη, necessitudo, 322.35
ἀνάγκη λιμώδης 824.34
Ἀναγκαῖος, 97.30
ἀνάγειν Criticorum vox, 336.10
ἀναγραφαὶ παλαιαί, 939.17
Ἀναγυρᾶς, 103.61
ἀναδενδράς τῶν ἀμπέλων, vel οἴναρα, 658.13
ἀναθάλλειν 265.21
ἀναθηλεῖς, 300.10
Ἀνακῆς, 57.44
ἀνάκλασιν ὄχημα, 354.39
ἄνακτες Cypriorum, 448.62
ἀνάκτορον, 372.59
ἀναλαμβάνειν τὰς μερίδας, 437.37
ἀνανεάζειν, & ἀνασπᾶν, 209.13
ἄνανα πίπτειν, 236.26
ἀναπεπταμένα loca, 357.41
ἄναρ, 615.23
ἀναρίτας & τερίτας, 165.24
ἀνάρρυσις, siue ἀνάρρυσις, 640.44
ἀνασπώμενος, 251.65
ἀνάστασις, 285.35
Ἀνατεῖναι, 77.28
ἀνατεμεῖν, 310.16
Ἄναυρος, 306.38
ἀναχαιτίζειν 462.60
ἀνδραχνίς, 571.48
ἀνδρεία, 265.19
ἀνδροφόνος scelestus, 398.41
ἀνθίας, 700.24

ἀνδρακάδες

ἀνελκύσαι, 538.20
ἀνὴρ τοῖς ἤθεσι διαφέρων, 896.33
ἄνθη ſiue ἄνθησις, 956.21
ἀνθίζεσθαι πρὸς ἀκμαῖς, 933.20
ἀνθρωπεῖον παράκομμα νομίσματος eunuchus, 30.31
ἀνθρωπίνως λαλεῖν, humanè loqui, 660.54
ἄνθρωποι ἐκ ἀνθρώπων, 832.46
ἄνθρωπος δίγλωττος, 9.22.& 23
ἀνθρωπότης vulgus hominum, 359.33
ἄνιπτος πάρει, 162.62
ἀνοστεῖν, 615.24
ἀντίπαις ποδί, 195.53
ἀντιπαρατάττειν, 234.38
ἀνυπόστατος ἀρχὴ, potentatus intolerandus, 193.29
ἄξιον, 94.63
οἱ ἐκ ἀξιώματι νεώτεροι, 35.16
ἀοιδὰς ἀντιπαρατάττειν, 948.31
ἄοπες, piſces, 558.49
ἀπαλύνειν, 615.24
ἀπαγορεύειν, 396.11
Α'παλὸν vinum, 68 30
ἀπαλιστίζειν, 727.44
ἀπανθρακίζειν, 571.60
ἐκ ἀπάνουργος, 190.12
ἀπαντήσεις, 876.15
Α'παρέγχυτος, 63.13
ἀπαγλαϊσμένος, 113.57
ἀπειθὴς πρὸς τὴν γνῶσιν, 559.32
ἄπεπτος ἀρκί, 28.40
ἄπεπτα γῆ, 687.46
ἀφυλάκτος, 915.27
ἀπόβασις ποιητὸς, 184.17.& 20
ἀπηλιώτης, 224.20
ἀποχάριζε, 432.57
Α'πόδειξις, 39.57
ἀποζέσαι, ferneſacere, 24.37
Α'πὸ δεῖπνα κεκλήμενα, 101 39
ἀπεκρατεῖν, 422.36
ἀπαρύματα, pedum perniones, 192.28
ἄποινος, 901.16
Α'πιος aqua, 73.47
ἀπολαύειν, 645 47
ἀπόλαυσις, 825.44
Α'πολλᾶς, 640.56
ἀπολούμενος, loturus, 188.61
ἀπομαγδαλιᾶς κυνάδας, 695.60
ἀπομαντεύεσθαι, 155.19
ἀπομάττεσθαι, 8.15
ἀπομερίζειν, 712.50
Α'πέμιος Iupiter in Elide, 18.26
ἀποπυρίζειν, 31.21
ἀποπνέειν, & ἀπόπνευσις, 581.38
ἀποσάττειν ἑαυτὸν, 516.41
Α'πόστος, 97.17
ἀποσκολύπτειν, 233.65
ἀποτυμπανισθῆναι, 230.41
ἀποχέω, pro ſufficio, 539.12
ἄπτω, 615.25
ἀπύρωμα ἐκ ἱδρυμα, & ἀπύρωτος ἰχθῦς, 117.14
ἀπφάριον, 866.35
ἀργᾶς vel ἀργαί, nomen ſerpentum ad orgiaſtica ſacra adhibitorum, 938.34
ἄργυρος ἀνάργυρος, 625.28
ἀργύρωμα & χρύσωμα, 404.50
ἀρῶν, 776 43
Α'ριον ἐκπωμα Neſtoris poculum, 728.46
Α'ρισᾶν apud Hippocratem pro bis die comedere, 94.44
ἀριστάρχος Ζεύς, 195.56
ἀριστίζειν, prandium præbere, 421.37
Α'ριστόνικον κράτος, 195.41
Α'ριστοξένειος χωλός, 24.17
ἄρμα ξεῦξαι ἵππων, 844.30
Α'ρμόδιον, 821.38
ἁρμόζειν, 532.50
ἄρνια, 895.65
ἀρνὸς ἀπεχέσθαι eſus, lege Athenienſium vetabatur, 28.34
ἀρπαγὴ ἀνακαλεῖσθαι, 331.68
ἄρριχος, 154.50
ἀρρυθμία, 332.44
ἄρσιχος, 154.50
Α'ρτον μὴ κατεσθίειν, Pythagoricum ſymbolum, 36.65
ἀρτοκοπεῖν, 920.16
ἀρτοκόπος, 419.29
ΑΡΤΟΚΟΠΙΚΟΝ, Chryſippi Tyanei, 920.12
ἄρτυ etymum, 812.47
ΑΡΧΑΙΚΑΙ epiſtolæ Theopompi, 877.38
Α'ρχειν pro ἐπιμελεῖσθαι, vel facere, 862.15
ἀρχεῖον, 412.41
ἀρχὴ ἰσοδαίμων, 994.54
Α'ρχέγεια, & in ea voce Baſilij acumen, 38.57
ἄσπιλος pro ἄσημος, 766.42
Α'σπάλαθος, 174.60
ἀσπάραγοι, ſiue ἀσφάραγοι, 129.43.& 44
ἀσπάλαξ, 915.43
τὸ Α'σσυρίων αἷμα, Darius, 30.34
ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ Heſiodi, 810.25
ἀσχέδωρος, 686.49
ἀσωτεῖν, 301.18
ἀτέραμνον ὕδωρ, 86.62
Α'τλαντις, 863.26
ἀτομιαῖα, 155.46
ἀτταγᾶς, 668 41
ἄτταγα & ἀτταγήνας, 915.31
ἀττελεβόφθαλμος, 756.46
αὐλαί, palatia, 335.54
αὐλακισμένη γῆ, 776.58
αὐλήσεις, modi tibiales, 890.39
αὐλοὶ μεσόκοποι, 312.47
αὐλίσω, 316.46
αὐόνη Attica vox, 980.15
Α'υταῖς χύτραις, 693.60
αὐτόχειρες, 420.50
Α'υτίκα & αὐτόθεν initio periodi, 604.33
Α'υτόπται Rhodiorum, 71.44
Α'υτοδιακονία veterum, 43.45
Α'υτομάτης, 297.17
Α'υτόπτης, 97.17
αὔξειν, 287.36
αὔξειν λαμπάδα πρὸ φαινῆς, 287.41
αὔχημα Α'ττικῆς, 30.46
αὔχημα Α'συρίων, 30.34
ἀφαμαρτεῖν, 459.18
ΑΦΑΝΗΣ ſcriptor, 500.34
ἀφανής, vide ἀδής.
ἀφέται, 467.60
ἀφίσειν, vide ἐφίσειν.
ἀφλαστον, 355.17
ἀφρίζειν ὑπὸ δόματος, 188.25
ἀφορμαί, 175.40
ἀφορμὰς λέγειν, 886.20
Α'φροδίσιος ὅρκος, 817.11
ἄχρι ἀρυαι, 508.23
Α'χύρα & ἀχύρον, 508.22
Α'χαιΐδες, 103.61
ἀχερωὶς penula, 187.63
ἄχερωνος δάφνος, 193.25
ἄχυρος, 615.25
ἀωτεῖν ὕπνον, 679.29

B

Βαβράζειν, 510.38
Βαβάζειν, 504 20
βαθὺς αὐλαξ, 336.16
βάδιζε ἴσω ποσὶ, 373.29
βάκχυλος, 216.18
βαλαντιοτόμος, 75.25
Βάλανοι Διός, 64.40
βαλάντιον iaculum, 194.18
βάλλειν ἵππου, 671.36
βάλλειν λίθοισι τινὸς, 858.27
βαλλισμὸς orationis, 630.36
βάμβα, βαμβακύζειν & ἀβαμβακύζειν, 270.15.19.& 21.
οἱ τὰ βάθη ἔχοντες, 516.37
βάραθρον & ἀβάραθρον, 263.26
βάρβιτος, 315.22
βάρωμος & βάρμος, ibid.
Βάσις, 368.35
βασιλεὺς ὁ ἀεὶ βασιλεύων, 411.64
βαστάζειν pro ἀναβαστάζειν, 94.30
βατίζειν & πατάσσειν, 303.16
Βάτια, & βάτια, 105.56.& 57
βαυκίζειν τὸ λάλει, 254.14
βάψαι ἀρύταιναν, 236.15
βεβαίωσις, 759.32
βέλεμνον, 615.26
βελονοπώλης, 598.43
Βέρβεια, 163.57
Βερβίσιον, 844.53
βερβέρια, 845.38
βέσβικος, 260.44
βηματίζειν & βηματιστής, 737.10
Βίον, 817.37
βιβλίον μέσον, 70 35
Βιβλιολάθας & χαλκέντερος dictus Didymus, 262.65.& 13
βῖκος orcæ ſalſament., 223.43
ὁ βίος humanum genus, 954.32
βίος κατάφορος, 151.21
βίον ἥμερον, vel ἀλληλοφάγον, ibid.
βίωσις, 451.30
β. ἄφορ δινεῖ, 689.35
βλέπειν & βλέπεσθαι, 513.60
βλέπειν γλισχρόν, 653.56
βλίσσειν, 220.33
βληχώδης, 251.29
βληχηματώδης, ibid.
βληχώδης, ibid.
βλοσυρότης, 390.25
βλύζειν αὐλοῦ βρέμον, 743.19
βλωμός, 220.35
βοάγρος, 615.27
βογλωσσος, 514.14

Βοιωτία

Index.

βαλανὶς Homeri, 368.21
βομβυδυλιάσιν, 14.41
βομβυλιὸν, 456.49
βορεασμοὶ & βορεασταὶ apud Athenienſes, 254.50
βορδαγορίσκια, 264.48
βοτρυδὸν, & βοτρυχηδὸν, 549.60
Βότρυς, 930.24
βουκολία, 412.36
βουλαὶ αἱ ἐξ ὀρανοῦ, 930.24
βουλὰς ἐξάρχειν, 324.29
βουνοὶ agri Cyrenaïci, 199.51
βράγχια, 550.45
βρένθος & βρένθυξ, 144.12. & 13
βρετόχειρ, 615.20
βρῖκοι vel βρίτλοι, 175.49
βρίζειν, & καμβρίζειν, 581.40
βρόγχος & φάρυγξ quomodo differunt, 759.26
βρυμάδην, & βρυμώδης, 252.36
βρυτοκόποι, 194.58
βρύειν, 156.28
βρύειν & βλύζειν, 463.48
βρύκειν, 805.47
βρύτον, 742.64
βρύτλοι, vide βρῖκοι.
βρωμίτης, 220.49
βωστρεῖν ἀδιαδρόμα. aut potius ἀεστρεῖν, 332.68
βυβλιακοὶ χαραλῖται, 56.44
βωμοὶ, 995.55

Γ

Γαλαθηνὰ κρέα, 678.29
γαλοὺς catella, 521.62
γάμβριος πολὺ, 69.21
γαμβρὸς pro ſponſo & marito, 424.34
γανῶν, 21.22
γανώματα epitheta orationis, 21.53
γαστέρες & κοιλίαι inter eſculẽta, 179.55
γάστρις, 922.21
Γαστρολογίας varij Scriptores, 771.14
γεγαθεῖν, 316.48
ὁ ἐκ Γέλας, 547.49
γέμειν, 311.25
γεννᾶν τέκνα, pro libros ſcribere, 3.52
γέννησιν ἀπηλιωτικὴν, 959.38
γενναῖαι μάζαι, 930.62
γενναία σταφυλὴ, & γενναῖα σῦκα quid Platoni, 930.56
γεννικὸν κρέας, pro ἀδρὸν κρέας, ibid.
οἱ γενόμενοι λόγοι, 753.48
γέντης vnde venter, 615.30
γεραραὶ ſacrorum miniſtræ quæ Baccho fiebant in Limnis, 733.25
γεργέριμος, oleæ, 114.39
Γεργίθων φῦλον ἀπολεμίστων, 836.57
Γέργυρα, 450.25
Γεῦμα, ſiue guſtus rei vendendæ, 66.47
γεωθυλλίδες, 642.61
γῆν ὑπιστάναι, 239.23
γῆρας ἀποβάλλειν, 209.53
ΓΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ Heſiodi, 813.22
γήτειον, γήθυον, γήτυον & γῆθυ, 143.15
γίγγρος & γιγγραῖνοι αὐλοί, 309.52
γίγνεσθαι & εἶναι, quomodo differant, 194.61
γλαῦκας αἱ ἐπὶ τόρνου, 879.20
γλαύκας μαμάθυσα ἰδὼν πύγεια, 312.29
Γλαῦς, nomen proprium, 450.27
Γλαυκὸς ἀγὼν & γλυκὺς ἀγκών, 829.53
γλήχων, 562.49
ἐπὶ ταῖς γλώσσαις σπένδειν, 41.58
γλῶτ7α calceorum, 606.8
γνάφαλον, 216.28
γναφεύς, 524.43
γνώμην ξυμβάλλεσθαι, 430.65
Γνώμων pro clepſydra, 86.29
γογγύλια, 227.60
γόγγρος, 589.63
γογγυλόσπυλος, 165.46
Γόναις ὑπεισιέναι, 216.60
γόος, lacrymæ ex gaudio manantes, 390.55
γοτ7ᾶτος πλακοῦς, 919.36
γράβια, 627.21
Γράμματα ἀλεξίλογα, 65.19
τὰ ἀπὸ τ γραμματοδιδασκάλων γράμματα, 15.17
Γραμματοδιδάσκαλος, 501.15
γραμματίδιον, 501.20
γραμματικὸν ἔκπωμα. & ποτήριον, 786.41
γραμματικοὶ οἱ χαρακτῆρες, 4.61
γρυτίζειν, 961.12
ΓΡΙΦΟΣ ὅ, τι φέρον τις μὴ φέρει, 752.33, item alij deinceps.
γρύλλοι piſces, & γρύλλοι, 513.25
γρυμαία, quiſquiliæ, 521.16
γρυμαίαν ἰσχαδοκάδον, 554.40
γύαλα, 787.42
γύλιον, 793.65
γυμνοπαιδικοῖς, 779.50
γυνὴ ἀνδρὸς ὀρθ7ος, 197.15
γύργαθοι ψηφισμάτων, 16.59
γύργαθος, reticulum, 44.28
γύτρα, 615.31
γῦρος, 917.48

Δ

Δαδοῦχος, 615.32
Δαῖς χερῶν, 970.57
Δαῖς, cur ἐΐση, apud Homerum, 32.48
cur ἀγαθὴ à Zenodoto, 33.19
Δαίτη de ſolo homine dici, 33.65
τὸ δαιτρεῦ, & τὸ τομίας, officia diuerſa, 339.36
δακτυλεὺς mugil, 535.12
δάμαρτες, 219.49
δαπὶς, 177.63
δάφνης φύλλα τραγηματίζεσθαι, 265.65
δείγματι χάριν, 406.28
δειλινὴ, 712.61
δεῖπνον & δόρπον, 787.46
δεῖξιν, 216.57
δειπνεῖον, 604.35
δεῖπνον & πότος quomodo differunt, 171.41
δεῖπνον, 306.19
Δειπνοσοφισταὶ titulus operis, 4.18
δεκάποδος πολύπους, 415.49
δέλεαρ, 627.17
δέλφακος ὑποκείμενης ἱερεῖον, 184.36
δέλφαξ, 647.36
δέλφαξ, pro virili membro, 18.48
δέμας & ἶνες, 248.65
δέμας λέπρας, 803.16
Δεῦδος, 71.21
† δεσπότικος δέλφαξ, 934.38
δεσ7αι, 280.49
δεσποσιοναῦται ſerui, 467.65
δεσπόσυνοι heriles filij, 250.27
δεύτερον χεῦμα, 237.50
δευτερίας, 615.33
δέχεσθαι τὴν θάλατ7αν, apud Ariſtotelem & Theophraſtum, 549.64
Δήμητρος ἀκτή, 927.19
† δήμιος pro Δημόσιος, 889.30
δημιουργός, 409.45
δημόκοινος φωνή, 196.15
δῆμος & ὄχλος quî differant, 319.45
δημόσιαι παιδίσκαι, 733.43
δημιουργοὶ mulieres Athenis, 305.23
ΔΗΜΩΝ ſcriptoris nomen, 185.44
τὸν δῆμον, 696.12
διεξίδυμοι ἐξάλλει, 200.22
διάχρισμα αγρίου, 617.11
διαχάρειν, 134.33
διὰ δακτυλίου ὁμιλεῖν, 527.59
διαβίωσι, 352.25
διαιτᾶσθαι, 842.47
διαλαμπτόμενοι, 688.56
διαλαμβάνειν, 624.44
διάλειπτος, 195.11
διαμασχαλίζειν, 116.32
διανηστίζεσθαι, ſoluere ieiunium, 31.36
διὰ νυκτὸς, pro δι' ὅλης νυκτὸς, 474.57
διαπίνεσθαι ἀνδράσιν, 808.14
διασείεσθαι, 615.34
διασκιδᾶσθαι τὰς κόμας, 388.39
διασκέδα, 212.17
διασκευάσαι, 67.21
διασῦραι, 433.30
διατίθεσθαι, 328.19
διατίθεσθαι ποτήρια τοῖς φίλοις, 712.46
διατονία τοξείας, 359.14
διατόνια, ibid.
διατριβὴ, pro τέρψις & ψυχαγωγία, 37.60
διατριβὴν παρέχειν, ibid.
διαφορούμενον, 615.34
διάφορος τὰς χρώμας, 896.43
διάφορον, pecunia, 148.40
διαφόρους, ibid.
διαψεύδειν, 513.58
διδασκαλία, δᾶος, vel τραγῳδίας, 415.60
διδασκαλιῶν vtilitas ad chronologiam, 416.13
διδάσκαλοι δρᾶμα, 413.48
δίεδροι, 346.33
[illegible], 198.16
διεμβαζόμενοι βῶν, 704.26
διελθεῖν μόνοι γίνονται, 959.40
δι' ἡμέρας πίμπλησι, 293.34
δίκρας, 615.35
δικαστικοὶ δεκαδοι, 420.35
διμοιρία, 717.47
δῖνος, 580.47
Διονυσιακὰ ἀθύρματα, 275.12
Διονυσοκόλακες, 436.61
τὰ Διονύσου ορίσματα, 842.34
Διὸς αὐλὴ, 336.14
Διὸς βάλανοι, 64.39
διφθέρα, 336.64
Διοσφορὰ ὕδατα, 85.43
δῖος, 533.17
δοκιμασία athletarum, 432.64
δόλιχος genus leguminis, 250.37
δονεῖν, 183.47
δονεῖν ψῆφος, 533.43
δοξοκόπος, 409.43
Δόρδιον, 734.25
δοτικὰ ἱμάτια, apud Hippocratẽ, 719.56
δόρπος, 636.36
Δουλοφύλακες, 567.52
δοῦλος & οἰκέτης, 460.53
[illegible], 881.25
Δράματα [illegible], quæ, 67.20

δρᾶν, 939.48
Δρακοντιαγωγόν, 293.48
Δρωπίδης, 304.42
δρυπεπεῖς, oliuæ, 114.11
Δυνάμεις, quid propriè, 44.37
Δυσημερεῖν, 391.17
Δύσκολος, 272.66
δυσπέμφελον τὸ πολέμιον, 604.16
δυσώνης, 402.59
Δωρήματα ἀνδρῶν μαλακῶν, 534.61
Δορυφορικὸν Perſarum veſtis, 69.20

E

Ἔα με ἀκαλὰς ἰμεῖς Homerica locutio, 167.29
ἔλαφος πεπλακεσμένος ὑπὸ Δημητρίου, 850.49
ἑβδόματος, 271.14
ἐδέσματα, 218.64
ἐδόλια, 217.38
Ἐγγράφειν τὴν οὐσίαν, 66.38
Ἐγγυθήκη, 368.19
ἐγκλεισμένος, 224.23
ἐγκρασίχολοι, 527.40
ἡ ἐγκύκλιος παιδεία, 4.59
ἔγχελυς ἀπείρων μέγ᾿ ἰχθὺς, 525.53
ἔγχελυς & ἐγχελῦς, 526.18
ἐγχελεῖς, 241.35
ἔθισε pro πεφυκέναι, 18.66
ἔθω pro ἐῶ, 200.37
εἴδετε, 255.27
Ἐδος, Atticis, ἔδος & ἄδος aut ὄξος, acetum, 140.16
εἰαρινοί, 330.40
εἰλαπίναι vnde 631.33
εἶναι & γίνεσθαι quomodo differant, 194.61
εἶεν pro ἴεν, 343.39
εἰς ἀέρα & εἰς κέρας θυμιᾶσθαι, 81.23
εἰς ἄκρον ἥκειν σοφίας, 988.55
εἰς ἴχνος ἄκρον ἰών, ibid.
εἰς ſubauditur, 610.41
εἰσάγειν, introducere, 601.19
ἐΐση δαίς, quid apud Homerum, 31.58
Ἐκ θαλάσσης, 72.18
ἐκαλεῖν, 596.19
εἶτα in indignationibus, 554.53
ἐκ quomodo plerumque apud Atticos accipiatur, 34.46
Ἐκτίμησε ὁ Φιλάδελφος, 10.49
ἔκτον πάντα ὑδατίζουσα, 270.26
ἐκβακχεύειν ἐπὶ τοῖς ἀδυνάτοις, 230.14
ἐκβολή, 903.35
ἐκκρίνειν τοῦ ἀγῶνος, 433.11
ἐκκυκλεῖν, ſiue ἐξκυκλεῖν, 625.31
ἐκλευκαίνειν, 554.29
Ἐκλογαί, 1.39
ἐκλογή, 205.45
ἔκλυσος, 57.18
ἐκπυτίζειν, 238.16
ἔκπωμα δακτυλωτὸν & ἄχραντον πυρί, 788.19
† τὰ ἐκτὸς πρύμνης, 714.48
ἔκτορες, anchoræ, 195.63
Ἕκτωρ ὁ αὐλός, 317.61
Ἕκτωρ, Iupiter, 195.55
ἕκτωρ χάλεος κεκρύφαλος, 195.61
ἐκφέρεσθαι ποτέ, 624.43
ἐκχεῖσθαι, 310.23
Ἔλαιον ἀπὸ γάλακτος, pro butyro, 744.13
Ἔλαιον ὕος, 744.50
ἐλαιοῦσθαι, 920.46
ἐλαιοφάγοι turdi, 134.47
ἑλάνη ſiue σελάνη, 627.5
ἐλία, 135.19
ἐλευθέρια feſtum, 396.28
Ἐλευθεριῶτες, ibid.
ἐλεφάντινον τεῖχος, 223.54
ἑλίγματα, faſciæ tibiales, 810.36
ἑλικτὰ ῥοφεῖν, 13.28
ἕλκειν bibere, 791.62
ἑλιμόν, 615.55
ἕλοπος, ſiue ἄλοπος, 891.31
Ἑλλάδος ἔρεισμα, & Ἑλλάδος Ἑλλάς. item πρυτανεῖον & ἑστία Græciæ, 33 62. & ſequent.
ἑλλαδικὴν Polemon cur, 408.42
ἔλλοψ, 538.50
ἔλυμοι tibiæ, 312.41
ἐλυτροῦν, 20.51
ἐμβασικοίτας & ἐμβασιχύτρας 788.58
ἐμὲ διδάσκειν, 908.49
ἐμπαίσματα, 811.31
ἐμπαικτικὴ ars, 811.29
ἐμπίδες, 917.47
ἐμπόριον, 165.34
ἐμπορεύεσθαι γυναῖκας, 866.36
ἐμφέρειν ποι, 504.29
ἔμπυρος, piſcis, 636.13
Ἔμπυρρον, & λευκόπυρρον, 60.62
Ἐναγίζοντες, 297.43
ἐνδεκάδικος, 615.37
Ἐνερευθὴς & ἐρευθὴς vt differant, 60.18
ἔνεχα, 340.48
ἐνσκλάμμα, 214.28
ἐνοχὸς, 615.37
ἐνοικεῖν συγγράμμασι, 770.64
Ἐνηρεῖν Μηδείᾳ, 68.40
ἐνοχλεῖν, 693.35
ἐντατὰ & χάλκεα, 310.52
Ἔντεα vnde appellata, 339.49
Ἐντιμᾶν & ἐμπλεῖν, 97.54
Ἐνωρίστερον, ἐν ὥρᾳ: maturè, de die: conuiuia tempeſtiua, 268.20
ἐξαίτας, 615.38
ἐξανθεῖν, 129.49
ἐξάρχειν, 324.20
ἐξετάζειν λόγον, 154.20
Ἐξηγητικός, 697.58
ἐξωθούμενος, 513.55
ἐξ ὑάζειν, 693.47
Εἶξις, 61.53
ἐξίτανα, 233.22
ἐξογκοῦσθαι, 437.49
ἔξοινος, 887.56
ἐξοπλεῖν, 863.25
ἐξυθίνημα λαοῦ, 30.47
ἐξοχή, 357.61
ἐξυδαροῦσθαι, 371.33
ἐπαίκλεια vel ἐπαίκλια, 914.48
ἐπάκτιος, 891.30
ἐπαιτεῖν, 703.67
ἐπαρτήματα, Epicuri vox, 854.12
ἐπεσθίειν, vide ἐπιφαγεῖν.
ἐπεισόδιον, 337.20
ἐπευνακταί, ſerui, 466.56
ἔπη περινήχ, 713.23
ἐπίβδα, 182.27
ἐπιβλήξ, 463.46
τὰ ἐπιχορηγία, ſiue ἐπιχορηγία τοῖς οἴκοις, 159.12
ἐπίδειπνον, 918.50
ἐπιδέξια eleganter, 53.63
ἐπιδορπίσασθαι, pro comedere, 911.63
ἐπίδεσμον mus, 300.47
Ἐπιδόσιμα δεῖπνα, 633.53
ἐπιθεασθε γλῶ, 239.23
Ἐπίθετος οἶνος, 19.1
Ἐπιθυμιάδες & ὑποθυμιάδες, 956.16
Ἐπιχεῖσθαι ἐπὶ χεῖρας, & ἐπιχεῖρα, 866.33
ἐπικαλύψασθαι, pro inuoluere, 205.18
ἐπικάρσια & ἐπικάρσιος, 143.38
ἐπικιχλίδες, 134.61
ἐπικυλίκιοι λόγοι, 7.39
ἐπίκωπος, 499.10
ἐπικωμάζειν μετὰ κεραμίου καὶ συμφωνίας, 339.63
ἐπίκοινος, ὁ μαζαγρέτης, 969.46
ἐπίλεκτοι, 375.50
Ἐπιλείβειν, 41.65
ἐπιμηλίδες, 162.13
ἐπιμήνια, 130.26
ἐπιμύλιος, 891.30
ἐπινομὶς & ἐπαρχεμὶς ſtrena, 187.18. & 24
ἐπὶ τοῦ βάλλειν vel λαμβάνειν, 878.58
ἐπίπαστα, 463.43
ἐπιῤῥαπίζειν, verbis obiurgare, 716.44
ἐπισελεῖν, 726.61
ἐπισαλία, 137.43
ἐπισῆσθαι de aluo fluxa, 594.31
ἐπιστρατηγήματα, 911.41
ἐπιτρίβεσθαι, 335.19
ἐπιφαγεῖν & ἐπεσθίειν, 296.32
ἐπιφάνεια θεῶν, 851.53
ἐπίφυσις τοῦ δέρματος, 623.34
ἐπιφωνεῖν, 323.16
ἐπιχεῖν τοῦ γλυκυτάτου, 810.47
ἐπιχεῖσθαι Δημητρίῳ, 455.42
ἐπιχύσεις, 294.24
ἐπιχωριάζειν, de peregrinis ſeminibus, 638.51
Ἐποικοδόμησις, gradatio, 79.23
ἐποπτεία, 447.15
ἐποπτεύειν, ibid.
ἐπαρίζειν χειρὶ & χεῖρα, 256.42
ἐπωμίς, 366.64
ἐπωρίδες, mulieres, 450.40
ἔρανος, 224.50
ἐρᾶν πλήρωσις, 612.39
ἐργαστήρια ergaſtula, 461.37
ἔργον πηλῶν, 788.12
ἐρέθειν, 939.36
ἐρεθίζειν ſiue ἐρέθειν ᾠδήν, & ἐρεθίσματα, 590.60
ἐρεθεῖν, vide ἐνερευθής.
ἐρινεάς, 154.58
ἐρινός, 153.60
ἐριθευταί, 461.37
Ἑρμῆν ἕλκειν, 793.50
Ἑρμῆς, vltimum poculum, 72.44
Ἔρπειν, ire, 64.55
Ἑρπετά, canes, & alia animalia βαδιστικά, ibid.
Ἔρπις, vinum, 81.37
ἔρσαι, 662.24
ἐρυκτήρ, 467.63
ἐρωτικὰ σοφίσματα, 876.26
ἐρυγγάνειν δεῖπνα, 519.47
ἐρύθρινος, 527.35
ἐσθίειν τὰς λόγχας, 397.10
ἑστία & πρυτανεῖον, idem, 334.3
ἑστιᾶν λόγοις, 283.61
Ἑσπερίδων μῆλα, 162.17

ἑστίασις

ἐπίσεισμα, 338.60
ἐσχάραι, 168.21
ἐσχαρίδες, arulæ, 22.25
ἐσχάρειον, 355.57
ἑταῖροι regum, 438.45
ἑτέρ' ἐξ ἑτέρων παρεσφέρειν, 602.53
ὁ ἕτερος pro, quod ad alterum attinet, 738.49
ἐτίτης καὶ ἱππικώτης, 219.49
ἔτνος & ἔψημα ἐτνηρόν, 694.20
εὐάζειν, 466.53
εὐάζα, 358.21
αἱ εὐανδρίαι, 863.26
Εὐέρια ſtragulorum, 99.18
Εὐαρῆ ςέρνα, ibid.
εὖ ἔχειν, & εὖ διατίθεσθαι ἑαυτόν, 619.25
εὔγλωττα ζῶα, 671.49
εὖ δεξιώσεως, vel ζώσεως, 277.53
εὐημερεῖν, 435.59
εὐθηλήμων, 648.42
εὔθηκτος & εὔθικτος, 875.62
εὔθυ πόλεως Alexandrina, 179.25
εὐθυμία μελῶν, 337.32
εὔκολος, 452.51
εὐκοῦς μαλακώτερον, 870.11
εὐτόνος ἄρτος, 214.64
Εὔνεστος, 891.62
εὐόμφαλος pro εὔοσμος, 962.26
εὔογκος, 158.49
εὐπάλαμος, 312.10
εὐπατρίδαι, 289.60
εὑρέσει καὶ καινότητι. 958.26
Εὐρυτίτης οἶνος, 78.10
[illegible], 250.49
Εὐρυπύλη μάλα, 845.11
εὐρύστερνον, ſiue potius εὐρύπρωκτον, & in eis iocus χειράδων, 763.22.& ſeq.
εὖς & ἐῢς, idem quod ἀγαθός, 33.26
εὔοχθος & εὐοχθεῖν, 322.47
εὐοψεῖν, εὔοψος ἀγορά, 476.40
εὐτέλεια calceamenta, 188.36
εὐφάγια, ſiue εὐστομία, 702.35
εὐφράνεσθαι, 471.56
εὔφρων καρπὸς Homero vinum, Heſiodo fruges, 83.10
εὐφυεῖς homines, 454.35
τὰ εὐώδη, 695.60
ἐφθὰ ὀψάρια, 402.24
ἐφθοὶ πόδες, 183.33
Ἐφιάλτης, 297.26
ἔχειν ἰδίους ἑαυτοῦ, 714.22
ἐχέτλαι, 544.12
Ἐχῖνοι πεζῇ ἐμπορεύονται, 176.25
ἑψάναι, 250.10
ἕψειν, 288.60
Ἑψεῖν βαλανεῖον, 75.25
ἕψημα, ζωμός, & ῥόφημα quomodo differant, 257.48
ἑψητοί, 401.65
ε & ω confundi, 933.51
ἕωλα, 182.32
ἕωλος ἡμέρα, ibid.
ἑώρα, pro αἰώρα, 891.33

Z

Ζακυνθίδες, 638.51
Ζεῦν, 581.41
ζῆν ἐκ [illegible], 300.19
ζήτησις, 277.56
ζητησοφιάδας, 293.62
ζιάνιρ, 615.38
ζοφώδης coloris nomen, 757.34
ζυγίνιρ. 615.40
Ζυματίτης ὁ ἄρτος, 111.49
ζωμήρυσις, 301.23
Ζωμὸς μέλας, 653.63
ζωμὸς λευκός, 259.10
ζῶον pro ἀγάλματι, 345.60
ζα in compoſitione, pro magno, 718.19
ζωρότερον, 717.49
ζωςῆρες, 486.46
ζώσεις grani, 113.28
Ζωστὰ ſtragula, 98.52

H

Ἡβητεία, 720.57
Ἡγησίλαος, 196.32
Ἡγητορία ficus, 151.34
ἡγλαϊσμένα, 920.46
ἡδύνει acetum, 623.42
ἡδύγαιον, 150.66
ἡδυλογία, 297.25
ἥδυσμα, 312.19
ἡδὺς βίος, 825.14
ἡδύσματα, 218.64
Ἡδύοινον, 790.55
ἤθη non habent bruta, 34.18
ἧκεν εἰς ἑστίαν Λυδικαπόδος, vel Λικάποδος, 425.23
Ἠλακάτη ἄλακτος, 193.16
ἥμαθος nummulus, 625.29
ἡμέρα ἄδικος, 193.20
Ἡμίαμβοι & μιμίαμβοι, 48.44
ἡμιάρτιος, 213.17
ἡμιλάσταυρος, 28.32
ἡμίνα, 799.16
ἡμίοπος αὐλός, 314.12
ἡμίοπος ἰχθύς, ibid.
ἡγεμὼν φιλοσοφίας, 310.49
ἦν δ' ἐγώ, 189.31
ἡνίοχος, 351.28
Ἥπατος piſcis, 529.28
Ἡράκλεις ἀλεξίκακε 665.19
ἠτρίαια, 184.44
Ἡφαίστου κύνες, 655.06

Θ

Θαλάμαι, 550.13
Θάλαμος, 688.59
θαλασσίαι, vide ῥαφανίδες,
θαλάττια de piſcibus, 476.25
Θαλίαι, 83.31
θαλίαι ἀδάκτων, 742.55
θαλλία, & θαλλός, 773.50
θαλλὸν προσείειν, 59.11
θαλλὸς νεαπάς, 876.11
θάλος, pro liberis & ſobole, 627.47
θανάτου ἄκρας, 980.37
ἕτερος, ibid.
Θασία, vide ῥαφανίδες.
ἐν Θάσῳ, 72.20
θαυμαστής, 901.48
θαύματα, 22.34
θεῖον ἄλλας ἐπνόσας, 238.36
θεαί, 556.51
θεοὶ grati cibi dicti, 588.12
Θεοφάγις, vel Θεοφαγής, 111.42
θεομηνία, 29.51
θέριςρα, 191.54
θερμοβαμος, 113.20
θέσεις ληκυθίζειν, de Theophraſti diſcipulis, 247.50
Θεσμοφόρος, 691.38
Θετταλὸν σόφισμα, ſophiſta Theſſalus, 30.11
Θετταλὸς ποικιλόμυθος, 956.12
Θελγῖνες, 703.50
τὼ θεὼ Ceres & Proſerpina, 372.64
θεῶν προπέμπτος, 856.43
θηρίκλεις, vel θηρικλείδες, 343.17
θεωρῶν, vidê σφαιρίον.
Θηβαίων ὄνομα, pro Thebani, 43.29
Θίβις, arcula, 245.48
θῆλυς ἕρση, 336.30
θηραϊκὰ ἱμάτια, 719.56
θηρᾶν, 514.53
Θηρία, vitia, 49.28
θηρίον τρέφειν pro vitium aliquod fouere, 49.28
θηρολέξας, 190.18
θηρίοισι, 213.28
θήσειον, 969.53
θιαγόνες, 219.45
θίασοι, quaſi σίασοι, 631.13
θοινᾶσθαι τὴν ὥραν, 836.32
θοίνη ἕωλος, 473.41
θολερώδης, 358.41
Θομβύλιον, 293.49
θρασκίας, ventus, 715.33
θρασυμαχειοληψικερμάτων, 824.23
θράτται, 572.36
θρῖμμα Καρύςου, 133.39
Θεῖον, 449.50
θρῖον, 656.66
θρόνος, 216.10
θύειν, 939.43
θύειν pro εὐωχεῖσθαι, 27.11
θύλακος, 461.30
θῦμα, 652.39
θυμὸν αὔξειν, 584.27
τὰ θύσια, 223.57
θυρεοὶ ἀργυροῖ, 345.50
θυρεοκοπικὸν καὶ κρουσίθυρον, 891.19
θυρσολόγχοι, 351.37
αἱ πρὸς τὰς πόλεις θυσίαι, καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαί, 341.45
θυοῦν, 808.29

I

Ἰακὴ ἀσωτία, 734.48
Ἴακχον ἐξάγειν vel ἐξάδειν, 372.55
ἰαμβεῖον, 621.55
Ἴαμβος viri cognomen, 507.41
ἰγδή, 693.41
ἱερὰ νόσος, 515.47
ἱεράτευμα, pro ἱερεῖς, apud Septuaginta, 30.48
ἱερεῖα, omnes quibus veſcimur carnes, 35.32
ἱεροδοῦλοι, 742.25
ἱερὸς τὴν τέχνην καὶ τὰ ἤθη, 6.19
ἱερὸς γάμος, 424.32
Ἱερὸς γάμος, feſtum apud Athenienſes, 426.36
ἰδαῖοι, digiti, 20.28

ἰδεῖν, 517.43
ἰδω vel ὕδωρ, 615.40
ἴδω, 517.49
ἱδρῶτα, 95.54
ἐπὶ ἱερέως τῶν ἱερῶν, 411.28
ἰκμάς, 615.42
ἰλλὰς, vide ἰλιάς.
ἰλλὸς & ἰλαρὸς, 631.52
ἰλιὰς & ἰλλὰς, 134.56
Ἰλεῖα ludi, 610.63
ἱματί@, 891.41
ἱμάτιον & ῥάκ@, 891.54
ἱμάντες pro virgis, 244.34
ἵματα pro εἵματα, 965.14
ἴ@ viola, 965.52
ἰνδικὸς ἔντερα γῆς, 533.42
ἰοχέαιρα aſpis, 196.53
ἱππικὸν, miliarium, 193.60
ἵππος & ἱππεῦσι, 304.32
ἱππόπορ@, 864.56
ἵππουρ@ & ἵππ@, piſcis, 532.47
ἶρις & φοῖνιξ pro vnguentis inde factis, 972.59
ἰσθμιάς, 941.59
ἴσθμι@ σίφων@, 956.13
ἰσχάδες genus olearum, 114.41
ἰσχάδες, anchoræ. 196.56
ἰσχάδες παράσημα τῶν Ἀθηνῶν, 929.28
ἰσοβαλλεῖν, 298.40
ἴσον ἴσῳ vendere, 397.42
ἴσον ἴσῳ, mixtio, 726.25
ἰσταῖς καὶ ἱστίοις, 45.52
ἰχθυολογία, 57.32
ἰχθὺς ἀσεβοῦσι πρός, 555.44
ἰχθὺς λευκὸς λαγεία@, 558.16
τὸ ἰῶδες, macula, 92.58
ἰωνιάδες, violæ, 968.31
Ἰωνικὸν πάθος ὑπερφάσεις πολύ, 251.41
ἰωνάστις, 615.42

K

Κάθισ@, ſiue κάδ@ & καμὸς, 758.48
Καδὸς τόπος, 161.38
κάδ@ Κῶς, 11.44
καδαρίας, 135.62
καθάρματα, 452.39
καθαρότης, 197.13
ὁ καθαρός, 446.54
καθήματα χρύσεα, 844.55
καθήματα, 845.50
Καθίσταται εἰς ἀντιδικίαν, 52.52
Κάδοδ@ Ἡρακλειδῶν, 683.55
Καθόλου Herodiani, 70.18
ἐν τῷ καθόλου, in totum, 70.20
καθομιλεῖν Φαρνάβαζον, 846.19
καθομιλεῖν τοὺς κρατοῦντας, vel τοῖς καιροῖς, 825.14
καῖον de frigore, 191.49
Καικίας, 697.12
Καιστὸς, 424.45
κακκάβη & κάκκαβ@, 301.62
κακότης, 889.34
καλαμαύλας, 312.34
καλαμίνθη, 615.45
† καλαμωνίζειν τὰς οἰκίας, 632.23
Καλὴ ἀκτή, 468.51
ὁ ἀπὸ Καλῆς ἀκτῆς, 468.44
καλλαρίας & γαλλαρίας, 548.66
καλλίας, 615.44
καλλιμάδων, pro locuſta, 589.48
καλλίνικ@, 891.12
Κάλλ@, vnguentum, 45.30
καλὸν τέμαχα, 947.60
καλόν γε ἀνήρ, 555.25
κάλπιον, 795.18
καλυπταὶ & ἰπαὶ claues, 551.25
κάλχη, 964.61
καλῶς ἔχει, formula gratias agendi, 914.39
καμάρωτοι currus, cameræ, 262.30
Καμασῆνες piſces, 581.48
καμματίδες, 266.27
καμμύοντες ἵπποι, 740.35
καμπὴ & ἕλιξ, quomodo differunt, 765.22
καμπυλίδες, 914.59
κάναθρον quid ſit, 262.22
κανοῦν, 348.38
Κανωπικὴν κλῦστρον, 920.35.& 40
κρῦστον Καλλικὸν cruſtum Cœlianum, 920.64
καπηλικωτέρα ὕδατι, 713.44
κάπη, 255.17
ὁ καπίας, 464.54
καπισρὰ χρία, 470.48
Καποὶ homines dicti, 421.19
κάπηλον, 205.53
κάπτειν pro bibere, 669.60
Καπνιστὸν ὄζουσα κάρυα, 106.19
καρδάμαλη, 220.62
καρὶς & κάρις, 204.43
καρκίνον τοὺς δακτύλους, 946.12
καροῦν & ἀναχαιτίζειν, de vino, 801.64.& 11
καρπῶν συναίρεσις, 812.48
καρωτὸν paſtinacæ ſpecies, 643.10
Κάρυα dicta omnia ἀκρόδρυα, 106.14
Κάρυα λόπιμα ſiue Euboica, 107.42
κάρυον πλατύ, 108.64
κάρυον λευκὸν ἀσμένον, 109.20
καρυκοειδὴς color, 514.46
καρωτὸν, carota, 643.18
κατὰ & contra in inſcriptionibus, 609.56
κατάξειν, 357.27
καταγγέλλειν τὴν ἑορτήν, 263.24
καταβαλεῖν τοὺς ἐπιθυμίαις, 853.47
καταγίζειν εἰς τέφρον, vel εἰς τὴν ἀγοράν, 592.55.& 57
καταγισμοὶ Epicuri vox, 853.18
κατακλίνειν, 733.48
Καταλλάττεσθαι, 50.21
κατάλογ@ σρατιωτικός, 7.16
καταμασᾶσθαι, 294.49
καταμισθοῦσθαι, 299.26
καταπαιδεύειν, 467.15
καταπίνειν, 322.64
καταπυγοτέρα ἀλφιτῶν, 2.24
καταπλύνειν τὴν ἠδονήν, 102.28
καταπειρᾶν, 717.23
κατασείειν, 726.42
κατασκελετεύειν, 280.51
κατασπουδάζοντες, homines ſerij, 319.19
κατασχάζεσθαι τὸ σκεπτομένον, 671.33
κατατέμνειν κύβους, pro εἰς κύβους, 561.37
κατατίθειν καρδίαν, 882.53
κατηρέφεις, 901.48
κάτταδες, 122.10
κατέχειν, pro meminiſſe, 19.59
κάτωμα, 863.27
κάτω βλέπειν, 394.31
καύματα, caumata, 191.45
καύχ@ natura, & vox, καγχάζειν multis locis reſtituta, 108.55
κάψας πίνειν morſu bibere, 669.57
καῶδες, καιόμενον, 5.40.& 44
κεκεραμεύσθαι ὄν@ ἄκρατος, 24.53
κεκραμένον ὕδωρ, 269.44
κεκρίσθαι τὰ συμπόσια, 328.21
κεκρύφαλοι ἄρτων, 216.25
κελεύειν, 631.45
κεραία, 361.53
Κεράμια Cnidia, 65.57
κεραμίδες μελίβδαιναι, 362.24
κεράμιον, 341.20
κεράμιον Χῖον, vide Χῖον.
κέραμος, 404.37
Κερασοῦς, vrbis nomen, 103.60
κέρας, 615.26
κέρκος, 796.23
κερόεσσαν ἔλαφον, 679.12
κέρα, 398.48
κεχηνότες, 136.20
κέγχρος & κεγχροειδής, 795.10
κεχρηνθίνους ζωμούς, 239.47
κήδιον, 797.27
κηκίβαλος, 165.16
κηλήδονες, apud Pindarum, 517.48
κῆπος, 362.17
κηρῶδες quid apud Theophraſtum aliquot locis, 102.63
κηρυκίδες, 502.61
κήρυκες, muricɛs, 606.25
κηρία πολύμορφα, 425.29
Κίβδαλος, 736.38
κίων, κύων, 150.50
κιθαρίζειν pro cithara oblectare, 608.43
κίμβιξ & κίμβιξ, 534.14
κινάρα & κυνάρα, 144.39
κίχλας, 921.32
κιρροειδὲς, 501.62
Κίττα, piſcis Baccho ſacer, 561.60
κίττιος, 615.45
† κίττος pro πίττα, 360.22
κιχλίζειν, 600.40
Κλαυθμυρίζειν, 632.38
Κλέπτειν ὄρη, quid apud Xenoph. 46.63
Κλεόμβροτος, 846.26
κλεψίαμβος, 315.39
κλήρου λαχεῖν & λαγχάνειν κληρούμενος, 42.25
κλίματα καταχειμάζειν ἐξ ἑαυτῶν, 450.35
Κλοπαὶ πολέμων, apud Xenophontem, 46.62
κλῦστρον pro κρῦστον, cruſtum, 919.32
κλυστροπλακοῦς, 921.33
Κλύμενος pro Pluton, 768.47
κναφεύς, 757.34
κνημῖδες, 881.57
κνιστὰ & κνιστὰ λάχανα, 646.23
κνιστὸς panis raſilis, 215.49
κνισμὸς & κνισμοί, 889.40
κνίσσα & περὶ ἀκνίσσης, 122.54
κνισολοιχὸς & κνισοκόλαξ, 238.55
κόγχος, conchis, 290.46

κόγχος,

κόγχος κίσσινος, 391.49
κολύμαλα, 159.47
κοῖν, 418.22
κοιλάσιον, 667.60
κοιλίαι,& γαστέρες inter eſculenta, 179.61,& 62
κοίλα aut κοιλανομένη θάλαττα, 667.56
Κοιλιοδαίμων, κοιλιόδουλος, 197.49
Κοῖλον ἱμάτιον, 47.60
κοινώνεια, 712.44
Κοινωνία ἀπὸ συμβολῶν, 225.43
κοίτη pro κίστη, 273.27
Κοκκυμηλέα, κοκκύμηλος & κοκκυμήλον, vocum diſtinctio, 101.59
κολαβρίζειν, 984.53
κόλαξ propriè quis, 456.33
κόλαξ quaſi κόλλαξ, 452.20
κολάφους, 196.48
κολλάβας & κόλλικας, 762.12,& 13
κόλλοπες, exoleti & lenones, 519.55
κολλώδης, vide σκολλώδης.
κόλυθρα,& κόλυτρα, 154.61
κόμμα Ἰουδαικόν, 30.30
κόμμαρος, 623.17
κομίξας Doricum, 595.38
κονδυλώματα, κομβώματα, & κόνδυλοι ſceptrorum, 705.20
Κονιορτοί, 423.25
Κονώνιος & κάνιος, 798.11
κόπαιον, ſiue κόπτον, 803.18
κοπίδων συνώνυμος, 308.20
κοπίς, 260.35
κόπτειν & κατακόπτειν, 654.40.& 49
κοπτή, 925.17
κόρακες nycticoraces, 618.15
κορακῖνοι, vnde, 512.54
κόρμα, vel κῦρμα, 279.38,& 39
κορμός, 351.64
Κορύδαλος δῆμος, 670.63
κορύδαλις, 535.49
κορυμβίας, 388.38
κορυξάδες & κοκκύξαδες, 241.38
κόρυς, 615.45
κορώνη,& κορωνίδες, 962.19
κοσμὸς vita hominum, 405.60
κότταβις, 799.24
κότταβος κατακτός, 945.28
κοτυλίσκος, 919.18
κότυλος & κοτύλη, 798.22
κῦρμα, vide κόρμα.
κουρεῖον, 484.25
Κουροτρόφος Diana, 260.47
κοχλίας vocis etymum, 131.32
κραιπάλαι ἀμφιλύφαι, 174.25
Κραιπάλλος, 152.49
Κρασί, vinum, 61.27
Κράσις pro aqua, 61.23
Κρασπεδὸς Σικελός, 919.31
κρατίνιον, 799.30
κραυρὸς & κραμβαλέος cibus, 132.11
κρέα τρία, 206.20
κρέκειν μάγαδιν, 906.17
τὰ κρεκτὰ διὰ τῶν αὐλῶν, 324.30
κρεῖα, vel κρεᾶ, 646.38
κρείττονες, vide κόσμος.
κρείων Ἑλικώνιος, 405.15
κρέμβαλα, 340.57
κρημνὸς & χρέμνος, 533.59
κρηνίον, 917.39
κρουνὸς in operibus piſtorum, 121.13
κιχλίζειν, ridere, 895.24
κριβάνας, 917.47
κριβανῖται ἄρτοι, 217.44
κριτικός τις ἢ Σωκρατικὸς φιλόσοφος, 8.35
κρίνα, 323.38
κρίμνα ἐσφαιρωμένα, 917.47
κριμνίτης, ibid.
κρόκας, 705.60
κροκίδας, 615.46
κρυπτὰ μέλη, 296.63
κρύσια, 799.36
κρῦσον πύελον, 921.15
κρῦσον τετίγηον, 920.65
κτίζειν ἱερῶν, 473.68
κτῆσις, 743.38
κύαθος, 605.40
κυβάδα, 743.21
Κύβα Atticum & Caricū vocabulum, 872.45
κυβαλίς, 301.40
Κυδώνια σῦκα, 155.66
Κυκεών, 812.61
Κύκλος, 479.19
κυκλοῦν θίασον, 728.15
κυλικεῖον, 775.42
κυλικηγορεῖν, 57.32
κυλι[illegible] & κυλικεῖον, 352.20,& 21
Κύλ[illegible] coronæ volubiles, 959.36
κυλίχναι, culigne, 801.33
κυλλάστις Ægyptius, 119.59
κῦμα, 129.54
κυματοπλήξ, 623.48
Κύμη pro Κυμαία, 641.30
Κυναιθεῖς, 898.38
κυνάρα, vide κινάρα, 144.40
Κυνάκιον, 427.21
Κυνολογεῖν, 57.30
Κυνόφοντις ἑορτή, 197.17
κύπασσις, 899.26
κύπελλον, vnde, 802.43
κυπρίανος & κυπρῖνος, 540.21
κυρτία, 735.28
οἱ κύριοι, dij, 285.33
κύριοι κάρυκες, 293.21
κύτος στρατιωτικόν, 133.45
κώβιοι τραχεῖς, 429.14
κώδων, 318.14
κωδωνοφόρος, κωδωνίας, κώδων, 540.56
κῶλα, 605.19
κωλῇ Ἀριστόξενος, 24.25
κωλῆνες, κωλεαὶ, & κωλεοί, 636.41
κώλων, 350.43
κωμῳδία, pro comico ioco, 175.14
κώνειον pro venenato poculo ſimpliciter, 164.56
κωνίζειν, ſiue κονίζειν, 10.40
κῶνοι, 116.41
κωραλίσκος, 252.47
κώρυκοι, 170.41

Λ

Λαβερνίς, 146.13
Λαβάργυρον ἀρχολογητήν, 694.40
λαβεῖν σύνακον, 670.61
λαφάνιον, 804.61
λαγαρός, 158.57
Λαγηνοφόρια, 474.13
λάγυνον, 818.39
λαγῷα κρέα, 933.61
λαγών, 631.41
λάκκοι διὰ λεκάνων, 249.14
Λακκοπρωκτία, 43.19
λακκόπρωκτος, 250.44
λαλεῖν & λαλιά, 424.19
λαμβάνειν, pro conducere ad opus faciendum, 656.45
λαμβάνειν χερί, 905.42
λαμπάδας βυσσίνας, 348.32
λαμπὰς vnde, 696.11
λαμπρὸς ἄνεμος, 589.13
λαμπτῆρες, 995.44
λάπη, 251.38
λάπτειν, 631.35
λαρινεύειν, 650.34
ἐν Λαρίσσῃ pro ad Lariſſam, 88.54
λαρὸν & λάρινον, 650.33
λαρυγγιζόντες τίνες, 310.21
λάσθη, 583.35
λασταυροκάκκαβος βρῶμα, 28.24
λάτος piſcis, 543.52
λαῦρα vicus, 848.39
λαῦρα & λάβρα, 848.62,& 63
λαῦραι diuerſæ ſub Archiepiſcopo Alexandrino, 848.15
λαφυροπῶλαι, 659.11
λάχανα ἕψανα ἢ ἑψητά, 142.62
λάχναι Syrorum, 218.17
λάχος πυρῶν, 626.64
λεβητοχάρων, 603.44
λεβιανός, 227.50
λεβίας, 529.29
λέγειν ἐπὶ κεφαλαίω, 424.11
λέγειν τι κύκλῳ, 13.49
λέγειν τὸν ἔχοντα, 898.49
λείμαξ & λειμάς, pro λειμών, 969.46
λειτουργεῖν de hiſtrionibus, 244.65
λέκυθος, 694.28
λεκιθίτας, 215.14
λέμβος in naui, 794.42
λεξιθήρ, λεξιθηρεῖν, 190.21
λεοντίδες ἄκανθοι, 165.15
λέπειν mazam, 293.31
λεπτὰ ἢ τομά, apud Plutarchum, 231.56
λεπίσιος, 227.50
Λεύκιος, 703.14
Λέσβιοι ᾠδοί, 932.48
λίχη, λιχλιονώδης, 338.64,& 13
λευκαία & ex ea funes, 360.11
λεύκιππος, 117.34
λευκοπύγοι, 206.62
Λευκοπύρρον,& ἐμπύρρον, 60.62
λευκὸς, ἔκλευκος, διάλευκος, ὑπόλευκος, μεσόλευκος, μιξόλευκος, & ἐπίλευκος, cognatæ voces, 344.56
λευκὸς λόγος perſpicuus & clarus, 660.23
Λεύκαλα τῆς Κέας, 367.48
λεπτολογεῖν, 840.25
Λεώφρων, 11.19
ἡ λήγουσα, 903.11
λήδιον, 451.44
Λιχνεῖν 40.42. λίχανος, ibid. λιχάζειν, ibid.54
Λίνυδος, 190.56
λιμνιάδες & λιμνίσκοι, 350.24
λῖνος ὁ γαμήλιος, 753.47
λίστις, 728.19
Λιαρὸν pro calido, 85.30
λίθος, 921.30
λιβυκοὶ βίβλοι, 162.61
λίβυς αὐλός, 890.27

Digitized by Google

λιγάνεφ, 615.48
λινοφόροι mulieres & viri, 349.22
λιμώδεις ἐρημίαι, 545.27
λιτὸλινος χλαῖνα, 761.47
λιπαίνειν, 390 46
Λιτὰ, vel λῖτα, 97.55
Λιταί, 44.13
Λίτρον & νίτρον, 943.29
λιτυέρσης, 893.19
λογάεια, 575.52
Λογοδιάρροια, 56.60
τὸ κατὰ λόγον, 633.42
λόκαλλος, 921.29
λοπὰς & τρυβλίον, 286.47
λοφνία & λοφνίς, 990.22
Λόφοι ξηροὶ apud Hippocratem, 92.25
λυθυσαδὼς pro ἀθυσαθὼς, 975.38
λύγος ψιθάκιον, 950.65
λυχνουργὸς, & λυχνοποιὸς, 807.13
λύκος piſcis, 504.48
Λυκάνδρειον χεῦμα, 407.32
λυσιτελὲς κενὸν, 195.26
λυχνοκαυτία, λυχναψία, & λυχνοκαΐα, 996.21
λυχνίον, λυχνεῖον, λυχνία, λυχνεών, 989.45

M

H' μαγειρικὴ κομψευομένη τεχνίτης, 692.55
μάγειρος & ὀψοποιὸς, ſiue δαίτρος, qui differant, 690.26
μαγείου Ταυρομενιτῶν, 451.16
μάδρυα, 162.47
μάζα τετριμμένη καὶ ἄπεπτος, 218.43
μάζαι vel μαζονόμοι, 578 31
μαθαλλίδες, 810.20
τὸ μαθὼν vel τὸ παθών, 886.32
μακρογόγγυλος, 165.41
μακωνίδες, 214.18
μαλάχη, 120.42
μανδύλιον, 699.18
μάνης, 810.21
μανθάνειν, pro ſolere, 716.64
μανία vehemens ſtudium, 779.40
μανικὸν φίλον, 779.46
μαξηρὸς, & μάξηρος, 548.56
μαργαρίτης, vel μαργαρίτις, 178.43
Μάρμαρος, μάρμαρον, 192.52
μάρον, 690.14
μαστιγωτὰ πορεία, 204.57
ματταὶ, 810,10
μαχάλη, 611.37
ματαΐζειν, 155.23
μάττειν, pinſere hordea, 462.36
μάχαιραι, 278.58
μαχάτης, 615.48
μεγάλειον vnguentum, vel μεγάλλιον, 975.33
μέθυ vide οινοποσία.
μέθυ βύβλινον, 69.60
μεθύσης, 969.46
μέθυ χαλύβειον, 24.52
μελαγχρὴς, 292.64
μελάμπυγοι, 205.21
μέλαν δρυὸς & μελανδρύαι, 548.34
μελετᾶν, meditari, 688.39
μέλημα, mea cura, 844.52
μέλαν περιαυλά, 296.55
μέλα & φυὶς poculorum nomina, 807.17
μελανοπίδες & μελίκηρες, 925.14
μάλιστα pro μάλιττα, 826.17
μίλος, 903.46
μίλος & αὐλητὴς confunduntur, 889.37
μελιφθὸς ἦχος, 167.32
μένανδρος virgo, 192.49
μεθύειν, 369.54
μεσαυλίτης, columna, 192.49
μεσόραιον, 181.34
Μετακέρασμα, & μετακέρας aqua tepida, 84.20
μεταμφιάσασθαι τετράγωνα ἱμάτια, 371.52
μετεωρίζειν, 809.61
οἱ περὶ μετεώρων φοβοὶ, 498.54
μετρεῖν ὀφθαλμὸν, 864.40
Μέτωπον κατὰ τὸ κανειχομένον, 81.52
μέχρι τῆς τύχης, 438.59
Μῆδος, quis, 109.65
μήκωνες λευκοὶ, 796.46
μηλέα ἐαρινή, 161.24
Μημίαμβος, vide ἡμίαμβος.
μήποτε ſ dubitationis nota apud Græcos, 32.23
μήτρα, μητρόπολις καὶ μήτηρ, 184.62
μηχανὴ γαστρία, 36.33
μικροπολιτικὸν τὸ μὴ δυνάσθαι ſυν[illegible] variè expoſitum, 611.66
μικροπρεπεῖς φυλλοτρῶγες, 248.20
μικρὸς τὴν γνώμην, 436.37
μίνδαξ ſpecies ſuffitus, 978.41
μιργάβους, 615.50
μίσθωμα, 877.13
ἐν μισθωτῆς οἰκίας ἐξεῖναι, 370.64
ὁ μισομενδόμενος χεῖρος, 762.68
μνοία & μνώα, 459.11
μόθωνες, 467.30
μοῖραι, 31.60
Μολιονε & Μολίονες, 115.59
μολόχη, 120.44
μόλπος, 102.24
Μονοσιτεῖν, vide μονοφαγεῖν.
μονότροπος, 435.27
Μονοφαγεῖν & μονοσιτεῖν vt differant, 94.43
Μόρα & Συνώμοτα, vnde dicta, 104.58
Μόρον, vide μῶρον.
Μόσυνα χόρνα, 104.60
Μοτα, vide ἄμοτα.
Μυκηρόβατος nucifrangibulum, 107.41
μύρμηξ, 615.54
μύξωτες, ibid.
μουσικὰ παίδευμα, 903.12
μουσικὸς ἀγὼν ἐγκωμίων, 731.20
μουσεῖον & μουσεῖται, 850.50
ἐν Μουσῶν, 958.26
μουσάκες, 921.13
μοχθηρὸς & μόχθηρος, 608.65
μυθικοὶ διαθέσεις, 345.40
Μυκηρὸν, Cypriæ amygdalæ prægrandes, 106.55
Μύκονος & Μύκονος, 598.46
μύκης & μύκης, 615.55
μυωπίδι, 538.33
Μυκωνοῦ, 106.48
μυρμηκιαι, vel μύρμηκες, 547.14
μύρον ἀπὸ τοῦ μύρεσθαι, 969.50. eius vocis etymon ex ſententia Athenæi,
μύαγρον ἐφοδὸν ſiue ὄφιν, 157.37
μύρον & μύρια, 545 40
μυστίλη, 240.49
μυστήρια, murium latibula, 192.50
μυχὸς domus, 627.50
μυχὸς πόλεως, 627.64
μῶρον & μόρον, 102.32

N

N'Αίειν & ναίειν, 968.16
νάπυ, σίναπι, & σίναπυ, 635.32
Ναυκρατίτης στέφανος, 956.12
νασὸς & νάσος, 463.63. & 66
ναυτικοὶ λοπὰς, 303.60
νεαλέστατον, 895.33
Νεβρώδης, aut Νηρώδης, 334.66
νέκυς, 615.57
νέμεσις, 582.38
νεοδάρτη, 238.10
νεοθὴξ μάχαιρα, 535.37
νέοι νυκτηρεύοντες, 627.18
νεφρομῆτραι, 681.27
νεφρὸς pro νεβρὸς, 334.65
νεφριτισμὸς κιθάρα, 672.20
νεφροὶ & ὀρχεῖς, teſticuli, 661.27
νεωτερικὴ vox laxæ ſignificationis, 385.61
νεῦρα plantæ, nouellæ, 883.64
νηρίτης, vide ἀναρίτης.
νησιωτικαὶ δίκαι, 693.55
Νικάνωρ, ſcriptor, 144.48
νῆσος, 615.57
Νῆττα Neptuno ſacra, 563.20
νίζειν pro effundere, 778.59
Νικολάιδης Μυκόνιος, 601.14
νικὰς, 615.58
Νίτρον, vide λιτρὸν.
νομὰς, Gallina Numidica, 942.36
Νόμοι συμποτικοί, 331.50
ὁ νομὸς γαμετῶν, 859.47
νόμος συγκαλεῖν, 596.37
νόσοι, vitta, 866.34
νοσάδες ὄρνις, 306.31
Νόστοι, ſcriptores, 281.54
νότος λαμπρὸς, 589.14
Νυμφαία, 346.21
νώροψ χαλκός, 898.46
νωτιδανός. 522.26

Ξ

Ξ Ηρόφιλος, 218.43
ξυγγένειαι ὀρνίθων, 114.65
ξυλοειδὴς color, 931.56
ξυστικὸς χυμός, 159.14

O

TO ο, ε pronuntiatum à veteribus, 786.48
ὀβελίας, 208.39
Ὄγκος pro ἕξις, 61.51
ὄγκος, 156.44
Ὀγκλάσμα ſaltatio, 52.30
ὀδοντοξύστρα, 190.44
ὕδωρ flumen, ὑδάτιον, ὑδραγωγεῖον, 685.27 & ſeqq.
οἶνος ἐστὶν ἐγκεκραμένος, 760.32
οἶνος Αἰγύπτιος, 790.62
οἶκος, 246.23
οἶκος pro πόλις, 715.12
οἰκόσιτος, 434.48
Οἶμος, 66.64
οἰνὰς, columba, 617.46

οἰνία

Digitized by Google

οἰνέα Πολέα ποιεῖν, 661.54
οἰνηρὰ ἀγγεῖα, ſiue ἀμφορεῖς κεκεραμένοι, 776.14.& 15
οἰνηρὰ ποτήρια, 881.25
οἰνηρία, 814.38
οἰνολογεῖν, 57.33
οἰνόπεδον, 777.13
οἶνος etymum, 77.43
Οἶνος εἰρεσίων, 77.12
Οἶνος ὀνογλίτης, 69.63
οἶνος κεκερασμένος ἄκρατος, 24.54
Οἶνος κακχύζει vel κοχύει, 70.25
Οἶνος οἰνοπνάδης, 71.17
οἶνος ἄνθιος δεδεγμένος, 778.20
ἐν οἴνῳ, in vino, 633.22
οἶνον ποιεῖν, 654.40
οἴνῳ ὁμιλεῖν, vinum bibere, 114.58
οἶος ἄρτος, 793.43
πρὸς οἴνου πόθον, 35.10
ὀλβιογάστωρ, 197.51
ὄλκια, 343.47
ὅλμος, 814.11
ὀλολυγμοί, 424.36
ὀλολύζειν, 514.60
ὀλοπαλοκείλαμος, & ὀλοπαυλοκείλαμος, 561.47
ὅλπη, 433.34
Ὄλπις, trulla vinaria, 81.46
Ὀμαρτῆ, 41.27
Ὁμηρικοὶ λίτοι, apud Plutarchum, 27.42
Ὁμήρου κεκρύφαλοι, 962.22
οἱ παρ᾽ Ὁμήρῳ τόμοι, 27.63
ὀμίχματος, 17.29
ὅμηρος ἄρτος, 212.64
ὀνοίπτυοι, 17.29
ὀμφαλίας νεκρῷ, 981.49
ὀνδύλλωσις ſiue μονδύλλωσις, 12.50
ὀνία, 557.46
ὄνομα Θυβαίων pro Thebani, 43.28
ὀνόματα ταπεινά, 751.45
ὀνόματα διφόρα, 751.50
ὄνομα γίγνεται ὄνος, 308.45
ὀνοματοθήρας, 189.54
ὀξίζων panis, 218.42
ὀξίνα & τρόμαλος, 313.21
ἡ δὲ ὀξυβάφου μικρά, 340.28
ὀξύγαρον, 141.28
ὀξύμαλα Περσικά, 161.25
Ὀξύπατος, 94.34
ὀξὺς & ὀξύγαρον, 140.10
ὀπλιάς, 642.65
ὀπτόπλα ſepia, 895.18
ὅπλα nauis, arma, 355.26
Ὁπλοποιΐα, pars Homericæ rhapſodiæ, 41.11
ὀπός, 198.47
ὀπτὸς πίτυχος, cutis ſqualida, 189.54
ὀπτός, qui eſt in conſpectu, 188.27
ὀπτήσεις, 391.14
τὸ ὁρατὸν τοῦ πράγματος, 580.65
ὄργανα κατὰ μέρος, 310.50
ὄργανον Μολοσσῶν, 325.12
τὰ ὀργανικά, 330.36
Ὀργή, 298.23
ὀργιαστικὰ ſacra, 938.27
ὀρεχθεῖν, 123.35
ὀρθαγορίσκος, & ὀρθαγορίσκοι, 264.17
ὀρθροβόας, 192.52
ὄρμενος, 129.25
Ὄρνεις, gallinæ, 44.19
ὀρνίθειος ἄρτος, 212.54
ὀρνιθέου ζωμός, 593.28
ὀρνιθομαντεῖς, 779.50
Ὅρος φιλίας, pro perfecta amicitia, 92.51
Ὀρεσίφοιτος, 734.44
Ὄρυα pro Ὀρῦα, 178.32
ὀρφώς & ὀρφός, 548.31
ὀρχεῖν, 53.11
Ὅρων varij ſcriptores, 844.60
Ὅς pro ὁ, & contra, 813.27
ὅσιαι ἕτεραι, 543.32
ὄσμυλος & ὀσμύλιον, 253.57
ὀστρακίδες, 116.36
ὄστρεια & ὄστρεα, 176.15
ὀσπρεαὶ, σιτεία, 933.50
ὕλοισαν, 891.32
ὕπαγε, 891.34
Οὐρανίσκος & οὐρανός, 344.41
οὐρανὸς ἑπταζώνων, 255.15
οὐρανοσχόμενοι ſolenes, 175.31
ὄτος, 689.33
ὀχή, 631.47
ὄχλος, 14 60
ὄψον, πεπτὸν, 428.61
ὄψον, ὄψον θαλάττιον, 476.19
ὄψον etymum, 476.40
ὄψον, piſcarium forum, 592.46
ὀψοποιὸς vide μάγειρος, 691.55
ὀψωνεῖν, 602.19
ὀψωνῶν Νηρείδας, 397.32

Π

Παιδάριον, 351.22
Παιδικὰ Sophronis, 562.25
Παιδίον fabulæ multorum poëtarum inſcriptæ, 178.27
παιδισκάριον, 351.22
παιδισκεῖον, 733.44
παίζειν, 653.29
παίζειν & ludere, 842.18
πᾶν λίθον, 188.49
παῖς Κύνος, 845.61
παισά, 919.11
Παιώνιον, 462.52
παλαίθετος, 905.38
παλαιοῦσθαι de vino, 59.59
πάλαισμα, diſputator, 30.20
παλαιστὴς ἀντίπυγος, 420.56
παλάθην, 615.58
πάλα μονομάχος, 280.54
παλλία, 182.28
παναθηναίων ἑορτή, 192.62
πανδαισία, 328.57
πανὸς vox Aeſchyli, 995.24
πάνξενος, 780.51
Πανὸς ἄγαλμα, 107.27
πάνες, 215.18
πὰξ, pax, 140.10
παρὰ pro περί, 25.35
παραβάτης, 351.27
παραβάδην, 11.53
παραγινάδια, 91.28
παράδεισος, 830.29
παραδιδόναι δὶς, 717.27
παραδρομή, 850.49
παραιτεῖσθαι & παρίεσθαι pro fugere aliquid, 955.51
παραίτιος, 321.35
παρακαταθήκη Menandri, 869.63
παρακυπτίδιον, 639.26
παρακαλεῖν πρὸς ἑαυτούς, 842.37
παραμασύντης & παραμασυντὴς, 250.58
παραναβαίνειν, 351.38
παρανομούντως pro παρανομούντας, 859.44
παραπέμπτος ἱκανὸς ζωμός, 164.24
παραπομπή, 595.36
παραίρημα, ſiue παραίρρημα, 364.44
παρασάγγαι, vox Barbara, 230.64
παρασιτεῖν, 359.25
παράσιτος, & quæ ſuper ea voce obſeruantur, 412.51
παράσιτος vocis auctor antiquiſſimus, 417.21
παρασκαλίζειν, 321.47
παραστάται, 736.36
παραστάται, teſticuli, 677.45
παρατίθεσθαι τοῖς Ἕλλησι, 276.61
παρατίνειν, 285.49
παρατίμησις, 278.44
παρατίθεσθαι, 462.28
παρατρίβεσθαι, 369.62
παρατρέχειν, 279.52
παραπτώματα, 364.21
παραθήρα, 174.15
παρέχειν λίτρον, vel potius νίτρον, 941.53
παρέχειν μύρον, ibid.
ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς παρεῖναι, 871.60
Παρεμβολαὶ Excerpta, 1.12
περιπομπολογία, 498.25
παρῳδίαι & παρῳδιάζειν, 578.66
παροπτᾶσθαι, 269.50
πάροδος in naue, 355.11
ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ. Κατεπυγοτέρα τῶν ἀλφηστῶν, 2.29
Τρὶς δ᾽ ἀπομαξαμένοισι θεοὶ διδόασιν ἄμεινον, 7.48
Πρὸ Εὐκλείδου, vel ὑπὲρ Εὐκλείδην, 10.21
Οὐδὲν σ᾽ ἐνίοτε βέλτιον ἂν μὰ τὸ πῦρ ἔχειν, 19.16
Ἄθυτα ἱερὰ κατεσθίει, 35.47
Ἆρ᾽ εἰσὶ τρεῖς; 68.18
Παιδιὰ φαίνεται αὖ οἶνος vel λῆρος, 76.24
Οἶνος καὶ ἀλήθεια, 80.39
Βάμμα Σαρδιανόν, 98.30
Ὄνος βαδίζεις εἰς ἄχυρα τραγημάτων, 107.14
Ναυσικλείδου ἐρημία, 129.13
Μεῖζον ἢ Τροίαν ἑλεῖν, 131.46
Ἐγκέφαλον ἔχειν, 146.62
Τὸν σκαιὸν πρόγονον γυναῖκα τὴν χλαῖναν ὕφαινε, 148.45
Χλαῖναν ἐσθίεις τρίβων, 149.15
Βαίτη καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἴσον ἀείσει, 149.18
Λυχνίον ὀξυωπέστερος, 152.27
Πίνων ἔοικεν ἄλλος ἐξετάζειν λόγον 152.29
Χαιρέτω Λεβουκεῖον βίβλοις τοῖς τ᾽ Κρόνου πᾶσαις, 161.27
κόγχην διελεῖν, 170.35
Τοῦ πατρὸς τὰ παιδία, 186.11
Ἵππῳ γηράσκοντι τὰ μείονα κύκλ᾽ ἐπίβαλλε, 223.51
περίχυτος ἀξιώτερος, 229.40
Ἐξ ἁμάξης λαλεῖν, 282.24

χύτρα

χύτρα ἡ φακῆς ὄψον, non eſſe prouerbium, contra Eraſmum diſputatur, 288.38
Τὸ ἐπὶ φακῇ μύρον, 292.14
Οὐ μὴν τοι παρὰ χωρὶν ὁ πολλὸς, ἴσον λαλέοις, 296.43
τὸν ξένον τε αἰτιζόντων, ibid.
Μάγαδις λαλέω μύρων ἅμα σοι καὶ μάγα, 315.10.
Ἴσα βαίνειν Πυθοκλεῖ, 373.25
Α᾽χάρας λέγειν, 384.22
Σὺ ἡ τιμωπάλιν ὡς Α᾽χιλλεὺς ἐδίδους, 403.22
Ο᾽ τι καί, 414.31
Ο᾽ τι ἡ δυνάμει τὸ τοιχῶν, 425.36
Χελώνη τὴν ἱερὰν ἄγκυραν, 495.50
αὐτὰ μὲν φίλοις & αὐτὰ μὲν χαρίεν, 507.55
Οὐ μάλα εἰκῆ, 563.12
Μυσῶν λεία, 563.54
γελάσαι ὁ δεῖ φαγεῖν ὁ μὴ φαγεῖν, 581.46
ἄδεις μέγας σαπρὸς ἰχθύς, 603.60
Α᾽φ᾽ ἑνὸς διαχέομεν τὰ αὐτὰ ὑπηρέτει, 617.24
ἅμα ἔπος, ἅμα ἔργον, 655.47
Α᾽ντίδικος κιθαριστὴς, 690.64
κίγχλον τρυφᾷ, 714.55
Η᾽ πίνε πίνε, ἢ τρία, ἢ μὴ τέτταρα, 721.31
Ζῆ χύτρα, ζῆ φιλία, 769.46
Δάκτυλος ἡμέρα, 798.21
Οὐχ ὑπ᾽ ἄλλων ἀλλὰ τοῖς αὐτοῦ πτεροῖς ἁλίσκεται, 810.28
Δεῦρ᾽ ταυτὰ τοῖς εὐχομένοις, 820.34
Η᾽ ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσις, 837.18
Α᾽πολυθῆναι, 837.30
Βαδίζειν εἰς Ἡραῖον ἐκτενισμένον, 838.24
Βοῦς ἐπὶ γλώττῃ μέγας, 856.15
Παχὺς γὰρ ὗς κατ᾽ ἐπὶ φάτνῃ, 855.64
Περιλέπεσθαι, 856.43
Α᾽λλ᾽ ἐξίπτασθαι πρὸς ἕλκος ἰλλιᾶν πλάτη, 861.61
ἐξίπτασθαι, 861.64
ἐν τῇ χειρὶ τὴν ψυχὴν ἔχειν, 866.36
Α᾽δύναταί ὁ παροιμία, 912.30
Α᾽λλαξιμος βίος, βίος μαγειρικὸς, & βίος ἐξηνλημένος, 913.63.& ſeqq.
Η᾽ δὲ χίδρα καὶ σωτηρία, 924.54
Καινὸς ἔτος Παλαιότερος, 940.49
Α᾽λλος ἔτος Ἡρακλῆς, 940.46
Τὸ λεγόμενον ἐν πρυτανείῳ, 992.38
ῥίς᾽ εἴρας ἄχρις ἀποπέμπειν τοὺς ζητοῦντας, 162.49
παιγνία & μέλη quomodo differant, 736.50
Πάρος pro πάρον, 915.28
παραλαμάτιον, 639.23
παραδοχήματα bellaria dicta, 912.50
πάσσαλος & πάσσαλος, 780.30
πάσης, 615.60
παραπέμπεται βρώματα, 250.53
πατάνιον vide βατάνιον.
πατάνη vox Sicula, 524.50
πατάνιον ἀπομάλματα, patinarum ſtruices, 678.19
πατάνιον εἰς μέσον, 740.60
πάτημα, 30.30
πατὴρ τῆ βίου, 1.13
πατὴρ τῆ τιμῆς, 3.50
Πάτρια θυγατέρων, 698.37
Πατρίδιον & ἀπφάριον, 866.35
πέδα pro μετά, 711.24
πέζις, 125.34
πελάγιον, 615.59
Πελιάδες, 810.26
πέλμα, 615.61
πέλιος, 814.51
πέλλας, 615.61
πέμπτην ἡμέραν pro τῇ πέμπτῃ ἡμ. 656.50
πεμπάδιον pro πέμπας, 915.28
πέμφιξ, & πέμφιγες, 399.44
πενέστης, pro ſeruo ſimpliciter, 459.24
πένης ὁ ἄπορος, 981.61
πεντάπλοα, 815.42
πεντηκοστήρων χειροί, 347.61
πεντακοσιολόγοι, 100.66
πέπερι ὁ ἐμβὰς, 852.35
πεπερμαγμένον περὶ τὸ, 437.39
πέπεριν τὸ πρᾶγμα, 653.61
τὰ πεπέμματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν, 828.55
πέπων μυκτηριστής, 69.59
πέπων, mollis & ignauus, 154.15
περαίας, 873.27
πέρας artis, 652.34
πέρας κάλλους, 39.49
τὰ Πέρατα ἐπαγγελίαν, ora venarũ, 91.65
πέρδιξ pro aſtuto & libidinoſo, 668.61
περὶ pro παρὰ ex imperitia librariorum, 25.35
περίαλλος, 261.15
περιβόητον πωλεῖν, 236.12
περιβολὴ & ὑποβολὴ, 98.19
περιγένεσθαι, 276.65
περιγράφειν, circumſcribere, vox forenſis, 134.20
περιγράφειν delere vox criticorum, 324.35
περιδιδόντα τόμοις, 190.46
περίδειπνος, 461.47
περίεχον, de aëre, 345.20
περὶ ζώων, & περὶ φυτῶν apud Athenæum quomodo capiendum, 171.32. & 33
Περικάρπιον, 142.38
περίκομμα, 658.62
περικείμενοι μαστοί, 215.43
περίλαβος, 344.48
περιμάττειν τὸ ὀφθαλμὸν, 157.18
περιόδων νικᾶν, 708.51
περιπολοῦς, 600.63
περιπτυκλῶν, 20.62
περισκελὶς poculum, 795.59
περισκελῆ πώματα, 933.31
περισσοτρόφος οἶκος, 291.17
περιστάσιμος στοά, 295.31
περίστασις, pro vita non philoſophica, 835.16
περιτρίμμα, 677.36
περιφόρηματα, 99.12
περιφόρηματα πυργωτὰ & ζωωτά, 343.56
περσικαὶ calcei, 847.17
περσικάδων ὀρχῶν πάντα, 283.20
Πιεστηραὶ αἱ περιστερόθηκαι, 231.50
περιστερὰ pro περιστερά, 101.44
περὶ φυτῶν, vide περὶ ζώων.
περιχύδαι, 804.47
πεταλίδες, 650.10
πετάσας ἐπιτηδείως, 310.66
πεταλώδης σωμάτων φύσις, 642.47
πέτταχον, poculi genus, 239.40
πέτταχον & πέλαχον, 815.47
πετραῖος ἰχθύς, 429.10
πέψις & σῆψις quomodo in generatione locum habeant, 525.26
πέψις & σῆψις quomodo differant, 475.36
πηγὸς, pro albo. 660.67
πηλὸς vinum mixtum aut mangonizatum, 661.36
πηλὸς vinum, 930.38
πῖ, & πῖνε, 741.16
Πιέζειν vox ſeruorum ἀκολάστων, 888.35
οἱ πιθώνειοι, 222.41
πιλήματα lemniſcorum, 369.13
πιλεῖν, vel πιλοῦν, 135.57
Πίναξ, 428.45
Πίνος, 50.18
πίνειν ἐξ ἴσου, 501.48
πίνειν τοι ἴσον, 742.39
αἱ πίναι ἐν τῷ βυθῷ φύονται, vel βύσσῳ, 172.50
πιόνα πτυχήν, 72.10
τὸ πῖον, de omni genere pinguedinis, 145.39
πιπῶν, pipiones, 640.19
πίρις, 135.20
ὁ Πισάτης, 601.37
πίσος, 615.62
πισσηρὸν μύρον, 837.11
πισάνα vel φισάνα, 926.43.& 51
πιτύλης, 116.45
πίτυλος, 770.48
πίτυρος, 569.26
πλακοῦς ἀπαλέξιπος, 24.24
πλακοῦς, maluæ ſemen, 120.51
πλακοῦς ὀλισθός, 200.41
πλαταγῶ, 759.60
Πλάτυια & Πλατυαί, 274.60
πλατάνη, 615.61
πλατίστακος piſcis, 539.55
πλατὺ ὕδωρ, aqua ſalſa, 84.55
πλάτος, 615.63
πλεκταὶ ἀμάχαι, retia, 133.36
πλεκτὸ παλάσιαδες, 18.60
πλεκτὸν ὕφασμα χείρας, 534.27
πλεκρὰ γοητιά, 530.64
πλεύρας, 615.64
πλήθουσα ἀγορά, 465.49
πληρῶσαι verbi variæ notiones, 612.10
πλημμέλειες, 580.18
πλήττειν τὴν κεφαλὴν de vino, 64.18
πλίνθοι πλακοῦς, 920.52
πλοκαμὶς ἰχθύς, 864.54
πλοῦτος, 251.56
πλύνειν, maledicere, 229.60
ΠΑΥΝΤΡΙΑΙ, 492.52
πνιγέως, 206.18
πνίγος 135.46
πόαμας, 213.52
πόαμον, 213.60
πόθια vdones, 133.65
πόθεν, vnde, negandi ſignificatione, 964.17
πόθιον ὁ διὰ λόγου, 908.58
ποιητὴς τῆς τραγῳδίας καλάθιον, 984.50
πολιμάδις, 570.63
πόλις pro χώρα, 88.40
Πολίτῶν Critiæ antiqui ſcriptoris, 779.14
πόλος, cœlum, 223.25
πόλεις Græcorum, 923.32
πολύφημος ſaltatio, 52.37
πολυμίκιλος, 165.24

ἐπαλύτω

ὁ πολύτης ἐςὶ μιμητικὸς, 550.62
πολφοί, 288.26
πομπὴ, ferculum pompæ 347.14
πομπὴν πέμπειν, 346.45
ὁ Ποντικὸς λεχλωδιτὴς, 926.41
πόντιον κοῖλον, 477.47
πόπας, 615.64
πὸρ, pro πῦς, ibid.
πορθμὸς, aut πορθμὶς, 594.14
ἐπὶ τῦ πρίζονος πορφύρα, 370.27
πορφυρεβαφὲς χεῖρ. 883.15
πόσιμος gratus vel ſimilis, 560.59
ποταμὸς καλὸς ῥυεὶς, 667.43
Ποτὲ ἡ γραῦς, ἀλλὰ δ' ἐσὶ ἐν βλέπειν. idem quod, *Anus ad armillam*, 787.48
ποτηρόεσμων τίναχος, 233.26
Πολτιὸς vel Πέτιος Γλαῦκος, 169.36
πύοι & χλιδημενὴ χεῖρες vt differant, 72.37
πρᾶγμα δυσχίμητον apud Libanium, 961.16
τὸ πρᾶγμα δίχαδ', 650.45
πραῦνεσθαι ἐπ' ἐξαγωγῇ, 292.53
πρασοκουρίδες & iuli, 143.53
πρεσβεῖον & θησαυρῶν differentia, 342.45
πριμάδες 571.36
πρίσις, 816.20
προάγειν ἐπὶ τὰς κλίνας, 834.30
προαιρετικὴ βία, 34.31
προβατικὸς Paſtor, 523.12
προαγγελίας, 405.57
προεδρεῖς vox criticorum, 502.45
προεγκυκλεῖν, ἐκκυκλεῖν, ſiue ἐγκυκλεῖν, 628.21
προημέρας & πρὸ ὥρας, 981.40.& 42
προπίνειν & ἀντιπροπίνειν, 241.54
προπίνειν κύαθον τινὶ, 788.60
προσπεὸν ὑετῶνε, 284.11
προσπίκα, quid ſignificet, 118.38
πρόπομπος munus, 948.31
τὰ προπύλαια, 929.54
προσβαίνειν, 420.63
πρός τινι γίγνεσθ', 690.23
προσαίρεσθ' edere, 159.15
προσαναπαύειν τινὶ τι, 932.31
προσαναφέρειν, 369.11
προσφάγματα, cibi, 159.15
Προσεπιμαρτυρεῖν, 77.26
πρόσκημμα, vide ὑπόκηπον.
πρόστυπες & πρόσωποι, 453.48
προσωπίδες, 427.45
προσωφελεῖν, 602.32
Προσαμλτιον nomen variè corruptum, 564.43
προσαπαιτεῖσθαι, 600.53
προσαποκρίνεσθ' & ἀποπροσαποκρίνεσθ', 688.44
προστιθέναι πρὸς τ' ὄνομα, 149.40
προσοῦμα, quæ dicantur, 757.16
τὰ προστρεπόμενα, 622.15
προσφύσεως ἀρχὴ, 125.50
Πρόχειον, 700.28
προσπώδιον ſiue προσώδιον, 902.34
πρόσωπον περίδος μαθηλτίνης, 204.30
πρόσωπον, frontiſpicium, 358.31
προτελὴς θυσία, 649.55
προσυράματα μαζῶν, 263.30
προϋποχείρειν, 860.19
προῦμνον, πρῦνον, prunus, 102.13.& 17
πρυμνίας, 816.27
προσχαίρειν ἐκ τῶν πηγῶν, 275.53
οἱ ἀρὶ προῦμνον, 330.63
πρυτανεῖα *ſacramentum*, 304.49
πρυτανεῖα, *ſportula*, 420.25
Πρυτανεῖα vrbium Græcarum omnium, 628.53
ἐκ πρώτης παιδὸς, 881.36
τῆς πρώτης ἱερᾶς, 346.24
πτεροφορεῖν, 855.33
πτέρις, 126.38
πτερὸν & ἄπτερος, 357.43
πτερόν, 806.22
πτίσσειν, 651.64
πτισάνη vnde dicta, 768.58
τὸ πτισσικόν, 893.25
Πτολεμαεῖς, 579.60
πυάνιον, 543.38
πύγαργοι, 206.61
πυγὴ, 759.49
Πύελοι balneorum Sybariticorum, 833 45
πύλος, 224.30
πυλῶσαι, pro μονομαχεῖν, 250.23
Πυλεών, 958.37
πυλωρεῖν & πολυωρεῖν, 10.37
Πυξὶς, 103.62
πυὸς, 116 19
πύργος πυελάτης, 910.57
πῦρ κῦφον, 109.37. μαλακώτερον, & ἧττον δριμὺ, ibid. αἰθαλῶδες, 109.40. χλιαρὸν & ἰσχυρὸν, καὶ ἀκμαῖον, 109.41
πυρετὸς, 199.39
πυρίατις, 115.54
πυρὶ στίμμεσι, 212.54
πυρῶν τις, piſces, & ἔμπυροι, 623.56
πυρρίας, 133.21
πυρρωτής, 666.60
πυῤῥύλας, 135.22
πώλυψ, 622.48

P

Ρ'ΑΒΑ, ſiue ῥαβδα, 972.17
ῥαιβεία, 653.15
Ῥαμνοῦς, 101.61
ῥαπίσαυλαι, 311.36
ῥάξος, 934.41
ῥαφανίδες vocis penultima anceps, 115.24
ῥαφανίδες λευκαὶ & θαλάσσιαι, vel Θάσιαι, 115.41
ῥαφανιδῶσαι pœna adulterij apud Athenienſes, 19.38
ῥαφὶς piſcis, qui & βελόνη, 555.63
ῥέζειν ἐπὶ τῦ θυεῖν, 939.30
ῥέοντα pocula, 816.29
ῥῆγμα λαμβάνειν, 831.54
ῥῆσιν περαίνειν, 895.49
ῥίνη, *ſqualus*, 522.19
ῥίον, 882.22
ῥῆσις, quid propriè, 125.46
ῥιπὶς, 615.65
ῥόγοι, 701.65
ῥοδιὰς, 816.39
ῥόδον, natura muliebris, 463.41
ῥοῖζος, 688.66
ῥομβωτὰ ὑφαντὰ veſtimenta, 837.60
ῥοῦς aquarum, 623.59
ῥόφημα vide ἕψημα,
ῥοφήματα, 242.27
ῥύγχος, pro ῥάμφος, 669.39
ῥύμμα, 613.13
ῥυπαροκέφαλοι, 677.63
ῥυπαρώτερα apua, 508.61
ῥύσις, 816.35
ῥωγὰς χεῖσαις, 707.46

Σ

ΣΑΛΑΒΩΝ, 615.65
Σαλακωνία, quid. 979.14
σαλάκων, 308.17
Σάλπης dictus Mnaſeas Colophonius, 15.43
σαλπίζειν τὸ πομπικὸν, 709.33
Σαμβίκας βομβύλιος, 456.45
σαμίτης, panis, 219.35
τὰ Σαμοθράκια, 715.30
σάνδαλα ἀδριατικὰ, 256.44
σαξάπυα, 233.24
Σαπρίας οἶνος, 68.48
σαρὶς, 615.66
σαπίναι, 845.51
οἱ σατύρισκοι, 308.29
Σατυρικὸν δρᾶμα Sophoclis, 720.25
Σεῖος, vox Laconum, 631.21
σειρὰ bulborum, & olerum faſciculi, 248.25
σελίναι, 812.45
σεληνοειδεῖς χαυνῶνες, 117.28
σελινόφυλλος, 88..40
Σελευκὸς, 103.61
σέμαλος, vide σίσυλος.
σεμνὴ θεὰ Athenienſium, & σεμναὶ θεαὶ, 717.37
Σέσυλος & σίσυλος, 129.30
σεύειν & σεῦν, 150.18
Σεωδίνη, pro περὶ θεῶν, 82.43
Σημειώσεις, 1.38
σηπία, 560.49
σηπομένη, 214.24
σῆψις & πέψις quomodo differãt, 475.36
σιαγὼν, 180.32
σιαλὶς & ſialendris auicula, 673.63
σιβύναι & σιγύναι. 247.34
σιγματισμὸς Euripidis, 13.66
σίδη Bœotica vox pro malo Punico à *Sida* oppido, 927.40
σίκλος & σίγλος. 575.16
Σικυὼν, cucumer, & pepo, 148.44
Σικυῶ etymon, 149.52
σικυωνία, cucurbita, 121.38
σιλόθυνοι, 436.24
σιλφίου σφονδύλιον, 182.16
σίνδρον, 461.40
σιὸν, 616.11
σιρὸς, 250.17
σιτῶν δημοσίων κτιᾶνον, 706.25
σίττυβος, 303.13
σκάλλιον & σκαφὶς, 818.12, & 17
σκαφὶς, 561.57
σκαπτοφαγεῖν, 182.63
σκαφίδες. 301.30
Σκάφιον, εἶδος κουρᾶς, 97.41
σκίλλειψ, 616.11
σκαλὶς vide χαλίς.
σκίπιος vel σκίμπους, 559.24
σκεύασμα, 944.10
σκευασίαι & σκευάσεις, 205.19
περὶ Σκευασίας καὶ δοκιμασίας φαρμάκων Heraclides auctor, 270.53
Σκηνὰς καταλαμβάνειν, 302.21
σκηνοποιΐα, 362 45
σκιάδες & vmbræ, 267.30
σκίαιναι aut σκιαδεῖς, vel σκιαινίδες, 559.29
σκιὰς ἢ καὶ μυοφόρον, 642.49
σκιλλώδης, & κολλώδης, 169.37
σκιλλώδη quæ dicantur, 232.64

Σκίνδα

Σκίνδαψος ὀξύτονος, 313.20
σκυφίδεια, σκυφὸς, 165.26.& 27
Σκληρότης vini, vide ψαθυρότης.
σκόλιθος, 513.30
Σκολιὰ, μέλη παροίνια, 980.57
σκολύπτειν, 234.13
σκοτοδινος, 283.30
σκύτινα χύτρα, 223.64
σκώπτειν, 671.28
σμῶδιξ, 271.64
σοβεῖν, 373.33
σόη vel σοέη, 616.11
σῦκον εἶναι τῇ Ἑλλάδι φασὶ τὸ χρόνον, 827. 45
σόφισμα Θετταλόν, 29.63
Σοφοὶ & σοφισταὶ poëtæ olim dicti, 37. 53
σπαδαχὴν, 616.12
Σπανία, pro Hiſpania, 574.61
σπατάγγαι, 175.48
σπάτος & σπατῶν, 895.38.& 42
σπεῖρα, 621.12
σπερμολόγος duplex notio, 682.63
σπλάγχνεια ἀγγίδιον, 233.55
σποδεῖν, 814.36
σπόδιον & τεφρὸς colores qui differant, 675.64
σπολίτας panis, 215.42
σπονδοποιεῖσθαι, 324.61
σπουδάζοντες, 318.61
τὸ ἀπὸ σπυρίδος δεῖπνον, & Romana ſportula, 634.14
σταθμοδότης, 737.13
στάσιμον genus Carminis, 878.57
σταφυλὴ, 930.22
σταίτης, 213.17
σταθμόνιον pretium manſionis, 26.47
στλεγγὶς, corona ſiue ταινία, 952.27
στολίς, 301.27
στέμμα, 352.50
στεμφυλίδες oleæ, 112.62
στενὴ pro στενωπὸς, 848.33
στρόφιμα ποτήρια, 457.17
στεγασάμενος κῆτος, 133.32
στέφανοι ὑπὸ γλώτταις, 956.13
στέφανοι χρυσοῖ, 970.52
στέφανος, στεφάνη, στέμμα, 352.31
στεφανωθῆναι τιμήσαντα ἐν Δωδώνῃ, 353.12
στηθύνιον, 135.54
στηθαῖα, 135.55
Στηλοκόπας Polemon, cur, 409.41
στερεᾶν pro γενέσθαι στερεόν, 560.44
στλέγγις, 243.58
στοιβὴ verſus irriſa, 89.49
Στολὴ γάμβειος, 70.32
στραγαλίζειν, 463.15
στραγγεύεσθαι, 586.11
στραγγεύεσθαι περὶ τὸ συμβόλαιον, 875.18
στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων, 373.23
στρατηγὸς & ἡγεμὼν, qui differant, 691. 65.
στρέμματα. Spira. 248.13
σπεῖρα i. Spira. 917.24
στρουθάρια ἴσον ἐντραγεῖν, 136.17
στρουθία, 871.17
Στρουθίῳ τῷ ὑσγινάτῳ, 98.52
σωματοποιοῦσι, & σωματοῦν, 15.32
Σωτῆρι δυνάμεις, 44.49
συγγραφεὺς, pro auctor ſimpliciter, 3.28
σύκχοι calcei, 994.44
Συκάμινα, vide Μόρα.
σῦκα λευκόφλοια, & μελανόφλοια, 156.41
συκαλίς, 134.40
συκολογεῖν, 57.31
τοῖς σύκοις τὰ ἱπποτομέα, vel ἱπποτομεῖα, 159.12
συκοφάντης, 151.53
συλλαβὴν διαλαβεῖν, 293.55
σύλλιψ, 616.12
σύμβακχοι, 739.61
συμβολαὶ & σύμβολα quomodo differant, 224.36
συμπεριφέρεσθαι, 320.42
ὁ συμπεριφερόμενος, 472.56
συμπεριφορὰ, 320.60
συμφερὰν εἰσφέρειν, 253.37
συνάγειν, 383.34
συνάγειν ἀπὸ συμβολῶν, 520.13
συναικλεῖαι, 264.20
συναλγεῖν, 836.20
συνεπάγεσθαι, 321.24
Συναποδύεσθαι, 39.60
Συναυλίαι, 97.19
συναυλία, 207.53
Σύνδειπνοι Sophoclis, 959.37
συνδιαιτᾶσθαι βίῳ, 703.27
συνέδριον & βουλευτήριον, 337.60
συνεδρεύειν τῷ Ῥωμαίων, 388.39
συντεταγμένος, 863.56
συνοικία, 474.27
συνοικάζειν, vnà eſſe, 330.52
συντηκτικὸς, 550.63
σύνθετος. σύνθεμα συνθηματικὸν στέφανον, 959.40
συντρίβεσθαι, συντρίβειν, 189.58
συντυχία, 860.18
σύρβα, 985.24
σύριγξ, 345.13
συρίσαι, 154.34
σύριχοι, ibid.
σῦς dictus quaſi θῦς, 684.63
συσσίτιον, & σύσσιτοι, 17.44.& ſeq.
σφάκος pro ἐλελίσφακος, 303.52
σφίτης, 649.40
σφηκώδεις, 536.58
σφηκὺς, 536.51
σφηκοῦσθαι, 432.46
σχαστήρια & σχαστηρία, 246.41
σχεδία, 274.65
σχίδιον, 895.51
σχαλὶς & σκαλὶς, 115.54
σχῆμ' ἀξιόχρεων, 824.46
σχήματα ſaltantium, 900.14
σχίζεσθαι & σχηνίζεσθαι, 894.50.& 52
σχῖνος, 145.58
σχιστὴ φωνή, 894.55
σχοινοτενεῖς literæ, 768.16
σχόνιον ſaltatio, 894.57
σχολὴ καὶ σπουδή, 889.25
σῶμα pro ſeruo, 360.31
σῶμα ποταμοῦ, 89.17
Σωπατροί, 436.20

T

Ταβυρίτης, 209.24
Ταβωνιατής, 921.12
τακεραί. 658.51
τακερὸς, 635.32
τὸ κτηνές, 547.47
τ' ἄλλα οὐκ ἄξια τούτου, 840.25
τάλαντον quantum pondus eſſet, 364. 14
Τάλαρος Μυσῶν, 56.53
τοῦ ταμίου, & τοῦ δαιτροῦ, diuerſa officia, 339.36
ταύτης τίνος πλακοῦς, 840.25
ταράττεσθαι ornare, 561.21
τάργανον vinum ſiue lora, 814.12
τειχοπλοίας Boſphorus, 222.40
τέρχος homo nihili, 229.57
τέρχος πόρα, 230.23
τέρχος τίνος, 232.30
τετρογονίδες, 234.49
τέγεος vox Epheſiorum, 720.36
Ταυρωπός, cur Bacchus, 78.12
ταχέως καὶ ἐξαχρῆμα iunctim poſita, 296.39
τεῦς Atticorum, 679.51
Τειχιοῦσσα Μιλήτου κώμη, 557.32
τελαμὼν, 411.10
τελεβώδης ψυχή, 293.14
Τέλη μικρά, 83.46
τέλλιν pro τελλίνη, 163.49
τέλος vocis expoſitio Athenæi apud poëtam reiecta, 83.64
τέλος φιλίας vel ὅρος de perfecta amicitia, 92.21
τέλος ἐλλιμένιον, 912.13
τεμαχίζειν, 429.15
τένθαι, ———— 776.37
τέναρος, 950.30
τιάρ, 616.13
† τέτροφέ μοι, 453.23
τετράγωνα ἱμάτια, 371.64
τετρακίνη, lactucæ, 144.20
Τέττιγες, mali poëtæ, 963.10
τετυγμένα, 711.39
τηγάνου συνέφηβοι, 207.20
τηρεῖν pro τέρειν, aut τηρεῖν δεῖ, 402.15
ἡ τίτις ἡμέρα, 194.21
τιθέναι, congerere, 676.12
τίλτον μέγιστον, 218.10
οἱ τιμοῦχοι, 277.10
τὸ τιμωρεῖσθαι, 286.15
τίθυμμα, 884.59
τηθὶς ἡ θεία, 679.43.& 44.
τιμαῖοι, 311.30
τὸ pro τοῦ Homericum, 826.19
τολύπη, 211.13
τολύπαι, 263.40
Tonia ſiue Τόναια feſtum, 950.30
τονθολυγεῖν, 463.18
τοξικοί, 363.38
τόπον διδόναι τῇ χειρί, 650.45
τραγικὴ φωνή, 286.46
τράγος piſcis, 578.54
τράγος & τραγομάσχαλος, 611.50
τράπεζα vide τρίπους.
τράπεζα primæ & ſecundæ menſæ, 913.23
τραπεζοποιὸς, 304.19
τραπητῶν, trapetes, 503.61
τραχηλισμὸς, pila ludentium, 37.40
τραχηλίζειν, 38.62
τράχηλοι & τραχήλια, 169.38
τρέφω pro ἔχω, 549.16
τριακασταὶ, & ἀτριάκαστοι, 513.47
Τριβαλλοπαιδεράσται, 205.22
τρίβωνες ἐκλείποντες χρόνῳ, 703.31
τρίγλαι, pro apuis triglitidibus, 429. 30

τρίγλινος,

Digitized by Google

τρίγλιω, 562.49
τρίγλη vnde dicta, 561.47
τριοβολοκρίσεις, 933.21
τρίοδοι mulieres, 451.38
τρίπους vel τράπεζα menſa, 100.21
τριτημορίτης, 207.44
τριχιμὸς quorundam piſcium, 579.38
τρίτη Θεσμοφορίων, 537.53
τριτωνίω Neptunus, 580.30
τρόποι τεχνῶς, 365.13
τρύτω, 362.57
τροφαλὶς Σικελικὰ, 956.13
τροφαλίδες λιτόσπειραι, 769.20
τρυῶ quod τρίβω apud veteres, 31.55
τρυχίλαλω κύκ, 133.51
τραχύτης in dicendo, 936.22
τροχοπέδη, ſufflamen, 196.42
τρυφηλὸς mos, ornari ἐφθαλμῶν ὑπογραφῇ ἢ χρώματι ἐντρίψει, 829.36
τρύχω, 707.51
Τρωικὸς διάκοσμω Demetrij Scepſij, 159.14
τυκτὰ, 271.55
τύπανον & τύμπανον, 905.40
τύποι Καδμέ, 161.23
τὸ τῶν Νηρηΐδων, 245.36
τυρβάζειν, 585.49
τυροκνῆστιω, 911.47
τυρευτικὸς παιδικὴ, 301.24
τυρὸς χλωρὸς, ξηρὸς, ξυστὸς, μαλθὸς, κοπτὸς, & τριπτὸς, 687.31
τυρὸς ἱππάκη, 183.41

Υ

υ pro ι in multis, 801.16
τὸ Ὕδωρ πιτυμῶ σώμα, 89.22
ὕδωρ κατὰ χειρὸς 943.41
ὕδωρ ψυχρότερον Ἀγαρίσσης, 236.51
ὕβρεως χειρὸς & αἰκίας, 461.26
ὑβρίζειν, 991.31
ὕβρεις, 296.25
ΥΒΡΙΣ, 495.40
Ὑγιάτης Bacchus, 77.14
ὑγίεα, 221.36
ὑγρὸς, βίω, 452.61
ὕδαρὴς οἶνω & aqua, 83.40
ἐξ ὑδάτων τρία, 179.39
ὑλαίω, 629.59
ὑμνεῖ ἔργους, 566.34
ὕπνος, 533.20
Ὑόεις fons, 233.34
ὑπ' ὀφθαλμῶν, & ὑπωπιάζειν τὴν πόλιν, 434.44
ὑπὸ κρημνοφορίας & ὑπὸ κρημνοφορίας quantum differant, 81.52
ὑπαιθρα, 117.27
ὑπάτηρον, 685.32
ὑπαθέσθαι τὰ βρόχματα, 251.59
ὑποβλέπειν, 311.64
Ὑποβολιὰ, vide ἀποβολή.
Ὑποβρέχειν, ſubbibere, 66.20
ὑπογάστριον, 685.31
ὑπογράφειν, 860.16
ὑποδυσάμενω τὴν πόρπην, 189.55
ὑποδυμάδες, 953.23
ὑποκαταλείψεις, 368.52
ὑπολαμπάδες, 846.37
ὑπονύστειν, 519.60
ὑπόξυλω & ὑποχρύσεις, 661.29
ὑπόπλω, 461.50
ὑποπυρίζειν, 665.54
ὑποσχήματα, 898.49
ὑποσταθμήσασθαι ὑφάλμιν, 97.37
ὑποτάσεις ποιεῖν, 251.41
ὑποτιτθεῖ, 452.56
ὑπὸ τόμω & ὑπὸ τόμα, 540.28
ὑποτραγισμα, 561.12
ὑπό τι, & ὑπό τι διδόναι τι, 874.26
ὑποτρίδες, 921.51
ὑπὸ ποτ & ὑπόστρεμμα, 189.38
ὑσσωπός, 642.65
† ὑς ἐλάτον, 575.31
ὑσταξὶν, 819.27
ὑφαίνειν de impilibus non dici, 134.14

Φ

Φλυῶς ἄμαχοι, 24.65
Φαγεσίποσια, 474.18
φάγω, dentatus, 566.36
φάγω, cos dicta Cretenſibus, 566.44
φαιὸν, & ἰφιὸν vnde dicantur, 37.41
φαιόλης, 187.60
πρὸ φαιᾶς λευκὸν αὔξειν, 286.46
φάκανοι homines, 289.11
φακὸν, 348.44
φακὸς τὸ κλύειν, 703.29
φαλάγγια ἴδια, 351.67
φανοὶ, λαμπάδες, λυχνοῦχοι, 989.40
τὰ φαντάσματα, 363.37
φαῦλαι, oliuæ, 114.30
φαῦλ & φαῦλα, 673.14
φαρὸς, 109.32
φθειροτρωγεῖν, 503.50
φιβαλέως, homines, 152.26
φιβάλεως, ficus, ibid.
φιλία aut φίλων ἔρμα, 987.45
φιλοσοφία, pro religione Chriſtiana, 281.37
ὁ φιλοσοφῶν διὰ πίστεως, hominis Chriſtiani periphraſis, 283.16
φλασσειν & φραγέλλιον, 919.39
φλέβες ciboriorum, 148.16
φλεβοτομεῖν, 133.24
φλέγμα & φλεγμονὴ, ἀνθῶν pro morbo, 28.57
φλέγμα ψυχῆς, ibid.
φλιᾶς, 690.22
φλέψ, 919.39
φλύακες, 166.38
φλυακογράφω Sopater, ibid.
φλύαξ, 894.27
φοίνικες ὄρνιθες, 927.59
φοινικοῦν, 683.23
φορὰ, 461.12
φόρυω, 620.64
φορτηγῶν nauium inuentio, 65.43
φορτικῶς ὀρχεῖσθαι, 900.11
φράγματα, 246.58
οἱ φρασικοὶ, 374.10
φρατὴρ pro φράτωρ, 597.10, & 11
φρατρία, 267.26
τὸ φρατερικὸν, 330.35
ὁ φρόνιμω pro φρόνιμος, 499.36
φρουρεῖν, 13.28
φρύγανα, de quibus propriè, 113.65
φυκὶς aut φυκὶς piſces quidam, 401.62
φῦλω, 255.49
φυλακεῖος, 689.55
φύλαρχοι, 688.25
φυλετικὰ δεῖπνα, 329.44
φυλετικῶς φραστῆριαιλιᾶς, 329.57
φυλὰ, 719.59
ἐπὶ φυλῆς ἱερέως, 411.16
φύλλοις, φύλλα, φύλλον, φυλλία, φυλλὶς, & φυλλίας, 137.36
φυλλοβολία mos antiquiſſimus, 116.23
φυξίμω, piſcis, 689.51
φυσητήρια, vide φυλετικῶς.
φύσιγξ, 144.21
φυσίκιλλω, 260.42
φύση, 220.57
φυτὸν homo, 236.52
φώζειν, vel φώγειν, 113.63
φωτάγωγ ἀκτινωγής, 896.26
φωτὸς κατάληψις & φωτὸς ἐκτίκειν, 820.30

Χ

τὸ χ nota vetus criticorum, 508.41
χαίροντες ὀνομάζειν, 302.55
χάλανδροι, 541.21
χαλίκρατον μέθυ, 24.52
χάλις vinum, 24.48
χάλκεα, poëtis etiam ferrea & chalybea, 164.46
Χαλκίστης, vide βελονοεῖδής.
χαλκόλατος κολοιὸς φάκω, 286.51
Χαλκιδικαὶ στάδια, 898.46
Χαλκὶς καλλιγυναῖξ, 883.65
χαλκὸς, 227.24
χάραξ & κάμαξ pro haſta, & pro ſtylo, 55.50
χαράττειν, 56.50
χαρακτῆρ βυβλιακή, 56.44
χαρακίζειν, ibidem
χαρδὸ χάλιξ, 732.18
χάσκειν & χαμαὶ, 570.16
οἱ χαρίεντες, τοῖς πολλοῖς oppoſiti, 4.64
χαρίνω, 918.48
χαστογλωσσεῖν, 297.29
χαῦνω, cibus, 463.28
χειροδαλψώ, edulium Syrorum, 240.15
χειρόμακτρα πλαγγόνιν, 699.13
χειρόμακτρον, de homine, 698.47
χειλόστα σῦκα, 152.26
χελιδὼν, 623.15
χελὼν, χελλὸν & χελὼν, 536.20
χελωνὶς, 369.20
χέρνιβα & χέρνιψ, 695.59
χῆμαι τραχεῖαι, 174.18
χηνίζειν, 309.66
χηράδας & χέραδος, 166.42
χίδρον quid variè traditum ab antiquis, 923.46
Χίον κεράμιον, 10.34
χιλιάδες ἢ βλαῦται, 946.53
χλαῖνα, 147.15
χλίδω, 837.36
χάννω, 115.59

XX χένδω

χόνδρος, 239.45
χονδρεύειν, 253.56
χοῖρος de porca, 648.38
χορὸν 657.55
χορδὰς μέσας, 181.33
χορεῖος, 890.66
χορηγεῖν καὶ λειτουργεῖν, 853.19
χορηγεῖν, ἀντιχορηγεῖν, & ἐπιχορηγεῖν, 266.18. & ſeq.
χόρτος, 919.10
χορὸς Λακωνικός, 690.22
χορὸς στάσιμος, 477.34
χόρτος corona, 962.46
χορτάζεσθαι, 197.25
χρᾶσθαι, pro habere, 556.51
χρᾶσθαι διὰ τῆς αὐλῆς, 827.34
ὁ χρήσιμος λίθος, 606.47
χρεῖαι loci auctorum, 4.22
χρῆμα, 407.44
χρηματίζεσθαι, 1.38
χρηματιστὸς vel ἀργυρίου ὠνητός, formula in Senatuſconſultis vſitata, 419.59
χρίσμα & ἄλειμμα quomodo differant, 976.36
διὰ χρόνου, 115.11
ὁ χρυσοῦ παρασκευή, 388.38
χρυσοχοεῖς, 779.50
χρώματα & χρήματα, 586.53
χύδην, 520.41
χυλὸς, χυμὸς & ὀπὸς quî differăt, 686.63
χυμὸς ξυστικὸς quid, 159.14
ἐν χύτραις λοιπαῖς γῆρας, 244.50
χῶρος, 635.27

Ψ

Ψάγδας, 976.39
ψαισά, 266.29
ψαθυρότης & σκληρότης, vini, 62.37
ψακαστὰ μέρη, 98.48
ψαλλόμενος, 605.25
ψαμμῖτις ὀρυκτὸς & ψαμμώδης, 565.22
ψαφαρότης, vide ψαθυρότης.
ψεάδες, 616.13
ψελλισμὸς primum temulentię ſignum, 83.27
ὁ ψευδολόγος ἐπὶ λόγων, 686.35
Ψηφοκλέπται, præſtigiatores, 44.22
ψῆφον ἔχειν, 429.49
ψηφοπαίκται, 245.24
Ψηφοπαιξία antiquorum, 46.48
ψύχειν & ψύγματα, 406.53
ψιλάκερ, 616.13
ψῦγμα flabellum, 451.60
ψύα, ψόα, ψοία, 681.25
ὁ ψυκτηρίας, 820.30
ψυκτήρια πλεκτὰ, in ornatu capitis muliebris, 975.38
ψυχρόλουτα, 819.34
ψωρίασις 730.37
ψῶ obſcænum verbum, 764.63

Ω

Ὠ ἀκολάστων, 853.21
Ὤβεον, 117.28
ὤεον, ibidem.
ὠθισμός, 401.33
ὤιον, 117.22
ὠμιλεῖν inuoluere, 289.56
ᾠόν, 117.22
ὥρα, pro æſtate, 159.42
ὥρα, pro diei parte veteribus inuſitata vox, 5.48
ὥρα ἔτους, 980.37
ὡραῖον & ὡραῖων, 14.55
μὴ Ὥρασιν ἵκοιτο, imprecationis formula, 112.20
τὴν ὥραν, pro ἐν ὥρα, 284.17
εἰς Ὥρας κ' ὥρας ἐν τελεῖ οἴεις, bene precandi formula, 112.35
ὡραιότης, 860.29
ὠρολογεῖν τῷ ἐφόρῳ, 695.15
ὠσχάριον, 847.58
ὠῶν ὀξύγαρον, patina, 123.16
Ὠρῖται, vide Ισατίς.
ὠτάριον, ſiue auricula Veneris, 171.17
ὦχρος & ὠχρός, 250.36
ὤων ἐμέτημα, 123.29

INDEX

INDEX
RERVM ET VERBORVM LATINORVM, QVÆ ANIMADVERSIONVM LIBRIS EXPLICANTVR.

A

ABæ. 951,27
Abſtemij, viri clari & inſignes. 90,19
Abydus. 877,22
Abyrtaca ex herba virente. 141,53
Acanthinum oleum. 139,41
Acaty Nicoclis. 591,19
Acclamatio diſcedentium è conuiuio. 995,98
Aceſas & Helicon Salaminij. 98,38
Aceſtria Antiphanis. 532,35
Acetum dictum ὄξος Atticis: atque etiam ὄξος, & ὀξος: fortaſſe etiam ὀξύ. 139,63
Acetum Ægyptium, & Cleonæum. 140,51
Aceti potus. 991,52
Achainas panis. 209,31
Achæi poëtæ Κύκνος. 464,50
Achæi fabula Μοῖραι. 477,55
Acrati facies Athenis. 844,17
Acromata, quid. 887,37
Acta, riparum virides veſtitus, & littorum amœnitates. 846,54
Actea. 388,20
Actio ἰξαπατᾶν, quomodo δικαιοῦν. 665,39
Acus Latina vox vnde. 615,26
Adelphi Hegeſippi. 616,52
Adiatomus Gallus. 436,12
Adonis vbi occiſus. 144,14
Adonis Platonis comici. 769,57
inter Adorandum vertere ſe ad dextram, mos veterum Gallorum. 279,45
Adrianus Imperator φιλοκάτοπτος. 629,47
Aduerſus & κατὰ, in inſcriptionibus. 609,51
Adulationes publicæ Athenienſium & Romanorum. 439,26
Adulterij pœna apud Athenienſes. 19,38
Ægimius veteris poëmatis nomen. 820,31
Ægimius vetus ſcriptor Περὶ πλακούντων. ibid.
Ægina λήμη τοῦ Πειραιῶς. 196,60
Ægyptij πανιερφάγοι. 673,13
Ægyptij ἀρτοφάγοι. 713,48
Ægypti aër & temperies floribus apta. 345,23
Ægyptiorum vinolentia. 74,53
Ægyptus lentium fertilis. 286,50
Æmilij Pauli ἀγῶνες. 341,30
Ænigmata Matreæ plani. 48,59
Ænigmata inter conuiuia proponi ſolita. 746,25
Æoloſicon Ariſtophanis. 653,61
Aëromeli ſiue δροσόμελι. 819,17
Æquitas animi ſapienti eſt pro condimento. 587,27
Æſchinis Socratici *Thelanges* dialogus. 391,30
Æſchyli *Phryges* eiuſdem argumenti cum Ennij *Lytris*. 55,47
Æſchyli *Glaucus*. 170,27
Æſchyli *Proteus*. 675,45
Æſchyli Σατυρικὸν δρᾶμα. 723,16
Æſchyli epitaphium. 899,47
Æſchyli *Theori*. 901,45
Ætatem, pro per omnem ætatem. 474,59
Æthlius Samius. 931,33
Æthiopes ἀκριδοφάγοι. 351,62
Ætoli Critonis. 307,55
Ætoli ferox populus. 734,32
Ætum. 128,14
Agatoclis Siculi tyranni dictum. 780,55
Ægea. 355,14
Ageſilaus poëtis Orcus dictus. 969,26
Agias & Dercylus vetuſtiſſimi ſcriptores. 169,47
Aglaïs tubicen. 709,27
Agni & vituli ne comedantur, lege prohibitum. 285,40
Agnus curialis, apud Plautum. 920,63
Agoniſtæ, parta victoria, omnes ſpectatores conuiuio excipere ſoliti. 706,16
Agri portio ſolita olim dari bene meritis præmij loco. 776,57
Agron & Gentius reges Illyrici. 734,19
Agroſtinus Epicharmi. 232,25
Alchymia nomen vnde. 800,11
Alcibiadis palmæ Olympicæ. 11,10
Alcidamas Elæita. 879,28
Alembix. 799,62
Alcones Alexidis & Pomponij. 183,25
Aleuadæ. 483,33
Alexander victimarium è Macedonia acceſit. 937,61
Alexandri Magni epiſtolæ. 88,23
Alexandri Magni ſimulachrum in Pompa Ptolemaica. 352,60
Alexandri Ætoli Ἁλιεύς. 505,61
Alexandri temulantia. 729,62
Alexandridas comicus. 455,63
Alexandrina ἱερὰ πόλις. 379,34
Alexandrini dicaces. 313,25
Alexandrinum feſtum. 344,17
Alexidis & Turpillij *Fugitini* vel *Leucadia*. 181,18
Ἀγκυλίων. 224,20
Γυναικοκρατία. 238,53
Δορκίς. 304,43. *Poëta*. 151,51. *Tarbi*. 423,26
Demetrius verſa à Turpilio. 589.18. *Tocilla*. 723,36
Hippiſcus. 792.15. *Polyclea*. 866,56. Ἐρωτία. 927,11
Midon ſiue Medon. 991,19
Alexis ab Athenæo reprehenſus. 915,28
Alimus veterum. 121,21
Alipteria fabulæ Auctor. 236,41
Alpheſibœa Chæremonis. 883,63
Alpheſticus piſcis. 503,12
Alpes & Pyrenæi cum Rhipæis malè confuſi, à veteribus ſcriptoribus. 406,64
Alika Theopompi. 819,40
Alexamenus, nomen proprium viri. 392,52
Amaracus & *ſampſucus*. 963,44
Amathus. 165,62
Ambix vaſis nomen. 799,57
Ambon. 804,19
Ambraciotæ cur μεμβραδιῶται. 611,60
Ambroſia pro lilio. 963,42
Ambulationum variæ ſpecies. 669,28

Digitized by Google

Amethyſta, ebrietatis remedium. 75,12
Amiæ piſcis etymum. 498,19
Amipſiæ fabula φίλων. 741,52
Amphiarai fons. 93,34
Amphidis *Gynæcomania*. 913,56
Amphidromia Græcorum. 155,35
Amphipolitana expeditio. 375,14
Amphytrionis inuentum temperandi vini. 323,64
Amulus. 916,50
Amygdalæ Cypriæ prægrandes μινναγί. 104,60
Amygdala veriloquium. 104,61
Amygdalæ natura. 108,21
Amylum. 925,54
Amyris ſiue *Thamyris*. 833,59
Amytis ſoror Artaxerxis. 884,65
Anacreon Ionicus. 403,36
Anagallis grammatica. 37,39
Ananceum poculum apud Plautum. 81,55
Ananias iambicorum poëta. 156,44,& 503,39.898,20
Anaxandridas comicus. 455,65
Anaxilæ fabula Αὐρωπίων. 455,65. Ἐυανδρία 396,59
Αὐρωπίων. 855,41
Ancilla, ἄβρα. 607,39
Ancillæ quaſillariæ. 55,52
Andreatus ſiue Adraſtus peripateticus. 951,52
Andriſci Naxiaca. 156,62
Androcydis ὀψοφάγα tabula de Scyllæ piſcatione. 593,33
Androcotus,vel *Sandrocotus*. 841,46
Andrones. 274,23
Angelica σάρκινος. 901,37
Anguilla fluuiatilis piſcis. 476,27
Anguillæ marinæ. 524,37
de Anguillarum generatione expenſus Athenæi locus ex Ariſtotele. 524,65
Anguillas ἐντ&7λαν8ν. 526,53
Anguillas quomodo veteres eſitabant. 526,52
Anima quaſi in ergaſtulo. 284,64
Animæ ſedes in corde ex quorundam ſententia. 972,56
Animalia ad proprios vſus non mactabant primis temporibus homines. 35,46
varia Animalia ad currus iuncta. 350,60
Animalia cuique elemento propria. 618,45
Animalia ἔγκλωτα. 671,46
Animantia in igne genita. 619,37
Anni ratio incerta & perturbata apud veteres. 606,13
Anno,vel Hanno,claſſis Carthaginenſium dux. 163,10
Annuli phyſici. 235,49
Annuli velares. 855,49
Annulorum vſus in conſtringendis ſtragulis. ibid.
Annus βροντικὸς vel βρυκτικός. 805,42
Anſerum σπλαγχνα. 832,27
Antacæus. 526,12
Antea Antiphanis. 242,12
Antea vrbs Peloponeſi. 775,18
Anthema ſaltatio. 901,28
Anticlidis *Noſti*. 663,10
Antigenidas tibicen. 249,22
Antinœa corona. 958,13
Antiphanes ἐν Ἀφροδίσιῳ. 754,43
Antiphanes *Ruſtici* & *Ruſticus*. 614,50
Antiphanis fabula Παροιμίαι. 123,37
Antiphanis comœdia *Scleria*. 154,39
Antiphanis Βοιωτία. 163,50
Antiphanis verſus de variis rebus Cyrenenſium. 198,57
Antiphanis fabula Στρατιώτης ἢ Τύχων. 203,23
Antiphanis drama *Bombylius*. 239,55
eiuſdem *Antea*. 242,13
Antiphanis drama Ὅμοιοι. 288,52
Antiphanis fabula Κύρων Κάρινος. 292,66. eiuſdem. Δραπεταγωγός. 293,47. Θορυβωνίων. 293,49. *Scythe*. 426,62. *Cnoëthis*. 513,28. *Paſtor*. 523, 2. *Cyclops*. ibid. *Aceſtria*, & *Ruſticus* ſiue *Butalion*. 532,34. Ἀνασῳζόμενοι. 589,23. *Milanion*. 717,60. *Myſtis*. 735,45. *Traumatias*. 740,47. *Problema*, & *Sappho*. 760,16, & 50. Αὑτοῦ ἐρῶν. 769,14. *Thoricij* 858,60. *Archeſtrata*. 866,57
Antiphon ſophiſta. 951,59
Antipatri Thaſij ſumptus in prandio exercitui Xerxis exhibendo. 271,35
Antipatriſtæ. 330,38
Antiſara & Tiſara oppidum Thraciæ. 69,61
Apamenſium contra Lariſſæos expeditio. 301,59
Apanthracis. 210,15
Apanthracides. 531,60
Apaturiorum feſtum. 304,65
Aphronitrum & aphrolitrum. 81,60
Apia Peloponneſus. 926,62
Apiciana condimenta. 23,33
Apicianæ placentæ nullibi quàm apud Athenæum. 23,31
Apiciæ placentæ. 23,29
Apicij tres. 22,64
Apicius de quo Poſidonius. 300,36
Apollinis reſponſum de captis Athenis. 449,45
Apollo omniſcius. 389,45
Apollo Hyblæus,& ab eo editæ ſortes. 951,29
Apollodori Ἀπολειπούσα. 238,37
Apollodori fabula Γραμματειδιοποιός. 501,15
Apollodori Athenienſis error. 136,48. libri Περὶ Σώφρονος, id eſt, commentariorum in Sophronem. 502,39
Apollodori epigramma de diis & heroïbus, explicatur, & illuſtratur. 481,20
Apollodorus Gelous item comicus. 501,32
Apollodorus Caryſtius, aut Athenienſis comicus. 501,27
Apollodorus Περὶ Θηρίων, & Περὶ Πάρθων. 964,41
Apollonia ἡ Μύνδου. 159,62
Apollonia Chalcidica. 582,62
Apomagdaliæ ἀπομάδαι. 697,39
Apoſtolicus modus. 901,33
Appendix ad librum nonum. 931,56
Apri menſæ appoſiti. 247,41
Apri integri ſoliti apponi. 686,13
Apri Calydonij à Meleagro occiſi hiſtoria. 686,20
Apua φυκαρύλη. 508,61
Apuarum genera duo. 508,59
Apuæ *Æneatides* Rhodiorum. 510,11
Aqua rubra τῆς ἐν Βαβυλῶνι λίμνης. 87,48
Aqua Carthaginenſis. 88,12
de Aqua iudicium ex colore. 89,17
Aqua nutriendi vim habet. 94,20
Aqua roſacea veteribus incognita. 257,30
Aquæ Atticæ, malæ. 88,58
Aquæ bonæ malæve indicium. 92,13
Aquæ τὸν οἶνον ὀλίγον φέρειν οἶνοι. 92,15
Aquæ frigefaciendæ ratio. 237,14
Aquarum defectiones,non miraculoſę. 148,35
malarum Aquarum ſpecies diuerſæ. 86,21
Aquæ leues. 86,22
M' Aquilius. 371,43
Ararotis comici *Hymenæus*. 416,50
Araæ inſulæ. 457,42
Arcera. 262,47
Archelai obitus. 385,30
Archeſtrata Antiphanis. 866,57
Archeſtrateæ Gaſtronomiæ principium. 497,15
Archilochi Cratini. 168,53
Archilochi dictum, πάντα ἄνδρα ἀπανθρώπον. 233,64
Archippi fabula *Piſces*. 400,44
Arculus. 621,17
Areopagitarum curiæ. 205,13
de Arethuſæ fontis aqua,expẽſa Athenæi ſententia. 85,20

Arga, cantor. 249,22
Arianus vel Rhianus auctor Ἡρακλείας. 161,23
Arii populi. 737,46. horum φυλάται. 738,20
Ariſtagoras. 869,62
Ariſtomenis Γόητες. 513,20, & *Dionyſius*. 927,22
Ariſtonis Cei ἐρωτικὰ ὅμοια. 952,45
Ariſtophanis, *Theſmophoriazuſæ* priores, & poſteriores. 66,61. Νῆσοι. 112,61. Πελαργοί. 159,33. *Babylonij*. 169,52. *Tageniſtæ*. 183,59. *Phœniſſæ*. 174,23. *Holcades*, & *Inſulæ*. ibid. Γῆρας. 209,41. *Danaides*. 220,24. Δαιταλεῖς. 229,13. Ἀνάγυρος, item, Ἀνάργυρος, & Κώκαλος. 249,56. Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι. 302,32. Ariſtophanis *Telmeſſenſes*. 539,65
Ariſtophanis Πελαργοί. 639,66
Ariſtophanis Ὧραι. 645,33
Ariſtophanis Dramata & de iis fabulis multa. 528,33
Ariſtophanis *Heroes*. 697,21
Ariſtophanis patria. 403,47
Ariſtoteles multa affert ex Platone, quæ in eo non extant. 382,46
Ariſtoteles vnde didicerit quæ ſcribit de Piſcibus. 617,36. defenditur aduerſus quorundam criminationem ſuper genitis in igne animalibus. 619,37. eius bibliotheca à Theophraſto poſſeſſa. 10,25
Ariſtoteles Περὶ ζώων μορίων. 526,32
Ariſtotelis liber de Prouerbiis. 123,35
Ariſtotelis liber, Νόμοι συμποτικοί. 331,30
Ariſtotelis Διδασκαλίαι. 414,22
Ariſtotelis liber περὶ ζώων ἰδίων. 504,33
Ariſtotelis τὰ Θαυμάσια. 850,55
Ariſtotelis liber, Περὶ ἐγκυκλίων. 861,37
Arma nauis ὅπλα. 355,26
Arrhephorium. 219,45
Aroanius fl. 576,47
Arrogantia cocorum. 516,43
Ars ducendi malleo argentum in tenuiſſimas laminas, iam olim cognita. 404,29
Ars ἰατρική. 811,29
Artemon ὁ περιφόρητος. 844,61
Artificum omne genus contendere de palma ſolitum. 216,52
Artopolides Hermippi. 230,19
Artus rex Meſſapiorum. 207,51
Artypſus. 69,47
Artyſilaus. 306,48
Artyſitragus. ibid.
Aſcerah Hebræorum. 138,24
Aſclepiadis liber, Τραγῳδούμενα. 769,62
Aſius poëta vetuſtiſſimus. 239,46
Aſpaſiæ dialogi auctor. 886,13
Aſparagi facultates. 130,46
Aſpendus Pamphyliæ ciuitas. 309,33
Aſpidis morſu fontes tollere, mos Alexandriæ. 163,61
Aſpirationis natura. 679,18
Aſpis ἐχίδνα. 196,32
Aſſyria, malum. 163,41
Aſtarte & *Aſtarta*. 603,21
Aſticus & Lenæus, agones Athenis in honorem Bachi celebrari. 388,18
Aſtydamas Mileſius. 704,42
Aſtytis, & *Aſtilis*, quomodo differant. 144,42
Atalanta drama. 927,60
Athamas Sophoclis. 569,13
Athenæ Ἑλλάδος ἔρεισμα, & Ἑλλὰς Ἑλλάδος, item πρυτανεῖον καὶ ἑστία Græciæ. 333,63
Athenas inuecta ἀναρχία à Romano Senatu. 372,20
Athenæus, *Vide in Prolegomenis*. ῥήτωρ dictus multis. 103,18. eius πολυμαθεία & Excerpta, 584,44. mos illius in deſcribendis veterum auctorum locis, 41,18. mos in laudando Ariſtotele & Theophraſto, 125,65. perpetuus error in citando libro quinto Hiſtoriarum Ariſtotelis, 511,36, lapſus memorialis, 41,40. 82,63, & *ſæpe alibi*. deprauatis libris interdum vſus, 377,40. interdum nimis diligens, 773,59. aliquando hallucinatur, 298,61. expenſa eius obſeruatio. 956,11. de nupera eius editione admonitio. 558,26
Athenienſes parcè viuebant. 25,14
Athenienſes litium & iudiciorum amantiſſimi. 910,40
Athenienſium cum Tarentinis comparatio. 299,20
Athenienſium δουλοπρεπεία. 595,30
Athenienſium πλοῦτος, & Deus ignotus ab iis cultus. 642,63
Athenienſium ψηφίσματα. 795,45
Athenio, qui & Ariſtio. 370,15
Atlantes. 363,19
Atlanticus Platonis. 911,29
Athletarum ἀναγκοφαγία, & ἴσχνανσις. 432,56
Atractylis. 146,22
Atrati. 517,24
Attacita. 921,46
Attagen. 666,43
Attegiæ & trichilæ. 362,49
Attentioni parandæ formula, ἴτω, βλέπετε δεῦρο. 689,17
Atthis Clidemi. 939,15
Attica teſta. 10,35
Attica cur à Thucydide ἀπλέγμων vocetur. 95,18
Attica diuiſa in δήμους, id eſt, pagos. 421,43
Attica Acte. 468,45
Atticæ placentæ. 205,48
Atticæ figuræ plura exempla. 333,10
Atticus aër temperatiſſimus. 645,42
de Atticis Dionyſiis & Myſteriis minoribus & maioribus. 445,32
non rectè ea confundi à quibuſdam. ibid.
notata illorum tempora. ibid.
Auaritia Athenienſium. 299,28
Auctoris huius Epitomæ eruditio. 3,22
Aues πεδιάδιοι. 579,10
Auge Philyllij. 805,60
Auguſtus cur lactucis non veſceretur. 144,20
Aura Metagenis. 664,33
Aura vide *Mammacythus*.
Aures hominis immobiles: aliquando tamen motitantes viſæ. 702,16
Aurigarum habitus. 351,32
Automoli Pherecratis. 174,37
Autolycus Euripidis. 705,43

B

Babyla martyr, idoli μαρτὸς γεγένημα. 30,27
Babylonij Ariſtophanis. 169,52
Baccha Lyſippi. 236,32
Bacchi ſimulachrorum facies. 78,20
Bacchi tripodes. 80,49
Bacchici choragij deſcriptio. 348,31
Bacchicum ſimulachrum Athenis habitum pro imagine Piſiſtrati. 843,54
Bacchis, fabula. 289,20
Bacchylus panis. 316,13
Bacchus Ὑῆς. 77,14
Bacchus μαινόλης. 887,48
Baculus in manu ex Attico more. 820,37
Baphyras fluuius. 565,55
Balliones. 298,42
Balteus. 120,61
Baraces. 263,18
Barcæi currus. 199,22
de Barba non alenda lex Spartanorum. 269,39
Bardi Gallorum. 433,57
Baſtarna πεντάπηχυς. 371,49
Bato Sinopenſis. 438,53

Battalus. 312,29
Batus,& batis. 510,46
Baucides. 253,15
Beatorum λαύρα quæ Alexandriæ. 848,13
Bellaria dicta ἐπιφορήματα. 912,51
Belluata tapetia. 344,60
Bilbere, vel *bilbire*. 457,21
Bilinguis homo. 9,23
Biothecæ ſubtile commentum ad celandam ἀποφόρησιν. 607,63
Blæſus ſcriptor. 215,27
Blæſus poëta. 810,45
Baeonis liber περὶ ὀρνιθογονίας. 675,28
Bœotia Homeri. 367,41
Bœotia Antiphanis. 638,36
Bocchoris. 713,60
Bocis piſcis etymum. 512,28
Bolbe lacus in Macedonia. 581,58
Bolbophace, edulij genus. 288,13
Boletinus. 218,28
Bombylius Antiphanis. 239,55
Borceus. 893,44
Boryſthenis fluuij aquæ. 87,52
Boreæ ſacra fieri Athenis ſolita. 254,47
Boſporus περιχόμενος. 222,39
Boues in Cypro σκατοφάγοι. 182,64
Boues integros aſſare Perſas. 248,37
Boues retropaſcentes. 394,35
Boues qui piſcibus veſcerentur. 600,17
Braſſica ebrietatis remedium. 72,40
Breuitas figurata. 581,17
Briareus τὰς λόγχας ἰδίαν. 396,66
Brizo dea, ſiue *Brizomantis*. 583,26
Brutia ſylua. 365,37
Bryſon. 824,25
Bubulci Cratini. 908,31
Buccea. 220,35
Bulbi. 18,39
Bulbi Venerei. 133 54
Bulborum διάκοσμος. 249,43
Buſiris Epicharmi. 701,61
Butalion Antiphanis. 211,27
Butyrum antiquis incognitum. 744,24
Byblus ad edilia aſtringenda. 922,56
de Byſſo pinnarum. 172,54
Byzantiorum vinoſitas. 737,21
Bizantium cur μασχάλη τῆς Ἑλλάδος. 611,38

C

CAchryis vis, & figura. 108,42
Cactus inter eſculenta. 145,22
Cadiſcus. 793,22
Cadmus literarum inuentor. 161,45
Cadus, & Camus quomodo differant. 758,49
Cæclus Halieuticorum ſcriptor. 34,58
Cæcilius Siculus rhetor. 468,49
Cæneus. 424,48
Caius, vnde Caligulæ nomen habuerit. 276,28
Calaſiris veſtis nomen. 836,23
Calabriſmus ſaltatio. 901,40
Calcei elegantiorum. 824,40
Calcei egenorum. 865,23
Calceorum γλῶτται. 957,36
Calidam an veteres Græce biberint. 235,10
Calippus comicus ſiue Calliſtus. 947,41
Callabides. 901,40
Callaſchrus Theopompi. 527,15
à Callia celebratum conuiuium. 380,53
Calliæ *Cyclopes*. 509,35
Calliæ *Tragœdia Grammatica*. 763,61
Callimachi Πίναξ παντοδαπῶν συγγραμμάτων. 144,49
Callimachi dictum, *Magnus liber, magnum malum*. 147,11
Callimachi Πίναξ. 428,41
Callimedon ὁ Κάραβος. 897,61
Callinus antiquiſſimus poëta. 837,54
Callionymi varia nomina. 504,41
Calliphanes ὁ τοῦ Παραβρύκοντος. 15,66
Calyx metaniptris. ſacer Ὑγιείας. 807,16
Camanium. 69,36
Cambletes Lydorum rex 709,47
Cammata & *Cammatides*. 266,27
Camus, vide cadus.
Candylus. 214,51
Canes Lacænæ. 64,61
Canes Dianæ ſacri. 197,20
Canitiei cauſſæ ex ſententia Ariſtotelis. 978,41
Cannabinum ſemen inter eſculenta. 214,47
Canon Paſchalis ineditus. 282,59
Canon de accentu τῶν εἰς α. 668,45
Canthari poëtæ comici, *Tereus*. 160,39
Cantharus. 793,54
Cantiones ad medelam morborum adhibitæ. 897,37
Cantionum veteres appellationes. 891,32
Cappadocij panes. 218,15
Capitones duri qui apud Plautum. 42,48
Capnias vinum. 71,53
Capræ Scyriæ. 64,62
Caprificus, in ſignificatione vitij. 96.24. *Capſi*. 262,48
Caput olim ſacrum. 137,54
Caranus Macedo. 243,16
Carcheſium poculum. 794,41
Carcinus poëta. 613,19
Cardiacorum vinum. 28,67
Carduus. 145,41
Cares barbari. 950,53. antiquiſſimi incolæ Sami. ibid. 58
Caricæ Ægilides. 929,57
Carides vrbs. 204,17
Carmania oleæ non ferax. 139,36
Carmanorum mos in firmanda amicitia. 92,43
Carnea feſtum. 267,35
Carnium manducatio hominibus ignota, primis temporibus. 35,36
Carota. 642,61
Carpenta Romanorum. 262,46
Carpentum quo Alexandri corpus in Ægyptum eſt delatum. 359,30
Carthæa Cei inſ. opp. 770,23
Carthaginenſis Menandri. 661,31
Carthaginienſium nauigatio in Atlanticum Oceanum. 162,63
Carum vetus imperium in mare. 65,35. Carura. 88,47
Caryatides Pratinæ. 672,65
Caryſtiæ patinæ. 256,29
Caryſtij libri Περὶ διδασκαλιῶν. 413,20
Caſei variæ differentiæ. 687,33
Caſeus Siculus. 63,37
Caſeus Τρομιλικός. 936,28
Caſſamenus, nomen proprium viri. 392,53
Caſſander rex & criticus. 893,54
Caſſandrea. 194,59
Caſtaneæ dictæ ἄμωτα vel μότα. 109,48
Caſtorionis verſus artificioſi. 765,49
Catagogia & *Anagogia*. 676,58
Catillus ornatus. 921,36
Cato ſiue *Batto* comicus. 959,37
Catulinæ & caninæ eſus. 503,65
Caunata. 191, 46. Cauneæ ficus non Cauniæ. 152,28
Cauneas, apud Ciceronem. 153,46
Cauni Timoclis. 422,25. Caunus. ibid
Cauſſa cur anguillæ & murenæ extra aquam diutius durent. 544,47
Cauſæ mutandi coloris in polypis. 550,50
Celtis. 550,15
Cephalalgiæ paratiſſimum remedium caput vincire. 954,29

Cephalœdis.

Digitized by Google

Cephalœdis. 530,22
Cephiſodori comici, *Sus*. 230,41
Cephiſodori *Trophonius*. 858,52
Cephiſodorus citharædus. 249,23
Cephiſodorus Iſocrateus obtrectator Ariſtotelis. 123, 58
in Ceraſorum appellatione Romanorum error. 102,29
Ceraſos primus Romam inuexit Lucullus. 103,29
Ceræon, deus veterum. 307,37
Cercops Mileſius hiſtoriæ fabularis auctor. 821,36
Cerebella veteres non guſtabant. 137,49
Cerebrum ſedes ſenſuum. 134,42
medulla dictum. 134,43
Cerebrum, quando edi cœpit. 163,39
Ceres *Chloa*. 563,30
Cereris templum Hermionæ. 768,37
Cernophori. 794,44
Ceryces Athenienſium. 939,27
Ceſticillus. 621,17
Chalcidica, quid veteribus. 899,11
Chalcis Eubœæ vrbs. 574,27
Chalybonium vinum. 65,63
Chamæpytis, *pinus*. 964,46
Charmades vel *Charinades*. 656,13
Charidemus Orita. 731,58
Charon ὁ ἐκ Νισίβης Timoth. i. 593,56
Charonis τυθμὸς aut πορθμὸς. ibid.
Chæremonis *Alpheſibœa*. 884,50
Chelidoniſta. 626,40
Chelidonias piſcis. 623,11
Chennia cibus vilis apud Ægyptios. 674,40
Cheſias virgo. 506,64
Chionidæ comici *Mendici* & *Heroes*. 230,47
Chiron Pherecratis. 639,42
Chirones Cratini. 859,20
Chirothecarum vſus olim incognitus Græcis & Latinis. 828,60
Chitona ſiue *Chitonea* Dianæ ſaltatio. 901,34
Chium vinum. 10,35
Chœnix. 291,32
Choragi qui. 903,64
Chori puerorum & virorum. 719,46
Chorus συμβαλαίων. 984,14
Chryſippus Tyaneus. 217,64
Chryſippi Tyanei Ἀρτοκοπικόν. 919,44
Chryſophrys & *ionſcus*. 570,27
Chryſorrhoæ fluuij. 354,29
Chytri feſtum Athenienſium. 244,54
Cibi feruentiſſimi à veteribus popinonibus adamati. 401, 24
Cibi vſitati in conuiuiis funeſtis. 516,38
Cibi grati θεοὶ nuncupati. 914,28
Ciborium. 697, 37. exploſa eius vocis etymologia quam aliqui adferunt. ibid.
Ciborum apparatus, μέτριος, & ἄφθονος. 120,36
Ciborum πρῶτοι & δεύτεροι in conuiuiis Athenienſium. 258,20
Cibos circunferendi, mos. 231,57
Cibum quater die ſumere, ſoliti veteres. 31,61
Cibum quoties veteres ſumerent. 94,42
Cibus χαῦνος. 463,28
Cibi ἰσχὺς medicis interdum probati. 474,47
Cicadæ olim eſitatæ. 111,11
Cicer, ad venerem incitat. 111,55
Ciceris genus κριὸς. 109,58
Cichorea inter edulia. 127,37
Cicutæ venenum. 139,14
Cilicum & Pamphyliorum ingenia. 609,27
Cilycius panis. 213,35
Cinara. 146,47
Cinædus ἵμερόεν καὶ ὅπλον. 559,36
Cinarus, inſula. 146,54
Circumlationis veterum ritus. 8,15
Ciſſybium. 796,60
Citta ὄφεως. 272,21
Cithariſteria. 314,62
Citrium malum quando cœperit edi. 163,29
Cita vel ciſſa piſcis notus veteribus. 562,61
Citulia nomina quid. 6,67
Clearchi libri Περὶ γρίφων. 473,34
Περὶ σκελετῶν. 684,18
Περὶ παροιμιῶν. 509,20
Cleobulinæ. 304,27
Cleomenes tyrannus. 737,34
Cleomenes Laminthius, poëta Ἐρωτικῶν. 883,43
Cleomenis Spartæ regis viuendi ratio. 268,11
Cleoneum acetum. 140,54
Cleopatra inuoluta στρωματόδεσμῳ ad Cæſarem delata. 15, 27
Clidemi Ἐξηγητικόν. 697,56. *Atthis*. 940,19
Clitarchus gloſſographus. 815,12
Clitor flu. 576,47
Cnidia κεράμια. 65,60
Cnidium vinum. 72,38
Cnidius fluuius inter nobiliſſimos. 730,44
Cnopus rex Erythrarum. 455,33
Cnathus Antiphanis. 513,28
Cocali filiæ Minoem quo ſtratagemate occidunt. 29,19
Cocalus fabula. 168,40
Cochlea ὑλοφορὸς, vel ὕδροφος. 129,29
Cochleæ in Liguſticis Alpibus natæ. 130,55
Cochlearum generatio. 63,130
Cochleæ κωνοειδέσταται. 131,28
Coci & popæ iidem olim. 936,16
Cocorum famoſorum hiſtoria. 520,58
Cocoa ſiue *Cacaa* mulieris nomen. 658,29
Cœna liberalior quam prandium inter antiquos. 800, 27
Cœnationes verſatiles. 246,67
Cœnæ triplex diſtinctio. 119,27
Cœnæ principium ex quibus cibis melius. 232,44
Cœnæ opportunum tempus. 475,13
Cœnæ ἀποδείπνου. 632,15
Cœnæ tempus apud veteres. 800,27
Cognatorum prandium apud Perſas. 97,55
Cola ſaltatio. 901,42
Colchides Sophoclis. 143,37
Cole. 350,44
Collabi placentæ aut panes. 184,49
Collabus. 213,41
Collices Theſſalici. 217,48
Collocaſion, radix fabæ Ægyptiæ. 148,30
Color ligneus cuius etiam meminit Theophraſtus. 932, 51
Color δρυωπὸς. 237,53
Colorum σπάδιξ & πυρρῶ differentia. 676,10
Columbæ albæ vbi primum viſæ. 676,40
Columbæ Dodonææ. ibid.
Columbæ pro nuntiis. ibid.
Comœdiæ veteris choragium tenue. 116,27
Comici quanto olim in pretio. 413,32
Comici emendatis à ſe fabulis nomen nouum imponere ſoliti. 870, 26. tragicis argumentis cothurnos aptarunt. 568,65
Comicorum ferme omnium ſcena Athenis. 233,59
Commiſſiones. 216,57
Comus & *tetracomus*. 890,53
Concha margaritifera. 177,48
Conchæ Peloti. 16,47
Conchæ ἀμαβίδες. 165,61
Conchæ Veneri dicatæ à virginibus. 553,12
Conchis. 290,12
Conchyliarum genera quædam, inter oblectamenta iuuentutis. 166,60
Condy. 797,49

Connus Amipſiæ. 387,16
Conſtitutio Valentis Imperatoris. 28,44
Conus, quid. 115,47
Conuiuari, & ſeparatim eſcas comedere conſuetudo antiquorum. 27,52
Conuiuium Pythagoricum. 293,91
in Conuiuiis acclamandi, mos veterum. 277,55
Conuiuiorum apud veteres ratio. 308,43
Conuiuiorum Græcanicorum τὸ κεφάλαιον in potatione poſitum. 624,38
Copides. 263,14
Coqui inter priuata ſeruitia olim rarò habiti. 430,52
Coquorum mercede conductorum furta. 937,16
Cor ſalire vario ſenſu dictum poëtis. 973,48
Cor filia pauoris. ibid.41
Coracinus à colore. 539,47
Coraciones. 572,61
Corcagi pugna cum Dixippo. 281,38
Cordiſta Galli. 408,12
Coria Africana. 199,42
Coriolanum quænam cauſa perdidit. 834,15
Cornix filia Apollinis. 626,54
Coroebus Olympionica. 659,27
Corona aurea ſacerdotij indicium. 369,48
Corona bene de republ. meritis dari ſolita. 832,56
Corone nomen Græcum. 962,32
Coronæ κυλιστοὶ, volubiles. 99,23
Coronæ ex faba Ægyptia. 147,56
Coronæ vnguento delibutæ. 970,52
Coronæ aureæ à Ptolemæo rege Romanorum legatis miſſæ. 732,64
Coronæ hyppoglottidæ. 957,40
Coronarum Homerus non meminit. 45,37
Coroniſta. 626,40
Corydalus δῆμος. 670 63
Coryci athletarum. 434,27
Corycomachia. 293,24
Corythalla, vide Diana.
Cos inſula Deorum patria. 39,36
Coſſabus, & κόσσυφος. 947,31
Coſta piſces. 623,19
Coralus. 312,29
Cottabiſſantium præmiola. 941,55
Cottana, vox Syriaca. 664,58
Cottana Tyriorum. 228,58
Cothen. 794,10
Cothocides Orator. 396 50
Cothon poculum Spartiatarum. 266,43
Cothonis Laced figura. 803,22
Cothurni Philonidæ. 400,65
Coturnices ὀρτύγια. 673,58
Cotyla. 293,38
Cotyliſcus. 919,18
Cotytûs ſacra. 451,19
Crambe cur ſacra. 641,41
Cranonis aqua. 87,39
Crapatalli Pherecratis fabula. 152,25
Craſtus Siciliæ. 920,26
Cratetis drama, *Feræ*. 229,63
Crateris & Menandri *Synariſtuſæ*. 434,61
Cretis aut Pherecratis Τολμαι. 674,22
Cratetis fabula Παιδιαί. 798,43
Cratenas. 181,45
Cratini *Archilochi*. 163,53
Cleobuline 304,27. *Odyſſes*. 141,19 *Trophonius*. 563,60. *Σέριφοι* 646.66. *Pytina*. 180,55. *Thratta*. 814,47
Cratini iunioris *Omphala*. 947,59. Cratini *Leges*. 816,36
Cratini *Chirones*. 859,20
Cratini *Bubulci*. 907,20
Cratinus de republ. Theſſalorum. 942,21
Critiæ antiqui ſcriptoris Πολιτεῖαι. 779,13
Critiæ locus de ſupellectile Lacedæmoniorum. 803,36
Critias tyrannis. 816,12
Critica, vide ſcientia.
Criticæ cenſuræ ab Athenæo relatæ, ſuper aliquot Homeri locis, explicantur. 321,21
Criticorum velitationes, ſuper Homeri loco ex quarta Odyſſea, explicantur. 315,28
Criticorum velitationes explicantur. 322,14
Criticorum alij λυτικοὶ, alij ἐνστατικοί. 813,38
Criton. 851,21
Critonis Philopægmon. 307,55
Cromna. 576,21
Crucium vinum. 153,56
Cruſtum *Iulianum*, *Apicianum*, *Canopicum*, *pellucidum*. 919,29, & ſeqq.
Cruſtum *Cerianum*. 919,36
Cteſibius rerum pneumaticarum auctor. 309,29
Cubiculares imagines. 791,62
Cucumis ſemen cohibet. 149,63
Cucumeres plenilunio creſcere. 150,67
Cucumis ſpermatias. 142,18
Cucurbita, σικυωνία. 121,38
Cucurbitæ ἐρπυσταί. 121, 59. κάτυρδαι. ibid.64
Cucurbitæ Indicæ. 121,58
Cucurbitæ κύλλωνες. 760, 7
Caligna. 801, 4
Culinæ vaſa. 301,18
Culter, vnde dictus. 278,57
Cultri in vſum menſarum. 278,43
Cupido, Mercurius, & Hercules in gymnaſiis dedicari ſoliti. 863,15
Cupido Theſpienſium. 863,33
Curiæ Athenis. 305,12
Cyana fœminæ viraginis nomen. 802,57
Cybia quadrangula. 221,50
Cybioſactes. 317 22
Cyca, ſeruile nomen fœminæ. 845,66
Cyclus epicus, quis. 478,11, & ſeqq. eius ſubiectum. 481,59
Cyclopes Calliæ. 509,35
Cyclopes fabula Calliæ aut Dioclis. 531 32
Cyclops Epicharmi. 569,12
Cydonia mala, κοδύμαλα. 160,46
Cyllaſtis panis. 220,12
Cylicranes. 776,64
Cymbium. 801,47
Cynadra fons. 236 26
Cynophontis. 197,19
Cynanſbatus. 145,11
Cyprini lingua. 540,44
Cypriorum auctor, Staſinus. 77,11
Cypriorum Poëta. 581,36
Cypſela. 788,52
Cyrenaci agri diuiſio. 199,52
Syrenenſes aurigatores. 199,17
Syrenenſes cur albi dicti. 616,42
Syzicenum vnguentum. 974,52

D

Dactylus ſaltatio. 901,25
Dæmones, ex quo elemento naſcantur. 619,59
Dæton, Deus veterum. 308,36
Dalnis Apollophanis. 221,19
Danaïdes Ariſtophanis. 220,24
Daphnici ludi ſacri. 342,40
Dare chorum poëta, vel *ſcenam*, quid. 908,50
Darij epitaphium. 731,15
Darius Medus, τὸ Λαμίειον ἄγγεια. 30,34
Decocta veterum Græcorum. 234 38
Defunctis honorem vllum diis proprium exhibere, impietas fuit apud Athenienſes. 852,20
Delcanus piſcis. 227,46
Delco fluuius. 227,47
Delcus lacus. 227,48

Delia

Delia palma. 906,38
Delij cur Rhenæi dicti, 307,33
Deliorum coquorum nomina explicantur. 306,56
Delium Bœotiæ oppidulum, ad quod pugna contra Bœotos pugnata. 377,50
à Delphinorum eſu veteres abſtinuiſſe. 506,21
Galeni tamen temporibus quidam iiſdem veſci reperti ſunt. 506,48
Demetrij Scepſij Τρωϊκὸς διάκοσμος. 159,49
Demetrij dictum de Athenienſibus. 442,18
Demetrio Poliorcetæ itur obuiam cum altaribus, coronis, & odoribus. 441,65
Demetrius quo tẽpore Athenas fuerit ingreſſus. 446,31
Demetrius Antimetyras. 951,37
Demetrius odio publico cur flagrauerit. 369,38
Demetrius Phalereus fratris ſui τὸ ἐπιτρέπειν ζῆν. 852,11
Demo, fabula Eupolidis. 204,30
Demus Pyrilampis filius. 680,27
Deorum dialectus. 166,28
Dercyllidas dictus *Scythus* & *Siſyphus*. 818,56
Deucalionea Hellanici. 709,60
Deus ignotus ab Athenienſibus cultus. 644,20
Dexamenus, nomen proprium viri. 392,52
Dexamenus. 422,19
Diana Corythalla Spartæ culta. 260,45
Diana πίωνος. 300,28
Diana παρθένος in Cherſoneſo culta. 451,22. Stephan. 453,45
Diana Elaphiæa, vel *Alphiæa*. 601,43
Dicæarchus Meſſenius. 944,46
Didaſcaliarum plurimi auctores. 414,26
Didiciſſe pro ſolere. 718,37
Didyma Menandri. 646,37
Didymi contra Polemonem diſputatio. 261,42. dictus Βιβλιολάθας, & χαλκέντερος. 261,65
Didymus Polemonem reprehendit de voce αὔλαν. 164,56
Diffi lentiæ vitium. 294,54
Digamma inter duas vocales. 117,24
Digiti ἰδαῖοι. 20,28
Dij Potes ventorum promicondi olim crediti. 715,36
Dioclis poëtæ Θάλαττα. 537,40
Dioclis *Meliſſa*. 721,20
Diodori Siculi τὰ περὶ Βιβλιοθήκην. 851,12
Diodorus Pythagoriſta inſolens. 295,45
Diogenes tragicus. 905,62
Diogenis de placenta dictum explicatur. 218,55
Diogeniſtæ. 330,38
Dionyſij tyranni etiam in verba ſæuitia. 194,10
Dionyſij tyranni fabula Θεσμοφόρος. 691,36
Dionyſij λυχνὸς mirabilis. 992,11
Dionyſius Metathemenus. 733,33
Dionyſius Heracleæ tyrannus. 855,60
Dionyſius Ariſtomenis. 927,22
Dioſcoridis liber, οἱ παρ' Ὁμήρῳ νόμοι. 28,62
Diphili Ἐναγίζοντες. 297,43
Diphili drama ἐλαιοφοροῦντες. 396,27
Diphili *Mercator*. 400,23
Diphili in Nicandrum commentarij. 547,36
Diphili *Tithrauſta*. 805,14
Diphili fabula Ἀπολιπτοῦσα & Στρατιώτης. 816,43
Diphthongus pro litera ſimplici. 766,33
Dipterum. 317,65
Dipyrus panis. 209,61
Diſcipuli olim cognominati à præceptoribus. 408,45
ex Diſcipulorum moribus de præceptorum doctrina non iudicandum. 393,15
Diſputationes diſcipulorum Ariſtotelis & Theophraſti hodiernis diſſimiles. 248,56
Diomeum Herculis templum. 454,29
Dium Piericum. 565,49
Diyllus hiſtoricus. 281,58
de Domo Trireme, hiſtoria. 78,50
Donylæum. 87,54
Dorcades, dorcones, & *Zorcones*. 679,51
Dorion, συγγραφεὺς ἰχθυολόγος & κρουματοποιός. 586,25
Dormio. 418,18
Dorionis dictum de locuſta marina. 587,39
Dorpia. 304,59
Dramata, Ariſtophanis. 528,16
Dulcedo ebrietati contraria. 92,22
Dulodidaſcalus Pherecratis. 183,29

E

EBeni φάλαγγες vel κορμοί. 350,61
Eccleſiæ veteris ritus. 441,11
Echecrates pro Timocrate. 3,59
Echinos plenilunio creſcere. 149,38
Echinorum variæ appellationes. 175,43
Echinopus. 186,58
Echinus. 217,50
Eclogarij querela de corruptis Athenæi codicibus. 123,40
Eilotes Eupolidis fabula. 260,33
Elacatena. 529,48
Elei populi ſacroſancti. 6,25
Elementa omnia, ſui generis animãtia producere. 618,60
Eleorum ſacrificium perdendis muſcis. 17,31
Elephas vas capiens tres congios. 816,50
Eleutheræ oppidum Bœotiæ. 809,19
Eleutherus fluuius. 876,35
Ellipſis verbi Attica. 825,32
Ellopes optimi. 527,12
Ellopes piſces & μύνδοι. 535,14
Elotia. 956,14
Emendationes quorundam temerariæ contra librorum veterum conſenſum. 511,45
Empedus ſcriptor. 641,48
Empola Ephippi. 632,11
Enallus. 780,64
Enchiridium Menandri. 726,30
Enchytos. 916,25
Enchutus, & alia id genus nomina omnia, ſimpliciter vſurpata Græcis & Latinis. 916,40
Encraſicholi. 527,40
Encrides. 918,11
Ennij *Lyra*. 55,47
Erxias ſcriptor. 863,51
Epaïcla duplicia. 265,53
in Epaminondæ nomine varietas. 384,37
Epaminon, nomen proprium viri. 392,54
Epeus aquæ vector. 770,18
Epicharmi Prometheus πυρφόρος. 167,36
Epicharmi fabula, Λόγος καὶ Λογίνα. 204,63
Epicharmi Ἀγρωστῖνος. 232,25
Epicharmi *Perialloi*. 261,15
Epicharmi tres fabulæ. 505,40
Epicharmi *Megaris*. 510,55
Epicharmi *Hebes nuptia*. 176,20
Epicharmi *Buſiris*. 701,63
Epichyſis. 294,25
Epichyſis genus ποτηρίου. 722,25
Epichytus 917,29
Epiclerus Menandri. 646,31
Epicichlides Homeri poëmatium. 909,11
Epichycly. 918,13
Epicrates. 403,56
Epicurei Roma pulſi. 854,49
Epicuri imperitia. 331,55
Epicuri in Ariſtotelem calumniæ. 610,48
Epigenes vetus criticus. 788,14
Epigenis *Mnematium*. 808,48
Epigramma de Clione piſcatore. 599,56
Ephebi nobiles miniſtri ſacrorum. 305,53

Ephippus

Ephippus comicus. 625,50
Epilyci comici Κωραλίσκος. 252,46
Epimenia. 130,24
Epiſtolæ leuamen abſentiæ. 65,30
Epiſtola Philippi regis ad Menecratem. 516,24
Epiſtolarum Alexandri,& aliorum ad Alexandrum volumen. 938,46
Epitrepontes Menandri. 231,15
Epulæ Homericæ apud Plutarchum. 27,48
Epulæ celebratæ & veteribus ex reliquiis hoſtiæ mactatæ. 846,45
Equi Niſæi. 342,55
Eranus. 630.46
de Eranis veterum. 499,53
Ereſi ἀκούμενοι μαγοι. 215,43
Eretria λιλαάλετος. 291,55
Ergaſtula, ab ἐργάζεσθαι,dicta. 461,37
Erineæ ficus. 153,29
Error Græcorum in peregrinis vocabulis. 920,37
Errores in nominibus propriis. 740,10
Erotidia feſtum apud Theſpienſes. 863,22
Erucæ inter cibos. 248,10
Eryſichthon dictus *Æthon.* 710,37
Erythinus & *erithrinus.* 527,35
Erix oppidum in Sicilia. 636,53
Eſcharita panis. 108,18
Eſus catulinæ & caninæ. 503,66
Eſus ampullarum aut calceorum. 876,45
Etruſcorum reſpub. ſimilis Platonicæ. 831,42
Euangelidarum ſacra familia apud Mileſios. 985,49
Euangeli Ἀνακαλυπτόμενος. 916,29
Eubuli fabula *Ion.* 57,36
Eubuli *Ganymedes.* 209,61
Eubuli *Nutrices.* 543,12
Eubuli *Stephanopolides.* 662,55
Eubulus comicus. 625,60
Euclides vetus Athenienſium archon. 10,18
Eunidæ familia ſacra Athenis. 985,46
Eunuchias cucumis. 142,29
Eunuchus,quomodo à Philone vocetur. 40,30
Euphanes. 596,40
Eupolidis *Capræ.* 180,52. Κόλακες.198, 22. Δῆμοι.202,51. *Taxiarchi.* 304,64. Φίλοι. 460, 51. Προσπάλτιοι. 564,42, Πόλεις.672,65. χρυσοῦν γένος.vel χρυσογένος.694,36. *Maricas.* 977,66
Euphronis Αἰσχρά. 537,45
Euphorus hiſtoricus. 314,63
Euthychides, vide Pontinus.
Euryſtheus Euripidis. 818,31
Euſcemus poëta parum notus. 870.62
Euthymin dea. 337,54
Exocætus fluuialis an marinus. 578,42

F

FAba Ægyptia. 102,44
Fabula Ἰσοσταχάσις. 198,16
Fabulæ multorum poëtarum Παιδὸς inſcriptæ. 178,26
Fabulæ δισσαὶ & ὑποδιασκευασμέναι dictæ. priores & poſteriores. 210,29 211,32
Fabulam διδάσκειν. 52,62
Fabularum Latinarum tituli Græci. 179,11
Fabularum mediæ comœdiæ numerus. 584,55
non huius Facio. 841,42
Fatui,longi & magni. 192,21
Februarij menſis inferiæ. 191,27
Fera, Crateris drama. 229,65
Feſtum Ἐλαφηβόλια. 396,28
de Ficedulis quæ Ariſtoteles & Alexander Myndius. 134,.8
Fictilium γάνωσις. 21,26,& κόνις illitus. ibid.40
Ficus Athenis ſacra. 150,29
Ficus melioris vitæ mortalibus principium. 151,16
Ficus pœnæ nomine aliquando exactæ. 151,53
Ficu recente puerorum oculos fricare veterum ſuperſtitio. 157,15
Ficus,cur chelidoniæ dictæ. 685,63
Fiſcina ficorum. 154,49
Fiſcus,quid propriè apud Latinos. 534,31
Flabellum ψῦγμα. 451,61
Flores, fructus & id genus alia,cur præ manibus habere ſit moris. 859,24
Flores dicti ἔαρος τέκνα. 883,64
Flores in reticulis ad olfactum. 274,46
Flores iridis λύκοι dicti. 964,55
Foculorum inuentum ad opſoniorum in menſa calefactionem. 21,65
Fœdus initum à Chiis cùm Drimaco fugitiuo ſeruo. 460,25
Folia ficulnea vel *maluarum* ad edulia aſtringenda. 923,12
Fora à rebus ibi venalibus ab Athenienſibus nominata. 592,39
Fori Athenienſium mos. 139,20
Forma ſpectata in Ephebis iis,qui ad ſacrificiorum ludorúmve ceremonias adhibebantur. 565,49
Formula in ſacris familiaris. 604,14
Fortax. 217,41
Fructus ex aqua ſumpti. 104,14
Fugitius vel *Leucadia* Alexidis & Turpillij. 181,18
Funera acerba & immatura. 981,50
Fungi ad fici radices. 124,38
Fungi Γηγενεῖς,item artificio producti. 124,24
Fungi Amanitæ. 123,40
Fungorum & pezitarum diſcrimen. 124,60
ex Fungorum eſu mortui. 125,13
Fungorum venenatorum nota. 125,24

G

GAleni,ſcripta philologica. 6,54
Galenus de vino Surrentino. 62,24
Galli gallinacei conſecrati. 672.21
Gallinarum ſalacitas. 45,23
Gallicarum demenſum. 374,40
Gallorum μεγάσται. 433,46
Gallorum ſoldurij. 738,21
Gallus gallinaceus, ἡμερόφωνος & ἀλέκτωρ. 646,55
Ganymedes,Eubuli. 210,14
Gaſtro. 317,21
Gatis & *Atergatis.* 602,62
Gellias Agrigentinus, munificentiſſimus. 10, 6
in Generatione quomodo & θήλυς & ἄῤῥην habeant locum. 525,25
Generationis duo principia terra & aqua. 735,54
Georgus ſiue *Gorgon* antiquus ſcriptor. 984,12
Germinantium impetus. 129,16
Gerytades Ariſtophanis. 182,50
Gladiolus. 163,29
Glandes eſculi inter bellaria. 167,44
Glauci caput & caput quæſtionis. 203,21
Glaucus Athenienſium tyrannus ὑδρηγέτης. 90.40
Glaucus Æſchyli. 170,26
Glaucus marinus deus. 523,59
Glaux herbæ nomen. 128,59
Gloria laboris filia. 107,36
Gloriatio veterum de poculis. 780,23
Gloſſæ Creticæ. 160,48
Gloſſæ Nicandri ἰμαῖα. 514,25
Gloſſarum,& Lexicorum antiqui auctores. 160,50
Glyciſides. 154,52
Gnatho,Gneathæna. 430,13
Gobio. 572,67
Gobiones Phalerici & Otrynici. 541,51
Gongylus. 306,58
Grabia. 990.58
Gradus diſtincti in accipiendis myſteriis. 446,52
Grammatici & Philologi diſcrimen. 147,13
Grammaticorum ſpinæ. 186,49

Digitized by Google

Grana cruda comeſa. 924,44
Granea. 923,50
Gras. 780,58
Gratias agendi formula. καλῶς ἔχει. 914,40
Griphus, ſiue ſirpus, quid. 747,21
Griphorum ſpecies. 648,49,& ſeq.
G R I P H I. *Quidnam illud ſit, quod ferens aliquis, non fert tamen.* 753,19
de olla carnium. 754,47
de placenta. ibid.65
de vino. 755,20
de aqua. ibid.24
de myrrha. ibid.30
de ſomno. ibid.55
de podice. ibid.
de ichneumone. 756,43
de camo iudiciali. 758,43
Griph. de libidinoſo. 760,37
Griph. *Quid ſit omnium rerum validiſſimum.* 761,18
Griph. de generatione viſci. ibid.35
Griphorum authores. 762,42
Griph. *Quid eſt quod omnes docemus cùm neſciamus tamen.* 763,36
Griphus ex Antiphane. 769,30
alius ex Timocle. ibid.43
Griphus obſcurus. 770,30
Griphus de menſa. 769.45
Grypes Platonis. 640,12
Gymnipædiæ Spartanorum. 957.49
Gynæcomania Amphidis. 913,55

H

HAbitus militaris, ſtatura & exterior ſpecies. 61, 58
Halæ, duo in Attica δῆμοι. 573,16
Halia Rhodiorum. 863,38
Hama. 876,60
Harmodij melos, carmen conuiuiale. 980,46
Harmodius Lepreates. 297,39
Harmoſyni Spartani magiſtratus. 265,27
Hebe diis à poculis. 720,53
Hebes Nuptiæ Epicharmi. 176,10
Hecatæ inſula. 917,14
Hecatæi duo. 144,54.
Hecatæ in compitis culta. 178,13
Hecate Τριγλάνθινος, vel Τριγλανθίνη. 563,38
Hecatombe vera. 10,53
Hecatomba falſo nomine ſic dicta. 10,59
Hecatombæon primus menſis. 931,50
Hecatompylus. 817,59
Hedera in cerui cornu nata. 618,13
Hedyli deprauatiſſimum epigramma percurritur. 511, 42
Hedylus, poëta. 524,29
Hegeſippi *Adelphi.* 516,50
Hegeteria ficus. 151,34
Helena. ψυχὴν ἀδελφίζουσα. 30,22
Helicon, vnde Aceias.
Hellanici Deucalionea. 709,60
Hellanici Κτίσεις. 743,37
Heliodorus Athenienſis. 403,46
Helix. 361,38
Hemiopi tibiæ. 313,65
Heniochi *Polyeuctus.* 678,55
Hemiolia & triemiolia, triremis. 354,64
Hepſeti. 527,48
Heraclea, ἀδελφίζουσα. 611,31
Heraclides Cumæus auctor Παρασκευαστικῶν. 269,46
Heraclides alius ſcriptor libri, Περὶ ἐνδυμάτων ἢ ſiue... θαυμάτων. ibid.47
Herculaneus morbus. 515,65
Hercules Sophoclis. 723,44
Hercules Choragus, Nicocharis. 893,29
Hercules, vide Cupido.
Herculis voracitas. 701,59
Hermæ Athenienſium. 688,21
Hermippi, *Artopolides.* 230,17
Hermippi, Δημόται. 509,33
Hermippi, Μοῖραι. 599,17
Hermippi *Phormophori.* 993,44
Hermippus citatur. 63,38
Hermippi Θεοί. 721,53
Herodiani Ηλικίας. 65,69
Herodotus tubicen, & de eo Athenæi & Pollucis verba. 708,23
Herodotus ἐλεγίσαμενος, quis. 48,35
Heroes picti cum poculis. 776,22
Heroum conuiuia, qualia. 17,40
Herus Zenonius. 292,41.
Heſperidum mala. 162,25
Heſiodi Ἀστρονομία & Γῆς περίοδος. 813,21
Heſychius Chriſtianus fuit. 31,26
Hilarotragœdiæ vel Phlyacographiæ auctor Rinthon. 167,22
Himalis, Cereris cognomen. 892,16.
Hinnulorum oſſa apta ad lyram. 146,36
Hipparinus. 731,55
Hippiſcus Alexidis. 792,16
Hippocratis Coï liberi, & de iis prouerbium, Tres fratres. 185,64
Hippolochus diſcipulus Theophraſti. 243,20
Hipponium Brutiorum. 530,32
Hippotrophus, vide, Mneſimachus.
Hippus Tyrius, onerariarum inuentor. 65,44
Hiſtiæa, Eubœæ oppidum. 45,60
Hiſtoria de tranſlatis in Ægytum ex Lydia attagenibus. 666,65
de Lyſandro. 726,65
de Autolyco. 773,70
de Sybarita, Sybari Crotonem nauigaturo. 833,62
de Sophrone Epheſi tyranno. 879,45
Hiſtoriæ tria tempora. 478,69
Hœdi quomodo parati. 686,55
Holcades & *Inſulæ* Ariſtophanis. 175,55
Holothuria. 186,36
Homeri poëſis μιμηλοτάτη. 903,12
Homerus non fuit Syrus. 284,48
Homines φῶτες. 289,19
Hominum primorum agreſtium victus ex raptu. 33,46
Homo comparatus vino. 79,60
Homo φυτόν. 237,37
Honores varij Demetrio Poliorcetæ habiti ab adulatoribus Athenienſium. 441,65
Hordeum Achilleum. 221,18
Hora procurando corpori ordinaria. 425,47
Horæ Athenis cultæ. 931,58
Horas obſeruandi modus apud veteres. 694,45
Horologia. 294,44
Horti Adonidis. 362,19
Huſo. 526,13
Hyacinthiorum celebratio. 261,24
Hyccæ, ἵγγεια. 564,36
Hydraulica organa, περὶ ὑδραυλικῶν. 309,19
Hypelæus fons. 629,42
Hyperides, περὶ Μαντιθέου αἰκίας. 875,64
Hypogæa. 357,28
Hypſipyla. 597,42
Hyſſopi aquæ. 284,15

I

IAcchi vox ſacra. 372,47
Iacobus medicus ἱερός. 6,30
Ialyſus. 525,50
Iambyca, & *Sambuca.* 906.27

Digitized by Google

Iapix. 718,10
Iaſus Cariæ oppidum. 204,16
Icadiſtæ. 514,47
Ichneumon beſtia. 756,48
Ichthyas Megaricus. 581,39
Idæus ἀλεκτρυών. 317,37
Idiotæ. 95,57
Iecinorum varius apparatus. 205,18
Iecur anſeris. 662,41
Ientandi conſuetudo. 30,50
Ieiunia Iudæorum & veterum Chriſtianorum. 282,37
Ieiunij finiendi tempus, ortus Veſperi, vel hora nona. ibid. 39
Ignis igne validior aut remiſſior. 109,42
Ignis inter cibos. 116,12
Ignis duplex. 619,13
Illyrici & Triballi. 207,28
Imperatores, apud Romanos ſacroſancti. 6,25
Imprecationis formula, Μὴ ἄρχειν ἰατρόν. 112,16
Inceſſus, vide Veſtitus.
Incitega. 367,42
Inferiæ menſe Februario factæ ex more Græcorũ. 191,27
Initiorum participes quidam facti. 446,47
Inna locus vbi Silenus à Mida captus. 91,46
Inſcriptio monumenti Pytheæ Arcadis. 780,26
Inuentor tabulaturæ Muſicorum. 615,59
Inus metamorphoſis. 331,42
Iocus in ἐφυβρίζοντα, & impudicum. 250,48
Iocus γελοῖος in ὑβρίσμα, ſiue potius ἐυφημισμόν. 762,37 & ſeqq.
Ionicus ἀέτιξ ἰωνικῶς. 251,41
Ionis Chij *Phœnix*, aut *Cæneus*. 176,43
Ionis Chij τριαγμός 317,57
Ionis μέγα δράμα. 529,19
Ioniſcus, vide *Chryſophrys*.
Ionis lac, Prouerbium. 936,31
Iphicratides. 791,49
Iphigeron. 221,23
Iphyum. 146,10
Irene Theopompi. 639,53
Iris, Achæi Tragici. 761,23
Irneum. 921,45
Iſchas prætor. 387,18
Iſiaca ſuperſtitio. 281,33
Iſicia. 651,9
Iſter ξυγγραφεὺς Καλλιμάχειος. 666,27
Italia πολύανδρος. 365,31
Italica ſaltatio Pantamimorum. 51,63
non eſt Auguſtini inuentum. 51,64
Ithyphallicum carmen in honorem Demetrij Poliorcetæ cantatum. 441,43
quale genus carminis. 443,13
Itinerariorum veteres ſcriptores. 737,11
Itrium. 922,31
Iudicum merces. 420,32
Iulides ἰχθύων γένος. 533,39
Iulis & Iuliopolis. 553,56
Iulius Cæſar ſobrius. 90,43
Iupiter Ἀπόμυιος en Elide. 18,26
Iupiter ἰατρὸς & ἀρίσταρχος. 195,55
Iupiter Κωμαίος Spartæ dedicatus. 196,18
Iupiter Auguſtus, Iulia Iuno, Druſilla Venus, & ſimilia. 440, 31
Iuriſiurandi Græcorum formula. 283,42
Iuſiurandum vetus ſeruorum, μαλάκιον φίνουσι ὕδωρ ἐκχυθέσιον. 236,17
Iuriſiurandi formula, Zenoni Stoïco familiaris per capparim. 641,49
Iurulenta ſicciora quàm aſſa. 933,38

L

IN Lacte tres ἰσίαι. 744,27
Lacedæmonij, à Sitalca & Perdicca deluſi. 63,48
Lacedæmonij ter Muſicæ vindices. 899,59
Lacedæmoniorum ſobrius victus. 628,24
Lacedæmoniorum coniugia. 861,30
Lacænæ canes. 64,61
Lacæna Pratinæ. 673,53
Lachman Syrorum. 218,19
Lacones Platonis. 658,11
Laconis apophthegma. 176,32
Lactuca aſtytis. 144,22
Lactuca mortuorum cibus. 144,16
Lactucæ. 200,33
Ladon fl. 576,46
Laganum. 210,15
Laidis patria incerta. 869,53
Laius Platonis comici. 142,35
Lamia fabula Cratetis. 713,30
Lampades byſſinæ. 348,22
Lana ἄπεκτος quæ. 28,40
Lancem deprimere. 94,41
Lanificij cura, antiquis temporibus. 337,28
Lapethus vel Lapithus. 883,48
Lapidatio theatralis. 431,34
Lariſſæi. 490,12
Larus. 594,59
Larus auis Herculi ſacra. 702,64
Laſerpitij vſus plurimus. 198,41
Laſus Hermionenſis. 768,27
Laſyrtæ plani hiſtoria. 89,18
Laterna, an latè accipiatur. 995,65
Lauentis Lauendula. 146,16
Laure vel *labra* veterum monachorum. 849,66
Larenſis encomium. 8.27.& ſeq. conditor Pandectarum iuris ciuilis Romanorum. 7,32
Lauri folia inter bellaria. 265,35
Leænæ Veneris, & Lamiæ Veneris templa, & de eo genere conſecrationis. 440,23
Lebia piſcis. 227,53
Lecithita. 215,10
Lectum. 882,20
Legati apud omnes gentes ſacroſancti. 6,25
Legati Athenis in Delum mitti ſoliti ad ſacra facienda. 438,11
Legati *Suſiani*. 884 22
Leges Cratini. 216,36
Legis definitio Ariſtotelica. 823,40
Legumina ἐψητά. 638,25
Lembus Heraclides. 194,33
Lemnia Nicocharis. 570,62
Lemniſci. 350.27
Lenæum Bacchi templum. 388,18
Lenticula tragica res. 286,53
Lenticulæ. 704,12
Lepaſta. 249,38
Lepaſtæ ex diuerſa materia. 805,35
Lepidium Tyriorum. 228,61
Lepores *hirundinini*. 685,57
Lepreas. 703,14
Lerus. 932,46
Leucadij cur ἀρχαῖοι Κορίνθιοι. 651,52
Leucas colonia Corinthiorum. ibid. 55
Leuciſci genus mugilum. 535,62
Leucola. 367,49
Leucomanides. 546,22
Leuconis comœdia φράτερες. 596,61
Leucus piſcis. 507,23
Leuitas Græcorum ſuper quorundam prodigioſa tenuitate. 857,55
Lex vetuſtiſſima, de non mactando boue aratore. 28,48
Lex de non comedendis agnis & vitulis. 26,25
Lex Spartanorum de Barba non alenda. 269,39
Lex Spartæ, vt domum à conuiuio redirent ſine lumine. 338,14

Lex

Lex Platonis de pecunia aurea vel argentea priuatis non habenda. 405,22
Leges de arcendis nothis à ſacris. 410,38
Lex regia Athenienſium. 411,47
Lex ſumptuaria de muneribus cauit. 472,13
Lex Oppia. 502,15
Lex Sybaritica de vocandis ad conuiuia mulieribus. 835,17
Lex Syracuſana ſuper veſte muliebri floridi coloris. 834,33
Lex alia Sybaritica de præmio coquis propoſito. 835,57
Lexicorum auctores antiqui. 160,50
Lexiphanes Luciani. 188,18
Libationes ſuper linguis. 41,50
Liberalia à Bacchanalibus & Dionyſiis diuerſa. 445,57
Librariorum antiquorum imperitia & negligentia. 565,27
Limnæ Aſphaltis lacus. 87,49
Limnæ. 733,20
Lingua ſcari. 556,38
Lingua vetus Spartiatarum frequentiſſimè vſa litera canina. 614,56
Lini ſemen inter eſculenta. 214,44
Linus & elinus. 893,38
Lityerſa. 709,38
Loligines volucres. 560,52
Loliginum τευθίδες. 549,60
Lucernæ machinoſæ. 246,60
Lucifer ſtella. 347,16
Ludi etymum à Lydis. 830,11
Lumen nocturnum olim, tæda aut ligna. 995,41
Luna ἐνθεική. 475,16
Lupi piſcis vafrities. 542,52
Lupini impediunt ebrietatem. 422,42
Lupini pro amethyſto. ibid.
Lupinorum vis abſtergendi. 113,34
Lutatius Daphnis. 107,25
Luxus Samiorum. 388,56
Lychnorum inuentum. 995,69
Lycius ſtatuarius. 809,34
Lycophronis *Satyri.* 714,37
Lycus fluuius. 876,55
Lydorum παρθένοι καλαί. 829,51
Lydorum delicata vita. 977,46
Lynceus diſcipulus Theophraſti. 243,18
Lyrophoenix. 316,61
Lyſander inter mothaces. 467,39
Lyſandrea præda. 407,58
Lyſimachus rex Thraciæ. 449,47
Lyſiodi. 314,60
Lyſippi *Bacchæ.* 238,32

M

MAcedonia, olim Macetia appellata. 349,17
Macetæ Bacchæ. ibid. 32
Maſtriſinus, & baſtriſinus, ſiue baſtriaſmus. 901,18
Menides Hecatæ ſacræ. 563,30
Meones Lydi. 703,58
Mæotæ piſces. 543,45
Mæſon cocus. 936,50
Magadis. 306,59
Magnes comicus. 638,60
Magodus. 894,32
Mala quid apud D. Hieronymum. 705,33
Malophori Perſarum. 828,25
Maluæ ſemen μαλάχης. 120,32
Mammacythus vel *Aura* Metagenis. 621,41
Mandrogenes vrbicarius. 247,46
Mandylium ſiue mantelium. 699,29
Manes. 585,46
Mania nomen Phrygiacum fœminæ. 874,33
Marathonia pugna, quo anno pugnata. 110,23
Mareoticum vinum. 74,18
Margaritæ λίθοι, ὀξᾶ, nuclei, concharum vitia & verrucæ. 178,35
Maria fons, ſiue lacus. 74,34
Mariandynorum ſerui. 458,49
Marica Eupolidis. 977,66
Marſupium quod Fontebellaquæ viſitur. 173,34
Manſurius Iureconſultus. 327,47
Mater duplex. 715,63
Materia. 218,12
Matreæ plani ænigmata. 47,55
Matronas Romanas abſtinuiſſe temeto, non omni vino. 734,62. eaſdem non habuiſſe claues cellæ vinariæ. 735,30
Matronis parodia. 233,60
Matulæ in triclinia inferri, & capitibus illidi ſolitæ. 41,52
Maza. 114,55
Maza loco panis. 277,33
Maza ἐκ Τήω vel Τύπ. 290,12
Maza ἐκτάν. 291,20
Mazæ Eretriacæ. 190,14
Mazonomi. 277,49
Mædi vicini Pæonibus. 91,51
Mædi, ſunt Perſæ. 110,13
Megalartiorum feſtum, & in eo acclamatio. 109,33
Megarenſes & Bæoti, an vexati ab Athenienſibus. 138,58
Megarenſes Niſæi. 936,63
Megaris Epicharmi. 510,31
Melandria. 223,23
Melanderinus. 546,41
Meleagris ſtatura. 142,20
Meleagrides. 932,43
Melinum vnguentum è cotoneis malis & ſtrutheis factum. 975,18
Meliſſa Dioclis. 721,20
Melilotus fabula. 456,13
Melitus tragicus. 856,40
Melopepon ſemen cohibet. 850,64
Menandri *Epitrepontes.* 231,30. Δύσκολος. 272,54. Ὀργὴ & Nauclerus. 298,28. Ἀξιόγραφος. 429,66. Δακτύλιον δράμα. 432,48. *Epiclerus & Didymæ.* 646,31. *Carthaginenſis.* 661,31. Ἀῤῥηφόρος. 737,25. Ἁλιεῖς. 804,64. *Philadelphi.* ibid. 67. Παρακαταθήκη. 870,36. Πλοκὶ ἢ Ῥοδία. 916,61
Mendici & Heroes Chionidæ comici. 230,49
Menecrates Ζεύς. 515,41. Menis pagus. 88,48
Menſæ veterum. 33,27
Menſæ aſſidendi non accumbendi mos, ab Alexandro Magno vſurpatus. 43,40
Menſa τρίπους, vel πάμζα. 100,20
Menſæ miniſtri altè cincti. 249,16
Menſæ ſecundæ non ſemper appoſitæ. 909,30
Mercator Diphili, Pacuuij & aliorum. 400,24
Mercurius θεῶν πρόπομπος. 838,36
Mercurius, vide Cupido.
Meſſanij. 15,64
Meſſenia Critonis. 307,56
Meſotriba. 215,27
Meta prima Herculis coniunx. 861,43
Metagenis *Mammacythus* vel *Aura.* 621,40
Metagenis *Philothyta.* 996,13
Metalepſes veterum vocabulorum. 791,29
Metanira. 206,21
Metrodorus. 854,46
Methymna. 169,22
Midæ & Sileni colloquium. 91,38
Midæ aures auriuoræ. 598,30

Midon ſiue *Medon* Alexidis. 991,19
Milanion, Antiphanis. 717,60
Miles, Diphili. 311,29
Miliarium ἀπνωλίδιον. 193,55
Milium frigidæ naturæ. 108,25
Mineruæ Natales. 192,60
Minerua Promachorma. 252,15
Miniſtri Romanorum Cæſarum albati. 370,61
Minos quo ſtratagemate occiſus. 29,19
Miſumenus & Philarchus Phœnicidæ. 929,48
Mithæcus. 217,15
Mithræ feſtum. 342,65
Mitylene. 169,23
Mnaſeas Colophonij Σάλπ. 15,42
Mnaſonis mille ſerui. 459,56
Mnematium Epigenis. 808,48
Mneſimachi *Hippotrophus*. 687,49
Mochus, ſcriptor Tyrius. 240,17
Moliones ſiue Molionæ filij. 117,37
Moloſſum organum. 325,12
Monaulus. 311,56
Monumenta mortuorum publico ſumptu facta, & facta decreto Senatus, quomodo differant. 880,21
Mora rubotum. 104,36
Mores Cyrenenſium. 611,14
Mores non habent bruta. 31,59
Mortui elati in quàm honeſtiſſima veſte. 707,52
Mortuorum πρόθεσις. 773,26
Mores veterum poſt finitas epulas. 923,24
Mos veterum acclamandi in conuiuiis. 277,37
Mos ſumendi aliquid de ſacrificio. 221,26
Mos veterũ Gallorum, vertere ſe ad dexteram inter adorandum. 279,45
Mos antiquiſſimus, commiſſione duorum pluriumve ſalutem contrariorum exercituum redimere. 280,62
Mos circumferendi horologia. 295,37
Mos reprehendendi per imitationem. 295,37
Mos quorumdam, tonſori ſæpius quotidie operam dare. 297,12
Mos auctorum Fabularum titulos contrahere. 301,63
Mos Athenienſium vt Pritanes vnà quotidie cibum ſumerent. 330,55
Mos Græcorum, aliarum vrbium feſta concelebrare. 341,51
Mos Græcorum in Latinis nominibus. 374,51
Mos Athenis, vt coqui apud gynæconomos ſuum nomen profiterentur. 430,54
Mos, vt mali poëtæ lapidarentur. 431,30
Mos conuiuiorum, libare regibus & principibus. 449,17
Mos veterum τὰ πρῶτα ὀψαρτύματα. 460,40
Mos, vt virgines nubiles oblectamenta pueritiæ Veneri conſecrarent. 553,12
Mos, Soli narrandi ſua ſomnia. 605,32
Mos ſacra facientium, linguis fauere. 606,31
Mos veterum regum, vrbes aut prouincias dare dynaſtis ad vectigal. 610,44
Mos ſtipem ſub alieno nomine colligendi. 616,36
Mos in conuiuiis ἀπὸ συμβολῶν. 634,47
Mos aſſumendi veſtes diis proprias. 690,16
Mos libandi principibus. 716,61
Mos diis conſecrandi coronas conuiuiales. 732,62
Mos antiquorum, vt in conuiuiis poſt epulas oblectamentis omne genus ſeſe recrearent. 745,52
Mos calculis ſuffragia ferendi. 758,47
Mos veterum pectus coronare, & vnguentis illinire. 953,26
Mos apponendi pocula in altera menſa. 775,22
Mos Athenienſium edendi in theatro. 779,61
Mos Græcorum in comæ tonſura. 814,40
Mos τῶν ..., ornari ... ἢ ... 827,38
Mos libandi in diſceſſu. 996,67
Mos veterum mollium, ſupercilia pingere & vnguentis illinire. 840,46
Mos veterum delicatorum pedes vnguentis vngere. 858,51
Mos veterum florem geſtare auri impoſitum. 859,27
Mos in iungenda affinitate, vt ſponſus phialam dono acciperet. 872,55
Mos geſtandi thecam calamariam cingulo appenſam. 875,40
Mos diſcedentium à conuiuio, acclamare ἰὼ παιάν. 996,38
Mos arcendi ſeruos à quibuſdam ſacris. 920,12
Mos frontem coronandi. 952,51
Mothaces. 467,29
Mugiles ... ſiue 535,39
Mulieres ἐνωπλίδες. 117,28
Mulieres δημιουργοὶ Athenis. 305,28
Mulieres ἐπιφίδες. 450,38
Mulieres Græcorum ventitaſſe ad conuiuia. 607,35
Mulieres ad conuiuia vocatæ inter Sybaritas. 834,42
Mulieres olim infectrices. 883,20
Mullus ad venerem ineptus. 19,32
Mullus Hecatæ ſacer. 562,43
Mullus piſcis gregalis. 562,11
Mulli dentes. ibid.11
Mulli Aëxonici. 563,66
Mundum plenum eſſe animarum. 620,28
Murænarum coïtus cum ſerpentibus, 545,37
Murices. 606,24
Murium latibula. 194,27
Murrina Romanorum. 72,33
Muſa Epicharmi. 211,27
Muſa κάπηχος. 390,64
Muſcæ Olympiacæ. 17,54
Muſica μουσικὰ & μουσικεῖα. 896,10
Muſicæ vis ad ſedandas animi perturbationes. ibid.47
Muſicorum διαχάραγμα, ſiue *tabulatura*. 616,53
Muſiuum opus. 361,54
Mus piſcis. 217,30
Myconij. 24,42
Myiagrus deus ab Eleis cultus. 18,29
Mylon oppidon Ægypti. 586,64
Mima & *mimarcys*. 942,20
Myrmecanthropi Pherecratis. 403,30
Myſteria & Dionyſia quomodo differant. 446,16
Myſtis Antiphanis. 735,45
Myrtilus. 207,32

N

NAblus. 309,17
Nani ... 831,61
Nanus & *naſtus*. 918,52
Naſtus panis. 215,34
Naturales propenſiones aut abominationes variarum rerum. 476,47
Nauplius Timothei poëtæ. 588,40
Nautarum ſacrificia ex voto. 656,48
Neanthes. 649,60
Neleus emptor librorum Ariſtotelis. 10,30
Nemeſis Helenæ mater. 581,30
Neptunus Τρυγαῖος. 580,33
Neronis dictum. 234,10
Neruus obſcœna notione. 17,34
Neſiarchi Athenienſium. 595,31
Neſiota ſcriptor. 144,47
Neſtor Θεατρικῶν ſcriptor. 709,15
item alius poëta. ibid.
Neſtoreum poculum. 811,14
Neſtoris poculum ... 728,68
Nicandri Ἑτεροιουμένα. 161,30
Nicochares poëta. 241,33
Nicocharis *Lemnia*. 571,39

Nicochatis

Nicocharis *Hercules Choragus.* 893,30
Nicolai palmulæ. 918,52
Nicolai panes. ibid,56
Nicophron, poëta. 241,34
Nicocreon tyrannus. 587,57
Nicocreon, Nicotheon, & Nicocles. 607,17
Nili aqua alumn ſoluit. 85,53
Niobe Sophoclis & Ariſtophanis. 569,18
Niſæi equi. 342,55
Nitro vſi veteres in balneis & pleriſque lotionibus. 243,11
Nix calida quibuſdam. 191,63
Nix viua. 249,25
Nomen patrum filiis à Græcis adiectum. 583,49
Nomina Græca in ι deſinentia. 139,28
Nomina clarorum virorum inſerta Saliari carmini. 439,30
Nomina eorum qui Durium equum ſunt ingreſſi. 885,27
Nominalia Latinorum. 135,37
Noſti Anticlidis. 663,10
Noſtorum auctores varij. 286,20
Nota veterum criticorum τὸ χ. 508,43
Nothi ſegregati in ſacris ab aliis. 410,29
Nox longa Platonis. 213,28
Nuces Heracleoticæ. 108,52
Nuces Ponticæ. 64,40
Nucleus. 117,18
in Nugis opera malè poſita. 194,47
Nummi dimidiati loco ſymboli vſurpati. 216,35
Nuper, πρῴην ac ſimiles voces. 481,60
Nuptiæ, diuerſorum poëtarum. 181,31
Nuptiæ Iouis & Iunonis. 416,35
Nuptiarum αἱ ἀκμαῖαι & αἱ ἰαλεμήσιμοι. 181,10
Nutrices Eubuli. 542,12
Nutricum næniæ. 892,60
Nux Sardiana, & lata. 109,10
Nyſa. 349,40

O

OBeliæ. 108,39
Obſonatorum ſiue ἀγοραστῶν proprium munus. 614,22
Obſoniorum modus ex lege Fannia. 470,29
Oculi nigro infecti, propter formam. 337,49
Oda Anacreontica non prius edita. 912,57
Odyſſeæ vniuerſum argumentum, Fontebellæ aquæ depictum. 361,64
Oecus 246,26
Oecorum Ægyptiorum forma. 344,30
Oeneus, quis Athenis. 418,59
Oenonas citharœdus. 51,10
Officia diuerſa promæcondæ τῶν δείπνων. 339,34
Olen. 214,60
Olera quomodo attenuent. 143,55
Olera χυτὰ & πεπτά. 646,26
Oleum Samiacum, acanthinumque. 137,37
Oleum ex adipibus. 742,55
Olympias ſacris orgiaſticis dedita. 938,28
Olympiacæ muſcæ. 17,54
Olympij Iouis templum Athenis. 341,60
Olympiadum aliquot adnotatio. 378,54
Omphale Cratini iunioris. 947,62
Onelaphi. 350,51
Onerariarum inuentores. 64,49
Ononis. 186,57
Onopordum. 146,23
Onychæ ſolenes. 176,35
Opera ἰχνεῦσαι. 811,30
Opſonomi. 402,50
Opum fructus maximus. 10,35
Oraculum de Socratis ſapientia. 388,30
Orationis epitheta γαράμενα. 21,53
Orationis prima virtus perſpicuitas. 362,51
P. Orbius. 374,43
Orcus poëtis *Ageſilaus* dictus. 969,25
Oreſthæus Deucalionis filius. 77,34
Origenes Συντακτικός. 262,20
Ormenia. 130,16
Orita. 46,16
Orpheotelestæ. 349,17
Ortygometra Ithacenſis. 674,15
Oſcula pafferina. 871,17
Oſmyli. 255,60
Oſtrea tubera maris dicta. 128,51
Oſtrea optima. 176,47
Oſtracites. 921,42
Othryneus δῆμος. 541,57
Otioſi pauperes vocati in ius Athenis. 300,16
Otoſtylum. 146,17
Otus & otis. 671,11
Oua, inter bellaria. 916,32
Ouorum parandorum multiplex ratio apud veteres. 117,45
Oxyliparum. 663,50

P

PÆanes tranſlati ad hominum laudationem. 440,41
eorum natura. 984,31
Pæonia. 154,62
Pægaſas. 64,36
Palæphatus mythographus. 940,42
Paleſtra, Alcæi, & cæteræ comœdiæ. 206,39
Pallene & Pellene. 411,12
Pallas ἀλίτων. 194,12
Pamphyliorum ingenia. 609,26
Panætiaſtæ. 330,39
Panaria veterum. 241,54
Pancarpia Alexandrinorum. 921,44
Pancratiaſtes Theophili, & aliorum poëtarum. 181,57
Pandectæ iuris ciuilis Romanorum à Laurentio conditæ. 7,50
Pagnia Salpa. 559,14
Panes Cilicij & Collabi. 113,34
Panis eſcharitæ Rhodiorum cum forenſi Athenienſium, collatio. 208,28
Panis ἰγκρυφίας. 209,60
Panem frangere, Pythagoras vetuit. 37,10
Pantomimi, vide Italica ſalt.
Papauer. 214,22
Paphlagonia fons. 87,58
Paphia. 808,23
Paraballon, nomen proprium viri. 392,54
Parabatarum cultus. 351,34
Parabrycon. 16,12
Parabrycon, nomen proprium viri. 392,54
Paraplynteria. 151,36
Paraſiti, epulones ſacri, Iouis paraſiti. 410,11
Paraſiti in templo Herculis. ibid,26
Paraſiti, è publico alebantur. 422,59
Paraſitorum exercitatio λέγειν ἐπὶ κεφαλαίω. 423,69
de voce *Paraſitus* obſeruatio. 412,60
Pariambides tibiæ. 316,33
Parianæ placentæ. 915,51
Paropſis. 639,11
Parrhaſius *habrodiætus.* 852,14
Partheniæ ciues Lacedæmonij. 466,63
Participia in propria nomina tranſlata. 392,49
Parthorum regiæ variæ. 817,66
Pariſades & Beriſades. 604,35
Paſicypros. 299,56
Paſſeres Veneri ſacri. 672,49

Paſſum. 735,15
Paſtor Antiphanis. 523,12
Patales boues. 650.14
Paxamus ſcripor ὀψαρτυτικῶν: idem *Criton.* 831,13
Pelamys & cobium. 622,58
Pelaſgi Ariſtophanis. 434 35
Pelles olim pro lectis & ſtragulis. 418,17
Pelorides conchæ. 177,31
Peneus, vide Titareſius.
Penteteridum nobiliſſima Olympica. 348,22
Penula ἀχηνις. 187,63
Percota & *Percopa.* 68,61
Perdiccas rex Macedoniæ, Athenienſibus, & Lacedæmoniis dat verba. 65,49
Perdices vel perdicis filij, pro libidinoſis. 670,33
Periclis obitus. 385,20
Peripterium. 357,64
Pernæ κυβιαιαί & κωπαδεαί. 935,60
Perſa, comœdia incerti auctoris. 156,43
Perſa Æſchyli & Pherecratis. 569,17
Perſæus & Sphærus, ſcriptores rerum Spartæ. 264.54
Perſarum veſtis ἀμφιεσκοι, & aliæ. 69,27
Perſarum regis miniſtri albati. 270,59
Perſarum regis proceres cur ad prandium ſolùm non etiam ad cœnam venirent. 271,25
Perſeus. 740,26
Perſicum malum. 162,35
Perſicus veſtitus. 348,67
Perſpicuitas prima virtus orationis. 442,30
Petula pherecratis. 597,12
Petellinorum conſtantia. 819,55
Peteos, ſiue Peteous. 773,32
Pezitarum & fungorum diſcrimen. 125,33
Phæaces diis chari. 41,51
Phæacum ſaltationes. 39,64
Phæninda vnde dicatur. 39,16
Phageſiorum feſtum. 474,56
Phalangæ. 351,67
Phalerici gobiones. 541,43
Phaniæ peripatetici libri de plantis. 103,56
locus ex illis conclamatus. ibid.
Phaon platonis comici. 273,54
Phaſelitæ & Sideræ. 609,10
Phaſſa quomodo à turture differat. 675,53
Phaulia mala. 161,58
Pheræ Theſſaliæ oppidum. 217,50
Pherecrates, quo anno fabulam Ἀγρίους docuerit. 387,53
Pherecratis fabula *Crapatalli.* 152,25
Automoli. 174,37
Ἀγρίοι. 182,46
Μεταλλῆς. 185,21
Μύρμηκες. 402,63
Petala. 597,12
Γραῦς ἢ Παννυχίς. 886,34
Pheta. 86,16
Phiala & lepaſta. 249,40
Phiala. 815,21
Phiala & *Phigalia.* 900,47
Phiditia Cyrenenſium. 802,28
Philadelphi Menandri. 804,67
Phileliae. 252,24
Philemonis Μετιὼν ἢ Ζωμίων. 251,24
Ἀγροικόμενος. 942,40
Philetæri drama Κυνηγίς. 500,40
Philinus vetus orator. 720,19
Philinnis comœdia Hegemonis. 987,49
Philippi regnum. 861,47
Philippica hiſtoria Theopompi. 237,51
Philippidæ Συνάπτουσαι. 991,58
Philippus rex ſcurrarum amantiſſimus. 454,22
Philippus, comicus. 625,49
Philopægnon Critonis. 306,49
Philoclis tragici Τηρεὺς ἢ ἔποψ. 494,38
Philonidæ *Cothurni.* 403,11
Philoſophi comicis irriſi. 120,35
Philetbyta Metagenis. 996,14
Philoxeni *Cyclops.* 22,48
Philoxeni Cytherij ſcripta nugatoria. 273,39
Philyllij fabula Αὐγή. 213,66
Philyllij *Auge.* 805,59
Philyllij φρεωρύχος. 911,41
Phlius vrbs in Peloponneſo. 673,56
Phlyacographia, vide Hilarotragædia.
Phœnix Ionis Chij. 176,43
Phœnix organum. 315,35
Phormiſius. 403,55
Phormophori Hermippi. 994,56
Phormus comicus. 928,48
Phryges Æſchyli. 56,12
Phrygius rhythmus. 317,13
Phrynichi fabula, *Poaſtria.* 213,47
Tragœdi. 403,18
Μονότροπος. 435,23
Κρόνος. 643,64
Phryxus. 212,46
Phylacus rex. 818,24
Phyllis vetus ſcriptor. 905,47
Phytalus ficus inuentor. 151,28
Picatio fictilium. 21,40
Pictores Σικυώνιοι. 345,33
Pictura è numero liberalium diſciplinarum ſublata à quibuſdam. 971,13
Picturæ diuiſio. 346,41
Pilæ luſus commendatus ab Athenæo. 38,58
Pilenta Romanorum. 262,46
Pindarus πολυποιγραφώτατος. 10,10
Pindarus hyporchematicæ poëſeos & ſaltationis auctor. 41,30
Pindari ἀναγωνιστικῶν oda. 766 45
Pinnæ è byſſo. 172,54
Piper quando edi cœpit. 163,39
Piræei tyranni. 90,47
Piſander Platonis. 663,43
Piſcationis incommodum ventorum flatus vehementior 763,55
Piſces olim alimentum non conueniens habiti. 35, 14
Piſces ſaxatiles optimi. 140,45
Piſces ἀνάκανθοι antacœus & huſo. 526,12
Piſces ἱππαγωγοί. 531,65
Piſces ἀνθρωποφάγοι. 546,18
Piſces manſueti. 577,26
Piſces foſſiles. 576,13
Piſces vocales. 576.43
Piſces terreni ad Pyrenæos. 577,54
Piſces Indici miraculoſi. 578,13
Piſces nec guttur habent nec ſonum edunt. 579,21
Piſces Dorioni dicti θεοί. 588,22
Piſces oleo ἀλείφειν καὶ λύειν. 593,17
Piſcis qui è prunis exiliens cum viuo carbone ſyluam incendit. 629,44
Piſcium φωνή. 510,36
Pitiſſare. 338,19
Placenta panis probè confectus, quomodo à Diogene dicta. 218,65
Placenta turulata. 921,16
Placentæ Apiciæ. 23,28
vel condimenta. ibid.
Placentæ præcipuè veterum delitiæ. 218,40
Placentæ ἔνθρυπτα. 922,63
Placentarum aliquot genera & nomina. 916,17
Plantæ Venereæ. 45,18
Plantæ eiuſdem contrarij effectus. ibid.
Plantæ nouellæ νέατα. 884,52

de Plan

Digitized by

de Plantarum antiquis appellationibus. 681,21
Plato ἱεράτατος. 6,40
Plato binominis. 369,63
Plato τῇ Μνημοσύνῃ φίλος. 377,15
Plato & Xenophon cur ſimilis argumenti libros ediderint. 582,56
Plato ſcripta ſua emendare ſolitus. 383,16
in deligendis Sympoſij ſui conuiuis nullam temporum rationem habuit. 383,48
Platonis contubernium. 17,29
Platonis Conuiuium. 337,57
Platonis ſchola deriſa. 122,22
Platonis peccata chronica. 383,48
Platonis comici *Laius.* 141,59
Nox longa. 213,22
Ζεὺς κακούμενος. 216,63
Phaon. 273,54
Legati. 403,54
Mammacythus. 611,58
Syrphax. 599,38
Grypes. 640,12
Lacones. 658,11
Piſander. 664,43
Αἱ ἀφ' ἱερῶν. 742,17
Adonis. 769,57
Platonis dictum de ambitione. 812,66
Platonis malignus animus erga omnes. 822,55
Platonis Problema ἀμήχανον. 948,61
Plauti Condalium. 434,55
Plinthina Ægypti. 72,40
Pliſtonicus. 91,60
Ploxemium. 260,10
Plutei. 364,48
Pneumaticarum rerum auctor Cteſibius. 309,29
Pnyx monitu Deûm conſecrata. 371,31
Poaſtria Phrynichi. 213,51
Pocula,Amaltheæ cornu,& eniautum. 786,32
Pocula hederacea. 796,63
Pocula quam adamarint veteres. 780,23
Pocula literata. 786,55
Pocula κώθωνα Athenienſium. 795,40
Poculum primum quare Ioui ſeruatori ſacrum. 80,59
Poculum datum muneri vt ſymbolum ἀσπασμοῦ. 729,15
Poculum magnum Herculi pro naui. 789,21
Poculum etiam ξυφὰς ξυφὶς λεκάνιον. 812,55
Pœciliæ piſces vocales. 576,64
Pœna eius qui griphum non ſolueret. 752,12
Pœnæ improborum arguunt Deum eſſe. 609,11
Pœni & Romani pultiphagi. 713,53
Poëta Alexidis fabula. 151,41
Poëtæ quondam omnium virtutum magiſtri. 37,44
σοφοὶ,& σοφισταὶ dicti. 37,53
Poëtæ mali lapidibus obruti. 431,28
Poëtæ Græci vſi ſæpè dictionibus alicui populo peculiaribus. 518,31
Poëtarum morbus. 96,53
Polemonis varia cognomina, & patria eius incerta. 408,28
eiuſdem ſcripta. 359,44
cur dictus ἐπὶ ἀδικίᾳ,item Ἀμαθής. 498,42
Polenta cum χίδρῳ confuſa. 914,36
Polis. 797,22
Polyclea Alexidis. 866,56
Polyeuctus Heniochi. 678,55
Polyidus. 5773,44
Polypi cur dicantur ἐν ἀχύροις τὰς ἁλιευτάς. 552,17
Polypi τὸ ἀεὶ ὄν. 551,32
Polypus cui potiſſimum colori aſſimiletur. ibid.60
Polyzeli Μουσῶν γονάς. 642,10
Pompa quam duxit Antiochus. 342,48
Pompæ Ptolemaicæ deſcriptio. 346,56
Porca præcidanea. 650,54
Porcellus ſimul aſſus & elixus: idemque fartus, & tamen integer. 650,50
Porphyrius. 933,27
Poſidianæ aquæ. 88,30
Poſis, 523,54
Potalinum vinum. 61,64
Pothinus neuroſpaſtus & Euryclides præſtigiator quibus honoribus ab Athenienſibus affecti. 50,22
Potydæana expeditio. 376,28
Potio olim omnium prima. 118,38
Præbibendi modi προπόσεις. 780,27
Præmium cottabiſſantis optimè. 945,28
Præſtigiatores. 46,35
Præſtigiatores qui enſiculos vorabant. 397,11
Praſocurides, vnde dictæ. 143,56
Præteriti perfecti αὔξησις ſæpè ab auctoribus omiſſa. 113,53
bene Precandi formula. 112,34
Pretium manſionis σταθμός. 26,49
Priapum ſiue Priepum, cur colere inſtituerint Lampſaceni. 69,50
Problema, Antiphoñis fabula. 760,20
Promecondæ,& ſtructoris diuerſa officia. 339,35
Promalus. 316,17
Pronax, 840,14
Pronomi inuentum. 902,52
Proſchium. 700,28
Proſpalta δῆμος. 564,47
Proſodiacus modus. 902,33
Protagoræ poſterior aduentus Athenas. 386,38
Proteus Aeſchyli. 675,45
PROVERBIA. *Ius cantorum & Poëtarum ſacrificare ſine fumo.* 30,14
Clauus clauo truditur. 90,38
Hic vel cerebrum comederit. 137,50
Tres Fratres. 185,66
vitam pulmonum viuere, vel oſtrei vel plantæ. 186 41
Ne ſymbolum quidem habet. 226,43
aſtare in extrema tegula. 275,60
Opera Philadelphia. 314,47
Carius vendis quàm vlbus Achilles. 403,24
Ciccum non interdum. 568,13
Ficus edere. 581,30
In conuiuio plurimùm omnes loquimur. 621,56
Aſpendius citharœdus. 690,64
Mulierum mens in caupona. 736,18
Anus ad armillum. ibid.20
Tonſura Scythica. 837,20
Magnetum mala. 837,46
Prouerbium vetus apud Ariſtotelem emendatum. 499,20
Prouerbium ex deprauata lectione fictum, *Iouis lac* 936,31
Pruna,ἄνθραξ. 102.17.
Prytanes vnà cibum quotidie ſumere ſoliti. 331,14
Prytaneis Teleclidis. 806,50
Prytaneia Græcorum. 420,18
Prytanea olim in ſingulis Græcorum vrbibus vt Tarentinorum, Corinthiorum, Rhodiorum, Mileſiorum, Tenediorum, Argiuorum, Siphniorum, Thaſiorum, Ereſiorum, Mityleneorum, Cyreneorum, Eleorum, Naxiorum, Epheſiorum, Naucratitarum. 993,46
Pſalterium. 316,51
Pſeudici. 684,11
Pſorus. 546,46
Pſygrus. ibid.
Pſythium vinum. 66,56
Ptolemæus Philadelphus natus in Co inſula. 39,42
Ptolemæus Euergetes. 317,16
Ptolemæi Philadelphi ingenium. 354,44

Pueri à poculis ab Hercule occiſi nomen. 700,12
Pugnarum ſingularum antiquitas & deteſtatio. 281, 16
Pulchritudo ſumma. 59,50
Puls Romanorum, 913,31
Puppæ & conchæ Venereæ, inter puellarum ludicra. 553,16
Purpura regia magiſtratus indicium. 169,47
Purpurarum incrementa vnde dignoſcantur. 172,40
Pyrbus. 86,10
Pyrrychus nomen Laconicum. 902,18
Pythagoras. 25,56
Pythagoræ ſymbolum de non frangendo pane. 37,10
Pythagoræ coniuratio. 373,65
Pythagoræ tripus Τρίπους. 906,46
Pytagoreorum dictum, ἴσον τοι κυάμους τρώγειν κεφαλάς τε τοκήων. 134,42
Pythionicæ amatores cur *Scombri* dicti. 59,47
Pytina Cratini. 280,55
Pytho Byzantius orator. 103,14
Pyxis etiam quæ ex auro, & argento, 164,45

Q

Q*Vadra.* 220,38
Quæſtiones variæ γεράδες. 762,39
Quaſillus Muſarum. 56,53
Quingentorum curia Athenis. 305,13
Quinquageſimæ vectigal Athenis, 100,22
Quinquatria. 192,59
Quiſquiliæ χνμαία. 521,13

R

RApa caro dicta. 643,49
Reges Macedoniæ Ægis ſepeliri ſoliti. 281,63
Regia veſtis. 374,64
Res Ruſticæ pars λαχανεία, nota Heroïcis temporibus. 58,16
Res mortis, vel *res voluptatum*, pro morte, vel voluptate. 83,65
Res in contractibus & pœnis loco pecuniæ, ante eius vſum inuentum. 152,38
Res maximæ à paruis principiis. 374,60
Repoſitorium, 368,31
Repotia, ἐπαύλια, ἐπιδείπνια. 182,25
Reticula purpurea luxuriæ argumentum. 964,29
Reticulum, γύργαθος. 244,17
Rhamnuſij παραμασῆς. 955,21
Rhenæi. 307,36
Rhipæi montes. 407,17
Rhodij,Cyrenenſes albi. 611,22
Rhodiorum αὐτίτης. 69,63
Roma Orbis compendium. 50,34
Romani Æolas imitati. 720,12
Romanorum magiſtratus Athenis ſine inſignibus. 372, 21
Roſæ centifoliæ. 966,43
Sumptus in Roſas. 273,65
Rotæ figulinæ inuentores. 65,45
Ruſtici hominis σκευή. 116,30
eius character. 116,33
Ruſtici & Ruſticus Antiphonis. 624,58
Ruſticus ſiue Butalion Antiphonis. 531,34
Rutilius Rufus. 470,11

S

S*Acæa* feſtum Babylonicum. 909,25
Sacas vel *Sacadas* poëta antiquiſſimus. 885,36
Sacerdos Mineruæ Athenis à quo caſeo abſtineret. 647, 63
Sacerdotum apex. 469,52
Sacerdotum ac Principum veſtes ſimillimæ. 374,56
Sacra via Romæ. 469,47
Sacra facientium ritus. 632,26
Sacramentum, pecunia quæ in iudicium venit in litibus. 504,50
Sacrificium Eleorum perdendis muſcis. 17,13
ad Sacrificiorum epulas amici olim inuitati. 235,18
Sacrificia veterum tenuia. 272,50
Sacrificia antiqua. 939,16
Sal Tragaſæus. 149,32
Sales ἡδυσμένοι. 637,41
Salſamenta ἀμφάλλαξ τεθέντα. 223,26
Salſamenta inter viliſſimos cibos habita. 229,39
Saltantium χόρατα. 900,14
Saltatio vide Italica.
Saltatio ἐγκάδες & τελώματα 52,30
Saltatio veterum finitis epulis. 689,23
Saltatio ἱκτικός. 901,15
Saltationes Phæacum. 40,29
Saltationum plures modi. 900,59
Sambrias proprium ſerui nomen. 456,58
Sambuca. 904,53
Sami antiquiſſimi incolæ. 950,58
Samiæ placentæ. 916,16
Samij Crateris. 223,50
Samiorum λαύρα. 848,11
Sannyrionis Γέλως. 510,58
aliæ fabulæ. 511,10
Samus ἀστυπάλαιξ Athenienſium. 196,62
Sanchoniathon,ſcriptor Tyrius. 239,41
Sandala immortalium. 255,46
Sandrocottus. 44,45
Sanguinis color naturalis. 60,13
Sanitas Romæ præmij loco data. 221,38
Saperda Ponticus. 539,50
Sapientia virtus præſtantiſſima. 389,32
Septem Sapientum ᾠδή. 982,30
Sappho Antiphanis fabula. 719,48
Sapphones duæ. 878,61
Sacerdos fœmina quibuſdam ſacris præfuit. 411,26
Sarambus. 217,15
Sarapis veſtis nomen. 836,22
Sardanapalus *Conoſconcolorus* dictus. 583,53
Sardanapalus ſpontaneo viuicomburio vitam finiit. 839, 49
eius monumentum. ibid.
Sardinia ob tincturam celebrata. 97,55
Sargus. 558,15
Sarpedon,dux copiarum Demetrij regis. 579,59
Satyri Phrynichi. 170,38
Satyri, cur equites. 231,36
Satyri Lycophronis. 714,57
Satyricæ fabulæ. 723,17
Sauillus. 921,22
Scabilli. 140,57
Scamandri fontes. 85,17
Scamon vetus ſcriptor. 901,60
Scandix,olus vile. 115,23
Scaphia. 268,46
Scarus piſcis. 429,29
Scarus an dormiat. 556,60
Scari inteſtina. ibid.
Scenæ aut chori datio,honoris ſpecimen inter Athenienſes. 50,57
Scyphorum κυλιδάματα & κερβάματα. 705,20
Sciæna piſcis. 514,19
Scientia critica & Socratica. 8,32
Scilla. 232,67
Scindapſus. 316,15
Sciphiæ piſces. 165,28
Scleria Antiphanis comœdia. 156,20
Scoliorum argumenta βραχέα. 982,23
Scolium Timocreontis, Athenæo prætermiſſum. 983, 60

Scombri,vide Pythionicæ. Scopadæ. 733,65
Scordiſci, vide Cordiſtæ.
Scorpius piſcis extinguit Venerem. 19,42
Scortum ὑπὸ τ̃ αὐτοῦ. 865,16
Scriblita. 921,10
Scriptores varij γαμηλογίας. 771,13
Scriptores varij ὄψων. 844,60
Scriptorum veterum næui. 136,45
Sciathus inſula. 12,53
Scytharum mos in firmanda amicitia. 92,46
Scythinus Teius poëta. 777,29
Selena concham Veneri dicat. 553,25
Sellæ Theſſalicæ. 65,12
Semela partus carmen Timothei. 613,30
Semus,quis. 146,45
Senatuſconſultum de honore & præmio Eubuli facto. 431,11
Senatuſconſultum Lacedæmoniorum aduerſus Timotheum. 613,50
Senium,Ariſtophanis fabula. 209,41
Sepiarum & loliginum φωλῆτες. 549,60
Sepia. 572,49
Septem ἐπὶ Θήβας Æſchyli. 569,15
Septemthebana Amphidis. ibid.
Serpentes ad ſacra orgiaſtica adhibiti. 938,31
iis nomen ἀργόλαι vel ἀργαί. ibid.
Seruitutis origo. 458,39
Serui Lacedæmoniorum. 467,58
Serui quinque Scipionis. 468,64
Serui qui horas obſeruabant. 694,50
Serui à ſacris excluſi. 910,13
Seruorum iura apud Athenienſes. 461,16
Seruorum in Ægina numerus. 468,21
Seſamum. 214,25
Sexitana ſalſamenta. 133,22
Sialendris. 673,65
Sicania. 87,60
Sicilia frumenti fertiliſſima. 64,13
Sicinnis, Sicinnotyrbe. 891,15
Sicinnus liberorum Themiſtoclis pædagogus. 901,50
Sicinis ſaltatio. ibid.
Sicon & Æoloſicon. 654,32
Sicyonij pictores. 345,33
Sicyopepon ſpermatias & eunuchias. 142,36
Sicyopepon,quando edi cepit. 163,39
Sida ager Boëotiæ. 927,37
Sigilla lucentia in cœnationibus. 247,17
Sigma literam veteres refugerunt. 767,49
Sileni & Midæ colloquium. 91,38
Silphium Cyrenaïcum. 198,52
Simonidis ſordes. 933,63
Simulachra Deûm præ foribus. 733,12
Singultus ſedandi præcepta. 332,65
Simus piſcis. 543,58
Sipylus. 898,25
Sirenes Theopompi. 685,34
Siri Thracum. 250,19
Sirices auctor τῆς αὐλικῆς. 890,32
Sirpiculum. 260,10
Sirpus,quid. 746,34
Siser ſatiuus. 232,20
Siſtrum Æyptiorum. 817,56
Siti nihil πολυποδωδέστερον. 729,38
Similax inter Bacch.coronamenta. 349,36
Sminthia Rhodiorum. 152,33
Smiſgolas Athenienſis. 590,35
Socratis ars obſtetricia. 7,20
de Socratis militia expenduntur Athenæi argumenta. 376,36
de Socratis ſapientia oraculum. 388,35
Socratis mater ἀγαυρά. 390,26
Socratis liber Περὶ ἔρων. 667,11
Soldurius. 433,53
Sol, quomodo δαίμων dicatur. 50,13
Solem neque orientem videre,neque occidentem, Sibaritarum dictum. 469,30
Solem in poculo vehi veterum figmentum. 789,39
Solenes μακρογόγγυλοι. 165,42
Solenes, quomodo μονοφυεῖς & συμφυεῖς. 172,15
Solenes ἱεροχώματοι. 175,31
Solemnitas in honorem Demophontis, celebrari Athenis ſolita. 695,50
Soli oppidum Cypri. 873,21
Somnus cur inuiſibilis. 755,66
Sonchus. 437,45
Sopater φλυακογράφος. 167,14
Sopater φακῆ. 289,16
Sopatri Paphij fabula Μυστακοῦ θητ. 228,33
Sopatri Νεκυία. 291,62
Sophili Ἐγχειρίδιον. 726,31
Sophili Φύλαρχος. 197,34
Sophiſta Theſſalus. 30,12
Sophiſtarum πίνακες. 585,24
Sophoclearum fabularum tituli. 481,56
Sophocles qui Athenis philoſophos expulit. 885,50
Sophoclis *Thamyris.* 52,39
Sophoclis Αἰγεύς. 234,50
Sophoclis *Triptolemus.* 139,53
Sophoclis *Colchides.* 144,37
Sophoclis Σατυρικὸν δρᾶμα. 723,26
Sophoclis *Caſus Philoctetæ ad Troiam.* 495,59
Sophoclis *Hercules.* 723,44
Sophoclis Σύνδειπνοι. 960,31
Sophon proprium nomen. 690,33
Sophron celeberrimus poëta mimorum. 821,50
Sophronis *Mimi.* 370,19
Sophronis Παιδικά. 562,24
Sophronis Νυμφοπόνος. 630,31
Sophronis ὁ πυγαλιδὼν μίμος. 799,38
Sordium nota,muneri miſſa vendere. 933,29
Soſipatri *Catapſeudomenus.* 654,17
Sotiates vel *Sottiates*,aut *Sontiates*. 436,21
Sparta εὐρύχορος. 249,25
Sparta καλλιγύναιξ. 865,65
Spartani magiſtratus *harmoſyni.* 265,27
Sphærus,vide Perſæus.
Sphinx de cuius latrociniis conqueruntur Athenienſes. 448,44
Sphyrænam plus congris alere. 560,58
Spinarum cognomina. 139,42
Spira,opus piſtorium. 248,15
Spiritus medius notatus in multis Græcis dictionibus. 680,55
Sportulæ. 420,25
Sportula Romana. 634,23
Squatus. 556,12
Squilla inter eſculenta. 145,53
Stacte è ſola myrrha. 972,57
Stadium Alexandrinum. 346,45
Staphylus Sileni filius. 91,57
Staphylus. 930,36
Staſinus, Cypriorum auctor. 77,52
Stephanopolides Eubuli. 662,55
Sternutamentum pro Deo habitum. 137,59
Stilponis libri. 294,15
Stoïcum dogma. 883,62
Storea. 364,62
Strabelli. 165,19
Strabonem qui negant eſſe Strabonem refutatur. 935,36
Stragulorum ὑφάσματα. 99,18
Strambelus,ſiue Trambellus quis. 89,54
Strattidis comici fabulæ. 566,49
Stratonici ſalſè dicta. 603,53,& ſeqq.
Stratonici mors variè prodita. 617,32

YY 4

Strena στρηνίς & ἐπαρχομαί. 186,61
Strenæ origo. ibid.
Strobilus. 116,57
Structoris officium. 304,14
Strucces patinarum, apud Plautum. 243,62
Strutheum malum, κοδύμαλον. 161,18
Studiorum antiqua ratio. 413,30
Sturnis olim non veſcebantur. 136,11
Subadiuua. 23,50
Subcineritius panis. 209,58
Subitillus. 921,21
Subura. 629,66
Sudis. 398,50
Sudor, magni gaudij & repentini indicium. 390,40
Sues Syracuſarum. 63,38
Suetonij libri duo de Spectaculis & ludis Romanorum. 709,18
Sufflamen, & *ſufflaminare.* 196,47
Sumptum conuiuialium modus. 272,26
Sunienſium nobilitas inter Athenienſes. 457,55
Supercilia picta. 840,39
Supercilia à mulieribus atramento infecta. 840,45
Superſtitio veterum in factis dictiſque. 36,56
Superſtitio veterum, puerorum oculos ficu recente fricare. 156,64
Superſtitio veterum in mentione rerum triſtium. 330,60
Superſtitio veterum, mortuis conſecrandi quæ de menſa caderent. 722,46
Surrentinum vinum. 62,24
Sus veneris hoſtia. 182,63
Sus Cephiſodori comici. 230,41
Sus apud Cretenſes, animal ſacrum. 649,15
Sybaris deletæ cauſa. 834,12
Sybaritæ, gens infamis, & perditi luxus. 42,50
Sybaritarum dictum, *Solem neque orientem videre neque occidentem.* 469,25
Sybaritarum conatus abolendi ludicri Olympici. 835,53
Sycamina. 104,21
Syceas Titan. 156,60
Sycophanta. 151,53
Symbola & *ſimbolum*, quî differant. 224,47
Synariſtuſæ Menandri & Cratetis. 434,63
Synizeſis initio verſus familiaris. 401,36
Syracuſani Dores. 367,35
Syracuſanorum libatio quam mari faciebant aut diis marinis. 777,45
Syri abſtinuerunt piſcibus. 224,47
Syphax Platonis. 599,37

T

TAbætas. 819,14
Tabarites panis. 209,23
Tabernacula regum Perſarum. 100,13
Tabulæ quibus depictæ ſolemnitates ſacrorum aut ludorum. 619,66
Tactia ars. 518,27
Tageniſtæ Ariſtophanis. 183,59
Tagus χρυσοῤῥόας. 406,46
Tæniæ muliebres. 564,31
Talentum. 470,58
Tali dorcadei. 341,37
Tantali fabula. 58,37
Tapetes ſtrati μέχρι τ᾽ ἄρκτου. 248,22
Tapyri vino deditiſſimi. 736,56
Tarentinorum de ſeipſis dictum. 299,40
Tarſenſes rhetores. 384,24
Tauloptas piſcis nomen fictum Athenæo ex praua lectione. 565,18
Tauropolia. 451,20
Taxiarchi Eupolidis. 303,64
Tecta veterum, Iudæorum, Græcorum & Romanorum. 275,28
Tegeaticus panis σεμιδάλιος ἴσος. 215,42
Telamon. 421,10
Telamones. 363,19
Telauges Æſchinis Socratici dialogus. 391,31
Teleclidis Πρυτάνεις. 641,46
Teleclidis στέῤῥοι. 685,10
Teleſas proprium viri. 392,47
Teleſis vel Teleſtes. 56,27
Teleſtes comicus. 819,51
Temetum Romuli lege matronis Romanis prohibitum. 734,62
Templa Ægyptiorum ſecundum Nilum. 846,50
Templum Iouis Olympij Athenis. 341,60
Tenij, qui. 106,54
Tenera, rori aſſimilata. 662,13
Tentoria diebus feſtis figi ſolita. 344,13
Tenarus vel *Tenarus* grammaticus. 250,30
Tenus Cycladum vna. 656,51
de Terebra obſeruatio. 361,42
Tereus Cantarij poëtæ comici. 160,40
Terra nata. 471,25
Terrores nocturni. 277,10
Teſta Attica. 10,35
Teſtaceorum diuiſio Ariſtotelica. 171,46
Teſtarum crepitus. 340,25
Teſticuli in cibum. 663,29
è Tectis prælucendi & ſpectandi mos. 275,29
Tethya. 186,36
Tethynacia. 165,21
Tethis. 423,27
Tetradiſtæ. 513,43
Tetrax auis. 682,25
Thalyſius panis. 219,33
Thamyris Sophoclis. 52,39
Tarrha. 86,14
Thaſium vinum Ariſtophani notum. 67,48
Theagenes athleta. 703,26
Thearion. 217,12
Thebæ cur Θῆβαι εἴρηνται dictæ. 39,37
Thebæ & nomina Thebana multa Syriaca. 245,35
Thebæ xx. anno reſtitutæ. 48,18
Temiſtoclis apophthegma. 844,37
Theoclymus & *Theocles* poëta. 523,36
Theodoreti Θεοφιλής. 262,34
Theodoridas Syracuſanus. 530,42
Theodoridas poëta. ibid.
Theodorus cynulcus τρεχέδειπνος. 13,16
Theon μόναυλος. 311,56
Theophraſti liber Περὶ ἰχθύων. 544,36
Theophraſti opus Περὶ ζώων. 666,10
eius & Plinij diſſenſus. 974,29
item Plinij & Athenæi. ibid.
Theophraſtus præceptoris veſtigia ſequitur. 549,64
Theopompi hiſtorici elogium. 164,21
huius Philippicæ hiſtoriæ. 737,52
epiſtolæ. 877,36
alius liber. 843,10
Theopompi drama Ἀρμένιος. 315,58
Callæſchrus. 527,15. Ἡδυχάρης. 538,13
Irene. 632,54
Sirenes. 685,35
Althæa. 819,40
Theoxenia feſtum omnium deorum. 644,23
Thericlea vetuſtiſſima fictilia fuiſſe. 791,11
Theſmophoria in Græcia agitata. 557,50
Theſſalicum commentum. 30,15
Theſſalus πανικόμυθος. 957,28
de Theſeo & Tlepolemo obſcura hiſtoria. 522,40
Theſpia vrbs in Bœotia. 863,43

Tholus,

Digitized by Google

Tholus,& eius figura. 99,64
Thiaſi & τὰ ἐρωτικά. 330,37
Thoricij Antiphanis. 858,63
Thraces butyrophagi. 248,63
Thraſyleon Menandri & Turpilij. 435,15
Thratta Cratini. 814,47
Thria. 449,50
Thriambus. 69,51
Thumantis. 856,62
Thurſia. 542,40
Thymætes. 185,53
Thynnus in Ponto ſolùm fœtificat. 128,65
Thymoxalme. 200,22
Thymum Atticum. 929,37
Thyrſolonchi. 351,44
Thys Rex Paphlagoniæ. 270,26
Tiara,collis. 128,35
Tiaſſa fons. 260,51
Tiberij Imperatoris ſordes. 934,27
Tibiæ ἔλυμοι. 312,41
Tibiæ in hinnulorum oſſibus. 146,36
Tibiæ Pariambides. 316,33
Tibiæ κώλοι. 318,14
Tibia ἀλίσκωρ. 317,30
Tibiarum inuentores. 890,30
Tiberij querela de ſui temporis Romanis. 441,21
Tichius. 557,33
Timachidas grammaticus. 506,52
Timæi in Ariſtotelem calumnia. 595,48
Timocles duo comicus & tragicus. 696,18
Timoclis fabula *Icarij ſatyri*. ibid.
Timocrates cui opus inſcriptum. 3,58
Timocreontis reſponſum ad Perſam. 610,17
Timon φιλόμυθος. 293,13
Timothei fabula Κυνάριον. 427,25
Timothei poëtæ. *Nauplius*. 588,40
Timothei *Charon*. ὁ ἐκ Νιόβης. 593,36
Timothei carmen,*Semele partus*. 613,30
Tios & Cromna. 576,21
Titareſius & peneus. 84,43
Tiſamenus, nomen proprium viri. 392,52
Tithrauſta Diphili. 805,15
Titij ſodales. 409,65
Titormus. 704,30
Tium vel Tios vrbs in paphlagonia. 69,47
Tociſta Alexidis. 726,33
Tonitrua ad tuberum generationem facere, 128,20
eorundem vis in generatione concharum. 178,38
Toxaliæ ficus. 153,53
Toxica. 363,38
Tracheli. 170,61
Tracta. 218,32
Tragaſæ. 88,31
Tragaſæus ſal. 149,32
Tragœdia Grammatica Calliæ. 763,61
Tragœdi phrynichi. 403,18
Tragicorum πεταλογίαι. 624,46
Trapetes. 503,62
Tranſpoſitio inſignis indicatur. 313,15
Traumatias Antiphanis. 740,47
Triballi,& Illyrici. 207,28
Tribuni plebis, apud Romanos ſacroſancti. 6,22
Tricliniorum appellatio vnde. 149,11
Trichides & thriſſæ. 570,42
Trierarchi ſumptibus exhauſti. 103,31
Trigla. 572,50
Triptolemus Sophoclis. 139,54
Tripus ἄπυρος. 711,14
Tritæa vrbs in Achaia. 505,63
Tritici grana toſta,eſitaſſe veteres. 923,50
Tropæorum inſcriptiones ſine verbo conceptæ. 609,50
Trophonius Cratini. 563,60
Trophonius Cephiſodori. 858,53
Truare ταράττειν. 561,21
Trunculi. 132,46
Tubera planè ἄῤῥιζα. 127,26
Tubera maris, oſtrea dicta. 128,56
Tuberum σπερματικὴ ἀρχή. ibid.39
Tumulus Cadmi & Harmoniæ. 777,33
Tunnides & trichiades. 571,11
Turdi ἐλαιοφιλοφάγοι. 144,55
Tuſcus vicus Romæ. 848,49

V

VAlentis Imper. conſtitutio. 28,55
Valuarum ornamenta. 358,26
Vannus Bacchi, & Mineruæ. 349,25
Varronis Κύνος. 466,17
Vdones πόδεια. 133,65
Vendere ἴσον ἴσῳ. 397,42
Veneris auricula, ὠτίον. 171,17
Veneris Samiæ cognomina. 871,42
Venter, vox Græca. 615,31
Venus *Zephyritis,Arſinoe,Chloris,Hippia*. 553,26
Ventres, edi veteribus ſoliti. 179,37
Verſuum numerus à veteribus ſcriptoribus iniri ſolitus, & in vltima cera ſcribi. 428,30
Vertibula. 246,42
Veſtes quæ conſecrabantur lacerandi mos. 48,10
Veſtes forenſes aliquando conductæ à Fullone. 391,57
Veſtes verſicolores luxurioſis propriæ. 502,13
Veſtes *Theraica*. 719,50
Veſtibulum vnde dictum. 336,42
in Veſtitu & inceſſu veterum modeſtia. 54,20
Veſtini, & Veſtinum vinum. 62,66
Veſtis Perſarum δορυφορικά. 69,27
Veſtium diſtinctio in ἐπίβολα & ὑπόβολα. 97,52
Veſtis honeſtiorum olim alba. 270,63
Veteres ſibi ipſis miniſtrabant. 43,45
Veteres ſæpè de iiſdem, non eadem dicere. 154,46
Viatoria penſilia. 294,57
de Victimarum præſtantia inter tribus æmulatio ac contentio. 329,61
Victus Græcorum tenuis. 276,31
Vingus Ægypti. 127,57
Vina generoſiſſima πολυφορώτατα. 94,16
Vini vſus in vlcerum curationibus. 77,13
Vini temperamentum quis primus inuenit. 91,57
Vinoſorum album. 737,43
Vini ψαθυρότης. 62,,8
Vinum χάλις. 24,48
Vinum cardiacorum. 28,67
Vinum Chium. 11,26
Myrtites. 72,27
Nigrum. 61,45
Surrentinum. 62,32
Veſtinum. 63,10
Mamertinum. 63,26
Potalinum. 6[illegible],29
Calybonium. 65,63
Pſythium. 66,55
Mendæum. 68,41
Thaſium Ariſtophani notum. 67,48
ἁπαλὸν & λεπτόν. 68,13
Capnias. 71,54
Pollium. 70,62
Paryſtium,vel Cariſtium. 71,29

Rhodium,

Rhodium. 73,14
Cnidium. 73,23
Samagoreum. 724,20
Vinum ex aqua φύεται. 84,19
Vinum ἐλινθάτιον apud Xenarchum comicum. 236,40
Vinum ad conciliandas amicitias valere. 329,20
Vinum ἐπιχεῖν δὲ ſoliti amantes in honorem & recordationem τῶν ἐρωμένων. 722,36
Vini temperaturæ antiquiſſimorum Græcorum. 721,26
Vinum ὑδαρὲς & κεκραμένον. 727,20
ἀλφιτωμένον. ibid. 29
ἀρχαιόγονον. 741,31
Vinum in conuiuiis veterum ad tria. 771.47
Virgines etiam pudicæ hoſpites lauabant. 29,25
Virtus bellica olim maximo in pretio. 899,40
Viſcus de victimæ parte. 236,38
Viſci generatio. 761,35
Vita humanum genus. 953,25
Vitia, θηρία. 49,26
Vituli, vide Agni.
Viuendi ratio apud Athenienſes adſtricta. 95,15
Vlpianus. Κειτούκειτος. 5,32
Vlpiani κατηγορία. 286,62
Vlyſſes comicorum fabulæ inſcriptæ. 297,13
Vmbra decem pedum. 425,45
duodecim. 426,12
Vnguentum optimum quod natat in ſummo. 976,18
Vocales σχεπτικαί. 767,57
Vocalium ſeptem nomina. 762,40
Voluptas μονόχρονος. 852,54
Voluptas non eſt bonum. 203,15
Vpingi Dianei. 893,37
Vranopolis Macedoniæ. 194,30
Vrtica marina. 174,46
Vrticæ ſemen medetur cicutæ. 139,20
in Vulneribus aſſignandis Homeri obſeruatio. 418,16
Vulua quando edi cœpit. 163,39
Vulua, ἐκβολὰς & ἐκτομίς. 199,64

X

XAnthias piſcis. 623,28
Xenodamus hyporchematum auctor. 41,32
Xenophanis ætas incidit. 110,17
Xenophontis aliquot χειρικὰ ἁμαρτήματα. 380,54
Xenophontis natales. 381,46
Xerxis bellum cum Græcis. 64,28
Xiphiſmus ſaltatio. 901.39
Xylolychnuchus. 995,29

Z

ZYthus Ægyptiorum. 674,56
Zenonis dogma τὸν σοφὸν ἐν ἐλευθερίᾳ. 292,50
Zenonis libri futiles. 244,23
Zenopoſidon. 587,15

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google